Digitized by Google

8.3.M.18 A

Primus Egidii

D. Egidij Ro. colũne fundamẽtarij doc. Theologoꝝ principis. Bituricen. archiepi. S. R. E. Cardiñ. ordinis Eremi. sci Augu. Primus sentẽtiarũ: Correctus a reuerẽdo magro Augustino Montifalconio eiusdem ordinis.

Magri Sebastiani Arminei ordinis Eremitaꝝ sci Augustini vers.

Hactenus (hem) fuerat mendosus/mancus/ & asper:
Cultius Egidio nunc nihil orbis habet.

Ad Reuereñ. D. Pomp. Colũ. Cardiñ. S. R. E. Fr Augu. Montifal. dist. pro Egidio.

Una dedit geminos tellus/domus/inclita virtus/
Alter in alterius nomine turus erat.

8. 3. M. 18

¶ Rmo in Chro pri ⁊ dño dño Pōpeio Colūne. S. R. E. tituli scōꝝ Aplorꝝ psbro Cardinali dignissimo. Frater Augustinus Montifalconius Eremita Augustinianus sacre Theologie minimus doctor. S. P. D.

Applicueram iamdudū animū. R. D. ad lrarū studia (q̄uis id tenui conatu exequerer) mihiq; pre ceteris doctorib⁹/Egidiū Ro. Columnā doctorē fundamentariū delegerā imitandū. Sed cū in eius Primū sniaꝝ icidissem: ita mancū/incomptū/sauciū/ac mutilatū offendi/vt pene ab eius lectione reuocarer. Correxerat eū olim/vir omni laude dignus/magr̄ Anselmus gn̄alis coeremita ⁊ ꝯterraneus meus: sz ipressoꝝ vitio vndiq; lacer exierat. Huius ego rei ipatiēs/oīuz, nedū ꝓprie, ꝯsulēs vtilitati (arduū ꝓfecto ⁊ supra vires meas: vtile tn̄ opus ac necessariū dina ope fretus/doctoribusq; inixus egidianis aggressus sum) correxi/emendaui/sanaui/appendicibus ornaui/pristinum ei nitorem reddidi. Citaui doctores/qui ad ꝓpositas cōferrent q̄ones/alphabeticū cōfeci epithoma, ita (vt quantū mea fert sentētia) nihil in ea re amplius queat desiderari. Fuissent nihilominus hec oīa: aperitiori theologo lautius edita/sanctius/celerius/ac labore minori: a me aūt quē nō vis ingenij: sed labor ac lectio tn̄ fecere cautuz īfirmius fuere elaborata ⁊ diuturniori excerpta lucubratione. Qz si aliud non effecerim/vnuz certe me fecisse scio: Egidium integrū reddidisse. Id si ita sit, quisquis amicis oculis legerit facile noscet. Nemo itaq; post hac Egidium legere ac imitari ambigat. Habet eni doctrinā sanā: romano ac colūnensi dignā ingenio: Cui p̄ter ea que pri Augustino huius ordinis fundatori (de quo fusius in nr̄o clipeo dixi) nō solū Augustiniana religio/sed predicatorum ordo non mediocriter debet, cum opera Thome aquinatis emedijs hostibus euulserit. His ergo ac alijs rationibus adductus Egidium corrigere/ac lucubrationes has/qualescūq; sint, studij edere. Non diu vagatū est/cui vtrūq; dicarē/Dn̄atio tua R. p̄ma oīuz occurrit/que Egidio ⁊ hoc nr̄o labore dignior videret. Cū ꝙ omni bonaꝝ lr̄aꝝ genere/tū vel maxie sacris oblectari dicta est semp. ¶ Dn̄ationi igit̄ tue R. opus hoc tradidi: nō ꝙ exiguū munus ⁊ tua indignum maiestate (precipue si ad lucubrationes meas referatur sermo) ⁊ ingenioli mei vires non itelligam: sed pro suis erga me ⁊ patriā ⁊ studiosos oēs in mortalibus meritis omne meuz studiū quātulūcūq; labores/vigilias: iure optimo sibi vendicat clemētia dn̄ationis tue. Et si recto iudicio que te digna sunt/vellemus dumtaxat intueri/vix vnus aut alter: ne dicam nemo/hac nr̄a etate meritas dn̄ationis tue R. ac familie colūnensis laudes (cui si qd pristini nitoris/fidei/itegritatis/armoꝝ peritie/natura italie reliqui fecit: id ex oībus colūnensiū domus habet) nec oratione quidē assequi posset. Sed vt vno cōplectar verbo/non est huius loci/neq; mee est facultatis/inumeras/maximasq; Pompeij virtutes cōplecti/ex hoc vel maxime pōt intelligi: ꝙ totius ⁊ vrbis ⁊ orbis testimonio/vno ore/vnus oīum virtutū studiosissimus predicaris. Accipe igitur opus hoc: qd̄ tibi etiā hereditario debetur iure. Cui eniz melius Egidius colūnam q̄ꝫ Pompeio colūne dicari pōt ac debet? In quo censendū etiā dantis amor: precipue cuz ego olim ex Clarauallensibus tuderti: qui semper familie colūnensi fuere cōsequētissimi. Dn̄atio tua reū. nō tā ipsuz donū reputet: q̄ꝫ ꝙ ab eo sit datū: qui etsi maiora debet: nō tn̄ ei maiora supersunt. Ualeat D. T. R. Uenetijs pridie kal. Aprilis. 1521.

¶ Rmo pri magr̄o Gabrielli Ueneto ordinis Eremitarū sci Augustini priori Generali dignissimo. Fr̄ Augustin⁹ Montifalconius eremita augustinianus theologie minimus professor. S. P. D.

Egidium nostrum pater optime: antea corruptum ⁊ in cōptum/correxi ⁊ ornaui: quantū mea tulit facultas. Amadeus aūt Scotus artis impressorie facile princeps: eo cudit studio: vt nihil in ea re quispiaz desiderare queat. Nullus deiceps occurret error vel itra litterā: vel in marginibus/quem quisq; etiā mediocriter eruditus non corrigat. Que res vel maxime his temporibus fuit opportuna: quādo tu Rme dn̄i Cardinalis Egidij mores imitatus/studia dirigis/ingenia foues, ⁊ ad litteras egidianas capessendas omni iure impellis, ita vt a spe remotum non sit/nostroꝝ temporuz ingenia: cum veteribus illis patribus certatura: si tuis sanctis monitis acquieuerit. Qd̄ vt facilius exequantur Egidium eis offeres/meis laboribus/Scotorum impensis/suasionibus tuis/Pompeij auspicijs depromptum. Ualeat. P. tua. R. Uenetijs pridie kal. Aprilis. 1521.

Digitized by Google

¶ Titli articulo⁹ qõnum vñi Egidy Romani doc. fundamẽtary ozõ. Fr. sci Augu. sup p̃ sniaz/feliciter incipiũt.

¶ Qõnes super ploguz ptis pncipalis ꝑ⁹ de eã mãli.

Questio prima Utrũ idem sit aliqd eẽ subm in scia t eẽ de consideratione scie. fol.1
Qõ 2ª Utz deo⁹ sit scia cõis vt spãla. fol.2
Qõ 3ª Quid sit subm in sacra pagina. fol.3
¶ 2ª pncipal.q.p⁹. de ordine titt⁹ scie ad alias. fol.3
ar⁹ p⁹ Utrũ ista scia subalterneť metaphysice. fol.3
Ulteri⁹ vtrũ subalterneť alicui⁹ scietys bmanis. fo.4
ar⁹ 2ª Utrũ dee scia subalterneť alicui alij scie. fol.4
ar⁹ 3ª Utz ꝑ scia subalternate sibi alias scias bmanas. fo.4
¶ Qõ.2.de dignitate istius scie. fo.5
Qõ 2ª Utrũ ista scia sit dignior alijs scietys bmanis. fo.5
¶ Qõ.3.de vnitate istius scientie. fol.5
Qõ 3ª Utrum ista scietia sit vna. fol.5
¶ Qõ 4ª de necessitate istius scienie. fol.6
Qõ 4ª Utz sit aliq scia nectia ꝑter ꝑncias diuinas. fo.6
¶ Pars 2ª de causa formali huius scie. fol.6
Qõ p⁹ Utrũ sacra pagina debeat dici sapientia. fo.6
Ulterius vtrum debeat dici scientia. fol.6
Qõ 2ª Utrum ista scientia sit certior alijs. fo.7
¶ Pars 3ª de causa efficiente istius scie. fol.7
Qõ 1ª Utrũ solus deus doceat istam scientiã. fol.7
¶ Pars 4ª prologi de eã finali huius scie. fol.7
Qõ 1ª Utrũ ista scia sit ptactica vel speculatiua. fol.7
¶ Distõnis p⁹. pn.p⁹ de potentijs vel habitibus per que eliciuntur fruitio t vsus. fo.11
Qõ p⁹ Utrum frui sit actus intellectus. fol.11
Ulterius vtrũ pertineat ad eẽs potentias. fol.11
Ulterius q⁹ nõ pertiner ad aliquã potẽtia. fol.11
Qõ 2ª Cuius sit frui rãq̃ habitus siue sicut virtutis. fol.12
Ulterius vtrũ frui pineat ad diuersos bit⁹. fol.12
Qõ 3ª Cuius potentie sit vti. fol.12
¶ Principalis 2ª de fruibilibus t vtibilib⁹. fol.12
Qõ p⁹ Utrũ solo deo sit fruendum. fol.12
Qõ 2ª Utz trib⁹ ꝑsonis sit fruẽdũ fruitõe vna vt plib⁹. 13
Qõ 3ª Utrum deo sit vtendum. fol.13
Ulteri⁹ vtrũ oĩb⁹ alijs a deo sit vtendum. fol.13
¶ Principalis 3ª de fruentibus t vtentibus. fol.13
Qõ p⁹ Utrum deus fruatur. fol.13
Ulterius vtrum inanimata fruantur. fol.14
Ulterius vtrũ fruanť bona. fol.14
Ulterius vtrum fruantur peccatores. fol.14
Ulterius vtrum fruantur iusti in vita. fol.14
Qõ 2ª Utrum deus vtatur aliquo. fol.14
Ulterius vtrũ beati vtantur. fol.14
¶ Distinctionis 2ª pn.p⁹ de vnitate ẽntie. fol.16
Qõ p⁹ Utrũ sit vare plures deos. fol.16
Qõ 2ª Utrũ deo ꝓueniat pluralitas attributoꝝ. fol.17
Qõ 3ª Utrũ isti pluralitati rndeat aliquid in re vel solum ꝓpter pluralitas rationum. fol.17
p⁹ ar⁹ Utrũ talis pl'alitati rndeat aliqd in re. fol.17
2ª ar⁹ Utrum id qõ rndet attributis ex parte rei sit fundamentũ proximum vel remotum. fol.17
3ª ar⁹ Utz ꝓtigat talis pl'alitas solũ ex pte nr̃i itellꝰ. fo.18
¶ Principalis 2ª de pl'alitate suppositoꝝ. fol.18
Qõ p⁹ Utrũ seruata vnitate nãe diuine possit ibi eẽ pluralitas suppositorum. fol.18
Qõ 2ª Utz illa pl'a suppositia differãt re vt rõne solũ. fo.19
¶ Distin.3ª p.p⁹. pn.p⁹ de cogne dei in se. fol.21
Qõ p⁹ Utrũ deũ possimus cognoscere in vita ista. fol.21
Qõ 2ª Utrum deu esse sit per se notum. fol.21
Qõ 3ª Utrum deum esse possit demonstrari. fol.21
Qõ 4ª Utz ꝑ rõnes nãles possit cogici trinitas ꝑsoꝝ. fo.22
¶ 2ª pn.de vestigio. fol.22
Qõ p⁹ Uteritur de vestigio in se. fol.22
p⁹ ar⁹ Utrũ reperiat vestigiũ dei in creaturis. fo.22
2ª ar⁹ Utz tale vestigiũ dicat ꝑ ꝓnẽ ad eẽn⁹ vt ꝑsoꝝ. 22
3ª ar⁹ Utrum vestigiũ in oĩbus equalr reperiať. fol. 23
Ulteri⁹ vtrum magis reseruet in creaturis ꝑfectis q̃ in imperfectis. fo.23
Qõ 2ª Quot sunt partes vestigij. fo.23
Qõ 3ª Utrum in oĩbus reperiatur vestigium. fol.23
Qõ 4ª Quoꝝ sit cognoscere deũ per vestigiũ. fol.24
¶ Disti.3.p.2.pn.p⁹ de imagine in q̃ repiať. fol.26
Qõ 1ª Utrũ in angelo reperiat imago. fol.26
Ulterius vtrũ in bote sit imago. fo.26
Ulterius vtrũ in muliere sit imago. fol.26
¶ ꝑn.2.de partibus imaginis. fol.26
Qõ p⁹ Utrũ memozia pertineat ad imagine. fol.26
Ulteri⁹ vtrũ intelligẽtia ptineat ad imagine. fol.26
Ulterius vtrũ volũtas ptineat ad imagine. fol.26
Qõ 2ª Qũo in mẽte notitia t amoze repiť imago. fol.26
Ulterius quid accipiatur ibi pro mente. fol.26
Ulterius quid accipiať ibi pro notitia. fol.26
Qõ 3ª Respcũ quoꝝ obtoꝝ sit imago trinitaꝝ t alia. fol.27
Ulterius vtrum in nobis sit imago trinitatis ꝓout anima se cognoscit. fol.27
Ulteri⁹ vtrũ imago sit respectu oĩuꝝ obtoꝝ. fo.27
¶ ꝑn.3.de repita⁹ tritaꝝ ꝑ imagine creatã. 27
Qõ.p⁹ Qũo repiťat ibi vnitas ẽntie. fol.27
p⁹ ar⁹ Utrum sit vna essentia anime in homine. fol.27
2ª ar⁹ Utrũ alia sit siue potentie. fol.27
3ª ar⁹ Utrum potentie oriantur ab anima. fol.28
4ª ar⁹ Utrum anima semꝑ se intelligat. fol.28
Qõ.2ª Qũo repiťat i imagine nr̃a trinitas ꝓsonaꝝ. fol.29
p⁹ ar⁹ Utz memozia,ntelligẽtia t voluntas sint eqles. fo.29
2ª ar⁹ Utz mẽozia,ntelligẽtia t vo⁹ sint tres po⁹. fo.29
3ª ar⁹ Utrũ vna po⁹ oriatur ab alia. fol.29
4ª ar⁹ Utrũ magis repsiteť trinitas fm potẽtias. fol.30
Ulterius vtrũ magis repsiteť fm habit⁹. fol.30.
Ulterius vtrũ magis repsiteť fm actus. fol.30
¶ Distin.4.pn.p⁹ de gnõne in diuinis. fol.31
Qõ p⁹ Utrum in diuinis sit generatio. fol.31
Qõ 2ª Utrum generatio sit in oĩbus ꝓsonis diuinis. fol.31
Qõ 3ª Utrum generatio sit in filio. fol.31
Qõ 4ª Utrũ generatio actio sit in patre. fol.32
¶ ꝑn.2.de ꝓpõnibus indicãtibus identitatẽ vel alietatẽ circa generationẽ. fol.32
Qõ 1ª Utrũ ista sit vera. deus genuit alium deũ. fol.32
Ulterius vtrum genuit se deum. fol.32
Ulterius vtruz ista ꝓpõ sit falsa. deus genuit deum qui est deus pater. fol.32
Ulteri⁹ vtz h̃ sit ꝛa. genit⁹ a deo nõ ẽ de⁹ pr̃i. fo.32
¶ ꝑn.3.de ꝓpõnib⁹ affirmatis de deo dicty. 33
Qõ p⁹ Utrũ aliq̃ ꝓpões affirmatꝰ de deo dicte sint ꝛe. 33
Qõ 2ª Utrũ nã dina de deo ꝑdiceť in abstracto. fo.33
Ulteri⁹ vtrũ ꝓsona ꝑdiceť de essentia. fol.33
Qõ 3ª Utrũ alie ꝓcões que sũt in deo predicanť de deo in abstracto. fol.33
¶ Disti.5.pn.p⁹ de ꝓpõne gnõnis ad eẽntialia. fo.36
Qõ p⁹ Utrũ gñare magis ꝓprie ꝓueniat deo q̃ est termin⁹ eẽntiaľ in ꝓcreto q̃ pñi q̃ est qd relatiẽ dcñ. 36
Ulterius vtrum sit concedenda. deus gñat. fol.36
Qõ.2ª Quomodo cõparatur gñatio ad essentia. fol.36
p⁹ ar⁹ Utrum essentia generantis vera. fol.36
2ª ar⁹ Que sit cã falsitatis hui⁹ ꝓpõnis. ẽntia gñat. fol.37
3ª ar⁹ Utrũ in his in q̃b⁹ nã ꝑtr in abstracto de suppposito possit aliqs act⁹ ꝓpriẽ sup⁹ q̃ nõ cõperat nãe. 37

Tituli qõnum

q.z^{a}z^{c} Utrũ eẽntia possit esse gnõnis terminus. fol.37
¶ z^{a}p̃n.Quid est illud de quo est gñatio filij. fo.38
Qõ p^{a} Utrũ filius sit de substãa pris. fol.38
Qõ z^{a} Utrũ filius sit ex nihilo. fol.38
¶ Distin.6.p̃n.p^{a} de nãli gnõne diuina. fol.40
Qõ p^{a} Utrũ pr̃ genuerit filium natura. fol.40
Ulteri^{9} vtrũ ista possit cõcedi.nã gñat. fol.40
Qõ z^{a} Utrũ pr̃ genuerit filiũ necessitate. fo.40
¶ z^{a} p̃n.de voluntaria gnõne diuina. fol.40
Qõ p^{a} Utrũ filiꝰ pcedat a pre per modũ artis. fol.40
Qõ z^{a} Utrũ pr̃ genuerit filiũ voluntate. fol.41
Qõ 3^{a} Cũ ista sit vera.de^{9} gñat.vtr̃ sit ẋa.ds nõ gñat. 41
¶ Dist.7.p̃n.p.de po^{a} gñandi.an sit i deo pre. fo.42
Qõ p^{a} Utrũ in deo sit potẽtia generandi. fol.42
Qõ z^{a} Utrũ po^{a} gñandi dicat quid vel ad aliquid. fo.43
Qõ 3ª Utr̃ po^{a} i dinis dicat vnꝰ^{m} d̃ po^{a} gñandi ꝛ creadi. 43
Ulteri^{9} vtrũ po^{a} gñandi ꝛ creadi sit eadẽ. fol.43
¶ p̃n.z.de potẽtia generandi in filio. fol.44
Qõ p^{a} Utrũ i aliq̃ sit po^{a} gñandi:cui nõ cõpetat gñare. 44
Qõ z^{a} Utrũ in filio sit potẽtia gñandi. fol.44
Qõ 3ª Utrũ sit eadẽ po^{a} p̃ quã pr̃ gignit ꝛ filiꝰ gignit. 45
Qõ 4ª Utrũ in dinis possint esse plures filij. fol.45
¶ Dist.8.par.p^{a}.p̃n.p^{a} de entitate p̃mi. fo.46
Qõ p^{a} Utrũ esse sit propriũ solius dei. fol.46
Qõ z^{a} Utrum esse dei sit esse olim. fol.47
¶ p̃n.z.de mensura diuini esse. fol.47
Qõ p^{a} Querit̃ de dino eẽ vt est mẽsura aliox. fo.47
p^{a} ar^{a} Utrũ dinũ eẽ siue de^{9} sit mẽsura oiuꝫ subax. fo.47
z^{a} ar^{a} Utrũ sit mensura olim entium. fo.47
3^{a} ar^{a} Utrũ dicat mensura propzie. fol.48
Qõnis.z.z.p̃n.Querit̃ de deo vt dꝫ rõnẽ mẽsurari: mensura dei dicitur eternitas. fol.48
p^{a} ar^{a} Quid sit eternitas. fol.48
z^{a} ar^{a} Utrũ alia adeo mensurent̃ eternitate. fol.49
3^{a} ar^{a} Utrũ deus mensuretur eternitate. fol.49
4^{a} ar^{a} Utrũ verba tẽporalia de deo dici possint. fol.50
¶ p̃n.3.de imutabilitate dei. fol.50
Qõ p^{a} Utrũ deus sit imutabilis. fol.50
Qõ z^{a} Utrũ omnis creatura sit mutabilis. fol.50
¶ Dist.8.p.z.p̃n.p^{a}.de simplicitate dei. fol.52
Qõ p^{a} Utrũ in deo sit cõpositio virtutis ꝛ substãe. fol.52
Qõ z^{a} Utrũ in deo sit cõpositio essentie ꝛ esse. fol.52
Qõ 3ª Utrũ sit ibi cõpositio gnis ꝛ dne. fol.53
Ulterius vtrũ in deo possit sumi rõ speciei. fol.53
Qõ 4ª Utrũ deus sit summe simplex. fol.53
¶ p̃n.z.de simplicitate creature. fol.53
Qõ p^{a} Utrũ ois creatura sit composita. fol.53
Qõ z^{a} Utrum anima sit composita. fol.54
Qõ 3ª Utrũ aia sit tota in qualꝫ parte corporis. fo.54
¶ Dist.9.p̃n.p.de diffone filij a pre p gnõne. fol.57
Qõ p^{a} Utrũ gñatio distinguat in dinis. fol.57
Qõ z^{a} Utrũ filius sit alius a patre. fol.57
Qõ 3ª Utrũ pr̃ ꝛ filius possint dici plures eterni. fol.57
¶ p̃n.z.de eternitate filij. fol.58
Qõ p^{a} Utrũ filius sit eternaliꝫ genitus. fol.58
Qõ z^{a} Utrum pater sit prior filio. fol.58
Qõ 3ª Utrũ de filio dicat melius semp gignit q̃ semp genitus est vel gignetur. fol.59
Ulterius vtrũ bene dicat semp natus est. fo.59
Ulteri^{9} vtrũ possit cõcedi filius semp nascit. fo.59
¶ Distin.10.p̃n.p^{a}.de spũscõ. fol.60
Qõ p^{a} Utrũ aliq̃ pona i dinis pcedat p modũ vo^{tio}. fo.60
Qõ z^{a} Utr̃ illa pona siue spũscus pr̃e dicat amor. fo.60
Qõ 3ª Utrũ spũscus sit nexus pris ꝛ filij. fol.61
Qõ 4ª Utrũ spũscus sit ꝓprie nomen persone. fol.61
¶ p̃n.z.de numero ponarum p cõparationẽ eox que in creaturis aspicimus. fol.62
Qõ p^{a} Utr̃ exãtia i codẽ supposito creato possint differre solo numero. fol.62
Qõ z^{a} Utrũ in diuinis possint eẽ plres spũsci. fol.62
Qõ 3ª Utrũ in diuinis sint tm tres pone. fol.63
¶ Dist.11.p̃n.p.de pcessione spũs.a pre ꝛ filio. fo.64
Qõ p^{a} Utrũ spũscus procedat a pre ꝛ filio. fol.64
Qõ z^{a} Utrũ reto in dinis distinguat fm esse. fol.64
Qõ 3^{a} Utr̃ spũs.distingueret a filio si nõ pcedẽt ab eo. 65
¶ p̃n.z. dyni^{ca} ꝛ dist^{a} pris ꝛ filij put spirat.l.l. 65
Qõ p^{a} Utrũ pr̃ ꝛ filiꝰ spiret spũscm iquatũ ples. fol.65
Qõ z^{a} Utrũ pr̃ ꝛ filiꝰ spiret spũscm put sũt vnũ in eẽ^{a}. 65
Ulteri^{9} vtrũ spiret spũscm put sũt vnũ in vo^{re}. 66
Ulteri^{9} vtr̃ spiret spũs.l. put sũt vnũ i notiõe cõi. 66
Qõ 3ª Utrũ vtus spiratiua dicat qd vl ad aliqd. fol.66
Qõ 4ª Utrũ pr̃ ꝛ filiꝰ sint ples spiratores. fol.67
¶ Dist.12.p̃n.p^{a} de pcessione.l.l.gtũ ad priozitatẽ ꝛ posteriozitatem. fol.68
Qõ p^{a} Utrũ gñatio filij sit poꝛ pcessione spũsci. fol.68.
Qõ z^{a} Utrũ spũscus prius procedat a pre q̃ a filio. fol.68
¶ p̃n.z.de processione spũsci a pre ꝛ filio vt pcedit ab eis fm plenitudinem. fol.69
Qõ p^{a} Utrũ spũscus pcedat magis a pr̃e q̃ a filio. fol.69
Qõ z^{a} Utrũ procedat a patre mediante filio. fol.69
¶ Distin.13.p̃n.p^{a} de processione personax. fo.71
Qõ p^{a} Utrum in dinis sit processio. fol.71
Qõ z^{a} Utr̃ in dinis sint ples pcessiões realr differẽtes. 71
Qõ 3^{a} Utrũ in dinis sint ples pcessiones q̃ due. fol.72
¶ p̃n.z.de pcessione.l.l.an ꝺbeat dici genit^{r}. 72
Qõ p^{a} Utrũ spũscus possit dici genitus. fol.72
Qõ z^{a} Utrum spũscus possit dici ingenitus fol.73
¶ Dist.14.p̃n.p^{a}.de pcessione tpali spũsci. fo.74.
Qõ p^{a} Utrũ spũscus temporalr pcedat. fol.74.
Qõ z^{a} Utrũ pcessio tẽporalis ponat i numer^{m} cũ etna. 75
¶ p̃n.z^{a}.de datione spũsci. fol.75
Qõ p^{a} Utr̃ spũs.deꝰ fm se vel fm sua dona. fol.75
Qõ z^{a} Utrũ detur in oibus suis donis. fol.75
Qõ 3^{a} Utrũ detur ꝑus ipse q̃ sua dona: vel eꝫ. fo.76
¶ p̃n.3^{a} a qbus datur spũscus. fol.76
Qõ 1^{ca} Utrũ ministri eccl'ie possint dare spũscm. fo.76
Ulteri^{9} vtrũ angeli possint dare spũscm. fol.76
¶ Distin.15.p.p̃.p̃n.p^{a}.de missione. fol.78
Qõ p^{a} Utrũ in diuinis sit missio. fol.78
Qõ z^{a} Utr̃ missio i dinis dicat qd eẽtiale vl notiõale. 78
¶ p̃n.z^{a}.de psonis qb^{9} cõperit missio. fo.79
Qõ p^{a} Utrũ toti trinitati cõpetat mitti. fol.79
Qõ z^{a} Utrũ toti trinitati cõpetat mittere. fo.79
Qõ 3^{a} Utrũ in diuinis aliqua pona mittat seipsaꝫ. fo.80
Qõ 4^{a} Utrũ spũscus mittat filium. fol.80
¶ Dist.15.p.z.p̃n.p^{a}.d missione inuisibili filij ꝛ sc. 81
Qõ p^{a} Utrum filio cõpetat mitti. fo.81
Qõ z^{a} Utrũ missio filij ceperit amissione spũsci. fol.82
Qõ 3^{a} Utrũ missio filij possit dici eterna. fol.82
¶ p̃n.z.de missione filij inuisibili p cõpationẽ ad eos ad quos fit missio. fol.83
Qõ p^{a} Utrũ missio filij sit ad irrõnales creaturas. fol.83
Ulteri^{9} vtrũ fiat missio filij fm augmẽtu gre. fol.83
Ulteri^{9} vtrũ talis missio fiat ad angelos. fol.83
Ulteri^{9} vtrũ talis missio fiat ad chm. fol.83
Qõ z^{a} Utrũ missio ponax fuerit plenior post incarnationem q̃ ante. fol.83
Qõ 3^{a} Utrũ per missionẽ diuine persone in mente alia abstrahatur a corpore. fol.83
¶ Dist.16.p̃n.p^{a}.de missione visibili spũsci. fo.85
Qõ p^{a} Utrũ in dinis sit dare missionẽ visibilẽ. fol.85
Qõ z^{a} Utr̃ tal missio visibil fuerit fca ad pres ve.te. fo.85

¶ p̃n.z^{a}

Titulī qōnum

¶ ꝓm.2.de spēb⁹ in gb⁹ apparuit spūſſcūs. fol.86
Qō ꝑ⁹ Utrū spūſſ. debuerit appare i spē rōnal creature. 86
Ulteri⁹ vtrū plies ſit miſſus spūſcūs. ſ. viſibil'r. 86
Ulterius vtrū ille spēs in gbus apparebat ſpūſcūs eſſent corpales vel imaginarie ſolum. fol.86
Qō 2⁹ Utrū tales ſpēs eēnt effecte miniſterio angeloꝝ. 86
Ulterius vtrum tales ſpēs ſm ꝛitatē eſſent talia vt oſtendebant. fol.86
¶ ꝓm.3⁹ an ex tali miſſione dicat̄ minor. fol.87
Qō 1⁹ Utr.ſ.l.rōne miſſiōis viſi⁹ poſſit dici mior pre. 87
¶ Diſt.17.p.p̄.ꝓm.p⁹.de actu dilectionis/an a deo imediate efficiatur. fol.89
Qō ꝑ⁹ Utrū actus dilectionis eliciat̄ in nobis a deo abſq; aliquo alio habitu medio. fol.89
Qō 2⁹ Utrū ſit neceſſe dare habitus charitatis in aīa ad ꝺ q deum diligamus meritorie. fo.89
¶ ꝓm.2⁹ an charitas ſit ſuba. fol.91
Qō ꝑ⁹ Utrū charitas ſit ſuba vel accidens. fol.91
Ulterius ſi eſt accidens in quo ſito eſt. fol.91
Qō 2⁹ Utrū mēſura charitatis attēdatur ſm melioza vel peioza naturalia. fol.91
¶ ꝓm.3⁹ de dilectione diligenda. fol.92
Qō ꝑ⁹ Utrū charitas ex charitate diligatur. fol.92
Qō 2⁹ Utrū poſſit cognoſci certitudinal'r ab hīte. fol.92
¶ Diſt.17.p.2.ꝑn.p⁹.de augmēto charitatis. fol.95
Qō ꝑ⁹ Utrū charitas poſſit augeri. fol.95
Qo.2⁹ Quo charitas augetur. fol.95
ꝑ⁹ ar⁹ Utr charitas augeat ꝑ additiōez alteri⁹ cha⁹. 95
2⁹ ar⁹ Utrū talis mot⁹ ꝓpe dicat̄ augmētu. fol.96
Qō 3⁹ Utrū charitas quolz actu augeatur. fol.97
Qō 4⁹ Utrū charitas bēat ſtatū in augmento. fol.97
¶ 2⁹ ꝑn.de diminutione charitatis. fol.98
Qō 1⁹ Utrū charitas poſſit minui. fol.98
¶ Diſt.18.ꝑn.p⁹.de dono qō eſt nā ſpūſci. fol.100
Qō ꝑ⁹ Utrū donū in diuinis dicat̄ eēntialr. fol.100
Qō 2⁹ Utrū ſoli ſpūſcō cōpetat nomē doni. fol.101
Qō 3⁹ Utr ſpūſcūs ſit donū in quo oia dona danť. fo.101
¶ 2⁹ ꝑn.an in eo q deus donū ſit. fol.102
Qō 1⁹ Utrū ſpūſcūs ſit eo donū quo deus. fol.102
¶ 3⁹ ꝑn.an poſſit dici noſter. fol.102
Qō 1⁹ Utrū ſpūſcūs poſſit dici ſpūs noſter. fol.102
¶ Diſt.19.par.p̄.ꝑn.p⁹.de diuina eqlitate. fol.104
Qō ꝑ⁹ Utrū in diuinis ſit dare equalitatem. fol.104
Qō 2⁹ Utrū ſit ibi mutata equalitas. fol.104
¶ 2⁹ ꝑn.ſiue.3.q.ō dis q ad eqlitatē ꝛcurrūt. fo.105
Qō ꝑ⁹ Utrū in oib⁹ attendat̄ eqlitas in diuinis. fol.105
Qo.2⁹ De bis que ad equalitatē cōcurrunt. fol.105
ꝑ⁹ ar⁹ Utrū eternitas differat ab alijs meſuris. fol.105
2⁹ ar⁹ Utrū nūc eternitatis differat ab alijs nūc. fol.106
Ulterius nūc eternitatis cōpet̄ ad eternitate ſic nūc temporis ad tempus. fol.106
¶ 3⁹ ꝑn.de magnitudine. fol.107
Qō ꝑ⁹ Utrū in diuinis ſit magnitudo. fol.107
Qō 2⁹ Utrū vna perſona ſit in alia. fol.107
¶ 2⁹ ps diſt.19.ꝑn.p⁹.de remo⁹ totali⁹ i dinis. 110
Qō ꝑ⁹ Utrū in diuinis ſit totū vniuerſale. fol.110
Qō 2⁹ Utrū ſit ibi totum integrale. fol.100
¶ 2⁹ ꝑn.de veritate. fol.111
Qō ꝑ⁹ Ueritas in quo eſt. fol.111
Qō 2⁹ Utrū oia ſint vera vna veritate. fol.112
Qō 3⁹ Utrū poſſint eē ꝓies veritates eterne. fol.112
¶ Diſt.20.ꝑn.p⁹.de po⁹ diuinaꝝ ꝓſonaꝝ. fol.114
Qō ꝑ⁹ Utrū filius ſit omnipotens. fol.114
Qō 2⁹ Utrū po⁹ gnandi ꝓtineat ſub oipotētia. fol.114
Qō 3⁹ Utrū filius ſit eqlis pri in potētia. fol.115
¶ 2⁹ ꝑn.de ordine. fol.115
Qō 1⁹ Utrū in diuinis ſit ordo. fol.115
¶ Diſtin.21.ꝑn.p⁹.de dictione excluſiua qō poſſit addi ſubiecto. fol.117
Qō ꝑ⁹ Utr dictio excluſiua addito vni relatiuoꝝ excludat reliquum. fol.117
Qō 2⁹ Utrū hec ſit vera. ſolus ꝑ eſt deus. fol.117
Qō 3⁹ Utrū hec ſit vera. ſolus deus eſt deus. fol.118
Ulterius vtrū hec ſit vera. ſolus deus eſt ꝑ. fol.118
¶ ꝓm.2.qūo poſſit addi ꝓno. fol.118
Qō 1⁹ Utrū hec ſit ꝛa. ꝑ ꝛ filio ꝛ.ſ.ſūt ſolus de⁹. fol.118
Ulteri⁹ vtrū hec ſit ꝛa. ꝑ eſt ſolus deus. fol.118
Ulterius vtrū hec ſit vera. trinitas ē ſolus de⁹. 118
¶ Diſt.22.ꝑn.vnica.de noibus. fol.119
Qō ꝑ⁹ Utrū de⁹ ſit notabilis a nobis. fol.120
Qō 2⁹ Utrū poſſit notari pluribus noib⁹. fol.120
Qō 3⁹ Utrū aliq̄ nota poſſint dici de deo ꝓpe. fol.120
Qō 4⁹ Utr diſſo q ponit i ſīa ō dinis noib⁹ ſit bona. 121
¶ Diſt.23.ꝑn.vnica.de hoc nole eſſentia/ſubſtātia/ perſona/ꝛ ſubſiſtentia. fol.124
Qō ꝑ⁹ Utrū ſuba diat ab eſſentia. fol.124
Ulteri⁹ vtrū idē ſignet ſuba q perſona. fol.124
Ulteri⁹ vtrum differat ſuba a ſubſiſtentia. fo.124
Qō 2⁹ Utrū ꝺ nomē/ꝓſona/poſſit trāſferri ad dina. fo.124
Ulteri⁹ vtr ꝺ nomi/ſba/ad dina trāſferri poſſit. 124
Ulteri⁹ vtr ꝺ nomē/ſubſiſtētia/trāſferri poſſit. 124
Ulteri⁹ vtrū in diuinis reperiatur eſſentia. fol.125
Qō 3⁹ Utrū perſona ſignificet ſubam vel relonē. fol.125
Qō 4⁹ Utrū ꝓſona ꝑdicet ꝑtraſr in diuinis. fol.126
¶ Diſt.24.ꝑn.p⁹.de noibus ſignibus vnitatem ꝛ pluralitatem. fol.128
Qō ꝑ⁹ Utrū in diuinis ſit vnitas. fol.128
Qō 2⁹ Utrū vnitas in dinis dicat pōnē vel ꝑpōnē. fol.129
Ulteri⁹ qō eſt illō poſitiuū in quo ꝓſiſtit ratio vnius qō eſt ꝑncipiū numeri. fol.129
Qō 3⁹ Utrū in deo ſit aliquis numerus. fol.130
Qō 4⁹ Utr nūer⁹ i dinis dicat ꝑz ſubaz vl ſm relonē. 131
¶ ꝓm.2⁹.de bis q ſignt ānexa vnitati vl plā⁹. 131
Qō ꝑ⁹ Utrū in diuinis ſit diuerſitas. fol.131
Ulteri⁹ vtrū de dinis poſſit dici alienū. fol.131
Ulteri⁹ vtrū in dinis poſſit recipi ꝺ nomi/vnicū. 131
Ulteri⁹ vtrū poſſit dici ſingularis. fol.131
Ulteri⁹ vtrū in diuinis ſit diſcretio. fol.132
Qō 2⁹ Utrū ꝺ nomē/trinitas in dinis dicat̄ eēntialr. 132
¶ Diſt.25.ꝑn.p⁹.de cōitate perſone. fol.134.
Qō ꝑ⁹ Utrū in dinis perſona ſit nomē cōmune. fol.134.
Qo 2⁹ Utr ꝓſona ꝑdi ꝺz eē in dinis ſit quid vle. fol.135
Qō 3⁹ Utrū dino ꝓſone qua dat Boetius in libro de na ꝛ perſona ſit bona. fol.135
¶ 2⁹ ꝑn.de vniuocatione perſone. fol.136
Qō 1⁹ Utrū ꝓſona in deo ꝛ creaturis dicat̄ eguoce. 136
Ulterius vtrū dicatur vniuoce. fol.136
¶ 3⁹ ꝑn.de ꝓſonis an poſſint dici tres res. fol.136
Qō 1⁹ Utrū tres perſone in dinis poſſint dici tres res. 136
¶ Diſt.26.ꝑn.p⁹.de hypoſtaſi. fol.139
Qō ꝑ⁹ Utrū hypoſtaſis reperiatur in diuinis. fol.139
Qō 2⁹ Utrū hypoſtaſes dine reponanť in eē p relonē. 139
Qō 3⁹ Utr amot⁹ relo⁹ ꝑ ſtell'z remaneāt hypoſtaſes. 140
¶ ꝓm.2.de ꝓpietatib⁹ vl relonib⁹. fol.141
Qō ꝑ⁹ Utrū relones originis ſint realr in deo. fol.141
Qō 2⁹ Utrū ꝓpietates diuine ſint tres. fol.141
Ulteri⁹ vtrū relones dine ſint quioꝝ aut ꝓies. 142
Ulterius vtrū notiones ſint tm quinq;. fol.142
¶ Diſt.27.ꝑn.p⁹.de relationibus. fol.144
Qō ꝑ⁹ Utrū 4⁹ relones in dinis poſſint dici 4⁹ res. 144
Qō 2⁹ Utrū ꝑ ſit ꝑ ga gnat vl ga gnat eſt ꝑ. fol.145
¶ ꝓm.2.de verbo. fol.145

Digitized by Google

Titulī qōnum

Qō p⁹ Utrū in dīnis reperiat̄ ꝓpie verbū. fol.145
Qō 2ª Utrū in dīnis ℞bū dicat eēntialiṫ vel ꝑsonaliṫ. 146
Qō 3ª Utrū ſpūſcō cōpetat nomen verbi. fol.146
Qō 4ª Utrū ℞bū ſemp dicat reſpectū ad opus. fol.147
¶ Diſt.28.ꝑn.p⁹.de inaſcibilitate. fol.149
Qō p⁹ Utrū inaſcibilitas ſit notio patris. fol.149
Ulteri⁹ vtr̄ iꝓcelſibi⁹ debeat dici notio ꝑris.149
Qō 2ª Utrū igenit⁹ dicat ꝑm ſubaz vel ꝑm relonē. 150
Qō 3ª Utrū inaſcibilitas ſit ꝓpiſſima ꝑſone ꝑris. fol.150
¶ Prin.2ª de imagine. fol.151
Qō p⁹ Utrū diffō data ab Hilario de imagine ſit bona.151
Qō 2ª Utrū imago in diuinis dicat eſſentialr. fol.151
Qō 3ª Utrū ſolus fili⁹ dicat imago ꝑris ꝓout imago ꝑſonaliter ſumitur. fol.151
¶ Diſt.29.ꝑn.p⁹.de principio in diuinis. fol.153
Qō p⁹ Utrū vna ꝑſona ſit ꝓncipiū alterius. fol.153
Qō 2ª Utrū ſit vna notio in ꝓie ⁊ filio ꝑut ſperat.i.i. 153
Qō 3ª Utrū ſint vnū ꝓncipiū ſpūſci. fol.154
¶ Prin.2ª.de pn⁹ tumpto i dinis re⁹ creature. 154
Qō 1ᶜᵃ Utruz ꝓncipiū in diuinis dicat̄ vnitoce reſpectū perſone diuine ⁊ reſpectu creature. fol.154
Ulteri⁹ vtr̄ p ꝑus dicat̄ ō dina ꝑſona q̄z ō creat⁹ vel e⁹.145
¶ Dil.30.ꝑn.1ᵐᵃ.de bis q̄ dr̄ riarie de dō ex tpe.150
Qō p⁹ Utrū aliqd dicat̄ de deo relatiue ex tpe. fol.156
Ulteri⁹ vtrū diceret aliqd relatiue ex tpe ſi mūdus fuiſſet ab eterno. fol.156
Qō 2ª Utrū relones tpales ſint in deo realr. fol.157
Qō 3ª Utrū tales relones ſint in deo ꝑm rōnē: vel ꝑm modum intelligendi. fol.157
Qō 4ª Utr̄ bō nola dcā ō dō ex tpe ſ̄gent dinā rionē.158
¶ Diſt.31.ꝑn.p⁹.de eqlitate. fol.160
Qō p⁹ Utr̄ in dinis eqlitas dicat relonē realē. fol.160
Qō 2ª Utrū in dinis ſit dare ꝓles eqlitates. fol.160
Qō 3ª Utrū in dinis equalitas dicat quid poſitiue. 161
¶ Prin.2ª.de appropriatione. fol.161
Qō p⁹ Utrū eſſentialia poſſint appropriari ꝑſonis. fol.161
Qō 2ª Utrū appropriatio Hilary ſit bona qui appropriat eternitatem patri. fol.161
Ulterius vtrū ſpecies debeat appropriari filio. 161
Ulterius vtrū vſus debeat appropriari ſpūſcō. 161
Qō 3ª Utrū ſit bona appropriatio Auguſtini q̄ dicit ꝙ ꝑ vnitas:filio eqlitas:ſpūſcō nec⁹ appropriat. 162
Ulteri⁹ vtr̄ ſit bona appropriatio eiuſdē cū ſubdit. ola tria hec ⁊c̄. fol.162
¶ Diſt.32.ꝑn.p⁹ de dilectiōe q̄ eſt ꝓꝑa ſpūſcō. 165
Qō p⁹ Utrū ꝑ ⁊ filius diligat ſe inuice ſpūſcō. fol.165
Qō 2ª Utrū ꝑ diligat ſeipm ſpūſcō. fol.166
Qō 3ª Utrū ꝑ ⁊ filius diligāt nos ſpūſcō. fol.166
¶ Prin 2ª.de ſapia que eſt ꝓꝑia filio. fol.167
Qō p⁹ Utrū ꝑ ſit ſapiēs ſapia genita. fol.167
Qō 2ª Utrū filius ſit ſapiens ſapia ingenita. fol.168
Ulteri⁹ vtrū filius ſit ſapiens ſapia genita. fol.168
¶ Di.33.ꝑn.p⁹.ō ꝓpōne ꝓpe⁹ ad dinas ꝑſonas ⁊ eēn⁹.170
Qō p⁹ Utrū ꝓprietas ſit idem qō perſona. fol.170
Qō 2ª Utrū ꝓprietas ſit idē qō eſſentia. fol.170
Qō 3ª Utrū iſta duo ſint cōpoſita qꝫ relones diſtinguant ꝑſonas realr:⁊ nō a dina eēn⁹ dicant ſolū rōne. 171
Qō 4ª Utrū ꝓpetates ſint in ꝑſonis ⁊ eēntia. fol.172
¶ Prin.2ª.de gbuſdā annexis. fol.173
Qō p⁹ Utrū act⁹ notionales cōpetāt ꝓpetatib⁹. fol.173
Ulteri⁹ vtr̄ act⁹ eēntiales poſſint attribui ꝓpe⁹.173
Qō 2ª Utrū liceat de notionib⁹ ꝓpria opinari. fol.173
¶ Diſt.34.ꝑn.p⁹.de cōpōne eēntie ad ꝑſonas. 175
Qō p⁹ Utrū perſona ſit idē qō eſſentia. fol.176
Qō 2ª Utr̄ ꝑſona dicat ab eēn⁹rōne vl ꝑs modū itel⁹.176
Qō 3ª Utrū poſſit dici tres ꝑſone vnius ⁊ eiuſdē eēn⁹.177
¶ Prin.2ª.de tranſlatione nominū. fol.177
Qō p⁹ Utrū de deo poſſit aliqd dici trāſumptiue. fol.177
Qō 2ª Utrū a reb⁹ vilib⁹ poſſit fieri tranſlatio. fol.178
¶ Diſt.35.ꝑn.p⁹.de ſcia dei in ſe. fol.179
Qō p⁹ Utrum in deo ſit ſcia. fol.179 De ſcia dī virtute actiua diſt. 35.
Qō 2ª Utrū deus ſeipſum intelligat. fol.180
Qō 3ª Utrū deus cognoſcat alia a ſe. fol.181
Qō 4ª Utrū deus diſtincte ⁊ ꝑꝑe cognoſcat oia. fol.181
¶ Prin.2ª.de ſcia dei in cōparatione ad nraz. 182
Qō p⁹ Utrū ſcia dei ⁊ ſcia nra dicat̄ equiuoce. fol.182
Qō 2ª Utrū ſcia dei poſſit dici vlis. fol.183
Ulterius vtrū ſit particularis. fol.183
Ulterius vtrū deus ſciat aliqd in po⁹ eēntiali. 183
Ulteri⁹ vtrū deus ſciat aliqd in po⁹ accidētali. 183
¶ Diſt.36.ꝑn.p⁹.de cognitione diuina. fol.185
Qō p⁹ Utrū deus cognoſcat ſingularia. fol.185
Qō 2ª Utrū deus cognoſcat mala. fol.186
Ulterius vtrū deus cognoſcat vilia. fol.186
Qō 3ª Utrum res in deo exiſtant. fol.186
¶ Prin.2ª.de ideis. fol.187
Qō p⁹ Utrū ſit dare ideas. fol.187
Qō 2ª Utrū ſit dare plures ideas. fol.187
Qō 3ª Utr̄ idee ꝓtineāt ad ſciaz ꝑticulr̄ ſpeculatiuā.188
Qō 4ª Utrū mala bēant ideā. fol.188
Ulteri⁹ vtrū mā ꝑma bēat ideā in deo. fol.389
Ulteri⁹ vtrū accītia bēant ideā in deo. fol.189
Ulteri⁹ vtrū ſingularia bēant ideā in deo. fol.189
¶ Diſt.37.par.p⁹ ꝑn.p⁹.de eſſe dei in rebus.fol.190
Qō p⁹ Utrū deus ſit in rebus creatis. fol.191
Qō 2ª Quib⁹ modis dī deus eſſe in rebus. fol.191
Qō 3ª Utrū deus dicat̄ eſſe in ſeipſo. fol.191
¶ Prin.2ª.de eo qō dī deus eſt vbiqz. fol.192
Qō p⁹ Utrū deo ꝓueniat eſſe vbiqz. fol.192
Qō 2ª Utrū eē vbiqz ſit ꝓpriū ſolius dei. fol.192
Qō 3ª Utrū eſſe vbiqz ꝓueniat deo ab eterno. fol.193
¶ Diſt.37.ꝑte 2ª.ꝑn.p⁹ de loco angeli. fol.194
Qō p⁹ Utrū angelus ſit in loco. fol.194
Qō 2ª Utrū angelus poſſit eē in ꝑlib⁹ locis ſimul. fol.195
Qō 3ª Utrū ꝑles angeli poſſint eſſe in vno loco. fol.196
¶ Prin.2ª.de motu angeli. fol.196
Qō p⁹ Utrū angelus moueat. fol.196
Qō 2ª Utr̄ angelus cū moueā ō nēcitate trāſeat ꝑ me⁹.197
Qō 3ª Utr̄ angelus cū moueā /moueat i tpe vl i ſtāti. 197
Ulte⁹ ſi āgelus ñ trāſiret me⁹ vtr̄ mouēdo i ſtāti. 197
Ulterius ſi ſuba ſpūalis nō trāſiret mediū vtruz in receſſu aie a corpe eēt mot⁹ ei⁹ in ſtāti. fol.198
¶ Diſt.38.ꝑn.p⁹.de cauſalitate diuine ſcie. fol.201
Qō p⁹ Utrū ſcia dei ſit cauſa rerū. fol.201
Qō 2ª Utrū ſcia dei ſit variabilis. fol.202
¶ Prin.2ª de ſcitis a deo. fol.202
Qō p⁹ Utrū deus ſciat non entia. fol.202
Qō 2ª Utrū ſciat annuntiabilia. fol.203
¶ Prin.3ª.de infallibilitate ſcie dei. fol.203
Qō 1ᶜᵃ Utrū ſcia dei ſit infallibilis. fol.203
¶ Diſt.39.ꝑn.p⁹.de aug⁹ ⁊ diminutōe dine ſcie.205
Qō p⁹ Utrū deus poſſit non ſcire qō ſcit. fol.205
Qō 2ª Utrū poſſit ſcire qō nō ſcit. fol.205
Qō 3ª Utrū deus poſſit ſcire infinita. fol.206
¶ Prin.2ª.de dina ꝓuidētia:⁊ ei⁹ vlitate. fol.207
Qō p⁹ Quid ſit diuina prouidentia. fol.207
Qō 2ª Utrū diuina prouidentia ſit idē qō fatum. fol.207
Qō 3ª Utrū ola ſubſint diuine prouidentie. fol.208
¶ Diſt.40.ꝑn.p⁹.de predeſtinatione. fol.210
Qō.p⁹ Quid ſit ꝑdeſtinatio. fol.210
ꝑ⁹ ar⁹ Utr̄ ꝑdeſtinatio ponat aliqd in ꝑdeſtinato. fol.210
2ª ar⁹ Quid dicat ꝑdeſtinatio in ꝑdeſtinante. fol.210

3ª articulus

Digitized by Google

Index notabiliū primi sen. Egid.

3° ar° Utrū p̄destinatio sit idē qō liber vite. fol.z11
Qō.2° Quoz sit predestinatio. fol.z11
p° ar° Utrū p̄destinatio sit non entium. fol.z11
Ulterius vtrū predestinatio sit hoium. fol.z11
Ulterius vtrū predestinatio sit angelo. fol.z11
Ulterius vtrū dcto ꝓueniat p̄destinatū ee. fol.z11
Ulte° vtz bis q̄ sūt in p̄tia ꝓueniat p̄destinari. z11
Ulte° vtz oēs hoies t oēs āgeli possint dici pde°. zii
2° ar° Utrū p̄destinatio beat certitudine. fol.z12
¶ p̄ncipium 2°. de reprobatione. fol.z13
Qō p° Utrū reprobatio addat aliqd sup̄ dinā p̄scias. z13
Qō 2° Utrū deo ꝓueniat aliquos reprobare. fol.z13
¶ Dist. 41. pn. p°. de diuina electiōe. qō p°. fol.z15
p° ar° Utrū in deo cadat electio. fol.z15
2° ar° Utrū electio predestinationē precedat. fol.z15
Qō.2° De causalitate predestinationis. fol.z16
p° ar° Utrū p̄destinatio habeat causam. fol.z16
2° ar° Utrū p̄destinatio possit iuuari precibus sc̄oz. z17
¶ p̄ncipium 2°. de scia dei. fol.z18
Qō 1ª Utrū qōcūqz enūtiabile deus sciuit nūc sciat. z18
¶ Dist. 42. pn. p°. de potentia dei. fol.z19
Qō p° Utrū in deo sit potentia. fol.z19
Qō 2° Utrū in deo sint multe potentie. fol.z20
¶ p̄ncipium 2°. de subiectis diuine potētie. fol.z20
Qō p° Utrū deo sint possibilia qcūqz alia p̄nt. fol.z20
Qō 2° Utrū sint deo possibilia que sunt nāe ipossibilia. fol.z21
Qō 3° Utz sit iudi° aliqd posse vel ipossē fz cās supi° vl ife°. zz1 ¶ Dist. 43. pn. p°. de infinitate potētie dei. zz3
Qō p° Utrū in deo sit virtus infinita. fol.zz3
Qō 2° Utrū bō infinitas possit cōicari creature. fol.zz3
¶ p̄ncipium 2°. de necessitate diuine actionis. fol.124
Qō p° Utrū deus agat ex necessitate nature. fol.zz4
Qō 2° Utrū agat ex necessitate institie. fol.zz4
¶ Dist. 44. pn. p°. Si po° dina fi pot° facē meliora q̄ fec. zz5
Qō p° Utz de° potuerit aliq̄ rē facē meliorē q̄ fecerit. zz5
Qō 2° Utz totū vniuersū potuerit facē meli°. q̄ fecerit. zz6
Qō 3° Utrū excellētioza de° potuerit facē melioza. zz6
¶ 2° p̄n. an possit quicqd potuit. fol.zz6
Qō 1ª Utrū deus possit qcqd potuit. fol.zz6
¶ Dist. 45. p̄n. p°. de diuina volūtate in se. fol.zz9
Qō p° Utrū in deo sit voluntas. fol.zz9
Qō 2° Utrū deus velit alia a se. fol.zz9
¶ p̄ncipium 2°. de causalitate diuine volūtatis. fol.zz9
Qō 1ª Utrū diuina volūtas sit causa rerū. fol.zz9
¶ p̄ncipium 3°. fol.z30
Qō 1ª Utrū diuina voluntas cōpetenter distinguat p voluntatem beneplaciti t signi. fol.z30
¶ Dist. 46. p̄n. p°. de adiplētione dine volūtat. z33
Qō 1ª Utrū de° velit aliquoz saluē q̄ nō saluent. fol.z33
¶ p̄ncipium 2°. de perpetratione maloz. fol.z34
Qō p° Utrū mala fieri sit bonū. fol.z34
Qō 2° Utrū deus velit mala fieri. fol.z34
Qō 3° Utrū malū sit de perfectione vniuersi. fol.z35
¶ Dist. 47. p̄n. p°. de ipletione dine volūtatis. z36
Qō 1ª Utrū volūtas dina semp impleat. fol.z36
¶ p̄ncipium 2°. de his q̄ fiūt ꝫ vl p̄ter dinā volūtate. fol.137
Qō p° Utrū aliqd fiat p̄ter diuinā volūtate. fol.z37
Qō 2° Utrū qō ē ꝫ dinā vo°. obtemperet volūtati ei°. fo.z37
Qō 3° Utz qō ē pt dinā vo°. possit cadē ꝫ p̄cepto ei°. z38
¶ Dist. 48. p̄n. p°. de p̄fozmitate volūtatis. fol.z39
Qō p° Utz aliq̄ p̄fozmitas ee possit iter dinā vo°. t nr̄az. z39
Qō 2° Ꝫn quo p̄cipaliꝫ attendit talis p̄fozmitas. fol.240
¶ p̄ncipium 2°. quo ad talē p̄fozmitate tenemur. 240
Qō p° Utz teneamur p̄fozmare vo°. nr̄az vo° dine. 240
Qō 2° Utz teneamur p̄fozmare vo°. nr̄az vo° dine i vo°. 241
¶ Finis tabule titulo. qōnū dicti operis.

¶ Index notabiliū primi libri Egidij Romani fm ordinē alphabeti. per fol. foliuz intelliges: per figuras numeros: per lras: sub qua notabile sit stati occurret.

Abstractio.

Esse magis abstractum: t magis cōe nō sunt idē. fol.z. M.
Abstractionis triplex modus. fol.z. M.
Quo abstrahentiū nō est mēdaciū. fol.18. O.
Abstractio 2ª fz itellz t fm realē exīriā. fol.47. B.
Abstractionis duplex modus subti ab accītib° t vlis a particularib°: t dīa istarum. fol.140. N.

Absolutum.

Inter absolutū t respectiuū non datur mediū. fol.66. L.
Absoluta sunt cōia tribus. fol.168. B.
Dia absō trāseūt i dinā subaz. fol.64. N. t.160. K.

Accidens.

Qz accidētia nō sūt entia nisi qa entis: t qz B 3ª 4ª mōis. fol.28. L. t.47. D. t.112. D. t.125. Z. t.226. E.
Qualiter accītia diuersarū nārū exīriā in eodē subiecto sunt vnū vel diuersa: t qz in eodē nō p̄nt esse plura accidentia eiusdem speciei. fol.62. D.
Qz accīa istētio°. dīnt rōne p̄n°: fz realia rōne subozz. 96. B
Qz quedā accītia sunt infusa: quedā acquisita: q̄dā de potentia materie educta. fol.91. K.
Tres dīe accidentis t substantie. 124. K.
Qz suba ita cōparat ad accītia. p qz illa sustentat. 2° qa ei īsūt. 3° qa ſba i illis distinguit tāq̄ ppetatib°. fol.125. E.
Qz accidēs est diuersuz a subo posteri° eo itelligibile sine ipso t amissibile fm intellectū. fol.143. A.
Accidētia t relones bñt mām in qua nō ex qua. 153. Q.
Quid dicat accidens. fol.156. L.
Qz accidentia faciunt differre numero. fol.176. F.

Actio.

Qz ī actiōe ē duo ꝓsiderare rōnē agēdi: t hec est for° p suā qdditatē: t fm B est eadē semp oīb° bītib° eā: t agēs qō est habens formā fm esse. fol.36. I.
Qz duplex est actio trāsiēs t nō trāsiens. fol.60. M. t.92. D. t.114. I. t.220. B. t.196. O.
Ad actionem tria concurrunt. fol.92. D.
Qualr actio t passio sūt vna res: t duo p̄tia: t qz in ista re duo possunt attendi actiue t duo passiue. fol.130. E.
Qz actio est in agente: t qūo non. fol.157. B.
Non solū forma denoiat id cui° ē for°: fz ēt actio. 165. P.
Actio in diuinis duplr assignat. fol.165. Q.
Qz actio nō attribuit ei qō est ratio agendi: sed supposito qō est existens per se. fol.180. L.
Actio per modū artis t per modū nāe: t dīa actiōis dine t actiōis nāe. fol.230. B.

Actus.

Qz actus q cōparat po° fm se ab ipsa denoiat vt velle a volūtate: que aūt supposito alio vt eligere est a volūtate supposito ordine rōnis nō. fol.11. N. t.29. A.
Qz duplex est actus p̄m° t scōs. fol.28. Q.
Ad actū 2ª fz quot requirunt. fol.26. K.
Qz in diuinis nullus act° absolutus cōpetit supposito qui non competat nature. fol.37. N.
Qz alīq act° distinguūt realr iter actiuū t passiuū vt gñare: aliq nō vt scire: vñ aliqd scit seipz: fz nihil gñat seipz: t aliqs act° nō dic aliqd rēdes i aliqd obz sic ee. 40. D.
Qz aliqs act° ē mediū iter duo extrema dīa re relata: t tunc est eadē po°re° act° actiue t passiue sīgti: aliqñ re ab° t tūc nō est eadē sīc edificatoris t edificati. fol.45. L.
Actus duplr: successiuus t permanēs. fol.49. K.
2ª diuisio iter actū cba°. ex vna pte: t fidei t spei ex alia. 90. I
Qz in nullo actu trāseūte ex. est cōuersio: t de remanēte° in agente: t in gbus sit: t in gbus nō: t qz act° non tran.

Digitized by Google

Index notabiliū

ſiens quadrupliciter diſtinguitur.fol.92.D.
Qñ̄o attēdat̄ ꝺdic⁹ ex pte agēt̄ trāſeūt̄ ⁊ nō trāſeūt.114.J.
Qz ꝫ⁹ eſt act⁹. ꝑm⁹ eſt for⁹. ⁊⁹ eē. ꝫ⁹ opatio.fol.115.K.
In oī ope trāſeūte cōcurrit ars/actio/⁊ actū. In nō trāſeū-
te ſpēs ītelligibilis ītelligere/⁊ verbū.fol.167.L.
Act⁹ ꝫ⁹ ſignari ꝑt. Act⁹ aie ad rē ⁊ rei ad aiaꝫ. Ibiō.167.O
De actib⁹ intellꝰ ⁊ volūtatis.fol.167.P.⁊.165.P.
Tria genera actuum diuinoꝝ.fol.205.L.
Actus ſm quē po⁹ tēdit in obm p̄ncipale ſortit̄ nomē po⁹
vt intellectio p̄n⁹ dī intellꝰ.fol.229.M.
Perfectio actus quadruplr̄ pōt ſumi.fol.240.B.
Quis actus extra tranſiens:quere actio.

Adaptatio.

Qz in deo p adaptationē eſt ſcia/ſapia ⁊ intellꝰ:ꝫ tñ diffe
rāt in eo rōne.fol.180.E. Additio.
Qz eadē res ſe bꝫ p additionē ſm modū intelligēdi ad ſe
ipſam cōſiderata diuerſimode.fol.140.O.

Adequatio.

Qz adeq̄tio ꝑt ſumi ꝫformit vl rōne comutatiōis.48.J.
Qz adeq̄tio addit ſup̄ ſilitudinē:⁊ ſup̄ eq̄litatē.fo.105.B.
Triplex adeq̄tio rerū ad intellm.fol.48.J.

Affirmatio.

Qz affirmatōes de ō ſūt lcōpacte.fo.47.B.⁊.121.L.E.
Qz affir⁹ ⁊ negō eiuſdē ſūt in eodē gñe.fo.41.M.⁊.73.L.

Agens.

Triplex cā quare agens in agendo nō quieſcit:ſi ſit mobi
le:⁊ potētia ⁊ modus agendi.fol.11.N.
Qz 4⁹ mōis ꝑt itellī pla agē ꝫcurrē ad eūdē effm.69.O
Qz oē agēs ꝑt dici agē/for⁹ actōe/⁊ ex actōe ꝑſti⁹.165.P.
De agēte nāli duo dñr.fol.224.E. Agere.
Agēdi rō ſumit̄ ex forma:agere ⁊o ex eē:non tñ eque p
prie.fol.36.L.⁊.180.L.
Qz ꝫ⁹ pōt aliqd agē mediāte alio mediatiōe virtutis ſic bō
mediāte ſole:vl medi⁹ ſup⁹ ſic ſol mediāte bole.81.P
Qz cui ōficit aliqd poſſe agē ei ōficit aliqō eē:gavnūqōqꝫ
agit iq̄m⁹ bꝫ eē:⁊ q̄re deo ꝫpe⁹ois mo⁹ agēdi.114.166.D
4ᵗ rō qr agēs ñ ꝑt agē i minori obo:q̄z nīla repit̄ i actiōe
angeli.fol.195.P. Alietas.
Qz in creaturis alietas ſuppoſiti ifert alietatē ſimplr̄:⁊ nō
in dīnis.fol.32.M. Alienitas.
Quare alienitas non ponit̄ in diuinis.fol.132.B.

Alteratio.

Qñ̄o alteratio ſit in angelo ⁊ in intellectu.fol.197.B.

Amare.

Qñ̄ ꝓhibemur amare vilia:⁊ nō ꝓhibemur itelligere illa
fol.76.E. Amor.
Qz amorem humanū tñ deus pōt dare directe volitū in
mundo:⁊ ipſe homo a quo ꝓcedit:diuinū aūt pt⁹ ⁊ fili⁹
a quo ꝓcedit eſt ipſe amor.fol.77.A.
Qualr̄ amor in diuinis ſumit̄ eſſentialr̄ ⁊ perſonalr̄:ꝫ ⁊o
bum ſumatur perſonalr̄.fol.61.E.
Qz amori cōpetit trāſformare amātē i amatū. fol.76.E.⁊
82.O.⁊.84.L. Analogia.
Triplex diuiſitas analogie ſꝫ triplicē diuiſitatē māe.17.B.
Qz diuidētia analogū nō addūt aliqd ſupra ipſuꝫ:ꝫ diui
dentia genus aliquid addant.fol.47.L.
Qz ꝫ⁹ eſt analogia:⁊ q̄ vnitas analogie nō eſt p̄dicationis
ſꝫ attributionis. fol.28.K.⁊.75.D.⁊.121.B.⁊.112.D.⁊
69.E.⁊.239.O. Angelus.
Qñ̄o angelus pōt cōfortare lumen nr̄m.fol.7.L.⁊.77.L.
Qñ̄o angelus pōt loqui.fol.59.B.
Qz in angelis eſt q̄ntitas nō molis ſꝫ virtutis:q̄ ſumit̄ p cō
pōnē ad obꝫ:⁊ q̄re p talē q̄ntⁱᵗᵃᵗ̄ ſit i loco.78.D.194.O.
Qz angelus nō pōt eē in loco punctali:⁊ tñ non pōt eſſe in
tā paruo quin poſſit eſſe in minori:ꝫ poſſit eē in tā ma
gno q̄ nō poſſit eſſe in maiori:⁊ q̄ poſſit eſſe in plibus
locis vt ordinant̄ ad vnum.fol.78.D.⁊ fol.195.D.
Qz plures angeli nō ſīt eē in eodem loco.fol.196.E.
Qñ̄o angelus ⁊ ſilr̄ aia moueat̄ trib⁹ motib⁹.fol.196.M.
Qz angelus pōt moueri localr̄ nō rōne ſue eēntie nec virtu
ſꝫ ſuaꝝ opōnū ſꝫ q̄s ē i ipſo aliq̄lis trāſmutatio:⁊ q̄ iſte
mot⁹ bꝫ ſilitudinē cū localī:⁊ cū alteratiōe.fol.196.K.
Qz angelus cū moueat̄ localr̄ de nēcitate tranſit mediū:⁊ q̄
nō pōt eē quin ſit in aliquo loco.fol.197.D.

Anima.

Diſtinctio potētiarum anime.fol.11.M.
Qz aia itellectiua non eſt ſua po⁹:ꝫ bꝫ po⁹ p̄dicent̄ de ipſa
p̄tione cāli:⁊ q̄dāmō p̄tione formali cū ſint in cēntia ſicut
in ſubiecto:⁊ quodāmō p ídētitatē inſint ei nāliter:⁊ qd
habeāt veritatis pōnes de bꝫ.fol.28.B.⁊ fol.47.D.
Aia aliter itelligit ſe aliter alia.fol.26.P.
Aia ſemp ſe itellīt nō tñ ſp ſe cōſiderat.fol.26.O.⁊.28.O.
Qñ̄o aia eſt in duplici gñe cāe re⁹ ſuaꝝ po⁹ mālis:⁊ ſic pot
gnōne efficētis:⁊ ſic prior dignitate.fol.29.O.
Qz in aia ponit̄ diſtō po⁹/virtū/ptātū ac portionū.29.L.
Qñ̄o anima eſt in orizonte eternitatis.fol.50.B.
Qz aia būana ē plib⁹ modis cōpoſita q̄ aliq̄ alia for⁹:qz ei
cōpetit totalitas in ptib⁹ ⁊ ex ptib⁹:⁊ q̄ ſimp⁹ eſt cōpoſi
tior ſeparis:⁊ ſimpliciꝰ mālib⁹ formis.fol.54.K.
Qz ſola aia rōnalis ē tota i toto cor⁹:⁊ in q̄lꝫ pte.fol.55.E.
Qz ad motū partis nō ſequit mot⁹ aie.ibidē.fol.55.B.
Qñ̄o anima eſt in rebus ⁊ eꝫ.fol.76.E.
Qz aia humana celeſtia diligēs verius pōt dici eſſe in loco
q̄ in corpore.fol.84.B.
Qz aia nō ifformat ptes imediate:ſꝫ i ordine ad totū:⁊ qñ̄o
eſt in celo ⁊ in terra.fol.84.L. Antecedens.
Qñ̄o a deſtructione cōſequētis valet ꝓña.fol.118.J.

Appetitus.

Appetitus duplex.fol.41.O.
Qz appetitus ſequit cognitionē:vñ in nobis ſūt ꝑles appe
titus ſicut ꝑles cognitiōis:i deo aūt vn⁹ tñ.fol.60.M.
Quadrup⁹ appetit⁹:⁊ diſa appetit⁹ volūtat̄.229.B.K.

Ars.

Qñ̄o ars imitat̄ nām:⁊ qñ̄o ffili⁹ eſt ars pīs.fol.40.P.
Ars diuina ab alys artibus differt.fol.230.B.

Attributum.

Intellectus attributorum nō eſt falſus vanus:nec ſynony
mus.fol.17.M.⁊ fol.40.D.
Attributa q̄ntū ad eē:⁊ q̄ntū ad rōnē qdⁱᵗᵃ trāſeūt i dīnā eēn
tiā:⁊ iō ñ faciūt diſtōnē realē iter ꝓnas:ñ aūt rlo.19.O.
Nota differētiā iter attributa ⁊ relones.fol.19.O.
Qz vnitas rei rñdet dīnis attributionib⁹:ꝫ ita ſit q̄ vnū de
alio p̄dicet̄ nō cōfundit bꝫ attributionē:⁊ nō ibi de diui
nis attributis.fol.17.B.⁊ fol.18.⁊ fol.62.O.⁊ fol.63.E.
⁊.fol.161.Q.⁊ fol.171.E.
Qz in deo ſūt ꝓla attributa nō tñ ꝑles potētie.fol.220.L.

Augmentari.

Duplr̄ aliqd pōt itelligi augmētari in gīa.fol.83.B.
Qz magnitudo debet augeri:⁊ nō terminus magnitudinis
⁊ albedo nō dicit̄ dealbari.fol.96.P.

Benefieri.

Qualiter bꝫ veritatē dictū p̄bi in eth.q̄ aliqua ſunt q̄ non
ſunt benefieri.fol.238.L. Bonitas.
Qz bonitas creatoris ad bonitatē creature ſe bꝫ ſic linea ad
p̄ctū:⁊ q̄ qcqd bonitatis ē in creatura ē ēt i creatore:⁊
q̄ de⁹ ⁊ creatura nō ſūt mai⁹ bonū q̄ de⁹ p ſe.fol.5.D.
Quot modis attēdi bꝫ bonitas in opatione.fol.234.D.

Bonum.

Qz bonū ⁊ vnū ſūt lati⁹ ente ſm ꝓnē.fol.52.O.⁊.234.J.
Qñ̄o bonum eſt latius ente.fol.145.P.
Bonum duplex:ordinis ⁊ ducis.fol.226.D.
Quadruplex diſtinctio boni.fol.236.M.

Digitized by Google

Charitas.
Qualr charitas possit dici subā: r qualiter nō. fol. 91. B.
Qr aliq̄ nō pt cogſci ab bīte aliq̄ mō nō: r ite⁹ ꝟbi auget
dilī⁹ q bīs cha⁹ magis nouit eā q̄ frez diligē. 39. D.
Charitas an sit ſm meliora nālia. fol. 91. P.
In charitate tria est ꝓsiderare: r ꝟ nullū illoꝝ pōt cognoſci ab bīte eam. fol. 92. Q.
Triplex pō falsa de augmēto charitatis. fol. 95. F.
Qr charitas nō augeā ſm gradus in eēntia. fol. 96. L.
Quare charitas nō possit minuiscū possit augeri. 98. K.
Causa.
Qr cāta sūt i cāis/ pcedūt ab ipsis: r nitūr ad ipas. 18. D.
Qr de⁹ est in 3ª gīe cā effi. fin. r exēp. fol. 50. L. r. 102. Q.
Causa dupl'r in essendo: r in iferendo: r qualr vtrūq; se bz ad effectum. fol. 66. L. r. 101. D.
Quadrupl'r cōcurrūt cause ad effectū. fol. 69. P.
Q̄ō causa efficiens cōuenit deo. fol. 154. J.
Qr vo⁹ dina est suppꝛema cā rerū ordēs alias ordināte sine qua alie nihil pūt. fol. 230. D.
Celum.
Qualr celū dicaſ viuere. fol. 49. B.
Certitudo.
Triplex certitudo scie: q̄ p⁹ sumiſ ex reb⁹ de q̄b⁹ est. 2ª ex lumie cui mittiſ. 3ª ex ꝓportiōe scie ad sciēte: r q p⁹ deo q̄entiūs ibeo⁹: r 3ª aliqualr. fol. 7. L.
Cognitio.
Cognitio dei/ nra r indeo q̄ de deo. fol. 1. E.
Triplex modus cognitōis qd est cōpositoꝝ: quoꝝ nullo pōt cognosci quid est deus. fol. 21. L.
Qr duplex est cognitio ipfecta qa. f. respectu pp qd: r etiā qa ſm psuasionē respectu qa p certitudinē. fol. 22. Q.
Cognitio 2ª de re actualis r bitual' r actual' 2ª. fol. 26. Q.
Qr in omni cognitione cōcurrūt tria tē. fol. 27. E.
In cogne tria ꝓsiderant: r q̄re dina cognitio é vna. 60. M.
Qr aliqs pōt augi in cognitione extēsiue absq; hoc q augeatur intensiue. fol. 83. D.
Septē sunt gīa cognū que se bīt p ordinē. fol. 120. L.
Qr itellus nr magis ducit in cognē dei p corpalia q̄tūcūq; vilia q̄ ꝓpter seipsum. fol. 178.
Qr ad actū cognitionis cuiuscūq; q̄tuor requirunt distincta saltē ſm rōnē: sed in sensu sunt distincta ſm rē: in itellectu humano reducunt ad tria qī bz seipm pro obiecto in aug⁰ ad duo: in diuino ad vnū. fol. 181. M.
Triplex modus cognis cōpositoꝝ: quoꝝ nullo pōt cognoſci quid est deus. fol. 21. L.
Positio Cōmētatoris 12⁰ meta. que posuit deū cognoſcē ola iquantum entia nō distincte. fol. 182. B.
Positio Cōmētatoris Auic. r Alga. r plimoꝝ aliorꝝ de cognitione diuina respectu idiuiduoꝝ. fol. 185. B.
Qr cogn⁰ pn' dī ite⁰ r cog⁰ ꝓnū dī scia. fo. 4. J. r. 229. M
Utrū cognitio p signū addat supra cognē cāe. fol. 83. J.
Cognoscere.
Qr i cogſcēdo est mot⁹ rei ad alaz in appetēdo cō. fol. 11. D. r. 76. E. r. 82. Q. r. 84. L. r. 111. J.
Triplex rō q̄re cogimur ponē deū cogſcē alia a se. p⁹ ex mutabilitate rerū: ex ordine r ex pfcōne. fol. 181. D.
Qr po⁹ cognoſcēs ens ſm q ens cognoscit entia distincte: sz cogſcēs calm ſm q b⁹ nō cog' ola cala dist⁰. 182. D.
Quare deus cogſcit pticularia ſm q b⁹ r tm scia ei⁹ nihil accrescit. fol. 185. Q.
Qr q̄ō aliqs cognoscit dī dupl'r: vel quo egredit actus: vl quo cognitum inotescit. fol. 185. P.
Qualr act⁹ cogſcēdi dīnt egredit a subā alie/ po⁹/ specie r obiecto. Ibidem. fol. 186. Q.
Conformari.
Qualr volūtas nra cō'ormat dine: r nō econuerso: r quot modis aliqua cōformant ad inuicem. fol. 239. M.
Communitas.
Qr in dinis 2ª est cōitas/ in iferioꝝb⁹ duplex. fol. 135. L.
Compositio.
Qr 2ª est cōpō: aliqn ex cōponibilib⁹ fit quātū q est vnuz vt ex aia r corpe hō: aliqn nō resultat aliqd vnū: r q in vtroq; mō est aliqd p accīs: diuersimode tn. fo. 37. L.
Qr de⁹ cū sit p⁹ agēs nō bz vtutē ab aliq̄ tō nō est in eo cō positio vtutū r eēn': nec est aliqd i eo qd nō sit vt⁹. 52. D
Tres cōpones gīales oium cōpositoꝝ. fol. 53. N.
Compositum.
Qr cōposita tripl'r cognoſcunt imediate vl mediate: si mediate: vel p inētionē vl p doctrinā: r q de⁹ a nobis nullo istoꝝ modoꝝ cognosci pōt in via. fol. 21. L.
Quare cōpositū dī gīaliter: r nō pars. fol. 74. O.
Qr cōpositū nō dī eē vere nisi vtraq; ps sit: sz vbi bz fieri si vna tm pars fiat. fol. 53. M. r. 80. L.
Concretum.
Cōcretū ꝟ modū sīgndi p psona pt trahi ad sīgndū. 36. N
Qr nullū ꝓcretū est directe in gīe. fol. 140. E.
Contradictio.
Qr cōtradictio est maxima oppō. fol. 65. D. r fol. 170. O.
Consequentia.
Q̄ō valz ꝓtia si termini accipiunt nō vlr. fol. 118. J.
Consilium.
Cōsiliū q̄t mōis dicaſ: r q̄ō dī eē i deo. fo. 39. D. r. 215. L
Construi.
Quid sit ꝓstrui in gnāl ex vi declōnis eēntie. fol. 177. E.
Corporale.
Qr nullū corpale est supra se ꝟsaliū. fol. 49. A.
De loco corporaliū. fol. 194. N.
De opatione corporaliū r spūaliū. fol. 195. B.
Tria gīa corpaliū/ celestis/ oipbana/ r opaca. fol. 178. L.
Corruptibile.
Q̄ō corrupt⁹ fit in codē gīe cui icorrupt⁹: r q̄lr nō. 150. J.
Coruuitas.
Qr tps r motus nō bīt ꝟtuitatē de se. fol. 105. D.
Conuerti.
Qr vlla aliqn ꝓtiū: aliqn n: eq̄lia pp adeq̄ta nūq̄. 105. D
Creatura.
Qr nulla creatura est suū esse. fol. 19. B.
Tres ꝓfectiones creature ſm quas dicaſ esse in numero; pondere r mensura. fol. 23. Q.
Creare procedit a deo per modū intellus r volūtatis sicut persone diuine. fol. 40. Q.
Qr ois creatura est aliqualr cōposita. fol. 54. B.
Creatura deficit a creatore: r q̄ō. fol. 55. J. r. 191. Q.
Qr creatura dī triplr in ꝟbo. p ſm q p i eo repitaſ. 2º ꝓut in ipso fienda disponunt. 3º ꝓut est in ipso tanq̄ in operatiua potētia pūs. fol. 147. M.
Qualr creatura se bz ad suū esse. fol. 106. F.
Qr creature nō pōt ꝟuenire oē posse sīē nec oē eē. 114. Q.
Qr nulla creatura pt p se existē: ga nec accīs sine subā nec subā sine corpalis sine spūalis sine accīte. fol. 125. K.
Creature emanāt a deo p volūtatē. fol. 163. B.
Qr q̄tq; modis creatura pōt cōparari ad deū: ex q̄ q̄lz pt oīdi deū eē ipz suū eē: r p pūs vnā po⁹ i ōo. 220. B.
Qr creature pōt cōpetē aliqs modus infinitatis. 227. B.
Demonstrare.
Demōstrare eē deū nō est demīrare eē dinū de dina nā: sz est declare qd est q dī p nomē: r B 3ʳ declaſ p excellētiā: p cālitatē: r p remotionē. fol. 21. Q.
Demīratio bz fieri p cās ꝓximas ꝓnī. fol. 230. L.
Desiderium.
Qr ista se bīt per ordinē desideriū/ finis/ electio/ impetus/ vsus. fol. 12. K.
Deus.
Q̄ō de⁹ é iscrutabil/ inuisibilis/ r iuestigabilis. fo. 21. L.

Inder notabiliū

Unde dicit hoc nomen deus.fol.19.Q.
Qz deū ee est p se notū:si nō oib⁹ salti sapiētib⁹.fol.21.K.
Qz iportat ꝟ noie de⁹ /3ʳ cogīscit.p̄ p excellētiā 4ʳ tē.22.A
De⁹ in quatuor differt ab oibus rebus.fol.191.L.
Tres rōnes ḡbus ostdit esse vnū deū solū.fol.112.Q.
Qz in deo sūt spēs sine gñib⁹:t oēs pfcōnes absq; ipfcōne vt gñatio sine motu.fol.28.B.t.31.F.
Qz in deo nulla est necessitas:cū et⁹ nulla sit cā cū motu ne cessitatis qui sequit formā tē.fol.40.K.
De⁹ mouet recte/obliq;/t circulr:t quo. 50.M.t.196.L.
In diis vere nō sunt spēs:sed aliquid simile.fol.68.F.
Quo de⁹ est in reb⁹ per potētiā/ptiā/t eētiā.fol.76.D.
Deus est in rebus quinque modis.fol.85.D.
Quo aliqd dī de deo p̄dicatione causali.fol.156.L.
Quo deus est cā imediata cuiuscūq; effect⁹.fol.156.M.
Quadruplex dīa iter deū t creaturā quibus ostēdit deū esse in seipso non creaturā.fol.191.Q.
De⁹ nūq̄ facit ō nām:sed supra vel p̄ter.fol.221.D.
Deus potissime delectat.fol.220.B.
De⁹ opat in nob tria que sūt ex pte volūtatis.fol.240.F.
Dici proprie.
Qz regrunt ad B q aliqd dicat p̄pe B vl illō.fol.150.M.
Dictio exclusiua.
Qz p dictiōez exclusiuā excludūt oia q̄ būt alietatē ab illo cui addit:t nō sūt de ite⁹ p et⁹ sīc ps diffōnis:vl nō ipli cat i illo sīc ps in toto:vl subz i accitc.fol.117.B.
Qz pōt sumi catbe^cc vel syncac^c:t qualr fm hoc ppōnes verificant t falsificant.fol.118.F.
Qz p dictionē exclusiuā aliq̄ excludūt simplr alia fz qd: vt oōo solus ignis ē calus i sūmo.fol.117.Q. Dīa.
Dīa fz rōnē bz ḡdus vñ alr dī fm rōnē vnū attribuz oīnū ab alio:t relo ab eēn⁹.fol.171.B. Diffinitio.
Qualr partes diffōnis arguūt partes rei.fol.180.P.
Qz i diffōne ēt q nō dat p additamēta pūt poni ptes i re/ao t i obliq̄ diuersimode sūpte.fo.135.Q. Dignitas.
Qz sicut est aliqd dignitatis in creatura:qō nō ēt in deo: similr est de idignitate.fol.75.I. Diligere.
Qz de⁹ eodē diligit creaturā t seipm:fz seipz p̄n⁹:creaturā ex p̄ūt:t q pr t filī⁹ diligūt creaturā spū.l. fol.167.B.
Diligibile.
Diligibile 4ʳ sīt t bonū.l.bonū p accīs:t q in se bz aliq̄ rōnē bonitatis:t q facit nos bonos formalr:t q est p̄n^m effectiuū oīs bonitatis:t q̄lr illa se inuicez includūt.13.A.
Distinctio.
Qz distictio formaz ē cā distōnis mēbroz.fo.22.N.t.31.L.
De distōne eētiali t numerali.fol.131.B.t.132.A.
Qz oī sup^r⁹ cuiuscūq; nāe p^ll z^r distō.l.a sup^r⁹ ciusdē nāe t a supp^r⁹ alterī⁹:t qd sit rō distōnis vtriusq;.140.L.
Qz in diis est mā distō p relones t magis put sīgnt i ab/stracto q̄ in p̄creto:t p modū filī^o.140.F. Diuisio.
Septē genera diuisionū.fol.54.P. Docere.
Qz de⁹ maxie pōt oēz scias docē:t q ipse solus maxie do/cet theo⁹:ga lumē p̄t creare t formare t phātasmata: angelꝰ aūt mā nō nisi vlr:bō āt solū vlr^a.7.L. Donū.
Qz donū dicitur duplr.fol.75.L.
Triplex dīa inter datum t donū.fol.102.A.
Donū personalr sed datum essentialr.fol.100.Q.
Qz dona triplr distinguunt.fol.75.M.
Qz p dona p̄surgim⁹ in cognē diuinaz personaz.fol.158.I.
Effectus.
Qz effect⁹ est in sua cā p̄cedit ab ea:t puenit ad ei:t in B tertio pfistit imitatio.fol.226.D.t.240.D.
Qz effect⁹ q p^ll plib⁹ cāis vni cāe appropat.fol.52.M.
Electio.
Quot modis dī electio:t quot p̄currūt ad finē electionis: t qualr repit in deo dīat a nobis.fol.215.K.

Emanatio.
Qz emanatio creaturaz p̄uenit cū emanatione pso^rū iū^m vtraq; bz fieri p modū ite⁹t vo^lis:dīnt tñ.43.P.56.P.
Qz emanatio psonaz dīt ab emanatiōe creaturaz.56.P.
Emanare.
Qz emanatio psonaz est causa emanationis creaturaruz. fol.76.E.t.154.Q. Ens.
Que sint dīie entis.fol.182.D.
Qz ens est prime vno:t q vnū sup ens addit.fol.57.F.
Ens rōnis quo est in gñe t specie.fol.75.D.
Dia entia inter duos terminos claudunt.fol.227.A.
Enuntiabile.
Qz deus cognoscit enuntiabilia nō enūtiabilr.fol.203.D.
Enuntiare.
Qz ad B q ite⁹ enūtiationē formet regrit plalitas spēruz in itellu:t q intellecto aliq̄ nō itellit statim oia q̄ super possunt accidere.fol.203.D.
Qualr enūtiatio variat p veritatē t falsitatē pp variatio/nē rei p prīs/pteritū/t futuz:t q̄lr nō:t q̄lr vez ē deus scire oēz enūtiationē qua ꝑus scuit.fo.218.B. Equle.
Qz aliq̄ q̄ de se nō sūt ēqta dīr eq̄lia iquātū idūnt quēdaz modū quāti.fol.29.D. Equalitas.
Triplex rō gb⁹ vr oīdi eq̄litatē nō ee i dīnis:t quo i ite^a memo⁹t vo^lis:t q eq̄litas po^t ad obz 3ʳ. 29.F.t.104.F.
Qualr eq̄litas iportet p̄uōnē:t q̄lr in creaturis sp iportat aptitudinē ad ieq̄litatē:nō aūt in dīnis:t q̄lr cōmēsura tio se bz ad equalitatē. Ibidem.fol.104.I.
Qz in aligbus equalitas pōt separi a silitudine t eō in ali/quibus silitudinē includit.fol.105.B.
Qz equalitas in dīnis est relo rōnis tñ.fol.160.F.
Utrū in dīnis sint plres eq̄litates:t quo.fol.160.Q.
Qz eq̄litas in dīnis dicit solū remotionē maioris t mino/ris in creaturis aūt dicit p̄uationē rōne qua est relatio realis:t etiam remotionē.fol.161.L. Equiuoca.
Uera vniuocatio est in spē spālissima.fol.136.K.t.69.O
Qz i equocis plificat modus:t nō res dicēdo canis dupli dictus nō duo canes:in vniuocis eō:in analogis vtriq; t hic habes plura de his tribus.fol.75.L.
Qualr cognoscit equiuocū vel analogū.fol.136.M.
Qz etiā diffinitio pōt dici equiuoce.fol.136.P.
Dīa iter equoca:t illa in gb⁹ sunt plres cāe veritatis:quia ibi est distinguendū alibi nō.fol.137.B.
Qz diuersitas rez nō facit equocationē fm q bō:sed rela ta ad nomē:vñ fol.p̄dicat equoce de duob⁹ bob⁹:aial vniuoce de diuīb⁹ specie.fo.182.P. Errare.
Qualr cōuenit errare circa notiones dīnas t alia que ali/qualr sunt fidei sine peccō.fol.174.A. Esse.
Qz esse aliquoz 3ʳ plificat:ex diuersitate nāe:t distantia quā bz ad nāz:t ex diuersitate eoz q̄ sunt in suppositis: t q ee nullo mō plificat in suppositis dīnis.fol.19.K.
Qz esse dī de esse cōcreto t abstracto.fol.46.Q.
Esse rerū in quadruplici dīa repit /corruptibiliū/alteraz corpa mouētiū /intelligēniaz:t dei:t q p̄ma entia nō at/tingunt eternitatē.z^a attingunt sed nō parificant.3ª pa rificant sed nō superāt:sed 4^a ipm superat.fol.49.Q
Qualr sit itelligēdū q p̄ma rerū creataz est ee.fol.52.Q.
Qz ex ee sumit pfcō oīs vī sapia nō pficit nisi qa dat esse sapiens:t q in deo vbi omne esse est vnuz ibi oēs pfe/ctiones sunt vnum.fol.64.N.
Esse t essentia in reb⁹ creatis distinguunt realr.fo.106.F.
Aliqd nō posse itelligi nō esse duplr p̄tigit.fol.113.E.
Quare in dīnis ee dicit ipaz nām sapia t iustitia q̄dāmō aliqd circa nām:t in creaturis fit eō.122.Q.
Triplr rō q̄ deo magis p^ll ee q̄ alicui creature.fo.126.E.
Esse t nā nō eodē mō dīnt in ptic^b⁹ t spēb⁹.fol.135.F.
Qz esse per se vnū tripliciter dicitur.fol.136.L.

Primi sententiarū Egi'ð.

Esse z' accipit: z quo ē aliō eē pncz: z aliō eē filiū. 152. L.
Esse rez 3', i scipso/i scia nra/i ꝺbo öi i q̄ st̄ altissime. 146. A
Tripliciter accipitur esse. fol. 171. F. Esse alicubi.
Triplex rō q̄re aliqd sit ver' ibi q̄ alibi. fol. 84. B.

Esse diuinum.

Qz duplr pōt itelligi eē dinū eē: eē oium causalr z formalr 3' denominatiue: exemplariter: z inberenter: z B est verū pterq̄ in vltimo mō. fol. 47. L.
Esse dinū dr ab eē in cōi: z vlr supto in trib'. fol. 48. O.
Triplex dria eē dini ab eē creature: ex q̄ segr eē dinū non differre a sua essentia. fol. 52. P.
Qz eē diuinū est idistās a nā: z q̄ in ea reseruat ois ratio essendi. fol. 185. P. z. 202. J. z. P.
Qz esse dinū 4' dr ab esse causalib3 creature. fol. 221. D.

Esse in.

Quare vna pson dina est in alia abiq3 hoc q̄ aliqd sit in seipso cū B sit ipse. fol. 107. O. z. 191. O.
Qualr itēciones scde z pme/tpus/vle, veritas diuersimode sunt in anima. fol. 111. F.
Triplex eē/in rez/in mēte dina/in seipsis/in scia nra/in q̄ istoz sit veritas. fol. 146. A.
Qđ plo posuit oia eē i oib': z nō quoq̄ mō: q qdē mōi dr stinguunt p ēntialr/superexcellent z principatiue. 180. A
Qz res dr esse in deo ratione veritas attributi: z nō rone alterius: z3 sint idē. fol. 186. O.
Qz res sensibiles sex modis dr eē in/itellu dino/in ang'/in cās mouēt' pximis/i mālibus/in seipsis/i aia: z q̄ sequens psupponit semp precedentes. fol. 187. F.
Qualr de' est in oib' reb'. fol. 191. D. z. L. z. 194. z. 195.

Esse tale.

Quid est eē tale per ēntiā: z p principationez. fol. 128. M.
Esse tale quid est. fol. 145. P. Esse tale p hoc.
Qz eē tale per hoc 4' pōt itelligi. ꝑ ga non puenit isti nisi illi. 2° ga puenit vtriq3 isti p principationē illi p ēntiā. 3° p denotet habitudinē cāe formalis. 4° pn' efficiēt. fol. 168. F. Esse vbiq3.

Esse vbiq3 qualr cōuenit deo: z q̄ puenit sibi ab eterno: z aliqualr nō. fol. 192. z. 193. Essentia.

Essentia est vna in trib': pter de trib': nō suscipit predicationē actuum notionalium: sed bñ ēntialiū. fol. 27. L.
Qz idē est ēntia/po'/virtus: z3 accipiant respectu diuersoz actuū: z quo se habēt p ordinē. fol. 42. P.
Essentia z eē in deo z creaturis quo distinguunt. fol. 117. P.
Qz ēntia rei nālis cōplectit māz z formā. fol. 124. B.
Essentia dina nō est genus nec spēs. fol. 110. D.
Qz deus magis dr eē q̄ aliqua creatura. fol. 125. M.
Essentia dina/hypostalis/psona z pri brit ordinē. 140. O.
Essentia nō gnāt: tñ p gnōnē cōicat. fol. 149. M.
Quo ēntia vel spūs: ūs pōt dici nō genita. fol. 152. D.

Essentiale.

Essentiale duplr: simplr z respectu creaturaz. fol. 155. L.
Essentialia sine cōia duplr ex pte psonarū: z duplr ex pte nostra appropriant personis. fol. 161. L.
Essentialia a notionalibus in duob' distinguunt. 132. B.
Oia ēntialia idē signt: nō dr bñ cūdē modū significādi. fol. 166. J. Eternitas.

De subto diffinitionis eternitatis. fol. 49. M.
Qz etnitas ꝓpe est mēsura solī' dei/q̄rūdā q̄dāmō diuisimode z3 q̄ diuisimode pricipāt ēt ex̄terioz: z q̄ de rēc ei' ē interminabilitas/inuariabilitas z ifallibilitas. 49. D.
Qz de' est sup etern' z3m modū signandi eternitatis: z q̄ eternitas dina dr dici p se eternitas. fol. 49. O.
3' dria iter etnitatē z tpa: z 3' alia iter etnitatē z cuā. 106. B
Quo eternitas appropriat pri. fol. 162. L. Eternū.
Qz eternū dr ꝑ q̄ caret pn' cēndi. 2° q̄ ē semotū a tēpoz variatiōe: z sic vlia sūt etna. 82. M.

Ethimologia.

De ethimologia vide. fol. 132. J. Ex/de/a/ab.
Iste pcpones/ex/de/a/ab. qđ denotent. fol. 32. M. z fol. 64. J. z fol. 177. D. Extrinsecum.
Extrinsecum duplr. fol. 191. B. Facere.
Qz ad B q̄ dicat aliqd facere sufficit q̄ bēat auctē sup illō q̄ est nouiter inductū: vt si inducat albedinē facit scutū album: z3 ad B q̄ fiat factū requiritur vtrūq3. fol. 80. F.

Fatum.

Fatū dr gnq3 modis: quoz duo sunt ipoſecutores icōpetentes 3m positionē antiquoz. fol. 207. O.
Qz fatū ꝓpe z p oēm modū dr ordo cāz redit' in dinā pui dētiā: z gnq3 dire fati sic dicit a dina puidētia. fo. 208. E.

Fidelis.

Qz fidē sufficiēter defendēdo nō opz ostendere oia q̄ fidē tenemus eē polita: z3 sufficit ostendere rōnes ꝺdicētiū nō concludere: z q̄ B possumus facere in oibus. fol. 22. D.

Filius.

Filius plus dicit q̄ genitus. fol. 38. K.
Filius est de subā pris q: filī': q: a pie simplic: q: procedit q modū nāe: q: bz esse vt verbum: z per modum intellectus est genitus. Ibidem. fol. 38. L.
Qz filius ꝓpe ꝓcedi/procedere a pie p modū artis: ita q̄ sit appositiua nō trāsitiua: sic dr creatura salis. nō aūt q̄ ly artis/denotet habitudinē pncipij. fol. 40. P. z fol. 167. L.
Qz filī' pōt dici vo'e genit': ita q̄ ly vo'e/dicat cōplacētiaz nō rōnē pncipij: z qualiter hoc bi ex relatiōne catho'i sed non hereticō. fol. 41. F.
Qualr segr filī' gnāt: q̄ bz po'e gnandi: z ꝓfiles. fol. 44. O
Si filī' aliuz filiū gnaret 4'm icōuenientia seqrent. fo. 45. P
Qđ filī' nō dr minor pte: cū pr dicat maior filio. fol. 88. A.
Quo filius est verbū z nō spūlanctus. fol. 152. B.

Finis.

Qz obligat circa ea q̄ sunt ad finē nō minuit dictionē finis sicut nec circa ꝓclones certitudinez pn'e. fol. 98. K.

Forma.

Duplex forma in nā subalis z accidētalis. fol. 3. F.
Sensibile bz in se formam vere: sensus autem habet eam extranee z diminute. fol. 22. O.
Qz forme sunt sicut numeri: z quāto simplicior tanto bz rationē maioris numeri. fol. 23. L.
Qz forma immaterialis nō multiplicat. fol. 31. O.
Duplex cōsideratio de forma. fol. 36. D.
Quid sit forma partis: z forma totius. fol. 37. K.
Qz eadē ē for' q̄ bō ē aial/z q̄ bō: z 3m q̄ ad ista cōpat est pn'm diuersoz: z q̄ sile est de attributis dinis. fol. 40. E.
Aliqd pōt eē for' alicui' triplr: z q̄ triplex ē for'. fol. 47. F.
Qz forma nō inherens potest denominare rem sicut addita substantia accidens. fol. 47. F.
Qz forma duplr diuersificat ex mā cū est alia z alia: modo introductionis vt cū per motū introduciur z introductio determinatur. fol. 54. P.
Qz nlla for' nāl ē extēsa eo q̄ i mā: z3 eo q̄ ō ea educit. 55. L
Qz for' accītales extēdunt eo q̄ sūt i subo. Ibidē. fol. 55. E
Qđ 3 aliōs foias subm tñ dr magi z min'. s. 3 q̄litēs sen'es 3m alias tñ dr maius z min': vt 3 q̄ntitates: 3m alias dr vtrūq3: vt 3m virtutes z po'as: z vlr 3m illa qb' imponiunt modus z mēsura ex obiectis. fol. 51. F. z fol. 96. P.
Forma duplex que educit: z q̄ ifundit. fol. 77. L.
For' z mā nō sub eadē rōne sūt pn'm suppositi. fol. 154. M
Diia inter formas nāles z formas artis. fol. 230. B.

Forma separata.

Qđ nō ē polle ponē plres foias separatas eiusdē spēi. 239. O.

Frui.

Qz ad fruitionē tria requrunt/collectio/cogn' z gestatio. fol. 11.
Qz frui ē tñ vo'e vt po'. Ibidē. fol. 11. M. (K. 114. N.

Qz fruitio nō pōt cē alicuius virtutis moralis sīc habitus cū in eoz opatione non sit quies: nec intellectualiū nec fidei nec spei: sed mī charitatis: z p potētia nuda ad b non sufficit. fol. 12. D.
Qz tribus psonis est fruendum vna fruitione. fol. 13. H.
Quid sit frui diffinitiue. fol. 13. L.
Differētia iter vti z frui. fol. 13. M. Fruens.
Qualr diligēdū est de fruētib⁹ sīc de cozpib⁹ p pōdera gescētib⁹: cū i spiritib⁹ fruētib⁹ sit sīc pōd⁹ i coz⁹. 14. L.
Qui fruant: z qui nō. Ibidē. fol. 14. D. Fundamentū.
Fundamētū attribuoz: z quo aligd dz fundamentū mediatū vel imediatū. fol. 28. H.
Qz aligd dī fundamētū alicuⁱ: ga est illud in quo est res sīc motus tpis: vel ga est illud qđ rīdet p' itellc sīc res ex' itentionis aie p' vel z'. fol. 111. H. z. 157. O.
Qualr intētionib⁹ scōis z relonib⁹ fm rōnē res ex' dīter rīdent pro mediato fundamēto. fol. 111. H. z. 157. M. Futurum.
Qz futura ēt pstingētia ad dinā cēntiā relata sunt prītia ac per hoc quādā necessitatē dūt. fol. 203. P. Generare.
Qz trib⁹ modis pōt itelligi deū genuisse se deū: duob⁹ ꝛe tertio falso. fol. 31. K.
Qz gīare puenit deo i abstracto: dz pdicta in deo nō differāt. fol. 36. O. z. 37. H.
Qz quinq; de causis pōt pstingere q gīans cū est nō status generet: q̄rū nulla locū dz in deo. fol. 58. F.
Quid dicat meli⁹ de filio eterno: vel semp gignī vel sp genitus est: vel semp nascī. fol. 59. O.
Qūo gīare itell're z dicē alr z alr dīt actiōs pūs ad filiū: z qūo istis z⁹ rīdet ex pte vo⁹ spirat z itell're. 167. O. Generatio.
Qz in gnōne dina est aligd sīle māe: z aligd sīle cōpo⁹ vt psona ex eēn⁹ z ppetate fm modū itelligēdi. fol. 31. D.
Qz gnō in dinis pōt itelligi 4ʳ: q ab vno ple: q a plibus ple: q a plib⁹ vn⁹: z q ab vno vn⁹: quoz tres pmi sūt incompossibiles. fol. 31. O.
Qz gnō iportat motū: vnitatē in nā z plitatē i suppositi: acceptionē eē ab alio: cōicationē p modū nāe. fo. 31. O.
Quadruplex rō q̄re gīo nō sit in aliquo: z q pp pmā non est in re creata actu ente: pp scōs non est in angelis: pp 3⁹ gīo pa⁹ nō est in deo pie: pp 4⁹ nō est i spū. s. 31. P.
Qz gīatio in creaturis importat mutationē z relonē: rōne pmi est mī in genito: rōne scōi dicit aligd in vtroq; sed in dinis dicit relonē sine motu: vñ non mī est in filio: sz in pīe: z q absolute sumpta magis pprie pcedit esse i filio q̄ i pīe. 32. L.
Gīatio in creaturis importat nō entitatē/mutabilitatem/cōpositionē. fol. 46. I.
Qz gnō pōt psiderari vt est mutatio vt iportās actionē: vt via genitī ad gignētē: z sz B pter ei dūsī termi. 38. L.
Qūo gīatio cōuenit cū motu: z qūo dīt. fol. 38. L.
Qz termi gnōnis dine q̄dāmō sūt gignēs z genitū: z q̄dāmō nā: vt est in pīe z filio: eē z nō eē nllo mō. fol. 38. L.
Qz ad gnōnē regrīt q vnū pcedat ab alio nālr fm aliquē modū sīlitudis: vñ sīlitudo coloris gīat i aere: sz nō dī ei⁹ filia: ga gīo addit. s. gnōnē alīlatōes i nā. fo. 38. K
In gnōne est 4ᵒʳ psiderare. fol. 30. O. z. 72. M.
Triplex genitum. fol. 72. M.
4ᵉ dīa gnōnis dine ad gnōnē corruptibiliū. fol. 59. L.
Quatuor circa gnōnē filij. fol. 59. D.
Quare generatio est totius cōpositi. fol. 74. O.
Qz gīare z pinitas in dinis mutuo se pcedūt fm modum intelligēdi diuisis respectib⁹: sz gīari passine fm modū itelligēdi pcedat filiationē: z an ignis i eo q ignis calefaciat. fol. 145. I. z. K. Genus.
Qualr gen⁹ z dīa se bēant ad mām z formā. fol. 136. A.
Dūa iter diuidēta gen⁹ z diuidēta analogū. fol. 47. L.
Utrū itentioni gīis pter op⁹ ire⁹ rīdeat aligd. fol. 33. D.
Qz gen⁹ dz cēntialē cōpationē ad spēm z ad dūas: z q in vtrisq; dz rōnē toti⁹ potētialitatis z pt⁹ nō cumsl: sz sīc for⁹ media iter actū z po⁹: z q̄ regrīt ad b q aligd sit i gīe: z q p^m ens ñ est i gīe. 53. F. z. 125. P. z. 223. H.
Quicqd est in gīe vl est p se vl p reductionē. i. vl p qdditatem ppriā vel alienā. fol. 150. F.
Principia nō sunt in gīe nisi p pcipiata. fol. 168. O. Gradus.
Qz gdus in cē solū in accītib⁹ repiunt: sz in substātijs repiunt gdus: i eēn⁹ i diuisis spēb⁹. 23. L. z. 96. D. z. 226. D
Qūo in dinis sūt gradus. fol. 163. H. Gratia.
Qz maior plenitudo gīe pōt itell'i vl rōne pfone: z sic potuit cē i ve. le. vl rōne stat⁹: z sic ē i leg. no. fol. 83. M.
Qz maior vl minor gīa ifundit fm maiorē vl minorē conatū i ppoz ad bona nālia ita q vtrūq; regrīt. 92. A.
Angeli fm meliora nālia suscipiūt maiorē gīaz vel dominationem. Ibidem. fol. 92. B.
Qz gīa aie cbū erat simplr finita: aliq̄ tī mō poterat dici infinita: ga erat nō ad mēsurā alioz bonum. fol. 227. B. Habere.
Qz trib⁹ mōis pueniūt aliq̄ in brīdo aligd. p q bēant illō solū fm rē sīc pr z fili⁹ in dinis nāz: vl solū fm rōnē sīc deitas supposita nām vl'ez. 3⁹ fm rē z rōnē: sic pr z filius in dinis cōem notionē aliquo mō. fol. 44. M. Habitus.
Duplex habitus acqsitus z inatus. fol. 26. O.
Quare in deo ponit vr⁹ itellectiua z memoria: z tī nō ponit ibi bitus. fol. 183. D. Habitudo.
Habitudo qūo sumat in rōne pncipij: z qūo terminat ad psonā. fol. 40. E. z. 158. F. Homo.
Hō est hic hō p eē q addit suppositū nāe. fol. 19. L.
Homo triplr cōparat angelo. fol. 24. D.
Qz in hoie exteriori qui dī fm q sensa pdict⁹ bīt esse 4^{or} spēs: tres trini⁽ᵗᵉˢ⁾: duę sensationes. In iferiori tres trinitates fm tria ad q̄ aia cōparat. s. ad illa que sunt supra se: infra se: z ad seipsam. fol. 27. E.
Qz hō fm itell'm diuersimode ordinat in deū. fol. 83. M. Idea.
Idea qd sit z q ppe sumpta solū est in deo pp gnqs que sūt de rōne idee: accītalitas: q sit qd factiuū nō factū: icōmutabilitas: itellectualitas: primitas. fol. 187. D.
Positio platonis de ideis. fol. 187. O.
Qualr in deo possit poni plitas ideaz. fol. 188. B.
Qz idea est id quo de⁹ itell'it nō mī q respectu cogniti nō actus cognitionis. fol. 188. D.
Qualr idea i ōo pinet ad cogñē pcī⁽ᵇˡᵉ⁾ z spe⁽ᵇˡᵉ⁾. Ibidē. 188. K.
Qualr diuīsa q̄dus entiū diuīsimode bīt ideā i deo. 189. L.
Qz mala pīt bīe ideā in deo: z nō bīe. fol. 189. D. Infinitas.
Qz ifi⁽ⁱᵗᵉ⁾ directe repugnat entitati: indirecte q̄titati. 206. P
Qualr valeat demō-phi s. pby. oñdēs ifinitatē motus ex ifinitate mot⁹: z q ifinitas vtutis dī 3ʳ. fol. 223. F.
Quare creature nō pōt cōicari ifinitas vtutis. fol. 223. O. Infinitum.
Qz aligd augeri in ifinitū pōt itelligi ita q ois ter⁹ posit⁹ excedat: z ita q pfectū terminū nūq attingat: z q scōo mō charitas pōt augeri ifinitū nō p. fol. 98. B.
Illimitatū pp tria pdicari nō pōt. fol. 50. O. z. 112. O.
Qualr de⁹ cogīscit ifi⁽ⁱᵗᵉ⁾: z q̄lr nō: z q̄t mōis capit ifi⁽ⁱᵗᵉ⁾. 206. I
Qualr ifinitū bēat ideā in deo. fol. 207. A.
Qūo aligd possit cē ifinitū in specie: z tī nō simplr in latitudine entis. fol. 223. D. z. L.

Ingenitus.
Ingenitū triplr dī.fol.58.O.r.73.F.
Ingenitū r icorruptibile non cōuertunt.fol.31.B.
Qr in diuinis solus pr dr igenit⁹ p oēm modū cū B aliqlr ꝓueniat eēntie r spūi scō.fol.73.L.r.149.M.
Qr igenitus dr fm relonē nō per sem negatio intellm nō cōstituit sed per reductionē.fol.150.E.
Ingenitū negat oēz originē patl uā: r oēz act⁹ pōit.150.O
Qūo igenitū dicit quid priuatiuū.fol.149.K.
Imago.
Qr imago dei repit in angelo p se magis q̄ in hoīe: z q̄ⁿ ad quedā accidētalia sit eꝰ: sitr in multere.fol.26.D.
Qr solū illō qō bz opationē supā se ꝓuersiuā vt intellectiuū est imago dei.fol.26.D.
Qr imago dī 4ʳ triplr iperfecte fm q idē pōt dici imago r nō imago: r q alia intellectiua est imago dei pfecte cū accītalr intelligit deū vel seipz: magis tñ respectu dei: vnde aliqī negat esse imago respectu sui.fol.27.F.
Triplex imago.fol.30.L.
Imago large r stricte: r qūo cōpenit spūiscō.fol.72.Q.
Quid sit imago: r vī dicat: r q de rone eⁱ⁹ est limitate eq̄ litas/relo r imitatio q̄ diuersimode respiciūt imaginē. fol.151.L.r.163.A.
Qr solus filius est imago.fol.151.Q.
Ad hoc q aliquid sit imago gd regrit. Ibidē.fol.152.L.
Filius triplr est imago pris.fol.162.B.
Diffinitio imaginis fm Hilarium.fol.151.B.
Innascibilitas.
Innascibilitas q̄re est natio pris: r nō iprocessi⁹.149.L
Quare nō ꝓstituit pſonā pris cū sibi soli ꝓueniat.150.N.
Intellectuum.
Qr intellectiuū sumit ʒʳ: q nullo mō cōtcat actionē suā corpori vt angelus: q cōtcat per accīs vt bō: q aliq̄ mō cōtcat actionē intellectualē vt pbātsma.fol.24.E.
Intellectus.
Qūo intellus est p̄n⁹.fol.4.I.r.28.Q.r.229.N.
Qr intellⁿ nr appbēdit mō plr: q̄ i bo st mō vno.33.D.r.34.B
Qr intellⁿ mō ꝺrio intellīe cōpoʳᵃ se r simpliciora. Ibidē.33.D.
Qūo intellus intelligat singularia.fol.185.P.
Qr ad actū intellus ꝓcurrūt, intellus intelligē/q̄ in intelligēdo gignit: r B in nobis: vl est iformer: r dī cognitio: vl formatū r dī Verbū: ʒ in deo semp est formatū.fol.61.L.
Qr zᵉ ē mediū intellus in intelligēdo maxie reⁱ mālīū. l. spēs r lumē: r q quātū ad p̄m idē est mediū i intelligēdo r no lendo.fol.89.M.
Qr intⁿ specu⁹ mēsuraī a rebⁿ: p̄tic⁹ mēsurat res.111.N.
Qr duplici de cā nō pōt intelligi aliqd nō ee: r q ois creatura pōt intelligi non esse.fol.113.E.
Qr triplr aliqd est dc intⁿ alteriⁿ: correlatiuū alteriⁿ: subz accītis/pres diffōnis diffinitiuū: diuīsimode tl. fo.117.L.
Qr ad actū intellus sex cōcurrūt.fol.146.K.
Qūo intellus intelligit naturā dei.fol.157.N.
Intellus apprehēsio quadruplr bz ee: r qūo intellus est vanⁿ: r qūo aliqd sibi corridet mediate vl imeᵈᵉ.157.M.
Ex pte intellus triplr ꝓsideraī actus intelligēdi actū: r q ex actu intelligēdi cōstituī vt Verbū.fol.165.P.
Intelligere.
Quid est intelligere fm actū pmū.fol.28.Q.
Qr ad actū intelligēdi ꝓter eēntiā aie regrit memoria intelligētia r volūtas: r q hec tria assignanī vno mō partes imaginis.fol.26.K.
Qr intelligē dī actu r bīm: r q alia pp se bīmalr intellīt: r q bō imago bīmalr magi mereī nomⁿ iteˡᵉ q̄ accītalr.28.Q
Intelligētia nō semp est in actu scō: ʒ bñ in pmo.fol.26 Q.r.28.Q.r.29.D.
Qr imālia: r maxie deⁱ⁹ intelligī sine spē media.fol.89.L.
Cōuenīētia intellus nr ad dīnū: r q sīc intellus eodē intelligit se r alia: sicvoˡᵉ eodē vult se r alia.fo.154.Q.r.167.B
Quare intelligere dīnū est sūme voluptuosuz.fol.180.P.
Quare deus p̄ intelligit se ꝓr alia: nos nāt eꝰ.fol.183.L.
Quare in intellectu accidit error.fol.203.D.
Intelligentia qūo pōt esse infinita.fol.223.Q.
Intentio.
Que sunt noīa p̄me intentionis r scōe: r qualr se bñt ad invicē: r ad suū fundᵐ: r q q̄dā noīa p̄ᶜ intēnōis iportāt bīm⁵ vt abstracta: q̄dā nō vt cōcreta.134.O.r.139.I.
Ipostasis.
Ipostasis qd sit diffiᶜᵉ: r q̄lr ꝓueniat creaᵗᵘʳᵉ r dīnis.139.L.
Qualr ipostases dinc remanēāt remotis relationibⁱ⁹ per intellm: r qualr nō.fol.139.P. Instans.
De primo r vltimo instanti.fol.199.H.r.200.B.
Ignis.
Utrū ignis in eo q ignis calefaciat.fol.145.I.
Iniustum.
Iniustū ʒʳ diuidīt.fol.73.F. Justitia.
Quot modis dicat institia: r qūo deⁱ⁹ agat ex neī⁹ iustiᵉ. fol.224.P. Liber vie.
Liber vite qd sit: r quot modis dicat: r q nullo mō idē ē qō ꝑdestiⁿ⁰.211.H. Libertas arbitrij.
Qr q̄lis appetiⁱ⁹ sit gnqueparti⁹: tñ tres illoz sequit libertas arbitrij r voluntas.229.H.
Locus.
Loci cōtinuitas penes quid.fol.105.
Magis r minus.
Qualr magis r minⁱ⁹ tale arguit simplr tale.fol.183.Q.
De maius r minus.fol.87.Q.
De magis r minus.fol.51.F.r.95.I.
Magnitudo.
Qualr in dīnis differt magnitudo r ptās.fol.105.I.
Qr magnitudo dī triplr: r vno mō est in gne relonis.scdo quātitatis.ʒ° circuit oē ens.fol.107.F.
Qr eadē est magniᵗᵘᵈᵒ in pre r filio: tñ nō sūt ibi due eq̄litates: r qūo eq̄litas ē signū distōnis: r nō magⁿ⁰. fol.104 B.r.160.Q. Malum.
Qr mala opponunt bono icreato: r oppōne spāli r cognoscunt ab ipso cognitione speciali.fol.186.B.
Qr eo mō mala sunt a deo volita quo sunt eius prouidentie subiecta.fol.234.Q.
Qualr mala sunt nō entia: r q ex malis triplr deus elicit bona.fol.235.B.
Mala fieri nō esse bonū ʒʳ ondīt.fol.234.D.r.235.A.
Qr malū nō est de pfectione vniuersi per se ʒ rōne boni ad qō ordinaī: r quid sit buiⁱ⁹ bonū.fol.235.B.
Qualr malū obsequit volūtati diuine.fol.237.N.
Malū bz ordinē ad triplex bonū.fol.238.D.
Manifestare.
Manifestare duplr intēsiue r extēsiue.fol.146.L.
Materia.
Triplex vita inter mām r subm.fol.3.F.
Materia duplex: in qua: r ex qua.fol.28.N.
Materia est sua potentia.fol.28.D.
Materie deus indidit rones seminales r obedientiales. fol.221.D. Mediate r imediate.
Mediate r imeᵗᵉ zʳ.70.D. Mediatio.
Mediatio duplex. l. suppositi r virtⁱ⁹: q̄ p̄ⁿ regrit i dīnis nō scda.fol.70.L.r.81.Q. Melius.
Qualr deus posset facē res meliores q̄ sint: r etiā totum vniuersuz sex cause q̄bus ptingit q nō possit ꝓduci ab aliquo agente effectus melioī.fol.226.A.
Memoria.
De memoria vide plura.fol.26.L.
Qr memoria: itⁱ⁹ r voˡᵉ sūt sup se ꝓuersiue.fol.29.L.

Index notabiliū

Q̄ memoria ⁊ intelligēcia nō sunt diuerse po:ſz re⁹ eiusdē act⁹ bñt diuisa officia:⁊ q̄ pñt dici due vires.fol.29.L.

Mensura.

Quot mōis accipiat mēsura iis⁊ pōd⁹.fo.23.P.⁊.230.B

Q̄ duplici de cā in ennib⁹ q̄rim⁹ mēsurā.p̄ qa in eis requiriť quidā ordo essentialis.z⁹ qa pfectio entis creati cō sistit in B q̄ sit mēsuratū:⁊ q̄ siť p̄m⁹ color est mēsura oīum colorū:ita p̄ma subā oīum subax:⁊ q̄ vnū idiuiduū nō est mēsura alioꝝ.fol.23.D.⁊.47.L.

Qūo mensura est eiusdem generis cum mensurato.fol.47.M.⁊.111.O.⁊.183.F.

Quare aliqd pōt eē mēsura spēi:qō nō est mēsura gñis:⁊ nī qō ē mēsura vnⁱ⁹ p̄ti.ſ.sbe ē mēsura totⁱ⁹ entis.48.B

Q̄ de rōne mēsure sūt hec:bīe rōnes minimi ⁊ adeq̄tio:⁊ quot sunt de rōne hax duarū:⁊ q̄ scia nr̄a aliqualr est mensura rerū:aliter nī speculatiua ⁊ practica ⁊ intelligētiarū:⁊ q̄ deus ꝓprie est mēsura oīum.fol.48.B.

Q̄ mēsura aliq̄lr conuenit deo trāsūptiue ibidē. fo.48.L.

Triplex genus mēsure/rpaliū tps/eē terminati euī/eē ex terminos eternitas:⁊ qualr differūt.fol.106.B.

Duplex rō q̄re eiusdē rei pñt eē plēs mēsure. fol.106.P.

Mens.

Quid sit mens.fol.26.N.

Mereri.

Qualr dō de se pt eē adiutor dei i eēndo vitā etnā.233.N

Minimum.

Q̄ mīmū dī vl pp vniformitatē vl pp simplicitatē vl pp idiuisionē:⁊ q̄ ſz ista mēsure diuersoꝝ bñt diuersimode rationem minimi.fol.48.D.

Missio.

Q̄ ois missio siue corpis siue angeli siue psone diuine accipiť per cōparationē ad locū sed diuersimode:⁊ qūo transfertur ad dina:⁊ q̄ ex tali trāslatione nō ponitur in diuinis indignitas.fol.78.D.

Q̄ missio i diuinis dic̄ eēn⁹ p̄n⁹ ex p̄ti notionē. fol.78.P.

Q̄ nouē modis pōt intelligi missio in diuinis:quoꝝ aliqui sunt veri:aliqui falsi.fol.80.P.

Q̄ missio filij nunq̄ separatur a missione spūsci ſm esse: nec etiā dona ſm que mittunť:ſz ſm rē.fol.82.B.

Quadruplex dīa iter missionē filij i carnē ⁊ i mētē.81.L.

Tria requiruntť ad missionē visibilem.fol.85.F.

Q̄ missio visibilis trī debuit fieri Q̄o ⁊ aplis:⁊ quot requiruntť ad huiꝰ missionē.fol.85.E.

Triplex dīa iter missionē visibilē filij ⁊ spūsci:que dīe nō sunt necessitatis:sed cōgruitatis.fol.85.Q.

Mittere.

Q̄ mittere psonā in dinis est cogſcē q̄ bz esse a mittēte:⁊ q̄ pi a nullo mittiť.fol.79.B.

Q̄ gcḡd sunt ad esse opis respectu:cuius sumiť missio dī mittere:⁊ q̄ tota trinitas mittit.fol.79.O.

Q̄ filius ⁊ spūs.dīr mittere seipsos:ſz nō pi seipz. 80.F.

Modus.

Qualr diuersitas modoꝝ intelligēdi significādi ⁊ ꝓstruēdi se inicē cōsequantur.fol.177.L.

Motus.

Qualiter differenter diuidūt motū ꝓbs ⁊ Augu.⁊ qualr successio ⁊ cōtinuitas dīnter respiciūt motū. fol.50.Q.

Qūo motus sit eternus.fol.49.L.

Qualiter deus moueat.fol.53.M.

Q̄ motꝰ nō distinguiť per terminos ad quē/put suppositā habēt rōnē terminī:sed prout natura.fol.71.P.

Motus in quo sit tanq̄ in subo.fol.106.L.

Qūo aliquid seipsum moueat.fol.107.P.

Quare in motu corpoꝝ simplicīū siue celestiū siue alīū regruť tps tā ſm opionē Auēpa.q̄ Cōmē. fol.198.M.

Motus nō est in gñe niſi g reductionē.fol.140.F.

Ad relationē est motus per accidēs.fol.165.P.

De motu vide pla.p.⁊.37.⁊.1.⁊.3.fol.196.197.198.199.200.

Mouere.

Q̄ ſm agens mouet sicut instrumentū.fol.52.B.

Moueri.

Q̄ aliq̄ mouenť p se:aliq̄ p accīs:aliq̄ ab itra:⁊ q̄ de⁹ nullo istoꝝ modoꝝ mouet rōne sui:ſz rōne effectū pōt dici moueri motu recto/obliq̄ ⁊ circulari.fo.50.M.⁊.196.L.

Qualr sit intelligēdū motis nobis ⁊c. Ibidē fol.50.P.

Multitudo.

Q̄ ois multitudo aliqualr participat vnū:ex quo ꝓcludit⁊ q̄ nō pōt eē multitudo ocoꝝ.fol.16.O.

Triplr oppōnī mltⁱ⁹ᵈᵒ⁹⁵ ⁊ dīa iter mltⁱ⁹ᵈᵒ⁹⁵ ⁊ magnⁱ⁹⁵.107.F.

Qualr multitudo p̄cedit vnitatē:⁊ ecōuerso.fol.129.K.

Natura.

Q̄ nā creata nō est sui cā:ſz ē p eē acḡsitū in sup⁰.19.B.

Q̄ nulla nā que imediate respicit pla⁷⁵ sup⁷⁰⁷ siť nā spēi de se bz diuersitatē:ſz rōne suppositoꝝ.fol.19.I.

Q̄ nā icreata nullo reali differt a suo.fol.19.L.

Nā ⁊ vo⁷⁰⁷ i deo sūt idē:dīnt tī diuersis bitu⁶⁹. fo.40.A.

Q̄ nā non eq̄lr in ꝓpone p̄tur in abstracto de suppositis mālib⁹ ⁊ abstractq̄:⁊ q̄ aliqñ ꝓcediť p̄ri de separat.33.K

Q̄ nā spāliter sumiť re⁹ act⁹ gñandi:⁊ q̄ in nā assimilat̄ genitū gignēti:⁊ q̄ pī gñat filiū mā.fol.40.F.

Q̄ nā pp bitudinē quā bz ad gñare:ponit aliqs p psona gñante:vnde ⁊ gñare cōcediť:ſz impropric.fol.40.B.

Q̄ nā pōt dici po⁹ gñandi:siť nā ignis po⁹ ignitēdi.43.B.

Q̄ nā rei ex B q̄ cōpat ad rē sortiť durationē variabilez ⁊ inaria⁶⁵:ex ꝓpōne ad agē sortiť illa p q̄ agit.105.K.

Triplex natura in qualz re nāli.fol.124.L.

Natura dīna meli⁹ dī deitas q̄ dinitas.fo.155.E.

Necessitas.

Quadruplex necessitas sicut quadruplex cā.fol.40.K.

Quare necessitas absoluta dī añe:ꝓditionata dicit p̄ñe:⁊ alie distōnes necessitatis.fol.212.P.

Negatio.

Negatio est in eodē gñe cū affirmatione.41.M.

De affirmatione ⁊ negatione.fol.73.L.

Q̄ eadē negō pōt dici cōtoꝝ ⁊ spūaliter seipa ſz ꝓpōnē ad illō q̄ negat vl ad affir⁶⁵ ſz quā collocat i gñe.149.O

Q̄ negō dat intelligē vnā affirmationē quā negat:⁊ hac p ꝓpus:aliā quā ponit:⁊ hāc ex p̄ti.fol.150.B.

Negatio non in genere per se.fol.150.K.

Nihil.

Q̄ 3ᵗ pt dici aliqd ex nihilo:⁊ q̄ fili⁹ nllo⁹ē ex nihilo.38.O

Nomen.

Nomē siḡt aggtū ⁊ tor⁶⁵ ⁊ mlta de siḡtione nois.3. 18.B.

Distinctio diuinoꝝ nominum.fol.126.Q.

De significatione nois cōcreti ⁊ abstracti.fol.58.B.

Que noia in dinis sūt recipiēda:⁊ que nō.fol.132.A.

Nolb⁹ ab itellcu ꝓpositis nō rūdē aliqd 3ᵗ ꝓᵘ.fol.17.M.

Q̄ de⁹ est aliqualr noiabil:aliq̄lr nō. fol.120.E.⁊.121.B.

Nō nois duplr sumi pōt.fol.145.P.⁊.180.E.

Que sint noia synonyma.fol.120.P.⁊.17.N.

Dīa iter noia scde intentionis ⁊ relatiua.fo.157.M.

Qualr noia de deo dcā ex tpe siḡnt pfcōnē cui ꝓᵘ bitudo ad creaᵗ⁵ sine i rōe p̄nᵘ sine terᵐ siḡnt eēn⁶⁵ ⁊ pᵘ⁵.158.D.

Nom̄ remotōis i dinis ponit potⁱ⁹ q̄ pōnis. fol.161.F.

Notio.

De notionalibus vide.fol.122.A.

Quinq̄ sunt notiones.fol.142.M.

Notio 3ᵗ accipiť:⁊ qd sit de rōne notionis.fol.149.D.

Ordo notionū diuinaꝝ ſm modū intelligēdi.fol.150.N.

Triplex notio patris.fol.150.N.

Q̄ eadē ē notio pīis ⁊ filij inq̄tū sūt p̄nᵐ spūsci.fo.154.D.

Notio tribⁱ⁹ mōis dī ꝓpietas:origo:⁊ q̄ nō ꝓᵘ tribⁱ⁹.166.P.

Primi sententiarū Egidii.

Non solum per actus notionales sed per essentiales perso/ne accipiunt esse.fol.166.D.
An liceat de notionib⁹ ꝺ̄ctis opinari.fol.173.Q

Numerus.

Qz de rōne numeri ꝓpe dictu est.pⁱᵐ est ꝙ deteriat ad gen⁹ q̄ntⁱᵗ⁹.zᵐ ꝙ maⁱ⁹ est q̄ls vnitate.3ᵐ ꝙ vnⁱᵗᵉ⁹ eēntialr dīnt.4ᵐ ꝙ vbicūq3 est nūs ibi ē distⁿ⁹:t ꝙ q̄tū ad ꝺ 4ᵉ solū repit l dinis:t ꝙ ois nūs ē multⁱᵖˡ⁹ nō eꝑ.fo.130.Q.
Qz in dinis est nūs fm rōnes f3 quas est distinctio realis sed fm rōnē est ibi numerus absoluto ꝛ.fol.131.L.

Nunc.

Ntia nūc eternitatis cui t rpis ab inuicē.fol.106.B.Q.

Obiectum.

Obiectū duplex:ptincipale t secundariū.fol.3.B.

Omnipotens.

Qz deus dī oipotēs eo ꝙ pōt oia q̄ nō iplicāt ꝺ̄dictiones:t ꝙ ē oipotēs:l3 nō possit gitare:t ꝙ creatura nō diceret omnipotens si posset oia:que ꝺ̄dictionē nō iplicāt sicut ignis nō potest infrigidare.fol.114.B.

Operatio.

Qz opō dī trāsiēs eꝛ:vl ga a mā depēdet vel q1 eꝑ.74.Q

Opus.

Qz perfectio operis sumitur ex obiecto/ex fine/ex habitu: ex efficiēte.fol.240.B.

Oppositio.

Oppositio quot modis dicitur.fol.104.N.
Maxia oppō iter affirmationē t negōnē.fol.170.O.

Oratio.

Qz oīnes iuuāt ꝑdestinationē boiuꝫ absq3 mutabⁱ⁹ dini ꝓpo⁹¹.exᵐ de nouo:t ꝙ oīo cōputāt i orᵉᶜ zᵉᵉ cāꝑ.217.M.

Ordo.

Qz ordo dī vel reⁱ cause:t sic retinet nomē cōe.vel reⁱ ptiū totⁱ⁹ in loco:t sic dī situs:fm ꝙ est p̄ntū.vel ptiū i toto t sic dī situs:vel positio ōia q̄ntitatis.fol.115.P.
Qualiter in dinis est ordo fine ꝓrii t posteriori ibidem. fol.107.t fol.116.L.t fol.162.M.
Ordo in rebus tripliciter.fol.156.M.
Qz alius t alius ordo in creaturis infert aliam t aliam ba/bitudinem in deo.fol.171.Q.
Qualr plo pōt ordinē deo ꝛ f3 ordinē abstracto ꝛ.180.A
Qz in ordine ē ꝯsiderare ꝓportionē t bonū:t ꝙ ex ꝓportⁱᵒ resultat:t ꝙ q̄tū ad pᵐ ordo vniuersi meliorari nō ꝓt si res in se meliorarent quātū ad zᵐ.fol.226.D.

Origo.

Origo duplex est.fol.31.F.
Origo cōgrata ad rōnē in dinis qūo se b3.fol.140.D.

Parabola.

Qualr sit querēda veritas in pabolis:vt ꝙ ligna ierunt ad inuicē t arbores elegere regē.fol.230.P.

Pars.

Pars integralis ꝑt negare suū totū nō subiua.fol.129.Q.
Qz aliqd ꝑt cē ꝑs māl reⁱ vnⁱ⁹:ꝙ ē foialr reⁱ alteriⁱ⁹.140.M

Pater.

Qz pī ꝑt dici aliⁱ⁹ a filio t aliō ꝺ̄ueniēti⁹:tñ dī aliⁱ⁹.fo.57.L.
Qz pater t filiⁱ⁹ sunt vnū ꝑnⁱᵐ spūsancti sicut tota trinitas creature suo modo.fol.64.F.
Qz pater t filiⁱ⁹ pñt dici plures spiratores:nec tamē tres p/sone dicuntur tres creatores.fol.65.M.
Qz pī nō gitat ga pīnec ga gitat ē pī sine distōne.145.K.
Qz pater tripliciter notificatur.fol.150.M.
Paternitas dupliciter cōsideratur.fol.145.K.
Qz pater est principium totius dininitatis.fol.155.D.
Qz pī magis dicit equari filio q̄ adequari:t magis dicit est equalis filio/q̄ equat filio.fol.162.Q.
Qz pī diligit se spūscō dilectiōe cēnⁱᵗ.fol.166.D.t.165.Q.

Peccatum.

Qualiter peccatum dicitur cōtra nām.fol.233.P.
Qualiter vnum peccatum sit pena alterius.fol.234.M.
In peccato sunt tria.fol.234.M.

Per accidens.

Qz aliqd dicit duplr p accidēs:t ꝙ in nullo illoꝝ natura predicatur in abstracto.fol.37.M.
Qualiter deo cōueniat aliquid.fol.156.K.

Perfectio.

Qz perfectiones creature sunt finitas:attingere ꝓpriam spēz:cōtineri iter ꝓpa ꝑn⁹:t ꝙ remotiones boꝝ ondūt pfcōnes dinas q̄ sunt infinite.fol.17.B.t.23.Q.
Qz pfectio ptcipata nō ꝑdicaī de pfectibili in abstracto: t tres alie cause.fol.34.A.
Quelib3 pfcō i deo magis b3 rōnē vniᵛ⁹ q̄ pfcōis.131.D
Qz ois pfectio sumit ex esse.fol.5.D.t fol.177.L.

Per quā.

Per quā babitudinē dicit.fol.81.P.t.168.K.t.169.P.

Per se ꝑmo t fm ꝙ ipm.

Per se ꝑ t fm ꝙ ipsum qūo se bēant adinuicē. fol.65.M.
Per se quatuor modis.fol.168.K.

Persona.

Ad distinctionē personaꝝ tria requirunt.fol.65.D.
Personas sibi inesse triplr intelligit.fol.108.E.
Persona dina tāq̄ i signo pōt cē i aliq̄ gnq3 mōis.85.D.
Qualiter nomē psone trāslatuꝫ est ad dina:t ꝙ apud nos est equinoctum.fol.125.L.
Qualr persona in diuinis significet relationē t qualr substā tiam.fol.126.K.t.127.B.
Cuius sit cōmunitas persone.fol.134.Q.
Qz persona nō est nomen scde intentionis:t ꝙ psona res nāe:t idiuiduū eādē res dīt dīnt.fol.134.Q.t.136.F.
Quid sit persona.fol.135.P.
Qūo psone cōstituant t distiguunt. fol.139.P.t.161.B.
Qūo tres persone sunt tres magni.fol.161.L.
Qūo persone diuine sunt seipsis.fol.166.M.
Qūo tres persone sunt equales ꝓp filiū:t qūo sunt ꝓnexe ꝓpter spiritumsanctū.fol.162.D.

Personalia.

Qz personalia in diuinis sumunt per actⁿ notionales qui radicantur in actibus cōuersiuis.fol.26.D.

Personaliter.

Quare verbuꝫ in diuinis sumitur tñ personaliter:nunc Ao personaliter t essentialiter.fol.61.F.
Quare verbū t donū sumunt solū personaliter:missuꝫ t da tum personaliter t essentialiter.fol.100.P.

Posse.

Qz illa que cōpetunt creature ratione.passiue: ita ꝙ non exeunt ordinē actiue sicut transmutatio vel acquisitio noui esse pōt creature respectu sui.deⁱ⁹ aūt pōt illa crea re in alios:sed que totaliter effugiunt ordinē actiue vt peccare non in se nec in alios potest.fol.220.Q.

Possibile.

Possibile qūo accipitur cōmuniter.fol.115.D.
Qz aliqua sūt deo possibilia:q̄ sunt ipossibilia nāe.fol.221.D.
Qualr possibilitas t ipossibilitas attendunt in effectibus simplicit fm causas inferiores t superiores.fol.221.M.

Posse diuinum.

Qz sīc deⁱ⁹ est gcgd futurus pī gcgd potuit:ita ꝙ lr gcgd/ non referatur ad possibilia:sed ad posse.fol.227.B.
De poⁱ⁹t oipoⁱ⁹dei dis.42.43.t.44a fol.220.vsq3 ad.227

Potentia.

Qz poⁱ⁹ reⁱ⁹ foie subalis dī mā reⁱ⁹ accitalis subm. fol.3.F.
Dist̄ō potentiaꝝ anime.fol.11.M.t.29.Q.
Qz potentie aie fundant t originant ab ipsa essentia potⁱ⁹ q̄ aliud accidens a subiecto.fol.28.K.
Qūo mā ꝓma est sua potentia.fol.28.D.
Qz poᶜ aie oriunt ab aia vna mediante alia t ordo earuꝫ

Index notabiliū

adinuicem ⁊ aliarum potentiarū ordinem.fol.29.Q.
Potētie diſtinguunt in affectiuā ⁊ cognitiuā:⁊ B tā ex pte ſenſitiue q̄z intellectiue:⁊ q̄re ſenſitiue multiplicant non intellectiue.fol.29.K.
Qr ex hoc non ſequitur aiam eſſe ſuā potētiā.fol.43.B.
Qr potētia generandi dicit de nā nō de ſuppoſito:nec de aliquo ſuppoſito cōſtituente.fol.43.D.
Qr potētia p̄mo ⁊ per ſe reſpicit actum.fol.42.P.
Qr potētia gīandi pōt dici imperfecta dupl̄r. fol.44.F.
Qr po⁹ gīandi in deo nec eſt actiua nec paſſiua.fol.43.A.
Qr in nulla creatura pōt eē po⁹ gīandi perfecta ſi habeat iſtā pfecta quin ei cōpetat gīare:ſed in deo hoc eē pōt ſi po⁹ nō ſit p̄iuncta debito reſpectui.fol.44.E.
Qr nō oē illō ſine quo po⁹ nō pōt exire i actū vt po⁹ ignīēdi ſine caloze ad buiꝰ potentiā pertinet.fol.66.N.
Qualr in deo eſt ſūma potētia actiua.fol.219.N.
Triplex diſia iter potētiā actiuā ⁊ paſſiuā.fol.220.O.
Impoſe dupl̄r:⁊ q̄uo aligd deo eſt impoſe.fol.221.B.
Quare in deo po⁹ nō multiplicant ſīē attributa.fol.220.L.
Potentia infinita creature cōicari nō pōt.fol.223.N.
Diſia iter potentiā nāles ⁊ rōnales.fol.224.E.

Precipere.

Qualr aliq̄ p̄cipiunt a deo q̄ ſūt ꝺ voluntatē eⁱꝰ.fol.238.B.

Predeſtinario.

Qr p̄deſtinatio nihil aliud eſt q̄z diuꝰ ꝓpoꝰ ab eterno dādi iſti vl illi gīā i tpe:⁊ q̄ nihil actu dē i p̄deſtᵒ.210.K.
Quadruplex diſia p̄deſtinationis ⁊ p̄ſcientie.fol.211.A.
Tria in p̄deſtinatione.fol.212.A.
Qr cā p̄deſtinatōis pōt aſſignari in vlī nō in ptᵉ.217.B.

Predicatio.

Qr zᵉ eſt p̄dicatio.ſ.ſoialis ⁊ p identitatē.fol.37.L.⁊.33.P.
Qr duob⁹ modis pōt fieri p̄dicatio nō p ſplicationē ſupⁱ ⁊ q̄ i talib⁹ nūq̄z illō qō ꝓᵒ ſubto pp B ꝓᵒ p̄mo. 173.K.

Predicatum.

Qr aliq̄ que ꝓueniūt p̄dicato ⁊ fm q̄ a ſubto diſtinguunt ꝓueniūt ſubto p accīs vt illa q̄ dicūt qd reī:nō aūt rō nis:⁊ que p̄dicata dicūt qd reī:⁊ que non.fol.

Triplex vnitas ⁊ plalitas p̄dicati ad ſubm.fol.33.E.
Quo p̄dicatū ⁊ ſubm ſunt vnū ⁊ duo.fol.33.E.
Quo vna ⁊ eadē res diuerſimode accepta facꝫ diuiſa p̄te. fol.91.M.⁊.130.E.

Preterituꝫ.

Preteritum non eſſe preteritum dupl̄r.fol.221.D.

Preſcientia.

Qr diuina p̄ſcia eſt infallibilis:nec mī tollit cōtingentiaz a rebus.fol.203.P.

Principium.

Qr q̄dā p̄n⁹ ſunt oībus nota q̄dā ſapientib⁹ tm̄.fol.21.M.
Qr p̄ncipiū agendi eſt illud in quo aſſimilat actū agenti:⁊ non q̄ agit.fol.145.K.
Qualr p̄n⁹ ſe b3 ad cām:⁊ quare in diuinis reperit nomē p̄ncipij:⁊ non cauſe.fol.58.P.⁊.153.I.
Primū ⁊ p̄ncipiū ſunt idē in inferioribus:nō aūt in diuinis.fol.58.Q.⁊.153.M.
Qr p̄ncipiū ſpirandi eſt virtus ſpiratiua.fol.154.B.
Qr p̄n⁹ in diuinis nō dicit vniuoce reſpectu p̄me creature:ſed per prius reſpectu p̄me fol.154.P.
Quo pī ⁊ filī⁹ ⁊ ſpūſ.oīr p̄n⁹:⁊ q̄ p̄n⁹ dupl̄r:⁊ quo filius eſt ab initio.fo.153.D.⁊.158.F.⁊.162.I.
Quo p̄n⁹ ſumat eſſencialr:⁊ quo perſonalr.fol.158.B.
Qr ea que ſunt ex aliquo p̄ncipio pp p̄n⁹ a quo ſunt aliqñ bīt vnitatē:aliqñ plalitatē vel cōpōnē.fol.162.Q.
Quo pī ⁊ filius ſunt p̄ncipium.fol.103.D.

Prioritas.

Qr in diuinis nō eſt prioritas:ſed ordo. fol.58.O.⁊.116.B.
Qđ eſt ꝑus dignitate eſt poſteriꝰ gnōne.fol.29.Q.
Qualr aliquid poſſit eſſe prius alio naturali intelligentia. fol.76.M.⁊.102.F.
Quo in diuinis ſit prioritas.fol.68.I.
Qr quadruplex eſt modus ꝓioritatis/eternitate/tempore/ dignitate/naturali origine.fol.76.K.

Priuatio.

Triplex diſia iter p̄uationē ⁊ negationē.fol.104.D.
Qr per vnū qō ꝓuertit cū ente iportat p̄uatio fm rōnem tm̄:ſed per multitudinē ſibi oppoſitā importat relatio realis.fol.129.L.
Priuatio zᵗ large ⁊ ſtricte:⁊ b3 B 4ᵐ modos.fol.149.K.
Qr p̄uatio dupl̄r cognoſcit p habitū:⁊ q̄ vno mō ſegt cognoſcēte in poⁿ ad vtrūq3 ꝺioz:alio nō.fol.186.D.

Priuatum.

Qr 3ᵗ p̄uat aligd aliquo.p q̄ non eſt aptū bīe.zᵒ q̄ eſt ab habitu ꝺio.3ᵒ q̄ b3 bitū oppoſitū.fol.73.F.

Proceſſio.

Diſia proceſſionis ⁊ ſpirationis.fol.60.M.
Triplex proceſſio/medi⁹ ſolū/ime⁹ ſolū/⁊ vtraq3 fil.70.D.
Ad proceſſionē tria regrunt:⁊ q̄uo multiplicat.fol.72.F.
Qr proceſſio tpalis ſpūſci nō ponit i nūez cū eterna.75.B.
Qr iſta ſe bīt p ordinē/proceſſio/miſſio:⁊ miſſio viſi⁹.85.F
Proceſſio dicit cōuer ⁊ proprie.fol.149.P.

Productio.

Qr productio.ſ.ſ.eſt de nēitate imutabilis:⁊ aliqualr nālis ⁊ eſt rō productionis creature:⁊ in his differt a productione creature.fol.69.L.
Qr in productione cuiuſlibet rei tria eſt cōſiderare:productio/ productum:⁊ modum producendi.fol.225.Q.

Productum.

Qr productiuū alterius pōt dici p̄n⁹/actor/efficiēs:⁊ quare duo p̄ᵃ ad diuina trāſferunt:⁊ nō tertiū.fol.153.L.
Aliquid eſt alterius productiuū quadruplr.fol.116.B.

Progreſſus.

Progreſſus dupl̄r:fm rem:⁊ fm rōnē.fol.165.Q.

Propoſitio.

Qr tria dicunt de ꝓpōne per ſe nota:q̄ p̄dicatū ſit de ratione ſubti:qō nō poſſit negari directe:⁊ q̄ quilibet eaz probet auditam.fol.21.M.
Qr in oi ꝓpōne affirmatiua predicatuz ⁊ ſubm ꝓueniunt ⁊ differunt:ga vel ſunt vnuz predicatione ⁊ pla intentione:vel vnū actualitate ⁊ plura potēnalitate:vel vnuz re ⁊ plura ſimilitudine.fol.
Qr ꝓpōnes affirmatiue de deo nō ſunt incōpacte rei:ſed rōne modi.fol.33.D.⁊.47.B.⁊.121.L.
De Veritate iſti⁹ ꝓpōnis.pp qō vnūqōq3 ⁊c.48.Q.⁊.69.E
De ꝓpōne de p̄to finito/puato ⁊ infinito.fol.73.I.

Proprietas.

Qr ꝓprietas affirmata ꝺbit terminū ad ſupponendū pro ſuppoſito cuiꝰ eſt:nō aūt ꝓpetas negatiua.fol.41.M.
Propetas eſt p̄ncipiuz diſtōnis:ga magis directe relonē importat.fol.140.D.
Qūo differt proprietas:notio ⁊ relatio.fol.142.L.
Qr in diuinis ſunt tm̄ tres proprietates:quatuor relones:⁊ quinq3 notiones:⁊ qualiter differūt.fol.142.P.
Qr nec actus notionales nec ēntiales ꝓprietatibus cōueniunt:iz ſint realr idē cū eſſentia ⁊ perſonis.fol.173.K

Proprium.

Qr ꝓpriū dī de propria paſſione:⁊ de rei qdditate:⁊ q̄ zᵒ mō eē abſtractū fm rē eſt ꝓpriū ſolius dei. fol.47.B.
Qr ꝓpriū dī put diſtinguit vl ꝺ cōe:vl ꝺ trāſlūptiuū. 48.B.

Propter qō.

Propter qō/ſq ipoꝛtat aliquē modū nēitatis.fo.40.K.

Proportio.

Inter deū ⁊ creaturā ē ꝓporᵒ ordis nō cōmēſu⁹.239.Q.
De proportione vniuerſi.fol.226.L.

Prouidentia.

Qr iz diſpō cōuer ſumpta ꝛcludat ꝓuidētiā:dī tm̄ ꝓpe diſ/

positio qua res ꝓstituunt in suis gradibus: puidētia ꝯo qua reb⁹ tribuunt nēcia ad finē cōsequēdā. fol. 207. B.
Qualr in deo differunt/scientia/dispositio/sollicitudo/prouidentia/ɼ gubernatio: ɼ qualiter prouidētia ɼ dispositio ad scīētiam/potētiam ɼ voluntatem. fol. 207. K.
Triplex error circa diuinā prouidētiam. fol. 209. D.
De prouidentia vide plura. fol. 210. Q.
Oz fortuita ɼ malum ɼ contingēcia diuinam prouidētiam non affugiunt ly hoc videatur. fol. 208. O.
Oz diuine prouidentie aliter subdantur rationalia/irrationalia/contingentia ɼ necessaria. fol. 208. Q.
Quot modis aliqua subdunt diuine puidētie. fol. 235. A.

Prudentia.

Oz prudētia nunq̄ separatur a virtutibus moralibus sm rem: ly differat sm rem. fol. 82. L.

Pulchrūdo.

Oz pulchrūdo ꝓsistit in trib⁹ ɼ qualr dī de filio. fol. 163. L.

Quantitas.

Quadruplex modus quantitatis. fol. 29. D.
Oz quantitatum quedam habēt rationem mensure vt tempus ɼ loci: quedā discreti vt numerus: quedā ꝓtinui: ɼ qualr in diuinis repitur aliqd correspōdēs vtriq3. fol. 105. D.
Oz quantitas dupliciter diuiditur. fol. 105. J.
Quantitati molis conuenit diuisio sm se quantitati virtutis ratione effectuum. fol. 111. D.
Quantitas dupliciter rem perficit. fol. 130. B.

Qui.

Qui/facit aliqī suppōnem simplicē: vt que dānauit saluauit: aliquando personalem vt qui scripsit ba. fol. 33. A.

Quid est.

Quid est dupliciter/quid rei ɼ quid nominis: ɼ quomodo de deo potest sciri quid est. fol. 21. L.

Reduplicatio.

Oz reduplicatio semp b3 respectū ad cām: vt cū dī inq̄tus bō: ɼ ꝙ semp est ꝓdicio ꝓdicari ɼ nō subiecti. fol. 65. N.
Que sunt dictiones reduplicatiue. fol. 66. L.

Referri.

Oz deus referr̄ ad creaturā sm rōnem trī. fol. 157. B.
Quo ꝓsone referunt fz rōnē filez vel dissimilē. fol. 160. ꝑ.
Oz esse diuinū nō ptinet oē referri: ly ptineat omne cē. vnde cui cōicat nō cōitat omne refert. fol. 176. M.

Relatio.

Oz rlo fz eē ɼ fz rōnē qditat⁹ duplicimode distinguit. fo. 19. N
Tria gña rlonis/mō numeri potētie ɼ mēsure: ɼ duo ꝓma ponūt aliqd in vtroq3 extremorum. fol. 32. E.
Oz rlonis de ꝑn⁹ sīgro ē distinguē nō ēntie: ɼ qualr vtrūq3 illoz distinguat: ɼ qualr impediunt distinguēdo. fol. 57. E.
Oz rlones files in diuinis plificari nō possunt. fol. 62. M.
Oz solū relones originis bēt distinguere illa: q̄ distinguūt p relata: alie aūt distinctiones ostēdere sicut nāe diuerse distinguūt absoluta accidentia ostendunt. fol. 65. F.
Oz rlones pūt plificari files/disperate oppōsite/ɼ qualr distinguunt diuersimode. fol. 65. F. ɼ fol. 68. O.
Tria genera relationum. fol. 65. L.
Oz rlo i diuinis distinguit solū fz rōnē q̄dr⁹nō fz eē. fo. 65. D.
Duplex ē rlo disparata ɼ opp⁹: ɼ ꝙ opp⁹ sūt sīl nā. fo. 68. D.
Oz rlo est i aliq̄ z⁹: ɼ qūo sūt rlones i deo: ɼ q̄les. fol. 71. L.
Quid requirit ad b ꝙ relones numerentur. fol. 75. F.
Duplex relatio sm rem ɼ sm rōnem. fol. 75. B.
Quare verbū designās relationē aliq̄s pōt cōuenire eidez persone actiue ɼ passiue. fol. 79. N.
Oz in diuis sununtr q̄dā rlones solū re⁹ diuinoz: q̄dā solū re⁹ creaturaz/ q̄dā respectu vtriq3: ɼ sm b quedā noia sumunt ēntialr ɼ q̄dā psonalr. fol. 100. M. ɼ fol. 156. E.
Oz rlo est aliqd fz eē nō trī fz rōnē qditatis: ɼ ꝙ nō distinguitur p eē qd sed p eē ad aliqd. fol. 114. F. ɼ fol. 171. M.
Qualiter rlo est ens per se: ɼ qualiter non. fol. 114. L.
Oz relatio in diuinis ita est quid cōmune: qō tamē non est genus: ɼ qō nō est vle nec ꝓsona. fol. 135. F.
Oz plalitas relonū in diuinis magis assimilat spēz plalitati/q̄ plitati idiuiduoz. fol. 135. B. ɼ 142. E. ɼ 154. A.
Nihil multiplicat realr nisi qō relonē iportat ɼ sunt tria/ proprietas/hypostasis/ɼ origo. fol. 140. B.
Qualr relo se bēat ad fundamentū differēter ab aliis accidētib⁹: ɼ ꝙ aliqd nō est cōpositius: ex eo ꝙ sibi inest relatio. fol. 141. J. ɼ 154. A.
Relatio quantū ad suū esse in aliquo cōuenit cuz aliis: in aliquo differt. fol. 141. M. ɼ 154. A.
Qūo relones differēter sunt in deo ɼ creaturis: ɼ qūo sunt realiter in aliquo. fol. 141. J. ɼ 144. O.
Oz ad hoc ꝙ relo sit realis regrit ꝙ ponat aliqd reale in subto: ɼ realr distō subtā a termio. fol. 144. O. ɼ 160. L.
Quare ples relones reales nō semp sunt ples res: ɼ quare nō sp ad distōnē termioz segr distō relonū. fo. 145. L.
Oz quedā sunt relones reales: quedā rōnis: q̄dā sm esse: ɼ quedaz sm dici: quedā habituales: quedā accidētales: quedā temporales: quedā eterne: ly vnū ɼ eidez conueniant plura. fol. 156. F. ɼ 210. N.
Oz relonē cōpetit esse reale: qō bz rōnem boni: ɼ qūo deus refertur ad creaturas. ɼ qūo talis relatio dāt ab oībus aliis relonibus sm rationem. fol. 157. D. ɼ 210. N.
Quare relo similis est vna in duob⁹ relatiuis etiā erranti: ly tamē equaliter referaī. fol. 210. ꝑ.
Oz nō ois relo rōnis pōt adesse ɼ abesse absq3 mutatione rei. fol. 157. ꝑ. ɼ 160. M.
Relo ad psonā triplicē bz cōparationē. fol. 170. M.
Dūia iter relonē sm intellm ɼ sm rem fol. 170. N.
Relones qūo dīnt in diuinis ɼ in inferioribus. fol. 171. B.
Qūo rlo trānsit i dinā cēn⁹: ɼ nō mlta ō rlonib⁹. fo. 171. D.
Qr idēitas ē rlo rōnis/eq̄litas realr. fo. 160. L. ɼ 171. M.
Oz eadē relo pōt esse realis ɼ rōnis. fol. 171. O.
Oz relo sm suā qdditatem nō est aliquid: sed ad aliquid: ɼ boc est suum fundamentum. fol. 171. Q.
Qualr relo etiā sm rōnē sue qdditatis pōt dici quedaz res: ɼ ꝙ ēt ordo est res q̄dā: ɼ relo sm suam quidditatē res erit. fol. 172. B.
Oz relo ɼ est in suppōsito: ita ꝙ ipm determinat: ɼ p ipsaz suppositū referr̄: ɼ est in forma sm quā attēditur relo: sed nec ipsam determinat: nec per ipsaz forma referr̄: qō maxime vtrū est de relonib⁹ originis. fol. 173. A.

Relatiuum.

Duplex diffō relatiuoz: ɼ qualr po⁹ gñandi dicaī relo: ɼ qualr nō: ɼ nota mlta de relonib⁹. fol. 43. K. ɼ 171. B.
Oz relatiua sunt sīl nāli itelligētia trī oppōsita. fo. 68. B.
Oz ordo ꝑioritatis ɼ posterioritatis est in relatiuis dispersis: put sunt in creatura: nō in deo. fol. 68. K.
Oz iter relatiua similia nō inenī ēntialis ordo. fol. 68. Q
Relatiua sm cē sunt in ꝑdicto relationis vere: sed sm dici sunt in diuersis generibus. fol. 107. D.
Oz directe loquēdo nihil est in relatoꝛ: qō nō sit in nō relatoꝛ: idiscrete trī nihil ꝓhibet: nec trī est nēciuz. fol. 115. A.
Oz q̄dā sunt relatiua sm se: q̄dā per aliud. per aliō duplr: vel relone sui gñis: vt grāmatica: vl rōne spēi vt ꝓsona in diuinis: quere pater. fol. 126. M. ɼ 127. Q.
Relatiua posita se ponūt: ɼc. qūo intelligit. fol. 147. O.
Oz aliqua dicerent relatiue de deo: ɼ necessario: etiā si mū duo esset eternus. fol. 156. M.
Triplex genus relatiuoz. fol. 32. F. ɼ 160. B.
Relatiua tpalia q̄ūq3 sīgnt dinā cēn⁹: q̄ūq3 ꝓsonas: sine sumantur in rōne ꝓncipij sine termini. fol. 158. F.
Oz quedam sunt relatiua similium nominū: quedaz dissimiliū: ɼ vtraq3 sūt i triplici gñe: ɼ ex vtraq3 gre sūt duo

Inder notabiliū

realia ⁊ vnum rationis.fol.160.H.
Quare in dinis relatiua rōnis trabūt realia ad nāz nō eȝ.
fol.160.K. Reprobatio.
Qz reprobatio sapea ꝓsciam addit propositū ꝓferendi pe/
nā:qđ magis se tenet ex pte volūtatis.fol.213.F.
Qz ls deus aliquos reprobet alios nō:nō tñ dī acceptor p/
sonaꝝ:⁊ qꝫ aliquos reprobare est bonum.fol.213.N.
Res.
Qz triplr ꝓtigit noīb⁹ ab itellīs ꝓpositis nihil cōsiderare in
re:⁊ qꝫ pluralitati dinoꝝ attributoꝝ rñdet reale funda
mentum.fol.17.M.
Qz conceptib⁹ mathematicoꝝ rñdet reale fundamentuȝ
mediatū ⁊ imediatum diuersimode fol.18.H.
Rei natura duplr cōparaf.fol.57.O.
Qz in diuinis possumus cōcedere eē tres res:⁊ vnde dica
tur res.fol.137.B.
Qūo vnuȝ ⁊ idē aliter ⁊ aliter sumptū sit res:⁊ rō.fol.37.
A.⁊ fol.171.O. Sanctificatio.
Qūo sanctificatur templum ⁊ vasa.fol.83.D.
Sapiens.
Qz pater non est sapiens sapia genita:ls sit amans amore
spirato.fol.167.N.
Qz filiꝰ nō est sapiēs sapia genita simplr:ls aliqualr:⁊ qūo
est sapiēs sapia genita:⁊ qūo nō.fol.168.H.
Separabile.
Qūo aliq realr distinguūf que sūt in sepabilia. fol.82.E.
Scienna.
Scie subȝ nō in quo est:sed de quo est.fol.2.B.
Qz quinqȝ cōsequiť scia ex subto/vnitatē/distinctionē/di/
gnitatem ordinem/necessitatem.fol.2.L.
Qz in scia ꝓsideraf aliqd p se/p ꝑs/ꝑtes/⁊ p oēs modū.fo.2.E.
Qz nō est idē eē sciaȝ mag abstractā ⁊ magꝫ cōeȝ.fo.2.N
Qz scia cōis/ꝓsideraf cōe inquantū cōe.fol.2.N.
Qz in scia differt mā ⁊ subm:sicut potētia respectu forme
accidentalis ⁊ substantialis.fol.3.F.
Qz ois scia ꝓsequiť duplicē actualitatē/vnā ex subtēq est
eēntialioꝝ:⁊ aliā a lumine cui inintur.fol.3.H.
Scientie vnitas penes quid attendatur.fol.6.A.
Certitudo in scientijs tripliciter.fol.7.L.
Triplex necessitas scientiarum.fol.6.E.
Qz quoꝝ sūt de ꝓfectione scie:⁊ diffō scire:⁊ qꝫ nulla crea/
tura ꝓfectā sciam habere potest.fol.182.F.
Qñ scia nr̄a diuidiť p vle ⁊ ꝑticulare/poꝰ essentiali ⁊ acci/
dentali/scia diuina neutro modo.fol.183.B.
Qz scia dei si excludaf voluntas est cā rerū sine qua non:
simplr si includatur.fol.202.A.
Qz ois scia in aliq adequatione rerū ad itellm cōsistit:alr
tñ diuina/angelica/⁊ humana.fol.201.N.
Qz scia dei non variaf pp variationē rerū:⁊ quare sciēa
creature varientur.fol.202.H.
Ad sciaȝ dinā q̄druplici gradu ascēdiť.fol.8.D.
Qz de scia dina, que cōiter loquēdo:dī scia visionis: deus
pōt scire qđ non scit ⁊ nescire qđ scit.fol.205.L.
Qz de scia practica:que aliqualiter subiecta est voluntati
loquendo:referendo ad potentiā diuinaȝ absolute pōt
deus scire qđ non scit:⁊ ecōuerso.fol.206.B.
Qz nō est sile de scia aie xpi ⁊ oipotentia:ga scia est in
recipiendo:potentia in agendo.fol.224.B.
Significare.
Qz nom̄ ꝑ pⁿ figt for⁹ ex ꝑte aggre⁹.fo.18.b.⁊ vic nom̄
Qz vel nomē figt aliqd ꝓncipalr:⁊ aliđ trā sumptue:vno
modo:alio modo econuerso.fol.18.L.⁊ fol.121.B.
Qz xp̄ū nō figt tp̄s:⁊ qꝫ idē fignt nomē ⁊ xp̄ū.fol.50.F.
Qz idē figt nom̄ ꝑn' xp̄ū:nomē abstractū ⁊ ꝓcretū:⁊ q̄lr
dinū:⁊ q̄lr ꝓcretū figt in dinis ⁊ creaturis.fol.58.A.
Signum.
Distō signoꝝ volūtatis dine:⁊ qualr ad distōnē signoꝝ se
quiť distō signatoꝝ:⁊ qualr non.fo.230.N.
Qz ad verū signū itells nō opȝ illud qđ dicit esse verum:
nec voluntatis volitum:ls sufficit illa eē hui⁹modi ꝓpter qđ
talia ꝓferunt:vnde deus volebat imolationeȝ Isaac
fm probationem fidei babrae.fol.231.A.
Similitudo.
Aliquid non simile alteri dupliciter.fol.115.A.
Similitudo duplex.fol.178.H.
Silitudo est cōuis eq̄litate ⁊ adequatione.fol.105.B.
Qualr nā dina:ls reb⁹ dissilis:sit rez silitudo.fo.188.K.
Similitudo triplex.fol.239.M.
Simpliciter tale.
Quot modis dicitur simpliciter tale.fol.221.L.
Species.
Qualiter species per quas cognoscit angelus differunt a
speciebus per quas cognoscit homo.fol.7.L.
Qūo intelligitur:spēs sunt sicut numeri.fol.76.D.
De speciebus in quibus apparuit spūscūs.fol.86.K.
Qualr se bēant spēs rei in itē ad ꝓceptū mēt ide fōzatū.
Species dicat qđ positionum.fol.161.E. (fol.120.L.
Spirare.
Qz pr̄ ⁊ filiꝰ spirāt.s.in eo qꝫ vnūť i vtute spiratiua.65.N.
Quare pr̄ sine filio nō spiraret duplex ratio.fol.116.N.
Spiritus sanctus.
Quatuoꝝ modi spirituū.fol.14.D.
Quare spūscūs magis dī amor q̄ velleitas.fo.61.B.
Quadruplex cā q̄re sola p'ona spūss.dī spūss.fo.61.O.
Spēs in nobis duplr pōt sumi.fol.64.K.
Qz spūss.nō distingueref a filio nisi pcedēt ab eo.fo.65.L.
Qz ls filiꝰ bēat a pr̄e qꝫ spiret:nō tñ magis procedit spūs/
scūs a pr̄e q̄ filio.fol.69.L.
Qz spūscūs pcedit a pre imediate ⁊ mediāte filio:⁊ filius
tñ imediate.fol.70.B.
Qz spūss.fm se daf nobis solū fm dona ad cognitioneȝ ⁊
amorem pertinentia:⁊ qꝫ p dō dona deo pfecte cōmu/
gimur:⁊ qūo cū alijs donis nobis deť.fo.76.E.
Qualr spūss.est eo donū quo deꝰ:⁊ qualr nō.fol.75.N.
Qz spūss.pus daf q̄ ei⁹ dona nāli itelligēria quantū est ex
ꝑte dātis:ecōuerso ex ꝑte recipiētis:ex ꝑplū de claro iffi
xo ⁊ expulso.fol.76.D.
Qz spūscūs dare directe soli deo ꝓuenit:indirecte creatu/
re quatuoꝝ modis.fol.76.O.
Quot modis apparuit spūscūs:⁊ quare sic.fol.87.M.
Spūscō appropriaf vius sine suauitas ex parte patris:⁊
filij ⁊ creaturarum.fol.161.N.
Spūscūs qūo pōt dici effectus ⁊ forma.fol.166.A.
Qz spūss.diligit seipsuȝ dilectione essentiali.fo.166.K.
Qūo spūss. ꝓcedit p modū vo⁹ ꝓcomitāte nā.fol.43.O.
Solum similr ⁊ nisi.
Qūo ista dictio/solū/determinat in ista.deus solū nō pōt
facere qđ non vult.fol.224.O.
Solus.
Qz ista dictio/solus/triplr pōt teneri:⁊ qūo differt ab hoc
terminus/ois.fol.224.O. Subalternatio.
Triplex genꝰ subalnaⁿ⁹:⁊ qꝫ rēgrūf ad qđlz genꝰ.fo.4.L
Qz theoꝰ nulli scie humane subalternaf:⁊ qꝫ ad subalter/
nationē nō sufficit subm eē sub subto:ls qꝫ subalternās
dicat ꝓp qđ.alia qa.fol.4.K. Substantia.
Qz duplici subē in creaturis.s.ꝑme ⁊ scde/comādet in di/
minis suppositū ⁊ nā.⁊ qnqȝ dīe illoꝝ.fo.32.L.
Qz quedā subē nō bēt esse per se:sicut mā ⁊ forma:quedā
bēt:sed habent aliquid qđ nō sunt ꝓncipalr ad esse:sic
substātie cōpositē:quedā nihil habēt tale:sed non sunt
ipsuȝ esse:⁊ qualr ista diuersimode sūt in gñe.fol.53.F.
Triplex habitudo accidētis ad subam.fol.125.E.

Qūo

Quō ſuba nō ſuſcipit magis ⁊ min⁹.fol.96.D. ⁊.fol.23.E.
Qr ſubſtāria dicaſ quinq; modis.fol.91.K.
Qr ſube ſcde nō ſunt ſube ꝑprie.fol.135.N.
Qr ſuba tripl'r accipitur.fo.136.B.
Sube create triplex genus:cuius nulla ſubſiſtit ſine accidente.fol.125.K.
Subſtantia dupliciter.fol.126.K.
Subſiſtentia.
Qualr nomē ſubſiſtentie ſoli deo ꝑpe cōuenit.fol.125.J.
Supponere.
Qr ſic aliqui ꝓuenit/eē/agē/vl pati/ſic ⁊ ſupponē.fo.41.K
De ſuppone ſimplici ⁊ perſonali.fol.33.L.
Suppoſitum.
Qr in creaturis dīnt nā ⁊ ſuppoſitū:⁊ qꝫ ſibi ſuppoſitum eſt vnū vnitate additā:in diuinis non.fol.19.D.
Qr pluificatus ſuppoſitis nō pluificaſ natura in diuinis: ſz in creaturis.fol.19.F.
Suppoſitū dupl'r ſumiſ:ſiue res nature.fol.33.L.
Qr ſic ſpēs ꝓſtituunſ ꝑ dīas:ſic ſuppoſita ꝑ cē.fo.43.B.
Quare in aliqua nā nō multiplicanſ ſuppoſita.fo.31.P.
Qr idē eſt indiciuꝫ de oībus ſuppoſitis diuinis ⁊ de vnico creato:quantū ad pluralitatē vel vnitatem eorū que in eis recipiuntur.fol.62.M.
Duplex diſtinctio in ſuppoſitis.fol.139.P.
Ratio ſuppoſitalis vnde cauſatur.fol.171.O.
Tri.
Tri ⁊ ſolū quō capiuntur.fol.118.P.
Doc eſſe tale per hoc quadruplr.fo.168.F.
Tempus.
Diſſintio tēporis:⁊ quō eſt numerus ⁊ ꝓtinuū.fo.105.D.
Qualr alia faciat ad eſſe temporis.fol.106.D.
Tempus quō eſt corruptibile.fo.106.D.
Quō aliqd dicaſ de deo ex tpe.fol.156.E.⁊ fo.158.D.
Tps ⁊ locus quō ꝓueniūt quātū ad cōtinere.fol.158.L.
Qr gnqꝫ mōis pōt aſſignari ꝑus ⁊ poſteri⁹ i tpe.fo.199.D.
Temporalia.
Qualr tēporalia de deo dici pīt:⁊ q̄ſr tps ſe bēat ad Xp̄m: qō eſt ꝑs eius:⁊ qualr itelligaſ:ſolus nō nouit fuiſſe vel futurum eſſe.fol.50.D.
Qia tēporalia dīr tēporalia per vnū tempus.fol.112.K.
Terminus.
Qr in creaturis terminus in ꝓcreto:directe ⁊ per ſe:ſuppo nit pro ſuppoſito:nullo modo pro natura:niſi rōne adiunctā:in diuinis totaliter exōuerſio.fol.32.O.
Termin⁹ dine incarnationis:eſt ꝑſona nō nā.fo.158.K.
Theologia.
Qr deus eſt ſubm in theologia inquātū eſt ꝓncipiū noſtre reſtaurationis ⁊ cōſumatio glorificationis.fol.3.N.
Differentie theologie ad alias ſcias.fol.2.O.
Theologia tripliciter differt a metaphyſica.fo.3.N.
Qr theologia nulli ſcie humane ſubalternaſ:ſed ſubalternatur ſcientie dei ⁊ beatorū.fol.4.K.
Qr theologia ſubalternat ſibi alias ſcias aliqualr:⁊ qꝫ ꝑſecti⁹ attingit optimū in gſie entis q̄ metaphica.fo.4.N.
Qr theo⁹ eſt nobilior metaphica:ſz metaphica ſit de ente icreato ⁊ creato:theo⁹ aūt ſolū de ente icreato.fol.5.L.
Qr theologia ſz pla cognoſcat diſtincte q̄ alie ſcie:eſt ex vna vnitate formali obiecti.fol.6.A.
Qr theologia eſt neceſſaria.fol.6.E.
Qr theologia eſt certiſſima.fol.7.D.
Qr theologia pōt dici ſapia/quātū ꝓfiderat de deo:⁊ ſcia inquantum conſiderat alia:⁊ qꝫ ſibi competāt conditiones ſapientie.fol.6.O.
Qr theologia magis dꝫ dici affectiua q̄ practica vel ſpeculatiua.fol.8.B.
Totalitas.
Totalitas triplex:ex ptib⁹ in pte/⁊ aſi ptes:⁊ qꝫ vnē paime arguīt cōpoſitionē vltra ſimplicitatem.fol.54.L.
Qr totalitas in parte aliqualiter maiorem cōpoſitionē importat/q̄ ex partibus.fol.54.D.
Totum.
Qr quāto aliquid plura includit ⁊ pauciora excludit/tanto magis habet rationē totius ⁊ eꝫ.fol.33.L.
Quadruplex diuiſio de toto.fol.54.O.⁊ fol.110.D.
Qualiter ſe hīt admixtō:totū oē ⁊ pfectum.fol.110.O.
In quo ꝓſiſtit nā totius integralis:⁊ quare nō pōt transferri ad diuinam:nec etiā totum materiale.fol.111.A.
Totum vle quomodo eſt in diuinis.fol.110.L.
Qr totū integrale includit ptes ſuas māles uſi.fol.117.B.
Quot modis dī totū.ſ.de toto vli/potētiali ⁊ integrali:⁊ de toto in pte ⁊ ex ptib⁹.fol.110.D.⁊ fol.128.O.⁊ fo.28.B.
Qr nā creata cōparata ad ſuppoſita/habet rōnem totius ⁊ partis:⁊ etiā ſuppoſitū cōparatū ad naturā.fol.176.L.
Transferri.
Quare nobia creatarū ⁊ vilium ad diuina trāſferri poſſunt:⁊ quare magis vilium.fol.177.L.⁊ fol.178.B.
Trinitas.
In qbus differt trinitas creata ab icreata:⁊ qꝫ ꝑ creaturam non poteſt demonſtrari increata.fol.22.B.
Qualiter magis expreſſe repreſentant trinitatem potentie q̄ habitus ⁊ etiam actus.fol.30.B.
Ethimologia huius nominis trinitas.fol.132.J.
Trinitas dicit relationem ⁊ quomodo.fol.132.L.
Quare in diuinis nō dicaſ triplicitas ſic trinitas.fol.113.J.
Quare indiuiſa ſunt opera trinitatis.fol.158.F.
Uelle.
Qualr tā de⁹ q̄ creatura pōt velle vilia abſq; vilitate voluntatis:⁊ qualiter deus vult alia a ſe.fol.129.O.
Quō itelligī/deus vult oēs boies ſaluos fieri.fol.233.K.
Qualr tenemur velle q̄ deus vult ⁊ qualr nō.fol.241.E.
Uerbum.
Differentia ⁊ cōuenientia verbi noſtri ⁊ diuini.fol.1.K.
Qr verbū noſtrum aliqñ gignitur ex ignorantia ⁊ non diuinum:⁊ qꝫ verbum diuinum nō poteſt eē ex nūbilo:ſz aliqualiter noſtrum.fol.38.O.
Qr in nobis ſunt plura verba:in deo vnum.fol.45.K.
Qr verbum noſtrum eſt ratio omnium a nobis ſiendorum ⁊ factorum/ſicut diuinum.fo.40.O.⁊ fol.71.J.
Qr verbū i dinis ſumiſ trī ꝓſonalr.fol.61.B.⁊ fol.146.B.
Uerbum vnde dicatur.fol.145.O.
Qr verbū noſtrū eſt diſtinctū ab eo a quo emanat in nā:nō hypoſtaſi:eꝫ de diuino:ſimilr de amore.fol.71.J.
Qr verbū noſtrū intra cōcepuꝫ aſſimilaſ verbo diuino in ſe extra prolato incarnato.fol.64.K.⁊ fol.80.N.
Qr numerus verboꝝ in mēte nō accipitur ſm nām rerum de quibus formaſ ſed ſm ſublimitatē ⁊ iſinitatē virtutis cognitiue:⁊ qꝫ deus vnico verbo iſinita cognoſcit:nos aūt de ipſo poſſumus formare iſinita ꝓba.fol.120.M.
Qr de rōne verbi perfecti eſt veritas:⁊ qꝫ habet vim manifeſtatiuam.fol.145.A.⁊ fol.167.B.
Qr verbū in diuinis dicitur propie ⁊ tranſumptiue diuerſis reſpectibus.fol.146.B.
Qr Xp̄m ſtra idē eſt qꝫ diſſō rei:⁊ qꝫ nō eſt illud q̄ formalr intellr:ſz illud in quo ſic ſpeculū in quo vī.fol.146.J.
Qr verbum diuinum dicit reſpectum ad patrē ⁊ ad creaturam differenter in ſex conditionibus.fol.147.J.
Qr nō propie dꝫ rōnem verbi:qō nō pōt repreſentare:qō intellꝫ pōt itelligere ſic ꝺductoria rectificari.fol.221.J.
Ueritas.
Qr veritas vt in ſubto nō eſt in re nec cōplete nec icōplete:⁊ qꝫ res non dicunt̄ vere a veritate que ſit in ipſis vt in ſubiecto:ſed vt in cauſa.fol.111.D.

Qd veritas dicit adequationẽ importantẽ quãdam manifestationẽ: et q veritas practica: lz aliquo mõ sit in re: tñ fm esse cõpletũ est in intellectu practico.fol.112.G.
De veritate signoꝝ et signatoꝝ.fol.230.P.
Qd nõ est nisi vna veritas eterna: et q lz oĩa sint vera veritate p^a: diuersimode tñ cõparant̃ ad illã veritatẽ cõtingentiũ et necessarioꝝ et pncipioꝝ.fol.112.O.
Uerum.
Qualr verũ se habet ad ens.fol.111.P.
Quomodo verum et falsũ in aia: bonũ et malũ in rebus. fol.76.E. et fol.157.D.
Uestigium.
Qualr reperit̃ vestigiũ dei in creatura.fol.22.M.
Qd vestigiũ ducit in cognitionẽ illoꝝ que sunt media inter oĩno propria et cõmunia.fol.22.N.
Qd vestigium magis proprie sumit̃ respectu trinitatis q̃ essentie.fol.23.A.
Qualr vestigiũ sit equalr in oĩb^9: et qualr nõ.fol.23.D.
In quo differt vestigium et imago.fol.26.C.
Qd partes vestigij assignant̃ fm nãm pfectionis creature et assignatio huiꝰ partium a diuersis.fol.23.I.
Qd tot modis põt variari cognitio per vestigiũ: quot modis variatur visio per speculum.fol.24.E.
Uirtus.
Uirtus quõ appropriat̃ tribus personis.fol.77.H.
Uirtus politica nõ est sine virtutibus: et quõ.fol.82.E.
Uirtus ad actum nõ ad effectũ cõparat̃: q est medium inter subam et operationẽ.fol.52.K.
Uirtus nr̃a quomodo differt a diuina.fol.52.D.
Qd nulla creatura est sua virtus.fol.52.H. et fol.91.H.
Qd virtus fm q cõparat̃ ad subm est in gñe q̃litatis: fm q cõparat̃ ad obiectũ: ꝯsequit̃ quẽdã modũ quãti: et q̃liter recipit magis et minus.fol.91.L.
Quare quolz actu non augmentat̃ virtus: et qualr vno vel pluribus augetur.fol.97.I.
Qd virtus est ratio quare aliquid sit principium alterius. fol.66.N. et fol.145.I. et fol.154.K.
Uita.
Per se dupliciter dicitur.fol.34.D.
Uita quadruplex corporaliũ/celestiũ/itelligentiaꝝ et dei: et qualiter differunt.fol.49.B.
Dña iter librũ vite et predestinationẽ.fol.211.K.
Liber vite quõ accipit̃.fol.211.H.
Quid sit liber vite.fol.216.E.
De libro vite duplex diuina cognitio.fol.211.D.
Uiuere.
Qd fm q aliqua sunt supra seipsa ꝯuersiua et suiipsius cõprehensiua sic eis cõuenit viuere.fo.48.Q.
Uoluntas.
Qd triplr põt intelligi voluntatẽ diuinã hĩe rõnez pncipij respectu gnõnis: quoꝝ quilz est erroneus.fol.41.E.
Qd fm voluntatẽ imediate ordinamur in deũ: fm intellectum mediante mysterio angeloꝝ: et q fm voluntatez solus deus põt imutare directe.fol.86.Q.
Quõ volũtas se hz circa finẽ et ea q̃ sũt ad finẽ.fol.43.P.
Qd ad actũ volũtatis reqrit̃ volũtas/velle: et qd a volũtate emanat: et q in nobis est duplex nõ in deo: et q ista nõ habent noĩa imposita propria.fol.61.D. et fol.166.A.
Uolũtas et intellectus ꝯtrio modo se hñt in itelligẽdo et volendo.fol.11.N. et fol.82.O. et fo.111.I.
Qd volũtas nõ põt diligere primã bonitatez meritorie ex puris naturalibus.fol.92.A.
Duplex causa quare volũtas nõ possit ad opposita.s.si velit vł si nolit: et silr de quolz actu volũtario.fo.206.C.
Quõ ex volũtate tria accipiunt̃.fol.166.A.
Qd de rõne volũtatis: sunt delectatio et libertas: et ideo voluntas sũme est in deo: in alijs aũt passiue.fol.229.E.
Qualr sit aliqd ꝯ volũtatẽ diuĩã: et pter: et q̃lr nõ.fo.237.I.
Quare voluntas diuina fm quaz vult oẽs saluos fieri: dĩ añs: illa fm quã vult illũ vel illũ dĩ ꝯñs.fo.233.L.
Uniri.
Unio triplr potest esse.fol.61.L.
Quatruplr vnit̃ pr̃ et filius in spirando spũm sctm̃.fo.66.D.
Unio dupliciter dicit̃.fo.87.K.
Qd aliqua vniuntur in aliquo octo modis.fo.128.O.
Uox.
Uox exterior nõ signat actũ itells nec spẽm itelligibilez sed cõceptũ itells.fo.146.D. et fo.120.L.
Unitas.
Unitas triplex.fol.5.M.
Triplex vnitas et pluralitas pdicari ad subm.fol.33.E.
Quare in sola quãtitate reperit̃ vnitas positiue et priuatiue: in alijs autẽ solũ priuatiue: et qd sit illud positiuũ vnũ: qd est pn^m nui: et addit sup̃ ens.fol.130.B. et fo.160.D.
Qd vnitas q̃ ꝯitit̃ cũ ente est p se i pñto reł onis.fo.131.H.
Qd pfectiones diuine quantũ ad modũ significãdi magis ppue dñr vnitas.s. remouẽdo q̃ pfectiones.fo.131.D.
Qd vnitas qnqz mõis hz rõnẽ pncipij.fo.16.O. et fo.161.I.
Unitas dupliciter.fol.161.O.
Uniuersale.
Quõ vniuersalia sunt eterna.fol.82.N.
De vnitate vlis.fol.3.A. et fol.33.D. et fo.34.N.
Uniuersale quõ est in diuinis.fol.110.M.
Opio Plõnis et Aristotelis de vniuersali.fol.110.K.
Quõ spẽs est quid vniuersale.fo.110.N.
Uniuersale quomodo est in aia.fo.111.D.
Quõ in vli scitur aliqd particularitatis.fol.139.D.
Uniuersale quot modis dicatur et qualr se habeat ad sua supposita et quid sit.fol.110.M. et fol.46.P.
Ad esse vniuersale quatuor requirunt̃.fol.135.D.
Uniuocum.
Uniuocatio est in specie spãlissima.fo.69.K. et fo.134.O.
Dña inter vniuoca/equiuoca/et analoga.fol.75.D.
Uniuocatio tñ in specie specialissima.fol.136.K.
Unum.
Qd deus est maxime vnus.fol.128.L.
Unũ se hz per additionẽ ad ens.fol.57.I. et fo.111.P.
Quot modis dicat̃ vnũ.fo.62.G. et fo.72.O.
Dña iter vnũ qd ꝯuertit̃ cũ ente: et qd est pn^m nũeri: et q̃lr diuersimode opponũt̃ mltitudini.fo.107.G. et fo.129.G.
Qualr vnũ dicat priuationẽ vel negõnẽ.fo.107.D.
Sex dñr de vno qd est pncipiũ numeri.fol.130.H.
Quot requirunt̃ ad aliqd qd sit fm vnũ p se.fo.136.C.
Utens et vti.
Qd diuersimode sunt vtentes/deus/viatores/et comprehensores.fol.14.D.
Qd vti tãq̃ poᶜ ẽ solꝰ volũtatis i ordie ad rõnẽ.fo.12.M.
Qd q̃lz re possumꝰ vti: lz nõ cuiuslz rei sit vsus.fo.13.M.
Quid est vti et quibꝰ est vtendũ: large et proprie: et qualiter se habet ad frui.fol.13.N.
Quot requirunt̃ ad potentiã: cuius est vti.fol.12.I.
Christus.
Quõ christus fuit in vtraqz natura.fol.1.D.
Qd actus absoluti qui ꝯueniũt christo et rõne deitatis et diuinitati ꝯueniunt nõ rõne humanitatis.fol.37.M.
De christo nota.fo.37.N.
Christo fuit facta missio: et q̃lr: et q plenior fuit post icarnationem q̃ ante.fol.83.L.
Quomodo christus est minor angelis.fo.77.D.
Christi corpus quõ est in plibꝰ locis.fol.196.A.
Qualr possit sustineri chrm̃ fuisse pdestinatũ.fo.212.H.

FINIS.

A Clarissimi viri Religiosi: sacre Theologie Doctoris frīs Egidij Romani: Archiepresulis Bituricensis ordinis fratrum Heremitarum sancti Augustini: super primo sententiarum: opus incipit.

B Candor est enim lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis: et imago bonitatis illius: et cuius sit via/omnia pōt: et permanēs in se/ omnia innouat: et per nationes in alias scās se transfert: amicos dei et pphetas pstituit. Sap.7.

Ecūdus q̄ dicit beat⁹ Aug. 10. de tri. c. i. nisi impīs az cuiusz bīemus doctrine in alio notionē: nullo ad eā discēdā studio flagraremus. Ex quibus vbis bīe possumus: q̄ nisi aliq̄ p̄cognitio rei in alio nr̄o existeret, ad eā discēdā nullatenus moueremur. qō satis p̄cordat cū vbis ꝓbi p̄ posterū. qui ait. Ois doctrina et ois disciplina intellectus ex p̄existenti fit cognitione. nā iz cognez sensitiuā nō alia de necessitate p̄cedat cognitio: cognez trī intellectus sp̄ habemus ex p̄existenti cognitione: q: p̄ncipys: p̄n⁹ vo p̄cognoscunt via sensus: memorie et experientie. Quicqd g̃ scimus, pus sciebamus illō: sz q: nr̄m discere nō est reminisci: vt Platoni ponit: nō sic sciebam⁹ addiscim⁹: q: sciebamus in q̄daz vnitate: et sub mō confuso: qō postea addiscimus in ppa for⁹ et sub mō distincto: vt pz per p̄bm p̄ posterū. vbi ambiguitas Menonis manifestat. Et q: iste est rectus ordo cognis nr̄e: vt prius sciamus aliqd in vniuersali et postmodū in ppa for⁹: bñ se hz vt ea que vnr in li⁹ sniaz: cui⁹ exponē intēdimus: in vnitate tāgant: pus q̄ ipa p̄ singula indicent. ¶ Et ideo in vbis ppositis in q̄dam summa et vnitate: 4^or^ libroz sniaz mās per ordinē designat. Ad qō intellm⁹ notare debemus: q: de⁹ cui⁹ cognitio p̄cipaliter in sacra scriptura intēdit: a nob in via/duplici mō cognoscit. būc aūt modū duplicē aliter vidit Aplūs. aliter Aug. et aliter Dug. Nā Aplūs vidit: q: ille duplex modus sit speculū et enigma, dicēs. Cognoscimus nūc p speculū in enigmate. nūc aūt facie ad faciē. Aug. aūt i p̄n⁹ scōi de tri. istū duplicez modū assignat scripturā: et creaturā dicēs. Si me vt spero, de⁹ defenderit atq̄ munierit sancto bone voluntatis fuit: et gra mle fuerō cro segnis. i. piger ad inquirēdā subaz dei: siue p scripturā eius: siue p creaturā: que vtraq̄ nob ad B ꝓponit inuēda: vt ipe q̄rat: ipe diligat: qui et illā inspirauit: et istā creauit. Dugo dicit cē mūdus et christū: dicēs in p̄n⁹ cō⁹ sui sup angelica bierar. Duo. n. simulacra erāt ꝓposita dei: in q̄b⁹ inuisibilia videri potuisset: vnū nāe: et vnū gre. Simulacrū nature erat spēs mūdi totius. Simulacrū aūt gre erat humanitas vbi. et legē q̄ in vtroq̄ deus demōstrabat. s. in mūdo isto et hoie christo. Et hz sniaz istoz triuz videat cē diuersa: possumus trī eos adinuicē reducere. naz scriptura et creatura que ꝓposuit Aug. sunt idem q̄ speculū et enigma: que Aplūs innuebat. Nā dūs sm Aug. 15. de tri. c. 9. inter speculū et enigma est

Tex. c. 1.

C

T. cō. 4. Ordo nre cognitionis.

Duplex dei in nra cognoscat.

D

Dūs ber speculū et enigma

qz enigma rem obscurā indicat q̄ speculū: et qz p ea que a creaturis accipimus: nō ita clare et manifeste deū cognoscere possumus: sicē per ea que in scripturis legimus: cognoscere deū p scripturā q̄m creaturā est cognoscere p speculum et in enigmate. Item snia Aug. nō discordat a snia Dugo. qz mūdus iste sensibilis creatura dei est. Et ipse chīs scia nra et scriptura diuina dici pōt. Naz ipe est ille qui nob aperit sensum vt scripturā intelligamus. Ipe est ille cui oēs ppbe: necnō tota sacra scriptura testimoniū phibet. vñ Aug. ipm sciaz nram noiat. 13. de tri. ca. 19. dicēs. Scia g̃ nra chīs est: et sapiēcia q̄z nra: ipe nob fidē de rebus spūalib⁹ inserit: ipse de sempiternis exhibet veritatē. igit cognoscere deū per mūdū et chīm: vt dicit Dug. est ipz cognoscere per scripturā et creaturā: vt asserit Aug. Iste aūt duplex modus cognoscēdi deū nō est eqlis p̄fectionis: qz p̄fectius cognoscit deus per Chīm q̄ per mūdū: et p speculū q̄ per enigma: et per scripturā q̄ per creaturā: et ideo cognitio quā nūc de deo habem⁹ supat phōz cognitionē qui solū per creaturā deū cognoscere voluerūt. Contra q̄s arit Dug. in p̄n⁹ sui cōmēti: sup angelica bierarc. Mūdana theologia paruz eudēti demōne vtens nō valuit incōprehēsibile virtute sine p̄tagione errouis educere: quā diuina nouit theologia simplici ac pura assertione p̄dicare. Cā aūt hui⁹ ibidē tāgit: qz mūdus sua specie artificez demōrauit. Sz nr̄ēplātis oculos illuminare nō potuit. hui⁹ manitas vo Saluatoris et medicina fuit: vt ceci lumē recipient et doctrina pariter vt videātes agnoscerēt virtutez. Est eriā cognitio nra p̄fectior: q̄ fuit cognitio iudeoz: qz multifarie multisq̄ modis loq̄bat deus olim in pphīs, vnde ipi cognoscebāt per enigmata: nos aūt qz nouissime diebus istis locut⁹ est nob per filiū: magis cognoscimus per speculū. Patet igit per ea que dicta sunt: q: oēs illi modi per q̄s deuz cognoscimus, ad duos modos reducunt. sc. ad modū sm quez cognoscimus deū per creaturā: et sm q: cognoscimus p Chīm. Et isti duo modi reducunt ad vnuz modū: qz cognitio per creaturā, reducit ad cognitionem per Christū: sicē imperfectū ad p̄fectū: qz igit p̄fectior cognitio quā de deo hīe possumus habita est p filiū: ꝓgrue liber sniaz mās: in q̄b⁹ cognitio dei intēdit nob per dei filiū qui est candor lucis eterne potēs oia: et ab⁹q̄ sui immutatione oia innouās sanctificādo alios et amicos dei pstituēdo describit. Nā mā p̄ni habet cum dī. ¶ Candor est. ¶ Scdi cum subūngit. ¶ Et cum sit vna ola pōt. ¶ Tertij cum annectit. ¶ Et pmanēs in se ola innouat. ¶ Quarti cū sequit. ¶ Et per nationes tē. ¶ ¶ In p̄ cuiz libro circa 4.^or^ magri p̄n⁹ intentio versat. Primo circa p̄sonaz in cēntia vnitatē. Scdo circa eaz in duratione eternitatē. Tertio circa eaz in p̄sonis alietatē. Quarto circa eaz in maiestate eqlitatem: hec eiz 4.^or^ in p̄ anctis mēbro describunt. Nā quātū ad filiū re⁹ p̄sone pūs: illa quatuor bīnt cū dī. ¶ Candor est eniz lucis eterne et speculū sine macula dei maiestatis. ¶ Quātū aūt ad spūm sanctū re⁹ vtriusq̄ habet: cuz subūngit. ¶ Et imago bonitatis illi⁹. ¶ ¶ Nā notat in cēntia vnitas pūs et filij: cuz dī. ¶ Candor lucis. Sita eiz emanat filius a pre: sicē candor a luce: Ē est: sicē lux a luce in quo vnitas in nā describit: nā lux cuz luce eiusdē nature existit. Vñ Aug. 4.º de tri. c. penul. istā auctem p̄tractās ait ibi. Qō emanat et de quo emanat vni⁹ eiusdēq̄ substātie est. neq̄ eiz sicē aqua de foramine terre aut lapidis emanat: sz sicē lux de luce. Nā qō dictuz est: candor est. n. lucis eterne. quid aliud dictū est: q̄ lux lucis eterne. ¶ Itē designat in duratione eternitas. nā candor siue splēdor est coeternus luci a qua gignit. vñ et ibidē Aug. ait. Candor q̄ppe lucis eterne. s. qd nisi lux ē et coeterna luci. ¶ Itē designat in p̄sonis alietas ex ipo mō loquēdi: qz nō est candor lucis

E

Perfectio cognitionis dei per chīstū q̄ per mūdum.

F

Perfectior cognitio nra q̄ Iud.

G

Rōnabiliter aut cto istaz, ad q̄ mor: li. sen. Mā p̄ni libri.

H

p̄n⁹ mod⁹

2⁹ modus

3⁹ modus

nisi qō emanat a luce.vñ t ibidē idē Aug. ait. Emanatio quedā est claritas oiporētis det. Jn ipa aūt emanatione intelligīt distinctio pſonaꝝ: qz nulla oino res est que sc ipsam gignat vt sit: vt scribīt p̄ de tri.c.1. Et in 2° de aia. dimbil scīpz gnanſz saluat. ¶ Designat aūt in maiestate eq̄litas: si bñ aduertam⁹ qd noie candoris iportat. vñ t Aug. 4. de trini. vbi b̄ ptractat ait. Maluit aūt dicere candor lucis q̄z lux luctsine obscurior putaret ista que manat: q̄z illa de qua emanat. vñ ibidez subdit: qp ex b̄ ipam lucē. s. emanantē eq̄lez oñdit luci de qua emanat. Si. n. hec minor est: obscuritas illi⁹ est: nō candor illius. Si aūt maior est: nō ex ea manat: nō. n. vinceret de qua genita est. Jsta cāde eq̄litatē indicat cū ibi dr̄ Speculū sine macula. Jnam sic obscuritas ipedit lucē: ita macula impedit speculū: t ideo sic designata est eq̄litas per candorē: sic t designat̄ per macule caretiā. ¶ Habitus ille quatuor re⁹ filij ad piem cuz dr̄ Candor 2c. Designant postmodū illa quatuor in spū scō re⁹ pitis t filij: cuz subiūgit Et imago bonitatis illi⁹. Jnaz vno⁹ pōt dici filius imago bonitatis pitis: put pducit. s. s. cui appropriat bonitas: eūdez in ēntia: eternū in duratione: distinctū in pſona: equalez in maiestate: vt ipse est re⁹ pitis: t in b̄ bi mā pmt libri. ¶ Scdi aūt mā bi: cum subiūgit Et cum sit vna oia pōt. Jnā ipse dei filius vbū pitis habet filitudinez cuz vbo nro: sm qp dī. 15. de tri. c. 11. ita diuerſēda est in b̄ enigmate etiā ista vbi dei filitudo: qp sic de illo vbo dcm est: oia per ipm facta sunt: vbi deus per vnigenitū vbuz suū pdicatur oia vniuersa fecisse: ita bois opa nulla sunt que nō pius in corde dicant. vnde scriptuz est. Jnitiū oīs opis vbū: igit sic vbū nostrū est initiū opis: ita t vbū deus differenter tñ: qz vnicū vbū nostrū nō est initiū oīs opis nr̄i: qz nō gignit ex tota scia nr̄a. Sed vnicū vbū diuinū est initiū oīs diuini opis: qp sui pfectionē. vnde di 6° de tri. c. vlt: de isto vbo: qō est vbuz pfectū cui nō deest aliquid t ars q̄dā oiporetus atq; sapiētia dei: plena oiuz rationū viuentiū incōmutabiliū: t oēs vnū in eo: sic vnū ipa de vno: qz igit vnū est vbuz diuinū cā est oium que fiūt est. n. opatiua po⁹ oium creaturaꝝ. Et qz in 2° li° tractat̄, de creatione rerū a deo per suū vnigenitū vbū per b̄ qz dī cū sit vna oia pōt. Jn quadā sūma scōi libri mā declarat̄. ¶ Tertij aūt mā bi cuz subiūgit pmanēs in se oia inouat. Jn ¶ Nā aūt aliq̄ in se nō manē dr̄ dupl̄r. vel qz per petiā deperdit. t tūc non manet: sz ruit: ppter qō dī de diabolo. Joā. 8. qp in vitate nō steterit: si nō steterit in vitate: possumus q̄dāmodo dicere qp nō steterit in sui nā: nec in sui entitate: qz dispositio cuiuslibet rei in veritate est sua dispositio in entitate: vt dī. 2. metth. nō qp dicat in sui nā nō mānsisse: qz sibi nāta nō remāserit: cuz b̄ū dicat Dion. 4° de di. no. sed qz per petiā ipsa nālia inhabitata ad bonū gr̄e fuerūt. ¶ 2° mō dī aliqd nō manere in sui nā: qz nā sua alteri cōmiscet: t efficit nā tertia: sic ex aia t corpore resultat humanitas. Uerbū aūt dei alligat mens carnē vtroq; modo pmāsit. p enim pmānsit qz peccm nō cōmutat: qz de ipso scribit p⁹ Pet. 2. qp peccm nō fecit nec inuent⁹ est dolus in ore eius. Jtē 2° pmānsit qz ex nā diuina t humana non fuit aliq̄ nā tertia pflata. vnde t Damas. ait. qp in Christo iesu nō est cōmunē spēs accipe. Jstud. n. vbuz in se pmanēs carnē assumēdo oia innouauit: qz cuz inuenerat⁹ cēt hō per peccm: nouus fact⁹ est per grām. vñ t Damas. 3. lib. c. 1. ait. qp oportebat nām nostraz innouari: qō factū fuit per Christū incarnatū. Jpse. n. innouādo holez: innouit oia: qz sm Pbm: hō est quodā modo oia: vt pōt hī ex 3° de ala. t ex 10° meta. t sic per vba practa habet incarnatio vbi: de qua in 3° libo spāliter inteditur. ¶ Quarti aūt mā habet cuz annectit Et per nationes 2c. Jnam in 4.° lib° de scificatione nr̄a que est per sacrā: t de visione diuina: que erit post resurrectōez: siue de fruitione que est per charitatez determinat̄: t ista sapiētia increata per nationes: qz sine acceptatione pſonarū: qz nō per nationē gētiliū: ita qp nō per nationē iudeoruz: sed per nationes in alias scās se trāsfert aias sanctificādo. Quātū ad pmuz: amicos dei t ppbetas b̄ est videntes deū pstitues: quātū ad 2m̄. nā ppbeta videns dī iuxta illud pmi Reg. 9° Qui enim ppheta dī hodie: vocabat olim videns. Et sic in his vbis vt pcordemus vltima primisin quadaz vltate mā quatuor librorū sniaꝝ per ordinē designat̄. Rursum per hec vba possumus hic cām efficiētē: formalē t finalē. nam cām efficiētē habem⁹: cū dī Candor 2c. Jpsa eiz sapiēta increata que per candorez intelligīt fuit cā efficiēs pncipalis hui⁹ opis. Instralis aūt fuit Petrus lōbardus Parisien cps. ¶ Formalis aūt est duplex: modus agēdi t forma tractat⁹. Modus agēdi designat̄ cum dī Cuz sit vna oia pōt. Jnā cuz ista scientia sit magis vna t magis simplex: q̄z aliq̄ alia scia: cuz imediat⁹ efluxerit ab ipsa sapiēta increata: que est ēntia bonitatis t vnitatis. Jn oēs modos agēdi in quos pnt alic scic: ista pōt. vnde dī. 2. ad Timoth. 3°. ois. n. scriptura diuinit⁹ ispirata vtilis est ad docēdū: ad arguēdū: ad corripiēdū: ad erudiēdū: t etiā vtilis est ad alios modos qui hic nō tāguntur: iz forte sub aliqua in distōne innuātur. ¶ Forma tractat⁹ siue ordinatio capitox: siue librorū adinuicē habet: cuz dī Permanēs in se oia inouat. Jnaz sic ordinat̄ iste liber qp p̄ determinat̄ de ente pmanente cui nō accidit inouatio: vt de ente diuino per ēntiā: postea de ente cui accidit inouatio: vt de ente diuino per participatiōez. ¶ Finalis cā hī: cuz subinfert̄ Et per nationes 2c. Jnā finis nr̄ est vt scificemur t sanctificati amici dei simus: t amici cuius exītes ipsius facie ad faciez videamus. ¶ Et qz ista est adeo alta mā: qp p me sufficere nō possum: inuēs dei auxilio dicaz: vt Aug. dicit in fine libri de tri. Dñe deus meus vna spes mea: exaudi me ne fatigat⁹ nolim te q̄rere: sz querā facie maz semp ardēter. Tu da querēdi vires: qui inueniri te fecisti: t magis magisq; spem inueniēdi dedisti: eoraz te est firmitas t infirmitas mea: illā seruā: ista sanā: eoraz te est scia t ignorātia mea: vbi mihi apuisti suscipe. Intrāte: vbi clausisti aperi pulsanti: meminerim tui: intelligā te: diligam te: auge in me ista donec me reformes ad integrum. Quā reformationem operetur in nobis deus qui est benedictus in secula seculorum Amen.

Quoniam tacte sunt cause hui⁹ opis: qō scīe diuine supponitur. bñ se habet de quatuor causis theologie siue diuine scīe dubitare. t ideo p̄ dubitabimus de cā māli theologie. 2° de formali. 3° de efficiēte. 4° de finali. ¶ Circa cām mālem ptingit dubitare dupl̄r. Primo de subito in se. 2° de his que pſequit diuina scīa ex subito. Sz qz de subito in se nō possumus bñ dubitare: nisi sciam⁹: vtruz theo⁹ sit: scia spālis vel cōis. nec b̄ plene declarari pōt: nisi declet quo differt iter eē aliqd subm scie: t de pside⁹ scie. Ideo in p̄⁹ circa subm in se tria q̄remus. ¶ Primo. vtruz idē sit aliqd eē subm scientie: t eē de pside⁹. ¶ 2°. vtrū theologia sit scia spālis vel cōis. ¶ 3°. qd sit subm in sacra pagina.

¶ Utrū omne qp pside⁹at̄ in scia sit subm. ¶ Qō. I.

B primum sic perdit. Uidet qp idē sit aliqd eē subm in scīa. t eē de pside⁹atōe scīe: qz subm in scīa non est illud in quo est scīa: sz est illud de quo: sed illud de quo est scientia: est illud qō

illud qđ cõsideratur in sciẽtia. ergo idez est esse subiectũ
t de ꝓsideratione sciẽtie. ¶ ꝑ. Subm in scientia dr esse
mã scientie: sed mã sciẽtie est illud circa qđ versat scia:
sicut mã virtutis est illud circa qđ negociat ⁊tus: sed il-
lud circa qđ versat scia est illud qđ ꝓsiderat in scientia.
ergo rẽ. ¶ ꝑ. Secãtur sciẽne quẽadmodũ t res: vt scri
bitur in 3° de aia. sed iste res fm quas secant sciẽtie sunt
res que ꝓsiderãtur in scientys. Sed scie secãtur p subta
sua. g̃ idem est esse subm in scia: t esse de ꝓsidẽ scientie.

In cõtrarium est: qz fm Auic. in pn° meta^ce
sue: causa nõ est ibm in meta-
phyſica: nĩ fm ꝓpm: causa est de cõsideratione meta^ce:
qz metaphysicus ꝓsiderat de differẽtys entis. sunt enim
dñe entis causa t causatũ: sicut actus t po^a. cuz igit̃ cau-
sa sit de cõsideratione metaphysici: t nõ sit subm in me-
taphysica. ergo aliqd est de ꝓsideratione scientie qđ non
est subm in scia. ¶ ꝑ. Aliqua ꝓsidrãtur in scientia per
accidẽs. sed ex bis que sunt per accidẽs nihil recipit spe
ciem: sed ex subo suo scia recipit spẽm: vt patebit. igitur
nõ est idem esse de ꝓsideratione scie: t esse subm in scia.

Respondeo dõm qꝑ sicut in arguendo dicebat.
Subiectuz in sciẽtia nõ est illud in
quo est scia: sed illud de quo. nã si illud in quo est sciẽtia
esset subm: cum ois scia sit in intellectu oium sciaruz: esset
vnum subm: t tũc scie nõ distinguerent̃ per subiecta sua:
t esset ꝓfusio scientiaz: qđ est incõueniẽs. igitur subm in
scia est obm: t qz glibet habitus ex obto suo ꝑncipali et
formali sumit spẽm: scia cum habeat rõnem habitus ex
obto suo principali habet spẽm. cum igit̃ sciẽtie dividã-
tur per subiecta sua: t ex eis trahãt spẽm: subm in scien-
tia est obm nõ qđlibet: sed obm principale t formale: et
qz omne tale obm est de ꝓsideratione sciẽtie: imo est id
de quo ꝑncipaliter ꝓsiderat scientia: omne subm in sciẽ-
tia est de ꝓsideratione eius: verum qz nõ omne qđ est de
ꝓsideratiõe scientie est subm: vt patebit. Igit̃ esse subm
in scia: t esse de ꝓsideratione sciẽtie nõ sunt idem penit^o:
sed differũt sicut vle t pticulare. ¶ Cõsequit̃ nãq sciẽ-
tia quinq ex subto suo: per que apparere põt qđ non est
idem esse subm in sciẽtia: t esse de ꝓsideratione. Primũ
aũt est vnitas: qz fm ꝓpm in ꝑ. Posteri. scia vna est: que
est vnius generis subti: partes t passiones ꝓsidrãs. Se-
cũduz est distinctio. nam scie distinguũtur fm diuersita-
tem suoz subtoz. nam per idem habet aligd esse t vnũ
esse: t indistinctiõez a se t distinctionez ab alijs. Si igit̃
scientia ex subto suo habet esse vnuz: habet t esse distin-
ctũ. Tertiũ est dignitas. nam vna sciẽtia est dignior alia:
qz de digniori subo: vt patet per ꝓpm in pn° de anima.
Quartũ est ordo: qz quãdo subm est sub subto: t sunt ibi
alie additiones annexe: sciẽtia est sub scia: sicut videmus
qꝑ pspectiua est sub geometria: qz linea visualis est sub
linea simplr sive sub magnitudine continua: que in geo-
metria dr esse subm. Quintũ est necessitas: qz ex hoc nul
la scientia supfluit: sed quelibet est neccia: qz subm vnius
nõ est subm alterius: t aligd declarat̃ in vna qđ non de-
clarat̃ in alia. Si aũt idez esset esse de ꝓsideratione sciẽ-
tie: t esse subm in scia: cum vnũ t idem possit esse de ꝓsi-
deratione pluriũ sciaruz: vt patet per ꝓpm ꝑ. Posteri. t
per Cõmẽ. 12° meta^ce. vnũ t idez esset subm pluriũ sciẽ-
tiarũ. Rursum cum multa t diuersa in vna scia ꝓsidrẽ
tur: si qđlibet illoz esset subm in scia: t nõ soluz illud qđ
ꝑncipalr in scia intendit: tũc vnius scientie essent diuersa
subta: t ita tolleret̃ vnitas sciẽtie ꝓpter diuersitatẽ subie
ctoz in vna scia: t tolleret̃ distinctio ꝓpter vnitatẽ subti
in multis sciẽtys. Et si tolleret̃ vnitas t distinctio in sciẽ
tys: tolleret̃ ordo t dignitas in eis: qz ex hoc vna sciẽtia
alia existit dignior: t vna scia sub alia ordinat̃: qz sciẽtie
bñt esse distinctuz. Item tolleret̃ necessitas: qz vt patuit:
ꝓpter diuersitatẽ subtoz quelibet scia erat neccia: t nul-
la supfluebat. igit̃ nõ est idem esse aligd de ꝓsideratiõe
scientie t esse subm. Tũ vt patẽat rõnes que facte sunt
t que fieri possent. ¶ Notãdũ qꝑ quatuor modis aligd
ꝓsiderat in scia: ꝓmo aligd ꝓsiderat in sciẽtia per se t ꝑ
t ꝑncipaliter t per oẽm modũ. 2° per se t ꝓmo: nõ tamẽ
per oẽm modum. 3° per se sed nõ ꝓmo. 4° t vltimo nec
per se nec ꝓmo: sed per accidẽs: t per aliud fm qꝑ vide-
re possumus in meta^ca. ¶ Illud qđ per se t ꝓmo et
ꝑncipaliter t per oẽm modum cõsiderat̃ in ea est ens: t
ideo qcqđ determinat: determinat sub rõne entis. Uez
qz ratio entis magis reseruat̃ in subo: g̃ reseruet̃ in acci
dẽte: quia accitia nõ sunt entia: nisi qz sunt entis: vt scri
bit̃ 7° meta^ce. quãtum ad istuz modũ: t si nõ per omnez
modum: tñ ꝑncipalius cõsiderat de substãtia g̃ de alijs
ẽntibus: t ideo dicit ipse in 12° meta. cõsideratio qdem
est de subo ꝑncipalr. Rursum de accite ꝓsiderat me-
taphysicus per se solũ. nõ ꝓmo t per oẽm modũ: qz sub
rõne accitis non ꝓsiderat de oib^o de qbus ꝓsiderat. nec
ꝓmo fm illũ aliquem modũ iam dictũ: quia nã entis nõ
ptius reseruat̃ in accite g̃ in alijs. sed ꝓsiderat de eo so
lum per se inquãtũ. s. est pars entis. Quarto metaphysi-
cus adducit exẽpla ad declarãdum qꝓ^o de qbus exẽ-
plis ꝓsiderat nec per se nec ꝓmo: sed solũ per accidẽs: et
per aliud qz exẽpla ponimus: nõ ita vt sit: sed vt sentiat
qui discit: vt scribit̃ circa finem ꝓmi ꝓtioz. Qđ aũt pri
mo modo ꝓsiderat̃ in scia: simplr est subm in scia. nam
ens in eo qꝑ ens simplr est subm in meta^ca. Qđ aũt 2° cõ
siderat̃: ls nõ sit simplr subm in ea: tñ aliquo modo põt
dici subm. vñ t ꝑbs in 4° meta. t. c. 3^i. cũ pus dixisset: qꝓ
vna scia est que ꝓsiderat de ente in eo qꝑ ens: innuẽs q ꝑ
qꝑ ens in eo qꝑ ens est subm in meta^ca: postea. t. cõ. 2. dixit:
qꝓ sic est vna scia que cõsiderat de sano cui attribuũtur
oia sana vt medi^a: ita est vna scia q̃ ꝓsiderat de ente cui
attribuunt̃ oia entia vt meta. Illũ aũt ens cui attribuunt̃
oia entia subta est: g qđ dicẽ possum^o qꝑ aliq̃ mõ subm in
meta^ca est subta: t sicut subta põt dici aliquo modo subm
in metaph̃. qz ratio entitatis magis reseruat̃ in subo g̃
in alijs ẽntibus: ita subm in ea põt dici deus: qz ratio en-
titatis magis reseruat̃ in deo g̃ in ceteris ẽntib^o. Et in-
de est qꝑ sciẽtia meta^ce dr esse diuina t de deo. Qđ autez
3° modo ꝓsiderat̃ in scia nec est subm simplr nec aliquo
modo: põt tñ esse pars subti: vt patuit. Qđ aũt 4° modo
a scia cõsiderat̃: nec est subm: nec pars subti. Patet igit̃
qꝑ in plus est esse ꝓsideratũ in scia g̃ esse subm: qz qđ est
ꝓsideratuz in scia nõ semꝑ est subm: sed aliqñ est subm
simplr: aliqñ est subm aliq̃ modo: aliqñ nec subm simplr
nec subm aliq̃ modo: sed solũ pars subti: vel aliq̃ modo
directe ptinẽs ad subm: vt qz cã subi: vel passio subi: vel
eniã ptiũ subi. aliqñ aũt nec est subm nec pars subi: nec di
recte ptinẽs ad subm: sed solũ per accns introductũ.

Ad primuz dõm qꝑ illud de quo est scientia est
subm: ls nõ omne: sed soluz de quo
est ꝑncipalr: t ideo nõ est idez ꝓsideratũ in scia t subm:
nisi sicut vle t pticulare. ¶ Ad 2^m dõm qꝑ nõ est idẽ mã
scie t subm in scia nisi stricte accipiat̃ mã: t si stricte ac-
cipiat̃ mã: tũc nõ est verum qꝑ omne ꝓsideratũ in scia sit
mã scie. vel si large accipiat̃ subm: t tũc nõ est sermo de
subto: vt dicẽ loquimur. ¶ Ad 3^m dõm qꝑ per ꝓsiderata in
sciẽtys: scie distinguũtur nõ simplr: ls fm diuisas rõnes
fm quas ꝓsidrãtur: qz vt dab. nĩ est: de vno t eodẽ cõsi-
derant diuerse scie sub diuersa nĩ rõne: t qz illa ratio ex
subto sumitur directe scie per subta distinguũtur nõ per

Egid. sup ꝑ sen. a z

A

Tex. c. 38.

B

Sol. q. 1. C

Idem dicit Aven. in sum. ar. 19. q. 2.

ꝑ^m

Tex. 41. 2^a

3^m

Tex. c. 3^i.

D

4^m

5^m

Cõ. 44.

E

Quatuor modi aligd ꝓsiderat in scia.

ꝑ

2°

Tex. c. 2^i. F

Tex. c. 3^i. 3°

4°

Aduerte.

G

Dubitat qđa meta. si ꝑ^o de ente t eniã de subo. dr qꝓ est ꝑ^o de ente cõparando ens ad ꝑdicamẽta: ens ad ꝑdicamẽta subz nõ ad ens sed ad cetera ꝑdicamẽta: t ita erit de ente: qz dicit ꝑncipali? ꝓ. de subo g̃ de alijs ẽntib^o. Epilogus. q.

H

Unde ô magr li. t de boet: vt ꝓ in 2° habet sciẽtia ls nõ ꝑncipalr.

.s. totaliter supra in hoc. q.

I

ſſiderata q̄cūq; mō vt ratio ꝓponebat. ¶ Qō. II.

¶ De hoc Henr. in ſumma arti. 7. q. 3. Ad quam valet quęſtio an ſit diſtincta ab alia: quam pertractat Hen. eodem ar. q. 1.

Secundo quęritᵗ vtrum theologia ſit ſcięntia cōis vł ſpālis. Et vł ꝙ cōis: qz illa eſt ſcientia cōis que determinat de oībus: ſz theologia determinat de oībus. g̃ tē. maior de ſe pz. minor declaratᵗ: ga dicit Magiſter in ꝓn⁹ ꝓmi ſniaꝝ ſacre pagine tractatus circa res vel ſigna ꝓpriꝰ verſant: ſed oīs doctrina eſt de rebus vel de ſignis: vt dicit Aug. ꝓ de doc. cbri. circa ꝓn⁹. g̃ iſta ſcia verſatᵗ circa oia: qz vłat circa ea circa que verſatᵗ oīs doct. ¶ ℙ. Videmus in humanis ſcięnᵗ ꝙ ſcia maxime abſtracta eſt ſcia maxime cōis. cum igit theo⁹ maxime ſit abſtracta erit maxime cōis. ¶ ℙ. Sapiens eſt artifex: qz vt ſcribitᵗ ꝓ meta. li. 2. ſapięᵗ eſt ſcire oia. g̃ ſapia erit ars ſiue ſcia cōis: ſed iſta ſcia maxime eſt ſapięᵗ: iuxta illud Eccl. 6⁰. ſapięᵗ a. doctrine ſm nomē eſt ultus. igit maxime eſt cōis. ¶ ℙ. Iſta ſcięᵗ oīb⁹ ſe coaptat: vł Aug. ꝓ de tri. ca. 1. ait. ꝙ ſacra ſcriptura etiaꝫ parvulis cōgruēs: nullius gñis rerū ☞ba vitauit: ſed qō oībus cōgruit tᵗ etiā parvulis: maxime de oīb⁹ dz tractare: qz talia ſunt que nullus ignorat: ſed ſunt q̄ſi locus ianue in domo: vt dicit Lorin. in 2⁰ meta. ſed talia tractare ſpectat ad cōmunes ſcięᵗtiam. ergo tē.

Text. c. 9.

Lorin. ꝓ.

R

Contra.

In cōtrariū eſt: qz nō pñt eē vne ſcie cōes: ꝙ ſi pñt da oppo⁹. Si ſunt vne ſcięᵗie cōes. aut g̃ q̄libet eaꝝ ꝓſiderat de ente in eo ꝙ ens: tᵗ tūc vna ab alia nō diſtinguitur. aut vna ꝓſiderat tᵗ nō alia: tᵗ tūc vna eſt cōis tᵗ nō alia. aut neutra ꝓſiderat de ente in eo ꝙ ens: tᵗ nūc neutra cōis exiſtit. ¶ ℙ. Ad ſciaꝫ cōem pertinet ꝓbare ꝓn⁹ aliaꝝ ſciaꝝ: vł tᵗ ꝓbs q̄ negabantᵗ ſibi ꝓn⁹ ꝓble nālis indūens babitū metaᵖʰ diſputauit ꝓra negātes ꝓn⁹: vt pz ex ꝓ pbr. in diſputᵒ cō Parmenidē tᵗ Meliſſum: ſed iſta ſcia nō ꝓbat ꝓn⁹ aliaꝝ ſciaꝝ. ergo.

L

Nota: de declarāda in. q.

Rñdeo dom ꝙ vt pateat vitas buius. q. 4. opz nos videre. Primo: ꝙ oīs ſcia cōitᵗ tᵗ abſtractione quā bz: ꝓſegᵗ ex ſuo ibto. Scdo: an ſit idē ſciaꝫ eē magis abſtractā: tᵗ magis cōez: tᵗ minus abſtractā: tᵗ magis ſpālez. Tertio: qd eſt dicere ſciam eē cōez. Quarto tᵗ vł⁹ videnda ſunt diſte: quas habet ſacra ſcriptura ad ceteras ſcias: tᵗ bis viſis apparebit veritas. q.

ꝓ⁹ ꝓnᵗ. q.

Primus declaratᵗ ſic: qz ab illo codē a quo aliqd bz eē tᵗ ſpēz: bz tᵗ illud ꝙ qō diuerſificatᵗ ſpēz tᵗ eē. tᵗ rō eſt: qz ꝙ illa eadē entia in eē ſpecifico diſſe rūt: per que in eſſe ſpecifico reponuntᵗ: tᵗ ideo diſta ꝙ quā differūt ſingula dicit totā ſpēz et totā tbaz diffinitī: vt vł

T. cō. 34. M

velle ꝓbs in 7⁰ meta. c. de vnitate diffōnis: tᵗ qz per illō idez ꝙ qō aliqd in eē ꝓſtituitᵗ ab alys diſtinguitᵗ: pz ꝙ ab eo a quo aliqd trabit eē: trabit tᵗ illō qō eē diuiſificat. Sz

3⁰. q. ꝓcedēti.

cū habitū ſit ꝙ ſcia trabit eē tᵗ ſpēz a ſubo: ꝓñs eſt ꝙ ab codē trabat cōitatē tᵗ abſtractiōez: cū eē cōe tᵗ eē abſtrarū: eſſentiale diſta ꝓſtituāt in doctrinis: vt pz ꝙ ꝓbm 6⁰ meta. qui cū diſtinxiſſet triplex genꝰ abſtractōis: qz q̄dā ſcia abſtrahit a mā ſenſibili bac: ſed nō ſimplr: qz eſt de rebꝰ iſcpabilib⁹ tᵗ mobilib⁹: ſic ſcia nālis. Quedā aūt abſtrahit a mā ſenſibili ſimplr: ſed nō itelligibili: qz eſt de rebꝰ iſcparabilib⁹ tᵗ imobilib⁹: ſicut matbe. Quedā aūt abſtrahit ab oī mā ſenſibili tᵗ itelligibili: qz eſt rerū in ſeparabiliū tᵗ imobiliū: vt metb. Cōcluſit ex ꝺ triplici genere abſtractiōis tres ēntiales diſtas pble. d. modi igit ēntiales pble ſunt tres: matbeᵐᵃ: nālis tᵗ diuinus. Rurſum ēt cōe tᵗ ſpāle facūt eſſentiale diſtaꝫ in ſcięnᵗ. vł tᵗ iſto⁰ ꝓbs in ꝓn⁹. 4. meta. diſtinguit meta. ab oībus alys

T. cō. 2.

Qz eſſe cōe et abſtractū ēntiale diſtaꝫ fuit in ſcia. Trip⁹ modus abſtractiōis.

Text. c. 8.

particularib⁹ ſcięnᵗ. d. vnius qdem ſcięᵗie ſciarū eſt cōſi deratio de ente per ſe tᵗ de rebus que ſunt entis per ſe: tᵗ iſta ſcientia nō eſt vna earum que dicūtur particulares.

N

Declarato ꝓ ꝙ pbm ſcia ꝓſegᵗ eē cōe tᵗ abſtractū: qz iſta ēntiale diſta in ſcięnᵗ ſa ciūt: declaratᵗ 2ᵐ ꝙ nō eſt idē eē magis abſtractū tᵗ magis cōe: vt q̄dā rō ꝓponebat. Nā ꝛz maioz abſtractio: tᵗ maioz cōitas: in ꝺ ꝓueniāt ꝙ vtraq; ſumit oriḡnē ex ſubto: pōt tñ eē maioz abſtractio vbi minoz cōitas repiᵗ. vł tᵗ in 6⁰ meta. dī. ꝙ ſi nō cēt aliq̄ ſuba alia a ſubis exīntib⁹ nā: tūc ꝓ⁹ ſcia eſſet nālis. tᵗ appellat ibi ꝓmā ſciam: ſciam magis cōem tᵗ magis vłem: qz tūc meta. nō eſſet: nibilominus tñ adhuc matbe. que remaneret eſſet magis abſtracta q̄ nālis: nō tamen magis cōmunis.

2ᵐ ꝓnᵗ. q.

Tex. c. 2.

Rō tñ eſt: qz mobilitas eſt paſſio ꝓpriꝰ bois cuꝫ eſſent ō ad quē ſpectaret de paſſiōe ſpectaret de ſubto tractare.

3ᵐ principale q. ꝙ dicē ſcię nā eē cōes eſt dicere eaꝫ bās ſubiectū cōe tᵗ magis cōem magis cōe: nō tñ magis abſtractum.

O

Tertiū aūt ſic oñdiᵗ: qz ſi ſcia cōitatē quā bz tᵗ ſpālitatē ex ſubo trabit: tūc talis erit ſcia qualē erit ſbm ſuū. igit ſcia cōis bēbit ꝓ ſubo cōe: ſcia ſpālis ſpāle. vez: qz ☞ eſt ꝙ ſe tᵗ ꝓpe: qz ſcia cōis ex ſbto cōi cōitatē trabit: tᵗ ſpālis ex ſpāli ſpālitatē: vt pōt patere ex babitis: tᵗ ea que ſunt ꝓpria tᵗ ꝙ ſe: ſunt talia in eo ꝙ talia: vt pz ꝙ pbm in ꝓ pbr. t. c. 74. qui vult ꝙ ea ꝓpe facit medicus: que facit in eo ꝙ medicus: ſcia cōis nō ſolū bēbit ꝓ ſubto: cōe q̄cūq; mō ſumptū: ſz babebit cōe in eo ꝙ cōe: tᵗ ſpālis ſpāle in eo ꝙ ſpāle. Pz igit ꝙ dicere ſciam cōem: nibil aliud eſt q̄ dicere ſciaꝫ que bz ꝓ ſubto aliquid cōe in eo ꝙ cōe: tᵗ nō eſt dicere ſciaꝫ cōez. i. abſtractā: ita ꝙ magis cōis ſit ſcientia magis abſtracta.

Quarto aūt declarāde ſunt due: quas bz ſacra ſcriptura ad ceteras ſcias. iſte aūt ad prīs ſunt

4ᵐ principale. q.

4⁰. Primo: qz alie brīur ꝙ humaną inuēcōez. iſtā aūt ꝙ diuinā iſpiratiōez. vł tᵗ Aug. loq̄ns de ſacra ſcriptura: per quā cogſcit⁹ deus in ꝓn⁹ 11. de tri. ait. Qō ipaz de⁹ iſpiraūit: ꝙ ſi iſta ḋia nō facit ḋiaꝫ eēn⁽ᵉˢ⁾ q̄ntū ad ipos bītes ſciaꝫ: qz q̄libet ſcia ꝙ rōnē inueſtigabilis: ꝙ iſpiratiōez bīt poſſet facit tñ eēn⁽ᵉˢ⁾ ḋiā. ſi ꝓſideremᵘ ipas ſcias in ſe: qz aliq̄ ſcie ſunt que ꝙ rōnē inueſtigabiles exiſtūt: vt ſcie tradite a ꝓbis que rōnez nō excedūt: doctrina tñ ſacra de ſe eſt apta nata ꝙ iſpiratiōez bīt: qz ad ipaz directe ratio nō attigit: vł tᵗ ꝓ de di. no. ſcribitᵗ. Ubr utraq; nō eſt audēdus dicere neq; itelligē qō de ſup eēn⁽ᵉˢ⁾ tᵗ occulta diuinī⁽ᵉˢ⁾: ꝓter diuiᵒ nob ex ſacris eloquijs exꝑſſa: ipi⁹. n. ſup rōnē tᵗ itellm eſt cognitio. Ex iſta ḋia ꝓſegᵗ 2⁰ ꝙ iſta ſcięᵗia di recte tᵗ ꝓn⁽ʳ⁾: nec eſt de ſenſibilib⁹: nec de bis que ſūt i ſenſibilib⁹ nec bz ſenſibilia q̄ſi ꝓē ſubti ſui: ꝙ nulli ſcie per rōnez inuēte ꝓgruit: qō ſic pz. nā ſcia ꝙ rōnē humaną inuēta mo⁽ᵈᵘˢ⁾ humanū ſegᵗ. modus aūt humanⁿ eſt vt cognitio a ſenſu incipiat: vł tᵗ ꝓbs in ꝓ poſterᵒ. vult ꝙ nra cognitio incipiat a ſenſu: tᵗ deficiente ſenſu neceſſe eſt tᵗ illā ſciaꝫ deficē que ſm illū ſenſum eſt. bz g̃ ſcia nra ēntialē cōparatiōez ad ſenſibilia. igit ois talis ſcia: vel erit de ſenſibilib⁹ vt nālis tᵗ que ad nāles reducunᵗ. vel de bis que ſunt in ſenſibilibus vt matbe⁽ᵘˢ⁾: vel bz ſenſibilia ſubn ſui

2⁰

T. c. 31.

Q

ꝓtē: vt meta⁽ᵘˢ⁾. Sapia aūt dina nob iſpirata: modū dinū ſegᵗ: vł dī ꝓ de di. no. ꝙ facit ipos aios ſuplnces raduꝫ extētos bñ ꝓderate tᵗ recte tᵗ cōmenſurabili amore inſtaꝫ illumina⁽ᵗᵒˢ⁾: tᵗ qz ſacra pagina ſegᵗ modū tᵗ mēſurā dine ſapie: ſic dina ſapia ꝓ obto ꝓn⁽ᵘˢ⁾ bz ſcipaz: qz deus nibil itelligit ex⁽ᵉ⁾ ſe: ꝙ ſe tᵗ ꝓ: ſz itelligēdo ſe: itelligit oia: ita in ſacra pagina ſoli⁹ dei cognitio pn⁽ʳ⁾ eſt ita: tᵗ ꝓp cognē dei ineſt cognitio oīum alioꝝ. Tertia ḋia eſt: qz oēs alie ſcie ꝓ obto ꝓn⁽ᵘˢ⁾ brīt aliq̄ vłe. iſta aūt ꝓpe loq̄ndo nec bz vłe nec particulare. opz igit vłe aliq̄ in alys ſcięnᵗ eē obm: qz cū oēs alie ſcie babeāt aliq̄ ꝙ ſe analogiā ad ipa ſenſibilia: ētiā ſm ꝙ ſcie ſunt tᵗ ſenſi⁽ᵘˢ⁾ particularū nō poſſit eſſe ſcia: opz in talib⁹ vłe eſſe obm: ꝓp qō in 7⁰ meta. dī ꝙ particlarū nō eſt ſcia neq; diffinito. Illō aūt

3ᵃ

T. c. 35.

qō ꝓn⁽ʳ⁾

A 4°

qđ ꝑn᷑ in ista scia intendit nec est vle nec gracularc: cuz sit de⁹. Quarta ratio est: q nulla scia pōt tot cognoscere in ꝑpa for⁹: quot ista. ꝛ rō ei⁹ est cū alie scie ꝓsiderēt vle aliqđ: ptīcularia infīta sub illo vlī nō cognoscēt ꝑm ea que insunt eis incognīta gracularia sunt: sed incognīta rōnez illi⁹ vlis induūt. Scia aūt diuina: q modū ouine sapie cognit: z pro obto ꝑn᷑ habeat deū ipm: scit ipa scientia deus poterit tm in ꝑpa for⁹ ola alia cognoscere que ꝓsiderāt singule scie: scit ꝛ deus pōt: ꝛ si nō vñ. Qz si alig brites istā sciaz talia nō cognoscūt: B nō est ex pte et⁹ q ipa scia nō sit apta nata cognē talū ꝑbere: sed ex pte nr̄a: q eā imꝑfecte possidemus.

Hic soluitur quēstio. Cōt. b⁹ dicit dē. i. iii. ar. 3. q. 1. sed solū ꝑ illud qđ dictū est. q. ꝑ. credēt q ḋus est modus cē.

B

Cō. 17.

His visis q. de facili soluit: q cuz q̄rit: vtrū theo⁹ sit cōis vel spālis: si ꝓsideram⁹ suū obm ꝑm ꝛ ꝑn᷑: nulla scia est adeo spālis vt ista: q in ista scia vni⁹ solius rei absolute loq̄ndo: cognitio intēdit. In alijs aūt sciēcijs cū habeāt pro obto vle nō intēdit in eis vnuz real'r: sz vnū ꝑm rōnē. Juxta illō Lom̄. in ꝑ de aia. cō. 2°. ite[lls] fac vlitatē in reb⁹. vlis g̃ vnitas nō est vnitas rei: sed rōnis siue ite[lls]. Si aūt ꝓsiderem⁹ ea que ista scia bz nō pro obto ꝑn᷑: cū nulla scia ad cognez tot rerū in ꝑpa for⁹ se possit extēdere: vt ista cōtissima dici bz. Sed q̄ in obꝰ aduertēdū est: qđ est per se ꝛ ꝑn᷑ magis q̄ aliud: ga ꝑm ꝓbm in fine. 5. Etbic. de bis que sunt per accīs non est cura arti. simplr bz ꝓcedi q̄ sit scientia spālis.

Ad primū vđm q nō sufficit q ꝓsideret de oib⁹ vt sit scia cōis: sed opz q ꝓsideret de oib⁹ ꝑn᷑ inquantū vniunt in aliq̄ cōi vlī vel analogo: vt meta. q̄ ꝓsiderat de oib⁹ inq̄nuz vniunt in ente qđ theo⁹ nō facit: sz ꝑ se ꝛ ꝑ ꝓsiderat de deo solo: vt patet. ¶ Ad 2m vđm q illa ꝓpō nō est vlr vera: q quāto scia est magis abstracta: tāto est magis cōis: vt patet per istātiā in phia nāli ꝛ mathe⁹. ¶ Ad 3m vđm q scīēs istā scias est scies qđāmō ola: ꝛ ideo maxie sapiens dici bz: nō tñ qꝑ B est artifex cōis: q ꝑ se ꝛ ꝑ vni⁹ rei: deci. s. cognez habet.

C Quare theo⁹ assumat qđaz obia.

¶ Ad 4m vđm q ista scia se coaptat oib⁹: ꝛ assumit qđā cōia que oib⁹ intellibilia existunt: vt ex⁹ ꝛ talia vt punctos in fide ad dei cognē inducat: sz B nō est ꝙꝑ istā sciam: q ipa q̄ntū est de se indigeat talib⁹. Bz q nos sic apti nati sumus manuduci in deum: ꝛ ideo de⁹ ꝑ sic puidit: vt nos ad se induceret ꝙponēdo quasdā varietates velaminuz ꝑm q nra nā postulat: vñ ꝛ ꝑ de cel. dier. scribit: q neq; possibile est nob⁹ aliter lucere dinū radiuz: nisi varietate sacroꝝ velaminū anagoge. i. sursuz ducēdo circūuelatū: ꝛ bis que ꝑm nos sunt puidētia pīna cōnāliter ꝛ ꝙꝑe ꝑparatū: q. s. sic puidit deus pī nos sursum ducere: vt nostra regretur natura. ¶ Questio. III.

¶ Vide in sūma 2ª. 69. q. 1. Item quodlibet. 12. q. 1. Thom. in summa parte prima principali ꝑma. q. 7. Et Durrt. quolibet. 8. q. 1.

D

Tex. cō. 2.

Ertio q̄rit qđ sit ibm in sacra pagina. Et vig⁹ de⁹. Quia illō a quo scia denoiat maxime vi eē ibm in ea: ꝛ ꝑn᷑ intēdit in ipa: sz sacra pagina a deo denoiatōez recipit. g̃ ꝛc. ¶ ꝑ. Illō est ibm in scientia: sub cui⁹ rōne alia introducunt in ea. Sz sub rōne dei oia introducunt in sacra pagina: q̄ gqđ in ea deter⁹ diuinū dī. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. Arguit ꝓbo in 6° meta. trib⁹ vijs q meta. maxie est de deo. Prio: q meta. est maxime abstracta. igit erit maxime de deo qui est maxime abstract⁹. Jte[m] meta. est nobilissima. igit erit maxie de deo qui nobilissimus existit. Rursum meta. est ꝑ scianū. igit erit de deo maxie: qui est ꝑmus iter entia. Dis trib⁹ vijs ēt pōt ꝓbari q theo⁹ maxie sit de deo. Prio: q maxie abstracta: q vt habitū est: nec est ꝑn᷑ de sensibilib⁹: nec de bis q̄ sunt in sensibilib⁹: nec bz sensibilia subiti sui gra. Rursum est maxie nobilis: q initē nobilissimo lumini: q lumini increato. Ex B ēt apꝑet q est ꝑ⁹ alias scientias: q lumē cui

Ca. scalā.

Initē ista scia vt lumē dinū est ꝑ⁹ lumie rōnis: cui alie scie initunt. igit bis trib⁹ vijs ꝓbatū est: q theo⁹ maxie ē de deo. Sz illud de q̄ maxie est scia: est ibm in scia. g̃ ꝛc.

E

In oppariū est: q scia est vna q̄ est vni⁹ gitis ibi gres ꝛ passiōes ꝓsideras: sz de⁹ neq; bz pres neq; passiones. g̃ ꝛc. ¶ ꝑ. scribit in 6° meta⁹. q nulla scia ꝓbat suū subm esse. Sz in sacra pagina ꝓbat deū eē: sic ꝓbat Magi ꝑ Ysa. 9. dis. g̃ ꝛc. ¶ ꝑ. ꝑm ꝓbm ꝑ posterī. De subo supponit qđ est: ita q qđ est subi bz esse notū in q̄lz scia: sz qđ est de⁹: est oino ignotū: iuxta illud Dam. ꝑ Ysa. ca. 4°. Qm̄ igit est de⁹ qđē manife⁹ est: qđ ꝛo est ꝑm subam ꝛ nām incōprehēsibile est ꝛ oino ignotuz.

Tex. cō. 3.

Rñdeo vđm q vt pateat vitas buī⁹. q. duo declarāda sunt. Primo qđ interest iter ibm ꝛ mās. 2° i q̄ differt scia ista a meta. ꝛ bis visis appebit ꝛitas. q.

Duo declarāda.

Primo ꝓ

Propter ꝑ⁹ nōn⁹ q ars est imago nāe: ꝛ ideo ꝑm ea que in nā videm⁹ in arte logmur. videmus aūt in nā duplicē for⁹: sbales ꝛ accīdentales: ꝛ qz q̄lz for⁹ bz rōnē act⁹ ꝛ pfectiōis: ꝓsidet est in entib⁹ duplicez actū: sbalē ꝛ accīdentalē: ꝛ qz q̄lz act⁹ ꝑsupponit ꝓpriā po⁹: vt dī in 2° de aia. ꝑm istū duplicē actū: ē assignre duplicē po⁹: ad actū sbales ꝛ accīdentalē. Po⁹ ad actū sbalē: est po⁹ simplr ꝛ pura: qz esse sbale p se nō ꝓcedit aliq̄ esse. Po⁹ aūt ad actū accīdentalez nō est po⁹ pura: qz eē accīdentale p se loq̄ndo ꝓcedit eē sbale: ꝛ qz ꝑm Lom̄. in 8° meta. hec est diffa iter mām ꝛ sbm: qz mā dicit qđ in po⁹: ibm dicit qđ in actu: cū po⁹ ad for⁹ sbales sit po⁹ simplr: po⁹ ad formā accīdentalez nō sit po⁹ simplr: sz po⁹ cū actu. po⁹ illa sint susceptibile in q̄ bz esse for⁹ sbalis bz dici mā. illō aūt in q̄ bz esse for⁹ accīdentalis p se loq̄ndo bz dici sbm. Ex bis aūt bie possum⁹ triplicē diffaz iter mās ꝛ sbm. Una diffa est: qz mā respicit for⁹ sbalem: sbm vo accīdentalē. Alia diffa est: qz mā dicit po⁹ p oēm mo⁹: sbm vo aliq̄ mō. Tertia diffa est: q in ista q̄dāmō includit. s. q ꝓpōitas q̄ est in subo refuat q̄dāmō in mās: qz mā est in po⁹ ad oēs for⁹: sz ꝓpōitas que est in mā nō refuat in subo: qz sbm nō est in po⁹ ad oēs for⁹. Doc viso sciendū q ꝑsti duplici susceptibili in nā rndet duplex obm in scia: ꝑn᷑ ꝛ scibilū: obm ꝑn᷑ nō est po⁹ pura: sed aliq̄ modo in actu: cū ab ipo scia recipiat spēz ꝛ actualitē: ꝛ est aliq̄ mō in po⁹. Nā cū gcgd cognoscam⁹: cognoscam⁹ in lumine intellis agēti: vt in aliq̄ lume: opz talē obz a lume actualitē recipere: ita actualitē bz ꝛ ꝓpōitatē. ¶ Ex q̄ appet q scie z actualitas attribuit. vna ab obto a q̄ recipit spēz. ꝛ alia a lume. nā si lumē dat actualitatez obto ꝛ obm dat actualitē scie: opz lumē scie actualitē attribuē: actualitas tñ q̄ dat scie ab obo: est magis ꝑ se ipi scie: cū ab ea bēat vnitatē ꝛ distōnē q̄ actualitas lume. Obm aūt scibilū nō est in actu de se: ꝑm q nūc logmur de actu. nā nō dat actualitē scie: nec sub rōne sui introducit in scia: sz q̄ rōne ꝑn᷑ obti: ꝛ tō opz obm scibilū duplicez actualitē recipere. vnā ab obto ꝑn᷑ q̄ est ꝑpa ꝛ eēn᷑ scie: sub cui⁹ rōne in scia inducit. ꝛ aliā a lume: ꝛ ita bz q obm scibilū est dupl⁹ in po⁹: q recipit actualitē ab obto ꝑn᷑ ꝛ a lumine. Sz obm ꝑn᷑ est in po⁹ vno⁹: q recipit actualitē a lumine. Sz nō ab aliq̄ alio obo cū nō sub rōne alicui⁹ alteri⁹ obti introducat in scia: sz sub rōne sui. ¶ Ex q̄ appet trip⁹ diffa iter obm ꝑn᷑ ꝛ scibilū. Prima q obm ꝑn᷑ est in actu ꝛ nō simplr in po⁹: obm scibilis bz dici simplr in po⁹. Secda: q pōitas re⁹ lumis que cōpetit obto ꝑn᷑: cōpetit ꝛ obto scibili. Sed aliq̄ pōitas cōpetit obto scibili: q nō sub rōne sui inducit in scia: q̄ pōitas non cōpetit obto ꝑn᷑. Tertia diffa est: q actualitas q̄ recipit obm ꝑn᷑ nō est ita essentialis scie: sic illa q̄ bz ꝛ q̄ scie dat. Sz obto scibili ēt deficit actualitas essentialis scie. Et ideo obm scibilū est magis in po⁹ essentialiter: ꝑ⁹ est magis in po⁹ accīdentaliter: q ista tres diffe

F

Tex. 26.

Quia large subz bz ꝛ mā ꝑ⁹ ꝛ de cōpositis: sz stricte ꝛ scio compositū dicit per se loquēdo.

Prima diffa inter mām ꝛ subiectū.

2ª

3ª

G

Duplex obm in scia.

Qre⁹ q scie dupl⁹ actualitas attribuit.

Qre⁹ q 3ª diffa inter obm ꝓncipale ꝛ scibilem.

bēbat subm in nā re⁹ mācōēs bz obm ꝑn⁹re⁹ scōarū:dicēt in scia obm ꝑn⁹ subm ⁊ scōariū mā. Ex quo ēt ps:ꝙ subm ⁊ mā in arte sumunt ad silitudinem subtī et māe in nā nō in sensu:iz obm ꝑn⁹⁊ scōarium possint sumi in scientia per silitudinem eoꝝ que sunt in sensu.

Scōa ōcōis Lupter ōia theo⁹ a meta. ꝑ

Tcō.1.

Also quō differt mā in scia a subto.videndū est quō differt theo⁹a meta.Sciēdū est igit ꝙ theo⁹ad meta.bz triplicē ōiā.Pu⁹est:qz meta.est scia cōis,est.n. entis ſm ꝙ ens:vt scribit 4.⁹meta.theo⁹aūt vt ps ex ꝓce dēti.q.nō est cōis ꝑ seniſi forte ex ꝓfti inēqtuz de plib⁹ pōt ꝓsiderare ēq aliq alia scia inuēta ab hoie.vel silitudinarie inēqtū est de deo qui est cā oium: ⁊ essendo causa oium:⁊ ꝓtinendo oia:habet silitudiné cum cōi ⁊ cum vlt:ꝓprie tn ⁊ ꝑncipaliter non est cōmunis.

2⁹opio 3

Ex ista aūt ōia apparent tres pōes:que assignāt subm in theo⁹ nō accipe subm ꝓpr:nec assignare subm in theo⁹:iz solū mām. Nā si theo⁹nō est scia cōis:nō bz pro subo aliqd cōe:⁊ ideo res ⁊ signa nō sunt subm i sacra pagina:cū oia ꝓtineant sb ente divino:accipiēdo ens diuinum vt isti accipiūt.ſ.per essentiam:per vnionem:⁊ per significationem.

3⁹opio 3

Tertia positio est ꝙ subm in sacra pagina est subile ꝑ ispiratōes:nec ista vt apꝑet subm accipit ꝓpr:qz qōlz ꝑ ispirationes bém⁹ in sacra pagina:que nō sunt subm in eam:nec ēt pars subi.⁊ ita apꝑet ꝙ ꝑ 3⁹ ōiā quā bz theo⁹ ad meta.ꝙ in istis trib⁹ pōnib⁹ nō directe accipit subm in eamō tri iste pōnes false sunt: sed largo mō loquimur accipiendo subm pro mā.Scōa ōia est que aliq mō ex ꝑ⁹ segt.ſ.ꝙ de eodē ꝓsiderabit meta.⁊ theo⁹.nā si meta. est scia cōis:opꝝ ꝙ determinet de oi ente aliq mō:⁊ ideo nulla scia est q nō deter⁹ de illis de gb⁹ meta.deter⁹.

Mā scie sīt oia q ꝓsiderā tur per scīa ſubz est ꝙ ꝓsiderat per oēz modū.

Bi igit theo⁹ est de deo:opꝝ ꝙ etiā meta.sit de deo. Bz nō pōt esse ꝙ sub eadē rōne determinēt de deo meta.⁊ theo⁹:qz si eodē mō determinaret:eēnt vna scia:imo qlz determinabit de deo ſm mo⁹ suū.Luz igit meta.sit scia cōis determinabit de deo sub mō cōi:inqtū.ſ.est ens:et cā vlis entiū.theo⁹aūt cū sit scia spālis:de bis de gb⁹ determinat:determinabit sub spāli mō:⁊ ló sic subm in scia cōi est cōe in eo ꝙ cōe:ita subm in scia spāli bz eē spāle in eo ꝙ spāle:⁊ ideo deus de quo ꝑn⁹ intēdit ista scia sub aliq spāli rōne bz esse subm in ea.Ista aūt spālis rō pōt eē inqtuz est ꝑn⁹ nre restauratōis:⁊ ꝓsumptio nre glificationis.Quō aūt b sit ꝑ 3⁹ōiaz appebit.Ex ista aūt 2⁹ ōia apꝑet ꝙ oēs ille pōnes que nō assigūerūt subz deū sub aliq rōne spālis:nō ꝓpr accepunt subm.Et ideo 4⁹ pōnes ex ista via apparet nō ꝓprie incessisse.

L Meta⁹ cōsiderat de deo vt ens et ſm oēs mōs entis cōpetētes deo: sic est vt sit cā lis:ac? parue: ⁊ inur? ol ꝓfectōes tas simplr et ꝓfectōes bonas que ꝓcerunt eam ente.

M Pōt⁹ opio ō subto ꝓpr⁹. 3 c.ꝑ.

Prima est ꝙ bonū salutare est subm in ista scia.cō stat.n.ꝙ bonus est gd cōe:qz dī equaliter ente:vt scribit in ꝓ erbi.vnde iz salutare posset esse cōdītio spālis:nī qz bonum est gd cōe ⁊ in scia spāli:ops esse subm nō cōe sub ratione spāli:sed spāle sub ratione specialis.patet ꝙ ista assignatio non est ꝓpria.

2⁹opio 3

Alia positio est que dī Isidorus:ꝙ Lbis integer caput ⁊ mēbra est subm in ista scia:cū in Lbio integro includamur ⁊ nos.Sic accipiendo subm nō accipit ꝓpr:qz aliqd ens distinctum ab alijs osibus vt deus sub spāli ratione est subm in ista scia:vt patuit.

3⁹opio 3

Tertia positio est Aug.sup ange.bierar.ꝙ opa restaurationis sunt subm in theologia. Apparet autem ꝙ nec bic ꝓprie accipit subiectū.nam restaurato est conditio superaddita:non subiectum.

4⁹opio

Quarta positio est ꝙ de⁹ est subm in theo⁹.ista aūt magis accedit ad ꝓpriā rōnez subti:nō nī sufficiēter assignat subm:qz vt patuit nūqz assignat aliqd subm in scia:nisi sub aliq rōne.alr.n.cēt ꝓfusio in scietys: cū plres scie determinēt de eodē:⁊ nō iz de⁹ sit ꝑn⁹ iter⁹ in sacra pagina:⁊ sub rōne ipi⁹ alia introducant in ea:nō tn sufficit dicere de⁹ est subm in sacra pagina:nisi addat ei aliq spālis ꝓditio:vt ꝑn⁹ nre restaura⁹⁹:⁊ ꝓsumptio nre glificationis.ps igit ꝑ istas duas ōias dictas:ꝙ oēs dicte pōnes large de subto loquunt. Tertia ōia est:qz meta. nō ꝓsiderat de deo ꝑn⁹ ꝙ oēz mo⁹:iz solū ſm aliquē modū:vt patuit in.q.1.Bz theo⁹ꝓsiderat de deo ꝑn⁹ſm oēz mo⁹.¶ Ex ista 3⁹ ōia apꝑet ārē de⁹ i meta.nō est subm simp⁹:est tn subm in theo⁹ sub aliq tn spāli rōne:vt patuit. Ista aūt spālis rō sic bz:qz sub illa rōne ꝑn⁹ subz ꝓsiderat in scia:sub q ei⁹ cognitio ꝑn⁹ intēdit:iz in theo⁹ ꝑn⁹ cogscere deū intēdim⁹:vt nīm restauratoē⁊ glificatoē. ḡ.tē.¶ Ad arg⁹ que ꝓbāt deū esse subm in illa scientia dōm ꝙ verū dicūt:sed tota Xristez nō expīmūt.nā deus est subm in ista scientia:sed sub spāli rōne:vt patuit.

O

Ad primū in ꝓtū dōm ꝙ de⁹nō bz ptes ⁊ passiones:tn vt patebit aliqua se bnt ibi vt ptes⁊ aliq vt passiones. Vel possum⁹ dicē ꝙ nō ops loq de ista scia que bī ꝑ inspiratōes:sē de alijs que bntur ꝑ acqsitiones.¶ Ad 2⁹ dōm ꝙ sillis rō est de subo in ista scia ⁊ de ꝑncipijs in ea:qz nlla scia pt ꝓbare directe nec ꝑn⁹ sua nec subm suū:tn ꝑ q̄dā signa ⁊ ꝑ effect⁹ pōt:vt ps ꝑ Lorī.1 z.meta.⁊ sic ꝓbam⁹ deū eē ꝑ effect⁹ mō ꝑ cām ¶ Ad 3⁹dōm ꝙ gd est de⁹ſm nāz vt idē Dam.d.q̄dā sum⁹in via dno est nob igtuz:tn gd est qđ dī ꝑ nomē:cū dī de⁹:scire possum⁹:⁊ cū dī:ꝙ de subto ꝓsupponim⁹ gd est:exponit gd est qđ dī ꝑ nomē. Vel possum⁹ dicē vt gdā dicūt:ꝙ ipi effect⁹ dini pñt dici ꝙ gd est i tali cogne. nā cū oē me⁹ ad demīandū habeat aliq mō rōnē ꝙ gd est:tpi effect⁹ per ās deus cogscimus pñt dici ꝙ gd est. Est tn ista solutio aliq mō ipropa:qz nō distinguit inter

Lorīn.47

(demīationem ꝓpter gd ⁊ ga.

Qstiō dubitantibus de subo theo⁹in se restat dubitare de bis q̄ cōsegt scia ex subo.Ista aūt vt dicebaī sunt.5.ſ.oz do:dignitas:vnitas:distinctio:⁊ necitas.verū qz vnitas ⁊ distinctio eādē rez iputare videnī:qz ex eo ꝙ res bz eē vnū:bz eē indistinctū a se:⁊ distinctū ab alijs:ló solū de 4.⁰ q̄remus.ꝓrio de ordine isti⁹ scie ad alias. 2⁹ de dignitate. 3⁹ de vnitate. 4⁰ de necitate. ¶ Circa ꝑ⁰ q̄remus tria. Nā ordo scie ad scias attēdit ex eo ꝙ vna subalternaī alteri vel subalternat sibi alie:⁊ ló q̄rere de ordine:est q̄rere de subalternatōe. ¶ De subalternatōe igit tria q̄raī. ꝓmo:vtrū ista scia subalternet alicui scie humane.Scdo:vtrū subalternet alicui alt scie.Tertio: vtrū subalternet sibi alias scias humanas.

Qō ꝑ⁰

A primū sic ꝓcedit.Uī ꝙ ista scia subalternet meta.quia si subm est sub subto:vī scia eē sub scia.Sed subm theo⁹ videt eē sub subo meta.qz subz meta.est ens cōe:subz theo⁹ est aliqd ens di stinctū ab alijs entib⁹:vt de⁹ ipse:iz sub cōi ꝓtinet qđ bz eē distinctū.ḡ. ¶ ꝑ.Qñ aliq scia determiat de aliq mō admirab⁹:⁊ alia scia nō:vī illa scia que admiratiuo mō deter⁹ subalternari ei que nō admiratiuo mō deter⁹. Nā admiratio ꝙuenit ex ignoratia cāe:vt bī ꝑ meta.cuz igit theo⁹ mō admiratiuo de deo determinet:qz obstupescit intell⁹ pp ea q̄ obſr in ipsa:qz nō tradit cāz dicti fal. meta⁹ aūt q nō admiratiue deter⁹:vī tradit cāz dicti:iz scia q̄ cāliter deter⁹ de aliq subalternat sibi scias:q nō cāliter deter⁹ de eodē.ḡ. ¶ ꝑ.Uī ꝙ subalternet nāli ꝓbicqz scia illa dicit deū eē po⁹ ifi⁹.ꝓbo aūt b ꝓbat in 8⁰ phy.ꝙ b ꝙ mouet in qc ifi⁹.Bz illa scia subalternat sibi aliā

N Ex hoc iz q de⁹ sub rōne spālī dctaīo sit bic sufficiēs:qz nō dicit q nō sit verū:sed q nō sufficit.

3⁹ ōiā

Loz'

Art⁹.I. Q

Subalternat⁹ est sub alio⁹ notione nouā eē. Et cū scia pēdeat ex sup:oz ad hoc ꝙ aliq scia subalternet alteri q nata sit ꝓbare in subalternante: sic q subalternata nō solū sit sub alie qđo cāq sed ꝙ de pēdētā in ratione cognoscēdi ⁊ ꝓbandi.

L.ob.45

A sibi aliā que pbat: 7 illa subalternaī que narrat. ḡ 7c.

Qō **Ulterius** vī q ista scia subalterneī oib⁹ scientijs: qz videmus q pspectiua subalternatur geometrie: ex eo q accipit ab ea aliq̄s ppones per quas argut. Cum igit ista scia accipiat ab oibus scijs ḡ 7c.

Jn ctrariū est: qz qō excellit oēs scias: et cui oēs scie ancillanī nulli sbalternat. sz ista scia excellit oēs scias: 7 ei oēs ancillanī. ḡ nulli subalternaī. Qō aūt ista oēs excellat ps. nam argut ꝓbs in ꝑn⁹ meta. q scia que maxie est de deo dz dici dea sciaꝝ. cuz igit tbeo⁹ sit magis ꝑn' de deo q̄ meta. magis ꝓpe ipa dea sciaꝝ dici dz. ḡ oēs ei ancillanī: 7 ipa nulli subalternaī.

Trip⁹ modus sbalte. **Rñdeo** dōm q modus subalterna^{nis} sciaꝝ trip^{lex} est ad ꝓsens. Unus modus sbalterna^{nis} est: qñ

ꝑm⁹ vna scia ancillaī alq̄. Et ista sbalternatio nibil est aliō q̄ gdā famular'. pōt. n. talis famular' subalternare dici: qz vt dictū est ex B ꝟuenit sbalter^{ris} vnā scias alteri: qz dz ordinē ad aliā: vt qz vna ordinat alia ordinat: 7 qz que ancillanī ordinanī ab his gb⁹ ancillanī. Inde é q talis famulatio sbalter^{ris} dici dz. De ista aūt sbalterna^{nis} deter^{mr} in ꝑ meta. vbi dī: q oēs alie scie meta. famulanī. Jsta aūt famulatio: 7 ista regulatio ex B ꝟuenit: qz illa scia que ꝓsiderat opt^{m} in aliq̄ gñe dz regulare oēs alias scias in illo gñe: 7 hō qz meta. ꝓsiderat opt^{m} in gñe entiū: dz regulare oēs alias scias inuēnas ab boie: 7 ꝛrificare ꝑn⁹ oiuz: vt ibidez ps. Scōs modus 7 tert⁹ sbalternatiōis sunt tradit in ꝑ posteī. q sic differūt: qz vnus illoꝝ nō dī vniuocus. Alī⁹ aūt q̄si vniuoc⁹ dī. Modus aūt nō vniuoc⁹ dz cē: qñ vna scia deter^{nat} de aliq̄: ita q̄ de eodē alie scia nō determiat simp^{r}: sz solū ꝼm aliquē modū: 7 sic deter^{bo} vna dicit pp qd q alia dicit qa: sicut appet in pspectiua 7 geometria. nā de eodē simp^{r} nō est pspe^{ua} 7 geometria: qz vtraq̄ nō est de linea simp^{r}: sz geometria solū: nec vtraq̄ est de linea visuali: sz pspe^{a} solū: nī vtraq̄ aliq̄ mō est de eodē: qz linea simp^{r} reꝛuaī in linea visuali: 7 linea visualis cōtineī sub linea simp^{r}. Ad būc aūt mo^{m} 4^{m} regrunī. ꝓ^{m} est q̄ de eodē aliq̄ mō sit sbalternās 7 sbalternata. nā si nulla^{e} de eodē cēt: tūc nō diceret vna pp qd illa^{e}: aut^{a} alia diceret qa. Scdo regrit q̄ subalternata aliqd addat ei qō ꝓsideraī in scia sbalternāte: sīc̄ videm⁹ q linea visualis de qua ꝓsi^{ra} pspe^{m}: aliqd addit supā lineā simp^{r}: de q̄ ꝓsiderat geometria. Jsta aūt additio ex B regrit: qz scia que dicit pp qd: est magis abstracta 7 magis alta: q̄ scia que dicat qa: 7 min⁹ abstractū se bz p additōez ad magis abstractū. Tertio regrit q bz additio nō cāct ex eo cui fit additio p se loq̄ndo: nec ex ei⁹ pnb⁹: qz si cāret tūc ad eādē sciam ad quā ponet ꝓsider^{ra} de illa re simplr: ponet ꝓsider^{ra} de illa re cū additōe: vñ q̄ curuū cātur ex pncipijs linee p se: illa eadē scia que deter^{nat} de linea simplr: deter^{nat} de linea curua: nī qz visuale nō cātur ex pncipijs linee: nō est eadē scia que deter^{nat} de linea simp^{r} 7 visuali. Quarta ꝓditio est q illō additū sit cōpoſe ei cui fit additio: qz si nō cēt ei cōpossibile nō posset de eo cē aliq̄ scia. nā de linea alba nō est scia: qz lineā albā nō est reperire. ¶ Jstaꝝ aūt 4^{or} ꝓditionū: due p se regrunī ad subalternationez. alie ẋo due q̄dāmō p accīs. nā additionē esse cōpoſez ei cui fit additio: 7 nō ouri ex pncipijs subti sunt cāe p accīs: 7 sine gb⁹ nō. ꝓie aūt due ꝓditiones p se 7 directe regrunī ad sbalterna^{nis} que ex ista ꝓditione sequunī: q vna scia dicat pp qd 7 alia qa. ¶ Tert⁹ modus sbalterna^{nis} est qñ de eodē deter^{mr} scia subalternās 7 sbalternata: sz subalternās deter^{nat} de eo mō ibili. sbalternata aūt mō grosso: sīc̄ ponit ex^{m} ꝓbs de harmonica mathe^{ca}: 7 de ea que est ꝼm auditū. nam harmonica mathe^{ca} determiat de nūo relato ad sonū mō subtili. ea aūt que est ꝼm auditū determinat de eodē: sed mō grosso: sīr etiā se babet apparētia ad astrologiā. nā apparētia siue scia qua naute vtunt ꝓsiderat curſuz astroꝝ modo grosso: quem ꝓsiderat astronomus modo subtili.

B

Tert. cō^{ni}.

C

Ad sbal. 4^{or} regrunt.

ꝑ^{m}

2^{m}

3^{m}

D

4^{m}

5°

Et est vniuocus: qz de eodez simplr: sz inter in mō ꝓcedendi: qz vna per cām: alia p effectū vel per signū.

¶ Uiso triplici mō sbalterna^{nis} pōt apparē: q tbeo⁹ nulli scie būane subalternaī: qz ois scia būana. vel est cōis vt meta. vel est spālis vt cetere scie. Si igit tbeo⁹ sbalternaret scie humane vel sbalternaret meta. vel alijs scijs spālib⁹: meta. subalternari nō pōt. nā B cēt aliq̄ trinz ꝺictoꝝ mōꝝ: sz nullo⁹ est ꝓbe. ꝓm⁹. n. modus est ipolis. nā meta. ex B subalternat sibi alias scias: qz in gñe entiū ꝓsiderat opt^{m} vt deū ipz: vt ps p bita: sz qz ipse de^{s} sz dure cte nō sit de ꝓsid^{ra} sciaꝝ spāliuz inuētaꝝ ab boie: est tñ magis ꝑn' de ꝓsid^{ra} tbeologi q̄ meta. vt patefactū est: igit ꝼm istū mo^{m} nullo⁹ tbeo⁹ sbalternaī meta. imo magis vī q meta. debeat sbalternari sibi: qd tñ sit de B in. q. 3. appebit. ¶ Jtē ꝼm 2^{m} mo^{m} subalterna^{nis} nō subalternaī ei. nā in illo⁹ p se attēdēdū est: qō in scia subalternāte dī pp qd: 7 in sbalter^{ris} qa: ꝼm B nō pōt cē in tbeo⁹ re^{a} meta. Nā ea q̄ dīr in tbeo⁹ de deo supā rōnē sunt: vt ps ꝑ de. no. 7 eoꝝ aūt que supā rōnē sūt: scia p rōnē inuestigata rōnē reddē nō pōt. Rursus tert⁹ modus sbalterna^{nis} est ēt ipolis: qz ꝼm illū mo^{m} scia subalternās maiora 7 altiora cōgscit: q̄ sbalter^{ra}. B aūt est cō: qz p tbeo. altiora de deo scire possum⁹ q̄ p meta. Jtē ꝼm istū mo^{m}: subalternās 7 subalter^{ta} sunt de eodē: sz de deo vt est ꝑn^{m} nr̄e reparatōis 7 ꝓsūmatio glificatōis: ita est tbeo⁹ q nō est meta. Scijs aūt spālib⁹ tbeo⁹ nō sbalternaī ꝼz nullū dictoꝝ mōrum: qz nulla scia spālis ꝓsiderat de oportio in gñe entiū: qz iter ceteras scias spāles nālis est magis vīs 7 magis ꝑ⁹: vt ps p ꝓbm 6^{m} meta. si igit aliq̄ deberet ꝓsider^{re}: ista ꝓsideraret: sz ista nō ꝓsiderat: vt ps ex 2° pby. t. c. 71. vbi dī q q̄ nō ampli⁹ mota mouet: nō ampli⁹ pbysice ꝓsider^{ra} sūt. Si igit nulla scia spālis ꝓsiderat de deo q̄ é opt^{m} in gñe entiū de q̄ ꝓsiderat tbeologus nulla scia spālis subalternat sibi tbeo⁹ ꝼm ꝑ^{m} sbalterna^{nis} mo^{m}: nec ét ꝼm 2^{m}: nec ꝼm 3^{m}: qz in illis ⁊nob⁹ modis sp idē ꝼm suā subaz est de ꝓsid^{ra} scie subalternati 7 subalternate aliq̄ mō: sz de^{s} ꝼm subaz suā nullo⁹ est ꝓsideratione scie spālis inuēte ab boie. igit tbeo⁹ nō subalternaī alicui scientie spāli nec cō muni. ergo nulli scientie humane subalternaī.

Ad primū dōm q nō sufficit sīm cē sub subo eo mō q̄ subz tbeo^{s} est sub subo meta. sz regrunī ibi ꝓditiones ꝓtere dūlse ꝼm dūlsos mōs subalternatiōis: q̄s ꝓditiones nō possumus repire iter meta. 7 tbeo⁹: ideo ei nō subalternatur. ¶ Ad 2^{m} dōm q tbeo⁹ deter^{nat} mō admirando de deo: qz ea q̄ dicit sunt altiora q̄s ea q̄ dicit meta. 7 iō nō subalternaī. et: qz illa admiratio nō ꝓcigit: ex eo q meta^{ca} tradat cāz ex eoꝝ que tbeologus narrat: cū narrata a tbeologo sint supra rōnem. ſ. pp altu^{m} dictoꝝ: vt dcm est. ¶ Ad 3^{m} dōm q tbeo⁹ nō ꝑsupponit a nālī pbia deū cē ifi^{ra} po^{s}: sz magis B ꝑsupponit a sapia increata. ¶ Ad 4.^{m} dōm q si tbeo⁹ accipit ab oib⁹ scijs: nō tñ accipit eo mō sīc accipit pspectiuus a geometria: qz pspectiu⁹ accipit ꝓpones geometricas: q̄s regulas sue ꝓsid^{ne}: sz tbeologus accipit ab oib⁹ scijs ꝓpones vt eas ordinās in obsequiū sui: nō vt regulet q̄ illas: sīc̄ videmus militare accipe a frenefactina: 7 supiores ab inferiore. Et per B ps soluno melius ad 3^{m}: qz dato q tbeologus accipiat a nālī deū esse po^{s} infinite: vel p barionem ꝓpōis istius: nō tñ accipit eā vt regulet per ipsam: sed solum in obsequiuz eius. Artº. II.

Secūdo q̄rit. Utrū bec scia sbalternet alicui alij scie. Et vī q non: qz ista scia: vt dcm est nō sbalternaī alicui scie būanit' acqsite: sz ꝑter scias humanas nō est nisi scia dina: sz idē nō subalternaī sibipi. ḡ

E

2ª pars

Primus modus ipolis est

De 2° modo F

De 3° modo

G

Tex. cō. 2. Ergo segt q pol's. 8. pby. p motū nō p. uenit ad notiā p' itelligē te q̄ est de^{s}: q mouēs q̄ mouet: et maque Boe. vī si ꝑ deraut ꝑ⁹ ñ fuit pbica. Dz q̄ fuit cōtra ꝓ pbica q̄ dire cte. nī directa qz mouēs nō mota nec reducī ad subz pbice directe sz idirecte: qz est ꝑn^{m} mior⁹ actiuā solā sz nō passiuam.

H

Dic q̄ qd sit accipe p⁹ vt regulas sue cōsideratiōes. Et nō q nō é accipe sīc q̄s ex illis foꝛ aliquid, ꝓ hoc q illis posz B fieri ꝓmeret ad illā sciam cuius illa pa⁹ sunt ꝓclusa. Sz dicit est nisi posse ꝓ^{re} vel ꝓbare nisi ꝓsupposita ꝛ lib⁹ principijs vna cum adm.

I

¶ P. Ista sciẽtia ꝓfugit nos nobilissimo fini. g̃ est nobilissima: sed nobilissimũ nulli supponuntur. ergo.

In cõtrarium est: qz gegd supponit ꝑn̄ª ⁊ nõ ꝓbat: subalternaꝫ ei a quo supponit: sed theoª ꝓsupponit articulos fidei q̃s habet q̃si ꝑn̄ª. g̃ subalternaꝫ scientie a qua ista ꝑn̄ª ꝓsupponit.

Rñdeo dom̃ q̃ ois scia pcedit ex aliqb⁹ principijs. Nã cũ hec sit dicta iter scias ⁊ intellm: qz scia est habit⁹ ꝺnum: intellis ꝛo ꝑn̄ᵒʳ: vt pot⁹ dii ex ꝓpho in liº posteꝝ. cuz ꝺnes ex ꝑncipijs sequant̃: opz oẽm sciam vti ꝑncipijs ad ꝓcludẽdũ ꝺnes itentas in illa scia. ꝑn̄ª aũt nõ sunt semp vniformia: qz ſm Boc. q̃dã sunt ꝑn̄ª nota cuilibet: quedã ꝛo soluz sapiẽtib⁹. Et sicut distinguimus q̃ q̃dã sunt ꝑn̄ª nota intellꝰ sapiẽtiz: q̃dã intellꝰ oiuz. Ita oi stinguere possumus: q̃ q̃daz sunt ꝑn̄ª nota in scia in qua assumunt̃: quedã in alia: ita q̃ sic distinguunt̃ ꝑn̄ª ex pte cogñscẽtiũ: ita ꝑnt distingui ex pte sciaꝝ. Scia aũt illa que vtit ꝑncipijs nõ per se notis: sed in alia scia declarati est subalternata. Illa aũt in qua illa ꝑn̄ª declarant̃ est subalternãs: ⁊ qz scia theoᶜ vtit ꝓncipijs vt artᵉˢ fidei que nõ apparent nob⁹ ꝑ se nota. vel opz dicere q̃ theoª nõ sit scia: vel q̃ illa ꝑn̄ª sint in supioꝛi scia manifesta. Sed qa theoª siue cognitio de dinis scia dici põt: vt dõ 13° de tri. ca. 19. opz q̃ artᵘˢ fidei in supioꝛi scia non sint. supioꝛ aũt theoª nõ est nisi scia dei vel scia btõꝝ. subalternabit̃ igit theoª dine scie: vel scie btõꝝ. Que aũt mõ subalternᵐᵒ eis ſbalterneꝝ. ſi queꝝit: dom̃ q̃ nullus modus qui ꝓpꝛie cit̃ in humanis sciẽtijs isti subalternaᵐ cõpetit. nã ꝓnus modus dicebaꝫ cẽ: q̃ vna scia erat de optimo in aliquo gñe: alie aũt nõ erãt de illo. Iste aũt nõ est ꝓueniens hic: qz ſic scia btõꝝ ⁊ dina ẽ de optimo: qz de deo: ita ⁊ theoª ꝑnᶜ est de optimo: qz de deo. Ité tollit̃ scõs ⁊ tertiꝰ subalternatiõis modus: qz in illis scia ſbalterna dicebat qz cui⁹ scia subalternãs dicebat pp gd. In ꝓsideratõib⁹ aũt de deo ꝑpie nõ est assignare qa: ⁊ pp gd: qz oia que exiſtũt in deo deꝰ sunt ⁊ cã carẽt. ¶ Et ly iste modus subalternationis nõ sit idẽ penitꝰ cũ aliq̃ assignato: bz tñ silitudiné cũ vnoq̃z ꝓdictoꝝ. bz. n. ſlitudiné cum ꝑ mõ. nã ſm illũ moᵐ scia btõꝝ ſbalternat sibi theoª: qz ly vtraq̃ sit de optimo: illa tñ magis illõ optᵐ apꝓbẽdit. habet et ſlitudᵉˢ cũ 2ª: qz ſic ibi ꝑn̄ª scie subalternate nõ sunt nota in illa sciẽtia ſz in supioꝛi: vt est videre in ꝑspectiua ⁊ in geometria: ita ꝑn̄ª certitudine speculationis: assumpta a theologo: non sunt clara in theoª: sunt tñ clara scie btõꝝ. Habet etiã silitudiné cum 3°: qz sicut ea que tradit appa rẽtia siue naualis de cursu astroꝝ intuet̃ ea mõ grosso: astronomus aũt ea videt modo subtiliꝰ ita ea que tradit theologus de vnitate eẽntie ⁊ trinitate ꝓsonaꝝ: ea intuet̃ modo grosso que deus ⁊ beati subtiliꝰ intuent̃.

M

Ad primũ dom̃ q̃ scia ista nõ ſbalternat̃ scie humane: subalternat̃ tñ scie dine: non tñ pp hoc sequit̃ q̃ subalternat̃ sibiipꝰ: qz scia dina duplex est: creata ⁊ increata: ⁊ creata duplex viatoꝝ ⁊ btõꝝ: vñ nõ subalternat̃ sibiipi ista sciẽtia: subalternat̃ tñ scie dinine vel btõꝝ. ¶ Ad 2ᵐ dom̃ q̃ nobilissimũ est duplex. ſ. nobilissimũ in gñe ⁊ nobilissimũ simplr. Unde ly ista scia sit nobilissima in genere: qa in genere scia viatoꝝ tenet principatuz: tñ scientia beatoꝝ ⁊ dina nobiliozes sunt ipsa quibus subalternari poterit. Artᵉ. III.

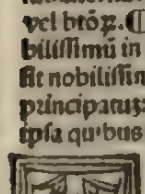

Ertio q̃rit. Utruz ista scia subalternet sibi alias scias bũanas. Et vi q̃ sic: qz q̃ aliq̃ scia tradit cáz eoꝝ que ꝺnt in alia: tũc illa scia subalternat sibi alias: ſz ista tradit cogñez dei que est cã oiuz coꝝ que dicunt̃ in alijs sciẽtijs. ergo ista subalternat sibi oẽs alias. ¶ P. Ex hoc vna scientia subalternat̃ alij: qz est sub illa. cum igit̃ oĩs sciẽtia humana sit sub ista quasi sub dignioꝛe: oĩs scientia humana subalternabitur isti.

In cõtrarium est: qz scientia subalternata accipit principia a subalternãte: sed nulla scientia accipit principia ab illa. ergo ⁊c̃.

Rñdeo dom̃ q̃ ſm q̃ dictuz est trip̃ᵗ est subalternationis modus. Unus est ex eo q̃ attingit optimuz in gñe: ⁊ nõ alie. Scõs modus est: q̃n vna dicit ga: alia ꝓpter gd: siue vna dat ꝑn̄ª alij: ⁊ alia regulat̃ per ꝑn̄ª accepta. Tertius est quasi vnuocus q̃n de eodez est scia subalternãs ⁊ subalternata. sed vna de illo dicit per cãm ⁊ mõ subtili. alia ꝛo mõ grosso cogñez tradit. Qz si bñ aduertimus scõs ⁊ tertiꝰ modus sunt oino alieni ab ordine quez videmus iter theoᶜ⁹ ⁊ alias humanas scias. Nam scõs modus in quo scia subalternata accipit ꝑn̄ª a subalternãte isti ordini nõ cõpetit. naz alie scie humane a theoª sua ꝑn̄ª nõ accipiũt. Ité tertius qui est quasi vnuocus nõ cõpetit theoᶜ ⁊ alijs humanis sciẽtijs: quia tũc oporteret q̃ sicut theoª determinat de deo inquãtuz est nr̃e restaurationis ꝑn̄ᵐ: vel glificationis ꝓsummatiꝰ: sic ⁊ alie scie tractarẽt: sed theoª tractaret de illo mõ subtiliꝰ ⁊ alie modo grosso: qđ nõ videmus. Si igit̃ ſm aliquẽ modum subalternationis scie humane theoᶜ subyciunt̃: ꝺ est solũ ſm ꝑᵐ modũ: qz. ſ. theoª attingit optimũ qđ alie scie nõ attingũt: sicut videre est in meta. reª aliaruz sciaꝝ humanaꝝ: qz meta. que est de deo qđ est optimũ in genere entiũ subalternat sibi oẽs alias scias humanas: qz q̃n finis est sub fine: scia est sub scia: vt dõ ꝑ Etbic̃. quã subalternationẽ nõ solũ repimus in practicis: ſz etiã in speculatiuis. ¶ In hac aũt subalternatiõe duo est ꝓsiderare. ꝓmo: qz ex eo q̃ meta. attingit cogñem dei ſm modũ possibilẽ homini: etiã ex suis nãlibus ad quã cogñez cognitio repta in ceteris sciẽtijs ordinat̃: singule scie ei ancillãtur: ⁊ ipsa sola libera dr̃: vt scribit̃ ꝑ meta. Scõo qa cognitiõez istius optimi tradit ſm rõnis modũ: ⁊ qz modus rõnis est vt ex ꝑncipijs: ⁊ ex his que nota sunt nobis deueniamus in ꝺnũ cognitionẽ ⁊ nobis occultoꝝ. Ideo sicut attingit finẽ cõem per modũ rõnis: sic ꝑn̄ª oĩb⁹ cõmunia: ⁊ que q̃libet ꝓbat audita: vt cões animi ꝓceptiones ſm modũ possibilem declarare spectat ad ipsam: ⁊ ideo singule scie aliq̃ modo assumũt ꝑn̄ª a meta. qz ordo est in ꝑncipijs. nam ꝑn̄ª ifima per supioꝛa roboꝛãtur. ꝑs igit̃ q̃ qz meta. attingit optimũ: singule scie sibi ancillãtur: ⁊ qz attingit ipm ſm rõnis modũ: declarat ꝑn̄ª q̃busq̃ aliq̃ modo singule scie intuent̃. Luz igit̃ theoᶜ vnũ istoꝝ cõpetat: ⁊ nõ aliud: qz cõpetit sibi attingere optimũ: sed per se loquẽdo ⁊ directe: nõ attingit illud ſm rõnis modum: sed ſm reuelatiõis formã: vt ostẽsum est. igit̃ cõpetet ei qđ ꝓsequit̃ scia ex eo qđ attingit optimũ: nõ qđ cõsequit̃: qz ipm attingit ſm ordinez rõnis. ancillabũtur g̃ singule sciẽtie theologie: ⁊ eas oẽs in suuz assumet obsequium: nõ tñ eoꝝ principia declarabit. Et qa magis attingit optimũ theologia q̃ meta. vt declaratuz est ⁊ declarabit̃ in posteꝝ: magis ancillabũtur theologie singule scientie q̃ meta. imo ipsa metaꝑ. ad theologiam cõparata non erit libera: sed cum minus attingat optimũ q̃ ipsa debet ei merito ancillari.

Ad primuz dom̃ q̃ nõ sufficit tradere cãm eoꝝ que ꝺnt̃ in alia scia: vt illa scientia ei subalternet̃: nisi illã cãm tradat ſm rõnis modũ: ⁊ illaz cãm iferioꝛ scia: que in supioꝛi scia tradit̃ ꝓsupponat: qđ nõ vi in theoª reª sciaruz humanaꝝ: ⁊ ideo scie humane ei nõ subalternant̃ ſm illũ moduz: sed solũ rõne finis: ⁊ ex eo q̃ theoª attingit optimũ: vt dictũ est. ¶ Ad 2ᵐ dicẽdũ q̃ oẽs scie humane sunt sub ista: quasi sub dignioꝛe inquãtũ ista attingit optimũ: vt dictũ est. ¶ Ad illud

in ꝺnum

N

Ad istũ argᵐ ridet Hen. in ſũ. ar. 7. q. 4. in solone pri mi ar.

O

Contraria dicit Hen. in ſũ. ar. 7. q. 4.

P

Q

L. 2. Est hẽa rõne fugio: ſz nõ ratiõne modi hab bendi cum hominẽ.

K

Hanc dõs vi cẽ Hen. in ſũ. ar. 7. q. 5. vñ idẽ intẽdit: vt ps inuẽ ire in solutione primi ar. q. de dignitate q̃ est ꝑ se q̃uẽ alia cõputata.

2° para

L

Et q̃ sit ꝓpoꝛ scie q̃ tractat de optimo rõ non tractãs mo sic de scia q̃ a ꝓbẽdit p fecte opᵐ ad scias cõprehẽdẽdũ igitur.

Ita iter tel lectũ ⁊ sciam.

A

in ztiũ dom q nõ oz q alie scie essumãt ꝑn̄ a theologo ad B vt subalternentꝫ ei ſm ꝑ̄ modus subalternãtis: ſz mõ ꝑdicto: vt est supꝰ patefactũ. ¶ Qõ. II.

¶ Do. in 1am. parte prima prin. 1. q. 5.

Tcõ. 1.

QStq̃ que diximus de ordine istius scie ad alias quę ꝓsequit̃ ista scia ex suo subito. Restat querere de dignitate quaz etiã ex suo subiecto ꝓsequit̃. Et videt̃ q ista scia nõ sit dignior aliqa scientys humanis: qa quãto aliqua scia magis facit scire tanto est nobilior: sed scientie humane magis faciunt scire q̃ theologia: cũ scire fit per cãm: vt dicit̃ primo poste. & ꝑmo phys. & ille tradãt cãm dicti sui: theologia aũt narrare videat̃. ergo &c.

Cõmentũ phi. scia per cãs est pfecta que nõ est per causaz est imꝑfectaz ſz ꝓfecta magis facit scire.

B

Tcõ. 24.

¶ ꝑ. Meta. saltẽ vi nobilior theologia: qz nobilitas scie ꝓuenit ex nobilitate subi: vt scribitur ꝑmo de aia. t. c. 1. ſz meta. bz pro subiecto totũ ens: ſz totũ ens maiorẽ dignitatez importare videt̃ q̃libet ens distinctũ: cuz bonitas entis distincti includat̃ in bonitate entis totiꝰ: igitur meta. erit nobilior q̃ sit theoꝰ. ¶ ꝑ. Quãto aliqd est magis ꝓportiõatũ mãi: tãto eã magis pficit: qz actꝰ actuo z sunt in patiẽte & dispoꝰ: vt scribit̃ zº de aia: ſz scie alie ab ista sũt nob magis ꝓporꝰ: cũ eas ex nãli rõne inuestigare possimꝰ: igit̃ ille nos magis pficiẽt: ſz cũ ex B sint scie digne & nobiles: qz stellm nobiles partẽ aie pficiũt: scientie alie digniores erũt illa: quia magis perficiunt.

Jn cõtrariũ est: qz vt binũ est alie huic oẽs ancillant. q̃ ista illis dignior erit.

Rñdeo dom q dignitas in scia z̃ sumit̃. aut ex dignitate subi. aut ex demõnis mõ: vt di in

Tcõ. 1.

ꝑmo de aia: sicut apparet q geometria excellit astronomiaz certitudine demõnis: astronomia excellit eã nobilitate subi: vt Cõmẽtator ibidez subdit. vnus aũt istoz modoz. ſ. nobilitas ex dignitꝰ subi spectat directe ad pñs negocitũ cũ. q. ista ꝓp sabm introducat. dignitas autez ex certitudine demõnis inferꝰ locũ ꝓprium hic potent.

C

zª ps.

Notandum ergo q scia humana duplex ẽ: cõis & spãlis. Si aũt querat̃ vtrũ theoꝰ sit dignior aliqua scia spãli nobilitate subi. q. nõ bz dubiũz. nam vt habitũ est nulla scia spãlis bz pro subiecto deũ: nec de deo directe cõsiderat. theoꝰ aũt pro subito bz deũ ipsuz mõ quo patuit: igit̃ cũ deus ipse nobilitate excellat cetera: theoꝰ dignitate excedit ceteras scias spãles.

Verũ sit notabilis mã. de hoc Hen. in sũ. art. 7. q. 8. Et ad hoc vide qõ en sit ꝓncipales: de quo. h. eodez ar. q. 7.

zª ps zª pe

D

¶ Sed vtrũ sit nobilior meta. ſm istũ modum vel econuerso se bẽat: dubiũ est. Nã cũ subz in meta. sit ens in eo q ens: et ens in eo q ens nõ solũ icludit deũ ſz ẽt bonum creatũ. cũ bo creatũ sit aliqd boꝰ: vi q dignior sit meta. q̃ est de oi ente q̃ theoꝰ q̃ solũ est de ente ꝑmo ꝓncipaliter.

Ad hoc etiaz vide qõ an sit pfect: ó quo dc. ar. 4. q. 7. Deus & totus vniuersus nõ est maius bonum q̃ deus solus.

Tcõ. 21.

Cõ. 21.

¶ Et ideo vt veritas pateat duo declaranda existunt. Primũ est q nõ est maius bonũ deus & totũ vniuersum q̃ deꝰ solus. Scõz est q cognitio quã bz theologꝰ de deo est maꝰ boꝰ q̃ sit cognitio quã hñt oẽs scie humane de creaturis cũ cogñe quã hñt de deo ꝑ creaturas reperta.

¶ Primũ triplici via ostendit̃. Prima est: qz pfectiones oiuz generũ cõgreganꝫ in ꝑmo ꝑn̄. Et rõ est: qz ex eẽ fluit̃ oĩs pfectionis rõz: cũ igit̃ deus sit ipm esse separatuz nõ pricipatũ cũ sit ens ꝑmũ: opz q ei conueniat oĩs ratio essendi: & per ꝓs oĩs rõ pfectionis: & ꝓpter hoc. 5. meta. tradit̃ q est qddaz pfectũ vlt pfectione in quo reseruãt pfectiones que sunt in vnoquoq; gñe: & illa est dispositio ꝑmi principij dei. ſ. ſm Cõmẽ. si igit̃ oẽs pfectiões oium generũ reseruant in ꝑmo ꝑn̄: nõ est plus de pfectiõe in deo & in oibus creaturis q̃ in deo solum: & qz bonitas ex pfectiõe sumit̃: nõ est maius bonũ deus & vniuersum q̃ deus solus: ꝓpter hoc cõcludit Augu. 8º de tri. ca. 3. q deꝰ est bonꝰ nõ alio bono: sed est bonum ois boni. Scõa via ad idez pbandum bñt põt ex causaz ordine. Nam sicut

B

Tcõ. 8.

potẽtia appropriat̃ efficiẽti: ita bonitas appropriat̃ finiga sicut gegd agit efficiẽs: agit per suam potẽtiã & virtutem: ita ad qđcunq; inclinat finis inclinat ex pfectione & bonitate: ꝓpter hoc scribit̃ zº meta. q qui tollit finẽ tollit omne bonũ. & Cõmẽtator ibidez ait: q finis & bonum idem: sed sic videmus in causis agentiꝫ q qñ quicquid virtutis bz agens inferius bz ab agẽte supioz: nõ est maioz potẽtia in agente supioꝛ inferioꝛ q̃ in supioꝛ soluz: vnde si gegd bz martellus haberet a fabro: nõ esset maioz potẽtia in fabro & martello q̃ in fabro soluz: & gegd posset faber cũ martello posset sine martello. Et ſm istũ modum qa deus est efficiẽs primũ & oia que virtutẽ habent ab ipso bñt: non est plus de potẽtia in deo & in aliis agentibꝰ q̃ in deo solum: verũ qz sicut deus est agẽs ꝑmum: ita est finis vltimus: & sicut oia agẽtia habent virtutẽ ab ipso: ita oia entia habent bonitatẽ ab eo: et ideo sicut concludebat̃ q nõ erat maior virtus in deo & in oibus aliis entibꝰ q̃ in deo soluz: ita inferre debemus q nõ est maior bonitas dei & totus vniuersi q̃ dei solum: qđ declarare volebamus. Tertia via colligit̃ ex infinitate bonitatis ipsius: qz deus excedit bonitatẽ creaturarũ in infinituz: ideo bonitas diuina nõ cõparat̃ ad bonitatẽ creatam: sicut linea ad lineã: qz quelibet linea aliam lineam finitaz (quia infinita nõ est dare) per sui multiplicationem excedit: sed cõparat̃ ad eas sicut linea ad punctuz: & sicut nõ est maior linea & puncti q̃ linea soluz: aliter eniz linea diuisa in ptes esset maior seipsa cõtinua: tamẽ ibi plura puncta actualr coexistũt: ita bonitas primi cuz bonitate creata nõ est maior q̃ bonitas primi solum: & ideo non male dicebat ꝓ̄ꝰ: vt habet̃ ex. 10. ethi. q delectatio nõ erat per se bonũ: qz delectatio cũ prudentia est maius bonũ q̃ delectatio solum: qđ cõcedit ꝓ̄ꝰ de separato bono. ¶ Si igit̃ bonitas creaturarũ nihil addit ad bonitatẽ primi: nõ possumus ꝓcludere metaphysicã esse digniorez que est de bono increato & creato simul q̃ theologia que est de bono increato principaliter solum: quia non est de maiori bono.

Exẽplũ ꝑs si ge cũ cultello vnidẽt aquã nõ plus ẽ̃dit virꝰ in ambo bus q̃ in manu solum: qđ sine cultello mãu tota posset ge facere.

Lã. 2.

Ja. pri.

Jnde metaphysica est vilior: qz nõ cõsiderat deum ꝓncipaliter.

¶ Qz autem metaphysica sit inde vilior: quia considerat vtrũq; bonũ: q̃ si cõsideraret principaliter increatũ bonũ solum: vt theologia: dupliciter declarari põt. Prima via est ex eo q deus in theoꝰ principaliter intẽditur. Scõa est ex modo ꝓsiderationis quã theologia de deo habet.

¶ Primũ sic declarat̃: qz ſm ꝓ̄m. Illud qđ est per se & ꝑmo est magis q̃ id qđ est per aliud: & ideo in zº meta. dicit q ignis est maxie calidus: qz est primo calidus in gñe calidoz. cuz g theoꝰ magis ꝑmo & ꝓncipaliter cõsideret de deo q̃ meta. vt ꝑs per iam dicta: & theologus plus de deo cognoscet q̃ metaphysicꝰ: vnde talis & si plus cognoscet: cognoscet tãtũ & amplius: rõne aũt q tãtũ cognoscet cuz bonitas creaturaruz nihil addat supra bonitatem primi cognitio de creaturis ſm bonitatẽ nihil addet supra cognitionez primi: cuz bonitas cognitionis ex bonitate & dignitate obiecti sumat originez ſm q dicit de bonitate & dignitate locuti sumus: igit̃ rõne qua theologus cognoscit tantũ de deo q̃tũ metaphysicus est eque dignꝰ: nõ obstãte additione cognitionis creaturarũ. Rõne aũt qua cognoscit amplius est magis dignus: cuius qnãtũcũq; illud amplius fuerit oẽm cognitionẽ habitã creaturarũ transcendit: igitur de theologia que ab ipsa diuina scia sumit formã & modũ dicere possumus: qđ ꝓ̄ꝰ dicit in. 12. de ipsa scia diuina q si ipse deꝰ sciret aliqd extra se ꝑmo. ſ. & principaliter vilesceret: ita & theologia: qz primo & principaliter soluz deũ pro obito bz: dignior inde existit: & si alia pro obo ꝑn̄ hiet: vel in obo ꝑn̄ includerent: de nẽcitate vilesceret: nihil est g̃ meta. ad theoᵐ cõparata. ¶ Scõa via ꝑ idẽ declarari põt ex ipso ꝓsiderationis mõ qđ bz

Tcõ. 4.

Tcõ. 51.

1 theolog⁹.naz nō ꝓsiderat de deo ſz rōnis modus: ſ: ſm reuelatiōis formā:t iō aliq̄ cogſcit de deo ad q̄ nō attingit rō.metaphicus aūt qz viaz limitatā bz ex inuestigationis mō:q: ſeq̄ ordinē rōnis ad illa intelligēda ſe nō valebit extēdere:t iō de deo pauciora cogſcet:nec tñ pp hoc illa q̄ in theo⁹ p reuelationē bñtur min⁹ vera ſunt q̄ que p rōnis inuestigationē apprehēdunt imo magis:qz vident in maiori lumine:vt in lumine increato:pz igitur q⁹ theo⁹ nō eſt indignior meta.qz eſt de deo ꝓncipal'r:cū illa ſit de ente:imo eſt magis digna.

K Nota q⁹ ſcia magis ꝓprie dcā eſt nobilior ſcia t pfectior: qz magis complete aſſequit ꝓdicatū ſcie:ſz ca piendo ſciam large pro notitia nō oſz:qz nō oēs q̄ requirunt ad ſciaz requirunt ad oppoſitum.

Ad primū od̄.n q⁹ ſcire p cāz eſt magis ſcire:in quātuz ea que p cāz cogſcunt̄ verioꝛi mō ſciunt̄:nō tñ pp B eſt magis ſcire p cāz q̄ ſcire p reuelationē:qz in apprehēdendo cāz poſſem⁹ errare:reuelatio aūt (ſi dina ſit) falli nō pōt. Uel poſſum⁹ dicere q⁹ ille modus nō eſt vir ver⁹:qz ſi ſic eſſet cognitio ꝑn⁹ nō eſſet adeo nobilis vt cognitio ꝓnuz:cui⁹ ꝓnuz dicit ꝓpbs ꝑ poſte. vñ ſicut cognitio ꝑn⁹ q̄ ſūt ſoluz nota in lumine intellꝰ agētis excellit cōgnez ꝓnū:ſic cognitio eoꝝ q̄ dicunt̄ in ſacra pagina excellit oēm aliā cōgnez a nob⁹ habitā:cū lumē diuinū in quo talia nota ſūt lumē rōnis excedat. ¶ Ad 2m od̄z q⁹ totū vniuerſuz t de⁹ nō eſt maⁱ bonū q̄ de⁹ ſoluz:imo ꝓſiderare de vtroq; ꝓncipal'r:nō eſt tante dignitatis ſic ꝓſiderare ꝓncipal'r de deo ſolum. ¶ Ad 3m od̄m q⁹ ſi cognito quā bz metaphicus eſt nob⁹ magis ꝓportionata nāl'r:nō eſt nobis magis ꝓportionata ſupaddita gr̄a. Uel poſſumus dicere q⁹ argumētū nō arguit imperfectionē ſcie:nec indignitatez:ſed arguit infirmitatem noſtram. ¶ Queſtio. III.

¶ Ben.in ſum.ar.6.q.5. Et Tho.in ſum.parte prima pa.1.q.5.

1 **Tertio queritꝰ** de vnitate iſtius: t videt q⁹ nō ſit vna. naz iſta ſcia determiat de creatore t creatura:tūc arguo:aut ꝓſiderat de eis ſm rōnem vnā:aut ſz ꝓſiderationes diuerſas. ſi ſz diuerſas habeo intentū:qz nō erit vna:cū ex diuerſitate rōnis bēat eē diuerſitas in ſcia. ſi aūt ſub vna rōne. Cōtra:que ſub vna rōne ꝓſiderāt nō aliā cognē efficit vnū q̄ alio: vel idiſtincte accipiunt̄.nō igit̄ p theo^am poterim⁹ cognoſcere deū eē diſtinctū a reb⁹ creatis:qđ ſz eſt. ¶ P. ſm Cōmē.in 4.° meta.de equocis nō pōt eē ſcia vna: ſz ſm eundē in de ſuba orbis:q̄ bñt eē in ſupcelestib⁹ t iferioꝛibus ſūt mō equoci:cū magis diſtēt creator t creatura q̄ qđlz corp⁹ a qđlz corpe:imo q̄ ſpūs a corpe: vt dic̄t Aug. in 2⁹ ſup angelica hier.q.qđ ḡ de deo t creatura dī totuz equoce dicet.ḡ nō erit vna de eis ſcia. ¶ P. ſm ꝓbz in ꝑ poſte.ſcia vna eſt vni⁹ gñis ſubi:ſz corrupt^e t incorrupt^e dīnt plus q̄ gen⁹:vt dī in.10.meta.oē aūt creatū ad deū cōparū corruptibile dī ſm Aug.nō igit̄ de creato t increato erit vna ſcia:cū differant plus q̄ genus.

Cōmēto.5. La° p. T.cō.5. T.cō.12. M

In cōtrariū eſt:qz qđ non eſt ſcia vna nō ē ſcia: qz p idē bz aliq̄d eē t vnū eē:vt ſcribit in 4°meta.ſz theo^a eſt ſcia vt patebit.ḡ eſt vna. T.cō.3.

Rñdeo od̄z q⁹ oz nos ꝓcedere theo^am eē vnā ſcia:qz alr nō eēt ſcia:qz ſm ꝓbz in libro elēchoꝝ eadez eſt rō bois t vni⁹ bois:pari rōne eadē eſt rō ſcie t vnius ſcie:gd ergo nō eſt vna ſcia non eſt ſcia:modus nī vnitatis aſſignare non eſt facile.Et ſunt diuerſe opiones de aſſignatione vnitatis huius.

Nam qdam diſtinguūt triplicē vnitatē.vnitatē vocis tm:t nō rei nec rōnis.vnitatez vocis t rei t nō rōnis.vnitatez vocis t rei t rationis: oſtēdunt aūt q⁹ vnitas vocis tm bz eē in equoco:vnitas vocis t rei eſt vnitas analogie.naz ſic equocū bz vnitatez vocis ſolū:ita analogū bz vnitatē vocis t rei ſicut apparet in ente. Nā ens ꝓdicat̄ de oib⁹ ꝓdicis ſub illo ſm vnā rōcem. Itē dicit vnā rez exiſtez in oib⁹ entib⁹.nā entitas reſeruat̄ in ſingulis entib⁹:iſtā tñ rez nō dic̄ ſm rōnē vnā. Nā ſz entitas repiat̄ in ſuba t accīte:nō tñ ſz vnā rōnē repit̄ in eis. Unitas aūt vniuoci vnitas eſt vocis rei t rōnis. Naz bō qđ ꝓdicat̄ vniuoce de ſuis iferioꝛib⁹:ꝓdicat̄ de eis ſm vnū nomē t ſm vnam rez:qz vna nā humana repit̄ in oib⁹ hoib⁹ t ſm vnā rōnē:qz nā humana ſz rōnez vnā ab oib⁹ idiuiduis eſt ꝓcipata. Iſta triplici diuiſione vnitatꝭ ꝓmiſſa:rñdet̄ ad.q.q⁹ vnitas equoci impedit genus ſubycibile t genus ꝓdicabile. Unitas analogi ſz impediant genus ꝓdicabile: quia ens nō eſt genus: vt ꝓbat in 3° meta.non tñ impedit vnitatē gñis ſubycibilis: qz ens pōt eē ſubz in aliq̄ ſcia: vt in meta. vnitas aūt vniuoci nec impedit gen⁹ ſubycibile:nec gen⁹ ꝓdicabile.

N. Lñ qz equoci non bz q⁹ quid ē qđ eſt ſcire prim^m:tñ qz ſcia eēt ſoluz ꝺ voce qz ſolum vox eſt cōmunī qz equocā nō bz ꝓ perato vt paſſionem:qz vna nō fuerunt a voce ḡ rē. T.cō.10.

O

Hoc viſo ſm pōnem iſtā pz ſolo.q.qz ſz creatura t creator nō poſſunt eē vnū vnitate vniuoci:ſunt tñ vnuz vnitate analogie:t qz talis vnitas ſz impediat gen⁹ ꝓdicabile nō impedit gen⁹ ſubycibile:nō poterit eē vna ſcia de vtriſq;.Sz illud z^r deficat.Prio qz diſtinctio nō eſt bona.nā nō eſt verum q⁹ vnitas analogie ſit vnitas vni⁹ rei vel nāe repte in oib⁹ analogatis ſic videmus ſanū ꝓdicari analogice de cibo t aiali. Nā ſanitatis ſoluz eſt in aiali t nō in cibo:ſz eſt vnitas vni⁹ rei:cui alia attribuūt:vñ t in 4.° meta. vnitas analogie dī vnitas attributiōis.Scdo deficit:qz diſtictio nō eſt ad ꝓpoſitū:qz illa ſcia eſt vna vnitate analogie:cui⁹ ſubz eſt analogū.de⁹ aūt ipſe q eo mō vt dicimus in iſta ſcia eſt ſubiectum:eſt vnum aliq̄d nō analogum.

3

T.cō.2.

Propter B eſt ali⁹ modus dicēdi q⁹ vnitas theo^e eſt vnitas lumis.nā ex vnitate lumis diuine:ſcia iſta vnitatē trahit.naz vt bñuz eſt:theo^a eſt ſcia inſpirata t ꝑ reuelationē bita:t qz vnū lumē eſt a q̄ originalr fit ois talis reuelatio:theo^a ſcia vna dī. ¶ Iſte aūt modus:ſz videat̄ ꝑ ſubtiliozē nō eſt bon⁹ tñ:nā nos videmus in ſcia duplicē actualitatē.vnā ex lumie.aliā ex ꝓn^is obto ſic̄ appet in ſcientys humanis.naz lumē intellꝰ agētis ꝓbet quādaz actualitatē ſingulis ſcibilibus:t per ꝓnis ſingulis ſcientys:eſt.n.illud lumē qđ eſt oia facere. Aliam actualitatē recipit ſciaz ex obto ꝓn^li. Naz cū p idē aliqđ ſortiat̄ ſpēz t actualitatē:cū ſcia trahat ſpēz ex ꝓn^li obto trahit t actualitatē ab eo. Iſta duplex actualitas ſic differt vt ſuprus inuenit:qz actualitas lumis eſt qđ gñaliter vñ vnū lumē intellꝰ agētis ſufficit ad dādaz actualitatez oib⁹ ſcientys humanis:ſz ex actualitate ſubi ꝓpriē ſcia ſpecialez vnitatē:vñ ſecant̄ ſcie quēadmodū t res de q⁹ bus ſūt ſcie:nō quēadmodū t lumia q⁹ initunt̄:t ſic lumē intellꝰ agētis cōparat̄ ad ſciaz humanā ita lumē diuinū ſuo mō cōparat̄ ad theo^am:t ſic vnitas lumis intellꝰ agētis cōpatit̄ ſecum diuerſitatē ſpecificā humane ſcie:ita vnitas lumis diui poſſet cōpati ſecū diuerſitatē ſpecificaz theo^e:imo multo magis:qz plus excellit lumē diuinuz theologiā noſtrā q̄ faciat lumē intellꝰ agētis ſciam acquiſitam.Et ideo opz cauſam aliam aſſignare.

Opio Do. P.

3

ar.5.q.5m.

Q

Nec eſt q⁹ p'ma res theo^e creatoꝝ ſpecifice differrent.

Propter boc illi idez qui pōt vnitatē theo^e attribuere videbant̄ vnitati lumis poſtmodū attribuerūt eā vnitati rōnis:dicētes q⁹ iō theo^a vna ē: qz omnia que introducunt̄ in ea ſub vna ratiōe formali obti cōprehēdunt̄. Sz ſic dicēdo petūt q⁹ eſt in ꝑn⁹.naz de B eſt qō: qūo pīt in vna ſcia oia ſub vna rōne vnitiua q⁹ ſi ita cētralia ſcia in eodē gñe ſupfluēt:t iō ſuppo^r vni^rs rōnis ē idē q⁹ ſuppo^r vni^rs ſcie:t cū pbat vnitas ſcie p vni^rs rōnis:vnitas p vni^rs pbat̄:t q⁹ in ꝑn⁹ petit̄.

Thō.in ſum. pa.1.q 3.

3

Ideo od̄m eſt alr q⁹ ſpēs p quas cogſcit bō differunt a ſpēb⁹ p quas cogſcūt ſube ſeparate:qz ſpēs humane ſunt abſtracte a ſenſibilib⁹ t ducūt in cognem rei vſis ſoluz directe t p ſe:t iō p ſpēm bois nō ducimur in

Opio. E. idē Ben.in ſum. ar.6.q.9. Directe. i. p⁹ aſpectu: ge p reflexionez:t aliq̄ p⁹ ea intelligit partialia.

A

cognez eox q̄ cōpetūt sortiq; sortes nec p spēz alialis cognoscim⁹ q̄ pcnūt hoiq; dō: 7 in eodem gñe bēmus diuersas spēs. subē aūt sepate per spēs vles pūt duci in cognitionē oiuz eox q̄ sub t'lo vlī pncipi: 7 iō cē posset q̄ aliq̄ suba sepata cognoscēs p spēz aialis nō idigeret hāc spēz capre vel assiniq; p illaz spēz posset cōsiderare q̄ inesset spēb⁹ aialis inquātuz tales: absq; spēbus spēz: 7 qz scia humana seq̄t modum humanū. Si bēmus sciam cōem nō supfluūt scie spāles: sic̄ si bēmus spēz gñis non supfluut spēs spēi: 7 iō qz p metaphicā que cōsiderat de ente in eo q̄ ens nō possem⁹ cognoscē que insunt corpori mobili in eo q̄ mobile nō supfluit nālis phia: sed si per sciaz metaphice vel p quācūq; aliā sciaz humanā posse/mus scire q̄ insunt subiectis singulis sciaz fm rōnez p/priā 7 cōez nō esset nisi vna scia humana fm vnū gen⁹: 7 qz vt habitū est p theologiā q̄ seq̄t modum diue sapiēcie brīs pro obo pn⁹ deū possum⁹ de singulis reb⁹ ꝓsiderare sub ꝓpa rōne: 7 iō in gñe sciaz intētū lumini diuino non dz cē nisi vna scia: qz alie supfluerēt: sic̄ nec in gñe sciaz intentiū lumini rōnis esset nisi vna scia si per eā de singulis fm rōnem ꝓpriā cōsiderare possemus: 7 ita pz q̄ scia ista est vna ex vnitate obiecti: 7 quare vnitas obiecti sufficit ad diuersitatem causatam.

Motus q̄ videt 7 scia dei quā hz de erātia āt theo⁹: nīr 7 de illa quaz deo bēm⁹ de ea p similitudinē ad deū. Et sic videtur dicc.

B

Ad primū dōm q̄ ꝓsiderare fm rōnez vnā pōt intelligi z'. vel fm rōnē vnā foialez: vel mālez. sufficit aūt diuersa rō mālis ad B q̄ obta diuersincte cogīscanť. Si q̄rerē⁹ vtrū albū vel nigrū videāť sub vna rōne vel sub diuersis: rideret q̄ sub vna rōne formali po⁶. Naz q̄cq̄ videt visus: videt sub rōne coloris 7 incidit: qz a tali rōne po⁹ visiua est vna po⁹: nō tñ videnť sub vna specie nec sub vna rōne mālī q̄ diuersa rō mālis: qz distictā facit cognez eox q̄ ꝓsideranť in scientia inquātū hꝫ formalis dici pōt. ¶ Unde notāduz q̄ sicut est in po⁹ p cōparationē ad po⁶⁰: qz idē qō facit diuaz mālez re⁹ vni⁹: facit diuaz formalez re⁹ alteri⁹: sicut sapor 7 color q̄ sunt diue māles re⁹ sensus cōis: sūt formales re⁹ particularū sensuū: sic est in obiectis re⁹ po⁶. Naz que sunt diue formales ex pte obti: vt obta distincte cogīscanť: sunt māles ex pte po⁶: qz vna po⁹ ea distincte cogīscit: vt pz in albo 7 nigro re⁹ visus. Et sic̄ est in sensuita suo mō est in scia: fm q̄ ad pūs spectat. Naz vna 7 eadē scia sub vna rōne formali scit: per diuersas tñ ratiōes māles: foiales tñ q̄ñ ad distictā cogīez obtoz: potenť diuersa obta cognoscere: 7 ita pz qūo theo⁹ sub vna rōne: 7 qūo sub diuersis cognoscit deus 7 creaturā: 7 quecūq; alia obta diuersa. ¶ Ad z^m^ dōz q̄ nō est vera equiuocatio inter deū 7 creaturas: sz ibi sit magna analogia: vel possum⁹ dicē q̄ scia hꝫ vnitatē ex obto pn⁹: nō est aūt oīm pn⁹ in theo⁹ de⁹ 7 creatura: sz de⁹ solus. Et p hoc pz solo ad z^m^: qz non oz deū 7 creaturā vniri in vno gñe ad B q̄ theo⁹ sit vna: tñ aūctas ꝓbi nō mulnū cogit: qz ibi cū dic̄ corruptibile 7 incorruptibile dint gñe: loqť de gñe ꝑdicabili non de subiectabili. Si aūt diceretť q̄ oporteret deū hāc ptes 7 passiones ad B q̄ scia ex eo hāret vnitatē. Dōm q̄ nō opz vt paraturū deus est ibi loco subiti: trinitas est ibi loco pūi: attributa essentialia se hāt vt passiones subiecti: 7 notionalia vt ꝓpietates parriū vt licear fm metaphorā loqr qz in ista adaptatiōe est illimodo modica: dissimilitudo multa. ¶ Utrum sit aliqua scia ad quam itell⁹ nr in puris nālibus nō possit pngere. Questio. IIII.

C

D

Nota ꝓpositio/nes scibiles sūt duplices: vel illa q̄ de reb⁹ nālibus est vt subiectū sic nō capit B. Alio mō q̄ ꝑtit pāli humane 7 mālis⁹ virtb⁹ 7 sic capit B.

Quarto querit. Utrū sit aliq̄ scia nēcia ꝓter ꝓbīles cas disciplinas: Et vi q̄ nō: qz secanť scientie quēadmodū 7 res: sz de oib⁹ reb⁹ determinant ꝓbyfice disciplie. q̄ nulla alia scia est nēcia. ¶ P. Ois scia vel ē cōis vel spālis. si igit alia scia a ꝓbyfica disciplinis est nēcia: illa vel erit cōis vl spālis. cōis nō: qz nō est dare ꝓles scias cōes. cū igit habeamus metaphicā nō idigem⁹ alia. spālis nō: qz de ꝑtibus entis sufficiēter determinat spāles scie. si q̄ nec gñales nec speciales est dare ꝓter ꝓbyficas disciplinas. q̄ nullaz.

B

In cōtrariū est: qz supfluū 7 inane dī aliquid ex eo q̄ nō attigit de bitū finē: sz theo⁹ maxie attigit de bitū finē vt patuit. q̄ est maxie nēcia.

Rñdeo dōm q̄ ars nēcia dī z'. Uno mō qñ hz esse ad supplendā indigētiā corpales 7 sic necessariū dimidiť ēt ɔ artes q̄ ꝓp moduz sciēdi inueniunť: 7 de illo mō necessarij logī ꝓbs p̄ meta. d. q̄ alie artes repte sunt pp nēciaz. Alie pp modū sciēdi siue pp introductionem: 7 hꝫ nēcie solum sunt artes mechanice. Alio mō dī ars nēcia: qñ est pp aliū finē extrinsecū: 7 sic nēciaz diuidiť ɔ bonozabile: 7 qz iter scias humanas sola metaphica nō ordiať ad aliā sciaz: oēs aūt alie ordināť ad ipsaz: sola metaphica est bonozabilis ꝓncipalr loquendo: alie aūt pūt dici nēcie aliquo mō. vñ 7 in p̄ meta. scribitur q̄ oēs scie sunt necessariores metaphica: nobiliores autē siue bonozabiliores nulla. Tertio mō dī scia vel ars nēcia: qñ ea q̄ determinanť in illa eo mō quo cognoscunť ibi non cognoscunť in alia: 7 sic quelz scia dī nēcia: qz aliq̄ possimus cognoscere per vnā sciaz: que nō possimus cognoscere per aliam: 7 illud necessariū dimidiť ɔ superfluū: 7 scia est nēcia illo mō que nō superfluit.

L.3.

P

L.3.

Hoc viso possumus rīdere ad qōnē p distictiōez. Naz fm p^m^ necessitatis moduz scia ista nullo mō est nēcia. Naz fm illaz modū solū mechanice neče erāt. Scdz aūt z^m^ nēciaz modū ēt theo⁹ nō ē nēcia. Nā nēciaz illo mō est: qđ nō hz finē extra se: 7 qz vt patuit oēs scie hunc famulanť 7 ad hāc ordināť: illa aūt nō ordinanť ad alias būanas scias iter scias q̄ cōpetunt viatori ista sola est bono⁹ 7 alie sunt nēcie. Scdm z^m^ nēciatis moduz ista scia dī nēcia: qz nō supfluit. 7 sic pz q̄ fz illū triplicē nēciatis moduz tria gña sciaz ordinanť adinuicem. Naz tertius modus nēciatis icludit in p̄ 7 in z^o^. naz 7 que supplent idigētiā corpales: 7 q̄ ordinanť ad alium finē ex se nō supfluūt. Scds aūt icludit in p̄: qz q̄ supplēt idigētiā corpales ad exteriorē finē ordinanť. Et fm istū modū dic possum⁹ q̄ mechanice sūt nēcie triplici nēciatis mō: speculatiue aūt ab hoie inuēte duplici: theo⁹ aūt p inspiratiōnē dita vno solo mō nēcia dī: qz nō superflue.

.f.q.2.pa. ar.3.

G

Quod aūt nō supfluit z^s^ cā assignari ꝓsueuit. vna qz 7 si scie pbox deter^nt^ de oi ente: tñ B est cū ām̄ixtiōe erroz. vñ dī in ɔ^o^ Dogo. sup an. dicť. q̄ pbi errauerūt: qz nō habuerūt lumē gre 7 fidei cbitatine. Iō neče fuit tradi sciaz ab oi erroris pagio absolutā. Scda cā b⁹ póit: qz finis nr de⁹ ē: 7 fz q̄ scribit in p̄ etb. cognitio finis ad vitā / magnū hz icremētū: quēadmodū sagittatores sig^m^ dītes: magis vtiq; adipiscemur qō oz iō nēciū fuit q̄ ꝓponeretť nob cognitio dei vt magi finē nr̄z adipisci possem⁹. Tertia dī ꝓportio nr̄a ad finē ꝓsequēduz: qz maxie fim⁹ ꝓpoz^nē^ sic ꝓsequi finē vt p fidē 7 p sacrā paginā nob ponit q̄ aliā alio mō: 7 iō fides 7 sacra pagina nēcia sūt. Sz in istis causis ꝓsiderať solū qō est p accūs: 7 diminuť qō est p se: qz qō est de ipsa scia in se: vtrū supfluat vel sit nēcia: nō est qō de ipsa in cōparatiōe ad nos vel ad tradētes sciaz. naz fm ꝓbm. 6. meta. modi essentiales phie sunt tres: 7 si alī assignaret esset supfluus: 7 tñ alio modo posset tradi phia q̄ sit traditus 7 nobis magis ꝓportionato: sed tamē modi essentiales nō pūt pluificari: igit modus q̄ sumiť p cōparationē ad tradētes vl suscipiētes est accūtal scie: fz igit talē modū

Nota ꝓpositio/nes scibiles sūt duplices: vel illa q̄ de reb⁹ nālibus est vt subiectū sic nō capit B. Alio mō q̄ ꝑtit pāli humane 7 mālis⁹ virtb⁹ 7 sic capit B.

Tertia cl' assignatur Thoma p̄ fm.

H

3 Tho.

L.6.2.

I Opio ꝓ̄a assignare supflitate ⁊ necitate est ꝓsiderat qō ē ꝑ accis. **Et ideo** dom est alr q ex B ꝑ se loquēdo nō dī scia supflua: si tradat cognez aliquoz q̄ nō possent cogsci p alias scias: ⁊ qz dcm est p theologiā cogscimus de deo ea ad q̄ cogscēda alie scie se nō pnt extendere: ideo tanto magis est necessaria scia ista ⁊ minus supfluit q̄ alie: quāto cognitio quā: tradit nobis de deo superexcellit q cgd alie tradiderunt.

Ad primū dom q si de oib⁹ reb⁹ tractāt scie humane: nō qz ad oēs cognez rez de oib⁹ reb⁹ tribuit: imo aliquā cognez rez tradidit ista quā nō tradūt alie: nō ista nō supfluit: sic nec scie pticulares supfluūt: si metaphica de oibus ꝓsideret. ¶ Ad z^m dom q ꝑales scie nō sufficiēter determināt de ptib⁹ entis: accipiēdo ptē entis q cgd bz cē distictū ab alijs entib⁹. nā de deo nō ꝓsiderāt scie ꝑales: q si diceret de eo cōsiderat metaphica: nō ꝓp hoc supfluit theo⁹: qz aliquā cognem tradit theo⁹ quā metaphica tradere nō pōt.

K

Ꝓ̄a 1^a de ei fotali. ꝓ̄a. vnca.

Quesito de cā māli sacre doctrie: restat q̄rere de cā fōali: fōr⁹ autē dat eē rei. Itē modus agēdi ad formā reducit: ex mō aūt agēdi certitudo in scia bz eē: igit q̄tū ad cāz fōalez duo dubitare poterim⁹.

¶ Prio ex eo: qz fōr⁹ dat eē: ⁊ ꝑs B q̄remus qd sit sacra pagina: vtrū sit sapia vel scia. ¶ Quātuz ad z^m vt q̄tuz ad moduz agēdi q̄ramus: vtrū bēat modū certioz alijs scientijs vel incertioz. ¶ Questio. I.

L

B primū sic ꝓcedit. Uī q sacra pagina nō sit sapia: qz vt scribit ꝓ meta. sapiēntis est ordiare: ꝑs aūt scia sciaz ordinat q̄ tradit ei ꝓn⁹ p que regiat: B non facit theo⁹ alteri scie. q̄ z^m. ¶ Ꝑ. Ordo bz cē ex eo q̄ multa reducūtur ad vnū: ⁊ ꝓp B in oi gīie est ordare vnū aligd ad qō oia reducunt. vñ ⁊ Dio. dic. 13. de di. no. q̄ semp multitudo est ptcipans vno. illud aūt vnū ad qō reducit scie mereī nomē sapiēt⁹: nō igit erit nisi vnū qō mereī tale nomē: ꝑs metaphic⁹ dī sapiēs: vt ꝓbat ꝓba ꝓ meta. igit theologus nō dicet sapiēs.

L. z. q. d. sicut magio ad magis ita matie ad matie. q̄ si de ente est semp scia ⁊ de magio ente magis scia. q̄ de ente maximo matia scia ⁊ talis dī sapia: q: talis cōgnō ita sumit ab obo scito ⁊ q̄ a me^o scīdi.

M

In cōtrariū est q sapiēs est in vnoq̄z gīie q cōsiderat suprem̄ in illo gīie: sed cū semp de ente sit scia: qz falsuz nō scitur: qz nō est: vt vī ꝓ posterioz. cū ꝓsideret theo⁹ suprem̄ in gīie entium erit potissime sapia in genere scientiaz.

Ulterius vī q nō debeat dici scia: qz ꝑs Aug. 14. de tri. c. 1. sapia ꝫ sciaz. si igit theo⁹ est sapientia nō erit scia. ¶ Ꝑ. scribit ꝓ poste. q̄ demōstratio est syll⁹ apporetiton. i. faciens scire: ⁊ ibidem dī q̄ scire est per demonstrationē: cuz igit ista scia nō demonstret nō merebitur nomen scientie.

In cōtrarium est q ꝑm Aug. 14. de tri. c. 1. nō qcqd pōt sciri ab hoie huic scie tribuit: ꝑs solū id de q̄ est fides: igit theo⁹ appellat sciaz. ¶ Ꝑ. Ibidem dī q̄ scire quēadmodū pro opinicī ⁊ ꝫ impios defendit: ꝓpio vocabulo Apl⁹ vī sciaz appellare: cum igit illud habeat fieri per theologiā: nō solum theologia est scia: sed ꝓprie dicit scia.

Respōdeo dōz q̄ anteq̄ soluamus qōnē videamus: vtrū spectet ad nos disputare ō sapia: qz si ad nos hoc nō ptinet: nūc supuacue querit⁹. ꝓpt B notādū q̄ Aug. dubitationē monet. 14. de tri. c. 1. ⁊ est rō dubita^{nd⁹} ibidem: qz de sapia dispu^{re} vt vī: nō est nisi sapiētes: ⁊ nisi nos ꝓfiteamur sapiētes ipudēs vī nr̄a disputatio de sapia. si autez ꝓfiteamur nos sapientes terremur exē^o ꝓthagore q cū nō ausus fuisse se sapiētē ꝓfiteri ꝓbz pot^o. i. amatorē sapie se cē dixit: ⁊ sic occepto post modū sūt alij ꝑbi notati. Si igit ꝑbi viantes arrogātiā se nō ꝓfitebāt sapiētes: nec nos debem⁹ hoc ꝓfiteri: ⁊ ꝛō si solum sapiētes dispu^{re} tales qōnes ꝓnt de sapia: talem qōnē introducē eēt supuacuū: vt dicebat. Sz ꝑs Aug. ibidē ēt dilectores sapie pnt de sapia disputare.

N

Ad. q. 3° vī stinctio q̄ sapiēcia vendit cōra scias.

Et ideo nō q̄si sapiētes sz vt sapiaz ꝓsiderātes: solvamus ad qōnē duplici distōne premissa.

Ꝓria distictio est q̄ sapia ꝓpe accepta distinguit ꝫ sciaz: large m̄ sūpta: ⁊ sapia pōt dici scia: ⁊ scia sapia. vñ Aug. 13. de tri. c. penul. nec ista duo sic accipiam⁹. s. sapiēnaz ⁊ sciaz. q. nō liceat dīe: vel istā sapiaz q̄ est in rebus humanis. vel illā sciaz q̄ in dīuis loquēdo n. latiore ꝓfunditate vtraq̄z sapia vtraq̄z scia dici pōt. Et ista ꝛba referūt ꝑs q̄ sumit sapia cōiter. Fm aūt q̄ sumit ꝓpe: sic distinguit a scia: vñ dī ibidē nullo mō cū scriptū esset apud Aplm. Aliq̄ dat ꝑmo sapie alij ꝑmo scie nisi ⁊ ꝓpe singulis rōnibus hic singla notarēt. si q̄ cōiter accipiant hec noia: qō nō bz locū: ꝑs si acciptant ꝓpe ⁊c. scia est cognitio rerū humanaz: sapia est diuinaz: vt dī. 14. de tri. c. 1. 2. 13. c. 19. ⁊ ꝑs istū modū sola theo⁹ ꝓpe est sapia. Nā etsi alie scie sint de diuinis: nō de his mō humano: ⁊ ꝛō nō ꝓpe de diuinis sūt. Ista aūt est de diuinis mō diuino: qz de⁹ reuelauit nobis. ¶ Ꝑ. Alie scie vel nō ꝓsiderāt de deo vt scie pticulares: vel si ꝓsiderēt nō ꝓsiderāt de eo vt de obto ꝓ⁹ ⁊ ꝓn^{li} ⁊ p oēs modū vt meta. theo⁹ aūt de deo ꝓsiderat mō ꝓn^{li} ⁊ ꝓmo simplr ⁊ p oēs modū: ⁊ ita directe ipa sola dz dici sapia: ꝑs ad istā vitatē testimoniū coꝛ: q ꝑm moduz rōnis ex sensibilib⁹ accepte locuti sum⁹ habebamus.

Idē dic dī. in fi. ⁊ exdē ancte confirmat. ar. 4. q. 3. O

Mō humano qz abstrahūt cognitionem dei a sensib⁹ & ꝓ⁹ cogscūtur q̄ sub rōne illi q̄ ꝓsupponat cognitōez sensituā mō humano qz per reuelationē ⁊c. ꝓmo cognoscendo deum, deide alia: nō talio cognmo dei nō ꝓsupponit cognitionem sensuum. 1. ꝓ⁹ ꝑa. q. 2. P

Sciendum q̄ in ꝓ meta. tāgunt sex ꝓdinōes sapientes q̄ maxie theologo cōpetunt.

Ꝓria est q̄ sapiētis é scire oia. 2^a difficilia. 3° q̄ sciat ea certe. 4° ꝓsiderat cās cāz. 5° q̄ sit sui gīa. 6° q̄ ordinet ⁊ nō ordiet: qz sapiētis est ordiare ⁊ nō ordiari: vt ibidē dī: hec oia theo⁹ cōpetūt. nā vt dictū est: theo⁹ nō solus in vīe: sz ēt distincte pōt de reb⁹ cognem dare: ⁊ ꝛō ei⁹ est scire oia. ¶ Ꝑ. Illi⁹ scie est scire oia q̄ oib⁹ scientijs in suū obsequiū vtī. bē aūt est theo⁹ vt patuit: pp q̄ ꝓ⁹ cōditio sibi cōpetit. Sc̄do illa scia é de difficilib⁹: qz ad ea q̄ sūt manifestissima in nā se bz oculus nr̄ fiē oculus noctue ad lucez dici. bat⁹ aūt manifestissimū in nā est tpe de⁹: qz si oē vnū sibiipsi manife^o est: vt scribit ꝓ poꝛ. sume vez manifestissimū erit de deo igit tractare de q̄ tractat theologus difficillimū est. Tertio theo⁹ est certissima: ꝑs quo bz fit: infra patebit. Quarto ꝓsiderat cās cāz. Nā fiē calidus ignis est cā oiuz calidoꝛ: ita ꝓ^m vez est cā oium veroꝛ: vt dī z^o meta. Et qz ista ꝓsiderat ꝓ^m vez: qō est cā oīs veritatis cāz ꝓsiderat. Quinto est sui gīa. Nā illa scia est sui gīa q̄ nō ordiat ad aliqd eē: ⁊ cui⁹ cognitio nō ordiat ad aliā cognez. ⁊ qz iter scias humanas: cognitio oiuz eoruz ordinat ad istā: ista aūt nō ordinat ad aliā sciam nobis potez in via: inter scias viatoꝛ ista sola est sui gīa ⁊ liba. Sexto oēs scie ordinant ad istā. Nā cōparato bu⁹ ad alias est fiē militaris ad frenifactiuā: vel medicinalis ad pigmētariā q̄ ordinat ⁊ nō ordinat: ⁊ sic ꝑs q̄ ex oib⁹ dictis in hac scia cadit q̄stiō nomē: hūi igit dī Eccl. 6. Sapiētia enim fm nomē est illi⁹ ⁊ nō multis est manifesta.

T. cō. 4. Q

Alia ꝑ^a distōne ex pte sapiētie ⁊ scie: ⁊ patefacto fm eā: quo bet doctrina dī sapia: ⁊ quo scia: videda est z^a distictio coꝛ q̄ hic ꝓsiderant: qz aliq̄ hic ꝓsiderāt ꝑncipalr vt dina: ⁊ sic dī sapia: aliq̄ ex pte: vt humana: ⁊ sic pōt dici scia. Et ita ꝑs q̄ q̄tū ad p^m moduz diuidendi accipiēdo cōiter sapia ⁊ scia: ista doctrina scia dicitur. Sed accipiendo proprie solum sapientia nuncupatur. Scōm aūt fm moduz diuidendi q̄tū ad ea que hic ꝓncipalr ꝓsiderant: sapia dei dz q̄tuz ad alia scia dici pōt.

1ª dīc. ad. 6

A

Ad primū dōm ꝙ nō semp sapiē dz tradere pn cipiū alys: sed solus vti eis in suū obse quiū: fm ꝙ ostēsus fuit cū disputatū fuit de ordine but⁹ scie ad alias: et B maxie facit theologus. ¶ Ad 2ᵐ dōz ꝙ lz metaphicus sit ille vn⁹ sapiēs in gñe sciaꝝ humanaꝝ: nō est tn sapiēs simpl'r: qz theologus tanto eo sapientior est q̄nto de deo ꝓfundius pscrutat': et nō est inconueniens multitudinē reduci ad multa vna: sī vnū illoꝝ vnoꝝ ad aliud ordinat': sic aūt humane ordinant' ad metaphicā et theologiā: qua metaphica etiā ad theologiaz ordinat'. ¶ Ad ꝑᵐ aūt ꝙd obiciť ꝙ nō sit scia. Dōz ꝙ nō est scia ꝓprie accepta: sed cōter: vel nō est scia q̄ntū ad id ꝙd ꝑn cipal'r ꝑsiderat' in ea: sed solum q̄ntū ad id ꝙd cōsiderat' ex ꝑtū. Et ꝑ B ꝑz solutio ad dictū Aug. qui videť velle theologiam ꝓprie sciam esse.

B

Ad aliud dōz ꝙ scia ista demōstrat nō vt geometria sz vt ꝑspectiua suppositis. s. articul' fidei: et qr artes ét que sic ꝓcedūt scie dici ꝑtinet: hoc scia dici dz.

¶ Tho. in summa ar. 7. q. 2.

Qō 2ª.

Ostea querit de certitudine but⁹. Et vi ꝙ ista scia nō

Cō. 2.

sit certior alys: qz vt dicit Cōmēta. supra 2ª metaphy. demōstrones mathᵉᶜ sunt in primo ordie certitudinis. g̃ 2c. ¶ P. Ista sapia est: et metaphica sapia est: cum nō differant in eo ꝙ sunt sapiētia: opz eas differre q̄ntū ad modum ꝓcedendi: sed illa

L. 2.

ꝓcedit mō certissimo: vt dī ꝓmo metaphy. ergo nō ista. ¶ P. Quāto aliq̄ magis ꝑspicimus: tanto de eis magis certi sumus. Sed ea que determinat alie scie magis con

C

spicimus: cū determinent ꝑ vias rōnis sumēdo initium ex sensu: igit de eis magis certi sumus.

In cōtrarium est: qz fm Aug. Dēs de eternis nobis exhibet infallibiles veri

tatem: sicut scribit. 13. de tri. c. penul. Sed ex B aliqd est certū inquātum est vez et infallibile. dō aūt est ꝙd dī per theologiā. g̃ 2c. ¶ P. Illud in quo magis errat est min⁹

T. cō. 16.

certū. vñ et in 4° metaᶜᶜ. illud ꝑn̄ de quolibet affirmatiuo ꝑbat cē firmissimū et certissimū: qz circa illud min⁹ errat'. Sed ꝑbi in tradendo suas scias erraverunt et non theologi: vt patet per Hugo. in principio cōmenti sui de angelice hierarchie. ergo 2c.

Certitudo in scia triplex.

Respondeo dōm ꝙ certitudo in scia 3ᵖ ꝓt accipi. Primo ex ipsis reb⁹ de ꝙb⁹ ꝑsiderat. Scdo ex lumine cui innit'. Tertio ex ꝓportione scie ad sciētes. Primus modus dz tria mēbra. Nā vno mō scia

Primus modus 3ᵖ.

ꝓt dici minus certa: q̄ est de bis que se bnt ꝑ appositionem: et fm istū modum geometria est min⁹ certa q̄ aritbmetica: qz punct⁹ ꝙd est ꝑn̄ in quātitate ꝓnua addit su

D

pra vnitatē ꝙd est ꝑn̄ in quātitate discreta positū: vnde punct⁹ dī subā posita: ꝓp ꝙ scia de ꝓncipys est certior q̄ sit alia: qz oia se bnt ꝑ additionē ad ꝑn̄: ꝓp ꝙd et minima

L. 2.

quātitate ꝑn⁹ describunt': et de illo mō certitudinis determinat in ꝑ meta ᶜᶜ vbi dī. Certissime aūt scia ꝝ sunt: que maxie ꝑn⁰ᶠ sunt: que nāqz ex minoribus certiores bis: que ex appone bnt: vt geometria aritbmetica. Et qr ista scia est maxie de ꝓncipys: qz est de deo: qui oiuz existit ꝑn̄: et oia ꝑn⁹ ordinat: iuxta illud de diuinis nolb⁹. c. 2. tota ꝑn⁹ et ordines determinās: et sup oēm ꝓncipatū et ordinē collocata est: supple dīna suba. Scdus modus certitudis accipiť ex mō sensibili et abstracto: qz illa scia dī magis certa: q̄ est de min⁹ sensibilib⁹ fm ꝙd videm⁹ mathematicā

2°

certiorē nāli. Tertius modus ꝓvenit ex ꝓp gd et ga: qua scia que dicit ꝓp gd: certior est scia ga: vt geometria certior ꝑspectiua. Et isti duo modi tanguntť ꝓmo posterioꝝ ca⁹ de certitudine sciaꝝ vbi ét tangit ꝓmus modus. Isti

3°

duo modi scdo assignati virtualr ꝓtinent in ꝓmo: qz scia que dicit ga: se bz per additionē ad scias ꝓp gd. Itez que est de magis sensibilib⁹ cū sit min⁹ abstracta et min⁹ abstractū addat supra magis abstractū: bz se ꝑ additiones ad scias q̄ est de min⁹ sensibilib⁹. Et iō cū manifestus sit ꝙ oēs scie apponūt aliqd supra illas: et ꝙ illa scia est de minus sensibilib⁹: imo nullo mō de sensibilib⁹ ꝓncipalr loquēdo: ꝑz ꝙ ei cōpetit ois certitudinis modus qui ꝑsiderať in scia fm se. Scdo cōsiderať certitudo in scia ex

2°

lumine cui innitť. Nam si de eisdē reb⁹ determinaret qui initeret lumini rōnis cū eo: qui innit lumini supnāli nō adeo infallibiles vitatē posset ꝓtendere ille vt alius: et iō scia sic tradita nō esset ita certa. De isto mō certitudinis ꝓpbe nō tractatum: qz nō credidit nos alia scire posse nisi que essent nota lumine intellis agētis. Et fm istū modum

F

eriā dicť possimus ꝙ theo⁹ est certissima: qz certissimo lumini innitť: et ideo nibil bō certi⁹ tenet q̄ qd fide apprehendit. Tertius aūt modus certitudinis qui sumitť in cōparatiōe ad scientes duplex est: quia illa certitudo vel est adbesionis: vel speculationis. Et si loq̄mur de certitudie adbesionis: ista scia est certissima: qz ꝓp nulla vitate tradita in alia scia bō subiret scias capitales sicut ꝓp ista: et ideo buic vitati vehementissime adberem⁹. Sz si loquamur de certitudine speculationis scia ista nō est certissima: qz est de gb⁹ est fides: et fides est de nō visis.

3°

Ad primū dōm ꝙ demōnes mathᵉᶜ dicūť esse ꝓme in certitudine re⁹ nāliū: vnde ibidē subdit' ꝙ demōnes nāles sequūtur eas in doc: qz nō sunt ita certe sicut mathᵉᶜ: vel dicere possum⁹ ꝙ sūt ꝓme in certitudine re⁹ sciaꝝ humanaꝝ: qz alia scias Cōmētator nō posuit in boie nisi ab boie lucrā. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ metaꝑb. differt in certitudine ab ista: qz simpl'r loquēdo est min⁹ certa q̄ sit ista: qō si dicať ꝙ ꝓpbe dicē eā cē certissimā: intelligēdus est in gñe sciaꝝ humanaꝝ: bz eriā alias ōias theo⁰ ad metaphicā quas determiare nō est ꝓprius specᵃˡᵉ. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ bī ꝓcludit argu⁰ ꝙ via specula⁰ alie scie sunt certiores illa. Sunt tn alq modi certitudinis qui ab ista excellunt alias: ꝓp quos concludiť istā esse simpl'r certiorē.

G

¶ Tho. in qōn. de veritate ꝓncipij. q. 1. Et Hen. in sum. ar. 20. q. 1. Et videt ad hoc qōan de⁹ sit author in scia. Hen. in sum. ar. 9. q. 2.

Ostea querit de 3° ꝑn̄ de cā agē te bui⁰ doctrine: et est qō. Utrū solus de⁰ doceat eā. Et vi ꝙ sic: qz nullus docet aliquē aliquā sciaz nisi bēat illā. Sz ō scia dia dī ꝑ met. li. 2. ꝙ nō ē possio bois: ꝓp qō et Symōides dicebat: vt ibidē dī: ꝙ solus dē bz būc sensu: igit bō nō poterit eā docē: qz eaz nō bz: solus de⁰ ipsaz docebit. ¶ P. Nō est cognitio rei nisi per

Pars tertia principal' ō cā agēte questionis.

Docē ē facere aliquē scīē tn̄ bīdo bitū scie: quātū ꝛz eas est ille q̄ docet.

L. cō. 30.

H

principia in intellū: vt pōt bī ex 3° de aia: et ex ꝑ de memoria et remi. Sz bō spēs nō pōt creare in nob angelus eaz nā obediat ei soluz ad motū et nō ad formā: igit nec bō q̄ est minoris poᵗ q̄ āgelus: nō g̃ docet. bō neqz angelus docet. g̃ de⁰ solus. ¶ P. Ꝛz Aug. de disciplia cbiana. Cathedrā bz in celo q̄ corda boiuz docet in terris. vñ caput docet mēbra Ꝛz cūdē ibidē. pur⁰ g̃ bō cā docē nō ꝑt.

Ista rō cōcludit in doctore qui bō pōt effici sciēs adeo ꝙ ꝓsupp⁰ il' qui nō ē repugnātia ex aliqua ꝑte. g̃ bō pōt docere alium. ꝑz qz signum scientis 2c. g̃ solus de⁰ nō docet eam. ¶ Modus ꝛndendi. triplex agentis.

In contrariū est: qz nullus docet nisi aliū sciē tem faciat: nō enim docetur alii quos aliqd: nisi qō pōt scire. Si g̃ de⁰ nos docere pōt: et nos scire possumus. Sed oino signū sciētis est posse docere: vt dī ꝑ metba. g̃ boies istā sciam docere ꝑnt. ¶ P. fm Diony. de angelica hier. Angeli sanctos ꝑes multa docuerūt: nō igit solus deus docet.

Respondeo dōm ꝙ fm quosdā triplex est agens: vle: particulare: et āministratiuū: sicut

I est videre in reb⁹ nālib⁹. Nam agēs vle: est ipsuz corp⁹ supcelestc: siue deus: priculare est nā alicuius rei: vt nā frumēti in pductiōe frumēti: āministratiuū est: qđ adhibet semina: vel submīstrat ea p̄ que opatio bz fieri: sīc est videre in sanitate. Nā agens vle est corp⁹ supcelestc siue de⁹: priculare est nā hois: administratū est medicus qui nihil aliud facit nisi q̄ scia adhibet: vñ est ministcr nāe: sic est ī doctrina sicut est in pductione nāluz: nā agens vle est ibi de⁹: agēs priculare est ibi rō humana: agens administratiuū est ibi hō vel angelus. Et sicut vī in reb⁹ nālib⁹ q̄ sunt ibi quedaz incboatiōes seminū ex q̄bus seminib⁹ res in esse pducunt: ita ī doctrina: sūt enīz quedaz seminaria sciaz in intellu nr̄o ex quib⁹ oēs scie oriunt: hec. n. seminaria sunt p̄ma p̄n⁹ que deus vnicuiq3 nāl'r inseruit: ex istis seminib⁹ scia efficit deo auctore vl'r: rōne priculariter: hoie ī angelo admīstratiue.

K Improbatio. ¶ Et ex hoc p3 solutio ad q̄onē: quō deus doceat ī quō alia. ¶ Sed ista textura nō est multū fortis: assumit. n. q̄daz que nō hñt plenā veritatē. Nam intellus noster in sui primordio est sicut tabula rasa in qua nihil est pictū: ideo p̄n⁹ sūt a nobis acq̄sita via sensus memorie ī experientie. Incōuentēs enīz esset nos hīe nobilissimos habitus ī latere nos: vt dī in fine sēdi posteriozz. Quomodo autem principia dicunt naturaliter cognita: in z⁰ huius operis clarius respondet.

Modus pro prima. **Ad q̄onem** istaz ad p̄ns rīdere possum⁹ q̄ duo regrunt ad hoc q̄ sciamus: ordinatio spēz ī lumē: sicut videre est in visiuā po^m ad hoc q̄ visio fiat: regrit ibi lumē: q3 sine lumine nō fit visio: cū color nō moueat visuz nisi per actum lucidi: vt dī in z⁰ de aia. Regrit etiaz ordo spēz: q3 nisi res visibilis diametraliter offerret oculo: ita q̄ esset idirectū multiplicatio spēi: nunq̄ esset visio: q3 si sufficeret quelz multiplicatio ad visionē: ita videret hō post se sicut ī ante se: cuz spēs color⁹ per totū aerē se multiplicent. Et q3 qđ est oculus in corpore: hoc est intellus in aia: vt dicit Dam̄. lib. 2. ca. 12. ī vt pōt hñ ex p̄ etħ. sicut ad hoc q̄ fiat visio: duo requrunt: lumē ī ordinatio spēz: ita ad hoc q̄ sciam⁹ vel intelligamus duo regrunt. Primo lumen: q3 intellus nr̄ potis qui est oia fieri fit in actu per lumē intellus agētis qui est oia facere: vñ cōparatio intellus agētis ad intellectū potez est sicut cōparatio artis ad mātz: vt pōt hēri ex 3⁰ de aia. t. c. 16. Scdo regrit ibi ordinatio spēz: q3 sīc sīe recte ordinate faciūt syllabas ī oīones q̄ cedē aliter ordinate nihil cōstituūt: ita eadez vba vno ordine plata faciunt scire: que plata alr nō aggenerāt sciam. Dupl'r q̄ alius pōt docere alium q̄tū ad lumē ī q̄tū ad ordinem spēz. quātuz ad lumē dupl'r: vel lumē de nouo creando: vel creatū pformādo: ī q3 angelus nullus lumen in nobis creat: nec nāle: vt lumē intellus agētis: nec gratuitū: vt lumen fidei ī gratie: ipsuz nr̄i lumē pfortare pōt. Naz sicut carbo ignitus alio carbone ignito in sua ignitiōe magis roborat: sic lumē intellus nostri ad p̄tiaz luminis subē separate magis roborat: pōt etiā angelus efficere in nobis ordinationē spēz reducēdo pbāta/mata ordiate ad p̄n^m senstiuū. Utruz aūt in ipso intellu nr̄o spēs causare possit immediate: ī q̄o in scdo patebit. Nunc autē fm q̄ spectat ad p̄ns dcm est: hō aūt adhuc min⁹ pōt q̄ angelus: q3 nec pōt lumē creare: nec pōt vt angelus lumini se vnire per q̄ lumen pfortet: pōt tī aliquo mō ordinem pbāta/matū efficere inquātuz aliqua ordinate scribit vl' dicit: ppter que audiens vel legēs mouet ad sciam capiendaz. Et ita p3 q̄ de⁹ docet p̄ oēm modu3: q3 lumen pōt creare ī pfortare: ī pōt ordiare pbāta/mata ī spēs. Angelus vo aliquo mō: q3 lumē pōt cōfortare ī ordiare pbāta/mata: hō aūt in docēdo min⁹ facit: q3 soluz causat aliquo mō pbāta/matū ordinationē: veruz q3 angelus ī hō docēt in vtute dina: pcedit aliq̄n q̄ solus de⁹ doceat.

N **Ad primū** dōm q̄ solus deus eaz bz maxime vt ibidez dī: nō q̄ hō nullo mō eā beat: vñ ī solus deus eā docet maxie: ī pp hoc nō dī possessio hois: q3 nō pfecte hī ab hoie in vita. ¶ Ad 2^m dōs q̄ nō opz q̄ angelus causet hō spēz ad hoc q̄ hō intelligat vel sciat qđ prius ne sciebat: sed sufficit q̄ phanta/mata que erant abscondita in memoria: vel latēria in spēb⁹ reducat ordinate ad p̄n^m senstiuū. ¶ Ad 3^m dōm q̄ nō vult Aug. q̄ nullo mō hō doceat sz q̄ nō p̄cipalr doceat.

¶ Hen. in summa ar⁰. 8. q. 3. Et Tho. in summa parte prima principali. 1. q. 4. Et Bon. 2. quodli. q. 1.

Quarta pars principal ō cā ista alr quelibet vnica. O **Vltimo queritr** de fine hui⁹ scie. Et quia finis alicuiz est praxis: aliquaz est speculatio: sicut pōt patere ex p̄ etħ. ī p̄ metha. Queramus: vtrū ista scia sit practica vel speculatiua. Et vī q̄ sit practica: q3 dī p̄ etħ. finis scie moralis nō est scire sz actio: sz in ista scia maxie docemur de moribus. ergo huius scie maxie finis est actio. sed cuius finis est actio: ipsa est practica. q̄ tc. ¶ P. Vita vī cē formale in vnoquoq3. Sed fidei nr̄e tribuit vita ex bonis operibus: q3 fides sine operib⁹ mortua est: vt dī in can. Jaco. Cū igit de eisdē sit fides de q̄b⁹ est theologia: pfectionē recipiet sacra pagina ex bonis operib⁹ vt recipit fides. Sz vnūq̄q3 ordinat ad suā pfectionē vt ad finem. q̄ finis sacre pagine est opatio. ¶ P. Scie que sunt vt boni fiamus sunt practice: sed ista maxime est talis. ergo tc.

P **In cōtrarium** est: q3 de maxie speculabilibus maxie est scia speculatiua: sed deus est maxie intelligibilis ī speculabilis. q̄ maxime de eo est scia speculatiua: sz de deo est ista scia. q̄ tc. ¶ P. scribit p̄mo de tri. c. 16. q̄ in visione merces tota p̄mittit: sed visio p̄tinet ad speculatiuā. q̄ tc.

Q Quia inferiores cause non hñt vim super actiōes superiozz sz superiores hñt vim super inferiores. **Respōdeo** dōm q̄ nō est incōueniēs eiusdez rei diuersos esse fines: si vnus ad aliū ordinat: sicut si bellū ordinat ad victoriā: pōt hō intēdere ad bellū ī victoriā. Nī aūt ita est q̄ in vna re diuersos fines aspicimus: opz vnū illoz ad aliū ordiari: ī ille ad quē aly ordinant dī finis vltim⁹ qui ab alys sic distinguit: q3 oia alia mouent in vtute eius ī in oib⁹ alys ipse intēdit. Ipse aūt nō mouet in vtute alioz: nec alia intendunt in ipso: est. n. in finib⁹ sīc in agētib⁹: vñ sīc oia agentia z⁰ mouēt in vtute agētis p̄mi: ī nō ecōuerso: pp q̄ vt⁹ agētis p̄mi ad oēm effectū se extēdit: ī cuiuslibz actiōis est cā: nō tī alioz virt⁹ se extēdit ad oēm effectū: nec est cā actionis cuiuslibet alioz: ita finis vltimus nō mouet in vtute alioz: sz alia mouent in vtute ei⁹ ī ipse in oibus intēdit. Aly aūt fines intēdunt fm aliquē modu3. Et q3 videmus sacrā paginā plura intēdere: opz diuersos esse fines scripture sacre. Intēdit. n. per eā bona opatio: naz finis moralis vt dicebat: est actio. Ipsa aūt potissime de moribus determinat. Rūsum in ea intēdit speculatio: q3 de summe speculabilib⁹ tractat. Intēdit in ea dilectio: q3 finis p̄cepti charitas: igit cū diuersi fines in ea intendant: opz vnū istoz ad aliū ordinari: ī vnū illoz p̄cipuus esse: finis p̄cipalis vt dicebat ab alys distinguit: q3 ipe vbiq3 intēdit: aly aūt nō: ī q3 dilectio ī charitas in tota sacra pagina intēdit: q3 in ea pendet lex ī ppte: principalis enīz finis in sacra pagina intentus est inducere homines ad dei ī proximi dilectionē. Quod autē vlter in sacra pagina charitas intēdat: manifestat Aug. in quodam tractatu de laude charitatis: dicēs. Si ergo nō va-

M Nō fit in actu cā. p̄ formā inherētē sz p̄ agens dispones obiectū itellc potis vt possit facē intellm in actu cuz intellit p ipsum.

A

cat oēs sacras paginas pscrutari:oia volumina sermonū euoluere:oia scripturarū secreta apire ⁊ penetrare: tene charitatē vbi pendent oia:nta tenebis: qō ibi didicistute: nobis ēt qō nō didicistu:⁊ sequī .in eo qō in scripturis intelligis charitas ps̄.in eo qō non intelligis charitas latet illic itaqꝫ tenet qō ps̄:⁊ qō latet in ouuis sermonib⁹ qui charitatē tenet in moub⁹.Et qz a fine dignū est oia denominari: vt dī in 2° de ala. ḡ ab eo:qō potissime est finis: ab eo potissime res appellari debet.Et quia charitas est simplr finis sacre pagine vt pbatū est: qr vbiqꝫ in ea intendit: vt pncipalis finis ab ea denoiari debet: ⁊ qz charitas est in affectu nō in intellu. Intellꝰ aūt diuiditur ſm speculatiū ⁊ practicū:theologia:nec speculatia:nec practica ꝓprie dicta ds:sed affectiua : qz ad affectionē pncipalr inducit:⁊ ideo bñ dictū est:ꝙ magis est sapia ex eo ꝙ ad saporē diuinoꝝ iducit:q̄ ex eo ꝙ diuina sapere facit. ¶ Si tñ quererē vtrꝫ sit magis practica q̄ speculatiua:vel ecouerso. ¶ Ridēri debet ꝙ magis est speculatiua q̄ practica : qz visio diuina magis pncipalr respicit beatitudinē ad quā ordinat oīs nr̄a cognitio:⁊ potissime sacra pagina:quā faciat operatio.

B

Scōm dicit Hen. fm. ar.8. qō.3. in solone pmi er. d. 9 magis speculatiua q̄ practica vi affectꝰ.

3 Scotꝰ.

C

Ad primū dom ꝙ fines huius scie aliquo mō est actio:vt patuit:nō tñ simplr: quia nec simplr moralis existit. ¶ Ad scōm dom q:⁊ si fides tribuit pfectio ex bonitate operis:ē nō est simplr: qz ⁊ ipꝰ opus bonitatē quā hꝫ a charitate habet:in tra illud pmū ad cor.13.Si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā:charitatē aūt nō habuero nihil mihi pdest.⁊ ideo charitas dī forꝫ virtutum:nō opus. ¶ Ad 3ᵐ dom ꝙ scia ista est:vt boni fiamus:sꝫ bonitas nr̄a de qua hic logmur nō inest nobis ex operib⁹:sed ex infusione:⁊ ideo hꝫ ille modus arguēdi valeret ſm modū tradītū a ꝓpho in 2° etb.qz ex frequēti benefacere fim⁹ boni : nō tñ valet ſm modū theologicū ſm quē ex eo ꝙ boni sum⁹ bona facimus.

Ad primū in ⁊tiū dom ꝙ scia ista dī speculatiua per cōparationē ad praxim: magis tñ affectiua: vt dictuꝫ est:⁊ qō dī ꝙ est de maxie speculabilibus ita est de maxime amabilib⁹:imo ſm ꝙ ad pfectem vitā pertinet cui statui cōcessa est:ista scia magis attingit ad amorē:q̄ ad cognitionē:supra illud Aug.6.c. sup. Gen. Dilectio supemineat scie:⁊ maior est intelligēa: plus enim diligit q̄ intelligit:⁊ intrat dilectio ⁊ appropiquat vbi scientia foris est. ¶ Ad aliud dicēdum ꝙ visio est tota merces:nō simpliciter:sed prout se extendit ad affectionem:vt suo loco patebit.

Zeinꝰ dicit Th.

¶ Prologus.

D

Sapientes ꝛc. Magister huic operi premittit quēdaꝫ ꝓlogꝫ:in quo volens inducere audientes ⁊ lectores ad amorem huius operis:ꝓsic opus tripliciter cōmendat. ¶primo ex eoꝝ de quibus determinat dignitate. Scōo ex modi ꝓcedendi rōnabilitate. Tertio ex fructu: quā inde habebim⁹ ⁊ vtilitate. Istū triplicē modum cōmendandi sciaz tāgit ꝓphēta in ꝓ° de ala. ¶primo qz dicit illaz sciam esse honorabilez ex subti dignitate:⁊ hoc q̄ntū ad ꝓmū modum. Scōo cōmendat sciaz de ala ex certitudine ⁊ rōnabilitate:⁊ hoc q̄ntū ad scōm. Tertio ex fructu ⁊ vtilitate:⁊ hoc q̄ntū ad 3ᵐ. Et ideo post ꝓmas duas cōmendatiōes subdit tertiā vicēs. Ut aūt ⁊ ad vitatē oēm cognitio ipsius materie ꝓficere:pp hoc: ꝓphēta ꝓlogum diuidit in ptes tres. ¶primo.n.ponit mātē huius operis dignitas. Scōo subiungit modi ꝓcedēdi rōnabilitas. Tertio annectit fructꝰ ⁊ vtilitas. 2° ps incipit ibi. ¶ Dox igitur ⁊ deo odibilez ecclias ꝛc.¶ 3ª ibi.¶ nō igit ds hic labor ꝛc.¶

Lc. 49.

Lc. pmi.

Dignitas mātē alicuꝰ operis tripliciter inuestigat. ¶primo ex nostro defectu ad illaz ⁊ tenuitate:qz ad ea que sunt manifestissima in nā se hꝫ intellꝰ noster:sicut oculus noctue ad lucez dicit:vt dī 2° metaph. ⁊ ideo quāto magis sum⁹ tenues ad aliquā māz ptractādaz : tanto illa mā est magis digna. Scōa via est ex remotiōe a sensibilib⁹:siue ex rei arduitate:qz quāto res est magis ardua:tanto dignioz ⁊ nobilior:ꝓpter hoc cōcludit 6° meta.ꝙ metaphica est nobilior ceteris:⁊ ꝓma dignitate:qz est de maxie abstractis ⁊ de rebus arduis. Tertia via est ex inuidoꝝ detractiōe ⁊ mordacitate:qz quāto mā est magis digna ⁊ magis ardua:tanto magis latet:⁊ quāto magis latet:tāto homines faciū⁹ mētiunt detrahēdo ⁊ mordendo doctrinā de eo traditā:⁊ ideo scribit circa finez 4° etb. vbi determinat de iactantia ⁊ eiꝰ remedio:ꝙ homines de facili mentiunt:vbi in mendacio cōprehendi nō valent.ꝓpter hoc in ostēdendo huiꝰ opis mātē dignitatē tria facit: ſm ꝙ 3° hoc ostēdit.¶primo ex sua tenuitate. Scōo ex operis arduitate. Tertio ex īdicētū mordacitate. 2ª ibi.¶ Ardua scādere.¶ 3ª ibi.¶ Nō valētes studiosoꝝ fratrū.¶ Et quia qōlibet ustoꝝ ex ꝙb⁹ ostēdit huius opis mātē dignitas hꝫ rōnez difficilis ⁊ retractiuis:cuilibet retractiuo adiungit suū incitatiuū. Nazꝫ ꝫ retractiuū ex sua tenuitate adiūgit desideriū ꝓficiēdi.Contra aliud ex operis arduitate adiungit mercedez a chīo ꝓmissaz.Cōtra tertiū ex īuidoꝝ mordacitate adiungit ꝓfectū fratrū ⁊ socioꝝ.Dicit ergo ꝓmo¶ Sapientes.¶ supple ꝓficere ⁊ addiscere¶ aliquid de penuria ac tenuitate nr̄a.¶ in quo triplicez sinū defectum denotat.¶prio:qz dicit aliqd nō mīta ⁊ magnalia. Scōo ga subdit de penuria. Tertio:qz addit tenuitate. ¶primū pōt referri ad defectū ingenij:qz hoies alta ingenij multa ⁊ magnalia pntipse aūt ꝓp humilitatē dicit se solū posse aliqd.¶ penuria.¶pōt referri ad defectū vsus scie vel eloquētie:qz penuria videt rerū exterioꝝ:⁊ per dcā in exteriores scias trāsfundim⁹.¶ Tenuitate¶ referat ad defectū ipsius doctrine vel scie:qz tenuitas rerū interioꝝ vī esse: ⁊ scia inter interiora cōputat. De ista tenuitate sua cum paupcula vult mittere aliqd in gaçophilaciū dñi:in quo alludit hystorie que tangit Luc.21. gaçophilacium dicit archa:vbi ponebat thesaurus ⁊ oblones:siue locꝰ in quo illa archa erat:⁊ dī a gaça:qō est diuitie in lingua ꝑsica ⁊ philasse:qō est seruare:quasi reseruatoriū diuitiaꝝ. Istud aūt gaçophilaciū dñi pōt hīc ꝓpie sacra scriptura:vbi diuitie spūales:rōnes.s.ꝙ ds sacra scriptura ostendit ponit.

E

Lc.2.

F

L.16.

¶ Posita dignitate huius operis ex magistri tenuitate ⁊ posito magistri incitatiuo ex ꝓficiēdi cupiditate. Segꝫ scōa rō:dignitatis ex mātē arduitate cum subiungit.¶ ardua ꝛc.¶ Que ps pōt diuidi in ptes tres:⁊ qz ꝓmo ponitur ratio dignitatis:per qō hꝫ difficultas ⁊ retractiuū ad hoc opus faciēdus. Scōo subiungit incitatiuū ad opus perficiendum:ibi¶ Cōsumationis fiduciā.¶ Tertio incitatiua ⁊ retrahēntia cōparant ad scientiaz:ibi¶ Delectat nos ꝛc.¶ dicit ergo¶ ardua scādere¶.i.diuina ascendere: dicimꝰ diuina ardua pp eoꝝ sublimitatē:ad ea scandim⁹:qz ꝑ quosdaz gradus ascēdēdo ad ipsa ptingim⁹. Isti ḡdus q̄ntuꝫ sunt:qz ꝓmo debem⁹ relinqre sensibilia:pp qō diuina excedūt sciaz nālez. Scōo debem⁹ ptrire ea q̄ sunt in sensibilib⁹:pp qō excedit mathc⁹. Tertio debem⁹ transcendere ea que hūt sensibilia ptē sui subꝫ: q̄pp supra nata phyſicalia theologica collocant:⁊ hīs gradib⁹ ptransitis in 4° gradu diua ꝛspicim⁹. Assignant gradus ⁊ alr:qz ꝓ⁹ est sensus:scōs est phātasia:tertiꝰ rō nālis:quos ḡdus scandim⁹ cū intus ad diua.¶ Ardua ḡ scādere.¶ est ad diuina ascēdere.¶ op⁹ vīra vires nr̄as agē ꝓsumpsim⁹.¶ ga nisi interemur diuo auxilio:nō sufficeret intellꝰ.¶ Deinde

M

H

Ad sciaz diuinaz q̄druplici gradu ascēditur.

ponit incitatiuū ꝫ illud retractiuū cuꝫ dī. ⁊ cōsumationis fiduciā laboꝛ sꝗ mercedē in samaritano staturēres. ⁊ qui samaritan⁹ plus in curatiōe semiuiu. ⁊ duob⁹ denarys superogān ⁊ hoc est superpēdenti vitra summā dictam. ⁊ cuncta reddere pfectius est. ⁊ Iste samaritanus chīs est. Semiuiu⁹: ille est hō p peccatū expoliat⁹ grauius: vulnerat⁹ in nālib⁹: duo denarij, sunt duo testamēta: opa supꝛerogatiōis, sunt ea q̄ ad expōnē duoꝝ testōꝝ cōponim⁹: ⁊ qz magī talez cōpositionē fecit: sperabat hīc mercedez a chīo: qui superogān cuncta reddere pfectius est. Deide dicit. ⁊ delectat nos ꝛc̄. ⁊ vbi cōparat retrabēcia ad incitatiua. Et duo facit. ⁊ Prio cōparat ea ad sentiendū. Secundo ostēdit icitatiua vincere ꝯ ibi. ⁊ Quā vincit ꝛc̄. ⁊ dicit ergo ⁊ delectat nos veritas pollicētis. ⁊ q̄ntū ad scōz incitatiuū. ⁊ Sed terret īmēsitas laboris ⁊ q̄ntū ad scām retractiuū: qz op⁹ vitra vires assumpserat. ⁊ desideriū bonū ꝓficiēdi. ⁊ q̄ntū ad p̄m icitatiuū: qō notauerat cū dixit: ⁊ cupiētes. ⁊ Sz deberꝫ infirmitas deficiēdi: q̄ntū ad p̄m retractiuū: qz sentiebat se tenuē: ⁊ penuriā hītez. ¶ Deinde ponit incitatiuū victoria cuꝫ dī. ⁊ quā vincit. ⁊ q̄si diceret retrabēcia pugnēt: vt op⁹ nō icipiat incitatiua: nī vincāt: vñ dicit ⁊ quā ⁊ ſ. infirmitatē sunt laboris īmēsitatez q̄ retrabēcia sūt. ⁊ Vincāt ꝯfessus dom⁹ dei. ⁊ B est amoꝛ intēsus: quē habeo ad ecclīā ⁊ quo ⁊ ſ. amoꝛe intēso. ⁊ inardescētes ⁊ i. inflāmati ⁊ fidez ⁊ nrāz aduersus errores carnaliū atq; alioꝝ. ⁊ Per carnales possūm⁹ itelligere errātes, ppter corporales voluptates: per aiales errātes pp stellā depressionē: qz sensibilib⁹ īmersus nō sapit que dei sunt alalis bō. ⁊ dauidice turris. ⁊ hoc est ecclīe sunt sacre scripture. ⁊ clipeis ⁊ i. rōnib⁹ munire: vel potius muniraꝫ ostēdere: qz rōnes quas adducit, sanctoꝝ sunt: vī fidem nrāz nō munit clipeis turris dauidice: hoc est rōnib⁹ sacre scripture: sed pot⁹ muniā ostēdit a sanctis. ⁊ ac theologicaꝝ ingnitionū abdita aperire. ⁊ q̄ntū ad tres libros. ⁊ necnō ⁊ sacroꝝ ecclīasticoꝝ pro modulo itelligēte nre notitiā tradere studuim⁹. ⁊ q̄ntū ad mās q̄rti libri. ⁊ Non valētes. ⁊ positis duab⁹ rōnibus per quas colit⁹ dignitas huī⁹ doctrie que retrabēcia sunt: vt patuit: ⁊ additis duobus incitatiuis: hic ponit tertiā viaꝫ ad inuestigādam dignitatē huius opis que est ȝ⁹ retractiuū: ibi. ⁊ Quātus non ambigam⁹ ꝛc̄. ⁊ dicit ḡ. ⁊ Nō valētes studiosoꝝ fratrum votis. ⁊ hoc est desideriis. ⁊ iure resistere coꝝ in chīo laudabilib⁹ studijs lingua ac stilo nos seruire flagitāsium. ⁊ sine rogātū: quas bigas in nobis agitat chīi charitas: biga bige est curr⁹ [illegible] ⁊ sicut per curruꝫ vehit aliqd mediātib⁹ rotis: sic per linguā ⁊ stilū: q̄si per duas rotas, biga: B est sacra scriptura: a magro in discipulum transfundit: ⁊ duas bigas charitas chīi agitantia q̄ charitas ibi se bz: q̄si duos vel equos: sacra scriptura se habz vt biga: stilus ⁊ lingua se hīt vt rote: que vba sumpta sunt ab Aug. in p̄n⁹ terty de tri. ¶ Deinde ponit retractiuū: circa qō duo facit. Quia p̄mo ponit detrabētiū loquacitas. ȝ⁹ ponit detrabentiū cā: ibi. ⁊ Quia dissentiendi⁹ ꝛc̄. ⁊ dicit ergo. ⁊ q̄uis nō ambigam⁹ oēm humani eloquij ferme calūniā: ataq; ȝductioni emuloꝝ ⁊ sine inuidoꝝ ⁊ sp fuisse obnoxiū ⁊ i. suppositū siue subiectū. ¶ Deide ponit ȝductionis cām: circa B duo facit. Quia p̄ ponit dictam cām. Scōo subdit tales ȝdictores veritatē nō ꝓsequi: ibi ⁊ Qui nō rōni ꝛc̄. ⁊ Circa p̄m duo facit. Quia p̄mo ponitur cā intrinseca. ȝ⁹ extrinseca: ibi. ⁊ Quā deus ꝛc̄. ⁊ dicit ḡ. ⁊ ga dissentientibus voluntatū motib⁹ dissentiēs quoq; terret eloꝝ sensus ⁊ q. d. ex malitia in affectu gignitur cecitas in intellu. ⁊ vt cū dictū oē veri rōne pfectū sic nō tum aliud aliquando vī ⁊ q̄ntū ad cecitatē in itellu ⁊ aut placet. ⁊ ppter malitiā in affectu, veritati nō intellecte. ⁊ q̄ntū ad p̄m. ⁊ vel offendēdi. ⁊ q̄nz ad scōz. Naz aliqs ex veritate offendit: qz mala volūtas ei⁹ reprehēdit. ⁊ Impietatis error omittat. ⁊ q̄ntū ad intellz: ⁊ ac volūtatis iudia refulget. ⁊ q̄nz ad affectū. ¶ Deinde ponit cā extrinseca cū dī. ⁊ quā ⁊ ſ. inuidiā siue detrabēdi volūtatē. ⁊ deus huius seculi. ⁊ hoc est diabolus qui dī princeps mūdi: hoc est mūdanoꝝ hominū. opaꝫ in filios diffidētie: vt hī ad eph. ȝ⁰. Tūc segt illa pars ⁊ qui nō rōni. ⁊ in qua ostēdit tales nō assequi veritatē. Circa qō tria facit. ⁊ Prio ostēdit tales veritatez nō cōsequi. Scōo manifestat eos nō cōcordare cum modis sequentū veritatē: ibi. ⁊ Nō veri ꝛc̄. ⁊ Terno ostēdit eos in suis dictis falsitatē hīe: ibi. ⁊ Dīt rōnez ꝛc̄. ⁊ Dr aliquis nō ꝓsequaꝫ veritatē: triplex est cā. ⁊ Prio: qz nō segt regulaꝫ rōnis: ⁊ q̄ntū ad hoc dicit. ⁊ Qui nō rōni: voluntatez subiciunt. ⁊ Scōo qz doctrine studiuꝫ nō impendit. Et q̄ntum ad hoc subdit. ⁊ nec doctrie studiū ꝛpendūt. ⁊ Propter p̄m impedīt inuentōs. ⁊ Propter ȝ⁹ addiscēs. Tertio ꝛpedit si nō equat ea que sūt in mēte reb⁹: sꝫ res vult adequare his que sunt in mēte. Et q̄ntū ad B subdit. ⁊ Sed his que somniauerūt sapie vba coaptare niunt. ⁊ Deinde sequit illa pars. ⁊ nō veri. ⁊ In qua ostēdit modū istoꝝ discordare a mō sequēdi veritatē. Et duo facit. ⁊ Prio facit hoc. Scōo epilogat: ibi. ⁊ Quoꝝ professio. ⁊ Circa p̄m tria facit: qz triplex est modus sequentū veritatē. ⁊ Prio qz debent rōcinari pp veritatē nō. ppter placita: ⁊ q̄ntū ad B dicit. ⁊ Non veri: sꝫ placiti rōcinatione sectātes. ⁊ Scōo qz hoc debēt facere vt veritatē itelligāt: nō vt pōnez defendāt. Et q̄ntū ad hoc subdit. ⁊ quos iniqua volūtas nō ad itelligentiā veritatis: sꝫ ad defen. pla. incitāt. ⁊ Tertio B debēt facere vt doceanī veritatē: nō vt quertanī ad fabulas: ⁊ ideo subiungit. ⁊ nō de doctrina veritatis: sꝫ ab ea ad fabulas conuert. an. ⁊ Deinde epilogat q̄ntū ad hec tria. ⁊. ⁊ quorum pfes. est ma. placita q̄ docēda cōgrere. ⁊ ⁊ B q̄ntū ad p̄m. ⁊ Nec docēda desiderare. ⁊ q̄nz ad scōz. ⁊ Sed desi. doc. coap. ⁊ q̄ntū ad ȝ⁹. ¶ Deinde cū dicit. ⁊ dīt ⁊ ostendit eos in suis dictis falsitatē hīe: ⁊ tria facit. ⁊ Prio ostēdit q̄ dctā falsa est in se. Scōo q̄ est falsa in cōparatione ad alia: ibi. ⁊ Falsa doctrie instituētis. ⁊ Tertio ostēdit eos ꝫ veritatē bellare: ibi. ⁊ Qui ꝓtērioni. ⁊ Falsitas eoꝝ deprehēdit triplr. Nā falsa inequationē dicit. ⁊ Prio falsitas eoꝝ est: qa superficies non cōcordat pro fundo. Et q̄ntū ad B dicit. ⁊ dīt rōnez sapie in superstitiōe ⁊ i. in quadā superficie. Et sequit. ⁊ qa fidei defectionē segt hypocrisis mēdax. ⁊ quia experī⁹ ꝓtendunt veritatē in profundo mendaciū. Scōo verbis non ꝓcordat ꝓscia: ⁊ q̄ntū ad hoc subdit. ⁊ vt sit in verbis pietas: quā amisit ꝓscia. ⁊ Tertio: qz ipsa vba adinicē nō cōcordant: ⁊ q̄ntū ad B subdit. ⁊ ipsamqz simulatā pietatē oi vboꝝ mendacio impiā reddunt. ⁊ ¶ Deinde cū dicit. ⁊ falsc. ⁊ ostēdit falsitatē istoꝝ ꝫ alia. Et p̄mo cōtra fidei sanctitatē cū dicit. ⁊ falsc doctrinstituēs fidei sanctitatē corrūpere molīētes. ⁊ i. desiderātes vel nitētes. Scōo q̄ntū ad ipsos fidei susceptores: cū subiungit. ⁊ auriūqz pruriginē ꝛc̄. ⁊ dicit. n. doctrina coꝝ prurigo: ⁊ modus nouellus: qz cum fabule sint ⁊ fabula cōposita sit ex miris: gīaꝫ qdā pruriꝫ in auribus semper audiēdi nouā. ¶ Deinde cū dicit. ⁊ Qui ꝓtērioni ꝛc̄. ⁊ ostendit eos ꝫ veritatē bellare. Et duo facit. ⁊ Prio facit qō dictū est. Scōo cāz assignat: ibi. ⁊ Inter veri ꝛc̄. ⁊ dicit ergo ⁊ qui ⁊ ſ. detractores. ⁊ cōtentioni studentes ꝫ veritatē sine federe. ⁊ hoc est sine pacto: sꝫ cū clamozib⁹ solū ⁊ bellāt. ⁊ huī⁹ cām subdit dicēs. ⁊ Inter veri nāz assertionē. ⁊ q̄ntū ad veraces. ⁊ ⁊ placiti ōfensionē. ⁊ q̄ntū ad detractores. ⁊ primaꝫ pugna est: duꝫ se veritas tenet. ⁊ ⁊ se volūtas est. ⁊. ⁊ boꝝ igit ꝛc̄. ⁊

Assignata huī⁹ opis mās dignitate segt assignare ipsius quātuꝫ ad modum rōnabilitatē: rōnabile

Scōm principale. Ite. plo.

A rōnabile opus est ex eo q̄ per cām incedit. Et ideo 4^m facit ſm quadruplicē cām. Primo ponit cām finalem. Scōo efficiētem. ibi[In labore.] Tertio mālez. ibi[Ex teſtimonijs.] Quarto formalem. ibi[In q̄uor.] ¶ Circa p^m duo facit ſm q̄ duplicē finez aſſignat. Primo oppilare ora pſtimētū odibilez eccliam: ſiue imundū diabolū ne virus negtie in alios effundāt: q̄ babet cuz dī. [Vox ꝛc.] Scōo veritatē elucidare q̄ notāt cum ſubiūgit. [Et lucernā eniz in cā. ex no.] ¶ Poſtea notāt cā efficiēs cum dī. [In labore multo: ac. ſu. no. deo pſtāre.] quātū ad cām efficiētem p^n. [Cōpegimus.] quātū ad ſtrālez. Notat cām mālem cū ſubdit. [Ex teſtimonijs Xpi tus in. e. fun.] Deinde cū dicit. [In quatuor.] ſubdit cām formalez. Et duo facit ſm q̄ duplex eſt cā formalis: diſtinctio capl^or ſiue for^a tractat^o. q̄ notat cum dicit. [In quatuor libris diſtinctū.] Et modus tractādi: q̄ babet: cuz ſubiūgit. [In quor ꝛc.] ¶ Circa q̄ gnq̄ facit ſm q̄ circa gnq̄ eius modus verſat. Primo eſt exē plor^ poſitus: q̄ babet cuz dicit. [In quo. ma. ex. ꝛc.] Scōo eſt fraudulētie hereticor^ ip̄obatius: q̄ babet cum dī. [In quo per dñice fidei ſinceꝝ pfeſſionem viperee doctrine ꝛc.] Dr doctrina hereticor^ doctrina vipera: q̄ pariendo filios: pereūt. vel vipea: q̄ vi pariūt: in eo q̄ textui violentā faciūt. Tertio eſt adit⁹ veritatis manifeſtatius. ibi[Additū mōſtrāde Xpitatis cōpleri. id eſt cōplectentes. Quarto eſt ꝑticula erroris vitatius. ibi[Nec ꝑiculo ꝛc.] In quo dicit ſe tēperato iter vtrūq̄ moderamine vtēte: q̄ iter errorē Arrij qui ſeparauit ibaz. Et Sabellij qui pſulit pſones. Quinto eſt patrū limitibus adheſiuus. ibi[Sic vbi paruz ho ꝛc.]

5^a pars ꝓlimi ꝓlis ꝓlog. C ¶ Tūc ſequit illa pars. [Nō igit debet.] In qua oſtendit hui^s opis vtilitatē: et 4^m facit ſm q̄ quadruplr opis huius vtilitas colligit. Primo ex ipius breuitate: q̄ notat ibi[Nō igit oz hic labor.] Scōo ex ipius firmitate: q̄ B opus eſt per patruz teſtimonia cōfirmatū. ibi[Appoſitis eoruz teſtimonijs.] Tertio ex ipius pfunditate. ibi[In B aūt tractatu nō ſo. p. lec. ſz etiaz li. cor. deſi.] Et dī libz: q̄ liber eſt ſui gra: vt dī ꝓmo meta. cūc eſt libz corrector: qñ gra correctionis nō inuidie et ipugnationū corrigit: et ſcḡt. [Ubi pro fundo veritatis ꝛc.] Quarto et vltimo vtilitas huius opis colligit ex ipius ordinabilitate q̄ notatur ibi[Ut autem quod queritur ꝛc.]

¶ Frater Aug^nus Mōtifalconius Eremita Auguſtinianus Deo. minimus ad Lectorem.

D **Non mireris** benigne lector ſi hoc locō textū Magri expōni poſtpoſuimus: mens enim nra fuerat ſeorſum dare textū cū ordinaria lectura ſup oēs quatuor eiuſdem fundamētary doctoris: adiecta ſimul expōne ſpeculatiui Doctoris dñi Jacobi Uiterbien. ac annotationib^9 aureis ſup eodē textu ſubtiliſſimi doctoris Gregorij Ariminēſis: aliter tamen (poſteaq̄ ad hūc vſq̄ locuz codex preſſus fuerat) impreſſoribus viſuz eſt: vt. ſ. et hic textū apponeremus/ datur nihilominus ꝓpediem quę ꝓpoſueramus. Vale.

¶ Magiſtri ſniaruz Liber primus Incipit.

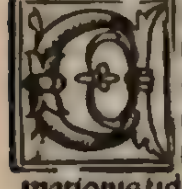

Aptēres aliquid de penuria ac tenuitate noſtra cū paupcula in gazophilatiuz dñi mittere: Arduus ſcandere: opus vltra vires nras agere pſumpſimus. Cōfirmationis tiducia: laboriſq̄ mercedē in ſuma

B

C

D

E

F

G

H

rã ꝓfessionẽ: viperee doctrine fraudulẽtiam ꝓdidimus: aditꝫ demõstrãde veritatis cõplexi: nec piculo impie ꝓfessionis iferri: tẽperato iter vtrãqꝫ moderamine vtẽtes. Sicubi ꝙo parum vox nra insonuit: nõ a paternis discessit limitib⁹. Nõ igit̃ dꝫ hic labor cuiq̃ pigro vel multũ docto videri supfluus: cum multis ipigris multisqꝫ indoctis: inter quos etiã mihi sit nectius: breui volumie cõplicãs patrũ sniãs: appositꝫ eoꝝ testimonijs: vt nõ sit necesse q̃renti: librorꝫ nũositatẽ euoluere: cui breuitas qõ q̃rit offert sine labore. In ꝟ aũt tractatu: nõ solũ pꝟus lectorẽ: sꝫ etiã libẽs correctorẽ desidero: maxime vbi pfũda versat veritatis q̃stio: que vtinã tot bñet inuẽtores: quot habet ꝟdictores. Ut autez qõ querit facilius occurrat: titulos qbus singulorũ librorꝫ capitula distinguũtur: ꝑmittimus.

SUper litteraz ꝑ dubitat̃ de eo q̃ dicit. Ardua scandere. ¶Cõtra. Eccl. 3°: altiora te ne quesieris. ℟ñdeo: verꝫ est inꝟtus ꝓprio auxilio: sed nõ inniꝟtus diuino auxilio: vt Magister.

¶ Itez dicit se ꝑsumpsisse in agendo ꝟ opus: sed ꝑsumptio est pena. q. tẽ. ¶ ℟ñdeo: q̃ ꝑsumptio erat respectu ꝓꝓꝝ viriꝫ: sed nõ reᵉ diuini auxilij: vel ꝑsumptio erat: qꝫ pre alijs sumptio: qꝫ plus diceret q̃ alij.

¶ Item dicat se superrogasse et addidisse. Cõtra. Dam. ꝑ li°. ca. ꝑ. oia que tradita sunt nob̃ p legẽ et ꝓphãs et apłos et euãgelistas suscipimus: et veneramur et cõgscimus: nihil vltra ꝟ ingrẽtes. ¶ ℟ñdeo: nihil vltra ꝛriũ: sed nõ nihil vltra expositiuũ et declaratiuꝫ: sic̃ fecit Magister.

¶ Itez dicit charitatẽ dei ipm agitasse. Cõtra. nemo scit vtrum odio vel amore dignus sit. ¶ ℟ñdeo dõmodi charitatem appellat intẽsum amorem nõ gratuitꝫ.

¶ Item in assignãdo tria retractiua et incitatiua non seruauit ordinẽ rectũ: qꝫ in ꝑ et 3° incitatiua ꝑmisit retractiuis: in 2° retractiuũ incitatiuo. ¶ ℟ñdeo: qꝫ ꝑᵐ et 3ᵐ retractiuꝫ nõ bñt rõnem boni et desiderabilis: et ideo ea ꝑmisit: cum vllo modo moueant appetitꝫ. Sed scõm retractiuum habet rõnem boni et desiderabilis.

¶ Itez dicit veritatẽ aliãs offendere: et eam aliãs odire. Cõtra. qõ vllo modo habet rõnez mali: nullo mõ habet vnde habeat̃ odio. ¶ ℟ñdeo: q̃ veritas in se nõ odit̃: sed in suis effectibus inquãtum malitiã aliquoꝫ pdit.

¶ Itez dicit hereticos omni mẽdacio ℞boꝫ impiã reddere simulatã pietatez. q. in dictis eoꝝ nõ est aliq̃ ℞itas qõ nõ est possibile: cuꝫ nulla doctrina sit que nõ ꝓtẽdet aliq̃ vera. ¶ ℟ñdeo: q̃ si ℞ba in se vera erant cõparata: tñ ad ꝛtentionẽ erant falsa in quo imitant̃ ꝑem eoꝝ diabolus: qꝫ et si aliq̃ vera dicit: tñ semp ea dicit intẽ fallendi fm Aug. 4° de trinita. ca. 17°.

¶ De mysterio trinitatis. ¶ Dist. I.

VEteris ac noue legis ꝛtinẽtiam diligẽti indagine: etiã atqꝫ etiaꝫ ꝛsiderantib⁹ nobis ꝑuia dei grã inotuit sacre pagine tractatum: circa res vel signa ꝑcipue ꝛsideri. Ut enim egregius doctor Aug. ait in ll. de doc. christia. Omis doctrina vel rerum est vel signoꝝ. Sꝫ res etiã per signa discunt̃. Proprie aũt hic res appellant̃: que nõ ad signãndum aliqd adhibent̃. Signa ꝙo quoꝝ vsus est in signãndo. Eoꝝ aũt: aliqua sunt quorũ omis vsus est in signãndo nõ in iustificando. i. qbus nõ vtimur nisi aliquid signandi grã: vt aliqua sacra legalia. Alia que non solũ signt̃: sed ꝓferunt qõ intus adiunct: sicut euãgelica sacra. Ex quo apte itelligit̃: qne hic appellentur signa: res ille. vꝫ. que ad signãnduꝫ aliqd adhibent̃. Omne igit̃ signũ: etiã res aliq̃ est: Nõ enim nulla res est: vt in eodeꝫ Aug. ait: omino nihil est. Nõ aũt ecõuerso omis res signũ est: qꝫ nõ adhibet̃ ad signãnduꝫ aliqd. Cũqꝫ bis intẽderit theologoꝝ speculatio studiosa atqꝫ modesta: diuinã scripturã formaꝫ ꝑscriptam in doctrina tenere aduenet. Be bis ergo nobis aditꝫ ad res diuinas aliquatenus intelligendas deo duce aperire volentibus: disserendum est. et primuꝫ de rebus: postea de signis disseremus.

¶ De rebus cõmuniter agit.

IN ergo rebus ꝛsiderãdum est: vt in eodeꝫ Aug. ait: q̃ res alie sunt qbus fruendũ est. alie qbus vtẽduꝫ est. alie que fruunt̃ et vtunt̃. Ille qbus fruendus est: nos btos facit̃. Istis qbus vtẽdũ est: tẽdentes ad beatitudinẽ adiuuamur: et quasi adminiculamur vt ad illas res que nos btos facit̃ puenire: eisq̃ inherere possumus. Res ꝙo que fruunt̃ et vtuntur nos sumus: quasi inter vtraſq̃ ꝛstituti et angeli et sancti. Frui aũt est amore alicui rei iherere ꝓpter seipsã. Uti ꝙo id qõ in vsuꝫ venerit referre: ad obtinẽdum illud quo fruẽdũ est: alias abuti est nõ vti. Nas vsus illicitus abusus vel abusio nominari debet. Res igit̃ qbus fruẽdũ est sunt pater et filius et spũsanct⁹. Eadẽ tñ trinitas quedã sũma res est: cõlsqꝫ oibus fruẽtib⁹ ea: si tñ res dici debet: et nõ rerũ oium cã. Si tñ et cã. Nõ enim facile põt inueniri nomen qõ tãte excellẽtie ꝙueniat: nisi qõ melius dꝫ trinitas hec: vnus deus. Res aũt qb⁹ vtendũ est: mũdus est et in eo creata. Unde Aug. in eodeꝫ. Utẽdũ est hoc mũdo nõ fruẽdũ: vt inuisibilia dei per ea que facta sunt itellecta cõspiciant. i. vt de tpalibus eterna capiant. Itez in eodẽ. In oib⁹ rebus ille tñ sunt qbus fruendũ est: que eterne et incõmutabiles sunt. Ceteris aũt

A teris aũt vtẽdus est: vt ad illaꝫ pfruitiõez p-
nemaꝫ. Idem Aug. in lib. 10. de trini. Fru-
mur cognitis in qbus ipsis ꝓpter se volũ-
tas delectata conquiescit. vtimur ꝯo eis que
ad aliud referimus quo fruendum est.

¶ Jtẽ qd iter sit iter frui ⁊ vti aliter ꝯ̃ supra.

Notãdum ꝯo qdẽ Aug. in lib. 10.
de trí. aliter ꝯ̃ supra acci-
piẽs vti ⁊ frui: sic dicit. Vti est assumere ali-
quid in facultatẽ volũtat. frui aũt est vti cuꝫ
gaudio: non adhuc spei: sed iam rei. Jdeoqꝫ
ois qui fruiꝫ vtiꝫ. Assumit. n. aliqd in facul-
tatẽ volũtatis cum fine delectatiõis. Nõ aũt
B ois qui vtiꝫ ⁊ fruiꝫ: si id qõ in facultatẽ volũ
tatis assumit: nõ ꝓp ipsuꝫ: sed ꝓp aliud appe-
tit. Et attẽde: qz videꝫ Aug. dicere illos frui
tm̃ qui in re gaudẽt nõ taꝫ in spe: ⁊ ita in hac
vita nõ videmur frui: sed tm̃ vti: vbi gaude-
mus in spe: cuꝫ supra dictũ sit frui esse amo-
re inherere alicui rei ꝓpter se. Qualiter etiaꝫ
hic multi adherent deo.

¶ Determinatio eoꝝ que videnꝫ ꝛc.

Hec ergo que sibi ꝛdicere videnꝫ: sic
determinamus dicẽtes nos
⁊ hic ⁊ in futuro frui: sed ibi ꝓprie ⁊ pfecte
⁊ plene: vbi per spẽm videbimus quo frue-
C mur. Hic autẽ dum in spe ambulamus frui-
mur qdez: sed non adeo plene. Vñ in lib. 10.
de trini. Fruimur cognitis in qbus volũtas
est. Jdẽ in lib. de doc. chriſtia. ait. Angeli il-
lo fruẽtes: iam beati sunt: quo ⁊ nos frui de-
sideramus. ⁊ quantum in hac vita iam frui-
mur: vel per speculum in enigmate tãto no-
strum peregrinationem ⁊ tolerabilius susti-
nemus: ⁊ ardentius finire cupimus.

¶ Alia determinatio.

Potest etiaꝫ dici qꝫ qui fruiꝫ etiaꝫ
in hac vita nõ tm̃ ha-
D bet gaudiũ spei: sed etiã rei: qz taꝫ delectaꝫ in
eo qõ diligit: ⁊ ita iam rem aliqtenus tenet.
Cõstat igiꝫ qꝫ debemus deo frui ⁊ nõ vti. Il-
lo. n. vt ait Aug. fruẽris qno efficiẽris beũs:
⁊ in quo spem ponis vt ad id pueniaꝫ. Be ẽ
ídez ait in lib. de doc. chriſtia. Dicimus nos
ea re frui quã diligimus ꝓp se: ⁊ ea re fruen-
dũ nobis esse tm̃ qua efficimur beati: ceteris
ꝯo vtẽdũ. Frequẽter tm̃ dr frui cum delecta
tione vti. Cũ enim adest qõ diligiꝫ: etiã dele
ctationẽ secum gerit: si tm̃ per eã tranſeris: ⁊
ad illud vbi pmanẽdũ est eam retuleris: vte-
ris ea: ⁊ abusiue non ꝓprie diceris frui. Si
ꝯo inhęseris atqꝫ pmãseris finẽ in ea ponẽs E
letitie tue: tunc vere ⁊ ꝓprie frui dicẽdus es.
Quod nõ est faciẽdum nisi in illa trinitate. i.
summo ⁊ incommutabili bono.

¶ Vtrũ boibus sit vtẽdus vel fruẽdũ.

Cum aũt boies qui fruunꝫ ⁊ vtũtur
alijs rebus res alique sunt.
Queriꝫ vtrũ frui debeãt an vti: aut vtrũqꝫ?
Ad qõ sic rñdet Aug. in lib. de doc. chriſtia.
Si ꝓpter se bõ diligendus est fruimur eo: si
ꝓpter aliud: vtimur eo. Videꝫ aũt mihi ꝓ-
pter aliud diligẽdus. Qõ enim ꝓpter se dili-
gẽdũ est: in eo ꝓstituiꝫ beata vita: cuiꝰ etiaꝫ F
spes hoc tpe nos consolaꝫ. Jn boie aũt spes
ponẽda nõ est: qz maledict⁹ est qui hoc facit.
Ergo si ligde aduertas: nec ipso qꝫ̃ frui
deber: qz nõ se dz diligere ꝓpter se: sed ꝓpter
illud quo fruẽdum est. Hunc aũt cõtrariũ vi-
deꝫ qõ Aplus ad Philemonem loquẽs ait.
Jta frater ego te fruar in dño. Qõ ita deter-
minat Aug. Si dixisset tm̃ te fruar: ⁊ nõ ad-
didisset in dño: videreꝫ finem dilectionis ac
spem cõstituisse in eo. Sed qz illud addidit:
in dño se finez posuisse: eodẽqꝫ frui signauit.
Cum enim: vt idẽ Aug. ait. Homine in deo
frueris: deo potius ꝯ̃ boie frueris.

¶ Hic queriꝫ an deus fruaꝫ an vtaꝫ nob. G

Sed cum deus diligat nos: vt frequẽ-
ter scriptura dicit: que ei⁹
dilectionẽ erga nos multũ cõmendat. Que-
rit Aug. qũo diligit: an vt vtens: an vt fruẽs:
⁊ ꝓcedit ita. Si fruitur: eget bono nr̃o. Qõ
nemo sanus dixerit. Ait enim ꝓpheta. Bo-
nor meor nõ eges. Omne enim bonũ nostrũ
vel ipse est: vel ab ipso est. nõ ergo fruiꝫ no-
bis: sed vtiꝫ. Si enim nec fruiꝫ nec vtiꝫ: non
inuenio qũo diligat nos. Neqꝫ tm̃ sic vtiꝫ no
bis vt nos alijs rebus. Nos enim res qbus
vtimur: ad id referimus vt dei bonitate per- H
fruamur. Deus ꝯo ad suam bonitatẽ vsum
nostrũ refert. Ille enim misereꝫ nostri ꝓpter
suã bonitatez. nos aũt nobis inuicẽ ꝓpter il-
lius bonitatẽ. Ille nostri misereꝫ vt se pfrua-
mur: nos ꝯo inuicez nostri miſemur vt illo
fruamur. Cuꝫ enim nos alicuius miſemur:
⁊ alicui ꝯsulimus: ad eius gdez facimus vti-
litatez eãqꝫ intuemur: sed ⁊ nr̃a fit ꝯ̃ns: cum
miſico: diã quã alijs impẽdimus: nõ relinqt
deus sine mercede. Hec autez merces sũma
est: vt ipso pfruamur. Jtem qz bonus est sũ-
mus: ⁊ inquãtuꝫ sũmus: boni sumus. Qoꝛ-

I ro etiã qz iustus est: nõ impune mali sumus: ℣ inquãtuz mali sumus: intãtuz etiã minus sumus. Ille ergo vsus quo nobis vtit deus: nõ ad eius: sed ad nostrã vtilitatez refert: ad eius ℣o tantũmodo bonitatem.

¶ Utrũ vtẽduz an fruẽduz sit ℣rtutib⁹.

Hic cõsiderãdum est. Utruz virtutibus sit vtenduz an fruendũ. Quibusdã videt q eis sit vtẽduz ℣ non fruendũ. ℣ hoc ꝓfirmãt auctẽ Aug. qui vt prætaratũ est: dicit nõ esse fruendũ nisi trinitate. i. sũmo ℣ incõmutabili bono. Item dicũt ideo nõ esse fruẽduz eis: K qz ꝓpter se amãde nõ sunt: sed ꝓpter eternaz beatitudinẽ. Illud aũt quo fruẽduz est: propter se amãdum est. Sed q ℣rtutes ꝓpter se amãde nõ sint: imo ꝓpter beatitudinẽ solaz: ꝓbãt auctẽ Aug. qui in lib. xiij. de trin. ℣tra quosdã ait. Forte ℣rtutes quas ꝓpter solam bitudinem amamus: sic nobis ꝑsuadere audent: vt ipsaz bitudinez nõ amemus. Ꝙ si faciunt etiã ipsas vtiqz amare desistimus: qñ illã ꝓpter quã solã istas amauimus: nõ amamus. Ecce bis ℣bis videt Aug. ostẽdere q ℣rtutes: non ꝓpter se: sed ꝓpter solã bitudinem amãde sint. Ꝙ si ita est. ergo eis fruẽ- L duz nõ est. Alijs ℣o ℣tra videt. s. q fruendũ eis sit: qa ꝓpter se petende ℣ amãde sunt. Et hoc cõfirmãt auctẽ Ambro. qui ait sup illuz locũ ep'le ad Gal'. Fructus aũt spũs est charitas: gaudium: pax: patiẽtia ℣ c̃. hic nõ noiat opa sed fruct⁹: qz ꝓpter se petẽda sunt. si ℣o ꝓpter se petẽda sunt. ergo ℣ ꝓpter se amãda. Nos aũt barũ que vident auctuz repugnãtiam de medio eximere cupientes dicimus: q virtutes ꝓpter se petẽde ℣ amãde sunt: ℣ tñ ꝓpter solam beatitudinẽ. Propter se qdem amãde sunt: qz delectãt sui possessores sincera ℣ scã delectatione: ℣ in eis pariũt ganduz M spũale. Verũtamẽ nõ est hic cõsistendũ: sed vltra gradiẽduz. Non hic berear dilectionis gressus: neqz hic sit dilectiõis terminus: sed referat hoc ad illud summũ bonũ cui soli oino inherẽduz est: qz illud ꝓpter se tñ amãdũ est: ℣ vltra illud nihil querendũ est. illud est enim supremus finis. Ideo Aug. dicit q eas diligimus ꝓpter solã beatitudinẽ: nõ qn eas ꝓpter se diligamus: sed qz idipm q eas diligimus referimus ad illud summũ bonũ cui soli inherẽdũ est: ℣ in eo pmanendũ: finisqz letitie ponẽdus: quare ℣rtutibus nõ est fruẽduz. Sed dicet aliqs. Frui est amore inhe- N rere alicui rei ꝓpter seipsaz: vt ꝓdictũ est. Si ergo ꝓpter se ℣rtutes amãde sunt: ℣ eis fruẽdum est. Ad qd dicimus in illa descriptione vbi dr: ꝓpter seipsam: intelligẽdũ est tñmodo: vt. s. amet ꝓpter seipam tñ: vt nõ referatur ad aliud: ꝙ ibi ponat finis: vt supra ostẽdit Aug. dicẽs. Si inheseris atqz pmãseris finez ponẽs letitie: tũc vere ℣ ꝓprie frui dicẽ dus es: qd nõ est factẽduz nisi in illa trinitate: id est sũmo ℣ incõmutabili bono. Utenduz est ergo ℣rtutibus: ℣ per eas fruendũ sũmo bono. Item ℣ de volũtate bona dicimus. Uñ O Aug. in lib. x. de tri. ait. Volũtas est per quã fruimur: ita ℣ per ℣rtutes fruimur: nõ eis nisi forte aliq virtus sit deus: vt charitas de qua post tractabitur.

¶ Epilogus.

Omniũ igitur que dicta sunt: et quo de rebus spãliter tractauimus: hec sũma est. Qd alie sunt qbus fruendũ est. alie qbus vtenduz est. alie que fruunt ℣ vtunt. ℣ inter eas qbus vtẽdũ est: etiã quedã sunt per quas fruimur: vt virtutes ℣ potentie animi: que sunt nãlia bona. De qbus oibus anteqz de signis tractemus: agẽdũ est: ac primũ de rebus qbus fruendũ est. s. de scã atqz individua trinitate. P

Veteris ac noue t̃. ¶ Finito prohemio sequit tractat⁹. In quo Magister duo facit. Primo ꝑmittit quedã ad ꝑlibationez eoꝝ que dicũtur in toto ope. Secũdo exeqt de itento. zᵒ ibi¶ Hoc itaqz t̃. ¶ In ꝓncipio scde dis. ¶ Circa pᵐ tria facit: qa Primo distinguit libros bu⁹ opis. zᵒ circa ꝓacta mouet qõnes. 3° in sũma recolligit qd dixerat de libroruz distõne. zᵒ ibi¶ Notãdũ ℣o. ¶ 3ᵃ ibi¶ Diuz igit̃. ¶ Circa pᵐ duo facit: quia Primo separat triũ librorꝝ mãm a mã quarti. Scõo separat tres libros ꝓmos abinuicem. zᵒ ibi¶ Id ĝ in rebus t̃. ¶ Circa pᵐ duo facit. Primo ponit vnaz distinctiõez. Scõo vna mẽbrũ illius distõnis subdiuidit. zᵒ ibi¶ Eoꝝ aũt. ¶ Circa ꝓmũ duo facit. Primo distinctiõez ponit. Scõo mẽbra manifestat. ibi¶ Proprie aũt. ¶ Dicit ĝ q sacra pagina versat circa res ℣ signa: qz omnis doctrina circa hoc versatur auctoritate Augu. in qua distinguitur quartus: qui est de signis a tribus priQ mis qui sunt de rebus. Deide cum dicit. ¶ Proprie aũt. ¶ diffinit quid sit res ℣ qd signum: ℣ patet.

¶ Tũc sequit illa pars. ¶ Eoꝝ autez. ¶ In qua subdiuidit alterũ mẽbrũ. ℣ tria facit. Primo ponit subdiuisionem. Scõo cõparat rem ad signuz. ibi¶ Omne igit̃. ¶ Tertio adaptat distõnez ꝑ̃ ad ꝓpositũ siue ad ordinẽ libroꝝ. ibi¶ Lũgs. ¶ Subdiuidit ꝑ illud mẽbruz diuisionis: scilz ¶ Signũ. ¶ dicẽs q aliqd signũ est: qd solus signãt vt sacramẽta legalia. Aliqd qd nõ solũ signant: sed etiã ꝓfert vt sacra euãgelica. In quo ostẽdit de qbus signis determinat in. 4. qz de ꝓferẽtib⁹ ꝓncipal'r. Deide cum dicit. ¶ Omne igit̃. ¶ cõparat signũ ad rem. ostẽdẽsqz omne sig-

gnũ est

A gnū est res: q; si nō eēt res: eēt nihil: t ita nihil figuraret: nec eēt signū: sed nō e; ois res est signū. Deide cū dicit. ¶ Cūq; ¶ Adaptat distōnes p̄m ad ꝓpositū. d. q; sacra pagina versat circa res t signa: t q; p̄ determinabit de rebus vt in tribus p̄mis libris: t postea de signis vt in 4°.

¶ Tūc sequit illa pars. ¶ Jd ergo. ¶ In qua distinguit materiā trium librorū. Et duo facit. Primo p̄mittit distōnes per quā habet triū librorū distinctio. Scdo manifestat qđ dixerat. ¶ Alle gbus. ¶ Dicit ḡ q; quedā res sunt gbus est fruendū: in quo habemus mām p̄mi libri que est de fruibilib⁹. alie gbus vtēdū: in quo habemus mām scdi que est de vtibilibus. alie gbus fruūtur t vtūtur in quo habemus mām tertij: qui est de deo reparāte t boie reparato: qui deus t homo fruūtur t vtūtur.

¶ Tūc sequit illa pars. ¶ Alle gbus. ¶ In qua declarat qđ in distōne tetigerat. Et tria facit. Primo dicit que sunt fruibilia: q; que nos bonos faciūt. Et que vtibilia: quia per que ad bti tudinē admittamur. Scdo ibi ¶ Res ño. ¶ Quenit que sunt res que fruūtur t vtūtur: q; nos t angeli. Tertio ibi ¶ Frui aūt. ¶ diffinit qd sit frui t qd vti. Et duo facit. Primo facit qđ dictū est: t p̄z. Scdo magis in speciali declarat fruibilia t vtibilia. ibi ¶ Res ergo ⁊c̄.

¶ Circa qđ tria facit: sm q; triplr B declarat. Primo fruibile est deus ipse: vtibile: mūdus. Scdo ibi ¶ Jdē in eodem. ¶ qa fruibile est qđ est incōmutabile cetera sunt vtibilia. 3° ibi ¶ Jdē in libro de tri. ¶ Dicit fruibile esse in quo quiescit appetit⁹: vtibile vo qđ ad aliud referr̄. Deinde legit. ¶ Notādū ño. ¶ In quo. q. mouet. Et 4^or facit: sm q; quadruplr. q. mouet. Primo q̄tuz ad statū fruētiū. Scdo quātū ad obia fruibilia. Tertio q̄tū ad ipos fruētes. Quarto quātū ad istā per que fit fruitio. 2° ibi ¶ Sz cū deus. ¶ 3° ibi ¶ Cum aūt boies. ¶ 4° ibi ¶ Dis ꝓside rādū. ¶

C ¶ Circa p̄m duo facit. Primo mouet. q. Scdo soluit ibi ¶ Dic ḡ. ¶ Dicit ergo p̄ q; frui est cū gaudio vtimō rei ꝫ spei. Jdeo frui est spālius q̄ vti. Ex qb⁹ Nbis oritur. q. q; sancti in via nō fruūtur: cū habeāt spem eterni boni: nō rem. Deide cū dicit. ¶ Dic ḡ. ¶ Soluit t duo facit: sm q; dup̄r soluit. 2° ibi ¶ Pōt etiā. ¶ Dicit ḡ q; beati pfecte fruūtur: viatores impfecte: dem⁹ cum dicit. ¶ pōt. ¶ Soluit alio modo: q; etiā in via nō tm̄ habemus spem: sed t rem: q; ꝫ nō ipm eternū bonū videamus: tm̄ ipm eternū bonū diligim⁹. Deide cuz dicit. ¶ Cōstat ḡ. ¶ Soluit obtiones possibilē fieri: qbus est fruēdū dicēs: quod fruēdū est solo deo: ceteris est vtēduz. Deide cum dicit. ¶ Cum ante. ¶ Mouet. q. quātū ad ipsos vtētes t fruentes: t duo facit: qa ¶ Primo querit: vtrum bō fruat boie. Scdo: vtrū deus. 2° ibi ¶ Sed cū deus. ¶ Circa p̄m 4^or facit. Primo querit. 2° soluit. 3° instat. 4° instātiā remouet. 2° ibi ¶ Ad qđ. ¶ 3° ibi ¶ Dnic. ¶ 4° ibi ¶ Qđ ita. ¶ Dicit ergo: vtrū bō fruat boie. Deide cum dicit. ¶ Ad qđ. ¶ Soluit q; nō: q; spes nō est ponēda in boie. Deide cum dicit. ¶ Dnic. ¶ Instat per Apl'm: qui dixit ad Philemonē: ita ego fruar te frater in dño. Deide cuz dicit. ¶ Qz ita. ¶ soluit p Aug. q; addidit. ¶ in dño. ¶ nō ppe fruebat boie.

¶ Tūc sequit illa pars. ¶ Sed cum. ¶ In qua querit: vtrū deus fruat boie. Et 4^or facit. Primo mouet. q. dictaz. t p̄z. Scdo ibi ¶ Et pcede. ¶ soluit qđ nō fruat nobis: q; nō eget bono nr̄o nec est verū q; nec fruat nec vtat nobis: q; nos nō diligeret. ¶ Relinquit ergo q; vtat. Tertio ibi ¶ Neq; tñ. ¶ Dat dūas sm q; bō vtit boie. Et sm q; dē: q; deus vtit boie pp bonitatez suā: sed nō bō ꝓpter bonitatem suā: sed dei. Quarto ibi ¶ Nos autem. ¶ probat differētiam assignatā. t patet. Posset etiam ibi assignari scda differētia: vt patebit in obyciendo.

¶ Tūc sequit illa pars. ¶ Dic ꝓsiderādum. ¶ In qua mouet. q. de vtrūb⁹: vtrū eis sit fruēduz. Et duo facit. Primo mouet. q. t obycit ad eā. Scdo soluit ibi ¶ Dicim⁹. ¶

E ¶ Circa p̄m duo facit. Primo mouet. q. et p̄z. Scdo ibi ¶ Quibusdaz obycit. ¶ ¶ Circa qđ duo facit. Prio obycit ad ptem illā q; vtrūb⁹ nō sit fruēdū duplr. Primo: qua nō sunt summū bonuz: quo solo est fruēdum. Secūdo: quia ꝓpter se nō sunt amande. 2° ibi ¶ Alys ño. ¶ Obycit in ptrarium sm opiniones aliorū: qui dicūt autoritate Ambro. virtutes ꝓpter se amādas esse.

¶ Tūc segit illa pars. ¶ Dicimus. ¶ in qua soluit t tria facit. Primo dicit eis nō esse fruēdū: q; pp btitudinez diligūtur. qđ p̄firmat per Aug. 2° ibi ¶ Sz dicet istat. ¶ q; eis sit fruēduz: q; pp se diligēde sunt. 3° ibi ¶ Ad qđ. ¶ Instāti soluit: qđ nō sufficit ad B: vt qđ sit obm fruitionis: q; ꝓpter se diligatur: sed requirat q; ibi ponatur finis dilectionis: quod non cōpetit virtutibus nec volūtati nec alys que requiruntur ad fruitionem.

F ¶ Tūc sequit illa pars. ¶ Olim. ¶ In qua per modū epilogi recolligit que dicta sunt ꝓmuās se ad alios libros dicēs: prius esse dicēduz de rebus q̄ de signis t de fruibilibus q̄ de alys que sunt materia p̄mi libri. Et sic terminatur sentētia distinctionis t lectionis.

Via ad actū fruitionis t vsus: de gb⁹ actib⁹ deter^{mi}n^{at} in p̄mi distone: tria p̄mittit. Primo ea per que act⁹ eliciūtur. Scdo obta ad que act⁹ determinātur. Tertio agētia: qbus act⁹ attribuūtur. Jdeo tria querem⁹. Primo de potētijs vel habitib⁹ per que eliciūtur fruitio t vsus. Secūdo de fruibilibus t vtibilibus. Tertio de vtētibus t fruentibus. ¶ Circa p̄mum p̄⁹ p̄n^{lm}. duo querunt̄. Primo cuius actus sit frui. Secundo cuius actus sit tanq̄ habitus.

¶ Utrum frui sit actus intellectus. Questio. I.

G ¶ Jd est vtrum intellectus sit potentia per quam imediate actus fruitionis fiat t sit in eo formaliter t subiective.

Rdo. 1° 2° p̄m. ḡ. quasi per totum. t Alph. 3. de alia. q. vlt. art. 1. Et Jacobus de Viterbio p̄mo quolibe. q. 8.

A Dp̄mum sic p̄cedit. Videt q; frui sit act⁹ intellect⁹: q; sm Phm in 10° Ethi. ca. 8. Felicitas est speculatio et ꝓpria habet esse in intellectu. Sed ad illā potētiaz p̄tinet fruitio in qua ponimus felicitatē. ergo ⁊c̄. ¶ p̄. Sic frui dicit quietationem quādā: sed ratio dñat volūtati: vt p̄z per Phm p̄mo Polyt. t per Magm in plogo: qui rēpōdit eos qui volūtatez rōni nō subycūt: sed iferiora agentia nō dicūt quiescere: cum moueāt mota. s. superiora: igit ratio que dñari debet: dicet quiescere: t per ꝓsequēs frui. ¶ p̄. p̄ de tri. ca. 13° dī q; visio est vita eterna. t Jo. 17°: Hec est vita eterna vt cognoscā te: ꝫ fruitio spectat ad illā potētiam: cui beatitudo attribuit. ergo ⁊c̄.

H Alia questio. Ulterius p̄tinet ad oēs po^{es}. c. 4°.

Ulterius videt q; p̄tineat ad oēs potētias: q; sm Phm 10° Ethic. vnicuq; operi cōpetit delectatio ꝓpria. Et sic loquēdū est de delectationib⁹ vt logmur de opibus: ꝫ opus t actio attribuit cuilibet potētie. ergo t delectatio: sed sm cūdē in p̄ Ethi. Jdem est opus gīe huius t hui⁹ studiosi: vt idez est opus citharizāte t studiosi citharizāte. q; cuiscdē est delectari: t bñ delectari pari rōne: t perfecte delectari: t optime delectari: sed in tali delectatione ponit fruitio. q; ad quālibet po^{am} p̄tinet fruitio. ¶ p̄. Fruitio est qddam p̄miū sm merita nobis exhibitū. Sed per actū cuiuslibet potētie meremur. q; quelibet po^{a} per fruitionem premiabit.

Jnclinado ō actib⁹ q; ut nuc ito⁹ ex vi ꝫ ex gbus q̄nat habitus nō.

Ulterius videt q; nō sit vltius potentie: q; vt dictū est: frui importat quietationē: sed sm cuiusl^{et} po^{am} in nobis apti nati sumus quiescere. ergo sm

Questio 3ª. Q; nō sit vltio potentie.

1 nullas po^{as} fruemur. ꝓbatio assumpte: qz potētie in nobis vel sunt nāles vel sunt cognitiue vl appetitiue. Secūdus opa po^{as} nāliuz nō quiescimus. Nā vt scribit. z. phȳsic. omne motū phȳsice mouet. si ergo nāles sunt ille potētie phȳsice agent. igit earū actiones t opa crūt cum trāsmutatione t motu. Nec fm appetitiuas quiescimus: qz bonuz qō est obm earū: est in rebus extra: vt

Z. cō. 71. pōt haberi ex ꝓbo 6° meta. Sed qñ est obm extra: requirit ibi aliqs motus: vt ꝓsequat vsus obti. nec quiescimus fm cognitiuas: quia verū qō videt obm earuz habet rationez manifestādi nō quietādi: iuxta illud primi ꝓphet. opz enim omne qō verum est ꝓpm sibi oino manifestuz esse. g̃ ꝛc. ¶ ℙ. Si fruitio cōpeteret alicui potētie: denoiaret ab aliq po^{a}: sicut intelligere ab intellu vel le a volūtate: sz nō denoiat ab aliqua. g̃ cōpetit nulli.

Oppō. q. k **Qō autem** soli volūtati cōpetat: patet per Aug. de doc. cbri. qui vult q eo fruimur: qō ꝓp se diligimus: sed diligere est act^{o} volūtatis. g̃ ꝛc. ¶ Ad ℬ idem facit qō dī in ꝑn^{o} de doctrina cbristiana. frui est amore inhererе: qō soli volūtati cōpetit.

Rñdeo dōm: vt pateat veritas buius. q. duo declarāda sunt. ℙrimo qd importat per ℬ nomen frui. Scdo qūo distinguūtur potentie aie.

ꝑn^{m} regrit in fruitione. ¶ ℙropter ꝑmuz notādū: qz fruitio delectatiōez importat. vñ Augu. 83. q. qōne. 33. Frui ergo dicimur ea re: de qua capimus voluptatē siue delectatiōez. t. 13. de trini. ca. 4° scribit. q eo est homo btūs qō fruit voluptate ipsius: in quo ꝓsistit beatitudo. Ex isto ꝑmo q ad frui regrit. ¶ Sequit z^{m}: qō est cognitio: qz nullus sine cōgne delectat. vnde t 10° Etbic. dī q aliq putauerūt delectationez esse sensum vel mentē: qa nō fit sine mēte t sensu. semp ergo delectatio ꝓsupponit mētem: ℬ est cognitionez itellectiuā vel sensum: boc est cognituez sensitiuaz. ¶ Rursum regrit ibi 3^{m} qō est quietatio: t boc duplici rōne: tum rōne delectatiōis potissime: que regrit ad fruitionez: tum rōne obti in qō tendit fruitio. Rōne delectatiōis regrit ibi quies. Nā vt dicit 7° etbic. delectatio magis est imobilitas quedā t in quiete q̃ in motu. t in 10° scribit. q delectatio est totū quoddā t perfectū: t nō regrit tēpus vt pficiat: ꝓpter qō nō est mot^{o}: qz ois motus est in tpe: t qa de rōne delectationis videtur esse quies: si pfecta sit delectatio: tollit ois mot^{o}. Et qz fruitio pfectā delectationez importat: opz in fruitione esse quietē. Itez ℬ pz ex ipso obto: qz fm Aug. de doctrina cbristiana. res qbus fruēdū est nos bonos faciūt: sed bitudinez nō diligimus ꝓpter aliud: t in obto bitudinis est quies. g̃ ad fruitionē quies regrit. Tria ergo ad fruitōez regrunt: cognitio delectatio t quies: que oia cōcludit Aug. 10° de tri. c. 10. dicēs. Fruimur. n. cognitis in qbus volūtas ipsis: ꝓp se ipa delectata cōquiescit.

L 3^{m}

c. 3.

Epī. dictoz. i p^{a} pte corporis. q. M

3° pare t ois potēte aie ostenditur.

¶ Potētie aūt aie sic distinguūtur: qz quedaz sunt rōnales: t quedā irrōnales. Irrōnales dicunt^{r}: qz quedam rōni obediūt: quedā nō obediūt rōni: vt innit ꝑbo ꝓmo Etbic. t Dam. 2° lib. ca. 12°. Ille que sunt irrōnales rationi nō obedientes sunt potētie nāles: siue vitales: vt Dam. dicit ibidez. Potētie aūt irrōnales: rōni obedientes sunt irascibilis t cupiscibilis. Potētie aūt rōnales per essentiā: accipiendo rōnale omne qō nō est organicum: est ipse apperit^{o} itellectiuus: t qz quilibet appetitus ꝓsupponit suā cognitionē: sicut duplex est appetit^{o}: sensitiuus t rōnalis: ita duplex erit cognitio: rōnalis t sensitiua. ¶ Sūt ergo gnqz genera potētiaruz aie. Nāles: Cognitiue sensitiue: Appetitiue sensitiue: Cognitiue rōnales: Et appetitiue: Siue itellus t volūtas. Potētiaz nāliuz: nō pōt esse actus fruitio: qz in actibus suis tales

ℙer etbicā. l. nō r^{m} opōnis q quā denoiatur po^{as} rōnalis. Idez est in bitib^{o} cōgne sensituā t intellectiuā appetit^{o} alias rō ꝓsupponit cōgnez itellō nō ētrāa.

nō cōsequūtur delectationē: cum nō cognoscāt. Aliarū aūt potētiaz a volūtate: nō pōt esse actus fruitio: qz ille in suis actib^{o} nō dicūtur quietari. qō sic pz. Nam qō aliquod agens nō quiescat triplex pōt esse causa: obm: potētia t modus. Si enim obm in qō aliqd ferr nō sit stabile sed mobile: sic latū nō quiescit. Rursum si illud in qō fertur est stabile. t illud nī per qō ferr: de se est mobile. vel nō fertur in ipm modo quiescibili: non aggnat inde quies. ℙropter p^{m} potētie sensitiue tam cognitiue q̃ appetitiue: per se nō quietant. Nam obta earuz sunt res corpales mobiles: t ideo quia nō attingūt ad bonuz imobile in quo potissime habet esse fruitio: nō ꝓsequit eas quietatio. ℙropter z^{m} t 3^{m} intellect^{o} etiaz nō ppie dicit quietari per actū suuz. Et ratio est: qz in cognoscēdo est mot^{o} reruz ad aiam. In appetēdo: aie ad res. Est ergo iste ordo q res multiplicāt spēm suaz ad potētias nras cognitiuas: t per tales sīlitudinē multiplicatā perueniūt ad intellectū nostrū. Illa aūt spēs in itellectu recepta: est intrā motus t agēs motū: vt forma balnei siue cuiuslibet alterius delectabilis: est spēs apprehensa. res aūt extra: vt balneus: ad quā mouet volūtas: est finis mot^{o}: vt manifestat Cōmen. 12° meta^{ce}. igit per oēs opationē intellect^{o} nō habet quies: nec terminat mot^{o}: sed finis mot^{o} est in obto volūtatis. Luz g̃ per se loquēdo fruitio quietationē ipotter que nō ueniat in potētys nālib^{o}: nō in sensu: nec in appetitu sensitiuo: nō in itellu: sed in sola voluntate: sola volūtas p se t ꝓpe frui dicet.

N

O

Lotñ. 39.

Lōrrarius dicit Tho. contra Scūl. li. 3. ca. 24.

Ad ꝓmuz dōm q ois felicitas possibilis nobis ex nālib^{o} puris in itellectu habet esse: qa talis felicitas. vel est actus pudētie: vt ciuilis. vel sapiētia vt ꝓcōpliana: felicitas nī quā ex gra dei ꝓsequimur: respectu cuius dicit fruitio: pfectius est in volūtate q̃ in itellectu. Et ideo frui nō est actus itellectus sed volūtatis: qz nō dicit respectu felicitatis que est in itellectu: sed respectu felicitatis que cōpletius est in volūtate. Si aūt quer^{at} quare ℙbs in volūtate eā nō posuit. Dicēdū q vel eam nō cognouit: vel ad cū de ea determinare nō ptinebat. ℙossumus nī si volumus t aliter soluere: quia dato q felicitas esset in itellectuita q ipse actus itellect^{o} esset felicitas: nō tñ opz fruitionē ad intellectū ptinere. Nam fruitio delectationē importat: t fm volūtatez t appetitū delectamur. Nam delectatio cōplacentiā dicit: que ad volūtatē ptinet. Ista aūtez cōplacentia nō solū est respectu actus qui a volūtate elicitur: sed respectu eius qui elicit ab alijs potētys: vnde 13 itelligere ptineat ad itellectū: cōplacere sibi in intelligēdo ptinet ad volūtatez: ita dato q felicitas ad intellectum ptineret: fruitio tñ respectu felicitatis ptineret ad volūtatē. ¶ Ad z^{m} dōm q si intellect^{o} est altior qz virgit volūtas est altior ga impat. Et quietatio magis cōpetit imperanti q̃ dirigenti. Que tñ potētia dicat simplr altior: nō spectat ad ꝓsens. ¶ Ad 3^{m} dōm q visio est ꝑta merces: nō simplr: sed in ordine ad volūtatē. vel aliter: dato q visio eēt tota merces adhuc fruitio t cōplacentia siue delectatio ad volūtatem ptineret.

P

Q

Vide in Cōment. ozio. ar. 34-b^{o} q. 1.

Ad illud qō ꝓbat: q ptinet ad oēs po^{as}. Dōm q 13 delectatio diuersificet fm opōnes: nō tñ opz q ei^{o} sit delectatio cui^{o} est opatio. Sz a potētys opōnes egrediunt: t fm singula opa t vnifitatū operū volūtas: vel saltez appetit^{o} aliqs in nobis diuersimode delectat. Vel possimus dicere q dato q singulis potētys delectatio cōpeteret: 13 ꝑtū dicat Anſ. de ꝓceptiōe Virginis. ver. c. 4. nō tñ ibi delectatio sufficiēs ad fruitionē poneret. ¶ Ad aliud dōm q oēs po^{as} ꝑmiabunt fm quādā redūdātiā nō q ad eas ꝓpe frui ptineat.

Delectatio solaliz est cōplacentia ex ꝓceptione ꝓnitis cui ꝓuenit. Nāli vel citr aliz

Ad illud

A

Ad illud qđ ꝓbat:q nō ptinēt ad aliquez.pz solutio:qz appetit⁹ est quietari in appetibili: lz appetibile sit distinctū ab appetitu. ¶ Ꝑ. Illđ appetibile re⁹ cuius đi fruitio:lz sit ex volūtatem per điaz formales:nō est extra ipsam per distātiam localem.

Ad illud ād qđ obi' q fruī nō ptinet ad aliq̄ po⁸⁵: qz a nulla denoiaī:đm q id qđ cōpetit po' fm se ⁊ absolute denoiaī ab ea:vt itelligē ab intellu velle a volūtate:lz qđ cōpetit po' per aliud nō denoiaī ab ipsa. vnde eligere:qz cōpetit volūtati:ꝓsupposito ordine rōnis:nō denoiaī ab ipsa:⁊ scire qz cōpetit intellectui:ꝓsupposito habitu ꝑn⁹:non denoiantur ab eo. Et sic etiā fruī cōpetit volūtati:mediāte habitu charitatis.

¶ Cuius sit frui sīc habit⁹ vel sicut vtis. Qđ. II.

Ad est vtrū sit aliquis habit⁹ per qđ fiat fruitio facilr ⁊ expedite ⁊ regulate de ꝓprio ⁊ immediate sine regnāte alterī⁹ primodo habitus. Hales etiam ipsum. 3 quolibe.q.6.

B

Secūdo queriī cuius sit frui sīc habit⁹ sine sīc vtis. Et vī q a nulla vtute necesse sit egredi fruitionez. Naz fm Aug. 10. de tri. fruimur cognit:qb⁹ volūtas delectat cōquiescit. igīt ad volūtatē ptinet fruitio:sz volūtas in se accepta nō includit habitū nec vtutē. q ⁊c. ¶ Ꝑ. fm ꝓbm 3⁹ etbi. ⁊ Dam. 2. li. ca. 22. Volūtas est ipse⁹ finis:electio ⁊ alia sunt eoꝝ que sunt ad fines:sz ea re⁹ ārū đi esse po⁸ nuda nō egrediunt ab habitu vel vtute:sz volūtas po⁸⁵ nudā dicit. q ⁊c. ¶ Ꝑ. In finez mouemur nāliter:sed ad ea in que mouemur naturaliter nō indigemus habitu regulāte:cum potētie naturales sint ad vnum: vt scribit 10⁹ meta. q ⁊c.

T.cō.17. 2⁹.q. **Ulterius** videt q fruitio sit dilectiua vtutis:qz ad fruitionez ꝛcurrit visio que succedit fidei:⁊ tentio que succedit spei ⁊ amor qui elicit a charitate. q ⁊c. ¶ Sed cōtra. si opatio egredit a potētia. q pfecta opatio egredit a pfecta po⁹:sed po⁹ bz pfici per pfectum habitū:pfectus habit⁹ potissime est charitas. ergo ad charitatem ptinebit fruitio:que vel est opatio perfecta: vel ꝓsequens ad opationem perfectam.

C

Hic ꝓbat q fruitio nectio egredit ab aliq̄ habitu.

Rñdeo đm q sīc opari est illud ad qđ ordinat cē sīc ad aliqđ cōplemētū:⁊ cēn⁹ a qua egredit esse in reb⁹ creatis nō pōt in opōnē nisi per aliqđ ei additū vt p po⁸⁵:ita opari est id qđ ordinat ad opari perfecte tanq̄ ad sui cōplementū:⁊ po⁹ a qua ipm operari egredit in pfectā opōnez nō poterit nisi p aliqđ superadditū po⁹:⁊ ideo regrit aliqs habit⁹ superadditus po' ad hoc vt fiat pfecta opatio. pfectio aūt opōnis in delecta⁹ ꝓsistit:vñ scribit 10⁹ etbi. q pficit opationez delectatio. nō igīt egredit opatio cum delecta⁹:que est opatio pfecta nisi ab aliq̄ habitu: pp đ scribit 2⁹ etb. q signū gñati habit⁹ est voluptatez ⁊ tristitiā fieri in opib⁹. cuz ḡ fruitio dicat opōnez cū delecta⁹ bona:opatio aūt cū tali delectatiōe nō bz esse sine vtute: necesse est fruitionē ad vtutez aliquā ptinere. Virtutū aūt tria sunt gña:qz ādaz sunt acgsite:ādaz sunt infuse. Acgsite aūt quas posuerūt ꝓbi dividunt in intellectuales ⁊ morales: vt ps ex fine ꝓmi Ethic. theo⁹ aūt vtutes sunt infuse. Sūt ḡ aliq̄ vtutes morales:aliq̄ vtutes intellectuales:aliq̄ diuine. Ad vtutes morales nō ptinet fruitio. Nā vt habitus est fruitio getatione iportat. quietatio aūt nō est nisi in vltimo ⁊ in termino. Cū igīt iste vtutes vt oēs ꝓpriū respiciāt nō bonū increatū sed creatū qđ est mobile: nō ꝓpe eis cōpetit quietatio: pp qđ ⁊ tales vtutes cardinales nobiscū ꝓcuerūt: cuius nobis ipōnis vna ratio posset esse: ga sicut cardo est illđ in quo hostiū vertit: ⁊ quietationez nō importat: ita nec iste vtutes quietatiōez dicūt. q frui nō est act⁹ earū. Ad hoc idez pōt valere ratio ꝓbi 10⁹ etbi. ga fm hoc boni sumus: fm q deos imitamur: sed deus nō cōpetit morales virtutes: qz ridiculū est dicere eos bīe nummismata: vel pictura terribilia sustinētes: ⁊ quia brutus in ipsa fruitione ꝓsistit: fruitio nō erit act⁹ virtutū talium sicut nec brutus. Rursum nō possumus dicere q sit act⁹ vtutū intellectiuaz: duplici de cā. Una sumit ex ipso subito in quo sunt. habituū est. n. q quietatio intellectui nō appropriat: qz ibi nō finit mot⁹. Alia sumit ex ipsis vtutib⁹: qa tales vtutes acgsite de gbus logmur nūc vel bonū imutabile: vt deū nō ꝓsiderāt sicut scientie spāles. vel si ꝓsiderāt: nō ꝓsiderāt modo imutabili: sed per rōnis discursum: ⁊ qa vtutib⁹ acgsitis oibus nō cōpetit fruitio. Restat ḡ q cōpetat diuis. diuine aūt sunt tres: fides: spes: ⁊ charitas. In fide ⁊ spe nō pōt cē quietatio: qa cum ꝓpe ⁊ per se cōpetat bono quietare: ⁊ hēc rōnez finis ⁊ termini: in quo bz esse quies boni in eo qđ bonū erit hoc facere: qz qđ est ꝓpe tale est tale in eo q tale: vt dī. 2. phȳsic. fides igīt ⁊ spes que nō respiciūt bonum in eo q bonū: sed in eo q verū arduū nō habebūt quietare: nec eis attribuet fruitio. solius ḡ charitatis cui⁹ oīm est bonū in eo q bonum erit fruitio.

F

T.c.62.

Ad primuz đm q ad volūtatem ptinet fruī: non tm ꝓpter b habit⁹ excludit: qa ea que volūtas per habitū opat: etiā volūtati attribuūtur. ¶ Ad 2m đm q volūtas đi finis: sicut intellect⁹ đi ꝓncipioz. Nā sicut intellect⁹ đi cognito ꝓncipioz: qz ꝓncipia sunt ꝓma ab intellectu cognitanta volūtas đi finis: qa finis est ꝑm⁹ a volūtate volituz: nō in ꝓsequēdo finem ipm. vel in volēdo ipm modo debito indiget aliq̄ habitu regulāte: ⁊ ideo cum fruitio dicat delectationez finis iam habiti: vel simplr vel aliq̄ modo: fruitio nō egredi tur a nuda po⁹. ¶ Ad 3m đm q lz in finē feramur nāliter: si finis est nālis in deum tm qui est supra nām per grām ⁊ charitatē ferimur. Uel possumus dicere q si est inclinatio nālis respectu talis finis inquātū est ꝓncipiū ⁊ finis omniū naturaliū: nō tamen est talis inclinatio naturalis inquātum est obiectum beatificās.

G

Ad illud qđ ꝓbat q fruitio sit otium potentiarum. dicēdum q ⁊ si alia coeurrūt: nō a sola volūtate mediāte charitate elicitur.

¶ Cuius potentie sit vti. Questio. III.

Uti est actus per quem tēdimus in rem nō vlamo expectādam vel desiderandam vel desiderādam: vt ille per quem diligimus florem arboris: quia ducit nos in fructum.
Tho. ꝓma 2⁹ prīn. 10. per totum.

Quesito de frui quātū ad po⁸⁵. Restat querere de vti cui⁹ potētie sit. Et videt q sit cuiuslibet potētie. Nam de qualibet re dī: q cuius vsus bonus est ipsa quoq; bona est. q cuiuslibet rei est vsus: sed quelibet po⁹ est aliq̄ res. q ⁊c. ¶ Ꝑ. Uti re est rem ptractare: sed ad quālibet po⁸⁵ ptinet ptractatio alicuius vt saltem opis sui. q ⁊c. ¶ Ꝑ. Usus est ꝓprie rerū inuātiū nos ad cōsecutionē finis: sed cum qlibet res ordinet in fines: ⁊ qlibet res inuet per aliqua ad ꝓsecutionē finis. ergo quelibet res vtet aliqbus. ¶ Ꝑ. Udet q pertineat ad solam rōnem: quia vti est referre aliquid in finem: sed referre est rationis. ergo ⁊c.

H

In cōtrarium est: ga 10⁹ de trini. ca. pe. vult Aug. q lz doctrina et ingeniū ptineāt ad memoriā ⁊ itelligentiā ⁊ volūtatem: vsus tm ad solam voluntatem pertinet.

Respōdeo đm q aliq distingnūt vsum tripliciter. Naz vsus vno mō dī opatio cuiuslibet rei. ⁊ isto modo dī cuius vsus bonus est: ipm quoq;

c. Ethic. 10. ꝓbm. 2. l. q. 1. sed ipse ponit 4. mētia: vt ps inuēn.

bonū est. Scdo mō vsus dī actus frequētat̄: t isto mō diffinit̄ a Uictorino: qui vult q vsus sit actus a po⁹ frequēter elicitus. vtroq; istoz modoz vti est acr⁹ cuiuslibet po⁹. Alio⁹ sumit̄ vsus eoz que ordinant̄ in finem: t isto mō cōpetit volūtati. Sz ista distinctio nō est vera. Nā vti nō cōpetit nisi volūtati solū: t qz volūtas est appetit⁹ ꝓpr̄ rōnem: vt dicit Dam. z. li. c. zz. Inde est q solā rōnalia dicunt vti: vti etiā minus ipropꝛe ꝓcedit̄ fruitio irrōnabilib⁹ q̄s vsus: t ideo si frui aliq̄ modo dīr: tñ nō vti: vti Aug. 83. q. q. 33. frui q̄dez cibo t q̄libet corporali voluptate: nō adeo absurde estimāt̄ t bestie. vti aūt aliqua re nō pōt nisi aial qō rōnis est participe.

Contra dictū modum.

Proprie vo loquo vti.

Modus pro primo.

¶ Et ideo dōm q illa po⁹ cuius est vsus elicitue duo in se bie dz: qz dz esse dña sui acr⁹: dz potēcys ceteris imperare: t qz B habet sola volūtas: sola volūtas vti. Quo aūt B sit notādū q ſm Dam. z. li. ca. pallegato. Jlla. 4. se brīt per ordinē: desideriū: finis: electio: ipetus: t vsus. Est. n. ordo qō p̄ finem desideramus: vtputa dīari: postea inuenimus vias t eligimus viā per quā possumus ꝓsequ dīationē: vtputa per bellū: t ita electio sequit̄ desiderius finis. postq̄ aūt eligimus bellare: statim a volūtate fit ipetus in mēbris: qz impat eis vt arma accipiāt t bellāt: t facto ipetu: tūc sequit̄ ptractatio armoz ſm volūtatis impiū: t ista ptractatio libera ſm volūtatem dī vsus. Nō igit̄ vti nisi po⁹: cuius est eligere t impetū facere: rōne qua eligit est dña sui acr⁹: ratione qua facit ipetuz in potēcys eis dñat̄. t ideo pz q res nāles: qa nō sunt dne sui acr⁹: cuz potēcie nāles sint determinate ad vnū nō vtunt̄. Jtez aialia irrōnalia: qz magis aguntur q̄ agāt: t suis actib⁹ nō dñant̄: vt pz per Dam. li. t. c. pallegato nō vtunt̄. Item qz inter po⁹ ale sola volūtas suo actui t ceteris potēcys dñatur: soli volūtati cōpetit vti: ꝓpter q̄ Anſ. de ꝓcepto vgi. c. 4. vult q cetere potēcie volūtati obediūt: t q eis lex a creatore est imposita: q impio volūtatis resistere nō pñt: t ita pz ad quā po⁹ pertinet vti: t qd est vti: qz vsus est ptractatio rerū ſm ipetum volūtatis: t qz volūtas nō solū res exteriores: sed etiaz mēbra assumit ſm suū bñplacitū: nō solū vti rebus exterioub⁹: sed etiā vti mēbris t potēcys t actib⁹ eaz. Et ex hoc apparet vnde accidebat monuū distinguētiū taliter vsum. Nā qz videbāt q vsus erat cuiuslibet rei: credebāt q quelibet res veret: qō nō est verū. Nā lz egtare sit vsus equi t incidere sit vsus cultelli: nō tñ equus vti egtatione: nec cultellus incisione: nec oculus vtunt̄ visione: lz visio sit vsus oculi. Sed homo per volūtatem suaz vtitur equo ad equitādum: cultello ad incidendum: t oculo ad videndum.

Dup⁹ est ipet⁹ t imperū. vsus ālbo et liber. ſmus cōpetit cuilz obito respectu po⁹ sue t cuilz po⁹ respectu aperte sui: sed 2⁹ mō solum cōpetit volūtati.

L

D

S. Thom.

M

Et

5

¶ Et ideo illi idem qui ꝓpas distōnes illā fecerāt videtes se nō bñ dixisse alibi correxerūt se dicentes: q vti sicut ꝓpr̄ agēti attribuit̄ volūtati: sed alijs potēcys attribuit̄ instrūm: t ideo irrōnabilia nullo modo vtunt̄. Potēcie aūt bois alie a volūtate vtunt̄ instrūm: volūtas principaliter. Sz nec illud est bñ dictū. Nam vti nihil est aliud: nisi quedā negociatio volūtatis circa res qbus vti: pp hoc t Aug. 10. de trini. c. pe. ait. q vti est assumere aliqd in facultatē volūtatis: t ideo sicut intellus circa res negociat̄ cogñcēdo eas: ita volūtas negociat̄ circa volubilia vtēdo eis vel fruendo: t sicut pp talē negociationē intellectus: intelligere nō cōcat̄ intelligibilib⁹: vnde nō est bñ dictū q intellect⁹ intelligat ꝓncipaliter t lapis instrūm: ita ex eo q volūtas vtit̄ potēcys: t alijs rebus assumēdo eas in facultatē sui: vti nō cōcat̄ potēcys: qz non cōcat̄ eis libertas. Nam vti dicit liberā ptractationez: t qz in tali actione potēcie se brīt vt move a volūtate nō vtunt̄. Si qui lz incidere ꝓueniat cultello t fabro per cultellum: nō solus faber vtit̄ incisione: qz solus faber libere incidit: ita ducere cultellū lz ꝓueniat volūtati t vtati in musculis t neruis sine brachio t volūtati ꝓueniat per brachiū sive per dictā vtutem: sola tñ volūtas vtit̄ ductione cultelli: quia sola ipsa libere operatur.

M

Utrum quis ꝑ missa. sit ea iuſtificet. Et ſi dī vnde moueāt mēbra: nō a ſcipſis t ga nihil a ſeruī igit. Dī q mouētur a ſpiante qui de dat talē nāz: vt ad affectionē volūtat̄ mouentur ſm exigē nāz illi⁹: vt de eius ꝓcē ꝓbo 8. phic. t. 4. cō.

O

Ad primuz dōm q lz de qualibet re dici possit vsus eius bonus. B nō est q q̄libet res vtat̄: lz qz volūtas re qualibet vti pōt. ¶ Ad z^m dicēdū q ſi ad q̄libet po⁹ pinet aliqua ptractatio saltem instrūalis: qz volūtas per eam ptractat aliqua: t assumit in facultatez sui vt res vel opa: sola tñ volūtas vtitur: qz quelibet ptractatio nō est vsus: lz ptractatio libera in ordine ad finez. ¶ Ad 3^m dōm q lz q̄libet res ordinet̄ in finē: cum tēdat in finē suū: hoc nō est per cognitionē que sit in ipsa: sed pe cōgnez que est in altero: sicut sagitta tēdit directe in signū nō per cognitōez que sit in ipsa: sed per cōgnē que est in sagittāte: t ideo ille qui indidit nāis rebus vtit̄ rebus ſm vniuersi pfectionē: t bonitatem suā ꝓncipalr cuilibet ꝓferētia tribuēdo: ipse tñ res cōgne itellectuali carētes: rebus aligbus nō vtunt̄. ¶ Ad 4.^m dōm q sicut electio a sola volūtate elicit̄: ita q sola voluntati cōpetit eligere elicituc: tñ qz nō elicit̄ ab ea nisi in ordine ad rōnes cum sit ꝓclusio ꝓsilu ꝓsup ponit rōnis actū. vnde t in 6° Ethi. dī esse appetitus itel lectiui vel itellectus appetitiui: sic t vtquata ꝓsupponit ordinem rōnis diffinitur per referri: nō q a ratione eliciatur: sed a voluntate solum.

z^a ꝓn^lis.

P

Uesito de frui t vti quantū ad ea per que sunt: siue per cōparationē ad po^m vel habit^m. Restat q̄rere de eis per cōparationez ad obia. Et p̄ q̄remus de fruitione postea de vti. ¶ Circa frui quereremus duo. Primo: vtrū solo deo sit fruendū. Secūdo: vtrū tribus ꝓsonis sit fruendū vna fruitione vel pluribus.

¶ Utrum solo deo sit fruendum. Questio. I.

Ad ſtructuras dei se ordinandus ordinata fruitione plus q̄ alias nō pertinet bonitati: ſed magis alia sint eligēda pp bonitatē eius. Alber. p^o 2^e pan. q. 93.

A Primuz sic ꝓcedit. Uidet q nō solo deo sit fruēdū. Naz ſm Aug^m ꝓ de doctr. christi. in ꝓn^o Frui est amore iberere alicui pp se: sed vt habemus in ſra vtutes ꝓpter se sunt diligēde. q̄ eis est fruēdū: sed ipse sunt bonū creatū. q̄ ꝛc. ¶ P. ſm Phim 8° ethi. c. 4. Bonū in eo q tale est amabile. q̄ qō est per se bonū: est per se amabile. Sz vtutes sunt per se bone: t nō per aliud bone: vt ꝓbabit̄. q̄ ꝛc. ꝓbatio assumpte: qz qō est per aliud bonū pōt itelligi nō bonū. Sed vtutes t ꝓtissime charitas: cū nō possit eē iformis nō pñt itelligi nō bone. ergo vtutibus t ꝓtissime charitate est fruendū. ¶ P. Aug. 83. q. qōne. 33. ait: vt iter honestū et vtile interest: ita inter fruendū t vtēdum. Sed inter bona honesta cōputāmur virtutes. ergo ꝛc.

Q

.t. se brīt vtibilis t fruibilis ad inuices im dicta sic bonestum t vtile. q̄ hōcsti est frui bilem et vtibile vtibile.

¶ Ad B idez facit Aug. de doc. chri. in ꝓn^o qui vult q res gb⁹ fruēdū est bonos nos factūt. Sz vtutes t ipsa beatitudo nos bonos factūt. q̄ beatitu^o creatu: t ipis vtutibus est fruēdū. ¶ P. Uſ q boie sit fruēdū. Nā Apls ad Philemonē dicit. Ita ego te frater fruar in dño. ¶ P. Aug. de tri. li. 9. c. 8. Inferior vtēdū est ad ocū: pari aūt fruēdū. s. in deo: t ſegñ. nobis q̄ t fribus in dño fruamur.

In cōtrarium est: qz frui dicit quietationē: lz bonū mobile nō quietat. q̄ bono imobili debemus frui. ¶ P. ſm Aug. de doctri. chriſtiana in ꝓncipio. Res qbus fruendum est sunt pater t filius t ſpiritus ſanctus. ergo ꝛc.

Rñdeo

A

Aliqd dī per se tale cōtēr; ex nā rei sua nō pōt nō esse tale: aliqd dō simplr 7 ꝑfecte et bonū.

Causat aliqd vel formalr vl effective ꝑmo modo vita viuimus: 2° modo bonī sumus.

B

C

Si obijcat q̄ fruēdā ē vita bōa: q̄ ipsam nos est cā formalis exēplaris: ēt efficiēter causat bonitatē: q̄ obz causet ōbono tcz. Dī q̄ nō ē exemplaris formalr: q̄ nō pōt nobis realr esse ꝑfecte vt formāle: cū deus sz nō maneat.

Nē.n. ipfectū est gra melioris. I aliud 'ali' tio: q̄ nē qō est aut ē finis aut ad finē.

D

C

Rñdeo

dōz q̄ tota difficultas. q. ꝓcedit ex diffōne data de fruitiōe: q̄ cū aliq̄ dicant̄ diligi ꝓp se: ꝓter bonū summū dubiū est q̄re eis nō sit fruēduz.

¶ Propter B aduertēduz q̄ aliq̄ dicunt̄ diligi ꝓp se: qa bñt aliqd in se vñ diligant̄: 7 sic diligi p se diuidit̄ cōtra id qđ diligit̄ p accīs: sīc dicimus: portionē dulcē eē diligibilez aliq̄ mō p se: q̄ bz in se aliqd vñ diligat̄: vt dulcedinē: portionē vō amarā dicimus eē diligibilez: solūmō p accīs. Et istaz diuisionē innuit Magr̄ in distōne ꝑmi. Alio mō dī aliqd diligi ꝓp se: q̄ est cā bonitatis. Naz si bonuz p se diligit̄: illud est diligibile ꝓp se: qđ est ꝓp se bonū: 7 per se bonū pōt dici illud qđ bonitatez causat. causare aūt bonit̄ est duplr. vel formalr sīc vita viuimus formalr. vel effectiue sīc de⁹ dī eē bonū oīs boni: 7 istā distōnē innuit Diony. de di. no. c. 9. q̄ per se tale est illud in quo aliqd formalr est tale. illud qđ ꝑncipaliter causat in nobis tale: que oia si bñ recolligimus: apparet q̄ bonū nr̄m sine diligibile a nobis: pōt dici q̄uor modis. Primo aliqd dī tale solus p accīs: nō q̄ in se habeat aliqd vnde sit bonū nr̄m: 7 vñ ipz diligamus: vt potio amara. Scōo: q̄z bz eē in se aliqd vñ diligat̄: 7 vnde sit bonum nr̄m: vt potio dulcis. Tertio pōt dici tale: q̄z est illud quo formalr boni sumus: vt virtutes. Quarto: quia est ꝑn⁹ simplr oīs boni⁹ nostre sīc de⁹. Ista aūt q̄uor se includūt. Naz 2ᵐ includit ꝑᵐ: q̄z illud qđ bz in se vñ oī ligat̄ innat nos ad bonitatē ꝓficiendz: vñ potio dulcis cuz B q̄ innat nos ad ꝓficiendz boni⁹ bz in se aliqd vñ ipsaz amemus. Tertius includit ꝑᵐ 7 2ᵐ. Nam virtutes p quas formalr sum⁹ boni innāt nos ad ꝓficiendz finē: pp qđ includunt ꝑᵐ modus boni⁹ 7 bñt in se vnde diligant̄: vt Magister dīc in lra: pp qđ includit 2ᵐ. Quartus modus bonitatis includit tres ꝓcedētes. Nā de⁹ ipse q est bonū ois boni innat nos ad finē ꝓficiendz: tribuēdo nobis gr̄az 7 virtutes: pp qđ mō excellentissimo ꝑᵐ modus in se cōtinet: 7 bz in se vnde diligat̄: cū sit ipsa bonitas: 7 sīc includit scōz. Est ēt formalr nr̄a bonitas: 7 si nō formalr inhereter: tn̄ formalr exēplariter tres modi istoz dīr p se tales: 7 que sunt bona istis modis per se sūt diligibilia. Solus aūt bonū: ꝑmo mō est p accīs diligibile.

¶ Hoc viso notāduz q̄ iz p se diligibile dicaf̄ qđlz trīū modoz: excepto ꝑmo mō: nō tñ sm quēlibz illoz modoz bz eē fruitio. Naz fruitio dicit quietationē: vt dcīm est. Tunc aūt appetit⁹ est quiet⁹: qñ bonū in qđ fert̄ nō refert in aliud bo⁹. Cū igit̄ semp imperfectū bonū referat̄ ad ꝑfectū: 7 qūto aliqd est ꝑfectiu⁹ bonū: tanto alia bona magis includit: cū ꝑmus modus referuerit̄ in 2ᵐ: ꝑmus 7 scōs in 3°. In 4.° aūt referuent̄ oia. s. in deo ipso qui est bonū ois boni: 7 qui in oī bono ꝓcipit̄: vt dī 8° de trinī. ca. 3. solo illo per se 7 directe fruēdum est.

Ad primū

dom̄ q̄ virtutes p se diligēde: q̄z bñt in se aliqd vnde diligant̄: nō tñ ꝓp se diligēde sunt: q̄ eaz dilectio nō ad aliud referat̄: qđ oz si eis esset fruēduz. ¶ Ad 2ᵐ dom̄ q̄ virtutes 7 charitas sunt p se bone: q̄z p eas formalr boni sumus: sed in illo mō p se bonitatis nō referuat̄ fruitio: vt patefactū est. ¶ Ad 3ᵐ dom̄: q̄ ibi honestas appellatur intelligibilis pulchritudo: vt Aug. se ibidez exponit. 7 intelligibilem pulchritudinē appellat ipe: qua pulchritudine pulchra sunt: quecūq; pulchra sunt: 7 talis pulchritudo est dīna pulchritudo: qua fruēdum est. Uel possumus dicere q̄ in arg⁰ est fallacia ꝑtis nō valet: honesto est fruēduz. q̄ hoc honesto: 7 ideo ibidez Aug. subdit. oꝑz q̄ frui pulchris inuisibilib⁹. i. honestis. Uerum aūt oibus: alia qō est: tn̄ sm euz honesta nō debent dici ꝓprie: nisi fruibilia: habet aūt 7 B alia solōnez vt patebit.

Ad illud

qđ tangebat ex latere q̄ beatitudine sit fruēduz: possumus distinguere sm q̄ distinguit̄ de actu a fruitōe. Naz diligere aliqd pōt intelligi multiplr. vel dilectōe formalr. vel volūtate instrumentalr. vel diligibili tanq̄ obo: vñ diligo dilectōe: diligo volūtate: 7 diligo diligibile. Ita fruor fruibili sine deo ꝓncipalr 7 obiectiue: 7 fruor fruitōe sine beitudie formalr: 7 fruor po⁹ 7 vtenb⁹ q̄si instrumētalr. Et ex B etiā apparet quō virtutib⁹ sit fruendum.

Ad illud

qđ obijcit̄ q̄ bone sit fruēduz: dōz q̄ bone in se nō est fruēduz: sz bone in deo: ita q̄ ipo deo fruamur in bone in quo habitat per gr̄az: sic bone est fruēduz: vnde 7 Aug. de doctrina chr̄istiana soluēs istā. q. ait: q̄ si dixisset. mā te fruar. 7 nō addidisset in dño: videret̄ finē ac spem dilectionis in eo constituisse: sz q̄ illō addidit in dño se finē posuisse: eo deniq; fruī signauit. Naz cū bone in dño fruaris: deo potius q̄ bone fruaris. Et per hoc pz soluto ad aliud.

F

¶ Utrū trib⁹ ꝑsonis sit fruēdū fruitōe vna. Qō. II.

¶ Fruī trib⁹ vna fruitōe est oīa tres ꝑsonas diligere pp se nō figuliter: q̄ q̄ nō bñt dubiū. Bel q̄ ergō esse impone est et vna fruitio actua lis possit sigillatiz ad plura applicari: q̄z cōstat in trāsitu: sz oēs dicō simul. Hec intelligit vna ipē vl gñe: sz nō: q̄z clarz est q̄ ab eodē obo specie cētā idem 7 vnus actus egredit̄ specie. vnde Sco. in hac mā.

G

Nō q̄ ex ꝑte fruēntis 7 obi fruibil' vt mo uens est: q̄z nō mouet nisi vt appetibilis ꝓ ꝓsonā possim⁹ fruī vna ꝑsōa sine reliq̄ 7 eēntia sine ꝑsōis: q̄ possuz apphēdere vnā p'sonā sine reliq̄ 7 essentia sine p sonis vt plures nātas. Ex pre obīi vt termi nus est ex nā rei ut: q̄z volūtas tendēs in ꝑsonā vnā rō ne sue bonitatis 7 scīēs ꝑsonā alterā tendēs bonitatē bonā non pōt vtrasq; ñ frui. Sco⁹ dō volunt q̄ vna ꝑsōa fruamur sine reliq̄ cōsideramur frui nonem ꝓmo mō 7 ꝑtr dicerī q̄ plib⁹. Ego dō dīc eē vnuz ꝓsiderandum cā 2° mō 7 vtcraq; verum suo mō.

Epilogus.

H

Quia actus 7 po⁹ ipecificāf ab obo solū quo nō: q̄: vl sine vn⁹ est: 7 si plura sint alie do 7 nigredo que sunt obia qua: color est vnā obīm q̄.

Ad primū

dom̄ q̄ iz tres ꝑsone sint distincte: tñ eis fruimur vt in eis reperit̄ vna rō bonitatis. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ terminat̄ ad distincta in eo q̄ distincta recipit esse distinctū: sed qđ terminat̄ ad distincta sm rōnez vnam non oꝑz: 7 sic est in ꝓposito vt patuit. ¶ Uel dōz q̄ ipsas ꝑsonas distincte cognoscemus vna visione. nam eadez cognitōe cognoscit̄ vnus

relatiuū ⁊ reliquū:⁊ ideo eadē visione trēs ꝓsone videbunt:⁊ ita cadez fruitione e ꝑs fruemur.

¶ Utrum deo sit utendum. Questio. III.

¶ Nota q̄ vti deo vt hic querit est diligere deum ⁊ referendo eum in aliud ram̄ si in aliud sit ordinabile.

QUesito de fruibili. Restat querere ō vtibili. Et ꝑmo vtrum deo sit vtēduz: Et vi q̄ sic:q: ꝑm Aug.10.de trini. ois qui fruitur vtī:sed deo fruimur. ḡ deo vtimur. ¶ ℙ. Uti est assumē aligd in voluntatis facultatē:ꝛ ois q̄ fruī ꝑz Aug. assumit aligd in facul[tes] volū[tis]. ḡ ois q̄ fruī vtī:⁊ sic idez qō prius.

In cōtrariuz est:q: ꝑm Aug.83.q.q.33.aia nr̄a ꝑm dicta de ceteris iudicat: nec eo.ſ.deo vtī sed fruī. ¶ ℙ.ꝑm eundez in de doctrina cbiiana in ꝓn°. Nos sumus cōstituti iter vtibilia ⁊ fruibilia:sed sumus infra fruibilia. ḡ sumus supra vtibilia: sed non sumus supra deum.ergo ⁊c.

Qō. Ulterius queritī:vtrū oib° alys a deo sit vtēduz: Et vi q̄ non: q: eis vtimur que sunt in nr̄a ptāte ⁊ facultate:que aūt sunt in nr̄a ptāte ꝓsiliabilia sunt:vt dī in 3° etb. Sed de oib° non spectat ad nos cōsiliari:q: de eternis nō cōsiliamur:neq; de humanis oibus:puta qualr scitbe optime cōuersent nullus lacedemonioz ꝓsiliaī vt dī ibidem. ḡ ⁊c. ¶ ℙ.per vltia iunamur ad ꝓsecutionē finis:sed p aliq̄ ipedimur a tali ꝓsecutiōe:vt puta per multitudinē diuitiaz:q: ꝑz ꝓbz 10.etb.c.10.supabūdantia taluz ipedit ad felicitatem. ¶ ℙ.per pctā retrabimur a ꝓsecutiōe finis. ḡ peccatis vti nō poterim°. ¶ ℙ.ꝑm boc vi q̄ nullus act° sit indifferēs:q: si oib° possimus vti:tunc in oibus actib° nostris vel vtimur vel abutimur.

¶ Ad boc idem videt facere: q: nullum peccatum erit venialr:quia semp vel vtemur vel fruemur: sed si vtimur fruendis vel vtēdis fruimur:peccamus mortalr: q: tota peruersitas est ꝑm Augu.83.q.qōne assignata: fruēdis vti velle atq; vtēdis frui. si aūt vtimur vtēdis ⁊ fruimur fruēdis nō peccamus.ergo ⁊c.

In cōtrariuz est Aug.83.q.qōne dicta qui aīt. Oia ḡ que facta sunt in vsuz hominis facta sunt:q: oib° vult iudicādo rō:que boi data est. ¶ ℙ.ꝑm ꝓbm z° phyſi. Nos sumus quodāmodo finis oiuz:ſz B nō esset nisi oib° possemus vti. ḡ ⁊c.

Rñdeo dōz q̄ vti z' ꝑ tripliciter sumi. Uno mō large ⁊ sic vti nihil aliud est q̄ assumere aligd in facultatē volūtatis:⁊ q: ipm finē assumim° in facultatez volūtatis:vt ibi quietemur etiā ipso fine vtimur:⁊ ꝑm istū moduz logī Aug.10.de tri.c.penul. vbi aūt q̄ vsus in volūtate est peractare ea que in memoria ⁊ in intelligentia ꝓtinent:siue ea ad aligd referant siue in eoz fine delectata cōquescant:⁊ sic accipiēdo vti:etiā ille q̄ fruī vtī. Alio mō accipī vti magis ꝓprie:⁊ sic vti est assumere aligd in facultatē volūtatis nō quocūq; mō:sed referendo ipsum in finē:⁊ sic accipī vti.1.de doctrina cbiiana. vbi dī:q̄ illis q̄b° vtēduz est:tendentes ad beatitudinē adiuuamur:⁊ q̄si adminiculamur:vt ad illa q̄ nos beatos facūt puenire possimus. Isto ēt mō accipitur vti.83.q.qōne ꝓxima vbi dī: q̄ nec vti q̄q̄z pōt ea re:que quo referenda sit nescit. Et sic z' accipī vti:ita dupl'r pōt accipi frui. Uno mō large:⁊ sic dicat quietatione desidery nō referētis in vlteriorē finē:⁊ sic bruta fruūtur ꝑm Aug.83.q.qōne dcā. Uel ꝓprie:⁊ sic dicit quietatione nō quālibet:sed in vltimo fine:⁊ sic loquit Aug.de doctri.cbiia.in ꝓn° vbi dicit q̄ res q̄b° fruēdū est:sunt pī filius ⁊.ſ.accipiēdo ḡ ꝓprie ⁊ stricte:nec q̄ fruī vtī:nec eꝫ:⁊ sic deo nō est vtēduz cū eo sit fruēdum:ſz accipiēdo large vtrūq; bñt se sicut excedentia ⁊ excessa:q: aliq̄ fruūtur que nō vtunt vt bruta:aliqua aliq̄b° vtunt q̄b° nō fruūtur:vt boni boles:reb° creatis. Si aūt accipiat large vti:⁊ ꝓpe fruitume vti est q̄si genus ad frui. Sed si accipiat frui large ⁊ vti proprie adhuc diuidunt ex oppositoq: nec qui fruī vtī:nec ecōuerso. Et sic ꝑz solo ad primā qōnez q̄ deo est vtēdum:accipiēdo vti large nō ꝓpe. Et per boc ꝑz solo ad rōnes:q: loquebant de vti extenso lumine.

¶ Ad secūdū questū dicēdum ꝑm aliquos q̄ quicūq; habent bonitatē:habent bonitatez inquātum accedunt ad similitudinē bonitatis diuine. Uñ opz q̄ bonitas dina sit rō dilectionis ⁊ desideri vt alia amentī in ordine ad bonitatē ꝓmā:⁊ q: omne qō bonū est:a deo est:⁊ in deū ordinat':oib° que a deo sunt vti possimus:malis autem culpe vti nō possumus:q: talia nō sunt in deū referibilia:malis pene vti possum° referēdo ea in deū per recognitionē ꝓpe infirmitatis. Sz id nō est bñ dictū:q: ꝑz Aug.oibus illis vtimur p̄ que iuuamur ad ꝓsequendū finez nostrū:⁊ q: oia que cooperant nobis in bonum:iuuant nos ad talez ꝓsecutionē. ḡ peccatis vti poterim° cū peccata bonis cooperent in bonuz: iuxta illud Apostoli ad Ro.8.Scimus q̄ diligentib° deum omnia cooperant in bonum etiam peccata ꝑm glo.

¶ Et ideo dicendum est q̄ omnib° vti debemus: vel vti possumus:possumus enim vti eternis ⁊ bis que nō sunt in ptāte nr̄a approbādo ea:⁊ per ea in cognitionez eterne maiestatis ⁊ boni[tatis] veniēdo:vti ēt possum° bis q̄ sūt in ptāte nr̄a ea in deū referēdo:possum° vti malis pene tolerādo ea patiēter:⁊ vti malis culpe detestādo ipsa.

Ad primū dōz q̄ cē in facul[tatē] nr̄a accipī ibi large ꝓ oi eo circa qō volūtas aliquo mō negociat':vel laudando:vel approbādo:vel ordinā do:nō accipit cē in ptāte nr̄a: sicut ꝓsiliabilia sūt vt rō arguebat. ¶ Ad z[m] dōz q̄ si per aliq̄ impediamur ad cōsecutionē finis:B est ꝓpter malitiā nr̄az ⁊ corruptiones nostre nāe:nō qn oia si essemus sapientes nos iuuarent. ¶ Ad 3[m] dōz q̄ per pctā retrabimur a ꝓsecutiōe finis:cū peccata opamur:iuuamur tñ per ipsa ad ꝓsecutionez finis si ipsa detestamur. ¶ Ad 4[m] dōm q̄ arg[m] vno mō ꝓcludit veritatē. naz nullus act° deliberat° est iudifferēs:ſz forte aligs act° bñs finē imaginatū sit indifferēs. Sz ꝑm talez actū nec est vsus nec abusus.

Ad illud qō tāgebat exlatere: q: tūc nullū peccā esset veniale. Dōm q̄ non opz:q: semp referimus oēm actū deliberatū in deū qñ nō peccam° mortalr:sed nō semp illuz actū vel illaz opationē referimus actu:sed aliqñ referimus habitu: ⁊ qñ referim° actus meremur:qñ bitu peccamus venialr:qñ nec actu nec bitu mortalr. Uel si B est dubiū dōz ꝑm quosdā q̄ peccās venialr fruī nō simplr:sed quodāmodo.

¶ Utrum deus fruatur. Questio. I.

Ad est vtrum deus inhereat amore alicui pp̄ secundam noīa q̄ inhereat amore in deo nō est bñre realiter sed tm̄ionaliter. i. actū sumitur minari in aliquod obiectum.

QUesito de vtilib° ⁊ fruibilib°. Restat querere de fruētib° ⁊ vtēnt°. Et ꝑmo de fruētib°. Et vi q̄ de° nō fruat: q: frui dicit delectationē. Sz delectatio dicit motū ⁊ gnōnez: vt probat in 7° etbi. In deo aūt nō ponimus motum.ergo ⁊c. ¶ ℙ.ꝑm Magistrū:si deus frueret nobis:egeret nobis:sed de° nō eget aliquo.ergo deus non fruitur.

In cōtrariuz est:q: dī.12.meta. q̄ intelligere est voluptuosiz q̄ cōsecūdū.

I K L M N O P Q

Notā ois⁊ ter vti ⁊ frui.

Ad q.ꝑm alios.

Modus q̄ ꝓpius.

Elide difficultates istorum duoq; ac.

3° ꝑm.

L.14.

T.cō.39.

Ibidem dī q̄ nec de eternis nec de illis q̄ fiūt a nā ⁊ nec de illis q̄ sunt a fortuna:nec de oib° opib° humanis cōsiliamur.

Ad est q̄ nō sit bon° aut malus:meritorie aut mortalis.

T.cō.24.

Et hoc capti illa distinctio q̄ frui negatiue est cū amat sic q̄ non refert. Et positiue cū amat sic q̄ refert ⁊ accepta tanq̄ vltim° finis q̄ sit cū nō solū nō refert sed aliq̄ refert.

A nez intellibilis ab intellu ⁊ vnionē ad ipm. vñ ⁊ ibidē cōcludit ꝙ intelligere ꝑmi est sūme voluptuosū: qz intelligibili maxime: vt sibiipsi maxime vnit: sed in maxima voluptuositate ꝓsistit fruitio. g. ⁊c.

Mā. vtrū in alia fruant. **Alterius** vi ꝙ isiata fruant. Nā fruitio est getatio appetit⁹: cum igit nāliā adepto fine sit cor appetitus quietatus. ergo fruunt.

In cōtrariū est: qz frui est rerū ordinabiliū ad beitudinē: iuxta illud Augu. de doc. chri. fruimur rebus que nos beatos facūt. g. ⁊c.

Mā. vtrū frui sit bruta. **Alterius** vi ꝙ fruant bruta. fm Aug. 83. q. qōne ꝑdcā. frui gdē cibo ⁊ q̄libet corporali voluptate nō adeo absurde estimant bruta.

In cōtrariū est: qz fm eundē. 10. de trinitis q fruit vtit. Sz irrōnabilia non vtunt: vt dī. 83. q. qōne dicta. g. ⁊c.

B

Mā. vtrū frui sit peccōres. **Alterius** vi ꝙ fruāt pctōres: qz fm Aug. frui vtē dis ē pcti ⁊ vti fruēdis: cū ḡ ptigat peccatores peccare fm dcā gīa pctōr. g. pctōres fruent.

In cōtrariū est: qz frui dīc felicitatē vl ordinez ad ipsa: fm pctōres nō sūt felices: nec ad felicitatē se ordināt. g. ⁊c.

Mā. vtrū frui sit tale. **Alterius** vī ꝙ iusti in via nō fruantur. nam fm Aug. 10. de trin. frui est vti cū gaudio: non adhuc spei sed iam rei.

In contrariū est: qz frui est amore inherere alicui ꝓpter se: sed hoc faciunt boni viatores: qz inherent deo ꝓpter se. g. ⁊c.

Rñdeo dōm ꝙ fm Aug. in lib. ꝓfes. sicut pōdus in corpib⁹: sic est amor in spiritib⁹: vñ ipse docebat amor meus pondus meū: eo feror: quocūq; feror, nisi vidēm⁹ corpa p sua pōdera ad locū suū tendere ⁊ ibi gescere: sic ⁊ spūs p amorē in finē suū tendūt ⁊ ibi gescūt: ⁊ iō possum⁹ log de gete spūū p amorē: sic log-
C mur de gete corpor. p pōdera. videm⁹ aūt aliqō corp⁹ ponderosiū gescē ꝓpe ꝓfecte: ⁊ ꝑmo sic ipsa terra que imobilit collocata est in loco suo. Aliqua aūt gescunt: qz in terra fūt sic corpa mixta: vbi dñat terra: ⁊ talia non gescūt ꝑmo: qz gen cor est in eo ꝙ initū corpi actualit imobili: vt terre: igit terra gescit p: mixta vo: qz sunt in terra nō gescūt p: gescūt tñ ꝓfecte: si ꝓfecte adherēt imobili actualit: gescūt ꝓpe: qz nō monet sic adherētia.

Hoc ſ dicit: qz aliq̄ ꝓcs terre ſ actualiter fiat imobiles: ꝑtēnaliter tñ ſi mobiles: aliq̄ aūt ſic ſunt actualiter imobiles ꝙ nullo modo mobiles vt ꝑtes centrales.

Aliqñ corp⁹ gūe nō gescit ꝓfecte: vt si nō ꝓfecte adhereat imobili: aliqñ nō gescit ꝓpe: vt qz mouet p accīes vt cū adheret mobili: vt bō in naui exīs cū p se nō moueat: sed ꝙ p se gescat: et qz mouet p accīes: p accīs nō gescit. Bruta g. adherētia mobilib⁹ nō gescūt ꝓpe: adherētia imobilib⁹ ipfecte: ⁊ si gescāt ꝓpe nō gescūt plene. Adherētia ꝓfecte: ⁊ si gescāt ꝓpe ⁊ plene ⁊ per se nō gescūt p: qz nō gescūt pp se: sz qz adherēt alij. Immobile aūt cui inherētia alia gescūt: gescit p per se: ꝓpe ⁊ ꝓfecte. Et ad silitudinē corpor gūū q̄druplr sic acceptor sunt q̄uor modi spūū: qz qdā spūs est diuin⁹: qdā sunt spūs beator: qdā sunt spūs viator vere: qdā sunt spūs pctōr ⁊ pecor. Spūs diuin⁹ est illud bo⁹ imobile: cui spūs inuētes gescūt: ⁊ ipe gescit p: qz nō per aliud: sz pp seipz gescit p se: qz in se bs vñ gescat: vt bonitatē ꝓpriā
T. cō. 4. gescit ꝓfecte: qz perfecte ꝑtinet sub p. naz fm ꝓbm 2° meta. qō est p tale est maxie tale: gescit ꝓpe: qz nō mo-
T. cō. 28. L. 14. uet p accīes: qz vt ꝓbat 8° phy. nec mouet p se nec per accīes: nec ab intra: pp qō bñ dcm est de deo. 7. etb. Qz si alic⁹ nā simplex sinsemp ei⁹ actio eadē delectabilissima erit: vñ ibi ꝓcludit: pp qō de⁹ sp vna ⁊ simplici gaudet delectatiōe: beati. n. sibi inētes quiescūt p se: qz nō mouent p amorē in bonitatē excellentiorē; ⁊ gescūt ꝓfecte: qz sz cor ꝓpter ꝓfecte ei adherēt: gescunt ꝓpe: qz nō adherēt bono mobili. Scti in via min⁹ de gete ptipāt: qz sz gescāt p se: qz nō tendūt in aliud bo⁹ finaliter. ⁊ ꝓpe: qz bo⁹ in qō tendūt est imobile: vñ nō gescūt perfecte: qz ꝓfecte ipz nō possident. Pctōres aūt ⁊ bruta que eodē mō fruūtur ponētes finē suū in bono mobili: nec gescūt ꝓfecte: qz in mobili nō est ꝓfecta ges. nec gescūt ꝓpe: qz nō adherēt incōmutabili bono. Et iō ipropē cōcedunt frui inq̄tū adherēt bono qō nō referunt in aliud bonū: ⁊ qz fruitio iportat getationē: vt patuit post fruitionē dīnā fruīt beat plene ⁊ ꝓpe: boni viatores ꝓpe: sz nō plene: bruta ⁊ pctōres neq; ꝓprie nec plene.

E

Quiescit ꝙ se sz nō ꝓpe: nec qz ꝓfecte qui ſ. ita ſui appetunt illo que fruūtur.

Ad primū dōs ꝙ delectatio nō est gīatio neq; mot⁹: ⁊ ꝓbatio ad B bita in 7° ctb. nō est ꝓbatio ꝓbi: sz a ꝑbo iprobata. ¶ Ad 2m dōm ꝙ auctoritas Magri nō tz: nisi qñ fruēs ⁊ fruibile dīnt per essentiā: qō nō est reprire in deo re⁹ bonitas sue q̄ fruīt. L. 14.

Ad illud de inaiatis dōm ꝙ ad fruitionē nō requirit solū quietatio: sz cognitio ⁊ delectatio: vt patuit q̄ inaiatis nō ꝓueniūt oēs aie rōnes ꝓcedunt vsq; finē ⁊ solunt p dicta in ꝓncipali soōne.

F

¶ Utrum deus vtatur aliquo. Questio. II.

¶ Ad est vtrum deus referat aliqd in finem vel aliqui inhereat amore non propter se sed propter aliud.

Vltimo querit de vtibus. Et vī ꝙ de⁹ non vtat aliq̄: qz vtimur bus p quae ad beitudinez iuuamur: vt dī in ꝑ de doc. chīa. sz de⁹ paulis iuuat. ergo ⁊c.

¶ P. Uti est referre aliquid in finez: vt dicitur. 10. de trini. sz referre videt importare discursū: deus nō discurrit in intelligendo. ergo ⁊c.

In cōtrariū est Magr in lra q dicit ꝙ si de⁹ nō vteret: nec fruerē nobis: nō diligeret nos: sz nos diligit ⁊ nō fruit. g. vtit.

G

Mā. vtrū deus fruatur.

Alterius vī ꝙ bī nō vtant: qz p vtilia ꝓsequimur finē: igit se bñt q̄si via ⁊ finis se bz q̄si termin⁹: sz adepto termio cessat via. g. cū fruāt nō vtūt.

Jo cōtrariū est: qz vti est assumē aliqd in facultatem voluntatis: sed maxie beati hoc habebunt: qz fm beneplacitū voluntatis mē bra ⁊ potentie alc eis obedient. g. vtentur.

Rñdeo dōs ꝙ vti est assumē aliqd in facultatē voluntatis: ⁊ B p relōnē ad bonū⁽ᶜˢ⁾ dīnā ⁊ debite: qz si alr fieret nō eēt vsus sz abusus: vt vult Augu. 83. q. qōne. 33. Assumē ät aliqd pp bonū⁽ᶜˢ⁾ pōt eē 3r. vel pp bonū⁽ᶜˢ⁾ dīnā cōicādaz. vel pp eā ꝓdaz. vel pp ipsaz ꝓfectā brīdā ⁊ possidēdā. Pprio mō vtit ipse de⁹ oib⁹ q̄ sūt pp bonū⁽ᶜˢ⁾ suā nō ꝓdaz: qz eā bz: sz tribuēdaz: qz eā oib⁹ largit. Sc̄do mō vtunt viatores. nā vtunt reb⁹ vt dīnā bonū⁽ᶜˢ⁾ ꝓsequāt. Et istā dīnaz iter vsus viator ⁊ vsus dīnū tangit Magr in lra. d. Ille nōn miserēt vt se ꝑfruamur: igit vtit nob: nōn miserēdo vt nob suā bonitatē in fruitione tribuat. ⁊ postea subdit. nos vo inuicez nōn miseremur vt illo fruamur: ⁊ iō viatores vtūt reb⁹ pp vtilitatē ꝓpriā ⁊ bonitatē dīnā. Deus aūt mō ꝑtio vtitur nobis pp bonitatē ꝓpriā ⁊ vtilitatem nostram. Uerēdo nobis de⁹ pp bonitatē suaz: triplex nobis ꝓferē vtilitas siue bonitas: vt Magr tāgit. Pprio q̄tū ad bona nāe: ⁊ q̄tū ad B dīc: qz bon⁹ est: sum⁹. 2° q̄tū ad opa misericordie: ⁊ q̄tū ad B dicit: nostri miserēt vt se ꝑfruamur. 3° q̄tū ad opa iustitie: ⁊ q̄tū ad hoc subdit: porro etiam qz iustus est: nō impune mali sumus: ⁊ inquātuz nō impune mali sumus: ⁊ per penam retrahimur bonitatē vite ꝓsequimur. Propter bonitatē dei possidēdaz: qō fuit 3° dictū vtunt bti. Nā sz ipsaz bonitatē dī-

H

I

uiná habeãt: vnuñ tñ reb⁹ referẽdo eas in dinaz bonitatẽ. Naz si res assumptas in facultatẽ volũtatis ad diuiná bonitatẽ nõ referẽt a fruitõe cessarẽt: t ió boc qõ dico: pp: saltez dicit cãm sine qua nõ. Naz sine tali relatione rerũ assumptaz in facultatẽ volũtatis in fruitõe durare nõ possent: qz nõ uterent rebus sed abuterent: t fruitio secum abusum nõ compatit.

Ad primũ dõm q illud vti est viatoꝛ. vñ bene arguit q nõ vnt dc⁹ vt viatoꝛes: sed nõ q nullo mõ vnt. ¶ Ad ᵗᵐ dõz q sic dc⁹ cogscẽdo se: cogscit oia t sine discursu ita volẽdo bonitᵗᶻ suã vult alia t sine discursu: t qõ dr referre dic discursum: nõ est vex de nctate: qz sit aliqd pt ferri in relatuz t in finẽ.

K

Ad illud de beatis dõm q adepto termio cessat via: qz cẽ in termino nõ cõpatit secũ cẽ in via. Sed si cõpateret nõ esset neẽe cessare: t ió vsus istoꝛ: que non cõpatunt secũ fruitionẽ: t vsus maloꝛ pene t taliuz cessabit in pria: nõ tñ vsus simplr. Sicut ponit exẽpluz: qz lz accñtia sint via ad cogscẽdã subaz: qz ꝓferũt magnã ptẽ ad cognoscẽduz qõqdest: vt dr in ꝓmo de aia: nõ tñ habita cognitiõe substãtie cessat cognitio accñtium: sed augmẽtatur.

Ad ꝓmo quer: qz dicit rem ꝺ signũ: sed ips signũ est res: vt dr in lra. ¶ Itẽ res est cõius cũ signum: lz spãle nõ duidit ꝺ cõe: nec idez ꝺ sepm. g rẽ. ¶ Rñdeo dõz q lz res accepta large sit idẽ qõ sigñ: tñ si ꝺbat ad signandũ soluz ea quoꝝ vsus nõ est in signando: tũc nec ẽ cõe ad signũ: nec idẽ qõ signũ. Uel possum⁹ dic q nõ est diuisio realis: lz est diuisio rõnis: t tũc nõ est incõueniẽs idẽ cẽ rez t signũ diuersis rõnib⁹. ꝓma tñ magis est fz itẽtiones Magri: qz alr dcter^ntᵉ de reb⁹. alr de signis.

¶ Itẽ dicit se pus velle determiⁿᵗ de rebus cũ de signis. ¶ Sed ꝺ per signũ deuenimus in cognez rez. g tenet ordinẽ ꝺtiũ. Dõm q verum est: si essent signa illaꝝ rerum: dc gb⁹ dcter^ntᵉ. Uel possumus dic q nõ est idem modus addiscẽdi rez: t tradendi doctrinã rerus.

L

¶ Itez dicit nos cẽ in medio inter vtibilia t fruibilia. g vtilia tenẽt locũ infiniti. Sed cuz vtutes inter vtibilia cõputenẽ. g vtutes sunt bona infima t miniaꝛ⁹ ꝺtiũ dicit Aug. qz dicit ea bona maxia. ¶ Dõm q cõparatio Aug. cũ dicit: q vtutes sunt bona maxia ẽt reⁿ eoꝝ q̃ sunt in nobis t reⁿ bonoꝝ pficientiũ nos vel adminicu lantiũ nobis. Uirtutes sunt potissime perfectiões. Uel possum⁹ dic q lz in gñe pfectionũ: pfectio sit nobilioꝛ pfectibili: vt accñs subo in gñe entiũ ẽ magis ens cũ accñs: lz magis ei nõ cõpetat nomẽ pfectois: t ió vno⁹ nos sum⁹ supra vutes: t alio⁹ vutes sunt supra nos. Soluit t alr: qz reⁿ re critudis vite est vt⁹ maxᵐ bonũ: po⁹ nãlis est meᵐ: res alie sunt minima reⁿ bntudinis: btificãs est sũmũ pticipãs: bntudinẽ est mediuz: vt⁹ p qõ puenit est minimũ.

M

¶ Itẽ distinguit fruẽs t vtens a fruibili t vtibili. Sed ipm fruẽs t vtens vt bõ est vtibilis. ergo male. Dõz q nõ est distinctio fm rem: sed fm rõnem.

¶ Itẽ diffinit vti per vsuz dicẽs: vti est qõ invsuz venerit. Sed cũ verũqz dicat actũ t actᵘ nõ notificet p actũ: g rẽ. ¶ Dõm q totũ illõ qõ in vsuz venerit ponit pro obto: siue p vtibili: t ita notificat actᵘ p obz: nõ p actũ.

¶ Itẽ dat diuersas diffões de frui t vti. Sz vnius rei vnicũ est cẽ. g t vna diffinitio. ¶ Dõm q fm vnũ modum vna est notificatio rei: lz diuersos diuersimode. si vna nõ ꝓtineat oẽs modos: t ió in 8° meta. comẽdant diffinitiones ꝺs recipiebat Aristomenes q̃ dabant fm oẽs cãs: vñ dicte diffões dant diuersimode. Diffões de frui sic dint. naz in fruitione est. ꝯ. ꝓsiderare: actũ: obm: finẽ: po⁹: delectationem. Quãtz ad ꝑ⁹ tria dat ꝑ: frui est amoze inherere cũ. ad actũ. Alicui rei cũ. ad obz. propter scipm cũ. ad finẽ. Scõa dat p po⁹: cũ dicit: fruimur cognitis in gb⁹ volũtas rẽ. Terna dat quãtũ ad delectationẽ. s. frui est vti cũ gaudio. Silr distinguit diffões de vti. Naz ꝑ⁹ diffinitio diffinit vti viatoꝛ: qz ipsi vnt vt obtineant illud quo fruendus est. Scõa se extẽdit ad cõprehẽsores: cũ dr: vtimur eis: q̃ ad illud referimus rẽ. Tertia se extẽdit ad vti diuinũ t etiaz ad fruitionem: cum dr: vti est assumere rẽ.

¶ Itẽ dicit tollerabilius sustinemus peregrinationẽ nostraz: quia in hac vita fruimur per speculuz. ¶ Cõtra. spes que differt affligit alaz. ¶ Dõm q rõne qua nõ habem⁹ cõplere beatitudinẽ affligimur: rõne q̃ aliqd de ea gustamus tolerabilius sustinemus.

O

¶ Itẽ qz dicit de⁹ bon⁹ est: sumus. ¶ Cõtra. Boe. in li: de hebdomadib⁹: vult q si intellecta de⁹ t nõ intellecta bon⁹ entia essent: lz nõ ẽnt bona. g a bonitate dina est bonitas in creaturis: t ab entᵗᵉ cnitas. ¶ Dõm q de⁹ est in gñe cãe formalis reⁿ entiuz: t in gñe cãe finalis: t inquãtuz est cã formalis oium exẽplaris p bonitatẽ est cã bonoꝝ: t per pulchritudinẽ pulchroꝝ: t fm istũ modus logt Boe. inquãtuz est cã finalis pp bonitatẽ suaz sunt oia: t qũ ad B dictũ est: qz bonus est sumus.

¶ Itẽ dicit qa inquãtuz sum⁹ boni sum⁹. g bonus t ens sunt synonyma: qõ nõ est vex. ¶ Dõz q B qõ dico in qũ: ꝺ pp vnitatẽ rei: nõ pp vnitatẽ rõnis: qz p eandẽ rez bẽmus eẽ t bonũ eẽ t alio t alio mõ: vel fz q aliqui dicũt boc dcñ est pp cõuertibilitatẽ suppositoꝝ: qz bonum t ens cõuertunt in suppositis.

P

¶ De mysterio trinitatis t vnitatis. Di. II.

Hec itaqz vera ac pia fide tenẽdũ est: q trinitas sit vnus t solus ver⁹ deus: vt ait Augu. in ꝓmo libro de trini. s. pr̃ t filius t spũssanctus. Et hec trinitas vni⁹ eiusdemqz substãtie vel essentie dr: creditt t intelligit: que est sũmũ bonuz: qõ purgatissimis mentib⁹ cernit. Mentis enim humane acies inualida: in taz excellẽti luce nõ figit: nisi per iustitiã fidei emũdet. Idẽ in libro rectracta. Non approbo qõ in oratõe dixi. Deus q nõ nisi mundos verũ scire voluisti. Rñderi. n. põt multos etiaz nõ mundos multa scire vera. De hac re ergo summa t excellentissima cũ modestia t timoze agẽduz est: t attentissimis auribus atqz deuotis audiendum: vbi querit vnitas trinitatis pr̃is. s. t filij t spũssancti: qz nec periculosi⁹ alicubi errat: nec laboriosius aliqd querit: nec fructuosi⁹ aliqd inuenit. Proinde ois qui audit t legit ea q̃ de ineffabili t iaccessibili luce diuinitatis dicunt: studeat imitari atqz seruare: qõ venerabilis doctoꝛ Augu. in primo libro de trinitate de seipso ait. Nõ pigebit me ingt siqbi

Q

N

In fruitione quaq; sunt ꝑsideranda q̃ tanguntur in triplici actᵘ diffões.

Ad põt dici q duplex est discursus: naꝰ t intellõ: de⁹ nõ discurrit ex pte intellõ sed nãe: qz nosci q põ est rũbilio: qz est aial rationalis discursibile referẽdo illõ ga: in istõ: pp quid.

A bẽsito q̃rere: nec pudebit sicubi erro discere. Quisquis ergo audit hoc vel legit: vbi pariter certus est: pgat mecũ: vbi pariter hesitat: querat mecũ: vbi errorez suũ cog̃scit: redeat ad me: vbi mecũ: reuocet me. Ita ingrediamur simul charitatis viaz rendẽtes ad eũ: de quo dictũ est. Querite faciem eius semp.

¶ Que fuerit intẽtio scribentiũ de trinitate.

Omnes aũt catholici tractatores: vt in eodez primo lib. Augustinus ait. Qui de trinitate que dẽ est scripserũt: hoc intẽderunt ꝑm scripturas docere: q̃ pater ⁊ filius ⁊ spũssanctus vnꝰ sint substãtie ⁊ inseparabili eq̃litate vnꝰ sint deꝰ.

B Augu. in lib. retractationũ: vbi dixi de pr̃e ⁊ filio qui gignit ⁊ quẽ gignit vnũ est: dicẽduz fuit vnũ sunt sicut ipsa veritas apte logr̃ dicens. Ego ⁊ pr̃ vnuz sumus: vt sit vnitas in essentia: ⁊ pluralitas in psonis. Ideoq̃ non sunt tres dy: sed vnus deꝰ: iz pater filiuz genuerit: ⁊ ideo filiꝰ nó sit q̃ pater est: filiusq̃ a patre sit genitꝰ: ⁊ ideo pr̃ nó sit q̃ filiꝰ est: ⁊ spũsanctꝰ nec pr̃ sit nec filius: sed trĩ pr̃is ⁊ filij: spũs vtriq̃ coeq̃lis: ⁊ ad trinitat ptinẽs vnitatẽ. Teneamꝰ ꝗ patrẽ ⁊ filiũ ⁊ spñscñ vnũ esse nãlr deũ: vt ait Augu. in lib. de fide ad Petrũ. Neq̃ tñ ipm pr̃em eẽ qui filiꝰ est: nec filiuz ipm esse qui pr̃ est: nec spñscñ ipz

C esse qui pater est aut filius. Una est enim patris ⁊ filij ⁊ spũssancti essentia: quã greci homosion vocãt: in qua nó est aliud pr̃: aliud filius: aliud spũscũs: q̃uis sit psonalr alius pater: alius filius: alius spiritussanctus.

¶ Quis ordo sit ꝑuãdus cũ de trinitate agit.

Ceterum vt in primo libro de trinitate Aug. docet primũ ꝑm auctes sanctaz scripturaz: vtrum fides ita se habeat demõstrãduz est. Deinde aduersus garrulos rõcinatores clatiores magis q̃ capaciores rõnibꝰ catholicis ⁊ filitudinibꝰ cõgruis ad defensionẽ ⁊ assertionẽ fidei vtẽdũ

D est: vt corr̃ ingsitionibꝰ satisfactẽres: mãsuetos plenꝰ instruamꝰ: ⁊ illi si nequerint inuenire qd q̃rit: de suis mentibꝰ potiꝰ q̃ de ipsa veritate: vel de nr̃a dissertiõe cõqueraẽ.

¶ Testimonia sanctoz de trinitate.

Proponamus ergo in medium veteꝛ ac noui testamenti auctoritates qbꝰ dine vnitatis atq̃ trinitatis veritas demonstreẽ: ac primũ ipsa legis exordia occurrant. Vbi Moyses ait. Audi Israel: dñs deꝰ tuus deꝰ vnus est. Itẽ. B

Ego sum dñs deꝰ tuus qui eduxi te de terra egypti: nó erũt tibi alij dij ꝓter me. Ecce hic significauit vnitatẽ dine nãe. Deꝰ. n. ⁊ dñs: vt ait Ambro. in prio lib. de trini. nomen est nãe: nomẽ est ptãis. Itẽ alibi deꝰ loquẽs ad Moysen ait. Ego sum q̃ sum: ⁊ si q̃fierint nomen meum: vade ⁊ dic eis. Qui est misit me ad vos. Dicẽs. n. Ego sum: nó nos sumꝰ: ⁊ q̃ est nó q̃ sumus: aptissime declarauit vnũ solum deũ eẽ. In cantico ẽt Exodi legit. Dñs oipotẽs nomẽ eiꝰ. Nõ ait dñi: vnitatẽ volẽs significare. Personaz quoq̃ pluralitatez ⁊ nature vnitatẽ simul ostẽdit dñs in Gen. dicẽs. Faciamus boiez ad imaginẽ ⁊ filitudinez nostrã. Dicens. n. faciamus ⁊ nr̃az: pluralitatẽ psonaz ostendit. dicẽs vo imaginez vnitatẽ essentie. Ait. n. dicit Aug. in libro de fide ad Petruz. Si in illa nã patris ⁊ filij ⁊ spũssci vna esset trĩ psona: nõ diceret faciamus boiez ad imaginẽ ⁊ filitudinẽ nostraz. Cum enim dicit. Ad imaginẽ: ostendit vnaz naturã esse: ad cuius imaginẽ hõ fieret: cum vo dicit: nostrã: ostendit eundem deum nó vnã: sed plures esse personas. F

¶ Aperte ostendit q̃ nec solitudo nec diuersitas nec singularitas ibi est sed similitudo.

Hylarius quoq̃ in libro 3° de trini. dicẽ bis vbis significari: q̃ in trinitate nec diuersitas est: nec singularitas vl solitudo: sed filitudo ⁊ pluralitas siue distinctio. Ait enim sic. Qui dixit. Faciamus boiez ad imaginẽ ⁊ filitudinẽ nostrã: insicẽ esse sui filios in eo q̃ dicit imaginẽ ⁊ filitudinẽ nostrã ostẽdit. Imago enim sola nõ est: ⁊ filitudo nõ sibi est: neq̃ diuersitatẽ duobꝰ admiscẽri alteriꝰ ad alterum filitudo permittit. Itẽ idem in 4° lib. Absolutus voluit intelligi significationẽ banc nõ ad se esse referẽdaz tñ: dicẽdo faciamus bominẽ ad imaginẽ ⁊ filitudinẽ nostrã. Profitio enim cõsortij sustulit intelligẽtiaz singularitatis: quia cõsortiuz aliq̃ nec potest esse sibiipsi solitario: neq̃ rursum solitudo solitarij recipit faciamus: neq̃ quisq̃ alieno a se loquit nostram. Uterq̃ ergo sermo. s. faciamus ⁊ nostrã: vt solitariũ eundemq̃ nó patiẽ: ita neq̃ diuersum a se alienũq̃ significat. Solitario conuenit faciam ⁊ meam. Non solitario vo cõuenit dicere: faciamus ⁊ nostrã: vterq̃ sermo vt nó solitarium tñz. G H

J ita neqz differentē esse vel diuersuz eē significat. Nobis quoqz nec solitarius nec diuersus est ꝓfitendus. Ita ergo deus ad cōez sibi cuz deo imaginē candēqz similitudinē boiez reperiē operari: vt nec significatio efficiētis admittat intelligentiā solitudinis: nec opatio cōstituta ad eandez imaginē vel silitudinem patiaē diuersitatē diuinitatis. In his verbis Hylarius pluralitatē personaz voluit intelligi noie cōsortij: atqz cōsignificauit noie consortij vel pluralitatis nō poni aliqd sz remoueri. Pluralitas enim vel ꝓsortiū psonaz cū dicit: solitudo vel singularitas negaē: cū dicimus plures esse psonas: significam⁹ q nō K est vna sola. Idco Hylarius volēs ista subtiliter z sane intelligi: ait. Professio cōsortij sustulit intelligētiaz singularitatis. Nō dicit posuit aliqd. Ita ēt cū dicimus tres psonas: singularitatez z solitudinē tollim⁹. Et q pr nō est solus: nec filius est solus: nec spūssanctus est solus: significamus q nec pr tm̄ est z filius: nec pater tm̄ z spūssanct⁹: nec filius tm̄ z spūssanctus. De hoc aūt in sequēti plenius ageē vbi etiā ꝑm qd similes dicanē tres psone: z vtrum aliquo modo sit ibi diuersitas vel differentia ostendeē.

C Ad idem quod ceperat redit vt alias auctoritates supponat.

L Nunc vo ad ꝓposituz redeamus: z ad ostendenduz psonarum pluralitatē atqz essentie diuine vnitatē alias sanctoz auctes inducamus. Moyses dicit. In principio creauit de⁹ celaz z terrā: p deū figuicās patrē: per principiū filiū. Et pro eo q apud nos de⁹ dicit: hebraica veritas habz beloym: qō est plurale but⁹ singularis qō est bel. Qō ergo nō est dictū bel qō est deus: sz beloym qō interpretari pōt dij siue iudices: ad pluralitatē psonarū referē. Ad quā ēt illō attinere vī: q diabolus per serpentem dixit. M Eritis sicut dij. Pro quo in hebraico habeē beloym. Ac si diceret. Eritis sicut diue psone. Ille etiā maximus ꝓphetaz z regū Dauid: qui suā ceteris ꝑfert intelligētiaz dicēs. Sup senes intellexi: vnitatē diuine nāe ostēdens: ait. Dñs nomen est illi: non dicit dñi. Alibi etiā eiusdez vnitatē z eternitatē simul ostendens: ait ex psona dei. Israel si me audieris nō erit in te deus recēs. Neqz adorabis deū alienū. Aliud boz vt dicit Amb. in primo lib. de trini. significat eternitatē. Aliō vnitatē substātie indifferētis: vt neqz posterioꝛem patre: neqz alterius diuinitatis filiuz vel spūsctū esse credamus. Nam si pr̄e posterioꝛ est filius vel spūssanct⁹: recens est: z si vnius nō est diuinitatis: alienus est. Sed nec posterioꝛ est: q: recens nō est: nec alien⁹: q: ex patre natus est fili⁹: ex patre ꝓcedit spīritussanct⁹. Alibi quoqz distinctionz psonarum insinuās: ait. Verbo domini celi firmati sunt: z spiritu oris eius oia virt⁹ eoꝛ: alibi etiā ait. Bñdicat nos deus de⁹ noster. Bñdicat nos de⁹: z metuant eū oēs fines terre. Trina.n. ꝓfessio dei: trinitatez exprimit psonarū: vnitatē vo essentie aperit cuz singulariter subiungit eū. Esaias quoqz dicit se audisse serapbin clamātia. Sanctus sctūs sanctus dñs deus. Per hoc q dicit ter sanctus: trinitatez significat. Per hoc q subdit: dñs deus: vnitatē essentie. Dauid quoqz eternā filij generationez aperte insinuat ex persona filij dicēs. Dñs dixit ad me. Filius meus es tu ego hodie genui te. De hac gnōne ineffabili Esaias ait. Generationē eius quis enarrabit. In lib. quoqz Sap̄. eternitas filij cum patre monstraē: vbi sapia ita loquit. Dominus possedit me ab initio viaz suarū anteq̄ quicq̄ faceret a principio: ab eterno ordiata sum anteq̄ terra fieret: nec duz erant abyssi: P z ego iam cōcepta eram: nec duz fontes: nec dum montes aut colles: z ego parturiebar: adhuc terraz nō fecerat: z cardines orbis terre: qñ ꝓparabat celos aderam: qñ appēdebat fundamēta terre cum eo eram cuncta cōponens: z delectabar p singulos dies ludēs coraz eo. Ecce apertū de eterna genitura testimoniū: quo ipsa sapia perbibet se añ mūdum cōceptaz esse z parturiri. i. genitam: z apud patrē eternaliter exīstere. Ipsa etiaz alibi ait. Ego ex ore altissimi prodij primogenita ante oēz creaturā. Adicbeas quoqz ꝓpbeta eternaz verbi generationē z temporalem ex Maria sil insinuauit: dicēs. Et tu bethleem ephrata puulus es in milib⁹ iuda: ex te egredieē qui sit domiator in israel: z egressus ei⁹ ab initio a diebus eternitatis. Q

C Specialia testimonia de spiritusancto.

De spritusancto etiā exp̄ssa documenta in veteri testamēto habem⁹. In Gen̄. enim legit. Spūs dñi ferebatur super aquas: z Dauid dicit. Quo ibo a spiritu tuo. In libro Sap̄.

A dicit spūssanctus discipline effugiet fictum: benignꝰ enim est spūs sapientie. Esa. quoq; ait. Spiritus domini super me.

¶ De testimonijs noui testamenti.

Hunc ꝙ post testimonia veteris testamēti: de fide sancte trinitatis ⁊ vnitatis ad noui testamēti auctoritates accedamus: vt in medio duū aialiuꝫ. i. testamentoꝝ: cognoscaf veritas: ⁊ forcipe de altari sumaf calculus quo tanganf oīa fideliū. Dño itaq; cbō vnitatē diuine essentie ac psonarū trinitatez: apte insinuat dicēs aplis. Ite baptizate oēs gentes in noie pris ⁊ filij ⁊ spūssancti. In noie vtiq; ait. vt Ambro. ait in primo li. de tri. nō in noibꝰ: vt vnitas ēntie ostēdaf: per noia tria que supposuit: tres eē psonas declarauit. Ipse etiā ait. Ego ⁊ pr̄ vnuꝫ sumus. vnū dixit: vt ait Ambro. in eodez: ne fiat discretio ptātis nāe. Et addidit. sumꝰ: vt pr̄es filiūq; cognoscas. s. vt pfectus pr̄ filiuꝫ pfectū genuisse credaf: ⁊ q̄ pr̄ ⁊ filius vnuꝫ sint: non ꝓfusione psone: sed vnitate nature. Joannes quoq; in epla canonica ait. Tres sunt qui testimoniū pbibēt in celo: pr̄: ꝙbū: ⁊ spūssanctꝰ: ⁊ hi tres vnū sunt. Ipse etiā in initio euāgelij sui ait. In pncipio erat ꝙbuꝫ: ⁊ ꝙbuꝫ erat apud deū: ⁊ deꝰ erat ꝙbuꝫ. vbi aperte ostēdit filiū semper ⁊ eternaliꝫ fuisse apud patrē: vt aliū apud aliuꝫ. Aplis quoq; apte trinitatē distinguit dicēs. Misit deꝰ spiritū filij sui in corda nra. ⁊ alibi. Si spūs eiꝰ qui suscitauit iesuꝫ habitat in nobis ⁊c. Iteꝫ alibi trinitatē atq; vnitatē euidētissime cōmēdat dicēs. Om̄ ex ipso ⁊ p ipm̄ ⁊ in ipso sūt oīa: ipsi glia. Ex ipso ait: vt Aug. in libro de trini. ait: ꝓpter patrē: per ipm̄ dicit. pp filiū: in ipso. ꝓpter spm̄ scm̄. Per hoc ꝙ non ait ex ipsis: per ipsos ⁊ in ipsis. nec ait ipsis glia sꝫ ipsi. insinuauit hāc trinitatē vnū deuꝫ esse: ꝫ q̄ singule pene syllabe noui testamēti: hāc ineffabilis vnitatis atq; trinitatis veritatez cōcorditer insinuant: inductioni testimoniorū sup hac re supsedeamus: ⁊ rōnibus: cū gruisq; similitudinibꝰ ita esse: put infirmitas nostra valet: ostendamus.

B

C

D

Postq̄ Magister in quadā vsitate tetigit oium q̄tuor librorū mām. Hic incipit exequi ꝫm ordinē pretaxatus. Et diuidit pris opus in ptes duas. Quia ꝓ determinat de rebꝰ. Scdo de signis. zª ibi in pncipio quarti. ⌊ Samaritanus enim. ⌋ Prima ps diuidit in ptes tres: q̄ res vt habituꝫ est tripliꝫ diuiduntf. Quia quedaꝫ sunt gbꝰ fruēduꝫ est vt tres psone. Quedam gbꝰ vtēduꝫ est vt creature. Quedaꝫ aūt que fruūtur ⁊ vtunf vt deus bō: ⁊ quelibet rōnalis vel intellualis creatura. Et ideo pmo determinat de fruibilibꝰ: vt in pmo libro. Scdo de vtilibꝰ: vt de creaturis: ⁊ bō in scdo. Tertio de fruētibꝰ ⁊ vtentibꝰ: ⁊ hoc de 3º libro. Determinaf enim ibi de deo reparāte: siue de vbo incarnato ⁊ hoīe tēperato quo oēs deꝰ ⁊ bō fruūntur ⁊ vtunf. Scda pars incipit ibi in pnº scdi. ⌊ Creatione rer̄. ⌋ zª ibi in pnº tertij. ⌊ Cuꝫ ḡ venit. ⌋ Primꝰ liber diuidit in duas ptes. Quia pmo determinat de fruibilibꝰ: vt de deo trino ⁊ vno. Scdo cōtinuat se ad scdm libꝝ. zª ibi circa finez pmi. ⌊ Que ad mysterū diuine ⁊c. ⌋ Circa pm̄ duo facit. Primo enim ostēdit qualis debeat eē auditor buiº scie. Scdo tangit ea q̄ determinare vult in hoc pmo lib. ibi ⌊ Oēs aūt catholici. ⌋ Auditor buiº scie tria dz hīe. Primo in se dz esse mūdus. Scdo in cōparatiōe ad sciaz istam dz eē antēº modestus ⁊ timidus. Tertio in cōparatiōe ad alios sciētes nō dz eē litigiosus ⁊ discolus: sed cōcors datiuꝰ ⁊ pformatiuꝰ. zª ibi ⌊ Hac igiſ. ⌋ 3ª ibi ⌊ Proinde ois. ⌋ Dicit ḡ q̄ auditor buiº scie in tanta re sicut est vnitas essentie ⁊ trinitas psonaꝝ dz esse purgatissimꝰ mēte: q̄ purgatꝰ dz esse in vitādo errores gentilinz: purgatior in suscipiendo veritatē fidei: purgatissimus in habendo nitorem conscientie.

¶ Tunc sequiſ illa pars ⌊ De hac igiſ. ⌋ In qua dicit auditorē huius scie debere esse attentū in audiendo. s. dcā sanctoꝝ: timidum quātuꝫ ad inuolitionē erroꝝ. Sꝫ modestum quātū ad superstitionē rōnis: q̄ in talibꝰ valde periculose erraf. ¶ Deinde cum dicit. ⌊ Proinde ois. ⌋ Ostendit auditorē buiº scie in cōparatiōe ad alios ōbere esse humilez nō superbū: q̄ humiliꝫ dz querere vbi dubitat: nec verecūdari discere.

¶ Tunc sequiſ illa pars ⌊ Omnes autem. ⌋ In qua tangit ea que in hoc primo determinare debet. Et tria facit. Primo innit ea. Secundo dat modum procedendi in sacra pagina. Tertio ꝫm modum procedendi datuꝫ exequiſ. zª ibi ⌊ Ceterū. ⌋ 3ª ibi ⌊ Proponamus. ⌋ Ea de gbus vult tractare in hoc pmo ad q̄tuor reducūtur: ad essentie vnitatē: ad psonaꝝ distinctionē: ad durationis eternitatē: ⁊ ad maiestatis eqlitatē durationis: ti eternitas sub eqlitate cōprehēdiſ. Nā ex eo q̄ filiº est coeternus patri: ei eqlis existit. Iteꝫ eqlitas in eternitate intelligiſ. Naꝫ ex eo q̄ filius est eqlis pri: ei coeternº existit. Ideo de tribus dictoꝝ quatuor mētionē facit: ⁊ pꝫ.

¶ Tunc segiſ illa ps ⌊ Ceterum. ⌋ In qua dat moduꝫ ꝫm quē dz pcedere thēs doctor: q̄ primo per auctē: scdo p rōnem: q̄ ꝓbat per Augu. ⁊ pꝫ. ¶ Deinde cum dicit. ⌊ Proponamus. ⌋ Exegiſ ꝫm pretaxatū moduꝫ. Prio per auctez. Scdo p rōnez. zª ibi ⌊ Aplis nāq; ⌋ in pnº distinctionis tertie. Circa pm̄ duo facit. Prio ostendit hoc per auctes veteris. ⁊. Scdo p auctes noui. zª ibi ⌊ Nūc post testamēta. ⌋ Circa pm̄ duo facit. Prio facit q̄ dictū est. Scdo spāliter adducit auctes de. s. s. ibi ⌊ De. s. s. ⌋ Circa pm̄ tria facit. Naꝫ vt dcm̄ est ea que determinanf in p lib. ad q̄tuor reducunf. s. ad vnitatē essentie: distōnez psonaꝝ: eqlitatē ⁊ eternitatē: ⁊ tertiū reducif ad quartū: q̄ eqlitas ad eternitatē: vel ecōuerso: ⁊ ideo tria facit. Prio enim determinat de vnitate essentie. Scdo superaddit psonarū distinctio. Tertio annectit durationis eternitatez in qua equalitas cōtinet. zª ibi ⌊ Personaꝝ. ⌋ 3ª ibi ⌊ Alibi etiā eiusdez. ⌋ pª pars pt. zª ps ⌊ Personaꝝ quoq;. ⌋ diuidit in. o. Quia ꝓ ꝓbat b ꝓ Aug. exponēte istā auctez. ⌊ Faciamꝰ hoiez ⁊c. ⌋ Naꝫ ꝓ b q̄ dicit ⌊ Faciamus. ⌋ intelligit pluralitas psonaf: cū dī. ⌊ Ad imaginē ⁊ filitudinez nram. ⌋ ostendit vnitas nāe. Scdo ibi ⌊ Hylarius. ⌋ ma

E

G

H

I nifestat hoc idē p Hylariū. Et duo facit. Quia p̄mo facē qđ dictū est. Scđo qz quodāmō digressionē fecerat: reuertitur ad ꝓpositū adducēdo auctes pbātes vnitatē essentie ⁊ trinitatem personaꝝ. Scđa ibi ⌊ Nūc ad ꝓpositum. ⌋ Circa p̄m tria facit. Primo adducit vnā expōnē eī: qz ex hoc qđ dicit. ⌊ Faciamus ad imaginē ⁊c. ⌋ ostēdit vnitas ⁊ distinctio: vnitas ex eo q̄ tres ꝓsone in diuinis sunt siles: distinctio: qz imago ⁊ similitudo excludit solitudinē. Scđa ibi ⌊ Item idem exponit ⌋ Alio modo per ⌊ Faciamus ⌋ intelligitur distinctio: ex eo q̄ subdit ⌊ Nostraꝝ ⌋ intelligit vnitas. Tertio ibi ⌊ In his verbis olbus. ⌋ cōcludit qđ significāt nōia numeralia in diuinis: qz remotionē nō positionē. Deinde cū dicit. ⌊ Nunc ad ꝓpositū. ⌋ redit ad ondendū vnitatē essentie ⁊ trinitatē ꝓsonaꝝ: ⁊ ps. ¶ Tunc sequit illa ps. ⌊ Alibi ēt. ⌋ in qua K annectit durationis eternitatē. Et duo facit. Primo annectit durationis eternitatē addendo multas auctes que ꝓtendunt vnitatē essentie ⁊ trinitatē ꝓsonaꝝ. Scđo ne aliqs crederet ꝓpter eternitatē quā hz filius cū patre ne ei cōpeteret gnātio rēporalis: ostēdit ei vtrāq; gnōnez cōpetere. ibi ⌊ Videas quoq; ꝓbeta. ⌋

¶ Tunc sequit illa ps. ⌊ De spū scō. ⌋ in qua de. ſ. ſ. specialr adduc auctes: ⁊ patēt. ¶ Tūc segt illa ps. ⌊ Nūc post. ⌋ in qua ꝓbat p̄dicta per auctes nouiter. Et tria facit. Primo ꝓbat vnitatē essentie ⁊ trinitatē ꝓsonaꝝ fil. Scđo annectit durationis eternitatē. Tertio excusat se a sufficiēti assignatiōe auctatū dicentiū vnitatē essentie ⁊ trinitatē personaꝝ: qz fere oēs sylabe no. ſ. hoc ꝓbāt ⁊ indicant. 2ª ibi ⌊ Ipse etiaz initio. ⌋ 3ª ibi ⌊ Sed qz sin gule. ⌋ ⁊ patent particule. Et in hoc terminat̄ sententia lectionis ⁊ distinctionis.

L ꝑn.ꝑ⁹ Sequerunt duo. Primo de vnitate essentie. Scđo de distinctione ꝓsonaꝝ: que duo Magister ꝓbat in lra. ¶ Circa p̄m ḡrunt tria. Primo an deus sit vnus in essentia. Scđo: vtrū in essentia ipsius sit pluralitas attributoꝝ. Tertio: vtrū illis attributis rideat aliqd in re.

¶ Utrum sit dare plures deos. ¶ Qō. I.

¶ Non querit: vtrū sint dare plures qui sint deus: qz constat q̄ sic fm hdem. Sed vtrum in eis pluribus plurificetur deitas. Deitas ipsa est natura qua melior cogit ri nequit.

Ben. in sum. ar. 25. q. 1. ⁊ 73. Et Tho. in sum. ꝓ ꝓma ꝑncl. ꝑ⁹. q. 3. 4. quib⁹ queri de vnitate dei. Et 3 Gen. lib. ꝑ⁹. c. 42. Et Petrus de Candia. 1. q. 1. ar⁹ 2⁹ plure. Et Jacobus de Viterbio in qōnibus de predicamētis distinct. 3. q. 3. egregie. Et Egidius in qōnibus de esse ⁊ essentia. q. ꝓma. ⁊ 2⁹ sen.

M Dprimū sic ꝓcedit. Ut q̄ sit dare plures deos. Nam in oi gñe est reperire vnū per essentiā: ⁊ multa per ꝑticipationē: qz semp ꝑticipatū ꝓcē supponit simplr. Sed nos videm⁹ diuersa gña ꝓfectionū: vt pulchritudinē ⁊ sapiam ⁊ bō. ḡ erit dare diuersa talia p essentiā. Sed oē tale hz rōnez dei: vt Proculus ꝓbat. ḡ fm dñisa gña entiū est dare diuersos ordines deoꝝ. ¶ Ꝑ. Quāto aliqd est magis fōrale: tanto magis multiplicat: videmus. n. ignez qui est formalior elmis cē in maiori quātitate q̄ aliqđ elmtum: ⁊ corpora supcelestia sua magnitudine: excellunt singula corpora: ⁊ celestes mētes fm pluralitatē singula excellere dicunt: hz illud. 1 4. de angelica hiera. Multe enīz sunt beate milicie sup mundanalia intellectuū infirmā ⁊ coartatā sup ꝓes mālium: fm nos numeroꝝ cōmēsurationē: cū igit de⁹ sit maxie formalis: plures erunt q̄ oīa entia. ¶ Ꝑ. Dicit in libro de gnōne. q̄ idez manens idē sp facit idez. ḡ diuersitas causatoꝝ arguit diuersitatē in cā. Sed diuersa sunt causata. ḡ diuersi sunt

z⁹ de. 53. duo a gb⁹ causant. ¶ Ꝑ. Luz vniuersaz sit ꝓfectissimū ꝑn⁹ vniuersi ponēda sunt fm optimū moduz: hz plura bona pancioꝝ⁹ bonis plus de bonitate cōtinent. Debemus igit ponere plures deos ꝑncipia vniuersi: vt in eis reseruet magis rō bonitatis.

In contrarium est: ga si ponunt multi dii: aut sūt eiusdez nāe: aut nō. Si nō sunt eiusdez nāe: tūc si vnus est de⁹: alius nō est. naz ille qui erit de⁹ habebit diuinā nāz. ali⁹ qui hz aliā naturam nō habebit diuinā nām: sed qđ nō hz diuinaz nām nō est de⁹. ḡ qui ponit de⁹ non est de⁹. Si aūt sūt eandez nām: cū in deo idez sit nā ⁊ cē: tūc habebūt esse idez. Sed q̄ sūt eandez qdditatē ⁊ nāz ⁊ idez esse: sunt simplr vnū: tūc igit illa duo erūt vnū: nō erūt duo dii sed vnus de⁹. ¶ Ꝑ. De⁹ dī ille qui hz vlez influēdi. Sz nihil vlr influit qđ nō imobilr influit: qz si influeret motū: qz oē qđ mouetur ab alio mouet: vt scribit 7⁹ phy. tūc nō vlr influeret. Sz aliud dicet influētias sup ips: de⁹ igit est ꝑn⁹ imobile simplr. Sed ꝓbat in 8⁹ phy. q̄ est deuenire ad vnum ꝑn⁹ sic imobile. ḡ ⁊c. ¶ Ꝑ. Cōcludit ꝓbs in. 12. meta. q̄ est vnus principat⁹ ⁊ vn⁹ ꝑnceps: sed iste ꝑnceps est deus. ergo est vnus deus. Probare autē hoc per auctoritatē scripture non expedit: qz tota sacra pagina hoc testatur.

Rndeo dom̄ q̄ si reperiant aliqua ita vnum q̄ in eis nō sit diuersitas: nō tñ est ponē aliqua esse adeo diuersa q̄ in eis nō reperiat vnitas: ꝓpter B scribit in p̄⁹ ꝓpone Proclū: q̄ ois multi⁰⁰ ꝑticipat aliqualr vno: ⁊. 13. de di. no. scribit: neqz enīz est multitudo nō ꝑticipās vno: qz fm eundē ibidem: que sunt multa accidentibus sunt vnum subiectum: que sunt multa numero sunt vnū specie: que sunt multa spēb⁹ sunt vnum gñe: que sunt multa ꝓcessionib⁹ sunt vnū ꝑn⁹. hoc est q̄ sunt multa generib⁹: sunt vnū analogia: dicunt. n. diuersa gñe cē diuersa ꝓcessionib⁹: qz fm q̄ variant gña: variant ꝓcessiones. naz in gñe colo⁹ est ꝓcessus ab albo in nigrū: nō aūt ab albo in dulce hz ab amaro: stārim. n. cū variat gen⁹ variant ꝓcessiones ⁊ termini. que autez sunt vnū analogia dicunt vnū ꝑn⁹: qz fm Phm in 4⁹ meta. t. c. 2. vnitas analogie est vnitas attributionis. nā ola que dicunt fm analogiaz attribuūtur alicui vni qđ est cā ⁊ ꝑn⁹: quare alia sūt talia. Esse igit diuersa ꝓcessionib⁹ ⁊ vnū ꝑn⁹ est esse diuersa gñe ⁊ vnū analogia: ⁊ qz nihil est in entib⁹ qđ nō ꝑticipet vnitatē aliq̄ dictoꝝ modoꝝ: cōcludit ibidez Dion⁹. q̄ nihil est exūtiuz qđ nō ꝑticipet hz aliqd vno. Si igit est dare multos deos illa deoꝝ multitudo aliquo mō vnitatez ꝑticipabit: qz si nullo mō esset vnū: nullo mō esset: qz nō habz esse vnū: nō hz cē: vt bi ex 4⁹ meta. t. c. 7. ⁊ a Dio. vlr⁹ de di. no. vnitas aūt ab ilis multis ois nō poterit participari: nisi aliquo dictoꝝ modoꝝ.

¶ Sed nullus modus habitus est cōueniēs. q̄ nō possumus ponere plures deos. Nō. n. possumus dicē q̄ sint multa accidentib⁹ ⁊ vnū subo: qz sic nullus coꝝ cēt per se exūs: ⁊ ita nullus esset de⁹: qz de⁹ est: qđ hz cē absolutum purū abstractū ab olb⁹: qđ innuit Aug. 8⁹ de tri. c. 3. di. qđ plura. bonū bonū: bonum illud: tolle hoc ⁊ illud: ⁊ vide ipm bonū si potes: ⁊ ita deū videbis: cuz igit deus nō sit ꝑticulatū bonū: nō erit bonū in subiecto: ⁊ ita ꝑ vnitas ois conuenire nō poterit.

¶ Rursuz nō possumus dicere q̄ tales dii sint vnū spē ⁊ plura nāe: qz vt scribit 7⁹ meta. t. c. 45. Qz aliq̄ sunt vnū specie ⁊ plura numero: multā bñt māz. de⁹ aūt est actus purus: cui nō admisceat aliqd de mā nec de po⁰: vt dicit Lorin. 12. meta. cō. 39. nō igit illi dii erūt sic multa.

¶ Tertio

N

Hiz si in deo nō esset idē cē ⁊ nā sequit q̄ nā illa non sit de⁹: qz posset melior cogitari si cogitaret hoc cē q̄s cogitata nō hoc ēt. T. cō. 1. T. cō. 39. O T. cō. 53.

Rō quare ois multitudo participat vno et nō eē: est quia multitudo dependet ab vnitate vt a ꝑn⁹ ⁊ nō eē: mō nulla dependens est sine eo a q̄ dependet: sed bñ eē pōt esse. P

Q Plures dii si sunt multa accidentib⁹ ⁊ vnū subo vel nullo: qz nullus coꝝ cēt p se exūs ⁊ sic nō cēt de⁹.

Hec sunt vna spē ⁊ plura numero: qz sic haberēt māz nec esset actus purus.

Tertio nō possumus dicere q̄ sint plura specie ⁊ vnus gñe: q̄r oia talia per diā addita gñi distinguunt̄. si igit̄ repiret̄ in eis talis multi⁹: glabz coz cēt cōposit⁹ ex gñe ⁊ dīa. Ubicūq; aūt repit̄ cōpositio gñis ⁊ dīe: cum genus sumat̄ ab eo qđ est potēciale: ⁊ dīa ab eo quod est actuale: vt pōt dīi ex 7° meta. vbi dī q̄ gen⁹ nec est po⁹ pura nec est act⁹ purus: ꝫ est act⁹ admixt⁹ potēcie: ⁊ po⁹ admixta actui. deus aūt non est h̄ cum sit ipm esse ſm Aūt̄. nō igit̄ in eis poterit repiri vnitas generis.

A Hec sūt plura specie ⁊ vnus gñe: q̄r nñ cor rā gñs esset ex gñe ⁊ dīa. T.c.42.

Hec pres dī ſt vñ analo⁹

Si g̃ aliq̄ vnitas repit̄ in eis: nulla vnitas erit analogia: ꝫ nec B stare pōt: q̄r cū iste vnitates se habeāt per ordi nē: opz q̄ vbi vna deficit: q̄ alia incipiat. Sz vt scribit̄ 5° meta^ce. vnitas gñis est q̄si vnitas mē. Si g̃ q̄dū est vnitas mē: est vnitas gñis: ⁊ q̄r vbi deficit vnitas gñis ibi incipit vnitas analogie: opz vnitatē analogie accipe ex diuersitate materie: accipiēdo mām large ad omnez materialitatez ⁊ potēcialitatem.

Tex.cō.12

B Scōs triplicē diuisitatē mē accepit 5° pa. Anas analogie

Ista aūt diuisitas ad pōs triplr repit̄. Primo q̄si vnū bz mām: cui⁹ appetit⁹ tot⁹ cōplet̄: vt corpus celeste. Aliō vo cui⁹ appetit⁹ nō tot⁹ cōplet̄: vt gñabile ⁊ corruptibile. ⁊ ſm istū mo^m ponūt oia supcelestia ⁊ iferiora analogari in corpe. nā corpus nō est ppe gen⁹ ad ipa: ꝫ analogiz extēdēdo nomē analogie ſm q̄ B de analogia logmur extēso nois. nā corruptibile ⁊ incorrupti^c differūt plus q̄z genus: vt dī 10° meta. Scōs modus analogie sumit̄ q̄si vnū bz māz vt corpus: aliō nō bz mām ꝫ māle vt aia vel angelus. Nā itelligētia bz suū bitēcdum: B est suū māle: vt dī in li° de causis: ⁊ sic spūs ⁊ corpus analogant̄ in ēa. Tertiꝰ modus dī ex eo q̄ vnū est p̄ cipatione tale: ⁊ bz q̄d māle. aliud est p̄ essentiā tale ⁊ est pu rus: ⁊ sic bonū ⁊ ens dīr analogice de creatore ⁊ creatura. Scōm p^m analogie mo^m dicti dz vniri nō potērūt: q̄r tūc vrūq; esset corpus: ⁊ ita neutrū deus. nec ſm z^m: q̄r vrūq; coz bret mām vel māle: ⁊ ita nō cēt act⁹ purus: ⁊ per cōs nec deus nec 3° mō: q̄r tūc ille qui cēt per cētiā pfect⁹ posset esse deus. Sz ille qui est per participationē de⁹ esse nō posset. nō igit̄ est dare plures deos.

Ad primū dōm q̄ oia illa p cētiā bīt esse vnū in p̄ p̄n°. nō. n. bīt esse p se ordinata ⁊ diuisa: vt Plato posuit ⁊ Proclus: vñ sapia p cētiā: bonitas per cētiā: pulchritō per cētiā: nō sunt tres dz: ꝫ vnus de⁹. Platonici aūt q illū mo^m posuerūt: nec ipi scuerūt qd dicerēt: nec pies eoz: vt dī in 10° de di. no. Uel possumus dicere q̄ si cēt ille ordo deoz: vnus tm cēt verus de⁹. Alij aūt p participationez: vñ dī in Proclo q̄ oia de⁹ participat aliq̄: ꝑter vnū. Ad z^m dōm q̄ illa ppō Ritatē bz in his que dicunt actū admixtū po^c. Sz in bis que dicūt actū purū vel po⁹ purā nō bz Ritatē: imo sic̄ vna est po⁹ pura p cētiā: ita vnus act⁹ purus. Ad 3^m dōm q̄ diuisitas pncipiatoz aliq̄ plitatez arguit in cā: ⁊ nisi cēt aliq̄ pluralitas ſm rōnē in deo aliq̄ mō: ex eo nō bient eē diuersa cāta. Ista pluralitas est plitas pfectionū in deo: ⁊ ideaz in ipo. Nā ſm Aug. 83. q. nō cadē rōne fact⁹ est bō ⁊ equus. Sz oia ista in deo vnū sunt: et ideo nō arg̃ pluralitas deoz: sed arg̃ plitas pfectionū in deo. Uel possum⁹ dicere q̄ ab eodē ſm vnū mo^m p cedēdi nō p̄cedūt plura: si illa plura p̄sequunt̄ totā pfectionē agētis. videmus. n. diuisas spēs gñabilium ⁊ corruptibiliuz cāri a sole: q̄r deficūt a pfectione solis. Uel possum⁹ dicere q̄ ab eodē agēte nāliter nō p̄gredūtur pluraz nō tm ab eodē agēte p itellm: q̄r po^c rōnales sunt ad oppositū: ⁊ q̄r de⁹ bz in se plitatē ideaz: est etiā agēs p itellm deficiūt a pfectiōe sua res: poterit diuersas res p̄ducē. Ad 4^m dōm q̄ plures dz nō sunt plura bona q̄ vnus de⁹. Et nō est: q̄r q̄cq̄d bonitatis bz vnus: habet ⁊ alias ⁊ eaſdez bonitates: q̄r si nō: ille cui deficeret aliq̄ bonitas nō cēt deus. vñ ista est vna rō per quā p bat Dam̄. vnū esse deū p li°. c. 5. q̄r illi plures dz qui ponunt̄: vel differūt vel nō. Si nō differūt: sunt vnus de⁹. Si differūt: tūc aliquā pfectionē bz vnus: quā nō habet alius: ⁊ illi cui deficit illa pfectio: nō est deus.

D Ista ad 1^m dicē mancus ⁊ effect⁹ adeq̄t totā pfectiōz cāe vn est: vel est intellecta m agentis. Nā aūt p inte^m que sūt ad oppo⁹ vel cōtrā pōt.

E Nō Dam̄. q̄ ē vnus de⁹ tm.

Utrū deo ꝓueniat pluralitas attributoꝝ. Qō. II.

Attributum est ꝓfectio simpliciter deo ⁊ creature communis ex nomine: ꝓpter creature deo attributa. Hen. in sum. artic. 15. q. 2. 26.

Secundo queri. Utruz deo ꝓueniat pluralitas attributoꝝ? Et videt̄ q̄ nō: q̄r cū deus sit sūme vnus: ⁊ oīs pluralitas vnitati repugnat: nulla pluralitas dz ei attribui. Sz pluralitas attributorū est aliq̄ pluralitas. g̃ ꝛc. P. Quis attributa bīt rationē pfectionis: ꝫ pfectiōes nō ponimus nisi in pfectibili. pfectibile aūt est in po^a ad pfectionez: deus aūt est act⁹ purus: cui nō admiscet̄ po^a. g̃ ꝛc. P. ſm Dam̄. li° 3°. ca. 14. Diuisitas actionis indicat diuersitatez nāe: ⁊ dī uersitas nāe diuersitatē actionis: ꝫ in deo nō est diuersitas nāe. g̃ nec actionis. cēt aūt pluralitas actionis si poneret̄ pluralitas attributoꝝ: q̄r cuilibet attributo cōpeteret actio sua: vel esset otiosum. ergo ꝛc.

F

In cōtrarium q̄r Aug. de tri. li° 6° ca. 7. aīt. q̄ de⁹ multiplr dī: q̄r dī magn⁹ bonus: sapiēs: btūs: verus: ⁊ q̄cq̄d aliud. ſ. pfectionis nō indigne dici videt̄. Sz hec sunt plura attributa. g̃ plura attributa deo ꝓueniūt. P. ſm Phm 4° meta^ce. Ubicūq; est repire magis ⁊ minus: ibi est repire simplr: sed ponit̄ magis ⁊ minus potēs: ⁊ magis ⁊ minus sapiēs. g̃ repit̄ simplr potēs: simplr sapiēs. ergo ꝛc.

Rñdeo dōm q̄ pluralitas attributoꝝ deo competit. B aūt est inuestigare ex eius pfectione. Nā ex eo q̄ de⁹ est pfectissimus: pfectiones oiuz generū pgregant̄ in eo: pp̄ B de deo dī. 5. meta. q̄ aliq̄d est pfectum vlr in quo sunt pfectiones in vnoq; gñe: ⁊ q̄ nihil est ex illā. q. d. q̄ nō est aliq̄ pfectio in aliq̄ gñe: que non ꝓtineatur in pfectione p̄mi pncipi⁹: ⁊ quia huiusmodi pfectiones attributa sunt: oportet nos ponere pluralitatem attributoꝝ in deo ex perfectione sua.

T.cō.2.

G T.c.21.

Et vt B magis pateat: sciendū q̄ pfectio diuina a nob maxime ſm remotiones cogñscit̄: q̄r vt dī. 2. de angelica hierar. cogñscere per negationē est id qđ est potēcia in nā diuina. Sūt aūt tria in creaturis que pfectionē indicāt: per quoꝝ remotionē babet̄ dina pfectio. Primū est: q̄r creatura nō est infinita: ⁊ ex B quādā pfectionē ꝓtrahit. Nā ſm Phm 3° phy. tex. cō. 34. Infinitū nō habet rōnez pfecti nec tot⁹. deus aūt ex B est pfectissimus: q̄r est infinit⁹. Dicit̄ 2° creatura pfecta: ex eo q̄ attingit ad p priā spēm: vñ dī 7° phyſi. tex. cō. 18. q̄ vnūq̄q; pfectū est cuz attingit ꝓpe vtuti: ⁊ in 2° phyſi. tex. cō. 23. babet̄: q̄ nō dī aliq̄d esse tale siue bie pfectionē tali: donec babeat spēm illā°. deus aūt mō ꝛio dī esse pfect⁹: eo q̄ ad nullā determinat̄ spēm neq; genus. Tertio mō accipit̄ pfectū in creaturis: ex eo q̄ qōlibet creatū itra ꝓpa p̄n^a ꝓtinet̄: vñ diffinitio dī pfecta: qñ pfecte illa p̄n^a exp̄mit. deus aūt mō ꝛio pfect⁹ dī: q̄r nō iter aliq̄s terminos cōtinet̄. oia aūt ista innuit breuiter Dion. 13. de di. no. d. q̄ deus est pfect⁹: q̄r oēz excessiuz ⁊ oēm ifinitatē est termināns. Et B quātuz ad p^m: q̄r est pfect⁹ rōne ifinitatis ⁊ nō rōne finitatis: ⁊ sequit̄ sup oēm terminū extētū. Quātū ad z^m: q̄r ad nullū terminū spēi vel gñis reducit̄. ⁊ subdit ⁊ a nullo captū aut cōprebēsum. Quātū ad 3^m: quia intra nulla p̄n^a ꝓstituua claudit̄ nec cōprebēdit̄. Ex B aūt q̄ deo ꝓueniat vitio assignatū: q̄r itra nullos termios

H

Dō ꝓtio ſmitur pfectio creature ⁊ dei. ꝓ creatura est pfectā q̄r finita. 2° q̄r attingit ꝓpriā spēm. 3° q̄r iter ꝓpa p̄n^a cōtinet̄. Perfectio diuina p ꝓtū: est infinita°: ad nullā spēz ꝛcta: nec iter aliq̄s ꝓpa terminos.

Tria requirunt ad rōnem attributoꝝ ſm Hen. in sum. art°. 31. q. 1. in

claudit:nō solū vna pfectio:sz multe pfectiōes ei cōpetūt:qz si solū vna ei cōpeteret i tra illū pfectionis termi nos clauderet.ex eo aūt q̄ uenit ei fm q̄ nō tinet in gñe nec in spē:nō solū pfectiōes plures:vtputa oēs que sunt in eodē gñe:sed pfectiōes oīuz generū ei cōpetūt:qz si solū alicui⁹ gñis ei cōpeteret:tūc ex illo gen⁹ se nō ex tēderet.ex eo aūt q̄ diuine pfectiōi cōpetūt p̄ᵐ:qz est qd ifinituz:nō solū pfectiōes oīuz generū:vel oēs pfectiōes que actu reperiūt que finite sunt deo cōpetūt:sz etiā oēs poles existē:que sunt ifiᶯ:et qz fm q̄libet pfectiōez pōt sumi aliqd nomen siue aliqd attributū:ifiᶯ attributa ei ꝙuenūt:et ipe est ifinitoꝝ noiuz.bñ igit dicit Dio.12.de di.no.Laudare nos ꝙuenit eū:qui est ifinitoꝝ noium.

Ad primū dōm q̄ illa plītas attributoꝝ in deo est mō vno:et ideo eius vnitati nō repugnat:vñ 6° de trinī.c.7.dī.Qz in deo est cadē magnᵗᵒ que sapia bonitas:que sapia et magnᵗᵒ:et cadez veritas que illa oia:et nō est ibi aliud bñ cē aliud magnū:aliud sapiētem:aliud verū:aliud bonū:aliud oino ipsum esse. ¶ Ad 2ᵐ dicēdum q̄ qñ pfectio est differēs a pfectibili realr:habet ītatez qđ dcñ est.sed B nō est in ppōsito. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ sicut in deo est pluralitas attributoꝝ vno modo:ita est ibi pluralitas actionum que cōpetūt attributis mō vno.nā sicut ibidez est cēntia:qđ sapia et scia:ita ibidez est sape qđ esse et scire. Questio. III.

Gestea queritᵗ. Utrū isti plītati rīdeat aliqd in re:vel soluz sit pluralitas rōnuz. Et circa B queruntᵗ tria.Primo: verum isti plītati rideat aliqd in re.Scđo: vtrū id cui rīdēs sit fundamētuz ꝓximum vel remotū.Tertio de origine talis pluralitatis.

¶ Utrū plītati attributoꝝ rideat aliqd in re. Artᵘˢ.I.

Petrus de Candia primo suo.q.4.

Ad primū sic ꝓcedit.Uidet q̄ pluralitati attributoꝝ nihil rideat in re:qz si plītati rideret aliquid in re:tūc ipa attributa cēnt in re modo pluri. Sed dicuz est q̄ sunt ibi modo vno.g̃ ꝛc. ¶ Ꝑ.Si itellis vidēs deuz pfecte ipm cōprehēderet:nō ponēret vnū nomen:et ideo qz deᵘˢ se pfecte comprehēdit vno solo Verbo:fm Aug.dicit gcgd dicit:et facit gcgd facit.g̃ tota cā pluralitatis noium et attributoꝝ:est ex parte itellectus nostri solū. ¶ Ꝑ.Cōmē.12° metaᶜ.vult q̄ in ꝓpōnibus de deo formatis sit distinctio solū fm acceptiones intellectus.ergo idem q̄ prius.

In cōtrariuz est:qz bonū in creaturis cātur a bonitate dīne:et pulcri⁹ a pulcritudine:sed B nō esset nisi ista vere cēnt ibi.g̃ eis rīdet aliqd ex parte rei. ¶ Ꝑ.Qđ est p cēntiā:est verius q̄ qđ est p participatiōez.Sed deus est p cēntiā oēs tales pfectiones.creature Ao per participatiōez:sz cū itelligimus eas in creatura:rīdet eis aliquid in re.g̃ multo fortius cū itelligimus eas in deo:vbi verius modo sunt.

Rīdeo dōm q̄ nolbᵘˢ ab itellu ipositis nō rīdere aliqd in re triplr ꝓtingit. Primo:si itellus est vanus.Scđo:si falsus. Tertio:si ipsa noia plura ab itellu ipposita sunt synonyma.Tūc.n.itellis dī vanus qñ fingit ea que nō sunt in reruz nā sīc fingēdo bircoceruū vel chimerā:et talibᵘˢ noibus nō rīdet aliqd in re:qz ipe res nō sunt.Intellectᵘˢ aūt dī falsus qñ cōponit nō cōpositā:vel dividit nō diuisa:vt potest patere ex 3° de aia.et qñ sic se habet q̄ dicit aliq̄ in esse alicui que nō sunt:vtputa dicit leonē esse bipedez et itelligēte talibᵘˢ nō rīdet aliqd in re:nō qz ipe leo non sit:sed qz in ipo leone siue in ipa re tales pfectiōes nō reperiūtur.Tertio mō B pōt ꝓtingere qñ ipa noia sunt synonyma. Nā in talibus et si ipa res sit que sic noiatur:et si illa pfectio a qua synonyma iponūtur sit in re.dī pluralitati noium ex pte rei nihil rīdere:qz cum plura sint noia:vna est tñ res:et vnᵘˢ se itellectu reptāt in ipōne illoꝝ noium.Plura aūt nomina de deo dicta de nēciare dīnt in ipa re dīna fundaᵐ.

¶ Non enim possumus dicere q̄ eis nō rīdeat aliqd in re:qz itellus est vanus et ipa res nō existit. Nā fm Aug.5° de tri.ca.2.deus verissime dī esse.Rursum nō possumus dicere talibᵘˢ noibus nō rīdere aliqd ex pte rei:ex eo q̄ pfectiōes per ea ipportate deo nō cōpetāt.naz fm Aug.15.de tri.c.5.Oia ista noia que dignitatē ipportāt dīne deo dicūtur cōpetē.et Lorī.12° metaᶜ ait.Qz vita et sciētia ꝑpe dicūtur de deo.Tertio nō possumus dicere hec noia synonyma esse. Nā cum a diuersis rōnibᵘˢ ipponant:plura noia de deo dicta nō erūt synonyma.ꝓpter B Lorī.ibidez ait.q̄ viuū et vita et bō in deo nō signiant idem oibᵘˢ modis sicut signiant noia synonyma. Cū igit nō possit itelligi plībᵘˢmodis pluralitati noium rīdere aliqd ex pte rei nisi modis dictī qui deo nō ꝓueniūt:asse rēdū est plītati attributoꝝ dei rīdere aliqd ex pte rei.

Ad primum dōm q̄ nō opz attributa esse in deo mō plurī:ad B q̄ ex pte rei attributis aliqd rideat:sed sufficit q̄ vna et eadem res aliter et aliter apꝑbēdat:vt est in ppōsito. ¶ Ad 2ᵐ dicēdū:q̄ qz vna et eadez res vt cēntia diuina ab itellectu nr̄o nō capit fm vnā rōnez:de deo diuersas ꝓceptiones formamus:et cū fm vnā ꝓceptiōez apꝑbēdit imponit ei vnū nomē et fm aliam aliud:ꝓpter hoc q̄ ipa res rīdet oibus noibᵘˢ ipositis:arg⁹ magis ꝛcludit oppᵐ q̄ ppositū. Uel possumus dicere q̄ nō arguit ratio bō attributis aliqd ex pte rei nō rīdere:sed solū ꝛcludit q̄ cū res sit vna et simplicissima huius plītatis ratio:nō solū pōt sumi ex pte rei q̄ sola res sit cā huius plītatis:sed etiaz sumit ex pte itellus nostri. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ nō intēdit Lorī.dicere bnō noibᵘˢ de deo dictis nō respōdere aliquid ex pte rei:cum ipemet dicat ibidem ea deo ꝓprie cōpetere:et synonyma nō esse:sed solum intendit negare a deo diuersitatem et cōpositionem.

¶ Utruz istis attributis respōdeat aliquid ex parte rei vt ꝓximum fundamentum. Artᵘˢ.II.

Ad est:rerum q̄ significat per attributa ꝓprie et principaliter sit in deo ꝓprietas solum vt significatū huius noīs deitas in Christo solū.

Secundo queritᵗ.Utruz istis attributis respōdeat aliqd ex pte rei vt fundaᵐ ꝓximū vel remotū.Et videt q̄ remotū:qz fm Dion.12.de di.no. Deū laudamus vt regē qui est legis et ordinis distributor.laudamus ipm vt dīnationē:qz pulcroꝝ et bonorū est pfecta et oīmoda possessio.laudamus ipm vt deū tatē:qz oia videt paideīa:et circūspicit bonitate pfectaz. g̃ noia deo cōpetūt rōne effectuū.nō igit deus erit immediatū fundamētū significatiōis noiuz sed effectᵘˢ. ¶ Ꝑ. Hugo in cōmē.sup ange.dicrar.ꝑ ca.ait. Qz quēadmodū ifirmi oculi solem nube tectū libere ꝛspicūt:qui coruscum eius lumē imeri nō pūt:sic est de diuino radio:qđ opz ipm sacroꝝ velaminū esse circūuelatū vt cū intelligamus.et idē Dion.ait. Nec possibile est aliter nob lucere diuinū radium nisi varietate sacroꝝ velaminuz anagogice circūuelatū. Sed sīc itelligimus aliqd:sic illud signiamus.igit noia p que noiamus deū in via immediate signiabūt bō varietates per q̄s velat diuin⁹ radiᵘˢ. nō igit immediatū fundamētū habebūt diuinā essentiā. ¶ Ꝑ.Di 3°de angel.dicrar.q̄ negationes in dīnis sunt vere affirmationes Ao incōpacte.Sed ita videmus in

rebus

L solutiōe tertij arg. Dicit q̄ dicat pfectiōez scđam:et ideo et venit nō sūt attributa:qz dīnt pfectionē fmā. 2ᵐ q̄ dicat pfectiōem simplrita q̄ i q̄cūq; sit melius esse q̄ nō ee. 3ᵐ q̄ aliq̄ modo reptat in creaturis.

K Item linea a cētro lune vsq; ad cētrū dicatur ignea:aerea:aquea:et frestris. Itē mā vna:et tñ sortit diuersa vocabula pp diuersa cōnotata:vel vt termīnat plēs respectus:vt colli 13.capi.Jnō.

L

Lorī.39.

M Nā q̄ tñ plītati attributoruz rīdet aliqd in deo ex ipsis colligit et intrinsece cāqz denoiamus nō ipa plītate solā:sed plitati vt plītas est non rīdet in deo aliqd colligit ex eo cui:sz solū denoiatur, Qñ itellis est vanᵘˢ et falsus et synonymus.

N Synonyma sūt de eadē re diuersa noia qñ vna in ipso tuerī ratia Simpl.in cō. pdicaz. cap.de denoiatiuis. Intellis attributoꝝ nec est vanus:nec falsus:nec synonymus.

Lorī.39.

Nota hic solum arg⁹ facit de synonymis Sco.5 Ethi B et facit Egi.et solui di.22.q. 2.et ē ꝑᵐ arᵐ.

O

P

Q

A rebus creatis ꝙ affirmatiue ꝓponẽs ꝓfectiõẽz denotãtes nõ dñr incõpacte: qz illis ꝓfectiõib⁹ imꝰ fundaᵗᵘ⁵ rñdet res creata: cũ igit affirᶜᵉˢ de deo dicant icõpacte eis vt imediatũ fundaᵗᵘ⁵ nõ rñdebit essentia diuina.

In cõtrariũz est: qz si figniatiões noium semp imediate fundarent in effectib⁹ oia dicta de deo dicerent trãsumptiue: ꝫ vt habitum est per Lorin. 1 z⁰ meta. vita ⁊ scia ꝓpe dñr de deo. ergo ⁊c.

Lorin.39.

¶ P. Talia noia nõ digne dicerent de deo: ꝫ vt habitum est per August. 6⁰ de trini. ca. 7. ⁊. 15. ca. 5⁰. Talia digne de deo dicantur. ergo ⁊c.

Tex.c.6.

Respõdeo dõm ꝙ q̃stio est de figniatiõe noiuz. ꝓbs aũt in 8⁰ meta. querit qd nomẽ significet: vtrũ aggregatũ vel forᵐ⁵ siue ꝓfectiõez. ⁊ soluit ꝙ signiat vtrũq; nõ vna rõne dicta: sed q̃si ad vnuz: B est per quãdã analogiã: qz vnũ per ꝑius: aliud per posterius. Et exponit Lorin. ꝙ per ꝑius signiat forᵐ⁵ ex ꝑtis aggregatũ. Et ratio huiᵘˢ est fm cum: qz nomẽ nõ signiat rem nisi fm ꝙ est in actu: ⁊ cã actus in cõposito est forᵐ. Ista aũt ratio sup hoc fundat: qz vt habet ab codez 7⁰ meta. qui nõ diffinit nõ iponit nomẽ. opz g̃ ꝙ nois ipositio fiat fm ꝓceptiõez itellis. itellus aũt nõ itelligit rem nisi fm ꝙ in actu: cui⁹ actualitatis causa est forma: ideo forma est per ꝑius per nomẽ significata.

Quid ꝓ⁹ sit nomen?

B

¶ Declarato ꝙ nomẽ signiat aggregatũ ⁊ forᵐ⁵: sed forᵐ⁵ per ꝑius: aggregatũ ex ꝑtib⁹: nõ est inconuenies vnũ ⁊ idẽ nomẽ vnã ⁊ eãdẽ rem signiare ꝑn⁹ ⁊ trãsumptiue: aliter ali ⁊ aliter. Sic videmus B nomẽ lux/diuisis respectib⁹ signiare spualẽ subam ꝓncipal⁹ ⁊ trãsumptiue. nam fm Aug. 4. sup Gen. ad lram. Nomẽ lucis ꝓpe spualib⁹ cõpetit. Ambr. tñ videt velle ꝙ nomẽ lucis a corpalib⁹ ad spualia sit trãsumptũ: qđ vtrũq; verũ est. Nã in nole lucis duo est ꝓsiderare: illud cui nomẽ est ipositũ: ⁊ sic cuz boies talia noia iposuerint: qb⁹ per se ⁊ ꝓ corpalia inotescũt: corpibus ꝓ fuit ipositũ tale nomẽ. Et quãtũ ad hoc spualib⁹ cõpetit trãsumptiue. Sed si ꝓsideramus illud a quo est nomẽ ipositũ: qz iponit a quadã manifestatione: tãto magis nomẽ lucis cõpetit spualibus q̃ corpalibus: quãto manifestatio itellectiua est verioz manifestatione sensitiua. vterq; g̃ in B verus dicit: ⁊ Ambr. ⁊ Aug. ꝫ tãto verius Aug. quãto ꝓsideratio per se in figniatiõe nois: potioz est ꝓsideⁿᵉ per accias: qz ꝓsiderare forᵐ⁵ ⁊ illud a quo nomẽ iponit est melius ⁊ magis per se: q̃ ꝓsiderare aggregatum ⁊ id cui est ipositũ nomẽ. Et sic dixim⁹ de luce reᵃ corpalitũ ⁊ spualitũ: sic dõm est de oibus dinis attributis. Nã hoc qđ dico sapia/uno signiat. ꝓmo ⁊ ꝑn⁹ ꝓfectiõez ipam: ex ꝑtis ⁊ scdario signiat talez perfectiõez in aggregato: vt in creatura siue a creatura participatã. Et ideo sapia quãtũ ad ipam ꝓfectiõez quã ipoztat ppriissime deo cõpetit. Nã verius talis ꝓfectio est in creatore q̃ in creaturis: ⁊ in cã q̃ in causato. vñ et Dion. z⁰ de di. no. ait. Qz abũdãter ⁊ saluat⁹ ea que sunt cãtoz ꝑinsunt causis. Si aũt ꝓsideramus fm signiatum huiᵘˢ nois sapia: qz ipositũ est sapie participate: sic cõpetit deo silitudinarie que silitudo duplr colligit. ꝓmo per remotiones. Nã sic alicꝫ creaturas dicimus esse sapientes qz nõ sunt stulte: ita ⁊ deus sapiẽs dr qz demẽtia caret. Scõo ponitur: qz ad modũ sapientis se bz inquãtũ agit vt sapiẽs ageret. gdaz aũt 3ᵐ modũ addit: vt dr sapiens qz sapiam causat. ¶ Sed ista additio nõ est ꝑpa isti mõ. Nã cuz deus sit agẽs ꝓncipale per itellum: ⁊ in agẽdo affilet sibi cũcta que agunt: opz ꝓfectiones cũctoz que causat vere ⁊ ꝓpe reperiri in ipso: pp qđ ⁊ ꝓclus dit. ꝙ omne causatuz manet in cã sua ⁊ procedit ab ipa: ⁊ conuertit ad ipam. Manet inqñtũ cãt ꝓfectio perius re-

Deꝰ figniatiõe huiᵘˢ nois lux ꝑ Aug. aliter ni per Amb. Eadẽ ratiõ⁹ ipositum Egd. in. 2. per Eximerõ ca. 8.

C

Hoc nomen sapia ꝓ⁹ ⁊ ꝓ se signt ꝓfectiõez tales: scõario vt participatã a creatura.

D

Non cãm sit in causa: procedit ab ipsa et ꝓuertit ad ipsam.

ferunt in cã procedit: qz ꝓfectio cãti distinguit a ꝓfectiõe cause: quia nõ dicit: qz ꝓfectio ipius ordinat ad ꝓfectiõez cause: igit in noib⁹ ꝓfectiones simplr ipoztãtib⁹ dicere deũ esse talẽ qz talia causat est dicere ipm in se ꝓfectiõez tales xpissime ꝓtinẽ. Et fm istos duos modos loquẽdi de signatione noiuz de attributis dinis duplr modo sunt locuti. Nam Auic. ⁊ rabi Moyses magis attẽdentes fm signatuz nois: dixerunt tales ꝓfectiones deo nõ cõpetere ꝓpe. nã deus est ipm esse. qđ aũt dr de⁹ est sapiẽs ⁊ pulcher: B est vel per remotiõez: qz in eo nõ est turpitudo ⁊ ignoratia: vel qz ad modũ talium se bz. Aug. aũt ⁊ Dio. ⁊ alij sancti vt pot patere ex auctib⁹ allegat: ꝓsiderãtes ꝓncipale signatũ nois: dixerunt tales ꝓfectiones verissime in deo esse. tãto g̃ verius dixerunt sancti q̃s illi: quãto ꝓsideratio ꝑn⁹ ⁊ per se est potior ꝓsideⁿᵉ ex ꝑtis ⁊ per accias.

¶ Hoc viso q̃tũ ad vnã pteꝫ. q. ꝑ solutio. Nã cuz q̃rit: vtrũ dina essentia vt imediatũ fundaᵗᵘ⁵ rñdeat signato talium noium. ¶ Dõm ꝙ si ꝓsideramus scdaria signatã noium: fm ꝙ talia trãsumptiue deo cõpetũt: ꝑz ꝙ imediatũ fundaᵗᵘ⁵ talium sunt ipa effectiua q⁹ ad diuina: noia trãsumuntur. Sed vtrũ quãtũ ad ꝓncipale significatũ nominis: vt quãtum ad ipsam ꝓfectionem: essentia diuina rñdeat vt imediatũ fundamẽtũ: dubium est.

F

¶ Quidaz aũt sic distinguũt ꝙ ꝓceptionib⁹ itellis aliqñ rñdet res ipa vt imediatũ fundaᵗᵘ⁵ sic ꝓceptioni bois: ⁊ cuilibet alij signati ꝑ⁵ ipõnẽz fm res nãles. Aliqñ B qđ signiat nomen siue ꝓceptio itellis nõ imediate fundat in re sed in aliq̃ existẽte in mẽte: nec est silitudo rei extrinsece ex aiaz: sed est aliqđ qđ ꝓsegit ex mõ itelligẽdi rem: que est ex aiaz: sic sunt noia scdaria: iten⁹ⁿᵘᵐ⁵: vt genꝰ: spẽs ⁊ bꝺ. Et ad istũ modũ reducunt oia que ex mõ itelligẽdi ꝓsequunt sic abstractio matheᶜᵒᵗ: qz itelligũt lineã extrinsecam in mã: nõ qua est in mã. Tertio ꝓceptiõi itellis aliqñ nihil rñdet in re: vt ꝓceptiõi cõmuniter dicũt g̃ ꝙ qz iste ꝓfectiones xpissime sunt in deo: rñdet res dina vt fundaᵗᵘ⁵ ꝓceptionũ talium: vt bꝺ rñdet ꝓceptioni de bois: ⁊ nõ vt res rñdet ꝓceptioni giis siue ꝓceptioni matheᶜᵒᵗ: qz hec nõ se hñt vt imediatũ fundaᵗᵘⁿ. ¶ Sed si istud cẽt bñ dictũ: nõ esset dare cãm q̃re affirᵃᵇˡᵉ in diuinis sunt incõpacte: si a deo ꝓpe bꝺ attributa enũtarent de deo: sicut ꝓfectiones nãles de rebus nãlibus ꝑdicant: imo magis ꝓpe: inqñtũ tales ꝓfectiones xpiani modo in deo existũt.

G

Modus dicẽdi.

¶ Et ideo dõm ꝙ inter cetera non possumus inuenire a deo sile sic inuenimus in matheᶜᵒᵗ. Unũ ꝓcedendũ est ꝙ sic res nãles rñdent ꝓceptioni matheᶜᵒᵗ: ita suo mõ res diuina rñdet cõceptioni attributoz: ⁊ ista est via Lorin. 1 z⁰ meta. vbi tales ꝓceptiones ꝓceptionib⁹ matheᶜᵒᵗ assimilat. Qđ sic declarat: qz cum itelligo lineã matheᶜᵒᵗ: isti ꝓceptioni itellis quãtũ ad rem rñdet linea nãlis etiã vt fundaᵗᵘ⁵ imediatũ: qz linea matheᶜᵃ esse bꝺ in re nãli. Sed quãtũ ad modus itelligẽdi: nõ rñdet ei aliqđ imediatũ fundaᵗᵘ⁵ in re: qz ꝫ linea matheᶜᵃ sit in re nãli ⁊ illaz itelligãtũ nõ habeat esse sine mã quali vel sensibili: quã tñ sine mã quali ⁊ sensibili itelligo: ⁊ ꝫ isti mõ itelligendi res imediate nõ rñdeat: rñdet tñ mediate: qz in ipsa re est ꝙ sic itelligi possit: tum quãtũ possit separari a quali: ⁊ imaginabile a sensibili. Ita est ex pte ista: cum itelligo sapiam diuinã: quãtũ ad rem intellectã: vt imediatuz fundaᵗᵘ⁵ rñdet ipsa diuina essentia in qua xpissime talis ꝓfectio existit. Sed quãtuz ad itelligẽdi modũ nõ rñdet diuina essentia vt imediatũ fundaᵗᵘ⁵: qz nõ est eo mõ sapia in deo vt nos itelligimus: vñ nõ assilat cõceptioni rerũ nãlium: sed magis ꝓceptioni matheᶜᵒᵗ: que cõceptio nec penitꝰ imediatũ fundaᵗᵘ⁵ habet in re nec penitus mediatũ. Sꝫ quãtũ ad rem habet imediatũ: ⁊ cõ-

Lõ. 51. Hoc per exẽplũ qđo aliqđ rñdet dinis attributis: qz vtriꝰ illoꝝ modoꝝ ca ꝓf per mathematicalia q̃ per nãlia.

H

I venit cuz nālib⁹:quātū ad modū habet mediatū:z que-
nit cum scōis intēnonib⁹.Et ideo si solū distinguimus ꝙ
ceptiōi itell's aliqñ rñdet imediatū funda⁽ᵗᵘᵐ⁾ in re:aliq
qñ mediatū:aliqñ nullū:z nō adderemus 4ᵐ mēbrū.s.
aliqñ medio mō iter mediatū z ime⁽ᵈᵘᵐ⁾:nō ꝑpe bīemus
qūo diuina cētia rñdet vt funda⁽ᵗᵘᵐ⁾ ceptionib⁹ itell's.

Ad primuz dōm:ꝙ sm diuisas pfectiones repe-
tas in creaturis deuz diuersi mode
laudamus:nō tñ vult Dio.ꝙ ille pfectiones xpīme in
deo nō existāt:cuz habitū sit sm cū ꝙ ea que existūt in
causatis abūdātius existūt in causis. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ
nō vult negare Hugo ḡn pfectiones quas de deo cognōsci-
mus per creaturas:vissime sint in deo:sz vult oñdere ꝙ
illas pfectiōes in ipso vere videre nō possumus:z ideo
magis negat modū itelligēdi nr̄m bīe imediatū funda-
mētuz ēē ipm ceptum. Propter B ps soluto ad 3ᵐ:qz
affir⁽ᵃᵗᵉ⁾ dicunt incōpacte rōne modi itelligendi.

K ¶ Utrū talis pluralitas sit solū ex pte itell's. Artᵒ.III.

Hen.in sum.artᵒ.51.q.1. Jdem.5.q3lib.q 1 per totum.

Tertio queriť:vñ ꝓungat talis pluralitas. Et vī ꝙ totū habeat esse ex
pte itell's nr̄i:qz ex B plura noīa deo iponū
tur:vt habitū est:qz itellect⁹ deficit a plena
dei cognē.ḡ rē. ¶ P.Si ex ipsa re ꝓtinge-
ret talis pluralitas.ḡ attributa differrēt sm rem.Sz vt
habitū est per Aug.oīa talia sunt vna res.ḡ rē.

In cōtrariuz est:qz si hō pluralitas nullo⁰ res cā
esset:sequereť ꝙ nullo⁰ res ꝓce-
ptionibus talibus rñderet vt fundamētum.

Rñdeo dōm sm q̄sdaz ꝙ hō pluralitas est ex pte
itell's nr̄i:z aliquo modo ex pte rei.nā ista
pluralitas nō ꝓtingit nisi ex B ꝙ res que deus est supat
itell'm nr̄m:z ideo qz itells nr̄ vna ceptiōe nō pōt plu-
res modos ꝛcipe de deo:ei iponit diuersa noīa.Est autē
duplr cā:q̄re itell'us nr̄ diuersimode deū noiat. Una qz
per creaturas deū cognoscit:z qz pfectiones que in deo
vnū sunt:in creaturis diuersificanť:dnisimode noianť.
Scōa est:qz dato ꝙ deus imediate cognez suā in itell'u
ꝓmeret:qz itellus nr̄ deficit a dina simplicitate:diuisi
mode illā implionē recipe:z deū noiaret diuersis noi-
bus.Sed si itell's nr̄ deū per seipm videret imediate ei
ponereť vnū nomē qđ erit in ptia.vñ dī Zach.vlt: In
illo die erit dē⁹ vnus:z nomē eius vnū:z illud nomē nō
solū signāret sapiaz aut bonitatē:sz oīa ista includeret.
Addūt tñ ꝙ si itell's sm ceptionē quā hz de deo ei no-
men ponereť:noiaret ipm multis noīb⁹:qz totā dinā
ētiā nō cōprehēderet:vñ z Dnys.dicit.ꝙ angeli tan
dāt deū:qdā vt maiestatē:qdā vt bonitatē:z sic ō singlis.

M ¶ Dis visis ꝛcludūt ꝙ hō pluralitas est ex pte dei z ex
pte itell's nr̄i:sed ex pte itell's nr̄i est quātū ad cāz:qz to-
ta cā pluralis est itell's nr̄:sed quātū ad modū est ētiā ex
pte rei:qz hec deo attribuunť nō solū sm itell'm:sed ḡ
ētiā in ipa re tales pfectiones existūt. Doc aūt sz aliqua
Xitatē ptineat:nō tñ est bñ dcīm:deficit.n.trib⁹. Primo
qz supponit ipossibile:qz nunq̄ nomē imponīť nisi me-
diāte ceptione:z ideo noīa imedian⁹ repūtāt ceptio-
nē q̄z rem:nec vnq̄ repūtāt res nisi mediāte ceptione.
Si ḡ sine ceptiōe nomen rei ponereť:nomē signāret
rem z nō signāret ceptionez:qđ est incōueniēs. Scōo
deficit:qz si itell's imediate videret diuinā ētiā:z me-
diāte ceptiōe suā ei nomē ponereť:vno⁰ eā noiaret.nā
cū nomē repūtet ceptiōez itell's:z cept⁹ itell's forme-
tur ex visione itell's siue ex actu eius:qz tūc eēt vna vi-
sio eēt vnū ceptū.z esset vnū nomē:tñ diuersi itell's ei
ponerēt diuersa noīa:qz nullus cōprehēdit diuinā ētiā. Jdeo alio alius plus itelligit:z illō qō itelligit vnus N
est aliud ab eo qō itelligit alius:z ideo noiano est alia z
alia.pp B signāter dicit Dnys.ꝙ alig laudāt deū vt ma
iestatē:alig.s.aliꝫ vt bonī⁽ᵗᵃᵗᵉ⁾.Tertio deficit:qz dicūt ꝙ to- 3ᵒ
ta cā est ex pte itell's nr̄i:qđ ēt nō est verū.nā vt ipsimet
ꝓcedūt:ista plūitas nō ꝓuenit nisi ex eo ꝙ itell's nr̄ defi
cit a cōprehēsione dine maiestatis:sz nunq̄ itell's nr̄ defi
ceret nisi illa suparet.qz ḡ ꝓtingit ista plūitas ex ipsa ꝓpor
tione itell's ad deū.Ipsa ꝓportio aūt includit excellētiā in
vno extremo z defectū in alio:vtrūq; debem⁹ dicē cām
esse hō plūitatis:diuinā excellētiā z defectū itell's nr̄i.

¶ Et ꝓp B dōm est aliter ꝙ cum q̄rit qualr ꝓtingat talis
pluralitas.Dōm ꝙ plūitas ista triplr pōt assignari.Pri-
mo ex pte obn.Scōo ex pte subi.Tertio ex pte cāe.Ex
pte obn bz esse ex ipsa dina ētia:que rñdet vt imedia-
tū funda⁽ᵗᵘᵐ⁾ ceptiōib⁹ talib⁹ in qua sīgta taliū ceptio-
nū Xitme ptinent.Ex pte subi ꝓuenit ex itellu nr̄o in
quo talis pluralitas vt in subto eē bz.Ex pte cause ꝓtin-
git ex vtroq.nā dina ētia est cā bn⁽ᵗᵃᵗᵉ⁾:qz ꝓp sui excellē
tiam supat itellm nr̄m. Et etiā est cā ex pte itell's nr̄i:qz
deficit a pfecta cogne ei⁽ᵃᵗᵉ⁾:z supat ab ipsa:vñ Anr.ꝓ sol.
14.assignās cām q̄re nō itelligimus deū sic est:tā defe-
ctū itell'us nr̄i q̄ excellētiā dine ētie dicit cām existē:
vñ ait.Cur oñe:cur B:ꝙ.s.te videre nō possumus sicuti
est:ne tenebrať oculus ifirmitate sua:an reiberať a fulgo
re tuo:Sz certe tenebrať in se z reuerberať a te:obscu-
rať sua brcitate z obruiť tua imēsitate:vere ꝛbīcangu
stia sua:vincit amplitu⁽ᵈᵉ⁾ma:nō tñ ꝓp B itell's nr̄ est fal
sus.Sz sic itelligēdo rem matbc⁽ᵃᵗᵉ⁾ itelligit res que est:
sz nō ꝓut est:z tñ abstrabēntū nō est mēdaciū:qz abstra
bēdo lineam matbc⁽ᵃᵗᵉ⁾ a mā sensibili nō mēnť itell's:sz
modū actualē cēndi rei nō retineat ꝓp abstractiōez:ita
itelligēdo diuinā sapiam:qz sapia maxime est in deo:sz
nō intelligat eo mō quo est in deo ꝓp sui defectū sic ab-
strahēntiū nō erat mēdaciū:sic ōficiēntū nō est mēdaciū.

Ad primū dōm ꝙ itellect⁹ nō deficeret a dei co
gnitiōe nisi diuina ētia itellm nr̄m
superet:z ideo vtrūq; est in cā qz illa supat:qz ille defi
cit. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ nō opz attributa differre realiter:
ad B ꝙ ista pluralitas habeat esse:sz sufficit rem ipam
esse tāte excellētie ꝙ ab itellectu nostro cōprehēdi non
possit:vt eam pluribus nosbus nominet.

Hostea querit̄ de plūitate suppositoꝝ.
Et circa B q̄rūtur duo. Primo
vtrū fruata vnitate nāe diuine possit ibi eē
pluralitas suppositoꝝ.Scōo:vtrū illa plu-
ra suppositoꝝ differāt re vel rōne solū.

¶ Utrū seruata vnitate diuine nature possit ibi esse plu
ralitas suppositorum. Quēstio. I.

Hen.in sū.artᵒ.55 Et Thom sū.pte ꝑᵃ qn.30.q.1. Ad quā valet ꝑᵃ quē-
stio qn.28.Et Jacobus de Viter duo in qdam quodlib.q.4.

B primuz sic ꝓcedit.Uī ꝙ in nā
dina nō sint plura sup
posita:qz sic deus est sūme simplexita est
sūme vnus. Sz nō ponimus in deo aliqd
qō deroget sue simplicitati.ḡ nec debem⁹
ei ponere plūitatem:qz derogaret sue vnitati. ¶ P.Dis
nā cui rñdet multi⁽ᵈᵒ⁾ suppositoꝝ:videťeē nā in mā rece
pta.z ideo angeli qz carēt mā quot sunt supposita ange
loꝝ tot sunt nāe angelice z spēs ipoꝝ:igit cuz de⁹ nō so-
lū careat mā sz etiā mālt:nullo⁰ poterit ibi eē suppositō
rū pluralitas. ¶ P. Nra cognitio incipit a sensu:sed in
sensibilib⁹ sic se bz ꝙ cū multiplicant supposita plificā
tur nature:sed vt ꝓbatū est nā diuina nullo modo mul
tiplicať.ḡ eius supa posita nō multiplicabunť.

In ꝛtium

Q Suppo⁽ᵉ⁾ ei⁽ᵗ⁾ ꝙ
gregatē ex a
z eē eniť vel
actu vel po⁽ᵗ⁾.
in ꝑᵃ⁰ dicit
p se.Quia si
est id ꝙ nō
est potie ex
2⁰⁰ dicit
sequi dicē Ep.
sup ꝑᵃ ꝑpr.

Hē opi.ꝓtiq
in.q.ꝓpter
q: pluras attri
butoꝝ ꝓtingat
ex parte obn
subn z cause.

O Attributoꝝ
pluralitas vt i
subto bz eē in
intellu nro.
Cā plūitat⁽ᵉ⁾ at
tributoꝝ est
intellus nr̄ z ea
rum inclinatio

Sco.Licet ab
stractio,rei q
itell'r aliquid
nō itelligēdo
aliū:z ilia ab
est falsa. Alia
est itelligē ali
qđ nō e. alū
vel in aliorū
in eē nō sic sz
ita est falsa.
z B.q.2.libi.
Cā plūitatis
tributoꝝ.

P

Prin.2.

A

Jn cõtrariũz est:q; bonũ est diffusiuum sui.g̃ maxime bonũ:est maxime diffusiuum sui:ꝫ maxima diffusio non pôt cẽ in re creata.relinq̃t igit̃ esse plures psonas dinas. ¶ P. Nulli⁹ sine socio tocũda est possessio: Boetius.nõ esset ibi sũma tociditas nisi ibi esset distinctio psonarum.

Ad istaz qõnem dõm q; tota difficultas hui⁹.q.est in videdo qũo plificanť suppositu:t non nũať nã. Propter hoc nõn⁹ q; q̃libet nã immediate respicit plitatẽ suppositoꝝ:sic̃ est nã spẽi de se diuisitatez nõ bz:q; q̃cũq; dina data diuersificať spẽs:sic̃ diuersificať nũs per additiones vel p remotionẽ vnitatis.nã fozť sunt sic̃ nũi: vt scribit 8° meta.t ideo olb⁹ boib⁹ cõpetit vna nã per se loq̃ndo. Nã vt scribit 7° meta.foz⁹ nõ diuidit. verũ est per accns nĩ accidit sibi diuisio:vt cũ recipit in diuersis suppositis vel in diuisis materijs.agit̃ cã habitũ sit q; foz⁹ de se nõ diuidit̃ sed per accns.

¶ Restat videre que sit cã: q̃re per accns multiplicať. Propter B aduertẽdũ q; in olb⁹ naturis creatis esse differt a natura:t ideo dicit Phs in 3° de aia.nõ est idem magni⁹ t magnit⁹ cẽ:t aq̃ t aq̃ esse.q; si ibi cẽ itelligať pro qdditate:nihilomin⁹ bñ itentũ:q; ex eadẽ radice procedit q; res nõ sit idez cũ sua qdditate:t q; in ea cẽ differat a nã. ¶ Et hac aũt dita segt̃ q; esse qõ bz nã creata nõ sit esse suũ:ꝫ sit eẽ qõ in supposito acgrit: vñ si intelligeret abstracta a supposito taz nõ cõpeteret ei tale esse:t ideo Lon̄.ait in 7° meta.tex.cõ.3 pla.q; ponebat qdditates rerũ abstractas.d.q; sequit̃ fm ipm Plat.q; q̃dã entia nõ sunt entia.i.qdditates sepate.t sibdit cãm: qm̃ qdditates rerũ nõ sunt entes nisi per eẽ rerũ bñtiũ qdditates:t ita pz q; eẽ qõ nideť qdditati est eẽ suppositi:t q; in supposito acgrit.igit̃ fm aliud t aliud suppositũ:nã debit aliud t aliud cẽ:t qz nũať ipm esse:opz q; nũeť nã que acgrit tale eẽ. Et ideo vlterius segt̃ q; suppositũ ipm sit vnũ vnitate additiua:ita q; soz.nõ est eodẽ bõ t bic bõ:qz eẽ suũ actuale est aliud a nã suu p quã est bõ:sed cũ pslderať bõ qui est in suppositis humanis pter eẽ actuale:t pslderať fm esse nãe sucsoia supposita humana sunt vnus bõ:t ideo dicebat Porphy.q; participatiõe spẽi plures boies sunt vnus bõ. Si g̃ plificať nã humana B est fm eẽ qõ bz in suppositis.g̃ si cẽt in boie idez eẽ actuale t eẽ nãe.t per idez cẽt alias bõ t bic bõ: nõ differret pslderãm humanã:t in abstractiõe:t fm eẽ qõ bz in suppositis.hac g̃ hypostasi facta.Sic̃ participatiõe spẽi oẽs boies sunt vnus bõa fm realez exĩtiã in olb⁹ suppositis humanis cẽt vna nã nõ numerata:t qz ls aliud sit magni⁹ t magni⁹ esse:t aqua t aque cẽ:nõ mi est sic in olb⁹:vt ibidẽ segt̃:imo est decuenire ad aliquã nãm que nõ differret ab eẽ suo sic̃ est nã dina.B aũt est cẽ suũ:t nõ acgrit esse ex eo qõ in supposito est. Et ideo q̃libet suppo⁹ dinũ eodẽ est de⁹ quo bic de⁹:t ideo nõ solũ fm rones suppositas dina sunt vnus de⁹:ꝫ etiã fm rei veritatem t actualẽ existentiã est vna natura nõ numerata in oibus suppositis diuinis.

¶ Et fm B possum⁹ dicẽ q; in suppo⁹ creato:pp B qõ in eo differt eẽ a nã sunt ibi 4⁰ q̃ se brãt p ordinẽ. Prio:qz nã nõ est suũ cẽ:ꝫ eẽ qõ bz nã:est eẽ qõ acgrit in supp⁹. Ex isto p segt̃ 2⁰.i.qz esse est ipi⁹ suppo⁹:t p qõ differũt supposita:segt̃ q; ipm eẽ plificet̃ per se in suppositis eiusdẽ spẽi plificatis.Ex illo 2° sequit̃ 3⁰:vt qz esse in eis plificať per se qõ nã plificet̃ ex pñi. Et ex isto 3° segt̃ 4⁰:qz ex quo eẽ t nã nõ plificanť vnifor⁹:nec sunt idem:segt̃ q; q̃libet suppo⁹ creatũ sit vnũ vnitate addita. Nã vt scribit̃ in 4.° meta.per idez bz aliqd esse t vnũ esse.g̃ quot modis cõpetit alicui cẽ:tot modis cõ petit ei qõ sit vnum:t qz in q̃libet supposito creato esse actuale nõ est idez q; esse cẽtie:segt̃ q; vnitas quã dat ei esse actuale sit vnitas superaddita:t ideo qõlz suppo⁹ creatũ est vnũ vnitate addita. ¶ Jllis aũt 4.⁰ que sunt in supposito creato:m nõ ꝫtio rident alia 4.⁰ in suppositis diuino. Primo.n.qz nã dina est ipm cẽ:segt̃ pma p⁹ q; nã dina nõ acgrat esse in supposito:ꝫ ipa sit suũ esse. Et qz nã nõ multiplicať p se:segt̃ ꝫtiũ scdũ:q; nec eẽ diuinũ per se plificet̃ cũ esse sit idẽ qõ nã. Et qz esse nõ plificať ibi p se:ex B segt̃ ꝫtiũ tertiũ q; nã nõ plificet̃ ex pñi. Ex his etiã habemus ꝫtiũ quarti q; suppo⁹ dinũ nõ sit vnũ vnitate additua:qz esse actuale ibi est indifferẽs ab esse cẽtie. Jdeo adeo est pona simplex vt cẽtia.t pp B apparet deceptio Auer. Lon̄.credidit.n. q; semp ad plificationẽ suppositoꝝ seq̃ret nũatio subẽ vel nãe:t extimauit q; si essent plura supposita in dinis q; suba vel nã cẽt nũata in eis.Et ex B arguebat q; de⁹ esset vnus vnitate additua:vñ t in 12° meta.ait.Qz vnus est de⁹ sapiẽs in quo ꝑpe est scia t vita.Et ex B putauerũt antiq trinitatẽ esse in deo in suba:t voluerũt quadẽ per B t dicere:qz sunt tres t vnus:t nescierunt quadẽ qz cuz suba fuerit nũata segregatũ erit vnũ per vnã itẽtionez additã.deceptio sua manifeste pz. Nam ex eo q; ponimus trinitatẽ in diuinis:nõ opz Ibaz nũari nisi acciper̃t sba pro hypostasi:t qz ibi sba nõ nũať:de⁹ nõ est vnus per vnitatez additã.t ex B possumus vitare oẽs obiones. Adducere aũt rones ad pbãdũ plitatem est derisio:cũ oẽs deficiãt t psuasiones sint:pp qõ t Dion̄. p de di.no.ait.q; ea que nob ex scis eloquijs sunt expssa: sunt sup sciam:rõnem t itellectũ:sed ad id qõ supra rationem est:sufficiẽtes rones bñ nõ possunt.

Ad primũ dõm q; in deo nõ est plitas fm absoluta realr loq̃ndo:sed solũ fm respectiua:sed talis pluralitas nõ derogat vnitati cẽtie:t iõ cessat obio. ¶ Ad 2m dõm q; ille modus non valet nisi in bis q̃rũ eẽ differũt a nã: vt pz per ias dicta. ¶ Ad 3m dõm:q; ls nra cognitio incipiat a sensu: nõ tñ opz q; sic̃ est in sensibilib⁹:ita sit in deo:imo si volumus recte de diuinis loq:opz nos trãscẽdere oẽm sensum.

¶ Utrũ dina supp⁹ differãt re vel rõne solũ. Qõ.II.

Jacobus de Ettertio.q.4.t.4. de fide diuina.

Secundo quer̃. Utrũ psone distinguanť realr in dinis. Et vi q; suppositũ est idem qõ nã:sed nõ est itelligibile q; vnũ t idem sit plificatũ realr t nõ plificatũ.g̃ cum nã sit vna realr:suppo⁹ erit vnũ realiter. ¶ P. Que vni t eidez sunt eadẽ:iter se sunt eadem:sed oẽs psone sunt idez cũ cẽtia re.g̃ t iter se erũt idem re. ¶ P. Relatio t cẽtia differũt fm rõnẽ:ita cẽ⁹ t bonitas differũt fm rõnez:sic̃ igit̃ diuisa attributa pp dĩã rõnis quã brit ad essentiã:nõ pstituũt distincta suppo⁹:ita nec relones. ¶ P. Nõ est distinctio in diuinis nisi p origines:sed vna relatio nõ originať ab altera.g̃ t cẽ.

Jn cõtrariũz est:q; fm Aug⁹ in pn⁹ de doctri. chri.res qb⁹ fruẽdũ est sunt pr t filius t.s.s.sed nõ cẽnt res plures nisi differẽt realr.g̃ t cẽ. ¶ P. Dicta solũ fm rones nõ tollit p̃dicatiõez. videm⁹ enim supius p̃dicari de iferiori:cũ tamẽ fm rõnez differat ab eo. Si igitur pater non est filius:pater t filius non solum ratione differunt sed re.

Rñdeo dõm q; fm modũ possibilẽ nob declaratũ est:q; sic̃ oia supposita humana participatione spẽi sunt vnus bõ:nõ tñ fm actuales exĩtiã:q; in eis est vnitas p iter⁹ additã:ita oia supposita dina sũt

T.cõ.10. T.c.28.

B

2° para pauci patio.q.

T.cõ.12. Cõtrariꝫ dicit Aug. in fil.ar. 27.q.1.in fol. quri.ar. Jdez ri Aug. in fil. arric. 55.q.4°. inf medium.f. Ad cui⁹ intellꝫ dicit aliqua q; que pôt saluari ponendo Egi.

C

Per qd bõ ẽ bic bõ:qz p eẽ qõ addit suppositi nãe. eẽ ẽ vnũ ipꝫ suppositi vnitate addita.

Ex⁹ sume de nã q; de t natura:t ideo dicit⁹ pp pñtiã: tamẽ q̃ntum multi placet in pter ita nã pp pñtiã alterũ esse et alterũ sit alia t alia.

D

2° para pauci. corpta.q.

Tex.c.3.

E

Nõ q; nã dnt ita t supp⁹ de aiã ꝫtio mõ habz quatuor cuz supposito t nã humana

F

Cõ.39.

G

Pon nõ addit cuz ratiõe. Quarti p⁹ vñ sua. Alias q; vox regre ut sã. ar.53.q.3.

H

.l.q. prudẽs

F vnū etiā ſm actuales exſtitiā: qz nullū eoꝝ eſt vnū p aliq̄ā iten^{m} additā niſi acciperē additio iten^{m} pro additione rōnis: eſt.n.ita ſimplex realr pſona vt cēntia. Sz qz diceret aliq̄s q̄ ſi cēnt plura ſuppoſita in dinis oīa illa cēnt vnus de^{s}: vt appet ex babuīa. Impoſe eſt tñ ibi eſſe plura ſuppoſita realr: ſz ſi eſt ibi pluralitas: eſt ibi ſolū ſm rōnez. Ideo poſt dicā.q.bene ſequit iſta immediate: verum ſit ibi pluralitas ſm rem.

¶ Propter q̄ō aduertēdū q̄ ſicut(vt dicebat) nō poſſumus pbare ibi pluralitatez ſuppoſitoꝝ eſſe cum vnitate eſſentie: poſſumus tñ ſoluere ꝯdicētū rōnes: ita ibi pluralitatem realem pbare nō poſſumus: poſſumus tñ oſtēdere q̄ rōnes ꝯdicentium nō cōcludunt.

¶ Et pp̄ 3 ſciendū q̄ nunq̄ plificat eſſe niſi plificet nāz nec eſ̄.ſemp.n.plitas vni^{o} iſert plitatez alteri^{o} & vnitas vnitatē: ſz nō eodē mō: qz aliq̄ eſt plitas nāe p ſe: & eſſe ex pñtr: vt in ſuppoſiti ouerſaꝝ ſpēz. Aliq̄ eſ̄ eſt plificatio eſſe p ſe & nāe ex pñtr: vt in ſuppoſiti eiuſdez ſpēi. Si tñ ſemp maneret idē cē: ſemp maneret eadē nā: vñ ſi ſuppoſita būana bīent idez eſſe realr: & refuata plitate reali bīent cādē nāz humanā: & cēnt vnus bō: nō obſtāte q̄ cēnt plura ſuppoſita realr: & q̄ 3 eſt in ſuppoſitis dinis: oīa talia ſuppoſita erūt vnus de^{s}: & tñ iter ſe realr diſtiguent: q̄ō ſic eſt videre. Nā eſſe aliq̄rū ſuppoſitoꝝ triplr plificat. Prio ex diſtātia: q̄ñ 3 eſſe ad nāz. Tertio ex diuerſitate eoꝝ que in ſuppoſitis bñt eſſe. Prī^{m} ſic pz: qz cū cē ſit act^{s} cēntie vel nature ſm diuerſas nās: oꝑz eſſe diuſa eſſe. Scōm ſic oñdit: qz ſi eſſe diſtat a nā: tūc nā nō eſt ſuuz eſſe. Sz cē q̄ō 3 eſt eſſe q̄ō acgrit in ſuppo^{to}. Si igit ſunt plura ſuppoſita pp̄ diſtaz vel diſtātiā quā 3 eſſe ad nāz in eis: neceſſe eſt eſſe in ipſis plificari. Tertia via ad 3 oñdēdū: eſt ex bis que bñt eſſe in ipſis ſuppoſit. Nā ſi aliq̄ ſunt in iſto ſuppoſito: que ſint alia niio ab bis que ſūt in alio ſuppoſito: cū ea que ſunt in vno ſuppoſito dicant vnū niio pp̄ vnū eſſe ſuppoſiti: ſi erūt aliq̄ in vno ſuppoſito que differāt niio ab bis que bñt eē in alio: oꝑz in illis ſuppoſit aliud & aliud eſſe reperi. Sed ſi cēnt aliq̄ plura ſuppoſita in q̄bus eēt vna nā: & eſſe nō diſtaret a nā: nec diſtinguerent p ea: q̄rū ratio acciperē in eo q̄ eſt eē in ſuppoſito: poſſet iter ea ſaluari talis diſtinctio nō plificato eſſe: & qz ſuppoſita dina: ſz plura ſint: bñt cādē nāz q̄ō nō eſt incōueniēs: cū 3 in ſuppoſit humanis repiamus p ſe loquēdo. Et nō bñt eſſe diſtās a nā pp̄ eoꝝ ſūmā ſimplicitatez: nec diſtinguūtur per aliq̄d q̄ō ſit in vno q̄ō nō ſit in alio: ſz ſolū p ad aliq̄d. ad aliq̄d aūt nō 3 diuerſificare ipm eſſe p ſe loq̄ndo: cū rō eius ſolū in cōparatiōe ad aliō accipiat. Uñ & Boet. de trini. ait. Nō igit dici pōt p̄dicatiōez relīuā: geñ rei de qua dī ſm ſe: vel addē: vel minuere: vel mutare: que tota nō in eo q̄ō eſt eſſe conſiſtit: ſz in eo q̄ eſt in cōparatiōe aliq̄ mō ſe bīe: & qz nō plib^{m} modis pōt ſumi diuiſificando eſſe: oīa ſuppoſita dina bēbūt idez eē: refuata diſtōne: cū tota diſtinctio iter ea ex relatiōe ſumat & nō ex eē relōnis: ſz ex q̄ditate & rōne ei^{o}: cui^{o} rō ſiue q̄ditas nō in eo q̄ō eſt eſſe: ſz ad aliō ſe bīe ſumit. Iſta aūt relatio cuz ſit originis: & relōnes tales vt pōt bñ ex 5° meta^{ph}. ſemp ſunt reales: re relīua: pſone diſtinguī poterūt: refuata vnitate eſſe. et qz eſt ibi idē eſſe dinuz: erit ibi & eadez nā. Et ita pz q̄ per rōnes būanas pbari nō pōt eſſe ipoſe q̄ dicte pſone diſtiguant realr nō re abſoluta: ſz relatiua: & tñ ſunt vnus deus. Rōnes aūt ad hoc adducere nō eſt poſſibile: niſi pſuaſiones ſolum: oīa autem hec iferius clarius apparebūt.

Ad primū dom: q̄ ſic pz in dinis nō eſt diſtinctio niſi p relata: tota rō relōnis ſumit in ad aliud ſe bīe: & ideo nō eſt poſſibile q̄ relatio vt relatio diſtinguat niſi ab oppoſito: & inde eſt q̄ relatio idez eſt q̄ cēntia: & ſuppo^{m} eſt idē q̄ cēntia: qz ad eā oppōnē nō 3: cū nō ſit oppoſitio rel'na relatiui ad abſolutū: et tñ nō eſt idez vna relatio cū alia: nec idez ſuppoſitū cū alio: cū iter ea oppoſitio refuet. Et ad fo^{m} arguēdi tūc idē eſt realr: & diſtinctū & nō diſtinctū: pz q̄ nō eſt incōueniēs cū alio & alio^{o} ſumat: ex q̄ alio & alio mō ſumat ſequit oppoſitio & nō oppoſito: & put ſeq̄t oppoſitio eſt diſtinctio realis: put nō: eſt diſtinctio rōnis. ¶ Ad 2^{m} dī cēdū q̄ vni & eidez ſunt eadē: iter ſe ſunt eadē: verū eſt ſm q̄ ſunt eadē illi: & ideo qz bō & leo qz ſunt eadē alicui: ſunt eadez iter ſe: nō q̄libet mō ſz gñe: qz aial eſt gen^{s} ad ipa: ſic duo ſuppoſita relata qz nō pñt cōpari ad eſſentiā ſm oppōnez: realr ab eſſentia diſtingui nō pñt: & ideo nullo^{o} realr diſtinguūtur ab cēntia. iter ſe aūt dup^{r} pñt accipi vt bñt oppōnez: & vt nō bñt: vt bñt oppōnez diſtinguūtur realr. & quātū ad iſtā oppōnez directe nō cōparāt ad cēntiā: qz ei nō opponūtur. put aūt oppōné nō bñt: ſic ſunt idez iter ſe: & ſic ſunt idez eſſentie: & ideo put ſunt idez cēntie ſunt idē iter ſe: & tñ realr diſtinguūtur. ¶ Ad 3^{m} dom q̄ nō eſt ſile de attribut & de relōnibus: qz attributa & q̄tū ad eſſe & q̄tū ad rōnez q̄ditat trāſeunt in diuiná eſſentiá: & ideo nullo^{o} diſtōnez realé faciūt iter ſuppoſita. relatio aūt 3 ſm eſſe trāſeat in dinā ſubāz: tñ ſm rōnez q̄ditat manet: & ideo 3 ſm eſſe nō faciat diſtōnez iter ſuppoſita ſm rōnez q̄ditat faciet diſtōnez ſuppoſitoꝝ iter ſe: refuata vnitate eſſentie: q̄ō ſm iſtā habitudiné ad eſſentiā cōparatōez nō 3. ¶ Ad 4^{m} dom q̄ in dinis di eſſe diſtinctio ſolū p originē: qz ſolū p relones originis diſtinguūtur: vñ nō opz vnā relonē ſumere originē ab altera: ad 3 q̄ diſtinguant realr: ſed ſufficit q̄ relones bꝰ ſm originem ſint accepte.

Esse ſuppoſitorū diſtificat diſtātia: c nāe. 2° ex diſtantia ad nām. 3° diuerſitate eoꝝ que ſūt in ſuppoſitis.

L

M

R nō qz rones eorū ſūt realis: eſt qz nichil ḡſtat idē reali terno di 2° de aia. ter. cō. ḡ relo illa cuz bēat diſtinctos terminos realr fūdā. etiā 2c. erit relo realis: qz nil vtra vi regrī.

Sed ſuper iſtaz vi q̄ male dicat q̄ acies dñi mentis nō pōt figi in luce diuina niſi mūderet per fidem: quia tūc ſequeret q̄ ſoli bom talem cognitionem haberent: quod falſuz eſt. videmus enim malos homines plus ſcire de diuinis aliquādo q̄ bonos.

Ad ſup ſic. P

Rñdeo dom q̄ malus bonus ſi bñt maiorē cōgnem: nō bñt eā ſp̄ſ: qz pp̄ obſtaculū appetitꝰ ꝯpetrandi. Uel poſſumus dicere q̄ 3 dictū tēpaliter per dem ſequēs: vbi dī q̄ multi nō mūdi multa ſciūt vera.

Q

¶ Jté ſup illō| vbi nihil periculoſius timeat. ¶ Cōtra. In pn^{o} ſcōi de trini. dī. q̄ in talibus facillime meremur venias. Dom q̄ circa diua error eſt periculoſus: et merebit indulgēriā: ſed nō eodez mō: qz periculū attēdit rōne māe: qz fides circa quā eſt talis error totū ſuſtinet ſpūale edificiū. Indulgēria aūt bī: ſi ſuppoſitis fundatꝰ fidei inueſtigat veritas ſm modum nobis poſſibilē. eſt ergo periculum ratione rei: & indulgēriam ratione modi.

¶ Jté ſup illō| dñs eſt nomē ptātis. |Cōtra dñs dicit relationez: poteſtas eſt in pſito q̄litatis: vel nō eſt ſm eſſe in pſito relonis. ḡ 2c. ¶ Dom in relone eſt duo conſiderare: fundam^{m}: & reſpectū: & rōne fundam^{i} pōt eſſe relatio in aliq̄s gñib^{s}: qz alia gña ſunt fundam^{a} relonis vt qualitas ſſitudie: & quātitas eq̄litatis: & ideo cū dī dñs eſt nomē ptātis: ibi poteſtas accipit pro fundam^{o} relonis.

Dñs dī hoc nomen deus.

¶ Item ſup illud(deus eſt nomē nāe.) Cōtra. Darh. lib. p ca. 12. ait. Qz deus ſiue theos dī ab eo q̄ eſt thein. i. curare ſiue fouere: vel ab ethin q̄ō eſt ardere: vel a theaſte q̄ō eſt conſiderare. Sz oīa iſta nō dicūt diuinā cēntiā. ergo 2c. ¶ Dom q̄ 3 q̄ō dico de^{o}/dupl'r pōt accipi. vel quātū ad id q̄ō ſignīat: & ſic eſt nomē nature. vel quātuz ad id ꝓpter q̄ nomē eſt ipoſitū: & ſic procedebat arg^{m}.

¶ Item

A ¶ Item sup illud qđ ait Aug. in assignādo plitatē ⁊ vnitatez: qz per B qđ dicit nr̄am: denotat̄ distinctio. p B qđ dicit imaginē: denotat̄ vnitas: qz fm eūdez Aug. de fide ad Petrū: vbi talez assignatiōez ꝓsequit̄: si in illis tribus psonis tres essent eēntie: nō diceret̄ ad imaginez nr̄am. vna. n. imago triū nāꝝ inequāliū esse nō posset. ¶ Cōtra. diuerse nāe inequāles semp sunt imago vniuſ: vt angelus ⁊ aia dei. g̃ vna poterit eē imago diuersaꝝ. ¶ Dōm ꝙ nō est sile: qz eadez est nā que pduxit boiem ⁊ angelū: ⁊ ideo vtrq; pōt esse imago illi⁹: sz si diuerse eēnt nāe diuine: tūc essent diuersa pducta: ⁊ qđ pduceret vna nō pduceret alia: vel eēnt sufficiētes ad pducēduz: vel vna pduceret istā⁹ alia pncipal⁹: ⁊ qz semp pductū assimilatur magis pn̄i nunq̄ oriuz illoꝝ: vnū ⁊ idez eēt imago.

¶ Itez quer̄ de expōne Hylary. Et dōm ꝙ Hylarius in q̄libet x̄bo notat distōnez ⁊ vnitatē. nā cū dr̄ ad imaginem ⁊ similitudinē: imago fm cuz est in diuinis: ⁊ similitudo ad quā imaginem ⁊ similitudinē imitādam fit homo: ⁊

B quia imago est in diuinis: oportet ibi esse pluralitatem personaꝝ: quia imago nō est vnius solus.

¶ Itez est ibi vnitas nāe: qz in B est imago in diuinis: qz in plib⁹ psonis est vna eēntia vel nā. Silr itelligēdū est de similitudine. ex eo aūt ꝙ dicit Faciamus. datur itelligi pluralitas. ex eo ꝙ subdit nr̄az: vnitas: vt dcm̄ est sup̄.

¶ Itez sup illō Dñs possedit me. Cōtra. possessio vi esse rei videt̄ a possidēte. Sz sapia increata nō est bō re⁹ patris. ¶ Dōm ꝙ ibi possessio nō sumit̄ rōne diuisitat: sz rōne pfectiōis: qz sapia pfecte habeb̄at a deo pāe. vñ in ꝑ meta⁹ scribit̄. Oz scia diua nō est possessio bōna: qz nō pfecte bi ab boie. ¶ Per hoc qđ dr̄. | Ordinata jnō est itelligēdū de ordine quo psona sit ꝑ⁹ psona: sz quo psona est ex psona | cōcepta. Jsubdit̄ rōne vnitatis essentie. | Pertinebat jrōne distōnis psonaꝝ. | Delectat̄. Jsubiūgit̄ ꝓp pfectā fruitōez qua q̄libet psona plene ōlectat̄.

C | Ludēs. Jsubiūgit̄ ꝓp ociuz ꝓplanōis. Nā ludus nō appetit̄ ꝓpter aliud: vt scribit̄ 10° Ethic̄.

Bñ de sapia ordine quo ⁊ ex quo.

Lz. ¶ Incipit ostēdere qūo per creaturaz potuerit cognosci creator. Distin. III.

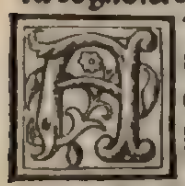

Postolus nāq; ait. ꝙ inuisibilia dei a creatura mūdi p ea que facta sunt itellecta ꝓspiciunt̄: sempiterna quoq; x̄t⁹ ei⁹ ⁊ dinitas. Per creaturā mūdi itelligit̄ bō pp excellētiā qua excellit iter alias creaturas. vel pp ꝓuenientiā quā bz cum omni creatura. bō g̃ inuisibilia dei itellū mentis ꝓspicere potuit: vel ēt ꝓspexit: p ea que facta sunt. i. p creaturas visibiles vel inuisibiles. A duob⁹. n. inuabit̄. s. a nā que rōnalis erat: ⁊ ab opibus a deo factis: vt manifestaret̄ homini veritas. Jdeoq; Apl̄us dixit. Quia deus reuelauit illis: scilicet dum fecit opera: in quibus artifices aliquatenus relucet indicium.

D ¶ Pria rō vel modus qūo potuit cognosci dr̄.

Naz sic ait Ambr̄. Ut de⁹ qui nā inuisibilis est: etiā a visibilib⁹ posset sciri: opus fecit qđ opifice visibilitate sui manifestaret: vt p certū incertū posset sciri: ⁊ ille deus vt oīuz eē crederet̄: qui h̄ fecit qđ ab boie ipossibile est fieri. Potuerūt g̃ cognoscere sine cognouerūt vltra oēm creaturā esse illū qui ea fecit: que nulla creatura facere vl̄ destruere valet. Accedat q̄cūq; vis creatura: ⁊ faciat tale celū ⁊ terrā. ⁊ dicā qz de⁹ est. Sed qz nulla creatura talia facere valet: cōstat sup oēz creaturā esse illū qui ea fecit. Ac per h̄ illū esse deū: humana mens cognoscere potuit. E

¶ Scda ratio qua potuit cognosci: vel modus quo nouerunt.

Alio etiā modo dei virtutez ductu rōnis cognoscere potuerūt: vel ēt cognouerūt. Ut ait Aug. ait in lib. de ciui. dei. Viderūt sūmi Phi nullū corpus eē deū: ⁊ ideo cūcta corpa trāscēderūt querētes deuz: viderūt etiā qcqd mutabile est nō eē sūmum bonū deum omniūq; principiū: ⁊ ideo oēm aiaz mutabilesq; spūs trāscēderūt. Deide viderunt omne quod mutabile est nō posse esse nisi ab illo qui incōmutabiliter ⁊ simpliciter est. Intellexerūt ergo cuz ⁊ omnia ista fecisse: ⁊ a nullo fieri potuisse. F

¶ Tertia ratio vel modus.

Cōsiderauerūt etiā qcqd est in substantijs: vel corpus eē vel spūz melius q; aliqd spūz eē q̄ corpus: h̄ lōge melioꝛē q spūs fecit ⁊ corpus. G

¶ Quartus modus vel ratio.

Intellexerūt etiā corpis spēm esse sensibilē: ⁊ spūs spēz itelligibilē: ⁊ itelligibilē spēz sensibili ꝓtulerūt. Sēsibilia dicimus que visu tactuq; corporis sentiri queūt. Intellibilia que ꝓspectu mētis pñt intelligi. Cum g̃ in eoꝝ ꝓspectu ⁊ corpus ⁊ eius magis minusq; speciosa eēnt. si aūt omni specie carere possent oīno nulla eēnt: viderūt eē aliqd quo illa speciosa facta sunt. vbi est prima ⁊ incōmutabilis species: ideoq; incōparabilis. ⁊ illud eē rerū principiū rectissime crediderūt: qđ factuz nō cēt: ⁊ ex quo cūcta facta essent. Ecce tot modis potuit cōgnosci veritas dei. Cuz g̃ deus vna sit ⁊ simplex eēntia: que ex nulla diuersitate priuz vel accīdtium ꝓsistit. pluraliter tñ dicit Apostolus. inuisibilia dei: qz pluribus modis cognoscit̄ veritas dei per ea que facta sunt. Ex ppetuitate nāq; creaturarū intelligit̄ cōditor eternus: ex magnitudine creaturaꝝ omnipotens: ex ordine ⁊ dispōne sapiēs: ex gubernatione bonus. Hec autem oīa ad vnitatē deitatis pertinent mōstrandam. H

I ¶ Quomodo in creaturis apparet vestigium trinitatis.

NŪc restat ostēdere: vtrū per ea que facta sunt aliqō trinitatis vestigiū vel indiciū exiguū haberi potuerit. Be hoc Aug⁹ in lib. 6° de trini. ait. O portet vt creatorez per ea que facta sunt intellectu cōspicientes trinitatez intelligamus. Huius enim trinitatis vestigiū in creaturis apparet. Hec enim que arte diuina facta sunt: z vnitatem quādam in se ostendunt z spēm z ordinē. Hā qōqz bonz creatorz z vnū aliqd est: sicut sunt
K nature corporz z aiaz. z aliqua specie formā tur sicut sunt figure vel qualitates corporz ac doctrine vel artes aiaruz. z ordinē aliquē petit aut tenet: sicut sunt pōdera vel collocationes corporz. z amorez vel delectationes aiarum: z ita in creaturis placet vestigium trinitatis. In illa enim trinitate summa origo est oium rerū z pfectissima pulchritudo: z beatissima delectatio. Sūma aūt origo: vt Aug. ostēdit in lib. de vera religione. intelligit de⁹ pater a quo sunt oia: a quo filius z spūssanctus. Perfectissima pulchritudo intelligit filius. s. veritas pītis nulla ex pte ei dissimilis:
L quez cum ipso z in ipso pīe veneramur: qui forma est omniū que ab vno facta sunt z ad vnuz referunt. Que nī oia nec fierēt a patre per filium: neqz suis finibus salua essent nisi deus summe bonus esset: qui z nulli nature que ab illo bona cēt inuidit: z vt in bono ipo maneret. alia quātum vellet. alia quātū posset dedit: que bonitas intelligit spūssanct⁹ qui est donuz patris z filij: quare ipm donū dei cum patre z filio eque incōmutabile: colere: z tenere nos docuit. Per cōsiderationē itaqz
M creaturaz: vnius sūbe trinitatez intelligimus: sed vnum deuz pīem a quo sumus: z filium per quem sumus: z spiritū sanctū in quo sumus. s. principium ad qō recurrimus: z formā quam sequmur: z grām qua reconciliamur vnuz. s. quo auctore cōditi sumus: z filiturdinē eius per quam ad vnitatē reformamur: z pacē qua vnitati adheremus. s. deū qui dixit. Fiat: z verbuz per qō factū est omne quod subaliter z nāliter est: z donuz benignitatis eius qua placuit qō ab eo per ꝙbuz factū est z reconciliatuz est auctori vt nō interiret. Ecce ostēsuz est qualr in creaturis aliquatenus imago trinitatis indicat. nō enim per creaturarum cōtēplationē sufficiēs notitia trinitatis pōt hīi vel potuit sine doctrine vel interioris inspirationis reuelatione Unde illi antiqui Pbi quasi per vmbraz z de lōginquo viderūt veritatē. Deficientes in cōtuitu trinitatis: vt magi Pharaonis in tertio signo. Adiuuamur tn in fide inuisibiliū p ea q̄ facta sunt. N

APostolus nāqz tc.] Postq̄ Magister determ^t de personarū vnitate: distōne: z eq̄litate p auctes. hic spāliter vult incedere ad b ostēdēduz per rōnes. Et duo facit. Primo. n. facit qō dictū est. Scdo ex his que dicta sunt: ondit q̄dā attributa in esse dine. z° ibi [Lūqz supza.] in p̄n° 35. di. ¶ Circa p^m tria facit: ga Primo ondit vnitatē cētie z inuit aliq̄ modo distōnez psonaz. Scdo determinato de vnitate psonaz determinat de eaz distinctione. Tertio de eaz eq̄litate. Determinate de eternitate separatim nō expedit: qz in ipa distōne inuit eternitas: z etiā in ipa equalitate. z° ibi [Nūc ad distōnem.] in p̄n°. 9. dis. 3ª ibi [Nunc postq̄.] in p̄n° 19. dist. ¶ Circa p^m duo facit: ga Primo ostēdit vnitatē essentie: z inuit aliq̄ modo distōnez psonarū. Secūdo circa pacta mouet quasdā q̄nes. z° ibi [Dic ozt̄ questio.] in p̄n°. 4. distōnis. ¶ Circa p^m duo facit: ga Primo ondit vnitatez cētie. Scdo innuit distinctiōez psonaz. z° ibi [Nūc restat.] ¶ Circa p^m duo facit. Primo innuit vnitatē essentie. Scdo ex dictis ꝛclia dit quasdā pfectiōes in deo esse. z° ibi [Ecce tot modis.] Prima pars cōtinet 4^or ptes fm q 4^or rōnes adducit ad ostēdendū deū esse. z° ibi [Alio.] 3ª ibi [Cōsiderauerūt.] 4ª ibi [Intellexerūt.] ¶ Circa p^m 4^or facit: ga Primo assumit auctez Apli que est p̄ambula ad cēs pbationes. Scdo exponit auctez. ibi [per creaturā.] 3ª ostēdit: q̄ dicit inuamur ad cognōscēdū deū per nālem rōnē: z per operū ꝛditionez. ibi [A duob⁹ enim.] 4ª rōnez format. ibi [Nam sicut aū.] Est. n. ratio q̄ creator est illud qō excellit oēm creaturā. tūc arguit ex ipsis factis opz deuenire ad excellen^tem nāz faciēte: ꝛ talis est de⁹. ḡ tc. P

¶ Tūc segtur illa pars. [Alio.] In qua ponit scda ratio que sumit ex pfectione dei sicut p^a excellētia. Nā omne qō videmus impfectū est: sed impfectū psupponit pfectū. opz igit̄ dare aliqō pfectissimū: z hoc est deus. Tertia ratio sumitur ex bonitate simplr que est in deo: ga si est dare bonū z melius est dare optimuz. Sed est dare bonū z melio: sicut videmus in creaturis. ḡ est dare optimū: z b est deus. Quarta ratio sumit̄ ex pulchritu^e simplr que est in deo: qz si est dare pulchrū z pulchrius est dare pulcherrimuz: z b est de⁹. Iste aūt duc rōnes vltime sunt q̄si vna ratio: qz pulchrū sub bono cōprehendit̄: vtl pulchrū pulchrius pulcherrimū: est bonū melio^r opt^m. Q

¶ Tūc segt̄ illa pars. [Ecce.] In qua ondit quasdā pfectiones inesse deo ex dictis. z patet.

¶ Tūc sequit̄ illa pars. [Nūc restat.] In qua postq̄ ex creaturis ondit deū esse: qō spectat ad cētie vnitatem ondit ipm esse trinū qō spectat ad psonaz distōnez. Et duo facit. Primo facit b p vestigiū in creatura reperiz. Scdo per imaginē. [Nūc vo.] Ubi pīs lectio termina dit̄. ¶ Circa p^m tria facit: ga Prio ondit q̄dā tria inesse omni creature: qz ois creatura bz in se vnitatē spēz z ordinē. Scdo ondit per b tria q̄si per qōdā vestigiū intelligi trinitatē: qz per vnitatē intellr pī a quo sunt oēs psone dine z ois creatura sicut ab vnitate ois nūis. Uel melio^r sit vnū nō est ab aliq̄: sed alia ab ipositu z pī. Per spēz intelligit̄ filius qui pfecte imitat̄ patrē. Per ordinē intelligitur

A

gitꝫ.s.s.cui appropꝫ bonitas in qō bo⁹ oia ordinātꝫ:r iō pī est illō a quo sumus:filij p quē sum⁹.s.s.in quo sum⁹. Scōa ibi | In illa.n.tri. | Tertio ꝛcludit talē reprīhensionez eē vestigiū ex eo qꝺ ipsecte reprīhendꝫ creator p creaturā.ibi | Ecce oīsaz. Jꝛ ps. Jn q̄ terminatꝫ ſnia lectiōis.

Circa prītez lectionē sūt duo dubitāda. Primo circa cognē dei in se:r Bm ordinē ad primā prīe lectionis:vbi cognitio dei simplr ingrīt. Scōo de cognitione eius per vestigiū:r hoc ordinē ad scōaz prīe:vbi dr p vestigiū dꝫ intelligi. | Circa p^m q̄runt.4.Primo:vtrum deū possim⁹ cognoscere in vita ista. Scōo:vtrū deū sit p se notū. Tertio:vtrū possit demōstrari. Quarto:vtrū per nāles rōnes possit cognosci trinitas psonaꝝ.

p^o pn.

| Utrū deū possim⁹ cognoscere in hac vita. Qō. I.

Ista est vtrum deus sic apprehendat ab intellectu nostro vt possit aliquis tradere de ipso aliquid dicendo.s.de eo. Hen.in sā.ar.2.4.q.1.

B

T.cō.7.

Ad primū sic procedit. Vꝺ qꝺ deus a nobis nō cognoscat:quia scribit 7° meta.qꝺ scia cuiuslibz rei est scire qd est p essentiaz. Sed Dam.p lib.c.4. ait:qꝺ qd est deꝰ fm subaz r nāz incōprehēsibile est:r oio r ignotū.nullo igit mō scim⁹ deū:cū oio sit ignotū qd sit. | P.fm Augu.12.de tri. dei. qcqd scit scīeris scia cōprehēdit:sed deꝰ a nobis cōprehendi nō valet.g̃ rc. | P.Si deū cognoscim⁹:hoc est p creaturā. Sed oē mediū dz eē ꝓportionatū cognito:ſz creatura nō est ꝓportionata deo:qz vt scribit 8° phy. finiti ad infinitū nulla est ꝓportio.g̃ rc. | P.Nostrū intelligere:aut est phantasia:aut nō est sine phantasia:vt pōt haberi ex p de aia:r ex.3.nō g̃ intelligimus qꝺ nō habet phantasma:deus caret phantasmate.g̃ rc.

T.cō.68. r pmo celi. t.cō.52. T.cō.30.

C

In cōtrariuz est qꝺ fm Diony. p de di.no.bo⁹ diuinū fm cognēm nō est nobis incōicabile:qz cuilz mēti ꝓportionalr se imittit. | P. Inuisibilia dei a creatura mūdi:B est ab boie:vt exponit Magr:intellecta ꝓspiciunt:vt dr ad Ro.1.g̃ rc.

Respōdeo dīm qꝺ fm Phm p poste. de re dupliciter cognitio bī:qz r pp qd r ipsum pp qd:vt dr in 2°.est idez qō qd. Idez.n.est cognoscere pp qd est eclipsis:r qd est eclipsis:vt ipse dicit. Cum ergo querit vtrū deꝰ a nobis cognoscat in via. Si querit de cognē dicēte qd:nō. Si dicēte qa:sic. | Qō qd est deꝰ scire nō possim⁹:sic est videre. Naz sicut cōposita 3ʳ cognoscimus sic r simplicia. Uno mō cognoscimus cōposita:qz quodaz mō sine medio feruntur in cognēm illoꝝ:r bō cognitio est ꝓmaꝝ ppōnū:q̄ fz Lōmē.in 2°meta. sūt q̄si loc⁹ ianue i domo qnē nullus ignorat. Scōo mō cognoscim⁹ cōposita r enūtiatōes mediante B 2ʳ.vl p inuentionē q̄si ex vna ppōne accipim⁹ cognē alteri⁹.vl p doc^nēs inḡtū Magr ex ꝓncipijs docet nos cognoscē ꝓnes. | Isto triplici mō posset itelli qꝺ cognoscerem⁹ deū qdditatē. Uel ime^te:vt si sine me^o feremur in apīā visionez ei⁹.vl p inūtionē:vt p ea q̄ sūt in creaturis ventremus in cognē qddītatis ipsi⁹.vl p doctrinā:qꝺ aliqs sciēs qddītatē dei nos docēt eā. Primꝰ modus est ipolis. Naz cū in via:vt tāgebat in argūtō dom̄a cognitio nō absoluat a phāsma^te:nulli⁹ rei q̄stū ad qddi^tē r positionē cognē bre poterim⁹:q̄ vel nō bēat phāsma:vel nō sit ꝓportionata būtib⁹ phāsma. Deus aūt summa res est que nec phantasma bz:nec būtibus phantasmata est ꝓportionata:ex hoc apparet qꝺ scōs modus stare nō potest. Naz si per inuentionē siue per nostrā inquisitionē qddītatē dei possemus cognoscere:tunc quidditas dei bis quo cognoscimus ꝓportionē haberet:qō nō est verū:

1 dif.cōsali r non idemitas patet.

Triplex mod⁹ cognie cōpositoꝝ quorum nullo pōt cognosci qd est deꝰ. T.cō.7. 2°

D

3°

Ex hoc trahit intentionē nostra que est cognitio rei i se. Ex hoc ē abstractus qō ē cognitio rei i representatio creato.

I.

vt dictū est.nec etiaz tertia via stare pōt. Nam dato qꝺ aliqs sciat diuinā quidditatē:nos in via exītes docere non poterit. Et est rō:qz nullus pōt doceri nisi ad illud possit attingere lumen qō bz. Cū igit in via non habeamus nisi lumen nāle vel enigmaticū:ad cognoscendū quidditatē dei nō poterit attingere tale lumen:r ideo nullus viator manens viator:r nō habēs lumen excellentius lumine viatoris per doctrinā quidditatē dei cognosceret:sicut si aliqd irratiōale fieret rōnale:irrōnalia vle docere nō posset:qz nō būt irrōnabilia viam vt pergant in cognēz vlis. Ita si aliqs viator quidditatez dei videret translat⁹ de statu suo:alios viatores cā docere nō posset:qz nō haberent lumen per qō eā possent attingere. igit nō possumus de deo scire qd est:nullo modo ꝛ:nec alio:cū nō sit dare aliꝫ modū:r ita qd est deꝰ scire nō possumus. | Dos autē tres modos Diony. p de di.no. inuit dicēs:diuinā essentiā laudatā in diuinis eloquijs tanḡ inuisibilez r inscrutabilez r non inuestigabilez. Inuisibilez dicit:qz imediate ipsaz qddītatez dei videre nō possumus. Inscrutabilez aut:qz per pscrutationē rōnis eā cōprehēdere nō possim⁹. Et nō inuestigabilez:qz per doctrinā eā addiscere nō possim⁹. Nam inuestigare ꝓprie est post vestigia alterius ire:r hoc cōpetit mō cognitiōis qua habemus per doctrinā: qz cū docemur post vestigia docentis imus. Est igit diuina quidditas nō inuestigabilis:qz post vestigia eam scientiū ire nō possumus:adeo in auctē ꝑdicta scīā non inuestigabilez eē diuinā substam: sicut nō existētes vestigio nullo cogr:qui ad occultā infinitatē ipsius trāsierāt. Non igit scimus de deo qd est. Sed qz est:scire possumus.nam ois effectus ducit in cognitionē cause. Sed si est ꝓportionat⁹ ducit in cognitionez qd est eā.si nō:ducit in cognē qa:r qz effect⁹ nō sūt ꝓpor^nēs deo:de ipso scire possim⁹ qa:nō qd:vt Dam.p li.c.4.ait. Qm igit est deꝰ mani^te est:qd est vo icōprehēsibile est:r oio ignotū.

Ad primū dīm qꝺ Phūs loquit de cognitiōe pfecta quā de deo in via non habemus. | Ad 2^m dīm qꝺ sicut deū scimus:ita ipm cōprehēdimus:r qz nescimus ipm in sc:sed aliquo mō p suos effectus:aliquo mō cōprehēdim⁹ ipm nō in se ſz in suo sili. Uel possum⁹ dīc qꝺ talez sciam nō habemus de deo in via:de qli logr Aug. | Ad 3^m dīm qꝺ effect⁹ dz esse ꝓpor^nē cāe:si dz duce in cognē qd:ſz nō in cognē qa:cum ois effect⁹ aliqlr ducat in cognē cāe. | Ad 4^m dīm qꝺ nō regrit qꝺ deꝰ bēat phāsma:vt cogscam⁹ ipz cognē de q̄ logmur:ſz sufficit qꝺ effect⁹ sui phāsmata bēant.

| Utrum deū esse sit per se notum. Qō. II.

Circa hoc ꝓpō de^o est:sit p se nota:ꝓpōo p se nota est. que pōt esse nota cuilz vel qbusdā in lumie nāli sine notia cognē alt⁹ extrinsece vsciscia salus pcepabit fm q̄sdā. Mich. de massa p^o sno. q. pfa.

Secundo querit vtrū deū eē:sit p se notū:Et vi qꝺ nō:qz ꝓpōnes p se note:sunt dignitates.tales aūt de facili cognoscim⁹.in cognem aūt dei de facili deuenire nō possum⁹:cū intellꝰ noster se habeat ad ipm:sic oculus noctue ad lucē dicit:vt scribit 2° meta. | P. Illud qō est p se notuz a nullo negarī. Sed multi phi negauerūt cāz agentis:r p cōs deū:cū sit pmū agēs.g̃ rc. | P. Posuit Empeđ.oia fieri a casu:vt narrat in 2° phy.ſz qui B ponit:negat deū eē: nō igit est p se notū. | P. Qō est p se notuz:si negaf ozcorde non negaf.ſz dī in psal.Dixit insipiēs in corde.s.nō est deꝰ. | P. Probat Anſe. in meta.sua deū esse:posse demōstrarī:ſz hoc nō esset:si esset per se notum:g̃ rc.

L.cō.2.

T.cō.62.

H

In cōtrariuz est:qz fm Anſel. deꝰ est quo maius cogitari nō pōt:sed si posse

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

I cogitari nō esse: aliqd esset maius eo: qz id qō nō posset cogitari nō esse: nō ergo pōt cogitari nō esse: vt ostēdit Ansel. ibidez. s. pslogion. 3. sed hoc est esse per se notū: cui⁹ oppositū cogitari nō pōt. g̃ rē. ¶ P. Tunc est ꝓpositio per se nota: qñ ꝑdicatū est de rōne subi: sed deo verissime cōpetit esse. vt vult Aug. 5. de tri. c. 2. g̃ rē.

Dicitur aliq̃d esse per se notū.

Tbo. Rñdeo dōm qꝫ aliq̃ distinguūt hoc: qō est eē per se notū: qz nō pōt ītelligi. vel in se: et tūc deū eē est p se notū: qz eē maxie est de rōne dei cū sit ipsum eē: vel in cōpatiōe ad nos. sz si loq̃mur in cōpatiōe ad nos: iterū distinguūt: qz ℞ vel erit in suo fili: et tūc deū eē est p se notū: qz q̃cqd cogitam⁹ est q̃dā similitudo: et q̃dam participatio dine veritatis. Jn se tñ deū eē quo ad nos non est p se notū. et rō est vt dicūt: qz illud est p se notū: cui⁹ rō ꝑdicati ꝓdicit in subo: et iō statim cū iam⁹ qd est subz: assentim⁹ ꝓpōni: et ide est qꝫ q̃dā sūt ꝑn̄ cōia oib⁹: q̃dā sapiētib⁹: vt distinguit Boe. in li. de hebdoma. qz si termini positi in ꝓpone sūt noti cuilz: sic totuz et ps: affirmato et negatio: et hēc formant ide cōes animi ꝓcepti ones: quo ad oēs: vt oē totū est maⁱ rē. et de quolz affirmatio rē. Sz si termini nō sint noti cuilz: sz sapiētibus: sic incorpale et talia. naz vulg⁹ incorpalia apprehēdere nō pōt: formaī ide cōis animi ꝓcepto quo ad sapientes vt incorpalia in loco nō eē. Si igit deū eē esset p se notuz nobis: vel oēs scirēt qd est de⁹: vel saltez sapientes hoc scirent: sz cū nullus in via sciat qd sit de⁹: nulli in via est hoc p se notū. Sed est notū p se bis qui sunt in pria: qui ipsaz qdditatē dei vidēt. ¶ Sed ista posino nō est bona. naz cū in via possim⁹ ℞ videre qꝫ eē dei est ipse de⁹: et qꝫ eē dei includit in qdditate dei: in via possumus hoc scire qꝫ nullus cogitat deum: nisi cogueret ipsum esse. Nā in ceteris aliis a ꝑmo eē est ꝓter rationē quidditatis: et iō pōt ītelligi: ab⁹q3 eo qꝫ ītelliganī eē. Solus autem ꝑm⁹ bz qdditatē indistātez ab eē: solus ipse nō potest cogitari nō eē: et qz ℞ est eē p se notū qō nō pōt cogitari nō eē: opz nos q̃ dicē deū eē: esse aliq̃ mō p se notū: etiā quo ad nos. Et qō ipsi dīt: qꝫ tūc de deo scirem⁹ qd est equocāt in eo qō est: qd est. nā nō oz scire de deo qd res: sed qd nois. vñ et ꝓbs in 4. meta. t. c. 10. vbi disputat ℨ negātes ꝑn̄ alit: qꝫ modus optim⁹ ꝓcedēdi ℨ tales est in videndo qd significant noia: et sz de deo nō possim⁹ scire qd rei: possumus tñ scire qd est qō dī p nomē. et ℞ scito qz est ipm eē: et qz est aliq̃d: quo maius cogitari nō pōt: et hō statiz ītelligimus ipm eē: qꝫ qō est per se notū. naz incorpalia in loco nō esse: est per se notū sapiētib⁹: et tñ sapientes qdditates incorpaliū videre possunt nō pñt: sz aliquo mō scire pñt qd est qō dicat per nomen.

Non quid rei dei sit qd nois pōt sciri.

M z⁹ ps

¶ Notāduz aūt qꝫ tria dīr de ꝓpone p se nota q̃ verificant de ista ꝓpōne: de⁹ est. Primū est: qz ꝑdicatū bz eē de rōne subi: et ℞ inuit ꝓbs ꝑ poste. cū dicit. ꝑn⁹ cognoscim⁹ cū terminos cognoscim⁹. ℞ aūt inuenit in ꝓpone dicta: qz eē est de rōne dei: vt deū est. Scōo: est aliqd p se notū: qz directe negari nō ꝑt: vt ꝑz 4. meta. t. c. 16. de Heraclito: q negabat illud ꝑn̄: de quolz affirmatio rē. sed indirecte: qz credebat entia eē in tanto fluxu qꝫ statim plata ꝓpone posset pferri ℨ iuz. nō q̃ intelligebat illud ꝑn̄: nec directe negabat: quia illa verificatio ℨdictionis nō erat sūl. Ita et nullus directe negat deū eē: et si negat ℞ est idirecte: qz nō apprehēdit qd est qō dī p hoc nomē de⁹: vñ et Ansel. pslogion. 4. qꝫ hec verba. s. de⁹ nō est dicē pōt aliqs in corde: aut sine vita significatiōe: aut cū aliq̃ extnea significatiōe. igit directe deū eē negare nō possumus: nō pōt aūt dici qꝫ Ansel. intelligit de coēne dei qd est: ꝑm qꝫ bī in pria: et iō eis solum est p se notū cū ipse ibi dicat se nō posse ītelligere deū nō esse.

In ꝓpone p se nota: ꝑm est de eē subi. Ipsa directe negari nō ꝑt. Et ipsaz glibz ꝓbat audituz. Que tria quemadmodū hic ꝓpōnit: deus est. Nec oz qd est dei sit p se notum: ad hoc qꝫ sit p se notum dei eē vt dicat ꝑ⁹ opinio: sz qd p nomē significatur: quo facto sapiēs de⁹ est p se notus: qz in eē⁹ significatione includit eē: nō

Tertiū qō dī de ꝓpone p se nota: est qꝫ glibet eī ꝓbat auditā: vt dīt Boe. in lib. de hebdoma. qō nō est ītelligendū nisi ꝑsuppositā significatiōe noiuz: et quicūqz intelligeret qd est: qō dī per hoc nomen deus: istam istā ꝓpositionē ꝓbaret auditam. s. deum esse.

N nō pōt cogitari nō eē: et hoc eē p se notū.

Ad argumēta tñ soluēda valet distinctio data a Boe. in de hebdo. qꝫ aliq̃ sūt cōes ai ꝓceptiones sapiētib⁹: aliq̃ oib⁹: et ista eē cōis ai cōceptio: nō oib⁹: sz sapiētib⁹ solū: qz scīr soli sapientes pōt qd est: qō dī per ℞ nomē de⁹: et ideo a sapiētib⁹ nō pōt cogitari non esse. vñ et Ansel. pslogion. 3. ait. Cur itaqz dixit insipiēs in corde suo nō est de⁹: cū tñ in promptu sit rōnali menti deū maximū oiuz eē. cur: qz stultus et insipiēs: est igit deū eē p se notū: nō oib⁹ sed sapientib⁹.

O

Ad primū dōm qꝫ nō arguit argu^m qꝫ deū eē nō per se notū: sz qꝫ de difficili ītelligi⁹ in qd est: qō dī per ℞ nomē de⁹. ¶ Ad 2^m dōz qꝫ nō est per se notū oib⁹: sz solū sapiētib⁹: et ideo a nullo vere sapiēte negaī. Uel possum⁹ dīe qꝫ illi ꝑbi qui negauerūt cām agentē nō negauerūt directe deū: sed posuerūt aliqd: quo posito sequebaī deū nō esse: sicut multi non negant de q̃bus affirmatio rē. tñ ponūt aliqd: quo posito sequit ꝓdictio. Per hoc ꝑz solutio ad 3^m: qz Empedo. nō negauit deū eē in se: sed posuit aliqd quo posito sequebaī deū nō esse. ¶ Ad 4^m dōm qꝫ est per se notuz: nō oibus sed sapiētib⁹: et ideo nihil incōuenit: si stultus hoc negat. ¶ Ad 5^m dōm qꝫ patebit infer⁹ qūo deū esse demonstraī et est per se notum.

P

¶ Utrum deū esse possit demōstrari. Arti. III.

Non querit hic de demōstratione q̃rie que ꝓcludit ꝓpōnez de tertio adiacente: sed large pro oi syllo necio et so: ⁹ et mū. sēn. in ss. ar. 12. q. 4. Et Tbo. in sū ꝑn. 2. q. 2. Et Mich. de massa in. q. ꝑba ꝑ⁹ sen.

Tertio querit vtrū deum eē possit demōstrari: Et vi qꝫ nō: qz si hoc demōstraret: tunc esset ꝓclusio demōnis: sed ꝓclusio demōnis constat ex passione et subo: vt pōt patere ex libro posterioꝝ. igit deo aliqua passio et aliqd accīs ineritqō est ℨ Augu. 5⁹ de trini. c. 5. vbi dicit qꝫ in deo nihil ꝑm accīs dī. ¶ P. scribit 6⁹ meta. qꝫ subc non est demōstratio: sed eē dei est subia dei. g̃ rē. ¶ P. Idē de seipso demōstrari nō pōt: sed esse dei: est ipse de⁹: vt dīt Aug. ergo rē. ¶ P. Qō est p se notum: nō demōstraī: qz imediatoꝝ nō est demōstratio: vt dī ꝑ poste. sed deū eē est per se notū: vt ꝓbatū est. g̃ rē.

T. cō. 2.

. 5. q. secundū.

In contrariuz est Aug. in ꝑn⁹ metaꝝ sue q dicit deū eē. posse demōstrari. ¶ P. Probare qz est res: est ꝓbare esse rez: sed p effect⁹ ꝓbatur qz est cā. g̃ et esse cāz per creaturas: igit cū sint effectus dei: probare poterimus esse deum.

Q

Rñdeo dōm qꝫ duo sunt que faciūt difficultatē in qōne ista. Primū est: qz eē dei est ipse de⁹. Scōm est: qz esse deū: est per se notū: quoꝝ vtrūqz repugnat demōstrationi huius qō est deū eē. ¶ Et ideo notandū qꝫ demōstrare deū esse: nō est demōstrare eē diuinum de deo: qz tūc ideꝫ esset qō demōstraī: et de quo demōstraī et substātie esset demōstratio. sz demōstrare deū esse: est declarare qd est: qō importaī per hoc nomē de⁹: qō ꝑz ex oibus demōnib⁹: que hoc ꝓbant ex eo. n. qō declaratū est qꝫ per hoc nomē de⁹ importaī id qō penitus est ignobile: id qō penit⁹ est pfectū: id quo maius cogitari non pōt et cetera hēq tale nō pōt nō esse: statiz intellis consentit deū eē. Isti aūt mō demōnis nō repugnat qꝫ eē dei est ipse de⁹ cū ℞ nō demōstret de deo: sz rō huius termini de⁹ declaret. Rursuz cū illo mō demōstrandi pōt stare qꝫ deū eē sit p se notū sapiētib⁹: qz illud qō est sic per se notū: nō bz rōnes termioꝝ nobis cuilibet: et iō

. s. explicite ex ꝓcepto dilectionis sm qꝫ per creaturas bīt pōt: et iō nō vetet qō dīt qō qꝫ ꝑcepti cuiz sciat qd noīa.

A

Mō ponit B modē de⁹ tr plr cognoscit. p⁹ p excellentia 3 quadruplr.

nō est 3 rōnē q aliqd sit sic p se notū: r tm declarē q̄tū ad id qō iportat p nota ibi posita: r sm istū modū 3 mīratio is: sumpti sunt oēs modi p quos declat deū cē.

¶ Jd aūt qō iportat p B nome de⁹ 3ʳ cogīscit: p excellentiā: per causalitatē: r p remotionē: vt dī 5° de di.no. Excellit ār de⁹ q̄tū ad pīs q̄druplr creaturas. Primū q̄tū ad eminēnā po⁹. Scōo q̄tū ad pulchritudinē pfectionis. Tertio q̄tū ad excellēnā bonit⁹. Quarto q̄tuz ad plenitudinē pulchritudinis. Et sm hec sunt quattuor demīones in lra posite per quas declarat deuz esse.

Primus modus demīan, di iuenit hunc p⁹: qz vbi est dare magis et min⁹: est dare max⁹: q: per approximationē ad deū de quo r illō declarat deus.

¶ Naz cū declaratū est q de⁹ est illud qō eminet oībus reb⁹: cū necesse sit tale cē: de necitate pcludit deuz esse. Simile est de pfectiōe. naz cū sit nec̄iuz cē pfectissimū: cū hoc sit de⁹: nec̄e est deū cē. Jtē cū sit nec̄uū cē optimū r pulcherrimū: necesse est deū cē. dos etiā modos inuit phs. Naz p⁹ modus q̄tū ad eminentiā prīns inuit in p⁰ce. r mū. t. c. z. vbi ait: q laudare dēm⁹ deū vnū creatorē peminētez ppter tanb⁹ rez. Scōs modus q sumit ex plenitudine pfectionis: inuit 5° meta. vbi dī: q est dare aliqd pfectū simplr in quo ꝯgreganī pfectiones oīuz generū: r hō est de⁹ sm Cōmē. Tertia demīatio que sumit ex excellentia bonitatis: sumit in fine. 12. vbi dī q bonū pmi: est bonū ducis: ad qō bonū cē aliud bo⁹ ordinat: qō idez est q hec rationez optimi. Quartus modus ex pulchritudine sive ex nobilitate: qz pulchruz in spūalib⁹ idē est q nobile: inuit circa medium. 12. vbi dī q de⁹ est vit⁹: eternus: nobilis in fine nobilitatis.

Tcō.51.

Tcō.52.

B

Tcō.39.

Scōo p causalitatem 4ᵉ. Causat. n. de⁹ in iferioribus cē: motū: corruptiōem r ordinem.

Scōs mod⁹ inuit hunc q cē qō causat: causat ab alio r q nō cē abit in infinitū.

C

Tcō.46.

¶ Scōo mō declarat id qō dī per B nomē de⁹: per causalitatē. Causat. n. q̄tū ad pīs 4ᵒ in B vniuersaz: ex qb⁹ declarari hz. Prio causat cē: qz totū vniuersaz per ipm est. 2° motū. 3° cōcordiā. 4° ordinē. ¶ Et ex B sumūt q̄tuor demīones quas ponit Dam. p lib. c. 3. Pria est: qz cū sit aliqd ens vertibile r vertibile pīsupponat inertibile: r creabile increabile. igit aliqd est ens increabile: r B est de⁹: hoc idez est arguere: oē creatū est ab aliq̄: cū nō sit abire in infin⁹: nec sit dare circulationē in causis est deuenire ad cāz nō causatā: qō est de⁹: r illa demīatio sumit ex eo q de⁹ creat res: r dat cē reb⁹. hāc demīonez tāgit phs 2° meta. vbi ondit q in agentib⁹ nō est abire in infin⁹. Scōa sumit ex motu: qz oē qō mouetur: ab alio mouet. deuenire est q̄ ad penit⁹ imobile: r hoc est de⁹. hāc etiā tāgit phs. 8. phy. vbi phat q p est deuenire ad aliqd penit⁹ imobile. Tertia sumit ex cōnexione. nā cū videamus pres vniuersi cē sic ꝛdinatas r diuersas: opz cē aliqd cōnectēs: r B est de⁹. hāc ēt tāgit phs in p⁰ phi metheoro: ꝛ sm veterez translationē: vbi dī q sic ca. f. e'nta dispositit de⁹ gloriosus: cuius fama est sublimis.

Tcō.46.

Tcō.1.

D

Quarta sumit ex ordine: cū. n. videamus nāz ordinate agere: r semp ppter bonū: opz quid esse qō natura dirigat pp bonū: q̄si pp optimū ola agūt: alr aūt ola cēnt a casu. hoc ēt inuit phs in 2° de aia: vbi dic q ola appetunt illō optimū. s. finez: r pp illud agūt q̄cqd agūt.

Tcō.34.

Tertio per remotionem.

Tertius modus inuit hunc: qz aliq̄ ꝓuincit p accīs r vnū est capabile: r aliud: vt dicit 8° phys.

¶ Tertius modus est p remotionē: s ille modus phat ea q̄ phāt pmi modi. Nā ex eo q est dare pfectissimū: est dare aliqd in quo nulla spfectio: r B est de⁹: r sic etiā de alijs modis. Ps igit qūo demīat deū cē: qz in eo q declarat: qō dī p hoc nomē de⁹: r B 3ʳ sm excellētiam: sm quē modū būtur q̄tuor demīones quas pōit Magister: r inuit phs ꝛ causalitatē. Scōm quē modū habent q̄tuor ōmīones q̄s pōit Dam. r inuit phs. Et ꝛ remotiōez q modus pt diuisificari ꝛ oēs dcōs modos.

Ad primū dōm q nō demōstrat aliq̄ passio de deo: cū demīat deuz cē. Sz declarat qd est: qō dī per B nomē deus: vt patuit. Per B ps solo ad 2ᵐ: qz nō opz subaz demīari: per B ēt ps solo ad 3ᵐ: qz idez nō demīat de seipso. ¶ Ad 4ᵐ aūt ps solutio per ea dicta: qz nō est inconueniens aliqd cē per se notum r demonstrari: mō quo dictum est.

B

¶ Utrū p rōnē nāles possit demīari tri⁹. Qō. IIII.

Nota q rō est 3° apatio intellectus nālis: hic capit nō vt diffinguit ꝛ mathematicā r metaphysicā: sed latius pro rōne precēte ex per se notis vel illis que in per se nota possunt reduci lumine nāli.

Tho. in tam. parte pma pn. 32. q. 1. Et in qēnib⁹ de veritate pn. 10. q. 14.

Tcō.51.

F

Quarto querit vtrū p nāles rōnē possit cognosci trinitas: Et vī q sic: qz nāl⁹ possum⁹ cognoscē deū cē intelligentē sm q ostēdit phs. 12. meta. Jtez sp cogīscentē segīt appetit⁹: vt dicit Dam. 2. li. ca. 12. igit si de⁹ est intelligēs: de⁹ est volēs. Sz ab intelligēte pcedit vbū: a volūtate pcedit amor: cū vbū in diuinis sit filius r amor sit. s. s. nāl⁹ possum⁹ in diuinis r cognoscē filiū r cogīscē. s. s. tanq̄ pcedētes: r patrez tanq̄ illud a quo pcedūt. Sed B est cognoscē trinitatē. q̄ rē.

¶ Ꝑ. per imaginē expīsse repīntat aliqs. Sz in aia est imago trinitatis: vt phat Aug. in plib⁹ locis. q̄ per aias nāl⁹ pōt cognosci de⁹ trin⁹: cū sit nāl⁹ ei⁹ imago: sed de aia potuerūt tractare phi: vel cā possum⁹ cogīscere nāliter. q̄ rē. ¶ Ꝑ. Cōmē. narrat in. 12. q antiq posuerunt trinitatē in deo: s̄z illi antiq phi fuerunt: cū de aliis Cōmentat⁹ nō bēat se itromittere: que aūt phi ponūt per ductū rōnis ponūt. q̄ rē.

Tcō.39.

Tcō.2.

In cōtrariuz est: qz qō supra rōnez est p rōnē inuestigari nō pōt: sed hō diuina sunt supra rōnē: vt dicit Dio. p de di.no. q̄ rē. ¶ Ꝑ. Ad hoc idez facit: qō dī ad Heb. 11. q fides est de nō apparentib⁹: sed de tri. maxime est fides. q̄ rē.

Rñdeo dōz q ista qōnē mouet Aug. 15. de tri. c. 6. vbi ait: cur itaq̄z nō cogīscim⁹ trinitatē: an hec sapia q̄ de⁹ dī: nō se intelligit: nō se diligit: vult. n. dicere q si nos ponim⁹ trinitatē in aia: qz se diligit: se intelligit: debem⁹ ponē trinitatē in deo: qz se diligit r se intelligit: s̄z B nāl⁹ de deo cognoscē possum⁹: igit trinitatem in deo nāl⁹ cognoscem⁹. Hāc qōnē motā. 6. c. soluit. 7. c. eiusdē libri ondens q trinitas in nob differt 3ʳ a trinitate q̄ est in deo. Prio: qz trinitas in hoie nō est bō: s̄z trinitas in deo est de⁹: r iō simplicior est trinitas in deo q̄ trinitas in hoie: r rōne hui⁹ simplicitatis dato q in hoie sit trinitas realis: nō possum⁹ in deo arguere trinitatez realē: nisi forte ꝑ rōnē. Scōo differt: qz trinitas in hoie est in vna pson⁹: trinitas in deo est in psonis plib⁹. Si q̄ pp trinitatē in nob vellem⁹ argue trinitatē in deo magis ponerem⁹ ibi vnaz pson⁹ q̄ ples. Tertio differt vt ipse ait: qz act⁹ ꝑ quos sumit trinitas in nobis nō sunt cōes oīb⁹ bus: ꝑ q̄ accipit trinitas: qz intelligētia ita intelligit q nō vult: r volūtas ita vult q nō meminit: r iō sic videm⁹ in corpalib⁹ q oculus nō solū videt sibi s̄z etiā videt manū: r man⁹ nō solū opat sibi s̄z ēt oculus: ita volūtas nō solū vult sibi: s̄z ēt vult intelligēte r memorē: r memoria meminit sibi volūt⁹ r intelligētie: s̄z nō ita est in psonis diuinis: qz quelz pson⁹ meminit: intelligit: diligit. Non. n. pī meminit sibi r filio: vt Aug. ibidez ait. Sed oēs isti act⁹ singulis psonis ꝓueniūt. Nō igit ex trinitate in nobis possum⁹ arguere trinitatē in deo: cū nō inueniamus ibi diam actionū: vt inuenim⁹ in nob. Si igit p imaginē que repīntant trinitatez potissime nō possim⁹ eā nāli rōne arguere. q̄ nec p aliqd aliud. ¶ Sed si sic dicim⁹: qō credim⁹ cē bī dcīs: occurrit nob grauis dubitatio. Naz si oīb⁹ ꝓcedit q fidē defendere possum⁹ ꝑ s̄z fidē nō defendim⁹: nisi ostēdamus ea q̄ in fide continent impossibilia nō cē: s̄z si nō sunt impossibilia sunt possibilia: si sunt possibilia sunt nec̄ia maxie q̄tū ad ea que de

G

Rō est: qz est accīs vt dependens ab accidente hoie vt ab actu intelligendi.

Rō tertiū ē: qz ista hec ñ idēntificant sē: vbi vel si sic nō distinctio p respectū ad diuīsoem⁹ cēnales ibi ideo q cōuenientia psonez cōuenientia alteri⁹ rei.

H

deo vicimꝰ. Nā in deo nō pōt eē pole ad vtrūlibꝫ:opꝫ ꝙ ibi sit pole nēcium. Quicqd ḡ est in deo pole:est necessariū. Si ḡ possumꝰ ostēdere ꝙ nō est ipole trinitatez eē in dinis:segr ꝙ B sit pole:r si est pole:est nēciuz. igr ondere possumꝰ:ꝙ in dinis nēce est trinitatē esse.

I

K

Rᵒ Si arguit solutio dubitatoz est manifestare veritatē 4ᵒ mei.t.c. ḡ manifestatiꝰ trinitatē. Rñdet. E.5ᵒ q̄li.q.v. q̄ verā est de dubitabilibꝰ propriis nō ō extrancis r cōbꝰ vl logicis.

¶ Propter B notāduz ꝙ ad illud qō supra rōnem est: nulle rōnes directe attingūt:r ió sic nō pōt ꝓbari trinitas:ita nō pōt directe ꝓbari ℨriū:r ōfendere fidē nihil est aliud q̄ ondere rōnes ℨdicētū deficēt:r ió nō ꝓprie ꝓbat eē pole:trinitatē esse:r ió instātia ꝓbita cessat.

Ad primū dōz ꝙ ly de⁹ se intelligat:r se diligat: cū isti sint actꝰ essentiales:non de necessitate arguit trinitas. Nā r.l.s.se itelligit:r ab eo non pcedit ꝟbū:r se diligit:r ab eo nō pcedit ꝓsona:que est amor. ¶ Ad 2ᵐ dōz ꝙ p imaginē creatā exprsse repīta tur trinitas:nō simplr:sz in cōparatiōe ad vestigiuz:imo est multū deficies repītatio:vt patuit. ¶ Ad 3ᵐ dōz ꝙ credibile est Lōmētatoꝛē ibi antiquos noiare sanctos: noiat.n.eos antiquos:qr modicū tps est ꝙ ipe fuit. Uel possumꝰ dīe ꝙ dato aliquos ꝓbos B dixisse:hoc nō habuerūt ex nāli rōne:sz p reuelationez:vel ex his que in scripturis legerūt:vl ab alqs audierūt:sic dī de ꝓla.q descēdēs in egyptū legit libros Moysi:pp qō in libris platonicis aliq̄ de trinitate fūt repta. ¶ Ad 4ᵐ dōz ꝙ fm ea q̄ inuenimꝰ in creaturis debemꝰ laudare deū: nō tri si numerꝰ ternariꝰ est in creaturis:numerꝰ ternarius est in deo:sz ex B de⁹ laudandus sit:qr ea q̄ sunt in creaturis mō pluru:sunt in deo mō vno:nec ꝓbo p illud intellexit trinitatē in dinis: sz aliudebat mō antiquoꝛ ꝙ auferebāt munera triplicata vt Lōmētatoꝛ ibidē ait.

2ª ꝑn.

L

Qō pª

Deinde querīt de vestigio. Et circa B querūt q̄tuor in sc. ꝓmo:de vestigio in se. Scō:de ptiꝰ vestigij. Tertio:de his in qbꝰ ē vestigiū. Quarto:de his qui cognoscūt deū p vestigiuz. ¶ Circa pm q̄rīnt tria. ꝓmo:vtrū repiat vestigiū dei in creaturis. Scō:vtrū tale vestigiū dicat per cōparationē ad essentiam vel ꝓsonas. Terno:de equalitate eius.

¶ Utrū repiat vestigiū dei in creaturis. Arti. I.

Tho.in sum. pte ꝑma ꝙn.45.q.7.

Ad primū sic ꝓcedit. Uī ꝙ deꝰ nō repīt p vestigiū:qr qō nō est inuestigabile:nō bz vestigiū. Sed vt dī p de di.no.dina suba laudata est sic inuisibilis:incō prehēsibilis:inscrutabilis:r nō inuestigabilis. ¶ ℙ. Uestigiū est rex mobiliū:sz deꝰ est imobilis p se r p accīs r ab ītra:r vt ꝓbat 8ᵒ phy.ḡ rē. ¶ ℙ. vestiꝫ ē rex brūū diuisionē:deꝰ diuisōe caret. ḡ rē.

T.cō.5z.

M

In cōtrariuz est Aug.6.de tri.c.9.vbi ait: opꝫ vt creatoꝛē per ea que facta sunt intellecta cōspiciētes trinitatē itelligamus:cuiꝰ in creatura dignum apparet vestigium.

Rñdeo dōm ꝙ vt scribīt.6.topi. oēs trāsferentes fm aliquā silitudinē trāsferant:cū igr vestigiū dei in creatura dicat trāslatiue:nō opꝫ fm omnē moduz die rōnez vestigij. ¶ Propter qō aduertēduz ꝙ vestigiū ꝓpe est pedis ad cuiꝰ silitudinē triplici via sumīt creatura reª dei:vt vestigiū reª alialis. ¶ Prima via sumīt ex repītatiōe.naz vestigiū repītat ꝓsonam bois:vel alterius alialis cui⁹ exstit.medio mō iter distinctū r ꝓfusuz. Nā reª individui q̄dā sunt oino ꝓfusa:vt q̄ cōuenīūt ei rōne gīis:vtputa que conuenīūt ꝑetro rōne alialis.quedā sunt oio distincta:vt q̄ cōueniūt ei rōne sue ꝓsone.quedā sunt medio mō vt q̄ conueniūt ei rōne bois siue spēi. vestigiū nō ducit in cognē oio distinctā:qr vestigiū fot.nō ducit in cognez sot.nec in cognez oino ꝓfusa:sz in cognez medio mō vt in cognez ga bō. Naz ex distōne formaꝝ r spēz:causat distinctio in mēbris:ex quoꝝ applicatiōe bi vestigiū. vñ r Lōmē. dīc sup ꝑ de aia. ꝙ membra leonis r membra cerui differūt qr alie differūt:r sic est in ꝓsonis būanis:ita est suo mō in ꝓsonis dinis. Quia q̄dā oio sunt ibi cōia:vt essentialia non appropāta:vt cētia dinitas r bō. Quedā sunt oio ꝓpa: vt constitutiua personaꝝ:sicut paternitas:filiatio:r bō. Quedaz sunt medio modo:vt essentialia appropriata: sicut potentia:sapientia:r huiusmodi. Uestigiū in creaturis ducit in cognitionez appropriatoꝝ q̄ medio mō se hūt iter oio distinctū:r oio nō distinctū: sic vestigiuz pedis reª alialis. ¶ Scōa via est rōne cognis. Nam sic ꝙ vestigiū in via ducimur in cognem eiꝰ cuiꝰ est vestigiū:ita ꝙ vestigiū in creatura q̄ est q̄si via ocueniēdi in creatorē:vt narrat Hugo.in ꝑnᵒ cōmēti sui p ange.bier. ducimur in cognem creatoꝛis. ¶ Tertia via sumīt ex mō impressionis.naz pes imprimit vestigiū suū in puluere sicut annulus in cera. Iste aūt modus impressionis assimilat mō quo imprimit sensibile sua silitudinē in sensu: vt dī in 2ᵒ de aia.sensibile aūt bz in se formā vere sensus aut eaz bz esse r diminute:vt vult Lōmē. in 2ᵒ de aia:ita de⁹ silitudinē pfectionis sue imprimit in creaturā: sed ipse eā bz ꝓprie r vere:creatura eaz bz diminute r quodāmō extranee. Et ita pz ꝙ triplici via repītatio dei in creaturis appellatur vestigium.

2ª via

3ª via

O

T.c.60. Lō.60.

Ad primū dōm ꝙ dina suba nō est inuestigabilis pfecte:est tn inuestigabilis aliquo mō:r fm ꝙ est inuestigabilis:vestigiuz bz. ¶ Ad 2ᵐ r 3ᵐ dōm ꝙ vestigiū hic sumīt transumptiue:argumēta arguebant ac si sumeret ꝓprie.

¶ Utrum vestigium dicat per cōparationez ad essentiam vel personas. Arti. II.

Ad est vtruz ducant nos in cognitionē eoꝝ que pertinent ad vnitatem essentie aut ad illa que dicunt trinitatem.

P

Secundo querīt reª cuius sumat vestigiū. Et vī ꝙ reª essentie: qr vestigiū nō accipit in creaturis:nisi fm ꝙ sunt effectꝰ dei. Sed creare efficere:sūt actꝰ essentiales vt pōt patere ex regula data ab Aug.5.de tri.c.8.ḡ rē. ¶ ℙ.fm eundē.5. de trini. ta.t.4. ℙi r filiꝰ r.l.s.relatiue ad creaturā vnū ꝑnᵐ:vnꝰ creatoꝛ:r vnus dīs dī. Sed fm tales bitudines sumīt rō vestigij cū tales sint essentiales:qr dicūt de singulis ꝓsonis nō pluraliter.ḡ rē. ¶ ℙ.Luz vestigium sit effectꝰ eiꝰ cuiꝰ est:r effectꝰ semp deducat in cognez:qr si vestigiū sumeret reª trinitatis: per creaturas possemus cognoscere trinitatē:cuiꝰ ℨriuz ꝓbatū est supra.ḡ rē.

.l.eodez. q.pª ꝑn.q.4.

Q

In cōtrariuz est Aug.6.de tri.c.10.qui ait ꝙ p ea que facta sunt possumus conspicere trinitatē:cuiꝰ.s.trinitatis in creatura dignuz apparet vestigiū. ¶ ℙ. Idez ibidez ait nō ꝓfuse accipiēdum esse:ex quo oia per quē oia:in quo oia:qō nō esset nisi in creaturis esset vestigiū trinitatis.ḡ rē.

.Lᵃʳ ꝑcedēs

Rñdeo dōm ꝙ sicut pz ꝙ dicta vestigiū dicit ipfectā cognem. Imꝑfecta aūt cognitio duplr sumi pōt. Uno mō reª diuersē cognis:sicut dicimus ꝙ cognitio ga est ipfecta reª cognis gd. Nam questio ga est presupponit qōnem qd est:vt pōt haberi ex Augu. 10.de tri.c.4.r ex ꝓbo 2ᵒ poste.r ga qd ꝑsupponit ga: qr terminat ad quid:sicut via ad terminuz:cum igitur vnūqōq; sit perfectius in suo termio:cognitio quid:est pfectior cogne ga. Sic aūt accipe pfectū r ipfectū non spectat ad prīs:qr cognitio quid,nullo mō bz in via:nec essentie:nec ꝓsone. Alio mō pōt accipi pfectū r ipfectū fm vnā r eandē cognez; vt cognitio ga,vno mō supra

R

Si arguit solutio dubitatoz est manifestare veritatē 4ᵒ mei.t.c. ḡ manifestatiꝰ trinitatē. Rñdet. E.5ᵒ q̄li.q.v. q̄ verā est de dubitabilibꝰ propriis nō ō extrancis r cōbꝰ vl logicis.

Sonaz:sz magis per appro priata accipit vestigiū i creaturis: ralia reperiunt in cognē trinitatis.

dicaf pfecta: ⁊ alio mō ipfecta. Et iſte modus eſt ꝑpriꝰ ꝓ̄ſn ſpeculationē: qz cognito in via de qua hic logmur eſt ga ⁊ nō gd. Iſtud aūt pfectū ⁊ ipfectū reꝰ cōgnus ga/ ſic pōt accipi vt dicaf cognitio ga/pfecta: qñ ꝑpe ⁊ certitudinaliʳ ducit in cōgnem ga eſt res. Imꝑfecta dicaf qñ ꝑ approꝑationē: ⁊ nō certitudinaliʳ: ſz magis fꝫ perſuaſionē ducat in cōgnez ga. Et qz creatura ducit in cognitionē qz eſt deꝰ fm cēntā vniꝰ: ꝑpe ⁊ certitudinaliʳ: qz demōſtratiue eo mō quo patuit: talis cognitio ga/perfecta dī: ſed in cōgnez ga eſt trinitas: ducit nō ꝑpe ſz per approꝑata nō certitudinaliʳ: ſz magis fm pſuaſionē: qz ꝑ creaturas nō pōt ꝓbari deꝰ trinꝰ: ſz poſſit ꝓbari deꝰ vnus: bō cognitio ga/incōpleta dicet. ⁊ qz veſtigiū dicit cōgnez incōpletā: nō accipiet veſtigiū dei in creaturis adeo ꝑpe: vt eſt in eſſentia vnꝰ: ſicut ꝓut eſt in perſonis trinus. vñ Augu. 83. q. q. 19. ait. ꝙ per creaturā habem⁹ cognoſcere trinitatē qua nihil ꝓeſtantiꝰ: intelligēdius: ⁊ beatiꝰ inuenire ꝓfecta rō pōt: ſed talis inuētio eſt ꝑ veſtigiū. ꝯ trinitatis veſtigiū in creaturis accipit.

tōs enāt tā. q. 4. ꝓn. A. 5.

B

Dī ꝙ veſtigiū ducit nos in notiā dei vt eſt cā creaturē ſub iſta trīplici babitudine quoꝑ quā: ⁊ in quo. Ez bz iſtā trīplicē habitudinē reſpectū ꝓſonaꝝ: nō ꝙ ſic abſolute ꝓ ſumꝫ vt ē cā ꝑ veſtigiuz.

Ad primū dōm ꝙ ꝫ op⁹ ſit eſſentie: qz indiuiſa ſunt opa trinitatis: ſīc̄ idiuiſa ſubā: re ſpectꝰ tm̄ alīq accipiunt ꝑ cōpationē ad ꝓſonas: vt pōt bēri ex Aug. 6. de tri. c. ollato. qz nō eſt ꝓfuſe accipiēdū a quo: ꝙ quē: ⁊ in quo. Et ꝙ B ꝓz ſolū ad ſcōm: qz ꝫ pī⁹ ⁊ filiꝰ ⁊. ſ. ſint vnꝰ creator: creatura tm̄ creaī a ꝑe vt a q̄: ⁊ reſpic̄ filiū vt ꝙ quē: ⁊ ſpūſcīm vt in q̄: ⁊ fm B ſumit veſtigiū. ꝯ Ad 3ᵐ dōz ꝙ creature ducūt in cōgnem qz eſt trinitas: ſz incōplete: vñ magis veſtigiū dicunt.

ꝯ Utrū veſtigiū cātr in oībꝰ reperiaf. Arti. III.

Ad eſt verum equalr oia ducant in cognitionē deī vel vtrū illa ꝙ̄ creatura ducit veſtigium ſit equalis perfectionis.

C

Certio queriē vtrū cātr in oībꝰ repiaf veſtigiū: Et vi ꝙ ſic. qz Dio. de di. no. c. 4. vult ꝙ deꝰ cātr ſe bēat ad oia: ſz ex tali bīnidine vī cauſari veſtigium. ꝯ tc̄. ꝯ P. Recto nihil rectꝰ ⁊ cātr nihil cātr: ſed modus mēſura ⁊ bō videnē ipoꝛtare quādaz equationē: cū in tali nō ſit dare magis ⁊ minus: equalr reperietur veſtigiū in oībus. ꝯ P. Veſtigiuz vī eſſe eſſentiale oī creature: ſz in eſſentialib⁹ nō eſt intēſio ⁊ remiſſio. ꝯ veſtigiū nō repiē magis ⁊ minus in rebus.

In cōtrariuz eſt: qz a magnitudine creature pōt cog̃ creator agnoſci: vt dī in lībo Sab. Ez vna creatura eſt maior alia. ꝯ vna creatura magis ducit in cognitionē dei q̄ alia. Sed ꝑ veſtigium ducimur in cognitionē creatoris. ꝯ tc̄.

D

Nō vbi ſit veſtigiū ꝑcep⁹.

Ulterius queriē vtrū veſtigiū magis reſeruef in creaturis pfectis q̄ in ipfectis. Et vī ꝙ in ipfectis: qz veſtigiū dicit ipfectā cōgnez: ſz creatura ipfecte magis ipfecto mō ducūt in cognitionē dei q̄ perfecte. ꝯ magis in eis reſeruaf rō veſtigiū.

In cōtrariuz eſt Aug. in de nā boni: q loquēs de mō ſpecie ⁊ ordine: ait ꝙ vbi bec magna ſunt: magna bona ſūt: ⁊ vbi ꝑua ſunt: ꝑua bona ſunt. ꝯ intēdunt ⁊ remittunt fm maiorē ⁊ minorem bonitatē. Sed maior bonitas reſeruaf imꝑfectis. ergo in eis eſt magis ratio veſtigiū.

Veſtigiū reperit cātr in oīb⁹ ꝑ ſe entib⁹ quo ad numerū ꝑtiū veſtigiū: ſed nō q̄ ad rationē: ſm ꝙ ſicut res eſt ꝑfectior in cēntialib⁹: ſic ꝑtes veſtigiū. ſ. numer⁹ ponder⁹ tc̄. ſūt ꝑfectiores.

Rñdeo dōm ꝙ eqlitas veſtigiū z ꝑ pōt cōſiderari. vel q̄tū ad numerū ꝑtiuz. vel q̄tū ad intēſionē eaz. Quātuz ad numerū ꝑtiū in oīb⁹ entib⁹ ꝑ ſe vt patebit repiē cātr veſtigiū. Nam numer⁹ mēſura: ⁊ pōdus q̄ aſſignant ꝑtes veſtigiū in oīb⁹ talib⁹ ponunt: fm ꝙ vult Augu. 4° ſup Geñ. ad lītz: ⁊ in q̄nibus ad Oroſiuz. Ez ſi itelligaf cātr eqlitas q̄tū ad intēſionē iſtoꝝ magis reſeruaf in vna creatura q̄ in alia. rō veſtigiū: qz ꝫ ꝙ creſcit in bonū ⁊ decreſcit: ſīc in eis modus: ſpēs ⁊ ordo vel mēſura: numer⁹ ⁊ pondus: augef ⁊ minuiē.

E

T. cō. 20.

ꝯ Ad qō intelligēdū notāduz ꝙ fm ꝓbm. 8. meta. foie vel diffōnes ſūt ſīc nūeri: ⁊ q̄to forꝰ eſt magis ſimplex: tanto magis bz rōnez maioris numeri: q: ꝑtes ꝑfectionēs ꝑtinent ⁊ intēſiones: ⁊ iō in creaturis ſimplicib⁹ magis reſeruaf rō veſtigiū q̄ in alijs: qz tales creature ſūt minꝰ diuiſe ⁊ ꝑfectioni mō ꝑtinēt ſuas ꝑfectiones: ꝑꝑ qō Aug. 4° ſup Geñ. ad lītz loquēs de bō ꝓbꝰ ⁊ veſtigiū ait. Tanto. n. magis cniqz iſta in ſuꝑioꝛib⁹ cbara ſunt: q̄to ipſa in inferioꝛib⁹ diuidi ꝑit. ꝓz igit ꝙ nō equali eſt veſtigiū in oībus ꝑter qō ſoluit ꝓmo queſtiō: ⁊ ꝙ magis eſt in creaturis ꝑfectis ꝑꝑ qō ſoluit ſcōm.

5. q.

Ad primū dōz ꝙ ſi deus ſe bēat cātr ad oia: oia nō ſe bñt cātr ad ipſz: ⁊ ꝑꝑ bō inequalitatē bī veſtigiū inequalitas. ꝯ Ad 2ᵐ dōm ꝙ cātr nō eſt cātr⁹: ſi ſit cātr⁹ in ſūmo: bō repūtatione ⁊ equationē nō ponim⁹ in creaturis reꝰ dei. ꝯ Ad 3ᵐ dōz ꝙ magis ⁊ minꝰ in cēntialib⁹ ꝑt itelli z⁹. vl q̄tū ad q̄dus in eſſe. vel q̄tū ad q̄dus in cēntia. Prio mō repiē magi ⁊ minꝰ ſolū in accñtib⁹ q̄ intēdunt ⁊ remittūt. Sz 2° mō inuenit magi ⁊ minꝰ ēt i ſuba: inq̄tū vna ſpēs ſube bz rōnē maioris nūeri q̄ alia. Primū magis ⁊ minꝰ ē ſub cadē ſpē nō aūt 2ᵐ: ſz ſub eodez gñe: ⁊ ita ꝓz ꝙ ēt in eſſentialib⁹ aliq̄ mō repiē magis ⁊ minꝰ. Uel poſſumus dīe ꝙ bō ꝑtes veſtigiū nō ſoluz dñt ꝑtes eſſentiales: vt ꝓpe dix.

Et ſi dī ſicut ſimplr ad ſim pliciꝰ magis ad magis 2° top. Dī ꝙ ipfecta cognitio ſimplr nō eſt cauſa ſimplr ꝙ aliqd ſit re ſpectū ſi ipfecta reſpectū cognitionis bene ꝙ imagi/ nez̄ nō eſt ad ꝓpoſitū.

F

Ad illud qō ꝓbabat ꝙ magis reſeruaf veſtigiuz in ipfectis q̄ in ꝑfectis. Dōm ꝙ ille modus argumēndi nō valet: nō. n. ſequitur: ſi ſcia viatoꝝ dīc ipfectione. ergo qui magis ipfecte cognoſcit: magis bz ſciam viatoꝝ. ita nō valet: veſtigiū eſt repūtatio incōpleta. ergo qō magis icōplete repūtat: magi bz in ſe veſtigiu: qz illa cōpletio q̄ eſt de rōne veſtigiū nō tollit oēz cōpletionem.

G

ꝯ Quot ſunt partes veſtigiū. Queſtio. II.

Oſtea queriē de zᵒ ꝑn⁹: quot. ſ. ſūt partes veſtigiū. Et vi ꝙ ſint duo: qz poꝰ ⁊ actꝰ diuidūt oē ens diuiſibile: ⁊ totuz exhauriūt diuiſuz. ſi ergo in creatura reperiunt ꝑtes veſtigiū: ille erūt poꝰ ⁊ actꝰ. ꝯ P. Uī ꝙ ſint q̄tuor: qz ꝑtes veſtigiū vno mō aſſignāt ſubā: virtus: ⁊ opatio. Ez ſīc opatio ſe bz ad vīutē: ita ⁊ cē ſic bz ad ſubaz. qua ergo rōne opatio cōputaf inter ꝑtes veſtigiū: pari rōne debet ibi cōputari ⁊ cē: igit erūt q̄tuor ꝑtes ſube: virtꝰ: eſſe: ⁊ opatio. ꝯ P. Uī ꝙ ſint ſex: qz ꝫ Aug. 4° ſup Geñ. ad lītz. Senarius numerꝰ eſt numerꝰ ꝑfectus: fm quē ordo creaturaꝝ currit. Ez B nō eſſet: niſi fm ſenariū deberet aſſignari veſtigiuz. ergo tc̄. ꝯ P. Uī ꝙ veſtigiū nō bēat aliquā ꝑtez: qz ꝑtes veſtigiū debent ipoꝛtare ꝑfectionē: ꝫ ꝑfectio eſt idē ꝙ actꝰ: ꝫ in vna re nō reperiē niſi vnꝰ actꝰ: qz tūc vel res nō eſſet vna: vel actꝰ eēt actꝰ: ⁊ ꝑfectionis ꝑfectio: ꝫ vtrūqz iſtoꝝ vī icōueniens. ergo tc̄. ꝯ Oz aūt ſint tres: ꝓz per ea que dicunt Sab. 11. ꝙ oia fecit deꝰ in numero pōdere ⁊ menſura. ꝯ P. Aug. 6. de tri. c. 8. aſſignat ꝑtes veſtigiū vnitatem: ſpēm: ⁊ ordinē: ſed iſte ſunt tres. ergo tc̄.

H

Rñdeo dōm ꝙ veſtigiū in creaturis accipiē ꝫ ꝑfectiones in eis reptas: ꝑ q̄s aliq̄ mō repīm tur trīnꝰ ꝑſonaꝝ. iſte aūt ꝑfectiones: ꝫ ſint multe ⁊ diuiſe oēs tm̄ reducūt ad tria gña: qz vl deſignāt bīnidinē cāe efficiētis: vel formalis: vl finalis. bīnidinē cāe mālis deſignaf nō ꝓpriē qz de nō ē niſi in triplici gñe cāe. vt narrat Conſ. 10. met. ⁊ mā nō coīcidit cū aliq̄ cāis: vt oñdit in 2° phy. Si aūt ꝙ bō ꝑfectiones ducimur in cognē dei vt ē cā efficiēs: ſic ducimur in approꝑatā ꝓpis q̄ eſt illud a quo cūcta ꝓcedūt. Si aūt ducimur in cognez ei⁹ vt eſt forꝰ exēplaris: ſic bēmus approꝑatū filiū ꝙ quē cuncta ꝓducūt. Si aūt vt eſt cā finalis: ſic bēmus approꝑatū

s. exēplaris

Lō. 13. T. cō. 26. Hec ꝓpriē illi dicto conueniunt exq̄ oia tc̄.

I spūssanet⁹ in quo cūcta existūt:z qz oēs tales bitudines ducūt in cognez apprōpatoz trib⁹ pfonis:tres ptes vestigy assignant. Iste aūt tres ptes a diuersis diuersimode ponunt. Pythagoras dixit ea cē pn̄m meduz z finē vt bi p ce.z mū.t.cō.z. Plōs ea dixit eē subaz:virtutē:z opationē. vñ ait q nā apta nata talr faciūt. Natura dicit q̄tū ad substantiā:apta nata talr q̄tū ad virtutē:facit q̄tū ad opationē. Iz aūt p hec tria pbi dient deū laudanduz:nō pp hoc posuerūt trinitatē:qz nō cogūerunt ꝓpa pfonaz:sz appropriata. In libro aūt sapie hc ptes assignant:mēsura:numer⁹:z pōdus. Aug. 4° sup Ger̄. ad lr̄az. has assignat moduz:spēz:z ordinē. Quo aūt ista diuersitas reducit ad vnitatē. qdaz sic eaz reducunt:qz oēs alie assignatiōes reducunt ad pn̄m:mediū:z finem. Sed illud nō vr bn̄ dictū:qz assignatio theologoz non dz reduci ad assignationē phoz:sed magis econuerso: faciunt etiaz isti idem suas adaptatiōes nō cōuenientes ꝓpositoz:de quibus nō est curandum.

Partes vestig. a pte.

Par. vestig. a subs.

Ex Salomōe lib Aug.

Opinio 3

R Conuenientia doctoz de pnb⁹ vestigy a deo doct.

¶ Notāduz igit q oēs iste assignatiōes quodāmō idez dñt. Naz pn̄m meduū z finis est idē q subaz:virtz:z opatio:qz subaz z nā se dñt vt pn̄m p̄m:opatio vt termin⁹:vt⁹ vt mediū:est.n. virt⁹ media iter operātez z opus. Item subaz vt⁹ z opatio sunt idez:qō modus spēs z ordo. Nā subaz est idez qō modus:modificat.n. quelz creatura fz nāc siue pn̄⁹:pp qō ad spēm vel gen⁹ reducit. Spēs est idez q virt⁹. Nam cū virt⁹ sit pfectio subē:spēs q̄ ipfectionē sonat dicit pōt:opatio reducit ad ordinē. Naz ex hoc aliqd ordinat in finē:qz exit in opationē mediante vrute. Istū moduz exponēdi satis inuit Aug. 6. de trini. 10.c. vbi vnitatē sine moduz dicit eē nāz rerū:spēz dicit esse q̄litates:doctrinas z artes:ordines ponit amores z delectatiōes. Modus aūt spēs z ordo:reducūt ad mēsuram:numerū:z pōdus. vñ 4° sup Ger̄. ad lr̄az dī. q mēsura oi rei moduz pfigit:z numer⁹ oi rei spēz pbet:z pōdus oēz rez ad quietē z stabilitatē trahit. ¶ Si aūt quer̄at quō iste assignatiōes differūt vel quō sunt accepte. Dōz q Pyth. accepit ptes vestigy sub mō pfusoz nō discernendo qd accipit pro pn̄o:qd pro medio:z qd pro fine. Plōs accipit eas sub eē distincto:sz māl. nam subaz:virt⁹:z opatio:si sunt ptes vestigy:hoc est q̄tū induūt rōnez modi:spēi:z ordis. Aug. accipit eas distincte z formalr:sz magis put se tenēt ex pte creature:qz modus:spēs:z ordo:sunt ea p que formalr creatura dr vestigiū. In libro sapie accipiūt ptes vestigy magis put sunt in deo:qz cū dr oia fecit de⁹ in nuō:pōdere:z mensura:intelligēdum est deum omnia fecisse in seipso:qui est pondus sine ponderenumerus sine numero:z mensura sine mēsura. vt exponit Aug. 4° sup Ger̄. ad lr̄az. z in qōnib⁹ ad Oroſiū. Dz aūt illa auctoritas aliuz exponēdi modū:vt declarabit in sequenti. q. Sic tn accipiēdo assignatiōes ꝓtractas pz que ad quā reducit:quia assignatio Pythagore reducit ad assignationez pbi:sic ꝓfusum ad distinctum. Assignatio pbi reducit ad assignationē Aug. sic māle ad formale. Assignatio Aug. reducit ad assignationē canonis:sic creatū ad icreatū. Sunt aūt z alij modi vestigy:qz quelz res est ens:z sic indicat essentiā dinā. est qd vnū:z sic repñtat pātez. est qd verū z sic repñtat filiū. est qd bonū:z sic repñtat spūs scūs. Ista aūt assignatio z alie ꝓsiles:qz vel ad dictas reducunt:vel nō sunt cōpetētes ad pōs diuinitatē.

L Bñ dicit doc. dūmodo ac ceperint ptes vest.

Epilogus

M

Ad primū dōm q pot⁹ pōt dīe plēs ptes. Naz z subaz dr in pot⁹ re⁹ vtutis:z virtus re⁹ opōnis. Iré act⁹ pōt dīe plēs ptes:qz opari dr actus re⁹ vtutis:z virt⁹ re⁹ subē:z iō nō ꝓcludit eē trīa duas ptes. ¶ Ad 2m dōz q eē ptinet sub termio:vl sub medio:qz est finis essentie:z est me⁹ re⁹ opari inq̄tū opari ꝓsupponit eē:z iō nō facit ḡdaz distinctū. ¶ Ad 3m dōm q in creatura nō ponunt nisi tres ptes fm q̄ quodāmō formalr est vestigiū. Sz alia tria ponunt in deo fz rōnem trīs dīa:a gb⁹ trib⁹ creatura est efficaciter vel efficiēter vestigiū:z iō sub senario dr creature ꝓtinuī:ptes trīs vestigy q̄ sunt in creatura dr gb⁹ logmur soluz tres sunt. ¶ Ad 4m dōm q vni⁹ rei vnic⁹ est act⁹ fz vnū modū trīs diuersis respectib⁹: vni⁹ rei sunt multi act⁹ sicut alia est pfectio corpis z scia est pfectio alie. Sic ex pte ista oēs ptes vestigy dñt rōnez act⁹:sz diuersimode:qz act⁹ dicit pfectionē in cōparatiōe ad virtutē: virtus in cōparatione ad nām:nā siue subā in cōparatiōe ad aggregatum siue ad suppositū cuius est forma.

N

¶ Utrū in oībus reperiat vestigium. Qō. III.

O

Tertio querit:vtruz in oīb⁹ repiat vestigiū. Uī q nō:qz si in oīb⁹ reperit vestigiū:cū ptes vestigy aliqd sint:in pauc⁹ vestigy repiet vestigiuz:z pari rōne in pauc⁹ ptiū:sz cū nō fit abire in infi⁹:non igit in oīb⁹ repiet vestigiū. ¶ P. Partes vestigy assignant subaz:virtus:z opatio:sz in subā nō est subā: nec in vtute est virt⁹:nec in opatiōe est opatio:nō igit in oīb⁹ reperit vestigiū. ¶ P. Uestigium z imago vident dīe rōnez oppōnis cū cōdiuidant ad scientē. Sz in ḡbus reperit vnū oppositoz:nō reperit aliud:cū igit in aliquib⁹ reperiat imago nō in oībus reperiet vestigiū.

In cōtrariuz est qō dr Sap. 11. oia cōstituisti in nuō:ponderez:z mēsura. ḡ rē.

¶ P. Uestigiū est silitudo quedā ipressa creaturis ab agente pmo:sz in oībus reperit talis silitudo. ḡ rē.

P Si mensura numer⁹ rē. dicant diuersas res ñ in oīb⁹ repit vestigiū: sz solū in p se entib⁹: alr ēt processus rē. nec oia habēt subaz: virtūt⁹ z opōnē: sz solas p se entia. Sed si dicant res rationis in oībus repit vestigium.

Rndeo dōm q in oīb⁹ repit vestigium creatoris: inq̄tū oia fcā sunt in nuō:pōdere:z mēsura. pōdus aūt mēsura z numer⁹ in gb⁹ oia fcā dicuntur: dupl'r accipi pōt. vno mō vt dñt diuersas res:fm q sūt peri⁹ exponebat q p mēsurā poteram⁹ intelligere subaz: p numerū vtutē:p pōdus opōnez:z fz istū modū nō in oīb⁹ repit vestigiū:sz solū in p se entib⁹:qz in oi tali est ꝓsiderare subaz cui attribuit per se eē:z qz nō est subā sine vtute:nec vt⁹ sine opōne: in oi tali est accipe vestigiū trini⁹. Sz si mēsura nūer⁹ z pōdus dñt res rōnis: possum⁹ ꝓcedē simplr in oīb⁹ repiri aliq̄ mō vestigiuz.

Q Tres ptes vestigy creature fm quas dr eē in nuō ponunt mensura.

¶ Ad cui⁹ cndēnā notādū q Aug. 4° sup Ger̄. ad lr̄az. z in qōnib⁹ ad Oroſiuz z' exponit. oia deū ꝓstituisse in pōderenuō:z mēsura. Uno mō sic:qz deus ꝓstituit oia in seipso:q est pōdus sine pōdere:numer⁹ sine nuō:z mēsura sine mēsura. Alio mō sic:qz de⁹ oia disposuit sic:vt dīent numerū:mēsurā:z pōdus:z fz vtrāqz exponē cōcedere possum⁹ oēs res dīe in se vestigiuz trinitatis:vt numer⁹:mēsura:z pōdus nō differūt realr:sz rōne.

¶ Propter qō notādū q in creatura est triplex pfectio gīalis:q̄ qdāmō oppo⁹ repit in deo. Uno mō dr creatura pfecta:qz pticipat eē. Nā ex actualit⁹ z endelichia q̄ in eē ꝓsistūt sumit pfectiōis rō:z fm istū modū creature sunt entia z repit in eis vnitas analogie. Scdo dr creatura pfecta:qz pticipat pfectiones alicui⁹ gñis:z ista pfectio icludit pmā. Nā pfectiones que sumunt ex ente cōiter sumpto reseruant aliquo mō in quolz gñe entiū z fz istū modū cōperit reb⁹ creatis vnitas gñis. Tertio mō creatura pficit:qz attingit pfectionē ppe spēi:z ista tertia pfectio icludit scdaz z pmā. nam sicut ea q̄ ꝓsequūtur genus totū reseruant in qualz gñe:ita ea que ꝓsequūtur speciē totū reseruant in qualz spē. Scdm p̄m modū cōperit creature rō mēsure. Naz ex eo q pticipat eē non dz infinitū eē:sed mēsuratū:est.n. pticipare nō plenitudinem habere:sed quasi quādam ptem fm mensurā z limitationē accipe. Scdz aūt q cōperit ei vnitas gīis

A

ſit cõpetit ei pondus. Naz ſit p pondera oia ordinant in locis ſuis ita p bõ pfectiões q̃ſi per q̃dã põdera res ordinant in pñto. Scõm 3m moduz ſumit rõ numeri. dr̃. n. pfectio ſpecifica numer9 z. Pro: qz diſſõ ꝑpe eſt ſpẽz: t diſſõ eſt ſermo bñs ꝓtes. vt ſcribit 7a meta. pp

T. cõ. 27. T. cõ. 10. qõ t in octo ſpẽs t diſſõnes dñr ſe bie ſicut numerus. Scõo: qz pfectiões ſupioz reſeruant in ſpẽbus ꝑpriis pp qõ fit in eis maioz pfectionũ cumulus: t iõ numer9 qui eſt pñalitas vnitatũ ſpẽ9 cõpetit: t qz ois creatura aliquo mõ pticipat eẽ t ꝓtinet ſub ente: aliquo mõ eſt in gñe: vel in ſpẽ directe: vl̃ p reductionẽ: in oi creatura repit̃ mẽſura numer9 t põdus: t ita pz qõo in oib9 reperit̃ veſtigiũ trinitatis ſm iſtũ modum exponẽdi: oia ꝓſtituit de9 in nuõ: põdere: t mẽſura: boc eſt ea oia fecit vt bẽnt in ſe numerũ põdus t mẽſurã: cũ oia ſint aliq̃ mõ in ſpecie: collocent̃ in gñe: t ꝓtinant̃ ſub ente.

B

Mõo pfectiones ſumũt in deo: de quo ẽt quer̃t ſupra d. 2. q. 2.

¶ Jſtis aũt trib9 pfectionib9: mõ quodaz oppoſito: pfectiões ſumunt̃ in deo. nã in creatura erat mẽſura: quia pticipat eẽ. de9 aũt nõ pticipat eẽ: ſz eſt ipm eẽ: t idco ſi cõpetit ſibi eſſe p qõ videnr̃ ſingula mẽſurari: cõpetit ei mõ infinito: t eſt mẽſura ſine mẽſura. Rurſuz de9 nõ cõtinet̃ ſub aliquo gñe: t iõ in deo põdus: qz in eo pfectiones generũ cõgregant̃. Eſt aũt põdus nõ põderatũ: ſed alia põderãs: qz nõ ſub aliquo gñe ꝓtinetur. Rurſuz ſi in deo numer9: qz in eo pfectiões plurime ꝑgregant̃: eſt tñ numer9 ſine nuõ: ex eo q infinitas pfectiões ꝓtinet. t qz de9 oia in ſeipſo ꝓſtituit: ſic oia in ſeipſo nouit: q eſt mẽſura ſine mẽſura: põdus ſine põd̃: t nũer9 ſine nuõ: oia ꝓſtituta eẽ dr̃ in nuõ põdere t mẽſura. Pz igit̃ qõo pz vtrũq; modũ exponẽdi oia bñt in ſe veſtigiũ trinitatis.

Ad primũ dom q ꝓtes veſtigij ſm q in oibus repit̃ veſtigium nõ ſunt ꝓtes rei ſed ꝓtes rõnis: t qz in reb9 querimus veſtigiũ: mõ oz in ꝓtibus veſtigij querere veſtigiũ. Uel poſſumus dic q nõ eſt inconueniẽs in actib9 rõnis eẽ ꝓceſſus in infm: ſm q vult Aug. ſi ei9 viã volum9 ſeq.

C

Mõo ſubſtãtia t operatio ſunt ꝓtes rei.

¶ Ad 2m dom q ſubſtantia: virtus: t opatio dr̃ ꝓtes veſtigij: vt veſtigiũ bz partes reales: nõ rõnis. ¶ Ad 3m dom q veſtigiũ ẽt refert̃ in imagine: vñ Aug. 11. de tri. c. vlti. ait: q mẽſura appropriat̃ memorie: numer9 viſioni: t pondus volũtati. t ad formã arguẽdi dom q veſtigiũ vt bñ accipimus: nõ diuidit̃ ꝫ imaginẽ: ſed ſe bz vt ſpãle t gñale.

¶ Quoz ſit cognoſcere deũ per veſtigiũ. Qõ. IIII.

Quarta hoc querit Aegid. 5. quodl. ar. 1. in principio.

D

Vlamo querit̃: quoruz ſit cognoſcere deũ per veſtigiuz. Et q nulli deũ poſſint cognoſcere p veſtigiũ vz: qz qõ nõ eſt inueſtigabile: p veſtigiũ nõ põt cognoſci. Bz vt dr̃. 1. de di. no. nã dina laudat: vt nõ inueſtigabilis. q. z. ¶ P. Uñ q ꝓbo non ſit cognit̃ deũ per veſtigiũ: qz ſm Aug. p de tri. c. 2. humane mentis acies inualida in taz excellẽti luce figi nõ valet: niſi p iuſtitiã fidei uniret̃ vel emũdet̃: igit̃ carẽtes fide deuz cognoſcere nõ pñt: ſed bẽ fuerũt ꝓbi. q. z. ¶ P. Uñ q fideliuz nõ ſit deũ ſic cognoſcere: qz veniẽte qõ pfectuz eſt: vacuat̃ qõ ex pte eſt: ſed fideles cognoſcũt deũ per imagines. q nõ cognoſcant per veſtigium.

In cõtrariuz eſt: qz ꝓbs dicit ſm numerũ terrarũ eẽ laudãdum deũ: ſed boc nõ eẽt: niſi ipſe cognoſſet aliq̃ mõ veſtigiũ dei in creaturis. q. z. ¶ P. Aug. 15. de tri. c. 9. ait. q non eſt vanũ cognoſcere deũ p enigma. Bz cognoſcere ipm p enigma eſt cognoſcere ipm per veſtigium. q. z.

Rñdeo dom q veſtigiũ in creatura eſt qõdaz repſentatiuũ ipſi9 dei: ſub mõ tñ ꝓſulo. Eſt. n. quelz creatura qõdaz obſcurũ ſpeculuz in quo de9 cognoſcit̃. Ad ſpeculum aũt aliqs ſe põt bie 3 m: qz põt cognoſcere ſpeculuz in ſpeculo t p ſpeculũ. Uel cogſcere ſpeculuz t in ſpeculo: ſz nõ p ſpeculuz. Uel cogſcere ſoluz ſpeculuz: ſz nõ in ſpeculo t p ſpeculuz. Qñ. n. ipſam nãz ſpeculi videm9 t ea q̃ reſultãt in ſpeculo: in ipo ſpeculo cogſcim9: t ipm ſpeculũ eſt cã q̃re talia cogſcam9: ita q̃ ſine cogne ſpeculari cognez eoz q̃ reſultãt in ſpeculo bie nõ poſſem9: tũc cogſcim9 ſpeculuz in ſpeculo t p ſpeculuz. Si aũt ipſaz nãz ſpeculi cogſcim9: t ea que ſũt in ſpeculo videm9 in eo: nõ tñ ſpeculuz ẽ cã q̃re illa cogſcam9: tũc cogſcim9 ſpeculuz t in ſpeculo: ſz nõ per ſpeculuz: ſic̃ ſi aliqs cogſcẽs facie amici ſui p eſſentiã: ſi videret eã in ſpeculo p intentionẽ: ſz cogſceret eã in ſpeculo: nõ tñ p ſpeculuz cogſceret eã. Qz ſi viterius aliqs in ſeipſo oia cogſceret: ſz ipm ſpeculuz cogſcẽ poſſet: nõ tñ p ſpeculuz ꝑpenet in ſpeculo agnoſcẽt. Scõm iſtuz moduz poſſum9 ſoluẽ ad qõnẽ ꝓcta diſtinguẽdo iter cognez viatoz btoz t dinaz: qz viatores ipm veſtigiũ creatoris cogſcũt. Jtẽ qz nõ oia cogſcũt in ſeipſis: in ipo veſtigio deũ cogſcũt. Tertio: qz p ea q̃ in creaturis ſt in cognẽ dei dnenũt: p veſtigiũ deũ cognſcũt. Beati aũt ſz ipſi veſtigiũ cogſcãt: t in ſe oia cogſcẽ nõ poſſint: pp qõ nõ repugnet eis cogſcẽ deũ in veſtigio: nñ qz veſtigium nõ eſt cã q̃re deũ cogſcãt: cũ ipſi p eſſentiã videant: deũ p veſtigiũ nõ cogſcũt. de9 aũt g oia videt in ſeipo: vt dr̃ 4o ſup Heſi. ad Iraz. ſz ipm veſtigiũ ſuũ cogſcat: ꝑpe tñ ſe in veſtigio vl̃ p veſtigiũ nõ cogſcit: vt alludam9 vbis Aug. 83. q. qui vult q de9 oia in ſeipſo cogſcit t nibil ex ſe: ſm quẽ modum pz: q viatores cognoſcũt veſtigiuz in veſtigio t per veſtigiũ: beati veſtigiũ t in veſtigio ſz nõ per veſtigiũ. Deus aũt ſoluz veſtigiuz: nõ in veſtigio: vel per veſtigium ꝓprie loquendo.

E

Epilogus

Ad primũ dom q de9 dr̃ nõ inueſtigabilis: qz p veſtigia compzebẽdi nõ valet: nõ q nullo mõ p veſtigiũ cogſci poſſit. ¶ Ad 2m dom q facieda eſt vis in eo qõ dicit figi: qz ſi pbi t petrzes deuz aliq̃ mõ coguerunt: in eo fixã mentẽ bie nõ potuerunt tracti: vel carnalib9 deſideriis vt petrzes: vel inſi pro ꝓpriis viribꝰ vt pbi. ¶ Ad 3m dom q cognitio p imaginez nõ oio enactuat cognez p veſtigiũ: pp ſui ipfectiõez: cũ nõ det cognẽ dei p eſſentiã: appropriate tñ loquẽdo cõcedi põt: q cognoſcere deũ per veſtigium eſt pbox: per imaginẽ eſt fideliuz: t per eſſentiã beatox.

F

Super litterã querit̃ de eo qõ dicit: boiez pp ſui excellẽtiã qnã bz ad alias creaturas dici creaturã mundi. ¶ Cõtra. angelus eſt nobilioz boie: ſic̃ intelluatis rõnali. q. z. ¶ Dõz q angelus boi põt cõpari 3 r. vel rõne finis t btitudinis: t ſic ſunt eq̃les: qz boies aſſument̃ ad gliã angelox. Uel ſm nãz: t ſic angelus eſt nobilioz: qz itellẽs nr̃ tenet infimuz graduz in gñe intelligibiliũ. Tertio põt cõparari ſm aliquas ꝓrogatiuas: t ſic bõ eſt nobilioz angelo inquãtuz de9 nequaq̃ angelos apprehendit: ſed ſemen Dabrae. voluit enim deus fieri bominẽ: nõ angelus.

G

H

Bõ põt cõparari angelo triplr: t reſpectu beatitudinis: re ſpectu nãe: t re ſpectu ꝓrogatiue.

¶ Jtez dicit in ſua pbatõe ꝑ9 q ex magnitudine fctoz ꝓ de nẽcitate pbat̃ q de9 eſt. ¶ Cõtra. celum t terra diſtãt in infm a deo. Bz actũ vel factũ oz eẽ ꝓportionatuz agẽti: igit̃ virt9 in infm diſtãs a deo põt ꝓducere celuz t terrã: ſz bõ virt9 nõ eſt niſi creata. q. z. ¶ Dõm in ꝓductione celi t terre: duo eſt cõſiderare. Ꝓmo ordinẽ ꝓductionis: qz ex nibilo: t ſic ſolius dei eſt boc facẽ: qz ꝓſupponit infinitã vtutẽ infinita diſtãtia. Scõo eſt ibi cõſiderare ipm ꝓductũ qõ in infm diſtat a deo: t ex ratione

I pducti in se accepti nō videantur repugnare productio creature: rōne trī modi: qz ex nihilo repugnat.

¶ Jtē ꝓbat scdo: deū esse: q: imutabilis. ¶ Cōtra. t motrices orbiuz sunt imutabiles: cum moueant nō mote: fm phm. Dōm ꝙ ꝝ motrices orbium sint imutabiles per se t per accns: mouent trī abintra inquātū mouet ꝓpter finē aliū: vt ꝓpter bonitatez primū.

¶ Jtē dicit ꝙ si est dare pulchrū pulchrius: est dare pulcherrimū. t si est dare bonū: melius est dare optimuz.

¶ Contra. qz a simili cū sit dare malū t peius: esset dare t pessimū. esset ergo dare summe malum. Dōm ꝙ B tenet in positivis non in privativis.

¶ Jtē dicit perpetuitatē effectū arguere eternitatē dei.

¶ Contra. videmus effectū esse eternū: cuius cā est trā sitoria. Naz mors alicuius alialis posset esse in eternuz per actionē transitoriā inducta. Dōm ꝙ intelligendum est de cā efficiente t ꝓseruāte: cuiusmodi est deꝰ non de efficiente solum: t ita ꝓz ꝙ per perpetuitatē effectus arguit eternitas dei: per magnitudinē oipotētia: qz ex nihilo taz magna ꝓduxit: per ordinē sapiētia: qz sapiēs est ordinare nō ordinari: vt dī ꝓmo meta. lib. z. per gubernationez bonitas: qz bonū est sui diffusiuū.

¶ Quō in aia sit imago trinitatis.

Distin. 3ª pars 2ª.

NUnc vō ad cā taz pertinemus disputatiōez: vbi in mente humana q̄ nouit deū vel possit nosse trinitatis imaginez reperiamus. Ut enim ait Augu. in. 14. lib. de tri. ꝛ humana mens nō sit eiꝰ natureꝰ cuiꝰ deꝰ est: imago tn̄ illius quo nihil melius est: ibi querēda t inuenīda est quo nā nostra nil bz melius. i. in mēte. Jn ipsa etiaz mente anteq̄z sit ꝓceps dei eiꝰ imago reperitur: t si enim amissa dei ꝓcipatione deformis sit: imago dei tn̄ permanet. Eo enim ipso imago dei est mens quo capax eiꝰ est ciusq̄ ꝓceps cē pōt. Jam ꝙ in ea trinitatē que deꝰ est ingrauius. Ecce enim mens meminit sui: intelligit se: diligit se hec si cernimus: cernimus trinitatem nōduz qdez deū sed imaginē dei. Hic enim quedaz appet trinitas: memorie: intelligētie: t amoris. Hec ꝙ tria potissimuz tractemus: memoriā: intelligētiā: voluntatē. Hec ꝙ tria: vt Aug. ait in. 10. lib. de tri. nō sunt tres vite: sed vna vita: nec tres mentes: sed vna mens: vna essentia. Memoria ꝝ dī ad aliquid: t intelligētia t volūtas sicut dilectio similr ad aliqd dī. vita ꝝ dī ad seipsaz: t mēs t ēntia. Hec ꝙ tria: eo vnū sunt quo vna vita: vna mēs: vna essentia: t qcqd aliud ad seipsa singula dīr ēt sil nō pluraliter sz singulr dīr. Eo ꝝ tria sunt quo ad seinuicē referunt.

¶ Quomodo equalia sint: quia capiuntur a singulis omnia t tota.

Equalia etiā sunt nō soluz singula singulis: sed etiaz singula oibꝰ. Alioqn nō seinuicē caperēt. se aūt inuicez capiunt. Capiunt enim t a singulis singula t a singulis oia. Memini enim me habere memoriaz t intelligētiaz t voluntatē: t intelligo me intelligere t velle atq̄ meminisse: t volo me velle t meminisse t intelligere. N

¶ Quō tota illa tria memoria capiat.

Totamq̄ meā memoriaz intelligētiaz t voluntatē simul memini. Qz eiz memorie mee nō memini: illō nō est in memoria mea. nihil aūt tā in memoria est q̄z ipsa memoria: totā ꝙ memini. Jtez qcqd itelligo: intelligere me scio: t scio me.

¶ Quō illa tria tota capiat intelligentia. O

Similiter cuz hec tria intelligo: tota simul intelligo: neq̄ enim quicq̄ intelligibiliū est qz nō itelligā: nisi qz ignoro. Qz aūt ignoro: nec memini nec volo. Quicqd ergo intelligibiliū non intelligo: ꝓpter etiaz nec memini nec volo. Quicqd ꝙ intelligibiliū memini t volo ꝓpter itelligo.

¶ Quomodo illa tota capiat voluntas.

Voluntas mea etiā totā intelligētiā totāq̄ meā memoriā capit: duz vtor toto eo qz intelligo t memini. Cuz itaq̄ inuicē singulis t oia t tota capiātur: equalia sunt tota singula totis singulis: t tota singla simul oibꝰ totis. Et hec tria vnū: vna vita: vna mens: vna essentia. Ecce illius summe vnitatis atq̄ trinitatis: vbi vna est essentia t tres psone: imago ē humana mēs: ꝛ impar. Mens aūt dic ꝓ aio ipō accipiē: vbi est illa imago trinitatis. ꝓpte ꝝ mens dī vt ait Aug. nō ipsa aia: ꝛ qz in ea est excellentius qualr sepe accipiē. Illud etiā scīēduz est ꝙ memoria nō solum est absentiū t preteritoꝝ: sed etiaz pntiuz: vt ait Augu. in. 14. lib. de trini. Alioquin non se caperet. P

¶ Ex quo sensu illa tria dicantur esse vnuz t vna essentia queritur.

Hic attēdendum est diligēter ex quo sensu accipiēdū sit qz supra dixit illa tria. s. memoriaz: intelligētiaz: t voluntatē esse vnū: vnaz mentē: vnā essentiā: qz vtiq̄ nō vī esse verū supra ꝓprietatē sermonis. Mens enim z. i. spiritus rōnalis essentia est spūalis t incorporea. Illa ꝝ tria naturales ꝓprietates seu vires sunt ipsius mentis: t a seinuicē differūt: quia memoria nō est intelligentia vel voluntas: nec intelligentia voluntas sine amore. Q

¶ Qz

A ¶ Or etiã ad seinuicem dicunt relatiue.

Et hec tria etiã ad seipsa referuntur: vt ait Augu. in. 9. lib. de trinitate. Mens. n. amare seipam vel meminisse non pot nisi et noverit se. Nã quo amat vl memi nit qđ nescit. Miro itaq; mõtria ista iseparabilia sunt a seipsis: ¶ tñ eoꝝ singuluꝫ ¶ sil' oia vna eẽntia est: cũ ¶ relatiue dicanť adinuicẽ.

¶ Dic aperiť qđ supra querebať. s. quo hec tria dicantur vnum.

Sed iam videdũ est quo hec tria dicãtur vna suba: Ideo qꝫ. s. in ipsa aia vel mẽte subalr existũt: nõ fiẽ accidẽtia in subtis que pñt adesse vel abesse. Vñ Aug. in. 9. li. de trini. ait. Admonemur si vtcũq; videre possum⁹: ꝺ in aio existere subalr nõ tanq̃ in subto: vt color in corpe: qꝫ ¶ si relatiue dicunť adinuicẽ: singula tñ subalr sunt in suba sua. Ecce ex quo sensu illa tria dicanť eẽ vnũ vel vna suba. Que tria: vt Aug. ait in 15. lib. de tri. In mẽte nãliter diuinꝰ istituta quisq; viuaciter pspicit: ¶ q̃magnum sit in ea: vnde pot etiã sempiterna inmutabiliq; natura recoli: conspici: cõcupisci. reminiscitur enim per memoriã: intueť per intelligẽtiam: amplectiť per dilectionem: pfecto reperit illius summe trinitatis imaginem.

¶ Or in illa filitudine est dissilitudo.

Uerũtamen caueat ne hanc imaginẽ ab eadẽ trinitate factã: ita ei cõparet vt oĩno existimet filiem: sed potius in qualicũq; ista similitudine magnã quoq; dissimilitudinem cernat.

¶ Prima dissimilitudo.

Qđ breuiter ostẽdi pot. Dõ vnus per ista tria meminit: itelligit: diligit: qui nec memoria est: nec itelligẽtia: nec dilectio: sed hec habet. vnum q̃ dõ est: qui habet hec tria: nõ ipse est hec tria. In illi⁹ ẋo sũma simplicitate nãe que deus est: q̃uis vnus sit deus: tñ tres psone sunt: pater ¶ fili⁹ ¶ spũssanct⁹: ¶ he tres psone sũt vnus deus. Aliud est itaq; trinitas res ipsa. Aliud imago trinitatis in re alia: ꝓpter quã imaginem etiã illud in quo sunt hec tria: imago dicitť. s. dõ. Sicut imago dr ¶ tabula ¶ pictura que est in ea: sed tabula noie imaginis appellatur ꝓpter picturam que est in ea.

¶ Altera dissimilitudo.

Rursus ista imago que est dõ dñs ista tria: vna persona est. Illa ẋo trinitas nõ vna pson est: sed tres psone: pr filij: ¶ filius pris: ¶ spũssanct⁹ pris ¶ filij. Itaq; in ista imagine trinitas nõ hec tria vn⁹ dõ: sꝫ vn⁹ dois sunt. In illa ẋo sũma trinitate cui⁹ hec imago est: nõ vn⁹ dei sunt illa tria: sꝫ vnus de⁹: ¶ tres sunt ille psone nõ vna pso na. Illa. n. tria nõ dõ sunt: sed dois sunt vel in doie sunt. Sꝫ nũqd possumus dicere trinitatẽ sic eẽ in deo: vt aliqd dei sit nec ipa sit de⁹: Absit vt ꝺ credamus. Dicamus. n. in mente nra imaginẽ trinitatis: sꝫ exiguã ¶ qualecũq; eẽ que sũme trinitati ita gerit filitudinẽ: vt ex maxima pte sit dissilis. Sciẽdũ ẋo est q̃ hec trinitas mẽtis: vt ait Aug. in. 14. lib. de tri. nõ ꝓpterea tm̃ imago dei est: qꝫ sui meminerit mens ¶ itelligit ac diligit se: sꝫ qꝫ pot et meminisse ¶ itelligere ¶ amare illũ a quo facta est.

¶ Alia assignatio trinitatis in anima. s. mens: notitia: amor.

Pot etiaꝫ alio mõ alijsq; noibus distingui trinitas in aia: que est imago illius sũme ¶ ineffabilis trinitatis. Ut enꝫ ait Aug. in. 9. lib. de trini. Mens ¶ notitia eius ¶ amor tria quedaꝫ sunt. Mens enim nouit se ¶ amat se: nec amare se pot nisi etiã noverit se: duo quedã sunt mens ¶ notitia eius. Item duo quedã sunt mens ¶ amor eius. Cum q̃ se nouit mens ¶ amat se: manet trinitas. s. mens amor ¶ notitia. Mens hic accipiť autem nõ pro aia: sed pro eo qđ in aia excellẽtius est. Hec aũt tria cum sint distincta a se inuicez: dicuntur tamẽ esse vnum: qꝫ in animo substãtialiter existunt.

¶ Quia mens vice patris: notitia filij: amor spiritus sanctus accipitur.

Et est ipsa mens quasi parẽs: ¶ notitia eius quasi ples eius. Mens enim cum se cognoscit: notitiã sui gignit: ¶ est sola parẽs sue notitie. Tertius est amor: qui de ipsa mẽte ¶ notitia ꝓcedit dum mens cognoscit se ¶ diligit se, nõ enim posset se diligere nisi cognosceret se. Amat etiã plenitudinem. s. notitiã suam: ¶ ita amor qdaꝫ complexus est parentis ¶ prolis.

¶ Quod non est minor mente notitia nec amor vtroq;.

Nec minor est, ples parẽte: dum tantam se nouit mens quãta est: nec minor est amor parente ¶ prole. s. mente ¶ notitia: dum tãtum se diligit mens quãtum se nouit quanta est.

I ¶ Q bec tria in seipsis sunt.

Sunt etiam bec singula in seipsis: quia ⁊ mens amãs in amore est: ⁊ amor in amãtis notitia: ⁊ notitia in mẽte noscẽte est. Ecce in his trib⁹ qualecũq; vestigium trinitatis apparet.

¶ Quomodo mens per ista proficiat ad intelligendum deum.

Mens itaq; rõnalis ꝓsiderans bec tria: ⁊ illã vnã cẽtiaz in qua ista sunt: extẽdit se ad ꝓplatiões creaturze: ⁊ videt vnitatẽ in trinitate: ⁊ trinitatez K in vnitate. Intelligit enim vnũ deũ esse: vnã essentiã: vnũ principiuz. Intelligit enim qz si duo essent: vel vterq; isufficiẽs esset: vel alter supflueret: qz si aliqd deesset vni qđ habere alter: nõ esset ibi sũma pfectio. Si vo nihil vni deesset qđ hꝫ alter: cum in vno eẽnt oia: alter supflueret. Intellexit ergo vnũ esse deũ oium auctorez: ⁊ vidit qz absq; sapiẽtia nó fit quasi res fatua: ⁊ ideo itellexit euz hꝫ sapiam que ab ipso genita est: ⁊ qz sapiẽtiam suã diligit: intellexit eriã ibi esse amorem.

¶ Hic de summe trinitatis vnitate.

L **Quapropter** iuxta istam ꝓsiderationez: vt ait Aug. in ix. lib. de trini. Credamus pẽm ⁊ filiũ ⁊ spiritũsanctũ vnũ esse deũ: vniuerse creature cõditorez ⁊ rectorẽ: nec pẽm esse filiũ: nec spiritũsanctũ: vel pẽm esse vel filiũ: sed trinitatem relatarũ adinuicez ꝓsonaꝝ. Ut enim ait ipse in lib. de fide ad Petrũ. Una est natura siue cẽntia patris ⁊ filij ⁊ spũssancti: nõ vna persona. Si enim sic esset vna ꝓsona: sicut est vna suba patris ⁊ filij ⁊ spũssancti: veraciter trinitas nõ diceret. Rursus qđez trinitas esset vera: sed vnus deus trinitas ipsa nõ esset. M si quẽadmodũz pater ⁊ filius ⁊ spiritussanctus personarũ sunt abinuicem ꝓprietate distincti: sic fuissent quoq; naturaꝝ diuersitate discreti. Fides aũt patriarchарũ ꝓphetarum atq; apl̃oz vnũ deum põdicat trinitatez esse. In illa ergo sctã trinitate vnus est deus pater qui solus essentialr de seipso filiũ vnũ genuit: ⁊ vnus filius est qui de vno patre solus essentialr natus: ⁊ vnus spũssanctus qui solus cẽntialiter a patre filioq; ꝓcedit. Hoc aũt totũ nõ potest vna persona. i. gignere se: ⁊ nasci de se: ⁊ procedere de se. Ut enim ait Aug. in primo lib. de trinitate. Nulla res est que seipsam gignat vt sit.

Nunc ⁊c.] Postq; ostẽsa est trinitas ꝓsonaꝝ sub mõ ꝓfuso ⁊ per vestigiũ: hic in pte ista declarat trinitas sub mõ magis apto: ⁊ ꝓ imaginem. Et diuidit̃ pñs pars in ptes. 2. Fm qꝫ duꝑ ponit̃ imago trinitatis. 2ª pars ibi [põt ⁊ alio.] ¶ Circa ꝑm duo facit: ga Primo ꝓmittit iteꝝ suã oñdẽs: qꝫ imago dei queręda est in eo qꝫ melius est in hoie. Scõ talez imaginẽ inuestigat. ibi [Ecce ḡ.] ¶ Circa qđ duo facit: ga Primo inuit ptes imaginis: vt memoriã: itelligẽtiã: ⁊ amorẽ: siue volũtatez. Scõ oñdit: quo in talibus est imago. ibi [Dec igit̃ tria.] ¶ Circa qđ duo facit: ga Primo innuit similitudinez iter imaginem creatã ⁊ trinitatẽ. Scõ ponit dissimilitudinez. ibi [Uerũtamẽ.] ¶ Circa ꝑm duo facit: quia Primo inuit similitudinem. Secũdo ꝓbat qđ dixerat. ibi [Totãq;.] ¶ Circa ꝑm duo facit: fm qꝫ duplr reperitur trinitas in nobis. Primo ex vnitate absoluti ⁊ pluralitate relatiuoꝝ. Naz sicut est ibi vna cẽntia ⁊ tres ꝓsone relatiue dicte: ita in nobis est vna alia ⁊ tres potẽtie relatiue dicte. Scõ: qz ille ꝓsone sunt eq̃les: ostẽdit qꝫ in illis ꝓsonis qđã hꝫ esse eq̃litas. 2ª ibi [Eq̃lia.] Iptes patẽt. ¶ Tũc sequit̃ illa pars. [Tota.] In qua declarat qꝫ ꝓmiserat. Et duo facit: fm qꝫ duo declarat: ga Primo declarat equalitatẽ. Scõ distinctiões ⁊ vnitatẽ. ibi [Dic attẽdendũ.] ¶ Circa ꝑm tria facit: ga Primo ostendit qꝫ memoria capit oia tria. s. itelligentiã: volũtatẽ: ⁊ scipaz. Scõ ostẽdit hoc de intelligẽtia. Tertio de volũtate. 2ª ibi [Silr.] 3ª ibi [Uolũtas.] ¶ Illa pars: volũtas. diuidit̃ in ptes quatuoꝝ: ga Primo facit qđ dictũ est. Scõ ꝓcludit imaginem trinitatis esse in mẽte. Tertio exponit qđ ꝓ mẽte accipit̃. Quarto oñdit qualr memoria sit accipiẽda. 2ª ibi [Ecce illius.] 3ª ibi [Mens aũt.] 4ª ibi [Illud etiã.] ⁊ patẽt. ¶ Deide cum dicit. [Hoc attẽdendũ.] Declarat imaginez trinitat esse in alia fm vnitatez ⁊ distinctiões. Et tria facit: ga Primo ostẽdit ista tria: memoriã: itelligẽtiã: ⁊ volũtatem esse vnã essentiã: vnã mẽtez sicut tres ꝓsone vna cẽntia sunt. Scõ ostẽdit ea referri ad se inuicem ⁊ distingui sic̃ tres ꝓsone sẽt. Tertio manifestat cuiꝰ vnitas est ista: ꝓ 2ª. dicẽs qꝫ sunt vnus: qz subalr nõ accitalr exstũt in vno. 2ª ibi [Et hec tria.] 3ª ibi [Sed iam.] ¶ Deide cũ dicit. [Uerũtamẽ.] Ponit dissimilitudines inter imaginẽ in nobis ⁊ trinitatẽ. Et tria facit: ga Primo dicit esse dissimilitudinẽ iter ea. Scõ assignat ꝑ 3ª dissimilitudinez: qz ista tria sunt in hoie: nõ sunt ipse hõ: sed trinitas in deo est ipe deus. Tertio assignat 2ª dissimilitudinẽ: qz trinitas in hoie est in vna ꝓsona: trinitas in deo est in trib⁹ personis. 2ª ibi [Qđ breuiter.] 3ª ibi [Rursus.] Et illa pars. Rursus: dividit̃ in tres ptes: ga Primo ponitur ista 2ª dissimilitudo. Scõ ꝓcludit̃ exiguã ꝓuenientiã esse iter imaginẽ in nobis ⁊ ipam trinitatez. Tertio oñdit respectu quoꝝ obiectoꝝ accipitur huiusmodi trinitas: quia respectu diuinoꝝ. 2ª ibi [Dicimus.] 3ª ibi [Sciendum.]

¶ Tũc sequit̃ illa pars. [Põt.] In qua postq; determinauit de illa imagine que ponit̃ in memoria: itelligẽtia: ⁊ volũtate: determinat de imagine que designatur per mẽtem notitiã ⁊ amorẽ. Et duo facit: ga Primo declarat istã imaginez in nobis. Scõ ostẽdit quo per hꝫ cognitiones surgit aia ad cognem trinitatis. 2ª ibi [Mens itaq;.] ¶ Circa ꝑm duo facit: ga Primo oñdit hꝫ imagines esse in nobis. ⁊ declarat qđ ibi sumit̃ ꝓ mente: ga illud qđ excellẽtius est in aia. Scõ ostẽdit quo per dicta reperitur trinitas. 2ª ibi [Hoc aũt.] Et illa pars diuidit̃ in ptes 4ª: ga Primo oñdit illa tria reperiri trinitatem: qz sunt distincta ⁊ vnũ. Scõ oñdit hoc idez ratione

A

sione originis. Tertio ratione equalitat. Quarto ex eo q̄ ista tria sibi sunt sicut tres persone. 2ª ibi[Et est.] 3ª ibi[Nec minor.] 4ª ibi[Sunt etiam.]

¶ Hāc sequit̄ illa para.[Mens itaq̄.] In qua ostendit quō alia per p̄dicta surgit in cognē trinitat: qz ibi simul cuz trinitate est vnitas ⁊ cū vnitate trinitas: ⁊ q̄ nō p̄t esse plures dq̄. Et duo facit̄ga. Primo facit qđ dictum est. Scdo ostendit per auctes Aug. ea que dicta sunt de trinitate vera esse. 2ª ibi[Quapropter.] in qua terminatur sententia lectionis ⁊ distinctionis.

2ª para

HIc queruntᵉ tria. Primo de bis in q̄bus reperitur imago. Scdo de pribus imaginis. Tertio de repetitione trinitatis per imaginem in nobis.

¶ In quo repit̄ imago. Qō vnica.

Imago est cuius gñatio est per imitationē: vt dī 6ª Topic. sub audi imitationem diffin. tam ⁊ indumdalem: sc fm modum possibilem. Thom. in sum. parte. 1. quā. 93. per totam.

B

BPrimus sic p̄cedit. Videt q̄ in angelo nō repiat imago: qz imago expresse repñtat id cuius est imago. angelus aūt cuz sit creatura nō p̄t exp̄sse repñtare deum. g̃ ⁊c. ¶ P. Imago sumit̄ ex eo q̄ vnuz est exp̄ssiuū alterius: ⁊ originat̄ ab alio per modū nāe. Sed oia creata p̄cesserūt a p̄ p modū voluntatis: cōparant̄ .n. ad ipm vt artificiata ad artē. g̃ in nullo tali reperitur imago: angelus est bō. g̃ ⁊c. ¶ P. In trinitate increata vna persona p̄cedit ex altera: sed vnus angelus nō procedit ex altero. ergo ⁊c.

In cōtrariuz est: ga vt scribit in p̄n°. 15. de tri. Imago est in eo in quo bō excellit pecus: sed hoc est in eo in quo attingit angelos. ergo in eis multo fortius inuenitur imago.

C

Ulterius videt̄ q̄ in bore nō sit imago: qz imago ponit̄me habet esse in creatura intellectuali. bō aūt fm Dion. de diui. no. est rōnalis. g̃ ⁊c.

In cōtrariuz est Aug. in sermone de imagine qui ponit boiez eē imaginē dei.

Ulterius videt̄ q̄ in muliere nō sit imago dei: qz fm Ap̄lm p̄ma ad Corinth. 11°. Vir est imago dei: mulier autem viri. ergo ⁊c.

In cōtrariuz est qđ dī 12° de trinita. ca. 12°. Q̄z ipa natura humana ad imaginē dei: q̄ complectitur virūq; sexum.

Respōdeo dīm q̄ imago in B distat a vestigio: qz vestigiū repñtat id cuius est quātum ad cōia: sed imago repñtat etiā quātum ad p̄sonalia. Nam Hercules per vestigiū eius nō cognoscit̄ nisi qz bō: sed per imaginem cognoscit̄ fm q̄ talis p̄sona: et fm istum modū repritat̄ vestigiuz trinitatis in creaturis: quādo per cōmunia declarat̄ trinitas: sed tūc repre sentatur imago trinitatis in creaturis: quādo per ꝓpria vt per personalia designāt̄ tres persone.

D

¶ Persone aūt dīne per originē distinguūtur; vel per relones originis: vñ ⁊ Dam. p̄ li°. ca. 7. ait. Q̄z in dīnis oia sunt vnū p̄ter gñationē: in gñationē ⁊ p̄cessionē. Et ideo si volumus accipe p̄sonalia per act̄ notionales: op̄z nos ea accipe. actus aūt notionales radicalr sunt ex actibus ad se ꝓsuissue: ⁊ ideo dicimus q̄ p̄ intelligendo se gñat Fbū in quo se intelligit: ⁊ pater ⁊ filiꝰ spirāt spūm sanctū quo se diligūt. ꝓsertu aūt ad scipm nō cōpetit alicui cor pori: vt Proclus p̄bat. Sola aūt nā intellectualis est illa que est ad se ꝓsuissua. pp qđ ⁊ Plato assimilauit intellectū circulo nō sensuz. solū igit̄ illud erit imago trinitatis qđ habet operationez supra se ꝓsuissum: solū tale possiz repñtare trinitatē quātū ad p̄sonalia. bō aūt est nā intellectus. solū igit̄ intellectuz erit imago dei: vñ Dam. li. 3. ca. 14. Quid est fm imaginem nisi intellis. q. d. nihil.

E

ad operatiōē mētio. n. dimē sent resistē. Intellectuz tripl̄r. T. cō. 18.

¶ Intellectuum aūt tripl̄r p̄t sumi: qz ex hoc aliqd est intellectuum: ex eo q̄ habet actionē suā corpi nō cōicatā. Vñ ⁊ in 3° de ala. Intell's describit̄: simplex: imāt̄ialis: nō corpus: nec vtus in corpe. ¶ Duō aūt actionez dic̄: est tripl̄r. i. q̄ nec per se nec per accīs cōicet actionē talez corpori: ⁊ bō intellectualis angelus est. Scdo q̄ bō actionez nō cōicet per se sed per accīs: ⁊ bō intellectualis est bō qui nō intelligit sine p̄hantasmate. Tertio modo p̄t dici tale si in aliq̄ cōicet tali actionem: sic ⁊ p̄hantasia dī intellectualis: qz cōicat aliq̄ modo in actione intellue: ⁊ bō intellectuale est solū per accīs. Et ex B apparet q̄ inter creaturas magis repit̄ imago dei in angelo: qz maxime intellectualis: post angelū aūt bō quātū ad sui intellectuū dī imago. In sensu autem humano nō repit̄ imago nisi valde extense accipiat̄ imago: qz p̄pe nō cōpetit ei actꝰ intellus. In irrōnalibꝰ aūt nullo° repit̄ imago: nisi forte fm aliq̄ accīdia imaginis: qz nō cōicat actionibꝰ intellis.

F

Ad primum dīm q̄ illud exp̄sse repñtare nō dz sumi simpl̄r: sz in gñe: vnde sufficit q̄ exp̄sse repñtet fm modū possibilez creature. ¶ Ad 2ᵐ dīm q̄ bñ arguit̄ q̄ angelus nō sit ita imago dei sicut filius p̄ius. Sed ratio nō arguit: q̄ nullo° sit imago. ¶ Ad 3ᵐ dīm q̄ repñtare trinitatez fm q̄ vna p̄sona ozit̄ ab alia est per accīs ad imaginem: vt apparebit.

Ad illud qđ querebat̄ vlterius: vtrū in boie esset imago. p̄z q̄ sic. Et qñ arguit̄ q̄ bō non est intellectualis sed rōnalis. nō arguit̄ q̄ nullo° sit imago: sed q̄ nō est imago sicut angelus. nā esse rōnale non tollit per oēm modū esse intellectuale. ¶ Aduertēdū tñ q̄ ls angelus per se magis sit imago trinitatis q̄ bō: bō tñ quātuz ad aliqua est magis q̄ angelus. Nam alia humana est tota in toto corpe: ⁊ tota in qualibet pte sicut deus in toto mūdo: sicut narrat Aug. in sermone de imagine. hoc autez nō ꝓuenit angelo. ¶ Possemus si vellemus assignare alias adaptatiōes: quia sicut oia ab vno deo ita oēs homines ab vno homine: non tamen angeli omnes ab vno angelo: et cetera talia que lectoris inuentioni ⁊ iudicio relinquantur.

Ad illud qđ vlterius querit̄: vtrū in muliere reperiat̄ imago. p̄z q̄ sic. Naz cum nō sit distinctio fm spēm inter virum ⁊ mulierē: nō magis est per se intellectualis vir q̄ mulier: sed per accīs p̄t esse: inquātuz oēs boles p̄cesserūt ab vno bole nō ab vna muliere. Item mulier facta fuit ꝓpter virum: nō vir ꝓpter mulierē: sicut dicimus q̄ oia p̄cedūt a deo: ⁊ ꝓpter deū sunt: sed ista sunt accīdentalia imagini: vnde ⁊ Aug° in lib. de tri. ostēdit q̄ nō est distinctio inter virū ⁊ mulierez in eo q̄ sunt ad imaginē. Et per B p̄z solutio ad obiectiones: qz fm illas ꝓditiones accīdentales loquit̄ Ap̄lus.

HOstea querit̄ de pribus imaginis. De aūt dupl̄r assignant̄: memoria: intelligentia: ⁊ volūtas. Et mens notitia et amor. Primo igit̄ q̄rit̄ de p̄ assignatiōe. 2° de scda. 3° de obis fm que sumit̄ imago.

¶ Utrū memoria ptineat ad imaginē. Questio. I.

Tria sunt ptes imaginis que oia collectiue ducit in cognē trū psonaz distinctā: ⁊ quoz ānquā ducit in cognem singule trū. Et tra dicat de (pribꝰ vestigy excepto q̄ ille ducit in cognē ꝓsum.

ADprimum sic p̄cedit. Videt q̄ memoria nō ptineat ad imaginez. nā qđ habet organū determinatū nō est nature intellectualis ⁊ nō ptinet

Prin. 2.

I ad imaginem: memoria habet organū determinatū: vt ostēdit Lorī. sup 3° de aia. ergo rē. ¶ Ꝑ. Memoria respicit trāsitoria z ꝓterita: sz vt dī 14° de tri. ca. 3°: imago quereda est in eo qō semp cernnō in trāsitorio. ḡ rē.

In cōtrarium est: qz 14° de tri. ca. 7°: oñdit q memoria ptinet ad imagines.

Utrum intelligentia ptineat ad imaginē.

Ulterius videt q intelligentia nō ptineat ad imaginem: qz vt scribit ī 14° de tri. ca. 7. Intelligēcia est qua itelligimus cogitātes: sed vt scribit eodem lib°. ca. 6°: anima nō semper se cogitat. igitur intelligentia non semp est in actu suo: sed imago debet queri in his que sunt semper. ergo rē.

In cōtrarium est: qō dicit Aug. in ſmone de imagine: q memoria intellectus z volūtas ptinēt ad imagines. z 14° de tri. ca. 7°: intelligentia cōputatur inter partes imaginis.

K Vtrū voluntas ptineat ad imaginem.

Ulterius videt q volūtas nō ptineat ad imaginem. nam spūssc̄us nō dī imago: qz nō ꝓcedit per modū nature. cum igit̄ volūtas approprietur spūisancto: z operatio sua sit libera nō per modum nature: ad imaginem non pertinebit.

In cōtrarium est Aug. de tri. in multis locis qui ponit ipam ptes imaginis.

Vtrū actus intellectus ꝓcurrit ſpēs i memoria gignēs ipe ortz in intellectu q qz nō dz ee ſrmā i intellectu regnitur volūtas copulatiua ſpei in memoria z intelligēcia vel parē ſpe cum ꝓle.

L **Reſpōdeo** dōm q ſm Aug. 14° de trinita. ca. 7°: Imago potius est in nob: cū actu intelligimus q̄z cum habitu. Ad actum aūt intelligēdi nō sufficit cēntia alc: cum ymo sit qd medīū inter subam z actū. Regnit̄ ergo aliqd aliud ꝓter subaz alc vt actu intelligamus. illud aūt aliud triplex est. naz actu intelligere nō possumus nisi spēs rerū in aia nostra esse habeāt. opz igit̄ dare aliquā virtutem: que bō spēs habeat cōservare. z illud est memoria ſm Aug. spēs aūt que sunt in memoria: sunt quasi in abscōdito: z fiūt in apto cū inde formāt intelligētia: vt dī 14° de tri. ca. 7°. ga non possumus itelligere rem nisi illa res sit nobis nota z in apto: nō sufficit memoria nisi sit ibi itelligētia. Rursuz: quia intelligētia iformata nō habet esse ꝑmanēs aliq̄ modo nisi adsit ibi intentio copulās spēm gentā in intelligētia cum specie gignēte in memoria. ḡ requirit̄ ibi volūtas: que vtrūq̄ nectit: z ideo partes imaginis assignant memoria intellectus z voluntas.

Memoria q̄ est pō imagio no ꝓcurrit rē ꝓteritū: z ideo ſt rē ſt preritoꝝ q̄ ꝓſentiū.

Ad primuz dōm q eguocāt̄ in memoria. Naz memoria vt hic sumit̄ in gte intellectiua. Memoria aūt vt de ea loquit̄ Lorī. est in gte sensitiua. Et per ꝟ ꝓz solutio ad 2m. Naz cum talis memoria sit in gte intellectiua: nō circūcernit rēpus: z ideo ita pōt esse ꝓteritoꝝ sicut z ꝓſentiū: z ecōuerso: qz res que cōparāntur ad istā memoriā: ꝓnt hic esse ꝓs z ꝓterito: sz ꝓnt ad istā cōparātur directe nullus rēpus circūcernit: vnde Aug. 14° de tri. ca. 11. loquēs de ista memoria ait. q nō solum est ꝓteritoꝝ sed ꝓſentium.

M **Ad illud** qō vlterius querit̄: vtruz itelligētia ptineat ad imagines: ꝓz q sic. z q arg' imago bz esse in his que sunt semp: intelligētia nō est semp in actu suo. Dicēdum q si nō est semp in actu suo 2°: est semp in actu ꝑ. z si nō cogitat: semp tñ itelligit: vt Aug. 14° de tri. 6° ca. ait. q mens semp sui meminit: semp se intelligit: nō tamen semper se cogitat.

Ad illud qō vlterius querebat̄: vtrū volūtas ptineat ad imaginē: ꝓz q sic: cum nō possit esse imago trinitatis in nob nisi per volūtatē cōnectētē plem cuz parēte. ¶ Ad rōnē dōm q nō querit̄ imago vnius po° in cōparatiōe ad alia: sed oiuz triū in cōparatione ad tres ꝑsonas: z qz memoria dat itelligere ptem: itelligētia filiū: volūtas spūscū: necesse est volūtatem ad imaginē ptinere. ex q̄ etiā ꝓz q imago in nob nō est re° vat° ꝓsonis: sz re° totī° trinitat: ſm q̄ ſumuz ad imaginē dei ſm alam: vt ꝓbat Aug. 14. de tri. c. pe. z vlt.

M

¶ Qūo in mēte notitia z amore repit̄ imago. Qō. II.

Qſtca querit̄ de 2° assignatiōe que dī: mens notitia z amor. Et videt q ista assignatio nō sit bona: qz ista assignatio est re° ibe aie: sed ſm q aia se cogscit nō dī imago: vt dī in 14. de trin. ca. 12°. ¶ Ꝓ. Imago nō dī ad scīpaz ſm Aug. ḡ nō dz sumi imago in aia per cōparatiōez ad scīpam: sz illo mō sumit̄ dic. ḡ rē.

Quid accipiatur ibi ꝓ mēte.

Ulterius q̄rit̄: qd accipiat̄ ibi ꝓ mēte. Et vi q nō ſba: qz ſba aie nō habet ptes z ꝓt: sz mens hic accepta ſm Aug. 15. de tri. ca. 7. nō est aia: sz id qō excellit in aia. ¶ Item non pōt sumi ꝓ po°: qz tūc ista assignatio imaginis nō differret a 2ª assignatione.

O Quid dī per notitia.

Ulterius q̄rit̄: qd accipiat̄ ibi ꝓ notitia z amore. Et vi q nō accipiantur ista duo ꝓ ſba: qz ſi mens accipit̄ ꝓ ſba: z illa duo ꝓ ſba: tūc nō repnitat trinitas: sed vnitas. nec ꝓ po°: qz pura po° nō sufficit vt aia se cogscat nisi ab ea egrediat̄ act°. nec ꝓ actib°: qz ſm Aug. 14. de tri. ca. 6°. aia semp se itelligit: z semp est ibi notitia z amor: sed nō est semp in actu ipsa aia: cum sit po° pura in gne itelligibiliū ſm Lorī. z sit in sui ꝓncipio sic tabula rasa in qua nihil est pictus: vt dī in 3° de anima. nec ꝓ habitibus: qz habitus generant ex actibus: vt dicitur in 2° Ethic. postq̄ nō precesserunt ibi actus: non sunt ibi habitus.

Lorī. 5. ver. de anima.

T. cō. 14.

Rñdeo dōm q ꝓ ea que sunt in sensu deveniunt in cogñē cozz que sunt sup̄ sensuz: sic. n. vidēmus in sensu q̄ſi spēs in visione formāt ex re paretrinitat nō assignāt memoria: sed res ipa sic apparet in visu. Nā ex eo q̄ iformāt oc'lus ex specie sensibiliū est: assignāt trinitas corpus visibile exteri°: spēs qua iformāt visus z intētio ꝓsūgēs: ita q̄ in ista assignatiōe trinitatis memoria nō ponit: sz ipm corpus extrisecū tenet q̄si locū memorie. Sed si trinitas assignat ex eo q̄ spēs qua iformāt visio nō sumit immediate originē ex re sensibili: sz ex filitudine ret: tūc cū oporteat aliq̄s virtutē aie eē que hō filitudinē ꝓseruet: opz ꝓtez trinitat eē memoriā: sic apparet cū assignāt trinitas: ex eo q̄ iformāt acies cogitātis. nā ibi est dare tria: spēz in memoria exīte: spēs que cogita°ᵒˢ iformant: z volūtatē que ꝓsūgit: que oia ꝓnt patere. 11. de tri. sz sic est in sensu: sic suo mō est in itellu.

P Vide qō in sensu assignat trinitatē ita ut nitat imago.

¶ Ad cui° euidētiaz nōn° q̄ aia aliter cogscit se alr alia: vt dī 14. de tri. c. 10. qz qñ cogscit alia (cuz cognitio fiat per aliquā pntiā rei cognite in cogscēte: cum ipe res nō sint in aia) opz dare filitudines rerūz eē in ipsa: q̄bus filitudinib° gignit̄ spēs in itelligētia: sz cū aia se cogscit cum ipsa sibi ꝓsto sit: habitualr se per scipsam itelligit.

Q Dup° habitus acq̄rit° z inf° q̄ mediante illo semp alia q̄ ſba cst.

¶ Nōn° nī q nō est hō habitualis cognitio: put de habitu determ -ptio q̄ hōes possumus in actū exire cū volumus: sz magis put de eo determ -plato qui posuit spēs ꝓcreatas aie: z eā a sui creatiōe habuisse scia: atrīa in actuale ꝓsidē°ᵒˢ scie exire nō poterat nisi p sensū° excitata: ideo dicebat nīm discere reminisci: sic z alia de se actualr ꝓsidē°ᵒˢ nō pōt nisi p sensibilia excitē. est ḡ q̄dā modo loco spēz in memoria: ipa ſba aie qua sibi semp ꝓns exīs se mō ꝓdicto semp habitualr notit: pp. qō dī 14° de tri. ca. 6. ita nec sane mens gignit notitiā sui: qñ se cogitat tanq̄ sibi ante incognita fuerit. Sz ita sibi nota erat q̄ad mo° note sunt res que in memoria ꝓnent: qz igit̄ loco memorie bz esse ipa ſba aie: sic in sensu assignādo trinitatē vt in visu: assignabamus corpus visionez sive spēz iformātē visuz z amorē vel iten°ᵒˢ necessē. assignādo

A

Nota hic vñ medijs inter extrema sz quá notiá et amor accipiant pro acnb⁹ vel habitu⁹. mens vo p se ipa aie cñ sic intelligit.

B

C

Hic habes ob Egi. diffinẽ illã q̃ mens⁹ ois est in rõne rei cognite: cñ cognoscit se esse imago Dei cubo. Aliõ in mõ cognoscẽ dr se esse est me dñi vt est spõs sempiterna q̃ nõ semꝛ. Esse a Sco. 14. p.

Utrũz sit imago trinitatis in nobis per aia se cognoscat.

Utrũz imago sit respcũ oiũ obiectoꝝ.

Ad primũ dñm q̃ sz ibi nõ sit ita pfecte imago cũ aia se intelligit: sic cuz deũ intelligit: est tñ ibi aliqualr imago: vt patebit. ¶ Ad 2m dicendũ q̃ nõ accipit imago in aia respectu sui ipsius: sed soluz trinitas: inquãtũ se nouit et amat: que trinitas in nobis nõ est imago aie: sed imago trinitatis celestis.

Ad illud qõ ãrit viterius pro q̃ accipit ibi mens, dñm q̃ pro ibi aie, et qõ dr: qz nõ bz pte et ptem: verũ est in se: sed in cõpatione ad po⁹ habet vt dicat supius in aia put in ea habet esse ratio et bñ.

Ad illud qõ viteri⁹ ãrit qd accipiat ibi pro notitia et amore. Dñm q̃ habit⁹ vel act⁹, et q̃ dr q̃ nõ actus: qz aia nõ sp se intelligit. Dñm q̃ sz in aia nõ sp sit reptre actũ 2m: est ibi reptre sp actũ p⁹: qz sicut nõ cogitãs geometriã: semp tñ dr nosse geometriã ãptũ ad actũ p⁹: ita aia nõ cogitãs de se: dr nosscre se ãptũ ad actũ p⁹ q̃ est ãdãmõ incõpleꝝ et habitualis. Et ex B pz solo ad illud qõ viteri⁹ obiciebat: qz iste act⁹ qui assistit habitui ex alijs actibus pcedẽtibus nõ gñatur.

¶ Re⁹ ãrũ obtoꝝ sit imago trinitat⁹ in aia. Art⁹. III.

Quia imago est in nob⁹ dr actu intelligimus quare dr qd intelligimus est in nobis imago: an dum indifferẽter intelligimus omnia.

Certio queritr re⁹m quoꝝ obtoꝝ sumat imago trinitatis in aia. Et vr q̃ nõ sumat re⁹ obtoꝝ eternoꝝ: qz ad talia cõparat aia sic oculus noctue ad lucez dicit: sz in oculo noctue nullo⁹ imprimit lux dicit vt ea videat. igit talia sunt nob⁹ penit⁹ ignota. nõ igit re⁹ talis sumet imago. ¶ P. Qñ aliqd cogñscit aliud mediãte alio: ita q̃ mediũ sit ex pte rei cognite: cogñscẽs assimilat medio et nõ rei cognite p me⁹m: vt si oculus meus cogñsceret vel videret Herculẽ per imaginẽ: ifo marcꝝ filiu⁹ imaginis: nõ filius Herculis nisi ex pñti. cum igit deũ cogñscamus p effect⁹: assimilabimur effectib⁹ et nõ deo. erit igit imago trinitatis in nobis: nõ re⁹ eternoꝝ.

In cõtrarium est qõ dr 14° de trini. ca. 12°: q̃ aia est imago dei: qz meminit: intelligit: amat deum a quo facta est.

Ulterius vr q̃ nõ sit imago trini⁹m in nob⁹: vt aia se cogñscit: p Aug. ibidez q̃ ait. q̃ aia nõ ppea imago dei est: qz sui meminit et intellit et diligit se.

In cõtrariuz est qõ dr 14° de tri. ca. 7°: qz eo q̃ aia semp se diligit: semp se meminit: semp se intelligit: semp est imago trinitatis.

Item vr q̃ imago possit sumi re⁹ oiuz obtoꝝ: qa dr 14° de trini. ca. 4°. q̃ nulla deformitas tollit imaginẽ: sz B nõ ee nisi ee imago re⁹ oiuz obtoꝝ. q̃ rc.

In cõtrariuz est qõ dr 12° de tri. q̃ in inferiori pte rõnis inuenit solũ trinitas: sz nõ imago: sed iferior dr vt ptẽplat tpalia. ergo rc.

Rñdeo dñm q̃ vt videam⁹ quo accipit imago trinitatis in aia: opz nos videre quot trinitates inueniũtur in boie. ¶ Ad cuius euidẽtiã sciẽdz q̃ bõ dimidit in boiem exteriorez et interiorẽ: et interior bõ est intelligentia p̃dicta et exterior sensus: vt dr in p̃n⁹. 11. de trini. In q̃libet aũt tali inueniũtur trinitates: vt venat eas Aug. in diuersis libris de tri. Inuenimꝰ aũt in boie exteriori: siue in his que ptinẽt ad sensus tres trinitates: quatuor spẽs: et due visiones. Nam p̃ est inuenire spẽm corpis sensibilis ex. Et ex ista specie gignit 2ª spẽs: que informat sensum: vtpura visum. Ex hac gignit 3ª: que informat memoriã. Ex illa aũtez p̃cedit 4ª: que informat aciez cogitãtis: et ita sunt ibi 4or spẽs que piũcte per intẽtionem volũtatis efficiũt tres trinitates. Nã ex specie exteriori et ex specie in visu et intẽtione nectẽte: fit p̃ⁿ trinitas: ex specie in visu: quasi ex parẽte et ex specie genita in memoria: quasi ex ple et intẽtione nectẽte fit 2ª trinitas. Ex specie aũt in memoria ãsi ex parẽte: et ex specie in cogitatiua quasi ex ple: et ex intẽtione nectẽte fit 3ª trinitas. Sũt autem hic due visiones: ga in corpore exteriori nõ est visio: nec in memoria est propie visio: sed visio est in oculo et in cogitatiua.

¶ Postq̃ vidimus trinitates in boie exteriori. restat videre eas in boie interiori. ille aũt bõ vt dicebat est intellectu p̃ditus. aia aũt per intellectũ cõparat ad tria. s. ad se ipam: ad ea que sunt supra se: re⁹ quoꝝ habet rõnẽ superiorẽ: et ad ea que sunt sub se: re⁹ quoꝝ bz rõnez iferiorẽ. et fm B sumũtur in boie interiori tres trinitates: quia fm q̃ aia meminit et diligit et nouit se: est vna trinitas: fz q̃ nouit deũ est alia trinitas: fm q̃ nouit tpalia est 3ª trinitas. ¶ Istez q̃libet istarũ trinitatũ põt diuidi in actualẽ et habitualẽ: fm q̃ vult Aug. 14° de tri. ca. 8°. qui vult q̃ trinitates diuisificanr in aia per cẽ actuale et habitualẽ: et ex eo q̃ in ea sunt res et vestigia rerũ. Dimissa aũt diuersificatiõe per rem et vestigiũ apparet in aia eẽ nouẽ trinitates: tres in boie exteriori: et sex in interiori. Nam in exteriori sunt tres p̃dicte. In interiori sumunt re⁹ suit: re⁹ det: et respectu tpaliũ: et hoc actualiter et habitualiter.

¶ Hoc viso sciẽdum q̃ aliqd põt dici imago 4r. Uno⁰ aliqd imago dr: qz est illd in quo est imago: sic tota tabula dr imago. Alio⁰ dr imago: qz ãptũ ad aliqd dat intelligẽ id cui⁹ est imago. Tertio: qz mãliter repñtat id cui⁹ est imago: sic tabula lineata absq̃ colore appposito diceret imago. Quarto⁰ põt dici imago: qz etiã foialr vel p imitationez repñtat id cui⁹ est imago. Et isto⁰ sumit imago p̃prie: qz vt scribit 6° top. imago est cui⁹ gñatio est p imitatiõez. Et iõ fm tres modos p⁰ accipiẽdo imaginẽ põt ibi dici imago et nõ imago: quia eo q̃ non pfecte est ibi imago dr nõ eẽ imago: rõne qua aliq mõ est ibi repñtatio dr eẽ imago. Primo⁰ tot⁰ bõ dr imago: qz est illd in q̃ est imago. et fm istũ modũ logit Aug. 15. de tri. c. 22. vbi ait. q̃ tot⁹ bõ dr imago sic tota tabula. Sco⁰ dr imago bõ exterior inq̃tũ aliq mõ in eo repñtat trinitas: qz in eo repit distinctio po⁰ et ordo et ordo: vñ 13° de tri. ca. vlt°. In boie exteriori dr esse imago trinitat. Tertio⁰ dr trinitas: cũ aia intelligit tpalia. Nã cuz B faciat p memoriã: intelligẽtiã et volũtatẽ: per que deo est apta nata ptẽ gi: sz nõ sit ibi imago formalr: qz assimilat tpalib⁹ et nõ deo: est tñ ibi mãliter sic liniamẽta absq̃ colore: vel forte cum colore appposito diceret imago. et fm istũ modũ imago nunq̃ tollit ab boie: et sic accipit Aug. imaginez 14° de tri. c. 4. vbi ait. q̃ nulla deformitas tollit imaginẽ.

¶ Et qz istis modis imago sumit incõpleta: aliq̃n negat in his esse imaginẽ: et ideo 14° de tri. c. 8. dr. q̃ in potiori parte aie regrẽda est imago: et ita negat totũ boiem esse imaginẽ. ¶ Istez 14° de tri. c. 12. solũ in rõne ponit imago et intellꝰ: et nõ in boie exteriori: negat etiã eẽ imaginẽ re⁹ tpaliũ: vnde dr. 12. q̃ in parte iferiori est trinitas nõ

B

De boie interiori et exteriori. In exteriori sũt. 4. ipẽs et tres trinitates: et due visiones.

Et notã q̃ iste trinitates non sũt imago trinitatis: qz trinitas illa oritr ex acnb⁹ sup se reflexionis: iste visiões nõ sũt tales.

Et fm dr q̃ cogitatiua et memoria fm Comẽ. Dr q̃ nõtiã cogitat in absentia rei sic dicit dr sic.

F

In boie interiori sunt tres trinitates: et q̃libet illarũ dr diuidi in actualem et habitualẽ: qz fm aia meminit: diligit et nouit se: est vna trinitas: et deũ alias a tpalia aia.

G

c. 2°.

Er⁹ dicendũ modorũ imaginis. p⁰.

2m

H

3m

Dup⁹ est ãtũ do per repñtationez vt cñ aliquid ipẽz ali

I
cur vt est aia
intelligit corpa
lia. Vlta est p
expressionē vt
cum pars p̄ ꝺ
ficēs: velut cū
aia se ⁊ deum
intelligit: nō p
spēz. est ꝑ filio
per expressionē
ga ponit se et
deum in actu
expresse: q est
ymum eius.
Epil.
K

Dicit ꝑ 18 ꝺe
ctor: q assimi
lamur medio
reputamur: illi
cū illō me
dium est possi
mus expresse
assimilari: qz ba
beni illō vt ꝺi
cūt summe: qō
pōdo assimila
mur ꝺicit. Sci
ꝺi q nō assima
mur illi perfe
cte: aliquē nī
assimamur ꝺō.

Ad primum ꝺōm q nō est oino sile ꝺe oculo
nocturno ⁊ ꝺe intellectu nr̄o: vnde
nō ꝓcludit q nullo modo assimilemur ꝺeo: sed arguit q
nō ꝑfecte. ¶ Ad 2m ꝺōm q cognoscimus ꝺeū per effectū
tamē ga ibi nō sistimus: sed ꝑncipalis nostra intēto est
ꝺeo assimilari ꝑm modū possibilez ꝺeū reputamus: ꝫ nō
ita cōplete sicē si imediate diuinā essentiā videremus.

Ad illud qō vlterius queritꝰ: vtrū aia ꝑt habet
ꝓ obiecto se sit imago. patet q sic: sed nō
cōplete. ⁊ qō arguit ꝺe Aug. ꝺōm q nō intēdit simpli
citer negare eaz esse sic imagineꝫ: sed ga ꝑt cōparat ad
sciēpam nō est ita imago: sicut ꝑt cōparat ad deū.

Ad illud qō vlterius argꝫ q rō oium obiectoꝝ est
imago: verū est māliter: ⁊ sic logit Aug.

3 ꝑn.

Qō I.
L

ꝑ Essentia est
vna i trib⁹.
2° ꝓdicatur
ꝑ ꝺe trib⁹
ꝑ Non sufficit
ꝑdicatio
ꝺ actuū
notionaliū
4° Sed bene
essentialiū.

Hostea queritꝰ de reputatione trinitatis: per imagines creatam. Et circa B querūtur duo. Primo qūo reputatur ibi vnitas essentie. Secūdo qūo trinitas ꝑsonaꝝ. ¶ Circa ꝑmū querūtur quatuor: qz essentia quadruplr cōparat ad ꝑsonas. Primo: ga est vna in tribus. Scdo: ga ꝑdicat ꝺe tribus ꝑsonis. Tertio nō cōpetūt ei actus notionales: quia nec gignit nec gignit nec ꝓcedit: vnde ꝑsone nō ozūtur ab ea. Quarto semp cōpetūt ei actꝰ essentiales. Et ideo quatuor queremus. Primo: vtrū essentia aie sit vna. Secūdo: vtrum sit sue potētie. Tertio: vtrum potētie oriātur ab ipsa. Quarto: vtrum aia semper se intelligat.

¶ Utrum sit vna essentia aie in hoie. Artus. I.

M

Ad primus sic ꝓcedit. Videt q
nō sit vna essentia aie
in hoie: qz nihil disponit nāturaliter ad corruptionem sui. Sed vegetatiuū disponit ad introductiōez sensitiui: ⁊ sensitiuū intellectiui: ⁊ ita aduenientē intellectiuo: nō cedit sensitiuū: nec vegetatiuū ꝑm introductū. igit sunt ibi tres essentie aie. ¶ Ꝑ. Unū ⁊ idem nō est ab extra ⁊ nō ab ex: sed sola aia intellectiua est ab extra: vegetatiuū ⁊ sensitiuū nō sunt ab extra: sed solus intellectꝰ ꝑm ꝑbm. cum igit habeamus aiam vegetatiuā ⁊ sensitiuā ⁊ intellectiuā habemus plures aias. ¶ Ꝑ. Unū ⁊ idem nō est corruptibile ⁊ incorruptibile: sed ꝑm ꝑbm in li° ꝺe aia. intellectꝰ est alterius genus: ⁊ seꝑarat ab alijs: hoc est a vegetatiuo et sensitiuo: vt perpetuum a corruptibili.

T.c.17.

In cōtrariū est: qō habet in ifa: q oēs iste poꝰ sunt in vna aia ⁊ in vna essentia.

Respōdeo ꝺōm q esse vnā aiam in nobis essentialiter: duplici via ꝓbari ꝓtest. Primo ex eo qō ꝺat esse. Scdo ex eo qō ꝺat operari. vtrūq enim formamur ex aia ⁊ esse ⁊ operari: vnde ꝑm ꝑbm. aia est ꝑmū quo viuimus: ⁊ ꝑmū sentiens. Ex eo aūt q ꝺat esse ꝺupliciter ꝓtest inuestigari. Qz sit vna via ad ipossibile: et ostēsiua. Uia ad ipossibile ab aliqbus ꝓbat tripliciter. Primo: qz si nō esset vna: ꝺō nō esset vere vnuz. Nā vnitas ꝺiffonis est ex vnitate rei: ⁊ vnitas rei ex vnitate ꝺiffinitalis forme. Et ideo si forma subalis nō esset vna res nō esset vna: qō est contra ꝑbm 4° meta^ce. Scōm inconueniēs est: ga ꝓgressio subē esset ꝓgressio entis ꝑm quid: qō est contra ꝑbm ꝑ ꝺe gen. Et ratio est: qz qñ ꝓgreditur ibi ꝺicit ꝓgredi ens simplr: ga nullus esse qō bēbat mā remanet ꝓgressa subā: sed si essent plures forme subales in materia: tūc introductio scde forme esset ꝓgressio entis ꝑm qd: cum biet mā aliqō esse post introductiōez istius forme: qō bēbat ante introductiōez. Tertium inconueniēs est: qz ꝓgressio esset alteratio: cuz subm ibi esset ens in actu.

¶ Possumus tm si volumus ostēsiue ondere q semp est vna forma subalis in cōpesito: qz ꝓgressio vnius est corruptio alterius. ꝓgressio igit subē est corruptio subē: ⁊ ꝓgressio accntis est corruptio accntis. nō ergo introducit vna forꝰ subalis nisi cedat alia. Sed mā nō sit recipit diuisas formas subales: qz tūc ille morꝰ nō esset vnus: cū vnitas moꝝ accipiat ex vnitate termini: ⁊ per ꝑns nō esset. ⁊ si nō esset morꝰ: nō esset mutatū esse: qō de nocitate ꝓcedit motus: et ita nihil induceret in mā: sed quēlcūq nō plura sit recipiunt in aliq: ⁊ aduenīte vno cedit alio: in recipiēte sp est vnū receptū. nō igit ꝑt esse nisi vna forꝰ subalis in mā: cū aduenīte vna cedat alia. Doc est ꝑs ex eo q per alias opamur. nā forꝰ subalis nō est imediate ꝑn actiōis. agimus ꝺ per alias mediante poꝰ. cū igit actꝰ vniꝰ poꝰ ipediat ꝑ actū alterius: sic boes intēn visibilib⁹ min⁹ audītus vt vult Aug. boc esse nō posset nisi bō poꝰ radicarent in vna essentia: que cū per vnā poꝰ opat: retrahit ab actu alterius poꝰ. Est ꝺ vna aia in toto nr̄o corpe: pp qō Aug. in ꝑmone ꝺe imagine ait. q sic est vnus deus ois viuificās ⁊ vbiq totus: sic est aia in vno corpe vbiq tota.

Q

Nō rōnez potest
ꝺici vniam
aias: qz actus
vnius poꝰ ipe
ditur p actū alte
rius: q nō est
nisi esset in eaꝺem essentia.

Sic ꝺo vbiq
totus: sic aia
in vno corpore vbiq tota.
P

¶ Notādū in codez: sic ꝺe ꝑsōe filij: ꝺe ꝑsōe spūs sc̄i: nō tres vn: ꝫ vnus deus bns tres ꝑsonas. Ita aia intellectiua: aia volūtas: aia memoria: nō tres ale: sed vna aia in vno corpore. est igitur aia imago trinitatis quātuz ad vnitatez essentie: ga sicut vna essentia diuina in oibus ꝑsonis diuinis: sic vna aia in oibus potētijs aie.

Ad primū ꝺōm q nihil disponit ad corrupc̄oēm sui
ꝑ se: ꝑ accns nī disponit: sicē calitas ꝺ
in aere cedit in poꝰ mā: igne ꝓgreditur ex eo: ⁊ nī disponit ad introductiōez ignis: qz ꝺrū symbolū est: facilior est trāsitꝰ: ꝫ B est ꝑ accns: vt corruptiōe subiectū ꝑ se vt ꝑ corruptiōez a 3cio: ita est de vegetabili⁹ ⁊ sensibili⁹ ⁊ intellectu. ¶ Ad 2m ꝺōm q solus intellectus est ab extra: ꝫ nō ꝓp B bēmus q in nob sint duo esse aie: qz boc qō ꝺico solus excludit vegetatiuuz ⁊ sensitiuū in bruteis: vel ꝑus introductū in embrione: nō in boie. ¶ Ad 3m ꝺōm q vegetatiuū ⁊ sensitiuuz dupliciter ꝑt ꝓsideraꝛi. vel inquātū sunt potētie: ⁊ sic sunt corruptibiles: ⁊ sic loquit ꝑbs. vel inquātuz ꝺicūt formā subalez in boie: ⁊ sic sunt incorruptibiles sicut intellectiuū: qz sunt eaꝺē entia cū ipso: ⁊ ita nō ꝓcludebat rō.

Et vt sic intellectꝰ est ab extra excludit vegetatiuū ⁊ sensitiuum in bruteis vt in embrione.
Q

¶ Utrum aia sit sue potentie. Artus. II.

Ben. 3. qō 1. q. 14. Et Tho in sū. gre. 1. ꝑ. 77. q. 1. Et Gotfr. 8. qō 1. ar. 6. Et. 9. qō 1. ar. 5. Et Pe. de Alū. 2. qō 1. ar. 3. Et Jo. de ri 2. qō 1. q. 14.

Secūdo querit: vtrū aia sit sue poꝰ. Et
vi q sic: qz Aug. in ꝑmone ꝺe
imagine. aia est intellectus: aia volūtas: aia memoria. Sed B nō esset nisi esset sue poꝰ. ꝺ tc.
¶ Ꝑ. Idē 10° ꝺe tri. c. pe. memoria. intelligētia et volūtas: sunt vna mens: vna vita: vna sba: ꝫ B nō esset nisi essent idez qō alia. ꝺ tc. ¶ Ꝑ. ꝑm Cōmē. 3° ꝺe aia. sic se bz intellus ad forꝰ intelligibiles: ꝑ qō ꝓficit in esse ac̄: sic se bz mā ad forꝰ sensibiles: per qō ꝓficit in esse ꝑ. ꝺ sic est in

Cō. 18.

potētia

potẽtia ītellc̃ sicut ⁊ mã:sed mã est sua potẽtia:g̃ ⁊ ītellectus,sed itellectus videt̃ nolare alam humanã3.g̃ tẽ.

Toth.18. Dr q non pt aia nõ est i actforga habz spẽz fm quaz ẽ pn̄ opõnis.

In cõtrariũ est:ga forma substalis fm Cõmẽta. in 7° meta.non est imediatus pn̄ actionis:sed si anima esset sue potẽtie:nũc imediate ab anima egrederentur actiõe:ergo ⁊c̃.

Respõdeo dõm:q oẽs perfectiones in creatura reperte:sunt pfectiones ptĩcipate:⁊ ideo nõ sunt actus purus.Sed inest eis aliqd potẽtialitatis:⁊ inquãtũ inest eis potẽtialitas põt in eis sumi rõ gẽris:inquãtũ inest eis actualitas sumit̃ in eis rõ speciei. nã semp spẽs:cõpletiũ qõ addit supra genus bz rõnez actualitatis:⁊ ide est q nihil creatũ est in specie:cui nõ cõpetat aliquo mõ rõ gẽris. In solo ãt pmo vbi pfectiones sunt mõ infinito bñt ibi spẽs esse rõne actualitatis:sz nõ bz ibi esse rõ gẽris pp carẽtã potẽtialitatis:⁊ ideo dr ç°de tri.c.p̃. Intelligam° deũ si possum°:quãtũ possum°: sine q̃litate bonũ:sine quãtitate magnũ.Cũ igit̃ potẽtie aie sint spẽs q̃litatis:ga sunt nãles po°:de necessitate manebũt fm suũ genus ⁊ crũt q̃tas:sz si eẽnt ipa aia:eẽnt subã:cũ aia sit subã:vt pbaũ in z°de aia.nõ est igit̃ posse aiaz essentialr ⁊ directe p oẽm modũ ꝓdicari de suis potentijs nisi fm aliquẽ modũ.Et ita pz q aia non est sue potẽtie:ita q ipe potẽtie sint subã aie. ¶ Sed ga Aug. videt̃ ꝓcludere aiaz eẽ volũtatẽ,itellm,⁊ memoriaz:vt appareat intẽtio sua.notãdũ q accñs ꝓprie nõ bz essentiã:ga sola subã bz cẽntiã:vt dr 7° de tri.c.p̃.⁊ hoc satis pcordat cũ Abis ꝓbi in pn°.7.meta.t.c.p̃.vbi ait q accidẽtia nõ sunt entia:nisi ga sunt entis.tota g̃ cã q̃re accidẽtia dñr entia:est ꝓpter entitatẽ que est in alio:nõ ꝓpter entitatẽ que sit in ipsis:cum igit̃ iste potẽtie sint in aia:vt in subto:tota causa:quare dñr essentia est ꝓpter entitatẽ que est in aia:nõ pp entitatẽ que sit in eis. Naz a.fm qd nõ bz esse denoiatio:cũ igit̃ entitas q̃ est in eis sit entitas fm qd:pp talẽ entitatẽ nõ debẽt dici entia.

¶ Hoc viso notãdũ:q aliter sunt iste põe que dñr aia in aia ⁊ alte põe.naz põe sensitive cuz sint aligate organo nõ sunt in aia vt in subto:sed in organis. Iste aũt põe intellective in ipsa essẽtia aie:vt in subto fundant̃:⁊ ideo dr in 3° de aia:q aia est locus spẽz:sed nõ tota sz itellẽs ga sicut oculus est locus speciez visibiliuz:ga est subm vltis visiue:ita essentia aie est locus spẽz intelligibiliũ: ga est subm itellẽs. ¶ Itẽ nõnduz q aliter iste põe sunt in aia:⁊ accñtia in subto suo:ga iste põe sunt in aia nãliter:sz accñtia vt color in corpe sunt accñtalr. Itez ea q̃ sũt in corpib° bñt subz cõpo°. ista aũt bñt subz simplr.

Mõo aia ꝓpr de suis potẽtijs cãlr:q̃dãmõ formalr ⁊ idẽtice Dur° dicti decõmẽ vide plenr? dt. 8.q.2.i fine.q. vbi bi q̃lr est ꝓcio solãr:q totalr ônes illas.

¶ His visis dicẽ possum° q aia ꝓdicaẽ de suis potẽtijs ꝓdicatione cãli:⁊ q̃dãmõ formali:⁊ idẽtitatẽ.nã semp illud qõ est cã alteri° põt ꝓdicari de illo cui° est cã ꝓdicatione cãli:sicẽ ꝓbs in lib° de sen.⁊ sensa.dicit:q odor est fumalis euaporatio:ga fumalis euaporatio est causa odoris:cũ igit̃ aia sit cã oiuz pãz eius:oẽs põe aie fm istã viã põt dici aia ꝓdicatione causali. Nihilomin° tñ memoria,ītelligẽtia,⁊ volũtas magis debẽt dici aia q̃ cetere põe:magis q̃ q̃libet accñtia suũ subm:magis q̃ ꝓprietates corpoz corpa. ꝓmũ sic pz. Naz vltra B q aia est causa istaz potẽtiaz sic ⁊ ceteraz:est eniã ipsarũ subm:⁊ ideo nõ solũ ꝓdicatione causali iste põe debent dici aia:sz eniã quodãmõ ꝓdicatione formali:cuz nõ pp aliã entitatẽ sint entia:q̃ ꝓpter entitatẽ aie.cetere aũt põe:sz ꝓdicatione causali sint aia:nullo tñ mõ sunt ipsa predicatione formali:ga sunt entia ꝓpter entitatẽ subtj in quo existũt. ¶ Itez magis aia põt ꝓdicari de istis:q̃ q̃libet subm de accñtib° suis:accipiẽdo accñs:vt diuidit̃ ꝰ ꝓprijs.nã ꝓdicatio istãũ est verioz:quãto ꝓdicatũ magis est idez subto. Ideo ⁊ Boe° ꝓcludit:q nulla verioz ꝓdicatio:q̃ in q̃ ipz de seipo ꝓdicaẽ:⁊ ga magis est idẽ aliqd ei cui naturalr inest q̃ alij:magis hec sunt aia cui nãliter isunt:q̃ accñtia subã sua q̃b° accñtalr isunt.

¶ Tertio magis hec sunt aia q̃ ꝓpetates corpoz:corpora:ga cũ corpa sint cõpositi,ꝓprietates nõ cis icrũt fm se tota:sz aliq̃ magis se tenebũt ex pte mãe:aliq̃ ex pte forme.Sed hec isunt aie tãq̃ subto simplici:⁊ ideo magis sũt idẽ ei. Nec aũt tria tãgit Aug.9°de tri.ga.c.3. ait:q aia p sensuz cogĩcut corpea:⁊ p se icorpea:sed cuz icorpea cogĩcat p itellm:vult aiaz eẽ itellz ⁊ nõ sensuz. nõ igit̃ est itellis in aia sic̃ sensus. Rursuz.c.4.dicti libri ait q ista isunt subalr mẽtis:nõ sicut color coloratoꝛ:⁊ q suba ex his trib° nõ est pfecta:sz ista sunt ciusdẽ cẽntie. Propter p̃m remouet̃ modus ĩherẽtie accñtiũ in subto. Propter ⁊c̃ remouet̃ modus quo ꝓpetates sunt in corpozib°. Pz igit̃ q iste põe prit dici aia ꝓdicatione cãli:⁊ quodãmõ ꝓdicatione formali:cũ pp entitatẽ aie entia existãt in q̃ excellũt põas que sunt in aia vt in radice:⁊ nõ solũ ꝓdicatione cãli:⁊ aliq̃ mõ formali dñr aia. Sed etiã q̃dãmõ p idẽtitatẽ:⁊ B duplr. Tũ ga naturalr isũt in quo excellũt modũ accñtiũ i subto. Tũ ga isũt subto simplici:in quo excellũt modũ ꝓprietatũ in corpib°. Et ita pz quo aia põt ꝓdicari de istis potẽtijs:ga post ꝓdicationẽ simplr essentiale:ista videt̃ verior predicatio.

¶ Ex B aũt appet qd Aristotelis bñt oẽs põnes circa q̃nẽ istã:sũt eni tres põnes circa hoc.Quidã eni dicũt q bz põe sunt ipsa subã aie. Quidã q sunt accñtia. Quidam q sunt mediũ iter subaz ⁊ accñs. Illi q dicũt q sũt subã loquũt empbatice:q̃z pp tãtã idẽtitatẽ quã bñt ad aiaz: dicũt ea eẽ aie subaz. Illi q dicũt q sũt accñtia:accipiũt large accñs ꝓut icludit nãle ꝓpetatẽ. Illi q dicũt q sũt mediũ iter subaz ⁊ accñs:accñs accipiũt stricte:ꝓut diuidit̃ ꝰ ꝓprijs:ga hec sũt nãles ꝓpetates.nõ sũt accñs vt determinat ꝺ accñte ꝓporphyri°:sz sint accñs vt accñs icludit nouẽ ꝓnta. Ex B eniã appet modus Aug.cũ dicit hoc eẽ aiaz:ga vt dabitũ est:vna est subã aie pp quã oia ista sunt entia. Relatiue tñ illa subã est alia ⁊ alia:iquãtũ alio ordine vna po° respicit subaz aie:⁊ alio alia po°: ⁊ B est qõ ait Aug.9°de tri.c.4.°⁊ 10°de tri.c.penul.q hec tria sunt vna essentia:sunt tamẽ tria relatiue.

Ad ꝓmũ dõm:q aia dr illa tria:vl illa tria dñr aia:mõ quo dixum°. Uel possum° dicere(vt qdã distigũt)q est triplex totũ,vle,integrale, ⁊ potẽtiale.Totũ vle fm essentiã ⁊ vtutẽ reseruat in q̃libet parte:⁊ ideo per oẽm modũ ꝓdicaẽ.Totũ Xo integrale:nec fm vtutẽ:nec fm cẽntiã reseruat in pubuse:t ideo nullo mõ ꝓdicaẽ.Totũ potẽtiale medio mõ se bz:ga fm totã essentiã reseruat in pubis:nõ fm totã vtutem:⁊ ideo aliquo mõ põt ꝓcedi q predicet̃ aia de suis potẽtijs:cũ sit totũ potẽtiale ad illas.Sed fm istũ modũ eque bñ diceret̃ aia est visus,auditus,⁊ tactus:cum sit eniã totũ potẽtiale ad ista:qõ nõ cõcedit̃.Et ideo via tacta in soluẽdo est magis tuta. Et p hoc pz solo ad z°.

¶ Ad 3° dõm:q nõ loquit̃ ibi Cõmẽtator de aia intellectiua:sed de itellu poli:⁊ cõcedendũ est itellm posse bile esse potẽtiã aie. ¶ Si aũt queraẽ quare aia non est sua potẽtia sicut mã ꝓma.Dõm q sicut ꝓmũ agens est sua potẽtia actiua:ita ꝓmũ passiuũ:sicut materia ꝓma: est sua potẽtia passiua.ola igit̃ que sunt iter deũ ⁊ ꝓmaz materiã:non sunt sua potẽtia nec actiua nec passiua:cũ igit̃ anima nõ sit adeo in potẽtia vt materia:nec adeo in actu vt deus:siue intellectus dicaẽ potẽtia actiua vel passiua:anima nõ erit suus intellis:⁊ sicut est de intellectu:sic est de aliis potentijs anime.

Tho.36. Cõtrariũ dicit Dẽt.qõl.3° q.14.loquens de po° actiua dicens q̃ nisi po° creature eẽt idẽ q ẽssentiã sequeret̃ ꝓcessus in infinitũ:cui? põ põt declarari p illũ qõ ides Dẽt.dicit in q̃lib.4°.q.10. sz tñ rõne b° eaꝛeꝛe solue Egiõ.i ô ente ⁊ cẽntia.⁊ hoc in sñ ꝓte ꝓma ꝓn. 7.7.dic q b° põe sunt in cõmuncto.

Egiõ.sup p̃ sen. d 4

Scilz Dur° vbi supra.

Cõtra

Quare aia nõ est sua po° sic̃ materia ꝓma.

I ¶ Utrum potētie oriantur ab aia. Arti. III.

Lbo.in ii. pte p⁹ pn. 77.q.6. Et Gotfr. 4.quol.ar.4.membro.5.

T.cō.25. Tertio queritᵉ.vtruz pōe oriantᵉ ab aia. Et vi q nō:ga 12ᵐ meta.monetᵉ qō vtrū eadē sint pn⁹ sube ⁊ accitis:⁊ soluitᵉ q pn⁹ sube sūt suba:pn⁹ accītis sūt accītia: ⁊ pn⁹ relonis relo. Luz igitᵉ pōe aie non sint suba ⁊ aia sit suba:aia non erit pn⁹ pōax. ¶ P. Si pōe originarentᵉ ab aia:aia cēt causa efficiēs eax:ſz vi in 2ᵃ pby.q mā nō coicidit cū alys causis. Cū igitᵉ aia se habeat vt mā respectu potēriax:ga est ipsax subz:nō erit efficiens. ¶ P. Anima dicit imago trinitatis: sed tres pſone non sumunt originē ab essentia:ergo ꝛc.

T.cō.70. In cōtrariuz est:ga ppietates ⁊ accītia nō pīt itelligi sine subis:ga suba est por

T.cō.4. accīte cogne diffōne ⁊ tpe:vt scribitᵉ 7⁹ meta. Sz q nō pōt itelligi sine alio:illō aliō facit ad eē ei⁹. Sz qō facit

K ad eē bz rōnē eē.g ꝛc. ¶ P. Qñ aligs effectus pgreditᵉ ab vno imēᵉ ⁊ ab alio pn⁹.si illō a quo pcedit imediate nō bz p se eē:oī istīm ꝓūctū ⁊ reducit in pncipale tāq in cām:sed ſm huiᵒ se bz potēcie aie ad essentiā:g ꝛc.

Rñdeo dōz:q si volum⁹ videᵉ qūo aligd est cā alterius:opz nos videᵉ qūo facᵉ ad eē illi⁹:ga cā est:ad cui⁹ eē segⁱ aliud:vt vult Auicᵉ.⁊ pbᵉ:esse aūt est actus eēntie. vñ Aug.5⁹ de tri.c.2ᵒ vult q sicᵉ sape se bz ad sapiaz:⁊ scire ad sciaz:sic eē se bz ad eēntiā. essentia aūt siue entitas p se ⁊ p repicᵉ in suba. ppt qō simplr loquēdo accītia nō hītᵉ eēntiā: vt inuit Aug.7⁹ de tri.c.p. que

T.cō.2. oia satis pcordātᵉ cū Abbis pbi 4⁹ meta.q vult q vnitas entis sit vnitas attributionis:non pdicationis:ita q pp

Nota p:o ana logia ens. entitatē que est in suba dī accīs ens:nō pp entitatē que sit in eo:sicᵉ pp sanitatē q est in aiali dī cib⁹ sanus:nō pp

L sanitatē que sit in cibo:ſz si pp entitatē subi oia accītia sint entia subz faciet ad eē oiuz accītiū:ſz si qō facit ad esse bz rōnē cāe:subm erit cā oium accītiuz. Bene igitᵉ dictū est qō scribitᵉ phyſl.p.mā subiecta cū forma est cā oium accidētiū que sunt in ea. vnde ⁊ 7⁹ metaphyſice scribitur:accidentia non sunt entia:nisi quia sunt entis.

Accēsia sunt entia 4ᵗʳ.i. pfi/ciendo/diſpo/nēdo/ referendo/⁊ pādo/⁊ nō ordinē. ¶ Entis aūt sūt 4ᵗʳ. p:ga diſponūt ⁊ pficiūt vt q̄litates ⁊ vtutes. 2ᵃ:ga sūt via ad ens:vt motus ⁊ trāſmutationes. 3ᵃ:ga sunt reᵗᵒ entis ad ens vt relones. 4ᵃ:ga sūt negōes bozᵗ:vt ꝓuationes:q distictio bi ex Abbis pbi 4⁹ meta. Primū genⁿ accītiū maxie bz eē. Post illō bz

T.cō.12. eē:qō est via ad ens. Post B aūt relones:ga vt vult Cō-

Conſi.51. mētator 12ᵐ meta.relo bz mīmū de eē. Ultio hītᵉ esse

T.cō.8. ꝓuationes:ga scribitᵉ pby.p.ꝓuatio de se est non ens. Si igitᵉ accītia nō sūt entia:nisi ga sunt entis:quāto magis

M erūt entia:magis erūt entis:⁊ magis causabunᵗ ab ente siue a suba. Cū igitᵉ pōe aie potissime bēant esse iter oia accītia:ga collocantᵉ in p gñe diuisionis vate potissime causabunᵗ ab anima:⁊ originabunᵗ ab ipsa.

Esse in ente vt in subō vel pcō pōt eē 4ᵗʳ. ¶ Aduertendū tī q in p gñe sunt multi gdus:ga esse in ente:vt diſpō ⁊ pfectio:pōt eē 4ᵗʳ:ga aliq sunt in ente solū vt in radice:vt pōe sensitiue in aia. Aliqua vt i subto: tī accītaliʳ:vt color in corpe. Aliq nāliʳ sicᵉ ppietates:tī hīt subz cōpositū:vt vtus attractiua ferri in adamāte. Aliq sūt in aliq:vt in subto:⁊ nāliʳ:⁊ hīt subm simplex: vt pōe de gbus logmur in aia:⁊ iter cetera que sic sunt

ꝑ ar⁹. in subco potissime trahunt originem ex subiecto vt pōt patere intuēti. Cōcedēdū est g iter oia accītia:accipiēdo large accidēs:vt ppietatez includit memoziā/intelligentiā/⁊ volūtatem potissime originari ab aia.

Ad primū dōm:q pn⁹ accītis ⁊ subē sunt alia ⁊ alia:loquēdo ō pncipus imeᵗᵘ ⁊ q sūt de eēn⁹ rei:tūi pn⁹ imeᵗᵘ subē pōt eē pn⁹ meᵗᵘ accītus. vt Cōmē.dicᵗ ibidē:⁊ sufficᵉ ponᵉ aliaz sit pnᵐ:vt pōe oziginentᵉ ab ipsa. ¶ Ad 2ᵐ dōm:q 2ᵉ est mā in q ⁊ ex q:ſz aliqī mā ex qua nō possit esse cā efficiens:mā tī in qua pōt:ga subm est in duplici gñe cāe respectu accītis materialis ⁊ efficiēs. ¶ Ad 3ᵐ dōm:q ſz in aia sit imago trinitati:nō tī eā representat per oēm modū.

N

Duplex mā in qua ⁊ ex q. p⁹ pōt esse cā effi. acci. non secūda.

¶ Utrum anima se semp intelligat. Arti. IIII.

Gotfre.7.qō.ar.5ᵉ.19⁹ q̄st.ar.7ᵉ.⁊ Jaco.ō mer. p⁹ q̄st.q.15.⁊.14.

Quarto queritᵉ.vtrū aia se semp itelligat. Et videᵗ q nō:ga itelligē dicit aliquē actū:ſz a pura po⁹nō egreditur aliās actᵘ. Cū igitᵉ itells nr in gñe itelligibiliū sit q̄si mā pma in gñe entiū:vt dicit Cō-

Cō.5.3ⁱ de anima. mentator:ante receptionē spēz nihil itelliget:sed vt dī 3⁹ de aia. Intells puerī se bz sicᵉ tabula in qua nihil est pictū.g ꝛc. ¶ P. Nīm itelligē vi est pbātasia:vi nō est sine pbātasia:vt dī in p de aia:sed pbātasia nō est semp in actu suo:g ꝛc. ¶ P. dī 9⁹ meta. Pōe rōnales sunt ad oppositaᵗ:sed itelligere maxie est pōe rōnalis:cū intells sit ipsa ratio per essentiā:ergo possumus itelligere ⁊ nō itelligere:ſz si aia pōt se nō itelligē:nō sp se itellit:g ꝛc.

T.cō.14. O

Jn cōtrariū est Augᵘ 14⁹ de trini.caᵖ 6ᵒ qui ait se dicere semp mētē sui meminisse:semper seipsam intelligere ⁊ amare.

T.cō.66. T.cō.2.

Rñdeo dōm:q vt pateat hui⁹.q. Abitas duo sūt videnda. Primo vtrū aliq nottia insit aie reᵃ sui inſepabiliʳ pp quā se sp dicatᵉ nosse. Scdo vtrū tale nosse possit dici itelligē:ita q ppe possim⁹ pcedē q aia se sp itelligit. Propt pᵐ nōnᵐ:q i nob distiguit zʳ actᵘ. pn⁹ ⁊ 2⁹ vt dī i 2ᵒ aia. Et scire est actᵘ pn⁹:pſiderare ē actᵘ 2⁹ vt hī ibidē. Inter hos actus B iteresse:ga ad B q sciam⁹ sufficit nos hīe prīā scibiliū:ēt si sup ea nō ꝓita mur:⁊ ideo q̄diu scibilia alicui⁹ scie sūt ꝓsentia aliq mō aie nre p sc:vl p snū silē dicimur ea scire:⁊ si de eis non ꝓsiderem⁹:sed ad ꝓsiderare nō sufficit scire sine actuali querſione. Si igitᵉ semp essent spēs rerū in nobis:semp eas sciremus:⁊ ga aia semp est sibi ꝓsens:semp se noscᵉ dicatᵉ:ideo 14⁹ de tri.c.6ᵒ scribitᵉ:q mens ita sibi nota est quēadmodū note sunt res que memoziā cōtinentᵉ. Si igitᵉ spēs rerū eēnt ꝓcreate aie:⁊ nō possent deleri de intellectu:aia semp ea nosceret. Cum igitᵉ ala semp sit ꝓsens sibi:⁊ a seipsa nō possit remouerⁱ/ga tūc ab entitate recederet)/semp anima se nosce dicitur.

T.cō.p. P

¶ Uisō q nottia inest semp aie respectu sui. Uidendū est vtrū tale nosse dicatᵉ ꝓpe itelligē:ppt qō aduertēdū q itelligere zʳ sumitᵉ. Uno mō idē est q actualʳ ꝓsiderare:⁊ ſm istū modū loquitᵉ pbs 2⁹ topi.q scire possumus multa sīl.itelligē aūt nō:sed vnū solū:⁊ sic accipiēdo itelligē tale nosse:nō dī itelligē:ga aia nō semp de se ꝓsiderat. Alio mō accipitᵉ itelligē p habituali cogne pncipioꝝ. Nā itells diuidit ɔ sciam:ga scia est ɔnū:itellectus est pncipioꝝ:vt pōt hīi ex 6⁹ etbi.⁊ ex fine 1ʳ post⁹. ⁊ sic accipiēdo itellm:itelligē est habitualʳ cogſcē pn⁹. Nā sicᵉ scire se bz ad sciaz:sic itelligere se bz ad intellm: sicᵉ igitᵉ semp dicimur scire rē:si ipsa sit aliqualʳ aie nre ꝓsens. Ita semp dicimur itelligere pn⁹:si ipsa sint ꝓsentia aie nre:⁊ ſm istū modū verificat q aia se semp itelligit. Nā cū itells agens:⁊ itells possibilis sint q̄dā pncipia oīs scie in nobis. aia aūt a qua itells agens ⁊ possibilis:vt a sui pn⁹ sumūt originē. potissime respectu scie bz rationē pncipiu:⁊ ideo cognitio aie habitualis:tāto magis debet dici itells vel itelligere:quāto magis bz rōnē ꝓmordialis pncipiu. Paret g q ſm qō accipitᵉ itelligē p tali cogne semp se aia itelligit:ſz puc accipitᵉ p2o actuali ꝓsideratione nō. Ista tī cognitio ſm quā ꝓcedim⁹ aiaz se sp nosse:

2ᵐ pn.4.

L.24. Q

L.4.

Quid est itelligere. ppie:ſm actum ꝓmū.

Aia semp se itelligit:ga bz rōnez ꝓmordialis pncipij ad itelligē:q ab ipsa oriuntᵉ itellō agens ⁊ possis:nō tī sp se cōsiderat.

A se ſp nosse: magis mereť ꝟ nomẽ qđ est intelligť ꝗ alia. ¶ Ad cuius euidentiã notãdũ: q̃ quãto actus est magis ꝓprius potẽtie vel nãe: tãto magis mereť nomẽ illius: & ideo qa volũtas imediatius ferť in finẽ ꝗ in ad finez: ipsius finis dicť esse volũtas. cius aũt qđ est ad finẽ dr electio: vt vult ꝓphs 3° ethi. & Damã. 2° lib. ca. 22. Ita qa intellꝰ imediatius ferť m ꝓn̄ ꝗ in ꝓnes: cognitio ꝓncipioꝝ dr intellꝰ: tãto ḡ scda acceptio intelligere magis mereť ipsius nomẽ ꝗ ꝑma: quãto magis imediate respicit

Epo illa acceptio potẽtiã intellectiuã vel mãz: ꝗ ꝑma. Declaratũ est ergo q̃ aia se semp cognoscit: & illud cognoscere ꝓprie dicť intelligere: nõ scire vel cõsiderare: sine cogitare: vñ igiť dictũ est ab Aug. 14. de trini. c. 6. q̃ mẽs se semper intelligit: sed non semp cogitat.

Ad primum dr̃: q̃ intellꝰ noster dicť potẽtia pura in gñe intelligibiliũ p quãdã

B filiatiõnẽ: qa sicut a potẽtia pura nõ egrediť actꝰ cõpletus: ita nec ab isto intellꝰ egrediť: sed nõ sequiť q̃ aliquis actus incõpletus egredi nõ possit. Uel possum⁹ dicere q̃ huiꝰ intelligere ꝓprie nõ dicit actũ: sed soluz dicit ꝑsentiã anime sibi ꝑsẽ: que largo modo actus esse concediť. ¶ Ad 2m dr̃: q̃ illud intelligere: de quo hic loquimur: nec est ꝑhantasia: nec cũ ꝑhantasia. ¶ Ad 3m dicendũ: q̃ actus potẽtiaꝝ rõnaliũ dicť esse ad oppoſ ta: si actus est transiens in exteriorẽ mãm: vel secũdum non si est ꝓmus & nõ trãsiens: cuiꝰ est iste. ¶ Qõ. II.

C **Postea** queriť. qũo repꝛesentat in ima gine nr̃a trinitas ꝓsonaꝝ: ꝓsone aũt sunt equales: sunt in numero ternario: & vna oriť ex altera: & q̃cq̃d est ibi totũ est in actu cõpleto. Ideo 4° q̃runť de potẽtys q̃ repꝛitãt ꝓsonas. Primo vtꝝ sint eq̃les. Scõ vtrũ sint tres potẽtie. Tertio vtruz vna oriať ex altera. Quarto vtꝝ magis repꝛitet trinitatẽ fm eẽ bituale vel actuale. ¶ Utꝝ memoria/intelligẽtia/& volũtas sint eq̃les. Arti. I.

A D ꝓmũ sic ꝓcediť. Uideť q̃ memoria/intelligẽtia/& volũtas nõ sint eq̃les. Prio nõ sũt equales rõne obti: qa aliqđ intelligo eẽ: qđ nolo eẽ: vt intelligit aliqs se mise: q̃ nõ vult eẽ miſ. ¶ Ꝑ. Uerũ est obiectũ intellꝰ & bonũ volũtatis: sed verum & falsum sunt in aia: bonũ & malum sunt in rebus: vt dicit 6° meta. Sed res nõ equale bñt eẽ in seipsis & in aia: q̃. ¶ Ꝑ. fm Augm intelligẽtia nõ siť iformať ab oib⁹ bis q̃ sũt in memoria: ꝛs ꝟ nõ eẽt: si intellia eq̃reť memorie: q̃.

In cõtrarium est: qa nõ esset vere imago trinitatis: nisi esset equalitas iter ea.

D ¶ Ꝑ. Aug⁹ 10° de trini. c. penul. d. ea esse equalia.

Rñdeo dõz: q̃ eq̃litas iter ista tria 4r attendi põt. nam equale & iequale ꝓprii est quãtitatis: vt dr̃ in ꝓntis: & iõ fm q̃ iste põt soꝛtiunť aliquẽ modũ quãtitatis ꝑñt dici eq̃les vel inequales: quãtas autem in eis ꝑsiderať 4r. ꝑ rõne dignitatis: & hãc bñt ex subito. Unde dicť in tertio de eligendis. q̃: qđ est in melioribus vel bonorabilibus est melius. Scõm modũ quãtitatis soꝛtiunť ex seipsis: qa semp virtus habet rationez quanti. Cum igitur ista sint quedaz potentie & virtutes anime: aliquis modus quãtitatis eis iersit in eo q̃ tales. 3°. hoc bñt ex actu: qa quãto actus est altior: tãto virtꝰ est maior a q̃ actus ꝓcedit. 4° ex obo: qa maior virtus in malus obm põt: & qa fm hec q̃uor ista ꝑñt dici quanta: cuz fm hoc sint eq̃lia: vt patebit: cõcedi dz q̃ eq̃lia sunt. ¶ Ꝑ eniz sunt eq̃lia rõne subti: qz in eadẽ eẽntia aie sunt: & iõ ab Aug. 9. d. trini. c. 4. dr̃ q̃ vnꝰ ciusdẽq; eẽntie sunt ꝟ tria. & 10. c. penul. de tri. dr̃ q̃ ꝟ tria sunt vna mens/vna vita/vna eẽn⁹. ¶ 2° sũt eq̃lia: & in seipsis accipiantur. Nã maioꝛitas & minoꝛitas vtutis in se biꝛ: ex eo q̃ vt⁹ est magis vnita vt min⁹. vti di. 92. ꝓpone. Procli: q̃ ois po⁹ vnitioꝛ exis infinitioꝛ est q̃ plurificata: & in lib. de causis biꝛ q̃ vnus vnita plus est ifi⁹ q̃ multiplicata: maioꝛ aũt & minoꝛ vnitas ineſt vtuti: eo q̃ magis & min⁹ est ad se cõuersiua: qz igiť q̃libet eaꝝ est ad se ꝙuersiua: qz intelligo me intelligẽ: memini me memiſ: & nolo me velle: vt vult Aug. de tri. 10. c. penul. fm istũ modũ eq̃les sũt. ¶ Rursuz sũt eq̃lia re⁹ actꝰ: qz nõ est ꝑfectꝰ actꝰ vnꝰ sine actu alterius: vt ibidẽ Aug. ostendit dicẽs. q̃cq̃d intelligo intelligẽ me scio: & sequitur totã. igiť intellectiõ totãq; volũtatẽ meã memini. ¶ 4° est ibi eq̃litas rõne obꝛ: qa si vnus nõ se extẽdit ad oia obta. hoc est: qz nõ in oib⁹ repiť rõ coloris. In oib⁹ tñ repiť rõ veri & boni. Ió de eq̃litate istaꝝ põt dici qđ dicit Aug. in fine. 6. de tri. de eq̃litate ꝓsonaꝝ: q̃ sũt gula sunt in singulis: & oia i singulis: singula i oib⁹: & vnũ oia. Singula sunt in singulis: rõne eq̃litatis po⁹: qz q̃libz est ad se ꝙuersiua. Et oia in singulis rõne eq̃litatis actus: inquãtũ in singulis actibus reqruntur oia. i. oẽs dicte po⁹. Et singula in oibus rõne eq̃litatis obiecti: qz in oibus potẽtys sunt singula obiecta. Et vnũ oia rõne eq̃litatis fm dignitatẽ: inquãtuz oia sunt vna eẽntia: & in vno subiecto fundantur. Qz aũt debeamus ponere equalitatez istam in potẽtys corridentẽ eq̃litati ꝓsonaꝝ: patet ꝑ ea que dicuntur. 10. de trini. c. penul. qz vbi de eq̃litate istaꝝ potentiaꝝ determinať: dicať q̃ a singulis tota & omnia capiũtur: & tota singula totis singulis: & tota singula simul totis oibus. hec tria vnũ/vna vita/vna mens/vna essentia: que si bene intelliguntur predictis corridebunt. Patet igitur qõ in istis potẽtys equalitas reperiatur.

Equalitas potẽtie ad obm triplex. G ¶ Notãdũ tamẽ ꝓpter argm⁹: q̃ eq̃litas respectu obiecti põt sumi 3r. nam po⁹ ad obm 3r cõparať. Primo ꝑ actũ ꝓpriũ. Scõ ꝑ rõnẽ obti: vtputa ea q̃ cognoscit intellꝰ cognoscit sub rõne veri: & affectus vult sub ratiõe boni. Tertio ꝑ actũ alterius. Scõm ꝑm eq̃litatis modum iste potẽtie nõ sunt simplr equales. Non enim opz q̃ q̃cq̃d volo intelligã. volo enim me esse regẽ: ga videť hoc rõnẽ boni. nõ tñ hoc intelligo: qa nõ habet rõnẽ veri: nec etiã opz q̃ quãtũ volo: tantũ intelligã: vel ecõuersim si forte respectu aliquoꝝ obiectoꝝ. Scõo põt cõparari ad oẽs fm rõnẽ eius ꝑ quã ipsuz cognoscit: & qa intellꝰ ea que cognoscit: cognoscit sub rõne veri: & affectus vult sub ratione boni: cum verꝝ & falsuz sint in aia: bonũ & malũ sint in rebus: qa res in seipsis & in aia nõ sunt eodẽ mõ: non opz hoc eq̃le esse in oibus obiectis: fm istũ modũ nõ est eq̃litas in potẽtys. Tertio mõ põt eẽ cõparatio ad oba: nõ directe: sed ꝑ actũ alteri⁹ po⁹: qa q̃cq̃d volo, nõ intelligo: sed intelligo me velle: & q̃cq̃d intelligo nõ volo: sed volo me intelligere: & fm istũ modũ ꝛcludit Aug. circa finẽ. 10. de tri. vbi de eq̃litate istaꝝ potẽtiaꝝ determinat dicens. q̃cq̃d intelligo me intelligere scio: & scio me velle quicq̃d volo. Et per hoc possint argumẽta patere. H

Ad primuz dr̃: q̃ arguit de eq̃litate obti fm actũ ꝓpriũ: & talis ibi nõ reseruať. ¶ Ad 2m dr̃: q̃ arguit de eq̃litate fm rõnẽ obti: & nec talis est ibi respectu obtoꝝ oiuz: vt dictuz est. ¶ Ad 3m dr̃: q̃ informari intelligẽtia est duplr. vel actualiter: & tũc nõ ex oibus informať que sunt in memoria. vel habitualiter: & tunc informať. ¶ Aduertendũ tñ: q̃ oia illa que sunt actualr in memoria: sunt actualr in intelligẽtia: loquẽdo de actu cõplero. Nam ꝑ intentionẽ voluntatis tribuiť quedã actualitas speciebus in memoria: per quã similitudinẽ suam in intelligẽtia gignunt: que si bene aduertimus: memoria intelligẽtiam non superat.

Quadruplex modus q̃ntitatis. s. dignitatis/ virtutis/ actualitatis/ & obti. i. 3. topico. c. 20.

Predicti 4 modus eq̃litatis ꝙuem potẽt ẽe in ic. i. intelligẽtie/ volũtatis & memorie.

I ¶ Utrum memoria/intelligẽtia/z voluntas/sint tres potentie. Arti. II.

Tho.in sum.parte p.qn.79.a.7.

SEcundo q̃rit. vtrũ memoria/intelligentia/z voluntas/sint tres põe. Et qa planũ est volũtate eẽ distinctam potẽtiã ab alijs. Dubius est. vtrũ memoria sit diuersa po^{a} ab intelligẽtia. Et videt̃ q̃ sic.

T.cō.xx. qa ꝓbs in z^{o} de aia ait: q̃ sensitiuũ est alterũ ab opinatiuo si sentire est aliud ab opinari: sed memorari est alterũ ab intelligere: ḡ ꝛc. ¶ ℘. Actus intelligẽtie videt̃ ꝓcedere ex actu memorie: sed nulla res est que seipsuz gignat vt sit: ergo memoria z intelligẽtia sunt diuerse potentie. ¶ ℘. Si nõ esset ibi trinitas potẽtiarũ nõ representaret trinitatẽ personarũ: qõd est inconueniens.

K Jn cõtrariũ est: qa ex parte volũtatis nõ ponimus nisi vnã potentiã: ergo ex pte intellectus nõ ponimus nisi aliam: sed memoria z itelligentia se tenent ex parte cognitiue: ergo ꝛc.

Respõdeo dõm: q̃ põe distinguunt̃ in affectiuã z cognitiuã: z hoc taz ex pte sensitiue q̃ ex parte itellectiue. cognitio aũt z affectus nõ pluralizãt nisi ex eo q̃ ꝓticulr respiciũt obm: z ideo sensus ꝓticulares pluralizant̃: qa sub ꝓticularib^{9} rõnib^{9} respiciũt obiecta sua: sensus aũt cõis remanet idiuisus: qa magis sub vnã rõne aspicit qõ aspicit: z pp hoc in se vnus põt in ola in que pñt ꝓticulares sensus: z adhuc amplius: qa põt cogñscẽ act^{9} coꝝ: z sic est in cognitiua: ita est etiã in affectiua. videm^{9} eni affectũ sensitiuũ: pp hoc q̃ inclinat̃ ad ꝓticulare bonũ: qa sequit̃ ꝓticulare apprehẽsionẽ. s. sensitiua distinguit̃ z plificat̃: z ideo in affectu sensitiuo reperiunt̃ duo gña affectus. s. irascibilis z cõcupiscibilis.

L Uolũtas aũt siue appetit^{9} itellectiu^{9}: qa bz iclinationez ad vlez bonũ: ꝓpter vlem formã apprehẽsaz ab itellectu: remanet idiuisus: ita q̃ in eo non distinguit̃ irascibile z ꝯcupiscibile: igit̃ sic distinctio appetitus sensitiui arguit distõnẽ ꝓticulariũ vtrũ sensitiua ꝛ: sic appetitus itellectiuus pp sui vnitatẽ arguit vnitatẽ itellectue põe: z ió bñ cõcludebat̃ in arguẽdo: q̃ po^{a} itellectiua est vna: qa volũtas est vna. Dõm est ḡ: q̃ memoria z itelligẽtia nõ sũt due põe ꝑm vnitatẽ siue ꝑm rẽ: sz ꝑz rõnẽ. ꝓpt̃ ꝗ̃ alig dicũt eas eẽ duas vires. volũt. n. q̃ sufficiat ad distõnẽ virtũ dũlitas officio ꝛ: eadẽ eni est po^{a} memoria z itelligẽtia: sz put meminit vocat memoria: put itellit itelligẽtia

Opinio.

Modus doc. ¶ Si volumus nõ ꝑm quãdã apprehẽsionẽ loqui: possum^{9} dicere q̃ in aia aliqñ ponit̃ distinctio põa ꝛ: aliqñ virtũ: aliqñ ptãrũ: aliqñ portionũ. ꝓma distinctio accipit̃ penes distõnẽ actuũ. Scõa penes diuersitatẽ officio ꝛ. Tertia penes diuisitatẽ motuũ. Quarta penes diuisitatẽ graduũ. ꝓmũ sic ꝓz: qa ipse põe q̃ act^{9} distinguũt̃: sicut actus q̃ obtã: vt vult ꝓbs in libro de aia. Scõm sic est videre: qa memoria bz aliũ officiũ q̃ intelligẽtia: qa illa retinet: ista speculat̃: dicim^{9} memoriã z itelligentiã esse duas vires: cũ ñ sint vna po^{a}. Tertium sic oñdit̃. dicimus eni synderesiz eẽ aliã ptãrẽ a libero arbitrio: eo q̃ synderesis est determinata ad vnũ: z ita videt̃ bñe motũ nãlẽ: liberũ ꝛ arbitriũ ad opposita se bz: z ita videt̃ bñe motũ volũtariũ. Quartũ etiã ꝓz: qa ꝑm q̃ rõ ñtit se ad superiora: respicit ḡdũ superiorũ: z dñ superiora ꝑm q̃ se ñtit ad gradũ inferiorũ: dicit̃ portio inferior rationis.

Ad primũ dõm: q̃ retinere spẽm z itelligere: sue speculari pp spẽz retẽtã nõ faciũt diuersas potẽtias: videm^{9} eni vnã z eãdẽ vtutẽ: vt vtutẽ visiuã retinere spẽm z vidẽ. Qz aũt retineat spẽm ꝓz per Aug.q̃ dicit nõ oino eẽ sile de sigillo ipresso in aĝ: z de forma ipressa in oculo: vult eni q̃ forma in oculo aliquã ꝑmanentiã bẽat: q̃ dicit auctor ꝙspectiue in ꝑs ꝙspectiue sue. ¶ Ad formã arguẽdi dõm: q̃ nõ quelz dñ uersitas facit diuersitatẽ potẽtie nisi formalis aut̃ nõ est diuersitas facta. ¶ Ad z^{m} dõz: q̃ itelligẽtia nõ gignit̃ a memoria ꝓpe loquẽdo'. Sz spẽs q̃ est itelligẽtia gignit̃ a spẽ q̃ est in memoria. Qz si querat̃ quo poterũt eẽ due spẽs in eadẽ po^{a} nũero: dõz q̃ ille due spẽs nõ sũt eiusdẽ rõnis: vt patebit cũ disputabit̃ ō vbo. ¶ Ad 3^{m} dicẽdus q̃ ois illiudo nõ curru ꝑ oẽm modũ. Et ideo poterit eẽ representatio trinitatis absq; eo q̃ memoria z intelligẽtia sint diuerse potẽtie: sed solũ diuerse vires. Uel possumus dicere q̃ distinctio virtũ magis representat̃ distinctionem personaꝝ: q̃ distinctio potentiaꝝ: qz distinctio virtum est magis distinctio ꝑm relationẽ: cuius modi distinctio potissime personis diuinis conuenit.

¶ Utrum vna potẽtia otiat̃ ab alia. Arti. III.

Tho.in sum.parte p^{a} qn.77.a.7.

TErtio querit̃. vtrũ vna potẽtia otiatur ab alia. Et videt̃ q̃ nõ: qz accidẽtia non sunt entia: nisi qz sunt entis: sed entis sunt ꝓt causant̃ ab ente: sed nullũ accñs dñ esse ens ꝓpter entitatem in alio accidẽte: sed ꝓpter entitatẽ in subo. ḡ ꝛc. ¶ ℘. Que diuidunt̃ ex opposito sunt simul. Sed potentie diuidunt̃ ex oppposito. ergo sunt simul: sed simultas repugnat causalitati. ergo ꝛc.

¶ ℘. Sicut se habet actus ad actum: z obiectũ ad obiectum: ita se habet potentia ad potentiam: sed nõ vi obiectum oriri ex obiecto: vt color ex sapore. ergo nec actus ex actu: nec potentia ex potentia.

Jn ctrariuz est: qz hõ dicit̃ minor mũdus: sz in maiori mũdo est dare vnã causaz ꝑm^{am}: z ab illa ꝙ causas medias ꝓcedit ifima: ḡ in minori mũdo ab aia que vi eẽ causa suprema ꝓmo dãs esse mediãte vna põa ꝓcedet alia. ¶ ℘. Iste potentie representant trinitatem: sed ab vna ꝙsona ꝓcedit alia. ḡ ꝛc.

Respondeo dicendum q̃ semp in proprietatibus subsi est ordo quidaz: qz vna proprietas sunt mediãte alia: z illa proprietas mediante qua fluit est propter qd̃ eius z ꝑm istuz modum sunt demõstrationes: ita q̃ vna ꝓprietas ostẽdit̃ ꝑ aliã. sicut videm^{9} q̃ bie tres oñdũt̃ de trãgulo ꝑ angulũ extrinsecũ: z angulus extrinsecus ꝑ B q̃ in pũcto ꝓtract^{9} iter lineaz ꝓtractã z latus trãguli: põt̃ ꝓbari linea eqdistãs z^{o} late re: z ꝑm istã viã est ꝓcessus a ꝓpetate in ꝓpetatẽ: donec deueniamus ad ꝓprietatẽ: que imediate ꝓcedit a subto: que cũ sbto facit ꝓpõnẽ imediatã qua nõ est altera ꝓor. ¶ Iste aũt ordo ꝑ B i ꝓpetatib^{9} ponit̃: qz cũ nã sit determinata ad vnũ nãle: ab eodẽ nõ pñt ꝓgredi plã nisi ꝑz quãdã ordinẽ: igitur cũ iste po^{a} bẽant rõnẽ ꝓpetatis: vna fluet ab alia ꝑz ordinẽ nãlẽ. ¶ Iste aũt ordo sic bẽri pt. Nã aia ad suas potẽtias cõparat̃ i duplici gñe cãe: cũ sit sbm eaꝝ. s. in gñe cãe efficiẽtis z mãlis. Jnãtũ est cã efficiẽs est ꝓor dignitate. Jnãtũ ẽ cã mãlis: ẽ ꝓor i via gñonis z tpis: z ꝑm istã duplicẽ ꝓoritatẽ po^{a} ad seiuicẽ diuersimode cõparãt̃: qz aliq̃ sũt ꝓores aliꝰ dignitate. Alie in via gñonis z tpis: z est ibi ordo puerilis: qz qõ est ꝓius dignitate ẽ posteri^{9} i via gñonis z ẽ. Et ió i 4° met. legit̃: q̃ ꝓus dignitate est posteri^{9} gñone: vñ z 8. phy. scribit̃ q̃ motus localis est dignior aliis motib^{9}: quia est posterior eis. Scõz istã viã potẽtie itellectiue dignitate sunt ꝓores sensitiuis z sensitiue vegetatiuis: gñone autez econuerso. Nam in embrione ꝓius introducit̃ vegetatiuus postea sensitiuum: vltimo intellectiuũ: z sicut est in potentijs sic est in actibus. Nam actus sensuum sunt ꝓiores genera-

M

T.cō.33. 2.lib.

N

Dub^{m} bonã ℥ ꝙsonẽ ꝓpalẽ. Et solutionem.dñi. 27.d.4.

O

Q

Nota de ordine ne põne aic.

Jdẽ dicẽ Tho. vbi sup.

Qñ ẽ bona distinctio ẽ posteriꝰ geñ. T.cō.51.

A sione actiū intellꝰ:p fectiōe aūt ecōtrario. nec est vōz q̄ ordo nō sit in obiectis. Naz oīm intellis potissime vi cē gd imaginatiuc q̄tū sensus quale:quale aūt z q̄tū fluūt a gdditate:sz q̄le meditāte q̄to:vn Dhemi. dicebat:vt
Cō.3. narrat Cōmē.in.12.metā. q̄ quātitas est illud qō p̄mo adueret substātie. Deinde qualitas:sicut p̄ma figurarū est triāgulus:deinde quadrangulus.

Ad primū dōm q̄ rō arguit q̄ ꝓpetas nō est cā p̄incipalis:z p̄ma ꝓpetas:vel accīo accīnis:sz nō arguit q̄ ꝓpetas nō fluat meditāte ꝓpeta te. ¶ Ad 2m dōm q̄ poꝰ 2ꝰ ꝓsiderari pōt. vel inquātuz sunt ptes eiusdez ouisi. vel inquātuz bñt ordinez ad se inuicē. Et si p̄mo mō:nō est in eis p̄positas:est tm ibi scōo mō. ¶ Ad 3m dōm q̄ nō opz cōparare quelibz oba ad quelibet:vt videamus ordiné potēriaz: sed opz cōparare obiecta potentiaz ordinataz:sicut oba sensuū ptiB cularius ad obiecta imaginationis. Uel possumus dīe q̄ nō opz tāmē ordiné dare in obiectis sicut in potēriis: hoc aūt in scōo plenius ostendet.

¶ Uerū sm qd magis repñtat trinitas. Arti. IIII.

Lumo querī sz qd magis repñtat trinitas. Et vi q̄ potissime repñtat sm potentiaz:q̄z vt scribit.14.de tri.c.3.imago dz q̄ri in eo q̄ est sp:sz actꝰ z habitꝰ nō semp in sunt aic.g̃ rē.

Alterz magis repñtat sz habitus. ad.1. p̄cedēt.

Alterius vi q̄ magis sit in habitb⁹:q̄z situs magis sunt distinct q̄ poꝰ:q̄z vt habitū est memoria z intelligēa sunt vna potentia.

Alterz magis repñtatur sm actus.

Alterius vi q̄ magis sit in actib⁹:q̄z sm actꝰ magis imitamur deuz: q̄z ex eo q̄ actualr de ipso cōsideramus:magis ei assimilamur.

Rñdeo dōm q̄ in trinitate creata tria est accipere q̄tū ad p̄is:ꝓpetuitatē:vnitatē: z actualē imitationē. Qtū ad vnitatē cētie magis repñtat trini C tatē pl̄alitas potentiaz q̄z habitū:vel actuz:eo q̄ poꝰ magis imeꝰ in sūt cētie:q̄z bitꝰ vl actꝰ. Rōne ꝓpetuitatis magis repñtant cā habitꝰ q̄z actꝰ:sz nō magis q̄z potentie. Rōne actualis imitationis:magis actꝰ. Et p̄ hoc pz solo ad oba que sūis vbs ꝓcedebant.

Super litteraz querī. Sup illud Imago reperīt in aia āmissa dei p̄ticipatiōe. ¶ Contra.14. de tri.c.12.vult Aug.q̄ nō est imago trinitatis in aia:nisi ex eo q̄ intelligit deuz:sed B nō est absq̄z dei p̄ticipatiōe.g̃ rē. ¶ Dōm q̄ Aug.loq̄t de imagine pfecta:Magister de ipfecta. Uel possum⁹ dicere q̄ triplex est imago. Creationis:et hoc attēditur sm potētias solum. Recreationis:et hoc attēdit sm data bitus gratuitos. Sanctificationis:et hoc attēdit sm habitus glie. de p̄mo loqnt Magister:z nō de alijs.

D ¶ Jté sup illud:Aia est capax dei. ¶ Contra.infinitū a finito nō capit. ¶ Dōm q̄ ibi capere idem sonat q̄ aliq̄ mō p̄ cognitionē z amorez ptingere vel attingere. Uel dicere possumus q̄ infinitū a finito nō capit in sua infinitate:et deū mō infinito nō cognoscimus.

Alio modo capere.

¶ Jtez sup illud Memoria dī ad aliqd. ¶ Contra. Sic vnꝰ rei vnū est ee:ita vnꝰ rei vna est rō gdditatis. Sz per gdditatē reponit aliqd in pñto.nō igit vnū z idez erit in diuersis pñtis:cū igit memoria sit in pñto q̄litatis:q̄z nūlus poꝰ:nō erit ad aliqd. ¶ Ad B idez facit qō dī in pñtis q̄ diuersoz generū z nō subalternatiz positoz:diuersē sunt spēs. ¶ Dōm q̄ memoria pōt dupl̄r accipi:vel sm id qō est:vl̄ put dicit respectū ad memorabile. p̄ mō est in pñto qualitatis. z mō ad aliqd. Uel alr ad aliqd dī dupl̄r:sz cētr sm dicta.nō est inconueniēs

Alio modo memoria ad aliquid.

ea q̄ sunt in alijs gñib⁹ eē ad aliqd sz dici. Uel alr:me C moria dī ad aliqd inq̄tū bz eē ex ordie quē bz ad essentiaz aie. vñ ille tres potēte sunt vna suba z dīnt sm respectꝰ:vt patuit in qōne illa:vtrū aia sit suę potēte.

¶ Jté sup illud:Singula equāl oibꝰ. Contra.oē totū est maꝰ sua pte.g̃ vna nō equal oibꝰ. ¶ Dōz q̄ illa cāto nō est sz q̄tꝰ dimensiuā sz q̄ā oē totū est maius sua pte:sz maius sm q̄titatē virtualez:z mō quo dcm est.

¶ Hic queritur vtrum concedendum sit q̄ deus se genuerit. ¶ Distin. IIII.

Jc oritur qō satis necessaria. Cōstat enim z ineffabilr vez est q̄ deꝰ pater genuit filiū. Jdeo queritF vtrū cōcedenduz sit q̄ deus genuit deū. Si.n. deꝰ genuit deū: videt q̄ aut se deū:aut aliuz deum genuerit. Si nō aliuz deū genuit:nō est tm̄ vnus deꝰ. Si aūt seipm deū genuit:aliqua res seipsaz genuit. Ad qō rndentes dicimus sane z catholice cōcedi q̄ vnus vnuz genuit:z q̄ deꝰ deū genuit:q̄z deꝰ pater deū filiū genuit. In symbolo quoq̄ scriptū ē. Lumē de lumine: deū vez de deo vero. Quod nō addit.ergo genuit se deū vel aliuz deū: neutrū cōcedendum esse dicimus. Qz alium deū nō genuit: manifestuz est:q̄z vnus tm̄ deus est. Qz aute seipsuz nō genuit: ostēdit Aug. in p̄io libro de tri. dicēs. Qui putāt eiꝰ potēte esse deuz G vt seipz ipe genuerit:eo plus errāt:q̄ nō solū deꝰ ita nō ē:sz nec spūalis neq̄ corpalis creatura. Nulla.n.res est q̄ seipsam gignat vt sit: z iō nō est credēdū vel dōm q̄ deꝰ genuit se.

¶ Alia questio de eodem.

Sed adhuc opponūt garruli rōcinatores dicentes. Si deꝰ pr genuit deū:aut genuit deuz q̄ ē deꝰ pr: aut deū qui nō est deꝰ pr. Si genuit deū q̄ nō est deꝰ pr.g̃ deꝰ est q̄ nō est deꝰ pr. nō g̃ vnus tm̄ deꝰ est. Si nō genuit deū qui est deꝰ pr: ergo genuit seipz. Ad qō rndemus determi H nantes istā ꝓpōnez:qua sic ꝓponūt. Si deꝰ pater genuit deū:aut deū qui est deus pater: aut deū qui nō est deꝰ pater. Hoc enim sane z prauе intelligi pōt:z ideo respondendum est ita. Deus pater genuit deum qui est ipse pater. Hoc dicimus esse falsuz:z cōcedimꝰ alterum.s.genuit deuz qui non est pater:nec tamen genuit alterum deum:nec ille qui genitus est aliꝰ deꝰ est q̄z pr:sed vnus deꝰ cuz pre. Si nō addit:genuit deuz qui nō est deꝰ pr:hoc distinguimus:q̄z dupl̄r pōt intelligi. Genuit deū qui nō est deꝰ pater.s. deū filiuz

I qui filiꝰ nō est pr̄ qui deꝰ est: hic sensus verꝰ est. Si vo intelligaꝫ sic: genuit deus qui non est deus pater. i. qui nō est deꝰ qui pater est: hic sensus falsus est. Unus enim ꝫ idem deus est pater ꝫ filius ꝫ spiritussanctus ꝫ ecōuerso: pater ꝫ filius ꝫ spūssanctꝰ vnus est deꝰ.

¶ Opinio quorūdaꝫ dicentiū tres psonas esse vnū deū: vnā subaꝫ: sed nō ecōuerso. s. vnuꝫ deū vel vnā subam esse tres psonas.

Quidam tñ vitatis aduersarij concedunt pr̄eꝫ ꝫ filiuꝫ ꝫ spūm

K sanctū: siue tres psonas esse vnū deum vnaꝫ subaꝫ: ꝫ tñ nolunt ꝓcedere vnū deū siue vnā subaꝫ esse tres psonas: dicētes diuinā subaꝫ ꝑdicari de tribꝰ psonis non tres personas de suba dina. Fides aūt catholica tenet ac ꝑdicat: ꝫ tres psonas eē vnū deum: vnā subam siue essentiā siue nām dinā: ꝫ vnū deū siue essentiā diuinā esse tres psonas. Unū Aug. in ꝓio lib. de tri. ita ait. Recte ipse deꝰ trinitas intelligt̄ beatꝰ ꝫ solus potēs. Ecce q̄ exp̄sse dixit: ipse deꝰ trinitas: vt ostēderet ꝫ ip̄ꝫ deū esse trinitatē: ꝫ trinitatē ip̄m deū. Itē in eodē. In vobis inquit illis Apli: qbꝰ de aduētu cbristi agēs dicit. Quē ostēdit beatꝰ ꝫ solus potēs: rex regū ꝫ dñs dominātiū qui solus bz imortalitatē ꝫ c̄. Nec pater ꝑprie nominatus est: nec filiꝰ: nec spūssc̄us: sed beatꝰ ꝫ solus ꝫ potēs. i. vnus ꝫ solus deꝰ verꝰ qui est ipsa trinitas. Ecce hic aperte dicit vnum soluꝫ verū deū esse ipsaꝫ trinitatē: ꝫ si vnus deꝰ trinitas est. ⁊ vnus deꝰ est tres psone. Itē in lib. 5. de tri. Nō tres deos sꝫ vnū deū dicimus esse ipsaꝫ prestantissimā trinitatē. Itez in libro ō fide ad Petrū in expōne symboli. Satis est cbr̄iano rerū creatarꝫ cāꝫ visibiliū siue inuisibiliū nō nisi bonitatē credere creatoris: qui est deꝰ verus ꝫ vnus: nullāq esse

M nāꝫ: que nō aut ipse fit: aut ab ipso: eūq esse trinitatē patrē. s. ꝫ filiū ꝫ spm̄scm̄. Itē Aug. in sermone de fide. Credimus vnū deū vnā esse diuini nois trinitatē. Idē in. vj. li. de tri. Dicimus deū soluꝫ esse ipsaꝫ trinitatē. Ecce bis ꝫ alijs plūbꝰ auctribꝰ euidēter ostēdit dicendum eē ꝫ credēdum q vnꝰ deꝰ est trinitas: ꝫ vna suba tres psone: sic̄ econuerso trinitas dī eē vnꝰ deꝰ: ꝫ tres psone dr̄r eē vna suba.

¶ Redit ad premissam questionez. s. an deus pater se deum an alium deum genuit.

Nunc ad premissaꝫ qōnē reuertamur vbi querebaꝫ: an deus pater genuerit se deū: an aliū deū. Ad qō dicimus neutrū fore ꝓcedēduꝫ. Dicit tñ Aug. in epla ad Maximinū: q deꝰ pater se alterū genuit bis vobis. Pater vt haberet filiuꝫ de seipso nō minuit seipsuꝫ: sed ita genuit de se alterū se: vt totus maneret in se: ꝫ esset in filio tantꝰ quātus ꝫ solus. Quod ita intelligi pōt. i. de se alterū a se genuit: nō vtiq alterū deuꝫ: sed alterū psonā: vel genuit se alterū. i. genuit alterū qui hoc est qō ipse. Haꝫ ꝫ si alius sit pater q̄ filius: nō est tñ aliud sed vnum.

N

O

Hic ozit qō c̄.] Postq̄ determinauit Magr̄ supius de coēne dei put bī p vestigiū ꝫ per imaginez: bic circa ꝑacta mouet q̄sdaꝫ qōnes. dictū. n. fuerat supius in dinis eē gnōnē: circa quā mouet quedā dubia. Et duo facit. Quia ꝓmo facit qō dcm̄ est. Scōo: qz gñabilia videnē in se bic cōponez: mutationez: ꝫ ordinē ad nō eē: ostendit talia nō eē in deo. 2ᵒ ibi ⁊ Nūc de vnte. ⁊in ꝑn°. 8. di. In gnōne aūt est q̄uoz cōsiderare. Primo idēntatē ꝫ alietatē: qz genitū ꝫ gñans sūt aliquo mō idez. ꝫ aliq̄ mō distincta. Scōo est ibi ꝓsiderare gignēte ꝫ genitū. Tertio rōnes ꝫ ꝓditiōes gnōnis: qz qō gñat: vel gñat p modum nāe: vel p modū voluntatis: vel p modū necessitatis. Quarto vnte per quā fit generatio Et ideo q̄uoz facit. Quia ꝓmo mouet qōnes de generatōe in dinis q̄tū ad idēntatē. Scōo q̄tū ad gignētez ꝫ genitū. Tertio q̄tū ad ꝓditiones gnōnis. Quarto q̄tū ad vntez p quā fit gñatio. 2ᵒ ibi ⁊ Post hec. ⁊in ꝑn°. c. di. ⁊ Preterea.] 3ᵒ ibi. in ꝑn°. 6. dis. 4ᵒ ibi ⁊ Dic solet.] in ꝑn°. 7. dis. Circa ꝑᵐ duo fac̄. Quia p mouet qōnes dictas. Scōo annectit illis qōnib⁹: qōnez de mō predicationis in dinis. 2ᵒ ibi ⁊ Quidaꝫ tñ.] Circa ꝑᵐ. duo facit: sm̄ q duas qōnes mouet. 2ᵒ ibi ⁊ Sꝫ adhuc.] Circa ꝑᵐ duo facit. Quia ꝓmo mouet qōnē: vtrū deꝰ pr̄ genuerit se deū: vel aliū deū. Scōo ibi ⁊ Ad qō.] Soluit. q. dictā p iterēptionē vtriusq ptis: qz nec aliū deū cū sit vnꝰ deꝰ: nec se deū: cū nulla res sit q̄ seipsaꝫ gignat vt sit.

P

¶ Tūc segt̄ illa ps. ⁊ Sed adhuc.]in qua mouet scōam qōnē. Et duo facit. Quia p mouet qōnē si deꝰ genuerit deū: vtrū genuerit deū q est pr̄: vel deū qui non est pr̄. Scōo ibi ⁊ Ad qō rñdemus.] soluit p distinctōez: qz cum dr̄ genuit dr̄ū q est deus pr̄. hoc qō dico pr̄ pōt cōstruī appositiue ꝫ imediate: vt sit sensus: genuit deū q est deꝰ pr̄. i. genuit deū qui est ipse pr̄: ꝫ sic est falsa. vel pōt eē ꝓstructio mediata: vt sit sensus: genuit deū: ꝫ deꝰ est pr̄: ꝫ tūc est vera: qz vnꝰ est deꝰ qui est pr̄ ꝫ filius ꝫ s. s.

Q

¶ Tūc segt̄ illa ps. ⁊ Quidā.]in q̄ ꝑdcis qōnib⁹ finxit aliā. q. Et duo fac̄. Quia p fac̄ qō dcm̄ est. Scōo regredit ad. q. 1. 2ᵒ ibi ⁊ Nūc ad ꝓmissa.] Circa ꝑᵐ duo facit. Qz p ordinē aliōs ꝓcedē alterā ptē qōnis. est. n. q. cū deꝰ ꝑdicet de tribꝰ psonis: vtrū tres psoe ꝑdicēt ō deo siue de suba dina: qō qdā negabāt. Scōa ibi ⁊ Fides autez] ostendit positionē illoꝝ circa bāc. q. esse erroneā: ostendens per auctoritates plurimas: q sicut suba dina ꝑdicat de tribꝰ psonis: ita tres psone de diuina suba.

¶ Tunc segt̄ illa ps. ⁊ Nūc ad ꝓmissaꝫ.] In qua regredit ad. 1. q. ꝫ duo facit. Quia ꝓmo reiterat. q. ꝫ dicit neutram partē cōcedendaꝫ. Scōo: qz auctoritas Augu. ad Maximuꝫ videt obuiare ꝑdcte solōni: adducit illam auctez ꝫ eā exponit. partes patēt. 2ᵒ ibi ⁊ Dicit tamē.] ꝫ in hoc terminet̄ suia lectionis ꝫ di.

A

IN distinctione pñt tria ꝓtinẽtur. ꝓrio: quia supponit gnõnẽ cẽ in dinis. Scõo de gñatiõe meuet qõ: ẽntũ ad idẽtitatẽ z alietatẽ geniti z gignẽtis. Tertio inducit error quorũdaz de ppõ affir de deo dictis. Jõ tria querem. ꝓrio erit qõ de gnõne dina. Scõo de ppõ indicãtib idẽtitatẽ vel alietatẽ circa gnõnez. Tertio de ppõnib affir de deo dictis. ¶ Circa ꝑ queremus 4or. ꝓrio: vtrũ in dinis sit gñatio. Scõo: vtrũ sit in oib ꝑsonis dinis. Tertio: vtrũ sit in filio. Quarto: vtrũ sit in ꝓe.

B

¶ Utrum in diuinis sit generatio. Questio. I.

Ad dissolutionẽ dur. q. volet Hen. in sum. ar. 20. q. 1. in pede z infra. Et in eodẽ põt videri quare vbũ in diuinis dicat filiũ z spũsanctus. & dicat filiũ. Ad qõ valet idez Hen. in sum. ar. 58. q. 1. z nota ꝓ totaz lrdz qõ Hen. bñ dicit in sũ. ar. 40. q. 6. quatr intelligere in deo sp eadẽ ẽntialiter: mar in dissolene ꝓmi ar. vbi dicit, Est igit intelligẽdũ. Tho. in sum. parte ꝓma ꝓncl. 27. q. 2.

ꝑ ꝓm.

AD primũ sic ꝓcedit. Uidet ꝙ in diuinis nõ sit gñatio. nã si esset ibi gñatio: cẽt ibi genitũ: sz oẽ genitũ est corruptibile vt ꝑ babilẽ: in dinis nõ est aliqd corruptibile. g̃ ẽ. ꝓbatio assũpte. Regla é ꝓbi in 2o ꝓoz. ꝙ si aliq̃ duo dñr de ãlz: z alia duo dñr de ãlz. Et si duo illoz ꝓuertũt: z alia duo ꝓuertũt: z põit ex. qz genitũ z igenitũ dñr de ãlz corrupt z incorrupt dñr de quolz. Sz oẽ igenitũ est incorrupt: z oẽ incorrupt est igenitũ ꝛz ipm. g̃ oẽ corrupt est genitũz: z oẽ genitũ corrupt. ¶ P. in ꝓ ce. z mũ. bz ꝙ igenitũ z incorruptibile ꝓuertunt cũ eterno. g̃ nullũ genitũ est eternũ. Sz nihil est in dinis: qõ nõ sit eternum. g̃ ẽ. ¶ P. Nõ est dare gnõnẽ sine subo gnõnis: ꝛz subm gnõnis est ens in po: qz ꝓpe subz gnõnis é byle: vt dr in ꝓ de gene. de aũt est act ꝑ: vbi nihil annutiscẽ de po. g̃ ẽ. ¶ P. ꝓbat 7o meta. ꝙ nõ gñat nisi cõpositũ: qz si gñaret forma: fo esset ex forma: z si gñaret mã esset ex mã: z esset ꝓcessus in infinitũ: sed dc est fume simplex. g̃ ẽ. ¶ P. vt scribit Jaco. 1. Apud deũ nõ est trãsmutatio: nec vi. ob. sed gñatio est mot: in deo nõ est mot. g̃ ẽ.

C

T. cõ. 20.

T. cõ. 24.

T. cõ. 9.

In cõtrariuz est: qz in nã intellual oz dare verbuz: ꝛz nõ est vbũ sine gnõne: dc est summe intellual. g̃ potissime est ibi gñatio. ¶ P. scribit in Jsa. Si ego qui generatiõez alijs tribuo sterilis ero. z in psal. Ego bodie genui te.

Rñdeo dõm ꝙ vt bitur est sapias fides nr subalternata est sapie dine: z iõ nõ põt ꝓbare q̃ credit. Si sibi oia tradita a dina sapia negarent: sic nec ꝓspectiu posset in suis demõnib ꝓcedere: si ei negarent ꝓpones geometrice: cui subalternat. Possum tñ ꝑ sciaz theo ex vno articulo ꝓbare aliũ: vl ex articulis ꝓbare q̃ sequũt ex articulis. vl ex ãnexis articulo ꝓbare alia: cũ igit distinctio in dinis sit articulus fidei vel annexũ articulo: ex ipsa distõne possum ꝓbare gnõnẽ: qõ sic est videre. Quia si ꝓsona a ꝓsona distinguit: ꝟ non erit p absõ: qz ꝛz Aug. 6o de tri. c. 2. gcgd ad se dr: non dr de altera ꝓsona siue altera: tota g̃ distinctio est p relationẽ: qz sic debem ponẽ distõnẽ ꝓsone: vt nõ derogẽt vnitati essentie. relo aũt vt relo: siue fm rõnẽ gdditatis semp respicit illud ad qõ refert fm oppõnẽ: ideo dr 5o meta. ꝙ scia refert ad scibile nõ ad sciẽtez. igit ꝛz rõnẽ gdditatis relonis accipiẽda est distinctio in diuinis: talis aũt nõ est nisi ꝛz opp: qz ꝛz relo fm eã distinguat disperata: ꝛz rõnẽ gdditatis nõ distinguit nisi opp. oppositio aũt relonis distinctiue nõ põt eẽ nisi relonis denotãtis originẽ. Et est rõ: qz sic videm in bis q̃ distinguũt ꝑ se ꝑ absõ: ꝙ distinctio nãz facit distõnẽ ꝓpr: iterea, distinctio aũt accidẽtiũ: siue aliozꝫ nã: magis est signũ distõnis q̃ distinguat: sic videm ꝙ ceru z leo dint fm dñaz aiaz. bñe aũt cornua z nõ bñe: magis est sig distõnis q̃ distinguat. pp qõ in ꝓ de aia dr a Cõmẽ. ꝙ membra leonis z membra ceru nõ dint: nisi qz aie dint: z sic est in bis q̃ distinguũt ꝑ absõ: ita suo mõ est in bis q̃ distinguũt ꝑ relata: qz relones q̃ respiciũt nãz rei bñt distinguere: z de sunt relones originis: qz ꝑ originẽ cõicat nã. Alie aũt relationes magis oriũdũt distonez cẽ q̃ distinguãt. si igit in diuinis est distinctio ꝓsonaꝝ erit ibi origo. origo ãt dupler est: vna ꝑ modũ volũt: z alia ꝑ modũ nãe. Origo aũt ꝑ modũ volũtans ꝓsupponit originẽ ꝑ modũ nãe: z iõ sic videm in alalis: qz oes sensus ꝓsupponũt sensum tact: optie valet in B aialis est sensus. g̃ est ibi tact: ita qz ois origo fm ꝙ B logmur de origine vl est ꝑ modũ nãe: vl ꝓsupponit: vel ꝓexigit originẽ ꝑ modũ nãe. si in diuinis est origo: est ibi origo ꝑ modũ nãe. B aũt idẽ est ꝙ gñatio: qz idẽ est gñari z oriri nãlr: pp qõ Dam. ꝑ lib. c. 8. loquẽs de gnõne in dinis ait. gñatio gdẽ sine pn z eterna nãe: op exis ex suba ei. pducẽs. g̃ in dinis erit gñatio.

F

Lõtrariũ vẽ Hen. in sum. ar 32. in pede per totum. .l. dis. 3. pte. 2. ꝓ. 3. q. 1. ar. 2.

Propter argu tñ notãdum ꝙ in dinis ponim spẽs sine gñe vt sapia q̃ vi cẽ spes q̃litatis in deo ponit sine q̃litate: vt põt bẽri ex sñia Aug. 5o de tri. c. 1. cũ bui est: vt supr tractũ fuit simplicitas dine suble. Naz cum rõ gñis ex potẽtialitate sumat. In deo aũt vbi nulla est potẽtialitas: nõ sumit rõ gñis. Et ideo sic est ibi magni sine q̃nti: ita est ibi gñatio: q̃ est spes mot sine motu. Uel vt veri dicamus: gñatio q̃ in dinis: nec est mot: nec spes mot: z sic a gnõne in dinis remouem motũ: ita debem ide remouẽ alia ipfectõez designãtia: vt mãlitatẽ: corrup: inoua: cõponẽ ẽ.

G

Eternũ z icorruptibile non cõcurrunt cus eterno: ꝛz oppositus fuerit de mẽte Arist. ꝓmo celi.

Ad primũ dõz ꝙ incorrupt z igenitũ nõ cõcurrunt. Et ad ꝓbõez q̃ bi in 2o arg. ꝙ ingenitũ z icorrupt ꝓuertunt cũ eterno. Dõm ꝙ ꝓbs credidit soluz id ee genitũ qõ accipit eẽ post nõ esse. Et viteri credidit ꝙ gcgd nõ babuit ẽtutẽ vt semp eẽt in ꝓcrito: nõ põt bie ẽtutẽ vt semp sit in futuro: hoc tñ intellexit de bis q̃ bñt eẽ cõpletũ: z per se. z ex istis duab ꝓpõnib ꝓcludebat ꝙ oẽ genitũ sit corrupt: z ꝙ oẽ igenitũ semp fuerit: z sic eternũ z oẽ icorrupt ẽt. Quibus visis appet modũ ꝓbi nõ eẽ ꝟ nos: qz nos ponim in diuinis gnõnẽ sine inouatiõe: nõ ponimus genitũ bie esse post nõ eẽ. Et ꝙ B ps solo ad 2m. ¶ Ad 3m dõz ꝙ in diuinis est gñatio sine mãlitate vt patuit: tñ ꝛz ibi non sit mã: est ibi aliqd bñs silitudinẽ cũ mã: qz sic mã est illõ ex quo est gñatio: ita suba ꝑis est illẽ ex quo filius gñat. ¶ Ad 4m ps solo ꝙ uz dcã: qz est ibi gñatio sine cõpositiõe. Possum tñ dre si volum ꝙ aliqd est ibi cõpom. Rñdens: qz ꝓpetas aduenies essentie ꝓstituit ꝓsonã: ꝛz modũ intelligẽdi: sic rotũduz aduenies cuprõ facit rotũduz cuprũ: z sic in istis infernoz nõ gñat cuprum neqz rotũdaz: ꝛz cuprũ rotũdũ: ita ibi nõ gñat ẽntia neqz ꝓprietas. Sz hypostasis siue ꝓsona bñs essentiã z ꝓpietatem. ¶ Ad 5m ps solo: qz est ibi gñatio sine motu.

H

¶ Utrum generatio sit in oibus ꝓsonis. Qõ. II.

SEcundo quert: vtrum gñatio sit in oib ꝓsonis dinis: Et vi ꝙ sic: qz gñatio q̃ ponit in dinis denotat pfectionẽ. Sz pfectio ponẽda est in qualz diuina ꝓsona. g̃ ẽ. ¶ P. per oẽm ꝓcessionem in diuinis cõicat nã. Sed ꝓcessio per quã cõicat hã vi esse gñatio. g̃ nõ est ibi ꝓsona que non sit gignens vel genita: sed gñatio actio est in persona gignente: generatio passio in persona genita: non igitur erit aliqua ꝓsona in qua nõ sit gñatio aliq̃ mõ sumpta. ¶ P. Hie-

I tio in dinis est ex eo q̄ a psona ꝓcedit v̄bū. a psona aūt nō ꝓcedit v̄bū: nisi qz se intelligit: cū igit̄ quelz psona se intelligat a qualz psona ꝓcedit v̄bū ⁊ quelibz gñat: sed in oi psona generāte est aliquo mō generatio. ꝯ ⁊c.

In cōtrariuz est: qz que in dinis distinguūt nō sunt in oib⁹: ſz gnātio distinguit in diuinis iuxta illud Dan⁹. In diuinis oia sunt vnuz p̄ter ingnōnes: generationē ⁊ ꝓcessionez. ꝯ ⁊c. ¶ P̄. Qō ꝓcedit vt verbū: nec gignit nec gignit̄: sed b⁹ est aliq̄ ꝑsona in diuinis: nō igit̄ in oibus erit gnātio.

I.q. secundū. **Rn̄deo** dōm q̄ sic̄ dicuz est: ea q̄ sunt fidei p rōnē ꝓbare non possum⁹ nisi ex aliq̄ suppone: ſz aliq̄ suppone fcā possum⁹. vt̄ Aug⁹. in p̄n⁹. 15. de tri. ad ostendā trinitatē. dic̄ se velle adducē rōnem: qō nō posset eē si nullo mō ea q̄ sit fidei p rōnē ꝓbari possent: ⁊ iō sic̄ supponēdo distōnez ꝑsonaꝝ (qō est ānexū arti/culo fidei: vl̄ ét est articulus) ꝓbabam⁹ gnōnē in dinis: ita supponēdo tres eē ꝑsonas: possum⁹ ostendere gnōnez nō eē in oib⁹ dinis ꝑsonis. Doc ät sic est videre: qz vbi ponim⁹ gnōnez: ibi est dare hypostasiz p viā gnōnis p/cedentē: qz sic̄ nō est dare motū nisi aliqd moueat: nec rela⁹ nisi aliqd referat: ita nō é dare gnōni nisi aliqd gign̄t. Ponē aūt ibi hypostasiz p viā gnōnis p/cedentē: q̄tuor modis pōt intelli. Prio q̄ a plib⁹ gignent plres. 2° q̄ ab vna gignent plres. 3° q̄ a plib⁹ gignt vna. 4° q̄ ab vna: vna. Oēs tres p̄mi modi sūt ipossles. solus ät vltim⁹ est possis: ⁊ si solū ab vna ꝑsona gnāt vna: ⁊ est dare ter nariū ꝑsonaꝝ: vt suppositū est: erit dare ꝑsonā in q̄ nō erit gnātio: cū sit dare ꝑsonā que nec gignit nec gignit.

K

Q̄s in dinis a plib⁹ nō ꝓcedant plres ꝑsone.

¶ Qz aūt a plib⁹ nō gignt plres. sic ꝓz: qz si B esset: tūc esset dare ꝑsonā q̄ fil⁹ eēt gnans ⁊ genita. naz cū suppo/situ sit tres eē ꝑsonas trin: nō est pole ibi plres eē gignē/tes ⁊ genite: nisi eadē sit gignēs ⁊ genita. boc ät stare nō pōt: qz ea ꝑ q̄ aliq̄ distinguūt̄ p̄ncipal⁹ ⁊ p̄non repe/riūtur plificata in eodē: sic̄ appet in bis q̄ differūt spē ⁊ nuō: vt si spēs alalis distinguūt̄ p bipes ⁊ q̄drupes: non est pole repire idez alal qō sit bipes ⁊ q̄drupes. Jtē si indiuidua eiusdē spēi distiguūt̄ p eē B ⁊ ibi: nō reperit vnū ⁊ idez idiuiduū qō fil⁹ ⁊ sel⁹ sit hic ⁊ ibi: cū igit̄ ꝑso/ne dine p̄ncipal⁹ distiguāt̄ per gnāre ⁊ gnāri: spirare ⁊ spirari: siue p relones p̄ntes ad istā nō est pole candez

L

Nec plres ab vna gignt.

ꝑsonā gnāre ⁊ gnāri: vel spirare ⁊ spirari. ¶ Rursum nō est pole plres ꝑsonas ab eadē ꝓcedere p gnōnez: qz nō est dare pluralitatē genitoꝝ nisi in reb⁹ bñtib⁹ nāz. ¶ P̄. Si essent ibi plres ꝑsone genite: posset accipi dis/tinctio inter eas q̄tū ad eē relonū: qz tūc ille plres gnā/tiōes siue filiatiōes nō distinguerent̄ fm rōnē gdditas tis. Tunc igit̄ vel illa pla genita essent vnus fili⁹: ⁊ tunc ponē plalitatē genitoꝝ eēt ponē nō plalitates: vel si dis/tinguerent̄ eēt ibi distinctio fm eē: ſz relones fm eē trā/scūt in subaz: ⁊ ita eēt ibi distinctio ſz absa⁹: qō est ꝓtra Aug⁹. 6° de tri. c. 2. Rursus nō possum⁹ dic̄ a plib⁹ ꝑso/nis ꝓcedere vnā p viā gnōnis: qz qō ꝓcedit p viā gna/tionis: ꝓcedit p modū nāe. a plib⁹ aūt qñ ꝓcedit aliqd: vl̄ vtrūq; illoꝝ est insufficiēs: sic̄ videm⁹ in gnōne filij ex carnalib⁹ parētib⁹: vel illud qō ꝓcedit: nō ꝓcedit p modū nāe: pp qō. 15. de tri. c. 26. vult Augu. q. s. nō est genit⁹: qz ꝓcedit a duob⁹. s. a pie ⁊ filio: vna igit̄ ꝑsona in dinis solū ab vna ꝓcedit p viā gnōnis. supponēdo q̄ esse tres ꝑsonas in dinis: est dare ꝑsonā in q̄ nō est gna/tio: qz nec gignit: nec gignit̄: qō ꝑbare volebamus.

M

Nec a plibus vna ꝑsona ge/nerat.

Ad primū dōm q̄ aliqd est ꝑfectiōis in vno: qō nō est ꝑfectionis in alio: ⁊ iō ſz sit ꝑfe/ctionis in filio q̄ gnet: nō oz q̄ sit ꝑfectiōis in alijs ꝑso/nis. ¶ Ad 2m dōz q̄ nō ois ꝓcessio in dinis: pp quā cō/cet nā est gnātio. nō. n. sufficit cōicari nāz: sed oz q̄ cōi/cet p modū nāe vt sit gnātio: qō nō est in ꝓcessione. s. s. vt infra patebit. ¶ Ad 3m dōz q̄ nō sufficit ꝑsonā se in/telligere ad B q̄ ab ea ꝓcedat v̄bum: vñ se intellere est cā sine qua nō: qz a nullo ꝓcedit verbum: nisi se intelli/gat: non tamē est cā de necessitate inferens q̄ quecūq; persona se intelligit: ab ea ꝓcedit verbum.

Jn̄ gnōne oz q̄ cōcet nā ⁊ p modū nāe.

¶ Utrum generatio sit in filio. Qō. III.

Tertio q̄rit̄ vtrū in filio sit gnātio: Et vi q̄ nō: qz fili⁹ nihil bz nisi qō nascēdo accepit: ſz gegd accepit est in pie: cū a pie id accepit. Sz in pie: nō est gnātio passio. ꝯ nec in filio: nec gnātio actio: cuz nō gñet. ꝯ ⁊c. ¶ P̄. Filiatio est aliqd ꝓnis gnōnē: ſz qñ inest qō ꝓsequt̄ gnōnez: cessat gnātio: cū igit̄ filiatio sit in filio: gnātio nō erit in ipso. ¶ P̄. Qō gñat nōduz est: ſz filio dei cū sit de⁹ marie cōperit eē. ꝯ ⁊c. ¶ P̄. ſz Boc. in li. de tri. tota rō relonis sumit̄: nō in eo q̄ est eē: ſz in eo q̄ est ad aliud eē: tūc arguo: aut gnātio dic̄ relonē: aut nō. Si nō: tūc q̄ rōne est in vna ꝑsona est in oibus: qō non cōcedit̄. Si est relatio: tunc cū ratio relationis sit nō in eo q̄ est esse: nō erit in aliqua persona.

O

Jn cōtrariuz est: qz ex eo q̄ filius gñat̄ distin/guit ab alijs. vñ di 6° de tri. c. 2. q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ nō ambo simul fili⁹: ⁊ ideo in eo q̄ fili⁹ ge/nerat̄: ⁊ est fili⁹ ab alijs distiguit̄. Sed ꝓprietates per quas aliqua distinguūtur bñt eē in distinctis. ꝯ ⁊c.

Gilbert. com. hic: importat. i. modū vel mu/tationē: vocat ꝛs in nā ⁊ pla nationē suppo/sito: nec ꝓdu/cez eē: ⁊ coici tionē per mo/dum nāe. Mora q̄ rotlin gnōsem.

P

p de gene. l. cō. 18.

Rn̄deo dōz q̄ gnātio 4° iportare vi. Prio motū siue mutationē: qz gnātio est spēs mot⁹: vt pōt bñ ex 3° phy. t. c. 4. Scōo iportat vnit⁹ in nā: ⁊ pla/litatē in suppt⁹: qz gignēs ⁊ genitū sūt vnū in fo⁹ ⁊ pla nuō: vt vult Lon̄. i 7° meta. t. c. 7. Tertio acceptionē eē ab alio: qz genitū accipit eē a gignēte. Quarto importat cōicationē p modum nāe: qz gnātio est op⁹ nāe. Et ideo gnōnē nō ponē in aliquo q̄druplex pōt esse rō ad pñs. Una si gnātio illa est mot⁹ vel trāsmutatio: qz cum illa gnātio sit via in nāz introducta nā cessat gnātio: ⁊ iō vult ꝓbo q̄ q̄diu aliqd gñat̄: nō ē: qz q̄diu gñat̄ caret fo⁹ que est termin⁹ gnōnis: ⁊ qz a fo⁹ ⁊ a nā est eē: pp tale nō dī eē: ⁊ iō bñ arguit̄: B est ignis. ꝯ in eo non est gña/tio ignis. Scōa rō q̄re in aliq̄ nō ꝓcedit⁹ gnōnē est: qz nō plurificāt̄ ibi supp⁹ in vnitate nāe. in creaturis aūt ex q⁹ in creaturis coḡnē ascēdit⁹: duplex est cā bui⁹. Una sumit̄ rōne māe. naz ea q̄ ꝓstāt ex tota mā sua nō plurificant in eadez spē. vt vult ꝓbo in lib. de c. ⁊ mū. vt appet de sole ⁊ alys supcelestib⁹ corpib⁹. Jsta aūt ipla/rificatio nō ꝓuenit rōne fo⁹: qz sp fo⁹ q̄ in mā recipit̄: est apta nata de se plurificari: ⁊ sub eadē spē. sed cā est: qz ꝓstāt ex tota mā sua. Scōa cā pōt sumi ex ipsa fo⁹: qz fo⁹ q̄ nō est apta nata recipi in mā: ſz eadē spēm nō reperit̄ in plib⁹ suppositis: sic̄ sunt forme angelice: ⁊ iō talia nō ꝓgrediunt in eē p viā gnōnis: qz in vna specie nō reperit̄ pluralitas suppositoꝝ rōne ipsius forme.

Duplex rō q̄ in aliq̄ nā nō plurificāt̄ sup posita. 1ª ex ma. T. cō. 93. p̄mi libri.

2° ex forma. Q

¶ Jsta aūt cā assignata ꝛs videat duplex: fm radicē est vna: qz in reb⁹ creatis eē distat a nā: nō pōt ibi esse plu/ralitas suppositoꝝ: nisi sit ibi plalitas in eē: ⁊ qz plura/litas in eē ifert plalitatē in nā: nō est pluralitas suppositoꝝ nisi sit pluralitas nāꝝ: ⁊ qz nō est gñatio nisi sit plu/ralitas suppositoꝝ: ea in q⁹ nō plurificat̄ nā: esse per viaz gñationis nō accipiūt: ⁊ ideo ille due cause assigna/te quare aliqua nō gñant in ista cā cōiungunt̄: qz in eis esse: distat a nā. Tertia cā: quare aliqd non gñat̄: est qa nō bz eē ab alio acceptū: cū oē genitū a gñante accipiat esse. Quarta cā bui⁹ assignari posset: qz eē qō bz nō acce/pit p modum nāe: sed magis p modum libalitatis. Prio

A mō nō est ḡnatio in aliquo creato: qō bz cē: ꝛ vt est aliqd in actu ꝓut ḡnatio importat fieri: qz qō fuit nō est: pōt tm in eis cē ꝓgressio in cēr vias gnōnis. Propter hoc nō est ḡnatio in reb⁹ creatis in gb⁹ cē distat a nā: ꝛ eoꝝ nāe repugnat plurificatio: ꝛ nō soluz in istis nō est ḡnatio: sed nec p gnōnē in cē ꝓgredit. Propter 3ᵐ: ḡnatio passio nō est in pie celesti: qz nō accipit cē ab alio. Propter 4ᵐ nō est ḡnatio in. s. f. qz p modum nāe nō ꝓcedit in esse. ¶ In filio aūt simplr debemus cōcedere ḡnationē esse. Primo qz ḡnatio quā in ipso ponimus nō dicit motū: ꝛ ideo ipso brīte cē: illa ḡnatio non cessat esse: semp enim gignit ꝛ semp genit⁹ est. vñ Origenes super Dier. ait. Salvator noster ꝛ sapia dei splendor est eterne lucis. splendor aūt nō semel nascit ꝛ desinit: sz q̄dō vnū fuerit lumē: ex quo splendor oritur: totiēs oritur etiā ꝛ splendor claritatis: sicut ḡ salvator semper nascitur: qō

B Magister ꝑmo sniaꝝ dis. 9. dictū Origenis exponēs ꝛ approbans dicit: q⁹ filius semp nascit nō q⁹ eius ḡnatio

ꝛ iteret: sed qz est eterna ꝛ semp est. Propter 2ᵐ nō possumus negare ḡnationē cē in filio: qz ls nā dēna quaz p gnōnez accipit filius sit iplurificabilis: tm pp hoc ḡnatio

3 nō tollit: qz esse a nā nō differt in filio. Nec pp 3ᵐ hoc negare possumus: qz cē qō bza pie bz: ꝛ acceptuz bz: qz ꝑm Hylarium: nihil bz filius: nisi qō nascēdo accepit. ꝛ

4 ꝑm Aug⁹. filio esse: est q⁹ a patre sit. Nec pper 4ᵐ: qz esse filio per modum nāe cōicat: cuz ꝓcedat per modū intellectus: ꝓcedit igit filius per viam ḡnationis in cē: ꝛ generatio semp in ipso existit.

Ad primū dom q⁹ nihil bz filiꝰ: nisi q⁹ a patre accepit: ꝛ qcqd bz filiꝰ bz pīmō tm oz q⁹ bēat ea eo mō vt pī: qz si nihil dat qō non bz: dat tm vt nō bz: vt dat aliqs soluz denariū: ꝛ si soluz denariuz nō bz: ita pī dat essentiā filio quā essentiā bz: dat tm eaz filio vt nō bz: qz nō bz eā per gnōnez cōicatā: vt bz eaz filius: ꝛ ideo ḡnatio passio est in filio non in pie. ¶ Ad 2ᵐ dom q⁹ habito illo q⁹ aliqs ꝓcḡt per gnōnez cessat ḡnatio: verū est ꝓut ḡnatio est motꝰ: qz habitūb⁹ pītib⁹ in mā cessat motꝰ: vt dī in ꝓ de ge. c. de agere ꝛ pati. generatio aūt quā ponim⁹ in filio nō ē motꝰ nec mutatio.

C Nihil dat q⁹ si bz: dat tm vt si bz: qz pī dat filio essentiaz quam bz: dat tm cā vt nō bz qz nō bz p ge nerationem. T. cō. 55.

¶ Ad 3ᵐ dōz: qō ḡnat: nōdū est: ꝓut ḡnatio dicit fieri: sed ḡnatio quā ponimus in filio nō dicit fieri. naz ꝑm filiaz modum filius nunq̄ ḡnat: ꝛ ꝑm istū modū negat Aug⁹. 83. q. q. 38. filium semp nasci: qz si semp nasceret nunq̄ filius esset: vt ibidem dī. ¶ Ad 4ᵐ patebit solo cum infra disputabitur: vtruz relationes sint extrinsece affixe vt posuit Porreranus.

¶ Utrum ḡnatio actio sit in patre. Qō. IIII.

D T. cō. 18.

Quarto quer̄t: vtrū ḡnatio actio sit in patre: Et vī q⁹ nulla ḡnatio sit in pie: qz sicut se bz motꝰ ad mobilia: sic se bz ḡnatio ad ḡnabilia: sz nō est motus nisi in eo qō movet̄: vt ostēdit in 3° phy. ḡ non est ḡnatio: nisi in eo qō ḡnat. ḡ ꝛc. ¶ P. Movē ꝛ moveri idez sunt: ꝛ nō differūt nisi ꝑm q⁹ differt via q̄ itur athenis thebas: ꝛ thebis athenas. Et pp istā idēritatē in eodez subo sunt movere ꝛ moveri: qz in moto. cuz igit sic se bēat ḡnare ad ḡnari: vt movere ꝛ ad moveri: erūt idez: ꝛ erūt in eodem subo: vt in ḡnato ꝛ nō in generāte siue in patre. ¶ P. Ingnatio est oppositio ḡnationi: sed oppositi non sunt in eodez: cuz ingeneratio sit in patre ꝑm Dam. generatio non erit in ipso.

In cōtrariuz est: qz ḡnare est ꝓprietas pītis: sz ꝓprietas est in eo cui⁹ est ꝓprietas: igitur generatio actio que est idem q⁹ ḡnare: erit in pie. ¶ P. Ognare dicit relationē per quā pater refertur ad filiuz: sed talis relatio est in patre. ḡ ꝛc.

E **Rndeo** dom q⁹ per gnōnez quā videm⁹ in istis inferioribꝰ: opz nos manuduci in gnōnez diuinā. In gnōne istoꝝ inferioꝝ duo est cōsiderare. Primo motū ipm vel mutationē: qz ꝑm ꝑm ḡnatio motꝰ est accipiēdo large motū: vt est in. 4. ḡnib⁹: vt dī 3° phy. t. c. 4. vel mutatio accipiendo stricte motū: put in subo nō est motꝰ: vt scribit 5° phy. t. c. 8. Scdo respectū siue relationē: qz semp iter agēs ꝛ patiēs: iter gignēs ꝛ genitaz est inuenire relationē: vt pōt bēri ex 5° meta. c. de relatiuis: ꝛ ex 5° de tri. c. 7. Et ꝓsiderem⁹ gnōnez inquātū est motꝰ vel mutatio: sic ḡnatio soluz est in genito: vt in pⁿo passiuo: ex quo est ḡnatio: sic motꝰ soluz est in moto. Sed si ꝓsideramus eā rōne respectus: sic dicit aliqd in vtroq extremoꝝ. naz ꝑm 5° meta. tria sunt ḡna relatiuoꝝ: qz q̄dā dīr mō numeri: q̄dā mō poꝰ: quedaz mō mēsure. Relatiua mō numeri ꝛ mō poꝰ ponūt aliqd in vtroq extremoꝝ iter q̄ relatiua ponunt pater ꝛ filiꝰ. rōne igit relationis ḡnatio nō solum dicit aliqd in genito: sed ēt in gignēte. ꝛ qz ḡnatio in diuinis dic̄ relationē sine motu. Jō ea que cōpetūt ei rōne motꝰ nō debem⁹ ponere in diuinis in qb⁹ nō ponimus motū. Ea aūt q̄ cōpetūt ei rōne relationis debem⁹ ibi ponere. Sed qz ꝑz hoc: ḡnatio ponit relationez in gignente ꝛ genito concedere possumus q⁹ nō soluz generatio sit in filio: sed etiā q⁹ generatio actio sit in patre.

Primū in generatiōe ꝓdere rādū ē motꝰ.

2ᵐ respectus.

T. cō. 20.

T. cō. 20.

F Relatiua mō poꝰ ꝛ mō numeri ponunt aliqd i vtroq extremoꝝ: nō mō mensure. De isto quere infra dist. 20. qr°. 2.

¶ Ad cui⁹ euidētiā notāduz q⁹ sic ḡnari nihil est aliō q̄ ꝓprietas filij figurata p modum passionis: ita ḡnare nihil est aliud q̄ ꝓprietas pīis figurata p modum actꝰ: ꝛ iō sicut ḡnari est in filio: ita ḡnare est in pie. ꝛ in vtroq est ḡnatio in filio ḡnatio passio. In pie ḡnatio actio: verū qz generatio absolute sumpta magis denotat passionez siue originē per modum passionis dictā: q̄ actionē si simplr ꝛ absolute loquēdo cōcedimus ḡnationē esse in filio: nō adeo ꝓprie cōcedit q⁹ ḡnatio sit in patre nisi cuz additione facta dicēdo: ḡnatio actio est in patre.

Ḡnatio absolute ꝛ ꝓpria magis importat passionem q̄ actionē.

G

Ad primū dom q⁹ ḡnatio ꝓut sumit in diuinis nō dicit motū: ꝛ ideo non est cōparatio gnōnis ad ḡnabilia: sicut motꝰ ad mobilia: sed sicut relationis ad relata: ꝛ ideo sicut in his q̄ referunt realr relatio pōt in vtroq extremoꝝ: sic ḡnatio eo mō quo dictū est ponit in pie ꝛ filio. ¶ Ad 2ᵐ dom q⁹ ꝑz solo p ias dcā: qz ḡnatio in diuinis motū nō dicit: ꝑm quā vias ꝓcedebat rō. ¶ Ad 3ᵐ dōz q⁹ ingnātio ꝛ gnātio ꝓut ponunt in pie: nō dīr oppositio: qz ingnatio ibi idez sonat q⁹ nō esse ab alio: ꝛ ḡnatio idez q⁹ aliud cē ab eo. Et nō esse ab alio: ꝛ ꝓducere aliū nō repugnāt: ꝛ ideo cū dī ingeneratio est in pie: illud negat gnātionē passiuā que nō est in eo. ꝛ cū dicit gnātio est in pie: intelligēduz est de ḡnatione que est actio: que est in ipso.

Ingnatio est in pie: ꝛ minime gat gnātionē passiuā cuz B stat q⁹ in eo sit generatio actiua.

¶ Utrū ista sit vera. Deꝰ genuit aliū deū. Qō vnica. Deus in sum. ar°. 54. q. 3. per totum.

H 2° ꝑm.

Ostea quer̄t de ꝓpōnib⁹ quas ponit Magr̄ in lra. Et vī q⁹ ista sit vera: Deꝰ genuit aliū deū: qz qñ aliqd cōpetit alicui: cōperit ei oē illō qō est de rōne illi⁹. si igit ḡnatio est in diuinis: qz ibi Deꝰ deū genuit: opz q⁹ ibi ponam⁹ oia ea q̄ sūt de rōne gnōnis. Bz alietas ꝛ distinctio sunt de rōne gnōnis. ḡ si Deꝰ deū genuit: Deꝰ aliū deū pduxit. ¶ P. Cū dico Deꝰ deū ḡnat: B qō dico Deꝰ: aut stat ibi pro nā: vel pro psona. si stat ibi pro nā: ḡ essentia essentiā ḡnat: qō nō est verū. si stat pro psona: cū psona generet aliam psonā: Deus generat aliū deū. ¶ P. De quolibz pōt dici hoc: vel est idez: vel est aliud: ꝛ qō est idez: est ipsuz, cū igit deus nō genuerit se

I deum: nec per ꝓ̄s eundez deū. ergo genuit aliū deum.

In cótrariuz est Magister q̄ eā negat. ¶ P̄. Quia ꝓsona gñat aliā ꝓsonā: nō est ibi vna ꝓsona. Si g̃ ꝙ deꝰ gñaret aliū deū: deus generans: t deꝰ genit⁹ nō eēt vnus deꝰ: cui⁹ ꝫ̄ū bī 5° de tri. c. 14. q̄ pr̄ t fili⁹ sunt vnus deꝰ: vn⁹ creator: vn⁹ dñs.

Uterus genuit se deum.

Ulterius queritꝝ vtruz genuerit se deū: Et vī q̄ sic: per Augu. in epla ad Maximinū: t bī in lra pr̄ vt haberet filiū de seipso: nō minuit seipm: sed ita genuit de se alterum se: vt totus maneret in se. ¶ P̄. Si nō genuit aliū deū. g̃ genuit se deū.

In cótrariuz est Magr̄ in lra: qui negat hāc: deus genuit se deū. ¶ P̄. Augu. de tri. lib. 1. t. c. 1. nulla res est que seipsaz gignat vt sit. t ideo ꝑm cuz ibidez magni erroris est putare deū: cl⁹ esse potēre: vt ipse seipsuz genuerit.

K

Uter ista ꝓpō sit falsa: deꝰ genuit deuz: qui est deus pr̄.

Ulterius vī q̄ ista ꝓpositio sit falsa: deꝰ genuit deū: qui est deus pr̄: q̄ q̄ aliqua plura ꝓdicanꝫ de aliquo simul: pr̄it ꝓdicari diuisiz: nisi vnum illoz se habeat vt diminuēs vel ꝫbens vel distrahens: vel ꝑm aliā ineptā additionē: vt si est bō alb⁹: brūnus segr̄ est bō: t est albus: sed si deus genuit deū qui est deꝰ pr̄. g̃ genit⁹ a deo est deus pater: sed pr̄ nō inepte ꝓungit ei q̄ est deus. g̃ pōt inferri genitus a deo est deus: t genitus a deo est pater: q̄ falsum est.

In cótrariuz est: q̄ si non esset nisi vnus bō: t ille esset fo⁹. de quocūq; verum esset dicere q̄ esset bō: dici posset b̄ est bō: qui est homo fo⁹. cuz igr̄ non sit nisi vnus deus: t ille sit pater: si genitus a deo est deus: veruz erit dicere: genitus a deo est deus: qui est deus pater.

L

Horum hec sit vera: genitus a deo nō est deꝰ pater.

Ulterius vī q̄ ista sit falsa: genitus a deo nō est deus pr̄: q̄ nō totū negat q̄d post se ponit: ꝫ post se ponit deꝰ pr̄. g̃ deitas t pīnitas negabit a genito: t si sic: genit⁹ nec est deꝰ: nec est pr̄: q̄d falsuz est.

Nota. vbi supr̄ in solone iertij ar.

In cótrariuz est Magr̄: qui dicit eā nō eē falsam: sed multiplicem.

T. cō. 12.

Rñdeo dōm q̄ vnū in suba facit idē: vt dī 5° meta. t sicut idētitas est vnitas in suba: ita alietas est distinctio in suba. Et ideo si videre volum⁹ vtrū deꝰ genuerit aliū deū vl̄ nō: opz nos videre quō aliqua dicūr alia suba: t quō nō. ¶ Et ideo notāduz q̄ in istis inferioribus q̄ntū ad pr̄s: suba dī dupl̄r p⁹ t 2ª: vt dī in ꝓdicamētis. Suba p⁹ est aggregatū vel indiuiduum in gñe subē: in quo oia alia referuanꝫ: t ideo destructis pr̄mis ipōse est aliq̄d alioz remanere. Suba 2ª est gen⁹ t spēs que in bō indiuiduis esse brūt. Et sicut in istis inferioribꝰ inuenīr suba p⁹ t 2ª: ita t in diuinis repīr aliq̄d cozrīdens subē ꝑme t aliq̄d scē: differunt tn̄. ¶ Ista diūa quintuplex est. Primo: q̄ suba ꝑma in istis inferioribꝰ est indiuiduū aggregatū. in supioribꝰ aūt cū sit ita simplex ꝙsona vt essentia: nō est ibi aliq̄d q̄ sit aggregatū t indiuiduū: est tn̄ aliq̄d ibi bñs similitudinē cuz bō aggregato t indiuiduo: q̄ est ibi aliq̄d incōicabile: vt ꝙsona t hypostasis. nec ēt est ibi genus vel spēs: q̄ deus nec ad genus trahīr: nec ad spēz: vt dī 5° de di. no. t 7° de tri. c. 6. tn̄ est ibi aliq̄d cozrīdens generi vel spēi: vt nā diuina que est q̄d cōicabile: vñ cozridet subē scē: sicut hypostasis cozridebat ꝑme. ¶ Ex ista ꝑma diūa: q̄ in diuinis nō est ꝓpr̄ie ꝑma suba nec scēa: ozīr diūa scēa: q̄ suba p⁹ in istis inferioribꝰ dī: ex eo q̄ bz esse t subsistere. Naz cū in istis inferioribꝰ habeāt res eē aggregatum: nec sint ipse nature que in eis exīstūt nō solū diūr esse: sed ēt subsistere. In deo aūt non ꝓpr̄ie sumīr subsistere: t si ibi dicimus subsistere: nihil aliud sonat q̄ esse: vt dī 7° de tri. c. 4. t ideo in eodez lib. c. 7. cōcludīr q̄ deꝰ nō est suba q̄ nō substat: ꝫ est essentia qua est. ¶ Ex ista scēa sequīr 3ª: q̄ hic nō est idez subsistere t esse: segr̄ q̄ nature in eis nō sint ipm esse: ꝫ eē accipiāt ex eo q̄ sunt in suppositis: t ex eo q̄ supposita eis subsistunt: ꝫ in deo vbi subsistere est eē: ibi nulla cōpositio: nā est ipm esse. ¶ Ex ista 3ª sequīr 4ª: q̄ in reb⁹ creatis nā nō est ipm esse: sed eē eī⁹ est eē q̄d acgrit in supposito: eē sine per se esse: magis cōperit supposito q̄ nāe: t ideo q̄ suba dī a per se eē: aggregatū vel indiuiduū dī magis suba q̄ gen⁹ t spēs: ꝓpter q̄d in 7° meta. negaīr vl̄ia esse subas. In diuinis aūt: q̄ nā est ipm eē: nō magis cōperit eē hypostasi q̄ nāe: t ideo nō magis ē suba hypostasis q̄ nā. ¶ Ex isto 4° segr̄ 5ª: q̄ nō magis cōperit eē hypostasi q̄ nāe: q̄ ibi nā est suū eē: segr̄ q̄ ad multiplicationē suppositi nō multiplicaīr eē nāe: cū nā nō habeat eē ex eo q̄d est in supposito: t ita pōt esse distinctio in suba que est suppositū: siue in suba que rīdet subē ꝑme q̄ non est distinctio in suba que est nā: siue in suba que rīdet subē scē. ¶ Et ex isto 5° sequīr solutio q̄nis: q̄ cū in rebus creatis nō sit aliud suppositū: nisi sit alia nā: semp q̄ est distinctio suppositoz: est ibi distinctio nāz: t ideo siue accipiaīr alietas pro suba q̄ est suppositū: siue pro suba que est nā simplr: t absq; distinctiōe cōcedi debz q̄ est ibi alietas suppositi: q̄ est ibi alietas simplr: cū ad talem alietatē sequīr alietas nāe. In deo aūt non est sic: q̄ est ibi distinctio subē que stat pro supposito: absq; eo q̄ sit ibi distinctio subē ꝑut stat pro nā: t ideo deus pr̄ non genuit se deū: rōne distinctionis personaz inter gignentē t genitū: nec aliuz deum rōne vnitatis nāe. vtraq; g̃ negari dz vt Magr̄ negat.

P

Genuit aliuz deū: si ly aliuz tenet substantiue: non ꝛ si tenet adiective ꝫ quoddā.

¶ Distinguīt tn̄ aliqui hoc q̄d dico aliū: q̄ si tenet substantiue: tūc est locutio vera: t est sensus: genuit aliū qui est deꝰ. Si tenet adiective sic est falsa: q̄ tūc est sensus: genuit aliuz deū. i. genuit diuersuz deū. Tn̄ q̄ loquēdū est vt plures: t ista distinctio nō sapit vsitatum modum loquēdi cuz magistro vtraq; neganda est.

Ad primū dōm q̄ alietas est de rōne gnōnis: nō alietas in nā sed alietas in ꝙsona. Sz q̄ cū dī aliuz deū: ponīr alietas in nā: ideo nō cōcedīr: nisi forte cū additiōe: dicēdo deū aliuz in ꝙsona. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ deꝰ supponit ibi pro ꝙsona: tn̄ q̄ gñare non cōuenit nāe cū sit suppositoz: vt dicit Dam. lib. 3. c. 34. ideo cū dico deus gñatrix deꝰ supponit pro supposito q̄ nō supponit pro nā: ꝓpter q̄d simplr cōcedīr. Sed idētitas t alietas pōt attendi ex pte suppositi t ex pte nāe: t ga datr intelligi alietas in nā dicēdo aliuz deū: ideo nō cōcedīr. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ ꝫ hoc sit verum in rebus vbi distat eē t nā: vbi ad plurificationē suppositi segr̄ plurificatio nāe: nō est tn̄ verū in personis diuinis.

Q

Ad illud qō vlterius queritꝝ vtrū genuerit se deū. Dōm q̄ nō: vt pz per dicta. Propter rōnes tn̄ notāduz q̄ deꝰ genuit se deū: triplr pōt intelligi. Uno mō vt se/sit ablatiui casus: t tūc est sensus: genuit se deū. i. genuit deuz de se. i. de sui suba. Alio mō se pōt esse casus accusatiui: t hoc dupl̄r. vno mō vt sit locutio expressiua: vt dicatr deꝰ genuisse se deū: q̄ genuit deū p oia sibi equalez t ꝙformē: sicut dī amicus alter ipse: vt pz per ꝑm. 8. etb. Et in istis duob⁹ sensib⁹ est locutio vera: q̄ pr̄ genuit filiū de suba sua: vt pz p Augu. 16. de tri. c. 13. t genuit filiū p oia sibi equalez: vt pz p eundez 6° de tri. c. 4. t 3. Propter q̄d filius pōt dici alter ipse. Tertio mō pōt intelligi genuit se deū: q̄ genuit eundez in ꝙsona: t sic est locutio falsa: q̄ nihil seipm generat: ꝫ falsum. Et per hoc patet solutio ad obiecta.

Ad illud

A Ly q̃ plus sup posuere simo⁹ ef pmaltrum p⁹⁹ter p ſpe. a⁹⁹pro ſona

Ad illud aũt qđ vlterius ꝙrebat: vtrũ genuit deũ g est deus pr̃. Dñm q/qui/aliq̃ facit relationẽ simplicem: vt dicẽdo mulier que dãnauit salua utrnõ tñ fuit eadẽ ꝓsona mulieris que fecit vtrũq; sed tñ vtraq; mulier fuit. Aliq̃ facit relonẽ ꝓsonalẽ: vt qui scripsit Bucolicã: qui etiam Hoꝛgicã. si accipiaſ /qui/ꝑ modo. sic est vera: genuit deũ qui est deus pr̃: qr gignes ⁊ genit⁹ est deus. ⁊ verior est ista ꝓpositio q̃ ꝑmissa: qr mulier dãnãs ⁊ saluãs nõ fuit vna mulier. Sꝫ gignẽs ⁊ genit⁹ sunt vnus deus. Si aũt faciat relonẽs ꝓsonalẽ: est locutio falsa: qr nõ est eadem ꝓsona genitoris ⁊ genitꝰ ideo dñm est cum Magꝛo: ꝙ sane ⁊ prauꝫ intelligi põt.

¶ Ad rõnẽs dñm ꝙ nõ sꝑ q̃ negatio negat totũ: negat vtrũq; diuisiꝫ: qr nõ valet nõ est aial albũ. g̃ nõ est aial.

3. ꝓm. B

Ostea querit̃ de ꝓpõnib⁹ affirmatiuis de deo dictis. Et circa B querũtur tria. ⁊Primo: vtrũ aliq̃ ꝓpões affirmatiue de deo dicte sint vere. Scõ: vtruꝫ natura dina de deo ꝓdicet̃ in abstracto. Tertio: vtrũ alie ꝓfectiones ꝓdicent̃ de ipo in abstracto.

¶ Utrũ aliq̃ ꝓpões de deo affir⁹ sint vere. Qõ. I.

Tho. in sum. parte p⁹. ꝓm. 13. q. 4. 2. 3. 11.

A B primus sic ꝓcedit. Uꝫ ꝙ nulla ꝓpositio affir⁹ de deo sit vera: qr eis talis ꝓpositio exp̃mit̃ p/est. Sed vt dr in li⁹ ꝑiherm. est/signãt quãdaꝫ cõpões quã sine cõpositis nõ est intelligẽ. ꝫbi g̃ nulla cõpositio: ꝓpositio que exprimit̃ per/est de eo nõ verificaſ: sed buiꝰ est ꝓpositio affir⁹. g̃ ⁊c. ¶ P. Semꝑ ꝓdicatũ affir⁹ dicti de aliquo dicit inherentiã in subo. Sꝫ deo nihil inest. ¶ P. ſm Dio. 2° de ange. dicit. negõnes in dinis vere sunt. affir⁹ ⁊o incõpacte. ¶ P. Affir⁹ sequunt̃ intellm dicẽtes qd est: sed ſm Dam. ꝑ li⁹ ca. 4. de deo qd est incõprehẽsibile est: ⁊ dino ignotuꝫ.

C Lorin. 39. In cõtrariuꝫ est Lorin. in. 12. meta. qui vult ꝙ scia ⁊ vita ꝓprie dicũtur de deo: Lex. c. 39. ⁊ ꝑbs in eodẽ. 12. qui vult ꝙ deus est vnus nobilis in fine nobilitat. ¶ P. ſm Boet. nulla ꝓpositio est verior q̃ in qua idez de scipo ꝓdicaſ: ſꝫ bo sunt ꝓpões affir⁹ de deo dicte. g̃ ⁊c. ¶ P. 5° de tri. ca. 10. dr. ꝙ de⁹ est magnus: ⁊ ꝙ magni⁹ ⁊ oipotẽtia de deo ꝓpe ꝓnũtiari ꝑit.

Lõ. 39. Respõdeo dõm ꝙ Lõmẽ. in. 12. meta⁶⁶ diligẽter ꝓtractat qõnem istã: qũo aliq̃ de deo affirmatiue dici ꝑit. ¶ Ad cui⁹ euidentiã nõn⁹ ꝙ ꝓdicatũ ⁊ subm in omni ꝓpõne affir⁸² sunt vnũ ⁊ duo: qr si essent per oẽz modũ duo ⁊ diuersa: tũc ꝓpositio illa nõ esset vera. Si aũt cẽnt per oẽm modũ vnũ subm ⁊ ꝓdicatũ: tũc ex eis ꝓpositio formari nõ posset: cũ ois ꝓpositio requirat plures terminos: ⁊ per ꝓle regrat duo aliq̃ mõ: ⁊ ideo videꝫ dicꝰ Lorin. ꝙ in omni ꝓpõne affirmatiua vera regrit̃ ꝓdicati ad subm vnitas ⁊ plitas: distinxit triplicez vnitatẽ ⁊ triplicez plitatẽ ꝓdicati ad subm dicimus: ꝙ aliq̃ ꝓdicatũ ⁊ subm sunt vnuꝫ per ꝓdicationez ⁊ plura per iten⁶⁵. Aliq̃ sunt vnũ ſm actualitatez: ⁊ plura ſm potẽtialitatez. Aliq̃ sunt vnũ ſm essentiã siue ſm rem: ⁊ plura ſm silitudinẽ. ¶ Primus modus regrit̃ in rebus mãlib⁹ re⁸ suoꝝ accẽtiũ: cũ dr bõ est iustus vel sapiens ⁊ bo. In talibus aũt est vnitas ꝓdicationis inquãtũ intellꝰ ꝓstituit ex talib⁹ ꝓpõnez vnã per vnitatem ꝓdicati ad ibm: tñ plitas est ibi ſm iten⁶⁵: inquãtũ illud qđ intẽdit intellꝰ de boi: nõ est idez cũ eo qđ intendit de albo: ex eo ꝙ bõ ⁊ albus nõ dicũt actualitatẽ vnã: ſm quã ꝛ̃ſaſ intentio intellꝰ. ¶ Scõs modus regrit̃ in ꝓdicatiõib⁹ intellectualib⁹ in reb⁹ sensibilib⁹: cũ dr bõ est aial: bõ est rõnalis, nã oia ista ꝓdicata que ꝓdicãtur de bole essentialr: sunt vnũ ſm actũ: qr in re ſm esse actuale qđ habet nõ repit̃ nisi vnitas forme: aliter. n. nõ esset diffinitio vna neq; res. Scõm tñ esse potentiale qđ brit res: qđ est esse: qđ habet apud intellm: qr sensibilia sunt intelligibilia in po⁹: sic repit̃ in bo ꝓdicatis in se pluralitas: ⁊ in cõparatõe ad subm: aliter. n. ordinatio ꝑtiu ſm sub ⁊ supra: ſm subalternãs ⁊ subalternatũ esset inanis ⁊ vacua⁹. ¶ Tertius modus regit̃ in rebus abstractis: ⁊ ibi vnitas ꝓdicati ad subm excellit oẽm vnitatem dictaꝫ ⁊ potissime in sume abstracto vt in deo: de quo hic logmur. Nõ. n. possumus dicere de ꝓpõne formata de deo: ꝙ ibi ꝓdicatũ ⁊ subm sint plura ſm intẽtionez: quia tũc in deo esset pluralitas act⁹: ⁊ esset ibi aliqd per accidẽs: qđ est ꝓtra Aug. ⁊ in B vnitas ꝓdicationis in ꝓpõnibus talib⁹ excellit vnitatem in ꝓpõnibus accidentalibus. Nec etiã dicere possumus ꝙ ꝓdicatuꝫ ⁊ subm in talib⁹ ꝓpõnib⁹ sint plura ſm po⁹: qr in deo qcqd est: est intelligibile in actu. vñ ⁊ 10° meta. dicit Lorin. ꝙ de⁹ est act⁹ purus cui nõ admiscet̃ aliqd de po⁹: ⁊ in hoc superãt tales ꝓpões vnitatem ꝓpõnuꝫ formataꝝ de sensibilib⁹.

3° D Triꝑ vnitas ꝓdicati ad subm ⁊ triꝑ plitas. ꝓmus modus

¶ Est igit̃ tertius modus vnitatis ꝓdicati cum subto in istis enũtiationib⁹: vt Lõmen. ibidez tradit: ꝙ sunt vnũ ſm rem siue ſm essentiã: ⁊ plura ſm silitudinẽ. sunt eiz talia vnũ ſm essentiã: qr vna nã ⁊ vna ẽntia vt diuina: videt vt fundamẽtuꝫ oium illaꝝ ꝓfectionũ que de deo dici ꝑit. Sũt tñ ꝓdicatuꝫ ⁊ subm ibi plura ſm silitudinem: qa intellect⁹ noster qui per se ⁊ ꝑ intelligit bo sensibilia nõ valens trãscẽdere modũ suũ ⁊ deficiẽs a capacitate diuine excellẽtie que sunt ibi modo vno appbẽdit modis pluribus. Et ista pluralitas est ſm silitudinez: qa intelligit illas ꝓfectiones eo mõ quo intelligit ꝓfectiones participatas que cũ subtis suis ꝓstituũt pluralitatẽ aliquã: ⁊ ideo qa ſm diuersas rõnes appbẽdit intellect⁹ qui de deo enũtiat talia de deo dicta: vt ibidem Lorin. ꝛciudit: nõ sunt synonyma. ꝓs igit̃ ꝙ pluralitas in ꝓpõnib⁹ affirmatiuis de deo dictis est ſm moduꝫ ⁊ ſm silitudinez: ꝓp qõ res ipsa quã intelligimus vere est in deo. vñ si intelligimus sapiaꝫ diuinã: sapiẽtia vere est in deo: nõ tñ est in deo vt eã intelligimus. vñ Lorin. ibidez: bo ꝓpões affiſat ꝓpõnibus mathc⁸⁹: ſm quas ea que intelligimus sunt in rebus: sed non put ea intelligimus: qr intelligimus lineã que est in mã: sed nõ put est in mã: ita intelligimus sapiam in deo ⁊ vere sapiẽtia est in eo: nõ tñ eã intelligimus: vt est ibi. Ex quo appet ꝙ bo ꝓpões vnitate sua excellũt oẽs alias ꝓpões: ꝓp qõ veritate rei ⁊ ꝓpietatis singulas ꝓpões excellũt: rõne tñ modi sunt incompacte: ⁊ ideo nosipsi possumus tales ꝓpositões rectificare: vt Dion. inuit. deus est sapiens: sed nõ est sapiens: eo modo vt nos intelligimus.

E Triꝑ vnitas ⁊ ꝑfectas ꝑtiu ad subm.

F Lõ. 10.

G De synonymis bi a Tho. vbi. ã. q. 41. et 2m Bal. hic ꝑ. ca. 35.

Ad primũ dõm ꝙ/est/semꝑ signãt quãdã cõpositionez: ſꝫ ista cõpositio nõ est semꝑ realis: sed est aliq̃ ſm modũ intelligẽdi solũ: ⁊ sic est cõpositio ex ꝑte ista: qa sicut intellus cõpositiora se intelligit mõ simpliciꝰ ita simpliciora se intelligit mõ cõpositoꝛ: sic deꝰ intelligit mãlia imãliter: ſm Dio. 7. de di. no. sic intellꝰ nr̃ intelligit sume simplicia vt deũ: mõ cõpositoꝛ. ¶ Ad 2m dõm ꝙ illa iberẽtia nõ est nisi ſm moduꝫ intelligẽdi. ¶ Ad 3m dõm ꝙ affir⁸ dr incõpacte: nõ rõne rei sed rõne modi: vt patuit. ¶ Ad 4m dõm ꝙ/de deo qd est: est oino ignotuꝫ: qa ꝓfectiones quas ibi intelligimus mõ affir⁸ nõ sunt ibi vt eas intelligimus: nec eas vt eadẽ cuꝫ nã intelligimus. vñ ibidẽ Dam. ait. Quecũq; aũt dicim⁹ in deo affir⁸ nõ nãz ipius: ſꝫ ea que sunt circa nãm eius ostendũt. ⁊ ſi. n. bonũ: ⁊ ſi iustũ: ⁊ ſi sapiẽs: ⁊ ſi qõcũq; dixeris: nõ nãz dicis dei: ſꝫ ea que sunt circa nãm. Ex quo ꝑz

H Nõ qđo intelr ꝙ quid est dei ꝛ ignotum.

I q nō negat bō pfectiones esse in deo: sed negat modus appbēsionis nre esse uncōpactum: qō cōcessimus.

¶ Utrū nā dina de deo pdicet in abstracto. Qó. II.

Hec questio habetur a Doctore sub alio verbis in quibus m empbr. in. 7.q.3.7° qōlib. Gotfr. ar°.5. membro.6.

Secundo queritur: vtrū nā dei de deo pdicet in abstracto: vt dica deo est deitas. Et vī q nō: qz sic humanitas se bz ad boiez: ita deitas se vī bñe ad deum: sed bō nō est sua humanitas. ergo ꝛc.

¶ P. Si deo est deitas: ea que ꝛificātur de deo ꝛificabunt de deitate: sed illa est vera deus gñat. ḡ ꝛ ista deitas gñat: qō nō cōcedit. ¶ P. Semp forma cōparata ad suppositū videt bñe rōnem simplicioris: sed magis simplex de cōposito nō pdicat in abstracto. ḡ ꝛc.

R In cōtrariū est: qz simplex est gegd bz: et ideo si deus deitate bz: deus deitas est.

¶ P. Aug. 7° de trinita. ca. 5. ostēdit q trinitas est vna essentia: sed essentia ibi est idem q deitas. ergo deitas de tribus personis predicatur.

Utrum ꝑsona pdicet de cētia.

Alterius queritur: vtrū ꝑsona pdicet de cētia. Et vī q nō: qz semp pdicatū habet rōnez fōr: sed ꝑsona cōpata ad essentiā nō bz rōnez fōr. ḡ ꝛc.

¶ P. Semp pdicatū re' subti dicit aliqd in subto: sed bō nō dicit suppositū respectu forme: cum forma dicatur esse in supposito: nō suppositū in forma. ḡ ꝛc.

Nō q ſic de/tas ꝑtur de tri/b⁹ ꝑsonis: ita tres ꝑsone de deitate.

Iō Cōtrarius est Magr in lra qui ꝓbat p multas auctes: q ſic deitas pdicatur de trib⁹ ꝑsonis: ita tres ꝑsone pdicātur de deitate.

Rñdeo dōm q cā quare nā nō pdicat de suppositō in abstractōe sumpta nisi iplicet suppositū: est: qz nā in abstracto bz rōnez ptis in reb⁹ creatis: ꝛ pars de toto nō pdicat. pp B. ꝓbs 4° topic. dicit. corpus nō esse gen' cū habeat rōnez ptis: ꝛ pars pdicari nō possit: genus tī pdicat. ¶ Quō aūt in reb⁹ creatis nā in abstracto habeat rōnez ptis. Nōm q totū ꝛ pars in includēdo ꝛ excludēdo tenēt modū opp': qz quāto aliqd plura includit tāto magis bz rōnē toti: ꝛ quāto pauciora tāto magis rōnez ptis. in excludēdo aūt cō: qz quāto aliqd pauciora excludit: tāto magis habet rōnez toti: ꝛ quāto plura magis rōnem ptis. Doc viso sciēdū q suppositū siue res nāe dupliciter pōt sumi. Uno' fm acceptiones ꝑsonales ꝛ sub esse B. Alio' fm acceptiōez simplicē: ꝛ sub esse cōi. p mō cōpatū ad nām bz rōnez toti' inclusiue: qz aliq̄ includit que nō ptinēt ad nāz vt esse: ꝛ cōditiones māe: accepti tī in sua vltate bz rōnem toti: ꝛ si nō inclusiue saltez exclusiue: qz dato q suppo' sic acceptū includit esse actuale ꝛ pditiones māe: nō tī ea excludit: nā tī in abstractōe sumpta talia nō solū nō includit: sz etiā excludit. Nam humanitas que est nā bois in abstracto sumpta: est illō quo bō est B. in B aūt nō solū nō includit esse ꝛ pditiones māe: sz etiā excludit: qz p bō bō nō bz q sit bō. ꝛ ita pz qz in reb⁹ creatis semp est aliqd quō nō ptinet ad nāz: qō aliqd vel includit supp' vel nō excludit semp suppo' bz rōnez totius re' nāe in abstracto: ꝛ qz pars nō pdicat de toto: nā in abstracto nō predicatur ꝓpie de aliquo creato supposito.

Nō B de suppōne ꝑsonali ꝛ simplici. Ex Scotꝰ q ter min⁹ singulis nō pōt simplr supponere.

M ¶ Aduertēdū q ꝫ nā in abstracto de rebus creatis pdicet ipropēnō tī equalr repit ipropetas in oīb⁹ bō pdicatiōib⁹. Et est rō: qz tota cā ḡre bō pdicatio eē nō pōt: est: qz aliq̄ sunt in supposito que nō ptinēta d nāz: ꝛ ideo quāto plura sunt in supposito impertinentia ad nām: tāto pdicatio est magis ipropa: ꝛ qz in rebus sensibilib⁹ sunt esse ꝛ pditiones māe que ad nāz nō ptinēt in reb⁹ intelligibilib⁹ nō sunt pditiōes māe nō est adeo ipropa: intelligentia est sua gdditas: ſic est: bō est sua gdditas. ꝛ pp B Aurē. posset intelligēnā esse suā gdditatē. si igit eēt aliqd in quo nihil eēt qō fm esse: qō bñet in ipso no trāsiret in subam eius: tūc illud ꝓpie esset sua nā ꝛ sua gdditas. bō aūt est deus: ꝛ ideo ꝓpie dicere possumus q deꝰ est deitas: ꝛ deus est sua gdditas. Scōm hūc modū hāc qōnez determinat ꝓbs 7° meta. vbi querēs vtrū suppositū sit idem cū sua gdditate: soluit q in his que sunt per se: est idē in his que sunt per accīs nō: igit deꝰ qō est ꝓpe per se: qz in eo nihil est per accīs: ponitur esse sua gdditas: cum in eo nulla sit cōpositio: nec aliqd realr a nā distinctus. vī ꝛ ꝓbs exponit se iferi q ea sunt p se: que sunt p̄ subē. dicēs: ꝑmas esse subas in gb⁹ nō est cōpositio. cū igit maxime deꝰ sic sit p̄ suba: maxime sit in quo nihil est p accīs: ponitur esse sua gdditas. B etiā innit Aug. 5° de tri. ca. 2. dicēs. Deꝰ maxime est cētia: ꝛ ei maxime cōpetit esse: qz ei nihil accidit fm q alie ībe accītia caput. pz igit q in deo nihil est per accīs. In subys sensibilib⁹ sunt multa per accīs. Subē itellectuales medio modo se bñt: ꝛ ideo deus ꝓpe est sua deitas: subē sensibiles nullo mō tñt sua gdditas: itelligēne aūt aliq̄ modo.

N

Tc.43.

Tc.cō.44.

O Deus ꝓpe est sua deitas: ībe sensibiles nullo mō tñt sua gdditas: itelligēne aūt aliq̄ modo.

Cō.8.

Logē ḡ Cō. empbance. i. p mo' loq̄ndi: vt Aug. de po rentys ca. sup. 3.

P

Sup Ꝓpio idē tica et fōtalis: fm ꝓmā ꝑtur ꝑsona nō fm scōam.

Pdicatio idētica ē cū eēdem suppo: nunt pro eadē re vt homo est homo.

Fōtalis ē cuius nō distinguit itellectē a subto. i. cuius ꝑtēs nihil differunt nisi secundū q in subto distinguūt ēt non includat vt hō est aial.

Q Tertio queritur: vtrū alie pfectiones que sunt in deo predicent de deo in abstracto: vt dicat deꝰ est sua magnitudo: sua sapiēria ꝛ bō. Et videt q nō: qz de suppositis creatis nō pdicātur bō pfectiones: eo q suppositū per se existūt. cum ḡ diuina suppositū maxime per se existāt buiō pfectiones (eo modo quo dicimus) de eis nō pdicabūtur. ¶ P. Deo maxime cōpetit esse. ḡ buiō attributa de deo pdicabūtur vt dñt esse: sed sape ꝛ scire dicūt pfectiones per modū esse: sapiēria: scientia per modū cētie. igit dicemus deū sape: deū scire: nō deū esse sapiam vel sciam. ¶ P. Si talia deo cōpetūt maxime ei cōpetēt per se sumpta: vt dicat per se vita per se sapiēria. Sed fm Dion. 11° de diui. no. deus est causa per se vite: sed pfectiones causate nō predicātur de deo essentialiter. ergo ꝛc.

In cōtrarium est Aug. 7° de tri. ca. 2° vbi ait. q pater ꝛ filius sunt vna sapiē-

tia ꝛ ma

Tex.c.59. A

ria:vna ēntia. Et ꝓba 12ª meta. qui ait. q deus est vita:eternus:nobilis in fine nobilitatis. ꝛ Lōmē. qui dicit scīam ꝛ vitam ꝓpie de deo dici:qō nō esset nisi ista in abstracto de deo dicerentur.

Rñdeo dom q pfectiones in abstracto nō ꝑdicari de perfectibili q̄druplex est cā. Una est. si illā pfectiōes nō bz in sui plenitu^ne:sz p participatiōez: ꝛ qz res create participāt magni^nes:ꝛ alias pfectiōes:nō sunt sua magni^do nec sue pfectiōes. de^o aūt qui magni^nes ꝛ alias pfectiones excellēter ꝓbabet:ꝛ nō pticipatiue est sua magni^do. Istā rōnem tāgit Aug. 5. de tri. ca. 10. di. In bis ḡ reb^o aliud est magni^do:aliud qō ab ea magni^ne magnū est:ꝛ prōsus nō ō est magni^do:qō magna domus:ꝛ segt. deus aūt nō ea magni^ne magnus est:que nō est qō ipe:vt q̄si particeps ei^o sit. ꝛ ibīdit q seipso magnus est: qz ipe est sua magni^do. Scōa cā esse pōt:qz qō tales pfectiones bz:nō est simplex sz multiplex:ꝛ qz simplex est gegd bz multiplex. Nō ex ō segt q pfectiones exīntes in multiplici sive in cōpositō:in abstracto non ꝑdicētur de ipo:sed exīntes in simplici ꝑdicent. Et istā rōnē tāgit Aug^o. 6. de trini. ca. 7. vbi vult q ois creatura re^a dei sit multiplex. de^o aūt simplr sit simplex:ꝛ ideo sz multip^r noiet:vt bon^o magnus sapiēs bīs:oia trī ibi vnū sunt: ꝛ qz ibi idez est magni^do:qō sapia ꝛ bonitas:que sapia ꝛ magni^do:que oia sm ipm sunt ipe de^o:ꝛ in ipo vnū sunt. Tertia est. si dō attributa sunt accidētia in ipso supposito:ꝛ ga accīs nō ēntialr ꝑdicā de eo cuius est accīs: ideo magnū bīs magni^ne accītalē nō est sua magnitudo nec bonū bonitas. Istā rōnez tāgit Aug. 7° de tri. ca. 5°. vbi dicit. q de^o est in quo nō est aliqd tanq̄ in subo:ꝛ q nefas est dicere vt ipe subsit sue bonitati:atq; sua bonitas nō sit ibi vel pon^o ēntia:neq; ipe deus sit sua bonitas:sz in illo sit tanq̄ in subito. bonitas ḡ divina in abstracto de deo ꝑdicā:qz nō est accīs in illo. Quarta cā pōt:qz in supposito est aliqd qō nō ptinet ad pfectiōez. nā sic dicebā q nā in reb^o nō ꝑdicabā in ꝛbstracto:si in eis erat aliqd qō nō ptineret ad nāz:ita pfectio aliq: vt bonitas:in abstracto nō ꝑdicā de supposito:si in eo sit aliqd:qō nō sit bonitas. Dāc rōnem tāgit Aug. 7. de tri. c. 3. dicēs. q deus nō est aliud q̄ ipm bonū. ac p ō ꝛ sūmū bonū sive ipsa bonitas qō idez est. Est ḡ deus sue pfectiōes in abstracto. Primo:qz nō bz eas participati ne. 2°:qz bz eas mō simplici. 3°:qz nō sunt in eo accidētia. 4°:qz nihil est in eo qō ad pfectionē nō ptineat:vel realiter differat a quacūq; pfectione exīte in ipso.

Ad primū dom q pfectiōes create sunt accītia: ꝛ ideo nō ꝑdicāntur de suppositis que per se exīstūt. Sz bō nō sunt pfectiones dine. ¶ Ad 2m dom q attributa in abstracto nō sunt aliud q̄ ipm cē. vt Aug. 6. de tri. c. 7. magnitudo est idē q sapia ꝛ bonitas. ꝛ ō ois ipsuz esse. ¶ Ad 3m dom q est equocatio in p se vita. nā p se vita: vt idē Dio. ibidē ait. dī dup^r. vel q̄ fōtalr res create vīuūt. ꝛ talis p se vita nō est de^o: sz ei^o cā. vel que est cā ois vite. ꝛ talis per se vita est de^o.

¶ Hic querīt an p̄ genuit divinā ēntiam vel ipsa filiū:an ēntia genuit ēntiaz vel ipa nec genuit nec genita est. Bistin. V.

Quadrup^r cā qt pfectiones ꝛbstracto nō ꝑdicāt de suo pfectibili. β°

Dei^o est sue pfectiōes in abstracto. Epi.

Quest hec querīt: vtrū ꝓcedendū sit q p̄ genuit divinā ēntiam: vel q divina ēntia genuit filiū: vel ēntia genuit ēntiā:an oino nō genuit nec genita est divina es-

sentia. Ad qō catholicis tractatoribus ꝓsentēres dicimus. Qz nec p̄ genuit divinā ēntiā: nec divina ēntia genuit filiū:nec divina ēntia genuit ēntiā. Hic aūt noie ēntie intelligimus divinā nāz:que cōis est trib^o ꝓsonis:ꝛ tota in singlis. Ideo nō est vōm q p̄ genuit divinā ēntiā:qz ḡ pater diceret genuisse divinā essentiā:divina ēntia relative diceret ad p̄ez:vel pro relivo poneret. Si aūt relative diceret: vel pro relivo poneret:nō indicaret essentiā. Ut enim ait Aug. in. 5. lib. de tri. Qō relative dicitur nō indicat substātiam.

¶ Secunda ratio.

Item cuz deus p̄ sit divina ēntia:si ei^o sit genitor:erit vtiq; genitor ei^o rei que ipe est:ꝛ ita eadē res seipam genuisset:qō Aug. negat: vt supra oñdimus.

¶ Tertia ratio ꝛ potior.

Itez si pater est genitor essentie divine:cū ipse ēntia divina sit:ꝛ de^o sit:eo ḡ q gnāt:ꝛ est:ꝛ de^o est. Ita ḡ nō illud qō gnāt est a p̄e de^o:sed p̄ eo q gnāt:ꝛ est:ꝛ deus est:ꝛ si ita est nō genito gignēs:sz gignēti genit^o cā est:vt ꝛ sit:ꝛ de^o sit. Sili rōne ꝓbat Aug. in lib. 7. de tri. Qz p̄ nō est sapiēs sapia quā genuit:qz si ea sapiēs est:ea est. ō. n. est sibi esse qō sape. Qz si ō est sibi esse qō sape:nō per illā sapiaz quā genuit p̄ sapiēs est. Quid. n. aliud dicimus cū dicimus hoc illi est eē qō sape:nisi eo est quo sapiēs est? Ergo que cā illi est vt sapiēs sit:etiā ipsa illi cā est vt sit. Si ḡ sapia quā genuit:illi cā est vt sapiēs sit:ꝛ cā illi est vt sit. Sz cām p̄i qua sit a p̄e genitā:nullo mō gsq̄ dixerit sapiaz. qd. n. est isanius? Ita ḡ si p̄ genuit essentiā qua est:essentia quā genuit cā est illi vt sit. Nō ḡ ipsaz qua est ēntiā genuit. Nā in simplicitate ingt Aug. qz nō est aliud sape q̄ esse:eadez est ibi sapia que ēntia. Ideoq; qō de sapia ō de ēntia dicimus. Sicut ḡ nō genuit sapiētiaz qua sapiēs est:ita nec ēntiā qua est. Ut enim sapia sapiens est:ꝛ potēcia potēs:ita ꝛ essentia ipse est. Eadēq; sapiētia est ꝛ potētia que essentia. Patet itaq; ex ꝓdictis:qz pater ēntiam divinā nō genuit.

¶ Hic adūsari videt Augustinus.

Huic autem videt Zalū:qō Aug. ait in li° de fi. ad Petrū. Deus cuz ꝟbū genuit:id qō ipse est genuit:nec de nihilo nec de aliq̄ tam facta cōditaq; mā:ḡ de seipso id qō est ipse. Itē de^o p̄

qui verissime se indicare aiis cognituris & voluit & potuit: ꝺ ad seipm indicadum genuit: qꝺ est ipe qui genuit. Ecce apte dicit bis verbis deꝰ pcm genuisse illud qꝺ ipe est. Illud aũt qꝺ ipse est: nó est nisi diua eẽntia. videl g diuinã eẽntiaz genuisse. Ad qꝺ ñdemus illa ꝟba sic itelligẽda eẽ dicẽtes. Pater de seipo genuit illud qꝺ ipse est. i. filium qui est illud qꝺ pater est. Nam qꝺ pater est: & filius hoc est: sed nó qui pater est: & filius hic est.

¶ Alias partes questionis exequit.

Ita etiam nó est oño q diua eẽntia genuit filiũ: q cũ filius sit diua eẽntia: iam eẽt filꝰ res a qua gñaf: & ita cadeꝫ res seipam gñaret. Ita etiã dicimus q eẽntia diuina nõ genuit eẽntiã. Cuꝫ. n. vna & summa quedã res sit diuina eẽntia: si diuina eẽntia eẽntiã genuit: eadẽ res seipam genuit: qꝺ oino esse nó pót: sed pater solus genuit filium: & a patre & filio ꝓcedit spũsanctꝰ.

¶ Que videãtur ꝓdictis esse ꝛraria.

Predictis aũt videf ꝟsũ esse qꝺ dicit Aug. in lib. vij. de tri. Hoc ingt est deo esse qꝺ sape: vñ pi & filius simul sunt vna sapia: q vna eẽntia: & singillatim sapiẽtia de sapiẽtia: sicut eẽntia de essentia. Ecce bis ꝟbis apte dicit Aug. sapiam de sapiẽtia: & eẽntiã de eẽntia: vbi videf signare q sapiẽtia sapiẽtiam: & eẽntia genuit eẽntiã. Idẽ in lib. de fide ad Petrũ ait. Sic christũ dei filiũ. i. vnã ex trinitate psonam deũ verus crede: vt diuinitatẽ eius de nã pis natus esse nó dubites. Hic videf dicere q nã filij sit nata de nã pis. Idem in lib. 15. de tri. ait. Dñi filius ꝓfiliuꝫ de ꝓfilio: & volũtas de volũtate: sic ſuba de ſuba: sapiẽtia de sapientia. Et hic videf dicere q ſuba sit genita de ſuba: & sapiẽtia de sapiẽtia. Sed hũa determinamus: sapiẽtia de sapiẽtia: & ſuba de ſuba est. i. filiꝰ qui est sapiẽtia: qui est ſuba: est de pie qui est eadeꝫ ſuba & sapiẽtia: & filius qui est diuinitas: natꝰ est de pie qui est nã diuina. Et vt expressius dicamus: dicimus filiũ sapiam esse de pie sapiẽtia: & dicimus filiũ ſubam eẽ genitũ de pie: & a patre ſuba. Qꝛ aũt ita itelligi debeat: Aug. ostẽdit in lib. vij. de tri. dicens. Pater ipse sapiẽtia est: & dñi filiꝰ sapiẽtia patris: quo modo dñi lumẽ pis. i. sicut lumẽ de lumine. & vterq; vnũ lumẽ sic itelligaf sapiẽtia de sapiẽtia. & vterq; vna sapientia & vna eẽntia. Iteꝫ ideo Christus dñi ꝟtus & sapiẽtia dei: q de patre ꝟtute & sapiẽtia etiaꝫ ipse ꝟtus & sapiẽtia est: sicut ipse lumẽ de pie lumine est: & ipse fons vite est apud deũ piem fontem vite. Filius g sapiẽtia de pie sapiẽtia est: sicut filius lumen de pie lumine: & deus filiꝰ de deo pie: vt & singulis sit lumẽ: & singulis deꝰ: & singulis sapiẽtia: & singulis vnũ lumen: vnus deus: vna sapientia. Ecce manifeste bis ꝟbis aperit Aug. ex quo sensu ac cipiẽda sint ꝓdicta ꝟba & bis filia. i. cum dñ: ſuba de ſuba: vel ſuba genuit ſubam.

¶ Qꝺ videf ꝓdicte exponi ꝛrarium.

Huic vo etiaꝫ in ꝛrariũ videtur qꝺ Hylariꝰ ait in 4. lib. de trinitate. Nihil ingt nisi natũ habet filius: & geniti bonoꝛis admiratio in bonoꝛe generãtis est. Cum g filius essentiã habeat: tota eiꝫ in eo est diuina essentia: videl q ipsa diuina essentia nata sit. Item in quto lib. ait. Natiuitas dei nó pót eã ex qua ꝓuecta est nõ tenere nãm: nec enim aliud cꝫ deus subsistit qꝺ nõ aliũde cꝫ de deo subsistit. Ecce hic dicit natiuitatẽ dei ꝓuectã ex nã: & ita videtur ex bis ꝟbis atq; ꝓdictis nã dei & genita & genuisse. Qꝺ aptius dicit in lib. 9. de trinitate. Nos ingt vnigenitũ deum in forma dei manẽtem: & in nã dei mãsisse pfitemur: nec vnitatem forme serulis in nãm diuine vnitatis refundimus: nec rursum corpali insinuatione piem in filio ꝓdicamus: sed ex eo eiusdẽ generis genitaꝫ nãm nãliter in se gignẽtem babuisse nãm: que in forma nature se gignẽtis manẽs: formã nature & infirmitatis corpalis accepit. Nõ eniꝫ defecerat dei natura ne eẽt: sed in se humilitatem terrene natiuitatis manens sibi dei nã suscepat: generis sui prãtem in habitu assumpte humanitat exercẽs. Ecce hic apte dicit & nãm genuisse: & naturã genitaꝫ: & naturã assumpsisse naturã: qꝺ a plerisq; negaf. Item in eodẽ. Nunqd vnigenito deo ꝓtumelia est piem sibi inascibilez deũ esse: cum ex inascibili deo natiuitas vnigenita in naturam vnigenitam subsistat. Ecce & hic dicit vnigenitam naturam.

¶ Quomodo sint intelligenda premissa verba Hylarij.

Sed q: hec verba sane vult itelligi: ipse idem dicit in. 4. lib. Intelligẽtia dictoꝛuꝫ ex causis est assumẽda dicendi: qa nõ sermoni res: sed rei est sermo subiect. Hec g verba ita intelligi pñt. Nihil

habet

habet filꝰ nisi natū. i. nihil habet ſm ꝙ deus est: nisi quod nascēdo accepit: ⁊ ipe nascēdo pīs in se subsistētem nām habuit. Ñ idem Hylar. addit in. 5. lib. eādē nām habet genitꝰ quā ille qui genuit: ita ñ vt natꝰ nō fit ille qui genuit. Haz qūo erit pater ipse cum genitus sit. Sed in his ipse subsistit ille qui genitus est: in ḡbus totus est ipe qui genuit: qz nō est aliūde qui genitꝰ est: ⁊ ideo nō referē ad aliō qō in vno subsistit ex vno. Ac si in ḡnatione filij ⁊ naturā suā (vt ita dicā) sequit indemutabilis deus indemutabilē deuz gignēs: nec naturā suā deserit ex indemutabili deo indemutabilis dei pfecta natiuitas. Subsistēteꝫ ergo in eo dei naturā itelligamus: cuz in deo deus isit. Nec p̄ter eum qui deus est quisq̄ deus alius sit: qz ipse deus: ⁊ in eo deus. Hanc ḡ dei pīs veritas in deo filio esse docet: cuz in eo deus itelligī esse qui deus est. Est enim vnus in vno: ⁊ vnus ab vno.

¶ Oz legī pater de sua substātia genuisse filium substātie patris.

Dicitur quoqz ⁊ freq̄nter in scīptura sacra legitur: pater de sua substātia genuisse filiū. Ñ Aug. in lib. de fide ad Petrū ait. Pater deꝰ de nullo genitꝰ deo: semel de sua nā sine initio genuit filiū deum sibi equalē: ⁊ eadē qua ipse nāliter eternus est diuinitate coeternuz. Ecce hic dicit Aug. filiū genituz de nā pīs. Est aūt vna natura pīs ⁊ filij ⁊ spūssancti. Si ḡ de natura pīs genitꝰ est filius: genitus est de natura filij ⁊ spūssancti: imo de natura triū psonaz. Idem quoqz Aug. in lib. xv. de tri. di. Christū esse filiuz subē pīs: ⁊ de suba patris genitū tractās illud ꝟbuz Aplī loquētis de deo pīe sic. Qui eruit nos de pōtāte tenebraruz: ⁊ trāstulit in regnū filij charitatis sue. Qō dictū est inqt: filij charitatis sue: nihil aliud intelligatur q̄ filij sui dilecti: q̄ filij subē sue. Charitas quippe pīs que in natura eius est ineffabilī simplici: nihil est aliud q̄ ipsa natura atq̄ suba: vt sepe diximus: ⁊ sepe iterare nō piget. Ac per hoc filiꝰ charitatis eius nullus alius est: q̄ qui de suba eiꝰ est genitꝰ. Ecce hic apte dicit Aug. filiū esse genitū de suba patris: ⁊ filiū subē patris. Idez quoqz Aug. in lib. 2. cōtra hereticuz Maximinū: subaz dei genuisse filiū: ⁊ filiū genitū de suba patris asserit dicēs. Carnalibꝰ cogitatiōibꝰ plenī subam dei de seipsa giguere filiū nō putatis: nisi hoc patiat qō suba carnis patitur qñ gignit. Errātis nō sciētes scīpturas neq̄ virtutē dei. Nullo. n. modo verū dei filiū cogitatis: si cum natū esse de substātia patris negatis. Nō. n. iam erat bois filius: ⁊ deo donāte factus est dei filius ex deo natus: gr̄a nō natura. An forte ⁊ si nō bois filius erat: tñ iam aliqua erat qualiscūq̄z creatura: ⁊ in dei filium deo mutāte cōuersa est: Sed nihil boz est. ergo aut de nihilo aut de aliq̄ suba natus est. Sed ne crederemus vos putare de nihilo esse dei filiū: affirmastis nō vos dicere de nihilo esse dei filiū. De aliqua ergo suba est. Et si nō de suba patris: de qua fit dicite: sed nō inuenietis. Jam ḡ vnigenitū dei filiū iesum Christū de patris esse substātia nō vos nobiscū pigeat ꝓfiteri. Idez in eodez. Utiq̄z legimus vt simus in vero filio eius iesu Christo. Dicite quoqz nobis: vtrū iste verus dei filius ab eis: qui gr̄a filij sunt: quadā ꝓprietate discretus: de nulla suba sit: an de aliqua: Nō dico inqs de nulla: nec dicam de nihilo. ergo de aliqua suba est. Quero de qua: Si nō de pīs suba est: aliā quere. Si aliam nō inuenis: patris agnosce subam: ⁊ filiū cum patre homousion ꝓfitere. Idez in eodē. Cōfiteor deū pīem oino incorrnptibiliter genuisse: sed qō est ipse genuisse. Itez dico qō sepe dicēdū est: aut de aliqua substātia est natꝰ dei filius: aut de nulla. Si de nulla: ḡ de nihilo: qō vos iam nō dicitis. Si ꝟo de aliqua: nec tñ de patris suba: nō est verus filius. Si ꝟo de patris suba: vnius eiusdēq̄ substātie sunt pater ⁊ filius. Vos aūt nec filiū de substātia patris genitū vultis: ⁊ tñ euz nec ex nihilo: nec ex aliqua mā: sed ex pīe esse ꝓceditis. nec videtis q̄ necesse sit vt qui non ex nihilo: nec ex aliqua alia re ſz ex deo: nisi ex dei substātia esse nō possit: ⁊ hoc eē qō deus est: de quo est. i. deus de deo natus est: qz nō alius prius fuit: sed nā coeterna de deo est.

¶ Colligēs summam predictoꝝ aperit ex quo sensu accipienda sint.

His verbis premissis innui videt q̄ diuina suba filiū genuerit: ⁊ q̄ filius sit genitꝰ de substātia pīs: ⁊ q̄ de deo est nā coeterna: ⁊ q̄ pater id qō ipse est genuit. Id aūt qō ipse est: diuina essentia est. ⁊ ita putari pōt diuinā essentiā genuisse. Vehemēter mouēt nos hec ꝟba: quequomodo intelligēda sint: mallem magis ab

I alijs audire q̄z tradere. Ut tamē sine p̄iudicio atq; temeritate loquar: ex hoc sensu dicta possunt accipi. Natura coeterna de deo est. i. filius coeternus patri de patre est: ita q̄ est eadē cum eo nā vel eiusdē nature. Quez sensum cōfirmat Aug. ibidez subijciēs: z qō dixerat quasi explanās. Dicto enim natura coeterna est de deo: addidit. Nō est aliud filius q̄z illud de quo est. i. vnius eiusdē substā tie est. Deinde aptius talem itellectū ex p̄dictis verbis fore babēdū aperit in eodē lib. cō tra Maximinū di. Trinitas hec vnius eiusdēq; substātie est: quia nō de aliqua materia vel de nibilo est filius: sed de quo est genit⁹.

K Itēq; spūssanct⁹ nō de aliqua materia vel de nibilo est: sz inde est vnde ꝓcedit. Dis vtiq; verbis apte ostēdit ea rōne dici filiuz esse de substātia patris qui est de patre genit⁹: ita q̄ est eiusdē substātie cum eo: z spūmsanctuz esse de substātia patris z filij: quia ab vtroq; ꝓcedit: ita q̄ est eiusdem substātie.

¶ Oz nec filius nec spūssanctus est de nibilo: sed de aliquo: nō tñ de materia.

Ostenditur quoq; ex illis verbis filiū z spiritūsanctū non esse de nibilo sed de aliquo: nec tamē de aliq̄ L materia. Uñ etiaz Hylarius in. xj. lib. de trinitate ait. Unigenit⁹ deus cuz natus sit: p̄iem testat auctorez: cum ex manēte natus est: nō est natus ex nibilo: z cuz ante tēpus nat⁹ est: oēm sensuz ꝓuenit nascēdo. Dic apte dicit q̄ filius nō est nat⁹ ex nibilo. Similiter z spūssanctus nō est dicēdus esse vel ꝓcedere ex nibilo: qz filius de substātia p̄tis natus est. i. a patre est: cum quo eiusdē substātie est z eadem substātia. Ex quo sensu accipiēdū etiā est illud. Pater genuit id qō est ipse. i. filium qui est hoc quod pater. Et hoc ita debere itelligi Aug. aperit ꝓcēs in primo lib. cōtra Maximinū. M Hoc genuit pater qō est: aliqn nō est verus filius: si qō est pater nō est filius. Itez substātia dei genuit filiū. i. pater substātia genuit filiū qui est eadē substātia z eiusdē substantie. Qō sic esse intelligēdū Aug. ostēdit dicēs ad Maximinū. Sicut dicis: spūs spiritum genuit: ita dic spūs eiusdez nature vel substātie spūm genuit. Itez sicut dicis: deus deum genuit: ita dic. deus eiusdē nature vel substātie deum genuit. Hoc si crediderīs z dixeris: nibil de hac re vlterius accusaberis. Dis enim verbis aperit qūo p̄dicta debeant intelligi. Silr filius nat⁹ est de suba p̄tis: vel N pater genuit filiū de sua nā siue essentia. i. de sua nā z essentia genuit filiū eiusdē essentie ac nature: z qui est eadē essentia ac nā. Silr expone illud. Filius subē p̄tis z fili⁹ p̄tis substātie. i. qui est suba cum quo z filius eadem suba est: qz ꝓsubstātialis est p̄tī filius. Et dic sensus adiuuat ex bis verbis Aug. qui in lib. V de trinita. ait. Tres psonas eiusdē essentie vel tres psonas vnā essentiā dicimus. Tres aūt personas ex eadem essentia nō dicimus. quasi aliud ibi sit qō essentia est: aliud qō p̄sona. Dis verbis ostēdit nō esse dicendus p̄sonā esse ex essentia: nisi ex sensu p̄dicto. Qui O sensus ꝓfirmat etiaz ex eo qō in lib. xv. de trinitez ait. Sicut nīa sciētia sciētie dei: sic z nostrū verbū qō nascit de nīa sciētia: dissimile est illi verbo dei qō natū est de p̄tis essentia. Tale est aūt ac si dicerem de p̄tis sciētia: de p̄tis sapiētia: vel qō est exp̄ssius: de patre essentia: de patre scientia: de p̄tie sapiētia. Ex b̄ ita q̄z itellectu verbū dei p̄tis vnigenit⁹ filius per oia p̄tī filius z equalis recte dicit deus de deo: lumē de lumine: sapiētia de sapiētia: essentia de eēntia: qz hoc est oino qō pater: nō tamen pater: quia iste filius: iste pater.

¶ Quare verbum patris dicatur filius nature. P

Inde est q̄ solus vnigenitus dei dicitur natura filius: quia eiusdē nature est: z eadem natura est cum p̄tie. Unde Hylarius in libro de trini. de Christo loquens. Natura filius est: qz eādem naturam quam ille qui genuit: habet.

Post hoc querit⁹ ꝛc.] Postq̄ monit Magister qōnes de generatione diuina: quātū ad idētitatez z alietatem. Dic mouet. q. quārū ad id qō est ibi gignens z genitū. Et duo facit. Primo mouet qōnes fm q̄ essentia diuina posset dici gignēs vel genita. Scōo: vtrum essentia diuina sit illud de quo est gīatio. zª ibi] Dicit quoq;] ¶ Circa pm duo facit: ga primo ꝓmittit qōnes tres: z determinat eas in altera gtez. Quaz pª est: vtrū essentia diuina sit genita. Scōa: vtrū sit gignēs. Tertia: verus sit simul gignēs z genita. Scōo de istis qōnibus exequitur. ibi] Dic aūt nō.] ¶ Circa qō duo facit: ga Primo exequit de vna qōne. Secūdo de alijs duabus. ibi] Ita etiā.] ¶ Circa pmuz duo facit: ga Primo determinat veritatez. Scōo ponit istātiam. zª ibi] Dnic aūt.] ¶ Circa pm duo facit: ga primo ostēdit diuinā essentiā nō esse genitaz a pie. z adducit tres rōnes ad hoc. Scōo adducit silr ꝓpter rōnez tertiā. ibi] Silr rōne.] ¶ Circa pm tria facit: fm q̄ tres rōnes adducit. zª ibi] Itē cum deus.] 3ª ibi] Itē si pater.] Prima ratio talis est. Si diuina eēntia gignēs a pie referret ad patrez: z

A nēr esset qđ relatiuū:qđ est inc̄ueniēs cum sit qđ absolutū. Sc̄da talis:diuina eēntia est pater.si pater gīnaret eā:idē seipm gigneret. Tertia talis:pater habet esse per diuinaz essentiā.si diuina essentia gigneret ab ipso: tūc pater bīet esse per filiū suum:qđ est inc̄ueniens:qz pater nō filio:sed filius patre est.

¶ Tūc sequī illa pars.[Silī.]in qua istā tertiā rōnem per silē manifestat:qa pater nō est sapiēs sapiētia genitaz:qz tūc saper filio ⁊ esset filio:cum sape ibi sit esse: ita si genuisset essentiā suā cum sit per essentiā suā esset filio vel per filiū.Et tria facit in pte ista:qa ꝓmo addu cit silē.Sc̄do adaptat.ibi[Ita ergo.]Tertio qđ suppo fuerat manifestat.ibi[Nam in illa.]

¶ Tūc sequī illa pars.[Duic aūt.]in qua adducit istātiā babin.Et duo facit:qa ꝓmo adducit instātias per plures aūctes Augu.que dicūt p̄em genuisse id qđ est ipse:qđ supius est negatum.Sc̄o soluit.d.pater genuit B quod est ipse:id est genuit filium qui filius est idem qđ ipse.Sc̄ūda pars.ibi[Ad quod.]

¶ Tūc sequī illa pars.[Ita etiam.]In qua soluit alias duas qōnes.Et duo facit: qa ꝓmo facit qđ dictū est. Sc̄do obuiat determinatiōib⁹ suis.z⁹ ibi[Predictis.]

¶ Circa p̄m duo facit:quia ꝓmo ostēdit q eēntia nō gignit filiū:qz tūc idez seipm gīnaret.Sc̄do q nō gignitur ⁊ gignit:qz tūc sequeret idem qđ prius.Qz aūt nō sit genita solū ostēsum est supza.z⁹ ibi[Ita etiā dicimus.]

¶ Tūc sequī illa pars.[Predictis.]In qua obuiat. Et duo facit:qa ꝓmo obuiat per Aug. Sc̄do per Hylarium.z⁹ ibi[Duic ño.] ¶ Circa p̄m duo facit:qa ꝓmo adducit multas aūctes Aug.que sonāt q essentia sit de eēntia:sine q essentia gīcur ab essentia.Sc̄do exponit bō aūctes.dicēs q huiō eēntialia in talibus locutionib⁹ pro psonalib⁹ accipiūtur: vnde eēntia de eēntia:idez est dicere q filiꝰ qui est eēntia est de pte qui est eēntia.⁊ B ꝓfirmat per aūctes Aug.z⁹ ibi[Sed si hoc ita.]

¶ Tunc sequī illa pars.[Duic ño.]In qua obuiat per Hylarium.Et duo facit:quia ꝓmo obuiat adducēdo multas aūctes Hylary quas in fine lectionis exponemus.Sc̄ūdo dat intelligēiā aūctum.z⁹ ibi[Sed qa.] C quā intelligēriam per cūdem Hylarium ꝓfirmat.

¶ Tūc sequī illa pars.[Dicitur.]in qua ostēdit de quo sit gīnatio filꝰ.Et duo facit:qa ꝓmo ostendit q est de suba patris.Sc̄do q nō est de nibilo.z⁹ ibi[Ostēditur quoq;.] ¶ Circa p̄m duo facit:qa ꝓmo adducit multas aūctes que dicunt filiū esse de pīis substātia. Sc̄do dictoꝝ dat intelligēiā recolligēs in breui p̄dicta.z⁹ ibi[His verbis.]Et tria facit:qa ꝓmo ex p̄dictis ostendit filiū genitum de substātia pīis:⁊ innuit dubitatiōez:qa per verba dictaꝝ aūctuz videt bīi q essentia sit ge- D nita. Sc̄do ostēdit illa verba referēda esse ad ꝓsubstātialitatē pātis ⁊ filꝰ. Tertio ꝓcludit q sicut filius nō est de aliqua mā:nec ex nibilo:sed eiusdē nature cum pāte sic ⁊ spūs.s.z⁹ ibi[Uehementer.]3⁹ ibi[Idcq;.]

¶ Tūc sequī illa pars.[Ostēdit.]In qua ostēdit filiuz nō esse ex nibilo.Et duo facit. ꝓmo ostēdit hoc per auctoritatē p̄missam.Et ꝓfirmat per Hylariū.Sc̄do quedam p̄babita exponit.z⁹ ibi[Ex quo sensu.]Et tria facit:qa ꝓmo ostēdit quō intelligēdū sit pater genuit id qđ est ipse:qa hoc dictū est rōne cō substātialitat:qa est filius pīis qui est suba eadē cum suba filꝰ. Tertio manifestat istā ꝓsubalitatez:⁊ ꝓcludit quā babitudinē babeat eēntia ad psonas.z⁹ ibi[Silter expone.]3⁹ ibi[Et hic sensus.] ¶ Circa qđ duo facit:qa ꝓmo ostēdit essentiā diuinā nō bīe rōnem mālis p̄cipiꝰ respectu psonarū:qa nō dicunt tres psone esse ex vna eēntia:sed pcimus eas esse vnā essentiā: vel eiusdē eēntie:ppter qđ expllius habet filiū esse ꝓsubalē pīi. Sc̄do rōne huius cō substalitatis quā habet filiꝰ ad pātem:dicit bō filiū esse vnigenitū nā:qa alij sunt filij p adoptionē.z⁹ ibi[Inde est.]Et in hoc terminat̄ sūa lectionis ⁊ distōnis. B

¶ Hista distōne duo inuestigat Magister circa gnōnez.Primo:vtrū attribuat̄ gīnatio terminis essentialib⁹.Sc̄ūdo qđ est illud de quo est gīnatio filꝰ. Et ideo duo quaremus. ꝓmo de cōparatione gīnationis ad eēntialia.Sc̄do de cōparatiōe eius ad illud de quo est gīnatio. ¶ Circa p̄m querimus duo.Pri ꝓmo de cōparatione gīnationis ad essentialia in cōcreto. Sc̄do de cōparatiōe ipius ad eēntialia in abstracto. Pria qō pn.

¶ Utrū gīnare magis ꝓpie ꝓueniat deo qui est terminus eēntialis in ꝓcreto q̄ pīi qui est qđ relinc dcm. Qō. I.

¶ Circa p̄m querit:vtruz gīnare magis ꝓpie ꝓueniat deo qui est termin⁹ eēntialis in cōcreto q̄ pīi qui est qđ relatiue dictū. Et videt q ista sit magis ꝓpria: deus gīnat q̄ pater gīnat.dicimus.n.q edificatoz edificat:est magis ꝓpria q̄ musicus edificat:eo q in edificatore dat aligd itelligi cōforme edificio:qđ nō datur itelligi in musico. Ita etiā ista est ꝓpa/caliduz calefacit:qa in calido designat aligd in quo calefactuz assilat̄ calefactēti.semp igit̄ ꝓpōnes denotātes actionē vel passionem dicunt̄ ꝓpr:eo q agēs notat̄ taliter q in eo dat̄ itelligi id in quo actū assimilat̄ agēti.cuz igit̄ filius nō assimilet̄ gignēti in p̄nitate:sed in deitate magis est ꝓpa ista:deus gīnat:q̄ ista/pater gīnat. ¶ P. Relatio nō videt̄ esse p̄n⁹ act⁹.g relatiuuz nō erit illud.cui tribuet̄ actio:qa si calor nō esset p̄n⁹ calefaciēdi:calido nō attribueret calefacere.cuz g̃ p̄nitas nō sit p̄n⁹ gīnationis:sed deitas sine nā diuina:qz vtuc nāc:fit gīnatio C iuxta illud Dath.gīnatio est opus nāe:nō attribuet gīnare pīi sed deo.g magis ꝓpe dr deus gīnat q̄ pater. G

Jn cōtrariuz est Magister.4.di.qui ait istaz esse verā ⁊ ꝓcedēdā:deus deum genuit:qa de⁹ pater deū filiū genuit. Sz ppter qđ vnūqđq; tale illud magis.si ista ergo ꝓcedit deus deuz genuit:quia pater filiuz genuit:magis est ista ppria/pater filium genuit:q̄ deus deum.

Ulterius queritꝰ:dato q ista nō sit adeo ꝓpa/de⁹ deū genuit queritꝰ:vtrū sit ꝓcedēda.Et videt q nō:qa Magister in hodierna distōne:dicit patrez nō genuisse eēntiā: qa tūc essentia diceret̄ relatiue. cū igit̄ deus nō dicat̄ relatiue ꝓcedi nō dz q̄ deus deū genuit. ¶ P. Arguit idez q si pī gīnaret eēntiā:idē gīnaret seipm:qa pater est eēntia.cuz igit̄ nō sit dare plures deos:sed gīnans ⁊ genitū sint vnus deus:nō dz ꝓcedi q deus genuit deū:qz idez seipm gīnaret. ¶ P. Arguit idē Magister:q deus pater est diuina eēntia:ideo eam nō genuit:qz esset genita.cum igit̄ deus sit seipsoqz deitas que est/est ipse deus:vt dabimuz est.nō dz ꝓcedi q deus deum genuerit:quia gignēs esset genito. H

Utrū sit ꝓcedēda:deū gīnē.

Jn cōtrariuz est qđ Magister dicit in littera 4.dis.q deus deum genuit.

Rñdeo dōm q si volumus videre:vtrū gīnare cōpetat deo ppe:vel qūo oportet nos videre qūo in istis iferioribus gīnatio habet eē.opz.n.per ea que facta sunt cōspicē dei inuisibilia.Propter qđ notādum qđ gīnare actuz importat:vel aligd per modū actus.In actione duo est ꝓsiderare ad ꝓpositū:agēs cui attribuit̄ actio:⁊ illud qđ est ratio actionis.qūo autē hec accipiūtur.Notādum q fozᵉque est p̄n⁹ actus duplr ꝓsiderari

I Dupplex ps fo. s. fs se vel rone qdditas sm esse.

potest. Uno modo fm se siue fm rones qdditatis: et sic est eadem in oibus habentibus eam: et ideo videmus q̃ oium bntiuz vna forma est vna diffinitio: fm q̃ comunicat in forma illa. Scdo modo pot cosiderari forma fm esse qd habet. et tuc cum nulla forma sit suu esse: loquendo de formis creatis: de ḡbus nuc sermone suscepimus: in nullis bntibus aliqua formaz reptr vna forma fm esse. Nam cuz esse sit forme ꝓprie sit suppositi: no est intelligibile q̃ sint aliqua supposita plura cotenta in vna forma: quin habeat plura esse: et ideo si fm esse forma ꝯsideret: semp pluificat in plb⁹. et fm istas duas acceptiones forme: sumit id qd est ratio agendi: et id cui attribuit actio: qa si ꝯsideramus formaz fm se: sic est ratio agendi: qa ratio agendi sumit in eo q̃ actu assimilat agenti. actum aut agenti assimilat in eo q̃ sibi vnitur: qa ipa assimilando quedaz vnitas est: vt pot haberi ex Proclo: et ex Sbo 5° metaph̃. No vnitur aut actuz agenti siue producti producenti fm formaz ꝯsiderata quantum ad esse: qa isto modo semp est ibi distinctio: vt dictu est. Sed vnitur ei per formaz in se acceptaz: siue fm rones qdditatis eius: qa sic est vna in oibus bntibus ea per se loquendo: et ideo ipsa forma est ratio agendi: et sicut ratio agendi sumit ex forma: ita attributio actionis sumit ex ea: et ideo dicimus q̃ sicut res se habet ad ea ita se habet ad agere: et qz esse per se cõpetit supposito. nature aut cõpetit esse: ex eo qd est in supposito: actio attribuit supposito: ratio nr agendi est forma. Et fm istu modu loquit Sbs in ꝓmo de aia. vbi dicit q̃ aia nõ intelligit: sed homo per aiam: illo modo loquit Aug. 15. de tri. c. xx°. q̃ memoria nõ meminit: nec intelligentia intelligit: sed hõ per memoriam et intelligentiam meminit et intelligit.

Text. 20. K

Text. 66. L

¶ Uiso q̃ rone esse est attributio actus: rone forme sumit ratio agendi. Sciendu q̃ ista nõ sunt eque per se. Nã q̃ ratio agendi ex forma sumat est per se directe: qa illo principal' est ratio agendi: qd principal' ab agente intenditur gõlubet ages per se et directe intendit assimilare sibi passum. assil' ratio aut est quedã vnitas: ista vnitas est in forma nõ in esse: ideo ex fore sumit ratio agendi. Ista etiaz vnitas in forma nõ est in forma fm esse: sed magis fm rõnem qdditatis: ideo ex fore qdditate sumit ratio agendi: sed qd ex ea sumat attributio actus. h nõ est directe nisi ex esse sequat distinctio: loquendo de actib⁹ qui regrit realem distõnez: qz in talib⁹ illud cui attribuit actio est distinctu ab eo cui attribuit pati. Cuz igit ḡnare dicat actionem: ratio actionis sumet ex forma: siue ex natura rei ipsa nr actio siue ḡnare sumet ex distõne. Et ista est sntia Dam̃. qui cum p̃ lib. c. 8. dixisset: ḡnatio est opus nature: in quo ostendit rones ḡnationis ex nã ea sumpta. postea 3° lib. ca. 34. dixit nasci nõ est nature sed hypostaseos. si. n. nature esset nõ vtiq; caderet nã esset gignentis et genitiz in quo apparet q̃ ḡnatio attribuitur hypostasi: nõ nãe: qz hypostasis gignẽs habet esse distinctu ab hypostasi genita: nõ nã gignentis a natura genita.

M

¶ Uiso q̃ ratio ḡnandi est illud in quo gignẽs assimilatur genito: cui nõ ḡnat: nisi qd habet esse distinctuz a genito. Si hoc ad diuina (remota imperfectione) trãsferre volumus: dicemus q̃ lz ratio ḡnandi possit ibi esse aliqd absolutu: vt pura nã: qz veritate nature sit ḡnatio: ḡnare tñ nõ di in diuinis ꝓpe et directe nisi aliqd relatiuu: qa distinctio ibi nõ est nisi per relata: et attributio actus ex distinctione habet esse: et ideo: pater generat: est magis ꝓpria q̃ deus generat: quia relatio directe importatur nomine patris: nõ tamen nomine dei.

Formek sic rñ. Illu pot' attribui act' qd ex primit distõnẽ gignẽtis et genitiꝫ et ẽ pi vt sic et nõ de', ergo illi et nõ huic dz ꝓprie attribui act'.

Ad d primum dom̃ q̃ ratio illa arguit quantu ad id quod est ratio agendi: nõ quantum ad id cui attribuit actus. et questio est de eo cui act' attribuit: qz ḡnare non di qd est ratio agendi: sed id cui actus attribuit: sicut nõ di calor calefacere: sz ignis.

N

¶ Ad 2m dom̃: q̃ lz relatio nõ sit ratio ḡnandi: relatiuu tamen est illud cui ḡnare attribuitur.

Ad illud aut qd vlteri⁹ queri: vtrũ sit vera: deus ḡnat. Dom̃ q̃ nisi deus supponeret pro alia relato nõ eet vera de⁹ ḡnat. Sz qz trabit ad suppone du pro pso: cuz ꝓcreta fm suu mo⁹ signdi possint trahi ad supponẽdu pro psonis: vera est, deus ḡnat: indistinctu iplicat suppo⁹ pis: vel supponit pro eo. Et ex B apparet magis solo p⁹. q. q̃ magis est ꝓpa pi ḡnat q̃ de⁹ cu bec, de⁹ ḡnatnõ sit vera nisi indistinctu de⁹ stat pro suppo⁹ pis.

Ad primu dom̃ q̃ lz de⁹ de suu signatione nõ dicat qd relatiue: pot tñ supponẽ pro relato q̃ de suo modo signdi nõ bz essentia. ¶ Ad 2m dom̃ q̃ essentia de suo mõ signdi nõ trabit ad supponẽdu pro alia suppo⁹ distincto: vt trabit de⁹ rone ꝓcretionis qua iportat. ¶ Ad 3m dom̃ q̃ nõ segt q̃ pi sit filius: si de⁹ ocu genuit: qz lz sit eade deitas pis et filii: nõ est eadem ꝑsona: et deus lz ocitate significet: supponit tñ pro psona ratione adiuncti: cum di, deus deu genuit. Questio. II.

O

Ostea querit de cõpatione gnonis ad centialia in abstracto. Et circa h quarunt duo. Primo: vtrũ centia ḡnet. Scdo: vtrũ sit ḡnatois termin⁹. ¶ Circa p̃m queruntr tria. Primo: vtrũ centia ḡnet. 2° dato q̃ nõ: que sit cã falsi⁹ dui⁹. 3° rone manifesta⁹ dictoꝝ: queritr vtrũ in bis in gb⁹ nã pdicat in abstractione possit aliqs actus cõpetere supposito qui nõ cõpetat nature.

¶ Utrum ista, essentia ḡnat, sit vera. Art⁹. I.

P

Ad primũ sic ꝓcedit. Uidet q̃ ista sit vera, centia ḡnat: quia fm Aug. 15. de tri. c. 7. filius di sapia de sapia. Et codẽ li⁹. c. 15. vult q̃ filius dicat: visto de visione: scia de sciaxentia de centia. Sz B nõ eet nisi scia ḡnaret sciaz: et centia centiã. ḡ rc. ¶ P. Si alicui nature nõ cõpetit agere. hoc est: qz illa nã nõ est suu esse: et qz cui nõ cõpetit per se esse: nõ cõpetit per se agere. cuz igit nã divina sit suu esse: ei per se et directe cõpetet agere: sed ḡnare dicit actionẽ quãdã. ergo rc. ¶ P. Quicqd est pater, est res ḡnans: essentia est pater. ḡ centia est res ḡnans: sed qd est res ḡnans ḡnat. ḡ rc.

In cõtrariũ est: qz ḡnans et genitũ: qz ꝓueniunt in fore sunt vnuz in noie. ḡ si centia ḡnat, ḡnabit centiã. ḡ vel seipam vel aliã. Seipsam nõ: qz vt scribit p̃ de tri. c. 1. Nulla. n. res est que seipam gignat vt sit. Aliaz nõ: qz in deo nõ est pluralitas centiaꝝ.

Rñdeo dom̃ q̃ ad B sic rñdet: q̃ in creaturis ipsa nã exis in supposito nõ est oino idem ipsi supposito: et differt ab ea qd bz in ipo: et ideo ista est ratio agẽdi q̃ nõ agit. In divinis aut etiã agere cõpetit ipi nãe: vt possimus vere dicere centia creat centia ꝑseruat. solum aut in bis in gbus centia a supposito distinguit: nõ est vera attributio ad essentiã: et qz essentia et suppo⁹ distinguunt penes absolutũ et respectiuũ: ea que cõpetũt supposito rõne re⁹: essentie nõ pnt attribui: et ideo ḡnare, spirare nõ vere dr de essentia. Sed istud nõ videt sufficiẽter dictũ. Nã qñ aliqd pdicat de aliquo: et iaz ea que cõpetũt subo in eo qd a pdicato distinguit cõpetũt pdicato: lz nõ adeo ꝓpe. Nam cum dicimus edificatore est musicus: lz musicus ab edificatore distinguat in eo q̃ edificatoris est edificare. musicari ante cantare: ponimus tñ ꝓcedere q̃ musicus edificat. Ita ex pte ista ꝓcedet q̃ centia ḡnaret: lz nõ ingtũ centia: qd tñ nõ ꝓcedit.

Ista rephãs est Dam⁹ p⁹ suo. dub. 5. ḡ. 4. 4.

Q

¶ Et pp

A Oppo ppa

¶ Et ꝓpter hoc vidēdū que sit causa quare: que ꝓueniūt subito nō ꝓueniūt ꝑdicato. Et ideo aduertēdū ꝙ ea que cōueniūt subo: vel dīt gd rōnis: vel dīt gd rei. si dicūt gd rōnis ꝓut a ꝑdicato distinguīt ipm subz: nūcꝫ ꝑdicato ꝓueniūt. Et appello gd rōnis: ea q̄ signiant bitudines termioꝝ: vel scōas intētiones vl reduplicationē: qz oīa ista videnť remote fundari sup res. Quātuz ad ꝑm moduz cū dico bō est music⁹: nō valet bō est substātiuū. ꝯ music⁹ est substātiuū. Nā ille ē gdā modus se bīdi in q̄ distinguīť bō a music⁹: nec valet cū dico bō est pi: bō est gd absolutū. ꝯ pi est gd absolutū. Nā absolutū t respectiuū sunt q̄tū ad aliqd q̄dā bitudines termioꝝ. Quātū ad scōz moduz nō valet: bō est suba: bō est spes. ꝯ suba est spes. nā spes t gen⁹ scōas intētiōes notant. Quātū ad 3ᵐ nō valet: triāgulus cū reduplicatiōe sui bz tres: triāgulus est figura. ꝯ figura cū reduplicatiōe sui bz tres: t sic istis trib⁹ modis q̄ ꝓueniūt subo in istis iferioꝛib⁹ remouēť a ꝑdicato. Ita t in dīnis: vñ nō valet: pi est de⁹: pi est relatiuū. ꝯ t de⁹: t B q̄tū ad ꝑm moduz: nec valet: pi est ēntia: pi est incōicabile gd. ꝯ t essentia. Nā cōicabile t incōicabile scōas intētiōes iportāt: sic vle t indiuiduū. Et B q̄tū ad scōm. Quātuz ad 3ᵐ nō valet: pi est pi qz gīat: pi est de⁹. ꝯ de⁹ est de⁹ qz gīat. oēs autez isti modi ad res rōnis reduci possunt.

B

¶ Lā aūt quare res rōnis q̄ cōpetūt subo: vt est a ꝑdicato distinctū: ꝑdicato nō cōpetunt esse pōs: qz ea q̄ cōpetunt subo ꝓut a ꝑdicato distinguīť: si cōpetūt ꝑdicato B nō est nisi inquātuz ꝑdicatū subm iplicat. Sz q̄tūcūqz sit iplicato subto in ꝑdicato semp ꝑdicatū remanet distinctū a subo fm rōnē: t tō eoꝝ q̄ ex pte rōnis se tenēt nō est cōicatio subti ad ꝑdicatū. Si aūt ꝓsideramus ea noia q̄ dīt gd rei. si cōpetūt subo vrū cōpetāt ꝑdicato per se nunq̄ cōpetūt: cū sint talia in gb⁹ subm a ꝑdicato distinguīť. per accīs aūt cōpetere ꝓnt. Nā cū music⁹ ꝑdicať de edificatore. pōt esse vera ꝙ music⁹ edificet per accīs m̄ inquātuz in musico iplicať edificator. Sz si ista esset bona ꝑdicatio edificator est musica edificare nō cōpeteret music⁹: nec per se: nec per accīs. per se nō: qz musica in B distinguīť ab edificatore. per accīs nō: qz cū nā in abstractiōe ꝑdicať: nō iplicat suppositū. Ita est ēt in dīnis suo mō. nā cū dico pi est de⁹. bn̄ segť ꝙ de⁹ generet: qz pi gīat. Sed B nō est inquātuz de⁹: sz inquātuz iplicat illud suppm̄ qđ est pi. Uerū qz in deo est tanta simplicitas ꝙ nō solū ꝑdicať nā de supposito incōcreto: sz ēt in abstracto: t iō in bis in gb⁹ nō distinguīť nā a supposito est vera attributio essentie: dicēdo pi creat. ꝯ essentia creat. ea aūt in gb⁹ distinguīť: nō vere attribuūt essentie. Et iō nō valet: pi gīat. ꝯ ēntia. Nā per se vera nō est cū in B distinguať ab ēntia. p accīs vo nō verificať: qz cuz dico pi est essentia: illa ꝑdicatio nō est formalis: sz est p idēntatē: t ideo nō iplicat suppositū rōne cui⁹ que cōpetūt suppposito: per accīs attribuūtur ꝑdicato. vel nō adeo ꝓpe: qz forte ꝑdicatiōes p accīs dubitaret aliqs ad dīna trāsferre. dicēdo ꝙ non sunt ibi alique ꝑdicationes p se: aliq̄ per accīs. Sz aliq̄ sant ipropue: aliq̄ mīn⁹ ꝓpe: sed cū de re cōstat: nō est curāduz de vbis. ꝑz itaq̄ ꝙ ista nō soluz est ipropria: sed etiam falsa: essentia generat.

C

Ad primū dōz ꝙ sancti pp hēticos aliqñ loquebant magis expresse q̄ oporteret: t ideo cū iuenīunť bō ꝓpōnes: essentia de essentia: nā de nā: exponēde sunt: t sunt referēde ad suppositū: nō itelligēde de essentia in se: t iō cōiter dī ꝙ ipropetas scōz sunt exponēde: nō extēdende. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ illa ꝓpositio valet in actib⁹ ēntialib⁹: sz nō in notionalib⁹ qz nā dīna t essentia nō dant pri ꝙ sit pr̄: sz ꝙ sit de⁹ formaliter loquēdo. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ cū dī essentia est pr̄: si pi tenet ibi substātiue: vera est: si adiectiue nō. Silr dōm de ly res gīans. naz cum hoc qđ dico res: si refert psonā pris vera est: si essentiā falsa: t accipiēdo eam in sensu veroꝝ nihil cōcludit inconuenies.

D

¶ Que sit cā falsitatis huiꝰ ꝓpōnis: ēntia gīat. Ar. II. Sor. 7. quol. ar. 5. membro. 6.

E

Secundo querit: que sit cā falsitatis huiꝰ: ēntia gīat: vtrū dīa essentie ad psonā: vel indīa. Et vī ꝙ dīa: qz si nulla cet dīa inter essentiā t psonā nec rei nec rōnis: tūc sic ista cet vera, psona generatiua t ista: essentia gīat. est ꝯ dīa cā. ¶ ℙ. Eam in gb⁹ nō distinguīť a nā suppositū: prīt attribui suppposito t nāe: qz bn̄ valet pi gubernat. ꝯ essentia gubernat: sed nō valet pi gīat: ꝯ ēntia: qz in gubernatiōe nō distinguīť suppm̄ a nā. in gnōne distinguīť rōne relonis iplicite. ꝯ dīa est tota cā falsitatis. ¶ ℙ. Si nō valet: pi generat: ēntia est pi: ꝯ essentia gīat. boc est qz cōmittitur ibi fallacia accidēntis: accidit enim pri inquātuz gīat ꝙ sit essentia: sz est p se ꝙ sit suppositū. Sz in fallacia accidēntis fm ℙbm in lib. elenchoꝝ: variať medīū: q̄ variatio quādaz dīaz iportat. ꝯ dīa est cā.

F

In cōtrariuz est: qz in creaturis in gbus nā distinguīť a suppposito reperimus nāz in abstractiōe nō ꝑdicari: t qz iplicat suppositū ibi ꝑdicata: opz ea q̄ sunt ibi attributa supp⁰ nāe cōpetere: ꝓut ꝑdicať de ipso: si m̄ illa attributa sint gd rei. vñ bn̄ valet: for. gīat. ꝯ bō gīat. sed si humanitas posset ꝑdicari de for. nō valeret. for. gīat. ꝯ gīat humanitas. Uidemus ꝯ ꝙ in gb⁹ nā distinguīť a suppposito: que cōpetūt suppo⁰ cōpetūt ꝑdicato. In gb⁹ nō distinguīť nō. si igit gīare cōpetit pri: t nō cōpetit essentie: indistinctio pris ad essentiā erit cā t nō distinctio.

G Quare nō sequit: pater est essentia. ꝯ cōmunia gīm.

Rñdeo dōm ꝙ refert quererе: q̄re nō possum⁹ sic inferre: pi gīat: ēntia est pr̄. ꝯ ēntia gīat: t q̄rere que est cā: q̄re gīatio nō attribuīť ēntie. Naz ꝙ nō possit fieri illatio magis est cā indīa q̄ dīa. nam si cet ibi tanta dīa iter suppm̄ dinuz t nāz: sic est inter suppm̄ creatū t nāz creatā: nā ibi nō ꝑdicareť nisi vno mō. f. in cōcretiōe: t sp iplicareť suppm̄: t ita posset sp de ea iferri gīare: sic inferť de B noie de⁹: sed ꝓp nimiā idētitatē repit ibi alius modus predicandi: rōne cuius ea que cōpetūt suppo⁰ nō est nociuz cōpetere nāe: t iō ipedit illatio: qz q̄tū ad iplicationē nō sunt talia ꝑdicata: qualia subta ꝓmiserint: cū ꝑdicationes ille sint p idētitatez: t nō formales t iplicātes suppositū: t ita q̄tū ad illationē pōt cōcedi ꝙ indīa sit cā. Sed si nō est. q. de illatiōe sz de attributiōe: tūc distinguēduz est: qz essentie dupliciť pōt attribui gīatio. Uno mō per cōparationez ad psonā gignentē: vt ꝓut est idez pri cōpeteret sibi generatio: vt patri cōpetit. Alio mō posset cōparari ad psonā genitā: vt diceret essentia gīare: qz est illud a quo ꝓgredit filius. Quātuz ad ꝑm moduz dīa est cā: qz si nō differret essentia a pre: nec re: nec rōne: tunc nō est dare cām: quare gīare cōpeteret patri t nō essentie. Quātuz aūt ad scōm est cā indīa: qz nō est dīa inter essentiā t filium que requirit inter gignentez t genitum. vñ generare essentie nō potest attribui.

Quare essentie nō cōpetit generare.

H

Ad primū dōm ꝙ arguit ꝓut essentia cōpať ad psonā gignētez: t B mō ꝓcedendū est ꝙ dīa est cā. ¶ Ad 2ᵐ dōz ꝙ ēt ibi est cōpatio ad psonaz gignentē: q̄tū ad modū illū dīa est cō: vt patuit. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ si est ibi fallacia accītis hoc est inquā-

Ex hoc bēri pōt ꝙ E. vult ꝙ distinctio sit realis sit abq̄liter realis. i. nō soluz p cōparationē ad intellm: qz vt dicē ꝙ gīare dicat qđ rei t cōperat vni et tremo t nō alteri: qz competit inquātuz distinguīť a ꝑso nō rēne soluz sed alter.

De hoc etiam inferius. viii. ii. q. 3.

I tum essentia cõparata ad genitũ differt ſm rõnẽ a quo gignés differt realr:& ideo dña realis quaz nõ bz esse tia a genito:est cã ãre gñare nõ attribuit̃ cẽntie: & ideo argu[m] magis deberet arguere q̃ in dña esset cã q̃ dña: qõ cõcedenduz esset q̃tũ ad ſtũ moduz. ¶ Ad illõ in 3ciuz dõm q̃ arguit soluz q̃ indria nãe ad suppositũ est cã:ãre ea que cõpetũt supposito nõ inferunt de nã: & q̃ indifferẽtia ipediat illationẽ:tam cõcelſimus.

Actus absolutus intellr ois actꝰ q̃ nõ importat relationẽ realẽ p quaz fiat distinctio formalis subiti ad essentia.

¶ Utrum in bis in q̃bus natura p̃dicaf in abstracto de supposito possit aliquis actꝰ competere supposito qui nõ cõpetat nature. Articulus. III.

K

Ertio queritr:vtrũ in bis in q̃bꝰ nã in abstractiõe p̃dicaf de supposito possit aliqs actus absolutꝰ cõpetere supposito qui nõ cõpetat nãe:accipiẽdo nãm que vl dat supposito cẽ simplr:vel fac cõpositionẽ realẽ cũ tali nã:& sumẽdo actũ qui ſm talẽ nãm supposito cõuenit:Et vi q̃ sic.q̃ ſm Auicẽ.& ſm Cõmẽ.in 8° meta. Intelligẽtia est sua gdditas:& tñ actꝰ qui cõpetũt intelligẽtie:nõ cõpetũt nãe ei⁹:qõ ideo est: q̃ nã intelligẽte nõ est cẽ actuale ipſi⁹:& ideo cũ nõ cõ petat ei cẽnõ cõpetet ei agẽ:cz solũ poterit cẽ rõ agẽdi.

Cõ.10.

¶ P. ſm ꝓbz 7° meta. gdditates subaz nõ brit aliqd per additaméta. qcqd q̃ ponit̃ in diffõne ipſaz ptinet ad nãs:cz ptes diffõnis p se in ꝑmo mõ p̃dicant̃ de diffinito. igit̃ ipſa nã rei:p̃dicabit̃ de re:& tñ actiões q̃ cõpetunt rei:nõ attribuũtur nãe. ¶ P. Distinguit Auicẽ. formã ptis & formã totiꝰ:sed forꝰ siue nã totiꝰ dr humanitas:sed totũ pòt p̃dicari de toto. q̃ humanitas p̃dicabit̃ de bole:& tñ actiões cõpetẽtes homini nõ attribuũtur humanitati.

Cõ.42.

¶ P. in 7° meta. scribit̃: q̃ in bis que sunt per se:idez est suppositũ & sua gdditas. Sed idem p̃dicaf de seipso. q̃ humanitas p̃dicabit̃ de bole:cũ bõ sit quid per se:q̃ substãtia. q̃ ꝛc.

L

Jn cõtrariuz est:q̃ soluz in dinis:vt babitum est nã in abstractiõe p̃dicaf de supposito:& tñ ois actꝰ absolutꝰ cõpetẽs supposito:cõpetit & nãe. si igit̃ nõ est dare alibi talẽ p̃dicationẽ:& ibi bz vitarẽ qõ dictũ est:simplr ꝓpositio cõcedi dz. ¶ P. Si aliqs actꝰ absolutꝰ cõpeteret suppi⁹:q̃ nõ cõpeteret nãe:tũc suppo[m] realr distingueret̃ a nã:q̃ in talibꝰ nã in abstractiõe nõ p̃dicaf de supposito. q̃ ꝛc.

Respõdeo dõm: q̃ in oi supposito in quo repit̃ aliqd p accñs:dz q̃ ibi sit diuersitas nãz:cũ nã accidẽtis sit alia a nã subẽ:& cõuertit̃ q̃ vbicũq; reperit̃ diuersitas nãz:reperit̃ ibi aliqd per accidens:qz p vnã nãs aliqd bz cẽ simplr:cũ per idẽ aliqd bẽat cẽ & vnũ cẽ:& hoc intelligẽduz est:siue ex illis duabus naturis cõflet̃ nã tertia:vt ex nã aie & corpis p̃fiat humanitas siue nõ:vt ex nã albi & corpis existit aggregatũ absq; cõflatiõe nãe tertie. In oibꝰ aũt talibꝰ rõne diuersitatis nãz repit̃ aliqd per accñs:sed alr & alr:qa quãtuz ad ꝑmũ moduz repit̃ per accñs:eo q̃ ex tali cõflatiõe sequũtur aliq̃ que vergũt in nãm accñs vt cẽ & p̃dinões mãe. Quãtuz ad scõm est ibi aliqd p accñs: qa vna illaz nãz est accidẽs. Et hoc intelligẽduz est vbi diuersitas nãz cõpõnez facit in supposito pp bpositi⁹ sim verbi que ꝓprie nõ est cõpositiua:q̃s in ea sit plalitas nãz:cuius eaz cõpositã asserat Darñ.3.lib.c.32. tñ & in ipso cbio non falsificaf regula.s. q̃ qñ nã dr in abstractione de supposito nullus actus absolutꝰ cõpetit supposito qui nõ cõpetat nãe:si bñ aduertim⁹ q̃tũ ad attributionẽ actionũ:loquẽdo mõ quo dixim⁹:qz ibi vna nã p̃dicaf in abstractiõe vt deitas. alia nõ:vt humanitas. Rursum deitas dabat illi supposito cẽ simplr. humanitas aũt nec dabat esse simplr:nec realẽ cõpõnem faciebat in illa:& ideo actꝰ absolutꝰ qui cõpetũt cbio rõne deitatis:deitati attribuũtur:q̃s qui cõperunt ei rõne humanitatis:humanitati nõ attribuũt. vñ nõ dr humanitas passa:q̃s bõ ille passus fuerit:vt inuit Darñ.3.li.c.4.

M

Est vna natura ꝑfiat q̃z q̃bz ei iperfectũ nõ cõp'etus eno est nãta de se q̃ se cẽ, vbi est cõpositio realis in nã est mã cus est eterna ẽntia: q̃ dat mãe cẽ eternum: q̃ ẽt dr accñs:q̃ nõ ẽ de rõne mãe: sed ꝓprie non est alia res impressa mãe.

¶ Uiso igit̃ quo ad diuersitatẽ nãz q̃ aliqd p accñs & ecõuerso:ꝑz solo.q.qz vt supra dictuz fuit. Jn bis que sunt per accidens nã nõ p̃dicaf de supposito in abstractione. cuz igit̃ reperiat̃ per accñs:vbi reperit̃ pluralitas nãz cõpositionẽ facies:nõ reperiet̃ q̃ nã p̃dicet̃ in abstractiõe:nisi in supposito vbi repit̃ vna nã:nisi solũ in cbio vbi ẽt nõ falsificaf regula. Si igit̃ aliqs actꝰ cõpeteret supposito absolutꝰ qui nõ cõpeteret nãe oporteret q̃ aliqua alia nã inesset supposito: rõne cuius ille actꝰ cõpeteret supposito: put distinguit̃ ab illa nã. v. g. si musica p̃dicaret̃ de edificatore in abstractiõe: edificare nõ cõpeteret musice: qz in edificatore intellit̃ ars edificãdi:rõne cuius edificare cõpetit edificatori: & ga ipsa ars edificãdi est alia nã a natura musice:accipiendo nãm large ꝓut se extẽdit ad omne gd sequit̃:q̃ ꝓpter istã nãm distinguit̃ edificator a musica q̃ edificare nõ cõpeteret musice. Dic est ex pte ista:qz si sapere vel aliqs alius actus absolutꝰ cõpeteret supposito diuino & nõ cõpeteret cẽntie:oporteret q̃ sapia cẽt alia ab essentia:& ita nõ possumꝰ ibi ponẽ aliquẽ actuz absolutuz cõpetere suppi⁹ q̃ nõ cõpetat cẽntie:nisi in dinis sit diuersitas nãz & aliqd p accñs:& si sit nã non p̃dicaret̃ in abstractiõe:cꝰ ꝛc. Ad ea que supra ꝓbauim⁹. f. di. 4. ꝑ. 1. ar. 2.

Sotef. sic rõ. ñ qd absolutꝰ reale dñt de supposito & ñ de nã:sequit̃ q̃ in suppoi⁹ sit aliqd p accñs vel alia nã ab illa que de ea ꝓprie dr: nil absolutũ dr: ó ea cui⁹ ꝑtes⁹ qno sit nã abũ. q̃ si ita esset igitur nã sunt abstractie: qr vbi sunt plia nãe sing bz rõnẽ ptis:sed pars nõ potest dici de toto.

P

¶ Dicamus igit̃ q̃ oia sunt ibi mõ simplici. ideo Augu. 15. de tri. c. 14. ait. Que aũt ẽ scia dei:est ipsa sapia:que aũt est sapia:ipsa est essentia siue subaz:q̃ in illi⁹ nature simplicitate mirabili:nõ est aliud sapere q̃z cẽ:sz qõ est sapere hoc est & cẽ:& ita rõne sũme simplicitatis & vnitatis nãe: ois actus absolutꝰ cõpetẽs supposito cõpetit & nãe:& qz solum in deo hoc bz veritatẽ q̃ nã p̃dicaf in abstractiõe de supposito. vlr possumus cõcedere ꝓpositionẽ illã:maxie cũ rõ p̃dicati iplicet i subo. Et ita ꝑz q̃ dicere nãs in abstractiõe p̃dicari de supposito & cõpetere aliquẽ actũ supposite p se loquẽdo q̃ nõ cõpetit nãe:est dicere oppositũ in adiecto. nõ igit̃ dcã ꝓpositio soluz est vera:sz est p se:vt patuit per tam dicta.

Ad primũ dõm q̃ nã angeli non ꝓpe p̃dicaf in abstractiõe de supposito: sz p respectuz quẽdaz:vt patuit. ¶ Ad 2m dõz q̃ bz ptes diffõnis q̃ dñt nãm rei p̃dicent̃ p se de supposito:nõ tñ p̃dicant̃ in abstractiõe:qz modus dicẽdi p se nõ opponit̃ modo p̃dicãdi in cõcretiõe:sed mõ p̃dicãdi p accñs. ¶ Ad 3m dõm q̃ forꝰ que dicit totũ: vt humanitas accepta in abstractione bz rõnez ptis respectu suppositi:qz nõ includit esse:bz habeat rõnẽ totiꝰ respectu ptiũ nãe:& ideo nõ p̃dicaf in abstractiõe:vt dicebaf. ¶ Ad 4m dõm q̃ si suppositũ dz esse idez cũ sua gdditate dz cẽ p se:nõ soluz q̃ nõ sit in alio:sz q̃ in eo nõ sit aliqd p accñs:qué intellz inuit ꝓbs in codẽ 7° meta. & B nõ est in subtãtys creatis:in q̃bꝰ reperit̃ aliqd per accñs:vt saltez esse.

Q

Cõ.4.

¶ Utrũ essentia possit esse gñonis termin⁹. Qó. II. 2ª. q. 80en. in sum. ar. 59. q. 5. in fol. 6. argu.

Ostea queritr:vtrum essentia possit cẽ generationis termin⁹. Et videt q̃ nõ:qz terminus in gñatione distinguit̃ a generãte:sed essentia nõ distinguit̃ a patre. ergo ꝛc. ¶ P. Termini generationis assignantur esse & nõ esse:& nõ esse est primus terminus: vt potest patere ex ꝓbõe 5° phȳsi. sed in diuinis nõ potest esse iste terminus gñonis qui est nõ cẽ:sed ille est ꝑmus

Terminus gnerationis ẽ q̃ se bz in gñatione vt fo⁹ in trãsmutatiõe.

Cõ.7.

A

tit ps 7° me ta.t.c.8. vbi dr q mā t for° p accidēs ge nerāt.

termin°. Sz vbi nō est dare ꝑ̄ terminū: nō est dare alt quē terminū. g̃ rē. ¶ P̄. Terminus gnōnis saltez gñat per accīs: oīna etsentia nec gñat p se nec p accīs. g̃ rē. ¶ P̄. Ubi est dare terminū: ibi est dare indetermiatū: qz termini t pfectiones sunt eoꝝ que de se ipfecta t indeterminata sunt. Sz in dīnis nihil est tale. g̃ rē.

In cōtrariuz est: qz sicut se hz alteratio ad q̃litatē: sic se hz gñatio ad subaz: sed semp termin° alterationis est q̃litas. g̃ t gnōnis subā. si igit in dīnis est gñatio ad subaz terminabilē: sz in dīnis subā nō est nisi essentia: vt dr 7° de tri. c. 5. g̃ rē. ¶ P̄. In dīnis nō sunt nisi duo pīta: suba t relatio: sz ad rel'onē per se nō terminat gñatio: qz nihil p se mouet ad silitudinez: sed ad albedinē in qua fundat silitudo. g̃ gñatio in dīnis ad subaz terminabilē: cū nō possit terminari ad relationē. ¶ P̄. Quod per gnōnez cōicat: est terminus gñationis: sed essentia est hō. ergo rē.

B

Duidaz modus dicēdi.

Rñdeo dōm q gdaz sic distinguēdo: q sicut diuersimode possumus loqui de gnōnis p̄n°: sic etiā diuersimode est loquēduz de termino: qz aliqñ generationis p̄n° dr pr: t tūc gnōnis termin° dicet filī°: t sic termin° gnōnis est distinct° a gñante. Aliqñ dr priuatio: t tūc gnōnis termin° dicet for°: t ꝑm istū modū gd p gnōnez accipit dr gnōnis termin°: t qz essentia p gnōnez cōicat: essentia dicet gnōnis termin°. Sed iste modus nō vr bonus: qz hz in dīnis possīm° saluare gñationis p̄n° t terminū q̃tū ad priez t filiū: nō tn ibi possumus saluare p̄n° t terminū q̃tū ad p̄uationē t for°: qz tales termini accipiunt in gnōne: vt patebit: sz q̄ hz rōnē mot°. naz dato q nā diuina sit aliquo mō gnōnis termin°: nō dicet hō ꝑm q termin° sumit p cōpatiōez ad p̄uationē: put priuatio hz rōnem principij.

3

Modus ppr̄ius.

C

¶ Ideo notāduz q si bñ nolumus videre quo ibi accipit p̄n° t termin°: ops nos videre quo accipiant termini in gnōne sensibilitez: vt per B ascēdam° in dei inuisibilia. Et ideo notāduz q in gnōne sensibiliū 3r accipiūt termini: ꝑm q 3r gñatio ꝓsiderari pōt. Uno mō: vt est mutatio. Alio: vt sonat in actiōe. Tertio: vt est via q̃dā siue assilatio in nā geniti ad gignētez. Prio mō termini gnōnis sunt nō eē t eē. Naz ꝑm q scribit in 5° phy. In hoc cōuenit mot° cū gnōne: qz vtriq assignant duo termini: sed alr t alr: qz motui assignant 3ria: qz est qdā p cessus a subo in subz: vt ab albo in nigrum: a magno in paū. sz gnōnis vt est mutatio: termini sunt 3dictoria: qz est a nō subo in subm: t ꝑm ista viā ps q gnōnis: vt est mutatio: assignāt termini nō eē t eē: que 3dictorie opponunt. ola aūt illa patere pōt ex 5° phy. Si aūt ꝓsideramus gnōnez: vt dicit actionē quādaz: sic termini eius sunt gignēs t genitū: est enim ppriū actiōis q fit media inter agēs t patiēs: vt dr 5° meta. c. de habitu. t qz gñatio isto mō est media iter gignētez t genitū: gignēs t genitū erūt termini ipsī°. Si aūt ꝓsideram° gnōnez vt est via q̃daz: sic termini ei° sunt for° gignētis t geniti for°. Nam ꝑm istū modū gñatio est q̃dā assilatio geniti ad gignētez in nā: ppter qō in 2° phy. dr. q gñatio est via in nāz: t sic accepte gnōnis p̄n° erit for° siue nā gignentis: cui° ītute fit gñatio. Et iste modus tāgit 2° phy. vbi dr q nā est illud ex qua gñat silc. vñ nā lecti non est lectulus: qz si planet lectulus nō nasceī lectulus: sz est lignū: qz si accipiat po°° putrescēs lignū gñat. finis aūt gnōnis est for° geniti que p gnōnez cōicat. Et iste etiaz modus tāgit ibidez: vbi dat dīa inter nām t artez: qz actio artis: vt medicatio: si incipit ab arte nō terminat in artē sz in sanitatē: sz gnātio que est opus nāe incipit a nā gignētis: t terminat in naturaz geniti.

Ptio mō cō ideraī gnō vt motus.

T. cō. 10.

T. cō. 8.

Scdo mō vt actio.

T. cō. 25.

D

Tertio modo vt nā.

T. cō. 14.

T. cō. 20.

T. c. 81.

¶ Dis visis apparere pōt quo dz sumi gnōnis termin° in dīnis. Non enim possumus ibi sumere termios: vt generatio mutatione dicat: t ideo accipe ibi terminos ꝑm p̄uationē t formā: vel p nō subz t subz: siue per nō eē t esse: nō est modus cōpetēs: sed vt gñatio sonat in actionem ibi terminos accipe possumus: t tūc termini erūt gignēs t genitū: qz ꝑm modum intelligēdi: sic gñatio est media iter pducentē t pductū. Prout aūt est assilatio in nā geniti ad gignētem: sic etiā ibi terminos aliq̄ mō accipe possum°: qz nā diuina put est in pīe virtute cui° fit gñatio erit vnus gnōnis terminus: qz erit gnōnis p̄n, cipiū. Et eadez nā put est in filio: t per gnōnem cōicat erit termin° alius differēs ꝑm modum se bñdi. Et ita ps qō vno mō gnōnis termini assignātur generās t genitus. Alio mō nā put est in gignēte t genito eadez realr differēs ꝑm modū se habēdi. Dos duos modos tangit Hylarius 5° de tri. dicēs. Non enim aliud q̃ deus subsistit qui nō aliūde q̃ de deo subsistit: t hoc put assignāt termini deus generās t genit°: t idez in codē: natiuitas dei nō pōt cā nāz ex qua pfecta est nō tenere: put gñationis termini assignāt nā: put est in gignēte: t put est in genito. ¶ Si aūt querat q̄ verius sumunt gnōnis termini: vel put accipiunt per comparationez gignentis ad genitum: vel per comparationem ad naturaz in vtroq manentē. ¶ Possumus dicere q se bñt sic excedentia t excessa: qz si ꝓsideramus acceptionē termino: qz quātuz ad distōnez inter eos: sic magis est ꝓpe accepto inter gignētez t genitū qui realr distinguūt. Sed si q̃tū ad ea q̄ sunt ppria gignentis: qz magis ppie accipit gñatio: vt est opus nāe: t via in nām q̃ alr: sic magis ꝓpe accipiant termini p cōparationez ad nāz. Pz igit qō accipit terminus gnōnis in diuinis: t qō nō.

E

Si gñatio sumatur vt dicit actionē: sic terminus est: gignens t genitus: qz actio è me° iter agēs t patiēs. l. iter gignētez t genitū. Sz si sumat vt est assimilatio in nās terminū sūt nā in priez: vt sic est gnōnis p̄n, cipiū: sz cadez vt filio cōicata est alr° terminus differens ꝑm modum se bñdi. l. vt virtualr cōtinet est vnaz relationum.

De B vide/ali qd dr. B. q. pe nul. t ibi. tem ad argūta.

b

Ad primū dōm q terminus gnōnis distinguit realr a generāte put termin° gnōnis est filius: t put est nā ꝑm rōnem. ¶ Ad 2m dōm q ille modus assignatiōis termioꝝ nō cōpetit diuinis: vt patuit. ¶ Ad 3m dōm q terminus gnōnis gñant p accīs: vbinā nō est suū esse: sed B nō est in diuinis. ¶ Ad 4m dōm q illud veritatē hz vbi terminus t id cui° est terminus distinguitur realr. Sed gñatio filij a filio siue a nā filij distinguitur ꝑm rōnez. ¶ Ad p̄m in 3ciū dōm q suba in diuinis nō solus dr essentia: sed etiā hypostasis. vno mō accipiēdo substātiaz: t ideo gñatio aliquo modo terminat ad essentiaz: t aliquo modo ad hypostasim: modo quo patuit. ¶ Ad 2m dicēdum similiter. ¶ Tertiū cōcedenduz est: quia aliquo modo cōcludit veritatem: vt pōt patere per dicta.

G

Duplex terminus g/t quot termin° g/ dr singuē sz nō quo: sicut patet ex ꝑm q t qō. p̄m nō distinguit sz ut cōm.

Deinde queritur quid est illud de quo est filius. Et circa hoc quer̄untur duo. Primo: vtrum filius sit de substantia patris. Secundo: vtrum sit ex nihilo.

2° ꝑm.

H

¶ Utrum filius sit de suba pīis. Questio. I.

Sen. in tum. dr°. 58. q. 1. bene declarat quid sit substantia sine subiectū de quo generatur filius in diuinis.

Ad primū sic ꝓcedit. Uī q filius nō sit de suba patris: qz de/videt denotare mālitatez. Sed filius nō est de aliqua mā. g̃ rē. ¶ P̄. Si filius est de suba patris: hoc vel est nāliter vel artificialr. Nāliter nō: qz dīa est inter illud ex quo fit nāliz: t illud ex q̄ sunt artificialia: qz illud ex q̄ sunt nālia nō est tota nā rei: qz tūc forma nō haberet rōnez nature que ꝑm ꝓbm 2° phyſi. magis est nā q̃ mā. si igit filius esset de suba patris nāliter: tunc suba patris non

T. cō. 12.

I esset tota nã filij: qõ ſ'im est. Nec artificialiter: qz illud ex quo sunt artificialia non ꝓdicaſ de re artificiali. vñ
T.cõ.26. dí 7° meta. q̃ tkama nõ est lignũ ſz ligneũ: sed filius est ſubã pñs. g̃ ꝛc. ¶ P. Sicut se bz nã pñs celestis ad suũ filiũ: sic se vi hic nã pñs carnalis ad suũ filiũ: ſz non dicim⁹ q̃ ſoz. sit de humanitate pñs suã: q̃ humanitas est nã pñs sine ſubã ipſius. g̃ a filio nõ dicet q̃ filius sit de ſubã pñs. ¶ P. Si filiꝰ est de ſubã pñs: hoc nõ est niſi rõne cõſubalitatis: qz tota ſubã pñs est in filio: pari rõne pñ erit de ſubã filij: qz tota ſubã filij est in pñe.

In cõtrariuz est Aug. de fide ad Petrũ q dic: filiũ esse genitũ de nã pñs. ꝛ. 15. de tri. c. 13. qui dicit: filius esse de ſubã patris.

K **Rñdeo** dõm q̃ filiũ eé de ſubã pñs ſ' venari poſſumus. ꝑ rõne ipſius ꝓducẽtis. 2° rõne ꝓ-
ꝑ⁹ via ducti. 3° rõne modi ꝓducẽdi. Naz oé qõ naſcíť ꝓcedit a quodã in qdaz fm q̃ apũ natũ est. vt dí 2° pbꝫ. ita
T.cõ.14. filiꝰ ꝓcedit a pñe vt ꝓsona ſubſiſtẽs: ꝛ fm modum nãe. ꝓut aũt ꝓcedit a pñe: ſiue de pñe gignit: cum pater ipſe ſimplex ſit: ꝛ nihil ſit in eo q̃ nõ ſit ſubã ei⁹: opz filiũ eé genitũ de ſubã pñs. Iſtam rõnez tangit Aug. 15. de tri. ca. 19. d. q̃ pater exiſtit nã ineffabiliꝛ ſimplicitate que nihil eſt aliud q̃ ei⁹ ſubã: filiꝰ nõ niſi de ſubã eius est genit⁹.

2ª via Scda via est: cõſiderãdo ipſaz ꝓsonã filij. naz filiꝰ ꝓprie dicit q̃ genit⁹: q̃ ad hoc q̃ aliqd gignaſ ab aliquo ſuf-
ficit q̃ ꝓcedat ab ipſo nãliꝛ fm aliquẽ modũ ſimilitudinis: ꝛ fm iſtũ modũ dicemus colorẽ gignere ſui ſimilitudinem in aere ſiue in oculo: tñ ſimilitudo coloris in aere nõ est filia coloris: q̃ ad hoc q̃ aliqs ſit filius: opz habere
Cõ.9. vnitatẽ in nã ꝛ in ſubã cũ patre: ꝛ ideo dic̃ Cõmẽ. in 7ª meta. q̃ pr ꝛ filius ſunt vnũ in forma: q̃ igit̃ de ratiõe
L filiationis est vnitas in forma ſubalis: ſiue in nã cuz pñe: cõſiderãdo ꝓsonã filij: q̃ filius: oz ipſum ponere cuſdẽ ſubſtãtie cũ patre. Iſtã rõnez tangit Aug. 2° lib. contra maximinũ: ꝛ bi in lra dicẽs. nullo mõ dei verũ filiũ cogitaris: ſi cũ natuz esse de ſubã pñs negaris. Tertia via

3ª via est ex mõ ꝓcedendi: ꝓcedit enĩz a patre per modũ nature: nõ nature cuiuſlibet: ſed nãe intellectualis: vt verbum. ſ. a dicẽte. ex hoc aũt duo modi hñri pñt. Nam ex eo q̃ ꝓcedit a patre per modum nãe: opz q̃ ei pñs nã cõſecẽtur: ꝛ ita de nã patris que ſubã pñs est generabil̃.

M Iſtam viaz tangit Damã. ꝑmo lib. c. 8. qui dicit gñonem esse opus nãe: que gñatio filium de ſubã patris ꝓducit. Alius modus est: q̃ filius ꝓcedit per modum nãe: non cuiuſlibet ſed intellectualis: ꝛ ideo gignitur de ſcia patris: ſicut vbũ intellectuale de ſcia dicẽtis: ſed ſcia patris est ſubã patris: opz filiuz de ſubã patris esse ꝓductum. Et iſtam rõnez diffuſe ponit Aug. 15. de tri. c. 13. ꝓz igitur filiuz esse de ſubã pñs: tum q̃ filius: tum q̃ est a patre ſimplicitum q̃ ꝓcedit per modum nãe: tuz q̃ bz eé vt verbuz: ꝛ per modum intellectus est genitus.

Ad primũ dõm q̃ de aliq̃ denotat originẽ aliq̃ mãlitatẽ: aliq̃ ꝓſubalitatẽ: hic ãt denotat originẽ per modum cõſubalitatis: nõ per modũ mãlitatis. ¶ Ad 2m dõm q̃ est nãliꝛ: ꝛ q̃ arguitur q̃ id ex quo ſunt nãlia nõ dicit totaz nãm rei: veritatẽ bz de reb⁹ cõpoſitis: ꝛ de bis que generanť a reb⁹ cõpoſitis. ¶ Ad 3m dõz q̃ nõ est ſile de patre carnali ꝛ celeſti: q̃ filius carnalis nõ gignit̃ de tota ſubã patris: ꝛ ideo non ꝓprie dí gigni de humanitate pñs: ſz filius celeſtis ſic. ¶ Ad 4m dõm q̃ ſz tota ſubã patris ſit in filio: ꝛ tota filij ſit in pñe: tñ pater bz eã nõ a filio: filius bz eã a pñe: ꝛ ideo filiꝰ dí esse de ſubã pñs: nõ ecõtra. Et fm iſtuz modum logit̃ Anſel. monolo. 15. c. dicẽs. valde tñ magis cõgruit filiuz dici eſſentiã patris q̃ pñz filij.

Epilogus Mõ qõ iam idem gñare ꝛ dicere ꝛ qõ diſtinr. 27. q. 2. Quid ꝺnotat ly de. cũ dí filius est ꝺ ſubã pñs: qz originem p modũ cõſubalitatis.

Ben. in ſum. ar. 54. q. 1. in formatiõe. 7. arg. vbi q̃ dicit q̃ ille ꝙnes ſ/abi de/ex/di rant tantũ ꝛ nõ ꝛ cũ circũſtantes.

¶ Utrum filius ſit ex nihilo. Queſtio. II. N

Secundo querit̃: vtrum filius ſit ex nihilo: Et vi q̃ ſic. q̃ illud qõ nõ est ex ꝓiacẽtu mã est ex nihilo: ſz filiꝰ nõ est ex aliquo tãq̃ ex ꝓiacẽtu materia. igit̃ ꝛc. ¶ P. Si filius nõ est ex nihilo: hoc nõ est: niſi q̃ est de ſubã pñs: vt ꝓbatũ est. Sed hoc nõ ꝓcedit: q̃ fm viaz iſtã: pater eſſet de nihilo: cuz nõ ſit de ſubã alicuius. Sed q̃cq̃ est de eo qõ est ex nihilo: dicit̃ esse de nihilo. Cuz igit̃ filius ſit de pñe: q̃tu est de nihilo: filius erit ex nihilo. ¶ P. Quicq̃ nõ bz esse niſi ex eo qõ est ex alio videt̃ hñe esse ꝺpẽdens. Et per conſequens dicit̃ esse de nihilo: ſz filius est hõ: q̃ nihil habet niſi natum: hoc est: qõ naſcẽdo accepit. ergo totum esse ſuum habet ex alio. Et ita est de nihilo.

In cõtrariuz est Aug. de fide ad Petrũ cõtra Maximinũ. de dei ſubã nat⁹ est filius: cũ non ſit ex nihilo: nec ex aliq̃ alia re. ¶ P. Qõ est ex nihilo est creatura: filius nõ est creatura. g̃ ꝛc.

Reſpõdeo dõz q̃ fm q̃ diſtiguit Anſel. mono. 8. c. esse ex nihilo trib⁹ modis potest intelligi. Uno mõ mãliꝛ ſiue ſubaliꝛ: ita q̃ ipſuz nihil ſit mã vel ſubã ipſius: ꝛ ſic qõ est ex nihilo: est nihil. Alio modo ordinaliꝛ: ꝛ ſic ſunt ex nihilo: que ſunt poſt nihil. Tertio accipit̃ negatiue: vt dicať aliqd eé ex nihilo: q̃ nõ est ex aliquo. Nullo iſtoꝝ modoꝝ ꝓprie loquendo debem⁹ cõcedere filiuz esse ex nihilo. Repugnat enim ꝑmus modus gnõni filij: quia filius ꝓcedit a patre: vt verbũ a dicẽte. ¶ Illud tñ verbũ a vbo noſtro in duobus differt. Primo: q̃ vbũ nr̃z nõ ſemp gignit̃ de ſcia: ſed aliq̃n de ignorãtia. vñ Aug. 15. de tri. c. 15. Nunquid verbũ noſtrũ de ſola ſcia naſcať. Nõne multa dicimus que neſcimus: ſed verbum dei ſemp gignit̃ de ſcia dei. Scõa diia est: q̃ verbuz noſtrũ nõ ſemp est verum: vt ibidez dicit Aug. verbũ aũt dei nõ ſolum est verũ: ſed etiã est ipſa veritas: ꝛ ideo ꝛz aliquo mõ poſſemus cõcedere aliq̃n verbũ noſtrũ de nihilo esse: ꝛ etiã nihil esse. Naz cũ ignorãtia dicat ꝓnationẽ quãdaz: ꝛ ꝓnatio de ſe ſit nõ ens: vt dí ꝑmo pbꝫ. q̃n verbũ noſtrũ de ignorantia gignit̃ ꝛz q̃ ꝓnatio põt dici nihil: de nihilo est. ¶ Item cũ verbũ noſtrũ est falſuz aliquo mõ põt dici nihil: q̃ falſum de ſe est nõ ens: iuxta illud ꝑmi poſte. falſuz nõ ſcit̃: q̃ nõ est. ꝛ ideo verbũ noſtrũ cuz falſum est: ꝛ cũ de ignorantia gignit̃ etiã ſubaliꝛ fm q̃ ꝓnatio ſubam bz: q̃ ꝓprie nõ bz qdditatẽ: ſz annitatẽ: nihil est ꝛ de nihilo est. verbũ aũt diuinũ qõ in bis differt a vbo noſtro: q̃ ſemp est verũ: ꝛ ſemp de ſcia pñs orit̃ nõ est nihil: nec ex nihilo dici põt: ꝛz q̃ ex nihilo accipit̃ ꝑmo mõ. Nec ẽt põt dici ex nihilo ordinaliꝛ. Nã aliqd eé ſic ex nihilo: dupliꝛ põt intelligi. Uno mõ imediate q̃ aliq̃ eſſet: nihil erat: ꝛ ſic omne creatũ imediate a deo est ex nihilo: ꝛ ſic eſſe ex nihilo accipit̃ ſimpliꝛ: q̃ qõ ſic est ex nihilo ſimpliꝛ erat nihil antecq̃ eſſet. Alio mõ qcqd aliq̃ modo bz eſſe poſt nõ eſſe per viaz gnõnis: ex nihilo esse dicit̃: ꝛ ſic oia gñabilia ꝛ corrupt̃bilia ſunt ex nihilo: ꝛz imediate loquẽdo: nõ ſint ex nihilo ſimpliꝛ: quia antecq̃ eſſet leo erat aliqd: vt embrio: ſũt tñ poſt nihil: ſiue poſt nõ eſſe aliquo mõ: inquãtuz prius nõ erat leo qõ nũc ſa cius est leo: ꝛ ideo dicimus nãm leonis in leone eſſe genitã per accñs: inquãtuz aliquo mõ bz eſſe poſt nõ eſſe: nullus iſtoꝝ modoꝝ cõpetit filio. Nam cũ nõ ſit quid creatũ: nõ est ex nihilo fm q̃ eſſe ex nihilo dicit ordinẽ ad nõ ens ſimpliꝛ. Nec põt cõcedi eé ex nihilo ſcõo mõ vt dicať eé ex nihilo: q̃ nã in eo accipit eé poſt nõ eſſe. Nam ſi nã ignis genit̃ per gnõnem accipit eé poſt nõ

Ben. in ſum. ar. 54. q. 1. in ſol. 7. arg. Q. aliquid ſit ex nihilo ſ' in relr. vz. mãliꝛ ordinaliꝛ ꝛ nãe gñatus.

O

ꝑ mõ

Error duus in duob⁹ dictis ꝺbo noſtro.

P

Q

Scõo mõ ꝙ vel ſimpliꝛ q̃ nihilo vel alio modo.

Mõ bz eé poſſ nõ eé per viaz gnõnis ex nihilo esse dí: ꝛ ſic oia gñabilia ꝛ corrupt̃bilia ſũt ex nihilo.

A esse. B est: qz nō est eadez nā nuō in igne genito ⁊ gignē-te: ⁊ tō qñ bēbat cē in igne gignēte: nōdum bēbat esse in igne genito: ⁊ aliud cē oz in vtroqz: ⁊ ideo icipit esse cuz igne genito: sz si illud idē cē: ⁊ illa cadē nā cēt in vtroqz: tūc nō acciper eē ex eo qō nō cēt in genito: nec p gnōnē acciper eē post nō cē: ⁊ ita nec gīaret p se cū nō differ-ret ab hypostasi. nec p accīs: cū nō acciper esse: ex eo qp cēt in hypostasi ignis: ⁊ tūc ꝓz qp isto mō oī aliqd eē ex nihilo ozdinalr: nā ignis nō esset ex nihilo: ⁊ qz sic est de nā filij dē: qz est cadē nā in pie ⁊ filio ⁊ idē cē: nā in fi-lio nec gīat p senec p accīs: nec ꝑ dici eē ex nihilo ipe
3ª mō. filiª aliq̄ mō ꝼm qp ex, dicit ozdinē. ¶ Jtē 3° mō non oī filiª eē ex nihilo: cū sit ex aliq̄: qz est de suba pīis. pī aūt g non ꝓcedit: vel vina essentia q̄ nec gignit nec ſpirat: pōt aliq̄ mō ꝓcedi eē ex nihilo: sz nō ꝼm vsitatū modū
B loquēdi. i. ꝼm qō ꝓcedit Ansel. mono. 7. c.

Ad primū

dōm qp sz nō sit ex aliq̄ tanq̄ ex mā placēn: est tñ ex aliq̄: qz de suba pīis.

¶ Ad 2m dōz qp qcqd ē ex eo qō est ex nihilo: est ex ni-hilo: si hoc qō dico ex, accipit ordinalr: qz tūc est sensus qcqd est ex eo qō bz eē post nō cē: ipm bz eē post nō cē: ⁊ verz est: sz si accipit negatiue nō est verz: qz tūc ē sen-sus: qcqd ꝓcedit ex eo qō nō ꝓcedit ex aliq̄: nō ꝓcedit ex aliq̄. ⁊ tūc nō solus falsa est: sz ꝓplicat oppm. Nā si qz pī ꝓcedit a nullo: ⁊ filiª ꝓcedit a pie: vellem argnere. q̄ filiª ꝓcedit a nullo: nihil cēt aliud: q̄ dicē ꝓcedere non ꝓcedit. filiª q̄ qui ꝓcedit ex pīe: ꝓcedit ex aliq̄: tñ pī ꝓ-cedit a nullo: imo si recte log volum. oē qō ꝓcedit ex aliq̄ ꝓcedit ex eo: qō ꝓcedit a nullo: sine qō ex nihilo: cū nō sit abire in ꝓcessiōib in infm: ⁊ qz pī est ex nihilo negatiue: nō valet rō. ¶ Ad 3m dōm qp si cē qō bz geni-tuz cēt aliud ab cē gignētis: tūc cē genit: cēt dependēs: sz si illud idez cē: qō bz gignēs cōicaī genito: tūc genitum nō bz cē dependēs: nisi ꝼz qp gignēs bz: cū idē sit cē gignē
C tis ⁊ geniti, vñ Ansel. mono. 4. 4. neq̄q̄. n. repugnat vt filiª p se subsistat ⁊ de pīe bēat cē: ⁊ seqt̄. aliogn nō erit idez esse pīis ⁊ filij: nec erit par pīis filiª: ⁊ ideo sicut cē pīis nō est dependens. sic nec ⁊ filij.

Super litterā querit ꝑ sup illō: q si essentia poneret ꝓ relatiuo nō idicaret essentiā. ¶ Cōtra. deª ponit ꝓ relatiuo: ⁊ tñ idicat essentiā: qz est nomē essentiale. ¶ Dōz qp alr ponit
Bloia cōcreta ꝓ relatiuo cōcreta: ⁊ alr abstracta: qz ꝓcreta pñt poni ꝓ relatiuo inquātum relatiuū ꝓplicāt: ⁊ qz in concreto essentialia ꝓplicare pñt relatiuū: tō essentialia in ꝓcreto ꝓ relatiuo poni pñt: abstracta aūt nō pñt ibi stare pro relatiuo q̄tū ad ꝓplicationē: sed si stabūt B erit q̄tū ad
D significationē: sz qō signīat relonē: nō indicat essentiā: nō in abstractis tenet auctoritas Magri: cuiō est essentia.

¶ Jtē sup illud. Deª pī genuit filiuz ad se ipsum indicandum. ¶ Cōtra. indicatio nō est tātū bonū sicut est filiª: sz ad miº bonū nō ordinaī maius bonū. q̄ tē. ¶ Dōz qp in-dicatio nō ponit ibi vt finis: sed soluz ꝓsecutiue.

¶ Jtē sup illud. Filiª est ꝓsiliū de ꝓsilio. ¶ Cōtra. Darñ. 2° lib. c. 22. ignoratie est ꝓsiliari. deª nō est ignorās. q̄ tē. ¶ Dōz qp ꝓsiliuz ꝑ dīe dubitationē: ⁊ sic nō est in deo
Duplex ꝓsiliū qđo ē in dō ⁊ actiue ⁊ nō assiue: ipe. n. cludit nobis nō non. ⁊ sic negat ipm cē in deo. Darñ. in loco ꝓassignato. Alio mō ꝓsiliū pōt dīe abūdantiā cognis: ⁊ sic ponit ipm in deo. Aug. 15. de tri. vel in deo est ꝓsiliū actiue: qz cōsulit nobis. nō passiue: quia nō consulit nos.

Exposito littere. Nihil babz filius nisi na-tuz J. i. nisi qō nascēdo accepit. Admiratio bonoris geniti J. i. mirabilis bonoz qđ cor-

ſpicimus in filio. In bonore generantis J. i. ad bonoz̄ patris referur. Natiuitas dei J. i. filius dei: per natiu-tatē bis esse non pōt. c. ex qua p. est nō re. nām J. i. ne-cessario est eiusdē nāe cuz pīe a quo ꝓcessit. Nos ingt vnigenitū. Jbic ſpāl Dylariº tradit vnitatē filij cū pīe: ⁊ iuariabilitatē nāe in assūptōe carnis: ducēs. Unige-nitū. d. in s. d. ma. in nā dei mā. pñi. qz est eiusdē nāe cū pīe. Nec vnitatē forª seruilis in naturā. d. vnitª refun. J. incarnatio nō fuit p ꝓuersionē nāz. Nec rursꝰ cor. in
si. pa. in fu. pdi. J. i. pī nō ē in filio localr. Sz ex eo eius-dez gñs nām ge. nālr in se. gig. ba. nām. B est pī est in filio cōsubalr. Et si nō corpalr ꝓstruat sic lra: nos dici-mus nām genitā cē ex eo eiusdez ge. J. i. cē ex pīe q est eiusdē gñs. i. eiusdē nāe cū ipsoª dicemª banc nāz ge-nitā esse nālr in se gignētez ba. nāz J. i. habuisse in se pa-trez a quo nālr gignit. Que J. s. nā genita siue filius in
Fª nāe se gig. ma. J. i. retinēs eandē nāz cū pīe. Soª-nāe cor. ⁊ infirmi. ac. J. i. incarnatª est. Nō. n. defeccrat dei nā J. i. filiª nō admittēdo nāz quē bēbat. Sed in se būi. s. na. ma. sibi dei nā su. J. i. nā dina manens in se pp
tēporalē natiuitatē filij dei vnita est bumilitati terrene siue nāe nre. Bīits sui po. in babi. al. buma. ex. J. s. d. q exercebar opa deitatis in nā bumilitatis. Cū ex inasci-bili deo na. vni. J. i. vnigenitª dei filiª per natiuitatē suā ex deo inascibili siue ex pīe in nām vnigenituz subsi-stat J. i. per gnōnē subsistēs subsistit in nāz dei pīis q̄ dō vnigenita: qz est p vnicā gnōnez cōicata. Eandē nāz. J bic Dylarius tria intēdit distōnez pīis ⁊ filij in ꝓsona vnitatē in nā: ⁊ inseparabilitatē inquātuz per se sibi in-sunt: dicit ergo. Eandez nām bz ge. q̄ il. q genuit. J q̄tū ad vnitatē in nā. Jta tñ vt na. nō sit il. q ge. J. i. ita q pī nō oī natus. Naz quo J supple pī. erit ip. J. i. erit filiª: cū genitª sit J. s. filius. Sed in bis ip. J. i. in oibª essentia-libª vt in sapiētia: bonitate: ⁊ bꝰ. subsistit ille qui geni-tus est J. i. subsistat filiª in qbª. s. est ip. qui ge. J. i. in qbª subsistit pater. q. d. qp in essentialibª nō distinguit pater a filio. Quia nō est aliunde qui genitª est. Et ideo non re. ad aliud. J boc est: qz filius nō est nisi ex patre ꝼm qp esse accipit ad soluz patrē referī: qz si referī ad spūz. s. boc nō est inquātum accipit esse: sed inquātum dat J ge-nitum. J supp. J subsi. ex. m. gignēte J supp. Nō. s. gignens J in vno. J est sup. filio. Ac sic in ge. si. ⁊ nām suā: vt ita di. se. indemu. d. inde. d. gi. Jq. d. deus pater imutabilis gignens deū filiuz imutabilez sequit nām suaz: qz sicut cōmunicat naturam suaz filio ꝓpter quod natura eius est in filio: sic ipse sequit naturā suam existens in filio: quia nā eius est in filio. nam persone sibi insunt ꝓpter vnitatē essentie: ⁊ boc est qō subdit. Nec naturā suam deserit ex indemutabili. d. p. na. J. q. d. qp ꝓfecta natui-tas filij dei nō deserit nām quā babet ab indemutabili H deo. i. eiusdē nature cū patre: vel aliter pater nō deserit naturā suaz: qz exquo nā patris est in filio: pater est in filio: cuz suaz nām nō deserat. Subsistentez igit in. e. d. n. intellig. J. i. intelligamus qp nā dei pīis existat in fi-lio. Luz deus in. d. sit J. i. cum pater sit in filio: vel econ-uerso. Nec ꝓter. e. qui est. d. q. q̄. a. d. sit J. i. gignens ⁊ genitª sunt vnus deª: ⁊ subdit cā. Quia ipe. d. ⁊ in. e. d J quasi. d. pater ⁊ filius sunt vnus deus ꝓpter vnitatē na-ture. Hāc ergo. d. p. v. in. d. f. cē do. est cū in eo. d. itell. esse qui deus est. J vult ostendere conuersam ꝓpositio-nis babite: quia sicut dicebat patrem esse in filio: sic na tura patris est in filio: ita qz deus pater itelligit esse in filio qui est deus veritas nature patris docet cē in deo filio. Est enim vnus J supp. pater. J in vno J. s. filio. J Et vnus J. s. filius. J ab vno J. s. patre.

L ¶ Utrū pr voluntate genuit filiū an nēcitate: ⁊ an volens vel nolens sit de⁹. Distin. VI.

Reterea ārī solet: utrū pr genuerit filiuz volūtate: an necūtate. Be b Orosius ⁊ Aug. ita ait. volūtate genuit pr filiū: vel necūtate: ꝯ nec voluntate: nec necūtate: qr necūtas in deo nō est: pīre volūtas sapiam nō potuit. Quocirca vt Aug. ait. in. xv. li. de trī. Ridenda est dialectica Eunomij: a quo eunomiani hereticī orti sūt. Qui cū nō potuisset intelligere nec credere voluiſſz vnigenitū dei filiū ✠bū dei eē nā. i. de ſuba pr genitū: non nāe vel ſubē dixit eē filiū: ſz filiū volūtatis dei: volēs ſſe rere accedērez deo volūtatē: qua gigneret filiuz: ſīē nos aliqñ aliqd volum⁹ qō antea nō volebam⁹: pp qō mutabilis itellīt nr̄a nā qō abſit vt in deo eē credam⁹. Bicam⁹ g ✠bum dei eē filiū dei nā nō volūtate: vt docet Aug. in. xv. li. de trī. vbi quēdā catholicū hētico rñdētem cōmēdat. b. Acute ſane qdā rñdit hereticō ✠ſtiſſime iterrogāti: utrū de⁹ filiū volens vl nolēs genuerit: vt ſi dicēt nolēs abſurdiſſima dei miſeria ſequr̄et. Si āt volēs: ꝓtinuo qō itēdebat ꝓcludēt. ſ. nō nāe eē filiū ſed volūtad. At ille vigilātiſſime viciſſim ꝙſiuit ab eo: utruz de⁹ pr volēs aut nolēs ſit de⁹: vt ſi rñderet: nolēs ſequr̄et grādis abſurditas ⁊ miſeria: quā de deo credere magna ē iſania. Si āt dicēt volēs: rñderet ei. g ⁊ ipſe volūtate ſua de⁹ eſt non nā. Quid g reſtabat niſi vt obmutesc̄et ſua iterrogatiōe: obligatū idiſſolubili vinculo ſe vidēs: Ex pdictis docet nō eē ꝓcedēduz q de⁹ volūtate vel necūtate: vel volēs vl nolēs ſit de⁹. Itē q volūtate vl necēſſitate vel volēs vel nolens genuerit filiuz.

¶ Oppoſitio contra predicta.

M Sed contra b opponit ſic. Uolūtas dei eſt nā ſiue eſſentia dei: qr nō eſt aliud deo eē: aliud velle: ⁊ iō ſīc vna eſt eēntia trīū pſonaz: ita ⁊ vna volūtas. Si g de⁹ nā de⁹ eſt: ⁊ volūtate de⁹ eſt: ⁊ ſi ✠bū dei nā filiꝰ dei eſt: ⁊ volūtate filiꝰ dei eſt. Hoc aūt facile eſt refellere. Naz ⁊ pſcia dei ſiue ſcia qua ſcit vl pſcit bona ⁊ mala: di uina nā ſiue eſſentia eſt: ⁊ predeſtinatio ſiue volūtas eiꝰ eadē diuina eſſentia eſt: nec eſt aliud deo ſcire ⁊ velle ꝯ eſſe: ⁊ cum ſit vnū ⁊ idē ſcia dei vel voluntas: non tñ dī de voluntate q̄d dicit de ſcientia ⁊ ecōuerſo. nec omnia illa ſua voluntate deus vult que ſua ſcia ſcit: cuz ſua ſcia noverit tam bona ꝙ mala. volūtate aūt nō vult niſi bona. Scientia gppe dei ⁊ preſcia de bonis eſt ⁊ malis: volūtas vo ⁊ predeſtinatio de bonis eſt tm̄: ⁊ tm̄ vnum ⁊ idez in deo eſt ſcia ⁊ voluntas ⁊ preſcia ⁊ predeſtinatio. Ita cū vnuz ſit nā dei ⁊ volūtas: dicit tm̄ pater genuiſſe filiuz nā: nō volūtate: ⁊ eſſe deus natura nō voluntate. N

¶ Qualiter intelligenda ſint illa verba: pater nec nolens nec volens deus eſt: nec volens nec nolens genuit filium.

Predicta tamē verba quib⁹ pruden ter dictum eſt: q deus pater nec volens nec nolens eſt de⁹: nec nolens nec volens genuit filiuz: ſiue voluntate: ſiue neceſſitate: ex tali ſenſu videnī accipiēda vt voluntatē precedentē vel accedentē intelligamus qualr Eunomius itelligebat. Nō enīz ipſe deus eſt voluntate p̄cedenti vel efficiēti: vel volens prius ꝯ de⁹: nec volūtate precedenti vel accedenti genuit filiuz: nec prius volens ꝯ generās genuit filiū: nec prius generans ꝯ volens genuit filiuz: volens tamē genuit: ſicut potens genuit: ⁊ bonus genuit filiuz: ⁊ ſapiēs genuit: ⁊ bꝫ. Si enīz pater ſapiens ⁊ bonus dicit genuiſſe filiuz: cur nō ⁊ volens. Cuz ita ſit deo idem eſſe volentē qō eſt eſſe deū: ſicut idez eſt eſſe ſapientē qō eſt eſſe deū. Bicamus ergo q̄ pater ſīc ſapiēs: ita volens genuit filiuz: ſed nō volūtate precedenti vel accedēti. Quē ſenſuz apit Aug. ⁊ cōfirmat ita dicēs ſuper epl̄am ad Ephe. Be filio dei. i. dño noſtro Jeſu chriſto ſcriptum eſt: q̄ cum patre ſemper fuit: ⁊ nunc̄ cum vt eſſet paterna voluntas preceſſit: ⁊ ille quidem natura filius eſt. O P Q

Reterea ⁊c. Hic Magiſter monet qōnes de gnōnis mō. Et tria facit. Prio mouet qōnez ⁊ determinat eā ad alterā partez. Scdo obuiat ꝫ determinata. Tertio dat itelligēnā dctō p. ⁊ ibi ¶ Sed ꝫ. ꝫ ibi ¶ Predicta. ¶ Circa pmū q̄tuor facit. Quia pmo mouet. q. utrū pr genuerit filiū volūtate vel neceſſitate. Scdo ſoluit negādo utrāq; partē per Aug. q̄ nō volūtate: cū voluntas ſapiaz nō p̄cedat que appropr̄iet filio nec necūtate: q̄ in deo nō eſt neceſſitas. Tertio confirmat dictū ſuū p rñſionē cuiuſdaz catholici factā cuidaz hereticoꝝ qui cū q̄ſuiſſet: utrū pr genuiſſet filiū volūtate vel necūtate rñdit q̄rēdo: utrū pr ſit deus volūtate vel necūtate: vt ſi diceret volūtate: cōcluderet patrem non eſſe deum natura. ſi neceſſitate: tunc pater miſer eſſet. Quarto cōcludit intentū q ſicut de⁹ nō eſt deus nec voluntate: nec neceſſitate: ita nō genuit filiuz volūtate nec neceſſitate. ⁊ ibi ¶ De hoc Oroſius. ꝫ ibi

A [Dicamus ergo.] 4° ibi [Ex ꝓdictis.]

¶ Tunc sequit illa ps [Sed cōtra. Jn qua obycit 3 determinata. Et duo facit. Quia ꝓmo obycit dicēs: q nā t volūtas dicūt in deo eandē rez. igit si ꝓcedim⁹ deū genuisse filiuz nā debem⁹ ꝓcedere q genuit cū volūtate. Scdo ibi [Doc aūt.] soluit instāntia. d. q si nā t voluntas sunt idez in deo: dicūt tn diuersas bitudines: pp qd aliq cōcedimus de nā que nō ꝓcedimus de volūtate.

¶ Tunc segit illa pars [Predicta. Jn qua dat intelligētiaz dictoꝝ. Et tria facit. Quia ꝓmo repetit vba ꝓactaꝝ: vtrū de⁹ voluntate aut necessitate genuerit filiū. Scdo ibi [Ex talib.] dat intelligētiā. q. per distōnē dicendo q voluntate accedēte vel recedēte nō genuit: cōcomitāte genuit. 3° ibi [Dicamus.] cōcludit veritatez. q. manifestam in quo terminat sola distōnis.

B ꝑ ꝑn. Apresenti distōne Magr duoverunt: vtruz pr genuerit filiuz voluntate vel nēcitate: t ideo de his duob⁹ q̄remus. ¶ Circa p^m q̄remus duo: q actus nālis videt esse necessarius: cū nā sit determinata ad vnū. Jdeo ꝓmo queremus: vtrū pr genuerit filiuz nā. Scdo: vtrū necessitate.

¶ Utruz pr genuerit filiuz nā. Questio. I.

Id est an tra. ꝓducat a patre vt filius hic in humanis.

De filia dist. 10 attributoꝝ vide di. 2. 1. t. 4. t. d. 22. t. d. 23. t nō q̄ distinctio est bitudinū. C Bprimū sic ꝓcedit. Uī q pr non genuerit filiuz nā: q̄ s^m Aug. 7° de tri. c. 4. aliud est deū esse: aliud patrez esse. nō igit eo est de⁹: quo pr. ḡ a filio filius nō erit eo de⁹ quo filius: z est de⁹ nā. ḡ nō est filius nā. ¶ ꝑ. Jn deo idez est nā q voluntas: z nō genuit pr filiuz volūtate. ḡ nec nā. ¶ ꝑ. Cum nā sit determinata ad vnū: effect⁹ nāles per rōnem cognosci pñt. ḡ posset rōnabilr ostendi filiuz esse in diuinis.

In cōtrariuz est Aug. 15. de tri. c. 20. q ait. vbū q̄d oia fcā sūt: filiū dei esse nā.

¶ ꝑ. s^m Dyarit⁹ vt bī in lra. 5. di. nā filius est: q eandez nāz quā ille q genuit bz: z filius bz eādē nāz cū pre. ḡ rc.

Alterius q̄rit cū pr genuerit filiū nā: vtrū possimus cōcedere q ipsa nā gñet. Et vi q sic: q actus qui egrediunt s^m attributa in diuinis: de ipsis attributis dīr. Nā nō soluz de⁹ sapit p sapiaz: z ēt ipsa sapia diuina sapit: t ipsa ēntia est. ḡ a filio ipsa nā gñabit.

¶ ꝑ. Op⁹ efficit ab eo cui⁹ est: vt si edificare est opus edificatoris. ḡ edificator edificat: cū igit gñare sit opus nāe: vt dicit Dam. ꝓmo lib. c. 8. ḡ ipsa nā gñat.

In cōtrariuz est idez Dam. 3. li. c. 3 4. q vult q genitū t igenitū: nō dicāt de nā: sed de hypostasi: t q hypostasis hypostasiz gñat.

Respōdeo dōm q filiū dei est filiū nā. dupliciter intelligi. Uno mō formalr: t sic est locutio falsa: q̄ sic filius est filiatiōe filius: silr pr diuinitate pr. Uel pōt se bāe in rōne ꝓncipy designātis originē: t tūc est locutio vera: q̄ ipsa nā est illud cuius vtute fit gñatio.

¶ Que veritas vt bn manifestet: tria sunt declarāda. Primo: q s^m plalitatē attributoꝝ: aliq vificant de vno attributo q nō verificant de alio. Scdo: q vnitas rei q rsidet in attributis: nō ꝓfundit hō attributiones vel verificationes. Tertio: q nā spālr sumit respectu huius actus qui est generare: ꝓpter qd cōcedimus patrē gñare nāz: z nō cōcedimus de alys attributis.

¶ Primū sic ostēdit: q plalia attributa in diuinis nō sūt synonyma: vī Cōmē. aut. 12. cō. 39. q virtus t vita dicta de deo nō sunt synonyma. Si igit virtus t vita que nō dicunt nisi vt ꝓcretū t abstractū nō sūt synonyma in deo: multo magis nec sapia t bonitas vl volūtas t nā: que plus dīnt. Et q̄ talia nō sūt synonyma: a diuersis rōnib⁹ sūt ꝓpositi: t aliquā bitudiné bz vnū quā nō bz aliud qd ꝓ ille pōt bēri in creaturis. naz iz sit eadē forma subalis per quā bō est subalis: t bō: tn vt per eā bō est substāna: est ꝓn^m entiendi. vt est aīal: est ꝓn^m vite t sensus. vt est bō: est ꝓn^m eius qd est intelligere. Jta iz sit eadē res in diuinis q̄ est sapia: volūtas: t essentia: tn vt est volūtas, cō parat ad velle: vt est essentia ad esse: t sic de alys.

¶ Declarato ꝓmo q attributa dīr bitudiné distinctā ad suos act⁹. Restat declarare s^m q bō distinctio bitudis: ꝓp vnitatē rei coruidentē attributis singulis: nō ꝓfundit: qd sit declarari pōt. Naz si cēt bō ꝓfusio potissime cōtingeret: ex eo q vnū attributū de alio ꝓdicāt: vt ga nā ibi est volūtas: diceret de⁹ per nāz velle: q̄ vult per volūtatē. Bz vt bituz fuit in. 5. di. ꝓn. 1. q. 2. ar. 1. ea q̄ cōpetit subo: nō attribuit ꝓdicat: nisi sit ꝓdicatio foīal: t per iplicationē: fz cū vnū attributū ꝓdicat de alio: est ꝓdicatio in abstracto: t p idēntitatē fz q̄dē modum nō cōicant ꝓdicato q̄ cōpetit subo: t iō si voluntas est nā: nō opz q nā habeat bitudiné ad velle: vt voluntas.

¶ Tertiū qd ꝓponebat declarāduz sic ostēdit: q cū generatio sit illud p qd assimilat genitū gignēti in nā: ad istū actū q est gñare potissime nā bēbit bitudiné. bn igitur Dam. d. q gñare est opus nāe. t ꝓbs 5° meta. c. de nā. ipsaz gnōnē nascentiū nāz appellat. Dabito q s^m pluralitatē attributoꝝ est distinctio bitudinū ad act⁹: t q bō bitudo nō ꝓfundit ꝓp vnitatē rei: t q ad istū actuz qui est gñare hoc attributū qd est nā: bitudiné bz: neče est pies gñare filiuz nā: put nā bz rōnem ꝓncipy designantis originē: qd declarare volebamus.

Ad primū dōz: nō est filius nā foīalr: s filiatiōe: est tn filius nā co mō q̄ dixim⁹. ¶ Ad 2^m dōz q vt patuit pp vnitatē rei coruidentē attributis: nō ꝓfundit bitudo ad act⁹: t iō iz nā sit voluntas: bz tn nā bitudiné ad istuz actū q est gñare: t vtute nāe fit gñatio nō vtute volūtatis. ¶ Ad 3^m dōz q p rōnē tota virt⁹ nāe diuine cōprehēdi nō valet: t ideo nō oz actū virtute nāe elicitū: p rōnez inuestigabilez esse.

Ad illud qd vlter⁹ ārebat vtrū nā gñet. Dōz q ꝓprie loquēdo gñare est hypostasis: vt patuit p Dam. tn pp r^m quē bz nā ad actū: aliqn incnit q nā gignat. iuxt illud Phla. 9. de tri. ꝓdicam⁹ nāz genitaz nālr gignētez in se habuisse nām. Et iō notādum q aliqn attributa dīr cōparationē ad actuz: vt sapia: lumē: nā: t iō dicimus lumē de lumie: sapiaz de sapia. Aliqn ꝓportāt cōparationē ad ꝓpetatē: vt suba subsistentia: t iō ꝓcedim⁹ subaz de suba: subsistētia de subsistēta. Aliqn vident purā ipoztare abstractionē: vt essentia: t iō iter ceteras ista vī magis ipropa ēntia de ēntia: iz Aug. 7° de tri. c. 15. t in plīb⁹ locis vtat ea. ꝓz igit q ista ē ꝓpa hypostasis gñare: vel pr gñare: fz nā gñat, nō est ꝓpa: nisi q ꝓp bitudiné quā bz ad gñare ponit ꝓ pſōa gignēte.

¶ Ad primū dōm q alig act⁹ sunt q dīr distōnez inter actiuū t passiuū: vt p gñare est distinctio ēt realis iter gignētez t genitū: t tales act⁹ nō ꝓdicant de aliq ēntiali in abstracto ꝓpe loquēdo: q tūc seqret q essentiale vl absolutū diret realez distōnez ad aliquā ꝑsonaz: vt si nā gñaret ꝓpe loquendo: esset realr distincta a filio. Aliqn act⁹ nō dicit realez distōnez: sicut scire vel sapere. Naz idez pōt scire seipsuz vel sapere: fz non possit se gignere. Aliqn nō dicūt aliqd tēdēs in aliqd obz: sic cē. In actibus aūt 2° t 3° mō sumptis tenet rō. Bz in actib⁹ ꝓmo mō acceptis cuiuslmodi est gñare: de quo hic loquimur nō tenet argu^m. ¶ Ad 2^m dōm q gñatio est op⁹ nāe: nō q nā gñat: sed q virtute nature fit generatio.

B realr sed p cōparationē ad officia. Exemplum habet ō actiōe t passione. Er^m bi ō alia bab Epi. Er^m bi ō po^a t iustina: quia dicat gl. q posset dari ō po^a qō non de iusti^a. Ecti. 22. Qz veritas rei que rīdet diuinis attributis nō ꝓfundit horas ꝓnoca de semuerem.

F

Den. in sum. arti. 32. q. 4. in sol. 3. ar.

Tcō. 5. 1

G

Aliqn attributa dīr rc^nem ad actū Aliq ad ꝓpetatez. Aliqua merā abstractionē. ꝓ^o vt lumē sapientia rc. 2° bypostasis rc. 3° essentia rc.

H

Nō dīt aliq actus: gñare: scire cē. ꝓm⁹ ē inter distincta realr. 2° nō requirit distinctez. 3° nō tēdit in aliud esse.

I ¶ Utrum pater genuerit filiū necessitate. Qō. II.

T.cō.6. Idolatra⁹ non dicit cām efficientē nec for maliz: sed modū efficiētie.

SEcundo querit: vtrū pī genuerit filiū necitate. Uī q̄ sic: quia ꝓbus in 5° meta. cū narrasset multos modos necessary dixit potissime necius cē qō ipole est alr se bie. Sz nō est mutabilitas in deo re⁹ gnōnis filij: vt vult Aug. 5° de tri. c. 5 g̃ de necessitate ipm gñat. ¶ ꝓ. Si gñatio alicui⁹ nō est de necessitate B nō est: nisi q̄ fit ex mā preiacente: q̄ vt scribit 7° meta. mā est illud: per quā res pōt esse ⁊ nō esse. Nam ſm Cōmē. si nō esset mā: oia essent de necitate: sz filius nō gignit ex mā preiacēte. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. vult ꝓbs 12. meta. t. c. vl. q̄ deus neče béat regere hec iferiora: sz maior est necessitas in deo respectu productionis personaruz q̄z creaturaruz. ergo ⁊c.

T.cō.22. Quia illō nō posset fieri: q̄ factio ꝓsuppo nit mām: ⁊ si nō fieret esset eternū ⁊ ingenitum.

K Jn cōtrariuz est Aug. ad Oroſiuz q̄ dicit pīez filiū nō voluntate nec necessitate genuisse: q̄ necessitas nō est in deo. ¶ ꝓ. scribitur 5° met. Oē necius est ꝑtristās: sz in deo nulla tristitia. g̃ ⁊c.

T.cō.6.

Rñdeo dōm q̄ cū cā sit: ad cuius cē segī aliud de necitate: si volum⁹ accipe modos necessary: debem⁹ eos accipe per cōpationē ad cās. Nā semp pp qd: infert aliqué modū necitat⁹: ⁊ iō sicut ad pp qd pōt rñderi quatz cā: vt dī 2° phy. Jta p necius possum⁹ dīe quālibz cāz: vt sīc cū querit pp quid corrūpit aial: q̄ cōponit ex 3ijs. Jta dīc possum⁹ neče est corrumpi aial: q̄ ex 3ijs cōponit: ⁊ ſm ist̃ viam necius dicetur q̄druplr: per cōpationē ad q̄druplicē cāz. ꝓmo ad cāz mālez: ⁊ ista necitas ab aliq⁹ appellat indigētie: quia corruptio: ⁊ talia q̄ sunt necia necitate mās ex ꝓpatione mās: ⁊ ex q̄dā indigētia ꝓtingūt. Naz si cēt totalr appetitus mās faciat⁹ nō ꝓtingeret hō corruptio: sz q̄ idiget vlteri⁹ satiari accidit talis necitas. Scōo dī necitas per cōpationē ad formā: ⁊ talez necitate q̄dā dicūt cē exigē tie: sicut necesse est ignē calefacere ex nā sua cū hz calefactibile: q̄ sic nā sua exigit. Tertio est re⁹ efficiētis: sīc necesse hz lapis ire sursum cū ipelliť. Et ista est necessitas coactiōis. Quarta est re⁹ finis: sicut necesse hz aliqs habere nauigiuz: si vult transfretare. oēs aūt istos modos necessary inuit ꝓbs 5° meta. t. c. 6. Jsti aūt modi q̄ sumunt̃ p cōpationē ad cās in deo ꝓpe nō reperiantur sic sumpti: q̄ caret omni cā ꝓprie loquēdo: ⁊ ideo dicit Aug. ad Oroſiuz q̄ in deo nulla necessitas.

T.cō.22.

Quadruplex necessitas ſcz mās: fot⁹ efficiēs ⁊ finis.

L Jste quatuor necitates ab aliq⁹ alr nominant vt necessitas materie dicat necessitas indigētie. Necitas fole dicat necitas exigētie ſ efficiēs coactionis. Finalr ꝺo ex ſuppone finis Formalis ꝺo que ꝺcā est exigētie ⁊ alr dī imutabilitas solum ponitur in deo.

¶ Possumus tñ aliquē istoz modoz trāsferre ad diuina: vt illuz q̄ sumtū per cōpationē ad formā. Nam necessariū p cōpationē ad mās in deo nō est: q̄ est act⁹ purus vbi nulla mā. Et p cōpationē ad efficiēs nō: q̄ talis necitas est coactionis. de⁹ aūt a nullo cogi pōt. De B eriā necio scribit 5° meta. q̄ oē necius est cōtristās: tale neciū in deo cē nō pt vbi nulla tristitia. Nec necitas re⁹ finis ibi ē. nā aliqs pt opari pp finē z⁹. vl pp finē cōicādu: ⁊ sic nulla necitas re⁹ finis in eo ponit̃: q̄ sic nō idiget bis q̄ sūt ad finē: sz ea q̄ sūt ad finē eo idigēt. Et isto mō opat̃ de⁹ pp finē: q̄ pduc res: vt bonitatē suā reb⁹ cōicet: ⁊ iō reb⁹ nō idiget: sz si operet pp finē ꝓdūcit: tūc in eo esset necitas sumpta re⁹ finis. Quarta aūt necitas que est p cōpationē ad formā ad diuina trāsferri pōt: q̄ hō necitas dī imutabilitatis: q̄ sic exigit nā rei: ⁊ tāto magis est hō imutabilitas in deo: q̄nto nā magis ē imutabilis: ⁊ isto mō neciuz diuidit̃ ꝺ per accīs: put p accidens dicit mutabilitatē quādaz. Et sic necessitatē potissime in deo ponim⁹: vbi nihil p accīs. ideo Aug. cū 5° de tri. c. 4. diffiniuisset accīs q̄ dī aliq̄ mutatione. c. 5. dicti libri ꝓcludit in deo nihil cē p accīs: q̄ in eo nihil mutat⁹: ⁊ sz istū modū pī genuit filiū necitate: q̄ imutabilr se hz ad filiū gnōnē: cū sua nā exigat talez actū. N

Ad primū dōm q̄ arguit de necessitate imutabilitatis q̄ ꝓcedēdū ē. Et p B pz solo ad 2ᵐ ⁊ 3ᵐ: q̄ de eadez necitate ꝓcludunt. ¶ Ad pᵐ in cōtrariū dōm q̄ necitas nō est in deo coactiōis vl indigētie vel reᵘ finis ꝓprie: sz est in eo necitas imutabilitatis: ⁊ de tali nō logit Aug. Et p B pz solo ad 3ᵐ: q̄ talis necessitas nō est cōtristās. ¶ ꝓ. Illa vba nō sunt ꝓbi sed cuiusdaz poete. vt ꝓbs introducit.

Deinde querit vtrū pī genuerit filiū voluntate: ⁊ q̄ ea que ꝓcedūt fz arte: videnť ꝓcedere per modū volūtatis. Jō ꝓmo q̄rem⁹: vtrū filiⁿ ꝓcedat a pīe per modū artis. Scōo: vtrū pater generet filiū voluntate. Tertio: vt magis pateant dicta: querem⁹ cū sit vera deus generat: vtrū sit vera deus non generat. 2ª pte. O

¶ Utrū filius ꝓcedat a pīe p modū artis. Qō. I.

ADꝓmū sic ꝓcedit. Uī q̄ filius ꝓcedat a pīe p modū artis: q̄ ea q̄ ꝓcedūt p modū intellus: videnť ꝓcedere ad modū artis. Sz filiⁿ ꝓcedit a pīe per modū itelle: cū ꝓcedat vt vbū a mēte fz Aug. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. Ea q̄ ꝓcedūt p modum exēplaris videnť ꝓcedere p modū artis: sz filius ꝓcedit per modū exēplaris: cū ꝓcedat vt imago: unde ista illō 6° de tri. c. 2. filius est eo filiⁿ quo imago. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. Qō ꝓcedit vt ars: vī ꝓcedere p modū artis. Sed dī 6° de tri. c. 10. q̄ filius est ars patris. g̃ ⁊c.

Jn contrariuz q̄ qō ꝓcedit p modum artis vī cē artificiatū ⁊ factū: filius nō est bō. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. Qō ꝓcedit ab aliq̄ p modū artis nō est idez in nā cū ipso: q̄ archifer nō est eiusdem nāe cū archa: pater est eiusdez nature cum filio. g̃ ⁊c. ¶ ꝓ. ꝓbs distinguit nām ⁊ artem esse duo ꝓcipua diuersa: vt pōt patere ex 12. meta. cuz igit̃ filius ꝓcedat p modum nature: nō ꝓcedet per modum artis. P T.cō.12.

Rñdeo dōz q̄ oē opus nāe pōt dici opⁿ intelligentie: ⁊ ponissime itelligētie ꝑ. s. dei: cōparāť enim oia nālia ad intellm ꝑm: sīc artificialia ad intellm artificis. ⁊ iō Cōmē. in 12. meta. oñdit q̄ ea q̄ gñanť in istis iferioribⁿ bñt mēsuras ꝓpas ex motibⁿ stellaꝝ. Et ista mēsura ꝓuenit ab arte diua intellualis: ⁊ inde est q̄ ars imitat̃ nās: vt scribit 2° phy. q̄ intellⁱs nī imitatur intellm diuuz: cū sit eiⁿ imago ſm q̄ vult Dam. ⁊ Aug. vt ostēsuz fuit cū tractauim⁹ de imagine: ⁊ q̄ intellⁱs nī imitat̃ intellⁱs diuⁱs: oz q̄ ars ſm quā ꝓcedūt artificialia ab intellu nr̄o imitet̃ nās p quā: q̄si p cās sēdaz ꝓcedunt nālia ab intellu diuo: ⁊ q̄ apti nati sum⁹ deuenire in cognē dei p itellⁱs nr̄z ⁊ p effect⁹: si volumus videre: vtrū aliq̄ ꝓsona in diuis ꝓcedat p modū artis: oꝑz nos videre quō se hz intellⁱs noster. put est ꝑⁿ operationū. Lō.20. T.cō.84. Ars imitatur nām. .f. ph. 9. pte. 2. com. 1. q. 1. Q

¶ Ad cuius euidentiā notāduz q̄ fz Aug. 15. de tri. c. 11. vbū nr̄m est inuiū ois opis. Jgit̃ si aliq̄ opa facť voluntas: oꝑz q̄ ꝓmo ea mēte ꝓcipiam⁹ ⁊ vbū ꝓceꝑū sit q̄dā rō oiuz fiēdoꝝ. Jta se hz suo mō in itellu diuo. de⁹. n. genuit vbū in q̄ oia fiēda dispoſuit: ⁊ iō vbū diuinū est rō oiuz fiēdoꝝ: sīc vbū nr̄z erat rō oiuz fiēdoꝝ a nobis: et hāc filitudinē pōit Aug. 15. ō tri. c. ꝑdcō. dicēs. Aiaduertenda est in B enigmate ét ista vbi dei filitudo: q̄ sīc de illo vbo dcīt est: oia p ipz fcā sunt. vbi de⁹ p vnigenitū vbū suū ꝑdicat̃ oia vniuersa fecisse: ita bois opa nulla sunt q̄ nō ꝓus in cozde dicanť: vñ scriptū est. Jnitiū ois opis vbū: pp qō ⁊ vbū diuinuz. 83. q. q. 43. opatiua poꝺ nuncupat̃. ꝓz igit̃: q̄ verbū diuinuz est operatiua poꝺ fiendoꝝ. Rō ſic ſolutū. Sicut ars nō ſit p gratiā; ita nec filius deus cū ſit ars: q̄ ē exēplar oium fiēdoꝝ: vt ars hic apud nos ſit nihil.

A fiédo⁊.Est ratio ꝙre singula fiãt:ꝛ qz oia facta a deo cõ parãtur vt artificialia ad artifices:vt oẽsum est:cũ ars sit rõ artificialiũ:Ꝟbũ diuinũ erit ars pãis.bñ igit dictũ est 6° de tri.c.4.ꝙ Ꝟbũ pfectũ cui nõ deest aliqd:est ars ꝙdã oipotẽs atq; sapiẽtis dei plena oiuz rõnuz viuẽtiũ.

z° pars ¶ Uisꝺ ꝙ fili⁹ dei est ratio oium pductoꝝ a deo nõ põt dici artificiatũ:qz tũc esset ratio pducẽdi seipm:sz soluz mereꝫ nomẽ artis.Et ideo cũ querit:vtrũ pcedat ꝙ modũ artis.si ꝟ qõ dico/artis/pstruit in habitudine ocnotãte ꝑn⁹:sit dicimus aliq; pcedere per modũ nãe:qz nã est ratio:quare illa pcedũt.sic est locutio falsa:qz est sensus ꝙ ars sit.sic ratio ꝙre filius pcedat:ꝛ tũc esset artificiatũ:ꝛ cẽt ratio pducẽdi seipm:cũ sit ars qua pducunt oia pducta per mo⁹ artis.Si aũt ꝟ qõ dico/artis/nõ tenet ibi habitudinẽ ꝓncipy:sed ꝓstruit in vi declarationis cẽntie vel nãe:siue nãlis originis:vel meli⁹ nõ est ibi cõstructio trãsitiua sed appositiua:sic cum dr creatura salis.i.creatura que est sal.sic est.natura:qz tunc est sensus pcedit per modũ artis.hoc est pcedit vt ars:sicut si dicereꝫ.iste agit per modũ bois:qz agit vt bomonita filius procedit per modum artis:quia vt ars.

B

Ad primũ dõm ꝙ filius pcedit per mo⁹ intellis: qz pcedit vt ars nõ vt artificiatũ.Et per ꝟ ꝑz solutio ad z⁹ ꝛ z⁹:qz hoc ꝓcludebãt. ¶ Argumẽta in ꝟtiuz pbabãt filiũ nõ pcedẽ per mo⁹ artis put artis ꝓstruit in habitudine designãte rõnez ꝓncipy:ꝛ qz sic pcedit artificiatũ:filiꝰ nõ pcedit per mo⁹ artis.Et sic oia argumẽta patent que suis vꝝ pcedebãt.

¶ Utrum pater genuerit filiũ volũtate. Questio. II.

Ad est vtrum volũtas rõne sue habitudinis vel ꝓnotationis:vel modi significãdi:vt sic possit dici ꝑa⁹ filij:qz rõne rei dignate ꝑn⁹ eius est ꝙ sic.

C **Secũdo** queritꝰ:vtrũ ꝑi genuerit filiuz volũtate.Et videt ꝙ sic:qz illud dr aliqs facere volũtate:qđ facit volẽs sed ꝑi genuit filiuz volẽs:qz si gnãret nolẽs miser esset ꝛ innidus.ꝑ ꝛc. ¶ Ꝑ.Semp inuolũtariũ est ꝓtristãs:qz ꝟm Aug.antãũ aliqd est cõtristans:inquãtũ est ꝓtra volũtatez:sed in deo nihil est cõtristãs.ergo ꝛc. ¶ Ꝑ.Quꝺ aliquis facit inuolũtarie:facit coactus:in deo non est coactio.ergo ꝛc.

In cõtrariuz est Aug.ad Ozosiuz:qui dicit patrem genuisse filiũ nec volũtate nec necessitate. ¶ Ꝑ.Qđ pcedit vt natũ:nõ pcedit volũtate:sed nã filius pcedit vt natus.ergo ꝛc.

Respõdeo dõm ꝙ sic babitũ est plitati attributoruz cõpetit pluralitas habitudinis que nõ ꝓfundit vnitate rei corridẽte oi⁹ attributis.nã lz sit vna res nã ꝛ volũtas:aliq; tñ habitudo cõperit nature que nõ cõperit volũtati.Et ideo cuz queritꝰ vtrũ ꝑi genuerit filiũ volũtate:nihil est aliud ꝙre:ꝙ volũtatẽ hic respectũ siue habitudinez ad actũ gliationis. Cõparari aũt volũtatez ad gliationez siue hic habitudinẽ ad ihãm:põt esse dupliciter.Uel directe:ita ꝙ ipa volũtas ꝟm sna rõnez sumpta:habeat habitudinẽ ad eã.Uel indirecte inquãtũ iplicat aliqd:qđ habet habitudinẽ ad ipam gliatiõez.Indirecte aũt nõ põt:nisi sumaꝫ in ꝓcreto.dicuz est.n.ꝙ qñ abstracta ꝓdicãtur/est ꝓdicatio per identitatez:nõ formaliter:vel per iplicationez.Et ideo lz nã dicerꝫ directe cõpareꝫ ad gnãre:vt habitũ est:ꝛ volũtas ꝓdicẽt de nã:nõ cõicaꝫ volũtati etiam indirecte bꝺ habitudo. Sz talis cõicatio inuenit in ꝓcretis.Et ꝟm istũ modum nõ ꝓcedimus ꝙ ꝑi volũtate genuerit vel bonitate:sz ꝙ bonus sapiens/volẽs/genuit: accipiẽdo bꝺ attributa in ꝓcretis:vt Magister tãgit in lra:ꝟm quã acceptõez implicãt se adinuicez ꝛ cõicãt sibi habitudines. ¶ Si aũt ꝓsideramus volũtatem ꝟm directã habitudinẽ ad actũ gliationis:ita ꝙ nõ ex eo ꝙ implicat aliquod attributũ respiciat talem actuz:sed per se ꝛ directe cõparetur ad ipm:tũc distingnẽdum est:qz bꝺ habitudo vel põt dicere rõnem principy:vel cõplacẽtiam quãdam.

¶ Si aũt dicat rõnez ꝓncipy volũtas re⁹ gliationis filij. Doc põt itelligi triplr. Uno⁰ ꝙ sit accedens. Allio⁰ ꝙ sit anꝫ. Tertio⁰ ꝙ sit coctua. Nullum istoꝝ modoꝝ ponere possumus. Nã ꝟm ꝑ⁹ mo⁹ incidim⁹ in errorẽ Ennomij: qui ꝟm ꝙ narrat Aug.15.de tri.c.20.cuz nõ posset itelligere nec credẽ vellet Ꝟbũ diuinũ esse dei filiũ nã:ꝛ de ꝟba ꝓis genitũ dixit cũ filiũ volũtat volũtate.ſ.accedẽte:sz si ꝟ cẽt ꝙ accederet aliq; noua volũtas deo:deꝰ cẽt mutabilis:qđ idẽ Aug.ipꝛobat ibidez ꝙ ꝟ ꝙ ꝓsilũ dei manet in eternuz:ꝛ qz volũtas eiꝰ est imutabilis. ¶ Si aũt ponereꝫ z⁹ mo⁹ ꝙ volũtas esset anꝫ:incidemus in errorẽ Arry.nã que volũtate anꝫ a deo pcedũt creata sunt:ꝛ eiusdẽ nãe cum deo nõ sunt:vñ Dam.ꝓ li⁹.c.8.aut creationez esse volũtate:ꝛ ideo tale opus põt esse nõ coeternuz deo.Tũc errorẽ allidẽs Aug.6.de tri.in ꝑn⁹ vbi ꝺ Arrianos disputat dicit:filiũ dei pcedẽ a pie nãliter:sic ꝙ splẽdoꝝ ab igne nõ.ſ.volũtate anꝫ. ¶ Nec enã z⁹ mo⁹ ponẽ possum⁹:qz tũc aliq; mõ inciderem⁹ in põnez Sabelly:qui posuit ꝓfusionẽ ꝓsonaꝝ:qz sic filius nõ distingueret a.ſ.ſ.nã volũtate.ſ.ſ.sic pcedere dr:ꝛ ꝟ respiciẽs Aug.15.de tri.20.c.ait.Si ꝑe aliq; ꝓsona in trinitate dr cẽda est volũtas magis ꝟ nomẽ.ſ.ſ.cõpetit.cuz igit ꝟm vnũ modum pcedẽdi nõ sit nisi vna ꝓsona in oĩus(vt aliq; mõ oẽsum est:ꝛ magis in seq̃ntib⁹ oñdeꝫ)si pcederet filiꝰ eo mõ quo pcedit.ſ.ſ.nõ distingueret filiꝰ ab eo:ꝛ cẽt ꝓfusio ꝓsonaꝝ:ꝛ ideo si ꝟ ꝙ dico/volũtate/ꝺz denotare habitudinez ꝓncipy nõ genuit pr filiũ volũtate: sed nã. ¶ Si aũt ꝟ designat cõplacẽtiã quãdã:sic ꝟrũ est:qz Ꝟbũ dei est filius dei dilectꝰ in quo sibi cõplacuit qui sensus ꝺaꝫ itelligi in risione facta berenco a catholico quã narrat ꝛ cõmẽdat Aug.in qõnib⁹ ad Ozosiuz.ꝛ 3° de tri.c.20.cũ cuz a catholico q̃sitũ fuisset vtrũ volũtate genuisset deus filiuz vel nõ:vt si catholicus diceret ꝙ nõ volũtate:ꝓcluderet hereticus ꝙ deus miser esset: qz aliqd nolẽs fecit:si volũtate:nõ igit nã filiꝰ est.Et ipe rñdit querẽdo vtrũ deꝰ:sit deus volũtate vel nõ:ꝙ quaz qõnez qcqd volebat ꝓcludẽ hereticus ꝓtra catholicuz ꝓtra hereticũ ꝓcludebaꝫ.Ex quo itelligere possumus ꝙ sic deꝰ nã deꝰ est:nisi cõplacet sibi in eo ꝙ deus est:sic deꝰ filiũ natura genuit:sibi tñ cõplacet in gignẽdo.

Ad primuz dõm ꝙ nõ valet/genuit volẽs:ꝑ genuit volũtate:qz in cõcretis est cõicatio habitudinum que nõ est in abstractis. Uel dicere possumus ꝙ genuit volũtate:put volũtate dicit:cõplacẽtiã nõ ꝓbat dicit habitudinez ꝓncipy. ¶ Ad z⁹ dõm ꝙ inuolũtariũ est ꝓtristãs:inq̃tũ inuolũtarium ꝓtra placitũ est:ꝛ sic gnatio filij nõ fuit inuolũtaria pr:imo fuit ꝛ est ei grata ꝛ placita. Uel possum⁹ dicere ꝙ nõ valet: natiuitas filij nõ habuit esse a pie volũtate.ꝑ deꝰ inuolũtarie genuit. Nã Magr ꝓcedit:ꝙ nec volẽs nec nolens genuit.Et ꝙ ꝟ ꝙ ꝑz solutio ad 3⁹:qz deꝰ nõ inuolũtarie genuit.Argumẽta in ꝟtiũ nõ ꝓcludũt:ꝙ pr nõ genuit filiũ volũtate put volũtas dicit habitudinem ꝓncipy.

¶ Utrum sit vera pater non generat: cum ista sit vera: (deus generat. Questio. III.

Tertio queritꝰ:cũ ista sit vera deꝰ gnat: vtruz ista possit ꝓcedi/deus nõ gnat.Et vꝝ ꝙ sic:qz deꝰ nõ magis supponit ꝓ ꝑe ꝙ ꝓ filio:sz ista est vera/deꝰ gnat qz ꝑi gnat.ꝑ ꝛ ista est vera/deꝰ nõ gnat:qz filiꝰ nõ gnat.

E ꝑi nõ genuit filiũ voluntate put ly volũtate/dicit rõnẽ ꝓncipy:nec accederet nec aũt nec coeua.

ꝑ⁹

z⁹

F

3⁹

Qꝺ ꝑi genuit filiũ voluntate put ly volũtate/dicit cõplacentiam.

G

H

Qꝺ dicerit ꝙ tributa sibimicẽ cõmunicãt bitudines in cocreto nõ in abstracto ꝛ ẽt se mutuo implicãt.

I ¶ P. Nō gñare cōuenit eēntie: qz ſm Magſm: eēntia nec gignit nec gignit nec ꝓcedit. cū igit de⁹ ſit terminus eēntialis: magis erit vera iſta, de⁹ nō gñat: qz deus gñat.
¶ P. Sic ꝓcedimus q⁹ de⁹ gñat: ita ꝓcedimus q⁹ deus gignit: ſz ſic, ꝓpriū eſt filij q⁹ gignat: ita vī per ſe cōpetē ei q⁹ nō gignat. g̃ qua rōne verificat de deo gignit: pari rōne debemus ꝓcedere q⁹ non gignat.

In cōtrariuz eſt: qz de eodē nō verificat affirmatio t negatio. Sz cū vnus ſit deus t de deo verificet q⁹ gñat, de eo nō verificabit q⁹ nō gñat. ¶ P. Si iſte due verificātur, bō currit: t bō nō currit. B nō eſt niſi qz nō eſt idez bō currēs t nō currēs. cuz g̃ nō ſit dare aliū t aliū deū: iſta erit falſa, deus nō gñat.

Primus modus dicendi. Reſpōdeo dōm q⁹ gdā iſtā ꝓcedūt ſimplr, deus nō gñat, ꝓp rōnez tactā: qz exā verificat, de⁹ gñat pro pīc: verificabit, deus nō gñat pro filio.

3 Sed ſi ſic dicimus videremur ponere plures deos: qa. de⁹ ſemp ſtat pro eēntia niſi trahat p aliquā ꝓpetatē ad

K ſupponēdū pro pſona: vt ſi dicā de⁹ gñat. Nā rōne bu⁹. ꝓpetatis gñat, deus ſtat pro pſona pris. negatio aūt nul. lā ꝓpetatez diſtinctā iportat: t ita cū dico, deus nō gñat nō trahit ad ſupponēdū pro aliq̄ pſona diſtincta. Et eſt ratio: qz ſm qđ aliter cōpetit eſſe vel agere ſiue pati: ſic et cōpetit ſupponere. nā in omni Rbo itellr eſſe: t omne Rbū actionē vel paſſionē dicit: t ideo qz ālibet nā creata nō eſt ſuū eſſe: nec eſt id cui attribuit agere ſiue pati in talib⁹ terminus in cōcreto ſumpt⁹ per ſe t ꝑ t directe ſupponit pro ſuppoſito. ſi aūt ſtat pro nā: B eſt ex adiūcto vt dicēdo aial eſt: itellr de ſuppoſito aialis. ſed ſi dicat aial eſt genus: rōne bu⁹ adiūcti ſtat pro nā. Jn diuinis eſt eꝑ: qz cū B nomen, de⁹ ſignificet eēntiā t cēn⁹ ſit ſuū eſſe t nō acgrat eſſe ex eo qđ in ſuppoſito eſt: per ſe t ꝑ. ſupponit pro nā. Si aūt ſtabit pro ſuppoſito hoc nō eſt

L niſi ex adiūcto: vt dicēdo, de⁹ gñat vel ſpirat. Cōcedere aūt q⁹ abſq; adiūcto ſtet pro pſona: eſt ꝓcedē q⁹ nā diuina nō ſit ſuus eſſe: t ſi nō eſt ſuum eſſe: plurificat in pluribus ſuppoſitis: t ſi ſic tum ponamus plura ſuppoſita diuina: ponimus plures deos.

Ilꝰ modus. ¶ Et ideo aly aliter dicūt q⁹ cū dico, de⁹ nō gñat: ly de⁹ ſtat pro nā: cū nō trahat per ꝓpetatē ad ſtādū pro pſona: ideo ly aliq̄ pſona in diuis nō gñetur iſta negat, de⁹ nō gñat: qz tunc videret q⁹ gñare repugnaret nāe diue: pro qua ſupponit ibi deus: ſz ſi adderet ei aliq̄ ꝓpetas rōne cui⁹ deus ſupponeret pro pſona filij: nūc eēt vera: vīputa deus genit⁹ nō gñat. Sz iſti deus dicūt q̄ ꝓmi: qz ſi pp B negaret iſta, deus nō gñat: qz ly deus ſtat pro nā: t ſic videret q⁹ nāe diuine repugnaret gñatio: multo magis deberet negari iſta, diuinitas nō gñat: cuz per eā magis exꝑſſe diuina nā induceret: que tñ nō negat.

Modus pro prius. M. ¶ Et ꝓpter hoc dōm eſt aliter q⁹ iſta nō eſt ꝑa de⁹ non gñat. non ꝓpter hoc: qz deus ſtat ibi pro nā: ſz qz ſtat ibi pro ſuppoſito indiſtincte. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū q⁹ negatio eſt in eodē gñe cuz affir⁹: vī nō gñare eſt in genere relōnis ſic̄ gñare: vt oñdit Aug. 5° de tri. c. 7. p totū. t qz referri ꝑe eſt ſuppoſito ut. ¶ Ad B cū dī, deus nō gñat ly deus, potiſſime cū ſumat in ꝓcreto (qz ſi ſumeret in abſtracto ſecus cēt) ſtabit pro ſuppoſito tm̄ quia negatio nō dicit diſtinctā relonez directe: t qz nō gñare nō aſſignat ꝓpetas alicui⁹ pſone: cū dico, deus nō gñat: ibi de⁹ nō ſtabit pro aliq̄ pſona diſtincta. cū igit vnū ſit eēt: t vna nā oiuz pſonaz: rōne vnitatis eſſe t nāe: ſi de⁹ ſtat pro ſuppo⁹: niſi trahat vt diſtincte ſtet pro aliq̄: ſtabit pro oib⁹: t qz nō gñare nō remouet a ālibet ſuppoſito diuino: nō eſt ꝓpa iſta, deus nō gñat. Et ideo ſz ꝓcedat, bō nō gñat: ſi aliq̄ ſuppoſitū humanū nō generau-

Pōt et dici q⁹ nō gñare eſt ꝓ prietas filij et ſpūs ſ. ſic̄ ſignificatū pria. Et ſi nō aſſignat vt ꝓpetas ſic for mal nō dicendo. tñ ni bi aſſignat: qz nō gñare nō debet ſuper gñari et ſpirari poſſe.

etiā dato q⁹ aliq̄ ſuppo⁹ gñet: ꝓpter hoc q⁹ bō per ſe t directe ſupponit pro ſuppoſito: nō tñ bz ꝓcedi, deus nō gñat: niſi gñare remoueret a ālibet diuino ſuppoſito.

Ad primuz dōm: q⁹ nō ita trahit de⁹ ad ſupponēdū pro filio per negōnez additā: cū negatio nō ponit aliqd diſtincte: ſic̄ trahit per ꝓpetatez affir⁹: vt per gñat, ad ſtādū pro pīc. ¶ Ad 2ᵐ dōm q⁹ ly deus ſignificet eſſentiā: ibi tñ ſupponit pro ſuppoſito: vt patuit. ¶ Ad 3ᵐ dōm: q⁹ nō ita iportat ꝓpetas q⁹ nō gñat: ſic̄ per gignit. t ideo ly per iſtā ꝓpetatez genit⁹, ſtet pro filio, dicēdo deus genitus: nō tñ opz q⁹ ſtet pro ſuppoſito filij cū addit ei negatio, dicēdo de⁹ nō gñat.

N ne. Poſſet ſi ci q⁹ de⁹ indiſtincte ſuppōit pro ſuppoſito in diſtōne rōnis: ſcilicet tñ diſtōne realis tō pōt ꝓcedi. Eſſe ꝓpriū facit deuz ſupponē pro pſona diſtincta. i. cē ſolem q⁹ regrat diſtōnē perſonalem.

O

Super lrāz: ſup illo Rbo. Preire volūtas ſapiaz nō pōt. ¶ Contra: ga ſm Aug. in fine. 5. de tri. partū mētis ꝓcedit appetit⁹. ¶ Dōm q⁹ part⁹ mētis pōt dupl'r ꝓſiderari: vel put bz eſſe cōpletuz vel incōpletū: ita appetit⁹ pōt dupl'r ꝓſiderari put bz eſſe cōpletū vel incōpletū. Appetit⁹ incōplet⁹ ꝓcedit cognem cōpletā: qz qñ volumus aliqd ſcire, q⁹ appetitū mouemur in cognē illi⁹: ſed nunq̄ deſideramus ſcire rem illā: niſi de ea aliquā cognem bīemus: vnde 10° de tri. c. 1. dī. qđ q̄ſq; prozſus ignorat: amare nullo⁰ pōt: t ita cognitio incōpleta ꝓcedit appetitū: ſed cognitio cōpleta ſequit: qz qñ aliquā rem cogſcimus incōplete: appetimus eaz cōplete cogſcere: vñ Aug. in fi. 9. de tri. partū mētis añcedit appetit⁹ quo illud noſcere volumus querēdo t inueniēdo: qđ nō niſi de cognē cōpleta dici poteſt: qz poſtq̄ aliqd cōplete cognoſcimus ceſſat venatio et inquiſitio. Notādum etiā q⁹ ſicut incōpleta cognitio ꝓcedit incōpletum appetitum: ita cōpleta cōpletum.

P ¶ Jtē ſup illō. Nec ꝓcedēdū eſt q⁹ deus genuerit nolēs vl volēs. ¶ Contra. de ālibet affirmatio vl negatio vera: ſz cū nolēs t volēs opponātur ꝛdictorie. g̃ tc. ¶ Dicēdū per iterēpriōez q⁹ nolēs t volēs nō opponunt ꝛdictorie: cuz vtrūq; iportet actū volūtatis: vñ lapis nō dī volēs neq; nolens: qz actu volūtatis caret: q⁹ ſi dicerent ꝛdictorie oporteret: cum ꝓtradictoria ſint illa quoꝝ nō eſt medium ſm ſe: vt dicit ꝓmo poſterioꝝ.

¶ Hic queritur an pater potuerit vel voluerit gignere filium. Diſtin. VII.

Q Jc ſolet queri a quibuſdā: vtrū pr̄ potuerit vl voluerit gñare filiū. Si. n. inquiſit potuit vel voluit gñare filiū. g̃ potuit aliqd t voluit: qđ nec voluit nec potuit filius. Nā filius nec potuit nec voluit gñare filiū. Cui ſolutie facile rīndemus dicētes: poſſe vel velle gñare filiuz: nō eſt aliqd poſſe vel velle ſubm potentie vel volūtati. Eſt tñ aliq̄ potētia vel volūtas. ſ. poſſe vel velle gignere filiū: t ideo diſtinguēda eſt itelligētia ꝓpoſiti Rbi: poſſe vel velle gignere filium: t poſſe vel velle aliqd. neq; eiz gñatio filij aliqd eoꝝ eſt: que ſubta ſunt diuine potētie t volūtati: nec eſt aliquid iter oia vel de oib⁹: ſz ſup oia t ante oia. nō. n. ante voluit vel potuit q̄z genuit: ſicut nec ante fuit q̄z genuit: qz ab ēterno fuit t ab eterno genuit. Ex filij quoq; B vi-

dere

dere possumus. Pī.n. pōt esse pī: ⁊ vult esse pī. filius aūt nec pōt nec vult esse pī. ḡ pī pōt vel vult esse aliquid qđ nō pōt vel vult esse filiꝰ. nō sequit: qz esse pīez nō est esse aliqđ: sed pōt esse ad aliquid: vt in sequēti ostendet.

¶ Ponit quedam verba Augst. vnde potest moueri auditor.

Sed vehementer nos mouet qđ Aug. ait in. j. li. ꝓtra Maximinū: ḡ asserebat pīez potētiorē esse filio: eo ꝙ filiū genuit deū creatorē: filiꝰ aūt nō. dicebat ꝙ pīez potuisse gignere nō filiū: ⁊ ideo potētiorē esse filio. Ad qđ rīdens Aug. dicere vī: ꝙ filiꝰ etiā potuit gignere: volēs ondere pīez esse nō potētiorē filio: bis vbis. Absit vt ideo potētior sit pī filio: sīc putas: qz creatorem genuit pī. filiꝰ aūt nō genuit creatorez: neq; n. nō potuit: sed nō oportuit. Vide ⁊ diligenter attēde hec verba: nō. n. nōn potuit: ꝫ nō oportuit. Vī. n. dicere ꝙ filiꝰ potuit gignere: ꝫ nō oportuit: ⁊ ita pōtuit qđ nō oportuit. Quare aūt nō oportuit: subdit dicēs. Immoderata. n. esset dina gūatio si genitꝰ filius nepotem gigneret pī: qz ⁊ ipse nepos nisi auo suo ꝓnepotem gigneret: sm vīam mirabilez sapiaz: impotēs diceret. Sīr etiā ille fi nepotez. nō gigneret auo suo: ⁊ ꝓnepotez patuo suo nō a vobis appellaret oipotēs nec ipleret gnōnis series: si semp alter ex altero nasceret: nec eā ꝑticeret vilus: si nō sufficeret vnus oipotēs. Itaq; oipotētez genuit filium patris natura: nō fecit.

¶ Opponit p̄dictis verbis Augustini.

Hoc aūt videt qđsdā nō posse stare: scilz ꝙ filiꝰ potuerit gignere. Si. n, potuerit filiꝰ gignere: potuit esse pī: ⁊ si potuit eē pī: potuit ḡ esse pī vel sui vel pīis vel spūssancti vel alicuiꝰ alius. Sz aliꝰ nō: qz nullus alius semp fuit. Nec pīis: qz pī est ingenitꝰ ⁊ innascibilis. Nec sui: qz nulla res se ipsam gignere pōt. Nec spūssancti: quia nasci nō potuit. si enim nasci potuit: potuit esse filius: ⁊ ita mutabilis esse potuit.

¶ Hic queritur qūo intelligenda sint.

Qūo ergo accipiet qđ supra dictuz est. nō. n. nō potuit gignere: sed nō oportuit. q̄si potuit: ꝫ nō oportuit. Nō est nobis ꝑspicuū apire qūo sit ꝺ vez: ⁊ ideo sub silētio pot⁹ esset ꝑtercūduz: nisi me sup hoc aliqđ loq cogeret instātia querētiuz.

¶ Dic aptē ex quo sensu accipiēda sint.

Pōt ergo sic itelligi: nō enim nō potuit: ꝫ nō oportuit. i. nō ex ipotētia sui fuit ꝙ filiꝰ nō genuit: ꝫ et nō querebat: sīc deus filiꝰ nō est deus pī: nec ꝫ ex ipotētia sui est. Nā ⁊ pī filiꝰ nō est filiꝰ: nec ꝺ est ex ipotētia pīis. Sz q̄rit Maximinus arrianoꝝ epūs. Tūn ḡ est ꝙ pī nō pōt esse filiꝰ vel filiꝰ pater: Nō vtiq; ex ipotētia: sed pater ꝓpꝛietate gīationis pī est: qua opz eum nō esse filiuz: ⁊ filius ꝓpꝛietate natiuitatis filius est: qua opz eum nō esse patrez: de q̄bus ꝓpꝛietatibus postea plenius tractabitur.

¶ Utrum pater nā fit potens gignere filiū: ⁊ an hoc sit aliqua potentia que sit in filio.

Itez queritur a qbusdam. Si pī potēs sit nā gignere filiū. ⁊ an hec sit aliqua potētia que sit in filio. Ad qđ dicimus: qz pī non est potens nisi nā: eius. n. potētia nā est vel ēntia. At inqū filii. Si potēs est gignere: habet ḡ potētiā gignendi. Filiꝰ aūt nō habet potētiā gignēdi si nō pōt gignere. habet ḡ aliquā potētiā pī quā nō habet filiꝰ. Nō sequit. Eadez. n. potētiā habet pen⁹ filiꝰ quaz ⁊ pī: qua pater potuit gignere: ⁊ filiꝰ gigni potuit. Eadez. n. potentia est in filio: qua potuit gigni que est in patre: qua potuit gignere. Sed ꝓtra hoc opponit. Aliud est posse gignere: aliō est posse gigni. Hoc distinguēdū est. si enim cuz dī aliud est posse gignere: aliud posse gigni: aliaz significes potentiā qua pī potēs est gignere: ⁊ aliaz qua filius potens est gigni: falsus est itellꝰ. si aūt dicas pīem posse habere aliā ꝓpꝛietatem siue notionem qua genitor est: ⁊ filiū aliam qua genitus est: verus est itellect⁹. aliā enim habet pater ꝓpꝛietatem qua pater est: aliam filius qua filius est.

¶ Qūo sit intelligendum filius habet vel nō habet potentiam generandi.

Ita etiaz cum dī filius nō habet potētiā gīandi quā pater habet: duplr itelligi pōt. Si. n. dicaī: nō ꝫ filius potentiā gīandi quā ⁊ pater. ſ. qua potēs sit ad gīandum. i. vt genuerit vel vt generet sicut pater: verum est. Si ꝫo intelligaī sic: nō habet potentiā qua possit gigni vel genitus esse qua cadez pater potēs est vt genuerit vel vt gigneret: falsuz est: sicut dicī pater habet potentiā qua pōt esse pater. filiꝰ ꝫo nō habet potentiā qua possit esse pater: ⁊ econuerso: filius habet potētiā qua pōt esse filius. pater ꝫo nō.

I babet potētiā qua possit esse filꝰ. babet ḡ alt quā pater quā nō babet filꝰ: ⁊ ecōuerso. Abe fit: qz eadē est potētia pīs qua pōt eē pater ⁊ filij qua pōt esse filꝰ. Ita etiā eadē est vo lūtas: qua pater vult esse pater nō filꝰ: ⁊ filꝰ vult esse filius nō pater: ⁊ eadem est volūtas filij qua vult esse genitꝰ ⁊ patrem genuisse: ⁊ pīs qua vult esse genitor ⁊ filiū genitū eē.

HIc solet.] Dic in hac ista Magister mo uet qōnes de poª gīandi siue de virtute per quaz fit gīatio. Et duo facit ga Primo ārit: vtrum poª gīandi sit in pie. Secō vtrum sit in filio. ª ibi[Queritꝫ.] ¶ Circa pm duo facit. Primo obycit ad qōnē a solu. Secō addu cit ꝛba Aug. que videntꝫ sonare ꝛnuz. ibi[Sz vehemēter.] ¶ Circa pm duo facit: qz Primo monet qōnē: vtrū posse gīare cōperat pīs. ⁊ oīdit q nō: qz tūc aliqd posset pater qđ nō posset filꝰ. Secō ibi[Cui furie.] soluit q posse gīare nō ꝛtinet sub cīpotentia: qz gīatz nō est aliqd sed ad aliqd: sīc qz filꝰ nō vult esse pīnō vult aliquid qđ nolit pīqz esse pīes nō est aliqd: sed ad aliqd.

¶ Tūc segt illa pars. [Sed vehemēter.] In qua adducit ꝛba Aug. que videntꝫ sonare ꝛnuz. Et duo facit ga Primo facit qđ dictuz est. Secō arguit ꝛra verba Aug. ª ibi[Dic aūt.] ¶ Circa pm duo facit: ga Primo adducit obiōnē Maximini qui dicebat filiū ipotētez qz gīare nō poterat. ª ibi[Ad qđ.] adducit solutionez Aug. qz filius nō genuit: nō qz nō potuit: sed qz nō opor tuit: in quo videt velle Aug. q posse gīare nō sit ꝓpriū pīs: vt videbat Magister intuere. Deide cū dicit. [Dic aūt.] obycit ꝛra dictū Aug. ⁊ tria facit ga Primo ostēdit filiū nō posse gīare: qz si gīaret aliquā pſonā vinez gīaret: sed nō pīez: qz inascibilis. nec seqz nihil seipsuz gīat. nec. Ll. qui nasci nō pōt. ª ibi[Quō igit accipiet.] Oīdit se nō esse sufficiētez ad apiēdū ītellm Aug. Ter tio eū subdit. [pōt ḡ sic.] apit ꝛba Aug. sm modū sibi possibilē ⁊ ait: qz nō est ītellꝰ Aug. q filꝰ possit gīare: sed nō vīqz nō potuit: quia nō repugnat poª: sed nō oportuit: quia repugnat ꝓprietati.

¶ Tūc segt illa pars. [Queritꝫ q dubitā.] In qua queritꝫ vtrū hec sit vera. poª gīandi est in filio. Et duo facit ga Primo facit ad qđ dictū est. Secō queritꝫ vtrū sit nō oppositū q filꝰ nō habet poª gīandi. ª ibi[Ita etiā cuz dī.] ¶ Circa pm duo facit: ga Primo ārit qđ dictū est ⁊ soluit. Secō obycit ꝛra determinata. ibi[Sz ꝛra B.]

M ¶ Circa pm duo facit: ga Primo querit vtruz pī sit po tens gīare nā: ⁊ vtrum bō poª sit in filio. Secō ibi[Ad qđ.] Rīdet qđ pī est potēs gīare nā: ⁊ q illa eadē poª: que est in pīe vt gīet: est in filio vt gīet. ¶ Deide cui dicit. [Sed ꝛra.] Instat. Et duo facit: ga Primo instat: qz gignere ⁊ gigni nō est idez. ḡ posse B ⁊ posse illud nō erit idez. Secō ibi[Dic distinguēdū.] soluit q idez est posse gignere ⁊ gigni / rōne poª: nō est idez rōne reꝰ.

¶ Tūc segt illa pars. [Ita.] In qua queritꝫ vtrū B sit nā: filiꝰ nō habet poª gīandi. Et duo facit: ga Primo dicit filiū bie. eādez poª quā habet pater: sed nō bie eā cum illo respectu cū quo habet eam pater. Secō ibi[Sicut dicit.] Manifestat hoc per sile: quia pater pōt esse pa ter: ⁊ vult esse pater ⁊ nō filiꝰ: ⁊ filꝰ pōt ⁊ vult esse filꝰ. ⁊ nō pater: nō ēi aliquā poª vel volūtatez habet pater, quā nō habeat filiꝰ: nec ecōuerso: qz per illā eādez poª ⁊ volūtatez: per quā pī pōt ⁊ vult esse pī: filꝰ pōt ⁊ vult esse filius. Et in B terminat ista distōnia.

N Quia Magister.] Mouet bic qōnes de poª gīandi: vtruz sit in deo pie. Et vtrū sit in filio. Ideo duo q̄remus. Primo: vtrū poª gīandi sit in deo pie. Secō: vtruz sit in filio. ¶ Circa pm querimus tria. Pri mo: vtrū sit in deo. Secō: vtrum dicat qd vel ad aliqd. Tertio de cōparatione ipsius ad poᵐ creandi.

¶ Utrum in deo sit potētia gīandi. Quęstio. I.

Potētia gīandi est per quā quis potest aliam gīare:

Primus sic procedit. Videt q in deo non sit poª gīandi: quia que imperfectiōez dicūt in deo ponī nō debēt: sed poª videt dicere imperfectiōez: cū oppoᵐ poª. facª dicat cōplementū ⁊ endelechiam. ḡ cē. ¶ P. Ubicūq est poª ibi est actus: qz si esset dare poª sine actu esset dare motuz ires sine mobili: vt pōt dīi per cōmentū p Phȳ sic. Sed vbi est dare poª ⁊ actuz: ibi est dare cōpōnem: in deo nulla cōpositio. ḡ cē. ¶ P. Ista pª vel est actiua vel passiua. passiua nō qz in deo nō cadit passio. nec actiua: quia vt dī ꝫ ꝓpria. poª actiua est pīᵐ trāsmutationis in aliud. Sm q aliud, pater aūt cum gīat filiū nō se habet vt pīᵐ transmutationis: nec cōparet ad ipm filiū vt ad aliud: sed so lū vt ad aliū. nō igit erit in eo poª gīandi quocūqz modo sumpta. ¶ P. Sicut se habet primus ocr ad pīᵐ mu tabile: ita se habet poª ad pīᵐ motoꝛem: sed mā pª est poª pura: vt pōt haberi ex pīo primo meta in qua nullus est actus. ḡ deus erit act purus in quo nulla poª.

In cōtrariuz est. Magister in ista qui dicit in diuinis esse poᵐ gīandi. ¶ Pn Sm Phm: Quicqd agit pōt agere. ḡ qcqd gīat pōt ge nerare. Sed Sm Aug. 7° de trini. ca. 1. sic se habet poª ad posse: vt essentia ad esse: ⁊ sapientia ad sape: sed nō dī aliquid esse nisi per essentiā: vel sape nisi per sapiaz. ḡ nec posse nisi per poª. habet igit deus pī in se poª gīandi.

Respōdeo dōm q si volumus bene iudicare de aliquo: opz nos videre respectu cuiꝰ illud ꝓncipalit̄ sumat: qz sic accipiemus illud qđ est per se: ⁊ diminutum illud qđ est per accidens: de quo nihil cure est arti. Et ideo notādū q poª per se ⁊ pmo respicit actuz: ⁊ ideo per pīus dī poª de actiua q̄z de passiua: vt pōt haberi ex 5° meta. In istis aūt iferioribꝰ videmus poª duplit respicere actū. Primo qz est pīᵐ receptiū actª sive endelechie sicut mā. Secūdo qz est pīᵐ actionis vt fortis: ⁊ lz forma nō agat ⁊ mā nō patiat: nī quelibet illaz habet rōnem ꝓncipij: cū cōpositū agat per fortmā ⁊ patiat per mām: ⁊ ita semp poª est eadē cuz essentia. nat poª receptiua est eadē cum ēntia materie: accipiēdo mām large ad omne potētiale: poª actiua est idē cuz ēntia formę: accipiēdo formā tā pro subali q̄z pro accitali: qz vtraq poª dicit pōt: vt hic de poª loquimur. Est enim poª potissime in agētib vniuoce: qz ꝓpter ge nerationez ⁊ actionē vniuocā sm one suscepimus in quo agēs assimilat sibi patiuz: ideo in gīatione accītū: vbi sm accidēs sufficit do attēdit: poª gīandi est accidens. In ꝓductione ex subaz: vbi est sm subam sufficit do: potentia bō est ipsa nā vel subalis forma: aliter tñ ⁊ aliter forma subalis ⁊ accitalis bnt rōnez potētie vel principij: cuius virtute fit gīatio: qz accitalis est imediatū tale ꝓncipiū: subalis ex mediatū. nam nisi nature ignis adderet calorem mediāte quo disponeret ⁊ alteraret materiā non posset ignis sibi sile ꝓducere. Qz ⁊ si ꝓpter B aliquis vellet arguere: ipm calorem in igne: mediāte quo fit generatio debere dici poª gīandi ⁊ nō nām. Dom ēt q si gīatio accipiat, vt est motus: qz isto mō includ ⁊ alteratione

L. cō. 80. O Lex. c. 17. L. 5. P Q. cō. 17. Qz poª p̄ pt ſpicit actū dū placuit ⁊ q̄z. Q Nō q poª pōt idē cū forma ſubali. Nō de poª formę ſubalis: de poª formę accītalis qua mediante agens agit.

A

rationē fm quā est assilatio in accīte: precedēdū esset talez po⁹ calorē esse. Sed si ipa introductio formę subalis vel ipa mutatio gīiatio dicat: cuz fm B solū fiat assilatio in libz ipsa nā rei talis po⁹ dici dz: nō obstāte q̄ mediāte aliq̄ accīte B efficiat: sicut ipsa ars cui artificibus similanē dī po⁹ p̄ducēdi artificiata: lz B efficiat mediātib⁹ instrīs. Ex quo apparet q̄ nō dī nā po⁹ gīiandi: ga fot⁹ accītalis sibi addita agit in vtute ei⁹: qz isto modo alia diceret po⁹ sentiēdi: cum talis po⁹ exeat in actū virtute aie. Sed notāt bō po⁹: qz per gīiationē in ipa nā fit assilatio: ꝓpter q̄d ipāli mō gīiatio dī esse opus nature: t mī aliq̄ act⁹. verū qz ex cōi modo loquēdi notę po⁹ intelligīt illud q̄d est imediatū ꝑn⁹ actionis: sumēdo po⁹ fm cōem vsum loquēdi: semꝑ per eā designaī ꝑpetas aliq̄ vel accītalis fot⁹: lz ꝑpe. t fm rei veritatē ipsa nā posit dici po⁹ gīiandi: t id cuius vtute fit gīiatio.

B

Ad q̄nta.

¶ Ut aūt ex dictis possit inuestigari veritas q̄nis dicamus: q̄ omisso illo modo po⁹ que respicit receptiōez: t modū passiū: qz nō valeret ad ꝓpō: cum nō sit potentia gīiandi in pāe passiue. accipiēdo aūt aliū dicere possumus q̄ vnū t idez nolat cēntiā t po⁹ t vtutem. Naz B q̄d est calor put dat igni esse calidū dī cēntia: put per ipm calorez ignis calefacit dī po⁹: vñ po⁹ actiua in igne est ipse calor: put cōsideraī ibi act⁹ vltimat⁹ dī vtus. nā vt scribit in p̄ecti t mū. t. c. 16. vtus est vltīo de po⁹. Et lz idez sit cēntia po⁹ t vtus aūt vnū ꝓsupponit aliud. Nā vtus ꝓsupponit po⁹: qz nō est dare actū vltimatū sine actu simplīr: po⁹ essentiā: qz nō est dare q̄ aliq̄d faciat actu tale nisi sit actu tale: t appello actu tale formaliter vel vtute: ita po⁹ ꝓsupponit cēntiā: sicut agere ꝓsupponit esse. Dicere igit agere aliq̄d absq; po⁹ agēdi: est dicere ipm agere absq; eo q̄ sit: vel est dicere ipm agere put nō est in actu: vt si dicerez ignis calefacit: t nullo⁹ calor est in eo qui est po⁹ calefaciendi. Et lz iste modus intelligē nō sit ita euidēs ꝓpter agētia equoca vbi act⁹ modo excellētiori refutat: sicut sol nō exultēs formalr calidus calefacit: in agētib⁹ vñi vnīocis que vnīocanto passime attēdit in gīiatione: cū assimilet genitū gignenti in nā: nullo⁹ est dubiū: q̄n sit actu tale: q̄d ꝓducit tale. nihil eiz gīiat bolem vnīoce: nisi q̄d est actu bō. cum igit pī celestis gīiet: po⁹ gīiatiuā habet per quā est actu talis: qualez ꝓducit. Et dicere ipm agere absq; tali potentia est dicere ipsum agere prout nō est in actu: t put nō habet esse: quod est incōueniens.

C

Sed po⁹ vī in ſnto relatiōe fundamēti vel rōne fundate q̄ nō ponit l ſnto q̄ntatis. Si q̄ fot⁹ subal absolute capta ē in subo vt cōparat ad actū vt ab ea prouenit tomek in q̄ntitate: cum ꝓducat per actū ſnto relationis.

D

Ad primuz dōm q̄ po⁹ que dicit imperfectionez est po⁹ passiua ꝓprie dicta que deo nō cōpetit. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ illa po⁹ est idez q̄ act⁹ fm rem: vñ po⁹ gīiatiua in diuinis est ipa gīiatio: qz nō differt essentialr a ꝓpetate in diuinis fm rez: t ideo nō ponimus in deo cōpōnez nisi fm modū intelligēdi. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ po⁹ gīiandi in deo nō est po⁹ passiua ꝓpe loq̄ndo: nec actiua sed supactiua. illa aūt diuisio cōprehendit creatas po⁹. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ est equocatio in po⁹. nam mā fm se accepta est po⁹ pura in qua nullus actus. Ita t deus est actus purus in quo nulla passio: et ſō nō ꝓcludit argᵐ nisi q̄ in deo non est po⁹ passiua ꝓpe loq̄ndo: nō arguit q̄ in deo nō sit po⁹: vt nos ponimus.

¶ Utrū po⁹ gīiandi dicat q̄d vel adaliq̄d. Qō. II.

Id est verū po⁹ gīiandi sit respect⁹ ꝑtis ad totū vel ei⁹ subā que est q̄d vel aggregati ex vtraq; subā. s. t rone. Gotfr. 6. q̄dl. art. 7. Hen. q̄dl. 3°. q. 3. Tē in sum. art. 35. q. 8. Tē in q̄nib⁹ de po⁹ dei pn. 2 q. 2.

Secundo querīt: verū po⁹ gīiandi dicat q̄d vel adaliq̄d. Et videtur q̄ dicat adaliq̄d: qz q̄d est absolutū absq; distinctione cōpetit tribus: cum per absoluta nō fit distinctio: vt dī 6ᵐ de tri. ca. 2. sed po⁹ gīiandi sine distinctione nō cōpetit tribus. q̄ tē. ¶ ℙ. In eodē gīe est potētia t act⁹. nā calefacere est in eodē gīe cū calore: qz calefacere est via in calorez: t dicit motū quēdā per quez introducīt calor. Sed mot⁹ est in eodē gīe cuz rebus ad quas est mot⁹: vt dī. 3. phȳsīc. q̄ calefacere est in eodē genere cum calore: sed calor dicit po⁹ calefaciēdi: calefacere dicit actū. erit igit in eodē genere act⁹ cum po⁹. igit po⁹ gīiandi est in eodē genere cuz gīare: sed gīare in diuinis dicit ad aliq̄d. q̄ tē. ¶ ℙ. Remota distinctione ꝓsonaz adhuc remanet ibi id q̄d est absolutum: nō tñ remanet po⁹ generādi. q̄ tē. ¶ ℙ. Agere ꝓsupponit esse: igit si calefacē est calidi. illud per q̄d calidū est calidū vt calorē po⁹ calefaciēdi. cuz igit pius sit gīare: illō per q̄d pi est pi est po⁹ gīiativa: sed B est pinitas. q̄ tē.

In cōtrarium est: qz vt habitū est supra: idez est po⁹ q̄d essentia: sed essentia dicit q̄d. ergo tē. ¶ ℙ. In ꝑpetuis nō differt esse t posse: vt dī in 3° phȳsīc. ergo nec cēntia t potētia differret in perpetuis t multo minus in deo qui est ipsa eternitas. Sed essentia dicit quid. ergo tē.

Respōdeo dōm q̄ si volumus videre q̄d dicit po⁹ generādi: opz nos videre q̄d sit bō po⁹. Scire aūt que sunt diuina nō possumus ita cōgruēter sicut per ea que videmus in creaturis in perfectione amota. ¶ Et ideo videamus q̄d est po⁹ generādi in rebus creatis. In gīatione duo est cōsiderare/ suppositū t nām: quoz vnum est gignēs t id cui attribuīt actus. Aliud bō est po⁹ gīandi: t ratio gīationis. ¶ Ad cuius euidētiā tria nos declarare opz. Primo: qūo accipiī pluralitas suppositoz in nā. Et ex isto ꝑ declarabiī 2ᵐ: que sunt cōpetētia suppositoz t que nature. Et ex B aūt apparebit 3ᵐ: ꝓpter q̄d soluetur questio q̄ esse potentiam generandi competit nature.

Decisio.

E

Ll. c. 12.

F

P

Ll. c. 33.

G

Hec est ꝓpositio tm indubitanda. ꝑᵐ Hoc dicit: quitēno gīie est bone rōnis.

¶ Propter ꝑᵐ notādū q̄ plurificatio suppositoz in eadez nā habet silitudinē cum plurificatiōe spēz in eodē genere. Nā sicut in plurificatiōe spērū inuenimus vnā nām gīis cōem: put generi cōpetit hāc nām t pluritatez dīaz: t put genus vnit alt t alt dīerentiat inde alia t alia spēs: sic cuz plurificanē suppositā in eadē specie est vna nā specifica in oibus illis: t est diuisitas quātū ad esse: put nā spēi est cum alio t alio esse: est aliud t aliud suppositū in illa specie. ita q̄ sicut se habet dīa in plurificatiōe spērū: sic se habet esse in plurificatiōe suppositoz. nō enim fm dīas ꝓpas plurificanē individua: quia eorum nō est diffinitio.

Alter alio ꝑfertur ꝓsicā spēs: lz dīa sē indiuidua. 2ᵐ

¶ Ex B aūt apparet 2ᵐ: que cōpetūt suppositoz t que nature. Naz sic ea dicimē cōpetere spēbus fm genus: que cōpetunt eis put vniūtur in nā generis: t ea fm se que eis cōpetūt rōne dīarum: quas supra genus addūt. Ita ea cōpetūt nature que ꝓueniūt suppositis vt vniant in ipsa nā speciei. ea aūt dicūtur de supposito: que competūt ei ratione esse q̄d addit supra naturam.

H

3ᵐ Q⁹ po⁹ gīiandi est nā. Hoc accipe Dam. 2° arg. q̄dl. 6. q. 3ª ad.

¶ Dis visis apparet 3ᵐ. s. q⁹ po⁹ generādi dī de nā nō de supposito: vel de esse: vel ad̄ cūq; alio per que suppositū distinguīt. Nā cum talis po⁹ nō sumaī ex eo q̄ genitū habet esse distinctū a gignēte: lz qz habet esse vnitum: cum illud sit po⁹ generādi: cuius vtute ꝓducuz ꝓducēti reddiī ꝓforme: ipsa nā rei est po⁹ generādi: cum talia dicāt de nā sive de forma que cōpetūt suppositis put nulla nā vniūtur: vnde sicut calor est potētia calefaciēdi: quia in eo calefactū assimilaī calefaciēti: sic igneitas est potentia igniendi t generādi ignem: quia in ea ignis genitus gignenti conformatur.

¶ Ex dis aūt in creaturis reptis ad diuina ꝓcedēdo dī

Ad q̄nta.

I Suppona dīna plificaē p respectum.

camus: q̄ sīc in dīs plurificātur suppositā ex eo q̄ vna nā est in eis ꝓūcta aly ⁊ aly esse. Ita plificanē suppositā in diuinis ꝓut ꝓsiderantē cuz alio ⁊ alio re°ata q̄ re°ne q̄dāmodo fungit vice ipius esse in creaturis. cuz igit in rebus creatis nō accipiat ratio gīandi ex ipso cē: q̄ ex ꝺ suppositā distinguuntē. Sz ex nā fm quā dñt cē vnuz: in diuinis nō accipiet talis ratio ex re°: nec erit po° gīandi ipa relatio: fm quā genitū a gignēte distinguit. Sz erit ipa nā in qua filiº fm q̄ dō pit affiliat: ⁊ habet esse ꝓforme. dñs igit dicit Dam. q̄ gīatio est opus nāe: ⁊ Magister in lra: q̄ pater nō est potēs gignere nisi nāe: et Aug. 15. de tri. ca. 20. filiū dei esse nā genitū. ¶ Propter q̄d cū nā sit q̄d absolutū: po° gīandi simplr dicit: q̄d habet tm aliquē mo°ne respectiuū. Et ideo nōn° q̄ ls relatio in diuinis nō sit oino vnuoca cuz relone in creaturis: posumus tm ea que in creaturis inuenimus ad diuina transferre nisi ratio repugnet. videmus aūt in creaturis esse duplicē relonis mo°ne fm duplicē diffōnez de relatiuis dictā. Nā fm istā: ad aliqd talia ℵo dicātur quecūq; ꝺ ipm q̄ sunt alioz dicūtur: etiā ea que sunt in aliis gīnt° sunt in p̄nto relonis. Et ideo ꝓꝺs monet q̄nem: vtrū aliq̄ subā dicat ad aliqd: et soluit q̄ impossibile est: q̄n aliqua subā dicat ad aliqd fm dictā diffōnez. Alia diffinitio est. Relatiua sunt quoz esse est ad aliud se dici: et ista diffinitio cōprehendit vera relatiua. Ita etiā in diuinis duob° modis relatiua dñr. nam quedā dñr relatiua ibi que simplr sunt talia: vt pī filiº: aliqua sunt ibi relatiua que simplr sunt in p̄dicto subē: put in diuinis distinguimuz duo p̄dicta: relonē ⁊ subam: cō petit tm eis qdā modus respectiuus sicut est nā siue po° gīandi: que habet quēdā re°ne ad actū gīationis. Et ideo sicut manus simplr est in p̄dicto subē: inest tm ei qdā modus respectiuus. Ita potētia gīatiua in diuinis siue nā simplr dicit quid: habet tm quēdā modū relatiuū. Sūt aūt de hac q̄ne positiones alie dicētes q̄ po° gīandi est ipa relatio: vel etātia diuina: vt est idē cum relone. vel fm q̄ qdā dicūt q̄ est mediū inter qd ⁊ adaliqd: nec est directe in p̄dicto qd: vel ad aliqd: ꝓpter q̄d in diuinis 3ⁿ p̄dicm ꝓstituūt. Dē positiones: q̄ funda°ⁿ firmuz hīe habuerūt: dimittant.

K Ālo potētia gīandi habet mo°ne relonis: ls sit in p̄dicamēto subē.

L

M

Ad primum dōm q̄ absolutū cui nō inest alius modus relonis ab eq̄ distinctione cōpetit tribus. huiº aūt nō est po° gīandi. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ po° gīandi simplr dicit qd: nō tm est inconueniēs q̄ per aliquā reductionez sit in p̄dicto ad aliqd. Uel possumus dicere q̄ gīare in diuinis nō dicit motū sed dicit re°ne: ⁊ ls mot° sit in eodē gīe cum rebus ad quas est mot°: relonez tm quā ꝓsequit̄ motūs ex eo q̄ mouet: nō oportet esse in illo gīe in quo est res que per motū accipit: vt calor qui per calefactōez in calefacto acquirit: et in calefaciēte est po° calefaciēdi: vt po° gīandi calorē nō est in eodē gīe cuz gnōne caloris: put p talē gnōnē relatio importat. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ nō remanet po° gīandi remota distōne p̄sonaz: pp modū quēdā relinuz qui ipōrtā in illa po°. Sz ex ꝺ nō ꝓcludit: q̄n ipa simplr dicat qd. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ nō est po° gīandi illud p q̄d suppoⁿ bz cē incōicabile: sed p q̄d bz cē cōicabile: vt po° gīandi in forte nō est fortitas: sed nā humana in ipō: ls p̄ per p̄nitatē sit qd incōicabile: per nām tm est idem cuz filio. non igit p̄nitas est po° gīandi: sed nā.

¶ Utrum potētia in diuinis dicat vnuoce de potētia generandi ⁊ creandi. Questio. III.

Ertio quer̄: vtrū po° gīandi ⁊ creandi dicātur vnuoce. Et videt q̄ sic: q̄ potētia generādi ⁊ po° creādi bñt esse in ipo deo: non est vna in creatura: et alia in deo. Sz q̄ sunt in deo: cuz sunt sūme vnus nō dñr nisi vnuoce. g̃ ⁊c. ¶ ℙ. Univocatio sumit̄ ex identitate nature: ga q̄dū videt vna nā huic: q̄d dico: dō: semp dō vnuoce: ⁊ ideo recedēte alia a corpe remanet dō eq̄noce: q̄ nō est eadem nā in boue vino ⁊ mortuo. cuz igit vna natura videat oībus his que dicunt̄ de deo: vnuoce dicent̄ potentia generādi ⁊ creandi.

In cōtrariuz est: q̄ sicut se habet act° ad actū ita se habet po° ad po°: sed act° nō dī vnuoce de creare ⁊ gīare: q̄ pius deus genuit q̄z creauerit: ⁊ creare ad ipm gīare ordinat̄: cum pp ℵbū genitum habeat esse emanatio creaturaz. g̃ ⁊c.

Alterius quer̄: vtrū po° gīandi ⁊ creādi sit eadem. Et vī q̄ nō: q̄ po° gīandi est nā: po° creādi est volūtas: vt dicit Dam. p̄ li°. c. 8. nā ⁊ volūtas distinguunt̄ ex opposito. g̃ ⁊c. ¶ ℙ. Potētie distinguunt̄ per act°. Sz gīare ⁊ creare nō sunt idez. g̃ ⁊c.

In cōtrariū est: q̄ oia attributa in diuinis dicunt eādē rez. Si igit in eo q̄ est ibi nā gīat: ex eo q̄ volūtas creat: cuz nā ⁊ volūtas dicāt vnā rem: vna ⁊ eadez po° erit realr ꝺ ⁊ illa. ¶ ℙ. Uī q̄ nō differāt fm rōnez: q̄ creature ꝓcedūt a deo vt ab artifice. igit ꝓcedūt fm mo°ne itellē: ls isto° ꝓcedit filius. g̃ ⁊c.

Rndeo dōm q̄ emanatio creaturaz habet aliquā similitudinē cuz emanatione ꝓsonaz. Nā sic videmus q̄ in diuinis est emanatio p modū volūtatis: vt ꝓcessio spūssancti: cui fm Aug. 15. de tri. c. 20. appropriat volūtas: si alicui ꝓsone appropriari ds: ⁊ emanatio p modum itellē vt gīatio filij qui ꝓcedit: vt intelligētia a memoria: vt dī. 15. de tri. c. 7. sic ⁊ creature ꝓcedūt p modū itellē ⁊ p mo°ne volūtatis. p modū itellis emanāt: q̄ cōparant̄ ad deū sic artificiata ad artificem: pp q̄d. 83. q. q. 46. ℵbū dī operatiua po°, ꝓcedūt etiā p modū volūtatis: q̄ vt scribit̄. 3. de tri. c. 4°. diuina volūtas est suprema cā oium: ⁊ nihil ꝺ agit visibilr ⁊ sensibilr: q̄d nō de interiore inuisibili atq; itelligibili anima sūmi imperatoris: aut inbeat̄: aut ꝓmittat̄. ls aūt emanatio creaturaz cū emanatione ꝓsonaz ꝓueniat: q̄ ꝓcedūt p modū volūtat̄: vt emanatio spūs. s. ⁊ p modū itellē: vt gīatio filij. ¶ In ista tamē ꝓuenientia magna est dīa. differt. n. emanatio creaturaz a processione spūs. s. quia nō eodem modo: hec ⁊ illa est per modum volūtatis.

¶ Ad rōnes in contrarium sciēdū q̄ volūtas aliq̄ de necessitate vult vt finē: pp q̄d 3° etbi. innuit ꝓꝺs q̄ in finē ferimur nāliter. Aliq̄ nō de necessitate vult: vt ea que sunt ad finē: ⁊ ideo ad finē cōparat̄ volūtas vt nāturalitū nāliter fert̄ in ipm. ad ea aūt que sunt ad finē cōparat̄ volūtas vt volūtas: naturalitū fm electiōez fert̄ in ipa. deº aūt p modū volūtatis producit. s. inquātū vult finē: q̄ volēdo bonitatē suā, deº pī ꝓducit amorē: finē. s. quo se ⁊ alia diligit: ⁊ ideo emanatio spūs est immutabilis: q̄ deº bonitatez suā immutabilr ⁊ de necessitate vult: ꝓcomitat̄ eā talez emanatiōez nā diuina: q̄ dō amorē, deº pī vna cū filio ꝓducūt volēdo bonitatem suā: quā vt finē respiciūt: ⁊ q̄ mot° volūtatis in finem est q̄dā mō nāliter. ideo ꝓcessionē. s. ꝓcomitat̄ nāturalitas emanatio tm creaturaz: nec est immutabilis: cū ꝺ ea nō de necessitate velit. nec ea ꝓcomitat̄ nā diuina: cū in ea que sunt ad finē volūtas nāliter nō ferat̄.

¶ Differt etiā emanatio creaturaz a gīatione filij: q̄ ls filiº ꝓcedat p mo°ne itellē: ꝓcedit tm p modū itellis nāliter. est. n. nā filiº. creature aūt si ꝓcedūt p mo°ne itellē nō ꝓcedūt nāliter: ls ꝓcedūt p mo°ne itellē fm impiuz volūtatis. Et ideo Dam. p̄ li. c. 8. vult q̄ emanatio filij sit per mo°ne nāe: emanatio creaturaz p mo°ne volūtat̄: ⁊ Hilar. in li° de synodo oiū ab oib° creaturis ꝺbaz dei volūtas annullat̄ sed

N.

Utrum po°ia generādi ⁊ creādi sit eadem.

O

P Creature ꝓcedūt a deo per mo°ne itellē ⁊ volūtatis sicut ꝓsone diuine.

Differt emanatio creaturaz ab emanatione personarum.

Q Si ꝓcedit p volūtatē vt nā ⁊ filiº p itellm vt nā. est q̄ ls ꝓcedat per nāz. Ité q̄ erit ditia inter ꝓcessiones vnius ⁊ alterius. Ḋdit dist. 15.

A Nota q̄ ip̄m posse remouere volūtas a deo remanēte ipso deo t intellectu suo pdu cere vt vbuz sed nō creatu ra.

Sā. Thq. vlt. de po⁹ dei dr̄ q̄ nō distinguit̄ inter po⁹sse fm subiz sed fm q̄ comparāt̄ diuersis respectib⁹.

B ad formalr ens nā rei nō intrā sece sz extrinsece. Thq. vl. de po⁹ dei. Ens in creatis vna po⁹ pōt mouere vt volūtas: vt ps de intellu respectu act⁹ credē di ei vt nā: vt ps de eo respectu act⁹ intellēdi pn⁹. Et si dr. nō g̃ dr̄ esse actuz in creatis arg⁹ dēstrat̄ pōz realr̄ sed solū ex cōparōe ad act⁹. Di q̄ nō est diuersq̄ act⁹ hic dicit realiter: in deo nō ē potēcia. l.

Ad primū dom̄ q̄ arguit de idēntate realr̄ p, ut nō cōparāt ad act⁹: fm q̄ po⁹ gignēdi t creādi sunt idem re. ¶ Ad 2m̄ ps solutio: q̄ logē de idēntate realr̄ fm quā nō est analogia inter eas.

Ad illud in ꝓmz dom̄ q̄ logē de po⁹ creādi t gerādi: vt cōparāt̄ ad actus fm quaz cōparationem dicuntur analogice.

Ad illud q̄ vlterius q̄rebaṫ: vtrū sit idem po⁹ gerādi t creandi. ps q̄ realr̄ et in se sunt idem: fm rōnem t cōparationem ad actus nō.

Ad primuz dom̄ q̄ nā t volūtas: sz realr̄ differūt in creaturis: in deo sunt idez re. ¶ Ad 2m̄ dom̄ q̄ nō arguit bō po⁹ differre realr̄: sed p cōparatiōez ad act⁹: q̄d̄ pcessimus. ¶ Ad vltiō in ꝓmz ps solo: q̄ arguit de idēntate realiq̄ vez est. ¶ Ad vltimū q̄d arg⁹: q̄ po⁹ creādi t gñandi nō differāt fm rōnez: qa tā creature q̄ filij pcedūt fm itellm. ps solutio: q̄ aliter pcedit per mo⁹ itellꝰ filij⁹ aliter creature: vt dctm est.

Creature pcedūt a deo per modū intellꝰ sicut filij⁹ t volūtate sicut spūs scīs. ꝓz filij⁹ per modū itellūs nāliter pcedit. Creature vō per modū itellūs impante volūtate. Itē emanatio spūs sancti est immediata t ea⁹ q̄ conuenit nāliquoz neutrū potest emanationi creaturaꝝ.

C pm̄. 2⁹.

Queritur vtrū po⁹ gñandi sit in filio. Et vt bñ possimus videre iten⁹ Magri 4⁹ q̄rimus. Primo: vtrū in alio sit po⁹ gñandi: q̄d nō possit gñare. Secūdo: vtrum in filio sit po⁹ gñandi. Tertio vtruz sit eadē po⁹ per quā pr̄ gignit: t filij⁹ gignī. Quarto: vtrum in diuinis possint esse plures filij.

¶ Utrum in aliquo sit potentia generandi cui nō competat generare. Questio. I.

D **Ad primū** sic pceditur. Ut q̄ nō sit in alio po⁹ gñandi cui nō competat gñare: q̄ q̄d est p se: repit̄ in oib⁹: sz bō est p se: q̄ omne ens actu tale pōt sibi sile pducē in nā nisi illi nāe repugnet suppo⁹plitas: sz omne in quo est po⁹ gñandi bz actu nāz: cui nō repugnat suppo⁹plitas. g̃ ꝛc. ¶ P. fm Aug. 7⁰ de trī. c. 1. sic sese bz cēn⁹ ad cēnita se bz po⁹ ad posse: t sapia ad sapē: sz in q̄cūq̄ est cēntia illō est: t in q̄cūq̄ est sapia sapit. g̃ t in q̄cūq̄ est po⁹ pōt: sz q̄d pōt gñare: ei gñare cōpetit. g̃ ꝛc. ¶ P. Q̄d non pōt gñare est in eo ipotētia ad gñandū. Si igit̄ in aliq̄ cēt po⁹ ad gñandū t ei gñare nō cōpeteret: in eo sit̄ esset po⁹ t ipotētia re⁹ eiusdē act⁹: q̄d est ipossibile. ¶ P. Frustra est po⁹ que non reducit̄ ad actum. Sed si in aliq̄ esset po⁹ ad gñandū: cui gñare nō cōpeteret: illa po⁹ nō reduceret̄ ad actum. g̃ ꝛc.

In cōtrariuz est: q̄ po⁹ gñandi est ipa nā rei: sz multos videm⁹ bīe nām humanā: t esse boies q̄b⁹ gñare nō cōpetit. g̃ ꝛc. ¶ P. Nō est aliqua po⁹ in vna pſona dīna: que nō sit in alia: cuz quelibet sit oipotēs. g̃ potētia gñandi est in q̄libet pſona dīna: sed nō cuilibet pſone diuine cōpetit gñare. g̃ ꝛc.

Respondeo dom̄ q̄ potētia gñandi pfecta nō est in aliqua creatura: cui nō cōpetat gñare: pōt m̄ esse potētia gñandi etiaz pfecta in aliq̄ pſona diuina: cui gñare nō cōpetit. ¶ Propter p̄m̄ notā dum: q̄ aliud est ratio agēdi in creaturis: aliud q̄ agit. nā ratio agēdi est ipa forma: nō agit m̄ forma: sz q̄ est per formā: vt ratio calefaciēdi est calor: calefacit m̄ calidū. Nā sicut babitū est supra. ratio agēdi sumit̄ ex forma: agere m̄ sumit̄ ex ipso esse: t q̄ supposito per se cōpetit esse ei, p se cōpetit agere. Si igit̄ in aliq̄ esset calor t nō bret esse calidū: in illo esset po⁹ calefaciēdi: t m̄ ei nō cōpeteret calefacere: t ita cēt in eo po⁹ ad gñandū calorē: t m̄ gñare calorē ei nō cōpeteret. Sed q̄ nō est cēntia nisi bet esse: vt nō est calor nisi bet cē calidū: cū ratio gerādi sive po⁹ ad gñandū sumat̄ ex forma. agere autē vel gñare ex ipso esse: cū nō sit forma sine esse. In nulla creatura est po⁹ agēdi (si pfecta sit) cui nō cōpetat agere: sz m̄ si impfecta cēt nō oporteret. ¶ Nec aūt impfectio duplr̄ inuestigaṫ. Nā potētia gñandi: vt dctm est in ꝓmz: duplex est: vna que imediate pgredit̄ in actū suuz: t talis sumit̄ respectu gñatōis accītalis: sicut calidū immediate per calorē. q. per potētiā gñatiuā calidi pducit calidū: t cuz talis potētia sit accidēs: cui cōpetit īcrēdi t remitti: ꝗntuz ad gradus in cē. Tūc est talis potētia impfecta: q̄n in subto nō habet cōpletuz esse: vñ bñ posset ꝓtingere ex impfectiōe buī⁹ potētie: q̄ in aliq̄ cēt ita remisse calor q̄ gñare calidum nō valeret. Alia est que mediate pgredit̄ in actū suuz: t b vt dicebaṫ sumit̄ respectu gñatōis subāz: q̄ forma subalis nō est imediatuz pn⁹ actionis. B aūt dr̄ impfecta nō rōne esse: ga nec īcrēdit̄ nec remittit̄: sed rōne eoz per que silitudinē suā inducit: vel est inducēdi ratio: vtputa si in aliq̄ esset nā humana: nō m̄ in eo cēnt istra per que posset pgredi in actū gñationis. Sz si esset pfecta bō forma per cōparationē ad sibi annexa per que pgredit̄ in actū gñatiōis: bō for⁹ bīs posset sibi sile pducere. Propter q̄d ps q̄ in creaturis per viā gñationis cē accipiēnb⁹ po⁹ gñandi pfecta existens: eis cōpetit gñare. t ideo bñ dctm est q̄ vnūq̄q̄ pfectū est: cum pōt sibi sile pducere: vt pfecte calidum nō est: nisi posset calidum generare: nec perfecte homo: nisi posset generare hominem.

¶ Lz aūt sit sic in creaturis. nō aūt sic est in pſonis diuinis. Nā nō possumus dicere q̄ in aliq̄ pſona diuina sit po⁹ gñandi ab⁹q̄ eo q̄ gñet: q̄ ibi illa forma sive potētia nō est fm cōplētū cē: vt dicebamus in gñatione accidentiū: q̄ nō solū cē talis forme vel nature nō īcrēdit̄: q̄d etiā q̄uenit subalibus formis creatis: sz etiaz est ipm cē: q̄d nulli alij cōpetit. Nec etiaz dicere possum⁹ q̄ bō nā nō sit imediata pn⁹ gñationis: sz ei supaddit̄ aliq̄ accītalis for⁹: sicut calor supaddit̄ forme ignis: vt ignis ignē gñet: q̄ via que ibi sunt: quātū ad ipm esse in subaz trāsēūt. ¶ Ideo aduertēdū q̄ sic in rebus creatis (q̄ supposita vniunt̄ in forma t distinguunt̄ per esse ex for⁹ sive ex nā) sumebaṫ po⁹ gñandi et gñare ex esse: ex eo q̄ creata suppōsita in q̄b⁹ inuenit̄ gñatio sunt vnū in nā: t differūt in esse: ita q̄ pſone diuine vniunt̄ in nā t distinguuntur per respectū t nō per esse: ipsa nā erit po⁹ gñandi: sz ex respectu sumet̄ gñare. Propter q̄d sicut in creaturis gignere t gigni cōpetūt bis que per se bnt esse: sic talia in diuinis cōpetūt bis que per se referūtur: vñ generare ibi ipm respectuz dicit. t ideo vbicūq̄ erit dare. nām diuinā: ibi erit dare po⁹ gñandi: nō m̄ bīs talē natā gñabit. Nā sicut si in aliq̄ esset calor: cēt in eo potētia calefaciēdi: nō m̄ calefaceret: vel etiaz calefacē posset: nisi bret esse caliduz: talis forma cēt in eo ꝓiūcta ipsi

E Tertia pars. Q. pōt cē pōa gñandi in aliq̄ creatura cui nō cōpetat gñare. Sola nō agit t m̄ nō agēdi. .s. dist. 5. prīn. t. q. 4.

F Pō⁹ gñandi pōt cē ipfecta dupl̄r in creatura .s. 10. 2ade. 5m. t. q. 4.

G

Epīl. ad 1m̄.

I

Secūda pars Q. pōt cē pōa gñandi in aliq̄ pſona diuina cuius pfecta: cui nō cōpetit gñare.

H

I esse: sic si in aliq̄ suppposito diuino est nā diuina: est in eo po⁹ gñandi: nō tñ gñabit: vel etiaz gñare poterit nisi nā in eo sit ꝓducta cuz re⁹: qui regrit ad hoc q̄ gñet: q̄ sic nō cōparaf esse ad nām vt re⁹: q̄ nō pōt esse nā sine ꝓprio esse (vñ in nullo est nā diuina nisi sit de⁹: nec humana nisi sit hō) pōt tñ esse nā in aliq̄ sine vllis respectib⁹: in his in q̄b⁹ distinctio gñantis ⁊ genit⁹ sumit ex esse: nō poterit esse nā pfecta sine po⁹ gñandi: nisi eis competat gñare: cū eis nō cōpetat nā sine esse. In eis aūt in q̄bus est diſtinctio nō p esse: ſz per referri poterit esse nā siue po⁹ gñandi: etiā pfecta absq̄ eo q̄ eis cōpetat gñare: q̄a ſz in eis non sit natura sine esse: est tñ in ipis natura sine respectu qui ad gñare regrit: ⁊ q̄ per hō respectū nulla pfectio supaddit nature: cuz nō differat realr a nāe: erit in talibus po⁹ gñandi pfecta: nō tñ generabūt.

Epl ad 2m.

Contrarii vt dicit Hen. in sum. ar. 54. in fol. fcōt argu. Nō bñ primā rñonē ad pōtum.

K

Ad primuz dōm q̄ multa sunt vera per se: q̄ applicata ad nām ſpāles ꝺbūt fal sitatez. Uel dicere possumus q̄ illud nō est p se simplr: ſz regrunt ibi alie ꝺditiones: vt patuit: q̄b⁹ nō exīnibus pōt esse in aliq̄ po⁹ gñandi: ⁊ si nō gñet. ¶ Ad 2m dōm q̄ nō est per oēm mo⁹: sicut q̄ sapia ⁊ eēntia magis pure dicūt qd absolutuz q̄ po⁹. Nam po⁹ ⁊ si simplr dicit qd: ꝓuenit tñ ei qdā modus relatiuus: ⁊ rōne huius re⁹ si est in aliquo suppposito: absq̄ re⁹ qui regrit ad gñare: erit in eo po⁹ generādi: nō tñ gñabit. ¶ Ad 3m dōm q̄ aliquā pſoná diuiná nō posse gñare nō est ex impotēria sui: q̄: illā eādez po⁹ habet: quā habet gñans. ſz ꝺ est ex ꝓpetate: vt Magister inuit in lra. ¶ Ad 4m dōm q̄ verūz est q̄ frustra est: si nullo⁹ reduceret ad actū: reducit tñ po⁹ gñandi ad actū: si nō in vna pſona in alia.

Sēd nō est ex ꝓpotēria q̄ ꝺa nō possit vincere vel q̄ aldā non possit esse vir est nigra: ꝓte nigredo: ſi est totalis icō patibilitas i illa.

¶ Utrum in filio sit potēria gñandi. Questio. II.

Hen. in sum. ar⁹. 54. q. 3. in fol. 2. ar g. per totum.

Secundo querit: vtrū in filio sit potēria gñandi. Et videf q̄ non: q̄ cui⁹ nō est act⁹, eius nō est po⁹: ſz filij nō est gñare. g̃ ⁊c. ¶ Ꝓ. In eternis non differt eē ⁊ posse: tūc arguo magis ꝓuenit agere cū po⁹: q̄ esse: q̄ esse egredit ab essentia: agere a potēria. si igit in diuinis est idē esse ⁊ posse: erit agere ⁊ po⁹. g̃ cui cōpetit po⁹ cōpetet agere: ſz filio nō cōpetit gñare. ergo ⁊c. ¶ Ꝓ. posse gñare fm Mag strū nō est posse qd: sed posse ad aliqd. g̃ po⁹ gñandi ad aliqd est: sed per ad aliqd distinguūtur pſone. g̃ si in vna est po⁹ gñandi, nō erit alia. cum igit sit in pie: nō est in filio.

L

In cōtrariuz est: q̄ po⁹ gñandi dicit nāz: sed nā pōt est in filio. g̃ ⁊c. ¶ Ꝓ. Dis po⁹ que est in pie: est in filio: aliter filius nō esset oīpotēs: sed po⁹ gñandi est in pie. g̃ est in filio. ¶ Ꝓ. Aug. cōtra Maximinū. ⁊ habef in lra dicit. q̄ filius nec nō potuit gignere: sed nō oportuit. g̃ est in eo potēria.

Nō de po⁹ dei q. 2. ar. 4. Et Hen. in ꝑ suo sū. 2. q.

M

Respōdeo dōm: q̄ qdā sic distinguūt: q̄ ꝺ gerūdiū gñandi pōt esse gerūdiū vbi actus vel passiui vel impſonalis. si actiui: sic est in solo pie: q̄ po⁹ gñandi ideꝫ sonat q̄ po⁹ per quā gñat. Sed si sit passiui: sic est in solo filio: q̄: tunc est sensus: po⁹ gñandi: ꝺ est po⁹ ꝑ quā gñaf. solus aūt filius gignit. Si aūt gñandi sit gerūdiū ꝛbi impſonalis: sic ꝓuenit oīb⁹ tribus: q̄a tūc est sensus: potētia generādi ꝺ est po⁹ per quā fit generatio: ⁊ in q̄libet pſona est po⁹ per quā fit gñatio: q̄: in q̄libet pſona est nā diuina: cuius ytute pſ gñat. ¶ Sed illud improbaf: q̄: est alienus modus loquēdi: vt dicaf aliqs hīe po⁹ generādi: q̄: habet po⁹ per quā generet: q̄: a filij posset dicere q̄ cecus ⁊ lapis bñt po⁹ videndi: cum habeāt potētiā per quā videāt: q̄a possunt videri. ¶ Sed illud ꝓbare simplr nō est mūtuz: cuz hāc distinctiōez aliquo modo Magister in lra innat.

3 Tho. ⁊ ꝑe. Dī q̄ non est ſēr: q̄: sec⁹ nō hs potētiā per quaz aliqd videret cui alt⁹ ⁊ ſpās. s. potētiā hñt per quam ꝑuet gñat

¶ Propter ꝺ sciēdū q̄ tribus modis aliq̄ ꝓuenīt in dō bēdo aliqd. Primo q̄ habēt illud solū fm rem: nō fm modū se hñdi: siue fm rōnez. Scōo q̄ hñt illud fm rōnez solū: ⁊ nō fm rem. Tertio fm rem ⁊ fm rōné. Primo mō est eadez nā in pie ⁊ filio: q̄: realr nō differt nā in eis: differt tñ fm mo⁹ se hñdi: q̄: ſz eadē nā sit in pie et filio: aliter tñ se habet vt est in pie: ⁊ vt est in filio: q̄a vt est in filio est ꝑ gñationez cōicata vt est in pie nō. Et istū alui modū se hñdi appellat Dam. ꝑ lib. c. 11. ꝺiam fm rōné. Unitas rōnis nō re⁹: est vnitas vllis. Nā diuersa suppo⁹ creata hñt eādez nām fm rōnē: ſz nō fm res. realr. n. differt nā humana put est in diuersis hoib⁹: fm rōné est vna: q̄: per itellm possum remouere totū illud in quo differunt humana suppositā: remanēte eo in quo ꝓueniūt: ⁊ sic oēs homines sunt vnus hō: per intellm tñ: ꝑ q̄ dicit Dam. in ꝑ de ala. q̄ itellis facit vnitatē in rebus ex quo ꝑs q̄ vnitas vllis: siue nāe in rebus creatis est fm rōnē: ⁊ nō fm rem: in pſonis diuinis est vna nā mō ꝓcreso: vt tradit Dam. ꝑ lib. ca. ꝑsignato. Tertio⁹ aliq̄ hñt vnū aliqd idē fm rem ⁊ rōnez: ⁊ sic aliq̄ modo ꝓcedere possumus q̄ est vna cōis notio in pie ⁊ filio re⁹. s. s. Nā illa notio etiā fm rōnē: aliq̄ mō pōt dici vna: q̄: ſz filius eā habeat vt a pie ꝓcedit: q̄: nihil hs nisi natū. ꝑ aūt eā habeat non ab alio: tñ q̄: si illa notio diſtinxeret: nonficaret per cōparatiōez ad actum spirādi vel ad. s. s. qui est vnus ⁊ idē ⁊ simplex existēs a pie ⁊ filio tanq̄ ab vno ꝑn⁹: vna notio dici debet: etiā fm rōnez. Q̃ñ igit querit: vtrū aliqd habeat po⁹ gñandi ex eo q̄ gñat: vel videndi q̄ videt. Si est vna po⁹ in generāte ⁊ genito: vel in videte ⁊ viso aliquo dictoꝝ trium modoꝝ: ſz gra forme nō possumus arguere: ꝺ videt. g̃ habet po⁹ videndi: vel hoc gñat. g̃ habet po⁹ gñandi: tñ gra māe possumus: ⁊ ideo q̄ est vna potētia gñandi in pie ⁊ filio per quā ꝑ gñat ⁊ filius gñat: vt patebit: ꝓcedere possumus in filio esse po⁹ gñandi. Ex quo apparet nō esse aliquā po⁹ in pie que non sit in filio: sed alicui respectui est vnita put est in ꝓcessu nō est ꝓducta prout est in filio.

N

Primo mō

2° modo Nota de vnitate fm Ep.

Lō. 8.

O

3° modo

P

Hoc nitit ꝺicere Hen. vbi. li.

Licet ꝺī q̄ cui⁹ est potēria ei⁹ est act⁹ ⁊ si illō hēat cetia requisita ad actū alt er nō. q̄ ꝺ nō est: q̄: deest de hac respect⁹.

Ad primuz dōm q̄ cuz dicit⁹ est act⁹, eius est po⁹: intelligēdū est de actibus ꝓpe sumptis: ſz gñare in diuinis nō ꝓpe dicit actionē: sed relationez per mo⁹ act⁹. Uel dicere possumus q̄ cuius est po⁹ eius est act⁹. si in eo sit po⁹ vt cōparaf ad talē actū: ſz in filio nō est po⁹ ꝑ cōpatiōez ad gñare: accepta put est est in filio: sed ꝑ cōpatiōez ad gñari. Est igit in filio po⁹ ad gñare: cum nā ꝓprie que est talis po⁹ sit in filio. nō est. n. alia po⁹ in diuinis ad gñare ⁊ gñari: vñ in quo est vna, est ⁊ alia: verū q̄: vt est in filio: nō est ad gñare ſz ad gñari: sic accepta talis po⁹ nō denotabit filium vt dicaf posse gignere: sed solū posse gigni. Sicut q̄: eadē est nā ꝓtialariter ⁊ vlr sumpta: ⁊ q̄: vlia sunt in ꝓticularib⁹: ipa nā vllis est in ꝓticulari: sed q̄: nō est vllis vt est in ꝓticulari nō denotabit ipm: vt dicaf ꝓticulare esse vle: sed ꝓticulare solū: ⁊ ideo distinctio illa facta de po⁹ gñandi: ex eo q̄ gñandi pōt eē gerūdiū actiui vel passiui: vel ꝛbi ipſonalis. si ꝺ eē nā: nō est intelligēda simplr: cū sit in filio po⁹ ad gñare: sed intelligēda a est de po⁹ vt denotat id in quo est: q̄: nō est in filio po⁹ qua possit gñare: vel intelligēda est cuz reduplicatiōe: q̄: ⁊ si est in filio po⁹ ad gñare: nō vt est in eo non est ad gñare. ¶ Ad 2m dōm q̄ in eternis nō differt eē ⁊ posse: q̄: q̄gd pōt ibi esse: ibi est. vñ nō ꝑus potuit gñare ꝑ ⁊ postea genuit: ſz ab eterno genuit: ⁊ filius ab eterno genit⁹ est: ⁊ ideo anētas nō est ad ꝓpositū. Uel possumus ꝺcere q̄ potētia put est in filio nō dicit respectū ad gñare: ſz ad gñari. ⁊ ideo nō arguit q̄ gñet: sed q̄ gñet. ¶ Ad 3m dōm q̄ po⁹ gñandi nō dicit simplr ad aliqd: sed simplr dicit qd. ⁊ ideo non

Ad ꝺī q̄ po⁹ ē idē q̄: ꝺcit nō simplr potētiā sumēdo ſz vt hs modū relatiui.

arguit

A ergnīf q̄ nō fit in filio. Sed q̄ aliquē reſpectū habet put eſt in patre: quē nō habet put eſt in filio.
Utrū ſit eadē po⁹ p quā pi gignit ⁊ filiꝰ gignīf. Qō. III.

QUerit̄: vtrū ſit eadem po⁹ per quā pi gignit ⁊ filius gignīf: Et vī q̄ nō: qr exquo gignere nō eſt gignī: cū poſſint diſtinguanī p actus: poſ quā ge gignit non eſt po⁹ qua ge gignīf. ¶ Ꝓ. Magiſ videnī eē eadē gignere ⁊ gigni in creaturis q̄ in diuinis: qr in creaturis cū dicāt motū large accipiēdo motus: ſunt vnus mot⁹. Sed in diuis cū dicāt relationē nō ſunt vna relatio. cū igīf in creaturis nō ſit vna po⁹ per quā vna gignit: qr eſt actiua ⁊ po⁹ formē: ⁊ alia gignīf vt eſt paſſiua ⁊ po⁹ māe nec in diuis erit vna. ¶ Ꝓ. Si eadē eſſet po⁹, idē eēt poteſtas: ſz ſi idē eēt poteſtas gignere ⁊ gigni: idē ſeipm gignere: qđ eſt incōueniēs. ergo ⁊c. T.cō.47. ¶ Ꝓ. Maior vī diſtinctio inter gignentē ⁊ genitum: q̄ inter videntē ⁊ viſum: qr negat ꝓpōs in z⁰ de aia: q̄ idē ſeipm gīet. aliq̄ mō tñ ꝓcedit in li. de ſenſu ⁊ ſenſato. q̄ oculus ſeipz videat: ſz nos nō ꝓcedim⁹ q̄ eadē po⁹ ſit q̄ ge videt ⁊ vī. q̄ nec qua ge gignit ⁊ gignīf.

B

In cōtrariū eſt Magiſter qui dicit eādē eſſe po⁹ in pie p quā gīat ⁊ in filio per quā gīaf. ¶ Ꝓ. Si nō eſt eadem po⁹ cū po⁹ dicat qđ abſolutū ſimplr loquēdo vt dcm eſt: erit diſtinctio in diuinis penes abſoluta: qđ eſt ꝫ Aug. 6. de tri. c. 2.

Rñdeo dōz q̄ q̄rere vtrū ſit eadē po⁹ in pie p quā gīat ⁊ in filio p quā gignīt: eſt q̄rere vtrum poſſit eē eadē po⁹ re⁹ act⁹ actiue ⁊ paſſiue ſūptis: accipiēdo large actū ⁊ paſſionē: qr gīare ⁊ gīari in diuis ꝓpe nō dīt actionē ⁊ paſſionē: ſignificāt tñ p modū actionis ⁊ paſſionis. Actus aūt q̄druplex eſt: qr qđā eſt q̄ nō reſpicit niſi alterū extremū: vñ nō dicit qđ medium inter agēs ⁊ actū: ſiue pducēs ⁊ pductū: bō act⁹ eſt eē. Aliq̄ act⁹ dīc qđ mediū iter duo extrema: ⁊ B pōt eē ꝫ: quia illa duo extrema pūt differre ſm rōnē ſolum: ⁊ bō act⁹ ſunt ſupra ſe ꝙuerſum: ſic cū aliqs ſeipz diligit vel ſeipz intelligit. Sic. n. res accepta vt intelligēs: ⁊ vt intellecta: eſt ſm rōnē a ſe differēs: ⁊ ſic itelligere eſt mediū inter vtrūq̄z. Aliq̄ extrema dint realr: ⁊ hoc pōt eē z⁰. vl re abſoluta: ſicut edificare eſt mediū iter edificās ⁊ edificatū: que dint realr: etiā re abſoluta. Uel re relata: ⁊ ſic gīare ſm modū itelligēdi eſt aliquo mō qđ mediū in diuis iter gignētez ⁊ genitū: que dint ſm relata: ⁊ nō ſz abſoluta. Cum g̃ querīf vtrū eadē po⁹ poſſit eē re⁹ act⁹ actiue ⁊ paſſiue ſumpti. Si loquamur de actu ꝓmo mō: qō nō bēt locū: qr ille act⁹ non pōt ſignari actiue ⁊ paſſiue: cū nō regrat aliq̄ mō duo extrema. Si loq̄mur de actu z⁰ mō planū eſt: q̄ eadez eſt po⁹ re⁹ actus vtroq̄z mō ſumptus: ⁊ potiſſime in deo vbi ipſe p ſeipm: per ſe ⁊ ꝓmo ſolus ſeipz itelligit. Sed ſi loq̄mur de actu 3⁰ mō: ſic nō eſt eadē: qr nō eſt eadē po⁹ p quā edificator edificat: ⁊ edificiū edificatū: cū vna ſit po⁹ artis: alia ſit po⁹ māe. Si loq̄mur de actu 4⁰ mō: ſic ét eſt eadez: qr cum inter talia nō ſit dīa niſi ꝓlata. Si poneret diſtinctio ſm po⁹ inter ea: differrēt ſm abſoluta: qō eſt ꝫ. Aliū poſitionē: qr illo 4⁰ mō ſumīf po⁹ in diuis re⁹ actus notionalis: vt re⁹ gīare ⁊ gīari: dicere poſſum⁹ q̄ eadē eſt po⁹ per quā pi gignit: ⁊ filiꝰ gignīf. nam qr in diuis vna eſt volūtas: p illā eandē volūtatē p quā pi vult eē pi ⁊ nō filiꝰ: filius vult eē filius ⁊ nō pr̄: ita qr eadem eſt ibi po⁹: ⁊ ſm abſoluta nō eſt ibi diſtinctio: per illaz eandez po⁹ per quā pi pōt eē pi ⁊ gignere: filius pōt eē filiꝰ ⁊ gignī: ⁊ iſta eſt via Magri vt apparet in ſra.

C Sicut 4⁰ ꝓ.

2⁰

3⁰

4⁰

D

Euclidis pars. Nota duas rō nes ad. q. ꝓ⁰

¶ Uerum quia via iſta nimis trāſcēdēs eſt: ideo magis ſpālr poſſum⁹ hāc veritatē duplr venari. Primo ex eo q̄ reſpect⁹ in diuis ſe bz q̄ſi cē in creaturis. Si igīf ca- B
lor vni daret eē caliduz: aliq̄ vo eſſe frigidū: qr calidi eſt calefacere: frigidi vo infrigidare: eadē eſſet po⁹ p quaz calidū calefaceret: ⁊ frigidum infrigidaret: aliq̄ tñ ⁊ aliq̄ eſſe ꝓuncta. Sicut g̃ calor ꝓuncto⁹ oppoſitis cē: eſt po⁹ reſpectu oppoſitoꝝ: ſic nā diua ꝓūcta oppoſitis reſpectib⁹ mō oppoſito reſpicit gnōnez: ⁊ qr in pie eſt cōiuncta paternitati: in filio vo eſt vnita oppoſito reſpectui vt filiationi: qr pāis eſt gignere: filiꝰ vo gigni: eadez erit po⁹ per quā pi gignit: ⁊ filiꝰ gignīf: aliq̄ vo ⁊ aliq̄ ꝓuncta reſpectui. Scdo hoc pz: qr po⁹ generādi in diuis eſt ipſa nā ⁊ ſimplr dicit gd: ſed q̄ aligd ſimplr ⁊ ſm eē: eſt in ꝑſto ſubē: cōuenit tñ ei aligs modus relatiꝰ: niſi plu- B
rificeī ſuba: quārūcūq̄z pluralitatez reſpect⁹ ſemp dicīf vnū tale: ſz reſpect⁹ dicanī multr: ſicut eſt videre de potentia que eſt mā. naz ipſa po⁹ que eſt mā eſt in ꝓdicamento ſube: qr in quoꝝ gñe eſt ꝓſiderare actū ⁊ potentiaz: ⁊ po⁹ in gñe ſube eſt ipſa mā: ⁊ ſz talis po⁹ ſit in gñe ſube: bz tñ quēdaz modum relatiuū unquātū reſpicit forma: ⁊ ſz bō reſpect⁹ pluralitatem p cōparationē ad formas ꝑticulares: eadē tñ dī eē po⁹ ꝑticularis: loquēdo de po⁹ paſſiua que eſt po⁹ māe: reſpect⁹ tñ ſunt alii: ita ſuo mō ſz gīare ⁊ gīari opponanī oppoſitiōe relationis: po⁹ tñ ad vtrūq̄z ſm q̄ in diuinis ſumīf: qr ipſa po⁹ ſimplr dicit gd, erit eadez: reſpect⁹ tñ alii erunt: ⁊ ita eadem eſt po⁹ per quā pater gīat ⁊ filius gignīf: nō ꝓiuncta eidem reſpectui put eſt in pie ⁊ filio: ſed alii ⁊ alii.

Ad primū dōm q̄ nō arguit po⁹ eſſe aliam: ſed reſpectus eſſe alios: ⁊ q̄ dī po⁹ diſtinguūtur per act⁹. Dōm q̄ gignere ⁊ gigni nō ꝓprie dicūt act⁹: ſz relationē p modum act⁹. ¶ Ad z⁰ dōm q̄ po⁹ diſtinguīf ſm ea in q̄b⁹ eſt: ⁊ ideo ſi gignēs ⁊ genitū differunt p abſoluta: poterit eē alia po⁹. Sed ſi dīnt ſoluz p relata nō: cū po⁹ dicat qđ abſolutū. ⁊ qō dī de motu magis eſt ꝓ veritate q̄ cōtra: qr ſi gīare ⁊ gīari in creaturis dicūt motū: dicūt: vel ſaltē iferūt ét relationes oppoſitas: ⁊ ideo diſtinctio inter talia ſumitur ex motu: ⁊ ex oppōne relationis: ⁊ iō nō ꝓcludit rō: qr arguit a maiori negando: ⁊ a maiori affirmādo. ¶ Ad 3⁰ dōz q̄ fz q̄ po⁹ dicit qđ: ⁊ potēs ſumīf ſubſtātiue: pr̄ ⁊ filiꝰ ſūt vnus potens: ſed rōne reſpect⁹ ſegr q̄ alicui reſpectui eſt vnita po⁹ put eſt in pie: cui nō eſt vnita put eſt in filio: ⁊ qr generare dicit reſpectū ⁊ ad aligd. vñ nō valet: ſi pr̄ ⁊ filiꝰ ſunt vn⁹ potēs: ⁊ eadē po⁹ in vtrūq̄z: ſi pr̄ pōt gīare. g̃ ⁊ filiꝰ. ¶ Ad 4⁰ dōz q̄ iter nulla creata pōt eē tāta vnitas in nā: ſic eſt iter gignētez ⁊ genitū in diuis: ⁊ qr vnitas iſta po⁹ de q̄ loqmur reſpicit vnitatē nāe: cum iſta maxie ſit in diuis vna erit po⁹ gignētis ⁊ genīti.

Dicit ergo q̄ maior rationis bz verā de diſtinctione ꝑſonali nō nāli.

¶ Utrū in diuinis poſſint eſſe plures filij. Qō. IIII.

Tho. 5 Sen. lib. 4. c. 6. Et in qōnibus de potēa dei qn. 2. q. 4.

QUarto querīf: vtrū in diuinis poſſint eē plures filij. Et vī q̄ ſic: qr filiꝰ nō gignīf: niſi ex eo q̄ pr̄ ſe itelligit: ſed ſicut pr̄ ſe itelligit una filiꝰ ſe itelligit: ſed pr̄ ſe itelligēdo pducit filiū. g̃ filiꝰ pducit aliū filiū. ¶ Ꝓ. Nō maioris po⁹ eſt pr̄ carnalis q̄ celeſtis. Sz pr̄ carnalis ꝓt gīare ples filios ⁊ ꝓt dare filio q̄ generet aliū filiū. igīt celeſtis ꝑ poterit. g̃ ⁊c. ¶ Ꝓ. Qñ aliqd pdurit aligd: niſi ceſſet po⁹ ad pducēduz: aterū pōt aliū pducē: ſz pr̄ pducēdo filiū nō amiſit po⁹ gīandi. g̃ poterit pducē aliū filiū. ¶ Ꝓ. Qito aligd è ſimplicius: tāto in plib⁹ repīf: qr q̄to ſimplicius: tāto vniuerſalius: tāto g̃ in plib⁹ filijs poterit repiri nā diua q̄ quecūq̄z nā corporalis: q̄to nā diua ſimplicior eſt q̄ libz corporali nā.

H

Lō. xi.

In cōtrariū eſt: qr dicit Lōmē. in p̄ce. ⁊ mū. q̄ ex ꝓfectiōe vniuerſi cōuenit

C q̄ est vniuersus vnū. ḡ ex pfectiōe rei ꝓprie q̄ sit vnū tale: filiꝰ dei est maxie pfectus. ḡ tē. ¶ Ꝑ. Pluralitatio aliquoꝝ ꝑm numerū est pp mām: in diuis nō est mā. ḡ nō sunt ibi plres filij: qz tūc filij illi differrēt ꝑm numerū t dient mās. ¶ Ꝑ. Dicit scriptura clamat ipz cē vnigenitū: q̄ nō esset si ibi essent plres filij reꝰ plone pātis.

K Rñdeo dōz q̄ si volumꝰ loq de plāritate aliquoꝝ: opz nos videre qđ illa ꝓgrediunt in cē. filiꝰ aūt in diuis p viā gnōnis accepit cē: qz de rōne filij est q̄ sit genitꝰ. ḡnatio aute est opꝰ nāe. ꝑm ḡ q̄ aliq̄ diuersimode nām hūt cōp. nt eis diuersimode ḡnari. sic enīz loquēduz est de gnōne: vt logmur de nā. si ḡ deꝰ est nāe intellectualis nō poterit ibi cē ḡnatio: nisi p modū intellectꝰ. pp Ꝫ vult Aug. 6. de tri. c. 2. q̄ est fili⁹: qz vbū: ex quo dī q̄ ei⁹ ḡnatio est p modū itellē: qz ab itellectuali nā ꝓcedit vbū. Et iō si volumꝰ videre virū in diuinis sint plres filij videam⁹ vtrū in diuinis sint plura vba. Ꝫ habuez maxie videre poterimꝰ. pſideradō diuīz iter vbū diuīnū t nr̄z: qz in nobis sunt plā vba. In diuis aūt est vnū tm.

Quadruplex cā qf in nob sit plā vba: q̄ bus remot in deitate est nr̄a vna vbz.

C Causa aūt ꝛē in nobis sunt plura vba q̄druplex assignari pōt. Una est: qz vbū nr̄m nō semp gignit̄ de scia: sed aliq̄n de ignorantia: vt dicit Augu. 15. de trinit. c. 15. t ideo quia de scientia t ignorantia gignit̄ verbū: ideo in nobis est aliud t aliud verbū ꝓ de sciēta t ignorantia gignit̄. Secūda est: quia scia nostra est amissibilis: et qz ea quoz substantia deperit nō redeunt eadem numero: succedsiue in nobis pōt esse alia t alia scientia: ex quo amissibilis est ſz q̄ dicit Augu. 15. de trinit. c. 13. t ꝑm q̄ in nobis est alia t alia scia: erit aliud t aliō vbuz. Tertia rō cē pōt: qz in nobis aliq̄n vbū bz cē informe: aliq̄n bz cē formatū. vñ dī. 15. de tri. c. 16. q̄ aīa vbū nr̄z ꝓcedit cogitando: t ita pūt plurificari in nobis vba ſz cē informe t formatū. Quarta rō sumi pōt ex eo q̄ intelligentia nō pōt fiꝫ informari oibꝰ que sunt in memoria. vñ dī. 15. de tri. c. 8. Quoniā nō pōt acies animi fiꝫ oia q̄ memoria tenet vno aspectu cōtueri: ideo vbū nr̄m nō ex tota scia gnāt̄. Et ideo dato q̄ semp vbū nr̄z de scia gignereꝫ semp bret cē formatū: nūq̄ scia nr̄a cēt amissibilis: qz nō tota sciaz cōprehēdit: cū itelligētia nō possit vnico aspectu informari oibꝰ q̄ sunt in memoria: opz in nobis saltē successiue cē plā vba.

Pōt cā pluralitatis remouet. Nō solūt ſcē oppōta fact̄ oppōtis ſz oppōte cōdūcēs vbi nāli facit vt plurificet. ḡ condūcēs vbi dei q̄ sit oppōte facult oppōta. ſ. nō multiplicatōnē.

M C Uerbū aūt diuinuz q̄ bz ꝓdītōes oppositas vbo nr̄o est ibi vnicū solum. Naz illud vbū dīnū semp de scia dei gignit̄: qz vt scribit̄. 15. de tri. c. 15. vbū vnū nō nisi de scia gignit̄. ſz vt scribit̄ eodē lib. c. 14. vbū dīnū verꝫ est vnitas: exq̄ ꝑmo bz ꝓditōne oppositā vbo nr̄o. Scdo: scia dei nūq̄ est amissibilis. Et rō buiꝰ assignat̄. 15. de tri. c. 13. qz scia dei est suba dei t cē dei: ſz nihil q̄ est ipz cē: esse amittit pōt. Bz si deꝰ nō amittit cē: nō amittit scire vel sciaz: q̄ sūt idē q̄ cē eiꝰ. Nō igit̄ gignit̄ dīnū vbū ex scia amissibili: pp q̄ bz scdaz ꝓditōez oppositā vbo nr̄o. Tertio verbū dīnū nunq̄ est informe: imo ſp est formatū: vt dī. 15. de tri. c. 15. pp q̄. 16. c. dicti li. dī q̄ in deo nō est cogitatio: ſz vbū: pp q̄ opponit̄ 3° vbo nr̄o. Quarto: qz vbuz dīnū gignit̄ ex tota scia dei: cū scia dei simplex sit t non bēat ptē t ptē. Si gignit̄ ex scia dei: ex tota scia gignit̄: t qz illi scie coequat̄: nec est aliquid in scia: q̄ nō sit in vbo: vel in vbo q̄ nō sit in scia: cū sit ibi vna scia: sicut vna suba t vna essentia: erit ibi vnū vbū. Istā aūt eqlitatē vbi ad dīnaz sciaz t istā cōprehēsionē narrat Aug. 15. de tri. c. 14. dicēs: pī genuit vbū sibi equale per oia. Nō. n. seipsuz integre ꝓfecteq̄ dixisset si aliqd amplius aut vnus esset in eo vbo. Et sicut q̄ qcqd est in ea scia de q̄ est genitum: t in ipso est q̄ in ea nō est: nec in ipso est. Ex quo ꝑz q̄ vbū dīnuz bz quartā ꝓditōnē oppositaz vbo nr̄o: qz equat̄ dine scie: nō aūt vbū nr̄m nr̄e scie coequat̄. illud igit̄ vbū est vbū vnū: qz nō bz vñ plurificet̄. ꝑz igit̄ q̄ est ibi vnus filiꝰ: cū sit ibi vnū verbum. Ad ꝓbāduz cē ibi cē vnū filiū: facit q̄ oīsuz fuit in 2ª ꝓblemate quarte distōnis. ibi. n. ostēsuz fuit q̄ per viā gnōnis in diuis a plūbus ꝓpriis nō ꝓcedunt plres: nec a plūbꝰ vna: nec ab vna plures: sed soluz ab vna vnā: q̄ si ita est soluz vna ꝓpria est ibi genita: t ita vnus filiꝰ.

N

R

O

Ad primū dōm q̄ pater intelligendo se ꝓducit filiuz: qz nā in diuinis est radicale ꝓncipiū gnōnis. Attamē vt ꝓpria ḡnet opz suū intelligere: siue suā nām esse cōiunctā cū aliquo respectu cum quo nō est ꝑiunctū intelligere filij: t nā filij ꝑt est in filio.

¶ Ad 2m dōz q̄ nō est ex ipotēcia patris celestis q̄ nō generet plures filios: imo ex potēcia t pfectiōe: qz se integre t pfecte per vnicū filiū se exprimit t manifestat: superfluet ibi alius filius. ¶ Ad 3m dōz q̄ rō fallit ex falsa imaginatōe: imaginat̄. n. in actu gnōnis filij esse preteritionē: ita q̄ pater postq̄ genuit filiuz cesset ḡnare: et qa quie scit a gnōne: possit iteruz ḡnare: sed nō sic se bz: qz pater semp gignit t filius semp est genit⁹. ¶ Ad 4m dōm q̄ quāto aliqd est simplicior in plib⁹ reperit̄: verū. est si illa plura nō cōprehēdunt virtutē eiꝰ: ſz filiꝰ tota sciaz patris cōprehendit: ideo nō sequit̄.

Nō q̄ in diuinis nō est aliꝰ vꝰ genit⁹ nec vꝰ filiꝰ: nec deꝰ ꝑ aliū filiuz ḡnare pōt. Sed nec ipse filiꝰ ḡnat aut. ſ. f. Ꝑ: qđ aliū ḡnare nō pōt qa genitū in diuinis est vbū vt ꝓbat doctor: sed de rōne diuini est vt sit de tota scia t tota ꝓpria intelligētia: aliq̄n diuinꝰ nō esset vbū ꝓfectū: ſz q̄ est ex toto aliq̄ nō est multiplicabile. vbū igit vnigenitū ē. Ité nec filiꝰ ḡnare pōt nec. ſ. f. eui⁹ rō est: qz filiꝰ t ſpūsanctꝰ illi candē tenent t nāz qua bz pī bīt ipse ipz cētō in pīe itellēt esse in actu gnōnis totalez ad quē se pōt extēdere. ḡ in filio t ſpūsctō cētio non pōt ḡnare.

P Super litterā sup illud: qđ cēt inconueniens si filius alium filiū genuisset: quia imoderata esset verbi natiuitas. querit̄ ergo ex tali imoratiōe: q̄ inconueniēs sequeret̄. Dicēduz q̄ quadruplex. Primo: qz tale ifinitū est ipfectū. Scdo: qz inter illos genitos siue natos nō esset distinctio. Tertio: qz in his que ꝓcedunt in infinitum nō est dare ꝑmū: neq; scōm: t per ꝑns nullus vt pōt bīi ex 2° meta. t ita ponēdo ibi infinita vba est ibi ponere nullus verbum. Quarto: quia talis multiplicatio absq; termino: videt cōtingere ex corruptione nature: quia non potest reseruari in vno individuo natura illa.

Tcō. q.

¶ Item sup illud ¶ Nō enīz nō potuit: sed nō oportuit.] ¶ Contra. quicqd in diuinis pōt esse: opz q̄ ibi sit: quia nō esset ibi vera eternitas: cū in eternis nō differat esse t posse. si ergo potuit: generauit. ¶ Dōm q̄ sic est intelligendum: nō. n. nō potuit: hoc est: nō est ex ipotentia filij q̄ nō generat: cuz ois potēcia que est in pīe est in filio: vt ꝓbatum est: sed nō oportuit. i. ex proprietate filij est q̄ non generat: quia repugnat filiationi eius: cum ibi non possint esse plures filij.

19ar. in sum. ar°. 54. q. 8. in sol. tertij arg. per totum.

Cōtrarius tñ. 19en. vbi fuit sed non potuit fieri.

Q

¶ De ꝟitate t ꝓprietate t incōmutabilitate t simplicitate essentie dei. Disti. VIII.

Nunc de veritate siue ꝓprietate t incōmutabilitate atq; simplicitate diuine nāe vel substantie siue cētie agēduz est. Est itaq; deꝰ vt ait Augu. in. 5. lib. de tri. sine dubitatiōe suba: vl si meliꝰ hoc appellat essentia: quā greci vsiam vocāt. Sicut. n. ab eo q̄ est sape dicta est sapia: t ab eo q̄ est scire dicta est scia: ita ab eo q̄ est cē dicta est

A essentia. Et qs magis est ꝗ ille q̄ dixit famulo suo: ego sum q sum: & dices filijs israel. q est misit me ad vos. Ipse vere ac ꝓprie dī essentia: cui⁹ cētia nō nouit p̄teritū vel futurum. Vñ Hiero. ad Marcellam scribēs ait. Deꝰ solus q̄ exordiū nō hz vere essentie nomē tenuit: qz in eꝰ cōparatiōe q vere est: qz ic̄ mutabilis ē: q̄si nō sūt q̄ mutabilia sūt. De quo. n. dī fuit: nō est: & de q̄ dī erit: nōduz ē. Deꝰ ät tm̄ est q nō nouit fuisse vl̄ futurū cē. Solus ꝙ deꝰ vere est: cuiꝰ cētie cōparatū nīl cē nō est.

¶ Qualr itelligēda sint ꝟba Hiero. q̄rēdū ē.

B Hic diligenter aduertēdum est: quō itelligi debeāt illa ꝟba Hiero. s. deꝰ tm̄ ē: & nō nouit fuisse: vel futurū cē: tanq̄ nō possit dici de deo fuit vel erit: sz tm̄ est: cū de eo scriptū frequenter reperiam⁹ fuit ab eterno: fuit sp: & erit in secula & bꝫ. Vñ vr ga nō est tm̄ dōm de deo: fuit vl̄ est vel erit. Si. n. diceret tm̄ fuit: putaret ꝙ desierit esse. Si diceret tm̄ est: putaret ꝙ nō sp fuerit: ꝫ esse ceperit. Si tm̄ dicēt erit: putaret nō cē mō. Dicat ꝙ ga sp fuit: est & erit: vt itelligat: qz nec cepit nec desijt: nec desinit nec desinet cē. De ꝟbo Aug. sup Joānē ita ait. Cuz de sempiterna re ꝓprie dicat est: ꝑm nos bñ dī: fuit: & erit. fuit: qz nūq̄ desijt. erit: qz nūq̄ deerit. est: qz semp est. nō ꝓterijt: q̄si qđ nō maneat. nō oriet: q̄si qđ nō erat. Cū ꝙ nra locutio p̄ tēpora variet de eo vere dicunt ꝟba cuiuslibz tpis q nullo tpe defuit vel deest vel deerit: & iō nō est mirū si de spū ꝟitatis veritas loquēs dixit p futurū. Quecūq̄z audiet loquet. Audiet. s. ab eo a quo p̄cedit. Audire illi⁹ est scire: idez ēt cē. a quo ꝙ illi est essentia: ab illo audiētia. i. scia: q̄ nō est aliō q̄ cētia. Audiet ꝙ dixit de eo qđ audiuit & audit. i. qđ semper sciuit & scit & sciet.

D Ecce hic dicit Aug. ꝟba cuiuslibet tpis dici de deo: sz tm̄ ꝓprie est. Illud ꝙ qđ Hiero. dicta itelligēduz est. Nō nouit fuisse vl̄ futurū cē: sz tm̄ esse. i. cū dī de deo q fuit vel erit: nō est itelligēduz q ꝓterierit vel futur⁹ fit: sed q existat simplr sine aliquo tēporali mot⁹. Nz enim ꝟba substātiua diuersoꝝ tēpoꝝ de deo dicant: vt fuit: erit: est: erat: non tm̄ tēporales mot⁹ cē distinguūt. s. ꝓteritū vl̄ futurū vl̄ ꝓteritū ipfectū vel ꝓteritū ꝓfectū vel ꝓteritum plusq̄m ꝓfectū: sz essentiā sine exīntiā sue diuinitatis simplr insinuāt. Deꝰ ꝙ solus ꝓprie dī essentia vel cē. Vñ Hylari⁹ in. vij. lib. de tri. ait. Esse nō est accīs deo: sz subsistēs ꝟitas: & manēs cā: & nāliꝫ generis ꝓprietas. E

¶ Hic de incōmutabilitate.

Dei etiam solius essentia incōmutabilis dī ꝓprie: qz nec mutat nec mutari pōt. Vñ Aug. in. 5. lib. de tri. Alie inqt essentie vel subcapiunt accidētia qb⁹ in eis fiat vl̄ magna vel quātacūq̄z mutatio. Deo aūt aliqd bꝫ accidere nō pōt: & iō sola suba vel essentia: q̄ est deꝰ: incōmutabilis est: cui ꝓfecto maxie ac verissime cōpetit esse. Qđ. n. mutat: nō seruat ipm vez esse: & qđ mutari pōt: certā si non mutet: pōt qđ fuerat nō cē. Jōq̄z illud solus qđ non tm̄ nō mutat: vez ēt mutari oīo nō pōt ꝟissime dī cē. i. suba p̄ris & filij & spūsc̄ti. Jōq̄z Aplus loquēs de deo: ait. Qui solus hz imortalitatē. Ut enim ait Aug. in lib. p̄mo de tri. Cum aia quodāmō imortalis cē dicat & sit. nō diceret Aplꝰ: solus deꝰ hz imortalitatē: nisi qz vera imortalitas incōmutabilitas est: quam nulla pōt hīe creatura: qm̄ soliꝰ creatoris est. Vñ Jacobꝰ ait. Apud quē nō est trāsmutatio: nec vicissitudis obumbratio. Et Dauid. Mutabis ea & mutabunt: tu aūt idez ipse es. Jō Aug. sup Gen̄. dicit. q deꝰ nec p̄ loca nec p̄ tēpora mouet. creatura ꝟo p̄ loca & tēpora. Et p̄ tēpora moueri est p affectiōes cōmutari. Deꝰ aūt nec loco nec affectiōe mutari p̄t: qui p ꝓphetā ait. Ego deꝰ & nō mutor: q est immutabilis solus: vñ recte solus dī hīe imortalitatē. In oi. n. mutabili nā: vt ait Augu. Ꝫ Maximinū: nōnulla mors est ipsa mutatio: qa facit aliqd in ea nō esse qđ erat. Vñ & ipsa aia humana q̄ ideo dī imortalis: qz ꝑm modū suū nunq̄z desinit viuere. hz tm̄ quādam mortē suaz: qz si iuste viuebat & peccat: mori⁊ iustitie: si peccatrix erat & iustificatur mori⁊ ꝑcō. Ut alias eiꝰ mutatiōes taceā: de qb⁹ mō longū est disputare. Et creaturaꝝ nā celestiuz mox potuit: qz peccare potuit. Sic & angeli peccauerūt & demōes facti sūt: quoꝝ est diabolus princeps: & qui nō peccauerūt: peccare potuerunt: & cuicūq̄z rōnali creature ꝓstat vt peccare non possit: non est hoc nature ꝓprie sed dei grē. Et ideo solus deꝰ: vt ait Aplꝰ: hz imortalitatē: qui nō cuiuscūq̄z gratia sed natura sua nec potuit nec potest aliqua cōuersione mutari: nec potuit: nec poterit aliqua mutatione peccare. Proinde: vt ait Aug. in primo libro de trini. Substantiā

F G H

L dei sine vlla cōmutatiōe mutabili a facientē: ⁊ sine vllo suo temporali motu temporalia creantem: intueri ⁊ nosse: ls sit difficile: opz. Uere ergo ac ꝑprie imutabilis est sola diuinitatis essentia: que sine sui mutatione cuncras condidit naturas.

ꝑ⁹ pars T.cō.7. T.cō.3. K

Nunc de veritate ⁊c.] Quia dixerat Magr supⁱ gnōnez ee in deo inuinis. Et gnatio vt in creaturis bz esse: tria vī iportare. ⁊ Prio nō entitatē: qz vt scribit 5° phys. gnatio est mutatio a nō ee in esse. Scdo mutabilitatē: qz gnatio est spēs motⁱ. Tertio cōpositionē: qz vt scribit 7° meta. nō gnat nisi cōpositus. igit ne credant talia ee in deo: ostēdit deus vultume bāe esse ee incōmutabilem ⁊ simplicē. Et iō duo facit. quia ⁊ Prio priuat se ad dicēda dicēs: q ipse vult dicē de veritate dei: hoc est: de vera ⁊ ꝑa entitate: ⁊ incōmutabilitate ⁊ simplicitate ei⁹. Scdo ibi [Est itaqz.] exequit de bis ⁊ tria facit ſm q de trib⁹ exeḡt. ⁊ Prio de entitate dei. Scdo de incōmutabilitate. Tertio de simplicitate. ⁊c⁹ ibi [Dei etiā.] 3ª ibi [Eadēqz.] vbi ꝑs lectio terminabit. Circa ꝑm duo facit. quia ⁊ Prio ostēdit q deo verissime cōpetit entitas. Scdo ex auctte Piero. oñdit vba futuri ⁊ ꝑteriti tpis vere nō dici de deo: rōne mutatiōis quā ipportant. ⁊c⁹ ibi [Uñ Piero.] Et duo facit. quia ⁊ Prio facit qđ dictū est. Scdo qz vba Piero. vident hāc talūtā: dat intelligēnā dicto ⁊c. ibi [Dic oīligēter.] Circa qđ ām⁹ facit. Quia ꝑ oñdit p rōnez vba ꝑteriti ⁊ futuri tpis dici de deo. Scdo oñdit B idem p auctez Aug⁹. Tertio exponit Piero. dicēs: q nō negauit Piero. ꝑterituz ⁊ futurū a deo: nisi rone mutabilitatis nō q ee dicunum nō conuenit omne tps. Quarto cōcludit deū verissime esse: sn̄a partū pz. scda pars incipit ibi [De quo Aug.] 3ª ibi [Illud ergo.] 4ª ibi [Deus ergo].

L ¶ Tunc sequit illa ps. [Dei etiā] in qua deter⁹ de dei incōmutabilitate. Et duo facit. Quia ꝑ facit qđ dictū est. Scdo ostēdit oēz creaturā mutabilez. ⁊c⁹ ibi [Jō Aug.] Circa ꝑmū duo facit. Quia ꝑmo dicit deū esse imutabilem. Scdo adducit rōnez ad hoc ex eo q vere bz esse: ⁊ solus bz imortalitatē. adducēdo ēt auctes ad idez. scda pars incipit ibi [Uñ Aug.] Partes patent.

¶ Tunc sequit illa ps [Jdeo Aug.] in qua ostēdit oēm creaturā mutari per tēpora: hoc est ꝑ affectiōes vt spiritualis: vel ꝑ tēpora ⁊ loca vt corpalis: de⁹ tñ imutabilis existit. Scdo oñdit talez mutationē aliq mō mortē esse: pp qđ solus de⁹ bz imortalitatez: qz solus imutabilis. Tertio excludit ipm sine sui mutatiōe mutabilia facere. ⁊c⁹ ibi [Jn oi enim mutabili.] 3ª ibi [Proinde vt ait.] Et in hoc terminat sn̄a lectionis.

M ſſ

Magistri intētio in ꝑmā lectione circa tria vlat. ⁊ Primo circa entitatez ꝑmi. Scdo circa ei⁹ eternitatē: sine circa mensurā diuini esse. Tertio circa ipsius imutabilitatem: ⁊ ideo de bis tribus querem⁹. ¶ Circa entitatē dei q̄rem⁹ duo. ⁊ Prio: vtrum ee sit ꝑpriū solius dei. Scdo: vtrū ee dei sit oinz esse.

ꝑ⁹ ꝑa.

¶ Utrū esse sit ꝑprius solius dei. Questio. L.

Jacobus de Viterbio in qōnibus de ꝑfcta vniuersa. q. 1.

Quod primū sic ꝓcedit. Uī q ee nō sit ꝑpriū soli⁹ dei: qz nihil est ꝑpriuz alic⁹ de quo magis vere dī opp⁹ q illō. Bz veri⁹ de deo dī q nō est q est: qz vt scribit 2° de angc. dicitur. negatiōes de deo sunt vere: affirmatiōes vo incōpacte. nō igit ee est ꝑpriū soli⁹ dei. ¶ ℞. Qđ rei nō cōpetit nō est rei ꝑpriū: bz esse nō cōpetit deo: vt ꝓbabit. q ⁊c. Qz aūt sic sit pz: qz si ee dī de deo: vel B est conuertibilis vel nō conuertibilis. Si conuertibilis: tūc solus de⁹ est: ⁊ ita redit positio Parmenidis ⁊ Melissi: q solus vnū est. Si nō conuertibilis: tūc aut de⁹ est in plus q̄ ee: ⁊ tūc aliquid eet de⁹: cui nō cōpetit ee. Aut in min⁹: ⁊ tūc de⁹ adderet aliqd supra ens ⁊ eet qd cōpositū. ¶ ℞. Sic deū intelligim⁹: sic deū nolam⁹: bz deū nō intellim⁹ nisi p effect⁹. q p effect⁹ ipm nolam⁹. q de deo nihil dī: qđ nō repiat in effectib⁹. q nec ee: nec aliqd aliud est ꝑpriuz solius dei.

¶ ℞. Sic ista dī icōpacta: de⁹ est sapiēs: ex eo q nō est in deo sapia vt intellm⁹: ita est icōpacta dicit de⁹ est ens: qz nō ē in eo entitas vt intellm⁹. Bz qñ aliqd dī de aliq qđ nō est in eo vt intellit: ⁊ nō dī de eo ꝑprie. q ⁊c.

Q

In cōtrariuz est: qz 5° de tri. c. 2. dī q deo verissime cōpetit esse. ⁊ Piero. ad Marcellaz: deus vere tenuit hoc nomē: qui est: qz exoriuz nō bīs solus vere essentie nomē tenuit: que oia argumt q deo verissime cōpetit esse.

¶ ℞. De⁹ non determinat ad aliqđ genus: sed hoc competit ipsi ee. ergo si aliquid est deo ꝑprium: esse erit.

Rñdeo dōm q ad solonez huius q. regrit duplex distinctio. ⁊ Primo quot modis dicitur esse. Secundo quot modis ꝑprium.

¶ ⁊ Propter ꝑm⁹ notāduz q ee ⁊r pōt accipi. Uno mō pticulatū ⁊ 3cū ad aliqđ gen⁹ vel spēz: vt B esse vel illud. Alio mō simplr: cū qrit: vtrū deo cōpetat ee. si logmur de ee 3cto: nō solus tale ee nō est dei ꝑpriū: imo bz aliq mō repugnātiaz ad ee dimz. Nā sic in intelligēdo dimz bonitatē debem⁹ eā intelligē nō pticulatā vt bāc vl illā: bz simplr: tāq̄ bo⁹ ois boni: iuxta illō Aug.⁸° de tri. c. 3. qd plura ⁊ plura: bonū B ⁊ bonū illō: tolle hoc ⁊ illud ⁊ vide ipm bonū si potes: ⁊ ita deū videbis nō alio bono: bonū: bz ois boni bonū: ita si intelligere volumus diuinā entitatē: bz sit ens hoc ⁊ illud: qz attrahit ad hoc genus vel ad illud: debemus trī tollere hoc ⁊ illud ⁊ oēm contractionē: ⁊ intelligam⁹ ipm ee si possimus: ⁊ sic deū intelligemus nō alio esse ens: sed esse ois entis.

ꝑm⁹ ꝑn. q.

Duplex esse. s. 3cū ⁊ ee simpr qđ ee 3cū nō ꝓdicat de.

¶ Uiso q esse 3cū: vt hoc vel illud: deo non competit. Restat videre qđo esse simplr ei cōpetat. ⁊ Propter qđ notāduz q esse simplr dī illud qđ est a 3ctione ⁊ mēlitate abstractū nō determinatū ad aliqđ genus entis: hoc aūt ee pōt dupliciter abstractio dupliciter pōt intelligi. Uno mō ſm intellm: sic vlia dīr ee abstracta. Alio mō ſm realez exitiaz ſm q ⁊ Plato posuit ideas rerū. Cū ergo queritur qūo deo cōpetat esse simplr. dōm q ei nō cōpet esse simplr: hoc est vlr: siue abstracta ſm intellectuz solum: qz tale esse nō est subā: cū ipsa vlia nō sint subā vt ꝓbat 7° meta. ⁊ ad tale esse facit intellect⁹: qz intellectus facit vlitatez in reb⁹. deus aūt per se maxime exist: ⁊ nihil est qđ faciat ad eius esse sed seipso est: ⁊ ideo tale esse sic abstractum nō est deus: sed est esse simplr ⁊ abstractū ab omni 3ctione: qz est esse purū ſm actualem existentiaz ⁊ rei veritatem.

Id est esse dei tale bz exitiaz quale ē ens bz intellz: qz creatura nō addit aliā ꝓpationez supra deum: qz nec ꝑprie alia addunt supra ens: qz addūt extra nihil.

Q T.cō.45.

¶ Differt autez illud esse simplr ab esse cōi: siue vlīter sumpto in tribus. ⁊ Primo: qz bz per illud esse. s. cōmune qlibet creatus sit: qz qcqd est per esse esse bz: ipsum tñ esse sic acceptū cōparatū ad diuinū esse: de⁹ nō est illud: sed ecōuerso: nec bz rōnez causē: sed causati. Nā ⁊ ipse esse cōis: deus est causa. Secūdo differt: qz ipso esse sic cōiter sumpto oia creata participant: sed si tale esse ad deum referatur: deus nō pticipat eo: sed illud tale esse diuino esse pticipatq̄ cū creatura sitq̄z ipsaz ee pticipatiuum

Diuinū ee dīr ab esse in cōi ⁊ vlr sumpto in tribus. ꝓmo.

A
.1.02.

partiõe sume entitatis. Tertia est ex eo q̃ tale cẽ nõ cõ-
prehẽdit diuus cẽ: is aliq̃ mõ. oẽ cẽ creatũ cõprehẽdat
ipm tñ diuinus cẽ ertã tale cẽ ptinet 7 cõprehẽdit. Dao
dõias tãgit Dio.9. de di.no.c. de exñte. dicẽs. ⌊ Ipm aũt
cẽ est ex pexñte j.est ex deo.⌊ 7 ipsius est esse.⌋ hoc est
de⁹ est cẽ ipsius cẽ.⌊ 7 nõ ipse cẽ essendi.⌋ 7 hoc q̃tũ ad
p̃m: qz de⁹ est cãs 7 cẽ ipsi⁹ cẽ: nõ aũt ecõuerso for 7 seqũ.⌊ Et
in ipso est cẽ. j hoc est in ipso deo cõprehẽdit 7 cõtinet
ipm cẽ.⌊ 7 nõ ipse est in eo qõ est cẽ j.i. de⁹ in ipso cẽ nõ
cõprehẽdit: hoc q̃tũ ad aliud: qz de⁹ cõprehẽdit cẽ nõ
cõuerso. Et subdit.⌊ Et ipm bz cẽ j.i. cẽ bz ipm: hoc est
participat ipm p̃m.⌊ 7 nõ ipse bz cẽ j.i. de⁹ nõ participat cẽ 7
hoc q̃tũ ad aliũ oẽs: qz cẽ cõit supiꝰ pricipat deo: nõ cõ-

2ª pars. B La.4.

¶ Vlso q cẽ deo cõpetit 7 quo cẽ diuus distinguit ab cẽ
participato 7 ab esse vñ. Videat videre quot modis acci-
pit pprium. Proprium vt scribit p̃ top. oẽs de gdditate rei:
7 de ppa passione: tñ qz ppa passio nõ habuit aliud nomẽ
nisi retinuit sibi nomẽ cõe. cũ g̃rit: verũ cẽ sit ppriũ
nisi. Si accipiat ppriũ pro ppa passione: qz tale ppriũ
manat de gñe accitiuz: nõ est deo ppriũ: vbi nihil per
accñs. Bz si ppriũ intelligit pro ipsa gdditate accipiẽdo
cẽ nõ pro cẽ 3cto sz abstracto: nõ abstracto 5m intellz: sz
pro cẽ puro sz vel vltrãtũc cẽ soli deo est ppriũ: qz in
solo deo cẽ sua gdditas: ois alia creatura bz cẽ distin-
ctã a gdditate. Bz igit̃ qz cẽ deo cõpetit 7 quo est ei ppriũ.

*Proprius of tas de gditate rei q̃ dr̃ ppa passiõe: pmo mõ que nõ deo.

Qz cẽ pri 7 abstractũ non p intellm pur nõ deo.

Ad primũ dõm qz negationes dñr vere de deo: rõne modi: re sic affirmatiões sunt in
cõpacte nõ. est in cõpacta: de⁹ est sapiẽs: qz vere sapia
nõ sit in deo sz est in cõpacta rõne modi: qz sapia eo mõ
quo intelligo nõ est in deo: 7 qz iter cetera mi⁹ est 3ctuz
ens. iõ magis p̃pe ens sine cẽ dr̃ de deo: q̃ aliqd aliud.
Ideo Dio.5⁹ de di no. vult qz de⁹ potissime laudet ab
isto effectu qui est cẽ: qz est pus 7 cõmis oib⁹. ¶ Ad 2ᵐ
dõm qz cẽ põt accipi 2ᵐ. Uno mõ pure sine nõ pticipa-
tiue: 7 sic cõpetit soli deo. Alio mõ cõiter: 7 sic non cõpe-
tit soli deo. Et qz arguit̃: tũc de⁹ se bz p̃ additionem ad
ens. Dõz qz nõ oz: qz nõ sic diuidit̃ analogũ vt genus: 7
ideo sz diuidẽtia genꝰ addãt aliqd supra genꝰ. diuiden-
tia aũt ens nõ addunt aliqd supra ens: sz solus 3bit ens
p diuersos modos essendi. vnde nõ arguit̃ qz de⁹ addit
aliqd supra ens: sz qz habet aliũ modum essendi ab aliis
entib⁹. ¶ Ad 3ᵐ dõz qz sz cẽ reperiat in effectib⁹: est tñ
deo ppriũ mõ quo patuit. ¶ Ad 4ᵐ dõm qz vt patuit
cẽ nõ dr̃ de deo p̃ter nobis sine aliq̃ incõpactiõe: sed
qz min⁹ est sibi de incõpactiõe: q̃ in aliquo attributo dr̃
mino ex eo qz bz esse pus 7 cõmis vt patuit.

*Affirmatiões de deo sunt in cõpacte: quia nõ eo mõ quo ens intellectus fert se deo.

*Dñs inter dr̃ gdẽtia gen⁹ 7 diuidẽtia entis logum: qz illa addit̃ gñi sibi subit analogũ, nõ quo ens

¶ Utrum esse dei sit esse oium. Questio. II.

D

Secundo querit̃: vtrũ de⁹ sit cẽ oium.
Ui qz non: qz magis differunt entia 5m cẽ q̃ 5m rõnes gdditatis: qz
individua differũt in cẽ: nõ tñ differunt in
rõne gdditatis: sz nõ ꝓcedim⁹ qz sit vna rõ
gdditatis oium. q̃ nec vnũ cẽ. Sed cũ de⁹ sit vn⁹: vt pba
tuz est: nõ est de⁹ cẽ oium. ¶ P. Ex B dñr aliq̃ gñabilia
ex eo qz accipiũt nouũ cẽ: sz circa diuinũ cẽ nõ cadit no
uitas. q̃ 7c. ¶ P. dr̃ in libro de causis. 21. ꝓpõe: qz cã
prima regit oẽs res 7 nõ cõmiscẽt cũ eis: sz si cã p̃ esset
cẽ re: esset cõmixtio ei⁹ ad res. q̃ 7c. ¶ P. 5m qz vult
Proclus. 52. ꝓpõnẽs q̃ pricipãtia sunt pticipata 7 ante
pricipata ipartipabilia. igit̃ diuinũ cẽ qõ in sua puri-
tate est ipartipabile est añ oẽ aliud cẽ: sz hoc nõ esset: si
ipsuz esset esse oium: qz tũc esset añ seipm. q̃ 7c.

*.1.dicitur. 2 fm. prima ar.4.

Ju cõtrarium Dio. est ꝺ di.no. q vult qz deitas
7 diuus cẽ sit cẽ oium. ¶ P. Oio
rõ mẽsure sumit̃ ex cẽ aliq̃ mõ: qz nõ mẽsurat aliquid
nisi sz qz est in actu eois actꝰ reducit̃ aliq̃ mõ ad cẽ. cũ
igit̃ deus sit mẽsura oium: vt vult Dio. 2º de di.no. q̃ 7c.

E

Rñdeo dõm qz esse diuinũ: 7 esse oium: põt dupl̃r
intelligi: causalr 7 formalr. Si intelligat̃ causaliter: tũc absq; dubitatiõe ꝓcedit põt: qz deus causalr.
est ens oium. Nã ex B di aliqd cẽ cũ eis talis: qz est ma-
xime tale: sicut ignis dr̃ esse cã oium calidoꝝ: qz est sume
calidus: vt ostẽdit ꝓbo 2º meta. esse aũt aliqd summe
tale dixi: qz in eo nõ est aliqd qd̃ nõ sit tale: sicut aliqd di-
citur sume bonũ: si in eo nõ esset aliud nisi bonũ. vnde
Augu. loquẽs de deo 8º de tri. 7. circa. nõ. n. est aliud q̃
ipm bonũ: de quo per B est et sumũ bonũ. Sc̃z istũ modũ
deũ dicem⁹ sume cẽ: qz nõ est aliqd in eo qõ nõ sit ipm
esse: vt ex verbis loci Aug. bẽ põt. Et ideo qz bz toti
esse: 7 est ipm cẽ: causalr est oium esse. ꝓpter qõ Dio. 4º
de angẽ. hierar. ait. q̃ esse oium est sup esse diuinitatis.
esse. n. diuinitatis siue esse diuinũ qõ ꝓpter sui excellen-
tiam põt dici esse sup esse: nõ est esse oium nisi causalr: qz
causat 7 ꝓseruat oia. vñ 7 5º de di.no. dicit: qz ꝑmũ incir-
cũscripet in se ꝓcipit totũ esse dũ rex seculoꝝ tanq̃
extrinsecum oium subsistẽtiũ cẽ. Sed si intelligat̃ formalr deus
esse ipse esse oium: is absq; distõne cã aliqua negẽt. nõ est ne-
canda nec cõcedenda absq; distõne: cuz sit multiplex.
Naz forꝰ aliquis aliqd põt esse 3º. Uno mõ nõ solũ de-
notatiue: sz ẽt inhereter: sicut dicim⁹ albedinẽ cẽ formã
albi: qz albo inest. Sc̃do dr̃ aliqd formaliter solũ denoter:
7 nõ insit: 7 sic sanitas est aliq̃ mõ forꝰ cibi sani. Nã cuz
ois denotatio sit a forꝰ 7 a sanitate q̃ est in animali dicatur
cib⁹ sanus: sanitas in animali existo dici põt mõ aliq̃ forma
cibi: is cibo nõ insit. Tertio dr̃ forꝰ ex eo qz est exẽplari
ter aliter: 7 5m istũ modum loqẽdi põs in 7º meta. qz spẽs
in mẽte artificis est gdditas: siue forꝰ artificialis. est g̃
triplex forma: inhereẽs: denotans: 7 exemplaris.

*Affirmatiões de deo sunt in cõpacte: quia nõ eo mõ quo ens intellectus fert se deo.

*Dñs inter dr̃ gdẽtia gen⁹ 7 diuidẽtia entis logum: qz illa addit̃ gñi sibi subit analogũ, nõ quo ens

¶ Uerum esse dei sit esse oium. Questio. II.

Secundo querit̃: vtrũ de⁹ sit cẽ oium.
Ui qz non: qz magis differunt entia 5m cẽ q̃ 5m rõnes gdditatis: qz
individua differũt in cẽ: nõ tñ differunt in
rõne gdditatis: sz nõ ꝓcedim⁹ qz sit vna rõ
gdditatis oium. q̃ nec vnũ cẽ. Sed cũ de⁹ sit vn⁹: vt pba
tuz est: nõ est de⁹ cẽ oium. ¶ P. Ex B dñr aliq̃ gñabilia
ex eo qz accipiũt nouũ cẽ: sz circa diuinũ cẽ nõ cadit no
uitas. q̃ 7c. ¶ P. dr̃ in libro de causis. 21. ꝓpõe: qz cã
prima regit oẽs res 7 nõ cõmiscẽt cũ eis: sz si cã p̃ esset
cẽ re: esset cõmixtio ei⁹ ad res. q̃ 7c. ¶ P. 5m qz vult
Proclus. 52. ꝓpõnẽs q̃ pricipãtia sunt pticipata 7 ante
pricipata ipartipabilia. igit̃ diuinũ cẽ qõ in sua puri-
tate est ipartipabile est añ oẽ aliud cẽ: sz hoc nõ esset: si
ipsuz esset esse oium: qz tũc esset añ seipm. q̃ 7c.

*.1.dicitur. 2 fm. prima ar.4.

Ad primũ dõz qz esse in quo differũt indiuidua
est cẽ inhereẽs: nõ cẽ eo mõ quo dicit

E

*Deꝰ est esse oium causaliter: qz ipz diuinus cẽ est mere tale.

T.cõ.4.

F

*.1.dicitur.

*Aliqd põt cẽ forꝰ alicuius (inhereter vel denotatiue solus 7 nõ intrinsece: vel 2º mõ exterius.

T.cõ.23.

G

*Triplex forma inhereẽs denotans 7 exemplaris.

*De forꝰ duo maneries.

T.cõ.2.

H

*Quo pot aliquis solaliter alia: qz solaliter dñoiat illas: qre supra dist. 3. vtrũ aliquis sit suę pot⁹.

mus. Et p hoc pz solo ad 2m et 3m et 4m: qz esse nouus qó accipiũt gñabilitas: est esse inderés. Jté esse qó cómisceť reb': est eé inderés. Rursus nó est ɔ esse causaliter siue. exẽplariter vel denominatiue vt diximus p̃cedere ea que causat que ab ipso exẽplanť: et que denotat. ¶ Argm aũt in ɔ̃trũ loq̃bant de esse causali et exẽplari sm quas acceptiones cõcedimus deũ eé: esse oium.

Hic de hoc vide tpz in qõnib' meta. lib. 10. sm. 2m

Qó p'

Ostea

querit de mẽsura diuini eé. Et circa ꝟ q̃runť duo. Prio de diuino esse: vt est mensura aliorũ. Scõo pus ipm diuus eé bz aliquo mõ rõné mẽsurati. ¶ Circa p̃mũ quetanť tria. Primo: vtrũ diuinũ eé siue de' sit mẽsura oiũ subarũ. Scõo: vtrũ sit mẽsura oiũ entiũ. Tertio: vtrũ dicať mẽsura ppe.

¶ Utrũ de' sit mensura oiũ subarũ. Arti. I.

Ad primũ

sic pceditur. Uť q de' nõ sit mẽsura oiũ subarũ: ga sm philm in. 10. meta. mensura est vnigenea mẽsurato: sed de' nõ est eiusdẽ gñis cũ substãtijs creatis. g̃ rẽ. ¶ P. Aliquarũ subarũ mẽsura est ipa: siue nũc ipis: qz omnia mobilia et corruptibilia mẽsuranť ipe sm philm 4° phy. cuius igiť de' nõ bẽat rõnez ipis et variabilis: nõ est mẽsura oiũ subarũ. ¶ P. Diuersoꝝ generũ q̃rimus diuersas mẽsuras. vñ nõ est vna mẽsura coloꝝ et ponderũ: quia sm philm. 10. meta. si oia entia essent colores: albũ esset mẽsura coꝝ: et si põdera vncia. Sed nõ min' distãt a scipsis quã subę create q̃ pondus et color: imo plus: qz põdus et color vtrũqz corpale est: sz aliq̃ suba creata est corporalis: aliq̃ spũalis. g̃ rẽ. ¶ P. Oia mẽsurãť minimo sui gñis: et oz eé ppor'ne inter mẽsuratũ et mẽsurã: sz dei ad subas creatas nõ ẽ ppoꝛtio: ergo vnũ sit finm: aliũ infm. g̃ rẽ.

Ad 1m

Tcõ. 4.

Tcõ. 128.

Tcõ. x.

Tcõ. 2. L

In cõtrariũ

est pbs. 10. meta. qui vult qꝫ oz q̃rere vnũ subaꝝ mẽsuraꝝ oium subaꝝ: et ista est de' sm Cõmẽ. ¶ P. Primus color est mensura oiũ colorũ. g̃ prima suba est mẽsura omniũ substãtiaꝝ: sed p̃ma suba sm qꝫ mensure cõpetit p̃mũ rõne simplicitatis dicť ipse deus. g̃ rẽ.

Rñdeo

dom qꝫ opz nos dare aliquã subaꝝ eé mensurã oiũ substãtiaꝝ: et qꝫ ista substãtia est vna: et qꝫ talis vna substantia est deus.

Ad 2m pn. Nó qz in eadẽ spẽ nó est mẽsura: est: qz mẽsura dicať ad cẽsũ. Certum oz eé in vna tale. Indiuidua nõ ẽ bmõi: p̃ hoc ad qó ponerẽť bmõi accidit poniť ab alio qdo facto ma. gis tale.

¶ P̃mũ sic pz. Nam duplex est cã q̃re nos querimus mensurã in entib'. Primo ex eo qꝫ repiť ordo essentialis in eis: qz ex eo qꝫ colores sm quẽdã ordinẽ gradus lucis: querim' vnũ coloré mensurã oiũ colorũ: vt ille color qꝫ plus bz de luce. Ille aũt ordo cẽsentialis nõ repiť in eadẽ specie: et ideo nõ q̃rim' vnũ albũ mẽsurã oiũ alborũ: qz is sm gradus in esse sit ordo iter albedines: sz gradus in essentia nõ est ordo iter ipsas: qz mẽsura dicť ordinẽ cẽntialez et p se: qz essentialiter et per se bñt ordinẽ mẽsurata ad mẽsurã: ideo iter ea in qb' mẽsurã q̃rim'. esse oz essentialez analogiã. Scõo mẽsurã querimus in entib': qz ad pfectionẽ entis creati pertinet mẽsuratio. Nam sic esse olnũ est dignũ et pfectiũ: qz est sine mẽsura. Jta creatũ est pfectũ in suo gñe: eo qꝫ est mensuratũ: vt patuit cũ disputauim' de vestigio. Et qz maior est analogia inter subas q̃ inter colores. Et sube sunt dignores coloribus et aliis passionib' et quãtitatib': ideo si q̃rimus aliquã mẽsurã oiũ coꝝ: debem' querere subam oiũ subarũ. ppter Bm. 10. meta. g̃ si in passionib' et q̃litatib' et in quãtitatib' et in motis q̃rim' aliqd numerũ et mẽsurã coꝝ: et nõ est B in suba. Et segẽ et in substãtijs necesse est fiĝ se bñ: quasi diceret dignius est qꝫ in substantijs queram' tales mẽsurã q̃ in passionib': qz sunt dignioꝝ eis et magis sm analogiaꝝ dicte.

¶ Est aũt ista aliq̃ suba mensura subaꝝ vna: qó scõo p̃ ponebať. Nam mẽsura dicť esse qd certificat nos cõtingat nec addiũo nec diminutio. qó ex eodem. 10. bẽri pot. Hoc aũt cũ sit qd simplicissimũ: et p̃m semp est vnũ de genere per accns pluraliter. In substãtijs aũt p̃mis: et maxime in oino p̃ma nõ est aliqd p accns: vt pot bẽri ex 7° meta. Jté semp mensura est vna sm spẽz et numerũ respectu oiũ mensuratoꝝ: sicut est vnus color sm spẽz mẽsura oiũ colorũ: vt albũ. Sed in substãtijs simplicib' nõ est pluralitas sm numerũ in eadẽ specie, cũ igiť mẽsurã subaꝝ oporteat eé subaꝝ simplicẽ: qz oia mẽsuranť minimo sui gñis: mẽsurã subaꝝ opz eé aliquã vnã subaꝝ nõ soluꝝ vnã sm nãm: sed cuiꝝ vnam simplr.

¶ Oz aũt ista suba sit de' de leui patere pot. Nam vt tangit cũ est sibi sube nõ cõuenit nec addiũo nec diminutio: nõ est in ea aliqd p accns: et est p' subaꝝ. bẽ aũt est solum p̃mũ: qz soluꝝ ei nullo mõ q̃uenit nec addiũo nec diminutio: vt pz p Aug. 8. de tri. c. 3. nec in eo est aliqd p accns: et est p̃ma subaꝝ: qz simplicissima: et igiť simplicẽ aliqd tanto p̃us. pz igiť qꝫ est aliq̃ suba mẽsura oiũ subaꝝ: et hec est vna: et est de' ipse. vñ Cõmẽ. in. 10. meta. ait qꝫ sicut in coloribus est vnus color mensura coloꝝ: ita in substãtijs est vna suba mẽsura oiũ subaꝝ: et ista est p̃ma motor: eternus: absolutus: ab qi mãsuetus purus et nõ admiscet aliqd de potẽna. s. deus ipse.

Ad 3m

Ad p̃mũ dom qꝫ mensura dicť esse ciusdem gñis cũ mẽsurato: nõ ppie accipiẽdo genus sed dicť esse in eodem gñe rõne cuiusdam analogie et vnigenerationis que est iter ipsa. ¶ Ad 2m dom qꝫ is substantie mẽsurent q̃ntitates in eo qꝫ mobiles sunt mensurant. vñ p̃ma subaꝝ in eo qꝫ substãtie sunt: et vnius et eiusdẽ bz diuersos modos accipiendi nõ est inconueniẽs eé diuersas mẽsuras. vñ. 10. meta. dicť qꝫ nõ sp̃ querenda est vna mensura: sz aliqñ plures. ¶ Ad 3m dom qꝫ diuersoꝝ in eo qꝫ diuersa: q̃rim' diuersas mensuras: sz diuersoꝝ in quãtũ bñt eé vnũ q̃rimus vnã. Nã oiũ entiũ in eo qꝫ entia: vnã mẽsurã q̃rim'. ¶ Ad 4m dom qꝫ is iter deũ et subas creatas nõ sit ppoꝛtio cõmẽsuratiõis: est tñ ibi ppoꝛtio ordinis: et hoc sufficit ad rõnez mensure.

Tcõ. 1. M

Tcõ. 4.

Tcõ. 14. P

Tcõ. 1. Q

Tcõ. 27.

Tcõ. 3.

Tcõ. 4.

¶ Utrum deus sit mensura oiũ entiũ. Arti. II.

Secundo

querit: vtrũ de' sit mensura oiũ entiũ: Et vi qꝫ non qz nõ est eadẽ mẽsura ptis et totius: vt patet est eadẽ mensura coloꝝ et entiũ. cũ igiť suba sit pes entis: nõ est eadẽ mẽsura subaꝝ et entiũ: sz de' est mensura subaꝝ. g̃ rẽ. ¶ P. Si de' esset mensura oiũ entiũ: túc eadẽ esset mẽsura subaꝝ et accidentiũ: sed mẽsura accidentiũ est accidẽs: mẽsura subaꝝ est suba: qꝫ sm philm 4° phy. vnitates mẽsuranť vnitate, equi equo ipse tpe. g̃ suba suba, et accns accns. Sed nõ est pone ideꝝ eé subaꝝ et accns: qz vt scribit p̃ phyll. qó vere est: nulli accidit. nõ ergo est eadẽ mẽsura oium entiũ. ¶ P. Si oiũ entiũ eẽt eadẽ mẽsura: vel B esset sm qꝫ entia differũt: vel sm qꝫ conueniũt. Sed non qꝫ differunt nõ: qz differẽtiũ in eo qꝫ ótia nõ est dare vnã mẽsurã. Sed qꝫ conueniũt nõ: qz oia entia: maxime conueniunt in ente et vno. g̃ ens et vnus essent mẽsura oiũ: qó negat philm 4° meta. g̃ rẽ. ¶ P. vt scribit. 10. meta. Mẽsura est vnigenea mensurato. Sed po' videť esse vnigenea potẽtie: et actus actui. g̃ potẽtialia mensurabunť potentialiter et actualia actuali. cuꝝ igiť deus sit actus purus sine potẽtia: potẽtialia nõ mẽsurabunť deo. Sed aliq̃ entia sunt bõ. g̃ rẽ. ¶ P. Mensura entiũ est ens; sed de' non est ens. Juxta illud Dio. p̃mo de di. no. Deus est nõ intelligibilium: sed supra intelligibilia: sz nihil existentium extra.

A Cō.9.5.li.

In cōtrariū est:qz sp̄ quatiões mensurant̄ p̄ bitū.vñ vult ꝓbs in lib.etbi.q̄ virtuosus sit alioꝝ mensura:vnde uisti⁹ ⁊ iustitia sunt mensura aliox:cū igit̄ oia importēt p̄uationē per cōparationē ad deū:oia a deo mēsurabunt̄. ¶ P̄.Scia artificis ē mēsura artificialiū.Sz oia entia cōpar̄ ad deū velut artificialia ad artificē.q̄ deꝰ est mēsura oiuz.

Rñdeo dōm q̄ nō codē mō cōparāt̄ p̄ita ad ens: ⁊ ea q̄ sunt in gñe ad genꝰ:qz q̄ sunt in gñe addunt aliquā pfectionē supra genꝰ:de q̄ nō pdicat̄ genus:qz dīa quā addūt ea q̄ sunt in gñe supra genus est eē rōnes gñis:et qz rō mēsure sumit̄ ex actualitate ⁊ pfectiōe:pōt aliq̄ rō mēsure cōpetere bis q̄ sunt in gñe: que non cōpetit gñi:vt qz color addit supra q̄litatē aliqd qđ nō est q̄litas:pōt esse aliq̄ mēsura coloꝝ que nō erit mēsura q̄litatis.Sed p̄ita nō addūt aliquā perfectionē supra ens:vt ꝟ de additiōe logmur: qz sic additus est eī rōnes eiꝰ cui fit additio.Sed nihil est qđ non p̄cipiet ente:⁊ ideo nihil est mēsura aliaꝝ p̄ita ſm se totū:qđ nō sit mēsura entis:qz nō est descensus ab ente in p̄ita mediāte aliq̄ pfectiōe addita:rōne cuius aliqd sit mēsura p̄ita:qđ nō sit mensura entis.vñ Cōmen.10. meta.cō.24.ait.q̄ hoc nomē ens ⁊ vnū signiāt in p̄dicto subē:aut quāritatis aut q̄litatis pꝰ signatione.⁊ sine medio:nō quēadmoduz genus signiat spēs:mediāte alio:⁊ ita pz q̄ nō cōpetit mēsura p̄dicto:nisi inquātuz ens.non igit̄ querem⁹ aliā mēsurā oiuz entiū q̄ mensurā oium subaꝝ.deꝰ igit̄ ipse qui est ꝓma suba ⁊ mensura subaꝝ oiuz:ipse est ꝓmū ens:mensura entiū singuloꝝ.

B Sed ℥.qz mēsura est certissima ex.10.meta. deꝰ non est hmōi:qz ē immāsurabilis? ex 2° meta.g. Ad q̄ est manifestum quod ad nāz ⁊ vi sic est mēsura: q̄ ad nos signoꝝ ⁊ vt sic nō est mensura. Sz ſm nō gradus entis quo ad nos ē mēsurat:qz est mobilis sit pars tio: nī punctus est mensura alicui lineę: nō oīs ideo ens vt sic est notior nobis gradu.

¶ Aduertēduz tñ q̄ ꝛs mēsura oiuz entium sit mensura oiuz subaꝝ approꝑate:nō tñ debet dici q̄ appropriate sit mēsura oiuz q̄titatū: vel oiuz q̄litatū:ita q̄ alijs pdicamētis quodaz spāli modo nō rñdet vna mēsura:sed subē soluz. ¶ Cā aūt hui⁹ duplex cē pōt. Prima:qz vt dictū est:nō q̄rimus mēsurā tori p̄ito:nisi mēsurā totiꝰ entis:cū nō addāt supra ens aliqd qđ sit eī rōnē entis: sed p̄ita accidentiuz nō sunt entia:nisi qz sunt entis: ꝟ est subē.nō igit̄ mēsura totiꝰ entis approꝑabit̄ nisi subē:cū alia nō sint entia:nisi p̄ analogiā ad ipsaz. ¶ Scōa rō ad ꝟ idez:est eī eo q̄ mēsura ꝛs rōnes p̄incipiū. Sz eadez sunt p̄ncipia subē ⁊ oiuz entiū:vt dicit Cōmē.12.meta. g̃ in sola suba ꝟ reperiemus q̄ eadez sit mēsura subē ⁊ oiuz entiū. Pz igit̄ q̄ deꝰ est mēsura oiuz entiū:⁊ q̄ ipse approꝑate est mēsura oiuz subaꝝ. vñ Dio.loquēs de deitate ait:q̄ tota p̄ncia ⁊ ordies determinat: ⁊ est sup oēs p̄ncipatū ⁊ ordinē collocata:⁊ mēsura est existiuz:⁊ entiū sup entū.Et segī exis sup mentē:sup vitā:⁊ sup subam. Et Proclus cā.15.ꝓpone ait.q̄ ois deꝰ mēsura ē entiū.

C Epilogus

D Nisi eque pars ꝑti mēsura p̄ta mēsurat totū vbi relinq̄t ad cōplemētū oēs?ordiet ad p̄tes ꝓmo mēsuratas.

Ad primum dōm q̄ nō est eadez mēsura p̄tiū ⁊ totiꝰ:nisi sit talis ps ad quā ordinet totū. vñ qa ad coloꝛes nō ordinant̄ oia entia:nō est eadez mēsura coloꝝ ⁊ oiuz entiū. Sed qz ad subaz oia alia ordinant̄:est eadē mēsura subaꝝ ⁊ omniuz entiū. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ accidentia mēsurant̄ accīte (si q̄rimus mensurā accidentium in eo q̄ accidūt) vt coloꝛes coloꝛe. Sed si querimus mēsurā accidentiuz inquātuz entia:cuz nō sint entia nisi per subaz:mensura accidentiuz erit suba ꝓma:deus ipse qui est mēsura oiuz entiū. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ oiuz entiū est vna mensura ſm q̄ ꝓuenūt. Sed contingere entia pōt intelligi 2ᵐ. vel in aliquo nōie cōi: siue in aliquo vñ. vel in aliquo cōi p̄nō:cū dicim⁹ oiuz entiū esse mensurā vnā ſm q̄ cōuenientiā intelligēduz est ꝟz q̄ cōueniunt in aliquo cōi p̄nō:qz deꝰ est cōe p̄n̄ oiuz ⁊ est mēsura oiuz.nō aūt intelligēduz est ſm q̄ ꝓueniunt in aliquo cōi nōie.siue in aliquo vñ vel analogo:nisi forte ex p̄ñti. Inquātuz cōe sumit originē ex cōi p̄nō. Rō aūt p̄cedebat:ac si cōitas nois in ꝟ esset p̄ncipaliter attendenda. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ illa vnigenitas dicit analogiam quādaz:⁊ qa est analogia inter potentiā ⁊ actuz:potētia actu mensurari debet:sicut priuatio habitu. ¶ Ad 5ᵐ dicēdum q̄ deus dicit nō existens:nō quia deficiat ab essendo:sed ꝓpter superexcellentiā entitatis.

B

¶ Utrū deꝰ dicat mēsura entiū ꝓprie. Arti. III.

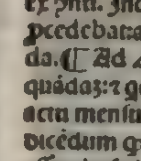

Tertio queritur:vtrū deꝰ dicat mensura entiū ꝓprie: Et vī q̄ nō:qz mēsura p̄ se ⁊ ꝓmo reperit̄ in quātitate discreta. vt vult Cōmē.in.10.meta.qz ab vno in nūm transfert̄ rō mēsure ad aliā: ſz deus nō hz rōnez quātiꝰ discrete:nec vniuersaliter qđ est p̄n̄ numeri.g̃ ꝛc. Cō.2.

¶ P̄.De rōne mensure vī esse replicatio:vt vnitas replicata:mensurat numerū.Sed deꝰ nō replicat̄ in mēsurando entia:vt dicat̄ decies deꝰ posuit lapides.g̃ ꝛc. F

¶ P̄.Quāto aliqd hz magis rōnez numeri ⁊ principiū: tanto magis hz rōnez mēsurati:sed deꝰ hz rōnez infiniti numeri:cū infinite pfectiōes sint in ipso: est enim oia p̄tinens:nō igit̄ est mēsura ꝓprie sed mēsuratū. ¶ P̄.Cū per mensurā ꝓprie mēsurem⁹ alia:⁊ pp qđ vnūquodq; tale ⁊ ipsuz magis.g̃ mēsura maxime est mēsura.Sed deus est infinit⁹ ⁊ imēsus.iuxta illud Dion.vlti. de diuino.q̄ deꝰ hz in se oēz infinitatē ſm oēm excessuz ⁊ sup oēz terminū extentūz nullo captū aut cōprehēso.

In cōtrariū est:qz deꝰ magis hz rōnē simplicitatis ⁊ vnitatis reꝰ entium q̄ albū reꝰ coloꝝ:ſ albū nō dī trāsūptiue mēsura coloꝝ. g̃ nec deꝰ entiū. ¶ P̄.Esse mēsura aliox dicit rōnē pfectiōis:vī qz albꝰ color ē pfectissimꝰ coloꝝ:est eoꝝ mēsura.cū igit̄ pfectiōes nō dicāt̄ de deo trāsūptiue hz ꝓpriē vt oñs suz fuit cū disputarem⁹ de diuinis attributis.g̃ ꝛc. 1.dist.2.ꝑt.2.q.2.

Rñdeo dōm q̄ ꝓprius z̄ accipit̄. Uno mō dī ꝓprius qđ diuidit̄ ꝑ cōe:⁊ sic dicemus aliqd ꝓprius qđ ꝓuenit soli. Alio mō diuidit̄ ꝓprius ꝑ trāsumptū:⁊ sic dī aliqd ꝓpe cōpetere alicui qđ cōpetit ei directe ⁊ p̄ncipaliter.cū g̃ queritur vtrū deꝰ sit mēsura entiuz ꝓpa. Si logmur de ꝓpo qđ diuidit̄ ꝑ cōe: sic deus est mensura cōis ⁊ ꝓpria.cōis:qz oiuz est artifex:oēz hui⁹ virtutis.est etiā mēsura ꝓprius. nam ex hoc est mensura rerū:ex eo q̄ per intellectū producit res:ea aūt sit vnus q̄ oia producat:nō tñ ſm candez rōnē producta sunt oia:sed singula rōnib⁹ ꝓprijs.vñ Aug.83.q.q.72.ait:q̄ non est eadē rōne boiez ⁊ equū dicimus esse cōditu.hoc enim absurduz est existimari.singula igit̄ ꝓprijs sunt creata rōnib⁹.has aūt rōnes vbi cē arbitrāduz est:nisi in ipsa mēte creatoris. Si ad accipiam⁹ ꝓprius vt diuidit̄ ꝓtra trāsumptū:sic ēt p̄cedendum est deū ꝓprie dici mēsurā. Deꝰ est mēsura cōis oium:qz oiuz est artifex. Est ēt ꝓpria:qz singla singulis rōnibus producta.

¶ Uaz de rōne mensure duo videntur esse. Primo hīe rōnem minimi:qz oia mensurant̄ minimo sui generis. Scōo adequatio:qz est quedaz analogia mensurati ad mensuram:qz mēsura semp est vnigenea mēsurato:qđ ꝓpter analogiā est dictū. Minimū aūt tripliciter dī. Primo ꝓpter vniformitatē:qz quāto aliqd est magis plurificatuz:tanto difformius. Scōo ꝓpter simplicitatē:qz ḡto aliqd cōpositius:tanto plurificatius. Tertio ꝓpter indiuisionem:qua de rōne minimi est q̄ sit indiuisibile. Scōm has tres acceptiones minimi tripliciter mensurant̄ entia:qz ſm vniformitatē reperit̄ mēsura in motibus. Uaz vt vult Pbs.10.meta.oēs motꝰ mensurant̄ motu diurno.opz igit̄ diurnū motū hīe rōnē minimi:⁊ tñ est motꝰ maximus. Sed dī minimus rōne vniformitatis. Scōm simplicitatē sumit̄ mēsura in q̄litatibꝰ:sic.n.dicem⁹ albū cē mēsurā coloꝝ (vt ex codē.10.patet ꝓt) Minimū sm̄ vniformitatem. Z.cō.3. Minimū sm̄ pluritatem. Z.cō.7.

I

Minimū indiuisibilitatis.

T.cō.1.

Ad equatio triplex.

Mēsure adequatio fm cōformitatem.

T.cō.4.

K

Adeqtio imitationis in accētalib⁹.

Cō.4.

Cō.1. Imitatiōis in subalib⁹.

Cō.47.

L

Nota ad.q.ex superdicta.

Cō.13.

M

Epilogus

Sed deus est mēsura oium rerum ꝙpria et cōis fz rem significatā fz ē mensura trāsumpte fz nomis ipōis.

q nō est nisi rōne simplicitatis: qz color ille plus accedit ad lucez ⁊ ad actualitatē: ⁊ p ꝯs ad simplicitatē q̄ aliqs color: ⁊ sic minimū in talib⁹ idez sonat q simplr. Scōm indiuisibilitatē sumit mēsura in quātitatib⁹: fz q vnitate mēsuram⁹ numeros: ⁊ aliq̄ indiuisibili q̄tē alias q̄tes. Et fm istū modum logī ꝓbs. 10. meta. q mēsura bz rōnē idiuisibilis vel simplr: vel qz volum⁹. Scōm q vi cē de rōne mēsure est adeq̄tio. hoc aūt z⁹ pōt accipi: fz q in adeq̄tiōe duo ꝓsiderant: ꝓformitas ⁊ imitatio. Pōt igī cē adeq̄tio iter aliq̄ rōne ꝓformitatis: vel ēt imitatiōis. Imitatio aūt z⁹ pōt cē: vl q̄tū ad accidētalia: vel q̄tū ad substātia: ⁊ fm b ēt triplicat mēsura. Naz si adeq̄tio dicit ꝓformitatē solūz: sic scia nr̄a ēt speculatiua est mēsura rerū. vii ⁊ Abstractagoras vt scribit. 10. meta. dicebat: boiez mēsurā oiuz. naz fm q sentiēs: erat mēsura sensibiliū: fz q itelligēs itellibiliū: ⁊ qz oia sūt sensibilia: vel itellibilia: oiuz boiez mēsurā dicebat: qz p sensuz ⁊ intell'm oib⁹ ꝓformaī. Sz si acciperem⁹ mēsurā put cū ꝓformitate dicit imitationē: sic scia nr̄a speculatiua nō mēsurat res: qz res nō adequāt scie: sed scia adequāt reb⁹. Et iō sic accipiēdo mēsuraz nō est scia nr̄a mēsura rez sed mēsurata: credidit tamē Abstractagoras q scia nr̄a ꝑpe cēt mēsura rez: qz existimauit q gcqd videret cēt vez: vt Cōmē. ait. Scōo mō accipit mensura put cū ꝓformitate ipōrtat imitationē in accētalib⁹: ⁊ sic mēsura rez est scia nr̄a: nō speculatiua: sz practica. Naz ars q̄ est recta rō factibilium fm quā practice opamur: nō solūz ipōrtat ꝓformitatez ad artificialia: sz imitationē: qz artificialia imitāt artē: nō ecōuerso. Sz ista imitatio non est in subalib⁹ sed in accētalib⁹: qz oēs forme artificiales sūt accētia. vt vult Cōmē. p pbz. Sed si sit imitatio q̄tū ad subalia sic dicamus q scia intelligētia⁹ mouētiū orbes est mensura coz q̄ hic iferi⁹ gñant: qz gñata hic iferi⁹ recipiūt mensurā ex quātitatib⁹ motuū stellar⁹. vt dicat Cōmē. in. 12. Sz ista quātitas mot⁹ reducit in itellm intelligētie: qa intelligētie intelligendo mouent.

¶ Cum g̃ queritur vtrū de⁹ sit mēsura trāsumptiue. Dōm q nō: qz oēs trāsferentes fm aliquā silitudinē trāsferūt. deus aūt nō fz aliquā silitudinē est mēsura: qz oia que sunt de rōne mēsure in deo inueniunt. Nam si accipit mēsura ex eo qō bz rōnez minimi in deo inuenit ois rō minimi supi⁹ assignata: ipse enim est simplex: qz est act⁹ purus cui non admisceť po⁹. vt vult Cōmē. in. 10. meta. Ipse est idiuisibilis: qz ois creatura est numer⁹ re⁹ ei⁹. Naz ipse est vere vn⁹ in quo nullus numer⁹ fm Boe. ⁊ est semp in eo vniformitas: qz nec augeri pōt neq; minui: vt dī 8⁹ de tri. c. 3. Si aūt ꝓsideramus mēsurā rōne adequationis: sic ipse ꝑpe est mensura: qz res nō solum būt aliquā ꝓformitatē cū deo fm q scia nr̄a dicebatur mensura. Sed ēt imitant ipm nō solūz in accētalib⁹ vt artificialia artēnec solūz in formis qbuscūq; vt in accidentalib⁹ vel subalib⁹: vt nālia motrices orbiū: fz q̄tū ad totū: qz fm se totas nō solūz q̄tū ad formā: sed etiaz q̄tū ad mās a pmo pcesserūt in esse. Pz igī q q̄tū ad ea que sunt de rōne mēsure: de⁹ magis ꝓprie dr mēsura q̄ aligd aliud: qz nihil creatū est: qđ ꝙgreget in se oia que sunt de rōne mēsure. Sed aliq̄ dicūt mēsura rōne simplicitatis: aliqua rōne vniformitatis: aliq̄ vna mō: aliqua alio. deus aūt q oēm modum mēsura est. Sed si nō ꝓsideramus rez signiatā p hoc nomē mēsura: fz nois ipositionē: tūc nomē mēsure a creaturis gb⁹ pus est nomen iposit⁹ ad creatorē est trāsumptū. Est igī de⁹ mēsura ꝑpa ⁊ cōis: ⁊ ꝑpa fm rez signiatā: ⁊ trāsumpta fm nois ipositionē: vt ꝓprie cōtra trāsumptū diuidit.

Ad primū dōm q illa trāsumptio a q̄titate dō screta ad deū est fm nois ipositionē: nō fm rem signiatā: vt dictū est. ¶ Ad 2m dōm q replicatio nō est de rōne mēsure simplr: sed de rōne mensure reperte in quātitate. ¶ Ad 3m dōz q numer⁹ in quātitate ⁊ informis: non accipit vniformr: qz q̄to quātitas bz rōnez maioris numeri: tanto est magis composita: ⁊ magis bz rōnez mēsurati. Informis aūt nō est sic: quia albuz in quo reperiunt plures gradus lucis re⁹ colo⁹: est mēsura nō mensuratū. ¶ Ad 4m dōm q rō nō arguit vt debet: nō enim valet si pp cām causant alia. g. cā magis causaf: sic nō valet. si ꝑpter mēsurā mēsurātur alia. g. mensura magis mēsurat. Et ad formā arguendi dicēdum q ꝑpter qō vniqq; tale ⁊ ipsum magis: intelligēdum est q̄tū ad ea in qbus causant imitat cām. vii ⁊ cōiter dī q illa ꝓpositio tenet in vniuocis nō in alys. vtrū aūt hoc sit vez q in vniuocis valeat talis modus arguēdi: ifra patebit. sz in exercēdo mēsuraz: nō imitat mēsuratū mēsurā: ⁊ iō nō valet rō. Qō. II. ꝑn. 2ª.

Deinde queritur de deo vt bz rōnē mēsura tm mēsura dei dī eternitas: ⁊ tm de deo ꝟba tpalia ꝓdicant. Que vt bñ intelligamus 4or querem⁹. Primo qd est eternitas. 2º vtrū alia a deo mensurent eternitate. 3º vtrū de⁹ eternitate mēsuret. 4º vtrū ꝟba tēporalia de deo dici possint.

¶ Quid sit eternitas. Articulus. I.

Dic. in sum. ar⁹. 31 per totū. Et Tho. ꝑp pma pu. q. 10 per totū.

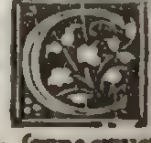

Circa primū querit: vtrum diffō data a Boe. de eternitate 5º de ꝓsol. s. q eternitas est interminabilis vite: tota sil ⁊ perfecta possessio: sit bona vel nō: Et vi q non: qz diffinito est sermo expressiu⁹ q̄dditatis ⁊ essentie. dicit. n. totā subaz diffiniti fm ꝓbm 7º meta. sz fm Dam. p lib. c. 4. 03 cū qui vult subaz alicuⁱ dīe qd est enūtiare: nō qd nō est: sz intermiabile nō dicit qd est: sz qd nō est. g. zc. ¶ P. Male dicit vite: qz fm Cōmē. 12. meta. vita dicit comprehēsionē: sz oē qō cōprehēdit est terminabile: dicē g vitā interminabilez: est dicē oppo⁹ in adiecto. ¶ P. sz Diony. p de di no. exitia ꝑpe mēsurant eum: ex quo bñ possum⁹ q eum mēsurat eē: qz eē est act⁹ exitis: cū igit eum apud grecos: idez sit q eternitas apud nos: eternitas erit mēsura esse: nō mēsura vite. ¶ P. Male subiū git tota: qz vita ꝑmi nō bz ptē ⁊ ptez: cū igit tota dicat re⁹ ptū. g. zc. ¶ P. Male addit silr: oē totū vi eē sil: qz si nō est sil: nō est totū: vt si nō cēt sil' ptes dom⁹: non esset tota dom⁹. g. zc. ¶ P. Male subdit pfecta: qa vt scribit 3º pby. totū ⁊ pfectū idez. ex quo ponit ibi totuz nō debet addi pfectū. ¶ P. Possessio vi ipōrtare pus ⁊ posterius: qz possessio idez sonat q post sessio: sz post sedere ipōrtat successionem. g. zc.

Rñdeo dōz q fz P: ocluz. 87. ppōne. oē gdē eternuz: ens est. non aūt oē ens eternū. Ex quo appet q eē q̄dz mō sūptiuō est mēsura eternitas: qz cū qōlz ens bēat aliq̄ mō eē: si qōlz eē mēsurarē eternit⁹: qōlz ens eēt eternū: ⁊ qz eē est multo cōius eternoeē ēt magis q̄ viuē: meli⁹ notificat etnitas p vitā q̄ per esse cōiter sumptū. Ut aūt ꝟba appeat notādū q fm Cōmē. 12. meta. hoc nomē vita dī de cōprehēsione. res aūt dī se cōprehēdere: ex eo q bz opōnē aliquā que terminat in seipsaz. Nā tūc res se cōprehēdit cū ad se puenit: ad seipsaz cōuerti dicit (accipiēdo large cōuersionē) eniz bz opationē aliquā que in ipsa terminat: ⁊ ideo res mouentes seipsaz dicunt viuere: ex eo q ipsa actio que est motus

N

Quis albedi vt forma q̄to ē pfectio: tanto simplicior: q̄ pfectiōes suas habz in vno ⁊ vnic.

Cāo ie cligit pp qō zc.

O

P

T.cō.15.

Cō.29.

T.cō.64.

Q

Per vitā no intelligat existentia.

Cō.29.

Ideo pmo 8 alia duoꝝ nos sed vite: mota ex se ⁊ sensu.

motus:egredit ab huiꝰ rebꝰ iquãtũ mouẽt:7 terminat in eis iquãtũ mouenť:7 ꝟ istũ modũ actio intellꝰ est vita vt dr 12° meta.ga intellꝰ p itelligere est aptus natus se cõprehẽdere:7 alia ꝑut sunt in ipsoꝛtanto aũt magis vita dr de actione itellꝰ q̃ de alijs:quãto intellꝰ magis est ad se ꝓpriꝰsimus:7 se cõprehẽsiuus q̃ alia. Unde ſm Cõmẽtatoꝛẽ ꝓpꝛie vita de deo dr.nã suũ itelligere maxime est ad se ꝓpriꝰsimũ:ga ꝓncipaliť scipꝫ itelligit. Qrũ igit eternitas inuariabilitatẽ ipoꝛtat:vt põt patere per Dionysiũ 10° de diui.no.7 per ꝓclum.51.ppõne.cuꝫ actio ad se ꝓpriꝰsima ꝓtissime sit rep simplicitũ 7 inuariabiliũ.nã 7 coꝛpalia:ga sunt cõposita 7 variabilia nõ ꝓpꝛie sunt ad se ꝓpriꝰsima:vt ꝓbat ꝓclus.15.ppõne ibi sui.per hãc igit inuariabilitatẽ eternitas si dꝫ eẽ mensura alicuius actus:erit mẽsura vite. Rursuꝫ in istis ifeꝛioꝛibꝰ videmus q̃ nõ vinẽtia sũt determinata ad vnũ 7 mouenť ad vnã dãz positionis.vinẽtia aũt ad oẽm: ꝓpter qõ talia ꝓncipãt aliquã ꝓditionẽ eius qõ est esse extra terminos:7 ga eternitas quid extra terminos dicit:ꝓtissime vite debet esse mensura.

¶ Uita aũt 4ᵉ est.vna coꝛruptibiliũ.alia supcelestiũ coꝛpoꝛ.tertia itelligentia7.quarta dei.Sñabilia enim dr viuere:ga dñt sensuꝫ 7 motũ que sunt opa vite.Supcelestia coꝛpa vinũt:ga a motoꝛe appropriato qui dr coꝛti ali:lꝫ nõ recipiãt eẽ.recipiãt tñ motũ:vt dicit Cõmẽtaꝛ in de subꝛa orbis:7 motꝰ est q̃dã opatio vite motus.ſ. ex se:ga solũ vinẽtia scipsa monẽt:7 huiꝰ motũ celo tribuimus cũ sit coꝛpꝰ ꝑmũ:7 si aliq̃d debet moueri ex se: ꝑmũ mobile debẽs est vt mouẽat. Intelligẽt.e ãt 7 deꝰ dr viuere:ga actio intellꝰ est vita:vt dictuꝫ est:7 huiꝰ actio maxime substãtijs separatis competit.

¶ Differũt aũt hec vite adiuicẽ:ga vita gñabiliũ terminabilis est vtroq̃ termino:ga a nõ esse ꝓgredunť in eẽ 7 ab esse in nõ esse:vñ coꝛ vita incipit 7 desinit: ga ſm ꝓbm.Omne gñabile coꝛruptibile:7 omne coꝛruptibile gñabile. Uita supcelestiuꝫ dato q̃ esset terminabilis etiã vtroq̃ termino:vt posuerunt plãi g posuerũt motũ semꝑ esse 7 nunq̃ desinere:tñ cũ huiꝰ ratio vite ex motu sumať 7 in motũ sit ꝓus 7 posteriꝰ:opꝫ huiꝰ vitã non eẽ totã simul. Tertia vita vt angeloꝛ:7 si est iterminabilis saltẽ quãtũ ad vnũ terminũ:ga nũq̃ desinẽt:7 nõ est tota simul quãtũ ad ipsum esse:ga in coꝛ esse nõ est successiuo:nõ tñ est in eis vite pfecta possessio:ga esse nõ dꝫ pfecte. Nã hie aliq̃d pfecte est hie ipm totũ:ga totũ 7 pfectũ:aut idẽ penitꝰ:aut ꝑtmũ ſm nãm est:vt scribit 3° phy. Die aũt aliq̃d totũ 7 ꝓticipare ipm est oppositũ in adiecto.nã ꝓticipare est q̃ ꝑtẽ sumere.Cũ igit itelligẽte ꝓticipẽt esse:ga nõ sunt ipm eẽ:nõ pfecte possidẽt eẽ.Sola aũt vita diuina est iterminabilis:ga sine initio 7 absq̃ fine est tota simul:ga absq̃ variatione dꝫ eẽ: est pfecta:ga deꝰ nõ ꝓticipat esse:sed est ipsuꝫ esse.Ex q̃ apparet q̃ eternitas ꝑut hic sumit est mẽsura solũ esse diuini.Et ꝑut dicit vite:seꝑať hic esse:ab esse nõ viuentiũ.ꝓut subdit iterminabilis:seꝑať a vinẽtibꝰ coꝛruptibilibꝰ.ꝓut adiungit tota simul distinguit a vita supcelestiũ coꝛpoꝛ.ꝓut annectit pfecta possessio:removeť a vita angeloꝛ:7 ideo eternitas hic diffinita soli deo ꝓuenit.vñ Anſel.mono.7 4.eternitas que deus est non est aliquo mõ terminabilis:nec nisi simul:7 pfecte tota:quid aliud est q̃ vera eternitas que soli illi ꝓuenit.

Ad ꝓmũ dr:q̃ eternitas dei diffẽt carẽt:vt deus:est tñ aliquo mõ notificabilis. hec aũt notificatio ꝑfectissime p negationẽ dꝫ esse vt notificatio dei.¶ Ad 2ᵐ dr:q̃ ibi cõprehensio nõ ponit ꝑ terminationẽ:sed ꝑut referť ad deũ dicit inuariabilitatẽ. Uel dicere possumus q̃ cõprehẽdi a finito7 terminato dicit ꝙd terminabile:sed nõ cõprehẽdi ab infinito 7 interminato cuiꝰ est deus:7 vita diuina:est cõprehensio dei a seipso.¶ Ad 3ᵐ dr:q̃ ista nõ repugnãt:q̃ eternitas mẽsuret viuere:7 tñ mẽsuret esse:ga viuere viuentibꝰ est esse:q̃re aũt ibi magis ponit viuere q̃ eẽ patet. ¶ Ad 4ᵐ dr:q̃ totalitas vite in ꝓmo dicit ꝑ cõparationẽ ad ptes:nõ ad ptes quas hꝫ:sed ad partes quas ꝑtuat. Unde cõiter dr q̃ ibi totalitas sumit ꝑ ꝑuationẽ ptiũ: nõ per positionẽ.¶ Ad 5ᵐ dr:q̃ oẽ totuꝫ ꝑmanẽs hꝫ ptes simul:nõ tñ oẽ totuꝫ simplr:7 ibi tota simul:dicit ad vãas successiuoꝛ nõ ꝑmanentiũ.¶ Ad 6ᵐ drꝫ:q̃ nõ respectu eiusdẽ addit ibi totũ 7 pfectũ.Sed totũ dicit ibi ad remouẽdũ successionẽ in deo:pfectum addit ad remouẽdũ ꝓticipationẽ:7 ideo nihil ibi supfluit. ¶ Ad 7ᵐ dr:q̃ ibi possessio nõ sumit rõne ꝓus 7 posterioris:sed rõne quiete tentionis:ga tale esse hꝫ 7 tenet inuariabiliť 7 quiete.Uel melius:ga tũc dicit aliq̃d possidẽ aliud:qñ pfecte vnit sibi:maxime in rebus spũalibus. Propter B ꝑ meta.dicit:q̃ scia diuina non est possessio humana:ga nõ pfecte habeť ab hoie:nec pfecte vnitur intellectui humano:deus aũt ꝓtissime vnitur suo viuere 7 esse:ga est ipsum suum viuere 7 esse.

¶ Utrũ alia a deo mensurentur eternitate. Arti. II.

The.in ſum.pa.10.q.1.

Ecundo querit.vtrũ alia a deo mẽsurentur eternitate.Et videť q̃ oia mẽsurentur eternitate:ga vt habitũ est oia mẽsurant deo.Sed deus est eternitas: vt dr monologꝫon.34.7.15.de tri.c.5.ĝ 2ẽ.

¶ P̃. Uult ꝓbs 4° phy.q̃ illa mẽsurant tpe q̃ ꝓtinẽt tpe.ĝ illa mensurant eternitate q̃ ꝓtinent in eternitate: ꝫ oia ꝓtinet eternitas:ex eo q̃ oi durationi superminet. ergo 2ẽ.¶ P̃. Aliqua in scripturis diuinis dr eterna ꝓter deũ:vt ignis eternus:7 huiꝰ.Sed omne eternũ mẽsuratť eternitate sicut esse tẽporale tpe.iuxta illud.53.p. positione ꝓcli.Dis eternitas mensura est eternoꝝ:7 omne tẽpus tẽporaliũ.¶ P̃. ſm q̃ vult auctoꝛ libri de causis.2.ꝓpositione ꝑma.Causa est supra eternitatem7 intelligentia participatur eternitati.ergo 2ẽ.

Jn cõtrariũ est:ga eternũ idẽ videť esse qđ exterminos.Sed solus deꝰ est extra terminos:ga oĩs creatura certis est circũscripta limitibus.¶ P̃. Nihil mortale est eternũ:sed ſm sniaꝫ Apli. Solus deus est imortalis:ergo solus deus est eternus. ¶ P̃.2° de trini.ca.9° vult Augˢ q̃ ipsa mutabilitas nõ incõueniẽter mortalitas dicit:ſm quã 7 alia dicť mori:ſꝫ ois creatura est mutabilis:ga qđ a versione incipit versioni oportet esse subm:vt vult Darñ.ergo 2ẽ.

Rñdeo dr:q̃ istã qõnẽ solvit Diony.10.de di.no. vbivult q̃ deꝰ simplr 7 absolute sit eternus, alia aũt dr eterna:ga ꝓticipãt aliq̃s ꝓditiões eternitatis.

¶ Ad cuius euidẽtiã notãdũ:q̃ de rõne eternitatis tria vidẽntur eẽ.ꝓmo interminabilitas.Uñ eternitas q̃si extra terminos:ꝓpter qđ dr.15.de tri.c.5.deꝰ est vera eternitas:ga sine initio 7 fine.Scõo inuariabilitas ga de rõne eterni est q̃ sit icõmutabile.Uñ dr 4° de tri.c.19. vera aũt imortalitas:vera incoꝛruptibilitas:vera icõmutabilitas:ipsa est eternitas.Tertio requiriť ibi simultas. vñ Anſel.monol.7 4.videť eternitas eẽ interminabilis vita simul pfecta 7 tota exis. Dec aũt tria sil tãgit Dionysius.10.de di.no.dicẽs:q̃ ꝓpetas eum siue eternitatis est antiquũ 7 inuariabile:7 totũ ſm totuꝫ metiri.Antiquũ dicit q̃ntũ ad interminabilitatẽ:ga eternũ ab antiquo fuit non incepit.Inuariabile q̃ntũ ad inuariationẽ.Totũ ſm totũ

A
T.cõ.39.
Lorii.39
B
Uiuentia ad oẽm dirꝫ põnio mouẽtur: ꝫ sunt eẽ terminoꝝ:7 sic ꝓpꝛie etnitate.
Quadruplex vita. ſ. gñabiliũ coꝛruptibiliũ/supcelestiũ intelligentiaꝝ 7 dei.
L.p.
C
Quadruplex vite vtere vita quo ad terminos quos ter minant.
p cc.1.c.20.
Vita supcelestiũ coꝛpoꝝ successionẽ/ꝫ nõ simultatem.
Vita intelligentiaꝝ nõ hꝫ esse pfecte ꝫ ꝓticipatiue.
T.cõ.64.
D
Vita dei. Mors ꝙ singulis ꝓbꝰ a notificatione eternitatis.
Nõ hic q̃ eternitas est eẽ terminos ponitoꝝ nõ ꝓpe soli deo ꝓuenit:ga solus eẽ eẽ terminatos. p eẽ terminos gnõnis 7 corruptiõis: 7 p hoc distinguiť vita dei a vita gñabiliũ. 2° est eẽ interminatos mutationis: 7 p hoc distinguitur a motu celoꝝ.3° eẽ extra
E
terminos limitationis:7 per hoc distinguiť a motu angeli:ꝓpter quã dr.
P
Lec.4.
G
.ſ.pn.2.q.1. arti.3. T.c.115.
H
Qr solus deꝰ est eternꝰ.alia deo ꝓticipant
Interminabilitas.
Inuariabilitas.
Simultas ſit de rõne eternitatis.

I

ppter simultatē. Nec etiā tria ꝯz non eodē ordine tāgit Proclus.55.ppōne:dicēs. Omne eternū totū simul est: totāqz subāz sine presentē ipsaz bris:nō hoc qdē ipsius sistens:hoc aūt in posterꝝ substuturū. Sed quātūcūqz eē pōt tantū totū taz possidet:hoc quātū ad simultatē:sine diminutione ⁊ sine ordine:hoc quantū ad interminabilem:qa suum esse non ordinaī ad nō esse:sed semp fuit ⁊ erit. Et subdit velut fipā fm vnū ⁊ cūdē terminū imobiliter ⁊ itrāsmutabilr:⁊ hoc quātū ad inarilitatē. Nec aūt tria ꝑprie in nulla creatura inueniunt̄.nulla eni creatura est interminabilis:cū eē ceperit. ¶ Ꝑ. Dato ꝙ ab eterno fuisset:ꝑpter ordinē quē habet naturalr ad nō eē: nō extra terminos esset.nec eriā est imutabilis:qa solus deus imutabilis est:vt vult Augustin⁹ ꝑmo de trinitate cap̄o ꝑmo.nec eriā aliqua creatura habet totū eē simul per oēm modū:ex eo ꝙ habz ꝑticipatū esse:nō igit totum esse habet simul:qa nō totū esse habz. Et fm istum modum loquit̄ Ansel.monol.⁊ 4.ꝙ vera eternitas soli deo cōuenit:nā qa in scripturis dicunt̄ aliqua eterna ꝑter deū: oportet nos videre qūo eis possit competere eternitas. ¶ Propter qō notandū ꝙ mēsura sumit̄ ex actualitate: qa mēsura est illud p qō certificant̄ de mensuratis fm Ꝑbz.10.meta. Illud aūt per qō certificamur per se est actus:qa potētia nō cognoscit̄ nisi p analogiā ad actus. Actus aūt duplex est.successiuus ⁊ ꝑmanēs:successiuus vt motus:ꝑmanēs vt eē:⁊ fm hos duos actus sumunt̄ due mēsure:cuī sine eternitas:qa vt dicit̄ idē est apud grecos cuius qō apud latinos eternitas:que est mensura respectu esse:⁊ tēpus respectu motus. vnde Dionysius 10.de diui.no. vult ꝙ cuī mēsuret esse sine exītia:⁊ tēpus motū sine mobilitate:qa esse vt eternitate mēsurat: vincere dici pōt.ois mēsura dicit̄ esse motus: vel vite. Et fz istū modū loquit̄ Proclus.53. ppōne di. Ois eternitas mēsura est eternoꝝ:⁊ oē tēpus tēporalium:⁊ be due mensure sunt solū in entibus vite ⁊ motus:ꝛ tri sūt duo actus trii fm quos accipit̄ ratio mensure:tri qa illis actibus nō equalr ꝓticipant entia:nō solū sunt mēsurata in duplici gne:sed in pluri. Nā aliqua sunt in qb⁹ oia exīt mobiliter ⁊ terminabilr.⁊ talia nullo modo mēsurātur eternitate:qa ꝛz esse habeāt ei⁹ mēsura nō dicit̄ euī: vl eternitas:tum qa nō brit esse exīstēter neqz enter:ꝛz mobiliter:qa talia nō sunt enter entia fm Proclū:qa eternitas mēsurat esse per modū entis:nō per modū mobilis:ideo nō mēsurat eternitate. deus aūt in quo nihil est nisi esse per oēm modum est enter ens:⁊ ideo verissime eternitate mēsurat̄. Alia aūt que sunt media boꝝ itātū eternitate mēsuranī:inquātū inariabilr ⁊ interminabilr esse habēt enter entis.s.dei ꝓticipāt:sicut mot⁹ dī etern⁹ fm positionē ꝓboꝝ:qa nūq̄ cepit nec definet:⁊ intelligētia dī eterna ex eo ꝙ messe suo nō cadit successio. Patz igit̄ ꝙ per oēm modū solus deus est eternus. alia autez sunt eterna nō simplr:sed fm aliquas cōditiones.⁊ ista est snia Dionysij.10.de di.no.q aīt. Ops igit̄ nō simplr coeterna deo qui est ante eum arbitrari eterna dicta.

Ad primum dōm ꝙ oia mensuranī deo:non quolibet modo accepto esse dui no:qa ꝛz oia habeāt eē in quo deo assimilanī ⁊ deo mēsuranī:nō tri oia habent esse inariabile ⁊ interminabile: qō est eternitas:ideo oia mensuranī deo:sed nō deo vt est eternitas. ¶ Ad 2m dōm ꝙ nō sufficit ꝓtinere:ad ꝺ ꝙ aliqd hēat rōnē mensure:sed cōtinere fm analogiaz quādā:que analogia reperit̄ iter eternitatez ⁊ tēporale. ¶ Ad 3m dōm:ꝙ non arguit creaturā esse eternaz simpliciter:ꝛz habere aliquas ꝓditiones eternitatis. ¶ Ad quartū patebit solutio in sequenti questione.

¶ Utrum deus mensuretur eternitate. Arti. III.

Deus in sum. ar. predicto. q. 2. Et Tho. ibi. predicta. q. 2.

Tertio querit̄. vtr deus mēsuret eternitate. Et videt̄ ꝙ nō:qa vt scribit̄ in scda ppōne de causis. Causa ꝓma est supra eternitatē:qm eternitas est cārū ipsius: sed mēsuratū nō est supra mēsurā:ergo ⁊c. ¶ Ꝑ. Mēsuratū videt̄ realr referri ad mēsurā:ꝛz deꝰ nō referr̄ realr ad seipsum:cuz ipse sit ipsa eternitas:vt patuit ꝑ Augm ⁊ Ansel.nō ergo mensurabit̄ eternitate. ¶ Ꝑ. Mēsura bz rōnē minimi ⁊ ꝓncipij:vt dī.10.meta. respectu mēsurati. Sed nihil bz rōnē minimi respectu dei nec ꝓncipij.q̄ ⁊c. ¶ Ꝑ. fm Augm deꝰ eternitatis est auctor. Sed nihil mensurat̄ ab eo qō efficit:ergo ⁊c.

T.cō.2.

In cōtrariū est:qa fm Proclum.ois eternitas mēsura est eternoꝝ:sed deus maxime est eternus.q̄ maxime mēsurat̄ eternitate. ¶ Ꝑ. In eternitate itelligit̄ esse stans ⁊ terminū:sed hoc maxime deo competit.ergo ⁊c.

O

Respōdeo dōz ꝙ eternitas dupliciter potest accipi. Primo quantū ad id qō significat:⁊ sic eternitas potissime deo cōpetit. Habitū est eni ꝙ de rōne eternitatis est interminabilitas/inariatio/⁊ simultas/que ꝑprie soli deo cōperūt. Sed si cōsideramꝰ eternitatē quātū ad modū significādi:sic deꝰ nō est eternus: sed supereternus:qō sic est videre. Nā abstracta fm suum modū significādi:nō significāt aliqd p se exīs. videmꝰ eni ꝙ albedo illā eādē q̄litatē signat q̄ albus.qualitas autē quā signat albū nō est per se exīs ꝛz in subto:ideo albū qō ex suo mō signandi videt̄ ipticare subz cui cōpetit p se exīstere:magis signat aliqd p se exīs q̄ albedo que signat in abstractione:⁊ iō eternitas ex suo mō significādi:nō videt̄ dicere aliqd p se exīs:ꝛz solū aliqd in alio vel ab alio ꝓticipatū:⁊ qa deus non est ꝓticipata eternitas:ꝛz supra talē eternitatē sic loquēdo de eterno: nō est eternus deus sed supereternus:ꝙ si trī eternitatem dei vellemꝰ signare ei qō est eternitas:debemꝰ addē/p se./dō/p se eternus est mēsura dei:⁊ ex hac additiōe remouēt̄ ꝓticipata eternitas:cui nō cōpetit eē p se ꝛz i alio.

.f. arti. ꝑce. Si res significata p lr eternitas/ antēdat:deꝰ ꝑ ꝑtic est eternus vel eternitas. Si ā modus significandi:quia significat i abstracto ⁊ ꝓticipatū: ideo est eternitas sed super.

P

¶ Oz aūt tali eternitate nō p se exīte nō mēsuret deꝰ:sed sit supra ipsaz/duplici via declarī pōt. Primo ex ordine qué bz eternitas sic accepta ad deū. Secdo ex diuersitate cēndi quā in rebꝰ aspicimꝰ. Propter ꝓmū sunt nobis tria ꝓsiderāda.s.eternū qō eternitate ꝓticipat:vt itelligētia vl alia. Eternitas ꝓticipata q̄ in participāte exīstit. Et eternitas simplr:⁊ p se vt deꝰ ipse. Usi Proclus.53. ppōne ait. Aliud qdē est eternū.aliō qō in eternali eternū.aliud fm se eternitas.hoc qdē ꝓticipās.hoc aūt ꝓticipatū.hoc aūt imꝓticipabile.brit eni ordinez hec ad se inuicē:qa eternitas est aī eternū:cū ꝓticipās sit qd māius ꝓticipato:⁊ p se eternitas est aī eternitatē:cuz p se eternitas itelligat adhuc magis abstracta q̄ eternitas. vnde Proclus cadē ppōne:aī ꝓticipātia sūt ꝓticipata: ⁊ aī ꝓticipata/imparticipabilia. Ꝑz igit̄ ꝙ fm istū modū loquēdi:deus est ante eternitatē:⁊ supra ipsaz.

Triplex ratio q̄ deus est sup eternitatē ꝓticipatā q̄ significat eā i abstracto vl eternitas.

P⁹ rō.

Q

¶ Propter 2m sciendū ꝙ 4l est eē rerū. Quedā eni fm eē suū nullo mō eternitatē attingūt. Quedā aūt eternitatē attingūt:ꝛz eternitati nō pficiunt̄. Quedā eternitati pficiunt̄:ꝛz nō superāt. Quedā aūt eternitatez superāt ⁊ excedūt. Que aūt eternitatē nō attigūt:⁊ palia sūt:q̄ ꝓp corruptionē nō ꝓpetuanī i esse:⁊ iō eternitatē nō attingūt: in q̄ de nēcitate ꝓsideraī ꝓpetuitas. Que aūt attigūt ꝛz nō pficiunt̄:sūt alie motētes corpa:q̄ ꝛz fz eē eternitatē attigāt:tri qa fm opari cōparanī ad motū cui⁹ ꝑpe est mēsurari ꝓpe eternitatē attigāt:ꝛz nō ei pficiūt̄:ꝓp respectū ad

Quadruplex eē rez: quo ad mēsurā. s. qdo eternitatē attingunt vel excedunt: vel superant vel participant.

Ens greceritas eternitas.

Ens rationis non valet qa argt a ꝓtione idēti ca ad formales. vel est fallacia accīs. n.i eternitas aliud connotat q̄ deus. ideo ⁊c.

Utrū mō creatura ꝓtest dici eterna. T.cō.3.

Erit ꝑfectus ō eternitate in nulla reperiuntur creatura.

I

K

L

M

Epl⁹

A

ēũ ad motũ. Intelligēnie aũt q̃ ⁊ ꝓpetuanꝫ in esse:⁊ dire cte nõ cõparanꝫ ad motũ:eternitas pficari dr. Deus aũt ipse g eternitatẽ cãt vt de eternitate logmur:eternitatẽ supat ⁊ est añ ipsaz. Esse aũt qõ eternitatẽ nõ attingit ad alia tria cẽ:duplicẽ bz diaz. Una ga est ifimũ:qz supra nullã durationẽ exist. nã supra eternitatẽ nõ:qz cã nõ attigit. Supra tps nõ:ga tpe mẽsuraꝫ:⁊ tps ꝓexistit oĩb⁹ tẽpalib⁹:iuxta illud ꝓclꝰ.5z.ppõne. Oĩb⁹ bis q̃ fz tps fũt ꝓexistit tps.⁊ ꝓbs 4° pbz. neẽe est tpe ꝓtineri q̃ sub tpe fũt. Scõa diaz est:ga tale esse qõ mensuraꝫ tpe nõ est enter entis:fz est mobilr entis:ex eo qꝺ nõ mẽsuranꝫ tpe nisi mobilia. qõlibz aũt boz triũ dr cẽ supr⁹: ga saltẽ supat tps.⁊ dr enter cẽ:ga nõ mobiliter exist. Scõm ꝓmã diam loquiꝫ auctor de cãis 2ª ppõne. d. oẽ cẽ supius:ad diaz cẽ tpalis:qõ nõ est supius:vt dctũ est. Aut est cẽ supus eternitate ⁊ añ ipsaz:boc q̃tuz ad cẽ dct. Aut est cũ eternitate:q̃tũ ad cẽ itelligẽtiaꝫ. Aut est post eternitatẽ ⁊ supra tps:quãtũ ad cẽ aiaꝫ:qõ attigit eternitatẽ ⁊ tps supat. vñ est gd mediũ iter eternitatẽ ⁊ tps. Unã aia vt hic de ea logmur oziçon eternitatis dr:ga diuidit iter etnitatẽ ⁊ tps:sĩc oziçon diuidit inter hemisperiũ iferi⁹⁊ supi⁹. Ꝓpt qõ scõa ꝓpõne de cãis dr:q̃ post etnitatẽ ⁊ supꝫ tps est aia:q̃ est in oziçõte etnitatis. Quãtũ ad scõaz diaz loquiꝫ Proclus. 87. ꝓpõne di. Oẽ enter ens:ad diam entis tpalis:qõ ẽ ens mobilr nõ enter. aut est ante eternitatẽ:quãtũ ad eẽ diuinũ. aut in eternitate:quãtũ ad esse intelligẽnaꝫ. aut participãs eternitate:quantũ ad esse aiaꝫ. Patet igit qũo deus est eternus:⁊ qũo supra eternitatẽ:⁊ ante ipsam.

B

Ante eternitatẽ
Cũ eternitate
Post eternitatẽ
Nõ aia dr cẽ in oziçõte eternitatis.

C **Ad primũ** dõz q̃ loquiꝫ de eternitate participata vt patuit. ¶ Ad 2ᵐ q̃ illõ intelligẽdũ est de mẽsura:que realiter differt a mensurato:huiꝰ nõ est de⁹ g est ipsa eternitas. aut mensuraꝫ eternitate. ¶ Ad 3ᵐ pz solꝰ:ga ibi loquiꝫ de mẽsura fm q̃ est realiter a mensurato distincta. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ deus est auctor eternitatis participate:⁊ a tali non mensuratur. ¶ Utrũ Ꝺba tẽporalia de deo dici possint. Arti. IIII.

Henricus in sum. art. predicto, q. 5. ⁊. 4.

Quarto quericꝫ. vtrũ Ꝺba tẽporalia de deo dici possint. Et vꝰ q̃ non. ga tẽporalia iportãt successionẽz ⁊ motũ:in deo aũt nõ est successio neq; motꝰ. ergo ⁊c. ¶ ꝑ. De nullo dr tps nisi illõ sit tẽporale: sicut de nullo dr motꝰ nisi illõ sit mobile:fz tps ꝓexistit tẽporalib⁹:vt habitũ est per ꝓclũ. Deus aũt est ante tps:⁊ eternitatẽ: vt pz ꝑ ea que dicta fũt:q̃ ⁊c. ¶ ꝑ. Uidet q̃ saltẽ ꝓteritũ ⁊ futurũ de deo nõ dicaꝫ:ga Piero. ad Marcellã:⁊ habet in lra. Deꝰ aũt tñ est:g nõ nouit fuisse vel futurꝫ esse. ⁊ Proclus. 5. ppõne. Si eni eternũ vt nomẽ ifinuat est semp ens:nõ opz boc qdez ꝓus esse boc aũt posterius. Generatio qdez erit:neq; erit:⁊ erit sed esse solũ. ¶ ꝑ. Uidet q̃ nullũ tẽpus de deo dicaꝫ:ga fm Dionysiũ. 5. de di. no. Deus nec erat:nec erit:nec factus est:nec gignit. magis autẽ nec est.

D

.Sent. pce.

In cõtrariũ est Magr qui dicit Ꝺba tẽporalia de deo dici:⁊ Aug. sup Joãnẽ:⁊ dr in lra. Cũ g nra locutio p tẽpora variat:de eo vere dr Ꝺba cuiuslibz tpis:q̃ nullo tpe desinit vl deest vl deerit.

Respondeo dõm q̃ ad solõnez hui⁹ qõnis duo sunt videda. ꝑ qũo dr aliqd esse in tẽpore. scõo qũo tempus cõparatur ad verbum.

Prima pars T.c.115.
Aliqd ẽ i tpe q̃ fz ga primꝫ ẽ tpe ⁊ senescit

¶ Propter ꝓmũ notãdũ q̃ fm ꝓbz 4° pbz. esse in tpe aliqd dupliꝫ dr:p se ⁊ p accns. Per se aũt sunt in tpe que tpe mẽsuranꝫ. nõ est eni cẽ p se in tpe cẽ q̃ est tps: sed tẽpore ꝓtineri:qõ duplr declat ꝓbs ibidẽ. ꝓga sĩc cõparaꝫ tẽpus ad tẽporalia:ita cõparaꝫ locus ad ea q̃ fũt in loco. Sz nõ dr p se cẽ in loco:ga fũt qñ est locus:ga sic celũ cẽt in grana milij cũ sit celũ:qñ est granũ milij. Sed sunt p se in loco que loco cõtinenꝫ:ita dr esse per se in tpe q̃ tpe ꝓtinenꝫ. Scõa via ad õclarãdũ B, est:ga ea que sunt in tpe p se senescũt ⁊ tendunꝫ ad corruptionẽ:nõ tñ oĩa que sunt:senectutẽ accipiũt:ex quo ꝓcludit ꝓbs q̃ ea q̃ sunt sp:nõ sunt in tpe:⁊ subdit dupliciter cãz assignatã:ga nõ ꝓtinẽt tpe nec patiunꝫ a tpe. Cũ igit deꝰ ponissime sit etnꝰ p se loquẽdo:nõ est in tpe:ga nec tpe cõtinet:nec sub tpe senescit:ga oĩa veteraſcent ⁊ mutabunꝫ vel mutanꝫ quantũ ad aliqué mutationis modũ. Solus aũt deus idẽ ipse est ⁊ annꝰ sui nõ deficiẽt. Sz si itelligamus esse in tpe per accns:vt ga est qñ est tps:sic deus est in tpe:ga est cũ tpe:dicit sic esse in tpe per accidens:ga que sic sunt in tẽpore:per se non comparantur ad tempus:cum non mensurentur tẽpore.

B

Est eo. Et aliqd qñ est tps est p accns ẽ i tpe.

T.cõ.117.

Deꝰ est in tpe p accns:ga est qñ est tps: nõ tñ cõtinet tpe nec senescit cũ tempore.

F

Scõa pars. Nõ oĩa tẽporalia dcnt ĩtelligere tps.

Tps nõ pñt ee de pncipali significatione Ꝺbi: rõne tñ modi significandi pñt tps.

Idem fere dr Dr. vbi. d.

¶ Uisõ qũo deus est in tẽpore:ga cũ tpe. Restat videre qũo Ꝺba tẽporalia dant itelligere tps. Ꝓpter qõ notãdũ q̃ cũ idẽ significẽt pncipaliter nomẽ ⁊ Ꝺbũ:ga Ꝺba fz se sumpta:noia sũt:⁊ nõ põt cẽ tps de pncipali significatione Ꝺbi:cũ nõ significẽt p nomẽ. Si igit iportat tps per Ꝺbũ:boc est iquãtũ Ꝺbũ ꝓsignat tps. Nam cũ dico scit vl scivit:pncipaliter signãt sciam:rõne tñ modi significandi ꝓsignãt tps:⁊ dat itelligẽ sciam in prãti vel in ꝓterito tpe. vñ ⁊ ꝓbs vult q̃ puer. q̃ Ꝺbũ ꝓsignet tps. Cũ igit habitũ sit q̃ deus est in tpe:ga est cũ tpe:cũ Ꝺba tẽporalia sic signãnt tps:ga signant cũ tpe:q̃tũ ad ipsaz rẽ significatam. Ꝺba tpalia vere de deo dr:si pfectionẽ aliquaz signãnt. Idco bñ dicit Aug. q̃ de deo vere Ꝺba cuiuslibet tẽporis dicunt:qui nullo tẽpore desinit: hoc est qui est cũ omni tẽpore:rõne tñ modi significãdi est ibi aliq̃ incõpactio:fz nõ rõne rei. sed ꝓpter talẽ incõpactionez verba tẽporalia de deo negare non debemus simplr ⁊ absolute:ga si hoc esset:nulla propositio affirmatiua de deo dicta esset vera cũ quelibz sit incõpacta:vt dicitur scõo de celesti hierar. Idco sicut de noibus cõtingit q̃ deus aliq̃ dicaꝫ bonus existẽs ⁊ hui⁹ rõne rei significate:que vere reperiꝫ in deo. aliq̃ dicit nõ exist:nõ bon⁹: rõne modi significãdi:ita ⁊ in Ꝺbis accidit. Et ex B apparet q̃ Ꝺba tẽporalia vere dr de deo:rõne tñ incompactionis ⁊ modi significãdi ab aliquibus neganꝫ deo cõpetere. Unde ⁊ Dionysius cũ. 5. c. de di. no. ꝓus dixisset:q̃ deus nec fuit:nec erit:nec est:eodem caplo postea dixit q̃ ⁊ erat ⁊ est:⁊ erit ⁊ factum est:⁊ fuit ⁊ fiet. ꝓpe in ipso laudaꝫ:quantũ ad ea:supple:que pfectionis sunt.

Ad primũ dẽt q̃ nõ arguat q̃ Ꝺba tẽporalia de deo nõ dicanꝫ:fz q̃ rõne modi significandi est ibi incõpacto ex eo q̃ ex modo significãdi Ꝺba tẽporalia iportãt tẽpus ⁊ motũ. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ ꝓpter boc q̃ verba tẽporalia de deo dr:nõ dicit tempus de ipso quantũ ad ipsaz significationẽ verboz:que nõ ꝓprie significãt tẽpus sed cõsignificãt. ¶ Ad 3ᵐ dicendũ q̃ aliqua perfectio importaꝫ per ꝓsens ex eo q̃ habet esse:⁊ aliqua per preteritũ:ex eo q̃ bz esse gd pfectum:⁊ aliqua per futurũ:ex eo q̃ inter cetera tempora magis distat a ꝓteritione:simul tamẽ ista cuz pfectionibus imperfectiones habẽt:ideo aliq̃ ista tempora oĩa cõcedunt de deo rõne perfectionũ:aliq̃ neganꝫ ꝓpter imperfectiones. Uerũtñ ga inter cetera tempus ꝓsens magis videt assimilari eternitati. Dionys. ꝓcedit ꝓsens de deo:⁊ negat preteritũ ⁊ futurum. ¶ Ad 4ᵐ dicendum q̃ Dionysius negat oĩa tempora de deo ratione modi significandi vel ratione imperfectionis: quia non simpliciter imperfectionẽ important.

H

I 3ª pn.

POstea queritur de immutabilita te dei. & circa hoc querunt duo. Primo. vtrum deus sit imutabilis. Secundo. vtrum solus.

¶ Utrum deus sit imutabilis. Questio I.

Dē. in sum. artī. 50. p tōtū: & spāl. q. 6. Et Doct. in 1ō. pte pō pn. 9 q. 1.

T. cō. 71. AD primū sic pceditur. Uidet q deꝰ mueat: ga oē agens pbice mutat vt vult. phs 2º phy. Sed deꝰ maxime videt agere naturalr & pbice: cum agat fm q res sunt apte nate agi: ga sic administrat res vt eas eoz cursus agere sinat. ¶ P. Oē qō est vbi pus nō erat: est mutatū: sz anteqū fieret mūdus non erat deꝰ in mūdo: facto mūdo fuit in mūdo: g̃ in eo fuit facta mutatio. ¶ P. Que denoiant aliqd: videnť eē in eo qō denoiant: ga foīa a q̄ est denoiatio est in eo: cuius est foīa: sz deꝰ denoiat a motu vī pmº motor: g̃ &c. ¶ P. fm phm 2º de gnōne. Idē manēs idē: semp facit idē. Cū igit deus faciat tot diuersa, mutabiť. ¶ P. Motis nobis, mouenť oīa que in nobis sunt. Sed deꝰ est in oī creatura: g̃ videť moueri ad motū cuiuslibet creature.

K T. cō. 53. In cōtrariuz est qō dī Jacobi p. q apud ipm nō est trāsmutatio nec vicissitudinis obūbratio. & p̄ de tri. c. p. vult Aug. q deꝰ bz veraz imortalitatē & incōmutabilitatem.

Tripler dī aliqd moueri p se: per accīs: & ab itra. RNdeo dōm: q 3ʳ dī aliqd moueri p se: & p accīs: & ab itra: p se mouenť corpa in gbº tāq̄ in subto pōt eē motº: p accīs mouenť foīe iberētes corpibus & corpoz ptes: & alia q̄ nō mouenť p se: sz mouenť ex eo q̄ sūt in alio. Ab itrinseco mouenť ea q̄ tēdūt in finē exteriozē: & sic mouenť itelligētie mouētes orbes q̄ mouēt pp bonī tcī p̄ tāq̄ pp finē. deꝰ āt nullo mō mouet.

L L. 6º Deꝰ est in triplici gñe cause efficiēt: finali: & exēplaris. Jō infra d. 42. q. 2 Una est effi. nō moº p ic. T. cō. 78. T. cō. 41. ¶ Ad cuiº euidētiā nōnº q̄ fm Cōmē. 10. meta. Deꝰ est in triplici gñe cāe reº rez in gñe cāe efficiētis: foīalis: & finalis: put est cā efficiēs oiuz: nō mouet p se: put est cā foīalis exēplaris nō mouet p accīs: put est finalis: non mouet ab itra. Primū sic pz: ga cā efficiēs oium cuz sit pōe infinite vt pbat 8º phy. & 12º meta. est pter oēm magnitudinē: sz moueri p se nō est nisi corpoz: loquēdo de motu ppe. Si igit deꝰ: ga cā efficiēs oium est pter oēm magnitudinē: ga cā bēs nō cōpetit ei p se moueri. Scōo ga est cā exēplaris nō mouet p accīs. nā ille foīe mouēs mur p accīs q̄ sūt iberētes subis: foīa exēplaris rez nō dependet a rebº: & iō ga deꝰ est foīa exēplaris oium rerū nō mouet p accīs: vt moueat p motū rez. Tertio: finis oiuz nō mouet ab itra: ga moueri est tēdē in aliqd aliū. q̄dīu enī res manet in dispōnibº q̄s bz non dī moueri: sz qñ tēdit in alia: tūc mouet. Si igit deus moueret ab itra p tēnionē finis: tēderet in finē aliū: quo posito non eēt finis oiuz. Si igit est finis oiuz nō mouet ab itra: nec opat pp aliū: sz pp bonitatē suā. Propt qō puerb. 16. dī. Untuīa pp scipm opatº est dñs. Cuz igit deꝰ non moueat nec p se nec p accīs nec ab itra. cū nō sit dare motū aliū: nullo mō psiderādo ipm rōne sui: cōpetit ei motº: sz solū mouere alia. bñ igit pclaudit 8º phy. Oz necesse est eē aliqd imobile qdē ipm ab oī iteriº mutatiōe & simplr siue p se & fm accīs. motuū aūt alterius.

M T. cō. 83. ¶ Aduertendū tñ q̄ sz p̄ cā non moueat rōne sui: rōne tñ effectū moueri dī: imo fm istū modū oībus mobilibus mobilioz est sapia: fm quē modū Dionyº de di. no. dicē deū moueri recte, obliquē & circulariter. Ut accipiam⁹ motū rectū: iquātū ideclinabilr & iflexibilr & cōtinue opat in rebº. Obliquū aūt ex eo q̄ res difformit ei⁹ ifluētiā capiūt. Scōz circulū q̄dez: ga fm q̄ ifluēria descēdit a p̄ pnº p̄ media in ifima: sic ifima reducunť in

Scōa pare. Mouet cālr ga res mouet vl ga ad ifar moti se habet vt solū. Deus moº recte, obliquē & circulr & qūo. suprema p̄ media: ita q̄ ad illud pnº a quo ꝓcesserunt: p eadē media reducunť: sicē motº circularis est ab eodē in idē p idē: iste tñ motº nō est dei rōne sui: sz rōne effectuuz. Uñ sup illo Abo. 1. c. ange. dicit. Sed & oīs pōe moto: siue deo moto: ꝓcessio luminū est in nos optime & large pueniēs. dicit Dug. Motº pīs affectº est eterne benignitatī sola benignitate & sola pietate pacis mouet: vt lumina sua effundat sup nos: mouet non turbatione sui: sz mūtatiōe nr̄i: mouet nō se ꝓcuriēs: sz nos colligēs: nō se euacuās: sz nos replēs: mouet g̃ vt ad nos veniat: & nō mouet vt a se recedat: mouet vt nobis esse incipiat qō nō erat: & non mouet vt sibi desinat esse qō erat.

Ad primum dōm q̄ ibi agēs pbice appellat: qō sz subiaz est pbice ꝓsideratio nis: cuiº nō est deꝰ: ga vt ibi subdit q̄ non ampliº mota mouet: nō ampliº pbice ꝓsideratiōis sūt. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ aliqd eē vbi pus nō erat: pōt itelligi vel p mutationē sui: vl p mutatōez alteriº. Uñ deꝰ fuit i mūdo: vbi aliq̄ eēt mūdus nō erat: nō p mutationē sui: sz p mutationez mūdi: accipiēdo mutationē large ad oēz nouā acceptionē alicuiº eē: sicē mō est aliqs in nob nō vbi pus nō erat: sz q̄ls nō erat: nō p mutationē sui: sz nr̄az. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ nō sp foīa q̄ denoiat rē est in re: vt pbat Aug. in suffitiēdia sua. vñ dīcopus humanū nō pp humanitatē q̄ sit in opē: sz in operāte. Sic motº denoiat motorē nō ga sit in motore: sz ga est in moto. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ nūq̄ idē: nisi in eo eēt aliq̄ plalitas: pducēs plalitas, sz nō sic. pōt sicē idē artifex rōne plurū ideaz pla pducēs & ga deꝰ pducit res p ideas & p intellm: ga in eo est plalitas ideaz: pōt pla & diuersa pducē: nec tñ pp hoc deus est cōpositº nisi fm modū itelligēdi. ¶ Ad 5ᵐ dōz q̄ cū dī motis nobis mouenť oīa que in nobis sunt: itelligēdus est de bis que sunt in nobis inherenter & a nobis dependent: cuiusmodi non est deus.

¶ Utrum oīs creatura sit mutabilis. Questio. II.

Dōct. in sum. parte pm 2. pn. 9. q. 1.

Secundo querit. vtz oīs creatura sit mutabilis. Et vī q̄ nō: ga vt scribit 2º meta. Opz imaginari mām in re mota: nō igit mouet nisi qō bz mām: sz vt scribit 8º meta. Intelligētie sunt entes pter oēz mām itelligibilē & sēsibilē. g̃ nō mouet. ¶ P. pbat 8º phy. Oz motº localis est pmº motº. qō g̃ nō mouet localr: nō mouet: ga cui nō iest pmº nec posteriº: sz itelligētie nō mouenť localr: ga vt pbat 6º phy. Oē qō mouet potz est in ter̄mō a q̄ & potz est i terminº ad quē: vñ vt ibidē ꝓcludit: oē qō mutat diuisibile ē: sz vt scribit 7. ppone 6 cātis. Intelligētia est suba q̄ nō diuit. g̃ &c. ¶ P. pbat 3º phy. q̄ motº est actus entis in poº: fm q̄ in poº: sed in substātijs separatis nō est malū: siue pduario: nec error vt scribit 9º meta. g̃ nec potētialitas: ga ipsa potēnalitas incidit in se pmanonē & malū. ¶ P. Augu. sup Gen. ad lr̄ & bī in lr̄a: distīguit duos modos motº: p tpa & p loca: sz vle est abstractū ab hic & nūc: nō igit mouet nec per tēpora: nec per loca: sed ipsum vle est creatura: ga fm Dionisiū 6º de di. no. ipsius esse cōis deus est causa: ergo &c.

T. cō. 12. T. cō. 14. T. cō. 74. T. cō. 32. Q T. cō. 6. T. cō. 19. In cōtrariū est: ga fm Dam. qō a xpsione icipit xpsioni opz eē subz. Sz oīs creatura icipit a xpsione: cū ex nihilo sēā sit: g̃ &c. ¶ P. fz Aug. p̄ de tri. c. p. Solus deꝰ est ppe imutabilr & imortal. g̃ &c.

Primo pro Ires sūt & ipse motº fm ptis: p se p accīs: & ab itra. T. c. 53. p. 8 gnōne. RNdeo dōz q̄ ad euidēnā huiº qōnis tria sūt ꝓsiderāda. Primo quō diuersimode diuidit motus. Phs & Augu. Scōo quō vna diuisio reducit ad aliā. Tertio: vtz aliqua creatura sit imunis ab oī motu.

¶ Propter primū nōnº q̄ 2º est mouēs fm phm: metaphoice

A phorice ⁊ ꝓpie. Metaphorice aũt mouet finis. ꝓpie aũt efficiés. Finis aũt dicit moueri ab itra. Efficiés aũt mouet vel p se: vel p accns. vñ distinguunt tria gña motus: p se: p accns: ⁊ ab itra. Aug. tñ aliter assignat species motꝰ: vt dicit itra: ga é gdá motꝰ p tpa: ⁊ gdá p loca ⁊ tpa.

¶ Ad bꝰ át cuidétiá nõnꝰ q motꝰ zr vidit vt vult ꝓbo

T.cõ.37. 6° phy. róne tpis: ⁊ róne magnitudis: ſz nõ eodé mõ ad ista cõparat: ga ex eo q mẽsurat a tpe: bz successionẽ: ſz a magnitudine bz ꝓtinuitatẽ: successio tñ magis p se est motui q̃ cõtinuitas: ga nõ est motꝰ nisi sit ibi successio:

T.cõ.74. ſz est motꝰ: ⁊ si ibi nõ est ña ꝓtinuitas. Ná vt dicit 8° phy. non est ña ꝓtinuitas: nisi in motu localiꝫ igit qcqd mouet p loca: mouet p tpa: ga cũ a loco siue a magnitudie sit ꝓtinuitas i motu ⁊ a tpe sit successio: ⁊ nõ sit dare ꝓtinuitatẽ in motu sine successione: est tñ dare successionẽ

B sine cõtinuitate: qcqd mouet per loca: mouet per tẽpora: sed nõ ecõuerso. Bona est igit distinctio Aug. q motus vel est per tẽpora ⁊ loca: vel per tempora solum.

2ª pars. ¶ Uiso quo diuersimode distinguit motũ Augu. ⁊ ꝓbo possumꝰ vnã distõnẽ ad aliã reducẽ. Ná ad motũ p tpa reducit motꝰ ab itra: ga moueri p tpa est moueri successiue sine ꝓtinuitate. Talis aũt est motꝰ affectionũ spũz: vbi est successio sine ꝓtinuitate: cũ nõ sit ibi magnitudo a q̃ motꝰ ꝓtinuitate ꝯbit. Ad motũ p tpa ⁊ loca reducit motꝰ p se. Motꝰ aũt p accns: vl in istis duobꝰ ꝓtinet: vl de eo nõ curauit Aug. ga de his q̃ sunt p accns nihil est cure arti. Possumꝰ tñ aliꝫ exponẽ p se ⁊ abitra: vt motꝰ abintra/dicat ad formã. Ná p talẽ motũ mutat res ad ea q̃ in ipsa existũt. motꝰ ña p se/dicat ad vbi. nõ enim talis motꝰ ds dici ab itra: cũ p ipm fm q̃ buiꝰ q̃ sũt in rei suba cẽ nõ desinãt: sed solũ acgrat nouũ vbi: est tñ p se:

C ga iter motꝰ corpales ipse est ꝑor: ⁊ sic accipiẽdo p se ⁊ ab itra distinctio data de motu a ꝓbo est q̃si eadẽ cum data ab Aug. cũ motus p tẽpora ⁊ loca sit ad vbi: vel p se. motꝰ ña per tẽpora solũ sit ab intra ⁊ fm formã: siue fm actiones vel operationes aliquas mã tales motꝰ potissime: put in natura intellectuali habẽt esse: inter motus ad formam computari possunt.

3ª pars. ¶ Quocũq; aũt mõ accipiamus spẽs motꝰ: ois creatura mouet. Ná fm distõnẽ de motu datã a ꝓbo exponẽdo eã ꝑ mõ: nõ zº: put est q̃si eadez cũ distõne Aug. ga tñ de eis idẽ cẽt indicũ: ñitaté bz qõ dr: ga ois creatura vl est corpalis vl spũalis nõ vnita corpi: vel spũalis corpi cõiuncta. Corpalis ꝑõt moueri per se: quia potest esse subm motꝰ ꝑõt moueri p accns: ga ꝑõt cẽ in corpe qõ mouet p se: ꝑõt moueri ab itra: accipiẽdo large talẽ motũ: iquãtũ corpalibꝰ ꝓuenit agere pp finez. Spũalis vnita p se nõ mouet: ga nõ est q̃ta: ſz mouet ẽ accns vt p motũ corpis: ⁊ p istũ modũ mouent oia q̃ sũt i corpe: mouet ét ab itra: ga agit pp finẽ aliũ. Angelus aũt non mouet per se (accipiẽdo p se: vt hic logmur) ga nõ est quãtus: nec p accns: ga nõ est suba corpis: sed mouet ab itra: ga agit pp finẽ aliũ. ꝓz igit q̃ fm ꝑmã distõnẽ data de motu: creatura corpalis mouet tripliciter: alia duplr: angelus vno mõ: deꝰ ãt nullo mõ. fm ña distõnẽ scdaz etiã ñitaté bz. ná cũ in motu nãe corpalis sit successio ⁊ ꝓtinuitas: in motu nãe spũalis: put motꝰ ꝑtinet ei cõuenit sit successio sine ꝓtinuitate: creatura spũalis mouet per tpa nõ p loca: corpal ꝑ tpa ⁊ loca: ⁊ ita ois creatura mouet: cũ spũale ⁊ corpale totũ genꝰ creature enacuẽr: ifra tñ melius patebit: quo motꝰ angeli est per loca: ⁊ quo nõ.

¶ Dic aũt tñ dictum est q̃ ois creatura mutabilis est: cum nulla sit actus purus. bene ergo dicit Aug. ꝑ de tri. capto ꝑ. vera imortalitas: vera incõmutabilitas quam nulla ꝑõt habere creatura: solius dei est.

Ad primũ dom q̃ ops imaginari mãz in re mota nõ q̃libz motu: ſz motu locali ⁊ ꝓpie. ¶ Ad zum dõz q̃ motꝰ localis est ꝑmus motꝰ p cõparationẽ ad alterationẽ ⁊ augmẽtũ ⁊ alios motꝰ corporeos ſz nõ p cõparationẽ ad variationẽ affectuũ. Aduertẽdũ tñ q̃ angelus aliq̃ mõ mouet local: ſz quo hic nõ repugnat ña bis Aug. ifra patebit. ¶ Ad 3um dom q̃ in subys sepaq nõ est pãlitas q̃ nõ sit cõpleta aliq̃ mõ p actũ: loquẽdo de pfectione nãli ⁊ quãtũ ad actũ purũ: ga gcgd potuerũt scire nãlr: totũ aliq̃ mõ sciuerũt iquãtũ oium habuerũt spẽs ꝓcreatas: nõ tñ de q̃cũq; ꝑtẽ cõsiderare ꝓsiderãt etiã nãlr: pp qõ est ibi successio cogitationuz ⁊ affectionũ. ¶ Ad 4um dom q̃ illa distõ nõ cõprehendit que mouent per accidens: cuiusmodi sunt vita.

Super ifraz sup illo ¦ Diuine nãe vl subsistue enti. ¦ Cõtra Aug. 7° d tri. c. 5°. Deꝰ nõ ꝓpie dr suba. Dõz q̃ in deo nõ est suba alia ab eẽntia: vñ idẽ dicunt: nã suba ⁊ eẽntia. ibi. Et b nõ intẽdit negare Aug.

¶ Item sup illud ¦ Quis magis est q̃ ille ⁊c. ¦ Cõtra: esse ¦ Maxime subaz. Jnõ suscipit magis ⁊ minꝰ. ¶ Dom q̃ esse subaz zr pót ꝓsiderari: vel in se vel p cõparationẽ ad annexa. In se nõ suscipit magis ⁊ minꝰ i eadẽ spẽ: ſz in eodẽ gñe sic: cũ ipsa essentia forme suscipiat magis ⁊ minꝰ in diuersis spẽbꝰ: ga foꝛe sũt sic nũeri. Per cõparationẽ ad annexa: pót suscipe magis ⁊ minꝰ ét in eadẽ spe: vt dicant magis cẽ q̃ minꝰ mutant ⁊ minꝰ q̃ magis.

¶ Jtẽ sup illõ ¦ Ab eo qõ est sape dicta é sapia. ¦ Cõtra: sapere ꝓcedit a sapia: nõ sapia a sape. q̃ ab eo qõ est sapia dr sapere nõ cõ. Dom q̃ ls simplr sapia ꝓcedat sapere: ſz cognẽ nãz sape ꝓcedit sapia: ga p actũ deuenim⁹ in cognẽ foꝛe ⁊ bitus: ⁊ nos iponim⁹ noia fm q̃ cognoscim⁹.

¶ Jtẽ sup illõ ¦ Deꝰ nõ nouit fuisse vl futurꝫ eẽ. ¦ q̃rit de qua notitia intelligat. Dom q̃ de notitia experientie non approbationis vel visionis vel simplicis notitie. naz ls variationẽ cognoscat: nõ tñ variationẽ experitur.

¶ Hic de simplicitate.

Sedcmq̃z sola ꝓpie ac vere simplex ẽ. vbi nec ptiũ nec accñtiũ nec q̃rũlibz forma vlla ẽ diuersitas siue variatio vel multitudo. Vt aũt scias qõo simplex sit illa suba: te docet Aug. i. vj. li. d tri. Aduerte prio q̃re ois creatura sit multiplex: ⁊ nullo mõ vere simplex. ⁊ primũ de corpali: postea de spũali creatura. Corpalis vtiq; creatura ex ptibꝰ ꝓstat: ita vt sit ibi alia pa minor. alia maior. ⁊ maꝰ sit totũ q̃z q̃libz pa. ⁊ i vnoq; corpe aliud est magnitudo: aliud color: aliud est figura. Pót eni ⁊ minuta magnitudine manere idẽ color ⁊ eadẽ figura: ⁊ colore mutato manere eadẽ figura: ⁊ eadem magnitudo. Ac per hoc multiplex esse cõuincitur natura corporis. simplex autem nullo modo.

¶ Hic de spirituali creatura ostendit qõo sit multiplex ⁊ non simplex.

Creatura quoq; spũalis vt est aia: in cõparatione qdẽ corpis est simplex. sine cõparatõe ña corpis est mul-

Scda pars 8° dis.

Ecce de magia ⁊ mathe.

Et vii. 17. pte 2. pa. ꝑ°. q. 4.

Verus sermo ne cõprehẽdit ois creatura.

Creatura corporalis mouet tripliciter: p se/per accns/⁊ ab itra. Spũalis aũt alia p accns ⁊ ab itra. Angelus vno mõ ab itra. Deus vo nullo modo. scz. dis. 35.

I tiplex ⁊ nõ simplex. Quetideo simplex dr respectu corpis: qa mole nõ diffundit p spatiũ loci: sz in vnoquoqz corpe: ⁊ in toto tota est: ⁊ in q̃libz ei⁹ pte tota est. Et tõ cuz sit aliqd in quauis exigua pticula corpis qõ sentiat ania: q̃uis nõ fiat i toto corpe: illa ãt tota sentit: qz totã nõ latet. Sz tñ nec in ipa aia ꝑfecta simplicitas est. Cũ eni aliõ sit artificiosuz eẽ. aliud iertẽ. aliud acutũ. aliud memorẽ. aliud cupiditas. aliõ timor. aliõ letitia. aliud tristitia. possuntqz hec ⁊ alia huiꝰ innumerabilia in aie inuiri nã. ⁊ alia sine aliis. ⁊ alia magis. alia minus. manifestũ est nõ simplicẽ sed multiplicẽ eẽ nãz. Nihil eni simplex mutabile est. ois ãt creatura mutabilis est. nulla g̃ creatura vere simplex est. Deꝰ ãt ⁊ si multiplex dicat: ꝑfecta tñ ⁊ sũme simplex est. Dicit eni magnꝰ bonꝰ sapiẽs: potẽs: verꝰ: ⁊ qcqd aliõ nõ idigne dici videt: sed eadẽ magnitudo eiꝰ est que sapia. Nõ eni mole magnꝰ ẽ: sz ꝓtute: ⁊ eadẽ bonitas que sapia ⁊ magnitudo ⁊ veritas: ⁊ non est ibi aliud ipm bnũ eẽ: ⁊ aliud magnũ. aliõ sapientẽ. aut verũ. aut bonũ esse. aut oino eẽ.

¶ Qualr deꝰ cũ sit simplex: multiplex tñ dicat.

L Hic diligẽter notãdũ est cũ dicat Aug. solũ deũ vere simplicẽ eẽ: cur dicat eundẽ multiplr dici? Sz hoc nõ pp diuersitatẽ accñtiũ vl partiũ dicit: sed pp diuersitatẽ ac multitudinẽ noiuz: que de deo dñr: que sz multiplicia sint: vnũ tñ significãt. s. diuinã nãz. hec eni nõ ita accipiunt cũ de illa icõmutabili eternaqz substa icõparabilr simpliciore q̃z est human⁹ anim⁹ dicunt: quẽadmodũ cũ de creaturis dñr. Ait Aug. in. vj. lib. de tri. Deo inqt est hoc eẽ qõ est forte eẽ. vel sapiẽtẽ eẽ. vel iustũ eẽ. ⁊ si qd de illa simplici multiplicitate vl multiplici simplicitate dixeris: quo substa eiꝰ signifet. Humano ãt aio nõ est h eẽ qõ est forte eẽ. aut prudẽtẽ. aut iustũ. Põt. n. eẽ anus: ⁊ nulla istaꝝ hic ꝓtute.

M ¶ Tãta ẽ õi simplicitas q̃ nlli ꝑntoꝝ subjicit. Qõ autẽ in nã dina nulla sit accñtiũ diuersitas: nullaqz penitus mutabilitas: sz pfecta simplicitas: ostẽdit Aug. in. v. li. de tri. dicẽs. Intelligam⁹ deum quãtũ possum⁹: sine q̃litate bonũ: sine quãtitate magnũ: sine idigẽtia creatorẽ: sine situ p̃sidẽtẽ: sine habitu oia ꝓtinẽtẽ: sine loco vbiqz totũ: sine tpe sempiternũ: sine vlla sui mutatiõe mutabilia facientẽ: nihilqz patiẽtẽ. Quisquis deũ ita cogitat: ⁊ si nõdũ põt oio inenire qd sit: pie tñ caueat q̃tuz põt aliqd de illo sentire qõ nõ sit. Ecce si subtilr itẽdas: ex his atqz ꝑdictis apte illa ꝓnta artis dialectice deinãe mime ꝙuenire: q̃ nullis ẽ substa accñtib⁹.

¶ Qz deus nõ ꝓprie sed abusiue dicit substa.

N Unde nec ꝓprie dicit substa: vt Aug. oñdit in lib. vij. de tri. Stẽ ab eo qõ est eẽ apellat eẽntia: ita ab eo qõ est substere substaz dicimus: si tñ dignum est vt deꝰ dicat substere. Hoc. n. de his rebꝰ recte intelligit: in qbꝰ subiectis sunt ea q̃ in aliquo subto esse dñr: sicut in corpe color aut forma. Corpus eniz substit: ⁊ iõ substa est. Res ãt o mutabiles neqz simplices: ꝓprie dñr subste. Deꝰ aũt si substit vt substa ꝓprie dici possit: ieste in eo aliqd tãq̃z in subto: ⁊ nõ est simplex. Nefas aũt est dicere: vt substat deꝰ ⁊ substat bonitati sue. atqz illa bonitas nõ substa sit: vel potius eẽntia. Neqz ipse deꝰ sit bonitas sua: sed in illo sit tãq̃z in subto. Tñ manifestũ est deũ absuiue substam vocari: vt noie vsitatiore itelligat essentia: qõ vere ac ꝓprie dicit: ita vt fortasse solum deum dici oporteat essentiaz. Est enim vere solus: qa incõmutabilis est.

¶ Qz nõ est aliquid in deo qõ non sit deus.

P Huius autẽ essentie simplicitas ac sinceritas tãta ẽ q̃ nõ est in ea aliqd qõ nõ sit ipsa: sed idẽ est bñs ⁊ qõ habet. Tñ Hylarius in. vij. lib. de tri. ait. Nõ ex cõpositis deꝰ qui vita est substit: neqz qui ꝓtus est ex infirmis cõtinet: neqz q̃ lux est ex obscuris coaptat. nec qui spũs est ex disparibus formalis est: totũ qõ in eo est vnuz est. Idẽ in. viij. lib. de tri. Nõ humano mõ ex cõpositis deus est: vt in eo aliud sit qõ ab eo habet: ⁊ aliud sit ipse qui habeat: sed totuz vita est: natura. s. perfecta ⁊ infinita: ⁊ nõ ex disparibus cõstituta: sed viuẽs p totũ ipsa. De hoc eodez Boetius in. j. lib. de tri. ait. Quocirca

Q boc vere vnũ est in quo nullus numerꝰ: nullũ in eo aliõ ꝓter id qõ in eo est: neqz eni subz fieri põt. Aug. quoqz in libro de fide ad Petrũ dicit. In dei substa nõ est aliquid qõ nõ sit substa: quasi aliud sit ibi substa aliud qõ accidit subste. Sed quicquid ibi intelligi põt substa est. Verũ hec dici pñt facile ⁊ credi. videri autẽ nisi puro corde oino nõ pñt. Itẽ Aug. in. xv. lib. de tri. Sic habet in nã vniuscuiusqz triũ: qd qui hz hoc sit qõ hz: sicut immutabilis simplexqz substa. Unde Isidorus ait. Deꝰ simplr dr siue nõ amittẽdo qõ hz: seu nõ aliud habz

A qđ nō est ipse: ⁊ aliud qđ in ipso est: ⁊ cū tā te simplicitatis atq; sinceritatis sit nā diuina. est tñ in ea trinitas pſonaꝝ. Tñ Aug. in li. vj. de ciui. ait. Nō ꝓpter hoc nāz sūmi boni simplicē dicim⁹: ga est pī in ea solus: aut filius in ea solus: aut ſpūſcūs in ea solus. i. ga est sola ista noiuz trinitas siue ſuba pſonarū: sicut sabelliani putauerūt. Sz ideo simplex dicit: ga est hoc qđ bz. excepto q relatiue queq; pſona ad alterā dī: nec est ipsa. Nā vtiq; pater bz filiū: ad quē relatiue dī: nec tñ ipe est fili⁹. ⁊ filius bz pīez. nec tñ ipse est pī. In quo ꝙo

B ad semetipz dicit nō ad alterū. hoc est qđ bz. sicut ad seipsum dicit. viuus babēdo vitam. ⁊ eadē vita est ipse. Propter hoc vtiq; natu ra hec dicit simplex qđ nō sit aliō bñs: ⁊ aliō id qđ bz: sicut in ceteris reb⁹ est. Nō eni bñs liquorē: liquor est: nec corp⁹ color: nec aia est sapia. Ecce quāta est idētitas: q̄ta est vnitas: imutabilitas: simplicitas: puritas dine ſube: iuxta ifirmitatis nře valitudinē assignauim⁹.

2ª ps 8ª di. EAdem sola ꝓprie. ¶ Finitis duab⁹ ptibus huius distōnis. Dic icipit tertia: in q̄ determinat de dei simplicitate. Circa quā Magr duo facit. Primo ostēdit diuinā simplicitatē oia excedē. Scdo ostendit q sue simplicitati nō repugnat pluralitas nominū. ibi [Dic diligēter.] ¶ Circa ꝑmus 4ⁱ facit: ga ꝑmo dicit deū esse simplicē: ⁊ nullā die cōpōnē: nec partiū: nec accidentiū. Scdo ondit corporalē nāz deficere a tali simplicitate: ga bz cōpositionē ptiū ⁊ accītiū. Tertio ostendit etiā ſpīritū a tali simplicitate deficere: qui si non bz diuersitatē partiū bz diuersitatē accidētiū. Quarto cōcludit solū deū esse simplicē: z multipliciter dicat. 2º ibi [Ut autē sciaꝝ.] 3ª ibi [Creatura quoq; ſpūalis.] 4º ibi [Deus ꝙo ⁊ si multipliciter.] ¶ Deinde cū dicit. [Dic diligenter. ostendit huiꝰ simplicitati nō repugnare plu ralitatē noīum absolutoꝝ. Et duo facit: ga ꝑmo facit q dictuz est. Scdo adducit multas auctates ad ostēdē dum deū esse vere simplicē: ostēdēs q buiꝰ simplicitati nō repugnat pluralitas pſonarū vel relatiuoꝝ. 2º ibi [Duius autē.] ¶ Circa ꝑmū tria facit: ga ꝑmo ostēdit pluralitatē noīuz nō repugnare simplicitati diuine: ga oībus illis noībus respōdet vna nā: vna essentia: z a diuersis rōnibus imponant. Scdo ostēdit diuersa attri

D buta de deo dicta: significare diuinā nāz: qđ ex ꝑmissis sequit: ga exquo oībus noībus respōdet vna essentia: opz q oīa noia absoluta dicta de deo significēt diuinā ſubam: qđ cōfirmat per Aug. qui dicit deū esse sine qualitate magnū: sine qualitate bonū. Tertio ex hoc cōcludit: q non ꝓprie deus dicit ſuba: ga nulli subſtat. 2º ibi [Et autem.] 3ª ibi [Unde nec proꝓie.]

¶ Hūc sequit illa pars. [Duius aūt.] Circa quā duo facit: ga ꝑmo adducit multas auctes ostēdētes deū esse simplicē. Scdo ga ostēderat diuine simplicitati nō repugnare pluralitatē noīum absolutoꝝ differētium ſm rōnē. ondit tali simplicitati nō repugnare pluralitatē pſonarū que est pluralitas relatiuoꝝ. 2º ibi [Et tri tāte partes patent.] Et in hoc terminat ista duus distinctionis.

E HIc querit duo. Primo de simplici tate dei. Scdo de simpli citate creature de gb⁹ duob⁹ videl Magr intendere. Circa ꝑmū querunt 4ⁱ. Primo ꝑ ꝑm. vtrū in deo sit cōpositio vtutꝫ ⁊ ſube. Scdo vtrū sit ibi cōpositio entie ⁊ eē. Tertio vtrū sit ibi cōpositio gñis ⁊ dūe. Quarto vtꝝ deus sit sūme simplex.

¶ Utrum in deo sit cōpositio virtutis ſube. Qō I.

Henricus in sum. arti. 28. q. 19. per totum.

F AD ꝑmū sic procedit. Uidet q in deo sit cōpositio vtutis ⁊ ſube: ga vt scribit in ꝑm⁰ ce. ⁊ mū. Nā apta nata talr facit. cuicūq; q̄ cōpetit facere: opz ipsum hīe aptitudinē ⁊ vtutē qua disponit nāz ad talr agēdū: sed B nō est sine cōpōne. q̄ ⁊c. ¶ P. Sicut se bz ſuba ad vtutē: ita vtus ad effectū ⁊ eꝫ: ga vtus videt eē qd mediū iter ſubaz ⁊ effectū: ſz vtus dina est alia ab istis effectib⁹. q̄ ſuba ē ibi alia a vtute. ¶ P. Opz q vtus ꝓportionet actū: ſz act⁹ bz rōnē accītis: q̄ ⁊ vtus. Sz talia nō sūt sine cōpōne. q̄ ⁊c. ¶ P. Dei filiꝰ dicit virtus: ⁊ sapia ꝑis: sed nulla res est que se gignat vt sit: sed cū deus nō sit genitus a seipso: ergo si virtutez genuit nō est virtus. Sed ex hoc aliqua faciunt cōpositionē in nobis: quia nos non sumus illa: ergo ⁊c.

Jn cōtrariuz est: ga vult Aug. 15º de tri. c. 7. q gcqd est in deo est deus. Si igit virtus diuina est in deo/ vtus diuina est deus. Sed hoc nō cēt si cōpōnez faceret in deo. q̄ ⁊c. ¶ P. Boetius: ⁊ habet in lra: q deus vere sit vtus: in quo nullus name rus: ſz B nō eēt si eēt in deo cōpositio vtutꝫ ⁊ ſube. q̄ ⁊c.

Rñdeo dōm q opz eē ordinē in entib⁹: ita q agentes iferiores agāt in vtute superioꝝ: nec pt eē aligd adeo actiū/ si nō sit agēs ꝑmū)qđ nō sit agēs in vtute alteri⁹: potissime illius cuius vtutē pticipat. pp qđ ꝑhs in 2º de gnōne disputat ꝫ illos q dicebāt mām p se moueri ad gnōnē: dicēs. q ignis q est maxie actus nō pōt se facē in actū: nisi agat in vtute supcelestis corporis. vñ cōparatio iferioꝝ agentū ad superiores est: q̄si cōparatio instri ad artificē: ſz Cōmētator dcr dūaz iter tale agēs ⁊ instrm dicēs: q motio ignis est nobilioz motione instri: instrm eni nō mouet absq; artifice: ⁊ cū mouerit cū artifice: mouebit ad gnōnē. ignis aūt cū nō mouebit per ꝑmū mouēs mouebit ad corruptionē. Sed in hoc ꝓpe nō est dūa: ga si vertus volum⁹ loqui: nullo mō mouebit: nisi forte vellem⁹ appellare mouē ad corruptionē: deficere in agēdo: oia igit agētia iferiora exā mouēt in vtute supioris agēntis hīt virtutē ab alio: ⁊ ita nō sunt sua vtus: cū habeāt eā per ticipationē. nam qđ bz vtutē ab alio est in po⁰ ad eā: cū semp agens facit potentia tale: actu tale: nisi forte eadē vtus cōtineat ꝑdu cto quā bz producēs. Primū aūt agēs: ga nō agit in virtute alterius nō habebit vtutē per participationē: ga si haberet eā per participationē eēt in potētia ad virtutē: ⁊ ita idigeret aliquo agēte qui faceret eū po⁰ virtuosuz: actu vtuosuz: sed nō hīe aliquid per participationez: est hīe ipsum essentialr: est igit deus essentialr ipsa virtus.

¶ Ut tñ plenius pateat qūo vtus diuina in deo cōpōnē nō facit. sciendū q vtus et⁹ a vtute nāa in trib⁹ differt. Prio ga nāa est accīs: cū sit q̄litas: ſz dina nō est accīs: ga in deo nihil est p accīs: maz oia alia ꝑnta a relone in ſubaz trāseunt: hoc est sine quātitate magn⁰: sine qualitate bon⁰. Scdo nihil est in deo: q non sit ipsa vtus: ga sic hoc est sūme bon⁰: ita est sūme potēs. Sz ex eo q est sūme bon⁰ nō est aliud aligd q̄ ipm bonū: vt dō 8º de tri. ca⁰ 3º. q̄ ex eo qđ est sūme potēs sequ sūme vtuosus non

Et ogō agit in vtute ei⁹ ⁊c. vtutē pticipat. ꝑm nō: ga nullus vtutē pticipat in nullius vtute agit.

G

Coth. 50.

Ratio sic formari potest. ſi ibi eēt compō vtutis ⁊ ſubet vt eēt ⁊ eē. ſequit q hoc ipo ad vtutē ⁊ ad eē: qđ est falsū: quia ſic hoc ea ab alio: ga nil deducit ſe ō po⁰ ad actū. ꝑ 2ª ga in oi ꝓpōne vnū se bz vt po⁰: alterum vt actus.

H

2º pars.

Ertōr dīa de tute vtutis a nostra.

I est aligd aliō q̄ ipsa vr̄. Nos aūt:ga sūme vnoſſ nō sit m̄:bēm̄ aligd qō ad vnitē nō pt̄inet. Tertio:de⁹ nō bz vnitē ab alio:cū sit p̄m agēs. Nos ät ab aliq̄ vnitē bēm̄: ga sum⁹ z⁹ agēs. Ex trib⁹ bus segr̄:q̄ i deo nō sit cōpō vnitas ⁊ sube:sic aūt i nob. Nā i nob est cōpō talis:ga vr̄ nō est ipa nr̄a subā:s vr̄ dina est ipsa suba dina pp oīā p̄ allignatā. Scdo:ga est in nob aligd qō nō est vr̄. ⁊ iō sūt in nobis diuersa: vt vr̄:⁊ qō nō est vr̄. pp qō cōpoſi ti sum⁹. In deo aūt nihil est qō nō sit ipsa vr̄ pp scdam dictā:iō vr̄ i eo cōpōné nō facit. Tertio:ga sum⁹ i po⁹ ad vnitē:⁊ iō sic̄ act⁹ cū po⁹ cōpōné facit:sic vr̄ cū po⁹ nr̄a cōpōné fac̄. De⁹ aūt g nō est in po⁹ ad vnitē/est ipsa vr̄. pp qō bñ dī ꝯ de tri.c.8.q̄ in deo nō sūt tres magni tudines sic̄ nec tres cēntie:ga fm ipm magnitudo dina est ipa dina cēntia: vl suba. ⁊. 10.c. dei li.di:q̄ nō ptcipa

K tione magn⁹ est de⁹ s ipse:ga est sua magnitudo:s in deo nō est magni⁹. vñ de fide ad Petrū.c.9. dī firmiſſi me tenē. ⁊ nullus dn. trinitatē deū imēſuz cēt vnitē ñ mo lestē q̄ vr̄ dina ipa dina suba:nō igr̄ ē i dō ꝓpō vnitas sic.

Ad primū dōz q̄ vtutes in creaturis sūt aptitudi nes ⁊ dī pōnes:s in deo sūt ipsa dina suba:⁊ ipe Phs ibidē de vtute creata logr̄:ga vult ostē dere q̄ in oī re creata inueniunt tria: suba: vr̄:⁊ opō:⁊ iō fm niūm ternariū bēm⁹ laudare deū vnū ꝑpetē ꝑcta tib⁹ rep̄. ¶ Ad z^m dōz q̄ vr̄ nō dz cōpari ad effectū:s ad actū:est.n. media:nō iter suba⁹ ⁊ effectū:s iter suba⁹ ⁊ opōné. Et cūc nihil ꝓcludet arg^m:ga actio dina est idē

T.cō.39. q̄ suba dina:sic̄ ⁊ vtus:vñ in 1z° meta. vult q̄ actio dei sit cēntialis:loquēdo de actione q̄ nō trāsit in exteriorē mātz. Uel possum⁹ dicē q̄ illa rō valet in subis creatis q̄ sunt in po⁹ ad vnitē. Possum⁹ enā dicere si volumus

L q̄ illō sicut/nō est simplr/sicut:nā s effect⁹ sit sepatus ab agente etiā in rebus creatis:nō opz vnitē ab agente sepatā esse. ¶ Ad 3^m dōm q̄ vtus dina est ꝓportionata actui q̄ nō trāsit in exteriorē mām. Uel dicere possum⁹ q̄ illud valet in creaturis:nō in deo. ¶ Ad 4.^m dōm q̄ dei filius est vtus pātis:sed nō pp B est in deo pie cōpoſito vtus ⁊ suba:ga eadē vtus est pater ⁊ filius vt ostē dit Aug.6° de tri.c.p.cū rādet obiectionib⁹ arrianoꝝ.

Ber. in sum. art. 18. q. 1. Et Rho. in sum. parte. p. pn. 3. q. 4. ¶ Utrū in deo sit cōpositio esse ⁊ essentie. Qō II.

Secundo q̄rit:utrū in deo sit cōpoſi tio ēntie ⁊ ē. Et videt q̄ sic:ga vnū ⁊ idē ab eodē in eodē tpe:nō scit ⁊ ignorat. S̄z de deo:qr est:qō ptinet ad eē ei⁹:manifestū est:qd Ro est ꝟz suba⁹ qō pti net ad essentiā:est oino ignotū: vt dicit Dam. 1. lib. c. 4. ergo ⁊c. ¶ P. Esse ꝑdicat de deo:sed ꝑdicatū vi ipor tare iherētiā cū subto:⁊ facere cōpositionē cū eo:q̄ ⁊c.

M T.cō.9. **In cōtrariū** est:ga vt scribit in 3° de aia:aliud est magnitudo ⁊ magnitudis esse: ⁊ aqua ⁊ aque ēē:s nō est sic in oib⁹:ga in ꝑmis subis ⁊ potissime in deo idē est eē rei cū re. ¶ P. Aug. 6. de tri. c. 7. oñdit oia q̄ sūt in deo eē idē q̄ eē dei:rōne simplici tatis. S̄z B nō ēet sl in eo ēet cōpō ēntie ⁊ cēsergo ⁊c.

Mod⁹ dō **Rñdeo.** Quidā sic ꝓbāt eē dei nō facē cōpōné in deo:ga qñ aligs effect⁹ ꝓuenit ꝑticip⁹ cāte opz illū appropriari vni cāe:sic̄ nos videmus q̄ piper ⁊ ginger ꝓueniunt in B effectu:ga vtrūq̄z calefactū:neče est ipsuz calefacē reduci in cām vnā vt in ignē ita q̄ p. ꝑtiū erit igni calefacē. Cū igr̄ videam⁹ oēs cās cōcare in dare eē:diuersificari aūt fm diuersa eē:ga q̄dā dant suis cātis eē bones:q̄dā esse leonē:⁊ sic de alijs. Zgr̄ opz aliquā cām ēē:cuius sit ꝑtiū cāre eē:⁊ ista cā est cā p⁹: ga opz ꝑmū cātū eē a cā pma:⁊ e⁹. hunc ſnie videt ꝓcor dare Auctor de cāt:q in 4° ꝓpōne illius libri aut:q p⁹ rerū creatar est eē ⁊ nō est ante ipm creatū aliō:ga igr̄ eē est ꝑmū cātū:oci est dare eē cāq̄ ꝑme cāt:⁊ ga ꝑtiū. est deo dare eē:erit ipm eē. S̄z iste modus dupl̄r videt deficere. ꝑmo in mō inuestigatiōis. scdo in ꝓpōne supra quā se appodiat. ꝑmū sic p̄z. Nā si effect⁹ ꝓuenies ꝑticip⁹. causis reducī in cām vnā q̄si ꝑtiā:bñ arguit̄ q̄ illud cōpetit illi cāe p̄ ⁊ p se:sed q̄ nō faciat cōpōné cū ea:nō babet ex forma argnēdi:nisi forte gra mātē. Nā si effe, ctus calitatis reducī in igné tāq̄ in cām ꝑtiā:bñ ba bet q̄ ignis sit calidus i fine calitatis:vt scribit z° meta. ita q̄ calor p se ⁊ p cōpetit ignī:sed q̄ nō faciat cōpōné in ignē:nō est vez:cū nō sit ipe calor. Ita est in ꝓposito. si eē reducī in deū tāq̄ in cām ꝑtiā:bñ arguit̄ q̄ esse per se ⁊ p̄ cōpetit deo:sed q̄ nō faciat cōpōné in eo per se loquēdo ⁊ ex mō arguēdi nō babet. Rursuz illa ꝓpō sup quā se appodiāt sic dicēte:s posset trahi ad dictū itellm:ꝓsiderādo tm illius ꝓpōnis p̄m originale nō est ꝓto eis qō dī:s ꝑ eos. Naz liber de causis vbi illa ꝓpō scribit̄ ex̄ctus fuit ex libro Procli:qui fuit discipulus Platonis. Plato aūt posuit ordinē deoruz fm ordines abstractoꝝ:ita q̄ oēs dy depēdebāt a p̄ deo tanq̄ prici pātes ipso. ordo aūt abstractoꝝ hic erat. nā eus nō dice bat de oib⁹:ga mā ꝑma:⁊ ea q̄ sunt penit⁹ in po⁹ nō sūt entia. Sed vnū ⁊ bonū dicebanī de oibus:ita q̄ ēntia vnitatis ⁊ bonitatis erat de⁹ ꝑm⁹:⁊ ga post bonū ⁊ vnū nō est aligd a deo cōe sic̄ ens:ipm eē erat p̄⁹ nō simplr: sed in gñe creatoꝝ. ⁊ ideo cum dixisset ꝑma res creata/ rū est esse:subdit ⁊ nō est ante ipsum creatuz aliud:ideo in cōmēto dicit̄ q̄ post cāz ꝑmā nō est latius neq̄z ꝑius creatū ipso. Ista viā sectādo deus nō est esse:nec est ꝑ, ꝑtiū ei esse:sed est sup eē. Sed ga intentio nr̄a est log de esse:qō est in deo:⁊ est ipse de⁹ auctras nō est ad ꝓpō⁹.

P Modus dec. ¶ Ideo nōn⁹ q̄ vt babitū est:ea que agūt in vnitē alte rius nō sunt sua virtus: vñ ignis nō est su⁹ calor:ga agit in vnitē supcelestis corpis. Sed si ignis eēt ꝑmū agens ⁊ calor eēt illud cuius vnitē oia cāta ab igne ꝓcuparēt igne:ignis eēt suus calor. Cū igr̄ oia bēant eē p eē ꝑmi. iuxta illō Cōmē. in z° meta. Unū est igr̄ p se ens ⁊ p se vez:⁊ oia alia sūt entia ⁊ Na p eē ⁊ Nitatē ei⁹. Deus igr̄ erit ipm eē:cū sit ꝑmū agēs:⁊ per eius eē oia bēant esse.

Cath. 4. ¶ Ut tñ melius pateat veritas qōnis notādū q̄ sic dice bam⁹ diuinā vnitē z^r differre a vnitē nr̄a:sic dinū eē z^r differt ab eē cuiuslibz creature. Prio ga dinū eē est qd subsistēs:ga in deo nihil est p accēs. Scdo ga ei⁹ eē nō est ab alio acqsitū:cū sit p̄⁹ eē a nullo suscipiēs eē. Ter tio esse diuinū nō differt a gdditate:ga est act⁹ pur⁹ cui nō admiscet aligd de po⁹. ꝑter hec tria esse in deo nō facit cōpōné cū suba siue cū essentia. Nā exquo est p se subsistēs:nō inerit ipsi sube vel ēēntie:sed erit ipsa suba vel ēēntia. Scdo ga nō est qd acqsitū:de⁹ nō erit in po⁹ ad esse:ga si eēt in po⁹ ad esse:ab alio acqreret esse ⁊ idi geret motore qō faceret ipm po⁹ tale:actu tale:sed si nō est in po⁹ ad eē:segr̄ q̄ sit ipm eē:ga qō aligd nō sit ipse actus:hoc est:ga est in po⁹ ad actū. Tertio ga ipz eē dei est sua gdditas:segr̄ q̄ eē dei nō facit cōpōné cuz suba dei:ga gdditas rei est suba rei:⁊ ēntia ei⁹. Si igr̄ esse dei est ipsa gdditas:esse dei est suba dei ⁊ ēntia eius:⁊ ga idē nō facit cōpōné cū seipso:in deo nō erit cōpositio esse ⁊ ēntie:vl eē ⁊ suba. ꝓz igr̄ q̄ eē nō facit cōpōné in deo ꝓp triplicē ōiaz quā bz ad eē creatū. Dictas aūt tres ōias tāgit Dylari⁹ in lib⁹ de tri. ⁊ babet in lra vl. esse nō est accēs deo:s subsistēs Nitas:hoc q̄tuz ad p̄⁹: ga est qd subsistēs ⁊ manēs cā. Quātuz ad z^m:ga nō est ab alio acqsitū:ga si eēt acqsitū:nō eēt manēs cā s fluens constanter nālis gñis ꝓpietas. Quātuz ad 3^m:ga est

eiusdē

N. 3 ꝑdictum modum.

T.cō.4.

Q Nota de loco de causis.

Cō vnum ⁊ bonū fm ꝓpor tiones sunt la tius extē.

p Modus dec.

Cath. 4.

Triplr eē ad vnitē ab eē nr̄o.

Q Nō q̄ ibi nō ē cōpēntū qa p. mū ens est: nō ga eēt mobile ga oē cōpon bile est resolu bile:tū qa eēt dependens: qa a componibili b⁹tū quia nō eēt simplr ne cessariū:ga po sito q̄ nō esset ꝓponibile: nō ēēntū qa non eēt melio⁹ quo cogitari ri ꝑ: ga posset me lio: cogitari cogitaret ides eē vltimū.

A

eluſdē gñis ⁊ idē cū nā dei: ſiue cū nāli quidditate eius.

Ad primū dōm q̄ de deo ſcim⁹:ga eſt:ga ſcim⁹ iſtā ꝓpōné eē verā:de⁹ ē:eē tñ dinus q̄ eſt idē q̄ ſuba dei ignorat:vt ei⁹ gdditas. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ illa cōpō eſt ſolū ſm medū itelligēdi:vt patuit cū diſputauim⁹ de ꝓpōnib⁹ affirmatiuis de deo dictis.

ſcs.diſtl.4. ꝑu.3.q.ar.ꝑ

¶ Utrū in deo ſit cōpoſitio gñis ⁊ dīe. Qō. III.

Dē.i fō.ar.3.4.q.3.⁊ Th.i fō.qne ꝓ⁹.ſm 3.q.5.⁊ Eg.i.q.6 ꝓpōne ágſoz

Certio q̄rit̄.vtrū in deo ſit cōpō gñis ⁊ dīe:boc eſt querere:vtrū deus ꝓprie ſit in aliquo gñe:ga ea que ſūt in gñe ſunt cōpoſita ex gñe ⁊ dīa. Et videt q̄ ſic: ga ſic̄ ſe bz gen⁹ ad ſpēs:ita ſuo mō videt ſe bie trāſcēdēs ad gña:ſz nihil eſt in gñe qō nō ſit in aliq̄ ſpecie:ſm ꝓbm in libro top.q̄ nihil eſt ens:qō nō ſit in aliq̄ gñe entis:ſz de⁹ maxie eſt ens:q̄ tē. ¶ ꝑ. vult ꝓbs 12° meta.q̄ qō eſt ꝑter ſubaz ⁊ accīs eſt nihil. Sz deus non eſt nihil:nec eſt accīs:q̄ eſt in ꝑnto ſube. ¶ ꝑ. Si aliqd eſt:ꝓp qō nō ponim⁹ deū in gñe:boc eſt ꝓp cōpō nez:ga ea q̄ ſunt in gñe ſūt cōpoſita ex gñe ⁊ dīa:ſz boc nō obſtat:ga talis cōpoſitio eſt ſm rōnē:ponē aūt deuz cōpoſitū ſm modū itelligēdi nō eſt icōueniēs. ¶ ꝑ. ſz Boetiꝰ in deo ſūt duo ꝑnta:ſuba ⁊ relatio:ſed q̄ ſunt in deo ꝓdicanť de deo. Deus igit̄ erit in duobus ꝓdicamētis:ex quo duo ꝓdicamēta de ipſo ꝓdicantur.

B

Z.cō.2.

In cōtrariū eſt:ga q̄cqd reponit̄ i gñe:reponit̄ ꝑ gdditatē ſuā. Cū igit̄ gdditas dei ſit ipm eē vt dictū eſt:ſl ꝑ eſſe reponeret̄ in gñe:tunc ens bret rōnē gñis:qō eſt ꝑ ꝓbm 3° meta.ga nō bz dīam.

ſ.q.ꝑce. Z.cō.10. Utrum in deo pōt ſumi ratio ſpeciei.

Ulterius q̄rit̄ vtrū in deo poſſit ſumi rō ſpēi. Et vi q̄ nō:qz cui nō ieſt gen⁹:nō ieſt ſpēs: ſz i deo nō ſumit̄ rō gñis:q̄ nec ſpēi. ¶ ꝑ. Spēs ē qd cō poſitū ex gñe ⁊ dīa:ſz i deo nō ē cōpō gñis ⁊ dīe:q̄ tē. ¶ ꝑ. ſm ꝓclū 73° ꝓpōne. Totū bz mediū ordinez entis ⁊ ſpēz:ga oē totū ens:nō oē ens totū:⁊ ois ſpēs to tū:nō oē totū ſpēs:vt ipſemet ibidē ait. Sz totalitas vi ſportare cōpōné quā in deo negamus:ergo tē.

C

Lonī.39.

In cōtrariū eſt:ga Cōmē.12.meta.vult q̄ ſcia ⁊ vita ꝛc ſint i deo:ſz iſta vitr bie rōné ſpēz:q̄ tē. ¶ ꝑ. Aug.5.de tri.c.10. dicē verā magni⁹ in deo eē:ſz B bz rōné ſpēi:ga vi eē ſpēs q̄ntitatis:q̄ tē.

In hoc ꝓ⁹ dat mo⁹ ꝓcedēdi

Rñdeo dōz q̄ ſi volum⁹ videt.vtrū aliqd ſit in gñe vt nō:opz nos videt q̄ ꝓpe ipoztat gen⁹:⁊ ſi ea q̄ ſūt de rōne gñis repugnāt alicui:cui gen⁹ refuset in q̄bz ſub ipſo exīte:ſeq̄t illud nō eē in gñe. Propt qd no tandū q̄ gen⁹ ꝑ ſe vi cōpari ad dīaz ⁊ ad ſpēz.eſt enim adeo ꝑ ſe cōpato gñis ad dīaz q̄ carēs dīa nō ē gen⁹: vñ dictū eſt q̄ in 3° meta. ꝓbat ens nō eē gen⁹:ga caret dīa:bz ēt ꝑ ſe cōpationē ad ſpēm:ga nullū eſt gen⁹ qō nō habeat ſub ſe ſpēs:ꝓp qō dictū eſt nihil eſt in gñe qō nō ſit in aliqua ſua ſpecie:cōpando igit̄ gen⁹ ad ſpēz vl ad dīaz poterim⁹ cōiecturari q̄ ſint de rōne gñis.

D

Z.cō.10. Quare ens nō eſt genus.

2ª pars. C.ꝑ. ꝓ⁹ cōpō gñis ad ſpecies.

¶ Genus aūt ad ſpēz 3ʳ cōparat. Prio ga re⁹ ei⁹ bz rōnez totī⁹ ex eo q̄ de ſpe ꝓdicat:ꝓp qō dī 4° top.q̄ gen⁹ nō bz rōné ptis:ga ps nō ꝓdicat. gen⁹ ño ꝓdicat. Scdo bz rōné pōalitatis ex eo q̄ eſt diffinitiuū ſpēi. Nā diffō eſt ſmo bñs ptes:⁊ ops eē ꝓportionē ptiū ſmonis ad ptes rei:ſic̄ totī⁹ ſmonis ad totā rē:vt vult ꝓbs 7° meta.ga ſic̄ i re diffinita ē aliq̄ ps bñs rōné pōe:⁊ aliq̄ actualita tis:ita in ipſa diffōne:gen⁹ tz locū po⁹:⁊ dīa locū actus. Tertio bz rōné ꝓinētie:nō cauſlibz:ſz cōtinet ſic̄ foīa media iter po⁹ ⁊ actū:qō bz ex eo q̄ vniunť mlte ſpēs in vno gñe:tanq̄ in ſuo vñ. Nā ſm Cōmenta.2° meta. dīa eſt iter gen⁹ ⁊ mās:ga mā dicit̄ po⁹ ꝑa. gen⁹ ño dicit̄ formā mediā iter po⁹ ⁊ actū. Nō igit̄ vnuniť ſpēs

Z.cō.34.

Lonī.12.

in gñe velut in mā:qz in mā vniunť tanq̄ in po⁹ para. In gñe ño tanq̄ in ſoia vl dicēte me⁹ iter actū ⁊ po⁹. Sic ena tres cōparationes bz ad dīaz:qz dic̄ totū re⁹ dīe:cū dīa cadat a latere:genus ño ſm rectaz lineam ordinet̄. Habet rōné pōalitatis:ex eo q̄ dīa gñi addita/ſpēm cō ſtituit. Habet rōné ꝓinētie:qz dicit gd vltius q̄ dīa:hec aūt ꝓinētia nō eſt ꝑ modū pōalitatis ſimp⁹:cū oēs ptes poſite in diffōne ſunt formę:ſed eſt gd mediū iter actū ⁊ po⁹:figit igit̄ genus foz⁹ mediū:dicit gd totū ⁊ ipoztat pōalitatē quādā. Tria q̄ regrunť ad B q̄ aliqd ſit i gñe. Nā ex eo q̄ dic̄ gen⁹ gd mediū iter po⁹ ⁊ actū:cū actus recept⁹ in po⁹ ꝑfect⁹ ad aliquā deter⁹ ꝑfectionē:ſeq̄t q̄ nihil ſit in gñe:cui cōpetit ois ꝑfectio:nō nullū ſimp⁹ iſi⁹ eſt in gñe. Ex eo aūt q̄ dic̄ totū:q̄ totalitas bz ſit ſz rōné: tñ qz iſtis pnb⁹ rōnis rndet ptes rei:nec ꝓpe tales ptes ſumerēť:niſi nā q̄ ſumūť gen⁹ ⁊ dīa:ēt realr ptes bret: ſeq̄t q̄ nihil bris nāz ſimplicē ſit in gñe. 3° rōne pōalita tis:ſoē exīs in gñe bz gdditatē diſtātē ab eē:qz ſi eēt act⁹ purus nō poſſet ex eo ſumi aliqd:qō rōné pōalitat⁹ bret. Dē q̄ qō ꝓprie eſt in gñe:eſt deter⁹ ad aliqd:bz nāz cō po⁹:bz gdd⁹ diſtātē ab eē:ſiue i nā ei⁹ pōalitas aliq̄.

E

1° pa.2° gñe.

¶ Hoc viſo notādū q̄ q̄tuor ſunt gdus ſubaz:qz q̄dā ꝑ ſe nō habēt eē:ſed ſunt ex eo q̄ alijs dant eē. Quedā ꝑ ſe habēt eē:habēt tñ aliqd ꝓinēs ad ſpēm qō nō ꝓncipal⁹ facit ad eē. Quedā ño ꝑ ſe brīt eē ⁊ nihil eſt i nā eoz:qō nō ꝓncipal⁹ faciat ad eē Quedā aūt ſuba eſt:q̄ nō ſolū ꝑ ſe bz eē:ſz eſt ipm eē. In ꝑ gdu ſunt mā ⁊ foīa q̄ non brīt eē niſi ex eo q̄ ſunt in cōpoſito. In 2° ſunt ſube cōpoſite que brīt mām ꝓinēté ad ſpēm q̄ nō ꝓncipal⁹ facē ad eē. In 3° ſunt itelligētie q̄ cū habeāt nām ſimplicē:nihil eſt in nā eoz qō ꝓncipal⁹ nō faciat ad eē:nā nā eoz non eſt mā ⁊ forma:ſz ſolū forma. In 4° eſt ipſe deus q̄ eſt ipm eſſe. Iſti q̄tuor gradus ſubaz ſic cōparanť ad genus:ga ſube cōpoſite ſm rectā lineā ⁊ ꝑ oēm modū ſunt in gñe. Intelligētie ⁊ ſi ſm rectā lineā ſunt in gñe:nō tri ꝑ oēm modū. Mā ⁊ foīa:nec ſm rectā lineā:nec directe ꝑ aliq̄ modū ſunt i gñe:ſed ꝑ reductionē ſolū. De⁹ aūt nec ꝑ reductionē nec ſm rectā lineā eſt in gñe. Qō ſic eſt vi dere:qz ſube cōpoſite q̄ brīt nām cōpoſitā ⁊ brīt pōalita tē in nā:⁊ dicunt gd determinatū:ꝑ oēm modū ⁊ directe ſunt in gñe. Intelligētie aūt qz nō brīt nām cōpoſitā:ſūt tñ gd determinatū:⁊ brīt pōalitatē in nā:ſi ſunt ſm rectā li neā nō tri ꝑ oēm modū. Materia aūt ⁊ foīa:qz ſolū brīt gd determinatū:ex eo q̄ cālitas eoz imediate nō ſe ex tēdit ad alia gña:nō ſunt in gñe directe:ſz ꝑ reductionē. De⁹ aūt q̄ eſt oino ſimp⁹ in cui⁹ gdditate nō eſt pōalitas: cui⁹ cālitas ēt imediate ſe extēdit ad ſingula gña:nō ē in gñe aliq̄ mō:nec ꝑ ſe nec ꝑ reductionē. Dec aūt tria deo cōpetere: ꝓpt q̄ oñdimus deū nō eē in gñe:inuit Dionȳ. 5.de di.no.dicēs:ꝑmā cām ſm oēm intētionē ſup ſubalt̄ eē: ꝓpter qō bī q̄ in eo nō eſt gdditas diſtās ab eſſe:vel pōalitas in nā:⁊ ſegit̄ eterni nō B gdē eſt:B aūt nō eſt:nec alicubi gdē eſt:alicubi aūt nō eſt:in quo inuit̄ nō bie nāz cōpoſitā q̄ ꝑ ꝓdutiones mās determinat ad aliquē locū: ⁊ ſubdit. Sed oia eſt:vt oiuz cā in ipſo:ola ꝑn⁹ cōprehē dens:⁊ ꝓbabē:ex quo bī q̄ nō ſicut mā ⁊ foīa eſt ad alī qō gen⁹ terminati:nullo igit̄ mō eſt in gñe:ꝓpter qō ex genere ⁊ dīa nullo modo pōt eſſe cōpoſitus.

F

G

H

Ad primum dōm q̄. 10. ꝓdicamēta non ena: ciant ens:ſm q̄ oēs ſpēs cuacuāt gen⁹:iō nō ē ſile. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ de⁹ eſt ſuba:ſz nō ſuba q̄ eſt gen⁹:ſz eſt ſuba q̄ eſt ipm eē:vñ Aug. vult. 7. de tri. copio 5° q̄ deus nō eſt ſuba niſi ꝓpter ſuba dicit idē qō ēntia. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ illi cōpōni ſm rōné rndet cōpo ſitio in re:⁊ ideo ſic deū ſm rōné cōpoſitū nō poſſum⁹

De⁹ nō ē ſba q̄ eſt gen⁹:ſed q̄ eſt eſſe. Eſſe in mētis cōſidē tione cōpoſino ſube ⁊ accīdēs.

ponere. ¶ Ad 4m dōm q̄ p̄nta p̄ut sūt in deo t fm qō logmur de predicamento nō sumunt vnīoce.

Ad illud qō vlterius q̄rebat. vtrū in deo possit sumi rō spēi. Dōm q̄ sic̄ babitū est supius per Cōmētatorē in 10° meta. a gñe in spēs fit descēsus p dīias mediā: aliquā g̃ pfectionē addit spēs sup̄ gen⁹. spēs g̃ dupl'r ꝓsiderari pōt: vl quātū ad pfectionē super additā: vel q̄tū ad id qō potētialitatis bz re⁹ gñis: q̄tū ad id qō actualitatis est ibi: pōt sumi in deo: quātuz ad potētialitatē nō. Nā oēs pfectiones oīuz generū sunt in p̄mo p̄ncipio. t ga sunt ibi per modū actus: nō p modū potētie. Ideo sunt in deo spēs sine gñe: ideo spēs b t ibi nō sūt eiusdē rōnis: t boc est qō dicit Aug. Intelligam⁹ deū q̄tuz possum⁹ sine q̄litate bonū: sine q̄t⁹ magnū.

Vide ultra 3. dicere Ver. i. sū. ar. 32. q. 3

K

Vt dī q̄ spēs capīdo significat vt ētā denotātē: vt denotat spēs nō ē ibi capīdo hoc modo. p eo de quo pōt dici denotant me boc nomē spēs: sic est ibi quia est ibi sapiēna de q̄ dī. q̄ est spēs: lucz vt ibi est nō sic denotat: ga sumit vt ibi tan⁹ q̄ vt est bic t denotat spēs.

L

Ad primum dōm q̄ cui nō iest genus nō iest spēs: de qua p̄ gen⁹: sed spēs in q̄ nō refluat rō gñis ei ineſſe pōt. ¶ Et p B p̄z solo ad 2m ga nō est ibi spēs q̄ est cōposita ex gñe t dīia. ¶ Ad 3m dōz q̄ nō sp totalitas dicit cōpositionē nisi sit totalitas ex ptib⁹. Uel dicē possum⁹ q̄ nō est i deo spēs vt i isto iferioribꝫ. Et iō nō valz si B dic̄ totuz fm cōpōnē. g̃ ibi.

¶ Utrum deus sit sūme simplex. Questio III.

Scnn. in sū ar. 29. q. 6. Et ibo. i sū. pte p⁹. pn. 3. q. 7. t nō p attribut.

Quarto q̄rit. vtrū de⁹ sit sūme simplex. Et vī q̄ nō: ga in sūme simplici nō est repire magis t min⁹. Sed de deo alig cogīscūt magis alig min⁹. nō igit̄ est sūme simplex. ¶ P̄. Plura realr in vno non videt posse cē absq; cōpōne. Cū igit̄ sit plalitas ꝑsonarū dīstinctaz realr in deo: ibi est cōpō. ¶ P̄. Maior est simplicitas rei t rōnis: q̄ rei solū: sz in deo est cōpositio fz rōnē: alr nō eēt plalitas ibi attributoz: g̃ nō est sume simplex. ¶ P̄. Cōcedim⁹ q̄ aliq̄ participant deum quātū ad bonitatē aliq̄ quātū ad pulchritudinez: sz boc nō eēt nisi aliq̄ plalitas t cōpositio esset in deo: ergo t̄c.

In cōtrariū est Aug. 15° de tri. c. 13. qui dicit in deo eē sūmā simplicitatē: vbi idez est scia: qō sapia. t sapia que ipa eēntia: vbi nō est aliud sapere: aliō eē: sz qō sape B est t eē. Sz b nō eēt nisi ibi eēt sūma simplicitas: g̃ t̄c. ¶ P̄. Dicē p⁹ eē cōpositū: est dicē oppm in adiecto: cū cōponētia sint ꝓpria cōposito.

Et ifra. dis. 17 pte. 2. pn. p. q. 2. ar. p.

Rñdeo dōm q̄ ad B q̄ ex aliqb⁹ fiat vnū: opz illa adinuicem bīe aliquē ordinē: ita q̄ vnū sit actus alteri⁹. Nā sic̄ ex vno vere nō p̄nt gñari multa: ita ex m̄tis vere: nō pōt fieri vnū: vt dī in p̄ de gnōne.

T. cō. 12.

Opz igit̄ sī aliqd dz eē cōpō⁹ q̄ ibi sit assignare duo: q̄ꝝ vnū bēat rōnē act⁹: t reliquū po⁹: t q̄ sunt talia duo: sz nō sit ibi aliqd aliō vniēs ītra: tñ de nēcitate ē ibi aliqs motor: q̄ facit ea vnū: t iō dī i 2° ō aia. q̄ nō oz q̄rere si vnū sit aia t corp⁹: sic̄ neq; cerā t figurā: neq; oio vniuscuiusq; mās: t illō cui⁹ est mā. Et in 8° meta. legit̄. cū igit̄ fuerit q̄stū q̄ fit cā: vt sit rotūdū t cupreū vnū: tūc. n. nō appebit q̄sto. alte ꝑ eni est mā t reliquū soia: t segt̄ q̄ huiō q̄rentes decipiunt: ga q̄rūt vnū qō est in po⁹ t actu: q̄sī diuisum: t subdit q̄ nō bñt cās ꝑter motorē. ꝓz igit̄ ex ſnia Pb: q̄ nō debem⁹ q̄rere cām qd faciat vnū ex po⁹ t actu: q̄sī extītia bēant eē diuersuz: ga nō regrit̄ ibi aliqō vniēs ea: vt ligamētū vel aliqd huiō: regrit̄ tñ ibi motor q̄ faciat ens in po⁹ ens in actu. Tota igit̄ cā vniōnis est cā efficāes. Si igit̄ ponerem⁹ in deo cōpōnē aliquā: oporteret q̄ cōponētia cēnt talia ex qb⁹ aptū natū eēt fieri vnū: t ita vnū cōponētiū eēt m po⁹: t aliud esset in actu vt patuit p ia dicta: t ga oia talia bñt cām motorez: sequeret̄ q̄ p̄mus motor bret aliū motorē q̄ faceret ipsuz po⁹ tale actu tale. Sed vt babitū est: p̄mus motor

T. cō. 9. M T. cō. 15

Scilz ar. 80. dē. t ante 80 ecclesiā.

oī motore care: ga est oino ſmobilis p se: p accīs t ab intra: ideo nulla compositio in deo erit.

¶ Possum⁹ nī si volum⁹ ex bis q̄ dicta sūt ostēdere deū esse simplicissimū. Sūt eni tres gñales cōpōnes q̄ reperiunt in oī cōposito. Una est esse t essentie. vī in lib. de hebdo⁶ dī oī cōpō⁷⁰ aliud est eē: aliud ipm qō est. Alia est vtutis t subē. ná si nullū cōpō⁷⁰ est suū eē: nullū cōpositū est suū agere: nec agere est suū eē: ga ogē ꝓpponit esse: sic̄ eē cēntiā. Sed sic cōparat agere ad vtutez: sic̄ eē ad subāz: vl eēntiaz: t pmutatiz: sic̄ eē ad agē: sic̄ inest ad vtutē. Si igit̄ in cōpō⁷⁰ eēntia nō est agē: suba nō est vt⁹. In oī g̃ cōpō⁷⁰ est cōpositio vtutis t subē. Rursuz: ga in oī cōpō⁷⁰ dīt eēntia ab eē: eēntia cōpositi: nec est act⁹ purus: nec po⁹ pura. pp qō ꝑ ide sumi rō gñis t dīie. De⁹ aūt oino simplex est: ga in eo nō est cōpō eē t eēntie: vt oñsuz fuit in p⁹ qōne: qō ēt vult Aug. 6° de tri. c. 10. vbi vult q̄ gcqd ē in deo sit ipz esse dei. Nec vtutis subē: vt patuit p z⁹ qōnē: qō ēt vult Aug. 5° de tri. c. 9. vbi dicit deū eē suā magnitudinē: siue suā vtutē qō idē ē. Nec ēt gñis t dīie: ga vt birū ē talis cōpō nō est sine pōalitate: vt patuit p 3⁹ qōnē. Et ga pōalitas nō ē sine malo: large sūpto malo ad oēs ēfectū ꝓpt Xitatē dīe: qō scribit 1 4° meta. accidit itaq; p oia pticipare malo ꝓter vnū: ga in solo deo nulla cōpositio solus ipse est oino simplicissimus: cū gñales modi cōpositionis quos ois cōpositio aliquo mō presupponit in deo reperiri nō possint.

Ad primū dōm q̄ si simplex ꝑfecte cogīscat nō cogīscit magis t min⁹: sz ga intelligens deficit a cōprehēsione dei: nō ꝓp cōpōnē ei⁹: sz ꝓp summā simplicitatē alig cogīscūt ipm magis: aliqui minus. ¶ Ad 2m dōm q̄ plā realr p rē absolutā nō p̄nt esse in simplicissimo. Sed plura realr: re relata p̄nt vt patuit: t patebit ifra. ¶ Ad 3m dōz q̄ q̄ plalitas rōnis ꝓuenit ex cōpōne: bz Xitatē arg⁹: sz plalitas fm rōnē in deo cōuenit ex simplicitate dei. Nā vt patuit cū de attributis dīnis disputanim⁹: plā fm rōnē in deo sunt. naz ex eo q̄ dei simplicitas intellectū nostrū excedit: nō pōt intellect⁹ noster vna cōceptione itelligere que in deo vno modo existūt. ꝓpter qō rō magis est ꝓ veritate: q̄ꝝ 5. ¶ Ad 4m dōm q̄ arguit pluralitatē fm rōnē solū: que pluralitas simplicitati nō repugnat: vt patuit. 2ª ꝑn.

Deinde q̄rit de simplicitate creature. Et circa boc q̄rūtur tria. Primo vtrū ois creatura sit cōposita. Secō specialr de cōpōne ale. Tertio vtruz aia sit in qualibet parte corporis tota.

¶ Utrum ois creatura sit cōposita. Qō I.

Ad primū sic procedit. Uidet̄ q̄ sit dare aliquā creaturā simplicē. volebat eni Auēpace: vt recitat Lorī. in 3° de aia. 9. 5. q̄ intell's nr sp est aptus nat⁹ abstrahē qdditatē ab brīe qdditatē donec deueniat ad qdditatē cui⁹ nō sit qdditas. Sed tūc q̄ro de illa qdditate. vtrū sit cōpō⁷⁰ vel nō: q̄ si est cōpositus: itez bēbit qdditatē. opz igit̄ dare ipsam eē simplicem. ¶ P̄. Oē cōpositū resoluit̄ in sua componētia: vt vult Dam. 2. li. c. 12. Si igit̄ creatura est cōposita resoluet̄ in sua cōponētia: tūc q̄ro de illis cōponēnb⁹: vtrū sint cōposita vl nō: nō est abire in ifi⁹. g̃ ops dare aliqō cōpositas creaturā: eē simplex: sz qō cōponit creaturā: est creatura: g̃ t̄c. ¶ P̄. fm Aui. in p̄n⁹ meta. suc. p̄mū qō ꝑcipit ab itellū est ens t eē. Sz p̄mū ab itellū apprehēsuz est simplex: g̃ t̄c. ¶ P̄. Omne cōpositū est diuisibile: qō g̃ nō diuidit̄ est simplex: ergo t̄c. sed vt scribit̄ 7. ꝓpone de causis. Intelligentia est suba que nō diuidit̄: g̃ t̄c.

N

Tres cōpōnes gñales oīum cōpositorum. p⁹ z⁹ Nō arg⁹ Ea. a cōmunia p portōe q̄ suba t dīne dīie. 3ª

Epo⁷ nīl ꝓbat dēnū argū. q̄ deus est sūme simplex.

O

Nō q̄ cōpositio act⁹ t po⁷ includit i gñe ga est fundamētū cōpōnis gñis t dīeiq; qō cōponit act⁹ est po⁷ in simplicib⁹ nō pōt cōpōni q̄ positus: vt sunt actus t po⁷ sicut p rēb⁹ ibi nō est ēbitudo realis. Di q̄ cēntia simplex est act⁹ t po⁷ respectu eē t accīntiuz. Et dī cōponi: q̄ nō est po⁷ nīl vt cōponit illi act⁹ bui⁹. Sed t accīntibus. Sez dē. 2. pn. 2. ar. 3.

P

Et si dī vī potius dī q̄ tales res participat bonū q̄ alie ra si solū rōne dīnt. Di q̄ ga participat ill rē q̄ est bonitas et pulchritudo: t iō vt bz opōnes ali quas quas nō bz alia res. Et adit nō differrent rōne non cōnotaret si uersa opō: nō non plus vel ret participat bonitatē q̄ Q

A

In cõtrariũ est: ga oẽ creatũ terminat vl trahi tur ad aliqđ gen⁹: cui⁹ limites non excedit. Sed omne tale est cõpositũ: cũ genus nõ dicat actũ purũ nec potentiã puram: sed formã mediã inter potẽtiã ⁊ actũ vt dicit Cõmẽtator in z⁹ meta. ergo ⁊c. ¶ P̃. Omne creatũ bz esse finitũ: sed esse finitũ est esse receptũ in alio. g̃ in oi creato est cõpõ ex receptõ ⁊ recipiẽte.

Cõñ. 7.

Rñdeo dõs q⁹ in omni creato qđ bz p se cẽ: oz nos cedere eẽ cõpõné ex qđ est ⁊ cẽ. Ẽt est rõ: qz si creatũ est: ab alio bz cẽ: oẽ qđ ab alio bz cẽ/est i po⁹ ad cẽ: ⁊ nõ est ipz cẽ: ga si ipm cẽ/cẽt: tũc cẽt act⁹ purus sine aliq̃ pẽalitate: nõ igit idigeret aliq̃ cẽntialr differẽ te ab eo q ipm ad cẽ pduceret. ponere igit creatũ sic cẽ: est ponẽ creatũ nõ cẽ creatũ. ¶ Jtẽ sic supius dicebaf: qñ aligd in abstracto de aliq̃ pdicaf: nihil est in eo qđ sit aliud a tali pdicato: vt si nã bois de boie pdicaref in abstracto: nihil cẽt in boie qđ nõ pineret ad humanita tẽ: ⁊ cõ. ⁊ ga si nihil cẽt in boie aliũ a nã sua: bõ esset sua humanitas: si igit cẽt aliqđ ens creatũ i quo nõ cẽt nisi cẽ: tũc illũ ens creatũ cẽt snũ cẽ: ⁊ maxie biet cẽ: vt põt patere p Aug. qui dicit deũ cẽ sũmũ bonũ: ga in eo non est aliud nisi bonũ: sic illud creatũ sũme cẽt: ga in eo nõ esset nisi cẽ. Sed qđ est maxie tale in oi gñe: est p̃ tale: ⁊ causa oiuz alioz: vt põt patere p ꝓbz z⁹ meta. Creatuz igit qđ sic ponit: maxie habebit cẽ: ⁊ oia alia pducet ad cẽ: ⁊ nihil erit cã ipsũ⁹ cẽ: ac p B creatũ nõ erit: sz creator oiuz. Nõ ẽ igit aligd citra p⁹: in q̃ sit tũ cẽ ⁊ in q̃ nõ sit aligd qđ pricipet esse: bñ igit dictũ est p Boẽ⁹ q⁹ oẽ qđ est citra pmũ est cõpositũ ex qđ est: ⁊ esse: oia igit q̃ p se bñt esse: cõposita sunt. Sed pp boc nõ bẽm⁹ oẽm creaturã eẽ cõpositã: ga etiã ipm eẽ qđ existit in eo: qđ est vl in pricipãte eẽ creatura ẽ: nec tũ est cõpo⁹ ex qđ ẽ ⁊ cẽ.

Lcõ. 4.

B

Qz oia sint cõ posita ex qđ ẽ ⁊ cẽt q⁹ ens ipsum esse cõ positum.

C

¶ Et iõ nõn⁹ q⁹ ista tria/vnitas/simplicitas/⁊ imutabili tas se ꝓsequunt. Nã ex eo q⁹ aligd est magis simplex: est magis vnũ: ga magis idiuisibile: ⁊ min⁹ idigẽs: ga cõpositũ idiget cõponẽtib⁹: ⁊ numer⁹ vni⁹. vnũ aũt ⁊ simplex nõ indigẽt alijs: vt tradit Proclus. 26. ppõne. ¶ Jtem q̃to aligd est magis imutabile: tãto magis simplex. vñ Aug. 6⁹ d tri. c. 7. Nihil eni simplex mutabile est: ga igit ad rõné simplicis regrit imutabilitas ⁊ vnitas: cuz ois ps ipozret aliquã põalitatẽ: ⁊ p cõs mutabi⁹: qz nihil ẽ mistũ po⁹ẽ oio imu⁹. nlla ps erit ab⁹ ab oi mõ ꝓpõnis.

Erũpit tocum scalz ex parti bus/i pti/⁊ ali parum.

¶ Ut g̃ possim⁹ scire q̃ sũt cõpo⁹: ⁊ q̃ nõ: sciẽduz ẽ: q⁹ est z⁹ totalitas vt narrat Proclus. 66. ppõne. s. ex pti⁹. in pte ⁊ aĩ ptes. Dec aũt sic distiguit. nã q̃dã res pricipãt esse: q̃daz est ipm eẽ pricipatũ: q̃dã est eẽ in pticipabile. Res q̃ pticipat eẽ/est totũ ex pti⁹: ga ꝓstat ex qđ est ⁊ cẽ. Esse pticipatũ est totũ in pte: ga oẽ qđ recipit in aliq̃ recipit ꝑz modũ rei recipiẽt. Cũ igit tale eẽ sit receptũ in alio: nõ recipiet ꝑm sui totalitatẽ: nec ꝑm totũ suũ cẽ: sz recipiet ꝑm pte. vñ si totũ diceret: nõ erit totũ vt totũ: sz totũ vt ps. Totũ aũ ptes: est eẽ diuinũ. Nã deus in se totũ cõprehẽdit cẽ: qđ eẽ a pti⁹ nõ dependet: pp qđ totũ aũ ptes di. vñ Dion⁹. 5⁹ de di. no. dicit deũ in se totũ accepisse eẽ. Jste tres totalitates ad simplicitatẽ sic cõparant. Quia eẽ dinũ qđ ẽ totũ aũ ptes: oino imutabile ẽ. ga si aligd mutaf/mutaf vt acgrat aliqđ esse: qđ nõ bz ibi: ibi aũt boc eẽ non põt: ga est ois modus eẽndi. est ẽt boc eẽ maxie vnũ: ga oẽ eẽ ibi mõ vnico existit: ac p B est sũme simplex: ga maxie imutabile ⁊ vnũ: q̃ de rõne simplicitatis sũt. Totũ aũt in pte nõ effugit eẽ cõpositũ. Nã boc totũ diuisibile ẽ: ex eo q⁹ ꝑm vnũ modũ: siue ꝑz aliquã pte: recipit in vno alio mõ: ⁊ ꝑm aliã pte in alio: ac p B ab vnitate declinat. Rursuz: ga tale totũ depẽdet ab eo in q̃ est aliq̃ põalitas i ipso existit, vñ aliq̃ mõ

Ero bec tocus in parte est cõpositus q⁹ est cẽ.

mutationi subiect. Nõ igit oz dici simplex: cũ in eo nõ sit oimoda vnitas ⁊ imutabilitas: q̃ rõné simplicitatis p/ficiũt. Terciũ ẽ totũ vt totũ ex ꝓbijs simp⁹ dici nõ oz rõne pticũ: ex qb⁹ ꝓstat: ⁊ ga ois creatura vl est ex aliqb⁹: vl dependet ab eo qđ est ab aliqb⁹: ⁊ ei iesi: vel est totũ ex pti⁹ vl in pte: ⁊ nulla est totũ aĩ ptes. ois g̃ creatura cõposita: solus de⁹ est simp⁹ q est aĩ ptes totũ. vñ Aug. 6. d tri. c. 7. vult q⁹ solus de⁹ sit simp⁹: ⁊ nulla creatura simp⁹: ga nihil mutabile simplex: sola creatura mutabilis.

Ad primũ dõm: q⁹ nõ oz illã gdditatẽ eẽ simpli cẽ: qz iz nõ resoluat i alias gdditates resolubiles in ptes gdditatis. Uel posiũ⁹ dicẽ q⁹ dato q⁹ bõ gdditas sit simp⁹: qz nõ est totũ ex pti⁹: nõ est tã simp⁹ p oẽm modũ: ga est totũ in pte. ¶ Ad z⁹ dõm: q⁹ nõ arguit creaturã eẽ oino simplicẽ: iz q⁹ oz eẽ creaturã q̃ nõ ꝓstet ex pti⁹. Et p B pz solo ad z⁹: ga sic eẽ dr simplex: ga nõ est ex aligb⁹ cõpositũ. ¶ Ad 4⁹ dõm: q⁹ intelligẽtia nõ diuidit q̃tũ ad ptes nãe. Uel q̃tũ ad duratiõnẽ: qz bz nãm simplicez in q̃ soia est tm: nõ mã ⁊ so: ⁊ bz totũ eẽ sil. Tertio ẽt nõ diuidit q̃tũ ad numerũ: qz nõ sunt plures in eadẽ spẽ: nõ tã est p oẽm modũ idiuisibilis: cũ sit cõpositus ex finito ⁊ infinito: siue ex forma ⁊ esse.

P

Jntelligẽtia ẽ simplex qz nõ diuidit q̃ ad ad partes nãe nec q̃ ad duratiõnẽ: ga non est mã ⁊ sola: nec q̃ ad nũ. Scot. quodli bet. 20. ar. 3.

¶ Utrum anima sit composita. Questio. II.

Secundo q̃rit. Utrũ aia sit cõpositus. Etvi q⁹ nõ: qz si cẽt cõpo⁹: tũc in ea cẽnt aliq̃ g̃dus. vlt g̃dus vl cẽnt in cẽn⁹: vl cẽnt in cẽ. Jn cẽntia nõ: qz ẽt sor⁹ accidẽtales sũt simplices sic. vñ dr i ꝑn⁹ sex ꝓpriozz: q⁹ soia est cõpõi ꝓtingẽs: simplici ⁊ imutabili cẽn⁹ psilẽs. Scõm eẽ nõ: qz q̃ sic bñt g̃dus itẽdunt ⁊ remittunt: qđ soie subali nõ põt cõpetẽ. ¶ P̃. Jn z⁹ de aia dr: q⁹ aia ẽ act⁹ corpis ꝑm⁹: iz act⁹ ꝑm⁹ est cẽ: z⁹ ẽ oparis igitur aia ẽ ipz cẽ: iz suba q̃ est ipz eẽ est oino simp⁹. g̃ ẽ.

Tex. cõ. 6. G

¶ P̃. Diuisio fit p oppo⁹: vnũ oppo⁹ nõ ꝑtur de alio. cũ igit suba diuidaf in nãm ⁊ sor⁹ ⁊ cõpo⁹. vt pz p ꝓbm in mlns locis: cõpo⁹ nõ ꝑbt de soia. ¶ P̃. Legit in 3⁹ de aia. q⁹ intells est simp⁹ imistus imãlis. Sed B vl intelligit de cẽntia aie: vl de po⁹. Si de cẽntia: dr intẽtũ. Si de potẽtia: cũ po⁹ sequatur modũ nãe: adhuc babet intẽtum.

7. meta. t. cõ. 44. t. 8. cõ. 3. t. 19.

Jn cõtrariũ est Aug. 6. de tri. c. 7. q dicẽ q⁹ aia iz sit simplex respectu corporis: est tamẽ multiplex respectu dei. ¶ P̃. Nulla forma simplex potest esse subiectum accidentium: ergo ⁊c.

Rñdeo dõm: q⁹ nõ est nra itẽtio q̃rere. vtrũ aia sit cõposita ex mã ⁊ soia: qz B q̃rendus in z⁹ sed de alijs modis cõponis aliz intẽdimus dubitare.

¶ Jõ nõn⁹: q⁹ sic dinũ est z⁹ est totalitas. q̃z vna est immis ab oi cõpõne: vt totalitas aĩ ptes q̃ creaturis nõ ꝓmit. Alie dne: vt totalitas i pte: ⁊ ex pti⁹: q̃ creaturis ꝓuenit cõpõné importat. Dimilla p⁹ totalitate: qz nõ est ad ppo⁹. De alijs duab⁹ nõn⁹ q⁹ qđãmõ maioz cõpositio ꝓprtaf p totalitatẽ i pte: q̃ ex pti⁹. Nã de rõne simplicitatis sunt idiuisi⁹⁹⁹: ⁊ imutabi⁹⁹⁹: siue actualitas: qz mutabilitas põalitatẽ sequit: tãto g̃ aligd est cõpositi⁹: quãto magis diuisuz: ⁊ min⁹ est in actu: ex quo appet q⁹ recedere a dina simplicitate ⁊ ei⁹ actualitate: est accedere ad cõpõnẽdũ: q̃uis ꝑtũ qdã dicãt recedere a bonitate dina ẽ accedẽ ad aliq̃ malitiã: qz accidit ois pticipare mali ꝓter vnũ: vt di. 1 4. met. ⁊ qz totalitas i pte ẽ magis qđ distiguit ⁊ min⁹ ens actuq̃ ex pti⁹: iõ talis totalitas põt aliq̃ mõ excedi magis cõpo⁹: qđ sic est videre: qz tot⁹ ex pti⁹: bz aliq̃ mõ suas ptes ꝓiunctas ⁊ vnitas sic totũ: qđ ꝓstat ex mã ⁊ soiabz sor⁹: vnicã mãe: ⁊ qđ ꝓstat ex gdditate ⁊ cẽ bz eẽ gdditati ꝓiunctũ: sz totalitas in pte nõ sic. nã ex B eẽ pticipatũ dr totalitas in pte: ga ꝑm oẽm modũ nõ re-

Ero q̃ soiabz

H

ꝑm Cotũ in pte ẽ magis cẽpo⁹ quodãmõ q̃ totũ ex pti⁹: q: nõ ꝑm oẽs modi accipiẽ in pticipantes sz ꝑm vnũ modũ in quo: ꝑm aliũ in alio crisẽnũ. Jtez q⁹ ipm eẽ nõ alit sz supp⁹ q eẽ.

I

ciplr in ptcipāte:ſz ſm vnā ptez eſt in iſto eſſte.t ſm aliā in alio:q̄ ptes pp diuerſitatē eſſētiū nō brīt vnioné ad ſeinicē: vel nō tātā ſic ptes toti⁹ ex ptib⁹. Rurſum ſz totū in pte poſſet dici ipm eſſe: vel ipſa actualitas:tñ tale totū nō adeo eſt:ſic aliud:ga totū ex ptib⁹ ſiue ipſum ſuppoſitū eſt illud:cui p ſe cōpetit cē:ipſuz tñ eſſe participatū nō eſt:ſed ſuppoſitū p ipſuz eſt. Unde Boeti⁹ in li. de obdo.diuerſuz eſt cē:t id qđ eſt:ipm ⁊o cē:nonduz eſt.nā ſicut homo currit curſu:ipſe tñ curſus nō currit: ſic aliqđ eſt per eſſe:ipſum tñ eſſe: ppie nō eſt.cuz igit minus ſit totū in pte t magis diuiſum:q̄ totū ex partibus:cōcedi quodāmō pōt tale totū cōpoſitus cē alto.

K

Alia eſt plib⁹ modis cōpoſita q̄ angelus q ſoluz ⁊z rōné toti⁹ ex ptib⁹. Et q̄ ſola ſoluz ⁊z rōné totius corpal: q̄ ſolā ſortit totalitatē in pte de ⁊ nō ſtra.

¶ Hoc viſo nōndū q̄ alia eſt plib⁹ modis cōpoſita q̄ cetere forme:ſimplr tñ eſt cōpoſitio⁹ fōia que nō eſt vnita mātē:t ſimplicio⁹ aliis formis:qđ ſic p⁹. Quia due totalitates p̄babite que cōpōné iportāt brīt modū oppoſitū. Nā ex hoc eſt totū ex ptib⁹:ga per ſe ⁊z cē. Ex hoc eſt totū in pte:ga eſt ps ei⁹ qđ p ſe ⁊z cē. vñ. 63. ppoſitione ꝓcli. dī. Dē qđ in pte totū:ps eſt ei⁹ qđ eſt ex ptib⁹ toti⁹:t. 68. ſcribit. Dē qđ ex ptib⁹ totū:precipat ea q̄ in pte totalitate.t ga quāto aliqđ eſt magis ps:tanto min⁹ ei cōpetit p ſe exiſtere:quāto aliqđ eſt magis totū in pte:tāto eſt min⁹ totū ex ptib⁹:t cōuerſo.t ga vt habitū eſt:magis attēdit cōpoſitio quodāmō ex totalitate in pte q̄ ex ptib⁹:qđ ſi ſimplr nō eſt vera:loquendo tñ de cōpōne formaꝝ abſolute verū eſt:ga quāto fōia eſt magis imerſa mātē:tāto magis cōpoſita:t min⁹ cōpetit ei p ſe cē:pp qđ magis eſt totū in pte:t min⁹ eſt totū ex ptib⁹. Ex his manifeſte apparent q̄ de aia dicebant:aia eni plib⁹ modis cōpoſita eſt q̄ cetere forme. Nam aia ītellectualis dat cē hoi:t aliquo mō eſt hoc aliqđ:ga nō accipit eſſe p mām:ſz accipiat eſſe in mā: ꝓpter qđ ipm cē cōpetit ei:t ideo eſt totū ex ptib⁹ inquātū eſt cōpoſita ex qđ eſt t cē:eſt etiā totū in parte:inquātū informat corpus:t ex ei⁹ ptcipatione corpus accipit cē. Angelus aūt vel itelligēia que dī forma vel ſuba abſtracta:t nō vnita mātē:eſt totū ex ptib⁹:inquātū cōpoſitū eſt ex qđ ē t cē. Sed nō eſt totū in pte:ga nulli mātē vnit vt forma: ex qua vnione ſm eſſe:ex ipſa t angelo fiat vnuz. Forme aūt corpales ſunt totū in pte:ga informant corpales mātē:ſed nō ex ptibus:ga eis ꝓprie non cōpetit eſſe:vel nō adeo:vt aie. Luz igit ipoſſet cōpō p vtrūq̄ totū. aia eſt plib⁹ modis cōpo⁹:q̄ ⁊z rōné vtriuſq̄ toti⁹ q̄ angelus q ſolū ⁊z rōné toti⁹ ex ptib⁹:t q̄ fōia corpalis q̄ ſolū ſortit totalitatez in parte:qđ erat ꝓmum declarandū.

Anima eſt cōpoſita.

L

Simplicit⁹ loquēdo aia eſt ſimplicio⁹ corpali forma: t compoſitio⁹ angelo:ga vt dicebat. In formis ſimplr veritatē ⁊z:q̄ quāto forma min⁹ ⁊z cē t magis eſt imerſa mātē:t minus ⁊z rōné totius ex ptib⁹:magis eſt cōpoſita:t ga eſſe:minime cōpetit formis mālib⁹:que acquirūt cē in corpe:t per corpus. Magis tñ aie que acgrit eſſe in corpe t nō p corpus. Adhuc aūt magis angelo:q nec in corpe:nec p corpus. Inter formas:forma mālis magis erit cōpoſita:t fōia angelica min⁹:t aia tenebit medū inter illa:qđ ſcdo ꝓponebat declarādū. ⁊z igit aiam non eſſe ſimplicē per oēm modu:imo eſt plibus modis cōpoſita q̄ aliqua forma:ſimplr aūt eſt cōpoſitio⁹ angelo t ſimplicio⁹ materialibus formis.

M

Epō

Ad primū dōz q̄ nō eſt cōpoſita aia rōne gdus in eſſe vel in eēntia:ſz eſt cōpoſita ex qđ eſt t cē. Uel dōm q̄ dato q̄ non eēt ſic cōpoſita:adhuc nō cēt ſimpliciſſima:ga poſſz ei cōpetere cōpoſitio que debet toti in parte ſi nō cōpeteret ei illa que debet toti ex partib⁹. ¶ Ad ⁊m dō. q̄ ſz cē ſit act⁹ ꝓmus reſpū opāri:forma tamē eſt actus primus reſpectu eſſe:t ideo anima eſt actus primus non q̄ ſit eſſe ſz quia eſt forma. Uel dicēdū q̄ dato q̄ cēt ipm cē:nō eēt oino ſimpliciſſima:qz cēt eſſe ptcipatū:pp qđ eēt totū in pte t qđ cōpoſitū. ¶ Ad ⁊m dō. q̄ ſuba q̄ ibi appellat cōpoſitū nō pdicat de foꝝ:qz tale cōpoſitus eſt qđ ꝓſtat ex mā t forma: cuiꝰ nō eſt aia:vt patebit in ſcdo. ¶ Ad 4m dōz q̄ ibi dicit intellectus ſimplex t imixtus:non q̄ nulla cōpoſitio ei competat:cuz ois creatura ſit aliquo mō cōpoſita:ſed qz nō eſt virtus organica.b aūt in ſcdo melius patebit.

N

¶ Utrū aia ſit tota in qualibet parte corpis. Qō. III.

Zdo. in ſum. ptc ꝓma ꝓa. 76. t q̄nibus de aia. q 10. de ſpālibus.

O

Tertio q̄rit:utrū aia ſit tota i q̄lz pte corpis. Et vi q̄ nō:qz qđ nō eſt i q̄lz pte corpis:nō eſt totū in q̄lz pte:cū cē totum ꝓſupponat cē:ſz aia non eſt in q̄lz pte corpis qz nūc q̄lz ps brīet cē:qđ eſt ⁊ ꝓhīm:cuz ptes ſint potētia in toto.q̄ tē. ¶ ℙ. Spūalis ſuba ibi eſt vbi opaī:ſz aia ſm ſui totalitatē nō opaī in q̄lz parte corporis.q̄ tē. ¶ ℙ. Cōtingit vnā pte corporis moueri:alia ge ſcēte:ſi igit aia eēt in q̄libz pte corpis:tūc vnum t idē ſit mouerī t geſcere:qđ eſt ipoſſibile. ¶ ℙ. Aia ſi ē totū: eſt totū potētiale:qz ſic bz ꝑtē t partē cū habeat ꝓpes potentias:nō eſt aūt totū eſſentiale:cū i eſſentia nō bēat ꝑtē t partē.ſi ergo eſt tota in qualibet parte.tn omni parte corporis opabit ſm oēs potētias:qđ falſum eſt. ¶ ℙ. Aia eſt act⁹ corpis organici:ſz q̄lz ps corpis nō ē organica. q̄ tē.

ꝓmo pbr. t.c.36. Nō q̄ aia eſt ſimplicio⁹ corpe ſimplicitate oppoſita cōpoſiti ex pribus:q̄ ps ex ⁊bus Aug. d.q eſt ſimplicio⁹ q̄ nō diffundit mole qđ ꝓuenit ex eo q̄ aliqđ habet ex ptib⁹:ſed ex ptib⁹ corp⁹ ꝓ⁹ nā in qua ē vt alt t non vt ſupplens vicē ſui corpis.

Ronce quare aia ſit in q̄lz pte corpis.

P

In contrariū eſt Aug⁹. 6. de tri. c. 7. q dicit q̄ aia ſimplicio⁹ eſt corpe: qz non mole diffundit p ſpatiū loci. Sed in vnoquoq̄ corpore t in toto tota:t in qualibet parte eius tota eſt.

Triplex maꝝ diuiſio foꝝ ſpecifice aut ē multitudinis:aut magnitudis: aut motus.

Q

Respondeo dō. q̄ aiaz ē in q̄lz pte corporis videre nō eſt difficile. Nā cū q̄lz pars viuat t ſit p aia:t ſoꝝ nō det cē niſi mātē quā informat: ſi oēs ptes corpis brīt cē p aiam aia eſt in q̄lz pte corpis. Dē aūt quelz ps bēat eſſe p aiam:appet ex eo q̄ opa vite manifeſtant in q̄lz pte:t qz agere ꝓſupponit cē:cuz talia opera ſint per aiam dantē vitā: opz eam eſſe in qualibet parte. Sed vtrū tota ſit in toto:pars in parte:vel tota in parte qualibet:dubiū eſt. Ex eo q̄ videm⁹ alias formas corporales extendi extenſione corpoꝝ. Iterū ſi cōcederet q̄ eſſet tota in qualibet parte:cū ſint diuerſe partes: quare nō ſunt diuerſe aie nō eſt manifeſtum:qz nō videt intelligibile q̄ vnū t idē creatū certis circūſcriptū limitib⁹ in pl'ibus ſm ſui totalitatem exiſtat: niſi plurificet in illis. Propter qđ notādū:q̄ forma ſpecifica realr: tripliciter pōt diuidēque triplex diuiſio tāgitur in ꝓncipio cōmēti. 7. ꝓpōnis ō cauſis vbi dī. Dē diuiſibile aut diuidit multitudine:aut magnitudine:aut motu. Dico autez has diuiſiones ſolū eſſe formę ſpecifice realr: qz cū ſint alie diuiſiones q̄ plurime:non tñ cōpetunt ei ſm q̄ forma:t ſi cōpetūt ei ſm q̄ forma:nō cōpetūt ei ſm q̄ ſpecifica. Rurſus ſi cōpetūt forme ēt ſpecifice nō cōpetunt ei realr. poſſunt enim aſſignari ꝑter dictas diuiſiones quatuor alia diuiſionū gña. Una eſt totius pārtiui i ſuas virtutes:que ſi cōpetit aie nō cōpetit ei vt eſt forma corporis ſz vt motor:qz per ſuas eſſentiā corpus informat: ſed per potētiā mouet:t qz nos nō querimus vtrum aia ſit in qualibet parte vt motor ſed vt forma:ideo talis totalitas nō eſt ad ꝓpoſitū. Scdo diuidit aliqđ ſm rōnez gdditatis:ſicut forma generis diuidit in plures ſpecies. Tertio diuidit aliqđ ſm attributionē t ſic eadez forma analogice eſt illud cui attribuunt plura:t quodāmō diuidit attributione multoꝝ. Rurſus iſte totalitates non ſunt ad ꝓpoſitū. nā ꝓma totalitas eſt gñis. ſcda analogi. Nos autez querimus de totalitate anime que eſt forma

Triplex maꝝ diuiſio foꝝ ſpecifice aut ē multitudinis: aut magnitudis: aut motus.

Quatuor diuiſiones gña. Una totius pārtiui rōné gdditatis: ſm attributionē t ſi partes gdditatis.

ꝓ⁹
ꝓ⁹
ꝓ⁹

A Dit diuisionē fieri fz partes gdditatis ⁊ fz rōnē gdditatis.

specifica. Quarto pōt esse diuisio fm partes gdditatis. Differt enī fieri diuisionē fm rōnē gdditatis: ⁊ fz ptes: ga fm rōnē gdditatis fit: cuz alia rō gdditatis vel alia diffō cōperit vni q̄ alij: qō nō pōt cē nisi in his que sūt diuersaꝝ spēz: sed diuidi fm ptes gdditatis cōperit ei dē spēi: cū i diffōne vni⁹ rei specifice ponant plres ptes: vt genus ⁊ dīa. Jsta diuisio lz sit formę eiuz specifice: nō tñ est ad ꝓpositū: cū sit fz modū itelligēdi. Nos aūt logmur de reali exīstia ⁊ totalitate. Intēdimus enī ostē dere q̄ aīa vna nuō plificata est tota in q̄libet pte non fm modū itelligēdi: sed fm realē exīstiā. Resumentes igit̄ ꝑmos diuisionis modos: dicam⁹ rē diuidi fm multitudinē: qñ diuidit̄ fm numer. Diuidi fm magnitudinē: qñ bz cē extēsuz. Diuidi fz motū: qñ subiacet ipi. nā tpalia nō brīt totū cē eoꝝ sil': ideo ga subdunt̄ varietati tēpoꝝ siue motui: cōperit eis aliqs modus diuisiōis: cū talia nō sint tota sil' quātū ad esse. Jste tñ terti⁹ modus nō est pītis speculationis: ga q̄libz aīa que cū corpe nō oriť: creat̄ in orizonte eternitatis: ⁊ est supra tēpus.

Pare ꝑ⁹ b⁹ b.dn.q.2.ar.3 2⁹ po cor.q. Aīa nō nūat in vno corpe nec extēdit ex tēnone corpis Diffō gdditatis facit diffō nē specificā ⁊ cōtrō. silr diffō fm cē in fert diffōnē fz fm ⁊ cpāte.

B

C Prosequēt̄es aūt duos ꝑmos: dicam⁹ aiaz nō numerari in vno corpe: nec extēdi extēsione corpis. Nā nūerus aliquoꝝ p se sumit̄ ex diuersificatione cē: ga sic plurificatio fm spēm p se respicit diuersaz rōnē gdditatis: sic plurificatio fm numer. bz ex diuerso cē: diuisio aūt fm q̄titatē ꝓprie exigit ex eo: ga foīa bz cē extēsuz in mā. Si igit̄ oēs dē poterim⁹ q̄ in vno corpe aīe non cōperit nisi vnū cē: cū oēs sint aiaz esse in q̄libz pte: ⁊ plificatio fz numerū nō fit nisi ex diuerso esse: ostensuz erit q̄ eadē aīa fm numerū est in qualibet parte. Rursum si manifestare poterimus q̄ aīa rōnalis nō extendit̄ extensione corporis: tota veritas questionis erit declarata.

C Propter ꝑmū notādū q̄ diuersitas in cē: vt pōt ꝓuenire. Prio ex eo i quo est. Nā foīa q̄ est pfectio māe: recipit cē ex eo qō est in mā: ideo cū est alia ⁊ alia mā: siue aliō ⁊ aliud suppositū in quo est foīa: ops talē formā diuersificari fz cē. Scdo ꝓuenit ex mō introductionis formę. Nā si talis foīa introducat̄ p motū cedēs in po⁹ māe: si rursuz de eadē educi debeat: nō redibit eadē nuō: qa vt scribit̄ in fine z⁹ de gnō. q̄z suba deperit nō redeūt eadē nuō. Cā q̄re tales foīe in cē: vel in nuō diuersificant̄ q̄ est: qa introducunt̄ p motū: ⁊ qa cū mot⁹ discōtinuat̄ nō est vnus nuō: ita cū foīa cedit ⁊ rursuz introducit̄ nō est vna mōe⁹ q̄ q̄ appet q̄ cē foꝝ: q̄tū ad diuisitatē ⁊ vnitatē: trahit nēcitatē ex subo in q̄ est: ⁊ ex mō p quē iducit̄.

Z.cō.70.

z⁹

C Et sic foīa q̄ nō est suū cē nec p se ei cōperit cē. Sed cē qō bz: est cē in supposito: diuisificat in cē rōne subti: ⁊ rōne modi introducēdis foīa q̄ de se nō est quāta: ⁊ cui p se nō cōperit extēsio: lz extēsionē quā bz acgrit i subo: duplr fz extēsionē diuidit: vl rōne subti in quo existit. vel rōne mōi introducēdi. Rōne subti in quo existit: extendit̄ foīa: si subm foīe sit q̄tū. vel bīs quātitatē. Nā sic foīa cui p se nō cōperit cē nūq̄ acgreret cē in supposito: nisi illō in quo existit p se cēt: sic foīa q̄ de se nō est extēsa: nūq̄ extēsionē ex eo qō est in subto acgrit nisi illud in quo existit p se sit extēsuz: ex quo apper: q̄ nulla foīa subalis ex eo q̄ in subto est: subti extēsionē ꝓdūt. nā formę subali p se nō cōperit extēsio. Jtez p se subm foīe subalis nō est ens q̄tū: lz ens in po⁹. Nā ⁊ si dimensiones ideterminate ꝓcedūt formā subalē in mā: B non est ita: ga p se loquēdo nullū accīs imediatū adheret māe q̄ foīa subalis: pp qō scribit̄ ꝑ de gnōne. q̄ byle ē maxie gnōnis subm. Sz sic extēdit̄ q̄litas q̄ lz de se nō sit extēsa: tñ qd extēsuz est ꝓpriuz subm ei⁹: pp qō dicit Phs in lib. topico. q̄ ꝓprīū est superficiei p loco colorari. Rōne tñ modi introducēdi extēdit̄ foīa subalis. Nā sic

Z.cō.24.

Q⁹ subal foīa extendit rōne

ex diuersitate mot⁹ diuisificat forma q̄ p motū iducit̄: sic extēsione māe extēdit̄ foīa q̄ de po⁹ māe extēse educiť. nō est enī itelligibile: q̄ id qō educit̄ de extēsa mā in q̄ ē diuisitas ꝓtū nō educat̄ totū de toto ⁊ ps de pte. Dis visis apꝑt q̄ ꝓponebant̄ declanda: nā extā fm diuersitatē ineē: numerat̄ foīa: cū sit vnū cē in vno corpe in q̄ est alia: rōne vnitat̄ suppositi cui p se cōperit cē erit vna aīa nuō in vno corpe. Jtē cū sit foīa subalis: nō extēdit̄ ex eo q̄ est i subo. Cū nō educat̄ de po⁹ māe nō extēdit̄ ex mō iductiōis: ⁊ qa nō est dare aliā cām extēsiōis: nō extēdit̄ extēsione corpis: ⁊ qa est i q̄lz pte corpis: vna nuō: nō extēsa: ꝑcēdere debem⁹ cū Aug. 6. de tri. c. 7. q̄ est i q̄lz pte corpis tota. Ex B apꝑt q̄ solū aīa rōnalis est hēq̄ sola illa nō educit̄ de po⁹ māe. Alia aūt alioꝝ aialiū q̄tūcūq̄z pfectoꝝ: cū educat̄ de po⁹ māe: extēdit̄ extēsiōe corpis. vñ Aug. in sermone de imagine dīt̄ boiez cē ad imaginē dei: q̄ aīa bois ē tota i toto corpe: ⁊ tota i q̄lz pte: sic de ꝑē i toto mūdo: ⁊ q̄ nō fuit de itētione Aug. q̄ aīal irrōnale q̄tūcūq̄z pfectū cēt ad imaginē dei: nō ē credibile fuisse de itētiōe ei⁹ alias bruto ꝝ assimilari deo in B q̄ nō extēdunt̄ extēsiōe corpis vt de⁹ nō extēdit̄ extensione mūdi.

P

Quare aīa dicat ad imaginem dei.

Ad primū dōm: q̄ aīa est in toto corpe p se ⁊ p. In ptib⁹ est vt brīt ordinez ad totū: ⁊ sic cē in ptib⁹ nō vt plānō est ꝛ rōnē spūs cuiā creant: ⁊ q̄ aia nō est in ptib⁹ p seiō ptes nō sunt p se: ex eo q̄ aia est in eis. Ex B ēt apꝑt ꝗre q̄lz ps nō est aialis q̄libet ps informet aia: q̄ hec informatio nō est p se: vt est in aiali.

Aliter aīa est in toto sīr in partib⁹: q̄ vt brīt ordinē ad totuz. Ex hoc apꝑt ꝗre q̄lz ps nō est aialis lz in ea sit tota aia: ⁊ qa est in ordine ad totū ⁊ nō per se. Aīa no est in q̄libet pte corpis fm totā virtutē essentiē.

G

C Ad 2ᵐ dōm: q̄ bene argut rō: q̄ aia vt est totū virtuale ⁊ vt motor: nō est i q̄libet pte corpis fm sui totalitatē: q̄ fm oēs potētias suas nō est i q̄libet pte: ex quo apꝑt nō bonā cē imaginationē illoꝝ q̄ ꝓbāt aiaz fm sui totalitatē esse in q̄libet parte: ex eo q̄ nō vnisoꝝ cōparat̄ ad oēs ptes: vel ad totū ⁊ ptes: cū regrat diuersitatē ptiū: nā diuersitatē ꝓprie regrit ex eo q̄ motor. Nā cū p oculuz nō possit audire: regrit nō solū oculū: sed etiā aurē: ⁊ iō si bene vellēt arguere aiaz fm se totā esse in q̄libet pte: deberent arguere de totalitate virtutis fm quā regrit diuersas ptes. via q̄ istoꝝ fuit p accidens: q̄z nō p se arguebāt de totalitate nāe: ⁊ falsa: q̄ ex rōne ipoꝝ nō ꝓcludit̄ aiaz fm totalitatē esse in q̄libet parte.

Idē moueri ⁊ gelare p accidens nō incōueniť sed bn per se sed moueri p se non conuenit aīe.

C Ad 3ᵐ dōm: q̄ non est incōueniens vnū ⁊ idē moueri ⁊ gelare p accidens: sic est in ꝓpositō: q̄z aie per se nō cōperit motus ⁊ quies. Uel dicēdū: q̄ ad motionē partis nō ꝓprie mouet aia etiā per accidēs: cū per se nō respiciat partē nisi in ordine ad totū: ⁊ ideo solū ad motionē totiꝰ sequit̄ motio aie per accidēs.

H

Aīa ptes ꝑz per se non informat.

C Ad 4ᵐ dōm: q̄ aia bī esse tota fm essentiā in q̄libet parte: nō q̄ essentia partē ⁊ partē habeat: ꝛ quia extēsione corpis non extendit̄.

p⁹

Gnia 2⁹ ꝓbis corporis. q. 2ᵐ

C Ad 5ᵐ dōm q̄ corpus organicū per se ⁊ ꝓmo perficit̄ ab aia: partes aūt perficiuntur vt ordinant̄ ad totuz: ex quo apꝑt: q̄ nō oportet q̄ abscisa qualibet parte abscindatur anima: cum partes ꝓmo ⁊ per se non informet.

C In vno corpe aiato rōne virtutis suppositi cui p se cōperit cē in toto corpe est vna aia nūero fm diuersitatē in esse numeret forma.

C Jte forma subalis p se nō extēdit nec rōne subti q̄ est dare ꝑ de gnō. sed bī rōne modi introducēdi: ga de po⁹ māe ḡ pars de pte ⁊ totum de toto. Erit igit̄ vna nūo aia in toto corpore: ⁊ in qualibet ꝑte ꝑ⁹ notabile. Et tota in qualibet parte corporis: cum non extendatur rōne subti: nec rōne modi introducēdi: ⁊ erit 2ᵐ notabile.

Uperfluz q̄rit̄ sup illō. Aliud cupiditas aliud timor. C Cōtra: p B nō ponit̄ cōpositio in aia: cū hec sūt passiones ꝓuenti. C Dōm: q̄ aliq̄ mutatio ē i aia fm aliquē modū ex eo q̄ mutat̄ corp⁹: ⁊ qa ois mutatio arguit cōpositionē: ideo ꝑ talia ostendit̄ aia cōpositā. Uel possum⁹ dicere q̄ hec sunt in aia fm affe-

I c.3 4.l.c.39 ctionē: vt ſm delectationē patz per ꝓbm 7ᵐ etbi. & 12ᵐ meta. ſed ſine variatione: & ideo ſimplex eſt deꝰ. Jn aia aūt variabilit: & ideo eſt cōpoſita. ¶ Jtez notādū q dicit ſine indigētia creatorē ſga ceteri agentes dr agere ꝓpter indigentiā: ga per actiones acquirūt bonitatē aliquā que indigent. deus aūt nō operat vt bonitatez acquirat: ſed vt bonitatē ſuā cōicet: ideo ſine indigentia operat. ¶ Jtē notādū q dicit ſine habitu oia ꝓtinere ſga habitus cōtinet habētē: vt veſtimentū veſtitū. deus aūt ſic ꝓtinet res qō ab eis nō cōtinet: nec includit. vñ eſt intra oia nō incluſus. ¶ Jtē ſup illō. Nō ex cōpoſitis Jvt intelligamus verba Dylarij. Notādū q creatura quadruplr deficit a creatore. Primo: ga nō eſt ſuū eſſe: ideo nō quicquid eſt in creatura eſt vita. Scdo: ga non eſt ſua virtus: ꝓpter qō quelibet creatura eſt infirma. Tertio: ga deficit ab icōmutabili veritate & luce: ꝓpter qō oīs creatura eſt tenebra. Quarto: ga bz nām aliquo modo cōpoſitā: vel ex materia & forma: vel ex genere & dīa. ꝓpter qō ſolus deus dicit ſpūs. vnde Dam. z. lib. ca° 4.° oſtēdit angelos cōparatos ad deū cē groſſos: mālos & corporeos. hec q̄uor inuit Dylarius de deo in ſua aūcte di. ¶ Nō ex cōpoſitis deꝰ. Jboc eſt deus non eſt ex partib⁹ cōponētibus ipſum vel cōpoſitis ad ſeinuicem ſubſiſtit. Jga in eo nō differt gdditas & eſſe. ¶ Qui & vita. Jdeſt in quo non eſt niſi viuere. Propter ſcōm dicit ¶ Neqz qui virtus eſt ex infirmis ꝓtinet. Jqſi dicat deus eſt ſua ⁊tus nō ex pt⁹ infirmis cōſtat. Propter tertiuz addit. ¶ Neqz q lux eſt ex obſcuꝝ coaptat. Jqſi dicat in deo nō reperit obſcuritas nec coaptat vt in creatura: ſz ſolū lux. Propt ūrtū ſubūgit. ¶ Nec q ſpūs eſt ex diſparibus formalis eſt. J. q. d. q deꝰ qui eſt ſpūs ꝓpter naturę ſimplicitatē nō eſt formalis: hoc eſt: nō eſt formabilis ex potētia & actu: vt in genere & differētia: vel ex materia & forma que quandam diſparitatem habent: ſed totum quod in eo eſt: vnum eſt.

Creatura 4ᵐ deficit a creatore.

K

L

¶ De diſtinctione trīū ꝑſonaꝝ. Diſt. IX.

NUnc ad diſtinctionē ꝑſonaꝝ accedamus. Teneam⁹ q̄ vt docet Aug. in lib. de fide ad Petrū: ꝑiez & filiū & ſpūmſcūz vnū eſſe deū nāl̄: nec tñ ipm ꝑiez eē q filiꝰ eſt: nec filiū eſſe ipſum qui ꝑ eſt: nec ſpūmſcūm eē ipſuz qui ꝑ eſt aut filius. Una eni eſt eſſentia ꝑis & filij & ſpīritusſci. Jn qua nō eſt aliud pater. aliud filius. aliud ſpūſſcūs: q̄uis perſonal̄ alius ſit pater. alius filius. alius ſpūſſanctus.

M

¶ Dic de eternitate filij cum patre.

Genitus eſt eni a ꝑie filius: & ideo aliꝰ. nec tñ ante fuit ꝑ q̄ filius. Coeterne eni ſunt ſibi tres perſone.

¶ Argumentum arrianoꝝ.

Sed contra hoc iquit hereticus vt refert Ambro. in. j. lib. de tri. Oē qō natū eſt principiū bz: & iō ga filius natus eſt: principiū bz: & eſſe cepit: qō hereticoꝝ ore ſic dictū eſt. Jam ipſe Arrius vt meminit Aug. in. vj. li. de tri. dixiſſe ferē. Si filiꝰ eſt: natꝰ eſt. ſi natꝰ eſt: erat q̄n nō erat filiꝰ.

¶ Reſponſio Auguſtini catholica. N

Qui hoc dicit nō intelligit etiā natū eē deo: ſempiternūq; eē vt ſit coeternꝰ ꝑi filius. ſicut ſplēdor q gignit ab igne atq; diffunditꝰ: coetnꝰ eſt illi: & eſſet coeternus ſi ignis eſſet eternus.

¶ Oppoſitio Auguſtini contra hereticum.

Jtem. ſi dei filiꝰ ingt Aug. virtus & ſapia dei eſt: nec vnq̄z fuit ds ſine ⁊tute & ſapia: coetnꝰ ē ds ꝑi filiꝰ. Dic aūt Apls cbz eē dei ⁊tutē & dei ſapiaz. Aut q nō fuit q̄n nō fuit filiꝰ: aut aliq̄n deꝰ nō habuit ⁊tutē & ſapiaz: qō demētis ē dicere. Cōſtat. n. q̄ ſp būit ſapiaz. ſemp q būit filiū. O

¶ Riſio Ambroſij ad idem auctoritate fulta.

Eidem quoq; Arriannice queſtioni Ambro. in būc modū rñdet. Ego iquā filiū eē natū cōfiteor: qō reliquū eſt ipietatis horreſco. Scriptū ē. n. in veteri teſtamēto. vt vl vnū e plibꝰ dicā. Ante me nō fuit aliꝰ ds: & poſt me non erit. Quis q̄ d dic: ꝑ an filiꝰ? Si filiꝰ añ me ingt nō fuit aliꝰ ds. Si ꝑ poſt me ingt nō erit. dic priorē: & ille poſterior nō bz. Jnuicē eni in ſe: & ꝑ i filio: & filiꝰ i ꝑie cognoſcit. Cū. n. patrē dixeris: et⁹ ēt filiū deſignaſti: q̄ nemo ipe ꝑ ē ſibi. Cū filiū noiaſ: ēt ꝑiez fateris: q̄ nemo ipe ſibi filiꝰ ē. Jtaq; nec filiꝰ ſine ꝑie: nec ꝑ pōt eē ſine filio. Semp q ꝑ: ſemp & filiꝰ. P

¶ Jnuectio Ambroſij contra hereticum.

Jtem dic inquā mihi hereticē. Fuit ne q̄n oipotēs deꝰ ꝑ nō erat & deꝰ erat: Nā ſi ꝑ eē cepit: ds q̄ prio erat: & poſtea ꝑ factꝰ eſt. qūo q imutabilis deꝰ eſt: Si. n. añ ds: poſtea pater fuit: vtiq; gnātōis acceſſiōe mutatꝰ ē: ſz auertat ds hāc amētiā.

¶ Jneffabile ē qūo filiꝰ ſit & nō bēat ꝑiez prio rē: ſic modus gnōnis itellibigilis & ieffabilis.

Sed queris a me ingt Ambroſi⁹. qūo ſi filiꝰ ſit: nō prioꝝ bēat ꝑiez: quero itē abs te: q̄n vel qūo filium putes eē gnātū: Mihi. n. ipoſſe ē gnōnis ſcire ſecretū. Mēs deficit: vox filet: nō mea tñ: ſz & angl'oꝝ: ſup̄ prātes: & ſup̄ angl'os: & ſupra cherubi: & ſup̄ ſeraphin & ſupra oēz ſenſuz ē: q̄ ſcriptū ē. Pax cbī ſupra oēm ſenſuz eſt. Et ſi pax cbī ſup̄ oēz ſenſū ē: qūo nō ē ſupra oēz ſenſū tota gnō: Tu q̄ ori manū admoue: ſcrutari nō licet ſupna myſteria. Licz ſcire q̄ natꝰ ſit: nō licet diſcutē qūo natꝰ ſit. Jllō mihi negare nō licet: hoc quererem̄ eſt. Jneffa- Q

A bilis enī est illa generatio. Unde Esa. Generationem eius quis enarrabit?

¶ Quidā plumūt discutere gnationis seriem.

Quidam tamē de igento suo plumē-tes dicūt illam generationē posse itelligi ⁊ alia huiꝰ. Inberētes illi auctoritati Hieronȳ. sup ecclesiastē. In sacris scripturis quis sepissime nō pro impossibili: sed pro difficili ponit: vt ibi. Generationē eiꝰ qs enarrabit? Sed hoc non dixit Hiero. ideo ꝙ generatio filij eterna plene itelligi vel explicari possit a quoq; mortaliū: sed qa de ea aliqd B intelligi vel dici potest. Quidam tamen hoc accipiunt dictū de tēporali cbī generatione.

¶ Utrum debeat dici semper gignit vel semper genitus est filius.

Hic queri pōt cuꝫ gnatio filij a patre: nec principiū habeat nec fi nē: qa eterna est. vtrū debeat dici. filius semp gignit: vl semp genitus est: vel semp gignet. De hoc Grego. sup Job ait. Dñs deꝰ iesus in eo ꝙ xp̄us ⁊ sapia dei est de pīe ante tēpora natus est: vel potius qa nec cepit nasci: nec desijt: dicamus verius sp natus. nō aūt possumus dicere semp nascit: ne iperfectus esse videat. C At xo vt eternꝰ designari valeat ⁊ pfectus: ⁊ semp dicamꝰ ⁊ natus: quatenꝰ ⁊ natus ad pfectionē ptineat: ⁊ semp ad eternitatē: q̄uis per hoc ipsuꝫ ꝙ pfectū dicimꝰ: multū ab illiꝰ veritatis expressione deuiamus: qa qđ factū nō est: nō pōt dici ꝓprie pfectuꝫ: sed balbutiēdo vt possumꝰ excelsa dei rimemꝰ. Et dñs nr̄e infirmitatis verbis ꝙdescēdens. Estote inquit pfecti sicut ⁊ pater vester celestis pfectus est. Sup illū locū etiā psal. Ego hodie genui te. de hac generatiōe filij ita loquitur Augu. Quā q̄ per hoc ꝙ dicit/hodie/ D possit etiā itelligi dies ille quo cbs sm hoiem natus est: tamē qa/hodie/presentiā significat. atq; in eternitate. neq; preterituꝫ quic q̄ est: quasi esse desierit: neq; futurum quasi nōdū sit: sed pñs tm̄: qa qcqd eternuꝫ est semp est: diuinius tm̄ accipit de sempiterna gnōne sapiētie dei. Ecce bis xbis ostēdit Augustinꝰ ꝙ generatio filij semper est: nec preterijt: nec futura est: quia eterna est. Ideo dixit: genui; ne nouum putaretur. ſ. ne videret incepisse. hodie dixit: ne preterita generatio videretur. Ex his ergo verbis propbete: vt ait Joānes cbrysо. nibil aliud manifestat: nisi qa ex ipsa essentia patris semper genitus est filius.

¶ Origenes videtur dicere contrariū. ait enīꝫ E ꝙ semper generatur filius a patre.

Origenes xo super Hieremiā dicit. ꝙ filius semp generatur a pīe: his verbis. Saluatoꝛ noster est sapia dei. sapiētia xo est splēdoꝛ eterne lucis. saluatoꝛ ergo noster splēdoꝛ est claritatis. Splendoꝛ aūt nō semel nascit ⁊ desinit: sꝫ quotiēs ortū fuerit lumen/ex quo splēdoꝛ ortit: totiens ortit etiā splēdoꝛ claritatis. Sic ḡ saluatoꝛ semper nascit. Unde ait in libro Sap̄. Ante oēs colles generat me. Nō vt qdā male legunt/genera-uit. His verbis apte ostendit Origenes sa-ne dici posse ⁊ debere: filius semper nascit. F Quod videt cōtrariū illi verbo Grego. premisso. ſ. nō possumus dicere semp nascitur.

¶ Exponit premissa verba Gregorij ne putet inter doctoꝛes esse contrarietas.

Sed ne tāti auctoꝛes sibi ꝙdicere in re tāta videant: illa verba Greg. benigne iterpretemur. Dñs inqt Jesus añ tēpoꝛa natꝰ est de pīe: vel potiꝰ: qa nec cepit nasci: nec desijt: dicamus veriꝰ sp natꝰ. Sed qūo verius dī hoc. ſ. ꝙ filiꝰ semp natus est q̄ illud. ſ. ꝙ de pīe ante tpa natꝰ est. Illud enīꝫ sincera ⁊ catholica fides tenet ac pdicat. vt istud. Quare ḡ ait/dicamꝰ veriꝰ: cū vtrūq; G pariter sit ver: nisi qꝛ volebat intelligi hoc ad maiorē enidētiā ⁊ expssionē veritatis dici q̄ illud. His ⁊ enīꝫ verbis ois calūniādi versutis hereticis obstruit aditus: qbus Cbī sm deitatē gnatio sine initio ⁊ sine fine eē ac pfecta mōstrat. Nō aūt adeo apte manifestatur veritas cū dī: filiꝰ ante tpa genitus est de pīe: vel filius semp nascit de patre. Et ideo dicit Grego. ꝙ nō possumꝰ dicere sp nascit. Non iquā ita ꝙuenienter: nō ita ꝙgrue ad explanationē ꝛritatis. Pōt tñ dici si sane itelligat. semp enīꝫ nascit filiꝰ de pīe: vt ait Origenes. nō ꝙ quotidie iteret illa gnatio: sed qꝛ sp est. semp H ergo nascit. i. natiuitas eiꝰ sempiterna est.

¶ Qꝛ filius semper generatur. confirmatur ex dictis Hylarij.

Hylarius quoq; dicit filiū nasci ex pīe in lib. vij. de trinit. his verbis. Uiuēs deꝰ ⁊ nāe eterne viuētis potestas est: ⁊ qđ cum sacramēto scientie sue ex eo nascitur: non potuit aliud esse q̄ viuens. Nā cū ait. Sicut misit me viuēs pater: ⁊ ego viuo ꝓpter patrē: docuit vitā in se per viuētem pīem inesse. Ecce hic habes qa filius nascit ex

I patre. Item in eodē. Cū dicit ebz. Sicut pr̄ habet vitā in se: sic t filio dedit vitā bīe in semetipso. oia viua sua ex viuēte testat⁹ ē. Qō aūt ex viuo viuū natus est: bz natiuitatis pfectū sine nouitate nature. Nō eni nouū est qō ex viuo generat in viuū: qa nec ex nihilo est: t vita que natiuitatē sumit ex vita: necesse est per nature vnitatē t pfecte natiuitatis facīz: vt t in viuēte viuat: t in se habeat vitā viuē tem. Ecce t hic habes qa generat ex viuo viuens filius. Item in eodē. In deo totus qō est: viuit. deus eni vita est: t ex vita non pōt esse

K quicq̄ nisi viuus: neq; ex deriuatione: sed ex fructu natiuitatis est. Ac si dz totū qō est viuit: t dū totū qō ex eo nascit̄ ⁊rus est: bz natiuitatē filius: nō demutationez. Et hic dicit qa nascit̄. Item in. viij. li. de tri. Donat pater filio tantū ē quātū est ipse: cui inascibilitatis esse imaginē sacro natiuitatis ipartit: quez ex se i sua forma gnat. Hic dicit qa gnat pr̄ filiū.

¶ Breuiter docet qd de hoc ꝓcedēdū sit.

Dicamus ergo filiū natū de pr̄e ante tēpora: t semp nasci ō patre: sed cōgruentius semp natū: t eūdē semp

L fateamur ab eterno esse t patri coeternū. i. auctori. pater eni gnōne auctor filij est: vt in sequenti ostendet̄. Ut ergo pater est etern⁹: ita t filius eternus est: sed pater sine auctore. filius ⁊vo nō: qa pr̄ inascibilis: filius natus. Et vt ait Hylarius in. xij. lib. de tri. aliud est sine auctore semp esse eternū. aliud patri. i. auctori esse coeternuz. Ubi aūt pr̄ auctor est: ibi t natiuitas est: qa sicut natiuitas ab auctore ēt ita t ab eterno auctore etna est natiuitas. Dē aūt qō semp est etiā eternū est: sed tñ non oē

M qō eternū est: etiā innatū est. qa qō ab eterno nascit̄ bz eternū esse qō natū est. Qō aūt non natū est: id cū eternitate nō natū est. qō ⁊vo ex eterno natū est: id si nō eternū natū est: taz nō erit t pr̄ auctor eternus. Si qd ḡ ei q ab eterno pr̄e natus est ex eternitate defuerit: idipm nō est auctori ambiguū defuisse. Quia si gignēti est ifinitū gignere: t nascēti etiā ifinituz nasci est. Mediū eni qō iter natiuitatē dei filij t gnōnē dei pōt: nec sensus admittit: qa t in generatione natiuitas est: t in natiuitate generatio est: qa sine vtroq; neutrū est. vtrūq; ergo sine internallo sui est.

¶ Argumentatio heretici.

Sed inquiet hereticus. Omne qō natū est nō semp fuit: qz in id natū est vt esset. Nemo ambigit qn ea N que in rebus humanis nata sunt: aliqn nō fuerint. Sed aliud est ex eo nasci quod semp nō fuit: aliud ex eo natū esse qō semp est. Ubi nec sp fuit q pr̄ est: nec semp pr̄ est. Et q nō semp pr̄ est: nō semp genuit. vbi aūt semp pr̄ est: sp filius est. Qz si semp deo pr̄i ꝓprīū est q sp est pr̄: neće est filio semp ꝓprīū eē q sp est filius. Quo ḡ cadet in intelligētiā nr̄am vt nō fuerit semp: cui ꝓprīū est semp eē qō natū est: Nā- O tū ḡ vnigenitū deū ꝓfitemur: sz natus añ tpa: nec ante eē q̄z natū: nec añ natū q̄z eē: qz nasci qō erat: tā nō nasci est: sed tpm demutare nascēdo. Hoc aūt humanū sensuz t intelligētiaz excedit mundi. Non hoc capit ratio humane intelligentie: sed prudētie fidelis ꝓfessio est.

Nunc ad distinctionē rē.] Determinato de deo quātū ad essentie vnitatē. Hic determinat Magister de eo quātū ad personarū distinctionē. Et duo facit: qz ꝓ determinat de distinctione filij ad patrem: que est p eū gnōnē. Scdo oñdit distinctionē spūs ad vtrūqz que est p ipsū emanationē. scda ibi | Nūc post filij.] In pn̄m. 10. distin. Circa p̄m duo facit: qz ꝓ determinat vnitatē. scdo vitatē determinatā manifestat. scda ibi | Genitus est eni.] Dicit ḡ ꝓ qō filius. s. s. sunt psonaliter distincti a pr̄e: qz vterqz alius. sed nō essentialiter: qz nullus est aliud ab eo. Cō sequēter istā veritatē manifestat. Ad cui⁹ euidētiā notādū qō sp genitū a gignēte distinguit̄ in psona: t emanās ab eo a quo emanat: sz nō semp distinguit̄ in nā. Est eni hec vēra qō ea que ꝓcedūt a deo pr̄e eternaliter sūt distincta in psona nō in natura: ea que tēporaliter sunt distincta ēt in nā. Oñdere ḡ verā distinctionē iter pr̄ez t filiū: est oñdere ipm a deo pr̄e eternaliter genitū nā. nā ex eo qō genit⁹ est: est distinct⁹ psonaliter: ex eo qō nāliter est ab eterno genit⁹ est vnū i nā. Oñdit ḡ Magr̄ filiū eē ab eterno genitū: t duo facit: qz ꝓ facē qō dictū ē. scdo mouet qōnes circa gnōnē filij ex diuersitate tēpor. scda ibi | Dic q̄ri.] Circa p̄m tria facit: qz ꝓ ꝓponit vitatē qō filius est eternaliter genit⁹. scdo obuiat fm arrianos: qz ex quo filius est natus a pr̄e nō est coetern⁹ sibi. tertio soluit. scda ibi | Sz obra.] tertia ibi | Qui hoc.] Circa qō duo facē sz qō dupliciter rūdet. ꝓmo p Aug. scdo p Ambro. scda ibi | Eidē quoqz.] Circa p̄m duo facit: qz ꝓ fm Aug. rūdet ad qōnē qō filius est coeternus pr̄i: cū sit nāliter genit⁹ ab eo: sicut splēdor igni. Scdo adducit rōnē ad ꝓbādum qz cū filius sit virtus patris t pater nunqz fuerit sine virtute: filius est coeternus ei.

¶ Tūc segt̄ illa ps. | Eidē. Jn q̄ oñdit p Ambr. filiū coeternū pr̄i. Et duo facit: qz ꝓ facē qō dcm̄ ē. 2° oñdit errorē arrianorū accidere ex falsa imaginatiōe. scda ibi | Sed q̄ris.] Circa p̄m tria facit: qz ꝓ adducit auctē ad ꝓbādū filiū eē coeternū pr̄i: qz in deo non est ꝓius t posterius. 2° adducit rōnē: qz relatiua posita se ponunt: q̄ si eternaliter est pr̄: eternaliter habuit filiū. 3° remouet instantiā que posset fieri ꝓtra rōnē ꝓdictam. Diceret enim aliquis qō ab eterno fuit deus: sed non ab eterno fuit pater: quam cauillationem remouet quia ponerentur in deo mutatio secunda. ibi | Inuicem enim. Tertia ibi | Item dic.]

¶ Tunc sequit̄ illa pars. | Sed queris. Jn qua oñdit talem errorē accidere ex falsa imaginatione. Circa qō duo

P Filia eterna et tēporalia.

Q

facit:

A facit:ga ꝓmo ostdit talē errorē esse:ga illa gñatio nō pōt ad plenū itelligi:ideo loquunt̄ de ea boies ſm ima ginatione quā acq̄uerūt ex alijs gñōnib⁹.Scōo arguit ꝓsumētes de ingenio suo:t credētes illaꝫ gñatione posse intelligere.z⁹ ibi⌊ Quidam cum.⌋

¶ Tunc sequit̄ illa ps.⌊ Dic queri.⌋In qua mouet qōnē circa gnōnē filij vtr̄ debeat dici semp gignit̄:vel semp genit⁹:t duo facit̄ga ꝓmo ꝓmittit qōnē.scōo exequit̄ de ea.z⁹ ibi⌊ De hoc Grego.⌋¶ Circa quaꝫ duo facit:qua ꝓmo ostēdit de hoc eē diuersas ſnias scōr.t adducit eos ad ꝓcordiā.Scōo ostdit quid tenēdū ſit de hoc.ibi ⌊Dicimus ergo.⌋¶ Circa ꝓmū duo facit.ga ꝓmo ostē dit originē ſm quādā apparentiā dicē ſuū alijs.Scōo adducit eos ad ꝓcordiā.ibi⌊ Sz ne tāri.⌋¶ Circa ꝓmū duo facit:ga ꝓmo ostdit ꝙ Aug.Greg.t Lbry sosto.ꝙ

B melio⁹ dicit̄ semp genit⁹ est:ga illa gñatio semp est per fecta.Scōo ostēdit per Origenē qō debet dici semp gi gnit̄:ga sicut ſplendor semp gignit̄ a sole:sic filius a pa tre.scōa ibi⌊ Origenes ño.⌋

¶ Tunc sequit̄ illa pars.⌊ Sed ne tāri.⌋In qua adducit dictos doctores ad ꝓcordiā.Et duo facit:ga ꝓmo osten dit Grego.t alios dixisse filiū semp genitū non ſp gignit nō ga ē icōgrue dicā:sed ga ita nō exꝑmit Vitatē.Ori genes aūt cōcessit:semp gignit:ꝓpter inuariabilē eterni tatē nō ꝓpter iterationē.Scōo cōfirmat ꝙ Hylarius:ꝙ gñatio filij pōt designari ꝙ ꝓnia ipsa.z⁹ ibi⌊ Hylarius aīs.⌋

¶ Tūc sequit̄ illa pars.⌊ Dicamus ḡ.⌋In q̄ ostdit quid tenēdū sit de hoc.t duo facit:ga ꝓmo ostēdit ꝙ vtrūqꝫ vere dī:semp gignit̄:t semp genit⁹ est:cū semp genitus est:magis exprimit veritatē.Scōo redit ad ipugnāduꝫ hereticos q̄ dicebāt filiū non coeternū ꝑr dicēs:ꝙ ls ē possit esse in reb⁹ humanis:nō tn̄ pōt esse in reb⁹ diuis. nā cū ꝓpetas ꝑis sit ꝑnitas:t nūq̄ sit aliq̄d sine sua ꝓ prietate.de⁹ ꝑ ſp fuit ꝑ:t eternaliꝫ būit filiū.z⁹ ibi⌊ Sz inquir.⌋Et in hoc terminat̄ ſnia lectionis t distōnis.

ſn.p⁹. QUia Magr̄ itēio circa duo ꝓpoſ.Circa distōnē filij a ꝑe per gnōnē.Et circa filij coeternitatē:ideo de his duobus querem⁹.¶ Circa p⁹ q̄rem⁹ tria.ꝓmo vtr̄ gñatio distinguat in diuis.Scōo vtrū ꝓpt talē distōnē genit⁹ sit alt⁹a gignēte.Tertio posito ꝙ filius sit eternaliꝫ genit⁹:de q̄ q̄rem⁹ posteaꝫ erit q̄ vtr̄ ꝓp ta lē distōnē possim⁹ ꝓcedere ꝑeꝫ t filiū eē ꝑes eternos.

¶ Utrum gñatio distinguat in diuinis. Q̄ō I. Boetr. 6. q̄ō 1. arttca. 7. versus finem.

C AD ꝓmū sic ꝓcedit.Uidet ꝙ gña tio in diuis nō distinguat: ga vt dī 15⁹ d. tri. c. 14.⁹ ꝑ genuit Abā sibi eādē ꝑ ola.nō enī ſcīpm integre ꝑfecteq̄ di xisset si aliq̄d min⁹ aut amplius eēt in eius Vbo q̄ in ipso.Si igit̄ ꝑ gñationē filij⁹ bz q̄d ꝑ bz ꝙ gñatione nō distinguit̄ ab eo:sed vnū eī.¶ ꝓ.Gñatio est assimilatio in nā.vñ dicit Dam.p̄ lib.c.8.ꝙ est opus nāe.Sz assimilatio ipoztat vnitatē nō distōnē:ergo t̄c.

T.cō.14. ¶ ꝓ.Gñatio vī terminat̄ ad nāz:ſm ꝙ scribit̄ z⁹ phy. ꝙ gñatio est via in nām:vel terminat̄ ad esse:ga vt scri

T.cō.7. bit̄ 5⁹ phy.gñatio est mutatio ex nō esse in esse:q̄ si filius distinguit̄ a ꝑe per gñationē vī erit distinctio in natura: vel in eē:sed neutro modo est ponē:q̄ t̄c.¶ ꝓ.Agens t patiēs t oīno ꝓducens t ꝓductū in ꝑn⁹ sunt dissimiles:in fine siles.Cū igit̄ nō sit ibi ꝓncipiū t finis:nec fueri:sed totū perfectū:ſp gñatio ibi assimilabit t nūq̄ distinguet.

In cōtrariū est Dam.p̄ lib.c.4.qui ait:ꝙ pater t filius t ſpūsc⁹ ſm ola sunt vnus ꝑter ingñationē t gñationē t ꝓcessionē:t eodē lib.c.10. scribit̄:ꝙ filius bz ola q̄ ꝑ bz:ꝑter nō gñationē t gñatio nē:sed ē nō eēt nisi gñatio distingueret:q̄ t̄c. B

T.cō.47. ¶ ꝓ.Scri bit̄ in z⁹ de aia:ꝙ nibil ſcīpm gignit ls saltē: sed ē non esset nisi generato distingueret:ergo t̄c.

Rñdeo dōm ꝙ difficultas huius qōnis est:ga ma gis videt̄ ꝙ debeat distinguere essentia & relatio:t nī videm⁹ in vno t eodē ſppositō esse diuer sas essentias vt in filio carnali.Si igit̄ ille diuersē essen tie t oppositōnga vna est per modū act⁹:t alia ꝙ modus potētie cōpatiunt̄ secū vnitatē ſppositi:videt̄ ꝙ multo fortius due relones oppositē possint esse in vno ſppo sito:ga relatio bz minimū de esse vt dicit Cōmētator in 12⁹ meta.t ita eodē ꝓsona respectu eiusdē poterit eē ꝑ t filij⁹.Propter hoc notādū ꝙ tā relatio q̄ ēntia semp distinguunt:cū de magis ꝓncipali figūto relonis est distin guere q̄ essentie.Et est rōnga essentia ꝙ se t ꝑ ꝑt esse:t ex ꝓncipi distinguit:t ideo dicit Aug.in p⁹ pte meta.fue:ꝙ ꝓmū qō ab itellu cōcipit̄ est ens t esse:t ſm illū modū dictū est:ꝙ vnū se bz ꝙ additionē ad ens nō ꝙ aliq̄d sit ens qō nō sit vnū.Sed ga ꝓpus intelligit̄ ens q̄ vnū:t po steriꝰ se bz ꝙ additionē ad ꝓpus:t nō econuerso.Et ga in quātū essentia bz rōnē vnitatis distinguit:cū vnū sit in se idiuisum:ab alijs diuisum.si prius est ens q̄ vnum ex ꝓncipali figūatione essentie nō est distinguere sed dare esse.In relatione aūt nō est ita:imo de suo ꝓncipali t ꝓ prio significato est distinguere:cū tota ratio relonis su mat̄ per cōparationē ad oppositum:ga relatiuoꝝ esse:est ad aliō se bie.Et ideo nō sumit̄ ratio relonis per id qō ineſt:sed per id qō refert̄:t ideo dicit Aristo.5.meta.ꝙ T.cō.20. scia nō referr̄ ad sciētē sed ad scibile.Et si respectu op positi relo bz distiguere:de ꝓncipali suo significato erit distinctio:t ideo ls vtrūqꝫ distinguat:tn̄ relonis est ma gis proprium distinguere q̄ essentie.

G ¶ Et ꝙ dicit̄ qō bz minimū de esse:est rō in Vtū:ga ex z⁹ pars. boc sequit̄ ꝙ ꝓpriū eius sit distinguere:ga eius esse est ad aliud se bie.,ꝓpter qō dicit̄ bie minimuꝫ de esse.Et q̄uis tā essentia q̄ relatio distinguat realiꝫ:ipedit̄ aliq̄l ista distinctio per accīs:tā ex parte ēntie q̄ relonis.Ex parte ēntie:cū sint due tales ēntie que ſm ꝙ huiō nō sunt apte nate habere esse diuersiuꝫ:t hoc est cū vna bz rationē actus:t alia rōnē po⁹:vt dicit̄ in 8⁹ meta. t ideo T.cō.16. qō dicebat̄ de actu t po⁹ magis est pro veritate q̄ pro.ra. Cū aūt sic se bīt essentie fit ibi distinctio ſm rōnēꝫ:ga vnū t idē suppositū est aliud a seipso:put est in actu per formā t in po⁹ p mām.Distinctio aūt relonis ipedit:cū est relo bz rōnē:vt ōdo idē eidē idē:t ita ꝓpriū relonis est distinguere:ideo quācūq̄ dicit ꝑem nō esse aliam a H filio ꝓpter gñationē:ꝑeius dicitur̄ dicere ꝑem esse ru beū:vel alterius coloris:ga q̄uis hoc sit falsum:reperit̄ in aliquo tn̄.Sed ꝙ gignēs sit genitū;nō solū est falsuꝫ sed reperit̄ in nullo:t ideo brūs Aug.1.de trini.c.1.alt. Qui eni opinat̄ deū candidū vel rutilū fallit̄:sed tn̄ hec inueniunt̄ in corpe.Rursuꝫ qui opinat̄ deū nūc oblui scentem:nunc recordantē:vel si quid huiō est:in errore est.Sed tn̄ hec inueniunt̄ in alio.Qui aūt putat eius po tentie esse deū vt seipsuꝫ ipse gemeri:eo plus errat:ga non solum deus ita non est:sed nec ſpūalis:nec corpalis creatura:nulla enī oīno res que seipsum gignat vt sit.

Ad ꝓmū dōm ꝙ pater filio dat oī:quia dat ei gcgd bz:nō tn̄ dat ei ꝑnitatē:ga pa ternitas nō dicit qd:sed ad aliquid:igit̄ dādo sibi gcgd bz.adhuc manet distinctio ſm relonē:t ga gñatio in dī uinis relonē dicit:non sequit̄ ꝙ gñatio non distinguat.

¶ Ad z⁹ dōs ꝙ similitudo simul cū vnitate importat distinctionē:t ideo gñatio in diuinis ls ponat vnitatē

I

Sed pōt dici q̄ hec argumēta pbāt gnōnes nō distinguere effectiuē q̄n vt mor' pōt se tenere ex pte agētis q̄ pcedit: sed nō q̄ formaliter nō distinguat: cum gñatio formaliter sit relō.

in nū. dicit distōnē fm relonē: et ga gñatio relones ipor-tat: ops gnōnē distiguē in dinis. ¶ Ad 3m dōm q̄ nō sq̄ gñatio terminat ad nāz: vel ad esse. nā aliq̄ mō ips̄ suppositz est gnōnis termin⁹: vt supra patuit: et ga suppositū in dinis p relonē ꝓstituit in eē: sequit̄ q̄ gñatio sit distinctiua in dinis q̄ relonē iportat. ¶ Ad 4m dōm q̄ p⁹ ducēs et pducū in fine sunt idē les in eo q̄ est rō pducē: ducit̄ calefactū calefaciēti: in fine est idē in caloze: q̄ est ratio calefaciēdi. Sed q̄tū ad relonē nō sunt idē les: cum habeāt relones oppositas: et q̄ gñatio relonē ducit in dinis fm gnōnē distinguet̄ genitū a gignēte.

¶ Utrum filius sit alius a patre. Questio II.

Tcō. 15. K

SEcundo querit̄ vtrū filius sit alius a pīe. Et vi q̄ nō: ga scribit̄ 5⁹ meta. q̄ vnū in subā facit idē. g̃ diuersus in subā facit aliū: sed filius nō est in subā diuersus a pīe dicta ilio Aug. 7⁰ de tri. c. viii. Nō existimet aliud alio: vl magis vl min⁹ vl meli⁹: vel aliq̄ pte diuersus. ¶ ℘. Quecūq̄s diuersitas ponat in aliq̄ nisi in eo fiat diuersitas i nā: nō dī ali⁹. vñ sor. sener: nō est ali⁹ a se puero: cū eadē sit humanitas nuō in se senē et se puero: ga igit̄ eadē est nā in pāe et filio: nō est pī ali⁹ a filio. ¶ ℘. Nō pcedit q̄ pī sit aliud a filio: ex q̄ idē figit̄ alius et aliu: g̃ ꝛc. ¶ ℘. Si est alius pī a filio: hoc nō est nisi ga suppositū pātis est distinctū a supposito filij: sed distinctio suppositoz est p eē: sic̄ distinctio spēz est p gdā tertiū. Cum igit̄ nō sit distinctū esse pātis ab eē filij: ga nō est distincta essentia: nō erit in eis distinctio suppositoz.

In cōtrariū (rumergo nec aliqua alteras. est Aug. de fide ad ℘etrū qui ait: q̄ vera trinitas nō eēt. si vna eadēq̄s ꝓsona diceret̄ pī et filij⁹ et spūsc̄us. Si g̃ ibi est vera trinitas: ꝓsona pātis est alia a ꝓsona filij: g̃ alius est pī a filio. ¶ ℘. Idē i eodē: ga igit̄ aliō est genuisse q̄n natū eē: aliō pcedē q̄n genitū esse vl natū eē: mānifestū est: q̄n aliⁿ est pī: aliⁿ filij⁹: aliⁿ. s. s.

L

℘etr⁹ in p⁹ suo dī. 9. pn. p⁹. q. 2.

Rndeo dōs q̄ alig sic distiguit: q̄ B relatiuū aliⁿ/ vel pōt teneri substātiue vl adiectiue. Si teneā adiectiue: tūc verificant̄ tales ꝓpōnes: vel falsifi cant̄ fm ea gb⁹ addunt̄: vt si addunt̄ ꝓsonalib⁹ noīb⁹/ vera sūt. si cēntalib⁹/ falsa. Si z si teneā substātiue: cū ponat̄ i neutro/ falsa sūt: q̄z dicit diuīsitatē cēntie. Cū aūt in masculino/ vera: ga solū dicūt distōnē ꝓsonaz. Istō aūt et si vez est: nō est sufficiēter dictū: ga nō reddit̄ cā: q̄re magis dicat diuīsitatē cēntie aliud q̄n ꝓsone: et q̄re p aliud nō possuz itelligē suppositū: et p aiiū itelligere deum.

3

ppō ppria

M

¶ Propter B nōndū q̄ in creaturis distiguē ꝓpōnē eē verā ex eo q̄ relatiuū diuīsitatis ponit̄ ibi in masculino: et falsaz ex eo q̄ ponit̄ in neutro: nō est ad ppō: ga vbiq̄ cūq̄z in reb⁹ creatis est diuersitas suppositi: est ibi diuīsitas nāe: cū nā creata nō sit suū eē. Sz q̄ nā dina est ips̄ esse: ad plalitatē suppositoz nō sequit̄ plalitas nāz. vñ est ibi distinctio in ꝓsonis: refuata vnitate cēntie. Propt̄ qđ q̄lrcūq̄s loq̄mur dōmō itelligam⁹ distōnē i ꝓsonis et vnitatē in cēntia: sq̄ locutio nra fm nām itelligēdi modū est vera. vñ possum⁹ dicē tres et tria: dūmō itelligat̄ cēntia vna et simplex: verūtā ga in locutionib⁹ nr̄is debem⁹ nos cōformare dictis scōz: iquātū possum⁹. Nā si in pbia reꝑbēderet̄ aliqs quātūcūq̄s vera diceret: si nō loqueret̄ p vba artis et fm modū pbandi. Ita i theologia reprehēsibilis existit et q̄ vera dicit: si nō loquit̄ p vba artis et fm modū scōz. Nā plāt nīl sci sūt. ppt qđ Dionys. 5⁰ de diui. no. loquētes in theologia appellat plāos. Et ga sci sic locuti sūt: vt p aliū substātiue itelligāt diuersitatē cēntie: et p aliū distōnē in ꝓsonis: ideo et nos sic loq debemus. vñ Aug. in pn⁹ de fide ad ℘etrū ait. Una est enim

Sancti qd p aliud et aliⁿ l. intelligut.

pīs et filij et. s. s. cēntia: quā greci vsyā vocāt: in qua non est aliud pī. aliud filij⁹. aliū spūsc̄us: ly ꝓsonaliter sit aliud pī: aliⁿ filij⁹: aliⁿ spūsc̄us. Igit̄ principalis cā q̄re in masculino est vera. oō aliⁿ est pī a filio: et in neutro/ falsa est: ga sic sci sūt locuti gb⁹ nos cōformare debem⁹. Sed si q̄rat̄ qđ mouit scōs ad sic loquēdū. Dōs q̄ trāslatio nō minū: et eoz ipositio est ad placitū. Ideo sufficit assignare aliquā rōnē ꝓbabilē: et nō opz ad hoc adducē demōstrationē. Propter B notādū q̄ aliam ꝓpōnē bz bō: et deū. Nā bō quātū est de se ꝑ bz suppōnē ꝓsonalē. Si āt bz simplicē: hoc est ex adiuncto. g̃ per se supponit distincte: per accīs idistincte. De deo aūt est e conuerso: ga ꝑ de se bz suppositionē simplicē: et supponit idistincte. Et ex aditō bz suppōnē ꝓsonalē et distincti. Et ga in dinis terminus cēntialis de se idistincte supponit: aliud gdē indistincte figit: ga neutrū p quādā abnegationē suī signatī ipozt dat itelligere dinā essentiā et alias ꝓsonā: q̄n distincte figiat: vt ꝓsona distincte supponit: accipiēdo distincte supponere: qđ ꝓsonalē habet suppositionē.

Ad primū dōm q̄ in istis iferiozib⁹ est duplex suba: ꝓma et scōa. In dinis aūt ly non sit ista distinctio ꝓpē: est tñ ibi aliqd qđ bz similitudinē cū scōa suba vt nā: et aliqd qđ bz similitudinē cū suba ꝓma vt suppositū: et aliⁿ ibi ly nō dicat diuīsitatē: dicit distōnē et in suba: nō in suba put stat p nā: sz p supposito. ¶ Ad 2m dōm q̄ in reb⁹ creatis q̄diu manet nā cadē: manet suppositū idē: et ſō nūq̄ dī aliⁿ nisi variet nā. Sz i dinis vbi est distinctio suppositi refuata vnitate nāe: ꝑt ibi cōcedi aliq̄ alteras: ly sit vna nā in oīb⁹ trib⁹. ¶ Ad 3m dicendū q̄ ly idē significet aliud: et aliud: nō tñ bz eundez modū significādi. In veritate aūt ꝓpōnū nō solū attēdēda est signatio: sed significādi modus. ¶ Ad 4m dicēdū q̄ in suppositis q̄ ꝓstituunt̄ p absoluta est distinctio p eē. In dinis aūt nō sic: sz est ibi distinctio p respectum.

P

¶ Utrū pī et filij possint dici ples eterni. Qō III.

QUartio q̄rit̄ vtrū pī et filius possint dici ples eterni. Et vi q̄ nō: ga non magis est in deo vera bonitas: q̄ vera eternitas: sz pī et filij⁹ et spūsc̄us nō dīr tres boni sed vn⁹ bon⁹: vt vult Aug. 5. de tri. c. 8. g̃ nō sūt tres eterni: sz vn⁹ etern⁹. ¶ ℘. In symbolo Athanasij dī nō tres eterni: sz vn⁹ etern⁹: g̃ ꝛc. ¶ ℘. Regula est Aug. 5. ō tri. c. 8. q̄ gcḡd ad se dī: dī de q̄lz ꝓsona singularit: et de oīb⁹ nō plāt: g̃ pī est etern⁹ et filij⁹ etern⁹: et sūt ambo vn⁹ etern⁹: nō ples eterni. ¶ ℘. Si pp aliqd ꝛificat q̄ pī et filij⁹ sūt ples eterni: B nō est nisi ga etn⁹ tenet̄ adiectiue. Sz in deo nihil est p accīs. vt dī 5⁰ de tri. c. 5. sz adiectiua vīr signare qđ p accīs. ergo ꝛc.

Q

In cōtrariū est: ga coeternū ꝓsupponit eternū. non cui sunt sibi coeterna: que nō sunt eterna: sz tres ꝑsone in plurali dicunt̄ sibi coeterne: ergo in plurali possunt dici eterne.

Rndeo dōm q̄ nā rei dupl'r cōparat̄: ad esse et ad agere. fm q̄ cōparat̄ ad eē: sic sortit̄ duratione. Nā ex eē sumit̄ durans rei: vt q̄ bñt eē inuariabile mensurant̄ etnitate: q̄ variabile tpe. Sed cōm q̄ cōparat̄ ad agē: sic sortit̄ ea p q̄ agit: vt fz q̄ sapit: est in eo sapia: et sic de aliis: et ga ex eē et agē B sortit̄ nā fz q̄ cōparat̄ ad eē et ad agē: sic est idē cū istis et nō idē: et ga nā creata nō est suū eē: nō est sua duratio: et ga nō est suū agē: nec est sua vt⁹. De⁹ aūt ga est suū eē et suū agē: vt oīnz est: et actio est ei cēntialis vt ꝓbat ℘bs 12⁰ meta. de⁹ est sua duratio et sua vt⁹. vñ 15⁰ de tri. c. 5. dī. q̄ de⁹ est vera eternitas: qđ ꝓcedat cū ℣bis Anselmi monol. z 4. Est enī sua magnitudo vl sua virtus: vt ꝓbat Aug. 5. de tri. c. 10. et ga

Sez dī. 8. pe p⁹ pn. p. q. 1. T. cō. 39.

ois ista

A

ōia ista sūt idē q̄ cēntia dina: sīc est vna cēntia in trib⁹ pſonis: ita est vna eternitas: vna magnⁱᵗᵃˢ: ꝛ sic de aliis. Uñ 5° de tri. c. 8. dr: q̄ sīc nō dicim⁹ tres cēntias: ita nō dicim⁹ tres magnitudines. Sīlr ét nō dicim⁹ tres eternitates. vna est q̄ etnitas in trib⁹ pſonis: sīc ꝟ vna deitas: tñ tres sūt bītes etnitaté sīc ꝛ deitaté: ꝛ ga nō est distinctio in eternitate: ſz iter eternitaté bītes: cuz pl'alis nūs semp distōné ipoꝛtet. Si illa distinctio ad bītes eternitatem referr̄: sic locutio est vera. Si ad eternitatē: falsa.

De ſignatione ꝟbi: nois ꝓcreti ꝛ abſtracti. De ꝟbo.

C ꝓpt̄ qđ nōⁱᵃ q̄ idē cōcrētū ad p̄n'ᵃˡᵉ ſigtionē ipoꝛtat p ꝟbū: q̄ nomē ꝓcretū: ꝛ nomē abſtractū. Uñ idē ſigt sapere: sapia: ꝛ sapiēs p̄n' loquēdo: nñ cōcrētū ad modū ſignādi dīnt. Nā ꝑut tale ſigtū ipoꝛtat p ꝟbū: ſp dicit ré ſuā circa ſuppoſitū: ga ſuppoſitoꝛ est agēs: ꝛ tō cū nil sit cēntiale: qđ nō béaſ a trib⁹ cōcrētis q̄ꝫ ꝟbū cēntialr ſigēt: qz illud cēntiale a trib⁹ bi. Circa q̄ tria ponit̄ res ſnā ꝟbū. rōne actⁱ quē ipoꝛtat ſp de plūb⁹ pſonis ꝟbū debem⁹ p̄nuntiare pl'alr: ꝛ nō singulr. vñ p̄ ꝛ filⁱ⁹ sapiūt: nō sapit: creāt nō creat. Nā iter cetera ꝟba q̄ cēntiaz idicāt esse: maxie idicat: qđ nñ pl'alr dr de plūb⁹ pſonis. Uñ Aug. 5° de tri. c. 9. reuera: ga pr̄ ꝛ filⁱ⁹ ꝛ. f. f. tres vtiq̄z sūt: nō pl'alr dictū est: ego ꝛ pr̄ vnū sum⁹. Nō enī dixit vnū est: qđ sabelliani dicūt: ſz vnū sum⁹. Si tale ſigtuz ipoꝛteꝛ p nomē abſtractū: tūc cū tale nomē ſigēt ipſaz ré in ſe. ſi plūralr ꝓferaſ semp circa ré quā ſigt p̄n': designaſ distinctio: ꝛ iō talia ſp debēt ꝓferri singlr: ꝛ nūq̄ pl'alr. Unde Darñ. p̄ lib. c. 8. dicit. Pr̄is ꝛ filius ꝛ ſpūſcī vnā eē substaz: vnā deitaté: vnā vrtē: vnā operationē: vnā pōtē: ꝛ sic de aliis. Si ſi nois ꝓferunt i ꝓcreto: tūc pūt ꝓferri singlr ꝛ pl'alr: ga si tenent substātiue: debēt ꝓferri singlr: ꝛ ſz ſtuz modū dicit Aug. 5. de tri. c. 8. q̄ pr̄ ꝛ filⁱ⁹ ꝛ ſpūſcūs nō sūt tres magni ſz vnⁱ⁹ magn⁹. nō tres boni ſz vnⁱ⁹ bon⁹. Si teneant adiectiue: tūc debēt ꝓferri pl'alr: ga sīc substantiuū ga ſigt p ſe exis: si ꝓferr̄ pl'alr dicit distōnem circa ré p̄n' ſignātā: vt tres boni substātiue dāt itelligt tres bonitates. Sic adiectiuū: ga ſigt ré nō p ſe exīté: ſz i bīte: si ꝓferr̄ pl'alr nō ipoꝛtat distōné circa ré ſigtā p̄n': ſz circa bītes illā. vñ tres boni adiectiue nō dicunt tres bonitates: ſz tres bītes bonitatē. ꝓꝑter qđ adiectiue bñ dicū est: tres boni. ꝛ fm istū modū loquit̄ Athanasius: cū dicit q̄ tres pſone sibi coeterne sūt. verū quia magis oꝛdiē nomē adiectiue dici cū ipoꝛtat quādā analogiā ad ſuppoſita. si noibus ꝓcretis addīt aliqd ꝓꝑ qđ talis analogia designaſ: magis ꝓꝑie pl'alr ꝓferunt. vñ hec est magis ꝓꝑa: pr̄ ꝛ filⁱ⁹ sunt ples coeterni q̄ etnitq̄ coeternū ipoꝛtat analogiā ꝑfectā quā nō ipoꝛtat etnuz.

De ſignificato ꝟbi: nois ꝓcreti ꝛ abſtracti.

De nomine i abſtracto.

De cōcreto adiectiue ꝛ ſubſtātiue.

C

D **Ad primū** dōm q̄ pr̄ ꝛ filⁱ⁹ sūt vⁿ bon⁹: ſi bon⁹ teneāt substātiue: sūt tñ ples boni si teneāt adiectiue. Simlr dōm est de eterno. Et per hoc pz ſolutio ad ſcōm ꝛ tertiū: ga pr̄ ꝛ filⁱ⁹ sunt vnus eternus, ſi eternus sumit substātiue: nō adiectiue. Item quicqd ad ſe dicit: dicit de oīb⁹ tribus nō pluralr. ſi illud ad ſe sumaſ substātiue nō adiectiue. C Ad 4ᵐ dōm: q̄ ꝛz ūs loco nō ſit aliquid per accidēs: tamē sunt ibi nota ſignificantia per modum adiectiui ꝛ substantiui.

Deinde querit̄ de eternitate filⁱ⁹. Et circa hoc q̄runt tria. Primo vtrū filius ſit eternaliꝛ genitus. Scōo vtrū possimus cōcedere pr̄ez esse priozē filio. Tertio quō debeat p ꝟba designātia tps pnūtiari ꝛ ga: vtrū per ꝓteritū vt dicam⁹ semp genit⁹ est. vel per pſs vt semp gignit̄: vl p futuꝝ vt semp gignet.

C Utrū filius ſit eternaliꝛ genitus. Quæstio 1.

Henri in ſum. ar. 54. q. 1. ꝓpe finē per totum folium in fol. consideranda ar. pone non facit. Thomam quidem vē.

Ad primū sic ꝓcedit. Uī q̄ ꝛ ga filⁱ⁹ nō ſit eterna: ga posita imediata cā: ꝛ nō ipedita de necēſſitate ſequitur effect⁹. Sz imediata cā ꝓductiōis rerū est ꝟbū: ga fm Aug. 83. q. q. 46. Uerbū est operatiua poⁿ ꝑtis: ſz nō ab eterno fuerūt effect⁹ dei: q̄ nō ab eterno fuit ꝟbū dīnū. Sz nō est aliud ꝛ ga filⁱ⁹ q̄ emanatio dīna ꝟbi: q̄ ꝛc. C P. Sīc se bz cēntia in ꝓductione eoꝝ q̄ ab ea ꝓcedūt: sic se bz pſona reⁱ coꝝ q̄ ꝓcedūt ab ipſa. Sz q̄ ꝓcedūt ab cēntia nō sunt coeterna cēntie: q̄ q̄ ꝓcedūt a pſona nō sūt coeterna pſone: ſz filⁱ⁹ ꝓcedit a pſona ꝑtis: q̄ ꝛc. C P. Qđ qđ natū ē bz cē post cē gignētie: vt dicebat Arrius. Naz vt narrat Aug. 6. de tri. c. p. sic ꝓbabat Arrius filiū nō eē eternū: ga si filius natⁱ⁹ ē vt dicebat: erat tps qñ nō erat filⁱ⁹: q̄ ꝛc. C P. Dicere gnōné eternā est dicē oppⁿ in adiecto. Nā si vnuz oppositoꝝ ꝓuerit̄ cū aliq̄: reliquū oppositoꝝ nō cōprobat̄ secū illū: ꝛ ga ingenitū ꝓuerit̄ cū eterno: vt ꝓbat P̄bo in libro celi ꝛ mundi. ergo genituz qđ opponit̄ ingenito

In cōtrariū (non compatit̄ secū eternitatez. est: ga legt i ſymbo. Eternⁱ⁹ pr̄ / eternus filⁱ⁹. C P. Dicit P̄bs in 12° meto. in illo cap. Snia p̄nz. q̄ si p̄mū nihil itelligit: nihil nobile est in eo: ſz est ſibi dormīri: sed nō est dare deū ꝑez aliqñ fuisse ignobilez: q̄ ab eterno itellexit ſe: ꝛ ga p ſe ꝛ p̄mo nihil extra se itelligit: sed itelligēdo se gnāt verbuz: ergo generatio filⁱ⁹ que est eadē cum ꝓductione verbi est eterna.

T. cō. 125. p̄mi libri.

T. cō. 39.

Rñdeo dōm q̄ aliquā ré nō stat i gñatione cū bz esse: gnq̄z de causis pōt cōtingē: fm q̄ gnq̄z in gnōne est ꝓsiderare. p̄ gnōnis subz. 2° durationē vl tps vl euū fm q̄ gnō illa mēsuraſ. 3° p̄nⁱᵃ vt nām gignētis: ga vtute nāe fit gnō. 4° modū: vt si fm modū māle vl itellectualē bz eē talis gnō. 5° effectuū: vt gignēté ipm cui cōpetit gnare: fm hec gnq̄z fm q̄ genitū gignēti nō est coetū: ꝓbat Darñ. p̄ li. c. 8. gnōné filⁱ⁹ nō eē tpalez ſz eternā. Impediť. n. q̄ gñatio nō ſit coetua gignēti: rōne subtī gnōnis: sīne rōne eius: de q̄ est gñatio. nā si genitū nō est eiusdē nāe realr cū gignēte: ſz gignit̄ ex mā extrā seca: tūc si nō ſp est mā extrinseca: nō ſp est gñatio: ꝛ tō pōt eē ignis absq̄ eo q̄ ignē gñet: ga nō bz ꝓpinquam subēā mām in quā suā formā ducat. Sed nō sic est de deo p̄ez: ga nō ex aliena suba: ſz ex ꝓꝑa ꝓduxit filiū: ió nō ꝑus fuit & ꝛ postea eā genuit: hāc rōné tāgit Darñ. p̄ li. c. 8. dicēs. In filiū q̄dē gnōne ipſū est dicē tps. ꝛ subdit cāz. Ex ipo enī p̄e ꝛ ex ꝑtis suba dicim⁹ gnōné filⁱ⁹.

T. cō. 39.

p̄ modo

nō.

C Scōo gnō nō est coetua gignēti ꝓp gnōnis duratōez. nā cū gñatio ſit opus nāe: duratio gnōnis assimilaſ durationi nāe. Jō si nā rei cuⁱ⁹ vtute fit gñatio est tpalis: ꝛ gñatio tpalis erit: ga in tpe est ꝑus ꝛ posteriⁱ⁹: ꝛ non est ō rōné eoꝝ q̄ tpe mēsuranť: qđ vnuz durationē ꝓcedat aliud: poterit nā gignēti tpalr: ꝛ etiā ipz gignēs eē absq̄ eo q̄ gñet. Sed si nā rei est eterna: opz durationez esse eternā: ꝛ ga in eternitate nō est ꝑus ꝛ posteriⁱ⁹: ꝛ ō rōnez eternoꝝ ē: q̄ vnū aliō durationē ꝓcedat: gñatio diuina opus eterne nāe exīs: eterna erit. Nō q̄ ꝑus fuit deⁱ⁹ pr̄: ꝛ postea genuit: ga tūc gñatio etna nō cēt. Hāc rōné tāgit ét Darñ. assignato libⁱ⁹ 2. c. 6. Gñat igit̄ q̄ ſp est deus suū ꝟbū pfectū: ens sine p̄nⁱᵃ ꝛ sine fine: vt nō i tpe gñet deⁱ⁹ q̄ tpe ſupior est: ꝛ nāz ꝛ exīstiā bz tpe ſupioré. bō aūt manifestū est q̄ ꝛtie gñat sub gnōne exīs: ꝛ corruptōe ꝛ fluxu. C Tertio pōt ꝟ ꝛtigē ꝓp gnōnis radicale p̄nⁱᵃ. Nā q̄ ꝓductū nō ſit coetuū ꝓducēti rōne ꝓncipij 2° pōt sumi rō. Pr̄io si rō ꝓducēdi nō est nā ſz voluntas: ꝛ potissime si est volūtas nō vt nā ſz vt volūtas: ga volūtas ſz q̄ bz pōt agē tnā agit. Sz nā est determinata ad vnū:

3°

H

2°

1°

I ideo filius q nō ꝓcedit est coeternus pr̄i creature aūt q̄ volūtate ꝓcesserūt: nō sūt coeterne deo. Doc etiaz tāgit Dam̄. dicto libro 7 c. di. Spiatu qdez. s. filij dei sine p̄n° est 7 etna: nāe opus exp̄is. Creatio x̄o i dei volūtate op° exp̄is nō coeterna est cuz deo. Scōa rō sumit̄: si ipsa nā que est gnōnis rō: nō bz eē pfectū in eo cui cōpetit gīa re: sic dicim° puer gīare nō posse. Sz cū deo p̄i cōpetat gīare: 7 sp nāz pfectā bēat: sp gīabil̄ filij°. Doc etiaz tāgit Dam̄. eodē lib. 7 c. q dicit p̄icz gīanté eē simplicē 7 icōpositū: nō aliq̄ idigēte qō nō eēt: si ipfectā nāz: cui° 4° ⁊ute sit gīatio bīet. ¶ Quarto mō pōt ꝓtigē qō dictū est: rōne mōi gnōnis. Nā gīatio mālis: ga mālia ab icō pleto ad cōpletū ꝓcedūt: cū gīare sit entis pfectu: nō sta tim cū sūt mālia gīant. Spiatio aūt dina p modū itelle ctualē exp̄is: ga x̄bū nō ꝑus ibi bz eē ifoze: 7 postea for mam: coeterna est deo p̄i. vii Dam̄. eodē li. 7 c. ait. Sine tpe: sine p̄n° est filij gīatio: 7 subdit cām: ga dei filij° est splēdor glie: 7 caracter p̄ris / sapia / ⁊tus / 7 x̄bus: que oia gnōné p modū itell's ifinuāt. ¶ Quito nō stati cū res ē / gīat. Si gignēti trā smutatio nō repugnatiō qz nō est ꝺ rōné bois qō variet̄: pōt eē aliqs bō: 7 nō gīare tūc: sed postea. Sz ga de° p̄i est oino īmutabil̄ nō ꝑus fuit de° 7 postea gīauit: ga ℞ sine x̄sione p̄ris eē nō posset: 7 hoc est qō dicit Dam̄. lib. assignato. c. si nō ex p̄n° credim° si liū coexistē p̄i ex ipso genitū: x̄sioné ꝑus hypostaseos ⁊ducem°. Ista aūt x̄sio q̄tū ad oēs erit. ꝓio quātū ad opatiā po°. Naz filij° est opatiua po° p̄ris. Si igit̄ fuit aliq̄n p̄: sine filio: fuit sine opatiua po°: 7 sine ⁊ute 7 sa pientia. Unī Aug. ꝺ arrianos. 6. de tri. c. ꝓ. Si dei filij° ⁊t° 7 sapia dei est. nec vnq̄z de° sine ⁊ute 7 sapia fuit: coeter nus est deo p̄i filij°. Rursuz eēt ibi ⁊sio q̄tū ad pson̄ lē ꝓpetaté. vii Ambrosij° ꝺ hereticā ꝑuitatez 7 bī in lra hereticē. Si p̄i eē de° cepit. ℊ ꝑ erat: postea p̄i fact° est. L quō ℊ īmutabil̄ est de°. est ℊ filij° p̄ii coetn°: vt ps ex dict.

Ad primū dōz q illō ⁊itaté bz de agēte nāli: nō volūtario. De° aūt ꝑduxit creaturas nō ex necessitate nāe: sz ex volūtatis arbitrio. ¶ Ad 2m dōm q nō est sille de bis q̄ ꝓcedūt ab eēnia: 7 de bis q̄ ꝓcedūt a pson̄: ga q̄ ꝓcedūt ab eēntia bīt relonē rea lē ad eā: sz cēntia referī ad illa ℘m modū itelligēdi: 7 iō nō sequit̄ q sit mutatio in deo ex hoc q nō sp fuit crea tor: 7 postea est creator: sz solū i creatura: vt oñdit Aug. 5° de tri. c. vlti. Sz relones psonales realr i deo exist̄ut. ꝓpter qō si de° eēt p̄i in tpe mutar° cēt: vt ostēsuz fuit. ¶ Ad 3m dōm q illa ꝓpō non est vīr vera: vt ostendit Aug. 6. de tri. c. ꝓ. ga splēdor (vt ait) qui ab igne gignit̄ coeternus est igni: 7 eēt coetern°. si ignis eēt etern°: 7 filij° p cedit a p̄e vt splēdor ab igne: vt vult ibidē Augustin° 7 M Dam̄. ꝓ lib. c. 9. ¶ Ad 4m dōm q ingenitū ℘m q ꝓbs ingenitū posuit ꝙuenit̄ cū eterno. Sz filij° nō est sic ge nitus: vt ꝓbs accipiebat genitum: vt patebit.

¶ Utrum pater sit prior filio. Questio II.

Secundo q̄rit̄ utrū p̄i sit ꝓz filio. Et videt̄ q sic. qz p̄n° bz rōnē ꝓrioris: inꝛa illō ꝑ post̄: ꝑmū 7 p̄n° idē dico. Sz p̄i est p̄n° filij: vt dicit Aug. 5° de tri. ca. 14. ℊ 2c. ¶ ℘. Qō est ex alio: saltem nā est posteri° eo a quo est: sed filij° est ex p̄ie: ℊ 2c. ¶ ℘. In ℊ vōt ille filij° a nobis: ga ille est filij° nā. nos x̄o ꝑ adoptio nem. Sed nō vī ꝺ rōnē filij nālis q sit posterior p̄ie: cū multi nāles filij p̄ub° sint posteriores: ℊ 2c. ¶ ℘. Diffi T.cō.11. niunt ꝓbs ꝑ / in ꝓmo lib. post̄ oi. Lui ꝓcui alteri ꝑ ipm: nō ipsi per alte ꝛ: sed filio inest esse per ꝑem: nō p̄i per

In cōtrariuz (filium: ℊ p̄i est prior filio. est: ga in symbolo legit̄ q ibi nec est ꝑz nec posteri°. ¶ ℘. Dam̄. ꝑ li. c. 8. dic̄ q in diuis nō est de° p̄m°: 7 de° posterior: sed si filij° esset posterior p̄ie: cū vterq; sit de°: eēt ibi de° p̄m° 7 posterior: ℊ 2c. N

Rñdeo dōm q opz nos ponē in diuis ordinez sine ꝓzitate. Nā vbicūq; est plalitas ab vno p cedē: ibi est ordo vt ꝓclus ꝓbat: 7 ga plalitas pso nar̄ in diuis bz eē ex p̄e fontali: 7 iuxta illō Diony. 2° de di. no. p̄i est fontana deita: is: filij° 7 spūs deigene dei tatis: opz iter diuas psonas esse ordinē. Iste ñ ordo est sine ꝓzitate: cū i eternis nō sit neq; ꝑus neq; posteri°. Quo aūt ordo a ꝓzitate sepat pōt notandū q tota cā q̄re videri posset alicui q i diuinis eēt ꝓzitas est distinctio psonar̄. Nā iter idistincta nec est ordo nec ꝓzitas: cā aūt q̄re p̄i est distinct° a filio: est gīatio: vt ps ꝑ Dam̄. ꝑ li. c. 2. Et iō ga filij° est a p̄e genit° 7 p̄i est igenit°: cre diderūt alig in diuinis esse ordinē cū ꝓzitate qō falsuz est. Nō eni opz gignēté genito semp ꝓiorē esse.

¶ Ad cuius euidētiā scīendū q ℘m ꝓbm in ꝑ ce. 7 mul tiplr dī igenitū. Uno mō qō accipit eē post nō eēt: sz nō ꝑ gnōné: 7 sic dicim° q tact° 7 mot° sunt igenita: ga hec quādā motioné ipoztāt: 7 si ꝓgrederent̄ in eē ꝑ gnōné: tūc motionis eēt moto 7 gnōnis gño: qō negat ꝓbs ℘° pby. Scōo dī igenitū qō de difficili gignit̄: sic dī insibi le qō nō de facili vī. Tertio dī tale gcgd nō bz esse post nō eē. Et isti triplici mō igeniti rndet triplex modus ge niti: vt dicat̄ genitū ꝑfectū qō accepit esse post nō eē: sz ꝑ gnōné. Scōo qō ō facili gignit̄. Tertio qualtercūq; ha beat esse post non esse. In oibus his semp illud dicit̄ ge nitū qō bz eē post nō eē. Qō aūt sic est genitū: nō solum habet ordinē ad gignentem: sed est gignente posterius.

¶ Aduertendū ñ q ls sic genita ꝓcomitet̄ ordo 7 poste ꝛioritas: nō ñ eadē rōne est ibi vnū 7 reliquuz: ga ordo est ibi rōne distōnis suppositoꝝ. posterioritas aūt rōne diuersitatis in eē: nā cū gigni sit suppositoꝝ: 7 nō nāe ⁊ eē: vt dic̄ Dam̄. 3. li. c. 3 4. Cū ordo attēdat̄ ex eo q vnū ab alio gignit̄: ex sola distōne suppositoꝝ: prout vnū ab alio existit ordo sumit̄. ꝓpr̄ aūt 7 posteri° q̄ ꝑtinet ad ōa rationē ꝓtinēt ex eē sumunt̄: rōne cui° rei cōpetit dura tio: 7 ga in oīb° modis genit̄ supius tactis iter gignēté 7 genitū nō solū est distincto suppositoꝝ: sz diuersificatio in eē in oīb° illis est ordo cū ꝓzitate. Sz si eēt aliqō ge nitū qō a gignēte solū ℘m suppositū eēt distinctū: bīet ñ idē eē cū illo: ita iter ea eēt ordo: q ibi non eēt ꝓzitas: 7 ga talis est cōpatio filij dei ad p̄icz: nō est p̄i ꝓz filio ls ex p̄ie sit filij°. Propter qō appet q ista ḡio est alia ab oīb° illis q̄s posuit ꝓbs. nā in oīb° illis genitū bēbat eē post nō eē. hic aūt genitū nō bz eē post nō eē: sed bz idē eē cū gignēte. Et ide est q ꝑn° cā 7 ꝑmū ℘z modū ꝓbi sese ꝓsequunt̄. nā in ꝑ post̄ dī: ꝑmū 7 ꝑn° idē dico. In 4° meta. scribit̄ q ꝑn° 7 cā se ꝓsequunt̄. vt vnuz 7 ens. Nā ꝑn° dī aliqd ex eo q ab eo aliqd ꝓcedit. Primum aūt dī ex eo q eē gignētis est añ eē genit. Cā aūt nūcu pat̄: ga genitū a gignēte est aliū in nā: ga cā est ad cuius eē sequit̄ aliud: 7 ga ℘z modos positos a ꝓbo nūq̄ aliqd gignit̄ ex aliq̄ nisi bēat esse post nō esse: 7 sit diuersuz in nā ab illo: nūq̄ aliqd est ꝑn° alicui°: nisi sit ꝑmū: 7 cā re ei°. Sed ga genitū in diuinis est ex gignēte: non ñ bz esse posteri° eo: ga bz idē eē cū illo: nec est diuersuz in nā ab eo: de° ꝑi re° filij bz rōnez ꝓncipij. sz nō cāe nec ꝑmi. Et si inueniat̄ p̄icz eē cām filij: ℘m q vī dicē Dam̄. ꝑ li. c. 11. ibi large accipit̄ causa. Patet igit̄ q p̄i nō habz rōnez ꝓrioris respectu filij cū nō bēat eē distinctū ab ipso. sz se lum rōnē ꝓncipij: ga habet distinctum suppositum.

Ad primū dōm q ps q̄re in reb° creatis se cōse quunt̄ ꝑmū 7 ꝑn° nō aūt in diuinis.

¶ Ad 2m

O T.cō.111. Ingenitum 3°. quere cētā lītā tristin. 15. ꝑ. 2. arti 2. T.cō.8. Sētz 3° genitū

Ordo aliquo rō sumit̄ ex ordine ꝓcessionis. Posteritas ex distantia i eēt 7 ga suppona dina bīe idez eē: sunt ñ ab inuicē: ibi ē ordo non ꝑus 7 posterius. P

Portaciplanus 7 cā 7 ꝑmū se se ꝓsequit̄ in natura aliquis. T.cō.3. Q

Nā dī q̄ p̄i ē ꝑn° filio: non ñ cā vī ꝑmē: ga illa sēt re spectu distincto rū in nā ꝑue.

A ¶ Ad 2m̃ dō͞s q̃ iter gignẽtẽ ⁊ genitū est duo ꝓsiderare: respectū ⁊ id in quo respectus fundat:ga oẽ qđ relatiue dī:est aliqd excepto eo qđ relatiue dī:vt dī 7° ō tri.c.p̃. Rōne respect⁹ gignēs nō est ꝑius genito:cū relatiua nō solū sint sil̃ duratione:sed etiā nā.Fm aūt id qđ est:si gignēs in hoc distinguit̃ a genito est ꝑius eo:saltē nāl̃r:⁊ ga pī ⁊ fili⁹ in dīnis solū distinguunt̃ p relata.Fm aūt id qđ sunt/vnū sūt:nec duratiō:nec nā pī est ꝑior filio. ¶ Ad 3m̃ dōm.q̃ nō est ꝯ rōnē filij nālis q̃ sit pie posterior:si gñatio ei⁹ mēsurat̃ tpe:ꝛ gñatio filij dei mēsurat̃ eternitate. ¶ Ad 4m̃ dōm q̃ illud valz in his que accipiūt diuersuz eē a suis ꝓncipijs:ꝛ pīs ⁊ filij est vnum esse.

¶ Utrū de filio dicat̃ meli⁹:semp gignit̃ q̃ semp genit⁹ est vel gignet̃. Questio III.

B Certio queritur vtrū meli⁹ dicat̃ semp gignit̃:q̃ semp genit⁹ est:vel q̃ sp gignet̃.Et vī q̃ melius dicat̃ semp gignit̃: ga vt dicit Piero.ad Marcellā ⁊ habet̃ in lra 8ª distin.De⁹ trin est g nomē fuisse vī futur̃ cē.g̃ ea q̃ de dīnis dīr verius significant̃ p prīa tps. ¶ P̃. Gñatio filij a pie assimilatur gnōni splēdoris ab igne:vt dicit Aug.6.de tri.c.p̃.⁊ Dam.p̃ lib.c.9. Sz splē dor ab igne sp nascit̃:vt dīt Orige.sup Piere.⁊ habet̃ in lra.g̃ verū dī semp gignit̃:qđ ⁊ Eugenes cōcedit.

C Jn cōtrariū est Aug.83.q.q.39.qui negat istaz: filius semper nascitur.

Nō.vz hoc dicat̃. semper natus est. Ulterius videt̃ q̃ nō bñ dicat̃ semp nat⁹ est:ga natū cē dīc ꝑteritionē:in deo nulla ꝑteritio:g̃ ⁊c. ¶ P̃. Natū cē ꝑsupponit nascī:ga si aliqd nō nasceret̃:nunq̃ natū esset.Sz igit̃ filius nat⁹ est:ꝑius nasceba.Sed vbicūqz est hoc reperire:ibi inuenitur successio:non ergo filius natus est:sed solum nascit̃.

C Jn cōtrariū est Aug.83.q.q.p̃dicta:qui cōcedit istā:filius semper natus est.

Nō.vz possit cōcedi ꝙ sil⁹ sp nascitur. Ulterius videt̃:q̃ nō possit cōcedi filius semper nascet̃:ga qđ futurū est ꝯ mōdū est. Sed in deo quicquid potest esse/est:ergo ⁊c.

Jn cōtrariū est:ga illa gñatio nūq̃ desinit:nec desinet:g̃ nō solū per tēpus ꝑiens vel preteritū ꝓnuntiari pōt:sed etiā per futurum.

Filio diuina a gnōne gñabilī i q̃uor dīr qz illa mēsurat eternitatez illa aūt tpe. Rñdeo dōm q̃ gñatio diuina a gnōne gñabiliū in q̃uor dīr quātū ad ꝑiens.Prio ga gñatio illa mēsurat̃ eternitate:est eni etna sic̄ nā dina etna est: cui⁹ virtute pficit̃.Sz gñatio gñabiliū creaturaꝝ mēsurat̃ tpe:vel nūc tpis:cū iportet variationē ⁊ nouitatem. Ex ista ꝓma dīa sequit̃ scōa.Nā tps ꝓprie est mēsura mot⁹.Euū aūt sine eternitas mēsurat eē:vt vult Diony. 10.de di.no.Jgit̃ gñatio istoꝝ iferioꝝ cū mēsuret̃ tpe: vī nūc tpis:dicit motū vel mutationē:que si nō est motus:ꝑsupponit motū:cū sit termin⁹ mot⁹:gñatio aūt illa que eternitate mensurat̃:put est aliqd:dicit ipm eē. Ex ista scōa sequit̃ tertia:ga qđ gñat̃ in istis iferioribꝰ nō dū est.In diuinis aūt ipm qđ gignit̃ bz eē.nez si gñatio iferioꝝ dicit fieri:fieri aūt ex opposito distinguit̃ ab eē. igit̃ qđ fit gñat̃ nō bz eē. ꝓpt qđ dicit ꝓbs:qđ fit nō ē: in diuinis aūt:ga gñatio ꝓput est aliqd:dicit esse:⁊ qđ bz esse/est:qđ ibi gignit̃/est.Ex ista 3ª sequit̃ 4ª:q̃ de gñabilib⁹ nō ꝓnt̃ sil̃ ꝑia tpa ꝓnūtiari.Sed de dei filio ꝑia sil̃ ꝓnūtiari ꝓnt.Nā si gñatio istoꝝ iferioꝝ dī fieri ⁊ nō ē:cū fieri ⁊ mot⁹ iportet successionē:⁊ nō bēat oēs ptes sil̃:qđ gñabil̃ nō ops gñari:neqz genituz cē:⁊ qđ gignit̃ nō bz eē cōpletū:nec genitū est:⁊ qđ genitū ē:nō gignit̃ nec gignet̃.Gñatio aūt dīna q̃ bz esse totū sil̃:ꝛba oium tēpoꝝ de ipsa ꝓnūtiari ꝓnt:ꝛ sic ibi icōpactio quātū ad modū dicēdi:sic̄ in ceteris ꝓpōnib⁹ affirmatiuis de deo dictis.Et ita pz q̃ fili⁹ dei semp gignit̃:semp genit⁹ est ⁊ semp gignet̃:vt Magr̃ videt̃ ꝓcedere in littera. B

¶ Sed si queraī qđ istoꝝ magis ꝓprie de illa gñatione dicaī.Dōm q̃ magis exprimit veritatē/semp genit⁹ ē. Nā in gnōne dīna tria est ꝓsiderare.Primo ideficietia vel elōgatione a ꝑteritiōe:⁊ quātū ad istū modū videt̃ magis apte enūtiari p tps futuꝝ:ex eo q̃ futurū magis distat a ꝑteritione:q̃ aliqđ tps. Scōo est ibi ꝓsiderare ꝓsentialitatē ⁊ eē:⁊ q̃tū ad ꝟ genitū ad ꝟ ꝓuenīti⁹ designat̃ p prīs. Tertio est ibi accipe pfectionē:⁊ fm ꝟ ꝑteritū qđ pfectionē ꝑportat verius eā designat.Nec aūt oia tria ꝛclud̃unt̃ in eo qđ dī semp genit⁹ est:vt p sp itelligat̃ indeficietia:q̃ ly genit⁹/pfectio:q̃ ly est/ꝓsentialitas. Tertius q̃ cū Magro q̃ alie ꝓpōnes vere sūt:sz ista/semp genit⁹ est:magis est expressiua veritat̃:hāc eni approbat Aug.83.q.q.39.qui ait.meli⁹ dici:sp nat⁹ ē:q̃ sp nascit̃. Jn dīna gnōne ꝓsideranda sunt ideficientia:pfectio ꝓsentialitas.Jō meli⁹ dī:sp natus est:vbi hāc etna melius expressit. Idē dic Hug. in sen.ar.54 q.1.

F Argumenta aūt de facili soluunt̃:ga vī ostendūt aliquā icōpactionē in ꝓpōnibus affirmatiuis de deo dictis fm varietatē tēpoꝝ:qđ ꝓcedēdū est:vel ꝓcludūt q̃ pp aliquā pfectionē reptaz in diuersis rpib⁹ de deo:diuersa tēpora ꝓnūtiari pōt:⁊ ꝓpter aliquā pfectionē a deo vel a diuina gñatione negari:quę oia p ea que diximus in qōne de ꝛbis tpalib⁹ de deo dictis patere pōt.Et sic oia argumēta soluunt̃.

Sen.dis.8.pte p⁹.ar.3.q.4. in fine. Uper Iram:sup illo.¦ Aliqñ de⁹ nō habuit virtē ⁊ sapiaz.¦Si aliqñ nō habuit filiū.Cōtra.Aut hic itelligit̄ ō sapia ⁊ virtute essentialr dicta:vel ꝓsonalr. Non cēntialr:ga talē habet de⁹:⁊ si nō est ibi fili⁹: cū pī nō sit p filiū.nec ꝓsonalr:ga tali sapia vī virtute nō est de⁹ pī sapiēs vel virtuosus:cū pī nō sit sapiēs sapia genita:vt ostēdit Aug.7.de tri.c.p̃.Dōm q̃ vtroqz mō pōt hic ꝛbitatē.Prio q̃ sumat cēntialr.nā cū sapia cēntialr dicta appropriet filio:incōueniēs est pīez eē sine sapia que filio appropriat̃:siue sine sapia essentiali.Pōt sumi etiā ꝓsonalr.Nā sz filius nō habet esse patri:incōueniens est tñ pīez esse sine filio:qui est eius operatiua potētia. G

¶ Jtē sup illud.¦ Uox angeloꝝ silet.¦Cōtra.Uox est sonus corporeus:vel nō fit sine tali sono:sed angeli non sunt corporei:g̃ ⁊c.Dōm q̃ si angeli nō habeāt corpa:ꝑt tñ ea assumere in quibus voces formare ꝑt.Uel dōm q̃ vox pōt dici omne illō per qđ repzesentat̃ ꝛceptus mētis:ga ea que sunt in voce:sunt earū que sunt in aia passionū note.Ideo vox angeloꝝ dici pōt ipsi nutus vel signa per que sibi ꝛceptiones mentis manifestant.

¶ Jtē sup illō.¦ Quotiēs ortū fuerit lumē ⁊c.¦Per qđ vī velle q̃ gñatio filij iteret̃:sic̄ ortus luminis.Cōtra.Ibi nō est reiteratio:cū nō sit ibi ꝑius ⁊ posterius.Dōm q̃ illō nō dixit Orige.rōne iterationis:sz rōne ideficietie. H Illō quatuor circa gnōnem nōta.

¶ Jtē sup illō.¦ Uiuēs de⁹.Jvt itelligant̃ ꝛba Dylary.

¶ Notandū q̃ in gnōne filij dei q̃uor sunt attendēda. Primo ga filius dei generat̃ viuus:ꝓpter qđ separat̃ a gnōne nō viuentiū.Scōo ga etiā a ꝓncipio gñat̃ viuus. Nō eni sic gignit̃ vt gñabilia gignunt̃ q̃ in sui ꝓmordio nō viuūt:⁊ postea viuūt.Tertio ga eadez vita viuit cum ꝑte:⁊ ideo in ipso viuēte viuit:⁊ in se ꝑfectez bz:qđ nulli gñabiliū ꝓuenit:qđ eadē vita cū suo parēte viuat.Quarto ga totū qđ ibi est:vita est.Propter ꝓmū dicit q̃ filius dei viuus ex viuo nascit̃:⁊ B pvitē eterne nāe viuētis.Propter scōz ait:q̃ ex viuo natū est viuū: q̃tū ad sue gnōnis ꝓmordiū supple:⁊ B pp pfectionē nati natalis:sine inouatione nāe.Ex iperfectione eni gñabiliū ꝓuenit q̃ viuū nō ꝓprie gñat̃ ex viuo:sed solū genitus est:ga q̃ gñat̃ ⁊ in sui ꝓmordio nō viuit vt parens viuit.Deus aūt habdit cām dī.Nō eni nouū est qđ ex

I vino gñat vinū: hoc est vinū genitum: qō gñat ex vino pūe: nō est nouū: nec ex nihilo: t ideo supple in sui pmor dio viuit: qa si nō viueret in pmordio accideret ei nouitas. Quidā textus bñt in vnū: t in idē redit. Sed sic cō struat: bene dico q filiꝰ dei in sui pmordio viuit: cui p quia: qa nō est nouū in vino. i. nō est carēs vita in sui nouitate: cū nō fit in eo nouitas: qa nec generat ex nihilo. Quātū ad tertiū subiūgit: q filiꝰ in viuente viuit t in se bz vitā viuētē. Quātū ad 4ᵘᵐ addit q totū qō i deo est: vita ē: ex q̄ arguit filiū dei viuere: qa ex tali vita pcedit.

¶ Jtē sup illud. | Signēti est infinitū gignere: t nascēti in infinitū nasci. Jergo gñatio illa nūq̄ terminat: semp est iperfecta. Dōm q hoc nō dī pter iperfectionē: sed qa talis generatio metit eternitate t nūq̄ termio claudit: vnde infinitū ibi ponit negative: non priuative.

¶ Hic de spiritusancto agit: t priꝰ q̄ fit amor
K patris t filij dicitur. Distin. X.

NUnc post filij eternitatē de spūsco quā tum deo donāte videre cōcedit disseramus. Spūsctus amor est siue charitas siue dilectio pris t filij. Unde Aug. in. xv. li. d tri. ait. Spūsctus nec pris est solius: nec filij est solius: sed amborū: t ideo cōem: qua inuicē se diligunt pr̄ t filius: nobis insinuat charitatem.

¶ Q̄ spiritussanctus ꝓprie dilectio dicatur: t tamen trinitas sit dilectio.

Joānes autē in epla canonica ait. Deus charitas est.
L nō dixit spūsctus charitas est. Q̄d si dixisset: absolutior esset sermo: t nō parua pars questionis decisa: sed qa dixit. deus charitas est: icertū est: t ideo querēdū est. vtrū deꝰ pater sit charitas: an filius: an spūsctus: an deꝰ ipsa trinitas: qa t ipsa nō tres dī: sz vnꝰ deus est. Ad qd Augustinꝰ in codē libro ita dicit. Ne scio cur fidē sapia t pr̄ dī t filiꝰ t spūsctus: t simul oēs: nō tres: sed vna sapia: nō ita t charitas dicat pr̄ t filiꝰ t spūsctus: t sil oēs vna charitas. Nō ideo tñ quisq̄ nos icōueniēter estimet charitatē appellare spīm scīm: qa t deꝰ
M pr̄ t deus filius pōt charitas nūcupari: sicē ꝓprie verbum dei etiam sapientia dei dicit: cuz t pater t spiritussanctus sit sapientia.

¶ Sicut xp̄ū dei ꝓprie dī sapia: t tñ tota trinitas dī sapia: ita t spūsctus ꝓprie dī charitas: t tñ pr̄ t filius t spūsctus dī charitas.

Si ergo proprie aliqs bon̄ trinz charitas nuncupari dz. qs aptius q̄ spūsctus: vt. i. in illa sūma simpliciq̄z nā nō sit aliud suba t aliō charitas: sed suba ipa sit charitas: t charitas ipa sit suba: siue in pr̄e: siue in filio: siue i spūsctō t tñ spūsctus ꝓprie charitas nūcupat. Ecce N
bis xp̄is apte dicit Augustinꝰ: q in trinitate charitas aliqñ refert ad suam: que cōis est trib⁹ psonar: t tota in singulis: aliqñ specialr ad personaz spūsci: sicut sapia dei aliquādo pro substātia diuina: aliquādo pro filio accipitur: t hoc in multis fieri reperitur.

¶ Exemplis firmat eadem nomina proprie t vniuersaliter accipi.

Pluribus enī exēplis doceri pōt multa rez vocabula t vīr ponit: t ꝓprie q̄busdā reb⁹ adhibeat: sicut legis noie aliqñ sil oia veteris istri signi ficant eloquia: aliqñ aūt ꝓprie vocat lex que data est per Moysen. Multa alia supperūt exempla: sed in reperta vitāda est longitudo sermonis. Sicut ḡ vnicū dei xp̄ū ꝓprie vocamus noie sapie: cuz sit vīr t spūsctus t pr̄ ipsa sapia: ita spūsctus ꝓprio vocabulo charitas nūcupat: cū sit pr̄ t filius vīr charitas. O

¶ Auctoritatē ponit q filiꝰ ꝓprie dicat sapia.

Sed dei verbū: idest vnigenitꝰ dei filiꝰ aperte dictus est dei sapia ore Apli dicentis. Cbīm dei xp̄tē t dei sapiaz. Spūs aūt scūs vbi sit dictus charitas: inuenimus si diligēter Joannis Apli eloquiū scrutemur: qui cuz dixisset. Diligamus inuicē: qa ex deo est dilectio: adiunxit. Et ois qui diligit ex deo natus est: qa dilectio deus est. Hic manifestauit se dixisse cā dilectionē esse deū quā dixit ex deo. Deus ergo ex deo est dilectio: sz qa t filiꝰ ex deo pr̄e natus est: t spūsctus ex deo pr̄e ꝓcedit: quez potiꝰ eoz hic debeamꝰ accipe dictū esse dilectionē: merito q̄rit. Pater enīz solus ita deꝰ est vt nō sit ex deo: t ideo dilectio que ita deꝰ est: vt ex deo sit: nō ipse pr̄ est: sed aut filiꝰ: aut spūsctus. Sed in p̄nūb⁹ cū dei dilectionē cō memorasset Joānes: qua dilexit nos: t hinc hortatus esset: vt nos inuicē diligamus: atq̄z ita deꝰ in nob⁹ maneat: q: vtiq̄z dilectionē deū Q
diceret: statim volēs de hac re aptius aliquid eloqui: iquit. In hoc cōgscimꝰ qa in ipso manemꝰ: t ipe in nob⁹: q: de suo spiritu dedit nobis. Spūs itaq̄z scūs de quo dedit nobis: facit nos in deo manere: t ipsum in nobis: hoc aūt facit dilectio. Ipe est ergo deus dilectio. Deus ḡ spūsctus qui procedit ex deo: signāt vbi legit. Deꝰ dilectio est: t dilectio ex deo ē. Ecce bis xp̄is apte dicit Augu. spīm scīm esse charitatē pris t filij: t intātū quoq̄z sermonē

A pdupſit: vt videat dixiſſe ſpūſcm nō ſolū eſſe dilectionē pīis ⁊ filij qua ſe inuicē ⁊ nos diligūt: ꝫ etiā q̄ diligim⁹ deū. Sz vtr̄ ipe ſit charitas q̄ nos diligim⁹ deū i ſequēti explicabit.

¶ Redit oīdē qō ꝓpoſuerat. ſ. q̄ ſpūſcūs ſit amor quo pater a filio ⁊ filius a pīe diligit.

Nunc vo qō incepimus oſtēdere cupremus: ſcz ſpūſcm dilectionem eſſe ſiue amorē pīis ⁊ filij: quo ſcz pater diligit filiū ⁊ filius pīem. Be hoc Hieron⁹. ſup. 14. pſal. ait. Spūſcūs nec pater eſt nec filius: ſz dilectio quā bz pater in filiū: ⁊ filius in pīez. Aug. quoq; in. vj. libro de tri. ait. Jn

B oibus eq̄lis eſt pīi filius: ⁊ eſt vni⁹ eiuſdēq; ſubſtātie. Quapropter etiā ſpūſcūs in eadē vnitate ſubſtātie ⁊ equalitate conſiſtit.

¶ Quid ſit ſpūſcūs hic aperit.

Siue enim ſit vnitas amboꝝ ſiue ſanctitas: ſiue charitas. manifeſtū eſt q̄ nō aliquis duoꝝ eſt quo vterq; cōiungit: quo genit⁹ a gignēte diligat: genitorēq; ſuū diligat: ſintq; nō pticipatiōe: ſed cētia ſua: neq; dono ſuperioris alicui⁹: ſed ꝓprio ſuo ſeruantes vnitatē ſpūs in vinculo pacis. Ecce hic habes ſpūſcm eſſe quo filius diligitur a pīe: ⁊ pīa a filio: ⁊ quo illi duo ſeruant vnitatē pacis. Spūs ergo ſcūs: vt ait Aug. in eodē. cōmune eſt aliquid pīis ⁊ filij

C quicqd illud eſt. At ipſa cōio ꝙ ſubſtātialis ⁊ coeterna eſt: que ſi amicitia ꝙueniēter dici poteſt: dicat: ſed aptius dicit̄ charitas ⁊ hec ꝙ ſubſtātia: q̄ deus ſubſtātia eſt. ⁊ deus charitas eſt. Tria ergo ſunt ⁊ nō amplius. vn⁹ diligēs eū: q̄ de illo eſt: ⁊ vn⁹ diligēs eū de quo eſt: ⁊ ipſa dilectio. Que ſi nihil eſt: qūo deus dilectio eſt: Si nō eſt ſuba qūo de⁹ ſuba eſt:

¶ Oz ſpūſcūs ſicut cōmunis eſt patri ⁊ filio: ita cōmune nomen habet ꝓprium.

Hic notandū eſt q̄ ſicut ſpūſcūs in trinitate ſpecialr dī charitas que eſt pīis ⁊ filij vnio: ita ⁊ nomen tenet ꝓpīe: qō pīi ⁊ filio cōiter quodāmodo ꝙgruit. Unde Aug. in. xv. li. de tri. Si charitas inquit qua pī diligit filiū: ⁊ pīez diligit filius ineffabilē cōionē demōſtrat ambo rū: q̄d cōuenientius q̄ vt ille ꝓpīe dicat charitas: qui ſpūs eſt cōis ambobus: Hoc enim ſamus credit̄ ⁊ intelligit̄: vt nō ſolū ſpūſcūs charitas ſit in illa trinitate: ſed nō frūſtra ꝓpīe charitas nūcupet̄: ꝓpter illa q̄ dicta ſūt: ſicut nō ſolus in illa trinitate vel ſpūs eſt vel ſcūs: q̄ ⁊ pī ſpūs: ⁊ filius ſpūs: ⁊ pī ſcūs ⁊ filius ſcūs: ⁊ tm̄ ipſe non frūſtra dī ſpūſcūs. Qui enim eſt cōis ambobus id vocat ipſe ꝓpīe q̄ ambo cōiter. Alioquin ſi in illa trinitate ſolus ſpūſcūs eſt charitas: pfecto ⁊ filius nō ſolus patris: ſed etiaz ſpiritusſancti filius inuenit̄. Ait enī Ap̄ls de deo pīe. Trāſtulit nos in regnū filij charitatis ſue. Si ergo nō eſt i iſta trinitate charitas dei niſi ſpiritusſanctus: filius eſt etiaz ſpiritusſancti. Sed quia hoc abſurdiſſimum eſt: reſtat vt nō ſolus ibi ſit charitas ſpiritusſanctus: ſed ꝓpter iſta de quibus ſatis diſſerui ꝓpīe ſic vocat̄.

Nunc poſt filij ꝛc. ¶ Sicut ꝓpe dictus eſt. Magiſter hic intēdit oſtendere diſtinctionē perſonaꝝ. diſtinctio autē ꝓueniſſe eſt per originē. Ideo poſt q̄ determinauit de diſtinctione filij a pīe que eſt p gnōnē. Nc ōtermiat de diſtōne ſpūſci ab vtroq; que eſt p ꝓceſſionē: ⁊ duo facit. ga ꝓmo determinat de ꝓceſſionis mō. Scōo de ꝓceſſionis ꝑn⁹. ꝛ⁹ ibi¶ Hoc dicendū. Jin ꝑn⁹. 11. diſ. vbi preſens lectio terminabitur.

¶ Circa ꝑmū duo facit: ga ꝓmo oīdit ſpūſcm ꝓcedē p modū amoris. Scōo oīdit ipm eē illū amorē quo pī diligit filiū: ⁊ eꝫ. ꝛ⁹ ibi¶ Nūc vo. ¶ Circa ꝑmū duo facit: ga amorem oīdit ſpūſcm dici amorē. Scōo ga amor in diuinis eſt gd cōe: oīdit nō eē icōueniēs vnū nomē eē cōe ⁊ ꝓpriū diuerſis reſpectib⁹. ꝛ⁹ ibi¶ Plurib⁹ enī. ¶ Circa ꝑm⁹ tria facit: ga ꝓmo ꝓmittit qō itendit: q̄ ſpūs. ſ. eſt amor vl charitas pīis ⁊ filij. Scōo confirmat hō p Aug. Tertio ꝛcludit: q̄ cū amor ⁊ charitas ſit gd cōe trib⁹: ſpecialr tm̄ cōpetit pſone ſpūſci: ꝓtes patet. ꝛ⁹ ibi¶ Un Aug. ¶ ꝛ⁹ ibi¶ Ecce bis ẋbis. ¶ Deide cū dicit¶ Plurib⁹. oſtendit nomē cōe poſſe eſſe ꝓpriuz: ⁊ q̄tuor facit: ga ꝓmo facit qō dictuz eſt. Scōo oīdit aliquā dilectionē que eſt de⁹ eē ex deoꝛz dilectio ſit gd cōe. Tertio oīdit illā dilectionē eē. ſ. ſ. Quarto ex ẋbis Aug. ꝛcludit itemū ⁊ ꝑs. ꝛ⁹ ibi¶ Ecce bis ẋbis. ¶ Deide. ꝛ. d. ¶ Nūc vo. oīdit ſpūſcm eē amorē q̄ pī filiū diligit: ⁊ eꝫ. ⁊ duo facit: ga ꝓmo oīdit per multas auctres ſpūſcm eē talez amorē. Scōo dat cāz: q̄re ſpūſcūs dī charitas ⁊ amor: cū hec ſūt cōia trib⁹: dicēs q̄ ſpūſcūs q̄ eſt cōis pīi ⁊ filio remittit ſibi iſtō nomē charitas ⁊ amor: qō eſt cōe vtriq;. Siſr etiaz ſpūſcūs qō é cōe pīi ⁊ filio: ga vterq; ſpūs vterq; ſcūs dī ꝓpe de ſpūſcō q̄ eſt cōis vtriq;. ꝛ⁹ ibi¶ Dic nōndū. ¶ In quo ſnia lectionis ⁊ diſtinctionis terminatur.

Quia in pſenti diſtōne Magr̄ determinat de ſpiritusco q̄ eſt tertia in trinitate pſona: ⁊ de mō eī⁹ pcedēdi: nō duo q̄remus. ꝓmo de modo pcedēdi ſpūſci. Scōo de nūō pſonaꝝ. ¶ Circa ꝑm⁹ q̄remus q̄tuor. ꝓmo vtrū ſit aliq̄ pſona in diuinis pcedēs p modū voluntatis. Secūdo vtrum illa perſona ꝓpīe dicatur amor. Tertio vtr̄ ſit nexus patris ⁊ filij. Quarto vtruz ꝓpīe dicatur ſpiritusſanctus.

¶ Utrū aliqua pſona in diuinis pcedat per modum voluntatis. Queſtio I.

A ꝓmū ſic pcedit. Uidet q̄ nulla pſona in diuinis pcedat p modū voluntatis: ga ſm Dam. ꝑ li. c. 8. Filiatio filij eſt eterna: q̄ é opus nāe exiſ-

Ben. in ſl. q. 6. art. 5. ꝙ. 7. qōli. Gofred. art. 4. mēbro 5. ⁊ Bo. i ſl. pte p⁹. ꝙ. 27 q. 3.

I creatio ẋo:ga volūtate dei existit:ellt nō eoeterna deo: Sed nulla ꝑsona est in diuinis que non sit eterna:ḡ ꝛc. ¶ ꝓ. Natura diuina vna est:idee in deo infinite sunt: gñario sequit nām:ideo pōt eē vna ꝑsona p viā gnōnis genita. Sed volūtas in pducēdo sequit formā apprehē sam ab itellu. Cū igit tales forme sint infinite:si aliq ꝑsona sic ꝓcederet imoderata cēt ꝓcessio diuinaꝝ ꝑsonarū: qō est icōueniēs. ¶ ꝓ. Uolūtas est vna sui actus:q ḡa volūtate ꝓcedūt ꝑnt eē ꝛ nō eē:sed nulla ꝑsona in diuis pōt eē ꝛ nō esse:cū q̄libz ꝑsona sit deus:ꝛ variationi nō possit eē subta:ḡ ꝛc. ¶ ꝓ. Que ꝓcedūt p modū volūta tis vlr eē artificiata:ꝫ bz nō est aliq̄ ꝑsona i diuis:ḡ ꝛc.

In cōtrariū est:ga sic se bz ẋbū ad intell'm:sic se bz spūsc̄s ad volūtatē:ꝫ ẋbuꝫ ꝓcedit p modū itell's:ḡ spūsc̄s ꝓcedit p modū volun tatis. ¶ ꝓ. Aug. 6. de tri. c. 5. Spūsc̄s cōe est aligd ꝑis K ꝛ filij:que cōio cōsubalis ꝛ coeterna. si amicitia ꝓuenien ter dicī pōt/dicat:sed apt̄ius dī charitas. Sed hoc non esset nisi ꝓcederet per modū volūtatis:ergo ꝛc.

ꝓ q̄stā **Rñdeo** dōm q gdā sic dicūt:ex quo nos supponi mus emanationē ꝑsonaꝝ:opꝛ illā esse cām oīs emanationis:ga semp ꝓmū in aliq̄ gñe est cā oium eoꝝ que sunt post. Opꝛ igit q oīs emanatio hic recta reducat in emanationē ꝑsonaꝝ tāq̄ in emanationē pri mā. In istis aūt iferioribꝰ inuenim⁹ gñā duo ꝓcessionū. vnū per modū nāe:aliud per modū volūtatis. Nam in aligbꝰ ꝓn⁹ productionis est nā: vt in gñabilibꝰ:ꝛ in aligbꝰ volūtas:vt in artificialibus. Opꝛ igit hos duos modos reduci in modos emanationū diuinaꝝ ꝑsonaꝝ. igit ali qua ꝑsona ꝓcedit in diuinis per modū nature:aliqua p 3 pōnem. modū volūtatis:qō est itenrū. ¶ Sed isti duplr peccāt ꝓmo:ga ex diuersitate in effectu:arguūt distōné in cau sa:qō nō est verū:cū maioꝛ sit vnitas in cā q̄ in effectu. L Nā mlt'udo trahit originē ex vnitate:ga semp vnitas bz rōné ꝓncipij:ot dicit Dion⁹. viti. de di. no. ꝛ Proclus O in suis ꝓpōnibꝰ. Si igit emanatio ꝑsonarū est cā ema nationis creaturaꝝ:nō opꝛ oīa gñā emanationū reper ta in creaturis reperiri in ꝓmo. Item dicimuꝫ ga per emanationē personaꝝ ꝓbant emanationē ꝑsonaꝝ. Sic facile est oīa demōstrare:vt si hoc est/hoc est:ꝛ est sin gulum/si est singulum:vt dicī ꝓmo poste⁹:ꝛ z⁹ ꝓpꝛ.

ꝓ ꝓpria. Sc3. di. 4. ꝓm. 4. q. 2. ¶ Propter ꝫ dōm est aliter:q sic arguebam⁹ de gnōne: q fides nra nō pōt probare que credit:sed ex suppōne vni⁹ pōt ꝓcedere in ꝓbōné alterius:ideo suppositum⁹ pluralitatē ꝑsonaꝝ:vt ꝓbarem⁹ gnōné filij:ꝛ ꝓcessum eius p modū itells. Ita ex ꝓte ista ex suppōne trinitatꝫ ꝑsonaꝝ:poterim⁹ ꝓbare spirationē. s. l. ꝛ ꝓcessum eius per modū volūtatis:qō sic est videre:ga ꝑsone dine nō distinguunt nisi p originē:vt supra patuit:ꝛ infra patebit: qō ꝛ Darñ. ait:ga p solā gnōnē ꝛ ignōnē ꝛ ꝓcessionē di stinguunt ꝑsone fm ipm:que oīa ad originez referēda sunt. Quigo aūt actionē quādaꝫ iportat:ideo ex actione dina oꝫ nos accipe plalitatē ꝑsonaꝝ. Actio gdē duplex est:vt ꝓbs distiguit 9⁹ meta. Quedā trāsiēs in exterio rē mām:ꝛ ex tali actione cōstitui nō pōt dina ꝑsona:ga semper sic ꝓcedēs ꝛ a quo ꝓcedit sunt diuersa in nā:fm numerū saltē:q̄re efficiēs ꝛ tale actū nūq̄ comcidūt in idē nuō:ḡ dina ꝑsona accipiet esse p actionē que nō trā sit. Cū igit ꝓcedēs ꝛ a quo ꝓcedit sint eiusdē nāe:actio nes aūt nō trāseuntes que sūt cognitio ꝛ appetꝰ:appe titus aūt segt modū cognis. vñ si cognitio est simplex ꝛ vna:ꝛ appetꝰ simplex ꝛ vn⁹ erit:ꝓpter qō in nobis:ga sunt diuersi modi cognis:sunt etiā diuersi appetꝰ. In deo autez ga ibi est simplex nosse:erit ꝛ simplex velle:ꝛ ga fm illō simplex nosse ꝛ vnū:nō ꝓcedit nisi vna ꝑso na. Et talis igit actione que nō transit:talis est cognitio nō habem⁹ nisi dualitatē ꝑsonaꝝ:pūez ꝛ ẋbuꝫ. Si ḡ dꝫ ibi eē trinitas ꝑsonaꝝ qō ꝓ suppositum⁹:opꝛ ibi dare aliā ꝑsonā ꝓcedēte fm aliā actionē nō trāseuntē: vt fm vel le:ꝛ ita erit ibi ꝑsona ꝓcedēs per modū volūtatis. M.

¶ Causa aūt quare est vna cognitio in diuis ꝓp qō ꝫ ta lem actionē nō ꝓcedit nisi vna ꝑsona:triplex eē pōt:ga cognitio triplici de cā variat rōne vtutū. Propter obta. Et interruptionē actus. Est enī in cogne tria ꝓsiderare: vtutē a qua ꝓcedit:obm in qō terminat⁹:ꝛ durationē q̄ mēsurat:ꝫ que diuersificat cognitio in nobis. Primo rōne vtutū. Nā cum alia vtus sit sensus:alia intell's:alia est in nobis cognitio sensitiua:alia itellectiua. In deo āt sic dicere nō possum⁹ ꝓpter simplicitatē illius nature. vnde Aug. 15. de tri. c. 5. Simplex illa natura sic intelli gīt sentit:sic sentit itelligit:idēq̄ sensus g intell's est illi. O ¶ Scdo plurificat rōne obti. Nā cū diuersa sint obie. z⁹ cta itell's nr̄i:dato q̄ in nobis nō esset cognitio nisi itel a lectiua. Adhuc essent in nobis diuerse cognes re⁹ plurꝫ obiectoꝝ:ga alia nr̄a per itell'm alia a se cognoscit ꝓmo; que multa sunt:deus aūt ga seipsum ꝓmo cognoscit qō vnū est:igit rōne obiecti eius cognitio nō plurificat:ga fm ꝓbm 1 z⁹ meta. ꝛ Aug. 4. sup Gen. ad lit̄z. nihil ē T. cō. 51. se nouit p se ꝛ ꝑ. ¶ Tertio multiplicat in nobis cogni 3⁹ tio ex interruptione actus. Nā cū desinimus cogitare de aliquo obiecto. si rursum de illo cogitam⁹:nō est idē co gnitionis actus. Deus aūt in sua scia tales successiones nō patit. vñ Aug. 5. de tri. c. vlti. cū decedāt vl succedāt ipe:nō decedit vel succedit aligd scie dei. Pꝫ igit q nō nisi vna cognitio in deo est:rōne cui⁹ vnitatis ꝛ simpli 3. 4. citatis vt p habita patere pōt:ꝛ p dicēda patebit:nō nisi vna ꝑsona ꝓcedit fm viā cogn̄is ꝛ per modū itellect⁹. Si ergo debet esse in diuinis trinitas ꝑsonarū: oportet p dare aliquā ꝑsonā ꝓcedentē per modū volūtatis:cum non sit alia actio a cogne nō trāsiens in exteriorez ma teriā nisi velle:quod declarare volumus. Q

Ad primū dōꝫ q deus de necessitate vult sciēm tanq̄ finē:alia a se non de necessitate vult:ꝛ ga volēdo bonitatē suā spūs scī spirat:sic itelligē do se/ẋbū ꝓducit:ideo ꝓcessio spūsc̄i nec̄ia est necessi tate imutabilitatis:ꝓpter qō eterna existit. Nō igitur eodē mō p modū volūtatis ꝓcedit creature ꝛ spūsc̄i: ga spūsc̄s ꝓcedit p modū volūtatis cōcomitante nā: creature aūt nō:ꝛ de tali ꝓcessu intēdit Darñ. ¶ Et p ꝫ pz solo ad scām:ga fm ideā ꝓcedit qō ꝓcedit p modū artificiati vel p modū volūtatis:nō ꝓcomitāte natura. ¶ Ex ꝫ etiā soluit̄ tertiū:ga ea se bñt ad oppositā:que ꝓcedūt ex volūtate respectu quoꝝ volūtas nō necessi tat̄:sed respectu ꝓductionis spūsc̄i voluntas diuina ne cessitatez bz nō coactionis:sed imutabilitatis. Per hoc etiā q̄rtū soluit̄:ga artificiata ꝓcedunt per modū volū tatis:ga ꝓcedūt per ideā nō ꝓcomitāte natura:fm quē modū nō ꝓcedit spūsanctus:vt patuit. Q

¶ Utrū spūsc̄us ꝓprie dicatur amor. Quēstio. II.

Tho. in sum. parte ꝑ⁹. ꝑm. 2 4. q. 1.

Secundo querit vtrū spūsc̄us ꝓprie dicat amor. Et videt q nō: ga sicut se bz itelligere ad intell'm:sic se bz amare ad volūtatē:sed filius qui ꝓcedit p modū intell's nō dī ꝓprie itelligēs vel itel ligere:ga itelligere siue itelligentia est actio essentialis intellectui ꝓmo vt dī 1 z⁹ meta. ḡ amare siue amor: erit T. c. 39. q. 3 actio essentialis volūtati ꝓme. Sz q̄ est ēntiale nō est ꝓpriū alicui:ḡ amor nō est ꝓpriū spūsc̄i. ¶ ꝓ. Amare cōpetit oib⁹ ꝑsonis. Si igit spūsc̄us ꝓcederet vt amor:

spūsc̄us

A spūſtūs pcederet a ſeipſo. ¶ P. Amor nō dicit qđ per ſe ſubſiſtens: pſona dicit qđ per ſe ſubſiſtēs: ergo nulla perſona pcedit vt amor. ¶ P. Amor eſt actus volūtatis: ſed quelibet pſona in diuinis eſt eiuſdē nāe cū alijs. Cum igit nō cōicet natura per amare: ga amor non eſt actus nature: nulla perſona ꝓprie dicet amor.

In cōtrariū eſt Aug. 15. de tri. c. 19. qui ait ꝙ nō frustra in illa trinitate ſolus ſpūs ſcūs ꝓprie charitas nūcupat. Sed charitas eſt idem qđ amor: ergo ꝛc ¶ P. Quia filius pcedit per modum intellectus: ꝓprie dicit verbum: ergo ſpiritus ſanctus quia procedit per modum voluntatis ꝓprie dicet amor.

Reſpondeo dōm ꝙ aliquo modo poſſumus cōcedē ꝙ ꝓprie ſpūs ſcūs dicat amor ſicut ꝓprie filius dī Abū: nō tn iſta ſilitudo eſt p oēm modū: ga Abū ita eſt ꝓprij nomē filij qđ nō eſt cōe tribus pſonis. Sed amor nō eſt ita ꝓprius ſpūs ſcī quin ſit cōe trib⁹: ꝓpter qđ Abū ſolū pſonalr ſumit: amor aūt ꝛ eēntialiter ꝛ pſonalr ſumi pōt. Nā qđ eſſentialr dicit de q̄libet pſona ꝓfert ſingulr: ꝛ de oibus non plalr. vnde ſi Abū eēntialr ſumi poſſet: filius eſſet Abus de Abo: et ꝓ filius fil' ambo vnū Abū: qđ negat Aug. 6° de trini. c. x. dicēs: ꝙ filius nō eſt Abus de Abo: ga ꝓ ꝛ filius nō ambo Abum ſimal: ſed ſolus filius verbū. Quare aūt verbus ſolū pſonalr ſumit: infra magis declarabit. ¶ Aduertendū ergo ꝙ ly verbū ſolū perſonalr ſumat ꝛ ſolus filius ſit verbū: nō amor nō ſolū pſonalr ſumit: ga nō ſolus ſpūs ſcūs dicit amor ſiue charitas: ſed etiam pater ꝛ filius. vnde Auguſtin⁹. 15. de trini. caꝑ. 19. vult ꝙ ſpūs ſcūs ꝓprie charitas nuncupet: q̄uis nomen charitatis pri ꝛ filio cōueniat. cauſa aūt huius eſſe pōt: ga ex parte voluntatis nō rndet noia diſtincta noibus ipoſitis ex pte intellectus: qđ ſic eſt videre. Quia ad actū intellect⁹ quantor cōcurrūt. ſ. intellectus ipſe: actus intelligēdi vel intelligere: ꝛ qđ ab illo in intelligēdo gignit: ꝛ illō i nobis eſt duplex: iforme ꝛ formatū: ꝛ cū hz eſſe informe dicit cogitatio: cū hz eſſe formatū dicit Abū: vt pōt patere per Aug. 15. de tri. c. 15. ꝛ. 16. Illud aūt verbū ſiue cogitatio ſemp a mente diſtinguit: put mens dicit illud a q̄ emanat: ga cū ꝓcedat ab ea nō eſt illa. Intelligere aūt non ſemp a mēte eſt diſtictū: ſz ſolus in his quor⁹ opatio eſt accīs. Jō in ꝑ. Abū qđ emanat a ꝑre eſt qđ realr diſtinctū a ꝑre. Intelligē ät nō: cū ibi actio ſit idē qđ ſ ba dei. ¶ Uiſo quo ex pte intell's diſtinguim⁹ noia. Uidendus eſt quo ex parte volūtatis habem⁹ noia correſpōdēta illis. Ideo notandū ꝙ ſicut ex parte intell's eſt quatuor accipere: ſic ex parte volūtatis ſe hz. Eſt eni ibi voluntas velle: ꝛ qđ a voluntate emanat: vel qđ in volūtate i primit. Nam ſic cū actu itelligimus formaꝫ aliquid in intellectu qđ dicit cogitatio vel verbū: put hz eſſe informe ꝛ formatū: ſic cuz actu volumus reſultat aliquid in voluntate: qđ quidā impreſſionē vocant: que impreſſio etiā diſtingui habet ſm eſſe informe ꝛ formatū: ꝛ ly rea ex parte volūtatis corrideant reb⁹ ex pte intell's: noia tn nō reſpōdent noibus quātū ad oia: ſed quātū ad aliqua. Nam ſicut habemus nomē ꝓprium qđ noiat virtutē intellectiuā vt intellectū: ſic habem⁹ nomē ꝓprium qđ nominat potentiā affectiuā vt voluntatē: ꝛ ſicut habemus nomē ꝓprium qđ noiat actum intelligēdi vt intelligere: ſic actus volūtatis potius eſt nomē ꝓprium: ꝛ dicit velle vel amare. Alia aūt duo que ſunt ex parte intellectus vt cogitato ꝛ verbum: ex parte voluntatis non acceperūt noia ꝓpria. Nam ly ex eo ꝙ intellectus intelligit aliqđ in intellectu eſſe: habeat per modū intellectus a mente emanans qđ dicit cogitatio: cuz habet eſſe informe ꝛ verbū cū hz eſſe formatū: ꝓpt qđ qđlibet talū accepit nomē ꝓprium: nī qz deficimus in vocabulis: ſic emanās a volūtate ſiue hēat eē informe: ſiue formatū noiamus ipm per actū volūtatis: ꝛ dicemus ipm eē amare vel amorē: ſō amor vel amare eſt cognoscū ad actum volūtatis: ꝛ ad id qđ in volūtate reſultat: cum actu volumus. Intelligere aūt nō eſt cognoscū ad actū itellīdi: ꝛ ad cōceptionē intell's formatā ꝛ informē: quia cōceptiones intell's noia ꝓpria ſunt ſortite: que ſi volumus ad diuina trāſferre apparebit ſolo qōnis. Scīēdū tn ꝙ nō oia ꝓpria poſſumus dicere in diuinis: ga cum ibi nihil ſit informe: nō erit ibi cogitatio q̄ dicit qđ informe ex pte intell's: nec illud qđ rndet cogitatiōi ex pte volūtatis. Unī Aug. 15. de tri. caꝑ. 16. vult ꝙ in deo nō ſit cogitatio ſz verbū. Dicam⁹ igit ꝙ ex pte itell's in deo tria eſt accipe q̄ habet noia diſtincta. Intellm ipm ſiue mēte. Intelligē qđ ē act⁹ itell's. Et verbū qđ ab itellīte emanat. Ex pte ät volūtatis tria eſt ꝓſiderare. Volūtatē ipſaz. Amare qđ eſt act⁹ volūtatis. Et id qđ a volūtate emanat: qđ qz non habuit nomē ꝓprium: noiat noie actus volūtatis: ꝛ dī amare: vel amor: ꝛ ſic filius ꝓprie loquēdo nō eſt ipſuz intelligere qđ eſt actus itelligētis: ꝛ eſſentialr ſumit: ſz eſt verbū qđ ab intelligēte emanat. Ita ſpūs ſanctus nō eſt amare qđ eſt actus voluntatis: qz hoc eſſentialr dicit: ſed eſt illud qđ ab amāte vel volēte emanat: qđ etiā amare vel amor dicit: ex quo apparet ꝙ ſi intelligere in diuinis ſolū eſt eēntiale: ga noiat ſolū actū intell's qđ cōpetit tribus: ꝛ verbū ſolū pſonale ga noiat perſonā filij que ab intelligēte emanat. amare aūt vl amor: ga eſt cognoscū eēntiale ꝛ pſonale eſt. eēntiale: vt dicit actū volūtatis. pſonale: vt dicit qđ a volente vel ab amāte emanat: ga ſic ſolā pſonaz ſpūs ſancti noiatq̄ a ꝑre amāte filiū: ꝛ a filio amāte patrē ꝓducit. ¶ Si aūt q̄rat cū actus volūtatis ſit velle ꝛ amare. Quare potius ab amare denoiat ſpūs ſanctus vt dicat amor q̄ a velle vt dicat vellcitas. Dōm ꝙ amare eſt ꝓfect⁹ q̄ velle: ga ſupra velle videt addere reſpectū ad bonū: aut illō ꝓ ꝑti. z. rethoricoꝝ. amare eſt idē ꝙ velle bonū: ꝛ ſit filius nō dī cogitatio ſz verbū: rōne ꝓfectionis: ſic. ſ. ſ. poti⁹ dī amor q̄ vellcitas ꝓpter ꝓfectionē in amore reptam. Tenēdū eſt igit cū Aug. 15. de tri. caꝑ. 17. ꝛ. 19. ꝙ hz charitas ſiue amor ſit cōe tribus: eſt tn ſpūs ſancti ꝓprium. Qualiter ſit cōe ꝛ qualr ꝓprium patet per habita.

Ad ꝑmus dōm: ꝙ nō eſt ſic de intelligē ꝛ de amorega ex parte itell's bēmus vocabula diſtincta: nō aūt ex parte volūtatis. ¶ Ad 2^m dōm: ꝙ hz amare vt ſumit eēntialr cōpetat oibus: amor aūt vt ſumit ꝓſonalr eſt ꝓprium ſpūs ſancti. ¶ Ad 3^m dōm: ꝙ hz amor ſm ſui cōcz rōnē non dicat qđ p ſe ſubſiſtens: ſm tn ꝙ eſt diuinus dic. ¶ Ad 4^m dōz: ꝙ volūtas reſpectu eius ꝙ immutabilr reſpicit: quodāmodo eſt nālis: ga in fine ſerimur nāliter: ꝛ ga ſpūs ſan. ꝓcedit a patre ꝛ filio: vt ſuā bonitatez volunt: q̄ immutabilr neceſſe eſt eos velle: vnde ꝛ ratio volēdi alia dī ſpūs ſancti: cū deus volēdo bonitatē ſuā alia velit: ideo per modū volūtatis vt voluntas: nō dicit ꝓcedere ſpūs ſanctus: cū illa ſit ad oppoſita: ſed per modū voluntatis concomitante nā. Creature aūt q̄s deus pōt producere ꝛ nō producere que ſe hēt ſolum vt volita: non ſunt eiuſdē nāe cum deo.

¶ Utrum ſpūs ſanctus ſit nexus ꝑis ꝛ filij? Qō. III.

Tertio quer̄t vtrum ſpūs ſan. ſit nexus ꝑis ꝛ filij. Et vi ꝙ nō: qz qđ nexit aliq̄ vi hic aliquā rōnē ꝓncipij reſpectu illoz: ſed ſpūs. ſ. nō hz rōnē ꝓncipij re⁹ ꝑis ꝛ filij. q̄ ꝛc. ¶ P. Nexus eſt ſeparatoꝝ: ſz pē nunq̄ eſt ſeparatus a filio: quia inſeparabilis eſt trinitas

B ſ

C Illd actū intellect⁹ quatuor.

Nota de duo bus Egidium.

D Duo. in ſum. pec. 6°. pn. 37 q. 1. ſed hinc vi eſt 3us° de tri. in ſum. ar. 60.

E

F Verbū ſumit pſonalr tribus nō eēntialr: amor aūt vel amare vtroq; mō: de q̄ nota dist. 27. pn. 2. q. 2. ꝛ.

Dubium.

G Q⁹ amare eſt ſit velle bonū eſt ꝓfectus q̄ velle: nō. ſ. ſ. dī amor ꝛ non vellcitas.

H

I personaꝝ ſm Aug.15.de tri.c.23.ergo ꝛc. ¶ Ꝓ. Nexus aliquoꝝ eſt illud in quo aliqua conueniũt: ſed pr̄ ⁊ filius nullo mō conueniũt in perſona: ſed ſolũ in nā: ergo nulla perſona erit coꝝ nexus: ſed ſpūſcūs eſt nomē perſone: ergo ꝛc. ¶ Ꝓ. Nexus bz rationē medy: ſz media in trinitate perſona eſt filius: non ſpūſanctus: ergo ꝛc.

In cōtrariuz eſt Aug.6° de tri.c.5. qui dicit ſpūſanctū eſſe cōionē ⁊ vnitatē pr̄is ⁊ filij. ¶ Ꝓ. Sēp charitas habz rōnem vniēdi: ⁊ amoꝛ: ſz. ſ. ſ. i trinitate increata ꝛ rōnē amoꝛis: vt dī. 20. de tri.c.23. ⁊ dī charitas pr̄is ⁊ filij vt dī. 6. dō tri.c.5. g̃ ꝛc.

Reſpōdeo dōm ꝙ iter ceteras vniones ⁊ nexus vnio amoris quātū ad aligd videt̄ eē potiſſima: eſt eni tāta ꝙ trāſformat amātē in amatuꝝ: ⁊ ponit ipſuꝝ extra ſe ⁊ collocat ipſuꝝ in amato ſi ſit excellens amoꝛ: vt dicat̄. 3. de dī. no. ppt qō ꝙ ſe eſt amoris ꝙ vniat ⁊ vnio oēm amoꝛē ſequat: vñ. 4. de dī. no. dicitur amoꝛē ſiue diuinū: ſiue angelicū: ſiue intellectualē: ſiue aialē: ſiue nālē dicam⁹: vnitiuā quādā ⁊ cōiacitiuā intelligemus vtutē. Cū igit̄ ꝙ ſe ſit amoris nectere ⁊ vnire: cū ſpūſcūs ſit charitas ſiue amoꝛ pr̄is ⁊ filij: ⁊ vt vult Aug. 15. de tri.c.19. erit nexus vtriuſqꝝ: imo ſi ꝓpie loq̄ volumus nihil eſt cui adeo ꝓpie videat cōpetere nomen nexus ſic̄ ſpūſcō. Nexus eni duplr̄ ꝓſiderari pōtin ſe per comparationē ad ea que nectit.

De rōne nexꝰ ſz ſe eſſentias: puritas: ⁊ pe, tus.

¶ In ſe ꝓſiderādo nexū. Tria videnť eſſe de rōne eius. ¶ Primo vnitas. Nā ſicut oia ſunt alba ꝙ albedinez: ſic oia ſunt vnū ꝙ vnitatē: ga vnitas eſt qua vnaquaqꝝ res vna dicit̄: vt ſcribit̄ in p̄n⁹. 7. geo⁹. Cū igit̄ nexus habeat vnire ⁊ nectere: opꝝ nexum hīe rōnē vnitatis. Scōo de rōne ei⁹ eſt puritas: ga ſic̄ qō bz purū eſſe maxie eſt illa qō eſt pure nexus: maxie nectit. Uñ in pure nexu referuat̄ ois rōne nectēdi: ſic̄ in puro cē ois rō eſſendi: ⁊ hec puritas que facit ad rōnē nexus ab Aug. appellat̄ ſcitas que in puritatē ſonat. Tertio ſi aligd maxie bz nectere opꝝ ipſuꝝ hīe rōnem p̄mitatis: ga pmū in omni gñe eſt maxime tale: ⁊ ga p̄mū nectēs vi eē amoꝛ diuinus qui charitas nūcupat̄. Ideo rōne huius p̄mitatis talē nexū Aug. noiat charitatē.

L

De rōne nexꝰ ꝙ cōparationez ad aliō eſt idē ſitas nāe cum extremis. 2° di ſtinctio eius a quoꝝ nexu.

¶ Uiſo que cōpetunt nexui ex ſe videndū eſt que cōpetūt ei ꝙ cōparationē ad ea que nectit. Hoꝝ aūt duo ſūt. Nā nexus ga bz rōnē medy ⁊ mediū ſapit nām extremoꝝ: opꝝ nexū eſſe eiuſdē nāe cū bis q̄ nectit. Scōo ga nō nectunť niſi diſtincta: quoꝝ vnum non predicat̄ de alio: opꝝ nexū eſſe diſtinctū a quolibet cōnexoꝝ: ga qua rōne eſſet idem vni: eſſet idez ⁊ alteri. Et ita cōnexa non haberent diſtinctionē inter ſe.

Qz nec creatu iter ſemet cre ata eſt ꝓnis vnitnis ꝓfecte vniunť: nec pr̄ ⁊ filius in cēn tia ſed ſcīſe in ſpūſancto.

M

¶ Hoc habito notādū ꝙ vnio triplr̄ pōt eſſe. Prio creaturaꝝ iter ſe. Scōo creaturaꝝ ad ꝓſonas diuinas. Tertio ꝓſonaꝝ diuinaꝝ iter ſe. Creaturaꝝ iter ſe ꝓt eē triplr̄. Uno mō ſm ꝙ corꝓalia vniunť corꝓalib⁹. Alio mō vt ſpūalia corꝓalib⁹. Tertio vt ſpūalia ſpūalib⁹. Inter corꝓralia iter ſe: nō eſt verus nexus: ga deficit ibi vnitas vel ſimplicitas. nō eni nāe pōt vniri rōne ſupabūdātis cōpōnis. Scōm ꝙ ſpūalia vniunť corꝓoralibus: nō eſt ver⁹ nexus: ga deficit ibi ſcitas vel puritas. nā cū amoꝛ bēat trāſformare ſpūalia: cū vniunť corꝓalib⁹ ꝙ amorē diligēdo ea ꝙ ſe: quodāmodo corꝓalib⁹ ſimilant̄: ⁊ habunt illius quādā ipuritatē. Scōz ꝙ ſpūalia ſpūalibus vniunť nō eſt verus nexus: ga ibi non eſt charitas niſi forte ſpūalia ꝓpter deū diliganť: qō ſi ſic eſſet: tūc non ipſa ſpūalia per ſe ⁊ ꝓmo dilecta eēnt: ſz potius deus in ſpūalib⁹ amaret̄: ⁊ ita p̄z ꝙ verus nexus iter creata eſſe nō valet. Scōm aūt ꝙ creata vniunť diuinis ꝓſonis non ꝓpie ibi reperit̄ nexus: ga deficit ibi ꝓſubalitas. Nam medium vt dicebat̄ oz eſſe eiuſdē nature cū extremis ⁊ quodāmō ꝓſubale eis: ſz nihil ſm vnā nāz pōt eē eiuſdē nāe cū creatore ⁊ creatura: nō igit̄ iter talia erit ꝙ oēz modū nexus diuine ꝓſone vt pr̄ ⁊ filij⁹ duplr̄ vniunť in eſſentia ⁊ in ſpūſco. Sed eſſentia diuina nō ꝓpie rōnē nexus bz: ga deficit ibi diſtinctio: cū ab ipa ꝓſone diuine nō diſtinguāt̄. ſolus g̃ ſpūſcūs di ꝙ oēm modū nexus. Patz igit̄ ꝙ gnaz regrunť ad rōnē nexus vnitas, ſcitas, charitas, ꝓſubalitas ⁊ diſtinctio. Reſpcū eoꝝ que nectit q̄ oia regrunť in ſpūſcō, put in eo nectunť pr̄ ⁊ filij⁹: que i nullo alio ſunt repta. vt patuit. vñ Aug. 6. de tri.c.5. ſpūſcūs in eadē vnitate ſubſ ⁊ eq̄litate ꝓſiſtit ⁊ hoc q̄tū ad ꝓſubalitatē: ſiue ſit vnitas amboꝝ: ſiue ſcitas: ſiue charitas: ⁊ hoc quātū ad vnitatē, ſcitatē, ⁊ charitatē: que in nexu regruntur. ⁊ ſubdit ꝙ non aliquis duorum quo vterq̄ coniungitur quantū ad diſtōnē ꝙ quinto requirebat nexus.

8

Ad ꝓmū dōs ꝙ nectit aliq̄ vt mouēs ⁊ vt cā bz rōnē ꝓncipij: ſz ꝙ nectit vt amoꝛ nons cū amoꝛ ab amāte ꝓcedat vel cāet̄: vt eō. ¶ Ad 2ᵐ dōs ꝙ nexus nō ſp eſt ſeparoꝝ: ⁊ diſtinctoꝝ: ⁊ diſtinctio refutatur iter pr̄es ⁊ filiū. ¶ Ad 3ᵐ dōs ꝙ ſi pr̄ ⁊ filij⁹ nō conueniūt in vna ꝓſona ſoāl̄r: ꝓuenit ex originaliter inquātū ſunt vnū originale p̄n⁹ ſpūs. ſ. ⁊ hoc ſufficit ad rōnē nectendi: ga amoꝛ bz nectere eos a qb⁹ originat̄. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ ſpūſcūs pōt ꝓſiderari 2ᵐ: vel ſm ꝙ eſt ꝓſona ꝓcedēs ⁊ ſic eſt tertia in trinitate ꝓſona: vel quātū ad modū ꝓcedēdi: ga ꝓcedit vt amoꝛ: ⁊ ſic bz rōnē medy ⁊ nexus.

O

¶ Utrum ſpūſcūs ſit ꝓpie nomē ꝓſone. Qō. IIII.

Ubo. in 1um parte d. 32. q. 4.

Quarto querit̄ verū ſpūſcūs ſit ꝓpriuz nomē ꝓſone: que ꝓcedit ꝙ modū amoris. Et vi ꝙ nō: ga qō eſt cōe trib⁹: nō eſt ꝓpriū alicui: ſz quelz ꝓſona in diuis dicit̄ ſpūs ⁊ dī ſcūs vt vult Augu. 15. de trini. c. 19. ergo nō eſt ꝓpriū alicui. ¶ Ꝓ. Nomen ſpūs ſumptū eſt a ſimplicitate nature: ſed eadē eſt ſimplicitas nature ⁊ ſubſtātialitas oium perſonarū. ergo nomē ſpūs nō eſt ꝓpriū alicuius ꝓſone. ¶ Ꝓ. ſm Dam. 1. lib. cap. 13. ea que ſunt ꝓpria perſonis nō ſignificant ſubam: ſed habitudinē adinuicem ⁊ modū exiſtēdi. Sed ſimplicitas nature ſignificat ſubam: ergo nomen ſpūs qō ab huiō ſimplicitate eſt impoſitū: non poteſt eſſe ꝓpriū perſone. ¶ Ꝓ. Diſtinguit aliqui ꝙ ſpūs poteſt ſumi vel a ſpūalitate vel a ſpiratione. Sed nullo iſtoꝝ modoꝝ eſt ꝓpriū ſpūſci: ga cū ſumit̄ a ſpūalitate ſic dicit ſubtilitatem nature ⁊ diuidit̄ cōtra corꝓulentiā qō ſatis p̄z: quoniaz ſic ſumptū nō eſt ꝓpriū ſpūſci: cū ſimplicitas nature cōpetat trib⁹: nec etiā ꝓut ſumit̄ a ſpiratione eſt ꝓpriū ſpūſancti: cum ſpirare cōpetat patri ⁊ filio.

P

In cōtrarium eſt Aug. in multis locis q̄ oſtendit nomen ſpūſancti eſſe ꝓpriū ꝓſone que ꝓcedit per modū liberalitatis ⁊ amoris. ¶ Ꝓ. Dam. 1. lib. cap. 18. diſtinguit multos modos ſpiritus inter quos quodam ſpeciali modo: oſtendit nomen ſpiritus: competere ſpiritui ſancto.

Q

Rñdeo dōm ꝙ ſpirituſcūs eſt nomen cōmune tribus ⁊ ꝓpriū vni perſone. Nam ſicut dicebamus de amoꝛe ꝙ erat cōmune ⁊ ꝓpriū. Sic etiam duo modo dōm eſt de ſpūſcō ꝙ eſt nomē ꝓpriuz ⁊ cōe. Cauſa aūt q̄re vni ꝓſone appꝛopriat̄ tale nomen duplex aſſignat̄. vna eſt Aug. 15. de tri. ca. 19. qui ait ꝙ pr̄ nunc pat̄ ſpūs ⁊ ſcūs. ⁊ filiꝰ ſpūs ⁊ ſcūs: nō frustra tri ſolus ſpirituſcūs ꝓpie ſpūſancus dī: ga ſicut ꝓpriū eſt ſibi ꝙ ſit quaſi cōmune amboꝝ: ita ꝓpriū eſt ſibi habere illud nomen qō amboꝝ conuenit. Alia rō eſt cōmunis: quia ſpūs videtur habere quādā naturā ſpulſiuā: ⁊ qz amoꝛ

Scz eadē vl, ⁊ 3m. q. 2.

Duo rōnes qr ſpūſcūs ꝓpie ſpūſcūs dicit

A ppriũ est impellere: ideo nomen spũs est ppriũ spũsci: qui per modum amoris procedit.

¶ Possumus tñ si volumus duas alias rõnes assignare. Nã cũ nomẽ spũs non sit penit⁹ eguocũ: opz q̃ in eo cõsideret vn⁹ modus ipõnis nois. Jo dz est q̃ nomẽ spũs positũ est a simplicitate nãe. Propt q̃ Dam. z⁹ lib. ca. 3⁹ solũ deũ dicit eẽ spm rõne simplicitatis: qa ei p se t p cõpetit simplicitas. alia aũt p quãdã analogiã simplicis dr. vñ nã impulsiua si attribuit spũi hoc nõ est nisi qa illã ipulsionẽ cõcomitat nãe simplicitas. simplex aũt t vnũ vt superius patefactũ fuit se se 2sequunt: qa quãto aliqd est magis simplex: tãto est magis vnum: t e2. Si igit ex simplicitate sumptũ est nomẽ spũs: cũ simplicitas tẽ 2comitet vnitas: cui ppie cõpetit rõ vniẽdi: poterit ppie spũs nũcupari: t qa spũscũs in trinitate ppie dr nexus t vnio pris t filij: ppt istã vim vnitiuã dici etiã ppie poterit spũs t hoc forte ltẽdebat Aug. cũ dixit: q̃ qa spũs: est cõe pris t filij: appropriat spũscõ. Nã si velemus hoc itelligere vt ẽba sonant: friuola videret rõ. Nam t sapia est cõis pri t filio t deitas t oia absoluta: igit oia absoluta erũt ppria spũscõ: qõ nullus cõcedit. Sic g̃ itelligendũ est q̃ spũs t charitas est q̃si cõe pris t filio nõ solũ qa vtraq; spũs vtraq; charitas. Sz qa spiritus t charitas est illud in quo pr t filij t cõione t vnionem br̃: t ideo spũscũs ppriũ est spũscõ: qa est vnitas t cõio vtriusq;. Scda ratio q̃re nomẽ spũs appropriat spũscõ esse posset remotio falsi itellis. Nã sic pris appropriat po⁹ne credat senex: t p pris impotẽs t filio sapiãne credat puer: t p pris insciis: sic spũscõ attribuit nomen spũs qõ a simplicitate sumit ne credat cõpositus: qa ẽm q̃ scribit 57⁹ ppõne Procli. Dẽ qõ a plib⁹ cãis pduc̃it cõpositi⁹ est eo q̃ a pauciorib⁹ pgredit: t qa nulla psona in dinis pcedit a pluribus nisi solus spũscũs: ne credatur cõpositus: noie spũs vetut ppõ noie noiat.

C Ad primũ dom q̃ pz qũo spũscũs est cõe trib⁹ t est ppriũ vni plone. ¶ Ad 2m dz q̃ lz simplicitas nãe sit cõe trib⁹: nihilomin⁹ tñ nomen spũs qõ a simplicitate nãe sumit: põt eẽ ppriũ alicui vt pz p dicta. ¶ Ad 3m dom q̃ nõ est icõueniẽs vnũ t idẽ nomẽ aliter t aliter 2sideratũ: significare subaz t habitudinẽ. ¶ Ad 4m dom q̃ si volum⁹ sustinere illã diuisionẽ dicere possumus q̃ nomẽ spũs est ppriũ spũscõ. Nã pat dẽ simplicitatẽ nãe est ppriũ ei: pat rõ simplicitatis extendit ad oẽ illud qõ bz rõnẽ nexus t vnitatis cũ spũscũs sit nexus pris t filij. Prout aũt dr a spiratione: sic etiã est ppriũ spũscõ. Nã spiratio põt designare actionẽ vel passionẽ: lz autẽ per modũ actionis non cõueniat ei nomẽ spũs: qa nõ spirat. Prout aũt significat per modũ passionis est ei ppriũ: cum solus spiretur.

Nomẽ spũs a simplicitate dicũ est. Cui igit ꝑtẽ q̃uenit rõ simplicitatis eidẽ q̃uenit nomẽ spũs. Cũ igit ẽm Dam. 2. li. c. 3. soli deo q̃ueniat simplicitas p se. Alijs do analogice: soli deo cõuenit nomẽ spũs. Si aũt q̃uenit nãe ipsi huic: hoc est in quãtũ ipsam 2comitat simplicitas: sz ẽm plicitas t vnitas se se cõsequunt: g̃ cui marie cõuenit vnitas t rõ vnionis sibi marie q̃uenit nomẽ simplicitatis t simplicitas ac p hoc esse spiritũ. Ratio do vnionis perfectissime cõuenit spiritui sancto: g̃ t spiritꝰ.

D Deinde querit de nuõ psonaz: t qa de distinctione psonaz loqui non possum⁹ nisi ẽm ea que aliquo mõ videm⁹ in creaturis: t qa scire qũo numerant ea q̃ sũt in suppositis creatis facit vt itelligam⁹ numeraz psonaz: ideo tria querem⁹. Primo qũo niiant ea que sunt in suppositis creatis. Scdo vtruz in diuinis possint eẽ ples spũsci. Tertio t vltio de nuõ psonaruz.

2ª ꝑn.

¶ Utrum existentia in eodem supposito creato possint differre solo numero. Questio. I.

B Arca ꝑ̃ q̃rit vtrũ ea q̃ sũt i eodẽ suppo creato differãt nuõ. Et vi q⁹ nõ: qd est i subo nõ ponit i numeraz cũ ipo. alr. nã accrãs ponẽt in numeraz cũ subo. nec arguo: q̃ lz exrãs in subo est idẽ nuõ cũ subo. sz q̃ vni t eidẽ nuõ sunt eadẽ nuõ iter se nõ ponit nuõ. g̃ q̃cũq; sunt in eodẽ subo: sunt eadẽ nuõ. ¶ ꝑ. Nuãtio est ex eẽ: sed oia q̃ sunt in eodẽ subo br̃t idẽ cẽ. g̃ ꝛc. ¶ ꝑ. z⁹ est esse simp⁹ t ẽm qd: sz eẽ ẽm qd absolute nõ dr eẽ: q̃ qõ sine addit̃mẽto dico simr dico. cũ igit oia exrãtia i subo simr bẽant idẽ eẽ: cui vni⁹ rei vnicũ sit eẽ. vt scribit. 6. top. oia erũt vnũ ens t ita vnũ nuõ. ¶ ꝑ. Omnia q̃ sunt in eodẽ subiecto: ꝓdicant̃ de eodẽ: igit vnũ est oia illa: sed si vnũ est oia illa: omnia illa sunt vnũ: t sic idẽ q⁹ prius.

B

In cõtrariũ est q̃ in eodẽ subo sunt diuisa ꝑnta. sz q̃ dint gñe: dint nuõ. g̃ ꝛc. ¶ ꝑ. Quelibet forma bz rõnẽ vnitatis. g̃ ex plib⁹ formis sp cõstituit numerus: cũ ex plib⁹ vnitatib⁹ sp cõstituat multitudo. Sed in eodẽ susceptibili sunt diuerse forme. g̃ ꝛc.

P

Rñdeo dom q̃ ẽm ꝓbm. 5. met. vnũ dr 4ꝑ. s. nũ. spẽ. gñe. t analo⁹: ꝓbs tñ bas vnitates aliqs noib⁹ notat: q̃ vnũ spẽ dicit vnũ forma. Unitates gñis appellat vnitatẽ ꝑnti. Que ẽba analogia vnũ sunt dicit esse vnũ eq̃litate siue ꝓportione. Jsta aũt sic se br̃t adinuicẽ q̃ p⁹ postrema icludũt: q̃ vnitas nuãi icludit vnitatẽ form⁹ t vnitas formę vnitatẽ ꝑnti: t vnitas ꝑnti vnitatẽ ꝓportionis: sed ẽm diuersitatẽ est modus 3ciusq; diuersitas ꝓportionis facit diuisitatẽ ꝑnti t sic de aliqs. vt idẽ ꝓbs ibidẽ narrat. põt g̃ eẽ vnitas in forma cuz diuisitate nũali. Si igit de distõne ẽm nũm volum⁹ log p se: oz ea facere diuisitatẽ i nuõ sz q̃ distinguunt q̃ vniunt i forma: nã qñ diuersitates t vnitates sũt ordinate adiuicẽ. vbi vna terminat: alia icipit. igit vbi terminat diuisitas ẽm nũm icipit vnitas formę. ẽm g̃ vnitatẽ in eadẽ forma accipiẽda est distõ nũalis. Hec aũt nõ est nisi ẽm diuisa eẽ. Nã sicut spẽs distinguunt p sc̃iptũ ad ea q̃ addũt sup̃ genus: ita idiuidua dint q̃tũ ad ea q̃ addũt sup̃ spẽm. Hec aũt p se t directe est eẽ. nõ g̃ sint diuersa ẽm nũm: nisi q̃ habẽt diuersa esse.

I G

¶ Or si sic dicim⁹ cũ vni⁹ suppositi sit vnũ eẽ: oz oia que sunt in eodẽ suppo eẽ eadẽ nũo: pp vnitatẽ icisse: cui sniẽ vi rõ obuiare. Nã cũ ẽm diuisitatẽ pdcẽ vni⁹ se icludãt nõ 3cio. vt q̃ sũt diuisa spẽ: dint nũo. si igit̃ negat musica t grãmatica eẽ i eoẽ subo: cũ hec dicant spẽ: differrẽt t nũo.

Dubiũ si oia q̃ sũt in eodẽ supposito sint vnã numero.

¶ Propt qõ aduitẽdũ q⁹ q̃ sũt i eodẽ sbo p oẽs mo⁹ t p se t p: nõ dint nuõ: nã sz aliquẽ mo⁹ t ex ꝑti nihil phibz ea differre. Or sic ẽ vidẽ. Nã sz ꝓbz p top. idẽ nuõ 3r diuidit. s. sz subaz t ꝓbo t accrãte. Et q̃ q̃cũq; sũt i eodẽ susceptibili: sũt eadẽ aliq̃ dictoz modoz: ꝑtẽ pcedi aliq̃ mõ ea dẽ nũo: t q̃ sũt aliq̃ mõ sic eadẽ: q̃ sũt i eodẽ: nõ sũt p oẽm mo⁹ diuisa nũo. Rursũ nõ dint nũo p se t p. nã illa p se t p dint q̃ solũ sic br̃t eẽ distinctũ. illa ãt ex ꝑti q̃ pp dias alias nuõ differre dr: t q̃ diuisitas in nuõ p se: sumit ex eẽ: qõ sp ẽ idẽ in eodẽ susceptibili p se nuõ nõ dint: q̃ i eo dẽ subo existũt. Sed ex ꝑti differre plr: vtputa q̃ dint spẽ vl i forma: t ide ẽ q⁹ nũq̃ i eodẽ subo reperiunt aliq̃ differre solo nuõ. br̃ g̃ ait ꝓbs. 5. met. c. 8 diuisa bz spẽ: q⁹ q̃cũq; sũt i eodẽ susceptibili t dint q⁹ spẽ dint. Pz igit q⁹ q̃ sũt i eodẽ supp⁹ p se t p t p oẽs modũ nõ dint nuõ: t q⁹ nũq̃ diuise forr i eodẽ supp⁹ exrites dint solo nuõ: nec est ꝺdcm nz si i diuisis pub⁹ eiusdẽ supp⁹ ꝑtes eẽ diuise forr nuõ differẽtes. vt pue albedines in duab⁹ manib⁹: naz ẽt talia nõ sunt p oẽm modus diuisa nuõ cũ oia exristẽtia in eodẽ supposito aliquo mõ idẽ nuõ dici ꝑtes. Rursuz nõ sunt talia ꝑntia in eodẽ subto: cũ determinẽt sibi diuersas ꝓpes suppositi. Possum⁹ tñ dicẽ q⁹ etiã ex diuersitate

H

T. cõ. 15.

T. cõ. 12.

Bet. li. 8. pre b⁹. sa. 2. q. 4.

I te ipsū eē: ꝺz eē talis plalitas. nā ⁊ si est vnū esse suppo
sit: ꝺiuerse tñ ptes quātitatiue: ꝓpter quas cōsurgit di
cta pluralitas: nō eodē ordine illud esse respiciunt: verū
ga in spūalib⁹ ꝓp que sermonē suscepimus nō inuenit
extensio: circa talē ꝺiuersitatē eē sollicitos non oportet.

Argumenta ꝓcedebāt vꝫ suis: ga ꝑma ostendebant ꝙ que sunt in eodē subiecto per omnē modū nō differunt. ſcōa ℞o cōcludebant ꝙ differunt ex cōsequēti ꝙ cōcedaī ad ꝓsens.

¶ Utrū in ꝺiuinis possint esse plures spūsci. Qō II.

Secundo queritꝫ vtrū ibi possint esse plēs spūsci siue plēs psone ꝓcedētes ꝑ modū amoris. Et vr̄ ꝙ sic: qz ꝟz Proclū. 57. ꝓpone. qō a plib⁹ causis ꝓcedit est cōpositius ḡ qō ꝓcedit a paucioꝝ⁹: sed
K vt dicit Darā. ꝑ li. c. 11. Persona a qua psona ꝓcedit ꝺz rōnē cāe respectu psone que ꝓcedit ab ipsa. Cū igit̄ per modū amoris ꝓcedat psona a ꝑre ⁊ a filio: nō erit eadē que ꝓcedit ab vtroq3: ga tūc illa psona eēt cōposita: ga ꝓcedit a plibus causis: ergo ⁊c. ¶ ℙ. Si duo boies se diligerent: non esset idē amor quo vnus diligeret alterū ⁊ ꝑ. Sed cū spūscūs sit amor quo ꝑ diligit filiū: ⁊ ꝑ: nō erit idē amor: ḡ ⁊c. ¶ ℙ. Dec est ꝺia iter ea que nō trāseūt in exteriorē mām ⁊ que trāseūt: ga ea q̄ trāseūt: numerant̄ ſm numer̄ eor̄ que agunt̄ cui⁹ sint in actu. Ea que nō trāseunt numerant̄ ſm numer̄ agentiū: cui⁹ in ipsis agentib⁹ existāt. Cū igit̄ quelibꝫ psona ꝓducat̄ per actū nō trāseuntē in exteriorē mām: psona ꝓducta numerabit̄ ſm nūm ꝓducētiū. Cū igit̄ sint plēs psone ꝓducētes spūscūm: erūt plēs spūsci. ¶ ℙ. Nō est minor plenitudo in spūscō ḡ in ꝑre ⁊ filio. Si igit̄ ꝑr filiꝰ bñt po⁹ ꝓducendi spūscūm: ⁊ spūscūs poterit hoc facē. Cū igit̄ nihil seipꝫ ꝓducat ad eē: erūt ibi plures spūsci.

L **In cōtrariū** est: ga sic̄ se ꝺz ℞bū ad itellz ꝺinū: ita se ꝺz donū ad volūtatē. Sz nō est ibi nisi vnū ℞bū: ḡ nō est ibi nisi vnū donū. Sed nō est ibi donus nisi spūscūs vt dicit. 15. ꝺe tri. c. 17. ḡ ⁊c. ¶ ℙ. Quia nosse in ꝺiuinis est simplex: psona que ꝓcedit ꝑ modū itellz ꝺr esse vna. Cū igit̄ velle sit etiā ibi simplex: psona ꝓcedēs ꝑ modū volūtatis etiā vna erit.

Rñdeo ꝺom ꝙ in ꝺiuinis nō est distinctio nisi per relata vt onīdit Aug. 5° ꝺe tri. c. 8. ⁊. 10. ⁊ in pluribꝰ alijs locis. Si igit̄ in ꝺiuinis sūt plēs spūsci vl plures psone ꝓcedētes ꝑ modū amoris: erūt ibi plēs relones silēs. Nā psona que sic ꝓcedit ꝺz relonē ꝓprīā per quā ꝺistinguit̄ ab alijs: sic̄ ꝑr ꝑr̄initatē. q. ꝑ relonē ꝓprīā ab alijs est ꝺistinctus. erūt igit̄ plures relones silēs in ꝺiuinis: si erunt ibi plēs spūsci: sic̄ essent ibi plēs pr̄initates si in ꝺiuinis eēnt plēs ꝑres. ḡ si ostēdere poterim⁹
M ꝙ relones que bñt eē reale in ꝺiuinis: vt relones origīis: per ꝙs ꝺistinguunt̄ psone nō plificant̄ silēs: sz ꝺiſſimiles: nunq̄ ſm modū vnū ꝓcedēdi erūt ibi plēs psone: cū semꝑ ſm vnū modū emanandi habeat esse silis relo: vt ꝑ gnōnē filiatio. si ḡ nō nisi vna psona ꝑ gñatio nē ꝓcederet nō eēt ibi nisi vna filiatio ⁊ vn⁹ filiꝰ. silr ḡ modo erit ibi vnus solus spūscūs: si vna sola persona procedit per modum amoris.

Qz relatōes origīis silēs non plificā tur in ꝺiuinis.

¶ Qz aūt relones silēs nō plurificent̄ ꝺupl̄r venari possumus: ꝓmo ex ipsis ꝺistinctis: que ꝑ relones referūtur. ſcōo ex fundamēto relationuꝫ in quo relones radicantur: vel ex modis emanandi.

ꝑ⁹ rō. ¶ Propter ꝑmum notandū ꝙ suppolita ꝺiuina ⁊ humana nō eodē modo comparant̄ ad esse. naz ⁊ si possem⁹ aliquo modo saluare eādē nām in oībus humanis suppolitis: nō tñ possumus idez esse. In ꝺiuinis aūt vbi idē est natura ⁊ esse: fiat in eis est eadez natura: ita ⁊ idem eē. Nā oia absoluta sunt ibi idē ꝙ eē. vt ostendit Aug. 6. ꝺe tri. c. 7. ⁊ qz absoluta i ꝺiuinis nō plurificant̄: nō plurificabit̄ ⁊ eē. Que ḡ vnitatē ⁊ ꝺiuersitatē sumūt ex eē: si ꝺe ꝺistōne illoꝝ ꝓut bñt eē in ꝺiuinis log volum⁹ ꝑ cōparatiōnē ad suppolita creata nō ꝺebem⁹ ꝺistōnē illoꝝ accipe: vt bñt eē in ꝺiuersis suppolitis vbi sūt ꝺiuersa eē: sed vt sūt in eodē vbi est vnū eē. Est. n. suo mō q̄tū ad hoc idez iudiciū ꝺe vno suppolito creato vbi est vnū eē q̄ est ꝺe oīb⁹ ꝺiuinis suppolitis: vbi nō plificat eē. sz vt patefactuꝫ est in q̄one ꝓcedētiū ea que sunt in eodē suppolito creato ꝓp vnitatē ipsi⁹ eē: ꝑ se ⁊ ꝑ nō differūt numero. vñ i eodē suppolito q̄ differūt: differt spē. igit̄ due relones silēs q̄ sūt spē idifferētes: vtputa due filiationes: due pinitates in eodē suppo⁰ eē nō poterūt: ⁊ qz filiꝰ rō ē: ꝺ oīb⁹ ꝺiuinis suppoſi⁹ q̄ est ꝺe vno supp⁰ creato ꝓp vnitatē ipsi⁹ eē in ꝺiuinis plēs relones eē nō poterit: q̄ ꝺeclare volebam⁹.

¶ Scōa via ad ꝺeclandū hoc sumi ꝑt ex ipis mōis emanādi. Nā ꝓcessiones nō ꝺiuersificant̄ nisi ex plificatione attributoꝝ. nā sp eēntia ꝺina ſm ꝙ induit rōnē alicuius attributi ē radicale ꝑn⁹ emanatiōis psonaꝝ: vt ſm ꝙ ꝺz rōnē nāe: est ꝑn⁹ gnōnis: ſz ꝙ ꝺr volūtas: est rō spiratiōnis: qz spiratio fit ꝑ modū volūtatis: vt gīio ꝑ modū nāe. nisi ḡ plificarent̄ attributa in ꝺiuinis nō ꝺicerem⁹ ibi esse plēs ꝓcessiones: ipe eni ꝓcessiones siue relones originis in ꝺiuinis realr ꝺifferūt: eo ꝙ ad se inuicē cōparate: sūt res ⁊ alie res. sz ꝓut ad ꝺiną eēntiā cōparāt̄ nō ꝺicūt alia ⁊ sed alia rōnē. Opz ḡ ipum ꝺiną eēntiā sola rōne ꝺifferre. vt est pluriū emanationū radicale ꝑn⁹. ꝓp qō realis plificatio ꝓcessionū aliq̄ mō sumit mēsurā ex plificatione attributoꝝ: cū igr attributa ſm eādē rōnē nō plificent: sz ſm alia. ponim⁹. n. in ꝺiuinis nāz volūtatē magnitudines: que ſm rōnes alias ⁊ alias ꝑponunt̄: sz duas magnitudines: vel duas volūtates i ꝺiuinis nō ponim⁹. vt patuit per Aug. in multis locis. ⁊ ꝑ Darā. j. li. c. vlti. igr plēs ꝓcessiones ꝺissiles: ⁊ ſm alia rōnē ꝺifferētes in ꝺiuinis ponere poterim⁹. Sed duas ꝓcessiones silēs solo nūo ꝺistictas ibi saluare nō possum⁹: ⁊ qz nō sūt ibi relones psonales silēs nisi siles sint origines: cū ſm nūm ibi origines plificari nō possint: nec relones sic plificari poterūt. Dicam⁹ ḡ ibi nō eē plēs psonas ſm eūdē modū ꝓcedētes: qz ille psone nō ꝺicent esse ꝺistinctas: cū ꝺistinctio psonaruꝫ vel sit ꝑ relationes: vel per origines. relationes aūt ⁊ origines silēs in ꝺiuinis plurificari nō ꝑnt vt est ꝑ habita ꝺeclatū.

Ad primū ꝺoꝫ ꝙ ꝓcedēs a plib⁹ causis: si ꝓpe sua mat̄ cā: est ḡd cōpositū: qz cā est ḡd ꝺiuersuꝫ in nā a cāto ⁊ plēs cāe: ꝓpe sūpta cā: sunt eēntialr ꝺifferētes. Sz ꝑr ⁊ filiꝰ nō bñt rōnē cāe re⁹ spūlicis: cū nō sint ꝺisticti in eēntia iter se nec a spūscō. Uel possum⁹ ꝺicere ⁊ ꝺicim⁹ ꝙ. f. f. ꝓcedēdo a ꝑre ⁊ filio nō ꝓcedit a plib⁹ cāis vel a plib⁹ ꝓncipijs: qz ſm Aug. 5° ꝺe tri. c. 14. ꝑr ⁊ filius sūt vnū ꝑn⁹ spūsci. ¶ Ad 2ᵐ ꝺom ꝙ nō est silis de holb⁹ ⁊ de psonis ꝺinis: qz ꝺiuersoꝝ boiuꝫ est ꝺiuersa volūtas ⁊ ita ꝺiuersus amor. Sed vna est volūtas ꝑris ⁊ filij ſm quā ꝓcedit spūscūs ḡ ꝺr amor: ⁊ ideo vn⁹ est talis amor. ¶ Ad 3ᵐ ꝺom qō bene valeret rō si ꝑr ⁊ filius spirarēt in eo qō plures: sz spirāt in eo qō vnū. Uel possumus ꝺicere: ꝙ ꝟz persone ꝺiuine nō accipiant esse per actum transeuntem in exteriorem materiam: procedunt tñ vt ꝑ se subsistētes: ⁊ ga spūscūs ꝓcedit vt psona per se subsistēs: nō opz ipm plificari ſm plificatiōnē spirātiū ipm. ¶ Ad 4ᵐ ꝺoꝫ ꝙ nō est ex impfectione spūsci ꝙ nō ꝓducit alterū spīn: sz ga repugnat ꝓpietati ei⁹ sicut superius ostendebat: ꝙ non erat ex iperfectione filij ꝙ nō generabat aliū filiū: sed ex ꝓpietate eius.

N

O

2ª vīs Nō ꝺic ꝙ ꝺiuina nā vt idiuit rōnē vir⁹ attribuit: ē ꝑn⁹ vnius emanationis. Sc̄ꝺz ꝙ plus attributoꝝ rōnem induit: ita plū emanationuꝫ existit radic.

Et nō ꝙ hoc certe nō est ꝙ cōpōnē ad intellz: ergo ⁊c.

P

Nō ꝺic ꝙ nō oz ꝑn⁹ ꝺicitas emanationis nō solū ꝺifferre: vt ipe Eg. realr ꝺifferāt ꝑ minoreat. hoc qz realia coꝝ ꝺistinctio nō sufficit nisi vt rones sūt. ſ. ex cōpōne cārū ad inuicē: qz cōparate ad essentiā ista oia rōe ꝺistinguunt: nō sufficit ꝑn⁹ ſola ratione ꝺifferre.

De hoc Tho. in sū. pte ꝑ⁹. ꝑa. 36. q. 4.

Q

Sez. d. 7. ꝑa. 2. ar⁹ ꝑ⁹.

A ¶ Utrum in diuinis sint tñ tres psone. Qō III.
Dē.i.ii.ar.3.q.9.t ar.5.4.q.5.t Dist.ii.p.phn.30.q.1.tō po⁹ōlq.9

TErtio q̄rit vr̄ sint ibi tres psone tñ. Et vī q nō.ga eque distāt alia attributa diuina sīc voluntas t nā:g sīc p modū nāe pcedit vna psona t p modū volūtatis alia:sic fm alia attributa pcedēt alie psone. ¶ Ꝑ. Aliq̄ psona in diuinis pcedit p modū intellis.aliq̄ p modū nāe.aliq̄ p modū volūtatis:g̃ sūt tres psone pcedētes. Sz q̄rā est dare nō pcedēte:g̃ nō est ibi trinitas:sed q̄ternitas. ¶ Ꝑ. Relones psonas cōstituūt.cuz igit in diuinis sint plures relones q̄z tres:erūt ibi t psone plēs. ¶ Ꝑ. Nihil est in diuinis qō nō sit idez cū aliq̄ psona:cū ibi sit sūma simplicitas. Sz est ibi aliq̄ res q̄ gignit.aliq̄ q̄ gignit.aliq̄ q̄ pcedit.aliq̄ q̄ nec gignit nec gignit:nec pcedit:vt ostendit Magr 5ª dis.g sūt ibi 4ºr res. Sed B nō esset nisi essent ibi quatuor psone:ergo tē.

B Jn cōtrariū est Aug.de fide ad Petrū in ꝓn⁹.q dicit verā trinitatē esse in deo. Sz hoc nō eēt si eēt ibi q̄ternitas:g̃ tē. ¶ Ꝑ.6º de tri.ca.5º dicit q psone diuine nō excedūt numez ternarium.

Per⁹ in p⁹ dis.10. pn.1.q.4in prīpio. RNdeo dōm q gdā sic dicūt q psone ꝓstituunt p relones designātes origines ꝓpias t ad dignitatē ptinētes:ideo tria est ꝓsiderare i relone ꝓstitue te psonā. Prio q illō sit relo ptinens ad originē. Scdo q sit ꝓpia. Tertio q dicat dignitatē. Propter ꝑ⁹ inascibilitas nō ꝓstituit psonā:ga ꝑc nō dicit originē:ga relatio originis est illō qō designat cē ab alio:vel a quo alt⁹. Sz inascibilitas dicit solū cē a nullo. Propter scdz cōis notio nō fac psonā:ga nō est relo ꝓpia:sz cōis pri t filio. Propter 3ᵐ esse ab alio nō ꝓstituit psonā:ga eē ab alio nō sonat idignitatē nisi specificet vt eē ab alio p gnōnē vel p spirationē:t ita tres ꝓstituent psone. vna p relonē designātez a quo alt⁹:vt psona pris:alia p designātē eē ab alio p gnōnē:vt psona filij.tertia p designātē eē ab alio p spirationē vt psona spūsci. Sed illud p adaptationē dcm ē t petit B q p ē in ꝑn⁹:q supponit cē tres ꝑsonas 4ºr relones:t 5.notiōes:q est supponē trinitatē:nec reddit cāz q̄re nō ē pcessus vltra tnariū vn⁹ psone ab alia.

C Propter B gdā alr dicunt:q tā in nobis q̄z in deo est circulus gdā:alr trī t alr:ga in nobis ꝑn⁹ t finis circuli est res cē.in deo ꝑn⁹ t finis circuli dr⁹ est.hoc aūt sic est vidē. Quia cū scia nra cāet a reb⁹:res faciūt motū i aia nra fm q cognoscim⁹ eas:ita q intelligēdo est mot⁹ rerum ad aiaz.apprehēsis aūt reb⁹ ad cognē segt appetit⁹:qui appetit⁹ tēdit in rē cē:ga bonū t malū sunt in reb⁹ vt dī in 6º meta.g̃ in appetēdo est mot⁹ aie ad res:t ita cōplet⁹ est qdā circularis motus q incipit a re t terminat ad rē. In deo aūt circulus est:sz nō bō.nā vt dicit Lōmen. 12º meta.scia dei nō cāt a reb⁹ sz cāt res:t ita mot⁹ iste nō incipit a reb⁹ sz incipit a deo:ga deus sciēdo se scit oia. Intz appetit⁹ei⁹ nō terminat ad res:ga ipe nō ordinat ad res exteriores:sed oēs res ordinat ad seipm. Nā sīc sciēdo se scit oia:ita volēdo se vult oia:t ita est ibi qdaz circulus q incipit a deo p intellm t terminat in deū p voluntatē:t put incipit a deo p intellm gignit ibi Xp̄m: put tēdit in deū p volūtatē spirat ibi amoz:t ga cōplet⁹ est circulus:t circlo nō pt fieri additio:vt dī in ꝑce.t mū. nō erūt ibi nisi tres psone pcedētes:t vna q̄ nō pcedit t ita solū dabim⁹ trinitatē. Sz t illud fm adaptationē t metaphorā dcm est:t mistica theo⁹ nō est argumētatiua. Nā ibi nō est vere circulus sed metaphoricus. Ꝑ. In nob est circulus tal vt dcm est:t tñ si qcḡd pcedit a mente vl a volūtate bñt rōnē psone in nobis cēntiāsi infinite psone. Et pp B dōm est alr t magis ad ꝓpm:t assumemus tres ꝓpōnes. Una est:q tres psone in diuinis nūq̄ distinguunt nisi vna ab alia trahat originē.ista aūt infra pbabit. Scda est q act⁹ fm quē oriunt psone sūt duo.f. intelligē t velle:qz isti soli sunt q nō trāseunt in mām exterioꝛē:illud aūt est supius declaratū. Tertiū est q fm vnū t eūdē modū pcedēdi nō sunt ibi plēs psone:qō patū aīt declarati fuit. Per ꝑm⁹ habuim⁹ q nō est ibi nisi vna psona nō pcedens:ga si eēnt ibi plēs tales:cēnt ibi pla q̄ nō bīent originē a seinuicē. Per 2ᵐ habuimus q nō sūt ibi nisi duo modi pcedēdi. Per 3ᵐ hēmus q nō est nisi vna psona pcedēs per vnū modū. Et q sunt solū due psone pcedētes fm duos modos. Et ita est dare solū ternarium vt vnam nō procedentē t duas pcedētes.

P Nota q attributa q̄dā dr relpectum ad exteriorē actionē q̄daz ad interiorē q̄ sūt cōnotata: t illa distinguūtur distincte nō tm ex parte intellect⁹ q̄z ex parte rei: nō formalr t mutuo ex mutuo:ex parte ꝛc.

Ad ꝑmuz dōm:q attributa q̄ dicūt relm ad actionē nō trāseunte in exteriorē mām fm quā est ꝓcessio psonaꝛ reducūt ad duos modos ad nāz t volūtatē. Nā pcedere p modū luminis:p modū sapie: p modū intellis:t si q̄ sunt hō reducunt ad modū nāe:pcedere p modū bonitatis:p modū amoꝛ:p modū doni: p modū liberalitatis:t si q̄ sunt hō reducunt ad modū volūtatis:t ita nō erūt ibi nisi duo modi pcedēdi. ¶ Ad 2ᵐ pz solo:ga pcedere p modū intellis reducit ad modū nāe. ¶ Ad 3ᵐ dōz:q q̄dā relo est cēntialis:q̄dā notionalis.essentialis nō ꝓstituit psonā sed notionalis t notionalis.nō q̄libet:sed ppria:t ga tales relones sunt tres:ideo sūt tres psone. ¶ Ad 4ᵐ dōm:q cēntia diuina q̄ nec gignit nec gignit nec pcedit:nō fac quartā rez vel q̄rtā psonā: cū sit qd cōe oīb⁹ illis:sicut sor.t pla.t callias t hō vltr qui est in eis nō sunt q̄tuor homines:q hō in cōi nō ponit in niim cū hoīb⁹ particularib⁹:nec cēntia diuina cū psonis.

G SUper lr̄az notādū q cū dicat spūmsanc. esse amoꝛ ē:charitatez:t dilectionē nōia illa:fm q̄ spūs.s.multipl⁹ noiat:nch sunt synonyma:nā amoꝛ dic inclinationē quādā appetitus siue illa inclinatio sit nālis:siue aialis:siue q̄liscūq;. dilectio aūt supra talez inclinationē addit electionē:q ipsuz nomē insinuat:quia dilectio electionē quodāmodo importat. Charitas supra dilectionē addit finalē cōplacentiā:ga charitate diligit̄ q̄ caꝛ hī.

Nota ꝙ amoꝛ nomē: amoꝛ: dilectio:charitas tuoꝛum.

¶ Jtē sup illud Unitas siue sanctitas. Jnotādū q spūs.s. dicit vnitas patris t filij iquātū est nexus eoꝛ. Sanctitas aūt dr inquantū procedit p modū volūtatis in q̄ ꝓprie cōsistit sanctitas:vel sanctitas dr iquātū est quidā nexus.

¶ Qr spūsscūs procedit a ꝑre t filio. Dist.XI.

H JN dicēdū est spiritūsanctū a ꝑre esse t filio:t procedere a ꝑre t filio:qō mīti hereticī negauerūt. Qr aūt ō vtroq; procedat:multis diuinoꝛ eloquioꝛ testimoniis cōprobat. Dicit enī Ap̄l⁹. Misit dō spūm filij sui i corda vestra. Ecce hic dī spūs filij. Et alibi. Qui aūt spūm chīsti nō hz hic nō est ei⁹. Ipse ēt filius de spūsctō dicit i euāgelio. Quē ego mittā vobis a ꝑre. Pater aūt spūs dicti⁹ ē vbi legit. Si spiritus ei⁹ q suscitauit chīm a mortuis habitat in vobis. Et ipse chīs dicit. Nō enī vos estis q loquimini:sed spūs ꝑris vestri q loquitur. Et in alio loco. Quē mittet pater in noie meo. Et alibi ipse filius de spiritusctō ait. De patre procedit. Dīo t aliis auctoritatib⁹ plurib⁹ ostēdit: q spiritussanctus a patre t filio procedit.

I ¶ Qz greci nó ꝓcedũt spm̃scm̃ ꝓcedere a filio.

Greci tamen dicunt spm̃scm̃ ꝓcedere nm̃ a ꝑre ⁊ nó a filio. Qđ ideo dicũt: qa ẋpitas in euãgelio fidẽ integrã ꝓmẽte: de ꝓcessione spũs loquens solum ꝑrem cõmemorat dicẽs. Spũs qui a ꝑre ꝓcedit. Et etiã ló qz in pricipalib⁹ ꝓcilijs que apud eos celebrata sunt: ita symbola eoz subiunctis anathematib⁹ sancita sunt: vt nulli de trinitatis fide aliud docẽ vel aliter ꝓdicare ꝛ̃ ibi ꝓtineꝛ: liceat. In qb⁹ qdez symbolis cũ spũsscũs cõmemoreꝛ ꝓcedẽ a ꝑre ⁊ nõa filio. Quicũqz inquiũt a filio cũ ꝓcedẽ addũt: anathema icurrunt: vñ ⁊ nos arguũt anathematis reos. Addũt ét ad assertionẽ sue opinionis ⁊ i testimoniũ nr̃e dãnationis de symbolo fidei: qđ ex traditionẽ ꝓdcõz ꝓcilioz L eo tert⁹ rome trãscriptũ in tabula argẽtea post altare bi ꝑauli posita posteris reliquit pro amore: vt ipse ait: ⁊ cautela fidei ortbodoxe. In quo quidẽ symbolo in ꝓcessione spũs solus cõmemorat ꝑ bis verbis. Et in spm̃scm̃ dñm ⁊ viuificatorẽ ex ꝑre ꝓcedẽtẽ: cum ꝑre ⁊ filio coadorandus ⁊ glificãdũ ⁊c. Illđ est symbolus qđ in missa cantaꝛ editũ in niceno ꝓcilio: in fine cuius subiunctũ est. Qui aliud docuerit: vel ꝓdicauerit: anathema sit. Jõqz greci nos anathematizatos dicunt: qz dicim⁹ spm̃scm̃ a filio ꝓcedere: qđ ibi non cõtineꝛ. Qđ eni ꝑm nos ibi dicit. Qui a patre filioqz ꝓcedit: alteꝛ a latinis est additus. s. filioqz.

L

¶ Respõsio vbi determinant predicta.

Nos autem illa ẋpa ita determinamus. Qui aliđ docuerit: vel aliter ꝓdicauerit: vl̃ ꝓtrariũ docuerit: vl̃ ꝓtrario mõ ꝓdicauerit: anathema sit. Aliđ ꝯ posuit ꝑ oppositio: qualr̃ ⁊ Apli i epla ad Gal̃. Si quis aliđ euãgelizauerit. i. ẋpiũ: anathema sit. Nõ dicit. si quis addiderit. Vaz si illud diceret fiblipsi: vt ait Aug. ꝑiudicaret:

M qui cupiebat venire ad quosdã quib⁹ scribebat: siĉ ad Thessa. vt supplẽt que illoz̃ fidei deerãt. Sz qui supplet qđ min⁹ erat addit: nõ qđ ierat tollit. Qui autez ꝑtergredit fidei regulã: nõ icedit in via: sz recedit a via. Ad illđ autẽ qđ de euangelio opponunt: ñidem⁹ ita: qz cuz dicat in eo ẋpitas spm̃scm̃ a ꝑre ꝓcedere: nó addit solo: ⁊ ideo etiam a se ꝓcedere nõ negat: sz ideo patrẽ nm̃ nominat: qz ad cuz solet referre etiã qđ ipsius est: qz ab illo hz.

¶ Qz greci in sensu nobiscum conueniunt ⁊ si verbis differant.

Sciendum est tm̃ q greci ꝓfitẽt spm̃ N
scm̃ eẽ filij siĉ ꝑis: qa ⁊ apls dicit. Spm̃ filij: ⁊ ẋpitas i euãgelio. spm̃ ẋpitatis. Sz cũ nó sit aliđ spm̃scm̃ eẽ ꝑis vel filij: q eẽ a ꝑre vel filio etiã i ẞ i cãdẽ nobiscũ fidei sniaz ꝓuenire videt: lz i ꝛbis dissentiãt.

¶ Auctoritatibus grecoz̃ ostendit spiritum sanctum procedere etiam a filio.

Unde etiã qdã coz catholici doctores itelligẽtes vnã cãdẽq; fore sniaz ꝓdictoz ẋpoz qb⁹ dr̃. s. ꝓcedẽ a filio ⁊ eẽ filij: pfecti sũt spm̃scm̃ ẽt ꝓcedẽ a filio. Uñ Athanasi⁹ i symbolo fidei. Spũsscũs R
a ꝑre ⁊ filio non fact⁹: nec creat⁹: nec genit⁹: sz ꝓcedens. Ecce spm̃scm̃ apte dixit ꝓcedere a ꝑre ⁊ filio. Hydym⁹ ét eoz maxim⁹ doctoz in li. ó spũscó. spm̃scm̃ a filio ꝓcedẽ dic̃. Saluator ingt q ẽ ẋpitas. Nõ. n. loquet a semetipso. O
Hoc ẽ nõ fine me ⁊ fine meo ⁊ ꝑis arbitrio: qz iseꝑabiliẽ a me ⁊ a ꝑis volũtate: qz ex se nõ est: sz ex ꝑre ⁊ me ẽ. Hoc. n. ipz qđ subsistit ⁊ loqr̃: a ꝑre ⁊ a me illi ẽ. Jtẽ. Spũsscũs q ẽ spiritus ẋpitatis: spũsqz sapie nõ ꝑt audire a filio loquẽte q̃ nescit: cũ ẞ ipz sit qđ ꝓfert a filio. i. ꝓcedẽs ós de ore. Spũs ẋpitatis ꝓcedẽs a ẋpitate. ꝓsolatoz manãs ex ꝓsolatiõe. Jtẽ Cyrillus cps i epla nestorio directa ait. Spũs itelligit ꝑ se sz q spũs ẽ: ⁊ nó filij⁹: sz tm̃ nõ ẽ alien⁹ ab eo. Spũs. n. ẋpitatis noiaf: ⁊ ꝓfluit ab eo siĉ ex ore ꝑe. Joãnes q̃z chrys⁹. i homel. q̃dã ó exꝓne symboli: sic ait. Jste ẽ spũs ꝓcedẽs ó ꝑre ⁊ filio: q dixit dona ꝓꝑia ꝓut vult. Jdẽ in alia homel. Credẽdũ est spm̃scm̃ ꝑis ẽẽ ⁊ filij. Jstuz spm̃scm̃ dicim⁹ ꝑi ⁊ filio coeq̃lẽ: ⁊ ꝓcedẽtẽ ó ꝑre ⁊ filio. Hoc credite: ne collo ga mala corrũpãt bonos mores. Ecce a doctoub⁹ grecoz apta bẽm⁹ testimõia: qb⁹ spũs sãctus a ꝑre ⁊ filio ꝓcedere oñdit. Dis ergo lingua ꝓfiteaf spm̃scm̃ ꝓcedere a ꝑre ⁊ filio.

Hic dñs. ¶ Postq̃ determinauit magister de spũscõ q̃nũ ad ꝓcessiõis modũ. hic determinat de eo q̃nz ad ꝓcessiõis ꝑsn̄m: ⁊ duo facit: qz ꝓmo determinat de eo ꝑut ꝓcedit a ꝑre ⁊ filio etiaḷr. z° ꝑut ꝓcedit tpaḷr. z° ibi[Preterea diligẽter. Jn ꝑm° i 4.ᵉ disti. Circa ꝓmũ tria facit ꝛ̃ q; z° q̃ré mouet. circa ꝓcessionẽ. s. ex ꝑre ⁊ filio: qz ꝓmo q̃rit vtruz ꝓcedat ex vtroq;. z° vtrũ ꝓcedat eq̃lr̃. z° vtrũ ꝓcedat vt genit⁹ vel vt nat⁹. z° ibi[Jtẽ querit. Jn ꝑm° i z° distõnis. vbi ꝑis lectio timnabit. z° ibi[Post hoc. Jn ꝑm° decimetertie dr̃. Prima ps diuidit ⁊ ꝓtes duas: qz ꝑ adducit multas auctes oñdẽtes spm̃scm̃ ꝓcedere ex ꝑre ⁊ filio. z° oñdit grecoz̃ sniaz eẽ ẋriã dictis auctũbus. z° ibi[Greci nĩ ⁊c.]Circa qđ duo facit: qz ꝓmo oñdit qd greci negãt. z° qd ꝓcedũt. z° ibi[Sciẽdũ est nm̃.]Circa ꝑm duo facit: qa ꝓmo adducit rõnes grecoum ꝓpter quas negãt spiritum sanctuz ꝓcedere a filio

A Scõ rõnes solvit eoz.z° ibi[Nos ãt ũla ☧ba.]Circa ꝑmũ tria facit ꝓm q tres rõnes adducit ꝑ grecis.Pria est q in euãgelio nõ ꝓtinet q ꝓcedat a filio ꝭs a patre. Scõa ga in ꝯalys ꝑncipalib⁹ apud eos celebratis non fuit expressus iste articulus imo anathematizatus fuit gcũqs aliqd dicẽt.Tertio ꝓfirmat ꝟ ꝑ Leonẽ tertiũ.z° rõ incipit ibi[Et etiã ratio.]z° ibi[Adducit etiã.]

¶ Tũc sequit illa ps.[Nos aũt.]in q̃ solvit rõnes eorũ: z duo facit.ga Primo rñdet ad aucẽtes cõciliũ vbi dr q gcũqs addiderit anathema sit.verũ est ad ꝫtiũ nõ expositorũ.Scõo rñdet ad ☧ba euãgelij.nã qñ dixit spñs.f. ꝓcedẽ a ꝑre nõ addidit solo.vnde se nõ exclusit.z° ibi [Ad illõ.]Deide cũ dr.[Sciẽdũ ẽ.]ondit qd greci ꝓcedũt.Et duo fac:ga Prio ondit grecos ꝓcedẽ spñscñ cẽ filio:nõ tñ ꝓcedere a filio. Scõo ondit grecos doctores antiquos hoc nõ negasse.z° ibi[Uñ etiã.]Circa qõ tria facit:ga primo dicit aliquos grecos doctores posuisse spũscũm procedere a filio.Scõo notat illos doctores dicẽs.Athanasiũ oydymũ:Cirillum:Chrysostomũ hoc posuisse.Tertio cõcludit q exquo greci doctores z latini hoc cõcedunt cõcludit q eis lingua cõficiat spiritũscũm procedere a patre z filio.z° ibi[Unde Athanasius.]z° ibi[Ecce a doctoribus.]In quo terminat̃ sententia lectionis z distinctionis.

B

HIc querunt̃ duo.Primo de processione spũsci a patre z filio.Scõo de distictione z vnitate patris z filij prout spirat spũmscũm. ¶ Circa ꝑmũ querunt̃ tria.Primo vtrũ spũsctus ꝓcedat a filio.Scõo vtrũ relo distiguat in dinis ꝭm esse. Tertio si.s.nõ ꝓcederet a filio vtr distigueret̃ ab ipo.

C

¶ Utrum spũsctus procedat a filio. Questio I.

Tho.in sum.parte ꝑ ꝑn.56.q 2.Et de potentia dei.q.9.Et cõtra Gen. lib.c.o.4.c.24.Et Hẽricus in sum.ar.54.q.6.Et Gottfr.9.qõl.ar. 20.Error grecorum fit prout sua ratio declarabitur.

AD primum sic ꝓcedit.Uidet q spũsctus nõ ꝓcedat a filio:ga Dam.ꝑ lib.ca°.11.ait. Spñscñ ex ꝑre dicim⁹ z spũs ꝑris noiam⁹. Ex filio eñ spũs nõ dicimus. Spũs ☧o filij noiamus. ¶ ꝑ.Quicqd ꝓcedit ab aliq̃ bris eãdẽ nãm cũ illo cõuenit cũ eo in noie z diffõne.si g̃ spũsctus ꝓcedit a filio ꝓuenit cũ filio noie z diffõne:g̃ spũsctus dicet̃ filius:qõ falsus est. ¶ ꝑ.Filij⁹ in trinitate icreata bz similitudinem ☧bi in nobis:ꝭ spũs i nobis vt cẽ ꝑn⁹ ☧bi:g̃ spũs in trinitate icreata bẽbit rõnez ꝑncipij re⁹ filij:nõ eꝫ. ¶ ꝑ. In euãgelio nõ ꝫtinet q ꝓcedat a filio.Sz nos nõ debem⁹ ꝓcedere nisi que in euãgelio ꝫtinent̃:ergo rc̃.

In cõtrariũ est Aug.15.de tri.ca°26.z.27.q dr spñscñ ꝓcedẽ ex ꝑre z filio. ¶ ꝑ. Dicit filij⁹ spñscñ ab ipso accipe iuxta illõ. Ille me clarificabit:qñ de meo accipiet:ꝭ accipere ꝓsonã a ꝓsona est ꝓsonã ꝓcedẽ a ꝓsona. ¶ ꝑ.Cũ resurrexisset a mortuis isafflauit in discipulos dicẽs.Accipite spñscñ:in q̃ ꝭm Aug⁹ dat intelligi q spũsctus ab ipso procedat.

Tho. in sum. vbi supra.

Rñdeo. Quidaꝫ sic dicũt q nccẽ est ponẽ spñscñ ꝓcedẽ a filio:ga si nõ:nõ distingueret̃ ab ipso.Et est rõ:ga si ponerem⁹ distõnẽ iter filiũ z spñ.s. si vn⁹ ab alio nõ ꝓcederet:nõ possem⁹ aliã ponẽ:nisi ga vn⁹ emanaret ꝑ modũ nãe z ali⁹ ꝑ modũ volũtatis:sed in deo nã z volũtas nõ dint nisi ꝭm rõnẽ:g̃ spũsctus z filius:sola rõne differrẽt:z ita nõ eẽt in dinis ☧a trinitas: ꝭ dualitas.Istõ aũt iprobat̃:ga nõ opz tãtã vnitatẽ dare in bis q̃ sũt ex ꝑn⁹:q̃tã in ꝑn⁹.Uidem⁹ enim pulchritudinẽ creature iferre pulchritudinẽ dei:t sapiaz creature inferre sapiẽtiaz diuinã:nõ tñ seq̃retur pulchritudo z sapiẽtia in deo sola rõne differunt:ergo in creaturis differrent sola rõne:ga nõ opz tãtã vnitatẽ dare in cãta:quãtam in causa.Sic est ex parte ista.possunt enim spiritus san.z filius differre realr:ꝭ nã ꝭm quã emanat filij⁹ z voluntas ꝭm quã ꝓcedit spũs san.differãt rõne. ¶ ꝑ.Hereticq ponebant spũm san.nõ ꝓcedere a filio:Ecclesia non imponebat q crederent dualitatẽ.Quid aũt de hoc tenendum sit in sequẽti questione patebit.

¶ Nunc aũt possumus adducere duas rõnes ostensiuas ꝭz z ad impoſe.ad ostendendũ spũmsanctum procedere a filio propter ostensiuam.

Ad 2° doc. q spũs.s. procedat a filio.

¶ Notãdũ q pater gñando filiũ oia filio cõicat. vt ostẽdit Aug.u.15.de tri.cap.14.ga non integre se ꝓfecteqz diceret.si aliqd minus aut ampli⁹ eẽt in ei⁹ ☧bo q̃ in ipso: z qz sic per oia est idẽ filij⁹ patri:etiã ipũs intelligere ꝑ qõ pater intelligẽdo se gñat verbũ cõicat filio:nec valet ꝓpter hoc q filij⁹ seipsũz generet:qz intelligere nõ est cum eodẽ respectu in ꝑe z filio:sed cũ respectu oppositorũ:ga semp ꝓducens ad ꝓductũ quãtũ ad modũ ꝭm quẽ ipm ꝓducit habet respectũ oppositũ.Et qz pater ꝓducit verbũ per modũ intellẽ.Intelligere cõicat filio ꝭm q producit cum respectu oppositorũ:ideo ꝑ illud idẽ intelligere per qõ ꝑ ꝓducit:filius ꝓducit.Bene igit̃ dicit magr.7. di.q cadez est potẽtia in filio q̃ potuit gignitq̃ est in ꝑe qua potuit gignere:z qz filius solum ꝓcedit per modum intellectus:z volũtas nõ habet rõnem ꝑncipij in productione filij:ita cõicat̃ intelligere filio cum respectu oppositorũ ꝭm q habet esse in ꝑe:q velle nõ cõicatur cum opposito respectu.Ex quo apparet:q ꝭ filius nõ posset ꝓducere ꝓsonã per modũ intellẽ:eo q intelligere nõ cõmunicat̃ ei cũ illo respectu cũ quo est in ꝑe:ꝭz cui oppositorũ q per modũ intellẽ emanantiũ si aliq̃ ꝓsona procedit a ꝑe per modũ volũtatis opz filiũ respectu illi⁹ ꝑsone bẽ rõnẽ ꝑncipij:ga velle cũ eodẽ respectu cũ quo est in ꝑe cõicat̃ filio:cũ in velle non distinguat̃ a patre: nec volũtas respectu illius bz rõnẽ ꝑncipij. Negare igit̃ ipm ꝓcedere a filio est ipũz negare a ꝑe ꝓcedere:cum sit vnũ ꝑn⁹ spũsan. pater z filij⁹. Dicamus igit̃ q sicut respectus ad creaturã cõcomitat̃ essentiã:ideo oibus tribus cõuenit:ga essentia cõis est tribus:nec in ea ꝑsone distinguunt̃:ita respectus ad spũm sanctũ cõiter respicit patrẽ z filiũ:cũ filij⁹ nõ accipiat velle a ꝑe cum respectu opposito:sed solum intelligere:qz ꝓcedit ꝑ modũ intellẽ nõ ꝑ modũ volũtatis:certũ g̃ ꝑ z filius vnũ ꝑn⁹ spũsctus vt tota trinitas est vnũ ꝑn⁹ creature.vñ Aug.sicut ꝑ z filius z spũsan. relatiue ad creaturã vnũ ꝑn⁹:vn⁹ creator,vnus dñs:sic ꝑ z filius relatiue ad spũmsan.vnum ꝑn⁹ dicunt̃. ¶ Ratio aũt ad ipoſ.talis est:ga si filij⁹ nõ spiraret spũmsanctũ:gñaret̃ ab ipso:qõ est inconueniẽs: qõ sic ꝓz. Nã spũsan. nõ gignit:ga intelligere nõ cõicat̃ ei cũ respectu opposito cũ nõ ꝓcedat ꝑ modũ intellect⁹: ꝭz nõ gñat ga nõ cõicatur ei cũ respectu ꝓpositorũ qz ipm intelligere est aliq̃ mõ rõ:q̃re ꝓcedat:cũ ꝑ intelligere ꝓcedat filij⁹ a quo emanat spũsan. Nõ g̃ est intelligẽ i spũscõ cũ re⁹ opp⁹ vt est in filio:ga nõ ꝓcedit ꝑ modũ intellẽ.nec cũ ꝓpo⁹ vt est in ꝑe:ga intelligẽ est aliq̃ mõ rõ q̃re ꝓcedat.Sz si nõ ꝓcederet a filio:tũc ga ꝑ intelligẽ nõ distingueret a ꝑe:nec intellẽ eẽt aliq̃ mõ rõ emanationis ei⁹:intelligẽ cõicaret̃ ei cũ q̃ est in ꝑe:ꝓpt qõ cõpeteret ei gñare filiũ vt cõpetit ꝑi qõ declare volebam⁹.

Ad primũ dõz:q Dama.nõ est recipiẽdus i ista mã qz grecus. Uel dõm q vt dr ad cõciliũ in quo fuit expssus iste articulus greci vocati nõ fuerunt:z ideo indignati noluerunt ipm recipere:ꝭz cre-

I derent qō latini credebant. Uel dicere possumus ꝙ melius ꝙ greci nō negāt spūsc̄m ꝓcedere per filiū: sed ex filio: ga ex principalitatē denotat: ꝙ a pīe dī ꝓcedere principaliʳ nō a filio: ga filius hoc habz a pie: nō pī a filio vt ostēdit Aug. 15. de tri. ca. 26. vñ Dama. cū dicit spūz nō ꝓcedere ex filio: addidit ꝙ filius eī tradidit: ꝙ p filiū est manifestat⁹. Nā sīc ex sole est radi⁹ ꝙ splēdor: ꝙ splēdor p radiū principaliʳ: sic ꝼm euz a pīe est fili⁹ ꝙ spūsc̄us ꝙ spūs p filiū tradit ꝙ emanat. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ꝓcedens cū eo: a quo ꝓcedit nūq̄ ꝓuenit in respectu: sed sp bz respectū oppositū. Sed ꝓuenit in forma. nā pī nō generat priez: sed bō boiez: ꝙ a filius dicit respectū ꝙ relōnē: nō opz spūsc̄m in tali relōne ꝓuenire cū filio. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ in nobis est duplex ẋbūz. interius: ꝙ in voce prolatū. ẋbū iterius bz filiationē cū ẋbo diuino eternaliter gñato vt dicit Aug. 15. de tri. ca. 10. ẋbū in voce prolatū bz filiationē cū ẋbo incarnato: vt dicit idez eodez libro ca. 11. Rursum spūs in nobis pōt sumi duplr. vno modo corporaliʳ. alio mō spūaliʳ vt ipse amor iterius dicat spūs: ga in trinitate creata tenet locū spūs. ẋbū iternū bz rōnē ꝓncipij respectu amoris: ẋbū in voce prolatū bz rōnē ꝓncipiati respectu spūs corpalis: vt ꝙ liceat nobis ex adaptatione loqui: ẋbū vt eternaliʳ genitū: bz rōnē ꝓncipij respectu spūsc̄i vt ẋbū iterⁱ nr̄m: erat amoris nr̄i pn̄⁹: sed spūsc̄us bz rōnē ꝓncipij respectu ẋbi incarnati. vñ ꝙ ꝓcept⁹ de spūsc̄o dr̄: sicut spūs corpalis in nobis habebit rōnez ꝓncipij respectu ẋbi prolati. Uel dicere possum⁹ ꝙ filiatio nō semp currit p oēz modū. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ illud arg̃ᵐ per locum a minori soluit Aug. 15. de tri. ca. vlti. di. si filius doctrinā dicebat nō eē suā: ga eā nō habebat a se: que tñ sua erat: multomagis spūsc̄us est ꝓcedēs ab ipso: que nō negat a se ꝓcedere: sed a patre procedere confitetur.

¶ Utrū relatio in diuinis distinguat ꝼm esse. Qō II.

SEcundo querit vtrū relō in diuinis distinguat ꝼm eē. Et videt ꝙ sic. ga distinctio ꝼm rōnē gdditatis: icludit distōnē ꝼm esse. nā distinctio ꝼm rōnez gdditatis est dīa specifica: distinctio ꝼm eē: est dīa numeralis. Sed dīa ꝼm sp eciē icludit dīaz ꝼm numez vt oñdit ꝓbs 5ᵃ meta. ꝙ si relō in diuinis distinguit ꝼm rōnez gdditatis: distingueret ꝼm esse. ¶ ꝑ. In diuinis manet relatio ꝼm suū genus: cū ꝼm Boetiū sint ibi duo ꝑnta: subā ꝙ relō: igit ois distinctio ꝼm relōnez que repit in creaturis: reperit ibi. Sed relō distinguit in creaturis ꝼm esse sunt: ꝙ tc̄. ¶ ꝑ. Aug. 5ᵒ de tri. ca. 5ᵒ ait ꝙ priez esse diuersū: est filiū esse: sed hoc nō eēt nisi relō distingueret ꝼm suū esse: ꝙ tc̄. ¶ ꝑ. Si absoluta in diuinis nō distinguūt ꝼm esse: hoc nō est nisi ga esse illorū est idē ꝙ esse in deo. Nam in deo nō est aliud esse ḡ magnū esse vel bonū esse. Sed alīd est in eo esse: ḡ verbum esse: vel patrez esse: vt vult Aug. 6ᵒ de tri. ca 7ᵒ igit si esse relatiuoz in diuinis nō transit in substantiā: relatiua ibi distinguunt ꝼm esse.

In cōtrariū est ga in diuinis sola relō distinguit: nec distinguunt diuina nisi ꝼm ad aliqd: nō ꝼm ꝙ sunt aliquid: vt vult Aug. in pluribus locis: sed relatio ꝼm rōnē gdditatis est ad aliqd: ꝼm esse est aliqd: nō ergo distinguit in diuinis ꝼm esse: ex ꝼm rōnē gdditatis. ¶ ꝑ. Relō ꝼm eē ꝙ bz in diuinis aut transit in subāz: aut nō. si sic: ḡ nō distinguit: ga subā ibi est indistincta. si nō trāsit: ergo ibi est cōpositio: cum sit ibi aliqd ꝙ nō est subā: quod falsum est.

Respondeo dōm: ꝙ vbicūq̄z est pluralitas suppositoꝝ eque simplicū ibi nā non pluificat ꝑ se: ꝙ vbi nā ꝑ se pluificat: est ibi reperire distinctionē formalē: ꝙ qz forme sunt sicut numeri: nec reperiunt due forme eque simplices. sicut nec due spēs numerozū: opz supposita que per se formaliʳ bñt eē distincta: nō esse eque simplicia. ergo in eque simplicib⁹ nā nō pluificat per se sed ex ꝑnta ꝙ per eē: vbi est ergo idē nā ꝙ eē ꝼm realē essentiā nā est vna in oibus illis: ꝙ qz suppositā diuina sunt eque simplicia: ꝙ in eis est idē nā: qđ eēnā in eis est vna: ꝙ ꝼm subāz sūt indistincta: ꝙ sicut in eis nō est distinctio quātū ad subāz ꝙ nāmtua quātū ad oia absoluta bñt esse indistictū. vt vult Augu. v. de trini. caꝑ. viij.

¶ Causa aūt q̄re oia absoluta in subāz trāscūt est: qz ex eē sumit⁹ ois pfectio. Nā ex hoc sapiēs pficit hoīem qz dat ei eē sapiēs ꝙ bonitas qz dat ei esse bonū. Si ḡ esset aliqđ esse separatū: ei cōpeteret ois rō essendi: sicut si eēt aliqs calor separatus: ei cōpeteret ois rō caloris: ꝙ tunc oēs pfectiones particulariū calidoꝝ ꝑ diuersas q̄litates reptas in particularib⁹ calidis simplr ꝙ vnite reseruarent̄ in illo calido: ita in esse primo: oēs pfectiones que reperiunt in particularib⁹ entibus ꝑ diuersas entitates ibi reperiūtur simplr ꝙ vnite ꝑ illud vnū esse. Unde ꝛs in creaturis magnū esse: nō sit bonū esse: vel sapiēt esse: qz ꝑ diuersas entitates pfectionē suscipiūt. In deo aūt idē eē magnū eē: qđ bonū eē ꝙ eēa bē: qz ꝑ vnū ꝙ idē eē: ei cōpetit oē eē: ꝙ hāc eāz tāgit Aug. v. de trini. c. xj. q̄re i diuinis oia absoluta in subam transeūt: ꝼm ipsa nō est distinctio. Aduertēdum aūt ꝙ esse ꝙ referri habent rōnes aliās: qz esse sumitur ex eo ꝙ est in supposito ꝙ predicat aliquid de eo in quo est. referri autem non sumitur per illud in quo est: sed ꝑ aliud se hīe: ꝓpter qđ nihil ꝑdicat de eo de quo dr̄. ꝛs ḡ in esse diuino reseruet̄ ois rō essendi: ꝙ cuicūq̄z cōmunicat illud esse: cōcēt omne esse: non tñ in eo ꝼm ꝙ bnīs referat omne referri: ꝙ cui cōmunicat illud esse nō cōmunicat ois respectus. Sicut si esset calor separatus: esset cōpetere ois rō caloris: tñ quia rō caloris est alia a rōne albedinis vel coloris: nō oporteret illi calido cōpetere oēm rōnē albi vel coloratiʳ: qz ꝼm referri nō sumit eē relōnis: sed rō gdditatis: cū in esse diuino includat omne esse nō oē referri: ꝓp qđ cui cōmunicat illud esse: cōmunicat oē esse: cū oibus ꝓsonis diuinis cōmunicet esse diuinuz: ꝓsone diuine quātū ad nullū esse distingui poterūt: cū illoz eaꝝ cōpetat oē esse: ꝙ ga relatio quantuz ad suū esse in ol esse cōtinet: quantū ad esse relōnum diuina supposita nō habebūt esse distinctū. Sed ga referri nō claudit in esse cū habeat diuersam rōnē ab esse: per referri soluz diuina supposita distinguent̄. ꝙ ga ꝼm referri sumit rō quidditatis relationis: ꝼm esse trāsit in subāz: solū igit ꝼm rationem quidditatis relatio in diuinis est distinctua: non ꝼm esse. ꝓpter qđ bene dixit Boetius circa finē sui libelli de tri. ꝙ subā ꝑtinet vnitatē: relatio multiplicat trinitatem.

Ad primū dōz ꝙ distōnē ꝼm rōnē gdditatis si icludit distōnē ꝼm eē: ꝺ nō est nisi ga vnū ꝙ reliquū ex eodē ordie sumunt̄: vt si vnū est aliqd ꝙ ad aliqd: si vnū ꝑdicat aliqd de eo de quo dicit ꝙ reliquū: ꝙ hoc solum est in absolutis: que tam ꝼm esse q̄ ꝼm rōnē quidditatis: sunt aliquid. in relatiuis aūt eē que ꝼm rōnē quidditatis nō sunt aliqd: sed ꝼm eē sunt aliqd: nō bz vitatē ꝙ dī. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ relatio ibi repitur ꝼm suū genus ꝙ omnis distinctio quaz facit relatio in creaturis: vt relatio ibi reperit: sed relatio ꝼm esse non distinguit vt relatio: quia relatio vt relatio non dicit aliquid sed ad aliquid: sed ꝼm eē: aliqd dicit. ꝛō distinctio ꝑ relōnē ꝼm eē: nō est distinctio per eam: vt relatio: ꝙ ideo nō opz talē in diuinis reperiri. ¶ Ad 3ᵐ dōz ꝙ esse relationis potest accipi dupliciter: vel esse qđ bz in supposito: vel eē diffinitiuuz. Diffinitiuū aūt esse

N

Ar. 5. d. 4. ꝼm. ꝑ. q. 2.

Nō cām q̄re oia absoluta in subāz trans seunt: qz eē dicit cōtēctum oiuz ꝑfectionū absolutoꝝ.

O

ꝑ

Nō ꝺoz esse qđ est formit ab intrinseco: retenti ꝺo ab extrinseco: nisi cēnta diuina reseruaꝝ oē cēq̄: intrinsece nihil sibi de esse: mita tñ nō bz de extrinseco quo: tñ ab extrinseca nullam imperfectionē argui.

Ratz relō ꝼm eē suū idez est qđ fundamētū: qz nō ponit relō in relato aliq̄ eē distincta: ab eo cui addit. s. a fūdmēto. s. fō sale: ꝙ intrinsece q̄ inhereret: sed ponit eē eē vt coexistē nō vt inexistē: qz alo predicaret aliqd ꝑ modum eē qđ est cōtra Boetiū in 4ᵒ de trini. vide alibi vbi sua. Nō dic qđ sē sit Egidius de eē relationis in creatis.

Q

Nō de duplici esse relonis

aūt esse: est idē q̄ ratio gd̄itatis rel̄onis: & cuz dicimus rel̄oné nō distinguē fm esse: nō est intelligēdū de eē diffinitiuo: qđ est ad aliud se bie: sed de eē qđ trāsit in sbaz. Aug. aūt logē de esse diffi^o vt rel̄oni dine distinctio cōperit: q̄ pīez esse nō est filiū esse: q̄ referri qđ cōpetit filio nō cōpetit pī. ¶ Et per B pz solutio ad 4^m: q̄ esse rel̄onū qđ nō trāsit in sbaz: est eē diffinitiuū vel referri.

¶ Utrum spūssanctus distingueretur a filio si non procederet ab eo. Questio. III.

Dē. 6. qō libe. q. 9. & est contra Egiđ. in hoc.

Certio quer̄: vtrū spūs. s. distingueret a filio: si non ꝓcederet ab eo. Et vī q̄ sic: q̄ sufficit distinctio in p̄n° fm rōnē: vt ea que sunt ex p̄n° distinguant fm rez: ſz in pīe ꝓt gn̄at filiū & spirat spūm. s. est distinctio fm rōnē: cū vnū ꝓducat p modū nāe: & aliū per mo^m volūtatis: & nā & volūtas in pīe differūt fm rōnez.

B

¶ P. Eccl̄ia nō iponebat grecis q̄ ponerēt qualitatez ex eo q̄ negabāt spūm. s. ꝓcedē a filio: ſz si nō distingueret ab eo nisi ꝓcederet ab ipo qualitatē posuissent. g̃ &c.

¶ P. Opposita ꝺictoria sunt maxie oppo^{ta}: cū sint ea q̄rū nō est mediū fm se: ſz ꝓcedēs p mo^m intellē bz rōnē ☧bi: ꝓcedēs p mo^m volūtat nō bz rōnē ☧bi: ſz doni. Sz si nunq̄ spūs. s. ꝓcederet a filio: q̄ ꝓcederet p mo^m volūtatis nō diceret ☧bū. g̃ distingueret a filio si nō ꝓcederet ab eo. ¶ P. Anſ. de ꝓcessu. spūs. s. dicit: spūs. s. ex pīe esse nō nascēdo. filiū ☧o nascēdo: & in B vnuz ab alio eē distinctū. Sed ista essent si nunq̄ a filio ꝓcederet. g̃ &c.

¶ P. Rel̄o nō solū distiguit opp^{ta} ſz dispata: ſz si nūq̄ spūs ꝓcederet a filio: eēnt in eis rel̄ones dispate. g̃ &c.

In cōtrariū est: q̄ relatio vt rel̄o nō distinguit nisi ab oppo^{to}: ſz vt habitū est rel̄o in diuis nō distinguit nisi fm q̄ relatio: sed oppositio relatio nō pōt eē iter spūm. s. & filiū nisi ꝓcedat ab eo. g̃ &c.

f. q. secūd.

C

¶ P. Aug. 6. de tri. ca. 2° vult q̄ pater nō distinguat a filio nisi in eo q̄ refertur ad filiū. ergo spūs. s. nō distinguit a filio nisi in eo q̄ referr̄ ad ipm: sed nō referr̄ ad ipsum nisi fm q̄ procedit ab eo. ergo &c.

f. q. secūd.

Rñdeo dōm q̄ sic habitū est in diuis nō est distinctio nisi p relatiōes: q̄ eqđ ad se dr̄: dr̄ de q̄libet ꝑsona singulr̄: & de oib^9 nō plr̄: vt vult Aug. 7° de tri. c. 2. & 5. ca. 8. Sz ea fm que attēdit dīa: opz plr̄ificari & niti vt dīaz faciāt: q̄ fm q̄ aliq̄ differūt ita numerant. Si g̃ rel̄ones distōnez faciūt in diuis: opz eas plr̄ificari. Sed vt bn̄ videamus q̄o ibi est rel̄onū plr̄ificatio: & p rel̄ones distinctio: opz nos videre q̄o ꝺ in creaturis esse bn̄t. Ideo nōn^m q̄ rel̄ones in creaturis triplr̄ plr̄ificant: & fm q̄libet plr̄ificatōez distinguūt. Nā aliq̄ est plr̄ificatio rel̄onū filiuz: aliq̄ dispataz: aliq̄ oppositaz. nā ab eodē pīe carnali pōt ꝓgredi plures filij. Rursum pī carnalis cū B q̄ pī est: pōt esse artifex & ab eo poterit ꝓgredi aliq̄ artificiatū: vt puta scānū vl̄ idolū. In gb^9 oēs diffinitates dictas de rel̄onib^9 inuenimus. Nā in eo q̄ plures filij ab eo emanāt: est ibi plr̄ificatio rel̄onū filiuz: q̄ pluriū filiationū. Rursuz plr̄ificant ibi rel̄ones dispate. Nā relatio fm quā referr̄ idolū vel artificiatū ad artificem est dissimilis & dispata a rel̄one fm quā referr̄ filius ad pīez: ſz fm hypostasim sit idē pī & artifex. Plurificant ibi & oppositē: q̄ relatio fm quā referr̄ filius ad pīez est oppositā rel̄oni qua pī refert ad ipm. & ſz fm oēs istas plr̄ificationes rel̄onū sit distinctio in creaturis: q̄ filiꝰ distinguit a pīe p oppositā rel̄onez: vnus filiꝰ ab alio filio p filiez: filiꝰ ab artificiato p dispatā: nō tn̄ eodē mō ista gn̄ia rel̄onū distinguūt: q̄ relatio oppositā distinguit fm rōnez gd̄itat. alie aūt solū fm esse. Nā p rel̄onē nō referr̄ aliq̄d nisi ad oppm relīue: vt filius p filiationē solū referr̄ ad pīez: & q̄ fm referri sumit rō gd̄itatis rel̄onis: cū solū oppositā rel̄ua iter se referant: fm rōnē gd̄itatis solū ab opposito distiguit relatio: nī fm eē distinguūt rel̄ones nō oppositē: vt plures filij fm rel̄onē distinguunt̄: nō q̄ vnus filiꝰ p filiationē quā bz referat̄ ad aliū filiū (q̄ per filiationē solū referr̄ ad pīem.) Sed q̄ filiatio que est in vno filio: est alia nūo ab ea que est in alio filio: & ideo si p aliā & aliaz filiationē vnus ab alio distinguit: ꝺ nō est p referri: vī sumit rō gd̄itatis rel̄onis: sed ex eo q̄ inest: vī sumit ei^o esse. Sile est de dispatis. nā filiꝰ nō distinguit ab artificiato p rel̄onez quā bz: q̄ ad ipm referat: ex quo referri sumit rō gd̄itatis rel̄onis: vt est oīsum: ſz solū p ineē: ex eo q̄ in filio est relatio que nō est in artificiato.

f. q. secūd.

F

Rel̄ones silēs in diuinis nō plr̄ificant nec distinguūt. Disperate solū plr̄ificant. Oppositē & plr̄icant & distinguūt. f. tert. 4. pm. d. 2. f. dic. 10. prim. 2. q. 2.

¶ Doc visō q̄ relatio nō distiguat nisi plr̄ificet̄: & q̄ plurificata fm rōnē gd̄itatis solū distinguit oppo^{ta}: fm eē distinguit filios & dispata: trāsferētes hec ad diuina. Dicamus q̄ rel̄ones in diuinis silēs nec plr̄ificant nec distinguunt. Dispate: si plr̄ificant ad distinguēdū nō sufficiūt. Oppositē & plr̄icant & p se & directe distinguūt. Silēs nō plr̄ificari patefactū fuit: cū oīsuz sint plures ꝑsonas fm vnū mo^m ꝓcedēdi in diuinis nō posse ꝓcedere. Eas nō distinguē manifestari pōt p ea que ante diximus q̄ relatio in diuinis nō distinguit nisi fm rōnē gd̄itatis: ſz cū sic nō distinguat silēs: vt oīsum ostabat rel̄ones silēs nō distinguēt. Dispate: & si plr̄icant in diuinis: nō directe distinguūt cū nō distingnāt fm rōnē gd̄: tatis: fm quā ibi per se distōnē ponimus. Sola g̃ oppositā relatio ibi distōnez faciet. Sz q̄ relatio oppositā or̄ginis inter ꝑsonas aliās nō est: nisi vna ꝓcedat ab alia: nisi spūs. s. ꝓcederet a filio: cuz filiꝰ nō ꝓcedat ab ipo: nō distingueret̄ ab eo. Ops. n. ꝑsonaz que a ꝑsona in diuinis distinguit: bie rel̄onez oppositā ad illā: cū sola relatio oppositā distinguat fm rōnez gd̄itatis: & illā rel̄onē oppositā esse rel̄onez or̄ginis: q̄ ibi sole rel̄ones or̄ginis distinguūt. alie aūt nō distinguūt: sed distinctas ondūt. Dicamus g̃ cuz Anſelmo de ꝓcessione spūs. s. q̄ eq̄ est vnus solus deus pī & filiꝰ & spūs. s. vel filiꝰ est de spū scō vel spūs. s. de filio: aliter enim iter eos nō salvaret̄ distinctio.

G

Ad primū dōm q̄ qī p̄n^m & id qđ est ex p̄n° differūt fm nām: tunc sufficit ponere in p̄n° diīaz fm rōnē: vt ipa que sunt ex p̄n° differāt realr. Sz oēs tres ꝑsone sunt eiusdē nāe: ideo nō pōt distiguī per diīaz absolutoz fm rōnē: nisi vna ꝓcedat ab alia: & realr referat̄ ad ipam. ¶ Ad 2^m dōm q̄ cū aliqs in errorē labit: nō opz q̄ eccl̄ia imponat ei oia que sequunt̄ ex illo errore: q̄ sic q̄dāmodo ei imponeret ifi^{tas}: q̄ vno incōueniēti dato multa ꝓsequunt̄: vt dī ꝑ phys. ¶ Ad 3^m dōm q̄ oppositio ꝺictoria dī esse maxima ꝓpter amplitudinem: q̄ oēs alias oppōnes ꝓtinet: & minima est quātū ad rōnē oppōnis: q̄ oēs oppōnes se bn̄t per additionē ad illā: cuz ipa refuet̄ in oib^9. Uñ iter ea que sola rōne differūt q̄dāmodo refuat̄ talis oppositio: vpta iter eēntiā & ꝑez: q̄ pater gn̄at eēntia nō.

H

T. cō. 9.

Inter eternas & ꝑez ē oppō ꝺictoria.

¶ Ad 4^m dōm q̄ ad distōnem ꝑsonaz tria regrunt̄. Primo pluralitas rel̄onū: q̄ si nō plr̄ificarent̄ rel̄ones: p eas nō distingueretur relata. Secdo ille plures rel̄ones debēt designare or̄ginē: q̄ vt dcm est rel̄ones nō or̄ginis nō distinguūt: ſz possint distinctas oīdere. Tertio debēt hic oppōnē ad se inuicē. & illud est cōpletiuū in distōne: q̄ nō distinguit relatio in diuinis nisi fm rōnez gd̄itatis que habet̄ p cōparatiōez ad oppm: ideo filiꝰ q̄ ꝓcedit nascēdo: dī distingui a spūscō: q̄ ꝓcedit nō nascēdo: q̄ ꝓ aliū & aliaz mo^m ꝓcedēdi filij & spūs. s. pōt ibi accipi.

Bone rel̄ones opponit̄ distinguit fm rōnē gd̄itat. Alie no fm esse.

Egiđ. sup p sen. i

I relones plures. Rursus rone pcessionis ille relones designabūt originē: que sunt duo: que regrunt ad distōnez plonaꝝ: nō tñ ibi possumus vere ⁊ realr distōnē salvare nisi adsit ibi relonum oppositio: que est in distōne cōpletiuū: vñ Anſ. in de pcessiōe spūs. ſ. ait. Qz spūs. ſ. qui existit de pie pcedēdo nō est filius qui existit nascēdo. cū aūt apparebit qz spūs. ſ. est de filio: tūc palam erit q̄z: qz pp B negt esse filius spūs. ſ. ⁊ spūs. ſ. filius: per qō apparet q̄ pcessio spūssancti a filio est apta cā ⁊ cōpletiuum in distōne ipaꝝ. ⁊ q̄ dicit Anſ. q̄ si nō alio differrēt filius ⁊ spūs. ſ. nisi qz ille nascit: ille pcedit diuersi essent: quō bz Xitatez infra patebit. ¶ Ad 5m dōm q̄ relatio dispata distinguit in creaturis nō in diuinis: vt patuit.

Jsta matth. vadc militat cōtra Alph.

Relo dispata distinguit solūz in creaturis.

Prin. 2.

K

QEinde queritꝝ de pie ⁊ filio put spirāt spūm. ſ. vtrū habeāt esse distinctū vel vnitus. Et circa B queruntꝝ 4or. Primo: vtrū pater ⁊ filius spirēt spūs. ſ. inquātuz vnū vel inquātū plures. Scōo qd est illud in quo ꝓueniūt put spirāt spūm scīm. Tertio: vtruz vtus spiratiua in qua ꝓueniūt dicat qd vel ad aliquid. Quarto: vtrum possint dici plures spiratores.

¶ Utrū pī ⁊ filius spirēt spūs. ſ. inq̄tū plures. Qō. I.

Ebo. in sum. pte. 1. pn. 36. q. 4. Et Dcn. in sum. q. 59. ar°. 7.

L

QB primum sic pcedit. Videt q̄ pater ⁊ filius spirēt inquātuz plures: qz actus sunt suppositoꝝ. cum ḡ sint plura supposita que spirāt: spirāt inquātuz plures. ¶ P. Dī p̄ p̄ioꝝ. ca. de reduplicatione q̄ iustitia est bonuz: qm̄ bonū falsum est: ⁊ nō intelligibile: sīlr salubre est disciplinatū qm̄ disciplinatum. igit̄ nunc̄ reduplicatio bz addi ad p̄dicatū: sed ad suppoīm. cuz igit̄ sit pluralitas suppositoꝝ spirātiū ⁊ reduplicatio se tenet ex pte suppositoꝝ debemus cōcedere q̄ pī ⁊ filius spirēt inquātū plures. ¶ P. Si pī et filius spirēt spūm. ſ. inquātū vnuz B nō pōt intelligi nisi triplr. Uel inquātū sunt vnuz in eēntia. Uel inquātum sunt vnū in plona. Uel inquātum sunt vnū in notione. Inquātū sunt vnū in eēntia nō: qz nūc spūs. ſ. est pm̄ pdu cere: cum sit idē in eēntia cuz eis. Inquātū sunt vnū in plona nō: qz talem vnionē nō bñt. Inquātū sunt vnū in notione nō: qz tūc vnio in notione videret esse cā spirationis: qđ falsum est: cuz relatio ex actib⁹ habeat esse: nō actus ex relone. ¶ P. Qđ pcedit a duob⁹: ab vno p̄cipaliter: ab alio nō p̄cipalr: videt pcedere a duobus in eo q̄ duo: sed spūs. ſ. de pie pcedit p̄cipalr nō de filio: vt videt dicere Aug. 15. de tri. ca. 26. ergo ⁊c.

M

QIn cōtrariuz est: qz qđ pcedit a plib⁹ in eo q̄ plures: videt esse cōpm: spūs. ſ. est oīno simplex. ḡ ⁊c. ¶ P. Cuz amor habeat pūgere ⁊ necter: qđ pcedit a pluribus per modum amoris p̄cedit a pluribus vt sunt vnum. ergo ⁊c.

ſ. Pet. in p° sno, di. 2. q. 4.

3

QRespōdeo qd az sic dicūt q̄ pī ⁊ filius qui spirāt spiritus. ſ. sunt plura fm suppositaꝝ: et vnū fm vtutez spiratiuā: ideo cuz querit̄ vtrū spirēt in eo q̄ vnū: est locutio multiplex. nā si B q̄ dico/vnuz/refert ad suppom: sic est locutio falsa: cum sint plura supposita que spirāt. Sed si refert ad vtutē: tūc est locutio vera: cū sit vna vtus per quā spirāt. simplr ḡ neutrū est pcedēdū: nec q̄ spirēt in eo q̄ vnū: nec q̄ spirēt in eo q̄ plures. Sz isti ignorāt vim Xbi. Nā B q̄ dico inquātū: ⁊ in eo q̄ designāt reduplicationez. designātia aūt reduplicationes solū sunt cōditio p̄dicati nō subti. nā lz ipm subām in reduplicatiōe noleāt: dī tñ cōditio p̄dicati: qz in ea dat̄ intelligi cā p̄dicati nō subti. Unū ꝓbs ꝓ p̄ioꝝ. dicit reduplicationez esse ponēdā ad maiorē extremitatez nō ad medīū. Sed in ppōne que ꝓstat ex maiori extremitate ⁊ medio: maxime in p̄a figa vbi ipe loquit̄: maior extremitas habet rōnē p̄dicati. Sz si B q̄ dico inq̄tuz/ posset referri ad suppom ⁊ ad vtutē: cum vtus sit in supposito: ⁊ ea que sunt in suppt⁹ p̄dicētur de supposito denotanduz vel eēntialr: esset ꝓditio p̄dicati ⁊ subti: ideo distinguēdo fm dictā distōnē: vim reduplit⁹ nescierūt.

N

Ad. 9. fm modum Doct.

¶ Ut aūt pateat Xtus. Notādum q̄ per se et p̄: ⁊ fm q̄ ipm se bñt p ordinez. nā p se: solū cālitatez notat: qz per se: vt a p̄ distinguit̄: idē sonat q̄ p cām exītez in se. Primo supra p se addit pfectionē cause: vel reduplicationez eēntie supra subm. Naz illud est p̄: qđ est tale in eo q̄ tale. Scōm q̄ ipm vt est ab alijs distinctuz addit immediatiōez. Et lz ista teneāt dictū ordinē quātuz ad additionē: tenēt modus dictū quātū ad p̄dicationēz: sine quātū ad vltatē. Nam qcqd est fm q̄ ipm/est p̄: qcqd est p̄ est per se: ⁊ qz in p̄ ⁊ fm q̄ ipm inuenit̄ reduplicatio: inuenit̄ etiā ⁊ in per se. cū habeat rōnez vlis rem illoꝝ. igit̄ si bñ volumus videre qd ipoꝝtat reduplicatio: p ista in gb⁹ repit̄ videre poterimus. Sed cū in oīb⁹ istis p̄sideret̄ cālitas ⁊ id qđ est ratio: q̄re aliqd sit tale: reduplicatio ad cām bēbit rem: vputa si calor est ratio calefactiē dī: ignis calefacit: nō qz ignis: sed qz calidus: ⁊ quia ars edificatiua est ratio edificandi: lz bō vel musicus edificet: nō tñ bō: qz bō vel qz musicus edificabit: sed qz edificator. Ita est ex pte ista: qz vna virtus spiratiua est ratio quare pī ⁊ filius spirāt: lz sint plures spirātes: tñ ga reduplicatio nō respicit suppositaꝝ: vt oñ sum est. Sz illud qđ est ratio spirādi: cum hic sit vna vtus spiratiua: simpliciter est vera: q̄ plures spirāt: eo q̄ actus respicit suppositaꝝ: que sunt plura: lz simplr est falsa in eo q̄ plures spirāt: eo q̄ reduplicatio respicit vtutez: que est vna. Et ista est ſnia Anſ. monologion 54°ca. qui ait. q̄ spūs. ſ. filie amor pcedit ex patre ⁊ filio: non ex eo in quo plures sunt pī ⁊ filius: lz ex eo in quo vnū sunt. ⁊ idē in de pcessione spūs. ſ. circa finē ait. ꝓstat inexpugnabili rōne spiritū. ſ. esse de filio sicuti est de pie: nec tñ esse ēqli de duobus diuersis: lz ēqli de vno. ex eo. n. q̄ pater ⁊ filius vnū sunt. i. ex deo est spūs. ſ. nō ex eo vñ alij sunt adunicē.

Ad. 9. fm modum Doct.

Act⁹ spirandi respicit suppositaꝝ: qz suppositi sūt plura: sūt plures spirātes: lz q̄ctio reduplicatiua respicit vtutem spiratiuā: q̄ quia est vna spirāt inquātū vnum.

P

QAd primū dōm q̄ lz actus sit suppositoꝝ: reduplicatio tñ accipit̄ p cōparatōez ad vtutē: ⁊ ideo lz plures spirēt: nō tñ in eo q̄ plures. ¶ Ad 2m dōm q̄ reduplicatio dicit cām non simplr ⁊ absolute: sed in subito: ⁊ ideo in reduplicatiōe subm bz ibi notari vt triāgulus bz tres in eo q̄ triāgulus: ⁊ disciplinatus est salubre in eo q̄ disciplinatū nō in eo qđ salubre: tñ illa reduplicatio dicit esse ꝓditio p̄dicati: qz si assignaret subm ⁊ p̄dicatuz in ppōne: in qua est reduplicatio: ex pte p̄dicati veniret. Rursus bz talis ꝓditio p̄dicati: qz in reduplicatione dat̄ intelligi cā p̄dicati nō subm. Sūt ⁊ alie rōnes q̄re bz ꝓditio p̄dicati: de qbus tractare nō est p̄tis speculatiōis. ¶ Ad 3m dōm q̄ B est inq̄tū sunt vnū in vna vtute spiratiua. Anſ. tñ in de pcessione spūs. ſ. cōcedit spūm. ſ. pcedere a pie ⁊ filio inq̄tū sunt vnū in eēntia. Sed vtrū ita sit ⁊ si sic est: q̄re spūs. ſ. se nō spirat in seq. q. dicet. ¶ Ad 4m dōm q̄ eadē est vt⁹ que est in pie ⁊ filio p qua spirāt. Sz illa vtute pī nō bz ab alio: filius cā habet a pie: ideo a pie bz pcedere p̄cipalr. Sed cū pp B nō tollat̄ vnitas vtutis ꝓpter quā vnitatez spirāt in eo q̄ vnū: pp B nō arguit̄ q̄ spirēt in eo q̄ plures.

Q

¶ Utrū pater ⁊ filius spirēt spūz. ſ. put sunt vnum in essentia. Questio. II.

QEcundo queritꝝ: qđ est illud in quo cōueniūt pī ⁊ filius fm q̄ spirāt spūz. ſ. Et videt q̄ sit dīna eēntia: qa pī ⁊ filius

A

ꝛ filius vuplr pñt cõsiderari. Uel ſm abſoluta vel ſm relones: ſm relones differunt ſm abſoluta ꝓuenũt. ꝯ ſi in ſpirádo ſpũs. ſ. ſunt vnus. B nõ erit ſm relones: cum ſm illa differãt: ſz ſm abſolutã: vel ſm eſſentiã ſm que ꝓuenũt. ¶ ꝑ. Anſ. in de ꝓceſſione ſpũſſancti vult ꝙ pr̃ ꝛ filius ſpirẽt ſpiritũ ſanctũ inquãtũ ſunt vnus deus: ſed hoc nõ eſt niſi ꝓut ſunt vnum in eſſentia. ergo ꝛc.

In cõtrariũ eſt: qz ſic̃ pater ꝛ filius ſunt vnũ in cẽntia: ſic ꝛ ſpũs. ſ. cum eis vnus eſt. ſi ꝯ ꝓp B ſpirarẽt ſpñs. ſ. ſpũſſancti ſetipm ꝓduceret.

Uterus ſpirent ſpiritus. ſ. put ſunt vnũ in volũtate.

Ulterius videt ꝙ B ſit ꝓut ſunt vnũ in volũtate: qz ſic̃ filius ꝓcedit per modũ nãe: ſic ſpiritus. ſ. emanat per modũ volũtatis. Sz pr̃ gñat vnicũ filiũ ſm ꝙ eſt in eo vna nã. ꝯ pr̃ ꝛ filius ſpirát ſpñs. ſ. ꝓut eſt in eis vna volũtas. ¶ ꝑ. Spũſſancti ꝓcedit a pre ꝛ filio per modum amoris: ſed amor habet vnire ſm volũtatẽ. ergo pater ꝛ filius ſm ꝙ in voluntate vnuntur ꝓducunt ex ſe amorem quem ſpirant.

B

In cõtrariũ eſt: qz ſic̃ pr̃is ꝛ filij eſt vna volũtas: ſic ꝛ ſpũs. ſ. habet vnã volũtatẽ cuz eis. ſi ꝯ ꝓp B ſpirarẽt ſpũs. ſ. ſpirareꝛ ſetipm.

Uterus ſpirent ſpiritus. ſ. ꝓut ſunt vnum in notione cõi.

Ulterius videt ꝙ b ſit ꝓut ſunt vnus in notione: qz ſm ꝙ ſpirãt ſpñs. ſ. ad ſpñs ſcñs referunt. Sed nõ referunt ad ipm niſi ꝓ notionẽ cõem in qua vniunt. ꝯ ſm ꝙ in illa ſunt vnũ ſpirãt. ¶ ꝑ. ſm ꝙ ſpirãt ſpñs. ſ. a ſpũſcõ diſtinguunt. Sed vt habitũ eſt in diuinis nõ diſtinguit niſi relatio oppoſita: ſz nõ bñt relationẽ oppoſitã pr̃ ꝛ filius ad ſpũm. ſ. niſi notionẽ cõem in qua vniunt. ꝯ ſm ꝙ in illa vnum ſunt: ipm ꝓducunt.

Eadem vel. ꝓxi. q. 3.

In cõtrariũ eſt: qz relatio vt relatio ſemꝑ ſequit̃ ad actionẽ. ná ex eo ꝙ agẽs agit refert ad actum vel ad effectus: nõ ex eo ꝙ refert agit: cuz actio nõ ſequatur ad relationẽ: ſz ecõuerſo. nõ ergo ſm ꝙ in illa notione vniuntur ſpirãt: ſed quia ſpirant in illa notione vniuntur.

C

Reſpõdeo dicẽdũ ſm ꝙ ſm qõ inquãtuz in eo: ꝛ cetera bꝰ quãdã reduplicationẽz ipoꝛtãt. Ná vt habitum eſt: ly agere ſit ſuppoſito ꝓ: reduplicatio tñ ſemꝑ dicit reſpectum ad cãm: ideo actio nunq̃ cõcedit̃ de ſuppoſito cum reduplicatione: niſi tali noĩe ſuppoſito noĩetur: ꝙ in eo deꝛ itelligi qõd eſt actionis cã vl ratio. ꝛ ideo nõ ꝓcedimus ꝙ muſicus in eo ꝙ muſicus edificet: ſed in eo ꝙ edificatoꝛ: qz muſica ſm quã denoiat muſicus: nõ eſt ratio edificãdi: ſed ars edificatoꝛia. Quereꝛe igit̃ qd eſt illõ in quo pr̃ ꝛ filius vniunt ſm ꝙ ſpirãt ſpñs. ſ. eſt querere que eſt cã (ſm ꝙ in diuinis cã eſſe põt) ſm quã pr̃ ꝛ filius vnionẽ bñt in ſpirãdo. Cã aũt in rebus iferioꝛibꝰ duplr ſumit̃: in eẽndo ꝛ in iferẽdo. Ná omne illud quo poſito aliud ſequit̃: eſt cã illi⁹ quãrũ ad illationẽ: ꝛ ſi nõ quãtuz ad eſſe. In diuinis aũt ꝛ ſi nõ eſt ibi põe cã: qz cã eſt ad cui⁹ eſſe ſequit̃ aliud: eſt tñ ibi aliqd ad filiationẽ cauſe. Ná ſic̃ cã dat eſſe cãto: ita ibi vna ꝑſona dat eſſe alteri. ꝛ ſm ꝙ in diuinis inuenit̃ cã: poſſimus ibi diſtinguere cãm ẽntiz ad eſſe: ꝛ ẽntiz ad iferre: vt ſi diceꝛe ꝓpz eſſe cãm filij quãtuz ad eſſe: qz dat eẽ filio. filiũ aũt eẽ cãm pr̃is quãtuz ad illationẽ: qz poſito filio iferꝛ pr̃. Et ſi volumus accipe cãm large: vt extẽdat̃ nomen cauſe ad cãm in iferẽdo: ſic omne illõ ſm qõd ſequit̃ ꝓpter ꝛ filius hic vnionẽ in eo ꝙ ſpirãt: põt dici eẽ illud vnus in quo ꝓuenũt pater ꝛ filius in ſpirãdo.

Ex hoc ꝓz ſolutio ad 4ᵐ. ſ. ꝓut ſunt vnus. 5ᵒ. ſ. ꝓut ſunt vnum. 6ᵒ. ſ. ꝓut. 10. ꝓxi. q. 5.

¶ Ex B aũt ꝙ pater ꝛ filius ſpirãt quãtum ad pr̃is ſequit̃ eos eſſe quadruplr eſſe vnitos. ꝓ primo ẽntiz ad amorẽ ſpiratus. 2ᵒ ẽntiz ad actũ ſpirádi. 3ᵒ quãtuz ad notionẽ cõem. 4ᵒ ẽntiz ad vtutẽ ſpiratiuã. Ununt̃ ꝓ in amore ſpirato. Ná cuz amor habeat vim vnitiuã: ex eo ꝙ ſpirãt ſpñs. ſ. qui habet rõnẽ amoris nectunt̃ ꝛ vniunt̃ inter ſe: ꝓpter qõd ſpũs. ſ. nexus coꝛ dicit: vt habitum eſt. Untit̃ur 2ᵒ in actu ſpirádi. ná cum amor ſpiratus ſit vnus et ſimpliciter: opz ꝙ vna ſpiratione accipiat eẽ ex eo. igit̃ ꝙ talẽ amorẽ ſpirãt vniunt̃ in actu ſpirãdi ꝓpter ſpirationis vnitatẽz. Tertio ſunt vniti in notione cõi. Ná ſic̃ ꝓter ex eo ꝙ gñat filiũ habet in ſe quãdã relonẽ per quã referꝛ ad filiuz vt vnitatẽ: ita pater ꝛ filius ex eo ꝙ ſpirãt ſpñs. ſ. bñt in ſe quãdã relonẽz qua referunt̃ ad ipm ꝛ illa relatio cõis notio noiat̃: ꝛ qz vnuz eſt ꝓductum ꝛ vna ſpiratio qua ꝓducit̃ ſequit̃ vná eſſe notionẽ cõem qua ſpirãtes ad ſpiratuz referunt̃. ꝯ ex eo ꝙ pater ꝛ filius ſpirãt ſpñs. ſ. ꝓpter vnitatẽz notionis ſegt̃ eos in illa notione eẽ ꝓnexos. Quarto ꝛũguñt̃ in vna vtute ſpiratiua. Ná ſi eſſet alia vtus ſpiratiua in pre ꝛ filio: eſſet alia ſpiratio ꝛ alius amor ſpirat⁹: ſicut videmus: qz alia vtus amatiua eſt in duob⁹ amicis nõ eſt idez amor quo ſe diligũt. Cum igit̃ ſit vnus amor ſpirat⁹ ſequit̃ eos bie vnã vtutem ſpiratiuã ſm ꝙ talẽ amorem ſpirãt: in qua vtute vniri dicunt̃. Patet igit̃ ꝙ ſi ſm ꝙ dicit cãlitatẽz in iferẽdo cuz ex ipa ſpiratione ſpũſſancti poſſimus inferre pacem ꝛ filiuz eẽ vnitos oib⁹ dictis modis: ſm iſtũ moduz loquẽdi cum querit̃ que eſt illa vnio qua vniũtur pater ꝛ filius iſpirãdo ſpñs ſcñs: poſſumus dicere ꝙ eſt vnio q̃druplex ꝓnotata. Uerus qz nõ q̃libet aſſignata vnio habet rõnem cãlitatis reſpirationis in cẽndo: ſed ſolũ vnio in vtute ſpiratiua. et ſm ꝙ ꝛba ſonãt abſolute loquẽdo. cum querit̃ qd eſt illud in quo vniũtur pater ꝛ filius ſm ꝙ ſpirãt: eſt queſtio de eo ꝓp qõd cõpetit eis ſpirare: ſiue de rõne ſpirãdi: cum hic ſit ſolũ vtus ſpiratiua: abſolute loquẽdo debemus ꝓcedere pacez ꝛ filiuz ſpirare vt ſunt vnũ in ſpiratiua vtute. Qz aũt ſola illa vnio ſit ratio ſpirãdi ꝓz. naz amor ſpirat⁹ nõ põt eſſe ratio talis ſpirationis: cum ipe ex tali ſpiratiõe eſſe accipiat. nec vnitas ſpiratiõis: qz tũc idem ſuiptus eſſet cã: nec vnitas notionis. ná cuz illa ſit quãdã relatio: magis ex eo ꝙ ſpirãt vniunt̃ in notione q̃ ecõuerſo: ſed ex eo ꝙ ſunt vnuz in vtute ſpiratiua: cum ipa vtus ſit ſpirãdi ratio: qz ratio actionis ex vtute ſumit̃: ſpirare dr̃ ſpũs ſcñs: ꝛ qz ipa vtus eſt qd abſolutũ ꝛ ẽntiale: vt patebit. ꝓpter B Anſ. in de ꝓceſſione ſpũſſancti ꝓcedit pacez ꝛ filiuz ſpirare ſpñs. ſ. inquãtum ſunt vnus deus.

Ad primum dicẽdũ ꝙ eſſentia diuina ſm ꝙ hꝰ rõnez vtutis ſpiratiue, eſt illõ in quo vniunt̃ pr̃ ꝛ filius ſm ꝙ ſpirant. Ideo ꝓceſſit Anſ. pacem ꝛ filiũ ſpirare vt ſunt vnus deus. q̃re aũt ſpũſcõ ſpirare nõ cõpetit cuz ſit vnus de⁹ cuz pre ꝛ filio in ſeq. patebit. Et p B ꝑz ſolutio ad 2ᵐ. ꝛ ad illud in ꝛrium.

Ad illud qõd vlterius querit̃: vtruz pr̃ ꝛ filij⁹ ſpirẽt ſpñs. ſ. ꝓut vniunt̃ in volũtate: ꝓcedẽdũ eſt ꝙ ſic. quare aũt ſpus. ſ. nõ ſpiret cuz ſit vna volũtas oium triuz in ſequẽti qõne patebit. Et per hoc patet ſolutio ad duo argumẽta ꝓpa ꝛ ad illud ꝓpa.

Ad aliũ. q. ꝙ pr̃ ꝛ filij⁹ ſpirãt vt vnitis in volũtate.

H

Ad illud quod vlterius querit̃: vtrum ſpirẽt ꝓut vniũtur in notione: Dicẽduz ꝙ ly ex eo ꝙ ſpirant poſſimus inferre eos eſſe vnitos in notione: vnio tamẽ illa nõ eſt ratio ſpirãdi: ideo nõ eſt cõcedendus ſimpliciter eos eſſe vnitos in notione ſm ꝙ ſpirãt. Et qõd arguit̃: ga ſm ꝙ ſpirãt ſequit̃ eos habere notionem cõmunẽ. Dicẽduz ꝙ queſtio nõ querit de cauſa inferẽdo: ſed de eo a quo ſumit̃ ratio ſpirãdi: ꝛ hꝰ eſt ſola vtus ſpiratiua: vt dictum eſt.

Ad aliũ. q. ꝙ non ſpirãt vt vnum in notione. nec ly ex ſpiratõe ſequatur eos eẽ vnitos nonãe: illa ꝛõ nõ eſt cã ſpirãdi: ſed ſit quare.

Ad illud qõd ſcõo arguit̃: ꝙ illud ſm ꝙ differunt pater ꝛ filij⁹ a ſpirituſcõ eſt illud ſm ꝙ vniunt̃ ꝓut ſpirãt ſpũm ſanctũ. Dicẽduz ꝙ nõ eſt verũ.

I Nam fm q̄ producens producit nō est id in quo differt a producto: sed in quo producto assimilatur: ideo ratio petebat q̄ est in ꝓrio. illud ꝓtra ꝓcedatur.

¶ Utrū vtus spiratiua dicat gd vl adaliqd. Qō. III.

De hac. q. idem est iudiciū ⁊ de. q. qua quer⁹ cī supra. dī. 7. ꝑ. l. q. 2. Utrū potēcia gīandi dicat gd vel adaliquid. Et ꝓdictiones Deus. tam in qō libe. q̄ in sum. ponunt hic adduct.

Ertio q̄rit: vtrū⁹ vtus spiratiua dicat quid vel adaliqd. Et vī q̄ dicat adaliqd: qz si diceret gd absolutū: cū ex absoluto producat absolutū: tūc ꝓductū p vtutē spiratuā eēt gd absolutū. Sz q̄libet ꝑsona in diuis dicit gd relatiuz. g̃ ꝛc. ¶ P. fm absoluta nō est distinctio vt vult Aug. ꝙ de tri. c. 8. si g̃ po⁹ spiratiua dicit gd absolutuz: tūc spūs. s. posset spirare: qđ falsuz est. ¶ P. Qđ est absolutū: est eēntiale: qz oia absoluta trāsferunt in sbaz fm Aug. sz qđ est eēntiale cōpetit essentie. igit ipa essentia spirare: qđ est incōueniens. ¶ P. Potentia spirādi dicit per cōparatiōes ad actum spirādi: sed spirare est in gīe relōis. g̃ ⁊ po⁹ spirādi: cum in eodem genere sit po⁹ cum actu quem respicit.

K

In ꝓtrariuz est: qz po⁹ nō est in ꝑsto relōis: sz est in ꝑsto q̄litatis: sz cū talia trāsferunt ad diuina dicūt diuiná sbaz. g̃ ꝛc. ¶ P. Idez iudicū est de po⁹ spirādi ⁊ de po⁹ gīandi: sed po⁹ gīandi dicit gd absolutum vt habitū est. g̃ ⁊ po⁹ spirādi.

1. dī. 7. ꝑ. l. q. 2.

Rñdeo dom q̄ sic̄ tactuz est: fm q̄ logmur de po⁹ gīandi: put dicit gd vel adaliqd: log debemus de po⁹ spirādi. Ideo per aliā viam declarabimus gd dicit po⁹ generādi: quā fuerit supius declaratuz. Et ex hoc apparebit quid dicat potentia spiratiua.

Declarat hāc approbat p⁹ suo dī. 7. ꝑ. l. q. 2. Q. po⁹ gīandi dicat gd mediuz inter absolutuz ⁊ respectiuum.

¶ Propter qō nōn⁹ quosdā dixisse po⁹ gīandi dicere me⁹ iter absolutuz ⁊ relōnē. volūt. n. q̄ eēntia diuina put est eadem pinitati: sit po⁹ gīandi. pp qō nec dicit pare absolutū rōne idētitatis ad relōnē: nec pura relōnē: pp iplicatiōes absolutū: ideo dicit me⁹ iter vtrūq; ⁊ sic̄ po⁹ gīandi est diuina eēntia vt est eadē pinitati: sic po⁹ spirādi est diuina eēntia vt est eadē notioni cōi: ⁊ dicit gd me⁹ talis po⁹ vt po⁹ gīandi. ¶ Sz istud tripl̄r deficit. Primo qz nihil est me⁹ iter absolutū ⁊ respectiuū: qz diuersoz genez ⁊ nō sbalternatiz positoz diuise sunt spēs ⁊ dīe. pp qō cuz relatio ⁊ suba sint diuisa ꝑsta etiā put sunt in diuis: nō sbalternatim posita: vt ps p Boet. in suo libello de tri. ⁊ p Aug. in plib⁹ locis nihil est me⁹ inter ipa: ⁊ qō est in vno ꝑsto nō erit in alio. Scdo ꝺdictiōes iplicāt: qz eēntia put est eadem pinitati: est ipa pinitas: que simplr relōnē iportat: ⁊ qz idē est iudiciū de aliq̄ qō est idē alicui put est idez illi: ⁊ de illo codē. Si igit pinitas nō est po⁹ gīandi: nec eēntia erit talis po⁹ vt est eadem pinitati. Tertio dicūt eē vtutē pductiuā in quo pductū a producēte distinguit: cuz magis sit dō id in quo pductū producēti est sile. Ideo isti idē sic dicētes corrigētes positionē / dixerūt: q̄ po⁹ gīatiua est illō in quo genitū gignēti assimilat: ⁊ qz filius pī est silis in nā: po⁹ gīatiua in pie est nā. Uez qz rōnes B̄ ꝑobātes absq; additione alteri⁹ dicti saluare nō poterāt: qz cuz in q̄libet ꝑsona sit nā: ꝑsona q̄libz gīaret: ideo addiderūt q̄ po⁹ gīandi relōnez signabat: qđ ex ipa denoiatiōe appet: nō tm in recto sz in obliquo q̄ ex ipso nole inotescat: qz dī po⁹ gīandi.

M

¶ In hac rnsione est aliqd bñdictuz ⁊ aliqd male. Nā q̄ po⁹ gīandi sit illud in quo gignēs genito simlat indubitāter est verum. Sed q̄ talis po⁹ significet huiusmodi relationem que est gīare vel in recto vel in obliquo nō est verum: vt patebit.

Bñ. q. fm modum Doc.

¶ Ideo vt hui⁹ qōnis pateat ⁊itas duo sunt declarāda.

Primo q̄ nō omne illō sine quo po⁹ gīatiua exīt̄es in aliq̄ nō pōt in actū gīatiōis exire: ad hoc po⁹ primet. Ex quo apparebit q̄ sz suppo⁹ bis in se po⁹ gīandi gīare nō possit nisi illa po⁹ sit ꝓiuncta in eo respectu debito: nō tm pp B̄ ille respectus ad gīandi po⁹ primet. Scdo declarabit q̄ nō omne qđ denoiat aliqd signat p id qđ denoiat: ex quo manifestū erit q̄ licet gīare: qđ relōnē dicit: denoiet potentiam generādi. nō oportet talem potentiam gīandi hoc relōnem dicere vel signare.

N

¶ Propter p⁹ aduertēdū q̄ sz idē sit ignis qui calefacit ⁊ ignit: ⁊ gīat calidū ⁊ ignē: nō p eādē vtutez p se loquēdo ⁊ directe inducit calorez ⁊ foz⁹ ignis in mā extrinsecā. Sed p calorez gīat calidū: ⁊ p nām suā gīat ignē: qz calidū fm q̄ caliduz ei reddit simile in calore. ⁊ fm q̄ ignis ei ꝓformat in nā: ⁊ qz po⁹ productiua est illō in quo fit̄ producti productū: vt inuit Dam. p li. ⁊. c. 8. po⁹ calefaciēdi in igne est calor: ⁊ gīandi est nā. Sz cū ignis ignez nō gīet nisi calefaciēdo nā ignis que est po⁹ gīatiua in igne nunq̄ exibit in actuz gīatiōis nisi sit ꝓiuncta calori: nō tm pp B̄ qz regrit talis vnio ad B̄ accīs qđ est calor: dicimus po⁹ gīatiuā ignis esse accīs vel medium iter sbaz ⁊ accīs: sed solū subaz vt nāz ignis: loq̄ndo de po⁹ vt hic logmur. Uñ si in aliq̄ esset nā ignis absq; calore in eo eēt gīatiua po⁹ absq; B̄ q̄ gīaret: ⁊ sic̄ nā ignis nō exirt in gīatiōis actuz nisi sit ꝓiuncta calori: sic nā diuina nō dat suppposito in quo est q̄ gīet: nisi sit ꝓiuncta debito respectui: nō tm pp B̄ ꝓcedere debemus hoc po⁹ relōnez signare: nec qd mediū iter absolutuz ⁊ relatiuū: sed simplr absolutuz: sic̄ po⁹ gīatiua ignis simplr signabat sbam. Ex quo apparet: q̄ cuius sit in oib⁹ po⁹ gīandi: qz in oib⁹ est nā: nō tm ois ꝑsona gīanta nō in omni ꝑsona est ꝓiuncta debito respectui. Bene igit dicit Magister dī. 7⁰. q̄ pater nō est potēs gignere nisi nā: qz si ibi regrit vnio ad respectuz: sola natura qđ est gd simpliciter absolutum: est potentia generādi.

P

¶ Qđ aūt nō gcēt denoiat aliqd: signat p illud qđ ꝓponebat declarāduz ps: qz ꝑpetates denoiant sbam: vt lapis dī a lesione pedis: tm qz lapis signat diffōnez lapidis: in qua nō ponit ꝑpetas: cuz nō sit per additamēta: nō opz in ꝓceptiōe lapidis ꝑpetatē que denoiat lapidē incidi: ⁊ qz nomē signat mētis ꝓceptuz: nō opz ꝑpe loquēdo: omne qđ denoiat aliqd per nomē signari. signat enim noia subaz / subas: ⁊ si ab accīdib⁹ denoiant. Et si queratur vī B̄ habet ꝓingē. Dom q̄ res verius intelligūtur q̄ dicāntur. Igit sz po⁹ gīandi a gīare denoiet: nō tamē generare vel relationem aliquam fm esse significat: sed simpliciter absolutum.

2⁰ pare

¶ Propter argumēta tm notādū: q̄ sz simplr absolutuz relōnem fm esse nō dicat: nec sit in ꝑsto relōnis: pōt tm ei cōpetere aliqs re⁹ sicut forꝫ subalti: sz nō sit q̄litas cōpetit aliqs modus qualis ⁊ scie: sz nō sit relatio sz qualitas: cōpetit aliqs modus relōnis. Ita nāe diuine que est po⁹ gīandi: competit aliqs modus respectiuus: sz dicat simplr qd absolutum. Apparet igit q̄ si signare sumat ꝑpe: po⁹ gīandi nullo modo signat relationez fm esse.

Pō gīandi dicit subaz: sz subē compet aliqs modus respectiu⁹ nō tm per se.

Q

¶ Doc viso appet qd dicat po⁹ spirādi. nā sic̄ filius procedit p mo⁹ nāe: ita spūs. s. procedit per mo⁹ volūtatis: pp qđ sicut nā in pie est po⁹ gīandi: ita volūtas in pie ⁊ filio est po⁹ spirādi: ⁊ sicut sz nā sit eadē in filio que est in pie: tm qz nō est ꝓiuncta illi respectui put est in filio: cui est ꝓiuncta put est in pīe / procedimus pīez gīare nō filiū: ita sz volūtas sit eadē in spiritu scō: que est in patre ⁊ filio: tm qz put est in pie ⁊ filio: est ꝓiuncta respectui cui nō est ꝓiuncta put est in spiritu scō: procedimus pīem ⁊ filiuz spirare: nō tm spūs scūs nō tm ꝑpter vniones quā habet

Ideo vī q̄ sz volūtas nō sit ꝑsona: qz nō dicit relōnē ad filiū: nec ꝓcedit p modū nāe: sed p modū volūtatis.

Ideo vī q̄ spūs scūs nō ꝓcedat spirare: sz sit in eo voluntas: sicut nā: vel vī⁹ spiratiua.

potētia

A potẽtia ſpiratiua ad bõ relatiuũ:debemus ꝓcedẽ ipam relõem ſignare medium iter abſolutũ ⁊ reſpectiuũ:ſed ſimplr abſolutum:ſz ei cõpetat aliqs modus reſpectus: ſic cõpetebat gñatiue po⁹. Dicit g̃ po⁹ ſpiratiua ſimplr qđ abſolutũ:ex quo qonis ꝓpoſite veritas declarat.

Ad primũ g̃ dõm q̃ ex abſoluto ꝓducit abſolutum qñ abſoluto cõpent ꝓducere. Sz po⁹ ſpiratiua ita eſt rõ ꝓducẽdi q̃ nõ ꝓducit. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ po⁹ ſpiratiua eſt cuã in ſpũſcõ:nõ tñ pp B ſpũſcũs ſpirare põt vel ſpirat:qz nõ eſt in eo ꝓncia reſpectꝰ cui eſt ꝓncia ꝑt eſt in ꝑre ⁊ filio. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ eẽntiale põt aliqđ dici 2ʳ. vel qz eẽntie cõpetit illõ. vel qz eẽntia eſt rõ illi⁹. Poſſe aũt ſpirare dr eẽntiale:nõ qa eẽntie cõpetat ſpirare:ſed qz eẽntia eſt rõ ſpirãdi:eo mõ qua dixim⁹ ſub rõne qua volũtas. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ gñare nõ ſimplr dicit actũ in dime:ſz relonẽ:ideo nõ valet rõ:qz ſupponebat falſum. Uel dõm:q̃ ſz ſit illi⁹ po⁹ cui⁹ eſt act⁹:nõ tñ opz in eodẽ gñe eſſe actũ cuz po⁹. Nã po⁹ eſt in gñe q̃litatꝫ etiã in creaturis:act⁹ eſt in gñe actionis. ¶ Utrũ ꝑ ⁊ filius ſint plures ſpiratores. Qõ. IIII.

Quarto querit:vtruz ꝑ ⁊ filiꝰ ſint plures ſpiratores. Et vi q̃ non:qz ſm Aug.5° de tri.c.14.°Sic̃ ꝑ ⁊ filius ⁊.ſ.ſ. referunt ad creaturã:ſic ꝑ ⁊ filiꝰ referunt ad ſpñ.ſ. Sed tota trinitas re⁹ creature dr vnus creator:vt idez ſibidẽ ait.g̃ ꝑ ⁊ filiꝰ re⁹ ſpũs.ſ. ſunt vnus ſpirator. ¶ Ꝓ. Quia indiuiſa ſunt opa trinitatꝭ et eadẽ eſt actio oĩũ ꝓſonarꝫ re⁹ creaturarꝫ:nõ dr͂ tres ꝓſone:tres actores:ſz vnus actor.g̃ re⁹ ſpũs.ſ.nõ dicent ꝑ ⁊ filiꝰ duo ſpiratores:ſz vnus ſpirator. ¶ Ꝓ. ꝑ dr͂ ꝑn⁹ ſpũs.ſ.ex eo q̃ ſpirator eius. Et filius ſic etiã ꝑn⁹ dr͂. ſi ẽ ẽnt duo ſpiratores,eſſent duo ꝑn⁹:ſed nõ ſunt duo ꝑn⁹. vt dicit Aug.5° de trini.ca.14.°.ergo ⁊c.

C **In ſtrariuz** eſt:qz Xbũ plurificat ſm plitatez ſuppoꝝ.nã ꝑ ⁊ filiꝰ ſpirãt:nõ ſpirat. Sed ſpirator eſt nomẽ vbale.ſic̃ g̃ poſſumus ꝓcedẽ q̃ ſpirãt:ita debemus ꝓcedere q̃ ſint ſpiratores. ¶ Ꝓ. Plures ſpirantes ſunt plures ſpiratores:ſed ꝑ ⁊ filius ſunt plures ſpirãtes.g̃ ſunt plures ſpiratores.

Rñdeo dõm q̃ de B ſunt diuerſe ſnie: imo in hac qõne idẽ ſibiipſis ẽdicũt.nã cuz pus dixiſſent ꝓiem ⁊ filiũ eẽ plures ſpiratores:poſtea dixerũt eẽ melí⁹ dictũ:q̃ ꝑ ⁊ filiꝰ ſunt vnus ſpirator. Quid aũt de B tenẽdũ ſit:aduertendũ q̃ tota eã q̃re nos dubitamus ꝓcedẽ ꝓiem ⁊ filiũ eſſe plures ſpiratores,eſt:qz ſic vna eſt po⁹ ſpirãdi in ꝑre ⁊ filio:ita eſt vna po⁹ creãdi in tribꝰ ꝓſonis.Sz ꝓp vnitatẽ po⁹ creãdi(ſic̃ tactũ fuit in arguẽdo)dicebant oẽs tres ꝓſone vn⁹ creator.g̃ ꝓp vnitatez po⁹ ſpirãdi ꝑ ⁊ filiꝰ ſunt vnus ſpirator. Ideo nõn⁹ D q̃ ſicut tres ꝓſone nõ creant in eo q̃ plures:ſed in eo q̃ vniũtur in alio abſoluto: vtputa in diuim⁹:ita ꝑ ⁊ filiꝰ nõ ſpirãt in eo q̃ plures:ſz in eo q̃ vniũtur in aliq̃ abſoluto: vñ Anſ. de ꝓceſ.ſpũs.ſ. vult q̃ ꝑ ⁊ filiꝰ nõ differãt in vnitate deitatis:⁊ q̃ de deitate ꝑris ⁊ filij ſpũs.ſ. ꝓcedit.g̃ deitas eadez ſm rem:differẽs forte ſm rõnẽ vnit tres ꝓſonas in creãdo:⁊ piez ⁊ filiũ in ſpirãdo:aliter tñ ⁊ aliter. Nã put ꝑ ⁊ filiꝰ creãt,ſunt vnũ in deitate:ita tñ q̃ ipa deitas creat:ſed put ſpirãt,non ſunt vnũ in deitate:q̃ ipa deitas ſpiret:et qz deitas in q̃ vniũtur vt creãt: creare dr͂nõ põt dici plures creatores rõne vnitatis eẽntie cui cõpetit creare.poterũt autez dici plures ſpiratores:cũ illõ ſm q̃ vniũtur i ſpirãdo,ſpirare nõ dicãt.Ꝓz g̃ q̃ qz tres ꝓſone:qz creãt in eo q̃ vniũtur q̃ illud,vnũ, vtputa poꝰ creandi vel deitas meret nomen creatoris: dr͂ vnus creator:qz tñ illud ſm qđ vniũtur in ſpirãdo: vtputa volũtas vel deitas nõ meretur nomen ſpiratoris:non dicuntur vnus ſpirator. B

Ad primũ dõm q̃ illõ,ſic̃,nõ eſt ꝓ oẽm mo⁹ ſic̃: qz ꝑ ⁊ filiꝰ ꝓpt ſpirãt vniunt in aliq̃ cui nõ cõpetit ſpirare:ideo nõ ſunt vnus ſpirator. Sed illõ in quo vniũtur vt creãt,creare dr͂:nõ ſunt vnus creator. ¶ Ad 2ᵐ dõm:q̃ ſz ſit vna actio trium ꝓſonaruz in creãdo et ꝑtis ⁊ filij in ſpirãdo:dr͂ tñ tota trinitas vnus creator:nõ tñ ꝑ ⁊ filius vnus ſpirator:pp rõnem tactã. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ ſi eẽnt plura ꝑn⁹ ꝑ ⁊ filiꝰ:ſeq̃ret q̃ in eis eſſent plures vtutes ſpiratiue.ſz ad B q̃ dicant plures ſpiratores:ſufficit q̃ illud ſm q̃ vniuntur nõ dicãt ſpirare: ꝓpter qđ ipſi poſſint dici vnus ſpirator.

Argumẽta in ẽuz ⁊ ſi vez ꝓcludũt:incedũt tñ in cõpetẽti medio. Nõ enim valet ſi plures ſunt qui ſpirãt vel plures ſpirãtes q̃ plures ſint ſpiratores.nã plures ſunt g̃ creãt ⁊ plres creãtes:nõ tñ plures ſunt creatores.Cã aũt baꝰ eſt:qz participiũ ⁊ ꝛbũ magis directe reſpicit plitatẽ ſuppoꝝ:cũ nomẽ vbale:⁊ ideo ſi plures ſunt qui creãt vel creãtes pp plitatez ſuppoꝝ:ſunt tñ vnus creator pp vnitatẽ eẽntie:etſi creare cõpetat nõ tñ ſunt vnus ſpirator pp rõnem tactã. Unde igit dicit Hylarius q̃ ſpũſanct⁹ ꝓcedit a ꝑre ⁊ filio auctoribus ex quo habeꝫ q̃ ſpiratores ipſius dici põt. P

Ꝓpter ⁊ hoc ⁊.ſ.ſ. creãt ⁊ ſunt plures creãtes rõne plitatis ſuppoſitoꝝ qua reſpicit vbũ ⁊ ei⁹ participiũ. Nõ tñ ſunt plures creatores:q: vna eſt eẽntia diuina cui cõpent creare:nec creator reſpicit plitatẽ ſuppoſitoꝝ ſic nomẽ vbale:rõne cui⁹ reſpect⁹ pliter ſumat⁹ ſicut vbũ ⁊ participiũ. Cõcedit tñ q̃ pater ⁊ filiꝰ ſpirãt:ſunt plures ſpirãtes ⁊ plures ſpiratores:quia datus nõ ſpiratꝰ ꝓpone causa vnitatis illõ verbale.ſ.ſpirator non pluralicetur.

Super ſaz:ꝓ illud [Miſit de⁹ ſpñ filij ſui] volt hic Magr̃ q̃ ſpũs.ſ. ꝓcedat a filio:qz dr͂ ſpũs filij. Cõtra Dam.ꝓ li⁹.ca.11.° Cõcedit ſpñ.ſ.eſſe ſpñ filij:nõ tñ ꝓcedit ipm eſſe ex filio. Dõm q̃ ibi filij cuz ſit casus genitiui ꝓtrukt in aliq̃ habitudine:ſz illa habitudo nõ põt eſſe niſi originis:⁊ ideo Magr̃ bñ ꝓcludit. Qõ dr͂ de Dam. dõm q̃ vel nõ bñ vidit ꝓpũtiaz illã: vel nõ ſtẽdit negare ſpñ nõ ꝓcedere a filio:ſz q̃ nõ ꝓcedit ab eo ꝓncipalr. ¶ Jnẽ ſup illõ [Quẽ ego mitto vobis.] vult hic Magiſter. q̃ ſpũs.ſ. ꝓcedat a filio:qz mittit a filio. Cõtra.illa miſſio eſt tpalis:cũ nos logmur de eterna. Dõm q̃ miſſio tpalis ꝑſõe ſumpta eternã includit. G

¶ Utrum ſpũſanctus prius vel plenius ꝓcedat a patre q̃ filio. Biſtin. XII.

Item querit cuz ſpũſanct⁹ a ꝑre ꝓcedat ⁊ a filio:vtruz prius vel magis ꝓceſſerit a ꝑre q̃ a filio: qđ nititꝰ hereticus oñdere:ita dr͂ cẽs. Si ꝓceſſit vtiq̃ ſpũſanct⁹ a ꝑre: ꝓceſſit vtiq̃ aut nato ſaz filio:aut nõ nato filio. Si ꝯo ſaz nato filio,ꝓceſſit:ante nat⁹ eſt filius q̃ ꝓceſſerit ſpũs.ſ. Ꝓceſſit g̃ natiuitas filij,ꝓceſſione ſpũſanctꝭ. Si aũt ꝓceſſit a patre nõ genito filio:ante ꝓceſſit q̃ filius genitus fuerit. H

¶ Rñſio Auguſtini ad id qđ primo querebatur.ſ.an prius a patre q̃ a filio ꝓceſſerit.

His ⁊ huiuſmodi qõnib⁹ magis laborio

I sis ꝫ fructuosis: rñdet Aug. in. 15. lib. de tri. dicẽs. In illa sũma trinitate que deus est: interualla tẽpoꝝ nulla sunt p que posset ostẽdi aut saltẽ regri: vtrũ prius de pĩe natꝰ sit filiꝰ: ꝛ postea de ambobꝰ pcesserit spũs. s. Nũqd ꝫ possumus ꝙrere vtruꝫ iam pcesserat de patre spũs. s. qñ natꝰ est filius: an nõdum pcesserat: ꝛ illo nato de vtroqꝫ pcessit. Nõ possunt prius ibi ista ꝙri: vbi nihil ex tpe inchoat: vt ex ꝙnti pficiat in tpe. Idco qui põt itelligere sine tpe gñatiõem filij de pĩe: itelligat sine tpe pcessionẽ spiritussancti de vtroqꝫ. Ecce bis ybis absoluta est ꝙstio illa qua ꝙrebat: vtrũ prius pcesserit spũssanctus a patre ꝫ a filio.

K

¶ Hic agit de eo qõ scõo querebat. s. an plenius vel magis processerit a patre ꝫ a filio.

Nũc tractãduꝫ est qõ scõo querebat. s. an plentꝰ vel magꝫ pcedat spũs. s. a patre ꝫ a filio. Ad qõ dicimus: qz sicut nõ ante pcedit a pĩe ꝫ a filio: ita nõ plenius vel magis pcedit a pĩe ꝫ a filio. Augꝰ tñ in. 15. lib. de tri. dicit. q spũs sanctus principaliꝛ pcedit de pĩe. Nõ frustra inqt in hac trinitate nõ dĩ ybũ dei nisi filius: nec donuꝫ dei nisi spũs. s. nec de quo genituꝫ est ybuꝫ: ꝛ de quo pcedit spũs. s. principaliꝛ nisi deus pater. Ecce audistis qz spũs. s. principaliter pcedit a pĩe. Sꝫ ne te ꝺ turbaret: ipe ꝓtinuo ex quo sensu dixerit apit dicẽs. Idco addidi principaliꝛ: qz ꝛ de filio spũs. s. procedere repit: sed ꝺ quoqꝫ illi pater dedit nõ iaꝫ exñti: ꝛ nõduꝫ bñti. Sꝫ qcqd vnigenito verbo dedit: gignẽdo dedit. Sic ꝫ eum genuit: vt etiã de illo donuꝫ cõe pcederet: ꝛ spũssanctus spũs eẽt amboꝝ. Ecce exposuit ipemet qõ spũs principaliꝛ pcedat a pĩe: nõ qz paꝰ vel magis pcedat a patre ꝫ a filio: sed qz euꝫ pcedat a filio: bocĩpm habet filius a patre.

M

¶ Ex eodem sensu etiam dicitur spiritussanctus proprie procedere a patre.

Ex eodem sensu etiã dĩ pcedere ꝓprie de pĩe. Tñ Hieroñ. in expõne catholice fidei: niceniqꝫ symboli ait. Credimus in spñm scm̃ qui de pĩe pcedit ꝓprie. Itez spñm scm̃ verũ deuꝫ inuenimus in scriptura: ꝛ de pĩe esse ꝓprie. Et ita de pĩe filius: ꝛ spũssanctus ꝓprie ꝛ vere de pĩe pcedit. Ecce apte dicit spñm scm̃ ꝓprie esse de pĩe ꝛ ꝓprie pcedere a pĩe. Qõ nõ est ita itelligẽdũ tanꝫ prius vel plenius a patre pcedat ꝫ a filio: sed qa hoc habet pater a se: nõ ab alio: vt de ipso sit ꝛ procedat spũssanctus. Filius aũt non a se: sed a patre hoc habet: vt de ipso sit ꝛ procedat spiritussanctus.

N

¶ Ex eodeꝫ sensu dicitur spiritussanctus esse ꝛ mitti a patre per filium.

Forte etiam iuxta hãc intelligẽtiaꝫ dĩ spũssanctus mitti per filiuꝫ: ꝛ a patre esse per filiũ. Unde Hylaꝛ. ad deuꝫ pĩem de spũsancto ꝛ filio loquẽs in 12. lib. de trini. ait. In spiritu scõ tuo ex te pfecto ꝛ per eum inisso. Itẽ ante tẽpora vnigenitus tuus ex te natꝰ manet: ita ꝙ ex te per euꝫ spũssanctus tuus est: qõ ꝛ si sensu nõ pcipiam: tñ teneo in cõscientia. In spũalibꝰ enim rebus tuis bebes sum. Item in eodẽ. Cõserua hãc oro fidei mee religionẽ: vt qõ in regnationis mee symbolo, pfessus sum semp obtineaꝫ te pĩem. s. ꝛ filiũ tuum vna tecũ adoreꝫ: spũm sanctũ tuuꝫ qui ex te per vnigenitũ tuum est: ꝓmerear. Ecce apte dicit spũm sanctũ a patre per filiũ: ꝛ mitti: ꝛ esse: qõ nõ est itelligẽduꝫ quasi a pĩe per filium minorẽ mittat vel sit: sed qz ex pĩe ꝛ filio est: ꝛ mittit ab vtroqꝫ: sed bocĩpm habet filiꝰ a patre vt ab ipso ꝛ sit ꝛ mittat spũssanctus. Hoc ergo voluit signare Hylaꝛ. distinctioꝫ faciẽs in locutione: vt ostẽderet in pĩe esse auctorem. Unde est etiã ꝙ veritas ostẽdẽs pieꝫ esse auctoꝛẽ pcessionis qua pcedit spũs a filio: dixit in euãgelio. De patre pcedit cum de pĩe ꝛ filio pcedat spũssanctus. Unde Aug. in lib. vij. de trini. querit. Si de patre ꝛ filio pcedit spũssanctus: cur filius dixit: de pĩe pcedit? Cur putas: nisi qa solet ad euꝫ referre: etiã qõ ipsius est: de quo ꝛ ipe est: sicut ait. Mea doctrina nõ est mea sed eius qui misit me. Si ergo hic itelligitur eius doctrina: quã tamẽ nõ dixit sua sed patris: quãto magis illic intelligẽdus est spiritussanctus de ipso pcedere: vbi sic ait: de pĩe pcedit: vt nõ diceret de me nõ pcedit. A quo autẽ habet filius vt sit deus. est enim deus de deo: ab illo vtiqꝫ habet vt etiã de illo pcedat spũssanctus. Et ideo spũssctus vt etiaꝫ de filio pcedat sicut pcedit de patre: ab ipo habet pĩe. Quapropter qui põt intelligere in eo qõ ait filiꝰ. Sicut habet pr̃ vitaꝫ in semetipo: sic dedit ꝛ filio vitã bĩe in semetipso: nõ sine vita exñti iam filio vitã pieꝫ dedisse: sed ita euꝫ sine tpe genuisse: vt vita quã pr̃ filio gignẽdo dedit coeterna sit vite pris qui dedit. Intelligat etiã sic habet pr̃ in seipo: vt de illo pcedat

P

O

Q

spũssctus

A

ſpūſſcūs:ſic dediſſe filio:vt etiā de iſto ꝓce/dat idez ſpūſſcūs:ꝛ vtrūqz ſine tpe. Jta ḡ dī ctū eſt ſpūſcī de pīe ꝓcedere:vt itelligaī qꝫ etiā ꝓcedit de filio:de pīe eſſe ꝛ filio. Sī.n. qcqd habet de pīe habet filius:de pīe habet vtqz vt ꝛ de illo ꝓcedat ſpūſſanctus:ſed nul la ibi tēpora cogitantur que habeant ꝓius ꝛ poſterius:qz ibi oīno nulla ſunt.

Tem queriť. poſtqz determiⁿ Ma/giſter ſupius de ꝓceſſiōe ſpūs.ſ. ſm qꝫ eſt ex pīe ꝛ filio:b determinat de ea ſm qꝫ ipſe ꝓcedit equalr ab vtroqz:ꝛ duo facit. Nā eqlitas ipediť per ꝓximitatez ꝛ po ſteriozitatē. Scōo ipediť per magis ꝛ minus. Primo ḡ oſtēdit ſpūſcī ꝓcedere equalr ex pīe ꝛ filio:qz nō ꝓius B ꝓcedit a pīe qꝫ a filio. Scōo qz nō magis. ibi[Nūc tra/ctādū.] ¶ Circa ꝑmū duo facit:ga Primo adducit obtio/nez hereticoꝝ qꝫ ꝓius ꝓcedat a pīe:qz vel ꝓcedit nato fi lio vel nō nato. nō eſt dīm qꝫ nō nato:qz tūc eſſet ꝓior filio. ḡ ꝓcedit nato:ſz ſic ꝓius ꝓcedit a pīe filiⁱ qꝫ ſpūs.ſ. Scōo ſoluit qꝫ dictus obiones accidūt ex falſa imagina tione:qz nō ſunt ibi ſternalia tēpoꝝ vt iſti imaginātur. ꝛ ibi[Dis ꝛ dictus.] Deide cum dicit.[Nūc tractādū.] Mouet aliā qōnē ꝛ ſoluit. Et duo facit:ga Primo que/rit vtrū ſpūſſcūs magis vel plenius ꝓcedat a pīe qꝫ a fi lio. Et ſoluit qꝫ nō. Scōo oſtēdit dicta ſcōꝝ que videnť huic ſnie ℨtrari nō eé ↄtraria. ibi[Aug. tamē.] ¶ Circa qō tria facit ſm qꝫ tria dicta ſunt a ſcis que huic viden/tur ℨtrari ſnie. nam Aug. ait. qꝫ ſpūſſcūs ꝓcedit a patre ꝑncipalr. Dieronymus qꝫ ꝓcedit ꝑpe. Dylarius aūt qꝫ ꝓcedit a pīe per filiū: ex gbus oībus videť ſpūſcī magis vel pleniⁿ a pīe ꝓcedere qꝫ a filio. Primo ḡ oſtē/dit Xba Aug. ſuis dictis nō eſſe ℨtria. Scōo oſtēdit hoc de Dieronymo. ibi[Ex eodez ſenſu.] Tertio de Dylario. ibi[Forte etiaz.] ¶ Circa ꝑmū tria facit:ga Primo ꝑmit/tit Aug. ſnīam qꝫ ſpūſſcūs ꝓcedit a pīe ꝑncipalr. Scōo hoc exponit per dicta eiuſdez Aug. dicēs B dictū eſſe:qa in pīe eſt auctoritas:qz nō accepit ab alio qꝫ ab eo ꝓce/deret ſpūs.ſ. nō aūt dictuz eſt:qz plenius ꝓcedat ab ꝑpo qꝫ a filio. Tertio ↄcludit Xitatē eé qō expoſitū eſt. ꝛ ibi[Sed ne de hoc.] Tertio ibi[Ecce expoſuit.]

¶ Tūc ſequiť illa pars.[Ex eodē.] Et duo facit:ga Primo oſtēdit Diero^m dicere ſpūmſcī a pīe ꝓcedere ꝑpe. Scōo exponit dādo eūdem ſenſum Xbis Diero. qꝫ de/derat ſnie Aug. ibi[Ecce apte.] Deide cum dicit.[Fortе. ꝓponit Xba Dylary. Et tria facit:ga Primo oſten dit Dylariū dixiſſe ſpūmſanctū eſſe ꝛ mitti a pīe per fi lium. Scōo reducit Xba Dylary ad ſēm ſenſum ad qē reduxit Xba Diero. ꝛ Aug. oſtēdens B dictū eſſe ꝓpter auctez que eſt in pīe:qz ipe nō habet ab alio:ſed filiⁱ ba bet ab alio. Tertio oſtēdit qꝫ ꝓpter hoc auctez filius di/cit ſpūmſcī ꝓcedere a pīe:ꝛ nō dixit eum ꝓcedere ab ꝑpo:ſicut dicit doctrinā ſuā nō eſſe ſuā:qz a pīe accepit. ꝛ ibi[Ecce dicit.] Jō ibi[Inde eſt etiam.] Jn quo termi/netur ſnia lectionis ꝛ diſtinctionis.

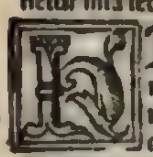

Jcqueruntur duo de gbⁱ Ma/giſter queriť. Pri mo de ꝓceſſione ſpūſſancti quātū ad prio/ritatem ꝛ poſteriozitatē. Secūdo quātum ad matoꝛem ꝛ minoꝛē plenitudinē. ¶ Cir/ca primaz querūtur duo. Primo: vtrum generatio filꝫ ſit prior ꝓceſſione ſpūſſancti. Secūdo: vtrum ſpūſſan/ctus prius ꝓcedat a patre qꝫ a filio.

¶ Utrū gſiatio filꝫ ſit ꝓr ꝓceſſione ſpūs.ſ. Qō. I. B

Dal. in ſum. art. 54. q. 5. Qua ḡnē vtrū. ſ. ſ. ꝛ filiⁱ ꝓcedat ꝑ emanēt a deo.

B primuz ſic ꝓceditur. Videť qꝫ gſiatio ſit ꝓr ꝓceſſio/ne:qz filius ꝓcedit per modū itellūe:ſpūs ſancⁱ emanat per modū amoꝛis. Sed co/gnito ꝓcedit amoꝛez:vt inuit Aug. 10° de trini. ca. 1. qui vult qꝫ rem ignoraz amare nō poſſumus. ergo ꝛc. ¶ Ꝑ. Filius ꝓcedit per modum nāe:ſpūs.ſ. per modū volūtatis:ſz emanatio per modum nature eſt ꝓr alys emanatiōibus. ḡ ꝛc. ¶ Ꝑ. Sicut ſe habet ꝓcedēs ad ꝓcedēs:ſic ſe habet ꝓceſſio ad ꝓceſſionē:ſed filiⁱ eſt ꝑnⁿ ſpūs.ſ. vt vult Aug. 5° de tri. ca. 14.° ḡ gſiatio que eſt ꝓceſſio filꝫ habet rōnez ꝑncipij reſpectu ꝓceſſionis ſpi ritusſancti. Sed ꝑnⁿ videť importare ꝓximitatē. ergo ꝛc. ¶ Ꝑ. Arguit Magiſter in lra in ꝓcona hereticoꝝ ſpiri tus.ſ. vel ꝓcedit nato filio vel nō nato. nō eſt dicēdū qꝫ nō nato:qz tūc ſpūſſancⁱ eſſet ꝓr filio:ꝛ ſic volūtas ſa/piētiā preiret:qō eſt ↄtra Aug. in qōnibus ad Oroſiuz. ḡ ꝓcedit nato filio. ꝓius ergo filius natⁱ eſt qꝫ ſpūs.ſ. ꝓ/cedat. Sed ſi ḃ eſt gſiatio eſt ꝓr ꝓceſſione. ḡ ꝛc.

F

Jn cōtrarium eſt:qz ſm Aug. 9° de tri. ca. vlt.° per partū mētis antecedit ap/petitus:ſed filius eſt partus mētis:cuz ꝓcedat vt Xbū: ſpūs.ſ. ꝓcedit per modū appetitⁱ:qz vt amoꝛ. ḡ ꝓceſſio amoꝛis ſpiratī aſcedit emanatiōez Xbi. ¶ Ꝑ. Jn trini/tate nō eſt ꝓius nec poſteriⁱ: vt habeť in ſymbolo. ḡ ꝛc.

Reſpōdeo dīm qꝫ ſm Boeᵐ in libⁱ de trini. Jn diuinis ſunt duo ꝑnta, ſuba ꝛ relatio. Si ḡ volumus accipe prioritatem vel poſteriozitatē in eis. vel hoc erit quātū ad ſubam. vel quātū ad relōnez. quātū ad ſubaz planū eſt qꝫ nō eſt ibi ꝓritas:qz quātū ad ℨ oia ſunt ibi vnū ꝛ nō eſt ibi diſtinctio. Sed vtruz quātuz ad relata ſm que ibi diſtōnez inuenimus ſit ibi prioritas aliꝫ eſt declarāduz. Propter qō aduertendū quoſdā ſic dicere:qꝫ relatiua ſunt ſiℓ nā:ꝛ in buiⁿ nō pōt inueniri ꝓritas. ḡ in diuinis etiā ſm relōnez:nō erit ibi ꝓritas niſi ſm moᵐ itelligēdi. Jnquātuz volumus log de bis que ſunt in diuinis ſm ea que in creaturis vide/mus. ¶ Sed iſta rōſio videť ſibi ℨdicere:qz ſi de diuis quātū ad relōnem volumus log ſm ea que repimus in creaturis:cū in rebus creatis relatiua ſint ſimul nā:etiā quātuz ad modū itelligēdi ibi prius ꝛ poſterius eſſe nō poterit:ideo iſta rōſio vel nō eſt vera:vel eſt inſufficies.

G

ꝑ Magſ.

3

¶ Ut ḡ pateat veritas. Notādum qꝫ relatio duplex eſt/ diſpata, ꝛ oppoſita. filis aūt ꝛ ſi eſt eā dare nō eſt ad p/poſitū:qz tales relōnes in diuinis plurificari nō pñt. cū ḡ dī qꝫ relatiua ſunt ſimul nā: Jntelligendū eſt de relo/nibus oppoſitis nō de diſpatis. Nā ex ℨ aliqua ſunt ſi/mul nā vel nāli itelligentia:qz vnuz abſqz alio intelligi nō valet:ꝛ qz eſſe relatiuoꝝ eſt ad aliud ſe bie:non pōt ſtelligi vnum relatiuū ſine eo ad qō dī:ꝛ qz illud nō eſt relatiuū qōlibet:ſed oppoᵐ ſolū:oppoſita relatiua ſunt ſimul nā. Jdeo ſi gſiatio bīet oppōnem ad ſpirationez: tūc bīet locū ratio tacta:qꝫ nō eſſet ibi ꝓritas quātuz ad relōnez. Sed cū huius relōnes nō ſint oppoſite ſed diſpate:oꝛ nos aliter incedere. Dicamus ḡ qꝫ huiꝰ re/lationes diſpate pot bīt eſſe in creaturis eſt ibi ꝓrioꝛi/tas ꝛ poſteriozitas:ſed pot bīt eſſe in diuinis nō. Et eſt ratio:qa in relonibⁱ diſpatis ſi querimus ꝓximitatez ꝛ po/ſteriozitatez ℨ nō eſt niſi rōne coꝝ in gbus ſunt:que ha bēt eſſe ꝓius ꝛ poſterius. habitū eſt. n. qꝫ relatiuū a rela/tiuo quātum ad relōnez ſm rōnem qdditatis nō diſtin guiť niſi ab oppoſito:ſed ſi per relōnez diſpatā ab alio diſtinguiť hoc eſt ſm eſſe relonis. Sz ſm qꝫ iter aliqua

Hld. q. ſm mo dū Doctoꝝ.

De qbⁱ relati/nis dī qꝫ ſunt ſimul nā.

H

.ſ. dīt. 8. prin. p°. q. 1.

I distinctiōez ponimus. Sic ibi prioritatē ⁊ posteriorita-
tez querimus: ⁊ quia vere in diuinis ſm relones diſpe-
ratas diſtinctionez nō ponimus: ſed ſolum in creaturis
ſm rei veritatē: ⁊ quātum ad huius relationes: ibi prio-
ritas eſſe non poterit.

¶ Dicamus ergo q̄ ga in diuinis nō eſt prioritas quātū
ad abſolutā: quia ſm talia oia ſunt ibi vnū: cum oia hu-
ius trāſeant in ſubam. Nec quātum ad relones ſiles: qz
tales ibi plurificari nō poſſunt. Nec quātuz ad oppoſi-
tas: quia ſm ſe talia ſunt ſimul natura: vel nāli itelligē-
tia. Nec quātuz ad diſpatas: quia in diuinis talia realiter nō diſtinguūt. Nō ergo gñatio filij erit prioz ſpiratione ſpūſſancti: vt patet p̄ habita. vnde Aug. 15° de trinitate. ca. 26°. volēs oſtēdere gñationez filij nō p̄cedere p̄ceſſionē ſpūſſancti ait. q̄ ſz in nobis ſit prioritas ⁊ poſteriozitas quātum ad appetitū ⁊ cognitiōez: ibi tñ iſta
K prioritas ⁊ posteriozitas queri nō poſſunt: vbi nihil ex tēpore incboat: vt cōſequēri pficiat in tēpore. Quapropter qui pōt itelligere ſine tēpore gñationez filij de patre: itelligit ſine tēpore p̄ceſſionez ſpūſſancti de vtroq̄. ⁊ ſubdit q̄ ibi nō querat̄ prius ⁊ posterius: vbi nulla ſunt tēpora. vult enim oēm prioritatē ⁊ posteriozitatez realiter loquendo a diuinis remouere.

Nota quomodo prioritas ⁊ posteriozitas eſt in diuinis: qz ſm itelligendi modū. Nō ſm veritatez rei: ⁊ iſta eſt in attributis. De hoc etiam Den. in ſum. artic. 54. q. 5. ad 3ᵐ.

¶ Tamē p̄pter argumēta notādū: q̄ ſz nō ſit ibi prioritas ⁊ posteriozitas ſm rei veritatē: eſt tñ ibi ſm itelligēdi modū: qđ duplr eſſe pōt. Primo quia diuina itelligimus per creaturas: ⁊ qz relones diſpate in creaturis habent prioritatē ⁊ posteriozitatē ſm noſtrū modū itelligendi: ibi p̄us ⁊ posterius ponimus. Secō q̄a ſz relationes diſpate in diuinis realiter nō diſtinguūt: ſm modū intelligēdi diſtinguūt: ⁊ ideo quātuz ad modū intelligēdi iter talia prioritas et posteriozitas reſeruari pōt. nez ⁊ inter ipſa attributa que ſola ratione diſtinguūtur: talis prioritas reſeruatur.

L **Ad primum** dōm: q̄ ſz cognitio in creaturis p̄cedat appetituz: In diuinis tñ ſm rei veritatē hoc eſſe nō pōt: cum ibi ſape ſit idez qđ velle: ⁊ ideo realr ibi p̄oritas eſſe nō poterit. ſz ſolū ſm modū intelligēdi. ¶ Et per hoc patet ſolutio ad 2ᵐ: qz natura ⁊ volūtas in diuinis nō differunt vt in rebus creatis. ¶ Ad 3ᵐ dicēdum q̄ ſi p̄cedatur gñationez filij eſſe p̄ncipiū p̄ceſſionis ſpūſſancti nō habet intērū: qz ibi ſumitur ratio p̄ncipij abſq̄ p̄oritate: vt ſupra patuit: ⁊ infra patebit. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ illa obiectio p̄cedit ex falſa imaginatione: vt patuit in ſcētiando.

.ſ. diſt. 9. p̄in. a. 9. 3.

Ad illud in 3ᵒ quz q̄ partū mētis antecedit appetitus. Dicēduz q̄ hic intelligēdū eſt in his que prius incōplete cognoſcūt ⁊ poſtea cōplete: ga tūc amor incōpletus cognem cōpletam p̄cedit. in deo autē nō eſt ſic: vbi p̄pter pfectionē cognitionis nō ponit cogitatio ſed verbū. ¶ Aliud in 3ᵒ p̄cedat.

M

¶ Utrū ſpūs. ſ. p̄us p̄cedat a p̄re q̄ a filio. Qō. II.

Den. in ſum. art° 54°. q. 7. qua querit. Vtrum ſpūſſanctus procedat a patre ⁊ filio eque primo.

Secundo queritur: vtruz ſpūſſanctus p̄cedat p̄us a patre q̄ a filio. Et videt q̄ ſic: ga ſemp illud eſt p̄us in quo eſt ſtatus: ſed ſpūſſanctus p̄cedit a p̄re ⁊ filio: ſed non a p̄re: pater a nullo. ergo in p̄re eſt ſtatus. Sed quādo aliqd cōperit duobus in quoz vno eſt ſtatus nō in alio: pus cōperit ei in quo ſtatus eſt. igit̄ ſpirare p̄us cōperit patri. ¶ P. ſm p̄bm in 2ᵒ meth. idez enim dico p̄ⁿ ⁊ p̄ncipiū. Sed cum pater ſit p̄ncipiū filij: ⁊ quicqd cōperit filio cōperit ei vt eſt a p̄ncipio qđ eſt pater: ſequit̄ q̄ illud prius patri cōperat. ¶ P. vult

T. cō. 4.

p̄bo in p̄ phyſi. q̄ edificator edificat iſta eſt p̄pa: ga eſt in eo q̄ tale. q̄ ille ppones dicūtur p̄pe in quibus p̄dicata ſubtis p̄dicuntur in eo q̄ talia. Sed ſm Dion. in exp̄one catholice fidei: Niceni ſymboli: ſpiritusſanct⁹ p̄cedit a p̄re p̄pe: vt habet in lra. q̄ p̄cedit a p̄re in eo q̄ tale: ecuz p̄cedat ab eo p̄pe. ſed idē eſt eſſe p̄ qđ eſſe tale: in eo qđ tale. q̄ pater ſpirat p̄ qđ eſt itēruz. ¶ P. vult Aug. 15. de trini. ca. 26°. q̄ filius p̄cedat a patre p̄ncipaliter: ſed hoc eſt procedere primo. ergo ꝛc.

T. cō. 7. N

In cōtrariuz eſt Aug. eodē lī° ⁊ cap° qui vult in ſpiratiōe ſpūs. ſ. nō eſſe p̄us ⁊ posterius. q̄ ꝛc. ¶ P. In vna eadem actione ⁊ ſimplici: nō pōt eſſe p̄us ⁊ posteri⁹: cū variabilitas vnitati ⁊ ſimplicitati repugnet. Sed vna ⁊ eadē ſimplici ſpiratione p̄cedit ſpūs. ſ. a p̄re ⁊ filio: cū ipe ſit ſimplex ⁊ vnus. q̄ ꝛc.

Rñdeo dōm q̄ ſi poſſumus in aliqbus ſalvare diſtinctionez abſq̄ p̄oritate ⁊ posteriozitate: nō tñ eſt poſſibile alicubi eē p̄us ⁊ posterius ſine diſtinctiōe: deo ſm q̄ diſtinctiōez in diuinis ponimus ſic ibi querat̄ p̄us ⁊ posterius: diuina aūt nō diſtinguūtur niſi per relata vt pluries dictuz eſt. Ideo videndum eſt quō repit̄ p̄oritas in relonib⁹ creaturaz: ⁊ deide poterimus ibi repta ad diuina trāſferre ſm q̄ ratio nō repugnat. Relonuz aūt tria ſunt gña vt tactum eſt: qz quedā ſunt ſiles: quedā diſpate: ⁊ quedā oppoſite. Inter bas aūt ſolū oppoſite ſunt ſimul nā: vel nāli itelligētia: qz ſolū oppoſita relatiua ſunt: quoz vnuz ſine alio nō pōt itelligi: cuz vnū ſit alterius diffinitiuū. Inter alia pōt eſſe p̄oritas: qz vnuz nō eſt de itelligu alterius: ⁊ ideo relatiua diſperata ⁊ ſilia: comparari pōt ſm p̄us ⁊ posterius: aliter tñ ⁊ aliter. Quia iter filia nō pōt inueniri per ſe p̄oritas: cuz iter ea que ſunt eiuſdē ſpēi nō ſit eēntialis ordo. per accīs tñ pōt: qz videmus vnū filiū p̄orem alio: ſed B eſt per accīs: ga accidit iſti filio aliuz p̄cedere. Quia iter diſpata pōt eſſe ordo ⁊ per ſe: vt relones que ſumūtur ex ordine p̄iuguz ad ſe inuicem: vt ex ordine viri ad vxorem vel ecōuerſo: per ſe videtur p̄cedere relationes inter parentes ⁊ filios.

O

.ſ. diſt. ē. prin. 1. art°. 5. Inter relatiua oppoſita ſi eſt p̄us ⁊ poſterius: qz ſic ſunt nā: ſz bri inter ſiles: ſz p̄ accīdēs iter diſpata per ſe realr in creaturis: ideo ſm rōnē.

P

¶ Vlſo q̄ relones oppoſite ſunt ſimul nā: diſpate iter ſe bē pōt p̄oritatem adinuicez q̄dāmodo per ſe. ſiles aūt ſeipis p̄ores ſunt: ſolū per accīs. Si hec ad diuina trāſferre voluimus: trāſlatio ſm relones ſiles: ibi nō habebit locū: cum bui⁹ in diuinis plurificari nō poſſint. Diſparate aūt ⁊ oppoſite ibi plificant̄: nō tñ ſm eas ibi ſm rez p̄oritas ⁊ posteriozitas eē pōt: ſz in creaturis poſſit: modo quo dictū eſt. Et eſt ratio: qz relones diſpate in creaturis diſtinguūt realr: non ſuppoſita diſtōne per relones oppoſitas: ⁊ qz p̄ ſe tales relones in creaturis diſtinguūt: ſm eas in rebus creatis attēdi poterit prioritas et posteriozitas. In diuinis aūt qz diſpata relatio nō diſtinguit realr niſi ſit̄ cum diſpata ſit relatio oppoſita: realr loquēdo in diuinis relones diſpate nō facient ordinē: niſi vt oppoſite faciūt: qz ſm relones oppo⁹ iter relatiua attēdit ordo abſq̄ p̄oritate: cum bui⁹ relones ſint ſimul nā: ſm diſpatas etiā in diuinis realr p̄oritas eſſe nō poterit ſm mo⁹ itelligēdi quātū ad hꝰ relones nihil p̄bibet ibi p̄oritatē eſſe. nā cuz diuina itelligamus ſm ea que in creaturis aſpicimus: cum in creaturis ſit p̄oritas quātū ad relones diſpatas: quātū ad hꝰ relones in diuinis ſm nrm modū itelligēdi prioritas eſſe poterit.

Q

¶ Ex hoc aūt apparet q̄ ſz qđ cōparamus duas p̄ones adinuicē que diſtinguunt̄ relonib⁹ oppoſitis ⁊ diſparis poſſit ſm mo⁹ itelligēdi aliqd p̄us cōpetere vni q̄ alij nō rōne relonuz oppoſitaz: ſed diſpataz: ſicut qz filius diſtinguit̄ a ſpūſcō: relone oppoſita ⁊ diſpata: dicimus

gnōnez

A gnōnez filiꝫ:ſm modaz intelligēdi ſpecedere ꝓceſſionez ſpūſci:qz ex eo ꝙ filiꝰ gignit bz relōne diſpatā ad ipm qui ꝓcedit:tñ qñ duas tales ꝓſonas in dinis ad ſcnnā/ecz cōparamꝰ que ſoluz relonibꝰ oppoſitus diſtiꝝ guūt: cū relo oppoſita nec ſm rez:nec ſm modus intelligēdi cōpatiant ſecū ꝓiozitatē ſm ꝙ bō:cum nō queramus ꝓzitatē niſi ꝓꝑ diſtōnem inter tales ꝓſonas:ꝓꝓie nec ſm rez:nec ſm itellm ꝓzitas eſſe poterit. Nihil g̃ vni poterit cōpetere ꝑus qđ alteri cōpetat ꝑ poſteriꝰ ēt ſm modū intelligēdi:t qz pi t filiꝰ ſoluz ſm relones oppo ſitas diſtinguūt t nō ſm diſparas:inxta illud Aug. 20. de trini.c.14.verbū g̃ dei filius vnigenitꝰ filius per oia pi filio t eq̃lis t boc oino qđ pi nō tñ pater:qz iſte filiꝰ ille pi nec ſpirare nec aliqd aliud qđ cōpetit pi t filio cōpetet ꝑus vni q̃ alij etiā ſm modum intelligēdi:cum inter eos nō cadat relo diſperata. Ꝑz g̃ prez nō ſpirare ꝓius filio. ¶ Ad hāc aūt veritatem ꝓcludendaz valet Anſel. via:qz cū pater t filius nō ſpirent in eo ꝙ pceſſ ſed in eo ꝙ vnū t eternaliꝫ:cum ꝓioritas t poſterioritas temporalitatē t diſtōnē ipoztare videant:ſpūſcūs nō ꝓius ꝓcedet a patre q̃ a filio: cuz ꝓcedat ab eis eternaliꝫ t ꝑut habent eſſe vnum ꝛc̄.

B

Ad primū dom ꝙ iſta ꝓpoſitio veritatem bz ſi illud in quo eſt ſtatus ſm ꝙ buiꝰ: bz diſtinctā virtutē ab aliꝭ t cōpetit eis agere nō in eo ꝙ vnū. Sed pi t filius bñt vnā virtutē ſpiratiuā t ſpirāt in eo ꝙ vnū. ¶ Ad 2m dom ꝙ ly in creaturis idez ſit ꝑ t ꝑn:in dinis tñ eſt ꝑn abſq; ꝓzitate vt ſupra patuit t infra patebit. ¶ Ad 3m t 4m dom ꝙ ſpūſcūs nō di ꝓcedere a pie ꝓꝑe t ꝓncipaliꝫ eo ꝙ ꝑus ꝓcedat a pie q̃ a filio. Sed qz ꝙ ꝓcedat a patre pi nō bz ab aliquo:ꝙ ꝓcedat a filio filiꝰ bz a pie. Jō ly nō ꝓmo ꝓcedat a pie tñ vt ꝓcedit a pie bz aliquā filiatiōne cū ꝑ. Sēdz diffi nitionē datā a ꝓbo de ꝑ i ꝓmo poſterioꝝ dicēte:cui ꝑ/ei alteri per ipm:nō ipſi ꝑ alterū. Eſt g̃ ibi principaliꝫ t ꝓꝓie abſq; ꝓzitate vt Magiſter exponit in lra.

Ad dez diffe nitiones valet idez dom. in ſum. vbi ſup. Et cum ꝓce/ꝓoſitus.

C

ꝑn.x.

Linde querit de ꝓceſſione ſpūſci a pie t filio vt ꝓcedit ab eis ſm plenitudinē. ¶ Et circa hāc q̃rūt duo. ꝓmo vtrū ſpūſcūs ꝓcedat magis a pie q̃ a filio. Scōo: vtrū ꝓcedat a pie mediāte filio. ¶ Uterū ſpūſcūs ꝓcedat magis a pie q̃ a filio. Qđ. I.

D

Ad primū ſic ꝓcedit. Uī ꝙ magis ꝓcedat a pie q̃ a filio:qz qđ agit per virtutē acceptā ab alio nō vī ita plene agere ſicē qđ agit ꝑ virtutē quā bz a ſe: ſz filiꝰ bz virtutē ſpiratiuā a pie. Pater igit magis ſpirat. ¶ ꝑ. Arguit ꝓbo in ꝓmo poſte. Si cre/dimus ꝛcloni ꝓpter ꝑn:ꝓncipys magis credimus. g̃ ſi filiꝰ ſpirat per virtutē quā bz a pie:pater magis ſpirat. ¶ ꝑ. arguit ꝓbo in 2o meta. ꝙ ſemp ꝓmū eſt illud qđ eſt cā totiꝰ: ſed pi eſt ꝓmū oīs ꝓceſſionis in dinis: filius aūt nō. Ergo pi eſt ꝓmū ꝑn ꝓceſſionum. Sed vt vult ꝓbo in eodem 2o meta. primū in oi gīe eſt illud qđ eſt maxie tale. Igit pi maxie erit ꝑn ꝓceſſionis. Ergo in ſpirādo magis habebit rōnem ꝓncipy pater q̃ filius. ¶ ꝑ. 2o de di.no. dicit pi eſt fontana deitas: filius aūt t ſpūs deigene deitatis. Sed ita oꝝ dicere pullulatiōes dīne nāe t ſicut flores. Sed fons t ſtipes magis vidē tur influere q̃ alia. ergo ꝛc̄.

T.cō.4.

T.cō.4.

In cōtrariū eſt qđ in ſymbolo legit ꝙ in dīnis nec eſt maiꝰ nec minꝰ. ¶ ꝑ. Si aliqd ꝓſequeret illā eandē virtutē quā aliꝰ bz:nō di ceret minus plene agere q̃ illud:qz ab eadē virtute imu tabilit ſe bñte nō egredit act magis t minus plene. Sz illā cādē virtutē quā bz pi i ſpirādo bz t filiꝰ q̃ tc̄. ¶ ꝑ. Filiꝰ eſt pi ꝙ oia ſicis t eq̃lis: vt di.15.de tri.c.14.ſz B nō eſſet ſi ſpiraret minus plene q̃ pater. g̃ tc̄.

E

Rñdeo dom ꝙ tota cā q̃re dubitat ſpūſcūs ma/gis ꝓcedere a pie q̃ a filio eſt:qz virtutē ſpi/ratiuā bz filiꝰ a pie:pi a nullo:t qz ꝓꝓ qđ vnūqđq; t illđ magis:crederēt alig rōnis ignari ſpūm magis ꝓcedere a pie q̃ a filio:ideo ſi bñ declarabimꝰ ꝓpoſitionē ꝓcfa/tam apparebit veritas queſtionis.

Ens ꝛpōnez ꝓꝓ qđ tc̄.in q̃ hgi in his que habēt ordinē eſſentialez nō vnumcū puta ideo nō valet in his que ſūt eiuſdem ſpēi nec in his que ſunt penit⁹ di uerſa ſpēi; ſz in his q̃ bñt ana logā tales:ꝙ vnus bz aliqd eſſentialiꝫ tale ruz ꝓ principa tionez. t nota hic exponē do ctorez t ꝓma poſterioꝝ.

F

¶ Notādum g̃ ꝓpōnē illaz virtutē nō bīe niſi in his que bñt ordinē ꝑ ſe ad ſeinuicē:qz nō eſt vnuz ꝓꝓ aliud niſi ordiēt ad illud. ¶ Rurſuz qz ꝓpō illa ꝓponit tanq̃ ꝑ ſe vera t vlis cū ea q̃ ſūt ꝑ accīs ꝓtigāt nō eē t ſepabi/lia ſint nō ſufficit eē ordinē iter talia:niſi ſit ibi per ſe t eſſentialis ordo. Per ſe aūt ordinē in idiuiduis eiuſdez ſpēi ſm ꝙ bō repire nō poſſum⁹. nā cū ꝑ ſe eadē ſit nā oiuz eoꝝ q̃ ſūt vnū in ſpē:ſz illā nāz ꝑ ſe ordinē bīe nō pit:qz ſz ꝙ talia nō dīnt. Sz dīa eoꝝ ꝑ ſe eſt ſz eē:ex ꝓtī aūt dīnt in nā:nō igit ꝓpō illa itelli bz de eis in q̃/bus nā ſpecifica repit vniuoce. Nec ēt itelli pōt de bis q̃ penit⁹ ſunt diuerſa. Nā fit de bis q̃ conuenīt in vna nā ſpecifica. ꝓpōnē illaz vificari nō dicim⁹:qz iter ea ꝑ ſe t eſſentialis ordo lucnīri nō valentia de eis q̃ nullo mō in nā aliq̃ vniunt vificari nō ꝓt:qz ſz ꝙ bō in eis ordo: vt de eo logmur:eē nō pōt. Propter ꝙ⁹ nō valet:ignis genit⁹ eſt calidus ꝓꝓ igné gnāntē. q̃ ignis gnans eſt ma/gis calidus. Nā cū gignēs t genitū ſint eiuſdē ſpēi t ta/lia ꝑ ſe ordiné ad ſeinuicē nō bēant:nō oꝝ ꝓpōnē illaz ordiné ꝑ ſe regrētez in talib⁹ vificari. Propter ſcōz nō valet:iſte eſt calidus ꝓꝓ motū. q̃ mot⁹ ē magis calidus: qz ſz foz⁹ collatis mot⁹ t calefactū nullaten⁹ vniunt. Pre poſitio g̃ dcā nō valet in penit⁹ vniuocis nec in pe/nit⁹ eque cis. ¶ Reſtat videre qđ valeat in analogicis cuz ſint diuerſi modi analogie ſoluz in bis ꝑ ſe valet in q̃b⁹ aliq̃ vna nā repit alr nī t alr:qz in vno ꝑ ſe t quaſi ēntialr. In alio ꝓ pticipatiōez t ſm ordinē ad illud:qz ſolū in bis repit ordo ꝑ ſe ſz nāz vnā. Nā ſi aliq̃ vnūt in nā vna analogice t ſz q̃ſdā g̃dus:oz vnā nāz aliquo mō repiri in oīb⁹ illis. Sz B nō pōt eē ēntialr ſolū:qz tūc in eis nō ēt ordo nec bient illā nāz ſm certos gra/dus:ſz eq̃lr. Nec per pticipationē ſolū:qz tūc iter ea nō ēt ꝑ ſe t direct⁹ ordo. Quia qđ eſt ꝑ pticipationē ꝑ ſe t ꝓncipaliꝫ ordiat ad illud qđ eſt ꝑ eſſentiā:nō ad illđ qđ eſt per pticipationē. Ergo talis ꝓpō ſolum vificabit in bīb⁹ vnā nāz:quoꝝ vnū bz eā ꝑ ſe t q̃ſi ēntialr:alio vo ꝑ quādaz pticipationē:t ſic vificādo ꝓpōnez dictaz nō ſolū bz vitatē in oīb⁹:ſz ēt ꝑ ſe nota:cū ꝑdicatum ſit quodāmō de rōne ſubri. naz ſi vna nā repit in plīb⁹ ſz analogiā. Quia in vno ꝑ eſſentiā in alio ꝑ pticipationē: cū in eis non repiat eq̃lr qđ ex ipſo nole bii pōt. Quia pticipare idē eſt ꝙ ptē alic⁹ ſumē:ſm ꝙ b pticipare ac/cipim⁹:ſegt ꝙ exns ꝑ ſe tale:eſt magis tale: q̃ qđ eſt ꝑ pticipationē. Lum g̃ dī ꝓꝓ qđ vnūqđq; t illđ magis. Si intellim⁹ termios in ꝓpone poſitos:ſtatiz cā ꝓba/mus auditā:qz illud ꝓꝓ qđ alia ſūt talia eſt ꝑ ſe tale. Ea q̃ ſūt talia ꝑ ipſa ſūt bō ꝑ pticipationē vt oñſuz eſt:t idē eſt eē ſz ptē:vel ſm pticipationē tale:qđ eē minus tale. Et eſſe totaliꝫ t ꝑ ſe tale qđ eē magis tale. Igit ſic ſtatiz huic aſſentim⁹:oē totū eſt maius ſua ptē. ſi terminos in ea poſitos cogſcim⁹:ita ſtatim approbamus hāc ꝓꝓ qđ vnūqđq; t illđ magis: ſi rōnes termioꝝ ibi poſitoꝝ cog/noſcim⁹. Eſt g̃ dicta ꝓpoſitio nō ſolū vera:ſz ēt per ſe nota:t ſi nō cuiz:qz nō quiz rōnē illoꝝ termioꝝ agno/ſcit. eſt tñ per ſe nota ſapientib⁹:q̃bus rōnes terminoꝝ ſunt cognite. Ꝑz igit ꝓpōnē illam veram eē in his quoꝝ

G

H

vnū est per se:aliud per pticipationē qō exēplariter patere pōt: vt qz ignis est p se calidus ⁊ maxie calidus ingñe calidoz:gegd est caliduz:est calidū qz pticipat nāz ignis:seqr igné esse magis calidū p se loquēdo:cū aliqō ignitoz. Rursum qz vnus p se repit in pncipys.in ónibus aūt fm qp pticipāt vitatē pn°ē: seqr pn° esse magis vera ónib⁹:semp g cōpareť qp est per se ad idē qō est p pticipationē:vt ignis ad ignitum:nō ignē ad ignem:vel ignitū ad ignitū:semp per se ppositio vera esset:ꝫ per accñs vificeť in alijs. Ex hoc ét appet quare nō valet B est calidū pp motū.g mot° est magis calidus:qz calefactuz nō pticipat nāz mot° ex eo qp calefit:ꝫ nām ignis ⁊ ideo ignis est magis calidus ⁊ nō mot°. Ex B forte habuit oriz illa distinctio:qz illa ppositio valet in vnuocis nō in equiuocis:qz in hmōdo aliqd per essentiā ⁊ per pticipationē est ibi aliqs modus vniuocationis:tñ simpliciter distinctio nō est vera.naz maxia vniuocatio est in specie spālissima: ppter qō si verū esset qō dicū est: maxie ibi locū hēt ppositio illa:cuius ōtrariū videmus ad sensum:qz ignis genitus qui est calidus ppter ignem gignentē nō est minus calidus igne gignente.

Dabito qp ppositio illa veritatē nō hz in his que sunt eiusdez spēi:sed in alijs. Notāduz qp ꝫ in ónibus vere nō sit spēs:est tñ ibi aliqd ad similitudinē spēi. Naz si psideramus rel'ones psonaz inuenimus ibi aliquo mō diuersitatē fm spēz:cū in plib⁹ psonis nō plurificēť rel'ones filiesised disparate ⁊ oppolite que dicat spē. Sed si psideramus nāz:nō solum reperiť vna nā specie in oīb⁹ psonis ónibus:sed ét vna nuō:pp qō si pī ⁊ filī⁹ spirarent spiritū scm fm qp sunt distincti rel'onib⁹:forte diet aliquis apparētiā:qp vnus spiraret magis alio:cum hō rel'ones specie differre videant:nō tñ vez esset:qz ⁊ si sic esset: cuz nō sit vna rel'o que reperiať in pie ⁊ filio:in pie per essentiā:in filio per pticipationē:dato qp fm rel'ones repertas in ipsis pī ⁊ filī⁹ spirarēt: vnus nō spiraret magis:verū qz nō spirāt pī ⁊ filī⁹ vt rel'onib⁹ sunt distincte: sed vt deitate sunt vniti fm qp oñdit Ansel.in de pcess. spūscti dicēs. Eadez est deitas pīis ⁊ filio de q̄ pcedit spūssctus. Oz si forte quis dicat spīm scm nō pcedere de deitate pīis sed de pīnitate:nec p deitatē filiationē:opio sua se patēte fatuitate suffocat. Luz igit vna sit deitas pīis ⁊ filio de qua pcedit.s.f.nō solū est falsuz vnū spirare magis alio:sed ét nō hz apparentiā. Nam si ppositio dicta veritatē nō hz in his que sunt eiusdez spēi:qz eādez nāz pncipāt eq̄lr:multo min⁹ est vera in pie ⁊ filio q fm qp spirāt spīm scm hēt vnā eandē vtutez spirativā siue vnā ⁊ eādez deitatē nō solum spē ꝫ nuō. Et qz nō cōpetit pīi deitas p essentiā:filio per pticipationē:nec magis est deitas vni⁹ q̄ alius:cum de deitate coz emanet spūs:non magis spirat vnus q̄ alius.⁊ ista est via Ansel.in de pcess.f.f.qui ait. Si ergo non magis est pater deitas:vnde spūssanct⁹ est:q̄ filī⁹:intelligi nequit cur magis sit de patre q̄ de filio.

Ad primū dōz qp si agēs accipit virtutē ab alio aliā ⁊ per pticipationē:tūc vez est qō dictū est vt pz p bita:filī⁹ tñ hz eandez vtutē ⁊ eandem deitatē cū pīe:⁊ per essentiā:sic pinō per pticipationē.

Ad 2m dōm qp B est:qz nō est tanta veritas in ónib⁹ sicut in pncipys. In filio aūt est tanta virt⁹ quāta in pie ⁊ eadez:ideo nō valet. Ad 3m dōm qp in ónibus ppie nō sumit cā ꝫ pn°:⁊ B sine ꝑositate vt dictū est.ita etiā sine magis ⁊ min⁹:qz qō dcīa ē vitatē nō hz niſi in causis ⁊ agēt⁹ q̄ hēt vtutes separatas:cui⁹ nō sūt pī ⁊ filī⁹.

Ad 4m dōz qp pī dī fontana deitas rōne auctis que est in ipso:qz ipse nō accepit deitatē ab alio:sed alij ab eo nō ꝑpter meiorez plenitudinē. Et qō dicit de fonte ⁊ stipite. Dōm qp nō est per omnia simile.

Nota qp ista ppositio:ꝑpter qō ⁊c.vera est:nō tñ in pentr⁹ equocis.f.individuis eiusdē spēi. Ideo nō segr ignis genit⁹ est calidus ꝑpter ignē gignentē. g ignis generās est magis calidus:qz dimt ꝑtes ꝫ cē nō in nāli eū ex pīte. Jo nō hēt ordinē cētualē adinuicē:qz ét regrāt ad vtutē illā ꝫ pōnt. s. qp inter eas inter que sit talis cōparatio:sit ordo essentialis. Nec est vera in pentr⁹ equocis:qz ét in talib⁹ ordo essentialis nō reperit nec in vna nā pueniāt. Jō nō segr:iste est calidus pp motū. g mot⁹ est magis calidus:qz motus ⁊ iste nō pticipant eandē nāz calefactiuā.

Valet ergo ista ppositio ⁊ pīta in analogicis pticipantib⁹ eandez naturaz:quoz vnū qdez hz essentialiter aliud per pticipationē ⁊ in ordine ad aliud. Et ideo illa ppositio est per se nota.

¶ Utrū spūssctus pcedat a pīe mediāte filio. Qó.II.

Secundo querit:vtrū spūssctus pcedat a pīe mediāte filio:Et vī qp nō:qz q̄to agēs est pncipalius: tanto imediatiº agit.ꝫ pī spirat pncipaliº vt dcm est.g nō spirat mediate ꝫ imediate. ¶ P. Aut spirat mediate soluz:aut mediate ⁊ imeᵉ:aut imeᵉ soluz. Mediate soluz nō:qz cū pī ⁊ filī⁹ sūt vnum pn° spūsci:vt patuit p Aug.nō est intellibile exquo spūssctus pcedit a filio imeᵉ:quin ét sic pcedat a pīe:mediate ⁊ imeᵉ sil:nō qz cū ista sint oppª nō ꝓueniūt eidē rel'ōi eiusdē actº.g spirat imeᵉ soluz.ergo nō mediante filio.

¶ P. Si duo agēt⁹ agūt:ita qp vnū agit mediāte alio: qōlz illoz vī ipfectū:sicut videm⁹ ignē agere mediāte coꝛpe celesti:qz ipfectº est:cuz nō possit agere nō aduts virtute alteri⁹. Rursuz qz sol giat boiez mediante boie etiā ipfectº est:qz nō pōt oēz effectū pducere nisi determinet per pticulare agēs. Sed pī ⁊ filī⁹ sunt agēs pfectissimū.g nō agit vnuz mediante alio. ¶ P. Que agūt in eo qp vnū:agunt eodez mō:sed pī ⁊ filius spirāt in eo qp vnū:vt patuit p Ansel.g spirāt eodez mō:ꝫ filī⁹ non spirat mediante pīe.g nec pater mediante ipso.

In cōtrariuz est:qz qd pcedit ab aliquo:p aliqd pcedit ab eo mediāte illo:ꝫ spūssctus tradit vel pcedit a pīe p filiuz:vt innit Dam. pmo lib.c.11.g ⁊c. ¶ P. In trinitate creata amoꝛ pcedit a mēte mediāte vbo vel mediāte intelligētia. Sed mens vel memoria repūtat pīem:intelligentia filium: amoꝛ spūsctū.vt dī.15.de trini.c.27.ergo ⁊c.

Rñdeo dōm qp si pī ⁊ filī⁹ nō essent plures spirātes:sicut nō spirant in eo qp plā. Querere vtrū pcedat a pīe mediāte filio nō hēt locū:cum talis pcessio distōnez regrat inter agentia. Ideo ex plalitate agentū poterimus inuestigare veritatē qōnis.

¶ Notāduz igit qp plura agētia pcurrūt ad vnū effectū quadruplr. Naz aliqñ plā agētia pcurrūt ad vnū effectū:quoz vnū efficit:aliud nō efficit:ꝫ disponit.⁊ sic pcedunt a deo ⁊ a causis scōis oia que sunt in aliq̄ mā vt in aliq̄ subto:nō tñ de poª et⁹ in quo sunt educūť. ⁊ isto mō pcedit eia rōnalis a deo ⁊ a coꝛpe ꝫpectesti siue a vtute in semine decisa ex lumbis pīis. naz deꝰ eā creat vel efficit: cāe scōe ad eius introductionem disponunt. Scdo mō vniunť plura agētia:ita qp vtrūq; efficit:nō tñ B facit ꝑpe vnū qd aliud:⁊ sic idē filī⁹ pcedit a pīe ⁊ auo:ꝫ ab auo pcedit p accōn:cū accidat filio pcedere ex multis pūb⁹:vt Lōmē.ait:per se aūt pī pducit filiū: ⁊ auus pīez. Tertio mō cāe vniunť ad pductionē alicui⁹:ita qp vtraq; facit.⁊ B vna qd aliq̄:nō tñ filī⁹ agūt ⁊ sic pducit fot⁸mālis a deo:⁊ ab agēte in mā. Nā illaz eandē formā ignis quā iducit pticularis ignis: pducit ⁊ deꝰ. Sz nō filī:qz deꝰ pncipaliº:ignis instrumentaliº. Quarto mō agētia vniunť:ita qp vtrūq; efficit ⁊ B vnū qd aliud ⁊ filī:tñ ab vno p aliud.⁊ sic pcedit creatura a deo pīe ⁊ filio:qz vterq; efficit:qz nō soluz pī opať ꝫ filius:et B

Quarto cōcurrāt cāe ad effectū.

1° Q

2°

3°

4°

A opaꝝ filꝰ que pī ⁊ filr. vnde in Joāne legīt: quecūqꝫ n. pī fecerit hꝫ ⁊ filius filr facit: nī opaꝝ pī p filiꝫ: qz ipse est quē ꝓstituit heredeꝫ vniuersoꝝ p quē fe. ⁊ se.

¶ Quō aūt hoc sit: sic est videre: qz illaꝫ eādē vtutē quā hꝫ pī hꝫ ⁊ filꝰ: sed filꝰ hꝫ eā a pīe. Ideo gegd ꝓcedit a filio inquātuꝫ ꝓcedit ab ipso et ꝓcedit a pīe: sꝫ inquātum ꝓcedit a pīe nō ꝓcedit a filio. Ideo pī opaꝝ imeꝝ inquātuꝫ p illaꝫ eandē vtutē p quā agit filꝰ agit ⁊ pī: ⁊ opaꝝ p filiū: qz fm gꝝ filꝰ agit pī agit. ideo dī filꝰ operatiua poꝰ pītis fm Aug. 83. q. q. 46. Luꝫ igīt spūssanctꝰ ꝓcedat a pīe ⁊ filio qui sunt plēs spīrātes: si volumus videre qōnē ꝓtractā. videamꝰ qūo se bñt dicti spīrātes in ꝓductiōe spūssci. nō. n. bñt se vt cā efficiens ⁊ disponens: qz tūc filio nō cōpeteret spirare sicut nō cōpetit celo creare alias: nec vt amus ⁊ pī in ꝓductiōe filꝫ: quia

B tūc alterū illoꝝ p accīs faceret ad ꝓductionē ipsīꝰ: nec vt creatoꝝ ⁊ creatura in ꝓductiōe reruꝫ mālīuꝫ: qz non esset eadē virtꝰ ipsoꝝ: sꝫ sic se hꝫ pī ⁊ filꝰ in ꝓductiōe spūssci: sīc se hꝫ pī ⁊ filꝰ vel tota trinitas in ꝓductione creature fm gꝝ spectat ad pītez qōnē. Nam sīc in tali ꝓductiōe pī efficit ⁊ filꝰ: ⁊ hoc facit pī qō filꝰ: ⁊ filr vt pī ⁊ filꝰ: nī opaꝝ pī p filiūm: ita in ꝓductiōe spūssci: nō solum spirat pī sꝫ filꝰ: ⁊ eundē spūm ꝓducit pī qnē filꝰ ⁊ filr vt pī spirat ⁊ filius: tamē pater spirat per filium: ⁊ istam viaꝫ venaꝝ Anscl. in de ꝓcess. spūs. d. quecūqꝫ enim pater fecerit hec ⁊ filius filr facit.

Nota triplicē cām vel ꝓcessionē: mediatāꝫ solum: immediatā solaꝫ: ⁊ vtrāqꝫ aliqs ⁊ creāturaꝝ: qz filꝰ primoꝝ parcīli immediate ꝓcessit ab Eua solum ⁊ filr mediate ab Ada ⁊ immediate: filius ab filij Ade ab eo est mediate solū.

¶ Dicamus igīt: qz cū spūssctus ꝓcedit a pīe per filium: ꝓcedit ⁊ a filio filr: sicut que facta sunt a pīe per vbuꝫ: facta sunt ab ipso vbo. Et ꝓpter hoc bñ distinguit Rīc. 5° de tri. d. esse triplicē ꝓcessionē: aliquā esse mediatam solaꝫ: aliquā immediatā tm: aliquā mediatā ⁊ immediataꝫ simul: gꝝ in creaturis videre possumus. naꝫ cū Eua fcā fuerit ex costa Ade: gegd ꝓcessit ab Eua: mediate ꝓcessit ab Adam. Ideo filius Ade ⁊ Eue ab Eua ꝓcessit immediate solaꝫ: ab Adam mediate ⁊ immediate. Immediate inquātuꝫ ipse operatꝰ fuit ad ꝓductionē illīꝰ filꝫ. Mediate inquātuꝫ ille filius ꝓcessit ab Eua: ⁊ Eua ab Adam: sequitur gꝝ ꝓcessit ab Adam mediāte Eua: mediata solaꝫ ꝓcessio esset si ab illo filio alius filius generaret: ad cuius ꝓductionē nō operarent Adam ⁊ Eua: ꝓpter qō sequeret gꝝ solaꝫ ab eis mediate ꝓcederet: qz ꝓcedit a filio eoꝝ qui ꝓcessit ab eis. Et quo patere pōt quō ꝓcedit spūscūs a pīe ⁊ filio: qz a filio ꝓcedit solaꝫ immediate: a pīe mediate ⁊ immediate. Immediate inquātuꝫ spirat ipsum spīm. mediate qz eo qō ꝓcedit a filio ꝓcedit a patre: cū filius hꝫ habeat a patre gꝝ ab ipso ꝓcedat spūssanctꝰ. ⁊ hoc innuit Augu. 5. de tri. c. penul. ostendens spīm scī ꝓcedere a patre ꝑ filiō nō tī econuerso. Duic snie cōcordant vba Hylary que habentī in lr̄a gꝝ spūssanctꝰ est ⁊ mittit a patre per filium.

C Mō ꝓcedit spūscūs a pīe mediate ⁊ immediate: a filio immediate solum.

D Solomē tur qōnes dī bene inter ꝑtes in primo hoc. d. 4. 5.

Ad primū dōz gꝝ mediate ⁊ imediate pōt sumi duplr. vel quātuꝫ ad virtutē. vel q̄tū ad agēdū. Primo mō: quāto agēs est supius: tanto magis imediate agit: qz paucioꝝ virtutū initiū vel nulli si est supremū. Scōo mō: quāto agēs est infert: tanto magis ꝑ primo agit ⁊ imediat. Sed hꝫ non plene transferre possumus ad dīna. naꝫ mediatū ⁊ imediatū q̄tū ad virtutē ibi nullo mō eē pōt: cū eadez sit virtꝰ patris ⁊ filꝫ per quā spirāt quātuꝫ ad agēdū est ibi eo modo quo dixim: nō sicut in creaturis. Et qñ dī: quāto agens est ꝓncipalius: tanto magis imediate agit. Intelligēduꝫ est de imediatiōe q̄tū ad virtutē: que ibi esse non pōt.

¶ Ad 2m dōm gꝝ pī spirat mediate ⁊ imeꝝ. Sed ista nō opponunt: qz nō accipiunt eodem modo vt patuit.

¶ Ad 3m dōz gꝝ mediatū ⁊ imediatū dicūt impfectionem in creaturis: qz in nulla reperiaꝝ tota virtus p quā pducī effectꝰ vt in sole nō reperiaꝝ p oēm modum vtutis: nec in patre virtꝰ solus: sed in deo pīe ⁊ filio reperiaꝝ tota virtꝰ ⁊ eadez per quā ꝓducit spūs. ¶ Ad 4m dōm gꝝ ꝑ mediationē ⁊ imediationē ibi non ponitur dissimilitudo actionis: sed solum ordo originis.

B

Nota bñ hāc sententiam.

Super litterā sup illud | Aut nato filio ⁊c. Jquirit q̄re Magister nullaꝫ ptē cōcedit: sed vī gꝝ debeat eā cōcedere: cuꝫ natū ⁊ nō natū oppōnant ꝺictozie. Et dōm gꝝ neutrā cōcedit ga quelz est multiplex. naz si nato, dicit tps preteritionem: tunc est falsa: cuꝫ ibi nō sint interualla tempoꝝ: ⁊ negatiua vera. sꝫ si nato, dicit pfectionē: est affirmatiua vera: qz nato filio siue pfecto ꝫ natiuitatē ꝓcedit spūs ⁊ negatiua tūc est falsa. s. nō nato filio ꝓcedit spūs.

F

¶ Item nō vī arguere ad ꝓpositū. naz qō est: vtrū spūs ꝓcedat prius a pīe q̄ a filio: ⁊ ipse arguit gꝝ filꝰ prius ꝓcedit a pīe q̄ spūs. Et dōm gꝝ eadem veritate negaꝝ vtrūqꝫ: qz vtrūqꝫ repugnat eternitati: ideo si vnū cōcedit, cōcedit aliud: ⁊ si negaꝝ, negaꝝ aliud. ¶ Itē notāndum est gꝝ aliud est ꝓcedere plenius. aliud magis: quia plenius ꝓcedit qō plura accipit a ꝓncipio. magis qō a maiori virtute ꝓcedit. Spiritussanctꝰ nō plura accipit a patre q̄ a filio: nec a maiori virtute ꝓcedit: cū ꝓcedit a patre q̄ a filio: cū eadem sit virtꝰ vtruꝫqꝫ: ideo neqꝫ plenius neqꝫ magis ꝓcedit ab vno q̄ ab alio.

¶ Item dī: spīm scm ꝓcedere a pīe ꝓncipalr. Contra: qa ꝓcederet a filio scōario. Dōm gꝝ ibi ꝓncipalr non dicit gradum virtutis: sed ordinē originis. ꝓcedere aūt scōario est ꝓcedere fm minoreꝫ virtutem.

¶ Quare spiritussanctus cum sit de substantia patris non dicatur genitus vel filius: sed tm̄ procedens. Distin. XIII.

G

Post hoc ꝓsideraduꝫ est quātuꝫ a talibꝰ quales nos sumꝰ intelligi pt̄: cū spūscūs ꝓcedat de pīe: ⁊ sit de suba pītis: cur nō dicaꝝ eē natꝰ: sꝫ potiꝰ ꝓcedere: ⁊ cur non dicaꝝ filius: Quare aūt spūssanctꝰ nō dicaꝝ vl sit natꝰ: ⁊ tōnō sit filꝰ. Aug. oñdit in. ij. li. de tri. ita dicēs. Si spūssanctꝰ filꝰ diceretur: amboꝝ vtrīqꝫ filꝰ diceret: qō absurdissimuꝫ est. Filꝰ quippe nullus est duoꝝ nisi pītis ⁊ matris. Absit aūt vt iter deū pīez ⁊ deū filiū tale aliqd suspicemur. Absurdissime ꝺ filius diceret āboꝝ. i. pītis ⁊ filij. Amboꝝ. n. filꝰ diceret: si eū ābo genuissent: qō abhorret oīuꝫ sanoꝝ sensus. Nō ergo ab vtroqꝫ est genitꝰ: sed ꝓcedit ab vtroqꝫ amboꝝ spūs. His verbis ostēditur: cur spūssanctꝰ cuꝫ sit de patre: non tamen dicatur genitus vel filius.

H

¶ Cum spiritussanctus non dicatur genitus cur filius dicatur procedere.

Cum aūt spūssanctꝰ nō dicaꝝ genitꝰ sed tm̄ ꝓcedēs: queri solet: cur filꝰ nō dī tm̄ genitꝰ: sꝫ ⁊ ꝓcedēs: Sicut ipse in euāgelio Joānis ait. Ego ex deo pro-

cessi vel exiui: & veni in mundum. Non ḡ tñ spūsscūs procedit a pīe: sz ēt filius. Ad qđ dicimus q cū vterq; procedat a pīe: dissilit tñ. Nā spūsscūs vt ait Aug. in.5.lib.de tri. procedit a pīe: nō quō natus: sz quō datus vel donū. Filius aūt processit nascēdo: exīit vt genitus. Ac p hoc illud elucescit: vt pōt. s. cur spūsscūs etiā non sit filius: cū & ipse a pīe exeat. Jō scilz nō dī filius: qz neq; natus est siē vnigenitus: neq; factus vt p vel grām in adoptionē nascerer siē nos.

¶ Qz non pōt distingui a nobis inter gnōnem filij & processionem spiritussancti.

R Inter gnōnez ꝟo filij & processionē spūssancti: dū hic vltim⁹ distinguere nō sufficimus. Ūñ Aug. Maximino pmittaz qōnez refricāti. s. querēti cur spūsscūs non diceret filius: cuius de pīe esset suba. Rñdens sic ait. Queris a me si de suba pīs est filius: de suba pīs est ēt spūsscūs: cur vnus filius sit: & alius non sit filius? Ecce rñdeo: siue captas siue nō captas. De pīe est filius: de pīe est spūssanctus: sz ille genitus est: iste procēdēs. Jō ille filius est pīs de quo est genitus. Iste aūt spūs est vtriusq; qm̄ de vtroq; procedit: sed iō cuius de illo loqrer ait. De pīe procedit: qm̄ pī processionis ei⁹ auctor est: q talez filiū genuit & gignēdo ei dedit: vt ēt de ipso procederet spūsscūs. Haz nisi procederet ēt de ipso nō diceret discipulis. Accipite spm̄scm̄: cūq; insufflando daret: vt a se quoq; procedere significans: aperte ostēderet flando: q spirando dabat occulte. Quia ergo si nascerer: nō tm̄ de pīe: nec tm̄ de filio: sz de ambob⁹ vtiq; nascerer: sine dubio filius dicerer ambox: ac per hoc qa filius ambox: nullo mō esset: nō oportuit nasci eius de ambobus. Ambox est ergo spiritussanctus procedendo de ambobus.

¶ Hic dīc q nō valet iter illa duo distiguere.

M Quid aūt inter nasci & procedere interfit de illa excellētissima nā loquēs explicare qs pōt? Non oē qđ procedit nascit: q̄uis oē procedat qđ nascit. Sicut nō oē qđ bipes est, bō est: q̄uis bipes sit omis q bō est. Hoc scio: distiguē aūt iter illā gnōnez & hāc processionē nescio: nō valeo: nō sufficio: ac p hoc qa & illa & ista est ineffabilis. Sicut ꝓpheta de filio loquēs ait. Gnōnez eius qs enarrabit. Ita de spūsscō ꝟissime dī. processionez ei⁹ qs enarrabit. Satis sit & nobis qa nō est a seipso filius sed ab illo de quo natus est: nō est a seipso spūsscūs: sz ab illo de quo procedit. Et qz de vtroq; procedit siē iaz ostēdim⁹. De spūsscō qūo ipse de deo sit: nec tm̄ ipe filius sit: qm̄ procedēdo nō nascēdo legit eē de deo: iaz superius quātum visum est disputauimus. N

¶ An spūssanctus debeat dici ingenitus.

Nunc considerādum est cū spūssanctus nō sit genitus: vtrū debeat dici ignenitus. Ad qđ dicimus spm̄scm̄ nec genitū nec ignenitū debere dici. Ūñ Aug. ad Oro siuz ait. Spm̄scm̄ nec genitū nec ignenitū fides certa declarat: qz si dixerim⁹ ignenitū: duos pīes vi debimur affirmare. Si aūt genitus duos filios credere culpamur. Sic.n. solus filius dī genitus: ita & solus pr̄ dī ingenitus eo q ab alio nō sit. Ūñ Augu. in.15.lib.de tri. Pater ingt solus nō est de alio: ideo solus appellat ingenitus: nō qdē in scripturis: sed in ꝓsuetudine disputātiū: & de re tāta sermonē q̄lez valuerint pferētiuz. Filius autem de pīe natus est: & spūsscūs de pīe principalr: & cōiter de vtroq; procedit. Jōq; cū spm̄scm̄ genitū nō dicam⁹: dicē tm̄ ignenitū nō audem⁹: ne in ō vocabulo vl duos pīes in illa trinitate vl duos q nō sē de alio q spiā suspicer. Ecce bis ꝟbis aperte oñdit spm̄scm̄ nec gēitū nec ignenitū ōbē dici. O

¶ Oz Hieronymus dicit spm̄scm̄ ingenituz: qđ videtur predictis aduersari.

Hieronymus tm̄ in regulis diffōnuz ꝺ hereticos dicit spm̄scm̄ ignenituz eē bis ꝟbis. Spūsscūs pr̄ nō est: sz ignenitus atq; ifectus. Pī no est: q pīs est: & in pīe est. processionē hz ex patre & nō natiuitatē. Filius aūt nō est: q genitus nō est. Ecce bis ꝟbis dī spūssanctus eē ignenitus: qđ vī aduersari premissis verbis Augustini. P

¶ Determinatio fm diuersas acceptiōes dicit eos locutos.

Sed vt istā que vī repugnātiā de medio ambigamus. Dicimus q Hiero. alr accepit nomē ignenīti: & alr Aug⁹. Accepit.n. Aug. ingenituz q vel qđ de alio nō est: & fm hoc de solo pīe dī. Hierony. ꝟo ingenituz dicit nō genituz: & fm ō de spūsscō pōt dici: cuius spiritussanctus nō sit genitus. Q

¶ Ex verbis Hieronymi ostendit ex quo sensu dixit spiritū sanctū ingenitum.

Quod aūt Hieronymus ita acceperit: ostendit ex ꝟbis suis qb⁹ in eodē tractatu vtit factis talez diuisionem. Omne qđ est: aut ignenitū est: aut geni-

A tūs:aut factū. Est ḡ qō nec natū est nec fcīm: ⁊ est qō natū est ⁊ factuz nō est:⁊ est qō nec natū est nec factū est:⁊ est qō fcīm est ⁊ natū nō est:⁊ est qō factū est ⁊ natū est ⁊ renatuz est:⁊ est qō factū est ⁊ natū est renatū nō est. Nunc ꝓpositoꝝ singulis reb⁹ subsistētiā destinemus. Quod ḡ nec natū nec factū est:pt est:nō enīz ab aliquo est. Qō aūt natuz est ⁊ factū nō est:filiꝰ est:qui a ꝑe genit⁹ est nō fact⁹. Qō itez nec factū nec natū est; spūssc⁹ est:qui a ꝑe ꝓcedit. Qō ēt factū est ⁊ natuz nō est:celuz ⁊ terra ceteraqz insensibilia sūt. Quod aūt factū ⁊ natū ⁊ renatū est:bō est. B Qō ꝙo factū est ⁊ natū est:⁊ renatū nō est: aialia sunt. Ecce bis ꝙbis ostendit Diero. se ingenitū accipere nō genitū. Aliter.n. nō eēt ꝓmissa diuisio vera.s.omne qō est:aut ingenitum est:aut genitū:aut factū. Atqz in diuisionis huius ꝓsecutione:in assignatiōe ingeniti vbiqz ponit non natum.

Post hoc cōsiderandum ⁊c̄.] Postq̄ ostēdit Magr̄ spūm scm̄ ꝓcedere cāliter a ꝑe ⁊ filio. Dic spāliter q̄rit:vtrū nomē ꝓcessionis filij vt gñatio pōt dici de ꝓcessione spūssci. Et duo facit. Primo q̄rit vtrū spūssc⁹ possit dici genit⁹. Scōo vtrū debeat dici ingenit⁹. 2ª ibi [Nūc ꝓsiderāduz.] Circa p̄mū duo facit. ga Primo q̄rit vtrū.s.[possit dici genit⁹. Scōo dat diuz inter gnōnez filij:⁊ ꝓcessionē.s.s.2ª ibi [Inter gnōnez.] Circa p̄m duo fac̄.ga Primo fac̄ qō dcm̄ est. Scōo querit vtrū filiꝰ possit dici ꝓcedēs.ibi [Cū aūt.] Circa p̄m duo facit.ga Primo q̄rit vtruz.s.[possit dici genit⁹ vel natus. Scōo ibi.[Quare aūt.] ostēdit per Aug. ꝙ nō:⁊ ꝓz.

C ¶ Tunc segr̄ illa ꝓs [Cū aūt.] in qua q̄rit.cū spūssanct⁹ nō dicat genit⁹ vt filiꝰ:q̄re filiꝰ dī ꝓcedēs vt spūssc⁹. Et duo facit. Primo facit qō dcm̄ est. Scōo ibi [Ad qō.] Solvit dubitatiōez tactā ostēdēs nomē gnōnis eē spāle: ⁊ iō nō ꝓuenit ambob⁹:ſz nomē ꝓcessionis est cōe:ideo cōuenit. Deinde cū dicit. Interponit diuz iter gnōnem filij ⁊ ꝓcessionē spūs. Et 4ⁿ facit:q̄ Primo ostēdit ꝙ nō sum⁹ sufficientes ad distinguēduz iter ea. Scōo adducit distōnez quā dat Augu.in lib.3 Maximumq̄ filiꝰ est a ꝑe vt genit⁹:spūssc⁹ vt ꝓcedens. Tertio dat diuam inter ꝓcedēs ⁊ genitū:ostēdens ꝓcessionē eē gd cōius gnōne. Quarto dicit spm̄.s.eē aliuz a filio ꝑ aliā emanādi moduz.2ª ibi [Ecce rīdeo.] 3ª ibi [Quid aūt.] 4ª ibi [De spū.] Deinde cū dic̄. [Nūc ꝓsiderāduz.] Inquirit vtrū.s.[possit dici ingenit⁹:⁊ duo facit.ga Primo mouet qōnez ⁊ soluit eā ꝑ Aug. Scōo dic̄ Dieronymū eē ꝺcūm Aug.ibi [Diero.rīd.] Circa p̄m tria fac̄.ga Primo mouet qōnez tactā. 2º ostēdit ꝑ Aug.ad Ozoſiū:spm̄scm nō debere dici ingenitū. 3º ostēdit B idez ꝑ eundē Aug.in lib. de tri.2ª ibi [Ad qō.] 3ª ibi [Ut Aug.] Deinde cū dic̄. [Dieronymus.] Instat ꝑ Diero. Et tria fac̄.ga Primo dicit Diero.dixisse spm̄scm eē igenitū. Scōo ostēdit dictū Diero. eē nō ꝺcūm Aug.q̄ Aug.accipit ingenituz ꝙ nō est ab alio:ſz alius ab eo:⁊ sic conuenit soli ꝑi. Sed Diero.accipit ingenitū ꝓ eo qđ nō est genitū. Tertio manifestat istā fuisse intentionē Diero.2ª ibi [Sed vt istā.] 3ª ibi [Qō aūt.] Circa qō tria fac̄.ga Primo adducit quādaz distōnē dictā a Diero. Scōo medrū filiꝰ distinctionis manifestat. Tertio ex manifestatiōe hui⁹ cōcludit Dieronymū accepisse igenitū vt exposuerat.2ª ibi [Nunc ꝓpositoꝝ.] 3ª ibi [Ecce bis.] In quo terminatur sententia lectionis ⁊ distinctionis.

B

Alia intentio Magr̄i in ꝑti distinctiōe vſaſ circa ꝓcessionē ꝑsonaꝝ ⁊ circa noiationez ꝓcessionis spūssci: vtrum gñatio dici debeat. Ideo de his duob⁹ queremus. ¶ Circa p̄m querunt tria. Primo vtrū in diuinis sit ꝓcessio. 2º de diuersis ꝓcessionū diuinaꝝ. 3º de numero earū.

p̄m.q⁸

P

¶ Utrum in diuinis sit ꝓcessio. Qō. I.

Tho.in sum parte prima p̄m.27.q.1.

Primū sic ꝓcedit. Uī ꝙ in diuinis nō sit ꝓcessio:qz ꝓcedere idē est ꝙ ꝑcul cedere vt ipsuz nomē insinuat. Sed nihil tale est in diuinis:cū ꝑsone sibi insint ꝓpter vnitatez essentie.ḡ ⁊c̄.

¶ P. Procedere ꝓpe repit̄ in motu locali.ḡ vel in diuinis nō est ꝓcessio:vel est ibi ſm metaphorā ⁊ trāslatiue. ¶ P. Qō ꝓcedit ab aliq̄ causaſ ab illo. Sz cā est ad cui⁹ cē segr̄ aliud:cū vna ꝑsona nō sit aliud ab alia: qz oēs sunt vnū ſz nāz ⁊ essentiā vt ditus est ꝑ Aug.de fide ad Petruz.ḡ ⁊c̄. ¶ P. Processio semꝑ est ab aliq̄ ꝓn⁰:ſz ēt ꝓn⁰ in diuinis nō ponim⁹ ſm Anſel. in de ꝓcessione.s.s.qui vult in diuinis non esse ꝓn⁰ neqz cām.

In cōtrariuz est Magr̄ in lra ꝙ dicit ꝓcessiones eē in diuinis. ¶ P. ſm Augu. trinitatez increatam nō possumus ita bene intelligere: sicut per imaginez trinitatis in nobis. Sed in nobis est ꝓcessio verbi ⁊ amoris.ergo ⁊c̄.

Rñdeo q̄d sic dicūt ꝙ ꝓcedere ꝑ se ⁊ ꝓmo reperit̄ in motu locali. postmodū ex motu locali trāsumptū est ad alia:sicut B nomē distātie ꝓmo reperit̄ in motu locali.postea transumit̄ ad alia vt ad diuia.dicunt̄.n.diuia q̄ maxie a se distāt:ita ꝓcessio transumpta est a motu locali ad alios mot⁹: vt dicaſ aliqd ꝓcedere ab albedine in nigredinē. vlteri⁹ transumpta est ad oēm oppōnez:siue sit opatio trāsiēs in māz extrinsecā:siue nō:sic dicim⁹ ꝙ splendor ꝓcedit a sole:⁊ calor ab igne:ḡtū ad ea q̄ trāseūt in extrinsecā māz. Et ꝙ itel ligere ꝓcedit ab itelligēte:amor ab amāte:ḡtū ad ea q̄ nō trāseūt:⁊ ſz istā viā vlteri⁹ trāsumptū est ad oē illō qđ respicit aliud tanqz ꝓn⁰:⁊ ſm B dicim⁹ filiū ꝓcedē a ꝑe:qz ꝑ est ꝓn⁰ filij:⁊ spm̄.s.ab vtroqz:qz ꝑ ⁊ filius sunt ꝓn⁰ eiꝰ. Sz ista solo nō recte vadit ad qōnez:quia nos nō querimus de translatione nominū. Sed dubitamus: vtrū ibi sit ꝓcessio ꝑsonaꝝ.

G Decreti cē positio Petri in ꝓmo loc. dist. 13. p̄m.1.q.1.

3 H .s. distin. ij. p̄m.1 q.2. Modus hui. .s. distin. ij. p̄m.1.q.3.

¶ Propter qđ notāduz ꝙ sic supra tactū est in diuinis est ꝑfalitas ꝑsonaꝝ eque simplicū. Rursuz ditus est duo supposita eque simplicia distōnē inter se hic nō posse sine ꝓcessione vni⁹ ab altera.igit̄ nēce est ibi eē originē ⁊ ꝓcessionē. Qđo aūt tales ꝓcessionē intelligē possim⁹.

Hec est positio Tho.in sū. ꝑte ꝓme. 27.q.1.

¶ Notāduz ꝙ ꝓcessio in diuinis nālis est:ſm Boe.vel subalis:qz ꝑ qualibz ꝓcessionē ibi cōicaſ nā sive subā. si igit̄ illa ꝓcessio est nālis:cuz nā illa sit intellectualis: nunqz adeo bene illaz ꝓcessionē intelligere poterimus sicut ꝑ ea que videmus ꝓcedere in intellectuali nā. vt Aug.15.de tri.c.vlt.ait ꝙ ad intelligēduz illā summā ⁊ ineffabilez trinitatē:nunqz melio⁹ acies humane mentis se exercet: qđ in eo ꝙ ipse hō in sua nā ceteris aialibus melius bz:ex qb⁹ vbis colligit̄ ꝙ per ea q̄ sunt in mente nra q̄ cetera aialia excellim⁹:itelligē possim⁹ q̄ in diuinis existūt. Jō si volum⁹ intelligē gnōnez filij:nunqz eā

Processionē in diuinis per processiones in nā intellectuali intelligim⁹.

P

adeo hñ itelligem⁹: sic p emanatiōez vbi ab itelligente: τ pcessionē spūssci intelligere poterim⁹ p emanationē amoris ab amāte. Aduertēdū tñ q in his emanatiōib⁹ q̄tū ad distōnez est modus ɔ̄ri⁹. nā vbū creatū ab itelligēte est distictū s̄z nāz: nō s̄m hypostasiz. nā alia est nā vbi: alia nā itelligētis: cū alia sit nā accñtis τ nā subē: nō est tñ alia hypostasis vbi τ itelligēns: qr vbo nr̄o nō ridet hypostasis: cū nō sit qd p se subsistēs. In vbo diuino est modus ɔuersus: qr illō vbū a psona a q̄ emanat nō est distictū in nā s̄z in suppto: qr eadē est nā oīuz triū psonaꝝ: nō eadē hypostasis: τ istā diaz dat Dam. p̄ li. c. 6. dicēs vbū diuinū eē qd subsistēs: τ hypostaticū: vbū nr̄m nō eē qd subsistēs: nec hīe hypostasiz. Et sic diximus de vbo diuino ad vbū nr̄z. sic itelligēduz est de spū. s. p cōparationē ad amorē nr̄m. Ex q̄ appet qd pcedere magis ppe di in diuinis re⁹ psonaꝝ pcedēciū: q̄ in nob re⁹ amoris τ vbi: qr s̄m Dam. 3⁰ lib. c. 34. gñari non est nāe: sed hypostasis. Cuz g̊ pcedēs sit qd distictū ab eo de q̄ pcedit: tāto veri⁹ pcessio erit in deo q̄ in nob: q̄to pcedere magis cōpetit hypostasi q̄ nāe: cū ibi psona pcedēs a suo pn⁹ sit disticta s̄z hypostasiz. In nob āt vbū τ amoꝝ nō sunt p se subsistētes τ hñtes hypostasim. Pz igit q nec̄e est ponē pcessionē in diuinis: qr illa pcessio itelligeda est s̄z modū itellualis nāe: τ q ibi pcessio magis pprie reperit: q̄ in nā itellinali creata. Sz pp argm notāduz q qr de⁹ est act⁹ pur⁹: sumit in eo rō spēi: sine rōne gñis: pp qd est in ipso sapiētia sine q̄litate τ magnitudo sine quātitate: ita est ibi pcessio sine motu. Ideo qcqd cōsequit pcessio ex motu ibi nō ponimus: iccirco distātiam τ separationē τ talia ibi nō ponemus.

Nota modus ɔ̄riū inter vbū nr̄m τ vbum diuinū in distōne ab intelligente.

R

Sicut de spū. s. τ de nr̄o amore τ de vbo diuino τ de vbo nostro.

Procedē verius est in deo q̄ in nob: qr pcedēs hypostaticē distiguitur in deo nō in nobis: τ ē ibi sine motu.

L Ad primū dōm q pcul cedere τ separari nō cōpetit pcessioni nisi rōne q̄ mot⁹: τ iō talia ponē in diuinis nō oz. ¶ Ad 2m dōz q sic ponimus ibi spēz sine gñe et ppe: vt sapiaz sine q̄litate: ita ibi ponere possum⁹ pcessionē sine motu. ¶ Ad 3m dōz q ad ponēdū pcessionē in diuinis nō oz ibi ponē cām: sed sufficit ibi ponere rōnem pncipij. ¶ Ad 4m dōm q Ansel. intelligit de pn⁰ durationis: nō de pn⁰ origis: qd appz ex vbis suis. ait. n. nō oz dici deū hīe pnm: qr pnm nō est nisi rei incipiētis. Sz qr sufficit ibi ponē pnm origis: vt saluemus ibi pcessionē: auctas Ansel. nō est ɔ nos.

¶ Utrū i diuinis sint plēs pcessiōes realr diñtes. Qō. II.
Tho. in sum. parte p̄ma q̄n. 27 q. 3.

Secundo querit: vtrū in diuinis sint plēs pcessiones realr differentes: Et vr̄ q non: qr vt dictū est relōnes silēs in diuinis non plificant. Sz eque vr̄ pcessio processioni silis: vt filiatio filiationi. Sz ibi nō pñt eē plēs filiatiōes. g̊ nec plēs pcessiones. ¶ P̄. Si ibi sunt pcessiones plēs: h nō est nisi qa vna accipit p modū volūtatis. alia p modū nāe. Sz cū voluntas sit re⁹ eoꝝ q̄ pñt eē τ nō eē: nulla pcessio erit ibi p modū volūtatꝭ. igit solū erit ibi pcessio p modū nāe. ¶ P̄. Un⁹ est modus cōicādi nāz in nā. vt vult Cōmē. sup 8⁰ phy. cū igit p oēm pcessionē in diuinis cōicat nā: nō erit ibi nisi vna pcessio. ¶ P̄. In diuinis non sunt nisi suba τ relō. si g̊ pcessiones differūt: vel differunt rōne sube: vl rōne relationū. Rōne sube nō: qr s̄m absoluta nō est distinctio. Propter relōnes nō: qr s̄m modū itelligēdi relōnes sequūt ad pcessiōes. nō g̊ faciēt distōnē in eis: cū posteriora priorib⁹ nec̄itatē nō imponāt. ¶ P̄. Distinctio in diuinis est p oppm. Sz pcessiones ad inuicez oppositionē nō hñt g̊ realr nō differunt.

L. d. io. fa. 2. q. 2.

M

Cō. 41.

In cōtrariuz est: qr si pcessio spūssci eēt pcessio filij: spūssanct⁹ esset fili⁹. cū g̊ realr distiguit spūs a filio: realr diñt pcessiones eoꝝ. ¶ P̄. Magr in lrā pcedit gnōnē filij eē pcessionē: τ tñ ostēdit gnōnē filij eē aliā a pcessione spūssci: sz hoc nō esset nisi essent ibi plures pcessiones. ergo τc. N

Rñdeo qdaz sic dñt q in diuinis sunt plēs pcessiones pp plalitatē modoꝝ pcedendi: qr est ibi repire pcessionē p moduz nāe τ p modū volūtatis. Sed illud stare nō pōt: qr nā τ voluntas sola rōne differūt in diuinis: ideo pter hoc pcessiones ibi realr differre nō poterūt. ¶ P̄. Ostensuz fuit q spūssctūs nō distingueret a filio si ab eo nō emanaret: lz cōpetat ei pcedere per moduz volūtatis. filio aūt per moduz nāe.

Tho. in si. pte pa q̄n. 27. q. 1.

ɔ

s. distin. 5. q. 1. q. 3.

¶ Propter h isti idē alr dixerūt q pcessiones in diuinis distinguūt eo q vna est ab vno: alia est a plib⁹: qr gñatio filij est a solo pře. pcessio spūssci est a pře τ filio: τ ex h seqt vnā ab alia realr eē distinctā. Sz sic iuuāt se cū eo q nō est p se: qr spūssctūs pcedit a pře τ filio non in eo q plēs: sz in eo q vnū: vt ondit Ansel. in de pces. s. s. τ pcedē ab vno τ a plib⁹ i eo q vnū p se n̄ hñt diñā. Itez pro p̄

ɔ

O

¶ Propter h idē ad h dixerūt alr q hē pcessiones distinguūt pp ordinē: ex eo q velle hz ordinē ad itellcē: qr nō pōt itelligi q in aliq sit velle: nisi ei insit itelligē seqt pcessionē s. s. q̄ est p moduz volūtatis eē distictā a pcessione filij: q̄ est p moduz itellis. Sed nec istud sufficit: qr talis ordo realis eē nō pōt: cuz intelligere a velle realr nō differat. Qd si dicat iter intelligē τ velle realez distōnez vel ordinē nō eē. Sz iter pcessionē p moduz itellis: τ p moduz volūtatis: petit qd est in pn⁰. de h eniz q̄rim⁹: vtrū pcessiones hē sint distincte. Itez pro p̄

ɔ

¶ Ideo idez q̄rtā cām conati sunt assignare: qr hē pcessiones cū videant iportare quēdam motū: τ mot⁹ recipiāt spēz a termis: distinguūt vt eaꝝ termini sūt distincti. Sed nec illud sufficit. Nam termin⁹ in pcessionib⁹ duplr pōt sumi. vno⁰ ipsa psona pcedēs. alio ipsa nā p pcessionē cōicata tenet rōnē termini: s̄m q supi⁹ ostensum fuit. Cuz di q mot⁹ distinguit penes terminos ad quos est mot⁹: nō est itelligēduz de termino s̄z qd suppositū hz rōnē termini: sed s̄m q for⁹ vel nā. nam dealbari a denigrari spē differt. Sz nō rōne terminoꝝ vt suppom hz rōnē termini: sz vt for⁹. Naz duo supposita eiusdē speciei his motib⁹ mutari pñt: vt sor. τ callias: τ duo suppota diuersoꝝ generū vt hō τ lapis: q si sor. albat τ callias denigrat nō erūt hē motus eiusdē spēi: qr supposita mobilia in specie ɔueniunt. nec diuersoꝝ generuz: si supposita qbus cōpetunt tales motus gñe differrent. Tota igit cā quare sic distinguūtur dicti mot⁹ est: qr albedo τ nigredo p que hē mot⁹ acqrunt specie differūt: cū igit p oēm pcessionē in diuinis cōicet nā s̄m istū moduz dicēdi nō erit nisi vna pcessio in diuinis.

Itez pro p̄

P

ɔ

Terminus in pcessionibus duplr. s. distin. 5. q. 1. q. 3.

¶ Propter h notādū q tota distō in diuinis per relōnes sumit vt pz p Augu. in multis locis: iō si pcessiones in diuinis realr distincte sūt. h eē nō poterit nisi vel rōne qua relōnes sūt. vel s̄m q ad relōnes q̄tū ad nr̄z modū intelligēdi ordinant: in qb⁹ vtroqz mō distōnez ponere possum⁹. Ad cui⁹ euidētiā aduertēduz q in diuinis supposita p se τ realr distiguūt p relōnes oppositas. oppte aūt relōnes inquātuz sunt ea p que alia differūt: seipsis distincte sunt. Sed quō ibi origines etiā vt relōnes sūt hñt eē distinctū: dubiū est: cuz relōnes disperatas iportare videant. Ideo notāduz q nisi ea in qb⁹ tales relationes sunt realr differrēt: ipse realr distincte nō essent. Relationē aūt eē in aliq 2r intelli pōt. vel sicut in radice τ fundamēto. vel tanq̄ in suppoto. p̄mo mō dicimus silitudinē eē in albedine. 2⁰ mō in sili. Si g̊ relōnes disperate realr differre debēt: vel oz suppta in qbus sunt.

Q

Modus dicendi doct.

Relō vt. s. g. silitudo est in albedine vt in radice vel fundamēto: in sili vo q: est subm albedinis tanq̄ in supposito.

realr cē distincta: vel radices in gb⁹ radicant realr differre. Doc viso sciēdū q̄ sic supi⁹ tactū est in diuinis suppositis nō accipim⁹ distōnez fm modū diuersoz suppositoz in creaturis: an gb⁹ est diuersus cē: ſz magis ſz modus vnⁱ⁹ suppositi cui cōpetit vnus cē: qz oēs diuine psone sunt idez fm cē: excū ibi sint idez nā ⁊ cē. Ista tñ distinctio est mō ꝓto: qz in codē creato suppⁱ⁰ est vnitas fm hypostasiz: ⁊ plalitas ſz nāz: ⁊ rōne plalitatis nāz: vt qz in creato suppⁱ⁰ est alia nā subie: alia q̄litatis: alia q̄litatis: pñt ibi cē plres relōes nō siles ſz disparate: vt rōne magnitudis dicat cōplē: rōne q̄litatis silē. In deo aūt est plalitas suppⁱ⁰⁹: ⁊ vnitas nāe: ideo in plib⁹ suppositis diuinis pñt cē plres relōes dissiles: pp plalitatez suppositoz: sicut in vno suppⁱ⁰ humano pñt cē plures disparate: pp plalitatē nāz extendendo nomē nāe ad oēm essentiā vel formā. Siles aūt nec in plib⁹ suppositis diuinis: nec in vno suppⁱ⁰ creato pñt cē plres pp vnitatem in esse: qz supposita diuina realr distincta sunt: nō sit in eis nā vna: plures ꝑcessiones ibi esse poterūt: non siles: sed disparate: ꝓpter realez diuaz suppositoz.

¶ Adueniēdū tñ ꝓpter arg⁹ q̄ ſz ꝑcessiones diue iter se oppōnez nō bēant directe: qz tñ būt cē in suppositis realr distinctis: pp relones oppositas: ipse realr differre poterūt. ꝓz igit quō ꝑcessiones in diuinis realr plificāt fm gō relonē ipoztant: put aūt ad relones ordinant ſz modus intelligēdi sic distinguūt: fm q̄ ipse relones differūt. naz fm q̄ differt filiatio que est ꝓpietas relatiua quā bz filiⁱ⁹ ex eo q̄ procedit p modū gnōnis a ꝓpietate relatiua spūſci quā ipse bz ex eo q̄ procedit per modū spirationis: sic ꝑcessio filij differt a ꝑcessione spūſcti. Qualiter aūt ꝺ sit ⁊ quō ipse relationes in diuinis realiter distinguūtur infra plenius patefiet.

Ad primū dōm q̄ ꝑcessiones in diuinis ſz sunt siles q̄tū ad nomē cōe: qz vtraq; processio: sūt tñ dissiles q̄tū ad nomē ſpāle: qz vna gñatio: alia spiratio: ⁊ ꝺ sufficit vt ibi plificent. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ ſz voluntas diuina reⁱ⁹ creaturaz se bēat ad oppositā: qz alias bonitates deⁱ⁹ pōt velle ⁊ nolle: reⁱ⁹ spūſci imutabiliter se bz: qz deⁱ⁹ neēe bz diligē suā bonitatē. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ in creaturis: qz oia abſoⁱ⁹ nō trāseūt in subaz vt velle ⁊ intelligē ibi sunt aliud q̄ cē: ideo eis que ibi ꝓcedunt p modū intellⁱ⁹ ⁊ p modū voluntatis nō cōicat nā: ⁊ ibi est vnⁱ⁹ modus cōicandi nāz: qz nā ad vnuz determinata est. In deo aūt vbi velle est idez q̄ cē: ⁊ volūtas idez q̄ nā: ꝑsone ꝓcedēti p modū volūtatis cōicari poterit nā. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ ꝑcessiones dānt rōne relonuz: qz sunt ipse relones. vel possim⁹ dīe: vt quidam dicunt q̄ relatio diuina ſz rōne qua relatio fm modū intelligēdi sequat originē: rōne q̄ ꝓstituunt psone ꝓcedit. ¶ Ad 5ᵐ dōz q̄ ſz ipse ꝑcessiones directe nō opponant: psone tñ in gb⁹ tales ꝑcessiones sunt oppositione būt. vñ si spūſcus nō ꝓcederet a filio: qz nō referretur ad ipsum fm relationē oppositā: ꝑcessio filij nō distingueret a ꝑcessione spiritusſancti.

¶ Utrū in diuinis sint plres ꝑcessiones q̄ due. Qō. III.

In hoc q̄ vtrū ꝓcedere velle ab alio ponat indignitatē in ꝓcedēte.

Tertio queritⁱ: vtrū in diuinis sint plres ꝑcessiones q̄ due: Et vī q̄ sic: qz emanatiōes in creaturis exemplariter sūt derivate ab emanatiōib⁹ psonaz: ſz in creaturis repiunt plres ꝑcessiones q̄ due. ꝙ ⁊ in diuinis. ¶ ꝓ. Oēto aliqd est simplicⁱ⁹: tanto in plurib⁹ repit: qz magis ifiⁱ⁹ ⁊ minⁱ⁹ determinatū ad vnum: tāto ꝙ plā erūt suppⁱ⁹ diuina q̄ oia suppⁱ⁹ creata in quacūq; spē: q̄to nā diuina est simplicior nā creata: ſz ꝺ est nō posset nisi ibi essent plres ꝑcessiones q̄ due. ergo ⁊c. B

¶ ꝓ. Sicut nā buⁱ⁹ in plib⁹ suppositis iuenit pp pluralitatē in esse: ita nā diuina in plib⁹ suppositis esse bz pp pluralitatē respectuū. Sz cū respectⁱ⁹ sit qd rōnis: ⁊ in actib⁹ rōnis sit ꝑcessus in infinitū. vt vī velle Anselmū. q̄ infinite poterunt esse diuine psone: sed doc nō esset nisi essent ibi plures ꝑcessiones q̄ due. ꝙ ⁊c.

In cōtrariū est: qz ſz fidē nraz nō est ibi nisi trinitas psonaz: vna nō ꝓcedēs ⁊ due ꝓcedēte: sed cū sint due solūz psone ꝓcedentes: due erunt ꝑcessiones. ergo ⁊c. ¶ ꝓ. Quicqd ibi emanat: vel emanat p modū volūtatis vel p modū intellⁱ⁹: sed iste nō sunt nisi due emanationes. ꝙ ⁊c.

Rñdeo dōm q̄ ꝑcessiones psonaz plurificari z⁹ intelligi pōt. vel fm numerū. vel fm spēm. (vt ibi spēz ⁊ numerū ponē possim⁹.) Scōm numeraz ibi plificatio cē nō pōt. naz ad ꝑcessionē tria requirūt. psona q̄ ꝓcedit: a q̄ ꝓcedit: ⁊ acⁱ⁹ ꝓcedendi: ex quolibz istoz arguere possim⁹ ibi fm numerū ꝑcessiones plurificari nō posse. Repugnat. n. hūi ꝓncipijs ꝓductiue. nā plificari ꝓductiōes numerabiliter pp ꝓductiua pn⁹ cuiplr intelligi pōt. ꝓtio q̄ ab codez pn⁹ emanēt plā fm numeruz diuia: vt ab vno pīe plres filij. Scōo q̄ ipsa persona ꝓducta fm eandē modū ꝓducēdi fit alteriⁱ⁹ pn⁹ ꝓductiuū: vt si a filio alius filius emanaret: neutrū istoz est pose. Naz si ab vno pīe celestī ꝓgrederent plures filij siue plres psone fm eandē modū ꝓducēdi: ꝓducte ille ad seinuicē nō distinguerent: cū vna nō sumeret originem ab alia. arguit. n. Anſel. in de ꝑcess. spūſci: q̄ pp vnitatē nāe dine: vel oz spiritū ꝓcedere a filio vt ex⁹. Nō igit cē pōt q̄ plres psone dine ꝓcedāt ab vno pn⁹ ꝓductiuo nisi vna ab alia trahat originez. Qz si daret scōs modus: q̄ psona ꝓducta ſz eandē modū ꝓducēdi fieret alteriⁱ⁹ pn⁹ ꝓductiuū: cuiā stare nō posset: quia virtⁱ⁹ ꝓductiua: cū sit qd absolutū: in oib⁹ diuinis suppositis cē bz: nō tñ oia diuina supp⁹ fm illaz vī⁹ cē ꝓductiua: qz in eis debito respectu nō vnit: ⁊ qz semp psona ꝓducta accipit nāz a ꝓducēte: ⁊ bz oppōnez ad illaz: nā nō cū eodē reⁱ⁹ cū q̄ est in ꝓducente: est in ꝓducta: sed cum oppⁱ⁰. igit fm illū modū ꝓductiōis: psone sic ꝓcedēti cōuenient ꝓductio solūz fm denominationē oppositā: qz solūz respectū oppⁱ⁹ plicāt: ⁊ iō psona q̄ ꝓcedit p modū gnōnis solūz gignit: ⁊ nūq̄ gignit: que p modū spirationis solū spirat: ⁊ nūq̄ spirat. nō g̃ rōne ꝓductiui pncipij poterūt cē in diuinis plres ꝑcessiōes nuō differētes. Nec et rōne actⁱ⁹ ꝓducēdi. naz cū bō actⁱ⁹ relonē significent: qz alr in diuinis plificari non possent: ⁊ relones siles fm numerū differētes plres ibi cē nō possint: nec ꝑcessiones fm eūdē modū ꝓcedēdi ibi plificari poterunt. Doc ēt repugnat psonis ꝓductis. naz vt fuit supius declaratū: fm vnū modū ꝓducēdi non est nisi vna psona in diuinis. ꝓz igit q̄ ꝑcessiones in diuinis fm numerū plurificari nō pōt. Scōz spēz aūt ibi plificari poterūt: sed illa plificatio numerū binarū nō excedit. nā fm Aug. 15. de trī. c. 23. Inſeparabilioz est trinitas psonaz: q̄ sit trinitas in mēte nra. Sed trinitas in mēte nra pp iſeparabilitatē amoris ⁊ vbi ad mentē nō bz cē nisi p actⁱ⁹ q̄ nō transeūt in exteriorē māz vt per intelligere ⁊ velle. fm hos igit duos actⁱ⁹ plificabunt ꝑcessiones in diuinis: fm q̄ aliqui tradunt ⁊ bñ. Erunt igit in diuinis due ꝑcessiones tñ: fm duos nominatos actus.

Ad primū dōm q̄ nō oportet tantam diuersitatem dare in causa sicut in causatis: ideo non oportet tot esse emanationes personarū: quot sunt emanationes creaturarum: dato q̄ vna emanatio

---

A
ſ. d. 10. ꝓn. 2. q. 4.

B

B

C

Nō q̄ deserit q̄ō pñt cē ꝓductiōes ꝺ. terrent ⁊ nī pncipia elicitaa non distingui formaliter pro nūc.

D

P

Pⁿ

Ad eodez pīe celestī nō pñt ꝓduci plures filij: qz non distingueret abinuicē: cū nec abinuicez originentur.

Nec ꝑsona ꝓducta (filius ꝓducē pōt alij filiū: qz ſz cōcēt ſ di nā: nō mī cū respectu cū q̄ est tus pīe.

G

2ᵐ

3ᵐ

ſ. d. 10. ꝓn. 2. q. 2.

Epilogus

In diuinis nō est plurificatio ꝑsonaz: fm numerū bīz nī ſz spēz: nō mī excedit binariū.

H

ſ. Doc. in ſil. pīe ꝓma ꝓnc. 27. q. 5.

I

sit ab alia exemplata. ¶ Ad 2m dōm q ꝯto aliqd est simplicius: tanto in plib⁹ reperit: fm causalitatē nō fm ꝓdicationē. igit nō oz q plura sint suppōsita diuina ꝯ aliqua alia suppōsita: sed q de⁹ plura causet vel plura causare possit ꝯ aliqd aliud. ¶ Ad 3m dōm q respect⁹ fm rōnē solū: nō multiplicat ꝓsonas diuinas vel ꝓcessiones: fz respect⁹ fm rez t talis nō multiplicat in infm: fz fm q ergo trinitas ꝓsonaꝝ t unitas ꝓcessionū.

Nō rñdemus

2ª ꝓn.

DEinde quer̄ de ꝓcessione spūssancti: vtrum possit dici gīatio: siue vtrū spūssanct⁹ debeat dici genit⁹ t circa hoc quer̄unt duo. Primo vtrum debeat dici genitus. Secundo dato q non: vtrum possit dici ingenitus.

K

¶ Utrum spiritussanctus possit dici genit⁹. Arti. I.

AD primū sic procedit. Ut q spūs sanct⁹ possit dici genit⁹: qz fm Aug.6.de tri.c.2. filius est eo imago quo filiꝰ. g fm q alicui cōpetit nomē imaginis: cōpetit ei nomē filij. sed fm Dam. ꝑ lib.c.penul. imago ꝓpriꝰ est filius: t imago filij. s.s. g spūi sancto cōpetit nomē filij cū cōpetat ei rō imaginis: sed qđ dicit filius oz dici genitū. g ꝛc. ¶ P. Gīatio est motus ad subaz fm Phm 3º phys. sed per ꝓcessionē suaz spūssanct⁹ accepit subaz a pīe. g ei⁹ ꝓcessio oz dici gīatio. ¶ P. Nō cōicat nā nisi per opus nāe. Sed gīatio est opus nāe: vt dicit Dam. primo lib.c.8. g spūssanct⁹ generabit cui cōicat nā diuina. ¶ P. Spiras t generas. g per locū a priugatis: spiratio est gīatio: t spirat⁹ est genit⁹. cū igit ꝓcessio spūssancti sit spiratio: t ipse sit spiratus: ei⁹ ꝓcessio dicet gīatio: t ipse dicet genitus.

T.cō.6.

L

Jn cōtrariū est Aug. ad Orosiū z.15. de tri. ca.26.t.27. qui ait: spūscī non debere dici genitū. ¶ P. fm vnū modū ꝓcedendi in diuinis nō est nisi vna ꝓsona ꝓcedēs vt supius est ostē sum: sed filius ꝓcedit per viaz gnōnis t dicit genitus. ergo spiritussanctus nō dicet genitus.

s.dist.10. ꝓn. ꝓma.q.1.

RÑdeo dōm q in diuinis vt tactū est nō est distinctio nisi p relata. igit sicut spēs in genere que per dīas distinguūtur: sibi ꝓprias dīas nō cōmunicant: sic ꝓsone diuine que per relatiōes sunt distincte ꝓprietates relatiuas sibi retinent: t fm tales nō est cōmunicatio adinuicē: cuz igit gīatio sit ꝓpetas relatiua filij: qz eo est filiꝰ quo genitus: gīatio nō ꝓuenit spiritui sancto. ꝓpter qđ Dam. ꝑ lib.c.z.t.10. dic ꝓsonas diuinas distingui per ingnōnez: t gnōnez: t ꝓcessionē. nō igitur spiritussanctus dicet genitus sed ꝓcedens.

M

Quare ꝓsone ꝓcedēs per modū amoris nō cōpetit gīo passiue. Aucr. dis.g. ꝓn.2.q.2.

¶ Sed cāuſa aūt quare ꝓsone ꝓcedenti per modū amoris nō cōpetit gīatio: fz ꝓcedēti p modū intellc: q̄dupliꝛ inuestigari pōt. Nā in gnōne est q̄nos ꝓsiderare vt ad pīs spectat. Prio esse q per gnōnez acgrit. nas gīatio tanq̄ pro termino respicit esse. Scōo gnōnis modum. Tertio gnōnis ꝓn⁹. Quarto respectū qđ ipportat gīatio. Scōm q gīatio respicit esse: distinguit a Pbo triplex genitū in libro ce. t mū. vt supius tactus fuit. Prio vt dicat genitū qđ per gnōnez accipit cē. 2º qđ de facili gignit. 3º gcgd bz cē post nō cē. q si bos modos ad ea que ꝓcedit a deo trāsferre volum⁹. ꝓm⁹ t terti⁹ pīo trāsferri. Scōs aūt ibi ꝓpe nō bēbit locū. Procedit enim a deo aliqd p gnōnez: qz ab eo accipit esse q̄tū ad ꝓmū modū: t aliqd qđ bz cē post nō esse q̄tū ad 3m: fz nihil ꝓcedit a deo facilr ꝓpe: fm q facilr diuidit ꝑ difficul tatē. Non.n.est ꝓueniēs distinctio q aliq̄ ꝓcedunt a deo facilr aliqua difficulter: fm q videm⁹ in his q̄ ꝓcedūt a creaturis. g soluz a deo dicet genitū: vel q p gnōnem accipit cē vt verbū: vel q bz cē post nō cē vt creatura: vt dicit nos q sum⁹ filij adoptiōis: qz est dare ipse in quo nō eram⁹ filij. Spūs aūt sanct⁹ cū nec vbū sit nec creatura: nō pōt dici genit⁹ a deo. g nec ab alio: cū nō respiciat aliud vt ꝑn⁹: t ideo nullo mō exit quo nat⁹: fz quo datus. Istā rōnē tāgit Aug.5.de tri.c.14. dicēs. Cur nō sit filiꝰ etiā spūssanct⁹: cū t ipse exeat sicut in euangelio legit: t videt q exeat nō quo nat⁹ sed quo datus. t subdit: ideo nō filiꝰ dr: qm nō est nat⁹ sicut vnigenit⁹: nec factus vt p dei gīaz in adoptionē nasceret: sicut nos. Per que: duos modos dictos geniti excludit a spūscō: t quia nō dr a⁹ genitū aliqd vt a deo ꝓcedit: spūsc̄tus sua ꝓcessione genit⁹ dici nō oz. ¶ Scōa via ad inuestigādū b idez est p gnōnis modū. Nā gīatio est p modum nāe. spūssanct⁹ ꝓcedit p modū volūtatis: t tō nō oz dici genit⁹. t b tangit Aug.15.de tri.c.20. qui distinguēs spūmsanctū a filio inuit re⁹ filij volūtatē nō bic rōnē ꝓncipij. Sed si alicui oz apptopari volūtas: spūscō apptopat vt ait. ex quo ꝑ spūscm nō cē genitū: qz ꝓcedit p modū volūtatis.

O

3ª via

¶ Tertia via ad b idē sumit ex gnōnis ꝓn⁹. naz cū nā sit determinata ad vnū: semp id a quo ꝓcedit aliqd p modū nāe est vnū. Sed vnuz duplr dici pōt. vel q suppositū est vnuz: t sic ignis genit⁹ ꝓcedit ab vno igne generāte. vel q est vnū fm quēdaz ordinem: t cū nō fiat vnum fm ordinē nisi ex po⁹ t actu. vt tradit Pbo 8º meta. opz vnū illoz bīe rōnē act⁹: t aliō rōnez po⁹ t māe: t sic ꝓcedit filiꝰ carnalis a pīe t mīre in cui⁹ ꝓductiōe semen viri: est q̄si formale: t mulieris mēstruū vt mā. t ita nunq̄ aliqd fm viaz gnōnis ꝓcedit a duob⁹ nisi vnū se bēat vt passiuū: t aliō vt actiuū. Uidem⁹.n. in diuinis duas ꝓcessiones: vnaz ab vno supposito: vt ꝓcessionē filij a pīe: t aliā a duob⁹: vt ꝓcessionem spūssancti ab vtroq̄z. Et iz ꝓcessio filij debeat dici gīatio: qz vn⁹ ab vno: ꝓcessio spūssancti a pīe t filio: nō meret tale nomē: cū vnus ipsoz nō se babeat vt quid actiuū t formale: t aliud vt passiuū t māle. t istā rōnez tangit Aug.15.de tri.c.26.t.27. dicēs. cur nō dicaī nat⁹ esse spūssanct⁹: fz potiꝰ ꝓcedere: qm si t ipse filiꝰ diceret (qđ absurdissimuz est) filiꝰ qppe nullus est duoz: nisi pīis t matris. absit aūt vt iter deū pīez t deū filiuz tale aliqd suspicet: q. s. vnū se bēat vt māle t passiuū: t aliud vt foiale t actiuū.

T.cō.16.

P

¶ Quarta via bēri pōt ex re⁹ q̄ genitū ex gnōne ꝓcēt. nam cū filiꝰ de se ꝓcedat vt qđ subsistēs: de se nō bz q referaī nisi ad vnū: vt ad genitorē. Sed amor t donū cū de se tendāt in aliud cōperit eis duplex respect⁹: t ad illū a quo ꝓcedit t ad illud in qđ: t qa spūscō cōpetit duplex respect⁹ cū ꝓcedat vt donū: t respect⁹ dantis: t respect⁹ ei⁹ cui fit datio: ex ipo re⁹ arguere possum⁹ q nō ꝓcedat vt genit⁹. t istā viaz tangit Aug.5.de tri.c.14. qui ostēdens spūscm nō esse natū siue genitū ait. qđ.n. de pīe natū est: ad piez solum referr̄: t tō dr pīis filiꝰ: t nō nr. Qđ aūt datū est t ad eū qui dedit referr̄: t ad eos qb⁹ dedit. Itaq̄ spūssanctus nō nr dr pīis t filij: qui cū dederūt: fz ēt noster: qui cuz accepimus. Pz igit q ex ipso respectu qui geminat in spiritussancto: t nō geminat in genito: spūssanct⁹ nomē genit nō meret: qđ ostendere volebamus.

4ª via

Q

Amor t donum de se nō respicit esse a q̄ est t cui dat. actiuū tm respectū ad genitorem. igit spūssanct⁹ nō pōt dici genit⁹ p duplicē respectum.

Ad primū dōz q imago potest sumi 2ᵐ: large t stricte: pōt sumēdo imaginē: imago cōpetit soli filio: t sic accipit Aug. cū dic q filiꝰ est eo simi. q imago. large aūt sumēdo nomē imagis cōpetit spiritui. s. t sic accipit Dam. cū dic q spūscūs ē imago filij: b nī infra patebūt magis. ¶ Ad 2m dōm q filiꝰ ex suo mō ꝓcedēdi bz: q cōicet sibi nā pīis: amor autez siue spūscūs ex suo mō ꝓcedendi nō bz q ei cōicet nā voluntis.

s.d.18.q.vl.

Persone q̄ credunt p modū amoris ri

A

ut tulio pcessione nō cōicat substātiā qz psona diuina. Sed aūt rōne suę naturalis cōicat substātiā et nō solus quia diuina.

Lūtā. Sz rōne qua est amor dicitur qz in deo est idē velle q̄ esse: et nā q̄ volūtas. nō igit̄ sufficit ad B q̄ aliqd dicat̄ genitū qō ei cōicet̄ nā vel sba: sed q̄ B sit ex suo mō pcedendi: qō spūsc̄ō nō cōpetit. ¶ Ad 3m dōm: q̄ vbi differt nā a volūtate et ab aliq̄ absolut̄ dīct̄ forte virtutē q̄ nō cōicat nā: nisi p̄ modū nāe: vel p̄ opus nāe. Et dico forte: qz nec B est plene verū. In deo aūt vbi est idez nā q̄ volūtas: qō pcedit p̄ modū volūtat̄: ei cōicabit̄ nā: vt ei cōicat volūtas. ¶ Ad 4m dōm q̄ ille modus arguēdi nō valet: nisi in his que sunt p̄ se: qz nō valet albū est musicum. ḡ albedo est musica: qz est aliqō albus qō nō est musica: ita spiratio est gñatio: nō valet si spirans est gñans: qz est aliqō spirās: qō nō est gñans: vt filius.

¶ Utrum spūs. s. possit dici ingenitus. Questio. II.

Tho. in sum. par. pma pmi. 32. q. 4.

B

Secundo q̄rit̄: vtrū spūs. s. possit dici ingenit̄. Et videt̄ q̄ sic: per Je. in lra: qui pcedit spm̄ sctm̄ esse ingenitus. ¶ P. Genitū et ingenitū sunt imediate oppositā si vnū imed⁹ remouet aliud ponit. ḡ si spūs. s. nō est genitus: est ingenit⁹. ¶ P. fm phm 2o poz. et p̄ ce. et mū. Genitū et ingenitū dīr de q̄libet. ḡ spūs scūs vel est genit⁹ vel ingenit⁹: sz nō est genit⁹. ḡ est ingenit⁹. ¶ P. Cū pdicta subiūgat ad nega⁹ de pto: sequit̄ affir⁹ de pto infinito: vel finito de pdicato primato. ḡ ad istā nō est genitus: sequit̄ ista est ingenitū: cum pdicta subiūgat.

T. 220.

In contrarium est qz fm Dam. pī differt ab aliqua p̄ ingñationez. nō ḡ spūscō cōpetit esse ingenitus. ¶ P. Aug. ad Orosium 15o de tri. ca. 20o et 27o: dicit spūm sanctus nō esse ingenitum.

Rñdeo dōz: q̄ fm dicta scōz: opz nos tenē spm̄. s. nō esse ingenitū: sz solū pīez. Ut Dam. p̄ li. ca. 9o ait. q̄ solus pī est ingenit⁹: solus filius genit⁹: solus spūs. s. pcessibilis. B ēt vult Aug. in qōnib⁹ ad Orosium. et 15o de tri. vt in arguēdo dicebat̄. ¶ Sz qūo h̄ habeat Aūtatez q̄ spūs. s. nō dicat̄ ingenit⁹ cū nō possit dici genit⁹ triplici via inuestigari pōt. Primo p̄ p̄pe⁽⁷⁾ reluuz. Scōo p̄ remotiōez erroris. 3o p̄ efficaciā negatiōis.

C

¶ Propter p̄mū fm Aug. 5o de tri. ca. 7o. Ingenitū est in eodē gñe in quo est genitum: qz negatio et affirmatio fm q̄ ipe ostdit ibidē sunt in eodē gñe: q̄ satis est rōnabile: qz qcqd collocat̄ in gñe: est ibi fm rōnez qdditatis: ratio qdditatis negōnis vt negatiōi cōpetit qdditas. ex affir⁹ sumit̄: vñ circa finem scōi Elēch. scribit̄. q̄ semp in nō facere itellr facere. et oino in negatiōe dictio: et qa semp fm appbēsionē aie affir⁹ est in negōne: semp negatio infert aliquaz affir⁹. potissime aūt si sit negatio in subo: cuiō est negatio sīgta p̄ mō⁹ puationis: que nō solū fm mō⁹ itelligēdi: sed etiā fm rei Aūtatē infert oppositā fortē: vt iniustus nō dī p̄pe nisi q̄ hz fortē oppositā iusti tie: pp qō igenitus nō dī p̄pe nisi q̄ hz relonē oppositā gñationi vel filiationi. Hoc viso satis apparet q̄ spūs. s. nō oz dici genit⁹. nā vt oñsum est sup̄: solū p̄sone pcedēti cōicat re⁹ oppositā fm illū mō⁹ pcedēdi. igit̄ cum filius pcedat per viā gñationis: in solo filio fm istū mō⁹ pcedēdi bēbit esse nā fm re⁹ oppo⁹ respectui fm quez hz esse in pīe. pp qō solus filius dī genit⁹ et qua rōne fm viā gñatiōis in solo filio hz cē nā fm re⁹ oppo⁹ ei qō est in pīe: qz solus dī genit⁹: in solo pīe bēbit esse fm re⁹ oppositus ei qui est in filio: vt solus pī dicat̄ ingenit⁹. Scōa via est ad remouēdū errorez. Nā qz antiqui sancti pīes disputātes cuz hereticis noīe ingeniti itelligebā: pīez: nō tāuz rōne scripture p̄: quātuz ad hoc disputādi: solus pī est ingenit⁹. Tertia via ad B idez est ex efficacia negationis. Nā fm regulā logico p̄ pinz negat negatio cū ponat affirmatio. dīcō hz spūs. s. nō dicat̄ genit⁹: qz p̄ gñatiōez nō hz esse vt filius: nec hz esse post nō esse: vt nos: nō tñ pcedit q̄ sit igenit⁹ ne nō soluz neget̄ ab eo esse post nō esse. vel esse p̄ gñationez cōicatū: sz etiā eē qualitercūq; ab alio acceptuz. Istas tres cās tāgit Aug. 15o de tri. ca. 26o. cui⁹ auctas habet̄ in lra dicēs. ideo. n. cuz spm̄. s. nō dicimus genitū: dicere tñ nō audemus ingenitū: ne in vocabulo duos pīes in illa trinitate itelligamus. Et B quātū ad p̄mū cām sumptā de ppietate relatiua: nā cum pīnitas sit ille re⁹ oppositus gñationi vel filiationi: nō pcedit spūs ingenit⁹: ne credat̄ esse pī. Et sībdit vel duos qui nō sint de alio q̄ spiraz sūspicet̄. Et B p̄ efficaciā negationis: qa per ingenitū fortē aliqs itelligeret q̄ ab alio nō accepisset aliq̄ modo esse. Et addit. pī enim solus nō est de alio: ideo solus appellat⁹ est ingenit⁹: nō qdez in scripturis: sz in diuersi⁹ disputatiū. Et B q̄tuz ad errōris remotiōez.

D

¶ Dicamus ḡ spm̄. s. p̄pe loquēdo nō dici ingenitus. Ut tñ appareat: vtrum aliq̄ modo possit dici ingenit⁹.

E

¶ Notādū q̄ quātū ad p̄mū ingenitus dī triplr: sicut iniustus. Primo q̄ nō hz in se virtutē iustitie: et sic accipit̄ iniustū valde cōiter. Nā fm istū mō⁹ lapis posset dici iniustus. Scōo q̄ nec est sībm virtutis iustitie: nec est ab habēte hō virtutez: et sic opus iniquum dī iniustuz: qz nō est sībm virtutis: cuz nō habeat alias: nec est ab habēte iustitiā: sed magis ab habēte oppo⁹. et iste modus si non est oino p̄pius: est tñ vsitat⁹ in tali mā. Tertio qō hz in se q̄litatē oppositā iustitie: et sic iniustuz sumit̄ simplr p̄pe. Ita ingenitum triplr dici posset. Primo q̄ nō hz in se gñationē passiue sumptā siue filiationez per quā qs dī genitus siue filius: et sic ingenitū est valde cōiter sumptū. Scōo q̄ nec hz in se hō p̄pietatē relatiuā: vt gñationez passiuā vel filiationē: sed etiā nō est ab habēte talez p̄pietatē: et sic ingenitū: et si nō sumit̄ oino p̄pie: tñ pcedit pōt magis p̄pie esse ingenitū q̄ sic hz esse: q̄ q̄ est ingenitus p̄ mō. Tertio mō dī ingenitū: per oēm modū p̄pe: vt q̄ nō solus nō habet in se gñationez passiue vel filiationē: et nō est ab habēte talē p̄pietatē: sed etiā in se habet p̄pietatē oppositā: vt pinitatez vel gñationē actiue sumptā. Primo modo dī ingenit⁹ spūs. s. ga solū nō habet in se filiationēz vel gñationez passiue: est tñ ab habēte hō p̄pietatē vt a filio: et nō habet in se pinitatez ei oppositā vel gñationez actiue. Scōo mō dī qd ingenitū diuina cētia: qz nec filiatione refert̄: nec a filio est: tñ nō est ibi 3m⁹: quia nō est pī adiectiue nec gñat. Tertio mō pī ingenit⁹ dīcga nec in se filiationēz habet: nec a filio pducit̄ et hz in se pinitatez filiationi oppositā. Ex quo apparet q̄ cuz ingenitū p̄ oēm modū p̄pe sumptū tria includat: spūs. s. habet vnū illoz trium: diuina cētia duo: pī ola tria: et ideo spūs. s. valde large dī ingenit⁹: diuina cētia magis p̄pe dici pōt ingenita: pī per oēm modū p̄pe ingenit⁹ dici debet.

F

Spūs. s. nō est ingenitus. Prima via.

Secunda via.

3a via.

Ingenitus 3o pōt dici. 1o

2o

3o

G

H

Ad primum dōm q̄ ingenitū ibi: vt Magister exponit idem sonat q̄ nō genitū. Et B modo ingenit⁹ dici pōt: vt patuit. ¶ Ad 2m dōm q̄ genitū et ingenitū sunt imediate oppositā: put ingenitū idez sonat q̄ nō genitum. Uel dicere possumus q̄ si nō bīt mediū pdicabile: bīt mediū subiectibile: sicut lapis nec dī iustus nec iniustus: ita spūs. s. nec dī genit⁹ nec ingenit⁹. ¶ Ad 3m dōm: q̄ phs credidit q̄ qcqd acciperet ab alio esse: bīet esse post nō esse. et ex B posset dici genitus. Et ideo fīē qcqd est. vel habet cē ab alio. vel nō habet cē ab alio: ita omne qō est: vel est genitū vel ingenitus. sed B nō est verū vt pōt patere per dicta: qz spūs. s. habet ab alio cē: et ideo nō pōt dici ingenit⁹: et tñ nō habet cē post nō esse: vel cē per gñationez vt possit dici genitus. Uel dōm q̄ genitū et ingenitū: dīr de quolibet: si

I Mō hic de habitudine ꝓpō nā de ꝑto huāto ⁊ affirmatiua ⁊ negatiua de ꝑto infinito ⁊ negatiuarum de ꝑto finito.

ingenitū accipit ꝓ nō genito. ¶ Ad 4m dōm q affirmatiua de ꝑdicato priuato: ⁊ affir. de ꝑdicato infinito ⁊ negatiua de ꝑdicato finito se cōsequūtur incōuertibiliṫ. nā si est ineq̄le/est nō eq̄le: ꝫ nō ꝯtrā. Et si est nō eq̄le/non est equale: sed nō ꝯuertit. Sꝫ si ꝯuerti debēt: ē erit aliq̄ hypothesi facta: vī si poꝰ ibi ꝓstātia subtī: negatiua de ꝑdicato finito: ⁊ affir. de infinito ꝯuertunt. Nā q̄cḡd nō est eq̄le/⁊ est aliqd/est nō eq̄le: sed cuꝫ ꝑdicato ꝓuato ꝫ nō ꝯuertūtur: ꝯpposita sola ꝓstātia subtī: vī nō valet: ꝫ est aliqd ⁊ nō est iustus vel est nō iustū. ḡ est iniustus: q̄ de lapide verū est dicere q nō sit iustus ⁊ q sit nō iustus: sed nō q sit iniustus: nī si sit cuꝫ ꝓstātia subtī ꝯpponit̄ apponendo ad for. Fm ꝑditiones debitas. Sic affir. de ꝑdicato ꝓuato: cuꝫ alijs ꝯuertit̄. ⁊ dico Fm cōditiones debitas: q̄ vir heremita ꝫ largo modo possit dr̄e ciuiles iustitias: tñ q nō ꝑpe est aptꝰ ad illas: ꝫ sit aliquid ⁊ nō sit iustus ⁊ sit nō iustus non tñ est iniustus: ⁊ neq̄ bonus neq̄ malus Fm Lorī. 10m meta. sed de eo q est aliqd ⁊ aptū natū est eē iustū: ⁊ q̄ ⁊ q̄uo si nō est iustū vī est nō iustū est iniustū: ⁊ q̄ spūs. s. nō cōpetit gr̄atum nō valet si nō est genit⁹: vī nō est genit⁹ q sit igenit⁹.

Cō. 26. K

Super illum sup illo. ¶ Nescio ⁊c. ¶ Nō tāduz q Aug. dicit se nescire distinguere inter gr̄atiōez ⁊ ꝓcessionē ꝓp defectū ꝛationis nō sufficere rōne stat⁹: q̄ nō erat in statu cōprehēsorio ꝫ viatoris: iō dicebat nescio: nō valeo nō sufficio.

¶ Itē sup illud ¶ Omne q̄ est. Joe distōne illa quā facit Piero. dubitat̄: q̄ duo mēbra ibi sunt: vnū mēbruz: q̄ nec fact⁹ nec nat⁹ est pī ⁊ spūscās. Sed que veniūt ad eādez diuisionē sunt oppoꝰ ⁊ nō coincidūt in idē. ḡ male. Dōm q ꝫ coincidāt in idē Fm vocē: nō coincidūt in idē simpl̄: q̄ aliter est nō nat⁹ pī: aliter spūs. s. vt patuit.

L ¶ Q̄ gemina est ꝓcessio spūsci. Bi. XIIII.

Reterea diligenter annotādum est: q gemina est ꝓcessio spiritussancti: eterna videl̄z que ineffabilis est: qua a pī ⁊ filio eternaliter ⁊ sine tpe ꝓcessit: ⁊ tēporalis qua a patre ⁊ filio ad sanctificādā creaturam ꝓcedit. Et sicut ab eterno cōiter ac simul ꝓcedit a patre ⁊ filio: ita ⁊ in tpe cōiter ⁊ simul ab vtroq̄ ꝓcedit ad creaturā nō diuisim a patre in filium: ⁊ a filio ad creaturā. Unde Aug. in. 15. lib. de trini. ait. Spūssanctus nō de patre ꝓcedit in filiū: ⁊ de filio ꝓcedit ad sanctificandā creaturā: sed simul de vtroq̄ ꝓcedit: cuius hoc filio pater dederit vt sicut de se: ita etiam de illo ꝓcedat.

M

¶ De tēporali ꝓcessione spāliter agitur.

De temporali actu processione Beda in homelia dñice p̄me post ascēsiones ita loquit̄. Cuꝫ gr̄a spūssancti dat̄ hoibus: ꝓfecto mittit̄ spūs a patre: mittit̄ ⁊ a filio: ꝓcedit a patre: ꝓcedit ⁊ a filio: quia ⁊ eius missio est ipsa ꝓcessio. Dis vobis apte ostendit donationē gr̄e spūssancti dici processionē vel missionez eiusdē.

N Sed cuꝫ donatio vel datio nō sit nisi tpalis: cōstat q̄ ⁊ hec ꝓcessio siue missio tpalis est. Hanc quoq̄ tēporalez spūssancti ꝓcessionē Aug. in 15o lib. de trini. insinuat dicēs: spiritū sanctū ꝓcessisse a Christo quādo post resurrectionez insufflauit in discipulos dis vobis. Cuꝫ resurrexisset Christus a mortuis: ⁊ apparuisset discipulis: insufflauit ⁊ ait. Accipite spūmsanctū: vt etiā eum de se ꝓcedere ostēderet: ⁊ ipse est spūs que de illo exibat: vt legit̄ in euāgelio: ⁊ sanabat oēs. Et vt ostēderet hāc ꝓcessionez spūssancti nō esse aliud q̄ꝫ donationē vel dationez ipius spūssancti: addit. Post resurrectionez dñs Jesus dis dedit spūmsanctū: semel in terra ꝓpter dilectionez ꝓximi: ⁊ iterꝫ de celo ꝓpter dilectōez dei: q̄ per ipm donum diffundit̄ charitas in cordibus nr̄is: qua diligimus deum ⁊ ꝓximuz. O

¶ Q̄ aliqui dicūt ipsum spiritumsanctum nō dari sed dona eius.

Sunt autem alīq̄ qui dicūt spūmsanctū ipm deuz non dari: sed dona eius: que nō sunt ipse spūs: ⁊ vt aiunt spūssanct⁹ dō dari: cuꝫ gr̄a eius: que tñ nō est ipe: datur hoibus. ⁊ hoc dicit Bedam sensisse in supioribus dis vobis: q̄bus dicit spūmsanctū ꝓcedere cum ipius gr̄a dat̄ hominibus: tanq̄ nō ipsemet det̄ sed gr̄a eius. Sed q ipse spūssanct⁹ qui deus est: ⁊ tertia in trinitate ꝑsona det̄: apte dicit Aug⁹ in. xv. lib. de trini. ita dicēs. Cūdē spūmsanctū datuz cum insufflasset Jesus: de quo mox ait. Ite baptizate oēs gētes in noīe patris ⁊ filij ⁊ spūssancti: ambigere nō debemus. Jpe est ergo qui etiā de celo datus est die pentecostes. Quo ergo deus nō est qui dat spūmsanctuz: imo quātus est deus qui dat deū. Ecce dis vobis apte dicit spūmsanctū ipm. s. deuz dari hoibus a pī ⁊ a filio. Et q ipse spūssanctus qui deus est: ac tertia in trinitate ꝑsona: nobis detur: nī ſiſq̄ ifundat atq̄ illabat mētib⁹: apte ostēdit Ambro. in primo lib. de spiritusancto dicēs. Uz multi dicant spūs: q̄ legitur. Qui facit angelos suos spūs: vnus est tñ dei spūs. Jpm ergo vnuz spūm: ⁊ apl̄i ⁊ ꝓphete sunt ꝓsecuti: sicut etiā vas electionis dicit: q̄ vnum spūm potauimus: quasi eum qui nō queat scindi: ꝫ ifundat animis: ⁊ sensibus illabat: vt sclaris fitis restringat ardorem: qui spūssanct⁹ nō est de suba rerum corporaliū: nec de suba inuisibilium creaturaꝝ.

P

Dis vobis

A Dis ꝟbis apte dicit spūscm ipm: qui creatura nō est: ifundi mētibus nr̄is. Itez in eodē. Dis creatura mutabilis est: ꝫ nō mutabilis spūssanct⁹. Quid aūt dicere dubitem: q⁹ datus est ⁊ spūssanct⁹: cuz scriptū sit. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris per spūscm qui datus est nobis. Qui cum sit inaccessibilis nā: receptibilis tñ ꝓpter bonitatez suā nobis est cōplens ꝟrute oia: sed qui solis participet iustis: simplex suba: opulēs ꝟrutibus: vnicuiqz presens: diuidēs de suo singulis ⁊ vbiqz totus. Incircūscript⁹ ergo ⁊ infinitus spūssanct⁹ qui discipulox sensus separatox ifudit: quez nihil pōt fallere. Angeli ad paucos mittebant: spūssanct⁹ aūt populis ifundebat. Quis ergo dubiter: qn diuinuz sit qō ifundit simul pluribus nec videt: Unus est spūssanctus qui datus est oibus: ꝫ separatis aplis. Et hic apte dicit Ambr̄. q spūssanct⁹ qui est suba simplex cum sit vnus dat pluribus. Alia quoqz aūcte hoc idem astruit. s. q spūssanct⁹ qui est equalis filio boibus detur. Ait enim Augu. de ꝟbis Apli sic. Charitas dei diffusa est in cordibus nr̄is per spūscm qui dat⁹ est nobis. A quo dat: ab illo qui dedit dona boib⁹. Que dona: spūscm: qui tale dat donuz qualis est ipse. Magna est misericordia eius: donuz dat sibi equale: q⁹ donū eius spūssanct⁹ est. Premissis ⁊ aliis pluribus aūctib⁹ apte mōstrat q spūssūs equalis patri ⁊ filio nobis dat: nec ideo tñ minor est pre ⁊ filio. Unde Aug. in. 4. li° de tri. ait, Nō ideo inquit minorez spūsanctū: quia ⁊ cum pater misit ⁊ filius arbitrandum est.

¶ An viri sancti ⁊ ecclie prelati dent vel dare possint spūscm: q nō dant hic ostēdit deus.

B Hic queritur vtrum ⁊ sancti viri dent vel possint dare aliis spūscm. Quē si alis dant: cum eius donatio supra sit dicta ꝓcessio: videt ab eis ꝓcedere spūssanct⁹ vel mitti. Sed creator a creatura nō mittit vel ꝓcedit. Restat ergo vt spūscm ipsi nō dent nec possint dare. Unde Aug. in. xv. lib. de tri. Non aliqs discipulox Christi dedit spūmscm. Orabāt quippe vt veniret in eos qbus manuz ponebāt: nō ipse eum dabāt. Que morez in suis ꝓpositis etiā nūc seruat eccl'ia. Beniqz ⁊ Simon magus offerēs aplis pecuniā non ait. Date mihi ⁊ hāc potestatez vt dem spūscm: sed cuicūqz inqt imposuero manus: accipiat spūscm. Quia nec scriptura supius dixerat. Videns aūt Simon qz apli darent spūscm: sed dixerat. Videns aūt Simon: qz per ipositionez manuū aplox dare spūssanct⁹. Ecce bis ꝟbis ostēdit Augu. nec aplos nec alios ecclesie prelatos dedisse vel dare spiritumsanctum.

¶ Qz nō possunt dare spūmsanctū hic docet.

Et qō plus est nō posse etiā dare dicit in eodez lib. subdēs.

De Christo scriptuz est q accepit a patre ꝓmissionē spūssācti: ⁊ effuderit: in quo vtraqz nā monstrata est: humana. s. ⁊ diuina. Accepit quippe vt hō: effudit vt deus. Nos autez accipe qdez hoc donū possumus pro modulo nostro. Effundere ꝟo sup alios nō vtiqz possumus: sed vt hoc fiat: deū sup eos a quo id efficitur inuocamus. His verbis exꝑsse dicit nos spiritū sanctū nō posse super alios effundere: id est aliis dare.

¶ Quod videtur contrarium.

Sed huic videt ꝟtuz qō Aplus ad Galat̄. de se loquens ait. Qui tribuit vobis spūm ⁊ opat ꝟrutes in vobis. Ecce euidēter dicit se tribuisse spūm. Sz itelligēdū est hoc dixisse aplm: nō q hāc potestatē ⁊ aūctez dādi spūscm: sed q ministeriuz habuerit in quo dabat a deo spūssanct⁹. Ut enim Aug. sup eūdez locū exponēs illud Apli ꝟbuz. Ab aplo ꝓdicata est eis fides: in qua ꝓdicatione aductum ⁊ pūtiā spūssancti senserant: sicut illo tpe in nouitate inuitatōis ad fidez etiā sensibilib⁹ miraculis pūtia spiritussancti apparebat: vt in actib⁹ Aplox legit. Apte hic ostēdit qūo illis spūscm aplus tribuerit. Nō vtiqz ipm mittēdo in eos: sed ꝓdicādo eis fidē Christi: quā illis recipiētib⁹ q spūssanctus in eis esset aliqbus signis visibilibus mōstrabatur. Nō ergo boies quantumcūqz sancti dare possunt spūmsanctū.

Reterea diligēter nō.] Postq̄ Magister determinauit de processione spūs. s. eterna. hic determinat de tēporali. Et duo facit: ga primo venat hō processionē. Scdo qz per respectū ad talem processionē dī spūs. s. dat⁹ vel donū: ingrit vtrū donū sit ꝓpriū nomē eius. z° ibi[Dic queritur.] In ꝑn°. 18. distōnis. ¶ Circa ꝑm duo facit: ga primo determinat de tali processione in cōi. Scdo in spāli. z° ibi[Nūc de spū. s.] In ꝑn°. 16. dist. ¶ Circa ꝑm duo facit: ga primo venat qūo spūs. s. tpalr̄ procedit: vel datur a pre ⁊ filio. Scdo queritur vtrū possit sic procedē: vel dari a seipso. z° ibi[Dic ꝓsideradū.] In ꝑn°. 15. dis. vbi ꝓs lectio terminabit. ¶ Circa ꝑm duo facit: ga primo ostēdit esse geminā processionē spūs. s. tpalez ⁊ eternā: ⁊ sm vtrāqz procedere spūs. s. a pre ⁊ filio. Scdo determinat de tpali processione. ibi[De tē-

I

porall.¶ Circa qđ tria facit: ga primo ondit esse aliq̃ tpales,pcessionē spūs.s.Scđo qz ex eo q̃ sic pcedit dī datur:ingrit vtrū dē sit in se vel solū in suis donis.Tertio querit a gbus dat.z° ibi¶ Sūt aūt.Jz° ibi¶ Dis queritˢ.¶ Circa p̃m duo facit:ga primo ondit per auctez Bede cē aliquā tpalez pcessionē spūs.s.Scđo manifestat ꝫ idez per Aug.ondēs spūm,s.fm talem pcessionē bis datū esse semel in terra pp dilectiōez primi:z iterū de celo pp dilectiōez dei.z° ibi¶ Dāc q̃s.¶ Deide cuz dicit.¶ Sūt aūt.Jngrit vtruz dē sit in se vel in suis donis. Et duo facit:ga primo ponit quādā falsaz opionē eoꝝ q̃ dicebāt solū cuz dari in suis donis.Scđo cā ipsorum.ibi¶ Sed q̃ ipe.¶ Circa qđ tria facit:ga primo ad ꝫ ipsorum adducit auctez Aug. z° Ambi. z° inteꝝ pfirmat ꝫ per Aug.cludēs q̃ donum datū a pre z filio est equale ipsis.z° ibi¶ Et q̃ ipse.Jz° ibi¶ Alia quoq̃.

R ¶ Tūc segt illa para.¶ Dic queritˢ.Jn qua querit vtruz spūs.s.dē a scis viris.Et duo facit:ga primo ondit q̃ viri scti ipm dare nō pñt. Scđo adducit dcm Aplī qđ vī esse dctū.z° ibi¶ Sz dicebāt vt accipent spm̃.s. Scđo ga Simon magus nō petijt vt posset ipsuz dare:sed q̃ ille cui manū ponerent cuz acciperet.Tertio qz Libis accepit spm̃.s. in eo q̃ bō z effudit eum in eo q̃ deus.z° ibi¶ Deniq̃ et Simon.Jz° ibi¶ Et q̃ plus est.¶ Deide cuz dicit.¶ Sz huic.Jnstat per Aplm. Et duo facit:ga primo ostēdit Aplm se dixisse q̃ tribuit spm̃ sctm̃.Scđo soluit istātiā q̃ ꝫ nō fecit auctoritatiue sed ministraliter.ibi¶ Sed intelligēdum est.Jn quo terminat sūa lectionis:z dī.

L

¶ QUia Magīr itērio circa tria ꝛsat:circa spūs.s. pcessionē tpalem:z circa eī dationez:vtrū dē sit in se vel in suis donis solū:z circa eos a gbus dat:ideo de bis tribus queremus. ¶ Circa p̃m q̃remus duo. Primo:vtruz sit aliqua pcessio tpalis spūssancti.Secūdo:vtrum ponat in numerum cum eterna.

Prin.p°.

¶ Utrum spūs.s.tēporaliter procedat. Quæstio. I.

QUod primuz sic pcedit.Uī q̃ spūs.s. tpaliter non pcedat:qz eī pcessio est idez q̃ spiratio:sz nō spirat tpaliter.g̃ nec pcedit.¶ P. Processiones in dīuinis:vt habitū est:accipiunt penes actū nō trāseūtes in exteriorē mām:sz ois actus dīnus:nō trāsiēs in exteriorem mām:est eternus.g̃ nulla pſona dina pōt tpaliter pcedē.¶ P. Oia que sunt in dīnis:sunt idez q̃ dīna cētia. Sz dīuina cētia nō dī tpalis sed eterna.g̃ nec pcessio.¶ P. Processio tpalis includit pcessionem eternā:sic effectus pſupponit cām. Sz denoiatio semp debet fieri a digniori:ergo totum debet dici eternū:nō tēporale.¶ P. Jd qđ eleuat hominem supra tēpus:nō meret nomē tēporale:sed per pcessionē spūs.s.in boie efficit bō supra tpalia:qz fm Aug.inquātum aliqd eternum mente capimus:nō in hoc mūdo sumus.g̃ rē.

.f.dist.g. prin. q.1.

M

Jn ꝓtrariuz est:qz spūs.s.dī pcessisse in discipulos.Sed ꝫ nō pōt intelligi eternaliter:cuz nō ab eterno fuerint.g̃ cōpetit spūi.s. pcedere tpaliter.¶ P.Dicit Magister in lra q̃ gemina est pcessio spūs.s.temporalis z eterna.Et hoc ꝓbat per plures auctoritates quas adducit.ergo rē.

Vel.in p̃ vel. 14.q.1. De gemina pcessiōe spūs, s. eterna z tpali.

Respōdeo qđ sic dicunt:q̃ ꝫ pcessio de sua rōne nō tēdat in aliud:tñ pcessio ex eo q̃ est talis:sic est pcessio amoris:semp bz in aliud tēdere:z ideo cuz emanatio pſonaꝝ sit cā emanatiōis creaturaꝝ:pī gīando filiū est cā olium p filium:z sic gīando filiū causat oīa:ita diligēdo filium diligit oīa:z qz spūs.s. est amor quo pī diligit filiū:spūs.s.erit amor quo pī diligit oīa:pp qđ spūs.s.duplicē habet cōparationez:vnā ad filiuz:aliā ad creaturā:ex qua cōparatione est ibi sumere dupl' obm:eternū z tpale. Jnquātuz talis amor tēdit in obm eternū:est eterna. Jnquātuz in tpale est tpalis:z ita ex amore put tendit in obm tpale z eternū volūt distinguē geminā pcessionē:addēres q̃ ex tali pcessione pferī aliqd nouū creature:pp qđ dī gdam nouus reˡˢ ad spm̃.s.vīl cōpetit ei de nouo pcedē.¶ Illud z si est dictū nō plene dat cā quare talis pcessio tpalis dicat:qz p habitū nō plus dīcit:nisi q̃ ibi est aliqd eternū z tpale. Sz quare totuz dī tpale z nō eternū nō ondit.

O ¶ P. Ex amore p̃ncipaliter assignare nouitatē pcessionis:nō est ꝓgruus:qz deˢ nō diligit nos pp bonitatē nr̃am:sz pp bonitatē sūā:z ideo in tali amore semp est obm eternum put diligit sed prout diligit creaturā loquēdo de obro p̃ncipali ex quo actus sortiuntur spēm.nō ergo ex diuersitate obiectoꝝ debet pcessio gemina assignari.

Modus loc. L.c.17.l.c.16

¶ Propter qđ notādū q̃ fm ꝑm 7ᵐ meta.z 12:nō est gīatio nisi cōpositi:ideo q̃ciēscūq̃ aliqd nouī aduenit alicui totum dī factū:vī nō fit bō neq̃ musica:sz fit bō musicus:z si bō eēt eternus z aduenīret ei musica ex rēpore inciperet bō esse musicus:z si qđ incipit esse est temporale/homo musicus temporalis esset.

P

¶ Si aūt q̃rat ratio:q̃re toti cōposito gīatio attribuit: vt bō albˢ dicat gīari z incipe esse:qñ ei albedo aduenit. Dōm q̃ terminus g̃ōnis p se est cē:vt vult ꝑ hos 5° phys. Esse aūt nō est forˢ:sed suppositoꝝ p forˢ:ideo totuz cōpˢ esse dī p se:z nō forˢ:sed fm q̃ alicui cōpetit cē:sic cōpetit gīari.totuz g̃ cōpˢ gīatur nō mā neq̃ forˢ. Si igit rōne esse:dī totuz cōpˢ gīari:cum tñ totū fm se totū nō accipiat cē:cuicūq̃ cōpetit fm aliqd nouum cē:totū pōt dici nouū rōne eiˢ:qđ ei de nouo aduenit:ex q̃ apparet q̃ spūs.s.pōt dici de nouo pcedē:z de nouo bīe eē in aliq̃:nō q̃ ipe spūs.s.incipiat eē simpˡ:sz qz incipit eē in isto nouo mō nō vbi nō erat:sz qualr nō erat. Ex q̃ apparē pōt quo rōne noui effectus dī spūs.s. pcedē tpaliter:sz ipe sit eternus:sic bō diceret gīari tpaliter albus si ei ex tpe aduenīret albedo:cetia si eternaliter fuisset bō. ¶ Propter argumēta tñ notādum q̃ spūsancto aduenit aliqua nouitas nō realiter:quia in eo non cadit mutatio:sed fm modum intelligēdi.

Ad primū dom:q̃ ꝫ sit idez spiratio q̃ pcessio: bz tñ aliā z aliā habitudinē.nā spiratio dicit solūz reˡˢ ad p̃m a quo:sed rōne p̃ncipij semp est eterna. pcessio aūt dicit reˡˢ ad terminum ad quē:z rōne beⁿ termini pōt esse tpalis:rōne nouitatis effectⁱ: vt patuit.¶ Ad z° dom q̃ opōnez trāsire in exteriorē mām pōt itelligi dupliciter. Uel qz ipsa opatio dependeat a mā extrinseca:z sic pcessio dine pſone nō trānsit in mām extrinsecaz:vel ecōuerso.q̃ mā extrinseca dependeat ex tali actione:z sic pcessio pſone dine pōt esse in mām extrinsecā:qz emanatio pſonaꝝ bz rōnē cālitatis reˡˢ nouitatis effectⁱ:pp quez dī pſona pcedere tpaliter. Uel possumus dicere q̃ cuz dī q̃ pcessiones accipiunt per actiones nō trānseuntes in exteriorē mām:itelligēdū est de pcessione put pſona accipit esse simpˡ:cuiꝰ nō est pcessio vt dī tpalis.¶ Ad 3° dom q̃ ꝫ sint idez q̃ dīna essentia oia que sunt in dīnis:tñ ppter aliā z aliaz habitudinez aliqd nō pcedit de dīuina cētia:qđ pcedit de aliis.¶ Ad 4° aliq̃ sic rūdet.q̃ cōpˢ pōt negari vna

Spiratio ut reˡˢ ad p̃m a q̃ solū. pcessio ad t̃minū ad quē.

Q

q̃ aliqua.

z qz est

A pte negata:qꝛ copulatiua falsificaꝛ:vna pte falsificata: ꝛ qꝛ est ibi aliqd eternū ꝛ tpale:totum pōt dici nō eternuʒ.ḡ ꝛ tpale:cum nō eternū tpale sit. Cōtra nūdā(?) Sʒ istū moᵐ improbat Phs 2° Elēcħ. vbi dicit nō esse ꝯcedēduʒ aliqd simpʳ diffiniri in singulari ꝛ in plurali.nā lʒ valeat iste est aptᵘ natᵘ videre ꝛ nō videt.ḡ est cecus.Demōstrato tn̄ vno vidēte ꝛ vno ceco:lʒ vere dici possit ꝙ sunt apta nata videre ꝛ nō vidēt:nō tn̄ dici pōt ꝙ sint ceci:ita de q̄libet in singulari si nō est eternū est tpale.Sed demōstrato vno tpali et alio eterno:lʒ sit verum dicere ꝙ nō sunt eterna:siue ꝙ totuʒ sit nō eternū:nō tn̄ pōt ꝯcludi 3ᵐ rōn. ꝙ sit tēporale gr̄a forme arguēdi:nisi forte gr̄a mā̃e. Et ideo dōm est sicut dcīt fuit in corpe q̄ōnis:q̄re dicēda sit talis pcessio tpalis. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ tpale pōt dici dupl'r. Uel qꝛ subiacet variationi tpali:ꝛ sic pōt dici nō tpalis. Uel qꝛ incepit esse:ꝛ sic pcessio tpalis est:qꝛ effectus gr̄e rōne cuius di ꝑsona tpaliter mitti: esse incipit: B ꝛ si supexcellat varietates tēpoꝝ aliquo modo.

¶ Utrum pcessio temporalis ponat in numerum cum eterna. Questio. II.

Secundo querit. Utrū pcessio tpalis ponat in nūm cum eterna. Et videtur ꝙ sic:qꝛ que differūt plus ꝙ̃ genus:differūt nūo:sʒ eternuʒ ꝛ tpale differūt plus ꝙ̃ genus: vt pōt patere per Phm 10° Tex.c.26. metaᶜᵉ.ḡ differūt nūo:vel nūant adinuiceʒ. ¶ P̃. Processiones recipiūt nūationē a terminis:cum pcessio videaꝛ iportare quedā motuʒ qui nūaꝛ ꝯm terminos ad q̄s est:sed filiᵘ in queʒ pcedit eternalr:ꝛ creatura in quā pcedit tpalr cōnumerātur adinuiceʒ.ḡ ꝛc. ¶ P̃. Cōcediꝛ ꝙ sit duplex natiuitas filij:sed filiᵘ nascēdo pcedit. ḡ est duplex eius pcessio:pari rōne spūs.s. duplex pcessio esse poterit. ¶ P̃. Magister cōcedit in litera spiritus.s.esse geminam pcessioneʒ:sed hec nō esset nisi vna C poneret in numerum cum alia.ergo ꝛc.

In cōtrariuʒ est:qꝛ p pcessionē ꝑsona pcedēs accipit esse.ḡ non sunt due pcessiones nisi sint duo pcedētes:sed ideʒ spūs.s.qui pcedit c.4. tpaliter pcedit eternalr.ḡ ꝛc. ¶ P̃. ꝯm Com. in de suba orbis:que sunt in istis iferioribᵘ:ꝛ in corpe supcelesti,dicūtur equoce. Sed plus distat tpale ꝛ eternū ꝙ̃ distēt illa.ḡ pcessio de tpali ꝛ eterna diceꝛ equoce:sed que sunt equoca nō cōnumerātur adinuicem.ergo ꝛc.

Modus dicēdi quorūdā. Respōdeo qdā sic dicūt ꝙ aliq̄ dicūr equoce:aliq̄ vniuoce: aliq̄ analogice. In equocis solus modus plurificaꝛ nō res:qꝛ equoca nō ꝯueniunt in re sed in voce:ideo dʒ dici tale duplex nō duo: vn̄ canis celestis ꝛ latrabile nō sunt duo canes:sʒ canis dupʳ dicᵗᵘ. Que dicūr vniuoce ꝯueniūt in noie ꝛ re ꝛ rōne:ideo D q̄uis plurificeꝛ res:nō plurificaꝛ modus:pp qd nō debemus dicere ꝙ hō qui est soꝛ. ꝛ qui est plato sit homo De analogia ꝛ infra. dupl'r dicᵗᵘ:sʒ ꝙ sint duo hoies. Analogica aūt ꝯueniūt in noie et re:differūt tn̄ in rōne:eo ꝙ ꝯueniūt in re multiplicaꝛ res vna in eis. Sʒ qꝛ illā rem nō equalr participāt plurificaꝛ ratio:ideo talia pn̄t dici duo:pp vnam rem plurificatā in eis:ꝛ duplex pp diuersitatem modi. Inde est ꝙ suba ꝛ accn̄s pn̄t dici duo entia:ꝛ ens dupʳ dictū. Aduertēdū tn̄ ꝙ analogia triplici de cā eē habet. nā aliq̄n est analogia:qꝛ vna ꝛ eadeʒ res reſuaꝛ in oibᵘ analogis. Sʒ in vno per pʳus:in alio per posterius:sicut entitas reſuaꝛ in suba ꝛ accn̄te. Sed in suba per pʳus in accn̄te per posterius. Aliq̄n in vno analogoꝝ reſuaꝛ res:in alio silitudo rei:ꝛ sic di aial de aiali vero ꝛ picto. Aliq̄n vna ꝛ eadē res sortiꝛ diuersa vocabula:vnū per pʳus:aliud per posteriᵘ ꝯm diuisas rōnes:sic vna ꝛ eadē res diceꝛ forᵃ ꝛ imago ꝯm aliuʒ ꝛ aliū moᵐ.nā illa figura que est in ere itroducta ab artifice ꝯm qd est qualitas q̄dā:ꝛ pūt eē artificiatū dat ipsi eri:di forᵃ vel circa eā ꝯstās figura. Ut est repn̄tatiua alicuiᵘ di imago:ꝛ sic imago ꝛ forma nō sunt due res:sed vna dupʳ dicta. E Scdm istā viā possumus loq de pcessione eterna ꝛ tēporali:ꝯm moᵐ istoꝝ.nā vna nō ponit in nūm cuʒ alia: qꝛ iter eas nō reſuaꝛ equocatio:nec vniuocatio:sʒ analogia:ꝛ nō reſuaꝛ in eis pᵐus modus analogie:nec secūdus:sed tertiᵘ:ideo nō sunt due pcessiones:sʒ pcessio dupl'r dicta.nā ꝯm aliuʒ ꝛ aliū reᵘᵐ: vna ꝛ eadē pcessio di eterna ꝛ tpalis:eterna vt respicit obm eternū:tpalis vt respicit creaturā. ¶ Sed illd dupl'r peccat. Pᵒ in mō loquēdi. Cōtra modū dictum. Scdo in assignādo cām quare hᵒ pcessiones nō nūienꝛ adinuicē. p̄ᵒ Propter pᵐ notāduʒ:ꝙ lʒ repeariānꝛ aliqua analogica in qbᵘ repiꝛ nā vna per prius ꝛ posteriᵘ participata: vt in suba ꝛ accn̄te nā entis:non tn̄ F pp h analogia sumuꝛ: qꝛ vnitas analogie nō est vnitas pdicatiōis:sed attributiōie.nō.n.ex eo ꝙ repiꝛ entitas in suba ꝛ accidēte di ens analogice de vtroq;:sed ex eo ꝙ repiꝛ in suba solū:rōne cuius accn̄tia sunt entia:ideo accn̄tia nō sūt entia:nisi qꝛ sunt entis. Uide in q. de eē ꝛ eēn̄ᵃ. q. 4. Nota de analogia. 2ᵒ Scdo nō assignat cām nō nūationis.nā pcessio in diuinis relōneʒ dicit.et ad h ꝙ numerenꝛ relōnes sufficit ꝙ nūienꝛ rōnes ꝯm quas accipiunꝛ:nō opʒ ꝙ res ipsa in qua fundātur numereꝛ.nā natura diuina pōt esse fundamētum pluriuʒ relationum:etiam non numerata.

¶ Propter h notāduʒ ꝙ pcessio in creaturis accipiꝛ ex eo ꝙ creatura accipit nām aliquā vel esse:ꝛ diuise pcessiones in eis accipiūtur pp diuersas acceptiōes nāꝝ: vel pp diuersa esse. Modus dc. Nā pcedere in albedinē:est aliud a pcedere in sanitatē:qꝛ nā sanitatis est alia a nā albedinis:ꝛ esse sanū nō est esse albū:que si ad diuina trāsferre volumus:lʒ ibi pcessionē saluare possumus ex acceptione nāe ꝛ esse:qꝛ vna ꝑsona pcedēdo ab alia:accipit ab ea esse ꝛ nām:tn̄ distōnem pcessionuʒ ibi ponere nō G possumus ꝯm distōnem in esse vel in nā:qꝛ eadē est nā oium triū:ꝛ ideʒ esse. Sed si ibi distōnē ponimus h est ꝓpter distinctas relōnes:ꝛ ꝓpter aliud ꝛ aliud esse relatiuʒ:ex qua sn̄ia videꝛ seq ꝙ pcessio eterna ꝛ tpalis sint due pcessiones:cū relatio eterna ꝛ tpalis:nō videaꝛ eadē relatio. Propter qd aduertēduʒ ꝙ ꝯm Phm 5° meta. T.c.20. quedā est relatio ꝯm rem:quedā ꝯm rōnē. Relatio ꝯm rem ponit aliqd in vtroq; extremoꝝ. Relatio ꝯm rōnē ponit aliqd in vno extremo soluʒ ꝯm rem:in alio autē ꝯm modū itelligēdi. Primo modo pr̄ referꝛ ad filiū:qꝛ per relōnē que est in ipso referꝛ ad illū:ꝛ filius ad pr̄eʒ eodē modo. Scdo modo scibile referꝛ ad sciētiaʒ:quia nō per relationem que sit in ipso realiter: sed per eam que est in scientia habet referri. Alia ē relatio ꝯm reʒ ponēs aliqd i vtroq; extremoꝝ. Alia ꝯm reʒ ponēs aliqd ꝯm rem in vno extremo:in alio ꝯm rōnem.

¶ Hoc viso sciēdum ꝙ spūs.s.ad obm eternū referꝛ ꝯm rem:sʒ ad creaturā referꝛ ꝯm rōneʒ:vt pōt hꝛi ex vbis Aug. 5° de tri.ca.vlt°:ꝛ qꝛ qd est ꝯm rōnē nō ponit in numerū cum eo ꝙ est ꝯm rem: pcessio eterna ꝛ pcessio tēporalis nō erūt due pcessiōes:sed eadē pcessio dupl'r dicta. Quō.s.s. ad creaturā referatur. H Nā vt tpalis dr̄:solū ei addiꝛ qdā reᵒᵐ ꝯm moᵐ itelligēdi:q nō ponit in nūm vt possint dici due pcessiones.

Ad primuʒ dōm ꝙ que differūt plus ꝙ̃ genus nūant adinuicē:si vtrūq; sit qd reale:sʒ vt habitū est:pcessio vt di tpalis supra pcessioneʒ eternā addit solū qd rōnis. Uel possumus dicere ꝙ hᵒ res rōnis:nec faciūt genus:nec spēʒ:nec numerū per se: sed reducūtur ad gn̄a ꝛ spēs ipsaꝝ rerū:ideo pcessio tēporalis nō facit nūm cuʒ eterna:nec est in specie:nec in gn̄e alio ab ipa:ꝯm ꝙ in talibᵘ genus ꝛ spēʒ ponere pos/ Res entis rationis non sunt in genere.

I sumus. ¶ Ad 2m dom q̄ pcessiones nūanť ſm termi-
nos: ſi vtrūq; dicit qd reale in pcedēte qō nō est in ppo-
sito. ¶ Ad 3m dom q̄ non est sic de natiuitate filij: t p-
cessione spūs.ſ.qz natiuitas filij respicit duo p̄n̄: qz pa-
trē t mrem vt eterna t tpalis: ſz pcessio spūs.ſ.tā eterna
q̄ temporalis respicit vnum p̄n̄: ideo nō valet q̄ ſi il-
la cōceditur q̄ ista pcedatur. ¶ Ad 4m dicēdum q̄ ad
esse geminam pcessionem: nō oportet processiones esse
duas ſm nūm: sed solum ſm moduz.

*Prin. 2

¶ Circa dationez spūs.ſ.q̄runť tria. Prīe
vtrū spūs.ſ.deť ſm se vel solū ſm
sua dona. Scdo: vtrū deť i oīb⁹ suis donis.
Tertio: vtrū p̄us deť ipse q̄ sua dona: vť ez.
¶ Utrū spūs.ſ.deť ſm se vel ſm sua dona. Qó. I.

K ¶ Ad primū sic pcedit. Uť q̄ spūs.ſ.
solū deť ſm sua dona: qa
nihil est in nob qō p̄us nō fuerat nisi solus
donū. g̃ solus donū creatū est id qō datť: nō
spūs.ſ. ¶ P. Qō est vbiq; nō pōt esse vbi
p̄us nō fuerat: ſz ſi spūs.ſ.dareť ſm se: spūs.ſ.cēt alicu-
bi vbi p̄us nō fuerat: qō est icōueniēs cuz sit deꝰ. ¶ P.
Donuz est in ptāte eius cui datť: ſz spūs.ſ.nō pōt esse in
ptāte nr̄a. g̃ ꝛc. ¶ P. Processio tpalis nihil addit ſm
rez: supp̄ pcessionē eternā: ſz ſm pcessionē eternā spūs.ſ.
nō pcedit in aliq̄ creaturā. g̃ nec ſm tpalē: ſz ſm tpalez
pcessionē dī dari. g̃ ſm se nunq̄ datť: sed solū ſm dona
ſm q̄ pcedit in creaturā. ¶ P. Nō opz legis positiuz
esse in ciue ad B q̄ vnus ciuilis ad quez inducit ipm le-
gislatoꝛ in ciue existat. cuz g̃ nō sit minoris efficacie vir
tus gratuita: nō oportebit ſpm̄.ſ.datorē taliū donuz eē
in hoīe: ad hoc q̄ in eo sit bō vtus: sed non datur spūs.ſ.
L nisi ei⁹ in q̄bus existit: ſi sola dona eius existūt in homi-
ne solum ſm dona dabitur.

In ctrariuz est: qz 5° de trini.c.15°. vult Aug. q̄
spūs.ſ.dicať donū t datū: ſz B nō
eēt nisi ex se dareť. g̃ ꝛc. ¶ P. Scribit ad Ro.5°: q̄ cha-
ritas dei diffusa est in coꝛ.no.p̄ spūm̄.ſ.qui datꝰ est nobis.

Modus quo rādam. Rñdeo qđ sic dicēdū: q̄ nō solū donť dona spūs.ſ.
ſz etiā ipe spūs.ſ.datť: qz nō solus terminať
relatio ad dona eiꝰ: ſz etiā ad ipam pſonā spūs.ſ.qz ipse
referť ad creaturaz ſm modꝰ intelligēdi: eo q̄ creatura p̄
3 dona eius realr̄ referť ad ipm. Sz illud nō sufficit. Nā
cum in q̄libet dono ſm modꝰ intelligēdi sit noua relatio
Mod⁹ dect. ſ. vii. q. 10. prin. q.2. spūs.ſ.ad creaturā: in q̄lz dono.ſ.ſ.dareť: qō nō est verū.
¶ Ideo notāduz q̄ ipsam pſonā spūs.ſ.dari nob̄ cupl̄r
venari possumus. Prio ex eo q̄ spūs.ſ.cōpetit rō amo-
ris. Scdo ex pfectōe donoꝝ que ex ipso recipimus. Ter-
muz sic oñdiť: qz gcūq; liberalr̄ dat donuz aliq̄: dat ei
M ex eo q̄ vult ei bonuz: ꝓpter qō amoꝛ est p̄m̄ donuz: cuz
amare sit idē qō velle bonū: vt scribit 2° Retboꝛ. ca. de
amore: t qz amoꝛ est illud qō p̄ datť: spūs.ſ.cui ꝓpe cōpe-
tit ratio amoris: ſm qō supp̄ patuit ipa pſona spūs.ſ.nob̄
dabiť. Una g̃ ratio q̄re spūs.ſ.pſona nob̄ datť: est: qz pſo
naliter ipe dī amoꝛ. Et ista est via Aug. 15° de tri. ca. 14.
g̃ ait. q̄ spūs.ſ.datť nob̄ vt nos faciat dei t p̄rimi amo-
ꝛes. Et subdit q̄ spūs.ſ.nō ꝓpe donum dī nisi ꝓp dile-
ctionē. t idez in codē li°. t. c. ait. q̄ spūs.ſ.per quē diffun-
diť in coꝛdib⁹ nr̄is charitas cuz sic sit deꝰ: vocať etiā do-
nuz dei: qō donum ꝓpe qđ nisi charitas intelligēda. Ex q̄
pōt patere: q̄ qz spūs.ſ.charitas dī t amoꝛ p̄is t filij a
pīe: t filio nobis datť. Scda via ad ostēdēdum hoc idem
ex pfectione donoꝝ in qōne alia ostenderur.

Ad primuz dom q̄: ſz spūs.ſ.nō sit alicubi: vbi
prius nō fuerat: est tn̄ alicubi qualr̄
nō fuerat: t ꝓp istā inouationez dari dicit̄ inouatio ex

pte spūs.ſ. est ſm modꝰ intelligendi. In nobis aūt ſm rei
N veritatez. ¶ Et per B p̄z soluno ad 2m. ¶ Ad 3m dom est
q̄ duplex est donuz. qōdā. n. donū est qō est ratio donā
di oīa dona: t bō donuz dī amoꝛ: qui est p̄m̄ donū in quo
oīa dona danť. Aliud donuz est: qō ꝓseqū illud: sicut qō
ex amore datť. Primū donuz nō trāsit in mātz extrinse-
cam: qz amoꝛ nō est in amato: ſz in amāte. t ꝓp B nō est
in ptāte amati vel cuius cui fit datio: ſz est in ptāte dātis
t amāntis: t qz spūs.ſ.bz rōnē amoris t p̄mi doni: nō opz
q̄ ſi datť nobis: q̄ sit in ptāte nr̄a. Uel aliter dicere pos-
sumus: q̄ sic̄ differt creatura esse in aliq̄ t creatoꝛem: sic
differt dari donuz creatū t increatū. Nā cuz nō deť no-
bis spūs.ſ. nisi qz est in nob aliter q̄ p̄us erat: ex mō eēn
di in: distinguere illud donū ab alijs donis: est per se di
stinctio. Creatura aūt qz certis est limitib⁹ circūscripta:
pōt intelligi esse in aliq̄: eo q̄ ꝓtineť ab illo: ſz spūs.ſ. siue
deus nō est in rebus: qz ꝓtineať ab eis: ſz qz ꝓtinet. Pro-
pter qō ſz dona creata possint dici in ptāte eoꝝ: gb⁹ dā-
O tur: spūs.ſ.nō dī donuz ex eo q̄ ꝓtineať: t sit in ptāte eiꝰ
cui datť: sed potius qz recipiēs tale donuz ꝓtineať ab eoꝝ
t est in ptāte doni: ideo dī 15° de tri. c. 17°: q̄ cum spūs.ſ.
fuerit datꝰ domini, accēdit ipm in dilectōe dei t ꝓximi:
q̄ſi tradēs ipm t bñs eum in sua ptāte. ¶ Ad 4m dom
q̄ nō opz ꝓcessionē tpalē addere supra eternā ſm rez
vt spūs.ſ.ſm se deť nob: sed sufficit q̄ addat ſm rōnez:
cum ex tali additōe pi t filij dicāntur nos amare vel da
re nob amoꝛē suuz: qui est spūs.ſ. ¶ Ad 5m dom: q̄ il-
la diuersitas que est iter vtentem politicā t gratuitā: nō
est ex pfectiōez gratuite vtutis: sed ex eo q̄ legis po-
sitiuus nō est a deo causa vtutis politice: vt spūs.ſ. doni
gratuiti: ideo vtus politica pōt eē in ciue absq; eo q̄ in
eo sit legislatoꝛ: vtus gratuita siue donū nō est in nobis
absq; spiritu.ſ. ꝓp q̄ ipse spūs nobis dari dī.

¶ Utrum spūs.ſ. deť in omni dono. Questio. II.

P Secundo querit. Utrum.ſ.ſ. deť in oī
dono. Et vť q̄ sic: qz spūs.ſ.
est amoꝛ p̄is t filij. ergo est p̄m̄ donuz: cum
amoꝛ sit id qō ꝓ datť: sed non datť posterius
absq; ꝓozi. g̃ ꝛc. ¶ P. ſm Aplum: oia opatť
vnus atq; idē spūs: sed ex B dī spūs.ſ. nob̄ dari: qz opatť
in nob̄ sua dona: ſ. oīa dona opatť in oīb⁹ donis datur.
¶ P. ſm q̄ tactuz fuit ex B dī spūs.ſ. dari: qz nouo mō
ſm modꝰ intelligēdi referť ad nos: sed B est in oīb⁹ donis
suis. g̃ ꝛc. ¶ P. Dec est dīa iter amoꝛē diuinuz t creā-
tuz: qz amoꝛ dei causat bonitatē in rebus: ſz amoꝛ nr̄ſ. li-
te amoꝛ creature: causať a bonitate rez: qz ex eo q̄ nos
deus diligit, boni sumus: sed ex eo q̄ alia bona sunt, ad
ea dilectiōez habemus. g̃ in rebus pōt eē bonitas absq;
amore creature: cuz possit esse cā absq; cātoꝛe ꝓm̄ absq;
Q 2ª: sed nulla bonitas est in nobis absq; amore dei nr̄i: sed
omne donuz in nob̄ bz aliquā rōnē bonitatis. nullū igiť
in nob̄ donum erit nisi ex eo q̄ deus nos diligit. Sed ex
hoc datť nobis spūs sanctus: q̄ deus nos diligit. ergo nul
lum donum sine spiritu sancto datur.

In ctrariuz est: qz bītes spm̄.ſ. sunt sancti: sed
aliq̄ dona cōicāntur malis hoībus,
nō igiť in q̄libet dono spūs.ſ. datť. ¶ P. Iudas est donū
spūs.ſ. ſz B est in aliq̄ absq; charitate: t absq; eo q̄ deť
ei spūs.ſ. vt pōt bīi ex Aug. 15° de tri. ca. 18. g̃ ꝛc.

Dicedaz sunt dona cū q̄bus sp datť spūs.ſ. Cum q̄busdā nunq̄: cuz q̄ bu daz q̄nq; qnq; nō. .ſ.q. 6 eadem ad 3m. 2ª dona.

Respondeo dom q̄ tripl̄r distinguit̄ dona:
qz quedaz sunt cum gb⁹ semp datť
spūs.ſ. sic̄ charitas gra, t bō: que bīt sctificare creaturā.
Nā spūs.ſ. ad B datť vt creaturā scificet: qz vt tactū est.
cum datꝰ fuerit boi accēdit eū in dilectiōe dei t ꝓximi.
Quedā sunt cum q̄busdā datť spūs.ſ. sic̄ fides informis: timor

A mis:timoz seruilis q talia:qz eo q̄ fides est informis/est sine charitate:q pfecta charitas foras mittit timorē:q qz sine charitate nō dař spūs.s.cum ipe sit charitas:cuz ta
3° dona lib⁹ donis nunq̄ dabit. Quedā sunt cum gb⁹aliqñ dař spūs.s.q aliqñ nō:sic opatio miraculoz:ppbetia q talia que nō solū būt boni:sed etiā mali:qz multi dicent die in nole mo demonia eiecim⁹:gb⁹ rndebit:nescio vos.i.
Nil ē gr̄a sine dil̄ōne. nō approbo:pp malinā exīrē. Sed q̄re cum gr̄a q charitate spūs.s.dari dicit̄ B est q̄nis difficultas. Oz si nō declarař vel petiť qđ est in principio:vel locumo est tortaliter narratiua non ratione formata.

Vel in pmo dist.14.q.6. ¶ Propter B ab aliquibus dī q sic emanatio psonaz est cā pductiōis rerū:ita est cā q̄re reducātur in deū:qz sic res a deo pcedūtes in deuz tēdūt:ppter qđ emanatio creaturaz dupl̄r cōparari pōt ad emanatiōez psonaz. vel sm q exeūt a p̄ p̄n°.vel sm q tēdunt in ipm tanq̄ in finē. Primo° est cā donoz nāluz psonaz emanatio.
B Secdo° donoz gratuitoz:q qz dona gratuita sunt perfectiora donis nālibus q superaddita eis:sm illa pp̄e tendimus in finē q fini q̄ūgimur.sic.n. videmus in nālī gr̄atione q genitum nō q̄ūgit̄ gr̄ianti in infinitum spēi nisi in vltimo termino gr̄atiōis.solū igit̄ sm dona gratuita dabit̄ spūs.s.qz solū sm illa ordinamur in finē:q fini cō
3 iūgimur. ¶ Sed illud nō videt̄ dī dictū:qz sm q aliq̄ exeūt a deo vt a p̄n°:sic tēdūt in ipm vt in finem: ppter qđ etiā sm dona nālia:sm que attēdit exit⁹a p̄n° attendit tēdere in finē. Nā q nāliter aliq̄ ordinātur in deum absq; eo q̄ sint susceptibilia gratuitoz donoz:vnde et
T.l.5z. p̄bs in 12°meta.distinguit bonū ducis q bonū ordinis: q appellat bonū ordinis vnius sum qđ ordinař ad ducez sine ad deū:q cum vniuersuz solū nāliter ordinet̄ : cum nō sit susceptibile gr̄e.Si g̃ bona gratuita ex B pfectiora sunt:qz sunt ea sm que ordinamur in finez: ppter qđ
C sm ea finis q̄ūgimur q nobis spūs.s.dař:cuz sm oia dona nālia in finez ordinamur:sm oia dona dabit̄ spūs.s.
Bal pos p°. ¶ Propter hoc ili idem alii conati sunt assignare cām dicentes esse q̄sdā modos gr̄iales sm q̄s de°est in omni creatura:vt per po⁰⁵/pīriā/q essentiaz.q sm istos modos nō pcedit spūs.s.tpal̄r neq; dař:sunt n̄i qdā modi spāles sm q̄s existit deus in creatura spūali:vt per amorez q cognez.q sm hos spūs.s.dař:ita q tota ratio dan⁹ dationis ex spālitate donoz sumit̄.naz nō sunt nouo mō: nisi que spāliter būt esse.sic.n. videmus in variatiōe rerum q corrup⁹ sp est corpus:nō semp est ignis:eo q corpus nolat ipm sub rōne cōtignis sub rōne spāli:q qz ex nouitate re⁹⁹ dī spūs.s.dari:cum talis nouitas nō possit attēdi:nisi sm q spūs.s.spāli modo existit in reb⁹ q est per cognez q amorē:solū ipse spūs.s.dař sm talia dona.
D 3 ¶ Istud etiā q si aliq̄ Aristotez q̄nret:qz spūs.s.solū dař sm q q̄ūgit creature spūali per cognez q amorē:nō n̄i spālitas est ratio huius dationis:qz nouitas nō solū attēdit sm hos modos:sed etiā sm alios. Naz cum nō sint due spēs equal̄r distātes a p̄ cum sint sic nūi:nō eodē modo per po⁰⁵ q pīriā erit deus in rebus oībus.naz sm q res sunt in altiori q inferiori gradu aliter q aliter cōparātur ad deū. Uñ cum q̄ngat quedā mutata trāsmutari in altiorē spēm:babebūt aliū q alii rel̄spectū ad p̄⁹. Naz ls semp corruptibile sit corpus:nō n̄i semp est idē corpus:cuz genera nō rideat hypostasis:ita ls semper res etiā mutata habeat rel̄spectū ad deū:ex eo q est in eo per pīriā/po⁰⁵/q essentiā:nō n̄i semp erit idem rel̄spect⁹:sed variabit̄ sm q trāsmutař per vilius q nobilius esse.igit̄ nouitas rel̄spect⁹:pōt attēdi sm q deus bz esse in rebus mutatis:q sm modos cōes:q si qz B dari dī spūs.s.mutatis dabit̄:qđ est inconueniens.

¶ Propter B notāduz q sicut in vniuersoz̄ supma:attingūt supmoz infima:sic totus vniuersus supma pfecte q directe q̄ūguni primo simpl̄r. Nam si semp ifima:reducūtur in supma per media:vt p3 per Dion.to. ta nā corpalis deo q̄ūget per spūalez subam : q qz propter qđ vnūqđq q illđ magis:pfecta vnio sm q perfectio creature cōtrari pōt repit̄: put spūalis suba deo est q̄ūcta.in spūali aūt sb̄stāna duo est cōsiderare sm que q̄ūgit rebus alijs:cognitiōez q amorē. Nam per cognitionem alia que est spūalis sub̄stāta q̄ūgit rebus:eo q̄ res sunt in ipa alia.per amorē aūt eo q̄ alia est in rebus. nam verū q falsum sunt in alia:bonuz q malū sunt in rebus:vt dicit 6° metaph̄.q in cognoscēdo est mot⁹ reruz ad alam q in amādo alie ad res.sm ergo q deū cognoscimus q amamus/spūs.s.nobis dař:qz sic deo q̄ūgimur. naz per cognitiōez ei q̄ūgimur:eo q deus est in nobis. per amorez aūt eo q in deo sumus. Dis enuz duob⁹ modis attēdit pfecta q̄iunctio:qz ex intelligibili q intellectu fit vnuz: vt scribit in 3° de aia.q ex amāte q amato fit vnū etiā:unxta illud p̄ ad Corinth.6°:Qui adheret deo.s.per amorez vnus spūs est cum illo:q 4° de diui.no.scribit. q amor intēsus collocat boiem extra se:q ponit ipm in amato.sm q̄ q deuz pfecte intelligimus q amamus:nobis spūsanct⁹ dař:sed qz cognitio illa ad quā sequit̄ datio spirit⁹.s.eo q nunq̄ separat missio vel datio filij a missione vel a datione spūsancti : aliq̄ modo in amore includit̄:cum ubi sit cum amore notitia:sola charitas dicit̄ illa sm quā spūs.s.dař. Nā vt habitū est dona sm que dāmur:sunt sm que nos sumus in deo vt per amorem:q deus in nobis per cognitiōez:qđ totū de charitate dicit̄:qz qui manet in charitate:in deo manet q deus in eo. Inde est qđ Aug.15° de trini.ca.18°.ait loquēs de charitate q nullū est isto dono dei excellētius.solus est enim q diuidit inter filios regni eterni q filios p̄ditionis eterne:q vt ibi innit solū cum hoc dono dař spūsanct⁹.
T.c6.15. F
T.c6.8.
Q3 amor cōpert transformare amātez in amato : de q̄ nō dic. sc. 9. viii.
E
G
¶ Patet q̄ q spūs.s.nō datur sm dona gratuita:ex eo q̄ per illa spāliter est in nobis:vt dicebat scōs via:nec pfecte buiq̄ dona nos deo q̄ūgūt:ex eo q̄ solū per talia in deuz ordinamur vt p̄ma via tāgebat.sed sm istā deo pfecte q̄ūgimur ppter modum pactuz. Ex quo apparet veritas questionis.
Epil.

Ad primum

dōm:q ls spūs.s.detur aliq̄ modo in omni dono:nī qz nō datur simpl̄r nisi cum donis que nos deo pfecte q̄ūgūt:nō dī dari sm alia dona nisi aliqua additiōe facta. Uñ ei qui opař miracula nō dicit̄ dari simpl̄r:nisi cum hac additione ad opa miraculoz. ¶ Et per B p3 solutio ad 2ᵐ: qa in oībus donis dař spūs.s.nō simpl̄r : sed vt opet illa in nobis. ¶ Ad 3ᵐ dōm q nō ex qualibet noua relatione dicit̄ spūs.s.dari nisi sit talis noua relatio que dicat dat inter filios regni q filios p̄ditionis. ¶ Ad 4ᵐ dōm q nullū bonū est in creatura:nisi ex eo q deus eaz diligit:nō n̄i per quālibet dilectiōez dī dari spūs.s.nisi illa dilectio sit pfecta q solum est in donis gratuitis.
Nil bene pro tota relpō sionis.q.
H

¶ Utrum spiritussanctus detur prius q̄ sua dona:vel econuerso. Questio. III.

Tertio querit̄. Utruz spūs.s.detur p̄us q̄ eius dona:vel econuerso. Et videt̄ q p̄us det̄ dona sua.nā spūs.s.nō datur:nisi ex eo q̄ est alio modo in creatura q̄ p̄us: sed B nō est nisi rōne donoz.q̄ dona sunt ratio quare dař spūs.s.ls B nō esset nisi ipa p̄us darēt̄.ergo ꝛc. ¶ P. Dispositio ad aliqd:p̄cedit illud sed sm dona spūsancti disponimur : vt spūs.s.sit in nobis:q nobis dař.q̄ per p̄us dātur nobis dona spūsancti

I

ꝯ ipſt. ¶ P. Qñ aliqd de impfecto vadit ad pfectum: ſemp impfectū pfectum ꝓcedit: ſicut embrio ꝓus viuit vita plāte ꝯ aialis: t aial ꝯ bois: ſz dona ſpūſancti habēt rōnem impfecti reſpectu ſpūſancti: cum nos etiaz ſm eſſe gratuitū canius ab impfecto ad pfectū: qz nullus repēte fit ſūmus ſm Origen. ꝯ prius erunt in nobis dona ſpūſancti ꝯ ſpirit⁹. ſ. ¶ P. Dona ſpūſancti ſunt quoddā mediū per qđ deo ꝓūginimur: ſed qđ aliqd tendit in extremū per mediū ꝓus eſt in medio ꝯ in extremo. ꝯ prius cōpetit nobis hic charitatez ſiue dona gratuita que habēt rōnem medij: ꝯ habere ſpiritū ſanctuz cui per hec dona cōiungimur.

ſ.q ꝓcedit.

In cōtrarium eſt: qz vt tactū eſt. Amor eſt p⁹ donū: ſed ꝓmo dono nō eſt aliqđ donuz prius: ga tūc illud nō eſſet p⁹. ꝯ prius daī ꝯ aliqđ donum. ¶ P. Ulter cauſa ꝓcedit effectū: ſed datio ſpūs. ſ. eſt cauſa oīs dationis: ga charitas dei nō diffundit in cordibus nr̄is niſi per ſpūm ſanctū qui nobis datur. ergo ſpūs. ſ. eſt id qđ primo datur.

K

Quinus poſitiuus. ſ. eternalis/ipſis/ſi genitaſ vel electionis origi naliſ.

Reſpondeo dōm ꝙ cum quatuor modis aſſignet Aug. poſſunus ſolū vnum modus eſt qui in pñti qōne videt facere dubiū. Dicit enim aliqd ꝓus alio eternitate ſicut deus ꝓcedit mūdum: tpe ſicut flos ꝓcedit fructū: dignitate t electiōe: ſicut fructꝰ florē: origine vel nā: ſicut ſonus cantū. Primus modus nō eſt ad ꝓpoſ⁹. nō enim poſſumus dicere ꝙ ſpūs. ſ. datur eternaliter: iz eternaliter ꝓcedat t eternaliter fuerit donuz: t qz daī ex tpe ſicut t dona ſua: vt pōt patere ex Aug⁹. 5° de tri. ca. vlt: nō ergo ꝓcedit alia dona quātuz ad dationez eternitate. Scōs modus etiā nō eſt ad ꝓpoſitū: qz cuz querimus vtrū prius deī ſpūs. ſ. ꝯ ſua dona: nō eſt queſtio de donis: cum ꝯbus nō daī ſpūs. ſ. qz quātuz ad illa: nec eſt ibi aſſignare ꝓus: nec poſterius in datione: ex quo ſm illa nō datur. Erit g̃ queſtio de donis gratuitis: que ſine ſpiritu ſcō bti nō pñt. igit priozitas t poſteriozitas ꝓpis in tali datione nō eſt ad ꝓpoſitu: ga in illo inſtāti in quo dātur talia dona: daī ſpūs. ſ. t ecōuerſo. Tertius modus ſm ꝙ aliqd dī prius alio dignitate ſi eſt ad ꝓpoſitū: nō habet dubitatiōez: qz cum oīs ratio bonitatis cōtineaī in ſpū. ſ. cum oēs tres ꝓſone nō plus habeāt de bonitate ꝯ ipſe ſolus: nulli dubiū ſpūm ſcm̄ ꝓcedere dignitate dona ſua in ꝯbus repit̄ participatio bonitatis. Quart⁹ aūt modus ſm ꝙ aliqd dicit aliq̄ nā ꝓus pōt facere dubitatiōez in queſito. Nā ad iſtuz modus reducit priozitas ſm modū itelligēdi: cum ꝓus natura vno modo poſſit exponi qđ eſt ꝓus ſm nāles itelligētiā. t dubium eſt ſm modū itelligēdi qd nobis prius daī: an ſpūs. ſ. an ſua dona. Propter hoc notāduz ꝙ nō eſt incōueniēs aliqua duo eē priora t poſteriora ſeipſis ſm nāles itelligētiā. videmus. n. ſm ꝓbm 5° meta. text. 6. z. aliqua duo eſſe cās ad ſe inuicē t cās: ſicut apparet in ſanitate. Nam in ꝯe cauſe efficiētis: potio ſanitatez cauſat. In ꝯe cauſe finalis: ſanitas potionē: t ga cā nāli itelligētia precedit effectus: ſanitas t potio aliter t aliter accepta erūt ꝓra t poſteriora ſeipſis. Ex quo apparet ꝙ ſm aliuz t aliū reſpectū nāli itelligētia aliqua duo ſeipſa precedūt. t ſequit̄ igit̄ nō eſt incōueniēs ſm aliquē moduz ſpūm. ſ. prius dari ꝯ ſua dona nāli itelligētia: t ſm aliqua ſua dona. Poſſumus. n. hec dona cōparare ad dātez: t ad eum cui fit datio: t reſpectu dātis prius daī ſpūs. ſ. reſpectu recipiētis eſt ecōuerſo. Hoc aūt eſt ſic videre: quia ſi aliqs ifigeret clauuz vnū in lignuz aliqđ: t figēdo illū: alium clauū remoueret: ſi remoueret qđ eſt prius: an ifixio illius clauī: an remotio alterius: dicereī ꝙ reſpectu ifigētis eſt ꝓus ifixio ꝯ remotio: qz ifigēs nō remouet niſi ex eo qđ ifigit. Ex pte aūt eius cui fit ifixio: eſt ordo ꝛ̄ius: qz nō ifigit ibi clauus niſi qz remoueī alius. Propter qđ ſm modū itelligēdi ſic remotio ꝓcedit ifixionez: iz duratione ſimul ſint ifixio t remotio. Sic eſt ex parte iſta: qz ex pte pāis t filij: prius eſt dato ſpūſancti: qz nō dātur nobis alia dona: niſi qz dant nobis amorē ſuum t ſpm̄ ſcm̄. Nos aūt qz per dona gratuita diſponimur ad ſuſceptionē tāti doni datio donoꝝ dī ꝓcedere ſpūs. ſ. dationez. t ſ̄ eſt ꝙ alig dicunt t bñ: ꝙ ex pte māe eſt prius dato donoꝝ: qz diſpoſitio eſt priuz ꝯ id ad qđ diſponit̄: ex pte aūt agentis t finis dato ſpiritus. ſ. dicitur eſſe prior.

N

Ad primum dōm ꝙ arguit prius dari dona ꝯ ſpūs. ſ. ex pte recipientis qđ ꝓceſſimus. ¶ Et per ſ̄ pz ſolutio ad z⁹: qz diſpoſitio nō ꝓcedit id ad qđ diſponit: niſi ex pte ſuſcipiētis t materie. ¶ Ad 3⁹ dōm ꝙ non eſt ſile de embrione reſpectu vite/plāte/aialis t bois: t de nobis reſpectu boni creati et increati: qz in illis eſt priozitas quātuz ad tēpus: in ꝓpoſito nō. Uel dicere poſſumus ꝙ nō arguit niſi priozitatē ex pte ſuſcipiētis t mā̄: quā priozitatē nō negamus. ¶ Et per ſ̄ ſolutū 4⁹: qz nō arguit prius dari dona ꝯ ſpūs: niſi ex eo ꝙ nos diſponūt ad ſuſceptionē eius: ſed talis priozitas nō eſt ex pte agētis quā negamus: ſed ex pte recipiētis quā ꝓcedimus. ¶ Argumēta in ꝛ̄ius cōcludebāt de priozitate ex pte agētis: ſm quaz priozitatem ſpiritus. ſ. prius datur ꝯ dona ſua.

8

¶ Utruz miniſtri eccl̄ie poſſint dare ſpm̄. ſ. Qō vnica.

prin.2ª

Vltimo querit̄ a gb⁹ daī ſpūs. ſ. Et vī ꝙ miniſtri eccl̄ie ipſum dare poſſint: quia eis data eſt potcſtas remittēdi peccata: ſed nō remittunt̄ peccata niſi p dationez ſpūs. ꝯ miniſtri eccl̄ie ipm dare pñt.

P

¶ P. Diis eſt inter ſacrā veteris legis t noue: qz illa dicebātur egena t nō ꝓferebāt gr̄am. iſta aūt ſunt cā gr̄arum. ꝯ diſpēſatoꝝ ſacroꝝ dicet ꝓferre gr̄am: ſed diſpenſare ſacra pertinet ad miniſtros eccl̄ie. ꝯ miniſtri eccl̄ie gr̄am cōferunt: ſed ꝓferre gr̄am eſt dare ſpm̄. ſ. ergo ꝛ̄c.

¶ P. Apls ad Gal. loquēs dicebat ſe tribuiſſe eis ſpm̄: t opari vtutez in illis: vt Magiſter inuit in lr̄a. ꝯ ꝛ̄c.

In ꝓtrariuz eſt Aug. 15° de tri. c. 26° qui ait. qūo ꝯ deus nō eſt qui dat ſpm̄. ſ. immo quantus deus eſt qui dat deum. Neq; enim aliqs diſcipulorꝝ eius dedit ſpm̄. ſ. ſed orabāt quippe vt veniret in eos in quibus manum imponebāt.

Utrum angeli poſſint dare ſpūm ſanctū.

Ulterius vī ꝙ angeli poſſint dare ſpūm. ſ. qz qđ pōt minus pōt et maius: ſz Dñs dī minor angelis: in ꝓra illū ꝓs. Minuiſti eum paulominus ab angelis: ſed ipſe dedit ſpm̄. ſ. ꝯ angeli dare pñt. ¶ P. Agēs pōt ſibi aſſi̇milare paſſum. ergo dñs gr̄am pōt aliqs gr̄am ꝓferre: ſicut dñs calorem alteri calorez ꝓferre poteſt. Cum igit̄ angeli boni habeāt gr̄am t ſpiritū. ſ. aliqs ſpiritū ſanctum t gratiam dare poterunt.

Q

In cōtrariuz eſt Aug. 15° de tri. ca. 26. qui dicit Dñm dediſſe ſpm̄. ſ. in eo ꝙ de⁹: nō in eo ꝙ hō. qđ ꝯ nō ē de⁹: nō dat ſpm̄. ſ. nā qz hic tres cōpetit alicui in eo ꝙ triāgulus. arguē poſſumus qđ nō ē triāgulus non hz tres. ꝯ qz alicui vt Dñio cōpetit dare ſpm̄ in eo ꝙ de⁹: arguē poſſumus qđ nō eſt de⁹ non dat ſpm̄. nō ꝯ angelus nec aliqua creatura ſpm̄. ſ. dare pōt.

Rñdeo dicēduz ꝙ ſpūs. ſ. eſt amor ꝓis t filij: ſiue amor diuinus: vt ſupius eſt oñſum. dare ꝯ ſpm̄. ſ. eſt dare amorē nō quēlibet ſed diuinuz: ſed dare amorez dupl̄r pōt itelligi: directe vel indirecte. Directe tripl̄r habet eſſe. Nā ille qui volūtatē alicuius imutare

ſ. def. 1a. pria. prie. q. 2. Spūs. ſ. tripl̄ citer dari poteſt dicere.

pōt

A ꝓncū a voluntate ꝓcedat amoꝛtiā directe g supra vo
luntaté existit a q̄ ꝓcedit amoꝛ amoꝛé a tali voluntate
emanátez dare pōt: vñ deꝰ directe amoꝛem bois alicui
2° dare pōt: cū voluntaté būaná possit imutare. Scōo mō
ipse amās a q̄ ꝓcedit amoꝛ suū amoꝛez pōt alij tribuē.
naz nō solus deꝰ dr̄ dare amoꝛé humanū: sz etiā ipse bō
3° amoꝛez suū alijs tribuat. Tertio: ipse amoꝛ posset se tri
buere: si eēt gd p se subsistēs. tripl̄r g̃ amoꝛ dari pōt ab
eo g bz dr̄m sup volente: a volente t ab ipso amoꝛe si
sit gd p se subsistēs. Isti trī tres modi ad vnū t eundez
amoꝛé adaptari nō pñt. naz ois amoꝛ vel est creatꝰ vel
increatꝰ: ad amoꝛé increatū nō pōt adaptari ꝑmus mo
dus. Naz voluntaté diuiná ꝼm quā emanat talis amoꝛ
nihil mutare pōt. tertiꝰ modus amoꝛi creato nō cōpe
tit: qz talis amoꝛ p se nunq̄ subsistit solus. scōs modus
B vtriq3 amoꝛi cōpetit. naz t amoꝛé diuū dat deꝰ: amās a
quo ꝓcedit: t amoꝛé creatū dat creatura diligés a qua
emanat. Directe g̃ spūs scūs vel diuū amoꝛé dabūt pī t
filiꝰ a gbꝰ emanat: t ipse spūsc̄us seipsuz dare poterit:
cū sit amoꝛ p se subsistēs: t qz oēs iste tres ꝓsone gbꝰ cō
petit dare talez amoꝛé sunt deꝰ: imo vnus t idem deus
Indirecte ꝓbat 4°. solus deꝰ directe spūs dare poterit. Et ista est sñia Aug.
15. de trī. c. 26. q vult q̄ nō est nisi deꝰ q̄ dat spūs scūs. In
directe trī etiaz creatura spūs scūs dat: qđ q̄tuor modis
1° cōtingē pōt. Prio sacra ecclie ministrādo: sic baptiz̄s
inquātuz baptismus est aliq̄ mō cā gr̃e: vt spūs scūs da
2° re: qui cū gr̃a dat. Scōo orādo. naz sci dicunt petēdo ꝓ
per oionē ꝑmā gr̃az ipetrare: t ꝼm q̄ dant gr̃az dicunt
3° dare spūs scūs. Tertio instruēdo. naz doctores ecclie in
quātū instruūt plebez de his q̄ pertinēt ad dīna disponūt
aliquo mō eā ad susceptionē gr̃e: t ꝼm q̄ disponūt eam
4° dicunt aliquo mō dare gr̃am t spūs scūs. Quarto mō B
C pingere bz interꝰ aliq̄ operādo: vtputa ꝓfortare lumē
nobis nāl̄r inditū: reducē phātasmata per q̄ cogitamꝰ
bona ad ꝑm̄ sensitiuū: t cetera talia p que aliq̄ mō dis
ponimur ad gr̃az obtinēdā. Primus modus cōpetit so
lis boibꝰ. Naz soli boies bñt sacra ecclie dispēsare. An
gelis aūt hoc nō est datū: nisi forte ex spāli cōmissione
alicui angelo daret ptās. t ꝼm istū modū ministrāl̄r. l.
cōcedit Magister in lr̄a: apl̄s dedisse spūs scūs. Quartꝰ
modus soluz cōpetit angelis. naz vnire se lumini intel
Et pl. pre. 3. princi. lectus nostri: ex qua vnione lumē ꝓfortet: nō pōt cōpetere ho
mini: nec alie corpori alligate. subē autē separate pñt se
vnire intellectui agēti nr̄o: t ei lumē ꝓfortare sicut carbo
ignitꝰ ex pritia alterat carbonis ignitū roborat. Itē redu
cere bō phātasmata ad ꝑm̄ sensitiuū directe competit
angelo cui ad nutū obediūt spūs qui sūt in boie in gbꝰ
reseruant phātasmata t spēs: qui nō obediūt homini.
D Scōs modus t tertiꝰ cōpetūt boi t angelo. Nā vterq3
orare ꝓ boie t ipm instruere pōt. t ꝼm istū modū lo
quit Aug. t Magister in lr̄a: q̄ discipuli nō dabāt spūs
5 scūs: sz orabāt: vt illi gbꝰ manū ponerēt spūs scūs acci
perent. Pz g̃ q̄ directe solus deꝰ dat spūs scūs: indirecte
sacramēta dispensando dat bō: interius disponēdo dat
angelus: instruendo t orando dat vterq3.

Ad primū dōm q̄ ministri ecclie dant spūs scūs
ministrāl̄r t indirecte vt patuit. Et p
hoc pz solū ad scōm: qz nō arguit ꝓpos ecclie dare spi
ritū scūs: nisi per sacrōz dispēsationē qđ est instrāl̄r: etiā
idirecte. Et p B ét solū 3m: qz ministrāl̄r Apl̄s eis tribuit. s. s.

Ad id qđ vlterꝰ ārī: vtrū angeli spūs scūs dare
possint: pz q̄ directe nō: sz idirecte: t eo
mō quo diximus. ¶ Ad id qđ arguit q̄ cbis dedit qui
est minor angelis. Dōz q̄ in rōne cōmittit fallacia ac
cidentis ex variatiōe medij. nō. n. ꝓuenit cbis ꝑm q̄ est
minor angelis dare spūs scūs: qz minor angelis dī in eō B
q̄ homo nō simplr̄: sed rōne corpis inquātuz a sui pri
mordio nō accepit dotē impassibilitatis que cōpetit an
gelis: t ꝼm q̄ dō non dedit spūs scūs: sed ꝼm q̄ deus vt
ostēdit Aug. 15. de trīn. c. 26. ¶ Ad scōaz rōnez dōz q̄
duplex est forma. quedaz que educit̄ de poꝰ māe: sicut
calor de poꝰ calefactibilis. quedā que dabet̄ p infusio
nem: sicut alia intellectiua que creādo infundit̄: t infun
dendo creat̄. Cū dicit̄ bñs formā pōt filez formā cau
sare in alio: intelligēdum est de formis que educūtur
de poꝰ māe. Naz caliduz causat calorē in calefactibili:
virtꝰ trī in semine agens in vtute alie pñs nō causat aliaz
in femine: sz disponit ad alie susceptionē. Inde est q̄ q po
nebāt datores foiaz nō dicebāt agētia ꝓncularia cau
sare formā: sz disponere ad susceptionē forme. gr̃a aūt
F t charitas cuz gbꝰ dat spūs scūs per infusionē habent. F
Ideo dñes gr̃az in alios causare nō pñt directe: indi
recte tamē possunt eo modo quo diximus.

Super litterā super illo dubitat̄
qđ ait: qz nō diuisez
spūs scūs ꝓcedit a patre in filiū t a filio in
creaturā. Contra: gemina est ꝓcessio spūs
sancti. g̃ ex quo sunt due diuinē ꝓcedit.
Dōm q̄ nō sant simplr̄ due: sed vna includit aliā. Uel
dicere possumus q̄ per illa vba nō excludit̄ ꝓcessio tē
poralissimo vtraq3 inuit̄ tēpalis t eterna. Sz excludit̄
ꝓcessio spūs scī esse a pte in creaturā solū mediāte filio.
naz immediate ab vtroq3 in creaturā ꝓcedit.

¶ Itē sup illud. Ipse spūs scūs est virtꝰ que de ipso exi
bat. Contra. virtus appropriat filio: qz ꝼm Apl̄m ꝑdi
camus christuz dei virtutē t dei sapiētiaz. Dōm q̄ non
est inconueniens ꝼm aliaz t aliā rōnez idez appropriari
plurib⁹. vnde virtus pōt appropriari patri t filio t spi
ritui sancto. Nam virtus dicit̄ esse vltimū de potentia
que agentez perficit: t opus suū bonū reddit: inquātuz
ponit potentiā in vltimo t eaz perficit. Appropriat̄ pa
tri cui appropriat̄ potētia inquātuz est causa operatio
nis: t est media inter opus t agens vel est illa per quaz
agens operat̄. Appropriat̄ filio qui est media in trini
tate persona: t per quam deus pater omnia operatur.
Inquātum opus reddit bonum appropriatur spiritui
sancto cui appropriatur bonitas.

¶ Utrū spūs scūs a seipso det̄. Dist. XV.

Pars prima

Ic cōsideāduz est: cū spūs scūs
det̄ boibꝰ a patre t filio qđ est
ipsum temporaliter ꝓcedere ab
vtroq3 vel mitti: vtrum etiam a
seipso det̄. Si dat̄ a se: t ꝓce
dit vl̄ mittit̄ a se. Ad qđ dicim⁹:
H qz spūs scūs t deꝰ est: t donū siue datū: t tō
dat t dat̄. Dat qdez inquātuz deꝰ: t dat̄ in
quātuz donum. Cuz aūt donatio siue datio
spūs sci sit opatio dei: t cōis sit t idiuisa ope
ratio triū ꝓsonaz: donat̄ itaq3 spūs scūs non
tm̄ a pte t filio: sz etiam a seipso. Vñ Aug.
in. 15. li. de tri. dicit: q̄ seipsuz dat. Sicut ingt
corꝑis carnis nihil est aliud q̄z caro: sic donū
spūs sci nihil est aliud q̄z spūs scūs. Intantū g̃
donū dei est: inquātū dat̄ cis q̄ dat̄. Apud
se aūt deꝰ est: t nemini dat̄: qz deꝰ erat pri t

I filio coeternus anteq̄ cuiq̄ dare: nec q̄ illi dant: ⁊ ipe dat: ideo minor est illis. Ita enī dat sicut dei donum: vt etiā seipsum det sicut de⁹. Nō.n. dici pōt nō esse sue ptātis: de quo dictum est. Spūs vbi vult spirat. Ecce apte dicit q̄ spūsc̄us seipsum dat. Si.n. spūsc̄us seipsum dare nō pōt ⁊ eū p̄ dare pōt ⁊ filius: pōt utiq̄ p̄ aliq̄d ⁊ filiꝰ: q̄d nō pōt spūsc̄us. Jtē si p̄ ⁊ filiꝰ dāt spūsc̄m: nec ipse dat aliq̄d. ꝗ p̄ opat ⁊ filius: q̄d nō opat spūsc̄us. Dat ergo spūsc̄us seipsum. Si aūt seipsum dat: tunc ⁊ a seipso ꝓcedit ⁊ mittit. Quod
K utiq̄ verū est. Nam ꝓcessio tēporalis spūs sancti vl̄ missio ipsius est donatio: ⁊ ipsa dei operatio. Procedit ergo spūsanctꝰ temporaliter a se: ⁊ mittit a se: quia datur a se.

¶ Non est mirū si spūsc̄us dr̄ mitti vel ꝓcedere a se: cuꝫ etiā filius dicat mitti a se.

Ne autem mireris q̄ spūsc̄us dicit mitti vl̄ ꝓcedere a se. Nā ⁊ de filio dicit Aug. in.2. lib. de trī. q̄ nō mīs a p̄e missus est: si ēt a seipso ⁊ a spūsancto. Querēs q̄o filiꝰ vel spūsc̄us sit missus: cū uterq̄ sit vbiq̄ tanq̄ deꝰ: Nam uterq̄ inqt Augu. legit missus. De spūsō enī legitur.
L Qui mittet p̄ in noie meo. Et iterꝫ. Si abiero mittā eū ad vos. Et filiꝰ de se dicit. Exiui a p̄e: ⁊ veni in mūdum. Et Apls dic. Misit deꝰ filiū suū. Jn ꝓphēta aūt scriptū est ex p̄sona dei. Celum ⁊ terram ego impleo. Jtaq̄ vbiq̄ deꝰ est. vbiq̄ ergo est filius vbiq̄ etiā est spīritussanctꝰ. Illuc ergo missus est filiꝰ ⁊ spīritussanctus vbi erant.

¶ Q̄o intelligenda sit missio vtriusq̄.

Quocirca querēdum est q̄o intelligat missio filij vel spūsci. P̄i.n. solus inqt Aug. in eodem: nusq̄ legit missus: si filiꝰ ⁊ spūsc̄us. Et de filio primo videam⁹ q̄o missum eū Apls dicat. Misit
M deꝰ filiū suū factū ex muliere. vbi satis ostendit eoipso missum filiū quo factū ex muliere. Proinde mitti a p̄e sine spūsō non potuit: qa p̄ intelligit misisse eū cū fecit ex femia: q̄d vtiq̄ nō fecit sine spūsō. Ecce hic dicit filiū missum a patre ⁊ spīritusancto.

¶ Q̄o a spīritusancto filius sit missus auctoritatibus confirmatur.

Et q̄d a spūsō filius sit missus: vt ait Aug. in eodem auctorib⁹ ꝓfirmat. Ipse ebr̄s dicit p Jsaiā. Nūc misit me dns ⁊ spūs eiꝰ. De hoc Ambro. in lib.2. de spūsō ita ait. Quis est qui dicit. Me misit N
dns ⁊ spūs eiꝰ: nisi q venit a p̄e vt salvos faceret pctōres. i. chr̄os. ꝗ ⁊ p̄ filiū misit ⁊ spūssanctꝰ. Jdem in eodem. Datꝰ est a p̄e: vt Jsa. dicit. Puer natꝰ est nobis: ⁊ filius datus est nobis. Datꝰ est audeo dicere ⁊ a spīritu: qa ⁊ a spū missus est. Dicit.n. filius dei. Spūs dñi sup me: ꝓpter q̄d unxit me: euangelizare pauperib⁹ misit me: ꝑdicare captiuis remissionē ⁊c. Nō cū de libro Jsaie legeret: ait in euāgelio. Hodie cōpleta est hec scriptura in auribꝰ vestris: vt de se dictū eē signaret. Bñ
O aūt dixit sup me: q̄ q̄si filiꝰ bois ⁊ unctꝰ est ⁊ missus ad ꝑdicādum. Nam ēm diuinitatem non sup chr̄m est spūs: sed in chr̄o. Ecce his ꝙbis ostēdit Amb. filiū esse missum ⁊ datum nobis: nō mī a p̄e: sed etiam a spūsō.

¶ Q̄o filius sit datus etiam a seipso.

Deinde ostēdit esse datū etiā a seipso: ita dicēs in eodē lib. Cum nō diffinitū fuerit p ꝓphētā a quo datꝰ est filiꝰ: ostēdit datꝰ grā trinitatis: vt etiā ipse filiꝰ se dederit. Ecce hic dicit q̄ filiꝰ se dedit: q̄ trinitas eū dedit. Si aūt filiꝰ a se datꝰ est: a se ꝗ missus ē: ⁊ a se ꝓcessit. Et ꝫ vtiq̄ verū est ⁊ ꝓcedit opꝫ: cū eiꝰ missio sit diuina operatio. P

¶ Q̄o filius sit missus a se.

Quod aūt a se mittat: Augu. astruit in lib.2. de trī. dicēs. Forte aliq̄s cogat vt dicam⁹ etiā a seipso missus esse filiū: q̄ ⁊ Maria ꝓcepit ⁊ partꝰ opatio trinitatis est. Sz iquit aliq̄s: q̄o p̄ eū misit si ipse se misit? Cui rñdeo querens vt dicat: q̄o eū p̄ sctificauit: si ⁊ ipse se sctificauit? Utrūq̄.n. dns ait. Qui p̄ iquit sctificauit ⁊ misit in hūc mūdū. Et alibi. Ego pro eis sanctifico meipm. Jtē q̄ro q̄o p̄ eū tradidit: si ipse se tradidit? Utrūq̄.n. legitur. Credo q̄ rñdebit: si ꝓbe sapit: q̄ vna volūtas est p̄is ⁊ filij: ⁊ insepabilis opatio. Sic igit intelligat filiū incarnatione ⁊ ex virgine natiuitate in q̄ Q
filiꝰ intellt missus: vna eaq̄ opatiōe p̄is ⁊ filij insepabilr eē factā: nō ide separato spiritusō. ꝗ a p̄e ⁊ filio missus est idē filiꝰ: q̄ a p̄e ⁊ ꝙbo eiꝰ factū est vt mitteret. i. incarnatus hoibus appareret. Nō.n. missus est mutando locū: q̄ in mūdo erat. Quapropter ⁊ pater inuisibilis una cū filio secuꝫ inuisibili: eundē filiū visibilez factēdo misisse eū dicꝰ est: qui si ita visibilis fieret: vt cū p̄e inuisibilis esse desisteret. i. si suba inuisibilis ꝙbi in

creaturā visibilez mutata ⁊ trāsīēs veniret: ita missus a pīe itellereť filiꝰ: vt tm̄ missus: nō etiā mittēs cū pīe iueniret. Luz ꝯo sic est accepta forma serui: vt maneret incōmutabilis forma dei: manifestū est qa patre ⁊ filio nō apparētibꝰ factū sit: qō apparet in filio. i. ab inuisibili patre cum inuisibili filio: idem ipse filius visibilis mitteret.

¶ Sūmatiz colligit que ex p̄dictis astruunt.

Ex predictis apte mōstrať qꝺ filiꝰ missus est a patre: ⁊ a spūsco: ⁊ a seipo: ⁊ que sit ipsa missio. s. incarnatio. i. qꝺ factꝰ est hō: ꝑ qō visibilis apparuit: qō est opꝰ cōe pīs ⁊ filij ⁊ spūsci.

¶ Questio cur dicit a me ipso non veni.

Sed ad hoc opponiť: si filius a seipso missus est: cur ꝺ ait. a meipso nō veni. Ad hoc Aug. rīdet in 2° lib. de tri. dicēs. hoc dictū eē ꝑ formā fui: sm̄ quā nō fecit vt mitteret. i. non est operatꝰ incarnationem: sed sm̄ formā dei.

Pars p̄ma distin. 15.

Ic ꝯsiderandum. In p̄senti distinctiōe ingrit Magister: vtrū spūscūs ad se mittať: ⁊ tria facit. qz ꝓmo ostēdit spm̄scm̄ se mittere. Scdo cōparat missiones spūscti ad missiones filij. Tertio spāliť querit de filij missione: vtrū semel vel pluries missus sit. zª ibi. ¶ Ne aūt mireris. ¶ 3ª ibi. ¶ Dic aūt queriť. ¶ vbi p̄fis lectio termiabiť.

¶ Circa pm̄ tria facť. qz ꝓmo ondit spm̄scm̄ a seipso procedere ⁊ seipsū dare. Scdo manifestat hec per auctes Aug. Tertio addūtis ad hoc rōnez: qz si spūscūs non daret seipz: aliqd pōt pī ⁊ filiꝰ ⁊ opať qō nō pōt nec operať spūscūs qō est incōueniens: ꝓpter qō ꝯcludit spm̄ sanctū seipsū mittere ⁊ a se ꝓcedere: ꝙ se dat. zª ibi ¶ Unde Aug. ¶ 3ª ibi ¶ Si enim spiritus.

¶ Tūc sequiť illa pars ¶ Ne aūt ¶ in qua cōparat missionem filij ad missionē spūs: ⁊ duo facit. qz ꝓmo ꝓmittit intētū. Scdo manifestat ꝓpositū. ibi ¶ Quo circa. ¶ Conuenit enim missio filij cum missione spūs in tribus. ꝓmo qz sicut spūs a se mittiť sic filiꝰ. Scdo qz de spirituꝰ cōceditť qꝺ mittať a filio: ita de filio qꝺ mittať a spiritu: ꝛz nō eque ꝓpe. Tertio qz sicut missio filij non est ꝑ mutationez loci: ita nec spūscti. Ideo duo facit. quia ꝓmo cōbinat illas duas similitudines dicēdo filiū mitti a se: ⁊ a spūscō. nam spūscūs etiam a se ⁊ a filio mittitur. Scdo addit terñā ꝓuenientiā ostēdendo neutrā missionem esse ꝑ mutationē loci. ibi ¶ Que querēs quo.

¶ Tunc sequiť illa pars ¶ Quo circa. ꝯ tria facit sm̄ qꝺ triplicē ꝓuenientiaz ꝓfignatā manifestat. Naz ꝓmo ostēdit filium mitti a spūscō. Scdo ostēdit eum mitti a seipso. Tertio manifestat ipsuz ꝑ tales missionē nō mutare locū: hec. n. tria ēt de spiritu ꝓcedim⁹: qz a filio mittiť: ⁊ a se ⁊ nō mutat locū. zª ibi ¶ Deinde ondit. ¶ 3ª ibi ¶ Nō. n. missus ē. ¶ Circa pm̄ duo facit. qz ꝓmo manifestat ꝑ Aug. filiū nō mitti sine spūscō. Scdo ostēdit ꝑ amb⁹ ipsuz mitti a spūscō. ibi ¶ Et qꝺ a spiritu.

¶ Tunc sequiť illa pars ¶ Deinde ¶ in qua ostendit eum mitti a se ⁊ tria facit. qz ꝓmo ostēdit filiū a seipso dari. Scdo manifestat ipm̄ seipsuz mittere. Tertio remouet cauillationē ostēdens qꝺ ꝛz pī eū mittat: pōt nī seipsum mittere: sicut pī eū sanctificās ipse seipsuz sanctificauit ⁊ eū tradens seipsuz tradidit: qz sunt indiuisa opa trinitatis. zª ibi ¶ Quod aūt. ¶ 3ª ibi ¶ Sed inquit aliquis. ¶ Deinde cū dicit. ¶ Non enim. ¶ manifestat tertiū. s. qꝺ per tales missionē nō mutant locū: ⁊ tria facit. qz ꝓmo facit qō dictū est. Scdo ex hāmia cōcludit filiuz mitti a pīe a seipso ⁊ a spūscō. Tertio circa ꝓacta mouet quādaz breuē qōnē. Nā filiꝰ dicit se nō venisse a se. ꝙ nō se misit: ⁊ soluit qō B dixit sm̄ formā serui sm̄ quā nō est opatꝰ ad missionē. zª ibi ¶ Ex supradictis. ¶ 3ª ibi ¶ Sed ad B in quo terminať sūla lectionis ⁊ di. ¶

Magistri intētio in p̄mi lectiōe vsaturcirca duo: circa missionem: ⁊ circa ꝓsonas qbꝰ competit missio. Ideo de bis duobꝰ queremus. ¶ Circa missionē in se querem⁹ duo. ꝓmo vtrū sit dare missionem in diuinis. Secūdo quid dicit talis missio: vtrū quid essentiale vel notionale.

¶ Utrum in diuinis sit missio. Questio. I.

Tho. in sum parte ꝓma. ꝑt. 43. q. 1.

In ꝓmū sic ꝓcediť. Uiꝺ qꝺ in diuinis nō sit missio: qz ꝓsona mittēs vꝺ esse maior ꝓsona missa: sed in diuinis nō est ibi maius nec minus. ergo ⁊c. ¶ ꝑ. Missus separať a mittente: sed vna ꝓsona nō separať ab alia: cū inseparabilior sit trinitas ꝓsonaꝝ qm̄ sit trinitas in nobis: vt ostēdit Aug. 15. de tri. ca. 22. ⁊ 2ª de tri. c. 5. scribiť qꝺ pī nusqm̄ est sine suo vbo nec vbū sine spūsco. ꝙ ⁊c. ¶ ꝑ. Missio vꝺ ipozare motum localez: sed sm̄ Augu. sup Gen. ad lit. 2ª: deª nec per locū: nec per tpa mouet. ꝙ ⁊c. ¶ ꝑ. Sm̄ Dio. in de ange. vierar. Angeli sapiores non mittunť ꝓp̄ eoꝝ dignitatē. igiť mitti indignitatē ipozat: ꝛz nulla creatura est tāte dignitatis q̄ta est ꝓsona diuina. igiť in diuinis nō é missio.

In cōtrariuz est: qz ad Gal. 4° scribitur. misit deª filiū suū fcm̄ ex muliere. Itē legiť Joh. 16. Si ego nō abiero paraclitus nō veniet. ꝛ aūt abiero mittā eū ad vos: est ergo in diuinis missio.

Rñdeo dōm qꝺ vt pateat veritas hui⁹ qōnis: tria sunt declarāda. ꝓmo qūo nomē missionis ad diuina trāsumiť. Scdo qꝺ ex tali trāslatiōe non poniť ꝺignitas in ꝓsona missa. Tertio qūo ea que sūt in missiōe rōne sui vꝺ sue spēi in diuinis ponūť. ea aūt q̄ missiōi cōpetūt rōne sui gñis vꝺ rōne motꝰ in diuinis eē nō bnt.

¶ ꝓpter ꝓmū notāduz qꝺ missio ⁊ ꝓcessio que est idē cū missione per cōparationē ad locū dicta eē videnť: ⁊ ideo sm̄ qꝺ aliqd est in loco sic cōpetit ei mitti: ⁊ qz corpora sunt in loco ꝑ quātitatē dimēsiuā: ex hoc sequiť qꝺ corpora ꝓncant a loco ad quem mittunť: ⁊ ideo mitti corꝑⁱ nihil est aliud q̄ corꝑⁱ moueri localiť ⁊ a loco cōtineri. Sed spūs nō sunt in loco ꝑ quātitatē dimēsiuā: qz nō sunt quāti q̄titate exténsa: ꝛz si sunt in loco hoc est ꝑ q̄ntatē virtualez. quātitas aūt virtualis nō habz qꝺ sit quātitas nisi ex eo qꝺ cōparať ad obiectū vel ad actuz: ideo mitti spūm: nō est localiť ꝓtineri spūz ab eo ad qō mittiť: sed est opari spūm in eo ad qō mittiť: fit. n. spūs sunt in loco: qz operāť in loco ꝛz Dam. Illud aūt opari dupliť pōt esse: qz vel opať vbi ꝓus nō opabať: vel q̄ir ꝓus nō agebat: ꝓmo mō cōpetit mitti āgelis: qz cū operanť in celo nō opanť in terra: zª diuinis ꝓsonis. vñ Aug. zª de tri. c. 5. ondit diuinā ꝓsonā nō mitti vbi ꝓus nō erat: qz quelibet ꝓsona diuina celuz ⁊ terram implet: sed ꝙ operatur alicubi qualiter ꝓius non operabať. Ex quo

Questitus vr maius est pe⁹ ⁊ perfecto se quēs naturaz talez rei: q̄ mediante reo operať. Finis in inten tiōe bz rōnez oīs ⁊ cōe mouentis: sed in actu vꝺ in executiōe bz rōnē effectus.

I epper qūo sumit missio in diuinis: et qualr psona dicit mitti: qō primo declarāduz ꝓponebat.

2ª pars ¶ Ista trī missio indignitatē non dicit in misso: qō scdo ostēdenduz dicebat. Ad cui⁹ euidētiā aduertenduz q̄ sicut aliqd est laudabile et dignitatis in iferioribꝰ qō nō est in supioribus: sic est de indignitate: qz aliqd sonat in indignitatem relatū ad iferiora: qō nō sonat relatuz ad supiora: ideo ls mitti in creaturis spūalibꝰ et corpalibꝰ idignitatē ipportet: cū dicat Diony. supiores angelos nō mitti pp cor dignitatez: trī missio in psonis diuinis indignitatē nō ipportat. Et est rō: qz mitti creaturaz nihil est aliud q̄ contineri eā localr vbi pus nō ꝓtinebat: et hoc quātuz ad creaturā corpalez: vel opari vbi pus nō operabat: et b q̄tū ad spūalē: et ita missio in creaturis semp ꝓportat mutationē ex pte missi: et qz mutatio idignitatē
K dicit: ideo mitti in creaturis idignitatis existit: ls in psonis diuinis nō dicit variationē: qz vt habitū est: psona diuina nō mittit vbi non erat: sed solum qualr nō erat: et ita mutabilitas nō est ex pte missi: ls ex pte ei⁹ ad qō fit missio: ecuz igit mitti in psonis diuinis nō dicit idignitatē: sed soluz opōnē nouo mō: qō cū eis cōpetat in diuinis est missio absqz indignitate: qō scdo declarāduz dicebant.

3ª pars ¶ Sed pp argūta declarāduz est 3ᵐ qūo ea que missioni cōpetūt in diuinis eē pnt. Aduertēduz q̄ q̄ sic loquēdum est de missione put bz eē in diuinis: fm q̄ de aliis exhibitis dicimus: ea aūt que ibi ponunt sunt spēs sine gīetga rōne potētialitatis rō gīis in diuinis ꝓprie sumi non pōt: et qz missio est spēs motus, ibi est missio sine motu: ideo ola que cōpetūt missioni rōne qua missio in diuinis esse poterunt: non trī ibi erūt que ei cōpetūt rōne motꝰ. Et vt vba cōia reducamus ad ordinē: addēdo q̄ in eis diminute dr. Dicamꝰ in missione tria eē ꝓsiderāda. vz. missionis pnᵐ: missuz: et terminū. Rōne pncipij tria est ibi accipere: qz aliqn mittēs dat misso vtutē vt motor mobili loquēdo de motore nō violento: sed ꝓferente vim passo. Aliqn esse vt sol radio: aliqn aūctem vt papa legato. et hec tria cōpetunt missioni rōne sue spēi: ideo ea in diuinis reperire poterimus. Naz psona missa recipit a psona mittēte (si accipiat missio p oēm modum ꝓpe) aūctez esse: vtutē: qz qcqd bz ꝓcedens psona ibi: habz inquātuz ꝓcedendo accepit. Rōne termini est etiā tria cōsiderare: qz missuz mittit ad aliquē terminū vt operetur: vt seruꝰ mittit ad munitionē vt custodiat vel ad agrū vt fodiat. Aliqn vt quiescat: vt lapis deorsum. Et vt habeat: vt donū mittit ei cui dat: et qz hec ēt missioni cōpetunt: rōne qua missio in psonis diuinis existunt. Nam psona missa inhabitat creaturaz: opat in ea: et bī ab ipsa aliquo mō. naz et spūscūs: spūs noster dicit pōt: vt vult Augu. 5. de tri. c. 14. Ex pte missi sunt ibi ēt tria: subiectio: separatio: et variatio: siue motꝰ localis: ls hec nō cōpetūt missioni rōne qua missio: ls qz spēs motꝰ: et ideo psona missa nō subycit mittēti: vt arguebat ꝓmū argumentuz: nec separat: vt dicebat scdz: nec mouet localiter vt ꝓponebat 3ᵐ. Notādum trī q̄ ls ista non sint ibi aliq̄ trī ibi coīnidēt illis: qz ls nō sit ibi subiectio: est trī ibi aliquo mō subauctoritas: et ls ibi nō sit separatio: est trī ibi distinctio: et q̄nis nō sit ibi variatio fm locū: est ibi nouitas effectꝰ. Aduertēduz trī b tria ibi non esse eodez mō: qz nouitas effectꝰ est in qualibz missione: sed distinctio et subauctoritas nō: ls soluz in missione vbi psona missa trahit originē a mittente ls qđ modū missio in diuinis per oēm modum ꝓprie sumit.

Tria in missione ex parte ꝓncipij missionis.

Tria sunt in missione ex pte termini missionis.

Tria ēt ex pte missi.

M

Hoc viso pz solo qōnis: et argta ola sūt soluta. Nā pm 2m et 3m soluit p id qō est 3ª declaratum: qz missio in diuinis nō ponit ea que ei cōpetūt: ga motus: vt subiectionem, separationem, et variationem. Quartū soluit per scdm declaratū: qz in diuinis est missio sine indignitate: veritas qōnis habet per pmo ostēsuz: cuz declaratū fuit qūo missio ponit in diuinis. N

¶ Utrū missio in diuinis dicat quid notionale vel quid essentiale. Questio. II.

Tho. in sum. pte pma. pa. 43. q. 2.

SEcundo queritur: vtruz missio in diuinis sit qd notiōale vl essentiale: Et vī q̄ sit notionale: qz qō est essentiale cōpetit oibꝰ: vt vult Aug. 5. de tri. c. 8. Sed mitti nō cōpetit oibus: qz nō cōpetit patri: vt vult Aug. 2ª de trini. c. 1. g̃ tc. ¶ P. Missuz di stinguit a mittēte: ls in essentialibꝰ nō est distinctio. g̃ tc. ¶ P. fm Aug. 4ª de tri. c. 20. mitti filiū est cognoscere q̄ ab alio sit: sed hoc dicit originem et notionē. ergo tc. O ¶ P. Idez Aug. eodez libro et ca. ait. filiū missuz a pre: nō qz ille maior est: ille minor: sed qz ille pr est: ille filꝰ: ille genitor: ille genitꝰ: ille a quo est qui mittit: ille g est ab eo qui mittit. sed ola hec important notionē. g̃ tc.

In cōtrariuz est: qz missio dicit nouitatez effectus: sed oppositio et effectꝰ essentie attribuit: et cōuenit tribꝰ: qz indiuisa sunt opera trinitatis: vt dr ꝓmo de trini. c. 5. g̃ tc. ¶ P. Arguit Aug. 2ª de trini. c. 5. filiū nō mitti a pre sine spūscō: qz factꝰ est ex muliere: nō sine spūscō. g̃ tota rō missionis ex factione sumit: sed factio ēntie attribuit. ergo tc. ¶ P. Qō est notionale non videt plurificari et conuenire pluribus. missio conuenit pluribus. ergo tc.

Rñdeo dcm q̄ sicut aut Aug. 4ª de trini. c. penul. sicut enim natū esse est filio a patre esse: ita mitti ē filio cognosci qō ab illo sit: et sicut spūscō donū dei esse est a patre ꝓcedere: ita mitti est cognosci qō ab illo ꝓcedit: ex gbꝰ verbis hīe possumus q̄ missio nō dicit solaz emanationē: ls ltpza emanationē dicit nouitatem effectꝰ appropriati psone emanātē: ex quo effectu et si non actualr semp ducimur in cognitionē psone emanantis: ipse trī effectꝰ de se semp est aptus natus ducere in cognitionē talem: ꝓpter hoc 4ª de tri. ca. 20. dicit q̄ mitti filiū est cognoscere q̄ ab alio sit: et qz effectus nouiter inductus cōpetit essentie: emanare psone: et missio cū nō solaz emanationē ipportet nec solaz nouitatē effectus: cōcedere cogimur missionē dicere essentiaz et nocionē aliquo modo: sed qō dicat principalr: qō ex consequenti: sunt modi dicendi. P

Naz missio dicit essentiaz et notionē: dubitat quid dicat principalr. Opinio qō ꝓmo dicit notionē ēntiā ex ꝓsequenti. Z

¶ Nam gdaz dicūt q̄ principaliter dicit notionē: ex ꝓsequenti essentiam. Uerius trī dr q̄ econuerso significet. ¶ Ad cuius euidentiā notāduz q̄ sicut in his que deo conueniunt ab eterno: aliqua simplr dicūt essentiā: vt absolute: sicut bonitas, sapiētia, et hō. aliqua simplr notionem: vt gīatio: spiratio et alia. Aliqua cū b q̄ dicūt essentiaz indutā quēdaz moduz respectiuū: vt poē generādi: poē spirādi: et hō sic se bīt in his que deo cōueniunt ex tpe. Naz quedā sunt pure essentialia vt creare: operare tc. que in actionem fonant. Quedaz sunt pure psonalia vt gigni vel nasci ex virgine: cōsiderando talia: vt dicunt respectū ad psonā filij terminatū nō vt dicūt effectū a tota trinitate ꝓductū: ab q̄ filius cū hoc q̄ dicūt essentiam indicit notionē vt mitti: et tō missio vtrūq; dicit: ēntiā et notionē. Sz ēntiā principalr: notionē ex ꝓsequenti. Sed sic dicēdo ls vere et bñ dicam": nō trī damus cām dicti. Q

¶ Propter hoc aliqui conati sunt reddere rōnez quare missio principalr dicit essentiā: dicētes q̄ missio sz rōne sui: nō dicit exitū ab alio tanq̄ a ꝓn" a quo fit: sed soluz dicit ordinē ad effectū: ex quo ordine ponit emanatio

Et infra. d. 18. pm. l. ar. 1.

Opinio

A

smittente respectu missi: sicut seruus qui mittit a dño: nō exit ab ipso fm esse: sed solus sicut a pn° mouēte: sed qz in diuinis non ponit auctoritas nisi fm originem: ex pri ipsa missio dicit originē principaliter nō dicit effectus: qui attribuit essentie: sed in processione est modus quietus. nam processio pot sumi in diuinis dicit exitū a principio origināte: sic q dicat ordinē ad effectus B nō est nisi ex pri. Sed iste modus stare nō pōt. Nam is processio cōiter sumpta ipoztet solus exitū a pn°: processio nī tēporalis: de q̄ dic logmur: ipoztat effectū: q si talez originē principaliter ipoztaret: nō cōcederet q aliq̄ psona a seipsa procederet: sic nō cōcedimus aliquā psonam seipsam gignere. Declarare ḡ veritatē qōnis per viam processionis a missione nō est modus cōueniens.

3 op.

Mod° dict. B

¶ Propter hoc aduertēdus q semp actio idicat subaz: et de actiōe sic de suba indicare debem° fm Dam. lib. 3. c. 14. vñ arguit ipse ibidem. Indiuisa esse opa trinitatis: qz est idiuisa suba. Que ḡ purā operationē ipoztant: sunt pure essentialia: sic que signiat solā subaz: is si cū opōne aliqs respect° oāt intelligi: tōne illius respect° poterit ei cōuenire aliqs modus notionalis: vñ sic subaz diuinaz aliq̄ nole significamus pure abstracte: vt cū eaz nolamus essentiā: aliq̄ mō cū quodā re° ad actū: vt cū talē subaz nolamus generādi po°3 vel nāz: tōne cui° respect° cōpetit ei aliqs modus respectiu°: is simplr significet absolutū. Sic et diuina actio dupliter nolari pōt. vz. nole pure significāte actionē ipsaz: vt si dicat opatio vel effect°: et tūc p oēz modus attribuit essentie: aliqn sit cū actione superaddit respectū: et sic designat p missionē et processionez. Naz missio et processio tēporalis sit cū nouitate effectus ipoztāt quēdaz respectū psone ad psonā: nī pp talez respectū missio nō dī qd notionale simplr: is essentiale: qz simplr dicit effectū q attribuit essentie: eamē in istis noib° est qdā ordo. Naz is oia talia simplr dicant essentiā ex pri notionē: signiare nī ex pri notionē genuit magis et minus: pp qd aliq̄ magis ppe accedunt de vno q̄ de alio. Naz sic po° generādi et nā dicūt essentiā simplr: notionē quodāmō: sic processio tēporalis et missio essentiā dicūt principaliter: notionē ex pri: nī po° generādi magis exprīse sigt illius modū respectuū siue ordinem ad actū generandi q̄ nāq̄d ex ipso nole inotescit: sic processio ēt tēporalis: et si simplr dicit essentiā vt missio: pp qd cōcedimus psonā a seipsa procedere: vt seipsaz mittē: vt Magr testat in lra: processio nī notionē et originē magis exprīse designat q̄ missio: qd ipso nole declarat: cuz processio dicat exitū ab aliquo vt a pn°. Et forte isto modo moti potes: quoz ponez inprobamus: dixerūt processionē principaliter signiare notionē ex pri essentiā: missionē aūt ecōuerso: is vt patuit eaz processio tēporalis q̄ missio principaliter dicit essentiā: notionē ex pri: q̄uis magis exprīse processio q̄ missio inducer notionē.

C

Missio et processio is dicit essentiam p̄ ex pri notionē: sed in significādo notionem est ordo fm eos: qz ipsaz processio exprīt sigt sicut po° gignendi et nil ordis quodaz significant. Cōcordat dict. Aug. vt dixi est supra dist. 7. qu. 1. q. 2.

D

Ad primū dōm q sic bimz est: missio cū dor qd signiat principaliter essentiā: ex pri indicat notionē: tōne cui° nō cōpetit oib°: quia nō est pure essentiale. Et p hoc pz solutio ad scōz: qz missio ipoztat distōnez mittentis a missoz: tōne notionis quaz aliq̄ mō sigt. Per B ēt solui 3m et 4m: qz nō est inconuenies ex q̄ notionē aliq̄ mō sigt qd dct intelligi originē q̄ est qd notionale. ¶ Argumēta in cōtrū nō cōcludunt missionē nō signiare notionē: sed q principaliter designant essentiā.

pn. 2°

Restq̄ dubitauimus de missiōe in se: restat dubitare de psonis quibus cōpetit missio. ¶ Circa qd q̄tuoz q̄remus. Pmo: vtrū oīb° psonis vel toti trinitati cōpetat missio passiue. Scdo: vtrū cōpetat ei actiue. Tertio: vtrū aliq̄ psona seipsaz mittat. Quarto: vtrum filius mittatur a spiritusancto.

E

¶ Utrum toti trinitati cōpetat mitti. Qō. I.

Leo. in sum. pte pma. pn. 43. q. 4.

F

Ad primū sic procedit. Uī q toti trinitati cōpetat mitti. Nā in diuinis videm° duos modos actionū. Nā quedā sūt reciproce et tales cōpetūt oibus actiue et passiue: vt pi se intelligit: se amat. Intelligit a se: amat a se. Quedā nō sūt reciproce: vt spirare: gignare. Naz de nulla psona procedit q se gignat vel spiret: et tales nō cōpetūt oib°: nec actiue nec passiue: is missio est actio reciproca: vt patet ibi: q psona seipsam mittat. ḡ actiue et passiue missio cōpetet omnib°. ¶ P. Missio dī cē in diuinis pp manifestationē. vñ fs Augu. 4° de tri. c. 20. fili° mittit dī eo q ex tpe cuiuscūq̄ mentē pcipit: is manifestat: pōt cōpetere cuilz psone. ḡ et mitti. ¶ P. Ex B dī psona mitti: qz nouo mō inhabitat creaturā: is B cōpetit cuilz psone. ḡ etc. ¶ P. Sicut sūt aliq̄ dona appropriata filio tōne quoz dī mitti et aliqua spūs sancti ornata sunt aliqua dona appropriata patri. ḡ patri cōpetit mitti sicut filio et spiritui sancto.

G

In cōtrariuz est Aug. 4° de tri. c. 20. q ait q pi cū ex B tpe a quocūq̄ cognoscit nō dī missus: pp qd nō vult q pri cōpetat missio. ḡ nec tota trinitas mitti. ¶ P. Uī q soli filio cōpetat mitti: qz is tōne cōgnis: psonis cōpetit missio: cū cognitio appropriet filio: q procedit p modū intellis. ḡ etc. ¶ P. Uī q solus spūs scūs dicat missus: qz nō dī missio nisi tōne doni cōcani: is spūi scō appropriat tributio donoz. ḡ etc.

Rñdeo dōm q eadē est opatio pris et filij et totius trinitatis. Nā vt dictz est p Dam. 3. lib. ca. 14. semp actio designat subaz et idiuisa sūt opa trinitatis: qz est idiuisa suba vel nāz: ex ista nī vna actiōe resultat alius et ali° respect°. Nā is sit idē opari oiaz trium: aliqs nī modus respectu° cōpetit vni qui non cōpetit alij: pp qd in fine. 6. de tri. pcludit Aug. nō ꝓfuse accipiēdus esse ex q̄ oia p que oia: in quo oia. Est igit diuersus modus respectu° ex eadē actiōe: is ex tali alietate non sequit diuersitas in tōne principij: vt dicam pi et filius ad creaturā relatiue duo pn°. Ista aūt alietas respectus: ex B pcipit. Nā illā eandē actionē quā opat pi: opat filius: nī eā opat pi p filiū: nō filius p pie: qz filius dī q̄d opet a pie: nō pi a filio. ideo illud idē op° q̄d procedit a pie et filio: put procedit a filio: procedit ēt a pie: nō nī ecōuerso. Naz sic dicebamus q pi spirat p filiū: nō filius p pie: sic et pi pducit res p filiū nō ecōuerso. vñ Aug. dicit filiū cē operatiuā po°3 pris p que pduxit oia: et qz ex B dī aliquo mittē aliū: qz illuz opat: sic dño mittit suū ad agendum cū p seruū agat: sic pi dī mittē filiū: qz per filium opat. Uer qz nō opat p filiū: nisi qz filius accipit virtuez a pie: nec est talis cōcursio virtutis: nisi qz pi gignat filium: cui p gnōnē cōcat q̄d dī: sic dī pi mittē filiū: qz opat p ipsuz: sic dī eum mittē: qz genuit ipm: et ille dī mitti: qa ab illo est genit°: nō qz filius sit minor pie vel instrm: et minister pris. et istā viaz confirmat Aug. 4° de tri. c. 20. o. pie mittere filiū: nō qz ille maior: ille minor: sed qz ille pi ille fili°: ille genitor ille genit°. Et qz nulla psōa opat p pie: qz pi a nullo procedit: nō cōpetit pri mitti. vñ Aug. 4° de tri. ca. pdicto ait. q pi cū ex tpe cognoscit a quocūq̄ nō dī missus: et subdit cām. nō. n. bz de quo sit aut ex quo procedat. Ex quo appet nō quālibet psonam mitti: quia non quelibet emanat: qz pater a nullo procedit: et per eum nulla psona opat: is ipse per alias: et fm q operaī per alias psonas: eas mittit. Aduertendus nī

H

Lib. 12. fin. 2. q. 4. Quia inter patrē et opōnem mediat filius: qz operatus potentia operantis medīat inter operātes et opus: et is inter filiū et op° nō medīat pi: ex hoc est opatiua po° vt ēt ipse dicat operari idē op°: sed vt bz virtutē operandi a pie: q virtus ē essentia diuina: quaz accepit per generationē.

I apparet qūo sumit missio in diuinis: et qualr psona dicit mitti: qō primo declarāduz ꝓponebat.

2ª pars ¶ Ista tri missio indignitatē non dicit in misso: qō scdo ostēdenduz dicebat. Ad cui⁹ euidētiā aduertenduz q̄ sicut aliqd est laudabile et dignitatis in iferioribꝰ qō nō est in supioribus: sic est de indignitate: qr aliqd sonat in indignitatem relatū ad iferiora: qō nō sonat relatuz ad supiora: ideo ls mitti in creaturis spūalibꝰ et corpalibꝰ idignitatē ipotentiā dicat Diony. supiores angelos nō mitti pp coꝝ dignitatez: tri missio in psonis diuinis indignitatē nō ipoꝛtat. Et est rō: qr mitti creaturaz nihil est aliud q̄ contineri eā localr vbi ꝑius nō ꝓtinebat: et hoc quātuz ad creaturā corpalez: vel opari vbi ꝑius nō operabat: et b q̄ntū ad spūalē: et ita missio in creaturis semp ipoꝛtat mutationē ex pte missi: et qr mutatio idignitatē

K dicit: ideo mitti in creaturis idignitatis existit: ls in psonis diuinis nō dicit variationē: qr vt habitū est: psona diuina nō mittit vbi non erat: sed solum qualr nō erat: et ita mutabilitas nō est ex pte missi: ls ex pte ei⁹ ad qō fit missio: cuz igit mitti in psonis diuinis nō dicit idignitatē: sed soluz opōnē nouo mō: qō cū eis cōpetat in diuinis est missio absqz indignitate: qō scdo declarāduz dicebant.

3ª pars ¶ Sed pp argu⁹ declarāduz est 3ª qūo ea que missioni cōpetūt in diuinis eē ꝑt. Aduertēduz q̄ q̄ sic loquēdum est de missione ꝓut bz eē in diuinis: sm q̄ de aliis exēplaribus diximus. ea aūt que ibi ponunt sunt spēs sine gñe ratiōne potentialitatis rō gñis in diuinis ꝓprie sumi non pōt: et qr missio est spēs motus, ibi est missio sine motu: ideo ea in diuinis reperire poterimus. Nam psona missa recipitur psona mittere (si accipiat missio q̄ oēm modum ꝓpe) aūtez esset vtiq̄: qr q̄cqd bz ꝓcedens psona ibi: habz inquātuz ꝓcedendo accepit. Rōne termini est etiā tria cōsiderare: qr missus mittit ad aliquē terminū vt operetur: vt seruꝰ mittit ad munitionē vt custodiat vel ad agrū vt fodiat. Aliqñ vt quiescat: vt lapis deorsum. Et vt habeat: vt donū mittit ei cui dat: et qr hec ēt missioni cōpetunt rōne qua missio in psonis diuinis existunt. Nam psona missa inhabitat creaturā: opat in ea: et bñ ab ipsa aliquo mō. nam et spūscia: spūs noster dicit pōt vt vult Augu. ç. de tri. c. 14. Ex pte missi sunt ibi ēt tria subiectio: separatio et variatio: siue motꝰ localis: ls hec nō cōpetūt missioni rōne qua missio: ls qr spēs motꝰ: et ideo psona missa nō subijcit mittēti: vt arguebat ꝓmū argūentū: nec separat: vt dicebat scōs: nec mouet localiter vt ꝓponebat 3ª. Notādum tñ q̄ ls ista non sint ibi: aliq̄ tñ ibi corrūdet ifinis: qr ls nō sit ibi subiectio: est tñ ibi aliquo mō subauctoritas: et ls ibi nō sit separatio: est tñ ibi distinctio: et q̄ntis nō sit ibi variatio sm locū est ibi nouitas effect⁹. Aduertēduz tñ b tria ibi non esse eodez mō: qr nouitas effectꝰ est in qualibz missione: sed distinctio et subauctoritas nō: ls soluz in missione vbi psona missa trahit originē a mittente. Ex qué modū missio in diuinis per oēm modum ꝓprie sumit.

Hoc viso ꝑz solo qōnis: et arg⁹ ꝓ⁹ 2ª et 3ª soluūt q̄ id qō est 3ª declarandum: qr missio in diuinis nō ponit ea que ei cōpetūt ratione motus: vt subiectionem, separationem, et variationem. Quartū soluit per scōs declarandū: qr in diuinis est missio sine indignitate: veritas qōnis habet ꝑ ꝓmo ostēsuz: cuz declaratū fuit qūo missio ponit in diuinis.

¶ Utrū missio in diuinis dicat quid notionale vel quid essentiale. Questio. II.

Tho. in sum. pte ꝓme. ꝗ. 43. q. 2.

Secundo querit: vtruz missio in diuinis sit qd notiōale vl essentiale: Et vt q̄ sit notionale: qr qō est essentiale cōpetit oibꝰ: vt vult Aug. ç. de tri. c. 8. Sed mitti nō cōpetit oibus: qr nō cōpetit patri: vt vult Aug. 2º de trini. c. 1. q̄ ꝛc. ¶ ꝓ. Missus dr a quo: et mittēte: ls in essentialibꝰ nō est distinctio. q̄ ꝛc. ¶ ꝓ. sm Aug. 4º de tri. c. 20. mitti filiū est cognoscere q̄ ab alio sit: sed hoc dicit originem et notionē. ergo ꝛc. O ¶ ꝓ. Idez Aug. eodez libro et ca. ait. filiū missuz a ꝑe: nō qr ille maior est: ille minor: sed qr ille ꝑ est: ille filiꝰ: ille genitor: ille genitꝰ: ille a quo est qui mittit: ille q̄ est ab eo qui mittit. sed ola hec important notionē. q̄ ꝛc.

In cōtrariuz est: qr missio dicit nouitatez effectus: sed opatio et effectꝰ essentie attribuit: et cōuenit tribꝰ: qr indiuisa sunt opera trinitatis: vt dr ꝓmo de trini. c. 5. q̄ ꝛc. ¶ ꝓ. Arguit Aug. 2º de trini. c. 5. filiū nō mitti a ꝑte sine spūscō: qr factꝰ est ex muliere: nō sine spūscō. q̄ tota rō missionis ex factione sumit: sed factio cēntie attribuit. ergo ꝛc. ¶ ꝓ. Qō est notionale non videt plurificari et conuenire pluribus. missio conuenit pluribus. ergo ꝛc.

Rñdeo dōm q̄ sicut ait Aug. 4º de trini. c. penul. sicut enim natū esse est filio a patre esse: ita mitti ē filio cognosci qō ab illo sit: et sicut spūscō donū dei esse est a patre ꝓcedere: ita mitti est cognosci qō ab illo ꝓcedere: ex qbꝰ verbis dr possumus q̄ missio nō dicit solaz emanationē: ls supra emanationē dicit nouitatem effectꝰ apptoptiati psone emanāte: ex quo effectu et si non actualr semp ducimur in cognitionē psone emanantis: ipse tñ effectꝰ de se semp est aptus natus ducere in cognitionē talem: ꝓpter hoc 4º de tri. ca. 20. dicit q̄ mitti filiū est cognoscere q̄ ab alio sit: et qr effectus nouiter inductus cōpetit essentie: emanare psone: et missio cū nō solaz emanationē ipoꝛtet: nec solaz nouitatē effectus: cōcedere cogimur missionē dicere essentiaz et notionē aliquo modo: sed qō dicat principaliꝛ: qō ex consequenti: sunt modi dicendi.

¶ Nam qdaz dicūt q̄ ꝓncipaliter dicit notionē: ex ꝓsequenti essentiam. Uerius tñ dō q̄ econuerso significet. ¶ Ad cuius euidentiā notāduz q̄ sicut in his que deo conueniunt ab eternō aliqua simpliꝛ dicūt essentiā: vt absolutū: sicut bonitas, sapiētia, et hoc. aliqua simpliꝛ notionem: vt gñatio: spiratio et alia. Aliqua cū b q̄ dicūt essentiaz induūt quēdaz modum respectiuū: vt poꝰ generādi: poꝰ spirādi: et hoc sic se brīt in his que deo cōueniunt ex tpe. Naz quedā sunt pure essentialia vt creare: ꝓseruare ꝛc. que in actionem sonant. Quedaz sunt pure ꝓsonalia vt gigni vel nasci ex virgine: cōsiderando talia: vt dicunt respectū ad psonā filij terminatū nō vt dicūt effectū a tota trinitate ꝓducturū: ab q̄ sit cū hoc q̄ dicūt essentiam indicāt notionē vt mitti: et ō missio vtruq̄ dicit: cēntiā et notionē. Sz cēntiā ꝓncipaliꝛ: notionē ex ꝓsequenti. Sed sit dicēdo ls vere et bñ dicam⁹: nō tñ damus cām dicti.

¶ ꝓpter hoc aliqui conati sunt reddere rōnez quare missio ꝓncipaliꝛ dicit essentiā: dicētes q̄ missio ꝑz rōnē fiat: nō dicit exitū ab alio tanq̄ a ꝓmo a quo fit: sed soluz dicit ordinē ad effectū: ex quo ordine ponit auctoritas

L Tria in missione ex parte principij missi.

Tria sunt in missione ex pte termini missionis.

Tria ēt ex pte missi.

M

N

P

Quia missio dicit essentiam et notionē dubitat quid dicat principaliꝛ. Opio q̄ ꝓncipaliꝛ dicit notionē cēntiā ex ꝓsequenti.

Q

Et infra d. 18. ꝓ. 1. ar. 1.

Opinio

A

finitente respectu missi: sicut seruus qui mittit a dño: nõ exit ab ipso fm esse: sed solus sicut a pn° mouẽte: sed qz in diuinis non ponit auctoritas nisi fm originem: ex ꝓto ipsa missio dicit originẽ: principaliter nõ dicit effectus: qui attribuit essentie: sed in processione est modus puerilis. naz processio put sumit in diuinis dicit exitu a pncipio originãte: sz q dicat ordinẽ ad effectus B nõ est nisi ex ꝓto. Sed iste modus stare nõ põt. Nam iz processio cõuer sumpta ipozet solus exitu a pn°: processio tñ tẽporalis: de q̃ hic logmur: ipozat effectũ: q̃ si talez originẽ principaliter ipozaret: nõ cõcederet q̃ aliq̃ ꝑsona a seipsa procederet: sicẽ nõ cõcedimus aliquã ꝑsonam seipsam gignere. Declarare g̃ veritatẽ qõnis per diuisionis a missione nõ est modus cõueniens.

Mod° dic.

B

¶ Propter hoc aduertẽdus q̃ semp actio indicat subaz: z de actiõe sicẽ de subo iudicare debem° fm Dam. lib. 3. c. 14. vñ arguit ipse ibidez. Inditia esse opa trinitatis: qz est idiuisa subo. Onc g̃ purã operationẽ ipozant: sunt pure essentialia: sicẽ que signiat solã subaz: iz si cũ opõne aliqs respect° uat intelligi: rõne illius respect° poterit ei cõuenire aliqs modus notionalis: vñ sicẽ subaz diuinaz aliq̃ nosse signiamus pure abstracte: vt cũ eaz noiamus essentiã: aliq̃ mõ cũ quodã re° ad actũ: vt cũ talẽ subaz noiamus generãdi po°3 vel nãz: rõne cui° respect° cõpetit et aliqs modus respectiu°: iz simplr signiicet absolutũ. Sic z diuina actio duplr notiari põt. vz. nosse pure signiicãte actionẽ ipsaz: vt si dicat operatio vel effect°: z tũc p oẽz modus attribuit essentie: aliqñ siꝫ cũ actione superaddit respectũ: z sic designat p missionẽ z processionez. Naz missio z processio tẽporalis siꝫ cũ nouitate effectus ipozãt quẽdaz respectũ ꝑsone ad ꝑsonã: tñ pp talez respectũ missio nõ dr gd notionale simplr: iz essentiale: qz simplr dicit effectũ g attribuit essentie: tamẽ in istis noib° est gdã ordo. Naz iz oia talia simplr dicant essentiã ex ꝓto notionẽ: signiare tñ ex ꝓto notionẽ pmittit magis z minus: pp qõ aliq̃ magis ꝑpe procedunt de uno q̃ de alio. Naz sicẽ po° generãdi z nã dicũt essentiã simplr: notionẽ quodãmõ: sic processio tẽporalis z missio essentiã dicũt pncipaliter: notionẽ ex ꝓto: tñ po° generãdi magis exꝑsse signt illuz modũ respectiuũ siue ordinem ad actũ generandi q̃ nãqõ ex ipso nosse innotescat: sic processio ẽt tẽporalis: z si simplr dicit essentiã vt missio: pp qõ cõcedimus ꝑsonã a seipsa procedere: vt seipsaz mittẽ: vt Magr testat in lra: processio tñ notionẽ z originẽ magis exꝑsse designat q̃ missio: qõ ipso nosse declarat: cuz processio dicat exitũ ab aliquo vt a pn°. Et forte isto motiuo moti potes equoz põnez ipz obauimus: dixerũt processionẽ pncipaliter signiare notionẽ ex ꝓto essentiã: missionẽ aũt ecõuerso: iz vt pauit eaz processio tẽporalis q̃ missio pncipaliter dicit essentiã: notionẽ ex ꝓto: q̃uis magis exꝑsse processio q̃ missio indicet notionẽ.

C

Missio z processio iz dicũt essentiam pter ex ꝓto nouo: sc. tm in significãdo notionem est ordo in creaturis ꝑ processio exꝑsse signt sicut potest significari et nã ordo quodaz significant. Sicut dicit Dam. vt dam. ut supra ca. 7. ꝑ. l. 9. 4.

D

Ad ꝓmũ dom̃ q̃ sicẽ bitur est: missio cũ hoc q̃ signiat pncipaliter essentiã: ex ꝓto indicat notionẽ: rõne cui° nõ cõpetit oib°: quia nõ est pure essentiale. Et p hoc pz solutio ad scõz: qz missio ipozat distõnez mittentis a misso: rõne notionis quaz aliq̃ mõ signt. Per B ẽt soluit 3m z 4m: qz nõ est inconueniens ex q̃ notione aliq̃ mõ signt q̃ dr intelligi originẽ q̃ est gd notionale. ¶ Argumẽta in ꝓtiũ nõ ꝓcludunt missionẽ nõ signiare notionẽ: sed q̃ pncipaliter designant essentiã.

ꝑn. 2°

Ostq̃ dubitauimus de missione in se: restat dubitare de ꝑsonis quibus cõpetit missio. ¶ Circa q̃ q̃uor q̃remus. ꝓmo: vtrũ oib° ꝑsonis vel tori trinitati cõpetat missio passiue. Scõo: vtrũ cõpetat ei actiue. Tertio: vtrũ aliq̃ ꝑsona seipsaz mittat. Quarto: vtrum filius mittatur a spiritusancto.

E

¶ Utrum toti trinitati cõpetat mitti. Qõ. I.

Bo. in sum. pte ꝓma. ꝑ. 43. q. 4.

F

Ad ꝓmũ sic ꝓcedit. Ur q̃ toti trinitati cõpetat mitti. Nã in diuinis videm° duos modos actionũ. Nã quedã sũt reciproce z tales cõpetũt oibus actiue z passiue: vt pi se intelligit: se amat. Intellit a se amat a se. Quedã nõ sũt reciproce: vt spirare: giare. Naz de nulla ꝑsona ꝓcedit q̃ se gignat vel spiret: z tales nõ cõpetũt oib°: nec actiue nec passiue: iz missio est actio reciproca: vt patebit: qz ꝑsona seipsam mittit. g̃ actiue z passiue missio cõpetet cuilz ꝑsone. ¶ ꝓ. Missio dr cẽ in diuinis ꝓp manifestationẽ. vñ ꝛ3 Augu. 4° de tri. c. 20. filius mitti dr eo q̃ ex tpe cuiuslz mentẽ pcipit: iz manifestari: pot cõpetit cuilz ꝑsone. g̃ z mitti. ¶ ꝓ. Ex B dr ꝑsona mitti: qz nouo mõ inhabitat creaturã: iz B cõpetit cuilz ꝑsone. g̃ ꝛc. ¶ ꝓ. Sicut sũt aliq̃ dona appropriata filio rõne quoz dr mitti z aliqua spũi sancta sunt aliqua dona appropriata patri. g̃ patri cõpetit mitti sicut filio z spiritui sancto.

In cõtrariuz est Aug. 4° de tri. c. 20. g ait q̃ pr cũ ex B tpe a quocũq̃z cognoscit nõ dr missus: ꝓp qõ nõ vult q̃ pr cõpetat missio. g̃ non tota trinitas mittit. ¶ ꝓ. Ur q̃ soli filio cõpetat mitti: qz si rõne cognitionis ꝑsone cõpetit missio: cũ cognitio appropriet filio: g ꝓcedit p modũ intellus. g̃ ꝛc. ¶ ꝓ. Ur q̃ solus spũs scus dicat missus: qz nõ dr missio nisi rõne doni cõicati: iz spũs scõ appropriat tributio doni ꝓp. g̃ ꝛc.

Rndeo dom̃ q̃ eadẽ est operatio pris z filii z totius trinitatis. Nã vt bitur est p Dam. 3. lib. ca. 14. semp actio designat subaz z idiuisa sũt opa trinitatis: qz est idiuisa suba vel nãz: ex ista tñ vna actiõe resultant aliqs z aliq° respect°. Nã iz sit idẽ operari oiuz triũm: aliqs tñ modus respectiuus cõpetit vni qui non cõpetit alii: pp qõ in fine. 6. de tri. ꝓcludit Aug. nõ ꝓfuse accipiẽ duaz esse ex q̃ oia p quẽ oia: in quo oia. Est igit diuersus modus respectiuus ex eadẽ actiõe: iz ex tali alietate non fiat diuersitas in rõne pncipij: vt dicant pr z filius ad creaturã relatiue uno pn°. Ista aũt alietas respectus: ex B ꝓtigit. Nã illã eandẽ actionẽ quã operat pr: operat filius: tñ eã operat pr p filiũ: nõ filius p pr: qz filius dr qõ operat a pre: nõ pr a filio. ideo illud idẽ op° qõ ꝓcedit a pre z filio: put ꝓcedit a filio: ꝓcedit ẽt a pre: nõ tñ ecõuerso. Naz sicẽ dicebamus q̃ pr spirat p filiũ: nõ filius p pr: sic z pr ꝓducit res p filiũ nõ ecõuerso. vñ Aug. dicit filiũ eẽ operatiuũ po°3 pris p quẽ ꝓduxit oia: z qz ex B dr aliqs mittẽ aliũ: qz p illuz operat: sicẽ dr pris mittit suũ ad agẽdum cũ p seruũ agat: sic pr dr mittẽ filiũ: qz per filium operat. Unde qz nõ operat p filiũ nisi qz filius accipit virtutez a patre: nec est talis cõicatio virtutis nisi qz pr gignat filium: cui p gnõnẽ cõicat q̃q̃d hz: sicẽ dr pr mittẽ filiũ: qz operat p ipsaz: sic dr eaz mittẽ: qz genuit ipsam: z ille dr mitti: qa ab illo est genit°: nõ qz filius sit minor patre vel institr: z minister patris. z ista uiaz ꝓfirmat Aug. 4° de tri. c. 20. d. ꝓtes mittere filiũ: nõ qz ille maior ille minor: sed qz ille pr ille fili°: ille genitor ille genit°. Et qz nulla ꝑsõa operat p ꝓtes: qz pr a nullo ꝓcedit: tõ non cõpetit pri mitti. vñ Aug. 4° de tri. ca. ꝓdicto ait. q̃ pr cũ ex tpe cognoscit a quocũq̃z nõ dr missus: z subdit cãm. nõ. n. hz de quo sit aut ex quo ꝓcedat. Ex quo apꝑet nõ quãlibet ꝑsonam mitti: quia non quelibet emanat: qz pater a nullo ꝓcedit: z per cuz nulla ꝑsona operat: iz ipse per alias: z fm q̃ operat per alias ꝑsonas: eas mittit. Aduertendus tñ

G

H

l. 1. d. 15. ꝑ. 2. q. 4.

Quia iter patrẽ z pónem mediat filius: qz operatio procedit operante mediante: inter operãtez z opus: iz filius: inter filiũ z op° nõ mediat pr: ex hoc est operatio ꝑ quã ipse dicat operari idẽ op°: sed vt hz ꝓcedẽ operandi a pre: q̃ virtus ẽ essentia dina: quaz accepit per generationẽ.

I: ꝙ ſicut ſpūſſcūs nō dat̄ in oi dono:ſz oia dona p ipſaz dent̄:ita nec filiꝰ nec aliq̄ ꝑſona mittī in oi opere:ſz oē opus per filiū ⁊ per ꝑſonā quālibet fiat.

Ad primū dōm ꝙ ſz miſſio ſi actio reciproca ⁊ ꝑſona ſeipſaz mittat: nō tn̄ mitti cōpetit oib⁹.cā dat̄ⁱ in ſequētib⁹ appebit. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ꝑſona nō mittī niſi ex eo ꝙ aliq̄ ꝑſona reⁿ illius bz rōnez p̄incipij: ꝓpter qđ oī opari per ipſaz:ideo cū efficat̄ aliqđ opus: ꝓpter qđ ducamur in cognez illius ꝑſone ꝙ ſit ab alio:oī illa ꝑſona mitti. Non igit̄ ad miſſionem ſufficit manifeſtatio ꝑſone per aliqđ opus:ſz regrit̄ ꝙ illa ꝑſona que manifeſtat̄ bēat eē ab alio:⁊ ideo dictū eſt ꝙ cū p̄ a quocūq; cognoſcit̄ nō oī miſſus:q̄z nō bz de quo ſit. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ noua inhabitatio nō ſufficit ad miſſionē: vt ꝑz p bita. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ per dona appꝛopꝛiata p̄ſi poſſum⁹ duci in cognez ꝑſone eiꝰ ſz nō ꝓp̄ B oī miſſus:q̄z talis manifeſtatio ad miſſionē nō ſufficit:vt oſtēſuz eſt. ¶ Primū argu⁹ in ꝓtiū concedat̄. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ſz filio appꝛopꝛiet̄ cognitio:nō tn̄ filio appꝛopꝛiant̄ oia dona per que venim⁹ in cognem ꝑſone. ¶ Ad 3ᵐ dōz ꝙ ſz ſpūs.ſ.appꝛopꝛiet̄ qđlz donū ſm gīales rōnez inc̄ptū oia dona ex amore dant̄:amē quedaz dona ſpāl̄r appꝛopꝛiant̄ filio: vt donū ſapiēce ⁊ intellectus per que filio competit mitti.

¶ Utrū toti trinitati cōpetat mittere. Qō. II.

Secundo querit̄:vtrum toti trinitati cōpetat mittī? Et vī ꝙ nō: qz ſicut p̄ī non cōpetit mittī:qz non eſt ab alio:ita ſpūs.ſ.nō cōpetit mittere: qz ab eo nō eſt alius:nō g̃ quelz ꝑſona mittit. ¶ ꝓ. Nunq̄ ꝑſona mittit̄ niſi in ea ſit ſubauctoritas. g̃ nūq̄ ꝑſona mittit niſi in ea ſit auctoritas: ſed reperit̄ ꝑſona que nō bz ad̄ctez reſpectu alic⁹ ꝑſone.g̃ ꝛc. ¶ ꝓ. Perſona mittēs diſtinguit̄ a miſſa: ſed in bis que cōperunt toti trinitati: non eſt diſtinctio.g̃ ꝛc. ¶ ꝓ. Mittere ⁊ mitti in diuis eē bīt ex ꝓducere ⁊ ꝓduci: vt pōt patere per Aug. 4° de tri.c.10.ſz nō ois ꝑſona ꝓducit:nec ois ꝓducit̄.g̃ nō ois ꝑſona mittit:nec ois ꝑſona mittit̄.

In cōtrariū eſt:qz ſi p̄ mittat ⁊ filius nō mittit vt ſpūſſcūs: aliqđ opat̄ p̄ qđ nō opat̄ filiꝰ:vt dicit Magr̄ in tra.ſz idiuiſa ſūt opa trinitatis.g̃ ꝛc. ¶ ꝓ. Miſſio eſt idē ꝙ tpalis donatio vel datio:ſed tota trinitas dat.g̃ tota trinitas mittit.

Rñdeo dōm ꝙ toti trinitati cōpetit mittere:nō tn̄ mitti:qz ad B ꝙ ꝑſona mittat ſufficit ꝙ ba beat ad̄ctez ſup opus:ſz ad B ꝙ mittat̄ regrit̄ ꝙ ſit ab alio. Et qz induiſa ſunt opa trinitatis:tota trinitas mittit:qz nō quelz ꝑſona eſt ab alio nō tota mittit̄. Doc āt ſic oſtēdit̄.nā vt habitū eſt actio indicat ſubaz:ideo ſic loquēdaz eſt de actione:ſic̄ de ſuba logmur. Inde eſt ꝙ noīa que ſolaz actionē dicunt:ſunt eſſentialia: ſicut que ſignant ſolam ſubaz:miſſio tn̄ vt habitū eſt:cū eſſentia notionez quodā mō ipoꝛtat. Ideo ſi bſl volum⁹ videre qđ ſit miſſio:declarari pōt ꝑ noīa:que cū hoc qđ dicunt ſubaz:cōuenit eis aliqs modus reſpectiuⁿ:ſicut potētia generādi:poⁿ ſpirādi. Ideo notādu⁹ ꝙ ſicut habitū eſt/ eadez eſt poⁿ generādi per quā p̄ gīat: ⁊ filiꝰ gīat̄:qz ipſa nā que eſt poⁿ generādi in ꝑſe cōicat̄ filio:ita etiaz ſpūs intelligere per qđ p̄ ſe intelligēdo ꝓducit filium ſpūſ filio cōpetit:nō qz cōpetit ei aliꝗs oppoſito reſpectu: ſegt̄ ꝙ per illud idez intelligere per qđ p̄ gīat ⁊ ꝓducit verbū:filius generet̄ ⁊ emanet:⁊ ſicut idez eſt intelligere:per qđ pater gīat:⁊ filius gīat̄:ita eadē eſt opatio per quā pater dicit̄ mittere:⁊ filius mitti.

Dubitatio ¶ Sed ſi ſic dicamus que credim⁹ vera dicta vt patet: veritas qōnis due dubitatiōes occurrūt. Naz ſi filie eſt de opatiōe q̃tū ad miſſionē:⁊ de intelligē q̃tū ad gīationē:cū intelligere cōicet̄ filio cuz oppoſito reⁿ:pp qđ ſoluz dicet̄ mitti ⁊ nō mittere:qđ eſt ꝺ determinata. Naz vt dabitū eſt:ex eo ꝙ ꝑſona operat̄ mittere dicit̄.

¶ Qz ſi dicat̄ ꝙ per illam operationē filio nō ſolum cōpetit mitti:ſed mittere. Occurrit ſcda dubitatio:quare patri per illaz eandez cōpetit mittere ⁊ nō mitti.

¶ Propter hoc aduertēdu⁹ ꝙ ꝑſone ꝓducēti ⁊ ꝓducte aliqđ ꝓueniꝛ reſpectꝰ pp relōnē que eſt in ipſis:⁊ nūc qz nā ſemp bz eſſe in ꝓducto ſoluz cū reſpectu oppoſitoꝛ:⁊ qz in cadez ꝑſona nunq̄ ſunt relones oppoſite. verbuz deſignās bō reſpectū actiue ⁊ paſſiue:nunq̄ conueniet eidez ꝑſone:cū per actionē ⁊ paſſionē deſignet relones oppoſitas. Et inde eſt ꝙ ga genit⁹ ad genitozēſiue filiꝰ ad p̄iez referꝛ per relōnē que eſt in ipſo:vt per filiationem ⁊ p̄ ad filiū per relonez que eſt in eo vt p̄ p̄nitatez:vbū ſignians gnōnez: put icludit bō reſpectū actiue ⁊ paſſiue ſumptū nō ꝓueniet p̄i neq; filio:⁊ ideo p̄ nō gignit ⁊ gignit̄:ſz ſolū gignit:q̄z in eo nō ſūt relones oppoſite:⁊ filiꝰ ſoluz gignit̄ ⁊ non gignit eadē de cā:ſed in miſſeac nō ſic ſe bz. Nā illa ꝑſona que mittit̄ /et mittit̄ dicī pōt. Qđ ſic eſt videre:qz miſſio cū nō ꝓueniat ꝑſonis ab eterno ⁊ dicat qđ tēpale / nouā quādaz relonem ipoꝛtat. Noua aūt relo realr in diuis ꝑſonis eē nō pōt: igit̄ ꝑ nouā relonē q̃ realr eſt in creatura: miſſio cōpetet ꝑſonis diuis.ſi g̃ ꝑſona aliq̄ diua: vt puta filiꝰ dicet̄ mitti in aliqđ:vt puta in rōnalez mentē:qz in ipa rōnali mēte efficit̄ aliqđ opus a tota trinitate: appꝛopꝛiatū tn̄ filio.ex quo ope ꝓſurget q̃dā noua relo realr in creatura:ex q̃ noua relone reali termiabit̄ qdā reſpectus ſm modū intelligēdi ad p̄iez ſm quē dicet̄ mittē filiū:⁊ ad filiū rōne cuiꝰ mittet̄ a p̄ie:vtputa qz tale opⁿ:eſt a p̄ie p filiū:⁊ qz filiꝰ eſt cā illiꝰ opis:erit cā relonis realis:que ex illo ope bz eē:ſic̄ ꝙ eēt cā albedis:eſſet cā ſilitudis q̃ in albedie fundat̄. Et qz eſt cā illiꝰ relonis realis in creatura:que ꝓſurgit ex ope:cū ex tali relone ꝓſurgat ille reſpectꝰ q termiat̄ ad ipm:rōne cuiꝰ oī mitti:facier ad B ꝙ talis reſpectꝰ bēat eē:⁊ qz oī mitti pp talez reſpectū cū faciat ad eē illius reſpectⁿ:erit cā q̃re mittat̄ ſiue faciet ad B ꝙ mittat̄:ſz ex B oī aliqs mitt̄:qz eſt cā q̃re mittat̄:ſiue qz facit ad B ꝙ mittat̄. filio g̃ nō ſolū cōpetet mitti:ſz eē mittī. ¶ Declaratū eſt igit̄ ꝙ qcqd facit ad eē opis rōne cuiꝰ ſumit̄ miſſio/mittī oī:⁊ qz idiuiſa ſunt opa trinitatis:tota trinitas mittit: ex q̃ appet ꝙ ſz ꝑſone q̃ mittit̄ cōpetat mittī:nō tn̄ opꝰ ꝑſone q̃ mittit cōpetē mitti. Nā nō oī ꝑſona mittit:ex eo ꝙ aliqs facit ꝙ ipa mittat:ſic̄ nō diceret̄ aliqs mittī regē eo ꝙ regē induceret ad mittēdu⁹:ſz g̃ poſſet argui: ꝙ ſic̄ perſona miſſa:eo ꝙ eſt cā opis ⁊ relonis in creatura:ex q̃ relone termiat̄ reſpectus ad ipſaz facit ad B ꝙ mittat̄:ita tn̄ ex illa eadē relone ꝓſurgat reſpectꝰ q termiat̄ ad ꝑſonaz mittētē:fat̄ ēt ꝙ ꝑſona mittēs mittat:nō tn̄ ꝑ̄ argui ꝙ ꝑſona mittēs mittat̄:ſz ꝙ ꝑſona mittit: ſic̄ patē ꝑ̄ p dcā:pp qđ inducit̄ rabōnes ſiue repugnātie diſſoluunt̄.

Ad primū dōm ꝙ qz ſpūſſcūs ab alio mittit̄:⁊ qz mittit̄ mittit: vt ꝑz.p̄ ēt qz nō eſt ab alio:ſz aliꝰ ſūt ab eo mittit̄ ⁊ nō mittit̄: vt oſtūm eſt. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ad B ꝙ ꝑſona mittat ſufficit ꝙ in eo ſit auctoritas reⁿ opis vt dixim⁹:ſed ad hoc ꝙ mittat̄ requirit̄ ꝙ ab alio ꝓcedat. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ ad hoc ꝙ ꝑſona mittat nō opꝰ ꝙ diſtinguat̄ a miſſa: ſz ſufficit ꝙ diſtinguat̄ ab opere:ex quo bz eſſe realis relo in creatura: rōne cuiꝰ termiat̄ reſpectus ad ipſaz. ꝓpter qđ dicitur

L: ſufficit ad miſſionē manifeſtatio ꝑſone miſſe:ſz oꝝ ꝙ ſit ab alio.

K

M

L: ꝙ ſcribit.

.l. dil. eadem. ſic.l.d.

.l. di. 7. ſic. 2. q.1.

N

Dubitatio

O

Nō ꝙlz ꝑſona q̃ gīat̄ nō generat: ⁊ tn̄ que mittī mittit. De quo ēt vide ſupra in fine illi⁹ ꝑte q.6.

P

Epilogus

Q

mittere. ¶ Ad 4m̃ dz̃ q̃ ly nō mittaſ niſi qō ꝓducit: mittit tm̃ qō nō ꝓducit q̃ etiā ꝑſona nō ꝓducēs ꝑſonā efficit opus: rōne cuius dicit mittere.

¶ Utrū in diuinis aliq̃ ꝑſona mittat ſeipſam. Qō. III.

Tho. in ſum. parte prima. ꝑte. 43. q. 8.

TErtio queritur: vtrum aliq̃ ꝑſona mittat ſeipſam: Et vī q̃ nō: qz Aug. 4° de tri. c. penul. oñdit ſpūſcm ꝓcedere a filio: eo q̃ filius eū miſit. ſi igit aliqua ꝑſona ſeipſam mittit: poſſit ſeipſam ꝓducere: qō eſt incōueniēs. ¶ P. Argut Magr. i 4. di. viros ſctos nō poſſe dare ſpūſcm: qz nō ꝓcedit ab eis: cū igit nulla ꝑſona trahat originē a ſeipſa: nulla ꝑſona ſeipſam dabit: ſz ſi nō dat ſeipſam nō mittit ſeipſā. q̃ rc. ¶ P. Mittēs dz̃ auctez ſup miſſo r diſtinguit ab eo r dz̃ rōnē ꝓncipij reī ei⁹. Sz ꝑſona a ſeipſa nō diſtinguit: nec dz̃ rōnez ꝓncipij reī ſui nec auctez ſupra ſeipſaz. q̃ ſeipſaz nō mittit. ¶ P. vt dictū eſt. Mittēs opaī p miſſuz vt pī opaī p filiū r mediāte filio: ſz reſpectu ſanctifice in nullo agēte cadit mediatio. ergo nulla ꝑſona ſeipſaz mittit.

I. ſt. endē ꝑa. endē. q. 1. 2. 4. ſcdm.

JN cōtrariuz eſt Aug. 4. de tri. c. v. qui ꝓcedit filiū ſeipm mittere. ¶ P. Fm q̃ dictū eſt ſufficit ad B q̃ ꝑſona mittat q̃ bēat auctē ſup effectū: ſed ſup illo ope ꝓpter qō vī q̃ ꝑſona mitti/auctez dz̃ perſona miſſa. q̃ perſona ſeipſam mittit.

Modus quo videt quē ſe quil Mag. ꝓ ꝑte ſ. dī. 14.

RNdeo qdā dixit iſtas ſimplr falſas: filiꝰ ſeipz mittit, vl ſpūſcūs: dicētes nullā ꝑſonā ſeipſaz mittē: qz nulla ꝑſona ſup ſeipa auctē bz. Sed qz Augu. fim̃ ꝓcedit eaꝝ Magr in lra/eas negare nō poſſumꝰ.

Opinio 3

¶ Propter B alij alr dixerūt q̃ bō ꝓpōnes ſi vere ſūt: ſunt tamen impropꝛie. Sed nec illud tenet: quia nimis accedit ad primū modum tenendi.

Opinio C

¶ Cōmunis autē ſnia eſt ꝓpter auctoritates ſanctoꝝ q̃ ꝑſona miſſa ſeipſam mittat. Sed qūo iſta cōis ſentēa veritatē habeat: declarare nō eſt facile.

ſ. Petrus in ſuma. diſt. 23. qu. 2. q. 4.

¶ Quidaz ni cā ſic conant̃ oñdere: diſtinguētes de eſſe r fieri dicētes: q̃ qñ aliqō cōpoſitū dī de: ops ipſum fm qualz ꝓtē cē tale: vt ſi aliqd dī eſſe ſcutū albū: ops q̃ ſit ſcutū r q̃ ſit albū: ſz in fieri nō eſt ſic. nā ſufficit cōpoſitū fz alterā ꝓtē fieri: vt totū fieri dicat: vt ſufficiat ſcutū fieri fz albedinē: vt dicat fieri ſcutū albū. nā iſta ē vra: bodie factū eſt ſcutū albū: etiā ſi nō ſit ferū ſcutū bodie: ſz ſolū ſit factū albū: r pictor dī facē ſcutū albū: etiaz ſi nō facit ſcutū: ſed ſolū iducit albedinē in ſcuto. Et quia miſſio quādaz factionē ipoꝛtat. nā mitti ꝑſonā nihil eſt aliō q̃ illā ꝑſonā nouo mō inhabitare creaturā: ꝓpter opⁿ in ea nouiter opandū: ſz cū eis nouitas quādā factionez ipoꝛtet: in ipſa miſſione intelligit̃ qdā factio: r ꝑſona diuina in nob aliq̃ mō dī fieri: dico aliq̃ mō: qz talis nouitas ꝓpter qō dī miſſio: quoddā fieri fm rei veritatē eſt in creatura: fm modū intelligēdi in ꝑſona diuina: ſz ſi miſſio quādaz factionē ipoꝛtat: cū dicat aliqd facē aliud ēt fz ſe totū: ſi dz conſaluratē ſup eo qō eſt nouiter opandū: ꝑſona dī ſeipſaz mittē: eo q̃ ſeipſam nouo mō in creatura facit: nō qz ſeipſaz ꝓducat: ſz qz facit ſe in creatura nouo mō. Uel ex qz B ēt pī cōpetit: qz ſeipz nouo mō in creatura facit: r nouo mō creaturaz inhabitat. Propter qō poſſet ꝛ eos ꝓcludi pīez ſeipm mittere: qō eſt ꝛ Aug. 2° de tri. c. 5. r ꝛ vitandū: vt iſtā obiectionē vitaret ſimul cuz diſtōne de eē r fieri: addiderūt diſtōnē de faciēte r facto: dicētes q̃ ad B q̃ aliqd faciat aliqō totū: ſufficit habere conſaluratē ſup eo qō nouiter eſt iductū. Naz ſicut ponebat exēplū: ad B q̃ pictor faciat ſcutū albū: non regrit̃ q̃ ſcutū faciat: ſz q̃ ſcutū dealbet. Sz ex ꝑte ſci varūqz regrit̃. naz ſcutū nō eſt ſañ albū niſi ſit ſcutū r albū. In miſſione aūt eſt vno ꝓſiderare: ꝑſonā miſſaz: r effectū. Ad B aūt q̃ ꝑſona mittat actiue: nō regrit̃ q̃ ꝓducat totū: vt ꝑſonam r effectuz: ſed ſufficit q̃ ꝓducat effectū. Sed ad B q̃ ꝑſona mittat: nō ſolum ſufficit q̃ effectꝰ ſit ab alio: ſz ēt regrit̃ ipſaz ꝑſonā ab alio eē: r qz pī nō eſt ab alio: nō cōpetit ei mitti: r iō ſeipz nō mittit: qz tūc ei paſſiue cōpeteret miſſio: pp qō ſequeret ipm dare eē ab alio. ¶ Sz illō nō ē dī dcm: qz ſi ē ſile de factione ſcuti albi: r de factiōe ꝑſone. Ad B q̃ ſcutū fiat albū etiā ex ꝑte factiōis regrit̃ q̃ ſit ſcutū r q̃ ſit albū: nō tm̃ regrit̃ q̃ ſit ſcutū ab alio: ſz ſolū q̃ ab alio bēat eē albū: r ſi ſcutū ſeipm dealbaret r nō bīet eē ab alio. iſta eſſet vera: ſcutū ſeipm fecit albū: igit ly ꝑſona pīs non bēat eſſe ab alio: tm̃ qz bz auctē ſup nouitatē effectꝰ r ſeipſaz in creatura nouo mō efficiēdā: ſeqt̃ q̃ ſeipſaz mittat. Lz ḡ vez ſit q̃ ad B q̃ ꝑſona mittat ſufficit q̃ bēat auctem ſup effectū: ſed ad B q̃ mittat regrit̃ q̃ ſit ab alio: modus tm̃ habitꝰ B declarās: qz petit qō eſt in ꝛuo arguēs oppoſitū: nō ꝓpoſitum: non eſt bonus.

Color modi dicendi.

B

B

C

D

G

H

¶ Ideo dz̃ eſt vt ſupⁿ dicebat̃ q̃ ꝑſona mitti dīcō q̃ nouo mō inhabitat creaturaz: q̃ nouitas nō eſt ꝓp relōnez neuā q̃ ſit realr in ꝑſona diuina: ſz in creatura exiſtēs. Naz ex eo q̃ ꝑſona pīs p filiū ꝓducit aliqō opus gratuitū filio appꝛopatū: ex ipſo ope noua relō cōſurgit in creatura: ex q̃ terminat̃ qdā nouⁿ reſpectⁿ ad pīez ſz modus itelligēdi: ꝓp quē dī mitti: r qdā ad filiū ſz quē dī mitti: r qz filiⁿ eſt cā illiⁿ opis: erit cā relonis realis: que ſurgit ex ope: r qz illiⁿ relonis eſt cā ex q̃ terminat̃ reſpectⁿ ad ipm: ꝓp quē dī mitti ipſe filiⁿ: facit ad hoc q̃ mittat̃. Sz facē ad B q̃ aliqs mittat̃ eſt mitti illū: filiⁿ igit ſeipm mittit: r ſic filiⁿ facit ad B q̃ mittat̃: ita pī facit ad B q̃ mittat: qz cū pī ſit ēt cā illiⁿ opis: ex q̃ ſurgit realis relo in creatura: ex q̃ terminat̃ qdā reſpectⁿ ad pīez: ſz quē dī mitti: ſic filiⁿ faciebat ad B q̃ mitteret: ita pī facit ad B q̃ dicat̃ mittere. Sz facere ad hoc q̃ aliqs mittat̃ eſt mitti illuz: ideo filiⁿ ſeipz mittit: pī aūt ſeipm nō mittit: qz nō facit ad B q̃ mittat̃: ſz q̃ mittat: r facē ad hoc q̃ aliqs mittat nō mittit illuz. Naz vt dicebat̃ nō dī aliqs regē mittē: eo q̃ regem induxerit ad mittēdum: imo ſi vere loq volumⁿ: cū ex relone in creatura ſz itellim terminat̃ nouⁿ reſpectⁿ ad pīez: fm quē dī mittere: r ad filiū fm quē dī mitti: r pī r filiⁿ facient ad hoc q̃ pī mittat r filiⁿ mittat̃: cū taz pī q̃ filius ſint cā illiⁿ relonis: ex qua iſti reſpectⁿ ꝓſurgunt. Ex q̃ ſeqt̃ ꝛ vificari hāc: filiⁿ ſeipſaz mittit. Nā facē q̃ aliqs mittat̃ eſt illuz mittere. q̃ filiⁿ ſeipſaz mittit: qz facit vt mittat̃: Rurſuz facē q̃ aliqs mittat aliquē: eſt illuz mittere: vt ſi aliqs regē iduceret vt eū mitteret: eo q̃ faceret regez mittere: ipſuz dicereť ſeipz mittere: ſic r pī iſto duplici mō etiā mittit filiū. Naz eo q̃ facit vt filiū mittat: euz mittere dī: r ēt qz facit q̃ mittat̃ filiⁿ: eū mittere debet dici. Dz ēt 3ⁿ modus vificationis: pī mittit filiū: qnē bz filiⁿ ſeipz mittit: vt in ſoluēdo argmⁿ patebit. Semp ḡ filiⁿ erit miſſus: pater nō r filiⁿ eū mittent: r iſte eſt ſnia Aug. 4. de tri. c. 5. qui ex eo q̃ ſunt idiuiſa opa trinitatis oſtēdit filiū a pīe r a ſeipſo eē miſſuz. Ex q̃ apparet ꝓmū modus dcionis eſſe incongruū: qz ſcutū dī dealbari p aliqd qō nouiter eſt in ipſo: quā viaz ſi vellemⁿ ſeqi vel filiⁿ ſeipm nō mitteret: vl pī mitteret ſeipz: cū nouo mō inhabitet creaturā. Tota igit cā ḡre ꝑſona ſeipſaz mittat/eſt: qz reſpectⁿ terminat̃ ad ſeipſaz: ſz quē mitti dī: cōſurgit ex noua relone: q̃ nō eſt in ipſa ſz in creatura: cuⁿ ipſa eſt cā: qz eſt cā opis: pp qō talis relo bēat eſſe: tota igit trinitas mittit: r ꝑſona ſeipſaz mittit: qz idiuiſa ſunt opa trinitatis: ſz q̃ Aug. declarat. 4. de tri. c. vlto.

Epilogus Hora concluſionē tri.

Ad primū dom q̄ ls fm bos respect⁹ qui cōsurgunt ex relone in creatura realr existente: r pī filium mittat: r filiꝰ seipm: aliquo trī mō verificaf pī mittit filiuz: q̄ nō verificaf: vt filius seipsum mittat. Naz pī put operaf per filiuz: q̄ dedit virtutem filio vt operaret: dī eum mittere: fm quē moduz filius seipm nō mittat: q̄ seipsuz nō pduxit: vt a seipso virtuez acciperet: trī fm istū moduz filiꝰ mittit spūm scm: inq̄tū spūs scī pducit: ex qua pductiōe spūs vnit quā bz: cō sequī: r unde est qđ Aug. ostēdit spūm scī procedere a filio: eo q̄ mittit ab ipso: q̄ logī de passione fm istū modum: fm quē moduz bñ pcludit rō psonā seipsam non mittere. ¶ Ad 2m dom q̄ ls psona a seipsa nō procedat eternalr: procedit tñ temporalr: r hoc sufficit vt seipsam mittat a viris aūt sanctis nec eternalr: nec tēporalr procedit aliqua psona dina: q̄ effectū gratuitū: fm quē psona mitti dī auctoritatiue causare nō pōt. ¶ Ad 3m dōs q̄ vt ps per habita nō opz psonaz mittentē bīe auctorem sup psona missam: nec distingui ab ea: nec bīe rōnem principij respectu ei⁹: sed sufficit hoc bīe sup effectū: rationem cuius cōsurgit relatio: propter quā terminaf respect⁹ ad psonā: fm quā dicaf mitti. ¶ Ad 4m dom q̄ psona nō mittit seipsaz illo modo: vt ostensum est.

¶ Utrum spiritussanctus mittat filiuz. Qó. IIII.

Tho.in tert.pri hui.dn.45.q.5.

Quarto querit: vtrū spūssanct⁹ mittat filiuz: Et vī q̄ nō: q̄ idez non trahit originē a seipso: sed vt dcīt est Aug. de tri.4.c.penal. dicit spūs scī trahere originem a filio: q̄ mittit a filio. Si igit filius mitteret a spūscō, filiꝰ procederet ab ipso: sed spūssanct⁹ procedit a filio. g̃ idez procedit a seipso. ¶ P. Dicebaf q̄ ls in missione non sit subiectio: est tñ ibi subauctoritas sed in filio non est subauctoritas respectu spūssti. g̃ rc. ¶ P. In trinitate creata amor pīsupponit vbū: sed mittens nō pīsupponit missuz: ls econtrario. g̃ in trinitate increata vbū nō bz rōnem missi re⁹ spūssti siue amoris. ¶ P. Qui solo vbo oia possz facē nō oportuit q̄ aliquē mitteret ad agēdū: ls pī oia solo vbo faciat: q̄ dixit r fca sunt: nō igit oz q̄ mittat filiū ad aliqđ op⁹ operāduz: ls nunq̄ spūs mitteret filiū nisi filiꝰ mutteret a pīe. g̃ rc.

In cōtrariuz est Aug. y. de tri. c.5. qui loquēs de missione filij dicit cū mitti a spūscō. ¶ P. Ut dicebaf tota trinitas mittit: ls nō tota mittat: quia indiuisa sunt opera trinitatis. ergo ipse spiritussanctus mitteret filium.

Modus dicendi. M

Rñdeo dom q̄ qdā voluerūt negare spūmsanctuz mittere filiū nisi forte fm q̄ bō: ideo distinguūt triplicē missionē filij: quē vt bñ itelligaf. Notāduz q̄ Aug. 15. de tri. c.11. assignat pueniētiā inter vbuz nrm r vbū dinuz distinguēs duplr: verbū in nobis: internuz r in voce. platū. vbū internū nrz assimilat vbo dino nō incarnato. vbū aūt cū voce platuz: dino vbo assumenti carnē vt idem ibidez inuit. Sz in vbo nro B videm⁹ q̄ spūs nō mittit vbū in mētē: ls vbū in voce. Nā spūs est vehiculuz vbi nō in mētē: q̄ illud nō vehit: ls solū vbi in voce. g̃ in trinitate increata spūs nō mittet vbuz non vnitū carni: ls solū vbū incarnatū. Ideo distinguere possumus: fm modū ista: tres missiones: r due illaz: competūt hypostasi vbi in se accepte. 3° vo vt carnē assumpsit. Mittit. n. vbū dinuz: in mentē: in carnē: r ad predicandū: ls in mētē r in carnē mittit: q̄ vbū: q̄ ipsa hypostasis vbi missa est. Sz tales missiones: ls ad pdicādum mittit. qa bō: igit fm pōnez ista: filiꝰ non mittit a spūscō: Sz pmas duas missiones: ls solū fm tertiā. nō aūt pdicādaz mittit: qa bō. Sz illō est ꝯ Aug.z° de tri.c.5.q̄ exponit illō vbū Isa. misit me dns r spūs eiꝰ de aduentu eiꝰ in carnē: nō igit solū missus est filiꝰ a spūscō ad pdicādaz: fm quā missionē mittit vt bō: ls missus est et in carnē qđ cōperit ei: vt est psona dina: r pari rōne a spū. s. mittit i mētē: cū ēt illa missio ei cōpetat put ē dina psona. simplr g̃ sz ite nōez Aug. procedēdū ē filiū mitti a.s.s.

¶ Sed ad B itelligēduz pbita nos iducūt. Naz vt dictuz est filiꝰ seipz mittit inq̄tū est cā opis: ex q̄ psurgit relo in creatura: pp quā relonē qdā nouꝰ respectꝰ fm modū itelligēdi terminaf ad filiuz: pp quē dī mitti: r ad pcm pp quē dī mittēs ex B dicebamꝰ filiū seipz mittē: q̄ sciebat ad B qđ mitteret: sed cū spūssctus sit cā illiꝰ opis: erit cā relonis q̄ psurgit ex opere p pīs faciet q̄ respectꝰ ille terminet ad pīez fz quē ei cōpetit mittere: r ad filiū fz quē ei cōpetit mitti. sic g̃ duplr vīficaf spūssctus mittit filiū: sic duplr vīficaf filiꝰ seipm mittat. Nā filiꝰ se mittebat: eo q̄ faciebat q̄ respectꝰ terminaret ad patrē: fm quē dicebaf mittere: r q̄ terminaret ad ipm: fm quē cōperebat ei mitti: r q̄ bō respectꝰ ex ope psurgūt spūssctus q̄ est cā opis dicēt ēt isto mō duplici mittere filiū: rōne auctis: quā bz supra op⁹. Et iste est mia Aug. y. de tri. c.5. qui ait q̄ pinde mitti a pīe filiꝰ sine spūscō nō potuit: q̄ cū intellīt pī eū misisse: q̄ ex femina euz fecit: nō vtiq̄ sine spūscō fecisse dī. Ex q̄ appet q̄ magis est ppa ista: filiꝰ se mittit: vel spūssctus mittit filiuz: q̄ cū inducēs aliquē ad mitrēduz regē mittit illū: q̄ sic inducēs nihil auctoritatiue facit: pp qđ ille dicaf mitti: fs spūssctus siue filiꝰ aliqđ auctoritatiue facit ad opus. Ex q̄ cōsurgit respectꝰ qui terminaf ad filiū: pp quē mitti dī. appet g̃ hāc eē verā r ppriā spūssctus mittit filiuz. Tū q̄ nō est tot modis ppa sicut ista: pī mittit filiū: vt sciamus qñ ppe dī psona psonā mittere r qñ nō: r quō.

¶ Notāduz q̄ cū tres sint psone in dinis: nouez modis pōt itelligi missio: quoz tres sūt falsi r ipropry: tres sūt veri r ppry: r per oēm modum: reliqui tres sunt veri r ppry: nō tñ eis cōpetit ois rō vitatis: nec sunt per oēm modū ppry. Nā cū pī nō procedat ab aliq̄ ei nō cōpetit mitti. Jō quoties scīq̄z sic designaf missio q̄ ipsa psona pīs mitti dicaf: locutio nō soluz erit ipropria: ls ēt falsa: pp B iste tres ppōnes sūt false r ipropīe: pī mittit seipz: filiꝰ mittit piem: spūssctus mittit patrez: q̄ in olbꝰ istis psona pīs dī missa. propīe p oēz modū sunt qñ psona mittēs bz auctez supra missaz. Nam psona psonā mittere dī: eo q̄ facit respectū terminari ad psonā fm quez dicīt mitti: vel ad personam mittentem: fm quā dicīt mittere. Rursuz persona psonā mittit: eo q̄ per ipsam opaf: r q̄ oia ista sunt in missione: qñ psona missa trahit originē a mittēte: ideo tales ppones p oēm moduz sunt ppe: pp qđ iste tres: pater mittit filiū: filius mittit spūm scm: pī mittit spūm scm: q̄ in olbus bis psona missa trahit originē a mittēte bñt oēz modū viratis: r sūt olo ppe. Alie aūt tres: vt filiꝰ mittat seipm: spūssctus mittit seipz: spūssctus mittit filiū: vere r ppe sūt: cū in olbꝰ bis psona q̄ dī mittēs causet op⁹: pp qđ terminaf respectꝰ ad psonā missaz: rōne cuius mitti dī: nō tñ eis cōpetit ois modus viratis: q̄ in talibꝰ ppōnibꝰ psona missa vnitez nō accipit a mittēte: rōne cuiꝰ mittēs per psonā missaz operaf: pp qđ eā mittere dicaf: nō tñ pp B nō sūt dicēde simplr vere. nō. n. bec ppositio, psona psonā mittit, est simplr equoca: sed bz plēs cās veritatis. Unī ad B q̄ talis ppositio simplr vera sit: nō opz eā verificari dī mō quo verificari pōt aliter. n. bō currit: nō esset simplr vera: nisi dīs bō curreret: cū ex quolibet boie currente dīs tra ppositio contrabat veritatem.

Ad primū

N Lōra dictuz modum.

Mod⁹ doct. s.q. precedenti r nō precedēti.

O

Qđo duplicit spūssctus mittat filiuz.

P

Nō q̄ ppositiones expmentes missiones psonaz sādas sint false: qđ vere p oēz modū: sādas vere nō tñ per oēz modum: r sic sunt nouē ppositiones.

Nō de missione tres ppositiones vere p oēm modum.

Q

Elide tres ppositiones: vere qđē r propīe: ls nō p oēz modū de missione.

Videtur qđ spiritussanctus: qa spūs cū spirat in voce vbum attrahit: q̄ ab audiēte vehit in voce r q̄ ēt trahit in aere fracto p spūs ejectum.

A **Ad primū** dō3 q̄ si tot modis verificaret: spiritusscūs mittit filiū: quot modis verificat filius mittit spūsscūm: ratio veritatē ꝓcluderet: ꝫ vt babitū esset cū dī filiꝰ mittit spūs. s. bz oēm modū veritatis: nō aūt ista: spūsscūs mittit filiū: ideo nō opꝫ si ex illa ꝓpōne arguit Aug. spūscm ꝓcedere a filio: qđ nos ex ista arguamus filiū ꝓcedere a spūscō nisi forte tpaliter: fm qđ a seipso ꝓcedit. ¶ Ad 2ᵐ dō3 q̄ nō opꝫ q̄ semp in missione sit aūctas respectu ꝓsone misse: sed sufficit esse aūctē sup effectū. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ illa similitudo nō currit p oēm modū. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ cū mittit filius a pīe: nō separat ab eo. vñ mittere ℞bū nihil est aliud: q̄ operari p ℞bū in operib⁹ granitis: ꝫ B in bis que sūt apta nata rep̄sentare ℞bū. Ideo ꝫ pī dicēdo: oia facta: ga seruū dicē est seruū facēnon tñ ꝓpter B talis missio excludit ꝫ solū missio que separat mittēte a misso.

B **Super** hoc querit de rōnib⁹ Magri. ponit.n. duas rōnes q̄ spūsscūs vel filiꝰ seipm dei sine mittit. Prima talis. Si pī filiū dare pōt vl̄ mittere: ꝫ filius hoc nō pōt aliqđ pōt pī qđ nō pōt filius. Scda talis. si pī dat filiū ꝫ filius nō dat seipsum: aliqđ pī operat qđ nō opat filius. Sed ꝛga cū pī possit gīare ꝫ generet: filius nec possit gīare nec gīet: nō ut ꝓcludī pōt q̄ aliqđ possit vl̄ operet pī qđ nō possit nec opē filius: ergo a filī nec hoc ꝓcludi poterit. Dōm q̄ nō est filē de gīatione ꝫ missione: ga genitū referī ad gignētē p relationē que est in ipso. Sed ad hoc q̄ ꝓsona dicat mittere sufficit q̄ habeat auctāte sup opus: ex quo ꝓsurgit respectus qui terminat ad personā missā: rōne cuius dicit mitti: ꝫ ideo si aliqua ꝓsona esset in omnis que non mitteret illa non operaret: vt Magister arguit.

Hoc ēt supra dn. 1. q. 2. hui⁹ dicūt.

C ¶ Utrū semel tm̄ missus sit filius: an sepe.

Scda pars 15ᵉ dis. **Hic queritur** vtrū semel tm̄ missus sit filiꝰ: an sepe mittat: Si eni missio filij ipsius tm̄ incarnatio est: cuꝫ semel tm̄ incarnatꝰ sit: ꝫ semel tm̄ videt missus. Ac si sepe mittit: est ꝫ alia etꝰ missio q̄ incarnatio. Sed q̄ est illa: Nūqđ eterna genitura missio etꝰ dicēda ē: an ēt alia missio q̄rēda est.

¶ Q: duobus modis dī filius mitti.

Ad qđ dicimus q̄ duobus modis dī filiꝰ mitti pter illā eternā genituā que ieffabilis est: fm quā etiā missus posset dici: vt videt qbusdā: sed melius ac veriꝰ fm eaꝫ dī genitꝰ. Preter eā ḡ duobꝰ modis dī mitti. s. vl̄ cū visibiliter mūdo apparuit carne idutus: vl̄ cū se in aias pias sic trāsfert: vt ab eis ꝓcipiat ac coḡscat. Hos duos missionis modos apte Augu. distinguit in quarto libro de tri. dicēs. Nō eo ipso q̄ de pīe natus est: missus dī filiꝰ: ꝫ vel eo q̄ apparuit huic mūdo: ℞bū caro factuꝫ. Vñ dicit. A pīe exiit: ꝫ veni in mūdū: vel eo qđ ex tpe cuiusdā mēte ꝓcipit: sicut dictū est de sapia. Emitte illā de celis scis tuis: ꝫ a sede magnitudinis tue: vt mecū sit: ꝫ mecū laboret. i. doceat me laborare. Et tūc vnicuiq̄ mittit: cū a quo q̄ cognoscit atq̄ percipitur quantū cognosci ꝫ percipi pōt ꝓ captu vel ꝓfectētis in deū vel pfecte in deo aie rōnalis. B

¶ Q: fm alterꝫ semel: fm alterꝫ sepe sit missus: ꝫ fm alterꝫ vt sit bō: ꝫ fm alterꝫ vt sit cū boie.

Ecce distincti sūt duo modi missionis filij: ꝫ fm alterꝫ semel tm̄ missus est dei filiꝰ: fꝫ alterꝫ sepe missus est: ꝫ mittī quotidie. Nā fm alteruꝫ missus ē vt sit bō: qđ semel tm̄ factū ē. Scdꝫ alterū ℞bo mittit: vt sit cū boie: qūo quotidie mittit ad scōs: ꝫ missus est etiā añ icarnationē: ꝫ ad oēs scōs q̄ ante fuerūt: ꝫ etiā ad angelos. Vñ Aug. de filio. i. de sapia pīs loquēs in q̄rto libro de tri. ait. Aliter mittit sapia vt sit cū boie. Aliter missa est vt sit bō. In aias eni sanctas se trāsfert: ꝫ amicos dei ꝫ ꝓphetas ꝓstituit: sic ipler etiā scōs angelos. Sꝫ cū venit plenitudo tpis: missa est nō vt impleret angelos: nec vt eēt angelus: nec vt eēt cū boibus vel in boib⁹ vt antea in pīb⁹ erat ꝫ in ꝓphetis: sed vt ipm ℞bꝫ fieret caro. i. homo. F

¶ Q: fm alterum modum dicitur missus in mundum: fm alterum non.

Preterea notādū est: q̄ cū bis duob⁹ modis mittat filiꝰ: fm alterꝫ dī missus in mūdū: fm alterꝫ ℞bo nō. Eo eni nō missus dī in mūdū quo visibilis mūdo apparuit. Vñ Aug. in eodē li. ait. Cū ex tpe cuiusq̄ mēte ꝓcipit: mitti qdē dicit: sed nō in būc mūdū. Nō eniꝫ sensibiliꝛ apper. i. corpeis sensib⁹ pīsto est. Nā ꝫ nos fm q̄ mēte aliqđ eternū capim⁹: nō in B mūdo sum⁹: ꝫ oiuꝫ iustoꝝ spūs etiā in carne viuētiū iquātū dina saptūt nō sunt in hoc mūdo. Ex p̄dictis liquet: q̄ pter ieffabilē genituā duob⁹ modis mittit filius. s. cū visibiliter apparuit: vel inuisibiliꝛ percipit mente. G

¶ Cur pī nō dī missꝰ cū ab aliq̄ coḡscit vt filiꝰ

Hic queritur cur pī nō dī missus: cū ex tpe a quo q̄ cognoscit sic filiꝰ: Ad qđ dicimus: ga in eo est pncipiū auctas: que nō bz de quo sit: a quo filius est ꝫ spūsscūs. Pī eni est vt ait Aug. in eodē lib. pncipiū totiꝰ dinitatis. vel si melius dī deitatis: ga pncipiū est filij ꝫ spūsscī. Nā vt ait Aug. in eodē. Si voluiss etiā deus pī p subiectā creaturā visibiliꝛ appareret: absurdissime tm̄ aut a filio qđ genuit: aut a spūsancto qui de illo ꝓcedit: missus diceret. Con- H

I gruenter autē ille missus dicit̄ q in carne apparuit. misisse autē ille qui in ea nō apparuit.
¶ Putauerunt quidaz filium t spm̄scm̄ minores fuisse patre: quia missi dicuntur.

Ideoqz putauerunt quidaz hereticī cuz pī nō sit missus: sed filius t spiritussanctus: pīez esse matorē: ac filiuz minorē esse t spm̄scm̄: atqz pīez q̄si matorē misisse vtrūqz quasi minorez. Qō Aug. iprobat in. xiij. li. de tri. illis ꝺicēs. Nō ideo iquit arbitrandū est minorē esse filiuz q missus est a pīe: nec ideo minorem spm̄scm̄: q t pī cuz misit t filius. K Siue enī ꝓpter visibilē creaturā: siue potius ꝓpter principij auctoritatē vel cōmēdationē: non ꝓpter iequalitatē vel iparilitatē vel dissimilitudinē subē in scripturis hec posita intelligunt̄. Nō ergo ideo dī pī misisse filiuz vel spm̄scm̄ q ille esset matoz t illi minores: sed marie pp auctē principij cōmēdādā: t qa in visibili creatura nō sicut ille apparuit. Ecce ostensuz est que sit missio filij: t quib⁹ modis mittatur.

Scōa pars 15ᵉ dis. L **Hic queritur** 2c̄.] In hoc residuo 15ᵉ dis. specialr determinat Magr̄ de pīalite missionū cōpetētiū filio. Et duo fac̄: ga ꝓio ondit eē pīes modos missionis filij. Scōo inter illos modos assignat ꝺuaz. ibi[Ecce distincti.] ¶ Circa pmū duo facit: ga ꝓimo pmittit quādā qōnē ex q̄ apparet esse pīes modos missionis filij. Est enī qō. vtrū filius tm̄ semel missus sit: t determinat ad hāc ptē q non tm̄ semel: ex quo apparet eē aliā missionē filij ꝓter icarnationē: cū tm̄ semel sit icarnatus. Scōo distinguit missionē filij: ꝺicēs: ꝓter eternā gnōnē que ꝓprie nō ꝺī missio filiū mitti ꝺī fez visibilr: vt in carnē: invisibilr vt in mētē: t B confirmat p Aug. zᵐ ibi[Ad qō ꝺi.] Deide cū ꝺicit.[Ecce distincti.] Dat ꝺiam iter istos modos. Et duo facit: ga ꝓio dat ꝺuaz. Scōo assignat cāz q̄re pī non ꝺicat̄ missus. zᵒ ibi[Dic q̄rit̄.] Circa pᵐ duo fac̄: ga ꝓio dat 4ᵒ ꝺuas iter missionē in carnē: t in mētē. pᵒ est ga i carnē missus est semel: z i mētē nūssus ē sepe. zᵒ ē: qz i carnē missus est vt sit bō: z in mētē vt sit cū bone. 3ᵒ ga in carnē missus est fm determinatū tps: sed in mente missus est fm oē tps: t afi icarnationē t post. 4ᵒ ga fz carnē missus est ad bones t vt sit bō: z fz mētē est missus ēt ad angelos: q ola ꝓfirmat p Aug. zᵒ addit 5ᵐ ꝺuaz: ga put ē missus in carnē est missus i mūdū: z put in mētē mittit̄: nō ꝺī missus i mūdū: qō ēt p Aug. ꝓfirmat. zᵒ ibi[Ꝑ. nōndū.] ¶ Tūc sequit̄ illa ps.[Dic q̄rit̄.] Jn q̄ assignat cāz: q̄re pī nō ꝺicat̄ missus. Et duo fac̄. ga ꝓio assignat cāz nō mitti pīez: eo q in eo est auctas p̄ncipij t a nullo est: qō ꝓfirmat p Aug. Scōo ondit filiū t spm̄scm̄ nō eē minores pīe eo q mittūt̄: t ille nō mittit̄: qō ēt ꝓbat p Aug. zᵒ ibi[Jōqz putauerūt.] Et i B terminat̄ sūa lcc. t ds.

Madruplex ꝺia iter missionē in carnē t mētem. M **Circa** missionē filij iuisibilē q̄rem⁹ ꝺuo: ꝺe visibili aūt nō q̄rem⁹: ga de ea poterim⁹ in tertio disputare. ¶ Prio g̃ q̄remus de missiōe filij iuisibili fz se. ¶ Scōo de ea q̄rem⁹ p cōparationē ad eos ad quos fit missio. ¶ Circa pᵐ q̄rem⁹ tria. Prio vtr̄ filius mittat̄ N iuisibilr. Scōo vtrū ei⁹ missio ſpectet a missione ſpūſcī. ꝺn. ꝓma. Tertio vtrū eius missio eterna ꝺici possit.

¶ Utrum filio cōpetat mitti. Questio I.

Ad primuz sic procedit̄. Uidet̄ q filio nō cōpetat mitti: ga si mitteret̄ hoc nō eēt nisi rōne opis. igit̄ aliq̄ ꝑsona operet̄ p filiū: fz opari p aliō ꝺicit̄ rōnē q̄tū ad vtutē: cū sit vna vtus totius trinitatis: filio nō cōpetet mitti etiā iuisibilr: cū nullus opus eē iuisibile aliq̄ ꝑsona opet̄ p ipm. ¶ Ꝑ. fm Aug. 4° de tri. ca. 21. mitti filiū est cōgnōscere q ab alio sit: sed talis cognitio nob nō iest: ga tunc certitudinalr scirem⁹ nos ꝺīc charitatē: cuz nō mittat̄ nisi in opib⁹ gratuitis g̃ tē. ¶ Ꝑ. Filius ex suo nosce nō ꝺz q ꝓcedat in aliud: O vt in ꝺīm: sed solū qō ꝓcedat vt amoz: fz ex B ꝺicebat̄ spūſcūs mitti ex eo q tēdebat in ꝺīm creatuz: g̃ filius mitti ꝺici nō ꝺz. ¶ Ꝑ. Opa gratuita fm q̄ ꝺina ꝑsona ꝺī mitti: appropiant̄ spūſcō: solu g̃ spūſcō mitti cōpetet.

In cōtrariū est Aug. 4° de tri. ca. penul. q ꝺicit filiū eē missuz a pie. ¶ Ꝑ. ca. 20. scribit̄ q filiⁱ⁹ missus ꝺīcto q apparuit mūdo: t Verbum est caro factū: in quo innuit missionē visibilē ei⁹: t addit eo q ex tpe cuiuscq̄ mente percipit̄: ꝓpter qō innuit invisibilē: mittitur ergo visibiliter t inuisibiliter.

Respōdeo ꝺīz q ꝑsona mitti ꝺī fm vnū modū: eo q aliqs respect⁹ g ꝑsurgit ex ope opato p ipsaz terminat̄ ad eaz: rōne cui⁹ ei cōpetit mitti. nā iz pī z filⁱ⁹ idē op⁹ operet̄: ex illo tm̄ ope gdā respectus terminat̄ ad pīez: fz quē ꝺī mittere: t gdā ad filiū fm quē ꝺī mitti. Sed si q̄reret vter⁹ cū sit idē opus: quare magis respectus terminat̄ ad pīez vt ꝺicat̄ mittere: q̄ ad filiū. Uel ad filiū vt ꝺicat̄ mitti: q̄ ad pīem. Dici ꝺz hoc eē: ga pī operat̄ p filiū: nō filⁱ⁹ p pīez: nūq̄ ergo ꝺē respectus q ex ope cōsurgit terminabil̄ ad pīo nā ꝺīna vt mitti ꝺicat̄: nisi p illā ꝑsonā ꝑsona aliq̄ opet̄: nō tm̄ ex B ꝓcludi pōt q solū ꝑsona que p ꝑsonā operat̄ eā mittat: nā si scirū ꝺealbari nō potiz: nisi ab alio ꝺīct eē: nō tm̄ oporteret q solū ille scirū ꝺealbaret qui illud feciſſet. Sic g ex pte ista iz ꝑsona mitti nō possit nisi ab alio trahat originē: nō tm̄ solū qui eā ꝑdūc eā mittet: fz g sup effectū auctē ꝺz ꝺē ꝑsonā mittere ꝓprie ꝺici pōt: cuz tm̄ tm̄ est ex Verbis habitis ꝺeclarātq̄ nūq̄ aliq̄ ꝑsona mittit̄ nisi p eā alia ꝑsona opet̄. Opari aūt vnū agēs p aliud cū ly p mediatione ipoztet ꝺupliciter pōt intelligi: fz q supius mediatio ꝺupliciter est ꝺistincta. Nam mediatio aliq̄n est rōne vtutis: aliq̄n rōne agētis sine rōne suppositi cui cōpetit agere. Ꝺicum⁹ n. solē agē mediāte bone t bonez mediante sole: fz put ꝺē agit p solē: est ibi mediatio fm vtutē: iquātū vtus ei⁹ vtuti solis initit: fz iquātū sol agit mediante bone: est ibi mediatio rōne suppositi. Nā ex eo q ꝺē agit: sol agit: cū ꝺē a sole aliquā vtutē recipiat. Dec aūt ꝺuplex mediatio in missione que cōpetit creaturis repit̄. Nā cū seru⁹ a ꝺīo mittit̄: est ibi mediatio rōne vtutis t rōne suppositi: ga seruus agit p ꝺīz fm mediationē vtutis: fz ꝺīs agit p seruū fm mediationē suppositi: igit̄ in hac missione t ꝺuab ꝑcedit a ꝺīo t est minor ipso: ga ei⁹ vtuti initit̄. Ista aūt ꝺuplex mediatio in missione ꝑsone ꝺīne locū nō ꝺz. Nā iz sit ibi mediatio ex parte suppositi: ga suppositum pīis est aliud a supposito filij: nō tm̄ est ibi mediatio ex pte vtutis: quia eaꝺē est vtus oiuz ꝑsonaꝝ. Erit igit̄ missio in ꝺīnis fm q vna ꝑsona opat̄ p aliā: ita q ly per ꝓdicat mediationē suppositi nō vtutis: iz g̃ sit eaꝺē vtus pīis t filⁱ⁹: tm̄ ga illā vtutē ꝺz filⁱ⁹ a pīe: sequit̄ pīez p filiū opari. Unꝺ igitur

Nota de ly p. Scdz ꝺist. xx. ꝓn. 2. q. 2.

Q Cum ꝺī pīez operi p filiuz ly p ꝓpō ꝺicere meditationem vtutis: vel ꝓpōnit ꝓprio mō negat. 2° mō ꝓcedit: ga est eaꝺē vtus am boz nō idem suppositū ꝓprio modo bo mo opat̄ per solem: ga mediante vtute solis. 2° mō sol opat̄ p boiem tāq̄ p suppositum non tāq̄ per virtutem.

A

ſgit oia inuiſibilia que mentē pficiunt appropriata filio operet pī p filiū: ipa pſona filij inuiſibiliter mittit dī qđ declarare volebam⁹. ¶ Ex hoc aūt apparet cā: q̄re filius mitti dī. nā put iter mittēte ⁊ miſſū erat mediatio ſm vtrūq; mittēs mittere minor erat: nō aūt put erat ibi mediatio rōne ſuppoſiti: ⁊ qa iter pīez ⁊ filiū nō eſt mediatio ſz vtrūq; pī nō mittit filiū eo q̄ filius ſit minor illo: qa eſt ibi mediatio ſz ſuppoſita: que mediatio eē dz ex eo q̄ vna pſona trahit originē ab alia: vt qa pī eſt gignens ⁊ filius genit⁹: pī mittit: filius mittit: nō qa ille maior ille minor. ⁊ iſta eſt ſnia Aug. 4.° de tri. ca. 20. q ait filiū non eſſe miſſum a pīe: qa ille maior ille minor: ſed qa ille pī: ille filius: ille genitor: ille genit⁹. ⁊ in pn⁹ terty de tri. ſcribit nō ſō minorē eē filiū pīe: qa ꝺ miſit ille miſſus eſt: nec ſō minorē vtroq; ſpūm ſcm: qa ab vtroq; eſt miſſus.

B **Ad primus** dōm q̄ opari p aliō non ſp dicit diſtinctionē cētū ad vtilē vt eſt p habita manifeſtū: ⁊ ideo opat aliq̄ pſona vt pſona pūs p pſonā filij: nō pp mediationē vtutis: ſz rōne mediationis ſuppoſiti. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ mitti filiū eſt cognoſci: q̄ ab alio ſit: nō q̄ ſemp ille ad quē mittit actualr ⁊ certitudinalr cōſcat pſonā miſſāz: ſz qa donū qđ in eo effici⁹ p miſſionē filij de ſe eſt aptū natū ducere in cognez eius: ⁊ hoc eſt qđ qdā dicūt ⁊ bñ q̄ nō regrit ad rōnez talis miſſionis q̄ ſit ibi cognitio actualis ipſi⁹ pſone: ſz trī habitualis. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ ly fili⁹ nō tēdat in creaturā tāq; in obm vt tēdit amor: reſpicit trī creaturaz in quātū dz rōnē cāe re⁹ dono⁊ appropriato⁊ filio: q̄ ipſe creatura efficit: ⁊ qa ſz talia dī mitti: ſufficit talis reſpectus ad rōnez miſſionis. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ ly oia dona ſm cōem rōnē dicta: appropriēt ſpūſcō: qa oia dona ex amore dant: trī ſm ſpālē: pñt appropriari filio: vt dona ſapie q̄ pficiūt itellm: ⁊ qa etiā ſm talia icitamur in amorē dei: talia dona appellant gratuita q̄ filius mitti dī.

Sec⁹ Petrus in p.° ſuo dīc. 5. ſm. 1. q. 2. ar. 1. ad. 3. ar.

¶ Utrū miſſio filij ſeparet a miſſione ſpūſci. Qō II.

C **Ecundo** queritur vtr⁊ miſſio filij ſeparetur a miſſione ſpūſci. Et videt q̄ ſic: qa ſic ſe dz miſſio viſibilis ad viſibilē: ſic ſe dz inviſibilis ad inviſibilē: ſz pt eē miſſio viſibilis filij abſq; miſſione viſibili ſpūſci: qa ſm Aug.° 2° de tri. ca.° 5°: filiū a pīe exire ⁊ venire in hūc mūdū: hoc eſt ipm mitti: ſz nō ſp apparebat viſibiliter ſpūs qñ appebat viſibiliter filius: g̃ ꝛc. ¶ ℙ. Nō eſt idē effect⁹ appropriat⁹ filio: g̃ eſt appropriatus ſpūſcō. Cū igit aliud ⁊ aliō ſit donū ſine effect⁹: poterit eē miſſio filij abſq; miſſione ſpūſci: ⁊ e⁊. ¶ ℙ. Amor dī p.ᵐ donū: g̃ dona appropriata ſpūſcō erūt dona pria. ſed pmū pōt eē abſq; poſteriori: g̃ poterit eē miſſio ſpiritus: abſq; miſſione filij. ¶ ℙ. Uidet q̄ dona filij ſint pōza q̄ dona ſpūſci: qa ſic ſe dz itellē ad volūtatē: ſic ſe dñt dona q̄ pficiūt itellm: que ſunt appropriata filio: ad dona q̄ pficiūt volūtatē: que appropriant ſpūſcō: ſz itellectus in ſuo actu pcedit volūtatē: nō volūtas itellm: ga volūtas preire ſapiaz nō pōt: vt dicit Aug. in qōnib⁹ ad Oroſiū. g̃ dona ſm q̄ mittit filij⁹: ſūt pōza donis ſz que mittit ſpūſcūs: ſz pmū pōt eē abſq; poſteriori: ergo ꝛc.

D

¶ ℙ. Ad hoc idē facit: qa videm⁹ aliquos illuminatos ſm itellm: deprauatos ſm volūtatē ⁊ aliquos bonos ⁊ devotos nō indnſtres nec brites donū ſcientie.

Sec⁹ eadē dīc. pīe p.°. ſm. 2. q. 4.

In cōtrariū eſt: qa vt dictū eſt nō ꝑpter q̄libet opera dicit mitti filij⁹: ſed pp opa gratuita: ſed nūq; ſunt talia opa ſine miſſione ſpūſci: ergo non eſt miſſio filij abſq; miſſione ſpūs. ¶ ℙ. ſm Aug. 8° de tri. c. 4.°: ſciri pōt q̄ nō diligit: nō diligi q̄ neſcit: g̃ nō eſt donū amoris abſq; dono ſapie: nō igit miſſio ſpūſcūs abſq; filio: nec miſſio filij abſq; miſſione ſpūs: vt pbatū ē: igit iſte due miſſiones iſepabiliter pūgūt.

E

Rñdeo dōm q̄ refert q̄rere vtrū miſſio filij ſeparet a miſſione ſpūs: vl ē⁊: ⁊ vtrū be miſſiones bēant eē diſtinctū. Uidem⁹ eni aliq̄ realr inſepabiliter eē cōiuncta: vt nō corpalis cū cōditionib⁹ māe: q̄ trī realr bñt eē differēs ⁊ diſtinctū: ſic ⁊ miſſiones iſepabiliter ſe tenent: trī ad ſe inicē diſtinguunt. Nā ſic eſt in vita politica ſic ſuo mō eſt in ſpūali. nā politica vtus q̄ pficit itellz nūq; eſt ſine vtute⁹ q̄ pficiūt appetitū. Dui⁹ rō pōt bñ ex eo q̄ dī 7° etb. q̄ malitia eſt corruptiua ꝓncipy: eſt eni ois malus ignorās vt ſcribit 3° etb. ſō nullus qui ꝺz malitiā in appetitu prudēs dici ꝺz: qa ſm eundē ꝓbm nō eſt prudēs niſi ſit bon⁹: vñ ⁊ circa finez. 6. etb. pbat prudētiā que eſt vtus ad vtutes alias eſſe ꝓnexā: ſz igit boies mali aliquā idſtriā vel vtutā hīe poſſint: vl aliquā ſpeculatiuā ſciaz: prudētiā trī q̄ eſt regula agēdoꝝ hīe nō pñt: nā a fine ſumit⁹ ois rō agēdi: ⁊ qa mali uidēt eē finē qđ nō eſt finis: de nēcitate pſequit eos error. Et ſic prudētia eſt ꝓnexa vtutib⁹ pficiēnt⁹ appetitū: eo q̄ malitia eſt corruptiua ꝓncipy ſiue cognis finis: ⁊ redꝺit boiez ignorantē: ita vtutes alie ſunt ꝓnexe prudētie eo q̄ prudētia eſt regula agēdoꝝ. Sic etiā ſuo mō eſt ⁊ in vita ſpūali. nā ſz mali boies aliquā cognē aſtroꝝ vel alioꝝ hīe poſſint: cognē trī illam ſm quaz mittit filius hīe nō valent. Eſt eni iſta cognitio: vt deū tāq; finē vltimū cognoſcam⁹: ſz ille apprehēdit aliqd: vt finē: in quo finē ſuū cōſtituit: ⁊ rōne cui⁹ alia opat: ⁊ qa mali boies finē ſuū ponūt in creatura nō in deo pp qđ fruunt vtēdis ⁊ vtunt fruēdis in quo eſt tota puerſitas: ignorātes dici debēt: ⁊ cognē ſz quā mittit filius ſūt ꝑuati. Nō igit pōt eē miſſio filij abſq; miſſione ſpūſci: qa practice loquēdo: vt hīc loquimur: nō eſt cognitio dei vt eſt finale bonū: pp qđ alia operamur ſm quā cognē mittit filius abſq; dilectione ei⁹ ſm quā mittit ſpūſcūs. Ly g̃ aliq̄ cognitio ſpecularina de ipſo bū poſſit abſq; amore: nō trī ſepat miſſio filij a miſſione ſpūſci: qa ſm illā miſſio nē filij nō bī: ⁊ ſicut miſſio filij nunq̄ eſt ſine miſſione ſpūſci: ſic nec e⁊. Nā ſz boni boies ſ cognē aſtroꝝ: ⁊ in alijs curioſitatib⁹ nō ſint doctī: ſi cognē trī dei ſub rōne finis ſm qđ oia agūt: docti ſūt. Nā g̃ ſpūs dei agunt bī filij dei ſūt: qa ſm talē cognē dei ſm quā ipm pſtituimus vt finē nr̄oꝝ agēdoꝝ mittit ſūt⁹: quā cognē habēt quātūcūq; ſimplicē: ſi ſūt bonē: cū pſtituāt ſibi deū vt finē oiuz agēdoꝝ: nūq̄ eſt miſſio ſpūs: abſq; miſſione filij: nec e⁊. Doc eni ꝓcordat Xbis canonis. Nā ſapie ꝑ ſcribit. In malivolā aiam: nō introibit ſapia: nec habitabit in corpe ſubdito peccatis. Ex quo bī q̄ nō eſt miſſio filij abſq; miſſione ſpūs: qa ſapia illa ſm quā mittit ſtitias que eſt in eo q̄ deum cognoſcimus vt finez: in quo quēdā ſapoꝝ: ⁊ quādā dulcedinē pſtituim⁹: nō ꝺaꝝ malis boib⁹ ad q̄s nō mittit ſpūſcūs. ⁊ ibidē ſtati ſequit. Spūs eni ſcūs diſcipline effugiet fictū ⁊ auferet ſe a cogitationib⁹ q̄ ſūt ſine itellū: ex q̄ bī q̄ miſſio ſpūs: nō eſt abſq; miſſione filij g̃ mittit ſm dona pficietia itellm: ⁊ qa be miſſiones iſepabiliter ſe tenent: vt effect⁹ vt ſctificatio creature vtriq; miſſioni tribuit. Nā 15° de tri. c. vlti. ſcribit q̄ ſpūſcūs a pīe ⁊ filio pcedit ad ſctificādū creaturā. ⁊ 4° de tri. c. 20. exponit Aug. illō Sap. 7. In alias ſcās ſe trāſfert amicos dei ⁊ pphas pſtituit de miſſione filij. ſcifteare g̃ alias ⁊ ire in alias ſcās cōperit imiſſioni filij ⁊ miſſioni ſpūs ꝓpter eaꝝ inſeparabilitatem.

H

¶ Aduertēdū trī q̄ ly bē miſſiones ſint ſepabiles: ſūt trī diſtincte ⁊ differēte: nā vt bitū eſt: nō eſt miſſio in diuinis niſi ga vna pſona g aliā opat. Opari vnā pſonā g alias

Miſſio ſpūſci. ⁊ filij ly ſint ſepabiles: ſic nō dicam.

I nõ dicimus: nisi ex eo q̃ vna ab alia p̃cedit. Radicalis g̃ rõ in missionib⁹: ex p̃cessionib⁹ oriẽs: z ga filⁱ⁹ p̃cedit vt nat⁹: spũscũs vt donũ: vl vt dat⁹: missio filij est distincta a missione spũsci. Nã sic̃ arguebam⁹ q̃ ex noua relatione in creatura nõ magis terminaret respcũs ad filiũ vt mitteret: cũ ad p̃ez: nisi ga p filiũz pi opat: vt ga ille gignit ille gignit. Sic ex donis p̃ficiẽtib⁹ intellim: nõ vcceremur in cognẽ filij: sm q̃ dr̃ mitti: nec ex donis p̃ficiẽtib⁹ appetitu sm q̃ mittit spũs surgeremus in cognẽ ei⁹: nisi ga filⁱ⁹ p̃cedit vt nat⁹ vel vt ꝟbũ z p modũ intellect⁹ spũssã. p̃cedit vt dat⁹: vl vt donũ z p modũ volũtatis. Que ola innuit Aug. 4.° de tri. ca. penul. q̃ oñdẽs diuinz iter missionẽ filij z spũsci. ait. Sic̃ cui natũ ee: est filio a pie ee: ita mitti filio ẽ cognosci q̃ ab illo sit: z sic̃ spũs. s. donum dei esse est a pie p̃cedẽte mitti est cognosci q̃ ab illo procedat: sunt ergo p̃dicte missiones visibiles z differentes: iz nunq̃z a se inuicem separent.

K

Ad primuz dom̃ q̃ nõ est sibile de missione visibili z inuisibiliga nõ est tãta vnio in signis: quãta est in donis interioribus. ¶ Ad 2.m dr̃z q̃ nõ ola q̃ dr̃nt ee distincta z differẽs: de necitate separant a se inuicem: nã vt apparit i solutione: iz missiones p̃dicte sint differentes: vna tñ sine alia ee nõ dz. ¶ Ad 3.m dom̃ q̃ missio filij z missio spũsci dupliciter p̃sideran pñt: vl rõne notionis: que in missione importat: vl rõne effect⁹. Rõne notionis vna est p̃or alia: sic̃ gnõ est p̃or spiratione: qua p̃oritate supius declarauim⁹ qualr ibi est z qualr nõ. Sed si p̃sideram⁹ eas rõne effect⁹: tũc est distinguendũ: ga ipsa donа sm q̃ dat filⁱ⁹ vt p̃ficiẽtia intellim: si cõsiderant in se: vl ex pte eius cui fit datio: iz nõ tpe: nãli tñ intelligẽna sũt p̃ora donis sm q̃ dat spũs: ga nouus simplr p̃cedit amorẽ. Dz si p̃sideram⁹ eas ex pte dãtis cũ amor sit p.m scitarinũ ad dãdũ: dona sm q̃ dat spũs: sũt p̃ora donis intellect⁹. Ex quo appet quõ missio spũs p̃cedit missionez filij: z eõ: z ga p ola ista nõ ponit̃ p̃oritas q̃tũ ad durationẽ: cũ nõ possit separi vna missio ab alia: z ga nisi tpe vel durationẽ p̃cederet illã nõ arguit̃ illas duas missiones separi a se inuicem: iz esse distinctas. Propter q̃ pz solo ad 4.m. ¶ Quitũ solutũ p ea q̃ in gñali solone sũt dicta.

Dz dicit. s. p. q. p. Quia missio rõne notionis est p̃or missione spũscisz rõne effect⁹ in se cõsiderang rõne eius cui fit missio z missio spũsci est p̃or missione filij: ga amor est p.mũ donorũ: rõne ois doni dantur.

L

¶ Utrũ missio filij possit dici eterna. Questio. III.

Tertio quer̃t. Utrum missio filij possit ee eterna. Et vr q̃ sic: ga dz Bre gorius ea mittit filⁱ⁹: quo z gñat: sed gñatur eternaliter: g̃ z mittit. ¶ p̃. 4.° de tri. cap. penultio scribit ab Aug. quẽadmodũ g genuit z g genit⁹ est: ita z g misit z missus est: z. c. 20. scribitur q̃ pr̃ mittit z filⁱ⁹ mittit: ga iste genuit ille est genit⁹: sed iste genuit ab eterno z ille est genit⁹: g̃ z̃. ¶ p̃. Filio non pot̃ cõpetere aliq̃ inouatio cũ sit de⁹. Sed si ipsa p̃sona filij mitteret ex tpe: cũ tps dicat gd nouum: accideret ei inouatio: g̃ z̃. ¶ p̃. Cũ missio filij nõ separet a missione spũs. si missio spũs est eterna: erit eterna missio filij. Cui spũs ab eterno mittat sic patere pot̃: ga ex hoc dicit̃ mitti: ga p̃cedit ab vno in aliud: tãq̃ in obm z tanq̃ ab eo in quo regescat. Dz cũ filⁱ⁹ sit obm eternũ: z spũscus p̃cedat a pre z regescat in filio. Juxta illud Dam. p̃ lib. cap. 10. Credim⁹ in vnũ spm scm dominũ z viuificantẽ ex pie p̃cedẽtẽ in filio regescẽtẽ. s. s. mitti ab eterno g̃ z̃.

M

In cõtrariũ est: ga ois missio filij: vel est visibilis: vt cũ mittit in carnẽ: vel inuisibilis: vt cũ mittit in mẽtẽ: sed nec ab eterno fuit caro: nec mẽtes ad q̃s mittit̃. Nulla g̃ eius missio est eterna. ¶ p̃. Aug. de tri. ca. 20. ostẽdit quãlibet missionez filij esse tpalẽ dicẽs: nec eo ipo g̃ q̃ dr̃ de pre nat⁹ est missus dr̃ filⁱ⁹. Dz vl eo q̃ apparuit huic mũdo ꝟbũ caro factũ. Ex quo colligit̃ missionẽ ei⁹ visibilẽ nõ cẽ eternã. z subdit. vel eo q̃ ex tpe cuiuscũq̃ mẽte percipit̃: ex quo habet̃ q̃ eius missio inuisibilis est etiam temporalis.

N

Nã visibilẽ de eterno dr̃ nota q̃o vlia sunt eterna.

Rñdeo dom̃ q̃ eternuz aliq̃d dupliciter dici põt. Dicit enim aliq̃ eterna eo q̃ sp sũt z sic solus de⁹ ẽ eternus: ga ola citra deũ sm fidẽ nram ee ceperũt: z ex B oñdit Dam. p̃ lib. c. 8.° oẽm creaturã tpalẽ ee. Sc̃do mõ dr̃ eternã: nõ eo q̃ caruerit eẽndi initio: iz ga a varietatib⁹ tẽpoz est semotũ: z sic vlia sũt eterna: nõ q̃ nõ ceperint ee: iz ga sũt abstracta a p̃ditionib⁹ mãe: q̃ sũt hic z nũc rõne q̃z variabilitas tẽpoz bz ee. Nã sic̃ destructis p̃mis ipose est aliq̃d alioz remanẽs: ga ad ostructionẽ sortis segtur p accns corruptio vtis i sorte: sic gñatis p̃mis: p accns ola alia gñant: ideo si nõ sp fuerũt idiuidua nõ sp fuerũt vlia: habuerũt g̃ vlia eẽndi initiũ: iz varietati tẽpoz nõ subdant. Cũ g̃ q̃rit: vtrũ missio filij sit eterna: si loq̃mur de eternitate sm q̃ dicit initialẽ carẽtiã in essendo: planũ est nullã missionẽ filij eternã ee: cũ probatũ sit p Aug.m z p rõnẽ: missionẽ filij tã visibilẽ q̃ inuisibilẽ: essendi initiũ habuisse. Dz si accipit̃ eternũ p eo q̃ a variatõe tpis ẽ semotũ: sic missio filij põt dici eterna.

O

¶ Dz q̃o ꝟ sit nõ est euidẽs. Nã sic̃ supra tactũ fuit: in nolẽdo est mor⁹ aliq̃ ad res: vl z amor dr̃ ponẽ boiez cẽ se: z collocare ipz in amato maxime si est excellẽs: igit amatũ nõ trahit̃ ad p̃ditiones amãtis: iz amãs ad p̃ditiones amati: z ide est q̃ ꝓbibemur amare vlia ne fim⁹ viles z moueamur ad querẽdũ celestia p amorẽ: vt celestes dici possim⁹. Dz in intelligẽdo est mor⁹ re q̃z ad alia: z iõ intelligẽdo mãlia nõ efficit̃ intellꝰ mãlis. Dz potius ipsa mãlia put in intellu esse hũt materialr coexistunt. vl z vlia nõ ꝓbibemur scire: ga ex eo q̃ vilia intelligimus nõ vilescim⁹: cũ nõ trahamur ad p̃ditionẽ vilioz. Dz ipsa vilia nobilitant̃: ga trahunt̃ ad p̃ditiones nras: tñ p accns ꝓbibemur a ꝓsideratione vilũ: iquãtũ p ꝓsideratione talẽ: a ꝓsideratione retrahimur alioz: z ga p missionẽ filij illuminamur fz intellim: nõ vi q̃ p talia donа trahamur ad p̃ditiones etnoz: cũ intellꝰ in intelligẽdo nõ trahat̃ ad p̃ditiones intelligibiliũ: iz eõ: iz ga vt bitus est: nũq̃z est missio filij sine missione spũs: z nũq̃z illuminamur illuminatiõe fz quã mittit̃ filⁱ⁹: nisi illãmemur p donũ amoris: sm q̃ mittit̃ spũscus. Dz cũ p amorẽ trahamur ad p̃ditiones amati: nũq̃z mittit̃ filⁱ⁹ ad nos nisi varietate tẽpoz trãscẽdẽtes: trahamur ad p̃ditiõez etnoz: z sm hũc modũ Aug. 4.° de tri. ca. 20. oñdit missionẽ filij nõ ee tpalẽ dicẽs: q̃ cũ filⁱ⁹ ex tpe cuiuscq̃ per effect⁹ mẽte p̃cipit̃: mitti gdẽ dr̃: iz nõ in hũc mũdũ. z subdit cãm: ga nos sm q̃ mẽte aliq̃d eternũ q̃tũ possimus capim⁹: nõ in B mũdo sumus: z olum ianoz spũs etiã adhuc in carne viuẽtiũ: iquãtũ dina sapiũt: nõ sunt in hoc mũdo. Est g̃ missio tpalis filij: ga nõ semp fuit: z est eterna inquãtũ per eam ab istis tẽporalibus abstrahimur z ad cõditiones trahimur eternorum.

Dz q̃o ꝟ. q. p. z dr. 14. p̃. 2. q. 2. z infra dis. eadem p̃. 2. q. 3.

P

Dz dicit. s. p. q. 20.

Q

Ad primũ dom̃ q̃ auctras Greg. põt tripliciter exponi. Primo vt loquat̃ de tpali gnõne: z tũc quo genit⁹ est / missus est: ga p tãto dr̃ missus: ga caro nẽ assũpsit. Sc̃do exponit̃ q̃ illõ / quo / sit ablatiui casus z sit sensus quo. i. a quo: z tũc est vera: ga a quo gñat mittit̃. Tertio mõ exponit̃ q̃ loquat̃ ꝺ missione bimali nõ actuali. Possum⁹ tñ z aliter dicẽ distinguẽdo iter Greg. z Aug. ga Greg. dicit q̃ quo genit⁹ est / missus est. Aug. dicẽ Greg. q̃ nõ eo q̃ nat⁹ est / missus est: z iõ possumus dicẽ q̃ illõ / quo / põt designare ordinẽ durationis in mittẽdo: z tũc est locutio falsa: ga est sensus: q̃ si ab eterno gignit̃ q̃ ab eterno mittat̃: qõ negat Aug. vt patuit. Uel põt designare rõnẽ missionis: z tũc est locutio ꝛa: ga est sensus: q̃ filius

A

ꝙ filiꝰ nõ dꝫ ꝙ mittaꝝ: nisi ex eo qõ gignit: & ista est sniã Aug. 4° de tri. ca. 9. g nit. sic ꝑ genuit: & filiꝰ genit° est: ita ꝑ misit: & filiꝰ missus est: g̃ tota rõ missionis filij est gnõ ei°. Et ꝙ dꝫ ꝑz solo ad scõm. ¶ Ad 3m dõm ꝙ missio dic̃ inouationẽ: sz illa inouatio nõ est in filio sz rẽ: sz i creatura. ¶ Ad 4m dõz ꝙ ex eo ꝙ spũscũs procedit a ꝑre in filiũ tãq̃ i obm etnũ nõ dr mitti: ga vt bitũ est missio inouationẽ importat. illud aũt sine inouatione existit.

Terrorem. s. La ꝑc in filiũ nõ dr missio.

ꝑn.x°

DEinde q̃rit̃ de missione filij iuisibili ꝙ cõparationez ad eos ad quos fit missio. Circa qõ q̃rem° tria. ꝓmo ad quos fit talis missio. Scõo dato ꝙ ad oẽs iustos. virtus plenior fuerit post incarnationez q̃ ante. Tertio de effectu eius.

¶ Utrũ missio filij sit ad irrõnales creaturas. Qõ. I.

B

Scz dr. cadẽ pene. i. ꝑn. 2. q. 4.

ABꝓmũ sic ꝓcedit. Ur ꝙ missio filij sit ad irrationabiles creaturas: ga vt bitũ est: ꝑ mittit filiũ eo ꝙ opaꝫ ꝙ ipm: sz oia ꝙ ipm facta sunt. Cũ igit̃ in irrõnabilib° ꝑ ꝙ filiũ operet: ad irrõnabilia erit missio filij. ¶ ꝓ. Missio filij ꝓuenit cũ missiõe spũscti: eo qõ mittit filiꝰ ad scificãdã creaturã. Sz aliq̃ dr̃ scificari que rõne carent: vt tẽplũz & vasa: ergo rẽ.

Lꝫ Augustꝰ de scõ victor.

In ꝓtrariũ (gratia mittitur filius: ergo rẽ. est: ga Aug. 4° tri. ca. 20. dic̃ missio nẽ filij inuisibilẽ eẽ i mẽte: sz mẽte nõ bñt nisi rõlis. g̃ rẽ.

Qõ dr̃ fiat missio filij ꝼm augmẽtũz gre.

Ulterius q̃rit̃ vtr̃ fiat missio filij ꝼm augmẽtũz gre. Et vi ꝙ nõ: ga missio filij est ad scificandã creaturã: sed nõ scificat̃ qõ est scm: sic̃ nõ videbat̃ qõ est albũ: sz nõ dr̃ augmẽtari in gra nisi q̃ habẽt gras: cũ tales sint sancti: nõ mittet ad eos filiꝰ vt scificẽtur. ¶ ꝓ. Ex hoc dr mitti filius: ga nouo mõ est in creatura q̃ ꝓius esse: vt ga est in ea ꝼm opus gratuitũ. Sz per augmẽtũ gratie nõ fit talis inouatio: cũ ante augmẽtum gratie esset ibi filius per opus gratuitũ: ergo rẽ.

C

In cõtrariũ est: ga ab eodez agẽte a quo fit aliqd calidũ: bz fieri magis calidũ: g̃ p eãdẽ psonã p quã accipim° donuz gratuitũ: augmẽtamur in illo dono: sed ex hoc dr̃ psona psonã mittere: ga per eam dona huiꝰ operat̃: cũ talis operatio nõ solũ sit in ꝑma acceptione gre: sed etiã in augmento: ergo rẽ.

Qõ dr̃ talis missio fiat ad angelos.

Ulterius q̃rit̃ vtr̃ ad angelos fiat talis missio. Et vi ꝙ nõ: ga si ad eos mitteret̃ aliq̃ psona dine: vel ꝺ eẽt vt gras reciperẽt: vel vt gras receptã haberẽt plenioꝛẽ: sz nõ vt gras recipiãt: cũ sint sci: nec vt in ea augmẽtent̃: cũ nõ possit in eis augeri cẽntiale premiũ: g̃ nullo mõ fit ad eos missio. ¶ ꝓ. vt bitũ est: non est missio filij absq; missione spũsci: sz Aug. 15. de tri. c. 17. Cũ spũscus dat° fuerit hoi accedit eũ i dilectiõe dei & ꝓximi. Sz angeli viteri° nõ ꝓfit accedi vl̃ crescere in charitate: g̃ nõ ad eos mittit̃ spũscus: & ꝑ ꝓfs nec filiꝰ.

Scdm dr. eadem p. 2. ꝑn. d. 9. a.

D

In cõtrariũ est Aug. 4° de tri. ca. 20. g dic̃ filiũ dei eo mõ quo se transfert in alias scas & amicos dei & pphas ꝓstituit: ipler & angelos: sed hoc nõ eẽt nisi ad angelos mitteret̃: sic̃ & ad hoies: g̃ rẽ. ¶ ꝓ. Ex hoc mittit̃ ad hoies: ga sũt capaces dilectionis & cognitionis: sed huiꝰ sunt angeli: ergo rẽ.

Qõ dr̃ talis missio fiat ad cpm sum.

Ulterius q̃rit̃ vtr̃ ad chm fuerit facta talis missio. Et vi ꝙ nõ: ga nõ idez dat & recipit aliqd: sz chs dedit spũscm ꝼz Aug. 15. de tri. ca. 26. g̃ rẽ. ¶ ꝓ. Missio fit ad reuocãdũ errãtes: sz chs nũq̃ fuit errãs: cũ de se dicẽt ꝙ ea q̃ sũt ꝑi placita facẽt sp: g̃ rẽ.

In cõtrariũ est: ga missio est idẽ qõ datio vt dicit Magr 15° distm. Sz chs fuit datus spũs etiã nõ ad mẽsuram: ergo rẽ. ¶ ꝓ. Missio visibilis est signum missionis inuisibilis: sed dñs fuit facta missio visibilis: ergo rẽ. E

Rñdeo dõm ad ꝑm q̃stũ missionẽ nõ posse fieri ad irrõnales creaturas. nã vt ꝓz ꝑ Aug°: mitti filiũ est cogscẽ ꝙ ab alio sit: sz nihil cogscit B esse ab B: nisi referat ꝓdnctũ i ꝓducẽtẽ: & qõ est ex ꝑn° i suũ ꝑn°: sz ad eãdẽ po°s ad quã ꝓtinet referre res in snũ finẽ: ꝓtinet referre aliqd i suũ ꝑn°. Sz referre aliqd qõ referẽdũ sit vl in finẽ vl̃ẽt in ꝑn° nõ est datũ nisi rõnabilib° iuxta illud Aug. 83. q. q. 33. Scire nãq; quo qd referẽdũ sit nõ datũ est rõnis exptib°. Cũ g̃ rõ sit infimũ in gne intelligibiliũ: vñ & dr̃ oriri in ymbra intelligẽtie: nulli ifra rõnẽ cogscẽ filiũ eẽ ab alio: datũ erit: nec habitualr nec actualr. cũ ga in tali cogne ipliceꝫ referre: qõ nõ cõperit rõnis exptib°. cũ qz qõ cogsca dz ẽ sũme intelligibile: ad qõ capiẽdũ q̃ ifra rõnẽ sũt: nõ sufficiũt. Cũ rõ vl̃ intellꝰ humanꝰ iter intelligibilia teneat g̃dũ ifimũ ꝼm Cõmen. in 3° de aia. igit̃ sic ifra mãz nõ est nisi nihil: & dz non eẽ: ga mã tz ifimũ g̃dũ in gne ennũ: sic ifra rõnẽ: nõ est nisi nõ intelligẽs: cũ in gne intelligibiliũ rõ teneat g̃dũ ifimũ. Nõ g̃ mittit̃ filiꝰ nec aliq̃ ꝓsona dina ad irrõnalia: cũ careãt cogne intellectuali quã missio de necitate regrit. Com. 5. F

Ad ꝓmũ dõm ꝙ lz oia opa opet̃ ꝑ ꝙ filiũ: non tñ in oib° opib° dr̃ filiꝰ mitti: sz solũ in opib° g̃mit: q̃ in creatura irrõnali eẽ nõ bñt. ¶ Ad 2m dõz ꝙ tẽplũ & vasa nõ dr̃ scificari eo ꝙ suscipiãt gras: vl̃ in gra augmẽtent̃: sz ga sacris vsib° dedicant̃: sed ga filiꝰ nõ dr̃ mitti nisi ꝼm opa g̃uita filio appropriata: cũ nõ dicant̃ talia scificari gras suscipiẽdo: ad ea filiꝰ non mitteret̃: vñ in rõne equocat̃ de scificatione. ¶ Ad 3m dõm ꝙ sacra dr̃ vasa gre: nõ ga gra sit in eis tanq̃ in subto: sz ga faciliter ꝑ sacra tanq̃ ꝑ instra dine mie: põt aliqd bne gras: sic ex vase aquã: & qa non mittit̃ filiꝰ nisi ad eos in ꝙbus est gratia sicut in subto: nõ sicut in instro G

Ad illud qõ (ideo ratio nõ cõcludit. viterius q̃rit̃ vtr̃ ꝑ augmẽtũ gre mittat̃ filiꝰ. Dõz ꝙ aliquẽ augmẽtari in gra dupl̃r põt intelligi: vt cõiter distinguit̃: vl̃ ꝙ ex tali augmẽto sequat̃ qdã nou° vsus: vl̃ qdã nou° modus agẽdi: vt puta aliqs bñs gras ꝑ quã est instus augmentet̃ in gre: vt bẽat donũ pphie & cogscat dina mysteria: vl̃ ꝙ opet̃ mirabilia: vl̃ linguis loquat̃ nouis: & ꝼz tale augmẽtũ cõiter ꝓcedit spũscus mitti. Sz vtrũ in augmẽto gre per qõ aliqs nõ ꝓsurgit in nouũ vsuz: sz solũ ꝼm illã gras acceptã efficat magis grat°. vtrũ ex tali augmento sequit̃ missio ꝓsone dine sũt modi dicẽdi. Nã qdã negãt i tali augmẽto mitti dinã ꝓsonã: qdã ꝓcedũt. Cũ satis ꝓcedi possum° i oi augmẽto gre dinã ꝓsonã mitti: maxie cũ Aug. 4° de tri. ca. 20. dicat ꝙ tũc mittit̃ vnicuiq; xpũ dinũ: cũ a quoq; cogscit̃: atq; ꝓcipit̃ quãtũ cogsci & ꝓcipi põt ꝑ capacitatẽ ꝓficientis in deũ: ex quo bñ põt ꝙ ꝼm qõ est alia & alia capacitas est alia & alia missio: & ga nõ ẽ augmẽtũ gre nisi sit aliq̃ mõ augmẽti capacitatis: ꝓcedi possum° in oi tali augmẽto dinã ꝓsonã mitti: sz forte nõ ois modus missionis hic reperiat̃: q reperit̃ cũ aliqs de nouo gras accipit: vl̃ in nouũ vsuz gre cõsurgit. H

Ad ꝓmũ dõm ꝙ nõ solũ sanctificat̃ q de non scõ fit scũs: sz ẽt q de scõ fit magis scũs. Nã ꝼm ꝓbz nõ solũ est mot° a frido in calm: sz a calo in magis calidũ. ¶ Ad 2m dõm ꝙ lz in aliq̃ augmẽto gre nõ repiat̃ tãta nouitas q̃m reperit̃ cũ aliqs de nõ scõ fit scũs: vel cum alicui ꝓfert̃ nouũ donũ: & nou° vsus gre: est tñ ibi aliqs modus nouitatis: cum sit in eo maior gratia. 5 ꝓb. t. c. 19.

Ad illud qõ tertio viteri° q̃rit̃ vtrũ ad angelos vel ad bẽs fiat missio: dõz ꝙ sic. ¶ Ad ult̃m cuidẽtiã nõndũ ꝙ sic nõ ẽ icõveniẽs aliquẽ

I nō posse augmētari in cogne alicui⁹ fz iteſtione augmē-
tari pōt nī in cogne ei⁹ extēſiue: vtputa aligs cogſcēs p
pōnē aliquā p demſtionē t p cām: ſi rurſuz illā candē
cogſcat p ſignū nō magis eā cogſcit q̄ pus: nec de ea eſt
magis cert⁹ q̄ pus eēt: cū cognito ſigni q̄tū ad certitu-
dinē p ſe loquēdo: nō addat ſup cognēz cām: nihilomin⁹
nī eā plib⁹ modis cogſcit: ſic t angeli boni p reuelatio-
nes q̄s ꝓtinue a deo ſuſcipiūt: t ſi nō magis ī amorē dei
pficiūt: plib⁹ nī modis cogſcūt dīnā bonitatē eē diligē-
dam t eam extenſiue magis diligunt.

Ad primū dōm q̄ nec vt gr̄am recipiant: nec vt
gr̄az bēant pleniorē. Uel vt magis in-
tenſiue deum diligāt: ſed vt extēſiue magis in dilectio-
nē eius tendant. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ iz nō viteruus inarde-
ſcant intenſiue: inardeſcunt tamē extenſiue.

K **Ad illud qō** q̄rit̄ de cbīo vtrū ei facta fuerit ta
lis miſſio. Dōm q̄ ſic. nā vt bitum
eſt p Magr̄z. Miſſio ꝑſone eſt idē q̄ datio: q̄ ſi nō eſt
vez ſimplr: tū fm q̄ facit ad ꝓpoſitū vez eſt: ga nūq̄
ꝑſona cui cōpetit mitti dat̄ alicui niſi mittat̄ ad illud: t
ga cbīo pontiſſime fuit data gr̄a ſpūſci ad ipm fuit fcā
Bz dī. eadē d. 2. pa. q. 2. miſſio ei⁹: t ga vt bitū ē: nō eſt miſſio ſpūſci ſine miſſio-
ne filij: ſic in alia cbīi ſpūalr ibabitauit ſpūſan. pp dona
que pficiūt apprehēnſiū: ita in ea ibabitauit filī⁹ pp dona q̄
pficiūt itellm. Naz cū hoc q̄ vnita erat alia illa ꝑſone in
vnitate ꝑſone bēbat ipz ꝓbū vnitū ſibi fm q̄ dona gra
tuita in ea p̄ alia⁹ alijs refulgebāt. vñ t Aug. ꝑbat. 15. d̄
tri. c. 26. cbīm dediſſe t accepiſſe ſpīm ſcm. Bz dedit vt
deꝰ: accepit vt hō. Sed nō accipit aligs ſpīm ſcm: niſi ga
ſpūſcūs ad eum mittit̄. Fuit igit̄ miſſio facta ad cbīm.
¶ Aduertēdū tm̄ q̄ vt Aug. ꝑbat ibidē iſta acceptio ſi-
ue iſta miſſio fcā fuit ab iſtāti ſue ꝓceptionis. nō autem
L poſtmodū: ga nō fuit poſtea in gr̄a augmētatus.

Cbīs dedit t accepit ſpīm. ſ. fz ō dīt vt deꝰ: accepit vt hō. **Ad primuz** dōm q̄ idē fm idē nō dat t recipit
aliq̄d: nec cbīs eodē mō dedit t re-
cepit ſpīm ſcm. Bz dedit vt deus: recepit vt hō. vñ Aug.
15ᵒ de tri. c. paſſato dicit. In cbīo ex eo q̄ accepit t effu-
dit ſpīm ſcm: vtrāq̄z nāz in eo eē mōſtrataz humanā. ſ. t
diuinā: ga dedit vt deꝰ: accepit vt hō. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄
iz miſſio ſit ad reuocādū errātes: nō tm̄ ſolū iſtū effectū
hz. Uel dicē poſſum⁹ q̄ errās ſi accipiē negatiue: q̄ idē
Dōm illud apl̄i. dedit dona hoīb⁹. t illud pſal. Accepit dona ī hoīe ſonet q̄ nō ſcūs: vl nō directe⁹. alia cbīi aliq̄s nō fuit di-
recta: t nō fuit ſcā: ga aliq̄i nō fuit: nā nō eē talē etiā de
nullo xīficari pōt: cū negatio nihil ponat abſolute acce
pta: t ſic alia illa de nō ſcā ſiue nō directa: fuit facta ſcā
t directa: nō q̄ pus fuerit q̄tū ad duratiōē: ſ poſtea ſā
cutate acceperit: iz ga ſil cū eiſe recepit: etiā ſanctitatez:
ꝓpter quā receptionē ad eā miſſio fuit facta.

M ¶ Utrū miſſio perſonaꝝ fuerit plenior poſt incarnatio-
nem q̄ ante. Queſtio II.

Secundo q̄rit̄ vtz plenior fuerit fcā
miſſio poſt icarnationez q̄
añ. Et vī q̄ nō: q̄ actꝰ actiuoꝝ ſūt in patiē
te t diſpoſito. Bz ad recipiēdū ſpīm ſcm diſ-
ponimur p gr̄am. Cū g̃ añ icarnationē fuiſ-
ſent boies pleni gr̄a: nō ē nūc miſſio plenior. ¶ ℗. Aug.
vult q̄ celibat⁹ Joānis nō ꝓferat̄ ꝓligio habitue. g̃ ꝑſo
ne in nouo teſtō nō ſūt pleniores gr̄a bis q̄ fuerūt in ve
teri. ¶ ℗. ꝓies ve. tc. ꝓponunt̄ nobis in exēplū: ſed B
nō eēt niſi in eis fuiſſz gr̄a plenior q̄ in nob: g̃ tc. ¶ ℗.
Dion⁹. 4ᵒ de di. no. aſſimilat̄ iſluētiā dīnā lumini ſolis
oſtēdēs: q̄ ſic ſol vlr imittit radios ſuos: ſic t deꝰ vlr in-
fluit ſuā bonitatē: iz ſol nō magis q̄tuz eſt de ſe imittit
radios vno tpe q̄ alio: g̃ nō eſt plenior miſſio bonitatis
In cōtrariū (t gratie nunc q̄ prius.
eſt: ga tps poſt icarnationē vocaſ
plenitudo tpis: iuxta illud Apl̄i. ad Gal. 4. vbi venit plenitudo N
tpis mi. deꝰ filiū ſuū. ¶ ℗. Tota ꝓgregatio fidelīū aſſi-
milat̄ etatib⁹ vnius hois: fm diuerſa tēpora: ſed hō eſt
perfectior in etatib⁹ ſequētib⁹ q̄ in ꝓmis. ergo pfectior
eſt ſtatus poſt incarnationem q̄ ante.

Rñdeo dōm q̄ fm Aug. 4ᵒ de tri. ca. penul. datio
ſpūs poſt icarnationē fuit plenior q̄ ante.
Nā exponēs illō Joā. nōdū erat ſpūs dat⁹: oſtdit B eſſe
itelligēdū q̄tū ad plenitudinē: nō ga nullo mō añ icar-
nationē dat⁹ eēt: ſed ga nō in tāta plenitudine dat⁹ erat:
in quāta poſtea dat⁹ fuit. vñ ait. q̄ ſpūs nō erat dat⁹: ga
illa ſpūs datio vel miſſio poſt clarificationē cbīi futura
erat q̄lis antea nūq̄ fuerat: neq̄z enī antea nulla erat: iz
talis nō fuerat. ſi enī antea ſpūſcūs nō dabat̄: quo ipſe
ti ꝓbē locuti ſūt: cuz apte ſcriptura dicat ſpū. ſ. eos lo-
cutos eē. Igit̄ ſpūſcūs dat⁹ erat: iz nō in tāta plenitudi
ne. Tū ꝓ arg⁰ nōn⁸: q̄ maior t minor plenitudo z' ꝑt O
ꝓſiderari: vl rōne ꝑſone vl rōne ſtat⁹. Rōne enī ꝑſone Maior t mi
fuit plenior t min⁹ plena fm q̄ ꝑſone no. t ve. te. ſc ma no: plenitudo
gis t min⁹ in gr̄a excedebāt: t fm iſtā viā celibat⁹ Joā- gr̄e pōt dici ra
nis nō ꝓferē ꝓiugio habitue gr̄e ꝑſonalis. Bz ſi fm tione ꝑſone vl
ſtatū ve. t no. tc. cōpare volum⁹ ſtatus poſt icarnatōez rōne ſtat⁹. ꝓ-
vt plenior t potiſſime poſt paſſionē cbīi: q̄z debitū rōne mō dī
cui⁹nā humana erat obnoxia ꝓncipi tenebraꝝ ꝑ mortē plenior dono
cbīi eſt perſolutū: ratione cuius ad ſuſcipiendā gratiaz ſpūſā. no. tc.

Ad primū (efficimur apriores.
dōz q̄ iz ꝑſone añ icarnationē eſſent
eque diſpoſite: vt poſt: erāt rōne gr̄e ꝑſonalis nō fm q̄
ſtatu cōperebat. Nā mbil ꝓbibz religioſos q̄tū ad ſta-
tū: ſecularib⁹ eē ꝓfectiores: aliquā tm̄ ſeculare ꝑſonā gr̄a
ꝑſonali religioſos oēs vel ſaltē aliq̄s ſupare. Et p B ꝑz
ſolo ad 2ᵐ: ga arguit de gr̄a ꝑſonali: q̄ B ēt 3ᵐ eſt ſolutū:
ga nō ꝓponūt̄ nob in exᵐ: vt eos imitari debeam⁹ rōne P.
ſtat⁹: iz rōne ꝑſone. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ nō eſt oino ſile de
iſluētia lumis ſolaris: t de iſluētia bonitat̄ dīne: ga deꝰ
fz ꝑſciaz ſuā t ꝓdinatione aliq̄s ꝓdinauit ad maio-
rē gr̄am: aliq̄s ad minorē. Uel dīc poſſum⁹ q̄ ſic ſol ꝓp
terpōnē nubis nō pōt effundere radios eque plene: ita
in ve. te. ga nō erat ſolutū debitū humane nāe q̄dā ob-
ſtaculū: t q̄ſi quedā nubes iter deū t boies erat poſita:
ꝓp q̄d tps illud nō merebat̄ dici tēpus plenitudinis.

¶ Utrū per miſſionē dīnē ꝑſone in mentē anima ab- Bz. 5. q̄ll.
ſtrahatur a corpore. Queſtio III. q. 1.

Tertio q̄rit̄ vtrū ꝑ miſſionē dīne ꝑſone
ala abſtrahat̄ a corpe: ꝓpter q̄d
poſſit dici q̄ ſit in celo t nō in mūdo. Et vī
q̄ ſic: q̄z fz q̄ legit̄ Matth. 6. vbi eſt theſau
rus tu⁹, ibi eſt t cor tuū: iz ex eo q̄ dīna ꝑſo- Q
na mittit̄ ad boies: ga ex B iardeſcit hō in amorē dei: fa
cit q̄ hō habeat deū tāq̄ ſuū theſaur⁹: g̃ in deo t in celo
erat cor ſuū, cū ibi ſit theſaur⁹ ſu⁹: iz vbi eſt cor hois, ibi
eſt ala: g̃ tc. ¶ ℗. fm Aplm ad ꝓbat. 3ᵒ. Nīa ꝓuersatio
eſt in celis: iz B nō erat niſi rōne gr̄e exitus in eo: vl rō-
ne ꝑſone dīne ad cū miſſe: g̃ tc. ¶ ℗. fz Dam. ꝓ li. c. 16.
ſpīs eē in loco eſt ipm operari ibidē. Bz cū ala bēat opō-
nē i celo: eo q̄ itelligit celeſtia: g̃ ꝑ miſſionē dīne ꝑſone:
eā p eā trabat̄ ad ꝓſideratione celeſtiū: in celis erit.

In ꝓrariuz eſt: ga idē eſt eē ala t corpis: q̄dm
eſt corpi ꝓpriū: iz cū eo: p⁹ ſit in B
mūdo: q̄tūcūq̄z fiat miſſio dīne ꝑſone: ꝑ talē miſſionez
ala a mūdo nō dicet̄ abſtracta. ¶ ℗. Ad B idē facit: ga
nulla forma extēdit ſe extra māns ꝓpriā: ſed cū forma
corporis ſit anima: extra corpus ſe non extendet.

Rñdeo. Quidā ſic dicunt q̄ ala z' cōparari pōt: t Modus quo
ad corꝰ: qō ſi formal t ad obz cui ꝓforma rendet.
tur: ſ quo recipit pfectionē: igit̄ ala eſſentialr erit vbi eſt
corpus

A corpus:ſz p quãdã ꝓformitatẽ eſt vbi oĩm ſuus cẽ bz:ꝛ ga put ꝓſiderat pc celeſtib⁹ ꝓformaꝫ celeſtib⁹:fm talẽ ꝓformitatẽ ꝛ nõ eẽntialr bz veritatẽ:ga dicit Apls:ſa cõuerſatio eſt in celis. Bz illõ nõ eſt bñ dcm:nã ſi pp B q⁹ aligd ꝓformaꝫ alicui diceret cẽ in illo:tũc oculus vi/dẽs parietẽ diceret cẽ in pariete:qõ nullo mõ eſt verũ: imo ℨriũ aliq̃ mõ Xriatẽ bz:ga paries q̃dãmõ eſt in oculo. fm ℊ q⁹ celeſtia ĩtelligim⁹ ꝛ ꝓformamur celeſtibus, nullo mõ poſſum⁹ dici cẽ in celeſtib⁹:ſed q⁹ celeſtia ſint in nobis. Aſſignare igit̃ ℊre nra ꝓuerſatio eſt in celis:ga de celeſtib⁹ cogitãdo celeſtibus cõformamur:ſz aliquo modo arguit oppoſitũ:q⁹ celeſtia ſint in nobis:non tñ arguit ꝓpoſitum q⁹ noſtra cõuerſatio ſit in celis.

B ¶ Propter B nõn⁹ q⁹ aligd dĩ veri⁹ cẽ alicubi q̃ alibi triplici rõne. Prio ſi illõ cõpetit ei rõne ſpẽ vl nãe ſpãlis. aliud aũt rõne cẽ cõis:nã ſic diceret q⁹ veri⁹ cõpete/ret triãgulo:q⁹ anguli ĩtrinſeci valerẽt duos rectos q̃ extrinſeci q̃tuor:ga iſtud cõpetit ei rõne cẽ ſpecifici:ꝛ ga triãgulus alib⁹ eſt fm cẽ cõe:ꝛ ga figura rectilinea:ſic ſi aligd diceret cẽ in plib⁹ locis in quoꝝ vno cẽt fm eſſe ſpãle:in alio fm cẽ cõe:verius diceret cẽ vbi cẽt fm cẽ ſpãle:q̃ fm cẽ cõe. Scõo B põt ꝓfigere ex eo q⁹ eſſe qõ bz in vno loco:vt accipim⁹ eſſe in loco large ad cẽ id ꝛz qõ aligd eſt in aliq̃ xſt cẽ verius ꝛ nobili⁹ q̃ qõ habeat in alto:ꝛ ſic dĩ creatura veri⁹ cẽ in creatore q̃ in ſeipſa: ga creatura ĩ creatore nõ eſt alib⁹ q̃ creatrix cẽntia. Cũ igit̃ cẽ icreatũ ſit veri⁹ q̃ cẽ creatũ: verius eſt creatura in creatore q̃ in ſeipſa. Tertio mõ B ꝓfigit qñ aligd ꝛz vnã ſui ptẽ eſt in vno loco:ꝛ fm aliã in alio. vbi aũt eſt ꝛz nobiliore ptẽ ẽ veri⁹:ga ſp res magis ẽ nobili⁹ qõ eſt i ea q̃ vili⁹. vñ bõ ꝛz phz i.9.etĥ.magr ẽ ĩtellc q̃ ſẽſus.

C ¶ Hoc viſo ſciẽdũ q⁹ aia celeſtia diligẽs eſt i celo:ꝛ ẽ in terra. In terra eſt fm cẽ nãle vt corp⁹ informat. In celo eſt fm quãdã adherẽtiã ꝛ amoris cõnexionẽ. Nã vt baſilius eſt amori cõpetit trãſformare amantẽ in amatũ ꝛ ponere ipm extra ſe ꝛ in amato collocare. Nõ igit̃ p ꝓformitatẽ qua bz aia fm ĩtellim ad celeſtia eſt in celo:ſz cẽ lũ in ipſa:ſz fm adherẽtiã qua bz p amorẽ in celeſtibus quieſcat:ꝛ ſz ſit in celo ꝛ in terra: veri⁹ põt dici q⁹ ſit in celo q̃ in terra:pp triplicẽ rõnẽ tactã. Nã eſſe in corpe cõpetit ei fm q⁹ forma ꝛ aliq̃ mõ fm cẽ cõe:ga ſic ſe bz q̃libz foĩa ad mãm ſuã:ga dat ei cẽ ꝛ tale eſſe. pp qõ eſt vbi exiſtit ſua mãus ſe bz ad ſuũ corp⁹ ala:ga dat ei cẽ ꝛ tale cẽ:pp qõ eſt vbi ſuũ corpus exiſtit:ſz cẽ in celo p appetitũ ĩtellectiuũ cõpetit ei ꝛ fm cẽ ſpãle iquantũ eſt intellectualis nãe:igitur verius eſt in celo q̃ in terra:ga ſic cẽ cõpetit ei magis fm cẽ ſpecificũ. Rurſus eſſe qõ bz in celo eſt nobili⁹ q̃ eſſe qõ bz in terra. pp qõ ſcõo eſt ſbi verius q̃ in terra. Tertio in celo eſt fm volũtatẽ qõ eſt nobilius in aia:ꝛ ideo verius ibi:ga eſt ibi fm nobiliorẽ ptẽ:ꝛ quãtũ ad B verũ eſt q⁹ aia verius eſt vbi amat q̃ vbi animat. ga ubi eſt fm nobiliorẽ ptẽ vt fm mẽtẽ. Et ga miſſio inviſibilis facit nos bie quãdã ſaporẽ ꝛ amorẽ ad diuina: pterea dici poſſum⁹ non cẽ in hoc mũdo. Ideo bene dictũ eſt q⁹ fm q⁹ aligd eternũ mẽte capimus nõ in hoc mũdo ſumus:ꝛ oium iuſtor⁹ ſpũs ẽt adhuc in carne viuentiũ iquãtũ diuina ſapiunt nõ ſunt in hoc mũdo. Patet igit̃ quo aia fm eſſe nãle qõ bz:eſt in hoc mundo:ꝛ ſic ꝓcedebãt argumẽta in ℨriũ:ſed per quãdã amoris adherentiã non eſt in hoc mundo.

Et per hoc ſoluunt̃ due prime rõnes. ¶ Ad 3ᵐ arg⁹ de Dama. Dõz q⁹ nõ eſt ſile de opatione angeli ꝛ opatione intellꝰ nr̃i:ga illa eſt opatio actiua. Intellꝰ aũt noſter ꝛ volũtas in ſuis actib⁹ cõpetit eis quidam modus paſſionis: vnde intelligẽdo lapi/dez magis operat̃ lapis in intellm q̃ intellectus in ipſum.

Ad obiecta dicendum quod ſuper illo [Ex fm eternã gnã/tionẽ filⁱ põt dici miſſus.] Contra. Aug. 4° de tri. ca. 20. dicit q⁹ nõ eo ipſo: qõ de pte nat⁹ eſt: miſſus filⁱ dĩ. Dõz q⁹ nõ eſt miſſus actualr:ſz eſt miſſus habitualr: ga ex hoc ſequit:q⁹ ille dicat mittere:ꝛ ille mitt:ga ille genuit: ille genit⁹ eſt. Uel dõm: vt Magr dicit:q⁹ ly fm eternã gnõnẽ alig dicat filiũ miſſuz:nõ ẽ tñ ꝓpa locuno.

¶ Itẽ ſuper illud [Tũc mittit cũ a quocũqz cogſcit.] Contra. ẽt mali boies bñt cogñẽ õ filio:nõ tñ ad eos mittit. Dõm q⁹ intelligẽdũ eſt de cognitione:ad quaz ſequitur amor:nõ de alia: ſiue de cognitione fm quã deus ponit vt finis oium aliorꝫ:quã nõ habẽt niſi boni.

In qua cognitione natus ſit ly:ga ſit finis ad quẽ ſequitur amor.

¶ Item ſuper illud [Vel ꝓficientis in deum vel ꝓfecte in deo.] Notandũ q⁹ anime dicit perficiens quãtũ ad ſtatus vie:perfecta tamẽ q⁹ quãtũ ad modũ patrie.

¶ Itẽ ſuper illõ [Pater eſt ꝓncipiũ totius diuinitatis.] Notãdũ hoc eſſe dictũ:ga oĩb⁹ pſonis gbus per originẽ cõicat diuinitas: cõpetit diuinitatẽ a patre accipere.

¶ De miſſione ſpũſci que ſit duob⁹ modis: viſibiliter ꝛ inviſibiliter, Distin. XVI.

Nunc de ſpũſcõ videndũ ẽ p/ter illã ineffabilẽ ꝛ eternã ꝓceſſionẽ q̃ ꝓcedit a pre ꝛ filio ꝛ nõ a ſeipſo: q̃ ſit ei⁹ ꝛpalis ꝓceſſio que dĩ miſſio ſiue datio. Ad qõ dicim⁹:qa ſic filⁱ⁹ duob⁹ modis dĩ mittit: vno q̃ viſibiliꝛ apparuit: altero q̃ inviſibiliꝛ caſtis mẽtib⁹ ꝓpitit. Ita ꝛ ſpũſcñs a pre ꝛ filio ac a ſe ipſo duob⁹ modis ꝓcedẽ ſiue mitti ſiue dari: vno viſibiliꝛ: altero inviſibiliꝛ. Dat⁹ eſt eni viſibiliꝛ creature dem̃ratõe: ſic in die pẽtecoſtes: ala)ſq̃ vicib⁹:ꝛ dat quotidie inviſibiliꝛ illabendo mentibus fidelium.

¶ Deu⁹ de illo mõ miſſionis q̃ ſit viſibiliꝛ agit. Et primo agam⁹ de illo miſſiõis mõo q̃ ſit viſibiliꝛ ſpe. Be B Aug. in .ij. lib. de tri. ita ait. In ꝓmptu eſt ĩtelligere de ſpũſcõ: cur miſſus ꝛ ipſe dicat. Facta eſt eni q̃dã creature ſpẽs ex tpe in q̃ viſibiliꝛ oſtẽderet ſpũſcñs: ſiue cũ in ipſz dñz corpali ſpe colũbe deſcẽdit: ſiue cũ in die pẽtecoſtes ſo⁹ et⁹ eſt ſubito de celo ſon⁹ q̃ſi ferret flat⁹ vehemẽs:ꝛ viſe ſũt illis lingue diuiſe ſic ignis:q⁹ ꝛ iſedit ſup vnũquẽq̃ eoꝝ. Hec opatio viſibiliꝛ exꝑſſa:ꝛ oculis obiecta mortalib⁹ miſſio ſpũſci dicta eſt: nõ vt appꝛet eis ipſa ſubſtãtia q⁹ ipſe inviſibilis ꝛ icõmutabilis eſt: ſicut pr̃ ꝛ filⁱ⁹:ſz vt exteriorib⁹ viſis corda boiuz cõmota a tpali manifeſtatiõe ꝓuenientis: ad occultã eternitatẽ ſp pñtis ꝓuerent. Ecce hic Xbis apit Aug. illã modũ miſſionis q̃ viſibiliꝛ exhibet: cũ tñ ipſe ſpũs in ſui nã nõ videat: q⁹ nec i illis creaturis magis erat q̃ in alijs:ſz ad alios. In illis eni erat vt p eas ad boies veniẽs: oñdẽret ẽ in illis ad quos ille creature venie bãt. Hã

I enī spūſſcūs tpali motu tūc venit vī in boies
descēdit: ſz p tpalē motū creature figñata eſt
ſpūalis ⁊ inuiſibilis ſpūſſci ifuſio. Et vt apti⁹
dicā: p illū moduz miſſionis ſpūſſci corpaliť
exhibitū: móſtrata eſt ſpūalis ⁊ interior miſ-
ſio ſci ſpūs ſiue donatio de qua agendū eſt.

¶ Cū filius ſit minor pře ſm formā creatam
in qua apparuit: cur non ⁊ ſpūſſcūs ſimiliť.

Sed prius q̄rēdū eſt cū filiꝰ dicatur
minor pře ſm miſſionez
qua ī forma creata appuit: cur ⁊ ſpūſſcūs nō
dicať filiť minor pře: cū in forma creata appa
ruit. Nā de filio q̄ minor ſit pře ſm formā q̄
miſſus appuit: apte oñdit Aug. in iij. li. ō trī.
dicēs. Adiſit deꝰ filiū ſuū factū ex mliere: fa-
ctū ſub lege: vſq; adeo quū vt factū: eo itaq;
miſſuz: quo factū. Fateamur g̈ factū mino-
rē: ⁊ itāq; minorē iquātū factū: ⁊ itāq; factū
iquātū miſſuz. Ecce habes: q̄ filiꝰ iquātū eſt
miſſus. i. factꝰ minor eſt pře. Cur g̈ ſpūſſcūs
nō dī pře minor: cū ⁊ ipſe creaturā aſſumpſe
rit in q̄ appuit: Quia alīr ſpūs aſſumpſit crea
turā in qua apparuit: alīr filiꝰ. Nā filiꝰ accepit
p vnionē: ſpūs ꝟo nō. Filiꝰ enī accepit boiez
ita vt fieret bō. Spūs ꝟo ſcūs nō ita accepit
colūbā vt fieret colūba. Vñde ħ Aug. in. ij. lib.
de trī. ita ait. Jō nuſq; ſcriptū eſt q̄ deꝰ pater
maior ſit ſpūſco: vel ſpūſſcūs minor pře: qa
nō ſic eſt aſſumpta creatura in q̄ apperet ſpūſ
ſcūs: ſīc aſſūptꝰ eſt filiꝰ hois: in q̄ forma ipſi⁹
dei ꝟbi pſona pñtareť: nō vt hīet ꝟbū dei ſīc
alij ſci ſapiēteš: ſz q̄ ipz ꝟbū erat. Aliō eſt. n.
ꝟbū in carne: aliō ꝟbū caro. i. aliō eſt ꝟbū in
boie: aliō ꝟbū bō. Caro enī p boie poſita eſt
in eo q̄ ait. Verbū caro factū ē. Nō g̈ ſic aſſū
pta eſt creatura in q̄ appuit ſpūſſcūs: ſīc aſſū-
pta eſt caro illa ⁊ humana fōa ex ꝟgine Ma-
ria. Nō enī colūbā vel illū flatū vel illū ignez
briſicauit: ſibiq; in vnitatē perſone ꝟiunxit in
eternū. Ex pdictis apte oſtēſum eſt ſm quid
filius dicať minor pře: ⁊ quare filius dicatur
minor patre ⁊ non ſpīrituſſanctus.

¶ Ex filius ſm q̄ bō factꝰ eſt nō mō pře: ſz ſpi
rituſſancto: ⁊ etiā ſeipſo minor eſt.

Notandū aūt q̄ filiꝰ ſz q̄ bō factꝰ eſt:
nō trī pře: ſz ſpūſcō: ⁊ etiaz
ſeipō minor dī. Et q̄ etiā ſeipſo minor dicať
ſz forma ſua. Aug. oñdit in. j. li. de trī. dicēs.
Errauerūt hoies ea q̄ de cbīo ſz hoiez dicta
ſūt ad eiꝰ ſubaz q̄ ſempiterna eſt trāſferentes
ſīc illō q̄ ipſe dñs ait. Pr̄ maior me eſt. q̄
pp formā ſuā ſeruꝰ dicit: ſz quē modū ſeipō
minor eſt filiꝰ. Quo enī nō etiā ſeipſo minor N
factꝰ ē q ſeipz exinaniuit formā ſuā accipiēs:
Nō enī ſic accepit formā ſuā: vt amitteret for
maz dei: in qua erat eq̄lis pri. In forma g̈ dei
vnigenitꝰ pris eq̄lis eſt pri. In forma ſua etiā
ſeipſo minor eſt. Nō g̈ imerito ſcriptura dīc
vtrūq;. ſ. ⁊ eq̄lē pri filiū: ⁊ prez maiorē filio.
Illō enī pp dei formā: hoc aūt pp formā ſuā
itelligiť. De hoc eodē in. ij. li. de trī. Aug. ait.
Deꝰ filiꝰ eſt eq̄lis pri ſm dei formā in qua eſt:
⁊ minor pře ſm formā ſui quā accepit in qua
nō mō pře: ſz etiā ſpūſcō: nec hoc trī: ſed etiaz
ſeipſo minor iuentꝰ eſt. Propter qō ⁊ idē in
lib. o ℨ Adarminū ait. Nō trī pře: ſz ēt ſeipō
⁊ ſpūſcō minor factꝰ eſt: ⁊ etiā minoratꝰ pau
lo minꝰ ab angelis. Eſt g̈ dei filius: vt ipſe ait
in. j. li. de trī. deo pri nā eq̄lis habitu minor. i.
i fōa ſui quā accepit. Hīs auctib⁹ oñdiť apte
filiꝰ ſz formā ſuā minor pře: ⁊ ſeipō ⁊ ſpūſcō.

¶ Hylarius aliter dicit ſciz q̄ pater ſit maior
nec filius tamen minor.

Hylarius aūt dicere videť q̄ pater
ſit maior filio: nec trī filius
minor pře. Pr̄ enī dicit maior pp auctoritatem:
qa in eo eſt auctas gñōnis: ſm quā dicit. Pr̄
maior me eſt. Et Aplūs. Donauit ei nomen
qō eſt ſup omne nomē. Cuz ergo ait. Pater
maior me ē: hoc eſt ac ſi diceret: donauit mi-
hi nomē. Si ergo inquit Hylarius in. ix. lib.
de trini. donātis auctē pater maior eſt: nūqd
p dont ℨfeſſionē filiꝰ minor eſt. Adaior itaq;
donās eſt: ſed minor tā nō eſt: cui vnū eſſe do
nať. Ait enī. Ego ⁊ pr̄ vnū ſumus. Si nō hoc
donať Jeſu vt ℨfitēdus ſit i glīa dei pris: mi
nor pře eſt. Si aūt in ea glīa dei donať eē qua
pater eſt: habes ⁊ in donātis auctē: qa maior
eſt: ⁊ in donātis ℨfeſſione: qa vnū ſunt. Ada
ior itaq; pr̄ filio eſt: ⁊ plane maior. Cui tātū
donat eſſe quātus eſt ipſe. Cui inaſcibilitatis
eſſe imaginē ſacro natiuitatis impartit: quaz
ex ſe in forma ſua generat. Audiſti lector q̄d
ſuper hoc dicat Hylarius: cuiꝰ ꝟba vbicūq;
occurrerint: diligenter nota: pieq; intellige.

NAnc de ſpūſcō tē.] Determinato de
miſſione ſpūſci in cōi. Dic de ter
minat de ea Magr̄ in ſpāle duo facit: qa
prio diſtinguit eē duplicē miſſionē ſpūſci: q
viſibilē ⁊ inuiſibilē ſīc filiū. Scdo de eis
determinat. zᵃ ibi. Et p.] Circa q̄ duo facit q̄
prio determinat de miſſione ſpūſci viſibili. Scdo de inuiſibili.
zᵃ ibi. Jam nūc.] In pn̄ᵒ 17ᵉ diſtōnis. Circa p̄mum tria
facit q̄ prio determinat de dicta miſſione. Scdo q̄rit
vtrū p talez miſſionē ſpūſcūs poſſit dici minor pře. ibi
Sed prius.] Circa p̄mū tria facit q̄ primo dicit quo

ſit talis

A sit talis missio: dicēs hoc esse ꝓpter quālē ſpēm creatu-
re factā ex tpe in qua visibilr ostendit ſpūſcūs. Scō
dat cās: q̄re fit talis missio: ga vt revocent corda hoiz
ab exterioribꝫ ad interiora. Tertio ga dictū suū ꝓfirma-
uerit p Aug. recolligit ꝟba Aug. in ba tui: r applicat ad
ꝓpositū. z° ibi[Nō vt appeteret.]3ª ibi[Ecce bis.]De-
inde cū dicit.[Sed prius.]querit vtrūz ſpūſcūs possit
dici minor pie. Et duo facit: ga ꝓmo ondit q ſpūſcūs
nō est minor pē: ga visibilr apparuit: filius tñ ꝓpter ꝟ
minor pē nō solū dicat ſed etiā ſcipſo. z° ibi[Notandū.]
Circa ꝓmū duo facit: ga ꝓmo movet q̄nē. cur nō di-
cat ſpūſcūs minor pie ſic fili° cuz visibilr apparuerit: vt
apparuit filius. Scō solvit ostēdens apparitiones filij
visibilē esse dissimilē ab apparitione ſpūſci: ga creatu-
ra visibilis in qua apparuit fili° fuit assumpta in vnita-
tē ꝓsone ab eo: ꝓp q̄ ꝓie minor dī: creatura tñ in q̄ ap-
paruit ſpūſcūs nō fuit assumpta in vnitatē hypostatis
ei°. Tertio ꝓfirmat q̄ dixerat p Aug. z° ibi.[Quia alr.]
3ª ibi[De hoc Aug.]Deinde cū dicit.[Notandū.]ondit
filiū ex eo q assumpsit humanā nām dici minorē pie: r
ſpūſcō: r etiā ſcipſo. Circa q̄ tria facit: ga ꝓmo ꝓmittit
q̄ dictū est. Scō ꝓfirmat illud p multas auctes Aug.
Tertio ondit p auctē Dylary: pīez esse maiorē filio: ēt
fm q ei cōperit dina nā. z° ibi[Et q etiā ſcipſo.]3ª ibi
[Dylarius.]Circa q̄ duo facit: ga ꝓmo adducit ſnias
Dylary: q pī est maior filio etiaz fm q est deus: nō tñ
ꝓpter ꝟ filiº est minor pie: ga pī est maior rōne auctis:
tñ filiº nō ē minor: ga accepit idē cē. Scō reddit lecto-
rē attētū vt ꝟba Dylary pie ītelligat r attēte vocet. z°
ibi[Audistī lector.]In q̄ terminat ſnia lectionis r dis.

C QUia intentio Magri in prīn distōne ꝟ
sat circa missionē visibilez ſpūſci
circa ſpēs in gb° apparuit: r vtrū ex tali ap-
paritōe dicat minor. Jō de bis trib° q̄rem°.
fm.ꝓ° Circa ꝓm° q̄rem° duo. ꝓmo vtrū sit dare
missionē visibilē. Scō ad quos facta sit talis missio.
Utrū in dinis sit dare missionē visibilē. Qō I.

A Bꝓmū sic ꝓcedit. Videt q̄ in di
inis nō sit dare missio-
nē visibilē: ga si hoc ēet: tūc de° in creatura
illa in qua ostenderet visibilr esset alio mō
q̄ in alijs reb°. Deū aūt inenim° gnqz mo-
dis in reb° esse p ꝓsentiā: potētiā r essentiā: r hoc modo
est in oibus: per gr̄az r sic est in scis: p vnionē r sic est in
solo chīo. Si igit p colūbā illā diceret mitti ſpūſcūs vi
sibilr: tūc ſpūſcūs esset in ea aliter q̄ in reb° alijs. Sed
hoc nō pōt esse nisi duplr. vel p gr̄az: vel p vniones. per
gr̄az nō: ga tūc illud aial esset rōnale. p vnionē nō: cū in
solo chīo sit de°: nullo q̄ mō ex tali apparitiōe est missa
D ꝓsona diuina. ꝓ. Qō est inuisibile: visibilr nō mittit:
sed quelibet ꝓsona diuina est inuisibilis: cū sit deus: q in-
cem habitat in accessibilē. Nulla igit ꝓsona diuina visi
bilr mittit. ꝓ. Si tu dicas: q deus q inuisibilis est in
se: ꝓ illā creaturā quę apparet in missiōe visibili videt:
vt in signo. Cōtra. ga sic i signo est in q̄libz re. nā q̄libet
res bz in se dei vestigiū: r est dei repīsentatiua: r signū ei°
est ex apparitione: igit cuilibz rei poterit dici diuina
ꝓsona mitti: q̄ est icōuenies. ꝓ. Si tu dicas q̄ in il-
la creatura: q̄ apꝑet in missione visibili est tāq̄ in signo
ḡuito. ꝛ. ga in oi sacro est tāq̄ in signo ḡruto: is pp col-
lationē sacroꝝ nō dī ꝓsona diuina visibilr mitti: q̄ rē.

In cōtrariuz est: ga legit spūscm apparuisse
in specie colūbe sup dño bapti̇za
to: r in linguis igneis sup aplis. Sed oia ista indicant vi-
sibilē missionē: ergo rē. ꝓ. fm Aug° z° de trini. ca. 5°
Exire a pie r venire in hūc mūdū: hoc est filiū mitti.

Sed sic apparuit visibilr: q̄ in dinis est visibilis missio. II

Rñdeo dīm q si volumus videre quo in diuinis est
visibilis missio: ꝓs nos videre: q̄ ad visibi
lē missionē ꝓcurrūt: r quo p ea ab alijs distinguit: Nā p
ea q̄ res ꝓsonaliter fm q̄ ab alijs distinguit: res illa cōgscit.
Ad missionē aūt visibilē tria ꝓcurrunt: emanatio ꝓsone
donū in creatura gratuita illi ꝓsone appropriatū: r crea-
tura ex[illegible]ibita ipsaz repīsentans. Cū igit nō sic pro-
cessio [illegible]onē ipportare videat: r in oi missione inui-
sibili sit a[illegible] collatio doni gratuiti: r in omni apparitio-
ne res aliqua exteriorib° oculis ꝓsentetur.

Distīcta. ¶ ꝓmo videdū est quo missio visibilis differt a ꝓcessio-
ne: a missione visibili: r apparitione. Secūdo declarabit:
quo res illa in tali missione exteri° ꝓtacta a reb° alijs est
distincta. Tertio: q̄ huiō res: r signū erat: ostendere quo
tale signum a signis alijs differebat.

F ¶ ꝓpter ꝓm° sciēdū q̄ hec tria se bīt p ordinē: nā ꝓces-
sio solū dicit respectū ad ꝓm° a q̄: missio supra ꝓcessionē
addit respectū ad terminū ad quē. Sz missio visibil: hūp
bāc addit rez exteri° oculis astātiū ꝓtatā r missionē in-
teri° designātē. Apparitio aūt est qd cōtus q̄ sit aliquod
dictoꝝ. Ista aūt maior cōitas z° babet: r p cōparationē
ad ꝓsonā q̄ mittit: r rōne ei° ad quē sit missio. Nā ois p-
sona: q̄ procedit: r inuisibilr mittit: vl visibilr ei cōperit ap-
parere. Sz alicui ꝓsone cōperit appere: vl pōt cōperire
vt ꝓsone ꝓsentē nō ꝓcedat nec mittat fm modū aliquez
missionis. Rursuz cuicūq̄ fit missio visibilis fit appari-
tio: sz nō ꝑuertit. Nā Aplis q̄n fuit facta missio: r si buiō
lingue alijs astātibus apparebāt: nō tamē eis fiebat talis
missio: q̄ gratiā abūdantē: quā designat tal' missio nō ha-
bebant. Tunc igit ei cui apparet: fit missio: q̄n illi donuz
supabūdātis gr̄e est collatū: q̄ designant ꝓ creaturā il-
laz exteri° apparentē. ¶ Patet igit quo missio visibil' a
ꝓcessione r apparitiōe: ēt in visibili missione distinguit.

G ¶ Restat aūt videre: quo inotescit: r bz eē distinctū rōne
retā exteriorib° oculis ꝓsentat. Propt q̄ notandū q̄ fm
Aug. 4. de tri. c. 6. q̄ iter rez illā: q̄ missionez bō repīsentet
res alias q̄ ad designādū alia assumunt: ꝟ interest: qa cuz
res ille ꝑtus bient eē ad sīgnādū talia postmodū fūt assu-
pte: stant lapis ille: quē Jacob sibi ad caput posuit ad si-
gnandū dīm est assumpt°: habuit tñ eē aliā sic assume-
re: nec ꝓp sīgtionē bō est effect°. Silr res sacrales: vt aq̄
baptismi: r alia bō in gbus gr̄a: tanq̄ in signo quodāmō
ꝓtinet eē habuerūt: aliāq̄ ad tale officiū eēnt accepta. Sz
colūba illa in q̄ spūs. s. apparuit solū ad ꝟ facta fuit: vt l
chīo gr̄e plenitudinē ꝛsignaret. vñ Aug. 4. ꝛ tri. c. 6. ait q̄
lapis ille quē Jacob positū ad caput unctiōe ad sīgnandū
uiz assūpsit: r sic Jsaac chīs erat: cū ad se imolādū ligna
portabat: accessit isti: q̄dā actio sīgnua: ia exīnb°: nō ät
H sic i° colūba: r ignis ad ꝟ trīmō sīgnda repēte exiterūt.

3ª Differt 3ª: talis missio r inotescit ex eo q̄ donū gratui-
tū iterī° p rez exteri° exhibitā tanq̄ p signū eundē dest-
gnat. Nā ꝓsonā diuinā eē in aliq̄ tanq̄ in signo: q̄tū ad
ꝓsens. 5. modis esse colligit. Nā aliq̄ est in aliq̄ velut in
signo nāli: r sic est in rebus oib°: q: oēs res nāli' deū re-
pīsentāt: cū nā quā bīt: fit a deo ꝓducta. Aliq̄ signū bō dī
illuminatiū: r sic fuerūt apparitiones in ve. testamēto.
Nā illi gb° tales missiōes r apparitiōes fiebāt p eas me
diātib° angelis in cognitionē alic° diuini mysterij duce-
bant. Tertio bō signū pōt eē gratuitū: q̄ trib° modis eē
3ª ꝑuenit: q̄ aliq̄ sit sig^m trīmō de nēcitate gr̄e iā pītis: r sic
sacra ve. le. trā signa gratuita dicebant: q: gr̄a nō cābāt:
r erāt sig^a gr̄e nō de nēcitate exīnt̄is: q: nō q̄ēq̄s circa il-
la se exercitabat: ei eo gr̄a existebat. Aliq̄ bō sig^m p̄rīs:
4ª nō solū ē sig^m: is ēt aliq̄ mō cā: is nō gr̄e p̄rīnt̄is: sic si si-
gna gr̄e sacra nouę legis: q: nō solū gr̄az designāt: is eam'

Dissimile. Apparitio aūt addit sup illa cōitatē maiorē: qa pī apparē ꝓ nen. ꝓcederet nec mitt: r missus apparē pōt q̄bus nom mittitur.

Z^m Quinq̄ modis ꝓsona diuina est in aliquo tanq̄ in signo.

P^o

Z^o

3°

4°

I aliquo mō ctīnt:cū p ea tanḡ p instīa dine mīe efficiat al gō ornat⁹ in aia:quē pſequē grā:nō tñ sunt signa grē. pxīns:ga nō gcūq; hō facta sus.ipit. de necitate grāj recipit:eo q pōt ad illa fictus accedē. Tertio mō. siue gnto est signū gratuitū creatura illa exteriorib⁹ oculis pſentata iuisibili missione:sed hō signū est signū tñ:ga grās nō cāt:t est signū grē pxīntis:ga nūq; ad aliqđ fit talis missio:nisi in eo grā pxistat:hō ḡ est signū in quo est pſona:que visibilr mittit:a signis alys est distinctū: ga nō est nālr nec illuminatiuū p̄pr;s gratuitū:pp qđ dīt a p̄nis duob⁹ signis:t est signū grē pxīntis:pp qđ a duob⁹ signis alys ḡuitis separat. Apparet igit quo in diuinis est visibilis missio:t q ad eas pcurrūt:t qualr p illa que pcurrūt:buiꝰ missio a rebus alys est distincta.

II Ad primuz dōm q deꝰ est in hō creatura aliter q̄ in alys reb⁹:ga est in eo tanḡ in signo. ¶ Ad 2ᵐ dīz q ls deꝰ sit in se iuisibilis:pōt tñ vi deri in suis effectib⁹:t in his potissime q eū reb⁹ alys dī uersimode repitant:t iō p hō creaturā exteriorib⁹ oculis pſentatā dī pſona dina visibilr ōmrari. ¶ Ad 3ᵐ pz solo p ea q̄ sūt dicta in p̄cipali solone:nā ls sit in, q̄libz re tāḡ in signo nāli:nō est tñ in omni re tāḡ i gratuito. ¶ Ad 4ᵐ et pz solo p ea que in gīali solone sūt dicta: ga deꝰ nō est eodē mō vt in signo in sacris gbus tāḡ:sic est vt in signo in re illa q̄ exteriorib⁹ oculis pſentat.

¶ Utruz talis missio visibilis facta fuerit ad pres veteris testamenti. Questio II.

SEcundo q̄rit ad quos sit facta talis missio. Et vī q facta fuerit ad pres ve.te.ga Lotb vt vī apparuit filꝰ t spūsctūs vel ad eū missi sūt. Nā vt arguit Aug.9.de tri.ca.12.q qñ angeli itrauerunt L Sodomā t locuti fuerūt Lotb. scriptura de eis loquit tāḡ de duob⁹. postea i exitu loquit de illis tāḡ de vno: vñ dixit Lotb ad eos. rogo dñe:sed duo supposita non sūt vn⁹ dñs:nisi sappoꝰ dina:t ita fz Aug. ibidē p illos duos angelos duas pſonas dinas itelligē debem⁹ q̄ sūt eusdē subē t nāe. s. pſonaz filij:t spūsctūs:ga vt ibidē dī pſona p̄ris nūḡ legit fuisse missa:igit missio visibilis facta fuit ad illos de veteri testō. ¶ P. Legit exodi 3° q exīs in rubo dixit Moysi. Ego sum deꝰ Dabrahā. deus Isaac:t deꝰ Jacob. Sed B nō erat nisi deꝰ ei apparuisse: t deꝰ ad eū missus esse:ḡ tē. ¶ P. Uidet q ad beatā vginē debuerit fieri visibilis missio:ga i ea fuit grē plenitudo:fz pp plenitudinē grē fit talis missio:ḡ tē. ¶ P. Uī q mō cōuter talis missio fieri debeat:ga ām Augⁿ 2° de tri.ca°.5. propt B fit talis missio:vt exteriorib⁹ visis boiuz cordis cōmota a tpali manifestatione veritatis ad occultā eternitatē sp pſentis:pueniret. Ez maxie M nūc indiget boies:vt sic cōuertant:cuz refrigerit charitas multoz:ergo potissime nūc debet fieri talis missio.

In ctrariū est q vī q ēt ad cbīz nō debuerit fieri talis missio:ga talis missio sp repitat missionē iuisibilē. fz ad cbīz nulla missio iuisibilis fcā fuit:nisi in initio sue cōceptionis:vt pōt patere p Augⁿ 15. de tri.ca. 26.ḡ tē. ¶ P. Uī q ad nullus debeat fieri talis missio:ga que retrabūt a pſideratiōe eternoz non debēt adduci:vt in pſideratiōe taliū:p ea aliq iducant: sed sensibilia retrabūt a talū pſiderationes:cū ipsa sint in sensibilia. Nā que vident spalia sūt:t que nō vident eterna. Nō igit spēs sensibiles sūt ad effectū hō iducē de:fz nō fit missio visibilis sine talib⁹ spēbus:ḡ tē.

Respōdeo dōm q q faciūt dubiuz in ista qōne arguitādo sunt tacta. Dubitamus eni q̄re pūb⁹ ve.te.nō fiebat visibilis missio:cū legam⁹ eis dīm apparuisse. Dubitamus etiā q̄re beate virgini non fuit facta talis missio:t nūc nō fit cū in ea fuerit gre M plenitudo:t status eccle (vt boies reuocent a lasciuis) regrat hō missionē. Jō notādū q p ad pīmēdū:multa re gruīt:fz ad destruēdū, vnū solū sufficit:t qz multa pcurrūt ad missionē:cū oia illa nō possim⁹ saluare nisi in chio Caplisad illos solū missio visibilis dinaruz pſonaz fieri debuit. Regrit .n. ad missionē visibilē grē plenitudo:nō solū pſonalis:fz rōne status:t iō ls pres ve.te.possim⁹ pce dere babuisse plenā grāz pſonalē:tñ ga statꝰ eoz nō erat status plenitudinis:cū nō eēt solutio pcūad qđ tenebant. vīr boies ex pnu hois trāsgressiōe dbāt appitōes q pūbꝰ ve.te. fiebāt:si missiōes debebāt dīcierāt missiōes āgelo rūt nō dinaz pſonaz. Et si dicat deū eis appuisse. B est intelligēdū inq̄tū eis dīs p angelos loq̄bat:t ista est sen tētia Aug. 3 de tri.c. vlc. Nā cū scribat Exodi 3. q exīs in rubo Moysi dixit. ego sū deꝰ abrahā tē. Stephan⁹ actu bus apl̄oz aut angelū dīi i flāma ignis appuisse Moysi d. ego sus deꝰ tē. Jdeo pcludit Aug. ibidē sic loq̄nte fuisse angelū vez:qz pūlū angelū dīs loq̄bat cū deus angelū noiauit. Appitōes igit ve.te. appitōes fuerūt angelozz:t ipa dina pſōa p tales appitōes mīla nō fuit:qz tē stat⁹ ec clie eo q nō erat tpa plenitudinis tale missionē ñ reqrebat.

¶ Et iō aliq dixerūt q ad B q fuit missio visibilis dz cē plenitudo grē ām statū i eis ad quos fit missa. gb⁹ grā in alios redundare dz p doctrinam t sacroz exhibitionē. Propter p̄m nō fuit facta missio visibilis scīo pūb⁹:qz nō erat tūc tpis plenitudinis. Propter 2ᵐ beate virgini mis sio visibilis facta nō fuit:qz t si erat grā plena nō erat in statu docentis:t sacra exhibētis. Et ideo missio visibilis solū facta fuit cbio p̄t postmodū apostolis q erant buiꝰ. Sed illud t si est bene dictū:nō sufficit:qz nūc tpis fierēt missiones visibiles:cū sit tpis plenitudinis:t repiāt alig ple ni grā q fuit i statu docētis t sacra exhibētis:qđ nō videm⁹.

¶ Jdeo distinguēdū est:nō solū ex parte coz:ad quos fit missio:fz etiā ex parte coz in quos dz grā redūdare. Nā missiones buiꝰ fuit propter astātes:t propter populū in quos dz gratia redūdaret:per eos ad quos fit missio. ideo Aug. 12. de tri. cap. 5. dicit visibilē missionē fieri vt exterio ribus visis boiuz corda cōmota a tēporali manifestatione venientis:ad occultā eternitatez semp presentis con uertant:buiꝰ ergo exteriora signa sunt via in manuducē do populū ad intellectualē cognitionez. Sed cum boies sint manuducti:signa cessare debent:eo q postmodum nō iuuāt:sed impediūt. Si enim aliquis vellet accedere aliquē in amoꝛez deī:q̄diu ille esset in accēdō deberet in exteriora vba pumpere:sed postq̄ esset iā i accēso esse deberet a vbis cessare:qz vba postmodū impediēta tri buerēt:sic est ex pte ista:q q̄diu illi de p̄mitiua ecclesia erāt in manuducti:fiebāt in exteriora signa:t visibiles mis siones:nos aūt qz sumus in manducto eē:talibus nō ege mus:nā impediēta p̄starēt:qz cū qs exteriorib⁹ sensibus vacat:ab interiori intellectu retrahitur. Dicamus ergo q vt fiat missio visibilis tria regrunt:ratione status: tēpo ris plenitudo. Ratione coz ad quos fit missio per eos in alios per ministerium sacroz t doctrinā. Redundantia gratiarū:rōne ppli in quē dz grā redundare:fidei inchoa tio. Propter qđ dz cē talis populus quāti ad fidē in manuducti:nō i manducto eē. Propter p̄m nō fuit facta mis sio pūb⁹ de ve.te. Propter 2ᵐ non fuit facta beate virgi ni. Propter tertiū nō fit modo. Fuit aūt facta cbio t apo stolis qz t rōne pſonarū t rōne status t populi:tūc tēpo ris in primitiua ecclesia quantum ad ipsos cōcurrebant omnia illa tria:que ad missionem requirim⁹ visibilez.

Ad primū dōs q p tāto ꝛtatē hz deū appuisse filiis de ve.te.ga deꝰ eis p angelos lo quebat vt ondit Aug. 3° de tri.ca. vlti. t iō scriptura nar-

Requisita ad missionē visibilē fz ḡdam.

Q

Addicio ad modum.

In missione visibili regrit tpis plenitudo: gratiaz pfluxio: t redūdantia doctrinaz t fidei ichoatio.

rat aliq̃ de illis apparitionibus: que verificant̃ de dñis
ꝑsonis: puta q̃ deus loquat̃ tãq̃ vni: vl aliqd hꝰ: ga ꝓ-
sone dine ꝑ angelos tũc ꝑis loquebant̃. Et ꝑ B ꝑz solo
ad 2ᵐ. ¶ Ad 3ᵐ ꝑz solo ꝑ ea q̃ in gñali solone sũt dicta.
¶ 4ᵐ etiã solui pót ꝑ id qꝺ in cõi solone est tactũ. Assi
gnata ent̃ fuit cã: q̃re nõ fiunt mõ missiones hꝰ: qz ppls
est in manuducto eẽre[m] fidei. Et qꝺ dr q̃ refriguit cha-
ritas multoꝝ. Dõm q̃ missiones visibiles directe ꝛ ꝑn̄
ficbãt: vt manuducerent̃ boies ad fidẽ ꝛ ad credẽdũ q̃
apli loquebant̃: nũc aũt ꝛ si refriguit charitas multorũ:
ga nõ cessauit fides nõ opz fieri hꝰ missiones. Et nõ pos
sum[o] dicẽ vt cõiter dr ꝛ bñ: q̃ missiones ille erãt q̃daz
ꝓbões fidei. Bz cũ ꝓbata est aliq̃ ꝓpõ: vt ex illa ꝓpõ-
ne arguam[r]: nõ opz ꝓbõné iterare: sz sufficit ꝓbatã ꝓpõ
nẽ assumẽ: ita nũc cũ dicta cbũ ꝛ aploꝝ ꝓmissiones visi
biles ꝛ alia miracla sint ꝓbata nõ opz talia iterare: sed
debem[o] dictis eorũ tãq̃ veritati assentire. ¶ Ad ꝑm in
Zuũ dr q̃ missio visibilis sp repsentat inuisibilẽ: q̃ facta
est tũc: vel añ. ad cbm aũt ꝛ si tũc missio inuisibilis facta
nõ fuit: q̃ri missio visibilis: tñ antea facta erat. ¶ Ad 2ᵐ
dõm q̃ signa 2ᵛ ꝓsiderari ꝓt: vl vt sũt res q̃daz vel vt
alioꝝ repñtatiua existũt: hꝰ aũt signa exteriora: lz a cõ-
sideratione eternoꝝ retrahũt: si ea cõsideremus vt sũt
res quedã: sunt tñ inductiua: vt ea repsentant.

ſm. 2ᵐ

Einde q̃ri de spẽb[o] ſm q̃s fit missio
visibil. Et circa B q̃runt̃ duo.
ꝑ ſm q̃s spes visibiles debuit fieri missio
spũsci. 2ᵐ cui[o] mysterio facta fuerunt exte
riora visibilia que apparebant.

¶ Utr spũs. appere ẽbuerit i spe rõnal̃ creatur̃. Qõ. I.

B primũ sic ꝓcedit̃. Ut q̃ spũsã.
ẽbuerit apparere in spe
rõnalis creature: ga qꝺ bz potissime rõnez
itellectualis nãe: ꝓ itellectualẽ nãz cogĩscit.
Cũ igit̃ spũssan. q est ipse deꝰ: sit sũme itelli
gibile: in itellectuali nã debuit apparẽ. ¶ ꝑ. Sic se bz
filius ad suã missionẽ visibilẽ: sic se vł bne spũs. lz filius ap
puit visibilr i rõnabili nã: ga assumẽdo nãz bũanã. q̃d.

In ↄtrarium est dina scriptura que loquẽs de
apparitione spũsci dicẽ cũ appa-
ruisse nõ in nã rõnali: sz in nã irrõnali: vel ẽt in alata vt
in colũba ꝛ in nube lucida ꝛ buiusmodi.

Utrũ plies ſit missus ſpũs.

Alterius q̃rit̃ utr plies sit spũscus missus visibl
liter. Et vł q̃ nõ: ga vnũ signũ dz rndẽ
vni sigto. Luz igit̃ spũscus sit vn[us]: vno signo designari
debuit: nõ ꝑ plies fuit missus visibilr. ¶ ꝑ. Filius solus
semel missus est visibilr: vt ait Magr. 2ᵒ. di. 3. ꝛ spũsc.

D **In ↄtrariuz** (solũ semel visibilr mitti ẽbuit.
ẽ: qz legit̃ cũ ẽcẽdisse corpali spe
sic colũba sup baptiçato dño: ꝛ linguis igneis sup aplos
sed hoc nõ cẽt nisi plies fuisset missus visibiliter: ꝑ. 2ᵒ.

Utrũ spes ſit q̃ ẽbuit apparẽre ſpũsan. eſſent corporales vel imaginarie ſolum.

Alterius q̃rit̃ utr spes ille in qb[us] appebat esse
spes corpales vel imaginarie. Et vł q̃
imaginarie: ga ſm Aug. 2ᵒ de tri. c. 5. missio visibilis fit
vt corda hoiuz cõmota exterioꝝ visis cõuertant̃ ſm
itell'm ad occultã eternitatẽ: sz mouẽtia itell'm sũt pbã-
tasmata ꝛ spes imaginarie: ꝑ ꝙz tales spes appere ẽbuit
spũscus q corda hoiuz siue eoꝝ mẽtes ꝛ intells cõmo-
uere debebat. ¶ ꝑ. Prophia distinguit̃ ſm triplex gen⁹
specieꝝ: itellectualiũ: imaginatarũ: ꝛ corporaliũ. Et quia
ꝑ missiones visibiles instruunt̃ astãtes ꝓpter visa vt ꝑ
ꝓphetia instruunt̃ illi ad quos talis ꝓphetia dirigit̃ ꝙz
ista tria genera specierũ: debet fieri missio visibilis.

In cõtrariũ est: qa missio visibilis apparet astã-
tibus: sed si ſm solã spẽm imagina-
tum apperet spũsan. ei ad qꝺ sit mutatio cũ illud qꝺ est

in imaginatione vni[us] nõ appareat alteri: ſm illud nõ in-
struerent̃ astãtes. Ad hoc idẽ facit: qz de colũba legit̃ de-
scẽdisse corpali spe nõ imaginaria sup dño baptiçato.

B

Rñdeo dõm q̃ missio visibilis. s. s. a missione filij
multipliꝛ differt. Nã filius fact⁹ est visibilis
ex eo q̃ assũpsit rõnalẽ nãz: vt ex eo q̃ i terris visus est:
ꝛ cũ hoiẽ conuer. ẽga i similitudine hꝰ. s. ꝛ hi. in ue. vt hꝰ: sz. s. s.
apparuit visibilr in creatura irrõnali: vt in colũba: in lin
guis igneis: ꝛ i alijs hꝰ. ¶ 2ᵒ dicit ẽ: ga filius solus sel' missus
est visibilr: ga solus sel' est incarnat⁹: sz. s. s. missus est plu-
ries: ꝛ ſm diuisas spes: vt in arguẽdo tangebat̃. ¶ 3ᵒ dicit
est: ga humanitas in q̃ apparuit filius fuit assumpta in vni
tate supp[o]ni eius: sz spes illa in q̃ apparuit. s. s. nõ fuit assũpta
in vnitatẽ hypostasis eius. Ex istis differẽtijs apparet ꝝtas
qõnũ motaꝝ supius: ga. s. s. nõ apparuit irrõnabili nã: vt
apparuit filius: qꝺ q̃rebat qꝺ ꝑ. Nec missus est mñ sel': vt
missus est filius: de quo dubitabat 2ᵒ. Nec cogimur ponẽ
solũ apparuisse ſm corporalẽ spẽm: vt apparuit filius: de
quo 3ᵒ dubitabat. Sed qũo iste dicit eẽ bñ aduertẽdũ q̃
tales dicas ponẽ iter vtrãq̃z missionẽ visibilẽ nõ est ne-
cessariũ. potuit enim. s. s. assumere carnẽ: ꝛ apparere in nã
rõnali: ꝛ eẽ sel' missus ſm corporalẽ spẽm: vt filius. Nõ
igit̃ talium dicaꝝ cãm necitatis assignare possum[us]: sz cãm
cõgruitatis assignare: nõ est icõueniẽs. ¶ Cã aũt ꝛgru-
tatis ꝑ ea q̃ dicta sunt: sic sumi põt. Nã filius missus est vi
sibilr vt eẽt dei ꝛ hoiuz mediator: ga mediator dei ꝛ ho-
minuz hꝰ Jesus cbs. Sed spũs. s. missus est visibilr: vt
creatura visibili exhibita plenitudine gr̃e in eo ad quez
fit missio designaret: erat igit̃ spũs. s. in creatura illa in q̃
apparebat visibilr tanq̃ in signo. ¶ Ex his aũt apparere
pót ꝓpositũ: nã si filius fact⁹ est visibilis vt eẽt media-
tor: cũ medijs ꝙueniat in nã cũ ex[is]te oportuit eũ appa-
rere in rõnali nã: vt i nã cũ hoib[us] ꝙueniret: ꝛ qz nã huma
na est nã rõnalis: in nã rõnali apparuit. Sed ga spũs. s.
erat in exteriori viso: tanq̃ in signo: cuiz designare possit
gñaz rõne carẽs in irrõnali spẽ potuit apparere. Ex quo
appareret rõ dicie ꝑ. ¶ Rursũ ga vn[us] de[us] erat cui recõci
liari debebamur: ex offensa ſm quã nã nascimur filij ire:
ꝛ inimici facti sumus deo dicaꝝ peccatũ nãe: cui ꝑ originẽ
trãsfundat̃ cũ ſm nãm oẽs hoies sint vnus hꝰ: pp ꝓci-
pationẽ spẽl. nõ solũ vn[us] est ille q erat offensus: vt vnus
de[us]: sed vn[us] erat ille q offenderat: tũ ga ab vno tale pctũ
trãsfusuz est in oẽs: cuiz ga oẽs hoies: vt talẽ offensaz iam
rum sint vn[us] hꝰ: cui vnã nãm bẽanteui tale pctũ aseri-
bit: nõ cõgruũ fuit: vt vn[us] eẽt mediator: q vnũ vni recõci
liare ẽbebat. Soluz igit̃ sel' filius missus est visibiliter: ex eo
q̃ nõnisi vn[us] esse debuit mediator. Spũs Ao scũs: ga in
creatura visibili tanq̃ in signo existebat: cui pla signa re-
pñtare possint vnũ ꝛ idẽ: potissime cũ ipm alr ꝛ alr repse-
ntat: nõ oportuit spũm. s. sel' tñ visibilr fore mittuz. Ex
ꝺ 2ᵒ dicie rõ inotescit. ¶ Rursũ qz ille q mediator existe
bat ꝓ humano gñe satisfacẽ debebat vt ipm deo pñi reci
liaret: nõ solũ oportuit vt apperet in hoie dei filius: sz ẽt vt
eẽt hꝰ: qz hꝰ pro tali offensa satisfacere debebat: nõ oporte-
bat tñ spũm. s. esse colũbã: sed sufficiebat cũ in colũba
esse tanq̃ in signo: vt est supi⁹ enarratũ. Ex quo ratio 3ᵉ
dicie declarat̃. ¶ Ulterius ga filius sic apparuit in hoie:
vt eẽt hꝰ: cũ hꝰ nõ sit: nisi qꝺ bz spẽm corpalez: oportuit
eũ tñ in corpali spe apparere. Spũsan. sic apparuit in
linguis igneis: ꝙ nõ erat hꝰ lingue. Sufficiebat ꝙ tales
lingue in imaginatione vel ſm organũ apparerent: non
opz ꝙ essent exteri⁹ in specie corporali: vel saltẽ nõ opz
nos cũ tãta primacia asserere illas linguas corpales fuisse
vt hoiez illũ. s. cbz iesuz habuisse corpulẽtã salbaz affir-
mani⁹. Quia igit̃ ex dictis ꝺ ẽbat missio visibilis filij:
ad missionẽ spũs positaꝝ qõnũ veritates declarabant̃:

Ratio ſecũde differẽtie.

Ratio tertij differentie.

I cū illaꝝ dñaꝝ assignate sint rōnes ſm modū possibilē in tali materia: nō restat nisi soluere argumēta.

Ad primuꝫ dōm q ꝫ intellectualis nū simplr̄ magis repñtet spūſcū: n̄ q̄tū ad aliquos effect⁹ ꝛ q̄tū ad eⁿ emanationes pōt ipm magis repñtare irrōnalis creatura: vtputa colūba rōne fecūditatis: ꝛ sic de alijs: ꝛ ga q̄tū ad duos effect⁹ q repñtant p creaturā exterⁿ visibilē dī mitti spūſcūs: iō nō ꝓcludebat rō. Uel dōm cū Diony. q melⁱ⁹ designat p bō creaturas ifimas deⁿ q̄ p alias: ppt vitādū errorē: ne crederemus aliqd dinitatis eē in creaturis excellentib⁹ si p illa ōsignaret dc⁹. ¶ Ad zᵐ dōꝫ q nō est sile de missione filij visibili ꝛ de missione spūſci vt patuit i soluēdo.

Ad id autē qō vlterⁱ q̄rit. vtꝝ spūs. ſ. sit missus plies. dōm q sic: vt patuit i soluēdo.

K **Ad primū** dōm q si ſignuꝫ pfecte repñtaret ſignatū: tūc vnⁱ⁹ sigti eēt vnū signū: ſz si ipfecte repñtat ipm pñt eē plā signa: ſic videm⁹ nām dinaꝫ diuſimode imitari a creaturis: eo q nulla pfecte imitat ſpaꝫ: sic est in ꝓpoſito: ſm q diuſimode aligb⁹ dat plenitudo grē: pñt eis fieri diuſe missiones visibiles. ¶ Ad scōm dicēdū q vt patuit in soluēdo nō est simile de missione filij: ꝛ missione spiritussancti.

Ad id autē qō ȝ° q̄rit vtrū spēs illa ſm quā missus dī spūſcūs fuerit spēs imaginaria vl corpalis. Quidā dicūt q solū corpalis fuit. Sꝫ ga B nō vī ꝓcordare cū ẋbis Aug. ga ipse nō asserit oēs tales visionē corpalē fuiſſe: dicē possim⁹ q ꝫ diuſas missiones spūſci est loquēdū diuſimode de spēb⁹ in q̄bus appuit. Nā vt apparuit in spe colūbe: planū est ipꝫ corpali spe appuiſſe: eo q scriptū est colūbā illā descēdiſſe corpali spe. Sꝫ put appuit in linguis diuiſis ignei⁹ magis vī ꝓsonū rectui talē visionē eē factā ſm spēs imaginarias: eo q nō dī q viderunt linguas diſpartitas: ſz q apparuerūt eis diſpartē ligue. vel ſm aliā trāſlationē: vise sūt illis diuiſe linguę: ꝛ ga sic ꝓlucuim⁹ loq: cuꝫ ſm imaginationē aliq̄ videm⁹. vī dōm eē illas spēs fuiſſe in imaginatiōe ꝛ ſm organū phātaſticū. vñ. 11. de tri. ca. ȝ° Aug. loquēs de illis linguis: vel de illo igne: q appuit in die pēthe. ꝑdictā q̄nē mouet: ꝛ eā i ſolutā religtne mutā ꝓ firmit asserēs ait. q quiſq̄ de illo igne discep⁹ pōt vtrū oc̄lis an spū visus sit pp ẋba sic posita. Nō enī ait viderūt liguas diuiſas velut ignē: ſz vise sūt eis. Nō enī sub eadē sigtione solem⁹ dicē: visus est mihi: q̄ dicimus vidi. ꝛ in illis qdē spūalib⁹ visis imaginū corpaliū solet

M dici ꝛ visus est mihi ꝛ vidi. In istis ẋbꝰ q̄ p expſſam corpalē spēz oculis demīrant n̄ solet dici visus est mihi ſz vidi. ꝛ subdit: q de illa colūba q̄ est dicta corpali spe desēdiſſe: nullus vnq̄ dubitauit vtrū oc̄lis appareret. Ex q̄ appet q ga Aug. nō asserit de liguis alterā ptez: ſz solū de columba: nō est asserēda altera pars cuꝫ pertinacia: quia vtroq; modo eſſe potuit.

Habeť alibi li bro codez. 55. cap. 7. de magis. ꝛ. 16. de parti.

Ad primuꝫ dōm q nō solus ꝓsurgim⁹ ad intellectū gēdū ex spēb⁹ imaginatis: sed ēt ex corpalib⁹: cū ex talib⁹ in nob⁹ fiāt itērationes imaginate. Uel dōm q nō mittit spūſcūs. ſ. pn̄ ſm ſignuꝫ imaginatiuū ꝛ illuminatiuū: ſz ſm ḡtuitū. ¶ Ad zᵐ dōm q ꝛ missio pōt fieri illis trib⁹ modis: tm si i missione nō sunt spēs: nec imaginate: nec corpales: nō dicē missio visibilis: cū nō sit talⁱ missio nisi sit aliq̄ mō appitio exterior: pōt q̄ eē missio inuisibilis ꝫ cogñē interiorē ꝛ intellectualē ſz nō visibilis. ¶ Ad ſllō in ȝ̄uꝫ dōꝫ q si missio illa facta fuit ſm imaginarias spēs: cuicūq; appuit talis spēs, in imaginatione eius formatā fuit idolū illius spēi: ideo non oportebat: q appareret vni talis visio per illud qō erat in imagiⁿ alterius: vt ratio arguebat.

¶ Utrū tales spēs eēnt effecte ministerio āgelorꝫ. Qō. II. N

Secundo querit̄: vtrū tales spēs eēnt effecte ministerio angelorū. Et vī q nō: q caro illa i q̄ appuit filiⁿ dī cē formata a spū. ſ. vī dī dc. ſ. ſ. ꝓcept⁹: pari q̄ rōne ab aliq̄ ꝓsona dina tales spēs formate sūt ꝛ nō ministerio angelorꝫ. ¶ ꝑ. Illō q̄ formaī q āgelū vnit̄ angelo: sic motor mobili: ꝛ talib⁹ dñr angeli vnirueo q assūmūt corpa: ſz p assumptionē corⁱ⁹ dñr angeli mitti: nō igr̄ eēnt missiones dinaꝫ ꝓsonaꝫ: ſz angelorꝫ. ¶ ꝑ. ſm Aug. 3. dō tri. c. 11. Illa nā corpalis pritata oc̄lis antiquorꝫ plus fiebat ministerio angelorꝫ: cū igit̄ antiquis ꝓpⁱ⁹ mitterēt̄ angelis spēs corpales formabāt: cū nūc mittant̄ diuine ꝓsone: ipse diuine ꝓsone tales species formabunt.

O

In cōtrariuꝫ est: q ſm Dionⁿ lex dinitatis est infima per media reducere. ſz inter naturā corporalem ꝛ deū: est media natura angelica: igitur ministerio angelorum talis natura formabitur.

Ulterius querit̄ vtrū tales spēs ſm vitatē eēnt tales vt oportebāt. Et vī q sic: q plenitudinē grē xp̄i designabat colūbaeque sup ipso descēdit rōne sue cūditatis. ſz nō est qd secūdū: qō bz ſilitudinē colūbe: nisi sit vera colūba. ḡ ꝛc. ¶ ꝑ. Spiritus veritatis nō decet aliq̄ fictio. si igit̄ apparebat i spē colūbe vel in igne oportebat id qō appebat eſſe verū ignē ꝛ veram columbā.

Errant tales spēs ſm veritatem eēnt tales quales oportebāt

In cōtrariuꝫ est: q ignis ille non cōburebat: ꝛ colūbā illā nō oportuit eſſe colūbā verā: q ſz Aug. 3. dō tri. c. 6. spēs ille corpales ſz q̄s dī mitti spūs. ſ. ad dem̄ſtrādū q op⁹ fuit ad tps: apparuerūt: ꝛ postea ōsiterūt: qō nō eēt si fuiſſēt talia vē. ḡ ꝛc.

P

Rñdeo dō. q ō p q̄sito sunt diuerse ſnie. Nā qdā dī xerūt hāc eē dīaꝫ iter ea q̄ apparuerūt i veteri testō ꝛ ea q̄ appuerūt in nouo: q illa formata erāt ministerio angelorꝫ: ista aūt imediate ab ipsis ꝓsonis dinis: ꝛ iō ſm illas dicebāt mitti angeli. Sꝫ ſz istas ipa ꝓsona dina mittit̄. Sꝫ illō nō ē bn dictū: q iter missiones āgelorū: ꝛ missionē ꝓsone dine nō est dīa: ex eo q exterⁿ visū ab alio: ꝛ alio sit formatum. ſz ex eo q ex tali ꝛ talī missiōe ſtriſcus i mētē bois: aliud ꝛ aliud efficit̄: vl designat̄.

L

¶ Dō. ḡ q ſz q tenet̄ cōiⁿ: oēs creaturā corpalē administrari p āgelos: cū lex dinitatis sit ifima p me⁹ reducē: nisi nā illa corpalī vnitatē ꝓsone dine assumeret: rōne cuⁱ⁹ ex vnitate ei⁹ ad eā formādā dr̄ imediate operat̄. nō ē q̄ dīa iter missionē. ſ. ſ. ꝛ angeli ex forⁱ rōne ei⁹ qō vī exterⁿ. Sꝫ q̄lr bī talⁱ dīa. Aduertēdū q i hole q̄tū ad eā ptē in qua nō cōicat cū bmis: quo ē ꝓsiderare circa ſz volūtatē: ſz q̄ alr ꝛ alr ordiat̄ i deū. nā vt ordinat̄ i ipꝫ ſz volūtatē: iter ipꝫ ꝛ deū nō est nā media: q libez arbit. ſub dō ē potēſſimū: ꝛ nīa creatura directe i ipso aliqd efficit. Nā solus deⁿ ē q volūtatē imutare pōt: ꝫ nō possit eā cogē. ē. n. solus dō i cuⁱ⁹ manu est cor bois: ꝛ q̄cūq; voluerit vertet illō: ꝛ inde est q dona grāz: ꝛ q̄ volūtatē p̄fictūt descēdūt i nos a deo imediate: nō p nāz aliquā mediā. Sꝫ ſm itellm ordinamur i deū mediātib⁹ angelis: eo q illuminatōes descēdūt a deo i nos p angelos. nā ſz istū modū nō solū bō ordinat̄ i deū p angelos: ſz ēt vnⁿ angelus p alīū ordinat̄ ex eo q iferior p supiorē illuminat̄. vt narrat Dionī. i multis locis ō āgelica hierarchia: ꝛ q missiōes ille visibiles q̄ fiebāt antiqs pūbⁿ: erāt signa illuminatiua: cū ſm illuminationē reducantur i deū p angelos: missiōes ille āgelorꝫ dicebāt eo q oparū ab āgelo designabāt: vel q illō idē opⁱ⁹ qō opat̄ angls opat̄ ꝛ ds: cū antiq pīes tales visiōes videbāt deū vidille dicebāt. Inde ē qō Aug. 3. dō tr. c. 7. vñ. in talib⁹ appitionib⁹ deū p āgelū fore locutū: missiōes aūt visibiles facte i no. te. vt dcm̄ est. fūt signa gratuita. Et ga talia imediate ds in nobis opat̄: ſm talia diuina persona

Modus qđ sequit dictor.

Sc̄ꝫ, vollen tem imediate ordinamur ad deū: fz tamen mediante mīsterio āgelorū

A

Qđ ecterꝰ visum qđ appet in missione dine pſone vt dr ab eo qđ appet i missione angeli.

Octa dria.

mitti dr.Possumꝰ ḡ dicē q illud exterius visum qđ apparet i missione dine pſone ꝓuenit ꝛ dr:cū eo qđ apparet in missione angeli.Cōuenit:ga vtrūq; formal mittisterio angeloꝝ.Differt:qz qđ appet i missiōe angeli est signū illum:inattitū.Sz qđ appet i missione dine pſone est signū gratuitū.Et ide est q visum in missione pſone dine:est signū eiꝰ qđ existit in eo:ad quē fit missio:virtus gr̄e plenitudinis q̄ in ipso ē bz:sz visus i missione angeloꝝ nō directe est signū eiꝰ qđ existit in eo ad quē fit missio:sed magis ducit in cognē alicuius alterꝰ.Nam p ea q̄ antiq pies videbāt aliqđ eis de dei insibilibꝰ ꝛ misteryis ostendebat:ex qb⁹ tertia ōia colligit.Nā qđ apparet in missione dine pſone solū est signū eiꝰ qđ existit in eo ad quē fit missio:ꝛ nihil cāt in illo. Sz antiq pies ſquātū p ea q̄ eis appebāt in cognē alicuiꝰ dini misteryi ducebanꝫ:p tale exteriꝰ visus aliqđ efficiebat in ipsis.

Lertia ōia.

B

Qđ exterꝰ visus in missiōe dine pſone efficit misterio angeloꝝ sit visū in missiōe angeloꝝ. Sed pma est signū gratuiti:ostendit sed plenitudinis gr̄e:gratuitā gr̄e exist.

Ad primū ōdz q nō est sile ō corpe chii:qđ fuit assumptū in vnitatē hypostasis Xpi: ꝓpter cuiꝰ dignitatez imediate a deo formari debuit:ꝛ de specieb⁹ illis exteriꝰ visis i qb⁹ tāq̄ in signo spūscūs existebat. ¶ Ad 2m dōm q sz angeli bēant claritatē sup ipso effectu exteriozi:siue sup illa spē visibili:tñ qa non cānt gr̄az q̄ interiꝰ efficit ꝛ p exteriꝰ visus designat:rōne cuiꝰ pſona dina mitti dr:nō dr mitti angelus:sz potius dina pſona. ¶ Ad 3m dōm q iter missiones factas i veteri ꝛ in nouo nō est ōia quātū ad id qđ exterꝰ appetit ex eo qđ ē fozatū misterio angeloꝝ:sz pp alia vt dcm ē.

C

Ad id quod scdo q̄rit vtrū ea q̄ apparebāt exterius fm que dr mitti spūscūs eēnt vere talia:qualia demōstrabāt.Dōm q fm Aug.y.de tri. ca.6°.buiꝰ visa exteriꝰ q̄ fūt signa interiozis gr̄e:vl i qbꝰ est spūs.s.tāq̄ in signoꝝ sic figurant sic lapis ille qđ Jacob sibi ad caput posuit:nec sic Jsaac q debebat imolari ab Dabraā figurabat imolādū chīm:ga talibꝰ accessit q̄dā actio figuratiua tā existētibꝰ:sz magis fm ips ibidē assimilant flāme illi q̄ in rubo apparuit vel colūbe illi quā pphs sequebat in cremo.Ex quo apparet q res ille exteriꝰ vise fm q res sunt:sz nō fm q signū assimilant reb⁹ q̄ vident in missionib⁹ vel in apparitionib⁹ angeloꝝ:q nihil admirationis bz:ga ꝛ misterio angeloꝝ fūt formata.Ea aūt in qbꝰ apparēt angeli nō sunt vere talia:vt apparēt.nā cū assumūt corpa humana:nō opz tale corpꝰ oculis exhibitū eē vez ꝛ humanū corpꝰ:sz sufficit q fit sile illi:imo aliqđ tales apparitiones solum fm imutationē phātastici organi hīt eē.nā aliqđ vnū ꝛ idē apparet vni qđ nō appet alteri:q cū illo existituđ eē nō posset:nisi pp imutationē phātastici organi vel ex eo q ipediret multiplicatio speciei eius:qđ exterꝰ est forma tū:quoꝝ vtrūq; fieri pōt:ꝛ vtroq; mō angeli se demonstrāt.Et ga exterius visa fm q̄ mittunt dine pſone sunt silia talibus apparitionib⁹:nō opz illā colūbā fuisse columbā verā ꝛ illū ignē fuisse ignē verū:sed solū silitudinē talū ꝓtēdebāt:ꝛ ad B solū efficiēdū fuerit fozata:ꝛ eē pacto offō desiterunt vt saris inuit Aug.y.de tri.c.pall.

D

Qđ ad ostēdā de cōitia rerū apparentiū.

Ad primū dōm q nō oportuit illō aial esse vere fecūdū vl cū solū fecūditatē ꝛ plenitudinē ōsignaret:sz sufficiebat q aiali fecūdo existeret sile. ¶ Ad 2m dōm q sic cōiter dr ꝛ bn:ibi nō erat aliq̄ fictio:ga silitudo illiꝰ colūbe nō ostēdebat ad manifestādā veritatē nāe colūbine.Sed ad ostēdēdas ꝓpietates insibilis missionis:ideo non fuit ibi aliq̄ falsitas sigñi:ga significato signū respōdebat.Nā ꝛ aligs loquēs in parabolis nō opz ad euitandum mendaciū ꝛ falsū: q fit verū qđ dr:sed sufficit esse verum ꝓpter qđ dr:alr eni multa dicta ꝓbolice in dina pagina essent falsa.

¶ Utrūz spiritussan.ratione missionis visibilis possit dici minoꝛ patre. Questio vnica. E

Vltimo querit vtrū spūsan.rōne sue missionis visibilis possit dici minoꝛ pie.Et videt q sic:qz filꝰ ex eo q apparuit in spē humana dicit⁹ est minoꝛ pie:sz spēs colūbina ꝛ spēs ignis non sunt adeo digne ꝛ nobiles vt spēs humana:si ergo filꝰ est minoꝛ pie multo fortꝫ spūs.s.erit minoꝛ eo:qui nō apparuit in tali nobili spē. ¶ P.Si dicaꝫ q filꝰ apparuit in humanitate sibi assumpta ꝛ vnita.iō pōt dici minoꝛ pie.Sz spūsan. nō vnit sibi colūbā rōne cuiꝰ posset dici minoꝛ.Cōtra. vnio nō facit ad indignitatē:imo gr̄a vnionis est gr̄a dignissima:ergo ꝓpt talē vnionē nō dz dici filꝰ minoꝛ:ex sola ḡ tali apparitiōe dr minoꝛ:sz in hoc ꝓuenit cū spūs. ḡ rē. ¶ P. Videt q illa colūba fuerit vnita spiritui.s.in vnitate pſone. Nā in spū.s.duo est ꝓsiderare:nām ꝛ pſonā.si ergo illa colūba spāli quodāmō spūm designabat: quādā spālē relōnē ꝛ vnionē habebat ad spūm. Sz ista relō ꝛ vnio vel erat ad nām vel ad pſonā.nō ad nām:qz cū illa sit cōis trib⁹:nō singulari mō designasset spūm.ḡ ad pſonā debat relōnē ꝛ vnionē. ¶ P. Nō predicaꝫ de aliquo nisi qđ est vnitus ei:ꝛ est in ipso:qz nunqđ albedo ꝓdicaret de ſorte nec diceret alb⁹ nisi albedo eēt ei vnita.Cū igit illa colūba dicta sit spūs.s.vt vi velle Aug.y. de tri.caꝑ.6.ḡ rē. ¶ P. Remigius loquēs de stella q̄ apparuit nato dño ait:q nōnulli dicūt illā stellā fuisse spiritū.s.vt ipse q postea descēdit in spē colūbe sup baptizato dño in specie stelle apparuit magis:alij dicunt ipsam fuisse angelū.ergo oēs vident cōcedere:q spūalis natura apparens in corporali creatura:fit illud in quo apparet:cum ergo spūs.s.apparuerit in specie colūbe meruit dr:i colūba.Sed B nō esset nisi esset ei vnita.ḡ rē.

In cōtrariū est Aug.y.de tri.c.6.qui ait.Nūq̄ scriptū eēt q ds pr sit maioꝛ spū.s. vel spūs.s.minoꝛ do pie.vñ ꝛ ibidē negat ips eē minoꝛ pie. ¶ P.Ex eo q aliqđ ē i aliq̄ vt i fig nō cōpetit ei q̄ fig cōpetit.vñ sz illa colūba eēt minoꝛ deo pie:tñ qz i ea nō erat.s.nisi vt in fig:nō pp B minoꝛ pie dici debebat. G

Rñdeo dōm q istā qō.sat diligēter pertractat Aug. y.d tri.c.6.ondēs spūz.s.nō debē dici minoꝛ rē pie:ex eo q visibiliꝛ apparuit:fm q filiꝰ dicit⁹ est minoꝛ.

¶ Ad cuiꝰ euidētiā notādū q nūq̄ fit cōicatio idiomatū nisi rōne vnitatis suppositi:qz nisi musica ꝛ ars edificatoria eēnt i eodē supposito:ea q̄ cōpetūt alicui rōne musice nō cōpeterēt edificatori:nō eniz cātare qđ ꝓuenit alicui rōne musice pōt cōpetere edificatori vt dicaꝫ edificator cātatq; ars edificatoria ꝛ musica fūt i eod suppm: sz si nō eēt eadē pſona edificator ꝛ musicus:nec musicus edificaret nec edificator caneret.Sz pp vnitatē suppi.ē ibi cōicatio ꝓpietatū absolute loq̄ndo:sz nō cū reduplicatiōe qz edificator cātat:nō i eo q edificator:ꝛ musicꝰ edificat nō in eo q musicꝰ.vt ondit ꝓbs p pby.ꝛ sic cātare cōpetit alicui rōne musicer:ꝛ edificare rōne artis edificatorie:ita cālitas reī dei ꝑ se cōpetit alicui rōne nāe increate:ꝛ minozitas rōne create.nisi ḡ in eodē suppto esset nā creata ꝛ increata.vnū ꝛ idē nō posset dici cālis ꝑ se ꝛ minoꝛ.Et qz in hypostasi verbi erat ꝛ nā dina ꝛ humana:ꝛ idē erat deꝰ ꝛ hō:hō ille erat cālis ꝑ se ꝛ minoꝛ.Nā accipiendo cū reduplicatiōe tales ꝓpones veritate carēt.Nā sz hō ille eēt cālis deo ꝑ se:qz ille hō deꝰ erat:nō tñ fm q hō:sz fm q deꝰ.Patet igit q filiꝰ dz dici cālis ꝑ se ꝛ minoꝛ:qz bz in se dūtaxat nāz:rōne cuiꝰ di cālis:ꝛ assumpsit humanā in vnitatē suppositi rōne cuius nō solū dz dici minoꝛ patre:sed ēt minoꝛ seipso:iuxta illud ad Phil.ij. H

Tho.74.

I exinaniuit semꝑm fuit ac sed ga spūscūs non vnitur sibi illā colūbā in vnitate suppositi: lz rōne vine nāe sit eq̄lis pēt rōne nāe colūbine nō debebat dici minor eo: t ista est sntia Aug. 11. de tri. c. 6° q̄si p totū. vñ ait Joan. Nūq̄ scriptū est q̄ de⁹ pī maior sit spūsco; vl spūscūs minor deo pte: ga nō sic assūpta est creatura in q̄ appa rebat spūscūs: sīc assumpt⁹ est fili⁹ dois in q̄ foīa ipsius dei ℞bi psona p̄sentarē. Et idē in eodē li. 2. c. missus dī spūscūs pp hō corpales formas in gb⁹ apparuit: nō tñ minor pīe dict⁹ est sīc fili⁹ pp formā serui: ga illa forma serui adhesit ad vnitatē psone: ille ℞o spēs corpales ad demōstrādū q̄ opus fuit ad ips apparuerī t cē postea desierūt: ga sibi ille spēs corpales sp̄ñ scī t ei⁹ effect⁹ demōstrabāt t nō erāt vnite hypostasi ei⁹: pp tales ap paritiōes dici nō potuit minor pīe oñdē q̄ volebam⁹.

K Ad primū dōs q̄ aliter apparuit fili⁹. alr spūscūs: ga illud in quo apparuit fili⁹ adhesit ad vnitatē psone ei⁹: vt patuit p Aug. nō aūt id in q̄ ap paruit spūscūs: ideo nō est filc hic t ibi. ¶ Ad 2m dōm q̄ vnio dupl'r pōt ꝓsiderari: vel ex pte nāe assūpte: vel ex pte psone assumētis. ex pte nāe assumpte nec fac ad idignitatē nec ad minorationē. Nā nā būana vnita ℞bo: ex eo q̄ vnita: nō cōpetit sibi minoratio nec idigni tas: t sm ista viā ītēdebat rō: sed si cōsideram⁹ vnionē ex pte psone assumētis: si nō cōpetit ei indignitas rōne talis vnionis: cōpetit tñ ei aliq̄ mō minoratio: eo q̄ ppt talē assumptionē minor dici pt. ¶ Ad 3m dōs q̄ nō q̄li bet vnio: t q̄libz relo rei corpalis vl rei create ad psonā dīnā fac: q̄ illa psona minor dici possit: nisi sit talis vnio q̄ nā illa vnita nō ꝓstituat hypostasim aliā: sīc nec nāe L in ℞bo nō cōperebat hypostasis p̄ter hypostasim ℞bi. Sz illa corpalia sm q̄ apparuit spūscūs: lz aliquā relonē vl ēt vnionē bērēt ad psonā spūscī sm q̄ signū vnitē si gnato: t referī ad ips: ga tñ pp talē vnionē nō tollebat q̄n illis corpalib⁹ exteriorib⁹ sensib⁹ oblatis rīdēt, p̄pa hypostasis: pp talē appitionē spūs minor dici nō debuit. ¶ Ad 4m t 5m dōm q̄ lz p̄tione fōtalu: t p idēntitatē ad supp⁹: nō p̄dicet aliq̄ de aliq̄: nisi q̄ dz vnionē ad hy postasim ei⁹: p̄dicatiōe tñ cāli t repūtatiua pōt p̄dicari cā de effectu: t signū de signato: vt odor dī fumalis eua poratio p̄tiōe cāli: eo q̄ nō fit sine fumali euaporatōe: t q̄ repūtat herculē dī hercules p̄tione sīgnīa: t ga illa colūba erat effect⁹ spūsci t ōsignabat sp̄ñ scī: dici pote rat spūsc. Sz pp talē p̄tionē spūscūs minor dici nō dz.

Super Ifaz. Cū assignent diuerse appa ritiones spūsci queriē p̄: quo dī stinguunt: t qualr. Dōs q̄ spūscūs legitur q̄ter apparuisse t missus fuisse visibilr. p̄ in spe colūbe sup dño baptīcato. 2° i nube lu cida i trāsfiguratiōe. 3° in flatu: qui dīs iesu flauit in dī scipulos suos. 4° in līguis igneis in die pēthe. bi āt mo di sic accipi pōt. Nā missio visibil facta fuit ad cbīm t ad aplos. Sz vt bītū est pp B fit missio ad aliq̄s: ga ab illis in alios dz gra redūdare. Ista aūt redūdātia est z⁹: p sacr̄os exercitōes: t p doctrie exhibitionē: t q̄ vtroq̄z mō debuit redūdare gra: t a cbīo: t ab aplis in alios: q̄ ter fuit missus spūs: bis ad cbīz: t bis ad aplos. Fuit enī missus ad cbīz i spe colūbe: q̄ ē alal fecundū: vt oñdēt q̄ virtute ei⁹: t p sacrā q̄ istituit debēt in eccl'ia congregari multi filij p regnōnē in spez vitā t in bēditatē icōtami natā t imarcessibilē: fz q̄ debebat eē doctor alioz fuit facta missio in nube lucida. ¶ Ad 4um euidēnā illa ap paritione facta vox p̄tis stati itonuit. Hic est fili⁹ meus dilect⁹: t segī ipz audite: vt dī M. 17. Itē discipl'is bis missus fuit in specie flat⁹: vt p sacrā ab eis in alios gra M redundaret: vnde ibi dī. Quoz remiseritis peccata t̄c. Rōne doctrine in die penth. vt dī. Jo. xx. apparuit in lin guis igneis. nā lingua est instrm p q̄ trāsferē doctrina a magro i discipl'z. Missiones aūt facte ad cbīm a missio nib⁹ factis ad aplos sic differūt: q̄ cbīs habuit i exhibē do sacrā ptātē excellentie t infinita gra ei fuit collata: q̄ fuit ei collata gra in qua p̄tinebat ois modus gratuitus t ois rō gr̄e: t ō ad hāc totalitatē designādā in spē totius aialis missus est ad eū spūscūs: fz ad discipl'os sm q̄ ab eis ad alios gra p exhibitionē sacrōz redūdare debebat missus fuit spūs. s. i spē flat⁹: q̄ ē aliqd aialis t nō ips aial totū: ga gra sm sui totalitatē t infinitatē eis nō erat. Rur sum sm q̄ p doctrinā debebat trāsfūdi gra a cbīo i alios fuit missus spūs ad ips in spē nubis lucide. nā in itelligē do rē ꝓcurrit ibi lumē t spēs rei itellecte. lumē trī bz rō nē p̄ncipalioris: t ō lumē intell's agēris dī eē fōia t pfe ctio oīus spēz receptaz i intellu pol'i: vt oñdit Cōmē. 3° de aia. t q̄ excellētiori mō sup oēs alios cōperebat cbīo rō magisteriu: in spē lucidi fuit sibi facta missio. verūz q̄ ipam simplicē vitatē t dinitatē quā aia cbīi ꝓēplabat: nobis viatorib⁹ vt viatores sum⁹ cōicari nō potuit. Non fuit facta missio i lucido simpl'r: fz i lucido in nube: q̄ fz Dionysiū primo de angelica hierarchia. Nō est polc alr lucere nobis diuinū radiū nisi varietate sacroz velami num anagoge circūuelatū. Discipl'is aūt missus fuit i spē linguaz igneaz: ad oñdēdū q̄ i docēdo erāt instīa cbīi: sīc lingua est instrm in docēdo illō q̄ lumine intell's vi. ¶ Itē sup illō. Minuisti eū paulomin⁹ ab angel'. Cōtra. Cbīs ēt sm q̄ hō fuit melior q̄lz angelo. Dōm q̄ nō est incōueniēs aliqd eē meli⁹ simpl'r alio: nō eē tñ meli⁹ sm aliquē modū. Cbīs. n. dī minorat⁹ ab anglis rōne corpis: q̄ in p̄n⁹ fuc natiuitatis nō accepit ipassibilitatis votem. Uel ēt dōs q̄ nō solū corp⁹ Cbīi q̄tū ad nāz: fz ēt ipa aia ei⁹ ꝓsiderata sm nāz suā absq̄z donis gr̄e sibi addit: erat inferior q̄lz angelo: cū aia būana teneat infimū gradū in ordie itelligēnaz. Sz rōne donoz supadditoz tāto me lior angelis ē effect⁹: q̄to differēt⁹ p̄ze illis nomē hereditauit. Nā hō ille deus dici debebat pp gratiam vnionis. ¶ Itē sup illud q̄ ait Dylari⁹: q̄l' pī est maior filio: fili⁹ trī nō est minor illo. Cōtra. semp mai⁹ dī minore mai⁹. ¶ Dōs q̄ q̄dā sic dicūt. q̄ maius t min⁹ relonē ipoztāt. In pie aūt sūt plēs relones q̄ in filio: vt exprēdat nomen relonis ad ea q̄ relonē negāt sm q̄ inascibilitas pōt dici relo t rōne baz plūz relonū pī dī maior. filius trī nō dz dici minor: q̄ innascibilitati sm quā pī dī die plēs relo nes q̄ fili⁹ nō rīdet aliq̄ relo i filio. t ō ita pī sm istā: dī maior q̄ fili⁹ sm eā nō merēt dici minor. ¶ Sed illō 3° deficit. Primo q̄ pp hic plēs relones vel pauciores nō dī aliqd mai⁹ neq̄z min⁹ p se loq̄ndo. Secdo q̄ si pp hic plēs dī aliqd mai⁹: q̄ pp hic pauciores dz dici aliqd min⁹. t ō coīpso q̄ inascibilitati in pie nō rīdet relo i filio: fili⁹ bz pauciores relones: q̄ rōne igit pī dī maior q̄ bz plēs: ea rōne dicēt fili⁹ minor: q̄ bz pauciores. igr i rōne peccat q̄ est i ꝓmo. Tertio B nō est de intētione Dylary. nā filiū dī cit nō eē minorē: nō q̄ innascibilitati quic est in pie nō re spōdeat i eo relo: fz q̄ nascēdo totū accipit q̄ pater bz. ¶ Propter B dī alr q̄ maius t minus z⁹ pōt accipi: vel q̄tū ad ips datū: vel q̄tū ad rōnē dādi. q̄tū ad ips datū: accipiēs est minor dāte: si nō totū accipit: t q̄ fili⁹ illā eā dē substaz t totā quā pī bz accipit: rōne dati ibi maioritas t minoritas eē nō p̄t: fz rōne dādi: eo ipso q̄ pī dat dī ma ior: fz q̄ fili⁹ totū accipit nō dī minor. ¶ Sz isti p⁹ frōte i assignādo rōnē dicti variāt medīū: pp q̄ decipiūt p fal lacia accītis. Nā maioritatē i pie dicūt eē ex rōne dādi ex eo q̄ dat: fz minoritatē negāt a filio ex ipo dato: q̄ no-

N

O

Lō. 18. c. 36.

Q5.

P

Q6. Contra eos que ridem.

Lōtra.

p.

2°.

Q

3°.

Pōs 1° q̄ est Doctri p° duo di. 6. q. 1. fall.

Contra.

A

ntm accipiā: q̄ si nō bñ vellent ꝓsequi viā suā. nō ex ipso
dare: seqū maioritas ex rōne dādi: ꝫ nō ex dato: ex ipso
accipere minoritas sequeret: ꝓpter qđ ex eo q̄ filiꝰ to-
tū accipit: bñ arguī q̄ nō sit minor q̄tū ad id qđ dat.
Sed nō bī q̄ nō sit minor quātū ad rōnē dandi.

Pō doctio. ¶ Propter hoc dōm est aliter ⁊ melius: q̄ in his que nō
mole magna sunt: idē est esse maius q̄ esse dignr̄: vl q̄
hīc plēs dignitates: vel q̄ hīc aliquā dignitatē: quā nō
hz alius. Illud ḡ est maius qđ hz in se aliquā dignitatē:
quā nō hz aliud. Sed nō sufficit ad hoc q̄ aliud dicat
minor alio: q̄ aliqua dignitas nō sit in eo que sit i alio.
Sed ga minoritas idignitatē importat: requrīt q̄ nō eē
in eo talē dignitatē: in ipso idignitatē dicat: ⁊ ga esse to-
tius diuinitatis ꝑn̄ est dignitatis in pīe: ⁊ hoc nō cōtin
gut filio: aliqđ qđ est dignitas in pīe non est in filio: ⁊ ga
B sufficit ad hoc q̄ aliqđ sit maius alio: q̄ aliqđ qđ digni-
tatē importat ꝙueniat ei: qđ nō cōueniat alij. pī est maior
filio: ga esse ꝑn̄ totius diuinitatis qđ dignitatē importat
ꝙuenit pī ⁊ nō filio: sed filiꝰ nō est minor pīe: ga nō esse
ꝑn̄ totius diuinitatis nō est idignitatis in filio: ſz ꝓpe-
tatis: cū eē hō ꝑn̄ sit dignitatis in pīe: pī ita erit maior
filio: q̄ filiꝰ nō erit minor eo. Ut m̄ itelligant ꝙba Hy-
lary notādū q̄ filiꝰ ⁊ pī dupl̄r pīe ꝓsiderari: vel quātz
ad ꝓprietates: vel quātū ad rōnē. quātz ad ꝓprietates
attendīt dignitas in pīe: ex eo q̄ est totus diuinitatis
ꝑn̄. Hz ex eo q̄ filio talis ꝓprietas nō cōperit: non hz
dici minor eo: vt patuit. Si ḡ in aliquo posset dicere
filiū minorē pīe: hoc esset rōne esse ⁊ nāe. Sed rōne hō
dici nō pōt: ga illud idē esse qđ hz pī accipit filius ⁊ illā
nām. ⁊ hoc est qđ ait Hylarius. maior itaq̄ est donans:
sed minor iam nō est filius cui vnū esse donat. Ad ostē
dendū aūt illā equalitatē in esse ⁊ nāe addit ipse Hila-
C rius: cui. s. filio. [tantz donat esse quātus est ipse pater:
cui Jsupple filio. [pater imprit esse imaginē inascibilita
tis. Jidest patris. [Sacramēto natiuitatis. Jq̄si dicat pī
imprit filio: vel filius hz a patre per sacram ⁊ secretam
natiuitatē q̄ sit imago inascibilitatis. i. inascibilis pīe:
quem: scilz filium. [generat. Jsupple pater [ex se in for-
ma sua. Jquia pater est natura gignens: ⁊ eandē naturā
⁊ formā filio per generationem cōmunicat.

¶ De missione spiritussancti qua inuisibiliter
mittitur. Distin. XVII.

pars pª

IAm nunc accedam⁹ ad
assignādā miſ
sionē spūssci qua inuisibiliꝫ mittīt
in corda fidelium. Nā ipse spūs-
scūs qui deus est ac tertia in trinī
D tate pſona vt supra ostensuꝫ est:
a patre ⁊ filio ac seipso tpaliter ꝓcedit. i. mit-
tīt ac donat fidelib⁹. Sed que sit ista missio
siue donatio: vel quō fiat cōsiderandū est.

¶ Premittīt̄ qddā ad hāc oñsionē nēcium. s.
q̄. s. s. est charitas q̄ diligim⁹ deuꝫ ⁊ primuꝫ.

Hec autem itelligibilius doceri: ac
plenī⁹ pſpici valeat: pre
mittēduꝫ est qddā ad hoc valde nēciuꝫ. Di-
ctuꝫ qdē est supra ⁊ sacris auctib⁹ ostēsum:
q̄ spūsscūs amor est pīis ⁊ filij quo se inuicez
amāt ⁊ nos. Hic aūt addēduꝫ est: q̄ ipse idē
spūsscūs est amor siue charitas q̄ nos diligi-

mus deū ⁊ primū: que charitas cū ita est in E
nobis: vt nos faciat diligere deū ⁊ primum:
tūc spūssan. dicīt mitti vel dari nobis: ⁊ q̄ di-
ligit ipsaꝫ dilectionē qua diligit primū: in eo
ipō deū diligit: qz ipa dilectio de⁹ est. i. spūs.

¶ Auctoritatibus ita esse confirmat.

Me autem in re tanta aliqđ de no
stro influere vi-
deamur: sacris auctib⁹ qđ dictū est coroboremꝰ. De hoc Aug. in. viij. li. de tri. ait. Qui
primū diligit: ꝓfīs est vt ipaꝫ ꝑcipue dilectio
nē diligat. De⁹ aūt dilectio est: ꝓfīs ḡ est vt p̄-
cipue deū diligat. Jtē in eodē. De⁹ dilectio ē: F
vt ait Joānes apls. Ut qđ ergo imus ⁊ curri
mus in sublimia celoꝝ: ⁊ ima terraꝝ q̄rentes
eum q̄ est apud nos: si nos esse apud eū velī-
mus? Nemo dicat: nō noui qđ diligā. diligat
fratrē ⁊ diligat eandē dilectionē. Magis eni
nouit dilectionē q̄ diligit: q̄ frez quē diligit.
Ecce hz potes notiorē deū hīc q̄ frez. Plē-
ne notiorē: qz pūtiorē: qz iteriorē: qz certiorez
amplectere dilectionē deū: ⁊ dilectiōe ample
ctere deū. Jpa est dilectio q̄ oēs bonos ange-
los: ⁊ oēs dei seruos ꝓsociat vinculo sctitat̄.
Quāto ḡ sanctiores sum⁹ a rumore supbie: tā-
to sum⁹ dilectiōe pleniores: ⁊ quo nisi vo ple G
nus est q̄ plen⁹ est dilectiōe? His verbis satis
oñdit Aug. q̄ dilectio ipsa q̄ diligim⁹ deū vl
primū: vs est. Sed adhuc aptī⁹ in eodē lib.
subdit dicēs. Dilectionē qua cōmēdat Joā-
nes apls attēdamus. Qui diligit iqt fratrē in
lumine manet: ⁊ scādalū in eo nō est. Manī-
festū est q̄ iustitie pfectionē in frīs dilectiōe
posuerit. Nā in quo scādalū nō est: vtiq̄ pfe
ct⁹ est. Et tm̄ vī dilectionē vi tacuisse: qđ nūq̄
faceret: nisi qz in ipsa frna dilectiōe vult itelli-
gi deū. Aptissime eni in eadē epla paulo post
ait. Jta dilectissimi diligamus inuicē: qz dile
ctio ex deo est: ⁊ ois q̄ diligit ex deo nat⁹ ē: ⁊
cognouit deū. Qui nō diligit nō cognouit deū: H
qz de⁹ dilectio est. Jta cōcertio satis apte ōcla
rat eādē ipsaꝫ fraternā dilectionē. Nā frater-
na dilectio est: q̄ diligim⁹ inuicē: nō solū ex ho
sed ēt deū esse tanta auctte ꝓdicari. s. Joānis.
Cū ergo de dilectione diligim⁹ fratrē: de hō
diligimus fratrē: nec fieri pōt vt eandē dilec-
tionē nō ꝑcipue diligamus qua fratrē diligi-
mus: qm̄ deus dilectio est. Item q̄ nō diligit
fratrē nō est in dilectiōe: ⁊ q̄ nō est in dilectio
ne nō est in hō: qz deus dilectio est. Ecce ap-
te dixit fraternā dilectionē deum esse.

I ¶ Qz fraterna dilectio cum sit deus: nō est pater vel filius: sed spiritus sanctus tñ.

Cū aūt fraterna dilectio sit deꝰ nec pr̄ nec filiꝰ sz tñ spūs scūs: q ꝓprie in trinitate dilectio vl charitas dr̄. Ait Aug. in .xv. lib. de tri. Si in donis dei nihil est maius charitate: t nullū est maius donuz dei qz spūs scūs: qd ꝓsequēt̄ius est qz vt ipse sit charitas: que dr̄ t deꝰ t ex deo: Ita enī ait Joānes. Dilectio ex deo est. Et paulopost. Deꝰ dilectio est. Ubi manifestat eā se dilectionez dixisse deū quā dixit ex deo. deus ergo ex deo est dilectio. Itē i eodē Joānes volēs de hac re aptꝰ loq. In hoc inqt cognoscimꝰ: qa in ipso manemꝰ: t ipse in nobis: qa de spū suo dedit nobis. Spūs itaqz scūs de quo dedit nob facit nos in deo manere: t ipm in nobis. H aūt facit dilectio. Ipse est g deus dilectio. Ipse igitur significat vbi legit: deus dilectio est. Et his apparet q spūs scūs charitas est.

¶ Qz nō est dictuz per cām illud. deꝰ charitas est: sicut illud: tu es patiētia mea t spes mea.

Sed ne forte aliqs dicat illud eē dictū per exp̄ssionē cāe: deus charitas est. s. q charitas sit ex deo t nō sit ipse deus: sic dr̄: deꝰ nr̄a patiētia est t spes: nō q ip̄e sit ista: sed qa ista ex deo sūt. Occurrit Augustinꝰ oñdēs hoc nō esse dictū p cām sicut illa in .xv. lib. de tri. ita dicēs. Nō dicturi sumꝰ charitatē nō ꝓpterea eē dictā deū: q ip̄a charitas sit vlla suba que dei digna sit noie: sz q donū sit dei sic dictū est deo. tu es patiētia mea. Nō vtiqz tō dctū é. tu es patiētia mea: q dei suba est nr̄a patientia: sz qa ab ipso nobis est. Ait alibi. Ab ip̄o est patiētia mea. Hunc eni sensū facile refellit scripturaꝝ ip̄a locutio. Tale est. n. Tu es patiētia mea. q̄le est. Tu es spes mea: t deꝰ me⁹ mia mea: t multa filia. Non est aūt dictū. Tu es charitas mea: aut tu es charitas mea: aut deꝰ charitas mea. Sed ita dictū est. Deus charitas est: sic dictuz est. deus spūs est. Hoc q nō discernit: intellectuz q dño: nō exp̄onē querat a nobis. Nō apertꝰ quicqz possumꝰ dicere. Deus ergo charitas est. Ex p̄dictis clarescit q spūs scūs charitas est: qua diligimꝰ deū t ꝓximū: vñ faciliꝰ est nob oñdē quo spūs scūs mittat seu det nob.

¶ Quo spūs scūs mittat vel det nobis.

Tunc eni mitti vel dari dicit: cuz ita in nobis est: vt faciat nos diligere deū t ꝓximū: per qō manemus in deo t deꝰ in nobis. Ait Aug. hunc missionis modū insinuās in .xv. li. de tri. ait. Deꝰ spūs scūs q procedit ex deo cū datus fuerit homini: accēdit eū ad diligēdū deū t ꝓximū t ipse dilectio est. Non eni bz bō vñ diligat deū nisi ex deo. Ecce quō datur vel mittit nobis spūs scūs: s̄m qō dr̄ datū siue donū. Qō donū cōmēdat Aug. explanās aptꝰ quō det in eodē li. Dilectio inqt dei diffusa est in cordib⁹ nr̄is: vt ait Aplūs: p spm̄scm̄ q datꝰ est nobis. Nullū est isto dono dei excellētius. Soluz est qō diuidit iter filios regni t filios pditiōis. Bātur t alia p spūs munera: sz sine charitate nihil ꝓsunt. Nisi ergo tñ ipartiat cuiqz spūs scūs: vt cū dei t ꝓximi faciat amatorē: a sinistra nō trāferet ad dexterā. Neqz spūs sanctus ꝓprie dr̄ donū nisi pp dilectionē: quā q nō habuerit: t si loquat oibꝰ linguis: t habuerit ꝓphetiā: t oēm sciaz: t oēz fidē: t distribuerit subaz suā: t tradiderit corpꝰ suū ita vt ardeat: nō ei ꝓdest. Quātuz g bonuz est: sine quo ad eternā vitā neminē tāta bona pducūt. Ipsa ꝛo dilectio vel charitas: nā vnuꝰ rei nomē est: vtrūqz pducit ad regnum. Dilectio g que ex deo est: t deꝰ: ꝓprie spūs sanctus est: p quē diffundit in cordib⁹ nr̄is deꝰ charitas: p quā nos tota inhabitat trinitas. Quocirca re ctissime spūs scūs cuz sit deꝰ: vocat̄ et donum dei. Qō donū ꝓprie qd nisi charitas intelligē duz est que pducit ad deuz: t sine q̄ qōlz aliō dei donū nō pducit ad deuz? Ecce h aptē qō supza dcm̄ erat. s. q charitas sit. s. s. t donū excellēnꝰ: t quō hoc donuz. i. spūs. s. det nobis. s. cuz ita ipartit alicui. i. ita bz eē i aliquo: vt euz faciat dei t ꝓximi amatorē. Qō cuz facit: tūc aut dari dicit siue mitti alicui: t tunc ille dicitur ꝓprie habere spiritum sanctum.

Iam nunc ꝛc. ⌊Determinato de missione visibili spūs. s. h Magister determinat ō inuisibili. Circa qō duo facit: q ꝓmo ꝓmittit se ad dicenda: dō se velle oñdere qualr fiat hō missio. Scdo exequitur de ꝓposito. ibi ⌊statim⌋ ⌊post hoc aūt.⌋ Et vt intelligat intētio Magri. Notādū q ip̄e nō posuit habitū charitatis in aia: sz credidit q charitas illa p quā diligimꝰ fit ipse. s. s. t h pn̄ intēdit ꝓbare t duo facit: q ꝓmo ꝓmittit intētōez suā t eā roborat. Scdo ō determiata opponit. ibi⌋ ⌊Dic ergo⌋ ⌊Ubi pīs lectio determinabit.⌋ ⌊Circa p̄m duo facit: q ꝓmo facit qō p̄ qō dcm̄ est. scdo oñdit quō ex doc. s. s. inuisibilr mittat. ibi⌋ ⌊Tūc. n. nobis.⌋ ⌊Circa p̄m duo facit: q ꝓmo ꝓmittit itētū. Scdo pōnē suā auctib⁹ scōz confirmat. ibi⌋ ⌊Ne ait.⌋ ⌊Circa p̄m duo facit: q ꝓmo dic spūm scm̄ amorē eē pr̄is t filij q̄ se t nos diligūt. Scdo dicit nos illo eodē amore deū t ꝓximū diligere. vñ est ipa charitas t dilectio dīna: nec est in nobis alīs habitus charitatis. scdo ibi⌋ ⌊Dis aūt.⌋

ꝓxia pe di stōnis 17.

A [Dis aũt.]Deinde cũ dicit. [Ne aũt.]ostendit ipsam esse ipsaz dilectionẽ qua diligim⁹. Scdo máif: stat spũscũ esse huiꝰ dilectionẽ. ibi [Cũ aũt.]Circa primũ tria facit: ga ꝓmo adducit multas auctes Aug. q fraterna dilectio est ipse de⁹. Scdo ex illis auctib⁹ ꝓcludit veritatẽ. Tertio adducit plures alias auctes ad ostendũ B idẽ. z⁹ ibi [Dis Abis.]3⁹ ibi [Sed adhuc.]Deinde cũ dicit. [Cũ ãt.]ostendit p multas auctes hꝰ dilectionẽ. s. fraternã eẽ spũscũ. Scdo remouet quãdã cauillationẽ. ibi [Sz ne forte.]Circa qꝰ duo facit: ga ꝓmo ponit cauillationem. Diceret enĩ aliqs q spũs. s. est ipsa dilectio nra cau saliter: sic est patẽtia nra t spes nra. Scdo hãc cauillationem remouet: ga ipse spũscũs simplr t absolute, est ipsa charitas: nã simplex charitas noiat: nõ charitas nostra vel mea: sic dicit de⁹ patẽtia mea: spes mea. z⁹ ibi [Occurrit Aug.]Deide cũ dicit. [Nũc enĩ.]ostendit quo spũscũs mittat: t duo facit: ga cũ sit charitas fraterna per quã diligit de⁹ t ꝓximus: dicit eũz dari hoi t mitti ad ipsum: ex eo q accendit eum in dilectionẽ dei t ꝓximi. Scdo ex verbis habitis separat illud donũ ab alijs donis. ibi [Ecce dic.]In quo terminat sñia lectionis.

B

Quia Magr intẽtio tria videt cõtinere in ꝓsenti lectione. Primo q actus dilectionis imediate a deo efficit. Scdo q ipsa fuba dina est fraterna dilectio. Tertio q dilectio ex dilectiõe est diligẽda: ideo de bis trib⁹ ꝗrem⁹. ¶ Circa ꝑmũ ꝗrem⁹ duo. Primo vtrũ sit aliquis habit⁹ medius p quẽ elicit dilectionis actus. Scdo dato q sic. vtrũ ille habitus sit charitas. fm. ꝑ⁹

¶ Utrũ act⁹ dilectionis eliciat in nobis a deo absq3 aliquo alio habitu medio. Questio I.

C

Ad primũ sic pceditur. Ut q actus dilectionis eliciat in nobis a deo absq3 aliquo habitu medio: ga quãto agens est ꝓfectior: tãto magis imediate operat. Cũ igit de⁹ sit ꝓfectissimũ agẽs absq3 oi situ medio, opabit in nobis actuz dilectionis. ¶ ꝑ. De⁹ dicit vita aie: sic aia vita corꝓis: sz aia absq3 omni medio corpus vivificat t informat. Ergo igit viuẽ spũale nrm: est p charitatẽ vel p dilectionẽ. Nã trãslati sum⁹ de morte ad vitã: qm diligim⁹ fratres: g hũc actũ qui est diligere opabit de⁹ in nobis nõ per habitũ mediũ. ¶ ꝑ. Immediatius opat de⁹ ad esse gre q ad esse nãe: sz deus in creatione non est vsus aliquo medio qm nãm instituit: g nec in recreatione qm in nobis actus dilectionis operat. ¶ ꝑ. Iste habitus q ponit medius: in nã reciperet: sed oẽ qd recipit in aliquo, recipit in eo p modũ rei recipientis t nõ p modũ rei recepte. g habitus iste trabet vt beat esse fm nãm aie: aia aũt nõ elevabit fm habitũ sic infusuz. Si g p talẽ habituz aia diligeret meritorie: sequeret q p nãlia bõ mererꝰ posset: cũ talis habit⁹ trahat ad eẽ nãe: qd est icõueniens. ¶ ꝑ. Deo q deũ diligim⁹ ꝓpiamur infinito bono: ga ois amor virtuꝰ quãdã dñi hñe virtutẽ vt dr 4⁹ de di. no. sz ꝓpiqui infinito bono nõ pot esse nisi p infinitã virtutẽ: sz ois habit⁹ receptus in nobis est limitatus t finitus: nõ ergo aliq habitu medio elicitur dilectionis actus qui est meritor⁹.

Unima nõ pot esse dei meritorie ex se diligere nisi ga ipa informet: sic p cõsequens ga hoc non ex alio est nisi ga aia informatur dilectione meritoria. Scot. hic q. 1. prim.

D

In cõtrariũ est ga quãto agẽs est ꝓfectus magis formã ipsum it in passo p quaz agat: vñ ga agẽs nãle est ꝓfectus agẽte violẽto cũ moueat aliqd sursuz dat ei virtutẽ aliquã t formã: vtpota leuitatẽ p quã sursuz tendit. violẽtũ aũt est ꝑn⁹ extra nõ ꝓferẽs vim neqz virtutẽ passo: vt pot hũ ex 3⁹. Ibi. Cum igit deus sit ꝓfectissimũ agẽs in elemãdo alqz supra seipsam qõ est p actũ dilectionis meritoriũ cõferet ei aliqua formã t aliquẽ habitũ p quẽ eliciat. ¶ ꝑ. Constat deũ eẽ in scis alio mõ q in ceteris reb⁹ t in bonis hoib⁹ aliter q in malis. Sed B nõ eẽt nisi aliqõ donũ gratuz t aliquẽ habitũ ꝓferet bonis: q mediãte ipz diligerẽt: g tc.

Lũ.

E

Respondeo dicẽdum q sz opio Magri supficialr intellecta vt appet ex dictis que in fine huius distinctionis dictr eẽ videnda q act⁹ dilectionis eliciat ex eo q spũscũs vnit voluntati nrẽ: nõ p aliquẽ habitũ mediũ: ni ista via tolerari nõ pot. Sz opz nos ponere aliquẽ habitũ quo mediante eliciat dilectionis actus. Opio magri.

¶ Hoc aũt a gbusdã triplici via declarat. Nã cũ act⁹ ꝓportionet potẽtie nũq act⁹ ꝓfect⁹ egredit a po⁹ nõ ꝓfecta. Cũ igit iter ceteros act⁹: actus dilectionis meritorij sit ꝓfectissim⁹ nõ eliceret hꝰ actio nisi sit po⁹ ꝓfecta p aliquẽ habitũ: opz g dare habitũ medium. Hoc ꝓpter suppo. dist. 17. q. 2. ad 2⁹ ꝑ⁹ nõ.

¶ Scda via ad hoc idẽ est: ga sic nihil est albũ nisi p albedinẽ informantez t iherẽtẽ: ita nihil est deo gratũ nec hz eẽ spũale nisi per mediũ habitũ: t ga nullus diligit meritorie nisi vivat spiritualr t habeat spũale esse: sequit actũ dilectionis nõ posse elici nisi per habitum medium. z⁹

¶ Assignat etiã ista tertia rõnẽ: ga illꝰ a quo elicit dilectionis actus meritorꝰ, est maiꝰ bonũ q̃ sit q̃cũqz vtus politice. vtus aũt talis nõ solũ opus reddit bonũ: sed etiã ꝓficit ipsum agentẽ: t facit ipsum formalr bonũ: g illꝰ a quo elicit diligere meritorie nõ solũ reddet opus bonũ: sed etiã formalr facit diligentẽ bonũ: sed hoc nõ posset eẽ si a solo deo eliceret talis act⁹ nõ mediãte habitu: cũ de⁹ nõ possit eẽ forma alicuiꝰ iherẽs t ꝓficiẽs. requirit g habitꝰ medius: addunt etiã isti t ex q̃libet rõne tacta cõcludit q hꝰ habitꝰ est habitꝰ charitatis. Sz ga de B erat scda qõ sufficit ex rõnibꝰ eoz ꝓcludẽ q oportet esse aliquez habitum mediũ a quo elicit dilectionis actus. F

¶ Iste aũt oẽs rõnes tacte vident solubiles t vident ꝓcedẽ ex eo q ignorãt modũ p quẽ talis positio roborat. G

¶ Notãdũ g q si g negarẽt hꝰ habitũ mediũ isto motivo moueri possent: ga sic se hz ut ille ad intelligẽ: sic se hz voluntas ad diligere sive velle: imo potẽtior videt voluntas reꝰ actus ꝓpriꝰ q̃ sit ille reꝰ intelligẽ: eo q cetere põe exequunt actus suoꝝ fm superiũ voluntatis. Jn actu aũt intelligẽdi videmus hũc ordinẽ: ga intellꝰ intelligẽdo mãlia intelligit p mediũ: eo q spẽs rei mãliꝝ t nõ ipse res mãles intellm informant. Sed intelligẽdo abstracta t potissime intelligẽdo deuz nõ intelligit p mediũ: ita q p aliq spẽs a deo abstracta: vel etiã ab ipso ipressa in nro intellu ipsuz intellm informet p quã ipsuz essentiã divinaz intelligam⁹ possimus: sz qm dina ẽntias positive qs videt ipsa dina ẽntia imediate illi intellectui ꝓiungit t est q̃si forma etꝰ: ex qua cõiunctione: t q̃si q̃dã formatione eli cit ipse actus qui est intelligẽ ipm deũ. Unde Cõmẽ. in. 12. meta. ait: q si forma balnei eẽt abstracta vere balneuz eẽt in aia: vel qõ idẽ est vt Alba sua referam⁹ idẽ eẽt motiues vt agẽs t vt finis: t tũc balneũ per seipm t nõ p speciẽ mediã intelligeret: t si hoc nõ est vere de oiꝰ abstractis: de deo tñ est vere: vel p rõnes ꝓbari non pot vt suo loco patebit. Sic igit intellꝰ divinã essentiã intelligẽdo per seipsaz nõ intelligit p mediũ. Sed ex eo q de⁹ cõiungit intellectui elicit actus intelligẽdi: cũ nõ sit potẽtior intellꝰ respectu sui act⁹ q̃ voluntas in diligẽdo deuz p seipsum q est diligere meritorie nõ erit ibi aliqd mediũ: sed ex eo q tota trinitas vel spũscũs cõiungit voluntati poterit inde egredi dilectionis actus qui est deũ diligere per seipsuz: sicut ex eo q deus cõiungebat intellectui absq3 alio medio egrediebat ista actio que est deũ intelligere per seipsuz: hec aũt si bene intelligant rõnes tres ꝓtacte solvunt. Nã cũ arguit actio ꝓfecta egredit H

Loñ. 36. Nõ bñ q opinione nicẽni nõ regni dñi creanti ad intelligẽdũ deuz in patria. Pro intelligẽna vbor Cõmẽtatoris nõ docto. p. vtili. ami. posse.

I a potētia pfectiue: g̃ ops q̃ aliqd formaliʳ pficiat volūtatē ad hoc q̃ egrediat talis actus: apparet p habita q̃ ipse deus vel ipse spūsc̃us in eliciēdo talē actū efficit quasi q̃dā formā t q̃dā pfectio volūtatis. nā sicut intelligē deū est verus actus pfectissimꝰ in gñe actionū intelligibiliuz sic diligere ipm est actus pfectus in gñe actionuz que a volūtate pcedūt: sicut g̃ sufficiebat sola vnio dei ad intellectū vt eliceret ille actus intelligendi absq3 medio alio informāte: sic ex pte volūtatis sufficiet sola vnio dei vl spūsci ad eā vt possit inde elici actus dilectionis. Qz vt melius pateat: sciendū q̃ ſm Cōmen. in 3° de aia. Quorienscūq3 aliq̃ duo sunt in aliquo tertio/illud q̄ est pfectius est q̃si forma alterius: vt si lux t color sunt in diaphano: ga lux est pfectior colore: dicit q̃si forma coloris: qm igit deus t potēta intellectiua sunt in aia cū aia deū intelligit: ga deus est pfectior q̃ poꝰ intellectiua: dz̄ est q̃si forma intellectiue poꝰ: ppter q̄ pōt inde elici actus ille q̃ est deū intelligere per seipm: g̃ a filio cū dꝰ vel spūscūs t volūtas sunt in aia q̃si in tertio: cū spūscūs sit pfectior volūtate/erit q̃si forma eius: ergo iste actus qui est diligere deū per seipm: poterit inde elici absq3 alio q̃ volūtatē informet. ¶ Ex hoc solui3 zᵐ rō: ga cū arguit nō est aliqd albū nisi sit aliq̃ forma vt albedo que albuz informet: ita nō possumus viuere spūaliʳ vel dē tale esse: vl diligere deū meritorie: nisi aliq̃ volūtatē informet: p3 q̃ ipse dꝰ vel spūscūs q̃si forma volūtatis existēs sufficit ad talē actū imediate eliciēdū. ¶ Ex hoc ēt tertia rō est soluta. nā cum dicit q̃ vnus politica bonū opus reddit: t operanti bonū facit: ga ipsuz perficit. p3 q̃ ex tali cōiunctione que est ad intellm vel ad voluntatē: t opus bonū reddit: t agens quodāmodo perficit: vt ostensuz est: vel ergo nō est babilꝰ medius in diligēdo: vel habet ordiné cōtrariū intellectus ad voluntatem.

¶ Propter hoc aduertēdū q̃ op3 ponere aliquē habitū mediū mediāte quo elicit dilectionis actus. Causa autē quare cōcludimus tale mediū nō esse necuz/est: ga intellectus absq3 medio intelligit diuinā veritatē: ergo t volūtas absq3 medio diuinā bonitatē diliget. Illud aūt ꝓcludit: ga nō cōparamus vniformiter intellm ad suū intelligere: t volūtatē ad suū velle: vel diligere: t ppter talē difformez cōparationē: sequit q̃ intellꝰ ifime intelligibilia intelligat per mediū: t sūme intelligibilia nō p mediū: t q̃ volūtas ordiné ꝺeū bēat. s. q̃ sūme diligibilia nō possit diligē sine medio. Infime aūt diligibilia possit: sed si esset vniformis cōparatio, ista ꝺietas nō adesset. Ut aūt B appareat: sciendū q̃ in intellu est duplex mediū in intelligēdo: vnū est spēs intellm informās: t aliꝺ est lumē rōnis q̃ intellm cōfortat q̃ lumē ꝺīne appellat intellm agentē. Isti aūt medio q̃ est spēs ex parte affectiue nō rādet mediū: ga p illā eandē spēm per quā intellectus mouet ad intelligēdū volūtas inclinat ad volendū: t ex hoc sequit q̃ nō est malitia in voluntate nisi sit error in rone ,ppter cōnexionē intellꝰ ad appetitū. vnuz igit t idē est tale mediū q̃ est ꝑmo t p se mediū in actu intellꝰ: t ex ꝺsequēti in actu volūtatis: t ga est vnū t idē cū tollit ex parte intellꝰ/tollit ex parte volūtatis: t cū ponit/ponit: sed de isto medio nō est q̃ ad prās. Aliꝺ aūt mediū in intelligēdo est lumē rōnis t illuꝺ nō sufficit nisi ad intelligēdū ea que naturaliʳ intelligim⁹. Sed si deuz ipsuz intelligere volum⁹ requirit aliqd aliꝺ elevans intellectū nām supra nāz suā: t hoc erit lumē aliq̃ supnāliʳ infusuz q̃ pōt ꝺici habitus gñe vel gña ꝺsumata. t ſm istud mediū intellꝰ bz ꝺīnā cōparationē ad suū intelligere: t ſm aliud: ga aliud mediū intelligēdo ifima regrebaſ: in intelligēdo suppreme nō. Illud autē supnaturaliʳ infusuz q̃ bz rōnē cuiusdā luminis in intelligēdo ifima nō requirit in intelligendo suprema requirit: t sic est ex parte intellꝰ: ga regrit aliq̃ lumē q̃ eleuet ipsum supra se vt intelligat veritatē ꝑmā visione aperta: ita est ex pte affectꝰ: ga regrit aliqs habitꝰ qui eleuet volūtatē supra se ad hoc vt diligat bonitatē ꝑmā meritorie ppter se t sup ola. Nā ꝺicere q̃ ex puris nāl⁹ absq3 alio habitu infuso supnāli possum⁹ hoc efficere sapit heresim Pelagij. Ex hoc apparet q̃ cū vniformit cōparant intellꝰ t volūtas nec intellꝰ intelligit veritatē ꝑmā imediate: imo per mediū: ga per habitū gñe: nec volūtas diligit bonitatē ꝑmā imediate: imo p mediū: ga p aliquē habitū supernaturaliʳ infusuz. verū aūt ille habitꝰ sit charitas: in 2ª q̃one patebit. ¶ Tm ārt declarāt sit q̃ cū accipim⁹ spēz pro medio nō solū intellꝰ bz ꝺīnū modū respectu voluntatis: sed etiā respectu subiecti. Sed cuz accipim⁹ mediū habitū aliquē eleuātē intellm: nec intellꝰ intelligit veritatē ꝑmā sine habitu medio: nec volūtas primā bonitatē diligit absq3 medio habitu ipsam eleuante.

Ad primū ꝺīm q̃ operari sine medio pōt intelligi duplic̃r: vel sine medio formaliter vel effectiue. si formaliʳ: tūc quāto agēs est pfectus tāto magis agit per tale mediū eo q̃ magis imprimit formā: vt patuit de agēte nāli t violēto. Dicim⁹ cni agens nāle eē pfectꝰ violēto: ga vim t virtutē sine formā pfert passo q̃ violētū nō facit: t ga dꝰ opaʳ in nobis diligē p habitū aliquē a quo talis actꝰ egrediʳ q̃si formaliʳ. nō arguim⁹ ꝺeū eē iperfectū agēs bz pfectū. De medio aūt ex pte efficientis cēt etiā distinguēdum: sed ga nō est ad ꝓpositū ꝺimittaʳ. ¶ Ad 2ᵐ ꝺīm q̃ illud/sicut/nō est p oēm modū sic. Nā bz corpꝰ viuat p aiaz t aia p deū: ꝓp q̃ est aliq̃ similitudo vite corꝑis p respectū ad aiaz: t vite aie p respectū ad deū: ista nō similitudo est altr t altr: ga corpus viuit p aiaz formaliʳ. Aia aūt recipit vita gr̃e a deo: velut a quodā ꝑn° efficiēte t exemplari: t ga forma nō pficit māiam mediante alia forma p se loquendo: ga forme nō est forma. ꝑn̄m aūt effectiuū pficit passuz inprimendo formam vel virtutez: bz ad viuere nāle ſm q̃ viuere viuentiꝺ⁹ est esse: sufficit aia t corpus: ad viuere nō spūale requirit aliq̃ forma vel aliqs habitus ipsi aie impressus. ¶ Ad 3ᵐ ꝺīs q̃ etiā actū creationis vl eē nāle creādo t ꝓducēdo res ꝓduxit p mediū formale: ga nō ꝺedit eē rebꝰ nisi ex eo q̃ rei cauſabz t ꝓpriā indidit formā t natura: t ga habuꝰ iste mediāte quo elicit ꝺilectionis actꝰ bz rōnē forme t pfectionis nō arguit p rōnē nō eē habitū mediū in ꝓducēdo talē actū: bz arguit q̃ dꝰ ꝺirecte nō p aliquā creaturā talē habitū opaʳ. ¶ Ad 4ᵐ ꝺīm q̃ cū ꝺr: oē q̃ recipit in aliquo recipit p modum rei recipiēris: nō est intelligēdū hoc eē: ga receptū sit trahit ad nām rei recipiētis q̃ sit ipm recipiēs. nā q̃ recipit in mā nō est mā: sed ga ſm maiorē t minorē capacitatē t ꝺispōnē recipiētis magis t minꝰ receptū in recipiēte recipit. Nō igit op3 q̃ habitꝰ ille receptus in nā sit nā ſm q̃ ꝺicim⁹ nō sufficere nām vel nāl⁹ ad meritē ꝺumꝺ sit nā ſm q̃ nā noiat oē cui cōpetit q̃ sit forma vel aliq̃ rō entitatis: solū ergo arguit q̃ aia bz q̃ magis t minus est ꝺisposita magis t minus suscipit talē habitum. ¶ Ad 5ᵐ ꝺīm q̃ bz cōiungamur infinito bono: nō iungimur tamē ei modo finito t limitato: ideo ad talez cōiunctionem sufficit finitus habitus.

¶ Utrū sit necesse dare habitū charitatis in aia ad B q̃ deum diliganus meritorie. II.

Secundo ꝺato q̃ requiraʳ aliqs habitꝰ mediꝰ ad eliciēdū ꝺilectionis actū meritoriū. q̄rit̄ utrū talis habitus sit

charitas

N Duo media i intelligendo. s. spēz intelligibilē t lumē gñe. Prima ē idē respectu intellꝰ t volūtatis: bz sc̃ūm sufficit intellectui ad intelligendū ꝑmā virtutē: cui⁹ loco ponit in volūtate de bono charitatiuo ad diligendum meritorie deum.

Epᵒ

O

Nota q̃ agēs perfectius non agit p aliquid effectiue mediante illius tanꝺē mediatione nisi virtutem sed tm̄ mediatione supponit: bene de hoc bēs a doctore ꝺsq.

P

Q

Hec. in sum. sc̃ō a sc̃ōe. ꝑte 23. q. ūna.

charitas vel oporteat ponere charitatē que sit habitus creatus. Et videt q̄ nō: ga Aug. 8. de tri. c. 8. dicit deum esse fraternā dilectionē qua diligim⁹ inuicē: nō ergo est alius habitus charitatis in nobis a quo elicit actus dilectionis. Sed ipse deus imediate absq; alio habitu charitatis operabit in nobis talē actionē. ¶ P. Idē in eo dē libro ꝛ capl̄o: arguit q̄ deū diligit qui dilectionē diligit: ga deus dilectio est: sz hoc nō sequeret nisi ois dilectio eēt deus: sicut nō sequit: video q̄ sentit: g̃ video sial nisi oē q̄ sentit sit sial: sigit ois dilectio gratuita. s. ꝛ meritoria est deus. nō est igit in nobis aliq̄s habit⁹ charitatis creat⁹. ¶ P. Idē in eodē libro ꝛ capl̄o ait. q̄ nō nisi deo plenus est qui plenus est dilectione. Sed B nō esset si charitas in nobis esset aliud q̄ deus: g̃ ꝛc. ¶ P. 15. de tri. ca. 17. ait Aug. q̄ nō ita dictum est de deo/tu es patiētia mea: sicut dī/deus charitas est: ga ipsa suba dei nō est patiētia nr̄a: sed ab ipso est buiꝰ patiētia: ipsa tā suba dei charitas est. vñ ꝯcludit sic dictū eē/deus charitas est: sic dictū est: deus spūs est. Nō est g̃ in nobis charitas a deo sicut patiētia: sed ipse deus est charitas qua ipsum ꝛ fratres diligimus. ¶ P. Idē ibidē eodē lib. ca. 18. ait q̄ dilectio que ex deo est: ꝛ deus ꝓpie spūsc̄us est per quā diffundit in cordib⁹ nr̄is: deus charitas per quā nos tota inhabitat trinitas. Manifestum g̃ est ꝑm ipsum q̄ charitas diffusa in cordibus nr̄is est ipse spūs scūs siue deus: non g̃ opz nos ponere habitū charitatis creatū. ¶ P. Idē eodez lib. ca. 19. arguit q̄ si in dono dei nihil est maiꝰ charitate ꝛ nullū est maius donum dei q̄ spūs scūs: qd̄ pz nichilominus q̄ vt ipse sit charitas que dī deus ꝛ ex deo. Sed si ponerem⁹ habitū charitatis creatū: ga illud eēt donū spūs scī ꝛ nō esset tātū donū quātuz est ipse spūs: esset aliq̄d donū maius charitate: qđ est ℨ Aug. vt pz. Videt g̃ esse tenēdū cū Magro per auctes multas Aug. inductas. q̄ charitas in anima non sit habitus creatus: sed solum ipse deus.

In ꝯrariū est: ga omne qđ recipit̄ /in aliquo recipit̄ ꝑm modū rei recipiētis: qđ pz hoc bz veritatē: q̄ bñs finitā capacitatē finito modo recipit: vt dictū est: sed omne finitū est creatū: g̃ in ala est dare aliquē amorē creatū ꝛ aliquā charitatez creatam. Sed hoc nō esset nisi esset in ea habitus charitatis creatus: g̃ ꝛc. ¶ P. Ois assimilatio est p̄ formā aliquā: sed per charitatē efficimur cōformes ipsi deo: ergo aliqua charitas ifformat alam nr̄am: sed hoc nō esset nisi eēt habitus charitatis creatus in ala nr̄a: ga presentia agentis nō videt sufficere vt passum ei reddat simile nisi aliq̄ forma imprimat in passo: ergo ꝛc.

Rñdeo dom̄ q̄ Magr̄ circa hoc videt̄ bīe singulare pōnē que cōiter non sustinet̄ ab alys. posuit enī vt apparet ex fine ꝓlenus distōnis. q̄ nullus habitus charitatis in ala esset creatus ad hoc vt eliciat̄ inde dilectionis actus: ꝛ credidit q̄ sufficeret vnio sola dei vel spūsci ad voluntatē: ad hoc q̄ ide eliciat̄ actus dilectionis. vñ voluit q̄ deus operat̄ in nobis credere mediāte aliquo bitu: vt mediāte fide: ꝛ sperare mediante spe. Dilectionē aūt meritoriā per seipm absq; habitu medio operatur in nobis.

Contra istā positionē illi idē quoz tres rōnes adduximus ad ostēdēdū q̄ opz dare aliquē habitū mediū mediāte quo elicit̄ dilectionis act⁹. alibi tres alias rōnes adducit ad ostēdēdū q̄ opz ponē habitū nō quēlibet: sed habitū charitatis creatū ad hoc vt inde eliciat̄ iste actus qui est diligere deū pp̄ se ꝛ super oia. Nā negātes talē habitū charitat̄ triplex icōueniēs ꝑm eos icurrit. ꝑ⁹ est q̄ talis actus dilectionis nō erit volūtarius. 2ᵘˢ q̄ nō erit meritorius. 3ᵘˢ q̄ nō erit delectabilis: q̄ oia icōueniētia sunt: vt in exequēdo patebit.

¶ Primus sic ostendit̄. nam actus qui reperit̄ in rebus cognitione carentibus dicit̄ nāles. Prout bz esse in reb⁹ agentibus p̄ intellm/dī volūtarius. Ex hoc eni dī actus nāles: ga egredit̄ a re per aliq̄d ꝑn⁹ intrinsecū: vt p̄ aliquā formā vel per aliquā nām que est in ipso cui cōpetit talis actus. sic eni mot⁹ dī nāles: ga est ab aliquo ꝑn⁹ intrinseco: vt lapis movet deorsuz nāl̄r: eo q̄ in se bz formā grauis per quā naturāl̄r talē inclinationē ꝓsequitur. Sed sursuz moueret violēter: ga nō bz icuitatē p̄ quaz aliq̄d nāl̄r sursuz ferret. Quotiēscūqz g̃ aliq̄d movet cui nō cōfert̄ nā aliqua vel forma: rōne cui⁹ ei cōpetat talis mot⁹ moueri dī violēter: ꝛ qđ est in reb⁹ iaiatis/mālē ꝛ violētū: in reb⁹ agētib⁹ p̄ intellm est volūtariū ꝛ inuolūtariū. nā quotiēscūqz ꝑm id qđ est apprehensum in bole: vel ꝑm aliq̄d in bole existēs rōne cui⁹ volūtas inclinat̄ ad aliq̄d movet̄ bō/dī mot⁹ volūtarius. Sed si solū a ꝑn⁹ ex̄ nō p̄ aliq̄d qđ in bole existeret moueret̄ homo: vt puta ga a latronibus captus vel ab inimicis apprehēdēt̄ suis inuolūtarie moueret̄: nūqđ g̃ movet̄ bō volūtarie p̄ id qđ est solū ab ex̄ nisi sit in bole aliq̄d ꝑn⁹ intrinsecum quo mediāte egrediat̄ talis actus. Si g̃ nō ponimus in ala habitū charitatis ifusum: sd dicimus sufficere vnionē spūsci ad volūtatē ad hoc q̄ educat̄ actus dilectionis meritorius/de duob⁹ icōueniētib⁹ erit dare alterū: vel q̄ talis actus nō sit ab aliquo ꝑn⁹ in nobis: sed solus a deo: ꝛ tūc erit inuolūtarius vt dicebam⁹: vl̄ q̄ aliq̄d existens in nobis nāl̄r absq; alio habitu supinfuso sit ꝑn⁹ talis act⁹: ꝛ tūc reddit opinio pelagij dicēris: q̄ p̄ sola nālia pōt ga mereri vitā eternā: sz positio pelagij est ipsibilis vt oēs sci clamāt. Relinquit̄ g̃ q̄ diligē deū meritorie fit qđ inuolūtariū. Sed si sic dicim⁹ iplicam⁹ cōtradictionē. nā cū ipm diligere vel amare sit quoddaz velle. iuxta illud ·pbi. 4. rhetoricoꝝ. Amare est idem q̄ velle bonū. Si aliq̄d diligere est inuolūtariū/aliq̄d velle nō erit volūtariū: ꝛ tūc velle nō erit velle: ꝛ ga de⁹ non pōt facē q̄ ꝑdicta ℟ificent̄ simpl̄r: ꝛ p̄ oēz modū est ipole diligē deū meritorie absq; hitu charitatis creato.

¶ Scōm icōueniēs sic ostēdit̄: ga dato q̄ act⁹ volūtarie posset esse totaliter ab extrinseco sicut actus manus vel pedis: sequit̄ q̄ talis actus nō sit meritorius: ga omne agēs qđ nō agit p̄ formā ꝓpriā: sz solū ꝑm qđ est motus ab altero est agēs instrūtal̄r tm: sic̄ securis agit put est mota ab artifice. igit̄ si aia nō agit actū charitatis p̄ aliquā formā ꝓpriā siue p̄ habitū charitatis: sz solū ꝑm q̄ est mota ab exteriori agente: viputa a spūscō sequit̄ q̄ ad hūc actū se dēat istrūtal̄r tm: nō g̃ in nobis erit agere hūc actū vl̄ nō agere: ꝛ ga nō sunt meritoria nisi que aliquo modo sunt in nobis vt que possum⁹ agere ꝛ nō agere: sequit̄ q̄ actus dilectionis nō sit meritor⁹: ꝛ qz oē qđ est meritoriū est meritoriū ℨ q̄ fundat̄ in radice charitatis: ponere talem actum non esse meritorium est ponere nihil in homine meritorium esse.

¶ Tertiū icōueniēs sic pz: ga actus sunt in nobis delectabiles: ꝑm q̄ p̄ habitus cōformamur ad illos ꝛ inclinamur in ipsos per modum cuiusdā inclinationis nālis iuxta illō. 4. etbi. signū gliati bit⁹ est delectatione vel tristitia fieri in ope. Sz dicē act⁹ charitatis nō cē delectabiles est icōueniēs: cū oia que agim⁹ meritorie charitatis delectabilia faciat. Nā ex B est inuz cbīl suaue ꝛ onus leue: ga oia difficilia ꝛ fere ꝑfecta facilia ꝛ dulcia facit amor: opz g̃ in nobis ponē habitū charitatis. ¶ Addunt̄ etiā ℨ istā pōnē alie rōnes: ga opz dare aliquā formā inherētē a qua egrediat̄ actus dilectionis et ga deus

A

B

C

D

E

F

G

H

Sec. q. sicdē si in sono ꝛ simi ergo.

Opio magi.

Dicit̄ sēc q. 27. art. 2. in pnā.

Negātes habitū charitatis creare tripler icōueniēs ꝛ errores.

Primum q̄ actus dilectionis nō est volūtarius.

Scōm q̄ non est meritorius

Tertius q̄ nō est delectabilis

Cap. 3°.

I

nō est forma inherēs cop; dare habitū charitatis. Rur; sus; ga dormientes nō actu diligim⁹: bonus bō dormiēs charitate careret: pp qō si nūc decideret nō evolaret ad vitā: qō est inconueniēs ⁊ hereticū dicere. hoc aūt ⁊ multa his similia adducunt cōtra opionem Magri.

Hic ichit declarare opiones Magistri ⁊ dat modum sentendi cum.

¶ Sed ga nō sunt magni pōderis omittant. opionē aūt Magri si bene eā intelligamus: hec oia non infringunt.

¶ Ad cuius euidētiā notādū q⁹ Magr posuit charitatē increatā vt spūsc̄m aie vel volūtati nre cōiunctā ⁊ vnitam: posuit etiā charitatē creatā vt actū charitatis q est quidā motus mētis vel quedā affectio ad diligēdū: charitatē aūt creatā quā nūc cōiter loquētes ponūt ⁊ appellant eā habitū charitatis Magr nō posuit: sed credidit q⁹ sufficeret vnio charitatis increate ad volūtatē ad hoc q⁹ eliceret inde actus charitatis absq; habitu charitatis medio. Ista positio subtilis est ⁊ p rōnē improbari nō pt: qō sic ostēdit. nā si de actu dilectionis diuine (cum iste actus in deū terminat tanq; in obm sm ea que videm⁹ in alys actib⁹ virtū) loqui volumus: hoc erit potissime sm ea q̄ videm⁹ in fide ⁊ in spe. hec eni sunt ille virtutes que deū respiciūt nō solū vt finez: sed etiā vt obm. Sic eni videm⁹ in istis virtib⁹: qa imperfectionē quādā ipoz̄ actus eaz eliciunt a deo in nobis mediātib⁹ habitib⁹. Nā qa cognitio fidei est enigmatica nec p fidē ipaz essentiā diuinā p seipsaz ⁊ facie reuelata cōspicim⁹: act⁹ fidei mediāte habitu elicit. Sed cū veniet qō pfectaz est: vt qñ ipsaz diuinā essentiā apte videbim⁹ euacuabit qō ex pte est: qa fides nō amplī⁹ remanebit: sz ei vt cōit dicat succedet visio: vñ vt videt qō hic in via saē habitus fidei ⁊ actus: ibi in pria pp ei⁹ pfectionē pamplī⁹ ⁊ pfectius faciet solus actus vt visio: ita q⁹ sz nūc in via ppt imperfectā cognē quā habem⁹ de deo / operet in nob⁹ de⁹ p fidē visionē tñ ipaz apertā quā habebim⁹ in pria / de⁹ in nobis operabit per seipm: ⁊ sic est de fide ex pte cognitiue: sic est de spe ex pte appetitiue. Naz qa in actu spei inquātū huiꝰ est aliqd imperfectionis admistū / talē actū de⁹ in nobis mediāte habitu vt mediante spe operat. Sed cū spei succedet tentio: de⁹ talē actū nō per spem sed per seipsuz operabit in nobis.

R

2

Dis visis satis apparet qd dōm sit de charitate: nam actus charitatis ab actu fidei ⁊ spei quantū ad p̄fens in duob⁹ differt. primo qa actus charitatis remanebit in patria: qa fides destruet fiue ppbia cessabit charitas nunq̄ expedit: sed actus fidei ⁊ spei nō remanebunt. Si ergo actus fidei ⁊ cognitio quā hēm⁹ per fidē erit similis cognitioni quā habebim⁹ in pria. s. visioni apte: sic illū actū deus opat per seipm nō per habitū virtus mediū: sic ⁊ nūc talē actū operaret nō per habitū virtutis mediū: ⁊ de spe sil'r dicē possumus: ⁊ qa talis est actus charitatis: talē actuz absq; habitu virtutis medio deus opat in nobis. ¶ Scōa dīa est: qa actus / fidei / ⁊ spei / p se cōpetit imperfectio: ⁊ ideo tales actus immediate a pfectissimo nō egrediunt. Sed actus charitatis p se loquendo nullā imperfectionē dic: ⁊ si aliquā imperfectionē hz annexā. hoc est ex eo q⁹ charitas in via nō hz eē pfectū: ⁊ iō silis est iste actus actibus qui erūt in pria: ⁊ si nō eqlis. Sicut ḡ illos actus vt visionē aperta; ⁊ huiꝰ deus per seipsuz operabit in pria: ita nūc actū charitatis p seipz operat in nobis absq; habitu virtutis medio: sz actū fidei ⁊ spei p virtutes: vt per habitus spei ⁊ fidei operet: ⁊ ista est sntia Magri in fine huius distōnis qui ait sp̄scm actū fidei. i. credere operari in nobis fide media ⁊ actū spei. i. sperare media spe. p. fidē eni ⁊ spez spūsc̄s p̄dictos operat actus: diligēdi ℞o actū p se nō sine aliquo virtutis medio operat: que ℞ba si bñ intelligunt / sntiam

M

Scōa dīa.

Sed ꝑ hoc ergo qa si spūsc̄s sine habitu opat aperte tē. ergo q⁹ volūtas nō opet sicut si deus traheret nauim cū plato nec sequitur q⁹ plo nō trahebat nauim. ⁊ hoc dicendo coopatōnē agat obiectiue, si aūt efficienter precise cā verū qō dī.

quam declarauimus pretendunt.

N

Hic mutuum aperit viam q⁹ opionis magri

¶ Tñ vt obiectiones soluant̄ ꝫ Magrm adducte: notandū q⁹ sic actū visionis apte hīe nō possum⁹ qn sit in nobis aliqs habitus creatus: virtus gra consumata vel habit⁹ gloria si in nobis nō cēt diua gra que aliqs habitus est: p quā aia supza suā nāz elevat: sm quā vitam quādā spūalē accipit rōne cui⁹ meritorie operat / diligere deū meritorie ꝓpter se ⁊ sup oia nō posset: ⁊ qa habitus gre nō ꝓprie hz rōnē virtutis: cū ei essentia magis directe ⁊ nō po⁹ rideat vt subm: sz talis habit⁹ sit mediū ad talē actū eliciēdū: ⁊ sine ipso talis actus in nobis esse nō possit. Recte tñ dicē possum⁹ talē actū deū opari in nobis absq; habitu virtutis medio: qa sz mediāte gra p ducat: gra tñ (nisi nomen virtutis extendat) non dī esse virtus: nec fuit intentionis Magri negare in aia habitum gre vel virtutē talē: vt gra virtus dici pōt: sed negare habitū charitatis differētē realr ab habitu gre: q⁹ si sic dicimus actum charitatq rideret qdā bit⁹. q. vnino⁹: cū gre de q̄ loqmur sit effice aiaz gratū: q⁹ sine dilectiōe eē nō pt.

O

Scōm opionē Magri ꝛc ꝓdcfad obiectiones pro eis.

¶ Et ꝫ oēs obiectiones ꝫ pōnē istā solunt. Nā nō redit positio Pelagu: qa nō p sola nāli meremur cū ponamus ibi gra: ⁊ hō actus q est deū diligere nō est inuoluntari⁹: qa ꝓsupponit p̄m⁹ itrinsecū vt gra: ⁊ volūtatē cooperāte gra. pp qō solui pma rō que positionē istaz iter duo inconueniēs ꝛclndebat. ¶ Ex hoc scōa soluf: qa iste act⁹ diligēdi q est diligere cū hoc q⁹ est a deo / est a p̄n⁰ nobis intrinseco: vt a gra ⁊ volūtate: ꝓpter qō est in nobis agere ⁊ nō agere talē actū: nō igit tollit ab eo rō meriti: vt scōa rō ꝓcludebat. ¶ Est et ōclectabilis talis actus. Nā cū p hoc simus deo grati: qa que ei placēt ōlectabilr opamur: gra que nos deo gratos reddit / facit nobis eē delectabiles hō actiones. ¶ Et qō dicit q⁹ spiritussc̄s nō est forma inherēs / frīuolus est. Nā sic potuit sz deus nō sit forma inherēs: tñ sm q⁹ vnitur intellectui nr̄o p hitū glie elevātē / efficit q̄si forma ei⁹ vt possit p gredi in istū actū q est intelligere deū p seipm absq; specie media: sic sm q⁹ spūsc̄s cōiungit volūtati pot est nra volūtas per gram elevata: efficit q̄si forma eius vt possit a volūtate sic ei cōiuncta ꝓgredi actus dilectiōis meritorij⁹ absq; alio hīm charitatis. ¶ Et qō dī q⁹ dormiēs nō habebit charitatē: imo qa quādiu est in nobis donū gre spūsc̄i pōt dici nr̄: ⁊ qa ipse ꝓprie charitas nūcupat vt dicit. 15. de tri. ca. 16. cū dormiētes habeamus gras dormiētes habem⁹ charitatē: ⁊ sic decedēs nō dānabit: qa diua gra in eo in q̄ existit ordinationē nō patit. Et sic solunt̄ oēs obiectiones ꝫ Magrs. ¶ Ex quo ap paret q⁹ ille tres rōnes quas in pma cōne adduximus: si aliquo mō ꝛcludūt esse aliquē habitū mediū: tñ q⁹ ille habitus sit habitus charitatis vt introducentes eas inferebant: non arguunt.

P

2ª

3ª

4ª

5ª

Q

Epilogus ꝓbl q⁹ ꝓcedit.

¶ Dicam⁹ ḡ pōnē Magri subtilē esse ⁊ per rōnē improbari nō posse: vt ꝓcordem⁹ vltima ꝓmissū q̄rit̄ vtrum sit dare aliquē habitū supnāl'r infusus vt eliciat actus dilectionis meritorios. Dōm q⁹ sic vt pma q̄stio probabat. Sed vtrū ille habitus sit habitus charitatis sm sniam Magri nō: sed est habitus gratie.

Opio cōis.

¶ Cōis tñ snia est q⁹ sit ponere habitū charitatis: credidit eni Magr q⁹ sufficeret elevatio eēntie p graz ad hoc q⁹ ipsa elevata sit elevarent̄ potēte: vt si p gras ichoatā elevaret affectus: q⁹ absq; alio habitu ex vnione ei⁹ ad spūsc̄m posset in actū dilectionis meritorij⁹ ⁊ per gras cōsummatā siue p habitū glie elevaret intellis vt ex vnione eius ad deū posset in visionē apertā. Et ꝫ Magr nō expresserit opionē suā de intellu vt de affectu: opponebat tñ cū sic dicere si nihil repugnās videbat asserere.

¶ Cōmunis

A Opinio cōis quā sequit̄ doctor.

¶ Cōis aūt opio dicit ꝙ ꝑter habitū gr̄e est aliqd ſpāle in volūtate vt habit⁹ charitatis mediāte quo elicit̄ act⁹ dilectionis meritorij⁹:quā sniaz ſequētes:opz dicē ꝙ in pūa ꝑter habitū gr̄e erit aliqd ſpāle lumē in intellu:mediāte quo elicieť viſio apta:vt ꝛ ga neutra ps p cogētes rōnes ꝓbari vel improbari poteſt:ſz poſitio Magr̄i ſit ſubtilius ad preſens ad cōmunē partē declinamus eo ꝙ cōiter tenet̄ cōtrariū:tamē ne claudamus viam ad cōtrarie opinādū ad vtrāqz partē arguēta ſoluemus.

Ad primuz dōm ꝙ deus ſiue ſpūſcūs dicit̄ eē dilectio fraterna exꝑlariter:ga fit̄ pr̄ ⁊ filij⁹ nectunt̄ ſpūſcō:ita dilectiōe fraterna nectunt̄ fratres vel ꝓximi. ¶ Ad 2m dōz ꝙ multa nō ſeparant̄ que nō ſunt eadē:mā ſz qui cognoſcit babituz cognoſcat actū:nō valet ꝙ actus ⁊ habit⁹ ſint idē:ſic etiā in ꝓpoſito:ſz dilectiōe gratuita nō poſſimus diligere aliqd nec dilectionē ipſaz nīſi diligam⁹ deū:eo ꝙ de⁹ est rō q̄re oē qđ ſic diligit̄ diligat̄:ſicut ſuo mō actus est rō q̄re habit⁹ inoteſcat:nō tn dilectio fraterna qnolibet mō ſumpta est ipſe de⁹:ſic nec habitus est ipſe actus. ¶ Ad 3m dōm ꝙ qui est plenus dilectione nō est plenus alio niſi deo:ga quāto magis in dilectione ꝓficimus:tāto magis ei vnimur:⁊ ipſo replemur.nō aūt hoc dictū est ꝙ dilectio gratuita ſit ipſe deus. ¶ Ad 4m dōm ꝙ ipſa ſuba dina est charitas dina:nō tn ꝓꝑ hoc tollit̄ ꝙ ipſe habitus dilectionis nō mereat̄ nomē charitatis. Et per hoc ꝑz ſolō ad 5m:ga ſpūſcūs dī charitas qua diffuſa i cordibus nr̄is ſ;tota nos ſhabitat trinitas:nihilominus tn ꝑter hāc charitatē icreatā est in nob̄ charitas habit⁹ creatus. ¶ Ad 6m dōz ꝙ ꝓceſſa opione Magr̄i reſtat eadē difficultas. Nā cū ipſe poſuerit actū dilectionis ꝙ charitas creata dici pōt:cū ſpūſcūs ſit maius donuz q̄z talis actus:qui etiā charitas ⁊ donū dei dici pōt:aliqđ donuz erit maius charitate:⁊ ideo dicē poſſum⁹ ꝙ nō oīs charitas ꝺz rōnē maxime doni ſimplr̄ ⁊ abſolute:ſed charitas icreata. Ex x̄bis ꝙ Aug.habeť ꝙ ſit dare charitatez icreatā:ſz nō arguit̄ ꝙ nō ſit dare creatū dōū charitatꝫ. ¶ Ad ꝑmum in contrarium.dōm ſi volumus ſuſtinere Magr̄m ꝙ est dare amoꝛ finitū ⁊ creatū:ga tm̄ charitatis nō habitū. Uel dōm ꝙ ſz ipſe ſpūſcūs ſit amoꝛ infinit⁹:vt in nobis exiſtit ⁊ a nobis habeť nō habeť mō infinito ſz finito. ¶ Ad 7m dōm ꝙ ieſt nobis aliqd ꝙ nō deo ꝓformamur:ga habit⁹ gr̄e:vl̄ etiā actus dilectionis:ga eo ꝙ actu diligimus aliquo mō deo cōformamur.

Querta hoc artic. vtrū charitas ſit in cōmuno fieri. Gotfr. q. 8 artic. ij.

2a ꝑs. **Postea** queriť vtrū charitas bēat rōnē ſubē:⁊ ga ſi non est ſuba:hoc est ga est aliqd inherēs nobis:cū omne inherēs recipiat mēſurā ſuā ex ꝓprio ſubiecto:ideo duo quer̄emus. Primo vtrum charitas ſit ſubſtantia.Secundo de menſura eius.

D ¶ Utrum charitas ſit ſubſtātia vel accidēs. Qō.I.

A D primū ſic ꝓcediť.Uideť ꝙ charitas ſit ſuba:ga ſpēs ꝓdiuiſe adinuicē ſunt in eodē gr̄e.Sed cū charitas ꝓdiuidat̄ fidei cuz fides ſit ſuba:iuxta illud ad Heb.xj.Fides est ſuba rerum ſperandarū ⁊ charitas ſuba erit. ¶ Ꝑ.Oē accīs videtur oriri ex ꝓncipijs ſubiciinxta illō ꝓβi in ꝓ phy.mā ſubiecta cū forma est cā oium accidentiū que ſunt in ea:ſed charitas nō oriť ex ꝓncipijs aie:q̄ nr̄. ¶ Ꝑ. Nullū accidens exrēdit ſe ex ſuū ſubz:ſed charitas ſemp tendit in aliud ſm Gregoriū:ergo nō est accidens.

T.cō.20.

In cōtrariū est:ga qō ſuſcipit magis ⁊ minꝰ ꝺz rōnē accidētis: ſed charitas ſuſcipit magis ⁊ minus:vt patebit:q̄ nr̄. ¶ Ꝑ.Qō pōt eſſe ⁊ abeſſe est accīs:ſz charitas est habit⁹:iuxta illud Apoc.ij. Charitatē tuā reliqſti.memor eſto vnqz vñ excideris.

E

Ulterius dato ꝙ ſit accidēs q̄rit̄ in quo ꝑdicamēto ſit.Et videť ꝙ ſit in ꝓnto quātitatis: ga ꝓpriū est quātitati ſm eā equale ⁊ iequale dicit:ergo maius ⁊ minꝰ que iequalitatē iportāt nō dicunt̄ niſi de reb⁹ quātis.Sed dī ꝑ Lozin.13. Nūc aūt manēt tria hec:fides/ſpes/charitas:maioz aūt horū est charitas:ſed ſi maioritas dī de quātitate:ergo est qnd quantū.

Nō.q est accīs d e in quo ſit ꝑdicamēto ca.

In cōtrariū est:ga cū ſit virtus ⁊ vtus ſit bona qualitas mētis:erit in ꝑdicamēto qualitatis. ¶ Ꝑ.Oīs quātitas vel est ꝓinqua vel diſcreta:charitas nec est qd ꝓinuū nec qd diſcretū:ergo nr̄.

Respondeo dōm ꝙ ſi vellemus ſuſtinere poſitionē Magr̄i:cū ſz cū charitas ſit ipſe deus:nec aliā charitatē poſuerit niſi motuz mentis vel dilectionis actū.charitas nec est ſuba nec est accīs: ga neutrū iſtoꝝ ꝓprie de deo dr̄. Nō est enī de⁹ accīs: ga nulli ineſt:nec ab aliquo dependet. ꝓpter qđ nō ſoluz nō est accīs:ſed ēt nec aliqd ꝑ accīs ſecū cōparāť.iuxta illud Aug.5.de tri.c.6.In deo aūt nihil qđē ſm accidēs dicit̄. Nō est ſuba:ga nulli ſubſtat:vñ 3° ō tri.ca.xj.ſcribit̄ ꝙ de⁹ melius dī essentia q̄z ſuba.⁊ 7° ca.5.dī ꝙ de⁹ nō dī ſuba ſz eēntia:ga nō ſubſiſtit bonitatꝫ ſue vl̄ etiā alijs attribuas.Sed ponēdo babituz charitatis in aia: nāc charitas accidens quoddam est.

Nō charitas nō est accidēs nec ſba ſequēdo opinionez Magiſtri.

F

¶ Qō qdā ſic ꝺclarāt:ga qcqd aduenit alicui post eē cōpletū:vt forma inherēs:⁊ nō recipit̄ in vnitatē hypoſtaſis eius:est accīs:⁊ ga duō est charitas:ipſa est accīs. Propter ꝓmū remouet̄ a nā accītis forma ſubalis que non aduenit rei poſt eſſe cōpletū. Propter ſcām remouet̄ a nā ipſi⁹ vſtumētū:⁊ talia que ſz aduenīt rei poſt eſſe cōpletū:nō tn aduenīūt vt forma inherēs:ſed vt aliqd corpi applicatū. Propt tertiū remouet̄ humana nā in x̄bo q̄ fuit recepta in vnitatez hypoſtaſis x̄bi. Illud etiā est verum:est tn dictū nō rōne firmatū.

Sex ꝓpō.ſunt ꝓpoſito dī 17.ꝑ. ꝑ°.q.2.i pcde Nōo ꝓbat ꝙ charitas est accidēs ponēdo ditā charitatē in anima.

G

3

¶ Et iō dōz ꝙ vt habitū est nulla creatura est ſua vtus: cū qlibet creatū agat in vtute altcrius:⁊ ſit magnū vl̄ virtuoſum:eo ꝙ magnitudine vel vtute ꝓticipat:vnde de ſolo deo ꝓcludit Aug.5.de tri.ca.10.q est magnus ⁊ vtuoſus ſeipſo.In qualibz q̄ creatura vtus:vel illud qō est imediatū ꝑn⁹ actionis:nō est ipſa ſuba creature:ſed aliqd ſube ſupadditū. Nā agere ꝓſupponit eē:⁊ modus agendi/moduz eſſendi.Oē q̄ qō ꝺz esse ꝑ aliqd ſube ſuperadditū:⁊ nō est ſuū esse:agit ꝑ aliqd ſube aduenctū ⁊ nō est ſua vtus:⁊ ga charitas ſiue charitatis habit⁹ vtus quedā est:⁊ est imediatū ꝑn⁹ actionis:ga imediate dilectio gratuita ab ipſo ꝓgrediť:accīs qōdā erit:imo tanto magis arguere poſſum⁹ charitatē eē accīs q̄z potēnā ale:vtputa q̄z volūtatē:quāto magis est imediata ratio bone actionis habit⁹ vtuoſus q̄z po⁹:cū talis actus egrediat̄ a po⁹ ꝑ habitū iformata. ¶ Tū ꝓꝓ arg⁹ que fieri poſſent:notādū ꝙ ſm ꝓbm 5° meta.ſuba dī gnqz modis. Uno mō ſumitur pro eſſntis ⁊ pro bis que ex eſſntis ſunt:⁊ ſic accipit̄ pro ſuba cōpoſita. Alio mō accipitur pro illo qō dat eſſe:⁊ ſic accipit̄ pro forma. Tertio mō accipit̄ pro mā:⁊ iſto triplici mō accipit̄ ſuba ſm vſitatū modū.vñ ⁊ ꝓbs in 2° de aia.in 12° meta.⁊ in multis locis dimidit ſubaz ſ;in mām/formā/⁊ cōpoſitū. Huic eni ſnie alludit x̄ba Boetij q diſtinguit ſubaz in vſiam: vſioſin ⁊ hypoſtaſin:vt vſia referat̄ ad ſubaz cōpoſitā: vſioſis ad formā:hypoſtaſis ad mām:⁊ ſic accipiendo ſubaz/charitas nō est ſuba.Sed 4° mō dī ſuba altcr⁹. Oē illud quo deſtructo/deſtruit̄ aliud,⁊ ſic dicimus ꝙ

T.cō.15. Quinq; modis dī ſuba. ꝑ° 2° 3° T.cō.2. T.cō.14. 4°

I

supficies est suba corpis: ga destructa supficie nō remanet corpus: & fm istā viā p quādā metaphorā dicē possumus q charitas sit suba nr̄a: quia destructa charitate nos nō remanemus: iuxta illud Apli. 1. ad Corin. 13. Si habuero oēm fidē ita vt mōtes transferā: charitatē aūt nō habeā nihil sum. Quito mō accipit suba p omni eo qō bz essenā: & sic solū ꝓuationes nō sunt substāne: ga non habēt quidditatē sed entitatem: quia non possunt respōderi ad quid sint: sed ad an sint: & fm istuz modū charitas est substātia: quia non est primato.

5°

Ad primū dōz q fides dī suba dupl̄r. Uno mō ga est fundamentū aliox: & alys substan: ga accedēte ad ocū opz credere ga est. Alio modo pōt exponi suba pro essentia & quocūq; mō accipiat fides: nō est in pñto salue vt suba dī pñtum distinctus ab alys: & ita nō habeā intentū. ¶ Ad 2m dōm fm quosdā q nō oē accīs oriā ex pncipys subtilissimo q̄dā sunt accidentia violēter iducta: vt calor in aqua. Rursuz aliqua accītia sunt que solū sunt ab agēte cē: vt illuminatio in aere. Sed illud nō est bñ dictū: ga nullū accīs realr̄ existit in corpe qō nō educat de po' māe: ga fm Lorin. 12° metaphor. Corpus calidū agēs in aliud corp' nō imittit calorē ab extra: sz facit calidū in potētia: calidū in actu. illuminatio aūt aeris bz esse intētionale in ipso. Et ideo dōm q aliqua accidētia dīr acquisita: aliqua infusa: aliqua de po' māe educta. Non enī dicit q oia accītia q̄ sunt in aliquo oriant ex pncipys eius: sed mā subiecta cū forma est cā oiuz accidentiuz que sunt in ea: ppt qō ex ipso modo loquēdi habeā q loquit de accīnbus de po' māe eductis: sed de charitate cū sit accīs a deo ifuz nō bz locū qō dicit. Uel dōm q eo ipso q subz substitit accidētib: est aliquo mō causa ei' ppter qō aia est in aliquo gñe cāe causa charitan: ga in gñe cāe mālis: sz ex pncipys eius nō oriaf. ¶ Ad 3m dōm q accidēs nō extendit se extra subm suū in aliud vt in subiectū: sū extēdit se in aliū vt in obiectū: sicut videmus calidū per calorem aliud calefacere: isto modo se extendit charitas: quia habens charitatem per eam alium diligit.

Thō. K

3 Thō. Corin. 30.

Aliqua accīnia sunt ifusa: aliqua acquisita aliqua de po' māe educta.

L

Ad illud aūt qō vlterius querit in quo pñto sit charitas. Dōz q charitas sic̄ q̄libet virtus bz duplicē cōparationē. vnā respectu subiecti in quo est. alia respū obiecti in qō tēdit: respectu subiti bz rationē qualis: respectu obiecti iduit rōnez quāti. vñ dicimus: q tāta virtus in tātū obiectū & ex eo q sic bz aliquo mō rōnē quāti: cōpetit ei magis & mīn': sīl ga quātitas de bniō & de alys nō dī eodē mō nō est p̄cedēduz talia esse in pñto quātitatis: sed simplr̄ sunt in pñto q̄litatis. Hoc aūt sic declarat: ga in pñto nō sunt nisi talia que sūt fm se: ideo nō sunt in pñto relōnis nisi que sūt relatiua fm esse. Quib' aūt cōpetit aliqs modus respectiuus fm veritatē esse pñt in alys pñtis: vñ scia fm rei veritatē est qualitas nō obstante q referat ad scibile: & sicut que nō sunt in pñto relōnis induūt quēdā modum respectiuū: ita que nō sunt in pñto q̄litatis iduunt quēdā modū qualē: vñ forma subalis que fm rei veritatē est in pñto subē: iduit tñ quēdā modū q̄lē: pp qō dīa subē q̄lē qd dī: vt ait ꝓbs 5° meta. ca. de q̄litate. & sicut est in relone & qualitate sic est in quātitate. Nā ea que sunt in alys pñtis a pñto quāti pñt induere quendā quātitatis modū: pp qō de eis equale & iequale dici pōt. Propter ℟ dōm q charitas cū sit virtus vere & ppie est in pñto q̄litatis: induit tñ quēdā modū quātis: sicut scia induit modum respectiuum: & dīa substātie: modū qualē.

M

Illo que sūt in vno pñto iduunt aliquādo modā alterius.

T. cō. 19.

Charitas fm pñto qualitatis iduit tñ modū quātitatis.

Ad id aūt qō obijcit: q ppriū est quātitati fm cā equale & iequale dici. Dōm q sic

N

p̄mo & p se cōpetit caliditas ignis: nō tñ gegd est calidus est ignis: sed vel est ignis vel ignis nām pticipatiua cōle & equale p se & primo reperit in quātitate: nō tñ gegd est cōle vel inēqle est directe in pñto quātitatis. Bz vel est in pñto quātitatis vel induit aliquē modū quāti: pp qō charitas pōt dici maior alys: nō ga sit in pñto quātitatis: sed ga cōpetit ei aliqs modus quāti vt patuit.

¶ Utrum mensura charitatis attendat fm meliora vel priora naturalia. Questio II.

Secundo q̄rit de mēsura charitatis. vtrū in fundat vel mēsurā recipiat fm maiora vl̄ meliora nālia. Et vi q sic: ga q̄libet foīa de se est idiuisa & de se nō suscipit magis & mīn' nisi rōne subti in q̄ est: vt nō dī vna albedo magis albedo q̄ alia: sz vnū albū dī alio magis albū: cū g̃ gr̃a & charitas sint in nālibus tanq̄ in subto fm meliora nālia ampliorē ifundet charitas. ¶ ℗. Dc' sic agit fm q res sūt apte nate agi sz fm meliora nālia bz aliqs aptitudinē ad maiorē charitatē vel gr̃am: g̃ rē. ¶ ℗. Angeli qui sunt supioris ordinis bñt ampliorē gr̃az q̄ alij eo q bñt ampliorē gloriā: sed eo ipso q sunt supiores sunt subtiliores in natura: g̃ angelis fm meliora nālia fuit tributa gr̃a amplior & amplior charitas: sed fm eādē rōnē videt̄ inueniri charitas in hoibus & angelis cū in eādē sīnē ordinent: ergo hoib' fm meliora nālia dar̄ amplior charitas vel gr̃a. ¶ ℗. Sicut gl̃ia p̄supponit gr̃az: sic gr̃a p̄supponit nāz: sed fm ampliorē gr̃am dar̄ amplior gl̃ia: g̃ fm meliora nālia datur amplior gr̃a: sed cui dar̄ amplior gr̃a datur amplior charitas: ergo modus charitatis infuse sequit modum & mensuram naturalium.

O

In contrariū est: ga videm' quosdā melioris ingenij alios & melioris cōplexionis deteriores esse illis. ¶ ℗. Boies assumenī ad gl̃iaz angelor: sed fm nām q̄libet angelus precellit boiez: ergo q ista humana tenet infimū gradū in genere intelligentiarū: sed hoc nō esset si mensurarēt gratia vel charitas fm mensuram naturalium: ergo &c.

P

Rñdeo dōm q fm ꝓ̄ma in pñ' Eth. bene cmūtiantur ꝓ̄bi dicentes: bonū est qō oia appetūt. & 4° ō dī. no. scribit q nullus aspicies ad malū agit qō agit: & ga tendere in bonū est cōe oi appetitui: cum illud sit nāle qō est idē apud oēs: per se loquēdo quātocūq; aliqd bz meliorē nām magis tendit in bonū: & est capacius in suscipiēdo bonitatē. Ex si sic dicim' fm meliora nālia: seq̄ videt̄ q bō suscipiat maiorē gr̃am: sed q nō ita se habeat dupl̄r ipedit. Naz cū ex nāli appetitu arguamus bñe meliora nālia tendere in maius bonū. Si ꝓpositio veritatē bñe debet: opz illud bonuz nō excedē facultatē nāe: & q tendēs in ipsuz naturalr̄ tendat: & ga gr̃a est bonū excedēs nature facultatē nō semp bz meliora nālia dar̄ amplior gr̃a: sed aliqñ fm voluntatez & ꝓordinationē infundētis gr̃az efficit in aliquo maior & minor capacitas ad gr̃az capiendū. Rursuz ga nō oēs qui tendūt in bonū: tendant in ipsuz naturalr̄: cū aliqui vitiose viuāt & vitiū sit ɔ nāz: inxta illud Aug. 3° de libero arbitrio: ideo vitiū est: ga ɔ nām est: fm meliora nālia nō opz aliquos adipisci maiorē gr̃az. Propter ꝑmā nō opz quēlibet angelū oēm boiez fm gr̃az superare: iz quelibz nā angelica cuiuslibet bois per se loquēdo sit portior. Propter scōz nō est nēciuz boies melioris complexionis & excellētioris ingenij bñe ampliorē gr̃az alyos eo q vitā pecudū eligētes nō sequunt bonū fm rōnez.

Opinio q fm meliora nālia bō suscipit maiorē gratiam.

5

Q

¶ Ut nō appareat fm quid hoib' infundit ampliorē gr̃a. Notādū q iz per se semp aliqs tendat in bonū: tñ quia

Modus tēi vocis ad q.

fm ꝓbm

A

fm ꝓ̄bm non refert:qđ appetit̄ esse bonum:vel apparens bonū:per accidens impedit̄:ne aliquis in id qđ est vere bonum ferat̄. Illud aūt per accidens ex hoc cōtingit ga habens cognitionē sensitiuā nō semp fert̄ in bonum fm rationē:sed aliquando fert̄ in bonum fm sensum. Sed fm ꝓ̄bm 1 z° metaphy. Bonū fm intellectum est vere bonū:fm sensum est bonum vt videt̄:& ideo ꝓpter cognitionē sensitiuā nō semp fert̄ hō in bonū simpl̄r:sed aliqñ in bonū apparens. Sensus aūt dupl̄r est causa dup̄. Uno mō ga mouet in cōtrariū. Alio modo ga impedit & retardat. Propter ꝓ̄m legit̄ ad Rom. 7°. Uideo aliā legē in mēbris meis. re. le. me. m. & cap. me. du. in legē pcti. & in 3° de aia dicit̄ q̄ in nobis sunt appetit⁹ cōtrarij. hoc aūt est ga habem⁹ motores ꝑtios rōnes & sensum. Scđo impedit sensus:ga retardat & retrahit:& iō videmus boies intime speculātes a sensib⁹ eē auersos & sensibus deditos nō intime speculari:& ga in angelis nō est cognitio fm sensus:sed in eis est idē itellim & deliberatiū:vt vī 12° meta. ex eo q̄ caret cogne sensitiua nō potuerūt decipi in cognēs quin appeterēt bonū simpliciter ꝓpter sensus mouentē in ꝑtem:& quin toto conatu ferrent̄ in bonū ꝓpter sensus retardātē:& ideo fr̄ q̄ habuerūt meliora nālia susceperūt maiorē gr̄as vel maiorē dānationē quām ad eos qui peccauerūt. in boibus aūt b̄ nō opr̄:ga aliqñ illi qui brit nālia meliora ꝓpter insecutionē passionū minus conant̄ ad gr̄as capiēdam. Ideo cū querit̄ fm qđ detur maior gr̄a boib⁹ nō debemus dicere q̄ fm meliora nālia:ga aliqñ tales minus conant̄:nec debem⁹ dicere q̄ fm maiorē conatus: quia cū minori conatu plus se disponit ad susceptionem gratie qui br̄ meliora nālia q̄m br̄is peiora cū maiori:fic̄ si quereret̄ fm qđ aliqđ portat maius pondus non esset bene dictū q̄ fm maiores vires:quia aliqñ magis virosus minus portat:ga minus conat̄:nec fm maiorē conatū hoc exist̄:ga cuz minori conatu magis virosus magis portat q̄m debiliori cū maiori. Sed si sūt pares in viribus qui plus conat̄ plus portat:si sūt pares in conatu virosior magis portat. Sic si sunt pares alig in nālibus qui plus conat̄ plus de gr̄a suscipit:si sunt pares in conatu qui meliora nālia br̄ magis recipit. Igit̄ fm proportionē conatus ad bonitatē nāliuz est maior & minor susceptio gratie:& hoc potissime ꝑt ad susceptionē gr̄e requirit̄ motus liberi arbitrij. Nā in infusione gr̄e partiliū maioritas & minoritas attendit̄:si est ibi maius & minus:solū fm beneplacitū infundentis:licz ad huius maioritatē aliquo modo valeāt oīones parentū:& aliorū qui ad dām pro pueris intercedunt.

B

C

D

Ad primuz dām q̄ nisi cuz bonis nālibus assit conat⁹:bō nō suscipit gr̄az. Et ga naturalia nō sunt simpl̄r ea in qbus fundant̄ gratuita nisi vt conatui sunt cōuncta:habens meliora nālia suscipit minorē gr̄am ga minus conatur. ¶ Ad 2m dām q̄ fm meliora nālia br̄ bō maiorē aptitudinē remotaz. Et ga nō sufficit talis aptitudo sine conatu:ideo non semp est maior susceptio gr̄e fm meliora nālia. ¶ Ad 3m dām q̄ vt patuit nō est simile de angelis & de boib⁹:ga angeli fm meliora nālia maiori conatu ferunt̄ in bonū:quia nō brit sensus mouētē in cōtrariū nec retardantē vt patuit. ¶ Ad quartum dicendum q̄ gratia est imediata dispositio ad susceptionē gl̄ie: sed non est sic natura ad susceptionem gratie: nisi cum natura assit conatus: ideo non est simile hic & ibi & fm istum modum est intelligendum:quod dicitur Manbel. 15. q̄ vnicuiq; dedit fm ꝓpriam virtutē q̄ virtus ibi accipiatur non solum natura:sed prout nature additur conatus.

Bñ fm Tho. 2ª2ª q. 24. ar. 3. ad primū q̄ ētū c. natā ꝑ tē nū. ſſ. mouens mentem bonum plus efficit⁹ conct ꝑ ſuā voluntatē vī ad Col. p° Dignos nos fecit in partē ſortis ſcōꝝ &c.

E

3° ſ̄n.

Deinde querit̄ vtrū charitas vel dilectio sit ex dilectione diligenda.

Et ga dilectio ꝓsupponit cognitionē cuius queremus. Primo vtrū charitas ex charitate diligat̄. Scđo vtrum possit cognosci certitudinaliter ab habente.

¶ Utrum charitas ex charitate diligatur. Qđ I.

Thom. ſcđa ſcđe principali. 25. q. 2.

Ad primū sic pced̄. Uidet̄ q̄ charitas ex charitate non sit diligēda:ga charitas est rō diligēdi sicut calor est rō calefaciēdi:sed ga calor est rō calefaciēdi:nō est ipz calefactū:ḡ charitas ga est rō diligēdi nō est ipsum dilectū. ¶ ℘. Qđ est rationis agēdi est ꝑn̄s actiū:sed nec ꝓncipiū:nec efficiens coincidit cū mā vt pz ex 2° phy. cū dilectū sit illō qđ est obiectū & mā circa quā versat actus diligēdi:charitas nō poterit esse ipsum dilectū. ¶ ℘. Si charitas diligeret̄ ex charitate:pari rōne illa charitas qua diligeret̄:alia charitate esset diligibilis:& sic esset abire in infinitū. ¶ ℘. Fm Aug^m ꝑ doctrina chr̄iana. c. 5. ḡnaliter sunt diligenda ex charitate: vnū qđ supra nos est vt deus:alterū qđ nos sumus:tertiū qđ iuxta nos est vt ꝓximus:q̄rtuz qđ infra nos est vt corpus nr̄m:sed in oibus his nō notatur charitas:ḡ &c. ¶ ℘. Fm Dion. 2° de di. no. ea que sunt effectiua rerū:nō sunt talia vt efficiūt: vnde ponit exemplū q̄ visus nō vidit:delectatio non delectat:tristitia nō tristat̄. Cū igit̄ per charitatē vel per amorē amem⁹: vt per delectationē delectamur:charitas vel amor non amabitur:vt delectatio non delectatur.

T.cō.30.

F

In cōtrariū est: ga pfecta nesciētia est nescire se nescire. vñ pfecta scia est scire se scire:ergo a simili non erit pfecta dilectio nisi qs diligat se diligere:sed charitas est perfecta dilectio. Cū igit̄ diligimus ꝑ charitatē:diligimus nos diligere:sed diligere se diligere est diligere ꝓpriā dilectionē:ḡ ipsaz charitatem ex charitate diligimus. ¶ ℘. 8° de trini. ca. 8. dicit Aug. Nemo dicat nō noui qđ diligā:diligat fratrē & diligat eam dilectionem qua fratrem diligit.

G

Respondeo dām q̄ cū querit̄ vtrū charitas ex charitate diligat̄:cū charitas amorem quēdā importet:iuxta illud Aug. 8° de trini. c. vlti. Quid est charitas nisi amor boni:est ārere. vtrū amor ex amore diligat̄:querere aūt hoc est querere:vtrū in actu amoris contingat reflexio:ideo si bene videre poterimus que sunt in qbus reperit̄ reflexio:& que nō apparebit veritas q̄nis. Propter hoc notādū q̄ fm ꝓ̄bm 9° meta. duplex est actus. qdā est q̄ trāsit in exteriorem mām:& est pfectio actu:quidaz aūt nō trāsit:sed est pfectio agentis. In primis aūt actib⁹ nō reperit̄ cōuersio. Nā calefaciēs nō calefit:neq; calor. Et edificās nō edificat̄:neq; ars edificatiua. Actus aūt nō trāseūtes:alig sunt supra se cōuersiui & alig nō. Nā visus nō est supra se quersiuus. videt enī oculus alia a se:seipm nō videt: neq; que in ipso sūt. Intellus aūt vel mens etiā q̄ in ipsa sunt ꝓspicit:vt pōt patere ex dīa Aug. 14. de trini. ca. 6. vbi ondit intellm esse supra se quersiuū:nō visiuum:ſz vt videamus in qbus actibus nō trāseuntibus in exteriorem materiā est conuersio & in quibus non.

H

¶ Notādū q̄ ad actionē cūtū ad prīa tria ꝓcurrūt:obim̄ potētia & ipse actus. Ex igit̄ in actib⁹ sit quersio: vel pōt eē rōne obi. vel rōne potētie. vel rōne actus. Tūc enim in actu nō est quersio rōne subi:qđ obz in qđ terminat̄ actus nō idutt rōné gñalē:vtputa:ga obm visus est lux vel color:& nihil videt visus nisi colorē vel lucē:ga nos

Actus 2ꝰ.

Eodē ēt ſuis Tho. 2ª2ª ꝑn. 25. q. 2. In actione ꝑtium aie tria ꝓcurrūt: rōne quoꝝ pōt esse cōuersio i actibus aīe vt nō ſcz obm:potia & actus. Qđ est ꝑmo rōne obi vel non.

I

de oībus ꝓdicaf lux ⁊ color:nec talia dicūt rōnē ginalis obiecti:oculus nō ois videt:⁊ ga ipꝫ videre:qō est actꝰ oculi:neqꝫ est lux neqꝫ color:oculus nō videt se videre: ⁊ in actu suo nō est ꝑuersio:eo ꝙ oīm ꝑuersionē nō patīf. Scdo in actu nō est ꝑuersio rōne potētie. Nam ſm ꝓclū. 81. ꝓpōne. Oē ie⁊ potestū est ad se ꝑuersiuū. ꝓpter qō. 47. ꝓpōne eiusdē scribīf ꝙ oē antipostoton fl ue ad se ꝑuersiuū est simplex ⁊ imgnbile. Cum igiſ ois vīus organica extendaf extensione organi:nullus actꝰ qui egrediſ a poꝰ vel a vīute in corpe:⁊ rōne potentie a qua egrediſ est ad se ꝑuersiuus. Tertio non cōpetit cōuersio actui rōne sui:qō ꝓpingit cū actus ꝓgredīf a poꝰ nō libere ⁊ mō ſpōtaneo:sed magis per modū nāe. Nā cōuerti ad seipsuz quādā libertatē ⁊ qōdā oīum ipez tat:ga ſm ꝓbm ꝑ metaphy. liber est sui grā:⁊ ſm istoz viā nulla cognitio oī ad se ꝑuersiua:eo ꝙ ea que procedūt a poꝰ cognitiua/ꝓcedunt qōdāmō ꝑ modū nāe:ꝓ qō ⁊ rō cogi oī. Solū g̃ ꝑuersio talis reperīf in actibus potētie appetitiue. Si igiſ est ꝑuersio in aliquo actu:vī boc est rōne ipsius actus:ga libere a poꝰ emanat: vel ratione obti:vt cū oīm est gīale quid:ꝓpter qō ⁊ ipe actꝰ infra rationē obiecti claudīf:vel ratione potētie: quia potētia non est organo alligata.

L

Lec. 3. K

Epꝰ in⁹ ꝓdo.

Actꝰ nō trā/seuntes 4ʳ dīstinguūf.

¶ Hoc viso notandū ꝙ actus nō trāseuntes in exteriorem mām in ꝙbus reperīf cōuersio in nobis 4ʳ distinguūf. Quia quidā sunt cognitiui ⁊ sensitiui:vt videre audire ⁊ huiō. Quidā sunt sensitiui appetitui vt delectari/irasci/⁊ talia ꝓut sunt actus sensitiui appetitus. Quidam cognitiui itellectiui:vt itelligere/scire/⁊ huiō. Quidā appetitiui itellectiui vt velle:⁊ ex charitate diligere ⁊ talia. In actib⁹ cognitiuis ſm sensuz nullo mō est ꝑuersio:nec rōne actus:cū nō dicāt liberam iclinationē:nec rōne obiecti:cū oīm in talib⁹ nō sit gd cōe:nec rōne potētie:cū talis potētia sit organo alligata. In actib⁹ appetitiuis ⁊ sensitiuis reperīf aliquo mō ꝑuersio rōne actꝰ: eo ꝙ ois amor videf dicere quēdā liberū motū ⁊ inclinationē:ꝙ si nō est verū in appetitu sensitiuo bruto:uz eo ꝙ bruta magis aguntur q̃ agant:vt dicit Dam. lib. 3. c. 12. tñ in appetitu sensitiuo hois:aliquo mō veritatē hz. ꝓpter qō ⁊ talis appetitus sensitiuus:rōnalis per ꝯticipationē dicīf. Inde est ꝙ Aug. 12. de tri. c. 13. ꝓpter rōnē dicit sensuz hois esse potiorē sensibus alioꝝ. In actibus aūt cognitiuis itellectiuis est ꝑuersio dupl'r:ratione obiecti ⁊ rōne potētie:nā cū oīm itell's sit verū:⁊ verum cū ente cōuertaf:ipsuz itelligere est quoddā verum:⁊ lz oculus non videat se videre:ga videre: nec est color neqꝫ lux:que sunt oīm visus.intells intelligit se itelligere:eo ꝙ ipsuz itelligere sit quoddā verū:qō est oīm itellectus. Rursuz intells hz ꝑuersionē:ga est potētia organo nō alligata. Est g̃ ꝑuersio in actu itells rōne obiecti ⁊ potētie:sed nō rōne ipsius actus:eo ꝙ actus intells sit actus cognitiuus. In actu autem volūtatis est cōuersio per oēz modū. Nā est ibi ꝑuersio rōne actus:cū amare ⁊ velle dicāt inclinationē liberā voluntatis ⁊ rōne obti: cū oīm volūtatis sit bonū ⁊ ipsuz velle ⁊ amare sit bonū qōdā. Est etiā ibi ꝑuersio rōne potētie:ga appetitus itellectiuus non est vīus organo alligata:⁊ ga diligere ⁊ amare est actus volūtatis/ipm amare volūtas amabit: sic ipm itelligere itells itelliget:⁊ ga amare ex charitate potissime libertatē ⁊ abstractionē a reb⁹ corpalib⁹ ipor tat:cū ꝓpter talē abstractionē ⁊ libertatē sit ꝑuersio in actibus:in amore gratuito erit ꝑuersio:sive accipiaf talis amor actualiʳ:sive habitualiʳ:ꝓpt qō potissime charitas ex charitate diligēda est:⁊ bō amat se ex charitate amare:vī ⁊ Aug. 8. de tri. c. 8. q̃si ꝑ totū ostēdat dilectionē gratuitā sive charitatē ex charitate diligendam esse.

M

Intells est vn ꝑs supra se cōuersiuus. i. ratione obiecti ⁊ potentie.

Intellus est vn ꝑs supra se oīmode cōuersiua.

N

Ad ꝓmū dōz ꝙ nō est sīle de caloꝛe ⁊ de amore:qa calefactio est actus transiēs in exteriorē mām:nō aūt amor:⁊ lō calor nō calefit:amor tñ amaf vt ꝑz ꝑ habita. ¶ Ad scōm dōm ꝙ agens ⁊ actū nō coincidūt in idē in reb⁹ mālib⁹:sed in separatis a mā coincidūt. Nam cū ipse itelligēs se itelligat:idē est itelligēs ⁊ itellm:⁊ ipꝫ itelligē itelligi pōtia ipm velle est volitū ⁊ ipse amor amaf. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ nō est ꝓcessus in ifinitū:qa cū amor amaf nō alio amore:sed se ipo diligit. Unde Aug. 9. de tri. ca. 5. amor amaf nō alio nisi amore amari pōtidē g̃ seipso amaf. Uel dicē possumus si vellemus cū Aug. ꝙ nō est icōueniēs in actibus oīe esse ꝓcessuz in ifinitū. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ diligēdū est aliqd dupl'r:vel tanq̃ id cui bonū volumꝰ vel tāq̃ bonum qō nobis ⁊ alys volumus:illud cui bonū volumus est quid vī rōnale:id ad qō aliquo modo habeī amicitia:⁊ ſm istū modū loquit Aug. 4ᵒ esse diligēda ex charitate:sed tāq̃ bonū qō nobis ⁊ alys volumꝰ:sic diligit charitas:⁊ ideo dicit a quibusdā:ꝙ charitas nō diligit amore amicitie:sed cōplacētie vel amore ꝓcupiscētie:extēdēdo ꝓcupiscētie nomen:ga tale bonū nobis ⁊ alys ꝓcupiscim⁹. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ ſm Diony. ibidē: ea q̃ sūt i causatis:sūt etiā in cāis:lz nō p eādē rōnez. vñ nō ꝓcludit exquo charitas est cā:quare aliquid diligatur:ꝙ ipsa etiā nō diligaf:sed arguit ꝙ non ſm eandez rōnez diligitur charitas:⁊ qō ex charitate amatur ⁊ hic cōcessimus.nam qō ex charitate amatur diligit tanq̃ id cui bonum volumus.charitas aūt non amatur:lz diligitur tanq̃ bonū qō nobis ⁊ alys optamus.

O

P

Iurta B dicit a Scotte. in quol. arti. 5. Quod charitas sit i aliq̃ hoīe. In qōnib⁹ de veritate ꝓcto. qo. 10.

¶ Utrum charitas possit cognosci ab habēte. Qō. II.

Secundo querīf vtrū charitas possit cognosci ab hīte. Et videf ꝙ sic:ga ſm Aug⁹. 8. de tri. c. 4. Scīri enīz aliqd ⁊ nō diligi pōt. diligi aūt qō nesciat neq̃q̃:sed charitas ex charitate diligit ab hīte vt patuit:g̃ vel ab eo cogīscit:vī diligit qō ignorat: qō est icōueniēs. ¶ ℙ. Scire rem est cognoscere ꝙ qd est ꝑ eētiā:vt dī 7ᵒ meta. lz qd est charitas ⁊ nā charitatis scīri pōt nō solū a bonis:sed etiaz a malis.aliter eni dubia ⁊ qōnes de ipsa cessarēt. ¶ ℙ. Aug. 8ᵒ de tri. ca. 8. dicē ꝙ hīs charitatē magis nouit dilectionē q̃ diligit q̃ fratrē qē diligit:lz dilectio q̃ diligim⁹ē charitas: ergo ⁊c. ¶ ℙ. ſm ꝓbm in fine scōi poste⁹. Incōueniēs est nos hīc nobilissimos habitus ⁊ latere nos:sed nobilissimus habitus est charitas:g̃ ⁊c. ¶ ℙ. Fides cognoscīf ab hīte:iuxta illud Aug. 13. de tri. c. 2. Fidez quisq̃ boiuz non videt in alio: sed vnusquisq⁹ in semetipso:g̃ pari rōne ⁊ charitas ab hīte scīri poterit.

T. cō. 4.

Q

In contrariū est:ga charitas diuīnā acceptatione icludit:sed nisi deus reuelauerit alicui ꝙ sit ei acceptꝰ nullus pōt illud scire:g̃ ⁊c. ¶ ℙ. Ecclesiastes 9ᵒ scribīf. Nemo scit vtrū amore vel odio dignus sit. ¶ ℙ. ꝑ⁹ ad Corin. 4ᵒ. nihil mihi ꝓscius sum. Sed non in boc iusti sum.

Rñdeo dōm ꝙ nouia alicuꝰ rei dupl'r pōt dīi. ꝑ simpl'r ⁊ absolute:qō pōt appellari sub eē quodāmō vīi. 2ᵒ ſm ꝙ dz esse in boc vel sub esse ptiū lari. Saporē enīz ge dupl'r posset cogīscī. ꝑ scīendo nām saporis:a ꝙbus causaf ꝓcipuꝫ ⁊ q̃le dz eē sub⁹ eius:⁊ cetera hō ꝙ nāz saporis notificant. 2ᵒ pōt scīri sapor sub esse B: vtputa ga in B dz eē esse. Et iste due cōgnes nō semp se ꝓcomitanf:possez eni scire nāz saporis dulcis:⁊ nī dubitare talē saporē esse in boc subto: vtputa: si dīs linguā infectā vel ꝙ alias ꝓditiones imuteī gust⁹ eius a dulci

Nota ex⁹

Dupl'r pōt ei nouitas de charitate. Una cōmunis qua scitur nā eius ⁊ qui nouitā ei⁹ mali hīc prie. Alia ꝓcula-

A

ria.s.ꝙ sit in B vel i illo subto ⁊ sic nõ põt sci ri nõ solũ si est in alio sꝫ nec i seipso:qa act⁹ qui eliciunt̃ a charitate ifusa sũt siles eis ⁊ q ab acqsita ifũ/ dũt:⁊ sic p ex͂ᵐ partꝫ iposito q̃ ad notitiã nãe ei⁹ ⁊ eẽ in eo ei⁹ nisi gust⁹ imu/ taretur.

eius a dulci vt ꝯsueuit immutari ab amaro:ꝫ sciret nãm dulcis: ⁊ a qb⁹ pncipijs causat̃.posset dubitare ⁊ ignorare dulcedinẽ esse in B dulci:eo ꝙ cognẽ talẽ de dulcedine hr̃e nõ põt nisi actu gustãdo: ⁊ qa similẽ passionẽ infert sibi(tali hypostasi fcã)dulcedo: vt amaritudo cõsueuit iferre:posset ignorare dulcedinẽ esse in hoc:non obstãte ꝙ hꝫ notitiã nãe eius.Et sic de dulci dicim⁹:sic de charitate loq possum⁹.Nã scire charitatẽ quãtũ ad id qð est:põt etiã mali:eo ꝙ scire põt qualis habitus sit charitas:in quo fundat̃ tãq̃ in subo ⁊ a quo causat̃ tãq̃ a pn̄° ⁊ talia que idicãt nãm ei⁹:⁊ illud scire:est scire illð de quo ait ph̄s z° Eth.ꝙ scire modicũ vtile est ad vtutẽ:opari ꝰo multũ.vñ ⁊ ibidẽ dr:qui nõ operant̃ ꝫ vtutẽ:⁊ ad rõnẽ fugiunt:existimãtes studiosi esse:eo ꝙ philosophant̃:nunq̃ hebũt sanã aiaꝫ.Scðo mõ põt cognosci charitas put hꝫ eẽ in isto:⁊ talẽ cognẽ de ea non solũ nõ põt hr̃e aliqs ꝙ sit in alio:sed etiam hr̃e nõ põt certitudinalr̃ ꝙ sit in seipso.Nã sic dicebam⁹ de dulci ꝙ nãm dulcis põt qs scire:⁊ ignorare dulcedinẽ esse in isto:si nõ aliter imutaret gustũ dulcedo q̃ amaritudo: sic ex pte ista põt qs scire oĩa que ad cognẽ qd est charitas faciũt:⁊ ignorare charitatẽ esse in seipso:eo ꝙ act⁹ qui a charitate eliciunt̃ sũt siles actib⁹ q oriunt̃ ab habitu acqsito:⁊ qa nõ cognoscit hõ se hr̃e charitatẽ nisi p tales actus:cũ nõ possit certitudinalr̃ discernere:vtruꝫ hꝰ act⁹ sint ab habitu ifuso vel acqsito:ꝫ possit certitudinalr̃ scire se hr̃e aliquẽ habitũ:vtputa si tales act⁹ delectabilr̃ operat̃:qa signũ gñati habit⁹ est delectationẽ ⁊ tristitiã fieri in ope vt dr z° Ethic.tñ vtruꝫ ille habit⁹ sit infusus vel p exercitiũ acqsitus scire nõ põt:nõ ergo sciet se certitudinalr̃ habere charitateꝫ eo ꝙ nescit certitudinalr̃ talem actum progredi ab habitu infuso.

C.4.

B

Cap.z°.

C

Tria videdi mod⁹ obm.

¶ Unde cõiter dr ⁊ bene:ꝙ in charitate tria est ꝯsiderare.obm vt diligibile:modũ vt delectationẽ fieri in ope: ⁊ effectũ vt facẽ hoieꝫ acceptũ deo ⁊ meritorie operari. Nõ enĩ põt cognosci charitas ab hñte rõne obti: qa in idẽ obm ordinat̃ habitus ⁊ potẽtia sine habitu:vñ ꝫm istũ modũ:nõ solũ nõ põt qs scire se hr̃e charitatẽ: sed etiã scire neqt se hr̃e aliquẽ habitũ.Rõne dlectationis etiã scire nequit se hr̃e charitateꝫ:qa delectatio puenit in ope nõ solũ ex habitu infuso:sed etiã ex acqsito.Rõne effect⁹ vt qa facit hoiem meritorie opari ⁊ deo acceptũ esse:nisi sit ei a dño reuelatũ nullus etiaꝫ scire põt. Licꝫ aũt sic dicẽdo declarata sit veritas qõnis:vba tñ Augu.tacta superius dubõnẽ augẽt.videt̃ enĩ velle ꝙ non soluꝫ charitas ab hñte sciat̃:imo magis cognoscat̃ ab habente q̃ ipse frater sit agnitus.

Scot: Pet.in suo p° dis.17. sn.p° q.5.

D

De noti⁹ charitatis maiori q̃ fratris vide ea.

Contra

¶ Quã difficultatẽ qdã vitare volẽtes dixerũt hoc itelligendũ esse de cognẽ charitatis ex pte ei⁹:nõ ex pte nr̃a. Nã ea q̃ sunt manifestissima in nã cõparant̃ ad cognẽ nr̃aꝫ vt lux solis ad oculũ noctue:pp̄ter qð nõ est icõueniens charitatẽ quãtũ est de se notiorẽ eẽ fratre: nobis tñ fratrẽ notiorẽ esse.Qui ꝫ in aliquã veritatẽ incidãt: intẽtionẽ tñ Aug.nõ tãgũt.Nã ꝙ charitas sit nobis nota vel ignota:ꝫm intẽtionẽ Aug.ibidẽ:ex opib⁹ nr̃is cõsurgit.Nã nõ videre dilectionẽ:vel nõ hr̃e notitiã dei ⁊ charitatis ꝯtingit ex eo ꝙ fratrẽ nõ diligimus.cognitio aũt rei in se:p se loquẽdo:nõ variat̃ pp̄e ex opibus nr̃is.

Nõ ꝙ dilectio est notior fratre dilectoi qa pñtior ⁊ itimior.

¶ Et iõ nõ̃ ꝙ cognẽ de re qs hr̃e põt dupl'r:habitualr̃ ⁊ actualr̃:ꝫm actũ p̄m ⁊ ꝫ actũ scðꝫ:sic enĩ videm⁹ i habitib⁹ cognitiuis:ꝙ eo ipso ꝙ tales hitus pñtes sunt aie sp aia nouit illos:ꝫ de eis nõ sp cogitet: vñ hñs in se habitũ geometrie:eo ipso ꝙ talis hitus pñs est mẽti:a quo põt fluĩ actus p quẽ actualr̃ cogitare põt se habere talẽ habitum:dicitur ipsum nosse:⁊ talis notitia solum dicit p̄sentiã rei apud aiaꝫ:nõ tñ pñtiã qualibet:ꝫ talẽ pñtiã pp quã põt oriri inde aliqs act⁹:q de se est apt⁹ nat⁹ duce in cognitionẽ talis habit⁹:⁊ quãto aliqd est p̄senti⁹ aie p istũ modũ:tãto magis ab ea notitia tali cognoscit̃. Sed sic habit⁹ cognitiui sunt pn̄° actiui q sunt apti nati ducere in cognitionẽ ipsoꝝ:sic ⁊ habit⁹ affectiui cãnt act⁹ p q̃s sunt apti nati cognosci:⁊ p istũ modũ eo ipso ꝙ tales habit⁹ sunt pñtes ꝫm quãdã cognitionẽ:q̃si habitualẽ:dr̃r ab ea sciri ꝫ nõ adeo pp̄rie dicat̃ cognitio taliũ habituũ cognitio habitualis: vt dr notitia habituũ in memoria positoꝝ:iõ ait Aug.de ista notitia ꝙ tãto magis qs nouit dilectionẽ q̃ fratrẽ:quãto dilectio est ei frẽ p̄sentior ⁊ itimior.Sed pp talẽ cognitionẽ charitas certitudinalr̃ ꝫm cognitionẽ cõpletã nõ cognoscit̃ ab hñte:qꝛ cognitio cõpleta nõ hr̃ nisi cũ ex actib⁹ habituũ cognoscim⁹:⁊ qꝛ act⁹ charitatis pp similitudinẽ quã hꝫ ad alios act⁹:nõ distincte ducit in cognitionẽ sui habit⁹:ab hñte charitas certitudinalr̃ sciri nõ põt.

B

F

Itez ad itẽtionẽ August.de notitia charitatis ⁊ sic e.

Et vt meli⁹ pateat itẽtio Aug. Rursus õ cognitiõe actuali est distinguẽdũ:qꝛ aliqd actualr̃ sciri põt ꝫm cognitionẽ speculatiuã:vl ꝫm cognitionẽ expimẽtalẽ ⁊ practicã: vtputa cũ deus cognoscit̃ inquãtũ est finis oĩuꝫ agẽdoꝝ: quã cognitionẽ supius diximus hr̃e bonos.Sic eniꝫ deũ cognoscũt oẽs hñtes charitatẽ:eo ꝙ in oĩb⁹ suis actibus ponũt deũ finẽ ⁊ regulã.Et qꝛ ad talẽ notitiã facit habit⁹ charitatis:arguit Aug.qui diligit fratrẽ magis nouit dilectionẽ ⁊ deũ:q̃ fratrẽ suũ:eo ꝙ deus vel dilectio increata hꝫ magis rõnẽ finis q̃ frater:⁊ iõ notitia q̃ cognoscit̃ aliqd vt finis ⁊ bonũ,deus magis cognoscit̃ ab hñte charitatẽ q̃ aliqua creatura:sed pp̄ter talẽ notitiã etiã scire nõ possumus certitudinalr̃ nos hr̃e charitatẽ:cũ sic ponere deũ vt finem(ꝫ non meritorie)posset quis ex habitu acquisito.Et quia vtrũ tales actus sint meritorij scire nõ possumus nisi per reuelationem:nos habere charitateꝫ certitudinaliter ignoramus.

sꝫ.v.s.hac/ pali p°.q.z.

z.q.

G

Ad primum dðm ꝙ ꝫ nihil diligat̃ nisi quod sciatur:nõ tñ opꝫ ꝙ diligat̃ vt scit̃: nam põt qs in via diligere deũ p seipsuꝫ:cũ tñ cognoscere eũ nõ possit nisi p effect⁹.vñ nullus diligit charitateꝫ nisi aliq̃lẽ notitiã de charitate hẽat:nõ tñ opꝫ vt eã certitudinalr̃ cognoscat,vt diligit:nã q ex charitate diligit:nõ opꝫ ꝙ certitudinalr̃ sciat se ex charitate diligẽ.¶ Ad zᵐ dðm ꝙ de tali notitia charitatis nõ q̃rimus.nõ enim est qõ:vtrũ aliqs possit scire nãm charitatis:sed vtruꝫ scire possit charitatẽ eẽ in ipso.¶ Ad 3ᵐ pꝫ solo p ea q̃ in generali solõne sunt dicta:nã dilectio est notior fratre:qꝛ p̄sentior ⁊ intimior:ꝫ pp talẽ notitiã nõ arguit̃ ꝙ aliquis sciat se certitudinalr̃ charitateꝫ hr̃e:vt patuit.¶ Ad 4ᵐ dðm ꝙ ibi ph̄s loquit de habitib⁹ cognitiuis.Et actus taliũ habituũ distincte ducunt in cognitioneꝫ ipsoꝝ:sed actus habituũ q sunt in volũtate nõ distincte cognoscunt̃ per suos actus maxime infusus ab acqsito. Naꝫ diligere deum:⁊ in hoc delectari posset cõtingere:nõ solũ ex charitate qui est habitus infusus:sed etiã ex habitu acqsito. Et per hoc pꝫ solutio ad 5ᵐ:qꝛ non est simile de fide que cõnumeratur inter habitus cognitiuos ⁊ de charitate:qꝛ per actũ fidei distincte ducimur in cognitionem talis habitus:non aũt per actum charitatis.

H

Super litteraꝫ sup illo. ⌊Qui primũ diligit ꝯñs est vt dilectionẽ diligat.⌋ Cõtra.sicut voluntas est supra se reflexiua:sic ⁊ intell's:sed cũ hoc intelligit aliqd:ꝫ possit intelligere se intelligere illud:nõ tñ sequit de necessitate ꝙ se intelligere intelligat.ergo non est cõsequens si aliquis diligit ꝙ dilectionẽ diligat.¶ Dicendum ꝙ volũtas ratione actus

I est sapia se reflexiua vt patuit/nō intellectus:ideo quo-
tiēscūqz diligit/se diligere diligit: quia ex quo ex ipso
actu est reflexio non agit nisi reflectatur:ideo nō est si-
mile de intellectu ⁊ voluntate.

¶ Item super illud.⌊Deus dilectio est ⁊c.⌋Vult enim
Magr q cū deus sit dilectio:quicūqz diligit dilectionē dili-
git deū. Cōtra.deus nō est ois dilectio:ergo non sequit
qđ dicit. Nā ⁊z aial sit bō:nō ga nō omne aial est homo,
nō valet/qui diligit aial/diligit boiez. Dōm q ⁊z nō ois
dilectio sit deus:de⁹ tn est rō ⁊ causa q ois dilectio gra-
tuita sit ⁊ diligaf:sicut quia lux est rō q̄re oia videanf
qui videt/videt incē:⁊z nō oē qđ videt sit lux:ita ga de⁹
est rō q̄re oia sic diligant quicunqz dilectione gratuita
aliqđ diligit/deus diligit:⁊z nō omne qđ diligit sit deus.

K ¶ Item⁊z super illud.⌊Non nisi deo plenus est:q dilectio-
ne plenus est.⌋Cōtra.vt bītū est:nō ois dilectio de⁹ est,
ergo qui est plenus dilectione/pōt eē plenus alio a deo.
Dōm q dilectio de qua ibi loquit Aug.est dilectio gra-
tuita que nō ⁊z eē absqz deo:⁊ pp dilectione est plenus.

¶ Item⁊z sup illud.⌊Qui diligit fratrē/in lumine manet.⌋
Cōtra.charitas ⁊ dilectio nō assimilatur lumini:ga do-
na affectus assimilanf ardori:dona itellꝰ assimilantur
luci. ¶ Ad hoc quidā sic dicūt:q charitas assimilaf lu-
mini:nō rōne manifestationis:sed ga est formꝰ virtutū
sicut lumē est virtus vīr motiua in tota nā:ga est quali-
tas p̄mi alterātis vt cel:ita charitas eo q est forma oiuz
virtutū q̄dāmodo oēs virtutes mouet ad suos actꝰ:ga nō
est aliqs actus alicuiꝰ virtutis qui nō sit a charitate impe-
ratus:⁊ si non elicitus. ¶ Istud aūt ⁊ si est bn dictū:nō
sapit intentionez Augu. Ideo dōm q malitia in affectu
facit cecitatē in intellu:ergo ab oppositis bonitas intel-
L lectū illuminat. habēs igit charitatē dī manere in lumi
ne:eo q talis habit⁹ nō est nisi sit intellectꝰ illuminatus
in habēdo verā cognitionē de fine:ga qualis vnusqsqz
est/talis finis sibi videf:vt dicitur 3° ethicoꝝ.

¶ Item super illud.⌊Dilectio fraterna est deus.⌋Con-
tra.dilectio fraterna est quid inherens ⁊ dependens ⁊
procedens a fratre diligente:cum amor semper proce-
dat ab amante. Sed deus nec dependet nec procedit
ab aliqua creatura. Dicendum q illa predicatio est pre
dicatio causalis. Dicitur enim deus dilectio fraterna:
ga ab eo talis dilectio causaf. vel si vellemus tenere cū
Magro. diceremus q dilectio que dependet ⁊ procedit
a fratre diligere:sic amor ab amāte:est dilectio que est
actus ⁊ motus animi:⁊ talis dilectio non est deus:dicit
tamē deus dilectio fraterna:quia ex vnione quā habet
deus ad voluntatem elicitur dilectionis actus quo fra-
trem mentorie diligimus.

M ¶ Item super illud.⌊Non dicturi ⁊c.⌋videf velle Aug.
q ipsa suba diuina sit charitas. Cōtra.sicut a deo est fi-
des:ita a deo est charitas:sed deus fm suba sua nō est
fides:ergo fm suba suam non est charitas. Dōm q nō
est sic de fide ⁊ charitate:ga fides per se aliquā impfe-
ctionē importat:nō aūt charitas:ideo ita a deo est fides
q deus fm substātiā nō est ipsa fides. Sed cum hoc q
a deo est charitas:dicaf tamē deus charitas:qz charitas
de se nullam imperfectionem importat.

¶ Item super illud.⌊Nullum ⁊c.⌋Isto dono dei excellen
tius.⌋Cōtra.sapiēta ponit excellētissimū donoꝝ. Dōm
q sapia est excellentissimū donoꝝ prout in sapia inclu-
ditur charitas:vt sapiēta nō solū dicaf a sapere:⁊z etiā
a sapore qđ sine charitate esse nō potest. Uel dōm fm
intentionē Magistri q charitas dicitur esse maximus
donoꝝ:quia est donum increatum:sed sapia est maxi-
mum donorum inter dona creata.

¶ Utrum ꝓcedēdoꝝ sit q spūs scūs augeaf in N
homine:vel magis vel minꝰ habeaf vel det. pars 2ª

Hic queritur si charitas spūs scūs ē:
cū ipa augeaf ⁊ minuaf in boie: ⁊
magis ⁊ minus p diuersa tpa beāt:
vtꝝ ꝓcedēdū sit q spūs scūs augeaf vl minua
tur in boie: ⁊ magis ⁊ minꝰ beaf: Si eni i bo
mine augef: ⁊ magis vel minus daf ⁊ bētur:
mutabilis eē vī:deꝰ aūt oino imutabil eē vī.
Videf ḡ q vl. s. s. nō sit charitas: vel charitas
nō augeaf vel minuaf i boie. Ꝝz charitas ⁊ Q
nō bīti daf vt beat: ⁊ bīti vt plenꝰ beat. Si
ḡ. s. s. charitas ē: ⁊ nō bīti daf vt beat: ⁊ bīti
vt plenꝰ beat. Sz qūo daf nō bīti: cū ipse vt
deꝰ sit vbiqz: ⁊ in oibus creaturis totus. Et
qūo plenꝰ daf vel habeaf sine sui mutatione.

¶ Responsio ad primam questionem.

His itaqz rndemꝰ dicētes: q spūs sā-
ctus siue charitas penitus
immutabilis est: nec in se augetur vel minui-
tur: nec in se recipit magis vel minus: ⁊z in bo
mine: vel potius homini augef ⁊ minuitur:
⁊ magis vel minꝰ daf vel bētur: sic deꝰ dī ma
gnificari ⁊ exaltari in nobis: qui tn i se nec ma
gnificatur: nec exaltatur. Un ꝓpha. Accedat P
bō ad cor altū: ⁊ exaltabitur deꝰ. Sup quē lo
cuz ait auctoritas. Deus nō in se sed in corde
hois grādescit. Sic ergo spūs sanctus homi-
ni datur: ⁊ datus amplius datur. i. augetur ⁊
magis ⁊ minꝰ bētur: ⁊ tn imutabilis existit.

¶ Responsio ad secundam.

Cumqz vbiqz sit: ⁊ i oi creatura totꝰ:
sūt tn multi q eū nō bīt. Non
eni oēs spūs scī bīt in quibꝰ est: alioquin ⁊
irrationabiles creature haberent spiritū sanc-
tum quod fidei pietas non admittit.

¶ Auctoritate confirmat vtrāqz responsionē.

Ut autem certꝰ fiat qđ dixim⁹ auctē Q
ꝓbemus. Oz spūs scūs
magis ac minꝰ percipiaf ⁊ hoi augeaf: ⁊ nō ha
bēti detur: ⁊ bīti vt plus beatur: Augu. ostē
dit sup Joānē dicēs. Sine spūs cō stat nos
cbm nō diligere: ⁊ eius mādata seruare non
posse: ⁊ id nos posse atqz agere tanto minus
quāto illū percipim⁹ minꝰ. Tāto vo amplius
quāto illū percipimus amplius. Ideoqz nō
solū non habenti: verū etiā habēti non incas-
sum p̄mittit. Nō habēti quidez vt habeatur:
habenti autem vt amplius habeatur. Nam si
ab alio minus: ⁊ ab alio amplius non habe-

Sez Per. in 1° suo dis. 17. in fine. s. in. q. Ifaldus. Durā.

Illa ratio.

A tur: scūs Heliseus scō Helye nō diceret. Spiritus qui est in te duplo sit in me. Chr̄o autē qui est dei filiꝰ nō ad mēsurā datus est spūs. Neq; enim sine gr̄a spūsci est mediator dei ⁊ hoīuz hō chr̄s. Qr eni est vnigenitꝰ dei filius equalis pr̄i: nō est gr̄e sed nāe. Qr aūt in vnitatē ꝑsone vnigeniti assumptꝰ est hō: gr̄e est nō nāe. Ceteris aūt ad mēsurā datur: ⁊ datꝰ additur: donec vnicuiq; pro mō sue ꝑfectionis ꝓpria mensura cōpleat̄. Ecce expresse habes ꝙ spūsscūs magis ⁊ minus dat̄ vel accipit̄: ⁊ homini datus auget̄: ⁊ hn̄ti ⁊ nō hn̄ti dat̄: qr B spūsscūs est charitas que nō hn̄ti dat̄: ⁊ in habente auget̄: ⁊ ꝓficit: Immo vt verius ⁊ magis ꝓprie loquar: hō in ea ꝓficit: ⁊ deficit aliquādo: ⁊ tūc ipsa dr̄ ꝓficere vel deficere: que tn̄ nec ꝓficit nec deficit in se: qa deus est. Vn̄ Aug. in homel. ix. sup epl'am Joā. ait. Probet se qsq; quātū in illo ꝓfecerit charitas: vel potius quātū ipse in charitate ꝓfecerit. Naz si charitas deꝰ est: nec deficit nec ꝓficit. Sic ergo in te ꝓficē dr̄ charitas: qa tu in ea ꝓficis. Ecce qn̄o itelligēdū sit cū dr̄ spūsscūs augeri in nob: qa nos in eo. s. ꝓficimꝰ: sic ⁊ alia hꝰ.

C ¶ Qr aliqui dicunt spiritūsanctū non esse charitatem qua diligimus deū ⁊ proximū.

Supra dictum est ꝙ spūssanctꝰ charitas est pr̄is ⁊ filij qua se inuicē diligūt ⁊ nos: ⁊ ipse idē est charitas que diffundit̄ in cordibꝰ nr̄is: ad diligendū deū ⁊ ꝓximū. Hoꝝ alterū oēs catholici ꝯcedūt. s. ꝙ spūsscūs sit charitas pr̄is ⁊ filij. Qr aūt ipse idez sit charitas qua diligimus deū ⁊ ꝓximū: a plerisq; negat̄. Dicūt enim. Si spūsscūs charitas est pr̄is ⁊ filij ⁊ nr̄a: eadem ḡ charitas est qua deus diligit nos: ⁊ q̄ nos diligimꝰ eū. Hoc aūt scōꝝ auc̄tes negare vident̄. Dicit eni Aug. in libro de spū ⁊ lr̄a. D Unde est dilectio nisi vn̄ ⁊ ipsa fides. i. a spiritu scō? Nō eēt eni in nobis nisi diffunderet̄ in cordibus per spūz. Charitas aūt dei dicta est diffundi in cordibus nr̄is: nō qua nos ipe diligit: sz qua nos facit dilectores suos. Sic̄ iustitia dei dicit̄: qua nos iusti eius munere efficimur: ⁊ dn̄i salus qua nos saluat: ⁊ fides chr̄i qua nos fideles facit. His vbis videtur monstrari distinctio inter charitatē qua nos deus diligit: ⁊ qua nos diligimꝰ. Et sic̄ iustitia nr̄a dicitur dei: nō ꝙ ipse sit ea iustus: sed qa ea nos iustos facit. Similiter ⁊ fides ⁊ salus: sic videt̄ dicta dei charitas que est in nobis: nō ꝙ ipse ea diligat: sz qr ea nos diligere facit. De hoc ēt idē Aug. in lib. 15. de trini. ait. Cū Joānes cōmemorasset dei dilectionē: nō q̄ nos eū: sz q̄ ipe dilexit nos: ⁊ misit filiū suū liberatorē ꝓ pctis nr̄is. Ecce ⁊ hic videt̄ manifeste diuidere dilectionez q̄ nos diligimus deū ab ea q̄ ipe diligit nos. Si ḡ inqunt spūssan. dilectio est q̄ ds diligit: ⁊ q̄ nos diligimꝰ: duplex dilectio est: imo duo diuersa est: qd absurdū ⁊ a veritate lōge est. Non est ḡ dilectio q̄ diligimꝰ: sz qua deus tm̄ diligit nos.

¶ Rn̄sio ad p̄dicta determinās auctoritates.

His respōdemus p̄dictaꝝ auctoritatum verba determinātes h mō. Charitas dei dcā est diffundi in cordibꝰ nr̄is: nō q̄ ipse nos diligit: sz q̄ nos diligere facit ⁊ c̄. His verbis non diuidit̄: nec diuisa ostēdit̄ charitas qua deus nos diligit ab ea q̄ nos diligimus: sed potius cum sit vna ⁊ eadē charitas: ⁊ dicat̄ ipsa dei charitas: ⁊ diuersis de causis ⁊ rōnibus dei charitas appellari in scriptura ostēdit̄. Dicit̄ enim dei charitas: vel qr deus ea diligit nos: vel qr nos ea sui dilectores facit.

¶ Determinatio prime auctoritatis.

Cum ergo ab apl'o dr̄ charitas dei diffundi in cordibꝰ nr̄is: nō est dcā charitas dei q̄ diligit nos: sz q̄ facit nos diligere. i. nō ibi appellat̄ charitas dei: eo ꝙ ds nos ea diligit: sz eo ꝙ nos ea sui dilectores fac̄. Et ꝙ ea rōne possit dici charitas dei: qr nos ea diligē fac̄: ex sili gn̄e locutōis on̄dit: sic̄ dr̄ iustitia dei q̄ nos iustificat: ⁊ dn̄i salus q̄ nos saluat: ⁊ fides chr̄i q̄ nos fideles facit.

¶ Determinatio secunde.

Similiter ⁊ aliā exponimꝰ auc̄tē: vbi ait dilectionē dī cōmemorari: nō q̄ nos eū: sz q̄ ipe dilexit nos ac si diceret: cōmemorat dilectionē dī: nō s̄m ꝙ ea nos diligimus deū: sed s̄m ꝙ ipse ea diligit nos.

¶ Aliud obijciunt.

Sed aliud est inquiunt qd magis vrget: dixit enim supra Augustinus: ꝙ dilectio est a spūscō: a q̄ fides. Sicut ḡ fides nō est spūssan. a quo est: ita nec charitas. Qn̄o ergo spūssan. est: si ab ipso est? Nā si ab ipso est: ⁊ ipse est: ergo spiritussan. a seipso est. Ad qd dicimus. Spiritussan. quidē a seipso nō est: sed tamē a seipso datur nobis: vt supra dictuz est. Dat eniz seipsuz nobis spūssan. Et ex hoc sensu dictum

est: q charitas ab ipso est in nobis: ⁊ tñ ipsa spūssc̃us est. Fides aut̃ est a spūsc̃o ⁊ nó est spūssā. ga donū vl datū solúmó é nó de⁹ dão.

¶ Or alias inducunt rationes ⁊ auctoritates ad idem probandum.

Alias quoqz iducút rónes ad idé ostendendú. s. q charitas nó sit spūssc̃us: ga charitas affectio métis est ⁊ motus animi: spūssc̃us ℞o nó est affectio animi vel mot⁹ métis: ga spūssc̃us immutabilis est ⁊ increatus. Nó est ergo charitas.

¶ Or charitas est motus vel affectio animi.

Nó autem charitas sit affectio animi ⁊ motus mentis: auctoritatib⁹ ꝓfirmãt. Dicit eni Aug. in lib. iij. de doctrina cbiana. Charitaté voco motus animi ad fruéduz deo pp ipm: ⁊ seac ꝓmo ppter deū. Idé in lib. de moríb⁹ eccl̃ie catholice: tractans illud ℞bú Apli. Nec mors nec vita poterit nos separe a charitate dei. Charitas dei iquit dicta est ℞t⁹ que animi nr̃i rectissima affectio est: q̃ ꝓtúgit nos deo q̃ eú diligimus. Ecce bis ℞bis exprimit: q charitas est affectio ⁊ motus animi: ac per boc nó videtur esse spiritussanctus.

¶ Responsio determinans auctoritates.

Ad qó dicimus boc ita dictuz eé sicut dī. de⁹ est spes nr̃a ⁊ paríetis nr̃a: ga facit nos spare ⁊ pari. Ita charitas dī esse mot⁹ siue affectio animi: ga p eá moueť ⁊ afficit animꝰ ad diligẽdú deū. Nó aũt miretis si charitas cuz sit spūssc̃us dicať mot⁹ métis: cú ét in lib. Sap̃. dicať de spú sapie. Qui attigit a fine vsq; ad finé: qui est actus mobilis: certꝰ: icoiquinat⁹. Nó non ideo dī q sapia sit mobile aliqd vel actus aliquis: sed ga sui imobilitate oia attigit: nó locali motu: sz vt vbiqz sp sit: ⁊ nnsq̃ iclusa teneať. Sic ḡ charitas dī mot⁹ animi: nó q ipsa sit mot⁹ vel affectio vl ℞tus animi: sz ga p eá q̃si eét ℞tus: afficit mens ⁊ moueť. Sed si charitas spūssc̃us est: q opať in singulis put vult: cú p eú mẽs bois afficiať ⁊ moueať ad credẽdú vel sperãdú ⁊ buiś: sicut ad diligẽdú: q̃re nó sic dī charitas mot⁹ vel affectio métis ad credẽdú vel sperãdú sic ad diligẽdú. Ad qó sane dici pót: ga alios act⁹ atqz mot⁹ ℞tũ opať charitas. i. spūssc̃us mediãtib⁹ ℞tutib⁹: quaz act⁹ sunt: vrpote actum fídei. i. credere fide media: ⁊ actuz spei. i. sperare media spe. Per fidem eni ⁊ spez p̃dictos operať actus. Diligẽdi ℞o actuz p se tñ: sine alicui⁹ ℞tutis medio opať id est diligere. Aliter ergo búc actú opať q̃s alios ℞tutú act⁹. Jóqz differẽter de boc ⁊ de alijs logtur scriptura: que ístú spāli charitati tribuit. Est ḡ charitas vere spūssc̃us. Unde Aug. p̃mittuz ℞bú apli tractás in codẽ li. charitaté dicit eé bonú quo nil melius est: ⁊ p boc ipsuz eé deú significat dicés. Si nulla res ab eꝰ charitate nos separat: qd eé nó solú melius: sz etiã certꝰ boc bono pót. Ecce dicit q: charitate nibil melius est. Charitas ergo spūssc̃us est qui est de⁹: ⁊ donú dei siue datú: q diuidit singulis fidelibus dona: nec ipse diuidit: sed indiuisus singulis dať. Unde Aug. Ubi Joannes dicit non ad mésuraz cbio dari spñ. ait. Ceteris ℞o diuidit: nó quidé ipse spiritus: sed dona eius.

¶ An concedendú sit q per donú dẽ dona.

Dic queritur cú spūssc̃us p quẽ diuidunť dona ipse sit donú: vtz ꝓcedẽdú sit q p donú diuidanť ac dẽtur dona. Ad qó dicim⁹ q: p donú qó est spūssc̃us: singlis ꝓpria diuidunť: ⁊ ipz cõter oẽs boni bñt. Unde Augu. 15. lib. de trini. ait. Per donum qó est spiritussanctus in cõmune omnib⁹ mẽbris cbi: multa dona que sunt quibusq; propria diuidunť. Non eniz singuli quiqz babẽt omnia: sz bi illa: alij alia: q̃uis ipsum donum a quo cuiqz ꝓpria diuiduntur omnes babeant. i. spiritumsanctum. Apte dicit per donum dona donari.

Dic queritť. Postq̃ Magr̃ narrauit positionẽ suã de charitate: ℞ obuicit ꝫ determiata. Et duo facit. q: primo obuicit p rationes. Scdo p auctes. z° ibi [Supra dictú est.] Circa p̃m duo facit. q: primo adducit rõnes. Scdo soluit iductas. ibi [Dis itaqz.] Circa p̃m duo faċ fm duas rõnes q̃s adducit. Quaz p̃ma est. Si ipsa. i. est charitas cũ charitas augeať ⁊ minuatur in boie. i. mutabilť. Scda talis. Luz charitas deī nó bñt: charitas est vbi ꝑus nó cratnó igit̃ spūs. i. est charitas: cũ sit vbiqz. Scda rõ icipit ibi [Jtez charitas.] Deinde cũ dicit. [Dis itaqz.] soluit. Circa qó tria faċ. ga primo soluit p̃mã rõné dicẽs. i. quc charitatez in seneć augeri nec minui: sz augeť ⁊ minuiť in nobis: vel potius bomini augeť vel minuiť: fm q bó in ea magis ⁊ minus ꝓficit: qó confirmat per ꝓpbeti. Scdo soluit rõné scdaz. d. spiritum. i. aliqbus dari absq; sui mutatione. ergo absq; mutatione charitatis increate: datur charitas non babenti. Tertio confirmat qó dixerat per Aug. Scda ibi [Lúqz]. Tertia ibi [Ut aũt]. Circa qó duo facit. quia primo adducit auctoritates Augu. Secundo ex ipsis auctoritatibus elicit intentum. secunda ibi [Ecce expressiũ.] Deinde cum dicit [Supra dictum] obuicit ꝫ se per auctoritates. Et duo facit. q: primo adducit quasdã auctoritates ꝫ se. Scdo addit alias que videnť magis cogere. ibi [Sed aliud est.] Circa p̃mũ duo facit. ga primo adduc-

Scda pars p̃n. dis. 17.

A

ctr auctes. Scdo rndet ad illas. ibi| Dis rndemus.] Circa pmū duo facit fm q duas auctes ꝫ se adducit: quaꝫ quelꝫ sonare videt: q nō est eadē charitas qua de⁹ nos diligit: t nos eū diligimus: q si sic cū pr̄ t filius diligāt nos spūsan. charitas q̄ nos diligim⁹ deū: nō est spūsc̄us qđ est ꝫ determinata. z⁹ ibi| De B etiā idē.] Deide cum dicit. | Dis rndem⁹.] soluit. Circa qđ duo facit: ga ꝓmo soluit pmā auctē dicēs. pro tāto dictū eē nō eē eandem charitatē qua nos deū diligim⁹ t ipse nos: ga nō fm eāde rōnē cōparat spūsc̄us ad pr̄es t filiū: vt nos ipso diligāt: t ad nos vt nos fac̄ dilectores dei t pximi. Scdo p eādē viā soluit ad scdam. z⁹ ibi| Sili t alia.] Deide cū dicat. | Sed aliud est inquit.] adducit ꝫ se alias auctes: t duo facit fm q duplr ꝫ se arguit. z⁹ ibi| Alias quoq;.]

B

Circa pmū duo facit: ga ꝓmo adducit auctes Aug. dicēs charitatē eē a spūsco fidē fides. Sed spūsc̄us est non fides: g̃ nō est charitas. Scdo soluit q charitas dr esse a spūsco: ga spūsc̄us est a scipo tpaliter: ga scipꝫ dat. Nec est per eādem modū fidē de fide t charitate. z⁹ ibi| Ad qđ dicim⁹.] Deide cū dic. | Alias quoq; inducūr.] arguit aliter ꝫ se. Et tria facit: ga ꝓmo dicit charitatē esse motū mentis vel affectionē: qđ nō cōpetit spūsco. Scdo ꝓbat qđ dixerat p Aug. Tertio rndet ad obiectionē. z⁹ ibi| Ex aut̄ charitas.] ꝫ⁹ ibi| Ad qđ dicim⁹.] Circa qđ tria fac: ga ꝓmo soluit di. spūs esse affectionē animi: ga p eā animus afficit. Scdo ad huius intellm ꝫfirmādū adducit quādā auctē ex libro sapie. Tertio monet quādā cauillationē t soluit. z⁹ ibi| Nō ēt mireris.] ꝫ⁹ ibi| Cū p eū.]

C

Circa qđ tria facit: ga ꝓmo monet cauillationē contra determinata di. spūsc̄us moveat nos ad credēdū t sperandū: q̄re nō dicit motus vel affectio ad talia sic dicit ad diligēdū. Scdo soluit di. motū dilectiōis operari sine virtute media: sed alios motus nō. Ideo magis dr affectio mētis ad diligēdū q̄ alia affectio. Tertio cōcludit opionē suā: q̄si declarand̄. s. spūs̄cū eē charitatē vel dilectionē fraternā. z⁹ ibi| Ad quos sane. ꝫ⁹ ibi| Est ergo charitas.] In quo terminat̄ sūa lectionis t distōnis.

Fª pn. z⁹ gn

QUia Magr̄ in lra dicit charitatē in boīe mutuā t augeri: dō de charitate tria queremª. ꝓmo de eius augmēto. Scdo de eius diminutione. Circa pmū queremª 4. ꝓmo vtr̄ charitas augeat̄. Scdo de mō augmēti eius. Tertio vtrū augeat̄: ex q̄libet bono actu. Quarto vtrū sit aliquis terminus augmenti eius.

¶ Utrum charitas possit augeri. Questio I.

Lbonū. scde scde. fm. 22. q. 4.

T. cō. 32.

D

AD primū sic ꝓcedit. Videt q charitas nō possit augeri: q fm ꝓbz 6° phy. nullū impartibile movet: ꝫ forma que est in subto impartibili: est qđ ipartibile: cū nō extēdat se vltra subm suuꝫ aliqua forma: igit̄ charitas est quid ipartibile cuius sit in volūtate tāq̄ in subto: que nō est vtus organica nec extensa: igit̄ charitas nō movet: sed cū augmentū sit spēs motⁱ nō augmētabit. ¶ ꝑ. Nihil augmentat̄ nisi quātū: ꝫ charitas nō est in ꝓdicamēto q̃ntatis cuius sit vtus: t ois vtus sit qualitas bona mētis: ergo rē. ¶ ꝑ. Quelibet forma accidētalis est simplici t invariabili essentia consistens: vt pōt haberi ex libro 6. pncipioꝝ. Sed charitas est forma accidētalis. ergo nō cōuenit ei variatio: t per cōsequēs nec augmentū. ¶ ꝑ. fm Boctiū accidētia sunt idignātis nature: corrūpi quidē possunt: alterari vo minime: sed si saluamus augmēti in charitate B erit per alterationē: cum motus fm qualitatē in quo ꝓdicamento est charitas: sit alteratio: sed charitati nō cōuenit alteratio cum sit accidens. ergo rē. ¶ ꝑ. Idem manens idem: semp facit idem: sed imediata causa charitatis est deus immutabiliter se habēs. g̃ charitati nō cōpetet variatio nec augmētum. ¶ ꝑ. Si augmētus charitatis reducit̄ ad aliquē motū: hoc erit ad alterationē: ꝫ alteratio fm ꝓbm. 7. phy. nō est in parte intellectiua: sed in parte sensitiua: sed charitas est in appetitu intellectiuo. ergo rē.

B

T. cō. 2.

In cōtrarium est Aug. 83. q. 36. qui ait: q augetur charitas: vbi diminuī cupiditas: sed bō pōt magis t minus ꝓficere: g̃ pōt augeri charitas. ¶ ꝑ. Tom bonitas alic̄ eē ex bonitate charitatis: si nō est dare maiorē t minorē charitatē: nō esset dare vnam animā meliorem alia: qđ est inconueniens: q tunc vnus homo non esset beatior alio.

F

De augmēto charitatis fm opiō. Magri

Rndeo dicēd⁹ q si quis vellet tenere cū Magistro de leui solueret qōnē: nā cum fm opinionem eius spūs. s. sit ipsa charitas: bō dicet hic maiorē t minorem charitatē fm q magis t minus ei datur spūs. s. nam sicut in pria: vbi erit visio nō ꝓcedēs ab habitu fidei: fm illā visionē erit vnus beatior alio: eo q dūmā veritatē magis t minus cognoscet: ita hic in via: fm illū modū dicēdi. vbi act⁹ dilectionis nō ꝓcedit ab habitu charitatis: vnus hꝫ maiorē charitatē alio: eo q via t eadē charitas magis t minus hī a diuersis: sicut q⁹ vnus deus magis t minus cognoscit a scis, vnus est beatior alio. Sed ponēdo habitū charitatis in alia vt tenet cōiter: quo ibi eē posset augmēti dubiū est. Sunt eni circa hoc diuerse sententie: quas hī se hꝫ recitare ꝓpter difficultatē materie.

De via modernoꝝ i augmēto charitatis.

Opio q charitas minor cedit in adeptā maiorē.

G

¶ Quidā eniꝫ dixerūt charitatē augmētari: sicut augmentāt̄ dies. nō eniꝫ dies augmētat̄ vt dies q̄ est minor efficiat̄ maior: ꝫ q⁹ minor dies succedit maior dies: vt diei vernali succedit dies estiualis: sic augeret charitas: q⁹ minori charitati succedit charitas maior. Hoc est dictum: q⁹ de⁹ cū infundit maiorē charitatē minor charitas in habitū redigit̄. ¶ Sed illud stare nō pōt: q⁹ qđ ad introductionē alicuⁱ aliud ccdat: duplr eē hꝫ: per se t p accīs: p se aūt vt qñ introducti ꝫiat̄ ei qđ cedit sicut videmus q⁹ ad introductionem frigoris cedit calor. Sed iste modus adaptari nō pōt: cū maior charitas nō ꝫneat minori: ga ꝫua sunt diuersa specie: vt probat. 10. meta. magis aūt t minus nō diuersificāt spēm vt pōt hīi ex. q. poli. t. ex. 7. phy. Scdo mō B pōt eē p accīs vt ex corruptiōe subiti sicut videmus maiorē ignē minorē corrūpere: vt appareat in candela, subtr candelā posita: q⁹ humor attractus cedit in quo radicabat̄ ignis qui corrūpit̄. Sicut etiā cū ex aere fit ignis: ꝫ per se corrūpat̄ humiditas q⁹ ꝫiatur siccitati ignis: per accīs tamē corrumpit̄ caliditas: quia corruptione subiecti. Sꝫ si sic diceremus in ꝓposito: cum bō habens maiorē charitatē q̃ ꝓmus: nō esset idē homo: q⁹ haberet aliā animā: t aliam voluntatem.

T. cō. 26. T. cō. 32.

H

¶ Ideo est alius modus dicēdi q charitas augeat̄ fm feruorē. ¶ Sꝫ illud sic ꝓbat̄: q⁹ feruor vel accipit̄ ꝓpe vel silitudinarie: ꝓpe hꝫ eē in viribꝫ superioribꝫ: sic videmus q⁹ ex eo q⁹ mēte intelligimus: vel appetim afficimur intē se ad aliqđ delectabile: resultat qdā ardor in inferioribꝫ viribus q dī feruor: sicut est in appēdendo delectabilia terrena: est etiā in appetēdendo celestia. Si aūt accipiamus feruorē silitudinarie prout habet eē in appetitu intellectiuo: tunc sic augeri charitatē fm feruorem est eaꝫ augeri essentialiter: quod cōcedunt: qui sic istā positionē ꝫ improbant. Uerum quia vt patebit: charitas essentialiter nō augetur. ¶ Possumus positionem istam improbare aliter dicendo: q⁹ cum vt habitibus

Opi. q augeat fm feruorē. Contra.

Aliter ꝫ opi.

ad finē actus sit in volūtate habentiā habitū: nō oportet ex toto conatu habitus ferri in actum. vnde ex vno & eodē habitu charitatis possum⁹ magis feruide & minus feruide ferri in deū: & ga fm maiorē & minorē feruorē nō variat habitus: sed actus qui sic dicūt augmentum charitatis fm habitū: nō ponūt eam augmētari vt presentialiter dubitamus. ¶ ℙ. Cum post maiorē feruorem cōtingat aliquos minus feruere fm istum modū dicendi: sequeret̄ q charitas posset minui vt potest augeri: quod negatur ab omnibus.

Opio q augʳ fm essentiaz p modū qualitatum eductarū de poⁱ mātē.

¶ Propter hoc dicī aliter q charitas augeī fm essentiam. Nā gegd augeī hz aliquo modo rōnē quāti: charitati aūt cōpetit esse quid quātū nō mole: sed virtute: & ga tale quātū est magis quale q quātū: talis motus magis est alteratio q augmētū vnde augmētaī charitas sicut alie q̄litates: sz origo eius differt ab origine aliaz: & ga qualitates nāles educunt̄ de poⁱ mātē: dona aūt gratuita: & ga totā nām excedūt: nec de poⁱ mātē nec per nāle agens educi pñt. ¶ Dec aūt positio si bñ cōsideraī tria dicit. Primo q charitas augeī essentialr. Scdo q talis motus nō mereī dici augmentū sz alteratio. Tertio q motus augmenti eius assimilaī modo augmēti qualitatum sensibiliū de poⁱ mātē eductaz.

Cōtra tria pīa opionis.

¶ Dec aūt positio stare nō pōt: & ga augmētari aliqd essentialr est ipsuz augeri fm gradus essentie: q nec forme subalī nec accidē tali cōpetere pōt: manēte eadē forma fm spēm: & ideo sic dicētes plus errāt q̄z aliⁱ & ga nō solū male dicūt in proposito: sed & dicūt ea que nō solū in charitate: sed in nulla forma inueniri pñt. Nā fm gradus ēntie forme sunt sicut numeri. vñ sicut quelibet vnitas addita vel remota variat spēs numeri: ita q nunq̄ est augmentū in numero nec diminutio fm vnitates absq; variatione speciei. Sic nunq̄ est augmentū vel diminutio in aliq̄ forma fm gradus ēntie: nisi imutet̄ spēs: vt pōt bñ ex. 8. metaphy. Hz hoc nō possum⁹ dicē in charitate: & ga charitas aucta non est alterius speciei: imo ista positio dicit oppositū in addicto. nā cū magis perfectū: & minⁿ pfectum nō diuersificant spēm: augeri aūt essentialr nō sit sine varietate specifica. dicere charitatē pfectiorē esse essentialr: esse auctā: est petere qđ est in ℙncipio. ¶ Rursus: & ga dicit talē motū nō mereri nomē augmēti: sed alterationis: cū fm talē motū nō dicaī qualitas magna vel parua sed solū intensa & remissa: propter qđ & fm cōem modū loquēdi dī ipropie esse dictū: esse magnū vel parū frigus siue calorē: sed intēsum & remissum nō diceret̄ vnū bōe maiorē charitatē alio: sed intensiorez qđ est ℑ cōem modū loquēdi: & ℑ veritatē vt infra patebit.

Cōtra 2ᵐ pīm.

Cōtra tertiū punctum.

¶ Tertio ga dicit charitatē augmētari vt cetere q̄litates: cū qualitates nō essentialr augeanť: eo q simplici & inuariabili essentia ꝓsistant. Implicat etiā oppositū priori dicto: cū dicebāt charitatē generalr augmentari.

Opio ppria.

¶ Propter ℑ notādū q in omni aucto est ponere quosdam gradus: nā ex hoc dicī aliqd augmētari in aliquo eo q aliquē gradū acquisiuit in illo quo prius carebat. Gradus aūt iformis dupliť accipi pñt: fm essentiā: & fm esse. fm istā diuersitatē graduū magis & minⁿ aliqñ diuersificāt speciē: aliqñ nō: ga fm gradus ēntie: eaz fm illos: vt habituū est: forme sint sicut nūi: sp diuersificanť species. Scōm gradus ĩesse nō: & ga charitas aucta est eiusdē spēi cū prima: augeri charitatē nō est ipsaz accipere plures gradus fm essentiam: sed plures fm esse: & ga fm tales gradus q̄ditū charitas est in via: nō est pfecta: cōtingit aūt eā augeri nō essentialr: vt dicebat tacta positio: sz fm esse. vtrū aūt talis motⁿ debeat dici augmētū & quō sit augmentū fm tales gradus infra patebit.

Ad primuz dō. q charitas nō est p oēm modum impūbilis: cū repiaī in ea aliqs modus graduū. Uel possumus dicere q illud vbū intelligēdū est de motu locali & de aliis motib⁹ q motū localē p̄supponūt: cuiꝰ nō est motⁿ ad pfectionē charitatē. ¶ Ad 2ᵐ dō. q nihil augmētaī nisi quātū: vel qđ induit modū quāti: charitas aūt & si nō est in p̄nto q̄ntatis: cōpetit tñ ei aliqs modus q̄ntitatiꝰ rōne cuiⁿ dī augmētari. ¶ Ad 3ᵐ dō. q auctas illa nō est ℑ nos sz ℑ eos q dicūt ipsaz augeri ēntialr siue fm gradus in ēntia: nos aūt ponimus eā simplicē in ēntia: bñtē tñ gradus in esse: & ita simplici ēntia ꝓsistēte sz nō simplici cēqđ nec auctas dicī. ¶ Ad 4ᵐ dō. q accīnia dīr inalterabilia: q nō sūt subz alterationū nec variationū: imō tñ excludit q̄n possint cē termini: & ℑ sufficit vt in eis ponam⁹ augmētū. ¶ Ad 5ᵐ dō. q deⁱ cū ℑ q imutabilr se hz agit ex libertate arbitrij: non ex necītate nāe: & fm beplacitū volūtatis pōt maiorē & minorē charitatē infūdere: & hoies ad eā suscipiēdā magis & minⁿ disponere. ¶ Ad 6ᵐ dō. q alteratio pōt sumi dupliť: ꝑpe & large: ꝑpie aūt est in pte sensitiua: & fm tertiā spēm qualitatis: large aūt pōt esse in parte intellectiua: fm qđ intelligere est quoddā pati lz nō ꝑpie: q cū nō sit ibi aliq̄ abiectio a subā: magis est ibi salus & receptio q̄ passio: & sic in volūtate potest esse alteratio.

Q

Hinde queriť de modo augmēti charitatis: & circa hoc querunt̄ duo. Primo. vtrū charitas augeatur per additionē alterius charitatis. Scdo vtrum talis motus proprie dicatur augmentum.

2ᵃ qđ ꝑ ꝑpa.

¶ Utrū charitas augeaī p additionē alīⁱ chaⁱᵉ. Arti. I.

Lbo. 2. 1. q. 24. arᵗ. 5. Et Jacobⁱ de Ltterbio. 2. quodlⁱ. q. 15.

P

Ad primum sic ꝓcedit. Uī q charitas augeaī p additionē alterⁱ charitatis: q oē augmētatū est totū reⁱ cuiⁿ qđ ꝑius erat cū sit maⁱ ſcio ꝑore: sz totuz est tāndē & amplⁱ. g charitati augmētate aliqd est additū: sz illō additū: vl ē charitas vel nō. si nō: nō augebit charitatē: cui nihil augeaī nisi p sibi sile. si est charitas: ibi intētū. ¶ ℙ. Si aliq̄ virtⁿ pōt in aliqđ obz vnitates actuū: nō pōt in maiⁿ nisi ei addaī aliq̄ virtⁿ: sz charitas aucta pōt in maiorē actū. g ꝑoti charitati addita est alia charitas.

T. cō. 31.

¶ ℙ. ꝑbs in ꝑ de gr. narrādo ꝓditiōes augmēti dicit augmētari aliqd p additionē: vñ nō augmētaī caro nisi p additionē eiⁿ qđ in carnē ꝓuertiť: g nō augmentatur charitas nisi p additionem charitatis.

Q

¶ ℙ. fm Aug⁹. 8. de trini. c. 8. Charitas assimilatur luminiq̄ qui diligit fratrem in lumine manet: sed tamen augetur per additionem alterius luminis. ergo &c.

Fundamentū cōtra Scotū.

In cōtrariū est q sz Procli. 10. e. 3. ꝑpone. Dis potētia vnitior extis est ifinitior q̄ plificata. & 18. ꝑpone de causis legitur. Dis virtus vnita plus est infinita q̄ virtus multiplicata: sz p additionē alterⁱ charitatis: charitas nō est magis vnita: sed magis cōpositā. ergo ex tali additione charitas efficieī minⁿ potēs nō magis: sz cū aucta charitas magis possit. g nō per additionē augeī. ¶ ℙ. Ex hoc aliqd in maiorē actū pōt: q formalius: cū rō agēdi per se & primo ex forma sumatur: & ideo ignis q est formalior ceteris elīs est activior oīb⁹. Sed quāto aliqd est magis formale tāto simplicior: ergo cum charitas possit in maiorez actum auctaq̄ ꝑuenire formalior & simplicior per tale augmentū: sed ex additione alterius charitatis non esset simplicior sed cōpositior: non ergo augetur per compositionem.

Opio Tho. q p additionem augeť.

Respōdeo dōm de hoc eē varias opiones. Quida eni dicūt charitatē augmētari per

A 3 T.cō.31. T.cō.16.

additionem:ita q̄ ex charitate p̄ma q̄ fcōa fit vna charitas maior. Sed ſi ſic eſſet:oporteret q̄ vna charitas eēt i potētia reſpectu alterius:qa vt dicit Comē.ſup p̄mo de gnōne.ex bis que ſunt vere multa nō fit vnū.q in ſexto.8.meta.vult p̄bs q̄ ex qb⁹ fit vnū:vnū ſe bz i potētia reſpectu alterius. Nā ſi ambo eēnt in actu nō fieret ex eis vere vnū:eo q̄ eſſent vere multa:cū actus ſit qui diſtinguit:q ſi ambo eſſent in potētia:non fieret ex eis vnū:qa vnū nō ordinaret ad aliud. Si igit̄ ex charitate p̄ q fcōa fieret vnū:tūc charitas fcōa eēt forma charitatis p̄me q ſic forme eēt forma: vel oporteret in eadē ſpecie repiri eſſentialē ordinē:qō nō eſt intelligibile. Jm

Jtez cōtra. probat q boc alr:q bñ:qa ſi adderet aliq̄ charitas charitati p̄me:tūc eſſent in alia due charitates:qō ſtare nō poteſt:qa vel differrēt ſpecie vl nuō.ſpecie nō:qa oēs charitates ſunt in eadē ſpecie vltis.nuō nō:qa accidēs nō numerat niſi numeratōe ſubiectiā forma nō dividit niſi p mām:vt ſcribit .8.meta.vnde non eſt dare duas albedines niſi ſit dare duo alba. Cū igit̄ ponam⁹ vnā q eādē alioq̄ pficiē in charitate:duas charitates dare in ea nō é intelligibile:q vt ſuppleam⁹ rōnē illoꝝ:nō poſſum⁹ dare ex alijs duab⁹ charitib⁹ fieri vnā:qa accidentiū nō é mixtio.

B T.cō.6.

Epſio q p accēſſum ad terminum. Decſo q ipſo dempto opi.

¶ Propter ꝟ dicētes charitatē ēntialr augeri:dixerūt tale augmētū fieri p accēſſuz ad terminū:ſz ſi bñ volūt ſuā pōnē tenere:opz q̄ iſte accēſſus ſit reſpectu termini fm gradus ēntie q̄ charitas aucta bēat p̄es gradus in ēntia q̄ p̄us:aliter enī nō augeret ēntialr: ſed hic nō pōt eſſe niſi duob⁹ modis:vel vtualr:vel p additionē alterius forme. Dicim⁹ enī in intellectiuo eſſe ſenſitiuū:eo q̄ vtualr p̄es gradus p̄inet q̄ ipſuz.vnde ſicut

C trigonū in tetragono:q tetragonū in pētagono:ſic vegetatiuū in ſenſitiuo:q ſenſitiuū in intellectiuo:qa virtualr geḡd pōt ſenſitiuū pōt intellectiuū:q amplius. Sed iſto modo ſemp aduenīēte ſcōo cedit p̄mum q zᵐ nō eſt in eadē ſpecie cū p̄mo:q ſequeret̄ q p̄ma charitas cederet qō nō ponūt:q charitas aucta nō cēt eiuſdē ſpēi cum charitate p̄ma q manifeſte negāt:igit̄ iſta additio graduū in eſſentia erit per additionē alterius charitatis:q quia vbi dicunt ſe non intelligere iſtā poſitionē:in eam incidunt quā nō intelligibilem aſſerunt.

Modus dic. vbi nō q alr q alt ſit gradus in ēntia q in eſſe:qa p̄ma debet ſpecifice nō ſe extendi.

¶ Propt ꝟ dōz eſt alr:q ordo ḡduū in foꝛa vt tactū eſt pōt eē fm ēntiā: vl fm eē:fm ēntiā ſp facit diuiſitatē ſpēi:ſic nos videm⁹ q lux q̄ ē hypoſtaſis colorꝝ q ſubiectum fm diuerſos gradus lucis cōſtituunt diuerſe ſpēs colorū ita q nigrū participat lucē in iſimo gradu:albuz in ſuppremo:medij colores medio mō q diuerſimode medio mō fm q aliter q aliter accedūt ad albū q recedunt a nigro q vt ſit ad vnū dicē.fm tales gradus nūq̄ due ſpēs equalr p̄cipāt ſuū gen⁹.ppter qō zᵒ poſtᵉ krī bit̄.q latēt equocationes in vlib⁹:imo nō eſſet ordo in entibus:ſi due ſpēs diuiſe p̄ticiparēt equalr tales ḡdus ſed de talib⁹ gradib⁹ nihil ad p̄ſens:qa ſemp faciūt diuerſitatē in ſpecie. Charitas aūt p̄fecta q imp̄fecta non diuīnt ſpecie:q qa iſti gradus attendunt vbicūq̄z attēdit nō gḡis tā in formis ſubalib⁹ q̄ in accitalib⁹ reperiunt tales gradus eo q̄ in vtriſq̄ reperit̄ genus. Alij aūt ſūt fm eſſe q tales eſſe nō pōt in foꝛa ſubali in eadē ſpecie: qa cū forma ſubalis det eē ſpecificū ſuppoſito q eē ſimpliciter:ſi variabit̄ tale eſſe:variabit̄ eſſe ſpecificū:q eē ſimplr:qō nō pōt eſſe abſq̄z variatione forme. Et inde eſt q̄ non variat̄ in forma ſubali gradus in eſſe niſi variet̄ in eſſentia:q ſic nō pōt eē variatio graduū in eſſentia fm eādē formā ſpecificaz:ita nō pōt eſſe variatio in eſſe in forma ſubali eiuſdē ſpēi. Jn forma aūt accītali pōt:qa cū forma accītalis nō det eſſe ſpecificū nō opz fm q̄ variat̄ eſſe variari formā:imo vna q eadē accidēs talis forma poterit magis q minus ineſſe:q tō pōt cōtingere:q ſint in aliq̄ forma accidētali eiuſdem ſpēi diuerſi gradus in eſſe abſq̄z eo q̄ ſint diuerſi in ēntia. Quo aūt boc ꝓtingit. Notādū q̄ accidentis eē eſt in eſſe:nā accidentia nō ſunt entia:niſi qz ſūt entis:igit̄ diuerſi gradus fm eſſe accidētis ſunt diuerſi fm ineſſe:ſed inherētia in accidēte maior q minor eſſe nō pōt niſi fm maiorē q minorē diſpōnē ſubiecti. Scōm q̄ ſubm eſt magis q min⁹ diſpoſitū ad ſuſceptionē alicuius forme:magis q minus ſuſcipiet illā formā. vnde vna albedo nō eſt maior alia: ſed corp⁹ vnū eſt albi⁹ alio. Et ſicut eſt in aliis accītib⁹. ſic quātum ad aliqd eſt in charitate:qz vna aia eſt magis diſpoſita ad ſuſceptionē talis forme q̄ alia: vel vna q eadē vno tpe eſt magis diſpoſita q̄ alio:ſequit maior q minor charitatis ſuſceptio. ¶ Et ſic appet qūo augeat̄ charitas:qz fm gradus ineſſe nō fm gradus in ēntia qō cōtingit:ex eo q̄ augeat̄ q minuit̄ capacitas eius ad talē foꝛam ſuſcipiēdā. verū aūt ex tali augmēto ipſa charitas poſſit dici maior:q nō ſolū ſubm augmētatū i ipſa:infra patebit.

Epilogus. F

Ad primuz

dōm:q illud tantūdē q ampli⁹ eſt fm cōmēſurā virtualē:nō quātū ad gradus in ēntia:ſed quātū ad ḡdus in eſſe: ppter qō vltimus gradus vtualr p̄tinet oēs alios:qz talis additio ḡduū eſt fm maiorē capacitatē ſubi:non opz q̄ ibi fiat additio alterius charitatis fm q p⁹ ex tali augmento pficiat̄. ¶ Ad zᵐ dōm:q nō oz q̄ ſit ibi additio alterius virtutis ad ꝟ vt poſſit in maiorē actū:ſz ſufficit q illa imperfecta pficiat̄. ¶ Ad ᶟᵐ dōm:q iſtud augmētū itellinduz eſt de augmēto corpali. Uel dicere poſſumus q̄ ēt i tali augmēto factū eſt additamētū:nō fm gradus in ēntia: ſed fm gradus in eſſe. ¶ Ad 4ᵐ dōm:q non eſt ſile per dēm modū de lumine q de charitate:qz lumen in medio bz eſſe intētionale:q itētionalia magis ꝓpe recipūt numerū a p̄incipijs q̄ a ſubiectis:q iō diuerſe itētiones lucis pñt eē in eodē pūcto aeris:cum tñ ſint a pl̄ibus luminarib⁹ oriūtate:ſed charitas bz eſſe reale in aia:q q̄ ſic bñt eſſe:niſi ratiōe ſubiecti:ppter ꝟ di.5.meta. q̄cunq̄z ſunt in eodē ſubto q differunt:differūt ſpēi:nō charitas p̄me alia charitas addi nō pōt niſi eēt alia ſpēs q nō bz eē.

Accidētia inē ſpecialia dinguūtur p̄ncipioꝝ: ſed realia rōne ſubor. G

T.c.

¶ Utrum talis motus ad perfectiorem charitatem poſſit dici proprie augmentum. Arti.II.

T.cō.12.

Secundo q̄ritur. verū talis motus ad pfectiorē charitatē poſſit dici augmētū. Et vī q nō:qz fm ꝓbm.3.phy. motꝰ eſt in eodē gḡie cū reb⁹ ad q̄s eſt motꝰ, vī fm eundē ibidē augmētū eſt in gḡie q̄litatis q alteratio in gḡie q̄litatis:ſz cū charitas ſit i gḡie q̄litatis:fm eā nō erit aug^{tio}:ſz alteratio. ¶ P. Augeri p accēſſum ad terᵐ q p recēſſum a ꝑtio:ꝓpriū eſt eis fm q̄ bz eē alteratio. vñ ſcribit̄ .3. top.q illud eſt albi⁹:qō nigro ē ſimmixti⁹:ſz fm Aug.83.q.q.38.vel.36.fm aliā capitulationē:fm q̄ augeat̄ charitas minuit̄ cupiditas:qz charitatis venenū eſt ſpes adipiſcēdoꝝ:nutrimētū eiꝰ minuit̄ cupiditatis:pfectio aūt nulla cupiditas. q̄ motꝰ ſz cēſet alteratio:nō aug^{tio}. ¶ P. Qō augmētat̄ eſt magnū: ſic qō alteratꝰ eſt q̄le:ipſa q̄ magnitudo nō augmētabit̄: ſz erit ſolū ter^{no} aug^{to}.ſic nec q̄litas alteratꝰ ſz alteratiōis ter^{mi}. Sz ſi charitati cōpetit aug^{to}:ꝟ nō eſt niſi qz eſt q̄dā magnitudo. Sz pp ꝟ nō dicet augmētari:ſz eē aug^{tum} ter^{mi}. ¶ P. Foꝛ ſpāles nō denotant ſeipas. Nā ly Xitas ſit Xa:qz eſt foꝛa gḡialis:albedo tñ nō eſt alba:q̄ eſt foꝛa ſpālis:ſz cū magnitudo ſit forma ſpālis:qz nō oē qō eſt: eſt magnū. igit̄ magnitudo nō erit magna. Sed non augmentat̄ niſi magnum. igitur magnitudo non augmen-

Elide ſupra fm.3.q.1.

B

tabit:sed magnitudiné brīs:nō igit̄ charitas augmēta/
bit̄:sed aie que charitaté hȝ:fm eā cōpetet augmētari.

In oppositum est Aug. qui vult q̄ charitas augeri mereat̄ vt aucta mereat̄ pfici. ¶ P̄. fm radicē charitatis fiet retributio p̄mij. Sed vnus habebit maiorem gloriā altero: ergo vnus hȝ maiorem charitaté q̄ alius. Sed hoc nō esset nisi in charitate posset esse augmentum: ergo ꝛc̄.

Q augmētus charitatis est sic augmento alius q̄ratus q̄ dī alteratio fm quosdam. sȝ cadē pte. 2. dō. 1. q. 1.

Rndeo dōm q̄ quidā dixerūt motū talē nō debere dici augmentū sed alteratiōnē. Rō aūt mouēs eos tacta fuit superi⁹: ga charitas augeret sic alie qualitates: ꝛ ga in alijs q̄litatib⁹ mot⁹ nō dī augmētū: sȝ alteratio: ideo mot⁹ in charitaté maiorē: hȝ dici alteratio nō augmētū. Sed illud stare nō pōt: ga si solū sic cōsideraret pfectio in charitate vt in q̄litatib⁹ sensibilib⁹ in ea eēt solū in: ēsio ꝛ remissio: ꝛ nō maioritas ꝛ minoritas ꝓp̄e loquēdo: vñ nō diceret vn⁹ bīe magnā charitatē: ꝛ alius paruā: vn⁹ maiorē: alter minorē: sed ab vno bī intēse ab alio remisse. nō enim dī vna albedo maior alia: sed intensior nisi forte p̄ accīs: vt dicat albedo magna vel multa: eo q̄ superficies multa sit. Qō cōi mō loquēdi nō ꝑcordat: imo vnus alio dī maiorē charitatē hȝ bīe. in ꝓ illō euāgelij. maiorē charitaté nemo hȝ ꝛc̄. q̄ nō p̄t dici B eē dcm rōne subtilitatis volūtas in q̄ radicat̄ charitas nō ē qd extēsiuū: vt superficies i q̄ fūdat̄ albedo.

Ad 3 supra pn. 2. q. pn̄a.

Confirmatio p̄dicti.

¶ Propt B isti idē aliquo mō alibi dixerūt cōpleti⁹: naȝ hȝ eos: ipsa charitas pōt dici magna ꝛ pua: nō solū subȝ magis charitatiuū vel min⁹: q̄ si sic est: lȝ fm albedinē ꝛ fm alias q̄litates sensibiles attendat̄ alteratio tm: eo q̄ ita vnū corpus est albius alio: q̄ vna albedo non est maior alia: fm charitaté tm nō solū attēdit̄ alteratio sȝ augmētū: ga hȝ q̄ vna alia est charitatiuior alia: sic ꝑsideraf̄ aliqs modus alterationis. Sed fm q̄ vna charitas est maior alia, ibi reseruat̄ augmētū. Una aūt charitaté esse maiorē alia sic declarā: ga augmētū ꝓprie bȝ esse in q̄titate: ꝛ fm B aliqd dī augmētari: ga accedit ad q̄titatē pfectā fm illā spēz: ꝛ ide est q̄ aliq̄ est magna q̄titas in boie q̄ nō eēt in elephāte. Et ga fm pfectionē sumit̄ mot⁹ augmēti: augmētatio transfert̄ ad alias formas q̄ nō sūt in gīe q̄titatis ꝓprie. in eis reperit̄ rō pfectionis. Perfectio aūt in foīa dupl̄r pōt accipi. Prio fm se. Scdo p cōparationē ad subm. fm se sic forma dī eit̄ magna vel parua: vt magna scia ꝛ parua: ꝛ magna sanitas ꝛ parua: ꝛ fm talē pfectionē attendit̄ mai⁹ ꝛ minus. Alio mō ꝑsideraf̄ pfectio in forma p cōparationē ad subm: fm q̄ vnū subm pfectius pricipat illā formā q̄ aliud: ꝛ fm talē pfectionē accipit̄ magis ꝛ minus: intensius ꝛ remissius. Dicaf̄ eni vnū corpus magis albus alio: nō maius rōne albedinis: nisi forte rōne magnitudinis q̄titatis. Ista aūt distinctio non p̄cedit eo q̄ foīa bēat eē p̄ter mās ꝛ subm: sed ga alia est ꝑsideratio foīe fm pfectionē suā: ꝛ alia fm q̄ subm perficit. Et ex hoc pōt appere ꝓtrouersia illa iter antiquos: qr alig dicebāt vnā sanitatē nō esse maiorē alia: sed vnū corpus sanius alio. Aliqu cōcedūt eriā vnā formaȝ alia esse maiorē.

L Alio hȝ istos vna charitas est maior alia nō solum fm submiū in se ꝛ nō respectu maioris participationis subi.

M

¶ Duius diuersitatis causa a sic dicētib⁹: ita assignaf̄: ga q̄ rō specifica formē: sumit̄ per id q̄ est in forma: cū rō specifica semp ꝑsistat in aliquo p̄ticulari: non pōt eē in talib⁹ vna forma maior alia: absq; variatione speciei: ꝛ inde est q̄ nō dī vna albedo maior alia: ga ratio specifica albedinis sumit̄ per id q̄ est in albedine. solū ergo vnū corpus dicet̄ albius alio: eo q̄ albedo magis pricipat̄ ab vno q̄ ab alio. Sed si ratio alicuius forme sumeret̄ per cōparationē ad aliqd extra: posset vna forma esse maior alia, manente eadē specie: eo q̄ maneret idē ordo ad illud extra: ꝛ inde est: q̄ qr sanitas nō hȝ rōnē specificā p id q̄ est in ipsa: sȝ ad aliqd extra: vt ad cōplexionē aialis in quo est: illut: etiaȝ in ipsa sanitate: possīmus attēdere maioritatē ꝛ minoritatē: vñ nō solū vnum corpus est sanius alio: sȝ etiā vna sanitas est maior alia: vt pōt hēri ex. 10. eth̄. ꝛ qr ois vnus sumit̄ spēm p cōparationē ad aliqd extra: vt ga cōparat̄ ad oēm: nō solū erit vn⁹ vnuosior alio: sȝ ēt vna vnus erit maior alia fm eādē virutis spēm: ꝛ qr charitas quedā virtus est: si sunt vera que dicta sunt: etiā vna charitas erit maior alia: ꝛ nō solū vn⁹ charitatiuior alio: pp q̄ fm ipsaȝ charitaté nō solum attēdit̄ alteratio: sȝ augmētū. ¶ Dicto aūt hȝ ꝓ sit bona: est tm̄ ꝓclusa in cōperēti medio: nam si maioritas ꝛ minoritas in forma sumeret̄ solū fm hoc q̄ rō et⁹ specifica accipit̄ p cōparationē ad aliquid extra: non diceret̄ vna q̄titas maior alia. nā cuȝ rō linee ꝛ superficiei sumat̄ per aliqd q̄ est ēt in ipsis: ꝛ nō sit de eis: sicut de sanitate: ga q̄ est superficies in vnoquōq; erit linea in alio. Sed q̄ est sanitas in boie posset eē infirmitas in leone: eo q̄ aliā cōplexionē bumoꝛ regrit cōplexio humana ꝛ aliā leonina: sed fiat q̄ est albedo in vno: est ēt albedo i alio: eo q̄ rō specifica albedinis sumit̄ p aliqd q̄ est in ipsa: sic q̄ q̄ est linea in vno: est linea in alio: rō linee ꝛ superficiei ꝛ alioꝛ q̄ sunt p se ꝛ directe in gīe q̄titatis: sumit̄ p aliqd q̄ est in ipsis ꝛ nō p cōparationem ad aliqd extra. Si g̃ bona est deductio ꝓdicta: nō erit vna q̄titas maior alia: q̄ est absurdū ꝛ inauditū: sȝ solū vna subā p q̄titatē alia maior dī eē: sic vnū corp⁹ albi⁹ alio ꝛ nō vna albedo alia maior.

Contra modū ꝑfirmationis illorum.

Modus dicēdi doctoris

¶ Propter B notādū q̄ i oīb⁹ formis reperiūt gradus in essentia ꝛ q̄ diuersi gradus i eētia faciūt diuersos gradus in eē: in oi gīe formaꝛ est repire diuersos gradus tā in eē q̄ in eētia. sȝ diuersi gradus in eētia nūq̄ reperiuntur in forma eiusdē spēi: diuersi tm̄ gradus in eē: reperiunt aliq̄n in vna spē: aliq̄n in plibus spēbus: tm̄ in oi gīe formarū (ꝛ si nō in oi forma specifica) repit̄ diuersitas fm vtrūq; modū. Et lȝ ista diuersitas sequat̄ oē gen⁹ formē: q̄ eē ꝛ essentia videnf̄ respicere formā: vt forma est gradus: tm̄ fm magnitudinē quodā spāli mō sequūtur gen⁹ q̄titatis: ita q̄ hīe tales gradus nō cōperit nisi vl̄ q̄titati: vel q̄ hȝ modū q̄titatiuū. Isti aūt gradus fm magnitudinē ꝓueniūt cū gradib⁹ in eē: q̄ reperiunt in eadem forma specifica: nā q̄dratū brīs plures gradus in magnitudine: vel ples partes q̄titatiuas eiusdē q̄titatis q̄ alterius spēi: eq̄ sanus designauit ꝓbus in fine ꝑdicamēto ꝓx: cū dixit: q̄ quadratū circūpositio gnomone: creuit gdē: sȝ nō est alteratū: ꝛ qr ꝓprie cōparatio nō est nisi inter ea que sunt eiusdē spēi spālissime: vt pōt hāi ex 7° phȳ. cū solū gradus in esse ꝛ in magnitudine esse possint absq; diuersitate spēi: solū in talib⁹ attēdet̄ cōparatio ꝛ nō fm gradus in essentia: q semp ꝓstituit diuersitatē specificā. Sed fm vtrosq; gradus nō attēdit̄ eadē cōparatio: q̄ fm gradus in magnitudine: est cōparatio p maius ꝛ p minus. nō p magis ꝛ min⁹: nec p intēsius ꝛ remissius: vñ dī vna q̄titas maior alia: nō vnū q̄tū magis q̄tum alio: eq̄ inest q̄titati nō suscipe magis ꝛ minus. Sed fm gradus inesse: est cōparatio p magis ꝛ min⁹: vñ vna albedo nō est maior alia: sȝ intēsior. ¶ Ubi g̃ sūt soli⁹ gradus in esse: est ibi solū cōparatio p magis ꝛ minus: ꝛ q̄ fm tales gradus attēdit̄ alteratio. ibi solū erit alteratio: nō augmētū. Ubi aūt sunt solū gradus in magnitudine: q̄ hȝ tales est cōparatio p maius ꝛ minus ꝛ fm eos attēdit̄ augmētū: ibi erit solū augmētū absq; alteratōe. Sed si i aliqua forma simul cū gradibus in esse: essent ibi gradus in magnitudine: fm illā nō solū attēderetur alteratio: sȝ augmētū: ꝛ nō soliꝰ vna diceretur intēsior ꝛ remissior alia: sed maior

Lect. 1. Q

Pūcta. q.

A Re hanc rē obā ſubd.

ſed maior ⁊ minor. Et qz vnus duplicē bz cōparatiōez. vnā ad ſūm in quo eſt:rōne cuius dī qualitas.⁊ aliā ad oēm in qō tēdit:re⁹ cui⁹ indult quēdā mo⁹ q̄ſtitatiuus. In vnte nō ſolus erūt gradus intēſe rōne qua q̄litas:ſz erūt in ea gradus ſm magnitu⁹:rōne qua indult mo⁹ quēdā quātitatiuus. ꝓpter p⁹ cōparatiōez: vnus dī virtuoſior alio. ꝓpter ⁊⁹: vna vnus dicīt maior alia. Et ex B apparet ꝓmos fuiſſe deceptos aſpiciendo ad q accrīs.nō.n.cōpetit maioritas vtut:per cōparatōez ad aliqd eſſ:eo q̄ p talē cōparationez accipit eē ſpecificuz. Sed qz per eā induit quēdā modū q̄ſtitatiuuz:qz ⁊ vna quātitas eſt maior alia: q̄uis ratio ſpecifica quātitatis nō ſumaſ per cōparationem ad aliqd extra.

Dn⁹ ¶ Sz ſic dicēdo ɔdictionē iplicare videmur:qz nō ſolū habit⁹ acqſitꝰ vel ifuſi bīt duplicē cōparatiōez: vnā ad ſūm:aliā ad oēm:ſz etiā ipe q̄litates ſenſibiles.nō.n.ſolū cōparaſ calor ad ſūm cui dat eē calidū:ſed ad oēm: vt ad calefactibile:cum ſit ratio calefactēdi. Et albedo nō ſolus cōparaſ ad ſūm vt ad albū:ſed ad oēm vt ad diſgregabile.dicēſ ergo vnus calor maior alio:⁊ vna albedo alia maior:cuius ↄtrarium dicebamus.

B

Ex⁹ ¶ Ideo notādū q̄ diuerſis q̄litatib⁹ cōpetit modus q̄ſtitatiuus p accrīs:eo q̄ ad ſua oēta nō bīt cēntiale dependētias.nō.n.ipōnīſ modus nec mēſura albedini ex diſgregabilitate:nec calori ex calefactibilitate:ſz magis eō. Erit ergo vna vnus maior alia:ſine fuerit infuſa:ſine acqſita:qz p ſe ei cōpetit q̄ſtitatiuus modus:ꝑp cēntialez dependētiā ad oēm:ſic etiā nō ſolum vnus eſt infirmior vel ſanior alio:ſz etiā ſumtus eſt maior ſanitate ⁊ ifirmitas ifirmitate:eo q̄ adeq̄rio vel inequatio in gb⁹ talib⁹ ꝓſiſtit p ſez quēdā mo⁹ q̄ſtitatiuū iportāt. Albedo aūt per ſe nō eſt albedine maiorem nec calor calore:qz talib⁹ per ſe modus q̄ſtitatiꝰ nō ꝓgruit.

Epiſt. C ¶ Dicamus igiſ aliq̄ eē ſm que ſolus attēdit augmētū: vt linea ſuperficiem:⁊ talia que ſolus bīt gradus in magnit⁹.aliq̄ ɔo ſm que ſolus alteratio: vt albedo, nulitedo ⁊ talia:que ſolū bīt gradus in eē: ſz aliq̄ ſunt gb⁹ cōpetūt gradus in eſſe:⁊ gradus in magnitudine:ſic vtuntur ⁊ habit⁹.⁊ in talib⁹ rōne graduū in eē repit alteratio:rōne graduū ſm magnit⁹ repit augmētum. Ideo mot⁹ qui eſt ad charitatē pfectā pōt dici augmētum ⁊ alteratio. Aduertēdū tn q̄ vtrūq; nomē opz extēdi.nā nīſi extēdat nomē alterationis:talis mot⁹ nō dicēſ alteratio:cum alteratio ꝓpe habeat eſſe in his que ſunt in tertia ſpecie q̄litatis:vt pōt bīi ex 7° phyſi. Nec augmētuz ibi ꝓpe erit:cum augmētuz eē habeat ꝓpe in his que ſunt in gſie q̄ſtitatis:ſz extēdēdo nomē augmēti ad omne id qō induit ſpāli mō rōnem quātitatiuz gdā ſpālis modus quantitatiuus cōpetat charitati ⁊ cereris virtutibus que nō reperit in oībus alijs qualitatib⁹.rōne huius modi quātitatiuus charitas poterit dici augmētari:nomine augmētationis extenſo.

T.cō.14.

D

C

Ad primuz oēm:q̄ bz augmētum ꝓpe ſumptū nō repiat nīſi in his que ſunt in genere q̄ſtitatis:large tn acceptuz ſm quā acceptionē charitas dī augmētari,repit eaā in his gbus cōpetit aliqs modus q̄ſtitatiꝰ. ¶ Ad ⁊ᵐ oēm q̄ ratio peccat in mā. nā augeri per acceſſum ad terminū ⁊ per receſſuz a cōtrario nō ſolus repit in his rōne quoz eſt alteratio:ſed in eis ſm que ſumit augmētū:cum augmentū ſit receſſus a q̄ſtitate imfecta:⁊ acceſſus ad pfectā debitā ꝓpe ſpēi. ¶ Ad ⁊ᵐ oēm q̄ ſufficit charitatez eſſe augmētationis terminū ad B q̄ mot⁹ ſm eam dicat augmētuz. ¶ Additēdū tn q̄ gradus ſm magnit⁹ ſm ꝙs augmētuz fit:ſunt magis ꝓpij q̄ſtitati ⁊ magnit⁹:⁊ cuilibet forme cui cōpetūt tales gradus:q̄ gradus in eſſe ſint ꝓpij

E

forē cui cōpetūt:qa ꝓmi gradus magis cōpetunt forme ꝓut in ea ꝓſiderat perfectio ſm ſe:vel rōne ꝓpīe ſpēi. Sed ſecūdi magis foume cōpetūt:ſm q̄ ſubeo ꝓtūgit: ꝓpter qō bz albedo nō dealbet:ſed ſint ſolū dealbationis terminus. Ipſa tn quātitas aliq̄ modo ꝓcedi pōt q̄ augmēteſ ⁊ nō ſolū q̄ ſit terminus augmēti. ¶ Et per B pōt patere ſolutio ad 4ᵐ:quare magnit⁹ dī magna ⁊ albedo nō dicīſ alba:qz ipi magnitudini cōpetit aliquo modo augmētari:nō aūt ipi albedini dealbari. ¶ Sūt aūt ⁊ alie cauſe:quare magnitudo magna dī:quas diſſerere lōgum eſſet:⁊ nō ſpectat ad ꝓpoſitum.

¶ Utruz charitas q̄libet actu augeaſ. Queſtio. III.

Lbo.2°.⁊.q2.4.artē.6.

Queſtea querīſ. Utrum charitas quolibz actu augeaſ. Et videſ q̄ ſic:qa ex q̄libet actu deo ꝓtūgimur ⁊ ei ꝓformamur. Sed B eſt charitas vnio nr̄i ad deū:cum ſit aliq̄ vnio que ꝓius non erat:ex q̄libet bono actu:ex q̄libet bono opere augmētabīt charitas. ¶ ꝑ. Potentiores ſunt actꝰ facti in charitate ad augēduz ipam:q̄ ſint actꝰ de gſie bonoruz facti extra charitatē ad diſponēdū ad introductionē eius:ſed q̄libet bonū opus ꝓter charitatē factū diſponit ad introductionē charitatis.q̄ q̄libet actus ex charitate elicitꝰ vel impatꝰ augmētabit ipſaz. ¶ ꝑ. Dis motus ſumīſ per cōparationē ad motuz localē:ſed in acq rēdo locum ſic videmus:q̄ per q̄libet coz ſm que locus acqrīt dimittīſ aliqd de termino a quo:⁊ acquirīſ aliqd de termino ad quem:vt ſi ſm paſſus ad terminū finalez tēdimus:per minimū paſſum finali termino ꝓpinquiores ſimus.cum igiſ ſm actꝰ in charitate factos accedamus ad charitatis terminū vel pfectionē:q̄libet actꝰ bonus quātumcūq; remiſſus faciet nos eſſe ꝓpinquiores termino vel pfectiōi charitatis. Sed B eſt charitatez augmētari.ergo rē. ¶ ꝑ. Maius eſt mereri vitam eternaz q̄ augeri in charitate:ſed ex q̄libet actu in charitate facto ſumus digni vita eterna.q̄ rē.

G

In cōtrarium eſtiga ex eiſdez aliqd augeſ ⁊ oriſ.nā ſic ex calido in actu,fit aliqd poꝰ calidū actu calidū:ita ex minus calido fit magis calidum:ſed vnus actꝰ nō ſufficit ad q̄ſtitatē habitus.ergo nec ad augmētuz. ¶ ꝑ. Premiū ſabale mēſurat ſm radicem charitatis:ſed ex pluribꝰ bonis opibꝰ nō ſemp mereſ q̄ maius ꝓmiū ſabale.nō igiſ ex quolibet bono actu augmētaſ charitas:quia tunc ſemp ſm plura bona opera haberemus maius ſubſtantiale premium:qō cōmuniter negatur.

Reſpōdeo oēm q̄ in eis que ex actib⁹ nr̄is ꝓcedūt ſemp vnus actꝰ inter ſuos ex toto eorum elicitus,fungīt vice pluriū:⁊ inde eſt q̄ q̄uis ex multis actib⁹ ſenſitiuis fiat in nobis memoria,tn ex illud ſcīb⁹ poſte.⁊ ꝓmi meta.ex multis ſenſib⁹ fit memoria:vnus tn actus ſenſus ex nimia accēſione elicitꝰ, memoriā gīat. Mag q̄ aliqua videmus que inſolita videre ſumus:ſm ſtēnones animi affectū:rōne bō nouitatis recordamur taliū per vnā ſolā viſionem:imo aliq̄ ex vno ſenſu magis habemus memoriā taliuz q̄ alioz ex plib⁹. Sic eſt in augmēto habituū:q̄ vnus actꝰ ſi ſit intēſus ⁊ ex toto conatu factꝰ augmētat habitus ⁊ fungīt vice pluriū remiſſoz. Et inde eſt qō cōiter dī charitate dī:q̄ nō q̄libet actꝰ eī augmēta:ſed multi boni actꝰ vel vnus in vnte multoz ꝓcedētū facit ad augmētū eius; ſic nō vna gutta cauat lapidē ſz multe.vel vitia in vnte ꝓcedētiuz. Sed ſi ſit actꝰ a charitate elicitꝰ:vel impatus ex conatu facto:cuius talis eī augmētatiuꝰ induit

H

Ec.ſ.p.di.17.q.1.art.3.

l.2o. l.p°.

.s.e ꝓc.in p° ſno.di.17.pn. 3.q.3.

I vim multoꝝ:ſicut ꝛ multi ſenſus dicatur gſtare nemo riã: vnus tñ eam gñat:ſi induit rõnem plurium.

Aſſ nõ glibet actꝰ augmẽtat habitũ: vbi nõ tria quæ cõpetit vtuti.

¶ Quare aũt nõ glibet actꝰ argumẽtat habitũ vtutis: triplex cã aſſignari põt ſm tria: quæ ꝓpõ de virtute dicit. Nã vtus eſt circa bonuz ꝛ difficile: vt põt dñi ex 2° ethi. qz deuiare a medio eſt facile. Sz attingẽ eſt difficile: ſiẽ facile eſt deuiare a ſigno ꝛ a medio circuli. Sz difficile eſt cẽtruz circuli inuenire. Scõo bz quãdã pmanẽtiã. Bẽ enĩz eſt cõe cuilibet habitui qõ ſit nõ de facili mobilis. Tertio inclinat ad actuz per moꝺ nãe: ꝓpter qõ dr certior omni arte. Primum cõpetit vtuti rõne ſpẽi. Scõm rõne generis. Tertium rõne actus.

ꝑ ¶ Ex eo q̃ vtus eſt circa arduuz ꝛ circa difficile bonuz: nõ glz actꝰ eaz auget. nã ad difficilia ſi ea plene attingẽ volumus: toto conatu opz nos incedere: ꝛ inde eſt q̃ qñ ſume itelligibilia ſpeculamur a ſenſib⁹ auerſi: corã nob trãſeuntes nõ ꝯcipimus: ꝛ cuz alys exñtes: nõ capimus qd loquunt. Si g̃ vtus augeri dr: eum ſit qd arduũ: opz q̃ vel actꝰ arduus ꝛ ex toto conatu fact⁹ eã augmẽter. vel q̃ multi actꝰ equalẽtes vni tali ꝟ efficiãt. ¶ Scõo: qz vtus bz pmanẽtiã ex q̃libet actu nõ auget. nã cũ actꝰ a volũtate elicit⁹ quãdã ſtabilitatẽ ꝓcreat: vt rõne vtutis ꝛ conat⁹ q̃dã q̃ſi ſtabilitas ipſi tribuat: nõ augmẽtabit vtus. Ponit enĩz ab aliq⁹ exẽ ex ꝑte coḡnis: qz vna demſtratio ꝙꝙ ſui firmitatẽ: adeo elicit firme ỽnem: q̃ in nob ex ea efficit habitus ſcie ſm ỽnes illã. Sz vna ratio ꝓbabilis in nob opiniones nõ gñat: ꝙꝙ eius debilitatẽ. Sz alys rõnib⁹ ꝓcreata ꝟ efficere poterit nta vnus actꝰ itẽſus vtutez augmẽtat. Sz vnus actꝰ remiſſus ꝟ nõ efficit niſi multi remiſſis acnb⁹ ꝓcreãt. ¶ Tertio cum vtus inclinet p modũ nãe: log poſſumus de augmẽto vtutis: ſicut de augmẽto aliaz for̃ũ naliuz. nã cum ſemp agẽs ſit tale in actu: q̃le eſt patiẽs in po⁹: qõ dr de calido facere magis caliduz: nõ ſoluz ſufficit ipm eẽ eque caliduz: ſz opz ipm hie plus de actu caliditatis: ad quã actualitatez qõ dr magis calefieri ſit in po⁹ ꝙꝙ qõ eque caliduz vel minus caliduz ipm nõ augmẽtabit in calore: ſed magis minuet ita cuz actꝰ remiſſe ꝓgredit ab habitu: magis facere vt q̃ habitus minuat q̃ q̃ creſcat. opz ergo q̃ vel ex toto conatu efficiat: vt ex ſilibus actib⁹ augmentent ſiles habit⁹. vel q̃ multi habit⁹ in bonitate equalẽt vni actui. ad hoc q̃ tale augmẽtuz efficiãt. Nõ g̃ charitas ex q̃libet actu augmẽtat. ẽre aũt actꝰ remiſſus non eã minuit ſed multi tales actꝰ eã augent vt vnus actus itenſus: infra patebit.

K z^m

L

3^m

Ad primuz dõm q̃ ex q̃libet actu bono deo cõiungimur actualr: ſz ex tali ꝓtractione nõ ſemp augmẽtat habitualis vnio que ipoꝛtat per charitatẽ. ¶ Ad z^m dõm q̃ ſi fiat bona cõparatio actuuz ꝓcedẽtium: ꝛ ſeq̃ntiũ charitatẽ: inuenimus maiorẽ po⁹ in ſeq̃ntib⁹ q̃ in ꝓcedẽtibus. nã fit q̃libet actꝰ ꝓcedẽs nõ charitatẽ inducit: ſed ad eã introducẽdã diſponit. Sic q̃libet actꝰ ſeq̃ns nõ charitatẽ augmentat: ſz ad eã augmẽtãdã diſponit: ſed plus efficit actꝰ ſeq̃ns q̃ ꝓcedẽs: qz ſequens meret augmẽtuz: ſz ꝓcedẽs ita diſponit ad introductionem q̃ nõ meret vt introducat. Si g̃ cõparamus introductiones charitatis ſm actꝰ ꝓcedẽtes ꝛ augmẽtuz ſm ſeq̃ntes: ꝛcludit ratio: qa ibi cõparat diſpoſitio ad introductionẽ nõ ad diſpõnez augmẽti: ſz ad ipm augmẽtũ: ideo nõ valet qõ arg̃. ¶ Ad 3^m dõm q̃ nõ eſt per oẽm moꝺ ſile in motu locali ꝛ in alys motib⁹: qz vt ꝓbat⁸ phyſic. in ſolo illo eſt vera ꝓmutatio: ꝛ rõne hui⁹ ꝓmutatiõis: per quẽlibet paſſum acquirit aliqd de ſpatio. In alys aũt motib⁹ vbi nõ eſt vera ꝓmutatio: nõ per quẽlibet eoꝝ ſm que acqrit forma introducta per motum: ſit maior acceſſus ad terminuz: ſed ſolum ad hõ acceſſum diſponit. Naz nõ quẽlibet gutta aliqd de lapide removet: ſed ſolũ diſponit ad removẽduz: nec quãcũq; miniuz de alimẽto auget: ſic nec glibet actus charitatez augmẽtat: ſz ad augmẽtãdum diſponit. ¶ Ad 4^m dicẽ q̃ ſi cõparamus charitatez ad ꝓmium ſubale vt debemus: inuenietis ꝓpoꝛ̃ꝰ recta. Nã ſicut ꝓmius ſubalis tribuit charitatẽ: ſic maius premiuz maiori charitati tribuit: ꝛ ſicut glibet actꝰ eſt meritorius qui a charitate elicit: nõ tñ charitatẽ augmẽtat: ita glibet actus vitã eternã meretur: nõ tñ meret ꝓmiũ ſubalis augmẽtum. Et cuz dicat q̃ poteſt qõ maius eſt: poteſt qõ minus. ¶ Dicendum q̃ verum eſt quando minus includitur in maiori quod non eſt in propoſito.

N

O

¶ Utrum charitas bẽat ſtatũ in augmẽto. Qõ. IIII.

Iurta ỽ q̃ a Hoctr. 4. qõlib. arti. 2. vtrũ augmẽtata charitate augeat capacitas volũtatis. De ỽ Wen. 5. qõlib. q. 12. ꝛ ỽ 2^a 2^æ ꝑn. 24. q. 7.

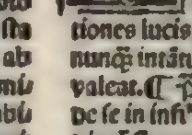

Einde querit Utrum charitas habeat ſtatuz in augmẽto. Et videt q̃ nõ: qz ſicut habitũ eſt per Aug^m 8° de tri. ca. 8°. Charitas cõparat luminiſ ſed aer numq̃ poteſt recipe tot itentiones lucis q̃n vlteriꝰ tales itentiones recipe poſſit. q̃ nunq̃ intẽtuz augmẽtabit charitas: q̃n vlteriꝰ augeri valeat. ¶ ꝓ. Cuius modus eſt nõ bie moꝺ quãtum eſt de ſe in infi^m eſt augmẽtabile: ſed cum modus charitatis dicat ſine mõſin charitate nõ poteritee termin⁹. ¶ ꝓ. Charitas aſſimilat igni: ſed ignis augeret in infinitũ: ſi bene cõbuſtibile: vt dñ in 2° de aia. q̃ ẽt. ¶ ꝓ. Nõ eſt minus potẽs affect⁹ ad recipiẽdum charitatẽ q̃ itellc ad ſuſcipiendũ ſciaz: ſed hõ ſemp poſſet augeri in ſcia addiſcẽdo ſemp vlteriores ỽnes. q̃ ẽt. ¶ ꝓ. Si eſt dare terminum in charitate: ponat charitas perfecta. nũc quero an actus elicitus ex toto conatu per talez charitatẽ meret augmẽtuz charitatis aut nõ. ſi meret. q̃ ibi nõ eſt ſtat⁹: ꝛ per ꝛñs in charitate nõ eſt terminus. Si nõ meret. q̃ potẽtior eſt actꝰ charitati⁹ ꝑfecte: qõ eſt inconueniens.

Tex. c. 41.

P

In cõtrarium eſt: qa oium nã ỽſtãtiuz: eſt ratio ꝛ terminus eoꝝ magni^{tu}ꝰ ꝛ augmẽti: vt dñ in 2° de aia. cum igit charitas ſit nã quedã ꝛ formaz: nõ in infinitum augebit. ¶ ꝓ. Dis creatura eſt certis circũſcripta limitib⁹. ergo cuilibet creature repugnat augmẽtum in infinitum.

T. c. 41. Einde ẽt ꝓpoſ. ꝓmo qõlib.

Reſpõdeo dicẽdum: qdã ſic dicũt q̃ terminus in augmento alicuius formetripli põt aſſigi. Primo ex ꝑte ipius for̃ꝰ que habet terminatã mẽſuraz: ad quã cum fuerit puentũ: ſi vltra pgredi nõ remanebit forma in eadẽ ſpecie: ſicut apparet in palloze: cuius hypoſtaſis eſt certꝰ gradus lucis: vltra quẽ ſi fiat pgreſſio deuenit ad album. Scõo bic poteſt ꝓpingere ex ꝑte agẽtis qui eſt vtutis limitate: ꝛ ideo cum certã intẽtudinẽ formã in certã quãta cõgruit virtuti eius: nõ fit vltra ꝓceſſus ꝓpter agẽtis limitationez. Tertio ex ꝑte ſuſceptibilis: vt q̃ ſuſceptibile nõ põt vlteriores perfectiones recipere: qz ad vlteriores ꝑfectionẽ ſe nõ extẽdit capacitas: ceſſat ꝑfectionis augmẽtuz. Nullo iſtoꝝ modoꝝ ſm iſtoꝝ põnem dicere poſſumus charitatez hãc terminũ: qz ſm rõnem ꝓpe ſpẽi charitas nõ eſt gd terminatiuũ: cum ſit participatio quedã charitatis infinite: que eſt ſpũs. ſ. Nec ex ꝑte agentis ỽ põt ꝓpingere: qz agẽs talem ꝑfectionẽ immediate: eſt ipſe deus qui eſt poꝰ infinitꝰ. Nec rõne capacitatis ỽ eſſe põt: qz ſemp ex augmento charitatis auget capacitas. nunq̃ n. vas aliqõ ipleretur liquoꝝ: ſi ſemp quãto plus de liquore ſuſciet vaſis augeret

Q

Uenus de gñe bonoꝝ eſt charitatem diſponunt ad charitatẽ nõ tñ merent cum cuius augmẽtũ merent ſequẽtes ipſam.

Tex. c. 74

gere capacitas: et ad plus de liquore suscipiendū semp per liquores susceptū fieret habilius: et qz sic se habet in susceptiōe gre: et charitatis spūalis nā: in infinitū pōt esse charitatis augmentū. ¶ Sed istud stare nō pōt. naz si semp per susceptiones charitas fieret creatura habilior ad suscipiendum: nunq̄ alicuius creature capacitas sm suā totā possibilitatez et aptitudinē cēt repleta: cū actualem capacitatē posse mus sustinere in aliq̄ esse implētā tā capacitatē possibilez et sm aptitudinē repletibilistere nullus posset sm istum modū dicēdi: cum semp per susceptiones gre fiat creatura habilior ad susceptionē vlteriorem. Quo ḡ Christo fuit datus spūs nō ad mensurā: qui sm Aug⁹. 15. de trī. ca. 27. ab instāti sue ꝓceptionis adeo fuit plenus gra: q̄ vlterius in ea augmētari nō potuit. ¶ Tenendū est ḡ firmiter capacitatē illius alterius fuisse repletā tā actualem q̄ possibilē et sm aptitudinē: q̄ si vlterius fuisset augmētata in gra: nō remānsisset in eadem specie: et ꝓpter hoc ea spūs datus dī nō ad mensurā: qz per oēm modū fuit eius repleta capacitas. Unū istimet qui dixit augmentū charitatis esse possibilē in infinitum: dicēdo Christū in gra augmētari nō potuisse: qz gra sua ꝙdāmodo infinita crat: ex quo apparet eos nō tenere ꝓpositū: qz gra illa simplr ꝙd finitum erat: cum esset ꝙd creatū: alias et cōpetteret aliqs modus infinitatis.

¶ Dicamus igit charitatez nō crescere in infinitū ex ꝫte agentis: qz quilibet deus ab eterno prēordinauit et ꝓfixit certū terminū charitatis. Nec ex parte suscipiētis: qz alias augeret capacitas ex tali receptione: nō tñ est in creatura possibilitas ad infinitā charitatē ꝓpter qđ ita pōt repleri eius capacitas: q̄ nō est ibi possibilitas ad vlteriorem charitatis gradum. Ex parte aūt ꝓpe spūs cōpetit ei aliq̄ modo finitas cum sit qđ creatū. ¶ Ēt vt melius declarēt veritas: Notāduz q̄ augmētari aliqd in infinitum pōt esse dupl̄r. Primo vt ois terminus ponit' excedat: et sic sumit' ꝓpe augmentari in infinitū: qz infinitū est cuius ꝓtem accipiēntibus semp est aliqd ex̄ sumere: et sic charitas nō pōt augeri in infinitū in aliquo: qz posset ita capacitas alicuius repleri q̄ nō posset vlterius in charitate crescere. Secūdo aliqd pōt augeri in infinitum nō simplr: sed qz terminus sibi ꝓfixum nunq̄ attingit: dato etiā q̄ semp augmentet': sicut pōt patere ex. 15. ꝓpositione tertij geometrie. vbi ꝓbat' q̄ angulus qui efficit ex diametro circuli et semicirculo, est oīus acutoz amplissimus: et quanto maior est circulus tanto est magis ampius. Si in infinitum cresceret circulus: in infinitū cresceret angulus: nunq̄ tñ pueniret ad quātitatez anguli recti qui nō solū est ifinitus: sed etiā repit angulus maioz eo: vt obtusus. Sic etiā crescere charitatez in infinitū: nō est inconueniēs: vt ꝓfixo sibi termino aliquo: puta charitate pātie: qz nunq̄ ad illum terminū deueniret q̄diu est in via: nec tñ charitas quā habebit in pātia erit infinita: imo repit charitas maior ea vt charitas Christi.

Ad primum dōm q̄ nō est sile de his que habēt esse intentionale qđ per se aliō modo cōpetit gliatio et augmētatio: qz in eis magis attēdit sm nūm et vtutem agēnū: q̄ sm capacitatez suscipientis: et de his que hūt esse reale. ¶ Uel dōm q̄ cum aer suscipiēdo lumē rarefiat: tātū posset in lumine augeri et rarefieri: q̄ nō remaneret aer: ita postq̄ est totalr capacitas creature repleta: si vlterius fieret additio credit q̄ nō remaneret in eadē specie: et qz est ipossibile creaturā rōnalem mutare spēm: ipossibile est vlteriorē additionez fieri. ¶ Ad 2ᵐ dōm: q̄ ꝫ charitatis modus sit nō hic modus: eo q̄ totum dilgibile est diligibile in infinitum: ꝓfigit tñ sibi modus rone capacitatis suscipiētis.

¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ augmētū charitatis pōt ꝓsiderari dupliciter: extēsiue et intensiue. Extēsiue charitas augeri nō pōt: qz minima charitas sufficit ad oīa obta ex charitate diligibilia. Sz augeret intensiue: eo q̄ magis afficimur ad diligendū. Ignis aūt augeret in infinitum extensiue si hret ifinitā mām in quā induceret formā suā: sed nō intensiue: qz postq̄ adepta est mā ꝓfecte fert' ignis et calorem nō vlterius calefiet: nec ignē: qz habitūb⁹ pūbus in mā cessat motus: vt dī ꝓmo de gīatione. ca. de agere et pati. Et per istā viam posset solui ad ꝓm rōnem de illuminatione aeris: qz ꝫ posset semp suscipe incētiones lucis: opinio est aliquoz q̄ posset deuenire ad tātam illuminationez q̄ per intentionem lucis nō vlterius illumināre: q̄ si nō est vez in his que hūt esse intentionaliter in aliquo: in his tñ que hūt esse realr cuiusmodi est charitas nō hūt calūniā. nam qz calor habet esse realiter in mā posset aliqd adeo calefieri: q̄ si esset in medio spere ignis, nō augeret in calore. ¶ Et per hoc patet solutio ad 4ᵐ: qz ꝫ intellect' semp nouas cōclusiones posset cognoscere et augmētari in cognitiōe extēsiue: nō tñ semp augmētari posset intensiue: quia aliquā ꝓpōnem posset adeo ꝓfecte cognoscere q̄ vlterius intensiue in cognitione illius crescere nō posset: et qz nos loqmur de augmento charitatis intensiue: ideo talis nō sunt ad ꝓpositū. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ act' charitatis in termino nō meret' augmentum sui habit': sed hoc nō est ꝓpter eius ipotētiā: sed qz suus habitus augmentari nō potest.

¶ Utrum charitas possit minui. Quæstio vnica.

Hoc in 5° qōibe. q. 23. Et Rho. 2ª 2ᵉ ꝫ. 24. q. 10.

Vltimo queritur. Utrum charitas possit minui. Et videt' q̄ sic: qz habit' sunt in potestate voluntatis nre: vt sm eos eliciamus actus remissos et intensos. igit' possumus elicere actū charitatis nō ex toto conatu. Sed sicut actus intensus augmētat: sic remissus videtur minuere. naz si erit calidū per magis caliduz fit calidius: sic per minus calidū videt' infrigidari. igit' habitus charitatis poterit minui. ¶ ꝑ. per peccatum mortale corrūpit' charitas: per peccatum veniale nec corrūpit' nec minuit': qa veniale peccatū eam nō attingit: si poterit ostendi q̄ est aliqđ peccatū medium inter mortale et veniale, etā illud nō corrūpet: qz nō est mortale. Nec est dōm q̄ nō minuat: qa tūc esset veniale. Minuet igitur et nō corrūpet. Qđ aūt sit aliquod peccatum inter veniale et mortale, patet: qa per mortale diligit' creatura plus q̄ deus: per veniale minus cum a pluri possit accipi excessus: qz licet a maioꝝ minorez abscindē poterit creatura amari quātū deus. Et tunc nō erit mortale: qz nō diligit' plus nec veniale: quia nō diligit' minus. erit ergo medium inter vtrūq̄. ¶ ꝑ. sm Aug⁹. 83. q. 36. q. sm q̄ augeret cupiditas minuitur charitas: sed cupiditas augeri pōt. ergo et charitas minui. ¶ ꝑ. Ueniale peccatum aliquod malus est: sed malū aliqđ adimit de bono. cum ergo charitatē nō corrūpat eaz minuet. ¶ ꝑ. vt habitū est cum hō magis se disponit, augeret in charitate. Cum igit' post maiorē dispositionem contingat aliquem esse minus dispositum: poterit in eo minui.

In cōtrarium est: quia si minuit' charitas vel est per peccatum mortale vel veniale. per mortale nō: qz mortale eaz tollit. ergo per veniale: sed eaz charitas sit quid finitū: per multiplicationez peccatoz venialū tota poterit tolli. igitur per sola venialia dānabit' aliquis: qđ est inconueniens. Qz si dicatur huiꝰ ablationē esse sm cādez ꝓportionē nō sm cā-

dem quãritat:adhuc habeẽ litentũ:qz iz fm tãlez ablationem semp in ifi⁹ possit a re finita accipi:eo q finitũ fm tales ptes est in ifinitũ diuisibile:tñ totiẽs pót fieri tales ablatio q nõ remanet nã rei:vt toticns posset dimidi aqua q nõ remaneret aqua.ergo ille habit⁹ nõ remanebit in specie charitat:qõ est itentuz. ¶ P.Si fieret ablatio fm tales ptes:semp ablatio posteriot eẽt minot.z tũc pcñs sequens minozẽ lesionem iferret qõ est ꝓra diuinã iustitiã.nã cum semp pcñs sequens sit maius ꝓpter ingratitudinẽ/debet maiozẽ lesionem iferre. ¶ P.Peccatum venuale non attingit charitatem.ergo nec eam minuit nec corrumpit.

c.z°. **Respondeo** dõm q fm ꝓbm z°etbi.habit⁹ ex qbus fit ab bis augeẽ z corrũpit:z per ꝓña minuit:nõ tñ sil'r facit:vt idez ibidẽ addit.nã ex actib⁹ silibus augenẽ z gñanẽ habit⁹:ex diffilib⁹ minuunt z corrũpunt.Si g videre volumus:virtuz charitas minui possit: videamus qne charitatez corrũpunt:z si ex aliqb⁹ minui poterit ex talib⁹ corrupcins minuet. nã iz alig babitus augmẽtari valeãt in nobis nõ per nostros act⁹:qz ex mera volũtate diuina alig habit⁹ in nobis gñari ꝓt z augeri:nulli tñ boni habit⁹ in nob corrũpi ꝓt:nec minui nisi per nros act⁹:qz deus qui est cã eẽ taliũ:non erit cã nõ esse de po⁹ ordinata:corruptiua aũt charitatis peccata sunt. Nã cum charitas sit quedã habitualis ꝓiũctio dei ad nos:ꝓpter qõ z vinculũ pfectionis dei:peccata nra que diuidũt iter nos z deũ erũt charitatis corruptiua:z qz nõ minuit habit⁹ nisi ex qb⁹ corrũpi habet nõ nisi pcñs charitatẽ minuere poterit.Qõ aũt pcñs B nõ possit efficere sic ostendit: qz fm ꝓbm 6° z 7° Etbi.z.z.Phyſi.fines in opabilib⁹ sunt fines principys in speculatiuis:ita q ea que sunt ad finez/ad finẽ cõparãtur sicut ẏnes ad pn⁹:z qz pn⁹ cognoscibilia sunt solo lumine itellectus agentis:z ad ea pbãda nõ est ratio:ea que per rõnem ostendunt vt cõclusa:ertã si in ipsis ꝓingat error certitudinẽ in principys neq minuit neq tollit.nõ enim ex B q male syllogizãtes aliqõ falsum ꝓcludimus:de principys per se notis dubitamus sic ea que sunt ad finem.z si in eis accidat aliqua obligtas:ot lectiones finis neq minuit neq tollit:sicut nõ minuit desiderii sanitatis in ifirmo:eo q in seruãdo dietaz cõmittit obligtatem. Opz igit ad ipm finez attingẽ qõ dilectiõez finis oz imutare:z qz finem nõ amittit nisi peccatũ mortale:cum ex B finẽ tollat:qz aliũ finez ꝓstituit q deũ:nec vnq est pcñs mortale nisi aliud q deus ponat vt finis:ita q vtendis fruamur z fruẽdis vtamur: cuz ex auersione a deo totalr charitas corrũpat.Pcñs mortale qõ sine auersione a deo nõ pót esse:charitatez nõ minuet:sed corrũpet.veniale aũt qz finẽ nõ attingit qz nõ aliũ finem q deũ habitualr ponit:ꝓiũctionez habitualem quã habemus ad deũ p charitatez nõ minuet neq tollet:z qz omne pcñs vel est veniale vel est mortale:cum per nibil tale minuat charitas:iz per mortale tolli possit:ꝓcedendũ est charitatez augeri posse:eo q a suis causis a qbus fit pót augmẽtari minui nõ posse:qz a qb⁹ corrũpit nõ minuit.inest.n.ei aliq modo augmẽtuz per nãm:qz p suas cãs nõ aut minutio:vt oñsuz est.

Nota q charitas pót minui mathᵉ⁹ si nõ vñ mathᵉ⁹ isto p actiones alicuꝰ agẽtis:z sic intẽdit do ctores:supposito q B nõ fuerit deꝰ:sicut nũ facit.

Ad primum dõm q si actus remissus minuit habitũ:B nõ est nisi inquãtũ agendo actuz remissum cessamus ab actione itensa:vñ plus disponimur ad diminutiõez habit⁹ nõ agendo:q agendo remisse:qz in actu remisso est aliqua silitudo habit⁹ que nõ est cũ cessamus ab actu.Qz aũt cessatio ab actu minuat habitũ:B nõ est nisi qz ille habitus ꝓcipal'r ex actib⁹ est causat⁹:sed cuz charitas a deo efficiat ꝓcipa-

Nõ q̃so sicut illõ:vbi est de re magis z minus ibi equalitas.9.ꝓpri. 34.

Nota q̃so nũ pót fieri me⁹ iter peccatum mortale et ve niale.

Nota q̃so nũ pót fieri me⁹ iter peccatum mortale et ve niale.

Q

liter ꝓpter cessationem ab actu nõ cessat ꝓiũctio charitatis cum sua ꝓpria causa:z ideo nõ solũ per remissam actionez habẽs charitatẽ,charitatẽ nõ perdit:sed etiã si nunq̃ operet:cum tñ nõ ageret in ꝓpatũ nunq̃ charitatez amitteret. ¶ Ad z^m dõm q vbicũq est dare maius z minus/ibi est dare equale si ibi minoritas z maioritas sumunt fm eãdẽ rõnem.Sed si fm dictam tũc pót ibi reperiri maius z minus absq equalitate:imo ad qñ est minus pót mutatiõ crescere q fiet maius:et nunq̃ erit eq̃le:sicut ꝓbat in 15° ꝓpone tertij geometrie:vbi ostẽdit q angulus rectilineus acutus qui est minor angulo ꝓtingẽte intra si mutatuz crescendo q fieret maior:vt q fieret rect⁹:de minori fieret maius:et nunq̃ fuit equalis qõ ꝓtingit ex hoc q in angulo rectilineo z cõtingẽte nõ repit̃ ẽqualitas vnifozmis.Sic q in fine z in his que sunt ad finem nõ repit̃ fm eãdẽ rõnem dilectio iz equalẽ ibi magis z minus nõ repit ibi equale.Nã quocũq diligit̃ vel diligit̃ dilectione finis vel citra.Supra nõ pót esse q dilectio finis est dilectio in termino:q fm ꝓbum ꝓ Politi⁹.finis est appetibilis in ifinitũ.Si diligat̃ extensiua vt finis:tũc diligit̃ supra ocũa q nõ pót plurib⁹ modis variari dilectio nõ pót ibi reperi equalitas nisi forte per accñs:vt q deum z aliquã creaturã ordinaret ꝓpter ad aliqõ creatũ:sed tũc esset ibi citã pcñs,mortale:quia vteret fruendo.nõ est g aliqõ pcñs nisi sit mortale vel veniale:cum nõ diligat aliqd nisi vel vt finis:vel vt illud qõ est ad finem. ¶ Ad 3^m dõm q cupiditas potest esse dupl'.Vel q ex ea existat pcñs mortale vel veniale.si mortale:tũc tollit charitatez.si veniale nõ attingit. Ad formã arguendi dõm q charitas potest itelligi multiplr quãtz ad habitũ:z sic nunq̃ minuit:z sic de ea logmur. Quãtũ ad feruozẽ z inobedientiã viriũ z sic minuit per pcñs veniale:z cõcupiscendo venialiter:ga per tales ꝓcupiscẽtias minus sumus feruidi:z vires reddunt inhabiles ad obediendũ rõni:z quãtuz ad hoc ẋitatem habet qõ dr q diminutio charitatis est cupiditatis augmentũ. ¶ Ad 4^m dõm q peccatuz veniale aliqd admit de bono:ga facit feruozẽ repescere z inferiozib⁹ viribus aliquã ineptitudinẽ causat:sed ꝓpter B charitas habitualr nõ minuit. ¶ Ad 5^m dõm q maior z minor dispositio ad formã pót itelligi dupl'r.Primo respectu ipsius formẽ in se vt aliqs magis disponit̃ ad calorem suscipiendũ: qz fm esse in eo calor intendit̃. Scõo per cõparationẽ ad anne xa vt aliqd magis z minus disponit̃ ad susceptionẽ subalis formẽ:qz in ꝓpatibus accñtalib⁹ intensionẽ z remissionẽ suscipit.de magis aũt dispositio non pót fieri minus dispositꝰ respectu ipsius charitatis in se:sed solũ respectu annexoꝝ:vt qa ꝓpter inobedientiã z ineptitudinẽ inferioꝝ viriũ quodãmodo homo disponitur vt auertat̃ a deo.

Super litteraz sup illo[Sine spiritusancto nõ possumus cbm diligere:nec mãdata eius seruare.] Cõtra.qa tũc sciremus nos bñe charitatem qñ possemus ipiere mãdata.Dõm q iz quãtũ ad genus opis possimus hoc mãdatũ vel illud iplere:vel etiã dato q oia:nõ ꝓpter B sciremus nos bñe charitatem:vel nõ bñe:qz nescimus:vtrũ ea impleamus meritorie:vel nõ:qõ est effectus gratie.

¶ Itez sup illud[Spũs qui in te tẽ.] Utrũ q Helyseus peccasset:qz petijt plus de spiritu q̃ esset in magro suo Helya.Sufficit enim discipulo si sit sic Magister eius. Dõm q illa auctoritas pót exponi q nõ plus de spiritu petijt:iz petijt q spũs ille qui erat duplus in Helya ad faciendũ miracula z ad opationem ꝓphetalẽ fieret

in ipso

A in ipso Deyseo. Et per B habet intentū suū Magister quia spūs. s. ab vno pius dabetur ꝯ alio: et in vno pius est ꝯ in alioqꝫ in Deyta erat duplus nō in Deyseo.

¶ Ité sup illud [Unicuiqꝫ pro modo suę pfectionis sm ppriā mensurā datur grā ꝛc.] Cōtra. spūsancꝰ diuidit sua dona singul. put vult. ¶ Dicēduꝫ q sm ipm velle spūsancti accipit ppria mēsura. nam ppa mensura ex pte dātis est put ipse pdestinauit ex pte eius cui datur sunt nālia ipsa cū conatu exigentia volūtatem spūs.

¶ Utruꝫ eadē rōne spūsancꝰ dicat donuꝫ et datum siue donatum. Distin. XVIII.

B Reterea diligēter ꝓsiderādū est cum spūs. s. dicat donū et datū: vtrū eadē rōne vtrūqꝫ nomen ei ꝓueniat: qđ vtqꝫ videri potest.

¶ Quare ita esse videtur.

Cum enim idez sit spūscm̄ dari: et spūscm̄ donari: ex eadē rōne videt spūs. s. dici datuꝫ et donum. Hoc etiaꝫ vł Aug. figūare in. xv. li. de tri. cum ait. Spūsancꝰ intrātuꝫ donū dei est inꝯtuꝫ dat eis qbꝰ dat. apud se aūt deus est: et si nemini dat. Ecce apte dicit spūscm̄ donuꝫ appellari: qz datur. Si autez ex eo tm̄ appellatur donum quia datur: non ab eterno fuit donum: quia non datur nisi ex tempore.

C Rūsio q̄re datuꝫ siue donatū dicat spūs. s.

Ad qđ dicimus: qz spūs. s. et donum dī et datuꝫ siue donatū: sed datum siue donatum ex eo tm̄ dicit: qz datur vel donatur: qđ habet nūc ex tempore.

¶ Hic quare donum.

Donuꝫ ho dī nō ex eo tm̄ q̄ donet: sed ex ꝓprietate quaꝫ habuit ab eterno: vnde et ab eterno fuit donuꝫ. Sēpiterne. n. donum fuit: nō qz daret: sed qz ꝓcessit a pīe et filio. Unde Aug. in. 4. li. de tri. ait. Sic natum eē est filio a pīe eē: ita spūscō donum dei eē est a pīe ꝓcedere et a filio. Hic apte oñdit q̄ spūs. s. eo donuꝫ est q̄ ꝓcedit a pīe et a filio: sic filius eo est a pīe q̄ natꝰ est ab eo. Nō. n. idez est filio eē a pīe et spūscō. i. nō ea ꝓprietate filius dī eē a pīe qua spūs. s. Nā filiꝰ dī eē a pīe: qz genitꝰ est ab eo. Spūsancꝰ ho dī eē a pīe et a filio: qz spūs. s. est donū pīis et filij. i. qz ꝓcedit ab vtroqꝫ. Eo enim dī spūs quo donum: et eo donum quo ꝓcedēs. Unde Aug. in. 5. lib. de tri. ait. Spūs. s. qui nō est trinitas sꝫ in trinitate itellr: in eo qđ ꝓprie dī spūs. s. relatiue dī: cum et ad pīem et ad filiuꝫ refert: qz spūs. s. et pīis et filij spūs est: sꝫ ipa relatio nō apparet in ꝟbo noie. Apparet aūt cum dī donū dei. donuꝫ est. n. pīis et filij: qa et a pīe ꝓcedit et a filio. Ecce bis ꝟbis apte oñdit eadē rōne dici spūscm̄ et donū. Donuꝫ aūt qz ꝓcedit a pīe et filio. Proprietas ꝙ qua dī spiritꝰ. s. vel donuꝫ: ꝓcessio ipa est: de qua post plenꝰ agemus cuꝫ aliis. Cum ꝙ ab eterno ꝓcesserit ab vtroqꝫ: et ab eterno donū fuit. nō ꝙ spūs. s. eo tm̄ dī donuꝫ: qz donatur. Nā et ante fuit donuꝫ ꝯ donaret. Unde Aug. in. 5. li. de trini. Semp spūs. s. ꝓcedit: et nō ex tpe: sꝫ ab eternitate ꝓcedit. Sꝫ qz sic ꝓcedebat vt eēt donabile: iam donū erat ante ꝯ eēt cui donaret. Aliter. n. itellr cum dī donuꝫ: aliter cum dī donatū. Nā donuꝫ pōt eē etiā ante ꝯ det: donatū autē nisi datum fuerit: nullo mō dici pōt. Sempiterne ꝙ spūs est donuꝫ: ꝓpaliter autē donatuꝫ. Bis ꝟbis apte ostēdit: q sic spūs. s. ab eterno ꝓcedit: ita ab eterno donuꝫ est: nō qz donaretur a pīe filio: vel a filio patri: sed qz ab eterno ꝓcessit donabilis.

¶ Queritur cui donabilis.

Sed queritur cui donabilis vtrū patri et filio: an tm̄ nob qui nēduꝫ eramus? Si autē nō erat donabilis pāi et filio sed tm̄ nob: et ex eo donuꝫ erat: qz sic donabilis ꝓcedebat: videt q filiꝰ semp eadē rōne donuꝫ fuerit: qz ab eterno ꝓcessit a pīe donabilis nob in tpe. Nā et de filio legit q datꝰ est nob. Ad qđ dicimus: qa spūs. s. nobis tm̄ nō pāi vel filio donabilis ꝓcessit: sic et nob tm̄ datꝰ est. Et filius vere datus est nobis: et ab eterno ꝓcessit a pīe: nō vt donabilis tm̄: sed vt genitꝰ qui et donari posset. Ꝓcessit ꝙ vt genitꝰ et donabilis: sꝫ spiritus. s. nō ꝓcedit vt genitꝰ: sed tm̄ vt donuꝫ. Donuꝫ aūt semp fuit: nō soluꝫ qz donabilis: sed qz ab vtroqꝫ ꝓcessit: et qa donabilis fuit. Unde Augꝰ in. v. lib. de trini. ait. Eoipso q daturus erat cum deus: iam donuꝫ erat etiā ante ꝯ daret. Et ideo donabilis est: sed aliter donabilis ꝯ filius. Naꝫ et aliter datus et aliter ꝓcessit ꝯ filius. Filij enim ꝓcessio genitura est vł natiuitas. Spūsancti ho ꝓcessio natiuitas nō est: vtraqꝫ ho ineffabilis est.

¶ Qz sicut filius nascendo accepit non tm̄ vt esset filius: sed etiam essentia: ita et spūsanctus procedendo accepit non tm̄ vt esset donum: sed etiam vt esset essentia.

Et notandum q̄ sicut filiꝰ nascendo accepit nō tm̄ vt filius sit: sed oino vt sit: et vt ipsa substātia sit: ita et spūsanctus a patre et filio ꝓcedēdo

I accepit:nō tm̄ vt ſpūſſanctus ſit vel donum: ſed etiā vt oino ſit: ⁊ vt ſubſtātia ſit:qđ vtiq; nō accepit ex eo q̄ datur. Nā cum nō deū niſi ex tēpore:ſi hoc bēret ex eo q̄ daf:accepiſſet ergo ex tēpore vt eſſet. Unde Aug.in.v.lib. de trini. Filius nō hoc tm̄ habet naſcendo vt ſit filius:ſed oino vt ſit. Queri ergo:vtrū ſpūſſanct⁹ eo q̄ datur habeat nō tm̄ vt donū ſit:ſed oino vt ſit: Q̄ ſi nō eſt:niſi q̄ datur.i. ſi nō habet eſſe:niſi eo q̄ datur:ſicut fili⁹ naſcēdo habet nō tm̄ vt ſit filius qđ relatiue dicit:ſed oino vt ſit ipſa ſubſtātia:qūo iam ſpiritusſanct⁹ erat ipſa ſuba:cum nō prius daretur q̄z eſſet cui daret: Nō ergo eo q̄ daf:ſed K
ꝓcēdēdo habet vt ſit donum: ⁊ vt ſit cēntia: ſicut fili⁹ nō eo q̄ datus eſt:ſed naſcēdo accepit:nō tm̄ vt ſit filius:ſed vt ſit cēntia. Unde Aug.in.xv.lib.de trini.ait. Sicut filio p̄ſtat eſſentiaz ſine initio tēporis:ſine mutabilitate nature de patre gnāto. Ita ſpūſancto p̄ſtat eſſentiā ſine vllo initio tēporis:ſine vlla mutabilitate nature de vtroq; ꝓceſſio.

¶ Queſtio ex predictis videt q̄ filius nō tm̄ ſit filius natiuitate ſed etiaz eſſentia:de ſimili ⁊ ſpūſanctus proceſſione.

Hic oritur queſtio ſi filius naſcendo habet:nō tm̄ vt ſit filius:ſed vt ſit eſſentia: ⁊ ſpiritusſanct⁹ ꝓcēdēdo:nō tm̄ vt ſit donum:ſed vt ſit eſſentia. ergo ⁊ filius natiuitate eſſentia eſt: ⁊ ſpūſanct⁹ ꝓceſſione eſt eſſentia: cum alibi dicat q̄ nec pater eo pater eſt quo deus: nec filius eo filius quo deus: nec ſpūſanct⁹ eo donuz quo deus. Quia vt ait Aug.in.7. lib.de trini. His noibus relatiua coz oſtēdi tur:nō eſſentia: vñ poſt plenius agemus. Ad qđ breuiter rñdētes dicimus:q; nec filius natiuitate cēntia eſt:ſed tm̄ filius. Nec ſpūſanctus ꝓceſſione eſſentia eſt:ſed donū tm̄: ⁊ tm̄ M
vterq;: ⁊ ille naſcēdo: ⁊ iſte ꝓcedendo accepit vt eſſet cēntia. Nō enim vt ait Hylarius in.v.lib.de trini. Per defectiōez aut ꝓfectiones aut deriuationē ex deo deus eſt: ſz ex virtute nature in nām eādez natiuitate ſubſiſtit filius: ⁊ ex vtute nature in nām eādem ꝓceſſione ſubſiſtit ſpiritusſanctus.

¶ Exponit verba Hylarij.

Quod ita intelligi pōt: ex patre qui eſt vnus ingenitus:nām quā habet eādem filius natiuitate.i.naſcēdo: ⁊ ſpūſcūs ꝓceſſione.i. ꝓcēdēdo habet. Tm̄ ipe idē aptus eloquēs N
qđ dixerat apit dicēs. Natiuitas ingt dei nō pōt nō eam de qua ꝓfecta eſt tenere nāz. Nō enim aliud q̄z deus ſubſiſtit qđ nō aliūde q̄z de deo ſubſiſtit. Ecce bis vbis apit quō itelligēduz ſit illud:de p̄e gnāto p̄ſtat cēntiam filio: ⁊ de vtroq; ꝓceſſio p̄ſtat cēntiam ſpūſcō. Nō q; ille cēntia ſit filius: ⁊ iſte cēntia ſit ſpūſanctus:imo ꝓpꝛietate pſonali:ſed qa ⁊ ille naſcēdo: ⁊ iſte ꝓcēdēdo eſſentiam habet eādem ⁊ totam que in patre eſt.

¶ Q̄z ſpūſanctus dicit donum ⁊ donatū ſm duos p̄dictos modos proceſſionis.

Ex predictis p3 q̄ ſpūſctūs ſempiterne donuz eſt: ⁊ tpaliꝛ datuz vel donatū. Ex quo apparet illa O
diſtinctio gemine proceſſionis:de qua ſup egimus. Nā ſm alterā ꝓceſſionem dī donatum vel datum:ſm alterā vo dī donum.

¶ Scōm hoc q̄ donum eſt referi ad patrem ⁊ filium:ſm q̄ datum ad eum qui dedit: ⁊ ad eos quibus dedit.

Et ſm hoc q̄ ſempiterne donū eſt: referi ad p̄em ⁊ filiuz. P
ſm hoc vo q̄ dī datū vel donatū: ⁊ ad eum qui dedit referi: ⁊ ad eos qbus datur: ⁊ eius dī eſſe qui dat: ⁊ illoꝝ qbus daf. Tm̄ Augn. in.v.li.de tri.ait. Q̄ datū eſt: ⁊ ad eum qui dedit referi: ⁊ ad eos qb⁹ dedit. Itaq; ſpūſcūs nō tm̄ p̄is ⁊ filij qui dederūt:ſed etiam nr̄ dī qui accepimus. Spirit⁹ g̃ ⁊ dei eſt qui dedit ⁊ nr̄ qui accepimus:ille ſpūs nr̄ quo ſumus:q; ipſe eſt ſpūs bois qui in ipſo eſt:q̄z nis ⁊ illū ſpūz qui bois dī vtiq; accepimus: ſz aliter iſte:aliter ille noſter dicit. Aliud eſt enim qđ accepimus vt eſſemus:aliud qđ accepimus vt ſancti eſſemus. Q̄z aūt ſpūſanctus noſter dicat:ſcriptura oſtēdit. Scriptū eſt enim de Joāne q̄ in ſpiritu Helye veniret. Ecce dictus eſt Helye ſpūs quez accepit Helyas.ſ.ſpiritusſanct⁹. Et Moyſi ait dñs. Q
Tollā de ſpiritu tuo: ⁊ dabo eis.i.dabo illis de ſpūſancto quez iam dedi tibi. Ecce ⁊ hic dictus eſt ſpūs Moyſi. Patet igit:q; ſpūſanct⁹ noſter dicit ſpūs:ſz q; nobis datus: ⁊ datus vtiq; ad hoc vt ſancti eſſemus. Spūs vo creatus ad hoc eſt datus vt eſſemus.

¶ An filius cuz ſit nobis datus poſſet dici noſter vt ſpiritusſanctus.

Hic queritur vtrū ⁊ filius cuz ſit nobis datus: dicat

vel poſſit

A vel posſit dici noſter? Ad qđ dicimus: qa filius dicit noſter panis: nr redẽptor ⁊ bo: ſed nõ dicit noſter filius: qz filius dr tm relatiue ad eum qui genuit. Et ideo noſter filio nõ poteſt dici: ſed pprie tm. Jn eo aũt q dicit dat: ⁊ ad euz qui dedit: ⁊ ad eos qbus datus eſt referr: vt spũſſanct⁹ qui etiã cum in ſcriptura: vt ſupra dictũ eſt dicatur spũs noſter: vel spũs tuus: vel illius: vt de Moyſe ⁊ Helya dictũ eſt: nuſq̃ tm in ſcriptura occurrit ita dici: spũſſanct⁹ noſter vel tuus vel illi⁹: ſed ſpiritus nr: vel tuus vel illius: qz spũſſanct⁹ eo dr quo donuz: ⁊ vtrũq; relatiue dr ad pẽm ⁊ ad filiũ: ⁊ hoc ſempiterna relone. Si tamẽ aliq̃n dicit donuz noſtrũ: accipit donuz pro donato vel dato. Cum ẽo donuz accipit eo modo quo spũſſanct⁹ donum pris ⁊ filij dr: nõ bois. Jta ⁊ filius ſub hac appellatione nõ pot dici noſter: vt dicat fili⁹ noſter: ſicut nec dicit spũſſanct⁹ noſter: ⁊ tm de filio dicit panis noſter: ⁊ de ſpiritu spirit⁹ nr. Jlle noſter panis: qz nos reficit nobis datus: iſte noſter spũs: qz nobis inſpirat a pre ⁊ filio: ⁊ in nobis ſpirat ſicut vult. Unde Aug. in. v. lib. de trini. ait. Qđ de pre natum eſt: ad pẽm ſolũ B referr cuz dicit filius. Et ideo filius pris eſt: ⁊ nõ noſter. Dicimus tm ⁊ panez noſtrũ da nobis: ſicut dicimus spũm noſtrum.

¶ Utrum spũſſanctus ad ſeipm referatur.

Poſt hec queritur vtrũ spũſſanctus ad ſeipm referat. hoc enim videt ex pdictis poſſe pbari. Si enim qđ dat: referr ad eum qui dat ⁊ ad eum cui datur: ⁊ spũſſanct⁹ datur a ſeipſo: vt pdictũ eſt. ergo refertur ad ſeipm. Huius q̃ſtionis determinationẽ in poſteruz differimus: donec tractemus de his que relatiue dicũtur de deo ex tempore: in quibus datum ⁊ donatum continentur.

D

Je queritur ꝛc. Poſtq̃ Magiſter determinauit de miſſione spũſſancti. ſ. viſibili ⁊ inviſibili. hic circa donũ qđ eſt ꝓpriũ nomen spũs. ſ. quasdaz qõnes mouet. Et tria facit: qa primo mouet dictas qõnes. Secõ ꝓra determinata iſtat. Tertio in breui dicta recolligit. z⁹ ibi¦ Dic oritr queſtio. ȝ⁹ ibi¦ Ex pdictis.¦ ¶ Circa p̃m tria facit fm q tres qõnes mouet: qa primo querit vtrũ per spũm ſcm qđ eſt donũ: denr alia dona. Secõ: vtrũ ſit eo donũ quo datuz. Tertio inueſtigat qbus dat. z⁹ ibi¦ Preterea diligẽter. ȝ⁹ ibi¦ Sed queritr cui donabilis.¦ ¶ Circa p̃m duo facit: qa primo querit vtrũ per spũm ſcm alia dona denr. Secõ rnder ſingulis ꝓpria dona dari per donũ qđ eſt spũs. z⁹ ibi¦ Ad qđ dicimus.¦ Deinde cum dicit.¦ Preterea.¦ Exequit de z⁹ qõne. Et duo facit: qa primo exequitur dubitãdo. Secõ ſoluendo. ibi¦ Ad qđ dicimus.¦ E

¶ Circa p̃m tria facit: qa primo adducit vnã rõnez q spũs. ſ. eadez rõne dicat donũ ⁊ datuz: qz idem eſt ipm dari ⁊ donari: ſed a dari dr datũ: a donari donum. q̃ eſt eo donum quo datũ. Secũdo pbat hoc idẽ per auctem Aug. Tertio adducit rõnem in ȝmz: quia donũ fuit ab eterno: datum ex tpe. nõ ergo eo donũ quo datuz. z⁹ ibi¦ Hoc etiã videt. ȝ⁹ ibi¦ Si aũt ex eo.¦ Deinde cum dicit.¦ Ad qđ dicimus.¦ ſoluit. ¶ Ad cuius euidentiã notãduz q spũm ſanctũ eſſe eadẽ rõne donũ quo datuz. ſi eadem rõne accipit: quãtum ad durationẽ dationis eſt locutio falſa: qa ab eterno donũ: ſed ex tẽpore datũ: ſed ſi nõ dicit ordinez durationis: ſed magis rõnem ⁊ cãm: tũc eſt locutio vera: qa ratio quare datũ in tpe: eſt: qz proceſſit ab eterno vt donũ. Unde tria facit: qa primo dicit datuz eſſe ex tpe. Secõ oſtendit cum donũ fuiſſe ab eterno: ⁊ ex ꝓpetate. Tertio manifeſtat qđ dixerat per Aug̃. z⁹ ibi¦ Donuz ẽo. ȝ⁹ ibi¦ Unde Aug.¦ F

¶ Tunc ſequit illa pars.¦ Sed queritr.¦ in qua exequit de ȝ⁹ qõne. Et duo facit: qa primo facit qđ dictum eſt. Secõ aſſignat quãdã ꝓuenientiã iter filiũ ⁊ spũmſcm. ibi¦ Et notãduz.¦ ¶ Circa p̃m duo facit: qa primo querit cui dat spũſſanct⁹. Secõ ſoluit q donabilis eſt nob nõ patri ⁊ filio. ibi¦ Ad qđ dicimus.¦ Deinde cum dicit.¦ Et notãdũ.¦ Aſſignat ꝓuenientiã quãdã iter filiũ ⁊ ſpiritũ ſanctuz: qz oñdit ſpm ſcm ꝓcedẽdo eſſe ⁊ donũ eſſe: ſicut filiꝰ natcendo eſt: ⁊ eſt filius in quo ꝓuenientia quedã ipius ad filiũ denotat. Deide cum dicit.¦ Dic oritr.¦ inſtat ꝓra determinata. Et tria facit: qa primo inſtat. naz ſi filius ꝓceſſione eſt filiꝰ ⁊ eſſentia. Silr ⁊ spũſſanctus. q̃ filius eodẽ eſt filius quo deus: qđ Aug. negat: qui dicit q pater non eſt eo pater quo deus. Secõ ſoluit q formaliter loquẽdo: ⁊ vt nationes dicit ꝓpe talẽ filius nationẽ eſt filiꝰ: nõ eſſentiã: nec q̃ deus. Nec spũs. ſ. proceſſione: eſſentia eſt ſed donũ: ſed vt proceſſio ⁊ nationes dicũt originem: filius nationẽ eſt deus ⁊ spiritusſan. proceſſione. Tertio cõfirmat hoc per Hylar. z⁹ ibi¦ Ad qđ breuiter. ȝ⁹ ibi¦ Nõ eiz.¦ ¶ Circa qđ tria facit: qa primo adducit Aba Hylary. Secõ ea exponit. Tertio ex illis ꝓcludit trentũ. z⁹ ibi¦ Qđ ita. ȝ⁹ ibi¦ Ex his Abis.¦ G

¶ Tũc ſequit illa pars.¦ Ex pdictis.¦ in qua in breui recolligit que ſequũtur ex dictis. Et duo facit: qa primo facit qđ dictũ eſt. Secõ ex dubitis mouet quaſdã queſtiones. ibi¦ Dic quereur.¦ ¶ Circa p̃m duo facit: fm q duo ꝓcludit ex dubitis: qa ꝓmo oñdit ſpñ. ſ. cẽ ab eterno donũ: ſed ex tpe datuz quo deſignat ratio germine proceſſionis. Secõ oñdit ſpũmſcm ad pẽm ⁊ filiũ referri ex eo q dr donuz. Sed ad nos refertr: ex eo q dr datũ: ꝓpter qđ ⁊ spũs noſter dr. z⁹ ibi¦ Et fm.¦ H

¶ Tũc ſeqr illa pars.¦ Dic queritr.¦ in qua mouet quaſdam qõnes ex dictis. Et duo facit: fm q duo queritur cuz spũs dicat noſter: queritr vtrũ filius noſter dici poſſit. Rurſum cum spũſſanctus referat ad eum qui dat: ⁊ ad eum cui datur: queritr vtrũ ad ſeipm referri poſſit. z⁹ ibi¦ Poſt hoc.¦ ¶ Circa p̃m duo facit: qa primo queritr vtrũ filius poſſit dici nr. Secõ ſoluit q ſub illo nõie filius nõ dr noſter. Sed ſub alio: qz dr redẽptor nr/panis noſter. nã ⁊ spũs. ſ. nõ ſub quolibet nõie dr noſter. nã hz dicat spũs noſter: nunq̃ tm in ſcripturis legitur spũſſanctus noſter. z⁹ ibi¦ Ad qđ dicimus.¦ Deinde cum dicit.¦ Poſt hoc.¦ queritr vtrum ſpũſſanctus referat ad ſe. Et duo facit: qa primo facit qđ dictuz eſt. Secõ differt ſolutionem vſq; ad ȝo̅m diſt. z⁹ ibi¦ Duus qõnis.¦ in quo terminatur ſnia lectionis ⁊ diſtinctionis.

I

QUia magister de tribus spāliter circa spūm. s. querit. Primo de dono qō est nā eius. Scdo: vtrū sit eo donus quo deus. Tertio qūo spiritus dicaī nī. Ideo de his tribus q̄remus.

Prin. p⁹. ¶ Circa p^m queremus tria. Primo: vtrū donus in diuinis dicaī essentialiter. Scdo: vtrum soli spūsancto cōpetat nomen doni. Tertio: vtrum spiritussancti sit donum: in quo omnia dona dantur.

¶ Utrus donū in diuinis dicaī eēntialr. Questio. I.

B primus sic procedit. Videī q̄ donus dicaī essentialr: ga tota trinitas liberalr se cōicat: sed qō cōpetit toti trinitati est eēntiale. g̃ rē. ¶ P. Nō dī pson̄a dari nobis: nisi ex eo q̄ aliqs esse eius efficit̄ in nobis: qui prius nō erat. Sed nomē designās re^m ad effectus est eēntiale: cum indiuisa sint opa trinitatis ⁊ qlibet effect⁹ attribuaī eēntic. g̃ donum est qd essentiale. ¶ P. Qō cōpetit essentie, est eēntiale: sed ipsa eēntia dī dari ⁊ donari: aliter. n. pater gīando filiū nō daret filio qcqd bīet: nisi ipsaz essentiā quā habet ei daret. g̃ essentia habet rōnē doni. est igit̄ donū qd essentiale. ¶ P. Ratio doni maxime cōpetit amori: iz amor est quid essentiale. ergo ⁊ donum.

K

In cōtrariuz est: q̄ donus nō dī nisi qō procedit a dante: sed eēntia nec gignit nec gignit̄ nec procedit. g̃ rē. ¶ P. Fm Aug^m 4° de tri. ca. pe. Spūsancto donum dei esse est a patre procedēre: sed processio est quid personale. ergo rē.

Modus dicē di quorūdaz.

Respōdeo qdā sic dicunt: q̄ dare vel donare dupliciter pōt dici. Uno^o id qō habetur per mo^m dñij vt possessio aliqua. Alio modo qō habetur, quasi sibi intrinsecū: sicut aligs bō habet sciam vel amorē sui: ⁊ vtroq; modo aligs alicui dare dī. In diuinis aūt ⁊ si vna pson̄a nō habet dñium re^i alterius: habet tñ auctoritatē rōne p̄incipij. Dicūt g̃ q̄ si donū importat auctoritatē respectu dati: sic donus est notionale vel personale. Sed si nō: sed tñ dicit quādā liberā cōicationē: sic est essentiale: q̄ ipsa eēntia sic dari pōt. Et fm B donus vel datum nō est personale sed eēntiale: ga nō semp importat distinctionē dati a dāte: iz semp distinctiōez importet dati ad eum cui daī. Sed fm istum modū loquēdi: donus nō magis dicerē personalr q̄ missio. nā ⁊ de missione, sic placuit distinguere: q̄ pōt dicere distōnez mittētis a misso: vel mittētis ad eum cui fit missio. cimo si vere log volumus per istā viam incedēdo: donus est magis qd eēntiale q̄ missio. nā quāto aligd magis cōpetit tribus: tāto magis est qd essentiale: q̄ fm Aug.5° de tri. ca. 8°. In essentialib⁹ nō est distinctio inter personas. missio aūt iz actiue sumpta cōpetat tribus: q̄ quelibet pson̄a mittit: passiue tñ non cōpetit: ga pater nunq̄ legitur missus: sed donus siue datio actiue ⁊ passiue cōpetit omnibus fm istū modū accipiēdi: ideo donus magis eēntialiter dī q̄ missio. Sed hoc nō procedat cum Ambrosio Aug. 15° de tri. ca. 17°: qui soli spūsancto dicit cōpetere rōnez doni. Aliter g̃ opz nos log de dono q̄ de missione.

L

M

Modus dicē di doctoris.

¶ Ideo dōm q̄ donum p̄pe sumptū est solū personale: iz missio sit qd essentiale: qō sic declaraī. nā donus vt pōt hīi ex Aug^o in pluribus locis relationem quādā importat. Relationes aūt in diuinis triplr distinguūtur. Quia quedam sumūtur solū respectu diuinoz. Quedaz respectu creaturaz. Quedam medio modo.

Nō de relationibus sumptis solū respectu diuinoz.

¶ Que aūt sumūtur solū re^i diuinoz: cum relatio distinctionē quādā importet: nō pōt esse pure eēntialia. Sed vel sunt pure personalia: vel simul cum notione dicūt essentiā. nā si talis relatio in diuinis est re^i diuinoz: q̄ respectu psonaz: tūc talia simplr dicūtur quid notionale: vel personale. ⁊ sic pater ga referī ad filium: que est diuina pson̄a est nomen simplr personale. Sed si respect⁹ ad diuina magis sumaī per cōparationez ad actus q̄z per cōparatiōez ad psonas: tūc talia essentiā ⁊ notionez aliquo modo importāt: ⁊ bō est po^s gīandi que sumīt̄ per respectuz ad istū actum qui est gīare: ⁊ po^s spirādi que sumīt̄ respectu spirare. que fm q̄ habitū est: iz essentialia sint notionem trī aliquo modo dicunt.

N

De pōt gīandi dī. ē. s. dist. 7. qn. p°. q. 2. Sīr de potētia spirādi hī ē dist. ē. qn. 2. q. 5. per totā.

¶ Ea aūt que dicūt respectuz ad creaturas equasi quer so modo se hīt. nā sicut illa nō poterāt esse pure essentialia: sed vel erāt pure notionalia: vel simul cum notione importabāt essentiā. Sic ista quasi modo quer so pure notionalia esse nō pōt. Sed vel sunt pure eēntialia: vel simul cum essentia dicūt notionē. nā semp in diuinis fm q̄ bō respectu creaturaz designaī ratio p̄incipij: propter qō importaī ibi opus qō toti trinitati cōpetit: rōne cuius tale nomē dicit essentiā que est cōis tribus. Sed ga ex isto opere fm modū intelligēdi p̄surgit qdā respectus qui terminaī ad deuz: rōne huius respect⁹ pōt indicare psonā. nam si iste respect⁹ ad deuz terminat⁹ terminaī ad ipm vt essentialr sumīt̄: tūc tale nomē est pure essentiale: ⁊ bō est hoc nomē creator, dīus, qō ⁊ rōne effect⁹ ⁊ rōne respect⁹ dicit essentiā. Sed si respect⁹ terminaī ad deū, put supponit pro psona: tūc illud nomē est eēntiale ⁊ notionale. Essentiale rōne effect⁹: ⁊ bō nomē est incarnatio: ga iz incarnatio put dicit effectuz sit a tota trinitate: ex illo trī effectu p̄surgit quedā relatio que terminaī solū ad psonā filij: vī solus filius dī incarnat⁹.

O

De respectib⁹ respectu creaturarum.

¶ Noīa que medio modo se hīt: sunt ea que cuz hoc q̄ dicūt respectū vnius psone diuine ad aliā psonā: dicunt etiam respectuz ad creaturā. Ille aūt respectus dupliciter se habere pōt: ga vel est habitualis vel actualis. nam filius⁹ vt verbū dicit̄ habet respectū ad p̄em tanq̄ ad dicentē: ⁊ ad opus extra: qō per verbū fieri dī iuxta illud Aug^ni 15° de trini. ca. 11°. Initiū ois operis verbū. Sed iste respect⁹ ad opus est habitualis: quia vt idem Aug. ibidē tradit. nō statim cum est verbū sequit̄ opus. Sed vt filius a patre mittit̄ in mentē per dona gratuita ei appropriata: habet respectū actualē ad ipsam creaturam: propter quod iz verbum fuerit ab eternoesit tamen missus ex tempore.

De relationibus que quidē sunt respectus ad creaturas: q̄tum ad diuina.

P

¶ Hec aūt nomina que importāt respectū diuinoz nō solū ad diuina vt nomina de quibus p̄mo diximus: nec solum diuinoz ad creata vt ea de quibus secūdo locuti sumus: sed vtrūq; respectuz importāt: videlz diuinoz ad diuina ⁊ diuinoruz ad creata sic distinguūtur: q̄ quādo respect⁹ respectu creaturaz est habitualis, sunt soluz personalia. Et ideo verbū solū personaliter dicit̄: quia respectum per cōparationē ad creaturas dicit habitualē nō actualez. Quādo aūt huiusmodi respect⁹ est actualis: tūc nomen pōt dicere qd essentiale: ⁊ ideo missio essentialiter sumīt̄: vt supius est ostēsum. Et sicut filius dicitur verbū: ⁊ missus verbū solū personalr dicit̄ per respectū habitualez: sed missio essentialr sumīt̄ ꝓpter actualem relationē. Unde filius q̄ sit missus: hoc habet a tota trinitate: sed q̄ sit verbū habet solus a patre. Ita spūssanctus est donū ⁊ datum dicit̄: ⁊ vtroq; modo dicit aliquem respectū ad creaturā: sed inquātū donus dicit respectuz habitualē: inquātū datum dicit actualē: ideo donus solū personaliter sumīt̄ sicut verbū: vt Aug. dicit 15° de trini. ca. 7°. Iz datio quid eēntiale dicat. vnde Magister dicit. ex eo q̄ spūssanct⁹ dicit̄ donus ⁊ datū ei duplicem processionē cōpetere, eternā ⁊ tēporalē. eternam

Q

De hoc dicit̄ est. ē. s. dist. 15. p. 1. pe. 1. q. 2.

Donū personaliter sumīt̄: iz datū eēntialr: q̄ dicit respectuz ad creaturā habitualē. iz datum dicit actualem.

rōne

A

ratione boni:temporaliꝫ ratione dati qđ etiam concor dat cuꝫ verbis Augu.5° de trini.ca.15.qui dicit ſpiritū ſanctum ab eterno fuiſſe donum.ſed ex tempore fuiſſe datum:ꝛ quia proceſſio eius eterna ſolum eſt quid nominale: donum tñ perſonaliter ſumitur: ly datio poſſit importare eſſentiam.

Sz id qđ dat bꝫ rōnē boni qđ eo bꝫ quo bonꝫ:quo ꝓcedit:ꝛ ſic ſolus.ſ.ſ. eſt datiſmodi qđ ē ꝓcedēs p modum voluntatis qz ly fili⁹ dei: nō tñ niſi per ſ.ſ.qz eſt ratio eius boni.

B

Ad primū dicendum qđ non arguitur qđ donum eſſentialr ſumatur:ſed qđ datio eſſentialiter ſumi poteſt:nec eniꝫ quicqđ datur ꝓprie habet rationē boni.Et per hoc patet ſolutio ad ſcđm ꝛ tertiū: quia nō arguit donū eſſentialr ſumi:ſed qđ datio eſſentialiter ſumi pōt.Quartū aūt de amore ſolueť p q̄ones ſequentes:per quā ꝛ argumēta tacta melius patebunt.

¶ Utrū ſoli ſpūſcō cōueniat rō doni. Qđ. II.

Secundo queritur vtruꝫ ſoli ſpirituſancto cōueniat ratio doni:Et videť qđ nō:quia ſm Augu.4° de trini.ca.penultimo. ſpiritūſanctum donum dei eſſe: eſt a patre ꝓcederet ſed hoc conuenit etiaꝫ filio.ergo ꝛ filius dicetur donuꝫ.

B

¶ P.De ipſo filio dicit qđ filius datus eſt nobis:ly hoc non eſſet niſi ei cōpeteret ratio doni.ergo ꝛc. ¶ P.ſm Augu.15.de trinita.ca.17.ꝛ habetur in littera.Spūſanctus intantuꝫ donum dei eſt inquātum datur eis q̄bus datur:ſed dari cōpetit etiaꝫ filio.q̄ ꝛc. ¶ P.Spūſcūs dicit donum dei per ſpūales miſſiones in mentē. Sed hoc etiaꝫ cōuenit filio.ergo ꝛc.

In cōtrariuꝫ eſt:quia donum procedit a dante. ergo ſoli perſone procedenti competit ratio doni:ſed cum pater nō procedat.ſi ergo alicui perſone in trinitate competeret ratio doni:hoc erit filio vel ſpiritui ſancto.ſed filius non dicit donuꝫ:quia ſm Aug.5° de tri.c.14.nō ꝓcedit fili⁹ q̄ dat⁹:ſed q̄ natus.ſolus q̄ ſpūſcūs donū dr. ¶ P. Donuꝫ ꝓcedit p modū volūtatis:ly fili⁹ nō ꝓcedit p modū voluntatis: ſed per modum nature.Soli ergo ſpiritui ſancto cui cōpetit talis ꝓceſſus:cōpetet tale nomen.

C

Rñdeo dicēdum qđ ſm Augu.15. de trinita.ca.18. ſpiritusſanctus qui dilectio eſt ꝓprie donū dei dicitur.ꝛ ibidem ſcribitur qđ ꝓprie donum dei dicitur ſpiritusſanctus non niſi ꝓpter dilectionē. ¶ Ex quibus verbis habere poſſumus qđ ratio quare alicui competit nomen doni:ex amore ſumitur:ꝛ quia amor ꝛ charitas non ſolum ſpūſancto competunt: imo quelibet in trinitate perſona amor ꝛ charitas dicit. Dubitamus vtrum nomen doni proprie ſpiritui ſancto competat. Huius autem dubitationis cauſa exiſtit: quia ex parte voluntatis (ſm quem modum dicitur ꝓcedere ſpiritusſanctus) non habemus nomina diſtincta: ſicut ex parte intellectus. nam ex parte intellectus vt ſuperius fuit tactum:non ſolum habemus nomē deſignans actum intellectus: vt intelligere qđ actum potentie intellective verbaliter nominat: vel intelligētia que eundem actum nominaliter dicit.Sed etiam habemus nomen diſtinctum ſignans conceptionem intellectus ſine illud quod intellectus intelligendo formatꝛ hoc dicit verbum.Ex parte autem voluntatis:ly habeamus nomen ſignificans voluntatis actum: vt amare verbalr: vel amor nominaliter.(nam amare ꝛ amor ita dicunt voluntatis actus:ſicut intelligere ꝛ intelligentia dicunt actum intellectus:) tamen ad ſignificandum id qđ voluntas formatꝛ in volendo nō habemus nomen ꝓpriū ſicut habemus ad ſignificandum qđ intellectus intelligendo concipit:ꝛ propter huiuſmodi vocabulorꝫ penu-

D

f.dif.10.ꝓc.1. fm.Qui.

riaꝫ:id qđ a voluntate formatur:nominamus nomine actus:dicentes ipſum amorem:ſicut ſi verbum ab intellectu formatum:intelligentiaꝫ diceremus: ꝛ inde eſt qđ amor ꝓprie dicit actuꝫ voluntatis:eſt qđ eſſentialr:ſicut intelligere.nam vnuꝫ eſt amare ꝛ vnum velle oiuꝫ triū perſonarū:ſicut ꝛ vnum noſce. Sed ꝓprie dicit illud qđ per modum voluntatis formatur ꝛ procedit:ſic ſolum perſonaliter dicitur:ſicut verbum.

E

¶ Cum ergo dicimus qđ ex ratione amoris ſumit ratio doni:non eſt intelligēduꝫ qđ ipſe actus voluntatis ꝓprie habeat rationeꝫ doni ſiue amoris: vt actum voluntatis nominat:ſed ꝓprie donuꝫ dicitur id qđ a voluntate formatur in volendo:qđ etiaꝫ amor dicitur ꝓpter vocabulorꝫ penuriam.nam donum ꝓprie ſumptū dicit aliquid qđ a dante liberaliter ꝛ per modum voluntatis procedit:ſicut verbum dicit aliquid qđ ab intelligente emanat:ſicut ipſuꝫ intelligere non dicitur verbum:quia non eſt de ratione actus ꝓprie vel ſimpliciter qđ emanet ꝓpter quod ipſum verbum ſolum perſonaliter dicitur:quia ſoli perſone competit ꝓprie emanatio:ita non ipſum amare dicetur donum. Sed id qđ a voluntate formatur:ꝛ qđ liberaliter:ꝛ per modum voluntatis emanat:ꝛ quia ſic emanare per modum voluntatis competit ſoli ſpiritui ſancto: quia ſolus ipſe dicit amor:ſic accipiendo amorem: ſicut ſoli filio competit emanare per modum intellectus. vnde ſolus ſpūſanctus ꝓprie loquendo in trinitate increata dicetur donum:ſicut ſolus filius dicetur verbum. ꝛ iſta eſt ſententia Auguſtini.15.de trinitate.ca.17.qui ait. Non fruſtra in hac trinitate non dicitur verbum dei niſi filius: nec donum dei niſi ſpiritusſanctꝰ.Extendendo tamē nomē doni ꝛ alijs competere poteſt.Ex hoc autem apparet ſolutio rationis illius quā dimiſimus inſolutā:qđ ly amor ſit quid cōmune oibus:ꝛ eſſentialiter dictus: donuꝫ nō perſonaliter ſumit: eo qđ ꝓprie dicatur donum amor perſonaliter ſumptus non eſſentialiter.

G

Ad primū dicendum qđ non ex qualibꝫ proceſſione ſumitur ratio doni: ſed ex proceſſione per modum voluntatis: proceſſio autem que competit filio non eſt per modum voluntatis: ſed per modum intellectus:vel per modum nature. ¶ Ad ſ^m dicendum qđ non omni quod datur:competit ꝓprie ratio doni:vt in ſequēti queſtione patebit. ¶ Ad tertiū dicendum qđ ly dari competat etiam filio: non tamen competit ei:ſicut competit ſpiritui ſancto: quia etiaꝫ qđ filius detur:ſpiritusſanctus dicitur eſſe ratio: cuꝫ filius ex amore detur: iuxta illud.intantū deus dilexit mundum vt vnigenitum filium ſuum daret: ſpiritui ſancto tamen competit dari:quia eſt amor cui per ſe ꝛ primo competit ratio doni.ly ergo ex eo qđ datur ſpiritusſanctus arguamus ipſum eſſe donum: ex eo tamen qđ datur filius non ꝓprie competit ei ratio doni. Ut tamē intelligantur verba Auguſtini. Notandum qđ intantuꝫ ꝛ inquātum:ꝛ talia quādam cauſalitatem videntur dicere.cauſalitas autem aliquādo eſt in eſſendo:aliquādo in inferendo.Cum dicit qđ ſpiritusſanctꝰ intantū eſt donum:inquātuꝫ datur:non eſt intelligēduꝫ qđ ipſa datio ſit cauſa quare ſpūſanctꝰ ſit donū: cū datio ſit qđ temporale:donum ſit quid eternum:ꝛ temporale nō ſit cā eterni:imo magis ecōuerſo:ex eo qđ eſt donū bꝫ qđ dr. Solum ergo per illationeꝫ dictum eſt:qđ ex eo qđ ſpūſanctꝰ datur modo quo diximus / inferre poſſumus qđ ſit donum. ¶ Ad 4^m dicēdum qđ ly filio cōpetat dari per ſpūales miſſiones:nō tamē ꝓprie dicit donū:vt ꝓ-

H

Nō de cauſalitate in eſſendo ꝛ in inferendo.

I ¶ Uel dōm q̄ ꝛs ex missione filij arguimus filiū esse datum: nō quia ille effect⁹ ꝑm q̄ filius mitti dō ꝛ dari: bz rōnem doni per spūsc̄m: nō arguimus q̄ ꝓpie filius dicat̄ donum: sed q̄ spiritussanctus.

¶ Utrum spiritussanctus sit donum in quo omnia dona dantur. Questio. III.

QUertio queritꝝ vtrum spūssanct⁹ sit donum in quo omnia dona dant̄: Et videt̄ q̄ nō: qz dona que nobis dant̄: sunt quidez effect⁹ dei. sed ratio effectuū videt̄ esse filius: eo q̄ pater omnia per filium operat̄. nō ergo ꝓprium est spūsctō esse donum in quo omnia dona dant̄. ¶ ℙ. Aliqua dona sunt ꝑm que mittit̄ filius: sed dona ꝑm que persona mittitur: appropriant̄ illi persone. ergo saltez illa dona dicent̄ nobis dari per filiuz appropriatē: non per spūm sanctū. ¶ ℙ. Ipsa diuina essentia dicit̄ eē donū q̄dā: eo q̄ pater dedit eam filio: sed respectu talis dationis nō est principiū spūssanct⁹: cum nō habeat rōnem principij respectu filij. ergo ꝛē. ¶ ℙ. Ipse filius⁹ dicit̄ nobis datus: sed vt dictū est respectu filij nō habet rationem principij spiritussancti. ergo ꝛē. ¶ ℙ. Si donum datur per donum: ratio doni ibit in infinituz: eo q̄ tunc doni esset donuz. nam si motionis esset motio: ratio motiōis iret in infinitum: vt potest haberi in 7° phȳsicoꝝ. ¶ ℙ. Quicquid est exꝑessiuū alicuius esse apud. s. s. nemini datur: sed ꝓprietas ꝑsonalis apud. s. s. est alicuius eē exꝑessiua. ergo nemini datur. Maior ꝓbatur per Augu. 15. de trini. ca. 8. s. s. apud se deus est ꝛ nemini dat̄. ergo penes illud q̄ apud se est: nemini dat̄. Minor ꝓbat: quia ꝓprietate sua est. s. s. dicente Augu. 7° de trinitate. Non eo quo deus est. s. s. est deitate deus spiratiōe passiua. s. s. ¶ ℙ. Impossibile est ponere relationē sine termino ꝛ eī⁹ fundamento. ergo (si bonabilitas appropriat̄ spiritui sancto: rōne ꝓprietatis ꝑsonalis) queritur de fundamēto: non pōt esse essentia diuina: vt in spūsc̄o: qz vnica relatio spūssci pullulat ab ipsa ꝓcessio passiua. Nec est fundamētuz: quia relationis nō est relatio: tuz quia vnica relatio realis est in spūsancto. Nec est euadendum per hoc: quia dicit relationē rationis: cuz ipse spiritussanctus ꝑm Magistrum procedat vt donum ꝛ bonabilis. ergo realiter.

L. Lō. 10.

L

M

IN cōtrariuz est Magister in lra qui dicit oia dona dari per spiritūsc̄m. ¶ ℙ. Omne q̄ datur: vel datur ex amore: vel datur ex timore: vel datur ex cupiditate: vt cuz homo dat aliq̄d: quia sperat habere maius magis est mercator: ꝛ questus q̄ donum. Cum datuz datur ex timore: vt cum homo dat aliq̄d: quia timet amittere maius illo: magis est quedā redemptio q̄ sit donum. solum ergo donum est q̄ ex amore datur: sed proprie spiritussanctus dicitur amor. ergo per ipsum omnia dona dantur.

RNdeo dicēduz q̄ sicut videmus in trinitate creata arguere possumus in increata: vbi ratio dissimilitudinis nō repugnat. Sic enꝝ videmus increata trinitate q̄ per modum intellectus emanat aliquid vt verbuz q̄ est principiū: ꝛ ratio omniū eoꝝ que intellectualiter ꝛ per moduz artis ꝓcedunt ab hoie: qz vt habitum est per Augustinū initium ois operis verbum: ꝛ sicut ex parte intellect⁹ emanat aliq̄d vt verbū in quo omnia intellectualr fiunt: sic ex ꝑte voluntatis formatur aliq̄d q̄ noiat̄ amor: eo q̄ ꝓprium nomē eius non habemus: in quo omnia que per moduz voluntatis ꝛ liberaliter emanāt dari dicunt̄: ꝛ quia omnia dona liberaliter a deo dicunt̄ ꝓcedere: per talem amorem oia dona dant̄: ꝛ sicut est in trinitate creata ex parte intellectus: q̄ verbū est ratio omnis operis: sic verbum in trinitate increata: est ratio eiuz eoꝝ que ꝓcedunt a ꝑmo intellectualr ꝛ per moduz artis: qz ista est cōuenientia inter verbuz nostrū ꝛ diuinuz: vt pōt haberi ab Augu. 15. de trini. ca. 16. ꝓpter q̄ 6° de trini. ca. vlti. dicit̄ aro omnipotētis dei plena rationū omniū viuentiūꝝ sicut se habet verbuz diuinū ad verbuz nostrū: sic se habet spūssanctus qui amor dei dicit̄ ad amorem nostrum qui per moduz voluntatis format̄. Dabunt̄ ergo oia dona dei in spiritusancto ꝛ per ipsum sicut omnia dona bois dant̄ in amore humano ꝛ per euz. ¶ Quomodo autez hoc sit notanduz q̄ quāto aliquid magis ꝑm esse suum est tale: est magis ꝓprie tale: ꝛ ꝑmo tale: eo q̄ idem est esse ꝑmo tale ꝛ maxime: vt pōt haberi ex 2° metaphȳ. ꝛ quia nihil accipit esse per moduz liberalitatis ꝓprie nisi amor: amori per se ꝛ ꝑmo competer ratio liberalitatis. Cum igit̄ de rōne doni sit q̄ liberaliter det̄ nihil erit donum per se ꝛ ꝑmo nisi amor: omnia alia intantuz sunt dona inquātum ex amore dant̄ ꝛ amoreꝝ participant: ꝛ quia amor ꝓout amori cōpetit ratio doni est ꝓprie spūssanct⁹: ꝛ nulla alia in trinitate ꝑsona: cuz nulla alia persona diuina per modū liberalitatis emanet: datio omniū donoꝝ appropriabit̄ spūssancto: ꝛ per ipsuz oia dona dabunt̄: ꝓpter q̄ Augu. 15. de trini. c. 19. ait. q̄ per donum q̄ est spiritussanct⁹ oibus membris ecclesi quibusq̄ dona propria diuidimtur.

N

O

P

Q

Ad ꝓmū dicēdum q̄ omnes effectus diuinꝝ deo ꝓcedunt: sicut artificialia ab artifice: ꝓpter q̄ opus nature op⁹ dei dicit̄: quia omnia nālia comparata ad deum comparant̄ ad ipsuz vt artificialia ad artificem. Artificialia aūt nō solū ꝓcedūt per moduz intellect⁹: sed etiaz per modum voluntatis: eo q̄ respectu taliuz agens exit in opus per voluntatis imperiuz: ꝓpter q̄ emanationis effectuū diuinoruz est ratio spūssanct⁹ ꝛ vt emanant per modum voluntatis: vel vt sint volita: sicut eoꝝ est ratio filius vt emanent per moduz artis ꝛ vt artificiata. Et quia tales effectus nō habent rationē doni: nisi vt liberaliter ꝓcedant ꝑm q̄ dona sunt: appropriant̄ spiritusancto ꝛ nō filio: ꝛ dari dicunt̄ in spiritusancto appropriate nō in filio. ¶ Ad scōs dicēduz q̄ ꝛs aliqua dona ꝑm spāles rōnē sumpta approprient̄ filio: vtputa dona sapiētie: ꝛ que pficiunt intellectū: sumpta tamē ꝑm cōez rōnez doni ꝛ vt dona sunt: quia nō sunt talia: nisi quia dant̄ ex amore: datio eoꝝ appropriat̄ spiritusancto. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ sicut loquimur ex parte intellect⁹ ꝛ de verbo sic loqui debemus ex parte voluntatis ꝛ de amore. cum enꝝ dicimus initium omnis operis verbuz: nō intelligendum est q̄ omnis operis q̄ ꝓcedit ab hoie sit principiū verbum: sed solum eoꝝ que ꝓcedunt per moduz intellect⁹: ideo cuz aliqs agit per imaginationē sicut erit tactus barbet vt ponit exemplum Cōmē. in lib. de aīa. huius opis non erit principiū verbū. Similr eoꝝ que naturalr efficiuntur in nobis vt augmētatio ꝛ nutritio: ꝛ talia nō erit ꝑncipiuz verbuz: eo q̄ nō intellectualiter ꝓducūtur: sic ex ꝑte voluntatis debemus dicere. nam cuz dicimus amorem rationē esse omniuz donoꝝ que per modum voluntatis cōmunicant̄: sed essentia diuina cōmunicat̄ filio naturalr: quia ex vnte nature in eandez nāz naturitate subsistit filius: vt dicit Augu. 15. de trini. ꝛ habet̄ in lra: ideo nō ops tale donuz per spūsc̄m dari: nec tñ ꝓpter hoc negare debemus oia dona dari per spiritūsanctuz:

s. 9. d. pnc. q. 4. a.

Lō. 4. 3. lib.

quia ſm ꝓßm 4° topicoꝝ. datio eſt genus doni. Eſt. n. donū datio nō quelꝫ ſed irredditibilis in quo liberalitas quedaꝫ datꝫ intelligi: ꝛ quia ſolum liberaliꝫ ꝓcedūt que per modum voluntatis emanant: ꝛ ſi ſumaꝫ ꝓꝓrie nomē doni ꝛ nō vt extendiꝫ ad omnē datiōnē cum ſoluꝫ ſint dona que ex amore ꝛ per imperiuꝫ voluntatis dantur ſimpliꝫ concedi debet per ſpiritū ſanctū ola dona dari. ¶ Ad 4m dōm ꝙ ſicut diſtinguiꝫ cōiter ꝛ bene: datuꝫ differt a dono in tribus: an ꝓſignificatore: in ſignificato ꝛ in modo ſignificādi. In cōſignificatoꝝ quꝫ cum datū ſit participiū cōſignificat tempus nō donuꝫ: cuꝫ ſit nomē ꝛ ideo nihil dicit datum niſi qđ ex tēpore ꝓfert. Donū tamē dicit eternaliter etiaꝫ ſpiritusſanctꝰ. Differt in ſignificato: quia donū ſupra datiōnē addit irredditibilitatem ꝛ liberalitatē quādaꝫ. Differt in modo ſignificādi: quia datum dicit actualeꝫ datiōnē: donū habitualeꝫ. Ex quo apparet ꝙ ꝫ filius dicaꝫ nobis dariꝫ ex tempore eſt nobis actualiter collatus: nō tamē dicaꝫ donū vt ſpiritusſanctꝰ: quia nō per modum liberalitatis emanat: nihilominus tamē vt nobis datus eſt temporaliter ꝑ ſpiritū ſanctū datum dicit: eo ꝙ per amorē datꝰ eſt. Et qđ arguitur ꝙ ſpiritusſanctꝰ nō habet rōnem ꝓncipij ſupra filium. Dicēdum ꝙ ꝫ ſuper perſonaꝫ filij auctoritatem nō habeat: auctoritatē tamē habet ſup effectū ratione cuius filius dari dicitur. ꝛ hoc ſufficit ad hoc ꝙ filius per ſpiritum nobis detur. ¶ Ad quintum dicendum ꝙ ꝫ omnia dona dentur per amorē ꝛ per ſpiritū ſanctū: non tamē oportet ſpiritū ſanctū ſimpliciter dari in omni dono: ſicut nec in omni dono mittiꝫ: vt eſt ſuperius declaratū: ſed ſolum dari dicit in illo dono qđ ſibi per omnemꝫ modum appꝛopꝛiatur ꝛ hoc eſt charitas vel gratia que ſibi pōt appꝛopꝛiari: nō ſolum ſm cōmunē rōnem doni ſm quemꝫ modum ſibi omnia dona appꝛopꝛiantur: ſed etiaꝫ ſm ſpecialeꝫ. ¶ Ad 6m dōm ꝙ motionis non eſt motio: quia motio vt motio nō terminatur ad motionem: nec eſt motionis ſubiectum: tamē motionis eſt motio tanq̄ cauſa ꝛ principiū: vt motus ſolis in obliquo circulo eſt cauſa ḡnationis ꝛ cozruptionis in iſtis inferioꝛibꝰ: vt dicit in ſcdo de ḡn. Et iſto mō doni eſt donum: qꝛ ſpiritusſanctꝰ eſt ratio quare omnia dona dāntur. ¶ Ad 7m dicēdum eſt ꝙ maioꝛ eſt vera loquēdo de eſſe reali: quia ſua eſſentia nemini datur: nec ſua ꝓꝓrietas perſonalis inquātuꝫ ꝓcedit per modum doni: ſic eſt amoꝛ actualis: ſed bene datur inquātum eſt donum datū: quia tunc dicit reſpectuꝫ ad exteꝛa: cōnotando ꝓceſſionem ſuaꝫ ad intra. ¶ Ad vltimū dōm eſt ꝙ ex quo ꝓcedit ſpūſcūs vt amoꝛ actualis ꝛ vt donum: ideo dicit reſpectū ad datū: ſic illo modo dici pōt ꝙ fundaꝫ ſuper perſonalitate ſpiritusſancti.

¶ Utrū ſpūſcūs ſit eo donū quo deꝰ. Qō vnica.

Oſtea querit vtrum ſpūſanctꝰ ſit eo donum quo deus: Et vꝝ ꝙ nō: quia deus eſt quid abſolutum: donuꝫ eſt quid relatum ſm Augu. ſed in diuinis non eſt aliqđ quid relatū qđ dicit abſolutuꝫ: cum relatio ibi maneat ſm ſuū genus: ergo ꝛc. ¶ ℙ. Eſſe deum competit omnibꝰ perſonis ꝛ etiaꝫ eſſe vnuꝫ deum. ergo ſi ita ſe haberet donuꝫ: competeret oibus eſſe donū ꝛ vnum donū. ſed ſm Aug. 15. de tri. ca. 17. ita donuꝫ cōpetit ſpirituſanctō: ſicut filio verbum: ſed vt dicit. 15. de trini. ca. 2. pater ꝛ filius non ſunt ſimul ambo vnum verbū. ergo pater ꝛ ſpūſanctꝰ nō ambo vnum donū: ſed ſunt ambo vnus deus. ḡ ꝛc. ¶ ℙ. Eſſe donum cōſequit ꝓceſſionē ſm modum intelligendi: quia ſpūſanctꝰ ꝓcedendo accipit ꝙ ſit donuꝫ ſed diuinitas nō cōſequit ꝓceſſionē etiaꝫ ſm intellectum nō generet: nec ꝓcedat: nec per ſemet per accidēs. ergo ꝫ ſpūſanctꝰ ꝓceſſione ſit donum: ꝓceſſione non erit deus. ¶ ℙ. Non eadeꝫ ratione aliquid nominatur ſpecialiter ꝛ cōmuniter: ſi deus eſt quid cōmune: donum eſt quid ꝓpꝛium. ergo ꝛc.

In cōtrarium eſt: quia ſm Dyonyſium: ſicut ex virtute nature in eandem nāꝫ neceſſitate ſubſiſtit filius ſic ex virtute nature in eādem naturā ꝓceſſione ſubſiſtit ſpūſanctꝰ: vt in iſta habeatur. ergo per ꝓceſſionē habet ſpūſanctꝰ ꝙ ſit eiuſdem nature cuꝫ patre ꝛ filio ꝛ ſit vnus deus cuꝫ illis: ſed ꝓcedendo accipit ꝙ ſit donū. ergo eadeꝫ eſt deꝰ quo donū. ¶ ℙ. Aug. 4° de trini. ca. penul. dicit ꝙ ſpiritui ſancto donuꝫ eſſe eſt a patre ꝓcedere. ꝛ. 15. de trini. ca. 26. ſcribitur ꝙ ſicut filio preſtat eſſentiā ſine initio temporis: ſine vlla mutabilitate nature de patre generatio: ita ſpiritui ſancto preſtat eſſentiaꝫ ſine vllo initio tēporis: ſine vlla mutabilitate nature de vtroꝫ ꝓceſſio. ḡ ſpūſcūs eadeꝫ: qꝛ ꝓceſſione eſt donū ꝛ hꝫ dictā eſſentiā: ſi dūdo talēꝫ eſſentiā oī deꝰ. ḡ eadeꝫ eſt deus: quo donū.

Rñdeo dōm ꝙ cuꝫ quelibet ꝓſona diuina ſit ſimpliciſſima: nō poſſumus in eas ponere aliq̄ realiter differēna: quia in nullo ſuppoſito ponunt talia niſi habeat eſſe compoſitū: ideo quocūꝫ ſit donuꝫ: vel quocūꝫ ſit deus: illa duo realiꝫ differre nō poſſunt: ſed ſi differunt hoc erit ſm rōnem ſolum. ¶ Ideo aduertēdum ꝙ ſicut pater: nō eſt eo pater formaliꝫ quo deus: ſi paternitate eſt pater ꝛ diuinitate eſt deus: vt ſatis innuit Augu. 7° de trini. ca. 4. qui ait. aliud eſt deuꝫ eſſe: aliud patreꝫ eſſe. ꝛ in iſta dicit ꝙ nō eſt eadeꝫ deus pater: quo deꝰ. ſic ꝛ filiꝰ nō eſt eo filius quo deꝰ: ita ꝛ ſpūſcūs formaliꝫ loquēdo nō eſt eo donū quo deus: ſi donū eſt ꝓꝓrietaꝫ relatiua: cum donuꝫ relationē importet. deꝰ eſt per eſſentiaꝫ vel per naturā: cuꝫ deus qđ abſolutuꝫ ſignificet. Sed ſi nō loquimur formaliter: ſed quo ad originem: vel ſm ordinē acceptionis: cū per ꝓceſſionē accipiat ſpūſanctꝰ: ꝛ ꝙ ſit donum ꝛ ꝙ ſit deus: eadem eſt donū ꝛ deus: ꝛ eſt ſimile ſicut ſi aliquis currēdo caleferet ꝛ laſſaret. nō eadeꝫ formaliꝫ diceret laſſatus ꝛ calidus: ſi laſſatus laſſitudine: calidus calore: tñ cauſaliter ſine originaliꝫ ꝛ ꝓſecutiue: quia ſm ꝙ ordinaꝫ ad idem vt ad curſum cōſequit vel recipit laſſitudinē ꝛ calorē: eadeꝫ: vt curſu, vtrūq̄ reciperet: ita ſpūſanctꝰ ꝓceſſione ſua: ꝛ accipit ꝙ ſit donū: ꝛ accipit ꝙ ſit deꝰ: ꝫ formaliter loquēdo ſit ꝓꝓrietate donū ꝛ natura deus: vt ꝓ ꝙ auctoritates arguendo inducte.

¶ Si tamē querit qō cōpetit ei ꝓius: an accipere ꝙ ſit deus: an ꝙ ſit donum. Dicēdum ꝙ ibi ſm rei veritatē nihil prius vel poſterius: ſm tamē modum intelligendi eſt ibi aliqua prioritas ꝛ poſterioritas: vt quia nō intelligimus ea que in trinitate exiſtūt niſi per effectus: ſm ꝙ in effectibꝰ prioritatē ꝛ poſterioritatē cōſpicimꝰ ſm modum intelligēdi ibi aliqua exiſtit prioritas. Notandum ergo ꝙ natura diuina per ꝓceſſionē cōmunicata perſonis habet ſimilitudinē ꝛ diſſimilitudinē: ꝓut natura creata per generationē cōmunicat creatis ſuppoſitis: quia ſicut creature generate accipiunt naturā per generationē: ſic per ſone diuine ꝓcedentes accipiūt naturam eandeꝫ numero per ꝓceſſiones: ꝓpter qđ ibi natura diuina pōt aliquo modo dici ꝓceſſionis terminus: ſicut in creatis natura creata eſt terminus generatōis. Eſt aūt cum iſta ſimilitudine, diſſimilitudo: quia creature genite nō accipiunt eandeꝫ naturā numero quam habent gignētes: ſed perſone diuine ꝓcedentes eandeꝫ

Dilatatur de amm ꝛ donāt ꝛ triplic.

.r. diſtin. 14. ꝓn. 2. q. 2.

De ꝓprietate querē alibi. 4. ꝓn. 2. q. 2.

De poſſe.

L Loet vñ quia forma gñatur & fit p accidẽs essq; a quinit ẽ in ſuppoſito gñte.

natuꝝ numero per ꝓceſſionẽz accipiunt quã habet a quo ꝓcedunt: ꝓpter qó natura in eis ut̃ est ꝓcessionis terminus q̃ nec per ſe nec per accidens ꝓcedit. Naz causa quare generaꝫ in hoc creato natura: per accidens est: quia natura in eo esse accipit: cum nõ cõmunicetur ei natura gignẽtis: & ſm q̃ aliqd accipit esse: sic gigni & ꝓcedere dr. ¶ Hoc viſo sciẽdũ est q̃ in creaturis gilatio & ꝓceſſio & vl̃iter oĩs motus (extẽdendo motum ad oẽz mutationez) per ſe & ꝓmo terminaꝫ ad aliquã formã absolutã: & acgrẽdo per motũ vel per mutationem nãm absolutã: ex ꝓñti res acgrit relationẽ & reſpectum: vt cum quis per alterationem acquirit albedinem ex cõſequenti dicitur ſimilis: propter qó dicuꝫ est in 5° phyſi. q̃ in ad aliqd nõ est mot⁹. Iſte ordo qui reſeruaꝫ inter absolutũ & reſpectiuũ: ſz vno & eodẽ motu vtrũqz acgraꝫ: nã per ſe & ꝓmo ſm motũ acgrit absolutũ: ex ꝓñti relatio cõpetit formę absolutę: nõ rõne qua gñer̃ p accñs: ſed ex eo q̃ est gnõnis termin⁹. Naz ſi aliqđ caliduz aſſimilaret ſibi aliqđ corp⁹: dato q̃ cũ dez calorẽ nuõ qué dz inducere: ꝓpter qđ ſequeret ea lorẽ in calefactum: nec per ſe nec per accñs gñari: eo q̃ in ea nõ acciperet eẽ: nã ſm modum intelligẽdi calefactuꝫ ꝓus cõſequeret formã caloris q̃ diceret ſiſe calido generantiqz nõ diceret ſiſe niſi ex eo q̃ talez formã ꝓſequit̃. Et ga nã dna in ꝑ venit cũ nã creata q̃ põt dici ꝓceſſionis termin⁹: ſz nec per ſe nec p accñs ꝓcedat ſm modum intelligẽdi ꝓus ꝓſona ꝓcedens nãz accipit q̃ ex tali acceptiõe ſm ꝓꝑetatẽ relatiuã ad ſuũ ꝑn̄ referaꝫ. igit̃ ſpũſcus ſz modũ itelligẽdi ꝓus accipit q̃ ſit de⁹: q̃ accipiat q̃ ſit donũ: ſz vtrũqz ꝓcedẽdo accipiat.

L Ad primũ dõm q̃ nulla ꝓſona eodẽ dr relatiue & absolute formaliter: origine tñ eodez dici põt vt patuit. ¶ Ad 2m dõm q̃ ſz ſm eandẽ rõnẽ formaleꝫ ſpũſcus nõ ſit de⁹ & donũ: q̃ est cũ pre & filio vnus de⁹: nõ est tñ vtroqz vnũ donũ: per eandez tñ originẽ vtrũqz accipit vt oſtẽſum est. ¶ Ad 3m dõm q̃ ſz diuinitas nec per ſe nec p accñs ꝓcedat: põt tñ dici ꝓceſſionis termin⁹: cuz p ꝓceſſionẽ ꝓcedentib⁹ cõiceat: & hoc ſufficit ad hoc q̃ eodez mõ originaliter ſpũſſanct⁹ ſit de⁹ & donũ. ¶ Ad 4m dõm q̃ nõ eadem rõne formali alicui cõpetit: qđ est ꝓpriũ & cõe. Põt tñ ei competere per eandez originẽ: vt ꝓz per habita.

¶ Utrũ ſpũſcus poſſit dici ſpus noſter. Qõ vnica.

3° ſm. QUmo querit̃: verum ſpũſcus poſſit dici ſpus noſter: Et vr q̃ nõ. q̃ nõ dr nr̃m niſi q̃ aliquã relationem bz ad noe: ſed in noie ſpus nõ vr aliq̃ relatio deſignari: q̃ ſm Aug. 2° de tri. c. 10. ſpus dicit̃ aliqd pp incorporeã nãz: ſz rõne talis nãe in aliquo nõ intellit reſpect⁹ g̃ rẽ. ¶ P. Sicut ſpus est q̃dã in trinitate ꝓſona: ſic & filius: ſz de filio nõ dr q̃ ſit fili⁹ noſter: vt dicit Aug. 15. de tri. c. 12. g̃ nec de ſpũſco dici debz q̃ ſit ſpus noſter. ¶ P. ſm Aug. 15. de tri. c. 30. ſicut corp⁹ caro nihil est aliud q̃ caro: ſic donũ ſpũſci nihil est aliud q̃ ſpũſcus: ſed ſpũſcus nõ põt dici donũ nr̃m: ergo q̃ nõ est donũ alicui⁹: niſi ei⁹ qđ ipſum dare põt: ſed ſpũſcus dare nõ poſſum⁹: vt ſupius est oſtẽſum: ſed idez est ſpus q̃ donũ ſpũſci: ergo nõ põt dici donũ nr̃m: nõ dicet ſpirit⁹ noſter. ¶ P. Si ſpũſcus dr ſpus noſter: hoc est q̃ dat nobis: ſz fili⁹ dat⁹ est nobis: & nõ dr filius noſter. g̃ rẽ. ¶ P. Magis vr vez q̃ ſpũſcus poſſit dici de⁹ noſter q̃ ſpus noſter. ſed nõ vr q̃ debeat dici de⁹ noſter: quia de⁹ ſm Ambro. lib. ꝓmo de tri. & bñ in lra ſcde diſtin. est nomẽ nãe: ſz in nã dna nõ intellit relatio reſpectũ nr̃m: nec põt dici nã nr̃a. g̃ nec deus noſter, nõ igit̃ est bñ dictuꝫ q̃ ſpũſcus ſit noſter.

In cõtrariuꝫ est Magiſter in lra qui dicit q̃ debet dici ſpus noſter. ¶ P. Di cuꝫ est Delfe & Moyſi aie dñe: tollam de ſpiritu meo qui est in te: & ſuper eos ponam eum: & portabunt tecum populi tui. Sed ſm Magistrũ cõcludit̃ q̃ poſſit dici ſpus nr̃.

Rñdeo dõm q̃ iſtã qõnez determinat Aug. 5° de tri. c. 14. vbi oſtẽdit q̃ ſpũſcus debz dici ſpus noſter. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã notandũ q̃ nõ dr aliqd noſtrũ: niſi ex eo q̃ bz aliquã relationez ad nos: qđ ex ipſo noie infertur: relatio aũt quã de⁹ bz ad nos: nõ põt esse niſi relatio cauſe: & ideo ſm oia illa noia: ſm que deus ita dr noſter: qđ intelligit̃ bñe quãdaz rõnez ꝓcipũ re⁹ noſtri noſter ꝓuenienter dici põt: absq; copula verbali media: & ideo dr deus noſter & pr̃i noſter: de⁹ nr̃: & cetera hm̃ quę rõnez ꝓcipũ iportãt. Quãuꝫ ad ea aũt que nõ diceret bñe rõnẽ ꝓcipũ: ſz magis qđ est ex ꝓcipto: nõ dr noſter: ideo hypoſtaſis vbi nõ dr fili⁹ noſter: eo q̃ in noie filij nõ daꝫ itelligi rõ ꝓcipij: ſz magis q̃ est ex ꝓcipio: q̃ fili⁹ ſz q̃ hm̃ nõ referr̃ niſi ad pñez: ideo absq; copula verbali media: cũ nos nõ ſimus pr̃ eius: nõ debet dici fili⁹ noſter: niſi cũ copula verbali põt cõcedi: vt dñs daꝫ fili⁹ est noſter: inquãtuꝫ dat⁹ est nobis. Sed in noie ſpus: quedã rõ ꝓcipij deſignaꝫ. nam ſz pp incorporeã nãz aliqd dicaꝫ ſpus: vt in arg⁰ tangebat: tñ multotiẽs in diuinis ſcripturis a q̃dã vehementi ipulſione nomen ſpus est acceptuꝫ. vñ Iudicũ. 14. dr̃. q̃ irruit ſpus dñi in ſanſonez. Et Actuũ 2° legit̃ q̃ factus est de celo ſonus tanq̃ aduenientis ſpus vehemẽtis: q̃ ex eo q̃ daꝫ nobis ſpũſcus: quadã vehementi ipulſione agitamur. unde illud ad Ro. 8. Qui ſpiritu dei aguntur hi filij dei ſunt. & 15. de trinit. ca. 17. cũ ſpũſcus dat⁹ fuerit hoi: accedit eũ in dilectiõe dei & pr̃imi. Cauſa aũt hm̃ est: q̃ non est illud donũ ſiẽ cetera dona. Naz ſi aliq̃ dona nobis data ſunt in pẽte nr̃a: ex eo tñ q̃ nobis daꝫ tale donum ſumus in pẽte eius. Aduertẽdũz tñ q̃ ga iſta ipulſio & quedaz rõ ꝓcipij re⁹ nr̃i deſignatur: in noie ſpus magis q̃ in noie ſpũſci dr ſpus noſter: & nõ ſpũſcus nr̃: vt Magiſter tãgit in lra. & iſta vr via Aug. lib. & ca. ꝓdcõ. vbi iſtã qõnez determinat q̃ fili⁹ nõ dr noſter: q̃ ſz q̃ fili⁹ nõ referr̃ ad nos: ſed ad pñez. ſed ſpũſcus dicit̃ nr̃: q̃ ſm q̃ donũ dei est: & nobis daꝫ: nõ ſolũ referr̃ ad dñez: ſz ad eos q̃b⁹ daꝫ: q̃ vt dictũ ẽ eos agitat & cõmouet ad dei & pr̃imi dilectiõez: q̃ aguatio noie ſpus ẽnotaꝫ.

Ad primũ dõm q̃ ſz ſpus dicaꝫ aliqd ꝓpter incorporeã nãz: accipit̃ tñ in ſcripturis ꝓpter vehemẽtez ipulſionẽ: rõne cui⁹ bz quãdaz rõnẽ ꝓcipij reſpectu nr̃z q̃b⁹ daꝫ. vñ ſpus noſter dr̃. ¶ Ad 2m dõm q̃ vt habitũ est: noia ſm q̃ de⁹ dr noſter: debẽt deſignare rõnem ꝓcipij: & ideo cõiter diſtinguit̃ & bñ q̃ cũ de⁹ ſit in triplici gñe cauſe reſpectu nr̃i: vt põt dici a Cõmẽ. ſup. 10. meta. ſm gñe cauſe efficiẽtis: formalis: & finalis ſm eaꝫ rõne quoꝝ deſignaꝫ habitudo ad nos: ſm aliquã rõnez ꝓcipij tacitã: debet dici noſter: veruz ga ſimplr est ſuus noſter & efficiẽs noſter: nõ tñ abſq; diſtõne ꝓcedit̃ q̃ ſit forma noſtra: ſz forma exẽplaris, Et ſm noia q̃ denotaꝫ bñe rõnez ꝓcipij reſpectu noſtri in gñe cauſe finalis & efficiẽtis ſimplr debet dici noſter: vñ dr̃. ꝓductor noſter: creator noſter: quãuꝫ ad eaz efficiẽtẽ. bonũ noſtrũ: beatitudo nra: quãuꝫ ad finalez. Ea aũt que deſignãt habitudinẽ forme: nõ ſũt cõcedenda ſimplr: niſi ꝓut deſignant habitudinez forme exemplaris. vnde dicit̃ ſapiẽtia noſtra: q̃ ab illa ſapiẽtia est noſtra ſapiẽtia exemplata: & ſm illuz modum loquitur Diony. 4° celeſtis hierarchie: q̃ eſſe omnium eſt ſupereſſe deitatis: quia ab eſſe diuino eſt eſſe omnium

M De hoc uide est. d. diſt. 14. ꝓna. 3.

Lõ. 3.

A exemplū in: sed filius nullam rationem principij sm
q̄ tale dicit in noie filij: solum denotat respect⁹ ei⁹
qđ est ex pncipio: nō pncipiū: t ideo nō cōcedit qđ dici
possit filius noster. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ ly sit idem donuz
spūs qđ spūs: magis tñ designat rō principij in spiritu
pper vehemētiaz impulsionis q̄ in dono: t ideo magis
cōcedit q̄ sit spūs noster q̄ donū nostrū. Rursus me-
lius dicit datū nostrū q̄ donū nostrū. naz hic concedit
q̄ sit datū: sed q̄ sit donū nostruz nō pprie cōcedi pōt
qa in noie dati designat relatio actualis ad nos: nō aūt
in noie doni qz donū ē eterna si nō det, iuxta illud Aug.
5° de tri. ca. 5. (spiritus sanct⁹ donū creature q̄ esset cui da
retur. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ t filius pōt dici datū nostruz:
nō tñ filiꝰ noster: in noie filij nō designat relatio ad
B nos: sicut in noie dati: nec spūs q̄ nobis det, sed
poterit spūs noster nisi in noie spūs relatio respectu no-
stri denotaret. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ t si deus nāz signat: vt
ait Amb. tñ ab operatiōe sponit: vt dicit Dam. primo lib.
ca. 7. rōne cuius debet dici deus noster.

Super litteraz sup illo [Nō enim
singuli ꝛc.] Vult
Magister q̄ babētes spūm. nō dñt oīa
dona eius. Contra: dona spūsci sunt ea p̄z
que dat spūsctus vt dona gratuita: sicut t
charitas: sed hec habent ab oībꝰ qui dñt spūm scm. Dōz
q̄ dona gratuita quedaz sunt gratis data: quedā gratū
facientia: t oīa gratū facientia habent a quolibet qui hz
spūm scm nō aūt oia gratis data: qz nō oēs operant mi-
racula nō oēs hñt ppbetiā. Et de talib⁹ loquit Magi-
ster vel Aug. cuius auctoritatē inducit.

¶ Item sup illo [Relatio nō apparet in noie spūsci sicut
C in noie doni.] Contra. sicut donū dr respectu donantis: sic
ita spūs respectu spirationis. Dōm q̄ in noie dom desig-
nat relatio simplr t ex suo significato: ly in noie spūs
nō, sed si relone ipoztat hoc est inquātuz indicat pcessi-
que per actum spirationis accipit esse pōne cuius acce-
ptionis relationē designat: ideo si vtrobiq; imponatur
relatio non tamē eodem modo: nec ita apparet in noie
spiritus: sicut in nomine domini.

Nota de pces sione creatu rarum. ¶ Item sup illo [Non est vt ait Hylarius.] Notādum
q̄ Hyla. intēdit separare pcessionē pōnaz a pcessio-
ne creaturarū: sm q̄ per pcessionē creatā ipoztat ali-
quis defect⁹: inuenimus enim triplicē pcessionem in re-
bus: q; quedaz generant t pcedunt nō per virtutē na-
ture: sed per defectū t corruptionē: sicut pcedunt apes
ex corruptiōe carniz bouis: t vespe ex corpib⁹ equoz
mortuorum: t muscilliones ex vino corrupto: vt narrat
Cō. p. Cōmētator dixisse Themistiuz in. 12. metaphysi. Quę-
dam gñant nō sm subsistentē hypostasiz: sed per quā-
E dam pcessionē: vt ramus ab arbore. Quedaz nō p na-
turalē esse accipiūt: sed magis per quādam derivatio-
nem: vt riuus a fonte: t qz oīa ista iperfectionē dicunt.
dicit Hyla. q̄ [deus nō est ex deo per defectionem] in
quo remouet pmū modum. [Aut per pcessionē] in quo
remouet scōz. [Aut per derivationē] in quo ammouet
tertiū. [Sed ex virtute nāe] pter ea que per defectū
generant. [In eandez nāz subsistunt] pter ea que nō
generant vt subsistant. [Sed per quādaz pcessionez]
quātuz ad scōm modum. Et addu q̄ talis subsistentia
inest filio per naturalitatē ex quo ea que per derivationē
t nō per naturalitatē accipiūt remouet qđ addit de spū
scō. [Qz ex virtute nāe ꝛc.] silez exponez hz. Alia autē
verba Hylary (hic inducta in 5ᵗ dist.) sunt exposita.

¶ Item sup illo [Nō ille spūs noster quo sum⁹.] Cōtra.
esse oium est sup. esse ouinitas, ergo spiritus scō sumus.
Dicendum q̄ spiritus sanct⁹ sumus efficienter nos for- B
maliter sm q̄ ibi loquitur Augustinus.

¶ Item sup illo [Tollenduz de spiritu tuo.] Cōtra. deꝰ
spūs nō est diuisibilis. ¶ P. Spūs Moysi nō fuit mi-
noratus. ergo nō fuit de spiritu eius acceptum aliquid.
¶ P. Diuina sm quā dat spūs nō tráfit a subito in sub-
iectuz cū sit accidens. ḡ nō fuit acceptū de gra Moysi:
sed alius fuit supernaturaliter infusa.

Ad primū dōm q̄ ly spūs dei non sit diuisibilis
sm essentiā: est tñ diuisibilis sz esse-
ctus. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ ly spūs Moysi nō fuisset dimi-
nutus per talez acceptionē q̄tū ad graz habitualez: fuit
tamē diminut⁹ q̄tū ad vsum: qz nō oportebat ipz post
hoc intendere sicut ante. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ nō dicit fuisse
acceptū de spiritu Moysi q̄ gratia transiret de subie-
cto in subiectū: sed qa grana sit infusa alijs ad similes P
actus ad quos erat in Moyse: t ideo dicit fuisse acce-
ptū de spiritu Moysi t datū aliis: eo q̄ in alijs erat in-
fusa gra ac si a gra Moysi fuisset derivata: eo q̄ gra in
illis ad similes ordinabantur actus.

¶ Hic de eqlitate triū psonaz. Dist. XIX. Pars prima

Hinc post q̄z coeternitatē trium
psonarū pro modulo facultatis
mee insinuauim⁹: iaz de earūdē
eqlitate aliq̄d eloqui supest. Fi-
deo enī catholica fic coeternas:
ita t coeqles tres psōas asserit. Eqlis est. n.
in oīb⁹ pri filiꝰ: t pri t filio spūsctus. Quia
vt ait Aug. in lib. de fide ad Petrū: breuiter
aperiēs quo intelligat eqlitas docet. Nullus G
boz alium: aut precedit eternitate: aut excedit ma-
gnitudine: aut supat ptāte: qz nec filio nec spi
rituscō q̄tū ad nāe dine vnitatez pinet: aut
interior: aut maior est pri filio: nec filius spū-
sctō. Eternū qppe t fine initio est: q̄ filiꝰ de
nā pris extitit: t eternum ac fine initio est: q̄
spūsctus de nā pris filijq; procedit. Ob hoc ḡ
tres vnū recte credim⁹ t dicim⁹ deū: qz vna
prius eternitas vna imēsitas vna nāl est trium
psōaz divinitas. Ecce breuiē assignauit Aug. i
q̄ trium psōaz pfistat eqlitas. s. qz alia alia si ex-
cellit: aut eternitate: aut magnitudie: aut ptāte.

¶ Qz eternitas t magnitudo t ptās in deo H
sunt vnum: iz ponantur quasi diuersa.

Cumq; enumerent ista q̄si diuersa:
in deo tñ vnū t idem sunt. s.
essentia diuina simplex t incōmutabilis. Tñ
Aug. in. vij. li. de trī. Nō alio magnꝰ alio deꝰ
est: iz eo magnꝰ quo deus: qz nō est illi aliud
magnū eternitas: aliud deū eternitas. Eadē qppe eiꝰ ma-
gnitudo est q̄ virtꝰ: t eadē essentia q̄ magnitu-
do. Pri ḡ t filiꝰ sil vna eternitas t vna magnitu-
do. Ita et t potestas dei eternitas diuina e. Tñ
Aug. in. vij. li. pfes. Voluntas t potestas dei
deꝰ ipse est. Eternitas quoq; dei eternitas diua

est. Qō Augn. ostēdit sup illū locū psal. In gnōne t gnōnes anni tui. Est gnātio gnōnū que nō trāsit collecta de oib⁹ gnātiōib⁹. i. sci, In illa erūt anni dei q nō trāseūt. i. eternitas dei. Nō. n. aliud sunt anni dei: aliud ipse: sed anni dei eternitas dei est. Eternitas ꝝo ipsa dei suba est nihil bñs mutabile. Incōcusse g teneam⁹ q vnū t idez est. s. cētia diuina dei eternitas: potētia: magnitudo: t tñ cōsueuit scriptura hec t bis silla q̄si distincte ponē. In bis g ꝝbis trib⁹ psonaꝝ eq̄litatē breuiter cōplex⁹ est Aug⁹: qz ali⁹ aliū nec eternitate: nec magnitudie: nec potētia supat. Qz aūt eternitate aliq̄ triū psonaꝝ aliū nō excedat supī ostē suz é: vbi coeternitas trū psonaꝝ insinuata est.

¶ Hic de magnitudine q ea aliqua personarum aliam non excedit.

Nunc igitur supest ostēdere q magnitudine vel potētia alius alium non excedat: t pius de magnitudine videamus.

¶ Qz nō est maioz vna psona alia nec maius aliqd due q̄z vna: nec tres vel due q̄z vna.

Sciendum est g qa pī nō est maioz filio: nec pater vel filius maioz spīrituscto: nec maius aliquid due psone fil' sunt q̄z vna: nec tres simul maius aliqd q̄z due: nec maioz est essentia in trib⁹ q̄z in duab⁹: nec in duab⁹ q̄z in vna: qz tota ē in singulis. Vñ Joā. damasce. ait. Cōfitemur deitatis nāz oēz pfecte eē in singla suaꝝ hypostaseon. i. psonaꝝ: oēz in pīe: oēm in filio: oēz in spūscō. Idcoq̄z pfect⁹ de⁹ pī: pfectus deus filius: pfectus deus spūsscūs.

¶ Qūo dr̄ eē de⁹ pī in filio: t filius in pīe: t spūsscūs in vtroq̄z: t singulus in singulis.

Et inde est q pī dicit eē in filio: t filius in pīe: t spūsscūs in vtroq̄z: t singulus in singulis. Vñ Augu. in lib. de fide ad Petrū. Propter vnitatē nālem tot⁹ pater in filio t spūscō est: totus quoq̄z spūs scūs in patre t filio est. Nullus boꝝ extra quēlibet ipsoꝝ est ꝓpter diuine nāe vnitatē. Ecce hic aperit aliquatenus. Nō enīz plene pōt tñ ab boie reserari arcbanū: ex qua itelligentia dicat singula psonaꝝ tota eē in alijs. Unde etiā Hylarius ista interius perquirēs in lib. 4° de tri. ait. Affert pleriscq̄z obscuritatem sermo dñi cum dicit. Ego in patre t pī in me est: nec imerito. Natura enīz intelligētie humane rōnez dicti huius non capit: nec explaz aliqd reb⁹ diuinis cōparatio humana prestabit. Sed qō nō intelligibile est boī: deo possibile est. Cognoscenduz itaq̄z atq̄z intelligēdum est qd sit illud. Ego in patre t pater in me est. Si tñ cōprehēdere hoc ita vt est valebimus: vt qō nā reruz pati non posse estimat: id diuine veritatis rō ꝓsequat. Patrem ergo in filio: t filiū in pīe eē: plenitudo in vtroq̄z diuinitatis pfecta est: qz plenitudo diuinitatis in filio: qō in patre est: ō t in filio est: qō in ingenito est: hoc in genito: alter ab altero t vteroq̄z vnuz. Jo. s. qui est nihil bñs qō nō fit etiā in eo a quo est nō duo vnus: sed alius in alio: qz nō aliud in vtroq̄z: vt vnum sint in fide nostra vteroq̄z: nō vnus: nec eūdē vtrūq̄z: nec aliud ꝓfitemur: qz deū ex deo natum: nec eundez natiuitas: nec aliud eē permittit. Eandez g in vtroq̄z t virtutis similitudinē t deitatis plenitudinē cōfitemur: qz veritas dicit. Ego in pīe: t pater in me ē. Qō in eniz filio accepit a pīe. Naz si partē eiusdem qui genuit accepit: neuter g pfect⁹ est: deest enīz ei vnde decrescit: nec plenitudo in eo erit qui ex portiōe ꝓstiterit. Neuter g pfect⁹ est: si plenitudinē suā t qui genuit amittit: nec q natus est ꝓsequit. Fateamur g q pī est in filio: t filius in pīe: t deus in deo: vt idē Hylarius ait in. vij. lib. de tri. Non per duplicē cōuenientiū generū cōiunctionē: nec p institutā capacioris substātie nām: sz per nāe vnitatem similitudinē: per natiuitatē viuentis ex viuente nā dum res nō differt: duz nā dei nō degenerat natiuitas: duz nō aliō aliqd ex deo q̄z de⁹ nascit: dū nihil in bis nouū est: nihil alienū: nihil sepabile. Ecce bis ꝝbis put humana permittur infirmitas: aperit ex quo sensu cbīs dixerit se esse in patre: t pīez in se. Ex eodez etiā sensu intelligit spūsscūs esse in vtroq̄z t singula psonaꝝ in singulis: qz. s. in singulis est eadez plenitudo diuinitatis: t vnita similitudo nāe: qz nō est maioz diuina nā in aliqua baꝝ psonaꝝ: sed vnius t indifferētis nature sunt be tres persone. Idcoq̄z altera in altera eē dr̄: vt ꝓdictū est. Unde Ambro. ꝓdictoꝝ ꝝboꝝ sniam nobis aperiens sup epl̄az. 2. ad Corin. ait. Per boc intelligit pī esse in filio: t filius in patre: qz vna est coꝝ suba. Ubi. n. est vnitas vbi nulla diuersitas. Ecce tribus illustriū viroꝝ testimonijs. s. Aug. Hylarij. Ambro. in idē ꝓcurrētib⁹: reuelatōe spūsscti in eis loquētis: pie credere volētib⁹ ostēdit:

A

tñ q̃ſi per ſpeculuz ⁊ in enigmate: qualr accl pienduz ſit cũ dicit̃ pater in filio eſſe: vel filius in patre: vel ſpiritusſanct⁹ in vtroq;.

Pars ꝑma diſtin. 19ᶜ.

Antelo tot⁹ ꝑmꝰ.

NUnc poſtq̃ ⁊c. Sicut dictum fuit ſuperius in ꝓſonis diuinis q̃tuor eſt cõſiderare: de quib⁹ ſpãlr Magiſter intẽdit determiare in hoc ꝑmo. vz. de eſſentie vnitate: ꝓſonaꝝ alietate: durationis eternitate: ⁊ maieſtatis eq̃litate. ¶ Expedits ꝑmis: dic de eq̃litate ꝓſonaꝝ determiat: que ꝓ3 totũ ꝓcedens diuiſa fuit. Diuidit aũt hec pars in ꝓtes duas. qz ꝓmo Magiſter facit qd dcm̃ eſt. Scõo q̃ſdaz qõnes ꝓp ꝓcessũ incidẽtes determinat. zᵃ ibi ⌊ Dic ozit qõ. ⌋ in ꝑn⁹. 21. di. ¶ Circa ꝑᵐ duo facit. qz ꝓmo dicit eq̃litatẽ eſſe in diuinis ⁊ fm que attẽdit̃ eq̃litas. Scõo ꝓbat qd dixerat. ibi ⌊ Qz aũt eternitate. ⌋ ¶ Circa ꝑᵐ duo facit. qz ꝓmo dicit equalitatẽ eſſe in diuinis q̃tuz ad hec tria. vz. q̃tũ ad eternitatẽ, magnitudinẽ ⁊ ptẽtez: qd ꝓbat per Aug. Scõo oſtẽdit hec tria idẽ eẽ ꝓp eᵗ⁹ ſimplicitatẽ: qd ẽt ꝓ Aug. oſtẽdit. zᵃ ibi ⌊ Lũqz enumerentur. ⌋ Deinde cũ dicit. ⌊ Qz aũt. ⌋ ꝓbat qd dixerat: ⁊ duo facit. qa ꝓmo ꝓtinuat ſe ad dicẽda. Scõo expedit̃ de ꝓpoſito. ibi ⌊ Sciẽduz igit̃. ⌋ ¶ Circa ꝑᵐ duo facit. qz ꝓmo dicit oſtẽſuz eſſe ſupius inter ꝓſonas diuas eq̃litatẽ eſſe q̃tũ ad eternitatẽ. Scõo addit oſtẽdendũ eſſe eq̃litatẽ exiſtere q̃tũ ad magnitᵘᵈᵉᵐ ⁊ ptẽtez. zᵃ ibi. ⌊ Nũc igit̃. ⌋ Deinde cũ dicat. ⌊ Sciẽduz ⌋ ꝓbat qd dixerat: ⁊ duo facit. qa ꝓmo oſtẽdit inter ꝓez ⁊ filiuz eq̃litatẽ eſſe q̃tũ ad magnitudinẽ. Scõo q̃tũ ad ptẽtez. ibi ⌊ Nũc oſtendere. ⌋ in ꝑn⁹. 20. diſ. ¶ Circa ꝑᵐ tria facit: fm q⁹ triplr ꝓbat dinas ꝓſonas in magnitudine coequari. qz ꝓmo

C

hoc oſtẽdit ex dina ꝓfectione. Scõo ex eo q⁹ in diuinis nõ eſt totalitas partialitas ⁊ cetera hꝰ que equalitatem ſpediunt. Tertio manifeſtat hoc idez ex ipſa dina ſimplicitate. zᵃ ibi ⌊ Sed tam nunc. ⌋ vbi ꝓis lectio terminabit̃. ʒᵃ ibi ⌊ Sciẽduz eſt igit̃. ⌋ ¶ Circa ꝑᵐ duo facit. qa ꝓmo dicit inter diuinas ꝓſonas eq̃litatẽ eſſe: quia quelibet eſt ꝓfectꝰ deus. Scõo ex hoc ꝓcludit q⁹ ꝓpter talem ꝓfectionẽ ⁊ eſſentie vnitatẽ ꝓſone ſibi ſimil. ibi ⌊ Et inde eſt. ⌋ ¶ Circa qd tria facit. qa ꝓmo ꝓbat ꝓſonas ſic ſibi ineſſe per auctẽ Aug. Scõo ꝑ Dyla. Tertio per Ambro. zᵃ ibi ⌊ Uñ etiã Dyla. ⌋ ʒᵃ ibi ⌊ Unde etiaz Ambro. ⌋ ¶ Circa qd duo facit. qz ꝓmo adducit auctẽ eis. Scõo oſtẽdit ꝓſonas ſic ſibi ineſſe: ſcilr tenẽdum eo q⁹ taz tres illuſtres viri ad hoc cõcordant. zᵃ ibi ⌊ Secatribus. ⌋ In quo terminat̃ ſnia lectionis.

D

QUia magiſtri intento in ꝓpti lectione duo verſat. vz. circa diuinã eq̃litatẽ: ⁊ circa perſonarũ diuinaꝝ indiſſionem. Ideo de his duobus queremus. ¶ Circa ꝓmuz queremus tria. ꝓmo: vtrũ ſit ibi equalitas. Scõdo: vtrum maius. Tertio de bis fm que attendit̃ equalitas.

ꝑᵐ ꝑn.

¶ Utrum in diuinis ſit dare equalitatẽ. Qõ. I.

Lbo. ſn ſum. parte ꝑma. ꝑn. 42. q. i.

AD ꝓmũ ſic ꝓcedit. Uꝫ q⁹ in diuinis nõ ſit dare eq̃litatez: qz eq̃litas cõmenſuratione quãdam dicit̃: ſed quelz ꝓſona eſt imẽſa. iuxta illud Ath. imẽſus pater: imẽſus filius ⁊c. ¶ ꝑ. Filius dicit ꝓez maiorẽ ſe: qd Dyla. exponit etiã fz q⁹ eſt de⁹ vt habitũ fuit. 16. diſtin. ſed maioritas repugnat equalitati. ¶ ꝑ. Oppoſita nata ſunt fieri circa idez: qz ſicut ꝓpriũ eſt q̃tuzcũ fm eã equale dicitur ꝓpriũ eſt fm eaz dici inequale. vbicũqz g̃ reperit̃ eq̃litas: ibi reperit̃ q̃ntitas: ⁊ ibi põt eſſe ineq̃litas: ſed in diuinis nõ eſt q̃ntitas: nec eſt poſſis ineq̃litas. g̃ ⁊c. ¶ ꝑ. Quicqd eſt ineq̃le põt fieri eq̃le: qz licet a longiori breuiorẽ abſcidẽdo vt dr in 3ᵒ ꝓpõne Euclid. g̃ a filr gcqd eſt equale poteſt eẽ ineq̃le. igit̃ a deſtructiõe ꝓnis: qõ nõ põt eẽ ineq̃le: nõ põt eſſe eq̃le. ſed vt dictũ eſt: ibi nõ põt eſſe inequalitas. g̃ nec equalitas. ¶ ꝑ. Ea que in diuinis ſunt abſolute: trãſeũt in ſubaz: vt põt haberi ab Aug. 15. de tri. c. 10. ⁊ 6. c. 7. ſz rõne ſube nõ dr eq̃litas: ſed idẽtitas. non igit̃ tres ꝓſone debent dici equales ſed eedem.

In cõtrariuz eſt qõ in ſymbolo legit̃: qz oẽs tres perſone ſibi coeterne ſunt ⁊ coequales. ¶ ꝑ. Illa ſunt eq̃lia que bñt eandẽ magnitudinẽ: ſed eadẽ eſt magnitudo oiuz trũ ꝓſonaꝝ. iuxta illud Aug. 5. de tri. c. 8. in deo nõ dicimus tres eſſentias nec tres magnitᵘᵈᵉˢ: ſz vnã eſſentiã: vnaz magnitudinẽ.

RNdeo dom̃ q⁹ in eq̃litate tria eſt cõſiderare: que vident̃ ipedire eq̃litatẽ ꝓſonaꝝ. Nã eq̃le opponit̃ minori ⁊ maiori ⁊ non opponit̃ ei 3ue: qz 3ria a ſe maxie diſtant: cops igit̃ q⁹ vnũ 3ciet vni: qz ſi B non eſſet: tũc eſſet aligd poſterꝰ poſtremo ⁊ maxio matus: cũ 3ria ſub eodez gñe maxie a ſe diſtant. Nec opponit̃ eis 3dictorie: qz vnum vni 3dictorie opponit̃: qz vnius affirmationis vna eſt negatio ⁊ ecõuerſo. relinquit̃ g̃ qd opponit̃ eis ꝓportionaliter: ita q⁹ eq̃litas ſit ꝓportio maioritatis ⁊ minoritatis: ⁊ illa eſt reductio quã facit ꝑſo. 10. metha. cuz facit qõnez qñ opponit̃ eq̃le magno ⁊ ꝓuo ⁊ vnũ multo. Nec poſſumus dicere q⁹ ſit ibi oppoſitio relationis: qz equale nõ dr relative ad inequale: ſed ad equale. in deo aũt nulla vt vr cadit ꝓportio: qz ꝓportio p ſe eſt nõ ens: vt dr ꝑmo phyſi. ſed deo maxime cõpetit eſſe: qz vt dr. 5. de tri. c. 2. g⁹ magis eſt qui ille qui dixit famulo ſuo Moyſi. Ego ſum qui ſum. Rurſuz ꝓportio vr eſſe quedaz ſpes mãe: vt dr in ꝑmo phyſi. ⁊ nõ reperit niſi vbi reperit mã vt mũle. in deo aũt nichil eſt hꝰ. ergo ⁊c. in deo nulla ꝓportio: ita eq̃litas rõne ꝓportionis qua ſportat vr q⁹ a dinis ſit remouẽda. ¶ Scõo vr repugnare dinis: qz vt ſcribit̃. 5. meta. t. c. 20. aliq̃ dicũtur relatiue: qz gña eoz relatia ſt vt grãmatica dr relatiue: qz ſcia dr relatiue: hꝰ vr eẽ eq̃litas: qz vel cõpetit ſpẽ⁹ q̃ntit⁹: qz cõpetit gñi qd eſt q̃ntitas: cũ ꝓprius ſit q̃ntitas fm eã eq̃le ⁊ ineq̃le dici: ſed ſi ea que fm ſuũ gen⁹ referunt̃ eẽnt in aliq̃ abſqz gñe: illud p hꝰ ſpẽz nõ referet̃. vñ ſi in aliq̃ eſſet muſica abſqz eo q⁹ in eo eẽt ſcia: tum muſica nõ ſit alic⁹ muſice: muſic⁹ p hꝰ muſicã nõ referet̃ ad aligd. igit̃ cũ in deo ſit magnitudo ſine q̃ntate pp hꝰ magnitudinẽ nõ erit eq̃litas. ¶ Tertiũ ãt qd in B facit dubiuz eſt: qz nõ dr eq̃le niſi re⁹ alic⁹ alterꝰ. ſi g̃ filꝰ referet̃ ad ꝓez: tũc eq̃litas in filio erit alia ab eq̃litate in ꝓe. nã ſicut cũ filꝰ referet̃ ad ꝓez: filiatio p quã referet̃ ad ipm eſt alia a paternitate p quã ꝓ referet̃ ad filiuz: ſic equalitas per quã filꝰ eſt eq̃lis ꝓ: eſt alia ab eq̃litate per quã ꝓ eſt equalis filio: ſed relones ſpales nõ plificant̃ niſi plificent̃ abſoluta. igit̃ ſi B eſſet pater ⁊ filius eſſent due magnitudines nõ vna.

¶ Tria igit̃ ſunt que vident̃ oſtendere q⁹ nõ ſit eq̃litas in diuinis. ꝓmũ eſt: qz ibi non reperit̃ ꝓportio. Scõo qz ibi nõ reperit̃ rõ gilis. Tertio: qz in dinis nõ plificant̃ relones ſpales ab eodez noie: vt dicant̃ due filiationes: due paternitates vel ẽt due eq̃litates.

¶ ꝓpter B nõn⁹ q⁹ in oib⁹ debem⁹ ꝛſiderare ea q̃ ſt ꝑ ſe ⁊ diminẽ q̃ ſũt ꝑ accns. Uidem⁹ aũt ꝓportionẽ a negatiõe differre in trib⁹. ꝓmo: qz dr̃ ſpiritudinẽ. negatio nãt nõ vt dr 4ᵒ meta. t. c. 4. Scõo: qz ꝓportio nõ dr̃ dr

P

Q⁹ pp tria vr nõ debere poni equalitas in diuinis.

Primuz quia ꝓportionẽ dr̃.

T. cõ. 9.

T. cõ. 79.

I G

T. cõ. 75.

Secũdũ q⁹ in deo eſt magnitudo ſine q̃ntitate: igit̃ nõ eſt ibi equalitas.

H

Tertiũ q⁹ eq̃litas cũ dicatur rẽ ꝑtẽ, quarũ magnitudines ibi erunt due magnitudines.

Ad q⁹ primũ dictoz: tria re mouẽt. Negatio differt a ꝓportione in tribus.

I

ōbus:negatio sic. de quolibet.n. quocūqz mō sumpto verum est negare vel affirmare aliqō ab eo. Tertio:qz pōt fieri vna ꝓnatio plurū:sz vna negatio vni⁹ affirmationis est soluz:vt dicit Lorin.in.10.meta.Equalitas aūt si ꝓportat ꝓnationē ꝑ se loquēdo.B nō est verꝫ ꝯtū ad aptitudinē:qz sicut verū est ens qō bz cē ⁊ non pōt bie nō esse:ita verius est eāle qō ita est eāle:ꝙ nō pōt esse ineāle:⁊ ideo vltima eālitas in diuinis est: qz ita erit ibi eālitas:ꝙ non pōt esse ineālitas:⁊ ꝯtū ad bō aptitudinez ꝓnatio dicit nō entitatē:qz pro tanto ꝓnatio est spēs nō entis inquātuz dicit aliqd aptū natū cē in aliquo qō nō est:⁊ ꝯtū ad hoc in diuinis nō opponit nisi sūma entitas ⁊ nulla mālitas. Inquātuz aūt ꝓnatio opponit malitie:vt qz negat magnū ⁊ paruū:ibi est in diuinis.⁊ ideo dicit Athanasius ꝙ ibi neqz maiꝰ neqz minꝰ: sz tote tres ꝑsone coeterne sibi sūt ⁊ cocāles. ¶ Iterū ꝯtū ad aliō ꝓnatio repit in diuinis: vt qz eāle ⁊ ineāle nō dicunt de quolz quocūqz mō sumptoꝝ: ꝑ ⁊ filiꝰ put sunt vnū in suba nō dicunt eāles nec ineāles:sed idez.sed put sunt vnū in magnitudine dicunt equales. Et ita pz ꝙ sit est equalitas in diuinis:vt ꝓnationez importat ꝙ in deo nullam imperfectionē ponimus.

K

Dubiū ꝓ dicta ꝑbe vel est tertia ꝑta.

¶ Si aūt queraꝫ quare ꝑbs ꝓcessit equale opponi magno ⁊ paruo simplr ꝓnatiue.nos aūt vt eālitatē in diuinis ponim⁹:B sine distōne nō cōcedimus. Dōz ꝙ creature sunt eāles:nō ꝓp vnā ⁊ eandez magnitudinē nūō sed ꝓp B ꝙ magnitudo vnī⁹ non excedit nec excedit a magnitudine alteri⁹.⁊ ita cū creature sint eāles:dicunt duo magna:⁊ due magnitudines.sed cū itelliguñ due magnitudines quātūcūqz intelliganꝫ eāles: ꝑm intellz ꝓt fieri additio vl subtractio ab vna eaꝝ ⁊ remanebūt ineāles:sz ꝑ ⁊ filiꝰ sūt sunt vna essentia ⁊ vna magnitudo:vt dī 6° de tri.c.2. Dato igiꝫ per ipoſe ꝙ ꝑm modū intelligēdi magnitudo illa creſceret vl minueretꝝ:semꝙ ꝑ ⁊ filiꝰ remanerent eāles:qz semꝙ eſſet eadez magnitudo ꝑris ⁊ filij:⁊ ideo ita est ibi eālitas ꝙ nullo modo pōt itelligi ineālitas: ⁊ ita ineālitas ꝯtuz ad oē illud qō ꝓnatio ꝓportat in diuinis nō ponit:sed soluz in creaturis:cū aptitudo vel potentialitas ad maius ⁊ minus ꝯ aliquo mō ꝓportat ꝓnatio ꝑm rem:vel saltez ꝑm intellē cū sit in equalitate creaturaꝝ:nō aūt diuinaꝝ ꝑsonaruꝫ: ideo sine distōne cōcedit eālitas in creaturis put ꝓnationē importat.nō aūt in diuinis.⁊ ita amotū est ꝓnuz qō ābiguitatē ducebat.

L

¶ Scōz aūt de facili tollit:qa nō dī ꝓpriū ꝯtū⁹ eālitas:qz cōuenit spēb⁹ quāti per ipsuz genꝰ:sicut relatio cōuenit grāmatice per sclaz:sed qa eālitas in specieb⁹ alteri⁹ gīis per se repiri nō pōt. Et ex hoc plene pz ꝙ si magnitudo vna abſqz ꝯtitate reperiret in aliqb⁹ ꝙ in illis esset eālitas. Uel dōm ꝙ etiā in alys gīib⁹ a ꝯtitate reperit eālitas: put cōpetit eis aliqs modus quātitatiuꝰ.in deo aūt si nō est quātitas:est aūt aliqd ibi ad similitudinē ꝯtitatis:rōne cuius pōt ibi eālitas repiri. ¶ Tertiū aūt ex seipso pz:ꝙ cū sit ibi vna magnitudo:erit vna equalitas.non.n.opz ꝙ sit alia ⁊ alia relatio in vtroqz relatiuoꝝ:⁊ maxie cū est relatio ꝑm rōnez ⁊ bz vnū fundamentuz:cuiō est equalitas in diuinis que dicit qd rōnis:⁊ fundat in vna ⁊ eadez magnitudine:nec est sile de ꝑnitate ⁊ filiatiōe:quia ga sunt relationes reales:nū qz nō induūt vnū relationis vocabulū:⁊ ex hoc manifestat veritas qōnis.

M

Tertiū remouetur.

Ad ꝓmū dōm ꝙ cōmēsurario ꝓut dicit ꝯtitatem finitā vel cōmēsuratione ꝑ accidens,eālitatē respicit: qz sufficit ad B ꝙ aliq̄ sint eālia ꝙ vnū illoꝝ nec excedat alterū nec excedat ab illo.vñ ⁊ ꝑbs 4° meta.nō declarauit eālitatē ꝑ cōmēsuratio-

Ad 1ᵐ

nem:sed ꝑ ꝓximationē excessus ⁊ paruitatis.⁊ Euclides in petitionib⁹ suis rez suppositā alteri dicit equalez nō rōne cōmēsurabilitatis:sed qz nec excedit nec excedit. Possumus tñ si volum⁹ dīe tres ꝑsonas cē cōmēsurabiles ad scientificē:eo ꝙ vna alia cōprehēdit:⁊ vna extra aliā se nō extēdit:nec tñ ex tali cōmēsuratiōe concludī pōt:qualz ꝑsonaꝝ nō cē limensaz:qz esse cōmēsurabile infinito nō ponit finitatē:sz magis infinitatē. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ vba Dyla.in sequēti qōne patebunt. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ oppōsita nata sunt fieri circa idez:nisi alterum eoꝝ insit ꝑ nāz.trib⁹ aūt ꝑsonis cōpetit nālr eālitas.nō aūt sicut caliditas cōpetit igni:qz nām ignis sic ꝓcreatꝰ:⁊ nō est ipsa ignis nā:sz qz magnitudo dīna ꝑm quā ꝑsone dicunt eāles:est ipsa dīna essentia/ipsa dīuina nā:qz ibi idez est cē qō magnū esse:vt in plib⁹ locis habet ab Aug.tanto min⁹ ineālitas poterit cē in trib⁹ ꝑsonis ꝙ in igne frigiditas:ꝙto magis accedit ad rōnez nālis vl et⁹ qō nālr inest ipsa nā ꝙ qō nāz ꝓcreatꝰ. ¶ Ad 4ᵐ dōz ꝙ qcqd est eāle pōt intelligi nō eāle:si tñ eālitas in eis sit nō ꝑ vnā ⁊ eandē magnitudinē:sz eadē est magnitudo trū ꝑsonaꝝ:rōne cui⁹ eāles dicunt:pp qō nec ꝑ intellectū ibi ineālitas poni pōt:vt pz ꝑ dicta. ¶ Ad 5ᵐ dōz ꝙ ipsa nā dīna eo ꝙ ab intellectō cōprehēdi nō valet plib⁹ noib⁹ noiaī:⁊ ꝑm ꝙ dī suba vel essentia in diuinis ꝑsonis:ponit identitas.Scōm ꝙ dī magnitudo.ibi ponit eālitas.Et ꝑm ꝙ sapia vel bonitas:ibi ponit filitudo.vñ nō arguit ḡn ibi sit eālitas:ex eo ꝙ absolutā trā sciunt in subaz:cū suba illa vere ꝓpriet qcqd ꝓfectōis reperit in bis ꝑm que equalitas attendit:qz nimiruz in ea perfectiones oium generū cōgreganꝫ.

¶ Utrū in diuinis sit mutua equalitas. Qō. II.

P

SEcundo querit:vtruz in diuinis sit mutua equalitas: Et vī ꝙ nō:qz ꝑm Aug.6.de tri.c.vlt.imago cuiꝰ ſ ꝓfecte ipleta illud cui⁹ est imago ipsa docētur esse nō illud imaginatū igit filiꝰ sit imago ꝑris:⁊ ꝓfecta imago:vt ibidē ꝓbat Aug.u. filiꝰ cōbit pātī:nō ꝑ filio. ¶ Ꝓ.ꝑm Aug.ꝑ de doct.chii. In pie est vnitas:in filio eālitas:in ſpū ſcō vnitatis ⁊ eālitatisqz cōcordia.si igit ista nō sūt ꝓprie accipiēda:cū nō sit eāle nisi in quo est eālitas:solus filiꝰ dicet eāle. non igit in diuinis est eālitas mutua. ¶ Ꝓ.ꝑz Dion⁹.9.de di.no. In causis ⁊ causatis nō recipim⁹ ꝑuersionē:sed ꝑm Damas ꝓmo lib.c.11.ꝑ est cā filij.g inter patrē ⁊ filium nō erit cōuersio:si igit filiꝰ est eāle ꝑri:pater eo ꝙ ibi negamus ꝑuersionē)nō erit eāle filio. ¶ Ꝓ.Hoc idem videnꝫ sonare vba Dyla.qui dicit piez esse maiorē filio:g nō est ei eāle.⁊ ait filiū nō esse minorē pie:⁊ ꝓstat ꝙ nec maiorez:sed qō nec est maius neqz minus est eāle, est igitur filius equalis patri:non pater filio.ergo in diuinis nō est equalitas mutua.

Q

In cōtrariuz est:qz eālia dicunt aliq̄ ꝓp eadē magnitudinē quā bīr:sed sīt eadez est magnitudo in filio que in ꝑre:sic eadē est in ꝑre que in filio:cū vna sit magnitudo ⁊ eadē in vtroqz:igit mutuo coequant. ¶ Ꝓ.Eāle ad eāle refertur. vñ relatiuū eq̄parātie dī.si igit filiꝰ rōne equalitatis refert ad patrē:opz patrē esse equalez filio ⁊ filium patri.

Rñdeo dōm ꝙ sīc vnū in ꝯtū facit eāle:sic vnuz in eālitate facit sile:vt dī 5° meta. qz silitudo ⁊ eālitas ꝯtū eadē via accipiant:vnū ꝑ aliū declarī pōtimo qz in diuinis sapia ⁊ bonitas ⁊ bō sunt eadem cū magnitudie ⁊ virtute:silitudo ⁊ eālitas ibi realr differre nō potrūt.g ibi mz rōne idēritatis realis:cū rōne filiationis:silitudo ⁊ eālitas ſcientiā declarabunt.

T.cō.27.

T.cō.20.

¶ propter

A

B

C

D

Z

Q5 3° fine 2° prin.

P

Lcp.c.64

G

c.91.cad.q.1.

Lcl.cad.q.6

H

Quantitas ꝺ mdi in 2m° ꝛ discretā. Cōtinuꝫ aūt q̄dā p se: q̄dā ꝑ accidēs sicut tps ꝛ locus.

T.cō.101.

Locus ꝑ se nō est quantitas ꝺ se.

ꝓpter qō nōn° ꝙ in aligb° rebus creatis repit eq̄litas sine filitudine ꝛ filitudo sine eq̄litate: sic apparet in his que sunt in 4° specie q̄litatis. nā triāgulus ꝛ quadrāgulus ꝛ bō que sunt q̄litates in q̄titatibus: vel q̄ntates in q̄litatibus: ꝺnr filiter eo ꝙ bñt eq̄les angulos ꝛ latera ꝓpoꝛ̄: vt Euclid. ꝺicit. sed ꝺnr eq̄litate ꝙ eq̄le spatiuꝫ occupāt. Pōt. n. esse ꝓportio laterꝫ cum eq̄litate angulorꝫ absq; eq̄litate spatij: ꝛ eq̄litas spatij absq; ꝓportione laterꝫ: ꝛ ita in talib° pōt esse eq̄litas absq; filitudine ꝛ filitudo absq; eq̄litate. nā quadratū circūpositū gnomone est maius scipso ꝓioꝛ: nō ꝺissimile: ꝛ ideo ꝺi creuit gdē ꝛ nō est alteratū. Rursum si iter duas lineas equeꝺistātes sup aliquā basim ꝓstitueret angulus: ꝛ sup medietate eius ergeret superficies quadrilatera: erit eq̄litas superficiei trilatere ad quadrilateraꝫ absq; filitudine. In aligb° trī lꝫ possit esse filitudo absq; eq̄litate: non trī est eq̄litas absq; filitudine (extendēdo nomē eq̄litatis ad ea que bñt esse eque inēsuꝫ vel remissuꝫ.) nā nunq; est eq̄le aligd alteri in caloꝛe nisi sit simile: pōt trī esse sile absq; eo ꝙ sit eq̄le. nō. n. qō est sile calidoꝛ: ops esse eque calidū: lꝫ sufficit ipm ꝺare caloꝛē: ꝛ sicut est in caloꝛe que est vera actiua calidi: sic in ol vtute ꝺicere possumus ꝙ eq̄lia in vtute aliqua: ſm vtutē illā sunt silia: sil'ia nā nō ops vtutis equalitatē habere: ꝛ ſm istam viam equale se habet per additionem ad simile.

Cū filitudine eq̄litas additur partitiues. Additio tuꝫ eq̄litatē additur limitationē: cuia ꝙ illa tria se bñt p ordinē ea ꝙ filitudo est quid cōe vtrobiꝫ: equalitas aūt adēquati.

¶ Dicamus g̃ vt appareat vitas qōnis in talib°: vbi eq̄litas filitudinē ꝓsupponit: filitudinē eq̄litatē: ꝛ adequationē se bñe per ordinez ꝛ vnū ex altero additionē recipere. Nā eq̄litas supra filitudinē addit partiuntez: qz illa sunt silia: que aliquā q̄litatē partiçpāt: vt qlibet albus cuilibet albo in albedine silat: illā trī sunt equalr alba que albedine equalr partiçpāt. Adequatio supra eq̄litatē addit imitatiōez. nā ad B ꝙ aligd adequat alterī: nō sufficit cuꝫ illo eāḋē fꝛ̄ ⁊ hūmodi rursum est satis ꝙ illa fꝛ̄ existat equalr in ambob°: lꝫ regrit ꝙ vnū illoꝝ per acceptiōez illius fꝛ̄ ad filitudinē alterius fit expliꝫ. Unꝺe si fabricator aliquā fenestrā efficeret ⁊ ad filitudinē ⁊ eq̄litatez illius aliā ꝓstitueret: fenestra 2ª facta adequaret ꝓmeno: ⁊ conuersolꝫ inter vtrasq; modo ꝙuersio: similitudo ⁊ equalitas haberetur.

¶ Hoc viso ꝺicamus hec tria sic se ꝺare: ꝙ filitudo in aliquib° ꝙuersionē recipit ⁊ non in oīb°. Eq̄litas in oībus. Adequatio in nullis. Nā cuꝫ filitudo sit (vt ꝺ logmur) q̄si eq̄litatis genus: eo ꝙ pōt esse pfecta ⁊ impfecta ⁊ cū est pfecta: simul cum filitudine est eq̄litas: cum impfecta absq; eq̄litate est filitudo: lꝫ semp inueniat ꝙuersio in filitudine pfecta: in impfecta nō ꝓpe vel nō semp cōuersio inuenit. Et inde est ꝙ ꝺicimus figurā filem ee ei qō repugnat. repugnātū aūt nō est figure file: eadem accepione filitudinis. nā cuꝫ talis filitudo impfectōez ipoꝛtet cum impfecte ꝺicat res in sua figa: vel figa equi non est aliud q̄ falsus equus: ⁊ ab equi pfectiōe ꝺeficiēs: cū nō sit iste ꝺefect° in equo re° figure: filitudo in talib° cōuersionē nō recipit: ga cum vnitas foꝛ̄ ſm partiuntē eq̄litatez faciat: ga nō est intelligibile talem partiuntē esse in vno re° alteri° ꝙ in alio nō existat. Eq̄litas semp ꝙuersionē recipit: ad cuius ꝺeclarationē facit ꝙ ꝺiximus: ga eq̄litas pfectā filitudinez exp̄mit: in qua vt ꝺicebat sp ꝙuersio repit. Adeq̄tio aūt per se nunq; ꝙuertit: qz cuꝫ nō sit ideꝫ re° ei⁹ ꝺē cā ⁊ cātuꝫ vel imago ⁊ id cuius est imago nec exp̄ssum: ⁊ id ad cui° filitudinē exp̄mit: nūq; in talib° ꝙuersio repit: ⁊ rōne hui⁹ adeq̄tiōis ꝺicit Aug. imaginē coequari ei cui° est imago: si pfecte idimplet ⁊ nō e: qz imago imitat id cuius est: nō e: vnde accipit ibi coeq̄ri ꝓ adequari, non ꝓ eq̄litate mutua. pp qō

Z

Q5 3° fine 2° prin.

P

Lcp.c.64

G

c.91.cad.q.1.

Lcl.cad.q.6

H

Quantitas ꝺ mdi in 2m° ꝛ discretā. Cōtinuꝫ aūt q̄dā p se: q̄dā ꝑ accidēs sicut tps ꝛ locus.

T.cō.101.

Locus ꝑ se nō est quantitas ꝺ se.

p° rō est solum. Scōm B eāḋ logt Aug. eq̄litatē esse in filio: ⁊ Dion. ꝙ in causis ⁊ in cāis nō recipit ꝙuersio: B enīz sonat Xba Dyla. ꝙ pi ꝺi maior filio rōne auctus ꝓncipij: vñ filius imitat pīez: ⁊ accipit ab eo ee, nō e. Ex quo nō ꝛcludit pīez nō esse eq̄le filio: lꝫ nō adeq̄ri filio. Dicamus igit in ꝺinis ee mutuā eq̄litatē ⁊ mutuā filiū ꝺine: qz pi genuit filiū ꝙ oia sibi sile: lꝫ eq̄le: vt ꝺi 1° de tri. ca. 14.° nō aūt ꝺicimus ibi ee mutuā adeq̄tionem: eo ꝙ auctus ꝓncipij plene ꝓcedenti nō cōcat: lꝫ ꝓcedo plena accipiat pfectā magnitudinem ⁊ equalem.

¶ Ex his igit rationes ad vtrāq; partem soluūtur: quia prime mutuam adequationē negabāt: vt patet. secūde autem equalitatem mutuam ꝛcludebant.

QEritur de his que ad eq̄litatez cōcurrūt. Et circa B quereꝫus ꝺuo. Primo: vtrum in oībus attēdat equalitas in ꝺiuinis. Scōo ꝺe his que ad equalitatem concurrunt.

¶ Utrū in oib° attēdat eq̄litas in ꝺinis. Questio. I.

BPrimū sic ꝓcedit. Ubi ꝙ in ꝺiuinis nō sit p oia eq̄litas: qz Aug. 83. q. 43. Querit q̄re ꝺe nō fecit oia eq̄lia. ⁊ soluit ꝙ si essent oia eq̄lia nō essent oia: vt igit sint oia: nō sunt oia eq̄lia. g̃ ad pfectionē rer̄ facit ineq̄litas: cuius oē ⁊ totū pfectionē ipoꝛtēt: ꝛta illud. 3. ꝺby. totuꝫ ⁊ pfectū ideꝫ: lꝫ oēs pfectiones creaturaꝝ repiunt in ꝑerit igit sibi ineq̄litas cum B ad pfectiōez faciat. ¶ P. Argmt Arrius vt narrat Aug. in pn°. 6. ꝺe tri. iter pīez ⁊ filiū esse eq̄litatez: eo ꝙ ꝺbis est ꝺei vtus ⁊ ꝺei sapia: nō igit pi erit eq̄lis filio ſm vtutē: nec e: cuꝫ filio ſm vtutē: lꝫ res ꝙ vtutē suā rei alteri coequat. ¶ P. Opari per aliū est nō ꝺare equalez vtutē eī illo: sed pater opat per filiū: ergo ꝛta illud ad Deb. pmo. quem ꝓstituit bere ꝺem vniuerꝫoꝝ per quem fecit ⁊ secula.

In cōtrariuꝫ est: ga in deo nō est magni° nisi vnalis: vñ ꝺe fide ad Pet. ca. 9. ꝺi firmissime tene ⁊ nullatenus ꝺubites trinitatē deuꝫ ineꝫ esse: vtute nō molerꝫ eaḋē est magnitꝺ° pīis ⁊ filio: vt ostēsum est. g̃ ſm magni°3 ⁊ vtutē est eq̄litas in ꝓsonis: sed si est ibi eq̄litas in vno: est ibi eq̄litas in oib°: vt ꝺi 5° de tri. ca. 6°. g̃ ⁊c. ¶ P. Aug. 6° de tri. ca. vlt° ꝺicit in trinitate esse p°s eq̄litatez: p°s filitudinē: in nulla re ꝺissimilem.

Rñdeo ꝺom ꝙ sic ꝺctū est sup: ꝓprius est q̄ntati ſm eā eq̄le ⁊ ineq̄le ꝺici: nō trī pp Bꝛē illō in quo repit eq̄litas: est q̄ntas: vel ꝺirecte in ꝑtō q̄titatis: lꝫ sufficit ꝙ ei cōpetat aliqs modus q̄ntitatiꝫ: vel ꝙ quāto sit file. Nā lꝫ calor p se ⁊ p̄ ⁊ maxime repiat in igne: nō trī ops ꝙ nō sit calidū nisi ignis: lꝫ sufficit nām ignis ꝑticipare: qō calidū ꝺi. Si g̃ in ꝺinis eq̄li°5 ponimus: ops B ee q̄tū ad ea que cū q̄ntate filitudine bñt. nā lꝫ ibi nō sit vera q̄ntas ⁊ vera q̄litas: qz ꝺe° est sine q̄ntate magnus, sine q̄litate bonus: est trī ibi aligd sile quātitati ⁊ q̄litati: qz est ibi sapia, bonitas magni°° ⁊ talia. ¶ Quātitas aūt p° ꝺiuisione ꝺup' ꝺiuidit: in ꝓtinuū ⁊ discretū. ꝓtinuū aūt ꝺup' ꝺicit: qz ꝺā sunt pti° p se: q̄rum rō ꝓtinuitat' ex seipis accipit. q̄ꝺā aūt sunt pti° p aliuꝺ: qz rō ꝓtinuitat' illoꝝ in cōpatiōe ad aliud accipit. sic. n. pti° ꝺicit tps ⁊ locus. nā tps ꝺe se est nūs: vt ꝺi 4.° pby. lꝫ ꝙ sit ꝓtinuū B ꝺz a motu ⁊ mot'a magni°. Rursuꝫ locus lꝫ rōne qua superficies ex se ꝓtinuꝫ° ꝺēat: qz pticule ei⁹ copulant ad lineā: rōne trī que locuꝫ ꝓtinuꝫ° ⁊ vnitatē recipit a locato. nā si aligd prius eēt in aere ⁊ prius in aq̄: lꝫ superficies aeris ⁊ aque sint ꝺue: ille trī ꝺue superfi-

Bꝛē filitudinē eq̄litas additur partitiues. Additio tuꝫ eq̄litatē additur limitationē: cuia ꝙ illa tria se bñt p ordinē ea ꝙ filitudo est quid cōe vtrobiꝫ: equalitas aūt adēquati.

Bꝛē filitudinē eq̄litas additur partitiues. Additio tuꝫ eq̄litatē additur limitationē: cuia ꝙ illa tria se bñt p ordinē ea ꝙ filitudo est quid cōe vtrobiꝫ: equalitas aūt adēquati.

In ꝺiuinis est maxima filitudo ⁊ equalitas ſm partiuntē ⁊ pfectionē simplr: sed nō ſm adequationez que resultat ex originez ga vna originat ab altero ⁊ nō econtra. ⁊ B est ꝺicere ꝓfectionem ſm quid.

ties dicerent vnus locus rōne vnitatis locati: qz vnitas pferē loco ex vnitate locatur: pp̄ B ꝓbs ait. q̄ puncte loci copulātur ad cūdez terminū ad quē puncte copōtis copulātur. Sz qz tēpus ⁊ locus que sunt ꝑn̄° per aliud: bñt ꝓpriū nomē: eo q̄ rōnez mēsure bñt: ꝑn̄ⁱ per se absolute: ꝑn̄° dici pñt. Et fm B quātitatis erit trimēbris diuisio. Quia aliq̄ q̄titas bz rōnez ꝓtinui vt linea superficies ⁊ talia. Aliq̄ rōnem discreti vt nūs ⁊ oīo. Aliq̄ rōnez mēsure: vt tēpus ⁊ locus. Nec aūt qz ex se ꝑn̄° nō sunt: iter ꝑn̄ⁱ directe nō nūant. Propter hoc dicit ꝓbs signāter: amplⁱ° ꝑeer hoc tps ⁊ locus. In deo aūt ⁊ si nō est q̄titas: ⁊ directe assignata in eo nō existūt aliqua ei bis corridentia ponimus. Nā ibi cē dicimus magniⁱᵉ⁹: petātem ⁊ eternitatē. Magnitudo rīdet q̄titati ꝓtinue. Potestas discrete. Eternitas mēsure. Est. n. hec differō tia iter magniⁱᵉ⁹ ⁊ ptātez put in deo existūt. nā vna ⁊ eadem res vt vtus diuina: potestas ⁊ magnitudo dī aliter ⁊ aliter. Quia potestas noiat̄ p cōparatōez ad effectus. Sed magnitudo dī put in ipo deo existit. Bz vtus diuina cōparata ad effectⁿ: bz rōné nūeo q̄ in infinitos effectⁿ se pōt extēdere. ⁊ B rōne simplicitatis: qz quāto aliqd simplicius cēntialr: tāto in plurib⁹ inuenit: quātū ad effectⁿ. Lz aūt diua vtus habeat rōnez nūi per cōparatiōez ad effectⁿ: bz tñ rōnez vnitatis p cōparatōez ad deū in quo est. Ideo potestas que respicit effectⁿ: rīdet nūo ⁊ q̄titati discrete. magnitudo aūt que respicit ipm deū rīdet ꝓtinuo cui cōpetit rō vnitatis. Nā sīc ex diuisione ꝓtinui augeť nūs: vt dī in 3° ꝓbys. Sic ex eo q̄ diuina bonitas participat a creaturis ⁊ nō totalr: sed q̄si diuisim ꝓtinet in illis eo q̄ aliq̄ repñtat ipsaz quātū ad vnū mo°: aliq̄ quātū ad aliū: plurificant effectⁿ. Eternitas aūt correñdet mēsure: qz fm ꝓclum. eternitas est mēsura eternoꝝ vt tps temporalium: ⁊ qz nō plib⁹ modis variat quātitas: vel diuidit nisi per ꝓtinuū: discretū: ⁊ mēsurā: ⁊ nihil sit eq̄le alteri nisi per quātitatē: vel p id qđ q̄titati est simile: cum bis tribus in diuinis rīdeat: magnitudo: potestas ⁊ eternitas: qz fm ista personе sibi coequant̄ per oēm mo°: ⁊ simplicitēq̄les dici debēt. Et ista est via Aug. de fide ad pe. in pn°: qui ponēs eq̄litatez in diuinis ait. Nullius boꝝ ex quēlibz tpoꝝ est: qz nemo alterius aut ꝓcedit eternitate: aut excedit in magniⁱᵉ⁹: aut superat potēte. Et qz tāta eq̄litas est in diuinis: vbi nulla discōuenientia: nulla ineq̄litas: nec dissimilitudo. Aug. in fine 6. de tri. istā equalitatē cōmēdās ait. Qz in illa sūma trinitate tātū est vnū: quātū tres simul: tāti sunt oēs quātum vna ⁊ in se ipsa vnita sunt: ita ⁊ singula sunt in singulis ⁊ oīa in singulis: ⁊ singula in oībus: ⁊ vnum oīa.

Ad primuz dōm q̄ nō est ille de pfectiōe creaturaꝝ ⁊ de pfectiōe diuinoꝝ: qz creatura tota pfectionē capē nō pōt: ideo opz q̄ pfectio in eis ꝯgregeť ex multis pfectiōib⁹ ⁊ diuersis: ita q̄ pfectio vni⁹ nō ꝓtineat totalr in alia. Sed qz q̄libet diua psona totā pfectionē capē pōt: ⁊ ideo ad eaꝝ pfectionē pertinet nō q̄ pars pfectionis sit in vna ⁊ pars in alia: sz q̄ tota pfectio sit in q̄libet. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ filⁱ° dī vtus pīe: nō q̄ pī non sit vtus: imo pater ⁊ filⁱ° sunt vna vtus: vt Aug. 5° de tri. ca. 3° B exponēs ait. Ideo Ubis vtus est ⁊ sapia dē: qz de pie vtute ⁊ sapia ipe vtus ⁊ sapia est: sīc lumen de pie lumine. ratio aūt ꝓcedebat ac si filius ita esset vtus pīis: q̄ pī nō esset vtus. Uel dicere possumus q̄ filⁱ° dī vtus pīis: nō q̄ pater nō sit vtus: nec q̄ super vel supet a filio in vtute: qz oīa opa ⁊ eadez ⁊ filⁱ facūt pī ⁊ filⁱ°: sed qz filⁱ° a pie accipit q̄ opet oīa opa que a filio ꝓcedūt: vt ꝓcedūt ab ipso: dīr etiaz ꝓcedere a pie: ꝓpter qđ pī dī oīa per filiū operari: ideo filⁱ° dī vtus patrisdū quo si bñ adūtim̄editer pñez ⁊ filiū nō designat minoritas nec maioritas: sz origo. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ operari per aliū est dupl': vt supius est tactū: vel q̄ p̄dicat mediatione suppositoꝝ: ⁊ sic pī operat̄ per filiū. vel q̄ dicat mediatōez vtutis: ⁊ sic pater nō operat̄ per ipm: ⁊ qz isto modo iter operās ⁊ illum per quem operat̄: nō est equalitas in vtute: ideo ratio nō ꝓcludit.

Ostea querit̄ de his que ad equalitatē pertinūt fm se. hec aūt sunt tria eternitas: magnitudo ⁊ potestas. Sz de potestate queret̄ in seq. lectiōe: de alys duob⁹ q̄remus nūc. ¶ Circa p̄m q̄remus duo. Primo: vtrum eternitas differat ab alys mēsuris. Secūdo vtrum nua eternitatis differat ab alys nūc.

¶ Utrū eternitas differat ab alys mēsuris. Arⁱᵘˢ. L.

A primū sic ꝓceditur. Uidet̄ q̄ eternitas ab alys mēsuris nō differat: qz si aliqua diua est: est illa que assignat̄ q̄si cōiter: qz eternum caret ꝑn° ⁊ fine: tpale neq̄ ꝑn° neq̄ fine: ⁊ euternū fine sed nō ꝑn°. sed nō est de rōne mot⁹ q̄ incepit. ponit. n. esse ab eterno: is nō fuerit sed cuz mot⁹ mēsuret tpe per se tpale non differt ab eterno. nō igit̄ per se tēpus ⁊ eternitas differūt. Sed ea que sunt per accīs nō sunt ꝓsiderāda ab arte: fm ꝓbm 5° rebi. Simplr̄ g̃ ꝓcedēdū est tps ab eternitate nō differre: sz si nō differt a tpe eternitas: multo minus differt ab euo a quo minus differt. ¶ P. Si est diua iter eternitatez ⁊ alias mēsuras: B erit rōne stabilitatis ⁊ firmitatis: qz qđ facit eternitatē: est magis fixuz ⁊ stabile. Sz ex B nō pōt assignari diuisio: sīc mēsura corruptibiliuz nō est corruptibilis: ita mēsurā successiuoꝝ: nō opz esse successiua. poterit̄ g̃ corruptibilis eternitate mēsurari. Or mēsura corruptibiliū nō sit corruptibilis sic ostēdit: qz qcqd corrūpi: corrūpit̄ in tpe fm ꝓbm: ⁊ fm Lorin. 4° ꝓbys. si igit̄ tps corrūpet̄: corrūperet̄ in tpe. igit̄ erit tps: postq̄ esset corruptū tps: qđ est inconueniēs. ¶ P. Dato q̄ cōtingat tps cessare: nō tñ est ꝓpria rōnez tpis q̄ sit qđ eternū. nō igit̄ est ꝓpria rōnē mēsure corruptibiliū esse incorruptibile. pari rōne non est ꝓpria rōnem mēsure coꝝ: q̄ sit qđ stans ⁊ pmanens. ¶ P. Esse oiuz est indiuisibile. igit̄ esse tpaliū dī mēsurari indiuisibili mēsura: sed hō mēsura est eternitas: vñ ⁊ Dio. 10° de di. no. dicit q̄ eternitas mēsurat esse: sz oia conueniūt in esse. g̃ oia conueniūt in mēsura: ⁊ erit vna mēsura oiuz. s. eternitas que mēsurat cē. si sic: nō est diua eternitas ad alias mēsuras: cū ꝑter ipsaz nō sit mēsura alia. ¶ P. fm ꝓbm 4° ꝓbys. que ꝓtinent tpe/tpe mēsurant. g̃ que ꝓtinent eternitate/metit eternitas: sz oia ab eternitate ꝓtinent. ergo oia eternitate mensurant̄.

In ꝓtrariuz est: qz tps fm ꝓbm vt in subo est in motu: eternitas est in ipso deo. Sz qđ bz pro subo motū vel mobile nō pōt esse idē cuz eo qđ est in deo: ⁊ qđ est idē q̄ tpe denecū deus sit per oēm modū imobilis. tps igit̄ ⁊ eternitas nō erūt idem. Sed qđ extremo differūt a se inuicez: mediū qđ participat ꝓditiones extremoꝝ ab vtroq̄ differt. Sed cum euuz sit iter eternitatē ⁊ tpe: vtrinsq̄ aliquāl̄r ꝓditiones participans: ab vtraq̄ mensura distabit. igitur iste tres mensure inter se differunt.

Respōdeo dōm: q̄ opz nos dicere eternitatē ab alys mensuris differre: qz fm q̄ scribit 4° metaph. mēsura semp est vnigenea mensurato. fm igit̄ q̄ mēsura differūt: ⁊ mēsure differēt. nō igit̄ successiuoꝝ ⁊ pmanēciū per se erit mensura vna: ꝓpter qđ eternitas que pmanēcia mēsurat: nō erit idez qđ tps: qđ

est mēsura

N
Ad 2ᵘᵐ
O
P
Q

Lc. 58.
Lc. 117.
Lc. 115
4° phys. text. c. 98.
Lc. 25.

L
Magnitudo in deo rīdet quātitati ꝓtⁱ° ꝓdo differenti: etnitas mēsure: que tria. s. ꝑn°/discreti/ ⁊ mensura: qz dicāt cōez q̄titatē in diuinis ē sūma eq̄litas quo ad illa: qz nemo alterius aut ꝓcedit eternitate: aut excedit magnitudine: aut superat potestate. Ideo in diuinis est equalitas per oīa.

M
Filⁱ° sīmo est vtus dei pīis.

A est mensura successiuoꝝ:imo si volumus ꝑpe log:si est ꝺña mẽsuraꝝ:fm q mẽsurata differũt:eternitas in ifinitũ ab omni alia mensura distabit. Nã cũ eternitas sit mensura solꝰ deꝰ:fm q hic de eternitate logmur:t deꝰ qui ab eternitate mẽsuraꝝ in ifinitũ distet ab omni alio ente:eternitas ab omni alia mẽsura distabit in ifinm. Tñ vt habeamus ꝺñiam ipsius eternitatis ad alia.

Eternus mẽsurat esse eꝫ terminos; tẽpus ꝺo eꝫ successiuoꝝ t motuꝫ. Euuꝫ aũt esse spũale ũ creatuꝝ t temporale.

¶ Notãdũ q eternitas mẽsurat esse:nõ qõlz:sed esse eꝫ terminos. Duo igit sunt aduertenda in mensurato eternitatis:q sit esse:t q sit extra terminos.

¶ Primũ declaꝛ per Dio.qui.10.de di.no.ꝺicit cuũ sine eternitate ꝑpe esse mẽsurã exĩtiã:ſz exĩtia ꝺr aliq ꝓp esse.igit rõne esse:accipit eternitatis mẽsura. Scõm ex ipo noie eternitas declaꝛ. B.n. sonat eternũ qõ fit eꝫ terminos. Ex eo q eternitas respicit ee:differt a tpe:qõ respicit motũ. vñ t ibidẽ ab eodẽ Dion. ꝺit põt:q ipse mẽsurat motũ:t eternitas esse. Ex eo aũt q mensuratũ ab eternitate est eẽ nõ qõlibet:ſz eꝫ terminos:differt a mẽsura creaturaꝝ spũaliũ:que ſz nõ mensurent successiua mensura:cũtũ ad esse:eo q eoꝝ esse variatiõi nõ ꝺbit:sibilomin9 tñ esse eoꝝ nõ est eꝫ terminos. Et fm B habemus tria gña mẽsuraꝝ. vz. successiuoꝝ t motuũ:t bꝺ est ipse qõ mensurat corpalia: put cõperit eis mot9. Habemus mẽsurã eriã eẽ terminati:t bꝺ mẽsura est creaturaꝝ spũaliuꝝ:t esse interminati t bꝺ est mensura diuini esse:talis mensura appellaꝛ eternitas. Mensura subaꝝ spũaliũ ꝓp vocabuloꝝ penuriã ꝺi euuꝫ. Et ꝺico ꝓp vocabuloꝝ penuriã:qr vt ꝺi:euuꝫ in greco idẽ est qõ eternitas in latino: ꝑpo tñ noie bꝺ mẽsura:participata eternitas ꝺici posset. Patet igitur eternitatẽ ꝺifferre a tpe: quia mensurat esse:t tempus motum.

Eres ꝺñie inter eternitatem t tẽpus. ꝺ°

¶ Differt a participata eternitate:quia esse qõ mẽsurat est eꝫ terminos. aliud ℞o est terminatũ. Propter ꝓmã ꝺñiam quã bꝺ ad tpe re" eius eternitas tres ꝺñias ꝓfegt. Nã esse ẽtũ est de se:ꝺicit qd ꝓmanẽs. Motꝰ aũt est ex gñie successiuoꝝ:ex eo igit q eternitas mensurat esse:et tpe motuꝫ:tpe erit mensura successiua t eternitas ꝓmanens. Ex ista ꝺñia segt 2ª:qr in omni successiuo est accipere ꝓus t posteriꝰ:t vbicũq est accipe ꝓus t posteriꝰ; est ibi accipe numeꝝ. igit tpe habebit rõnẽ numeri: vñ t sic a Pho in 4° Phy. ꝺescribit. q est nũs motꝰ fm ꝓus t posterius. nã ipsa ꝓus t posterius in motu fm q sunt ab alia nũata ꝺr tpe:vt Coñ. ꝺicit. est igit tpe de se numerus t q sit ꝓtinuũ:B est per aliud rõne motꝰ:qr ipsa ꝓus t posterius vt sunt nũata ab alia qd ꝺiscretũ ꝺicũt. Sz q ꝓtinuitatẽ habeãt B est:qr fundãtur in ꝓtinuo: vt in motu qui est qd ꝓtinuũ:nõ rõne sui:sed rõne magnitudinis:vñ t Pho ait. q tpe ꝺr ꝓtinuitatẽ a motu:t motus a magnꝺ. eternitas aũt nõ ꝺr rõnem numeri. Sed vnitatis:cuꝝ esse cuiꝰ ꝑpe est mẽsura:sit qd ꝺiuisibile ꝓri t posteriori carens. Ex ista 2ª sequit 3ª. nã si tpe ꝺr rõnem numeri t nõ cuiuslibet numeri:ſz numeri nũati: vt plane Pho in 4° determinat:t Coñ. sumo qui ꝺicit q ꝓus t posteriꝰ in motu vt sunt nũerata ab alia B est tpe: cũ ad esse taliũ faciat alia:segt q ad esse tpis faciat alia: qõ Coñ. ꝺup' ꝺeclarat. Nã cuꝝ tpe habeat rõnẽ numeri numerati:cum nõ sit aliqd actu numeratũ:nisi sit alia actu numerãs: ſz esse potẽtiale possit ꝺici tpe abſq alia actualitate tñ ab alia suscipit. ¶ P. Cum sit qd ꝓtinuũ ꝓus t posteriꝰ nõ sunt ibi in actu:nisi fm q per aliam signãtur:t ideo nisi eẽt alia signãs t numerãs:ſz tpe potẽtialr esse:eo q talia signari t numerari possent:actu tñ nõ esset. t ista est sntia Cõmẽ. qui ait. qñ possibile est vt mot9 sit abſq eo q alia sit. Scõm q ꝓus t posteriꝰ sunt in eo numerata in poꝰ, est tpe in poꝰ. Scõm q sunt numerata in actu ꝑpe est in actu. tpe igit in actu nõ erit nisi alia sit. poꝰ ℞o erit:ſz alia nõ sit. Sz ad esse eternitatis nõ facit alia:cum nõ habeat rõnẽ numeri numerati:sed vnitatis:in qua oẽs mensure alie que cõperate ad ipoz bñt aliqualr rõnez numeri ꝓtinentẽ. Patet igit q quia eternitaꝝ mensurat esse t tpe motũ:ter ipa triplr existit ꝺñia. nam tpe est qd successiuũ:habet rõnẽ numeri:t ad esse eius facit alia. Eternitas est qd ꝓmanẽs:bñs rõnem vnitatis:ad cuius esse nõ facit anima.

E

Eres ꝺñie inter eternitatẽ simꝑ t eternitatem participatam.

¶ Ex eo aũt q eternitas mensurat eẽ eꝫ terminos:t participata eternitas:sine euuꝫ esse terminatũ:in tribus ab euo ꝺiffert. Nã nos ꝺistinguimus mensuras: vt mensurata ꝺistinguũtur. deus aũt qui eternitate mensuraꝝ habet esse a se t per se t fm se totũ. Suba aũt spũalis:nec a se:nec per se:nec fm se totuꝫ existit:que oia colligũtur ex ꝺñia tacta. Nuꝫ q habet esse participatũ t terminatuꝫ:nõ est ipm esse:ſz est in poꝰ ad esse:t esse participat. Qõ aũt est in poꝰ esse, indiget aliquo q faciat ipm actu esse. Ois igit creatura:qr habet eẽ participatũ t terminatũ a se nõ habet esse. Ex B etiã sequit q per se nõ sit quo qcqd est, est per esse:cuꝝ res creata nõ sit suũ esse:eo q esse participat:põt ꝺici per se nõ esse:qr est p ipm eẽ qõ ipsa nõ est. Tertio fm se tota nulla creatura existit: qr si nõ est ipm esse aliqõ creatũ per se exĩs (qr de tali logmur) aliquid est in eo q nõ pinet ad esse:qr si nihil esset in creatura nisi esse:tũc eẽt ipm esse t sume esse:sicut est ipa bonitas t sumuꝫ bonũ:q nõ est in eo nisi bonuꝫ. Ex eo igit q euum est mẽsura creaturaꝝ spũaliũ: fm esse terminatũ mensurat ea:que nõ bñt esse a se:nec per se:nec fm se tota. In qbus tribus ab eternitate ꝺiffert:qr deus cuiꝰ mẽsura existit eternitas, est a se (vt accipiamus a se esse:qõ nõ est ab alio) t est per se t fm se totũ. Unde Dion. vltº de ꝺiui. no. volẽs ꝺiuinã pfectionẽ ꝺesignare ꝺistinctã a pfectiõibus creatis: ꝺicit deus esse pfectũ per seipm:t a seipso vniformiter:t totũ pfectum pfectissimũ. Et qr oia pfectio ex esse sumit:exquo deus est pfectꝰ a se t per se t fm se totũ, est a se t per se et fm se totum. Patet igitur eternitatem esse aliam ab aliis mensuris t qualiter.

P°

P

2ª

3ª

G

H

Ad primum ꝺom q illa ꝺñia assignata nõ est sufficiẽs. Sed si eã sustinere volumus:ꝺicere possimus q necesse est oia incipere eẽ et ꝺesinere, saltẽ fm intellectũ:t ideo oia bñt initiũ t finez excepto deo. Et est ratio:qr cum nulla creatura sit suuꝫ esse:ãlibet põt itelligi nõ esse t incipe t ꝺesinẽ esse. Solus aũt deus qui est ipm eẽ t a quo existit omne esse:nõ põt itelligi nõ esse:nisi ex eo q ignoratur significatuꝫ nois eius. Et istã viam aliqualr tãgit Anſ. pſologion. 20° ca. qui ait. tu es ante t vltra oia. Ante oia es:qr anteq̃ fierent tu es. Qualr. n. es vltra ea que finẽ nõ habebũt:an qr illa sine te nullatenus eẽ pñt:tu aũt nullo modo minus essetiã si illa redeãt in nihiluꝫ: Sic enim vltra illa ꝺãmodo es:an etiã qr illa cogitari pñt ꝺie finẽ. tu ℞o nequaq̃: Sic igit ps deuꝫ ꝑcedere oia t seq fm esse:eo q ab ipso oia bñt esse:t solus ipse est qui nõ põt itelligi nõ esse. ¶ Ad 2m ꝺom q tẽpus t si nõ est corruptibile nec ghabile:eo q per se nõ habet esse:põt tñ ꝺesinẽ eẽ t incipe esse:vt patebit in 2° cuꝝ de eternitate mũꝺi ꝺisputabiꝝ. Sz ꝺato q nõ posset incipe esse nec ꝺesinere nõ valet:si mẽsura corruptibiliũ nõ est corruptibilis. q mẽsura successiuoꝝ nõ est successiua. Et est ratio:quia cuꝝ mẽsura ad mẽsurata habeat ꝺepẽꝺentiã fm rationez ad illud tñ in quo existit habeat ꝺepẽꝺentiã realem. tẽpus aũt qõ vt in subto est in motu primi mobilis:nõ sequit cõꝺitiones aliox motuũ:quãuꝫ ad incipe esse t

L

desinere: ad quos cõparat tanq̃ ad mensurata: sed legitur cõditiones p̃mi mot⁹ in quo fundat vt in subto: & qz mot⁹ p̃mi mobilis est successiuus vt ceteri mot⁹: ly fm positionẽ p̃hi nec incepit nec desinat: tẽpus erit qd successiuus: dato q careat fine: & initio sui esse. ¶ Et per B p̃z solutio ad 3ᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dõm: q ly esse tpaliũ vt esse est: nõ ꝓpe mẽsurẽt tpe: nã vt est variationi ꝓiũcta ꝓpe mẽsurat. nã tẽpus nõ solũ mẽsurat motũ: sed etiã quietẽ: vt dr 4° pbȝ. t.c.119. & qz nos q̃rimus ꝑpriã mensurã reruꝫ: & fm q res bñt esse distinctũ: cum in B distinguãtur tpalia ab alys: qz bñt eẽ in fluxu & variabile: & si ratione esse absolute sumpti: nõ cõpetit eis mẽsurari tpe: fm tñ q esse coꝫ variationi ꝓiungitur ꝓpe mensurãtur. ¶ Ad 5ᵐ dõm q nõ sufficit ꝓtineri aliqua a mẽsura vt illa mẽsura ꝑprie mensurẽtur. Sed regrit q directe: & fm adequatiõez quãdã a tali mensura ꝓtineãtur: eo q semp mensura est analoga mẽsurato: vt dr 10° metaph. & gcẽgd mensurat: mẽsurat vno quodã ꝑmo sui gñis: vt dr 4° pbȝ. & qz mẽsura ꝓtinens tpalia directe: & fm aliquã adequatiõez est tẽpus: nõ eternitas. Ideo nõ bz̃ itentuꝫ. bñ tñ arguit: cum eis mẽsura scõa reducat ad mensurã p̃ᵐ: & eis mẽsura ꝓtinẽs fm quãdã adequationẽ: reducat ad cã que ꝓtinet excellẽter: q tps & eituꝫ ad eternitatẽ reducũtur: ly nõ qõ sint ipsa eternitas.

T.cõ.4. K T.c.133.

¶ Utrũ nũc eternitat̃ differat ab alys nũc. Artᵘˢ. II.

SEcundo quert. Utruꝫ nũc eternitatis differat ab alys nũc. Et videt q nõ: qa cum ipartibilia sint simul: totũ totum tãgit: & duo ipartibilia sunt vnũ ipartibile: sed euꝫ nũc tpis eternitatis & eui simul sint: qr q̃ est vnũ: est aliud. ola ergo ista erũt vnũ nũc. ¶ P. Mẽsure differũt fm diam mẽsurato: ꝫ: sed ipse deus: vt ꝓbabit: mensurat a nũc tpis. g̃ nũc eternitatis: que dr mẽsura diuine subꝫ: erit idez cum nũc tpis: que est mẽsura eiusdez. Qz aũt deus mẽsuret nũc tpis: fit ostẽdi põt: qr nũc tpis mensurãtur: de ḡbus verũ est dicere ea nũc esse: ly de deo verũ est dicere ipm nũc eẽ: etiam fm q nũc stat pro nũc temporis. ergo ꝛc.

L

M

In cõtrarium est: quia exquo mensure iter se differũt: nũc mẽsura ꝫ opꝫ esse diã. Sed eternitas (vt habitũ est) differt ab omni alia mensura. ergo & nũc eternitatis ab omni alio nũc.

Ulterius quert. Utruꝫ sit similis cõparatio nũc eternitatis ad eternitatẽ: sicut nũc tpis ad tẽpus. Et videt q sic: qa sicut nũc tpis caret tẽpore ita nũc eternitatis videt eternitatẽ cãre: vnde & Boetⁱ dicit: q nũc stans facit eternitatẽ: nũc fluens tps. ¶ P. Nũc tpis ad tẽpus cõparat: sicut indiuisibile ad diuisibile. Sic etiã nũc eternitatis ad eternitatẽ cõparari videt. nã eternitas per moᵐ diuisibilitatis describit: vt & in lra dr. q gñatio gñationum que nõ trãsit collecta de oĩb⁹ gñatiõib⁹ sunt anni dei: qui nõ trãseũt. i. etnitas dei.

In cõtrariuꝫ est: qz eternitas est ipse deꝰ: iuxta illud Aug. 15° de trini. ca. 5°. ipsa etiã vera eternitas est imutabilis deus. Itez nũc eternitatis idez q ipse deus est: qz cum sit sũme simplex: nihil est in eo aliud ꝙ ipse. Sz cũ deus nõ sit cã suiipius: nec cõparetur ad seipm: sicut diuisibile ad indiuisibile: & sit maxime idez sibi: nũc eternitatis nõ erit causa eternitatis nec cõparabit̃ ad eam: vt indiuisibile ad diuisibile: sed erit idem realiter q eternitas.

Respondeo dõm q si arguebamus eternitatez ab alys mẽsuris differre: eo q deꝰ ab alys entib⁹ differebat: multo magis debemus arguẽ nũc eternitatis: ab alys nũc esse distinctũ: eo q deus est ab alys entibus separat⁹ & formaliter nõ cõmistus. Nã ly fm rem: suba diuina sit idẽ q suũ esse: fm rõnez tñ differt: eo q deus nõ inotescit nobis nisi per effectꝰ: & qz cẽ & gdditas in rebus creatis distinguũtur realit: ropꝫ q in deo differãt rõne: & qz semp nũc mẽsurat subam rei: vñ fm p̃bm 4° pbȝ. nũc tpis mensurat subam rei mobilis: tẽpus aũt mẽsurat motũ: qz motⁿ est ille actⁿ qui denotat mobile: cuius suba mẽsurat nũc tpis. Sed sic mobilia denotant a motu: sic exitia denotant ab esse. Euꝫ igit & eternitas que exitiũ sunt mẽsure: mẽsurabũt esse exitium: sicut tps mẽsurat motũ. Nũc aũt eternitans & nũc eui ipsis substãtys exitiꝫ corridẽt: sicut nũc tpis suba mobilis mensurat. Prope igit iter ipsa nũc mẽsuraruꝫ accipiet dĩa: fm subam entiuꝫ que mensurãtur. Inter ipsas autem mensuratoꝝ substãtyas corr̃ spõdent.

T.c.104.

N

O

¶ Dicemus igit nũc eternitatis ab alys nũc differre: sicut suba diuina ab alys substãtys distinguit̃: eternitatẽ tñ ab alys mẽsuris esse distinctã: put esse diuinũ ab eẽ participato & motu differt. Propter qõ apparet solutio p̃mi quesiti. Uerus qz quesitũ est etiã: vtrũ eodẽ modo comparet nũc eternitatis ad eternitatẽ: sicut nũc aliaꝝ mensuraꝝ ad suas mẽsuras. Ideo notãduꝫ q nũc mensure nõ solũ habet cõparatiõez ad subam mẽsurant: sed etiã ad mẽsurã ipam. nã nõ solũz mobile mẽsurat nũc tpis: sed etiã ipm tps aliquo modo nũc tpis mensurat: iuxta illud. 4. pbȝ. & instãs mẽsurat tps fm q habet trãslatio cõmẽ. Igit possumus distinguẽ etiã vnũ nũc ab alys cõparãdo ipm ad mensurã: cuius nũc dr.

Q nũc mẽsurat subaꝫ rez & cũ hoc mensurã mẽsurãtẽ: & actuꝫ illius subẽ.

T.c.129.

¶ Cõparat enim triplr nũc eternitatis ad eternitatẽ ratione cuiⁿ ab alys distinguit̃. Nã nũc eternitatis eternitati equat: nõ cõpatit secum aliã mensuraꝫ: & realr ab ipsa nõ est distinctuꝫ. tunc. n. nũc / mẽsure nõ equat: quãdo mẽsura diuisibilis est: vt qua tẽpori cõpetit diuisio: nũc tpis / tẽpori nõ equat: sicut nec punctᵘ linee: sed cum esse dei sit ita simplex & indiuisibile sicut diuina suba: eternitas nũc eternitat̃ extẽsionez supare nõ põt. Scdo nũc eternitatis aliã mensurã ab eternitate secuꝫ nõ cõpatit. ¶ Nã q̃ alicui rei rũdeãt mensure plime: duplex põt esse cã. vel quia in ea sunt diuerse forme: quaꝝ vna alia nõ existit. vel qz sunt ibi actⁿ diuersi qui ad successionez & pmanẽtiã nõ equalr cõparãtur. Pot. n. vnuꝫ & idez mẽsurari vncia / albo / & vina: vt fm q graue mẽsurabit vncia: que ponit minima in põderib⁹. fm q colorati / albo fm q extẽsuꝫ / brachio vel vina. Planificant aũt triplr mẽsure vnius rei: eo q in vna re quãtitas color / & gratitas nõ sunt idez: vñ & põs dicit 10° meta. q nõ semp est vna mẽsura oĩum: ly aliquãdo plures: eo q vnã rem diuidimus per quãtitatẽ & forᵐ: sine per quãtitatez & qualitatẽ. In deo aũt ola sunt idez q ipm esse: qz nõ est ibi aliud magnũ esse: aut sapiẽtez esse: aut bonuꝫ esse: sed sunt ipm esse: vt põt bñ ab Aug. 6° de trini. ca. 5°. Illa igit mẽsura que mẽsurat esse diuinũ simplr: mẽsurabit suuꝫ bonũ esse: & sapiẽtez esse: & cetera buiꝰ. Scdo diuersificãtur mẽsure in codez: eo q esse qui est actⁿ p̃mus: est qd inuariabile. opari aũt qui est actⁿ scdus variationẽ suscipit: ideo angelus qui fm esse / mensurat euo: eo q in suo esse varietatẽ nõ habet: fm affectiones mẽsurat tpe: qz in eo est affectionũ varietas. Sed intelligere diuinũ: & alia diuina opa qui in exteriorẽ mãm nõ trãseunt: sunt deo cẽntialia: & ab esse diuino nõ differũt. & ideo ly nũc eui cõpatiat secuꝫ tps: eo q esse qõ mensurat euo / secuꝫ cõpatit operationẽ ab esse distãtem: nũc nũ eternitatis in eo cuiⁿ est mẽsura: aliã durationẽ secuꝫ nõ cõpatit. ¶ Rursum nũc eternitat̃ est idẽ realr q eternitas: qz

Non est sile & qz tps est mẽsura successiuoꝝ sub esse successiuo: nõ tamẽ corruptibilius sub esse corruptibili adequatoris: vt ali successiui.

Tps & nũc eui differũt sicut mẽsura & mẽsurat̃.

Tẽpꝰ cõparatꝰ nũc eternitat̃ ad nũc eui.

Duplex cã plurẽs mẽsuraꝝ eiusdẽ rei.

T.c.4.

Q

Z° cã

Z° cã

Ratio sic solui: q sunt vnum vni: & iter se: ꝫ eternitas est idẽ q deꝰ: vt Aug. dr. Et nũc sic: qa in eo nihil est diuersuꝫ: vt Aug⁹ de fi. ad ꝑpe dr. g̃ iter se sunt idẽ: ly nũc tps nõ est tps. g̃ non eodem mõ cõparant adinuicẽ.

3ª cõpatio

A nitas: quia esse dei nō est aliud ḡ substantia eius.

¶ Scōm has tres cōparatōes nūc eternitatis: nūc eui: & nūc tpis dup⁹ differt: qz sm vltimā cōparatiōez differt ab vtroq; hoc est. n. cōe cuilibet creature: q; suba nō sit suus esse: nec mobile est suus mot⁹: pp qđ nūc eui nō est eius: & nūc tpis nō est tpis. Propter z⁹ differt nūc eternitatis a nūc eui. Nā & ois actus in re tpali pōt metiri tpe: qz gcqđ exist̄ in re tpali variatiōi pōt esse ꝓiūct̄: pter qđ aliā mēsurā durationis ibi nō ponimus: nō tm̄ ois actio in suba spūali exīs mensurat cuo: qz iter rem cui⁹ suba & actio est in mōmēto eternitat̄ & rem cui⁹ ibi stātia & actio sunt in mōmēto tpis: est medius: re⁹ cuius suba est in mōmēto eternitatis & actio in mōmēto tpis. & ista est spūalis sba: que ls quātus ad esse mēsurē cuo: quātus ad opari mensurat̄ tpe. nō igit̄ nūc eui oēm aliā durationē ab euo excludit: sīc nūc eternitatis durationēz que nō sit eternitas secūz nō patit̄. Propter cōparationes ꝑ⁹ differt nūc eternitat̄ a nūc tpis: quia nūc tpis nō equat̄ tēpori: cuz tps sit ḡd diuisibile: nūc ḡd indiuisibile. Sed nūc eternitatis eternitati coequat̄: quia vtrūq; qđ indiuisibile existit. Patet igitur nunc eternitatis ab alijs differre & qualiter.

B

Ad primum dōm q; si plura ipartibilia cuz sint sīl fiāt vnuz ipartibile: B est: qz illa ipartibilia sunt eiusdez rōnis: ideo ls duo istātia tpis nō possūt esse sīl: nisi sint vnū instāns: nūc ni eternitati cum alijs nūc pōt esse sīl absq; eo q; sit vnū cum illis: pp diuersitatez rōnis quā hz ad illa. ¶ Ad z⁹ dōm q; sīc nō gcqđ est qđ est tps/tpe mensurat̄: vt dī 4° phy. sīlita nō gcqđ est qđ est nūc tpis: mensurat̄ ipso nūc. cuz ḡ in nūc tpis dicimus nūc est deus: nō dabet̄ q; nūc tēporis mēsuretur deus: sed q; sit qđ est nunc tēporis.

Text. 115.

Ad id qđ vlteri⁹ querit̄: vtruz eodē mō cōparet̄ nūc eternitat̄ ad eternitatē: vt nūc tpis ad tps. Ps q; nōster modus diuersitatis est declarat⁹.

C

Ad primum dōm q; nūc eternitatis sic cōparat̄ ad eternitatez: sīc suba dei cōparat̄ ad suuz eē: & qz sm mo⁹ intelligēdi semp esse intellr emanare ab ētia: pp ḃ verū est: nūc stans facit eternitatē nō q; realr fit cā eius. ¶ Ad z⁹ dōm q; eternitas nolat̄ ac si ei cōpeteret diuisio: nō q; ipa in se sit diuisibilis: sz qz oēs mēsure diuisibles ꝓmenk in ipa & cōprehēdunt̄.

¶ Utrum in diuinis sit magnitudo. Questio. I.

ꝓm. z⁹

Deinde querit̄ de magnit⁹. Utruz in diuinis sit magnitudo. Et videt̄ q; nō: qz magni⁹ diuidit̄ ꝓra numerum: eo q; ex diuisione magnitu⁹ fit additio ad numez: vt phs vult 3° phy. sed nūs nō repit̄ nisi in rebus mālib⁹: qz cum arithᶜᵘˢ cōsideret de oi numero: & nō extēdat se ꝓsideratio eius ad subas separatas: non nisi in rebus mālib⁹ inuenit̄ nūs. ḡ & magnitudo in rebus imālib⁹ inueniri poterit: sz deus est sūme imālis, ergo z̄. ¶ ℙ. Magnuz opponit̄ paruo vt multū pauco: sz nō est aliq̄ multitudo que nō sit paucitas. ḡ nō est aliq̄ multitudo que nō sit paruitas. si igit̄ in deo est magnitudo ibi erit paruitas: qđ est incōueniēs: cum parūtas videat̄ imperfectionez ipotare. ¶ ℙ. Sīc de oi nūo ꝓsiderat arithmeticus: ita de omni magni⁹ videt̄ ꝓsiderare geometra: sz de intelligētis geometra ꝓsiderare nō pōt: cum sint entes ꝑter oēz nām sensibilē & intelligibilē: vt dī in fine. 8. metaph. nullus aūt matheᵘˢ abstrahit a mā intelligibili: sz abstrahat a sensibili. nō igit̄ de aliqua suba separata ꝓsiderabit geometra & magnitudo circa quā ꝑpe videt̄ se extēdit ꝓsideratio eius: in nulla suba separata reperiet̄. ¶ ℙ. Si aliq̄ magnitudo repit̄ in diuinis: ḃ est magnitudo virtutis: sed vtus est vir⁹ de po⁹: vt vult phūs in p̄ celi & mū. qz vtus ponit po⁹ in vltimo: vt nūc dī act⁹ vltuosus: qđ nō pōt potētia se extēdē vltra actū illuz: vt ibidē ponit̄ ex⁹. Sed deus nanq; tot facit gn possit plura efficē & maiora. ḡ nulla actio sua est virtuosa. nō igit̄ in eo erit magnitudo virtutis.

P T.c.38.

In cōtrariuz est Aug. 6° de trini. ca. 4. qui ait. deū eē magnuz: & esse ipsaz magnitudinem: & 5° de trini. ca. 10. dicit̄ q; deus est magnus magnitudine: que ipse est. ergo &c.

Respōdeo dōm q; sicut magnū opponit̄ paruo: sic multū opponit̄ pauco: & sicut idez est magnū & paruuz diuersis respectib⁹: sic idē est multuz & paucū: & ideo ex multi⁹ & paucitate declarare poterimus magni⁹ & parūtatē: eo q; ḃ videt̄ sīlr se ḃe.

¶ Notāduz igit̄ q; multitudo triplr sumit̄. Primo. n. multuz opponit̄ panco. Scōo vni qđ est ꝑn⁹ nūi. Tertio opponit̄ vni qđ ꝓuenit̄ cum ente. Scōm q; multuz opponit̄ pauco: sic dicit multi⁹ nō simplr sed superexcedēte. Et sm istuz mo⁹ cmā paucū est multū: qz paucum nihil est aliud ḡ magnitudo superexcessa: vt ondit phūs 10° meta. Et sm istā vīā multū & paucuz opponūtur relatiue relone vera. & sm eē: qz excedēs & excessum que ipoñtur in multo & pauco nō dicūt ḡd absolutum: sed ḡd relatuz. Prout aūt multitudo opponitur vni qđ est ꝑn⁹ numeri: sic multitudo nihil est aliud ḡ numerus: qz vnitas est mēsura ois numeri: vt ex. 10. meta. dīt potentialis multitudo & suuz oppo⁹ opponūtur: sīc mēsura & mēsuratuz: mēsura aūt & mēsuratuz: ls relone ipoñtē: nō tm̄ eodē modo relonez dicūt: vt excedēs & excessum: quia excedēs & excessuz & omne multiplex ad submultiplex opponunt̄ relatiue: put relatio dicit aliquid reale in vtroq; extremoꝝ: vt 5° meta. dīt pōt. Sed mēsura & mēsuratuz nō sic opponunt̄: qz ls mēsuratuz realiter dependeat a mēsura: mēsura tm̄ dependet a mēsurato sm mo⁹ intelligēdi: vñ oppositio iter mēsurā & mēsuratum est sicut iter scibile & sciam: vt ex eodē 5° dīt pōt. Opponūtur ḡ multitudo & vnuz qđ est ꝑn⁹ numeri relatiue: vt multuz & paucū: sed nō eodē modo: qz multuz & paucū opponūtur relatiue relone sm esse & dicēte ḡd reale in vtroq; extremoꝝ: sed multitudo put opponit̄ vni qđ est ꝑn⁹ numeri opponit̄ relatiue relone sm dici: & nō dicēte aliqđ reale in vtroq; extremoꝝ. Sz put multitudo opponit̄ vni qđ ꝓuenit̄ cum ente: cum vnū qđ ꝓuenit̄ cum ente dicat ḡd ꝑuatiue: eo q; indiuisionē ipoñtat: multitudo que sic opponit̄ vni: ꝓuisionem ipoñtabit: & opponet̄ vni vt paruum & habitus.

P T.c.12. T.c.20. G T.c.29. T.c.4. 2° 3°

¶ Et sm hoc apparet q; de multi⁹ triplr log possumus. nā sm ꝑ⁹ acceptiōez multitudo dicit ḡd vere relatiuū: & sm esse est in pūto relonis. Scōo modo multitudo: ls aliquē re⁹ ipoñtat & aliquā relonē sm dici includat: tñ sm eē est in pūto q̄titatis. Tertio modo multitudo nō est in gēre sed exꝑ genus. nā cum nihil sit relatiuū relone sm esse: nisi sit vere in pūto relonis: multitudo vt oppoñt̄ paucitati: in pūto relonis erit. Sed ea que relonem sm dici ipoñtāt: sm rei ṽitatē sunt in aliq̄ gēre⁹: & ideo qz scia est relatiuuz sm dici: sm rei ṽitatē est in pūto qualitatis. Sic qz multitudo vt dicit numerum: vel aliqđ oppo⁹ vni: qđ est ꝑn⁹ numeri: qz relonē sm dici ipoñtat: sm rei ṽitatē nō erit in pūto relonis: sed in pūto quātitatis: sicut nūs: cuz sic accepta multitudo sit idē q; nūs. Sed multitudo put opponit̄ vni qđ ꝓuenit̄ cum ente: ḡ tale vnū circuit omne genus: multi⁹ sic accepta repiet̄ in oi gēre & nō determinabit̄ ad aliqđ genus. Istos aūt tres modos accipiēdi multitudinē inuen. phūs. 10. meta.

Note qm⁹. & q; multuz sine multitudo est in gēre relonis quantitatis et circuit oē genus & aliter & aliter. H T.c.16. T.c.21.

I vbi dicit multus opponi pauco relative: sic̄ superceded̄o
& superceſſum opponi vni: sic̄ sciēs & scibile & opponi
vni sic̄ puncto & habit⁹. Qz si mētem eius hic volumus:
vnus cui opponit̄ multū: vt scia scibili, est vnum qđ est
p̄n⁹ nūi. Unus aūt cui opponit̄: vt habitus p̄uationi, est
vnus qđ cum ente p̄init̄. Et sic̄ trib⁹ modis accipit̄ mul-
titudo. Uno⁰ vt est in p̄nto relonis. Allio⁰ vt est in p̄nto
q̄titatis. Tertio vt circuit omne genus. Sic & magnu⁰⁰
trib⁹ modis accipi pōt. Primo vt est in p̄nto relonis: et
sic magnū opponit̄ paruo: & isto modo magnū nō dicit
magnu⁰⁰ simpl'r: sed magnu⁰⁰ superceded̄es: sic magnu⁰⁰
dicit relonē vt superceſſum fundatā in magnu⁰⁰ simp'r
& q̄nus ad istā acceptionē ait ꝓbs. q magnū & paruus
nō sunt in p̄nto q̄titatis & relonis. Scdo magni⁰⁰ est in
p̄nto q̄titatis: & sic magnitudo idē sonat q q̄ntas p̄t⁹
sicut multitudo vt erat in p̄nto quātitatis erat discreta.
K Tertio⁰ magnitudo repit̄ in omni gñe: & sic magnitudo
dī omne illud cui cōpetit aliqs modus quātitatiuus: vt
accipiamus mo⁰ q̄titatiuus put expedit̄ ad oēm mo⁰
gradū: & ad omne illud vbi multe pfectiones ꝓgrega-
tur: nō aūt stringēdo ipm: vt dimidiū ꝓra itēsus & remis-
sum: nec solū vt stat pro magni⁰⁰ molis. Et isto⁰ accepto
modo q̄titatino: ois for⁹ aliq modo induit aliquē mo⁰
q̄titatiuus: eo q multa cōprehēdit per accessus ad ter-
minus bonitatis: vel aliquē mo⁰ pfectionis: & omne ens
pōt dici aliq mō magnus: vñ etiā que nō mole magna
sunt: put multas pfectiones in se p̄tinēt & accedūt ad ter
minum bonitatis: magna esse dīr. & sm istus mo⁰ logt̄
Aug. 6⁰ de tri. ca. 8⁰ qui ait. q in his que nō mole magna
sunt: B est esse maius: qđ eē melⁱ⁰. Ex B appet quō idez
pōt eē magnū & paruus: multū & paucus: qz vel per re⁰⁵
ad diuisa: sic̄ senarius est mult⁰ re⁰ quaternary & paucus
re⁰ octonary. vel nō: sed eādē sigñatōes: & sic qđ est mul
L tum simpl'r & absolute: est paucum in respectu: sic̄ diua-
litas que est multitudo simpl'r & absolute: eo q ois nu-
merus est multitudo quedam: est tamē paucitas in re-
spectu: eo q ab omni numero superatur.

Mota ad q. et dicit. ¶ Cum ḡ querit̄ vtrū in deo sit magnitudo: si logmur de
magnitudine que est in p̄nto relationis: p̄cedere possu-
mus in deo esse talem magnitudinez: eo q sua bonitate
cia superexcellit & supat. Sed si logmur de magnitudine
put est in p̄nto quātitatis: cum talis magnitudo idē sit
q quātitas cōtinua: que cuilibet incorpeo repugnat: in
deo nō est talis magnitudo nisi metaphorice. Si aūt lo
quimur de magnitudine: vt est eē genus: cum in eo cō-
gregēntur pfectiones oium generū: nō solus est in eo ma-
gnitudo: sed magnitudo maxima & infinita. nā cum talis
magnitudo ex bonitate rei sumat̄: vnde dī esse maius
qđ est melius: cuz deo competat infinita bonitas: magni-
M tudo ei competet infinita.

Ad primum dōm q magnitudo illa: qua dīuī-
sa fit additio ad numerum, est ma
gnitudo que est in gñe q̄titatis: & de tali bñ arguit̄ q nō
est in deo. ¶ Ad 2ᵐ dicēdum: q lz distinguat̄ magnitu
do tripl'r: sicut & multitudo: & idem possit esse magnū &
paruū: sicut multū & paucum: nō aliter fit p̄cessus in sup-
excessu multitudis et aliter in superceſſu magnitudis:
qz multitudo in augmētum: nō habet statū: sed in defec-
su statum habet: vñ nō pōt ita accipi magnus numerus
q̄n possit accipi maior: pōt tñ accipi ita paruus: q nō re
perit̄ minor: vt dualitas. & ideo lz nō sit aliqs numerus
ita multus: qui nō sit paucus re⁰ alicuius: est tñ aliqs ita
paucus qui nō est mult⁰ ad aliquē. Magnitudo aūt ha
bet modū ēsium: qz sm augmētum habet statū: sm dimi
sionē nō: qz primum est diuisibile in infinitū: & ideo pōt

Multitudo in arg⁰ nō habz statum: lz habeat in decensu. s. in dualitate.

Magnitudo autē p oppositus in sursum habet statū: sz infra & sm diuisionem nō habet statum.

repiri q̄titas ita magna: que nō est partita re⁰ alicuⁱ⁹ N
sed nō repit̄ ita parua: que nō possit esse magna ad ali-
quā: sm q tradidit ꝓbs in 3⁰ phys. igit̄ nō valet si dc⁹ T.c.57.
est magnus vel magnitudo: qđ sit paruus vel paruitas:
lz cōuersa valeret. Uel possumus dicere sm Dion⁹. qz
deus dī parvus eo: qđ paruū habet rōnē p̄incipij & sub-
tilis & penetrantis: vñ paruū qđ de deo dī: vt dicit̄ 9⁰ de
diui. no. est sine q̄ntate: sine numero: nō valēs teneri
sine termino: sine diffōne cōprehēsiuz oium: sm aut̄
incōprehensibile. ¶ Ad 3ᵐ dōm q magnitudo de qua
cōsiderat geometra: est magnitudo cōtinua: que in deo
nō ponit̄. ¶ Ad 4ᵐ dōm q virtus dī ponere po⁰⁵ in viti
ma rōne pfectionis: & qz nō ꝓgredit̄ opus pfectuz a po-
tētia creata: nisi qz ponit̄ in vltimo: ideo describit̄ virtus
q est vltimū de po⁰: sed dei pfecta sunt opa: nō obstāte
q pōt ꝓducere maiora ꝓductibilia in sequēti loc̄o po
tebit plenius: quō in deo est virtus.

¶ Utrum vna ꝑsona sit in alia. Questio. II. O
Hen. in summa ar⁰. 53. q. vltima.

Ultimo queritur. Unuz vna ꝑso
na sit in alia. Et
videt̄ q nō: qz illud qđ est in alio: est simpli
cius eo in quo existit: ideo deus pp̄ su simplicitatē in oibus repit̄. Sed vna ꝑsona nō
est simplicior alia. ḡ ꝑsone sibi nō insunt. ¶ ꝑ. Si pater
est in filio: & filius in p̄re. ḡ pater erit in seipso. nā bñ va
let, terra est in aqua: & aqua est in aere. ḡ terra est i aere.
Sed si p̄i est in seipo: vel est B per se vel per aliud: per
se nō: qz vt ꝓbat ꝓbs 4⁰ phy. nihil est in seipso per se: T.c.z.26.
nec per aliud si p̄i in se: qz eē in se per aliud: vt in eodē T.cō.27.
4⁰ ostēdit̄. est esse in se per ptem: p̄i nō habet p̄tes. ḡ tē.
¶ ꝑ. Qđ est apud aliquē: nō est in illo apō quē est: vñ
bō qui est apud alium bolez nō est in illo: lz filius est apud P
p̄em: iuxta illud Joā. p. Xbum erat apud deū. ergo tē.
¶ ꝑ. In 4⁰ phys. accipiūtur octo modi eēndi in: & nul T.c.z3.
lo illoz modoz p̄i est in filio: vt ꝑz intuēti. ḡ tē.

In contrarium est: qz legit̄ Joā. p. In p̄ncipio erat
Xbum: qz sm vnū mo⁰ exponēdi:
idē est qđ in p̄ie erat filius. & Joā. 14⁰ scribit̄ dōm dixis-
se ꝓbs Philippo. Ego in patre & pater in me est.

Respondeo dōm q ꝓbs eodē modo vñ nega-
re istā, aliqđ eē in se, sicut aliqđ ex
se moueri: qz aliqd nō dī ex se moueri ꝓmo: sed qz vna
pars mouet aliā: & pro tāto totū dī mouere. totuz: qa to-
tum per vnā p̄tē mouet seipm: re⁰ alterius ptis. Nā cre-
dimus totū mouere totū: vt dicit ꝓbs 7⁰ phy. qz nō vi-
demus quc pars quā p̄tē mouet. nisi q̄n totuz mouet T.c.z.27.
totum: nisi qz pars p̄tē: & sicut in. 7. ꝓbat B de motu: ita
in. 4. ꝓbat B de esse in. s. q nullū totum est in seipo rō-
ne totius. Sed si totū est in toto: B est rōne ptis. nā dici-
mus: vinū & ampboram: B totū est in se toto: qz totū rōne
vini est in toto rōne amphore. Tñ nihilō ꝓcedere possu-
mus q totuz sit in toto rōne tot⁰: qz si totū esset, in toto
rōne totius: vel B esset per se & p̄, vel per aliud: si per se
& p̄sequeret̄ q gcgd aliqd reciperet: reciperet illud inquā-
tum esset idē sibi. nā gcgd venit alicui ꝓmo: venit ob-
bus alijs post modū, inquātuz sunt illud: vñ si amphora
re cōpeteret esse in seipsa p̄tūc gcgd reciperet amphora,
amphora esset: sicut qz triāgulo cōpetit hic tres primos
gcgd habet tres, est triāgulus. nō. n. possemus dicere q
sufficeret aliqd participare nām amphoram: ad hoc q in
amphora cēt: dato q amphora esset in seipsa p̄ficiat ad
B q aliqd sit calidum: sufficit q participet nām ignis: lz
ignis sit calidus p̄pz cum dī ignis est sūme calidus: rel
ꝓmo calefaciendi ignis nō stat pro aliq̄ particulari igne: lz

babet

A habet supponē simplicē. Sed si B pticularis ampboza ponerē esse in seipsa: z in hac ampboza ponerē esse vnū. cum igit participatio sit fm nām simplr nō bō: nisi forte nō differret nām simplr vt est bō ꝯsiderare respectu eius qđ est eē in seipsa: nō possemus saluare ꝓuta- | tē in ampboza: z q aligd in illa exist̄s participaret natura eius: ꝫ oporterret q eēt ipsa: z ideo dicit ꝓbo: q si sic ampboza reciper vinū: reciper ipm inquātum vinū eēt ampboza: qđ nō est itelligibile. Rursus: nec per accidēs B esse pōt: qz si aligd est in alio per accīs siue per aliud: tūc id qđ est in eo: est magis intime illi. nā si terra est in aere: q est in aqua: tūc aqua est magis ꝓxima z itima aeri. igit si aligd eēt in seipo q in alio: tūc sequeret q illud aliud eēt magis itimū rei q̄ res sibi: qđ in creaturis nō est itelligibile. Et ex istis ꝓbationib⁹ videt oriri difficultas: quo psone sibi insunt. Nam qñ aligd est in aliq̄ z illud in alio: eodē modo ēndi in ops q illud sit in eo. Nam si aer est in igne localr: z ignis in celo localr: ops q aer sit in celo localr: z si eēt possibile q eodē modo ēndi in aer eēt in igne z ignis in aere: tūc seq̄ret q aer eēt in seipso: z ignis in seipso: igit cum eodē modo ēndi in, ꝓbet Magister in ītra aucte Aug. Ambrosiū z Dylarū ꝓpē esse in filio z e⁹: q per vnitatē ēntie: sequit q pi sit in seipso: z filⁱ⁹ in seipso. Si igit pi est in seipso: B nō pōt esse q vna pars pīis sit in alia: cuius psona pīis sit simplicissima: igit erit q tot⁹ est in se toto. B igit erit vel p̄ vel per aliud. Si p̄: ergo tūc filⁱ⁹ exist̄s in pīe est pater. Si per aliud: vt dicat eē in seq̄ est in filio: tūc filius magis erit itimus pī: q̄ pater sibi: qđ esse nō pōt. z ideo nō videtur q possimus ꝓcedere personas sibi inesse: propter vnitatem essentie.

Nota ad q. ¶ Propter B aduitēdus q ꝓbi nō potuerūt ꝓcipe vnitatē nāe absq; vnitate suppositi: nec diuersitatē suppositi absq; diuersitate nāe: z ideo seq̄batⁱ ex pōne eor⁹ q

C si vinus eēt in ampboza: eo q bīet eādē nām cum ampboza: q vinus eēt ampboza: q: exq̄ ponit vnitas naturę: ops q ponat vnitas suppositi. Sz si posset esse q vinus manēs distinctū ab ampboza: esset eiusdē nāe cum ampboza: z eēt ipa nā ampboze: tūc cuz nā ampboze sit in ampboza: vinū qđ eēt ipa nā ampboze, eēt in ampboza: z pp bō esse in, nō possemus ꝓcedere ampbozā in seipa eē: q cuz illō qđ est in alio sit distinctū ab eo in quo est: ꝫ ampboza sit distincta a vino: nō ampboza a seipsa nō distinguit. Ita est ex pte illa suo modo in pīe z filio. nā cum pī z filⁱ⁹ distincti in psona sint idē in ēntia: imo ipsa ēntia est pī z filⁱ⁹. igit cum ēntia pīis sit in pīe: et filⁱ⁹ sit illa ēntia que est in pīe: filius de necessitate erit in pīe: z sic nō poteramus argue ꝑ⁹: q ampboza eēt in

D seipa. ꝓpter B q vinū qđ erat nā ampboze: erat in ampboza: ita nō possumus argue q pi sit in seipo: q filius est in pīe: eo q est ipsa ēntia pīis. Ideo cum arguit: q pi est in seipso. boc est: vel p̄: vel per aliud: Rndēdū q nec p̄no: nec per aliud: qz nō est in seipso quia talis modus arguendi deficit: vt patuit.

¶ Ut nī meli⁹ pateat veritas qōnis. Notādū q ex eo q filⁱ⁹ est in pīe: pīis ad filiuz designat vnitas z distinctio: vnitas in ēntia: distinctio in psonis. ꝓpter B Dam. p̄ lr. ea. vlt⁹ oñdit psonas sibi inesse: q se inseparabiles ad se inuicē sunt: nō ꝓfusibilē bītes eā que inuicē est distōnez: in quo vnitas z distinctio oñdit: vñ sic possumus dicere de ista ībesione sicut de silitudine dicimus. nā silia et distinguunt̄ z vnuntur: z ideo sic silitudo pōt accipi large z stricte. stricte aūt sil cum distōne iportat vnitatē. z fm ista viam nihil est sile sibiipsi: nec valet boc est sile

Exē. z aēquale. sibi: q est sile sibiipsi: sicut nec valet, pī est in filio: z e⁹. q pī est in seipso: sed extrēdēdo nomē silitudinis fm q Dio. 9⁰ de di. no. ꝓcedit aligd esse sile sibi: possemus ꝓcedere pīez in seipo: nō qz est a seipso distinct⁹: sed qz est sibiipsi idem: sicut silitudo rei ad seipsam nō est ratione distinctionis: sed vnitatis. E

Nota q ꝓsone sibi in esse 3ᵒ pōt itelligi. Primo rōne vnitatis ēntie.

¶ Si aūt queri q̄uo mō essendi in, pi sit in filio vel ꝓsone sibiipsi sint. Dicēduz q ꝓsonas sibi inesse triplr pōt oñdi. Primo rōne vnitatis ēntie. z istū mo⁹ innuit Magister in ītra aucte Aug. Ambro. z Dyla. vñ Aug. de fide ad Pe. ait. Propter hāc vnitatē nālez tot⁹ pater in filio z spū. s. est: z tot⁹ filⁱ⁹ in pīe z spū. s. est. Et iste modus habet silitudinē cum illo mō fm quez dicimus supius in iferiori esse vel e⁹: qz B est ꝓpter vnitatē ēntie vel nature: nō tñ iste modus est idez cum illo: vt satis ꝓbatz sit ei silis: z quātuz ad istū mo⁹ silr est pater in filio z filⁱ⁹ in pīe. Scdo modo ꝓsone sibi insunt rōne relatiōis: eo q vnum relatiuū semp in alio itelligit. z fm istū modū: ꝫ q̄libet ꝓsona sit in q̄libet: eo q quelibet refert ad quālibet: sed nō est eodē modo: qz nō eādē relone nec eādez habitudinē relatiuā habet pater ad filiū z filⁱ⁹ ad pīez. Tertio mō dīr ꝓsone sibi inesse: eo q esse accipiūt per actus nō trāseūtes in exteriorē mām. Et qz Xbus semp est in dicēte: z amor in amāte: filⁱ⁹ semp dī esse in patre: qz est Xbū eius: z spūssanct⁹ in pīe z filio: qz est virtusq; amor. Et istuz mo⁹ tetigit Joā. cuī geliste: cum dicit. In ꝓncipio erat Xbū: dans itelligere filiū esse in pīe: qz ver bū nō est e⁹ dicēte. Istī duo modi vltimo assignati bñt silitudinē cum modo ēndi in, fm q motū est in mouē te z effect⁹ in cā vel e⁹: extrēdēdo nomē effect⁹ z cause et mouēdis z moti: ad omne ꝓn⁹ z qđ est ex ꝓn⁹. F

3ᵒ q; persone accipiūt esse p act⁹ nō trāseūtes in exteriorē mām.

Ad primum dōm q vna ꝓsona est in alia nō rōne simplicitatis: sed rōne vnitatis ēntie z aliq̄s modis: vt dixim⁹. ¶ Ad 2ᵐ ꝑs soluio per iam dicta. ¶ Ad 3ᵐ dōm q nō est sile de suppositis diuinis z humanis: qz diuina cuz boc q sunt distincta ꝓsonalr rōne cuⁱ⁹ vna ꝓsona est apud alia: sunt idez in nā: rōne cuius vna est in alia. Supposita aūt humana nō sic se bñt: vt ꝑs intuēti. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q nō ops q̄cd est in alio q sit ibi fm aliquē dictoꝝ modoꝝ. naz talia sunt in tpe fm nullum dictoꝝ modoꝝ. Habet tñ silitudinē cum illo modo fm quē locatus est in loco: q a verūq; est in alio sicut mēsuratum in mēsura. G

Super litteraz super illo [Cōfitemur &c.] Quia dicit oēm nāz veritatis eē in singula suaꝝ hypostaseon. Cōtra. fm ꝓbm in p̄ celi z mū. nō dicimus omne nisi de trib⁹ z inde sumpuz est: q omne regrit tria appellata. Et q̄ nature diuine addit ois: ops eā pluificari fm nūm ternariū: qđ est incōuentēs. Dōm q ibi omne idez sonat qđ pfectū. Text. H

¶ Item sup illud [Unū etiā Dylarū.] Notādū q dic introducūtur due auctes Dylarij. In quaꝝ p⁹ q: designātur. Primo q inbesio ꝓsonaꝝ excedit omne illud qđ in nā videmus: z quātum ad B dicit. [Et nec exⁿ aliqđ rebus diuinis cōparatio humana ꝓstabit. Scdo q bō inbesio excellit oēs rōnēs: quātū ad B subdit. [Qđ in itelligibile est homini, deo possibile est esse.] Tertio addit q ipm nō bīe rōnez: nobis pro rōne ds esse. [Nā eoipo q diuina vis sic rōnez nām excellit q ad eā nō attingit ratio: credere debemus ꝓsonas sibi inesse: ꝫ illā ībesionē plene nō possimus aspicere: z quātū ad B subdit. [Id diuine Xitatis ratio ꝓcgit q nā rerū pati nō posse existimat.] Nā ꝫ in alijs talē inbesionē videre nō possumus: dubitare nō debem⁹ eā in diuinis esse. Quarto addit quādā manuductionez: q ꝓsone sibi insunt: q q̄libet

Nota ad illaz ꝓpōnē oē ens tñ ponunt⁹ sup tria q orie est idē qđ ꝓcdit.

I est pfect⁹ deus: qđ nō cēt nīsi vna t eadē nā cēt in oīb⁹ dī. n. ḃ manuductio: qz cē plures pſonas: quaz q̄libet sit pfect⁹ deus: fide tenemus. Sz id ratio nō ꝛcludit: t q̄tū ad ḃ sb̄ūgit. ¶ Quia pfecta plenitudo deitat⁹ est in filio que est in pīe: patrē dicimus esse in filio t filiū in pīe. ¶ Quinto subūgit ex tali ibefione: iter pſonas vnitatez t distōnē denotari: qđ bī cauz iferē. ¶ Nec cūdē vtrūq; nec aliū ꝓfitemur. ¶ Ad itell'm sc̄e mētis notādū q̄ aliqua sunt in alīq̄ pp participatiōez nāe: sīē albū t nigrū: sunt aliq̄ modo in pallido: t nā asini t equi in mulo. Rursuz aliqđ est in aliq̄ per ista tiōez: sīē ramus in stipite: nullo istoz modoz est vna pſona in alia: sz p vnitatez nāe: qđ est ex eo q̄ vna pſona ex alia oriē: t ḃ est qđ dicit. ¶ Nō p duplicē ꝓuenientiā generuz ꝓductionē. Jq.d. pſonas sibi nō inesse: nec vnam ab alia oiri: sicut duo gña ꝓuenūt. ad pductiōez alicui⁹ vt asinus t equa ad pductiōez mu K li. ¶ Nec p incitatiuā capacioris ībe nāz. ¶ Ex q̄ excludit mor⁹ isertionis. ¶ sed p nāe vnitā sīlitudinē. Jq.d. q̄ talis ībeio est pp vnitatē nātez. addit. ¶ Et p natiuitatē viuē tis nāe. ¶ boc est per natiuitatem filij qui nāl'r viuit. ¶ Ex viuēte. ¶ boc est ex pīe. ¶ Dum res nō differt. ¶ boc est dū ia essentia nō est distinctio. ¶ Dū nām dei nō degenerat natiuitas: nō aliud aliqđ ex deo q̄ deus nasciē. Jq.d. q̄ per natiuitatē t originem cōicaē nā diuina pſonis: eo q̄ natiuitas vel ꝓcessio in eis nō degenerat: qz pſona que nasciē hz nām eiusdē gñis cum eo a quo ꝓcedit. Nō. n. sic vna pſona ex alia oriē: sicut vermis ex carne humana: cui nō cōperit nā humana. Rursuz res nō differt: qz illa eadez nā que est in vna pſona cōicaē alteri. t ió opz q̄ de⁹ ex deo nasciē: t ēt idē de⁹ q̄tū ad nāz: si nō quātū ad pſonā: ideo subdit. ¶ Duz nihil in his nouū est. ¶ qua pſone diuratione se nō excedūt. ¶ Nihil alienū. ¶ quia nā nō distinguūtur. ¶ Nihil sepabile. ¶ qa eaz est idem esse.

L ¶ Ad id qđ ceperat redit. s. vt ostendat q̄ magnitudine alius alium nō superat.

di. 19. ps 2ª SEd iam nūc ad ꝓpositū rede amus: ceptoq; insistamus: oñdēteō q̄ magnitudine nulla triuz pſonaz aliā supat: qa nulla maioz alīs: nec maius aliqđ sunt due q̄z vna: nec tres q̄z due: nec maioz de⁹ q̄z singuli boīū: qz singulus boz perfectus est: nec est quo crescat illa perfectio.

¶ Oz nulla personarum pars est in trinitate.

M Nec est aliqua triuz pſonarū pars dei vel diuine eēntie: qz singula harū verus t plenus deus est: t tota t plena diuina eēntia est: t ideo nulla istaz in trinitate pars est. Añ Aug. in li. ij. cō tra Maximinū hereticū sic ait. Putas deuz pīem cum filio t spiritu sctō vnū deū esse nō posse: timeo enīz ne pī sit pars vni⁹ dei qui cō ster ex tribus. Noli ḃ timere. Nulla enim fit ptiuz in deitatis vnitate diuisio: vnus est de⁹ pī t fili⁹ t spūssanct⁹. i. ipa trinitas vnus est deus. Ergo inqs deus pī est pars dei: absit. Tres. n. pſone sunt pī t filius t spūs. s. t bi tres qz vnius subē sunt: vnuz sunt: t summe vnū sunt: vbi nulla nārū: nulla est diuersitas N volūtatuz. Si. n. nā vnū cēnt: t ꝓsentione nō cēnt: nō sūme vnuz cēnt. Si ꝙo nā dispares cēnt: nō sūme vnū cēnt. Si ergo tres: qz vnū sunt ꝓpter ineffabilez ꝓnctionē deitatis qua ineffabiliter copulatur vnus deus est. Pars ḡ trinitatis esse nō pōt qcūq; vnus est in trib⁹. In trinitate ḡ que deus est: t pī de⁹ est: t filius de⁹ est: t spūssanct⁹ deus est: t simul bi tres vnus deus. Nec but⁹ trinitat⁹ tertia pars est vnus: nec maius aliquid duo q̄z vnus est ibi: nec maius aliqđ sunt oēs q̄z singuli: quia spūalis nō corpalis est magnitudo. Qui pōt cape capiat: qui aūt non pōt: credat: t oret vt O qđ credit itelligat. Veruz est. n. qđ per ꝓphetā dicit. Nisi crediderit is nō itelligetis. Ista ꝙbis apte ostēdit indifferētem magnitudinē triuz pſonaz. Item in eodē. Tu nēpe diuisti vnū deuz nō ex ptib⁹ esse cōpositū: t ḃ de patre tm̄ vis itelligi. Ille inqs xp̄us est ingenita simplex: t tm̄ in hac simplici xp̄ute multa vi deris cōmemorare cum dicis. Deus deū ge nuit: bonus bonū genuit: sapiēs sapiētez: cle mens clemētez: potēs potētez. Hunqđ ḡ bo nitas t sapiētia t clemētia t potētia partes sunt vnius xp̄utis quā simplicez esse diuisti? Si diperis ptes sunt. Simplex ergo xp̄us ex P ptibus ꝓstat. Et simplex ista xp̄us te diffinie te vnus est deus. ḡ deum ex ptibus cōpositū esse dicis. Nō dico inqs: nō sunt ptes. Si ergo in vna pſona pūs t illa inuenis que plura videnē: t ptes nō inueneris: quia vna xp̄us simplex est. Quāto magis pī t filius t spūs scūs: t ꝓpter individuā deitatez vnus deus: t pp vnūscuiusq; ꝓprietatē tres pſone sunt: t ꝓpter singuloz pfectionez ptes vni⁹ dei nō sunt. Ait⁹ est pater: xp̄us est filius: xp̄us est spūs. s. Hoc verū dicis. Sz q̄ xp̄utez de vir tute genitā: t xp̄utem de xp̄ute ꝓcedētez: nō Q vis cādez bīe nām: hoc falsum dicis: ḃ cōtra fidem rectā t catholicā dicis. Vis ꝙbis apte docē: q̄ tres pſone ille nō sunt partes dei vel diuine essentie. Nullaq; illaruz trinitatis pars dicenda est: nec vna maioz alīs.

¶ Cum dicimus tres pſonas esse vnā eēntiā: nec vt genus de spēb⁹: nec vt spēm de indiui duis ꝓdicamus: qz nō est eēntia genus t pſo na spēs: vel eēntia spēs t pſone individua.

Hic adijciēdum est q̄ tanta est equalitas triuz pſonaz atq; indifferens magnitudo: q̄ cum

dicamus

A dicam⁹ tres ꝓsonas vnā eē ēntiā vel ſubaz: neqz vt gen⁹ de ſpēb⁹: neqz vt ſpēz de idiuiduis ꝑdicam⁹. Nō.n.ēntia dina gen⁹ eſt: ⁊ tres ꝓsone ſpēs: vel ēntia dina ſpēs: ⁊ tres ꝓsone idiuidua. Q̄ō Aug. rónib⁹ ꝓbabilib⁹ arqz irrefragabilib⁹ apte demóſtrat in li. vij. de tri. dicēs. Si ēntia gen⁹ eſt: ſpēs ät ꝓſōa: vt nónulli ſentiunt: opz appellari tres ſubas: vt appellanē tres ꝓsone. Sic cū ſit aial gen⁹ ⁊ equus ſpēs: appellanē tres equi idēqz tria aialia. Nō.n. ibi ſpēs pluraliter dī ⁊ gen⁹ ſinguB lariter: vt ſi diceret: tres equi ſūt vnū aial: ſz ſicut tres equi ſpāli noie: ita tria aialia noie: gnāli dicunē. Cum ḡ tres ꝓsonas vnā fatea-mur eē eſſentiā nō tres eſſentias: cū tres equi tria aialia dicanē nō vnū: ꝑ noie eſſentie nō ſignāri gen⁹: nec noie ꝓsone ſpecieꝫ.

¶ Hic ꝓbat q nō dī vt ſpēs de indiuiduis.

Si vo dīt noie ꝓsone nō ſpēm ſignāri: ſz aliqd ſingl'are arqz idiuiduū: ⁊ noie ēntie ſpēm itelligi: vt ꝓsona nō dicaē ſicut bō: ſed qūo dī hic bō: velut Habraam: Iſaac: Jacob: vel qs alⁱ q etiā digito ꝓſens demōſtrari poſſit: ſic quoqz illos eadē rō cō futabit. Sicut enim dicunē Habraā: Iſaac: C Jacob: tria idiuidua: ita tres homines ⁊ tria aialia. Cur ḡ ꝑ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſcūs. ſ. ſi ꝑm genus ⁊ ſpēm ⁊ indiuiduū iſta dixerimus: nō ita dicunē tres eſſentie vt tres ꝓsone.

¶ Alio modo ꝓbat idem.

Alio quoqz mō idē ꝓbat Aug. ſ. q ēntia dina nō eſt gen⁹: nec ꝓsone ſpēs: vel ēntia nō eſt ſpēs: nec ꝓſone indiuidua. Una ingt ēntia nō bz ſpēs: ſic vnū aial nō bz ſpēa. Ꝑ ḡ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſcūs nō ſūt tres ſpēs vni⁹ ēntie. Diuina ḡ ēntia gen⁹ nō eſt: ſz nec ſpēs eſt ēntia dina: ⁊ ꝓſone idiuidua: ſic bō ſpēs eſt. Indiuidua autē: Habraā: Iſaac: ⁊ Jacob. Si.n. ēntia ſpēs D eſt vt bō: ſic nō dī vn⁹ bō eē Habraā: Iſaac: ⁊ Jacob: ita nō diceē vna eſſentia eē tres ꝓſone. Nō itaqz ſm gen⁹ ⁊ ſpēs iſta dicim⁹.

¶ Nec ſz mālez cāz dīr tres ꝓsōe vna ēntia.

Notandum etiā q eſſentia dina nō eſt mā triū ꝓsonaz: vt Aug. in eodē libro vocet: tanqz ſm cōez candēqz māz tres ꝓsone dicanē eē vna eſſentia: ſicut ex eodē auro ſi fierēt tres ſtatue: diceremus tres ſtatuas vnū auri. Nō aūt ſic trinitatez. ſ. tres ꝓsonas dicimus vnā eſſentiaz ⁊ deū vnū tanqz ex vna mā tria q̄dā ſubſiſtāt.

Jn ſtatuis.n. eq̄libus plus auri eſt tres ſil' q̄z ſingule: ⁊ min⁹ auri eſt vna q̄z due. Jn illa ꝙo eſſentia trinitatis nullo mō ita eſt. Nō ḡ ſm mālez cāz tres ꝓsonas vnā dicim⁹ eē ſubam vel eſſentiā: ſicut tres ſtatue dīr vnū auruz. R

¶ Nec ita dicunē tres ꝓsone vna eſſentia: vt tres boies vna nā vel vnius nature.

His quoqz addēduz eſt q tres ꝓſonas nō ita dicimus eſſe vnā eſſentiā: vt Aug. in eodem ait vel vnius eſſentie: ſic dicim⁹ aliquos tres boies eiuſdē ſexus: ⁊ eiuſdē tēperatōis co:ꝓis: eiuſdēqz animi: vnā eē nāz vel vni⁹ nāe. Nō in bis rebus nō tantū eſt vn⁹ bō q̄ntū tres boies ſil: ⁊ plus aliqd ſunt boies duo q̄z vn⁹ bō: ſicut in ſtatuis eē dixim⁹. At in deo nō eſt ita. Nō.n. maior eſſentia eſt ꝑ ⁊ fili⁹ ſil q̄z ſolus ꝑ vel ſolus fili⁹: ſz tres ſil ille ꝓſone eq̄les ſunt ſingulis. Ex ꝑmiſſis ꝑz q tres ꝓſone dicunē di uina eſſentia: nec ſm mālez cāz vt tres ſtatue vnū aurū: nec ſm cōplexionis ſimilitudinez vt tres boies vnius nature: nec vt genus ꝑdicaē de ſpecieb⁹: vel vt ſpēs de indiuiduis. ſ. cōtinens de cōtentis: maius de minoribus.

¶ Que videntur aduerſari predictis. G

His autem videnē aduerſari: que gdā ſacre ſcripture tractatores catholici in ſuis ſcriptis tradiderūt. Jn qb⁹ ſigñare videē q ēntia dina ſit q̄dā cōe ⁊ vle velut ſpēs: tres ꝙo ꝓſone ſint tria ꝑticularia: tria idiuidua nuō dīa. Dñs Joā. Damaſcen⁹ inter doctores grecoꝝ maxim⁹ ⁊ in libro quē de trinitate ſcripſit quez ⁊ papa Eugeni⁹ trāſferri fecit: ait. Cōia ⁊ vlia ꝑdicanē de ſubiectis ſibiipſis ꝑticularib⁹. Cōe ḡ ſuba eſt: ꝑticulare ꝙo hypoſtaſis. i. perſona. Particulare aūt dī nō qō ꝓnāe bz: ſed ꝑticulare nuō: vt arbomus. i. idiuiduū. Numero enīz ⁊ nō nā differre videnē hypoſtaſes. H Jtē in eodem. Suba ſignificat cōez ⁊ circūſcriptiuā ſpēm homoydeon. i. ſimiliū ſpecieꝫ hypoſtaſeon. i. ꝓſonaꝝ: vtputa deus homo. Hypoſtaſis aūt idiuiduū demōſtrat. ſ. ꝑz filium ⁊ ſpūſcūm: Petruz: Paulum: ⁊ hoc. Ecce aperte dicit ſubaz eſſe vle: hypoſtaſiz ꝙo ꝑticulare: ⁊ q de⁹ eſt ſpēs vt bō: ⁊ q ꝑ ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſcūs ſunt indiuidua: ſicut Petrus ⁊ Paulus: eo q numero differūt: que ꝑmiſſe ſnie Auguſtin⁹ penit⁹ ꝛdicere videē. Quātū ḡ dicem⁹ ad hec: Hoc vriqz dicē poſſum⁹ atqz debem⁹: q ea q̄ Augu. tradidit ſu-

perius:sine oi befitatione tenēda sunt.

¶ Qz sane possunt itelligi que Joānes dicit: ⁊ quomodo ostendit.

Hec autem que hic dicunt:hz in sermonis supficie aliqd a fide alienū resonare videant: sane tñ itelligi queūt:piūq; lectorē atq; intellectorē plinuz efflagitāt. In quoz explanatiōe mallez filēs alios audire:q̄z loquēdo maluolis detrabēdi occasionē pstare. Dī tñ mihi ita posse accipi:cū ait. Suba ē cōe: ⁊ bypostasis ē pticulare. Nō ita ꝫ accepit cū de deo dicant vt accipiunt in phica disciplina. Sz p filitudines eoz que a phis dicūt locut⁹ est:vt sic ibi cōe vl vle dr̄ qō pdicaf de plib⁹:particulare vo vel indiuiduū qō de vno solo:ita hic essentia diuina dicta est vle:qz de oib⁹ psonis simul: ⁊ de singulis separatim dr̄. Particulare vo singula quelibz psonaz:qz nec de alijs cōiter nec de aliq̄ aliarū singulariter pdicaf. Propter filitudinē & pdicationis subaz dei dixit vle: ⁊ psonas pticularia vel indiuidua. Propter hoc idez etiā eandē diuinā essentiā dixit esse spēz cōez ⁊ circūplectiuā filiuz specie psonaz. Quia sicut hec spēs bō de suis pdicaf indiuiduis: velut de Petro ⁊ Paulo ⁊ alijs: nec ista specie differūt:hz conuenīt:ita de⁹ de trib⁹ pdicaf psonis:que in diuinitate nō differūt:sed per oia cōuenīt. Hāc & filitudinē inter res sempiternas ⁊ res tpales ppendēs Joānes:vltatis ⁊ pticularitaf noia:que rebus tēporalib⁹ ppie conueniūt:ad res eternas trāstulit. Aug. vo maiorē videns dissimilitudinē q̄z filitudines inter res pdictas:ab excellentia trinitatis predicta noia remouit.

¶ Ex quo sensu dixerit psonas differre nuō.

Quod autez Joannes dicit bypostases differre numero:nō nā:in eo qnō differre nā ait: verissime ⁊ sine scrupulo logī. Qz vo dicit differre numero:caueduz est qō itelligaf. Diuersis.n. modis dicunt aliqua differre numero.

¶ Quib⁹ modis dicant differre numero: ⁊ ſm quē modum possit cōuenire personis.

Dicuntur enim aliq̄ differre numero:qñ ita differūt: vt hoc nō sit illud nec aliqd qō illō est: vel in ipso est:q̄r differūt Socrates ⁊ Plato: ⁊ bō:que apud phos dr̄ indiuidua vl pticularia. Juxta quem modum nō pñt dici tres psone differre numero. Dicunt quoq; differre numero:q̄ in enumeratiōe siue cōputatiōe nō sibi adiūgunt:hz a seinuicē discernūt: vt cū de aligb⁹ reb⁹ loquētes dicimus: vna: due:tres: ⁊ ſm hūc modum forte dixit Joānes:bypostases.i. psonas differre numero. Possumus.n. dicere:pr̄ est vn⁹: ⁊ pr̄ ⁊ filius sunt duo: ⁊ pr̄ ⁊ filius ⁊ spūsc̄us sūt tres. Et Jtē. Hec psona est vna: ⁊ hec ⁊ illa sūt due: ⁊ hec ⁊ illa ⁊ alia sūt tres. Conuenienti⁹ tñ tres ille psone ppzietatib⁹ tñ distingui dr̄:de q̄z distōne hz ppzietates in sequēti tractabitur. Hūc vo ad iceptū redeam⁹:q̄ ocā si repetēs:vt sept⁹ vsando familiarius inotescāt.

¶ Qz vna persona non est maior: alia:nec tres simul q̄z vna: ⁊ hoc rōne ostendit catholica.

Sciendum est ergo tantam equalitatē eē in trinitate:vt ait Aug. in. 8. lib. de tri. vt nō solus pr̄ nō sit maior q̄z filius:hz nec pr̄ ⁊ filius sil maius aliqd sūt q̄z spūsc̄us:aut quelz psona minus aliqd sit q̄z ipsa trinitas. Qz aūt ita sit:aliquo modo si fieri pōt demōstrāduz est. Quātū ergo ipse creator adiuuat attēdamus. Inquit Aug. in eodez:qūo in hac trinitate due vel tres psone:nō sunt maius aliquid q̄z vna earz.

¶ Rōne vtiq; subtilissima ad oñdēdū qta sit.

Quod ibi magnū dr̄: aliūde magnū nō est:q̄z eo quo vere ē:qz ibi magnitudo ipsa vitas est: ⁊ vitas essentia. Non ꝫ ibi maius est qō veri⁹ nō est. Nō aūt verius est pr̄ ⁊ filius sil q̄z pr̄ solus vl filius. Nō est ꝫ maius aliqd vtrūq; simul q̄z singulus eoz. Et qz eque vere est etiā spūsc̄us: ideo pr̄ ⁊ filius sil nō sunt aliqd maius q̄z ipse: qz nec veri⁹ sunt. Jtē in essentia vitatis ꝫ est vez eē qō est eē: ⁊ ꝫ est eē qō est magnū eē. Hoc est ꝫ magnuz eē qō vez eē. Qō igit ibi eque vez est ⁊ eque magnū est. Qō ergo ibi plus veritatis nō hz:nō hz plus magnitudinis. Plus aūt vitatis nō hz: qō verius non est. Nō est aūt verius vna psona q̄z alia: vel due q̄z vna: vel tres simul q̄z singula. Non ergo plus veritatis hz vna q̄z alia: vel due q̄z vna: vel tres simul q̄z singula. Sic ꝫ ⁊ ipsa trinitas nō est maius aliqd q̄z vnaquecz ibi psona: ꝫ tā magnū q̄z singula. Nō.n. ibi maior est q̄ verior nō est vbi ipsa vitas est magnitudo. Ecce nō conuenienti ⁊ rōne catholica ostēsuz est:qūo idifferēs sit magnitudo triū psonaz:quia nec vna maior est alia:nec due vna:nec tres sil maius aliqd q̄z singula.

A ¶ Q2 deus nō est dicēdus triplex sed trinus.

Preterea cuz de⁹ dicaf trinus: nō tñ debet dici triplex. Ibi enim nō est triplicitas vbi summa est vnitas: ⁊ indifferens equalitas. Uñ Augu. in lib. vj. de trini. ait. Nō qñ de⁹ trinitas est: ideo triplex putādus est: alioqn minor esset pr̄ solus vel filius solus q̄z simul pr̄ ⁊ fili⁹. Cuz itaqz tantus est pater solus: vel solus filius: vel solus spūssanct⁹: quātus est simul pater ⁊ filius ⁊ spūssanctus: nullo modo triplex dicēdus est de⁹. Nō enim pr̄ cū filio ⁊ spūsctō maior de⁹ est q̄z singuli eoz: qz nō est quo crescat illa perfectio. Perfect⁹ aūt est ⁊ pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūssanctus: ⁊ perfect⁹ dī deus singulus eoz. Et ideo trinitas potius q̄z triplex dici debet.

B ¶ Q2 nō est ita in reb⁹ corporeis vt in trinitate.

In rebus corporeis nō tantū est vna quātuz tres simul: ⁊ plus sunt due q̄z vna res. In trinitate vo summa tantū est vna psona q̄ztū tres simul: ⁊ tantuz sunt due quātuz vna: ⁊ in se infinite sunt: qa nō est finis magnitudinis eaz. Ac p hoc apīt qđ supius dcm̄ est: qūo singula sunt in singulis: ⁊ oia in singulis: ⁊ singula in oib⁹ ⁊ oia in oib⁹: ⁊ vnū in oib⁹ est: ⁊ vnū oia. Ecce tā ostēdimus sufficienter: qualr in trinitate aliq̄ psona aliaz nō superet magnitudine.

C

*Pars scda distin. 19ª.

Sed iam nūc ꝛc. Posth̄ Magister pbauit equalitatē psonaz ex diuina pfectiōe. Nic reddit ad pbādum idē remouēdo a diuinis ea que eq̄litatē impediūt. Et duo facit. qa pr̄io dicit eē eq̄litatē in diuinis: ⁊ q̄ nō sunt due vel tres psone aligd maius q̄z vna. Scđo ondit h̄ mō quo dixim⁹. ibi [Nec est aliqua.] ¶ Circa qđ duo facit. quia pr̄io facit qđ dictuz est. Scđo dictis suis aduersaf. ibi [Dis videnf.] Ea que eq̄litatē impediūt sunt totū ⁊ pr̄: ⁊ qz h̄ ad q̄tuor gña reducunf: Ideo q̄tuor facit. qz pr̄io ostēdit in diuinis nō esse totū integrale. Scđo ondit h̄ de toto vli. Tertio de toto māli. Quarto de toto fm cōplexionē ⁊ similitudinē. ⁊ª ibi. [Dic aduciēduz.] 3ª ibi [Notandus ēt.] 4ª ibi [Dis quoqz addendū]. ¶ Circa pm duo facit: qz q̄ dupl⁹ pbat totū integrale nō eē in diuinis. Prima rō est hec: qz totū integrale est plus q̄z quelz eius pars: sed in trinitate nō sunt aligd maius tres q̄z vnus. Scđa talis: qz in eadē psona inuenimus multas pfectiones: vt bonitatē: sapiaz hēque in ea nō faciūt cōpōnez: pp simplicitatē eī⁹. q̄ pl'alitas psonaz in diuinis cōpōnez nō faciet: pp simplicitatē nāe dine. Sed nō est totū integrale absq̄ cōpōne. q̄ in deo nō est tale totum. ⁊ª ibi [Jtē in codez.] Deinde cum dicit. [Dic aduciēdum.] ondit totū vle nō eē in diuinis. Et tria facit. qz pr̄io ostēdit diuinā essentiā nō eē gen⁹ ad psonas ita q̄ persone sint spēs: qz in plib⁹ spēb⁹ plificaf gen⁹: vt bō ⁊ leo sūt plura ab alia: ꝛ in plib⁹ psonis nō plificaf ēntia. Scđo ostēdit eās nō hāe rōnē spēciei q̄ dine psone sunt pricipia: ⁊ dina essentia spēs: qz spēs ētiā in plib⁹ pticularibus plificaf: qz sortes ⁊ plato sunt plures boies: sed plures psone nō sunt plures deq. Tertio adducit rōnē cōem que pbat diuinā essentiā nō eē spēz neqz gen⁹: qz vna essentia nō plurificata: nec est gen⁹ nec spēs: ⁊ hō est diuina essentia. ⁊ isto rō in radice nō differt a pmis. ⁊ª ibi [Si vo.] 3ª ibi [Alia quoqz.] Deinde cū dicit. [Notāduz:] ostēdit diuinā essentiā nō esse totū māle re⁹ psonaz: sic auruz re⁹ anuloz: qz in plib⁹ anulis est plus de auro q̄z in vno: ꝛ in plib⁹ psonis nō est maior ēntia q̄z in vna. Deinde cū dicit. [Dis quoqz.] ostēdit psonas dinas nō vniri in ēntia tanq̄z in toto filitudinario: sic plures boies sunt eiusdē speīs vel eiusdē cōpōnis: non sunt sic plures psone eiusdē essentie: qz plures boies sunt aligd maius q̄z vnus: ꝛ plures psone nō sunt aligd maius vna. Et duo facit. quia pr̄imo adducit pbationē hāc. Scđo in breui dicta recolligit. ibi [Ex premissis.]

D *Quot modis dicatur totū: ⁊ q nō eſt in diuinis.

¶ Circa hoc sciendū [Dis videnf] in qua dictis aduersaf. Et duo facit. quia pr̄io aduersaf. Scđo soluit. ibi [Hoc aūt.] ¶ Circa pm duo facit: qz adducit duas auctes Darii. que aduersari videnf. pria est q̄ psone differūt nō nō nā: sed sic videnf se hāe que vniunf in toto vli. q̄ totū vle est in diuinis. Scđo qz idem Darii. plane dicit subaz hāe rōnez cōis: ⁊ hypostasis idiuiduā: qđ nō esset nisi esset ibi totū vle. ⁊ª ibi [Jtē in codez.] Deinde cum dicit. [Dec aūt.] Soluit ⁊ duo facit. pr̄io soluit ad auctē scđaz. Scđo ad pmā. ⁊ª ibi [Qđ Joānes.] Dicit q̄ pmo Darii. dixisse subaz hāe rōnē cōis ⁊ psonā pticularis pp similitudinē aliquā: ⁊ qz ibi est maior dissimilitudo q̄z filitudo: ideo Aug. h̄ negauit. Deide cū dicit. [Qđ Joānes.] soluit ad pmā auctē. Et duo facit. qz pr̄io reddit lectores attentū: circa hoc q̄ psone dicunf differre numero. Scđo ondit q̄ differre nuō dī multiplr. nā psone differunt nuō: qz vna alteri cōnumeraf. Non differūt nuō: q̄ vna nō sit alia: nec aliquid sit in vna: qđ sit in alia. ⁊ª ibi [Dicūt enim.] Deinde cū dicit. [Sciēduz.] ostendit verā eq̄litatē esse in diuinis: ꝓpter eaz simplicitatē. Et duo facit. qz pr̄io facit qđ dictū est. Scđo ondit q̄ pr̄ talez equalitatē de⁹ nō dicit triplex. ibi [Propterea.] ¶ Circa pm duo facit. qz pr̄io dicit eē eq̄litatē in diuinis: Scđo adducit ad h̄ rōnez: qz ibi idez est magnū esse: ⁊ esse: qđ verū esse. Sed vna nō est magis q̄z alia: nec verius nec pres q̄z vna: q̄ est ibi vera eq̄litas. Deinde cuz dicit. [Propterea.] dicit q̄ de⁹ nō debz dici triplex. Et tria facit. qz pr̄io facit qđ dcm̄ est. Scđo ondit in reb⁹ corporeis talia inueniri nō posse: q̄ nō sint plus due q̄z vna. Tertio ꝯcludit verā eq̄litatē in diuinis eē. ⁊ª ibi [In rebus corporeis.] 3ª ibi [Ac per hoc.] In quo terminatur sententia lectionis ⁊ distinctionis.

H **Quia magistri** intētio in presenti distōne: circa duo versaf: circa remotionē totalitatis in diuinis: ⁊ circa veritatē in essendo: ex qb⁹ ostēditur in diuinis esse equalitatem. Ideo de his duobus queremus. ¶ Circa primuz querem⁹ duo: pr̄imo: vtrum in diuinis sit totum vniuersale. Scđo: vtrum ibi sit totum integrale.

¶ Utrum in diuinis sit totum vle. Qđ. I.

Ben. in sum. qr 41. q. 2.

Ad primū sic pceditf. Uf q̄ totum vle sit in diuinis: qz vle est qđ de plib⁹ pdicaf: ꝛ in diuinis est aligd qđ pdicaf de plib⁹ vt diuina essentia de tribus psonis. q̄ ꝛc. ¶ P. Indiuiduū ⁊ vle se videnf plegere in diuinis esse idiuiduū: eo q̄ est ibi psona: q̄

I est rōnalis nāe indiuiduā subā. ¶ P. Totū vle ad aliq̄d: est qō p̄dicaī de illo subālr nō conuersim: sz diuina essentia p̄dicaī de pīe subālr ⁊ nō conuersim: qz nō quicūqz est diuina essentia/est pi. q̄ ⁊c. ¶ Ad B idē vī facere Dama. qui vult q̄ hypostases differāt nūō: ⁊ diuina subā habeat rōnē cōis: ⁊ hypostases pticularitz.

Jn cōtrariuz est: qz vbicunqz est repire vle ⁊ pticulare: ibi inuenīt q̄ddītas distans ab eē: qō in diuis eē nō pōt. ¶ P. Forma vlis de se est multiplicabilis. nā aūt diuina nullo mō plurificari pōt: nec sub eadē specie: nec sub eodē gēne: nec sub eodē analogo: vt supi⁹ fuit ostēsuz. ¶ P. Dē qō indiuiduaīs induiduaī p aliq̄d qō addit supra suū supius: sz quelz psona diuina est ita simplex vt essentia. q̄ ⁊c.

f. dist. 2. pn. p.m. 2. q. 1.

K

Rñdeo dōm q̄ de vlī sunt diuersi modi dicendi. naz Plato posuit vlia eē abstracta: volebat enīz de oīb⁹ reb⁹ eē multa p participationē ⁊ vnuz p essentiā: ⁊ illō vnū fic abstractū appellabat deū: ideā ⁊ vle. Deū rōne influētie ⁊ dationis formē. Ideā rōne filitudinis ⁊ exēplaritatis. Vle rōne abstractiōis ⁊ intelligibilitatis. Nolebat. n. q̄ bō res sensibiles nō intelligerēmur: nec etiā ea q̄ sunt in sensibilib⁹: sz vlia separata intelligebanī: que erāt q̄ddītates hoīz pticularium. Nec aūt vlia ad duo seruiebāt eis ad sciaz ⁊ ad gnōnem. Ad sciaz: qz ista pticularia nō sciebanī ꝓpter eoz fluxibilitatē: sz vle ⁊ idee erat id cui⁹ est scia. Ad gnōnē aūt ei deseruiebāt idee: qz vt dicebat: ex bole fiebat homo: ex olīa aliua: qz nā aspiciēs ad boiem separū gīabat boiem in mā. Et si sic volumus accipe vle de⁹ maxie est q̄d vle: qz ipse maxime est abstract⁹: ⁊ est filitudo oiuz

Posicio Platonis de vlī.

L

rerū. naz oia entia sūt repitatiōes ⁊ vestigia entis ꝑmi: ipse maxie facit ad sciaz ⁊ ad gnōnē. nam ipso scito oia sciunī. iuxta illō Greg. Quid est q̄ nō videat: q̄ videtez oia videt: ⁊ ignoto eo oia ignorant: quia res ita se brīt ad eē: sīc ad cognosci: vt dī in 2° meta. ⁊ sicut oia entia brīt esse p ipm: sīc ⁊ sciri. Si igīt res aliq̄ scitur: ops q̄ deus aliquo mō sciaī. iuxta illud Cōmē. 7° meta. cum fuerit scitū id qō est q̄ddītas illi⁹ sube: tūc erit scita prima eā oiuz entiū. A destructiōe q̄ ꝓntis: si deus nullo mō sciī/nibil sciī. Rursuz maxie facit ad gnōnē: qz nā pticularis nibil agit nisi ꝓut aspicit ad nāz q̄ de⁹ est. Est āt iste aspect⁹: qz agit in vtute ei⁹: cū oia agētia pticularia agāt in vtute agētis ꝑmi. est aūt p⁹ cā q̄ddītas oiuz rez: accipiendo quidditatē: vt accepit eā Pbs 7° meta. cū dicit. q̄ddītate rerū artificialiū eē formā q̄ est in mēte artifi-

Tc.cō.4.

Lb.21.

Tc.cō.23.

M

cis: ⁊ quia omnia ad deuz comparanī vt artificialia ad artificem: deus est quidditas omniuz.

Pbs Aristo. de vlī.

¶ Alia positio vlis fuit Aristo. q̄ voluit q̄ vle est id qō p̄dicaī de reb⁹: nec ꝓpie est subā: eo q̄ est cōe multis: nec bīs ꝓpriū eē: nec p se eē. hoc aūt vle: nec est q̄d reale soluz: nec q̄d rōnis soluz: sz q̄tū ad esse māle est quid reale: ⁊ est in pticularib⁹: esse ni formale recipit ab aīa: eo q̄ intellus facit vūtatē in reb⁹. Tale aūt vle est idez in essentia cū suppositis suis: ⁊ pluificaī sm pluificationē ipsoz. Naz Dabiaā Jsaac ⁊ Jacob sunt tres homines: bō/leo/⁊ asinus/sūt tria aialia. Et illud vle est p⁹ prie sumptū. Et tale vle nō est in deo: vt ꝓbat Augu. 7° de tri. c. vlt. naz si essentia siue de⁹ esset vle ad psonas: B posset ꝓpingē z⁹. vel q̄ essentia esset gen⁹ ⁊ psone spēs. vel q̄ de⁹ esset spēs ⁊ psone pticularia: quocūqz mō dicaī: segī essentiā pluificari: q̄ semp plificato inferiori pluificaī superius: vt idez Augu. ait. ꝓpter qō ꝓcludit cuz essentia diuina: neqz deus pluificari possit/ea non esse: neqz genus neqz spēs ad tres psonas.

Alī⁹ modus dicēdi de vlī.

¶ Jlī aūt duplici mō vlis supaddīt modus terti⁹. vz. q̄ spēs q̄ est in itellu abstracta a reb⁹ dī vle: eo q̄ habz respectū ad plura: nō q̄ de plīb⁹ p̄dicaī: sz q̄ plīb⁹ est filis. Et isto mō fumēdo vle: de⁹ ēt nō dz dici q̄d vle: q̄ talis spēs est inherēs ⁊ dependens. inherēs intellui: dependens a reb⁹: que cū a deo sint aliena: tale vle deus non existit. Et hinc forte habuit ortū illa distinctio q̄ triplr est vlē aī rez/in re/⁊ post rez. Naz vle ꝑmo mō dictuz est aī rem: q̄ causat res. Scōo mō dictū est in re: q̄ est idez in essentia cū reb⁹. Tertio vo mō est post rez: cū fit spēs a rebus abstracta ⁊ ab ipsis causata. Cum q̄ q̄rit: vtrū vle sit in deo/vel sit ipse de⁹. Si iogmur de vlī aī rem sic: de vlī in re ⁊ post rem non.

H

O

Ad primū q̄ dōm q̄ nō sufficit ad B q̄ aliq̄d sit vle q̄ p̄dicet de plīb⁹: sz q̄ plificet in illis: vt pōt patere ex sīa Augu. 7° de tri. ca. vlt. dina aūt nā nō pluificaī in psonis. Et ad formā arguēdi cū dz. vle est qō p̄dicaī de plīb⁹ intelligēduz est q̄ debent esse plura sm illam formā. oia aūt supposita dina sunt plura ꝓp ꝓpietates: non q̄ dina nā plificet in eis: ideo in arguēdo cōmittī fallacia accītis. ¶ Ad 2m dōm q̄ induidua suba: ꝓut repit in diuis: nō accipiī ꝓpe: sed induidurū ibi idez sonat qō incōicabile. ¶ Ad 3m dōm q̄ modus p̄dicādi in istis iferioīb⁹ nō est p oēs modū idem cū modo illo sm quē p̄dicatur essentia de psonis: ⁊ ideo sz vle in istis iferioīb⁹ sit qō p̄dicaī subālr ⁊ nō cōuertiī: sz in diuinis inueniaī aliq̄d predicās substantialiter nō conuersim: nō tn sequiī q̄ ibi sit vle: eo q̄ modus predicādi hic ⁊ ibi nō est idem: bn tamē arguiī q̄ est ibi aliq̄d ad filitudinē vlis. ¶ Ad 4m dicēduz q̄ in diuinis est aliq̄d cōicabile vt essentia: ⁊ aliq̄d incōicabile vt psona: ⁊ q̄ vle sz rōnem cōicabilis: particulare incōicabilis: est ibi aliq̄d ad filitudinē vlis: ⁊ aliq̄d ad filitudinē pticularis. Rursuz: q̄ ipse psone diuine cōnmerani adinuicē ad filitudinē rerū pticularū, Joānes Dama. ꝓpter hāc filitudinē ibi cōe ⁊ pticulare posuit: non q̄ ibi vere sint ista: vt ps.

P

¶ Utrū in diuinis sit totū integrale. Qō. II.

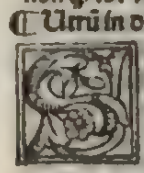

Ecundo querit vtruz in diuinis sit totū integrale: Et videī q̄ sic: q̄ semp plura videntur habere rōnez totius respectu vnius. Sed in diuinis est vnuz ⁊ plura: cum sit ibi vna persona: ⁊ plures psone. ergo ⁊c. ¶ P. Aut psona addit aliq̄d supra essentiā: aut nibil. Si nibil: ergo est vna psona: sicut vna essentia: qō est incōueniēs. Si aūt aliquid: tūc in diuinis erit cōpositio: sz oē compositū est totū integrale ad suas ptes. q̄ ⁊c. ¶ P. Dis q̄tuas bz rōnez totius: sz in deo ponīt q̄tuas saltez ymalis. q̄ rōne huius q̄tatis erit ibi diuisio: ⁊ ita totum integrale.

Q

Jn cōtrariuz est: qz in omni toto integrali reperitur pluralitas naturaruz in actu. hoc aūt deo nō competit. ¶ P. Ubicūqz est tale totum: ibi non est summa simplicitas. in deo autem est summa simplicitas. ergo ⁊c.

Rñdeo dōm q̄ oia illa noia q̄ ponunī ab aliq̄ denotāte pfectionē simplr: diuinis cōperī pīt ꝓpe: q̄tū ad id a q̄ nomē ponīt: sz trālūptiue ei cōperīt: q̄tū ad id cui nomē est ipositū: ⁊ iō sapiaz ⁊ iustitiā ⁊ cetera talia in deo ponim⁹ ꝓpe: deū tn dicim⁹ eē sapidez trālūptiue: qz nā lapidis ⁊ si pfectiōez dicit: filī tn cū pfectiōe ipfectionē ipportat. igīt in diuinis possum⁹ ponē totū pfectū ⁊ oē: eo q̄ oia ista a pfectiōe iponunī. Sūt enīz idez in foz⁹ ⁊ dīnt per nāz: vt dī in ꝑmo ce. ⁊ mū. qō Cōmē. exponit: quia cōplexio applicata ad diuersa formā diuersa vocabula, naz qō in q̄tū discreta dī oē:

Tc.cō.15.

A in ẽntitate ꝓtinua oꝝ totũ:in fort⁹ oꝝ pfectũ:t rõne bonit pfectionis:a qua iponũt hec nois t si nõ rõne eox gb⁹ sunt ipositi:in oĩbs dicunt eẽ.Et ꝑm istũ modum logt Darh.qui dicit oẽm nãz t pfectionẽ esse in singula ꝑsonax.Sic etiã totã essentiã in pãe dicim⁹.naz rõ totalitatis cõiter sumpta t ẽntũ ad pfectionẽ a qua iponit potissime reperit in deo:qz ola alia sunt ꝙdã participatões ipsius:t quasi ꝓẽ capiẽtia.Ipse aũt solus est in quo est totũ esse t in quo pfectiões oĩuz coadunant.Et qz totũ integrale vel totũ vlẽque spẽlez rõnez tot⁹ iportãt:cũ ex tali ꝛctiõe acgrant aliquã ipfectionẽ:talia tota ad diuina transferri non debent.

Quadruplici ter ꝓbatur in diuinis nõ est totũ integrale.

¶ Ex quo appet qꝺ lz in oĩbs repiat totũ:nõ tñ ibi reperit totũ integrale:qõ quadruplici via ostendi põt.

¶ Nam totũ integrale de suis ptib⁹ nõ ꝓdicat:nec etiã pars de tote:vt põt bñ ex 4° topi.c.4.Sed essentia diuina ꝓdicat de suppositis.Rursuz totũ integrale é plus in plib⁹ ptib⁹ ẽ in vna.Sed essentia diuina tãta est in vna ẽntia in olb⁹.naz si tres ꝑsone bient marchas argẽti t ql̃z bñt eã totã:nõ plus bient de argẽto tres ẽ vnus: t qz tota essentia t eadez est in ql̃z ꝑsona:nõ est plus in trib⁹ ẽ in vna.Rursum oẽ totum integrale põt ẽstare aliquo mõ ex plibus ptib⁹ ẽ cõstet:t si nõ ex plib⁹:ex gb⁹ integrat essentialr/saltẽ ex plib⁹ integrat ẽntitatiue: vel ẽt ex pantiozib⁹:qz in anulo posset eẽ plus de auro: t in domo plẽs lapides:sed in deo nõ pñt eẽ neqz plẽs neqz panciores ꝑsone.Quarto totuz integrale cõparat ad suas ptes tanꝯ ad ea ex gb⁹ est:eo qꝺ in nulla parte pfecte reseruat.Diuina aũt essentia nõ cõparat ad ꝑsonas tanꝯ ex ipsis sit:sed solum qz in illis existit:eo qꝺ pfecte reseruat in qualz.Iste aũt ẽntuor vie gb⁹ ostẽdit totũ integrale nõ eẽ in deo:ostẽdunt ẽt ibi nõ eẽ totum mãle:qz mã de bis quox est mã nõ predicat.Rursum plus est de mã in plurib⁹ ẽ in vno.Tertio ex mã aliq̃ plura pñt fieri ẽ sint facta:vt ex auro plures anuli. Quarto mãlia sũt ex ipsa mã:nec pfecte tota mã reseruat in quolibet cui⁹ est mã.Tres aũt istax rõnum assignat Aug.7° de tri.c.vlt.t quartã assignat Darh.li.ꝑmo ca.10.ꝓpter qõ ambo cõcludunt in diuinis nõ eẽ totuz integrale:vel totum materiale.

Ad primũ dom qꝺ plura nõ habent rõnez totiꝰ respectu vnius:nisi quia in pluribus est quedã coacernatio respectu vnius.vñ qz in plurib⁹ anulis coacernat plus de auro ẽ in vno:multi anuli st quoddaz totũ integrale ad vnũ:sz si ꝑtes anuli inter se distinguerent ab ilq̃ eo qꝺ in eis esset coacernatio auri in multis anulis:ita reperiret numerus vel pluralitas ratione distõnis:qꝺ nõ esset ibi totũ integrale rõne coacernationis:t qz sic est in diuinis:est ibi numerus ꝑsonarũ absq̃ eo qꝺ sit ibi tale totuz. ¶ Ad 2ᵐ dom qꝺ persona addit supra essentiã ꝓprietatẽ:qz ꝑm Darh.3° lib.ca.6. hypostasis nõ aĩ dicit naturã:sed dicit naturã cum ꝓprietate:sed ex tali additõe nõ sequit cõpositio nisi sz modũ intelligẽdi:qz ꝓprietas nõ realr differt ab essentia:ꝓpter qõ est ita simplex essentia vt persona t econuerso. ¶ Ad 3ᵐ dicẽduz qꝺ si qualitas habet rõnẽ totiꝰ: hoc est inquantuz qualitati cõperit diuisio. qualitati aũt virtuali nõ cõperit diuisio ꝑm se:sz rõne effectuũ:eo qꝺ virtus quãto est magis simplex t magis vnita:tãto est maioz:potest tamẽ in plures effectus.

ꝑm.2°

Ostea queritur de scdo principali.vz.de veritate. ¶ Circa qõ querimus tria. Primo in quo est veritas. Secundo virum oia sint vera vna veritate. Tertio virũ possint esse plures veritates eterne.

¶ Utrũ veritas sit in reb⁹ vel in quo est. Qõ. I. B

Sen.in sum.ar.34.per totum.Et Tho.in.q.de veritate ꝙ.1.per totũ. Et Bon.6.quolib.ar.6,Et Alex.de Alex.6.meta.t.c.6.

A Dꝑmũ sic ꝓceditur.Ur qꝺ vitas sit in reb⁹:qz essentia rei est in rebus.Sed vitas est ipsa entitas rei: qz ꝑm Phm 2° meta.dispositio cuiuslibet rei in entitate est sua dispositio in veritate. T. cõ.4.

¶ P.Aut ens è idẽ qꝺ verum:aut nõ.Si est idẽ cũ vero: t per idẽ bz aliqd esse t verũ cẽ:sicut entitas rerũ est in reb⁹ nõ in intellu:sic ẽt vitas in entibus erit.Si non est idẽ:tũc se bz ꝑ additionẽ ad ipz:sz qꝺ se bz ꝑ additionẽ: nõ ꝙuenit cũ eo cui sit additio:potissime si recipiẽs additionẽ sit qd cõe t trãscẽdens.igit verum nõ cõuerteret cũ ente:qꝺ est incõueniẽs. ¶ P.Sicut aliqd dr bonũ: ex eo qꝺ ordinat ad affectũ:sic dr verum vt ordiat ad intellectũ:sz bonitas que respicit affectũ nõ est in affectu sed in reb⁹.g t vitas nõ erit in intellu sz in reb⁹. ¶ P. Qrũ aliq̃ differũt:vnũ põt intelligi sine alio:etiaz si sola rõne differãt sz Boetũ in libro de hebdomadib⁹:ens nõ põt itelli nõ itellecto vero.g verum nõ differt sz rõnẽ ab ente.Sicut igit entitas est in reb⁹:sic t veritas. F

In cõtrariuz est:qz vitas t falsitas sunt tñ in cõplexis:sz essentia rei est qd incõplexuz.nõ igit vitas est ipsa essentia.g non erit in rebus:sz essentia rerũ in reb⁹ sit. ¶ P. Non solus vificat aliquid de ente:sed de non ente. Sed ea que non sunt: non sunt in rebus.ergo tc.

Rñdeo qdã sic dicũt qꝺ tria sunt gña rerum. Quedã enim sunt q ꝑm cẽ totũ t completũ sunt cẽ aia:t bo sunt entia cõpleta:vt bo t lapis. Quedaz que nihil bñt ex alam: sicut somnia imaginatio t chimera. Quedaz aũt fundamentũ bñt in re cẽ.Sed cõplementuz rõnis eox est ab aia:t bo est vlc t ipse. Nam vle in reb⁹ bz eẽ:tñ quodã cõplemẽtũ ab aia suscipit:eo qꝺ intellect⁹ facit vlitatẽ in reb⁹. Tẽpus ẽt ꝑm suũ eẽ mãle: est ex alaz:qz in motu ab aia:tñ suscipit qꝺdã cõplemẽ tuz:eo qꝺ rõ numeri g formalr est tẽpus:cõpleꝰ ꝙ actũ aie numerãtis:t ad illud genꝰ entis:vt dictũ:reducat ve ritas:qz vitas est ꝑm fundamẽtũ in reb⁹ ex:cõplemẽtũ tñ suscipit ab aia. Sz illo stare nõ põtñ ne laborem⁹ in equoco:Notãduz qꝺ fundamentũ dr aliqd z':vel qa est subz alic⁹:t est illud in quo fundat aliqd vt in subo: t sic mot⁹ ridet tẽpori pro fundamẽto:eo qꝺ est subm ei⁹.Alio mõ dr fundamẽtũ:id qõ ridet bis q̃ sũt in aia: siue illud circa qõ actio aie vsat:t sic ea q̃ soluz sunt in aia/dicunt bie fundamẽtũ in reb⁹:sic dicim⁹ intẽtiões ꝓmas bre res pro fundamẽto imeᵗᵒ:t scdas pro mediato.Et sic accipe fundamẽtũ nõ ꝓcordat vbis eox:qz tps t vle q̃ dr bie sile eẽ vt vitas:nõ sũt in aia vt in subto: t res ridet eius pro fundamẽto:sed soluz sunt in aia tanꝯ in cã:eo qꝺ per actionẽ aie tribuit eis aliqõ complemẽtuz.Si igit bñ volumus bie mentem istoz:opz nos dicere vitatẽ mãlr:t vt in subto eẽ in rebus. Est tñ ibi potentialiter:cui tribuit actualitas per actionẽ aie: sicut tps vt in subto t mãlr est in motu. Sz hec via nõ cõcordat vbis ꝓphi qui vult qꝺ in intellu cõponẽte t dividente sit verum t falsum.igit ipsum subm vitatis est intellectus:nõ tñ est subm vlis t tpis.naz nã rei cõsiderata ꝓpter ꝓditiões materie:que est vle:est in ipsa re:eo qꝺ nõ ꝓdicat de re essentialr nisi qõ est in re:t ꝓius t posterius in motu:que vt numerant ab aia bñt rõnez tpis: ꝓpter talez numerationẽ nõ remouent a motu:sz sunt in eo sicut in subo.Scõm igit istũ modum:subm vitatis erit res:non intellectus:qõ est falsum.

.f. ꝓprius in suo.d.9.q. vl. Et Tho.in qõ ult⁹ de ẽntate ꝓn.1.p totũ.qꝺ tria sũt gña rerum:quoꝝ ad alteruz ꝓmat veritas. G

Cõtra pones. fundamẽtuz dupliciter dr.f. ad subz respectu sui accidẽtis. Alio mõ sicut intẽtiões ꝓme in reb⁹:t scde in ꝓmis. H

Nõ hic qꝺ vle nõ ẽ subm in aia:sz ponꝰ in re ꝑm Egi.

.f. Tho. in fi. pe.1. ꝓncl.1e qõl.

I Confirmatio pro opinc.

¶ Propter hoc isti idem admuenerūt aliā viā dicētes: q̄ in appetēdo ⁊ intelligēdo est ordo ꝺ̄inus: q̄ in intelligendo est mot⁹ rerū ad aiaz, vñ termin⁹ cognit⁹ est ipsa aia ſm intellm. Sz in volendo est mot⁹ aie ad res. vñ termin⁹ appetit⁹ nō est ipsa aia ſm voluntatē: sed ipsa res ad quā aia p voluntatē inclinat: ſz q̄ verū ⁊ falsū respiciūt intellm: bonū ⁊ malū voluntatē: cū veritas sit aliqd in suo cōplemēto ⁊ termino q̄ in suo p̄n⁹: verū ⁊ falsū sunt in intellu ad quē terminat mot⁹ cognit: bonum ⁊ malum sunt in reb⁹ ad quas terminat appetit⁹: ꝓpter hoc ait ꝓbs 6⁹ meta. q̄ bonū ⁊ malū sunt in rebus: verū ⁊ fl̄s sunt in aia. ¶ Sz nec illud sufficit: q̄ cū dicūt verū ⁊ falsū ee in reb⁹ tanq̄ in p̄n⁰: in intellu tāq̄ in termino: non p̄t sibi accipi p̄n⁰ pro eō: q̄ que sunt in causis ⁊ causatis: ſz ſm aliā ⁊ aliā rōnem possint esse in verisq̄: excellētiori mō reperiunt in causis q̄ in causatis: q̄ vt scribit 2⁹ de di. no. que sunt causator⁹ amplius p̄ei sunt causis. g̃ accipit ibi p̄n⁰ pro initio motus: qđ ex ipso mō declarādi eoꝝ apparet accipiēdus: nī est motus ſm q̄ exēdit rē ei⁹ ad actionē aie. naz sicut res est verior mō ⁊ cōpletior: in termio mot⁹ q̄ in p̄n⁰: ita veritas: ſz istū modū dicēdi: est cōpletior mō in intellectu tanq̄ in termio mot⁹: vt ipsimet dicūt: q̄ in re ipsa: ſm hoc g̃ ſm eandē rōnez erit vitas in re ⁊ in intellu: sed ſz ee cōpletū est in intellu: ſm incōpletū in re. Sed vt bitū est in intellu cōponēte ⁊ diuidente est vitas. Sicut igit actio intell⁹ nō est incōplete in re: ⁊ cōplete in intellu: ſz totaliter in intellu existit: eo q̄ nō est actio trāsiēs in exteriorē māz: sic ⁊ verū qđ p talē actionē in intellu existit: solum in intellu erit ⁊ in re: nihil foꝛabit nec cōplete nec icōplete accipiēdo vitatē: vt de eo ꝓbs logt quē isti p se allegāt: ſz ſz aliū modū sumpta vitas reperiat in reb⁹.

K

L Nō ꝓpter veritas solum est in intellu.

¶ Propter ꝺ nōm⁹ q̄ ſm viaz ꝓbi vitas vt in subto est solum in intellu: ⁊ ab hac vitate ea q̄ sunt ex̄ intell⁹ vera dicunt. Naz vt cōiter exp̄m⁹ ponit: cuꝺ⁹ ꝺ̄ sanus: ſz nihil de sanitate foꝛalr sit in cibo: ita ⁊ res dicūt vere: in q̄tū vitatē causant: ſz vitas formalr sit solū in intellu: vt sanitas in aia li: ⁊ pp ꝺ dispositio cuiusſz rei in vitate: est sua dispositio in entitate: q̄ sicut res se bz ad ee: sic se bz ad cognosci: ⁊ ſm q̄ ab intellu cognosci vel est cognoscibilis: ꝺi veram non a veritate que sit in ipsa: sed a veritate quaz in anima causare habet.

Extra ubi: dicta per auctz Anscl.

¶ Sed si sic dicimus videmur ꝺicere Anſel. qui in li. de vitate: in uꝺ⁹ vitatē ponit. Ostēdit. n. vitatē ee in actiōe p dām dicentē: qui male agit / odit lucē: ⁊ q̄ facit vitatē / venit ad lucē. Silr mō oñdit eā ee in uꝺ⁹: q̄ ſm eū veritas est rectitudo q̄daz: ⁊ sic in reb⁹ uꝺ⁹ rectitudo reperiri p̄nōta ⁊ vitas: accipiēdo rectitudinē nō ꝓut est passio ꝓprij quā oculus indicat: sed ꝓut rectū ꝺi: q̄ est vt ꝺz ee. vñ cū qs facit qđ ꝺz facē: ꝺr facē vitatē: ⁊ cum oīo

M

figūat qđ figūare ꝺz: vt qđ est / esse: ⁊ qđ nō est / nō ee: veritatē figāt: ⁊ q̄ talem rectitudinē sola mens capit: ꝺicit Anſel. veritatē esse rectitudinē sola mēte perceptibilez: ⁊ ita veritas nō solum est in intellu: sed in reb⁹.

Declaratio ꝓ dicto Anſel. T. cō. 6. Dicit aliq̄ q̄ veritas oīnat fm eōdo sunt res: ⁊ sic est in reb⁹ formalr in intellu.

¶ Aduertēduz g̃ q̄ ꝺs ꝺicat ꝓbs in. 6. meta. verū ⁊ falsū sunt in aia. ꝺixit in p̄dicis q̄ ab eo q̄ res est vel non est / ꝺr vera vel falsa ꝺi. cōsistit g̃ vitas in aia. put cōparat ad res: pp qđ bñ ꝺictū est. vitas est adeq̄tio rei ad itellectū: quē ſi bñ auertim⁹ vitas p̄ee sumpta solū est in intellectu vt in subto: vt ꝺic ꝓbs: large tñ accepta: ⁊ ſz aliaz rōnē supta repit in reb⁹: qđ vi Anſel. vellet: cū venat ee veritatē in uꝺ⁹. verūtñ via Anſel. iferī⁹ declarabit. Modus aūt ꝓbi sic ostēdit: q̄ ſi in adeq̄tiōe rei ad intell⁹ cōsistat vitas: ecū ouplex sit itellus: speculatiu⁹ ⁊ practicus: ⁊ ſz vtrūq̄z sit adeq̄tio rei ⁊ itellus: ſm vtrūq̄z p̄ee accipi rō vitatis magis tñ p̄ee accipit vitas ſm itellm speculatiuū q̄ ſm practicū: q̄ vez in q̄daz manifestatiōe p̄fitit: in ꝓta illud p̄mi p̄oꝛ. ops. n. oē qđ vez est: ꝑs sibi oīo manifestū ee. Manifestatio aūt ad speculationez ptinet. Rursuz q̄ itellus extēsione fit practic⁹ ⁊ put se ad affectionē extēdit: cui⁹ est p se tendere in bo⁹: finis itellus practici erit bonū vel op⁹: ⁊ speculatiui erit veritas. ⁊ ꝺ est qđ 2⁹ meta. scribit: q̄ finis theorice est veritas: ⁊ practice op⁹: vel ſm aliā trāslationē ⁊ practice bonū. Si igit ostēdere poterimus q̄ vitas sumpta ſm adeq̄tionē rei ad itellm speculatiuū solum est in intellectu: cuz sic veritas summat ꝓprie: ostensuz erit vitatez ꝓprie sumptā: solum in intellectu existere.

T. cō. 3.

¶ Sciēduz igit q̄ itellus speculatiu⁹ ⁊ practicus nō eodez mō cōparant ad res: q̄ itell⁹ speculatiu⁹ nī mēsurat a reb⁹: eo q̄ scia nr̄a est a reb⁹ causata: vt ꝺic Comm. in 12⁹ meta. nō igit ꝺō scies ⁊ sentiēs ē mēsura oīuz: vt ꝺicebat Abstractagoras: ſz magis mēsurat ab oīb⁹: sed itellus practicus mēsurat res. Sz vt ꝺi in. 5. meta. mēsura ⁊ mēsurati opponunt relatiue: nō p relōnē que fit in mēsura: ſz in mēsurato. Nō igit ꝺi mēsura relatiue p relōnē que fit in ipsa: q̄ mēsurati ſm rei vitatē dependet a mēsura: ⁊ nō possuz intellere talez dependentiam nisi intelligā mēsurā a mēsurato dependere. Scōm itellectū mēsura ad mēsuratū refert. Et q̄ vitas quādam adeq̄tionē ꝺicit: cū adeq̄tio ꝺicat quādaz relōnē: ⁊ itellect⁹ nr̄ referat ad res: vt mēsuratū ad mēsuraz: relatio illa pp quā itellus refert ad res ⁊ res ad ipz: erit in intellectu nō in reb⁹. Vñ itellus adequat reb⁹ p adeq̄tionē que in ipso existit. res aūt nō adequat itellui p adequationē que fit in reb⁹: ſz p adeq̄tionē que est ēt in intellu. Nā per vnā ⁊ eandē adeq̄tionē que est in itellu: intell⁹ adequat reb⁹ ⁊ ecōuerso: sicut p vnā ⁊ eandē relōnem q̄ est in mēsurato: mēsura refert ad mēsuratū: ⁊ ecōuerso: ⁊ q̄ talez adeq̄tionē ꝺicit vitas: p vnā ⁊ eandē vitatē que est in itellu: intellus ⁊ res exteriores vere ꝺicūtur. ꝓz igit vitatē vt in subto ee in itellu: per illā trī vitatē etiā que sunt ex̄ aia ꝺicunt vere: sicut adequatio est in intellectu ⁊ relatio: ⁊ per illam adequationē ⁊ relationē res intellectui adequātur ⁊ referunt.

T. cō. 20.

Nō veritas est adequatio rei ad intell⁹.

N

O

P

Q

Ad primū ꝺm q̄ nō ops vitatē esse in re: ad ꝺ q̄ dispositio cuiusliꝺ rei in vitate sit sua dispositio in entitate: vt ꝑs p ꝺicta. ¶ Ad 2⁹m ꝺs q̄ verū addit aliqd supra ens: ⁊ trī cū ente p̄uertit. Nā res ꝺr vera ſm q̄ bz ee in ordie ad itellm: ⁊ q̄ q̄lz res ſm q̄ bz ee: est sic ad itellm ordinabilis: vīr rōnē entis ꝓse quāt rō veri: sicut q̄ qđlz ens p̄t bne rōnē appetibilis: oē qđ est / ꝺr bonū: in quātuz bz ordinē ad affectū. Et qđ ꝺr q̄ verū cum ente nō p̄uertit: ſi verū supra ens addit. Ꝺs q̄ illa additio nō est qđ rei: ſz qđ rōnis: que ꝓsequit oē qđ est: ⁊ tō nō ꝺbit ens: sic nec vnū ens ꝺbit: ſz supra ens in diuisionē addat. ¶ Ad 3⁹m ꝺs q̄ nō est idē iudiciū de bonitate ⁊ vitate: q̄ rō bonitatis ꝓfitit ex ordie ad appetitū: eo q̄ appetitū mouet: ſz rō veritatis est in adeq̄tiōe. adeq̄tio aūt nō est in ipsis reb⁹ realr: ſz in intellectu: ipse trī res appetitū mouēt. ¶ Ad 4⁹m ꝺs q̄ ens nō posse intelligi sine vero: nō contingit ex eo q̄ ens ⁊ verū nō ꝺifferant rōne. Sed q̄a intellus q̄cqđ itelligit: intelligit sub rōne veri. rō igit hui⁹ inſparabilitatis ex pte ipsi⁹ intell⁹ sumi ꝺz. ¶ Uel possum⁹ ꝺicē q̄ semp q̄ intellus itelligit: intelligit vez: q̄ ſi ponat illud qđ intelligit nō esse verū nō intelligeret: eo q̄ poneretur nō esse intelligibile: ⁊ sic nō p̄t intelligi ens sine vero. ꝓt trī ens sine vero intelligi: q̄ rō entitatis referuat in verum: sicut rō p̄mi in posteriori. naz verū addit supra

A ens ordiñē ad intellm. Et qz aliqs pōt intelligere aliqd nihil ꝓfiderādo de tali ordine: iz nanq̄ intelligat nisi sit sbi talis ordo: pōt intelligi ens sine vero: qz pōt aliquis intelligere ens nō ꝓfiderādo aliqd de rōne intelligibilitatis: r sic intelligēdo: iz intelligat ens qđ est vex: di tñ intelligere ens sine vero: mō quo patuit: r hoc sufficit ad hoc q̄ verū r ens rōne distinguant̄.

Ad primū In ꝟrium dōm q̄ fm qđ cōiter dr: nō veritas sumit ex eo q̄ res cōparat̄ ad essenō ad gdditatē. Naz sicut intellus in itelligēdo gdditatē formar diffōnez: que ppie neq; vex neq; falsum dicit: sic intelligēdo rez eē vel nō eē: formar enunciationē: que verū vel falsum sīgt: r qz oē qđ est ab intellectu pōt ꝓfiderari esse: iz intellu cōponēte r diuidēte cōsistat veritas: nō tñ veri ꝓsequit̄ omne ens: qz omne qđ est: pōt dici verum per talem veritatē: fm qđ per intellectū pōt cognosci eē. ¶ Ad 2m dōz q̄ nihil dr vex: nisi q̄ aliquo mō bz eē: saltē fm apprehēsionē intellus: ideo vex nō se extēdit nisi ad ea q̄ sunt aliq̄ mō entia.

B

¶ Utrum ola sint vera veritate vna. Qō. II.

Tho. in sum. pte. i. pn. 16. q. 6. Et in. q. de veritate pn. i. q. 4.

Secundo querit verū ola sint vera vna veritate: Et vr q̄ sic: qz fm ꝓbm 2° metaphy. Sicut ola sunt calida p caliditatē ignis: ita ola sunt vera p veritatē ꝑmā. ¶ ℙ. Qñ aliq̄ dicūt analogice: tūc est dare vnū aliqd per qđ ola sunt talia: vt per sanitatez que est in aliali: r cibus r aial sana dicunt̄. igit̄ per vnā r eandez veritatez ola alia dicētur vera. ¶ ℙ. Anſel. in lib. de veritate dicit: ola esse vera veritate ꝑma. ¶ ℙ. Luz veritas ꝑma causet oēm aliaz veritatē: opz ola esse vera veritate ꝑma aliquo mō: sed hoc nō est explariter solvz: qz cū ola habeāt ideam in ꝑmo r ola sit explata ab ipso: pari rōne ola dicēt alba ab albedine que est in deo: qđ nō dicim⁹: eo mō quo dicimus ola esse vera a veritate que est in ipso. g̃ rc.

F. cō. 4.

C

In cōtrarium est: qz si ola essent vera vna veritate: tunc nō esset nisi vna veritas oiuz. Sz cū veritas sit in itellu: qz est dare multos intellus: opz q̄ sit dare multas veritates. ¶ ℙ. Uidet q̄ debeamus dicere deū esse verū veritate oiuz. naz cū res adequant̄ intellui ꝑmo: mō ecōuerso. r veritas cōsistat in adequatiōe: put res dicunt̄ vere p adequatiōez ad intellm diuinū: q; adequatio est in ipsis rebꝰ non in deo: veritas erit in rebꝰ nō in intellu ꝑmo: r qz ad plurificationē subiop: plurificat̄ illud qđ est in subō: ad plurificationē rerū plurificabunt̄ veritates. Ad hoc idē facit: qz intellus noster: r intellus ꝑmus: mō ꝟsus cōparant̄ ad res: qz intellus ꝑmi est in mensura rerū: intellectꝰ noster mensurat̄ a rebꝰ. g̃ veritas fm q̄ res cōparant̄ ad intellectū nostrū r intellectū ꝑmi: habebit modus ꝟsus: cuz igit̄ sit in intellu nro veritas nō in rebꝰ: erit veritas in rebꝰ nō intellu dei. nō igit̄ dicent̄ oēs res vere: ꝓpter veritatē que est in intellectu ꝑmi: sed ecōuerso.

D

Verbū dicit esse. q. secundū esse rei.

Rñdeo dōm q̄ cū querit̄ verum ola sint vera vna veritate: nō est qđ nisi de veritate que est in intellu ꝑmi: qz nulla veritas est ad quā oēs res ordinent̄ nisi illa. huius aūt qđis veritas potissime declarat̄ nobis per ea que sunt in intellu nro: vbi rō diuisibilium dinis nō repugnat. In nobis aūt distinguit̄ duplex intellectꝰ: speculatiꝰ r practicus: r vterq; eoz: vt ostensum est: nō eodez mō cōparat̄ ad res: qz practicus mēsurat res: speculatiꝰ mensurat̄: r ideo ars que est ꝓfectio intellectꝰ practici: est mēsura artificialiuz. Scia vo theorica ꝓficiēs speculatiuū mēsurat̄ a rebꝰ. igit̄ fm q̄ intellus

E. cō. 4. fondit.

speculatiꝰ cōparat̄ ad res: adequatio nō est in rebus sed in intellu. Naz vt supra ostēsuz fuit: cū de eqlitate ꝓsonaꝝ dispotionū: adequatio supra eqlitatē addit unitionē: r qz intellus unitat̄ res: nō ecōuerso: adeq̄tio est in intellu fm rei vitatē. In rebꝰ aūt nō est nisi fm modū intelligēdi: vt dicunt̄ res adequari intellui: quia intellus adequat̄ illis: r qz veritas adequationē iportat: dicebat̄ q̄ in intellu erat veritas vt in subō. res aūt dicebant̄ vere nō ꝓ veritatē que esset in eis: sz ꝓ veritatē que est in intellu: sicut r adeq̄bant intellui: nō ꝓ adeq̄tionē que esset in ipsis: sz ꝓ adequationē exīte in intellu.

E

Dubium

¶ Ex hac aūt declaratiōe vr seq̄ q̄ intellus practicꝰ nō dicat̄ verꝰ ꝓ vitatē que est in ipso: sz ꝓ veritatē in rebꝰ. Et qz ola cōparant̄ ad intellm ꝑmi: vt artificialia ad artificē: r vt mēsurata ad mēsurā adequatio nō erit in intellu ꝑmi: sz in rebꝰ. r B est qđ arguēdo ꝓcludebat̄: q̄ res nō erāt vere ꝓ vitatē que est in deo: sz magis intellus ꝑmi merebat̄ dici verus per veritatē in rebꝰ exīte m. naz creatura nō referr̄ ad deū per relationē que est in deo: sz magis deꝰ referr̄ ad ipsaz ꝓ relōne exīte in ipsa.

F

¶ Ideo notādus q̄ veritas dicit adeq̄tionē nō qualibz: sz iportantē notitiā siue manifestationē apud intellm: ideo si ignis genit⁹ adequat̄ generāti: talis adeq̄tio nō meret nomē vitatis: eo q̄ nō dicit notitiaz vel manifestationē apud intellectuā poꝰ: igit̄ bꝫ notitia vel manifestatio: vel est illud qđ est in vitate cōpletiuū: vel illō nobis indicat: eo q̄ oīas cōpletiuas singulaꝝ nolare nescimus. Ideo ꝓ sic cōpetit vero q̄ sit qđ manifestum vt habitū est ex ꝑmo ꝓpz. r qz bꝫ notitia r manifestatio nō est in rebꝰ: sz in intellu: semp veritas: q̄tū ad suū esse cōpletū: in intellu existit: pp qđ nihil dr vex nisi sz q̄ ad intellm ordinat̄. Cōuenit g̃ intellus speculatiuus nr̄ cū practico: vt cōparant̄ ad res: qz in vtroq; est veritas fm eē cōpletū: differēter tñ: qz fm q̄ res cōparant̄ ad intellm speculatiuū: nullo mō dr̄ vere: per aliquaz veritatē que sit in ipsis formaliter nec cōplete: nec incōplete: qz nec adeq̄tio: nec notitia vel manifestatio est in rebꝰ: sz in intellu. ꝓout aūt cōparant̄ ad practicū non sic se bz. nam iz vitas nō sit in illis q̄tū ad esse cōpletū: eo q̄ artificialia inquātum talia nō intelligūt: sz intelligunt: q̄tū tñ ad eē incōpletū: in eis est veritas: eo q̄ in illis est adequatio. Naz artificialia dicunt̄ vā aliq̄ mō: per vitatē q̄ est in illis: vt ꝓ adeq̄tionē: vt dicat̄ verum idoluz qđ vere imitat̄ ideam in mente artificis.

G

Vtr r utr est veritas in intellectu practico r speculatiuo: est arqz in rebus.

¶ Est ergo verū analogū: fm q̄ itellus practicus r speculatiꝰ cōparant̄ ad res: alr tñ r alr. Quia verū dr de intellu speculatiuo r rebꝰ analogice: sicē sanū dr de aliali r cibo: qz sanitas solvz est in aialī: nullo mō formaliter est in cibo: nec cōplete: nec incōplete. Sic r veritas solum est in intellu: nullo mō est in rebꝰ formaliter: nisi forte sit in eis: vt sanitas in cibo. Sed de intellu practico r rebus dr vex analogice nō sicē sanū de aliali r cibo: sz sicut ens de substā r accīte. naz nō dr ens de his analogice: q̄ nulla entitas sit in accīte: sz qz rō entitatis cōplete reseruatur in substā: diminute aūt in accīte. Sic r vitas q̄tū ad sui cōplemētū est in intellu practico: diminute tñ r q̄tū ad id qđ dicit vitatē incōplete: vt q̄tū ad adeq̄tionem est in rebus: r qz nō est denolatio absolute ab eo qđ est fm qd: iz possit eē denolatio aliq̄ artificialia absolute loquēdo: nō dicunt̄ vera p vitatē que sit in ipsis: sz p eā que est in intellu. Sicut accidētia: eo q̄ habent incompleram entitatē: absolute nō dicuntur entia per entitatem que sit in ipsis: sed per eaz que est in subā: vnde nō sunt entia nisi qz sunt entis. Possunt tñ dici hoc ens vel illō: r si nō eus absolute ꝓpter entitatē que est in ipsis:

H

Vex vel falsum analogice dr̄ de intellu speculatiuo r de rebus: r de intellectu practico r de rebus.

Sed ad qđ ꝓpe pr⁹ entis ē sim plicissimū. q̄ nō icēplate dr de accīte. Dr q̄ est simplex formaliter erra luter nr̄ nō: qz ꝓnet intellm eoz q̄ sin plr non sunt ens. Dicit aūt cōcepr⁹ est simplex nō simplr sed ēt formaliter cō posit⁹: iō ꝓpriꝰ est diffinitiuus: compositꝰ vteroz pum nō equa dissilr cōpetu: nr̄ et ꝑdera mch⁹ dicere.

I vñ aliqō accidens ls dicaf ens ꝓpter entitatē que est in subiecto: dicaf tm hoc ens: vel illud ens: vt sapor vel color ꝓpter entitatē que est in ipso. Nam incōplera entitas: t si nō denoiat simplr: denoiat tm aliquo mō. Sic t artificialia absolute loquēdo nō dicunf vera per veritatez existentē in ipsis: eo ꝙ talis veritas est veritas diminuta: sed per veritatē que est in intellectu: dicunf tm hoc verum: vel illud verū: vt verus sypbus: verū idolum per veritatē que est in ipsis: vt quia adequat idee idoli siue sypbi. Apparet ergo ꝙ absolute loquēdo res dicūtur vere: nō solum per cōparationē ad intellectū nostrū speculatiuū: sed etiam ad practicum: imo magis directe res dicunf vere per cōparationē ad intellectū practicū q̄ speculatiuū: ls vtrūq; dici possit eo ꝙ magis directe cōparant ad illud a quo dependent t mēsurant: q̄ ad intellm speculatiuū: qui ab eis dependet t mensuraf.

Nota qđo oia sunt vera vitate ꝓmi simplr t sicut oia tēporalia dr ꝙ vnus tps ꝓmus mobilis.

K

L

M

¶ Utro aūt quō res dicunf vere per cōparationē ad intellectum nostrū: de facili apparet veritas qōnis q̄site. Nam oia entia cōparant ad deum vt artificialia ad artificem. igit veritas erit in intellectu primi fm esse cōpletum: in rebus tm erit fm esse diminutū. Omnia igit entia: absolute loquēdo: erunt vera: nō per veritatē que est in ipsis: sed per veritatē existentē in intellectu ꝓmi qui est mensura oiū rerū: poterit tm dici verus hoc: vel verus illud: vt verum aurum vel verus argentū: per veritatem que est in ipsis: vt dicaf verum aurum: qđ vere est adeptū auri naturā: ex qua adeptiōe vere adequaf: fm modum ei possibilem: idee auri in mente primi. Cōparatur ergo veritas prima simplr loquēdo ad omnia entia: sicut mensura ad mensurata. Igitur sicut tempꝰ qđ est mensura oiū temporaliū cōparaf ad oia temporalia: t oia que sunt b̄ tēporalia dicunf: non qz tempus sit in eis: sed quia ipsa sunt in tēpore: ideo non opz tempus plurificari fm numerū temporalium. Sed est vnus tempus omnū coꝛata veritas diuina cōparatur ad oia entia creata: t omnia talia dicunf vera: nō quia veritas sit in eis: ls quia ipsa sunt in veritate: ꝓpter qđ nō opz veritatē multiplicari fm multiplicationē veroꝝ. Sed oia entia possint dici vera vnica veritate: vt veritate prima: ls verū B vel verus illud: possit dici per veritates plures in eis existētes. Et ista est ſnia Anſel. qui cuz venatus fuisset: vtrū esset vna veritas oiū veroꝝ. cōcluſit in fine libri de veritate ꝙ sicut est vnū tempus oiū tēporaliū: vt tēpus qđ est in motu ꝓmo: ita est vna veritas oiū entium: vt veritas que est in ente primo. Unde ait ꝙ sic: dicit huius vl illius rei veritas: quēad modum dr tps huius vel illius rei: cuz vnū t idem sit tps oiuz: que in eodem tpe simul sunt: t sicut tps per se consideratū nō dr tempus alicuius: sed cuz res que illo sunt cōsideramus: dicimus tempus huius vel illius rei: ita summa veritas per se subsistens nullius rei est: sed cuz aliqđ fm illam est: tunc dicit eius veritas vel rectitudo. Ex quo apparet ꝙ ls veritas sit ipsa rectitudo: t aliqđ dicatur verū quia est: vt debet esse: non tm oportet res esse veras veritate que sit in ipsis: quia simpliciter recte sunt fm viam Anſelmi: rectitudine que est in deo.

¶ Argumenta igit prima concedantur.

Ad primū in oppoſitū dom ꝙ ls sint multe veritates vna est tm veritas a q̄ oia entia dicunf vera: vt vitas ꝓ: eo ꝙ oia ad illā cōparaf: vt mēsurata ad mēsurā: t vt artificiata ad artificē: t qz plalitas veritatū in intellectib⁹ creatis nō tollit istū ordinē: nō obstante ꝙ sint plures veritates: oia sūt vera vitate vna.

¶ Ad 2ᵐ t 3ᵐ pz solo per iam dicta: qz in adequatione quocūq; mō sumpta: nō cōpletur cōsistit rō veritatis.

¶ Utrū possint eē plures veritates eterne. Qō. III.

Ebo. in sum. pte ꝓme. ꝓm. 16 q. 7. Et in. q de veritate. ꝓm. 1. q. 6.

N

Tertio queriť virtum sint plures vitates eterne: Et vť ꝙ sic: qz aliqua sunt que dr in fallibiles veritatē: vt oē totuz est maius sua parte: de quolibet affirmatio tē. Sed qđ est immutabile t necessariū est eternū. g tē. ¶ P. Qđ nō pōt intelligi nō esse: de necessitate est eternū: sed veritas talium ꝓpōnuz nō pōt intelligi nō esse: qz qcqd intellus intelligit: intelligit per veritatē taliuz: qz fm Cōme. omnium aliaꝝ ꝓpōnuz veritas ad vitatez istaꝝ reducť. ¶ P. Saltez vez absolute sumptū qđ intellus noster intelligit non pōt intelligi nō esse: qz qcqd intellus intelligit: intelligit sub rōne veri. Sed cū tale vez sit qđ creatū: nō solū vez increatū est eternū: sed creatū: ita plures veritates. ¶ P. Cum sint mō multe veritates: t nulla possit corrupi: plures veritates sunt eterne. Qz vitas corrupi nō possit: sic ostendit: qz si corrupit: corrupit vl corruptiōe signi: vl corruptiōe rei. corruptiōe signi nō: quia cadet oratio nō mutata: pōt dici vera vel falsa: vt ostendit ꝓbo in ꝓdicamētis. nō igit veritas dependet ex oratiōe vel ex signo. Sed nihil corrupit ꝙ corruptionē eius a quo nō dependet. g ex corruptiōe signi non cessat veritas. Nec per corruptionem rei: qz fm Anſel. in fine libri de veritate: veritas cōparaf ad res vt ipse ad tēporalia. Sed vt ipse ibidem dicit. si nō esset h̄: vel illa res: nō minus esset ips. g ex eo ꝙ corrupit hec vel illa res: nō minus erit veritas. ¶ P. Ab eo ꝙ res est vl nō est: oratio vera vel falsa dr. Sed multa sunt eterna: vt prez gliare filiuz: esse deum. g tē. ¶ P. Dicimus deū multa prescire. Sed cū prescieria sit qđ eternuz: t quod verū de necessitate multa sunt eternaliter vera.

O

P

In cōtrariuz est ꝙ ois veritas vel est creata vel increata. veritas creata non est eterna: eo ꝙ oē creatū dicit minuz esse: eiā q̄tū ad durationē. Increata aūt veritas nō pōt esse nisi vna eterna: eo ꝙ vnū est esse eternū: t sicut res se bz ad esse: ita ad vitatē vt dr 2° meta. ¶ P. Si aliqua cā est q̄re ponimus multas veritates eternas: hoc est pp distōnez ꝓsonaꝝ: sed tres ꝓsone non sunt tres eterni: ls vn⁹ eternus. vt dr in symbolo Athanaſij. g tē.

Q

T. cō. 4.

Rñdeo dom ꝙ sicut dictū est superaeternitas mēsurat esse: sicut tēpus motū: t nō cuiuslibz esse est mensura eternitas: sed esse extra terminos: sicut igit nō est dare plura temporalia nisi ꝓpter pluralitatem motuū: ita nō est dare plura eterna: substantie loquēdo: nisi esset dare plura esse extra terminos. esse aūt extra terminos plurificari non pōt: t ideo nō erit dare plures veritates eternas. Nam illud dicit terminatuz qđ est in alio receptiū: qz qcqd recipitur in aliquo: recipit fm capacitatē rei recipientis: t nō fm modum suū: ideo oē tale terminatū est: pp qđ ois creatura bz esse limitatū: qz bz eē in nā receptuz. Esse aūt nō limitatū bz tria pp que plurificari nō pōt. Est. n. ꝓmū: purū: t est id cui cōpetit ois rō essendi. Rōne qua est primū: nō pōt eē plura talia: qz dicē plura ꝓma: est dicere ꝓma: nō esse ꝓma: eo ꝙ ꝓmū: qz signiat rez suā in termino: t ni soli cōuenit. Rursuz vnum eē nō differt ab alio eē: nisi quia alicui est ꝓpriū illud eē: cui nō est cōmune alio: vt ideo B esse differt ab illo: qz est in B supp⁹ vel nā: vbi nō est illud: t qz qđ est purū eē: nō est eē in aliq̄ differēte realr ab ipso: purum esse plurificari nō potest. Tertio vnuz esse ab alio esse differt: eo ꝙ vnū est esse B: aliud est esse illud: t sic nulli cōpetit ois rō essendi. Sz si tolleret B

t illud

S. d. 2. q. 2. art. 1.

Tres rōnes q tuo oē eē vnū deū solum. Propter tria esse illimitatū nō pōt plura eē.

De hoc dicit. S. d. 8. ꝓm. 2. q. 2.

A

q illud q remaneret ipm esse:nõ posset intelligi nisi vnũ: q qz tale est eẽ purũ:q esse p'':qz nõ est esse B:nec esse illud.q qui vult ipm intelligere:oꝑz q tollat B q illud:non poterit esse nisi vnũ tale esse.Simplr g̃ loquẽdo fm q eternitas mẽsurat eẽ eꝫ terminos:nõ põt eẽ nisi vna eterna Xitas.Tñ q̃tuz ad alias ꝺditiones sunt multe eterne Xitates.nã fm Dio.10.de ci.no.Eruz siue eternũ oĩ multiplr:vt supius tactuz fuit.nã aliqd oĩ tale:eo q vere q absolute:q̃tuz ad oẽz ꝺditionẽ est tale:q qz simp' q absolute solũ eẽ diuinũ est eẽ eꝫ terminos:sic accipiẽdo eternũ:solus de' est eternus:nã vt idez ibidẽ ait.scriptura dicit aliq̃ eternam:nõ oino q absolute ignitam:q vere eternam:sed eriã incorruptibilia q imortalia q inuariabilia:q existia eodez modo:sic qñ dicit eleuamini porte eternales:q filia.Et fm hoc multa pñt dici eterna:eo q participãt aliqs ꝺditiões eternitatis:vt qz carẽt fine:vel initio cẽndi:vel vtrcq.Luz g̃ queriẽ:verũ sit aliq̃ Xitas eterna ꝓter Xitatẽ p'' simplr:nõ q̃tuz ñ ad aliqs ꝺditiones est vt sic est vt nõ:qz quãtum ad carẽtiã initij:ꝫ creatura potuerit eẽ eternam nulla ñ eterna est:quãtum ad carẽtiam finis:eo q multa sunt que nõ ꝺfinẽt esse; veritas illoꝝ sic sumpta,est eterna.

B

¶ Sz si sic dicim' q credimus eẽ bñ dictum:rõnes Anſ. in pn.libri de Xitate.q Monologion.18.ꝺductis obuiãt: ꝓbat.n.ibidez veritatẽ enũtiationũ nõ incepisse:nec posse ꝺsinẽ eẽ.Sed arz bõ Xitas sit Xitas creata:eo q ipa enũtiatio qd creatũ est: Xitas creata nõ incepit esse: cui' ꝓiũ est ostẽsum.Arguit.n.sic.q semp ista ꝓpositio fuit vera:q futurũ est aliqd.q semp hec erit vera:q ꝓteritũ fuit aliqd:q qz gcgd est vez Xitate,est vez:ꝓcludit esse ipole cogitare q Xitas pn' vel finẽ habeat.Arguit eriã vlteri' q si Xitas habuit pn' aut hẽbit finẽ anteq̃ ipa incipez,verũ erat tũc q nõ erat Xitas:q postq̃ finita erit.vez erit tũc qz nõ est Xitas:q qz vez nõ põt esse sine Xitate.erat igit Xitas anteq̃ eẽt q erit Xitas postq̃ finita erit:qõ inco̅ueniẽtissimuz est. Siue igit dicat veritas habere ꝓncipium vel finem:siue nõ: nullo modo claudi põt veritas ꝓncipio sine fine.

C

¶ Ut g̃ appareat itẽtio Anſ.notãduz q vitas p'' est mẽsura oiuz vitatũ.nõ igit oĩ vitas bui' vel illi':qz sit in B vel in illo:sed qz B vel illud est in vitate:sic nõ oĩ tẽpus bui'tpalis:vel illi'eo q sit in tpalib':ꝫ qz tpalia sunt in tpo.Cõparat igit vitas p'' ad oĩa:vt mẽsura ad mẽsurata:vii futuruz eẽ futurũ:ideo est vez fm Anſ.qz sic est in ꝓsciẽtia diuina q in ordinatiõe ei':q ꝫ oĩa sint vera per cõpatiõez ad vitatẽ p'':enũtiatiões ñ de oĩb' nõ codẽ mõ cõparãtur ad illã veritatez. Quia aliq̃ sunt que q si enũtiãtur:nõ semp adest illis vitas p'':vt p illã vera dici possint:vt petrũ sedere:vel certuz currere. Aliq̃ sunt gb'enũtiatis nunq̃ deest vitas p'':fm quã nõ possint dici vera:vt ea que imutabilr vera sunt:vt futurũ esse futurũ:q duo q tria eẽ.v.q talia.¶ Lũ g̃ dr aliqd esse futuruz:semp fuit vez:nõ est intelligẽdũ ista ꝓpõnem semp fuisse:vel aliq̃ vitatẽ creatã nõ incipe eẽ:ꝫ qz nunq̃ talis ꝓpositio enũtiari posset:q vitas p'' ei deesset p quaz vera eẽ nõ posset.Et ista est sꝑia Anſ.de vitate.c.10.dicẽs.Lũ.n.dixi qñ nõ fuit verũ:qz futurũ erat aliqd:nõ ista dixi:ac si absq; ꝓ'ista oĩo futilẽ:que assereret futurũ eẽ aliqd:vt ista veritas eẽt de':ꝫ qñ intelligi nõ põt: qñ si oino ista eẽt veritas:illi deeẽt. Ideo ꝓcludit:q nõ est vera B oratio:futurũ est aliqd:nisi qz sic est in sũma vitate.¶ Ex quo apparet q nõ ꝓcludit vitatẽ aliquaꝫ creatã eẽ ab eterno:ꝫ increatã. Ideo Monologion 18ª ca.per arg'' ꝓdicta ꝓcludit:veritatẽ que deus est eternã esse.est igit vna veritas simplr eterna.

D

Ad primuz dom q veritas ꝓpõnũ nec̃iaꝝ põt ꝺfectẽ per ꝺfectũ in intellu.vel per ꝺfectũ ipaꝝ rerum:vñ antecq̃ aliqd creatũ esset nõ erat aliq̃ veritas nisi vitas p'':nec erat ista ꝓpositio vera:de q̃libet affirmatione:qz nõ erat qui enũtiaret eã:vñ nec talis oõ erat:nisi forte in mẽte dine:q put ibi est nõ aliud q̃ deus est.¶ Ad 2m dom q aliqd nõ posse intelligi nõ esse,duplr põt ꝓtingẽ.vel ex pte eius qõ intelligit.vel ex pte intellus.Ex pte eius qõ intelligit nõ põt aliqd intelligi nõ eẽ:si esse sit de rõne qdditatis sue. Et isto' ꝓbat Anſ. ꝓpositon 4° ca.q deus nõ põt intelligi nõ eẽ.Sed cum ois creatura habeat qdditatẽ distãte ab eẽ:nihil creatũ est:qõ isto' nõ possit intelligi nõ esse:q quicqd sic nõ põt intelligi nõ esse:de necessitate est eternũ:pp qõ solus de' est eternus nec̃io.Ex pte itellis nõ põt aliqd intelligi non esse:si itellus nõ possit intelligẽ absq; illo:sic act' intelligẽdi nõ põt intelligi nõ esse:qz sic nullus põt negare loq̃lã: eo q per loquelã negaret:q sic negãdo loq̃lã,loq̃luz poneret:vt dr in 4° meti''.sic nullus põt intelligere nõ esse actũ intelligẽdi:q; intelligẽdo ipm nõ esse intelligeret:q ita de necessitate act' intelligẽdi esset:q qõ sic nõ põt intelligi nõ esse,nõ est eternũ:qz vitas creata sic nõ põt intelligi nõ esse:eo q qcgd itellis intelligit:intelligit sub rõne veri; nõ arg' q veritas creata sit eterna:nisi ex suppõne:vt si aliqs itellis creat' semp intelligeret. ¶ Et per B ꝑz solutio ad 3m. ¶ Ad 4m dom q:veritas creata ꝺsinẽ põt: qz vtrũq; ꝺsinere põt q res q oratio.nã que a verbone incipiũt,verboni sibi sumet:q oĩa in nihilũ pñt redigi.Et qõ dr de Anselmo.Dõm q logĩ de vitate p'' que cessante re nõ cessat:cum sit mẽsura eius:sic cessante tpali:nõ cessat tpe.¶ Ad 5m dom q sic vna est cẽntia q vnũ esse oiuz ꝓsonaꝝ:ita est vna veritas:cuz veritas ipm eẽ vel essentiã respiciat. Sed q possint ex eis formari plures enũtiationes:B est ex pte itellis nr̃i:qui nõ põt intelligere vno intuitu fm plici que ibi simplr q p vnũ eẽ existũt. Et qz itellis nr̃ nõ est eternus:nõ sunt vitates eterne. ¶ Ad 6m dom q oẽs rõnes ideales rerũ que sunt ab eterno in diuina cẽntia nõ sunt aliud q̃ ipa:q sic cẽntia diuina est vna fm rem:sic oibus talibus ꝓpõnib' rñdet vna veritas realiter:ꝫ fm rõnem pluraliter.nõ igit est nisi vna veritas eterna fm rei veritatem.

E

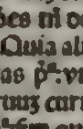

Uper litteraz super illo| Si g̃ in vna tẽ.| Vult eiz Aug.q si sapiẽtia bonitas,et bõ in vna ꝓsona nõ facit cõpõnez:q in duab' simul nõ fit cõpositio.igit arguit a minori negando: qz minus vi q sit cõpositio in vna:q in plib'.¶ Dom q nõ arguit a minori ꝫ a maiori:ga plura attributa in vna ꝓsona differũt fm rõnem:sed put diuina nã est in plurib':differt fm mo'' se hñdi:que q si ꝺcia fm rõnez dici põt:nõ est tanta sicut p''.Et igit plura attributa in vna ꝓsona nõ facit cõpõnẽ:vt possint dici totũ integrale; le plura attributa ad vnũ:multo minus facient cõpõnez vna nã in plurib' ꝓsonis:vt habeat rõnẽ totius vna nã put est in plurib':ad septem put est in vna.

Aliqd nõ posse intelligi non eẽ 2m ꝓtingẽ. p

2° p.

T.c.u.

G

H

Nec plura attributa in ꝓsona diuina nec diuz ꝓsona facẽt cõpõnẽ vt possit dici totũ integrale.

¶ Item sup illo| Dicamus,tres statuas,vnũ aurũ.| Cõtra.mã nõ ꝓdicatur de bis quoꝝ est mã.g̃ statua nõ est aurum.Dom q ꝫ mã ꝓpe nõ ꝓdicẽt in artificialib':ñ põt aliquo modo cõcedi materiã predicari:eo q materia eoꝝ dicit totam ipsarum substãtiam.

¶ Item sup illo| Cõmune est substãria:particulare hypostasis.| Notãdum q cõmune ibi idẽ sonat qõ cõmunicabile q particulare qõ incõmunicabile.

Cõe q particulare in diuinis dicit cõicabile q incõicabile.

¶ Item super illo.| Numero enim tẽ.| Notandum q hypostases differũt numero:quia vna cõnumeratur al;

I teri: nō ꝙ aliquid non sit in vna qđ sit in altera.

¶ Item super illo. [Deus nō debet dici triplex.] Notādū ꝙ triplicitas est species multiplicitatis: ⁊ multiplicitas est species inequalitatis: ideo in deo non est triplicitas: quia ibi nulla inequalitas.

¶ Ostenso ꝙ aliqua ꝑsonarū aliam nō superat magnitudine: nūc ostendit ꝙ alia nō excedit aliam potentia. Distin. XX.

Nunc oñdere restat qūo aliqua haꝝ ꝑsonaꝝ aliaꝫ nō excellat potētia: vt sic vna ⁊ indifferēs est magnitudo triū: ita vna ⁊ indifferēs mōstret potētia triū. K Sciendū est ꝗ qꝛ nō est potētior pr̄ filio: nec filiꝰ vel pater spūscō. Nec maiorem potētiam hn̄t duo vel tres simul q̄ꝫ singulus eoꝝ: qꝛ nec plus pōt pr̄ simul ⁊ filiꝰ q̄ꝫ solus spūsscūs. Nec hi tres simul plus pn̄t q̄ꝫ singulus eoꝝ: qꝛ oipotētiaꝫ quā habet pr̄: ⁊ filiꝰ accepit nascēdo: ⁊ spūsscūs ꝓcedendo. Qđ Aug. rōnibus ⁊ auc̄tibus ꝓbabiliter astruit in libro cōtra Maximinum: qui dicebat patrem meliorem ac potētiorem filio.

¶ Qꝛ nō pōt minus filius q̄ꝫ pater.

Nihil inquit patre minus habet ille qui dicit. Oia que habet pr̄ mea sunt. L Naꝫ si minus habet in ptāte aliqd q̄ꝫ pr̄: nō sunt eius oia que habet pater. Sed eius sunt oia que habet pr̄: tātā ꝗ habet ptātez filius quātā pr̄. Eq̄lis ꝗ est pr̄i. Nō. n. pōt qui accipit: ineq̄lis esse ei qui dedit. Tu aūt hoc de potētia sapis: ꝙ potēs sit filiꝰ: sed potētior pater: vt ꝑm doctrinā vestrā potens potētem potuerit gn̄are vel gignere: ⁊ nō oipotēs oipotētez. Habet ꝗ pr̄ oipotentiā quaꝫ nō habet filius: ⁊ si hoc est: falsum est qđ ait filius: oia que habet pater mea sunt.

¶ Hoc verum fatebatur hereticus ex quo ꝓgrediebatur ad falsa.

M Sed inquis pater a nemine potentiā accepit: filius aūt a pr̄e. Fatemur ⁊ nos filiū accepisse potentiā ab illo de quo natꝰ est potens. pr̄i ꝟo potētiā nullus dedit: qꝛ nullus eum genuit. Gignendo enim dedit pater potentiaꝫ filio: sicut oia que habet in substantia sua: gignendo dedit ei quem genuit de substantia.

¶ Questio Aug. qua artat hereticuꝫ.

Sed queritur vtrū ei tantā: quāta ipsi est potentia pr̄ filio dederit an minorem? Si tātā nō solū potētez: sed etiā oipotētez genuisse oipotens intelligit. Si ꝟo minorez qūo oia que habet pr̄ filij sunt? Si pr̄is oipotentia filij nō est: nō oia ꝓculdubio que habet pater filij sunt. At oia filij sunt: oipotentia ergo pr̄is etiaꝫ est filij. Nō est ergo pater potentior filio. N

¶ Aliter ꝓbat filium equalem patri.

Itez alio modo ꝓbat filiū eq̄lem pr̄i ꝯtra Maximinū ita dicens. Tu dicis ꝙ pr̄ genuit filiū minorez seipso: in quo ⁊ pr̄i derogas: qui si filiū vnicuꝫ minorē genuit: aut nō potuit: aut nō voluit gignere equalē. Si dicis: qꝛ nō voluit: eum inuidū esse dixisti. Si aūt nō potuit: vbi est oipotentia dei patris? Prorsus ad hūc articuluꝫ res colligit: vt deus pr̄ equalez sibi gignere filiū: aut nō potuerit aut noluerit. Si non potuit: ifirmus. Si noluit: inuidus inuenitur. Sed vtrūq̄ꝫ h̄ falsuꝫ est. Pr̄i ꝗ filius verus equalis est. Genuit ꝗ pater sibi equalez filiū: ⁊ ab vtroq̄ꝫ ꝓcedit vtriq̄ꝫ eq̄lis spūsscūs. Si eniꝫ formā suā: vt ait Aug. ꝯtra eūdez. pr̄ in vnico filio plenā gignere potuit: nec tn̄ plenā genuit: ꝫ minorē: cogimini pr̄ez inuidū dicere. Plenū ergo deū: ⁊ equalez sibi genuit filiū. O

¶ Per sile oñdit ꝙ nō minorē pr̄ genuit filiū.

Hoc aūt per silitudinem humanā ita esse demonstrat inqens. Hō pr̄ si potuisset: equalez filiū genuisset. Quis ꝗ audeat dicere: ꝙ hoc oipotens non potuit? Addo etiā. Si posset hō maiorez meliorēq̄ꝫ seipso gigneret filiū. Sed maius vel melius deo qcq̄ꝫ esse nō pōt. deus ꝗ cur nō equalē vt ais filiū genuit: cui nec anni necessarij fuerūt: per quos adimplet eq̄litas: nec oipotētia defuit. An forte noluit? ergo: qđ absit: inuidit. Sed nō inuidit. equalem ergo genuit filiuꝫ. Credamus ergo filiū ei esse equalem. P

¶ Opinionem heretici ponit vt destruat.

Sed forte dices eo ipso pr̄ est maior filio: qꝛ de nullo genitꝰ: genuit tn̄ equalē. Ad qđ cito rn̄debo: imo ideo nō est pater maior filio: qꝛ eq̄lez genuit. Originis. n. questio est ista: qs de quo sit? Eq̄litatis aūt qualis aut quātus sit: qđ est dicere. Ad originez ꝑtinet questio qua querit: qs de quo sit: ad eq̄litatē ꝟo illa qua querit: qualis aut quātus qs sit. Nec cum dr̄ filiꝰ a pr̄e genitus: oñdit inequalitas sube: sꝫ ordo nature: nō quo alter prior eēt altero: sed quo alter est ex altero. Nō ꝗ ꝑm hoc ꝙ pr̄ genuit: ⁊ filius genitꝰ est: vel spūssanctus ab vtroq̄ꝫ ꝓcedit: Q

eq̄litas

A equalitas vel inequalitas ibi existit: qz nō fm B alia ꝑsona alij equalis vel inequalis dī. Ecce equalitas trinitatis: ⁊ vna eadēq3 ſuba: quātum breuiter potuimus demōſtrata eſt in ſuperioribus: qualiter ſcilz aliqua triuz perſonaruz quālibet aliam: nec eternitate: nec magnitudine: nec potentia excellat.

Hanc oſtēdere ⁊c.] Dic Magiſter oſtēdit eſſe eqlitatē in diuinis quātuz ad po^{m}. Et duo facit: quia ꝓmo dicit eſſe vnā po^{m} trium ꝑſonaꝝ: ſicut vna magni^{tō}: ⁊ ꝓpter qđ nō plus eſt de po^{te} in trib^{9} ꝑſonis q̄ in vna: qđ vt ait Aug. auctib^{9} ⁊ rōnibus ꝓbat. Scđo adducit rōnes ad hoc oſtēdēduz. ibi [Nihil ingt.] ¶ Ad cuius euidētiā notāduz q̄ tota cā quare alig dixerūt in B vna ꝑſona maiorez eſſe po^{tem} q̄ in alia: vtputa in ꝑre q̄ in filio eſt: qz filiꝰ eſt a ꝑre: vñ duo facit: ga ꝓmo adducit rōnem ad oſtēdēdū filiū eſſe equalē ꝑri: qz oia que habet ꝑ accepit filiꝰ. habet q̄ filiꝰ oipotēdā vt ꝑi. Scđo adducit dictum eoꝝ qui negāt filiū eque po^{tem} patri. ibi [Sz inge.] ¶ Circa qđ duo facit: ga ꝓmo facit qđ dī ctū eſt. Scđo ſoluit ad obiectionem eoꝝ. ibi [Sed forte.] ¶ Circa ꝑ^{m} duo facit: qz ꝓmo adducit dictū eoꝝ qui dicebāt filiū eſſe minorē ꝑre: qz a ꝑre ꝓcedit: dicēs geniti^{9} nō eſſe minorē gignēte: eo q̄ ola accepit genitū que habet gignēs. Scđo adducit rōnes alias ad ꝓbāduz filiū nō eſſe minorē ꝑre. ibi [Itez alio.] ¶ Circa qđ duo

$ꝑ^{a}$ rō facit: fm q̄ duas rōnes adducit. $ꝑ^{a}$ talis. Aut ꝑ noluit gignere filiuz ſibi equalē: aut voluit. Si noluit / inuidus fuit. Si voluit ⁊ nō potuit / infirmus fuit: ſed cum ꝑ nec ſit inuidus nec infirmus vel ipotēs. q̄ voluit ⁊ potuit. igit genuit. Scđa eſt per ſilitudinē. nam ꝑ carnalis gñat filiū q̄ meliorē pōt. q̄ ꝑ celeſtis multo fortius: qz magis diligit filiū ſuum: q̄ aliqs pater carnalis genuit filiū q̄ meliorē potuit: ſz nō potuit cuz gignere meliorē ſe / cum ipſe ſit deus. q̄ genuit eqlez ſibi. ⁊c. ibi [Hoc aūt.] Deide cuz dicit. [Sz forte.] ſoluit ad dictū eoꝝ qui dicebāt filiū eſſe minorē ꝑre: qz eſt a ꝑre. Et duo facit: ga ꝓmo ſoluit ꝑ Aug. dicēs: q̄ ex eo q̄ vna ꝑſona eſt ab alia: nō oñdit ineqlitas / ſed ordo nām: nō quo vnus eſt ꝑius alter: ſed quo alter eſt ex altero. nā ad eqlitatē ꝑtinet q̄ſtio qualis aut quātꝰ ſit aliq ad originē aūt nō ad eqlitatē: ga exquo ſit. Scđo recolligit ex oib^{9} dictis in ꝓti dī. ⁊ in ꝓcedēt: q̄ eſt eqlitas in diuinis quātū ad eternitatē: magni^{tō} ⁊ ꝓtātē: in quo terminat ſnia lectiōis ⁊ dēſt.

D ꝓin. ꝑ^{a}. Alia in ꝓti dixit. Magiſter de po^{te} diuinaꝝ ꝑſonaꝝ ⁊ eaꝝ ordine mētionē fecit. Ideo de his duob^{9} q̄remus. ¶ Circa ꝑ^{m} q̄remus tria. ꝓmo an filiꝰ ſit oipotēs. Scđo: vtrū po^{te} gñandi ꝓtineat ſub oipotētia. Tertio: an filius ſit equalis patri in potētia.

¶ Utrum filius ſit oipotēs. Queſtio. I.

Hoc in ſum. par. 1. poſt. 42. q. 4.

Ad ꝓmū ſic ꝓcedit. Videt q̄ filiꝰ nō ſit oipotēs: qz ex vno ſolo ꝓbabili falſificat vle. hec. n. eſt falſa; oēs hō currit. Si ſolus ſortes nō currat: ſed filiꝰ nō pōt gñare ſibi eqlē. q̄ nō eſt omps. ¶ ꝑ. po^{te} nō dī magna ⁊ parua: niſi ex eo q̄ pōt in magnū vel in paruū obm: ſz ꝑſona diuina incōpabiliter excedit oēz creaturā. q̄ po^{te} qua pōt in talē ꝑſonā incōpabiliter excedit oēm aliā po^{tem}. Cum igit ꝑ poſſit in gñationēz ꝑſone diuine qz filiꝰ, filiꝰ aūt nō poſſit. q̄ ⁊c. ¶ ꝑ. fm q̄ ſcribit 5ª meta. Ens diuidit in q̄ ſe ⁊ per accīs: ens per ſe diuidit in decē ꝑdīa. q̄ relatio eſt q̄ ſe ens. igit quātūcūq; aliqd ſignificet relationē: ſi vnuz pōt in illud ⁊ nō aliud aliqd pōt vnū: qđ nō pōt aliud. q̄ aliqd pōt ꝑ qđ nō pōt filius. nō igit eſt omps. ¶ ꝑ. Aug. ꝓra Maximinū ait. ⁊ habet in lra. q̄ ſi ꝑ nō poſſet gñare: nō eſſet oipotēs. cum igit filius gñare nō poſſit: nō erit omps.

T.c.13. E

In ꝓtrariuz eſt: qđ legit in ſymbolo Athan. oipotēs ꝑ ops filij. ¶ ꝑ. fm Aug. 5° de tri. c. 8°: ꝑ ⁊ filius ⁊ ſpūs. ſ. ſunt vna magni^{tō} nō tres magni^{tēs}: ſic ſunt vna ētia nō tres ētie. nā B eſt ibi eſſe qđ magnū ē: ſed ſi eſt ibi vna magni^{tō} / eſt ibi vna vtus: cuz nō ſit ibi magnitudo niſi vtutis: ⁊ per ꝓns vna po^{te}: ſz nō eſt intelligibile q̄ ꝑ ſit omps ⁊ nō filiꝰ: exquo eſt eadem vtus ⁊ po^{te} vtriuſq; eſt q̄ filius oipotēs.

Rñdeo qđz ſic dicēdū: q̄ aliter bz ē relatio: ⁊ cetera entia: quia cetera ſunt entia: ſine ſūt aliquid: ⁊ ꝯtuz ad ē ſuū: ⁊ quātū ad rōnē qdditatis: ſic vidēmus q̄ ſapia eſt aliqd rōne eſſe qđ bz in ſubo: ⁊ rōne nāe ſue per quā reponit in ꝑdto q̄litatis. Sz de relone nō ſic dicere poſſumus: qz ls ſit aliqd rōne eſſe qđ bz in ſubo: nō tn eſt aliqd rōne ſue qdditatis: ⁊ qz per qdditatē aliqd diffinit: cū diffinitio ſit fmo exꝑſſiua qddtatꝭ ⁊ ētie: cū diffinit relationē nō dī q̄ ſit aliqd: ſz q̄ ſit ad aliqd: ⁊ ideo ſi filiꝰ nō pōt gñare ⁊ pater pōt: nō ſequit q̄ aliqd poſſit ꝑ qđ nō poſſit filiꝰ: nec q̄ aliq̄ po^{te} ſit i ꝑre que nō ſit in filio: ſz q̄ po^{te} put eſt in ꝑre referat ad aliquid vel bēat aliquē re^{lōnē}: quē nō bz put eſt in filio: ⁊ tō gegd pōt ꝑ / pōt filiꝰ: qz eadez po^{te} que eſt in ꝑre eſt ⁊ in filio. Sz nō cūdē re^{lōnē} bz in ꝑre ⁊ in filio. eſt igit filiꝰ oipotēs ſicut ꝑ. Sz illud ls bñ dictū ſit tñ nō ſufficit: qz vt dicebat in argūēdo Aug. ꝓra Maximinū. vnit ꝑiez nō eē oipotēte. Si ſibi eqlez gñare nō poſſit. igit ſic nō valeret arg^{m} gñare nō dicit qd: ſz ad aliqd. ſi q̄ nō ꝑt ꝑ gñare: nō ſequit ꝑiez nō hīe oipo^{tēs}: ſz q̄ po^{te} in ipo nō habeat oēm re^{lōnē}. Sic ſi filiꝰ būc re^{lōnē} hīe nō pōt: nō erit oipotēs cum carēta talis re^{lōne} (vt patuit) oipotētiā tollat.

Lōrra modū illum. G

¶ ꝓpter ꝫ notāduz: q̄ de^{9} nō dī oipotēs: qz pōt gegd enūciari valz. qz fm Anſ. que ꝫdictiones ipliciāt de^{9} nō pōt: vñ ait ꝑ ſoloꝝ 7°. Sed omps q̄ō es tu dñe: ſi oia nō potes: vt ſi nō potes facere vez eē falſuz ⁊ qđ factū eſt: nō eſſe factuz ⁊ plura ſil^{a}: q̄o potes oia: an ꝫ poſſe nō eſt po^{te}: ſz impo^{te}: nō igit pōt de^{9} que ꝫdictiones ipliciāt vtl. ꝑpe dī oipotēs qđ pōt omne qđ bz rōnē entis: ⁊ qz ꝫdictoria a ratiōe entis ſunt remota: eo q̄ nō ꝑnt ſil eē: iſta duo ſe cōpatiūtur admittēdo q̄ aliqd ſit oipotēs ⁊ q̄ ꝫdictoria non poſſit. igit ea que reſpicit po^{te} ſine ſit abſoluta ſine reſpectiua: ſi ꝫdictoēz nō ipliciāt aliq̄ mō ſub oipotētia ꝓtinētur. Et ꝓp ꝫ pater dī oipotēs: qz pōt gegd ꝫdictiones nō ipliciat: ⁊ filiꝰ etiā oipotēs dī: qz talē etiā po^{te} bz. Sz ſi ꝑ nō poſſet gñare nō eēt oipotēs: qa gñare in ꝑre ꝫdictiōez nō dicit. Sz qz in filio ꝫdictionē ipliciat erit filiꝰ oipotēs: nō obſtāte q̄ gñare nō pōt. nam vt habitum eſt in diuinis nō ꝑnt eſſe duo filij: ⁊ ideo nō pōt eſſe q̄ eadez ꝑſona ſit ibi pater ⁊ filius: qz tūc eſſet ibi pluralitas filioꝝ. bene igit ſequit de quacūq; ꝑſona diuina: q̄ ſi eſt pater / nō eſt filiꝰ. Arguat ergo ſic. ſi filiꝰ pōt gñare / filius gñat: quia in ꝑpetuis nō differt eſſe et poſſe: ⁊ multo fortius nō differt in diuinis: ſed ſi filiꝰ generat / filiꝰ eſt pater: ſi filiꝰ eſt pater filius nō eſt filius. q̄ vltimū: ſi filius pōt gñare, filius nō eſt filiꝰ. q̄ ꝓpter dictiones ipliciat in filio poſſe gñare. nō aūt in patre. q̄ ſtare nō poterit q̄ pater nō poſſit gñare ⁊ ſit oipotēs: oipotētie tñ filiū nō poſſe gñare / nō repugnat.

Modus ꝓp^{us}

Deus eſt oipotēs ꝫ nō poſſit ꝫplicantia ꝫdictiones: qz talia nō bñt rōnē entis. De ꝫ eſt ſen. d. 44. pun. q. 2.

H

.f. di. 7. nacle ſuper ſam. ℣. filio / tamen repugnat poſſe gñare.

¶ Sed q̄ ſic dicimus q̄ credimus eſſe bñ dicuz: accidit

Dub. ꝫ dict.

I nobis grauis subtratio. nam si ignis posset ofa: & nō posset ifrigidare, nō diceret oipotēs: & nī posset gegd pdictionē nō implicaret: qz ifrigidare in igne ꝺdictiones implicat: quia si ignis ifrigidare, ignis esset frigidus: si esset frigidus, non esset ignis.

q° q alr attēdat ꝺdictio in fm inerentiæ actiuū° alter in trāsiētiū°.

¶ Propter qō aduertēdū q actus qdā trāseūt in exteriorem mām: qdā nō. ex: qui trāseūt in exteriorē materiā: ꝺdictio nō debet attēdi penes agens: sed & penes id qō agit. Illoz aūt qui nō trāseunt: ꝺdictio debet attēdi et ā penes agēs: & qz ifrigidare est actus in exteriorem mām trāsiens: nō debet attēdi ꝺdictio ex pte ignis, sed ex pte eius qō ifrigidat: & qz ex pte ifrigidari ꝺdictionē nō implicat & habet rōnez entis: si ignis ofa alia posset & ifrigidare nō posset nō esset oipotēs. Sed cuz act° per quos ꝓstituūtur pſone diuine nō sint actus trāseūtes in exteriorē mām: qz tūc sequeret q dīne pſone nō eēnt idez in essentia & nāz: eo q agēs & tale actū nō coincidūt in eādē mām numero. igit ꝓtradictio in talib° debet attēdi ex pte agētis. Cum igit sequat ꝓtradictio ex pte filij, si filius gīnare posset: qz filt° nō esset filt° ista duo se cōpatiūtur adinuicē: q filius gīnare nō posset: & tm sit oipotens: qz sufficit q gīnare repugnet filiatiō ad hoc q nō posse in actuz gīnandi sue oipotētie nō deroget: vt in sequēti cōne patebit. Sz in filio carnali: dato q implicaret ꝓtradictio ex pte eius: si gīnare nō posset si eēt oipotēs: qz bō gīnare in exteriorez mām trāsit. Patet igit q filius est oipotēs: nō obstāte q gīnare nō possit.

K

Imō ignis ofa imaginatiōnē quaz Sco. ad hō habuit dī. 2da pmo.

Ad primum dicēdū: q hz filt° nō possit gīnare, est nī oipotens: vt ostēsum est. Et q dicebat: quia ex vno priculari vē falsificat. Dicendū q verū est: si illud priculare sub vlī ꝓtineret. Sed generare sibi equalē hz ꝓtinetur sub oipotētia pitis: nō tm cōtinet sub oipotētia filij: nec tm ꝓpter B est aliqua po° in pīe que nō sit in filio: sed alicui respectui est ꝓuncta vt est in pīe: cui nō ꝓtingit vt est in filio. ¶ Ad 2m dōm q ex eo q pater pōt gīnare & nō filius: nō sequit q aliquid possit pī qō non possit filius: qz gīnare nō dicit aliquid: sed ad aliqd: & nō posse sic in ad aliqd: vt dabimus est: repugnat oipotētie pīis nō filij. ¶ Ad 3m dōm q si relōni cōpetit q sit aliqd: & per se ens: hoc non est rōne gdditatis hz rōne esse: & qz oium relōnū diuinaz est idē esse: hz nō sit eadē ratio gdditatis: qz fm esse q̄libet relatio ibi trāsit in essentiā: nō fm rōnez gdditatis: vt ibi ratione gdditatis ponere possumus. igit nō sequit q aliquid possit vna pſona qō non possit alia: qz nec esse alicuius relōnis cōpetit alteri pſone: qō nō cōpetat alie: sed solā ratio gdditatis vel respectus: eo q ad aliquez refert vna pſona: ad quem nō refert alia. ¶ Ad quartum patet solutio per iam dicta.

L

Qz relatio est ens & est eius p se nō rationē fue gdditatis sed fui esse.

M

¶ Utrū po° gīnandi cōprehēdatur sub oipo°. Qō. II.

Secundo queritꝰ Utrū potētia generādi cōprehēdat sub oipotētia. Et videt q nō: qa cum filius sit oipotēs: nihil ꝓtinet sub oipotētia qō nō ꝓueniat filio: hz posse gīnare non cōpetit filio. ergo &c. ¶ P. Posse respicit possibile. qō q̄ est possibile nō cadit sub oipotētia: sed nec̄ium diuidit ꝓra possibile. cum q̄ filius nō sit qd possibile: hz qd nec̄ium: po° generādi sub po° nō cōprehēdit. q̄ nec sub oipotētia. ¶ P. Si pī pōt gīnare: vel hoc ꝓtingit ei fm id qō habet cōe cuz filio: vel nō: nō fm id qō habet cōmune: qz tūc filius gīnare posset. q̄ fm id qō est ei ꝓpriū. Sed cū oipotētia sit cōis pī & filio: qz est vna vtriusq. q̄ posse gīnare sub oipotētia nō cōprehēdit. ¶ P. Hoc signū, ois, nō distribuit pro bis que sunt duisa rōnez.

N

In cōtrarium est: quia quāto aliqd est magis ens: tāto magis sub potētia cōtinetur: vel sub oipotētia: eo q oipotētia est re° entis: vt dictum est. tāto igit magis sub oipotētia cōtinetur gīnatio filij q̄ creatio rerum: quāto ratio entis magis refertur in filio q̄ in ceteris rebus. ¶ P. Ad hoc idem facit auctoritas Aug. qui vult q si pater non posset generare non esset omnipotens.

O

Respondeo dicēdum: q sicut habitū est: oportet nos ꝓcedere q posse gīnare aliquo modo sub oipotētia ꝓtineat: qz si nullo modo cōtineret: tūc pater, ex eo q nō posset gīnare: nō diceret nō oipotēs: qō est ꝓra Aug. vt habitum est. Rursum oportet nos etiam dicere q nō per oēm modum sub oipotētia cōtineat: qz si sic esset nihil esset oipotēs q gīnare nō posset: sed vt habitū est: filius est oipotēs: & tñ gīnare nō pōt. ¶ Propter hoc notādum q posse gīnare directe & simplr sub oipotentia nō ꝓtinet. Indirecte aūt & quasi ex ꝓsequēti vt in tali materia loqui possumus, sub oipotētia cōprehēdit. Hoc aūt sic ostendit: qz agere & posse agere nō dī aliqd nisi qō est in actu: & fm q est in actu: & ideo qō nullo modo est in actu nullo mō agit: nec fm q tale agere pōt: vnde & mā ꝓma cui nullus act° cōpetit: nullo modo agere dicit. Ille aūt actus fm quez alicui cōpetit agere magis directe est esse: q̄ gdditus. Ut si aliqd vniuersum calorē in se haberet: & ex tali calore nō esset calidū: calefacere ei nō cōpeteret. Et ideo dicimus q agere ꝓsupponit eē: & fm q aliqd habet per se esse, habz per se agere: propter qō forme nō cōpetit agere: qz nō habet per se esse: sed suppositō. Nihil ergo agit directe nisi fm q habet eē: cui ergo deficit aliqua ratio agēdi: per se loquēdo: ei deficit aliqō esse actualr vel formaliter: vt qō nō pōt calefacere nō est calidum: & qz sicut alicui cōpetit esse: sic & agere, nulli creature cōpetit ois ratio agēdi & oipotētia: qa ei nō cōpetit esse in quo reseruet ois ratio essendi. nam esse cuiuslibet creati est participatū & limitatū: eo q nō sit esse purum: sed in natura receptū. Deus aūt qui est ipm esse purum: in quo reseruat omne esse, ei competit ois modus agēdi: eo q ei cōpetit ois ratio essendi: propter hoc solus ipe est oipotēs: & qz illud idez esse purū: qō est omne esse: qō cōpetit patri & est pater, cōpetit filio & est filt°, nō magis est oipotēs pater q̄ filius: eo q nullū esse cōpetit pri: qō nō cōpetat filio: cum ea directe sub oipotētia ꝓtinētur: que aliqō est dicūt: qz ex hoc aliqd agit & pōt agere: qz cōpetit ei esse: nihil directe sub oipotētia cōtinetur in quo distinguit pater a filio: cuz ineſſe patet & filt° nō sint distincti: sed esse qō cōprehendit omne esse vtriq; pfecte conueniat. Et sic ostēsum est q̄ directe posse gīnare sub omni potentia non comprehenditur.

P

Qz posse gīnare non directe sub oipotētia cōnectit sed indirecte.

Q

¶ Sed q aliquo modo cōprehēdat: qō etiam dicebat declarādum: sic ostēdit. Nam si aliqs esset filius alterius et nō alius: per se loquēdo & directe: nihil eēt in filio: qō nō esset in nō filio: eo q filiatio fm rōnē gdditatis que cōpetit ei per se. & fm quā reponit in ꝓdicamēto relōnis, nō dicit aliqd: sed ad aliqd. igit per se loquēdo nihil est filio: qō nō sit nō filio: vel nihil est in filio q nō sit in nō filio. Sed ad aliqd refert similē: ad qō nō refert nō similē: propter qō Boet. in lib. de tri. ait. q relatio nihil ꝑdicat de eo de quo dicit. Indirecte tñ hō sequeret: vel saltem posset sequi aliqd esse in filio: qō nō eēt in nō filio.

2ª pars
Qz posse gīnare aliq modo sub oipotētia cōprehēdit.

nam cū

A

nam cū filitudo fundaret in aliqua qualitate: vtputa in albedine. Si vnū est sile alteri ⁊ nō aliud. aliqd est in sili qđ nō est in alio: quia albedo: ⁊ qz talis argumētatio q̄ aliqd sit in sili rōne qua sile: qđ nō sit in alio: vtputa qa albedo: vel alia qualitas nō est per se ⁊ directe: nō oportet q̄ sit vez vbiq; ⁊ q̄ in oībus teneat. ¶ Aduertēdū igit q̄ aliqd nō esse sile alicui realr ⁊ ppie, dupliciter pingere pōt: ex defectu nāe alicuius: vel ex repugnātia suppositi. Primo modo nigrū nō est sile albo: eo q̄ nā alibi suppositio nigro deficit: in qua talis filitudo fundat. Secdo album nō est sile sibiipsi: nō qz in eo nō sit albedo: in qua talis filitudo fundat: ppter qđ hoc nō cōtingit rōne forme vel nature: sed rōne suppositi: eo q̄ sile ppie sumptū a sili fm suppositū est distinctū. idez aūt a seipso nō habet distinctū suppositū. cum g̃ negat sili militudo ppter carētiā forme: vel nature in qua fundat relatio: tūc pōt cōcludi aliqd esse in sili qđ nō est in nō sili. Sed cū negat filitudo ppter repugnātiā suppositi: nō pōt argui aliquid esse in sile per se loquēdo: qđ nō sit in nō sili: qz albedo fm quā vnus est sile alteri: pōt esse in aliquo supposito: nec tñ fm eā dicet ppie sile sibiipsi. Semp igit respectus deficit alicui vel rōne suppositi: vel rōne nāe. Et cuz nō deficit rōne suppositi de necessitate cōcludi pōt q̄ deficiat rōne nature: vñ opz q̄ nā cui est cōtrus talis respect nō sit in illo: vtputa si aliqs non dō sile alicui. si hoc nō negat rōne suppositi: concludi pōt q̄ aliqua qualitas vtputa albedo vel aliqua alia in qua filitudo fundatur: illi supposito deficit. Et qz q̄ pater possit gñare ⁊ nō filius: B non est q̄ aliqua po⁹ sit in pte que nō sit in filio: sed alicui respectui est cōtra po⁹ vt est in pte: cui non est cōtra vt est in filio: ⁊ qz ille respect⁹ repugnat psone filij ⁊ nō repugnat psone patris: vt in pcedēti qōne est tactū. si talis respect⁹ deficeret patri: B nō esset rōne psone: cum ad psonā pītis talis respectus nō habeat repugnātiā. esset g̃ rōne esse vel nāe: deficeret g̃ pī aliqđ esse: sic deficit esse albū: vel aliqđ esse quale: cui non cōpetit filitudo: si B nō sit rōne suppositi. Sz si pī deficeret aliqđ ex eē sumat ratio potētie: nō conueniret ei oīs po⁹: qz nō cōpeteret ei eē: in quo includit omne esse. ¶ Et sic pz quō non hīe talez respectū rōne cuius aliqd dī gñare, non cōtinet sub omni po⁹ directe: eo q̄ talis respect⁹: fm q̄ rōne sue gdditatis nō dicit aliqđ esse: indirecte tñ cōtinet. Inquātuz per defectū talis respect⁹ cōcludit effect⁹ alicuius esse: verum qz ipsi psone filij repugnat talis respect⁹: nō opz filio deficere aliqđ eē, si gñare nō pōt: qz B nō est ppter defectū in esse: sed ppter repugnātiaz suppositi: ⁊ qz nō cōcludit aliquā psonā nō hīe oipotēriā si ei non cōpetit aliqs respect⁹: nisi, qui ex illo respectu segt defect⁹ in esse: filius erit oipotēs: ly gñare nō ponit: eqz ei cōpetit omne eē. pī aūt non eēt oipotēs si gñare nō posset: eo q̄ ei aliqđ deficeret esse. Apparet g̃ q̄ ex B etiā inotescat id qđ cōiter dī: q̄ posse gñare pertinet sub oipotētia pītis, nō sub oipotētia filij: vt pōt eē per habita manifestū: ex quo manifestat etiam melius veritas qōnis pcedētis.

B

Nota illud.

C

Epil.

D

Ad primum dōm q̄ posse gñare: ly nō pertinet sub oipotētia filij, pertinet sub oipotētia pītis: vt ostēsum est. ⁊ ideo nō arguit q̄ nullo modo sub oipotētia pertineat. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ possibile nō solum se extendit ad pingētia: sed aliq̄ modo sumptū includit nētia: vt pōt patere ex pmo Prioz. ⁊ ex li⁰ Periher. ⁊ respectu possibilis sic cōiter sumpti dī po⁹. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ pater non est potēs nisi nāli ad B q̄ pſona gñet regrit q̄ nā diuina in ea sit cōtrua debito respectui. ⁊ ly iste respect⁹ sit ppius pī: ppter qđ posse generare pertinet sub oipotētia pītis: nō tñ est alia oipotētia pītis ⁊ filij: sed oipotētia pat est in pte est cōtra respectui: cui nō est cōtra pat est in filio. ¶ Et ad formā arguēdi cum querit: vtrū pater gñet vel possit gñare fm id qđ habet cōe cuz filio. Dicēduz q̄ sic: qz nō est potēs nisi nāli: vt pz per Dylariū. ⁊ per Magistrū. 7. di. huius libri. ⁊ eadez est nā vtriusq; nec tñ valet: q̄ filius gñet: qz talem nām habet qz in eo nō est cōtra debito respectui: vt supius est declaratuz. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ gñatio filij ⁊ pductio creaturaz: ly nō sunt vnī⁰ rōnis fm vocationez: sunt tñ fm analogiā. ⁊ B sufficit ad B q̄ sub oipotētia aliquo modo cōprehēdātur. Rōnes aūtz in pterium cōcludūt q̄ pateatur sub omnipotētia patris posse generare: qđ concedimus.

E1

F

¶ Utrū filius sit equalis pī in po⁹. Questio. III.

Tho in sum. par. 1. pn. 42. q. 3. Et Den. in sum. ar° 52. per totū.

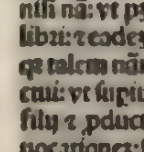

Tertio querit an filius sit equalis pī in po⁹. Et videt q̄ nō: qz fm Proclū. 7. pp̄one. Omne pductū alterius melio⁹ est q̄ illud qđ pducit: sed pater pducit filiū. g̃ est melio⁹ filio. Sed vt dī 6° de trini. ca. 7°. In his que nō mole magna sunt: idez est esse maius q̄ eē melius. g̃ pater est maior filio: qz melior. Sz nō est ibi magnitudo nisi virtutis. g̃ habet maiorē virtutem: ⁊ per cōns maiorē po⁹. ¶ P. Ex hoc vī aliqd hīe po⁹: fm q̄ hic de po⁹ loquimur: eo q̄ habet rationē pncipij: qz hic nō loquimur nisi de po⁹ actiua. Sed pater magis habet rōnē pncipij q̄ filius: qz fm Aug. pī est pn̄ⁱ totius diuinitat, nō filius. g̃ ⁊c. ¶ P. Ad B idez videt facere auctoritas Dion. q. de diui. no. qui dicit q̄ pater est fontana deitas. filiⁱ aūtē ⁊ spūs. s. sunt pullulationes ⁊ flores deitatis. Sz in pductōe in quo maxime appet po⁹. est maior po⁹ fontis: q̄ riuuli. g̃ ⁊c. ¶ P. Pī appropriat po⁹: ly B non eēt nisi ei magis cōueniret po⁹ q̄ filio. g̃ ⁊c. ¶ P. Omne qđ bz aliqd recepū ab alio: nō videt illud hīe in tāta plenitudine: sicut lumen est potētius in sole q̄ in aere. cum igit filius habeat po⁹ a patre non erit eque potēs vt pater.

G

Ité pī est p pīnitatez q̄ est nobilior filiatione: quia esse nō eēt cuiusdez rēte. g̃ ⁊c. Dī q̄ ē notabiliter nō tenetur sobm cē notabilⁱ: qz nō est p̄fecte simplr. Et vī q̄ est in filio ⁊ maiz melius est in oriāto cēntriz: nō est sotalr i filio vt in supposituō non tenetur ipsuz minus pfectū.

H

In his que bz ordinē nāe et diuinitatē cēn⁹ pducēs: sp pductū est minus potēs pducere.

In contrariū est: qz in diuinis idez est po⁹ qđ eēn⁹. Sz aīz eadē sit eēntia pītis ⁊ filij: nec magis sit pī q̄ filiⁱ eadē erit po⁹ pītis ⁊ filij nec potentior erit pī filio. ¶ P. Si pī eēt potētior filio: filius nō eēt p oīa eq̄lis pī: sed fm Aug. 15. de tri. ca. 14. vbū dei: pītis vngenitⁱ filius est per oīa pī sibi⁹ ⁊ eq̄lis. g̃ ⁊c.

Rñdeo dōm q̄ Proclus. 7. pp̄one libri sui: quem edidit de elevatiōe theo⁽ᵃ⁾. pbare nitit: q̄ omne ab alio pductū est minus potēs q̄ ipm pductū. Nā qđ nō est eque potēs neq; magis: concludit q̄ sit minus. nā si pductū eēt eque potēs vt pductuū: tūc aut illud pductū produceret aliud eque potēs: ⁊ aliud. ⁊ sic oīa entia essent eq̄lia: eque pgrederent ab illo p̄ pn̄ⁱ: ⁊ ita nō eēt ordo in entib⁹: qđ est inconueniēs. Aut pductū nō produceret eque potēs: ⁊ cū eq̄lis sit eq̄lia facere: vt idez alteri: eq̄uocatuz nō eq̄le pducit: nō est eq̄le p̄ productio pn̄ⁱ. Ex quo declaratuz est pductū producēti eq̄le in po⁹ nō posse. Nec etiā pōt esse maius: qz tota po⁹ que est in pducto reseruat in producēte: ⁊ pōssime cuz pductū fm se totū a producēte producit. Si g̃ aliqd producēs: aliqd maius seipo produceret. arguit Proclus q̄ seipm maius ⁊ melio⁹ efficeret: qz si B nō faceret vel B eēt qz non posset. vel qz nollet: qz nō posset nō: qz cum ipm pductuū sit oīs po⁹ que est in eo qđ post ipm est: cum in isto pducto sit maior po⁹: ⁊ fuerit po⁹ in producēte ad faciēdū aliquid maioris po⁹ seipm maioris po⁹ facere posset. Item vellet: qz oia bonū appetit: ⁊ qz eē p̄cipuus bz rōnē

I i bonū: vellet ꝛ posset scipm meliorē facere. Agit facere: ꝛ tūc pductū nō esset melī⁹ pductū: ꝙ est ꝓtra hypostasim. nō g̃ pōt esse melī⁹ vel potēti⁹ pductū pductū: pducēte nec equale. sequit̄ ergo ꝙ sit minus potēs: vt idem ꝓcludit. que deductio si bona esset: filius non esset eque potens patri: cum sit a patre productus.

Modus dicē di occl. ℂ Propter ℔ nōm ꝙ ista deductio ꝓcli nō valet: nisi in his que fm ordinē nāe ꝛ duīsitatez cēntie pducūtur. nā in gnōne vnitoc: q̄ pductū a pducēte p se nō distinguit̄ in nā: ſz in esse: nō opz pductū eē minus potēs pducēte: vī ignez genitū nō opz minus calefacē: vel eē minus calidū igne gñante. Et q̄ iter patrez ꝛ filiū nō solū nō est diuīsitas in nā p se: ſz etiā nec per accīs: eo ꝙ vna nā nūo sit vtrusq; nō opz filiū esse ineq̄lē pri fm po⁹: nec ex eo ꝙ aliq̄ filiū non pōt pducē arguit̄ ineq̄litas vni⁹ ad alterū: eo ꝙ nullū esse cōpetit vni qō nō cōpetat alteri: ſz alicui respectui est ꝟiūctum esse vel nā diuina: put est in vno: cui nō vnit̄ vt est in altero: ꝛ q̄ eē in diuinis est idez qō posse: ex quo nō competit esse aliquod patri qō nō competat filio: nullum posse qō sit aliquid posse ei ꝟueniet qō non conueniat filio.

K

ℂ Ut tñ melī⁹ appareat ☧itas qōnis: Notādū ꝙ eq̄le ꝛ ineq̄le ꝓpe reperiūt in q̃titate: nihil igit̄ erit eq̄le: nisi ex eo ꝙ q̃titatez hz vel q̃ntati sile. In deo aūt nō est q̃titas nisi vtalis: iuxta illō de fi. ad Pet. 9°. c. Deus imēsus est vtute nō mole. vtutis aūt est ꝟstituē aliqd in vltio et in sui cōplemēto: pp qō in p̄ celi ꝛ mūdi scribū. ꝙ vtus est vir⁹ de po⁹. cōplctio aūt ois ex actu sumit̄. nā q̃dus aliqd est ipotētia di esse impfectū ꝛ incōpletū. fm g̃ q̄ diuisificant̄ act⁹: sic diuisificat vtus: exrēdēdo nomē vtutis. ℂ Act⁹ aūt ad pīs triplex est: q̄ qdā est oino ꝓmus sic fo⁹ ꝛ nā rei: pp qō alia diffinit̄: ꝙ est act⁹ ꝓmus: que est fo⁹ aiati. Quidā aūt est oino vltimus: vt opari exrē dēdo nomē opis ad oēm actionē: sine fit trāsiens in exteriorez mām: siue nō. Quidā ☧o est medio mō se bñs ꝛ talis act⁹ est esse: qui re⁹ opari di ꝓmus: re⁹nāe di sc̄o.

T.c.38.

Act⁹ 3°. b°

L

3°

ℂ Uirtus g̃ triplr pōt accipi: fm ꝙ triplr pōt aliqd reponere in actu cōpleto: fm tres act⁹ notatos. ℂ Isti aūt tres actus deo cōpetūt: ſz nō differāt: vt in deo sunt: put differūt vt sunt in nob. nā deo cōpetit nā esse ꝛ opari. et fm ꝙ ℔ cōplete ei cōpetūt: vtus in ipo tria sortit̄ vocabula. nā re⁹ opari di po⁹: eo ꝙ po⁹ respicit opus. Respectu esse di eternitas: que est ꝓpa mēsura esse. Respectu subē vel nāe di magni⁹. Et q̄ eadē est subā prīs ꝛ filius vtus nō excedit aliū magni⁹: q̄ est idē esse: vtus nō ꝓcedit alius eternitate. Quia indiuisa sunt opa trinitatis (vt dicit Aug. in multis locis: ꝛ q̃cūq; viderit pietez faciētez ℔ eadē filī⁹ ꝛ filr faciet.) Unus nō supat aliū in po⁹. ꝛ pp hoc di de fide ad ꝑe. vt supius dicebat̄ ꝙ nullus istoꝝ trinū alterꝝ aut ꝓcedit eternitate aut excedit magnitudine aut supat potestate. est ergo equalis filius patri in po⁹ qō declarare volebamus.

l. d. 13. par. l. fm. 2. q. 2. ar. 2.

M

Ad ꝓmuz dōm ꝙ ꝓpositio ꝓcli intelligēda est q̄n ꝓcedēs ꝛ illud a quo ꝓcedit differūt in nā: qō satis apparet ex ☧bis et⁹: q̄ ait omne pductiuū alteri⁹ melī⁹ est q̃ nā eius qō pductū. ℂ Ad 2m dōm ꝙ pi di esse ꝑn⁹ tot⁹ diuinitat̄ ꝛ nō filius: nō q̄ habeat aliq̃ po⁹ quā nō hēat filius: sed q̄ po⁹ put est in pie: est ꝟiūcta alicui re⁹ cui nō est ꝟiūcta put est in filio. ℂ Et per ℔ ꝑz solutio ad 3m: q̄ Dion. nō intēdit ostendere ineq̄litatez iter pietz ꝛ filiū: sed origine. ℂ Ad 4m dōm ꝙ po⁹ nō approprīat̄ pri: eo ꝙ magis ꝟeniat pri q̃ filio: ſz q̄ hz aliquā similitudinez cuz ꝓpo pris quā nō hz cū ꝓpio filio: vt q̄ po⁹ hz rōnem pncipij: pri aūt est ꝑn⁹ sine ꝑn⁹ ꝛ nō filius. ℂ Ad 5m dōm ꝙ recipiens nō dic aliqd in tāta plenitu⁹. Aliqñ ꝟenit ex defectu rei recepte: ga nō habet esse in ea reale ſz itēntionale: sic ſpēs coloris in aere: non est in tāta pfectione vt in ꝓpio subō: nec lux in aere vt in sole. Aliqñ ex pte rei recipientis: vt q̄ recipiēs nō recipit vniuoce: q̄ ifluit̄ ab agēte vt in agēte existit: ꝛ ideo sapientia in creatura nō est tāte pfectionis vt in creatore: eo ꝙ sapia dic ꝛ ibi non dī vniuoce. Aliqñ est ex defectu agētis: q̄ hz ita debilē vtutē ꝙ nō pōt aliud trāsmutare: vel debilr trāsmutat: ita ꝙ fo⁹ agentis pp debilitatez trāsmutatiōis nō recipit̄ in passo vt in agēte existit: sed si agens sit vniuocū ꝛ nā habeat esse realr vtrobiq; ꝛ nō sit defect⁹ ex pte vtutis: pōt esse receptio vtutis in pducto fm eā plenitudinē que est in pducēte: ꝛ q̄ nō est defect⁹ ex pte pris pducentis: nec est ibi gñatio equoca: ꝛ nā sine esse qō recipit filius a patre: nō solum habet esse realiter in vtroq;: sed etiam est vnū esse vtriusq; esse ꝛ virtus: ꝛ quicqd filius recipit a patre est in tāta plenitudine in filio: vt in patre.

N

Receptum in alio nō est in ta plenitudine vel qa recipiēs nō recipit vniuoce: vel qa recipiēs nō recipit vniuoce: vel ex debilitate agētis.

ℂ Utrum in diuinis sit ordo. Questio vnica.

O

ꝓm. 2°.

QUestea querit̄. Utrus in diuinis sit ordo. Et vī ꝙ nō: q̄ ordo vī ipozzare priozitatez ꝛ posteriozitatē. Sz in deo nihil tale. ergo ꝛc. ℂ ℙ. Qñ aliqd ordinātur ad aliud: tunc illud ad qō ordinat̄ est melī⁹ eoꝝ vī ꝓbs 12° meta. ostēdit duces esse meliozē exercitu: eo ꝙ exercit⁹ ordinat̄ ad ducez. Sed in diuinis nō est vna psona melior alia: cuz sit vna bonitas oium triū.

T.c.52.

ℂ ℙ. Ordo vī esse situs qdā. nā cū diffinimus situ in diffōne eius ponimus ordinē. in deo aūt nō est aliqs situs: iuxta illō Aug. 5° de tri. ca. 1. Intelligamus deū sine q̃titate magnuz: sine indigētia creatorez: sine situ ꝓcedētem. ℂ ℙ. Quicqd est in diuinis: vel signāt cēntiā vel notionē: sed q̃tū ad essentiā ibi nō pōt poni ordo: eo ꝙ in cēntia nō est distinctio: nec q̃tū ad notionez: eo ꝙ ordo est qd cōe tribus. nō est aūt aliqua notio: in qua oēs tres ꝟeniāt.

P

ℂ ℙ. Si est ibi aliqs ordo, erit ibi ordo nāe. Sed vbi est ordo nāe, ibi ponit̄ distinctio in nā: cū ordo diffōnē ꝓpter. in diuinis aūt nō est talis distinctio. g̃ ꝛc.

Q

In cōtrariuz est: q̄ vbi nō est ordo ibi est ꝟsio: ſz in diuinis nō est ꝟsio: ga tūc rediret positio Sabelly. g̃ ꝛc. ℂ ℙ. fm Aug⁹m, ꝛ habetur in tra: ibi est ordo nature, ergo ꝛc.

Ordo re⁹ pōt 2°: vel ad rem vel ad locū.

Respōdeo dōm ꝙ ordo aliq̄ sumit̄ rōne prius: aliq̄ rōne cause. Si rōne prius ℔ est utr⁹: nā pres utr⁹ ordinātur ad totū ꝛ ad locū. Rōne totius di situs: siue positio put est ōdo q̃titatis: fm ꝙ dr q̃titatus be bñt pōnez ad se: siue ꝟstāt ex pticulis bñtibus pōnez: ille ☧o nō. Rōne loci di situs qui est pñius. ꝛ istā ōdinez dat Lom. 5° meta. qui vult ꝙ ordo prius in toto est situs: qui est ōdo q̃titatis. Ordo prius in loco est situs qui est pñius: ꝛ talis ordo prius hz spāle nomē: q̄ dī situs ꝛ diuisimode situs: vt patuit. Ordo aūt qui attēdit re⁹ cālitatis nō habuit, pprium nomē. sed retinuit sibi nomen cōe ꝛ dī ordo. iste aūt ordo pōt esse q̃druplex fm 4°r gña cāz. Quia vel pōt esse re⁹ cause mālis: ꝛ sic cultellus hz ordinē ad ferrū: ꝛ anulus ad aurū: ꝛ vlr omne māle ad suā māz. Secdo pōt esse per cōparationē ad cām formalē: ꝛ sic hz ordinē diffinitū ad suā diffōnē ꝛ cōpositū ad suā fo⁹: ꝛ vlr omne pfectū ad suā pfectionez: ꝛ istis duob⁹ modis nō ꝓpe sumit̄ ordo: q̄ ordo iter ea in gb⁹ existit distōnez dicit: ꝛ nō est ꝓpe distinctio iter materiā ꝛ id cui⁹ est mā: nec iter fo⁹ ꝛ id cuius est fo⁹: cuz mā fo⁹ ꝛ cōpositi sit vnū esse: nec mā nec fo⁹ rideat per se hypostasis alia ab hypostasi cōpositi. Terno accipit̄ ordo re⁹ cause finalis: ꝛ sic tot⁹ exercit⁹ ordinat̄ ad

ducem

A 4° ducem:t oīa creatura ad suū creatorē:t vīr qō est ad fi/né/ad ipm finē. Quarto pōt sumi rē cause efficiētis:vt exprēdat nomē cause efficiēt:ad omne qō bz rōnem p̄n/cipu:t sic ordinat statua ad artificem:effectus ad cām agētem:t omne qō est ex p̄n° ad suum p̄n°.

Ad.q. ¶ Cū g̃ querit:vtrū in dīnis sit ordo/planū est q ibi nō est ordo qui est situs ptiū:siue sumātur ptes put cōparā tur ad totū:siue ad locū:qz ibi nulle ptes. Si aūt sumat ordo per cōpatiōez ad cām mālez planū est q talis or do ibi esse nō poterit:vbi nulla mā. Sz per cōpationez ad formalē:nec ibi p̄pe talis ordo repit. naz talis ordo existit:vel in cōpositis ex mā t for°:vel in bis q̄rtz for° vel nā nō est id cui° est nā. nā aūt diuina est idez cū q̄li bet psona. ¶ Et potissime talis ordo nō repit iter psonas diuinas:vt ad se inuicē cōparātur:cū vna alteri° nō sit for°. Si Ro accipiat ordo fm cām finalez in diuinis B nō erit:qz que sic ordinātur nō sunt equalr bona. Trīū aūt psonarum est vna bonitas. Ordo aūt qui sumit fm cām efficiētem extēdēdo nomē talis cause ad omne qō est alterius p̄n̄ productiū:in diuinis esse poterit. ¶ Ad cui° euidētiā notādū q aliqd est alterius productiū 4r. Primo ex nibilo t talis productio dī creatio, bō ordo est iter creaturā t creatorem:iter id qō habet cē per partī cipatiōez t per cēntiā:t talis ordo nō est in diuinis:cuz q̄libet psona habeat esse purū nō participatū. Scōo p ductiū alterius dī qō producit de aliq:sed de altera sba: t talis productio dī factio:nec sic etiā est in diuinis ordo: qz nulla psona est facta:cum nō producat ab alia de alie na sba:sed cadē sit sba vel cēntia alium psonaꝝ. Tertio productiū alterius est de sua sba:sed nō de tota:t talis productio dī gīnatio que est spēs mot°:siue que mutatio/nez importat:nec sic ordo in diuinis existit vbi nulla mu tatio. Quarto productiū alterius est de sua sba tota t ea dez:t talis ordo est in diuinis. t iste ordo est ordo origi nis qui ab Aug. dictus est ordo nāe. Differt aūt talis or do ab oībus alijs ad prīs in duobus. Primo:qz est sine p̄ortate:in oīb° alijs ordo dicit p̄us t posteri°:vt Aug. p̄tra Maximīnū:t habet in līa/ait. q in diuinis est or do nature:non quo alter p̄us est altero:sed quo alter ex altero. Scōo vbi est talis ordo nō p̄prie recipit nomē cause:eo q ibi nō est alictas in cēntia:et cā est ad cuius esse segt aliud. In alijs aūt nomē cause recipi pōt. Pa ter igit q inditudinis est ordo originis vel nāe. Si aute queraf quid significat iste ordo. Dicēduz q relationem:t ideo ordo per quez refert pater ad filiū est paternitas: per quem refert filius ad p̄em est filiatio.

Aliqd est productiū alteri° vel ex nibilo: vt de alīa sub stantia: vel de sua t sī nō tota: vel de sua tota t cadē. p̄mus creatio. 2m fa ctio. 3m gene/ratio. 4m pro/ductio in diui nis.

C Nota q ordo nāe vel origīs est in diuinis sic et p̄mum.

Ad primuz

dōm q nō semp ordo dicit p̄orta/te:vt patuit. Imo ordo in diuinis in B ab alijs est distinct°:quia est ibi ordo sine priozitate.

D ¶ Ad 2m dōm q id ad qō ordinat aliqd est melius q̄ ipm qō ordinat ad ipm:sumēdo ordinē fm cām finalē qui in diuinis non ponit. ¶ Ad 3m dōm q ordo qui est situs nō est in diuinis:vt patuit. ¶ Ad 4m dōm q ordo in diuinis dicit notiones in cōi:t ideo est cōis tribus:qa q̄libet psona habet suā notionē:specificat tñ accipiēdo ordinē in spāli:vtputa qz ordo fm quē refert pater ad filiū est talis notio:qz paternitas:et sic de alijs. ¶ Ad 5m dōm q in diuinis est ordo nature:nō q nā distinctiōez habeat:sed qz est ibi ordo originis nātis.

Uper lraz super illo. [Oia que bz pā.] Uidet q male arguat. vult enī q si oia que bz pī, habet filī°:q filī° sit eq̄/lis pī in po°:t q habeat oipotētiā vt pī:sz in rōne cōmitt fallacia figure dictionis: qz mutat gd in quātz:nō opz q si aliqs bz oia que bz alter:q habeat ea in tāta plenitudine vt alter. Dōm q E si nō valet gīa argi°/valet gīa mātē:qz illa eadem que bz pī bz filī°:ideo opz q in tāta plenitudine sint in filio vt in patre:aliter nō haberet illa eadez simplr.

¶ Jtē sup illo. [Si noluit gignē sibi eq̄lez inuidus fuit.] Cōtra. qa pōt deus creaturā facere meliorē q̄ faciat vt pōt facere meliorē aiam rōnalē dādo sibi plus de gīa: nec tñ est inuidus si nō facit. Dōm q nō est silr de crea tura t filio deī:qz ceteris creaturis esse:volūtas dei attu lit:sz filio nā dedit:t ideo creaturis nō debet aliqd nisi volūtate diuinā. Et si nō dat alicui q sibi nō debet nō est ibi inuidia:sed cum filī° nāliter habeat esse a p̄e:nā liter sibi debet totum esse patris. Si igit deus nollet il lud esse ei tribuere/inuidus esset.

¶ Jtē sup illo. [Eq̄litatis.] q̄stio est qualis aut quant° sit. Cōtra. ppriū est quātitati fm eā equale t inequāle dici. g̃ q̄litati non conuenit. Dōm q alius a q̄ritate cōpetit tamo eq̄litas put cōpetit eis aliqs modus q̄ritatiuus: vt fm F virtutem dicūtur aliqua eq̄lia:sz virtus sit in pfito q̄litatis. Et qz iter p̄em t filiū est eq̄litas fm virtutem:cum virtus habeat aliquo modo rōnez qualis t quātī:vt dictū est. questio eq̄litatis est qualis aut quātus sit.

¶ Querit quomodo posset dici solus pater vel solus filius vel solus spiritussanctus cuz sint inseparabiles. Distin. XXI.

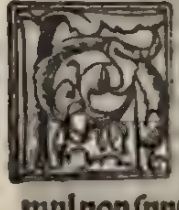

Jcoritur q̄stio trabens originē ex p̄dī cis. Dictuz est. n. supra q tātus est solus pī:vel solus filius:vel solus spūssctūs:quātuz simul illi tres:t q duo vel tres persone si/mul non sunt maius aliqd q̄ vna psona sola. G Jdeo q̄rit Aug. in 6° lib. de tri. Quo hec sa/ne dici possint:cuz nec pī sit solus:nec filius: nec spūssctūs. Sz semp t iseparabilr:t filī° cuz p̄e:t p̄ cum filio:t spūssctūs cū vtroq. Jnseparabiles. n. sunt be tres psone. Ad qō ita rīdet Aug. in eodē. Solū deū p̄ez dici/mus:non qz separat a filio vel a spūsctō:sed b dicēres signāmus:qz illi simul cuz eo nō sunt pī. Solus. n. pī/pater est:qō nō dī:qz ipse sit solus. i. sine filio vel spīrituscō:sz per b filius vel spūssanct° a p̄nitatis p̄sortio excludunt. Jta t cum dī: solus filī°/filius est:vel solus spūssanct°/spūssanct° est:nō diuidit filī° a pa tre:vel spūssctūs ab vtroq:sz a p̄sortio filia/lis p̄prietatis excludunt pī t spūssanct°:t a p̄sortio p̄cessibilis p̄prietatis pī t filī°. Cuz ergo dī:tātus est solus pater:quātū simul illi tres per b q dicit solus:nō separat pater ab alijs:sed bic est sensus. Solus pater. i. pater: qui ita pater est:q nec filius nec spūssctūs tā tus est t c. Silr intellige cuz dī:solus est filī°: vel solus est spūssctūs. Solus g̃ pater dī:vt ait Aug. in eodez:qz nō nisi ipse ibi pater est: t solus filī°:qz nō nisi ipse ibi filius est:t so/

I lus spūs.ſ.qz nō niſi ipſe ibi ſpūſſanctus eſt.
¶ Utrum poſſit dici:ſolus pz eſt deus:ſolus filius eſt deus:vel ſolus ſpūſſctūs eſt deus: vel pz eſt ſolus deus:vel filꝰ eſt ſolus deus: vel ſpūſſanctus eſt ſolus deus.

Poſt hec querīt:vtrū ſicut dī:ſolus pz eſt pz: vel ſolus filꝰ eſt filius:ita poſſit dici:ſolus pz eſt deꝰ:vel ſolus filius eſt deus:ita ꝛ de ſpūſcō. Aut pz eſt ſolus deꝰ:filꝰ eſt ſolus deus:' Ad qō dicimus: qz pz ꝛ filꝰ ꝛ ſpūs.ſ.dī etiā vnus deus:ꝛ hec trinitas ſimul ꝓprie dī eſſe ſolus deus:ſīc ſolus ſapiēs:ſolus potēs. Sz nō vī debere dici a nobis ẋbis nr̄is vtēbus:niſi vbi ſermo auctꝰ occurrit:ſolus pz eſt deus:vel pz eſt ſolus deꝰ:ita de filio ꝛ ſpūſcō dicimus. Unde Aug.in.vij.li.de tri.ait. Qm̄ oſtdimus qđo poſſet dici ſolus pz vel ſolus filꝰ:ꝓfideranda eſt illa ſnia qua dī. Nō eſſe ſolū pzem deū verū ſoluz:ſz pzem ꝛ filiū ꝛ ſpm̄.ſ. Ecce babes: qz nō ſolus pz dicēdus eſt eſſe verus deꝰ. Itē in eodē. Siqs ītrogat:pater ſolus vtrū ſit deus:qđo rndebimus nō eſſe:niſi forte dicamus:ita eē qdē pzem deū;ſz nō eum eſſe ſolū deū:' Eſſe aūt ſolū deū dicamus pzem ꝛ filiū ꝛ ſpm̄ſcm̄. Ecce ꝛ hic babes:qz pater nō dz dici ſolus deus:atqz ō ſolum in pte ſubtī trī accipe qdā volūt. In pte ẋo ꝓdicati ſi ſic cōcedunt ꝙ pater eſt ſolus deus. Sed ex ẋbis Aug. videt oſtendi:ꝙ ꝓprie ſolus deus dici debeat tota trinitas. Et hec trinitas: vt ait Aug.ꝓtra Maximinū:intelligīt cuz Aplꝰ dicit. Btūs ꝛ ſolus potēs:ꝛ ibi. Soli ſapienti deo:ꝛ ibi. Inviſibili ſoli deo. Nō.n. de ſolo patre hec accipiēda ſunt:vt ꝓtēdebat Maximinus ꝛ alij heretici:ſz de trinitate. Sīc ꝛ illud. Solus habet īmortalitatez:qz ꝑm rectā fidē ipſa trinitas eſt vnus ſolus deus:beatꝰ: potēs:ſapiēs:inviſibilis. Unde Aug.in eodez. Cum vnus deus ſit trinitas:hec ſit nob ſolutio qōnis:vt intelligamus ſolū deuz ſapientē: ſolū potētem:pzem ꝛ filiū ꝛ ſpūmſanctum: qui eſt vnus ꝛ ſolus deus.

¶ Quō dicit trinitas ſolus deus:cum ipſa ſit cum ſpiritibus ꝛ animabus ſanctis.

Sed iteruz querīt:qđo ipaz trinitatē dicimus ſolū deū cū ſit cum ſpiritib⁹ ꝛ aiabus ſcis:' Ad qō rndet Aug.in.6.li.de tri.ita dicēs. Trinitatē dicimus deuz ſolū:cuius ſemp ſit cuz ſpiritib⁹ ꝛ aiabus ſcis:ſed ſoluz dicimus:qz nō aliud ꝙ ipſa trinitas deus eſt. Non enim illi cum illa deus ſunt vel aliqua alia:ſed ipa trinitas trī: non illi vel alia deus eſt.
¶ Et ſi de patre ſolo ꝓdicta dicerent:nō tamē excluderet filius ꝛ ſpūſſanctus.

Uerūtamen vt ait Aug.etſi de ſolo patre predicta dicerent:non tñ excluderet filius vel ſpūſſanctꝰ: qz bi tres vnū ſunt:ſicut in Apoc.de filio legīt.ꝙ habet nomē ſcriptuz qō nemo ſcit niſi ipe. Nō enim inde ſeparat pz vel ſpūſſanctꝰ. Et cum dī. Nemo novit pzem niſi filius:nō inde ſeparat pater ꝛ ſpūſſanctꝰ:qz ſeparabiles ſunt. Aliqñ etiaz noiant pater ꝛ filius:ꝛ tacet ſpūſſanctꝰ:vt veritas ad pzem loquena ait. Ut cognoſcāt te ꝛ quē miſiſti Jeſuz cbm ſtū eſſe vnū verum deū. Cur ꝙ ingt Aug.tacuit de ſpirituſcō:' Quia ꝓpūs eſt:vt vbicūqz noiat vnus:ſīc pz ꝛ filꝰ:tāta pace vni adherēs intelligat etiā ipa pax:cuius nō cōmemoret. vno ꝙ iſtoz noiato etiā reliq intelligunt: qō in plurib⁹ ſcripture locis occurrit.

Hic querīt tē. poſtq̄ dett⁹ Magiſter de cōſtitute pſonarū. Dic mouet q̄ſdaz qōnes trabētes origiē ex ꝓdictis.dīxerat.n.ꝙ nō eſt maioz po⁹ in oīb⁹ trib⁹ pſonis q̄s in vna trī: vel in vna ſola:ꝛ qz trī ꝛ ſolū excluſionē importāt:q̄rit qđo dictiones excluſiue addant̄ dīnis nolb⁹. Et duo facit:qz ꝓmo q̄rit vtrū poſſit addi termio pſonali in ſe ſumpto:vt dicat̄ ſolus pz. Scdo: vtrū poſſit addi ei ꝑt de eo ꝓdicat̄ cēn¹ᵘᵐ termin⁹.zᵃ ibi[Poſt hec q̄rit̄.]
¶ Circa ꝑᵐ duo facit:qz ꝓmo oſtdit ꝙ nō ſit bñ dcm̄ ſolus pz.nā pater nunq̄ eſt ſolus cū ſepabilr habeat illō amenū ꝓpriū filiū ꝛ ſpūs.ſ. Scdo ſoluit ꝙ pōt dici ſolus pz nō ratōe ſolitudis:ſz qz nō eſt ibi pz niſi ipe. Sic euā pōt dici ſolus filꝰ ꝛ ſolus ſpūs.ſ.zᵃ ibi[Ad qō ita.]
Deide cū dicit. [Poſt hec.] Querit vtrū ſolus poſſit addi termino pſonali vt de eo ꝓdicat̄ termin⁹ cēn¹ᵘᵐ. Et duo facit:qz ꝓmo mouet qōnē:vtrū poſſit fieri talis additio ex pte ibi vt dicat̄ ſolus pz eſt deꝰ. vel ex pte ꝓdicati vt dicat̄ pz eſt deꝰ. Scdo ſoluit ibi[Ad qō dicimus.]
¶ Circa qō duo facit:qz ꝓmo ſolvit. Scdo iſtat ibi[Sz itez querīt̄.]
¶ Circa ꝑᵐ tria facit:qz ꝓmo ſoluit dicēs:ꝙ re⁹ totiꝰ trinitatis pōt fieri talis additio: vt dicat̄ pz ꝛ filꝰ ꝛ ſpūs.ſ. ſūt ſolus deꝰ. nō ātē re⁹ vni⁹ pſone. Scdo oſtdit p Aug.ꝙ nō pōt fieri additio talis vni pſone q̄tuz ad ꝑt ibi vt dicat̄ ſolus pz eſt deꝰ. Tertio per cūdē Aug.declarat ꝙ nō pōt b fieri ex pte ꝓdicati vt dicat̄ pz eſt ſolus deus. zᵃ ibi[Sz vī nō debē:] ʒᵃ ibi[Aꝛ ꝙ bic in pte.]
Deide cū dicit.[Sz itez.] inſtat ꝓtra deter⁹. Et tria facit:qz ꝓmo iſtat.dīxerat.n.ꝙ dicere poſſum⁹ trinitas eſt ſolus deꝰ. Cōtra.nunq̄ eſt ſolus deꝰ cuz ſemp ſit cū caterua btōz ſpūuz ꝛ ſcāz aiaz. Scdo ſoluit ꝙ dī ſolus deꝰ nō rōne ſolitudis:ſz qz ita ipa trinitas eſt deꝰ ꝙ nulli alij a trib⁹ pſonis cōpetit eē deū. Tertio ad declarationē dictoz addit ꝙ ante id qđ ꝓuenit trib⁹ pſonis inueniat̄:deide de vna ſola nō excludūtur alie:vñ cuz dī de filio ꝙ hz nomen ſcriptū ꝙ nemo novit niſi ipe nō excludit inde pz ꝛ ſpūs.ſ.

A

ꝛ ſpūſſcūs.ꝛ⁹ ibi [Ad qō Aug.] 3⁹ ibi [Uerūm vt ait.] In quo terminatur ſententia lectionis ꝛ diſtōnis.

ꝑn.ꝑ⁹

QUia magiſter in ſra ſpāl̄r querit de dictione excluſiua quō poſſit addi ſubo ꝛ quō predicato. Ideo de his duob⁹ querem⁹. ¶ Circa p̄⁹ quarem⁹ tria. ⁊Prio: vtrū dictio excluſiua addita vni relatiuoꝛ excludat reliquū. Scōo: vtrum poſſit addi ꝓſonali termio vt dicaī ſolus pi ē de⁹. Tertio: vtrū cēntiali addi poſſit vt dicaī: ſolus de⁹ ē de⁹.

¶ Utrum dictio excluſiua addita vni relatiuoꝛ excludat reliquum. Queſtio. I.

B

B primū ſic procedit. Uī q̄ dictio excluſiua addita vni relatiuoꝛ nō excludat aliud: qz que ſunt de intellectu alicui⁹ cū ei addit̄ ſolus nō excludunt̄. vñ nō valet, ſolus bō currit. ergo nō aial. cū igit̄ vnū relatiuoꝛ ſit de intellu alterius ſi vni illoꝛ addit̄ dictio excluſiua nō excludit reliquū. ¶ ⁊P. Si ſolus pi eſt, pi eſt: ſz ſi pi eſt, fili⁹ eſt. g̃ ſi ſolus pater eſt, fili⁹ eſt. nō igit̄ aliud relatiuoꝛ excludit̄ p dictionē excluſiuā. ¶ ⁊P. Que eſſentialr ordinant̄ ad ſeinuicē: p dictionē excluſiuā nō excludunt̄: alr aūt ſupius ab iferiori excluderet. vt bō ſolus ſor. g̃ nō bō. Sz relatiua ad ſeinuicē eſſentialr ordinant̄: qz eſſe relatiuoꝛ eſt ad aliud ſe bre. g̃ ⁊c. ¶ ⁊P. Maior ꝓuerſio vī iter relatiua ⁊ iter partē ⁊ totuz: eo q̄ relatiua poſita ſe ponunt ⁊ empta ſe perimūt: ſz poſito pariete nō ponit̄ dom⁹: ⁊ deſtructa domo nō ōſtruit̄ paries. ſz ſi dictio excluſiua addaī toti: nō excludit ptē. naz nō valet ſola domus. g̃ nō paries. g̃ multo fortī⁹ nō valet, ſolus pi eſt. g̃ nō fili⁹.

C

In cōtrariuz eſt: qz ſolus idē eſt qō nō cū alio vt dī in z⁹ elēchoꝛ. ſz vnuz relatiuoꝛ bz alietatē cū alio. g̃ dictio excluſiua addita vni excludit aliud. ¶ ⁊P. Que nō ſunt de ꝑmo intellu: excludunt̄ p dictionē excluſiuā: ſz vnū relatiuoꝛ non vī eſſe de ꝑmo intellu alterius. g̃ vnū relatiuoꝛ excludit̄ p dictionē excluſiuā ab alio. ⁊ aūt melī⁹ patebūt i ſoluēdo.

Rñdeo dōm q̄ dictio excluſiua excludit oē illud qō bz alietatē cū eo cui addit̄: qz vt habitū eſt ſolus idez eſt q̄ nō cū alio. vt g̃ videamus qūo tale aliud bz excludi. Notāduz q̄ bō excluſio z⁹ ipediri ꝑt. ⁊Prio: qz vnū eſt de intellu alteri⁹. Scōo: qz vnū implicaī in alio. Unū aūt eſſe de intellu alteri⁹ tripl̄r ꝓuenit: qz de intellu alteri⁹ eſt q̄ed in diffōne ei⁹ ponit̄: qz intellect⁹ intelligēdo rez diffōnē ei⁹ formar. In diffōne aūt accītis ſubm ponit̄ ⁊ in diffōne relatiui ponit̄ aliud relatiuū: ⁊ in diffōne ſpēi ponit̄ genus ⁊ diīa. g̃ ſuperiora ſunt de intellu iferioꝛ ⁊ relatiua de intellu relatiuoꝛ ⁊ ſubta de intellu accītiuz. Sed hec oia nō pari mō intelliguntur. naz relatiua ⁊ ſubta ſunt de intellu ſcōario eoꝛ in gb⁹ intelliguntur. Sz ſupiora ſunt de intellu p̄iferioꝛ. Eſt aūt hec diīa inter ea q̄ ſunt de intellu ꝑmo ⁊ de intellu ſcōario. naz q̄ ſunt de intellu ſcōo: cū apponunt̄ nō ampli⁹ intelliguntur. ⁊ iō dicit Ariſto. 5. de nugatiōe circa finē ꝑmi elēchoꝛ. q̄ nō debem⁹ ꝓcedere q̄ idē ſignificet nomē qō oratiōe: vt q̄ idez ſignificet duplaz additū dimidiū ⁊ nō additū. naz cū duplaz additū dimidiū non vlteri⁹ intellit̄ ibi dimidiū: ⁊ ibi nō eſt nugatio dicendo duplaz dimidiū: ꝫ idez eſt in accītē. nam nō idē ſignificat ſymmus ſumptū cū naſo ⁊ ſine naſo. naz cū ſymm⁹ ſumit̄ ſine naſo dat intelligere naſuz. Sz cū ſumit̄ cū naſo nō dat intelligē naſuz. ⁊ iō nō ē nugatio dōo naſus ſymmus: qō totū p̄z ex ſnia ꝓbi in illo ca⁹ elenchoꝛ. Ea aūt q̄ ſunt de p̄ intellu quātūcūq; ponant̄ ſp intelliguntur: ⁊ iō dōo bō aial: vel aial bō: ſemp eſt ibi nugatio. ⁊ iō dicit ꝓbo 7⁹ meta. q̄ ſi ſymm⁹ eēt ſpēs naſi. dōo naſus ſymmus idez diceret bis. cū igit̄ exītia de ſcōo intellu appoſita illis in gb⁹ intelliguntur nō faciāt nugationē cū eis: nō ſunt eadē illis. vnde die poſſum⁹ q̄ ſunt alia ab his de quoꝛ intellu ſt. ⁊ ideo diffōnē accītis dicim⁹ eē p additamēta: qz ponit̄ mea ſubz qō bz alietatē cū accītē: ⁊ qz que ſunt de ſcōo intellu ſunt alia: ⁊ ſolus idē eſt q̄ nō cuz alio: ideo dictio excluſiua excludit talia. vñ addita vni relatiuoꝛ excludit reliquū: ⁊ addita accidenti excludit ſubaz. B aūt p Ariſto. patent ꝑ phyſi. qui diſputās ꝓtra ⁊Parmenidem ⁊ Meliſſuz ait: q̄ ipſi deſtruebāt ꝑn⁹: eo q̄ ponebāt tm vnū eſſe: qz nō eſt ꝑn⁹ ſi vnū ſolū eſt: qz ꝑn⁹ ſemp eſt cuiuſdaz: aut quoūdaz. Sed ſi ſolum additū ꝑn⁹ nō excluderet ꝓncipatū: tunc ponere ſolum ꝑn⁹ eſſe nō eſſet deſtruere ꝑn⁹. g̃ ꝫ cū dictio excluſiua addita vni relatiuoꝛ excludit reliquū. ¶ ⁊P. Idē ibidē vult q̄ ſi illud ſolaz eſſet accidēs: q̄ accūs eſſet ſeparabile a ſuba: qō nō bret veritatē niſi ſolum: ⁊ tm addita accidēn ſubaz excluderēt: ⁊ ita pz q̄ ea que ſūt de ſcōo intellu ſemp excludunt̄: ſed ea que ſunt de ꝑmo nō excludunt̄. ⁊ ideo ⁊Pbo cuz ſpāl̄r diſputat cōtra ⁊Parmenidem ait: q̄ ſi illud qō vere eſt: eſſet ſoluz bō: tunc neceſſe eſt eſſe aial: ⁊ bipedem. g̃ aial ⁊ bipes nō excludūtur ab boie: cū ei addit̄ ſolus: qz ſunt de ꝑmo intellectu eius. Aliq̄ aūt impedit̄ bō alietas rōne implicationis. Iſta aūt implicatio duplr ꝓuingit. vel ꝓpter totalitatē. vel ꝓpter denolationē. ⁊Propter totalitatē: ſic totuz integrale ⁊ totū vle iplicant ptes ſuas. Sed alr totū integrale: ⁊ alr totū vle: qz totū integrale ſic iplicat q̄ ei⁹ totalitas in qualz ptē ſeruari nō pōt: ⁊ ideo nō ſolum non excludit ptes: ſed etiā includit. ⁊ ideo nō ſolū nō poſſuz arguere ſola domus. g̃ nō paries: imo euaz affirmatiue poſſuz cōcludere: vt ſola dom⁹ g̃ paries. Sz in toto vlī nō ſic: qz ſz nō valeat: ſoluz aial. g̃ nō bō. vel ſolus bō. g̃ nō ſor. nō tm valet ſolus bō. g̃ ſor. igit̄ in B concordant ambo iſta tota: q̄ nullū ſuā ptē excludit. in B aūt diſcordant q̄ vnū ſuas ptes includit ⁊ nō aliud.

Scōo ſpēs excluso ꝓper iplicationē ē totalitatis vl denolationis.

G

¶ Aduertēdū tamē de toto integrali q̄ nō includit ptes ſuas niſi materialr: ⁊ ideo ſz bñ poſſimus dicere de aliquo habēte decē denarios ⁊ nō plures q̄ iſte habet tm decē denarios: nō tamē verūz eſſet: ſola nouē ſunt pauciora decez: q̄ tamē ſi nouē includeret eēs alios numeros pauciores: vera eſſet: qz nō eſt aliqs numer⁹ maior nouenario minor denario: ⁊ ideo ſoluz materialr includit. Sed numeri minores nouenario formalr ⁊ in ſe cōſiderati ſunt pauciores denario: ⁊ ideo ꝓpoſitio illa nō habet veritatē. Scōo eſt bō implicatio rōne deniationis: ſic qōlibet accidens denolatiue ſumptū ſuppoſitum implicat: ⁊ ideo cum accidenti denolatiue ſumpti addit̄ dictio excluſiua nō excludit ſuppoſitū. ⁊Propter qō ⁊Pbs ꝑmo phyſ. cū diſputat cōtra ⁊Parmenidez ait: q̄ ſi ſola alba accipiant vnū ſignificāte albo multa ſunt: qz aliud erit eſſe albo ⁊ ſuſceptibili. g̃ ſoluz addituz albo nō excludit ſuſceptibile: ⁊ qz non excludit ſuſceptibile: nō excludit ea q̄ in ſuſceptibili ſūt. Et ideo nō valet, ſoluz muſicū cantat. g̃ edificatoꝛ nō cāt. dato q̄ ars edificatoria in ſuſceptibili muſico eē habeat. ⁊ ita pz qd dictio excluſiua excludit: ⁊ qd nō excludit: in iſtis iferioribꝰ. Qūo aūt fit trāſlatio ad dīna in alijs qōnib⁹ patebit. Ex quo etiā pz ſolo ad ꝓncipale queſitū. ſ. qd dictio excluſiua addita vni relatiuoꝛ excludit reliquū.

H

T.cō.19.

Dictio excluſiua addita accidēn denolatiue ſūpto ſuppoſito non excludit.

Ad primū dōm q̄ ea que ſunt de intellu alicui⁹ ꝑmo ⁊ ꝑn⁹: per dictionē excluſiuā nō excludunt̄. bō aūt nō ſunt relatiua: intelligēdo de ꝑmo intellu eē: que p eoꝛ appōnez nō tollit̄ qn ſp intelliguntur.

¶ Ad z⁹ dōm q̄ in arg⁹ ē fallacia accītis. naz ibi ꝛa-

Nota q̄ relatiua ⁊ ſubta ſt de intellu ſcōario eoꝛ in gb⁹ intelliguntur ſed ſupiora de intellu ꝑmo tuſeriuz. ⁊ vide vltiuz iter ea.

I riat medium: qz ly pī vet ītelligere filiū: tñ cū addīt ei solus nō vat ītellere ipsaz: t iō exneū est a pie cū stat sub isto attributo, solus q vet itellere filiū: sīc ly bō pdicet de soz. cū stat sub isto attributo spēs est exneū ab eo qō pdicet de sorte. ¶ Ad 3m dōs q cū dicit relatiua sunt quoz eē est ad aliud se hic: B ocñ est ad excludēdū relatiua fm dici q fz eē sunt in alys pūis. nō aūt ocñ est q vnū relatiuū sit de intellu p alterū: sīc supius de iferiori: vt rō arguebat: qz vt ps q additionē vnī relatiui ad aliud nō vlterī intelligīt: nec est ibi nugatio q non esset: si vnū relatiuoz esset de pmo itellu alterī. ¶ Ad 4m dōm q fm q cōnexio regrit ad vitāda exclusiones: nō est maior cōnexio inter relatiua q̄ inter patrē t totū: imo minor: qz vnū relatiuū bz eē distinctū ab alio. Sed pars nō bz esse distinctum a toto.

K ¶ Utrū hec sit vera: solus pī est deus. Qō. II.
Lbo. in sum. pte. 1. tr. 31. q. 47. Et Alen. in sum. pte. 2. in fine.

Secundo queritur vtrum hec sit vera: solus pī est deus: Et vī q sic: qz solus pī est deus: idez est q nullus aliī a pie est deus: vel q nullus
1.4. pdēt. aliud a pie est deus: fz vt dictus est: idē est solus q nō cū alio. Si g̃ sensus est: nullū aliud a patre est deus: tūc planū est q est vera. Itē si exponat masculine vera erit. naz cū sit ppō vlis negatiua quertet simplr. g̃ quertet in hāc nullus alius a deo est pī. Sz B est vt: qz psona pūis de q̄ logmur nō est aliī a deo. g̃ t prima vera erit. ¶ P. Sī pdcā ppō falsa est: B nō est nisi qz filiī t spūsc̄ūs sunt ēt deus: fz pp B nō falsificat: qz dicit Aug. p̄ de tri. c. 8. q solus addītū pūi nō excludit filiū. g̃ dicēdo solus pater est deus: nō excludit q filiī sit deus.
L ¶ P. Maior est vnitas pūis t filij q̄ duoz accītū in eodē subo: qz pī t filiī sūt vnū eēntialr: edificatoz t mus: sī vnū p accīs. fz dictio exclusiua addita edificatori nō excludit musicū. g̃ addita pūi nō excludit filium.
¶ P. Doc idē ar sic: qz maior ē vnitas pūis ad filiū q̄ accītū ad subz. fz dictio exclusiua addita albo ñ excludit suscepīe vt patuit. g̃ addita pūi nō excludit filium.

1.4. pdēt. In cōtrarium est qz pbatū fuit supī q dictio exclusiua addita vni relatiuoz nō excludit reliquū: fz pī t filiī sūt relatiua. g̃ si solus pī est deus: filiī nō est deus. ¶ P. Aug. 6. de tri. c. 9. ait. siqs. n. interroget pī solus: vtrū sit deus: quo rīdebīt nō eē: nisi forte ita dicamus esse qdez pīez deū: fz nō eē solū deū. esse aūt solus deū patrez t filium t spūsc̄ū.

4. Do. Rndeo qdā pcedūt q simplr dictio exclusiua addita vni relatiuoz nō excludit reliquū: vt addita pūi nō excludit filiū: fz illō supī iprobatū fuit.

M Mod⁹ alter. ¶ Propter B ab alys aliter dī q nō est sīle de alys relatiuis: t de pie t filio q sunt dine psone: qz alia relatiua nō soluz dīnt in suppōne: sed ēt dīnt in eēntia. vī pī carnalis nō soluz est aliī a filio fz ēt aliud. fz pī diuin⁹ non sic: qz bz sit alius: nō tñ est aliud. t iō sine distōne pcedit q dictio exclusiua addita pūi carnali excludit filiū: fz de pie celesti nō pcedit sine distōne. t iō distinguēdum est de exclusione: qz vl excludit oēz aliū vel oē aliud. pīmo mō falsa est: solus pī est deus: scdo mō vera. Istud aūt satis vī physice dictū t fm sniaz supius datā vitate dic.

Dz dict⁹ mō dum nō ponet oīmodam veritatem. solus dēs alietatē excludit. t fm q pī alietatē bz cū filio: sic vī loquēdus eē de exclusione. Tñ si psideramus ibi ea q̄ sunt p semō repit ibi plena vitas: qz dictio exclusiua: excepto put applicat ad totū integrale t ad suas ptes q ad dina trāsferri nō pōtin oīb⁹ alys instantū vī ipediri exclusio inquātuz vnū de alio pdicat. t ideo vt patuit: qz vnū relatiuoz nō est reliquū: dictio exclusiua addita vni excludit reliquū: t qz supī de iferiori pdicatur addita iferiori nō excludit supī. Rursuz videmus q accīs in abstractiōe sumptū nō predicat de subāto dictio exclusiua addita accītī in abstractione sumpto excludit susceptibile: t qz in pcretiōe pdicat addito accidēti sic sumpto nō excludit. g̃ ipedit exclusio: ex eo q vnū de alio predicat. Rursuz vī q vnitas t diuersitas suppositi sit tota cā exclusionis t nō exclusionis. t iō si musica eēt in vno supp̄o: t ars edificatoria eēt in alio: tūc solus additum musico excluderet edificatorem: t si eēnt illa duo in eodē nō excluderet. Et qz pī nō pdicat de filio t est aliud supp̄m a filio: vī q nulla cā remaneat: q̄re dictio exclusiua addita pūi nō excludat filiū. t ideo sine distōne vī eē negāda: solus pī est deus. Et ista vī fuit sententia Augn. in anēte pretacta. 6. de tri. c. 8.

¶ Sed si sic simplr negam⁹ cā vī repugnare vbis etiadez. i. de trini. c. 6. qui ait. q si diceret de pie q solus bz imortalitatē: nec sic inde sepatū filiū oporteret itelligi: neqz. n. ipse filiī alibi loquēs voce sapie. ipe. n. dei sapia ait. Syrū celi circuiui sola sepauit a se pīez. g̃ vī ex sniā sua q solus additū pūi nō excludat filiuz nec cōuersō.

¶ Propter B aduertenduz q dictio exclusiua aliqñ excludit simplr. Aliqñ fm aliqué moduz. vī nō valet: solus ignis est calidus in sūmo. g̃ aer nō est calidus. nam sic nō excludīt aer simplr: fz solū fm aliqué modū. i. q nō pueniat ei calor in sūmo rita suo mō est in attributis dīnis q̄ fz cōpetāt oībus psonis appropiant tñ alicui: sīc imortalitas pōt appropiari pūi: qz vī q initat virtutī t po: t po t vtus pūi appropiant. circuire aūt celos pōt appropiari filio: qz circuire ad rōnē t ad actū itellū pertinere vī. t iō cū vī q solus pī bz imortalitatē nō excludīt filiī simplr: fz excludīt fm appropiationē. t iō ibidē Aug. excludit q solus nō solū itellīt de pie: fz ēt de filio t spūsc̄o. Eodē mō dōm est de ista q solus filiī circuit gyrū celi. Tñ aliq̄ sūt q̄ ppe nō appropiant alicui psone vt eē deū: eē dinā eīsentiā: t tales ppōnes vī negāde sunt vel nō sūt pcedēde fz ppetatē locutiōis. vī Aug. eas negat: vt ps p hita. t Damā. lib. 3. c. 11. ait dīnitatē cui pīez soluz eē vel filiū solū: vel solū spīm scīm nō audim⁹ t poriīme tales negant pp vitādū errorē: qz qñ vī solus pī est deus: videmur dare fauorē arrianis: q dixerāt filiū eē creaturā. vī t Aug. 6. de tri. c. 9. cū negasset istā: solus pī est deus. subiunxit q arriani sic solēt accipe q̄ñ nō sit filiī ver deus: vez qz ēt tales ppōnes aliqñ cōcedunt. nā Augn. circa finē. 7. de tri. ait. Qz cū audierit q pīez soluz deū nō sepet ide filiū aut spīm scīm: ex q̄ tollit q ēt in talib⁹ locutiōib⁹ dictio exclusiua addita pūi nō excludit filiū. Propter B nōn⁹ q tales ppōnes magis pcedūt: vī in scripturis ponūt ad insinuādā illā iseparabilē vnionē q̄ dicant fm ppetatē modi loquēdi: volūt eniz scī cū q dictiōes exclusiuas odīt pīez a filio nō excludi iseparabiles vnionē psonaz oīdere t nō ppetatez locutionis seruare. vī t Aug. cū cōcessit circa finē. 7. de trini. q cuz dicimus: soluz patrez deum nō separamus filiuz: addidit q ita est vna eīsentia patris t filij: vt nō existimetur aligd alio maius: vel minus: vel melius: vel ex aliqua pte diuersiuz. g̃ ad insinuādaz idēritatem psonaz: tales ppōnes admittunt: fm tñ ppetatē locutionis hec negāda est: solus pī est deus. Utrū aūt in aliq̄ sensu possit cōcedi in sequēti qōne patebit.

Ad primuz dōm q illa rō dupliciter deficit. Prior qz male accipit cōuersaz. naz quersa huiusmodi: nullus alius a pie est deus: nō est hec nullus alius a deo est pī: fz hec: nullus eius deus est alius a pīe: q̄ falsa est.
¶ P. Nō valet si ppositio in qua alia quertit est vera q quersa sit vera. nā fz hec sit vera: qdā bō est aial: hec tñ est falsa. oē aial est bō. q̄ quertit in illā. cā aūt q̄re nō

N

O Lectio media dum datā dic q pī pdicat ō filio t ez: vt ul cunt nām: qz pdicat id qō est pī: ō filio. si pdicat psonā nō: qz sic sunt alij si sumunt vt nō: sūt aliō vt sic pcise pdicant ō sed tñ nō excludunt et hoc pte. sed si esset: q̄ pcise q̄ excludat qcqd nō pdicat de illo: qz po nō pdicat de toto: t tñ nō excludit.

P

Q

A valet/ et hoc quæstio est ꝓpria ꝺḋam:ꝛ vna quæstio se habet ad aliã vt ꝓpria ad aliã. ꝓpria aũt pót cẽ vera absq; veritate aliꝰ. vñ gña forme nõ valet ille modus argumẽdi. Iꝫ gña mãe aliqb⁹ quæstionibus valeat eo ꝙ in eis ꝓpria pót fieri aliã ꝛ cõ. ¶ Ad 2ᵐ ḋcꝫ ꝙ Aug. ibi loq̃t de exclusione reꝰ but⁹ termini i mortalis: vel potẽs. vñ si ꝓcedit solus pr potẽs: nõ pp̃ B cõcedi ꝺz solus pr deꝰ: eo ꝙ nõ sic appropriat ḋctus pr vt poꝰ: ꝙ tñ ꝛ si aliqñ mutuat solus pr deꝰ: ꝛ ꝙ nõ excludit filꝰ inde sic ḋcẽdo. Dom ꝙ est locutio emphatica: ad exprimẽdas maximã vnionẽ ꝓsonaꝝ ꝛ nõ fm ꝓpriatẽ locutiõis ḋcã. ¶ Ad 3ᵐ ḋcꝫ ꝙ qñ duo accepta sunt in eodẽ suppᵒ: vnum nõ excludit ab alio ꝙ dictionẽ exclusiuã: qz distinctio suppositoꝝ vt ꝙ se facẽ ad exclusionẽ vt patet. pr ãt ꝛ filꝰ sunt distincti fm suppᵃ. ¶ Et ꝙ hoc pz solo ad 4ᵐ.

B ¶ Utrũ hec sit vera: solus deus est deus. Qõ. III.

Tho. in sum. parte prime. ꝙ. 31. q. 3.

Tertio queritꝝ vtrũ hec sit vera: solus deus est deꝰ? Et vꝫ ꝙ nõ: qz solus deꝰ est ꝓditio subiti ficẽ ois. Sꝫ qñ ois, addit⁹ termio cõi pót fieri descẽsus: vt dicẽdo ois hõ. ꝑ. cũ igit deꝰ sit terminꝰ cõis: vt dicit Dam. in li. 3. c. 11. ꝑ. sub ipso poterit fieri descensus. ꝛ si nõ ad quãlꝫ ꝓsonã: saltẽ ad aliquã. Iꝫ hec est falsa: solus pr est deꝰ: sitr solus filꝰ: vl solus spũsscus: Iꝫ cũ nõ sit deꝰ nisi pr filꝰ ꝛ spũsscus: eũ pro qualibꝫ illaꝝ falsificet ꝛ nõ possit fieri alige descẽsus sub hac solus deꝰ est deꝰ. igit erit falsa. ¶ P. Nihil verificat de cõi qõ nõ vificat de aliq̃ spãli: qz sic nihil est in gñe qõ nõ sit in aliq̃ eiꝰ spẽ: ita nihil vꝫ de spe in cõi qõ nõ vificet de aliq̃ ꝓpõto sub spẽ: potissime cuꝫ nõ sit attributũ vel ꝑdicatũ repugnãs in lferioribꝰ. Naꝫ si nõ valet de hoiesi est spes ꝙ aliquis hõ sit spes: eo ꝙ spes repugnat ꝓticularibꝰ: hñ tñ valet: hõ currit. ꝑ. alige hõ currit. Sꝫ cũ deꝰ sit tale ꝑdicatũ qõ nõ repugnat hypostatibꝰ. Si hec est vera: solus deꝰ est deꝰ: de aliq̃ ꝓsona vificabile: Iꝫ de nulla vificat: vt ostensuꝫ est. ꝑ. ꝛc. ¶ P. Solus solitudiné ipotat: sicut albũ albedinẽ. Sꝫ nihil dicit albũ in quo non sit albedo. ꝑ. de nullo ḋcꝫ solus in quo nõ sit solitudo. Iꝫ in deo nõ est solitudo ꝛ Dyla. 3ᵒ de trinit: ꝛ hñ 2ᵃ distõne. ergo ꝛc.

C

Verum hec sit vera: solus deus est pater.

D

Nõ ꝙ idez Iꝫ pót cui exclusione ꝑdicari ac ipsa.

E

F Solus quot modis ꝺr.

G

H

In cõtrarium est: qz solus idez est ꝙ nõ alius: ꝛ ideo ista quærunt: nihil aliud a forte currit. ꝑ. solus soꝛ. currit: qz hoc dicit solus. sed nihil aliud a deo est deꝰ. ꝑ. solus deꝰ est deus.

Alterius queritꝝ: vtrũ hec sit vera: solus deus est pr: Et vꝫ ꝙ sic: qz quotiẽscũqꝫ idẽ ꝑdicaꝫ de seipso: competẽter ei addit⁹ solus: vt solus hõ est hõ: solus soꝛ. est soꝛ. eo ꝙ nihil aliud a re est res. ꝑ. hec erit vera: solus pr est pr. Sꝫ quotiẽscũqꝫ additur solus termino spãli pót addi termino cõi: vt si solus soꝛ. currit. hñ segẽ: ꝑ. solus hõ currit: Iꝫ deꝰ dicit gd cõe: pr dicit gd spãle. vt pót hẽri a Dam. 3. lib. c. 6. ꝛ eodem lib. c. 11. Si ꝑ. hec est va: solus pr est pr. ḥ erit va: solus deꝰ est pr.

In cõtrariuꝫ est: qz si solus deus est pr. ꝑ. nihil aliꝰ a deo est pr: Iꝫ pinitas reperitꝝ nõ solaꝝ in vinis: sed etiã in creaturis. ergo ꝛc.

Rñdeo ḋcꝫ ꝙ fm Magistrũ in lra: hõ ꝓpones in gꝰ ponit ḥ dictio solus: vtpota solus deꝰ est deꝰ: solus pr est deꝰ: triplicé intellm hic pñt. primo qz solus pót denotare solitudinẽ: ꝛ tunc est sensus: solus pr est deꝰ. hoc est. pr ꝑ. est solitariꝰ vl in quo est solitudo est deꝰ: ꝛ sic exponẽdo solus in ꝓpõnibꝰ de deo dicitur siue fiat additio ad terminũ cẽntuales siue ꝓsonales sp est ꝓpõ falsa: qz nec in deo est solitudo cũ sit ibi amena societas ꝓsonaꝝ: nec aliq̃ ꝓsona est solitaria: cũ indistabiles ꝛ inseparabiles sint ꝓsone: vt dicit Dam. ꝺ lib. c. 18. ꝛ ideo Magr in lra dicit ꝙ cũ dicim⁹ solus pr, nõ est sensus: qz ipse sit solus. i. sine filio ꝛ spũsco. Secdo mõ pót cẽ sensus ducẽdo solus pr. hoc est. ille ꝑ. est tta pr ꝙ non est ibi alius pr. Sic ẽt pót cẽ ꝛ sensus: solus deꝰ ꝑ. est tta deꝰ: ꝙ ꝓter ipꝫ nõ est alius deꝰ. ꝛ hũc intellectum innuit Magister cũ dicit: ꝙ ducẽdo solus pr filiꝰ ꝛ spũsscus a pinitatis ꝓsonio excludunt. vñ est sensus: solus pr. i. qui est tta pr ꝙ nec filiꝰ nec spũsscus est pr. Tertius sensus est, solus pr est deꝰ: qõ nullus alius vel nihil aliud a pre est deꝰ. ꝛ fm istũ modus dicit Magister trinitatẽ cẽ solus deũ: qz ꝛ si sit cũ aliꝭ sanctis: ipse tñ aĩe sancte non sunt cũ ea deꝰ. Istas aũt acceptiões but⁹ dictiõis, solus, innuit Aug. 6. de tri. c. 7. ꝛ ex ḥ collecta est ꝗdã cõis distinctio ꝙ hec dictio, solus, triplr pót se hẽre. Quia vl tenet catbegorematice vel syncatbegorematice. vl qõ idẽ est pót teneri signatiue: ꝛ ꝓsignatiue. Si tenetur signatiue: tunc ponit solitudinẽ circa id cui adungit. naꝫ sic albꝰ signat albedinẽ: sic solus signat solitudinẽ: ꝛ sic de nullo dr albũ in quo nõ sit albedo: sic nulli adungit solus vere: qui tenet signatiue in quo nõ sit solitudo. Si aũt tenet cõsignatiue: tunc denotat exclusionẽ. hoc aũt pót esse duplr. qz vel facit exclusionẽ a soꝛ⁹ subi vl a forma ꝑdicati. ideo solus pr est deꝰ: ꝛ quelꝫ alia ꝓpõ hõ Iꝫ istã distin. pót hẽre triplicé sensuꝫ. Primo ꝙ denotat solitudo circa prez. Secdo ꝙ fiat exclusio cuiusꝫ alteri⁹ suppositi a ꝓsortio pinitatis. Tertio ꝙ fiat exclusio a ꝓsortio pinitatis. ꝛ ex ḥ pót patere vitas eiꝰ qõ fuit dimissuꝫ supra ꝺ. q. 2. iscussuꝫ. Dicebat. n. qõ ifert⁹ declarãdũ erat: vtrũ in aliq̃ sensu possit vificari solus pr est deꝰ. Naꝫ si solus dicit solitudinẽ: tunc est locutio falsa. Si facit exclusionẽ a ꝓsortio forme subiti: siue a consortio pinitatis sic est va: si excludit a soꝛ⁹ ꝑdicati. hoc pót cẽ ꝛ. qz vel facit exclusionẽ masculine. vel fm alietatẽ in suppoᵗᵒ: ꝛ sic est falsa: qz est sensus ꝙ nullus alius a pre sit deꝰ. vel ꝙ nullus aliꝰ suppoᵐ a supposito pris sit deꝰ. Si autẽ faciat exclusionẽ neutraliꝫ ꝛ fm diuersitatẽ in essentia. sic est vera: qz est sensus ꝙ nihil aliud a pre est deꝰ: vel nihil qõ Iꝫ essentiã distincta ab essentia pris est deꝰ. igit in duobꝰ sensibꝰ est falsa: ꝛ in duobꝰ vera: qz vt denotat solitudinẽ vel exclusionẽ a ꝓsortio pinitatis Iꝫ alietatez in suppᵗᵒ sic est fla. Sꝫ vt denotat exclusionẽ a ꝓsortio pinitatis: vel a ꝓsortio pinitatis Iꝫ alietatẽ ꝛ in essentia sic est vera. Uerũ qz Iꝫ ꝓpriatẽ locutiõis ꝛ Iꝫ vitatuꝫ modũ nõ excludit a soꝛ⁹ subi nec exclusit a soꝛ⁹ ꝑdicati nisi Iꝫ alietatẽ in suppᵗᵒ. nã fm ꝙ ois sensuꝫ fuit supra: alietas in suppᵗᵒ est q̃ directe facẽ ad exclusionẽ. igit ois sensus in q̃ vificat solus pr est deꝰ: nõ est vsitatꝰ ꝛ Iꝫ ꝓpriatẽ locutiõis. ideo Aug. eã negat. 6. de tri. c. 9. ꝛ per hãc distõnẽ quã dedim⁹ de solus: de leui solui qõ: vtrũ solus deꝰ sit deꝰ: qz si solus tenet signatiue: tũc est locutio falsa: qz ponit solitudinẽ erga deuꝫ. deus aũt nunqꝫ est solitarius: vel in deo non est solitudo vt ostensum est. Si aũt tenet cõsignatiue ꝛ denotat exclusionẽ: tunc Iꝫ possit fieri distinctio: qz vel excludit a forma subi: vel a forma ꝑdicati. dato ꝙ talis distinctio in se bona sit: nõ tñ est ad ꝓpositũ: qz idez terminꝰ ponit ꝑdicato ꝛ in subo: ꝛ tõ absq; distõne put solus denotat exclusionez cõcedẽda est: solus deꝰ est deꝰ: qz sensus est: deꝰ est deꝰ: ꝛ ꝓter ipꝫ nõ est aliꝰ deꝰ: vel nihil aliud a deo est deꝰ.

Ad primũ dom ꝙ qñ aliqua dictio syncatbegorematica addit termino cõi: nõ opꝫ ꝙ fiat descẽsus cum hõ signo addito. dicimus. n. ois hõ currit. ꝑ. soꝛ. nõ tñ. ꝑ. ois soꝛ. eo ꝙ soꝛ. nõ ꝓpe additiones recipit hõ signi ꝙ est ois: sic solus deꝰ est deus. ꝑ. pr est deꝰ: nõ tñ ꝑ. solus pr est deꝰ. Uel dicere possumus ꝛ me

I

lius ꝙ solus de rõne sua bz ꝙ terminũ knob ſlitet: non tñ ois. vñ nõ valet/solus bõ:g̃ solus soz. vel soluz aial.g̃ solus bõ:ſz valeat oé aial.g̃ ois bõ. quare aũt nõ valeat in ꝓsequẽdo patebit. ¶ Ad 2m dõm ꝙ solus bõ nõ est cõe ad solus soz. imo est econuerſo. naz solus/rõne exclusionis negationẽ importat. negatio aũt ꝯto addit ſpecialiorẽ tãto reddit ipz magis cõe. vñ nõ bõ est in plus q̃ nõ aial. Et hec est cã: q̃re a destructione ꝓntis ſequit̃ destructio añtis: qz ꝓns destructuz: est añs re añtus non pari. naz ſicut aial est in plus q̃ bõ: ꝓpter qõ ſequit̃ ad ipm: ſic nõ bõ est in plus q̃ nõ aial: pp qõ ſeq̃t ad ipm: & iõ nihil aliud a sorte est in plus q̃ nihil aliũ ab boie vel plura cõprehẽdit. ¶ Ulterius notãdũ ꝙ qñ aliqd plura cõprehẽdit plurãliter ſimplr: vel nõ vlr tanto est magis ꝓns. & ideo aial: qz plura cõprehendit q̃ bõ: est ꝓns ad boiez & corp̃ ad aial: & ſic aſcendendo. Sz ſi ꝓterat vlr: quãto termin⁹ plura comprehẽdit: tanto est magis añs: & ideo ſic ꝓus qñ ſumebant termini nõ vlr fiebat ꝓntia in aſcendendo. Dicẽdo bõ. g̃ aial: aial ergo corp̃: ita nunc. ſi acciptant termini vlr fiet ꝓntia in deſcendendo: dicẽdo oé corp̃: g̃ oé aial. oé aial: ergo ois bõs: qa aliud a sorte plura cõprehẽdit q̃ aliud ab boie: cuꝫ ſummat vlr dicẽdo nihil aliud a sorte: vl nihil aliũ ab boie: fiet ꝓntia deſcẽdendo nõ in aſcẽdendo: & qz aliud a sorte est cõis q̃ aliud ab boie: pcedendo ab vno in aliud est deſcenſus: ideo ſeq̃t nihil aliud a sorte. g̃ nihil aliũ ab boie & nõ econuerſo: pp quẽ ſequet̃ solus sortes. g̃ solus bõ nõ econuerſo. Jdeo ſi vificat̃ solus de boie. nõ opz ꝙ verificet̃ de aliquo boie: vt rõ dicebat: ſz econuerſo valeret. Et ex ꝟ apꝑet illud qõ in ſolone ꝑmi argumẽti dicebat̃ declarãduz. ſ. quare nõ ſeq̃t solus bõ. g̃ solus sortes. ¶ Ad 3m dõm ꝙ nõ verificat̃ solus de est deus: put solus denoiat ſolitudinem.

L

Ad id aũt qõ vlterius queritꝫ: vtruz hec ſit vera: solus de est pr̃. Dõm ꝙ iſta poſſet diſtingui ſicut & alie diſtinguũtur: qz ſi solus denotet ſolitudinẽ: ſic est falſa. Si aũt denotat excluſionẽ: ſi excludit a soz subtr: tũc est vera: qz est ſenſus. deus ꝑter quẽ nõ est alius deus: est pr̃. Si aũt excludat a soz ꝑdicatũ: tunc cũ paternitas dicat̃ analogice de pñitate: put est in dinis & put est in alys & analogũ nõ fm eandẽ rõnẽ ꝑdicet̃ de oib⁹: tñ fm aliã & aliã rõnez: ſic pñitas illa & pñitas in creaturis: ꝟ qõ dico/solus / duplr poterit excludere a soz pñitatis: vel fm ꝙ pñitas ſumitur fm quãcũqz rõnez: tũc est falſa: qz nõ solus deus est pr̃: qz & creature põt cõpetẽ ꝙ ſit pr̃: niſi forte ꝑ antonomaſiaz verificaret̃: eo ꝙ ipſe est pr̃ oiuz: & ab eo est ois pñitas in celo & in terra. Si aũt fiat excluſio nõ a paternitate fm quãcũqz rõnem ſumpta: ſed a pñitate fm ꝙ in dinis eẽ bz: ſic est va. Et ꝑ ꝟ põt patẽ virtez arg̃ti: qz cõ dẽ ſolus de est pr̃. ſi pr̃ accipiat fm oẽm ſuã acceptionem: tũc nõ bz rõnem ſpãlis re deꝰ: ſicut bõ bz rõnem ſpãlis re aial. qz nihil est bõ qõ non ſit aial: est aliqd pr̃ qõ nõ est de. Et ꝑ ꝟ ꝑz ſolo ad rõnem ꝓmã. Soluit̃ ẽt per ꝟ rõ in ꝓtiũ: qz cũ dicit aliqd est pr̃ qõ nõ est deus: accipit ꝑez fm totũ ſuũ ambitũ nõ ſolũ ſub vna rõne ſz ſub diuerſis: fm quẽ modũ nõ vificat̃ ꝓpõ dcã.

M

¶ Utruz hec ſit vera: pater & filius & ſpiritus ſanct⁹ ſunt ſolus deus.

Queſtio vnica.

fm. 2⁹

Oſtea queritꝫ vtruz hec ſit vera pr̃ & filiꝰ & ſpũſanctus ſunt ſolus de? Et vr ꝙ nõ: qz ſolus est cõditio ſubti ſicut ois: ſed ois nunq̃ addit ad ꝑdicatũ. iuxta illud ꝓbi ꝑ periberme. in eo ꝙ vle ꝑdicat id qõ est vle ꝑdicari vlr nõ est vera: & ꝓmo poſt. c. de inuẽtõe medꝫ ſcribit ꝙ ipm qõ ſeq̃t nõ est ſumẽdum totũ: qz vt ibidez ſcribit. ipole est oẽm boiez eſſe oẽ aial: vel iuſtiniã eſſe oẽ bonũ. g̃ solus nũq̃ debet addi ad ꝑdicatũ: ſz in ꝓpõne ꝓtacta addit̃. g̃ tc.

¶ ℙ. Solus vel excludit ſuppoſitũ vel nãz. Dõo trinitas est solus de: nõ ſuppo: qz nõ addit̃ ſubto. nõ nãz qz ipſa nã de ſe excludit aliã nãz. g̃ ſupfluꝰ adderetur.

¶ ℙ. Dec dictio solus/aut tenet̃ ſigñatiue: aut cõſignificatiue. Si tenet̃ ſigñatiue: tunc dicit ſolitudinez & est ibi repugnãtia intellectuũ: qz eo ipſo ꝙ trinitas est de & in deo ipſo nõ est ſolitudo. Si aũt tenetur cõſignatiue: tũc ſplicat negationẽ rõne excluſionis: ſz negatio oz ꝑcedere cõpõnẽ nõ ſeq̃t: ſz in ꝓpõne ꝓdcã ſeq̃t. g̃ tc.

In cõtrariuz est qõ ait Aug. 6° de tri. c. 9. ꝙ patrẽ debemus dicere deũ: ſed nõ soluz deũ eſſe. aut soluz deũ ꝑez & filiũ & ſpm̃ ſcm̃.

O

Utrum hec ſit vera: ꝓ est ſolus deus.

Ulterius queritꝫ: vtrũ hec ſit vera: pater est solus de? Et vr ꝙ ſic: qz regula est Aug. 5. de tri. c. 8. & 8° de tri. c. 1. & in plrꝫ locis ꝙ qcqd dr de oibꝰ ſiñ nõ pluraliter est eſſentiale & dr de qualz ꝓsona ſingulariter: ſz solus de ꝓdicat̃ de trib⁹ ꝓsonis nõ plr. g̃ ꝓdicabit̃ de q̃lz ꝓsona ſingulr. g̃ pr̃ est solus de. ¶ ℙ. pr̃ est de & nõ est aliud q̃ deus. g̃ est solus deus.

In cõtrariuz est Magiſter in lra: qui ꝓbat ꝙ Aug. 5 Maximinũ ꝙ solus addit⁹ termino eſſentiali ex pte ꝑdicati nõ vificat̃ de vna ꝓsona: vt dicat̃: pr̃ est solus deꝰ vel solus deus.

Ulterius queritꝫ: vtrum hec ſit vera/trinitas est de solus: Et vr ꝙ ſic: qz noia & verba trãſpoſita idẽ ſigñant: vt dr 2° periher. Sz h̃ ꝓcedit/trinitas est solus deus. g̃ & hec/trinitas est deus solus.

Utrum hec ſit vera: trinitas est ſolus de,

In cõtrariuz est: qz solus ipoꝛtat negationem. negatio aũt non negat niſi quod inuenit. cum ergo nihil ſequatur post hanc dictionez ſolus/ſuperfluꝰ adderetur.

P

Solum & tñ qõd. Quinto

Rñdeo dõm ꝙ soluz & tñ vt gdaz dicit 2r teneri pñtaduerbialr vel noialr: & put tenentur noialr ſunt ꝑdicio ſubti & hñt ꝑuare ꝓpositum: & ſic accipiẽdo eas ſupfluas addunt̃ ꝑdicatoꝛ: cũ nõ ſint ꝑdicões ꝑdicati. Si aũt tenent̃ aduerbialr: tũc idẽ ſonat qõ tñ: & tũc põt addi ad ꝑdicatuz q̃tũ est de ſe. ſz nõ in ꝓpõne: qz eo ipſo ꝙ nã ꝑdicat̃ de aliq̃ ſubto excludit ab illo oẽm aliã nãz. naz eo ipſo ꝙ sortes est bõ: nõ est aliqd qõ non ſit bõ: & iõ ſupfluꝰ addit̃ talis dictio termino poſito in ꝑdicato cũ ſtet ꝓ nã: niſi addat̃ vn⁹ vel aliqs aliꝰ terminus accñtalis: vt dicat̃ sor. est tñ vn⁹ bõ ad excludẽdum pluralitatẽ. Sed ꝟ nõ est bñ dictũ vt patebit.

Lõra ep. Adpie ꝓpõe.

¶ Uñ notãdum ꝙ solus ſiue teneat̃ noialr ſiue aduerbialr põt vificari ꝓpositio dicta. nam ſi tenet̃ noialiter 2r accipi põt: qz vl referr̃ ad ſubz vel ad ꝑdicatũ. ſi referr̃ ad ſubz: tũc est ſenſus: pr̃ & filiꝰ & ſpũſcus ſũt solus de: ꝟ est nullũ ſuppoſitũ aliꝰ ab aliquo iſtoꝝ triuz est de. & ſic intelligit eã Aug. cũ negat ꝑez eſſe ſolum deum. soluz aũt deũ eſſe ꝑez & filiũ & ſpm̃ ſcm̃. Jte put referr̃ ad ꝑdicatũ est vera. naz nã diuina nõ eodez mõ habet eſſe & cetere nature: qz alie nature non ſunt per ſe ſubſiſtentes: & qz solus noialr ſumptũ nõ ꝑuat niſi ꝓpositum eiꝰ ꝙ noialr ſumptũ nõ ꝑuat dentes: & qz solus est qd ꝑ ſe ſubſiſtẽs: vel ꝙ ſigñat ꝑ modũ ſubſiſtẽtis: cũ terminus in ꝑdicato poſitꝰ ſtet ꝓ nã: & nulla nã creata ſz ꝙ bõ ſit qd ꝑ ſe ſubſiſtẽtes nulli termio ſigñanti nãz creatã positio in ꝑdicato põt addi solus noialr ſumptũ. Sz qz ipſa nã diuina est qd ꝑ ſe ſubſiſtẽtes ꝙueniẽter ei poterit addi solus ẽt vt ſtat in ꝑdicato: & tunc dicẽdo trinitas solus de est ſenſus. i. est de ꝑter quẽ nõ est aliꝰ de. Si aũt ꝟ qõ dico solus/teneat̃ aduerbialr & valeat idẽ qõ tñ: tunc ẽt est duplex: qz põt referri ad ſubz vel ad

Q

A ꝓdicatū. Si referat ad subz est locutio falsa: qz est sensus qꝫ pr̄ z filius z spūssc̄us sunt vn̄ deꝰ: qđ falsuz est ꝓpter filio q nō est vn̄ deꝰ: sz ēt est bō. Si aūt referat ad ꝓdicatū: nūc aliquo mō pōt eē vera: qz nā dīna in B differt ab alys: qz ois alia nā cōpatit̄ secuz aliqđ aliud in supposito qꝫ facit realez cōpōnez in hypostasi. solus autez ille est deꝰ in quo nihil est per accīs: cuiꝰ nā nullaz nāz cōpatit̄ que in suppm dīno cōpōnem faciat: ideo tm̄ nā dīna sola dici pōt ēt̄ ad istum modum: z nūc est sensus pr̄ z filiꝰ z spūssc̄us sunt solus deus. i. tm̄ nā dīna est in eis z nulla alia nā est in aliquo eoꝝ q̄ realez cōpōnē faciat in ipso: qđ de nullo creato dici pōt. Appet igitur quō est vā ꝓpositio ꝓdicta: z quō hec dictio, solus sine sumat noiaīr sine aduerbialr in ꝓpōnibus de deo dictis vt referat ad subm: sequit̄ cōditionē quā bz in alys
B ꝓpōnib⁹: vt referat ad ꝓdicatum nō: eo qꝫ nā dīna est qđ subsistens z nō cōpatit̄ secū aliqđ per accidens qđ realez compositionē faciat in supposito. alie aūt nature nō sic se habent vt patet per habita.

Ad primū dōm qꝫ nō est sile de naturis creatis z de nā dīna vt pz ꝑ dicta: z ideo dato qꝫ in creaturis sit solus cōditio sabel. ibi aūt pōt eē ꝓdicatio ꝓdicati mō quo patuit. Uel dōm qꝫ ois: qz dicit distributionē z diuisionē: numq̄ bz addi ad ꝓdicatū qꝫ retinet locū nāe: in qua suppo⁹ vnitur: sz solus dicit exclusionē quādaz que nāe dīne cōpetit mō quo dictū est: z ideo nō est sile ꝓdictio subri ois z solus: ꝑꝫ qđ rō nō cōcludit. ¶ Ad 2ᵐ dōz qꝫ pōt excludere suppositū z nāz mō quo dixim⁹. ¶ Ad 3ᵐ dō qꝫ ēt in B termino, deus, bat intelligi aliqs modus cōpōnis: qz deꝰ est bris diuinitatis: rōne cuiꝰ cōpōnis pōt denotari ibi exclusio.

Ad illud qđ vlterius queritur: vtrū B sit vera: pr̄ est solus deus. Dōm qꝫ hoc qꝫ dico, solus, sz ponat ex pte ꝓdicati pōt referri ad subz z ꝓdicatuz. Et si referat ad subm: nūc cedez iudicū de eo z de ista: solus pr̄ est deꝰ: de qua qđ sit dicēdaz patuit. Si aūt referatur ad ꝓdicatū vt sit sensus: pr̄ est solus deus: qz est tm̄ deꝰ sic est vera: in quo pater distinguitur a filio qui non est tm̄ deus: sed etiaz est homo.

Ad primū dōm qꝫ sz rōne ꝓdicati essentialis possit dici de qualz ꝑsona singlariter: qz pr̄ est deus z filius: deus rōne tr̄e ꝓnōnis. Dōo pr̄ est solus deꝰ: in aliquo sensu bz falsitatem vt patuit. ¶ Ad 2ᵐ dōm qꝫ arguit hanc verificari: pr̄ est solus deꝰ fm qꝫ solus refert̄ ad ꝓdicatū: z est idez qꝫ tm̄: fm quē modū eaz verificari cōcessimus modo quo diximus.

Ad illud in ꝓximuz dōm qꝫ Magister cā negat fm qꝫ filiꝰ z spūssanctus a cōstitio deitatis excludunt: qui sensus quātum ad modum fm quē eaz veram concessimus non habet.

C
D **Ad illud** aūt qđ vlteriꝰ queritur: vtrū B sit vera: trinitas est deꝰ solus. Dōm qꝫ nō: qz solus, vel denotat solitudinē vel exclusionē: ꝑt denotat exclusionē in ꝓposito sumi non pōt: qz in exclusione ipsa cat negatio, negatio aūt nunq̄ ponit̄ post ois alia: eo qꝫ ociose adderet̄: cū solū ad sequētia se extendat. igit̄ denotabit in ꝓposito solitudinē que deo nō cōpetit vt patuit: ideo nō est concedenda: z si inueniat̄ est exponēda.
¶ Ad id aūt qđ dī qꝫ noia z vba trāspositiōe ipsoꝝ: aliqs tamē modus significādi variat in eis: ꝓpter qđ nō est idē dicere ois nō. z nō ois: z qz ad veritatē ꝓpositionū: bꝫ modi significādi sunt attendendi: sz cōcedamus hanc: trinitas est solus deus: nō tm̄ concedit̄ qꝫ sit deus solus.

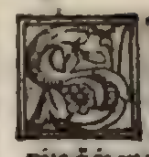

Super litterā sup illo, Nemo nō nisi ipse filius, vult Magister qꝫ nō seꝑarat inde pater. Contra. nemo idē est qꝫ nullus bō: sz pr̄ nō est bō. ḡ talis locutio non attingit ꝑsonam. pr̄s ḡ ēt ex vi locutōis pr̄ inde nō seꝑat nō soluz rōne inseꝑabilitatis quā bz pr̄ ad filiū: cuiꝰ ꝫrium vr̄ sententie Magister. Dōm qꝫ nemo ḡtū de vi locutionis nō excludit: nisi boiez: nī qz bō est bris intellm ex vsu loquētiū accōmodatū est qꝫ oē bris vsu cognitiuū excludat, per B qꝫ dico, nemo: z ꝑ hūc modum logē Magister. — N3 de significato huius noīs nemo.

¶ De nominū differentia quibus vtimur loquentes de deo. Distin. XXII.

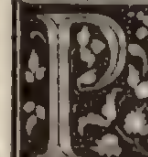

Post predicta nob̄ diserēduz vr̄ de nominū diuersitate: q̄bus loquētes de vnitate ac trinitate ineffabili vtimur. Beide demō strādum est qb⁹ modis de ea aliqđ dicatur. Illud ḡ ꝑcipue teneamus: quedaz eē noia dicta ad singulas ꝑsonas pertinentia: vt ait Aug. in. vr̄. li. de tri. que de singulis tm̄ dicūt ꝑsonis. Quedaz ꝙo vnitatē essentie significantia sūt: que z de singulis singillatiz: z de oib⁹ cōiter dicunt. Alia ꝙo sunt q̄ trāslatiue ac ꝑ filitudinē de deo dicūt. Un̄ Ambro. in q̄. lib. de tri. ait. Quo purius niteat fides: tripartita vr̄ deitatis distinctio. Sunt. n. noia quedā que euidēter ꝓprietatē ꝑsonāq; deitatis ostendūt. Et sunt q̄dā que ꝑspicuā diuine maiestatis expriműt ꝙtatez. Alia ꝙo sunt q̄ trāslatiue z ꝑ filitudinē de deo dicūt. Ꝓprietatis itaq; indicia sunt: gn̄atio: filiꝰ: verbum: z bꝫ. Unitatis ꝙo eterne sapiēna: virtus: veritas: z bꝫ. Silitudinis ꝙo splendor: character: speculum: z huiusmodi.
¶ Premissis addit q̄dam esse noia que tpaliter deo cōueniunt z relative dicunt.

His adiciendum est quedaz etiam noia esse: vt Aug. ait in. v. li. de tri. q̄ ex tpe deo cōuenīūt: z relative ad creaturā dīr: quoꝝ q̄dā de oib⁹ dīr ꝑsōis: vt dīs: creator: refugiuz. Quedā aūt nō de oib⁹. vt dōat⁹: dat⁹: missus.
¶ De hoc nomine trinitas addit.

Preterea est vnū nomē qđ de nulla ꝑsona singillatiz dī: sed de oibus sil. i. trinitas: qđ nō dī fm subaz: sz q̄si collectiuū pluralitatē designat ꝑsonaꝝ.
¶ De alijs nominibus que temporaliter deo congruūt: z non relative dicuntur.

Sunt etiam quedā noia que ex tpe deo ꝙueniūt: nec relative dīr: vt humanat⁹: incarnat⁹: z bꝫ. Ecce

K fer noiuz dñas assignauim⁹:qb⁹ vtimur loquẽtes de deo:de qbus singulis agẽdum est.
¶ Or illa noia que ad singulas ptinẽt psonas ꝓprie relatiue dicunt: ea vo que vnitatem essentie signiant ad se dicunt: z de singulis z de oibus cõiter dicunt psonis: z singulariter nõ pluraliter in summa accipiunt.

Sciendum est ḡ q illa que proprie ad singulas psonas ptinent:relatiue adinuicẽ dicunt: sic pr̃ z filius: z vtriusqz donũ spũsscũs. Ea vo que vnitatem essentie signiant ad se dicunt: z ea que ad se dicunt subalr vtiqz dicunt: z de oib⁹ cõiter z de singulis singillatim dicunt psonis: z singulr nõ pluraliter accipiunt in summa: vt deus:bonus:potẽs:magnus: z bõ. Que aũt relatiue dicunt:subalr nõ dicunt. Vñ Aug. in .5. lib. de tri. ait. Quicqd ad se dr:prestantissima illa z diuina sublimitas subalr dicit. Quod aũt ad aliqd dr nõ subalr dr sed relatiue. Tantaqz est vis eiusdẽ substãie in patre z filio z spũscõ:vt qcqd de singulis ad seipsa dicit:nõ pluralr in summa: sed singulr accipiat. Dicimus.n. pr̃ est de⁹: z filius est de⁹: z spũsscus est de⁹:qõ ꝑm subaz dici nemo dubitat. Non tñ dicimus hãc trinitatẽ esse tres deos:sed vnũ deũ. Ita dr pater magnus:filius magnus: z spũsscus magn⁹: nõ tres magni sed vnus magn⁹. Ita etiã oipotẽs pr̃:oipotẽs filius:oipotens spũsscus: nõ tñ tres oipotentes:sz vn⁹ oipotẽs. Quicqd ḡ ad seipsum dicit deus: z de singulis psonis similr dr: z simul de ipsa trinitate: nõ pluralr sed singulariter dicitur. Et qm̃ nõ est aliud deo esse: z aliud magnũ esse:sed b idem est illi eẽ:qõ est magnũ esse. Propterea sicut nõ dicim⁹ tres essentias: sic nõ dicimus tres magnitudines: sed vnam essentiã z vnã magnitudinem.

M ¶ Or deus magnus est ea magnitudine qua deus est: sic de bonitate z de omnibus que ꝑm substãtiam dicuntur.

Deus enim nõ est magn⁹ ea magnitudine q̃ nõ est qõ ipse: vt q̃si ꝓceps ei⁹ sit. aliqn maior eẽt illa magnitudo q̃ de⁹. Deo aũt nõ est aliqd maius: ea ergo magnitudie magnus est qua ipse est. Idcoqz nec tres magnitudines dicimus: sz vnã magnitudinem: nec tres magnos:sz vnũ magnũ: qz nõ ꝓcipatiõe magnitudinis de⁹ magn⁹ est:sz seipso magno magn⁹ est:qz ipse est sua magnitudo. Ita z de bonitate z eternitate z oipotẽtia dei dicẽdum est: z de oib⁹ dino que de deo pñt ꝓnũtiari subalr: qbus ad seipsum dr:nõ trãslatiue ac p filitudinẽ:sz ꝓprie:si tñ de illo proprie aliqd dr de bois dici pót. Ecce apte docuit q̃ noia vnitatẽ diuine maiestatis significãtia: z ad se dr de deo.i. sine relatiõe: z de oibus psonis cõiter: z de singulis diuisim dicunt:nec pluraliter sz singulariter in summa accipiunt. Illa vo noia que ꝓprie ad singulas ptinent psonas: relatiue nõ subalr dicunt. Or enim ꝓprie singula in trinitate psona dicit: vt ait Aug. in eodem: nullo modo ad seipsam:sed ad aliã inuicem vel ad creaturam dicit. Et ideo relatiue:non substantialiter dici manifestum est.

Est predicta ꝛc. Quia Magister supi⁹ determinat de vnitate essentie z trinitate psonaꝝ:hic in pte ista determinat de noib⁹ ꝑs que cẽtie vnitas z psonaꝝ pluralitas designat. Et duo facit.qz ꝓmo facit qõ dcm̃ est. Secũdo spãlr ingrit qũo termini numerales ad dina trãsferũt. ibi ⌊Dic oliger.⌋ in ꝑn⁹.z.4.diſti. ¶ Circa ꝑm duo facit.qz ꝓmo distinguit bõ noia. Scõo spãlr descẽdit ad determinãdum de b noie q̃ est psona.ibi ⌊Predictis.⌋ in ꝑn⁹.z3.diſ. ¶ Circa ꝑm duo facit.qz ꝓmo distinguit bõ noia.Scõo dat dñaz inter ea.z⁹ ibi ⌊Sciẽdũ est igit.⌋ ¶ Circa ꝑm duo facit.qz ꝓmo põit trimẽbrẽ diuisionẽ noiuz cõpetẽtiũ deo ab eterno:qz q̃daz indicãt essentie vnitatẽ: vt sapia:bonitas:z bõ.quedaz psonaꝝ distinctionẽ: vt ingfio/gio z talia.q̃daz de deo trãslatiue dicũtur vt speculum caracter z bõ.Scõo distinguit noia cõpetẽtia deo ex tpe.ibi ⌊Dis adyciẽdum.⌋ ¶ Circa qõ tria facit. qz ꝓmo ponit noia q̃ relatiõe ipoztãt tpalez:vt refugiũ/creato⁹/donato⁹/missus:z talia:quoꝝ quedaz cõpetunt oib⁹ psonis q̃dã nõ.Scõo addit quoddã nomẽ qõ deo cõpetit ab eterno:qõ quãdã collectionẽ signiat:cuius est trinitas:qõ inter alia noia deo ab eterno cõpetẽtia non posuerat.Tertio ponit q̃daz noia deo cõpetẽtia ex tpe relatiõe nõ significantia eius sunt humanat⁹ incarnat⁹ z talia:que vtrũ relatiõe ipoztent in ỻalib⁹ qõnib⁹ apparebit.z⁹ ibi ⌊Preterea.⌋ 3⁹ ibi ⌊Sunt ẽt.⌋ Deide cũ dicit. ⌊Sciẽdum.⌋ Dat dñaz inter noia ꝑ⁹ assignata:qz quedã de eis dicunt relatiue q̃dã ꝑm subaz.que aũt dicunt ꝑs subaz dr de qualz psona singulr z de oib⁹ nõ pluralr. que aũt dr relatiue nõ dr singulr de oib⁹.Et duo facit. qz ꝓmo facit qõ dcm̃ est.Scõo manifestat qõ dixerat. ibi ⌊Tantaqz est vis.⌋ ¶ Circa qõ tria facit.dixerat.n. q̃ oia absoluta dcã de deo dr de oib⁹ psonis nõ pluralr q̃ ideo ꝛrigit:qz oia absoluta trãseũt in subaz:ideo nullum absolutũ ibi plurificat:sicut nec subaz ideo ꝓmo dicit absoluta in dinis trãsire subam.Scõo manifestat b per Aug.q̃ dicit deũ nõ eẽ magnũ ꝓcipatione magnitudinis: sed magnitudine q̃ ipse est. Tertio recolligit dicta in summa ad maiorez facilitatez dictoꝝ.z⁹ ibi ⌊Deus enim.⌋ 3⁹ ibi ⌊Ecce aperte.⌋ In quo terminatur sententia lectionis z distinctionis.

Magister in pñti distõne. ꝓmo dicit deũ esse noia bile. Secũdo notat ipm multis nomib⁹. Tertio dicit aliq̃ de ipso dici pp̃:aliq̃ trãsumptiue.Quarto

A ponit nois que de deo dr̃. Jō de his q̃tuor q̃remus.

¶ Utrū deus sit notabilis a nobis. Qō. I.

Expo. in sum. parte p̃ma. p̃. 13. q. 1.

T. cō. 28. AD p̃mū sic p̃cedit. Uī q̄ de⁹ nō sit notabilis a nobis: ga vt scribit circa fine quarti meta. rō quam sigr̃iat nomē est diffinitio. g̃ qō nō diffinit nō bz nomē. Sz de⁹ diffiniri nō pōt: q: vt dī viti. de di. no. Deꝰ est super oēm terminū extentus: a nullo capr⁹ aut cōprehēsus: sed diffinitio bz rōnem termini: iuxta illud p̃bi. 5. meta. Termin⁹ est suba cuiusq; t qō qd erat eē. si igit̃ deꝰ nō bz terminū nō bz diffōnē. g̃ neq; nomē. ¶ P. Ea que sunt in voce sunt signa eoꝝ que sunt in aia. g̃ qō nō p̃ngit intelligere: nō contingit sigr̃iare. Sed qd sit deꝰ scire non possumus. iuxta illud Dan̄. p̃ lib. c. 3. Quid vo est deꝰ fm suba; t nāz: incomprehēsibile est B oino t ignotū. t Diony. p̃ de di. no. ait, diuina suba eē inscrutabilez t nō inuestigabilez. g̃ rc̃. ¶ P. Oē nomē sigr̃iat suba; t qualitatē. Sed talia nō p̃nt esse absq; cōpōne. in deo aūt nulla cōpositio. ergo noiari nō pōt. ¶ P. scribit in. 6. ppōne de causis q⁹ p⁹ cā est sup oēz narrationē t deficūt lingue a narratione ei⁹. Sed qō est tale est qd inoiabile. g̃ rc̃. ¶ P. Si deꝰ noiaf: boc erit vel positiue vel p̃uatiue. positiue non: qz vt dī z⁰ de ange. hier. Affirmatiōes de deo fūt incōpacte. Si negatiue: tūc sic nolare deū nō est ips noiare: sed nō noiare: qz negatio nō dicit qd est res: sz qd nō est.

B

C

D

Sapien gia cognitiua.

Sensus p̃tatiua

Estimatiua T. cō. 157.

Intellectus

Verbū cē pla tum vel nomē.

Sermo

Scientia

In cōtrariū est: qz legit Exod. 3⁰ q⁹ cū quesisset Moyses ab eo q̄ loc̄batf de rubo q⁹ eēt nomē ei⁹. Dixit Deꝰ ad Moysem. Ego sum qui sum. g̃ esse est nomen ipsius dei. ¶ P. In ista auctc Ambro. multa noia dei assignant. g̃ rc̃.

Rñdeo dōm q⁹ Diony. p̃ de di. no. istā dubitatiōez mouet: vtrū deꝰ sit notabilis: t ostēdit ipm nō notabilez eē. naz nihil noiamus q⁹ aliq̄ cōgne nō cognoscimus: sz nulla cōgne deꝰ nobis inotescit. g̃ ipsum noiare nō possum⁹: t vt possum⁹ intelligē mentē Dio. Notandū q⁹ sunt in nobis septē gr̃ia cōgnua q̄ se bñt per ordinē. Naz p̃⁹ cognitio dr̃ sensus qui res corporales intuet. Post hāc est p̃hātasia que est mot⁹ factus a sensu: ideo sensuz p̃supponit t imagines corpoꝝ cernit. Post hāc est estimatiua quā Diony. appellat opionē: sz ppe nō dicaf opio: q: opio fm q⁹ bī in z⁰ de aia: vel in 3⁰ fm aliā intitulationē inest cui inberet fides. vī nulli bestiaꝝ inest: sed estimatiua etiā inest brutis. hec autez nō solū cernit imagines corpoꝝ: sed intēnōes formaꝝ insensibiliū vt indicat B eē inimicabile illud amicabile: que nunq̄ directe fuerūt in sensu. Post hāc aūt segf cognitio intellctiua. Hec aūt q̄druplr diuidit: q: vī egredit talis actus a p⁰ informata bita: vel nō. si nō sit p⁰ intellctiua bita informata: duplr ei cōperit actio. vna fm q⁹ intelligit simplicia: B in 3⁰ de aia appellata est intellectiua intelligētia t indiuisibiliū: fm hāc actionē intellctus diffinit: cui⁹ diffōnis tanq̄ signū exteri⁹ est vōū ex̄ platum sive nomē: ppter qō dictū est rō quā sigr̃iat nomē est diffinitio. igit̃ hec intellctiua cognitio vt ab alijs distinguaf: vocaf nomē. Sc̄a actio intellctiue p⁰ nō informate bitus est fm quā intelligit cōposita: t fm hāc formatā enūtiationē: cui enūtiationi interiori tanq̄ signuz rndet oratio ex̄ plata sive sermo. vī talis cognitio sermo dr̃ caf. Sc̄z vo q⁹ virtus intellctiua informaf bitu cōperit etiā ei duplr cognitio. Una fm q⁹ informaf habitu p̃ncipiox: t hec dī intellctus: t bō cognitio rōne simplicis comuit⁹ a Dionysio dī tactus. Alia fm q⁹ p̃ficif habitu p̃clonuz que vocaf scia. g̃ ista se bñt per ordinē: sensus phantasia: estimatio: sive opio: nomē: sermo: intellc⁹: qui Diony. appellat tactū rōne simplicis intuitus t scia.

E

¶ Et ga nulla ista; cognitionū deꝰ cognoscif: ideo deus inoiabilis v f. vī p̃ de di. no. dī q⁹ deꝰ incōprehensibilis est t ei⁹ neq; est sensus neq; phātasia: neq; opinio: nec nomē neq; sermo neq; tactus: neq; scia: t ideo ibidem subdif: quo de di. no. a nobis tractabif sermo inoiabili t supnoiabili: supsubali diuinitate demōstrata. q. d. q⁹ exquo diuinitas nec noiari pōt: nec cognosci: nec valet cū intēdam⁹ libr̃ū de di. no. cōponere: quo boc a nobis fiet deo inoiabili existēte. Jdeo notādum q⁹ deꝰ aliquo cōgne cognoscif t nullo cōgne cognoscif. nam si boc q⁹ dico, aliq̄ incōplexione ipōrtat: deꝰ a nobis aliq̄ cognitione cognoscif: eo q⁹ aliqualr t incōpleta cōgne nobis est notꝰ. naz creature p̃ quas ipm cognoscim⁹ aliqualr: sz incōplete eū repritant: nulla tr̃ cognitio in nobis euz pfecte apprehendit: ideo vba illa Dionysius vt ex sniā sua p̃z nō arguit deū nullo mō noiabilez esse: sz cōcludunt q⁹ pfecte a nobis noiari nō pōt. vī t ipse inuestigat quo p̃ ea q̄ sunt in creaturis deū noiare possimus: noiationes tamē tales deficiunt: eo q⁹ perfectiōes p̃cipate cuiusmodi sunt in creaturis: pfectiones per essentiaz que sunt in deo cōprehendere nō possunt. est ergo deꝰ noiabilis a nobis: sed imperfecte.

F

Deꝰ nullo modo cadit cognitio.

Ad p̃mū dōm q⁹ sz deꝰ sit infinit⁹ t absq; termino: intelligim⁹ tr̃ ipm nō finito t terminato: sz sit simplicissim⁹ in sua tr̃ simplicitate euz nō intelligim⁹. igit̃ poterit ipse eē termin⁹ fm modum intelligēdi nostrū: q: modus nominādi ipsum sequitur modum intelligēdi nostrū: cum noiare poterimus: in quo nulla existit cōpositio fm rei veritatē: sed fm nostrū modum intelligēdi. ¶ Ad z^m dōm q⁹ qd est deꝰ scire nō possimus: q: ipsaz essentiā diuinā sive deuz intellc essentialiter nō cognoscim⁹. Sed eū per creaturas apprehēdimus: effect⁹ aūt si sit p̃portionat⁹ cāe ducit in cōgnez qd est cā. si sit inproportionatus ducit in cōgnem ga: t q: nulla creatura est p̃portionata suo creatori: cuz sit certis circūscripta limitib⁹. deꝰ autē sit absq; termino t infinit⁹: ideo p̃ creaturas cognoscim⁹ q: est deꝰ: nō qd. hec autē est aliqualis cognitio t si nō plena: q: semp effect⁹ ducit in aliqualez cognez cāe. ppter qō Aug. 15. de tri. ca. 9. dicit q⁹ nō debet videri vanū sive frustra laborare ad cognoscēduz deū per speculum t in enigmate fm q⁹ concessuz est vire p̃fti. aliqualez igit̃ cognez de deo habemus: t fm q⁹ eū ipfecte cognoscim⁹: sic ipfecte nolam⁹. nō g̃ arguit rō q⁹ nullo mō noiari possit: sz semp pfecte noiari nō valet. ¶ Ad 3^m dōm q⁹ suba t q̃litas q̄ sigr̃iat nomē nō accipiunt ppric: sz suba pōt accipi pro eo cui nomē iponit: qualitas pro eo a quo iponit. hec autē nō semp realr sunt distincte: sed aliq̄n sola rōne differūt: t ideo nō arguit deū esse cōpositū fm rei veritatez: sed fm modum intelligēdi qō cōcedimus. ¶ Ad 4^m dōm q⁹ p⁹ cā est sup oēz narrationēz: qz nulla narratio eā cōprehēdit. vī nō arguit q⁹ noiari possit: sz q⁹ pfecte noiari nō valet. naz ipsa cā p⁹ nō cadit sub sensu: sz solus effectus ei⁹: t ideo noiari nō pōt: nisi fm q⁹ in cōgnez eius venimus p̃ effect⁹: t boc est incōplete. vī in cōmento illius ppōnis scribit q⁹ p̃mā cām nō p̃sequit loquela. vī est superior narratiōe: qz narratio nō fit nisi p̃ loquelaz: loquela p̃ intelligētiā: t intelligētia p̃ cogitationē: cogitatio per meditationē: meditatio per sensuz. cā aūt p⁹ est sup oēs res: t nō cadit sub sensu. ¶ Ad 5^m dōm q⁹ etiaz aliqualis cognitio de deo bī cū scit qd nō est: pp qō sic nominare ipm: est ipm aliq̄lr noiare. qūo aūt affirmationes eius sint incōpacte in alia rōne patebit.

G

Non qūo in deo⁰ deū cognoscere non possum⁹ qdditatiue.

H

Qūo cognit bona cā: qz nō plene talis.

I ¶ Utrū deꝰ sit notabilis plib⁹ nolb⁹. Qō. II.

Nō argū de synonymis qō facit Gōcor⁹ 3 Eg. de attributis.

SEcundo queriť vtruz deus sit notabilis pluribꝰ nolbꝰ? Et vť ꝙ nō: qz ſm Auic. in metaphyſica ſua. niſi vnū adderet aliquē intentionē realez ſupra ens: tūc dicēdo ens vnū eſſet ibi nugatio: qz ens ⁊ vnū eſſent nota ſynonyma: vellebat enim ꝙ ens ⁊ vnū ſignarent diſpoſitiones additas eſſentie rei. igiť ſm hāc viā vbicūqz eſt dare plra nota nō ſynonyma: ibi ē dare aliquas diſpōnes ſupadditas entie rei. Sz B nō eſt abſqz cōpōne reali. igiť de deo plura nota niſi ſint ſynonyma dici non pñt. ¶ P. Doc idē pz ꝙ diſſonez ſynonymoꝝ: qz ſynonyma ſunt plura nota idez ſignificāta: ſz cū deꝰ ſit vere vnū: in quo nullus numerꝰ ſm Boetiū: nota nota dicta de deo vnū ⁊ idē ſignificabūt. igiť ſynonyma erūt. nō igiť plura nota de deo dicunť. ¶ P. Simplex, ꝙ oēm modum vel totū intellīt: vl totū ignorať. Si totuz intellīt: vno noie ſignari pōt. Si totū ignorať: tūc nullo mō ꝙ nomen ſignificari pōt. ¶ P. Dō plalitas notuz vel eſt ex pte rei: vel ex parte intellus nři. Ex pte rei nō: qz eſt vna ⁊ ſimplex. Si āt ex pte intellus ſoluz: tūc bō nota ſunt figmentū.

Diſſonem ſynonymoꝝ.

K

In cōtrarium eſt: qz in pſal. legiť. Dñs nomē illi. ⁊ Exo. 15. ſcribiť. Dipotēs nomē eiꝰ. ſed iſta ſunt plura nota. ģ ⁊c. ¶ P. ſm Anſel. pſoloyon. 5. Deꝰ eſt iuſtus verax: beatꝰ ⁊ gegd meliꝰ eſt eſſe ꝙ nō eſſe: ſed hec ſunt plura nota. ģ ⁊c.

Nō de vbo.

Rńdeo dōm ꝙ ea q̄ ſunt in voce ſunt ſigna eoꝝ q̄ ſunt in alia: ideo ſi loqui volumus de his q̄ per nota vel ꝙ voces exteriores ſignianť: oꝑz nos fundare ſermonē nřz ſup ea q̄ ſunt in mēte repītata ꝙ bō voces. In mēte aūt q̄tū ad pñs duo ſūt: ſpēs que iformat memoriā: ⁊ cōcept⁹ ģ gignit in acie cogitātis. naz cū intellectꝰ actualr ſpecie intellibili iformeť; ex tali iformatiōe gignit gdā cōcept⁹ ģ oi vbū ⁊ nomē exteriꝰ platū ſiue vbū in voce ſignat bō cōceptū: vel vbū in mēte nō ſpēz. nā ille ģ dicit leonē nō intēdit ſignare leonis ſpēz: ſed leonis ꝛceptū: ſiue vbū. vñ 7. 15. de tri. ca. 11. ſcribiť. vnde vbū qō foris ſonat, ſignuz eſt vbi qō intus lucet.

L

Nō de ſpē intelligibili in memoria ⁊ de cōcepto ſiue vbo in acie intellus formato.

Spēs aūt ⁊ bō vbū q̄tū ad plalitatē ⁊ vnitatē aliq̄ mō ſeſe ꝙſequūtur: ſz nō oporteat vnū cē aliud. boc aute ſic eſt videre: qz bō vbū genitū ſm Aug. 15. de tri. ca. 11. eſt ſimillimū ſcie de qua ģgnit: ꝓp qō oz cē aliquā eqlitatem inter parentē ⁊ plem inter ſpēz in memoria ⁊ conceptū in itelligētia: ⁊ ſi nō per oēm moduz numerꝰ verboꝝ eſt ſm numerū ſpēz: tri paucitas ⁊ plalitas vboꝝ ſiue cōceptuū aliquo mō ꝙſequiť paucitatē ⁊ pluralitatez ſpēz in memoria. Naz ſicut dicimus ꝙ intelligēria ſuperioꝝ bz ſpēs magis vles ⁊ pauciores q̄ habeat inferior: vt pōt haberi ex. 11. propōne de cauſis. Sic ⁊ in cōceptib⁹ ſuo mō ſe bz: habent enim ſe ſpēs in intelligētia recepte: ſicut ſe bñt potētie ordinate in nobis. Nam ſicut videmus ꝙ ſenſus cōis qui eſt altior q̄ particularis exiſtēs vnus cōprehēdit oia que cōprehēdunt particulares ſenſus plurificati: ⁊ plura qz cōprehēdit actus eoꝝ obiectoꝝ dūaz. Si intelligēria ſuprior per vnaz ſpeciez plura cōprehēdit q̄ inferior per plures: eo ꝙ eſt vlior illis: ⁊ ſicut eſt in ſpēb⁹ ſic eſt in cōceptib⁹: ꝙ in vno cōcepto plura cōprehēdit angelus ſuperior q̄ inferior per multa verba. pluralitas ģ ⁊ paucitas verboꝝ nō ſemp per oēm moduz eſſe bz ex pluralitate ⁊ paucitate rerū. nam ſi ſic eſſet: nunq̄ vnus intellectꝰ vnico vbo plura cōprehenderet q̄ alius per plura.

M

Pluralitas ⁊ paucitas vboꝝ ſeu concep

¶ Erit ergo paucitas ⁊ pluralitas verboꝝ ex ſublimitate ⁊ infimitate intellus vt ſm ꝙ intellus eſt ſuperior ⁊ inferior ſm cōparationē eoꝝ que ſpeculať formet plura ⁊ pauciora. naz ſi intellꝰ ſuperat intellecta: plura intellecta itelligit vno vbo: ⁊ ideo qz deꝰ oia ſuperexcellit vnico vbo: nō ſoluz facta: ſz ét fieri poſſibilia ⁊ infinita itelligit: qz ſpēs numeroꝝ quaꝝ nō eſt numerꝰ: que oia in vnico ſuo vbo cōſpicit: qz vnico verbo ſibi coeterno deꝰ dicit gegd dicit ⁊ facit: ⁊ ſicut deus infinita vno vbo intelligit: eo ꝙ facta ⁊ poſſibilia que ſunt infinita incōprabiliter ſuperexcellit: ſic intellus noſter qui mō ꝛuio ſe bz ad ipſuz: qz in infinitū ab eo ſuperať. imō ꝛuio de eo vbo formabit: vt ſicut ipſe infinita intelligit vno vbo: eo ꝙ ea ſuperat: ſic ipm vnū eſt a nobis itelligibile infinitis vbis ⁊ infinitas cōceptiones de eo formare poſſumus. vnde. 17. de diuno. ſcribit ꝙ nos debem⁹ laudare euz ģ eſt infinito ꝝ noiuz. nam pfectiones que ſunt in deo nō vno: nos apprehēdimus modis plib⁹ ⁊ vt in creaturis exiſtūt: ⁊ qz tales pfectiones ſunt infinite: qz in ipſo nō ſolum cōgreganť pfectiones oiuz generū actu exiſtes: ſz ét poſſibiles eſſe: que ſunt infinite: ideo nō ſolū pōt noiari multis noib⁹: ſed etiā infinitis: quoꝝ nominū varietas nō ſoluz ſue ſimplicitati nō derogat: ſz etiā ſuā ſimplicitatez demōſtrat: qz ideo ꝓcingit talis pluralitas: qz ꝓpter ſuā ſimplicitatē deꝰ nřm intellm ſuperat. Si ģ querať que eſt cā pluralitatis nominū. Dōm ꝙ excellēria dine bonitatis ⁊ paucitatis noſtre intelligentie vel capacitatis: vt habitū fuit per Anſel. pſoloyon. 14.

Lō 2. q. 2.

Ad primū dōm ꝙ auctoritas Auic. non eſt recipienda in hac pte. naz ⁊ Cōmē. in 4° meta. dicit eū in hoc erraſſe. Uel dōm ꝙ tales additiones nō ſunt reales: ſed ſm moduz intelligēdi ⁊ ponere peū ſit cōpoſitū nō eſt inconueniēs. ¶ Ad 2ᵐ dōz ꝙ nō oia nota que ſignant idē ſunt ſynonyma: ſz que ſignant idez eodē mō. vñ Cōmē. in. 12. meta. cō. 39. vult ꝙ vuū ⁊ vita nō ſynonyme dicanť de deo: ⁊ ſi vuū ⁊ vita non ſunt ſynonyma de deo dcā multorum⁹ erūt ſynonyma ſapia iuſtitia: ⁊ talia que magis ſz diuerſitatē rōnis ſūt ſpoſita. ¶ Ad 3ᵐ dōz ꝙ deus totꝰ intellīt: ſz nō totaliť. naz ģ ſcit iſtā ꝓpōnē, triangulus bz tres ꝙ opionē: vt qz Euclides dicit eaz ſcit cā totā: ſed neſcit cā totaliť: qz neſcit eā oi mō quo ſcibilis eſt cū ſit ſcibilis nō ſoluz per opionē: ſz ét ꝙ demōnē quā ignorat: ⁊ qz multis modis deꝰ a nobis eſt cognoſcabilis pōt multis noibus noiari. ¶ Ad 4ᵐ dōz ꝙ bō pluralitas eſt ex pte rei: qz ſupat. Et ex pte intellus noſtri: qz ſuperať vt dictū eſt.

P

Nō ꝙ ſilz vocabula ſūt ſynonyma quoꝝ idē ſignatū ⁊ eodē mōdo nomē ſufficit ꝙ ſolez ſignificare. Nō vuere et vita nō ſunt ſ.

¶ Utrū aliq̄ nota de deo dicāť dici de deo ꝓpe. Q. III.

Vbo in ſum. parte 9ma. ꝙnct. 32. q. 3. Et ad hoc poteſt videri Den. in ſum. articu. 32. per totum.

Q

TErtio queriť vtruz aliqua nota de deo dicāť ꝓpe: Et vť ꝙ nō: qz dici de aliquo eſt affirmari aliqd de ipſo. Sed oēs affirmatiue de deo dicte ſunt incompacte: vt di. 2. ca. de angelorum. ꝙ Hugo in cōmēto ſup illo libro exponens ait. Incōpacte ſunt affirmatiōes. i. improprie. ¶ P. Nihil affirmať de aliq̄ niſi denotet aliquā cōpōnez circa illū: ſz deꝰ ſm rei vitatē nō eſt cōpoſitꝰ. denotare ģ aliquaz cōpōnē circa ipz ſz modū itelligēdi ꝓpe ee nō poterit. Sz B eſt cū ipz noiam⁹: qz vt dcm eſt ſic noiando ipm: eſt ibi cōpoſitio ſz modum itelligēdi. ģ ⁊c. ¶ P. Modus noiandi ſegiť modū itelligēdi: ſz deꝰ a nob⁹ ꝓpe nō intellīť. qz itellus noſter ad ea q̄ ſūt manifeſtiſſima in nā ⁊ potiſſime ad deū ſe bz: ſicť oculus noctue ad lucē ſolis q̄ ꝓpe ab ea videri non pōt. ģ ⁊c. ¶ P. Hugo 2° capło in cōmēto ſup angelica hierarchia ait. ꝙ ſm iſta creata cogitari nō pōt deus quid eſt: qñ aliud eſt ⁊ aliter eſt;

⁊ longe

A

7 lōge 7 remote 7 dissimilr est:fz nō nosamus ipm nisi per ea que videmus in creaturis:sed si est lōge 7 dissilr a talibus p ea ppie noiari nō valet.¶ P.Plus ꝓuenit flouriio prati cum risu bois q̄ sapia creata cū increata sed pratum non ridet nisi metaphorice:ergo ꝑ̄us non est sapiens nisi translatiue.

Lonh.39.

In cōtrariū est Ambro.7 habek in lra qui dicit non oia noia de deo dici trāslatiue sed aliqua.¶ P.Lōmēta in 12ª uigta aitq; uia 7 scia ppie dr̄ de deo.Nō igit̄ oia dr̄ translatiue.

Discordia de cto. de noibus de deo dictis Dam.

Rñdeo dom q; de hoc doctores ꝺdicē vr̄ doctoribus.nā Dam.p̄ lib.ca.4° ait q; cū dr̄ deū esse bonū iustū sapiēte:7 si q̄cūq; tale dr̄ris:nō rāq; dei dicia:sed ea q̄ sunt circa nām:q; cū in sua nā nihil sit per accīs 7 nihil ibi sit ppie q; non sit ipsa nāturalia de deo dici ꝑpie nō valēt.Ad B idē facit modus Dionysii qui vult q; oia de deo affirmative dicta sint cū ꝓpriis ipropria vt exponit Dugo.Aug.aūt.15.de tri.ca 5° 7 6° de tri.ca.7° dicit talia vere 7 dignē de deo dici.7 Anselm.proloyo.c.in eādē prūpit sniaz:7 nō solū videt discordia inter doctores aliōs.Sed Dionysius videt dicere.nā 5° de di.no.ait.q; deꝰ ppie dicit existens 7 esse 7 ꝓuenienter per tale nomē laudat.Primo tñ capitlō dicti libri ipsum dicit nihil existentium existens.

B

Dionys.

Aug⁹

Anselm.

Dionys.

Quid ad modū significādi noiaz oia nomina ipropria dr̄ de deo:q; sic intelligamus sic ea ad signādū ponamus.

¶ Propter hoc notandū q; in omni noīe est duo cōsiderare:res significata 7 modus significādi.Quantū autez ad modū significādi oia de deo dicta quādā ipropriatem 7 incōpactionē ꝓnēt:q; noia a nobis ipposita sic significāt sm q; res in cognitionē nr̄am venit.deus aūt supra cognez nr̄am existit:vnde nō significat̄ per talia noia a nobis ipposita vt cōpetit suę maiestati:sed magis sm q; ipse per creaturas nobis inotescit.Esse aūt dinuz ez aliquo mō cū esse creaturarū silitudinē bēat:ipsuz tñ superexcellit 7 a nr̄o intellu nō capit̄:ideo oia noia quātū ad modū signandi:qui sequit̄ modū intelligēdi:de deo ppie dici nō p̄t.Et causa huius est:q; superat intellm nr̄m:7 ideo qd ipse sit scire non possum⁹.vnde 7 Dugo sup angelica hierarchia volens assignare cām:q̄re affirmationes sunt incōpactę 7 nō negationes ait.qm q; dr̄ q; nō est deus:dicit q; aliquo mō pōt itelligi:q; aūt dicit q; est:dicit q; nullo mō pōt cōprehēdi:q; potētius est 7 excellentius quātū ad veritatis expressionē dicē q; non est deus q̄ q; est.Nō igit̄ ppie ipz noiamus quātū ad modū significādi:q; itellm nr̄m excellit:sed cū magis deficiat ⁊bū exterius a diuina excellētia:q; est qd corporale q̄ literi° qō est qd itelligibile.si quātū ad modū significādi sunt ipropria ⁊ba de deo in itellu cōcepta: multo magis erūt ipropria in voce posita.vt Aug.5° de tri.c.3°.Diuina nec dr̄ vt cogitant:nec cogitant̄ vt sūt. 7 7° de tri.c.4° scribit̄ sup eminētia dignitatis excedit vsitati eloqui facultatē.verū enī cogitat̄ deus q̄ dicit:7 verius est q̄ cogitat̄.Duius aūt cā assignat̄.15.de tri. ca.13.q; qñ p sonū dicit aliq̄d:vel per aliq̄d corpale signū:nō dr̄ sicuti est:sed sic̄ videri pōt:vt audiri per corpus:sed p⁊bū in mēte dr̄ sicuti est.ibi est ibi veritas q̄lis expectat̄ ab boie:q; nō a deo deficiūt itellectualia a representatione dei vt corpalia.iproprie p⁊ba in mēte signāt deꝰ q̄tū ad significādi modū 7 magis iproprie per ea q̄ sunt in voce.Nullū igit̄ nomē quātū ad istum modū de deo ppie dr̄.Bz si ꝓsideremus nō modū significādi noiaz:sed ipsa sig̃ata:tūc bē noia si a pfectionibus sint ipposita:vel dicūt pfcōnē simplr:vl pfcōnē hāc vel illā in mā p̄cipatā.nā alr ipponit̄ a pfcōne aliq̄ nomē leonis 7 nomē sapie:q; nomē sapie ipponit̄ a pfectione simplr:7 ideo talia noia q̄ū ad rē significatā ꝑpe deo

Impropr⁹ significat diuinā excellentiā ⁊bum exterius q̄ interius.

P

Quātū ad rē p noia ipposita dr̄ ō deo ppie 7 tales res pfectionē simp⁹ ipponūt.

E

Quo ad rem significatā dupliciter vel quo ad rē significatā vt rē nō obstante significādi noiuz qō ait Egidi⁹ dic. Sicl vt est res significata vt est id qō significat ꝓprie per ꝓpōnē:7 sic ē trāslatiō nrīa ad diuina : quia noia fuerūt ꝑ posita rebus q̄ fuerūt note q̄ fuerūt res creatę 7 nō deo:quia que ex earum inotescētia nō tm fuit:iuxta illō Aug⁹. Inuisibilia dei 2c.

F

Quo ad rem significatā dupliciter vel quo ad rē significatā vt rē nō obstante significādi noiuz qō ait Egidi⁹ dic. Sicl vt est res significata vt est id qō significat ꝓprie per ꝓpōnē:7 sic ē trāslatiō nrīa ad diuina : quia noia fuerūt ꝑ posita rebus q̄ fuerūt note q̄ fuerūt res creatę 7 nō deo:quia que ex earum inotescētia nō tm fuit:iuxta illō Aug⁹. Inuisibilia dei 2c.

G

De analogia.

H

Ad primuz dom q; affirmationes de deo dr̄ incōpacte rōne modi significandi et etiā rei significate.si ipa res signata nō dicat pfectionē simplr:nihilomin⁹ tñ ipropria pfectione simplr pōt de deo affirmari ꝓprie quantū ad rē signatā:vt patuit.

¶ Ad 2ᵐ dōz q; ista cōpositio ipportat quātū ad modū intelligēdi:vel quantū ad modū significādi rōne cuius est ibi incōpactio vt dictū est.Et per hoc pz solo ad 3ᵐ. nā ex eo q; deus superexcedit intellm nr̄m est ibi incompactio rōne modi significādi vel itelligēdi:non aūt per B habet̄ q; sit ibi ipropriet̄ rōne rei significate.¶ Ad 4ᵐ dom q; ga aliter sunt pfectiones in deo 7 in creaturis:fz q̄ pfectiones nosamus pfectiones diuinas:argūt q; quātū ad modū significādi:est ibi incōpactio:nō aūt quātū ad rē significatā:vt pz p habita.¶ Ad 5ᵐ dōz q; plus ꝓuenit flouriio prati cū risu bois q̄tū ad esse q̄ bz ga vtriq; cōpetit esse principatū:sed quātū ad rōnē illaz vñ nomē ponit̄ nō sic se bz ga sm eādē pfectionē analogice sumptā vt p ꝑus in creatore:q; posterius tr̄ creatura dicit̄ sapia:put est in creatore 7 creatura.

¶ Utrum diuisio que ponit̄ in lra de diuinis nominibus sit bona. Questio IIII.

Quarto querit̄ vtrū noia de deo dicta in lra posita sm divisionē Amb. sint bñ dicta.vel vtrū ipsa diuisio bona sit. Et vi q; nō.dicit enī Ambro.q; aliq̄ noia in diuinis dicūt essentie vnitatē aliqua psonaz distōnē:aliqua aūt trāsitiue dr̄ de deo:sed ista diuisio est insufficiēs:ga aliqua noia dr̄ de deo p remotionez sm Dionysiū 7 Dama.sic̄ imēsus:infinit⁹ 7 buiusmodi:ez talia nec dicunt̄ de deo trāslatiue:nec dicūt diuine subē vnitatē:nec psonaz distōnē.¶ P.Magr in lra supaddit multa noia:vt ga dr̄ deus/creator/dns/7 huiusmodi si nō pertinerent in ꝑma diuisione/superflue adderent̄:ergo 2c.

¶ P.Dam.li.p.ca.12.ait:q; bonū iustus 7 scīm:vt dr̄ de deo nō ipsaz subaz ostendūt sed sequunt̄ nām sine dī

I cunt aliquid circa nām. Non igit oē de deo dictū dicit
Alia natura. subaz vel psonaz distōnē: vel est trāslatiue sumptū: sed
pōt dicē aligd circa subaz. ¶ P. Doc nomen/trinitas/
videt esse qdā nomē collectiuū: g nō dicit psonaz di-
stinctionē: sed magis eaz collectionē: nec subē vnitatez:
ga fm hoc non est ibi pluralitas. In nole aūt trinitatis
pluralitas dat intelligi nō tñ trāslatiue de deo dī: g cē.
¶ P. Doc nomē/psona/nec dicit psonaz distōnē: eo q
cuilibz suppōsito dino cōpetit eē psonā: nec in hoc vnū
ab alio est distinctū: nec figūat vnitatē subē: cū sit ibi plu-
ralitas psonaz: nec trāslatiue de deo dicit: ergo cē.

K

In contrariū est ga gegd de deo dī/vel dicit
de eo ppie: vel trāslatiue. Si p-
pie: vel in illo psone distinguunt: et tūc designat psonā
tū distōnē: vel dī de oib⁹ trib⁹ nō plal'r: et tūc dicat esse
tīe vnitatē: ga nō plibus modis variari pōt: vt in ps⁹
quēdo meli⁹ patebit: g bona est distō Ambr. et sufficiēs.

Dīstinus inter doctō. de nois bus diuinis. Ambrosius.

Rñdeo dōz q de distōne dinaz noiaz iter Ambr.
Aug. Dam. et Dionysiū: vī eē ptrōnia. nam
Ambrosius oia noia reducit ad tria gēa: vt p3 in ira.
ad ea que dicūt essentiā vnitatē: vel psonaz distōnē: vel
que dīr trāslatiue. Aug. aūt vt pōt patere ex 5° de tri. in
duob⁹ locis quodāmō reducit ea ad 4^or. Quia talia vel
dīr fm puationē: vt ignitus et inascibilis. Uel dicunt
postrīe et talia sunt tria gēa. Quia vel sunt absoluta: vt
magnitudo/diuinitas/et bō. Uel sūt relatiua: vt pīnitas/
filiatio/et talia. Uel sunt p filiudines accepta: sīc situs/et
habitus et loca et tpa q p filiudines dīr de deo: que oia
bñ pōt ex 6° ca. 5. de tri. et 8° capīo de tri. Dam. aūt talia
reducit ad gēa sex: vt p3 ex p̄ lib. ca. 12. et 13. Quia talia
vl dīr p remotionē: sīc imortale/icorporeū. Uel idicāt
qdā pelagus subē ifinitū et ideterminatū: et hoc est eē.
Uel idicāt aligd circa subaz: sīc bonū/iustū/et talia. Uel
dicūt opus et actionē: sīc deus g dī a thein/qd est curare
vel fouere ab etbin/qd est ardere: vl a theaste/qd est cō
siderare. Quinto pōt dici hoc noia p quādā habitudi-
nē que habitudo est respectus creaturaz: et sic dī rex cō-
ditor et creator. Sexto p cōparationez ad ipsas psonas
iter se et sic accipit genitū et possibile. Dionysi⁹ ño iter
ceteros de dī. no. magis diffortmit vī pmulgare sniam:
ga aliq̄n dicit deū eē inoiabilē et p ipsius nō est nomen
neq; sermo et p est sup oē nomē collocat⁹: vt p3 ex 3° ca.
de dī. no. Aliq̄n dicit deū eē ifinitoz noiuz vt p3 ex pe-
nultimo capīo dicti libri. Aliq̄n ifinuat deū eē triplr no-
minādū. i. p remotionē: vt qī ea que i creaturis videm⁹
remouem⁹ a deo: vt ga videm⁹ in ipsis finitatē et motū:
dicim⁹ deū imobilē ifinitū. Scdo p causalitatez: qd trī-
plr eē pōt: vel ga ad modū sic causantis et facientis se b3:
vt dī deus iratus: nō ga in eo sit animi mot⁹: sz ga punit
et b3 in se ac si eēt irat⁹. Uel ga talia causat: vt si diceret
iustus eo p iustitiā facit. Uel 3° noiat de⁹ p cālitatē: ga
in oībus iportat aliqs respect⁹ causalitatis: vel p cōpa-
rationē ad opus vel ad creaturā: et sic dī deus vel crea-
tor. Tertio accipiēdo tertiū mēbrū pncipalis diuisionis
noiat p sup excellētiā: ga q̄ sunt citoz pre abūdantiā
sunt causis: vt dī 2° de dī. no. et ga videm⁹ in creaturis
sapiaz bonitatē et talia pfectionē iportāna p quādā sup
excellentiaz ea in deo ponimus: vnde dicimus p deus
est super sapiens: super bonus.

Dam. 1° 2° 3° 4°

L

5°

6°

Dionysius

Hīs b ad Egi. q̄ō intelligit illō gen. Doc mihi me fecis sapholem.

M

Concordit dictos doctō.

¶ Possent autez ī istis diuersitatibus superaddi diuer-
sitates alie: tñ ga ex pcordia istaruz oia alia patere pōt
supersedētes assignationi eoz reducem⁹ ad pcordiā di
uersitates tactas. Notādū igit p gegd de deo dī: vel dī
cū est fm essentiā: vel fm notionē: ga gegd de deo dī:
vel pfert de singulis psonis nō plural'r sīc creator/dīs/
deus/immensus et talia: et sic accipiunt nomina dicte fm
substantiā vt accipiamus dici fm substātiā omne illud
qd non importat distinctionē psonaz. Uel nō dicit de
oībus trib⁹ nō plural'r et in ipso distinguunt psone: et ta-
lia fm notionē sunt dicta. Dec aūt distinctio bñ pōt ex
xbis Aug. 5° de tri. ca. 8°. et 8° ca. p̄. Que aute nō sunt di-
stincta psonaz et idicāt aliquo mō essentiaz multipl'r
distinguunt. Nā nō nolam⁹ deū nisi put ipm̄ cognosci-
mus. ipse aūt nobis p creaturas inotescit: ex⁹ aute noia
de deo dicta ex creaturis aliquo mō sumpsisse originē.
Deus igit vel noiabilē fm noia in gb⁹ iportat respect⁹
aliqs causalitatis p cōparationē ad actionē: vel ad rem
ptactā: et sic dī deus/creator/dīs/et duō. Uel noiabilē
fm ea que in creaturis existūt: et hoc multiplicitez: quia
que in creaturis sunt vel dicunt pfectionē vel imperfe
ctionē. Si impfectionē sic accipiē noia de deo p remo-
tionē: vt dicim⁹ deū icorporeū: incōpositū et duō: eo q
corpeitas et cōpositio impfectionē dicāt: et fm istaz mo-
dū pōt accipi etiā noia de deo dicta fm cālitatē. nā ira
batio et ira iperfectionē quādā dicūt: tñ de⁹ irat⁹ dicit:
ga ad modū irati se habz. Si ño que in creaturis sunt
pfectionē dicūt. hoc pōt esse dupl'r: ga vel dicūt pfectionē
simplr vel pticipatā: et cū iperfectione admīstā. si simul
cū pfectione iperfectionē iportāt: eo q eā pticipatā ist⁹
nuāt: sīc leo/lapis/et talia: que ex a pfectione iponant: nō tñ
sumpta sūt a pfectione simplr: et sic dīr de deo noia dicta
trāslatiue. nā dī deus leo: lapis angularis: nō p ppriete-
tez: sed p filiudinē: vel p trāslationē: et ad istū modū ēt
reduci pōt que dīr p causalitatē: vt dicat deus leo et la-
pis: eo q cāt et agit audacter vt leo: et imobilr vt lapis.
Si aūt pfectiones in creatura repte sunt pfectiones simplr:
fm eas etiā dupl'r dina noia sumunt: vel p causalitatē:
vt dicat de⁹ magnus: ga magna facit. potēs: ga potens.
bon⁹: ga bona. vel p supexcellentiā: et sic accipiunt huiō
pfectiones: vt in deo sūt. nā in ipso que denotāt pfectionē
simplr supexcellēter existūt. vñ dī sup bon⁹: sup sapiēs
eo q talia supexcellēter in seipso hz: et ita p3 q solū ille
modus causalitatis: put in nob⁹ iportat respect⁹ cē hz
modū pprīū. Alij ño duo modi modis alijs annectunt.
Nā ille modus sz qui dī de⁹ talis: ga ad modū talis se
hz: sumit originē ex iperfectionib⁹ et pfectionib⁹ principa-
lis. Alius ño causalitatis modus: vt de⁹ dī talis: ga ta-
lia causat ex pfectionib⁹ simplr trahit oztū. Notādū nī
q̄ pfectiones simplr dicte: dupl'r cōsiderari pōt. vel
quātū ad modū significandi. vel quātū ad rē significatā. qntū
ad modū significandi fm eas deus est inoiabilis: eo q oēs
tales sic accepte sūt icōpacte vt patuit. Si quātū ad rez
significatā: tūc est distinguēdū: ga vel accipiunt fm quādā
cōez diuisionē: vel fm q a specialib⁹ rōnib⁹ iponunt.
si fm q sūt iposita a spālib⁹ rōnib⁹: sic deus est ifinitoz
noiuz. nā de⁹ p vnicū suū esse ifinitas tales pfectiones
sonāt cuiā sunt/sapia/bonitas/magnitudo/et talia q̄ oia
fm nrm modū itelligēdi rōne differūt: et a spālibus rō-
nibus imponunt. Et ex hoc appet ḡre Dionysius aliqn
dicit deū eē inoiabilē rōne modi significandi qui repit
in talib⁹ noib⁹: aliq̄n dicit ipm eē ifinitoz noiuz: eo q i-
finite pfectiones cōgreganē in ipso. Si ño bō pfectiones
accipiunt fm quādā cōez diuisionē: sic dīr alique dicē
ipsius diuine subē pelagus ifinitū: aliq aūt nō subam: sz
aligd circa subaz noiant. Nam in deo et in creatura est
modus ēndi. nā suba creature est ipsa qdditas. esse aūt
nō dicit ipsaz subaz creature: sed aligd circa subam. In
deo aūt ipm esse dicit diuinā subaz. pfectiones aūt alie: ga
nō a deo diuinā exprimūt sic ipsuz esse: dīr nō dicē di-
uinā subaz: sed aligd circa ipsaz. Et ppter hoc Damas.

Nota

Nota q̄ aliq̄ dicunt iter eē dei et eē creature: aq̄ eē creature dicit aliquid circa subaz vt qddi mittet ño dei

dit. q

A dicit diuinam subaz: pfectio nec aliqd circa subaz dñt. Epilog⁹ hñe ḡt.o diſtõis.

aũt.q̃ eſſe dicit dine ſube pelagus ifinitũ.infinitũ aũt ⁊ bonũ nõ ſubaz:ſed aliqd circa ſubſtãtiã nominãt.

¶ Uiſo quõ diſtinguunt noĩa eſſentialia in diuinis:quia vel accipiunt ꝓprie vel trãſlatiue:⁊ ſi ꝓprie vel noiant deũ p remotionẽ:vel per cauſalitatẽ:vel p ſuperexcellentiã:⁊ que p ſuperexcellẽtiã deũ noiant ſũt pfectiones ſimpliciter ſm ãs rõne modi ſignificãdi de⁹ eſt inoiabilis: rõne rei ſigñte:prout accipiunt ſm rõnes ſpãles de⁹ eſt ifinitoz noiuz: ꝓut accipiunt ſm quãdã cõem diuiſionẽ:eſſe dicit diuine ſube pelagus ifinitũ.alia aũt pfectiones:nõ diuinã ſubaz:ſed aliqd circa ipſaz noiant. Uidẽ dũ eſt ḡ quõ notionalia diſtinguunt. Ea aũt que notionẽ aliquo mõ ſignificãt ſic diuidi pñt:ga vel cõueniunt deo ab eterno vel ex tpe.ſi ex tpe:vel ex ſuo noie relonẽ iportãt:⁊ huiꝰ eſt miſſio tẽporalis ꝓceſſio:⁊ talia que aliquo mõ notionẽ idicãt:ga oĩbus ꝓſonis nõ ꝓueniũt. nã pñ nec tẽporalr ꝓcedit:nec legit miſſus. Uel ex ſuo noie relonẽ nõ dicũt:ſed aliquo mõ relationẽ implicite noiant:⁊ huiꝰ ſũt icarnatio:humanatio:que vt ait Magiſter relatiue nõ dñr:tñ rõne vnionis relonẽ ipticant. Si ãt noĩa dicẽtia notionẽ ab eterno deotõueniũt:dupliꝛ diuidunt:ga vel ſignant ꝓpriatiue ſiue p negõnez ⁊ huiꝰ ſunt igenit⁹ ⁊ inaſcibilis: vel poſitiue.⁊ hoc duplr:ga vel nõ dicũt notionez ſimplr:⁊ huiꝰ ſunt poſſe ḡnare:poſſe ſpirare. vl dicũt notionẽ ſimplr:⁊ talia triplr diuidunt: ga vel p modũ collectionis ꝓferunt:cuiꝰ eſt trinitas:q̃ eſt q̃ſi nomẽ q̃dã collectiũ vt Magr ait.vel dicũt notionẽ ſub eſſe cõi:⁊ ſic eſt hoc nomẽ relatũ vel relatiuũ: ſm q̃ tres ꝓſone tria relatiue dñr:⁊ ad hũc modũ redũci pñt hypoſtaſis ⁊ ꝓſona:que ſm q̃ latini vtunt eis in cõi relonẽ ifimũt.vel dicũt notionẽ in ſpãli:⁊ ſic ſũt pẽ filiũ:⁊ talia. ꝓz igit̃ q̃ ꝑma diuiſio diuinoꝝ noium eſt q̃ aliq̃ ſunt eẽntialia:aliq̃ notionalia:⁊ q̃dz iſtoꝝ habet multas diuiſiones vt patuit. ꝓterea ſci diuiſificati ſũt: ga ſub iſtis cõibus diuiſionib⁹ alig pauciozes:alig ꝓles diuiſiones acceperũt. Nã Ambroſius oia notionalia cõprehẽdit in his que dicũt diſtõẽ ꝓſonaꝝ:eẽntialia aũt diuiſit in duo:ga aliq̃ dñr ꝓprie:aliq̃ trãſlatiue: verũtñ ea que trãſlatiue dñr p appꝛopꝛiationẽ ꝓſonalia eẽ pñt ſicut eſſe ſpeculũ ⁊ caracterẽ appꝛopꝛiat filio. Aug⁹ aũt ſm diſtõẽ ſuperius poſitã:diuidit notionalia ⁊ eẽntialia:notionalia ga quedã dñr poſitiue:q̃dã negatiue.eẽntialia ga q̃dã ꝓprie q̃dã trãſlatiue:ideo diuiſio eius eſt quadrimẽbris:⁊ Ambroſij trimẽbris. Damaſcenus aũt qui ſex mẽbra poſuit.naz notionalia nõ diuidit:ſed oĩa notionalia cõprehẽdit p habitudinẽ ꝓſonaꝝ iter ſe:eẽntialia diuidit in gnaz mẽbra:ga vel noiant deũ p remotionẽ:vt imẽſus/infinitus: vel p ſuperexcellẽtiã.⁊ B duplr: ga vel dicũt diuine ſube pelagus ifinitũ vt eẽ:vel aliqd circa ſubaz: vt ruſtũ ⁊ bonũ: vel p cauſalitatẽ:⁊ hoc etiaz duplr:ga vel p cõparatione ad actũ:⁊ ſic eſt hoc nomẽ deus/qui dr vel a fouere vl ab ardere:vel a ꝓſiderare. vel p cõparationẽ ad ipſa ꝓducta:⁊ ſic dr dñs/rex/cõditor. Dionyſius aũt nõ niſi noĩa eẽntialia aſſignat:que diuidit in tria gña:vel ga noiant deuz per remotionẽ:vel per cauſalitatẽ:vel per excellentiã:⁊ ſm ea que noiant ipſuz p excellentiã:aliqñ deus dr inoiabilis:ꝓpter modũ ſignificãdi:aliquãdo ifinitoꝝ noium ꝓpter ifinitas perfectiones in ipſo repertas.

Epilogus C

Ambro. q̃lo copit noĩa diuina.

Alio Aug⁹

Alio Dam.

Breuit q̃dez breuẽ diſtõẽ facit attendẽtes ꝓncipaliorẽ diuiſionẽ: q̃dam pfectiõẽ ꝓpr ſubdiuiſiões.

D

Alio Dion⁹.

Ad primuz dõm q̃ ea que dñr per remotionez ꝓtinẽt ad eſſentie vnitatẽ:eo q̃ pat ⁊ filius ⁊ ſpũſcus nõ ſunt tres imẽſi:ſed vnus imenſus.

¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ oĩa que ſuperaddit Magr:cõtinent in diuiſione Ambroſij vt pz intuenti nñ ea Magiſter ſupflue addit:ga q̃ Ambroſius dicat ſub modo indiſtincto:⁊ q̃ſi cõi:Magr ea ponit ſub mõ diſtincto ⁊ ſpãli.

B

¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ bonũ ⁊ iuſtũ ꝓtinẽt ad eẽntie vnitatẽ: q̃o aũt dicũt aliqd circa ſubaz eſt p habita manifeſtũ.

¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ trinitas ꝓtinet ad ꝓſonarũ diſtõẽ nẽ ſi nõ dicat ꝓpriuz aliquus ꝓſone explicite:dicit iplicite.

¶ Ad 5ᵐ dõm q̃ etiã ꝓſona aliquã relonez iportat:⁊ ſi nõ in ſpãli:in cõmuni:⁊ ga ꝑ relationẽ eſt ꝓſonarum diſtinctio:ad noĩa indicantia diſtinctionẽ reducitur.

Super ſiram ſup illo.[Sullimidus &c ſplendor.]Contra. Aug⁹ vult q̃ lux ꝓprie ſumat in ſpũalib⁹:ſed lux eſt idẽ q̃ ſplẽdor:ergo ſplẽdor nõ eſt nomẽ ſilitudinis ſiue p trãſlationẽ dicuz.Dõm q̃ lux dr pfectio ꝓut eſt in ꝓprio fonte:ſed ſplendor ſm Aui. dr ꝓut eſt reuerberatio a corꝑe terſo ⁊ polito. ꝓpter q̃d iz lux poſſit dicẽ pfectionẽ ſimplr:vñ ⁊ ꝓprie in ſpũalibus reperiri põt.ſplẽdor aũt rõne reuerberationis q̃d ſcindit non ita ꝓprie põt ſumi. Uel dõm q̃ lux ⁊ ſplendor duplr ꝓſiderari pñt:vel quãtũ ad id cui nomẽ iponit:⁊ ſic dñr de ſpũalib⁹ trãſlatiue:ga reb⁹ corꝑalibꝰ imponunt. vel quãtũ ad id a quo nomẽ imponit:⁊ tũc cum nomen lucis a manifeſtatione imponat tanto magis cõpetit ſpiritualibus q̃ corꝑalibus:quãto manifeſtatio ſpiritualis eſt ponor corꝑali.

F

Alde Jacobꝰ de ẽſtri bro in q̃ſtib⁹ de ꝑdi camẽto dixit de impõſſe no mutã rẽ.

¶ Item ſup illo.[Nec dñr relatiue incarnatus &c humanatus.]Contra.nihil cõpetit deo ex tpe q̃ nõ importet relonẽ:ga ſi abſoluta cõpeterent ei ex tẽpore/in eo eſſet facta mutatio:ſed icarnatus humanatus dr de⁹ ex tpe. ḡ &c. Dõm q̃ incarnatus humanat⁹ rõne noĩs relonem nõ iportãt:explicate nñ aliquo mõ relonẽ implicãt:eo q̃ dant intelligere vnionẽ que relationẽ importat.

¶ Itẽ ſup illo.[Ea q̃ vnitatẽ eſſentie.] Notãdũ q̃ gnaz dñr que dicũt eẽntie vnitatẽ.ꝓmo ga dicunt ad abſolutũ.Scõo ga ſubam ſignant.Tertio ga de oĩbus cõiter predicant.Quarto ga de ſingulis ſigillatiz. Quinto ga de oĩbus nõ pluraliter accipiunt.nã tres ꝓſone nõ dicunt tres magni ſed vnus magn⁹.Cõtra ꝑmã ꝓditionẽ obiciꝰ:ga dñr ad eſſentie vnitatẽ ptinet:⁊ nñ relatiue dicit. Dõm q̃ intelligẽdũ eſt de his que dicũt relonẽ realem. Dñs aũt dicat relonẽ ſm rõnẽ:ideo tale relatiuũ põt cẽ quid eſſentiale: vel dicẽ eſſentie vnitatez.alic aũt conditiones non habent calumniam.

G

Nom gnaz q̃ dñr eẽntie vel tatem.

¶ Itez ſup illo.[Que aũt relatiue.]Notandũ q̃ ea que diſtõẽ ꝓſonaꝝ iportãt tria dicũt.ꝓmo ga relatiue accipiunt.Scõo ga nõ ſubaz dicũt.Tertio ga de oĩbus nõ dr:vl ſi dr/nõ dr ſingulr.Cõtra illã ꝓditõez q̃ nõ dicũt ſubaz.Cõtra.relo in diuinis eſt idẽ q̃ diuina ſuba:ḡ &c. Dõm q̃ relones in diuinis realr ſunt idẽ qđ diua ſuba: ſed tñ ꝑz rõnẽ differũt.Et ſi dicaꝝ q̃ etiã ſapia bonitas ſm rõnẽ differunt a diuina ſuba.Dõm q̃ ꝓpter talem diſtinctionẽ rõnũ attributa in diuinis nõ manent ibi ſm ſuum genus:relationes tamẽ manent:⁊ ex hoc:ga manent ibi ſm ſuum genus:dicunt non ſignificare ſubſtantiã.

Nota q̃ noĩa diua ſz notionalẽ vel diſtõẽ ꝓſonaꝝ ſunt q̃ relatiue dicũt vel q̃ nõ ſubaz dicũt: vel que nõ oĩ⁹ ꝓueniũt vel ſi oĩ⁹ nõ ſingulariter.

H

¶ Item ſup illo.[Non tres magni ſed vnus magnus.] Nõn⁹ q̃ magn⁹ ꝑt ſumi adiectiue vl ſubſtãtiue.ſi ſumat adiectiue eſt locutio falſa.ſi ſubſtantiue eſt locutio vera.

¶ Itẽ ſup illo.[Deus nõ eſt magn⁹ &c.] Nõndũ q̃ Aug. ꝑdare intẽdit deũ nõ eẽ magnũ p ꝓticipationẽ:ſz ſubſtantialr.Cui⁹ rõ talis eſt.ſi deus eſt magn⁹ p ꝓticipationẽ: tũc nõ eſt ipſa magnitudo qua magn⁹ dicit̃.Sz ꝓp qđ vnũq̃q tale ⁊ illud magis.ſi eſt magn⁹ nõ p ſeipſum: ſed p magnitudinẽ que nõ eſt ipſe:tũc ipſa magnitudo eſt magis magna ſiue maior q̃ ipſe deus.Eſt igit̃ aliqd qđ non eſt deus maius deo:qđ eſt inconueniens.

¶ Sed iſta rõ nõ videt valere.nam homo eſt albus per

albedine q̃ nō est ipse: t̃ albedo nō est magis alba.
¶ P. Forme spāles seipsas nō denoiant. nā ls veritas sit vera: t bonitas sit bona: calor nō est calidus. Cum ḡ magnitudo dicat quādā specialē perfectionē: ergo se nō denoiat: ergo nō est magna: t si nō est magna: nō pōt eē magis magna: ga cōparationē positionē relinquit. ¶ P. Aliqd dicit magnū p̃m totā magnitudinē q̃ in ipso est. Si igit ipsa magnitudo diceret maior q̃ ipsius magnū: tūc seipsa maior esset. ¶ Dōs q̃ rō Aug. bona est. Ad cuius euidentiā notādū q̃ in his que non mole magna sunt idē est esse maius qđ eē melius: t qđ habs esse melius: hs eē verius: ga verū t bonū ex esse sumuntur. Dicamus ḡ q̃ ois forma que subm denoiat nec est ipm subm: verius cōuenit sibi: vel est eadē sība q̃ ipsi subto. vnde albedo est verius eadē albedini: t est magis essen tialiter talis qualitas q̃ sit ipsius albū. Est ergo subiectū albū t albedo alba: sed subm est albū p̃m denoiationē albedo nī est alba p̃m aliā rōnē. est eni alba eo q̃ essen tialr est ipsa albedo: t illud esse tale est esse veri q̃ sit p̃nūs: t ista est via Dionysij. q. de diuno. qui dr delectatione nō delectari: nec lumē illuminari nisi p̃m aliā rō nes: eo q̃ que sunt causatoꝝ amplius precōsunt causis. Si ergo deus esset magn magnitudine que ipe nō eēt: ls nō p̃m eandē rōnē diceret magnitudo magna t de magnus: verius tñ esset magnitudo magna q̃ deus: eo q̃ essentialius: t ga in deo nō ponim magnitudinē mo lis: t ibi idē est esse maius qđ esse melius: vl esse verius simplr t absolute loquēdo: magnitudo exīs in deo que ponit nō eē dr eēt deo maior: t ita vera est ꝛcla Aug. q̃ aliqd qđ nō est deus est maius deo: qđ est icōuentiēs.

Ad primū in cōtrariū dōm q̃ albedo nō est ma gis alba ea rōne p̃s quā bō dī albus: sed eo mō quo dicim: ga ea que sunt causatoꝝ amplius precōsunt causis. ¶ Ad 2m dōm q̃ forme spāles seipsas nō denoiant eo mō vt denoiat subm p̃m aliū modum denoiare pōt vt patuit. ¶ Ad 3m dōm q̃ nō ꝛcluditur magnitudinē seipsa maiorē esse: sed q̃ magis ppriē est eadem sibi q̃ subiecto: quia sibi est eadē essentialiter: subiecto autem accidentaliter.

¶ Be hoc noie qđ est psona qđ cū p̃m subam dicatur: tamen pluraliter non singulariter in summa accipitur. Bistin. XXIII.

Redictis adiciendum est: q̃ eius oia noia que p̃m subam de deo dr: singulariter t nō pluralr de oib in sūma dicant psonis: vt supra ostensus est. Est tñ vnus nomē. s. psona: qđ p̃m subaꝝ dī de singulis psonis: t pluralr nō singulr in sūma accipit. Dicimus eni pr est psona: filius est psona: spūsc̃us est psona: t hoc p̃m subam dicit. Nec tñ dicit: pr t filius t spūsc̃us sunt vna psona: ꝛ tres psone. Hoc ergo nomē excipit a predicta regula noium: que p̃m subaꝝ de deo dicunt: ga cū hoc ad se dicat: t p̃m subaꝝ: pluralr tamē non singulariter in summa accipitur.

¶ Auctas q̃ psona ad se dicat: t p̃m subam.

Qđ autē psona p̃m subam dicat Aug. ostendit in vij. lib. de tri. dicens. Non est aliud deo esse: aliud persona esse: sed oino idē. Jtē in hac tri nitate cū dicimus psonā p̃s: nō aliū dicim q̃ subam p̃s. Quocirca vt suba p̃s ipse pr est: nō quo pr est: sed quo est. Ita t psona pa tris nō aliū q̃ ipse pr est. Ad se quippe dicit psona: nō ad filiū vel spm̃scm̃: sicut ad se deus dicit: t magnus: t bonus: t iustus t buiꝰ. Et quemadmodum hoc illi est esse qđ deus esse: qđ magnū esse: qđ bonū esse: ita hoc est illi esse qđ psonā esse. Ecce expresse habes q̃ persona p̃m subam dicit: vt cū dicit: pater est persona: hic sit sensus. Pr est diuina eēntia. Similr cū dicit: filius est psona: spiritus sanctus est persona: id est essentia diuina.

¶ Cur pr t filius t spūsc̃us non dicant vna persona t vna substantia: t vnus deus.

Jdeo oritur hic q̃stio difficilis qdē sed nō inutilis: qua que rit. Cur non dicant bi tres vna psona fic vna eēntia: t vn deus. Quā questionē Aug. di ligēter tractat atq̃ cōgrue explicat in. vij. lib. de tri. ita dī. Cur nō hec tria sīt vnā psonā dī cimus sicut vnā essentiā t vnū deū: sed dicimus tres psonas: cū tamē tres deos: aut tres eēntias nō dicam. Quia volumus vel vnus aliqđ vocabulū seruare huic significationi q̃ itelligit trinitas: ne oino taceremus interrogā ti: quid tres essent: cū tres esse fateamur. Cuꝫ ergo quer quid tres: vt ait Aug. in. v. lib. de tri. Adhuc magna prorsus inopia humanū laborat eloquium: dictū est tñ tres psone nō vt illud diceret: sed ne taceret oino. Nō eni rei ineffa bilis eminentia hoc vocabulo explicari valet. Ecce ostendit qua necessitate dicat pluraliter persone: vꝫ vt hoc vno nomine querenti bus de tribus respondeamus.

¶ Qua necessitate dictū sit tres persone a latinis: t a grecis tres hypostases vel substātie.

Qua necessitate nō solū a latinis sermo: sed etiaꝫ grecus cadē pene sup hac re laborās noium penuria coartat. Unde Augu. quid a grecis vel latinis necessitate de ineffabili trinitate dictum sit aperiens in. vij. libro de trinitate ait. loquendi causa de ineffabilib vt fari aliquo modo possemus dictū est a grecis: vna essen tia: tres substātie. i. vna vsia: tres hypostases. Aliter eni greci accipiūt subaꝫ q̃ latini. A la tinis aūt dictuꝫ est vna essentia vel suba: tres persone: quia non aliter in sermone nr̃o. i. la

tino essentia

A tino essentia ꝙ substātia solet intelligi. Et vt intelligaꝫ saltem in enigmate: placuit ita dici: vt cum quereret quid tria sint: aliqd diceret: que tria esse fides vera pronuntiat. Cū ꝛ patrē nō dicit esse filiū: ꝛ spūsctm. s. donū dicit: nec pīem dicit esse: nec filium. Cum ergo q̄ritur quid tria vel quid tres ꝓferimus nos ad inuenīdū aliqđ nomen quo cōplectamur hec tria. Neq; occurrit aio: qa supeminētia diuinitatis vīitati eloquīj facultatē excedit. Verū eni cogitaꝫ de⁹ q̄ dī: ꝛ verius est q̄ cogitaꝫ.

¶ Quid hoc nōie tres significaꝫ.

B **Pater ergo** ꝛ filius ꝛ spūsctus. s. qm̄ tres sūt: quid tres sunt queram⁹: qđ cōe habeāt. Nō eni pīr dici tres patres: qa tm̄ pī ibi pī est: nec tres filij: cū nec pī ibi sit filius nec spūsctus: nec tres spiritusci: qa spūsctus ꝓpria significatione qua ꝛ donū dei dicit: nec pī est nec filius. Quid ergo tres? Si tres persone eē dīr: cōe est eis id qđ psona est. Certe eniz qa pī est psona: ꝛ filius est psona: ꝛ spūsctus est psona: iō tres psone dīr. Propterea ꝙ dicim⁹ tres psonas: quia cōmune est eis id qđ persona est. Et p̄dictis aperte intelligi potest: qua necessitate dictū sit a latinis tres persone cū persona fm substantiaz dicatur. Unde ꝛ tribus cōmune C est id qđ persona est. i. hoc nomē persona.

¶ Quare nō dicimus tres deos esse patres ꝛ filiū ꝛ spm̄sctm vt dicimus tres personas: cū id qđ de⁹ est sit eis cōmune: qa pater est de⁹: ꝛ filius est deus: ꝛ spūsctus est deus.

Sed queritur hic cū dicam⁹ pīez ꝛ filiuz ꝛ spm̄sctm esse tres psonas: qa cōmune est eis qđ psona est. i. qa pī est psona: ꝛ filius est psona: ꝛ spiritusctus est psona: cur non dicamus filr tres deos: cū ꝛ pī sit deus: ꝛ filius sit deus: ꝛ spiritusctus sit deus? Quia. s. illud scriptura cō tradicit: hoc aūt ꝛ si nō dicit: nō tm̄ cōtradicit. D Unde Aug. hāc monēs qōnē atq; diffinies in lib. vij. de tri. ita ait. Si ideo dicimus pīez ꝛ filiū ꝛ spm̄sctm esse tres psonas: qa cōe est eis id qđ psona est: cur nō etiā tres deos dicimus? Certe vt predictū est: qa pater est psona: ꝛ filius est psona: ꝛ spūsctus est psona: iō tres persone dicunt. Quia ergo pī est deus: ꝛ filius deus: ꝛ spiritusctus deus: cur non dicant tres dij? Ecce ꝓposuit hāc questionē. Attēde qd respondeat subdens. An ideo nō dīr tres dij: qa scriptura non dicit tres deos. Sed nec tres psonas alicubi scripture textus cōmemorat. An ideo licuit loquēdi dispūtādine necessitate tres personas dicere: non qa scriptura dicit: sed qa scriptura nō cōtradicit. Si aūt diceremus tres deos: ꝓtradiceret scriptura dicēs. Audi israel: de⁹ tuus deus vn⁹ est. Ecce absolutio questionis: quare potius dicamus tres personas ꝙ tres deos: quia scz illud non contradicit scriptura.

¶ Alia questio cur nō dicim⁹ tres essentias vt tres personas: cū scriptura non cōtradicat.

Verū ꝛ hic alia emergit questio quā Aug. consequenter annectit dicēs. Cur inquit ꝛ tres eēntias nō licet dicē: qō simīlr scriptura sicut nō dicit: ita nō ꝓtradicit? At si dicis q̄ ꝓpter vnitatē trinitatis nō dicunt tres essentie: sed vna essentia. quero: cur nō ꝓpter eādē vnitatē trinitatis dicaꝫ vna psona: ꝛ nō tres psone? Et enīz est illis cōe nomē essentie: ita vt singulus quisq; dicaꝫ essentia: sic illis cōe est psone vocabulū. Quid igīt restat: vt fateamur loquēdi necessitate a grecis ꝛ latinis patta hec vocabula aduersus insidias vel errores hereticoz. Cūq; conaret humana inopia loquēdo proferre ad boiuz sensus qō in secretario mētis de deo tenet: sive per fidē: sive per qualēcūq; itelligētiā: timuit dicere tres essentias: ne itelligeret in illa sūma equalitate vlla diuersitas. Rursuz nō poterat dicē nō eē tria q̄dā. Qō ga dixit Sabellius in heresim lapsus est. Quesiuit ergo: qd tria dicēt: ꝛ dixit tres personas: sive tres substātias fm grecos.

¶ Sicut nos dicimus tres personas ita greci tres substātias quas dicunt hypostases: aliter accipientes substantiam q̄ nos.

Qō enim de psonis ꝙ nīaz: B de substantijs fm ꝓsuetudinē grecoz opz intelligi. Sic eniz illi dicunt tres subas vnā essentiam idest tres hypostases vnā vsiā: quēadmodū nos dicimus tres psonas vnā essentiā vl substātiā. Qđ q̄ ꝛ illi si vellēt sicut dicūt tres substantias tres hypostases: possent dicere tres psonas tria psopa. Illud aūt maluerūt dicē: qa forsasse ꝙ ligue sue ꝓsuetudinē aptius dī.

¶ Qz in trinitate nō est diuersitas nec singularitas vel solitudo: sed vnitas ꝛ trinitas ꝛ distinctio ꝛ identitas.

Jam sufficienter vt puto ostēsum est: q̄ ne-

A [Qđ enī de pſonis.] Deinde cū dicit. [Jā ſufficiēter.] Recolligit in breui ſolones tactus. Et tria fac:ga. Prio dicit nos non dicere tres deos: eo q̄ ſcriptura p̄ radicit. nec dicere tres eſſentias: ne ibi intelligat diuerſitas. dicere tres pſonas: ne ibi ponat ſingularitas. Scđo p̄bat per dicta ſcō: hoc qđ aſſumpſerat. ſ. deū nō eē ſingulare nec eſſe diuerſum. Tertio recolligit inteſtm auctus in breui. 2ª ibi [Vñ Aug.] 3ª ibi [Ecce ex p̄dictis.] ¶ Circa qđ duo facit:ga. Prio facit qđ dictū eſt. Scđo cōcludit q̄ ſicut deus nō eſt diuerſus: ita nō eſt multiplex: ſed trinus et ſimplex. ſecūda ibi [Et ſicut.] In quo terminatur ſententia lectionis et diſtinctionis.

p̄n. p̄ B

QUia Magr in p̄ſenti diſtinctione tāgit hec noīa, ſubam, eſſentiā, et pſonā, et Boetius in libro de nā et pſona addit 4ū ſcilz ſubſiſtentiam: ideo de his queremus. ¶ Circa que querem⁹ q̄tuor. Primo. quo iſta diſtinguant in creaturis. Scđo. quo trāſferunt ad diuina. Tertio. vtrū pſona ſignificet ſubaz vel relōnem. Quarto. vtrū pſona poſſit accipi pluraliter in diuinis.

¶ Utrum ſuba differat ab eſſentia. Queſtio I.

T. cō. 15. ABſolutū ſic p̄cedit. Videt q̄ ſuba nō differat ab eētia: ga ſm Phūm 5° meta. Suba vno mō ſumit p omni quidditate vel eſſentia: p̄ut tā ſuba determinat ad ea que ſunt in p̄dicamento ſube: ſz ergo p̄prie accipiēdo ſubaz poſſet dicere aliquis q̄ differret ab eſſentia: eo q̄ eſſentia reperit in omni p̄dicamēto nō ſuba p̄prie ſumpta: iter ſubaz tā et eētiā: vt determinant ad p̄dicamētū ſube: nō videt eſſe dīa inter ea: et ga hoc ſic loquimur de iſtis noīb⁹ vt determinat ad p̄dicamētū ſube: g̃ ꝛc. ¶ P. Suba p̄pe ſumpta determinat ad p̄dicamētū ſube: large tā accepta dicit eſſentiaz cuiuſlibet: vt pōt dīi ex 5° meta. Sed ſic ét ſe hz eſſentia: ga large ſumpta reperit in omni predicamēto, p̄prie tā ſumpta inuenit ſoluz in p̄dicamēto ſube. Unde Aug. 7. de tri. ca. p̄. vult q̄ ſola ſuba p̄prie dicat eſſentia. vnde corpus dicit eſſentia non candor: et Phūs 7° meta. ait q̄ accītia p̄pe nō bñt gddi[m]s ſz large: g̃ ꝛc.

C T. cō. 15.

T. cō. 17. In contrariū eſt: ga greci p̄cedūt tres ſubas: et etiā latini aliquo mō cōcedunt ſz nō cōiter. vñ Aug. 6° de tri. ca. 4. p̄cedit in diuinis eē tres ſubas: ſed nō p̄cedimus ibi eſſe tres eſſentias. ergo non idem ſignificat ſubſtātia qđ eſſentia.

Eīdē ſignificat ſuba qđ pſona. Alterius videt q̄ idez ſignificet ſuba qđ pſona: ga Aug. 7. de tri. ca. 4. ait: q̄ in hac trinitate cū dicimus pſonā p̄ris nō aliud dicimus q̄ ſubam p̄ris: et ibidē vult q̄ dicimus ibi eſſe tres ſubas vel tres pſonas: q̄ nō eſſet niſi idē ſignificaret pſona qđ ſuba: g̃ ꝛc.

D ¶ P. Indiuiduū in genere ſube dī p̄prie p̄n⁹: et maxie ſuba: vt vult Phūs in p̄dicis: ſed tale indiuiduū eſt pſona vel hypoſtaſis. g̃ ſuba idē ſignificat qđ pſona vel hypoſtaſis.

In cōtrariū eſt: ga greci dicunt in diuinis tres ſubas. nos aūt ꝓprius dicim⁹ tres pſonas. Sed hoc non eſſet niſi eſſet differentia inter ſubſtantiam et pſonam: ergo ꝛc.

Differt ſuba a ſubſtātia. Alterius videt q̄ nō differat ſuba a ſubſtātia: ga nō dī ſubſiſtere niſi qđ hz p ſe eē. q̄ aūt bñt p ſe eē maxie ſubſtare dīr: vñ et idiuidua q̄bus cōpetit p ſe eſſe maxime ſubſtare dicunt: ergo ab eodē imponit et ſubſiſtētia: ga ſubſiſtere eſt idē qđ ſubſtare.

In cōtrariū eſt: ga Aug. 7. de tri. ca. 4. cōcedit deū ſubſiſtere dicēs: q̄ nō eſt deo aliud eſſe: alio ſubſiſtere. eodē aūt libro ca. 5. negat deū ſubſtare. vñ dicit q̄ nō p̄prie deus dī ſuba: nō eſt igitur idem ſuba q̄ ſubſiſtentia: nec ſubſtare qđ ſubſiſtere.

E

Rñdeo dōm q̄ primo opz nos videre quo iſta noīa differāt in creaturis et poſtmodū in alia q̄ſtione appebit quo hec ad diuina trāſferunt. Propter hoc ſciēdū q̄ quidā dīaz ſic aſſignāt: ga in oi re creata eſt cōſiderare duo: nā et ſuppoſitū: nā in nulla re creata eſt idē cū ſuppoſito. Iſta aūt nā vna et eadē exiſtens in ſuppoſito triplicē cōparationē bīe pōt. Pōt enīz cōſiderari vt figta: vt nō figta et vt nō figta dupliciter: vel vt cognita ſub modo cōfuſo et icōpleto: vl vt cognita ſub modo diſtincto et cōpleto: et ſm iſtū triplicē modū p̄ſtituit nā triplr ſuppoſitū. Nā vt nō ſignificata et cognita ſub eſſe cōfuſo reponit ſuppoſitū in gñe. Ut nō ſignata et cognita ſub eſſe diſtincto: reponit ipſaz in ſpecie. Ut aūt accipit vt ſignata reponit ipſaz ſuppoſitū in eē idiuiduali. Primo mō dī eſſentia. Scđo ſubſiſtētia. Tertio ſuba. Nā eadē nā ſortis pōt dici ſorteitas, humanitas, et alitas: rōne qua dī ſorteitas cōperit ſibi nomē ſube: rōne qua humanitas cōperit ſibi nomē ſubſiſtēte: rōne qua alitas cōperit ſibi nomē eſſentie: et ita iſta tria, eētia, ſubſiſtētia, et ſuba, dicūt nām rei: ſed pſona dicit ſuppoſitum vel habentem naturam.

Quo a quibꝰ dā capiāt iſta noīa, eſſent, ſuba, ſubſiſtentia, et pſona. F

All⁹ modus.

¶ Alij aūt quaſi ꝓprio modo dicūt: ga appropriāt tria noīa ſuppoſito: et vnū nature. nā eſſentia eſt nomē nāe. ſuba, ſubſiſtētia, et pſona ſunt noīa ſuppoſiti. ita q̄ dicit ſuppoſitū pſona put refert ad ꝓprietatē dignitatē ipoſtantē. ſubſiſtentia dī put in ſe ſubſiſtit. Sed ſuba p̄pnt ſubſtat ꝓprietatibus vel accidēntibus quibuſcūq;.

ſcūs Tbo. ¶ Eſt aūt et tertius modus dicēdi. habet aūte tertia via que eſt quaſi media iter iſtos duos modos. Iſti aūt tertij medio mō dicētes appropriant duo noīa nāe: et duo ſuppoſito. nā eētia et ſubſiſtēta nāe appropriāt: aliter tā et aliter: ga nā dī eētia in ſe cōſiderata. ſubſiſtentia aūt dī put de alijs predicat. Subaz aūt et pſonā appropriant ſuppoſito: modo tā quo dictū eſt: vt. ſ. ſuppoſitū dicat ſuba vt reſpicit ꝓprietatē quācūq;: dicat ño pſona p cōparationē ad ꝓpietatē dignitatē ipoſtātez. Sz cēs iſti modi nō bñt plenā ñitatē: vt in ꝓſequēdo patebit.

G

3

Modus tec.

¶ Et ꝓpter hoc notādū q̄ eſſentia, ſubſiſtētia, et ſuba, ſūt noīa nāe: p̄t tā ſtare pro ſuppoſito: qđ ſic eſt videre. Quia nā dupliciter pōt cōparari ad ſuppoſitū: vel vt hz rationē p̄ris: vl vt hz rōnē totī. Et vt hz rōnē p̄ris dupliciter ga ſuppoſitus dupliciter cōſiderari pōt. vel ſub eſſe ſignato vel nō ſignato: put cōparat ad ſuppoſitū. Prio mō hz rōnē partis etiā incluſiue. Sed put cōparat ſcđo mō hz rōnē p̄ris ſaltē excluſiue. Hoc aūt ſic eſt videre: ga dato q̄ ſuppoſitū ſimplr nō includat eſſe actuale et p̄ditiones māe: ea tā nō excludit: ſed nā nō ſolū hoc nō includit: ſz etiā excludit. nā nā rei eſt illud per qđ res eſt quid talis: vt nā hois eſt illud per qđ hō eſt hō. Sed hō nō eſt hō per eſſe actuale: nec p̄ditiones māe: ſz per humanitatē: et ideo nō ſolū in nā rei hec nō includunt: ſed etiā ab ea excludunt: et ideo nā cōparata ad ſuppoſitū ſignatū hz rōnē p̄ris nō ſolū excluſiue: ſz etiā incluſiue: ga nō ſolū plura excludit: ſed etiā pauciora includit. Comparata aūt ad ſuppm ſimplr: et ſi nō hz rōnem p̄ris incluſiue: hz tā excluſiue: ga ſi non pauciora includit: pla tā excludit.

H

Dubm

¶ Et ſi dicat q̄ ex habitis videt ſequi nō eſſe dīaz iter naturā creatā et nāz diuinā: cū quelibet excludat alienā naturā: ea que ſunt per accidens et non includat ea.

¶ Dōm q̄ nā diuina non includit ea que ſunt per accīs et excludit ea ſic cetere nāe: tā hoc hz vltra nās ceteras: ga hz repugnantiā ad illa et nō cōparit ſecū ea que ſunt per accidēs. vñ nā diuina in ſuppoſito in quo exiſtit nō cōparit ſecū aliā nām que in illo faciat realē cōpōnez:

Rñ.

I cetere ãt nãe cõpatiunt̃ sic cũ ea: ꝙ nã creata sic sũpta
bz rõné pris: nullo mõ ꝑdicat. vñ nõ possum⁹ dicere ꝙ
bõ sit sua humanitas neqz ꝙ hic bõ sit sua humanitas.
In solo aũt suppposito dino hoc dici põt: ꝙ suppositũ bz
ita repugnãtiã ad ea q̃ sunt p accñs sic sua nã: ꝛ ideo nã
ibi ꝟz rei veritaté nõ bz rõné pris: ꝛ ideo bñ põt dici ꝙ
deus sit sua deitas: ꝛ sic nã creata sumpta in abstractio-
ne bz rõné partis: ita sumpta in ꝯcretione bz rõné totiꝰ:
ꝙ sic sumpta implicat suppositũ: ꝛ iplicãdo suppositz
implicat ea que ad suppositũ ꝓtinẽt: cũc ꝓdicari põt: ꝛ
ideo lz sortes nõ sit humanitas: tñ sortes est bõ: ꝛ ió nã
quelibet creata põt sumi pro quo est: ꝛ p qõ est: ꝟm ꝙ
sumit̃ in rõne pris: ꝛ ꝟm ꝙ sumit̃ in rõne totius: ꝛ ideo
nõ est essentialis diuisio: neqz p se dicẽ ꝙ aliq̃ illoꝝ no-
minũ stant pro nã: ꝛ aliqua stant pro suppositio: ꝙ ea q̃
stant pro nã: etiã pro suppositio stare pñt: ꝙ nã ꝓut ipli
cat suppositũ ꝑ suppositio sumi põt. Et ideo dõz ꝙ ꝑdi
cta tria nomina idicãt nãz ꝛ pñt stare pro suppositio: qõ sic
ostenditur. nã Boeti⁹ in libro de duab⁹ naturis ꝛ vna ꝑso
na cbñ. vbi hec nomina distinguit. dicit essentiã dici ab esse.
subsistẽtiã a subsistere. subaz a substare. Et vt videam⁹
differentiaz iter ista: Notandũ ꝙ hec dicunt̃ cõpetere
substantie per cõparationẽ ad accidens.

K Hec tria nomina essentia / suba / subsistẽtia / idicant naturã ꝛ pñt stare ꝑ suppositio.

Ltra dñe accidentis ꝛ subie.

¶ Differt aũt suba ab accidente in tribus. Primo qa ei
subycit̃ ꝛ ipm sustentat: non aũt econuerso. Scdo qa p
se nõ indiget suba accidente: sed accñs suba. Tertio qa
suba ꝓprie est: accñs ideo nõ est: qa ꝓprie iest. iquãtũ q̃
accñtib⁹ substat: dr suba substare. Prout illis nõ idiget:
subsistit: ꝛ p se est. Prout ẽo ꝓprie est: dr esse: ꝛ qa sup-
positũ bz hec ola a sua essentia. Et nã cũ nã rei det ei ꝙ
sit: ꝙ subsistat vl ꝙ p se sit ꝛ ꝙ substet sine ꝙ accñtib⁹
subuciat: vna ꝛ eadẽ nã dicẽt essentia / suba / ꝛ subsisten
tia: vt nã sortis iquãtũ dat sorti ꝙ sit / dr ẽntia: iquantũ
dat ei ꝙ p se sit / dr subsistẽtia: pter ãt sortes bz ꝙ p illã
nãm accñtib⁹ subsit / dr suba. Et si volum⁹ appropriare
log dicẽ possum⁹: ꝙ in q̃bz re mãlis est triplex nã / mã /
forma: ꝛ ꝙ resultat etiã ex bis: vt in bote est alia / corꝓ⁹ ꝛ
humanitas. ꝛ bis trib⁹ ꝑdicti act⁹ appropriari pñt. nam
substare cõperit mãe. vñ ꝙ substet bz cõpositz p mãz
cui essentiale est eẽ in po⁹: ꝙ subsistat hoc bz p formaz
cui maxime cõperit rõ actus: sed ꝙ sit hoc bz p nãz cõ-
positã vt bõ substat p corpus. subsistit p alam: est p hu-
manitatez: ꝛ ideo mã appropriata põt dici suba: ꝛ forma
subsistẽtia. ꝟ fidecrãdo etimologiã vocabuloꝝ: ꝟz vsuz
tñ loquẽdi nõ sic se bz: imo suba magis appropriat̃ forꝫ
ꝛ subsistẽtia mãe: ꝓpter qõ Cõmẽ. 2° phy. dicit formaz
maxie esse subaz. Forma aũt totius fiat nã cõposite: vt
humanitas dz dici essentia. Nã ad ẽntiã ꝓnet forma
toti⁹: ꝙ cũ diffõ sit sermo exꝑssimus gdditatis ꝛ ẽntie.
id ꝓprie essentia dicẽt qõ ad diffõnẽ ꝓtinet. Cũ igit̃ for-
ma ad diffõnẽ prineat: ꝙ pura mã diffõnẽ nõ igredit̃:
ꝛ etiã mã: ꝙ si mã ad diffõnẽ nõ ꝓtinẽt: cũc diffõ suba-
rũ mãlis: q̃rũ ꝓprie est diffõ: ẽet p additamẽta: cum in
diffõne eoꝝ ponat̃ mã. nã igitur que ex vnione mãe ad
formam resultat / essentia dicitur.

M

Epʳ⁹ ¶ Patet igit̃ ꝙ tria ꝑdicta nomina dicũt nãm: iquãtũ a nã
est eẽ substare ꝛ subsistere. pñt etiã dicẽ suppositũ iquã-
tũ suscipit tales act⁹: nã vt sit ad vnũ dicẽ: nã diuinissi-
de ꝯcepta dr ẽntia / subsistẽtia / ꝛ suba. iquãtuz est ratio
essendi / subsistẽdi ꝛ substandi. Suppositz aũt dr illud
inquãtuz est: subsistit ꝛ substat. Dñr igit̃ hec tria de nã
ꝛ suppositio: sed nõ eodẽ mõ. nã suba ꝛ subsistẽtia nõ va-
riant vocabulũ cũ sumunt̃ pro nã ꝛ pro suppositio. nam
vt dixim⁹ est suppositũ nõ ipotat̃ p nomẽ nisi ꝯcretuꝫ
sumptũ: eo ꝙ nomẽ in abstractione sũptũ bz rõné pris.
suppositũ ẽo tenet rõné totiꝰ: suba aũt ꝛ subsistẽtia nõ N
solũ in abstractione sonãt: sed etiã in ꝯcretione ꝛ ponũt
me suba. ꝓpter qõ pro suppositio: ꝛ pro nã absqz varia-
tione vocabuli ponunt̃: sed essentia solũ in abstractione
sonãt: ꝛ ideo nisi mutet̃ vocabulũ nõ stat pro suppositio
sicut apparet in alijs: nã humanitas qa in abstractionẽ
sonat: nõ stat ꝑ suppositio nisi variet̃ vocabulũ ꝛ dicat̃
cõcretiue bõ: sic nec essentia ꝓprie loquẽdo stabit pro
suppositio nisi sumat̃ cõcretiue ꝛ dicat̃ ens vel existẽs.
¶ ꝑz igit̃ qũo tria ꝑdicta noia. l. essentia / subsistẽtia / ꝛ ꝟ
suba: stant pro nã ꝛ pro suppositio. quartũ ẽo. l. persona:
stat pro suppositio tñ: vt superius fuit tactũ.

Ad primũ dõm ꝙ lz vna ꝛ eadez res possit dici
suba ꝛ ẽntia: non tñ eodẽ mõ sũpta.
Uel dõm ꝙ suba ꝛ essentia differũt: vt dictũ est. vnũ tñ
pro alio q̃q̃z sumit̃. ¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ lz suba ꝛ ẽntia O
large sumpta reperiant̃ in oibus ꝛ ꝓprie in ꝑfecto subie:
nõ tñ ꝓp̃ nõ sũt distincta: cũ a diuersis rõnib⁹ iponãt̃.

Ad id aũt qõ vlterius querit̃ vtrũ idez significet
suba qõ ꝑsona: ꝑz ꝙ nõ. Et ad pᵐ dõm
ꝙ suba ꝛ ꝑsona distinguunt̃: tñ vnũ pro alio ponũt̃. ꝛ ꝓp̃
hoc ait Aug. ꝙ cũ dicim⁹ ꝑsonã ꝑis: nõ aliud q̃ subam
pris significam⁹. hec aũt melius infra patebũt. Et ꝓ hoc
ꝑz solo ad 2ᵐ. nã lz idẽ sit suba ꝛ ꝑsona: ꝙ idumdũ in
gñe sube vtrũq̃z dr: nõ tñ ꝟm eãdẽ rõnez dicit̃ vtrũq̃z.

Ad id aũt qõ vlterius q̃rit̃ vtruz suba differat a
subsistẽtia. ꝑz ꝙ sic. Et ad ꝑmũ dõz ꝙ
lz eidẽ rei cõpetat subsistere ꝛ substare: nõ ꝟm eãdẽ ra-
tionẽ: vel dõm ꝙ rõ peccat in mã. nã nõ est verũ ꝙ idẽ
sit subsistere ꝛ substare: qa substare dicit̃ aliqd vt alijs
subest. subsistere ẽo vt per se existit.

¶ Utrũ ꝺ nomẽ / ꝑsona / possit trãsferri ad dina. Qō. II.
Ubo. in sum. par. 1. tr. 29. q. 3. Et Den. in sum. ar. 53. q. 1. ꝛ 2.

Secundo q̃rit̃ vtruz hec noia possint P
trãsferri ad dina. Et vr ꝙ
ꝺ nomẽ ꝑsona ad dina trãsferri nõ possit:
qa ꝟm Boetiũ in libro de duab⁹ naturis ꝛ
vna ꝑsona cbiusdue in libro de nã ꝛ ꝑsona.
vult ꝙ ꝑsona dicat qd idiuidũ: ꝟz idiuiduatio sigtionẽ
mãe dicit. Cũ igit̃ in deo nec sit mã nec materie ꝓditio
ꝑsona in diuinis repiri nõ poterit. ¶ ꝓ. Persona dicit
quid maxime cõpositũ eo ꝙ se bz p additionez ad oia
alia: sed in diuinis nulla cõpositio: ergo ꝛc.

In cõtrariũ est Augu. 7° de tri. ca. 4. ꝛ ca. 6. qui
dicit in diuinis esse tres personas.

Ulterius videt̃ ꝙ hoc nomẽ / suba / ad dina trãs- Sirũ hoc nomen / suba / ad dina trãsferri possit.
ferri non possit: qa ea q̃ de deo abusiue
dicunt̃ ad diuina trãsferri nõ debent: sed ꝟm Augm 7°
de tri. ca. 4. res imutabiles neqz simplices ꝑpe dicunt̃
substãtie. deus aũt nõ ꝓprie substãtia dr. ¶ ꝓ. Suba Q
dicitur a substare: deus nulli substat: ergo ꝛc.

In cõtrariũ est Boetius in lib. de tri. q. vult in Allegatus ut supra dict. q. pt. 2. pa. 1. q. 1.
diuinis eẽ duo ꝑtia relõne ꝛ subiz.

Ulterius videt̃ ꝙ nõ possit ibi trãsferri subsistẽ- Sirũ hoc nomen / subsistentia / trãsferri possit.
tia: qa ꝟm Aug. 7° de trini. ca. 5. deo ne-
fas est dicẽ vt subsistat: sed subsistentia dr a subsistere:
ergo ꝛc. ¶ ꝓ. Subsistere idẽ videt̃ esse qd sub alio sta
re. stare aũt aliud sub alio nõ ꝓtingit nisi vbi inuenit̃ su-
perius ꝛ iferius vl vle ꝛ ꝓticulare. In diuis aũt talia nõ
sunt vt patuit cũ disputauim⁹: vez ibi sit totũ vle: ꝛc. Sez dist. 19. q. 2. pa. 1. q. 1.

In cõtrariũ est: qa in diuinis est esse: sed ibi est
idẽ subsistere qd esse. Unde Aug. 7°
de tri. ca. 4° ait hoc est deo esse ꝙ subsistere. ꝛ ca. 5. hoc
idẽ dr. igit̃ ibi est subsistere cũ ibi sit esse: ꝟz a subsistere
dr subsistẽtia: ꝺ subsistẽtia ad diuina trãsferri potest.

Ulterius

A Utrū ē ēntia repliā cēntia.

Alterius videt̄ q̄ essentia non sit in diuinis: q̄a essentia est illud per quod aliquid est in genere: deus nō est in genere: ergo ꝛc̄. ¶ ꝓ. Non est essentia nisi rerum que sunt vel que existūt. Deus aut̄ nihil est existentiū iuxta illō Dionysij ꝓ de di. no. deus est intellus nō intelligibilis: verbū nō dicibile īrōnabilitas nō intelligibilitas ꝛ inolabilitas: sed nihil existentium existens. ¶ ꝓ. Essentia est illud a quo causat̄ esse sed vbi est hoc: est cōpositio: ergo ꝛc̄.

In cōtrariū est Aug. 7° de tri. ca. 4. qui vult in diuinis esse tres personas ꝛ vnam essentiā: sed B nō ēet nisi ēntia in dinis reperiret̄: ḡ ꝛc̄.

Respondeo dōm ad ꝑmū quēstiū q̄ hoc nomē ꝓsona, in greco idē sonat q̄ ꝓsopō. Unde Aug. 7° de tri. ca. 6. vult q̄ greci maluerūt in diuinis dicē tres subas q̄ tria ꝓsopa. Innuens idē ēē apud grecos ꝓsopon, q̄d apud latinos ꝓsona. ꝓsopon aut̄ dī a pro, q̄d est ita: ꝛ sapon, q̄d est facies: q̄si ita faciem vel sic vultus. nā antiqui cū cōgregabant̄ ad comedias ꝛ tragedias: gdā ponebāt aī facies coꝝ laruas q̄ vulgariter ꝑs Disgutione dī mascara: ꝛ ille sic laruatus representabat boiez insignē ꝛ dicebat̄ ꝓsona: ꝛ ide trāslatus est q̄ oē idiuiduū cui cōpetit ꝓprietas ad dignitatē pūnēs ꝓsona nūcupat̄: ꝛ qa oē suppositū q̄ subsistit in nā intellectuali cōpetit sibi talis ꝓpetas, oē tale sup̄ ꝓsona dī.

B Ethimologia de prosopon.

¶ Si aūt querat̄ q̄uo trāslatū est hoc nomē ad dina. Dicunt q̄dā q̄ in boie est duo ꝓsiderare: illud a quo nomē iponit̄ ꝛ illud ad q̄d significādū iponit̄: ꝛ si ꝓsideram⁹ illud a quo nomē iponit̄ cū iponat̄ a representatione p laruā q̄d deo nō cōpetit: q̄a nō est figurabilis ꝑm istum modū nō pōt trāsferri ad diuina. Sed si cōsideremus id ad q̄d significādū imponit̄: cū imponat̄ ad signandū suppositū in nā intellectuali subsistēs: sic maxime deo cōpetit eo q̄ sūme est intellectualis. Sed illud nō est bene dictū: q̄a nomina nō reperiunt̄ in diuinis ꝑm ea q̄bus sunt ipositi: cū sint ipositi aggregatis ꝛ rebus babētibus ꝓbā tasmata que ꝓpe sunt obiecta intellus nri. Sed inueniunt̄ ꝑm ea q̄bus nomina sunt imposita: vt que imponunt̄ a pfectione simplr ꝓprie deo cōpetūt que a pfectione participata ei competunt transumptiue.

Sā. Tho. q̄d trāslatū est nomē ꝓsona ad diuina.

C

¶ Propter B notādū q̄ lingua latina pp vocabulorū penuriā plures equocationes bz q̄ lingua greca. vñ apud grecos: nō codē vocabulo noiat̄ bō laruatus: indens in tragedys ꝛ suppositū subsistēs in intellectuali nā. nā bō laruatus dī ꝓsopon: tale idiuiduū imitat⁹ vocat̄. vnde Boet⁹ in libro de duab⁹ naturis ꝛ vna ꝓsona chū ait. q̄ nomē ꝓsone vī esse traductū ex his que in comedijs ꝛ tragedys quoꝝ gestus iter boies fiebāt: vt eoꝝ certa pro sui forma esset agnitio ꝛ latini ꝓsona: greci ꝓsopon nuncupauerūt. lōge Ao illi ſignius rōnalis nāe indiuiduā subaz imitatus noīe vocauerūt. nos Ao pp inopiaz significatū vocū, trāslatiuā retinuimus nūcupationez. Dicam⁹ ḡ q̄ ꝓsona est equinocuz apud latinos: sed non apud grecos eo q̄ bñt distincta vocabula: ꝛ cū dicimus nomē ꝓsone reperiri in diuinis nō est intelligēdum bnd trāslationē esse factam ab boie laruato sed a suppositō subsistēte in intellectuali nā: ꝛ sic q̄stio nō bz dubiū: ga iz in diuinis nō sit illud ꝓprie a quo imponit̄ hoc nomen ꝓsona sine ꝓsopon boi laruato: est tñ ibi illa pfectio a q̄ imponit̄ tale nomen indiuiduo in intellectuali nā. ꝓpter q̄d apparet in diuinis ꝓprie esse ꝓsona: ꝛ ēto magis est ibi ratio ꝓsone q̄z in creaturis intellectualib⁹: quāto rō intelligibilitatis in ipso abundantius existit.

D Modus ꝓp̄ q̄d hoc nomē ꝓsona, trāsfertur ad dina.

Ad primū dōm q̄ iz in diuinis nō sit vle ꝛ indiuiduū: est tñ ibi cōcabile ꝛ intōicabile ꝛ hoc sufficit ad hoc q̄ ibi repliat̄ rō ꝓsone: nō igit̄ oz ibi ponere sigñonē māe ad B q̄ ibi sit ꝓsona. ¶ Ad 2ᵐ dōm. q̄ ꝓsona dic̄ suppositū hñs ꝓprietatē ad dignitatē pūnēte. Ista aūt ꝓprietas aliq̄n facit realē cōpositionez ī suppositō: aliq̄n nōnō est igit̄ de rōne ꝓsone ꝑm q̄ ꝓsona q̄ sit realr ḡd cōpositaz: ꝛ qz ꝓprietates in diuinis sunt idē q̄d ꝓsone: ꝛ nihil est in ꝓsona q̄d realē cōpōnem faciat in ipaerit ꝓsona in diuinis absq̄z eo q̄ sit ibi cōpositio realis: sed solū ꝑm modū intelligendi.

E

De hoc dictū est supra. d. 4. ꝙ. 3. q. 4.

Ad id aūt q̄d vlterī⁹ q̄rit̄. verū suba ad diuina trāsferri possit. Dōm q̄ ꝑm Boetiū in lib⁰ ꝓalle. vbi hec nota distinguit: suba dī a substare: vñ ex eo q̄ suba est subm accitū, ꝓprie suba noiat̄: vt glia ꝛ spes vt ipe ait: subsistūt trā. individua ho nō trū subsistūt veritatiā ꝛ substāt. igit̄ nomē sube sumit̄ p cōparationē ad accidentia: si volumus seq̄ ethymologiā vocabuli. Subm autez ad accitia triplicē bz cōparationē. Primo: q̄z ea substentat ꝛ in esse cōseruat, ꝓpter q̄d accitia non sunt entia: nisi q̄z sunt entis. Scōo: q̄z accidētia ei insunt: nā accidēs cē est in esse. Tertio: q̄z p illa ab alys distinguit̄: nā per ꝓprietates repertas in singulis individuis: individua a se inuicē distinguunt̄. poterit ḡ nomen sube sumi: vel rōne sustentationis: vel inherētie: vel distinctionis: ꝛ ꝑm q̄ diuersimode nomē sube sumi pōt: sic de suba, q̄d in diuinis repit̄: aliq̄ diuersimode sunt locuti: nā Boetius cōcedit in diuinis cē subaz: ꝛ deuz subam dicī: cē tri ibi vnam subaz: q̄z suba cōtinet vnitatē. Sed relatio multiplicat trinitatē. Aug. aūt negat ꝓprie deū dici subam. Greci aūt in dinis nō solū subaz ponūt: iz etiā eaz pluralificari asserūt: dicētes ibi tres esse subas. Ista diuersitas sic ad cōcordiā reducit̄: nā si cōsideramus subam ab eo q̄ est p se esse: ꝛ alia inesse sustentante: siue rōne sustētationis: deus maxime suba dicit̄: q̄z ipse oia sustentat ꝛ solus per se subsistit. Nam sicut per vnū subm oia que in ipso sunt, entia dīr: ita q̄ p esse subiecti accidētia sunt entia ꝛ nō per esse ꝓpriū: ita per vnū esse diuinū oia entia sunt entia: ita q̄ oia creata ad deū cōparant̄: quasi q̄dam accidētia ad subm: non q̄ alia entia deo insint: sed q̄z per ipm esse suscipiunt ꝛ subsistūt. ꝓpter q̄d. 4. de angelica hierarchia scribit̄ q̄ esse omniū est sup esse diuinitas. ꝛ 2° meta⁰ ait Cōmētator. q̄ vnū est ens per se ens ꝛ per se verū: ꝛ oia sunt entia per esse ꝛ veritatē ei⁹: sicut igit̄ esse accidētiū nō est esse cōparatū ad esse substātie: ita esse nostrū: vt ait Dionysius: ꝛ habet̄. vñ distin. Cōparatū ad diuinū esse nō est. Et ꝑm istū modū cōcedit Boetius in libro de duab⁹ naturis: deum esse subaz dicēs: q̄ de deo dicit̄ substātia nō q̄ ipse ceteris rebus q̄si subiectū supponat̄: sed qa oibus subsistere subministrat: ꝛ sic accipiēdo substātiā: deus est substātia ꝛ vna suba: q̄z ibi est vnū esse: ꝛ tres ꝓsone, sunt vnus sustentator omniū rerū: sicut vnus creator nō tres sustentatores: sicut nec tres creatores. Si aūt accipiamus substātiam rōne inherētie: vt q̄ ei ꝓprietates insunt: siue q̄z subest talibus inherentibus suba dicat̄: sic deus suba dici nō pōt. Et ꝑm istū modū dicit Aug. 7. de tri. cap. 5. q̄ manifestū est deū abusiue substātiā vocari: q̄d verius est accipiēdo substātiam a substādo ꝓout accidētibus subsistat. vñ ꝛ idem ibidē ait. q̄ in deo nō est aliquid tanq̄z in subto. vnde subdit q̄ nefas est dicere vt subsistat ꝛ subsit deus bonitati sue. Tertio mō pōt sūmi suba rōne distinctionis: ꝛ sic cum ea que distinctionē denotant in diuinis pluralificent̄: ꝑm hoc peccāt greci in diuinis esse ꝓles substantias: eo q̄ sunt ibi plura ꝓprietatib⁹ distincta. Apparet igit̄ q̄ in diuinis reperitur suba. Et quare Boet⁹ dicit vnā talem esse in diuinis. Augu. aūt deū abusiue dicit poni subam: ꝛ greci ibi plures substātias asserunt.

F

Boet⁹ cōcedit: Aug⁹ negat: Greci pluralificāt in diuinis subam.

Primo babitudo sustentationis ꝓcurat deo: q̄z oibus subsistere subministrat.

G

Loth. 4.

H

Scōo bitudo inherentie.

Tertio habitudo pluralificationis.

I **Ad primuz** dōm q; Aug. negauit deū eē subaz: ga nulli subsłat rāq; inheréti. Sed hoc modo ibi subaz nō ponimus: vt ostensuz est. ¶ Ad scōm dōm q; ls deus nulli subsłet rāq; ꝓprietati inherenti: subā tamē dici pōt: vt patet per habita.

Ad id autē qō viterius queritē. vtrū subsistentia ad diuina trāsferri possit. Dōz q; pōt qō sic ostendiť: ga fm Boeciū in libro de nā & persona subsistēcia dī a subsistere. subsistit enī aliquid: vt ibi dī qō vt possit cē: accīntib⁹ nō idiget. Oz si bñ aduertimus solus de⁹ ꝓprie subsistit. Nā creatura ꝑma diuisione dī uidiť in subam & accīs: iuxta illud qō scribiť in de ortu scia;. Scias nihil cē ꝑter subaz & accīs & creatorē vtrūq; bñdictū in scīa. accīs aūt sine accīte esse non pōt: ga tūc aliqd sine seipso eē posset. nō igiť accidēs ꝓprie subsistit: nec aliq; suba creata ꝓprie subsistere dī. Distinguiť aūt bō suba fm triplicē gradū: ga qdā est suba spiritualis: qdā sensibilis. suba sensibiles duplr distinguūť in subaz ꝑmā & subaz scōdaz: siue in vle & ꝑticulare. Quelibz aūt istaz subaz idiget aliquo mō accīte ad sui eē. Nā individua rez sensibiliū idigēt accīntib⁹: ga de eorū intellu est aliqd p accīs. nā si ga diffiniret būc boiem siue aliqō corp⁹ sub esse individuali: mā signata igrederet diffōnē eius. significatio aūt talis absq; aliquo accidente esse nō pōt. Vnialia aūt aliquo mō idigēt accidē tibus: non q; de intellectu eoz sit aliqd accīs: eo q; nihil nō ꝑtinēs ad qdditatē diffōnē eoz igredit: tñ esse non pōt actualr siue bis de quoz intellu est aliqd p accīs. nā vlia sine particularib⁹ actualr esse nō pōt. ꝓpter qō bñ dictū est q; destructis ꝑmis: impossē est aliqō aliorū remanere. Subē aūt intellectuales: & si de intellu earū nō est aliqd per accīs ꝓpter qō differūt ab idiuiduis rerū corpaliū: & rursum esse pōt sine bis de quoz intellu est aliqd p accīs: ga tales subē sunt forme sepate q̄ seipsis sūt hoc aliqd: vt a gbusdā dī. vñ fm eos nō idiuiduantē directe p aliqd per accīs: ꝓpter qō dīnt a subsłātys secundis acceptis a reb⁹ corpalib⁹: tñ sine aliquo accīte esse nō pōt: ga tūc possent esse sine eē: cuz ipsuz eē in eis & in oīb⁹ creaturis vergat aliquo mō ad nām accīntis. Solus aūt de⁹ est ille q; nullo mō ad sui esse idiget accidente: ga in eo fm Aug. nihil est p accīs. solus igiť deus vere subsistit: ga solus ipse nō idiget accīntib⁹. vñ Boe⁹ in libro de nā & ꝑsona vbi hec noia trāsfert ad diuina dīc deum esse subsistentiā: ga subsistit nullo indigens.

K Triplex gen⁹ subē create ex tra nullo subsistit sine accidente.

Subē ꝑme.

Subē scōe.

Subē intellectuales.

L

Ad argumenta in ꝓtiū dōm q; subsistere tri pliciter pōt accipi. Uno mō dī aliqd subsistere: ga sub alio existit: vt ga subest ꝓprietati alicui inheréti. Uel vñ sub quo existit: & istus duob⁹ modis de⁹ nō subsistit: eo q; nulla ꝓprietas inherens ei ꝓuenit: & sic ꝓcedebat rō ꝑma: nec est sub aliquo vlī vt arguebat rō scōa. Sed 3° mō dī subsistere deus: ꝓout subsistere idē est qō per se existere: & q; ad sui esse non indiget alio: & ga subsistēcia nō dicit a subsistere fm q; aliqd subsistit ꝓprietati inheréti nec ꝓut aliqd subiacet vlī. Sed dī a subsistere ꝓut idē est qō p se stare & nullo indigere: de⁹ subsistēcia dici dz. Oz si tñ cauillationez eq; uocationis remouere volum⁹ debem⁹ dicē deū existē tiā esse: qō nomē nō ita p equocationē pōt trahi ad intellectū icōgnū: vt subsistēcia: & hoc motivo forte Ricardus motus ait. Tres ꝑsonas nō subsistere sed existere.

M

Clarē dī & multus fm equocationē deum existere q; subsistere.

Ad id aūt qō vltimo q̄rit. vtrū essentia de diuinis dici possit. Dōz q; ꝓtissime de⁹ cēsetur dī. hoc aūt sic ostendiť: ga fm Augu. 5. de tri. ca. 4. sic ab eo qō est sapere dicta est sapia: & ab eo qō est scire dicta est scia: ita ab eo qō est esse dicta est essentia: quia deo maxime cōpetit eē: ꝓtissime essentia tī. Cōpetit enī deo magis eē q; alicui creature triplici de cā. Nā illō maxie cōpetit alicui qō i rōne eī⁹ cōprehēdit: & ide est q; ꝓpōnes in qb⁹ ꝓdicatū maxie subito cōpetit dīr p se note: eo q; ꝓdicatū sit de rōne subti. Inde est ēt q; qñ ꝓtes diffōnis vt genus vel dīa ꝓdicant de spē fiūt ꝓpōnes magis p se q; qñ ꝓpietates ꝓdicant de subto: vñ & hō ꝓpōnes dicunt in ꝑ mō dicēdi p se: q; gen⁹ & dīa sunt de rōne spēi nō aūt sic ꝓprietates includunt in rōne subti: & qz eē est extra rōnē qdditatis cuiuslibz creature: & sola dina qdditas est ipm eē: solus ipse ꝓprie dī esse. Rursuz cum ex eē sumat⁹ ois rō pfection⁹, illud potissime dicet esse in quo oēs perfectiones ꝙgregant⁹: & qz hoc est in solo ꝑmo quo reperit⁹ ois rō essendi: solus ipse ꝓprie dicet eē. Tertio esse creatū ꝏbit⁹ ad genus vel ad spēz. q; nihil qō in oibus generib⁹ reperiť: & qō ofidit aliqd ꝓtū dicet eque ꝓprie ō reb⁹ creatis & de deo. igiť esse magis ꝓprie dicet de deo: qz nō est qd ꝓtū q; de aliq creatura: cū creatum qōlz sit certus limitib⁹ circūscriptū. ꝓpter qō. v. de di. no. dī q; ab hoc q; est esse ꝓtissime laudat de⁹: eo q; esse est cōis & ꝑius aliis: & qz oia alia ad deū cōparata dicunt nō ee: solus ipse ꝓprie dicit essentia: ga ab eo est omne esse & nihil est a deo ꝓprie vt ipse. Et fm būc modū loqtur Boeci⁹ in libro de nā & ꝑsona. vbi hec noia ad diuina trāsfert dicēs. Deus enī maxime est essentia: ipse. n. est a quo oium esse ꝓficiscit. Sciz būc etiā modū loqť Aug. 7. de tri. ca. 2. cū ait. Manifestuz est deum abusiue subam vocari vt nole vsitatiore intelligat essentia qō vere ac ꝓprie dicit: ita vt fortasse solū deū dici oporteat essentiā esse: est enīz vere solus: qz incōmutabilis est illud qō suū nomē fama lo suo Moysi cōmittauit cum ait. Ego sum qui sum.

N Cōpetit maxīme eē deo q; alicui creature ꝓpter tria

Ad primū dōm q; non sufficit ad hoc q; aliqd sit in gñe qō habeat essentiā: sz regrit q; illa essentia sit distās ab eē alr enī rō potentialitatis quā importat genus in eo sumi nō posset. ¶ Ad 2m dōm q; de⁹ dicit nō existere: & eē nō ei cōpetere rōne modi significādi qz oia de deo affirmatiue dicta rōne modi signdi qui ꝙsegit modū intelligēdi incōpacta sunt: vt supius est oīdē sum: pfectio tī illa a qua sumit eē potissime in deo existit.

Deo potius fit in genere.

P

S.d. 22 q. 2.

¶ Ad 3m dōm q; argumētū petit qō est in ꝓtio: qz magis est essentia illa a qua non causat esse: sz est ipm esse: eo q; ei magis competit esse q̄ dicat essentia nā illa que nō est suū esse. Uel dicere possumus q; ls in deo nō differat eē & essentia realiter: differt tī fm intellectum.

¶ Utrum persona significet subaz vel relōnē. Qō. III.

Ric. in sent. dī. 19. q. 4. Et Ben. in sū 2m. 31 q. 4. 2. 5.

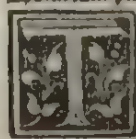

Tertio querit. vtrum persona significet subaz vel relōnē: siue vtrū dicat qd absolutū vel respectiuū: & vi q; dicat qd absolutū: qz fm Aug. 7. de tri. ca. 6. Ad se q; pe dī ꝑsona nō ad filiū vel ad spūsctū sicut ad se dī deus & magnus & bonus & iustus: & si qd aliud hu iusmodi. Sed ista dicunt absolute & significat substātiā. ergo eē. ¶ ꝑ. idez in eodē libro & capīo. Neq; in hac trinitate aliz dicimus ꝑsonā patris aliud dicimus q; substantiā patris. Sed suba patris dicit qd absolutū. ergo & ꝑsona dicit qd absolutum & significat subaz. ¶ ꝑ. idez in eodē libro & ca. Quēadmodū hoc patri est esse: quod deū esse: qō magnū esse: qō bonū esse: hoc illi esse: qō ꝑsonā esse sed si ꝑsona diceret relative nō idē esset patri vel alicui ꝙpposito in diuinis esse qō ꝑsonam esse vel deū esse: ga vt scribitur. 7. de trin. ca. 4. Aliud est deo eē aliud patrē esse. ergo eē. ¶ ꝑ. Omne relatiuum fm suū nomen ad aliud referuntur: sed hoc nomen ꝑsona non refertur ad aliud fm nomen suum. ergo non dicit qd re-

Q

A latiuum. ¶ P. Boetius in libro de nā ⁊ pſona. diffinit pſonā eſſe rōnē ⁊ idiuiduā ſubam: ſed hoc non eſſet niſi pſona ſ3 ſubaz dicereť ⁊ ſignificaret qđ abſolutū: g̃ ⁊c.

In cōtrariū eſt: ga nullū abſolutū in diuis plurificaf. nā pi ⁊ filius ⁊ ſpūſcūs nō ſunt tres dy ſed vnus deus: ſed pi ⁊ filiꝰ ⁊ ſpūſcūs ſūt tres pſone: vt dicit idē Aug. 7. de tri. vbi iſtā qōnē pertractat: ergo pſona nō dicit qđ abſolutū: ſed quid relatuz. ¶ P. Perſona dicit ſuppoſituz put ſtat ſub ꝓprietate ad dignitatē pertinētē: ſed ꝓprietas in deo non pōt eſſe inherens: erit g̃ diſtinguēs: ſed ibi non eſt diſtinctio niſi per relata: ergo perſona relatione dicit.

Reſpondeo dōm ꝙ de hoc ſūt diuerſe ſnie que omnes ad tres modos reduci pñt. Nā quidā dicūt pſonā ſignificare ſubam ⁊ relōnē ſiue nām ⁊ ſuppoſitū: ſed equoce. Quidā dicūt ꝙ ſignificat vtrūqz ſil. quidā ꝙ ſignat alterū tm. ꝓmi bipertit ſunt.

B Prim⁹ modus dicendi. ¶ Nā aliqui eoz dicūt ꝙ pſona antiquus ſimplr ſignificabat eſſentiā ⁊ nām. poſtmodū trāſlatū fuit vt nō ſolū ſignificaret eſſentiā ſed ſuppoſitū: aliter tñ ⁊ aliter: quia pro eſſentia ſtat in ſingulari ꝑ ſuppoſito in pl̄ali. Aliter equocatione aſſignāt dicētes idifferēter ſtare pro eſſentia: ⁊ ſuppoſito in ſingulari ⁊ plurali. Prim⁹ modus equocationis eſt impoſſibilis maxime in terminis cathegorematicis ⁊ ſignificatiuis. nā terminus in ſingulari ⁊ plurali ſignificatione nō variat: ſed ſolū modū ſignificādi: cū non ſit plurale niſi ſingulare geminatū: ideo nullus terminus in ſingulari ⁊ in plurali ſignificabit equuoce.

Secūs modus eſt irrōnabilis: ga ſi in plurali ſtaret pro eſſentia: tūc ſequereť ꝙ eſſentia plurificari poſſet. Nō igit̃ indifferenter in ſingulari ⁊ in plurali pōt ſtare pro vtroqz: ſcilz pro natura ⁊ ſuppoſito.

Secūs modus dicendi. C ¶ Propter hoc eſt ſnia aliorū ꝙ B qđ dico pſona ſignificat vtrūqz ſimul. ſ. ſubaz ⁊ relōnē: ⁊ iſti bipartiti ſunt: ga quidā dicūt ꝙ vtrūqz ſignificat ꝓncipalr. alij ⁊o ponunt ꝙ non: ⁊ iſti tripartiti ſunt: ga quidā dicūt ꝙ ſignificat ſubaz in recto: relationē in obliquo: qđ ecōuerſo.

Scūs Tho. Contra. ¶ Terty addūt ꝙ ſigt vnū per modū alteri⁹: vt relōnē per modū ſube. Primū iſtoz eſt impoſſ: ga vnū nomē ſemel ſumptū plura ꝓncipalr ſignare nō pōt: ga ſic ſigt nomē vt intell's intelligit: ⁊ ratio quā ſignificat nomē eſt diffinitio. Sed intell's plurib⁹ vt plura: nō ſimul ⁊ ſemel iformat: g̃ nec nomē ſimul ⁊ ſemel plura vt plura: ſine plura ꝓncipalr ſignificare poterit. ¶ Rurſum ꝙ ponūt ꝙ ſignificat ſubaz in obliquo ⁊ relōnē in recto etiā nō bñ dicūt: ga nullū nomē ſignat ſubaz ⁊ ꝓprietatē: ſubaz in obliquo: ⁊ ꝓprietatē in recto: niſi ga illud nomē ſignificat in abſtractione: ſic̃ ſymmitas que idē ſignificat ꝙ naſi curuitas vel cauitas. pſona aūt vt patebit in cōcretione ſignat. ¶ Ponētes aūt B nomē ſignificare ſubaz in recto ⁊ relōnē in obliquo diſtinguūt vbi nō eſt diſtinguendū. nā cū nomē ſignat ſubaz in recto ⁊ ꝓpriecatez in obliquo: ⁊ in recto ſignificare pōt. nā ſic̃ bene dictum eſt: ꝙ ſymmus eſt naſus cauus: ita bene dī ꝙ ſymmus ⁊ eſt naſus cauitatē bñs. Si igit̃ rō quaz ſignat nomen eſt diffinitio: ſymmū ipoꝛtabit cauitatē in recto ⁊ in obliquo idifferēter: ſ3 nō eodē mō: ga buiꝰ ꝓpietatē in recto ipoꝛtabit ꝓpretiue: in obliq̃ ſm abſtractionē. Rurſum ſic dicentes videnť inu⁹ ꝙ aliqđ nomen ſignians ſubaz ⁊ ꝓprietatē ꝑn̄ poſſit ipoꝛtare ſubaz: qđ eſſe non pōt: ga cū ſuba ⁊ ꝓprietas vno nole nō poſſit ꝑn̄ ſignificari: oꝛz ꝙ nomē vtrūqz ſignificās: vnū ſignificet ꝑn̄. alterꝫ ⁊o itāq; ſignificet iquātuz eſt de itellū eiꝰ qđ ꝑn̄ ſignat: ſic̃ B ꝙ dico ſymmū ꝑn̄ ſigt quādā paſſionē naſi. ꝙ aūt ſignificet ipſuz naſum: hoc nō eſt niſi mālutr ⁊ inquātū natus eſt de itellū talis paſſionis: ⁊ qz nunq̃ paſſio eſt de intellū ſubē: ſed ſp ſuba de itellū paſſionis. igit̃ nunq̃ nomē ſignians ſubaz ⁊ ꝓprietatē: ſubam ꝓncipalr ipoꝛtabit: imo ſi vere volum⁹ loq oia talia noia nō ſignt niſi ꝓprietatē: oant tñ itelligere illud in q̃ buiꝰ exiſtit ꝓprietas. vñ albū nihil ſigt niſi q̃litatē: oat tñ itelligere illud in q̃ exiſtit q̃litas. igit̃ pſona etiā ſm modum iliozꝫ: ſi volumus accipe id qđ ꝓbabilitatis eſt in pōne eoz ꝑn̄ relōnez ſigt. ¶ Alij ⁊o dicētes bō nomē ſignare relonē p modū ſubē iter ceteros magis ſuā poſitionē declarant. Dicunt enim ꝙ pſona nō eſt nomē ſcōe intētionis: ſed eſt nomē ꝓme: nā nō eſt pſona idē p oēz modū qō idunduz vel incōicabile: ſed eſt illud cui accidit incōicabilitas ſiue indiuiduatio: hoc aūt nomē ꝓut ad diuina trāſumit: nō ſigt purā eſſentiā nec purā relonē: ſed ſignat relonez p modū ſubē: hoc aūt ſic eſt videre. Naz in deo nulla eſt cōpoſitio: ⁊ ideo idez eſt ibi deus, diuinitas, paternitas, vt pater: ⁊ ſ3 ſint idē ſm rem: ſm modū intelligēdi differūt: ⁊ ſm talē diſiaz poſſumus videre qđ eſt illud cui iter hoc cōuenit ratio pſone: ⁊ hoc viſo apparebit qđ pſona ſignificat. Nō eni poſſumus dicere ꝙ diuinitas bēat rationē pſone: qz pſona dicit qđ per ſe exiſtens ⁊ incōicabile: diuinitas aūt ſic accepta: ſm modū intelligēdi nō dicit qđ per ſe exiſtens: ſed qđ in alio: nec dicit qđ incōicabile: cū ſit cōis tribus. Similr deus nō habet rōnem pſone: quia ſ3 deus dicat qđ per ſe exiſtens: nō tñ dicit qđ incōicabile. Sed ſi in deo eſſet indiſtinctio pſona ꝓ: ſicut eſt indiſtinctio nature ꝓ: tunc deo cōpeteret ratio pſone nō ratione qua cēt qđ diſtinctū ab aliqua pſona que deus ſit: ſed ratione qua diſtingueret a pſona que nō eſt deus. Rurſuz paternitati nō cōpetit ratio pſone: quia ſm modū intelligēdi nō dicit qđ per ſe exiſtens. Si igit̃ competit alicui ratio pſone: hoc eſt patri: ſed patri non competit rō perſone qz pater: qz ex eo ꝙ pater nō habet ꝙ ſit aliqđ ſubſiſtens in intellectuali nā: ſed ex illo ꝙ pater eſt dc⁹: ſicut albo inquātū album nō cōpetit ꝙ ſit pſona: ſed ſi cōpetit hoc eſt inquātum albū eſt homo. igit̃ pſona ſignificat relationem nō inquātum relatio: ſed inquātum illa relatio eſt indifferens a relatiuo ⁊ ab abſoluto: naz pſona patris ſignificat paternitatē: nō inquāuz paternitas: ſed inquātum paternitas eſt ipſe pater: ⁊ ipſe pater eſt deus. ergo ſignificat relationē per modū abſoluti ſiue per modum ſube. ¶ Sed illud nō eſt bene dictum: qz ſi ſic pſona eſt qđ relatiuū: ſicut albū eſt pſona: qz eſt homo qui eſt pſona: nō magis pſona ſignificaret relationē q̃ qualitatē vl quātitatē: nam ⁊ quātū ⁊ quale inquātum implicāt ſuppoſituz rōnalis nature dicunt̃ pſone. Uñ ſi iſti bene vellent poſitionē ſuā proſequi nō deberent dicere ꝙ pſona ſignificat relationē per modū ſubſtātie: ſed ꝙ ſignificat ſubſtātiā in qua eſt relatio ſi. Qz tñ ſic dicētes intelligere vellent pſonam ſignificare relationē per modū abſoluti: ga implicat in ſe aliqđ qđ nō dicit̃ ad aliud: ſic ſignificare p modū abſoluti cōuenit oi relatiuo: nam omne qđ relatiue dicit̃ eſt aliqđ excepto eo qđ relatiue dicit̃. vt vult Aug. 7. de trini. cap. 1. ⁊ ſic nō aliter importaret relationē perſona ⁊ pater: quod falſum eſt.

¶ Propter hoc aduertēdum ꝙ Phs. 5. meta. ⁊ in libro ꝓdicamētoz diſtinguit duo gña relatiuoꝝ: ⁊ qz aliqua ſunt relatiua per ſe aliq̃ per aliud. Ea ſunt relatiua p ſe q̃ ſm ſeipſa referunť ſicut maius referť ad minus: ⁊ duplū ad ſubduplū: ea q̃ ſunt relatiua p aliud dupl'r dici pñt: nam vnū modum taliū tangit Phs. vt aliq̃ dicuntur relatiua: quia eoz genus vel qđ eſt cōmune ad illa relatiue dicit̃. vnde grāmatica ⁊ muſica dicunt̃ relatiua: nō ga ipſa ſm ſeipſa referunt̃: ſed ga eoz genus vt ſcientia que eſt quid

B

San. Tho.

P

Alia hec pretenduntur in deo eē vnā abſolutā pſonaz ⁊ ſic contra quattuor iacuit.

G

ℑ Tho.

H

a Duplex relatiuum perſone ſcz mar⁹ ad mu⁹ ⁊ ſic ad ſic p abſo ſcz grāmaticaq; genus ſuuz ſicut ſcia eſt relatiua vl ſcz pſona q̃ ſm q ſpāl'r ſumit in diuinis relonē dicit nō ab olim.

Idē dicit Hen. in ſū. ar⁹. 53. q. 7. ibi. pp tñ ſolutiones argumētoz ⁊c.

I cõmune ad illa referr̃ ad aliqd. Possimus nos addere aliũ modũ fm qꝫ facit ad pmũ qõnẽ vt aliqd dicat̃ ad aliqd per aliud: nõ qa cõe ad ipsum dicat̃ ad aliqd: sed magis qa aliqd sub ipso vel specialius ipso dicit̃ ad aliquid: & sic dicit̃ ad aliqd psona: vt patebit: nõ qa ipsa psona referat̃ ad aliqd fm se: sed qa aliqd pot accipi sub hoc nole/psona/cui p se cõpetit referri & illud ad aliqd per aliũ & ita minus signiat relõnẽ q̃ ꝑmũ: quãto min⁹ cõperit gñi. referat̃ enim rõ gñis in specie: nõ ecõuerso. Oz aũt sic sit qd relatiuũ psona hoc mõ declarari pot.

Q. psona fm ꝓr sumpta nõ dr relatiue: sed solũ vt in diuinis est.

Nã psona dicit aliquid subsistẽs in intellectuali nã: bñs esse distinctũ ab alijs subsistentib⁹ in eadẽ natura: vt psona sortis dicit quid subsistens in nã humana: bñs esse distinctũ ab alijs sic subsistentibus: que oia satis patere pt per diffõnẽ datã de psona a Boetio in libro de psona & natura. videlz qꝫ psona est rõnalis nãe indiuidua substãce: qa talis distinctio & incõmunicabilitas siue indiuiduatio nõ est in oibus per relata: sed solũz in diuinis: psona fm suã cõitatẽ sumpta relõnẽ nõ dicit. Si ꝯ relõnẽ importat hoc est fm qꝫ sumit̃ quodã speciali modo vt ꝫz qꝫ sumit̃ in diuinis vbi est distinctio ꝑ relata. Si ꝯ q̃rit̃ vtꝝ psona simplr sumpta relõnẽ significet. dom qꝫ nõ. Sed vtꝝ psona' put bz esse in diuinis relõnẽ importet. pz qꝫ sic. igit̃ psona in sua cõitate sumpta nõ dicat quid absolutũ nec qd relatiũ deter⁹. qꝫ qõ positio illa q̃ dicit psonã ꝓ altero mõ determinate supponẽ: nõ est bona.

Duplex subs. ¶ Ut mi melꝰ pateat arg⁹. Notãdũ qꝫ duplex est suba. ꝑma & scõa. Suba ꝑma est idez qõ suppo⁹. Suba scõa est idẽ qõ nã. In diuinis ãt ꝫ nõ sit ibi suba ꝑma: & suba scõa ꝑprie loquẽdo: est mõ ibi aliqd qõ bz silitudinẽ cũ suba scõa vt nã & aliqd file sube ꝑme: vt supp⁹. Persona aũt vbicũqꝫ sumat̃ figit suba: nõ suba scõa: vt nã ꝫ suba ꝑmã vt suppositũ. nã vbicũqꝫ ponit̃ psona: ibi ostendit̃ esse suppositũ subsistẽs in illa nã: & sic signare suba: nõ repugnaret ei qõ est significare relõnẽ. nã suppositũ in aliqua nã: vt in natura diuina per relõnẽ cõstituit̃: & ita tale suppositũ relõnẽ importat. Cũ igit̃ q̃ritur vtrũ persona significet suba: vel relationẽ. si querim⁹ de suba scõa vt de natura. dom qꝫ psona nõ dicit nãm: sed aliquid subsistens in nã. Sed si est questio de suba ꝑma siue de supposito: qa in diuinis nõ ꝓprie reperitur suba prima sed suppositum. dom qꝫ persona significat subam. Sed tunc q̃stio tacta nõ est q̃stio. naz cũ querit̃ de aliquo. vtrũ significat̃ hoc vel illud: illa debent esse talia que aliquo mõ habeãt oppositionẽ ad se inuicem. vnde nihil esset querere de aliquo: vtrũ esset homo vel animal: eo qꝫ vni & eidẽ pot cõpetere qꝫ sit aial & hõ: ita nihil est q̃rere: vtrũ psona significet subam ꝑmã vl qd relatiuũ: & maxime in diuinis: qa ibi suba ꝑma siue suppositũ: est quid relatiue dictuz. Patet igit̃ qd significat persona. vtrũ subam vel relationẽ & quo.

Persona dr̃ ois qꝫ significat subam ꝑmã.

L

M

Ad primũ dom qꝫ psona in creaturis dic̃ simplr quid absolutũ: eo qꝫ persone in natura creata per relones nõ bñt esse distinctũ: ideo ante tẽpora Aug. & tẽpore eius cũ dicebat̃ psona de diuinis solũ quid absolutũ dabat̃ intelligi: & ꝓpter hoc sic de psona loquit̃ Aug. dicẽs psonã in diuinis ad se dici: & subaz significare: & qꝫ nõ aliud est deo pẽz esse aliud psonaz esse: tñ vt visum est etiã fm primã significationẽ persone: psona in diuinis relonẽ importat mõ quo dictũ est. Et ex ꝟ pz solo ad tria ꝑma obiecta: siue ad tres auctores Augu. Aduertẽdũ tñ qꝫ oẽs dicte auctores etiã fm qꝫ modo vtimur hoc nole/psona/exponi pñt fm itellz veritatis: vt patebit in sequẽti qõne. ¶ Ad 4m dom qꝫ psona nõ est quid relatiuũ fm suũ nomẽ siue fm se: vnde sicut grãmatica que est relatiuũ fm suũ genus nõ dr̃ aliqd grãmatica: vt dr̃ in ꝑdicamentis: ꝫ scia dr̃ aliquis scia: vt scibilis: ita psona nõ dr̃ aliquis psona: qz ꝑ se psona non est quid relatiuũ: nisi sumat̃ aliqd sub hoc nole/psona/vt pater: dicetur ad aliquid qz ad filium. ¶ Ad 5m dom qꝫ ibi suba accipit̃ pro supposito siue pro suba ꝑma: & sic substantiam bene significat persona vt ostensum est.

N

O

P

Q

¶ Utrum persona pluraliꝛ ꝑdicet̃ in diuinis. Qó. IIII.

Quarto querit̃. vtrũ hoc qꝫ dico psona/ pluraliꝛ ꝑdicet̃. Et videt̃ qꝫ nõ: qz nõ est dare pluralitatẽ ubiqꝫ distinctionis. Sed dr̃. 7. de tri. ca. 6. qꝫ cũ dicim⁹ psonam ꝑis nõ aliud dicimus q̃ suba ꝑis: & scribitur. 5. de tri. ca. 5. Obuiet q̃uis obuiet̃ ꝫz pr̃ez esse & filiũz esse: nõ est mi diuersa suba. q̃ eadẽ est suba ꝑis & filij & ꝓ ꝑis eadẽ psona. ¶ ℙ. Regula est Aug. 5. dõ tri. ca. 7. & 8. ca. 1. qꝫ quod ad se dicit̃ de q̃libet psona ꝑfect̃ singulariter & de oibus nõ ꝓlialiter: sed vt scribit̃. 7. de tri. ca. 6. psona ad se dr̃ sic ad se dr̃ deus bon⁹ magn⁹ & iustus: q̃ patet est psona: ergo psona: spũalis⁹ persona: & oẽs tres persona vna: nõ tres psone: sicut oẽs tres: vnus magn⁹: nõ tres magni. ¶ ℙ. persona figit aliqd extrinsecũ subalr in aliq̃ nã. Sed distinctio ꝓprietatũ nõ facit subalẽ distinctionẽ. ergo ꝫz in diuinis sint plures ꝓprietates: nõ ꝓpter hoc erunt ibi plures psone: cũ psona dicat qd subaliter extrinsecũ in intellectuali natura. ¶ ℙ. Proprietates personales non magis subaliter sunt in deo q̃ essentiales: sed ꝓpter aliam & aliã proprietatẽ essentialem non cõstituuntur alia & alia persona. ergo nec ꝓpter aliã & aliam proprietem personalem. ¶ ℙ. Sicut dictũ est persona diuina dicit quid subsistẽs in natura diuina: sic & deus dicit aliquid qꝫ bz nãm diuinam: sed ꝓpter vnitatem nature diuine non concedimus esse tres deos. ergo propter vnitatẽ talis nature non debemus concedere plures personas.

In contrarium est Aug. 7. de tri. ca. 4. qui dicit in diuinis esse vnaz essentiam & tres personas. ¶ ℙ. Suppositum in natura intellectuali est idem qꝫ persona: sed in diuinis sunt plura suppositta. ergo sunt ibi plures persone.

Respondeo dom qꝫ fm regulam Aug. absoluta in diuinis nõ pluralificant̃. opz ergo qõ pluralificat̃ ibi relationem importare: nõ aũt quecũqꝫ relationẽ iportãt ibi pl̃alitatẽ suscipiũtqꝫ vt dabitur est ꝑsõ relones in diuinis pluralificari non possunt: vñ non sunt ibi plures põe: neqꝫ plures filij: qz pnitas & filiatio ꝑsõles relones nominãt. ꝓcedimus nã ibi eẽ plũs emanãtes: qz emanatio nõ dicit ꝑsõlẽ modũ originis nec specialẽ relonẽ importat. Si igit̃ volumus videre. vtrũ in diuinis sit pl̃alitas psonaꝝ nõ sufficit scire qꝫ psona relonem importat: vt ꝓcedẽs questio declarauit. Sed videre nos opz q̃lr relonẽ importet: eo qꝫ nõ q̃lz relatiua in diuinis pl̃alitatẽ suscipiũt. Jõ notãdũ qꝫ psona relonẽ quã iportãt: figit eam in concreto: qz psona dicit qd subsistẽs in natura intellectuali: & bñs eẽ distinctũ in illa natura: relatio aũt in diuinis est rõ distinctionis: relatiuũ aũt est id qõ bz esse distinctũ: & ideo persona qz dicit quid bñs esse distinctũ in intellectuali natura fm qꝫ in diuinis bz esse est quid relatiuum: & non modũ significãdi non est ipsa relatio: vnde persona in diuinis ex suo modo significãdi magis significat relationez vt significat pater q̃ vt paternitas: differt tamen significatio persone a significatione patris in quatuor que ꝫz videantur confurgere ex vna radice bonum est illa dicere: qz ea omnia ponit Augustꝰ. 7. de tri. cap. 6. Primo enim persona dicit ipsam substantiam rei: vnde cũ dicim⁹ psonã ꝑis: nõ aliud q̃ subam patris

Sez. d. 7.

*Persona figit relonẽ i ꝓcto & sic est figit ꝓpt & nõ sic pñitas. Differt mi figito psone a figitate. ꝓz infra.

A intelligimus. Scdo dicit ad se. vñ Aug. aīt qō ad se dī
psona: sic ad se dī deus magnus ⁊ bonus. Terno nō dī
ad aliud. vnde idē Aug. ait. qp nō dicim⁹ pīez psonā eē
filij ⁊ spūsc̄i: nec spīrituī psonā esse pīis ⁊ filij. nos hoc
non solū in trinitate nō reperim⁹: sed etiā nec alicubi inue-
nirī pōt: vt vnus dicat psona alterius. Quarto qa nō est
aliud deo eē: aliud psonā esse. pater aūt nō ꝓuo: pdicta
q̄tuor iportat. hec enī quatuor que designatione psone
dicunt modo opposito a significatione pīis fm qp anti-
quitus accipiebaī hoc nomē psona /hīc veritatez nō est
dubiū. nā antiquitus ipsam subaz vel essentiā significa-
bat. Sed cū nos dicamus psonā in diuinis iportare re-
lationē: qō etiā fm ppriā eius sigīationē ei cōuenit: vt
superiꝰ est ostensū. Dubiū est quō psona fm subaz dī ad
se: ⁊ ad aliō nō referī: ⁊ nō est aliō deo eē: aliō psonā eē.
Scs. q. pter-
denti.

B Ideo sciendū qp pater ⁊ psona in diuinis iportant ali-
qd subsistens in nā intellectuali: siue in nā diuina: ⁊ etiā
aliqd relatiūm: aliter trī ⁊ aliter: qa pī de sui significatio
ne dicit aliqd relatū: ⁊ ideo vbicūqz inuenīt pī relatiue
dī. Sed de sui significatione nō dicit aliqd subsistēs in
natura intellectuali vel in nā diuina: sed si hoc dicit hoc
est inquātū paternitas in diuinis vel in nā intellectuali
inuenīt. psona aūt modo cōuerso verūqz significat: qa p
se ⁊ directe ⁊ fm sigīationē suā dicit aliquid subsistēs
in intellectuali nā. ⁊ ideo nunq̄ reperīt psona nisi in ra-
tionali nā: nec aliquid nō habēs nām intellectualē psona dī.
Qō aūt dicat relone hoc est inquātū in illa nā vbi perso-
na ponīt est distinctio per relata: igīt pī per se est quid
relatiūm: ⁊ fm qp restringīt significatio eius dicit aliqd
subsistens in intellectuali nā. psona aūt modo cōuerso p
se dicit tale quid subsistens: ⁊ fm qp eius sigīatio restri-
gīt dicīt relatiue: q̄ psona vbicūqz inuenīt per se sigīat
suppositū in illa nā: ⁊ qa suppo" in nā intellectuali dī subā:
psona subam siḡt: ⁊ fm subaz dī. accipiēdo subaz p sup
posito: ⁊ si nō accipiendo subaz pro nā. Et ex hoc declara-
tū est primū: q̄re psona fm subaz dicīt ⁊ nō pater. Ex
hoc apparet scdm. Nam psona ad se dici dī eo qp rōne
nois vel rone significan (nisi ei⁹ significatio restrigat)
relationē nō importat. Ex hoc etiā declarat tertiuz. qa
ex quo dicīt ad se: sequīt qp nō dicat ad aliud: que oīa
nō dicūt qp psona in diuinis relonez nō significet. Sz p
tāto dicta sūt: qa psona de sui significato ꝑmo significat
suppositū in intellectuali nā. qp aūt significet relonē hoc
est inquantū inter supposita in tali natura est distinctio
per relata: vnde sicut si grāmatica diceret ad se dicit
nō alicuius grāmatice: eo qp per se relationē nō iportat
sed fm suū superius siue fm suum genus relatiue dī: vt
fm sciam: sic psona qa fm se relonē nō iportat. Sz put
restringīt eius significatū ad supposita intellectualis na-
ture relone distincta relationē icludit / dicīt ad se dici ⁊
nō ad aliud. Ex hoc apparet quartū: qa dicim⁹ nō aliud
deo esse: aliud psonā esse: dicimus trī aliud deo eē: aliud
pī: m esse vt pz per Aug": qa psona nō ita per se ⁊ ꝑmo
⁊ directe de sui significato relonē iportat: vt pater. Pōt
tamē hic quartū aliter declarari. Nam vt dictū est: ipso
na dicit aliquid subsistens intellectuali nā per se ⁊ ꝑmo.
pī aūt relonē iportat ꝓncipaliter ⁊ qa geūqz est de⁹ / est ali
quid subsistens in intellectuali natura: nō trī cuicūqz cō-
petit esse deū: cōpetit esse patrē: dicīt nō aliud deo esse:
aliud personā esse: sīt aliud est deo esse: aliud patrē esse.
Apparet igīt quō diuersimode in diuinis relonez ipor-
tat psona ⁊ pater. Et ppter istā diuersitatē forte dicunt
aliqui psonā relonē importare p modum absoluti: eo qp
per se ⁊ ꝑmo dicit quid subsistens in intellectuali natura.
relonē aūt iportat mō quo dictū est. Ex hoc etiā apparet
Sc̄s. q. pter-
denti.

Nota dīe.

Ponit dīa qa pī de cui⁹ signi-
ficatione dicit
qđ relatiuū: sz
nō dicit aliqđ
subsistens in i-
tellectuali nā de
sui sigīatione.

Persona ꝺo
per oppositū
dicit dīa.

Scdm dīa.

Tertia dīa.

Est alia hic no
tāda distinc-
tio quā pōit Dē.
in sum. pa. 33.
q. 5. fere p to.
t. q. qđlz. q. 5.

Quarta dīa.

facit Tho.

psonā nō dicere relonē in spāli: sed in cōi: nam si cuicūqz
cōpetit esse deū: cōpetit esse aliqd subsistēs in intellectua-
li nā: ⁊ p pīis esse psonā: eo qp psona B sigīat: cui nō omne
suppositū subsistēs in tali nā referat: cadez relone psona
relonē in spāli iportare nō poterit: ⁊ qz relones in cōi in
diuinis plurificant realr: lz relones in spāli ibi pluralica-
ri nō possint: in diuinis erit pluralitas psonaz ꝓpter plura-
litatē relonū sub esse cōi: ⁊ si nō sub eē spāli: quā relonez
in cōi psona iportat: ex quo apparet veritas q̄stionis.

E Persona re-
lationem suo
mō dicit in cōi
ꝺ pōt pluificari
r. ſo ät spāl nō
Hoc nitur
ꝺdcē Ben. in
sum. er. 33. q. 5

Ad primū dōm qp eē eandē subaz pīis ⁊ filij: si
tūa accipiī pro nā: vel p eēntia vez-
est: sed si suba accipiī pro suppo" nō est vez. Et cū dī qp
psona subaz sigīt: vel cū dicim⁹ psonā pīis nō aliō dicim⁹
q̄ ei⁹ subaz: intelligendū est de suba q̄ est suppo": nō de suba q̄
est nā. ¶ Ad 2m dōm qp cū dī qcqd ad se dī de q̄libet p-
sona pferī singulr ⁊ de oib⁹ nō pluralr. intelligendū est de
bis q̄ ita dīr ad se qp relonē nō iportāt: huiꝰ aūt nō est ps-
sona: qz lz psona de suo sigīto p dicat qd subsistēs in intelle
ctuali nā: relonē trī iportat. put sic subsistētes relonibus
distinguunt. ¶ Ad 3m dōm qp lz in creaturis pluralitas
ꝓprietatū nō faciat plures psonas: eo qp ꝓpietates in talib⁹
nō sunt qđ p se subsistēs. In diuinis trī qz ipse ꝓpietates
sunt subsistētes psonas cōstituere potuerūt. Uel dōm qp
fm qp suppositā distinguunt inter se: in esse ꝓstituunt: qz p
idē bz aliqd eē ⁊ vnū esse: ⁊ qz suppositā in creaturis di-
stinguunt p absoluta: absoluta talia ꝓstituunt. In diuinis
aūt vbi est solū p relata distinctio: per relata in esse cōsti
tuunt. ¶ Ad 4m dōm qp nō est sīle de ꝓpietatib⁹ essen-
tialib⁹ ⁊ relatiuis: qa ꝓprietates eēntiales nō dīr oppositi
onē adinuicē vt possint realr differre: sed ꝓpietates rela-
tiue dīr bē oppositionē: ꝓpter qō realr differūt: ⁊ qz reg-
rit distinctio realr ad pluralitatē psonaz: nō pluralitas p-
prietatū relatiuaz cōstituit plures psonas nō essentialium.

F

G

Ad 5m dōm qp nō est sīle de deo ⁊ de psona: qz de⁹ sigīt
subaz put suba sumīt pro nā vel pro eēntia: lz psona sigīt
subaz put suba sumīt p suppositō: ⁊ qz in diuis sunt plia
supposita ⁊ vna nā: sunt ibi plures psone ⁊ vnus deus.

H

Super lras sup illo. ¶ Nō e aliud deo eē
aliō psonā eē. ¶ Notādū hoc eē
dictū vel qz psona de suo sigīto p nō dicit re-
lationē: vel qa eo ipso qp psona de suo sigīto
ꝑmo: dicit qd subsistens in intellectuali nā: nō
est intelligibile aliquē esse deū: ⁊ non esse personam.

¶ Itē sup illo. ¶ Cū dicimus psonā pīis nō aliud dicimus
q̄ pīis subaz ¶ fm qp mō vtimur B nole psona. Notādū
qp ibi accipiī suba pro suppositō nō pro nā: fm quē mo-
dū greci loquunt cū dicunt in diuinis eē vnā nām ⁊ tres
subas: trī qz lingua nostra vtpluriīmū vtiī suba p essentia
aptius dicunt tres psone ⁊ vna nā: q̄ tres sube ⁊ vna nā.
vt ⁊ Aug. 7. de tri. ca. 6. dicit. Fortassis igīt cōmodius di-
cuntur tres persone q̄ tres substantie.

¶ Itē sup illo. ¶ Nō vt diceret: lz ne taceret ¶ Cōtra. qz in
diuinis absqz plīalitate dicī possum⁹ tres psonas. Dōz qp
necitate coacti latini dixerūt tres psonas vt Aug. ait. Dec
aūt necitas ex B colligīt: qz nihil de deo affir" ꝓprie dici
pōt quātū ad modū siḡndi. Scdo: qz in scripturis diuis
B nō vī explīciz ⁊ qa q̄dāmodo vī ꝓsumptio de tanta re
q̄ nr̄m itellm excedit: de qua fm nr̄m modū itelligēdi ni
hil ꝓprie affirmaī aliqd dicere in sacro canone nō reper
tum: dicīt qp quadā necitate ducti dicim⁹ tres psonas nō
rōne vitande falsitatis: sed vitande ꝓsumptionis.

¶ Itez sup illo. ¶ Uer⁹ enī cogitaī de⁹ q̄ dī. ¶ Cōtra. Aliq̄
dicimus de eo q̄ nō itelligimus: nā dicimus filiū generā-
rī a patre quā gliationē intellectu nō capimus. Dicēduz
qp lz aliqua dicamus que nō itelligimus, veritas tn̄ illa in-

I tessu iuuante babitu fidei inuenitur q̄ voces significēt: ⁊ hoc quātū ad modū significādi: qui sequit modū intelligēdi. nā quātū ad talē modū ⁊ voces deficiunt ⁊ intellectus: magis tñ voces q̄ intellectus: ⁊ ꝓpter hoc dictum est: verius cogitatur deus q̄ dicitur.

¶ Itē sup illo. cū queritur. Quid tres possunt dici tres psone. Cōtra. psona relatione importat: sed ad quid nō dz respōderi relatū cū quid querat de suba. Dōm q̄ psona etiā suba significat mō quo dictū est: ga signat suppositū: ⁊ ideo pōt respōderi dicēdo tres personas.

¶ Itē sup illo. Quia scriptura nō ꝓtradicit: ga videtur velle q̄ dicam⁹ tres psonas: ga scriptura nō ꝓtradicit. Sed ꝓtra. ga nec etiā cōtradicit: si dicerem⁹ vnā psonā ergo possum⁹ dicē q̄ pr̄ ⁊ fili⁹ sunt vna psona: qō falsū est. Dōm q̄ cā assignata nō est tota cā vt ipsemet Aug. insinuat. Sed cā est: ga dicē tres psonas non repugnat pietati fidei obseruata significatione vocabuli.

R ¶ Itez super illo. Timuit dicere tres essentias. Notādū q̄ in essentia nō dat intelligi relō vt rōne relonis intellecte: possim⁹ dicē tres essentias sīc dicim⁹ tres psonas.

¶ Itē sup illo. Cū dns dicit: qui videt me videt ⁊ patrē. Vult Hylarius q̄ in hoc distingnet distinctio ⁊ vnitas sīc per hoc remoueat singularitas ⁊ confusio. Ad cuius euidentiā notandū q̄ eo ipso q̄ dns noiat se distinguz a patre: vel ponit copulā inter se ⁊ patrem: dat intelligi distinctio: ex eo autem q̄ ad diuisionez vnius sequitur visio alterius: designatur vnitas in natura.

¶ Quid significet his noib⁹ vn⁹ vel vna: duo vel due: tres vel tria: trin⁹ vel trinitas: plures vel pl'alitas: distinctio vel distincte: cū his vtimur de deo loquentes. Distin. XXIIII.

L Hic diligenter inquirendū: cū in trinitate nō sit diuīsitas vl' singularitas: nec multiplicitas vl' solitudo: qd significet his noib⁹. s. vn⁹ vel vna: duo vel due: tres vl' tria trin⁹ vl' trinitas: plures vel pl'alitas: distincte vel distō cū dr vn⁹ de⁹: due psone vl' tres psone: plures psone distincte sunt psone: vel cū dr distinctio psonaz pl'alitas psonaz: trinitas psonaz ⁊ huius. Videmur enī hoc dicētes numerorū quātitates ⁊ rerū multitudinē vel multiplicitatez in deo ponē. Quid ḡ ista ibi significent: ipō de q̄ loqmur aperiēte insinuare curem⁹.

M ¶ Magis illa dicunt ad excludendū ea que non sunt in deo q̄z ad ponendum aliqua.

Si diligenter ōmissis auctōrū ꝓbis itēdim⁹: vt dictorū intelligētiā capiam⁹: magis videt boz ꝓborū vsus introduct⁹ rōe remouēdi atq; excludēdi a simplicitate dīnā q̄ ibi nō sit: q̄z ponēdi aliq̄.

¶ Quid p vnū significet cū dicit vnus deus.

Cum enim dr vnus deus multitudo deorū excludit: nec nūeri quātitas in dīnitate ponit tāq̄ dicerēt: de⁹ est. nec multi sunt vl' plures dij. Vñ Amb. in lib. de tri. alt. Cum vnum dicimus deū: vnitas excludit numez deorū: nec quantitatez in deo ponit: q⁊ nec numer⁹ nec quātitas ibi est. N

¶ Quo sensu dicit vn⁹ est pr̄: vel vn⁹ est fili⁹.

Similiter cū dr: vnus est pr̄ vel vnus est fili⁹: ⁊ huius: rō dicti hec est: q⁊ nō sūt multi pres vel multi filij: ita ⁊ de filibus. Itē cū dicimus pres esse psonas: singularitatē atq; solitudinē excludimus: nec diuersitatē nec multiplicitatē ibi ponim⁹: quasi dicerēt. Sine solitudine ac singularitate psonas ꝓfitemur. Vñ Hylari⁹ in. iij. lib. de tri. sic ait. Dixit de⁹. Faciam⁹ boiez ad imaginez ⁊ similitudinē nostrā. Quero nūc: an solū deū sibi locutū existimes: an būc f monē eius intelligas ad alterū extitisse: Si solū fuisse dic: ipsi⁹ vocē arguerīs dicentis. Faciamus ⁊ nostrū. Sustulit. n. singularitatis ac solitudis intelligētiā pfessio ꝓsonaz: q⁊ aliq̄ ꝓsonā esse nō pōt ipsi solitario: neq; solitudo solitarij recipit faciam⁹: nec alieno a se diceret nr̄az. Attende lector his ꝓbis ⁊ vide: q⁊ noīe ꝓsonaz pl'alitatē significauit. Professio ergo ꝓsonaz ē pfessio pl'alitatis: quā pfessus est dicēs. Faciam⁹ ⁊ nr̄az: pl'aliter. n. vtrūq; dr. Sed hac pfessiōe pl'alitatis nō diuersitatē vl' multitudinē posuit: sz solitudinē ⁊ singularitatē negauit. Sic ḡ cū dicim⁹ pres ⁊ psonas vl' pl'alitatē psonaz: singularitatis ⁊ solitudis intelligētiā excludim⁹. P

¶ Quid p ternariū significet cū dr tres psone.

Ita etiam cuz dicimus tres psonas: noīe ternarij nō quātitatez nūeri in deo ponim⁹: vel aliquā diuersitatē sz intelligentiā: nō ad aliū nisi ad pres ⁊ filiuz ⁊ spūscī dirigēdā significamus: vt sit huius dicti intelligentia. Tres psone sunt: vel tres sūt pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spūsscūs. idest: nec tñ pr̄: nec tñ filius: nec tñ pr̄ ⁊ filius in deitate sūt: sz etiaz spūsscūs: ⁊ nō aliq⁹ ab his. Silr nō tñ est ibi hec psona: vl' illa: vel hec ⁊ illa: sz hec ⁊ illa ⁊ illa: ⁊ nō alia. Et hoc fere ita intelligēdū Aug. satis oñdit vbi dicit: q⁊ illo noīe nō diuersitatem intelligi voluit: sed singularitatez noluit. Q

¶ Quid per duo cuz dicitur due persone: vel pater ⁊ filius duo sunt.

Similiter cū dr duo sūt pr̄ ⁊ fili⁹: nō dualitatis quantitatem ibi ponim⁹: sz hoc significamus: q⁊ nō est tñ pr̄: nec tñ filius: sz pr̄ ⁊ filius: ⁊ hic nō est ille: ita ⁊ de alijs huius. Ita ēt cū dicim⁹: pr̄ ⁊ fili⁹ sūt due psone: hoc significam⁹ q⁊ nō tñ pr̄ est p-

A sona:nec trīs filius est psona:sed pr̄ est psona: ⁊ filius est persona:⁊ hec non est illa.

¶ Ex quo sensu dicitur in personis distinctio vel persone distincte.

Cum autem dicim⁹ distincte sunt psone:vel distinctio est in psonis:ꝓfusioné atq; pmistioné excludimus:⁊ hāc nó esse illaz significam⁹. Cū q; addim⁹:distincte sunt psone ꝓprietatib⁹:siue differētes ꝓprietatib⁹:aliā esse hāc psonā: ⁊ aliā illā suis ꝓpriet atib⁹ significam⁹. Et cuz dicim⁹.aliā ⁊ aliā:nó diuīlitaté vl alienationé

B ibi ponim⁹:ſ ꝓfusionē sabellianā excludim⁹.

¶ Nō ibi accipiatur discretio.

Ita etiā dicūtur discrete psones vel cū dī discretio in psonis tē:reādē itelligēdaz facim⁹. Eodē eni mō ibi accipīt distinctio quo discretio. Et cōgrue dicīt ibi cē discretio vel distinctio: nō diuersitas vel diuisio siue separio. Unde Ambrosi⁹ in ꝓmio libro de trī. Nō est ipse pr̄; g filiꝰ:ſz iter pr̄es ⁊ filiū exp̄ssa distinctio est.

¶ Nō trinitas ibi accipiatur.

Cum vo dicitur tritas id signa tivī qđ signat cū dī tres psone:vt sic nō pōt dici:pr̄ est tres

C persone:vel filius est tres persone:ita non dz dici:pater est trinitas:vel filius est trinitas.

¶ Hoc videt contrarium esse predictis.

Hic non est pretermittēdū q cū supa dictū sit deū nec singulare:nec multiplicē esse ꝓfitēdū:idq; scōz auctib⁹ sit ꝓfirmatū. Jn ꝓmiū vī sentire Jsi⁹. dicēs. Distiguēdū est iter trinitatē ⁊ vnitatē. Est eni vnitas simplex ⁊ singularis:trinitas vo multiplex ⁊ nūabilis:ga trinitas est trīū vnitas. Ecce vnitatē dicit cē singularē:⁊ trinitatē multiplicē ⁊ nūabilē. Dz ad b dicim⁹: ga singularē accepit sic ⁊ alīj accipiūt vnum:

D multiplicē vo ⁊ nūabilē sic alīj dicūt trinum.

Hic diligēter inquiri ꝛc.] Postq; Magr̄ distixit noia significantia vnitatē essentie ⁊ psonaꝝ distinctionē. Dic de huiꝰ noibus determinat. Et duo facit:ga ꝓmio determinat de huiꝰ noibus qđ significēt in diuinis. Scdo spāliter iquirit.quo talia noia addant huic termino q est psona.2ª ibi[Preterea ꝓsiderādū. jm p̄n⁹ 25ª dis. ¶ Circa p̄m duo fac:ga ꝓmo iquirit qđ significēt huiꝰ noia in diuinis q̄ ipoz tāt vnitatē vel pluralitatē:vt vnus/duo/tria/vel plures: ⁊ qđ etiā significent ea que annexa pr̄alitati signiant:vt discretū/distinctū/⁊ huiꝰ. Scdo notas q̄nes determinat.ibi[Si diligēter.] ¶ Circa q̄ duo facit:ga ꝓmo soluit q̄nes tactas. Scdo ꝫ quedā que superi⁹ dixerat obiecit ibi[Dic nō est.] ¶ Circa p̄m duo facit:qz p̄ soluit hꝰ

E q̄nes in gñali dicēs:hꝰ noia introducta esse in diuinis:nō ibi ad ponēdū aliqđ:sed ad remouendū. 2ª in spāli hanc solōné explanat.ibi[Cū eni.] ¶ Circa q̄ duo facit:qz p̄ explanat hꝰ solōné quātū ad terminos significātes vnitatē vel pluralitatē. 2ª quātū ad terminos significantes annexa his:ibi[Cū aūt dicim⁹.] ¶ Circa p̄m duo facit:qz p̄ ostēdit qđ significet vnitas. 2ª qđ pluralitas. ibi[Item cū plres.] ¶ Circa p̄m duo facit:qz p̄ dicit qđ signiat vnitas addita termino cēntiali dicēs:q cū dicīt vnus de⁹ in diuinis,nō ponīt quātitas vel aliqđ tale:sed solū excludīt

F multitudo deoz:qđ ꝓbat p Ambrosiū. 2ª ostēdit qđ figit cū addit termino psonali:vt cū dicīt vnus p̄s dicēs:hoc ēt rōne remotionis esse dictū:vt qz nō sunt ibi multi pres. 2ª ibi[Similr cū dicimus.] Deinde cū dicit[Jtē cū plures.] Ostēdit qđ significent in diuinis termini ipoztes pr̄alitatē ⁊ duo facit:qz p̄ dicit qđ significēt huiꝰ termini impoztes pr̄alitatē ꝓut accipiunt sub esse cōi. 2ª ꝓut accipiunt sub esse spāli.ibi[Jta.] Etiā circa p̄m tria facit: qz p̄ dicit q cuz dicimus pres psones:ꝟ rōne remotionis esse dictū:vt ad remouēdā solitudinē. 2ª adducit quādaz auctem Hylary ad sui ꝓfirmationez. 3ª ad intellm verboꝝ Hylary reddit lectorē attētū.2ª ibi[Uñ Hylar⁹.] tertia ibi[Attende lector.]

¶ Tunc segtur illa pars[Jta etiā.] Jn qua postq̄ ostēdit qđ significent in diuinis termini numerales nō dicentes determinatū numez:sicut est iste terminus/plures/ostēdit qđ significent hꝰ termini dicētes numez determinatū sicut sunt tres.⁊ duo facit:qz ꝓmio ostēdit qđ significet iste terminus/tres:dicēs ꝟ nō positiue ibi dici:qz ex eo q dicimus tres psones,nō ponimus ibi qātitatē ⁊ numerū:sed remouemus inde singularitatē vel etiā quartā pr̄sonā. 2ª ostēdit hūc intellectū hic ꝟ nomē/duo:vt cū dicimus p̄r ⁊ fili⁹ sunt duo:significamus nō trīs patrē esse nec trīs filiū:sed vtrūq;.2ª ibi[Silr cū dicim⁹.] Deinde cū dicit[Cū aūt.] Ostēdit qđ significēt in diuinis noia significāta annexa pr̄alitati sicut distinctio ⁊ hꝰ.⁊ tria facit: qz p̄ oñdit qđ significet distinctio in diuinis:dicēs ꝟ per remotionē esse dictū.vñ cuz dicimus q est distinctio in psonis:ibi ꝓfusionē ⁊ pmistionē excludim⁹. 2ª addit idē dōm cē de distictiōe. 3ª qz nihil dixerat qđ significet trinitas in diuinis dicit idē significari p ꝟ q est trinitas:q p tres psone. 2ª ibi[Jta etiā.] 3ª ibi[Cum vo.]

¶ Tunc segtur illa pars[Dic nō est.]qz dixerat deū non esse singulare nec multiplicē:adducit quādā auctoritatē Jsidori q̄ videt hoc dicere ⁊ duo facit:qz ꝓmio adducit dictā auctoritatē cōtra se. 2ª soluit dicens. Jsidoꝝ p singularem intelligere vnū:per multiplicem intelligere terminum. 2ª ibi[Sed ad hoc dicimus.] Et in hoc terminatur sententia locutionis ⁊ distinctionis.

Quia Magr̄ in pr̄ti di.q̄rit de nosb⁹ significātibus vnitatē ⁊ pr̄alitatē:⁊ de significātibus bis annexis:ideo de bis nos q̄remus. ¶ Circa p̄m q̄remus q̄uor. ꝑ. vtruz in diuinis sit vnitas. 2ª. vtrū talis vnitas dicat aliq̄ positiue vel aliqđ puatiue. 3ª. vtrū sit ibi numerus. 4ª. vtrum ista noia vnitas ⁊ numerus dicant in diuinis quid absolutum vel quid relatiuum.

¶ Utrum in diuinis sit vnitas. Questio. I.

Ad primū sic ꝓcedit. Uī q̄ deo nō sit vnitas:qz sic se hz punctus ad ꝓmū:sic se vī bie vnitas ad numerū. Sz punctus est in codē genere cū ꝓtimo.g vnitas erit in eodez genere in quo est numerus:sed numerus est in genere qātitatis.si igitur vnitas

I esset in deo: sequeretꝝ ꝙ diuinitas eēt in gñe quātitatis.
¶ P̃. Oñ aliqs artifex ponit aliq̃ pn̄m: extēdit se ꝓsideratio eius ad oīa illa ad que se extēdunt illa pn̄a: ꝛ illud ad qō nō se extēdit cōsideratio artificis nō bz qō ei cōueniat rō talis ꝑncipij: sz pn̄m in aritmetica est vnitas: cū ꝓsideratio aritmetici nō se extēdat ad substās separatas: vt vult Auic. in metaphysica sua. Unitas nō repit in substātijs separatis: ergo nec in deo. ¶ P̃. Unū est in se qd terminatū ꝛ distinctū: sed deo nō cōpetit eē qd terminatū cū sit quid infinitū ꝛ imensū: ergo nō. ¶ P̃. Semp ex plib⁹ vnitatibus cōstituit multitudo: sed in creaturis inuenit rō vnitatis. Si g̃ in deo inueniret vnitas: tūc creatura ꝛ deꝰ facerēt multitudinē: sz semp multitudo est maius aliquid q̃ q̃libet vnitas de nuō vnitatū ex quib⁹ producit: igit creatura ꝛ deus essent maius aliqd q̃ deus solū: qō falsū est vt pz ꝙ ea que dicta fuerunt cum disputatum fuit: vtrum scia theologie esset dignior ceteris scientijs dignitate subiecti.

K Scdz in pl. pt. 2. pn. 1. q. 2

T. cō. 2. **In cōtrariū** est: ga dī in p̄ce. ꝛ mū. ꝙ ꝑs numerū ternariū habem⁹ laudare deum vnū ꝓpter vnitatem rerū. ¶ P̃. Legit ex 21ª ꝓpone ꝓcli. Dis deus est vnitas bonifica ꝛ bonitas vnifica. ꝛ Deutero. 6. legit. Audi israel dñs deꝰ tuus deꝰ vn⁹ est.

Respondeo dom ꝙ si volumus cognoscere virū aliqd sit maxime tale: duplici via incedere possumus. Pmo videndo virū ei ꝺ ꝓueniat per essentiā vel ꝙ participationē. Scdo ex ꝓsideratione rōnis ipsius ꝑm ꝙ illud dī tale. nā si velim cognoscere vtꝝ aliqd esset maxime vez. Primo possem illud scire videndo virū illud eēt verū per essentiā vel per participationē. Scdo ex ipsa rōne veri possem hoc cognoscere: puta ga rō veri cōsistit in manifestatione: ga oē vez ops ipm sibi ipso manifestū esse: ꝛ ꝑm hoc quāto aliqd est magis manifestū tāto est magis verū: vnde ꝛ manifestissima in natura: ꝓbs appellat verissima.

L

T. cō. 3. Prima rō. Qe deꝰ est maxime nā quia essentialr ꝛ nō ꝙ participat ēz: sic nec ens vel eē per participationem.

¶ Hec aūt duplici via ꝓbare possum⁹ deū eē max̄ vnū. ¶ Primū sic pz. nā ꝑm ꝓbm 4ª mete. sicut res se bz ad esse: ita ad vnū esse. vñ vnitas rei est ipsa rei entitas: ꝙ qō ꝑm ꝙ aliqd magis ꝛ minus bz esse / magis ꝛ minꝰ bz vnū esse. vnde ꝛ Proclus 4ª ꝓpone vult: ꝑm ꝙ res magis ꝛ minꝰ appropinquāt ꝑmo / magis ꝛ minus eis cōpetit esse: ꝛ ꝑm ꝙ reb⁹ cōpetit esse: eis cōpetit vnū esse. vñ ait ꝙ vt ens ad ens sic vnitas ad vnitatē: sed oīa entia citra ꝑmū nō sunt suū esse nec sua entitas: sed hūt esse ꝙ participationē: ga in oibus talibus reperit aliquid per accidēs: ꝛ in his in quibus reperit per accidens: non est idē suppositū cū sua qdditate siue cū sua vnitate vt pōt hūi ex 7ª mete. Solū igit ꝑma cā in qua nihil est ꝙ accidens est sua entitas: ꝛ bz esse per essentiā nō per ꝙticipationē: ꝛ sicut est ex ꝙte entitatis: sic est ex parte vnitatis. nā oē vnū in quo reperit aliqd ꝙ accīs / est vnū ꝙ ꝙticipationē: ꝛ nō est ipsa vnitas: ꝛ ga oē creatū est tale: nihil creatū erit maxie vnū cū nō sit vnū per essentiaz: nō ꝙ ipsa essentia rei nō sit ipsa vnitas vt ponit Auic. sed ga sicut qōlibet citra ꝑmū esse essentiale bz ꝙ essentiaz formaliter: actualr tñ est per esse ipsi essentie additū: ꝙt qō dī esse per participationē nō per eēntiā: loquēdo de actuali esse: sic ga qōlz tale creatū actualr vnū est ꝙ aliqd essentie additū nō ꝙ essentiā: sed per participationē: sic vnū eē ꝓuincit. Solus igit deꝰ est ꝙ nō solū est vnū: sed est ipsa vnitas: eo ꝙ nō est vnū ꝙ ꝙticipationē: sed ꝙ essentiā. ꝛ ideo nō inerito appellauit cū ꝓclo essentiaz vnitatis ꝛ bonitatis. Est igit solus deꝰ maxie vnū ꝛ oīa entia alia a p⁹: ga sūt ꝙ ꝙticipationē vnūcū ꝺ ꝙ sūt vnū ꝑt dici nō vnū: eo ꝙ nō sunt ꝙfecte vnū: ꝛ est iucnire in eis aliqd qō nō ꝑtinet ad vnitatē: propter qō. ꝓpositione ꝓcli scribit. Dē qō ꝙticipat vno vnū est ꝛ nō vnū.

M

¶ Scda via ad ꝓbandū hoc idē sumit ex rōne vnius: rō aūt vni⁹ ex indiuisione sumit: ideo quāto aliqd est magis indiuisum: tāto est magis vnū: ꝛ qz omni creato qō dī vnū cōpetit aliqs modus diuisionis: nihil circa ꝑmū est verē vnū: qō sic declarat. Quia omne creatū vel est totum in parte vel est totum ex partibus: vel ꝙ ideꝝ est per alia verba qō esse: est citra ꝑmum: vel est compositū ex his: vl est cōpositū huic. Qō est cōpositū huic nō ꝓprie ꝺ vnū nā sicut res se bz ad esse: ita ad vnum esse: ꝛ qz que sunt cōposita aliys nō ꝓprie sūt vna nā per se sunt: sz solū sunt: rō quare alia sunt ita ꝓprie nō ꝺ cōpetit ꝙ vnum sint: sz alia per ipsa vnū eē dicunt. Totū aūt ex partibus nō est verē vnum: eo ꝙ ei cōpetit aliqs modus. Unionē. n. aliq̃ in aliquo toto multiplr. Nam particularia vniunt in vlī qō est species: ꝛ ista est tōtalitas speciei. Itez spēs vniunt in suo ꝓpio ꝑm totalitatē gñis. Unū aūt etiā aliq̃ per attributionē ad aliqd vnū ꝑm totalitatē analog. Quarto videmus ꝑtes virtutes vl potētias vniri in eodē susceptibili: sicut multe potētie vniunt in eadem aīa. Quinto. qōlz accīs ad suū subm bz aliquā vnionē ꝛ ex eis fit aliquo modo vnū. Sexto ꝑtes ꝓtes quātitatiue vniunt ad cōstitutionē alicuius totius: vt duo semicirculi ad ꝑfectionem circuli. Septimo mā ꝛ forma vniunt ad cōstitutionē rei nālis: vt aia ꝛ corꝑ ad ꝑstitutionē hominis. Octauo. genus ꝛ dīa vniunt ad cōstitutionem spēi. Nec aūt tota sic distingui possunt: qz omne tōtū vel est vle vl potētiale vel integrale. Totalitas vlis dupl⁹ ꝓprie: ꝛ ꝑdēdo vle ad esse cōmune: qz est vel ꝙ attributionē vel ꝙ ꝓdicationē: si ꝙ attributionē sic est vnitas analogie. si ꝙ predicationē ꝺ pōt eē dupl⁹: qz vl ei qō ꝓdicat riidet by postasis: ꝛ tūc est totalitas spēi que ꝑm Themi⁹. forma quedā ꝛ nō vult esse vel ei non riidet by postasis: ꝛ sic est totalitas gñis: qz ꝑm eūdem: gñis ꝓceptus siue by postasis sumptus est ex tenui singulariū similitudine. Totū potētiale dicit aliqd in quo radicant diuerse virtutes: vt aia est totū potētiale ad suas potētias. Totū integrale est dupl⁹: qz partes que tale totum ꝓstituūt vel non faciunt aliquid vnū nisi per aggregationē: ꝛ sic aggregatū ex subo ꝛ accidēte est aliq̃ mō tale: totū ad suas partes. Uel faciunt aliqd vnū ꝛ hoc pōt esse dupl⁹: qz tale vnū vel respicit ꝑtes quātitatiuas: vel partes essentiales. si partes ēntiatiuas: sic est totū ꝑm quātitatē: vt circulus g est quoddā totum ad circuli ꝓportiones. Si ꝺ partes sunt essentiales: ꝺ pōt esse dupliciter: qz vel sunt partes rei: ꝛ sic mā ꝛ forma cōstituūt cōpositū: vel sunt partes rōnis: ꝛ sic genus ꝛ dīa sunt cōstitutiua spēi. Patet igit ꝙ ea que sunt composita huic vel que sunt totū in parte: nō ꝓprie habēt eē vnum: qz nō per se sunt: que aūt sunt composita ex his: siue que sunt totū ex partib⁹ ad tria tota reducunt. s. ad totū integrale vle ꝛ potētiale: ꝺ aūt tota sz aliqua magis aliq̃ minus recedant ab vnitate: nunq̃ tñ est dare aliqō istoꝝ totoꝝ: vbi nō est aliq̃ diuersitas naturaꝝ: vel ꝑm numerū vel ꝑm speciē: vel ꝑm genus: vel aliquo mō: quecūq̃ aūt habēt diuersas naturas: nō sunt vnū simplr: sed vnū aliqd. Solū igit tres ꝓsone siue solus deus est vnū simplr: qz sibi nō est diuisio ꝙ partes nec ꝑm numerū. Dīa autez creata sunt vnū hoc vel vnū illud. vñ Augu. 6. de tri. c. 3. cū dī / vnū / si nō addaē qd vnū / intelligit eadē nā atqz indifferēs essentia: cū ꝺo addit qd vnū / pōt fīgi ex plib⁹ vnū factum: q̃uis diuersis nā sicut aīa ꝛ corꝑs non sunt vnum nisi addaē: aut subm intelligaē qd vnū vt vn⁹ hō: aut vnū alal. ꝛ ita pz ꝙ deꝰ nō solū est qd vnū: sed est ipsa vnitas: ꝛ ideo est maxime vn⁹ vt prima via declarabat.

Nō hic ga vult ad intelligēdum quid sit eē tale ꝙ ēntiam ꝛ per ꝙticipationem.

Kursum

N

2ª rō.

De hoc tota nō ctā dist. 8. q. 4.

Totū ꝑm ꝙtes ꝛ totū ex partibus idē est ꝙ cōpositū huic.

O

Octuplex modus vnionis aliquoꝝ i aliquo toto vle potentiali vel integrali.

Totū vle 3ª. s. attributionis gñis ꝛ spēi.

P

Totū potētiale est aliquo respectu 2ª potētiaꝝ. Totū integrale vel est ꝙ aggregationē vt ex ꝑtibus ꝛ accīdēte: vel ꝙ ēntiatiue vt circulus ad ei⁹ partes. Uel ꝑtes essentiales ꝙ sūt ꝙtes rei vt totū cōpm̄ ad mā ꝛ formā. Uel sūt ꝑtes essentiales rōnis vt spēs respectu gñis ꝛ dīe.

Q

A

Rursum nō solū est vnum B vel vnū illud: sed simplr vnum: eo q̄ nāliter nullus modus diuisionis ei cōpetit sicut cōpetit ceteris creaturis: ac per hoc est potissime vnus vt secūda via ostendebat.

Cō.p. **Ad primū** dōm: q̄ duplr est vnū fm Lorin. in 4.° meta. Unuz qđ est p̄n̄ niii: z tale deo nō cōpetit: z de B p̄cedebat ratio: qz tale vnuz determinaī ad genus q̄titatis: aliud vnū est qđ p̄mittit cuz ente: z talis vnitas repit in p̄ sicut z entitas. ¶ Ad 2.m dōm q̄ vnitas que est p̄n̄ in aritḥ: nō est vnuz qđ querit cuz ente: sed est p̄n̄ niii quale in deo nō ponimus. ¶ Ad 3.m dōm q̄ terminatio quā ipoit vnitas nō est termiano que cōpetit māe siue terminatio potētialis: iz est terminatio que respicit for.m z actuz. nā act.o est qui distinguit: vt dī 9.° meta.ce. z bō terminatio nihil est aliud q̄ distinctio quā p̄sequē aliqd ex eo q̄ est vnuz: z de.o est maxime sic qđ termiatū: qz potissime ab alijs entib.o est distinct.o: imo si bñ aduertimus qz est ifinitus: ideo potissime est sic terminat.o. nā ex eo q̄ est ifinit.o in ih.m ab entibus distat. ¶ Ad 4.m dōm q̄ multitudo est aliqd mains vnitate: qz aliqd repit in vna pte multi.no que non repit in alia. Sed si qcqd cēt in vna pte cēt in alia: nō tñ codez mō; multitudo nō cēt aliqd mains vnitate: iz solū plib.o modis repiretur aliqd in multitudine z in vnitate: z qz oēs p̄fectiones repte in creatura repiunt in p̄: aliter tñ z alit: ideo creatura z p̄.m nō sunt aliqd mains q̄ p̄.m solus: p̄fectiones tñ pluribus modis sunt in deo z creatura q̄ in deo solus: z hoc sufficit ad hoc q̄ creatura z deus sint plura entia. ꝓpter qđ iz deus nō ꝓprie ꝓnumerē creaturē: qz nō vnuntur ꝓpe in aliq̄ cōi: cōnumerant tñ alij mō z p̄ter dict deus z creatura: plura absq̄ eo q̄ deus z creatura sit mains aliqd ipso deo: vt oñsum est.

Tc.2. B Terminatio pōit̄ est potētiā in illē cēcōplētā. Terminatio actualis est cē distinctō z hic cōpletā spēm.

C

¶ Utrum vnitas in diuinis dicat positionem vel p̄uationem. Questio. II.

Tho. in sum. p.ar.1. p̄n. 30. q.3. z B en. in sum ar.° 25. q.5.

Secundo querit: vtruz vnitas in deo dicat pōnem vel p̄uationē. Et vī q̄ dicat pōnem: qz vnitas est mēsura multitu.m: pp qđ ipe deus est mēsura oium entiū: q̄a omne ens est q̄dāmodo multa re.m eius: ipse solus est vere vnū: sed habit.o nō mēsurat per p̄uationē. q̄ 2c. ¶ ℙ. per habitū cogiscimus habitus et p̄uationē: iuxta illud. rectū est iudex sui z oblig. Sz per vnitatez cognoscimus multitudinē: vt p̄z per p̄bm 10.° meta. q̄ vnitas habet rōnem pōnis nō p̄uationis. ¶ ℙ. Que deo maxie cōpetūt, maxime bñt rōnez entis: que maxime bñt rōnez entis minime bñt rōnez p̄uationis: eo q̄ p̄uatio de se sit nō ens: vt scribit p̄ phy. Sed vnitas maxime deo cōpetit: vt oñsum est. q̄ nō habet rōnē p̄uationis. ¶ ℙ. Si vnitas p̄uaret aliqd p̄uaret multitudinē: sed nihil ꝓstituit ex eo q̄ ipm priuat. q̄ 2c. ¶ ℙ. Cuz p̄uatio diffiniat per habitū. q̄ si vnitas dicit qđ priuatiue differet per multitudinez: sed multitudo differt per vnitatē. q̄ est circulo diffinire: qđ falsum est.

Tc.21. **In cōtrarium** est: qz p̄bat p̄bs 10.° meta.ce. q̄ vnitas opponit multitudini sicut p̄uatio z habit.o. ¶ ℙ. Unuz qđ querit cuz ente distinguit ab vno qđ est p̄n̄ niii: qz vnuz qđ querit cum ente: dicit qđ p̄uatue: vnū qđ est p̄n̄ niii: dicit qđ positive vt in p̄sequēdo patebit. Sed in deo nō est vnitas que est p̄n̄ numeri: sed ibi est vnum qđ quertur cum ente. q̄ vnitas ibi dī per priuationem nō positive.

Alia qđ. Qđ z illō ponitur in q̄ cōsistit rō vni.o qđ est p̄n̄ cpalis numeri.

Ulterius iuxta B vt magis appareat vitas q̄stis: querit qđ est illud positiuū in quo cōsistit ratio vni.o qđ est p̄n̄ numeri. Et vī q̄ tale positiuuz reducat ad rōnē mēsure: qz fm p̄bm 10.° meta. z Lorin. suuz. vnū qđ est p̄n̄ numeri: z niis opponunt sicut mēsura z mēsuratū. ¶ ℙ. Sicut se habet niis qui est in genere q̄titatis ad multitudinē que inuenit in omni p̄dicamēto: sic se habet vnū qđ est p̄n̄ numeri ad ipm cum sine ad vnū qđ quertur cum ente. Sed qđ addit niis supra multitudinē est esse mēsuratū. Uñ p̄bs 10.° meta. dicit. q̄ multitudo est genus niioz. niis ꝛo est multitudo mēsurata per vnū. si igit ratio cōpletiua numeri cōsistit in esse mēsuratū: ratio cōpletiua vnius qđ est principium numeri p̄sistet in esse mēsuram.

Tc.21. B

Tc.21.

In cōtrarium est: qđ mēsura est in gñe relationis: vnū qđ est p̄n̄ numeri non est in aliq̄ genere directe: z si est in genere, est in genere q̄titatis nō relationis. ergo 2c.

Sectio 4. F

Respōdeo dōm cum p̄ querit. Utruz vnitas in deo dicat qđ positive vel qđ priuatiue. Ut huius q̄sti pateat ueritas: p̄z nos videre quo cōuenit̄ z quo differt vnū qđ est p̄n̄ numeri: z vnuz qđ priuatē cum ente: z ex hīs z inditis cor apparebit que illarū dicat positive z que priuative. Et rursum quemodo ad diuina transumuntur.

¶ Ideo notādū q̄ de B est triplex modus dicēdi. Unus fuit Auic. qui posuit q̄ vnū qđ querit cuz ente est vnū qđ est p̄n̄ niii: vt dicit Lorin. 4.° meta. z 10.° cō. 4. vñ volebat q̄ res q̄libet esset vna per aliquā additionē acciptaliter sibi factā. Nā sicut aliqd dī albū per albedinem superadditā sibi: ita dī vnū per aliquā accitalē cōtinuonē superadditā entitati sue. Ratio aūt que mouebat ipm fuit duplex. Una. Quia si vnuz nō adderet aliqd positive supra ens: tūc dicēdo ens vnū cēt nugatio: sicut dicēdo vnū; vnū. z istā rōnē eius ponit Cōme. 4.° meta. Scōm motiuū eius fuit: qz opinabat q̄ vnū qđ est p̄n̄ q̄titatis esset vnū qđ querit cuz ente: z qz B vnū niiat in actidentib.o: estimauit q̄ vnū qđ signat oia p̄dita est accidens. z B tāgit Cōme. 10.° meta. vñ ibidē ait. q̄ Auic. decepit fuit: qz ignorauit dictam iter B nomē vnū; qđ signat p̄n̄ niioz qđ est in q̄titate. z B nomē vnuz; qđ querit cum ente. z istā viaz Auic. alig scrātes dixerūt q̄ vnitas p̄t ad diuina trāsferri habet esse positiuū: z q̄ vnitas nō habet cē nisi in q̄titate: tñ p̄t est in diuinis est ibi vnitas sine q̄titate: qz sic inuenit in vnitate sicut in alijs: que cum ad diuina trāsferunt trāsferrt spēs sine gñe: vñ sicut dī sapiēs sine q̄litate: sic dī vnus sine q̄titate: nulla tñ vnitas est in creaturis que nō determinet ad genus q̄titatis: sicut nulla est sapiētia creata que nō sit q̄litas.

Lōm.4. z.° rō

Cō.8. G

¶ Sed iste modus improbat fm Ari.4.° meta. qz vnū z ens sunt idē fm nām z ꝓsequūtur esse sicut p̄n̄ z cā: vñ fm ipm sunt idē realr: sed differūt rōne: qz vt ipe inuit: z Cōmen. suus declarat q̄ res nō dī vna per aliqd sibi additū: sed per nām suā: qz si aliqd adderet enti vt ens cēt vnum. Tūc quero de illo addito vel est vnū vel nō est vnū. si nō est vnū: tūc ens z vnū nō conuertunt. Si est vnū: vel est vnū per aliqd additū: vel per nihil cum nō sit abire in ih.m stādo est in p̄nis. Dōm q̄ q̄ per idē aliquid habet esse z vnū esse. Et qđ dicebat de nugatione frivolū est: q̄a iz ens z vnū eādez nām dicāt: tñ a diuisis rōnib.o ponūtur. Scōm ꝛo motiuuz Auic. peccabat in mā: qz vnū qđ p̄mittit cuz ente nō est vnū qđ est p̄n̄ niii.

3 Auic. Tc.3.

H

Ad Auic. Ad 2.m

¶ Propter hoc est alius modus dicēdi q̄ vnū qđ querit cuz ente: z qđ est p̄n̄ numeri sunt: idē tñ qlibet eoz dicit aliqđ p̄uatiue. Isti conuenit cuz Auic. z differūt: conuenit inquātū ponūt idē esse vnū qđ querit cuz ente. z qđ est p̄n̄ numeri differūt: q̄a fm Auic. qlibet horum dicit aliqđ positive: iz fm istos qlibet dicit aliqđ pri-

Alia opio

I

tiatiue. Sz modas istoz stare nō pōt: qz vnū qō est ꝑn̄ numeri determinat ad genus quātitatis, vnum ño qō cōuertitur cum ente inuenīt in omni genere. Nō igitur idem potest esse hoc vnum t illud.

Solutio Arist. t Auerr.

¶ Propter B est 3ª via media que est Arist. t Lorī. sui. q vnuz qō est ꝑn̄ numeri: t qō ꝓuertit cum ente nō sunt idē nec simul ambo dicūt quid positiue vt dicebat prima, nec quid priuatiue vt asserebat 2ª.

3ª indistinctū qđo conuertit vnū B t illud. Illud qō ꝓuertit cuz ente dicit qđ priuatiue: qz dicit rez ꝺistinctā a se t distinctam a q̄libet alio.

K

¶ Sed vnuz qō est ꝑn̄ numeri dicit qđ positiue. qō ño ꝓuertit cuz ente: qđ ꝓuatiue. B aūt sic ondūt: qz vnū qō cuz ente ꝓuertit nihil est aliud nisi res ꝓsiderata indistincta a se t distincta ab alīs: ideo bō vnitas est ipa rei nā que dī vnitas t entitas. Entitas, put dat rei esse: t qꝫ sit B vnitas put dat ei qꝫ nō sit aliud ab hoc vt humanitas put dat homini vt sit bō dī entitas: put dat ei qꝫ nō sit aliud ab hoie dī vnitas. q̄ nihil addit hoi per hoc qꝫ est vnū fm rem: sed solū fm rōnē: ex eo qꝫ ab ipso negatur alia entia. igit tota rō vnitatis in negatiōe ꝓsistit: sic ratio entitatis in pone. Et ex B sequit qꝫ vnū t multa sunt ꝑ ois entis: qz ens ꝑ dividit in esse[ntiā] t negatiōez: actū t po[tē]: que ꝓportāt aliq̄ modo per vnū t multa. Sed vnū qō est ꝑn̄ numeri dicit aligd positiue. nā tale vnū ꝓuenit nūm que est spēs q̄titatis. nihil aūt cui⁹ ratio in ꝓuatione ꝓsistit spēi entis est ꝓtinuū: t ideo tale vnū dicit qđ positiue: sic vnuz qō ꝓuertit cum ente dicit qđ ꝓuatiue: qꝫ qō ꝓbs. 10. meta. vult qꝫ vnū qō est ꝑn̄ numeri opponat nūo sicut mēsura t mēsurat̄. Sed vnū qō ꝓuertit cuz ente opponit multitudini: sic indiuisibile diuisibili. Sed indiuisio negatione vel ꝓuatione ipor tat. igit ratio talis vnitas in priuatione cōsistit.

Ad 4ª dōm qꝫ ex vnitatib⁹ ꝓstituit multitudo: sed nō rōne qua vnitas dicit ꝓuatiōnē multitudinis. Sz ex eo qꝫ vna res nō est alia res. pōt ti cōnumerari alt rei. Uel possumus dicere qꝫ ad B qꝫ aliquid sit vnū: nō opz qꝫ dicat ꝓuatione cum sliber: sz sufficit qꝫ dicat indiuisione re[m] alicuius: t ideo ipsa multitudo pōt dici vnitas fm qꝫ in ea ꝓsideraī aliqs modus indiuisionis: qa ois multitudo participat aliqualr vnitatem vt dicit ꝑ⁸ ꝓpositio Procli. t fm hoc poterit talr accipi ꝓuatio in vnitate qꝫ nō repugnabit multitudini cui⁹ est pars. Possumus tī adhuc aliter rīdere t forte melius: qa nō est ꝓra rōnez ptis integralis negare suū totū: sz sit ꝓra rōnem ptis subiue. nā ꝓra rōnez bois est qꝫ nō sit asinus: sed nō est ꝓra rōnez parietis qꝫ nō sit domus: imo est de rōne eius: t vnitas si est pars multitudis est pars integralis vel habet similitudinē cum tali parte: nō aūt est pars subiua.

Tertio dicit vnū qō cum ente ꝓuertit opponit multitudini: sz qō est ꝑn̄ nūi nō opponit: sicut mēsura mēsurato.

3ª indistinctū. s. qꝫ vnitas q̄ cuz ente ꝓuertit ꝑre remouē vt remouēdo ad ōnia trāsferre.

L

¶ Ad 5ª dōm qꝫ in diffōne multitudinis ponit vnitas: qz nō pōt intelligi multitudo nō ꝓfusa vnitatibus. Sz in diffōne vnitatis nō ponit multitudo. nā sufficit ad hoc qꝫ intelligat aligd esse vnū qꝫ appendat ens t nihil. nā si soluz bō cēt: posset intelligi esse qd vnuz t esse indistinctū a se t distinctū ab alīs fm quā hypostasim nō distingueretur nisi a nullo vel a nō ente. nihil aūt t ens nullā multitudinē ꝓstituit. nō ergo diffinitur vnitas per multitu[dinē]. sed e. nō igit est circulo diffinire ꝓpe loquēdo: vt ratio arguebat.

¶ Ad alia qōnez.

M

Ad primum dōm qꝫ ꝓuatio in vnitate est fm mo[dum] intelligēdi: sed ꝓuatio in multitudine magis est fm rem. nā ꝓuatio quā dicit vnū nō est per se re[m] entis: imo pōt esse re[m] nō entis. nā si humanitas dat homini qꝫ nō sit aliud ab hoie: sed qꝫ sit aliud ab aliq̄: nō dat ei per se loquēdo qꝫ sit aliud ab ente qa B enā cōpeteret ei: si nihil esset ꝑter hoiem: t qz iste modus negatiōis t ꝓuationis extēdit se ad nō ens nō pōt esse negatio fm rem: sed solū fm rōnē: qz alicuius ad nihil realis respect⁹ esse nō pōt. Sed in multis[cā] iportat negatio realis: maxime cum aliqua sunt multa realr: qz multa sunt illa quoz vnū nō est aliud. t ideo nō est inconueniēs: qꝫ vnitas ꝓcedat multi[tudi]nē t multitudo vnitatez: qz si nos accipiamus ꝓcedere simplr sic vnitas ꝓcedit multi[tudi]nē: qz fm rei ꝛitatez nō habet rōnem ꝓuationis: sz fm modū intelligēdi: t ideo simplr vnitas est mēsura multitudis: sed fm nām modū intelligēdi t quo ad nos: multitudo pōt esse aliq̄ modo ꝓior vnitate. nā per multitudinē in cognem vnitatis deuenimus: vt per cognitiōez creature que est q̄dā modo multa venimus in cognez ꝓmi ꝓncipij qō est vere vnū: nī fm rectū modū

N

T. cō. 9.

O

P

Opio qꝫ vnū qō t ꝑn̄ nūi est mēsurato addita supra ens.

T. c. 18. b⁹ rō ꝓra qꝫ.

Q

2ª ratio

Tex. c. 21.

deberet eē cōtrio. Uel dicere possumus qꝫ per se loquēdo fm intellum: semꝫ vnitas ꝓcedit multitudinē. sic indiuisibile ꝓcedit diuisibile: t simplex cōposituz. Sed multitudo ꝓcedit vnitatē fm sensuz. et B innuit ꝓbs. 10. meta. cum ait. multitudo est magis sensibilis: t qō diuidit est magis sensibile q̄ qō nō diuidit. q̄ fmo de multo est ante fmonē de indiuisibili fm sensum: ex quo habere possumus qꝫ fm nām: t fm vnuz ꝓcedit multa: sz nō fm sensum. Uel etiā dicere possumus qꝫ ratio mēsure t mēsurati trāsferī ab vno qō est ꝑn̄ numeri: t a numero ad alia. In deo aūt nō ponimus vnitatem que est ꝑn̄ numeri. ¶ Ad 2ª ps soluto per iaz dicta: qz in cognitiōez multitudis deuenimus per vnitatē: t eo modo quo diximus. ¶ Ad 3ª dicēdū qꝫ ponere in deo ea que denotāt priuationē que ꝓsequit mām t po[tē] est inconueniēs: sed que ꝓsequit formā t actuz nō est inconueniēs: propter qō forte signāter dicit Magister qꝫ bō noia introducta sunt ad signandā remotionē: t nō dicit ad signandā priuatiōez: vt nō intelligat de ꝓuatione que est admista māe et bō priuatio est que est de se nō ens t que imperfectionez iportat. ¶ Ad 4ª dōm qꝫ ex vnitatib⁹ ꝓstituit multitudo: sed nō rōne qua vnitas dicit ꝓuationē multitudinis. Sz ex eo qꝫ vna res nō est alia res. pōt ti cōnumerari alt rei. Uel possumus dicere qꝫ ad B qꝫ aliquid sit vnū: nō opz qꝫ dicat ꝓuatione cum sliber: sz sufficit qꝫ dicat indiuisione re[m] alicuius: t ideo ipsa multitudo pōt dici vnitas fm qꝫ in ea ꝓsideraī aliqs modus indiuisionis: qa ois multitudo participat aliqualr vnitatem vt dicit ꝑ⁸ ꝓpositio Procli. t fm hoc poterit talr accipi ꝓuatio in vnitate qꝫ nō repugnabit multitudini cui⁹ est pars. Possumus tī adhuc aliter rīdere t forte melius: qa nō est ꝓra rōnez ptis integralis negare suū totū: sz sit ꝓra rōnem ptis subiue. nā ꝓra rōnez bois est qꝫ nō sit asinus: sed nō est ꝓra rōnez parietis qꝫ nō sit domus: imo est de rōne eius: t vnitas si est pars multitudis est pars integralis vel habet similitudinē cum tali parte: nō aūt est pars subiua. ¶ Ad 5ª dōm qꝫ in diffōne multitudinis ponit vnitas: qz nō pōt intelligi multitudo nō ꝓfusa vnitatibus. Sz in diffōne vnitatis nō ponit multitudo. nā sufficit ad hoc qꝫ intelligat aligd esse vnū qꝫ appendat ens t nihil. nā si soluz bō cēt: posset intelligi esse qd vnuz t esse indistinctū a se t distinctū ab alīs fm quā hypostasim nō distingueretur nisi a nullo vel a nō ente. nihil aūt t ens nullā multitudinē ꝓstituit. nō ergo diffinitur vnitas per multitu[dinē]. sed e. nō igit est circulo diffinire ꝓpe loquēdo: vt ratio arguebat. ¶ Ad alia qōnez.

Ad secundum quesituz cum queritur qd est illud positiuū qō addit vnū qō est ꝑn̄ numeri supra ens. Dicūt qdā esse mēsurationez. nā tota ratio vnitatis que est ꝑn̄ numeri in mēsuratione ꝓsistit: vnde t 10ª meta. scribit. qꝫ numerus est multitudo mēsurata per vnū. Sed illud nō pōt stare: qz sic improbat qꝫ vnitas que est ꝑn̄ numeri nō dicat ꝓpe qd ꝓuatiue: eo qꝫ ꝓstituit numerū que est spēs realiter nō possumus dicere qꝫ addat supra ens mēsurationez tm: qz mēsuratio relonem ꝓportat t ex relone nō ꝓstituitur absolutuz. Secdo B deficit: qz mēsura nō referī ad mēsuratuz per aligd qō sit in mēsura: vñ ex eo qꝫ aligd est mēsura fm qꝫ buiō nihil in se positiuū habet. ꝑter qō ꝓbs 10ª meta. dicit. vnū qō est ꝑn̄ numeri opponi numero sicut scibile opponit scientie. nihil aūt est in scibili ex eo qꝫ referī ad sciētiam. igit illud positiuū qō addit vnū qō est ꝑn̄ numeri supra ens nō est in ipso vno. Sz nihil ꝓtrahit a spāli genus entis nisi per aligd qō est in

ipso.

A ipso.cum igit vnū qō est ꝑn̄ numeri sit ꝑtes ad genus q̄titatis.t dicat quēdā spālem modū entitatis:bō positum in quo ꝓsistit ratio eius nō poterit esse mēsuratiō cum mēsuratio nō dicat aliqd in ipso.Sz dicat aliquaz relōnez realē in nūo:vt qz nūs fm rei Xitatez referī ad vnū:vnū fm modū intelligēdi referī ad ipm:t vī mēsura eius.Tertio B dictū deficit:qz illud qō addit iferius supra supius est ꝓstitutiuū iferioris. Vn illud positiuū in quo ꝓsistit ratio vnius:t qō addit vnū qō est ꝑn̄ numeri supra ens dz esse ꝓstitutiuuz vnitas.mēsuratio aūt est q̄dā ꝓpetas eius.nā mēsura ꝓ se t ꝑ repit in q̄titate discreta t a q̄titate discreta trāslata est ad alia:vt dicit Com̄.t ꝓbs inuit in 10° meta.igit ratio mēsure nō erit quid cōstitutiuum quātitatis discrete: sed erit quedam proprietas cōsequēs talem quātitatem.

3ª ratio

T.cō.2.

Opinio ꝓpa.

¶ Propter B notādū qꝺ in oīb⁹ alys entib⁹ a q̄titate:ita repit ratio vnitatis ꝑtiue:qꝺ nō repit ibi vnitas positiue.Et est ratio:qz q̄libet nā t q̄libet for⁹ dat suppositō esse positiuū t negatiuū:t ex rōne negatiōis semꝑ dicat vnitas:rōne pōnis nō semꝑ habet qꝺ sit vnitas. Videmus.n.qꝺ sapietia dat supposito qꝺ sit sapiēs t dat ei qꝺ distinguat a nō sapiēte:siue dat ei qꝺ sit qd indistinctuz a se t distinctū ab alio:t si ꝑt sapietia dat supposito qꝺ sit sapiēs dicerē vnitas:tūc sapiēs in eo qꝺ tale eēt vnū duplici vnitate:positiue t ꝑtiue:positiue/rōne qua sapiēs:negatiue/eo qꝺ nō a sapiēte distinguit:vñ qz ratiōe entitatis spālis sapietia dī sapietia t nō vnitas:ita ex sapietia accipit vnitas ꝑtiue qꝺ ibi nō ponit vnitas positiue.Sed in q̄titate nō sic se habet.nā spālis ratio entitatis que addit a quātitate supra entitatē sim:plr aliq̄ mō sumpta:habet rōnē vnitatis:t ideo qō in alys entibus:cum positiue descēdimus ad rōnē entitatis spālis dī sapia/bonitas/t bō:ꝑt entia sunt distincta:in quātitate bō positiuū vnitas dī. ¶ Ad cuius euidētiā aduertēdū qꝺ q̄titas duplr rem pficit,etiā positiue. Uno mō rem pficit in se ꝓsideratā.Alio mō per cōparatiōez ad ꝑtes:t ꝑt pficit rem in se dī vnitas:t ꝑt pficit eam in cōparatiōe ad ꝑtes,dī ꝓtinuū:vñ ex illa eadē re ex qua habet aliqd qꝺ sit qd ꝓtinuuz habet qꝺ sit qd vnū qō est ꝑn̄ numeri:t ideo sic ꝓtinuū dicit qd positiue:sic t vnū qō est ꝑn̄ numeri dicit qd positiue.nā vtrūq; istoꝝ ex vna t eadē re sumit:t ꝑt dat esse positiuū talis vnitas accipit in eo qꝺ est tale:nō in eo qꝺ distinguit a nō tale:t ideo figit qd positiue nō quid negatiue.Et sic accipiēdo bō vnuz ꝓuenit ei duplex ratio vnitatis:genialis t spālis. nā ꝑt q̄titas sic accepta pficit rem in se nō per cōparationez ad ꝑtes dat sibi esse vnū positiue:qꝺ vnū directius reducit in ens q̄ in vnū qō ꝓtinz cum ente:vñ est q̄dā entitas que ab alys entitatib⁹ spālib⁹ sic differt:qa in alys tale esse spāle appellat/esse sapiēs esse iustū,et boiem:vel aliqd bō:B aūt appellat esse vnū.t iste modus vnitatis ex̄ quātitate se nō extendit:sic esse sapiēs:loquēdo de sapietia participata:nō extendit se ex̄ qualitatē t esse boiez ex̄ substantiā:t sicut illa dīr positiue:sic t illud. Rursum ipsa eadez quātitas ꝑt pficit rem in se t dī vnitas positiue distinguit rem ab alys:t dicitur vnitas ꝑtiue:t in B ꝓuenit cuz ceteris formis. Nā cetere forme dant suis ꝓfectibilib⁹ vnitatez buiꝺ:t sic accepta vnitas nō determinat ad genus q̄titatis:sz repit in oīb⁹ gñe:t cum ente ꝓuertit:t sicut q̄titas ꝑt pficit rem in se:ex ea accipit aliqd positiue t ꝑtiue:sic ꝑt pficit eā in cōparatiōe ad ꝑtes:ex ea colligit aliqd positiue t ꝑtiuatiue:differēter tn qz ꝑ modo tā positiuū q̄ ꝑtiuatiuū dicebat vnitas.Sed ex positiōe accipiebat vnū qō est ꝑn̄ numeri:et determinat ad genus q̄titatis,negatiue aūt accipiebat vnū qō ꝓuertit cuz ente t nō est in gñe. hic aūt ꝑ positionē accipit ꝓtinuū:per negationē accipit vnū:qō cum ente ꝓuertit:que oia per sile declarare possumus. Nā actio t passio sunt duo plita:tamē vnā t eādē rem dicūt fm ꝓbm 3°phyſic.qa actio t passio nō differunt:nisi sicut via qua itur thebis thebas et thebis thenas:vnde illa res que dī actio t passio 4ª facit:duo ponitur et duo ꝑtiue.nam ꝑt recipit in passo dicit passio:t sic cōstituit vnū ꝓdicamētū t nolat quēdā specialē modū entitatis positiue.Et ex isto esse positiuo cō surgit qdā modus negatiuus,naz ex eo qꝺ est passio:habet qꝺ distinguat ab omni qō nō est passio:t sic dī vnitas:t sic ꝑt recipit in passo fm esse positiuū dī passio: t fm esse ꝓtinatiuū dī vnitas:sic ꝑt est ab agēte:si cōsideratur positiue dī actio.t ꝑt per hoc distinguit ab omni qꝺ nō est actio:siue ꝑt sumit negatiue dī vnitas: ita qꝺ ibi est duplex modus positiuus t duplex negatiuus:t sic vna t eadez res ꝓstituit duos ꝓdicamēta actionem. vz.t passionē.Et ex hoc duplr accipit ex illa re ratio vnitatis negatiue:siue vnius qō cuz ente ꝓuertit:ita vna t eadē res aliter t aliter accepta ꝓstituit duas spēs quātitatis ꝓtinuā t discretā.nam ꝑt pficit rem in se sic dī vnitas ex qua vnitate: ꝓcedit numerus qui est quātitas discreta: ꝑt pficit rem in oparione ad ꝑtes suas: sic dī ꝓtinuuz:vnde ꝓtinuū t vnū sunt vna res sic actio t passio. Apparet igit qꝺ sicut vna t eadē res facit duo ꝓdicamēta.vz.actionē t passionē fm qꝺ accipit sub esse positiuo:t qz cuilibet positiōi rīdet sua negatio/ex illa re que dicit actio et passio/duplr accipit ratio vnitatis que cum ente ꝓuertit:ita vna t eadē res dicit ꝓtinuū t vnū:t ꝛꝛ ea sumūt originē duo gña quātitatis:fm qꝺ duplr rem pficit etiā sub eē positiuo:t qz cuilibet positioni:vt dictū est rīdet sua negatio:exinde etiā accipit̄ duplex vnitas negatiue. ¶ Declaratuz igit est:qūo vnū qō est ꝑn̄ numeri dicit aliqd positiue:t qualr.

B

C

D

E

T.c.20.

Probat ꝓpositū per sile de actiōe t passione quę cū sint vna res constituunt duo predicamēta.

F

Epil.

G

¶ Dis aūt visis declarari pōt.6.que dicūtur de vno qō est ꝓncipiū numeri.nā tale vnum pōt cōparari ad cōtinuum:ad pūctuz:t ad numerū.nam qcqd est in genere quātitatis:vel est ibi per reductiōez t tanq̄ ꝓncipiū: vt pūctus t vnitas:vel est ibi fm rectaz lineam t tanq̄ spēs: vt cōtinuū t discretuz.ea igit que sunt in quātitate ad quatuor ꝓdicta reducūtur.igit qōlibet istoꝝ quatuor:ad alia tria cōparari pōt.igit vnum poterit cōparari ad ꝓtinuū:ad pūctum t ad numez. Et vt cōparat ad cōtinuū/duo sortit. Naz vnū qz vnū nō diuidit:sed cōtinuū qa cōtinuū est diuisibile etiā in ifinitum.t isto mō describit vnū in 3°phy.t.c.61.vbi dicit.qꝺ in numeris est minimū t indiuisibile:vt vnum. In cōtinuis aūt nō est dare minimuz.Scōo in diffone cōtinui ponūtur ꝑtes:vnde in ꝓdicamētis legit.qꝺ ꝓtinuū est cuius partes copulātur ad aliquē cōem terminū:sed cum vnitas sit qd indiuisibile:in diffone eius ꝑtes nō ponētur. Secūduz etiā qꝺ cōparat ad pūctū duo sortit. Primū est: qa vnitas positione caret.pūctus aūt est suba posita.et B est qō scribit 5° metaph.vbi dicit:qō nō diuidit aliquo modo neq; habet situm,dicit vnū:t qō nō diuidit omo t habet situz,dicit pūctus.Ex ista dita sequit alia: qa vnū est ꝓius pūcto:sicut carēs positione:ꝓcedit hīs situm. Rursum fm qꝺ cōparat ad numeruz.duo cōperūt vnitati. Primuz est:qa vnitas est potētia oīs numerus:vt dicit Boet.in aritbmetica sua.Sc̄m qz nō exīdit se extra genus quātitatis vnū qō est ꝓncipiū numeri:sicut neq; numerus:nō est tamē vnum directe in genere quantitatis:sicut numerus.

Cōm⁹ est diuisibile in infin⁹. Cōm⁹ est cui⁹ partes copulāt. Ens nō sic nō dicit nec habet ꝑtes.

H

T.cō.12.

¶ Dec aūt.6.que cōperūt vnitati,s.nō diuidēdo diffinit

Decla ꝺ duo.

rus dicit de vno p respectū ad primū. I

ri per ptes: per que distinguit a ptinuenō habere positionē: t hic rōnem priozitatis: per que separat a pūcto esse potētia oēm numer: nō esse directe in genere quātitatis: per que distinguit a numero: ex habitis declarā tur. Nam cum illa res que dat rei esse ptinuū/det ei esse vnū qō est pncipiū numeri: aliter t aliter: q; vt perficit eam in cōparatione ad ptes dat ei esse cōtinuū: vt perficit eam nō per cōparationez ad ptes dat ei esse vnuz: t q; nihil diuidit: nisi put cōparat ad partes: vnū erit gd indiuisibile t cōtinuū diuisibile: ex quo etiā apparet q; cōtinuum debet diffiniri per cōparationez ad ptes t nō vnū: t sic declata sunt p⁹ duo. ¶ Rursuz: q; situs t positio semp respicit ordinē partiū: vnitas carebit positione cum pficiat rem nō per cōparationez ad ptes: vnde cum dicit: q; vnitas est substāna nō posita: nō est intelligēdū hoc esse dictū: q; vnū qō est pncipiū numeri extendat se ad substātias separatas. Sz q; nihil habet positionem nisi fm q; ei cōpetit ordo partiū: vel fm q; hz diuidi per ptes. vnū aūt fm q; vnum nō diuidit: t ideo vnitas positione caret. pūctus aūt positionē habet: ga t si fm se est qd indiuisibile: est tn in cōtinuo put habet ptes: vt q; est finis linee vel principiū: vel finis vnius t pncipiuz alterius. Et ex B apparet quare ratio vnitatis precedat rōnez pūcti: q; prius est cōsiderare aliqd in se q; put per ptes distinguit. Et ex B reliqua duo apparēt. ¶ Rursum q; per idez hz aliqd q; sit vnū: t q; sit pti^m: t q; ptinuū est diuisibile in ifi^m: t qlibet ptinuuz est pot ois nūs: dici pōt q; vnitas est pot ois nūs: q; nō soluz hz vnitatez: q; vnū est pn^m ois numeri: ppter qō ois numerus virtualr et potētialr reseruat in vnitate: tanq; effectus reseruat in cā. verūetiaz q; nō dicit vnū: fm q; de vno logmur: nisi q; aliq; modo ptinuitatē habet: cuz ex qlibet cōtinuo possit formari ois numerus: potētialiter ois numerus in vnitate existit. Rursum: q; nō est quātuz ppzie nisi qō est diuisibile: cum vnū rōne qua vnū: sit qd indiuisibile: hz diuidat ga cōtinuū: vnitas fm rectā lineā nō erit in gñe q̄titatis: t sic ostēsa sunt sex pdicta. ¶ Declaratū est igit vnū addere supra ens quēdā spālem modū essendi t nō quēdaz modū referēdi solū vt ratione mēsure fm q; aliqui asserebāt.

Declaratio dictoz de vno q respicit ad primū. K

Declaratio duoz dictoz de vno respectu numeri. L

Epil. Q. vnū qō est pn^m nūs addit supra ens quendā spālē modū essendi nō referēdi solū. Nō q; mensura pot⁹ dicit ppetuatē rei: etā realē vnū q̄ rōnē cause. M

Ad primum dōm: q; hz vni qō est principiū numeri cōpetat ratio mēsure: cū mēsuratio est magis quedā ppzietas talis vnius q̄ sit illō in quo cōsistit ratio vnitatis: ppter qō nō est bn dictuz q; illud ponitur in quo cōsistit ratio vnitas sit mēsuratio: sicut nō esset bn dictū q; illud ponitur in quo cōsistit ratio bois/sit risibilitas: imo p^m est falsius isto: q; risibilitas dicit aliqd reale in bole: sed mēsuratio nō dicit aliquā relationē realez in vno: sed in numero. ¶ Ad z^m dōm q; nō est sile de numero t de vno: q; mensurari dicit aliqd reale in numero: sed mensurare nō dicit aliqd reale in vno. Uel dicēdū t melius q; mēsurari nō dicit dītam cōpletiuā numeri: sed circūlogmur eaz: quia nō sunt nobis note ppzie differētie singulorz.

¶ Utrum in deo sit aliqs numerus. Questio. III.

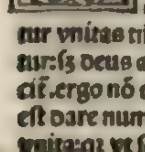

Certio queritur. Utrum in deo sit aliqs numerus. Et videt q; nō: ga fm Boē^m in lib. de tri. deus est illud vbi nulla differētia nulla est oino pluralitas: quare nec numerus. igit̄ur vnitas tm. ¶ P. Ois multitudo in vnitatez reducitur: hz deus ad nihil aliud ordinat t in nihil aliud reducit. ergo nō est in eo aliqua multitudo. ¶ P. Ubicūq; est dare numerū: ibi est dare plures vnitates: siue plura vnita: q; vt scribit 6° ppōne Procli. Ois multitudo aut ex vnitis est: aut ex vnitatib⁹: sed in diuinis nō pōt esse multitudo ex vnitis: q; omne tale est vnū: t nō vnū: cuz participet vno: q; nō est in diuinis aliqd per participatiōez: sed per essentiā nō erit ibi multitudo vel pluralitas nec ex vnitis nec ex vnitatib⁹: q; vnitas rei est ipsa natura rei: q; ens t vnū nihil addūt supra rem. si igit̄ in diuinis sunt plures vnitates/sunt ibi plures nature qō est incōueniēs. nō igit̄ ibi est aliqs numerus vel aliqua pluralitas. ¶ P. Deus est maxime vnus: hz vbi est maxima vnitas ibi est maxima indistinctio: vbi est maxima indistinctio ibi est nullus numerus: cum numerus distinctionem importet. ergo tc.

In cōtrarium est: ga ibi ponimus tres personas. Sz ternarius dicit numeruz. ergo tc. ¶ P. In diuinis nō est cōfusio pſonaz: vt posuit Sabellius^o. ergo ibi est distinctio: sed distinctio ponit aliqualiter numerum. ergo tc.

N

Respondeo dōm q; fm Pbm 3° Phyſi. numerus causat ex diuisione ptinui: ideo numerus crescit in ifinitū: q; cōtinuū in ifinitū est diuisibile: t quia ex cōtinuo numerus sumit originē. dicere possumus q; numerus 4^{or} ideo habet se bīt per ordinem. Primū est: ga numerus nō extendit se extra quātitatē. naz cum cōtinuū sit quedā spēs quātitatis: cum ex eo sumat originez numerus: in nullis ppzie reperit̄ numerus que nō sit quāta t ptinua aliquo modo. Ex hoc primo sequit̄ z^m. vz. q; numerus sit aliqd maius qualibet vnitate ex qbus cōponit̄. nā cum totū cōtinuū excedat qālibet sui pt̄: cuz diuisio eius ptinuat numerū: oportet numez esse aliqd maius qualibet hz vnitate. ppter hoc scribit 3° Phyſi. t. c. 68. q; nihil est plura vno t in qlibet sunt vnitates quedā. Ex hoc scdo sequit̄ 3^m: vt quia oēs vnitates numeri simul sumpte sunt aliqd maius qlibet vnitas in se accepta: sequit̄ q; ipse vnitates: essentialr differūt. nam si cadē realiter esset cētia oium vnitatū: nō cēnt aliquid maius plures vnitates qlibet vna: eo q; ex pluribus vnitatibus nō cōstitueret̄ aggregatio. Ex isto 3° sequit̄ 4^m: vt q; vnitates essentialr differunt vbicūq; est numerus: ibi oportet eē distinctiōez. t q; numerus ppzie sumptus oia ista includit̄ in diuinis bene repiri nō possunt: ibi pluralitas: nec pſone ppzie numero differūt: sed ppzietatib⁹: vt dicit Magister 29° dist. tamē si volumus accipe numerū nō put oēs cōditiones tactas cōprehēdit: sed put sumit fm aliquā tactarū cōditionuz: possumus ꝛcedere in deo esse aliquo modo numerū.

O

Tex. c. 68. nō q̄uor duct̄ q; nūo. b^m q; nūs nō cred̄ dr se cū q̄ntā t̄q; sunt originē ex ptinuo. 3^m q; nūs est aliqd maius q̄lz vnitate nā cōponit. 3° q; ois vnitates nūi sūt sumpte sunt aliqd maius qlz vna q̄ alibz in se accepta. 4^m q; vnitates est nūs est nūs.

3^m

P

4^m

¶ Ad cuius euidētiā notādum q; de numero aliter locutus est Phus: fm q; spectat ad presens negociuz: aliter Dionysius: aliter Boetius: t aliter Damascenus. Nam Phs in 10° metaph. separat numerū a multitudine. d. q; nō ois multitudo est numerus: sed numerus est spēs multitudinis: q; numerus nihil est aliud q̄ multitudo mēsurata per vnum: que descriptio in hoc spāliter respicit ipsuz: vt determinat̄ ad genus quātitatis. nam ratio mēsure per se pmo inuenit̄ in quātitate discreta: vt vult Phs t Cōmē. suus. ppter qō diffinire numerū ex eo q; habet rōnem mēsurati est ipm describere: vt determinatur ad genus quāti. Uñ ista descriptio respicit numerum potissime quātuz ad primā cōditionez. Dionysius aūt vltimo de diui. nomi. dicit vnū qō est cōnumerabile alteri nō esse ipm esse: sed participare essentiā. ppter qō dicit q; numerus essentia participat. nā si aliqd maius est numerus q̄ sit quelibet vnitas de numero vnitatum cōstituētiuz numerū: nulla huiusmodi vnitas erit ipsum esse: nec aliqō sit vnum erit ipsa essentia: ga si qō

T. c. 68.

Q

Dio^o.

est hz

A est huiusmodi vnus: cēt ipm esse ⁊ nō participaret esse: in eo esset ois ratio etiendi: ꝓpter qō dato ꝙ esset dare plura talia nibil maius esset in pluribꝰ cū in vno: qz cuz in quolibet tali cēt omne esse nō competeret aliqō esse oibus simul qō nō cōicet cuilibet illoꝝ per se sumpto. igit Dion. pontifime determinauit de numero. Quātuz ad scdaz ꝓditionē: vt qz numerus est aligd maius qualibet vnitate: ⁊ ꝙ cuilibet vni ꝓprie alteri cōnumerabili cōpetit esse per participatiōez. Boet. aūt in lib. de trinitate describit numerū: quātuz ad diuersitatē cēntiales: vñ vult ꝙ vbi nulla diuersitas ibi nullus numerus. Dam. Ao 3° lib. ca. 8° determinat de numero quātū ad quartā cōditionē: vtputa quātuz ad diffinitiōez vel ad diam qualemcūq; : vñ ait ꝙ numerus est cozū que differūt: ⁊ ipossibile est numerari ea que fm nibil differūt. fm id aūt qō differūt: fm hoc aūt ⁊ numerātur.

Boeti

Dam.

9°bl.q. ¶ Hoc viso cum querit: vtrū in deo sit numerus: si logmur de numero fm ꝙ describit cum ꝓbus: vt quātuz B ad primā ꝓditionē. vz. ga numerus dicit aligd determinatuz ad genus quātitatis: ⁊ per ꝓns aliquid māle: sic in deo nō est numerus: qui ad nullū genus determinat: et T.c.4. vbi nulla materia: vnde ꝓbs in eodē. 10. vult ipm deū esse mēsurā oium entiū. nō igit ad aliqō genus entiū est determinatuz. Si Ao logmur de numero fm acceptionē Dionysij: vt ga nō est vnuz cum numerabile alteri: nisi ꝙ esse participat ꝓpter qō aligd reputur in tali vno ꝓiucto alteri qō nō repit in eo soluz: sic ēt nec in deo est numerus. ꝓpter qō Dion. vli° de diui. no. ait, Unuz sup substātiale ⁊ ante numerū existēs nō esse cōnumerabile alteri. huiusmodi aūt vnuz est ipse deus. Nō igit fm istā viam in deo est numerus. Si aūt logmur de numero: vt de eo logtur Boet. vt dicamus aliqua numerari que cēntialiter sunt diuersa: sic etiā in deo nō est numerus: qa ibi nō est cēntialis diuersitas. ꝓpter qō ⁊ ibidez ꝓcludit Boe. ꝙ in deo est trīs vnitas ⁊ nullus numerus: C qz ibi nulla diuersitas: sed si logmur de numero: vt de eo loquit Dam. vt dicamus numerari quecūq; a se inuicem distinguūtur. Sic in deo est numerus: qz ibi non est ꝓfusio: sed distinctio ꝓsonarū: ⁊ fm istuz mo™ Dam. in diuinis ponit numerū. D. 3°: lib. ca. 6°. numero enim et Epil. nō nā differre dīr hypostases. ¶ Est igit in deo numerus nō qui est ſpēs q̄titatis: vt de eo determinat ꝓbus nō vt aggregat plures vnitates participātes esse: vt de eo determinat Dion. Nō vt cōtinet diuersitatē cēntialem vt de eo determinat Boet. sed vt importat aliquā distinctoꝝ vt de eo determinat Dam. cuiusmodi aūt sit iste numerus in sequēti questione patebit.

Ad primum dicēdū ꝙ in deo nō est numerus qui dicit diuersitatē cēntialez vel pluralitatē naturaꝝ. ⁊ de hoc numero loquit Boet. vt ꝓz per habita. D ¶ Ad 2m dom ꝙ numerus qui ponit in diuinis vt nūs ꝓsonaꝝ nō reducit in vnitatē aliā ab ipo deo: vñ est ibi nūs cuz vnitate cēntie. Uel possumus dicere ꝙ multi°° reducit in vnitatē: qñ multi°° vel pluralitas est cēntialr differēciuz: qz ois talis multi°° pticipat aliqualr vno: vt scribit in p° ꝓpone ꝓclī: ⁊ semp participās reducit in pticipabile. tres aūt ꝓsone nō participāt diuina cēntia: ſz sunt ipa diua cēntia. ¶ Ad 3m dom ꝙ vnū qō ponit in diuis est vnū qō nititr cuz ente. igit ipa relatio bz rōnē vnitatis: cū talis vnitas repiat in oi gne. nō igit ops in diuis cē plures nās vel plures cēn°°. ad B ꝙ sit aliqs nūs: ſz sufficit ibi cē plures relones vel plura relata. ¶ Ad 4m dom ꝙ in diuis est maxia indistinctio realr loquēdo penes absoⁱᵘᵐ: est trī ibi distinctio ēt realis q̄tū ad relata: ꝓ qō ibi est nūs mō q̄ deus est.

¶ Utrum numerus in diuinis dicat fm substātiam vel fm relationem. Questio. IIII. E

Quarto queritur. Utrū nūs in diuinis dicatur fm suam vel fm relonem. Et videt ꝙ fm suam: qz b est dūa iter vnuz qō est ꝓncipiuz numeri: ⁊ vnū qō ꝙuerit cum ente: qz vnū qō est ꝓncipiū numeri per se habet rōnez mēsure: vnde tale vnuz ⁊ numerus opponūtur relatiue: sicut mēsura ⁊ mēsuratū. vnuz aūt qō ꝙuerit cum ente dicit indiuisionē: vnde huiꝰ vnū ⁊ sua multitudo opponūtur: vt priuatio ⁊ habit°: vt vult ꝓbs 10° meta“. ergo vnuz T.cō.9. qō est ꝓn™ numeri importat relonē. nō aūt vnuz qō cōuertit cuz ente. igitur multitudo siue pluralitas que respōdet vni qō ꝙuertit cum ente: nō importabit relatiōez: sed pluralitas ista que rīdet vni qō est ꝓncipiū numeri fm relationez dicet. Sed cum in deo solū sit numerus rīdēs vni qō cōuertit cuz ente: eo ꝙ vnū qō est principiuz numeri ibi nō ponit: in diuinis numerus fm relationē dici nō poterit: eo ꝙ vnū qō ꝙuertit cum ente cui respōdet talis pluralitas: nō dicit relatiue ſz negatiue. F ¶ P. Cuilibet vnitati: rīdet sua multitudo: sed cum in diuinis ponat vnitas fm substātiaz erā multitudo fm substātiaz ibi erit. ¶ P. Regula est Aug. in multis locis ꝙ quicqd ad se dicit in diuinis substr dicit: sed numerus fm suū nomē nō refert ad aliud: ergo vt in diuinis ponit fm suam dicet. ¶ P. Dia que sunt in alys ꝓdicamētis a relone: cuz trāsferūtur ad diuina trāscūt in substātiā: sed numerus est in ꝓdicamēto quātitatis. ergo vt in diuinis ponitur essentialiter dicetur.

In cōtrarium est: qz nō est dare multitudinē in absoluto nisi sit dare pluralitatez naturaꝝ: sed in diuinis nō plurificat nā. ergo nō est ibi multitudo nec nūs absoluto. ¶ P. fm Aug. 5° de trini. ca. 8°. Ea que ad se dicūtur: ⁊ fm suam ſz dicūtur de qualibet persona singulr ⁊ de oibus nō pluraliter. si igit duo vel tres: vel alij termini numerales in diuinis dicerēt fm suam: tūc diceremus ꝙ pater esset duo: vel ꝙ esset tres qō non cōcedimus. G

Respondeo dom: ꝙ fm Dam. lib. 3°. ca. 8°. numerus est cozū que differūt ⁊ ipossibile est numerari que fm nibil differūt. fm ergo ꝙ in diuinis dūam ponimus: sic ⁊ numerū ibi ponere poterimus. In diuinis aūt sunt duo ꝓdicamēta fm Boe™ ſba ⁊ relatio: siue absolutuz ⁊ respectiuū: qz oia absoluta ibi trāseūt in suam: fm hec duo in deo dupliciter distinctiōez ponimus: fm rem ⁊ fm modum itelligēdi: distinctiōez fm rem nō possumus ponere in absolutis: eo ꝙ oia talia dicūt vnā nām ⁊ vnū esse: qz fm Aug. 6° de tri. ca. 7°. nō est ibi aliud vnuz esse: aliud magnū esse: aliud sapientez esse. Sed oia hec oino sunt ipm esse: trī fm rōnē absoluta in diuinis differūt. Et fm hoc cōcedi pōt ibi esse numerū sic dictū. nā cum in diuinis ponimus plures pfectiones: qz in eo pfectiones oium generū cōgregātur: cum quelibet pfectio habeat rōnem vnitatis eo ꝙ vnū dicit equalr enti: sicut ponūtur ibi plures pfectiōes absolute fm modū itelligēdi differētes: sic ⁊ plures vnitates rōne distincte ibi sunt: imo quelibet pfectio in diuinis magis ꝓprie dicit vnitas q̄ pfectio: vñ sapiēta ibi posita magis ꝓpe dicit vnitas q̄ dicat pfectio. nuz pfectio dī put in deo dicit aliqō cē positiuuz vt esse sapiēs. Sed vnitas dī put figit negatiue: vt put per B distinguit deus a nō sapiēte: ⁊ qz negatiōes in diuinis sunt vere. affirmatiōes Ao incōpacte: vt dī z° de angel. dicerur. magis ꝓpe bz pfectiones habet rōnem vnitatis q̄ pfe- H

Quelz perfectio in deo magis bz rōnem vnitatis q̄ pfectionis: q: distinguit eaz a q̄lz nō talit nibil ponit fz q̄dā.

I ctiones:qz oīa que ibi affir^{ntur} dicūtur quātū ad modū significādi incōpacta sunt:z ideo cum dicimus deus esse sapiētem.si volumus hāc rectificare/debemus addere q̄ nō est sapiēs eo modo vt alia sapiētia sunt: ꝓpter qō alig ꝓphet vt rabi Moyses et Aug^{nus} dixerūt talia de deo dici ꝓp remouēdas imperfectiones: vñ cum dicimus deū esse sapiētē:ipm a nō sapiēte distinguimus:qz z ex B perfectio habet rōnez vnitatis:qz dicit aliqd indistinctuz a se z distinctuz ab alio: vt sapiētia ex B dī vnitas:ga per eā sapiēs est indistinct^{us} a se z distinct^{us} ab alio:sm viam. istoz in deo nō sunt plures pfectiones sed plures vnitates:qz sapiētia/bonitas/z hō sm B in deo nihil ponit:sz solū aliqd remouēt:q̄ lz nō sit oīno verum:qz hmōi perfectiones verius mō sunt in deo q̄ in creatura:nī quātuz ad B verū est:qz ista est magis ꝓpa/deus nō est isipiēs; K q̄ ista/deus est sapiens:z si nō rōne rei signate:rōne tm modi signandi.igit̄ quelibet perfectio que in diuinis ponit̄: ꝓpe habet rōnē vnitatis:z qz semp plures vnitates ꝓstituūt numez in diuinis pōt poni numerus sm absoluta nō realr.sed sm modū intelligēdi:nūs tm sm relata ibi realiter existūt.qō sic est videndū:qz exquo vnū conuertit̄ cuz ente:vnitas conuertet̄ cum entitate.oia q̄ que sunt in oibus ꝑticis hñt rōnem vnitatis.cum igit̄ ipm relatiū sit qōdam ens,erit z qōdā vnū:z relatio est quedā vnitas:z quia in diuinis sunt plures relationes realiter differentes nō solum sm modum intelligēdi:sed etiam sm rem:in diuinis est numerus quātum ad relata:eo q̄ relatiua ibi realiter distinguūtur.

Epī.ad ꝑdcā ¶ Cum g̃ queritur: vtrū numerus in diuinis dicat substantiam vel relationē.si logmur de numero denotāte distinctiones sm rōnem talis nūs/sm absoluta dici potest. Sz si denotet realis distinctio soluz est ibi numerus per relata. L verū qz distinctio sm modum intelligēdi nō est ꝓprie distinctio cōparata ad realē distinctiones:cum in aliq̄ posumus distinctiones sm rem z sm rōnē:cum absq; additione de distōne logmur intelligitur de distōne realis que magis ꝓpe est distinctio.igit̄ absolute loquēdo:cum dī sm qd dī numerus in diuinis:debemus rndere q̄ sm relationē:eo q̄ intelligit̄ de numero distinctiones realē importāte:nī hac additiōe facta sm rōnes:ꝓcedere possumus in diuinis esse tales numerū etiā sm absoluta.igit̄ ꝓpe in diuinis est numerus sm relata:nec tm hō numerus simplr z absolute numerus dī:eo q̄ oēs cōditiones quas regrit numerus ei nō cōperūt:tm dī numerus magis ꝓprie q̄ numerus qui solū sm rōnē distinctiones importat. ¶ Propter qō aduertēdū q̄ ea que ꝓpe numerāntur in creaturis hīt per se esse z realr distinguūtur:ideo punctus qui est terminus diuersaz linearū nō dī simplr plura:sed est simplr vnuz plura sm qd/qui diuersas lineas terminat. Rursum plures passiones vt sapor z color essentialr z realiter differētes:nō ꝓpe dicūtur plura numero:qz nō hīt per se esse:ideo si cōtingat hmōi passiones in eodē susceptibili esse,dicūtur eadē numero. Individua aūt in gñe subē: qz z per se esse hīt z essentialr distinguūtur: ꝓprie z per oēm modū differūt numero. igit̄ per se z p̄ talia differūt numero. Post hoc aūt passiones essentialr differētes:numero differre dicunt. Ultimo aūt z valde sm qd differūt numero que sola ratiōe distinguūtur.igit̄ numerus ꝑsonaz per oēm modū excellit distōnē sm rōnem solū:qz magis ꝓpe cōnumerāntur ꝑsone ad se inuicez q̄ q̄ numeret̄ punctus sibīpsi vt est ꝓncipiū vnius linee z finis alterius: sed si hō numerus ad numerū individuoz in gñe subē:magis ꝓpe habet rōnez numeri distinctio que ponit̄ in hō individuis q̄ illa que ponit̄ in ꝑsonis.Sed si cōparemus numerū ꝑsonaz ad numerū passionū:habēt se sicut excedēta z excessa.nā rōne qua numerus est eoz que habēt per se esse:magis ꝓpe distinctio ꝑsonaz hz rōnē niū:eo q̄ ꝑsone diuine q̄ ipe relationes sunt per se subsistētes:rōne cui distōnis magis cōnumerāntur ad se inuicē hō passiones q̄ ipse ꝑsone:eo q̄ talia cēntialr distinguūtur.

Distincta cēntialr ꝓprijssime nūant differētia realē solū vt relata in diuinis,ꝓpter differētia rōne ipropriissime nūant. M

N

O

P

Ad primuz dōm q̄ etiā in vno qō ponit̄ cuz ente est dare relationē:limo si dī additimus magis cēntialr se pōt hīc relatio ad hō vnitatem q̄ ad vnitatē que est ꝑn^{is} niū:qz vnitas que est ꝑn^{is} niū sm se est in ꝑdicto q̄ritatis. Sz rōne qua ꝓfert ipam ratio mēsure fundat̄ in ea qdā re^{is}. Sed vnitas que conuertit̄ cuz ente:etiā sm se pōt esse in ꝑdicto relationis:qz z ipsa relatio pōt esse hō vnitas. ¶ Ad 2^m dōm q̄ lz multitudo ꝓsupponat vnitates:vnitas tm nō ꝓsupponit multi^{tudinem}:z ideo vbicūq; est dare multi^{tudinem}/ibi est dare vnitatē multi^{tudinis} illi correndētez:sed nō oportet̄ q̄ vbicūq; est dare vnitatez q̄ ibi sit dare multi^{tudinem} illi vnitati correndētez:nisi forte sm ipsius. Et qō arguit̄ q̄ cuilibet vnitati rndet sua multitudo:dic ꝓ tāto hz Augustē:qz quotēscūq; multiplicat̄ vnū oppo^{situm}/totiēs dī multiplicari z reliquū:vt si albū repit̄ in voce z in colore z nigrū:sed nō opz q̄ qd est albuz q̄ sit nigrū:z vbicūq; est dare albuz q̄ ibi sit dare nigruz:ita est ex parte ista:qz si repit̄ vnitas cēntialis z vnitas relata:repit̄ nūs cēntialis z nūs relatiue dict^{us} vel pōt repiri:sed nō opz q̄ vbi est dare vnitatē cēntialē q̄ ibi sit dare nūm ei correndētē. ¶ Ad 3^m dōm q̄ nūs sm se distōnem ipportat: vt patuit per Dam.z ideo sm suaz nomē nō refert̄ ad illud:tm qz ista distinctio pōt esse penes relata z penes absoluta nūs sm relationez:z sm absoluta dici pōt:z qz in diuinis nō est distinctio realr loq̄ndo nisi per relata:ideo nūs realr sumpt^{us} in diuinis relationez importat. ¶ Ad 4^m dōm q̄ numerus qui ponit̄ in diuinis nō est spēs q̄ritatis:qz nō respicit vnū qō est ꝑn^{is} numeri:sed vnum qō conuertit̄ cum ente.

Hinde queritur de his que signant annexa vnitati vel pluralitati. Et circa B queremus duo:ga ꝓmo q̄remus de huiusmodi nōibus. Secūdo specialiter queremus de hoc nōie trinitas. ꝓn.z^o.

¶ Utrum in diuinis sit diuersitas. Questio. I.

B primū sic,ꝓcedit̄. Videt̄ q̄ in diuinis sit diuisitas ꝑ Aug^m 5° de tri.ca.5°.qui ait.q̄ diuisum est pōem esse z filiū esse:nō tm est diuersa substātia.

¶ In cōtrū est idē 7° de tri.c.vlt^o qui loq̄ns de suppositis diuinis ait.nō existimet aliqs aliud alio:vel maius:vel minus:vel ex aliqua pte diuersum.ergo nomen diuersitatis ibi nō recipitur.

Diuersa de diuinis possūt dici aliquam. Q

Alterius vī q̄ ibi possit recipi B nomē alietatis:qz alienū dī ab alio:sed in diuinis recipit̄ B nomē alius: vt pz per Aug^m de fide ad ꝓe.in ꝓn^o vbi ait.q̄ vna est cēntia ꝓtis fi.z spūs.s.quā greci vsiaz vocāt/in qua ꝓsonalr est alius ꝓ alius filius alius spūs.s.

Diuersa in diuinis possūt recipi B nomē alietatis.

In contrarium est qd scribit̄ 24° dist.q̄ in his personis nihil est nouum nihil diuersum nil alienum nihil separabile.

Alterius videtur q̄ possit ibi dici B nomen vnitatis cum: quia vnicum ab vno dicitur: sed deus est maxime vnum.ergo rē.

Diuersa positiue recipiunt singularia.

In contrariuz est qd dī.23.d.q̄ deus nec singularis nec vnicus ꝓfitēdus est.

Alterius vī q̄ possit dici singularis:qz singulare signat aliqd demōstratum subsistēs in nā aliqua:sed hō est q̄libet ꝑsona in diuinis.ergo rē.

In cōtrū

A

In ꝯrariū est qđ Magister ait in ꝓlo. d. ꝙ nec singulis nec multip⁹ ꝓfitēdus est dē.

Alterius videtur ꝙ nō sit in diuinis discretio: qz discretus est diuisa quātitatis: sed huiusmodi differētia nō reperit in diuinis. ergo ꝛc̄.

In ꝯrariuz est Magister in lra qui ait. ꝙ cōgrue dicitur ibi esse distinctio vel discretio nō diuersitas vel diuisio siue separatio.

Rñdeo dōm ꝙ in diuinis ponimus vnitatē ēntie ꝛ distōnē ꝓsonaꝝ: ideo ois illa que vel eēn⁹ separāt vel ꝓsonas ꝓfundūt in diuinis ꝓꝑe nō ponunt ad vitādā ēntie sepatōez: nō ponit ibi diuisitas: nec multiplicitas: nec alienitas: nec ineq̄litas: nec dissimilitud⁹ nec ois que in sepatiōez ēntie sonāt. nā sic vnū in ſba facit idē: sic sepatū in ſba facit diuisuz: nec sufficit ad diuersit⁹ distinctio in suppositis nisi sit ibi plitas in nā: ideo nomē diuisi⁹ in diuinis nō recipimus: ꝛ si inuenit̄ est exponēduz. Et B segt̄ ꝙ nō sit ibi multiplicitas: qz non est multip⁹ nisi qđ est cōpositum: pp qđ 6° de tri. c. 7°. vult Aug. ꝙ ois creatura sit multip⁹ re⁹ dei: qz solus ipse est vere simp⁹. vbi aūt est cōpositio: ibi est diuersitas in nā. sic igit̄ pp vnitatē in nā in diuinis negamus diuisi⁹: ita ꝛ multiplu⁹ ibi negare debemus: vñ Magr̄ 23ª di. ait. ꝙ sic in diuinis nō est diuisitas: ita nec multiplicitas. Ita etiā nō ꝓcedit ibi alienitas: lz ibi ponat̄ alietas. ꝙ alietas pōt referri ad distōnē in nā: vel in supp⁹: ꝛ lz nō sit ibi alietas in nā: est ibi alietas in ꝓsonis: lz alienitas dicit diuersi⁹ in nā: vñ alienitas sonat q̄si aliena nā: et ideo alienitas ibi nō ponit: sic ét nec ineq̄li⁹ nec dissimilitu⁹ ibi ponimus: qz ois absoluta ibi trāscūt in ſbaz: ꝛ ideo si vel ineq̄li⁹ vel dissimili⁹ ibi poneremus: eēt ibi diuersitas in nā: ꝛ sic ꝓdicta. 5. negamus a diuinis: qz ꝓtinēt separatiōez ēntie: ita nō ꝓcedim⁹ de vnicūnec ibi ponim⁹ singulitatē: nec solitudinē: nec ꝓmissionē: nec ꝓfusionez: eo ꝙ ista distōni ꝓsonaꝝ repugnāt: ideo vt vitemus errorē Arry: g sepauit ēntiā: vt destruam⁹ errorē Sabelly g ꝓfudit ꝓsonas nec diuisi⁹ nec singlitatē in deo ponim⁹: vñ Amb⁹. in li° de tri. ꝛ bñ 23ª di. nec singlaris nec diuisus ꝓfitēdus est de⁹: vt nec inf̄ Sabellianos piez filiūq; ꝓfundētes: nec intra Arrianos piez filiūq; secernētes. pī Xo ꝛ fili⁹ distōné bñ: separatiōez nō bñt. ꝓdicta g̈ in diuinis nō ponimus. Ea aūt que indicāt vnitatez ēn⁹ absq; eo ꝙ deroget distōni ꝓsonaꝝ: ibi ponere possimus: vt idēnitatez vnitatē fil⁹ⁱ⁹ ꝛ eq̄litatē. Rursuz ea que dicūt distōnē ꝓsonaꝝ absq; eo ꝙ derogēt vnitati ēntie etiā ibi ponimus: vt plitatē alietatē ꝓsonaꝝ ꝛ distōnē ꝛ discretiōez: et si aliquādo inueniatur ꝙ in diuinis ponatur diuersitas vel singularitas: vel aliqua hic ipoztantia: talia sunt exponenda ꝛ nō exprendenda.

B

Q. multiplex nō ponit in di uinis.

Q. alienitas nō ponit in di uinis ꝛ q̄re.

C

D

Si ydēnitas sit idē ꝙ diſt. ponit in diuinis aliter nō.

Ad primum dōm ꝙ ibi diuersitas sumit̄ pro distinctiōe. Uel dōm ꝙ eo ipso ꝙ dicit diuersum patrem esse ꝛ filium esse nō simpliciter ibi diuersitas ponitur: sed ſm relata.

Ad vltcrius quesitū: vtrū ibi recipiat̄ B nomē alienū. Dōm est ꝙ nō. Et ad arg^m in ꝛtū dōm ꝙ nō est sile de alieno ꝛ alio: qz alienuz dicit̄ videt̄ importare separatiōez in natura.

Q. vnicus vltra vnitatē importat singulitatē ꝛ solitudinem: ideo nō recipit in diuinis.

Ad id aūt qđ 3° querit̄: vtruz ibi possit recipi B nomē vnicū. dōm ꝙ nō. Et ad p^m arg^m in cōtrariuz dōm ꝙ vnicū vltra vnitatem importat singularitatem ꝛ solitudinem que deo nō cōpetit.

Ad id Xo qđ 4° q̄rit̄: vtrū in diuinis sit singularitas. Dōm ꝙ nō. Et ad arg^m in ꝛtū dōm ꝙ singulare vltra B qđ dicit aliqd ſbsistēs in aliq̄ nā: addit nāz illā exīte in tali ſbsistēte: ſm realē exīaā: alteri incōicabilē esse: vñ sor. est qd singulare: qz cū B qđ est qd subsistēs in nā humana: nā exīs in sor. ſm realez exīaā: vel ſm idēnitatē numeralē: alteri cōicari nō pōt: ideo nulla persona diuina est qd singulare: eo ꝙ ſm realem exīstē tiam est vna nā in oībus diuinis suppositis.

E

Ad id aūt qđ vltio q̄rit̄: vtrū in diuinis sit discretio. Dōz ꝙ ibi est distinctio nō que est dēa q̄titatis: sed que habet cē ex origine. nāz ꝓsone per originē distinguūtur. ¶ Et ꝙ B arg^m in ꝛtū est solumz.

Dēa q̄titatis intelligit ordō.

¶ Utrū B nomē trinitas in diuinis dicat eēn⁹. Qđ. II.

Thom. in sum. par. 1. prm. 31. q. 1.

F

Secundo querit̄. Utrū trinitas sit nomen essentiale. Et vī ꝙ sic: qz ſm Ihō. trinitas idē est ꝙ trium vnitas. g̈ vnitas ipoztat ibi in recto. Sed vnitas in diuinis ptinet ad ēntiā: pluralitas ad relōnē. igit̄ trinitas ꝓncipaliꝛ signiat ēntiā: ꝛ est nomē essentiale. ¶ ℙ. Qđ ipoztat relōnez dī ad aliud: sed trinitas nō dī ad aliud. nō. n. dī trinitas ad aliud sic̄ pater dī ad filiū: vel sic̄ vnū relatiū ad aliud. g̈ ꝛc̄. ¶ ℙ. Si est trinitas idē sicut dictū est ꝙ triū vnitas ꝛ vnitas triuz est ipsa diuina ēntia: qz in ea vnitūr ꝓsone. g̈ pater est trinitas: cū sit illa diuina ēntia in qua tres ꝓsone sunt vnite. filii mō filius est trinitas. ꝛ oēs tres ꝓsone sunt ipa trinitas. Sed ſm regulā Aug. qđ dī de q̄libet ꝓsona singulariter: ꝛ de oīb⁹ nō pluraliꝛ ptinet ad essentiā: dō vī esse trinitas. g̈ ꝛc̄. ¶ ℙ. Si trinitas relōnē ipoztat B nō est: nisi qz est nomē collectiuū: ꝛ ideo in se relōnez includit. sed hoc stare nō pōt: qz minima vnitas est vnitas collectiua: lz maxima vnitas est iter ꝓsonas diuinas. g̈ ꝛc̄.

In cōtrarium est Aug. in de fide ad ꝑet. qui vult ꝙ in diuinis sit vnitas et trinitas: ꝛ vnitas referr̄ ad nāz: trinitas ad personas. Sz qđ respicit ꝓsonas quātū ad pluralitatē ipoztat relationē cuz nō plurificētur persone nisi per relata. g̈ ꝛc̄. ¶ ℙ. 22ª dis. ait. Magister ꝙ trinitas nō dī ſm subaz: sed q̄si collectiuuz pluralitatē designat ꝓsonaꝝ: lz gegd est in diuinis: vel dī ſm subaz vel ſm relōnē. g̈ trinitas relationez ipoztat: ex quo ſm subaz nō dicitur.

G

Respōdeo dicēdū ꝙ duplici via a catholicis ap probata oīdere possumus trinitatez nō dici ſm subam. Jn duob⁹ eiz quātū ad ꝓns ēntialia a notionalib⁹ distinguūtur. ꝓmo: ga ois dicta ſm substāiā dīr de qualibet ꝓsona singulaꝛ ꝛ de oīb⁹ nō pluraliter: vt oīdit Aug. 5° de tri. ca. 8°. ꝛ 8° ca. p̄. Rursum: ga ſm subalia nō est distinctio: lz solū ſm relata: vt ostēdit idē Aug. 5° de tri. ca. 8°. Ex his duob⁹ ꝓbari pōt trinitatē ſm subam nō dici. nā que dīr ſm subaz de q̄libet ꝓsona singulaꝛ ꝓdicātur: sed trinitas nō de q̄libet ꝓsona singulariter ꝓdicat̄: qz pater nō est trinitas: nec filius trinitas. Rursum subā vnitatē ipoztat. trinitas aūt distōnez includit. Sed que distōnē ipoztāt nō ptinet ad subaz. g̈ trinitas ſm subam nō dī. Duas vias tāgit Boet. in fine sui libri de tri. dicēs. opz ꝙ nec trinitas subaliꝛ de deo ꝓdicet̄. nō. n. pater est trinitas: qz pr̄ nō est filius ꝛ spūs. s. nec fil⁹ est trinitas: nec spūs sc̄us ſm eūdē modū: q̄si deesset. ex quo vna ꝓsona nō est alia: qz pater nō est fili⁹ ꝛ spūs sc̄i: tūc nulla ꝓsona est trinitas. nō igit̄ trinitas ſm subam dīcum nō de qualibet ꝓsona singulaꝛ ꝓdicet̄: ex quo manifesta est ꝑ⁹ via. ꝛ 2ª tāgit cum subdit. trinitas gdez in ꝓsonaꝝ pluralitate ꝓsistit. vnitas Xo in simplicitate sub: ꝙ si ꝓsone diuine sunt. suba Xo includa necesse est illud vocabulū qđ ex personis originem capit ad substātiam nō pertineret: ꝓpter qđ cōcludit. trinitas igitur nō pertinet ad substātiam.

H

Ēsentia a notionalib⁹ duobus distinguitur.

I Nō oē qđ ponit in etymō nois pertinet ad sīgnm seu distōnē. Et hoc ē ps aliquando bīa inter etymologiam et sīgnonē nois. T.c.28.

¶ Propter arg^{m} tū notāduz q nō omne qđ includit in etymologia nois ad sīgnāduz nois ptinet. aliter. n. diuisiones ībuz eēnt additamēta. nā cuz in etymō nouuz sīgnantū subaz ponat accūs: vt in etymō lapidis ponit lesio pedis: sī qcqd in etymologia nois includit ad sīgnāduz nois ptineret: tūc accūs eēt de sīgne nouuz ībi aluī: vt lesio pedis eēt de sīgne buī nois lapis, qđ ībuz significat. z qz ratio quā sīgt nomē est diffinitio: vt dī in fine 7. meta. in diffōne lapidis poneret accūs: cuz includat accūs in sīgnato eius: pp qđ diffinitio lapidis eēt p additamēta cuz in ea poneret aliqd qđ nō ptineret ad essentiā ei^{9}. Nō igit omne qđ ponit in etymō alicui^{9} est de sīgnato ei^{9}: pp qđ dicere possumus trinitatez nō dici fm subaz: ls in etymō ei^{9} fm aliquē mo^{m} etymologizādi subā vel essentia ponat. nā cū dī trinitas idē est q triū vnitas: ībi vnitas ad eēntiā refert. habet. n. duplicē etymō^{m} B nomē trinitas: vna est trinitas. i. ter vnitas. z fm B nō solū fm sui sīgnatū nō ptinet ad ībaz: ls enā fm etymō^{m} solā relōnē indicat. nam realr nō sunt ibi plures vnitates nisi fm relōnez dicte. Alia etymō^{a} est vt dicat trinitas q̄si triū vnitas: que etymō^{a} z subaz et relōnē includit. Nā pluralitas ad relōnē refert: vnitas ad ībaz. ista z^{a} etymō^{a} est magis auctēticata. Nā Ysi. ponit eam vt ptinet in lra. pp qđ alig ip̄obāt p^{m} modū etymologizādi, dicēte: q a trinitate dī de^{9} trinus. nō tū cōcedit q sit ter vnus. sīgt hoc nomē trinitas, fm sui significatiōez nō pertinet ad subam: in sui tū etymologia fm Ysidoz subam z relatiōez includit.

Bē dī trin^{9}: bō tū ter vn^{9}.

K

Ad primū dōm: q ls vnitas ipōrtet in recto fm etymologiā: tū quātū ad sīgnatiōez nois. p̄pe z p̄cipalr loquēdo: nō ptinet vnitas. nam vt oēsum est trinitas fm sui sīgnatiōez nō ptinet ad ībaz: ls in sui etymō^{a} subam vel vnitatē includat. ¶ Ad z^{m} dōm q trinitas nō ipōrtat relōnē explicite sed implicite. Jcē nō ipōrtat relonez quātū ad id ad qđ sīgnandū ponit. nā trinitas numerū quēdā importat: z nūs distōnez sīgnat: verū qz distinctio in trinitate est p relata: ls quātuz ad id ad qđ nomē sīgnandū ponit: trinitas nō sīgt relōnē: ls numerū vel distōnē: tū quātū ad ea circa que ponit hō trinitas: vt qz ponit in diuinis: vel circa diuina: in qbus est distinctio per relata: buiō nomē relonez sīgnat: z ideo fm suū nomē nō dī ad aliqd: qz nec explicite relōnē ipōrtat: nec quātū ad id ad qđ sīgnandū ponit, relōnē dicit: nihilominus tū fm relonez dī mō quo dictū est. ¶ Ad 3^{m} dōm q pater nō est trinitas: vt dicit Aug. 8° de tri. ca. p̄. z Boet. vt ps p habita. ls sit eēntia illa in qua tres pſone vnianť. Et ad fot^{m} arguēdi dōm q ls fm nois etymō^{m}: trinitas sit triū vnitas: ita q eēntia ponit ibi in recto: z pſona in obliq: tū q̄nū ad p̄n^{m} sīgnuz eius nō ptinet ībi. z si aliq modo ptinet nō ptinet in recto sed in obliq: vñ trinitas magis p̄pe sīgnat tres pſonas vnius eēntie q̄ vnā eēntiā triū pſonaz: z qz p̄ nec aliqua pſona est tres pſone vn^{a} eēntie: trinitas vere de nulla pſona singulr p̄dicat: vt rō supponebat vñ Magister exponit in lra: trinitas. i. tres pſone. ¶ Ad 4^{m} dicē duz q B nomē trinitas nō est p̄pe nomē collectiuū: bz tū silitudinē aliquā cum ipo: pp qđ collectiuū dī. nā sīc collectiuū ipōrtat pluralitatē vnitaz in aliq: sic trinitas ipōrtat pluralitatē vnitā in aliq, differēter tū: qz in multitudine collecta est ōdo eēntialis z modica vnitas. In trinitate aūt est idistinctio fm ībaz z maxima vnitas.

Trinitas sīgnat relōnēq: ponit circa dīna in qb^{9} est ostēsio per relata.

M

Hoc nomen trinitas, magis p̄pe sīgt tres personas vn^{9} eēntie q̄ eēntiam triuz personaz. Trinitas nō ē p̄pe nomen collectiuū: ed hr cū collectiuo dimerga nō collidat distincta eēntialr.

SUper litteraz. Sup illo. Cum dicimus deum vnū. vnitas excludit numerū deoz: nec quātitatē in deo ponit. ¶ Notāduz q duplex est vnitas. quoddā eiz vnū est qđ determinat ad genus quātitatis. z huius ratio in positiōe cōsistit: aliud vnū est qđ cōuertit cum ente: z tale vnū negatiōez vel remotionē importat. In deo aūt nō ponit vnuz qđ determinat ad genus quātitatis: sed vnū qđ supza ens nullā intēnionem realez addit: ppter qđ Magister vult q vnitas in deo nihil ponat: sed remotiōez importet: qz ibi nō est vnuz quod determinat ad genus quātitatis. vnde ad hoc designādum ait: q vnitas excludit numerum deorum: et quātitatem in deo non ponit.

N

¶ Quid sīgnatur cum dicitur, pluraliter tres pſone vel due persone. Bist. XXV.

O

PReterea considerāduz est cum hoc nomē persona: vt predictū est fm substātiaz dicatur: que sit intelligētia dicti: cuz pluraliter p̄fert tres pſone: vel due persone: z cuz dicit. Alia est persona patris: alia est persona filij: alia est pſona spūſsancti. Si enim in his locutionib^{9} persone vocabulum essentie intelligētiā facit: plures essentias cōfiteri videmur: z ita plures deos. Si vo essentie sīgnationez ibi nō tenet: alia est huius nois ratio cum dī. Pater est persona: vel filius est pſona: z alia cum dī. Pater z filius z spūſsanc^{9} sunt tres pſone: z cum dī. Alia est persona patris: alia filij: z huiusmodi.

P

¶ Qz videtur fm essentiam dici: alia est persona patris: alia filij: siue tres persone: vt cuz dī pater est persona: filius est persona.

Persona enim vt supā ait Augu. ad se dicit: z idē est deo esse personā qđ esse: sicut idem est ei esse qđ deuz esse. Unde manifeste colligitur q essentiā diuinam p̄dicamus dicēres. Pater est persona: filius est persona: spūſsanc^{9} est persona. i. essentia diuina: z oino vnuz z idem sīgnatur noie persone. i. diuina essentia cum dicitur: pater est pſona: z filius est persona: qđ significatur noie dei cuz dicitur: pater est deus: filius est deus. Ita etiam idez significatur cuz dī. Deus est deus: z deus est pſona. Utroq enim noie eēntia diuina intelligit: qz verūq fm subam dī. Cum vo dicit pater z filius z spūſsanctus sunt tres persone: quid noie persone significamus: an essentiaz: Hoc. n. videt si supza posita vba Aug. diligēter scrutemur. Supza. n. dixit: q ideo tres pſonas dicimus: qz id qđ pſona est: cōe est tribus. Et itez qz p̄ est pſona: z filius est pſona: z spūſsanc^{9} est pſona: ideo tres pſone dicūtur. Videt ergo cādē tenere sīgnatiōez hoc

Q

A nem hoc nomẽ ꝓsona cũ dr̃ tres ꝓsone: quaꝫ hꝫ cũ dicit. Pater est ꝓsona: filiꝰ est ꝓsona: spũssc̃us est ꝓsona: qz vt ostendit Augu. hoc dicit. i. tres ꝓsone, ꝓpter illud: qz id qđ ꝓsona est: cõe est eis. Id ergo qđ cõe est eis. i. patri ⁊ filio ⁊ spiritui sancto: videt significari nomine ꝓsone: cum dicit tres ꝓsone.

¶ Aliter etiaꝫ videt posse ostẽdi q̃ fm essentiam dicat: etiaꝫ cum pluraliter ꝓferꝫ.

Aliter etiam vr̃ posse ostẽdi: q̃ ibi noie ꝓsone significet

B essentia cũ dr̃ tres ꝓsone. Ut enim supra dixit Aug. Ea necessitate dicimus tres ꝓsonas vt r̃nderemus querẽtib⁹: qd tres vel quid tria. Cum ergo quer̃t qd tres vel qd tria: conuenienter r̃ndet cũ dicit tres ꝓsone. At cũ quer̃tur: qd tres vel qd tria. Per qd de essentia querit. Non enim inuenit qd illi tres sint nisi essentia. Si ergo qõni recte respõdemus: oꝫ vt r̃ndendo essentiã significemus: aliogn nõ ostẽdimus qd tres sint. Si vo r̃ndẽres essentiaꝫ significamus: ipsaꝫ essentiaꝫ ꝓsone noie intelligimus: cuꝫ dr̃ tres ꝓsone.

¶ Opinio quorũdaꝫ qui putãt essentiã significari noie ꝓsone: cũ dicimus tres personas.

C **Quibusdaꝫ** vr̃ q̃ noie ꝓsone significet eẽntia: cũ dr̃ tres ꝓsone. Propterea qz Aug. dicit: nõ dici tres ꝓsonas: qz cõe est eis id qđ est ꝓsona: vt sit talis intelligẽtia. Pater ⁊ filiꝰ ⁊ spũssc̃us sunt tres ꝓsone. i. sunt tres id bñtes cõe qđ est ꝓsona. i. tres sunt quorũ qsq; est ꝓsona. i. eẽntia. Sed qñ supra hãc intelligẽtiã dicet: alia est ꝓsona ꝑis: alia filij. Et hoc etiã ita volũt intelligere. s. aliꝰ est ꝑ: ⁊ aliꝰ est filiꝰ: id tñ cõe bñtes qđ ẽ ꝓsona. Et ꝫfirmãt auctre Aug. qui in. vij. li. de tri. ait. Tres ꝓsonas eiusdeꝫ essentie: vel tres ꝓsonas vnã essentiã dicimꝰ. Tres aũt ꝓsonas ex eadẽ essentia nõ dicimꝰ: q̃si aliud ibi sit qđ eẽntia est: aliud qđ ꝓsona

D est. Hac auctre ⁊ ꝑmissis conãtur asserere in ꝓdictis locutionib⁹ nomen ꝓsone essentiam signare. Sꝫ qd r̃ndebũt ad id qđ ipse Aug. in lib. de fide ad Petrũ dicit. s. q̃ alius est ꝑ in ꝓsona sine ꝓsonali: alius ꝓsonali filiꝰ: aliꝰ personali spũssc̃us. Quo enim alius ꝓsonaliter ꝑ: alius ꝓsonali filius: alius personali spũssc̃us: si ineſſe ꝓsonam oino cõuenũt. i. si persona essentie tñ intelligẽtiaꝫ facit. Idco nobis videt aliter hoc posse dici cõgruẽtius supra catholicorꝫ doctorꝫ auctoritates.

¶ Qz hoc nomen persona tripliciter in trinitate accipitur: ⁊ hec est vtilis ⁊ catholica doctrina de persona ⁊ personis. B

Sciendum est igit̃ q̃ hoc nomẽ ꝓsona multiplicẽ intelligentiã facit: nõ vnã tñ. Et vt Hylarius ait in li. 4° de trini. Intelligentia dictorꝫ ex causis est assumẽda dicẽdi: qz nõ sermoni res: sꝫ rei sermo subiectus est. Discernẽtes g̃ dicendi cãs huius nois. s. ꝓsona: signãtionẽ distinguimus dicẽtes q̃ hoc nomẽ. s. ꝓsona ꝓprie hꝫ subaꝫ dr̃: ⁊ essentiã signãt: sicut supra oñdit Aug. cuꝫ dr̃. Beꝰ est ꝓsona: ꝑ est ꝓsona. Quadã tñ necitate vt supra dixit Aug. trãslatuꝫ est hoc nomẽ: vt pluraliter diceret tres ꝓsone cũ quereret: qd tres vel qd tria: vbi nõ signãt essentiaꝫ. i. nãꝫ diuinã que cõis est trib⁹ ꝓsonis: sꝫ subsistẽtias vel hypostases hꝫ grecos. Grecꝫ quippe: vt supra dixit Aug. aliter accipiunt subaꝫ. i. hypostasiꝫ: aliter nos. Nos. n. subaꝫ dicim⁹ essentiã sine nãꝫ. Personas aũt dicimus sicut illi dicũt subas. i. hypostases. Si ergo nos ita accipim⁹ ꝓsonas: vt illi accipiũt subas vel hypostases. At illi aliter accipiũt hypostases q̃ꝫ nos subaꝫ: aliter ergo nos accipimus ꝓsonas q̃ꝫ subam. Cuꝫ g̃ dicimus tres ꝓsonas: nõ ibi ꝓsone noie essentiaꝫ significamus. Quid g̃ dicimus? Dicim⁹ qz tres ꝓsone sũt. i. tres subsistẽtie. s. tres entes: ꝓ quo greci dicunt tres hypostases. G

¶ Oſidit ẏba Augustini ꝕuenire huic ſnie.

Et hic sensus adituꝫ et verbis Aug. ꝑmissis si interius itelligant. Quia. n. ꝑ est ꝓsona. i. eẽntia: ⁊ filiꝰ est ꝓsona: ⁊ spũssc̃us est ꝓsona. Jõ dicũt tres ꝓsone. i. tres subsistẽtie tres entes. Non enim possunt dici tres subsistentie vel entes: nisi singulus eoꝝ esset ꝓsona. i. eẽntia. Quia g̃ eis cõe est id qđ est ꝓsona. i. essentia: ideo recte dicunt tres ꝓsone. i. subsistẽtie vel subsistẽtes: vt sicut essentia: que eis est cõis: vere ac ꝓprie est: ita illi tres vere ac ꝓprie subsistẽtie vel entes itelligant. Jdeoq; Aug. causas dictorꝫ discernẽs: dicit tres personas esse vnam essentiã vel eiusdeꝫ essentie: nõ ex eadeꝫ essentia: ne aliud intelligat ibi esse ꝓsonas: aliud essentia. Tres enim ꝓsone. i. subsistẽtie vna sunt eẽntia ⁊ vnius essentie. Nõ aũt sunt vna ꝓsona vel vnius persone: hꝫ persona fm substantiaꝫ dicat aliquãdo. Nam si hoc diceret: confusio fieret in personis. H

I ¶ Obiectioni illoꝝ hic rñdet qua nituñ pro-
bare perſonas ſm eſſentiã accipi: qꝛ rñdem⁹
querentibus quid tres vel qd tria.

Ad hoc aũt qó illi dicunt cũ querit qd
tres vel qd tria: de eẽntia q̃rit:
qꝛ nó inuenit qd illi tres ſint niſi eſſentia: per
hoc volẽtes nos inducere: vt noie pſone eſſen
tiã itelligam⁹: cũ rñdem⁹ tres pſonas: ita di-
cimus. Indubitabiliꝛ verꝝ eſt: qꝛ non inuenit
vnũ aliqd qó illi tres ſint niſi eẽntia. Vnũ. n.
ſunt illi tres. i. eſſentia diuina. Vñ veritas ait.
Ego ⁊ pr vnũ ſumus. Verũtñ cũ q̃rit quid
K tres vel qd tria: nó de eſſentia q̃rit: nec ibi qd
ad eſſentiã refert. Sꝛ cũ fides catholica tres
eẽ pfiteꝛ ſicut Joãnes in epla canõica ait.
Tres ſũt q teſtimoniũ phibẽt in celo: q̃rebat
qd illi tres eſſent. i. an eſſent tres res: ⁊ q̃ tres
res: ⁊ quo noie ille tres res ſignãrent: ⁊ ideo
loquẽdi neĉitate iuentũ eſt ꝺ nomẽ pſona ad
rñdenduꝫ ⁊ dictũ eſt tres perſone.

¶ Quid tres res: ⁊ quid vna res hic dr.

Non autem te moueat qó dixim⁹
tres res. Nó. n. hoc di-
centes diuerſaꝝ rerũ numeꝝ ponimus in tri
L nitate: ſꝛ ita tres res dicim⁹ vt eaſdem eẽ vnã
quãdaꝫ ſũmã rez pfiteamur. Unde Aug. in
prio lib. de doc. cbñia. ſic ait. Res qb⁹ fruẽdũ
eſt nos beatos facit. Res ꝯ qb⁹ fruẽdũ eſt:
ſunt pr ⁊ filius ⁊ ſpũſcũs. Eadẽqꝫ trinitas
vna q̃dã ſũma res eſt: cõiſq fruẽtib⁹ ea: ſi tñ
res ⁊ nõ reꝝ oiuꝫ cã ſit. Nó. n. facile põt inue
niri nomẽ qó tante excellẽtie cõueniat: niſi q
meli⁹ dr trinitas hec vnus de⁹. Sicut ꝯ tres
res dñr: ⁊ be ſũt vna res: ita tres ſube dñr: ⁊
be ſũt vna eẽntia. Ecce oñſuꝫ eſt q̃ ſit intelli-
gẽtia bui⁹ noiis pſona: cũ dicim⁹ tres pſonas.

¶ Ex quo ſenſu dicaꝝ: alia eſt pſona patris:
alia filij: alia ſpiritusſancti.

M **Nunc inſpiciamus** vtruꝫ ſm
eandẽ rõ-
nez ⁊ cãm dicaꝝ: alia eſt pſona pris: alia filij:
alia ſpũſci. Qó vtiqꝫ ſane itelligi põt: vt ſit
ſenſus talis. Alia eſt ſubſiſtẽtia vel byposta-
ſis patris: alia ſubſiſtentia filij: alia ſubſiſten
tia ſpiritusſancti. Et alia ſubſiſtentia pater:
alia filius: alia ſpiritusſanctus.

¶ Nõ hec intelligañ: alius in pſona pater:
alius filius: alius ſpiritusſanctus.

Deinde queritur vtrũ ſm ean
dez rõnẽ acci
piaꝫ cũ dr. Alius eſt pr in pſona: alius in pſo
na filij: alij in pſona ſpũſcũs: ſine alij pſo- N
nalr pr: alius pſonalr filius: alius pſonaliter
ſpũſcũs. Ad qó dicim⁹: qꝛ ⁊ ſi poſſit eodez
mõ accipi: cõgruẽtius tñ ex rõne dicti alia va
riaꝫ intelligentia: vt hic pſone noie ꝓprietas
pſone itelligaꝫ: vt ſit ſenſus talis. Alij⁹ eſt in
pſona vel pſonalr pr. i. ꝓprietate ſua pr alij⁹
eſt q̃ filij⁹: ⁊ filius ꝓprietate ſua alius q̃ pr.
Pr̃inali enim ꝓprietate diſtinguit hypoſtaſis
pris ab hypoſtaſi filij: ⁊ hypoſtaſis filij filia
li ꝓprietate diſcernit a pre: ⁊ ſpũſſanctus ab
vtroq; poſſibili ꝓprietate diſtinguit.

¶ Qꝛ ſm hunc modum etiam in predictis lo-
cutionibus poteſt accipi. O

Hoc etiam nõ ſane põt accipi pſo-
na in p̃miſſis locutiõib⁹
cuꝫ dr. Alia eſt pſona pris: alia filij. i. alia eſt
ꝓprietas qua pr eſt pr: alia qua filius eſt filius:
alia qua ſpũſcũs eſt ſpũſcũs. Ita etiaꝫ noie
pſone qdã ꝓprietates itelligere volunt cũ di
cunt tres pſone: ſed melius eſt vt ſubſiſtẽtias
vel byposta ſes intelligamus cũ dicim⁹ tres
pſonas. Ex predictis colligit q nomẽ pſone
in trinitate triplicem tenet rõnem. Eſt. n. vbi
facit intelligẽtiam eſſentie: ⁊ eſt vbi facit itel
ligentiã byposta ſis: ⁊ eſt vbi facit intelligẽ-
tiam ꝓprietatis. P

¶ Auctoritatib⁹ ſanctoꝝ oſtẽdit qó dixit.

Quod autem ſm ſubam dicaꝝ ⁊
eſſentiã aliqñ ſigni-
ficet: ſupra ex dictis Augu. apte oſtẽdimus.
Qꝛ ſco ꝓo byposta ſi atq; ꝓprietate accipiaꝫ:
ex auctib⁹ ſcoꝝ oñdi oꝛ: ne ꝓcceptis nris ali-
qd anſi dicẽ videamur. Be ẽ ilder. i. crpõne
fidei catholice ad Alippiuꝫ ⁊ Aug. epõs ita
ait. Non eſt ꝓprius aliqs in trinitate q̃ deus ni-
hilq; qó iferi⁹ ſupiuſue dici poſſit: ſꝛ tota di
uinitas ſui pfectiõe eq̃lis eſt vt exceptis vo-
cabulis q̃ ꝓprietatẽ indicãt pſonaꝝ: qcqd de
vna pſona dr: de trib⁹ poſſit digniſſime itelli Q
gi: atq; vt ꝓfutãtes Arriũ vnã eadẽqꝫ trinita
tis dicim⁹ eẽ eſſentiã vel ſubaz: ⁊ deũ vnũ in
trib⁹ pſõis fatemur. Ita ẽt ipietatẽ Sabellij
declinãtes tres pſonas exprſſas ſub ꝓprietate
diſtiguim⁹: nõ ipꝛ ſibi pꝛez: ipꝛ ſibi filiũ: ipꝛ
ſibi ſpm̃. ſ. eẽ dicẽtes: ſꝛ aliã pris: aliã filij: aliã
ſpũſci eẽ pſonã. Nó. n. noia tñmõ: ſꝛ ẽt no-
minũ ꝓprietates. i. pſonas vt greci exprimũt
byposta ſes. i. ſubſiſtẽtias ꝓfitemur. Nec pr
filij vel ſpũſci pſonã aliqñ excludit: nec filij⁹
vl ſpũſcus pris nomẽ pſonãq; recipit: ſꝛ pr

A

ſp̃ pr̃: ⁊ filiꝰ ſp̃ filiꝰ: ⁊ ſpūſcūs ſp̃ ſpūſanctꝰ. Itaq; ſuba vnū ſūt: ſz pſonis ac noibꝰ diſtin guūt. Ecce hic apte dicit Hero. pprietates eē pſonas: ⁊ pſonas eē ſubſiſtētias. Ūñ manifeſtū ſit qđ dictuꝫ. ſ. pſone noie ſignãti ⁊ hypoſtaſim ⁊ pprietatē. Joā. etiã dañ. pſonas dicit eſſe hypoſtaſes ⁊ eas dicit entes: ita inquiēs. In deitate vnam nãz ꝓfitemur ⁊ tres hypoſtaſes ſm veritatē entes. ſ. pſonas.

B

Reterea ⁊c. Poſtq̃ Magiſter determinauit de terminis numeralibus. hic in pte iſta determinat de hoc noie pſona. put ei tales termini addũ tur. Et duo facit. qꝝ primo monet quãdaꝫ qõnes circa hec obiectu breuiter ad vtrãq; ptes. Scõo diffuſius exequitur de dicta qõne. ibi ⌊ Perſona enim. ⌋ ¶ Circa p̃m tria facit. qꝝ primo querit qđ ſignificet pſona cũ dr̃ tres pſone: vel cuꝫ dr̃ alia eſt pſona patris: alia filij. Scõo oſtẽdit q̃ nõ põt ſignare eſſentiã: qꝝ nõ ſunt plures eſſentie. Tertio oſtẽdit q̃ nõ põt ſignare relationes vel ſuppoſitũ: qꝝ tũc hec nomẽ pſona ꝓpriaret ſignatum ſuũ: qđ vr̃ icõueniẽs: qꝝ termini caderẽt a ſui ſignificatõe. zª ibi ⌊ Si enim. ⌋ 3ª ibi ⌊ Si vo eſſentie. ⌋ Deinde cũ dicit. ⌊ Perſona ⌋ diffuſius de iſta q. exeq̃t. Et duo facit. qꝝ primo exeq̃t ſm ſniaꝫ alioꝝ. Scõo ſm ſniaꝫ ꝓpriaꝫ. ibi ⌊ Sciẽdum eſt. ⌋ ¶ Circa p̃m duo facit. qꝝ primo addu cit plures rõnes que oſtẽdũt pſonã ſemp ſtare pro eſſentia. Scõo ponit circa hec quorũdaꝫ opiniõnẽ. ibi ⌊ Quibuſdam. ⌋ ¶ Circa p̃m tria facit: ſm q̃ tres rõnes adducit ad oſtendendum pſonã ſemp ſtare pro eſſentia. Prima eſt q̃ auctes: qꝝ Aug. vult q̃ pſona ad ſe dr̃: ⁊ q̃ idẽ ſit dcõ ei: q̃ pſonã eſſe: quę ꝛcludunt pſonã ſm ſubaꝫ dict. Scõa rõ etiã ex auctre ſumit originẽ. vult n. Aug. q̃ dicamus tres pſonas: qꝝ cõe eſt tribꝰ id qđ eſt pſona: ſz nõ eſt cõe eis niſi eſſentia. igit̃ cuꝫ dicimꝰ tres pſonas: perſona ibi eſſentiã ſignat. Tertia rõ ẽ: qꝝ qđ rideꝫ ad qđ: hz rõnẽ ſube vel eſſentie. Sed cũ quer̃ qđ tres: rideꝫ tres pſone. g̃ idez qđ prima. zª rõ incipit ibi ⌊ Cuꝫ vo dr̃ pr̃. ⌋ 3ª ibi ⌊ Aliter ẽt. ⌋ Deinde cũ dicit. ⌊ Quibuſdaꝫ. ⌋ ponit poſitionẽ quorũdaꝫ circa hoc: ⁊ duo facit. qꝝ prio ponit poſitionem illoꝝ ⁊ etiã obiectiões ad quas rident. Scõo adducit quãdaꝫ obiectionẽ ad quã rídere non põt. ibi ⌊ Sed qđ ridebũt. ⌋ ¶ Circa p̃m tria facit. qꝝ prio ponit põnes illoꝝ qui dñt: q̃ pſona ſemp ſignat idem q̃ eſſentia: ⁊ cũ dr̃ tres pſone eſt ſenſus. i. tres ſunt q̃dã cõe niſi pſona. ſ. eſſentia. Scõo oſtẽdit quõ ſoluũt cũ dr̃ alia eſt pſona pr̃is: alia filij: cũ nõ ſit alia eẽntia: qđ ſic exponunt: qꝝ pr̃ eſt alius ⁊ filiꝰ eſt alius cõe bñtes qđ eſt pſona. Tertio ꝓfirmat põnes ſuã q̃ Aug. q̃ vult q̃ nõ dicimus tres pſonas ex eadẽ eſſentia: qꝝ nõ eſt ibi aliꝺ pſona aliud eẽntia. zª ibi ⌊ Sz quõ. ⌋ 3ª ibi ⌊ Et B ꝓfirmat. ⌋ Deinde cũ dicit. ⌊ Sed qđ. ⌋ improbat q̃ Aug. poſitionẽ illoꝝ: qꝝ vult Aug. de fi. ad Pe. q̃ filiꝰ a pre eſt aliud in pſona vel pſonalr: nõ eſt ñ aliꝰ in eſſentia: nec eẽntialr. nõ igit̃ pſona ſp dicit idez q̃ eẽntia. ⁊ ad hãc obonẽ rídere nõ pñtnec ẽt ꝓmas obones ſolũt: ſz fugiũt.

C

¶ Tunc ſeq̃t illa ps ⌊ Sciẽdum. ⌋ in qua exeq̃t de ꝓdcis ſm põnes ꝓpriã. Et duo facit. qꝝ prio facit qđ dictum eſt. Scõo oſtẽdit qđ ſignificet pſona / cũ pferr̃ cũ alieta te. zª ibi ⌊ Nũc aũt. ⌋ ¶ Circa p̃m duo facit. qꝝ prio determinat vitatẽ circa ptacta. v. B nomen pſona / ſignare ſubaꝫ: vt dicit Aug. Sed neĉitate trãſlatiõis eẽ ad ſignifi candum hypoſtaſim qđ manifeſtat q̃ dñaꝫ iter nos ⁊ grecos. ex quo dicto ſoluit̃ auctoritas Aug. q̃ vult q̃ pſona ſignificet ſubaꝫ. ⁊ ſoluit̃ illa rõ: q̃ termini cadũt a ſignificatiõe ſua: ſi nõ ſemp pſona ſubaꝫ ſignificet: qꝝ nõ pp hoc caditꝫ pſona a ſua ſignãtiõe: ſz trãſumit̃ ad ſignificãdum aliud. Scõo ibi ⌊ Dic ſenſus. ⌋ ſoluit ad rõnes alias. ¶ Circa qđ tria facit: ſm q̃ tres rõnes ſoluit ꝺ ſe adductas. Nam p̃ ſoluit illaꝫ q̃ pſona ſignãt eſſentiã: qꝝ cõe eſt eis qđ eſt pſona: cum nõ ſit cõe eis niſi q̃ eſt eẽntia qđ nõ eſt intelligẽdum ẽ eſſe pp B q̃ pſona ſignificet idẽ q̃ eſſentia: ſz qꝝ nõ poſſent eẽ plures pſone dine niſi vna nã dina eẽs eſſet in plib⁹. Scõo ſoluit ad auctes Aug. qui dicit nõ dici tres pſonas ex eadẽ eſſentia: qꝝ non eſt ibi aliud pſona aliud eſſentia qđ ſic intelligẽdũ eſt: qꝝ pſona ad eſſentiã cõparata nõ hz diſtinõnẽ realẽ ad ipſam nec ni pp B idez ſignãt pſona qđ eſſentia. Tertio ſoluit ad id qđ dicebaꝫ pſonam ſignare eſſentiã: qꝝ rñdeꝫ ad qđ. naz qđ ſz q̃rat de ſuba nõ ſemp q̃rit de ſuba que eſt eſſentia: ſz aliqñ q̃rit de ſuba q̃ eſt hypoſtaſis: ⁊ ſic q̃rit in ppoto cuꝫ dr̃ qđ tres. zª ibi ⌊ Ideoq;. ⌋ 3ª ibi ⌊ Ad B. ⌋ ¶ Circa qđ duo facit. qꝝ prio facit qđ dictũ eſt. Scõo qꝝ dixerat in dinis eẽ tres res: oſtẽdit nõ eẽ ibi tres res abſolute loquẽdo: vt tres eẽntias: ſz relatiue: qꝝ tres hypoſtaſes. zª ibi ⌊ Nõ te aũt. ⌋ Deinde cũ dicit. ⌊ Nũc ãt. ⌋ oſtẽdit quõ põt addi alietas ad pſonã. Et duo facit: ſm q̃ duplr ei alietatẽ addit. qꝝ prio q̃rit qđ ſignãt cuꝫ dr̃ alia eſt pſona pr̃is: alia filij: ondẽs q̃ pſona ibi ſtat pro hypoſtaſi. Scõo cũ dicit. deinde q̃rit. oſtẽdit proq̃ ſtat pſona: cũ dr̃ aliꝰ eſt pr̃ in pſona a filio: vel aliꝰ pſonalr. Et tria facit. qꝝ prio dicit pſonaꝫ ibi ſtare pro pp̃etate cõgruẽtius: ſz poſſet ſtare pro hypoſtaſi. Scõo oſtẽdit q̃ ſicut in hac locutione pſona põt ſtare pro hypoſtaſi: cõgruẽtius tñ ſtat pro pprietate ſic in ꝓmiſſis dõo tres pſone: vel dõo: alia eſt pſona pr̃is: alia filij. poterit ſtare pſona pro pp̃etate. cõgruẽtiꝰ tñ ſtat pro hypoſtaſi. Tertio cõcludit q̃ pſona põt accipi triplr: pro eſſentia: pro hypoſtaſi: ⁊ pro pprietate. zª ibi ⌊ Hoc etiã mõ. ⌋ 3ª ibi ⌊ Ex pdictis. ⌋ ¶ Circa qđ duo facit. qꝝ primo oſtendit pſonam triplr ſumi. Scõo ꝓfirmat B per auctes ſcõz. zª ibi ⌊ Oz aũt. ⌋ In quo terminat̃ ſnia lec. ⁊ diſtin.

D

Alia magiſtri intentio in pñti lectõe: circa tria verſat̃. Prio circa cõitatez pſone: qꝝ dicit pſonam eẽ qđ cõe tribꝰ. Scõo circa trãſlationem ſignãti buꝰ termini / g eſt pſona: qꝝ in creaturis ſemp pro ſuba accipiẽ: ſz trãſlatũ eſt vt in diuinis rõne ipoꝛtet. vñ vr̃ q̃ ãſi eguoce dicaẽ de deo ⁊ de creatura. Tertio dicit tres pſonas dici tres res vel tres entes. Jõ de his tribꝰ q̃rem⁹. ¶ Circa p̃m querem⁹ tria. Prio: vtrũ pſona ſit qđ cõe. Scõo: vtrum cõitas eius ſit cõitas vlis. Tertio: de diffõne pſone.

p⁹ p̃m.

H

¶ Utrũ in diuinis pſona ſit nomen cõe. Qõ. I.

Tho. in ſum. pte ꝑma. ꝙ. 30. q. 4. Et Hen. in ſum. part. 53. a. 7.

B primũ ſic pceditꝫ. Ur̃ q̃ pſona nõ ſit qđ cõe: qꝝ ſz Pẽm 7° meta. nullus cõe eſt ſuba: ſz pſona q̃libꝫ eſt ſuba. naz in creaturis nõ eſt dubiũ: pſonam eẽ ſubaz: nec ẽt in dinis: qꝝ ſm Augu. 7° de tri. c. 7. cũ dicim⁹ pſonã pr̃is nõ aliud dicimus q̃ ſubaz pr̃is. g̃ ꝛc. ¶ P. ſm Magiſtrũ in lr̃a: tribꝰ hypoſtaſib⁹ nõ eſt aliud cõe q̃ eſſentia. Sed vt ꝓbat Magiſter in lr̃a: cuꝫ dicimus tres pſonas: ibi pſona non ſtat pro eſſentia. nõ igit̃ hoc nomẽ pſona / qđ dr̃ de tribꝰ pſonis eſt qđ cõe ad ipſas. ¶ P. In diffõne vnius oppoſiti affirmatiue non ponit̃ aliud oppoſitum: eo q̃ vnum

T. cõ. 35.

I oppositoꝝ de alio non predicatur. Sed in dī ſſunitone perſone ponunt incōmunicabiliras vel indiuiduum. iuxta illud Boeꝛy in libꝛo de duab⁹ naturis ⁊ vna perſona chriſti: ſiue in libꝛo de nāt ⁊ pſona. pſona eſt nature rōnalis indiuidua ſuba. nō igit pſona eſt gd cōe. ¶ Ꝓ: Si pſona eſt quid cōe ad tres bypoſtaſes: bꝫ cōitas vl eſt vniuocationis vel equocatiōis vel analogie. nō vniT.cō.29. uocationis: qꝛ vt ꝓbat 7⁹ phy. vniuocatio vā eſt ſolum in ſpē ſpātiſſima. In dīnis aūt neqꝫ eſt gen⁹ neqꝫ ſpēs vt Aug. dicit 7⁹ de tri. c. vlt. nec equocationis: nec analogie: qꝛ nā dīna nec ſm aliā rōnez ineſt vni bypoſtaſi q̄ alij: pp qđ tollit ibi equocatio nec magis ⁊ min⁹: vel ſm ꝓius ⁊ poſteri⁹ ineſt vni q̄ alij: pp qđ nō ē ibi analogia, 2 quꝫ igit quelz bypoſtaſis ſit vere dīna pſona ⁊ non ſit magis de⁹ vna q̄ alia: vel magis pſona: dīna pſona nec, K equocatiōe: nec analogice dicet de eis. nō igit perſona eſt gd cōe cū ei nō cōpetat aliqs modus cōitatis.

In cōtrariuꝫ eſt: qꝛ qđ p̄dicat de pluribus bꝫ rōnez cōis: ſꝫ pſona in⁹ dīnis p̄dicat de plurib⁹. igit bꝫ rōnem cōis.

Rn̄deo dōm ꝙ opꝫ nos cōcedere pſonā bīe rōnē cōis: qꝛ ſm Aug. 7⁹ de tri. c. 4. Ideo dicūt tres pſone: qꝛ cōe eſt eis qđ eſt pſona: B etiā idē cōcedit Magiſt in lītꝫ: ſꝫ cuiꝰ cōitas eſt iſta ⁊ q̄lr cōe eſt illis tribus id qđ eſt pſona: difficlt̄ bꝫ: ⁊ ſt de B diuerſe ſnie.

Opio de cōitate pſone. ¶ Nazgdā dixerūt ꝙ bꝫ cōitas eſt cōitas negatiōis: qꝛ ſicut cōe eſt lapidi cē nō lignū: ita cōe eſt tribus pſonis eſſe nō cōicabile. naz incōicabilitas ponit in rōne pſo-
3 ne vt dictū eſt. Sed B ip⁹obat: qꝛ pſona nō dicit negationē ſolaꝫ: ſed dicit aliqđ poſitiuū. pp qđ ꝓſeqū eā intel-
L lect⁹ negationis. naz ſicut vbi eſſet ſignato nāe: vt eſſe B ⁊ nūc que ſonāt impōnez: nō ꝓſequeret̄ ꝑticulare eſſe qđ idiuiduū qđ in negationē ſonat: ita niſi in pſona eēt aliqđ poſitiuū vt ꝓpetas aliq̄ vel aliqđ tale: nō ꝓſequeret̄ eā eſſe qđ incōicabile: qđ negationē importat.

Alⁱ⁹ modus. ¶ Ꝓpter B alr dī ꝙ cōitas pſone eſt cōitas ꝓportionis cuiuſdā: ſicut ſi dicerē ꝙ auriga ⁊ nauta bñt aliquid cōe: qꝛ ſicut ſe bꝫ auriga ad regendū currū: ſic ⁊ nauta ſe bꝫ ad gubernādum nauē: ⁊ iſto mō inter tres pſonas eſt cōitas: qꝛ ſicut ſe bꝫ pī vt ſit qđ ſubſiſtēs in nā dīna:
3 ſic ⁊ ſe bꝫ fīl⁹ vt ſit qđ ſubſiſtēs in illa nā. Sed nec illō ſufficit: qꝛ pſona nō dicit directe talem bitudinē: ſed dicit id cui talis habitudo cōuenit. nā ſm hūc moduꝫ nō eſt dīa inter pſonā ⁊ ſuppoſitū qđ falſuꝫ eſt.

IIIⁱ⁹ modus. ¶ Ꝓpter B tertij aduenerūt aliū moduꝫ dicētes: bꝰ cōitatē eſſe ſm intētionē: vt ſicut cōe eſt boi ⁊ leoni eſſe ſpēs: ita cōe eſt pī ⁊ filio cē pſonā: ⁊ iſta poſitio 3ª mal-
M tꝫ cōuenit cū ſcīa: qꝛ quelz aſſignat cōitatez pſone: per quādaꝫ ꝓportionē ⁊ analogiā. naz cōitas intētionis eſt aliquo mō cōitas ꝓportiōis: qꝛ nō dī ꝙ ſpēs ſit gd cōe ad boiez ⁊ leonē: niſi qꝛ ſic bō reſpicit indiuidua ſua ſic ⁊ leo. In B tn differūt: qꝛ p̄mi rōnez ꝓportiōis ſumpſe-
3 runt p cōparationē ad eſſentiā. iſti aūt ſumpſerūt eaꝫ p cōparationē ad incōicabilitatez. Sed nec iſti bñ dicūt: qꝛ pſona nō eſt nomē ſcīe intētiōis ſicut idiuiduū. igit cōitas ei⁹ nō dz accipi p cōparationē ad incōicabilitatez que reducīt ad ſcīas intētiōes. vñ ſic dicebam⁹ in ipso bādo ſcīaꝫ pōnez: qꝛ pſona nō directe dicit bitudinem ad numerū. Sꝫ dicit illō cui ꝙuenit talis bitudo: ita nō eſt nomē ſcīe intētiōis: nec directe dicit reſpectum ad bō intētionē: ſꝫ dicit illud cui talis intēto cōuenit.

Mod⁹ ſecū. ¶ Ꝓpter B dōm eſt alr ꝙ ſm Phm 7⁹ meta. nullus
T.cō.35. cōe eſt ſuba: qꝛ nullus cōe p ſe exiſtit: ſed exiſtit in aliq. vñ gña ⁊ ſpēs ⁊ ola cōia nō ꝓprie dicunt ſube: ⁊ ſi cōpetit eis tale nomē hoc eſt ſcīario: ꝓp hoc ꝙ Phs ea appellat ſcās ſubas. Et gb⁹ hīc poſſumus ꝙ cōitas ꝓpe cōpetit nāe nō hypoſtaſi. naz ſm Dam. lib. 3. c. 6. nā ſm ſeipſaz nō ſubſiſtit: ſed hꝫ eſſe in hypoſtaſib⁹: ꝙ ſi q̄tū ad rem ſignatā nō eſt verū B de oi nā: qꝛ aliqua nā eſt que eſt ſuū eſſe: ⁊ in ſuppoſito nō acgrit eē ſm modum intelligēdi: ⁊ q̄tū ad modū ſignificādi nā dicit aliquid nō per ſe ſubſiſtēs. cū igit de rōne cōis ſit ꝙ nō ſit p ſe ſubſiſtēs: ipſi nāe cōpetet rō cōis per ſe ⁊ ꝓmo. Hypoſtaſi aūt nō cōpetit vl ſi cōpeter B erit ex ꝓpīis: ⁊ qꝛ non poſſum⁹ videre que cōpetunt alicui ex ꝓpīis niſi videamus qūo illa ſe bñt re⁹ illoꝝ gb⁹ cōpetūt p ſe ⁊ ꝓmo: nō poſſumus videre qūo cōitas cōpetit hypoſtaſim. ſi videamus qūo cōpetit nāe: ⁊ qꝛ pſona eſt nomē hypoſtaſis: vt pz p Dam. 3. lib. c. 6. Si volumus videre cuiꝰ cōe eſt pſona: videre nos opꝫ qūo rō cōitatis cōpetit nāe. Ideo notandū ꝙ nā vapl̄r pōt noiari. Uno mō vt in ſignato nois includat bitudo. Alio mō vt in tali ſignato nō includat bitudo. Sed ſignificet̄ res ipſa cui babitudo cōuenit. naz idē fundamētuz rīdet ei qđ eſt alal: ⁊ ei qđ eſt genus: ſiue ei qđ eſt bō: ⁊ ei qđ eſt ſpēs: qꝛ ipſa nā bois: nō tn eodez mō: qꝛ bō nā ei qđ eſt bō rīdet vt fundamentū imediatū: ſꝫ ei qđ eſt ſpēs rīdet vt remotum pp qđ bō nō eſt nomē ſcīe intētiōis: nec eſt illud in cui⁹ ſignato includit bitudo ad intētionē. Sed eſt illud cui cōuenit talis itētio: qꝛ ꝓcedim⁹ ꝙ bō ſit ſpēs. igit aliqñ in noie includit bitudo. Aliqñ nō icludit: qꝛ in noie qđ eſt bō non includit: in eo aūt qđ eſt ſpēs includit: ſic ⁊ etiā in eo qđ eſt nā: quedaꝫ bitudo includit: qꝛ nā ſemp dicit aliqđ in cōparatiōe ad bypoſtaſiz. Dicamus ḡ ꝙ idez fundamentū pōt rīdere boi nāe ⁊ ſpēi. Sꝫ homo nolat illud nō icludendo bitudinē: ſed ſoluz dicit id cui cōuenit bitudo. nā aūt ⁊ ſpēs babitudinē quādaꝫ includunt: differēter tn qꝛ ſpēs eſt nomē ſcīe intētiōis: nā tn magis eſt nomē ꝓme: ⁊ ſicut idez fundamētū rīdet tribus ꝑactis: qꝛ eſſentia rei: una aliquo mō eandē rez dīt pſone: res nāe ⁊ indiuiduū: qꝛ bypoſtaſiz: alr tn ⁊ alr: qꝛ in noie pſone nō includit babitudo: nec ad nām: nec ad intētionē. Sꝫ pſona dicit id cui bō babitudies cōpetit. ⁊ ſi dicit pſona babitudinē bō babitudo magis directe ſumit̄ per cōparationē ad ꝓprietatē q̄ ad aliqđ aliud vt infra patebit. Indiuiduū aūt ⁊ res nāe bitudines includunt: qꝛ indiuiduū includit babitudinē ad intētionem. res nāe aūt dicit babitudinē ad nām. vñ indiuiduū eſt nomen ſcīe intentionis ſicut ſpēs. res aute nature dicit babitudinē ad naturā: ſicut natura dicebat babitudinē ad rem [illegible] per ſua nomina ſignificat id cui poſſunt competere bō babitudines: ſicut homo ſignificat id cui predicte babitudines competunt.

Q Ad queſtion. Qꝛ pſona magis dicē qđ cōe ſicut hꝫ bō vel ſpēs.

Qꝛ pſona nāt ſubaꝫ ꝑticularem ſicut hꝫ bō vel poti⁹ hꝫ aliqđ homo.

¶ Cum ergo querit̄ cuiuſmodi cōitas eſt cōitas pſone. Dōm ꝙ cū pſona ſit nomen bypoſtaſis ⁊ dicat aliqđ p ſe exiſtēs: nō ꝓprie hꝫ rōnez cōis: nec per ſe ⁊ ꝓmo cōpetit ei cōitas: hꝫ tn q̄tū ad moduꝫ ſignificādi ſilitudinem cū cōi: nō tn cōi vt ſpecies gd cōe dī: eo ꝙ tali cōi ſimilat̄ idiuiduū: nec eſt gd cōe vt nā: qꝛ tali cōi magis rīdet res nāe: ſed eſt gd cōe: vt bō eſt gd cōe. Nam ſit bō ſignīat humanitatē in cōi nō includendo bitudinem ad intentionē: vel ad aliqđ tale: ſic pſona ſignīat ſubam ꝓmā in quadaꝫ cōitate nō includendo babitudinē: differenter tn eſt gd cōe vtrūqꝫ: qꝛ bō ſignīat humanitatem ſimplr. perſona aūt cū dicat bypoſtaſiz dicit aliqđ in B vel in illo: ideo cōitas pſone ſm ꝙ alij dīt: ⁊ bñ: adhuc magis aſſimilat̄ cōi ſꝫ ꝙ aliqs bō cōe dī: q̄ ſm ꝙ bō: tamē bō cōitas nō eſt eadem cū aliqua p̄dictaꝝ: reducitur tn ad eaſ⁹ ꝓpriū modum cōitatis eius aſſignare non poſſumus: eo ꝙ hypoſtaſibus directe ratio cōmu-

A

Persona dr̃ esse cõtrahi bitudis ad pprietatez ad ꝑsonalitatez dissolubile.nã cõe p. phi. t.c.f. id qõ est persona:qz sicut se hz ꝓ ad suã ꝓpietatez t ꝑsõ distinctũ ita ꝓ ad suã tẽ.

B

Qz rõ cõitatis ꝓprie nõ pot cõpetere hypostasi vt ꝑsone ꝓt nõ ex ꝑtib⁹ qz aliqua vna nã reperit in ꝑtib⁹ ꝑsonis.

C

D

Tz.cõ.33.

Tz.cõ.28.

nitatis non cõpetit:qz si trĩ aliqualr̃ mõ quo possum⁹ tales cõmunitatẽ noiare volumus:dicemus qz talis cõmunitas non est negationis vt dicebat prima positio. põt trĩ dici aliquo mõ cuinsdaz bitudinis t ꝓportiõis: nõ habitudinis ad intentionẽ vt dicebat 2ª positio.nec ad nãz vt dicebat 3ª:sed ad ꝓprietatẽ t ad ꝑsõ distinctiuũ.naz cõe est patri t filio id qõ est ꝑsona:qz sicut ꝑ se hz ad suã ꝓprietatẽ t ꝑsõ distinctiuũ:vt per id habeat distinctũ esse:sic se habet t filius.

Ad primũ dõm qz ꝑsona est suba ꝓut suba supponit ꝓ hypostasi t tali sube nõ ꝓprie cõpetit rõ cõitatis:eo qz cõe nõ hz per se eẽ. hypostasis aũt hz per se esse:põt trĩ ei cõpetere rõ cõitatis ex ꝑtib⁹:vt qz aliqua vna nã reperit in plurib⁹ sunt multe hypostases:siue multa bũtia per se esse: ꝓpter qõ segr̃ hypostasim hic rõnez cõis:eo qz de plurib⁹ hypostasibus ꝓdicat.nõ igit̃ rõ arguebat ꝑsonam nullo mõ esse qd cõe:sed qz rõ cõitatis per se cõpetit nature siue forme nõ hypostasi vel supposito. ¶ Ad 2ª dõm qz trib⁹ hypostasib⁹ nõ est aliud cõe ẽ essentia idez ꝑm rez:bñ est trĩ eis aliud cõe ẽ essentia:qz est eis cõe hoc qz dico ꝑsona:nõ trĩ eadez ꝑm rez:sed ꝑm rõnez. hoc aũt meli⁹ in sequẽti qõne patebit. ¶ Ad 3ª dõz qz incõicabilitas ponit in diffone ꝑsone sub esse quodaz cõfuso:t sub eẽ quodaz cõe:qz ꝑsona nõ dicit qd incõicabile vt sor.sed magis dicit qd incõicabile vt aliquis hõ:t qz hõ incõicabilitatẽ nõ dicit sub esse oino signato:põt ei cõpetere aliqs modus cõitatis:eo qz talis incõicabilitas nõ oẽm cõitatẽ excludit. ¶ Ad 4ª dõm qz illa distinctio valet de cõitate forme vel nature: non de cõitate hypostasis vel suppositi:trĩ hõ cõitas que cõpetit ꝑsone habet similitudinez cũ cõmunitate vniuocationis t cũ cõmunitate analogie vt patere põt intuenti.

¶ Utrũ ꝑsona ꝓut hz eẽ in diuinis sit qd dr̃e. Qõ. II.

Secundo queritr̃ vtrũ persona ꝓut hz esse in diuinis sit quid dr̃e: Et vr̃ qz sic:qz dr̃e est illud qõ est apeus natũ de plib⁹ ꝓdicari:sz ꝑsona etiam ꝓut hz esse in diuinis ꝓdicat̃ de plurib⁹.g̃ tẽ. ¶ P. Aug. 7º de trini. c. 6. negat essentiã hñe rõnez dr̃is re⁹ ꝑsona:qz ꝑ t filius t spũscũs non sunt tres essentie:siue tres dy: sed vna essentia t vnus deus.g̃ ad ꝓpriã rõnez dr̃is regrit̃ qz ꝓdicet̃ de plib⁹ t qz plurificet̃ in illis.Sed hz est ꝑsona: etiã ꝓut hz eẽ in diuinis:qz ꝓdicat̃ de plurib⁹:vt de trib⁹ hypostasib⁹ t plurificat̃ in illis: qz tres hypostases sunt tres ꝑsone nõ vna.g̃ tẽ. ¶ P. ꝑm ꝑbm 7ª meta. pticulariũ nõ est diffinitio.igit̃ que diffiniunt̃ sunt dr̃ia:sz ꝑsona diffinit̃: vt ps per Boetiũ in lib. de nã t ꝑsona. ergo est qd dr̃e. ¶ P. Persona in diuinis plurificat̃ ꝑm rõnez gdditatis: nõ ꝑm eẽ. Sed hz vr̃ dria inter pticularia t dr̃ia:qz pticularia plurificant̃ ꝑm eẽ:vt sortes differt a platone:qz hz aliud t aliud esse:sed hõ differt a leone:ꝑm rationez gdditatis. cũ igit̃ ꝑsona in diuinis aliquo mõ relõnẽ importet:nec plurificet̃ ibi nisi ꝑm qz est qd relatũ:cuz in deo nõ sint relones differẽtes ꝑm eẽ: sz ꝑm rõnẽ gdditatis:ꝑsona in diuinis habebit rõnez dr̃is:cũ ei competat plurificatio:nõ ꝑm esse sed ꝑm rõnez gdditatis.

Que ꝓpe differt numero ꝑm mag.

In cõtrariuz est:qz oẽ dr̃e ꝓtinct sub se plura numero. Sed illa ꝓpe differũt numero:quoz vnũ nõ est aliud: nec aliqd est in vno qõ fit in alio:vt dicit Magister. 19. di. cũ hoc nõ competat suppositis diuinis:alia supposita:nõ ꝓprie differũt nuõ. igit̃ qõ est cõe ad illa nõ ꝓprie dr̃. ¶ P. Ulia nõ sunt suba:vt dr̃ 7º meta. t si bñt rõnez substãtie:hoc est scõarie. vel dicunt̃ hõe substãtie:sz ꝑsona dicit subsistentiã nõ ꝓut suba accipit̃ ꝓ suba scõa siue ꝓ nãture sed ꝓut accipit̃ ꝓ substantia prima vt ꝓ hypostasi. nõ igitur habet rationez vniuersalis.

Rñdeo dõz qz in diuinis est duplex cõitas rei t rationis.naz essentia est cõis tribus ꝑsonis t esse qd relatũ est cõe eisdez:siue ipsa relatio est qd cõe pinitati t filiationi: t processioni. verũm cõitas essentie est cõitas rei:eo qz tres persone sunt vna essentia. Sed cõitas relonis est cõitas rõnis.naz pinitas t filiatio nõ sunt vna relatio sz plures relationes:t qz cõitas vr̃is est cõitas rõnis:cũ sor.t plato sint plures homines ꝑm rem:maiorẽ similitudinẽ hz cũ vr̃i relatiuo in diuinis: vt ꝓdicat̃ de pluribus:q̃ habet suba vel nã:t qz in diuinis nõ sunt nisi duo ꝓdicata:suba t relatio:si ꝑsone cõpetit esse qd dr̃e:maxime hoc erit ꝑm qz relonẽ importat:t qz ipsa relatio nõ hz rõnez dr̃is:nec ꝑsona rõnẽ dr̃is habebit.cũ nõ a deo habeat similitudinẽ cum dr̃i ꝑsona vt relatio. Qz aũt relo diuina nõ sit qd dr̃e sic ostendit̃.nam iz in istis inferioribus nõ possim⁹ reperire aliquã cõitatez que ꝑfecte repritet cõitatẽ reperta in diuinis:possim⁹ trĩ in eo aliq̃ reperire per q̃ manuduci possim⁹ in cognitionẽ cõitatis illi⁹. Est aũt ẽntia ad ꝑis in istis inferioribus duplex cõitas: gñis t spẽs: t quelz ista ꝓx vt supr̃a tangebat̃ dicit diuersitatẽ in nã t in esse realr̃.naz eẽ platonis est aliud ab esse sortis t nãlr̃ est diuersa a nã alteri⁹.hoc idẽ est in duab⁹ spẽb⁹ re⁹ gñis:qz eẽ t nã bois sunt alia ab esse t nã leonis. Tñ esse t nã nõ eodẽ mõ differũt in pticularib⁹ t spẽb⁹:qz in pticularibus esse diuersificat̃ per se t nã ex ꝑtib⁹. In spẽb⁹ aũt vr̃ modus cõuersus: qz q̃ taz in his que sũt in gñe q̃ in his q̃ sunt spẽ diuersificat̃ eẽ t nã. Si posset eẽ qd nã bois siue rõ additatis ei⁹ esset alia a additate leonis absqz eo qd esset aliũd eẽ:ita aial pluraliter plurificaret̃ in boue t leone qd nõ esset genus vel dr̃e ad ea:t hõ t leo essent plura aialia:nõ trĩ essent spẽs aialis: t qz relones in diuinis differũt ꝑm rõnez additatis t nõ differũt ꝑz esse: vt patebit. ꝓpter hoc ita plurificãt̃ relones siue relatiua in diuinis qd eis nõ cõpetit rõ dr̃is.hic aũt sic est videre: qz esse relonis est eẽ qõ hz in supposito. t illud eẽ aliqd est:qz est eẽ absoluti: vel ipm absolutũ sup quo fundat̃ relatio:sed relo additatis relonis nõ est aliqd:sz ad aliqd:t qz in diuinis absolutũ nõ plurificat̃:oiuz relonuz diuinoz est idẽ eẽ.nõ trĩ est eadẽ rõ additatis:qz vt dictũ est.rõ additatis relonis nõ est aliqd:sed ad aliqd:qz pr̃ per pinitatẽ sua refert̃ ad aliqd ad qõ nõ refert̃ filius vt ad filiũ:t filius ꝑ filiationẽ refert̃ ad pr̃es ad quẽ non refert̃ pr̃: segr̃ qz rõ additatis hz relonuz ita sit alia:qz eti est idez eẽ:ꝓpter qõ hz relones nõ plurificant̃ sic ꝓticularia in spẽ.sed maiorẽ similitudinẽ hñt cũ plurificatione spẽi in gñe:qz pticularia in spẽ nõ plificant̃ ꝓpter diuersas rõnez additatis:sz ꝓpter diuersus eẽ:sz relones in diuinis ꝑ se plurificant̃ ꝓpter alia t alia rõnez additatis:que plurificatio assimilat̃ plurificationi spẽi:t inde est qd in diuinis nõ sunt due filiationes:neqz due pinitates:qz talis plurificatio assimilat̃ plificationi pticulariuz. Sed sunt ibi pinitas t filiatio que sunt plures relones hñtes similitudinẽ cũ relionib⁹ pluriuz spẽi:nõ trĩ pñt dici plures spẽs:ita qd relo sit genus ad ipsas:qz diuersi spẽi est diuersus eẽ. Sz relonũ diuersi est idẽ eẽ. Apparet igit̃ qd relatio ita est qd cõe ad paternitatẽ t filiationem:qd trĩ nõ hz rõnez dr̃is:t qz maiorẽ similitudinẽ hz cuz vr̃i relatiuo q̃ ꝑsona si relatio diuina nõ est qd dr̃e:nec ꝑsona qd dr̃e existet:que oia vt melius patebunt.

¶ Notandum qd ad esse vr̃is quatuor cõcurrũt. Primo qd ꝓdicet̃ de plib⁹:qz dr̃e est qõ est aptũ natuz de plib⁹

B

F

Qz relo nõ est qd dr̃e nec ꝑsona de q̃ mirum videt.

.l.q. ꝑdicti.

Esse trĩ non eodẽ mõ dicit in pticularib⁹ t spẽb⁹:qz eẽ ꝑsone t nã ex ꝑtib⁹ differt in pticularib⁹ sicut spẽb⁹ hoc ẽ.

G

H

Ad esse vr̃is quatuor ꝑtz

L

runt. primo q̄ p̄dicat de plurib⁹. 2° q̄ plificat i illis. 3° q̄ sign̄t p modū stātis in alio. 4° q̄ in illo in q̄b⁹ est habent aliō t aliud eē.

Mō conuenientiā t diuīs cōnne/ psone t relatiōis cū vli.

K

Mō relatio diuina conuenit t differt cū vli.

L

M

p̄dicari. Secōo q̄ plurificet in illis: q̄ plurificato inferiori plurificat̄ supius. vt ostēdit Aug. 7° de trini. c. vii. naz socres t plato sūt plures boies. Tertio q̄ significet per modū hypostasis siue per modū p se subsistētie sed q̄ significet p modū exīs in alio. naz fm p̄bz 7° met. t. c. 46. vle nō bz rōnē subē nec p se exīrē. Quarto regrit̄ q̄ in bis in q̄b⁹ existit: habeat aliud t aliud esse. naz bō nō fm idē eē est in socre t platone. Quānum ad p̄mā p̄ditionē: tria sunt in diuinis que vli assimulantur essentia. psona. t relatio. naz essentia p̄dicat̄ de pl̄ibus: eo q̄ quelz psona sit essentia. t q̄ō verū est de essentia: intelligēdum est de sapia bonitate. t de oib⁹ absolutis. Rursus psona diuina p̄dicat̄ de pl̄ib⁹: q̄ de oib⁹ diuinis suppositis: q̄ cōe est oib⁹ illis id q̄ō est psona: etiā relatio cōiter sumpta predicat̄ de pl̄ib⁹. Sed q̄tū ad alias p̄ditiōes nullus istoꝝ bz rōnez vlis. naz essentia differt ab vli in 2ª p̄ditione: q̄ nō plurificat̄ in pl̄ibus hypostasib⁹: vt plurificat̄ vle in suis inferiorib⁹. Differt etiā in q̄rta p̄ditiōe: q̄ nō est fm aliud t aliud esse in bis de q̄b⁹ p̄dicat̄: sicut vle est fz aliud eē in bis de q̄b⁹ dī. psona aūt diuina differt ab vli in 3ª p̄dicatione: q̄ signiat per modū p se subsistētis: q̄ signiat p modū subē pme. vle aūt vel nō sign̄t subaz: vel si sign̄t subaz sign̄t subaz scōaz. differt etiā t in q̄rta p̄ditiōe: q̄ est idē eē oiuz psonaꝝ. Inter cetera aūt relatio diuina pot est gd cōe ad p̄ma/ tem t filiationē bz maiorē silitudinē cū vli: q̄ cōuenit cū eo in trib⁹ p̄ditionib⁹: t differt in quarta. naz relatio sic sumpta p̄dicat̄ de plurib⁹ vt de p̄nitate t filiatiōe. plurificat̄ in illis: q̄ paternitas t filiatio sunt plures relationes: nō signiat per modū p se subsistētis. nam ls relatio diuina sit ipsa diuina psona: vel ipm suppositū: nō sit gd per se subsistēs: nisi q̄tū ad modū significādi relatio diuina nō signiat p modū per se subsistētis: vt significat psona vel suppositū: ideo relatio sic sumpta p̄uenit eiz vli in trib⁹ p̄ditionib⁹: t differt nī in q̄rta: eo q̄ oiuz relationū diuinaꝝ sit idez eē. nihil g̃ q̄ō est in diuinis pōt dici gd vl̄ eanter cetera nī relatio cū vli bz maiorē silitudinem: t q̄ relatio nō est gd vl̄: q̄ oiuz relationū est idez esse. sequit̄ q̄ nec aliqd aliud vle existat. Aduertēdum nī q̄ cū dī q̄ oiuz relationū est idē esse: intelligēduz est de esse coꝝ q̄ō est aliqd nō de eē gdditatiuo q̄ō est ad aliqd de quo esse dicit Aug. q̄ aliud est deo esse: aliud patrē esse aliud filiū esse. Declarata est igit̄ veritas q̄nis q̄ persona diuina nō bz rōnem vlis.

Ad primū dōm q̄ nō sufficit q̄ aliqd p̄dicet de plib⁹ ad B q̄ sit gd vle: vt pz p̄ dicta.

¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ etiā nō sufficit q̄ aliqd p̄dicet de pluribus t plurificat̄ in illis ad B q̄ sit vle: sed regrit̄ ibi diuersitas in esse que psonis diuinis nō cōpetit quaꝝ est idez esse. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ diffinitio data de psona non est p̄pe diffinitio: sed q̄daz notificatio. Uel dōm q̄ nō valet/ psona diuina nō est gd p̄ticulare. g̃ est gd vle: q̄ psona diuina p̄prie loquēdo nec est gd vle nec gd p̄ticulare. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ nō sufficit plurificatio aliquātus fm rōnez gdditatis ad hoc q̄ sit vle: sed regrit ibi plurificatio fm esse: q̄ō psonis diuinis nō cōpetit.

¶ Utrū diffō de psona quā dat Boet⁹ sit bona. Q. III.

Tho. in sum. parte prima pun. 19. q. 1.

Diffō psone per Boetiꝝ. Sed nota declarationē q⁹ fm p̄te p̄ma t q̄ō transfert ad diuina.

Tertio queritur vtrū sit bona diffinitio psone: quam dat Boet⁹ in libro de nā t psona: que est: psona est rōnalis nāe idividua subā: Et vī q̄ nō. q̄ incōueniēter dicit rōnalis: q̄ rationalitas nō cōuenit nisi bis qui itelligunt cū discursu ppter q̄ō argumēta rōnes dicunt̄: q̄ cū quadaz illatione t discursu fiant: sed substantie separatis cōpetit rō persone: t nī nō intelligūt eiz discursū. g̃ diffinitio data de psona nō est bona: cuz diffinitū se extēdat ad aliqua ad que nō se extēdit quelz pars diffōnis. ¶ P. Uidet q̄ incōueniēter ibi ponat̄ nature. naz in diffōne que nō est per additamēta quelz pars diffōnis essentialr cōpetit diffinito. igit̄ quelz pars dz poni in recto: sed diffinitio subaz nō est per additamēta. cū igit̄ psona sit subā vt apparet ex diffōne psone: in diffōne eius nō dz poni aliqd in obliquo. ¶ P. Uidet q̄ incōueniēter ibi ponat̄ indiuidua: q̄ nomen psone etiā cōuenit diuinis. Sed in diuinis nō est individuū: q̄ p̄cipiū individuationis est mā: ibi aūt nulla mā. g̃ ꝛc. ¶ P. Dicū est q̄ psona nō est nomē scōe intētionis: ls individuū est nomē scōe intētionis. g̃ incōueniēter ibi ponit̄ idividua. ¶ P. Ut q̄ incōueniēter ibi ponat̄ subā: q̄ subā dī a substando: sed deus nulli substat. Unde fm Aug. 7° de tri. c. 6. ait: q̄ deus abusiue subā dī. g̃ ꝛc. ¶ P. Subā: vel accipit ibi p̄ subā p̄ma: vel p̄ subā scōa. Si p̄ substantia p̄ma: tūc dicēdo individua subā est nugatio: q̄ de rōne substātie p̄me est q̄ sit gd individuū vel gd incōicabile. Si aūt p̄ subā scōa: tunc est ibi repugnātia intellectuū: q̄ subā scōa nō dicit gd individuū. g̃ incōueniēter ille due particule. s. subā t individua ad seinuicez cōnectunt̄. ¶ P. Non vī illaz diffōnez a Boetio cōuenienter assignatā: q̄ diffinitū t diffinitio debēt esse adeq̄ta t cōuertibilia: sic q̄ nulli vnū cōueniat puta diffinitio: cui alterū nō cōueniat: puta diffinitū sic nō est in ppositō: q̄ diffō ale p̄uenit: nō nī sibi p̄uenit diffinitū: cuz alia sit corpori cōicabilis: t hoc psone repugnat. igit̄ ꝛc.

In cōtrariuz est auctoritas Boetij bz diffinitionem dantis.

Rñdeo dōm q̄ vt pateat veritas huius q̄nis tria cōsideranda occurrūt. Primo: quō nomē psone translatū est ad diuina. Secōo: vtrū ppter pluritatem partiū in diffōne ponat̄: cogamur ponere ptes in deo corrīdentes ptib⁹ diffōnis: q̄ fm p̄bm 7° meta. Sicut se bz totus sermo ad totā rem: sic se habent ptes sermonis ad ptes rei. Tertio cōsiderandum restat quō partes predicte diffinitionis accipiende sunt.

Decto. q. tres partes.

P

T. cō. 33.

¶ Propter primū notādum q̄ diffinitio ista fm q̄ vba sonant nō extēdendo vocabula: significata: competit psonis humanis: extēdendo ipsaz aliquo modo cōpetit angelis. Adhuc aūt magis dilatādo eaz: cōpetit diuinis personis. naz solus bō est rōnalis: q̄ solus ipse intelligit eiz discursu vt quedā rō arguebat. Propter q̄ō rōnale cōpetenter dicta aialis ponit̄: q̄ō nō esset verū: si se extēderet ad substātias separatas: q̄ nullā dīa debet excedere suum genus: sed si volumus extendere rōnale ad omne intellectuale: nō accipiēdo ipsuz ppie vt est differentia aialis: predicta notificatio pōt cōpetere angelis. Rursum individuū t substātia nō ppie dicunt̄ de deo. Sed si volumus extēdere individuū ad esse incōmunicabile: t subam ad oēm existentiā: tunc psona fm tales acceptionē nō soluz cōpetit angelis: sed etiam deo. Et fm istum modum dicemus q̄ psona est intellectualis nature incōicabilis existentia: t q̄ sic large debeamus accipere nomina posita in diffōne psone: vt patet per Boetiuz: hāc diffōnez dant̄: qui ait psonā dici deum t boiez t angelum: t ita patefactū est primū.

Primus pars. Mō quō nomen psone trāslatū est ad diuina.

Q

Diffō psone translate ad diuina.

¶ Propter scōm aduertendum q̄ partes diffinitionis quātuz est de se per se t primo dicūt compositionē fm rationez solam: quia fm Cōmentatorē nulla pars diffinitionis est pars rei in actu: s̄ soluz est pars rei in potentia: hoc est non est pars rei fm q̄ res bz esse actuale

Scōa pars. Mō quō pars rei corrīdet partib⁹ diffinis

A

Cō.3.

Nīs q̄ gen⁹ ſ̄z rē aīe totā qō ſpēs: ſīr bīa ⁊ bi ſſō: ſ̄z aīe ⁊ aīal.

B

C

Nota q̄ diffō ſupīr ꝓdicā tur vt notifica tio ⁊ vt cōpoſi ta ex gſie ⁊ dif ferentia. ꝑmo facit cōpōnē in re notifica ta ſm rōnem. ſcōo nō re quīrit.

Tertia pars. Nō ꝓcedit in diffōne pſone ſīc accepīde.

D

⁊ in veruz natura: ſed eſt pars rei ſm q̄ res habet eſſe potentiale ⁊ ſm intellectum. nam bō mālia que ꝓprie diffinunt̄ ſunt poſ intelligibilia: ⁊ intellus facit ea intelligibilia. ⁊ ideo in 6° meta. idē Cōmētator ponēs dīaz inter genus ⁊ mām ait: q̄ mā eſt pars in actu hoc eſt ſm rem: ⁊ ideo nō ꝑdicaſ. Sed genꝰ eſt pars impoētia. i. ſm rōnez: ⁊ ideo ꝑdicaſ. vñ genus ſm rez dicit totū qō dicit ſpēs: ⁊ dīa dicit totuz qō dicit ſpēs: ⁊ diffinitio dicit totū. Sed genus dicit ipſuz totū per modū materie: nō per moduz materie que ſit pars: ſed per moduz materie que eſt totū: q⁹ ſicut diſtinguit̄ inter formaz ꝑtis ⁊ formā totius: ita pōt diſtingui inter mām ꝑtis ⁊ mām totius. Dīa aūt dicit totū per modū forme: nō forme totius ſed forme ꝑtis. vnde nō dicit totū q̄ rō ſignīanōis eius ſumaſ a toto: q⁹ ſumit̄ a parte. Sed dicit totuz: q⁹ ſplicat tenūr: ideo ꝑdicaſ denolatiue: ⁊ cadit a latere ⁊ nō in recta linea ꝑdicāmētali. diffinitio aūt dicit totum per moduz vtriuſq3. ſ. per modum materie ⁊ forme: q⁹ cōprehēdit dīaz ⁊ genus: ⁊ ſ̄z ꝑtes diffōnis ſm rōnem cōpoſitionē dicant: tñ nunq̄ reperiunt̄ niſi in bīte realez cōpōnē. Nā rō ſignis nō pōt ſumi niſi in bīte gdditatez differentē ab eſſe. q̄ diffinitio rōnis qua notificat aliqd nō indicat cōpoſitionē realez. ſed rōne qua ꝓſtat ex gſie ⁊ dīa: ⁊ ideo nō eſt neceſſe quālibet notificationem cōpoſitionē realez ponere in notificato: ſed ſolum ſm moduz intelligendi: ⁊ ideo diffinitio data de pſona nō eſt diffinitio ſed eſt notificatio: ⁊ ſic cōpetunt deo diuerſe ꝓfectiones abſq3 cōpoſitiōe: ſm ola noia poſita in notificatione pſone predicent̄ vere de perſona diuina abſq3 cōpoſitiōe: ⁊ ex hoc pate factū eſt ſcōm.

¶ Propter 3ᵐ aduertēdus q̄ pſona ſm vnum modum ethymologiandi dicit̄ per ſe vna. Aliqd aūt nō cē p ſe vnū tripl̄r pōt ꝓtingere. Primo ſi nō ſit per ſe qd indiuiduū vel qd incōicabile. nā vnitas quēdaz indiuiſionem importat: ⁊ ſic cē per ſe vnū: nō cōpetit ſecūdis ſubſtantijs: vt gñib⁹ ⁊ ſpecieb⁹: q⁹ talia per ſe nō ſunt indiuiduā vel incōicabilia: ſed ſi cōpetit eis eſſe qd indiuiduū vel incōicabile: hoc nō eſt per ſe: ſ̄z ſm eſſe q̄ bñt in ſuis ꝑticularib⁹. Secdo vī aliqd nō eſſe per ſe vnuz: ſi nō b̄z per ſe cē. Nā vnitas rei ex entitate ſumit̄: ⁊ ſicut res ſe b̄z ad eſſe: ſic ſe b̄z ad vnū eſſe: qō ergo nō b̄z per ſe eſſe: nō eſt per ſe vnū. ⁊ iſto mō eſſe per ſe vnū nō cōpetit accidēt⁹: q⁹ nō cōpetit eis p ſe eſſe: ſed eo⁹ eſſe eſt in eſſe. Tertio modo vī aliqd eſſe p ſe vnū: eo q̄ per ſe agit: vel ex eo q̄ eſt aptuz natu: per ſe agere. naz fo⁹ rei: vnitas rei vī. cū igit̄ a forma ſit eſſe ⁊ agere: q⁹ ſicut geqd eſt eſt per formā: ſic geqd agit: q̄ formā agit. igit̄ ſicut dicimus per ſe vnuz qō per ſe eſt: ſic pōt dici p ſe vnū qō per ſe agit: ⁊ cuz eſſe ⁊ agere a forma ſiue ab vnitate exiſtant. ⁊ iſto mō per ſe vnuz ꝓpt dici ſoluz rōnalia. naz ſm vnū modum accipiēdi per ſe agere: illud vī per ſe agere qō b̄z oīuz in agēdo ⁊ qō pōt agere ⁊ non agere: q⁹ potētie rōnales ſunt ad oppoſita ſic accipiēdo per ſe agere vī per ſe vnū: ſoluz rōnalib⁹ cōpetit. dicamus ergo pſonā inquātū vī per ſe vna: tria importare. Primo oīuz actionis inquātuz talib⁹ cōpetit q̄ ſe agī. Secdo indiuiduationē vel incōicabilitatē: inquātuz talib⁹ per ſe cōpetit indiuiduatio. Tertio ſubſiſtentiā inquātuz pſonis cōpetit per ſe eſſe. Propter ꝑᵐ: perſona eſt rōnalis nature. Propter 2ᵐ vī indiuiduā. Propter 3ᵐ vī ſuba. eſt igit̄ pſona rōnalis nature idiuidua ſuba. Hanc enīz diffōnez ſic venaſ Boetius: q⁹ primo oſtēdit accītia nō bīe rōnez pſone. Secdo oſtēdit nō oēm ſubſtantiā debere dici pſonā: q⁹ irrōnales ſube pſone dici nō pōſſ. Tertio manifeſtat gſia ⁊ ſpēs perſonā dici non poſſe. Differt g̃ pſona ab accidētib⁹: ab indiuiduis ſubſtantijs irrationabilīb⁹ a ſecūdis ſubſtātijs. Inquātū differt ab indiuiduis ſubſtantijs irrationabilibus dicit perſona eſſe rationalis nature. Inquātum ſeparatur a ſecūdis ſubſtātijs: vocaſ idiuidua. Preter vo diſtinguit̄ ab accītib⁹ vī ſuba. eſt g̃ bona notificatio data de pſona: q⁹ omni cōuenit ⁊ ab omni ſeparat.

B

Ad primū dōm q̄ ibi rōnale ſumit̄ mō extēſo pro oī eo qō intellectuales bz nām: ⁊ nō accipiſ ibi rōnale ꝓprie pro intelligere cū diſcurſu vt arguebaſ. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ ꝑtes poſite in diffōne ēt que daſ nō per additamēta pñt poni in recto ⁊ in obliquo: q⁹ ꝑticule poſite in diffōne pñt ſignīare per modū ꝑtis: vel per moduz totī⁹: ⁊ cū ſumunt̄ per moduz totī⁹ ponunt̄ in recto: ſ̄z per moduz ꝑtis ponunt̄ in obliquo: vt q⁹ rōnale cū ſumit̄ in cōcreto iplicat totū igreditur diffōnez in recto: ⁊ dicimus q̄ bō eſt aial rōnale. Sz cū ſumit̄ in abſtracto: q⁹ nō implicat totū bz quādaz rōnē ꝑtis. vnde dicimus bō eſt aial bīs rōnez vel bīs rōnabilitatē: ⁊ q⁹ in ꝓpoſito nā ingredit̄ diffōnem perſone ſumpta quaſi per modū ꝑtis ⁊ in abſtracto: ideo ita ponit̄ in obliquo. ⁊ ſi dicaſ q̄ partialitas ⁊ totalitas: ſ̄z ſit in creaturis ꝓut ſuppoſita in eis cōparunt̄ ad gdditatez vel ad nām: tñ hoc non eſt in pſonis diuinis: q⁹ nā diuina nō bz rōnez ꝑtis reſpectu diuini ſuppoſiti. vñ ⁊ in abſtracto de ipſo ꝑdicaſ. Dicēdus q̄ ſ̄z in diuinis nō ſit totalitas ⁊ partialitas ſm rez: eſt ibi tñ ſm modū intelligendi. naz ſm moduz intelligēdi pſona intelligitur cōponi ex nā ⁊ ꝓpietate. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ ibi idiuidnū idez ſonat q̄ incōicabile: ⁊ nō accipiſ ibi indiuidnatio pro ſignīatione māe. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ ſ̄z pſona non ſit nomē ſcē intētionis: dicit tñ aliqd rōne cuius cōpetit ſibi talis ſcōa intētio que eſt idiuidnatio: ⁊ q⁹ nō ſemp ſunt nobis note ſpecifice dīe. ponit ibi indiuidui: vel incōicabile ad deſignādus ꝓprietatē aliquā: ſiue illud ꝓpter q̄ pſona bz eſſe diſtinctū ſic accītia ingrediunt̄ diffōnez ſubaz: inquātuz per ea notificaſ nobis aliquo modo ſubarum ſpecifica dīa. ¶ Ad 5ᵐ dōz q̄ ibi ſuba accipiſ pro exiſtētia. ¶ Ad 6ᵐ dōz q̄ quotēſcūq3 aliqd eſt cōe ad aliq̄ duo: ſequit̄ q̄ illud poſſit accipi tripliciter: vt ſi aial eſt q̄b cōe ad boiez ⁊ ad leonē: ſequit̄ q̄ tripl̄r poſſit accipi aial pro boie ⁊ pro leone: ⁊ in cōi nō ꝑtez ad hoc vel ad illud. cū igit̄ ſuba ſit qd cōe ad ſubaz ꝑmā ⁊ ad ſubaz ſcōam. ſequit̄ q̄ tripl̄r poſſit accipi ſuba. vz. pro ſuba ꝑma ⁊ pro ſuba ſcōa. ⁊ tertio non cōtracta nec ad hoc nec ad illud: ⁊ iſto modo accipitur ſuba in diffōne pſone: nec ad primā nec ad ſcōam: ſ̄z ex eo qō addit̄ ei indiuidua cōtrahit̄ vt ſtet pro ſubſtātia ꝑma: ⁊ iō nec eſt ibi nugatio nec repugnātia intellectuī vt ratio arguebat. ¶ Ad 7ᵐ ⁊ vltimā dōm q̄ diffinitio Boetij cozrigit̄ a quodam doctore 3° de tri. c. zz. q⁹ eſt intellectualis nature incōicabilis exiſtētia ſiue ſubſiſtētia: ⁊ iſto modo anima ꝓprie nō eſt perſona: ⁊ ſic ſibi diffinitio perſone data ab eodem nō conuenit: large tñ poteſt dici perſona: ſ̄z improprie tamen.

H

¶ Utrū pſōa in creaᵗᵘʳ ⁊ in deo dicaſ equoce. Q. vnica. Scn ꝛ ſum. ar. 55. q. 3.

Deinde querit vtruz perſona in creatur̄ ⁊ in deo dicaſ equoce: Et vī q̄ ſic: q⁹ ſm Cōmē. in de ſubo orbis. quecūq3 ſūt in corporib⁹ ſupcelestib⁹ ⁊ in iſtis inferioribus dicuntur equiuoce. Sed plus diſtant que ſunt in creatore ⁊ creatura: cū que ſunt in corpib⁹ ſupcelestib⁹ ⁊ in iſtis inferioribus. g̃ pſona dic ⁊ ibi dicet̄ equoce. ¶ P. ſm ꝓbm in

2ª ꝓ.

L
rimi. Primo q̄ p̄dicat de plurib⁹. 2° q̄ plificat i illis. 3° q̄ sīgt p modū stantie in alio. 4° q̄ in illis in gb⁹ est habent aliō t aliud eē.
Nō ponitēdā t diuīs eēntie/ psone t relatōis cā vīl.
K
Nō relō diuina ponit t pficit cā vīl.
L
M

p̄dicari. Scdo q̄ plurificet in illis: q̄ plurificato inferiori plurificat supius. vt ostēdit Aug. 7° de trini. c. vlt. naꝫ sortes t plato sūt plures boies. Tertio q̄ significet per modū hypostasis siue per modū p se subsistētie sed q̄ significet p modū exīntis in alio. naꝫ ſm ꝓbꝫ 7° met. t. c. 46. vle nō bꝫ rōnē subē nec p se exīntis. Quarto regrit q̄ in bis in gb⁹ existit: habeat aliud t aliud esse. naꝫ bō nō ſm idē eē est in sorte t platone. Quātum ad ꝑmā ꝓditionē: tria sunt in diuinis que vīl assimilantur essentia, psona, t relatio. naꝫ essentia p̄dicat de plibus eo q̄ quelꝫ psona ꝓ se sit essentia. t qō dcm est de essentia: intelligēdum est de sapia bonitate, t de oīb⁹ absolutis. Rursuꝫ psona diuina p̄dicat de plib⁹: q̄ de oīb⁹ diuinis suppositis: q̄ cōe est oīb⁹ illis id qō est psona: etiā relatio cōiter sumpta predicat de plib⁹. Sed ḡtū ad alias ꝓditiones nullus istoꝝ bꝫ rōnes vīs. naꝫ essentia differt ab vīl in scda ꝓditōe: q̄ nō pluralificat in plibus hypostasib⁹: vt plurificat vle in suis inferiorib⁹. Differt etiā in ḡrta ꝓditiōe: q̄ nō est ſm aliud t aliud esse in bis de gb⁹ p̄dicat: sicut vle est ſꝫ aliud eē in bis de gb⁹ dī. psona aūt diuina differt ab vīl in 3ª ꝓditione: q̄ sīgnat per modū p se subsistētis: q̄ sīgnat p modū subē pme. vle aūt vel nō sīgt subaꝫ: vel si sīgt subaꝫ, sīgt subaꝫ scdaꝫ. differt etiā t in ḡrta ꝓditiōe: q̄ est idē eē oīuꝫ psonaꝝ. Inter cetera aūt relatio diuina ꝓpria est qd cōe ad paternitatem t filiationē bꝫ maiorē similitudinē cū vīl: q̄ cōuenit cū eo in trib⁹ ꝓditionib⁹: t differt in quarta. naꝫ relatio sic sumpta p̄dicat de plurib⁹ vt de paternitate t filiatiōe. plurificat in illis: q̄ paternitas t filiatio sunt plres relationes: nō sīgnat per modū p se subsistētis. nam ls relatio diuina sit ipsa diuina psona: vel ipm suppositū: t sit qd per se subsistēs: nī ḡtū ad modū significādi relatio diuina nō sīgnat p modū per se subsistētis: vt significat psona vel suppositū: ideo relatio sic sumpta ꝓuenit eis vīl in trib⁹ ꝓditionib⁹: t differt nī in ḡrta: eo q̄ oīuꝫ relationū diuinaꝝ sit idez eē mihi ḡ qō est in diuinis pōt dici qd vlcunq̄ cetera nī relatio cū vīl bꝫ maiorē similitudinem: t q̄ relatio nō est qd vle: q̄ oīuꝫ relationuꝫ est idez esse. sequīt q̄ nec aliqd aliud vle existat. Aduertēdum tn q̄ cū dī q̄ oīuꝫ relationū est idē esse: intelligēduꝫ est de esse coꝝ qō est aliqd nō de eē qdditatiuo qō est aliqd de quo esse dicit Aug. q̄ aliud est deo esse: aliud patrē esse aliud filiū esse. Declarata est igīt veritas q̄onis q̄ persona diuina nō bꝫ rōnem vīs.

Ad primū dom q̄ nō sufficit q̄ aliqd p̄dicet de plib⁹ ad B q̄ sit qd vle: vt pz p dicta.

¶ Ad 2ᵐ dom q̄ etiā nō sufficit q̄ aliqd p̄dicet de pluribus t plurificat in illis ad B q̄ sit vle: sed regrit ibi diuersitas in esse que psonis diuinis nō cōpetit quia est idez esse. ¶ Ad 3ᵐ dom q̄ diffinitio data de psona non est ꝓpe diffinitio: sed q̄daꝫ notificatio. Uel dom q̄ nō valet, psona diuina nō est qd pticulare. ḡ est qd vle: q̄ psona diuina ꝓprie loquēdo nec est qd vle nec qd pticulare. ¶ Ad 4ᵐ dom q̄ nō sufficit plurificatio alicuius ſm rōnes qdditatis ad hoc q̄ sit vle: sed regrit ibi plurificatio ſm esse: q̄ psonis diuinis nō cōpetit.

¶ Utrū diffō de psona quā dat Boet⁹ sit bona. Q. III.
Tho. in sum. parte prima pars. 29. q. 1.

Diffō psone per Boetiū. Sed nota declarationē cā in pte prima t qō transfert ad diuina.

Tertio querit vtrū sit bona diffinitio psone: quam dat Boet⁹ in libro de nā t psona: que est: psona est rōnalis nāe idividua suba: Et vī q̄ nō. q̄ incōuenienter dicit rōnalis: q̄ rationalitas nō cōuenit nisi bis qui itelligunt cū discursu ꝓpter qō argumēta rōnes dicunt: q̄ cū quadaꝫ illatione t discursu fiant: sed substantie separate cōpetit rō persone: t tn nō intelligūt cuꝫ discursu. ḡ diffinitio data de psona nō est bona: cuꝫ diffinitū se extēdat ad aliqua ad que nō se extēdit quelꝫ pars diffōnis. ¶ ℙ. Uidet q̄ incōueniēter ibi ponat nature. naꝫ in diffōne que nō est per additamēta quelꝫ pars diffōnis essentialr cōpetit diffinito. igīt quelꝫ pars dꝫ poni in recto: sed diffinitio subaꝫ nō est per additamēta. cū igīt psona sit suba vt apparet ex diffōne psone: in diffōne eius nō dꝫ poni aliqd in obliquo. ¶ ℙ. Uidet q̄ incōueniēter ibi ponat indiuidua: q̄ nomen psone etiā cōuenit diuinis. Sed in diuinis nō est indiuidua: q̄ ꝓncipiū indiuiduationis est mā: ibi aūt nulla mā. ḡ ꝛc. ¶ ℙ. Dicū est q̄ psona nō est nomē scde intētionis: ſꝫ indiuiduū est nomē scde intētionis. ḡ incōueniēter ibi ponit idividua. ¶ ℙ. Uī q̄ incōueniēter ibi ponat suba: q̄ suba dī a substando: sed deus nulli substat. Unde ſm Aug. 7° de tri. c. 6. ait: q̄ deus abusiue suba dī. ḡ ꝛc. ¶ ℙ. Suba: vel accipit ibi pro suba ꝑma: vel pro suba scda. Si pro substantia ꝑma: tūc dicēdo indiuidua suba est nugatio: q̄ de rōne subsātie ꝑme est q̄ sit qd indiuiduū vel qd incōicabile. Si aūt pro suba scda: tunc est ibi repugnātia intellectuū: q̄ suba scda nō dicit qd indiuiduū. ḡ incōueniēter ille due particule. s. suba t indiuidua ad ſeinuicez cōenerunt. ¶ ℙ. Non vī illaꝫ diffōnez a Boetio cōuenienter assignatā: q̄ diffinitū t diffinitio debēt esse adeq̄ta t cōuertibilia: sic q̄ nulli vnū cōueniat puta diffinitio cui alterū nō cōueniat: puta diffinitū sic nō est in ꝓpositō: q̄ diffō alie ꝓuenit: nō tn sibi ꝓuenit diffinitū: cuꝫ alia sit corpori cōicabilis: t hoc psone repugnat. igīt ꝛc.

In cōtrariuꝫ est auctoritas Boetij bō diffinitionem dantis.

Rñdeo dom q̄ vt pateat veritas huius q̄onis tria cōsideranda occurrūt. Primo: quō nomē psone translatū est ad diuina. Scdo: vtrū ꝓpter pluralitatem partiū in diffōne positaꝝ: cogamur ponere ptes in deo cōsiderātes ptib⁹ diffōnis: q̄ ſm ꝓbm 7° meta. Sicut se bꝫ totus sermo ad totā rem: sic se habent ptes sermonis ad ptes rei. Tertio cōsiderandum restat quō partes predicte diffinitionis accipiende sunt.

Dictio. q. in tres partes.
P
T. cō. 33.
Prima pars scdo modus psone trāslati ad diuina.
Q
Diffō psone translata ad diuina.
Scdā pars. Nō qdo ptes rei corrident ptib⁹ diffōnis

¶ Propter primū notādum q̄ diffinitio ista ſm q̄ vba sonant nō extēdendo vocabula q̄ significata: competit psonis humanis: extēdendo ipsaꝫ aliquo modo cōpetit angelis. Adhuc aūt magis dilatādo eaꝫ: cōpetit diuinis personis. naꝫ solus bō est rōnalis: q̄ solus ipse intelligit cuꝫ discursu vt quedā rō arguebat. Propter qō rōnale cōpetenter ōīa alia ponit: qō nō esset verūm si se extenderet ad substātias separatas: q̄ nullā ōīa debet excedere suum genus: sed si volumus extendere rōnale ad omne intellectuale: nō accipiēdo ipsuꝫ ꝓprie vt est differentia aialis: predicta notificatio pōt cōpetere angelis. Rursum indiuiduū t substātia nō ꝓprie dicunt de deo. Sed si volumus extendere indiuiduū ad esse incōmunicabile: t subam ad oēm existentiā: tunc psona ſm talez acceptionē nō soluꝫ cōpetit angelis: sed etiam deo. Et ſm istum modum dicemus q̄ psona est intellectualis nature incōicabilis existentia: t q̄ sic large debeamus accipere nomina posita in diffōne psone: vt patet per Boetiuꝫ: hāc diffōnez dantē: qui ait psonā dici deum t boiez t angelum: t ita patefactū est primū.

¶ Propter scdm aduertendum q̄ partes diffinitionis quātuꝫ est de se per se t primo dicūt compositionē ſm rationez solum: quia ſm Cōmentatorē: nulla pars diffinitionis est pars rei in actu: ſꝫ soluꝫ est pars rei in potentia: hoc est non est pars rei ſm q̄ res bꝫ esse actuale

A

Cō.3.

Nūs q̄ gen⁹ ſz rē a/c totū qō ſpēs: alr dr̄ a diffō: ſz alr a aliter.

B

C

D

ℭ t in rerū natura: ſed eſt pars rei ſm q̄ res habet eſſe potentiale t ſm intellectum. nam hō mālia que ꝓprie diffiniunt ſunt po⁹ intelligibilia: t ita illa facit ea intelligibilia. t ideo in 8° meta. idē Cōmētator ponēs dīaz inter genus t māz ait: q̄ mā eſt pars in actu hoc eſt ſm rem: t ideo nō ꝑdicaſ. Sed gen⁹ eſt pars impotētia. i. ſm rōnez: t ideo ꝑdicaſ. vñ genus ſm rez dicit totū qō dicit ſpēs: t dīa dicit totuz qō dicit ſpēs: t diffinitio dicit totū. Sed genus dicit ipſuz totū per modū materie: nō per moduz materie que ſit pars: ſed per moduz materie que eſt totū: q̄ ſicut diſtinguit inter formaz ꝓtis t formā totius: ita pōt diſtingui inter māz ꝓtis t māz totius. Dīa aūt dicit totū per modū forme: nō forme totius ſed forme ꝓtis. vnde nō dicit totū q̄ rō ſignianōis eius ſumaſ a toto: q̄ ſumit a parte. Sed dicit totuz: q̄ iplicat totū: t ideo ꝑdicaſ denotative: t cadit a latere t nō in recta linea ꝑdicamētali. diffinitio aūt dicit totum per moduz vtriuſq; ſ. per modum materie t forme: q̄ cōprehēdit dīaz t genus: t ſz ꝓtes diffōnis ſm rōnem cōpoſitionē dicantur: nūq̄ reperiunt niſi in bīte realez cōpōnē. Nā rō gñis nō pōt ſumi niſi in bīte gdditatez differentē ab eſſe. q̄ diffinitio rōnis qua notificat aliqd nō indicat cōpoſitionē realez. ſed rōne qua ꝓſtat ex gñe t dīa: t ideo nō eſt neceſſe quālibet notificationem cōpoſitionē realez ponere in notificato: ſed ſolum ſm moduz intelligendi: t ideo diffinitio data de ꝓſona nō eſt diffinitio ſed eſt notificatio: t ſic cōpetunt deo diuerſe ꝓfectiones abſq; cōpoſitiōe: t ita ola nola poſita in notificatione ꝓſone predicent vere de perſona diuina abſq; cōpoſitiōe: t ex hoc pate factū eſt ſcōm.

Boetius q̄ diffō dupl̄r ꝓſidera tur vt notifica tio t vt copoſita ex gñe t differentia. ꝓmo facit cōpōnez in re notificata ſm rōnem. ſcōo nō realem.

Tertio pare. Mālo ꝓtes in diffōne ꝓſone ſūt accipiēde.

ℭ ꝓpter 3ᵐ aduertēduz q̄ ꝓſona ſm vnum modum etymologiandi dicit̄ per ſe vna. Aliqd aūt nō cē ꝑ ſe vnū tripl̄r pōt ꝓtingere. ꝓmo ſi nō ſit per ſe qd indiuiduū vel qd incōicabile. nā vnitas quādaz indiuiſionem ipportat: t ſic cē per ſe vnū: nō cōpetit ſecūdis ſubſtantijs: vt gñib⁹ t ſpecieb⁹: q̄ talia per ſe nō ſunt indiuidua vel incōicabilia: ſed ſi cōpetit eis eſſe qd indiuiduū vel incōicabile: hoc nō eſt per ſe: ſz ſm eſſe q̄ ſūt in ſuis ꝓpriet⁹. Scōo dī aliqd nō eſſe per ſe vnuz: ſi nō dz per ſe cē. Nā vnitas rei ex entitate ſumit: t ſicut res ſe dz ad eſſe: ſic ſe dz ad vnū eſſe: qō ergo nō dz per ſe eſſe: nō eſt per ſe vnū. t iſto mō eſſe per ſe vnū nō cōpetit accidētib⁹: q̄ nō cōpetit eis ꝑ ſe eſſe: ſed eo q̄ eſſe eſt in eſſe. Tertio modo dī aliqd eſſe ꝑ ſe vnū: eo q̄ per ſe agit: vel ex eo q̄ eſt aptuz natū: per ſe agere. naz fort rei: vnitas rei dī. cū igit̄ a forma ſit eſſe t agere: q̄ ſicut qḡd eſt eſt per formā: ſic qḡd agit: ꝑ formā agit. igit̄ ſicut dicimus per ſe vnuz qō per ſe eſt: ſic pōt dici ꝑ ſe vnū qō per ſe agit: cuz eſſe t agere a forma ſiue ab vnitate exiſtant. t iſto mō per ſe vnuz ꝓſt dici ſolaz rōnalia. naz ſm vnū modum accipiēdi per ſe agere illud dī per ſe agere qō dz dīuz in agēdo t qō pōt agere t non agere: q̄ potētie rōnales ſunt ad oppoſita ſic accipiēdo per ſe agere vl̄ per ſe vnū: ſolaz rōnalib⁹ cōpetit. dicamus ergo ꝓſonā inquātū dī per ſe vna: tria importare. ꝓmo dīuz actionis inquātuz talib⁹ cōpetit ꝑ ſe agē. Scōo indiuiduationē vel incōicabilitatē: inquātuz talib⁹ per ſe cōpetit indiuiduatio. Tertio ſubſiſtentiā inquātuz ꝓſonis cōpetit per ſe eſſe. ꝓpter ꝑ̄ ꝓſona eſt rōnalis nature. ꝓpter 2ᵐ dī indiuidua. ꝓpter 3ᵐ dī ſuba. eſt igit̄ ꝓſona rōnalis nature idiuidua ſuba. Dane enīz diffōnez ſic venaſ Boetius: q̄ ꝓmo oſtēdit accīdtia nō bīe rōnez ꝓſone. Scōo oſtēdit nō oēm ſubſtantiā debere dici ꝓſonā: q̄ irrōnales ſube ꝓſone dici nō pōt. Tertio manifeſtat gña t ſpēs perſonā dici non poſſe. Differt q̄ ꝓſona ab accidētib⁹ ab indiuiduis ſubſtantijs irrationabilib⁹: a ſecūdis ſubſtātijs. Inquātū differt ab indiuiduis ſubſtantijs irrationabilibus dicit̄ perſona eſſe rationalis nature. Inquātum ſeparatur a ſecūdis ſubſtātijs: vocaſ iduidua. ꝓout vo diſtinguit̄ ab accīdtib⁹ dī ſuba. eſt q̄ bona notificatio data de ꝓſona: q̄ omni cōuenit t ab omni ſeparat.

B

Ad primū dōm q̄ ibi rōnale ſumit̄ mō extēſo ꝓ oi eo qō intellectuales bz nām: t nō accipit̄ ibi rōnale ꝓprie pro intelligere cū diſcurſu vt arguebaſ. ℭ Ad 2ᵐ dōz q̄ ꝓtes poſite in diffōne ēt que daſ nō per additamēta pōt poni in recto t in obliquo: q̄ ꝓticule poſite in diffōne pōt ſignare per modū ꝓtis: vel per moduz totⁱ⁹: t cū ſumunt̄ per moduz totⁱ⁹ ponunt̄ in recto: ſz per moduz ꝓtis ponunt̄ in obliquo: vt q̄ rōnale cū ſumit̄ in cōcreto iplicat totū igreditur diffōnez in recto: t dicimus q̄ bō eſt aial rōnale. Bz cū ſumit̄ in abſtracto: q̄ nō implicat totū bz quādaz rōnē ꝓtis. vnde dicimus bō eſt aial bīs rōnez vel bīs rōnabilitatē: t q̄ in ꝓpoſito nā ingredit̄ diffōnem perſone ſumpta quaſi per modū ꝓtis t in abſtracto: ideo ita ponitur in obliquo. t ſi dicaſ q̄ partialitas t totalitas: ſz ſit in creaturis ꝓut ſuppoſita in eis cōparunt̄ ad gdditatez vel ad nām: t ſi hoc non eſt in ꝓſonis diuinis: q̄ nā diuina nō bz rōnez ꝓtis reſpectu diuini ſuppoſiti. vñ t in abſtracto de ipſo ꝑdicaſ. Dicēduz q̄ ſz in diuinis nō ſit totalitas t partialitas ſm rez: eſt ibi tñ ſm modū intelligendi. naz ſm moduz intelligēdi ꝓſona intelligitur cōponi ex nā t ꝓpietate. ℭ Ad 3ᵐ dōm q̄ ibi iduidnū idez ſonat q̄ incōicabile: t nō accipit̄ ibi indiuidnatio pro ſignatione mā. ℭ Ad 4ᵐ dōm q̄ ſz ꝓſona non ſit nomē ſcē intētionis: dicit tñ aliqd rōne cuius cōpetit ſibi talis ſcā intētio que eſt iduidnatio: t q̄ nō ſemp ſunt nobis note ſpecifice dīe. ponit̄ ibi indiuidnū: vel incōicabile ad deſignāduz ꝓpriet⁹ aliquā: ſiue illud ꝓpter q̄ ꝓſona bz eſſe diſtinctū ſic accīdtia ingrediunt̄ diffōnez ſuba: q̄ inquātuz per ea notificaſ nobis aliquo modo ſubaruz ſpecifica dīa. ℭ Ad 5ᵐ dōz q̄ ibi ſuba accipit̄ pro exiſtētia. ℭ Ad 6ᵐ dōz q̄ quoēſcūq; aliqd eſt cōe ad aliq̄ duo: ſequit̄ q̄ illud poſſit accipi tripliciter: vt ſi aial eſt qḡ cōe ad boiez t ad leonē: ſequit̄ q̄ tripl̄r poſſit accipi aial pro boie t pro leone: t in cōi nō ꝑtuz ad hoc vel ad illud. cū igit̄ ſuba ſit qḡ cōe ad ſubaz ꝓmā t ad ſubaz ſcām. ſequit̄ q̄ tripl̄r poſſit accipi ſuba. vz. pro ſuba ꝓma t pro ſuba ſca. t tertio non cōtracta nec ad hoc nec ad illud: t iſto modo accipitur ſuba in diffōne ꝓſone: nec ad primā nec ad ſcām: ſz ex eo qō addit̄ ei indiuidua cōtrahit̄ vt ſtet pro ſubſtātia ꝓma: t ſō nec eſt ibi nugatio nec repugnātia inter illa: ſicut vt ratio arguebat. ℭ Ad 7ᵐ t vltimū dōm q̄ diffinitio Boetij corrigit̄ a quodam doctore 3° de tri. c. 22. q̄ eſt intellectualis nature incōicabilis exiſtētia ſiue ſubſiſtētia: t iſto modo anima ꝓprie nō eſt perſona: t ſic ſibi diffinitio perſone data ab eodem nō conuenit: large tñ poteſt dici perſona: ſz improprie tamen.

Perſona eſt nomē ꝓme intentionis: ſz aliq̄ ſibi competat ſecūde intentionis.

G

Mālo ſuba in diffōne ꝓſone accipit vt qḡ cōe ad ꝓmā t ſcāz ſubaz.

H

ℭ Utrū ꝓſōa in creat⁹ t in deo dicaſ equoce. Q. vnica. Scen in ſum. er. 31. q. 3.

Deinde querit vtruz perſona in creatuꝝ t in deo dicaſ equoce: Et vl̄ q̄ ſic: q̄ ſm Lōmē. in de ſuba orbis. quecūq; ſūt in corporib⁹ ſupcelestib⁹ t in iſtis inferiorib⁹ dicuntur equinoce. Sed plus diſtant que ſunt in creatore t creatura: q̄ que ſunt in corpib⁹ ſupcelestib⁹ t in iſtis inferiorib⁹. q̄ ꝓſona hic t ibi dicit̄ equoce. ℭ ꝑ. ſm ꝓbm in

2ª ꝑs.

fine posterioꝝ latent equocatiões in vtlib⁹ vt in gñib⁹; sed plus distant creator ⁊ creatura: q̃ que vniuntur in quocũq; vniuersali vel in genere. g̃ ⁊c.

In cõtrariuz est: qz equoca nõ ponunt̃ fm eãdez rõnez: cũ eis sit soluz nomen cõe ⁊ rõ substãtie diuersa. Sed aliq̃ notificatio daf̃ de psona fm quã repit̃ psona in dinis ⁊ in creaturis. g̃ ⁊c.

Iteꝝ dicat equoce.

Ulterius queritur: vtrũ dicaf̃ vniuoce: Et vr q; sic: ꝓpter rõnez tactã: qz daf̃ rõ vel notificatio de psona fm quã inuenit̃ psona in creaturis ⁊ in dinis. Sed illa sunt vniuoca que dicunt̃ fm eandẽ rõnem. g̃ ⁊c. ¶ P. Quãcũq; aliq̃ differãt: pñt vniuoce cõuenire in aliq̃ negato sicut homini ⁊ leoni põt cõpetere vniuoce nõ ee lignũ. Sed rõ psone vr cõsistere in quadaz negatióe: qz dicit qd incõicabile. g̃ ⁊c.

In cõtrariuz est: qz nihil dr̃ vniuoce de creato re ⁊ creatura. g̃ ⁊c.

K

Rñdeo dõm q; psonã nõ dici vniuoce de creatore ⁊ creatura: satis est manifestũ: eo q; vniuocatio ꝓpe loquẽdo nõ est nisi in specie spãlissima: vt satis ostẽdit ꝓbo 7° phy. Creator aũt ⁊ creatura nõ solũ vniunt̃ in specie: sed differũt plus q̃ gen⁹: eo q; dr̃ ipse ad nullum genus entis determinat̃. creatura aũt quelz terminat̃ ad aliq̃ genus entis: eo q; sit certis circũscripta limitib⁹: sz vtrũ dicat̃ equoce vel analogice dubiuz est. videt̃ n. psonã hic ⁊ ibi equoce debere dici. ¶ Nã ꝓbo circa finẽ ꝑmi topicoꝝ: iter multa documẽta que tradit ad cognoscẽduz nomẽ equocũ tangit ibi tria vtilia ad ꝓpositũ. Primo qz debemus respicere ad gen⁹. Secdo ad oppositũ. Tertio ad diffõnem. Est. n. vtile ad cognoscẽduz equocũ respicere ad genus. Nam si aliq̃d acceptuz vno mõ est in gñe vno: alio mõ sit in alio: aliõ equiuoce sumit̃: vt qz albũ vno mõ sumptuz ptinet ad genus coloris. alio mõ sumptũ ptinet ad genus soni: vt ad vocem: albuz in colore ⁊ in voce equiuoce dr̃. Cum igit̃ psona in creaturis dicat qd absolutũ: in dinis dicat qd relatiũ: et relatũ ⁊ absolutũ nõ solum dicant diuersa gña: sed etiã non ptineant̃ in vno gñe: vr q; psona hic ⁊ ibi dicaf̃ equoce. ¶ Rursuz vtile est inspicẽ ad opp⁹: vt si volumus cognoscere verũ acutũ dr̃ equoce in magnitudinib⁹ ⁊ in sonis. debemus inspicere ad oppositũ acuti prout sumit̃ hic ⁊ ibi: vt qz acuto in sono opponit̃ grauc: in magnitudine opponit̃ obtusuz: acutũ in voce ⁊ magnitudine equiuoce dr̃: qz hic ⁊ ibi ei nõ rñdet idẽ oppositũ. Rursuz qz grauc in voce opponit̃ acutum. in magnitudinib⁹ aũt opponit̃ leue: graue in voce ⁊ magnitudine equiuoce sumit̃. Luz igit̃ idiuidue substãtie in rõnalib⁹ creaturis sumpte: cui cõpetit rõ psone: opponaf̃ genus ⁊ spẽs vel vle: que per quãdaz oppõnem ad indiuiduũ dicunt̃. In dinis aũt non sumaf̃ persona re⁹ taliuz: eo q; ibi neq; gen⁹ est: neq; spẽs: neq; vle. vr psonã hic ⁊ ibi dici equoce. ¶ Tertio si cognoscẽ volumus equiuocũ debemus inspicere ad diffõnez: qz diffinitio põt eẽ equoca sicut ⁊ diffinitũ: vt idẽ ꝓbo tradit: vt sigs sanatiuũ diffinire: eo q; mediocriter se bz ad sanitatẽ: videndum est: vtrũ sic se bñe ad sanitatez dicaf̃ vno mõ: eo q; si nõ dr̃ fm vnã rõnẽ: sed vno mõ sumptũ sonat idez q; effectũ sanitatis. alio mõ idez dicit q; signatiuũ illi⁹: tunc sanatiuũ equiuoce dr̃. cuz igit̃ psona dicat qd distinctũ in nã intellectuali: ⁊ nõ sit eadem rõ distõnis in psonis creatis ⁊ dinis, persona hic ⁊ ibi dicef̃ equiuoce. Et ideo notãduz q; logicus valde large accipit equocũ ⁊ raro ponit aliq̃ medũ inter equiuocũ ⁊ vniuocũ. vel verã analogiã sub equocatiõe collocat: ꝓpter q̃ dicere⁊ ens ꝑdicari equoce de suis ꝑtibus: iuxta illud. Si quocia entia voce: equoce nũcupabit: ⁊ sanũ dicit equocũ ad cibũ ⁊ ad vrinã: vt ps q; ꝓbm ꝓ topico. ⁊ tñ si ꝑpe volumus accipe equocũ: neq; ens equoce dr̃: imo analogice: vt ps q; ꝓbm 4° meta. Si igit̃ equocũ large accipere volumus: vt includit analogũ: fm quẽ modũ de eo vr determinare ꝓbo in ꝓ topico. ꝑsona in diuinis ⁊ in creaturis dr̃ equoce. Sed si equocuz volumus accipe ꝓprie: vt est qd distinctũ ab analogo: psona non sumit̃ equoce hic ⁊ ibi. Nã sic accipiẽdo equiuocũ tres cõsiderationes ꝓtere que semp nõ equocũ arguit. Naz sapia in creatore ⁊ in creatura nõ dr̃ equoce: ⁊ tñ vt est in creatura dicit q̃litatẽ. vt est in creatore dicit substãtiã. igit̃ diuersitas gñis nõ semp arguit verã equocationẽ: sed aliqñ arguit analogiã. Rursuz sapia in creatura est qd inderes: ⁊ dr̃ per quãdaz oppõnez ad id qõ q; se existit: vt est in creatore nõ est aliqd inderes: sz quo per se subsistẽs: nec bz oppõnez talem: nec tñ dr̃ equoce hic ⁊ ibi. Insuper. sapia in creatura dicit̃ per ꝓticipationẽ in creatore dr̃ fm rõnẽ aliã: qz per essentiã: nec tñ dr̃ equoce. igit̃ in spectio ad genus: ad oppositũ ⁊ ad rõnem: nõ semp arguit verã equiuocationẽ: sz aliqñ arguit analogiaz. nõ igit̃ ops psonã dici equoce: sed dr̃ analogice: qz fm ꝑius ⁊ posterius: qz q̃tũ ad ꝑfectionẽ ipozrtã q; psonaz: persona prius reperit̃ in creatore q̃ in creatura: qz oẽs ꝑfectiões veriori modo sunt in ente ꝓmo q̃ in aliis entib⁹: q̃tũ vo ad modũ signiandi vel ad ipositionem nois nomẽ psone est trãsumptũ a creaturis ad deũ. Tenẽduz est g̃ q; nõ dr̃ vniuoce nec equoce: sz analogice.

L

Moraq̃ dicit 35. q. 5. .s. vtrũ scia dr̃ equoce de scia dei ⁊ nfa: põt duos alios modos equocationis Luc sapie cuz illius ⁊ nc in totum sũt qnqz. p° Lupr cognoscit equocũ. s. gñe/opposito/ ⁊ diffõne.

2°

Ad primũ dõm q; accipit Cõmentator equocũ large vt includit analogum. Et per hoc patet solutio ad secundum.

Ad id aũt q̃ dicitur ulterius querit̃: vtrũ psona dicatur vniuoce: patet q; nõ.

Et ad primũ in ꝓiuz dõm q; diffinitio illa est analoga sicut ⁊ diffinitum: ⁊ ideo ꝓpter vnitatẽ talis diffõnis non arguit̃ vniuocatio: sz analogia. ¶ Ad 2m dõz q; negatio illa qnã ipozrtat psona fundat̃ sup aliquo positiuo: vt sup aliqno ꝑn° distinguẽte: q̃ deo ⁊ creaturis nõ vniuoce ꝓuenit. Uel possumus dicere q; in diffinitione persone non solum ponit̃ incõmunicabilitas: sed etiaz substantia ⁊ alia que deo ⁊ creaturis non vniuoce competunt.

3°

M

¶ Utrũ tres psone i dinis possint dici tres res. Q. vnica.

Ultimo querit̃ vtrũ tres psone possunt dici tres res: Et vr q; nõ: qz in dinis nõ pluificant̃ nisi relata: sz res nõ dicit relationez. g̃ in dinis nõ sũt plures res. ¶ P. Que nõ differũt realr nõ sunt plures res: sz tres psone fz Darñ. lib. 1. c. 11. differũt rõne ⁊ sunt idez re. g̃ ⁊c. ¶ P. Que relonẽ non ipozrtant si pñt pferri pluraliter: hoc nõ est nisi qz pferũt adiectiue. Unde cõcedim⁹ pies ⁊ filiũ ee plures entes adiectiue loquẽdo: sz cũ res significet substãtiue ⁊ relationẽ nõ ipozrtet: vt dictũ est: nõ poterit dici q; pr ⁊ filius sint plures res. ¶ P. Nomen rei sumit̃ a quidditate: sed quidditas rei est idem q; essentia: aliter enim nõ essent eadez principia essendi ⁊ cognoscendi: sed nõ concedimus tres naturas esse tres essentias. ergo nec concedere debemus esse tres res.

Equocũ large ꝓ sumptũ includit analogum.

In cõtrarium est Magister in lra qui concedit tres personas esse tres res. ⁊ Aug. ꝓmo de doctri. cbristiana circa ꝓncipiũ: qui circa personas dicit esse res in plurali quib⁹ fruendum est. ¶ P. Dicere psonas nõ esse plures res: est incidere in errorẽ Sabellij qui ponit psonaz confusionẽ. g̃ ⁊c.

Rñdeo

A

Rñdeo dom q in diuinis aliqua ꝓferunt in plurali per se. aliqua aũt pluraliꝛ dicꝛ nõ per se: sed rõne suppositoꝝ. cõcedimus enim tres psonas esse tres sapientes: et tria relata: sed nõ eodem modo: qa sapiens in diuinis nõ ꝓfert in plurali: nisi rõne suppositoꝝ: et ideo si intelligat substantiue: falsum est ibi eé plures sapientes: ꝯ si verificat: hoc est adiectiue solũ: qa que sic significãt recipiunt numerũ fm supposita de quib⁹ ꝑdicant. Similiter tñ ꝓcedimus ibi plura relata. Est aũt hec dicta inter ea que dicũt in diuinis pluraliꝛ per se et fm formã suam: et ea que dicꝛ pluraliꝛ rõne suppositoꝝ: qa ea que p se sic dicꝛ in ꝓcreto et in abstracto adiectiue et substantiue pluraliꝛ ꝓferri pñt. Vñ ibi cõcedere possum⁹ plura relata ꝓcretiue loquẽdo et adiectiue et plures relones loquẽdo abstractiue et substantiue: sed que ibi nõ proferuntur pluraliꝛ p se: ꝯ adiectiue et in ꝓcreto talia possint ꝓferri pluraliꝛ: substantiue tñ et in abstracto pluraliꝛ ꝓferri non pñt: vnde ꝯ in aliquo sensu verificari possit ibi esse plures sapientes: nõ tñ verificari põt ibi esse plures sapias: et qa res extẽdit se ad omnia predicamẽta: ideo relones vel relata res quedam dici possunt.

Dicta inter ea que dicꝛ plurahter per se et ea q dicꝛ pluraliꝛ rõne suppositoꝝ i diuinis qa ꝓma in abstracto et in cõcreto: substãtiue et adiectiue ꝓferri possunt pluraliꝛ. scõa no pcẽt in cõcreto.

B

¶ Luꝯ g̃ ariꝭ virũ psone sint tres res. Si logmur de re absolute sumpta: nõ. Sed si loquimur de re relata sic, nã res signãt p modũ substãtini: absoluta aũt substãtiue loquẽdo nõ pñt pluraliꝛ ꝓferri: et ideo in diuinis non sunt plures res absolute: sunt tñ ibi plures res relate: eo q relatiua in abstracto et substantiue pluraliꝛ ꝓferri pñt.

Ja diuine sunt tres res relati ue ꝯ absolute.

¶ Aduertendũ tñ q cũ querit. vtꝝ sint ibi plures res: nõ opꝯ nos distinguere: sed simpliꝛ cõcedere possumus. q sic. nã res nõ est equocũ ad absolutũ et respectiuũ: sed ex eo q põt pro vtroq; verificari cõperit ei hẽ plures causas veritatis. Est enim hec dicta inter equoca et ea q hñt multas cãs veritatis: qa qñ equiuoca sunt solũ vera in altero sensu: nõ ꝓcedunt absq; distinctione: et cũ fũt vera in vtroq; distinguunt ad cautelã fallitatis. Que aũt hñt plures causas veritatis: cũ fm aliquã illaꝝ causarũ verificant: simpliꝛ cõcedunt: vt quia boiez currere: põt verificari pro socrate et platone: dato q solus plato currat ꝓcedit absq; distinctione q bõ currit: ꝯ pro socrate nõ habeat veritatẽ: ita qa eé plures res in diuis: posset verificari pro absolutis et respectiuis: ꝯ solus res relate ibi pluriticent et nõ absolute: simpliꝛ plures res ibi existere ꝓcedere possum⁹ et si aliquo mõ est ibi nẽcia distinctio. Bñ é iquãtũ analogia sapit aliq̃ mõ nãz equocatõis.

Absolute per ea põt in diuis plures vel tres res: ꝯ solus p relatiuus verũ ceruat.

Hec inter equoca et que hñt plures cãs veritatis.

C

Ad primũ dom q res quãtũ est de se nec dicꝛ gd absolutũ nec dicit gd relatũ: ꝯ est gd cõe ad vtrũq; et qa que verificant de spãli: de cõi verificari dicꝛ: vt que verificant de boie: verificant de aliali ꝓcedimus tres psonas esse tres res: eo q sunt tria relata: vñ sic nõ valeret: aial de se nõ dicit gd rõnale: g̃ vbi sunt plura rõnalia nõ sunt plura aialia: imo possum⁹ arguere affirmãdo: qa plura rõnalia sunt plura aialia: ita arguere nõ possumus res de se relonẽ nõ iportat: g̃ cuꝯ in diuinis sint solũ plura relata: nõ sunt ibi plures res: imo arguere poterimus affirmatiue dicẽdo in diuinis esse plures res: qa sunt ibi plura relata.

D

Alii dicũt q relationes ad cẽtia cõparate ad ea dẽ ꝯ cẽtia tñ ibi ponit qa vt sic nõ respiciunt eẽtiam.

¶ Ad 2m dom q in diuinis nõ plurificant relata nisi fm rõnẽ gdditatis nõ fm esse. Nec aũt plurificatio nõ est nisi fm eppositionẽ: qa relatũ fm suã gdditatẽ nõ respicit nisi id ad qõ refert: et ideo talis distinctio realiꝛ nõ põt esse nisi inter opposita. vñ põ realiꝛ differt a filio: eo q hꝫ relonem oppositã ad ipsum. ꝓpter hoc relones inter se realiꝛ distinguunt: ꝓpter oppositionẽ quã ad seinuicẽ hñt. Sed cũ talia cõparant ad essentiã ad quã oppositionẽ nõ hñt: differũt rõne: et ideo tres psone dicꝛ rõne differre: quia differũt relonib⁹ que ꝯ inter se per oppositionẽ realiter distinguunt: tñ cõparate ad essentiã solũ rõne differũt ab ipsa: et hoc attendẽs Dama. ait in diuinis: psonas rõne differre.

B

¶ Ad 3m dom q res ꝯ de se relonẽ nõ dicat: sicut nec aial rõnale de se iportat: tñ põt sumi pro relatiuo sic et aial pro rõnali: et qa relata nõ solũ adiectiue: ꝯ etiã substãtiue pluraliꝛ ꝓferri pñt: ꝯ res substãtiue significet: põt cõcedi tres psonas esse plures res.

¶ Ad 4m dom q ꝯ quidditas sumpta absolute sit idẽ q essentia: relate tñ accepta fm modũ significãdi differt ab essentia: et ideo ꝯ aliquo mõ possim⁹ ibi ꝓcedere plures quidditates relatiue: nõ tñ ꝓcedim⁹ ibi plures cẽtias. Uel dom q relones in diuinis ita plurificant ꝯ rõnẽ gdditatis q nõ plurificant fm esse: igit nec esse relatiuoꝝ: nec esse absolutoꝝ in diuinis plurificat: et qa cẽtia dicꝛ ab esse: fm Aug. 5. de tri. cap. 10. nõ ꝓcedim⁹ ibi plures essentias nec plures entes substãtiue loquẽdo: ꝓcedim⁹ tñ ibi plures entes adiectiue: sic cõcedere possemus ibi esse plures magnos et ples sapientes: res tñ sumit a gdditate. Ratio aũt gdditatis in diuinis plurificat realiter: vel ipse relones diuine plurificant realiꝛ fm rõnẽ gdditatis: ideo cõcedere possumus ibi esse plures res. ꝯ non cõcedamus ibi plures essentias.

Bñ q i diuis filii ꝑies gdditatiue inẽ sunt plures cõsc.

F

Uper Iram. sup illo. Quibusdã videtur tc. Notãdũ q positio istorũ nõ est bona. volũt enim q cũ dicꝛ tres psone: q nole psone intelligit essentia: vel cũ dicꝛ alia est psona pris q nole psone etiã nomia denotat. Sed hec positio stare nõ põt: qa nos nõ cõcedimus tres essentias: nec cõcedimus q alia sit essentia pris alia filij: q si nole psone intelligeret essentia ꝓcederemus istas: sic et illas: et exponẽs istoꝝ nõ sunt ꝓuiẽtes: exponũt enim tres psone: idest tres sunt hñtes cõmune id qõ est psona: fm quẽ modũ possemus ꝓcedere: q pr et filius et spũssc̃us: sunt tres essentie: qa sũt tres habẽtes cõe qõ est essentia: q cũ nõ ꝓcedamus eã: talis exposito nõ est admittẽda. Ruꝛsuꝯ alia exposito nõ est bona: dicũt enim. alia est psona pris. alia filij: sic esse intelligẽdum: q pater est alius et filius est alius hñtes cõe id qõ est psona: fm quẽ modus exponis possemus cõcedere. alia est essentia pris. alia filij: qa pr est alius: et filius est alius: hñtes cõmune id qõ est essentia.

Prositio que rundam.

G

¶ Itẽ sup illo. Quadã tñ necessitate. Notandũ q psona in creaturis dicit gd absolutũ: et ideo tale vocabulum quadã necessitate accõmodatũ fuit ad designãdũ pluralitatẽ diuinoꝝ suppositoꝝ: sed postq̃ hũ vsa fuit significatio eius: et q ꝓgrue fm nois significatũ in diuinis poterat relonẽ iportare: nõ solũ necessitate: ꝯ significati cõgruitate vsi tali vocabulo sumus: et cõgruẽter respõdemus ad quid tres: tres psone.

H

¶ Itẽ sup illo. Doc nomẽ pluraliꝛ. videt velle Magr q pluraliꝛ sumptũ hoc nomẽ psona, nõ stet pro cẽtia: sed pro hypostasi: singuliꝛ tñ stat pro cẽtia. ¶ Sed ℨ. plurale nõ est nisi singulare geminatũ. Si g̃ psona iportet relonẽ in plurali iportabit eã in singulari: nõ igit in plurali stabit pro hypostasi: m singulari ꝓ essentia. odꝫ q psona tã in singulari q̃ in plurali signiat hypostasim: tñ ꝓpter idẽtitatẽ realẽ q̃ hꝫ hypostasis ad essentiã: in singulari psona põt sumi pro essentia: nõ aũt in plurali propter repugnantiam intellectuum.

¶ Item sup illo. Tres personas esse vnaz essentiã vel eiusdẽ cẽtie: sed nõ ex eadẽ cẽtia. Sed ℨ. qa si tres psone sunt vna essentia. tũc cũ cẽtia predicet in recto de tribus psonis: denotat identitas essentie ad psonas: nqa igit̃ poterit ꝑdicari in obliquo vt dicat tres psone:

I vnius ēntie cū p talē ꝓdicationē diuersitas designet.
¶ Item ꝓcedimus tres psonas esse vnius ēntie ex quas ꝓdicatione denotat dīa ēntie ad psonas: cōcedere debemus tres psonas esse ex eadē essentia: cū nō sit causa alia quare neget hec ppō nisi pp dīaz essentie ad psonā q̄ ex ꝓpōsito denotat. ¶ Dōz ad ꝑmū q psona dāt ab essentia: ꝛ est idē cū essentia: est idē re: differt rōne: ꝛ ꝓpter idēntatē dicim⁹ tres psonas esse vnā essentiā: pp dīaz ꝓcedimus eas esse eiusdē essentie. ¶ Ad z^m dōm q ex videt iportare habitudinē cāe mālis q̄ habitudinē nō bz ēntia respectu psonaꝝ. Sed geniti⁹ pōt iportare habitudinē cāe formalis: ꝛ ga essentia se bz ad psonas quodāmodo p modū cāe formalis: ꝓcedimus tres psonas esse vnius essentie: nō ex eadē essentia. vñ iz denotet dīa aliqua psonaꝝ ad ēntiā dicēdo tres psonas
K vnius essentie: ꝛ ex eadē essentia: tñ pp aliā ꝛ aliā dīaz ꝛ habitudinē denotatā hic ꝛ ibi: vna ꝓcedit: alia negat.
¶ Itē sup illo. ¶ Ex ꝓdictis colligit. Jvult Magr q psona ꝛmpit sumit: ga aliqñ sumit pro hypostasi: aliqñ pro ꝓprietate: aliqñ pro ēntia. Sed ꝺ̄ de rōne psone est q significet p modū subsistētis ꝛ qd incōicabile. Sed ꝓprietas nō significat per modū subsistētis ꝛ essentia nō est quid incōicabile: ergo nō pōt sumi psona ꝓprietate nec pro essentia: vt Magr dicit. Dōm q psona semper significat hypostasi: tñ pp idēntatē realē quā bz hypostasis ad ꝓprietatē ꝛ essentiā: nō rōne significationis psona sumit nō solū p hypostasi: sed p ēntia ꝛ ꝓpietate.
¶ Itē sup illa. ¶ In trinitate nō est aliqs gradus. ¶ Cōtra in pte ponit auctas. in filio subauctas: sed hoc nō est sine gradu. Dōm q ꝓprie in trinitate nō est gradus: quia gradus sp dicit ꝓpe in trinitate nō est ḡdus: ga ḡdus sp
L dicit ꝓpe loquēdo maioritatē ꝛ minoritatez: vñ ponere ḡdus in trinitate est log fz pfidiā arrianā q posuit filiū minorē pte: extrēdēdo nomē gradus ad oēm ordinē: in diuis sūt ḡdus: ga est ibi ordo originis: ꝛ pp istū ordinē in pte est auctas i filio subauctoritas: nō tñ cōiter cōcedit subauctoritas in filio: iz ꝓcedatur auctoritas in pte.
¶ De proprietatibus personaꝝ: sed prius de hoc nomine hypostasis. Distin. XXVI.

NUnc de ꝓprietatib⁹ psonaꝝ: quas frequēter in ḃ tractu cōmemorauim⁹: aliqd log nos opz. Sed primū audiamus qd de ḃ noie hypostasis ait Hiero. dicit. Ait eni sub hoc noie venenū latere: sed hoc dicit fm q hereticī eo vtebant vt simplices seducerēt. s. p psona ꝛ pro ēntia: vt sine
M diceret vna tñ hypostasis: sine tres: minus peritos ad icōueniens deducerēt: cū non erat hoc nomē ita apud catholicos vulgatuz: nec ita ei⁹ significatio determinata: vt mō. Et iō Hiero. dicit hoc noie nō vtēdū fore sine distinctione vel expōne: tūc. s. qñ cū hereticis cōtēdebat: ita scribēs de fide catholica ad Damasum papā. Ab arrianoz presule hypostasion nouellū nomē a me hoie romano exigit. Interrogam⁹ quid tres hypostases arbitrent intelligi: Tres psonas subsistētes ait. Rñdemus nos ita credē: nō sufficit eis sensus. Jpz nomē effugitāt: ga nescio qd venenī in syllabis latet. ¶ Lamam⁹. Siquis tres hypostases ideſt tres subsistētes personas nō ꝓfiteat anathema sit. Siquis aūt hypostasim vsiā intelligens: nō tribus psonis vnā hypostasim idicit: alienus a cḥo est: qui. s. tres hypostases dicēs sub noie pietatis tres naturas conat asserere. Sufficiat nobis dicē vnā substantiam ꝛ tres personas pfectas equales: taceamus tres hypostases si placet. Nomē hoc nō bone suspitionis est: cū in eodē ꝟbo sensus dissentiunt. Aut si rectū putatis: tres hypostases cū interpretationib⁹ suis debere nos dicere nō negamus: sed mihi credite: venenū sub melle latet. Transfigurat eni se angelus satbane in angelū lucis. Hic ꝟbis nō negat vtēdū eē noie hypostasis: sed hereticos eo praue vsos ostēdit: cōtra quos cautela opus erat in distinctione significationis: alioquin sibi ꝓtradiceret q supra tres hypostases cōfitetur.
¶ De proprietatibus personarum ꝛ de nominibus earum relatiuis.

Jā de proprietatib⁹ psonaꝝ videamus: que etiā notiones siue relationes in scriptura plerūq; dicunt in illa sca trinitate: que ideo a nobis reperiri: vt cordi nro tenacius ifigat. Ait Aug. in lib. de fide ad Petrū: aliud est genuisse q̄ natū esse: aliudq; est ꝓcedē q̄ genuisse vel natū esse. Hñ manifestuz est q alius est pr̄: ali⁹ filius: alius spūsscūs. Et est proprīū solius pr̄is: non ga nō est natus ipse: sed quia vnum filiū genuerit: ꝓprīūq; solius filij: nō quia ipse non genuit: sed quia de pr̄is essentia natus est. Proprius ꝟo spiritui sci: nō ga nec natus est ipe nec genuit: fz ga solus de pr̄e filioq; ꝓcedit. Ecce breuit assignauit tres ꝓprietates trium psonaꝝ: q̄rū vna non est alia. Hoc eni significauit cū dixit. Aliō est genuisse q̄ natū eē: aliudq; ꝓcedē. i. alia ꝓprietas siue notio est generatio: ꝛ alia natiuitas: alia processio: que aliis nominibus dicunt paternitas, filiatio. Has ꝓprietates designāt noia psonaꝝ. s. pr̄: filius: ꝛ spūsscūs: que relatiua sunt: ꝛ ad seinuicē dīr: ga notāt relationes que nō sunt deo accīdentales: sed in ipsis psonis ab eterno sūt imutabiliter: vt nō mō appellationes relatiue: sed etiā relōnes siue notiones in rebus ipsis. s. in personis sint.
¶ Oz nō oia q̄ de deo dīr fm substaz dīr. q̄daz eni fm relationez dicunt: nihil tñ fm accīs.

Quocirca

A Quocirca sciẽdũ est non oẽ qđ dicit de đo dĩ dici ſm ſubam: ga q̃dã dĩr ſm relonẽ: q non est accidẽs: ga nõ est mutabilis. Unde Aug. in. v. lib. de tri. ait. Nihil in deo ſm accñs dr: ga nihil ei accidit. Nec tñ omne qđ dicit ſm ſubam de deo dr. In rebus creatis atq; mutabilib⁹ qđ nõ ſm ſubaz dr: restat vt ſm accidẽs dicaf. In deo aũt nihil qdẽ ſm accñs dr ga nihil i eo mutabile est aut amissibile. Nec tñ oẽ qđ dr ſm ſubam dr. Dicit eni ad aliqd sicut pr ad filiũ: z filius ad pr̃em: qđ nõ est ac-
B cidens: ga z ille semp est pater: z ille semper est filius: z ita semp ga semp natus est fili⁹: nec cepit vnq̃ esse filius. Oz si aliqñ eẽ cepisset: aut aliqñ defineret esse filius: ſm accidẽs diceref. Et ga pr nõ dicit pr nisi ex eo q̃ est ei filius: z filius non dicit filius nisi ex eo q̃ hz pr̃em: nõ ſm ſubam hec dicunf: sed adinuicẽ ista dĩr: neqz tñ ſm accñs: ga z q̃ dicit pat: z q̃ dicit filius: z eternuz atq; incõmutabile est eis. Ecce aperte bis ẏbis ostendit quedã dici de deo ſm ſubam: quedã ſm relationez: nihil tñ ſm accidẽs. Ostendit etiaz ꝓprietas pr̃is esse q̃ hz filiũ: z proprietas filij q̃ hz patrem. Jdeoq; cũ dixit eternũ z icõmutabile
C esse q̃ pr dr: z q̃ fili⁹ dicit: ita itelligi voluit. i. ꝓprietas qua pr est pr: z ꝓprietas qua fili⁹ est filius: eterna est z icõmutabilis: ga z pr semp pr: z fili⁹ semp filius. Uñ z Hylarius ꝓprietates ꝓsonaz assignãs in. vj. lib. de tri. ait. Si semp pr̃ ꝓprũ est q̃ semp est pr: neẽ est ſp filio ꝓprũ eẽ vt semp est fili⁹. Ubi eni semp pater est: semp z filius est: ꝙ qui non semp pr est: nõ semp genuit. Jtez in eodẽ. Plato deo: manifestũ est proprũ esse q̃ filius est.

C Quare dicaf esse proprium vnigeniti q̃ est filius dei: cum etiã homines sint filij dei.

D Hic queritur qñ dicaf ꝓprũ natto deo q̃ est dei filius vel genitus ex deo: cũ etiã boies filij dei dicanf z sint: ſm illud. Filij excelsi oẽs. Et ad Moysen de pplo israel dñs ait. Fili⁹ me⁹ primogenit⁹ israel. Sed magna est distantia. Boies eniz filij dei sũt factura: nõ natiuitatis proprietate. Deus aũt filius originis ꝓprietate filius est: z veritate natiuitatis: nõ factura vel adoptione: z illi quidẽ ante sunt q̃z filij dei sunt. Fiunt eni filij: non nascunf filij dei. Unde Hylarius solum deum natuz originis ꝓprietate dei filiũ ostẽdẽs iter ipsuz z boies filios dei euidentissime distinguit in. xij. lib. E
de trinitate ita dicens. Uero deo pr̃i q̃ ex deo nascitur vere filius est: z nos quidez filij dei sumus: sed per facturã. Futm⁹ eni aliqñ filij iracũdie: sed filij dei per adoptionẽ effecti sumus potius q̃z nascimur: z quia omne qđ fit anteq̃z fiat nõ fuit. Nos cuz filij nõ fuissem⁹: efficimur. Ante eni filij nõ eramus: sed p gratiã facti sumus: nõ nati neqz gñati sed acquisiti. Acq; fuit eni nos deus sibi: z p hoc dr nos genuisse. Genuisse eni deũ filios: nũq̃z cũ ꝓprietatis significatiõe cog̃scim⁹ dici. Et adoptione enim hõ factus est fili⁹ dei: nõ ex gnõne neqz ei ꝓprietas est: sed nũcupatio: ac per id nõ vere filius est: ga nec ꝓprie nat⁹ dr: nec ſp fuit filius. Unigenitus aũt de⁹ nec fuit aliqñ nõ fili⁹: nec fuit aliqđ anteq̃z filius: nec qcq̃z ipse nisi filius. Atq; ita qui semp est fili⁹: nascibilitatis ꝓprietate ac veritate filius eius est solius qui genuit: z ille tm̃ qui genuit pr̃ ipsi⁹ ga sicut ille fili⁹ originem: ita ille pr̃ generatiõe.

C Oz homo dicitur filius trinitatis: z trinitas potest dici pater hominum.

Homo ho qui fili⁹ dei est factura: non tm̃ pr̃is: ſz z filij z ſpũſci filius est. i. totius trinitatis: z trinitas ipsa pr̃ eius dici põt. Unde Augu. in v. li. de trinitate dicit. Nõ põt dici trinitas pr̃ nisi forte trãslatiue ad creaturã pp adoptionẽ filioz. Qđ eni scriptum est. Audi israel: dñs de⁹ tu⁹ deus vn⁹ est. Non vtiq; excepto filio aut ſpũſco opz itelligi: quẽ vnũ dñm deũ nostrũ recte dicim⁹ etiã pr̃ez nr̃m per gr̃az suaz nos regenerãtẽ. De hoc etiã Hylari⁹ in. vj. li. de tri. ait. Qui ib⁹ p fidẽ de⁹ pr̃ est: qb⁹ est pr̃: p eã fidẽ Jesum cbm̃ dei filiũ ꝓfitemur. Ecce ostẽsuz est q̃re ꝓprũ dicaf eẽ dei nati q̃ fili⁹ est: ga. i. ipse sol⁹ nat⁹ ꝓprie dr. Uñ Hylari⁹ in lib. xij. de tri. ait. Pñs dicẽs clarifica filiuz tuũ: nõ solo noie ꝓrestatus est se eẽ filiũ: ſz z ꝓprietate. Nos filij dei sumus: ſz nõ talis hic filius. Hic eni verus z ꝓprius est filius origine: nõ adoptione: veritate nõ nuncupatione: natiuitate non creatione.

C Oz ſpũſcus ꝓprie dr donũ dei: ga ꝓprietate est donũ: vt filius natiuitate: z vtroq; mõ dr relatiue z ſm eandem relationem.

Ita etiam de ſpũſcõ dom est qui ꝓprie dr donuz dei: cũ tñ z alia plura sunt dona dei. Sz ſpũſcus ita ꝓprietate imutabili z eterna donũ est: ſi-

I cut filius ꝓprietate est filius. Eo enī dī donū quo spūsscūs: ⁊ vtroq; vtiq; noie relatiue dī cit. Eadēq; relone dī spūsscūs: ⁊ donum: ly ipsa relo nō appeat i ꝫ noie spūsscūs: sicut in hoc noie donū. Uñ Aug. in. v. li. de trin. ait. Spūsscūs qui nō est trinitas: sed in trinitate itelligit: in eo q; proprie dī spūsscūs relatiue dicit: cū ⁊ ad patrē ⁊ ad filiū refert: qa spūsscūs ⁊ pūs ⁊ filij spūs est. Sed ipsa relo nō appet in hoc noie. Apparet aūt cū dī donum dei. Donū est enī pūs ⁊ filij: qa ⁊ a pē ꝓcedit ⁊ a filio: ꝯ spūsscūs ineffabilis quedā patris filijq; cōmunio est. Et fortasse sic appellat vt iam diximus: nec iterare piget: qa pūi ⁊ filio pōt eadē appellatio ꝙuenire. Haz ꝫ ipse ꝓprie dī: qō illi cōiter. Quia etiaz pī spūs: ⁊ filius spūs: ⁊ pī scūs: ⁊ filī⁹ scūs. Ut ꝯ ex nomine qō vtriq; cōuenit vtriusq; cōio significet: vocat donū amboz spūsscūs. Ecce habes ꝛre spūsscūs ꝓprie dicat donū. Et q; relatiue dī: siue donuz: siue spūsscūs. Et q; nomen sibi ꝓpriū tenet: qō cōiter patri ⁊ filio cōuenit: ꝫ diuisiz. Et est sciēdū: qa cū pī vl filī⁹ dī spūs siue scūs: neutr; relatie dī: ꝫ ꝫz subaz.

K ¶ An pater vel filius vel trinitas ipsa: possit dici spiritussanctus.

L

M Hic queri pōt vtruz pater vel filius: vel etiā ipsa trinitas possit dici spūsscūs: sic disiunctiz dī ⁊ spūs ⁊ scūs. De hoc Aug. in. v. li. de tri. sic ait. Trinitas nullo mō pōt dici filius: spūs ꝙ scūs pōt qdē vniuersal'r dici ꝑm id qō scriptum est: qm̄ deus spūs est. Itaq; pī ⁊ filī⁹ ⁊ spūsscūs: qm̄ vnus deus est: ⁊ vtiq; de⁹ scūs est: pōt appellari trinitas ⁊ spūsscūs: sed tñ tūc spūsscūs relatiue nō diceť sed ꝑm essentiā: qa ꝓprie spūsscūs: q nō est trinitas: ꝫ i trinitate: dī relatiue.

¶ Quidam putant spiritū sanctū non dici relatiue ad patrem ⁊ filiuz: qa non vicissim respondent sibi vocabula sed falso.

Quidam tamen putāt spiritum sanctū vel donū nō dici relatiue ad pēz vel ad filiū. Si enī iquiunt hec relatiue ad se dñr: suis inuicē sibi rīdēt vocabul': vt sic dī pī filij pī: ⁊ filī⁹ pūs filī⁹: ita dicat pī spūsscī vl doni pī: ⁊ spūssan. vel donū pūs spūs vel donū. Sz nō ita est in oib⁹ relatiuis. Nō. n. oia q̄ relatiue dñr: suis a seinuicē rīdēt vocabul'. Uñ Aug. horū elidēs opionē in. v. li. de tri. Non te moueat inquit qm̄ diximus spm̄scm̄ nō ipsaz trinitatē: ꝫ eaz qui est in trinitate relatiue dici: ly nō el rīdeat vicissim vocabulū ei⁹ ad quē referť. Dicim⁹ enī spm̄scm̄ pūs: sed nō vicissim dicim⁹ pēz spūsci: ne filius eius intelligat spūsscūs. Itē dicimus spm̄scm̄ filij: sed non dicim⁹ filium spūsci: ne pī ei⁹ intelligat spūsscūs. In multis enī relatiuis hoc ꝛingit: vt nō inueniat vocabulū quo sibi vicissim rīdeant. Cum ꝯ dicimus donū pūs ⁊ filij: nō quidē possumus dicē pēz doni aut filiū doni. Sed vt hec vicissim rīdeat: dicim⁹ donū donatoris ⁊ donatorē doni: qa hic potuit inueniri vsitatū vocabulū: illic nō potuit. Bonuz ꝯ donatoris: ⁊ donator doni cuz dicim⁹: relatiue vtrūq; adinuicē dicim⁹: donator tñ nō fuit deus nisi ex tpe: cū spūsscūs sit donum etiam aeterno.

N Unc de ꝓprietatib⁹ ꝛc. ¶ Postq̄ Magister determinauit de essentia ⁊ pſonis. Hic determinat de ꝓprietatib⁹ pſonaꝝ. Et duo facit: qa ꝓmo determinat de ꝓprietatibus ꝓpriis. Scdo de appropriatis. z⁹ ibi¶ Preterea. Jin ꝑn⁹ 31. dis. ¶ Circa pⁿ duo facit: qa ꝓmo determinat de ꝓprietatib⁹ ꝙstituētib⁹ pſonas. Scdo de gbusdā ꝓprietatib⁹: que pſonas nō ꝙstituunt. ꝓpter qō magis merent dici notiones q̄ proprietates. z⁹ ibi¶ Preterea. ¶ In ꝑn⁹. 28. di. ¶ Circa ꝑmū duo facit: qa ꝓmo determinat de ꝓprietatib⁹ pſonalib⁹. Scdo specialr determinat de eis in cōparatione ad hypostases. z⁹ ibi¶ Dic q̄ri pōt. Jin ꝑn⁹. 27. dis. ¶ Circa ꝑmum duo facit: qa ꝓmo inquirit vtrū nomē hypostasis debeat recipi in diuinis. Scdo determinat de ꝓprietatib⁹ pſonaꝝ. ibi¶ Jam de ꝓprietatib⁹. ¶ Circa ꝑmū tria facit: qa ꝓmo ostēdit q̄ antiquit⁹ heretici decepāt simplices vtēdo hoc noie hypostasis. Scdo ondit ꝓpter hoc Dieronymū negasse vsuz dui⁹ nois. Tertio ꝙcludit Dieronymū nō simplr negasse talē vsuz: ꝫ ꝓpter hereticos qui noie hypostasis prauе vtebant. z⁹ ibi¶ Et ideo Dieronymus. ¶ z⁹ ibi¶ Dis Xbis. ¶ Deide cū dicit. ¶ Jā de ꝓprietatib⁹. ¶ determinat de ꝓprietatib⁹ pſonaꝝ. Et duo facit: qa ꝓmo determinat de eis in qdā cōitate. Scdo spāliter descēdit ad ꝓpriū filij ⁊ spūsci. z⁹ ibi¶ Dic q̄rit. ¶ Circa ꝑmū duo facit: qa ꝓmo enumerat ꝓprietates pſonaꝝ. Scdo qa bui⁹ ꝓpietates relones qdā sunt. ostēdit nō esse qō de deo dī: ꝑm subaz dici. ibi¶ Quocirca. ¶ Circa qō tria facit: qa ꝓmo premittit dām distinctionē: q̄ qdā dñr de deo ꝑm subaz: qdā ꝑm relonē que relatio nō dicit aliq̄ accīs in deo. Scdo ꝙfirmat dictū suū p Aug⁹. Tertio adducit auctē Hylary ad ꝓbāduz huiⁿ relones in deo nō dici ꝑm accīs: qa nihil mutabilitatis i ipo ponūt. z⁹ ibi¶ Ut Aug. ¶ z⁹ ibi¶ Uñ Hylari⁹. ¶ Tūc sequit illa pars. ¶ Dic q̄rit. ¶ In qua specialr descendit ad ꝓpriū filij ⁊ spūsci. Et duo facit: qa ꝓmo mouet quādā qōnē circa ꝓprietatē filij. Scdo ex determinatione qōnis mote determinat qdā de ꝓprio spūssan. ibi¶ Jta etiā. ¶ Circa ꝑmū duo facit: qa ꝓmo q̄rit qūo filiatio sit ꝓpriū filij: cum ⁊ hoies dicant dei filij. Scdo dictā qōnē soluit. ibi¶ Sed magna. ¶ Circa qō duo facit ꝑm q; duplr diuisaz assignat iter filiationē filij: ⁊ mās. z⁹ ibi¶ Nō Xo. ¶ Circa ꝑmū duo facit: qa ꝓmo dicit filiū dei esse filiū ꝓprietate originis: ⁊ veritate nativitatis. nostro factura ⁊ adoptione. vnde dei filius nō

proprius

A

ſpus ſuſt:z poſt eo fuit filius ſicut nos.Scdo qđ dixerat manifeſtat per Hylariũ.ibi[Unde Hylarius.]Oicit cũ dicit.[Nomo.]ponit alias dñas iter filiationẽ filij z nãm:ga pr̃ filij eſt vna in trinitate ꝓſonaꝝ:ſed pr̃ nr̃ põt dici tota trinitas.vnde duo facit:ga Primo ponit dictã dñam:z eã ꝓbat per Aug̃.Scdo ꝯcludit qꝫ ꝓpriuz põt eſſe filij qꝫ ſit filius nõ obſtãte qꝫ nos filij ſimus:ga ipe eſt differẽter filius a nobis.Deinde cũ dicit.[Ita etiã.] Determinat de ꝓprio ſpũſſan.Et duo facit:ga Prio dicit ſpũſcũ ꝓprie dici donũ deitz plura alia ſint dei dona:ſicut filius ꝓprie dr̃ dei filius:iz multi alij ſint dei filij.Scdo:ga dixerat ſpũſcũ etiã ꝓprie dici ſpũſcũ.q̃ru vtr̃ tota trinitas ſpũſcũs dici poſſit.Et duo facit:ga Primo monet qđnẽ dictã z ſoluit qꝫ tota trinitas iz nõ poſſit dici filiꝰ põt dici ſpũſcũs.Sed vt ſpũſcũs dicit de tota trinitate ſumit̃ ſm eſſentiã:vt eſt ꝓpriũ ſpũſſan. ſumit̃ relatiue.Scdo circa ꝓpriũ ſpũſſan.ponit quãdã poſitionẽ a veritate deuianté.ibi[Quidã trũ.]Et duo facit:ga Primo ponit poſitionẽ dictã. Nolebãt enĩ quidã ſpũſcũ z donũ nõ relatiue dici ad pr̃z z filiũ : eo qꝫ in relatiuis eſt ꝓuertẽtia.Sed iz poſſim⁹ dicẽ donũ ꝓpriũ nõ tñ poſſumus dicere pr̃z doni.Scdo hãc poſitionẽ remouet:ga nõ ops in oĩbus relatiuis talẽ ꝓuertẽtiã ad eſſe.z⁹ ibi[Sed non eſt ita.]In quo terminatur ſententia lectionis z diſtinctionis.

B

fm.ꝑ⁹

QUia Magr̃ in ꝓſenti diſtõne tãgit aliq̃ ꝓnẽtia ad hypoſtaſim:aliqua ad ꝓprietates:ideo de hypoſtaſi z de ꝓprietatibus queremus. ¶ Circa ꝑmũ queremus tria.Primo vtrũ hypoſtaſis reperiat̃ in diuinis.Scdo vtrũ hypoſtaſis per relationẽ cõſtituat̃ in eẽ. Tertio vtrũ remotis vel abſtractis relationibus per intellectum remaneant hypoſtaſes.

C

¶ Utrum hypoſtaſis reperiatur in diuinis. QO. I.

AD primũ ſic ꝓcedit. Videt̃ qꝫ hypoſtaſis nõ repiat̃ in diuinis.nã hypoſtaſis ponitur ſimplr̃ dicit quid mãle.nã ſic vſia dicit cõpoſitũz ex mã z forma: z vſiosia dicit formã ſine mã:ſic hypoſtaſis videt̃ importare mãm ſine formã:iz mãlia in diuinis nõ exiſtũt:ergo ꝛc̃. ¶ P̃. Hieronym⁹ vt habet̃ in ẽpla.vult qꝫ in hoc noie lateat venenũ ſub melle:ſed in talib⁹ noĩbus que videnr̃ impietatẽ inducẽ in diuinis:vti nõ debemus:g̃ ꝛc̃. ¶ P̃. Semp hypoſtaſis cõparat̃ ad nãm vt cõpoſitũ ad ſimplex:ſed in diuinis nõ eſt ſimplex z cõpoſitũ:cũ oia ſint ibi ſimpliciſſima:g̃ ꝛc̃. ¶ P̃. Hypoſtaſis vl̃ dicit qđ abſolutũ vl̃ qđ relatiũ:qđ abſolutũ nõ:ga in diuinis ponit̃ tres hypoſtaſes.nihil aũt abſolutũ in diuinis plurificat̃:nec dicit relationẽ:ga ſm ſuũ nomẽ ad nihil referr̃:ſed in diuinis maxie in plurali:talibus que relationẽ nõ ipoztãt:vti nõ debem⁹:g̃ in diuinis nõ eſt hypoſtaſis ſaltẽ eo mõ quo vtimur. ¶ P̃. In diuinis relo eſt diſtinguẽs ſuba eſt idiſtincta:ſed qđcđ eſt in diuinis vel pertinet ad ſubſtãtiã vel ad relationẽ:ergo quicđ ibi exiſtit vel eſt diſtinguens vel indiſtinctuz:ſed hypoſtaſis nõ dicit qđ indiſtinctũ:ga hypoſtaſis ſuo noie ſignificat aliquid diſtinctũ in aliqua natura:nec dicit aliquid diſtinguens:ergo in diuinis poni non debet.

D

In cõtrariũ eſt Damaſcenus ꝑ lib.ca.y.qui ait, Cognoſcimus z ꝓfitemur:qm vn⁹ eſt de⁹ z vna ſuba in trib⁹ hypoſtaſib⁹. ¶ P̃. Magr̃ in ẽpla vult qꝫ in diuinis ꝓprie reperiat̃ hypoſtaſis:ergo ꝛc̃.

Reſpondeo dicẽdũm qꝫ Dam̃.lib.3⁹.ca.6.ſic deſcribit hypoſtaſim: qꝫ hypoſtaſis eſt ſuba cũ accĩtibus:ex qua deſcriptione euplr̃ videt̃ eſſe negandũ in diuinis eſſe hypoſtaſim:eo mõ quo ibi ponit̃.nã in diuinis ſm Boeti⁹ nõ ſũt niſi duo ꝑdicamẽta: ſuba z relatio:rõne ſube nõ eſt in deo aliqđ accĩs.nam ſuba etiã ſm qꝫ in creaturis ponit̃ diuidit ꝯ accidens:z multomagis ſm qꝫ in diuinis ponit̃ vt noiat accidens. Itẽ relatio diuina nõ dicit aliqđ p accidẽs.nã ſi manet relatio in diuinis quãtũ ad ſuũ genus:hoc nõ eſt niſi ratione quidditatis:ga quantũ ad eſſe trãſit in ſubaz.non enĩ eſſe illaz relationũ eſt in eſſe ſic cõuenit de eſſe accidentiũ:z ga ſi relo eſt accidẽs hoc eſt ex eo qꝫ inest ſicut cetera accĩtia:cũ quãtũ ad tale inciſe nõ ponat̃ relo in diuinis:ibi relo nõ bz rõnẽ accidẽtis. ꝓpter hoc Magr̃ in ẽpla.z Aug̃.5.de tri.ca.5.oſtẽdit nõ omne qđ in deo dr̃ dici dz ſm ſubaz:ga aliq̃ ibi bz relonẽ dr̃:nec tñ ꝓpter hoc ibi dicit aliqđ per accĩs. Nihil g̃ qđ in ſui ſignificato importat accidẽs in diuinis poni dz:ergo hypoſtaſis ex eo qꝫ dicit aliqđ per accĩs:ga eſt ſuba cũ accidẽtib⁹ in diuinis poni nõ põt. Rurſum nõ ſolũ rõne qua ipli cat accĩs:iz etiã ex eo qꝫ ſubaz noiat.in diuinis poni nõ debet eo modo quo ponit̃.nã ſuba ibi nõ plurificat:ga ſm Boetiũ.ſuba ꝓtinet vnitatẽ:z ſm Aug̃ de fide ad Petruz pbr̃ z filiũ z ſpũſcũ vna eſt ſuba:z ga nos ponimus in diuinis tres hypoſtaſes.modus iſte videt̃ ꝯdicẽ veritati:z hoc rõne vt videt̃ motus Hieronym⁹ ait.qꝫ dicẽs tres hypoſtaſes ſub noie pietatis tres naturas conatur aſſererre:z ideo ſubdit qꝫ ſufficiat nobis dicẽ vnã ſubaz tres ꝓſonas:taceam⁹ tres hypoſtaſes:igit̃ rõne q̃ hypoſtaſis noiat ſubaz:in diuinis nõ dz poni in plurali: rõne qua noiat accidens in diuinis nullo mõ poni dz:g̃ vel per oẽm modũ negãda eſt hypoſtaſis a diuinis:vel nõ eſt ibi plaꝛ ꝓcedẽda. Hoc aũt iz ſ̃z ſupficiẽ videat̃ negare hypoſtaſim a diuinis:tñ ſm veritatẽ non arguit.

¶ Ad cuius euidẽtiã notãdũ qꝫ ſuba quã noiat hypoſtaſis:eſt ſuba ꝓma ſine ſuppoſitũ:nõ ſcda ſuba vel nã. In diuinis aũt z ſi nõ eſt ſuba ꝓma z ſcda:eſt tñ ibi aliquid bñs ſiſtitudinẽ cũ ſuba ꝓ⁹ vt ſuppoſitum:z aliqđ cũ ſuba ſcda vt nã:z iz nã ibi nõ plurificẽt:ſine tñ ibi plura ſuppoſita:z ga hypoſtaſis noiat ſubaz vt ſumit̃ pro ſuppoſito:nõ vt ſumit̃ pro nã:nõ eſt inconueniẽs hypoſtaſim in diuinis cõcedere in plurali:igit̃ rõne qua hypoſtaſim ſubaz noiat:nõ ꝯdicit modo quo ea in diuinis vimur. Rurſum ex eo qꝫ ipoztat accidẽs a diuinis negari non debet.nã ſi de ꝑncipali ſignificato hypoſtaſis eẽt aliqđ per accĩs.vbicunqz poneret̃:ibi p accĩs exiſteret:z ita ad diuina trãſferri nõ poſſet:iz de ꝑncipali ſignãto ſuo z per ſe ſignãt aliqđ ſubſiſtẽs z bñs eſſe diſtictũ in aliq̃ nã:z ga in creaturis vbicũqz eſt pluralitas ſuppoſitorũ in vna nã ibi eſt diſtinctio ſm accĩtia:ideo hypoſtaſis ex cõſequẽti dicit aliquid p accĩs. Unde Damaſ.libro 3⁹ ca.6.dicit hypoſtaſes ſm ſubaz nõ differre:iz ſm accidẽtia:z ideo ꝯcludit hypoſtaſim eſſe ſubaz cũ accĩtibus. Si g̃ eſſet aliqua nã in qua hypoſtaſes exiſtẽtes p accĩtia nõ diſtingueren̄:hypoſtaſis ibi nõ diceret̃ per comparationem ad accidens.

¶ Et ideo ſi volum⁹ nonificationẽ illã datã de hypoſtaſi eſſe bonã z ꝙerri cũ diffinitore:ops qꝫ ibi accĩs ſumatur ꝓ omni ꝓprietate.nã oĩs ꝓprietas inquãtũ z⁹ modus intelligẽdi eſt aliqđ additũ ſube rei bz ſiſtitudinẽ cũ accidente.vnde z Dama.qñ ꝑdictaz deſcriptionẽ dat̃ de hypoſtaſi.vz.qꝫ hypoſtaſis eſt ſuba cũ accĩtib⁹ eã conſtituit dicẽs:qꝫ hypoſtaſis eſt bñs qđ cõe eſt cũ ꝓprietatibus:z cũ in diuinis inueniam⁹ aliqđ cui hoc ꝙuenit.nam qlibet ꝓſona bz in ſe eſſentiã qđ eſt quid cõe: z relonez que bz rõnẽ ꝓprietatis cuilibet diuine ꝓſone cõpetit eẽ hypoſtaſim. Nam in diuinis vnã z eandẽ reꝛ dicũt res

E

Hypoſtaſis z ſuba cũ accĩti. bus:nõ nec ita ſingulari poniñ i diuinis qꝫ accĩs dicẽ:nec in pſali qꝫ eſt ſuba.ar.ſim.

F

Q. nec vt ſra ibi ponit ar⁹.

G

Q. nec hypoſtaſis hoc ſtatꝫ ꝑmã id̃ pſtica tur in diuinis.

H

Eſſe hypoſtaſis pſtituit i diuinis vt accĩs ſed ops qꝫ ibi accĩs accipiat̃ ꝓ ꝓprietate:cũ i diuinis ſuppoſita nõ plurificẽt per accĩs:cuz nõ ſit ibi accidẽs ſic in creaturis.

I

Nota de significatione istorum nominum: suppositū/ psona/ hypostasis & incōicabile.

nature/suppositū/psona/hypostasis & incōicabile. nam sicut videmus q̄ individuū humanū ꝓtinet in se aliqd cōmune vt naturā: & aliqd ꝓpriuz vt id qō addit supra nām: ita quelibet psona diuina ꝓtinet in se qō cōmune est: vt essentiā: & qō est ꝓpriū: vt relationē: & sicut individuum in specie bois eo q̄ ꝓtinet in se cōe & ꝓpriuz: pōt noiari per cōparationē ad cōmune & ꝓpriū. per cōparationē ad cōe dupl̄r noie ꝑme itētionis: & sic dicit̄ res nature. Noie scōe & sic dicit̄ suppositū. Rursuz per cōparationē ad ꝓprietatē dupl̄r noie ꝑme intētionis: & sic dicit̄ hypostasis/vel psona. Noie scōe itentionis & sic dī singulare. Sic etiā & in diuinis existit. naz pī & quelibet persona diuina ſm q̄ cōparat̄ ad nām diuinaz & noiat̄ noie ꝑme ipositionis dī res nature. Ut noiat̄ noie scōe impositionis dicit̄ suppositū. Ut aūt cōparat̄ ad ꝓprietatē & noiat̄ noie ꝑme itentionis. sic dicit̄ psona vel hypostasis: aliter tñ & aliter: ga vt dicit respectū ad ꝓprietatē cōiter sumptū noiat̄ hypostasis: vt autē respicit ꝓprietatē dignitatē ipportantē vocat̄ psona. Si ho noiat̄ noie scōe intentionis: sic q̄ in creaturis dicebat̄ individuum & singulare in diuinis dī incōmunicabile: & ita ꝑz q̄ oia noia prefata dicunt aliqd q̄ hz in se cōe cū ꝓprietate. Sed res nature & suppositū magis accipiunt̄ per cōparationē ad cōe. Hypostasis: psona & incōmunicabile magis per cōparationē ad ꝓprietatē. Est igit̄ in diuinis hypostasis ꝓprie loquēdo: ga est ibi aliqd subsistens & distinctū habēs in se cōmune cū ꝓprietate.

K

Ad primū dōm q̄ hypostasis dicit aliqd mālē in creaturis: ga illud in quo existit ꝓprietas in reb⁹ creatis aliquā mālitatez dicit̄ eo q̄ ꝓpetas in talibus aliquā cōpositionē inducit: in diuinis aūt vbi est ita simplex psona vt essentia: nullā materialitatē ipportat: hz tñ psona diuina aliquā siltudinē cū individuis mālib⁹: & cū hypostasibus in se cōpōnez dīnb⁹.

L

Nota quid sit hypostasis ꝙ re vi Hiero. negat reolus h⁹ nois/hypostasis.

¶ Ad scdm dōm q̄ sicut Magr dicit in ītra: Hieronymus nō negat vsuz huius nois simplr. Sed ꝓpter hereticos qui prauе eo vtebant: ista prauitas cōtingit ꝓpter inopiā vocabulo⁹ in lingua latina: ga hypostasis apud grecos idē sonat qō suba apud latinos. Suba aūt apud nos equocat̄ ad subaz scōaz & primā: vel ad nām & suppositū: & ideo qñ cōcedebāt catholici simplices tres hypostases in diuinis: arguebāt hereticī ibi esse tres subas & tres naturas: sed vt habitū est hypostasis dicit subam ꝑmā vel suppositū qō est hīs in se scōaz subaz vel nāz: nō igit̄ ponēdo tres hypostases in diuinis ibi ponimus tres naturas: sed ponimus ibi tria suppositа: vel tria habentia diuinā nām.

M

¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ iz in diuinis nō sit simplex & cōpositū ſm rei veritatē: est tñ ibi ſm modū intelligēdi: & hoc sufficit vt ibi ponat̄ hypostasis.

¶ Ad quartū dōz q̄ sicut psona de suo noie relōne nō signat: tñ vt hz esse in diuinis: vbi distinctio est p relata relōne quādā ipportat: sic hypostasis rōne qua dicit quid distinctū: relōne quādam dicit: vt hz esse in diuinis: ꝓpter qō tres psone tres hypostases dici pñt.

¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ ꝑz relationē dīnt etiā ipa distincta nō solū distinguētia. nā sicut relo est ratio distinctionis: ita relatiuū est qō distinguit: & ga ipsuz relatiuū ſm rōnē dī: distincta in diuinis ſm relōnē dicunt̄. Non igit̄ opz ponere in diuinis tria predicta: ga ponimus ibi aliqd indistinctū: vt essentiaz. Et aliquid distinctū vt personā vel relatiuuz & aliquid distinguēs vt ꝓprietatē vel relationē: quia distinctū & distinguens ſm relationem dicuntur.

¶ Utrum hypostases diuine reponantur in esse per relationem. Questio. II.

Rho. in sum. par. Lpm. 4. q. 2. & Ben. in sum. ar. 56. q. 3.

N

T. cō. 63.

Secundo querit̄. vtrū hypostases cōstituant̄ in esse per relationes. Et videt̄ q̄ nō: ga nō suba nō cōstituit subaz: ita illō ꝓpr̄ pmi phyſi. ex nō substantijs nō fit suba: sed hypostasis est suba vt ꝑz per Dama. libro 3° ca. 6. ergo nō ꝓstituit̄ in esse p relationē que dicit̄ ꝓ subaz. ¶ ꝓ. Qō hz maxime de esse nō cōstituit̄ in esse per id qō hz minimū de esse: sed relatio hz minimū de esse: vt dicit Cōmētator 12° meta. hypostasis diuina hz maxime de esse cū sit deus. ergo p relationē nō ꝓstituet̄ in esse. ¶ ꝓ. Supposita humana nō ꝓstituunt̄ in esse per hoc q̄ vnū refert̄ ad aliud: quia tunc nō ꝓprie haberēt esse. ḡ multo minus suppositа diuina per relōnē cōstituent̄ in esse qbus magis q̄ suppositis humanis cōpetit esse. ¶ ꝓ. Distinguēs nō est ipm distinctū: & cōstituens nō est ipsum cōstitutū: sed psona diuina est ipsa relatio: ergo per relationē nō cōstituitur in esse. ¶ ꝓ. per qō aliqd cōstituit̄ in esse: ab alijs p id distinguit̄. Si ergo hypostasis aliqua cōstituit̄ in esse p relōnē: per relationē habebit distingui: sed relo ꝓsupponit distinctionē: ga per relationē relatiuuz refert̄ ad aliū. Aliter eni distinctionē dicit: ḡ nulla hypostasis p relationē ꝓstituit̄ p relationē non distinguitur.

In cōtrarium est: ga ſm Boetiū. suba ꝓtinet vnitatem. Sed relatio multiplicat trinitatē: ergo nisi esset relatio: nō esset psonarum pluralitas: & ita nō esset pluralitas. Sed p illō per qō aliqua pluralitas est in esse constituunt̄: ga ammoto illo iā nō manet talia: ergo &c.

O

¶ ꝓ. Albū cōstituit̄ in esse tali per albedinē: & relatiuū per relationē: sed persona hypostasis & talia: put in diuinis brit esse: relatiue sumunt̄: ḡ p relōnē i esse ꝓstituunt̄.

Rñdeo dōm q̄ ois res per idem hz esse & vnū esse: per id per qō cōstituit̄ in esse tale: qō ꝓtinet ad rei entitatē distinguit̄ ab omni non tali qō ꝓtinet ad eius vnitatē: ga si hoc non esse: tūc vnū & ens nō cōuerterent̄ adinuicē. Cuilibet ḡ vnitati respōdet sua entitas: & cuilibet distinctioni suo cōstitutio: & econuerso. In omni aūt natura vbi est suppositoꝝ pluralitas est cōsiderare duplicē distinctionē in ipsis suppositis. vnā per quā distinguit̄ suppositū ab omni suppōsito alterius nature: & aliā per quā distinguit̄ ab omni eiusdē nature. Sicut videm⁹ q̄ in nā humana est pluralitas suppositoꝝ: & sor. qō est suppositus in natura humana distinguit̄ ab omni suppōsito qō non est homo: & ab omni suppōsito humano qō non est sor. & isti duplici distinctioni rndet duplex cōstitutio. Nā sor. per nām humanā distinguit̄ ab omni nō hoīe. & per id qō addit supra nāz humanā in quo nō cōuenit cū alijs suppositis humanis distinguit̄ ab oib⁹ alijs humanis suppositis. Per ꝑm. nō hz sor. q̄ sit sor. vl q̄ sit hypostasis: iz q̄ sit bō: ga p illō nō distinguit̄ a suppositis humanis: sed per aliud per qō ꝓstituit̄ in esse incōmunicabili & individualiter est illud per qō hz q̄ sit sor. ga p illud distinguit̄ ab omni qō nō est tale suppositū: & sicut est in suppositis humanis: ita suo modo est in suppositis diuinis: ga qōlibet suppositū diuinū per nāz suā separat̄ & distinguit̄ ab omni qō nō est deus: sed per hoc nō cōstituit̄ in esse hypostasis: ga per illud per qō hypostasis diuina hz q̄ sit hypostasis: & est quid incōicabile: & est illō in quo nō ꝓuenit cū alijs suppositis diuinis: igit̄ hoc nō poterit esse nā diuina: ga in nā diuina oia suppositа diuina ꝓueniūt: nec per ꝓns poterit esse aliqd absolutū: ga omne absolutū trāsit ibi in diuinā nām & cōuenit trib⁹. igit̄ p absolutū hypostasis diuina cōstitui nō poterit: sed si cōstituit̄ in esse: ꝓstituet̄ per relonē. Relo autē diuina dupl̄r ꝓnūtiari pōt. per modus ꝓprietatis & per modum

P

De hoc non qō vide God. 7. qō lib. ar. 1. & 6.

Quia remoto illo per qō hz ēe vnū: vel ab alio distinctum esset ens: non tamē vnum.

Hz q̄ si ali suppositorum plurius est aliquid in supposito quo distinguit̄ vnum ab alio eiusdē nature cuius in nā diuina est ipsa nā & ꝓprietas: per ꝑm distinguit̄ a qualibz creatura: p 2ᵐ ab alio diuino supposito.

Q

Nota relo in ꝓpriaꝰ i diuinis vel per modū

A

ppietates vel p modū actionis seu origis & cāe: sic 2ª cōsideraī cōmunio eorum.

Nō q origo ē relo: qa sic bz ad eā vt termin⁹ ad motū sed mot⁹ est in gñe termi. 5. phys. & origo i gñe relonis, minor p3: qa sicut p motū forma acgnit: ita p origine relatū.

B

Solo de cōstitutiōe psonaz & distinctionis scz q̄ costituūt p origine.

¶ De pstitutione & distōne psonaz sunt duo modi dōi. Nā qdā dicūt q̄ psone distinguunt p origine. Quidaz q̄ p ppietates: p prima positione videt facere Aug⁹. de fide ad Pe. circa pmū qui ait. Quia igit aliud est genuisse q̄ natū esse. aliud est ꝓcedere q̄ genuisse vel natū eē. manifestū est: quis alius est pater: alius filius: alius spūscūs: sed genuisse nasci & ꝓcedere origines dicunt: igit alietas siue distinctio est in psonis p origines. Hoc etiā videt sentire Damas. p lib. ca. 4. qui ait. q̄ in dīnis oia sūt idē p̄ter gñōné ingñōné & pcessionē: & ga sancti vt apparet ex auctibus iductis videt sentire vt distinctio fiat p origines/dictā ponē tenētes dixerunt: ꝑpetates in diuinis nō distinguere: sz distōnem insinuare.

C

B. Thom. in sum. pte. 1. pa. 45. q. 2. quam docto: sequit vt p3 in seqñ tibus.

¶ Alq aūt q̄si ecōuerso dicūt q̄ distinctio directe fit per ppietates vnde nō est p̄ncipiū distinctionis nisi relatio. naz & ipse origines per relones distinguunt: vt aūt apparet que istarum positionum sit melioz.

¶ Notandū q̄ nihil in diuinis plurificat realr nisi qō relonē importat: qa sz absoluta nō est realis plurificatio. sm aūt q̄ ad psonas spectat negociū: tria ibi plurificant realiter/ppietas/hypostasis/& origo: sūt enī ibi plures ꝑpetates realr differētes: vt paternitas & filiatio: & plures hypostases: vt pr & filius: & plures origines: vt gigni & ꝓcedere: ideo predicta tria relonē important: & si cōparamus hypostasim ad ppriā originē: & suā ppietatem: tūc illa tria realr nō differūt: & vnā & eādē relonē important. nā si filius ad suā ppietatē cōparaī: vt ad filiationē & ad ppriā originē: vt ad gñōnē: vel nativitatē ab eis realr nō differt: & eandē relonē cū illis importat. naz nativitas/filiatio/& filius nō sunt tres res: sed vna. & eaz oia hec sm relationē dicunt nō aliā & aliā relonē dicunt. nā filius nō aliā relonez dicit q̄ filiationē: & illa eadē relatio que per modū ppietatis filiatio dicit: per modum operationis & originis designata: nativitas nuncupaī: & sz hec tria sint vna res & eadē relationē indicēt: tñ q̄tuz ad modū significādi differūt: & illā relonē nō eodē mō importāt. Et ꝓpter istā distictionē quā hūt in mō significādi: sequit q̄ ꝓprietas sic bz vt distinguēs & sit distinctionis p̄n⁹: origo & hypostasis se habeāt vt distincta. nā in diuinis nō est distinctio nisi per relata: vt pōt patere per Aug. in multis locis & per Boē⁹ in suo libro de trinitate q̄ magis directe quantū ad modū significādi relationem importat: hoc erit in diuinis distinctionis p̄n⁹ & alia per ipsuz habebūt esse distinctū: & ga ꝓprietas quātum ad modū significādi magis directe relonē importat q̄ hypostasis & origo: ipse ꝓprietates erūt distōnis p̄n⁹: & per eas hypostases & origines distinguerent. q̄ aūt ꝓprietates quātū ad modū significādi magis directe relationē importet: declarari pōt p ea que in creaturis aspicimus. Nā cādē qualitatē important albū: albedo: & dealbari: sed albedo importat eā p modū abstractionis & forme: albū p modū cōcreti & aggregati: dealbari p modū fluxus & motus. ꝓpter qō albedo qualitatē magis directe significat q̄ albū: & dealbari: est enī magis directe in genere qualitatis q̄ aliqō p̄dicamēto p. nā nullū ꝓcretū est directe in gñe: vnde & in 3º topico. scribit q̄ iustū nō est in gñe: sed iustitia: sic albū nō est in gñe: sed albedo: & ga albedo est directe in gñe qualitas & nō albū: magis directe qualitatē significat q̄ albū: sic etiā relatiuuz nō est in genere sed relatio: ꝓpter qō paternitas magis directe ad relationē ptinet q̄ pater. Rursum dealbari nō est etiā directe in gñe: ga motus est in gñe per reductionē: ꝓpter qō dī in 3º physico p. q̄ est in codē gñe cū rebus ad quas est motus: & ga in diuinis ꝓprietas: vt filiatio: significat relonē in abstracto: & p modū forme: hypostasis vt filius significat eā per modū cōcreti. natiuitas siue gñatio per moduz operationis & originis. sm q̄ in diuinis ponimus duo p̄dicamēta: relonē & subaz: sz illa nō sint eiusdē rōnis cū suba & relone in creaturis quantū ad modū itelligēdi magis directe ad p̄dicamētū relationis ptinet ꝓprietas q̄ hypostasis & origo: igit p ꝓprietatē hypostasis & origo distinguit. ¶ Et ō tenēdū est cū scōa positione que est magis cōis. Ex p̄n⁹ distinctionis in diuinis est ꝓprietas. Aduertēdū tñ: q̄ ga vnā & eādē relonē insinuāt ꝓprietas & origo: ꝓpter hoc aliqñ inuenīt a scis q̄ in diuinis est distinctio p origines: aliqñ q̄ per ꝓprietates: & sm hoc loquunt Damas. & Aug⁹ in auctoribus ꝓactis ad ꝓfirmationē ꝑme positionis adductis. Dicamus igit hypostases distingui p ꝓprietates directe & per se. p origines aūt distinguunt prout origines loco ꝓpetatū accipiunt: vel ꝑ ꝓprietates q̄tū ad modū itelligendi hypostases ꝓsequunt alias & alias ꝓpetates.

Ad primū dom q̄ refert dicere relonez simplr & relationē diuinā. naz q̄ relatio sm se nō habeat q̄ sit suba: relatio tñ diuina bz. nā relo diuina est ipsa diuina essentia. Uel dom q̄ suba quā dicit ꝑsona diuina est suba que est suppositū: & ga diuinū suppositū dicit gd relatiuū: nō est inconueniēs talē hypostasim per relonē in esse cōstitui. ¶ Ad 2m dom q̄ relo diuina nō bz minimū de esse cū sit ipsa diuina essentia. Uel dom q̄ relones in creaturis nō sunt p se subsistētes: in diuinis autē sunt: & ideo iz in creaturis dicant hic minimū de esse: nō opz hoc verificari in diuinis. ¶ Ad 3m dōz q̄ si supposita humana cōstituent in esse p relonē: relo illa esset relo creata & nō esset gd p se subsistēs: & ei non cōpeteret dare p se cē: sed relo diuina est quid p se subsistens: & ideo nō est sic. ¶ Ad 4m dom q̄ in rebus cō positis distinguēs nō est distinctū: & cōstituēs nō est cōstitutū. nā bō nō est sua humanitas que distinguit ipsuz nō boie & pstituit cū in esse bois: deus tñ est sua deitas: & ga ꝑsona est ita simplex vt essentia: ꝑsona diuina erit sua ꝓprietas & sua relo per quā in cē pstituit. ¶ Ad 5m dōz q̄ relo ꝑsupponit distōnē nō relatā: sed aliā vt maioritas & minoritas ꝑsupponit distōnē nō relatiuā: sed quātitatiuā: vt ga hic bz aliā q̄ntitatē & illō alius: sequit

Egiō. p̄ sen. 4

Nota q̄ ꝓprietates magis directe relonem importāt q̄ hypostasis & origo.

F

T. cō. 12.

Loquitur quā tz doctor hic.

G

Nota hic mā de relone dūr ne. p̄n⁹ q̄ est de mina essentia ē

Scdz q̄ non bz minimū de esse sicut alie relationes.

H

Certum q̄ est per se tale.

Hec relo diuina est illud realr qō cōstitues.

I q̄ B sit maius: illud minus: sed si essent aliqua inter que non esset distinctio nisi p relata in eis: ita relatio distingueret q̄ nullam distinctionem presupponeret: et ga hoc est in diuinis: ideo ratio non arguit.

¶ Utr ammoto relonib⁹ p itellz remaneāt hypostases. III. Tho. in sum. pte. i. qn. 40. q. 3. Et Ricen. in sū. qn. 55. q. vltima.

ARTIO quer̄. vtr ammotis vl abstractis relonibus per itell'm remanent hypostases. Et vi q̄ sic: ga dicit Aug. 7° de tri. ca. p. oē q̄ dicit relative dr̄ est etiā aligd excepto relatiuo. Si igit hypostasis diuina nō remanet ammota relone: hoc nō est nisi ga talis hypostasis est qd relatū: g̃ ammota relone adhuc remanebit hypostasis: cū sit aligd excepta relone. ¶ P. Persona est hypostasis ꝓprietate ad dignitatē pinētē distinctā: sed in omni diffone hoc cōtingit q̄ vna pars diffōnis bz esse abstracta ab alia: et possibile pars ꝑma pōt itelligi nō intellecta pte scōa: vt si hō est aial rōnale pōt itelligi aial nō itellecto rōnali: g̃ poterit itelligi hypostasis nō itellecta ꝓprietate: igit ammota relone p itell'm vel ꝓprietate: remanebit hypostasis. ¶ P. Pi nō distinguit a filio per hoc q̄ est quis vel aliqs: ga et filius est qs et aliqs: sed distinguit ab ipso: per hoc q̄ ille est pr̄: et ille filius: g̃ ammota pinitate nō remanebit pr̄: sed remanebit qs vel aliqs: sed qd est quis vel aliqs est hypostasis: ergo nō itellecta ꝓpietate vel pinitate pōt itelligi hypostasis eius. ¶ P. Pater itelligit igenit⁹ nō itellecta pinitate vt pōt hr̄i ex 5° de tri. ca. 6°. sed p hoc q̄ est igenitus est ab alijs hypostasib⁹ distinct⁹: g̃ pi pōt itelligi habere distinctā hypostasim ab alijs nō itellecta ꝓprietate eius. ¶ P. Gentiles et pagani itelligūt in diuinis hypostasim et suppositū: eo q̄ itelligūt deū eē qd per se subsistēs: et nī ibi nō ponūt pinitatē et filiationē: g̃ idē qd ꝑius.

K

L

In cōtrariū est: ga scribit de fide ad ꝑe. circa p̄n̄ᵐ: q̄ trinitas pinet ad personas vnitas ad nām: g̃ si nō remaneret in diuinis trinitas: non remaneret ꝑsone ibi vl hypostases: sz ammoto relonib⁹ remouet ibi plalitas et distinctio: g̃ tē. ¶ P. Ammoto eo p qd aligd ꝓstituit in esse nō remanet: qd sic cōstituit: sed ꝑsone vel hypostases cōstituunt in esse p relones: g̃ ammotis relonib⁹ nō remanent ꝑsone vel hypostases.

Resp. a qbusdā distinguit duplex modus abstractionis. nā abstrahit forma a mā: vt circulus a cupro et vle a pticulari: vt aial ab hoie. et isti duo modi abstractionis sic differunt: ga p abstractionē vlis a pticulari: pticulare nō remanet: nā abstracto aiali ab hoie non remanet hō: ga abstq; aiali hō nec esse pōt nec itelligi: sed per abstractionē forme a materia vtraq; remanet: vt abstrahēdo circulus a cupro: remanet circulus et remanet cuprū: ga possum intelligere cuprū nō itellecto circulo: et circulū nō itellecto cupro: et sm istū duplicē modū abstractionis volūt ōterminare de abstractione in diuinis: et sz in diuinis nō fit forma et mā: et vle et pticulare: est nī ibi aligd qd se bz ad modū istorū. ¶ Sed iste modus nō est ꝓsequendus: ga diffō ꝑius facta est incōueniēs: ga in ꝓdictis abstractionib⁹ semp abstrahit forma a mā siue illō qd se bz p modū forme: ab eo qd se bz per modū māe. nā sm ꝑbm in 7° meta. hoc est dūia inter parte quātitatiuā siue mālē: et partem formalē: ga pars mālis nō pinet ad rōnē rei. pars aut formalis pinet: et ideo pōt eē q̄ vnū et idē put recipitur in rōne vnius: et nō recipit in rōne alterius: sit pars mālis vni⁹ et sit pars formalis alterius: et ideo sm ꝑbm 7° meta. cuprū est pars formalis circuli cuprei: et pars materialis circuli: ga nō ponit in diffone circuli: sed in diffinitione circuli cuprei: et ga gegd abstrahit ab aliquo illud a quo abstrahit non ponit in diffone eius: ops q̄ illud a quo fit abstractio fit māle respectu abstracti.

M

N

Modus primus.

¶ Et ꝓpter hoc possimus aliter dicē distinguēdo alr abstractionis modos: ga gegd abstrahit ab aliquo bz vnitatē cū illo: ga si nō dicet vnitatē cū eo: nō posset abstrahi ab eo: hoc eni sonat abstrahere: intelligē aligd qd est in aliquo nō ꝓut est in illo: vt videt velle ꝑbs 2° phy. et ideo si volumus distinguere de abstractione distinguamus de vnitate. Unitas aut aliquo⁹ duplex est: per se et per accīs: et sm vtrūq; modū vnitatis fit abstractio. nā abstrahit gdditas rei a cōditionib⁹ mātē: et subm a passionibus et vlr̄ suba ab accīnb⁹: ex qb⁹ oīb⁹ bz fieri vnū per accīs. Rursum abstrahit vegetatiuū a sensitiuo: et sensitiuū ab itellectiuo: ex qb⁹ fit vnū p se et nō p accīs. Est eni dūia inter ꝑmū modum abstractionis et 2ᵐ: ga in ꝑmo modo abstractionis abstractū et a quo fit abstractio sūt due res. nā ꝓditiones mātē nō sunt ipsa gdditas rei: nec passio est ipsum subm: vel accīs ipsa suba. Sed in scōo modo abstractionis abstractū et a quo fit abstractio sūt vna res. nā vegetatiuū qd abstrahit a sensitiuo est eadē res cū ipso sensitiuo. nā hui⁹ abstractio nō fit ꝓpter diuersitatē realē: sed bz fieri ex eo q̄ vna res sm modus intelligēdi addit supra alias: sicut aial pōt abstrahi ab aiali rōnali: ga aial rōnale addit sup̄ aial: nī ga ex aiali et rōnali fit vnū p se: aial rōnale et aial: sunt eadem res: et hoc ilīmanit ꝑbs 7° meta. vbi cū determinauit istam qōnē: q̄ in his que sunt p se: est idē quidditas cum hac gdditatē: subiunxit: q̄ si homo albus cēt idē cū sua gditate. hō alb⁹ esset idē qd hō: ga cūc ex hoie et albo fieret vnū p se: et ga ex aiali et rōnali fit vnū p se aial: et aial rōnale sūt eadē res. Si aūt sz istos abstractōis modos volumus loqui de abstractione hypostasis aut relone: planū est q̄ ꝑmus abstractionis modus nō bz ibi locū. nā in ꝑmo abstractōis mō abstractū et a quo fit abstractio sūt due res: sz hypostasis et relatio nō sunt due res: imo hypostasis ē ipa relo ꝓp sui simplicitatē. Et ide est q̄ alīq ꝓsiderātes istū abstractionis modus dixerūt. q̄ si abstrahat hypostasis a relone nihil remanet nec hypostasis nec essentia. hoc aūt ex hoc veritatez bz: ga sm istū modū abstractionis intelligo rē abstractā: nā cōrupta re a qua fit abstractio: ga res abstracta et res a q̄ fit abstractio: nō sunt vna res: vnde dato q̄ illa res que est passio nō esset per se loquēdo: nō sibi omin⁹ subm esset: sz si illa res que est relo nō esset nec hypostasis nec essentia esset: ga hypostasis et essentia sūt illa eadē res q̄ relo est: et sz sic dicētes sz istū modū bene dicūt: nī in hoc nō bene dicūt: q̄ bō abstractionis modū ad diuina trāsferunt: ga vt babinū est talis modus ad diuina nō est trāsferendus: sed sm 2ᵐ modū abstractionis: vbi abstractū et a quo fit abstractio sunt vna res: possum⁹ log de abstractione in diuinis. Nā illud abstrahere nihil est aliud q̄ intelligere vnā rem sm vnā rōnē nō intellecta ipsa eadē re sm alias rōnes: ut in hui⁹ rōnib⁹ et modis intelligēdi os esse ordo: ga res sub vna rōne cōsiderata se bz p additionē sm modū intelligēdi ad seipsas ꝓsiderata sm aliā rōnē. nā sz eadē res sit hō et aial: nī ipsa res ꝓsiderata vt hō sm modū intelligēdi se bz p additionē ad seipsas cōsiderata vt aial: et iō aial pōt intelligi non itellecto hoie.

O

P

Q

¶ Igit si sm istus modū volumus loqui in diuinis: ops nos videre que res sm vnā rōnē cōsiderata addit sm modū intelligēdi supra seipsam cōsiderata sm aliā: et dico sz modū intelligēdi: ga in diuinis realr nulla ē additio.

¶ Et ideo aduertendū q̄ ista quatuor se hūt per ordinē: ēntia diuina siue deus, hypostasis, persona et pater: ga

hypostasis

Tho. vt supra ō abstractione.

T. cō. 35.

T. cō. 35.

T. cō. 18. Nota duplicē modū abstractionis et q̄lis. Scōs mō sic transfertur ad diuina sc̄z per se.

T. cō. 17.

Nota ordinez istor̄ quatuor ēntia diuina siue deus, hypostasis, personas pr̄: et qdo p rōnē pōt aliud ē abstrahi.

A

hypostasis addit supra eentiã vinã relonẽ:pſona addit supra hypostasim aliqd ad dignitatẽ ptinẽs:ſz pi addit sup oia ista hoc ad dignitatẽ pertinens.ſ.pinitatẽ:ideo ſm modũ intelligendi ꝓius itelligit essentia:t postea intelligit ꝙ addit relatio in se accepta essentie t ꝓstituat hypostasim. Ulterius ꝙ addit relatio ad dignitatẽ ptinens t ꝓstituat personã. Ulterius ꝙ addit talis relatio ad dignitatẽ ptinẽs.ſ.paternitas t ꝓstituit pſem:t in resolnendo opz ꝙ fit ordo.q.preposterus:vt nõ intellecta relatione tali ad dignitatẽ pertinẽte que est paternitas: nõ remanet pr̃:sed solũ remanet pſona. Sz nõ itellecta relatione ad dignitatẽ ptinẽte simplr̃ non remanet pſona:sed remanet hypostasis.nõ aũt intellecta relone q̃literciq3 acceptanon remanet hypostasis:sed remanet eentia:t si remanet aliquo mõ hypostasis/illa hypostasis nõ erit ſz eãdẽ rõnẽ cũ hypostasi quã in diuinis ponimus:ga hypostasis in diuinis posita cõstituit in esse per relationẽ. Nec aũt cõstitueret in esse per absolutũ. nã dato ꝙ in deo nõ esset aliq̃ distinctio pſonaꝝ: adhuc deus esset hypostasis t persona:sed non esset pſona ſm illã rõnẽ:vt modo est persona. Apparet igit quo nõ intellecta relone põt itelligi hypostasis:t quo non:ga nõ itellecta relone ſz aliquẽ modũ:põt itelligi hypostasis.

Vnic est 5a⁹ Tho. vbi sup. t Scot. in ſ. sen.36.q.1.

B

Ad primũ dõm ꝙ hypostasis est aliquid aliud excepto hoc qõ relatiue dicit: ga est essentia:t ideo ammota relone remanet nõ essentia: ſz nõ opz ꝙ remaneat hypostasis. ¶ Ad 2ᵐ dõz ꝙ ammota ꝓprietate ad dignitatẽ ptinẽte remanet hypostasis: ga tũc nõ remouet relatio simplr̃:ſz ſm aliquẽ modũ.

C

¶ Ad 3ᵐ dõm ꝙ ammota relone:vt est paternitas remanet pater quis:ga tũc non remouet relo simplr̃:sed relatio sic accepta:sed si remouet paternitas vt relatio ita ꝙ remoueret relatio simplr̃:tunc nõ remaneret pr̃ quis:ſz si remaneret ga nõ remaneret eo mõ vt mõ est.

¶ Ad 4ᵐ dõm ꝙ ingenitus nõ dicit simplr̃ relonẽ:nisi accipiendo ingenitũ vt est ꝓprietas pr̃is.vnde t eentia aliquo modo t si nõ ꝓprie ingenita dici põt:t ideo non intellecta paternitate:nec aliqua relone remanet quid ingenitũ:ga remanet essentia. Uel possum⁹ dicẽ ꝙ ammota paternitate remanet ingenitũ:ga paternitas nõ dicit relationem simplr̃:sed dicit relationẽ sic acceptam.

¶ Ad 5ᵐ ꝑs solo per id dicta.nam sicut ammota omni relatione remanet hypostasis in diuinis:sed non eo mõ vt ibi hypostasim ponimus:ita gẽtiles t pagani ibi itelligunt hypostasim:sed nõ eo modo vt nos itelligimus.

2ª ꝑs.

D

Deinde queritur de ꝓprietatibus siue de relationib⁹. Et circa hoc queruntr̃ duo.primo vtrũ talia sint realiter in deo. Secundo de numero earum.

¶ Utrum relones originis sint realr̃ in deo. Qõ. I.

Thomas sum. par. 1. pan. 28. q. 4.

Ad primũ sic procedit. Uidet ꝙ relationes originis non sint realiter in deo:ga ſ relationes originis sint realr̃ in deo:hoc non est nisi ga sequunt̃ ad reales actiones:vt ad itelligere t velle que realr̃ sunt in deo:sed cũ ex dictis rõnis possim⁹ cognoscere tales pfectiones realiter in deo esse:eo ꝙ põt dari tales perfectiones in deo ponerit:ex dictis rõnis possemus scire in diuinis esse tales relones:t per ꝓsequẽs ibi esse distinctionẽ personaꝝ:qõ falsum est. ¶ Ꝑ. Damasceñ⁹ vult ꝑmo libro caplo. xj. ꝙ supposita humana sunt idez ratione t differũt re:diuina aũt suppositia sunt idem re: t differũt ratione:sed ſm ꝙ diuina suppositia distinguunt̃: sic ibi relationes existunt:non igitur sunt ibi relationes ſm rationem. ¶ Preterea. Ubicunq3 est dare duo predicamenta:ibi est reperire cõpositionem:quia qdditates predicamentoꝝ habent esse distinctũ. vbicunq3 ergo est dare plura predicamẽta:ibi est dare plures quidditates. Sed quidditas rei est ipsa rei eentia ſm Phm. ergo ibi est dare plures essentias:sed in diuinis non est dare plures essentias:nec cõpositionẽ que sequit̃ ad pluralitatem essentiaꝝ.ergo ibi nõ sunt plura ꝓdicamẽta realiter.non ergo ibi erit relatio realiter:ga tunc essent ibi duo ꝓdicamenta realia:subsãtia t relatio. ¶ Preterea. Boetius in libro de trini. vult ꝙ cuncta que in diuinam ꝓdicationez veniunt imitanr̃ substantiã:ad aliquid Xo nihil omnino ponit̃:sed non sunt realiter in aliquo que nihil predicant de ipso.igit relationes in deo realr̃ nõ existunt. ¶ Preterea. Que cõueniunt alicui sine sui mutationenon sunt realiter in illo.vnde quia aliqd fit actu scibile absq3 sui mutatione:nulla relatio realis est in eo per hoc ꝙ scitur: sed solum ſm modũ intelligendi:cum igitur deus absq3 sui mutatione producat filium:nulla igitur realis relatio propter talem productionem in deo erit.

P

In contrarium est:quia persone non distinguuntur nisi per relationez. Si igit relationes non essent in deo realiter:tunc ꝓprie loquẽdo persone non essent tres res:nisi ſm intellectum qõ sapit heresim Sabelly. ¶ Preterea. Constituens aliquid est realiter in eo ꝙ constituit:sed relationes constituunt hypostases:vt habitum est.ergo t̃.

Respondeo dicendũ:ꝙ de existẽtia relationuz in deo est triplex modus dicẽdi:vnus fuit ꝑozretani:qui posuit relationes nõ esse in personis: sed esse extrinsecus affixas t assistentes. Alij aũt dixerũt relationes nõ esse in personis:sed esse ipsas personas.iste due positiones nõ sunt vere. Propter hoc est tertia positio vera t catholica ꝙ relationes sunt in pſonis realiter: t sunt ipse pſone. Positio ꝑozretani ex B potuit habere ortum:qz in omni re est cõsiderare duo:esse t qdditatez: ea aũt que sunt in subsãtia alia a relatione t ſm esse suũ t ſm rationẽ quidditatis habent ꝙ sint aliqd:t ponunt aliqd in eo in quo sunt:t nõ sunt extrinsecus affixa:ná sapientia t ſm esse suũ t ſm rõnem qdditatis dicit aliqd in sapiẽte.relatio aũt ſz ſm esse suum nõ sit assistens nec extrinsecus affixa:quia inest sicut cetera accidẽtia insunt: tamen rõne sue qdditatis videt̃ extrinsecus affixa:nam tota ratio relationis sumit̃ ex eo ꝙ est ad aliqd.nõ ex eo ꝙ est in alio. Propter ꝙ Phs. 5. meta⁽ᶜ⁾ vult ꝙ visus nõ dicit̃ relatiue ad videntẽ:sed ad visibile:t pari ratione scientia nõ dicitur relatiue ad scientem sed ad scibile.his verbis etiam cõcordat Boetius qui dicit ꝙ relatio nihil omnino predicat̃:quia tota ratio eius sumitur in aliud se habere:t ideo bene dictum est ꝙ relatio ratione sue qdditatis nõ est aliquid:sed ad aliquid:t sicut de relatione in creaturis loqui possumus dupliciter quãum ad suum esse:t quãtum ad rõnem qdditatis:sic etiam t de relatione diuina:tamen quãum ad hoc duo nõ similiter est relatio in diuinis t in creaturis:qz in rebus creatis nec ſm esse nec ſm rõnem quidditatis:opz ꝙ relatio sit subsãtia:sed in diuinis:ſz ſm rõnem sue qdditatis maneat relatio quãtum ad suũ genus:tamen ſm esse transit in substantiam:vt t cetera in diuinis posita que videnr̃ sonare in accidens:t qz relatio ſm rationẽ qdditatis solum manet in diuinis t nõ ſm esse:qz ſm quidditatem videtur quid assistens t extrinsecus affixa:ideo forte habuit ortum positio ꝑozretani qui dicit relationes non esse in diuinis:sed eas posuit assistẽtes t affixas extrinsec⁹.

Hoc ẽt ipse habe. d. 33. q. 1. Positio ꝑozretani.

G

Declario põ nio ꝙ relones sunt affixe extrinsecus.

T. cõ. 20.

H

¶ Ista positio:vt patet per habita valde subtilis est:non tñ est

3

I

Incipit vltiō pōi Pourtani.

vera:ga vt arguendo ostensuz fuit:oportet nos ponere relationes in diuinis realr:cum personas in esse constituant z realr distinguāt. Sed ga ꝓtra argumētari non est soluere:nō sufficit ostēdere ꝙ opz nos ponere relationes realiter in diuinis:nisi motiuū ad exꝓssionē ꝓdicte positionis adducte dissoluaī. Ad cuius dissolōnē opz nos videre quō relones bñt esse realr in creaturis: z postea ex eis inuestigare poterimus ea que sunt in diuinis vbi ratio dissimilitudinis non obstat.

Nota diligēter totū quō relones sūt in aliq̄ realiter.

¶ Notādū igit ꝙ relatio quātū ad suū esse in aliquo cōuenit cū ceteris alys z in aliquo differt.nā sic esse aliozū nō est directe in codē gñe in quo sunt alia:sic nec eē relationis est directe in gñe relonis.nā eē sube nō directe est suba:cū videamus tale esse:esse ꝓter rōnē qdditatis sube.vnde nec diffōnē ingredit:z sic est in suba:ga esse sortis nō est sortes:z eē sube nō est suba:sic est z de esse accītib⁹:ga esse accidētiū siue ineesse:ga talū esse est in esse:nō est directe in gñe in quo sunt ipsa accidentia.vñ esse albedinis siue in esse eius:nō est ipsa albedo nec est directe in gñe qualitatis z in boc quantū ad suū esse cōuenit relo cū alys entibus:ga esse relonis nō est directe in gñe relonis. Differt autē ga alys entibus ꝓut sunt in aliquo;respōdet ꝓpriū esse.reloni aūt nō respōdet esse ꝓpriū:nō ꝙ nullū esse ei respōdeat:sed ga nō bz esse distinctū ab esse fundamēti. Nā si in aliquo est magnitudo z albedo.aliud est magnitudinis esse z albedinis: z cōpositius est illud ex eo ꝙ est magnuz z albū q̄ ex eo ꝙ est magnū solū. Esse trī equalitatis nō est aliud ab eē quātitatis in qua fundaī:nec esse similitudinis ab eē albedinis:z inde est ꝙ ꝓbs.5.meta.assignat duas relonum bz gña alioꝝ entiū. Inde est etiā ꝙ nō est aliqd cōpositius ex eo ꝙ est albū z silē:q̄ ex eo ꝙ est albū solū:eo ꝙ similitudini nō respōdet ꝓprium in esse. Cū ergo dicim⁹ relationē esse realr in aliquo:vt duplicitatē eē realiter in duplo:eo ꝙ ponit aliqd reale esse in eo in quo est:nō est intelligēdū boc esse:ga tale esse qō ponit relatio:est directe in genere relonis:ga ꝓmo modo nec alia entia quātū ad eoꝝ eē dicerēt aliqd reale in bis in quib⁹ existunt:cū esse eoꝝ nō sit directe in eodē genere cū ipsis: nec est intelligēdū boc eē:ga tale eē est eē ꝓprium relonis: ga bz quātū ad istū modū alia entia quātuz ad eoꝝ esse ponerent aliqd realr in subiecto:eo ꝙ eis ꝓprium esse respōdeat:nulla trī relatio ꝑm istū modū diceret aliqd realr in aliquo:eo ꝙ ei nō respōdet ꝓprium esse: sed esse fundamēti. Sufficit ḡ ad boc ꝙ relatio sit realr in aliqbus ꝙ habeat reale fundamentū in ipsis: z dicat aliqd reale esse in eis absq̄ eo ꝙ tale eē sit in genere relationis:vel sit relationi ꝓpriū:z ideo sicut sufficit ad boc ꝙ similitudo sit realiter in simili ꝙ ponat aliqd reale fundamentū in ipso:vt albedinē vel esse albuz:absq̄ eo ꝙ tale esse sit relationi ꝓpriū:ita sufficit ad boc ꝙ relones sint realiter in patre z filio ꝙ ponant in eis aliqd reale: vt idētitatē nature:vel idē esse nature siue eēntie:absq̄ eo ꝙ tale eē sit qd relatū vel ad genus relonis ptineat.

Vltō de relone realī qd requirit. De hoc ēt vide infra distī. 27.q.1.

M

Requirit etiā vltra reale fundamētū ad boc ꝙ relatio sit realis:realis distinctio relatoꝝ que etiā est iter pieꝝ z filiū vt melius infra declarabit:igit relones sunt in eis realr:nō obstante ꝙ esse earuz est esse essentie:eo ꝙ ponunt aliqd reale in ipsis realiter distinctis. ¶ Declaratio igit ad defensionē positionis ꝓtrectani arguebat nullaz relationē esse realiter in aliquo:ga quantū ad rationem quidditatis relatio nihil patri videt:quātū ℞o ad esse:etsi nō transit in subaz sicut in diuinis:trī illud esse semp est alioꝝ generū:vt esse similitudinis:est esse albedinis:ꝓpter qō etiā videt argui:ꝙ similitudo nō sit realr in illi sed albedo:declaratio igit ꝓbabilis nō arguebat inē num:sed volebat declarationē hui⁹ difficultatis:q̄re relones in aliquo realr eē dīr:qō declarauimus:nō est ḡ ꝓdicta vera positio. ¶ Scōa positio q̄ dicebat relones non esse in ꝓsonis sed esse ꝓsonas:ex simplicitate ꝓsonaꝝ videt sumpsisse originē:nā cū ꝓsona sit simplr vt essentia:z qō est in aliquo videaī facere cōpositionē in illo:noluerūt dicere ꝓprietates esse in ꝓsonis:ne ponerēt personas cōpositas:sed eas esse personas. ¶ Istoꝝ motiuū nō est sufficiens:qz modus significādi nominū sequit modū intelligēdi:vnde sufficit ꝑtem esse cōpositū ꝑm modus intelligēdi ad boc ꝙ paternitas nō solum sit ipsa:sed etiaz sit in ipsa:nā sicut deitas est in deo z est deus nō obstāte simplicitate:imo boc est ꝓpter eius simplicitatē ꝙ deus est deitas que est in ipso:sic paternitas nō solū est in patre sed est pater:ꝓpter ipsius patris simplicitatē. Sunt ergo relones in ꝓsonis z ꝓsone: vt tertia positio dicebat.

N

Nō motiuū 2ᵉ opi. q̄ relatoꝝ nō sūt in ꝓsonis bz sunt ꝓsone.

3.

O

Ad primū dōm ꝙ ad boc ꝙ sciamus duo⁹ relones reales esse in diuinis nō sufficit ꝙ sciamus deū esse intelligētē:sed ꝙ sciamus modum intelligēdi eius:qō scire nō possumus:qz tunc nō solum sciremus qz est deus:sed qd est deus:nam scire quale sit illud intelligere z modū intelligēdi eius:nō possumus nisi sciremus qd sit ipm intelligere:z cū ipse sit suū intelligere: sciremus qd est ipse:z cū talia in via scire nō possimus ꝓductū rōnis:ubi relones reales exīstere scire nō possum⁹.

P

¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ supposita diuina differūt rōne:boc est relationeq̄ que est rō ad essentiā cōparata. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ relo quātum ad suā quidditatē nec est essentia nec est aliquid:sed ad aliqd:z ideo relo q̄tum ad rōnem qdditatis nō facit cōpositionē:quātū ℞o ad esse trāsit in substātiam:ideo in diuinis possumus ponere duo ꝑdicamēta:subaz z relonē:absq̄ cōpone in ipso. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ relo nihil oino ꝑdicaī q̄tū ad rōnē qdditatis:qz ꝑm illam nō est aliqd sed ad aliqd:pōt trī esse realr in aliquo: eo ꝙ aliqd reale ponit in illo modo quo dictū est. ¶ Ad 5ᵐ dōm ꝙ non semp realis relo dicit mutationē in eo in quo est:sed semp ponit aliqd reale in illo:z si illud reale ei cōpetit absq̄ sui mutatione:relo est in ipo realr absq̄ motu. Uel dicere possimus ꝙ cū dicī ꝙ realis relo nō est in aliquo absq̄ sui mutatione:intelligēdum est de eo ꝙ ex nō relato fit relatū:ꝑi aūt ab eterno sui pater. Rursum etiā nō semp id qō de nō relato realr:fit realr relatum:semper mutaī:nam similitudo est relatio realis:z tamen aliquis pōt fieri similis absq̄ sui mutatione.

¶ Utrum proprietates diuine sint tres. Qō. II.

Tho.in sum.par.1.ꝑ.q.28.q.4.Et ibi Scō.in 1ō.dī.31.q.1.5.4.7.5.

QOstea queritur de numero proprietatū relationū z notionalium. Et videt ꝙ nō sunt trī tres ꝓprietates. videlz paternitas,filiatio z processio:qz proprium est illud qō cōpetit vni soli. Sed esse ingenitum cōpetit soli ꝑi:iuxta illud Aug.in qōnib⁹ ad Orosiū. Si spūm sanctū dixerimus ingenitum / duos pies affirmare videbimur.ergo esse igenitū est ꝓprietas ꝑis. ¶ ℞. Esse imaginē est proprium soli filio:iuxta illud Augu.6.de trinitate cap'o.2.solus filius est imago patris:igitur filⁱ habet duas proprietates:non ergo sunt trī tres.

Q

De numero ꝓprietatū personaliū.

In cōtrariū est:qz videt ꝙ nulli ꝓsone competat aliq̄ ꝓprietas:qz ꝓpria sumuntur p cōparationē ad nāz:nō ad hypostasim:vñ ꝑs ꝓbs 5.topicoꝝ.ꝓpriū p ꝑus cōpetit spēi:deinde idiuiduo.cuz igit oēs ꝓsone conueniāt in vna nā:nullum proprium cōuenit vni persone qō non conueniat alteri.ergo paternitas non est proprietas patris:nec filiatio filij.

A Utrū relationes dīne sint quatuor aut plures.

Alterius videt: q nō sint q̄tuor relōes. ponunt enī relōes iste. paternitas/filiatio/processio/ꝛ cōis notificatio: sed plures alie relōes sunt ibi q̄ iste: ga imago relōnē iportat iuxta illud Aug. 7. de trinitate ca. 3. Quid aūt absurdius q̄ imaginē ad se dicūtur in diuinis recipī nomē imaginis: ergo ꝛc. ℂ P. In diuinis recipīt nomē ℣bi: sed ℣bū nō solū dicit respectū ad dicēte: sed etiā dicit respectū ad creaturas. vñ Aug⁹ 83. q. q. 46. dicit q cū dī in p̄n° erat ℣bū: qđ grece dī logos: latine dī rō vel ℣bū. Sed in hoc loco verius intelligit ℣bū vt significet nō solū ad p̄cz respectus: sed ad illa etiā que per verbū facta sunt. ℂ P. In diuinis recipīt nomē doni ꝛ dati. Sed datū non solū refert ad dantē: sed ad eos q ipsum accipiūt: vt vult Aug. 5. de trin. cap°. 14. ergo spūs scūs nō solū refert ad p̄cz ꝛ filium: sed etiam ad nos: ergo in eo est alia relatio q̄ processio: non igitur sunt tm̄ quatuor relationes.

B

Jn contrariū est: quia nō debēt esse nisi due oppositiones que ponunt in diuinis sunt relōes originis: sed non sunt ibi nisi due origines: ergo ꝛ due relationes.

Utrum notiones sint tm̄ quinque.

Alterius videt q non sint tm̄ quinque notificationes que ponunt esse p̄nitas/filiatio/processio: cōis notificatio/ꝛ insciabilitas: ga fm Aug. 4. de trinitate cap°. 20. mitti filius est cognoscere q ab alio sit: sed quod ducit in cognitionē alterius pōt dici notificatio illius: ergo missio est notificatio filij: sz hec notificatio nō est eadē cū aliqua predictaꝝ cū ille cōueniant personis ab eterno. missio aūt sit quid t̄porale. ℂ P. Cognoscimus personas nō solū p̄ ppria: sed per appropriata: vt per potētiā patrē per sapiaz filiū: ergo nō sunt tm̄ quinque notificationes: vt dictum est.

C

Jn cōtrariū est: ga videt q insciabilitas nō sit notificatio: ga insciabile non dicit quid sit sed quid nō sit: sed cognoscere aliquid est scire quid est illud fm ℙhm 7° metaphy. ergo nō sunt p̄cs notificationes q̄ quinque: sed pauciores.

T. cō. 4.

Duplex relatio per proprietatē notionē ꝛ relationem fm quosdam.

Rñdeo dom ad primū quesitū q ppietates personales sunt tres: qō si videre volumus: oportet nos scire dīas ꝓpetatū ad notificationes ꝛ relōes: hanc aūt quidā assignāt duplicē. s. ex rone significationis: ꝛ ex ordine intelligendi: ex rone significationis: ga sz aliquid possit dici ppietas/relatio/ꝛ notificatio nō nisi fm eandē rōnez. Nā paternitas ꝛ ppietas pīs est relatio ꝛ notificatio: sed est ppietas inquātū cōuenit ei solū: relo inquātū per illā refert ad filiū: notificatio inquātum est p̄n° formale inotescēdi p̄cm. Scda dīa sumit ex ordine intelligēdi fm quē ordinē intellis ppietatis p̄cedit intellm notificationis: ꝛ intellis relationis intellectuz ppietatis: est enī relatio fm modū intelligendi prior ppietate: ga ppietas nō ꝯuenit rei nisi distincte. distinctio aūt in diuinis nō est nisi per relationē. igit fm modū intelligēdi prius intelligit q paternitas sit relatio q̄ proprietas. Rursum intellis ppietatis p̄cedit intellm notificationis: ga nō est ratio inotescēdi aliquid nisi sit ei ppriū. Si aūt istas dīas vellemus sequi: nō habem⁹ ppositū: sz oppositū. nā fm p̄mā dīaz que sumit ex ratione significādi. vz. q aliqđ dī ppietas p̄sone: eo q soli illi cōuenit insciabilitas est ppetas p̄sone: ꝛ ita nō erūt tm̄ tres ppietates qđ falsum est. Scdm aūt scdaz dīaz adhuc magis distam⁹ a veritate. nā p̄us fm modū intelligēdi: est illud a quo nō querit dīna: maxime in his q̄ nō realr differūt. Dicim⁹ enī aial fm intelligētiā cē p̄sone: eo q ois bō aial nō oē aial bō: igit cū ppietas fm intellm p̄cedat notificationē: erit ois notificatio ppetas:

D

2ª

3

nō ois ppietas notificatio: ꝛ cum sint quīq notificationes: nō solū erunt ꝓpetates ples q̄ tres: sed ēt plures q̄ quīq. Ideo notāndū q sic supza habitū est plurificatio relationū diuinaꝝ magis videt assimilari plurificationem spūs in codē genere q̄ plurificationi idiuiduoꝝ in eadē spē: ꝛ iō nō sunt in diuinis ples relōes files: vt ples paternitates: sed ples dissimiles: ꝛ qz hypostasis nō solū dicit entiā: sed entiā cū ꝓpetate: vt dicit Damascenus libro 3°. cap°. 6°. fm modū intelligēdi ꝓpetas addita entie constituit hypostasim: ꝛ qz vt dictū est plurificatio taliū assimilat plurificationi spūs in codē glie: cōstitutio cuiuslibet psone diuine bz quādā filiatudinē: bz modicā cū cōstitutione spūs: vt sicut spūs dicit genus ꝛ dīaz: ita hypostasis dicit entiā ꝛ ppietatē: ita q loco dīe specifice est ibi ꝓpetas p̄sonalis: ꝛ ex hoc paternitas meret nomē proprietatis inquātū est ꝯstitutiua p̄sone patris: ꝛ cōparatur ad eam q̄si ppria ꝛ specifica dīa ad ip̄m: ꝛ qz specifica dīa plurificat fm numeꝝ spūs: fm q tradit ℙhs. 7. meta°. cap°. de vnitate diffōnis: vbi ait. q cū ꝑfectissimus diuidēdo pedaltates vsq; ad vltimas dīas: tūc tot erūt spēs pedis q̄t dīe: ꝛ pedes dīna aialia eq̄lia differētijs: tot igit erūt ppietates quot p̄sone: ꝛ ga p̄sone sunt tres: ppietates tres esse opz qđ declarare volebamus.

T. c. 43.

Ad primū dom q ppietas vt hic sumit nō solū dī qđ cōpetit vni soli p̄sone: sed qđ est p̄sone ꝯstitutiū cuius nō est insciabilitas. ℂ Ad 2ᵐ dom q imago put dicit relōnē realē in filio vl ppietatē filij: non aliā relationē important q̄ filiationez. vnde Aug. 2. de trinita. cap̄. 3. vbi dixit. q solus filius est imago: vult q filius sit eo imago quo filius.

Ad illud in ꝯrū dom q sicut dcm est plurificatio p̄sonaꝝ assimilat plurificationi speciez in eodē glie: qz ibi nō est plurificatio p relōes similes ꝛ eiusdē speciei: sed per relōes dissimiles ꝛ habētes similitudinē cum relonibus differētibus speciez: qz fm plurificationē speciez accipiunt ꝓpetates: vt accipiuntur diuersa ppria in aialibus q diuerse spēs aialis ꝯstituunt: ideo huiꝰ relōes cōstituūt p̄sonaꝝ: quedā ppietas dici possunt ppter similitudinē quā habet cōstitutio personaꝝ cum cōstitutione speciez. Uel possumus dicere q largo modo sumēdo ppietates: etiā indiuidua ppietates dicunt hīe. Narrant enim septez ppietates cuiuslibet indiuidui que in alio reperiri non possunt.

E

G

Ad id aūt qđ vlterius querit quot sunt relōes reales in diuinis: dicēdū q q̄tuor. Hoc aūt aliquis declarant: ga semp reales relōes sequunt ad aliquid aliud fm modū intelligēdi: vt duplū ꝛ subduplū ad quātitatē: causa ꝛ causatū vel p̄ncipiū: ꝛ q est ex p̄n° ad actionem ꝛ passionē: ꝛ sic de alijs. In deo aūt si ponimus relationes: nō possumus ibi ponere relōes que sequunt ad quātitatē: eo q est sine quātitate magnus: nec q̄ sequāmur ad q̄litatē: quia est sine q̄litate bonus: sed relōes ibi ponūt fm modum intelligēdi sequunt ad actiones: non ad actiones quascūq: sed ad actiones exeūtes nō trāseūtes in exteriorē mām. Dee aūt sunt q̄tuor: ꝛ ideo sunt quatuor relōes reales. ℂ In hac aūt rōne est aliqđ bene dictum: ꝛ aliqđ non benenam q̄ sint ibi solū relationes reales: que fm modū intelligēdi sequunt ad originē verum est: sed modus venandi hoc nō arguit ppositum: sed oppositū: qz fm doctrinā sanctoꝝ omnia alia predicamenta a relatione in diuinis transeunt in substantiam: ꝛ ideo sicut est ibi magnitudo: ꝛ nō est ibi quātitas: qz magnitudo illa est diuina substantia: ita est ibi intelligere: ꝛ nō est ibi actio: fm q actio dicit vnum predicamentum. Nam intelligere diuinum est ipsa diuina substantia. ergo

H

fcz Tho. in 1ª. d. 28. q. 4

3 Tho.

I Sicut nō sunt relōnes reales sequētes ad quātitatē vel ad qualitatē:ga talia ibi nō manēt ſm ſuū genus:ita nō ſunt ibi relōnes ſequētes ad actionē vel ad paſſionē:ga nec talia ibi exiſtūt ſm ſuū genus. Notāduz ꝓpter hoc ꝙ ſicut ſuperius tactū fuit:ſtē eſt in his que diſtinguunt penes abſoluta:ita ſuo mō eſt in his que diſtinguunt ꝑ relata. nā ea que diſtinguunt per abſoluta per ſe t dire cte diſtinguunt ꝑ nām. accidētia autē magis ſunt ſigna diſtinctionis q̄z diſtinguāt:vt inēbria leuia t nēbria ter ui dīnt:ga ale dīnt:vt dicit Cōmentator ſup ꝑ de ala. ꝙ ſi calūniā hz in diſtōne iduiduoz in eadez ſpēcie:no ꝙ ad diſtōnē taliū vident facere accidētia:vt Boēti⁹ aia in diſtinctione ſuā ſpecierū abſqz calūnia vex eſt:ga in talib⁹ nō eſt diſtinctio directe niſi per nām:t ga pluriſi catio relonū in diuinis aſſimilat plurificationi ſpecieꝝ: diſtinctio ꝓſonaꝝ que eſt per relata habebit quādā ſili tudinē cū diſtōne taliuz que eſt per abſoluta:vt ſicut in illis per ſe t ꝑ nā diſtinguūcita in his relones q̄ ſequunt ad origines per quas cōicat nāe:erunt reales t realē di ſtinctionē faciēt. Alie aūt relones ſi que ibi ſunt:vel nō erūt reales:vel magis erūt ſignū diſtōnis q̄z diſtinguāt. In qualibz autē origine eſt accipere duas relones. vnā per quā producēs ad productū refert. t aliā per quā ꝓ ductū ad ꝓducētē:vt ex eo ꝙ pr generat filiū eſt vna re latio in ꝓre per quā refert ad ipſuz vt paternitas:t alia in filio per quā refert ad ꝓrez vt filiatio:t ex eo ꝙ pater t filius ꝓducūt ſpūſcm eſt vna relatio in vtroqz ꝑ quā referunt ad ipz que dī cōis nonſicatio:t alia in ſpūſcō per quā refert ad ꝓrez t filiuz que dī ꝓceſſio:t ita ſunt ibi q̄uor relones ꝓtacte. nā cū ſint ibi due origines. vna per modū nature. alia per modū volūtatis:t ex qualibz origine ſumant due relones:erunt igit quatuor relatio nes:quod declarare volebamus.

K

D

Ad primū dōm ꝙ imago non dicit aliā relatio nē realem in filio q̄z filiationē:vt cō cordemus cū verbis Aug. qui ait:ꝙ filius eſt eo imago quo filius. ¶ Ad ſcōm dōm ꝙ reſpectus ille quez dicit verbū ad creaturas:non ponit relationē realē in verbo niſi forte ſicut in cognoſcēte ex qua poſitione nō ſequit ꝙ in verbo ſit relatio realis: ſed ꝙ cognoſcat huiō relationē. nos aūt loquimur de relonibus que realr ſunt in deo. ¶ Et ꝓpter hoc patet ſolutio ad tertiū:ga ſpūſcus ex eo ꝙ datur nobis nō realiter refertur ad nos.

Ad illud in cōtrariū dōm ꝙ ſicut habi tū eſt ex qualibz ori gine ſumunt due relationes:t ideo cū ſint ibi due origi nes:debet argui ꝙ ſunt ibi quatuor relationes nō due.

Petrus i ꝓ ſuo diſtn. 26. q. vltima.

M

Ad id autē qō viterius querit quot ſunt ibi notifications. Dicēdū ꝙ gnque. Numerus aūt iſtaꝝ ſic cōmuniter aſſignari cōſueuit:ga notifi catio tria ſportat. Primo dicit aliqd pertinēs ad origi nem. nā cuz perſone per origines diſtinguunt vel per relationes que ad origines ſequunt:non inoteſcit nobis perſona niſi per id qō aliquo modo ad origines ptinet. Scōo dicit quid ſpeciale:vt accipiat ſpeciale eē qō nō conuenit oibus:vel dicat ſpeciale qō ſumit ex ſpeciali modo emanādi. Tertio dicit quid ad dignitatē ptinens eo ꝙ perſona eſt hypoſtaſis ꝓprietate ad dignitatē ptinēte diſtincta:ea aūt que pertinēt ad originē vel dicunt quid affirmatiue vel quid negatiue. naz ſm Aug. 4. de trini. ca. 4. negocio eſt in eodē gñe cuz affirmatione. vñ t qō originē negat:nihil aliquo modo ad originē ptinet. que autē originē affirmatiue dicūt:ſic diſtingui ptinga vel tales relationes ſumunt ex eo ꝙ ꝓſona ꝓducit:vel ex eo ꝙ producit. Ex eo ꝙ ꝓducit ſupli:vel generali: vel ſpecialiter:ex eo ꝙ producit generaliter non poteſt inde ſumi nonficatio:quia vt dictū eſt notificatio dicit aliquid ſpeciale:ſi ex eo ꝙ producit ſpecialiter:cuz ſint duo tales modi producēdi. ſ. per modū nature:t per modum voluntatis:erunt due notificationes vt ex eo ꝙ producit per modum nature ſiue ꝙ generat erit paternitas:ex eo autē ꝙ producit per modū volūtatis:ſiue ex eo ꝙ ſpirat erit cōmunis notio. Similiter due notiones ſumuntur ex eo ꝙ perſona producit:ſcz ex eo ꝙ generat: vel per modum nature ꝓducit ſumitur filiatio:ex eo autem ꝙ ſpirat:vel per modū volūtatis accipit eſſe:accipitur proceſſio. igit ſunt quatuor notiones ſm ꝙ origo accipitur affirmatiue:vna eſt autē notio ſm ꝙ origo negat. naz negari originem dupliciter poteſt intelligi:vel actiue vel paſſiue. Si negat actiue, ſic nō ſumetur inde notio:qz nō ꝓducere nō importat dignitatē. notio dignitatē importat. Sed ſi negatur paſſiue hoc poteſt eſſe dupliciter: ga vel negat generaliter:vel negatur ſpecialr. Si negat ſpecialiter vt nō ꝓduci per hūc modū vel per illuz:ſic nō poteſt ſumi inde notio:qz negare ſpeciale eſt ponere qd cōmune. vnde non ſortes eſt qd cōmunſſimū inter omnia negatum notio autem non dicit quid cōmune:ſed quid ſpeciale. Sed ſi negatur generaliter vt nullo modo ꝓduci:ſic poteſt ſumi inde notio:qz negatio generalis eſt poſitio ſpecialiſſima t huiuſmodi notio eſt innaſcibilissima. Dicamus ergo eſſe quinqz notiones:quaruz tres ſunt in patre:due in filio: vna in ſpiritu ſancto:nam pater ex eo ꝙ producit filium per modum nature eſt in eo paternitas: ex eo autē ꝙ producit ſpūmſanctum per modum voluntatis eſt in ipſo cōmunis notio:ex eo autem ꝙ nullo modo producitur:eſt in eo innaſcibilitas. Filius autem ex eo ꝙ a patre ꝓducitur eſt in eo filiatio:ex eo ão ꝙ ſpiritum ſanctuz ſpirat eſt in eo illa eadem notio que eſt in patre:qz pater t filius ſunt vnū principiuz ſpūſcī:t ideo hz ſunt tres notiones in ꝓre t due in filio nm ꝓre t filio nō ſūt niſi quatuor notiones:quia vna illaꝝ eſt cōmunis vtriqz. In ſpiritu ſancto eſt vna notio:quia cum nullam perſonā producat ſolū eſt in eo notio:ſm ꝙ a patre t filio ſpiratr. t hec vocat proceſſio. ¶ Ex hoc apparet ꝙ omnis ꝓprietas eſt relatio:ſed non conuertitur:qz cōmunis notio eſt relatio:non tamen eſt ꝓprietas:quia nullam perſonam conſtituit. Rurſus omnis relatio eſt notio: ſed non conuertitur:quia innaſcibilitas eſt notio:non tamen eſt directe relatio:cum relationem neget. Sic igitur verificat in diuinis eſſe tres ꝓprietates:quatuor relationes t quinqz notiones:ſicut ſi nihil eſſet aliud niſi tres perſone humane:vnus leo t vnus lapis verificaretur ꝙ eſſent tres homines:quatuor animalia:t quinqz corpora:eo ꝙ omnis homo animal:t non conuertitur:t omne animal corpus:t nō conuertitur. Sic omnis ꝓprietas relatiue t non conuertitur:t omnis relatio notio:t non conuertitur.

N

O

P

Epilogus. Tres ꝓprietates quatuor relationes. 5. notiones ſunt in diuinis.

Q

Ad primum dōm ꝙ nihil ꝓhibet notionem nō importat notionem que nō ſit aliqua dictarum quinqz:nam proceſſio t̄pozalis non proprie ponit in numerum cum eterna. ¶ Ad zm dicendum ꝙ vt habitum eſt notio debet dicere qd ſpeciale nō qd cōmune. appropriata autē ſunt cōmunia nō propria. Rurſum per appropriata non cognoſcuntur perſone in ſpeciali:niſi inquantū preſupponuntur notitia propriorum: t ideo talia non proprie notiones dicuntur.

Ad illud in contrariuz dicendus ꝙ hz affirmatius per ſe loquendo magis notificēt q̄z negatiue:nihilominus tamen notitia per negationem aliqua notio eſt:imo noſcere per negationez dcūr eſt magis proportionatum modo intelligendi noſtro q̄z aliud.

A Super ilam sup illo.[In deo aūt nihil qō fm accūs dr: quia nihil in eo mutabile est aut amissibile.] Contra. ga ista nō vi sufficiēs causa. nā multa accūtia sunt que sunt iseparabilia ꝛ inamissibilia. Dōm ꝙ semp accūs est diuersa res a subto ꝛ est posteri⁹ eo: ꝛ iō pōt itelligi subz sine ipso: ꝛ oē accūs est gd amissibile fm modū itelligēdi: sed relo non est alia res cū psona: ꝛ psona nō pōt itelligi nō itellecta relone sine ppietate: ꝛ ideo talia in diuinis nō būt rōnē accidentis.

C Item super illo.[Deies sunt filij dei factura.] Notāduz ꝙ hoc dupl̄r pōt itelligi: vel quātū ad creationē: ga sumus filij dei iquātū ei⁹ imaginē gerimus: vel cētū ad recreationē: ga sum⁹ ei⁹ filij iquātū ei⁹ grāz p adoptionē suscipim⁹: ꝛ creatio ꝛ recreatio q̄dā factura dici pōt.

B C Item sup illo.[Nec quicq̄ ille nisi filius.] Contra. oē qō relatiue dr est aliqd excepto relatiuo: vt dr. 7. de trica. p. g̃ falsuz est ꝙ filius nō sit quicq̄ nisi filius. Dōz ꝙ illud aliud qō est filius excepto relatiuo est essentia: sed ex eo ꝙ solū in eo ponit filiatio nō excludit essentia: ga relo diuina cōparata ad essentiā est idē ꝙ ipsa: ꝛ nō differt nisi rōne. Uel dōz ꝙ filius nō est quicq̄ nisi filius: ga nūq̄ fuit nō filius ꝛ hoc cōcedat cuz verbis sequētibus cum dicitur: arqz itaqz semper est filius.

Nota tres errores circa filiationē chi. Nestorij. Sabellij. ꝛ Arrij.

C Iteꝝ super illo.[Dic cui est verus ꝛ ppius filij⁹.] Notandū ꝙ circa filiationē chi tres fuerunt errores. vnus fuit Nestorij ꝛ Fotini qui posuerūt chm esse dei filiuz adoptione: nō solū origine: ga in chio duas psonas siue duo suppositā posuerūt. Alius fuit Sabellij: q̄ co ꝙ cōfudit psonas: nō posuit filiū vere esse filiū: neqz pcz vere pcz: sed solū posuit eū filiū nuncupatione: nō veritate. Tertius fuit Arrij q̄ separauit subas. vnde dixit dei filiū esse creaturā: vnde posuit eū filiū creatione nō natiuitate. hos tres errores allidens: Magr̄ ait ꝫ Fotinuz ꝛ Nestoriū: ꝙ dei filij⁹ est filij⁹.[Origine nō adoptione.] addit ꝫ Sabellīū ꝙ est filius.[Ueritate nō nūcupatione.] Subiūgit ꝫ Arriū ꝙ est filij⁹ natiuitate nō creatione.

C An ealdē ppietates assignent Augustinus ꝛ Hylarius: ꝛ an iste sint que dr̄ pnitas ꝛ filiatio ꝛ processio. Distin. XXVII.

Inquiri potest. vtrū ppietates quas Hylarius supra assignauit. s. ꝙ pater semp est pī: ꝛ filius semp est filius: sint ille eedē ppietates quas Aug⁹ superius distinxit dicens ppriū esse pīs ꝙ genuit filiū: ꝛ ppriuz filij ꝙ genitus est a patre: ꝛ spiritussci ꝙ ab vtroqz procedit: ac deinde: vtrū ꝛ iste sint ille que dicunt paternitas/filiatio/processio. Videt ꝙ non sint eedem ppietates quas ponit Hylarius: ꝛ ille quas ponit Augu. Si enim eedem sunt idem: est ergo patri esse patrez: ꝛ genuisse filium: qō vtqz quidā p̄cedunt. Si aut̄ hoc est: cui ergo ꝓuenit vt sit pater: ei cōuenit genuisse filiū. Natura ḡ diuina si pī est genuit filium. Si ꝫo non genuit: pī non est. Sed quis audeat dicere: aut ꝙ ipsa genuit filium: aut ꝙ ipsa pater non sit. Si aut̄ ipsa pater est: nec filiuz genuit. non est ergo idem dicere aliquid esse patrem: ꝛ gignere filium. Et ita nō videtur vna eadēqz esse ppietas.

B

C Respōsio vbi ostendit ealdē eē ppietates. Ad quod sine preiudicio aliox dicimus: ꝙ ealdē proprietates notauit vtroqz: lz diuersis verbis. Quod enim Hylarius ait ita itelligi dz. Propriū pīs est ꝙ semp pater est: idest ppietas patris est qua semp pī ē. Semp ꝫo pī est: qa semp genuit filiuz. Ita ꝛ ppriū filij ē ꝙ semp filij⁹ est. i. ppietas filij est qua semp filij⁹ ē. Filius ꝫo semp est: qz semp genit⁹ est. Ergo ppietas qua pater pī est: est qz semper genuit. Et hec eadez dī paternitas vel generatio. Et ppietas qua filius semp est filij⁹: qz semp genitus est a patre: ꝛ hec eadē dī filiatio vel genitura: vel natiuitas: vel origo: vel nascibilitas. Sic ꝛ ppietas qua spiritussanct⁹ est spiritussanct⁹ vel donū: est qz p̄cedit ab vtroqz. ꝛ hec eadez dī p̄cessio. In p̄missis ergo locutionib⁹ eedem significate sunt ppietates.

F

C Nō nō est oino idem dicere eē patrē ꝛ genuisse vel hre filium: ita ꝛ de alijs.

I

Nec tamen videt nobis oino eē idez dicere aliqd eē patrem ꝛ genuisse filiū: vel aliqd eē filiū: ꝛ hre patrem: vel eē spūmsanctū ꝛ p̄cedere ab vtroqz: alioquin pī nō eēt nomē hypostasis. i. psone: sed ppietatis nī: silr filij⁹ ꝛ spūssc̄ūs. Et ita nō p tria noia significarent tres psone. Ideoqz dicimus: qz patris nomē nō tm̄ relationez notat sed etiam hypostasim. i. subsistētiā significat ita ꝛ filius ꝛ spūssanct⁹. Relationū ꝫo vocabula. s. paternitas: filiatio: p̄cessio: vel gignere: vel gigni: p̄cedere: ipsas tm̄ relationes: nō hypostases significāt: siue habere filiū: ꝛ habere patrē: vt verbi gratia. Cū dicimus deus est pater: nomine patris ꝛ relationē notamus ꝛ diuinā hypostasim significamus: vt sit itelligētia talis. Deus vel diuina cētia est pater: idest ille q genuit. i. hypostasis que hz filiuz. Silr de⁹ est filius. i. hypostasis genita vel habens patrē. Ita etiaz deus est spūssc̄ūs: idest hypostasis procedens ab vtroqz: siue ille qui p̄cedit. Cum ꝫo noia relationū ponimus in p̄dicatis: notiones ipsas tm̄ significamus: nō hypostases: vt cū dicimus. deus genuit. i. hz filium: ꝛ deus genitus est: idest habet patrē. Et tunc opz intelligi in subiectis hypostases tm̄: nō ēntiā q̄ illis ppietatib⁹ determinant̄.

G

H

D

I ¶ Qz proprietates determinant hypostases: non substantiam: idest naturam.

Ille enim pprietates singule singulis ppie ꝙueniunt psonis: t p eas persone determinanť t a se iuicé differũt ſz a se nó secedũt. Unde Joãnes damasceñ. Nó differũt ab iuicẽ hypostases ſm subam: sed ſm caracteristica idiomata: idest determinatiuas ꝓprietates. Caracteristica ꝙo. i. determinatiua sunt hypostaseon t non nature: eteni hypostases determinãt. Jté esse quidez intemporaliť t eternaliť dicimus diuiná ỹbi K hypostasim simplicé oia habenté que habet pater: vt eius bonousion. i. cõsubstãtialé natiuitatis modo t habitudine a pñali hypostasi differẽté: nũq̃ ꝙo a pñali hypostasi secedenté. Jdé apertius exprimẽs psonales ꝓprietates in eodé ait. Etiam hypostaseon. i. psonarũ: in trib⁹ ꝓprietatib⁹. i. pñali t filiali t ꝓcessibili recoḡscimus. Insecetibiles aũt ipsas hypostases t idistabiles inuicẽ: t vnitas qdé icõfusibiliť. Tres eni sũt t si vnite. diuisas aũt idistãter. Eteni singula pfecta est hypostasis: t ꝓpriã ꝓprietatẽ. i. existẽtie modũ ꝓpriũ possidet: sed vnite sunt suba: t nó diuistant neq̃ secedunt a pñali hypostasi. Ecce L hic habes distictas tres illas ꝓprietates: que supra diuersis significate sunt modis.

¶ Qz sunt alia noia personaꝝ easdé ꝓprietates notantia. s. genitus/genitor/verbũ/imago.

Hic nõ est pretermittẽdũ: q̃ sic pz t filius t spũsc̃ũ noia psonaꝝ sunt: t ꝓprietates psonales designãt: ita etiaz sunt t alia noia psonaꝝ: idest que ipsas psonas signiant t earũ ꝓprietates denotãt: t easdẽ ꝙs t noia pdicta. Uñ t relatiue dñr. s. genitor/genitus/ỹbũ/imago. Uñ Aug. in. v. lib. de tri. ait. Uidẽdũ est iquit ḃ signiari cuz M dz genit⁹: qđ significať cũ dz filius. Jdeo eni fili⁹: qa genit⁹: t qa fili⁹ vtriq̃z genitus. Sicut aũt filius ad pzem: sic genitus ad genitorez referť: t sic pz ad filiũ: ita genitor ad genitum. Jdé in. vj. li. de tri. Uerbũ qdé solus fili⁹ accipitur: nó simul pz t fili⁹ taḡ ambo sint vnuz ỹbũ. Sic eni verbũ dz qũo imago. nó aũt pz t filius simul ambo imago: ſz filius solus est imago patris: quẽadmodũ t filius. Jdem in vij. li. de tri. Uerbũ ſm q̃ sapia est t essentia. hoc est qđ pz: ſm q̃ ỹbũ: nó hoc est qđ pz: qz ỹbũ nó est pz: t ỹbũ relatiue dz: sicut filius. Jté in eodé. Sicut filius ad pzem referť: ita t verbuz ad eũ cuius est verbũ referť: cum dicitur verbũ. Et ꝓpterea nó eo verbum quo sapientia dicit: qz verbum nó ad se dicit: sed tm̃ relatiue dicitur ad eũ cuius est verbũ sicut filius ad patrẽ. Eo gppe est filius quo verbuz: t eo est verbũ quo fili⁹. Sapia ỹo quo essentia: t ideo qz pz t fili⁹ sunt vna essentia t vna sapia. Jté in eodé. Nó est pater ipe verbũ: sicut nec fili⁹ nec imago. Quid autẽ absurdius q̃ imaginẽ ad se dici: Jdez in. v. Dicitur relatiue filius: relatiue etiã dicitur verbuz t imago: t in omnibus his vocabulis ad patrez referťur. Nihil autẽ hoz pater dicitur. O

¶ Breuiter summã colligit itelligẽtie pdcõz.

Apte ostẽsuz est q̃ sicut filius vl̃ genitus relatiue dicit ad pzez: ita verbũ t imago. Et q̃ eo dicit verbũ siue imago quo fili⁹. i. eadẽ ꝓprietate siue notione dicit verbũ t imago qua fili⁹: ſz non eo quo ỹbũ dicit sapia vel essentia: qz nó notióe: qua dicitur verbuz dicitur sapia. Neq̃z sapia dicitur ſm essentiam non ſm relationem.

¶ Generalis regula eoꝝ que ad se: t eoꝝ que relatiue dicuñ: qcquid enim ad se simul ambo dicuntur: sed nó ita in pdictis relatiuis. P

Et est hic aduertẽda quedã gñalis regula eoz que ad se: t eorum que relatiue dicuñ de pzẽ t filio. Quicquid eni ad se dicuñ. vt ait Aug. in. vj. li. de tri. nó dicit alter sine altero. i. quicquid dicuntur qđ substãtia eoz ostẽdat: ambo simul dicuntur. Ergo nec pater est de⁹ sine filio: nec filius sine pzẽ: ſz ambo simul deus: ſz nó ambo simul pz: nó ambo simul fili⁹: vel verbũ vel imago.

¶ An ſm substantiaz dicať de⁹ de deo t buiś.

Hic quẽritur cũ dicit: de⁹ de deo: lumen de lumine: t buiś: vtrũ dicanť ſm subaz. Uñ ſm relationẽ cõstat ista nó dici. Si ỹo ſm subam dicuntur Q simul ambo. s. pz t filius: possunt dici de⁹ de deo: lumen de lumine ſm pdictã regulã. Ad qđ dicimus: qz ſz de⁹ ſm subam dicatur t lumen t sapiẽtia t buiś: t nunq̃ relatiue accipiant: aliquãdo tamẽ pro relatiuis. i. pro personis: sed non relatiue accipiunť: vt cuz dicit deus genuit deum: alteꝝ pro patre: alteꝝ p filio ponimus: filr cum dicitur: deus de deo lumen de lumine. Jn alijs quoq̃z locutionibus sepe reperiunť noia essentie ad significationẽ personarum deducta: vt cum dicit: deus natus: deus moztuus: deus passus: ỹbi fili⁹ tm̃

A significat. Ita de solo filio intelligit cum dicitur deus de deo ⁊ bus⁹. Unde Augustin⁹ querens quō bō dicant in. vij. lib. de trini. ait. Quō de⁹ de deo: lumē de lumine dicit? Nō enī simul ambo deus de deo: sed solus filius de deo. s. patre. Nec ambo simul lumē de lumine: sed solus filius de lumine patre.

¶ Qz tm̄ ꝑm nomen substātie dicitur illud de illo: non ꝑm nomina personarum.

Et est sciendū q ꝑm noia subē nō dicit illō de illo: ly ibi illa noia subaz nō significēt. Scōm ꝙ eo dē noia psonaz: nunq̄z dicit illō de illo; sicut ꝙbuz de ꝙbo: vel filius de filio: ga bus⁹ noia diuersis pſonis cōuenire nō pōt. Qō Aug⁹ ly obscure: in eodē libro ita dicit. Hoc solum de eis dici nō pōt, illō de illo qō simul ambo nō sunt. i. illo solo noie non possumus vti ad ostēdendū vnū de vno: qō simul ambob⁹ nō cōuenit. Sicut ꝙbū de ꝙbo dici nō pōt: quia nō simul ambo ꝙbuz: nec imago de imagine nec filius de filio: ga nō simul ambo filius vl imago. Et sicut noia subē aliqñ intelligentiā personarū distincte factū: ita etiā interdū totius trinitatis simul. Unde Aug. in eodē lib. ait. In pīs noie ipse pater per se pnuntiatur. In dei ꝙbo noie ⁊ ipse pater ⁊ filius ⁊ spūs scūs: vt cum dicitur. Nemo bonus nisi solus deus: quia trinitas est vnus deus.

B

C

Hic querit pōt. ¶ Posīt̄: Magr̄ determinauit de ꝓprietatib⁹ personalib⁹. Dic specialr determinat de eis in cōparatione ad hypostases. Et duo facit: qz ꝓmo facit qō dictū est. Scōo dat quādam vīem regulā ad cognoscendū ea que in diuinis dīr ꝑm notionē ab his que dīr ꝑm subaz. z⁹ ibi¶ Et est aduertēda.¶ ¶ Circa ꝓmū duo facit: ga ꝓmo mouet quādā q̄stionē de ꝓprietate in cōparatione ad hypostasim ⁊ obuiat ad alterā partez. Scōo soluit. ibi¶ Ad qō.¶ ¶ Circa ꝑm duo facit: ga ꝓmo querit vtrū eadez ꝓprietas denotet per hoc qō dicit Hylarius. q ꝓprius est pīs q̄ semp sit pīs: ⁊ qō ait Aug., ꝓpriū esse pīs q̄ genuit filiū: ⁊ vtrū sic accepte ꝓprietates sint eedē cū pinitate/filiatione/⁊ processione. Scōo obuiat ad alterā partez: ga si idē est aliqd esse pātez ⁊ genuisse: tūc cū essentia sit pr̄ essentia genuit. z⁹ ibi¶ Uidet q nō.¶ Deide cū dicit.¶ Ad qō.¶ Soluit ⁊ duo facit: ga ꝓmo soluit ad qōnem. Scōo dat itellm quarūdā ꝓpōnū ex quo itellū soluit ad rōnē in ꝓtrariū. z⁹ ibi¶ Cū dicim⁹.¶ ¶ Circa primū tria facit: ga ꝓmo dat solonez in gñali di. per ola ꝓdicta easdē ꝓprietates importari: ly sub diuersis ꝙbis. Scōo magis in speciali hāc veritatē exponit: ga cuz dicit ꝓpriū est patri qō sit semp pater: intellectus est: ga quedā ꝓprietas est patris: vt paternitas qua semper pater est.

D

¶ Itez cū dī.¶ Proprium est patri semp gignere.¶ Hoc qō dico gignere, eandē ꝓprietatē nominat cū paternitate: ideo eadez semper ꝓprietas per omnia dicta importat: qz paternitas. verū qz hec proprietas sub tali diuersitate ꝙbor nō eodē modo ipōnat. Assignat tertio hāc diuersitatē. dicēs q aliuz modū significandi hz pater. aliū paternitas: sine gignere: qz pr̄ nō solū dicit relationē sed hypostasim. sed gignere ⁊ pīnitas ipsas relationes signiant nō hypostases. z⁹ ibi¶ Qō enīz.¶ ȝ⁹ ibi¶ Nec tm̄ videt.¶ Deinde cū dicit¶ Cū dicimus.¶ Dat intellectū quarūdaz ꝓpōnū ⁊ duo facit. qz ꝓmo facit qō dictū ē. Scōo designat predictas ꝓprietates p alia noia. ibi¶ Dic nō est.¶ ¶ Circa ꝓmū tria facit. qz ꝓmo exponit hāc/deus vel diuina essentia est pater. qz ibi pater supponit pro hypostasi. vī est sensus. diua cētia est pr̄. i. est hypostasis que est pr̄ita q ibi pater tenet substātiue nō adiectiue. Et ex ꝑ soluit ratio supūs facta in ꝓriū: qz cū dī q eadē ꝓprietas ipōnatur p hoc q pater est pater ⁊ q pater gignit. ibi pater in ꝑdicato ponit adiectiue: cū ergo arguit diuina cētia est pr̄. ḡ gignit. pater nō ꝑtur de diuia cētia adiectiue hz quē modū stat pro ꝓprietate: sed substantiue prout stat pro hypostasi. Scōo exponit hāc/de⁹ genuit: dicēs q ly deus/stat pro hypostasi: nō pro cētia. Tertio ꝯcludit, ꝓprietates tales distinguere hypostases nō subaz: qō ꝓbat p multas auctes Damas. z⁹ ibi¶ Et cū dī. ȝ⁹ ibi¶ Ille. n.¶ Deide cū dicit¶ Dic nō est.¶ Noiat ꝑdictas ꝓprietates p alia nomina: ⁊ tria facit. qz ꝓmo dicit quedam nomina cē psonaz que dicūt illas easdē ꝓprietates sub alys verbis vt genitor dicit illā eandē ꝓprietatē quā dicit pater ⁊ verbū ⁊ imago quā dicit filius. Scōo spāliter determinat de verbo ostendēs noie verbi talez notionē ꝑportari. Tertio in sūma recolligit que dicta sunt. z⁹ ibi¶ Sic enīz verbum.¶ tertia ibi¶ Apte ostensum.¶

¶ Tunc segī illa pars¶ Et est aduertēda.¶ In qua dat regulā ꝑs datā: ⁊ duo facit. qz ꝓmo dat talē regulā q ea que dīr ad scīdicimī de oīb⁹ simul nō pluraliter ea que dicimī relatiue: nō. Scōo mouet quādā questionē. ibi¶ Dic querī.¶ Et duo facit. qz ꝓmo querit cū dī de⁹ de deo: vtrū dictū sit ȝ subaz vel ꝑm relationē. Et vī q nō ꝑm subam ga nō cōuenit oībus: cū pater ⁊ filius nō sit deus de deo. Scōo soluit. ibi¶ Ad qō.¶ ¶ Circa qō tria facit: qz ꝓmo dicit q cū dicīt: deus de deo: ibi deus/ly significet subaz: supponit tm̄ pro relatiuo. Scōo ostēdit talem modū loquēdi nō verificari nisi de cētialib⁹. nō n. dicimus patrē de patrem nec filiū de filio: ȝ deū de deo. Tertio addit q sicut de⁹ aliqñ stat pro altera pſona: vt cū dī deus generatiua aliquādo stat pro tota trinitate: vt cū dē deus est bonus. z⁹ ibi¶ Et est.¶ ȝ⁹ ibi¶ Et sicut.¶ In quo terminatur sentētia lectionis ⁊ distinctionis.

E

Alia magister in presenti distinctione de relationib⁹ determinat ⁊ spāliter de verbo quedā tradit. iō de his duobus querem⁹. ¶ Circa ꝑm⁹ querem⁹ duo. Primo. vtrū quatuor reales relationes in diuinis ponāt: sint q̄tuor res. Scōo: de ordine relationū ad origines.

H

¶ Utrū 4⁰ relones i diuinis possint dici 4⁰ res. Qō. I.

A Bprimuz sic procedit. Uī q 4⁰ relationes sint q̄tuor res: ga vt habitū est quelibet illaz relationū hz esse reale in diuinis: sed qō hz cē reale est quedā res. Si igit̄ 4⁰ sunt ibi relones hītes cē reale erunt q̄tuor res. ¶ ℞. Nos intelligimus in deo paternitatē filiationē: processionē: ⁊ notionē cōem. aut ergo oīb⁹ istis respōdet aliquid in re aut nō. si dicit q respōdet aliquid in re. ergo sunt quatuor res. si aūt alicui predictaruz nō respōdet aliquid in re: tunc nō est ibi dare vere trinitatez: qz quacunqz predictarū relationū amnota: quātū ad cē reale remouet distinctio alicuius persone ab alia.

ꝓme. ꝑ

.f.d.26. pact. 2.q.4.

I ¶ P. Si aliqua causa est ꝓpter quaꝫ quatuor relones nõ dicant ꝯtuor res: hoc est ga pinitas a cõi spiratione prout est in pie nõ distinguit realr vel nõ est alia res: nec filiatio ab eadẽ cõi notione: pat talis notio est in filio realr & distincta. ¶ Sed ꝫ que exstũt in aliquo & nõ distinguunt realr in illo: vnũ predicat de alio: vt sapia diuina est ipsa diuina bonitas: sed nos nõ ꝓcedimus ga cõis notio que est in pie sit ipsa pinitas: g realr differũt iste due relones prout sunt in pie & nõ fm rõnẽ veluti differunt sapia & bonitas vt sunt in deo. ¶ P. Si pinitas & cõis notio sunt vna res: aut sunt vna res relata: aut vna res absoluta. si absoluta: sic isto modo quecunqꝫ sunt in diuinis: sũt vna res: & tali vnitate nõ obstãte dicimus in diuinis esse res plures: g tali vnitate nõ obstãte pinitas & cõis notio sunt plures res. Si No dicat ga sũt vna res
K relata. Contra. Realis relo est idẽ qd̃ res relata: g si sunt vna res relata: sũt vna relo realis: qd̃ nõ conceditur.

In contrariũ est: ga cõis notio & pinitas sunt vna res: ga filiatio & ꝓcessio sũt due res: ga filius & spũscus: g ꝯtuor ꝑdicte relones sũt tres res: & nõ ꝯtuor. ¶ P. Ponere quaternitatẽ in diuinis est hereticuz: sed in diuinis est vera trinitas: ga sunt ibi tres res: g esset ibi vera ꝯternitas. si essent ibi ꝯtuor res: sed cũ ibi quaternitatẽ nõ ponimus ꝯtuor predicte relones quatuor res esse non poterunt.

Rñdeo dõm ga quatuor predicta sunt ꝯtuor relones & tres res: ꝫ quo hoc sit: videre nõ est
Tho. facile. Quidã aũt ꝫ sic ꝺclarãt: ga gegd differt ꝺita differet: que ꝺint ꝺita vnius & nõ ꝺint ꝺita alteri⁹: sũt vnũ tale cuius ꝺita nõ ꝺint: & nõ sunt vnũ tale cui⁹ ꝺita ꝺint. sic videm⁹ ga eglaterus & gradatus sunt eadẽ figura: nõ
L sunt tñ idẽ triãgulus: ga differũt ꝺita triãguli & nõ differũt ꝺita figure. nã cũ diuidit figura p suas ꝺitas gradatus & eglaterus in eãdẽ partẽ cadũt. Sz cũ diuidit triãgulus p suas ꝺitas cadũt in ꝑtes diuersas. Idẽ est etiaz de nuõ denario: ga idẽ est numerus decẽ canũ & decem boiuz: sed nõ est idẽ denarius: ga decẽ boies & decẽ canes nõ differũt ꝺita numeri: sed differũt ꝺita denarij: & istũ modũ tradit ꝓbs in fine 4ⁱ phy. & in. 5. meta. capio de vno: & istã viã sectãtes gdã ꝺicũt ga nõ pñt ꝺici ꝑles
T.cõ.133. T.cõ.12. res nisi que differũt ꝺita rei. ꝺita aũt rei sumit̃ p oppositionẽ relonis: & ideo nõ põt ꝺici ga sint ꝑles res nisi fm ga exigit talis oppositio: vnde pinitas & filiatio sũt due res: sed paternitas & cõis spiratio nõ sunt due res: ga nõ opponunt̃ relatiue: sunt tñ due relones: ga distinguunt̃ differẽtijs relonis. Cũ enĩ relo ꝺicat̃ p respectũ ad alterũ ꝺite relonis erũt fm ga est ad vnu⁹ & ga pr̃ per paternitatẽ referr̃ ad filiũ: per cõem notionẽ ad spũscũ paternitas & cõis notio sũt due relones: ꝫ sint vna res.
3 Tho. Illud aũt ꝫ aliqd̃ contineat veritatis: ga pinitas & cõis
M notio sũt due relones: eo ga per eas pr̃ ad plura referr̃: sunt tñ vna res: ga sũt ipe pr̃. Modus tñ ꝺeclarãdi hãc veritatẽ ꝺupliciter ꝺeficit. Primo ga fm ga ꝺicim⁹ ga equilaterus & gradatus sunt eadẽ figura nõ idẽ triangulus. vnitas illa vel idẽtitas est fm rõnẽ nõ fm rem: nã realiter loquẽdo semp plurificato iferiori plurificat̃ superius vt ꝓbat Aug. 8. de trini. ca. 6. nã fm viã pretactaz. bõ & leo sunt duo animalia & vnũ corpus: eo ga differũt differẽtia animalis: nõ corpis: & tñ nullus ꝺiceret ga sunt vnũ corpus fm rem: sed fm ꝓceptionez itell⁹: igit̃ pinitas & cõis notio: erũt due res fm rei veritatẽ: sic bõ & leo duo corpora: sed erũt res vna p itell⁹ acceptionẽ qd̃ falsuz est: ga fm rei veritatẽ sunt vna res: vnde fm predictũ modũ venãdi pñt esse plures res fm rei veritatẽ: que non differũt ꝺita rei sic̃ sunt plura corpora que nõ differunt ꝺita corporis. Secõ deficit ꝺicta declarationẽ nõ est vir vez: ga qñ semp plificat̃ respectus plurificetur relo: naz si vnus pr̃ hãret plures filios: nõ tñ ex hoc ga refereret̃ ad plura hãret ꝑles pinitates: qz nõ est intelligibile duo aliqua ciusdẽ spẽi esse in eodẽ suppposito: vt duas albedines in vno albo: vel duas pinitates in vno patre: ideo cũ alique relones diuersificent̃ fm modum tactuz: alique nõ: tradentes relationum distinctionem insufficienter ꝺicũt: si hanc diuersitatem non assignant.

¶ Incedentes ergo alia via ꝺicamus: ga ꝫ distinctio relonum diuinaz sit ex ordine & oppositione quã hñt adinuicem vt ꝑdicta positio innueb⁹ ꝫ eã in cõperẽti venatione ostẽderet: fm tñ ga spectat ad ꝑsens quesitũ magis inuestigãdũ est: quõ ea que sunt relones ꝑles ꝓpter distinctionem terminoꝝ ad quos sunt: possunt esse res vna: propter vnitatem suppositi in quo existunt.

¶ Ideo notãdũ ga ad hoc ga relo sit realis quãtũ ad ꝑs spectat duo requrit. Primo ga ponat aliqd̃ reale i quo existit. Secõ ga ꝺicat realẽ ꝺitaz relatoꝝ. Propter primuz nõ est realis relo scibilis ad scientiã: eo ga dependentia illa in qua vi fundant̃ non est realr in scibili sed in scientia: & ideo huiꝰ relo nihil fm rẽ ponit in scibili: ꝫ solũ fm intellectũ. Propter 2ᵐ nõ referr̃ realr idẽ ad seipsum: nã & si possimus saluare aliqd̃ reale esse in aliquo rõne cuius ꝺicat̃ idẽ sibi: vt vnitatẽ in subo: eo ga talis vnitas facit idẽ: tñ qz non est realis distinctio ciusdẽ ad seipsuz: talis relatio ꝺi fm rõnẽ. ꝓsequit̃ enĩ ꝫ duo relo fm ga duplicẽ cõparationẽ hz: cõparat̃ enĩ ad subm in quo existit & ad terminũ quẽ respicit: vt cõparat̃ patrẽ ad subm: & ad filiũ tanq̃ ad terminũ: & si ꝺz esse talis relatio realr eo ga cõparat̃ ad patrẽ ponit aliqd̃ realr i ipso: ex eo aũt ga respicit filiũ facit reale ꝺistinctionẽ ab eo. Et ꝫ ꝑdicta duo requrant̃ ad relonem realẽ: & quãcunqꝫ ꝺictoꝝ deficiat nõ sit realis relo: ad qõlz tñ ex hoc non eodẽ mõ cõparat̃: nã ad positionẽ realẽ in subto ꝺirecte cõparat̃ realis relatio ex eo ga est res quedã. ꝺistinctionẽ aũt relatoꝝ ꝺirecte respicit ex eo ga est relo: nã cũ res fm ga ꝫ de re loquimur: ꝺicat̃ ab eo qd̃ est eẽ ratũ & firmũ: realis relo p cõparationẽ ad subm ꝺirecte hz ga sit res: & p cõparationẽ ad terminũ hz ga sit relo: cũ relatiua sint quoꝝ eẽ est ad aliud se hãre: nec obstat ga rõ rei ex qdditate sumitur. Propter qd̃ forte videret̃ esse dõz, ga sicut relo p suã qdditatẽ & respectũ ad terminũ realr ꝺicit̃ sic & res ꝺici dz: nã vt ex superioribus hãri põt nõ est sic̃ de relone & ceteris entibus: qz relo fm suã rõnẽ qdditatis nõ est aliqd vt cetera entia. Et ideo ꝫ nõ ꝺistinguunt̃ ga aliq̃ est albedo fm rẽ aliqua fm rõnẽ: qz ipsa albedo fm se est aliqd̃: relatio tñ nõ semp est res: ꝫ aliqã est rõ solũ vt cũ rõni qdditatis ei⁹ nõ rñdet reale esse: vel reale fundamẽtum: nõ ergo obstãte ga qõlz est res fm qdditatẽ suam: relatio tñ ꝺicit̃ res per cõparationẽ ad id in quo est & ꝓpter eẽ reale qõ hz in illo: nõ ga nõ sit res aliquo modo p suã qdditatem formalr: ꝫ qz sua qdditas hoc ei ꝓferre non valet nisi ꝑsupposito reali esse qõ hz in eo in quo existat. tñ sp ei ꝓferet ga sit relo p cõpatõez ad suũ oppm vl ad terminũ.

¶ Propter qõ apparet dõz eẽ ex ꝺistinctione terminoꝝ relones reales ꝺistingui fm ga relones sunt. Sed ex ꝺitatibus in qbus existũt ꝺistingui ex eo ga res quedã existit: ita ga nunq̃ plures relationes sunt plures res nisi sint in pluribus rebus: vt in pluribus suppositis: vel in pluribus fundamentis: igitur si aliqua duo haberent vnitatez ex parte rei in qua existunt & ꝺistinctionem ex parte terminoꝝ illa duo essent due relationes reales & vna res: & qz paternitas & cõmunis notio habẽt vnitatẽ realez ex parte rei in qua existũt: vt ex parte ꝑis & ꝺistinctionem

ex parte

N
2ᵒ ꝫ Tho. Nõ ga non sp̃ multiplicato re spectu multiplicat̃ rsonaz idẽ pter vnica re lationẽ & plib⁹ respectib⁹ referr̃ ad plures filios.
¶ Modus prosequẽdi sabelli.

O
Et relo sit realis requrit ꝑmo ga ponat aliqd̃ reale i subo 2ᵒ ga dicat realiter relationem relatoꝝ. De quo ẽt S. d. 26 q. 4. ¶ Dec⁹ ꝓsequit ex istis in quo erratur & opposito ga respicunt̃ nõ & alr.

P
Sez. d. 26. pn. 2. q. 1.

Quelz res rõ ne sue qdditatis est res que dã realis. Relatio ẽo regitur ex nam in subiecto vt dã realis.

Q
Ex dictõne rei in qb⁹ sunt relones ostenditur vt ratiõlz ex distinctione terminoꝝ ad quos realr distinguuntur vt relones sic sint ꝑs de pinitate & cõi notione in pie. Vide per totã q. multa ꝺ cõmuni nostro.

A

er ꝓte terminoꝝ: vt ex ꝓte filij et ſpūs. (cum pī per pīnitatē referat ad filiū: ꝙ cōem notionē ad ſpm. ſ. ꝓdicta duo erūt due relones reales. naꝫ q̄libet illaꝝ ponit aliquid realc in eo in quo eſt vt in pīe: ꝛ dicit diſtōnē relatoꝝ vt diſtōnē pīis ad filium: ꝛ dī paternitas patris ad ſpm. ſ. cōis notio. Quelibet igit illaꝝ eſt realis relatio: ꝛ ſunt due relatiōes rōne diſtōnis terminoꝝ: ꝛ vna res ꝓpter vnitatē eius in quo exiſtūt: ꝛ ſicut ꝓdicta duo. vꝫ. paternitas ꝛ cōis notio: ſunt vna res ꝓpter vnitatē eius in quo exiſtūt: qz ſunt in ꝓſona pīis que eſt vna res ſimpli ciſſima ꝛ due relones: eo ꝙ per eas refert pater ad duo vt ad filiū ꝛ ad ſpm. ſ. ſm ꝙ duo ſunt. Ita ſi eēt poſſibile ꝙ aliqd eſſet in duab⁹ rebus: ſm ꝙ due ſunt. ꝛ ꝙ illud referrētur illa duo ad vnū: ſequeret ꝙ illud eſſet due res ꝛ vna relatio: poſito ꝙ in eis relones plurificari ſm nūm nō poſſent: vt in ꝓpoſito ſe habet: vñ ſi cōis notio eēt in patre ꝛ in filio que ſunt plures res: nō ſm ꝙ ſunt vnū: ſed ſm ꝙ ſunt duo: cum per illā referātur ad vnū aliqd vt ad ſpm. ſ. cōis notio eſſet due res ꝛ vna relatio: ſicut talis notio ꝛ pīnitas ſunt vna res ꝛ due relatiōes: ſed qz pī ꝛ filius bñt vnā cōem notionē nō in eo ꝙ plura: ſed in eo ꝙ vnum, talis notio ꝛ vna res ꝛ vna relatio exiſtit. apparet ḡ cōem notionē paternitatē ꝛ filiationēz eſſe tres relatiōes: ſed nō tres res. Et ſi diceret ꝙ plurificato iferiori pluraficat ſupina. ḡ quot ſunt ibi relones reales tot ſunt res: dici poſſet ꝙ que ſunt in diuīs nō ꝓpie bñt rōnem vllis: nec ibi ꝓpe ſupius ꝛ iferius reperit: vñ pñt eſſe plures relones reales vna res: ſi q̄libet illarū res quedā ſit: qz ſit ſtat pluralitas terminoꝝ cū vnitate ſuppoſiti vel fundi in quo relones exiſtūt: ſic plures ꝓſone diuine ſunt vnus deus. nō obſtāte ꝙ illaꝝ quelibet deus eſt: qz ſit ſtat pluralitas relonuꝫ vel rerū relatarū cuꝫ vnitate eēntie. Arguit cū indubitāter ꝓdicta ratio ꝓra illos qui ex dita ꝛ indita ſupioꝝ ꝛ iferioꝝ pluralitatē ꝛ vnitatē rerū ꝛ relonū diuinaꝝ volebāt aſſerere. ¶ Cōcludēres igit vitatē q̄ſiti dicam⁹ ꝙ qz cōis notio: vt eſt in patre: eſt nō diſtincta realr a pīnitate: vt eſt in filio nō eſt alia res a filiatōe: ꝛ ideo nō ponit in nūm realr cuꝫ ꝓdictis: ſicut pī ꝛ fili⁹ ꝛ ēntia nō ſunt tres res eo ꝙ eſſentia vt eſt in pīe nō eſt realr diſtincta ab ipſa ꝛ vt eſt in filio, nō eſt alia res ab ea: ꝛ qz ꝓdicta tria ſunt tres relones ꝛ due res: cū ꝓceſſio ſit quedaꝫ relatio realis realr diſtincta a qualibet ꝓdictarū 4⁰. erūt in diuīs 4⁰. relones ꝛ tres res. qđ declare volebam⁹. ¶ Aduertēdum tñ ꝙ relones dupliciter diſtinguūtur: ſm nūm ꝛ ſm ſpēz: relones ſm nūm nō differūt niſi ꝓpter diuerſitatē in eſſe: qz eſſe relonū: eſt eē. qđ bz in ſuppoſito talis diſtinctio in relonib⁹ eſt ex diſtōne rerū in ꝙbus ſunt: cum tñ illis rebus cōperāt diuerſa eē: ꝛ ideo pī bñs plures filios per vnā pīnitatē refert ad oēz illoꝝ: qz pluralitas relationū in eadē ſpecie nō eſt ex diſtōne terminoꝝ. Sed pluraficatio relonū ſm diuerſitatē ſpēz: cuꝫ talis pluraficatio ſit ſm rōnē gdditatis per ſe ꝛ ꝑ ſe nō ſm eē. ꝛ ratio gdditatē relationoꝝ ſit ad aliud ſe bñs ex diſtōne terminoꝝ pluraficabūtur tales relones: ꝛ qz in diuīs nō pluraficātur relones ſiles ſz diſſimiles: que bñt ſilitudines cum relonib⁹ diuerſaꝝ ſpēz: arguere pīnitatez ꝛ cōem notionē eſſe duas relones ꝓpter diſtōnē filij ad ſpm. ſ. valet in ꝓpoſito ſiue in diuīs: vbi pluraficātur ſolum relationes diſſimiles: ſz nō valeat ſimpliciter: ꝓpter qđ ſupplēdus eſt defectus ꝓus aſſignatus: quare. ſ. aliquādo ex diſtōne terminoꝝ ſequit diſtinctio relonuꝫ: ꝛ aliquādo nō. Ex quo vlterius apparet: quare in ꝓpoſito ꝓdicta argumētatio cōtinet veritatem.

Ad primum dōm ꝙ relones ille ſunt realiter in deo: vt p̄z: nō tñ ſunt. 4⁰. res. naꝫ ꝛ ſapiētia ꝛ bonitas ſunt realiter: ꝛ ſm rei Vitatez in deo: nō tñ ſunt due res: ſed vna. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ oībus rñdet aliqd in re: ſed nō oībus rñdet oūersa res. ná in oībus attributis duūtas rñdet aliqd in re: non tñ tot ſunt res in deo ſm ꝙ hic de re loquimur quot ibi attributa exiſtūt. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ nō eſt ſile de ſapiētia ꝛ bonitate: ꝛ de paternitate ꝛ notione cōis: qz bonitas ꝛ ſapientia in deo nō manet quātū ad aliqđ cōe ſm nomē ꝓme itētionis: qz quelibet eaꝝ trāſit in ſubam: ſed paternitas et cōis notio manēt quātū ad aliqđ cōe. vel quātū ad ſuū genus: ſiue quātū ad relonē: ſed quotiēſcūq; aliqua duo diuidūt aliqđ cōe: vnū nō ꝓdicat de alio: vt illud cōmune diuidūt: vt qz boiez alius ſoꝛ. alius pla. ſoꝛ. nō eſt plato: ſic qz relonum diuinaꝝ: alia eſt pīnitas: alia cōis notio: paternitas nō eſt cōis notio. Sic etiaꝫ ꝛ attributa: ſi accipiātur ſm aliqđ nomē cōe: vt ſm nomē quaſi ſcōe ipōnis: vt qz q̄libet earuꝫ dī attributū: tūc vnū de alio nō ꝓdicabit. ná vnū attributū nō eſt aliud attributū: ſz ſapiētia ſit bonitas. naꝫ ſz hō ſit aial ſpēs nō eſt genus.

¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ pñt dici vna res relata cum ſint ipſe pater: nō tñ pñt dici vna relatio realis: ſz realis relatio ſit ipſa res relata: qz vt habitum eſt in relonib⁹ realibus aliter accipit diſtinctio vt relones ſūt: aliter vt res quedaz exiſtūt: ideo pñt dici vna res: ſz ſint plures relones eſſe reales: vt pōt patere per ea que dicta ſunt.

¶ Utrum pater ſit pater quia generat: vel quia generat eſt pater. Queſtio. II.

Duo. in ſum. pre. ſm. 40. q. 4. Et Ric. in ſum. art⁹. 58. q. quę queritur vtrum generatio ſit proprietas cōſtitutiua patris.

Secundo quęritur. Utrum pater ſit pī qz gīnat: vel gīnet qa pī. Et videt ꝙ pater ſit pī qz gīnat: qz ſm ꝓbm in 5⁰ mete. relones ad actiones cōſequūtur vel ad quatuor vel ad bō. In deo aūt nos nō ponimus relonem niſi que ad actiones ꝓcedūt: ꝛ qz gīnare ꝛ ꝓcedē in actionē ſonāt: relones ad bō actiones conſequūtur: ꝛ ſi ſic tūc pater qz gīnat eſt pater. ¶ ℙ. In rebus iferioribus ſic videmus ꝙ pater carnalis gīnando filiū conſequit iſtū reſpectū. ſ. eſſe pīez. ḡ a filio in ſuperioribus pī celeſtis qz gīnat habet ꝙ ſit pī. ¶ ℙ. Doctores videt dicere Magiſter: qui vult ꝙ pater qz gīnat ideo eſt pater. ergo ꝛc. ¶ ℙ. Filius ga eſt genitus eſt filius. ergo pater quia generat eſt pater.

In cōtrarium eſt: qz in oīb⁹ agere ꝓſupponit eſſe ꝛ ꝓpter quod: ꝓpter quod aliquid ſit q̄ agat. Sz pī habet eſſe per pīnitatē ſuā. ſi ḡ habet pīnitatē qz gīnat: tūc habet eē qz agit ꝙ nō eſt intelligibile: q̄ nullas habet eſſe qz agit: ſed potius eō agit qz bz eſſe.

Reſpondeo dōm ꝙ oe B ſunt diuerſe ſnie: Quedaz. n. videtes ꝙ in creaturis relationes conſequūtur ad actus: vt pater carnalis: eo ꝙ gīnat eſt pater cōceſſerūt ſimplr iſtā: pater qz gīnat eſt pater. Sz vt habitū eſt ſimplr nō eſt ꝓcedēda: qz ſi pater qz gīnat eſſet pater: tūc agere in patre ſm modum intelligendi ꝓcederet eſſe: quod eſſe nō poteſt.

¶ Et ideo alij aliā ꝑz ſine diſtōne ꝓcedūt. ſ. ꝙ pater ga pī gīnat aſſignādo diſſimilitudinē iter creaturā ꝛ ꝑcem celeſtez: qz creatura ſiue pī carnalis nō bz eſſe ꝑ pīnitatē: ꝛ ideo pōt intelligi ꝙ agat: ꝛ ꝙ gīnet: nō intellecta pīnitate: ꝛ ideo ſimplr eſt cōcedēda: ſed in pīe celeſti ꝺ eſſe nō pōt: qz ineſſe ꝓſtituit ꝑ pīnitatē: ꝛ ideo nō pōt intelligi ꝙ agat nō intellecta pīnitate: ꝛ ideo ſimplr eſt ꝓcedēda ꝙ pater qz pī gīnat in pīe celeſti. Sz illud nō eſt bñ dictū: qz cuꝫ dicimus ꝺ agit: qz tale illud qz rōnē agēdi ꝓportat: illō in quo offitat actū agēti: ꝛ ideo ꝓpe in ſe de ſenſu ꝛ ſenſa. vult ꝙ ignis nō calefacit qz ignis ſz ga

calidus: qz in calore calefactū assimilat igni calefaciēti. Iz igit nō sit intelligibile: q ignis calefaciat vel actionē aliq̄ agat nisi sit ignis: tamē nō pceditur q ignis calefaciat qz ignis: sed qz calidus. z si ista negat multo magis ista dz negari: pater qz pī gīat qz est magis ipropa: vt patebit. nā si pī qz pater gīaret: nūc pater gīaret pīez: z ideo cum numq̄ in relone assimilet̄ pcedēs ei a quo procedit: Iz semp opponat sibi vt pater gīat filiū. filiatio aūt z paternitas sunt relones oppositę: ramq̄ relatio pōt eē ratio agēdi: nec aliquo modo pcedi dz pī qz pī gīat. est eis magis ipropa, pī qz pater gīat: q̄ ista, ignis qz ignis calefacit: qz cuz ignis calefacit habet ignire: z calefactō do calefactū in igneitate sibi assimilat. Et ideo pōt aliquo modo pcedi: ignis qz ignis calefacit: ita q̄ illō, qz ignis, nō dicat rōnem primā calefactēdi: sed rōnē pn(ci) z p̄: sed ista: pater qz pī gīat, nullo modo pcedi pōt: qa cuz pater gīat z filiꝰ gignit, nullo⁹ filius in pīnitate reddit filius: sed ista: pī qz gīat est pater, aliq̄ modo pcedi pōt.

Mod⁹ dic. ℂ Ad cuius euidētiā notādū q̄ gīatio, pat est in pīe: vel gīare, pat cōpetit pīe: z pīnitas fm rem idē dicit: quia cū psona sit simplicissima: sibi cōpetit esse nō pōtnec realis diuisitas: z ideo tota distinctio cōsideranda est fm intellectū. fm intellectus aūt nō est inconueniēs: q̄ pīnitas fm vnū modū intelligēdi sit pōr ipso gīare: z gīare fm aliū modū pcedat ipsam pīnitatē. nā bō pcedit ipsam pīnitatē. eriā in his que realr differūt inueniri pōt. Ut potio pcedit sanitatē z sanitas potionē. fm q̄ vnum est cā alterius z ecōuerso. ita ex pte ista' suo mō. nā fm diuersos intelligēdi modos: iter pīnitatē z gīare est ꝓpria prioritas. Nā pīnitas dupliciter cōsiderari pōt. vno⁰ put est essentia psone pīe: z sic pcedit gīare: z iz sit pcedēs gīarenō tn est ratio gīandi: qz pater nō gīat qz pater. nec plus dicit ratio agēdi: q̄ dicat potentia actionis: iz pīnitas pcedat actionē sic acceptā: vt in pīnitate vt habitus: est: genitū gignēti nō redditur simile. ratio aūt agēdi verūq̄ includit z prioritatē z assimilationē: z ideo iz possit pcedi fm vnū modū intelligēdi q̄ pī ꝑius est pater q̄ gīet: tn nullo⁰ pcedi dz q̄ pater qz pater gīat. fm aūt aliū modū intelligēdi. vz. accipiēdo pīnitatē sub rōne qua relationē sub rōne qua pīez essentiā: sic gīare est ꝑius q̄ sit pīnitas: z qz relatio ad ipsam actionē dicit: quasi ab ea cāta vt cāluata ad relonē terminari pōt: pōt aliq̄ modo pcedi q̄ pater qz gīat est paternitas q̄ fm istū mo⁰ accipiēdi gīare nō solū pcedit pīnitatē: iz etiā est ratio paternitatis z eius inducēs. Et iz distinguēdū sit iter gīare z pīnitatē: z nō sit simplr pcedēdū: pater qz gīat est pater: tn iter gīari z filiationē nō habet locum ista distinctio: qz simp' est pcedēdū q̄ filius, filiꝰ est qz genit⁰. nec filiatio nullo⁰ pcedit fm intelligēdi modū gīationē filij.

Ad primum dōm q̄ paternitas legē ad gīare nō simplr: sed sub rōne qua relatio: vt patuit. ℂ Ad 2ᵐ dōm q̄ nō est filius de patre carnali z de pīe celesti: vt patuit. ℂ Ad 3ᵐ dōm q̄ pater qz gīat, est pater, pōt pcedi in vno sensu: vt habitum est. z sic forte Magister eius peccauit. ℂ Ad 4ᵐ dōm q̄ nō est similis de generari in filio z filiatione: z de gīare z in patre in paternitate: vt dictum est.

Ad illud in ꝓmiū dōm q̄ paternitas nō qz relatio pcedit gīare: sed qz ꝑstituta ꝑsone patris: z ita fm istū mo⁰ ꝑius est pater q̄ gīet: nō tn pp̄ B habet q̄ pī gīat qz pater: vt supius expectatum.

Prin. 2ª. DEinde queritur de verbo. Et circa hoc querūtur quatuor. Primo: verū xp̄us dicat ꝓprie in diuinis. Secdo: verū dicat essentialr z psonaliter: vel personalr tm. Tertio vtrū q̄ solū ꝑsonalr dicat: verus spūs. i. cōpetat nomē verbi. Quarto: verus verbū semp dicat respectū ad opus.

ℂ Utrū in diuinis ꝓpe reperiat verbū. Questio. I.

Rbo. in. q. de veritate. dn. 4. q. 1. Et hēn. in sum. ar⁰. 58. q. 2.

PRimus sic pcedit. Videt q̄ in diuinis nō ꝓpe sumat xp̄us: qz xp̄us dī a xperādo aerem. Sed B nō conuenit nisi voci corpali. q̄ in diuinis verbū ꝓpe nō existit: vbi vocē corpalē nō ponimus. ℂ P. Ea quoz esse significat in fieri: deo ꝓprie nō sunt attribuēda: iz xp̄us significat in fieri: siue accipiat pro xbo in voce: siue pro xbo in mēte. si pro verbo in voce planū est: qz semp in loquēdo est successio quedā: rōne motꝰ aeris: qui regrit ad vocem sicut ad ceteros sonos. Rursus si accipiat pro xbo in mēte: sic etiā quādā successione importare videt: qz bō xp̄us concipiēdo quādā ex actione itellē formatā importat: iz B nō videt eē sine successione. q̄ tē. ℂ P. Uerbū alicuⁱ videt esse similitudo illius: vt vult Aug. monologyon 33⁰. iz deus pī nō intelligit se per similitudinē: iz per essentiā. ergo ex tali intelligere nō format xp̄us: z sic verbū ibi ꝓprie nō est. ℂ P. Qō dī de deo ad similitudinē coz que sunt in nobis: nō videt cō uenire deo ꝓprie sed metaphorice: sed vt pz per Aug⁰ in multis locis: verbum in diuinis sumitur ad similitudinem verbi in nobis. ergo tē.

In cōtrarium est: qz fm Lorin. 2ª mete. scīa ꝓpe de deo dī: sed de scīa alicuⁱ signif xp̄us eius: z sicut alicubi ponimus scīa: sic debemus ponere xp̄us. Si q̄ in deo ꝓpe est scīa: erit ibi ꝓpe verbū. ℂ P. Ea que pfectiōez importāt magis ꝓpe ꝓueniūt deo q̄ creaturis. Iz verbū pfectionez importat cum nō ꝓueniat ꝓpe nisi rebus intellectualib⁹ que inter cetera perfectiora videtur. ergo tē.

Lō. 39.

Respondeo dōm q̄ ex B aliqd dī esse ꝓpe tale ex eo q̄ ratio illius ei maxime cōperit: vt ex B diceret aliqd ꝓpe vnū: si in diuino in qua cōsistit ratio vnius ei ꝓprie ꝓueniret. ratio aūt alicuius nois ad plus dupliciter sumi pōt. Primo ex ethymo⁰ eius. Secdo ex significato ipius: vt sīgs venari velit: verū aliqd esset ꝓpe z maxime bonū, dupliciter B facere posset: p̄ ex eo vī dici bonus. nam bonū dī a boare qđ est vocare. Et hoc est cā quare bonū est latius ente: qz z si fm ambitū nō excedit ens: eo q̄ bonum z ens ꝓuertūtur: in suppositis fm rōnem cāluatis videt excedere. nā ens qđ dī ab eē fm q̄ hō nō habet rōnē causentis respectu coz que esse participāt. sed bonum qđ dī a boare qđ est vocare: cuz qdā modo vocētur ea que nō sunt. Inquātū bonus dēsiderātem ad ea que sunt pō talia se extendit ratio bonitatis. Et fm hāc viaz ꝓprie z maxime bonū dī cui maxime cōpetit qđ vocare: siue qđ maxime est illud in qđ alia ordināntur. Secdo modo aliqd maxime dicit hō mūs ei maxime cōperit qđ significat nomē boni. ratio aūt qua sīgt nomē est diffinitio. diffinitio aūt boni est q̄ sit motiuū appetit⁹. sic enim diffinierūt ipm Phūs: bonū est q̄ oia appetūt: z ideo qđ maxime appetitū mouet: maxime bonū dī. Iste aūt dicit vt ꝓtracte ad cogīcēdus aliquid esse ꝓpe tale maxime sequēde sunt qi attribuunt eoz correspōdēt z vna in alia includit: vt apparet in exemplo ꝓpositō. nam boare a quo bonus dicitur nō est nisi inclinare z mouere appetitus rerum.

ℂ Dis duabus vijs inuestigare possumus in diuinis maxime ꝓpe esse xbū. verbū. n. dī vno modo a verberādo aerem. Et iste modus ethymologiādi cōperit verbo in voce. Alio modo dī verbū: q̄ verū boans siue dicēs. Et iste modus interpretādi pōt cōpetere xbo in mēte: et quia verbū in mēte magis habet rōnē xbi q̄ habeat in voce platū:

A

ce platus: vt vult Aug.15° de trini.ca.11°.qui ait. q̄ verbo interius ppe cōpetit nomē verbi. verbū aūt qd pfert: vox verbū dī: et ideo istū modū sequētes dicamus maxime esse vbū cui maxime cōpetit esse verū: vñ et Aug.15° de tri.ca.15° ait. At eis nec verbū dōm est qd verū nō est: et cū verū est vbū nostrū: tūc recte vbū vocat: et qz ratio vitatis magis cōpetit vbo diuino q̄ alicui alij vbo: ideo ei potissime cōpetit nomē vbi. Est.n.triplex esse rerū: qz res sunt in seipsis: in vbo diuino et in scia nr̄a. et fm illud triplex esse colligit talis ordo q̄ res verius sunt in seipsis q̄ in sciētia nr̄a. in deo aūt hūt esse verius q̄ in seipsis. H aūt pbat Ans.d.monoloyon 36°. nulli dubiū est creatas sbās multo aliter esse in seipsis q̄ in nr̄a sciētia: in seipsis nāq̄ sunt per ipam suā essentiā. in nr̄a vo scia nō sunt eap eēntie: sz silitudines. Restat igit vt tāto verius in seipsis sint q̄ in nr̄a scia: quāto vius sunt per suaz eēntiā q̄ per silitudinē: ois tñ creata suba tāto veri° est in vbo.i.in itelligētia creatoris q̄ in seipa: quāto minus existit creatrix q̄ creata eēntia: vñ idē monoloyon 31°. vult q̄ vbū diuinū nō sit silitudo factoꝝ: sz simplex veritas. tāto igit illud vbū magis merebit nomē vbi pre ceteris vbis: quāto ei magis cōpetit ratio vitatis: vnde et Aug.15° de tri.ca.15°. dicit illud vbū esse magne potētie: qz mētiri nō pōt: et qz semp verū est: potissime ei cōpetit nomē vbi. ⁋ Scda via ad itelligēdū vbū diuinū debē maxime dici vbū sumit ex vbi signatione. dicit.n. vbū gd manifestatiuā hūs virtutē. nā ppriū est vbi indicare vel manifestare alia et manifestādo alia manifestat seipm: vt pōt hīi ab Aug.8° de tri.ca.8°. cui g̃ magis cōpetit ratio manifestādi: magis cōpetit nomen verbi. Magis aūt manifestare duplr pōt itelligi extensiue et itēsiue: extēsiue vt dicat aliqd magis manifestare: eo q̄ plura cōprehēdit et repñtat: itēsiue eo q̄ illud qd manifestare dz magis itēse demōstrat vtroq̄ modo: diuinū vbū maxime obtinet nomē vbi. Primo qz cū nō sit determinatū aliqd genus: oia repñtat: et singula in eo relucēt: vñ 6° de tri.ca.vlt° dī. Ars oipotētis dei plena oium rōnū viuētiū. Scdo cum sit per oia pri silis et eq̄lis: vt dī 15° de tri.ca.14°. nullū vbū creatū a deo manifestat illud cuius est vbū: vt vbū diuinū deū prem. Apparet igit duplici via declaratū esse: diuino vbo maxime cōpetere nomē vbi. Primo ex veritate: vñ dī nomē vbi. Scdo ex manifestatiōe quā vbū signat vel in qua cōsistit ratio vbi: et he due vie bone sunt: vt pz per doctrinā supius assignatā: eo q̄ vna in alia includat: qz ratio manifestatiōis in veritate claudit. nā fm Phm in li° pox. Opz omne verū sibiipsi manifestū esse. igit quātū ad id qd vbū signat, ppe diuinis repit vbū: sed quātū ad nois iponēte: eo q̄ noia pus sunt iposita creaturis: cū talia pus in cognem nr̄am veniāt: sustineri pōt nomē verbi esse a creaturis ad diuina trāslatum.

B

3° via

C

Dī q̄s vbū diuinū maxime vbū rōne signatiōis: est.n. vbū gd manifestatiuā hūs virtutē: q̄ maxie sibi cōpetit extēsiue et itētiue. Primo qz cū nō sit determinatū ad aliqd genus oia māifestat et repñtat: qz ē ars oipotētis. 2° qz cū sit pri silis et eq̄lis nihil creatū ē que manifestat.

Max° cōpetit ēnas ei cōpetit max° esse vbū. Nec rō pcedit ex vbi ethimo°.

Trip° ē rerū: i seipis in scie nr̄a et in verbo dei in quo sūt ēēntimenō verissimū verbum est.

D

Ad primū dōm q̄ vox corpalis nō a deo dicit vbū vt vbum in mēte: et ideo nō dz sumi ethymologia vbi a vberatione aeris que cōpetit vbo in voce: sz a veritate dicēdo vel boando que cōpetit vbo in mēte. Uel dōm q̄ nō semp attēdēda est nois iterptatio: qz nō opz gcqd ledit pedem esse lapidē: et qd nō cōprehēdit lr̄as nō eē syllabā. ⁋ Ad 2m dōm q̄ nō est de rōne vbi vñ vbū q̄ dicatur sūb ipoꝛtet vel successionē: sed rōne qua verbū est vbū nr̄m: et hīi cōcedimus vbū eo mō quo est in nob nō ppe esse in deo. ⁋ Ad 3m dōm q̄ nō opz q̄ deus pr: ad H q̄ itelligēdo vbum cōcipiat q̄ itelligat se per silitudinē: sed in silitudine. nā itelligēs nō ppe itelligit per vbū qd cōcipit sed in vbo: et cū ipse dei filius siue vbū: sit silitudo, caracteris, et figura

Nota q̄ itelligēs nō intelligit per vbū sz in verbo.

pris: et in eo itelligat oia deus pr: vt dicit Aug.15° de tri. ca.14°. oia deus pr in sui silitudine nouit: eo q̄ oia cognoscit in filio. ⁋ Ad 4m dōm q̄ nō dī vbū in diuinis ad silitudinē vbi in nob: eo q̄ in nobis dicat vbum ppe in deo vero trāslatiue. Sed qz in nob vbū imitat vndecūq̄ vbū diuinū: vñ magis ppe dcm̄ est q̄ vbum nr̄m dictum sit ad silitudinē illius q̄ ecōuerso.

E

⁋ Utrum verbum in diuinis dicatur essentialiter vel personaliter solum. Questio. II.

Thom. in sum. pa.1.q.34.a.1. et de ver. q.4.a.2.

Secundo querit. Utrū vbū dicat in diuinis eēntialr vel psonaliter solum. Et videt q̄ possit dici eēntialr: qz vbū gignit ex actu itellus. nā itellīs itelligēdo vbum gignit: sed q̄libet psona itelligit. g̃ q̄libet psona gignit vbū: sed H eēt si vbū sumeret psonalr solū: cum psonalia nō cōueniāt oibus. ergo &c. ⁋ P̄. Uerbū dicit manifestatiōez quādaz: sed manifestatio est gd essentiale et cuilibet psone cōpetit. ergo &c. ⁋ P̄. fm Aug.9° de tri.ca.10°. Uerbū est cū amore notitia: sed notitia dī eēntialr. g̃ et vbū. ⁋ P̄. fm Aug.15° de tri.ca.13°. Uerbū ex scia gignit: sed scia dī eēntialr. g̃ et vbum qd pcedit de scia, essentialr dicet. ⁋ P̄. Sicut per actū itellectus pducit verbum: ita per actū volūtatis pcedit amor: sed amor in diuinis dicitur essentialiter et personaliter. ergo et verbum.

F

In cōtrarium est Aug.15° de tri.ca.17°. qui ait. q̄ in hac trini. nō dī vbum nisi fili° nec donū dei nisi spūs.s. g̃ &c. ⁋ P̄. Ea que dicūtur eēntialr de qualibet psona dicūr singulr et de oib° nō pluraliter: vt pr est deus fili° deus: pater et fili° simul vnus deus. Sed fm Aug.6° de tri.ca.2°. Pr et filius nō simul ambo vbum: sed solus filius vbum. ergo &c.

Rñdeo gdā sic dicūt: q̄ vbum nihil noiat aliud q̄ spēm itelligibilē: vel opationē itellus: sed tā per spēm itelligibilē q̄ per opationē itellus: q̄si formaliter itelligimus: et tūc si vbū nō cōpeteret nisi filio tūc pater itelligeret filio qd est cōtra Aug.7° de tri.ca.1°. qui ait. Qz pater nō est sapiēs filio: qz ibi sape idē est q̄ esse. si igit pri cōpeteret sape vel itelligere filio siue per filiū hēt esse per filiū: qd falsum est: et ideo dicūt isti q̄ nō est dōm verbum solum psonaliter dici.

Modus quorūdam.

G

⁋ Propter H dicūt q̄ vbū fm vnā acceptionē eēntialiter dī: et fm aliā psonalr. qd sic declarāt: qa vbū dicit rem absolutā cum q̄dā re°: sicut scia. Sz in H differt: qz scia nō dicit relōnem originis sicut dicit vbū: qz vbum refert ad dicētē. Ea aūt que dicūt relōnē ad illud a quo pcedit: Aliqñ distinguūtur ab eo realr. Aliquādo nō vt opatio que refert ad operātē. Aliqñ distinguit realiter ab ipso. Aliqñ fm rōnem. Primo mō est distinctio iter actionē creature et creaturā. Scdo modo iter actionem dei et deū: et sicut actio aliqñ distinguit realr ab agēte: aliqñ fm rōnē: ita vbū aliqñ distinguit realr a dicēte: aliqñ fm rōnē: et cum vbū dicit qd realr distinctū: tūc sumit psonalr: cum vo distinguit fm rōnē, eēntialr dī. Sed ista positio triplr deficit. Primo: qz vbū nec dicit spēm itelligibilē: nec actionē itellus. Scdo: qz vbum nō est illud per qd formalr itelligimus: sed illud in quo itelligimus. Tertio: qz verbū nō dicit gd absolutū cum q̄dā re°: sed vt sumit in diuinis directe relōnē dicit. Primū sic ostēdit: qz fm Aug.15° de tri.ca.11°. Uerbū qd foris sonat: signū est vbi qd intus lucet. igit H est verbū in mēte qd signat vbū in voce: qz ea que sunt in voce signat eoꝝ que sunt in aia: sz vox exterior nō signat spēz itelligibilē nec actū itellus: sed cōceptū eius. nā cum dico

Opio q̄ vbū eēn° dī cū nō distinguit a dicēte nisi p rōnē: vt opatio dei a deo. Cū vo distin. realiter sumit psonaliter.

H

Cōtra op.

Uerbū nō dicit spēz itelligibilem nec actū itellus.

I leo nō itēdo signare leonis spēz iformātē memoriā nec actionē itell's siue ipm intelligere per quā leonē itelligo: sed signat id qō itell's capit de leone. ¶ Rursum vbū nō est id p qō formal'r itelligimus. Qō 2° dicebaī ipo bāduz. nā vbū rei est ipsa diffinitio rei qō potissime ve ritatē hz in itellu simpliciuz. nā itell's itelligēdo simpli cia diffonez formant: sicut itelligēdo cōposita oionē psti tuit. Qz ipm verbuz sit diffinitio. pz per Aug. 20° de tri. ca. 10. qui ait. Qz diffinitio tēpantie z qd est tēperātia B est vbuz eius iterius qō vbū exteri⁹ repnat. Vbum aūt exterius ipam diffonē signat: iuxta illud 4' meta. ratio quā signat nomē est diffinitio. diffinitio aūt est illud in quo intelligimus: vñ Dion. 4. de angel. hierar. diffonem speculatiōez vocat. Qō Hugo in com. suo exponēs ait. Diffonem aūt idcirco speculationē vocat: qñ diffinitio rei q̄si speculuz est in quo ipius rei nā cernit: sic in spe culo oppositi corpis imago videt. nō igit vbuz cum sit diffinitio rei: pōe loquēdo: est illō per qō itelligimus: sz in quo: z ideo nō ops si vbuz ducit solt filio: q pi itelli gat filio vel per filiuz: sed in filio. Tertio deficit pdicta positio: qz dicit verbū dicere qd absolutū: qō falsuz est accipiēdo vbuz sm q sumit in diuinis: put B de verbo loquitur. hoc aūt plenius in sequēti. q. patebit.

Dicamus g̃ q vbum solū psonal'r sumit: eo q reales relonē iportat. Et vt melius appareat vitas qōnis: Notā duz q ad actū itell's ex pte ipsius itelle⁹ po⁹: sex cōcurrūt. Primo ipsa itelle⁹ po⁹. Scdo spēs informis cam. Tertio act⁹ itelligēdi. Quarto res itellecta. Quinto ꝓce ptus mētis informis qui dī cogitatio. Sexto ꝓcept⁹ mē tis formal⁹ qui dī vbuz. Differt aūt vbū ab oibus alys gnq. nā verbuz distinguit a re itellecta: qz res itellecta aliqn est extra mētē. vbū aūt semp in mēte existit. Differt etiā a po⁹ itellectiua: qz vbum nō est ipse itell's: sz in itel lectu existit. Differt a specie itelligibili: qz per spēm for maliter itelligimus: sz nō pōe itelligimus per vbuz: sed in vbo. Differt ab actu itell's: qz per actuz itell's pstituit vbum. Differt a cogitatiōe sine a ꝓceptu mētis informi sicut pfectū differt ab impfecto: qz cogitatio dicat quid iforme z impfectū. vbū aūt dicit qd pfectū z formatuz: vt pōt bīi ab Aug. 15° de tri. ca. 16° igit vbū pōe loquēdo quēdā ꝓceptum mētis formatū dicit: z qz talis cōce ptus sine emanatiōe esse nō pōt: semp verbuz qd ema nās a dicēte iportat: z qz in diuinis emanatio z processio z gnatio z talia psonal'r sumunt: sm sōz sniam vbum semp psonal'r sumit: vñ Aug. 5° de tri. ca. 11. vult q pi et filius nō simul ambo sint vbū: sed solus filius verbū. z 7° de tri. ca. 1. ait. Qz vbo sibi equali atq semp incōmuta bili pater seipm dicit: nō tñ ipse est vbum: sicut nec filius nec imago. nō igit essential'r sumit verbū: qz in essentia libus nō est distinctio. esset enim pater vbum si essentia liter sumeret. Qz etiā solum psonaliter sumat / habetur ab eodem 7° de tri. ca. 11. z 15° ca. 17°.

Ad primuz dōm q sicut pi nō est potes gigne re nisi nā: ita q nā in pre est illud p qō ducit filiū: z cum filio z spū. s. nō cōpetit ducere filiū: sz habeant illā eādē nām qua habet pi: eo q in eis nō est ordo vnius illi respectui talis nā: cui est ordo vnius. put est in pre: ita illud idem intelligere per qō pi in intelligēdo se vbum gignit: cōicat filio z spū. s. z tñ filius z spus. s. per tale intelligere nō ducūt vbuz: qz intelligere vt est in eis: nō est ordinatuz illi respectui cui est vnitū: vt est in patre. igit sicut nā qd essentiale notat: filiū tñ qui ducit vnite nāe / psonale qd dicit: sic intelligere qd essentiale notat: filiū tñ qui ducit vnite nāe psonale qd dicit: sic intelligere / est qd essentiale. vbuz aūt qō per modū itell's capit: qd psonale dicit. ¶ Ad 2ᵐ dōm q non qlibet qō manife stare habet / vbum dī: sed qō manifestat vt emanās per modum intellect⁹: z sic manifestare nō est qd essentiale: sed psonale. ¶ Ad 3ᵐ dōm q sicut dabimuz est vbum dicit ꝓceptionē itellus: que sine emanatiōe esse nō pōt: vnde notitia nō pōe dī verbū: sed appropriate. Sicut si filiū noiaremus itelligēnā: vt si pōe notitia dicit vbū, nō est accipiēda notitia pro actu itell's: sine pro itelligere: sed pro ꝓcepto qui per modū itell's producit: z sic accipiēdo notitiā nō est qd essentiale: sed psonale. ¶ Ad 4ᵐ dōm q ls sciētia dicat essentialr: nō tñ ops verbū essentialr dici: ls de sciētia producat: sicut filius psonal'r dī: ls essen tialiter z filius essential'r sumant: z de pīis essentia vel sub stātia filius gñet. ¶ Ad 5ᵐ dōm q sicut patuit in 10° di. ex pte volūtatis non habemus illa nomina distincta vocabula: vt habemus ex pte itellus: z ideo solū verbū pricularie sumit: ls amor essential'r z psonal'r sumi possit.

¶ Utruz spūs. s. cōpetat nomē verbi. Questio. III.

Vide in sum. par. 1. pm. 3. q. 1. z 4. de veritate pm. 4. q. 3.

Tertio queriē. Utruz spūsanctō cōpetat nomē verbi. Et videt q sic: ga vbum duo iportat: notitiā z amorē: vt pz per auctez Aug. supius inductā: sed notitia se tenet ex pte itellect⁹: amor ex pte volūtatis. g̃ qua rōne filius dī vbuz: qz pce dit per modū itellus: z spūs. s. vbum dicet qui per mo duz volūtatis emanat. ¶ P. Uerbū dī qō vex boans: vnde qō nō est veruz nō mereī nomē vbi: vt patuit per Aug. 15° de tri. ca. 10°. sed spūs. s. dī spūs veritatis. g̃ ei cōpetit nomē vbi. ¶ P. Uerbū semp ꝓcedit a dicēte: sed filio cōpetit dicere: ga dicere sūmo spūi nibil est aliud q̄ cogitādo intueri: vt pōt bīi per Anſ. sed B cōpetit fi lio. igit filius dicit: sed si dicit vbuz producit: sed nō pdu cit nisi spiritū. s. g̃ ipse spūs. s. debet dici vbum. ¶ P. vt vult Aug. 7° de tri. ca. 4. z 8° Uerbuz quādā manifesta tionez iportat: sed spūs. s. habet clarificare z manifesta re filium: iuxta illud Joānis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet. ergo rē.

In cōtrarium Aug. 7° de tri. ca. 4. qui ait. Qz filius est eo vbuz quo filius: z q pater z filius nō sunt vnū vbuz: qz nō sunt vnus filius: sed spūi. s. nō cōpetit nomē filii. g̃ nec nomē vbi. ¶ P. Idez dicit auctoritas Aug. supius inducta: q in illa tri nitate nō est verbū nisi filius neq; donuz nisi spūs. s. nō igit spūsancto competit nomen verbi.

Respōdeo dōm q sm q̄sdā verbuz dicit qd ab solutuz cui cōpetit qdā modus respe ctiue: vt distinguūt q quedā nota relatiuoz iponunt ad significandum respect⁹ ipsos: sicut B nomē filii modo: que dā ad significandū aliqd ad qō sequit respect⁹: sicut B no men / scientia iponit ad significandum qualitatē quādā quā ꝓsequit respect⁹ quidā. z hāc diuersitatez inuenimus in noibus relatiuis de deo dictis ab eterno: z ex tpe. nam d⁹ qō ex tpe deo cōuenit imponi ad significandū ipm re spectū creatoris aūt qō etiā de deo dī ex tpe: imponit ad significandum ipm respectū: sed ad significandā actionē quā gdaz respect⁹ sequit. Et sicut est in noibus que cōpetūt deo ex tpe: qz aliqua imponunt ad significandū ipm respe ctuz aliqua ad significandū qd absolutū: qō ꝓsequit respe ctus: sic est in bis que cōpetūt deo ab eterno: qz aliq̄ ipo nunt ad significandū respectū ipm: vt pater / filius. z huic aliqua iponunt ad significandum aliqō absolutū: qō ꝓsequit qdā respect⁹: z huiō est B nomē vbum. Et si iste modus esset bonus q vbum significaret qd absolutuz qō ꝓsequa rez qdā respect⁹: sicut scientia qd absolutū significat vbum

nō soluz

Verbum nō est id p qō formal'r itelligimus: sz illud in quo.

Z. c. 28.

K

Opio doct. q ad actū itell's ex pcurrūt. z qō ab eo differt vbum.

L

M

Intelligere q pi gignit vbū est qd essentiale z cōicat filio z s. s. sine re⁹ ni⁹ eius quo est in patre.

N

O

f. q. pce. ar. 3.

Dicere sūmo spūi nihil aliud est q̄ cogitando intueri.

P

Opio q vbum dicit absolutū cum modo et spectuo.

Q

R

S

A

nō soluz cōpeteret filio: sed etiā posset cōpetere spūi.s. qz essentialr sumi posset. Sed hoc stare nō pōt.

3 Dīa verbi in creaturis 7 in diuinis: 7 qf.f.f. nō possit dici alr necq vbū. .f.dist.23.prin. l.q.5.

¶ Ad cuius euidētiā notādum: qp ly verbuz in creaturis dicat qd absolutū cuz quodā respectu: in diuinis trī fm relōne dī. nam sicut dicebamus de psona qp fm figūationē dicit qd distinctū in intellectuali nāt: et qz talis distinctio in creaturis est per absoluta: ideo in eis qd absolutum notat. In diuinis aūt vbi solū est distinctio per relata relōne importat: sic 7 de vbo dicere possumus. vz. qp vbum dicit aliqd emanās per modū intellectū: vnde ly in creaturis possit dicere quid absolutuz. in diuinis aūt vbi emanatio 7 ozigo 7 oia que ad distinctiōez pertinēt relōne importāt: solus relatiue sumit̄: vnde fm Aug.7° de tri.ca.y. nō eodez modo in diuinis dī vbum sicut sapiētia: qz sapiētia ad se dī. vbuz aūt nō ad se: sed trī relatiue ad eum cuius est vbuz: vt filī ad pārez. Aducrtēdū trī qp ly vbum in B ꝓueniat cum psona: qp sicut pson̄a in creaturis dicit qd absolutū: in diuinis fm relōné sumitur: sic 7 vbuz relōné in diuinis importat: ly in creaturis qd absolutū significet. Jn B trī differt: qz pson̄a nō importat relōné hāc vel illā: sed relōnez in cōi: qz nō dicit hāc mōm distinctiōis vel illuz: sed in quadā cōitate distōné significat. vbum aūt importat quēdā spālez mōm relonis. nā cum vbuz dicat qd emanās per modum itellīus solū illā relōné importabit que cōpetit pson̄e per mōm itellīus pceden. talis autē relatio est filiatio: vñ 7 Magister in lra. vult qp eādē ꝓpietatē quā importat filius importet vbum genit̄ 7 imago. Et B ꝓcordat cum vbis Aug.7° de trini. ca.y. qui ait. Sicut.n. filius ad pārez refert̄ nō ad seipm dī: ita 7 vbuz ad eum cuius est verbū referī: eo quippe filī quo vbuz: 7 eo vbuz quo filī: 7 qz vbum spālē mōm relonis importat: vt filiationē sine ꝓpietatē illā quā ꝓsequitur pson̄a ꝓcedēs per mōm itellectus: cum spūs.s. nō debeat dici filius: nec emanat per modum itellectus: ei nō competeret nomen verbi: imo solus filius ibi diceī vbuz: siue solus ipse ibi filius nūcupatur.

B

C

Ad ōnem pfectā sequit amor 7 dilectio: ió nomina i recto: amor ēt obliq̄ ponit̄ur: qz vbum fm̄ est notitia ad quā sequit amor.

Ad primum dōm qp vbū dī notitia cum amore: qz vt habituz est dicit ꝓceptionē itellīus pfectā 7 formatā. semp aūt ad actionē pfectā in rebus gbus cōpetit delectari: sequit̄ delectatio 7 amor: vt pōt patere per ꝓphm 10° etht. 7 ideo ad iſinnādū in diuinis semp esse ꝓceptionē pfectā: 7 vbum hīe rōnē pfectionis: diffinit̄ vbum qp est notitia cum amore: vnde amor ptinet ad rōnē vbi quasi aliqd ꝓcomitās ipm: sic̄ delectatio ptinet ad rōnē cuiuslibet actionis pfecte: vñ 7 in descriptione illa data de vbo ponit̄ notitia in recto 7 amor in obliq̄: qz magis se tenet ex pte Abi notitia q̄ amor. ¶ Ad 2m dōm qp verū 7 falsum sunt in itellectu: vñ illi pson̄e dz appropriari Aitas que ꝓcedit per modū itellīs: 7 vbum dī iportare veritatē: qz ex suo mō ꝓcedē dī/ꝓsequit̄ esse veꝝ: vñ ly spūs. s. sit veritas: nō trī ppie dī vbum: qz nō ꝓcedit per mōm itellīus. sic q̄ pōt distingui aūctas illa: qp spūs. s. dicit̄ spūs Aitatis dupl̄r: qz est spūs Xpisti: siue spūs filij cui appropriat̄ veritas: 7 tūc ratio nō habet apparētiā. vel est spūs Aitatis: qz est ipa veritas 7 vera docēs: nec trī ppter B dz dici vbuz: qz nō accipit qp sit talis veritas ꝓcedēdo per modum itellīs vt vbuz: sed per mōm volūtatis vt amor. ¶ Ad 3m dōm: qp ly dicere large sumptū cōpetat tribus: trī ꝓpie sumptuz vt dicere idez est qp ꝓcipe vbum: cōpetit soli pri: qui solū ꝓducit vbum: 7 ideo nō valet si filius dicit. ergo verbuz ꝓducit: qz per dicere qō cōpetit filio, filī nō ꝓducit vbū. ¶ Ad 4m dōm qp nō gcqd manifestat aliud quocūq mō habet rōnez Abi: sed qp manifestat aliud emanās ab ipso per mōm itellectus qō nō cōpetit spūi.s.

Dīa.f.f. dicit spūs vnus: qz est spūs xpisti cui appropriatur veritas: vel qz vera docet.

¶ Utrum vbum semp dicat rem ad opus. Qō. IIII. Hoc.in sum.par.1.ꝑ.q.34.q.3.7 de veritat. ꝙ.4.q.4.

Quarto querit̄. Utrū vbuz semper dicat respectuz ad opus. Et videt̄ qp nō: qz relatiua posita se ponūt 7 pempta se pimūt: sed posito vbo nō ponit̄ creatura: cum verbū sit quid eternuz: creatura sit qd tpale. ergo 2c̄. ¶ P. Aug. 15° de tri.ca.11°. ponit ꝓueniētiā iter vbum nr̄m 7 vbuz diuinum: qz sicut posito vbo nr̄o nō statim sequit̄ opus: ita posito vbo diuino nō statim sequit̄ creatura. Sed vt dī cum est posito vno relatiuoꝝ ponit̄ reliquuz. ergo 2c̄. ¶ P. fm Aug.m 7° de trini.ca.y. Uerbuz est eo quippe filius quo verbū 7 eo vbuz quo filī. Sed 5° de trini.ca. 14°. datur dīa iter filiuz 7 spūm sanctū: quia filius solū refert̄ ad pārem: sed spūs. s. cum sit quod datuz: nō solū refert̄ ad eum qui dedit ipm: sed ad nos qui accipimus eum. Sed filius nō refert̄ ad creaturā: sed trī ad pārez: cui sit eo vbuz quo filī: nec vbuz dicit respm ad opus siue ad creaturā. ¶ P. Uerbū dī relatiue ad dicentē: ly creatura nō cōparat̄ ad vbum: vt dicēs: cum vbū eternū nō dicat̄ per creaturā. ergo 2c̄. ¶ P. Uerbū nō dī relative nisi ad id cuius est vbum: sed vbuz eternū nō est vbum creature: vt dicitur Monologyon 23°. ergo 2c̄.

Jn cōtrarium est: qa vbuz dī ars pātis: sed ars quedā respectuz iportat ad artificiatuz. ¶ P. Aug. 15° de trini.ca.11°. dicit vbum esse initiū omnis opis: sed initiuz dicit quādam relationem ad id cuius est initium. ergo 2c̄.

Respondeo dicēdū sic dicūt qp vbum pōt hīe respectū ad opus 7 nō hīe: qz vbum dupl̄r accipi pōt: fm qp dicēs verbuz in vbo dupl̄r pōt itelligere. Primo seipm: vel vbū. Scdo alia a se 7 a verbo est silr de vbo sicut de imagine. Nā in imagine qd dupl̄r ferri pōt. vel fm qp imago. vel fm qp res quedaz: si ferī in imaginē fm qp res quedā: sic imago nō dat intelligere id cuius est imago. si Ao ferat̄ in ipam vt imago est: sic dat itelligere id cuius est imago: ita suo modo est de verbo diuino. nā diuinū vbum est cōpleta filitudo diuinitat̄ siue dei pātis: qz est cōpleta silitudo eius habet qđ repūtet oēm creaturā: vnde sicut sup vbo nr̄o dupl̄r ꝙuerti possumus. Uel fm qp est silitudo opis nr̄i: 7 tūc eadē est ꝙuersio in verbo 7 in ope. Uel fm qp res quedā est: 7 tūc ad opus respectum nō habet: ita est suo mō ex pte dei pātis rōne vbi sui: differēter tn̄: qz in nobis est alia 7 alia cōuersio: vt ꝙuertimur in vbum: vt est res quedā: 7 vt est silitudo opis siue rei. Sed de⁹ pater vna 7 eadez operatione in Abo suo cognōscit se 7 oia: 7 ly sit vna 7 eadē cōuersio: trī fm modū intelligēdi differt: et ita apparet qp vbum pōt dicere respectū ad creaturā 7 nō dicere. Sz ista distinctio supuacua est. nā cuz omne relatiuū sit aliqd excepto eo qđ relatiue dī: vt habeat 7° de trini.ca.ꝑ. de q̄libet relatiuo dici posset fm istā viaz qp vno mō dicit respectū ad suuz correlatiuū 7 nō alio. igit̄ nō esset simplr ꝓcedēda qp pater dicit respectū ad filiū: sed cēt distinguēda: qz pater vt est res quedā 7 est aliqd excepto relatiuo: nō dicit huiⁱ respectū: vt trī relatiue sumit̄ reꝰ iportat: 7 cum tales oīones nō distinguāt̄ur/ꝑdicta distinctio supflua est: 7 ad qōnez nō satisfacit.

Modus quo rādam.

Modꝰ dct.

¶ Jdeo notādū qp vbum diuinū ex sciētia dei nascit̄: vt dī 15° de trini.ca.13°. Rursum ex tota sciētia dei oriunt̄: vnde qcqd est in pte 7 in sciētia pātis totuz est in verbo: vnde scribit̄ 15° de trini.ca.14. pinde tandē seipsuz dicēs pater genuit vbuz sibi equale per oia. nō. n. seipsuz integre pfecteq; dixisset: si aliqd vnus aut amplius esset

I in eius vbo ḡ in ipso: vnde ibidē subdit: q̄ q̄cūq̄ est in ea sciētia de qua est genitus: ⁊ in ipso est: vnde ⁊ Anselm. monologyon 33° ait. vno eodēq; verbo dicit deus pater seipm ⁊ quecūq; fecit. nā lz sint tam diuersa creans ⁊ creatura, eternū ⁊ tpale: vno tamen vbo dicit pter: q̄ vt scribit monologyon 34.° opus q̄ fit p̄m aliquā artez: nō solum q̄n fit: verum antēq̄ fiat: ⁊ postq̄ dissoluit: semp est in ipsa arte nō aliud ḡ q̄ est ars ipsa. Si igit vno ⁊ eodē vbo dī deus pater ⁊ creatura: bō vbum nō: solus habet respectū ad deum p̄iem: sed etiā ad creaturam.

3ª pars. q. ¶ Sed vt meli° pateat veritas q̄nis: notāduz q̄ in hoc differt re^{spō} ille: q̄t vbuz respicit deū p̄iem: ⁊ q̄t respicit creaturaz. p̄mo: q̄z deus pater re^{it} vbi siue se habet vt dicēs ⁊ dictū. nā cum p̄ dicat se vbo: ⁊ dictū ipm: ⁊ dī ab eo. creatura aūt ita per x̄bū dī: q̄ tñ tale x̄bum nō dicit. nō. n. aliq̄d creatuz dicit se illo x̄bo: lz a deo p̄ per illud vbum dī. Scōo differt: q̄z per tale vbuz deus pater dī principal^r: sed creatura dī ex p̄nti. Sic. n. habitum est per Anſ. q̄ p̄ dicēdo se dicit aliq̄d. si ḡ nō dicit aliq̄d nisi dicēdo se: alia vt creaturas dicit ex p̄nti: se vo p̄ncipal^r. Tertio bō vbū est silitudo dei p̄tis: vnde monologyon 33° dī. q̄ x̄bum re^{it} dei p̄tis: silitudo imago, et figura, ⁊ caracter dicit pōt: sed si cōpararet vbū ad creaturas nō dz dici silitudo eaz: fz simplex veritas: vnde monologyon 32° scribit. q̄ x̄buz illud nō est silitudo factor: sed simplex veritas. nā vt scribit monologyon 31°. nō est B x̄buz magis ⁊ minus verū: eo q̄ creaturis magis ⁊ minus est sile: sed potius omne creatū tāto magis est: quāto silius est illi. Quarto tale vbū nō dz dici creature vbū: sed vbuz dei p̄tis. nā vbū est illi° cuius est silitudo: sed vbuz illud est silitudo dei p̄tis. nō est silitudo creature: imo magis econuerso: creatura est silitudo eius: eo q̄ ipsa imitat tale vbuz: nō vbū ipsam: ideo x̄cludit Anſ. q̄ deus pater vbo suo nō verbo creature dicit se ⁊ creaturā. Quinto: bō verbū ad deū p̄iem dicit respectū in actu. ad creaturā x̄o respectū in habituz. nā cum bō vbū esse accipiat a dicēte: nō pōt intelligi esse nisi per respectuz actualē ad deū p̄iem, a quo esse suscipit: sed ad creaturā nō dicit respectū in actu: sed in habitu. nā cum bō vbuz nō accipiat esse a creatura: lz creatura ab ipso: nec statim cuz habuit esse creatura accepit esse: habitō respectū qui est iter vbuz ⁊ creaturā: nō opz esse actualē: sed sufficit habitualē existere. ⁊ B voluit Aug. 15° de tri. ca. 11°. q̄ posito vbo diuino nō statim ponit opus. Sexto: bō verbū re^{it} dei p̄tis habet relonē realez. nā talis relatio est origīnis: ⁊ relones originis reales sunt: vt superius est ostēsuz: sed re^{it} creature habet relonē p̄m rōnē: q̄z oēs relationes dei ad creaturā p̄m rōnez sunt.

K Nō ḡdiuer vbū diuinū re spicit patrez ⁊ creaturas.

L

;f. dist. 2. pōn. 2. q. 2.

Epist. vnarus gnū dicitur. M

¶ Visō q̄ verbū nō solū dicit re^{ōnem} ad deū p̄iem: sed ad creaturā: eo q̄ nō solū deus pater dī per tale vbum: sed etiā creaturā: ⁊ viso quō differūt tale vbum, q̄t respicit deuz p̄iem ⁊ creaturā: vt plene dissoluat questio.

1ª pars. q. ¶ Tertio declarare restat: quō tali vbo dicit creatura. Sciēduz igit q̄ triplex creatura dī in vbo diuino. Uno modo dī inquātuz in eo repītat: ⁊ illud dici videt p̄tinere ad sciam specularuā: siue ad sciam simplicis notitie. nā cum tale vbuz sit speculū sine macula: p̄ducēdo pater tale verbū: oia dicit ipso: q̄t oia in eo relucent: ⁊ oia repsentat. Scōo modo creatura tali vbo dī. q̄t per ipm ⁊ in ipso fienda disponit. Et p̄m hūc modū loquit Anſ. Monologyon 32° dicens. q̄ eius q̄ nec est nec fuit nec futurū est: nullū vbuz esse pōt: q̄z nō disponunt per bō verbū nisi que fuerūt, sunt, ⁊ futura sunt. Tertio modo dicit per tale vbum creatura, q̄t in ipso est tanq̄ in opatiua po^{a}. nam ex ipso q̄ pater genuit tale verbū per q̄ tanq̄ per opatiuā po^{am} omnia fieri possibilia facere pōt: dicēdo tale verbū oia sic possibilia dixit. ⁊ p̄m istū mo^{dum} loquit Aug. 83. q̄nuz. q. 46. dicēs. q̄ cum dī in p̄n° erat vbum: grece habet logos q̄ latine dī vbuz vel ratio. Sed B loco melius trāslatū est vbum q̄ ratio: vt significet nō solum ad piem re^{ōnem}: sed ad illa etiā que per vbuz facta sunt: q̄z p̄m ipm ibidē: verbū est opatiua potētia. ratio aūt ⁊ si nihil p illā fiat recte ratio dī. ¶ Luz igit triplr verbuz dicat: dicet vno modo q̄t in eo res repītant ⁊ manifestāt. Scōo q̄t in eo disponūtur. Tertio prout in ipo est tanq̄ in opatiua po^{a}. Scōm p^{mum} modū dicēdi: vbum nō solū dicit creaturā sed etiā creatorē. nā ⁊ ipe pater per vbū repītat ⁊ manifestat. Sed 2um ⁊ 3um p̄m modū: nec creator dī: nec ois creatura possibilis. nā ibi nō fuerunt disposita nisi fieda. fiendū aūt nō est: nec q̄ habet esse increatū: nec ois creatura possibilis: lz solū illa creata sic dicunt que cōprehēdunt sub sciētia visionis. Scōm 3um modū dicendi: lz nō dicat deus pater: nī dī ois creatura nō solū facta vel fienda: sed etiaz fieri possibilis: q̄z ois creata etiā fieri possibilia sunt in verbo tanq̄ in cā ⁊ in actiua potentia.

Ad primum dōm q̄ relatiua que dicūt respectuz actualē posita se ponūt ⁊ p̄empta se p̄imunt. verbū aūt ad creaturas: nō opz q̄ dicat respectuz in actu sed in habitu. ¶ Et per B p̄z solutio ad 2um. ¶ Ad 3um dōm: q̄ lz non alia relatio realis sit in filio ex eo q̄ est filius ⁊ ex eo q̄ est vbuz: nī p̄m modū itelligēdi aliqs respect^{us} ad creaturā importat per vbū: q̄ nō importat per hoc nomē filius. ¶ Ad 4um dōm q̄ vbum nō solū respicit dicentē: sed etiā q̄ dī: ⁊ ad creaturā habet respectū: nō q̄ per illā dicat: sed q̄ illam dicit. ¶ Ad 5um dōm q̄ verbū per se ⁊ p̄mo dī relatiue ad id cuius est vbuz vt ad dicentē siue ad piem: sed ex cōsequēti dicit relatiue ad creaturā cuius nō est verbuz: q̄ nō est illius simulitudo: sed simplr veritas.

N In prin° erat vbum, mele° dī ḡ in p̄n° erat logos: quia logos idez est q̄ vbū vel ratio. Ratio aūt ⁊ si nihil p illā fiat recte ratio dī. Epist. 82° p̄m.

O

P

Quo essentia diuina est pater substantiue et nō adiective.

Q

Caper litteraz sup illo. ¶ Cui ergo conuenit vt sit pater ei cōuenit genuisse filiū. ¶ Nā diuina est pater. ergo genuit filiū. Notāduz q̄ talis argumētatio deficit: q̄z nō vniformiter accipit B q̄ est pater. naz in p̄a ppone si dz esse vera, pater accipit adiective. sed in 2ª ppone cuz dī nā diuina est pater: ibi pater accipit substātiue. naz si acciperet adiective falsa esset: q̄z diuina cētria nō est pater cum ei insit paternitas. vel q̄ per paternitatē determinet ⁊ distinguatur: sed est pater substātiue loquēdo: q̄z est ille qui est pater siue qui per paternitatē determinat ⁊ distinguit.

¶ Item sup illo. ¶ Diam hypostasem. ¶ Notāduz q̄ differētia nō ppie sumit in diuinis sicut nec diuersitas: nī sumitur ibi dicta large pro distinctione.

¶ Oz non tm̄ tres p̄dicte ppietates sunt in psonis: sed etiam que alijs significatur nominibus vt ingenitus. Dist. XXVIII.

Preterea considerari oportet q̄ nō tm̄ tres p̄dicte ppietates siue notiones in psonis sunt: verūetiaz alie que alijs notātur noibus. Naz etiā hoc nomē ingenitus relatiue dī de patre tm̄: ⁊ aliam designat notionē ḡ pater vel genitor. Nō est enim idē esse p̄iem ⁊ esse ingenitū. i. nō ea notione pater dī

A ter dicit qua ingenit⁹. Pater enim vt p̄dictū est dī fm ꝓprietatē gñationis. Ingenit⁹ autē fm ꝓprietatē trascibilitatis. Differt ergo pater a filio auctre gñationis: differt etiā ꝓprietate inascibilitatis. i. qz ingenit⁹. Unde Aug. distinguēs iter ꝓprietates qua pater dicit: t illā qua dī ingenit⁹ in. v. li. de tri. sic ait. Non est hoc dicere ingenitus qđ est p̄iem dicere: qa t si filiū nō genuisset: nihil ꝓhiberet dicere eum ingenitū. Et si gignat q̄q filium: nō ex eo ipse est ingenit⁹: qa geniti boies gignūt alios. Nō ergo ideo dicit pater: qz ingenit⁹.

B Ideoq; cum de deo patre vtrūq; dicat alia notio est qua intelligit genitor: alia qua ingenitus. Genitor enim dicit ad genitum. i. filiū. Cum vo ingenitus dī: nō quid sit: sed qđ nō sit ostēdit. Hoc exēplis planus faciēdus est. Qz dī ingenit⁹: hoc ostēdit q̄ nō sit filius: sed genitus t ingenit⁹ cōmode dicunt: filius aūt latine dī. Sed vt dicat infilius: nō admittit loquēdi cōsuetudo: nihil tñ itellectui demit: si dicat nōfilius: quēadmodū etiā si dicatur nōgenitus: pro eo qđ dī ingenit⁹ nihil aliud dī. Ideo nō est in rebus ꝓsiderādum: qđ vel finat vel nō finat dici vsus sermonis nr̄i: sed qs reruꝫ ipsaꝝ itellect⁹ eluceat. Nō ergo iam tñ dicamus ingenitū: sed etiā nōgenituꝫ: qđ tātum valet. Aliud ergo aliud dicimus q̄ nōfiliuꝫ. Negamus porro ꝑticula nō id efficit: vt qđ sine illa relative dicit: eadē ꝓposita subaliter dicat: sed id tñ negatur qđ sine illa iacebatur sicut in alijs p̄mis: cum dicimus bō est: subam designamus. Qui ergo dicit non bō est: nō aliud genus p̄ti enūciat: sed tñ illud negat. Sicut ḡ fm subam ait: bō est: sic fm subam nego cū dico: nō bō est. At si tātū valet qđ dī genit⁹: quātuꝫ valet qđ dī filius.

C Tātūdem ḡ valet qđ dī nōgenit⁹: quātū valet qđ dī nōfilius. Relative aūt negamus dicēdo nōgenit⁹. Ingenit⁹ porro qđ est nisi nō genitus. Nō ḡ recedit a relatiuo p̄mo cuꝫ ingenitus dī. Sicut. n. genit⁹ nō ad se dī: sed q̄ ex genitore sit: ita cum dī ingenit⁹: nō ad se dicit: sed q̄ ex genitore non sit ostēdit. Utrūq; tñ relative dī. Qđ aūt relative ꝓnūciatur: nō indicat subam. Quāuis ḡ diuersum sit genitus t ingenit⁹: tñ nō indicat diuersam subaꝫ: qz sicut filius ad p̄reꝫ: t nōfilius ad nōp̄reꝫ refert: ita genit⁹ ad genitorē: t nōgenit⁹ ad non genitorē referat: necesse est. Ecce euidenter ostēdit q̄ ingenit⁹ relative dī: t de solo patre

D accipit. Aliaq; notio est qua dī ingenit⁹: alia qua pater. Atq; tātum valet cum dī ingenit⁹ quātum nōgenitus vel nonfilius.

¶ An sicut solus pater dicit ingenit⁹: dici debeat nōgenitus vel nonfilius.

Ideo solet queri: vtrū sicut solus p̄ dī ingenit⁹: ita ipse solus debeat dici nōgenit⁹: vel nōfili⁹: vt nec etiaꝫ sp̄ūsanct⁹ possit dici nōfilius vel nōgenit⁹? Quibusdaꝫ videt q̄ pater solus debeat dici nongenit⁹ vel nōfilius. Sp̄ūs vo scūs sicut nō dī ingenitus: ita inquit nō est dicēdus nō genit⁹ vel nōfilius. Debet qdez dici t credi sp̄ūs. s. nō esse genit⁹ vel nō esse filius: sed nō

F dz dici esse nōgenit⁹ vel nōfilius. Alijs autez videt q̄ cum sp̄ūs. s. nō possit dici ingenitus: p̄t tamen dici nōgenit⁹ vel nōfilius. Qz aūt Aug. supra ait: tātuꝫ valere cum dī ingenit⁹: quātuꝫ cum dī nōgenitus vel nōfilius: et bymologiam nois ostendēdo eum hoc dixisse dicunt: nō ratione p̄dicationis.

¶ Que sit ꝓprietas fm quā dī p̄ ingenitus.

Si autem vis scire que sit ꝓprietas fm quaꝫ dī pater ingenit⁹: audi Hylariū ipsam vocātē inascibilitatem in. 4. lib. de trini. ita aientez. Est

G vnus ab vno. s. ab ingenito genit⁹: ꝓprietate videlz in vnoquoq; t originis t inascibilitatis. Signata ḡ in scripturis p̄sonaꝝ intelligētia t distinctio inascibilitat̄ natiuitatisq; sensu solitarius deus nō est opinādus. Discretio ḡ vel distinctio p̄sonaꝝ in scripturis posita est: in nullo aūt nature distinctio.

¶ Arriani nitebantur ꝓbare alterius subē patrem: alterius filium: q: ille ingenitus: iste genitus: q̄bus rīdens Ambr. dixit se nō nomen in scripturis non legisse diuinis.

Illud etiam taceri non opz: q̄ Arriani ex eo ꝓbare nitebātur alterius subē esse p̄iem: alterius filiuꝫ:

H q: ille ingenit⁹: t iste genitus dī: cum diuersum sit eē ingenitū t esse genitū. Tñ Ambr. roꝫ q̄ni respōdēs: dicit se in diuinis scripturis: nō nomē. s. ingenitus nō legisse: ita ingeno in. 4. lib. de sp̄ūsancto. Cum ducū audierint qdam dicētibus nobis filiū dei qui gñat⁹ est p̄s qui gñauit inequalē esse nō posse: q̄uis ille gñat⁹ sit: iste gñauit: qa gñatio est nature: aduersus qdez illā q̄nem vocē sibi arbitrātur accusam: sed in tergiuersatione vānabili in eodē loco vestigiū vertūt: vt putēt mu-

I tionem fieri q̃nis mutatione sermonis dicé
tes. Quo pñt esse ingenit⁹ t genitus vni⁹ na
ture atq; sube. Ergo vt respõdeaz mihi ppo
site q̃stioni: primo oiuz in diuinis scripturis
ingenitus nusq; inuenio: non legi: nó audiui.
Cuius ergo mutabilitatis sunt boies hutus
modi: vt nos dicant ea vsurpare que nó sunt
scripta: cum ea que sunt scripta dicamus: t
ipsi obiçiãt qõ scriptuz nó sit. Mõne ipsi sibi
adũsañt: t auctoritatez calúnie sue derogãt:
Attẽde lector: qm̃ hoc noie ingenit⁹ nolebat
vti Ambrosius ppter hereticos. Ita t nos
subticere quedã oportet ppter calúniãtiũ in
sidias: que catholicis ac pijs lectoribus secu
K re credi pñt. Sũt ereiz q̃daz que nõ tãte sunt
religionis t auctis: vt eis nos oporteat semp
pfitẽdo ac recipiẽdo iseruire: verũ silẽtio ali
q̃n pteriri queũt: nec illi⁹ tm̃ sunt puersitat: qn
cũ opportunũ fuerit: eis vti libeq; bẽamus.

¶ An diuersum sit esse patrem t esse filium.

Preterea queri solet cuz supra dictũ
sit: qz aliud est dicere inge
nitũ: aliud pñez. Et q̃ diũsum sit genit⁹ t in
genit⁹: vtrũ silr diũsum sit eẽ pñem t eẽ filiũ:
an idẽ: Ad qõ dicimus: qz ex eodẽ sensu quo
L dr diũsum genit⁹ t ingenit⁹: t quo dr nõ esse
idẽ dicere genitum t ingenitũ: põt dici nó esse
idẽ: q; diũsuz esse pñez t esse filiũ: vel eẽ spũ
sanctũ: qa nõ ea notione pater est pater qua fi
lius est filius: vel qua spũs sanct⁹ est spũs. s.
Jdeoq; ex h sensu ꝓcedimus: q̃ aliud est eẽ
pñem: t aliud est eẽ filiũ: qz alia notio est qua
pr̃ est pr̃: alia qua fili⁹ est filius. Sz si trãspo
nas: vt dicas: aliud est pñez eẽ: aliud filiũ eẽ:
variat intelligẽtia: t ideo nõ ꝓcedit. Est. n. sen
sus talis: ac si dicat: aliud est quo pr̃ nó qdez
pater: sed est aliud quo filius est: nó qdez fi
lius: sed est: qõ penit⁹ falsuz est. Eo. n. pater
est quo pr̃ deus est. i. per essentiã vel nãz. Ac
M filius eo deus est quo pr̃ est deus. Eo g̃ fili⁹
est quo pr̃ est. Et ita idem est pñez esse t filiũ
esse: sed nõ est idez esse pñem t esse filiũ. Añ
Aug. in. v. lib. de trini. ait. Quãuis diuersuz
sit esse pñem t eẽ filiũ: nõ est tm̃ diuersa suba:
qz nõ hoc fm̃ subam dr: sed fm̃ relatiuuz: qõ
tm̃ relatiuuz nõ est accidẽs: qa nõ est mutabi
le. Ecce diuersuz esse dicit esse pñez t esse fi
liũ: qõ iuxta rõnẽ pdictã accipi opz: qa. s. alia
notio est qua est pater: alia qua est fili⁹. Non
enim fm̃ essentiã pater dicit pater: vel filius
filius: sed fm̃ relationem.

¶ Quomodo dicatur sapientia genita vel na N
ta: an fm̃ relationem: an fm̃ subam.

Sciẽdum quoq; est: q̃ sicut solus fi
lius dr ẏbũ vel imago: ita
etiã ipse solus dr sapiẽtia nata vel genita. Et
ideo quer̃: vtruz h relatiue dicat: t si relati
ue dr: an fm̃ eãdem relonez qua dr ẏbum t
imago: Be h Aug. in. vij. li. de tri. ita ait. Jd
dicti accipiamus cum dr ẏbũ: ac si dicat nata
sapiẽtia: vt sit filius t imago. Et hec duo cũ
dñr. i. nata sapia in vno corũ: eo q̃ est nata t
ẏbũ t imago t fili⁹ itelligat. Et in his oib⁹
noib⁹ nõ oñdat eẽntia: q: relatiue dicunt. At O
in altero qõ est sapia: etiã eẽntia demõstrat: qm̃
t ad se dr: sep̃a. n. est sapiẽs. Et h est eius eẽ
qõ sape. Añ pr̃ t filius sñt vna sapia: qa vna
essentia. Caue lector qualr h itelligas qõ hic
dicit Aug. Añ. n. dicere q̃ cuz dr nata sapia:
ibi sapiẽtia eẽntiã significet: t nata relonẽ no
tet. Qõ si ita est cogimur dicere eẽntiã dinã
eẽ natã qõ supioꝛib⁹ repugnat. Sz ad h dici
mus: q̃ in altero. i. in eo q̃ nata est: eadez no
tio itelligat: que notat cuz dr ẏbũ t imago.
In altero ẏo. s. sapiẽtia: demõstrat eẽntia. i.
demõstrat q̃ filius sit eẽntia: qa sapiẽtia fm̃ eẽn P
tiã dr. Et ideo cum dr nata sapiẽtia: itelligat
q̃ ipse qui natus est: eẽntia est: ibi tm̃ sapiẽtia
nõ pro essentia: sed pro hypostasi facit intelli
gẽtiã: vt sicut qñ dicit verbũ vel filius: itelli
git hypostasis cum sua ꝓpietate. Jtẽ cuz dr
nata sapiẽtia: idem itelligit. i. genita hypostasis. Jdeo vigilãter ait idẽ esse itelligẽdũ cum
dr ẏbum: t cum dr nata sapiẽtia. i. eadẽ relatio: eadẽq; hypostasis cui inest illa ꝓpietas.
Et ex h adiuuat illud qõ supius diximus. s.
cum dr pr̃ vel filius vel spũs. s. non tm̃ ille ꝓ
prietates signãt cum dr paternitas filiatio:
sed etiã hypostasis cum suis ꝓpietatib⁹.

¶ Qz imago aliqñ dr fm̃ essentiam. Q

Illud etiam scire oportet: qz cuz su
pradictũ sit imaginez
relatiue dici de filio sicut ẏbus vel filius: in
terdum tm̃ repit fm̃ subam dici. Añ Aug. in
lib. de fide ad Pet. dicit. q̃ vna est scẽ trinitatis essentia: dr diuinitas t imago: ad quã fa
ctus est hõ. Hylar. etiã in. v. lib. de trinit. ait.
Hõ fit ad cõem imaginẽ. Nomẽ non discre
pat: nã nó differt. Una est enim ad quam hõ
creatus est spẽs. Ex his ẏbis oñdit q̃ ima
go aliquãdo essentie intelligẽtiaz facit: t tũc
ad se dicitur t non relatiue.

Preterea

A

Reterea cõsiderari ꝛc. Postq̃ Magr determinauit de trib⁹ ꝑpetuib⁹ ꝓlonas ꝓstituĕtib⁹. hic in pte ista determinat de inascibilitate ⁊ de cõi notificatione q̃ ꝓprie nõ sunt ꝓprietates: eo q⁹ personas non cõstituit: sz cõi nole notificatiões dicũt. Et duo facit. qz ꝓmo deterꝫ de inascibilitate siue de eo qõ est eẽ ingenitũ. Scõo de cõi notificatióe. zª ibi ⁊ Est ꝑterea. ⁊ in pncipio z9ª dis. ¶ Circa ꝑm duo tanguntur. qz ꝓmo deterꝫ de dicta notificatióe. Scõo occasione dictoꝝ modoꝝ mouet q̃sdaz qõnes. ibi ⁊ Ideo solet q̃ri. ⁊ ¶ Circa ꝑm duo facit. qz ꝓmo dicit B qõ est eẽ ingenitũ esse notificationẽ ꝓprie: ⁊ eẽ aliã a ꝑnitate. Scõo ad ꝓbationẽ dicti addu cit vba Aug. ibi ⁊ Unde Aug. ⁊ Et tria facit. qz ꝓmo ꝓbat B qõ est eẽ ingenitũ eẽ aliud ab B qõ est eẽ piez: qz ibi eẽ ingenitũ nõ dicit qd ꝑ se: sz qd nõ est. Scõo ostẽdit esse ingenitũ significare notionẽ ⁊ relationẽ aliq̃ mõ: qz negatio est in eodez gẽe cũ affirmatióe. Tertio recolligit in breui vba Aug. ⁊ ꝓcludit intẽtum. vz. q⁹ ingenitũ dicit notificationẽ: ⁊ dicit aliam notificationẽ a ꝑnitate. zª ibi ⁊ Dic exẽplis. ⁊ 3ª ibi ⁊ Ecce euidẽter. ⁊ Deinde cũ dicit. ⁊ Ideo solet. ⁊ mouet q̃sdã qõnes: ⁊ tria facit: ſm q⁹ tres qõnes mouet. zª ibi ⁊ Preterea. ⁊ 3ª ibi ⁊ Sciẽdum. ⁊ ¶ Circa ꝑm duo facit. qz ꝓmo circa eẽ ingenitũ quãdaz qõnẽ mouet. Scõo ondit tali vbo male fuisse vsos arrianos. ibi ⁊ Illud ẽt. ⁊ ¶ Circa ꝑm duo facit. qz ꝓmo mouet qõnẽ querẽtẽ: vtrũ solus ꝑ posse dici nõ genitꝰ vel nõ filius: sicut solus dꝰ ingenitꝰ. Scõo soluit opiones alioꝝ recitando. ibi ⁊ Quibusdaz. ⁊ ¶ Circa qõ tria facit. qz ꝓmo ponit opionẽ quorũdaz dicẽtiũ sprisciũ nõ debere dici nõ genitũ vel nõ filiũ: sicut nõ dꝰ ingenitꝰ. Scõo ponit opiones alioꝝ qui dicebãt sprisciũ posse dici nõ genitum: sz nõ posse dici igenitꝰ. ⁊ q⁹ Aug. dicit idez est esse ingenitũ q⁹ nõ genitũ: dicũt B eẽ dictũ q̃tũ ad etymologiã noiemnõ q̃tũ ad ritatẽ ꝓdicationis. Tertio ondit p Dyla. cuiꝰ ꝓpetas sit eẽ ingenitũ: qz est eadẽ q⁹ inascibilitas. zª ibi ⁊ Alys aũt. ⁊ 3ª ibi ⁊ Si q⁹. ⁊ Deinde cũ dicit. ⁊ Illud etiã ⁊ ostẽdit abusuz arrianoꝝ ꝓtendere ꝑez eẽ diuersuz in suba a filioco q⁹ ipse sit igenitꝰ ⁊ filꝰ genitꝰ. Scõo ondit buiꝰ occasione Ambro. voluisse B noie vti. Tertio dat quãdaz regulaz circa dicta nota. vz. q⁹ q̃daz in dictis dꝰ q̃ nõ sũt tãte auctis ⁊ religionis vt ea semp oporteat ꝓferi: sz ꝓp calũniã hereticoꝝ aliqñ pñt silẽtio ꝑteriri. zª ibi ⁊ Unde Ambro. ⁊ 3ª ibi ⁊ Attẽde lector. ⁊ Deinde cũ dicit. ⁊ Preterea. ⁊ mouet scõaz qõnẽ: ⁊ duo facit. qz ꝓmo q̃rit: vtrũ aliud sit eẽ piem ⁊ eẽ filiũ: sicut aliud est eẽ ingenitũ ⁊ eẽ piez. Scõo soluit q⁹ aliud est: si denoteꝫ alietas in notificatióe: sz nõ est aliꝰ si denoteꝫ in suba diuersitas. zª ibi ⁊ Ad qõ dicimus. ⁊ Deinde cuz dicit. ⁊ Sciẽduz. ⁊ mouet tertiã qõnẽ: ⁊ duo facit. qz ꝓmo q̃rit: vtrũ nata sapla dicaꝫ relatiue ⁊ ſm cãdez relationez ſm quã dꝰ vbũ ⁊ imago. Scõo ridet p Aug. ibi ⁊ De B Aug. ⁊ ¶ Circa qõ tria facit. qz ꝓmo soluit. d. q⁹ p natũ denotaꝫ notificatio: sz p sapiaz designaꝫ essentia. Scõo mouet quãdaz cauillationẽ circa B ⁊ soluit eã: qz si per sapiaz denotaꝫ essentia cũ dicaꝫ nata sapia essentie cõpetit nasci ⁊ gignitideo dat itellz dicti dicẽs: q⁹ ibi sapia stat pro hypostasi. vi idẽ sonat nata sapia q⁹ genita hypostasis: dꝰ nõ stare pro cẽtia. qz ipa hypostasis cẽtia est. 3º qz dixerat imaginẽ relatiue dici: ne aliq̃s crederet q⁹ nõ posset dici ꝑ subaz: ondit p Augu. imaginẽ in dinis aliquando essentialr sumi. zª ibi ⁊ Sane lector. ⁊ 3ª ibi ⁊ Illud etiam sciri. ⁊ In quo terminatur sententia lectionis ⁊ distinctionis.

B

In ꝓsenti dissõne Magistrꝰ intento circa duo vlat: circa inascibilitatẽ: ⁊ circa imaginem. ideo de bis duob⁹ q̃rem⁹. ¶ Circa ꝑm q̃remus tria. Primo: vtruz inascibilitas sit notificatio patris. Secũdo: vtruz dicat relationez. Tertio: vtrum sit constitutiua persone eius. ꝑm.q⁹

¶ Utrum inascibilitas sit notio patris. Qõ. L

Den. in ism. ar. 1. t. 3.

B

Primũ sic ꝓcedit. Uꝰ q⁹ inascibilitas non sit notificatio ꝑtis: qz q̃ ꝓuenit essentie nõ notificant aliquã ꝓsonã: cũ ꝑz essentialia nõ sit dictũ ꝓsonaꝝ: sz eẽ qd inascibile: sine eẽ qd igenitum ꝓuenit eẽtie: qz eẽtia nec gignit nec gignit nec ꝓcedit. g̃ ꝛc. ¶ P. ſm Aug. 5. de tri. c. 7. Jngenitꝰ idẽ est ac si dicat nõ genitꝰ vl nõ filiꝰ: sz oẽ qõ est: vel est genitꝰ vl nõ genitũ: cũ genitũ ⁊ nõ genitũ dicãt de q̃lz: sz sz est essentiã vina eẽ genitã. g̃ vez est eẽ nõ g̃nitã. igit nõ genitũ siue igenitũ nõ est notificatio ꝑtis: cũ sit qd essentiale ⁊ eẽtie ꝓueniat. ¶ P. Jngenitũ vl inascibile ꝑz q⁹ dꝰ de ꝑte: aut dicit negationẽ aut ꝓpationez. Si negationẽ: sic nõ notificat ꝑez: cũ nõ dicat qd sit: sz qd nõ sit. Si ꝓpationẽ. cõtra: tũc aliqd dꝰ eẽ ꝓpatũ aliq̃ cũ nõ bz illõ: est tñ aptũ natũ bze: sz B nõ põt eẽ in eo qõ est purꝰ actus vbi nulla potẽtialitas: sed ꝓsona patris est tta simplex vt essentia: ⁊ iõ est actꝰ purus. g̃ nota ꝓpationẽ significanta de eo dici non debent.

In cõtrariuz est Aug. 5. de tri. c. 6. q̃ loquẽs de deo pie ait: q⁹ alia est notificatio q̃ itellit genitor alia q̃ igenitꝰ. igit eẽ igenitũ vel inascibilitas est notificatio ꝑtis ⁊ distincta a ꝑnitate.

G

Utrũ ipocessibilitas possit dici nomo patris.

Ulterius q̃rit: vtruz ipocessibilitas debeat dici notificatiꝰ ꝑtis: Et vr q⁹ sic: qz sic distinguit a filio per B q⁹ est igenitꝰ: ita distinguit a spũ. s. per B q⁹ nõ ꝓcedit. igit sic est notificatio in eo eẽ igenitum siue inascibilitas: ita erit notificatio nõ ꝓcedere: vl ipocessibilitas. ¶ P. Notificatio dignitatẽ ipoꝛtat: sz nõ solũ dignitas ẽ in pie qz nõ gignit: sz ẽt qz nõ spirat. g̃ ipocessibilitas erit notificatio in eo sic inascibilitas. ¶ P. Processio est qd cõe ad emanatiões filij ⁊. s. nã vtrũq⁹ ꝑt dici ꝓcessio: vez qz emanatio filij bz ꝓpriũ nomẽ dictꝰ est gñatio: sz qz spus nõ a deo ꝓprie bz nomẽ ꝓpriũ: retinuit igit nomẽ cõe: ⁊ dcã est ꝓcessio: sed cũ ꝑ a nullo emanet magis ꝓprieter notificaꝫ ꝑ negationẽ cuiuslz emanatiõis q̃ ipoꝛtaꝫ ꝑ ipocessibilitatẽ q̃ ꝑ negationem vnius emanatiõis quã dicit inascibilitas. igit ipocessibilitas magis cõpetẽter dꝰ notificatio ꝑtis q̃ inascibilitas.

In cõtrariuz est: qz cõiter assignãt ꝛ. notificationes. si aũt ipocessibilitas poneret notificatio ꝑtis cũ essent sex notificatiões.

H

Rñdeo dcõs ad ꝑm q̃stiõ q⁹ inascibilitas ẽ notificatio ꝑtis. Ad cuiꝰ euidẽtiã nõm⁹ q⁹ qcqd notificat aliqd põt dici notificatio ciꝰ. nã notificatio a notificãdo dꝰ. nõ aũt notificat aliqd nisi p ea ꝑz q̃ ab alio distinguit: q⁹ ls aũ supp⁹ zª distingui põt. Prio ab bis cũ qbꝰ in nã nõ ꝓuenit. Scõo ab alys cũ qbꝰ ꝓuenit. Prio mõ notiões dñr ea q̃ cõpetũt oibꝰ bñtibꝰ nãm talem. Scõo q̃ cõpetũt solus tali supp⁹ vel saltẽ nõ oibꝰ suppositis bñtibꝰ nãz illã. Prio mõ notificat aliqd sub eẽ cõi: ⁊ nõ q̃tũ ad esse ꝓsonale: ⁊ sic accipiẽdo notiões ẽt essentialia notiões dici ꝑt: sed sic de nottonibꝰ nõ logmur. Si vo accipiaꝫ notio ſm q⁹ distinguitur suppositum a suppositis eiusdẽ nature: sic ſm q⁹ aliquo mõ tactum est: notio dupliꝛ accipi. Primo ſm q⁹ non distin-

I gnit ab oībus:ꝛ sic cōis notio pōt dici notio pīs:qz ls ꝙ
tales notionē pater nō distinguaī ab oīb⁹ dinis suppo
sitis:qz nō distinguit a filio:distinguit tn ab aliquo vt a
spūsco. Alio mō accipit notio fm ꝙ distinguit ab oīb⁹
suppositis:ꝛ sic pīnitas est notio pīs:qz nullus diuinus
suppositū cuz patre in paternitate cōuenit. ḡ tripl'r pōt
accipi notio:qz quedaz est que separat ab oi suppōsito
alteri⁹ nāe:ꝛ a nullo eiusdez. Scōa separat suppositum
ab aliquo eiusdez nāe:sed nō ab oīb⁹. Tertia ab oībus:
per pmū modum notionū cognoscit suppositū sub esse
cōi:per tertiū sub eē distincto ꝛ psonali:per scōm medio
modo. Primus modus notionū in dinis nō est vsitat⁹.
Scōs ꝛ tertius habent in vsu. In tertio autē mō notio
num collocaī inascibilitas sine esse ingenitū:qz per hoc
R sepaī pī ab oi dino suppo⁹:et ex B distinguit ab ipa dina
Nō uno ḡra. eētia:vt ab ea est distīguibilis. Quo ād ingenitū pīez no
tificat:cuz indignitatē importare videaī. Et quo soli pīi
cōuenit cū nec essentie:nec spūsco cōpetat generari.

Ad p⁹ quēt. ¶ Aduertēdum ꝙ ingenitū in quādam ꝓpationem sonat.
Privatio aūt dupl'r cōsiderari pōt:vel large:vel fm ꝙ
plōs distinguit ꝓpationis modos. Primo mō pōt dici
ꝓpatio ois negatio q̄ determinat sibi subz:qz fm plōm
T.cō.27. 4° meta. primatio est negatio in subo:ꝛ sic inascibilitas:
mō ꝓpatio pīez nōtificat:eo ꝙ determinat sibi suppo⁹
pīis. Si aūt accipiam⁹ ꝓpationē fm modos ꝓpationis ta
ctos a plōs:ingenitū nō dicit ꝓpationē in pīe. pīl. n. distīl
Nō quatuor gui quatuor modi ꝓpationis. Naz q̄dā ꝓpatio ꝑnat ali
ꝓpationes mo quid in suppōsito qō nō est aptū natū eē in eo:est tn aptū
des. natū in esse reb⁹ alteri⁹ gñis:ꝛ sic planta dī carere vīsu
ꝛ celuz senectute. Nā alalia q̄b⁹ cōpetit videre differūt
L gñe a planta:ꝛ corruptibilia q̄ senescūt: gñe distīguūt
a celo. Scōo aliquid ꝓnaī aliquo qō non est in eo:nec est
aptum natū inesse:est tn in suppositis eiusdez gñis:ꝛ sic
talpa ꝑnaī visa. Tertio aliquid ꝓnaī aliquo qō non est
in eo:est tn aptuz natū inesse:ꝛ sic homo ꝑnaī audire.
Quarto aliquid dī ꝓnari aliquo eo ꝙ dēat illud ipfecte:ꝛ
sic dī nō bīe pedez qui debilem bz pedez:nullus istoz
modoꝝ ad dina ꝓpe adaptaī. naz ꝓmus ꝛ scōs ibi ꝓpe
esse nō pōt:eo ꝙ gen⁹ ꝛ spēs non ꝓpe accipiunt in deo:
Innascibili nec tertiꝰ ꝛ quartꝰ:eo ꝙ ipfectionē important. Naz ꝓnari
tas vt pīez no aliquid eo ꝙ est aptum natū bīe:vel bīe illud nō sub esse
tificat nō dicit pfecto in pfectionē dicit:ꝛ ls nullus modus ꝓpationis ex
ipfectionē:ls aliq̄ mō ꝓpa modis ꝓtactis ꝓpe inueniamus in dinis. Possumus tn
tionē:vt patet dicere ꝓpationē quā importat inascibilitas:vt est notio
infra ad 3ᵐ. pīis:cū aliquo dictoꝝ modoꝝ silitudiné bīe. nam sicut
Nunc ultra 3/ talpa dī ꝓnari vīsu: nō qz visus in ea sit aptus nat⁹ exi
dicere hō é. in stere:sed in alio:sic pī dī ingenit⁹: nō qz sit aptus natus
sum. ar. 57. q. gñari:sed qz aliud gñaī vt filius:ꝛ qz vt babitū est:rela
1. in solone ter tiones que plurificanī in dinis bīt silitudiné cū relonī
tij ar. bus diuersaꝝ spēz:ꝛ pī ꝛ filꝰ nō cōstituūt in esse ꝙ re
A. octl. lio. pa. lationes silles:sed dissiles. Innascibilitas vt dicit primo
2. q. 2. M tionē in pīe assimilaī illi mō ꝓpationis fm quē aliquid
ꝓnaī aliquo qō nō est aptuz natū esse in illo:sed in alio
suppōsito nō eiusdez spēi sed eiusdez gñis:qz tertiꝰ mo
dus ꝛ quartꝰ ꝓpationis ipfectionē important nō ꝑpue
secūdus ꝛ primus: pater pōt notificari per ingenitum
absqz eo ꝙ imperfectio ponaī in ipso.

Ad 3ᵐ q̄stī. ¶ Ulso qūo innascibilitas nō dicit iperfectionē in patre.
Nūo solus pī restat videre qūo solus pī ingenit⁹ dī. Propter qō notā
dicaī ingenit⁹. dum ꝙ filiꝰ nō dī ingenit⁹:eo ꝙ per gnōnez accipit eē
de hoc. q. 3. ar spūsc⁹ nō ꝑpe ingenitus dī:qz emanat a genito:ꝛ sua
ti. vlti. Nō hic ponit emanatio ordine nāe gnōné psupponit:nec etiā diuina
ordinem nāe essentia ꝑpe dicēda est igenita: qz per gnōnez cōicaī:ꝛ
inter gnōnē ꝛ qa ingenitū vt est notio pīis: per oēm modum gnōnem
ꝓcessionē. excludit:qz pī nec gignit in quo separaī a filio:nec a gi

gnente ꝓducit:in quo distinguit a spūsco:nec ꝙ gnōné N
cōicaī:in quo distīguit a diuina essentia:vt ab ea est di
stinguibilis:est inascibilitas notio patris:qz absqz iper
fectiōe patrem distinguit ab alijs.

Ad primū dom ꝙ esse ingenitū nō ꝑpie conue
nit essentie. nam ls essentia nō sit geni
ta:est tn per gnōnez cōicata:ꝛ ad hoc ꝙ aliqd sit ingeni
tuz:vt de igenito logmur:nec oz eē genitū:nec ꝙ gnōnez
cōicatū:nec a gignēte ꝓducū. ¶ Ad 2ᵐ dom ꝙ igeni
tum ꝑt tantū valet q̄tū nō genitū:nō genitū nō solus
negat gñari:sed ꝙ gnōnez cōicari qō essentie nō ꝓuenit
qz ls si gñet ꝙ gnōné cōicaī. ¶ Ad 3ᵐ dōz ꝙ vt patuit
cū modos ꝓpatiōis distinxim⁹:aliqd dī ꝓnari qō ē aptū
natū eē in alio:vt talpa dī ꝓnari visu:ita igenitū dcīt de
pie aliq̄ mō ꝓpatiue sumi nō ꝓpatiōe denotāte imple O
tionē: sed potius dignitatē vt pōt patere per dicta.

Ad 2.q. Ad id aūt qō vlteri⁹ querit:vtrū ipprocessibilitas
sit notio pīis. Dom ꝙ inascibilitas po
nit notio pīis ꝛ non iprocessibilitas duplici rōne. Pria
Pria rō per cōs nōtionalis notificatiꝝ ipsa cessibilitas ni
rō est:qz notio dz dicere qd spāle:eo ꝙ per cōia non di hil dicit qd
stincte aliqd notificaī. spālitas aūt in negatione dupl'r cēt tā
ponī pōt. Naz negatio dupl'r cōsiderari pōt. vel ex eo ꝙ spāle. ḡ. minor
collocaī in gñe:vel ex eo ꝙ alia remouet. Unum istoꝝ pz. prima qua
cōpetit sibi p se. nam remouere vel negare per se nega oia remouet
tioni inest. Aliud aūt. s. esse in gñe per aliud:qz per affir qz ꝓcessionez
mationem. Poterit ḡ sumi spālitas in negatiōe:ꝛ ex eo cōiter sūpta.
qō cōuenit ei p se vt rōne remotionis: ꝛ tunc quāto ne Sūr ꝓcessibi
gatio plura remouet tanto spāliōr est:eo ꝙ plura remo litas qua cōe
uere est pauciora ponere:ꝛ ex eo ꝙ est in gñe vt ratiōe dictuꝝ ꝛ nec
affirmatiue:ꝛ tūc sicut negatio nō est in gñe nisi per redu remotiōe:nec
ctionē:vt igenitū nō est in gñe: nisi qz genitū est in gñe: ex hoc ꝙ cēt
ita nō est in specie nisi ꝙ reductionē: vt si geniuz est in in gñe vel
spē:ingenitū in spē eē poterit:ꝛ sic negatio tāto spāliōr spāle.
est q̄to spāliōr ē affirmatiue ꝙ quā in gñe vl in spē collocaī. P
Istis duob⁹ modis igenitū dicit qd spāle. ꝓmo rōne re
motionis:eo ꝙ oēz emanationē remouet. naz cū gñatio
sit ꝓma emanatio fm modū itelligēdi:ꝛ remoto ꝓmo
remoueaī qōlz aliud:ingenitū q̄tū ad remotionē quid
spāle dicet:eo ꝙ oia remouet remouēdo ꝓm⁹. Dicit etiaz
qd spāle ex eo ꝙ in aliq̄ gñe collocaī. naz cū igenitū nō
sit in gñe:nisi qz genitū est in gñe:cū geniuz dicat quid
spāle:ꝛ igenitū fm ꝙ hic ꝑsideraī qd spāle dicet. Sed
iprocessibilitati nō pōt cōpetere vterqz modus spālita
tis ꝓassignat⁹. naz ꝓcessio aut sumit cōiter:vt dicit oēz
emanationē:aut sumit spāli:vt dicit emanationē ꝙ mo
duz volūtatis:ꝛ distīguit ꝺ gnōnē:vel ꝺ emanationez
ꝙ modū nāe. Si sumaī gñali:tūc iprocessibilitas dicet
qd spāle rōne remo⁹. nā oia remouet cū remoueat ꝓ
cessionē cōiter sumptā: ꝛ q̄to plura remouet pauciora
ponit:ls ex eo ꝙ collocaī in gñe qd spāle nō dicet. naz Q
si est in gñe B nō est nisi ꝙ ꝓcessibilitatē:ls cū ꝓcessibi
litas ex hypostasi fcā nō dicat qd spāle sed qd cōe:q̄tū
ad B:qd spāle nō dicet. Si vo ꝓcessio sumaī spāli:tūc
iprocessibilitas dicet qd spāle mō cōuerso. naz rōne re
motiōis nō dicet qd spāle:qz nō oēz emanationē remo
uet. naz cū ꝓcessio sic sūpta nō includat oēz emanatiōez
nec sit ꝓ⁹ fm modū itelligēdi in gñe emanationū:qō sic
emanationē negat:nō oēz emanationē excludit. Sz ex
eo ꝙ collocaī in gñe quid spāle dicet: eo ꝙ ꝓcessio sic
sūpta qd spāle notat. igiē iprocessibilitas. vel dicit quid
spāle rōne remo⁹:ꝛ nō ex eo ꝙ collocaī in gñe: vl ecō
uerso:nūq̄ tn vtrūq; modū spālitatis icludit. In dinis
aūt ꝛ si nō est gen⁹ ꝛ spēs vt in istis inferioribꝰ:ponūt tn
ibi duo pīa subia ꝛ relatio: ꝛ fm qō aliquid ibi est in
predicamēto relationis pōt dicere ꝛ qd speciale ꝛ quid

A cõmune:t qz notio debet dicere qd ſpãle: cũ ingenitus ſiue inſcibilitas pluribus modis quid ſpeciale nomi-
nat q̃ iprocẽſſibilitas. vt eſt per dabita manifeſtũ. dici-
mus inſcibilitaté eé pñs notioné nõ iprocẽſſibilitaté.
Scõa via. ¶ Scõa via ad oſtẽdendus ꝺ idez eé põtqz a pñe ne-
gat emanatio paſſiue t qz pducat: qz cõpetit ei rõ pn-
cipij t pducere: t iz pñ ſit pn̄ vtriuſqz emanatiõis: ge-
nerationis. ſ. t proceſſionis: ſola mõ relo p quã eſt pn̄ gña-
tionis. vt pinitas eſt ꝓpetas pſonalis pñs: ideo p negã-
tioné dicte gnõnis ꝓuenięs notificat q̃ p negationem
proceſſionis. vñ inſcibilitas ei⁹ ponit notionõ iproceſſi
bilitas. Pria mõ via melior eſt: eo qz vlior. naz pma con
cludit inſcibilitaté magis eé notioné pñs q̃ iproceſſi-
bilitas: ſiue proceſſio ſumat cõiter ſiue vt determinat ad
emanationé ſpũſci. Sed ſcõa via ſoluz cõcludit ꝺ: put
proceſſio determinat ad emanationé ſpũſancti.

Tertia rõ ãre improcẽſſibilitas nõ ꝺi notio eſt: qz im-
proceſſibilitas includit in inſcibilitate.

B **Ad primuz** t t^m dõm qz iz diſtinguat pñ a ſpũ
ſcõ: qz nõ procedit ſiẽ a filio: qz nõ gi
gnit: t ſi eſt dignitatis in ipſo nõ procedere ſiẽ nõ gignit:
ponit mõ inſcibilitas notio pñs t nõ improcẽſſibilitas
pp rõnes tactas. ¶ Ad 3^m pz ſolo per iam dicta.

¶ Utrũ igenit⁹ dicat ſm ſubaz vel ſm relõné. Qõ. II.

Secundo querit vtruz igenit⁹
dicat ſm ſub-
ſtantiã vl ſm relõné: Et vl qz nõ dicat ſz
relõné: qz ſm Aug. 5. de tri. c. 7. Porro cum
dõ igenit⁹ qd eſt niſi nõ genit⁹. g̃ genit⁹ t un
genit⁹ ſic ſe bñt: ſic genit⁹ t nõ genit⁹: ſz genit⁹ t nõ geni
tus dicunt: ſm affirmationé t negationez: affirmatio t
negatio nõ ſunt in eodẽ gñe vt pbabiť. g̃ cũ igenit⁹ di-
cat ſm relõné: igenit⁹ nõ ſm relationé dicet. Qõ autez
affirmatio t negatio nõ ptineãt ad idez gen⁹ ſic oſtẽdiť.
naz vt ſcribiť. 10. meta. cõtraria ſunt que poſita ſub eo-
dez gñe maxie a ſe diſtãt. g̃ maxia diſtãtia in eodẽ gñe
eſt diſtãtia ẓrioꝝ. Que g̃ plus diſtãt q̃ ẓria in eodẽ gñe
collocari nõ poterũt: ſz affirmatio t negatio plus diſtãt
q̃ ẓria: eo qz alterũ iſtoꝝ de nihilo vificari põt: t inter
nihil t aliqd eſt maior diſtãtia q̃ iter quelz duo entia.
cũ igiť qdlz ẓrioꝝ dicat aliqd ens plus diſtabunt affir-
matio t negatio q̃ ẓria. ¶ Pñ. Cõtraria ſe bñt p addi-
tionẽ ad affirmationẽ t negationem: eo qz in oi oppõne
ſeruat affirmatio t negatio t nõ ecõuerſo. naz aliq̃ op-
ponunť ẓdictorie in qb⁹ nõ reſeruat rõ ẓrietatis. cuz g̃
oppoſitio affir^o t nega^o excedat oẽm rõnẽ ẓtrietatis:
talia in eodez gñe nõ exiſtent: cũ nõ ſint aliq̃ in eodem
gñe q̃ tantũ diſtent q̃tũ ẓria. ¶ Pñ. Nõ ſũt aliq̃ in gñe
in qb⁹ nõ reſeruet rõ gñis. naz nihil eſt in gñe aialis qõ
nõ ſit ſuba aiata ſenſibilis. Qõ g̃ puat rõnẽ gñis: in gñe
eé nõ poterit. ſz igenitũ vel nõ genitũ relonẽ puat. g̃ tẽ.

D ¶ Pñ. Sicut ſe bz ſupi⁹ ad iferi⁹: ſic ſe bz negatio infe-
rioris ad negationẽ ſuperioris. naz ſicut aial eſt in plus q̃
bõ: ſic nõ bõ eſt in plus q̃ nõ aial: t de aliqb⁹ vificat nõ
bõ: de qb⁹ nõ vificat nõ aial: t de aliqb⁹ de qb⁹ nõ ve-
rificat aial. ſz nihil eſt in gñe aialis de quo non vificat
aial. g̃ nõ bõ nõ eſt in gñe aialis: t p pñs nullus iferius
negatũ remanet in eodẽ gñe in quo pius erat: potiſſime
cũ ſuũ ſupi⁹ nõ ponit qd trãſcẽdẽs. cũ igiť genitũ ſit ife
ri⁹ ad relonẽ: nõ genitũ nõ erit in gñe relonis: cũ relatio
ſit vnũ. 10. pñtoꝝ. ¶ Pñ. Nõ aſſignant niſi 4^or relones
t 5. notiones. opz g̃ qz ſit aliq̃ notio que non ſit relo: ſz
hoc nõ eſt niſi inſcibilitas. ergo tẽ.

In cõtrariuz eſt: qz nihil notificat aliquid niſi
q̃ illud diſtiguit ab alijs. ſed cuz
inſcibilitas ponat notio patris: pater per inſcibilita-
tem ab alijs diſtinguat: ſed in diuinis nõ eſt diſtinctio niſi
per relata. igiť inſcibilitas vl eſſe ingenitũ ſm relonẽ
ꝺi. ¶ Pñ. 5. de tri. ca. 7. vult Aug. qz cũ ꝺ ingenitus: non
ad ſeipſum dicatur: ſed relatiue.

E **Rñdeo** dõm qz Augu. 5. de tri. c. 7. iſtã qõnẽ plane
determinat: oſtẽdens igenitũ ſm relonem
dici. vñ ait qz ſi dicim⁹ nõ genitũ vel ingenitũ negatiua
pozzo iſta particula: nõ efficit id vt qõ ſine illa relatiue
bñcadẽ ꝓpoſita ſubalt dicat: ſz id tñ negat qz ſine illa
aicbat: qz ſm ipm ibidez ſic eſt in ꝓne: ſic in ceteris pdi
camẽtis. Naz cũ dicim⁹: bõ eſt, ſubaz deſignam⁹. qui g̃
dicit nõ bõ eſt nõ aliud gen⁹ pñti enũnat. vñ ꝓcludit qz
in eo pñto qõ relatiuũ vocat vtrũqz bz cẽ: genitus. ſ. t
ingenitus. nõ igitur ſm ſubſtãtiaz dicitur ingenitus: ſed
relatiue ſm ſentẽtiã Augu. Sed quomodo ꝺ ſit. Notã-
dum qz ea q̃ ſũt in gñe: vel ſunt ibi p ſe: vel per reduc-
tionẽ. que aũt ſũt in gñe p ſe: ſm ſuã gdditatez ſunt in
gñe. naz oia talia ſunt cõpoſita ex gñe t ꝺia: t ex eo qz
ſic cõpoſita ſũt in gñe ſunt: t qz talis cõpoſitio diffõnez
effugiẽ: q̃ eſt ſermo expreſſus gdditatis t eſſentie oia talia
ſm ſuã gdditatẽ ſũt in gñe: que vo cadunt a latere t nõ
ſunt ibi ſm rectã lineã: vel aliq̃ mõ reducunt ad gen⁹:
ideo ſũt in gñe: qz ea q̃ ſũt ibi ſm rectã lineã p ſe in gñe
exiſtũt. t qz talia vt dcm eſt ſũt in gñe ꝑ ſuã gdditatẽ:
etiã ea q̃ ſunt in gñe p reductionẽ p gdditatẽ ibi ſũt: nõ
ꝓpriã ſz alioꝝ. Quicqd g̃ eſt in gñe per quidditatez ibi
exiſtit vel ꝓpriã. ſi ibi ſit ſm rectã lineã: vl per gddita-
tem alioꝝ ſi ibi exiſtit per reductionem.

¶ Negatio aũt nõ põt eſſe in gñe directe: eo qz gdditatẽ
nõ bz. g̃ eſt ibi p reductionẽ t per gdditatẽ affir^o. naz
qz gd rei: noiat rez in cõpatione ad itellm: t qz negatio
cõſtituit itell'm p affir^em: iuxta illud qõ ſcribitur circa
finẽ ſcõi elenchoꝝ. ſemp in nõ facẽ itellit facẽ: t olo in
negatiõe dicto: ſiue in negatione affirmatio: ſi negatio
erit in gñe: hoc erit per gdditatẽ affir^ez ſiue per affir^nez
rõne cui⁹ intell'm cõſtituit. negatio aũt duplicẽ affirma
tionez dat intelligere. vnaz quã priuat. aliaz quã ponit.
nam ſi de hoie vificat nõ leo: ꝓpter talez negationez
duplex affirmatio ſm itell'm prezintelligitur. vna que
priuat vt eſſe leonez. alia que ponit. nam nunq̃ vifi-
catur aliqd de aliquo exiſtẽte negative: niſi qz de illo ſz
rei veritaté aliqd affirmat. vnde niſi de hoie vificaret
aliqd qõ nõ cõpateret ſecuz leonitaté: nõ verificaretur
de ipſo nõ eſſe leonẽ. vnde qz bõ eſt bõ: t humanitas in
eodez ſuppoſito leonitaté nõ cõpatit verificat hoiem
nõ eſſe leonez. bas aũt duas affirmatiões nõ pariformi
ter negatio dat itelligẽ. nã id qõ negat dat itelligẽ p ſe: ſz
affirma^o cui⁹ quã ponit negatio: nõ dat itelligere p ſe: ſz ex
eo qz ꝺnat aliqd ab aliquo qõ eſt aliquid in rerum nũ.
Nam ex eo qz iſta negatiua, bõ nõ eſt leo, dat itelligere
quãdaz affirmationẽ vt eé leonẽ: quã remouet ab hoie:
hoc cõpetit ei per ſe: ſed ex eo qz ponit aliqd in hoie: vt
hũanitatẽ: rõne cui⁹ negatiua pdcã vificat: ꝺ nõ ꝓuenit
negatiõi: vñ negatio eſt: ſz ex eo qz negat aliqd ab hoie
qõ eſt aliqd in rep̃ nã. naz t de nihilo vificari poſſet qz
nõ eſt leo: ſz ex hac negatiõe ita pintelligerẽ affirmatio
q̃ remouet qz tñ in nihilo nõ ponerẽ aliqd poſitive.

Scõa vi. Aliter negatio eſt in gñe p affirmationẽ quã negat: t p affirmationẽ quã ponit eſſe affirmatiuã p Aug. t Pbin.

¶ Hoc etiaz alia via pz. naz ſicut frigidi eſt infrigidare:
calefacit tñ per accñs: ſic negationis p ſe eſt negare: po-
nit tñ p accñs. Et iz negatio pdictas duas affirmatiões
nõ pari mõ reſpiciat: ꝑ tñ vtrãqz affirmationẽ aliquo
modo in gñe collocat. naz ſm affirmationẽ quã negat:
ſic collocat negationem in genere. Augu. 5° de trinitate
ca. 7. vbi vult qz eſſe hominem t nõ eſſe hominem per-
tineant ad idez genus: vt ad ſubaz: t eſſe armatũ t non
eſſe armatũ ad idẽ gen⁹: qz ad habituũ: t ſic diſcurrit per

I L.cō.26. singula ꝓdicamēta. Sed de collocatione negationis in gñe q̄tū ad affirmationē quā pōit logꝫ ꝓbs.10.meta. cū aut ꝙ corruptibile ⁊ incorruptibile nō ꝓtinēt ad idē gen⁹:ꝙ si tm̄ vellem⁹ loqui de incorruptibili ꝑt est in gñe ꝑ affirmationē quā ꝓtat:vt ꝑ cē corruptibile. Tūc incorruptibile esset in eodē gñe cū corruptibili:sicut nō bō cū boīe.ingenit⁹ aūt vt dī de pie vtroq3 mō ad ꝓdicamentū relōnis reducit̄.naz si de eo loqui volum⁹:vt negat cē genitū a pie:sic est in gñe relōnis:qz genitū ad relōnē ꝓtinet:⁊ ꝝm istū modū logꝫ Aug.5.de tri.c.7.q vult.nō genitū ad relōnē ꝓtinere:eo ꝙ gnōnem negat. K Rursum si loqui volumus de eo rōne ei⁹ qō ponit: sic etiā ad relōnē ꝓtinet.nam qz bō ꝑ humanitatē ꝓstituit: ea que neganť de ipso vt nō esse leonē vel nō cē cerū: si vificanť de eo rōne alicui⁹ positiui:B est rōne humanitatis q̄ ꝓstituit boīez:⁊ possūme cū negata sunt talia per que alia alalia ab boīe in esse ꝓstituūt:⁊ qz ꝑ esse genitū alia ꝓsona a pie ꝓstituit in cē ꝓsonali. Si nō cē genitū vificať de pie rōne alicui⁹ positiui:hoc erit ratiōe ꝓpinitatis que ꝓez ꝓstituit:⁊ qz ꝓpinitas ad relōnē ꝓtinet etiā si log volum⁹ de igenito vt reducit̄ ad aliqō ꝓdicamētū rōne ei⁹ qō ponit:sic ėt vt ꝓpectat ad ꝓs negociū ad relōnē ꝓtinet:eo ꝙ relōnez ponit. Dicamus g̃ negatione nō cē in gñe ꝑ se:eo ꝙ intellin nō ꝓstituit.nam sīc rectū est index sui ⁊ obliqui:⁊ per habitū cognoscimus habitū ⁊ ꝓpationē:sic ꝑ affirmationē itelligim⁹ affirmationē ⁊ negationez. est aūt duplex affirmatio quā mō q̄ patuit negatio dat intelligere:vna quaz remouet:⁊ alia quaz ponit:⁊ ratione vtriusq3 ꝑt ingenitum de patre dicitur ad relationem pertinet. Explog⁹ qđo negatio est in gñe nō ꝑ se sz ꝑ affirmatio nem.

¶ Et ꝑ B soluūť rōnes ad vtrāq3 ptē:qz p̄ arguebant igenitū nō ꝑ oēz modū ⁊ directe relōnē dicē.alie aūt cō cludebāt ipm aliquo mō ad relōnez pertinere. L

¶ Utrū inascibilitas sit ꝓstitutiua ꝓsone pīis. Qō. III.

Ben.in sum.ar.57.q.4.Et Bon.5.quol.ar.3.

Tertio queriť vtrū inascibilitas sit ꝓstitutiua ꝓsone pīis:vel sit notio ꝓsonalis eius:Et vī ꝙ sic:qz ꝝm Aug.5.de tri.c.6.non est B dicere ingenitū qđ est ꝑez dicere:qz ⁊ si filiuz nō genuisset nihil ꝓhiberet dicē eū ingenitū. Sz nihil pōt intelligi absq3 eo qđ ipm ꝓstituit.cū g̃ possit itelligi ꝓsona pīis igenita nō itellecta pīnitate:pinitas non erit ꝓprietas ꝓstitutiua ei⁹:sz inascibilitas. ¶ ℙ. Innascibilitas ꝓuenit soli pīi:sz qđ ꝓuēit soli ꝓsone, vī cē ꝓprietas ꝓsonalis ei⁹.g̃ tē. ¶ ℙ. Proprietas ꝓsonalis alicui⁹ est aliqd ad dignitatē ꝓtinēs:sz ad maiorē dignitatē in pie vī ꝓtinere inascibilitas q̄ pinitas:qz paternitas cōicať creaturis nō inascibilitas. g̃ tē. M ¶ ℙ. Sz Dam̄.ꝑ li.c.z. In dīnis ola sunt idez ꝑter ingnōnez ⁊ ꝓcessionē.g̃ per nihil aliud distinguīť pī ab alys:nisi qz ingenit⁹. Sz illa est ꝓpetas ꝓsonalis ꝑ quā ꝓsona ab alys distinguitur:si nō distinguīť pater ab alys nisi per ingnōnez:inascibilitas est ꝓprietas personalis eius.

De hoc dictū est supra dist. 27. ꝑt.4.q.2. ⁊ nota hoc ꝑ regsa vīter et ad mta valz.

In cōtrariū est:qz nihil ꝓhs cē positiuū cōstituť ꝑ id qđ negationez iportat.g̃ pī qđ dicit qđ positiue ꝑ igenitū qđ negationē iportat: cōstitui nō poterit. ¶ ℙ. Sicut habitū fuit supra:pinitas ē ꝓpetas ꝓsōalis pīis:sz vn⁹ ꝓsone est vna ꝓpetas ꝓsonalis,g̃ inascibilitas nō erit ꝓpetas ꝓsonalis ei⁹.

Rñdeo dōm ꝙ pī z' notificari pōt.nā oēz notionē in dīnis opz aliq̄ mō ad originem ꝓtinere. ad originē aūt ꝓtinere pōt aliqd: vel qz originez negat vel qz originē pōit.naz ꝝm ꝙ vult ꝓbs 4.⁹meta.negationes entiū eoipso ꝙ entia negāt:aliq̄ mō ad ens pertinent:⁊ negatiōes relōnū aliq̄ mō relonez dīt. vt patuit ꝑ Aug.5.de tri.c.7.g̃ ⁊ negatiōes originuz ad originē reducunť:⁊ sic ingenitū est notio pīis inquātuz negat ipz ab alio cē ꝓductū.Si vo notificať pī ꝑ ea que originē ponūt.ḃ poterit itelligi z':actiue ⁊ passiue.nō aūt possumus dicē ꝙ pī notificeť ꝑ originē passiue: qz vt dictuz est inascibilitas est ꝓpetas ei⁹ q̄ negat ipm ab alio esse ꝓductū.g̃ boc nō erit per B ꝙ ipse est ab alio: sz qz aliꝫ sunt ab ipso.ab eo aūt est aliqs ꝑ gnōnē vt filiꝫ:⁊ sic notificať ꝑ pīnitatē:⁊ aliqs ꝑ spirationez vt spūsscūs:⁊ sic notificať ꝑ cōez notionē. Est g̃ triplex notio pīis:inascibilitas q̄ dicit ipz nō cē ab alio:pinitas ⁊ cōis notio que notificāt eū vt aliꝫ sūt ab ipo. Dec aūt tria:sz sint notiones distincte ⁊ alie:tñ ꝝm modum itelligēdi vna aliq̄ mō ꝓsupponit aliam.nā inascibilitas vt dicit de pie ꝓsupponit cōmunez notionē ⁊ paternitatē: cōmunis autem notio paternitatem ꝓcsupponit. Triplex notio pīis vt inascibilitas ꝑ quaz nō est ab aliꝫ pinitas ⁊ cōis notio ꝑ quaz aliꝫ sūt ab eo. Nō qđo in patre vna nozo ꝓsuppōit aliā. O

¶ Hoc aūt sic est videre:qz vt supius tactuz est:nūq̄ de aliq̄ qđ est aliqd in rez nā negať aliquid:nisi qz de illo aliqd affirmať:qz negatiua ex affirmatiua sumit robur. nisi g̃ aliqd affirmareť de pie esse genitū,nō negaretur ab ipso.illud aūt affirmatū:pp qđ de pie pp qđ ipm cē genitū ⁊ cē ab alio negam⁹,est:qz aliꝫ sunt ab eo.nam sz in creaturis nō sequať aliquē cē ingenitū si aliū ꝑ gñationē ꝓducit:qz eadē ꝓsona creata pōt cē gignēs ⁊ genita. In dīnis aūt vbi relones filies plificari nō pīt:ipole est gignentē gignī:⁊ spīrāte spīrari:qz si genit⁹ gigneret: essent ibi plēs filiꝫ:⁊ si spirat⁹ spirarez ibi essent plēs ꝓcessiones:accipiēdo ꝓcessionē vt dicit determinatā origine:sz igiť possit cē eadez ꝓsona genita ⁊ spīrās: nō tm̄ pōt cē gignēs ⁊ genita.ꝓsona g̃ illa q̄ ꝝm oēz modū originis polez in dīnis ꝓsonā ꝓducit:ꝝm nullum modū originis ab aliq̄ ꝓducit:ꝙ qz igenitū in pie negat oēz originē passiue: si ista negatio ex aliq̄ affirm⁹ segť:hoc non erit:nisi qz pīi cōpetit ois ꝓductio actiue.igiť ingenitus ꝓsupponit in pie pīnitatē:ꝝm quā referť ad filiuz quez ꝓducit per modū nāe:⁊ cōem notionē ꝑ quā referť ad spīm.s.quē ꝓducit ꝑ modū volūt⁹. Rursuz cōis notio pīnitatē ꝓsuppōit:qz ex ordinē nāe:emanatio ꝑ modū volūt⁹ ꝓsupponit emanationē ꝑ modū itellis:⁊ iō cōis notio q̄ ꝓuenit pīi ꝓt ꝓducit ꝓsonā ꝑ modū voluntatis:ꝓsupponit pinitatē q̄ ei ꝓuenit ꝓt ꝓducit ꝓsonaz ꝑ modū intellis. Sola g̃ pinitas erit ꝓstitutiua ꝓsone patris vel ei⁹ ꝓprietas ꝓsonalis.⁊ nō cōis notio nec inascibilitas:que ꝝm modum intelligēdi eā ꝓsupponunt. N Pīis hic ingenitus negať oēz passiuū originez ⁊ oīm penere actiue. P Sola pinitas est cōstitutiua ꝓsone pīis ⁊ si inascibilitas: qz ꝓsuppōit cōez notionez ⁊ pinitatē:nec cōis nono ei⁹ cōstitutiua qz ꝓsuppōit pinitatez ficut ei⁹ intellect⁹ actum voluntatis. Q Uel dī ꝙ pōt intelligi ingenitus remota pinitate si ut persona ista ⁊ sufficiē ad dīsp. ⁊ inascibilitate. Esse ingenitū in pie dat intelligē pīnitatez ⁊ cōez notionem inquātū ois negatiua ad affirmatiua inducit.

Ad primū dōm ꝙ si nō itellecta pinitate potest intelligi ꝓsona pīis igenita:⁊ nō segť ꝓez cē igenitū ex eo ꝙ gliat:B est ꝝm eos q volūt indicare de gnōne in dīnis ꝝm gnōnē in creaturis vbi eadē ꝓsona pōt cē gignens ⁊ genita. Uel dicē possum⁹ ꝙ remanet ingenitū āmota pinitate:sed nō eo mō quo nos igenitū de pie dicim⁹.naz indei ⁊ gentiles trinitatem in dīnis nō ponēte:ponūt deū cē igenitū:sed nō eo mō vt de igenito logmur.naz ꝓt de pie dī igenitū:sz q̄tū ad sui significationē directe solā negationē iporteť.ꝝm modum itelligēdi inquātuz ois negatiua ad affirmatiuā reducit:siue ex affirmatiua robur sumit:cē igenitū pīnitatē ⁊ cōez notionē in pie dat intelligere vt ꝑz ꝑ habita. ¶ Ad z^m dōm ꝙ nō sufficit ad B ꝙ aliqd sit ꝓprietas ꝓsonalis ꝙ cōueniat soli ꝓsone:sed requirit ꝙ dicat qd positiuū ⁊ eam constituat:qđ inascibilitati nō cōuenit. ¶ Ad z^m dōm ꝙ dignitas que ꝓuenit negationi:ex alia affirmatiua sumit fundamētū. vī inascibilitas nō est maioris dignit⁹ in pie q̄ pinitas. Et qđ dī ꝙ pinitas cōicať creature non inascibilitas. Dōm ꝙ sicut ina-

scibilitas nō cōdicat creature: sic nec pīnitas que ꝓuenit pīi. vz. pīnitas que nō est ex aliquo ꝑn°. ¶ Ad 4^m dōz ꝙ iz inascibilitas sit alia notio a pīnitate: fm modum intelligēdi pīnitatez ꝓpponitur inferēdo nī scimusce ponūt ꝛ remouent. naz cui nō ꝓuenit pīnitas nec inascibilitas ꝛ ecōuerso. accipiēdo pīnitatē ꝛ inascibilitatem vt de eis logmur: ꝛ cui cōuenit vnum ꝛ reliquū: ꝛ qz sic scimusce ꝗtū ad illationē ponūt ꝛ remouēt ex ingnōe dat intelligi distinctio ꝓsone pīis ab alijs nō notata pa termitate: iz pīnitas tm sit ꝓprietas ꝓsonalis pīis.

A

B

2^a ꝑn.

Deinde queritur de imagie: ꝛ circa hoc quc runt tria. Primo qd sit imago. Scdo: vtrum imago in diuinis dicat vt essentialr vel personaliter solum. Tertio: vtrum imago dicta personaliter conueniat soli filio.

C

Diffō imagis fm Dyl. cui? dissonez vide infra.

¶ Utrū diffō data ab Dyla. de imagie sit bona. Qō. I.

Circa primū sic ꝓceditur. Uī ꝙ diffinitio de imagine data ab Dyla. vz. ꝙ imago est eī° rei ad quā imagi natī spes indifferēs: sit incōpetens. nam ibi male ponit spes: qz spes nāz rei dicit. imago aūt nō solūz attēdit fm nāz: sed ēt fm exteriora. naz qō repīrat aliqd ꝗtū ad exteriora liniamēta: oī imago eī°: sicut idolum lapideū: imago Herculis. ¶ Ꝓ. Spes rei dicit nāz vel formā rei: iz ipsa for° nō est imago: sed fm eā imago attendit. ꝙ in diffōne imaginis nō debuit poni in recto: qz imago nō est bō spes: iz attēdit fm eā. ¶ Ꝓ. Uī ꝙ male ponat ibi indifferēs. naz de ratione imaginis est similitudo: iz de rōne similitudinis est diuia: cuz similitudo sit rex differētiū. ꝙ in diffōne imaginis dz poni diuia nō indiuia. ¶ Ꝓ. Imago dei inuenit in creatura: sed creature ad deū nō pōt esse indiuia: cū inter ea sit infi^us distātia. ꝙ mala est diffinitio data cum nulla pars diffinitionis debeat esse in minus ꝙ diffinitū: ꝛ alicubi reperiat imago vbi nō reperit indifferētia.

C

Alia descriptio ō imagis.

In cōtrarium est auctoritas Dylary.

Rñdeo dōm ꝙ fm ꝓbm. 6. topi. imago est: cuius gñatio est ꝓ imitationē. vī ꝛ nomen accepte. naz imago ꝗsi imitago dr. In oi aūt imitatione duo sunt ꝓsiderāda: illud qō imitat: ꝛ id in quo est imitatio: ideo si bñ volum° videre qd sit imago: opz nos inuestigare q̄ regrīt ad eē imaginis: ꝗtū ad id qō imitat cui ꝓpe nomē imagis cōpetit: ꝛ ꝗtū ad id in quo est imitatio: qō nō ꝓpe imago dr: qz ei nō cōpetit imitari: sed eē imitationis rōnez. Sunt aūt hec duo distincta. nā id qō imitat aliqō est suppositū vel res nāe. id aūt in quo est imitatio est for° aliq̄ vel nā. vī possumus dicere ꝗtuor esse regrēda ad imaginē: fm ꝙ de imagine videt loqui Dylarius: quoꝝ duo se tenent ex pte forme vel nāe: fm quā attēdit imitatio: alia duo se tenent ex pte suppositi cui cōpetit imitari. Ex pte nāe regrunt similitudo ꝛ eqlitas que duo sic se brīt ꝙ eqlitas icludit similitudinē. nam qō est eqle alicui fm aliquā formā: vt fm albedinē: est ei sile fm formā illaz: iz nō ꝙuertit. Et qz eqlitas est de rōne imagis que icludit similitudinē: dicit Aug. 83. q. q. 18. ꝙ ois imago est sillis: iz nō oē sile est imago. Ex pte aūt suppositi: siue ex pte eī° qō imitat: qō ꝓpe imago dr: ét duo sunt ꝓsiderāda: relō ꝛ imitatio. nā imago refert ad id cuius est imago: qz nihil absurdum ꝗ imaginē ad se dici. vt dr 7° de tri. c. 1. ꝛ imitat ipm: alr. n. nō esset imago: hec. n. duo se brīt fm quēdaz ordinē. naz relō in imitatiōe icludit. naz qcqd imitat aliqd refert ad illud: iz nō ꝙuertit. naz iz pī referat ad filiū ꝛ ecōuerso: imitat tñ pīez filius nō ecōuerso. vnde. 6. de trini. c. vlt. scribit ꝙ si imago perfecte implet illud cuius est imago: ipsa coequatur eimon illud imagini.

D

In imagie re qrit similitudo ꝛ equalitas / relatio ꝙ imitatio. ꝓdit duo ad ꝓpriū natūt fm qd pertes qua ē imago. Illa duo ex parte supposi ad cui cōpetit imitari.

¶ Hec enīz quatuor in ꝓdicta diffōne tanguntr. nam ex pte forme siue ex pte eī° in quo est imitatio: ponit spes indifferēs. naz in indiuia similitudo ꝛ eqlitas ꝓuenit: quia tūc est aliqd idifferēs ab alio fm aliquā formā: vtputa fm calorē: qñ nō soluz est calidū ꝙ qō bī similitudo. Sed etiā qñ est adeo calidus ꝙ qō dr eqlitas: qz nō soluz differt frigiduz a calido: sed ēt min° caliduz a magis calido. igit per indifferētez spēm: similitudo ꝛ eqlitas que respicūt for^as designant. per hoc aūt qō ibi dr rei ad reī relatio designat: qz eē relatiuū est ad aliud se bīe. per hoc aūt qō ibi additr qō imaginat imitatio describit. cū igit ꝓdicta descriptio cōtineat oia que ad imaginē regrunt: iz ꝗtū ad formā vbū: aliquā incōpactionē beat quātuz tñ ad ritatis expssionē est bona descriptio. Dat tñ alia descriptio de imagine in qua ꝓdicta ꝗuor aperte designant. vz. ꝙ imago est rei ad rem coequādam indiscreta ꝛ vnita similitudo. per ꝗ qō dr rei ad rem ꝺat intelligi relō. per ꝗ qō subdit: coequēdaz. designat imitatio: qz subinfertur indiscreta ꝛ vnita similitudo: similitudo cuz equalitate designat: qz nō est indifferēs similitudo qñ est cum inequalitate ammixta.

E

Declaratio dictor ꝗuor ꝙ supradictā diffinitionē.

F

Alia diffinitio imaginis.

Ad primū dōm ꝙ imago vel attendit fm nām vel fm id qō est nāe ꝓprīū vel nāe signū: ꝛ qz mēbrā disposition est nāe ꝓprium: rōne q̄ est eqlitas in quātitate vel ꝗtitas in ꝗlitate: cui ꝗtitas imediate respiciat subaz vel nāz. ꝛ est nāe signū: qz mēbra leonis ꝛ mēbra cerui non differūt: nisi qz aie dīnt. ideo fm mēbroꝝ dispōnē attēdit imago: ꝛ qz hoc nō est nisi rōne nāe: ideo ꝓuenīēter describit imago per spēm vel nām. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ imago ꝓpe sumpta dr de eo qō imitat aliud: nō de eo qō est imitationis rō: tñ si extendat nomē imagis: ētiā illud fm ꝙ attēdit imago: tm imago dici pōt. ideo ꝓdicta descriptio: qz dicit eē imagines indiuinez spēz: fm quā imago attēdit: vel diffinit imagines ꝙ cāz: qz bō indiuia spēi nō est imago: sed est cā ꝗre aliqd sit imago: vel diffinit imaginē exterso nole. ꝛ ideo vt dicebat ꝗtū ad formā vbū: qz ibi sic ordinat vba ꝙ id in quo attēdit imitatio ponit in recto: ꝛ id cui cōperit imitari ponit in obliqan ꝓcā descriptiōe est aliq̄ incōpactio. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ iz filia sint distincta fm supp^a aliq̄ mō: cōuenīūt tñ in aliq̄ vna for^a: ꝛ rōne hui° ꝓueniēte in diffōne imagis: de cui° rōne est non solum similitudo sed eqlitas: ponitur indifferēs spēs. ¶ Ad 4^m dōz ꝙ diffinitio illa describit imaginē in potissimo suo esse. nulla autē creatura est ꝑfecta imago sui creatoris. Uel possum° dicere ꝙ fm ꝙ in aliquo attēdit talis indifferētia: sic in eo attēdit imago: ꝛ qz creature ad creatorē iz sit ꝗdā imitatio: non tñ est ibi ꝓpe indiuia: iō nec ꝑfecte in creatura re^a sui creatoris reseruat imago.

G

Coin. ꝓ de ala. cō. 4. Imago attendit fm membroꝝ dispōnē tm̄ ꝓ id qō est nāe ꝓprīū: ita pcise nāz ꝓnci. per membra tm̄ ꝑ ꝙ attendit imago.

H

Ideo creatura nō est ꝑfecta sui creatoris imago.

¶ Utrum imago in diuinis dicatur essentialiter vel ꝓsonaliter solum. Quēstio. II.

Tho. in sum. pte ꝓma. ꝙ. 35. q. 1.

Secundo queritur vtrū imago in diuinis dicatur essentialr vel ꝓsonalr soluz: Et vī ꝙ dicat solū ꝓsonalr: qz que dicunt essentialr in diuinis dr fm substam. Sed imago semp dr fm relationē: qz nihil absurdum ꝗ imaginē ad se dici. ergo semp personalr sumit. ¶ Ꝓ. In essentialib° possumus dicere hoc de hoc: vt deus de deo: lumē de lumine. sed in imagine nō possumus dicere hoc de hoc: quia fm Augu. 6. de trini. c. 2. non bene dictum est imago de

I imagine: sicut nec verbum de verbo. ergo imago non essentialr sumit. ¶ P. Regula est Aug. in multis locis q̄ ea que dicunt essentialr in diuinis p̄dicant de qualibz psona singulr: & de olb⁹ nō pluralr vt pī est de⁹: filī⁹ est de⁹: pater & filī⁹ ambo simul vnus de⁹: sed fm Augu. 6. de tri. c. 2. nō bñ dictū est q̄ pī & filius ambo simul sint imago. ergo imago in diuinis solum psonalr dī. ¶ P. Imago dicit quēdaz ordiné: sed in diuinis nō est ordo nisi originis. origo autez semper respicit personas. ergo imago solum personaliter sumitur.

In cōtrariuz est Aug. de fide ad Pe. in p̄n⁹ q̄ vult q̄ vna est sancte trinitatis essentialr diuinitas & imago: ad quā fact⁹ est hō. ¶ P. K Hylarius 5⁹ de trini. vult hoc idē vt Magister dicit in lra. ergo imago non solum personalr sumit: sed etiam essentialiter q̄ Magister concedit.

s.q. Secūdū. Diuina essentia nō est imago respectu sui cū nō imitet: nec respectu diuinaz psonaz cū ab eis non differat realr: nec respectu creaturaz: q̄a eaz nō imitat: sed eāz: & hoc strictius. p⁹ z⁹

Rñdeo dōm q̄ imago ppie loquendo in diuinis semp psonaliter sumit. nam vt habitū est: imago est cui⁹ gñatio est per imitationē: & ideo oz imaginé referri & die quēdaz ordiné & quādaz imitationez respectu eius: cui⁹ dī imago. si ergo diuina ēntia diceret imago: vel hoc esset respectu suiipsius: vel respectu diuinaz psonaz: vel p cōparationē ad creaturas: respectu suiipsi⁹ nō. Naz cū nihil ppie imitet seipsuz: semp imago est realr distincta ab eo cui⁹ imago dī. vñ Hyla. 3⁹ de tri. & dī z⁹ dis. imago. n. sola nō est & filitudo nō est sibi: & q̄ filitudo claudit in imagine: nihil suiipsi⁹ imago dici pōt. Nec etiā re⁹ psonaz dicere possum⁹ diuinā essentiā die rōnez imaginis. Naz psona comparata ad essentiā: realr nō distinguit̄ ꝫ rōne: & ideo sicut suipsi⁹ nō est imago aliq̄d: q̄ nihil ad seipz bz realez distōnē: ꝫ rōne differre possit aliq̄d a seipso: sic diuina essentia respectu psonaz imago esse nō pōt: cum a psonis realr nō distinguat̄. Rursuz re⁹ creaturaz diuina ēntia imago dici nō pōt: q̄ de rōne imagis est imitatio. diuina aūt essentia nō imitat̄ creaturas: sed ecōuerso. & ideo ppie loquēdo imago in diuinis soluz psonalr dī: q̄ soluz iter psonas inuenit̄ q̄ vna sit expressa & ducta ad filitudinem alteri⁹: & vna habeat realez relonez & distōnez ad aliā. essentia aūt diuina ad nihil realr refertur.

L

z⁹

Mō diuina ēntia est imago creaturarū quāmdam ꝫ large: q̄ ipse est illud ad cuius imitatiōez alterū. s. creatura dicit. M

¶ Tamē si volumus loqui large de imagine: vt dicatur imago: nō soluz id qđ imitat aliud: sed id ad cui⁹ imitationē alterū dī. Sic diuina essentia imago dici pōt. debemus enim imaginari q̄ de⁹ vt est trin⁹ & vnus siue vnitas essentie & trinitas psonaz: est quoddaz exemplar & paradigma ad cui⁹ filitudinē facta est rōnalis & intellectualis creatura: ppter qđ imago in tali creatura nō solum dī respectu trinitatis psonaz: sed etiā per cōparationē ad vnitatē essentie: & q̄ large loquēdo ipsum paradigma ad cui⁹ filitudinē aliud efficit: imago dici pōt ipsa diuina essentia imago dici pōt. & hoc est qđ Magister ait: q̄ imago sumit̄ essentialr in diuinis: q̄ ꝫ Aug. de fide ad Pe. Una est sancte trinitatis essentialr diuina imago: ad quaz factus est homo.

Ad primū dōm q̄ ea que dicūt relonē ad creaturas in diuinis indicāt essentiaz. vñ dñs & creator: ꝫ relonem ipportentiū fm subaz dicunt: vt dicat̄ dici fm subaz gegd de qualz psona dī singulr & de olb⁹ nō pluralr: & q̄ diuina essentia dī imago p cōparationē ad creaturā rōnalez: vt q̄ est illud ad cuius filitudinē hō est fact⁹: nō obstante q̄ imago quādaz relationē ipportet: sic imago sumpta in diuinis essentialr sumit̄. ¶ Ad z⁹ & 3⁹ dōm q̄ Augu. accipit imaginē ppe & pur dicit relonez realez: & sic accepta soluz psonaliter sumit̄: q̄ diuina ēntia ad nihil realr refert̄: q̄ si referet realr: vel hoc esset respectu creaturaz: q̄ō est ipossibile cuz de⁹ ad creaturā realez relonē nō habeat: vel respectu suiipsi⁹: vel psonaz: q̄ō ēt stare nō pōt: q̄ nec a seipsa: nec a psonis realr est distincta: & q̄ in noib⁹ psonalr dictis nō ꝓcedim⁹ B de hoc: vt pī de pie: vel filī⁹ de filio: nec talia p̄dicat̄ de plib⁹ filī: q̄ pī & filī⁹ filī nō sunt pater neq̄ filī⁹. ideo Aug. q̄ loq̄t̄ de imagine psonalr suptā negat has ppones. vz. imaginē de imagine: & q̄ filī pī & filī⁹ sint imago. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ ꝫ diuina ēntia ad nihil ordinet realr: aliqd nī realr ordiat ad ipsaz: & ideo aliqd vt rōnalis creatura pōt dici imago re⁹ eius: & q̄ large sumēdo imaginē nō solū id qđ imitat̄ aliud imago dicit̄: sed etiaz illud ad cuius similitudinē aliud effingit̄: ipsa diuina essentia imago dī: nō q̄ ipsa ordinet̄ ad aliud: sed q̄ aliud ordinat̄ ad eam.

¶ Utrum solus filius dicat̄ imago patris: prout imago sumitur personaliter. Questio. III.

Lbo. in sum. ppe. 1. dñ. 35 q. 2. Et Bea. quest. 4 q. 2.

Certio querit̄ vtrū solus filī⁹ dicatur imago: put imago sumit̄ psonalr: Et vī q̄ nō: q̄ filī⁹ p̄o tanto dī imago pīs: q̄ est eiusdez nāe cū pie: ꝫ & spūscūs est eiusdē nāe cuz ipso. ḡ &c. ¶ P. Quodcūq; aliqd est filē & eq̄le alicui: & est exp̄ssus ab eo: vel trahit originē ab illo: pōt dici imago filī⁹. naz si vnū oīū alterius oui imago nō dī: dato q̄ ei sit filē & eq̄le: B nō est nisi q̄ ab eo nō trahit originem. Sz cū nō solum filī⁹ sit eq̄lis & filius pī & oriat̄ ab ipso. Sed & spūscūs emanet a pie & filio: & vtriq; sit filis & equalis: rō imagis nō soluz ꝓuenit filio: sed & spūscō. ¶ P. Si cōperit filio q̄ sit imago pīs & nō spū. s. B nō est nisi q̄ filī⁹ ex suo mō ꝓcedēdi bz q̄ sit imago: non aūt spūscūs. nā cū spūscūs ꝓcedat vt amor ex suo mō ꝓcedēdi: nō bz q̄ sit eiusdē nāe: neq̄ imago ei⁹ a q̄ ꝓcedit. Sed B nō vī cā: q̄ sic spūscūs ꝓcedit vt amor: sic filī⁹ ꝓcedit vt vbū: ꝫ vbū rōne q̄ vbū nō bz q̄ sit eiusdez nāe cū dicēte: sed rōne q̄ vbū diuuz. nam vbū bois nō ē eiusdē nāe cū bole: ita amor rōne qua amor nō est eiusdē nāe cū amāte: sed rōne qua amor diuinus. ḡ sic nō obstante q̄ quia verbū ratione qua verbuz non est eiusdē nāe cū dicēte: ꝫ ex eo q̄ dicuz vbū/vbuz imago dicta amor diuinus imago dici poterit: nō obstante q̄ amor: q̄ amor nō est eiusdē nāe cū amāte: sed q̄ diuinus amor. ¶ P. Hoc exp̄sse dicit Dam. p̄ lib. c. penul. q̄ imago pīs est filius: filij imago est spūscūs.

O

P

Nec rōnem assignat eiusdē. Dē. vbi. s.

In cōtrariuz est Aug. 6. de trini. c. 4. qui ait: q̄ filī⁹ est eo imago quo vbū: sed solus filī⁹ dī vbū. ḡ solus ipse dicet̄ imago. ¶ P. Aug. 6. de tri. in fine exponens vba Hylarij: q̄ eternitas est in pie spēs in imagie vsus in munere exponit p imaginez filius & p munꝰ spñs. s. ꝫ B nō eet nisi ita diceret̄ imago de filio sic donū de spū. s. cū donū soluz spūs. s. ꝓueniat: intra illud qđ dī. 15. de tri. c. 17. In hac trinitate non est donū nisi spūs. s. ḡ nec erit imago nisi solus filius.

Q

Rñdeo dōm q̄ fm sniaz Augu. opz nos tenere q̄ imago psonalr dicta de solo filio dicatur, vñ. 6. de tri. c. 2. scribit q̄ pī & filī⁹ nō sit ambo imago ꝫ solus filī⁹ imago quēadmodū & filī⁹. ꝫ quo B fit: tres rōnes assignari ꝓsueuerūt. ¶ Prima est: q̄ filius pducit ex se psonā & ꝓuenit in notiōe cū pie: sed spūscūs in hoc nō imitat̄ pīez q̄ ex se psonā pducat: nec q̄ cuz eo in aliq̄ notiōe ꝓueniat. ¶ Secūda ē: q̄ filī⁹ ꝓcedit ab vno: ꝫ spūscūs ꝓcedit a duob⁹: & ꝓpe vnū est imago vnius nō vnū pluriū: ideo imago cōperit filio nō spūsancto. ¶ Tertia est: q̄ filī⁹ ex suo mō ꝓcedēdi: eo q̄ filī⁹ bz

Q. solus filius est imago patris ꝓpie loquēdo.

p⁹ rō

z⁹

3⁹

A

q.1. Ubi. vi supra.

3 fm quosdā.

B

Confirmatio rōnū q̄ solus filius dr imago patris.

C

Nota q̄ solus filius dr ymago p̄.

2°

C

q

3°

Epilogus

D

Also essentia vel spūsanct⁹ pōt dici nō genita supr.

B

Nō differēnem illū⁹ ꝓpōnis: aliud est eē patris: aliud est esse filium.

B

X

G

I

H

ꝙ sit imago: et ꝙ sit eiusdē nāe cū pre. arr. nō est filius ꝛ hoc nō dr spūsc⁹: cū ꝓcedat vt amor: ideo filius dr imago nō spūsc⁹. ¶ Primas duas rōnes aliqui ipugnant. nam fm notionalia nec attēdit similitudinē nec equalitatē: et cum de rōne imaginis sit similitudo ꝛ equalitas dicere filiū esse imagine ꝛ nō spūm scm: q̄ pugnat in nopōe cū pre ꝛ ꝓducat ex se psonā nō spūsc⁹ est assignare rōnes imaginis q̄tū ad notionalia fm que nō attendit imago. Rursus dicere spūm scm non esse imaginē: q̄ vnū est imago vni⁹: nō vnū plurū. nō ꝛcludit ꝛtrā: q̄ pr ꝛ filius sūt vnū ꝑncipiū spūs scī. nō plura: ꝛ nō est icōueniēs vnū eē imaginē plū: nō vt sunt plia: sed vt vnū.

¶ Possumus tm dicere oēs ꝓdictas rōnes bonas esse ꝛ idē ꝛcludere. ¶ Ad cui⁹ euidētiā notādum ꝙ Aug. 15. de tri. in fine dicit spūm scm nō debere dici genitum: neq̄ imaginē: q̄ ꝓcedit p modum volūtatis: q̄ illud q̄ ꝓcedit p modum itellūs vt vbū: dr ꝙ sit qd similimū cogitationi ꝛ dr ei⁹ imago ꝛ ples. amor aūt qui ꝓcedit per modum volūtatis nō dr de rōne sue ꝙ sit qd sile amāti neq̄ imago ei⁹ ꝛ q̄ tota rō Aug. quare solus filius dicat imago ꝛ est: q̄ solus ipse dr vbū. oēs ille rōnes que ꝛcludunt filiū eē vbū ꝛ nō spūm scm: ostendunt solum filiū esse imaginē. filiū aūt esse vbū triplr ostēdi pōt. Primo: q̄ producit ex se psonā. nam cū origines dine habeāt quēdam ordinē ꝛ origo p modum itellūs sit p̄or fm modū intelligendi q̄ origo per modum volūtatis: nulla psona ꝓcedēs que dr rōnē ꝓncipij sup alīq̄ psona: ꝓcedet p modū intellect⁹ ꝛ nō p modum volūtatis: ideo eo ipso ꝙ filius ꝓducit ex se psonā. arguit ꝙ ꝓcedat p modum itellūs ꝛ ꝙ habeat rōnem imaginis: vt p⁹ rō ꝛcludebat. Rursus eodē modo ꝙ ꝓcedit ab vno ꝓcedit per modum intellūs ꝛ vt verbum: cum ꝓcessio per modum intellectus nullam aliā ꝓcessionē ꝓsupponat. Sed spūs scī⁹ eodem modo ꝙ ꝓcedit a plib⁹ quātūcūq̄ ꝓcedat ab illis in eo ꝙ sunt vnum nō poterit dici rōnem vbi: sed solum rōnem amoris. igit ceteras scās rō cōcludit solum filium esse imaginē: cū solus ipse ꝓcedat vt vbū. Amplius q̄ solum vbū meret nomen plis ꝛ nō amoreo ꝙ eodem modo ꝙ filius est filius ex suo mō ꝓcedendi habet ꝙ sit imago: vt tertia ratio ostēdebat.

¶ Est cui⁹ solus filius imago: q̄ solus ipse est verbum filius: ꝓpter q̄d bene ꝛcludit Aug. 7° de tri. c. q. ꝙ filius sit eo imago quo verbum ꝛ filius.

Ad primū dōm ꝙ is spūs scūs sit eiusdē nāe cui⁹ pre: nō dr tm hoc ex suo mō ꝓcedēdi ꝛ ideo nō dr imago: sicut dr filius. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ non sufficit ad hoc ꝙ aliqd sit imago alicui⁹ ꝙ oriat ab illo ꝛ ꝙ sit ei sile ꝛ eq̄le. Sed requirit ꝙ dr similitudinē ꝛ imitationē ꝓsequat ex suo mō ꝓcedendi. amor aūt ex suo mō ꝓcedendi nō dr ꝙ sit sile amāti. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ is vbū rōne quā vbū nō sit eiusdē nature cū dicēte: est tm semp dicēn sile ꝛ repraesentiuū ei⁹ ꝛ maxie cū dicens seipsum dicēdo ꝙ ex hoc aliqd est imago: q̄ est ab alio expressum ꝛ ex suo mō ꝓcedendi ipm repraesentat ꝛ est ei sile: ideo vbū principaliū sue filius dr imago ꝛ nō spūs scūs. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ greci spūm scm cōiter appellant imaginē: sed doctores latini solum filiū imaginē. ꝛ cū ista magis ꝓpe tm loquātur latini q̄ greci: vt ps ꝙ habita.

Super litterā sup illo ⌊Quibuscū vr.⌋ Notandum ꝙ quelz positio aliquo mō verū dicit. nam si nō genitū solaz negationē dicit: tunc spūs sanct⁹ ꝛ essentia pōt dici nō genita. naz de quocūq̄ falsificat affirmatio de eo negatio verificat. ꝛ ideo si falsus est ꝙ essentia sit genita. verus est ꝙ non sit genita: sed si nō genitū nō dicat negationē solaz: sed dicat negationē ꝓsupponentē rōnez ꝓncipij rei⁹ diuine ꝓsone: sic cōpetit soli patri. Uel dōm ꝙ no genitus pōt negare solaz gñari: ꝛ tunc essentia diuina ꝛ spūs scūs sūt nō genita: q̄ nō gñant. vel pōt negare: nō solum nō generare: sz nec ꝙ gnōnem cōicare: nec a genito ꝓcedere: ꝛ sic nec essentia nec spūs scūs nō genita sunt.

¶ Ité sup illo ⌊Aliud est eē patre aliud eē filiū.⌋ Notandum ꝙ eē dupl⁹ accipi pōt. Primo pro actu⁹ essentiendi: ꝛ q̄ in deo nō differt essentia ꝛ tale esse: sicut eadem est essentia pris ꝛ filij: ita est idē eē. Secdo eē pōt dici pro veritate cōponis: ꝛ sic eē ꝓprie nō est esse filium: q̄ nō eodem mō verificat ista pr est pater: ꝛ filius est filius. Nam pater est pr̄ paternitate: filius est filius filiatiōe. ꝑnitas aūt ꝛ filiatio sunt due res ex vi tm locutionis magis vt eē ipponare veritatē cōpositionis: q̄n post ipsum sequit aliqd ꝓdicatū: ꝛ q̄n nō magis ipportat actū essentiendi: ꝛ ideo cōcedit Magister ꝙ aliud est esse ꝓprie: aliud eē filium: nō est tm aliud ꝓprie ꝛ filiū esse: q̄ in ꝑmis ꝓpōnib⁹ esse magis denotat veritatē cōpositionis: vt ps per dicta. In alijs aūt magis dicit actum essentie.

¶ De principio qđ relatiue dr: ꝛ multiplicē notat relationem. Distin. XXIX.

Est ꝓterea aliud nomē multiplicem notās relationē. s. principiū. Dicit. n. principium semp ad aliqd: ꝛ dr pr̄ principiū: ꝛ filius principiū: ꝛ spūs scūs principiū: sed differēter. Naz pr dr principiū ad filium ꝛ ad spūm scm. Un Aug. in. 15ij. lib. de tri. cit. Pater est principiū totius diuinitatis: vel si melius dr de tota: q̄ ipse est a nullo. Nō. n. dr de quo sit: vel de quo ꝓcedat: sed ab eo ꝛ filius est genitus: ꝛ spūs scūs ꝓcedit. Nō g̃ dr principiū totius deitatis: q̄ vel sui vel dine essentie principiū sit: sed q̄ principiū est filij ꝛ spūs sci: in q̄b⁹ singulis tota diuinitas est. Filius ad spūm scm dicit principiū. Spūs ꝛo sanct⁹ nō dr principiū nisi ad creaturas: ad quas pr̄ etiā dr principiū ꝛ filius ꝛ trinitas ipsa simul: ꝛ singula psonarū principiū dicit creaturas. Pater g̃ principiū est sine principio. Filius principiū de principio. Spūs. s. principiū de vtroq̄. s. de pre ꝛ filio.

¶ Q: ab eterno pater est principiū ꝛ filius sed spūs sanctus nō: imo cepit esse principiū.

Et pater ab eterno principiū est filij: ꝛ pr ꝛ filius principiū spūs sci: q̄ filius est a pre: ꝛ spūs scūs ab vtroq̄. Spūs ꝛo sanct⁹ nō ab eterno principiū est: sed esse cepit: q̄ nō dr principiū nisi ad creaturas. Cū ergo creature eē ceperūt: ꝛ spūs scūs eē cepit principiū eas. Ita etiā pr ꝛ filius esse cepit cum spūsco vnus principius creaturas: quia creature eē ceperūt a patre ꝛ filio ꝛ spūsco. Et dicunt bi tres nō tria: sz vnus principius

I oiuz creaturarũ: qz vno eodemqz mõ principiuz rerũ sunt. Non enim aliter sunt res a patre: ⁊ aliter a filio: sed penitus eodem modo. Ideo Aplus intelligẽs hãc trinitatẽ eẽ vnuz principiũ reruz ait. Ex ipso: per ipsum: ⁊ in ipso sunt oia. Cum ꝟo audiuimus oia eẽ ex deo: vt ait Augu. de nã boni: oẽs vtiqz naturas intelligere debemus: ⁊ oia que nãlia sũt. Non enim ex ipso sunt peccata: que nãm non seruant: sed vitiant: que ex voluntate peccantiũ nascunt. Oiuz ergo que nãliter sunt: vnũ principiũ est pater cum filio ⁊ spũscõ: ⁊ hoc
K esse cepit. Ab eterno aũt pater principiuz est filij gñatione: ⁊ pater ⁊ filius vnũ principiũ spũssci. Unde Aug. in. 5. lib. de trini. ita ait. Dicit relatiue pater: idemqz relatiue dicitur principiũ. Sed pater ad filiuz dr: principiuz ꝟo ad oia que ab ipso sunt. Et principiuz dr filius. Cum enim diceret ei. Tu qs es: rndit principiuz qui ⁊ loquor vobis. Sed nunqd patris principiũ est: imo creatorem se voluit ostẽdere: cũ se dixit esse principiũ: sicut ⁊ pr principiũ est creature: qz ab ipso sũt omnia. Cum ꝟo dicimus: ⁊ patrẽ principiũ ⁊ filiũ
L principiũ: nõ duo principia creature dicim⁹: qz pater ⁊ filius simul ad creaturã vnũ principiũ est: sicut vnus creator. Si aũt qcqd in se manet ⁊ gignit vel opat aliqd: principiuz est eius rei quaz gignit: vel eius quã operat: nõ possumus negare etiaz spm̃scm̃ recte dici principiũ: qz nõ euz separam⁹ ab appellatiõe creatoris: qz scriptũ est de illo ꝙ operetur: ⁊ vtiqz in se manẽs operat. Non enim in aliqd eoꝝ que operat ipse mutat ⁊ vertit. Unum ergo principiũ ad creaturã cuz patre ⁊ filio est spũsscũs: nõ duo vel tria principia. Ecce aperte ostẽdit Aug. patrẽ ⁊ filiũ ⁊ spm̃scm̃ esse vnum principiũ reruz creataꝝ. i. vno eo-
M demqz modo esse principiũ: ⁊ illuz modum satis aperuit: qz. s. opant oia: ⁊ qz sil'r operãtur hi tres: ideo vnuz principiũ esse dicũtur.

¶ Hic ostendit qũo pater sit principiũ filij: ⁊ ipse ⁊ filius principiũ spiritussancti.

Deinde in eodez libro cõtinue ostẽdit qũo pater dicat principiũ ad filiũ: ⁊ ad spm̃scm̃ ipse filiꝰ dicẽs: ideo eẽ patrem principiũ filij qz genuit eũ: ⁊ patrem ⁊ filiuz esse principiũ spũssancti: qz spũssanctꝰ ꝓcedit vel datur ab vtroqz. Ait enim ita. Si gignẽs ad id qd gignit principiũ est: pater ad filium principiũ est: qz genuit eũ. Utruz aũt ⁊ ad spm̃scm̃ principiũ sit pater: qz dictũ est de patre ꝓcedit: non parua questio est. Qd si ita est nõ iam pricipiũ eius tãtũ erit rei quã gignit vel facit: sed ⁊ eius quã dat: ⁊ que ꝓcedit ab ipso. Si ergo qd dat vel quod procedit: principiũ habet a quo dat vel ꝓcedit: fatendum est patrẽ vel filium vnũ pricipiuz esse spũssancti: non duo principia. Sed sicut pater ⁊ filius ad creaturã relatiue vnus creator ⁊ vnus dñs dr: sic relatiue ad spm̃sanctũ vnum principiũ. Ad creaturã ꝟo pr ⁊ filius ⁊ spũsscũs vnũ pricipiũ: sicut vnus creator ⁊ vnus dñs. Ecce habes ꝙ pater principiũ filij dr: qz genuit eũ. Qua ergo notiõe est pr: ea pricipiũ filij dr. i. gñatione: sm̃ quã etiam dr auctor filij. Unde Hylari⁹ in. 4. li. de tri. ita ait. Ipso quo pater dr ei⁹ quez genuit auctor ostẽdit: id nomẽ hñs qd neqz ex alio ꝓfectum intelligat: ⁊ ex quo is qui genitus est substitisse doceat. Nouit ecclesia vnum inascibilem deũ. Nouit vnigenitũ dei filiũ. Cõfitet patrẽ ab origine liberũ. Confitet ⁊ filij originẽ ab initio: nõ ipm̃ ab initio: sed ab initiabili: non per seipm̃: sed ab eo qui a nemine est natũ ab eterno: natiuitatẽ. s. ex pr̃na eternitate sumentẽ. Edita est hic fidei ꝓfessio: sz ꝓfessionis ratio nonduz exposita est: ⁊ ideo querẽda. s. qũo intelligẽduz sit ꝙ ait filij originez esse ab initio: ⁊ nõ ipm̃ esse ab initio: sz ab initiabili. Hoc vtiqz subdẽs: determinauit qũo acceperit initium: inquiens originẽ filij esse ab initio. Ac si diceret. Non ita itelligas originẽ filij esse ab initio: quasi ipse filius habeat initiuz: sed qz ipse est ab initiabili. i. a patre a quo sunt oia. Nam lz filiꝰ sit principiuz de principio: nõ est tñ cõcedenduz ꝙ filiꝰ habeat principiũ. Cũqz filius sit principiuz de principio: ⁊ pater principiũ nõ de principio: nõ est principiũ de principio: principiuz sine principio: sicut filius non est pater. Neqz tñ duo principia sed vnum: sicut pater ⁊ filius nõ duo creatores: sed vnus creator.

¶ Cum pater ⁊ filius sint vnuz principium spiritussancti: queritur an eadem notione.

Unum aũt principiũ sunt pr ⁊ filiꝰ: nõ tñ creaturaruz: vt dictum est supra: sed etiaz spũssci. Ideo queri solet vtrũ eadez notione pater sit principium spũssancti ⁊ filiꝰ: an sit alia notio qua pater dicat principiũ spũssci: ⁊ alia qua filius. Ad qd dicimus: cũ pater dicat principiũ spũssci

⁊ filius:

A

⁊ filius:quia ſpūſſanct⁹ ꝓcedit vel datur ab vtroq3:nec aliter ꝓcedit vel datur a ꝑe q̄ a filio. Sane intelligi p̄t ꝑem ⁊ filiū eadē relatione vel notione principiū dicti ſpūſſancti. Si ꝯo querit̄ que ſit illa notio quā ibi notat principiū:nomē eius nō habemus:ſed nō eſt ipſa paternitas vel filiatio:imo notio quedā que p̄tis eſt ⁊ filij:qz ab eterno pater ⁊ filius vnū principiū eſt ſpūſſancti. Bonato2 aūt vt ꝓdictum eſt dicit̄ pater vel filius ex tpe:ſicut ſpūſſanctus donum vel donatum.

B

¶ Et preterea. Poſtq̄ doctor Magiſter de inſcibilita te que nō eſt ꝓpetas ꝓſonalis:hic determinat de cōi notione que etiā ꝓpetas ꝓſonalis nō exiſtit. Et tria facit:qz ꝓmo oſtendit qūo ratio ꝓncipij cōpetit ꝓſonis diuinis. Scō manifeſtat qūo notio ꝓuenit ꝓſone diuine ex eo q̄ eſt ꝑn⁹ alterius. Tertio:qz dixerat rōnē ꝓncipij poſſe cōpetere deo ex tpe:oſtēdit qūo aliq̄ vñr de deo ex tpe relatiue. ⁊ ibi ¶ Ecce bēs. ¶ Si aūt.n.qdaz. ¶ In ꝑn⁹.30. diſt. ¶ Circa ꝑ⁹ duo facit: qz ꝓmo oñdit B nomē ꝑn⁹ ꝺ̄e multiplicem acceptiōez. Scō manifeſtat qūo ꝑn⁹ cōpetit ꝓſone diuine ab eterno:⁊ qūo ex tpe. ibi ¶ Et pater. ¶ Circa ꝑ⁹ duo facit:qz ꝓmo dicit qualz ꝓſonā hic rōnem ꝓncipij:ſz inter. Scō illā ꝺ̄iaz manifeſtat. Nā pi eſt ꝑn⁹ ſine ꝑn⁹:⁊ eſt ꝑn⁹ totius diuinitat:filius eſt ꝑn⁹ de ꝑn⁹:⁊ eſt ꝑn⁹ ſpūs.ſ.ſpūs.ſ.eſt ꝑn⁹ de vtroq3:⁊ nō habet

C

rōnez ꝓncipij niſi re⁹ creature. ⁊ ibi ¶ Nā pater dī. ¶ Deinde cum dicit. ¶ Et pī. ¶ Oſtēdit qūo ꝑn⁹ cōpetit diuine ꝓſone ab eterno ⁊ qūo ex tpe. Et duo facit:qz ꝓmo facit qđ dictuz eſt. Scō ꝓbat qualibet ꝓſonā diuinā ꝺ̄ rōnez ꝓncipij. ⁊ ibi ¶ Si aūt gegd. ¶ Circa ꝑ⁹ tria facit:qz ꝓmo oñdit q̄ ratio ꝓncipij cōpetit ꝓſone diuine ab eterno re⁹ alterius ꝓſone. Sz ex tpe re⁹ creature: ⁊ ideo pater ab eterno fuit ꝑn⁹ filij:⁊ pī ⁊ filius ſpūs.ſ. Sz ſpūs.ſ.nō pōt dici ꝑn⁹ niſi ex tpe:cum nō habeat rationē ꝓncipij niſi re⁹ creature. Scō:qz q̄libet ꝓſona bz rōnez ꝓncipij re⁹ creature oñdit has tres ꝓſonas nō dici ꝑn⁹ re⁹ creaturaz nec alteraz:ſz vnuz ꝑn⁹. Tertio oñdit qūo acciptēdū ſit oia ex deo eē:⁊ recolligit in breui qūo ꝺ̄ferēter vna ꝓſona habet rationē ꝓncipij reſpectu alterius:⁊ quomodo reſpectu creature. ⁊ ibi ¶ Et dicuntur. ¶ tertia ibi ¶ Cum ꝯo omnia. ¶

¶ Hūc ſequit̄ illa pars. ¶ Si aūt. ¶ In qua oſtēdit quālibet ꝓſonā ꝺ̄e rōnē ꝓncipij. Et duo facit:qz ꝓmo oſtēdit ſpm.ſ.ꝺ̄e rōnez ꝓncipij re⁹ creature:qz in ſe manēs opaſ:vnde eſt vnuz ꝑn⁹ cum eis re⁹ oium entū. Scō manifeſtat ꝑiem eſſe ꝑn⁹ filij:qz eum gignit ⁊ piez ⁊ filiuz eſſe ꝑn⁹ ſpūs.ſ.qui ab eis ꝓcedit. ⁊ ibi ¶ Idez in eodez. ¶ Deinde cum dicit. ¶ Ecce bēs. ¶ Oſtēdit que notio cōpetit ꝓſone:ex eo q̄ habet rōnē ꝓncipij. Et duo facit: qz ꝓmo oſtēdit que notio cōpetit pī:ex eo q̄ eſt ꝑn⁹ filij. Scō oñdit que notio cōpetit patri ⁊ filio:ex eo q̄ ſunt ꝑn⁹ ſpūs.ſ. ⁊ ibi ¶ Unuz aūt ꝑn⁹. ¶ Circa ꝑ⁹ duo facit:qz ꝓmo dicit q̄ ea notione qua pī eſt pī: vt paternitas vel ḡſiatio/pater eſt ꝑn⁹ filij:qđ ꝓbat p Dylaſ. Scō:qz Dylarius dixerat originez filij eſſe ab initio. ſ̄ꝑm ꝯo nō eſſe ab initio ſz ab ininabilit⁹ q̄rit qūo ꝓdicta ꝟba intelligēda ſint:quoz expoſitio in qōnib⁹ ſequentibus apparebit. ⁊ ibi ¶ Et ideo querēdum. ¶

¶ Hūc ſeq̄t illa pars. ¶ Unuz aūt. ¶ in qua oñdit qūo modo cōpetit pī ⁊ filio:ex eo q̄ ſunt ꝑn⁹ ſpūs.ſ. Et duo facit ſm q̄ duas qōnes mouet:qz ꝓmo querit cuz pater ⁊ filius ſint vnuz ꝑn⁹ ſpūs.ſ.vtrū vna ⁊ eadē notione ſit ꝑn⁹ pater qua filius. Et ſoluit q̄ vna ⁊ eadē notio eſt in ꝑte ⁊ filio ſm q̄ ſunt ꝑn⁹ ſpūs.ſ. Scō querit qūo vocet̄ hꝰ notio. ⁊ ſoluit q̄ nō habet ꝓpriū nomē:eſt nā alia notio a ꝑnitate ⁊ filiatiōe. Et q̄ ſm eā pater ⁊ filius ab eterno ſunt ꝑn⁹ ſpūs.ſ.ſz cum dederint ex tpe. ⁊ ibi ¶ Si ꝯo querit̄. Jin quo terminat̄ ſnia lectiōis ⁊ diſt.

E

¶ In preſenti diſtōne duo tāguntur. ꝓmo qūo inueniat̄ in diuinis ratio ꝓncipij re⁹ diuine perſone. Scō:qūo re⁹ creature. Ideo de bis duob⁹ q̄remus. ¶ Circa ꝑ⁹ q̄remus tria. ꝓmo: vtrum vna ꝓſona poſſit dici ꝑn⁹ alterius. Scō: vtrum ſit eadē notio in patre ⁊ filio, put ſunt ꝑn⁹ ſpūs.ſ. Tertio: vtrum ſint vnum ꝓncipium ſpūs.ſ. ꝓin.ꝑ⁹.

¶ Utruz vna ꝓſona ſit ꝑn⁹ alterius. Queſtio. I. F

Thom.in ſum.par.1 pnā.33.q.4.

¶ Ad primum ſic ꝓcedit. Uideꝫ q̄ vna ꝓſona nō poſſit dici ꝑn⁹ alterius:qz ꝑn⁹ ⁊ ꝑ⁹ idez eſt:vt dicit ꝓbs ꝓ poſteꝫ. ſz vna ꝓſona nō eſt prior alia. ḡ tē. ¶ ꝓ. Sicut ſcribit in 4° meta⁹. ꝑ⁹ ⁊ cā ſunt idem. Sed ꝑ⁹ ⁊ ꝑn⁹ ſunt idē:vt habitū eſt ſupra. Que aūt vni ⁊ eidē ſunt idem, iter ſe ſunt eadē. ḡ ꝑn⁹ ⁊ cā idem ſunt:ſed vna ꝓſona nō eſt cā alterius:cuz ad eſſe cauſe ſequat̄ aliud. ḡ vna ꝓſona nō dicet̄ ꝑn⁹ alterius. ¶ ꝓ. ꝓbs in 5° meta. vult q̄ diſtinguat̄ cā ſicut ⁊ ꝑn⁹:q̄ nō ⁊ niſi idem eſſet ꝑn⁹ ⁊ cā. Si ḡ vna ꝓſona non eſt cā alterius. ḡ nec ꝑn⁹. ¶ ꝓ. Principiū per ſe et ꝓ ꝺ̄ de cā efficiēte:vnde ⁊ ꝓbs qñ vult notare cām efficientem notat ipſam ꝑn⁹:vnde motus. Sed vna ꝓſona nō eſt cauſa efficies alterius. ergo tē. T.cō.3. T.c.1.t.2. G

¶ In cōtrarium eſt q̄ Aug. in 5° li⁹ de trī. ca. 13° vult q̄ pater et filius ſint vnū ꝑn⁹ ſpūs.ſ.vñ ait:q̄ ſicut pater ⁊ filius vnus deus:⁊ ad creaturaz relatiue vnus creator ⁊ vnus dñs:ſic relatiue ad ſpm̄.ſ.vnuz ꝑn⁹. Sz ſicut pater ⁊ filius ꝑ̄ dici vnū ꝑn⁹ ſpūs.ſ.ita pater pōt dici ꝓncipiuz filij. ¶ ꝓ. Idem Aug. eodē libro de trinita. ca. 14° ait. q̄ gignēs ad illud qđ gignitur principium eſt.

¶ Reſpondeo ḡdaz ſic dicēdū:q̄ in diuinis nō poſſumus recipere nomē cauſe. Quia cā ꝓpe dicta:vel eſt ex rem:vel eſt pars rei. ex:vt finis ⁊ efficies. pars:vt forma ⁊ mā:ſed vna ꝓſona nō eſt ex aliā:nec eſt pars alterius:⁊ ita vna ꝓſona nō pōt dici cā alterius. ¶ ꝓ. Uidemus q̄ cā habet quēdā ordinē ad eſſe illi⁹ cuius eſt cā. igit̄ cum idē ſit eſſe triū ꝓſonaz:nō pōt eē q̄ vna ꝓſona ſit cā alteri⁹:ſed in ꝑn⁹ nō eſt ſic:ḡ repit̄ ꝑn⁹ qđ nō eſt ex illud cuius eſt ꝑn⁹:ſicut pūct⁹ eſt ꝑn⁹ linee a quo fluit linea. ¶ Rurſum repit̄ aliq̄ ꝑn⁹ qđ nō habet influētiā quātū ad eſſe ſupra id cui⁹ eſt ꝑn⁹: ſicut illō a quo incipit mot⁹:⁊ mane a quo incipit dies: ita bñt rōnem ꝓncipij q̄ nō habēt influētiā ſup ea quoz ꝑn⁹ ſunt:⁊ qz nō eſt ꝓpria rōnez ꝓncipij eſſe in eo cui⁹ eſt ꝑn⁹:⁊ nō ꝺ̄e ordinem ad eſſe ipius:pōt dici vna ꝓſona ꝑn⁹ alterius:ſz vna ꝓſona nō ſit ex alteraz:⁊ nō habeat ordinē ad eſſe alterius:cum ſit ēdem eſſe oium ꝓſonaz. ¶ Sed illud nō videt̄ ſufficiēter dcm:qz nullū inuenimus ꝑn⁹ in iſtis ſferioriḇ⁹ qđ per oēm modū repſentet ꝑn⁹ in diuinis:ſed aliq̄ ꝑn⁹ repñtabit ipm̄ per vnum mo⁹ aliq̄ per aliū:⁊ ſicut eſt in ꝑn⁹ ita eſt in cā ſuo modo:qz aliqua cā repñtat ꝑn⁹ in diuinis vno modo:ſicut mālis ⁊ fos repñtant ipm̄:ex eo q̄ nō ſunt ex rem:effi-

H

Qz in diuinis nō recipit̄ nomē cauſe. ¶ Modus quo rēdam. ꝑ⁹ ratio. 2ª ratio. 3ª ratio

I cies ⁊ finis repñtãt ipm: ex eo q̄ sunt distincta a re: ⁊ nõ aliq̄ modo dant eē rei: igit̄ fm istuz mo^m ꝓcedẽdo si ponimus in diuinis nomẽ ꝓncipij debem^9: ibi ponere nomen cause: ⁊ si negamus vnum debemus negare aliud.

Mod^9 dec. ¶ Propter ꝟ dõm est aliter: q̄ ꝛs vna ꝑsona ꝑt dat eē alteri: ꝑpe nõ possit dici cã illi^9 cui dat esse fm aliq̃d genus cause: attamẽ habet maiorẽ conuenientiã cuz vno gñe cãe q̄ cuz alio: ⁊ ideo cuz q̃libet genus cãe habeat nomẽ appropriatũ: q̃ per ꝑsonã conuenit sibi q̄ alicui alij: duo nobis ꝓsideranda occurrũt. Primo q̄ est illud genus cause cuz quo ꝟs similitudinẽ vna ꝑsona ꝑt dat eē alteri maiorẽ: q̄ cum alio gñe cause. Scõdo que sunt illa noia que conuenũt illi gñi cause ꝑt ꝟs dissimilitudinẽ cum ꝑsona diuina. Et ideo nõn^m q̄ iter cetera gña cãꝛ: cã efficiens ꝟs maiorẽ similitudinẽ cum ꝑsona diuina. nã mã ⁊ forma assimilãt ad esse rei: inquãtuz sunt ꝓres eius: eque partialiter deo nõ conuenit: finis facit ad eē rei: inq̃ntuz est maius bonũ q̄ sit ipa res: pp q̃ monet efficiẽs vt talẽ rem agat: ꝛs vna ꝑsona nõ est maius bonũ q̄ alia: imo oẽs tres ꝑsone nõ sunt maius bonũ q̄ vna ꝑsona: cuz vna ⁊ eadẽ bonitas sit oium triũ ꝑsonarꝛ: ⁊ ideo finis in diuinis re^m diuinoꝛ recipi non põt. Efficiẽs aũt dr dare eē rei: inq̃ntuz rem ꝓducit: ⁊ ꝟ dr cõperiri diuinis ꝑsonis: ⁊ ideo nomẽ q̃ cõperit cause efficiẽti poterit trãsferri ad diuina: si aliq̃d nomẽ q̃ conuenit alicui cause ibi trãsferri dr: sed fm Corñ. in ꝑ phys. ꝓn^m per se ⁊ ꝑ dr de cã efficiẽte. naꝛ finis cã per ꝓnus cõperit finiri: ⁊ infinituz per ꝓnus cõperit mãeri: ⁊ nã per ꝓnus cõperit formaliter ꝓn^m per ꝓnus cõperit efficiẽti: siue ei q̃d est alteri^9 ꝓductiuũ: ⁊ ideo nõ debemus cõcedere q̄ vna ꝑsona sit cã alteri^9: ꝛs greci tali mõ loquẽdi vsunt: vt apparet per Damñ. ꝑ li^o ca. 11° qui vult ꝓbare eē cãm filij: q̃ tũc daret intelligi q̄ eēt finis eius: nec debemus concedere: q̄ vna ꝑsona sit essentialiter alterius: q̃ nõc intelligeret q̄ eēt mã eius: nec q̄ sit nã alterius loquẽdo de ꝓdicatione formali nõ de ꝓdicatione per identitatẽ: ⁊ maxime accipiẽdo nãm: vt de ea logic̃. Obs: q̃ tũc seq̃retur q̄ vna ꝑsona eēt alterius pars vel cã formalis eius: concedimus tñ q̄ vna ꝑsona sit ꝓn^m alteri^9: q̃ ꝓn^m solũ dicit q̃d est alteri^9 ꝓductiuũ: ⁊ vna ꝑsona est alteri^9 ꝓdn^a.

K

Cõ.ꝑ.

L

¶ Aduertẽdũ dr q̄ ꝓductiuũ alterius. Aliq̃d dr efficiẽs. Aliq̃d auctor. Aliq̃d ꝓn^m: que sic distinguere possumus.

Nõ q̄ efficiẽs nil q̃d efficit q̄ actiões trãseũt nisi in exteriorẽ mãz. Ꝓnn^m do q̄ ꝓ actões siue trãseuntẽ siue non. Auctor do auctẽ importat in ꝓducẽdo.

M

¶ Quia efficiẽs dr aliq̃d inquãtuz efficit vel facit: ⁊ facere est ꝓducẽ aliq̃d nõ de sua ſba: vt vult Damñ. ꝑ li^o ca. 8° ideo ꝟ ꝓpe ꝓcuit: q̃ aliq̃d ꝓducit ꝑ act^a trãseuntes in exteriorẽ mãz: pp q̃d nõ possumus dicere q̄ vna ꝑsona sit efficiẽs alteri^9: q̄ actiones ille per q̃s accipiũtur origines ꝑsonarꝛ: in exteriorẽ mãm nõ trãseũt. Principiũ vo dici põt omne q̃d est alterius ꝓductiuũ: siue ꝓducat ipm de sua ſba: siue de aliena: siue ex nihilo: siue etiã ꝟ fiat per act^as trãseuntes in exteriorẽ mãm: siue nõ trãseũtes: ⁊ ideo q̃libet ꝑsona ꝓducẽs põt dici ꝓn^m ꝑsone ꝓducte. Auctor vo eo q̄ auctẽs ꝓportat in ꝓducẽdo: nõ dr nisi qui principaliter ꝓducit. nã auctine facere est principaliter facere. ⁊ fm ꝟ pater est auctor filij: vt patet per Dyonis. in ep̃la. nomẽ aũt auctoris ideo ꝑt cõperit: q̃ nõ ex alio est ꝓduct^9. ipse. n. est fontana diuinitatis: ⁊ sicut dr pater auctor filij: ita põt dici auctor spũs. s. q̃ spũs. s. ꝓncipaliter ꝓcedit a ꝑe: vt dr ab Aug. 15° de tri. ca. 26°: ⁊ ꝛs auctor dicatur q̄ auctine ⁊ ꝓn^r ꝓducit vel agit. Aliq̃n tñ cõiter sumit auctor ꝑ eo q̄ est alteri^9 ꝓductiuũ: et si ꝟs ab alio q̄ producat: fm hũc mo^m logic̃. Dyonis. q̄ spũs. s. ꝓducit a ꝑe ⁊ filio auctorib^9.

Ad primum dõm q̄ ꝑ^m ⁊ ꝓn^m sunt idẽ in istis inferiorib^9: vbi q̃d: q̃d est ꝓn^m alterius: est ꝓnus alterius. In diuinis aũt q̃ ibi eodo est origo absq̃ priozitate: et ibi ita vna ꝑsona est ex altera q̄ nõ est prior altera: ita est ibi ꝓn^m q̄ nõ est ibi ꝑ^m. ¶ Ad ⁊^m ꝓs solutio: q̃ recipiebat fulcimẽtũ ex ꝑ arg^o. ¶ Ad 3^m dõm: q̄ ꝛs ois cã possit dici ꝓn^m: nõ tñ omne ꝓn^m põt dici cã: q̃ ꝓn^m est in plus q̃ cã fm Cõmẽ. sicut cã est in plus q̃ el'nuz: ideo in diuinis põt recipi nomen ꝓncipij absq̃ eo q̄ recipiat ibi nomẽ cause. ¶ Ad 4^m dõm: q̄ ꝛs ꝓn^m priuas cõperat cause efficiẽti q̃ alias causas: nõ tñ fm eãdez rõnem aliq̃d dicit efficiẽs ⁊ ꝓncipium: vt patet per habita. Et rõne huius diuersitatis dicamus vnã ꝑsonam principiũ alterius nõ efficiens.

B

Cõ.1.ꝑ.pũ.

¶ Utrũ sit vna notio in pie ꝑt spirãt spũs. s. Qõ. II.

Secundo quer̃. Utrũ sit eadẽ notio in ꝑe ⁊ filio: fm q̄ sunt ꝓncipiũ spũs. s. Et videt̃ q̄ nõ: q̃ relationes multiplicãtur per supposita. nã quot sunt pñtates bñtes: tot sunt paternitates. q̃ quot sunt bñtes notionẽ tot sunt notiones: sed duo sunt bñtes notionẽ tale: q̃ pater ⁊ filius. erũt igit̃ due notiões nõ vna.

2

O

¶ Ꝓ. Notio dr a notificãdo: sed si eẽt vna ⁊ eadẽ notio ꝑis ⁊ filij: tũc per eaz nõ inotescereꝛ nob nec pater nec filius nec spũs. s. q̃ cã nõ habet. q̃ nulla ꝑsona diuina inotescit nobis per illã. Si igit̃ eẽt vna talis notio nõ esset notio: est notio. q̃ nõ est vna. ¶ Ꝓ. Relationes originis dr stinguũt ꝑsonas nõ vntũ: ꝛs notio iter relationes originis nisi at̃. q̃ distinguit ꝑsonas nõ vnit: sed si esset vna ꝑis ⁊ filij: tũc ꝑsonas nõ distingueret ꝛs vniret. ergo ꝛc. ¶ Ꝓ. Relatio dupl'r cõparari põt: ad id in quo est: ⁊ ad illud a quo distinguit: ⁊ magis habet eẽ ex eo in quo est q̃ ex eo ad q̃d est: q̃ ex eo in quo est est aliq̃d: ꝛs ex eo ad q̃d est: nõ est aliq̃d: sed si vnũ ⁊ idẽ ꝛppo^m refert̃ ad plura: habet plures relationes in se. q̃ multo magis si plura referũtur ad vnuz: ꝟ erit per plures relationes. q̃ ꝑi ⁊ filij^9 qui sunt plura ꝛpposita etiaz ex eo q̄ referũtur ad vnum aliq̃d: vt ad spũm. s. plures relationes habebũt.

3

P

In contrarium est q̃ re^a vnius ⁊ eiusdez ꝑsone ꝓducte fm q̄ producta est: nõ ꝑit sumi relationes diuisiles sed files: vñ ꝑi ⁊ filij^9 ex eo q̄ referunt̃ ad spũm. s. q̃d ꝓducũt filem relationẽ bñtes: sed vt habitũ fuit supra. Relationes files in diuinis nõ plurificãtur. ergo eadẽ relatio est in ꝑe ⁊ in filio fm q̄ sunt ꝓn^m spũs. s. ¶ Ꝓ. Si alia ⁊ alia eẽt notio in patre ⁊ filio fm q̄ referũtur ad spũm sanctũ: tũc essent ſex notiones nõ quinq̃: q̃d cõmuniter negatur.

.1.dist.25.q.1.ꝛ dist.26.q.5.

Respondeo dõm q̄ vna notio est in patre ⁊ filio fm quã referunt̃ ad spũ. s. Rõnem aũt huius vnitatis q̃dã sic assignãt: q̃ multiplicatio fm numeꝛ nõ põt esse nisi per mãm: vñ si forꝛ bois eẽt forma nõ recepta in mã nõ esset nisi vnus bõ in specie bonitatis: ⁊ q̃ in deo nulla est mã: nõ potest eẽ q̄ sit alia: ⁊ alia talis notio in ꝑe ⁊ filio: q̃ tũc essent ibi plures notiones nũo: q̃d eẽ nõ põt: vñ ibi nõ sunt plures tales notiones: sic nec plures filiationes vel pñtates.

Modus quo rãdem.

Q

¶ Sed si hoc nõ videt̃ sufficere: q̃ accũtia et relationes bñt mãz in quaꝛ: nõ ex qua. Nã sicut ꝓpriũ est subaꝛ sensibilium bie mãm ex quaꝛ: ita ꝓpriũ est accũtium ⁊ relationũ bie mãm in quaꝛ: ⁊ sicut si eẽnt plures mãe ex qua: sufficeret ad ꝟ q̄ eẽnt plures sibe sensibiles: ita si eẽnt plures mãe in quas sufficeret ad pluralitatẽ relationũ vel accidentium: ⁊ q̃ illud in quo habet esse relatio vel ꝑtes vel accũs est ꝛppo^m: ideo vbi ponimus pluralitatẽ ꝛppo^m. videt̃ q̄ possimus ponere pluralitatẽ relationuꝛ: ⁊ q̃ in deo est ꝛppo^m: ꝛs nõ sit ibi mã: ⁊ q̃ sunt ibi plura ꝛpposita que bñt notionẽ: ideo si vellemus seq̃ viam ꝓactã ꝓcluderet̃ q̄

5

in pie

A in pie ⁊ filio essent plures tales notiones nō vna.

Mod⁹ dict. ¶ Propter B assignat alia ratio cōiter ⁊ bona. vz. q⁹ in pie ⁊ filio est vna talis notio pp vnitatē ipius eē. ¶ Ad

.i. dist. 26. prin. q. 4. cuius euidētiaz notādū q⁹ vt tactū fuit supra: ly relatio quātū ad suū eē in B conuenit cum aliis pīnis: q⁹ siē esse alioz pītoz nō est directe in eodē gīe cuz bis que sunt in ipsis pīnis: ita esse relatiōis nō est directe in gīe rela

De eē relonis tionis: in B nī differt vt dicebat: qz rebus alioz pītoz nīdet pprīū eē: ⁊ maxime cū manēt fm suū genus. Relationi aūt ⁊ put manet fm suū genus nō nīdet pprius eē: sed eē eius est eē fundamēti: vel esse absolutū in quo radicat: vt eē filitudinis est esse albedinis: qz si B negaret cum taliū eē sit in eē: eēt aliud in eē albedinis ⁊ filitudinis: ⁊ qz aligd est cōpositus ex eo q⁹ in eo est aliud

B ⁊ aliud ineſſe: seqret q⁹ aligd eēt cōpositus ex eo q⁹ est albū ⁊ filē: q⁹ ex eo q⁹ est albū solū: qđ plane falsum est: qz tūc nihil absq; sui mutatiōe de nō fiō fieret filē: cum nihil sit cōpositus fm rei vītatē q⁹ pus eēt: nisi in eo sit facta mutatio. ⁊ si B est de rōne relonuz in creaturis q⁹ eis nō nīdeat pprīū eē: qz in eo in quo sunt fm rem nullā aliā cōponez faciūt a cōpone fundamēti: multo magis B erit de rōne relonū diuinaz cum in diuinis sit sūma simplicitas: ⁊ ibi relones fm rem nullā cōponez faciāt. igit esse oium taliū relonū erit idē cum eē ēntie siue cuz esse absoluti. Et qz absoluta ibi nō pluificant: ⁊

Ratio dict. vnū est ibi esse ēntie: olum relonū diuinaz est vnū eē: ⁊ qz pluificatio fm nūm respicit distōnez in esse: sicut pluificatio fm spēz respicit distōnez fm rōnem gdditatis: ideo relones files ⁊ differētes fm nūm: in diuinis pluificari nō pōt pp vnitatē ipsius esse. Sed relones

C dissiles ibi pluificari nō est inconueniēs pp aliā ⁊ aliaz rōnez gdditatis: sīc pter aliud ⁊ aliud ad qđ sunt. est igit vna notio in pie ⁊ filio fm q⁹ producūt spīritū sanctum q⁹ declarare volebamus.

Ad primum dōm q⁹ oīb⁹ suppositis diuinis re spōdet idez esse: ⁊ ideo pluificatio relonū diuinaz etiā in plurib⁹ suppositis nō assimilat pluificatiōi relonū in plib⁹ suppositis creatis: qz plib⁹ talibus suppositis nīdet diuersa esse: ly magis assimilatur pluificatiōi relonū in vno supposito creato: qz vni tali supposito nīdet vnū esse: cuz vnius rei vnicū sit esse: sīc plib⁹ diuinis suppositis vel etiā oibus vnū esse nīdet: ⁊ ideo sīc in vno creato supposito pōt esse relones differētes fm spēm: sed nō fm nūm: ita in vno supposito diuino vel etiā in plib⁹ pōt esse plures relones dissiles que assimilant relonib⁹ diuersaz spēz: sed nō siles que assimilātur differētib⁹ nūo: ⁊ ideo quātumcūq; pī ⁊ filius sint distincta suppositā: in eis erit vna cōis notio pp vnitatē ipius esse. Et ad fot⁹ arguēdi cum dī q⁹ in plib⁹ sup-

D positis nō est relatio vna sed plures. B intelligēdū est qđ illa plura suppositā dīt aliud ⁊ aliud esse: qđ pīt ⁊ filio nō cuenit. ¶ Ad 2ᵐ dōm q⁹ per istā notionē nō cogīscimus pīem qz pater: nec filiū qz filⁱ⁹: sed cogīscimus patrē ⁊ filiū put sunt vnū ꝑn⁹ spūs. ſ. nec valet q⁹ talis relatio nō dicat notio: qz omne distinctiuz in diuinis notio dici pōt: ⁊ ly talis relatio nō distinguat pīem a filio: distinguit nī eos a spūscō: vñ ⁊ notio dici debet. ¶ Ad 3ᵐ dōm q⁹ relones originis distinguūt ꝓsonas que per illas relones referūtur. nā pater per pīnitatē distinguit a filio: qz per eā ad filiū refert. Sz per cōem notionē nō distinguit ab eo: qz per eā nō refert ad ipm: sed pater ⁊ filius distinguūtur a spūscō: qz per talē notionē ad illū referūtur: vñ nō est inconueniēs q⁹ talis notio vniat ⁊ distinguat cum B nō faciat eodez modo. ¶ Ad 4ᵐ dōm q⁹ relatiōi cōpetit magis esse: ⁊ q⁹ sit aligd ex eo in quo est: nī q⁹ sit relatio et q⁹ sit ad aligd magis ei cōpetit ex eo ad qđ est: qz esse gdditatiū relatiuoruz est ad aliud se dīc: ⁊ quia relatiōes in diuinis nō pluificātur fm q⁹ sunt aligd nec fm esse: sed solū fm rōnē gdditatis: ideo pluificatio relonuz diuinaz debet sumi per ea ad que sunt: nō per ea in qbus sunt. Propter qđ argumētū magis arguebat oppositum qđ propositum. B

¶ Utrū pī ⁊ filius sint vnū ꝑn⁹ spūssancti. Qđ. III.

Dion. in sum. par. prima. pcin. 26. q.

Tertio queritur Utrū pater ⁊ filⁱ⁹ sint vnuz ꝑn⁹ spūssancti. Et videt q⁹ nō: quia ꝑn⁹ nō recipit in diuinis: nisi ex eo q⁹ vna persona pducit aliam: sed duo sunt pducētes. ergo duo sunt ꝑn⁹. ¶ P. Actio attribuit suppositō: qz forma nō agit nec mā patit: sed suppositū agit per fot⁹ ⁊ patit per māz. Si g̃ actio attribuit supposito. ergo ⁊ ꝑn⁹, cuz g̃ sint plura supposita erūt plura ꝑn⁹. ¶ P. Si aliquid est ꝓpter qđ pater ⁊ filius nō sint plura ꝑn⁹: B nō est: nisi qz pater ⁊ filⁱ⁹ put spirāt spūm. ſ. sunt qđ vnuz. Sed B nō ipedit: qz mā ⁊ forma put sunt ꝑn⁹ cōpositi sunt qđ vnum: imo tāta est vnitas iter ea q⁹ nō est dare aliā cām vnitatis intrinsecam: vt vult ꝓbe. 4. de aia. ⁊ 8ᵃ metaꝓb. ⁊ tñ quātūcūq; sint sic vnū: dicūtur diuersa ꝑn ripia cōpositi. g̃ pater ⁊ filⁱ⁹: ly sint vnū put spirāt spūssancti: erūt tri diuersa ꝑn⁹. ſ. spūssan. ¶ P. Principiuz dī relatiue ad id cuius est ꝑn⁹: iuxta illud ꝓbi ꝓ ꝓbysīc. Principiū opz esse cuiusdā aut ārūdam: sed plura sunt que dīr relatiue ad spīm. ſ. qz pater ⁊ filius. g̃ ⁊c. T. cō. 9. T. c. 3. T. cō. 8.

In cōtrarium est: qa plura ꝑn⁹ agūt inquātuz plura: sed pī ⁊ filius spirāt spīritūsancti inquātū vnū. g̃ pater ⁊ filius sunt vnum ꝑn⁹ spūssancti. ¶ P. Principiū vt dicuz est: dī relatiue ad id cuius est ꝑn⁹. nō ergo erūt plura ꝑn⁹ nisi sint plures relatiōes: fm quas ꝑn⁹ ad id qđ est ex principio referūtur: sed vna ⁊ eadē est notio per quā pater ⁊ filⁱ⁹ referūtur ad spūmsctū. g̃ erūt vnum principiū pī ⁊ filius spīritus. ſ. ¶ P. Doc idem habetur in lra. G

Respondeo dōm: q⁹ opz nos dicere pīem et filiuz eē vnū ꝑn⁹ spūs. ſ. fm q⁹ Magister cōcedit in lra. hāc aūt veritatē duplici via inuestigare possumus. Primo ex pte pīis ⁊ filij pducētiuz. Scdo ex pte spūs. ſ. qui pducit. Primuz sic ps: qz semp est dīc ordo q⁹ multitudo sicut ab vnitate pcedit sic ad vnitatem reducit: qz ois multitudo participat aliqualit vno: vt vult Dion⁹. vii⁹ de dī. no. ⁊ Procl⁹ in ꝑ⁹ ꝓpone sua. Et ideo qñ ad vnā actionem ꝯcurrit plura ꝑn⁹: tūc vel vnum reducit ad aliud: ⁊ vnū est ilłm alterius vel ambo reducūtur ad 3ᵐ: ⁊ quia vna ꝓsona diuina nō est ilłm alterius nec ꝓsone diuine agētes reducunt in aliqđ agēs supius: qz ois talis ordo agētis ex esse sumit: et qz idē est esse trium ꝓsonaz: nec est aliqđ esse supius eē diuino: quotiēscūq; plurib⁹ ꝓsonis diuinis cōpetit vnuz ⁊ idē pducere: tūc oēs ille ꝓsone re⁹ ꝓsone illius pducti dicūtur vnum ⁊ idē ꝑn⁹: vñ sicut tres ꝓsone re⁹ cuiuslibet creature nō dicūtur tria ꝑn⁹ sed vnuz ꝑn⁹: quia est vnuz esse earū ⁊ vna suba ⁊ vna vtus: ita pater ⁊ filⁱ⁹ respectu spūs. ſ. sunt vnuz ꝑn⁹ ppter vnitatē esse ⁊ vtutis. Hāc viam aliq̃ modo inuit Aug. 5° de trini. ca. 14° qui ait. Fatēduz est pīem ⁊ filiū ꝑn⁹ esse spūssancti nō duo ꝑn⁹: sed sicut pater ⁊ filⁱ⁹ vnus deus ⁊ relatiue ad creaturaz vnus creator ⁊ vnus dñs: sīc relatiue ad spīm sctū vnum ꝑn⁹. ¶ Alia via sumit ex pte ipius spūs. ſ. qz qđ pcedit a pluribus fm q⁹ plura: vt pōt dīi ex quadā ꝓportione. Procl⁹ cōpositius est qđ ab vno pcedit vel a Primo rō ex pte pīis ⁊ filij pducētiuz. Alia rō. H

plurib⁹ vt sunt vnū: t qz spūs.s. simplicissimus est: nō est intelligibile q̄ p̄cedat a plurib⁹ vt plura sunt: sed p̄cedat ab eis vt sunt vnuz p̄n̄. Et ꝟ est qđ vult Anſm de p̄cessiōe spūs.s. q̄ pater t filius spirāt in eo q̄ vnuz.

¶ Modus aūt dic⁹ vnitatis diuersimode assignat. Nā quidam dicūt q̄ pater t filius sunt vnuz p̄n̄ spūs. s. inquātū est in eis vna cōis notio: qz sicut diuina ēntia sub ratione qua p̄nitas est ratio q̄re pater sit p̄n̄ filij: ita diuina ēntia sub rōne qua cōis notio est ratio: quare pater t filius sunt p̄n̄ spūs.s. ¶ Sed illud nō est bn̄ dictum: qa illud qđ est ratio q̄re aliqd sit alterius p̄n̄ est illud in quo qđ est ex p̄n̄o p̄ncipio similat: vt si calor in igne est ratio: q̄ ignis sit p̄n̄ oium calidoꝝ: calor est illud in quo igni oia calida ꝓformātur: t qz in cōi notiōe nō assimilat spūs.s. pāi t filio cōis notio: vel ēntia diuina sub rōne qua talis notio nō erit ratio: quare pī et filius sint vnū p̄n̄ spūssancti: nec etiā (vt p̄z per habita) poterit esse aliqd bō ratio q̄ pure relatiōez significet: nec etiā aliqd pure absolutū cui nō cōpetit aliqs modus respectiuus. Sed qz semp vtus est ratio q̄re aliqd sit p̄n̄ alterius. igit vtus spiratiua in qua vnūtur pī t filius ſm q̄ spirāt spūsctū est id rōne cuius dīt vnuz p̄n̄ spiritus. s. Uā dicere possumus: q̄ sicut nā est potētia gīanti va in pie: qz filius p̄cedit per modum nature: t nā dicit quēdā respectū ad ūstum actū qui est gīare sic volūtas est vtus spiratiua in pie t filio: t importat quēdā respectuz ad actū spirādi. sunt igit pater t filij vnū p̄n̄ spiritus. s. put in eis est vna virtus spiratiua t vna volūtas: nec valet q̄ ꝓpter ꝟ spūs. s. seipm spiret: qz habet vnā t eādē volūtatez cum pie t filio: sicut nō valet q̄ filius seipm gīanat: iz sit eadē nā in filio que est in pie: qz bō nā in patre est ꝓiūcta cuidā respectui cui nō est ꝓiuncta vt est in filio: t rōne huius ꝓiūctiōis gīare verificat de patre t nō de filio: sic volūtas vt est in pie t filio est ꝓiuncta cuidā respectui cui nō est ꝓiūcta vt est in spirituscō: t ideo spūs. s. nō spirat vt pater et filius: t iz regrat vnio ad talē re⁹: tū sicut pater nō est potēs gīare nisi nā: sic pater t filius nō sunt potētes spirare nisi volūtate.

Ad primum dōm q̄ nō sufficit ad pluralitatē p̄ncipij pluralitas suppositoruz: qz p̄n̄ nō noiat solū suppositū: sed noiat suppositū cum vtute. Et tota ratio quare suppo⁹ habet rōnē principij est po⁹ sine vtus que est ratio act⁹: ita q̄ sicut ab bō vtute t po⁹ habet aliqd q̄ sit p̄n̄: ita ab eadem vtute t po⁹ habet q̄ sit vnuz p̄n̄: qz per idē habet aliqd esse et esse vnuz: t qz vna est po⁹ spiratiua in pie t filio, pater t filius erūt vnuz p̄n̄ spūs. s. ¶ Et per ꝟ pz solutio ad scām. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ nō est silr de mā t forma: et de pie t filio: qz iz ex mā t forma fiat qđ vnum: tū nō sub eadē rōne mā est p̄n̄ suppositi t forma: qz mā est principium sub rōne qua in po⁹. forma aūt sub rōne qua in actu: sed pater t filius ſm q̄ facit ad p̄titez qōnez sub eadez rōne sunt p̄n̄ spūs. s. put. s. brit vnā po⁹ spiratiuā. ¶ Ad 4ᵐ dōm: q̄ iz sint plura que dicūtur relative: nō tū sunt plures relatiōes: qz eadē rone pater refert ad spūm. s. qua t filius: ita iz sint plura suppositā spiratiua t plures spirātes: vnū tū est p̄n̄ spiratiuū: qz vna vtus.

¶ Utrum p̄n̄ in diuinis dicat vniuoce respectu diuine p̄sone t respectu creature. Questio vnica.

Einde queritur de p̄n̄o sumpto in diuinis respectu creature: t est questio: vtrū vniuoce dicat p̄n̄ in diuinis respectu diuine p̄sone t respectu creature. Et videt q̄ sic: ga p̄sona in diuinis que p̄cedit per modū itellect⁹ vt filius: sed t creature per modū itell⁹ emanāt. Cōparātur enim oia creata ad deū vt artificiabilia ad artificem: sed artifex per itellectum est cā oium artificialiū. cum igit deus producat filiuz t creaturā eodē modo: qz per modū itellectus siue itelligēdo vniuoce dicet p̄ncipiū in diuinis respectu filij t respectu creature: cum ratio p̄ncipij ex productione sumat. ¶ P. Salt videt q̄ p̄n̄ in diuinis respectu creature dicat vniformiter t respectu spūs. s. qa ſm Dam. p̄mo lib. ca. 8° Creatio est opus volūtatis: sed spūssanct⁹ p̄cedit per modū volūtatis. q̄ eodē modo est emanatio creaturaruz t spūs. s. igit ratio p̄ncipij dī vniuoce respectu vtriusq. ¶ P. Tūc aliqd dicit vniuoce de aliqbus qū ſm vnā rōnem p̄dicat de illis: sed deus ex hoc est p̄n̄ creature: qz creatura ab ipso accipit esse: sed ſm hoc etiā vna persona est principium alterius: qa vna ab alia accipit esse. ergo t̄c.

In cōtrarium est: qa ſm Cōmē. in 12° meta. Mobile t imobile nō habēt p̄n̄ sibi cōe: sed ois creatura est mobilis: solus deus est per oēm mo⁹ imobilis: qz ſm Aug⁹ in p̄mo de tri. ca. p. Immutabilitas t imortalitas sunt p̄pa solius dei. q̄ qđ est p̄n̄ vnius nō erit p̄n̄ alterius. Uel nō ſm eādē rōnem dicet aliqd p̄n̄ vtriusq. ergo nō vniuoce.

Alterius querit. Utrū per prius dicat p̄n̄ cipiuz in diuinis respectu creature q̄ respectu persone: vel ecōuerso. Et videt q̄ prius dicat respectu creature: qz cēntiale est prius notionali: sed esse p̄n̄ creature est quid cēntiale t cōe oti trinitati: esse p̄n̄ p̄sone est notionale. ergo t̄c.

In cōtrarium est: qa esse p̄n̄ p̄sone cōpetit deo ab eterno: esse p̄n̄ creature cōpetit ei ex tpe: sed eternū est prius tpali. q̄ t̄c.

Respōdeo dōm q̄ p̄n̄ in diuinis dictū respectu p̄sone t respectu creature non dī ſm vnā rōnem: t per prius dī per cōparatiōez ad p̄sonā q̄ ad creaturaz: qđ duplici via venari possumus ſm q̄ in p̄ncipio duo est ꝓsiderare. Primo emanatiōez t origine. Nā ex hoc dī vna p̄sona p̄ncipiū alterius t tota trinitas p̄ncipiū creature: qz vna p̄sona ab alia pducitur: t creatura a tota trinitate emanat. Scōo relatiōez: qa semp p̄ncipiū est cuiusdā vel quoruādā t relatiōes importat: vt pōt bīi a ꝓbo p̄mo pbyſic. ex origine igit t relatiōe venari possumus veritatē tactā. ¶ Primuz sic pz: qz tas emanatio p̄sonaz q̄ creaturaz habet esse per modum itellect⁹ t volūtatis. nam filius emanat per modū itellect⁹: spūssanct⁹ per modū volūtatis: t creature singule p̄cedūt a deo per itellectū t volūtatez. Et qz vt dictū est aliqd dicit p̄ncipiū alterius: qz illius est pductius: si videre volumus: vtrum vniuoce vel qualiter dicat p̄ncipiuz in diuinis respectu diuine p̄sone et creature: nos videre opz qūo diuersimode per modum itellect⁹ t volūtatis est emanatio p̄sonaz t creaturaz. ¶ Ideo nōn⁹ q̄ deus itelligit se t alia vno simplici intuitu: t vult se t alia vno simplici velle: t iz sit vnus simplex intuitus quo deus se t alia nouit: tū itellectus sui est ratio quare alia itelligat: quia itelligēdo se itelligit alia: sic etiā ex p̄te volūtatis se habet: q̄ iz sit vnuz simplex velle quo se t alia vult: tamē volēdo se vult alia: t ideo que p̄cedūt a deo ex eo q̄ se itelligit t se vult sunt ratio t cā oium aliorū: t qz filius p̄cedit a deo ex eo q̄ se itelligit: t qz deus pater itelligēdo se pducit filiū t spūm. s. ex eo q̄ se vult: qz deus pater diligēdo filiuz spirat spiritūsanctū: vel pater t filius diligēdo se t volēdo bonitatem suā spūsctū pducūt: ideo emanatio p̄sonaz est ratio emanatiōis creaturaz: vt filius est ratio oiuz que

emanāt

K Modus dicē di. s. q̄ illō in quo vnūtur est vtus spiratiua siue voluntas p̄ncta respōt.

L

M

N

O Lom. 51.

P

Utrū p̄n̄ p̄sonaliter dicat p̄n̄ de trina p̄sona ꝙ de creatura ecōuerso.

Q Nō de diuersitate pductionis creaturaruz t diuinaz pter tiarum.

T. cō. 8. Porma vt.

A emanãt a deo: vt ꝓcedũt ab ipso vt artificialia per modũ itellus: ⁊ ideo filius ꝓprie dr ars ptis. ¶ Creatura aũt nõ ꝓprie dr ars deiſed artificiatũ eius ſic etiã ſpũſcus eſt ratio oiũ creaturaꝝ vt ꝓcedũt a deo per modũ voluntatis: ⁊ ideo dr amor: qr amor eſt ratio volitoꝝ. creatura aũt ꝓprie dicit volita: ⁊ hũc ordiné forte ꝓſideras Aug. ſm quẽ emanatio perſonaꝝ eſt ratio emanatiõis creaturaꝝ. ait in fine 6ⁱ de tri. Nõ ꝓfuſe accipiẽdũ eſſe ex quo ola. per quẽ ola. in quo ola: ⁊ qr emanatio perſonarũ eſt ꝓior ꝙ emanatio creaturaꝝ cuꝫ ſit ratio eius: cum ex ꝓductõe ſumat ratio principij per prius dicet

Scda via. ꝑn^m reſpectu ꝓſone diuine ꝙ reſpectu creature. ¶ Secũda via ad venãduꝫ b idẽ eſt ex relone. Nã ꝑn^m in diuinis reſpectu ꝓſone diuine dicit relationeꝫ realẽ: eo ꝙ relones originis in diuinis reales exiſtũt. Sꝫ reſpectu creature dicit relatiõeꝫ ſm modũ itelligẽdi ſolũ: ga re-

B latio dei ad creaturas nõ eſt realis: ſed rõnis tm ⁊ relatiuum vt relatiuuꝫ eſt: per prius dr de relatiuo ſm rem ꝙ de relatiuo ſm modum itelligẽdi: ⁊ ideo ꝑn^m vt relationẽ ipoꝛtat dr per prius in diuinis: vt ſumit reſpectu ꝓſone diuine ꝙ vt ſumit reſpectu creature.

Ad primum ⁊ 2^m dõm: ꝙ ly creatura emanet a ꝓmo per modũ itellect^ẽ: ⁊ per modũ volũtatis ſm quos modos emanãt filius ⁊ ſpũs ſanct^ꝰ: tñ aliter ⁊ aliter emanãt per modũ itellect^ẽ ⁊ volũtatis ꝓſone ⁊ creature: ꝓpter quã diuerſitatẽ: vt oſtẽſum eſt emanatio ꝓſonaꝝ eſt ratio emanatiõis creaturaꝝ: ⁊ ideo ꝑn^m reſpectu ꝓſone diuine ⁊ reſpectu creature nõ dr vniformiter nec vniuoce. ¶ Ad 3^m dõm ꝙ in rõne põt latere equiuocatio vel analogia: ſicut et in nole: ⁊ qũ ſic ſm vnã rõneꝫ dicãt aliq̃ nomẽ de aliq̃bus: nõ

C opꝫ illud vniuoce ꝓdicari de illis: ⁊ qr ſic eſt in ꝓpoſito. nam accipe eſſe nõ vniformiter cõpetit ꝓſone diuine ⁊ creature: qr creatura a deo accipit aliud eſſe ꝙ eſſe ſue cauſe: ſed ꝓſona diuina a ſuo principio accipit eſſe idẽꝫ qõ ipſum habet: ⁊ ideo nõ ꝓcludit ratio.

Ad id autem qõ viterius querit de quo dicãt per prius. Dõm ꝙ vt ꝑz per ba-

Dup' eẽtiale capit. ſ. ſimplr vt reſpect creaturarum. bita per prius dr reſpectu ꝓſone diuine. ¶ Et ad arg^m in ꝓiuꝫ dõm ꝙ eſſentiale dupliciter ſumi põt. vel ſimplr ⁊ ſic ſm modũ itelligẽdi eẽntiale eſt prius notionali. vel per re^m ad creaturas: ⁊ ſic rõne huius reſpect^ꝰ adiũcti notionale eſt prius eẽntiali ⁊ poſtilme in ꝓpoſito cum eamanatio ꝓſonaꝝ ſit ratio emanatiõis creaturaꝝ.

D **Super litteram** ſup illo. ⌊Pater eſt ꝑn^m tot^ꝰ diuinitatis.⌋ Cõtra. Diuinitas aũt ſumit pro eſſentia aut pro ꝓſonis. ſi pro eẽntia: falſuꝫ eſt qõ dr: qr re^a eẽntie pater nõ habet rõnẽ principij: cum eẽntia nõ ꝓcedat ab ipſo. Si reſpectu ꝓſonaꝝ adhuc eſt falſum: qr nõ oẽs ꝓſone ꝓcedũt a ꝑn: cuꝫ pater nõ ꝓcedat a ſeipſo. ¶ Dõm ꝙ vtroq̃ modo põt hẽ veritatẽ ſi ſane itelligat. naꝫ ſi diuinitas ſumat pro eẽntia ſic habet ⁊itatẽ qõ dr nõ ꝙ pater eẽntiaꝫ producat: ſed dr ꝑn^m totius diuinitat^ꝰ eo ꝙ diuinitatẽ ⁊ eẽntiã cõicat omni modo quo cõicabilis eſt. vꝫ. per modũ gñationis ⁊ ſpiratiõis. nã filius ly eſſentiã diuinã cõicet alicui ꝓſone diuine: nõ tñ dr totius diuinitat^ꝰ ꝑn^m: ga nõ cõicat eã omni modo quo cõicabilis eſt: cuꝫ ſolũ ſpiret ⁊ nõ gñet. Si aũt diuinitas ſumat pro ꝓſonis: ſic qõ dr verum eſt: ſicut verũ eſt ꝙ fundamẽtũ ſuſtinet totã domum: nõ ꝙ ſeipm ſuſtineat: ſed qr oẽs alie ꝑtes domus ſuſtinẽtur ab ipſo: ſic pater nõ ſeipm producit: ſed oẽs alie perſone emanant ab eo.

"Si eſt ꝑn^m totius diuinit^ꝰ nõ ipſum ꝓducẽdo: ſed eã cõicãdo oẽb^ꝰ modis quibꝰ eſt cõicabil. Adhuc ẽ ⁊ ſi ly diuinitatis ſumat ꝙ ꝓſonis: nec ſeq̃t q̃ ſit ꝑn^m ſicut ꝓcedi mus ꝙ fundamẽtũ ſuſtinet totã domum: nec tamẽ ſuſtinet ſe.

⌊Iterꝫ ſup illo.⌋ ⌊Uel melius diuinitas.⌋ Notãduꝫ ꝙ nã diuina melius dr deitas ꝙ diuinitas: qr diuinũ nõ ſolũ E dr de eo qõ eſt per eẽntiaꝫ tale: ſed de eo qõ eſt per participatiõeꝫ ſm quẽ modũ loquit ꝓbus in ⁊^o de aia. Qz gñatio eſt data rebus vt ſemp participẽt eſſe diuino: ſꝫ deitas ꝓprie dr de eo qõ eſt tale per eſſentiam. T.c.34.

¶ Item ſup illo. ⌊Oẽs vtiq̃ nãs ⁊ oia que nãliter ſunt.⌋ Notãdum ꝙ per nãs itelligit ſubas: per ea que nãliter ſunt itelligit ꝓprietates ⁊ opationes nãles.

¶ Iterꝫ ſup illo. ⌊Ouginẽ filiũ ab initio.⌋ Notãdũ ꝙ filius eſt ab initio ⁊ origo eius ab initio eius: qr habet eẽ a patre qui eſt ininũ: verum qr ininũ põt itelligi dupliciter. Uidelꝫ pro initio durationis ⁊ pro ꝑn^o originis: ne itelligat filiũ habuiſſe principiũ durationis: addit Dylaſ. ⌊Non ipſm ab initio.⌋ ſupple durationis. ⌊Sed ab initiabili.⌋ id eſt a ꝓncipio initiatiuo ſiue a ꝑn^o originis. i.a ꝑte. Et ſubdit. ⌊Qz filius nõ eſt per ſeipſum.⌋ Qõ gloſandũ eſt nõ eſſe per ſeipm: qr nõ eſt a ſeipo. nam quelibet ꝓſona F eſt per ſeipſam: cum ſit quid ſubſiſtẽs: nõ tamen quelibet eſt a ſeipſa: cum vna procedit ab alia.

¶ De bis que tẽpoꝛaliter de deo dicuntur ⁊ relative ſm accidens: quod nõ deo ſed creaturis accidit. Diſt. XXX.

Sunt enim quedaꝫ que ex tẽpoꝛe de deo dicunt: eiq̃ tẽpoꝛaliter ꝓueniũt ſine ſui mutatione: ⁊ relati de dicunt ſm accidẽs: nõ qõ accidit deo: ſed qõ accidit creaturis: vt creatoꝛ dõs/refugiũ datuꝫ vel donatũ: ⁊ hꝺ. De his Aug. in ꝺ. lib. de tri. ait. Creatoꝛ relatiue dicit ad creaturã ſicut dõs ad ſeruuꝫ. Item nõ G aliquẽ mouẽat ꝙ ſpũſctũs cuꝫ ſit coeternus pri ⁊ filio: dr tñ aliqd ex tpe: veluti hocipſuꝫ qõ donatũ dixim^ꝰ. Nã ſempiterne ſpũſanctus eſt donũ: tpaliter aũt donatũ. Et ſi dõs nõ dr: niſi cum hẽ incipit ſeruũ: etiã iſta appellatio relatiua ex tpe eſt deo. Nõ enim ſempiterna creatura eſt: cui^ꝰ ille dõs eſt: ꝙ dõm eſſe nõ ſempiternũ habet: ne cogamur etiam creaturã ſempiternã dicere: qr ille ſempiterne nõ dñaret: niſi etiã iſta ſempiterne famula ret. Sicut aũt nõ põt eſſe ꝓnus qui nõ habet dõm: ſic nec dõs qui nõ habet ſeruum. H

¶ Oppoſitio q nõ ex tpe fit dõs: quia eſt dõs temporis qõ nõ eſt ex tempoꝛe.

Sed hic aliqs dicet ꝙ nõ ex tẽpore cõpetit deo hec appellatio qua dr dõs: qr nõ eſt tñ dõs rerũ que ex tpe ceperũt: ſed etiã illius rei que nõ cepit ex tẽpoꝛe. i. ipſius tpis. Qõ nõ cepit ex tẽpoꝛe: qr nõ erat ante tps ꝙ incipet. Et ideo nõ cepit eſſe dõs ex tpe. Ad qõ dici põt: ga ly non cepit ex tẽpoꝛe dõs eſſe tpis: cepit tñ eſſe dõs tpis: ga nõ ſemp fuit tẽpus: ⁊ ipſius dominis ex tpe cepit eſſe dõs. De hoc Aug. in

eodē lib. cōtinue ita ait. Quisqs exiterit qui eternū deum solū dicat: tēpora vo nō cē eterna ꝓpter varietatez ⁊ mutabilitatē: sed tamē ipsa tēpora nō in tpe esse cepisse: qz nō erat tēpus anteqz tēpora incipent. Et ideo nō in tēpore acciderit deo vt dns eēt: qz ipsoz tēporuz dns erat: que vtiqz nō in tpe esse ceperūt. Quid respōdebit de boie qui in tpe factꝰ est: cuius vtiqz dns non erat anteqz esset: Certe vt dns bois esset ex tēpore accidit deo. Et vt ois amoueat cōtrouersia: certe vt tuus dns esset vel meus qui modo eē cepimus: ex tpe habuit. Quō g obtinebimus nihil ſm accidēs dici deum: nisi qz ipius nature nihil accidit quo mutet: vt ea sint accñtia relativa: que cum aliqua mutatione rerū de qbus dicunt accidūt sicut amicus relative dī. Nō. n. amicus eē incipit: nisi cum amare cepit. Fit ergo aliqua mutatio volūtatis vt amicus dicatur. Numus vo cum dī pcīuz relative dī: nec tñ mutatꝰ est cum esse cepit pcīū: nec cum dī pignus ⁊ bꝭ. Si g numus pōt nulla sui mutatione totiēs dici relative: vt neqz cum incipit dici: neqz cuz desinit: aliqd in eius nā vel forma qua numus est: mutationis fiat: quāto facilius de illa incōmutabili dei suba debemus accipe: q ita dicat relative aliqd ad creaturā: vel q̄uis tpaliter incipiat dici: nō tñ ipsi suba dei accidisse aliqd itelligat: sz illi creature ad quā dī: qualr etiā refugiuz nostrū dī. Refugiuz. n. nostrū dī deus relative: ad nos. n. refert: ⁊ tūc refugiū nr̄m fit cū ad eum refugimus. Nunqd tunc fit aliqd in eius nā qō anteqz refugeremus ad eum nō erat: In nobis g fit aliq̄ mutatio: qui ad eū refugiēdo efficimur meliores. In illo aūt nulla. Sic ⁊ pī nr̄ eē incipit cum per eius gr̄am regñamur: qui dedit nobis ptātē filios dei fieri. Suba ergo nr̄a mutat in melius: cuz filij eius efficimur. Silr ⁊ ille pī nr̄ esse incipit: sz nulla sue mutatione subē. Qz g tpaliter dici incipit deus: qō antea nō dicebat: manifestū est relative dici: nō tñ ſm accidēs dei q aliqd ei acciderit: sed plane ſm accñs eius: ad qō dici aliqd deꝰ incipit relative. Ex his apte ostēdit: q q̄daz de deo tpaliter dicunt relative ad creaturas sine mutatione deitatis: sz nō sine mutatione creature: ⁊ ita accñs est in creatura nō in creatore: ⁊ appellatio qua creatura dī relative ad creatorē: relativa est: ⁊ relonē notat que est in ipa creatura. Appellatio vo illa qua creator relative dī ad creaturā: relative qdez est: sed nullā notat relonem que sit in creatore.

¶ Hic soluit q̄stio qua quereba: vtruz spūs scūs dicat datū relative ad se cum ipe det se.

Hic pōt solui questio supius ppo sita: vbi q̄rebat cuz spūsanctꝰ datum dicat vel donatū. Qō aūt dat referr ad eum qui dat: ⁊ ad illū cui dat ⁊ spūs scūs det seipm: vtrum ad seipm relative dicat cuz dī dari vel donari: Cui qōni rīdētes: dicimus spūmsanctū dici datuz vel donatum relative: ⁊ ad dantē ⁊ ad illū cui dat. Bans aūt sive donator est pater cum filio ⁊ spūsancto. Nec tñ dicimus spm̄sctm̄ referri ad se: sed appellatio dari vel donati refert ad dātem ⁊ ad recipiētē: qz nō pōt aliqd dici datuz nisi ab aliquo ⁊ alicui det. Cuz aūt spūsanctꝰ dari a se vel datus a se dī: relative qdez dī ad illum cui dat: ⁊ est appellatio relativa: ⁊ in illo cui dat mutatio fit nō in dante.

Sunt enim qdaz.] Quia Magister supius dixerat deum respectu creature dici pn̄ ex tpe. Dic in parte ista oñdit: quō aliqua relative de deo ex tpe dicant. Et duo facit: ga ꝓmo facit qō dictū est. Scdo dictuz ꝛfirmat per locū a minori. z⁹ ibi. [Minimus vo.] ¶ Circa p̄m duo facit: ga ꝓmo dicit aliqua dici de deo ex tpe: z ſm accidēs: nō ſm accidens qō deo accidat: sed qō accidit creature: qō ꝛfirmat per Aug⁹. Secūdo circa ꝓacta mouet quādā qōnez. z⁹ ibi [Sz dic.] ¶ Circa z⁹ tria facit: ga cum deus dicat dns creature ex tpe queritꝰ vtrū tpis deus sit dns ex tēpore. Scdo soluit. d. q ꝛs deus cepit esse dns tpis: q semp nō fuit tēpus: nō tñ cepit esse dns tpis ex tpe vel in tpe: ga tunc anteqz inciper tēpus fuisset tēpus. Tertio cōcludit de deo nihil dici ſm accidēs qō accidat sibi: ga nature eius nihil accidit nec ipse in se mutat: vñ cum ex tēpore aliqd de deo dī accñs vel mutatio in creatura est nō in deo. z⁹ ibi [Ad qō dici pōt.]3⁹ ibi [Quō igit̄.] Deinde cum dicit. [Numus.] Ostēdit per locum a minori quō aliā ex tpe relative de deo dicunt sine mutatione eius. Et duo facit: ga ꝓmo facit qō dictū est. Scdo in breui recolligit itelligētiaz ꝓdictoz. z⁹ ibi [Ex his aperte.] ¶ Circa p̄m tria facit: ga ꝓmo ꝓbat per locū a minori veritatē tactā dicēs: q cum numus sine sui mutatiōe dicatur pcium alicuius vel relative: multo magis deus absq; sui mutatiōe poterit ex tpe relative dici. Secūdo ostēdit per vnū exēplū: q ꝛs talis mutatio nō sit in deo: est tñ in creatura: qz cum deus dī refugiū nostrū: ꝛs aliquid nō sit in deo qō ꝓius nō fuerit: est tñ in nob̄. Tertio ostēdit hoc idē per aliud exēplū: qz cum deus dī pater nr̄: ꝛs diuina suba nō sit mutata: nr̄a tñ suba mutatur in melius: inquātū eius gr̄am suscipimus. z⁹ ibi [Refugiuz enim.] 3⁹ ibi [Sit ⁊ pater.] Deinde cum dicit. [Ex his.] recolligit in breui itelligētiam ꝓdictoz. Et tria facit: ga ꝓmo repetit veritatē tactā. videlz q aliqua ex tpe de deo relative dicūtur sine mutatiōe sui: cum mutatione tñ creature. Scdo qz in 14⁹ distōne quādā questionē mouerat ⁊ eam dimiserat: ꝛsolutā illā qōnem reperit

A petit querĕ: vtrũz ſpũſſanc⁹ referat ad ſeipm cuz a ſe ipſo detur. Tertio hãc q̃nez ſoluit dicẽs: q̃ ſpũſſanc⁹ eſt donũz ⁊ datoꝛ: ⁊ iz donũ relatiue dicat ad dãtem: nõ tñ ſpũſſanc⁹ ad ſeipm referr̃ realr. ſ. ſed ſm rõnez vel appellatiõez ſolũ: ⁊ aliqd referri ad ſeipm ſm rationez nõ eſt inc̃uenies: qz ſic aliqd referr̃ ad ſe: vt cum dicit eidẽ idez. ⁊ ibi. Dic põt ſolui. Jz ibi. Cui q̃ni. Jn quo terminatur ſentẽna lectionis ⁊ diſtinctionis.

prin. ꝑ. IN preſenti diſtõne Magiſter determinat de his que dicũt de deo relatiue ex tpe: ideo de hỹ relationib⁹ queremus. Et q̃remus 4⁽or⁾. Primo: vtrũz aliqua de deo ex tpe relatiue dicanť. Scdo: vtrũ hỹ relones ſint in deo realiter. Tertio: vtrũ ſint in eo ſm rõnem. Quarto qd ſignificent.

¶ Utrũ aliqd dicat de deo relatiue ex tpe. Qõ. I.

B PRimuz ſic pceditur. Uidetꝫ q̃ nihil dicat de deo ex tpe relatiue: qz vel dicer̃ de eo per ſe: vt p accidẽs. per ſe nõ: qz qõ eſt per ſe eſt ſemp: cũ per ſe addat cãlitatẽ ſupra de omni: ſm q̃ de omni determinat in li⁹ poſter̃. De oi aũt ibi determ⁽in⁾at nõ ſolũ dicit vñitatẽ ſubtoꝛ ſed etiã ⁊ tẽpoꝛ: qz nõ ſolũ nõ eſt in aliq̃: ſic ⁊ in aliq̃ nõ: ſed etiam nõ eſt aliq̃n ſic ⁊ aliq̃n nõ: vt ibi vi. g̃ nõ dñr per ſe de eo: nec per accñs: qz vt ſcribit ab Aug. ⁊ de tri. ca. ⁊ in deo nihil ſm accidens vi. ¶ Ꝓ. Si aliqd de deo dr ex tpe: ꝫ maxime ex ꝓdicatiõe cãli: qz ſi dr de eo aliqd ex tpe: ꝫ eſt ꝓpt in tẽpoze aliq̃ faciat. Sed ea que dñr de deo ꝓdicatiõe cãli ſunt ab ipſo ꝓducta: vt dr deus ſpes nr̃a ꝓdicatiõe cãlis: qz in nobis ſpem efficit. Si igit̃ deus dr creator vl dñs ex tpe ꝓdicatione per cãm. ergo ex tpe efficit creatorẽ ⁊ dñm: qd falſum eſt. ¶ Ꝓ. Lz ad relonẽ nõ ſit mot⁹ per ſe: vt ꝓbat ꝓbs ⁊ ꝓbꝫ. Eſt tñ ad cã mot⁹ per accidẽs: qz cum ga mouet̃ ad albedinẽ per ſe ad ſſimilitudinẽ mouet̃ per accñs: iz in deo nõ eſt mot⁹ nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs: vt ꝓbat ꝫ ꝓbꝫ. g̃. nihil de nouo de eo relatiue dr.

C

T. cõ. 10.

T. ca. 86.

IN ↄtrarium eſt Aug. ⁊ de tri. ca. 16⁰ qui ait. Qz iz ſpũs. ſ. ſit coeternus pri et filio de eo tñ dr aliqd ex tpe: veluti ꝫ ipm datũ eſt tpaliter: ſed ex eo q̃ eſt datus referr̃ ad eos ꝫbus eſt datus ſm Aug. ⁊ de trini. ca. 14⁰. Luz ergo ſpũſſanc⁹ ſit deus de deo aliquid ex tẽpoze relatiue dicit.

Utrũ ⁊ mũd⁹ fuiſſet ab eterno diceret aliqd relatiue ex tpe.

D ALterius querit̃: vtrũ diceret aliqd de deo ex tẽpore: ſi mũdus fuiſſet ab eterno ſm q̃ ꝓbi poſuerũt. Et arguit̃ q̃ nõ: qz tota cã quare aliqd dr de deo relatiue ex tpe eſt: qz creatura incepit eſſe: iz cuz hypotheſi data creatura ſemp fuerit: ſm dictam hypothẽſim nihil de deo diceret ex tpe relatiue. ¶ Ꝓ. Deus nõ cepit eẽ dñs tpis in tpe: qz ante tẽpus nõ fuit tpe: cepit tñ eẽ dñs tpis: qz nõ ſemp fuit tẽpus: iz ſi ſemp fuiſſet tẽpus nõ cepiſſet eſſe dñs tpis. cum ꝫ ſm data hypothẽſim ſemp fuerit creatura: nõ cepit eſſe dñs creature: ſed ex hoc ex tẽpore de deo relatio dicit̃: quia de nouo incepit eſſe dñs creature. ergo ꝛc̃.

In cõtrariuz eſt: qz dato q̃ mũdus fuiſſet ab eterno: nihilominꝰ tñ aliqua de nouo ꝓducerent̃ in tpe. ꝫ illoꝝ nouoꝝ deus ex tpe inciperet eẽ dñs: ⁊ ſic ei relones de nouo aliq̃e ꝛuenirẽt.

Reſpõdeo dõm q̃ ꝑ⁽m⁾ queſtiuz manifeſte determinat Aug. ⁊ de tri. ca. vlt⁰. Oĩdẽs de deo aliq̃ ex tpe relatiue dici. nã ſm ipm ibidez dicimus deũ nõ eẽ dñm ſempiternũ: ne cogamur etiã creaturam ſempiternã dicere: qz illic ſempiterne nõ dñaret̃ niſi etiã iſta ſempiterne famularent̃. ſic aũt nõ põt eſſe ſum quinã bz dñm: ſic nec dñs qui nõ bz ſeruũ. pp qõ ibidez ait. q̃ iſta appellatio reliua eſt de deo ex tpe. hãc aũt ñtatẽ rõnabilr ponere cogimur. nã cuz dr⁽ꝰ⁾ ſit ꝑn⁽a⁾ dis creature ex ſm trip⁽lẽ⁾ gen⁽us⁾ cãe: vt dicit Coth. 12⁰ meta. ⁊ ꝑn⁽a⁾ ſemp relatiue dicat ad id cui⁽us⁾ eſt ꝑn⁽a⁾: qz ſm ꝓbm ꝑ ꝓbꝫ. ꝑn⁽a⁾. n. cuiuſdã aut q̃rũdã eſt: neceſſe eſt deũ ad creaturã relatiue dici.

Lõ. 39. T. cõ. 8.

Nã. v. de relationib⁹ dei ad creaturẽ. ⁊ in. 8. q. 4.

¶ Relones aũt dei ad creaturã aliq̃ ſunt habituales: aliq̃ actuales. referr̃. n. relone habituali vbũ dinũ ad creaturas: qz poſito vbo dino: nõ opz ponere creaturã: vt vult Aug. ⁊ de tri. c. 11⁰. Relone aũt actuali referr̃ de⁽us⁾ ad creaturã put eſt ipſe creator ⁊ dñs. ⁊ de hac relone loquit̃ Aug. in auctõre ꝓcta. vbi vult q̃ deus nõ eſt dñs ſempitern⁽us⁾: qz nõ eſt ſempi⁽ter⁾na creatura. Eſt aũt dña iter relones habituales ⁊ actuales: qz relones habituales nõ ponũt vtrũq; reliuoꝝ in actu: ⁊ ideo põt eẽ vbz dinuz eternũ ⁊ creatura tpalis: iz dicat re⁽m⁾ ad ipaz: qz hỹ re⁽m⁾ nõ eſt actualis ſz habitualis: ſz relatio actualis ponit vtrũq; extremoꝝ in actu potiſſime cum hỹ relones dicũt gd reale in aliq̃ extre⁽mo⁾: cuiꝰ ſunt relones iter deũ ⁊ creaturã. Igit̃ pp has relones actuales cogimur ad dõm aliq̃ de deo dici ex tpe relatiue: cuz creatura nõ habeat eẽ ſempiternũ. Uel ex qz ſolo q̃nis data fundat̃ ſup diuſi⁽m⁾ relonũ de deo dictaꝝ: qz aliq̃ ſunt habituales aliq̃ actuales: ad facilioꝛẽ itellm q̃nis ꝓpoſite ⁊ aliaꝝ que ꝑ diſtõnez eoꝝ q̃ de deo relatiue dñr: ſolui pñt. Et vt poſſim⁽us⁾ videre cuiꝰ relona ſunt illa q̃ dñr de deo ex tpe: vtruz ſint ſm eẽ: vel ſm dici: vel vtroq; mõ.

P

Quadruꝑ⁽lex⁾ diſcrio relonũ de deo dicta.

¶ Nõ⁽ta⁾ q̃ relones de deo dicte 4⁽or⁾ diſtinguunt̃: qz q̃dã ſunt reales: q̃dã rõnis: q̃dã ſm eẽ: q̃dã ſm dictũ: q̃dã tpales: q̃dã eterne: q̃dã habituales: q̃dã ſm actũ. Relones reales ſunt relones originis ſm q̃s pſone referunt̃ ad ſe inuicẽ. Relones rõnis ſunt dei ad creaturã: vt infra patebit. Relones ſm eẽ ſunt ille q̃ ipſas habitudines ſignt. nã cuz nomẽ ponit̃ ad ſignãdũ ipſam habitudinẽ: hũc ꝑ tale nomẽ ꝓportat̃ relatio ſm eẽ: ⁊ ſic ſigt relonẽ ſilitudo eq̃litas ⁊ ceta hỹ. ¶ Sz q̃ nomẽ ponit̃ ad ſignãdũ aliq̃ aliud ꝑtiũ a relone cui ſigto cõpetit gdã re⁽m⁾: hũc talis relatio eſt ſm dici: vñ ſcia eſt relatiuuz ſm dictũ q̃ ponit̃ ad ſignãduz quãdã q̃litatẽ vel quãdã pfectionez vt extẽdat̃ nomẽ ſcie ad ſciaz diuinã cui ſignato ꝛuenit gdã re⁽m⁾ re⁽a⁾ ſcibilẽ. Relones tpales ꝓportant̃ ꝑ ea que dñr de deo relatiue ex tpe. Eterne que ab eterno. Habituales relones ſunt q̃ nõ ponũt vtrũq; reliuoꝝ in actu. Actuales aũt que ponũt. Membra gdẽ iſtuꝝ diſtõnũ nõ ſibi directe coordinãtimo vtplimuz ſe dñr: vt excedẽtia ⁊ excella. nã relones ſm eẽ ꝑit eẽ reales ⁊ rõnis: ⁊ tpales ⁊ eterne: ſm habitũ ⁊ ſm actũ. Nã illa nota ꝓportant relonẽ ſm eẽ que ad ſignãdas ipas habitudines ꝓponuntur: ⁊ ſic pi eſt reliuuz ſm eẽ: eo q̃ ꝑnitas que ꝓportat ꝑ tale nomẽ q̃dã habitudo eſt ꝑis ad filiũ. Rurſũ dñs relonẽ ſm eẽ ſigt: tñ pi dicit in deo relones realẽ. dñs ño ſm rõnẽ. Igit̃ relones ſm eẽ ꝑit eſſe reales ⁊ rõnis ꝑit etiã eẽ tpales ⁊ eterne. nã dñs dicit relonẽ tpalẽ. pño eterna: ꝑit eẽ habituales ⁊ actuales. nã donuz dicit relonẽ habitualẽ: vt ꝑz per Aug. ⁊ de tri. c. 16⁰. qui dicit ſpũs. ſ. ab eterno fuiſſe donũ: qz ꝓcedebat vt eẽt donabile. et ſi nõ erat cui daret̃. Qz aũt relones ſm eſſe poſſint eſſe actuales: ſatis appet ꝑ habita: ⁊ ſic relones ſm eſſe duidunt̃ ſm dictas tres diuiſiones: ſic ⁊ reliua ſm dici ꝓdicto mõ diſtingui pñt: qz q̃dã ſunt ſm rez: quedã ſm rõnẽ. nã ſcia nr̃a ⁊ ſcia diuina ſunt reliua ſm dici: ga hỹ nolã nõ ponunt̃ ad ſignãduz ipas habitudines vel re⁽m⁾: ⁊ iz ſignt pfectiones quaſdã qb⁽us⁾ cõpetit gdã re⁽m⁾: ⁊ tñ ſcia nr̃a referr̃ realr od ſuũ ſcibile: iz ſcia dei ſm rõnẽ: ⁊ ſic relatiua ſm dici: quedã ſunt realia: quedã ſm rõnez: ita

H

Quid ſit relo ſm dici.

I quedã sunt eterna: quedã ex tpe. nam sicut scia est relatiuus ſm dict: ita ⁊ creatio. nã sicut sciẽtia nō ponit ad signandũ ipam habitudinẽ: sed aliqd aliud: vt pfectus nec quãdã: cui tñ signato puenit respect⁹ gdã: ita ⁊ creatio ꝓncipaliꝝ nō signat respectus ipm: sed aliqd aliud vt actionẽ diuinã: cui puenit respect⁹ gdã: ⁊ sic in hoc cõuenit scientia ⁊ creatio: qz vtrũq; est relatiuus ſm dici: scilicet tñ de⁹ res pducẽdas in tpe: ab eterno anteq̃ fierent: tñ eas creauit in tpe: ideo vnum istoꝝ importat relationẽ eternã: aliud tpale. Rursum duo relatiua distinguunt̃ per esse actuale ⁊ habituale. nã sciẽtia dei vt dr scientia visionis: equidã respectũ importat ad res pducẽdas nõ actuale sed habituale. Nã ⁊ futura fienda anteq̃ fiant nõ scia ꝓcernunt̃. creatio vo actualẽ respectũ importat. Apparet igit̃ q; relones dei ad creaturas tã ſm esse q̃ ſm dici: pales eẽ pñt inquãtum importãt respectũ actualem. eterne vo vt importãt ipm in habitu.

Sic aliquis dr qđ ex scia diuina.

K

Ad primum dom q; in hꝰ relonib⁹ tuo est ofi derare. Primo habitudinẽ ipsaꝝ. Scdo id in quo fundat̃ habitudo: vt in eo qđ duco dr: est ibi ꝛsiderare respectũ ⁊ virtutem ipam diuinã ꝓpter quã deus dr̃m dicimus: que virtus tali respectui quodãmodo rñdet: vt fundamẽtũ: quãuꝝ ad tale fundamẽtũ huiꝰ relones deo cõpetũt per se ⁊ ab eterno: cum nunq̃ deus fuerit sine virtute sua: sed sit sua virtus. ¶ Sed quãtum ad habitudinẽ ipam sic pdicant̃ de deo per accis: vt plane innuit Aug.ꝰ de tri. ca. vlt⁰: sed nõ per accis qđ sit in deo: sed qđ in creatura. Et ex hꝰ apparet solutio ad obiectes Aug. qui ait. q; in deo nihil ſm accidẽs dr: qđ verum est de accite qđ sit in eo: sed nõ de accite qđ est in alio. Uel possumus dicere q; accidẽs aliqñ dicit aliqd extra suã substãtiam diuisum aut pinet nouez pñtia: ⁊ sic de deo nihil ſm accidẽs dr. Aliqñ vo per accidẽs idez sonat q; per aliud: ⁊ sic hꝰ relones dicunt̃ de deo per accidẽs: hoc est per aliud. nam qz creatura refert̃ ad creatorem ſm rem: ſm modũ intelligẽdi creator refert̃ ad ipam: nõ tñ intelligẽduꝝ est q; respect⁹ qui deo cõuenit per accidẽs: creature cõueniat per se: vt q; deus creet per accidẽs: ⁊ creatura per se: sed qz aliqua relatio realis est in creatura: ꝓpter quã ſm modũ intelligẽdi nõ talis respect⁹ qui est in creatura: ſz ei oppositꝰ est in creatore. ¶ Ad 2m dr̃ cẽdũ q; aliqua dici de deo pdicatiõe causali, quãlr põt intelligi. Primo: qa talia causat: ⁊ sic dr̃ spes nra inquãtũ in nobis spem efficit. Scdo: nõ qz talia causent: sed qz habitudines cause importat: ⁊ sic ex eo q; creatura causat, creator dr̃nõ qz creatorẽ efficit: sed qz in creatiõe habitudo cause ipsaꝝ. deficiebat g̃ ratio per eguocationẽ.

Uel sic dici q; deus se efficit dr̃m: qz causat relones ex quo dr̃nant̃ dr̃s. Dic q; illud est vez qñ ad fundamẽtũ est q; sit motus.

¶ Ad 3m dom q; ad relonem est motꝰ per accis nõ solus qz motꝰ nõ terminat̃ ad relonẽ per se: sed etiã qz potest aliqd dici rel atiue: cuius ꝓus nõ diceret nõ per mutationes factã in eo sed in alio: vt vult Phus 5⁰ phyſic. ⁊ sic est de relonibus dei ad creaturas. sunt. n. hꝰ relones ex tpe nõ per mutationẽ factã in ipso: sed in creatura: accidẽdo large mutatõe: vt ẽt creatio mutatio dici possit.

Tc. 20. M

Ad id aũt qđ vlterius querit̃: vtrũ aliqd dicereꝝ de deo ex tpe: si mundus fuisset ab eterno. Dom q; sic. ¶ Ad cuius euidentiã nõm q; tota cã q̃re aliqd de deo relatiue dr̃ ex tpe est: qz repit̃ nouꝰ ordo inter deum ⁊ creaturã: qui ſm rem est in creatura: ſm modũ intelligẽdi in deo. ¶ Ordo aũt in rebꝰ tripl̃r accipi põt. Primo ſm q; totũ vniuersum ordinat̃ ad deũ: velut totꝰ exercitꝰ ad sinũ ducẽ. Scdo pus vna pars vniuersi ad aliã ordinat̃: velut vna acies exercitꝰ ad aliã: qui ẽt ordo ptus inter se respicit deũ: inquãtus pp ipm est ⁊ ab ipo instituꝰ. nã sic ois ordo qui est in ptibꝰ exercitꝰ est pp ducẽ: sic ois ordo qui est in ptibꝰ vniuersi est pp deũ: vñ ⁊ phꝰ 12⁰ meta. Dãc ppoꝝ 5⁰ ex sequẽs totã vniuersum ⁊ deũ assimilat exercitui ⁊ duci vel dñi ⁊ pifamilias. Tertio⁰ põt accipi ordo ſm q; q̃libet pars vniuersi immediate: habet ordinẽ ad ipm ꝑ⁹. nõ. n. sic dr̃⁹ est cã rerũ: loquẽdo etiã de rebꝰ q̃ producit mediãtibꝰ creaturis, put auus est cã nepotis mediante filio: qz accidit filio q; sit ex multis pũbꝰ ⁊ ꝑcedentes pies: sic sunt cã mediata q; non immediata: dr̃⁹ aũt ita est cã immediate q; immediata opat̃ in quolibet ope nãm: ideo q̃libet opus quãtũcũq; nouuꝝ: quãtũcũq; per cãs medias ⁊ inferiores pducũ de necitate ordinẽ immediate hꝫ ad deũ: in q̃tuꝝ ad pductionẽ eiusdẽ immediate operat̃ est: vñ ſz aliq̃ re⁹ eius possint hãe ordinẽ immediatuꝝ nũ vt ea que solũ immediate producit: nihil nõ põt hãe ordinẽ mediatũ solũ cum nihil a deo mediate pducat̃ q; ad eius pductiõez nullo⁰ immediate opet̃: ideo dato q; mũdus eẽt eternus: tñ qz aliqua de nouo semp pducunt̃ in tpe: ꝛz talia de necessitate habeãt nouũ ordinẽ ad deũ: eps aliãs relones deo cõuenire ex tpe: qđ declarare volebamus. Uez: qz q̃stio ſpliter mota est ꝓp diuersitatez opionum: hñ se habet qđnẽ exeq ſm opiones diuersas.

T. 6z. N

O

¶ Aduertẽdum igit̃ q; de relonib⁹ iter deũ ⁊ creaturas q̃tuꝝ ad ponẽtes mũdũ incepisse: ⁊ nõ incepisse est dñr simode loquẽduꝝ ⁊ nõ dñr simode. Nã ſm ponẽtes mũduꝝ incepisse: oiuꝝ creatura: de⁹ iceptꝰ eẽ dr̃: qz ſm hãc hypothesim totũ vniuersuꝝ incepit eẽ: nõ tñ incepit eẽ dr̃s in tpe vel ex tpe: sed soluꝝ eoz: incepit eẽ hꝰ dr̃s que sñt cuꝝ tpe nõ icepunt eẽ. nã tpis nõ incepit eẽ dr̃s ex tpe: cuꝝ nõ sit intelligibile ante tpis fuisse tpis: nisi tps equoce sumeret. Sz ponẽtes mũduꝝ nõ icepisse: nõ solũ in tpe nõ incepit eẽ dr̃s oiuꝝ: ſz etiã simplr nõ incepit sic esse dr̃s: ex eo q; ſm hãc hypothesim: ⁊ si oia habuerũt ꝑm factionem: nõ tñ habuerũt durationis initiũ: nihilominus tñ ſm istã viã: eoz: que nõ sñt icepunt cuꝝ tpe de⁹ ex tpe dr̃s eẽ cepit: ⁊ ideo ſm vtrãq; põnem tenẽdũ est: q; nõ oiuꝝ de⁹ incepit eẽ dr̃s in tpe: ſz solũ eoz: que nõ sñt cuꝝ tpe incepunt: ⁊ qz sic est mota q̃stio: vtrũ aliq̃ relones dẽ cerneñ de deo ex tpe: si mũdus nõ habuisset durationis initiũ: cum in hꝰ sit aliq̃ mõ vnisoꝝ loq̃ndi sive mũdus incepit sive nõ. Ex hꝫ aliq̃ dr̃ ex tpe de deo: cogimur dicere ſm ꝛitatẽ vt de⁹ dicat̃ ex tpe relue ad creaturã ẽt si mũdus nõ incepisset ſm q; alig ꝓbi posuerũt: ⁊ qz ista est sic manifesta vitas Aug.ꝰ de tri. c. vlt⁰ qñnẽ de relonib⁹ ex tpe de deo dictis ptractãs: eoꝝ istãtiã remouẽs: ostẽdit de necitate aliq̃ de deo dici ex tpe relue. nã si mundus fuisset q; deꝰ nõ incepit eẽ dr̃s oiuꝝ ex tpe: qz tps ex tpe dr̃s eẽ nõ cepit: qz tps in tpe nõ incepit. Arguit q; incepit eẽ dr̃s ex tpe. Nam hꝰ ſm q; lra Geneſis sonare vr 6⁰ die factꝰ est: ⁊ nõ sit cum tpe incepit. Qz si rursum aliqs istaret q; oia creata sunt sit: nolẽs tenere q; qui vniuit in eternũ, creauit oia sitertiã distincte arguit. q; mei vel tui de necitate in tpe dr̃s eẽ cepit: qz ⁊ si hꝰ sit cuꝝ tpe incepit: hic tñ hꝰ ꝑticularis est in tpe gñat⁹. Qz si etiaz aliqs in põne sua obstinatꝰ etiã negare vellet mei vel tui deũ nõ incepisse eẽ dr̃m in tpe: asserẽs esse verã põnẽ Origenis: q; fuerũt sit ab initio oẽs aie concreate: ideo mei nõ incepit eẽ dr̃s in tpe: qz aia mea nõ in tpe est producta. Arguit q; saltem hums tigni vel illi⁹ incepit eẽ dr̃s in tpe: qz cuꝝ forme mãles per se hãe esse nõ possint: nisi ꝑ ductionẽ rei mãlis eẽ nõ poterũt: q; si etiã aliquis istare vellet dicẽs: q; talia ante sui pductionẽ sunt in potẽtia materie: ꝓpter qđ cum esse incipiũt: deus eoꝝ non incipit esse dr̃s: qz ante eius dñabat̃ cũ in mã existebãt. hãc cauillationẽ remouẽs Aug. ait. q; aliud est eẽ dr̃m mãc: aliud iaz facte mãc: alioquin tpe est hꝰ dr̃s tigni: ⁊ alio

Nota q; non ſm ponentes mũdum incepisse q̃tuꝝ ſm nõ ponẽtes q; nõ oium deus creator eẽpit eẽ dr̃s in tpe: ſz solã eoꝝ q; nõ sñt cuꝝ tpe incepũt.

P

Nõ q̃libet iter Aug. et nos mouet oẽz rationẽ: q̃ possit q; relue nõ dr̃ de hꝰ ex tpe ⁊ ſm mãc sunt ab eterno.

Q

Nõ 6 opione Origc. de creatione aie.

arche

A

rebē ex ipso ligno fabricate. cognitur ḡ oī stillatiōe remota aliq̄ de deo dici ex tpe relatiue: qđ ideo vitatez bz vt ostensiuz est: qz etiā quelz pars vniuersi immediate ordinaf ad deuz inquātuz ad pductionē eius de⁹ immediate operaf. ⁊ fm hanc viam intendit Augu. vt pz per habita cum probet ex pductione huius vel illi⁹ de deo dici aliqua ex tempore relatiue.

Ad primū dōz ḡ lz creatura simplr sumpta sp fuerit fm positionē pboz: nō hoc vel illa incepit esse: ⁊ qz quelibet pars vniuersi ad deū aliq̄ modo immediate ordinaf; oc necessitate aliqua diceretur de deo relatiue ex tempore: etiaz si mūdus fuisset eternus. Et per hoc pz solutio ad 2ᵐ: qz ⁊ si semp fuit creatura: non tamē semp fuit hec vel illa.

¶ Utrū relōes quales sunt in deo realr. Qō. II.

B

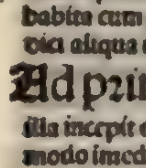

Secundo queriē vtruz hmōi relationes sint res liter in deo: Et vī ḡ sic: qz fm ꝓbm relatio scie ad scibile est fm rez: sed scibilia ad sciaz est fz rōnē: sz cū de⁹ sciat nō nīi seipz: sed etiā creaturas: ⁊ de⁹ sit sua scia: cū scia habeat rōnez realez ad scibile: de⁹ referf realr ad creaturas. ¶ ℙ. fz ꝓbm 5ᵒ meta. Relo q̄ est iter agēs ⁊ patiēs: est in vtroq̄ extremoz realr: sz creator ⁊ creatura sic se hnt: vt agēs ⁊ actū. ḡ creator ⁊ creatura referunt adinuicē relone q̄ est in vtroq̄ extremoz realr: ⁊ tūc idem qđ pius. ¶ ℙ. Si aliqđ est ꝓpter qđ deus nō referaf ad creaturā relatione realī: hoc nō est nisi quia de⁹ sine mutatione sui creaturā pduxit: sed de⁹ sine mutatiōe sui pduxit filiū: ⁊ nī hz realē relonem ad filiū: ita hz de⁹ sine mutatione sui creaturā pducat: habebit nī realez relonē ad ipsas.

C

¶ ℙ. Relationes que dicunt modo numeri fm ꝓbm in 5ᵒ meta. habent esse realiter in vtroq̄ extremoz: sed sola relatio eiusdez ad seipsum nō vī esse mō numeri: qz idez nō est aliud ens a seipso: ⁊ nō ponit in numerum cū seipso: sz de⁹ est aliud ens ḡ creatura. igit relo q̄ est inter deū ⁊ creaturaz est relatio dicta mō numeri. ḡ rē.

T.cō.20.

T.cō.20.

In cōtrariuz est: qz relones q̄ realr sūt in aliq̄ cū ꝓpius nō essent: ponunt realem mutationē in eo cui aduenīūt actuales vel polez saltez qz hz in relone nō fit motᵘ p se: vt ostī in 5ᵒ ꝓbm. est nī in ea moms per accidēs: qz cū aliqđ mouet ad albedinē: per accidēs mouet ad sūmdinē: ⁊ qz in deo nō est mutatio neq̄z per se neq̄z p accidens realr loquēdo: vt ꝓbat ꝓbs in 7ᵒ ꝓbm. nulla relatio ex tpe in deo erit: ⁊ qz hmōi sunt relones dei ad creaturā; in deo relatio reᵃ creature realr nō erit. ¶ ℙ. Nō ostī aliqđ hīe realem relonez ad aliud nisi qz realr ordinaf ad illud: sed de⁹ nō ordinaf realr ad creaturā: imo qz creatura realr ordinaf ad creatorē intelligim⁹ deū ad creaturā referri: ⁊ ita solum fm modum intelligēdi huiusmodi relationes in deo sunt: vt plenius in alia questione patefiet.

T.cō.10.

T.cō.8.

D

Rñdeo dōm ḡ vt pateat vitio hui⁹ qōnis duo cō sideranda occurrunt. Primo: vtrū relatio habeat eē reale. Secūdo dato ḡ sic: oportet nos distinguere de modis relationuz: vt appareat que sūt illa que realiter referuntur ⁊ que non.

Scia pa. q. vtrū relo hēat esse reale.

T.cō.6.

T.cō.52.

¶ Propter ꝑm notāduz ḡ lz verz ⁊ falsuz sicut in alia dictum ⁊ maluz sunt in reb⁹: vt dicit ꝓbus in 6ᵒ meta. Et ideo si possim⁹ pbare ḡ relatio hēat rōnez boni: ex B sequef ḡ reale qđ existat: ⁊ qz ꝓbs in. 12. meta. distinguit duplex bonū. bonū ordinis qđ est bonū exercitus: siue vniuersi. ⁊ bonū ducis qđ est bonū dei: ⁊ lz bonum dei incōparabilr excedat bonū ordis ⁊ bonū vniuersi: tñ ipsuz bonū ordinis aliqđ bonū est: pp qđ ⁊ ipse ordo pōt dici bonū: ⁊ qz ipse ordo relonem dicit: ipsa relatio

B

put est in reb⁹ habebit rōnē boni: ⁊ ita ipsa relatio put hz eē in reb⁹ est qđ realez: sz put significaf in transitu ⁊ rōne sue quidditatis nō sit qđ reale absolute loquēdo; sed tm aliquo modo: ꝓpter quod bene dcm est a Coñ. in. 12. ḡ habet minimū de esse.

Lōmē.18.

Scōa pa. q. Nō hic ó modis relationuz ⁊ q̄ realr referunt ⁊ q̄ nō.

¶ Dabito igit q̄ nō sit ꝑ rōnem relonis hīe eē reale: ꝙ sīnguēduz est de modis relationuz: vt sciam⁹ que hūt relationē realez ⁊ que nō. Propter qđ nōm ḡ ꝓbs in 5ᵒ meta. t.c. 20. ola relatiua q̄si ad tres modos relationuz reducit. Est n. ꝑmus modus relationuz q̄ hīt mō numeri vt duplum ad dimidium ⁊ triplum ad subtriplum: ⁊ vlr totū ad ptē ⁊ econuerso. Scōs est fm po⁸³ vt calefaciēs ad calefactū: ⁊ edificās ad edificatū: ⁊ vlr agens ad patiens ⁊ mouēs ad motū. Tertiᵘ est fm q̄ dī mēsura ad mensuratū: scibile ad sciaz: intelligibile ad intellm: sensibile ad sensuz: ⁊ vlr mēsura ad id cui⁹ est mensura. Et est dūia fm eundez ibi iter duos ꝑmos modos ⁊ 3ᵐ modum: qz relatiua fm duos ꝑmos modos hīt realez relationē ad seinuicē mō ꝙuerso: qz edificās realr referf ad edificatū ⁊ econuerso: et duplum ad dimidium: ⁊ econuerso: sed relatiua fm 3ᵐ modū realr ponūt aliqđ in vno extremoz: solum in alio aūt qđ rōnis tm. naz scia realr referf ad scibile. scibile aūt referf ad sciaz fm rōnem: qz ex eo q̄ scientia refertur ad scibile: fm modum intelligendi scibile refertur ad scientiam.

1ᵒ

2ᵒ

3ᵒ

E

¶ Sed si sic dicimus: tūc occurrit nobis grauis dubitatio: qz relatio que est inter deū ⁊ creaturaz vī eē relatio fm poᵐ ⁊ que est inter agēs ⁊ actū ⁊ mouēs ⁊ motū: sz hmōi relatiua sunt in vtroq̄ extremoz. igit deus realiter ad creaturas refertur.

Dubium

¶ Propter hoc aduertēduz q̄ actio q̄z relo ꝓsequif vel trāsit in exteriorē mām vel nō. q̄ si nō trānsit: tūc planuz est q̄ ista relo est in agēte: ⁊ ideo relones p quas ꝓstituūt ꝑsone dine: qz nō sunt trānseūtes in exteriorē mām realr sūt in deo: sz de talib⁹ ad pns nō est qō: qz actio p quā creatura ꝓstituit in eē: est actio trānsiens in exteriorem mām. Et pp hoc aduertēduz q̄ quotiēscūq̄z ex actiōe trānseuntē in exteriorē mām ꝓsequif ipm agēs aliquā relonē: sed illa relatio est qđ reale: opz q̄ aliq̄ mutatio fcā sit in agēte: nō enim pōt eē q̄ aliqđ realr in aliq̄ hēat esse qđ pius nō fuerit nisi aliq̄ mutatio fcā sit in eo: vel saltem sit possibilis fieri. Et pp hoc quecūq̄z penitᵘ nō mota mouēte nō acta agunt: fm rōnez referunt ad ꝓncipiata. ꝓncipiata aūt realr referūt ad ipsa: ⁊ iste modus relationuz ⁊ si reducit ad tcīz modum relationuz q̄ est fm poᵐ: nī nō differt a 3ᵒ q̄ hz esse p modum mēsure: ⁊ ideo q̄ sic fūt relatiue fm poᵐ: siue vt agēs ⁊ actū: sunt ēt relatiue: vt mēsura ⁊ mēsuratū: ꝓpter qđ cū ꝓbs in. 10. meta. inuestigasset in quoliz gñe vnū qđ esset mēsura oium in illo gñe: vt in gñe coloz albū: in gñe neumatū dialis: in gñe ponderū uncia: subdidit q̄ sic est etiā in gñe habe: q̄ ē dare vnā subz mēsurā oiuz: qđ exponēs Cōmētator ait: q̄ B qđ est mēsura oluz est pᵐ ꝑn⁹ q̄ est motor eternᵘ absolutᵘ ab oi mā: qui est actᵘ vltimus cui nō admisceī olo potᵗ q̄ est ꝑn⁹ vt motor ⁊ forᵐ ⁊ finis. Propt hoc ex. 5. ꝓpone Procli scribīt q̄ ois de⁹ mensura est entiū. igit q̄ sic referūt vt motor ⁊ motū: q̄ nī referūt vt mēsura ⁊ mēsuratū: tūc idē inducīū ē de motore ⁊ motō: qđ de mēsura ⁊ mēsurato: ⁊ qz mēsura nō realr refert ad mēsuratū. mēsuratū aūt realr refert ad mēsurā: deus nō realr refert ad creaturā: creatura aūt realr refert ad ipm.

T.cō.4.

H

Lōmē.4.

Ad primū dicēdum q̄ de scia nra ⁊ scia dei est filiusdo in ꝓtū: qz sicut scibile habet mensurare sciaz nostrā ⁊ intellm nīm: qz scia nra causat a reb⁹ ḡtū ad res nāles. Sic mō ꝑio scia dei nō mensuraf a rebus; sed mensurat res: nō causaf ab eis: sz cau

F sūt eas. vide ꝛ Cōmentator ait in. i ꝛ. metaphy. ꝙ scientia dei causat res: scia nr̄a causat̄ a reb⁹: ꝛ ideo econtrario debebat cōcludi. s. ꝙ de⁹ nō realr̄ refert̄ ad res: res aūt realr̄ referunt̄ ad deū. ¶ Ad ꝛᵐ dōm ꝙ cuz agens agit actū: ꝛ mouēs mouet motū: tūc relatio ē in vtroq; extremoꝝ realr̄: q; tūc sic relatiua nō reducunt̄ p se ad mensuratū ꝛ mēsurā: qō nō est in ꝓpositō: q; deus non mot⁹ mouet: nō act⁹ agit. ¶ Ad ꝫᵐ dōm ꝙ nō est sile de actione per quā constituit̄ persona diuina: ꝛ per quam constituitur creatura: quia vna trāsit in exteriorez materiam: alia non transit vt patuit. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ nō debet intelligi mō numeri hoc est ꝙ sint duo extrema: sed est intelligēduz mō numeri hoc est fm relōnes respectas in numeris: vt duplus ꝛ dimidiū: triplum ꝛ subtriplus: ꝛ ideo equiuocabat in modo numeri.

Mualr̄ intellē relō q̄ di mō numeri.

R ¶ Utrum tales relationes sint in deo fm rationem vel fm modum intelligendi. Questio. III.

Ben. quod. q. i. quo queritur vtrum inter deum ꝛ creaturaz sit relatio: q; creatura referatur ad ipsum ꝛ econtra.

Ertio querit̄ dato ꝙ iste relōnes non sint realr̄ in deo: vtrū sint in deo fm intelligēdi modū siue fm rōnē: Et vī ꝙ nō: q; ea ad que non attingit rō mō pōt bīe aliqd fm rōnē: ꝫ ad deū nō attigit rō: cuz careat pbātis mate. ꝛ Dion. dicat ꝓmo. de di. no. q; de⁹ est supra intellm ꝛ rōnez. ḡ de⁹ nihil bz fm rōnem. ¶ ℙ. Aut ista rōni rūdet aliqd in re aut nihil. Si nihil: tunc intellus est van⁹. Si aliqd: ergo realr̄ sunt in deo: qō est inprobarū. ¶ ℙ. Qō rōne soluz est: ämota rōne iaz nō ens: q; si esset. ḡ soluz fm rōnē nō esset. Sed ämota oi rōne ꝛ intellu adhuc deus est diuinus: sed hoc nomē ꝺiūs, est relatio ad creaturā. ḡ nō est in deo fm rōnez tm̄. ¶ ℙ. Que sunt soluz fm rōnē nō attribuūntur reb⁹: nisi ꝓut sunt in intellu. Si igit̄ de⁹ referret̄ ad creaturā solum fm rōnem intelligeret̄ esse diūs: sed nō esset ꝙ falsum est. ergo ꝛc.

L

In cōtrariū est: q; de⁹ est ꝑn⁹ creatur: ꝫ ꝑn⁹ relatiue dī ad ꝓncipiatū. ḡ de⁹ relatiue dī ad creaturā: ꝫ dis relatio vel est fm rem: vel fm rōnez. igit̄ cū nō dicat realr̄ dicet̄ fm rōnem. ḡ ꝛc.

T. cō. ꝫ. ¶ ℙ. vult ꝓbs in 4° meta. ꝙ mēsura referat̄ ad mensuratū fm rōnez. Sz de⁹ est mēsura subaz ꝛ oiuz entū

T. cō. 4. vt ps ex sūia ꝓbi. 10. meta. ergo deus fm rationem refertur ad omnia alia entia.

M Rñdeo dōm ꝙ ea q̄ sūt in intellu aliq̄ bīt reale fundamētuz in re ex̄. aliq̄ nō: ꝛ cū apprehensioni intellus nihil rūdet in re ex̄: tūc intell⁹ est falsus ꝛ van⁹: ꝛt tūc bō que sic bīt ee: ita sunt entia apud alios ꝙ ämota alia iaz nō sunt. Aliq̄ aūt ꝓtigit ꝙ ꝓceptionibus intell⁹ rūdet fundamentū in re ex̄: ꝛ illud pōt esse duplex: q; vel est ꝓmū vel remotuz. ꝓmū aūt fundamentū bīt nota realia ꝓme intētionis: sicut bō leo ꝛ hēre hec simplr̄ sunt. Aliq̄ aūt ꝓtingit ꝙ cōceptiōi intellect⁹ nō rūdet imediatū fundamētum in re: sed imediatū fundamentū in alia bz: ꝛ qz illud qō est in alia: me diate fundat̄ in re: ꝛ ex B segt̄ ꝙ ꝛ B in re mediate fundet̄. Ut si aliqs intell⁹ vnīdo se sensui apprehēdit sortem vt platonē: huic apprehēsioni imediatū fundamētum res ex̄ rūdet post moduz: q; cognoscit intell⁹ ꝙ hoc apprehēsuz nō ꝑdicat̄ de plibus nota: ipm induiduū ita ꝙ hoc individuū imediate fundat̄ in apprehēsione intell⁹ ꝛ mediate fundat̄ in re. Hec aūt que nō imediatuz fundamentū bīt in re: duplex ē bīt: q; quedā sunt que intell⁹ ex sua subtilitate inuestigādo perqrit: ꝛ hec sunt nota scībe ipositionis vel intētionis: aliq̄ sunt q̄ intellect⁹ ex sua subtilitate nō inuestigādo perqrit: sed ex sua

Ex^m qō aliqd rūdet conceptui intellus imediate aliqd mediate.

Nō obstat ratio intelligēdo nomina scībe intētiōis ꝛ nota relatiua: q; illa intellus inuestigatiua intellī

mō intelligēdi ipsa de nēcitate ꝓsequūt̄: ꝛ hō sunt relōnes fm rōnē. Naz cū intell⁹ valt intelligere aliqō relatiuum vt relatū est: q; ee relatiuoꝝ est ad aliud se bīe: nō pōt intelligere vnū relatiuoꝝ gn aliquo mō apprehēdat: ꝛ aliud vt nō possum intelligere mensuratum inquātum mensuratuz / quin aliquo mō apprehendam mensurā: nec possum intelligere mensuratu sub ratione qua mēsura nisi intelligā mēsuratū: ꝛ qz fm moduz intelligendi nostrū est dependentia mēsure ad mēsuratū: ꝛ mēsurati ad mēsurā fm moduz intelligēdi mēsura ad mēsuratū referr̄: ꝛ qz dependentie fm intellm mēsurati ad mensuraz rūdet dependentia in re: sed dependentie mensure ad mēsuratū nō rūdet dependentia in re: nec aliqs ordo ꝫ quez sumit̄ realis relatio. ideo ꝓma relatio est fm rem: scōa est fm rationē soluz: ꝛ ista dependentia que est fm rōnez imediatū fundamentū bz in cōceptiōe intellꝰ ꝛ in re ex̄ rūdet sibi duplex fundamētuz. Unū ꝙ accīs: ꝛ hoc ex gte dependentie: ꝛ illud fundamētū est dependentia realis mēsurati ad mēsurā: ꝛ illud ꝙ accīs nō est in oi relōne fm rōnē: sed soluz in relōne q̄ realr̄ ponit aliqd in altero extremoꝝ. Aliud fundamētū est per se: ꝫ illud est mediatū: vt dependētia mēsure ad mensuratū fm intellm: per se ꝛ ꝓmo fundat̄ in apprehēsione mensure: ꝛ qz apprehēsio mensure fundat̄ in ipsa re que dī mēsura: dī ipsa dependentia bīe mediatū fundamentū in re: nō qz ipsa res dependeat: sed qz ipsa res est fundamentū apprehēsionis intellꝰ q̄ dependet. Et ideo apparet ꝙ apprehēsio intellꝰ q̄druplr̄ bz esse. naz ea quib⁹ reale fundamētū imediate rūdet bīt ee ponissimū in gne bo. Illa aūt q⁹ nullus fundamētū rūdet bīt ee minimū. Ea aūt q⁹ rūdet fundamentū in re nō imediatū: sed mediatū bīt ee mō medio: ꝛ istoꝝ sūt duo gña: q; q̄dā magis appropiquant eis q̄ bīt esse ponissimū: quedam magis eis q̄ bīt ee minimū. Naz scōe intēnōes que nō de nēcitate ꝓsequūtur ad intelligēdi actū: magis approximant eis que bīt minimū de esse: ꝫ relōnes fm rōnez: q; de nēcitate ad actū intelligēdi ꝓsequūt̄ ex ipsa necessitate: magis de ee acqrūt: ꝛ ita magis appropiquāt eis q̄ bīt imediatū fundamētuz in re. Est ḡ hic ordo ꝙ ꝓmo sunt ea que imediatū fundamētū bīt in re. Scōo aūt relationes fm rōnez. Tertio nota scōe intentionis. Quarto opinabilia. Ex B aūt ordine apparet q̄ sūt extrema ꝛ que sunt media: ꝛ qūo adinuicē cōparant̄.

¶ Sed vt pateat que sunt relōnes fm rōnem: q; de hoc est ꝓncipalis qō ad ꝓns. Notandū ꝙ illa ꝑdē realr̄ dicunt̄ referri quoꝝ vtrūq; ad alterū realez bz ordinez. ea aūt que fm rōnez referunt̄ fm rōnez bīt ordinez: ꝛ que referunt̄ ꝛ nō referunt̄ realr̄ de nēcitate referūtur fm rōnē. Sed ꝙ aliq̄ habeāt realez ordinē tria requiruntur. Primo ꝙ vtrūq; bēat rōnez entis: q; nihil ad aliqd vel alic⁹ ad nihil: nō pōt ee realis dependētia. Scōo regrit̄ ꝙ vtrūq; ee bēat distictū ab altero: q; in distincto realr̄ nō pōt ee realis ordo. naz ꝛ ordo realis realez distōnē postulat. Tertio regrit̄ ꝙ vnū realr̄ ordiet̄ ad aliud ꝛ econtra; istoꝝ deficiat nō est relatio fm rez: ꝫ fm rōnē. ¶ Possent aūt ista tria reduci ad duo: ꝫ de hoc non sit nobis cure ad ꝓns. ¶ Propter ꝑ⁹ deficit a relone reali relatio futuri ad futurū: vel ꝑtis ad futurū: q; in tali relone vel vtrūq; extremoꝝ vel altero: est nō ens. ¶ Propter ꝛᵐ ꝺitionē deficit a relone reali relatio eiusdez ad seipm: q; libet a seipso indistinctus bz ee realr̄. ¶ Propter ꝫᵐ ꝺitionē pōt deficere a relatiōe reali q̄ vtrūq; nō ordiat̄ ad vtrūq; nec vtrūq; est q̄d ordinabile. Qō duplr̄ ꝓtingere pōt. Primo si vnū est q̄d ordinabile aliud est ipse ordo: ꝛ sic deficit a relatione reali relatio ꝑtis ad paternitatē: filij ad filiationē;

Ex^m primi

Ex^m scōi

Ex^m tertii

Q gēdo de medietate ꝓsequ⁹ ꝛ qz vna relatio in alterō inuenit̄ q̄ aliā.

O

Mō mēsura nō pōt intelligi sine mensurato, vide Jocā. in ānotationib⁹.

Nō bīe de eodem cor: que intellus cognoscit 4ᵒʳ: quia ꝓmo ea q̄ bīt ee in re ex̄. ꝛᵒ ea q̄ referunt̄. ꝫᵒ scōe intentiones. 4° opinabiles: ꝛ sic relatiōes magis ee ḡ scōe intēnones.

P

Ea realr̄ referunt̄ q̄ relationē bīt ordinata: ḡ qdez est ꝓmo inter bīta rōnem entis. ꝛᵒ inter ꝺficientia. ꝫᵒ magr̄ realr̄ ordinata.

Q

& ¶ vliter relatiui ad suam relationē. Secūdo quādo nō
vtrūq; est ordinabile: sz vnum est qd ordinabile: aliud
est terminus ordinis: ¶ sic deficit a relatione realis: relatio scibilis ad sciaz: sensibilis ad sensum: ¶ vniuersaliter mensure ad mensuratū. Et sm istū modū relōis sm rōnē est relo iter deū ¶ creaturā. Differt āt iste modus ab oīb⁹ alijs modis relōis sm rōnem: qz ista relo sm rōnē: sz sit sm rōnez in vno extremo ꝓ: est tñ sm rez in alio. Sed in oīb⁹ alijs modis quodāmō per se loquēdo est relatio sm rōnez in vtroq; extremo ꝓ.

Ad primū dōm q; sz nō attingat itellis ad itelligē
dum nāz dicit attingit tñ ad intelligendum ipm in rōne cāe: vel in rōne motoris: qz sic intelligē
6 ipm est itelligē ipz p effectū: ¶ hoc sufficit ad hō itellm.
¶ Ad 2m dōz q; rīdet isti rōni aliqd i re mō q̄ patuit.
B ¶ Ad 3m ¶ 4m dōm q; sz de' sit verus dns: nō tñ pp B
dēmus q; nō sit ilia relatio sm rōnez. nā ¶ aliqd verū sine est idez sibi: ¶ tamē cum dicimus idez eidē idem: relationē sm rationez facimus.

¶ Utrum hō nomina dicta de deo ex tempore significent diuinam relationem. Quæstio. IIII.

Quarto queritur vtrū hō noīa que dicunt de deo ex tpe significēt dinā essentiā: Et vī q; nō: qz in cogne dine essentie nāl'r venire nō possumus. sz pbi nāli cogne cognouerūt ipm
T.cō.32. per hō noīa. naz p ce. ¶ mū. Pbs dicit eū esse creatorem
T.cō.86. oīuz & pbys. dicit ipz eē motorē imobilez. 12. meta. cō
T.cō.56. cludit eū esse p̄ncipē vniuersi: sz oīa hec q̄uenīūt deo ex tpe. Si igit talia diuinā essentiaz signarent dina eēntia ducta rōnis cogīci posset. ¶ ꝑ. Quicqd signiat diuinā essentiā q̄uenit deo ab eterno cū dina eēntia eterna sit:
C sz hec q̄uenīūt deo ex tpe. g̃ diuinā essentiā signare non pñt. ¶ ꝑ. Missio dicit qd tpale: sz cōcedim⁹ q; ꝑsona ꝑsonā mittat. g̃ que dīr de deo ex tpe nō solū sūt essentialia: sz ēt ꝑsonalia. ¶ ꝑ. De' dī spes nra ¶ paciēna nostra: sz B nō q̄uenit ei ab eterno: sz ex tpe. cum igit talia quādaz imperfectionē importent: nō qcqd cōuenit deo ex tempore indicabit diuinā essentiā: cū in diuina essentia nulla imperfectio esse possit.

In cōtrariuz est: qz hō tpalia sumuntur sm respectū ad creaturā: sz respectus ad creaturā dicit respectū ad op⁹: sed opus toti trinitati cōuenit: qz indiuisa sunt opa trinitatis sm Aug. ꝑ de tri. c. 4. igit talia essentialia sunt cū sit essentiale qđ q̄uenit trib⁹. ¶ ꝑ. sm Aug. 5. de tri. c. 13. pī ¶ filī⁹ ¶ spūsc̄us sūt vnus de⁹. ¶ relatiue ad creaturā vnū ꝑn̄. naz sz eūdē sicut pī est de⁹: ¶ filī⁹ est de⁹: ¶ ambo sīl non duo dī sed
D vnus de⁹: ita pī est ꝑn̄ ¶ filius ꝑn̄ ¶ spūsc̄us ꝑn̄: ¶ sīl nō tria ꝑn̄: sz vnū ꝑn̄. sed q̄ de q̄lz ꝑsona dīr singulr: ¶ de oīb⁹ nō plural'r sunt essentialia. g̃ que dīr de deo tēporalr vel p respectū ad creaturā essentialia sunt.

Rñdeo dōm q; de' pōt figurari noīe q̄uenīēte ei tē
poralr z'. vel q; dicat ipsa res tpalis. vī q; dicat p respectū ad hō rez. Si ꝑ mō: tūc nihil tēporalr de deo formalr ꝑdicat: sz solū sm causalitatē: vt dicat spes nra qz facit nos sperare: ¶ gaudiū nrz qz facit nos gaudere. Si vo dicat p respectū ad rez tēporalez: tunc qz ipsa res tpalis op⁹ quoddaz dicit: vī q; hō respectus semp sit qd essentiale: qz indiuisa sunt opa trinitatis: verū qz ex ipso ope pōt resultare qdā respect⁹ q terminat in deū tanq̄ in terminū: cū hō respect⁹ possit nō solū eē essentia sz ꝑsona: rōne hō respect⁹ q pōt terminari ad ꝑsonā: nomē tēporale ꝑsonale esse pōt.

Opinio ¶ Et ꝓpter B aliq; sic distinguūt q; habitudo ad creaturam vaplr pōt deo cōpetere: vel in rōne ꝑncipij: vel in rōne termini. Si in rōne ꝑncipij: tūc absq; distōne conc̄edunt hō nomē essentiale ee: qz op⁹ totī trinitati cōuenit: ¶ pī ¶ filī⁹ ¶ spūsc̄us re' creature sunt vnū ꝑn̄. Si vo sumat hō habitudo rōne termini: tūc tale nomē ꝑsonale ¶ eēntiale eē pōt. ¶ Sz B nō vī hoc dictū. nā si habitudo ad creaturā sumpta sm rōnez ꝑncipij soluz qd essentiale diceret: tūc cū vbū dicat respectū ad op⁹ ¶ hō respect⁹ sit sm rōnez ꝑncipij: qz sm Aug. 15. de tri. c. 11. initium ois opis vbi: vbū in dinis nō ꝑsonalr: sed soluz essentialr sumeret. Rursuz sm Aug. in fine. 6. de tri. nō cōfuse accipiēdū est: ex quo oia: per quē oia: in quo oia: qđ nō soluz p appropriationē verū est: sz ēt quodāmō ꝑ ꝑprie: sz cū talia quādaz habitudinē ꝑncipij importent. g̃ ¶ talis habitudo ꝑsonaliter dici pōt.

¶ Dicamus g̃ q; habitudo ad creaturā siue sumatur in rōne ꝑncipij: siue in rōne terminu: aliq̄ mō pōt indicare essentiā ¶ ꝑsonā: qđ sic ostēdit. naz cā q̄re indiuisa sunt opa trinitatis sm Dam. 3. lib. c. 14. est: quia est idiuisa suba: sicut g̃ logmur de suba dina siue de vnite ꝑsonaꝝ sic de ope ¶ de rōne ꝑncipij p cōpationē ad creaturam log possum⁹. Quinz aūt triū est vna suba indiuisa: sm quēdaz moduz se bñdi differt. pat est in vna ꝑsona ¶ in alia. naz in ꝑre est nō p gnōnem cōicata: in filio aūt per gnōnez cōicata existit: ¶ sic est de suba: sic est de quolibz absoluto. naz sic est vna essentia oīuz triū: sic ¶ vna sapiēcia: illa tñ sapia est in ꝑre vt non ab alio acceptū. In filio aūt est vt p gnōnē cōicata: ¶ rōne sui⁹ dīe absol⁹ aliq̄ mō accipi pōt q; soluz vni ꝑsone q̄uenunt. nam sz sapia absolute sumpta q̄ueniat tribus nata tñ sapia oī de solo filio. Sic etiā est ex ꝑte opis: ¶ ex ꝑte ꝑncipij: vt sumit ꝑn̄ re' creature. naz sz re' cuiuslibet creati pō ¶ filī⁹ ¶ spūsc̄us sint vnū ꝑn̄: pī tñ est ꝑn̄ sine ꝑn°. filī⁹ aūt ꝑn̄ de ꝑn°. naz sic cōcedim⁹ q; filī⁹ est de⁹ de deo ¶ nō pī: sz nō sit alius de⁹ q̄ de⁹ pī. Sic cōcedim⁹ q; filī⁹ est ꝑn̄ de ꝑn° ¶ nō pī: sz nō sit aliud ꝑn̄ filī⁹ a patre: ¶ rōne sui⁹ dīe pī est ꝑn̄ ex quo oia: ¶ filius p quē oia: ¶ spūsc̄us in quo oia. Et ista pp hāc dīaz vbū cuz sit quid ꝑsonale dicit respectū ad opus: qz ꝑn̄ re' creature talī mō sumi pōt q; nō toti trinitati cōpetit: sed ꝑsonalr sumit. naz sic dcm est filī⁹ re' creature dī ꝑn̄: tñ qz q; sit hō bs a patre: ideo dī ꝑn̄ de ꝑn°. sz g̃ ꝑn̄ qđ essentiale sit: ꝓpr̄ tñ de ꝑn° ꝑsonalr sumit. Dicamus g̃ q; habitudo ad creaturā sumpta sm rōnez ꝑncipij simplr dicit qđ essentiale: qz esse ꝑncipiuz creature est toti trinitati cōe: pōt tñ designare ꝑsonā: eo q; hō ꝑncipiū sm aliquā habitudinē determinat sicut de⁹ essentialr sumit. tñ deus genitus vel deus de deo supponit pro ꝑsona.

¶ Uiso qđ dicit habitudo ad creaturā sumpta sm rōnē ꝑncipij. Restat videre qđ dicat supta in rōne termini. Ideo notandū q; ¶ sic sumpta pōt dicere essentiā ¶ ꝑsonam. Qz aūt dicat essentiaz planū est: qz per hō habitudinē ꝓsurgere possum⁹ in cognitionē essentie: sz cūo talis habitudo terminat ad ꝑsonā. Notādū q; h pōt esse triplr: exꝑplariter: sm similitudinē ¶ sm esse. Exꝑplariter: sic donū charitatis terminat ad spūm scm q̄si ad qdaz exꝑplar. naz sicut pī ¶ filī⁹ vnunt spūsc̄o: sic nos charitate vnimur. vñ dns rogabat q; nos essemus vnū per donū charitatis sīl ipsi vnū sūt ꝑ spūm scm q; appropriate charitas dī. Scōs esse sic incarnatio terminat ad filium. Nā humana nā assūpta est ad eē: ¶ ad vnitatē dine ꝑsone non nāe: ¶ B est singulare in filio: qz nulla alia ꝑsona est icarnata. Tertio hō termin⁹ pōt sumi q̄tū ad similitudinē: ¶ sic opa a tota trini⁹ fcā: iquātū hñt similitudinē cū ꝓpo alio⁹ ꝑsone quādaz habitudinē ad ꝑsonā illam ipor

B

G

H

ꝓ⁹ exꝑplariū.

2⁹ esse. sīl q; terminus dine icarnatōis ē ꝑsona nō nā.

3⁹ similitudinem.

Bñ q; relatia tpalia qlz ꝑ gnōnē dñā essentiā: qnqz ꝑsonas fac sumunt in rōne ꝑncipij tm terminā.

K tare pñt sicut dona ptinẽtia ad illuminationẽz intellꝰ
dñt siłitudinẽ cũ ꝓprio filio q̃ procedit vt vbũ t dona in-
flamãtia affectũ dñt siłitudinẽ cũ ꝓpo spũłan. q̃ ema-
nat vt amor. Et iõ q̃ p̃ꝰ dona ꝓsurgimꝰ in intellm filio: t
pto tanto dr̃ in eis mitti filiꝰ: qz p ea termiat intellꝰ nr̃
ad cog̃nẽ filij. Et in donis inflamãtibꝰ affectũ mittitur
spũłcũs: qz p talia itellꝰ nr̃ pót ꝓsurgere in cog̃nez ei⁹.
Et pp̃ b mitti est cog̃scẽ q̃ ab alio sit: vt p̃t dñt ab Aug.
4° de tri. c. 20. Dz igit̃ qũo noia q̃ ꝓueniunt deo ex tpe
ꝓportare pñt diuisiné indicãtez essentiã: t qũo pſonã.

Ad primuz dom̃ q̃ dina essentia: łz itellꝰ essen-
tiali nãlr cognosci non possit: p̃ cau
salitatẽ tr̃ cognosci pót. naz cognoscẽ deũ creatorẽ moto
rez t pncipẽ est ipm cognoscẽ vt cãz. ¶ Ad 2m dom̃ q̃
noia q̃ ꝓueniũt deo ex tpe significãt semp quãdaz habi
tudinẽ vl pncipalr si sunt relatiua fm eẽ vt dñs: vel ex
pñti si sunt fm dici vt creator. Naz creare est relatiuũ
fm dici: qz signat q̃d absolutũ vt dinã actionẽ quã con-
comitat q̃dã respectꝰ rõne cuiꝰ quãdaz habitudinẽ ex
pñti signat. hec aũt habitudo rõne cuiꝰ talia noia deo tem
porałr ꝓueniũt nõ est diuina essentia: nec est res aliq̃ in
deo: łz est in eo fm modũz intelligẽdi solũz: vez q̃ tali
habitudini vt fundamẽtũ quodãmõ rñdet dina essen-
tia: ideo talia dinã essentiã signare dr̃. ¶ Ad 3m dom̃
q̃ in missione est duo ꝓsiderare: opus a tota trinitate fa
ctũ t relonẽ q̃ respicit pſonã aliquã tanq̃ terminus pp
q̃d mitti pſone cõperit: t vt dixũz est: nõ est incõueniẽs
q̃ deo ꝓueniunt ex tpe respicẽ pſonã vt terminũ. ¶ Ad
4m pz solo p ias dcã. naz deꝰ dr̃ spes nr̃a non q̃ sit ipsa
spes: łz qz in nobis spez causat. cũ igit̃ in talibꝰ itelligat̃
quedã habitudo pncipij t cause fm q̃ deo ꝓueniũt: sic
est de bõ nobꝰ t alijs. ¶ Argumẽta aũt in ꝓiũ arguũt
de nobꝰ q̃ ꝓueniũt deo ex tpe: vt iportãt rõnez pncipij
simplr: t sic vt dictũ est essentialr sumunt̃.

L

Super litterã sup illo l. Jõ nõ ce-
pit esse dñs ex tpe.]
Notãdũz q̃ deus nõ cepit esse dñs tpis ex
tpe: qz tps nõ mẽsurat tpe. Naz fm p̃m
4° phy. fit̃ se bz locus ad ea q̃ sunt in loco:
sic se bz tps ad ea q̃ sũt in tpe: t fit̃ oia q̃ sũt in loco: loco
ꝓnentẽ: sic oia q̃ sũt in tpe cõtinentẽ a tpe. vñ ea q̃ semp
fuit nõ sunt in tpe. naz tps qz ꝓtinet oẽ qđ est in tpe: ex-
cedit oẽ qđ est in eo. vnde tps fuit ante oẽ qđ est in tpe.
Sed cũ tps nõ fuerit añ seipsum: tẽpus nõ est in tpe: t
qz deus nõ cepit esse dñs in tpe nisi coẽ q̃ sũt in tpe:
nõ cepit esse dñs tẽporis in tpe: qz non erat tẽp⁹ anteq̃
inciperet tempus: vt Magister ait.

T. c. 115.

¶ Qũo dicat filiꝰ eq̃lis patri: an fm subaz: an
fm relationẽ: ita t filius. Bisti. XXXI.

M

Preterea cõsiderari oz:
cũ tres pſone
coeq̃les sibi sint: vtrũ relatiue b
dicat: an fm subam. Et si rela-
tiue: vtrũ fm relonẽ an bz essen
tiaz ꝓsideranda sit eq̃litas. Deinde q̃d sit ipsa
eq̃litas. Ad q̃d dicimus qz sicut filius nihil sibi
est. Siłitudo enim vt ait Hylarius sibiipsi nõ
est: ita t eq̃le aliq̃d sibi nõ dr̃: ac per hoc sicut
filius: ita t eq̃le relatiue dr̃. Dicit̃ ergo relatie
filiꝰ eq̃lis pñti: t vtriq̃ spũłcũs. Est tr̃ eq̃lis
pñti filiꝰ: t vtriq̃ spũłcũs pp summã simpli
citatẽ essentie t vnitatẽ. Eq̃lis est q̃ filius pñti fm subaz nõ fm relonẽ. Vñ Aug. in. v. li. de
trini. ait. Quęrimus fm q̃d eq̃lis sit pñti filiꝰ
nõ fm hoc q̃ ad pñz dr̃ filius eq̃lis est patri.
Restat q̃ vt fm id equalis sit qõ ad se dicit.
Quicq̃d aũt ad se dr̃: fm subaz dr̃. Restat q̃
vt fm subaz sit equalis. Eadez q̃ est vtriusq̃
suba. Item in. vj. lib. Satis est videre nullo
mõ filiũ eq̃lez esse pñti: si in aliquo. l. qõ perti-
neat ad significãdũz eiꝰ subaz ineq̃lis inuenit̃.
In oibꝰ q̃ eq̃lis est pñti filiꝰ: t est eiusdẽ sube.
Equalis est etiã spũłcũs: t in oibꝰ eq̃lis pp
summã simplicitatẽ illiꝰ sube. Ex his ꝓspicuũ
fit q̃ bz subaz filiꝰ est eq̃lis pñti: t vtriq̃ spũł-
sanctꝰ t appellatio tr̃ relatiua est. Equali-
tas ergo patris t filij nõ est relatio vel notio
sed naturalis vnitas t idẽtitas.

N

O

¶ Hic qũo dicat filius: t q̃d sit simsilitudo.

Hoc idem etiaz dicimꝰ de filio t filiꝰ-
tudine. Cũ. n. dr̃ filiꝰ filius
pñti: relatiue q̃dez dr̃: sz filius est pñti pp vnita-
tem essentie. Est q̃ appellatio tr̃ relatiua.
Siłitudo vo idifferẽs essentia. Vñ q̃busdã
nõ indocte vr̃ noie eq̃litatis vel siłitudis non
aliq̃d ponit: sz remoueri: vt ea rõne dicat filiꝰ
eq̃lis pñti: qz nec maior est eo nec minor: t b
pp vnitatez essentie. Ita t filius dr̃: qz nec di-
uersus: nec alienꝰ: nec in aliquo dissilis. Et b
pp essentie simplicitatẽ. Nõ q̃ bz q̃ filius est
genitꝰ a pñte: eq̃lis vl iequalis est pñti: nec filius
vel dissilis: sz equalis t filius fm subaz.

P

¶ De sententia sancti Hylarij qua in trinita-
te personarum proprias ostendit.

Non est igitur hic ꝓtermittẽdũz:
q̃ vir illustris Hy-
larius ppietates pſonaruz assignãs: dicit in
pñte eẽ eternitatẽ: spẽz in imagine: vsuz in mu
nere. Que tante difficultatis sunt ꝟba: vt in
eoz intelligẽtia atq̃ explanatiõe vehemẽter
laborauit Aug. vt ipse ostẽdit in. vj. li. de tri.
ita dicẽs. Quidã cũ vellet breuissime singu-
laz in trinitate pſonaz insinuare ppia. Eter-
nitas est ingt in pñte: spẽs in imagine: vsus in
munere. Et qz nõ mediocris auctoritatis in
tractatione scripturaruz t assertiõe fidei vir
extitit. Hec enim Hylarius in libris suis po-
suit. Horum verborum. l. patris: t imaginis
t muneris eternitatis specie t vsus abditaz
scrutatus intelligẽtiã q̃tũ valeo: nõ eũ secu-
tum arbitror: in eternitatis vocabulo: nisi q̃
pñ nõ bz pñez de quo fit: filiꝰ aũt de pñte est vt

Q

A sit: atq; vt illi coeternꝰ sit. Imago. n. si pfecte impleat illud cuiꝰ imago est: ipsa coequat̃ ei: nõ illud imagini sue: in qua imagine speciez noiauit. Credo ꝓpter pulchritudinẽ vbi tanta est ꝯgruẽtia ⁊ pria eq̃litas ⁊ pria similitudo: nulla in re dissidens: ⁊ nullo mõ iequalis: ⁊ nulla ex pte dissimilis: sz ad idẽtitatẽ rñdens ei cuiꝰ imago est: vbi est pria ⁊ sũma vita: cui nõ est aliud viuere ⁊ aliud eẽ: sz idẽ ⁊ primꝰ ac summus intellẽs: cui nõ est aliud viuere ⁊ aliud itelligẽ: sed idẽ B est vnũ rangz ꝟbũ pfectũ: cui nõ desit aliqd: ⁊ ars q̃daz oipotentis B ⁊ sapiẽtis dei: plena oiuz rõnuz viuentiũ incõmutabiliuz: ⁊ omnes vnum in ea: sicut ipsa vnum de vno cuz quo vnũ: ibi nouit omnia deus que fecit per ipsam.

¶ Hic de spiritusancto quare vsus dicat̃.

Est autem ineffabilis qdez cõplexꝰ pris ⁊ imaginis qui non est sine pfruitiõe: sine charitate: sine gaudio. Illa ẽ dilectio: delectatio: felicitas: vel beatitudo: si tñ aliq̃ humana voce digne dr̃: vsus ab illo appellata est breuiter. Et est in trinitate spũscũs: nõ genitꝰ: sed genitoris genitiqz suauitas: ingeniti largitate atqz vbertate perfundens oẽs creaturas pro captu earꝫ. Itaqz illa tria ⁊ a semuicẽ determiari videnẽ: ⁊ in se infinita sunt. Qui videt hoc vel ex pte: vel per speculuz in enigmate: gaudeat cognoscens deũ ⁊ gras agat. Qui ꝟo non videt tendat ꝓpietatẽ ad videndũ: nõ ꝓcecitatẽ ad calũniandum: qm̃ vnus est deꝰ: sz tñ trinitas. Ecce habes qualiꝫ ꝟba Hylarij ꝑmissa accipiẽda sũt: sz tãte sint ꝓfunditatis: vt etiã adhibita expositiõe vix aliq̃tenꝰ ea itelligere valeat humanus sensus: cum ⁊ ipsa eoꝝ explanatio quaz hic Augustinꝰ edidit: plurimũ in se habeat difficultatis ⁊ ambiguitatis.

D ¶ Ex ꝑm hanc expõnẽ nõ distinguũtur ibi ꝓprietates personarum tres.

Non enim ꝑm ꝑmissaz expõnem distinguũtur hic tres ille ꝓprietates supius assignate: sed ipse hyposta-ses distincte abinuicẽ monstrant̃. Eternitatis tñ noie cadez vr̃ designata ꝓprietas: quã notat hoc nomẽ igenitꝰ. Sz videamꝰ qd sit qd̃ ait. Imago si pfecte iplet cuiꝰ imago est: ipsa coequat̃ ei: nõ illud sue imagini. Videt̃ enim dicere ꝙ filius qui est imago pris: patri coequat̃: nõ pr̃ filio: cũ ⁊ filius dicat̃ equalis patri in scriptura: ⁊ pr̃ filio: sed filius hoc hz a patre vt sit ei eq̃lis: pater aũt nõ hz a filio: ⁊ tñ filius plene ac perfecte equalis est patri. i. imago ei cuius est imago. E

¶ Quare dicat̃ Hylarius ꝓpria personarum assignasse in predictis verbis: cum ibi nõ sint expresse proprietates.

Propria ergo psonaꝝ in ꝓdictis ꝟbis assignasse dr̃ Hylarius: qz relatiua noia psonarũ posuit. s. pris imaginis ⁊ muneris: que relative dicũt̃ de psonis: ⁊ ꝓprietates notãt qbꝰ distinguũtur psone. Ita enim dr̃ spũscũs munus relative sicut donum. Verũtñ ipsas ꝓprietates aliꝰ tribꝰ noibꝰ nõ signauit: iuxta predictam Augustini expõnẽ: nisi solo noie eternitatis: quo nõ ipsaz pnitatẽ: sed eam voluit in. lligi nationez qua dicit̃ ingenitus. F

¶ Qz earũdẽ psonaꝝ distinctionẽ notat Aug. aliꝰ verbis sine expressione trium ꝓprietatuz.

Illud etiam scire opz ꝙ earũdem triũ psonaꝝ distinctionem Aug. ostẽdere volens: sine expressione illaꝝ triuz ꝓprietatũ supius cõmemoratam in prio libro de doctrina chriana sic ait. In patre est vnitas: in filio equalitas: in spũscõ vnitatis eq̃litatisq; cõcordia. Et hec tria vnuz oia pp ꝑtem: eq̃lia oia ꝓpter filiũ: cõnexa oia ꝓpter spũscm̃. Itaqz pr̃ ⁊ filiꝰ ⁊ spũscũs: ⁊ singulus qsqz eoꝝ deꝰ est: ⁊ simul oẽs vnus deꝰ: ⁊ singulus qsqz boꝝ plena suba est: ⁊ sil̃ oẽs vna suba. Pater nec filiꝰ est nec spũscũs: ⁊ filius nec pr̃ est nec spũscũs. Spũscũs nec pr̃ est nec filius: sed pr̃ tm̃ pater: ⁊ filiꝰ tm̃ filius: ⁊ spũscũs tm̃ spũscũs. Eadem tribus eternitas: eadez incõmutabilitas: eadẽ maiestas: eadem potestas. In his verbis apte insinuat̃ personaꝝ trium distinctio. G

¶ Quare pri attribuat̃ vnitas: ⁊ filio eq̃litas.

Sed plurimos mouet ꝙ patri attribuit vnitatẽ filio eq̃litatẽ. Cũ. n. vnitas dicat̃ hz suba: nõ tm̃ in patre est: sed etiã in filio ⁊ in spũscõ: ⁊ eq̃litas vna est pris ⁊ filij ⁊ spũssancti. Cur ergo patri attribuitur vnitas: ⁊ filio equalitas. Forte eadem rõne attribuit̃ patri vnitas ꝑm Augustinum: qua supra eidem eternitas ꝑm Hylarium: quia videlicet pater ita est: vt ab alio non sit. Et quia filium genuit vnum secum deus: ⁊ spiritussanctus ab eo ꝓcedit vnus cum eo deꝰ. Unitas ergo in patre esse dicit̃: qz nec est aliqd aliud a quo sit. Non. n. H

I ab alio est: nec ab eo aliqs vel aliquid est ab
eterno: qō vnuz cum eo nō sit: filius enim t
spiritus sanct⁹ vnum sunt cum patre. Unde
veritas ait. Ego t pater vnuz sumus.

¶ Quare pater t filius dicant esse vnuz vel
vnus deus: sed nō vnus: qz res eiusdez natu
re recte possunt dici vnum simplr esse t cuz
adiectione. Res ꝯo diuerse nature non pnt
dici vnum nisi dicat quid vnum.

Hic dici opz q pr̄ t filius t spūs sanct⁹ recte dicuntur
K esse vnū t vnus de⁹: sz nō vnus. Res enim
dne vel pr̄es recte pnt dici vnū eē: si sint vni⁹
essentie: t caz vna sit nā. Unus aūt vel vna
non pōt dici de diuersis reb⁹ nisi addat quid
vnus vel vna. Quo addito recte pōt dici de
reb⁹ t vnius t diuerse substātie. Uñ Aug.
in. vj. lib. de trini. sic ait. Nescio vtrum inue
niat in scripturis dictū vnū sunt quoz est di
uersa nā. Si aūt t aliqua plura sunt eiusdez
natur̄e t diuersa sentiāt: nō sunt vnū inquā
L tum diuersa sentiūt. Cum g̃ sic dicit vnū: vt
nō addat qd vnū: t plura vnū dicunt eadez
nā atqz essentia nō dissidens neqz dissentiēs
significat. Unde Paulus t Apollo: qui t
ambo boies erāt t idez sentiebāt: vnū eē di
cunt cū dr̄. Et qui plantat t q rigat vnū sūt.
Cuz ꝯo addit qd vnuz: pōt signāri aliqd ex
plurib⁹ vnū factū: cuius diuersa nā fit: sic aia
t corp⁹ nō pnt vtriqz dici vnū. Quid enim tā
diuersum: nisi addat vel subintelligat quid
vnum. i. vnus dō. Uñ Aplus. Qui adheret
inquit dño: spūs vnus est. Nō dixit vn⁹ est
vel vnū sunt: sz addidit spūs. Diuersi sūt. n.
nā spūs bois t spūs dei: sz inherēdo fit spūs
bois vn⁹ spūs cuz deo: qz particeps fit ꝟitatis
t beatitudinis illi⁹. Si g̃ de bis qua diuerse
sube sunt: recte dr̄ q sint vnus spūs: q̄to ma
M gis qui vni⁹ sube sunt: recte dicunt vn⁹ de⁹
esse. Pater ergo t filius vnū sunt vtriqz ꝑm
vnitatē essentie t vnus de⁹. In quo t arria
na heresis damnat: que patrē t filiū t spm̄
scm̄: vt ait Aug. in lib. de heresi: nō vult esse
vni⁹ eiusdēqz sube atqz nāe: vel vt expressi⁹
dicat essentie: que grece dr̄ vsia: sed filiū esse
creaturā. Necnō t sabelliana q̄ vt ait Augu.
in eodez lib. dicebat cbm eundez ipm t pa
trez t spm̄scm̄ esse: vt esset trinitas nominuz
sine subsistētia psonaz. Utrāqz pestez: vt ait
Aug. sup Joh. elidit ꝟitas dicēs. Ego t pr̄
vnū sumus. Utrāqz audi t aduerte t vnuz
t sumus: t a Carybdi t a Scylla liberabe
ris. Qz enim dixit vnuz: liberatte ab Arrio. q
dixit sum⁹: liberat te a Sabellio. Si vnuz g̃
nō diuersuz. Si sumus: ergo pr̄ t fili⁹. Su
mus enim nō diceret de vno: nec vnum de di
uerso. Erubescāt g̃ sabelliani qui dicūt ipm
esse pr̄em qui est fili⁹: cōfundētes psonas: qui
t dicti sunt patripassiani: qui dicunt patrem
fuisse passuz. Arriani ꝯo dicūt aliud pr̄em eē:
aliud filiū: nō vnā subaz sed duas: pr̄em maio
rez: filiū minorē. Noli ꝫ dicere tu catholice.
O In medio g̃ nauiga: vtrūqz periculosuz latus
deuita t dic. Pater pr̄ est: t filius filius est.
Alius pr̄: alius fili⁹: sed nō aliud: imo ꝫ ipz:
qz vnus de⁹. Ecce ostensuz est quare vnitas
in patre esse dicat cum tres vnum sint.

¶ Quare dicitur esse equalitas in filio: cum
sit vna equalitas trium.

Nunc videamus quat eq̄litas
dicat esse in
filio: cū vna t sūma eq̄litas sit triuz. Hoc ꝫ
forte dictū est: qz fili⁹ genit⁹ est a pr̄e eq̄lis gi
gnenti t dono qō ab vtroqz pcedit: t ꝫ illa
tria dr̄ eē eq̄lia pp filiuz. Fili⁹. n. hz a pr̄e vt
P sit ei eq̄lis t spūsctō: t spūsctūs ab vtroqz
hz vt sit eq̄lis vtriqz. Hoc aūt sine assertio
nis supcilio t maioris itelligētie p̄iudicio di
cim⁹: malentes in aptiōe taz clausoz ꝑmouū
peritiores audire q̄ aliqd alijs influere.

¶ Quare in spiritusancto dicit esse vtriusqz
concordia vel cōnexio.

Quod aūt in spūsctō dr̄ esse vtriusqz
cōcordia: t p eū oia conne
xa: facilioz est intelligētia: no bis p̄missa ad
mentē reuocātib⁹. Supra. n. ꝑm auctes scōz
dictuz est q spūsctūs amor est quo pr̄ diligit
filiū t fili⁹ pr̄em. Recte g̃ spūsctūs dr̄ cōnexio
vl concordia pr̄is t filij: t p eū oia cōnexa. Uñ
Aug. in. vj. li. de tri. Cōtio q̄dā ꝓ subalis pr̄is
Q t filij est amboz spūsctūs. Idem in. vij. lib.
de trinita. Spūsanctus est summa charitas
vtrūqz cōiungens nosqz subiungens.

Reterea &c. Postq̄z determinauit
Magister de ꝓpriis
psonaz. hic determinat de appropriatis. Et
duo facit. qz ꝓmo facit qō dictū est. Scōo
ostēdit quō ꝑm talia appropriata psone ad
inuicē cōparant. z⁹ ibi [Hic erit qō.] in pn⁹. xx. distī.
¶ Circa pm̄ duo fac. qz ꝓmo mouet q̄sdaz qōnes circa
q̄dā fz q̄ assumit appropriatio psonaz. z⁹ exeḡt diuer
sas appropriatiōes scōz. z⁹ ibi [Nō est ꝫ pterminēdū.]
Appropriat aūt Aug. eq̄litatē filio: ad equalitatē aūt re
quirit similitudo. Ideo anteq̄z de appropriatis psonaz de
terminet querit q̄dā circa eq̄litatē t similitudinē: duo sa

A cit.qz ꝓlo monet q̄ſdā gones circa eq̄litatē. Scdo dicit eodē mō sentēdus esse circa filiationē. 2ª ibi ⌊ Hoc idez. ⌋ ¶ Circa p̄m duo facit.qz ꝓlo ārit tria circa eq̄litatez. Primo:vtrū eq̄litas in dinis relatiue sumat. Scdo vtrū talis relatio accipiat fm subaz vel fm relonē:hoc est ārere gd rūdeat ei ꝓ fundamēto. Tertio ārit gd sit eq̄litas. Scdo has gones soluit. ibi ⌊ Ad qd dicim⁹. ⌋ Et tria facit.qz ꝓlo soluit p̄mā oūdens q eq̄le relonē ꝓportat. Scdo soluit scdaz dicēs filiū eq̄tez pī nō ex eo q ad pīez refert:fz qz bz vnā subaz vnā magnitudinē cū ipso. Tertio tertiā dicit hꝰ relonē nō esse fm nomē tm:sine fm rōnez. vñ ꝯcludit eq̄litatē nō esse relonē. i. realez:fz ꝓsistere in vnitate nāe. 2ª ibi ⌊ Est enim. ⌋ 3ª ibi ⌊ Et appellatio. ⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Dic idez. ⌋ ostēdit ēt sic sentiēdum eē de similitudine:t duo facit.qz ꝓlo facit qd dictū est. Scdo cōmēdat q̄ſdā hꝰ dicere ex eo q fm eos eq̄litas t similitudo in dinis nihil ponūt:fz solū remouent. 2ª ibi ⌊ Uñ q̄busdā. ⌋ Deide cū dicit. ⌊ Nō est dic. ⌋ exequit diuersas appꝛopatiōes scōz:t duo facit.quia primo exegit appꝛopationē Dylary. Scdo Augu. ibi ⌊ Illud etiā. ⌋ ¶ Circa p̄m duo facit.qz ꝓlo facit qd dictū est. Scdo circa ꝓacta q̄ſdaz distōnes remouet. ibi ⌊ Nō enim. ⌋ ¶ Circa p̄m tria facit.qz ꝓlo ponit appꝛopriationē Dylary. vz. q eternitas ē in pie:spēs in imagine:vsus in munere. Scdo qz obscure locut⁹ est adduxit ad B exponēz Aug. Tertio ꝯcludit vba Dylary:nē tāte pfunditatis q dicta exponē Augu. adhuc ad ea vix intelligē sensus attingat. 2ª ibi ⌊ Que tāte difficultatis. ⌋ 3ª ibi ⌊ Ecce habes. ⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Nō enim. ⌋ remouet q̄ſdā dubia circa ꝓdcā:t tria facit.qz ne aliqs errēderet Dylariū assignauisse ꝓpa pſonaz cū dixit eternitatez eē in pie:spēz in imagine:vsuz in munere. dicit q p hec vba nō designāt ꝓpa pſonaz:fz appꝛopata:nisi q nole eternitatis inascibilitas denotat. Scdo qz dictum fuerat q imago coequat ei cui⁹ est imago nō ecōuerso:ostēdit quō B intelligēduz est. Nam in causis t causatis nō recipit ꝯuersio. Si igit filius est a pīe nō ecōuerso:filiꝰ equat pīi nō ecōuerso. Tertio:qz dixerat p ꝓdicta vba nō designari ꝓpa pſonaz:ostēdit quō B intelligēduz est. Nā nole pīis imagis t muneris ꝓpa designāt:nō tamē nole eternitatis:specici t vsus. 2ª ibi ⌊ Imago si perfecte. ⌋ 3ª ibi ⌊ Propria igitur. ⌋

¶ Tunc segit illa pars ⌊ Illud etiā. ⌋ in qua ponit appꝛopriationem Aug. Et duo facit.qz ꝓmo narrat appꝛopriationē ei⁹. vz. q in pie est vnitas. In filio eq̄litas. In spūscō vnitatis eq̄litatisq; ꝯcordia:t q; oia sūt vnū pp pīez:eq̄lia pp filiū cōnexa:pp spūm. s. Scdo hec vba exponit. ibi ⌊ Sz plurimos. ⌋ Et tria facit.qz ꝓlo exponit quō vnitas appꝛopet pīi. Scdo quō eq̄litas filio. Tertio quō cōcordia spūscō. 2ª ibi ⌊ Nūc videam⁹. ⌋ 3ª ibi ⌊ Qō autē. ⌋ ¶ Circa p̄m tria facit.qz ꝓlo ostendit quō vnitas appꝛopet pīi. Scdo ondit quō pī t filiꝰ sūt vnū t quō nō. dicēs eos eē vnū in ēntia:distinctos in pſonis. Tertio ex B allidit errori Arry q sepanit subas:t Sabellij q ꝓfudit pſonas. 2ª ibi ⌊ Dic dici. ⌋ 3ª ibi ⌊ In quo arriana. ⌋ Alie pres patēt:t si qua declarāda sūt ingredo patebūt. Uñ in hoc terminet snia lectionis t distōnis.

fm.p⁹ DE duobus Magister in pīti distinctiōe ꝓncipaliter determinat. vz. de eq̄litate t appꝛopatione. ideo de his duob⁹ querem⁹. ¶ Circa p̄m querem⁹ tria. Primo:vtrū eq̄litas in dinis dicat relationez realem vel fm rōnez tm. Scdo:vtrū eadē eq̄litate pater sit equalis filio t econuerso. Tertio:vtrū dicat quid positiue vel quid priuatiue.

¶ Utrū in dininis equalitas sit relatio realis. Qō. I. B

AD primū sic pceditur. Uidet q eq̄litas sit relo realis:qz fz Com. 5° meta. hec est cā q̄re aliq referunt realr: t nō referūt:qz in aliquoz relationoz subo aliqd reale ponit: pp qō referri oñr:vt in duplo t dimidio ponit q̄titas:fz scibile refert ad sciaz fm rōnez:qz nihil pōt in scibili fm rez:per B q refert ad sciaz:sed in pſonis dinis aliqd ponit pp qō eq̄les dicunt:qz vnitas magnitudinis. g̃ ibi eq̄litas est realis relatio. ¶ P. Hec vr dūa inter relones que cōpetūt deo ex tpe t ab eterno:qz q̄ cōpetūt ei ex tpe sūt i deo fz rōnez:fz q̄ cōpetūt ab eterno sūt in eo fz rez:fz eq̄litas cōpetit deo ab eterno. g̃ ꝛc. ¶ P. Que solū sūt relones fz rōnez pōt aduenire alicui absq; sui mutatiōe. Naz aliqs de non dño pōt fieri dūs absq; eo q mutet. si ergo eq̄litas relonē fm rōnē diceret posset aliq pſona de nō equali fieri eq̄lis:absq; sui mutatiōe:qō nō est intelligibile. ¶ P. Que soluz fm rōnē sunt talia sunt entia fm gd:t apud alaz. Sz vna pſona verissime est eq̄lis alteri. g̃ equalitas nō est relatio soluz fm rōnem.

In cōtrariuz est:qz relones reales sunt distinctiue pſonaz:sed p eq̄litatē pſone nō distinguūt:fz aliq mō distincte demōstrēt:vt Magister tāgit i ſa. g̃ ꝛc. ¶ P. Relones reales ponūt 4°. Sz si eq̄litas eēt realis relo essent plures 4°. g̃ ꝛc. ¶ P. Aug. 5° d tri. c. 6. vult q eq̄litas in dinis dicat fz subaz: sed relatio q̄ pinet ad essentiā nō pōt eē realis. g̃ ꝛc.

Rñdeo dom q eq̄litas in dinis est relatio rōnis: sed vt pateat quō hoc sit: Notāduz q relatiua zr distinguūt:qz quedaz sunt relatiua filiuz noiuz: quedā dissiliuz:vt binuz est p pbm 5° meta. ad tria gña reducunt ad relatiua mō numeri fm po⁹ t fm mensuraz. dicunt. n. pdicta dissiliū noiuz:qz virūqz relatiuoz nō simplr induit idez nomē. naz mēsura t mēsuratum agens t actū:duplez t subduplez:nō penit⁹ idez nomē noiant. Et sic ad tria gña reducunt relatiua dissimiliū noiuz. Ita ad tria reduci pōt q̄ sunt filiuz. naz talia fm vnitatē accipiunt. Unitas aūt zr accipit:in substātia:in quātitate:t qualitate:t fm has tres vnitates zr accipit relo. naz fm vnitatē in suba accipit idēritas:fm vnitatem quātitatis eq̄litas:t fm vnitatē q̄litatis filiudo:t B est qō ꝓbs inuit 5° meta. t. c. 20. q vnū in suba fac idē in q̄titate eq̄le:in q̄litate file:t nō soluz relatiua filiuz noiuz ꝓueniūt cū relatiuis dissiliuz:qz ad tria gña reducunt vt illa. Sed ēt ꝓueniūt cū illis:qz sicut ibi sūt duo gña relatiuoz fm rez:t vnū fm rōnē:ita t B. Naz relatiua mō numeri t fm po⁹ būt relonē realez:fz relatio fm mēsurā dicit relonē fm rōnez:sic relatio sumpta fz vnitatē q̄titatis t q̄litatis:vt eq̄litas t filiudo relones reales dicit:accepta tñ fm vnitatē in suba relonē rōnis ꝓportat. naz idē cidez idez relonē notat rōnis. igit qz relatio realis t fm rōnez:q̄si vniformiter accipit in relationib⁹ filiuz noiuz t dissiliuz. declaratio vnitatis in relationib⁹ dissiliuz adinuat ad declarationē filiuz:fz vt superi⁹ in distōne. 30°. dicebat q̄si relatiua dissiliuz noiuz vt relatiua fm po⁹ iter que attēdit realis relatio:coincidunt in idez cū relatiuis fm mēsurā:inter que est relatio rōnis:tūc idez est iudiciū de relatiuis fm po⁹ t fm mēsurā:t iō relo iter deū t creaturā:fz sit fz po⁹:qz est agētis ad actū:ñ qz de⁹ est mēsura creaturaz oium nō refert ad creaturā realr:fz fm rōnē. igit sic in relonib⁹ filiuz noiuz se bēbit:q q̄si filiudo vel eq̄litas coincidūt in idem cum idēritate:idem iudicium erit de illis t de idēritate. t qz idēritas est relatio rōnis:filiudo t equa-

Relatiua fm̄ suā noiuz aīē dūtur pares vnitatē: sic in suba est idēritas eorū q̄titate eq̄litas: in q̄litate filiudo.

I litas ab idētitate:nō differēres relonē rōnis ipozt abūt: t qz ls in creaturis magnitudo t qualitas nō trāsēāt in subaz pp qō filitudo t eālitas ab idēritate dīnt. Jn diuinis aūt vbi oia absoīa in subam trāseūt:qz de⁹ est sine ālitate magn⁹:sine ālitate bonus:eālitas t filitudo ab idēritate nō differūt.t iō Aug. 5.de tri.c.6.dicit eālitatē in dinis attēdi fm subaz. t Magr in lra dicit eālitatez esse nāe vnitatē t idēritatē:t iō ls in creaturis filitudo t eālitas dicāt relonē realez:idēritas aūt fm rōnē:t nō fit idē iudiciū de eis t de idēritate. Jn dinis aūt vbi eālitas t filitudo vt ostēsaz est ab identitate nō differūt de eis t de idēritate idez est iudiciū. erūt igit p̄dicte relatiōes rōnis vt idēritas:t B est qō Magr dicit in lra qz equalitas est trīn appellatio relatiua nō relato.

K

Rīd⁹ dub⁹ do nā t relonē.

¶ Sed si sic dicimus qz credim⁹ dīi esse dictū.quedam dubitatio nobis occurrit. Naz sīc eālitas est idē cū idēritate in dinis:ita idēritas ē idē cū ālitate: sīc ḡ arguit pp bō idēritatez qz eālitas est relo rōnis. Sic vī posse argui qz idēritas sit relo realis rei.qre igit magis eālitas trahit ad nāz idēn⁹ q̄ idēritas ad nāz eālitatis.

Rīd⁹ qz idēritas trahet ad suā nāz eālitatez in diuinis nō es. p⁹ vīa

¶ Hoc aūt duplici via solue possumus. Prio ex fundamēto relonū.naz eālitas vt dctm est fundat in q̄titate: filitudo in q̄litate:idēritas in subā:t qz in dinis alia p̄dicabilia trāseūt in subaz.subā vo nō trahit ad nāz aliox p̄dicatox:idē est iudiciū de eālitate t filitudine in dinis:t de idēritate:t nō ecōuerso.erit igit filitudo t eālitas relatio rōnis vt idēritas. Scōa vīa sumi pōt ex ipsis relatiuis.nā ad B qz aliq realr referant fm relonē filez:qz de tali logmur:opz qz realez distōnē habeāt.hec aūt realis distinctio nō fm qōcūqz est attēdenda:ls fm id fm qō referunt.naz ex eo qz aliq realr referunt:realr opz eē distincta:t iō dicim⁹ relonē idēritatis eē relonē rōnis: qz cū eadē sit subā in vtroqz relatiuox: fm qz aliqd dī idez sibi:idez ad seipm nō debit relonē realez: cū fz B a seipso sit realr idistinct⁹. Sz cū aliqd dī eālis alteri:pt B eē relone realī:qz q̄titas vni⁹ pt dīe eē distictū realr a q̄titate alteri⁹:ls cū fili⁹ dī eālis pīe.eadē magnitudo realr intellīt in pīe t filio:t qz in creaturis eālitas est relatio realis pp diuersitatē magnitudis in vtroqz extremox:t idēritas est relo rōnis pp idēritatē subc. Jn diuinis modus eālitatis reducet ad moduz idēritatis:quia eadez est magnitudo:sīc eadem subā:ls nō ecōuerso:qz nō est diuersa subā:sīc est diuersa q̄titas eox q̄ relone realī dīr eālia.pī ḡ t fili⁹ t fz qz sūt idē t siles t eāles relone fz rōnē referunt:qz indiuisa est magnitudo:bonitas t subā vtrozūqz:imo qz solum relonibus originis vt relatiue dicunt realr sunt distincti:solum relationes originis in diuinis habent esse reale.

L

Secūda vīa.

Ad primū dōm qz nō sufficit ad B qz relatio sit realis qz aliqd ponat in vtroqz extremox:ls regrīt qz illud aliqd in vtroqz illox bēat eē distinctū:ls magnitudo in pīe t filio nō bz eē distictū cuz sit vna t eadē in vtroqz. Uel dicē possumus qz eālitas in pīe t filio nō dī p positionē: ls p remotionē vt infra patebit. ¶ Ad 2m dōm qz nō semp relatio que cōpetit deo ab eterno est fm rez.nā vbū dīnū dicit respectū ad opus t ab eterno talis respect⁹ei cōpetit:nec tn vbū re⁹ opis bz relonē realez:ls rōnis. ¶ Ad 3m dōm qz nō ois relo rōnis pōt eē t abesse absqz mutatiōe rei:naz aliqs dī idez sibi relone rōnis:t tn nō pt itelligi nō idē absqz sui mutatione:sīc nō pōt itelli nō eē absqz eo qz mutet. ¶ Ad 4m dōs qz vt supra patuit res rōnis 3r distinguit̄ur:qz q̄dā sūt gb⁹ nō rīdet aliqd fundamētuz sīc cōceptioni cbymere:t talia sunt entia apud alias t fm quid. Quibusdaz aūt fundamentū aliq mō rīdet t talia vel

M

Triplr aliqd cōsidet cōis

intellectus ex sua subtilitate ad ſtigādo perquirit:vt nota scde intentiones:vel ex mō intelligēdi de nēcitate ꝛseqūt:vt relones rōnis t q̄ sic eē bīt nō solū sūt entia apud alias qz in re ex eis rīdet aliqd fūdamētū. Uel dīe possumus qz sīc aliqd ē vere idē sibi nō obstāte qz idēritas ē relo rōnis:sic pī vere est eālis filio:ls eālitas sit relo rōnis.

N

capitōl intellus vt. ḡ D 30 q.3. Ab eterno ibit tale ꝛgruēs qz fundamētū t extrema sibi ab eterno cōpetūt cuz aptitudine ad inuicē loccnos.

¶ Utrū in diuinis sit dare plres eālitates. Qō. II.

Secundo querit vtruz in dinis sint plres eālitates:sine vtrum eadez eālitate referat pī ad filiū t ecōuerso:Et vī qz plres eālitates in dinis existāt.naz relones numerant̄ per suppo⁹.quoc.n. sunt siles tot sunt silitudines: ls oia dina suppo⁹ bīt eālitatē adinuicē. ḡ erūt ibi tres eālitates. ¶ P. Magr in lra sic arguit:qz sīc filitudo non est suipsi⁹ fm Pyla. ita nec eālitas. nō est.n.aliqd eāle sibi: sīc nec sile:ls relones q̄ de nēcitatē distōnē regrunt bīe esse distinctū in vtroqz relatiuox:t quot sunt relata tot sunt bō relones:sed cū oia dina suppoīta fm eālitatez referant adinuicē:tot sunt ibi eālitates quot sūt diuine pſone. ¶ P. Quia est vna magnitudo oiuz trium:dicit Aug.5.de tri.c.8.qz tres pſone nō sūt tres magnitudines:ls vn⁹ magn⁹:ls cōcedimus tres pſonas eē tres eāles.ḡ nō est ibi vna tn eālitas. ¶ P. Per se cōpetit relonī qz eē ei⁹ accipiat̄ in cōparatiōe ad aliud:qz eē relativox est ad aliud se bīe:sed oē tale distōnē ipozt:t relones distinctiue in diuinis plurificant̄.ergo ꝛc.

O

P

.s.d.8. vbi in. pm.3.q.2.

Jn cōtrariuz est:qz relones siles nō multiplicant nisi fm fundamētū: t ideo pī p vnā pinitatē referī ad multos filios:t sile p vnaz silitudinē ad multos siles:rōne vni⁹ eālitatis substrate ipsi silitudini:sed vna est magnitudo in pīe t filio.erit igit vna eālitas. ¶ P. vt habitū ē. Relones siles in diuinis plurificari nō pōt quātūcūqz sint distinctiue.nō.n. ibi sunt due pinitates neqz due filiationes. nō ḡ sunt ibi plures eālitates:qz essent ibi plures relones siles.

.s.d.18. vbi in. pm.1 q.1.

Rñdeo dōm qz sīc dctm fuit supra.res zr distinguit pīe:fm rōnē gdditatis t fm eē:que distinguūntur rone gdditatis sunt diuersaz spēz: que vo fm eē dīnt nuō. Das aūt distōnes si ad relonē adaptare volumus fm rōnez quidditatis differūt relones dissiles:t fm eē differūt siles:t ls in relonib⁹ vtraqz distictio inueniri possit:nō tn eodez mō cōpetit relonī vtraqz distōnuz p̄dictaz. Naz distīgui fm rōnez gdditatis cōpetit relonī. vī relationi:qz cū eē relonis sit ad aliō se bīe: t in cōparatione ad aliud accipiat̄ gdditas relatiua:distinguere relones fm gdditatē:est eas distīguere in cōparatiōe ad aliud:t fm relones sūt.distictio vo fm eē nō cōpetit relonī vī relo:ls rōne fundamēti. Nā cū relonī nō rīdeat pp̄riū eē:ls eē ipsi⁹ sit esse fundamēti:distinguere relonē p eē est eā distīguē p fundamētū:t iō si nō plurificat̄ fundamētū relones siles plīficari nō pōt.nō igit pp̄e sūt plres eālitates in dinis cū vna sit magnitudo oiuz pſonaz.t B vī sentire Aug.5.de tri.c.6.q determinās de eālit⁹ pīo t filio dicit filiū nō eē eālez pī fz id qō referī ad pīez.nā fili⁹ fm qz fili⁹ referī ad pīem fm rōnē dissilez.nō.n.fili⁹ dī relatiue ad filiū ls ad patrē:ls fm qz eālis referī ad piez fz relonē siles.nā eāle dī relatiue ad equale.relones aūt siles fm qz ipse inuicē nō plificant̄ in duob⁹ relatiuis.naz vt ait.amicus relatiue dī ad amicū:t si eālr se diligūt eadez in vtroqz est amicitia:t vicin⁹ relatiue dī ad vicinū:t si eālr sibi vicini sunt:vt q̄tū iste illi t iste huic vicinatur: eadem in vtroqz est vicinitas.ḡ a filli cum eāle dicat relatiue ad eāle:si eālr sibi eāles sunt:eadez in vtroqz est eālitas:

Q

sed qz

A

ſed ga pr̃ genuit filiũ ꝓ oia ſibi ſilem ⁊ equalez vt dr̃. ſ. de tri. ca. 14. filius ꝓ oẽm modũ eſt equalis pr̃i: ſic etiaz pr̃i ꝓ oẽm modũ eſt equalis filio: g̃ accipiẽdo equalitatẽ nõ ſm ꝙ Dion. loquit̃ ꝙ nõ recipit̃ ꝙuerſio in cauſis ⁊ cauſatis: ſed accipiẽdo equalitatẽ ꝑt vnitatẽ magnitudinis dicit eadez erit equalitas in patre ⁊ filio: ſm ꝙ ſibiuicẽ ſunt equales. Aduertendũ tñ ꝙ in duob⁹ vicinis eſt eadẽ vicinitas: ⁊ in duob⁹ creatis equalib⁹ eſt eadẽ equalitas per ſe. per accñs aũt rõne fundamenti eſt alia ⁊ alia: ꝓp aliã ⁊ aliã magnitudinẽ: ſed in pr̃e ⁊ filio nec rõne qua relo plurificat̃ cõlitas: cũ non plurificent̃ relones files ſm rõnẽ gdditatis: nec rõne fũdamẽti cũ eadẽ ſit magnitudo vtriuſq3: eſt g̃ eadẽ cõlitas i vtroq3.

B

Ad primũ dr̃m ꝙ ad B ꝙ plurificent̃ relones files nõ ſufficit plurificari ſuppoſita niſi ad plurificationẽ ſuppoſitoꝝ ſequat̃ plificatio fundamẽti: ⁊ ga eadẽ eſt magnitudo in pr̃e ⁊ filio: nõ ꝓpter ibi ſunt due cõlitates. ¶ Ad 2m dr̃m ꝙ relones in diuinis aliq̃ ſũt diſtinctiue: ga diſtõnẽ faciũt ⁊ bñ relones diſtinctiue ſunt relones originis: ⁊ tales relones nõ ſunt eedẽ i duob⁹ relatis. nã relo originis ꝙ quã refert̃ pr̃i ad filiũ eſt alia cõ relo ꝙ quã filꝰ refert̃ ad pr̃em. aliq̃ ãt pñt dici relones diſtictiue nõ ga diſtõnẽ cauſent: ſz ga ſunt diſtictionis ſignũ. vñ diſtõnẽ deſignãt vel demõſtrãt: nõ cãnt: ⁊ talis relo videt̃ eſſe equalitas. nã ly nihil ſit cõle ſibi: ⁊ ga filꝰ eſt equalis pr̃i: eſt a pr̃e diſtinct⁹: talẽ tñ diſtinctionẽ nõ cauſat duꝝ relo: ſed relo originis: nõ enim dr̃t pr̃i a filio ponitur loquẽdo niſi ga iſte pr̃i: ille filius: ⁊ tales relones diſtinctiuas nõ opz plurificari ſm pluralitatẽ relatoꝝ. ¶ Ad 3m dr̃m ꝙ tres ꝓſone ſũt tres magni: ſumẽdo magnũ adiectiue: ly nõ ſint tres magni ſubſtãtiue loquẽdo: ita cũ dr̃i ꝙ tres ſũt cõles: ubi cõles adiectiue ſumit̃. Vel dicẽ poſſum⁹ ꝙ i diuinis cẽt magnitudo ſi nõ cẽt ibi diſtictio ꝓſonaꝝ: ꝓpter qd̃ ibi magnitudo nõ eſt diſtinctionis ſignũ neqz cã: ſed cõlitas: ly diſtõnẽ nõ cauſet: eſt tñ diſtõnis ſignũ: ⁊ ideo magis accedit ad diſtinctionẽ cõlitas q̃ magnitudo: ꝓp qd̃ magis ꝓpe põt ibi ꝑferri pluraliter equale q̃ magnũ: ly talis acceſſus nõ ſufficiat ad hoc ꝙ ibi ꝓpe ples cõlitates exiſtãt. ¶ Ad 4m pz ſolo ꝙ ea q̃ dicta ſũt ad 2m. Nã ly equalitas in diuinis poſſit dici aliquo mõ diſtinctiua: tñ vt habitum eſt tale diſtinctiuũ nõ ꝓpe in diuinis plurificationẽ ſuſcipit. ¶ Utrũ in diuinis equalitas dicat gd poſitiue. Qõ. III.

C

In diuinis ſunt tres magni ⁊ tres equales: ſi ly magn. ⁊ cõles ſumantur adiectiue: non ſũt ſed ſũtue. vel dato ꝙ in diuinis nõ eẽt ꝓſonarũ pluralitas: adhuc eẽt ibi magnitudo: ly nõ cõlitas: ſ. equalitas magis indicat diſtinctionẽ: nõ tamẽ cauſat.

Certio ãnt̃ vtrũ cõlitas in diuinis dicat gd poſitiue. Et vi ꝙ ſic: quia in creaturis dicit gd poſitiue: g̃ multo fortius in diuinis. ¶ ℙ. Priuatio de ſe eſt nõ ens: ſed ea que in nõ entitatẽ ſonãt diuinis non debẽt attribui: g̃ ꝛc. ¶ ℙ. Priuatio dicit negationẽ oppoſiti cũ aptitudine ad illud: nã cecitas dicit ꝓuationẽ viſus cũ aptitudine ad ipz. Nõ enim dr̃ cecũ qd̃ nõ eſt videns: ſed qd̃ nõ eſt videẽs: eſt tñ aptũ natus videre: nõ g̃ dr̃ equale qd̃ nõ eſt maius neqz min⁹ ꝓuatiue loquẽdo: ſed qd̃ nõ eſt maius neqz min⁹: eſt tñ aptũ natus eẽ: ſed hoc in diuinis eẽ nõ põt: cũ vna ꝓſona neqz maior alia neqz minor eſſe poſſit: g̃ ꝛc. ¶ ℙ. Sm Aug. 5. de tri. ca. 6. equalitas in diuinis ſm ſubaz dr̃: ſed que dr̃ ſz ſubaz in deo dicunt̃ poſitiue: cũ ſuba quid poſitiue dicat: g̃ ꝛc.

D

Tcõ. 21.

In contrariũ eſt: ga ſm Phm. 10. meta. cõle opponit̃ ꝓuatiue maiori ⁊ minori: de rõne g̃ equalitatis eſt ꝙ ꝓuationẽ ipoꝛtet: ſed que ſunt de rõne alicuius cõſequunt̃ ipſum ſm ſe totũ. vbicũqz g̃ reperit̃ equalitas ꝓuationẽ ipoꝛtabit. ¶ ℙ. Doc idez videt̃ velle Athanaſius in ſymbolo. vbi vult ꝙ in diuinis nõ ſit neqz maius neqz minus: ſed tote tres ꝓſone ſunt coeterne ſibi ſunt ⁊ coequales: ergo eſt ibi equalitas per remotionem maioris ⁊ minoris.

B

De hoc dictũ eſt ſuꝑ diſ. 29. obiectione ꝓ⁹ littere.

Rñdeo dr̃m ꝙ ſi volumus videre quo ſit cõlitas in diuinis opz nos videre quid dicat equalitas in creaturis: et que in creaturis inuenim⁹ trãſferre poterimus ad diña vbi rõ diſſimilitudinis nõ repugnat. Notandũ igit̃ ꝙ in equalitate duo ꝓſiderare poſſum⁹: relonẽ ⁊ fũdamẽtũ rõne fundamẽti cõlitas ſemꝑ remotionẽ ipoꝛtat: ſequit̃ enim equalitas ad vnitatẽ magnitudinis que ꝑ remotionẽ maioris ⁊ minoris cẽ bz: ⁊ ſm hoc ait ꝓbs. 10. meta. ꝙ cõle opponit̃ ꝑtim maiori ⁊ minori. Si Ao de equalitate logmur ſz ꝙ relonẽ ipoꝛtat: ſic rõ equalitatis nõ ꝓſiſtit in remotione ſed in poſitione. nã cũ relo ſit qõdã gen⁹ entis: ⁊ nihil poſſit cẽ ſpẽs alicuius gẽris entis niſi rõ eius ipõnẽ ꝓſiſtat: cõlitas accepta vt relo: gd dicet poſitiue. B aũt ſi ad diña trãſſere volumus inuenim⁹ ſilitudinẽ ⁊ diſſilitudinẽ. nã ꝓſiderãdo cõlitatẽ rõne vnitatis magnitudis inuenim⁹ quãdã ſilitudinẽ. Nã ſic ꝓp B creature ſunt cõles: ga bñt vnã magnitudinez: ita ⁊ ꝓſone dine: ꝓpter B cõles dr̃: ga eſt vna magnitudo oiuz: ſz ſi ꝓſideram⁹ cõlitatẽ ſm ꝙ relo ibi diſſilitudinẽ inuenim⁹. Nã in creaturis cõlitas eſt relo realis. in diuinis aũt eſt relo rõnis: ⁊ ga ois realis relo dicit quãdã realẽ ordinez: cõlitas in creaturis ſm ꝙ relo aliqd̃ poſitiue dicit eo ꝙ in eis quãdã realez ordinẽ ponit. In diuinis ante ſm ꝙ relo nihil ponit: eo ꝙ fit relo rõnis. ¶ Dicam⁹ g̃ ꝙ ly cõlitas in creaturis põnẽ ⁊ remotionẽ dicat. In diuinis Ao ſolaz remotionẽ ipoꝛtat: vt pz ꝑ Magr̃m g aſſentiẽs poſitioni quozũdã aut ꝙ non indocte videt̃ eis noie cõlitatis vl̃ ſilitudinis nõ aliqd̃ ponit ſz remouerit: vt ea rõne dicat̃ filꝰ cõlis pr̃i: ga nec maior eo nec minor ẽ: ⁊ B ꝓp vnitatẽ cẽntie: ita eſt filius: ga nec diuerſus nec alienus: nec in aliquo diſſimilis: ⁊ hoc ꝓpter eſſentie vnitatem ⁊ ſimplicitatem.

Equalitas in creaturis ẽ relano realie: qz inter extrema diſtincta realr. In diuinis vo ſolũ rõnis eſt relo: ſ. nõ eſt in diuinis vt põnẽ dicti creaturis aũt eſt vt põnẽ ⁊ remotionẽ dicit.

G

Ad primũ dr̃m ꝙ non eſt ſile de creaturis ⁊ de diuinis: qz in creaturis relo equalitatis bz eſſe realẽ: ⁊ ideo rõne relonis dicit gd poſitiue: ⁊ ſi nõ rõne vnitatis magnitudinis. In diuinis aũt cũ dicat quid rõnis: ſolã remotionẽ importat. ¶ Ad 2m dr̃m ꝙ ꝓuatio ꝓut ipoꝛtat nõ entitatẽ ꝑfectionẽ dicẽtẽ in diuinis nõ ponit: ꝓpter qd̃ ſignãter Magr̃ cõlitatẽ dicit in diuinis dicẽ remotionẽ ⁊ nõ ꝓuationẽ: ne forte itelligeret in diuinis ꝑfectio aliq̃: large tñ accipiẽdo ꝓuationez talis remotio priuatio dici põt. ¶ Ad 3m dr̃m ꝙ ly equalitas ꝓut eſt relo realis aliquo mõ dicat potẽtialitatẽ vel aptitudinẽ reꝰ iequalitatis: tñ ꝓut eſt relo rõnis non opz: qd̃ ſic eſt videre: ga qñ eſt relo cõlitatis realiter aliq̃: tũc eſt diuerſa magnitudo vnius a magnitudine alterius: ⁊ ideo ſm itellim ſaltẽ põt fieri ſubtractio ab vna nõ facta ſubtractione ab altera: vel põt fieri additio vni nõ facta additione alteri: quo facto erit iequalitas: ſed in diuinis vbi eſt vna ⁊ eadez magnitudo oium ꝓſonarũ: nõ põt itelligi additio in magnitudine vni⁹ gn̄ fiat additio in magnitudine alterius: ⁊ iõ dato ꝙ ipoſſe ꝙ illa magnitudo creſceret vel minueret̃ adhuc ꝓſone remanerẽt cõles: g̃ nõ eſt de rõne cõlitatis que eſt in diuinis dicere reſpectũ vel aptitudinẽ ad iequalitatem: nec poſſum⁹ dicere ꝓpter hoc ꝙ ibi nõ ſit equalitas: ga tãto eſt ibi maior cõlitas: quãto magis remouet̃ ab oppoſito qd̃ eſt iequalitas. ¶ Ad formã aũt arguẽdi dr̃z ꝙ iequalitas in diuinis nõ bz oẽm rõnẽ ꝓuationis. ¶ Ad 4m dr̃m ꝙ cõlitas dr̃ ſm ſubaz in diuinis: ga attendit̃ ſm magnitudinẽ: ⁊ magnitudo in diuinis trãſit in ſubaz: atrñ ad hoc ꝙ in aliqb⁹ ſit equalitas nõ ſufficit ꝙ in eis ſit magnitudo; ſed regrit̃ ꝙ in eis ſit magnitudo vna: ⁊

H

I ga in diuinis nō est vnitas que dicat positionē cū nō sit in eo vnū qō est ꝑn̄ᵐ numerimō arguit ꝙ eq̄litas ibi dicat positionē sed remotionē. Uel dicere possumꝰ ꝙ eq̄litas nō est ipa magnitudo: vel vnitas magnitudinis: ꝛ ſm intellm est ꝓns ad illa: ꝛ ideo non oportet ꝙ si essentia vel magnitudo aliquid positiue dicat in deo ꝙ equalitas ibi quid positiue dicat.

2ª ꝑn. DEinde q̄rit de appropriatione. Et circa ꝟ q̄runt tria. ꝓmo vtr̄ essentialia possint appropriari ꝓsonis. Scō de appropatione Dylarij. Tertio de appropriatiōe Aug.

¶ Utrum essentialia possint appropriari ꝓsonis. Qō. I. Doctor in sum. parte. 1. ꝑ. 39. q. 7.

K AD primū sic ꝓceditꝝ. Uidet ꝙ essentialia attributa nō possūt appropriari ꝓsonis: ga qō est cōe oibꝫ nulli dꝫ appropriari: sed qōlibet essentiale attributū est cōe oibꝫ: g̃ ꝛc. ¶ ꝑ. Luꝫ nō magis vnū attributū conueniat vni ꝓsone ꝙ̄ alij quā rōne vnū attributū appropriaī vni ꝓsone pari rōne oia attributa ei appropriari deberēt. Rursuꝫ q̄ rōne appropriaī vni ꝓsone deberet appropriari oibus: sed nō oia attributa appropriaī vni ꝓsone: nec qōlibꝫ appropriaī oibꝫ: g̃ appropriatio eo mō quo fit fieri non debet. ¶ ꝑ. Appropriatū �non rōnē suā ꝓsupponit ꝓprijs: sed oia ꝓpria ꝓsupponūt cōia: g̃ nullus cōe appropriari debet. ¶ ꝑ. Qō est occasio errādi fieri nō dꝫ: ꝛ appropriare essentialia ꝓsonis dat occasionē errandi: cū ex ꝟ videaī poni gradus in trinitate: ergo ꝛc.

In cōtrarium est: ga Augu. ꝑ de doc. cħiana in ꝑn̄ᵒ appropriat vnitatez ꝑri equalitatē filio: pcordiā ſpūi cō. ¶ ꝑ. Dylarius appropriat eternitatē ꝑri: ſpeciē filio: ꝛ vꝫ ſpūi cō.

L Essentialia ſ. de cōia tribus ꝑſ̄ appropriari ꝓsonibꝰ de ecc Augᵒ ꝓpter infra.

Rñdeo dom ꝙ Aug. iſtā qōnez pertractat. 15. de tri. ca. 17. ostendens ꝙ ea que sunt cōia: ꝓprie de personis dici possunt. accipiēs ꝓprie ꝑ appropriate. nā lex cōiter sumpta cōprehēdit totū vetus testamētū: ſm quē modū intelligiī cū dī ꝙ scriptū est i lege ꝙ odio habuerūt me gratis: cū hoc sit scriptuꝫ in psalmo. aliqñ aūt lex accipiī ꝓprie ꝑ ea que data est per Moysen: sic etiā ꝛ ꝑ ꝓphās: aliqñ intelligim⁹ psalmos: vt cū dr̄: opꝫ impleri oia que scripta sunt in lege ꝛ ꝓphetis ꝛ psalmis de me. per hec aūt duo ſl̄ia cōcludit Aug. ꝙ vnū ꝛ idē pōt sumi cōiter ꝛ ꝑ̄: ꝛ ideo arguit ꝙ ea que sūt cōia oibꝫ ꝑſ̄ dici ꝓprie. idest appropriate de aliquo. nā cū sapia sit cōis oibꝫ: appropriate tñ dī de filio cū ait Aplꝰ. ꝓpredicamus chm̄ dei vtutē: ꝛ dei sapiam. Rursuꝫ cū charitas sit cōis oibꝰ ꝓbat Aug. ibidē. ꝙ pōt dici ꝓprie de ſpūſcō. Nā Joānes in canonica sua dicit: ꝙ charitas est ex deo. ꝛ postea subdit: ꝙ charitas deꝰ est: sed cū ꝑ. non sit deꝰ de deo: vel accipit ibi charitatez ꝓ filio vel ꝓ ſpūſcō: tñ vt arguit Aug. ibi charitas sumiī ꝓ ſpūſcō. ga in deo manemus ꝛ ipe in nobis: qm̄ de ſpūſcō dedit nobis vt Joānes ait. Sed manere in deo per charitatē esse dꝫ: ideo charitatē ibi ꝓ ſpūſcō sumpſit: igiī ea que sunt cōia oibꝰ ꝑſ̄ appropriari alicui ꝓsone: vt sapia que est cōis tribꝰ: appropriaī filio ꝛ charitas ſpūſcō.

M Nō quare eēntia siue cōia appropriaī ꝓsonis. Primo ex ꝑte ꝓsonaꝝ: rōne ꝓpoſ̄ponit: ꝓ ſtra ad primū.

¶ Sed quare hui⁹ appropriationes fiunt pōt assignari rō: ꝛ ex ꝑte ꝓsonaꝝ: ꝛ ex ꝑte nr̄a. Ex ꝑte ꝓsonarū duplr̄: ꝓpter positionē ꝛ ꝓp remotionē: ꝓp positionē fit qñ attributū essentiale dꝫ maiorē ſl̄itudinē cū ꝓprio vnius ꝓsone ꝙ̄ cū ꝓprio alterius: vt ga poᵒ dicit rōnē p̄ncipij ꝛ ꝓpriū est ꝑis eē totiꝰ deitatis ꝑnᵐ cū sit fontana deitas. poᵒ appropriaī ꝑri. filiꝰ aūt ga ꝓcedit ꝑ modū intellectꝰ vel appropriaī sapia: ſpūſcō appropriaī charitas: ga ꝓcedit ꝑ modū volūtatis ꝛ ꝑ modū amoris. ꝓpter hoc tales appropriationes fieri ꝓp remotionē: vt ga ꝑies ꝛ antiq̄ ꝓsueuerūt eē ipotētes: iuuenes aūt ꝛ filij ſl̄ipētes ꝛ ſpūs cū quādā ipulſione dicat: vi in ꝙ̄dā austeritatez sonarent: ꝛ iō ne iudicemꝰ de ꝓsonis diuinis ꝑ oēz modū ſm ea q̄ videmꝰ in creaturis appropriaī ꝑri poᵒ ne credaī ifirmꝰ: filio sapia ne ſuſpicet ſl̄ipētes: ſpūi ℞o amori ꝛ benignitas ne credaī austerᵒ.

M Scō ex parte ꝓsonaꝝ per remotionem.

¶ Ex parte etiā nr̄a ꝛ rō sumi pōt. ꝑ sumiī ex cognitione ℞itatis. ꝛᵒ ex vitatione erroris. nā ꝑ hui⁹ appropriata inquātū hūt ſl̄itudinez cū ꝓprijs manuducimur in cognitionē ꝓpriozū: est q̄dam vtilitas in hui⁹ appropriationibus. vꝫ cognitio veritatis.

Quare eēntialia appropriaī ꝓsonis. ꝛᵒ rō ex ꝑte nr̄a. Prima rō.

Scᵈa ratio.

O ¶ Utrumꝫ etiā ꝑ ꝟ errores ga in appropriatis quodāmodo includunī cōia ꝛ ꝓpria. nocꝫ ipsa appropriata in se cōia sūt: tū ſm ꝙ appropriata sunt ꝛ hūt ſl̄itudinē eiꝰ ꝓprijs dant intellm ꝓprioz. ſm aūt ꝙ appropriata sunt cōia vitat error Arrij q cū separasset subaz nihil �non rei veritatē vnā ꝛ idē posuit cōe tribus ꝓsonis: ex eo ℞o ꝙ appropriata ſm ꝙ talia dant intelligere ꝓpria excludit error Sabellij: qui cū cōfudisset ꝓsonas nō vere posuit in diuinis ꝓsonis cū ꝑ talia fiat vera ꝛ realis distinctio: quā ipse negauit. ꝛ forte ꝓp istā vltimā rōnē Magr̄ in ſra cū determinasset de appropriatione ꝓsonarū excludit errorē Arrij ꝛ Sabellij: iter quos duos errores natans fides catholica eos vitādo vitat caribdim ꝛ scyllā.

Ad primū dom ꝙ rō bñ arguit ꝙ nullū cōe pōt eē ꝓprū: accipiēdo ꝓprie ꝓprū: sed nō arguit ꝙ nō possit eē appropriatū: ga eo ipso ꝙ vnuꝫ attributū aliquo mō sumptū dꝫ maiorē ſl̄itudinē cum ꝓprio vnius ꝙ̄ cuꝫ ꝓprio alterius: illi appropriari pōt.

Dicta rōnis ſ. ter attributa.

P ¶ Ad ꝛᵐ dom ꝙ attributa ꝟ sint idē re: dicunt rōne: ꝛ ꝓp hoc dicuꝫ aliq̄ hūt maiorē ſl̄itudinē cū ꝓprio vniꝰ ꝓsone ꝙ̄ cū ꝓprio alteriꝰ: nō igiī fit appropriatio ꝙ vnū attributū magis conueniat vni ꝓsone ꝙ̄ alij: sed ꝓut ꝟ modū intelligēdi dꝫ maiorē ſl̄itudinē cū ꝓprio vnius ꝓsone: ꝙ̄ cū ꝓprio alteriꝰ: ꝛ rōne hui⁹ maioris ſl̄itudinis oia attributa appropriaī vni nec qōlibet appropriaī omnibꝰ.

¶ Ad ꝟᵐ dom ꝙ ꝟ cōe vt cōe nō det intelligere ꝓprium: tñ vt appropriatū dat intelligē ꝓpriū vt dictū est.

¶ Ad 4ᵐ dom ꝙ nō sit hui⁹ appropatio vt ponaī ḡdus in trinitate: ꝟ ꝓp ſl̄itudinē ad ꝓprū: ꝛ in hoc nō est error.

¶ Utrū appropriatio Dylarij sit bona. Qō II.

SEcundo quer̄ vtrum appropriatio Dylarij sit bona. Et vi ꝙ nō. Nā ipse appropriat eternitatē ꝑri: ſpēz imagini: ꝛ vꝫ numeri. Prima appropriatio vi icōueniēs: ga nō magis est eternᵒ ꝑri ꝙ̄ filio: cū ꝑri ꝛ filiᵒ sint vnᵒ eternᵒ: iuxta illud. nō tres eterni: ꝟ vnᵒ eternᵒ: g̃ nō magis dꝫ eternus appropriari ꝑri ꝙ̄ filio.

Q ¶ ꝑ. Qō dat occasionē erroꝛi fieri nō dꝫ: ꝟ appropare eternitatē ꝑri dat fomētū erroꝛi Arrij: g dixit filiū nō eē coeternū ꝑri: vt narrat Aug. 6. de trini. in ꝑn̄.

Ulterius vi ꝙ spēs nō debꝫ appropriari imagini siue filio: ga filiᵒ g̃ ḡd dꝫ/dꝫ a ꝑre: cū nihil bēat nisi natū sine qō nascēdo accipiꝛ: ꝛ ꝓp qō vnuꝫ quoꝙ tale ꝛ illō magis ꝑri cōperit magis spēs ꝛ pulchritudo ꝙ̄ filio.

Utrū spēs debeat appropriari filio.

¶ ꝑ. Si filio appropriaī spēs dꝫ spēs erit intelligibilis: ꝟ spēs intelligibilis dīt a ℞bo: g̃ filio appropriari nō dꝫ: cū sit ℞bum ꝑris.

¶ ꝑ. Si spēs accipiī ꝓ pulchritudie adhuc nō dꝫ appropriari filio: ga ꝟ Dionysiꝰ 4.º de dī. nō. idez est pulchrū ꝛ bonū: sed bonitas appropriatur ſpiritui ſancto: ergo ꝛc.

Ulterius vi ꝙ vꝫ nō debeat appropriari ſpūſcō: ga vꝫ ꝓprie nō cōperit nisi bis q̄ sunt ad finē nō ipſi finis: ꝟ ſic ſpūſcūs vna cū ꝑre ꝛ filio

Utrū vꝫ debeat appropriari ſpūſcō.

est ꝓncipiū

A

Ⓣ nō ꝑdicāt oīa:ita ⁊ finis oīa:ergo nō cōpetit ei vīa.
Ⓣ P. Usus cōsistit in referre:relo est rōnis discursus. vbi nō est discursus rōnis:ibi nō est vsus:sz in dīis nō est rationis discursus:ergo nec vsus.

Nō etnitas appropriaf pa tri ꝙ Aug⁹ ex ponēte verba Hylarij.

Respondeo dōm ꝙ bēūs Aug.6.de tri.ca.vltio ꝛba Hylarij exponit ⁊ aprat isto modo.nā eternitas fm ipsuz cōpetit pīz:ga eternitas de rōne sui dīc carētiā ꝓncipy:⁊ ga pī est inascibilis ⁊ sine ꝓn⁹:ideo eternitas pāi appropriaf:nō ꝙ eternitas nō cō ueniat filio:vel plus cōueniat pāi ꝙ filio:sz ga bz maiorē silitudinē cū ꝓprio pāis ꝙ cū ꝓprio filij. vñ Aug.ait ꝙ vocabulo eternitatis cū dī ꝙ pāi appropriaf etnitas: nō arbitraf itelligē:nisi ꝙ pī nō bz pīez. Est aūt alⁱ modus appropriādi etnitatē pī:ga eternū dicit etiā rōnez ꝓncipy. Nā ab eternitate fluit cuī ⁊ tpe:⁊ ga pāi potissime cōpetit rō ꝓncipy:ideo pāi appropriaf etnitas. Sed istū modū nō tāgit Aug.nec etiā est oino ꝓpr⁹:ga etnitas de rōne sui nō dicit nisi carētiaz ꝓncipy durationis. Spēs aūt appropriaf imagini.nā ꝑ spēm vt idē Augn. dicit.itelligit pulchritudinē. In imagine aūt duplex pulchritudo ꝛsiderari pōt:vel ꝑt res q̄dā est:vel ꝑt representat id cuī⁹ est imago.Primo mō in imagine attē dītur pulchritudo sic in ceteris reb⁹. Scdo mō attēdit pulchritudo in imagine ꝑt pfecte imitaf id cuius est imago:⁊ ga filⁱ⁹ ex suo mō ꝓcedēdi ꝑ oia imitaf pīez: ꝓpter qō ꝓprium est filij ꝙ sit imago pāis:pulchritudo sine spēs appropriaf filio:ga bz silitudinē cū ꝓpo filij: ꝓpter imitationē dictā. Ista aūt imitatio pāis in tribus esse bz fm ꝙ tāgit Aug.Prio ga filius pfecte representat ipm pīez.vñ Aug⁹ ibidē ait:ꝙ ia tāta est ꝓgruētia ⁊ p⁹ eq̄litas ⁊ p⁹ silitudo,nulla in re diffidēs,⁊ nullo mō inequalis:⁊ ex nulla ꝑte dissilis. Rursuz quātū ad simplicitatē pāis:ga sic in pīe nō est aliud viuere q̄ esse:ita nec in filio est aliud viuere q̄ esse ⁊ itelligē.vñ idē ibidē ait. ꝙ ibi est ꝓma ⁊ sūma vita cui nō est aliō viuere q̄ cē:⁊ primus ac summus itell⁹ cui nō est aliō viuere aliud itelligere. Rursuz quātū ad pfectā cogñē ⁊ sciaz:vnde idē Aug.ibidē ait:ꝙ est ars q̄dā oipotētis atqz sapiētis dei plena oiuz rōnū viuētiū icōmutabiliū. Prīa representatio est q̄si vīs:⁊ in q̄dā vītate alie due sunt spāles ⁊ in q̄dā specifice dicte. Sed secūda est in cēntie simplicitate. Tertia est in scientie naturalitate.

Z^m

C

3^m

Exponis vr bozū Hylarij per alios.

Ⓣ Assignaf tri ab aliq⁹ modus alius appropationis:ga pulchritudo vt ipsi dicūt cōsistit in trib⁹.s.in cōmēsuratione:vt cū mēbra sibi rndeāt in splēdore:vt cum color appeat pulcher.⁊ in imagine:ga pui boies ꝓprie loquēdo nō sunt pulchri:sz prīt esse bñ ꝓportionati:⁊ fm hoc adapāt ista filio que dixim⁹. Sed B nō tāgit Augn. nec est ꝙ oēm modū ꝓprie dictū:ga tota pulchritudo imaginis est in repsentādo id cuī⁹ est imago:⁊ tō nō debem⁹ insistere nisi in eo qō filⁱ⁹ pfecte repātat:⁊ imitaf pīez.

3

B

D

Nō vīs ap propriaf una tri.s. spūscō

Et B viso bēbim⁹ q̄re sibi appropaf pulchritudo. Usus aūt appropriat numeri siue spūscō:ga vt idē Aug.ibidē dicit ꝙ illa dilectio:delectatio:felicitas vel bitudo: si trī aliq̄ humana voce digne dī,vsus ab illo appellatus est breuit.⁊ est in trinitate spūssan.nō genitus:sed genitoris genitiqz suauitas:ingeniti largitate atqz vbertate ꝓfundēs oēs creaturas pro capru ear: vt ordiné suū teneāt:in gb⁹ ꝛbis duo notare possum⁹. Prio.s.ꝙ spūscō appropriaf vsus siue suauitas ex ꝑte pāis ⁊ filij:⁊ ex ꝑte creaturaz.ex ꝑte pāis ⁊ filij:ga ꝓcedit ab eis vt dilectio ⁊ amor:siue per modum volūtatis cui appropriaf frui ⁊ delectari.ex parte creaturarum: quia est ratio quare creature ordinentur in deum:⁊ pro capacitate earum bono diuino fruantur.

Sc̄s Dylarius

Ad primū dōm ꝙ nō appropriaf eternitas pāi: ga magis cōperat pāi q̄ filio: sed ga aliquo mō sumpta bz maiorē silitudinē cū ꝓprio pāis q̄ cū ꝓprio filij. Ⓣ Ad 2^m dōm ꝙ nō daf occasio errādi:sed remouef. Nā corpo ꝙ dī ꝙ eternitas appropaf pāi:daf itelligi ꝙ nō cōpetit soli pāi:ga nō appropriatur nisi ꝙ cōe:⁊ ita destruf error Arrij. Ⓣ Ad 3^m dōm ꝙ pulchritudo appropriaf filio:ga bz silitudinē cū ꝓprio filij.nā pulchritudo in cōmēsuratione ꝛsistit:⁊ filio cōpetit cōmēsuratio ꝑt pfecte repsentat pīez.vñ Aug.6. de tri.ca.vlt. Imago enī si pfecte iplet id cuī⁹ est imago: ipa coequaf ei nō illud imagini:⁊ tō pulchritudo appropriaf filio nō ꝙ nō ꝓueniat pāi:vel ꝙ magis ꝓueniat filio:sz ga bz maiorē silitudinē cū ꝓprio filij q̄ cū ꝓprio pāis. Ⓣ Ad 4^m dōm ꝙ nō accipiē ibi spēs ꝑ spē itelligibili attī:⁊ si sic vellem⁹ accipe filio appropriari posset sic idea. Et ad modū arguēdi dōz:ꝙ iz in nobis nō sint idē idea ⁊ ꝛbū:in deo tñ idē sūt:ga eēntia nō dīt realit a psona. Ⓣ Ad 5^m dōm ꝙ nō valz.si pulchrū est idē qō bonū ꝙ ei appropriet pulchrū:cui appropriaf bonū.nā ⁊ bonū idē est qō vnū:cū verū ⁊ bonū sint idē enī:⁊ tñ ga a diuersis rōnib⁹ iponunf:bonū est oīm volūtatis ⁊ vez itell⁹:bonū appropriaf spūscō:⁊ verū filio:ita ꝙ pulchrū ⁊ bonū nō fm eādē rōnē ponunf:dato ꝙ idez sint:nō opz ꝙ ei appropriet vnū cui appropriaf aliud. Ⓣ Ad 6^m ⁊ 7^m pz solo ꝑ iā dicta:ga nō accipiē ibi vsus ꝓprie:sed pro q̄dā dulcedine ⁊ suauitate q̄ bñt silitudinē cū amore:⁊ ideo vsus spūscō appropriatur.

F

Utrū sit bona appropriatio Augustini. Q̄ō. III.

Sc̄s Aug⁹ vnitas appropriaf pāi,eqlitas filio:cōnex⁹ spūscō.

G

sc̄z.q.pce.

Tertio q̄rit de appropriatione Aug⁹. Et vī ꝙ vnitas nō ꝺbeat appropriari pāi:ga fm Aug⁹ 6⁹ de tri.ca.5.spūscūs est vnitas,charitas,sanctitas,pāis ⁊ filij: q̄ ei dz appropriari vnitas non pāi. Ⓣ P. Ut habitū est.bō appropriationes nō fiunt ex eo ꝙ appropriata magis ꝓueniūt vni psone q̄ alij:sz ꝓp silitudinē ad ꝓpria siue ad notiones:sed cū in pīe sint tres notiones:in filio duo:in spūscō vna vnitas nō dz appropriari pāi: ꝓpter plalitatē notionū. Ⓣ P. Uidet ꝙ eqlitas nō debeat appropriari filio:ga equalitas vnitatē importat. Cū igit filio nō appropriet vnitas:ei nō dz appropriari equalitas. Ⓣ P. Lōia sunt ea que appropriant: qō q̄ est appropriatū cū sit cōe dz ꝓuenire oīb⁹:sz eqlitas nō ꝓuenit oīb⁹:cū pī nō equaf alijs:sz alij equenf ei:igitur eqlitas iter appropriata cōputari nō dz. Ⓣ P. Ut ꝙ nexus nō debeat appropriari spiritui:ga nexus vnitatē importat: vnitas appropriet patri:ergo rē. Ⓣ P. Non est idē proprīū ⁊ appropriatū:sed proprīū est spiritui scō ꝙ sit nexus:vt supra ostēsuz fuit:ergo rē.

Sc̄z vīr.cxliij dñ.2.q.4.

H

Ulterius querif de scōa ꝑte appropationis. vult eni Aug.ꝙ pāi appropriaf vnitas:filio equalitas:spūscō nexus:siue vnitatis eqlitatisq̄z cōcordia. postea subdit ꝙ oia tria hec vnū sunt ꝓpter piem: eqlia ꝓpter filiū:cōnexa pp spīm scm. Uidet ꝙ nō oēs tres psone debeāt dici vnū pp pīez:ga ibi ꝑpt,vel denotabit bitudinē cāe formalis:vl cāe quodāmō efficientis.formalis nō:ga vna pson nō est forma alterius. Si ꝺo dicaf ꝙ dz babitudinē:q̄si cāe efficientis:nūc sensus est:filius est qd vnū pp pīez:hoc est a pīe bz vnitatē: sz qegd bz a pīe bz:pari q̄ rōne est eqlis pp piem: cū ⁊ ꝺbeat a pīe ꝙ sit ei eqlis. Ⓣ P. Uidet ꝙ nō oēs tres psone sūt eqles pp filiū:ga tūc pī ꝺicet a filio ꝙ eēt eqlis:q̄ filⁱ⁹ ꝺicet aliquā rōnē ꝓncipy sup psonaz pāis. Ⓣ P. Si oia sūt eqlia pp filiū:q̄ ⁊ filⁱ⁹ est eqlis pp scīpm:ergo bz aliquā rōnē ꝓncipy supra se qō nō est itelligibile. Ⓣ P.

I Videt q̄ nō oia sint vnexa pp sp̄ūsciū: ga connexio in rebus est pp ordinē quē in eis aspicim⁹: sed oia ordo est ab vnitate icipiēs: vt scribit̄ z⁹ ꝓpone ꝓcli. Igitur cū ordo reperiat̄ in rebus ꝓpter vnitatē oia debēt dici cōnexa ꝓpter patrē: cū ei appropriet̄ vnitas.

Respondeo dōz q̄ appropriatio Aug. bona est quātū ad vtrāq; ptē. Ad cuius euidentiā notādū q̄ p̄ est p̄n⁹ sine p̄n⁰: & ideo (vt dictū est) p̄ est totius diuinitatis p̄n⁹: ꝓpter q̄ aūt que de se ipsa tant rōnē p̄ncipij p̄i appropriari p̄it. Unitas aūt q̄nq; modis bz rōnē p̄ncipij: vt ꝓbat Dionysi⁹ vlt. de di. no. ꝓmo: ga oia a vnitate ꝓcipāt: ꝓpter q̄ Dionysius ait. q̄ nihil est existētiū q̄ nō ꝓticipet ſm aliq̄d vnū: & qua ea que ꝓticipāt aliquo mō accipiūt esse ab eo quo ꝓticipant. Unū aūt bz rōnē p̄ncipij respectu oiū: cū oia ipso ꝓticipent. Scōo hoc apparet: ga vnū nō regrit multitudinē: sed multitudo requirit vnū. vñ & idē ait q̄ sine vno nō erit multitudo: sine multitudine erit vnū: & ga illud q̄ ad sui cē nō requirit alia: alia aūt regrūt ipsū: babz rōnē p̄ncipij respectu aliorū: vnū bz rōnē p̄ncipij respectu oium. Tertio ois ordo in entib⁹ est ab vnitate: qua ſm ꝓclū. Ois ordo ab vnitate icipiēs ꝓcedit in multitudinē: & ga illud a quo bz cē ordo in reb⁹ bz rōnē p̄ncipij respectu rerū. igit̄ vnitas bz rōnē p̄ncipij: cū ꝓpter vnitatē res sint multe & habeat esse ordo in eis. Est enī vnitas ante oēm multitudinē & oia sunt vnita & ordinata ꝓpter vnitatē: & hoc est q̄d Dionysius ait: q̄ vnitas est ante oēm numerū: & oibus oia vnita sunt. Quarto sic̄ ars bz rōnē p̄ncipij respectū artificiatorū: put ſm quādā analogiā rō artis reperit̄ in quolibet artificiato: sic vnitas bz rōnē p̄ncipij respectu oium: put per quādā analogiā nā vnitas seruat̄ in oib⁹: & ideo Dionysius assimilat vnitatē speciei precognite in mēte. Quinto vnū bz rōnē p̄ncipij rōne indiuisionis. vñ & Dionysius dicit q̄ vnū est elementatiuū. nā cū de rōne entis sit esse quid idiuisibile vnū bz rōnē entis & p̄ncipij: cuius indiuisio sit de rōne vni⁹. ¶ Dec aūt q̄nq; pp q̄ dicim⁹ vnū hīe rōnē p̄ncipij. videlz ga alia ipso ꝓticipāt: sine ipo alia esse nō p̄it: sed ipsius sine alio: ab ipso bz esse ordo in reb⁹: & nā vnitatis p quādā analogiā reseruat̄ in oib⁹: & est q̄d idiuisibile: si nō possum⁹ repire simplr in dinis ꝓnis respectu p̄is: possumus tamē ea reperire aliquo modo q̄ patri appropriatur vnitas.

¶ Nā lz in dinis nō reperiam⁹ ꝓticipationē q̄ alicui ꝓsone est ꝓfectus deus: inuenimus tamē ibi acceptionē: q̄ si nō est cōmune creaturis & ꝓsonis dinis ꝓticipatū: tñ quodāmodo est eis cōe accipere: & q̄ oēs dine ꝓsone accipiūt a p̄e: ei appropriat vnitas: a quo oia alia cē recipiunt. Rursum lz nō possum⁹ dicē q̄ aliq̄d diuinorum possit esse sine alio: q̄ oē q̄ in dininis dī vl est q̄d absolutū vel q̄d relatū: & in absolutis nō possum⁹ dicē B esse sine boc: q̄ oia vnū sunt: nec in relatiuis: q̄ relatiua posita se ponūt: & perēpta se perimunt. possum⁹ tñ in dinis dicē B cē ex B. & q̄ ex vnitate alia sunt: ꝑ p̄i appropriat vnitas ex qua oēs alie ꝓsone exist̄t. Tertio lz i diuinis nō sit ordo quo vnū est ꝓus alio: est tñ ibi ordo quo vnū est ab alio: & q̄ talis ordo est in entib⁹ ab vnitate: ꝑ p̄i appropriat vnitas a q̄ alie ꝓsone exist̄t. Quarto & si vna nā nō reperit̄ in dinis ꝓsonis ſm analogiā: eo q̄ nō magis ulla nā reperit̄ in vna ꝓsona q̄ in alia: est tñ ibi vna nā i plib⁹ ꝓp origine cōicata: & q̄ p̄i est fontana deitas: filī & sp̄ūscūs derigene deitatis: & q̄si pullulatiōes dine nāe & sic̄ q̄dā flores: ꝑ p̄i appropriabit̄ vnitas: cū ab vnitate alia pullulēt & ꝓcedāt. Quito & si indiuisio nō cōperit magis p̄i q̄ alijs: cuius indiuisio simplicitatē ipportet: ga oēs ꝓsone sūt eque simplices: tñ vt indiuisio sumat̄ p cōparationē ad numerū: p̄i appropriari pōt: vñ & oēs alie ꝓsone notificant̄ p notiones ipportātes pl'alitatē ꝓsonaꝝ. solus aūt p̄i notificat̄ p inascibilitatē q̄ ſz q̄ negationē dicit ꝓprie numerū nō ipportat: appropriat̄ ḡ vnitas p̄i pp similitudinē quā bz cū notionib⁹ eius: ſz ꝓmi quasi modi accipiēdi vnitatē vident̄ hīe similitudinē cum notionib⁹ p̄is vt ipse est p̄n⁹ aliorū. vn⁹ ℞o modus appropriat vnitatē p̄i rōne inascibilitatis ſm quā notificat̄ vt ab alio nō existit. Filio ℞o appropriat̄ equalitas: ga ex mō suo ꝓcedēdi eālitas ei cōperit: vñ & in ꝓprijs eius eālitas ipportat̄. est enī ꝓpriū ei q̄ sit filius: q̄ sit imago & q̄ sit ℞bū: vt pōt dici ab Aug. in multis locis. Est enī ex filius quo ℞bū & imago: & ex imago quo ℞bū & filius: & de rōne cuiuslibet istorū est equalitas. nā & de rōne p̄is est q̄ equet parēti: alr enī nō cēt vera ꝓlis: cū vnūquodq; reperiat nā in p̄e & filio: & de rōne imaginis q̄ equet ei cuius est imago: cū imago sit rei ad rē coequādā in discreta & vnita similitudo: & de rōne ℞bi est etiā eālitas: cū ℞bū etiā si ꝓfectū est sit similimū ei cuius est ℞bū. Nexus aūt & cōcordia ꝓueniūt sp̄ūscō cū ipse sit amor: & amor hēat vnire & pungere iuncta illō q̄ scribit̄ 4° de di. no. amorē siue dilectū: siue angelicū: siue intellectualē: siue animalē: siue nālē dicam⁹: vnitatē quādā intelligimus hīe vtiq;.

Ad primū dōm q̄ vnitas dupl'r sumi pōt: absolute & sic appropriat̄ p̄i: & isto mō de ea loquimur: & cōo mō sumit̄ vnitas ꝑ accipit̄ ꝑ vnionē plurium in vno amorem & sic ꝓuenit sp̄ūscō: & isto mō ꝓcedebat rō. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ vnitas appropriat̄ p̄i pl'ib⁹ modis vt dictū est: & iō tali appropriationi nō repugnat pl'alitas notionū: cuius nō vno mō fiat talis appropriatio sed plurib⁹. Uel dōz q̄ tres notiones in p̄e nō sūt tres res: ſz magis tres rōnes inoticēdi: & iō pl'alitas notionū nō impedit q̄ ei vnitas appropriari nō possit. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ eālitas nō est ipsa vnitas: ſz est ſm modū intelligēdi ois vnitatē: & pp hāc dīaz nō oz q̄ eam approbet vnitas q̄ appropriet̄ eālitas. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ lz p̄i nō equet alijs vt cōtio dicit vnitatē magnitudis cū imitatione: equet tñ vt eālitas solā magnitudinē ipportet: & iō possum⁹ dicē q̄ p̄i equet alijs: & si nō adequet: ga imitatio magis expresse ipportat ꝑ adeqnonē q̄ ꝑ cōtionē. Rursus adhuc magis ꝓprie dī p̄i est eālis filio q̄ eāl filio: ga imitatio cū videat ipportare motū quēdā: magis ipportat ꝑ ℞bū q̄ ꝑ nomē. ¶ Ad 5ᵐ dōz q̄ nexus nō ipportat vnitatē absolute ſm q̄ vnitas p̄i appropriat: ſz ipportat vnionē in aliquo vt in amore. ¶ Ad 6ᵐ dōm q̄ non esset magnū icōueniēs: si nexus esset ꝓprium sp̄ūscō: ga cū appropriata sumant̄ ꝑ similitudinē ad ꝓpria: nō est inconueniēs iter appropriata ꝓpria numerare. Uel dicere possum⁹ q̄ p̄i & filius vnunt̄ in amore essentialr sūptum: & talis vnio & nexus appropriat̄ sp̄ūscō pp similitudinē quā bz ad ꝓprium eius: ga ipse per modū amoris emanat.

Ad id autē qō vlterius querit̄ vtrū oia sint vnū pp p̄ez: equalia pp filiū: cōnexa pp sp̄ūscū dōz q̄ sic. Ad cuius euidentiā notādū: q̄ ea que sunt ex aliquo p̄n⁰: pp p̄n⁰ a quo sunt aliqñ bñt vnitatē aliqñ pluralitatē & cōpōnē. Nā qñ aliq̄d ꝓcedit ab aliq̄ p̄n⁰ nō simplici: & nō bñt nām vnā. Tunc qō sic ꝓcedit de necessitate est cōpositū: ga nihil qō ꝓcedit ab aliq̄ p se loquēdo est simplici⁰ eo a quo ꝓcedit. Nā sic̄ qō producit a plib⁹ cāis est cōpositi⁰ eo qō producit a pancioribus vt dī 57° ꝓpone ꝓcli: sic qō producit a cā cōposita cōpositionē bz: & qō a cā simplici siue a p̄n⁰ simplicitatē bñt: simplicitatē hīe pōt̄ eo igit̄ ipso qō in deo p̄e non est aliud essentia q̄ esse: cui cōcat suā essentiam cōcat

Ecclesiast. 29. super Ioā. & dist. 30. q. 4°. Unitas q̄nq; modis bz rōnē p̄ncipij vñ de appropriat patri p̄n⁰ inē principio.

K

L

Epilog⁹ dictor quinque.

Dicto predicta q̄nq; aliquo mō pacificant patrē. Dia ꝓticipant vnū: ideo vnū habet rōnem p̄ncipij.

M

Unū nō requirit multitudinē: sed multitudo vnū: & ideo habet rationē principij. Dio ordo in entibus est ab vnitate: ideo habet rationē principij. Sepe cogitatur in mēte assimilat̄ vnitati: ideo ē p̄ncipiū artificialis ars. Unū ga idiuisibile est entis

N

Unū. i. principium: ideo bz rōnē p̄ncipij.

Filio appropriat̄ equalitas & quomodo.

O

Patri appropriat̄ sp̄ūscō. & quomodo.

Unitas absolute sūpta appropriat̄ p̄i: sed vt venit p̄ij appropriat̄ sp̄ūscō.

P

Q

Dicto oēs ꝓsone dicunt̄ vnū pp p̄ez: quia. s. cuilibet cēnti cōuenit esse & ipso vnum esse habenti.

A

Scdo qa seo sunt vnū nā & volūtas cui cō mittit vnus & aliud & qōlz qō in eo vnita sit bz cā ea.

B

Scdo dō pso ne sunt eq̄les per filium.

C

Modus alio rū manifestan di pcedētiaz vltra pcessū

D

ſtā eſt & qō ab eo pcedit in vnitate cēntie: bz cū eo idez eſſe: pp qō q̄libet pſona pcedēs ab ipſo nō eſt aliud ab eo. Rurſuz ga in eo eſt eadē nā & volūtas: pſona q̄ pcedit p modū volūtatis nō eſt aliud ab ea que emanat p modū nāe: igit cū vnitas & ſimplicitas cōperat rebꝰ ex ſtuo pn̄o & poſſime qñ res pfecte ſuo pn̄o ſimilant: cū pō nō ſit ex alio: pp qō auctas p̄ncipy i eo reſider: dr̄ filiꝰ & ſpūſcūs eē vnū pp ipm: ga pp ſimplicitatez eſſentie & nāe & volūtatis q̄ exiſtūt in pie filiꝰ & ſpūſcūs a pie pcedentes nō ſunt aliud ab ipſo: nec aliud iter ſe: ſz vnū cū ipſo & vnū iter ſe: & iſta eſt ſnia Magri q̄ dicit vnitatez attribui pū: & oia eſſe vnuz pp pīez: ga ipſe nō eſt aliud ab alio: & ga filiū genuit vnū ſecū deū & ſpūs ab eo pceſſit vnus cū eo deus. Cōuenit aūt equalitas pāi & ſpūſcō pter filium. Cz anteꝫ patri conueniat equalitas pter filiū: ſic oſtēdi pōt. nam equalitas quādaz relone ipoz tat: relatio aūt (maxime cū eſt relatio rōnis) poteſt cō uenire alicui per aliud: abſq; eo q̄ illud aliud bēat cau ſalitatē ſup ipſo. Uidemꝰ eni q̄ ſcibile refert ad ſciam: ga ſcia refert ad ipſuz: loquēdo de ſcia que menſurat a ſcibili: nec tñ talis ſcia bz cauſalitatē ſup ſcibili: imo ecō uerſo: ſic etiā ga filiꝰ equat pāi pi equat filio. Nā in cau ſis & cauſatis ſiue in pn̄is: & in eis que ſunt ex pn̄o pp̄e cō uerſionē nō ſuſcipimꝰ. Nā imago equat ei cuiꝰ eſt ima go nō ecōuerſo: uxta illud Aug. 6. de tri. c. vlti. imago ſi pfecte iplet: illō cuius eſt imago: ipſa coequat ei nō illō imagini: & ideo ſm hoc poſſumꝰ dicē q̄ filius equat pāi nō ecōuerſo. pi aūt ſi equat filio: B eſt: ga filius equat ei ſic ſcia refert ad ſcibile: nō ecōuerſo: ſcibile aūt ſi re ferak ad ſciaz: B eſt: ga ſcia refert ad ipz. Cōuenit etiaz equalitas ſpūſcō pp filiū: ga niſi filius eēt pfectū vbū: & equalis pāi nō ſpiraret pfectū & equalē amorē. Poſſa mus ergo pcedere oia eſſe equalia pp filiuz: ga mō quo dictū eſt patri & ſpūſcō puenit eq̄litas pp ipſuz. Patrē aūt & filiū eſſe cōnexos pp ſpīm ſcm nō bz dubiuz: cum ipſe ſit amor patris & filij & ſit cōio & charitas vtriuſq;. Manifeſtaſ aūt p̄dicta veritas ab aliqbus & aliter. Nā vnitas p̄ inuenit in pīe: binarius vo in filio cū ſit media in trinitate pſona: ternarius vo in ſpūſcō: & ga ab eo q̄ eſt p̄mo tale oia alia dr̄ talia pp ipſuz: oia ſunt vnū pp pīem: ga in eo aliquo mō p̄ inuenit vnitas: oia ſunt eq̄lia pp filiū: cū equalitas regrat numez binariū qui aliquo mō p̄ reperit in ipſo: oia ſunt cōnexa pter ſpīm ſcm cū nex⁹ regrat numez ternariū. vz. duo q̄ nectunt: & vnuz nectēs q ternariꝰ numerus p̄ aliq̄ mō reperit in ſpūſcō.

Ad primū dōm q̄ oia ſunt vnū pp pīez: iquātuz pi eſt pn̄m oium bñs nām: maxie ſim plicē & vnā: & ideo habitudo ipoztata p pter eſt habi tudo p̄ncipy rōne ſuppoſiti pīe: & aliquo mō habitudo forme rōne nāe. ¶ Ad 2m dōm q̄ nō opz filiū bīe rōnē p̄ncipy reſpectu pāi: ſz equalitas pueniat pāi pp filiuz. naz equalitas in diuinis eſt relo rōnis: vñ videmꝰ q̄ ga in ſcibili eſt relo rōnis referr̄ ad ſciaz: ga ſcia refert ad ipz abſq; eo q̄ ſcia reſpectu ſcibilis bēat rōnē p̄ncipy. ¶ Ad 3m dōm q̄ per illud q̄ eſt p̄mo tale, oia alia ſunt talia: & ga aliquo mō pcedere poſſumꝰ q̄ equalitas ſm modū itelligēdi p̄mo reperiat in filio oia ſunt equalia pter ipſuz: nec valet q̄ filius bz rationē p̄ncipy ſuper ſeipz: iz bi ſolū q̄ aliq̄ mō filio eq̄litas pueniē p̄: ſtē oia dr̄ cal'a pp ignē: ga ignis eſt p̄ calidū. ¶ Ad 4m dōz q̄ oia ſūt pnexa pp ſpīm ſcm pnexione amoris vt Magr̄ exponit in lra. vñ talis pnexio nō accipiē p cōpationez ad vnitatē abſolute ſūpta: q̄ appropriat pāi bz quā vñ ſu cak q̄ oīs ordo ē ab vnitate icipiēs: iz ſumiē p cōpōez ad vnitatē vt dicē ynione pluz i amore q̄ pueniē ſpūſcō.

Super ſuz illo. Imago ſi pfecte ip. plet illud cuiꝰ eſt imago, ipſa co equat ei nō illud imagini. Cōtra. ga in oi uinis eſt mutua equalitas. Dōm q̄ ſi filius equat pāi ſiue imago ei cuiꝰ eſt imago & eq̄. nō tñ eſt ibi mutua coequatio: ga coequalitas pīus dicit q̄ eq̄litas. vi enī ex ſuo noie ſupra vnitatē magnitudis addere modū quēdā vel imitationē: & ga filiꝰ imitat pa trē nō ecōuerſo: & imago imitat id cuius eſt imago non ecōuerſo. ideo dictū eſt q̄ ſi imago pfecte iplet illō cuiꝰ eſt imago ipſa coequat ei nō ecōuerſo. Imago ei⁹ &c. Iſta notula Dylary iducit ad manifeſtatione p̄dicte auctatis vz. Si imago pfecte iplet &c. & tria facit Dy larus i ea: ga p̄mo ponit diffones imaginis. vz. q̄ imago eſt eius ad qō imaginat ſpēs indifferens: & q̄ eſt rei ad rē cocquādā imaginata & indiſcreta ſilitudo: ex quib⁹ diffonibus apparet q̄ de rōne imaginis eſt q̄ cocquaē & imitet id cuius eſt imago: ga eſt idifferēs ſpēi ei⁹ rei ad quā imaginat: ad tñ cuiꝰ eſt imago nō cocquat ima ginis: ga nō accipit eſſe p imitationē. Scdo. ex his diffō nib⁹ ꝓcludit diſtōnē pſonalē pāis & filij dicens. Eſt g̃ pi & fi lius. i. nō tñ pi nec tñ filius: ſz vterq; ſi dicat. pi eſt diſtinctus a filio: ga imago pāis eſt filius & nihil ſibi eſt imago. Tertio oſtdit pāis & filij vnitatē in nā: ga imago vt rei imago ſit neceſſe eſt vt habeat in ſe ſpēm & eſſentiā & nām auctoris: igit filiꝰ bz nām pāis ſm q̄ eſt imago eius. Sigs inaſcibilē. Iſta ſcda notula iducit ad oſtē dendū q̄ oia ſūt vnū pp pīez. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā notā dū q̄ itēr Dylary eſt q̄ in oi nā eſt vnū aliqd nō bila pn̄m ſm nāz illā a q̄ alia ſumūt originē & ſm q̄ oia alia ſūt vnū in nā illa: & ideo g ponit duos inaſcibiles: ponit duos deos: & ga pi eſt duo inaſcibilis: oia ſunt vnū pp pīez: eſt eni oiuz creaturaꝝ pn̄m filiꝰ & pn̄m filij pi. vnuiſq; igit ad vnū initiale. i. ad vnū pn̄m initiatiuū & pn̄m oium vt ad pīez referimus: q̄ filiꝰ exiſtit natꝰ. Ex ēntia ina ſcibili. i. ex pāe q̄ inaſcibilis eſt. hoc igit gradu & hoc cō feſſiōe vnuiſa ſumūt initiū. ¶ Dubitaē aūt de eo q̄ dicē Doc gradu. Nā in dinis nō eſt gradus vt habitū fuit per Dieron. 25. di. Dōm q̄ ſz in dinis nō ſūt g̃dus p: pie accipiēdo gradū: ſunt tñ ibi gradus: accipiēdo gra dū pro oi ordine: cū ibi ſit ordo originis. Uel dōz & me lius q̄ pn̄m oiuz creaturaꝝ eſt filius pn̄m filij eſt pi. vni uerſa igit referunt ad pīez p filiū: & ga nō eodē mō re ferunt vniuerſa ad filiū & filiꝰ ad pīez: ideo in tali rela tione ſūt gdā gradus: ſz igit iter pſonas diuinas nō ſunt gradus: pnumerādo tñ reſones creaturarū cū reſonib⁹ pſonaꝝ gradus facim⁹. Oib⁹ creaturis &c. Iſta tertia notula iducit ad oſtēdēdū q̄ pi & filiꝰ ſunt idem in nā. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā notāduz q̄ creature emanāt a deo pie p volūtatē: ideo tales ſunt q̄les deus vult eas eē: ſz filius ab eo gignit naturaliꝰ & ideo talis ſubſtat qualis & deus eſt: nā ſic ex boie naturaliꝰ pcedit bō artificialiꝰ aūt & ſm volūtatē pcedit ſcānuz q̄ eſt diuerſum in nā ab boie: ita filiꝰ g naturaliꝰ pcedit a pie eſt idē in nā cū ipſo: vñ ga ex deo nāliꝰ genitus eſt deꝰ eſt: creatura aūt que volūtarie & p modū artificiati pcedit a deo: eſt di uerſa in nā cum ipſo: & hoc eſt qō dicit q̄ voluntas dei | Attulit. i. deſt dedit ſubaz oibus creaturis. Sed pfecta natiuitas. i. pfecta nālis gñatio nāz dedit filio. Ex ipaſſibili ac non nata ſuba. hoc eſt ex pie qui oī ipaſſi bilis: ga nō aſſumpſit carnē: oī nō nata ſuba: ga ab alio nō traxit originē: cūcta g̃ talia ſunt q̄lia deus voluit. filiꝰ aūt qui ex deo natꝰ eſt: talis ſubſtat q̄lis eſt deꝰ. Quia natura. i. pater. Qui naturaliꝰ gignit. nō edidit. i. non pduxit. Nāz. i. filiū ab eo nāliꝰ genitū. Diſſilez ſu.

I Sed ipse filius ex substa dei genitus [Attulit.] i. accepit sup. esse vl nām pīis. [Fm originē nāe.] i. Fm nālē generationē nō fm creaturas volūtatis. [Essentia.] i. nō habuit eēntiā volūtatis: ga nō accepit eē vel eēntiā p modū volūtatis fm creaturas. i. fm q̄ creature acceperūt. [Min⁹ exp̄sse ⁊c.] Ista q̄rta nomia inducīt ad ostēdendū ola cōnexa esse p spūscū. In qua Dylarī⁹ 4^{or} facit. ga primo facit qđ dictū est. Scđo ex habit̄ destruit opinionē Sabellij. Tertio exponit qđđā qđ dixerat. vz. patrē ⁊ filiū ⁊ spūscū esse per substaz tria: eo q̄ poterat habere p̄auū itellm. Quarto manifestat qđ est eos esse p psonātiā vnū. 2° ibi [Uolēs igīt.] 3° ibi [Substistentiaz psonas.] 4° ibi [Et aūt dictū.] Dicit g̃ primo q̄ pr ⁊ filius ⁊ spūscūs sūt p substaz tria. sed p psonātiā. i. p amoris cōcordiā sunt vnū: ⁊ in B denotat cox̄ nexio p spūscū.

K Jn eo ño q̄ dicim⁹ psonas eē vnū p psonātiā fides catholica min⁹ exp̄sse locuta de idifferēti filitudine: idest de vnitate pīis ⁊ filij. nā pater ⁊ filius nō solū vniunt̄ in amore spirato: sed etiaz in nā: cū igīt eos vnitos dicim⁹ amoris p̄cordia: nō exp̄resse oēm cox̄ indifferentē vnitatez demōstramus: ex eo ño q̄ psone sunt p substaz tria in nole cuiuslibet psone siue vniuscuiusq; nolarum cox̄ ppriā substaz significamus ppriū ordinē ⁊ ppriā gloriā: p substaz possum⁹ intelligere hypostasim: p ordinē originē: p gliaz ppietatē. distinguunt̄ eni psone realr: per hypostases origines ⁊ ppietates. Deide cū dicit. [Uolēs.] destruit opionē Sabellij dicēs q̄ scā synodus congregata ꝯ sabellianos [Uolēs cox̄ impietatē perimere.] i. cox̄ errorē destruere: ga ponebāt distōnē psonax̄ in noib⁹ tm: q̄z tres psone erāt tripliciter nūcupatio cui tripliciti nil nihil rñdebat in re. ⁊ nō erat substēs cā vniuscuiusq; nois. Nā cū psone nō re sed solo nole ⁊ rōne differēt: ille idē g̃ est pr erat filius ⁊ spūscūs ⁊ habebat vtriusq; nomen: vt g̃ ille errorē destrueret dictū est eē tres psonas esse p substaz tria: vt nō solū itelligeret iter eas noialis dīa sed realis.

L ☞ Tunc sequīt illa pe. [Substistentiū.] Jn qua exponit qūo intelligēdū sit p substaz tria. Ad cuius euidētiā notādū q̄ substa aliq̄n accipit̄ pro nā: aliq̄n pro suppōsito. Jn ppōsito aūt psonas substistētiū hoc est psonas de numero substistētiū siue psonas substistētes per substas itelligimus. Sunt g̃ tres psone p substaz tria: nō q̄ sit differens substa ⁊ dissimilis essentia pīis ⁊ filij: sed indistincta psona: vult g̃ Dylarius q̄ in ppōsito accipit̄ substa p persona nō pro natura. Deide cū dicit. [Qđ aūt.] Exponit qđ est esse per psonantiā vnū. Nā hoc nō bz calūniā cū ipe spūs paracletus sit id in quo vniunt̄ pr ⁊ filius p psonantiā hoc est p amoris cōcordiā. vnio g̃ per psonātiā dicit vnionē in amore spiratorū nō in essentia vel potius ēē in essentia. nā si per vnionē pīis ⁊ filij fm psonātiā intelligimus vniones in amore essentialr sumpto: hoc est fm quādā filitudinē inquātū amor essentialr sumptus appropriat spūscō pp filitudinē ipsius ad eius propriū: ⁊ ideo opz nos talē vnitatē dicē nō esse essentie vel subste: sed p filitudinē essentie vel subste: ga amor eēntialr sumptus appropriat spūscō in quo necunt̄ pr ⁊ filius ⁊ cōsonātiā pp filitudinē quā bz ad ppriū eius. [Cū deū patrem ⁊c.] Ista q̄rta nomia inducīt ꝯ errorē Arrij ⁊ Sabellij: ⁊ ideo duo facit Dylarius fz q̄ duos errores destruit. 2° ibi [Nō religiosa.] Destruit p errores Arrij dicēs q̄ cū deū piez p̄fitemur ⁊ chriz dei filiū p̄dicam⁹. si cos duos deos dicim⁹ irreligiosa est p̄fessio nr̄a. nā cū sit natura i dīa iter piez ⁊ filiū ⁊ sit ūn vnū nomē eox̄ fm q̄ sunt naturalr vnū: opz q̄ sint vnū in gīe essentie in quo destruīt error Arrij: q̄ cū poneret filiū creaturā etiā gīe fm eū differebat eēntie pīis ab eē⁹ filij. Deide cū addit. [Nō religiosa.] Excludit errorez Sabellij dicēs. [Qđ religiosa vnitas nois.] fz q̄ pr ⁊ filio cōpetit vnū nomē: ga vterq; de⁹. [Nō ademit.] i. nō abstulit psonā genite essentie. i. psonā filij q̄ est essentia ⁊ est genitus p̄sonam videlz. [Cōstitutā.] i. pductā ⁊ generatā. [Ex essentia indifferētis nāe.] i. ex patre qui a filio nā nō differt. q. d. q̄ vnitas nature nō aufert distōnē psonax̄: qđ est cōtra Sabelliū. vnde subdit q̄ vnica ac singularis dei substa p vnionē nois itelligat̄. [Cū vnū nomē essentie.] Est sup. [Utriusq;.] i. pīis ⁊ filij. bñt eni vterq; s. pr ⁊ filius vnū nomē essentie: ga vterq; dī de⁹: ⁊ ideo addit q̄ vn⁹ de⁹ p̄dicat̄ siue dī. in vtroq;. i. in pre ⁊ filio. [Ob indissimilē substaz idiscrete nāe.] Nā pr ⁊ filius sunt vn⁹ deus: ga est indissilis substa ⁊ idiscreta nā in vtroq;. Jnquātū aūt ples sunt bītes talē nām destruīt error Sabellij: put autē vnus deus p̄dicat̄ in vtroq;. destruīt error Arrij. Jtē sup illo. [A caribdi ⁊ scilla liberaberis.] Notandū q̄ in partib⁹ Sicilie est quedā insula in mari que vocat̄ caribdim: scylla est q̄dā rupes ibidez in terra sita iuxta mare ⁊ aqua maris iter vtrūq; transit: ⁊ naute si absq; naufragio ide trāsire volūt: opz eos iter dicta duo transire: nō adherēdo scylle nec caribdi: imo aliq̄n qui vnū vitare volūt in aliū icidūt: pp qđ dictū est icidit i scyllā volēs vitare caribdim: per predicta duo Magr̄ itelligit duos errores Arrij ⁊ Sabellij. Si igīt sine periculo de fide sentire volum⁹: sic debem⁹ vitare Arrium ponēdo vnitatē eēntie q̄ nō adbeream⁹ Sabellio p̄fundēdo psonas: ⁊ sic debem⁹ vitare Sabelliū distinguēdo psonas q̄ non adbeream⁹ Arrio separando substātiā: ⁊ sic faciendo liberabimur a caribdi ⁊ a scylla errorem Arrij ⁊ Sabellij cuitando.

M ☞ Utrū pr vel filius spūscō diligat: cū diligere idem deo sit qđ esse. Bisti. XXXII.

N

O

P

Q

R

Jc oritur questio ex p̄dicē deductis. dictū est eni supra atq; sanctor auctorib⁹ ostensum q̄ spūscūs est cōio pr̄is ⁊ filij: ⁊ amor quo pr ⁊ filius seinuicē diligunt. Jō querit. Utrū pr vel filius p spm̄scm̄ diligat: Quod vtiq; videt̄ opz dici fm auctes supra positas: qb⁹ oñdit spm̄scm̄ esse quo genitus a gignēte diligat̄: genitorēq; suū diligat. Sz ecōtra si pr vl filius dicat̄ diligere p spm̄scm̄: videt̄ esse per spm̄scm̄: ga nō est aliud deo eē ⁊ aliud diligere: sed idē. ga vt ait Aug. in. xv. lib. de tri. Quicqd fm q̄litates in illa simplici nā dicī vī: fm essentiā est itelligēdū: vt bon⁹: magnus: imortalis: sapiēs: diligens: ⁊ hui⁹. Jdeoq; si pater ⁊ filius diligit per spm̄scm̄: per ipsum spm̄ esse videt̄: neq; tātuz essentia sua diligit: sed etiam dono.

☞ Hec qđ isolubilis est: humanū superās sensum: in qua auctoritates sibi occurrunt.

Huic questioni cū altitudinem nimie pfunditatis cōtineat: id solū rñdem⁹ qđ Aug. significare

A ficare vidē. ſ. q̄ pī ⁊ filius ſe diligāt ⁊ vnita
té ſeruēt: nō ſolū eſſentia ſua: ſed ſuo dono p-
prio: qđ ꝫ ſupra poſitū fit: iterare tñ nō piget
ga hic expedit. Ait ḡ Aug. in. vj. li. de tri. ita.
Manifeſtū eſt q̄ nō aliqs duoꝝ eſt q̄ vterqꝫ
cōiungit quo genit⁹ a gignēte diligat genito-
rēqꝫ ſuū diligat: ſintqꝫ nō pticipatione ſ eēn-
tia ſua: neqꝫ dono ſuperioris alicuius ſ ſuo
ꝓprio ſeruātes vnitatē pacis. Ecce hic dicit
q̄ eſſentia ſua ⁊ dono ſeruāt vnitatē. Idē ꝫ in
xv. lib. de tri. ait. In illa trinitate quis audeat
dicere pīē nec ſe nec filiū nec ſpūſcm̄ dilige
B re: niſi per ſpūſcm̄. Hic aperte oſtendit pīē
nō tm̄ per ſpūſcm̄ diligere. Non aūt ſimpli-
citer dicit patrē nō diligere per ſpūſcm̄.

¶ Utrum pater ſit ſapiens ſapia quā genuit:
ſicut diligit amore qui ab ipſo procedit.

Preterea diligēter inueſtiga
ri oportet
vtrū pater ſapiēs ſit ſapia quā genuit que tm̄
filius eſt: Qđ videt a ſimili poſſe ꝓbari. Si
eni pī diligit amore qui ab ipſo ꝓcedit: cur nō
⁊ ſapia vel itelligētia quā ipſe genuit: ſapit vl
itelligit: Hāc qōnē vtgere videt: vt ait Aug⁹
C in. vj. lib. de tri. qđ ſcripſit Apls dicēs eb uiſti
dei virtutē ⁊ dei ſapiaꝫ. Ubi queritꝫ vtruꝫ ita
ſit pī ſapie ⁊ ſtrutis ſue: vt hec ſapia ſapiens
ſit quā genuit: ⁊ hec ſtrute potēs quā genuit:
Sed abſit vt ita ſit: qa ſi hoc eſt ibi eſſe qđ ſa
pere: nō per illā ſapiam quā genuit ſapiēs dī
pater: alioqn nō ipſa ab illo: ſed ille ab ipā eſt.
Si eni ſapia quā genuit eā eſt illi vt ſapiēs ſit
etiā vt ſit ipſa illi cauſa eſt: qđ fieri nō pōt: niſi
gignēdo eū aut factēdo: ſed nec genitricē: nec
cōditricē pīs vllo mō quiſq̄ dixerit ſapiam.
Quid eni eſt iſanius: Ergo pī ipſa ſapia eſt
qua ſapiens eſt. Filius ſtō dicit ſapia pīis: ⁊
virtus pīis: nō ga pater per eū ſit ſapiens vel
D potens: ſed ga filius ſapia ⁊ ſtrus eſt de pīe
ſapia ⁊ ſtrute. Ex his ḡ pz q̄ pī nō eſt ſapiēs
ſapia genita: ſed ſeipſo ſapientia ingenita.

¶ Utr filius ſit ſapiēs ſapia genita vl igenita.

Poſt hec queri ſolet a quibuſdā
vtr filius ſit ſa-
piens ſapia genita vel igenita: Si eni non eſt
ſapiens ſapia genita: nec ſeipſo ſapiēs eſt. Si
ſtō ſapia genita ſapiēs eſt: nō videt ſapiēs eē
ſapiētia ingenita: ⁊ ideo nō videt eſſe ſapiens
a patre: cū a patre habeat oīa. Ad qđ dicim⁹:
ga vna eſt ſapia pīis ⁊ filij ⁊ ſpūſci ſicut vna
eſſentia: ga ſapia in illius nāe ſimplicitate eſt
E eſſentia: ⁊ tamē filius tm̄ eſt ſapia genita ⁊ pī
tm̄ eſt ſapia ingenita vel a ſapia ingenita. Et
cū idē ſit ibi eſſe qđ ſapientē eſſe: relinquit vt
ſapia genita ſit ſapiens de ſapia ingenita. Nō
ergo filius dicit ſapia dei tanq̄ ipſe ſolus itel
ligens ſit vel ſapiēs ſibi ⁊ patri ⁊ ſpiritui ſcō:
qa vt ait Aug⁹ in. xv. lib. de trini. Si ſolus ibi
filius itelligit ⁊ ſibi ⁊ pī ⁊ ſpūſcō: ad illam
redit̄ abſurditatē vt pī nō ſit ſapiens de ſe-
ipſo ſed de filio. Nec ſapia ſapiam genuerit:
ſed ea ſapia pater dicat ſapiens eſſe quaꝫ ge-
nuit. Ubi eni nō eſt intelligētia nec ſapia pōt
F eſſe. Ideoq̄ ſi pī nō itelligit ipſe ſibi: ſed filiꝰ
itelligit pī: ꝓfecto filius pīem ſapientē facit.
Et ſi ō eſt deo eſſe qđ ſapere: ⁊ ea illi eſt eēn-
tia que ſapia: nō filius a patre qđ verū eſt: ſed
a filio potius pater hz eſſentiā: qđ abſurdiſſi
muꝫ atq̄ falſiſſimū eſt. Eſt ergo deus pī ſa-
piens ea que ipſe eſt ſua ſapia: ⁊ filiꝰ ſapia pa
tris eſt ſapiens de ſapia que eſt pater: de quo
eſt genitus filius. Ita ⁊ pater eſt intelligens
ea que ipſe eſt ſua itelligētia. Nō eni eſſet ſa-
piēs qui nō eſſet itelligēs. Filius aūt itelligē-
tia pīis: de itelligentia genitus eſt que eſt pī:
G de qua ⁊ intelligens eſt. Proinde pī eſt ſapiē
tia: ⁊ filius ſapia: ⁊ vterqꝫ vna eſt ſapia: ⁊ tñ
ſolus pater eſt igenita ſapia: ⁊ filius ſolus ge
nita ſapia: nec tñ alia ſapia pater: alia ſapia fi-
lius: ſed vna eadēqꝫ eſt ſicut pī eſt deus inge
nitus: ⁊ filius eſt deus genitus: neqꝫ deus ge
nitus eſt deus igenitus: nō ideo tñ alius deꝰ
eſt pī alius filius ſed vnus deus vterqꝫ: non
aūt vnus. Alius eſt eni genitus: alius igenit⁹:
ſed non alius deus: imo vterqꝫ vnū ſiue vnꝰ
deꝰ. Ita nō eſt ſapia genita ſapia igenita: ſed
alia eſt ſapia genita: alia igenita: nō tamen eſt
alia ſapientia: ſed vna eademqꝫ ſapientia.

¶ An filius ſit ſapiens ſeipſo vel per ſeipſum. H

Ex predictis cōſtat q̄ filius nō eſt
ſapiens a ſe: neqꝫ de
ſe: ſed de pīe ⁊ a pīe. Queri aūt ſolet: vtrum
filius ſit ſapiens ſeipſo vel per ſeipſum: Qui-
dā dicūt multiplicē hic fieri itelligētiā ⁊ ideo
diſtiguēdū fore ita: vt cū dicis filiū eē ſapiē-
tem ſeipſo vel per ſeipſum: ſi ſui nā ⁊ eēntia
ſapientē itelligas: verus ſit itellectus. Si ſtō
a ſeipſo vel de ſeipſo ſapientē eſſe intelligas
falſitati ſubiectā habes itelligentiaꝫ. Aliꝫ ſtō
ſimplr ⁊ abſqꝫ determinatione cōcedūt hui⁹
locutiones: filius eſt ſapiēs per ſe: ſed nō a ſe
vel de ſe: ⁊ filius eſt deus per ſe: ⁊ eſt per ſe:

I sed non a se vel de se. Hoc cōfirmantes verbis Hylarij qui filium non a se: sed per se agere in libro nono de trinitate ait. Nature inquit cui cōtradicis heretice hec vnitas est: vt ita per se agat filius ..e a se agat: ⁊ ita non a se agat: vt per se agat. Intellige filium agentez: ⁊ per eum patrem agentem: non a se agit: cū pater in eo manere monstratur. Per se agit: cum s̄m natiuitatem filij agit ipse que placita sunt. Infirmus sit non a se agendo nisi a deo ip̄e agit: nō sit ꝟo in vnitate nature si que agit: ⁊ in quibus placet nō per se agit. Sicut ergo inquiunt: filius per se agit: sed non a se. Ita ⁊
K filius debet dici sapiēs per se: sed nō a se. Sic ⁊ ipse per se deus est vel esse dicendus est: vt aiunt: sed non a se vel de se.

¶ An vna tm̄ sit sapientia patris.

Post hec a qbusdā queri solet: vtruz vna tm̄ sit sapiētia patris? Qd̄ non eē nitunt̄ probare hoc modo. Filius inquiūt est sapiētia p̄ris genita: qua pater sapiens non est. Est igitur aliqua sapiētia patris qua sapiens non est. Est autē ⁊ sapientia patris ingenita: ⁊ ea pater sapiens est. Est ergo quedaz sapia p̄ris
L qua sapiens est: ⁊ ipsa nō est illa sapia patris qua pater sapiens non est. Non est ergo vna tm̄ sapia patris. Item sapiētia ingenita est sapientia patris: ⁊ sapia genita est sapia patris. Nō est aūt sapiētia īgenita sapia genita. Nō est igitur vna tm̄ patris sapia. Hec ⁊ his filia tanq̄z sophistica ⁊ a veritate longinqua: cunctisq̄z in theologia peritis patiētia abijcim⁹: respōso idigna aduertētes. Id tamē adijcientes quia vna est tm̄ sapia patris: sed non vno modo dicit̄. Nā sapiētia patris dicit̄ illa quā genuit: ⁊ sapia patris dicit̄ ea qua sapiēs est. Diuersa est ergo ratio dicti. Illa eni dicit̄ patris: quia eam genuit: ⁊ ea dicit̄ sapia patris: quia ea sapit. Una est tamē sapia patris: quia
M sapia genita est eadē sapia ⁊ ea que sapiēs est: siue ea qua sapiens est itelligatur persona patris siue essentia patris: quia persona patris q̄ intelligit̄ cū d̄r sapia īgenita: ⁊ p̄sona filij q̄ significat̄ cuz d̄r sapia genita vna eadēq̄z sapia est: que eēntia dīna itelligit̄ cōis trib⁹ p̄sonis.

¶ Qr in trinitate est dilectio que est trinitas: ⁊ tm̄ spūsscūs est dilectio que non est trinitas: nec ideo due sunt dilectiones: ita ⁊ de sapia.

Et sicut in trinitate dilectio ē que est p̄r filius ⁊ spiritussanctus: que est ipsa essentia deitatis: ⁊ tamē spiritussanctus dilectio est: que non est pater vel filius: nec ideo due dilectiones sunt in trinitate: quia dilectio que p̄prie spūsscūs est/est dilectio q̄ trinitas est: nō tamē ipsa trinitas est: sicut spūsscūs est essentia que trinitas est: nō tm̄ ipse trinitas est. Ita in trinitate sapia est que est pater ⁊ fili⁹ ⁊ spiritusscūs que est essentia diuina: ⁊ tamē fili⁹ est sapia que non est pater vel spūsscūs. Nec ideo due sapie ibi sunt: quia sapia que p̄prie est filius: est sapientia que est trinitas: ipsa tm̄ non est trinitas: sicut filius est essentia que est trinitas: ipse tamen non est trinitas. O

¶ Qua rōne pater non d̄r sapiēs ea sapia quā genuit: eadē videt̄ debē dici q̄ nō sit diligens p̄r vel filius dilectione que ab vtroq̄z p̄cedit.

Preterea diligēter notāduz est q̄ ea ratione qua pater nō dicit̄ sapiēs ea sapientia quam genuit: videtur fore dicenduz q̄ pater non diligat filiuz vel filius patrē ea dilectione que ab vtroq̄z procedit. s. que proprie spiritussanctus est. Sicut eni idē est deo sapere quod esse: ita est eidē diligere qd̄ eē. Ideoq̄z sicut negatur pater esse sapiens sapia quā genuit: qui si ea diceret̄ sapiens: non ipsa ab eo sed ipse ab ea itelligeret̄ esse. Ita videt̄ nō debere cōcedi q̄ pater vel filius diligat dilectione que tm̄ spūsscūs est: quia si ea diligit pater vel filius: nō spiritussanctus videt̄ esse a patre ⁊ filio: sed pater ⁊ filius a spūscō: qa idez est ibi diligere qd̄ eē. At supra dictū est: atq̄z auctē Augustini sancitum: q̄ in trinitate tria sunt vnus diligens eū qui de illo est: ⁊ vnus diligens eum de quo est: ⁊ ipsa dilectio: ⁊ nō est aliquis duoruz quo genitus a gignente diligitur ⁊ genitorez suum diligit. Quib⁹ verbis aperte significatur patrem filium: ⁊ filiū patrem diligere: ea. s. dilectione que nō est aliquis eorum: sed tm̄ spiritussanctus. Cuz idē ergo sit ibi diligere qd̄ esse: quomodo dicit̄ pater vel filius nō esse ea dilectione qua alter alterum diligit. Cum ideo pater negetur sapere sapiētia quā genuit ne ea esse intelligat̄. Q

¶ Qr ⁊ hec questio inexplicabilis est que excellit infirmitatem hominis.

Difficilem mihi fateor hāc questionē: p̄cipue cum ex predictis oriat̄que similē videtur habere rationē: qd̄ mee intelligentie attendens

infirmitas

infirmitas turbatur: cupiens magis ex dictis sanctorum referre q̄ afferre. ¶ primus enim lector est inquit Hylarius in prio libro de trī. qui dictorū intelligentiā expecter ex dictis potius q̄ imponat: ⁊ retulerit magis q̄ attulerit: neq; cogat id videri dictis cōtineri quod ante lectionē presumpserit intelligendū. ¶ Si ergo de rebus dei sermo est: concedam⁹ deo sui cognitionē: dictisq; eius pia veneratione famulemur. Inuestiget ergo diligenter pius lector rationē dictor̄ si forte dictor̄ aliquam valeat reperire causam qua nota ipsa p̄missa questio aliquaten⁹ explicari valeat. Ego aūt banc questionē non absoluens: sed errorem excludens profiteor non esse dictum patrem diligere filium: vel filium patrē: ea dilectione que ab vtroq; procedit: que non est aliqs eor̄ sed trī spiritussanctus tanq̄ ea dilectione pater sit vel filius. Sed sic ea pater diligit filium ⁊ filius patrem: vt etiaz pater per se ea que ipse est dilectione diligat: sic ⁊ filius: nō aūtē sic vt pater per se nō diligat ⁊ filius: sed per eaz trī. Quis hec in illa trinitate inquit Aug⁹ opinari vel affirmare presumat: Eam tamen questionem lectorum diligentie plenius diiudicandam atq; absoluendam relin quimus ad hoc minus sufficientes.

HIc oritē questio. postq̄ Magister determinauit de appropriatis personar̄ ⁊ propriis. Dic circa pretacta mouet quasdā q̄nes cōparādo personas fm appropriata siue fm ppria ad se inuicē. Et duo facit: ga primo mouet q̄nē circa proprium vel appropriatum spūsci. Scdo circa appropriatū filij. ibi [Preterea diligenter inuestigari.]

¶ Circa primū tria facit: ga primo querit vtruz pater ⁊ filius diligant se spūsco: ostēdens q̄ per auctes probatas opz nos hoc cōcedere. Scdo obycit ad partē cōtrariā dicēs q̄ in diuinis diligere est idē q̄ esse: si ergo pater ⁊ filius diligunt se spūsco sunt spūssan. q̄ falsum est. Tertio soluit questionē per Augustinum dicentem esse amorē patris ⁊ filij quo se diligūt. scda ibi [Sed ecōtra si pater.] tertia ibi [Huic questioni.] Deinde cū dicit. [Preterea.] mouet questionē circa appropriatum filij. Et duo facit: ga primo facit q̄ dictū est. Scdo ex solutione q̄nis scde roborat q̄nes primā. ibi [Preterea diligenter notandū.]

¶ Circa primū duo facit: ga primo facit q̄ dictū est. Scdo propter dictam questionē mouet quasdā q̄nes annexas. ibi [Post hoc queri.]

¶ Circa primū duo facit: ga prio querit vtruz pater sit sapiens sapientia genita: ⁊ ostendit q̄ sic: quia cum pater ⁊ filius se diligant amore qui spūsanctus ergo ⁊ pater sapiens est sapientia quaz genuit. Scdo soluit. ibi [Hanc questionē.] Et tria facit: ga primo determinat q̄ pater nō est sapiens filio cum nō sit filius: est enī in diuinis idem sapere q̄ esse. Scdo in quadā notula inducitur auctoritas Augustini dicentis cōtrarium. Tertio ostenditur predictam auctoritatem Augusti. retractasse Scda ibi [Aug. in lib.] Tertia ibi [Uerum hic Augu.] Deinde cum dicit [Post hoc quare.] mouet quasdam q̄nes annexas ⁊ duo facit: fm q̄ duas q̄stiones mouet. Scda ibi [Post hoc solet.]

¶ Circa p̄mū duo facit: quia primo q̄rit vtrū filius sit sapiens sapiētia genita vel ingenita arguens ad vtraq; partem: q̄ si nō est sapiens sapientia genita non est sapiens sapiētia: q̄d falsuz est. Si Xo est sapiens sapiētia genita nō ingenita nō est sapiens pater: cum pater sit sapiētia ingenita: ⁊ cū in diuinis sit idez sapere q̄d esse: filius nō est a patre: q̄d erroneū est. Scdo cum dicit [Ad quod.] Soluit ⁊ duo facit: q̄ primo soluit dicens filiū esse sapiētez sapiētia genita: si huiusmodi ablatiuus cōstruatur in babtandine: quasi cause formalis ⁊ sapiētia ingenita si huiusmodi ablatiuus cōstruatur in babtandine quasi cause efficiētis. Scdo ex dictis concludit filiū non esse sapientē a seipso nec de se. ibi [Ex predictis.] Et tria facit: q̄ primo cōcludit q̄d dictū est. Scdo querit. vtruz filius sit sapiens per seipm: vel seipso: ⁊ assignat opinionē quoruūdā dicentiū banc esse distinguēdaz q̄ si seipso tenet ibi: q̄si formaliter sic est vera. Si Xo neget babtandinē p̄cipiū p̄ductiui: sic est falsa: q̄ filius nō bz a se q̄ sit sapiens. Tertio assignat opinionez alioz̄ simpliciter cōcedentium filiū esse sapiētem seipso: sed non a se vel de se: q̄d confirmant per Hylariū. Scda ibi [Queri autem.] Tertia ibi [Aly Xo simpliciter.]

¶ Tunc segnit illa pars. [Post hoc solet.] In qua mouet secundā q̄nem: ⁊ duo facit: q̄ primo q̄rit. vtruz sit vna trī sapientia patris. Scdo ad questa respōdet. ibi [Dec ⁊ bis.]

¶ Circa p̄mū duo facit fm quod duplic̄ probat nō esse vnam sapiētiā patris: nam filius est sapiētia patris ⁊ est sapiētia genita: sed cum pater nō sit sapiens sapiētia genita: duplex est sapientia patris: vna qua est sapiens: alia qua nō est sapiens.

¶ P. Sapientia ingenita est sapiētia patris ⁊ sapiētia genita etiā: sed sapientia ingenita nō est sapientia genita. ergo non est vna trī sapientia patris. Deinde cum dicit [Dec ⁊ bis.] Soluit ⁊ duo facit: quia primo solut dicēs q̄ eadez sapiētia dicit genita ⁊ ingenita: sed nō eodē modo. Scdo solutionez manifestat per hoc: q̄ sicut dilectio essentialiter sumpta est ipsa trinitas: ⁊ psonaliter accepta est spūssan. ⁊ nō est ipsa trinitas: nec tamē in diuinis sunt due dilectiones: q̄ prima nō ponit in numerū cū essentia: sic de sapiētia dom est. Dom est etiā ⁊ q̄ essentia non ponit in numerū cum psona nec in ipsis psonis numerat̄: sapiētia sumpta essentialr ⁊ personalr: si sic sumi pōt nō sunt due sapiētie nec etiā sapiētia genita ⁊ ingenita duas sapiētias dicūt. Deinde cū dicit [Preterea diligēter.] Roborat q̄nem p̄us tactā ⁊ duo facit: quia primo ostēdit patrē nō diligere filiū spūtū. s. sicut nō est sapiens sapiētia genita: q̄a sicut ibi idem est sapere q̄ esse: ita ibi idē est diligere q̄ esse. Scdo hāc q̄nē dicit esse valde difficilē. ibi [Difficile.] Et duo facit: q̄ primo propter eius difficultatez dicit se dicta sanctor̄ velle referre non de suo apponere. Secūdo q̄nem non absoluens iuxta sanctor̄ sententiā p̄ponit veritatē. s. patrē ⁊ filium se diligere ea dilectione que ab vtroq; p̄cedit que nō est aliquis eor̄: sed trī spūsan. Scda ibi [Ego autem.] In quo terminatur sententia lectionis ⁊ distinctionis.

CIrca duo p̄cipaliter in p̄senti di. versantur intētio Magri. Primo circa dilectionē q̄ est ppriū vel appropriatū spūs. s. Scdo circa sapiētiā q̄ appropriat filio. ¶ Circa p̄mū p° p° p̄m. q̄remus tria. primo. vtrū p̄ ⁊ filius diligāt seinuicē spūtū. s. Scdo. vtruz p̄ diligat seipsuz spūtū. s. Tertio. vtrum pater ⁊ filius diligant nos spūtū. s.

I ¶ Utrū pr̄ & filiꝰ diligāt se inicē spūscō. Qō. I.

Sic ꝓcedit. Uidet ꝙ ista sit falsa. pr̄ & filius diligāt se spūscō: ga diligere vl̄ ibi sumit essentialr vel notionalr. notionalr nō: ga q̄ notionalr sumunt relone ipozāt. Dilectio aūt nō dic̄ quid relatū: sed qd absolutū. Si essentialr: tūc pr̄ & filiꝰ nō diligūt se spūscō: sed charitate que est diuina eēntia: ergo nullo mō verificaī dicta ppō. ¶ P. Arguit Aug. 7° de tri. c. p. ꝙ si pr̄ est sapiēs sapia genita: cū sapere sit idē qō esse: tūc pr̄ erit filio: qō falsuz est: q̄ cuz in diuinis sit diligere idem qō esse: si pr̄ & filius diligunt se spūscō sunt spū. s. ¶ P. Sicut dic̄ Ꝟbo est idez qō ghare verbum: sic diligere spūscō: est spirare spiritūscm: sed nō cōcedit̄ ꝙ pater ghat se Ꝟbo: nec ꝙ ghet Ꝟbo: ergo nec

K ꝓcedi oz ꝙ pr̄ & filius spirent spūscō: & si non spirant spiritumsancto nō diligunt spiritūscō: cū tale diligere sit idē qō spirare. ¶ P. Semp ablatiuus pōt exponi p accusatiuū cū hac ꝓpone per vel cum aliqua ꝓpone denotāte causalitatem: sed spūscūs respectu patris & filij non bz rationē principij neq; causē: ergo zc.

Jn cōtrariū est: ga spūscūs ꝓcedit a pie & filio vt amor: sed glibz diligit aliū amore a se ꝓcedente: ergo pr̄ diligit filiū: & ecōuerso spūscō. ¶ P. Aug. 6° de trī. ca. 5. ait ꝙ spūscūs est charitas pr̄is & filij quo vterq; ꝓiungit̄: quo genit⁹ a gignente diligit̄.

Primus modus dicēdi ad istam ꝓpōnem pr̄ & filius diligunt se spiritu sancto.

Respondeo dōz ꝙ de Ꝟ sunt diuīse sniē. Quidā eni dicūt ꝙ iste ꝓpōnes. pr̄ diligit filiū spūscō: & filiꝰ diligit pr̄em spūscō sunt false. Et Aug. retractauit eas in suo filu. nā cū retractauit illā pr̄ est sapiens sapia genita, retractauit ꝓdictas. Sed illud ipzobaī. Prīo p anctes scōz in lr̄a que exprīesse volūt ꝙ pr̄ & filiꝰ diligāt se spūscō: cuz spūscūs sit amor pr̄is & filij.

3 ¶ P. per rōnē: ga si pr̄ dicit se Ꝟbo ab eo ꝓcedēte: pr̄ & filius diligūt se spūscō: q ab eis ꝓcedit: & qō dicunt de Augu. Rnd eī: ga nō est ꝓsuetudo sua retractare in filiis: sed in ꝓpria forma: possum⁹ tn̄ aliter dicē ꝙ nō est sile de eē sapiēs sapia genita & de diligere se spūscō: ga vna

L pōt concedi alia nō: vt infra patebit.

Alius modus. ¶ Propter Ꝟ est alius modus dōi. s. ꝙ illa ꝓpositio est vera: est tn̄ ipropria: & oz sic exponi: pr̄ & filius diligūt se spūscō: Ꝟ est diligūt se amore eēntiali & amor essentialis

3 spūscō appropriaī. Sed Ꝟ nō vī bene dictū: ga pari ratione posset ꝓcedi ꝙ pr̄ sit sapiēs sapia genita: ga est sapiēs sapia essentiali que appropriaī filio. ¶ P. vt patebit. diligere ibi nō solū sumit essentialr: sed notionalr.

Alius modus. ¶ Propter Ꝟ est alius modus dōi ꝙ ille ablatiuus debz exponi per ꝓpositionē per vel sit sensus: pr̄ & filiꝰ diligūt se spūscō: Ꝟ est p spīrscm: & est sile sic cuz dī: pr̄ operaī

3 filio: hoc est p filiū. Sed illō nō vī bn̄ dictū: ga ista ꝓpositio per designat rōnē ꝑncipij: & spūscūs nō bz rōnem ꝑncipij respectu pr̄is & filij: & ꝙ dicūt de filio nō est sile:

M ga ly filius nō bēat rōnē ꝑncipij respectu pr̄is: bz tn̄ reoperis: sed in illa locutione nihil dī respectu cuius spūscūs habeat rationem principij.

Alius modus. ¶ Propter Ꝟ dicit aliter ꝙ ille ablatiuus ꝟstruit sibi ratione figniā sic ghatio terminaī ad filium: ita spiratio terminaī ad spīrscm que spiratio p dilectionē ōsignaī: & iō cū dī pr̄ & filius diligūt se spūscō est sensus: pr̄ & filiꝰ

3 se diligūt: & signū huius est: ga spirat spīrscm. Sed hoc ipzobaī. nā etiā creatura est signū: qz pr̄ & filiꝰ se diligūt: ga cū ꝓcedat creatura p modū volūtatis: & rō q̄re ꝓcedit creatura sit amor in ꝓmo exīs: iuxta illud Dionysij amor qui est in deo nō sinit eē ipsuz infecūdū: q̄ & creatura est signū: q̄re pr̄ & filiꝰ se diligāt: & ꝙ amor habeat esse in diuinis: & tn̄ nō ꝓcedit pr̄ & filius diligūt se creatura. N

¶ P. vt ārgebaī. Spūscūs ꝓcedit a pie & filio vt amor: ergo quasi formalr pōt ꝓcedi pr̄ & filius diligūt se spū. s. & dico q̄si formalr: qz ꝓprie forma nō denoiat nisi inherēs & nisi qō bz rōnē principij: quoz vtrūq; est alienū a spū. s. qz nec est forma inherēs pr̄ & filio nec est eoz ꝑn⁹.

¶ Propter hoc est aliꝰ modus dōi: ꝙ cū dī pr̄ & filius diligūt se spū. s. illō spū. s. ꝟstruit i habitudine. q. effectꝰ formalr: & dico q̄si formalr: qz ꝓpe i diuinis nō est ꝓpe cā & effectꝰ. illō aūt qdā exponētes dicūt ꝙ ille ablatiuꝰ ꝟstruit in habitudine: q̄si effectꝰ formalis. i. in habitudine actꝰ. Ad cuius intelligētiā sciēdū ꝙ nō solū forma denoiat id cuius ē forma sz ēt actio. nā nō solū ignis calefacit calitate: sz ēt calefac̄ calefactōe: & nō solū ferr̄ furuz latitate: sz ēt ferr̄ furuz latiōe: & dato ꝙ opatio alicuius agētis: eēt aliqd in se subsistēs adhuc denoiaret agēs. vl̄ & ly amor q ꝓcedit a pie & filio sit ꝑsona in se subsistēs: nihilominus tn̄ denominat patrē & filiū vt dicatur ꝙ pater & filius diligunt se spīritūscō. O

¶ Ut tn̄ appeat quō in habitudine actꝰ ꝟstruit̄ ꝓdictus ablatiuus: notādū ꝙ in diuinis dupl̄r pt designari actio: sic pōt dupl̄r itelligi aliqd ab alio ꝓgredinā semp actio itelligit̄ vt ꝓgrediēs ab agēte: iste aūt ꝓgressus pōt eē fm rez & fm rōnē: si sit fz rōnē: sic actio essentialr sumit̄: qz etiā put pr̄ essentialr se diligit intelligit̄ amor qdā fm rōnez ab ipso ꝓcedere: sz put diligere sumit̄ notionalr: sic amor ꝓcedēs realr ab amāte distinguit̄. Nā spūs. s. ꝙ ꝓcedit a pie & filio est realr distinct⁹ ab illis: qualrcūq; aūt sumatur actio siue essentialr: siue notionalr: tibi est duo cōsiderare: actū ipz: & formā que est rō agēdi: & qōlz istoz denominat diligētē. Possum⁹ ꝙ dicere ꝙ pr̄ & filiꝰ ꝙdrupl̄r se diligūt: diligūt. n. se amore essentiali: vt amor dicit actuz. Scdo se diligūt amore essentiali vel charitate que est diuina essentia vt charitas & amor dicūt formaz que est rō agēdi: tz amor eēntialr sūptus acceptꝰ vt forma nō dīsserat realr a ipso vt notat actionē. Si Ꝟ amor sumaī notionalr: tūc si amor notat formā que est ꝑn⁹ but⁹ act⁹ dicetur pr̄ diligere filiū ipsa ꝓprietate vel notiōe cōi que est ꝑncipiū ꝓcessionis spūs. s. sicut pīnitas est principiū gīationis filij: sed aūt notet ipsaz actionē ꝓcedēte: sic pr̄ diligit filiuz spū. s. Sed ista positio dupl̄r deficit. ꝑqz notio cōis nō est ꝑn⁹ dilectionis notionalr sūpte: siue ꝓcessiōe spūs. s. nec pīnitas est ꝑncipiū gīationis filij: nā pater est nō potens generare pīnitate sed nā. Scdo: qz vt patebit cū dicī pater & filius diligunt se spū. s. non cōstruī in habitudine actus: sed in habitudine constituti per actum. P

¶ Sciendum igitur ꝙ agēs actionē aliquā tripliciter potest dici agere: primo forma: scdo actione: tertio ex actione cōstituto que oia patere possunt: & in his que sunt ex parte intellectus & in his que sūt ex parte volūtatis. Ex parte autem intellectus ad ꝓsens tria est considerare. Primo formā per quā actus intelligēdi ꝓgreditur. Secūdo actum. Tertio ꝙ ex actu intelligendi cōstituī verbuz: ipse aūt actiones itellectus locutiones vel dictiones quedam dici possunt. vt vult Aug. 15° de trīn. c. 10. loquēdo autez de tali locutione siue de tali dictione: tripliciter dicens dicit. Primo specie informāte intellectuz tanq̄ forma: sicut calidū calefacit calore tanq̄ forma siue formaliter: qz calor est illud a quo formaliter ꝓgreditur actus calefaciendi: sic intelligens dicit vel cogitat huiusmodi specie formaliter: quia a tali specie intelligibili formaliter egreditur talis actus. Secundo dicens dicit dictione tanq̄ actu. Nam sicut calidus calefacit calefactione tanq̄ actuq; calefactio dicit actum calidi: ita dicens dicit dictione tanq̄ actu: quia dictio dicit actum dicentis. Tertio dicit verbo non tanq̄ forma nec tanq̄ actu

Modus ꝓpr̄ius. Nō ꝙ agens agit for. actōne & cōsimo ex actōe: & sic pr̄ius 3°° cōiter se ipū. s. & dicit seruedo. Ex⁹ i intellū quomodo ali cat se verbo. Q

A Exēplūz q̄do volūtas diligit se amore p̄ſone p actū

sed tanꝫ eo q̄ per actū cōstituit: nā ex actu dicēdi. vel ex actu itelligēdi ℞bū cōstituit in esse. Et sicut ex parte itell's est tria ꝓsiderare: sic ex pte voluntatis tria accipe possumus: ḡbus amās amare dici pōt. Primo id a quo actꝰ dilectionis: q̄si formal'r egredit: vt in actu dilectionis gratuite habitū charitatis: vel amicitiā in actu dilectionis politice: z ſm hoc diligēs diligit charitate quasi forma vel formal'r. Scdo est ibi ꝓsiderare ipsum actus dilectionis z sic amās amat amore sicut dicēs dicit dictione. Tertio id q̄ p actū amoris cōstituit. Nā sic ex pte itell's: cū itelligit in itelligēdo aliq̄d formet q̄ dicit ℞bū: sic ex pte volūtatis vt superi⁹ dictū fuit: cū amās amat in amādo aliq̄d formet. illud aūt formatū: ga nō habuit nomē ꝓpriū/appellat amor: igit amare amore dupl'r itelligi pōt: vel tāꝫ actu vel tāꝫ ex actu ꝓstituto. Nā z actus z ex actu ꝓstitutū amor dī: z sic in trinitate increata filius nō sumit ad filiationē actus itelligendi in nobis: sed ad filiationē ℞bi q̄ ex actu itelligēdi constituit: vnde cū dicim⁹ pr̄ dicit se filio: ibi filio nō ꝓstruitur in habitudine actus. Sed in habitudine ex actu cōstituti: sic spūsc̄us i illa trinitate nō sumit ad filiationē actus dilectionis in nobis: sed ad filiationez eius q̄ ex actu amoris in esse cōstituit: vera est igit pr̄ z filius diligunt se spūsc̄o: ga est amor ab ipsis ꝓcedēs: sic est vera: pr̄ dicit se filio qui est ℞bū ab ipo emanās: igit ille ablatiuus spūsc̄o/nō ꝓstruit in habitudine actus: sz in habitudine ex actu ꝓstituti: z hoc forte voluit itelligē illa positio que dī Dugonis. vz. q̄ spūsc̄o dicit habitudinē: q̄si effect⁹ formalis: z dī q̄si ga ad hoc q̄ verificet opz extēdere nomē effectus z nomē forme. Nā omne ex aliq̄ actu ꝓstitutū: large accipiēdo effectū: effectus gdā dici pōt. Rursum omne q̄ denotat quodāmō induit rōnē forme: sz igit ꝓpe loquēdo spūsc̄us nō sit effectus pr̄is z filij: ga nō est effectus sz ꝓcedēs: nī eoipso q̄ per actū amoris esse accipit: effectus quidā dici pōt. Rursum sz nō sit forma patris z filij: tamen eo q̄ ipsos aliquo mō denominat induit quandam rationem ibi forme.

Mod̄ quō ba bitudinem bz ille ablatiuus pr̄ z fili⁹ diligūt se spūsc̄o: ga bitudinem per actū cōstituti.

B

C

D

Ad primū cū dī pr̄ z filius diligūt se spūsc̄o q̄us sumat ibi amor vel dilectio: dōm q̄ dilectio pōt referri vel ad ipm actū amādi vel ad spūm scm. Nā diligere se spūsc̄o idez est q̄ diligē se amore: si referat ad spūm scm: tūc dilectio non tenet ibi essential'r nec notional'r: tali modo accipi posset notio si tenet ibi ꝓsonal'r. Sed si dilectio referat ad ipsuz actū: tunc pōt teneri essential'r z notional'r vt patebit. ¶ Ad 2m dōm q̄ sz in deo idez sit diligere z esse: q̄ sapere z esse: tū pp diuersum modū habitudinis cōcedim⁹ q̄ pr̄ z filius diligāt se spūsc̄o: nō tñ ꝓcedimus q̄ pr̄ sit sapiēs filio: ſm tñ eos qui dicūt q̄ diligere tenet solū notional'r: cū dicimus pr̄ z filius diligūt se spūsc̄o de leui solet rō: ga sapere in diuinis solū essential'r sumit: diligere ℞o essential'r z notional'r: ideo sz b̄ sit falsa pr̄ est sapiēs filio: ga sapere notional'r teneri nō pōt: tñ hec est vera pr̄ z fili⁹ diligūt se spūsc̄o: ga diligē notional'r teneri pōt. ¶ Ad 3m dōm q̄ si idē est dicere z gñare: rōne tñ differūt: z pp hāc diuiaz ꝓcedimus q̄ pr̄ dicat filio nō q̄ gñet filio: sic dato q̄ idē sit diligere z spirare: tñ ga nō eodē mō significāt ꝓcedim⁹ q̄ pr̄ z fili⁹ diligāt se spūsc̄o nō q̄ spirēt. ¶ Ad 4m dōm q̄ spūsc̄us vt pz p habita nō bz rōnez cāe nec p̄ncipij respectu pr̄is z filij: nisi vellem⁹ appellare hic rōnē p̄ncipij q̄d denotat: z ideo ga magis ipoz tāt rō cālitatis: cū dī pr̄ z fili⁹ diligūt se p spūsc̄m q̄si spūsc̄o: z si vtraq̄ pōt ꝓcedi rōne denotationis: ga spūsc̄us est talis denotationis p̄n⁹: nō tñ ita ꝓpe dī q̄ diligāt se p spūsc̄m sic spūsc̄o: q̄ si ita exponeret cū hac ꝓpōne. 4. vt si diceret q̄ diligunt se a spiritu. s. nullo mō ꝓcēdenda esset: q̄z. 4. denotat causalitatē efficiētie: vl̄ p̄ncipij p̄ducti ui. Ad formā aūt arguēdi cum dicit q̄ ablatiuus semper pōt exponi p prepositionē denotantē cām. pz: q̄ non est vez: nisi accipiat causalitas large ad omne illud q̄ est aliquo modo denominationis p̄ncipium.

E

¶ Utrum pater diligat seipsuz spūsc̄o. Quēstio. II.

Secundo querit. verū pater diligat seipsum spū. s. Et videt q̄ nō: q̄z ibi diligere vel sumit ēntialiter: vel notionaliter. nō ēntialiter: q̄z vt tactū fuit supra sic diligunt se charitate q̄ est diuina ēntia. q̄ tenet notionaliter. Sed 2ꝛa. actus notionales reciprocationē nō suscipiunt: nā pater nō spirat se spū. s. ergo rē. ¶ ℙ. Que cōueniunt p̄i ſm se cōueniunt ei nō intellecto filio. ergo posset se diligere pater spū. s. Et si nō ꝓduceret verbū q̄ est incōueniens cū ordine nāe. gñatio verbi p̄cedat ꝓductionē spūs. ¶ ℙ. Spūs. s. bz silitudinē cū amore nostro qui est charitas: sed charitas semp tendit in alterū: vt charitas eē possit. igit semp hō diligit aliū ex charitate. ergo pater nō seipm sed filiū spiritu. s. diligit: cuz spūsc̄us sit illud ad cuius exēplar efficit habitus charitatis in nobis. ¶ ℙ. Si pater diligit se spiritu. s. pari rōne z filius se spiritu. s. diligit: sed z spūsc̄us se spiritu. s. diligit: sed q̄d cōuenit tribus est ēntiale. ergo ibi diligere essential'r tenetur: sed vt habitū est: falsum est q̄ pr̄ z filius diligāt se spū. s. accipiēdo actū dilectionis ēntial'r. ergo rē.

Ff

Fr

sez. q. p̄cedēti i q̄dā ḡlia.

sez. q. p̄cedēti in sol. p̄mi articuli.

In cōtrariuz est: q̄z eodē amore pr̄ amat filiuz z seipsum: sed amat filiū spiritu. s. ego rē. ¶ ℙ. Sicut dicere se habet ad verbū: sic amare se videt habere ad spiritū sanc. nā sicut per actū dicēdi gignit verbū: sic per actū diligēdi p̄ducit spūs: sed pr̄ dicit se verbo: ergo diligit se spiritui sancto.

G

Respōsio. quidā sic dicunt q̄ cū dicit pater diligit se spū. s. pōt intelligi de dilectione ēntiali vel notionali. si de ēntiali: sic sicut nec filiū diligit spū. s. ita nec spiritumsanc. se diligit: sed sic se diligit charitate ēntiali z opatione ēntiali. Si ℞o itelligat de dilectione notionali: sic sicut z filiuz: ita z se spiritu. s. amat: q̄z diligere notional'r sumptū nihil aliud dicit q̄ esse p̄n⁹ amoris ꝓsonalis q̄ est spūsc̄us. q amor: q̄z figūr p modū opationis denotat patrē a quo est: vt pater dicat se spiritui sancto diligere. ¶ Sz illud dupl'r deficit. Quia p̄mo: vt habitū est: spūsc̄us nō significat per modū operationis vl̄ p modū act⁹. sz p modū ex actu ꝓstituti. ¶ Secundo: q̄z siue diligere sumat essentialiter siue notionaliter: ſm fundamēta eoꝝ vt videtur semper ꝓcedere possumus q̄ pater se z filiuz spiritui sancto diligat: z q̄ filius etiam se z patrem diligat spiritui sancto.

Modus quo rādam.

3 p

sez. q. p̄cedēti. 2° z opa. ꝓpa.

¶ Ad cuius euidētiā notādū: q̄ dicimus patrē se diligere spiritu. s. nō q̄z spūs. s. habeat rōnez p̄ncipij respectu p̄ris diligētis: nec respectu actus dilectionis: nā etiā si dilectio notional'r sumit ſm quē modū ab oīb⁹ ꝓcedit. ꝓpōnem habitā esse verā: nō possumus dicē q̄ respectu talis act⁹ spūs. s. bēat rōnē p̄ncipij: q̄z null's act⁹ notionalis egredit a spūsc̄o. ex hoc igit verificat ꝓpositio dicta: q̄z spūsc̄us. per actū diligēdi accipit esse: nā vt dictū est agens dicitur agere: nō solū forma vel actione: sed etiā eo q̄ p actionez cōstituitur. igit omnis ille actus ſm quē spūsc̄us. esse accipit a patre pōt cōperere patri spiritui sanc. z quia nō solū per actus notionales ꝓsone accipiūt esse: sed etiaz aliquo mō vt patebit p actus essentiales: eo q̄ essentia itelligit vt radicale p̄n⁹ oiuz notionaliū actuū: nō soluz pr̄ diligit se spiritui sanc. accipiēdo actū dilectionis notionaliter: sed diligit se etiā si dilectionis actus essentialiter accipiatur.

H

sez. q. p̄cedēti.

I Nota q pī diligit se spūscō etiā si dilectio illa actus essentialiter sumat.

Dec aūt sic declarant. dicimus enī q̄ pī dicēdo se ꝓducit ℣bū & intelligēdo se gīnat ℣bū: & tñ dicē, ꝑpe sūptū est notionale & intelligere est essentiale: vtroq; g̃ mō ꝓducit ℣bū & actu essentiali & notionali: iz nō eodē mō: & ga pī & dicēdo se ℣bū ꝓducit: & intelligēdo se verbū gīnat: ℑm vtrūq; actū ℣bū pīz denotat. dicim⁹ enī q̄ pī dicit se ℣bo: & q̄ intelligit se in ℣bo: & sīc pī dicēdo se & intelligēdo se ℣bū ꝓducit: sic pī & filius & diligēdo se dilectione notionali que respōdet ei qō est dicē spīm scīm spirant: & ideo ℑm vtrāq; dilectionē spūsscūs denotat pīz & filiū: diligit g̃ pī se spūscō sine accipiat dilectio essentialr sive notionalr.

Dub⁹

¶ Dz dicet aliq⁹ q̄ cū ex pte filij sumebat act⁹ essentialr: filī⁹ denotabat pīez in ablatiuo nō simplr: sed cū hac ꝓpone/in: nō enī pī intelligit filio: sed in filio. Cū ℣o act⁹ notionalr sumebat simplr in ablatiuo: filius noiabat pīez: dicēdo pī dicit se filio sive ℣bo: igitur cū dilectio accipit notionalr ꝓcedi poterit q̄ pī & filī⁹ diligāt se spūscō: sed si accipiat essentialr ꝓcedi nō dz q̄ diligāt se spūscō sed in spūscō.

R

Rsp⁹

¶ Tales aūt obones nō multū pōderāt. nā si ois essentialis idē sīgnificō tñ bñt eūdē modū significādi: & ga pstimonēs casuū respiciūt modū sīgnādi & diuersitatē binidinis: aligd ꝓcedim⁹ de vno essentiali: qō nō ꝓcedim⁹ ō alio: & iō iz ꝓcedam⁹ q̄ pī diligat se spūscō: nō accipiēdo dilectionēz essentialr: nō tñ cōcedim⁹ q̄ pī intelligat se ℣bo sed in ℣bo pp aliā & aliā binidinē iportatā p diligē & intelligē. Negātes aūt prem diligere se spūscō dilectione essentiali: de necessitate negare coguntur q̄ essentia sit radicale p̄n̄ notionalū actuū. coguntur enī dīe q̄ pī nō gīnat nā iz pīnitatem: & q̄ relo sit p̄n̄ & rō notionalis act⁹ vt q̄ pīnitas sit po⁹ gīnandi in pīe nō nā: vt pz ꝑ habitā: & ga negātes banc pī diligit se spūscō dilectione essentiali: aliqñ ꝓcesserūt q̄ relo essent rō notionalū actuū: vt q̄ pīnitas essent po⁹ gīnandi in pīe & cōis notio po⁹ spirādi in pīe & filio: cū retractassent scōz & nō p̄⁹: meli⁹ dixerūt p̄us q̄z postmodū: ga scīentifice loquēdo melius est vel saltē min⁹ malū in vuob⁹ male dicere si nihil repugnās dicat q̄z sibi ꝺdicē: dato q̄ in altero bñ dicat. Pz g̃ vep cē & qualr vep sit q̄ pī se spūscō diligat: ga suppositis fundamētis doctrīe vī rōnē ꝓcedēdum q̄ pī se diligat spūscō dilectione essentiali: tñ ga ꝺ nō tenetur cōiter nō vtar hoc tāq̄ pōne cōmuni: iz tāq̄ eo qō sequit ex cōmuni fundamento.

Nota l fine. q. qō nō vult te nere. illud. q̄ diligat spūscō dilectione essentiali: iz sit vera iz ga nō tenet cōmuniter.

D

Ad primū

¶ dōz q̄ vt videt pōt teneri essentialr & notionalr: & qō dī: ga essentialr diligit se charitate que est dīna essentia: ꝺ nō obstat: ga vn⁹ & idē actus attribuit agenti forma actu & eo qō p actuz cōstituit: igit deus pī diligit se dilectione essentiali non solū essentia dīuina tāq̄ forma: vel ipsa dilectione tāq̄ actu: sed etiā diligit se spūscō iquātū dilectio essentialr sumpta sive volūtas est radicale p̄n̄ ꝓductiōis spūsscī: & ga amās amat amorē quē ꝓducit amādo: cū possit cōcedi q̄ pī & filī⁹ diligūt se spūscō dilectione essentiali. Rursuz pī diligit se spūscō dilectiōe notionali: & qō arguit q̄ duo actus nō sūt supra se reciprocī. Dōm q̄ bī act⁹ aliqñ sic sumunt q̄ denotāt rōnē ꝑncipij respectu termini & tales actus nō pñt esse reciprocī: ga idē nō bz rōnē ꝑncipij sup seipso: & sic significat actus p gīnare spirare: & iō pī non gīnat se filio: nec spirat se spūscō. Aliqñ aūt nō denotāt rō ꝑncipij respectu termini: & sic ipozt act⁹ p dicē & diligere: pōt enim terminari actus dōi ad seipm absq; eo q̄ dicēs sup seipso q dī aūtez bāc: & sīc est de diligere: & ideo cōcedim⁹ q̄ pī dicat se ℣bo: & q̄ diligāt se spū. s.

Nota q act⁹ notionales aliqñ significant rōnē ꝑncipij respectu termini sē gīnare & spirare: aliqñ nō. Pmo mō nō sunt reciprocī. 2do dīcit⁹ aliqñ gīnat vī spirat seipm: sed dī dicit nihil diligit.

¶ Ad 2^m dōz q̄ nō intellecto ℣bo: pī nō intelligit spirare duplici rōne. ꝑmo non intellecto filio vel ℣bo pī nō remanet pī: & iō nō spiraret pī si nō eēt ℣bum: qz pī nō eēt. 2° ꝺ ostēdit: qz amor ℑm q̄ de amore loquimur nō ꝓgredit nisi ab intelligēte: & iō qz si in dīnis non esset ℣bū hypostasis pīs nō intelligeret: intelligēs nō spiraret amorē. Si igit pī nō diligeret spū. s. nihil in dīuinis esset verbū: ꝺ nō est qz pī aliqd recipiat a ℣bo: vel q̄ pī sit insufficiēs ad ꝓducēdū amorē spiratū: iz qz ꝑ admonitionē vbi segur ex pīti diminutio vl admonitio pfectionis in pīe: qz nō eēt pī pfect⁹ nisi ℣bū ꝓduceret: multe. n. sunt cāe in inferēdo que nō sunt cāe in eliendo: arguit enī & infert ꝓductio vbi ꝓductionē pīs: iz illius nō sit causa neq; p̄n̄⁹: & qz est sufficies p̄ncipiū pī ad spirādū amorē & sufficies p̄n̄⁹ filī⁹ & nō est ex indigentia alicuius q̄ ambo simul spirāt nō solū vn⁹ diligit aliū spū. s. sed qōlz seipm spū. s. amat cū qlz existat sufficiens p̄ncipiuz ꝓductionis ipsius.

O

¶ Ad 3^m dōm q̄ amor charitatis nō solū tēdit in alterū iz & tēdit in seipsum: nam & seipsum bō ex charitate tenet diligere: vī p̄mo de doctrina cristiana: dilectio sui ipsī⁹ inter q̄uor diligēda: ex charitate computat: & iō pī nō solū filium iz & seipm diligit charitate que spūs. s. est.

Qz spūs. s. diligit se sicut dilectōe essentiali: sicut supra.

¶ Ad 4^m dōm q̄ spūs. s. diligit se spū. s. dilectōe essentialiq; sic quelibz ꝑsona seipsa est ita seipsa diligit & intelligit: cū pī & filī⁹ diligunt se dilectione essentiali spū. s. mō quo patuit: & rō ꝺ improbās est soluta: nō tñ eodē mō vel eādē babinidinē retinet iste ablatiu⁹ spū. s. cū dī pī & filī⁹ se spū. s. diligūt: & cū dī spūs. s. se spūscō diligit: accipiēdo etiā dilectionē essentialr vtrobiqz: nam in p̄ma locutione spū. s. cōstruit in babinidine. q. effectus formalis accipiēdo effectū formalē mō quo dictū est: nō aūt in scōa: cū spiritus. s. suipsius effectus esse nō possit. sicut igit pī intelligit se in filio & illo eodē intelligere: filī⁹ se in seipo intelligit nō tamen ℑm eandem babinidinem: ꝓpter quā diuersitatē babinidinis ꝓcedimus q̄ filius se intelligat in seipso & seipso: pī aūt se intelligat i filio & nō filio. Sic illa eadez dilectione qua pī & filius diligūt se spiritui scō: spūscūs diligit se seipsonō tñ ℑm eandē modū babinidinis.

P

Qz spūs. s. diligit se seipso dilectione notionalr sūpta. Motio tribus dī modis. scz ꝓphetes scribo: & q̄ non ꝓcessit trib⁹.

¶ Si ℣o queratur. vtrum spūscūs diligat se seipso dilectione notionaliter sumpta: cum concedamus patrē & filium se spiritui. s. sic diligere. Dōm q̄ notio dī aliqñ ipsa ꝓprietas aliqñ ipsa origo notionale qd dī. Tertio oē id qō nō ꝓcedit trib⁹ inter notionalia cōputat: & sic quelz ꝑsona notionale qd dī: & qz quelz ꝑsona est ita simplex vt essentia: sicut quelz ꝑsona est essentia sua: ita est seipsa: & qz spūs. s. seipso seipsuz diligit cū essentia sua se diligat: diligit seipz seipso dilectione notionali: cuz ꝑsona sua amor & dilectio dicat: & inter notionalia cōputari possit: & ex hoc apparet q̄ nō ℑm eandē babinidinem pater & filius diligūt se spiritum. s. notionaliter loquēdo: & spūs. s. se seipso diligit. nā primo modo verificatur propositio: quia pater & filius sunt principium amoris personalis & spiritus sanctum spirant quo se diligunt: qō de spiritu sancto dicere non possumus cum suipsius principium esse non possit: sed verificatur propositio modo quo dictum est.

Q

¶ Utrum pater & filius diligant nos spūscō. Qō. III.

Certio querit̄. Utrū pater & filius diligāt nos spū. s. Et vi q̄ nō: qz act⁹ distinguunt ꝑ obiecta. ergo ℑm diuersitatem obiectoz: est dare diuersitatē actuū: nō ergo eodē amore deꝰ diligit se & creaturā: cuz sint tā differētia obiecta creatura & deus: iz cū pī & filius diligant se spiritui scō non diligent creaturam eodem amore.

¶ ℙ. Diligere diuinum respectu creature dicit qd essentialē: nā respectu ad opus essentialr dicit: sed spūscūs ad

A amorē notionalē ptinet put ei ppie ꝓuenit rō amoris ḡ ꝛc. ¶ ꝓ. Cū dī pī ⁊ filius diligūt se spūsco. hoc qō dico spūscō constituī in habitudine alicuius ex actu constituto: sed per actum quo deus creaturā diligit spiritus sanctus cōstitui nō potest: ga cū ille actus actualiter nō dicat respectū ad creaturā nisi ex tēpore: ergo spūscūs non procederet actualr nisi ex tēpore. ¶ ꝓ. Si pater ⁊ filius diligunt nos spiritusco: videl ꝙ spūscūs habeat rationem ꝓncipij respectu patris ⁊ filij: quantū ad hanc actionē que est nos diligere: nā illō quo aliqs agit aliqd videt importare rōnē ꝓncipij: sed spūscūs in nullo bz rationem principij respectu patris ⁊ filij: ergo ꝛc.

In cōtrarium est: ga pī dicēdo se Wbo nō solū dicit se sed alia a se: ga Wbū illō nō solū est expssa filitudo pīs: bz etiā est ars q̄dā potētis atq; sapiētis dei plena oiuz rōnū viuētū vt dic̄ Aug. 6. de tri. ca. vlti. ḡ Wbū nō solū bz manifestare pīez: sed alia: sed sic̄ pī dicit se Wbo: ita pī ⁊ filiꝰ diligūt se spūscō: sed pī dicēdo se Wbo: dicit alia: ḡ pī ⁊ filius diligēdo se spū. s. diligunt alia. ¶ ꝓ. Dē qō ga diligit: diligit illō amore a se ꝓcedēte. Cū igit spūscūs sit amor ꝓcedēs a pīe ⁊ filio: cū pī ⁊ filiꝰ diligāt nos: bō amore nos diligūt.

B **Rñdeo** dom ꝙ sic̄ est in itelligēdo ita est in diligēdo: bz in itelligēdo sic se bz ꝙ cū itells nr i. itelligit in Wbo quo gignit: ꝙ bō Wbū nō solū manifestat ipse itelligēs sed etiā alia: sic suo mō est de Wbo diuino: ga ꝙ Wbū diuinū nō solū manifestat deꝰ pī: bz etiā alia ibi relucētia. B ḡ ꝓuenit Wbū nr̄m cū Wbo diuino: ga sic̄ Wbū nr̄m est manifestatiuū eiꝰ a quo ꝓcedit ⁊ alioꝝ: sic ⁊ diuinū Wbū bz mō ꝓuerso. B eē bēa: ga Wbū nr̄z ꝓmo manifestat alia ab itellu manifestādo alia ipz intellm manifestat: sed Wbū diuinū per se ⁊ ꝓmo manifestat deum ꝓtem: ⁊ manifestādo ipsum q̄si ex ꝓsequēti manifestat creaturā: igit deꝰ pī dicēdo se dicit alia. itells Wo noster dicēdo alia dicit se. hec aūt sic declarant: ga fm Cōmē. in 3° de aia. Intells nr̄ tenet vltimū gradū in gñe intelligibiliū sic mā ꝓma in gñe entiū: ⁊ iō sic ꝓma mā in nullus actū exire pōt nisi informet aliq̄ forma: ita nec itells nr̄ nisi informet aliq̄ specie: vñ nō pōt itelligē se nisi prius itelligat alia: pp qō in 3° de aia scribit: q̄ itells nr̄ sic se ipsaz itelligit sic. s. itelligēdo alia. deus aūt g est ꝓmū in gñe itelligibiliū: modū ꝑtū bz ga itelligit seipz p se ⁊ pe ⁊ intelligendo se cognoscit alia. Ideo in 12° meta. vult Phūs ꝙ ꝓmū nūbil itelligit extra se: qō verū est p se ⁊ ꝑ. dicit ḡ deus pī se ⁊ alia vno Wbo ⁊ dicēdo se dicit alia: ga sic est ex parte volūtat: deus ꝑ ⁊ ꝑnr se diligit ⁊ vult ⁊ volēdo se ⁊ diligēdo vult ⁊ diligit oia. Sicut igit ista est Wa. pī dicit oia Wbo: ita hec est vera. pī ⁊ filiꝰ diligūt oia spūscō. Modus aūt veritatis eius sic bīi pōt. Nam cū dī pī ⁊ filiꝰ diligūt nos vel alia a se spūscō. hoc Wbū diligere / ouplicē actū iportare pōt: essentialē ⁊ notionalem. ⁊ vtroq; mō pōt hīc veritatē ꝓpositio dicta: aliter tñ ⁊ aliter accepta. Nā si ēntialr sumif: tūc in diligere iportaf efficiētia totius trinitatis: sed in spūscō iportaf ratio efficiēdi: ga bz q̄libz opus a tota trinitate efficiaf: qz indiuisa sunt opa trinitatis sic̄ est idiuisa ipsa substāta: vt vult Dam. lib. 3. c. 14. Ratio tñ emanādi ⁊ efficiēdi sumif ab aliq̄ psonap: nā cū filiꝰ ꝓcedat a deo ex eo ꝙ se itelligit: ⁊ spūscūs a pīe ⁊ filio eo ꝙ sua bonitate volunt: cū deus itelligēdo se intelligat alia: ⁊ volēdo se velit alia / filius erit rō oiuz eoꝝ que ꝓcedūt ab ipso tanq̄ ab artifice: ⁊ p modū intellectus: ⁊ spūscūs erit rō oiuz eorū que ꝓcedūt a deo vt voluta: nō eni ꝓprie spūs ipse ꝓcedit vt volūs: sed vt ratio volēdi alia: verū est igit patrē ⁊ filiū nos diligere spūscō: sumēdo dilectionē essentialr: ga bz efficiētia que iportaf p tale diligere toti trinitati attribuaf. ratio tñ efficiēdi spūs. s. cōcurrit: nō ꝙ per talē rōnem efficiēdi importet ouctas in spūsan. respectu patris ⁊ filij: sed respectu nr̄i. diligunt ergo nos pater ⁊ filius spūsan. dilectione ēntiali. diligunt etiā nos eo amore notionali: qz spirant spūmsan. q est ratio ⁊ exēplar oīs effectus per modū liberalitatis creature cōmunicati.

Ad primum dom: ꝙ actus diuersificant penes oīa ꝓncipalia: sed in dilectione dī uina vnū est oīm ꝓncipale. s. diuina bonitas: ⁊ qz bonitas creata nō diligit a deo ꝑm ⁊ ꝓmo: eodē actu dilectionis vel eodē amore diligit se ⁊ alia: vt diligit se ⁊ nos. ¶ Ad 2m dom: ꝙ bz effectus sit a tota trinitate: ⁊ qd ēntiale dicat ratio tñ efficiēdi pōt attribui alicui persone: ⁊ ꝓpter hāc attributionē dicimus ꝙ pater ⁊ filius diligūt nos spiritusan. ¶ Ad 3m dom: ꝙ bz origines fm q̄s ꝓsonę ꝓducūt relonē iponent ⁊ quid notionale dicant: potentia tñ ꝓducēdi ꝓsonā simplr dicit qd absolutū: bz ei cōperat aliqs modus respectiuus: vt potētia generādi est ipsa nā in patre: ⁊ qz hō potētia qd absolutū dicit: ideo dicimus ꝙ pī intelligēdo se gñat filiū: ⁊ pī ⁊ filiꝰ volēdo bonitatē suā spirāt spūm. s. ēt creaturā ꝓducūt. Per illō igit ⁊ idē vel le per qō pī ⁊ filiꝰ volēdo bonitatē suā spūm. s. spirant ēt creaturā ꝓducunt: bz sit idē velle fm ꝙ ꝓcedit spūs. s. ⁊ creatura: nō tñ eodē mō accipit: vt fm aliud ꝓcedit creatura ⁊ spūs: nā spūsan. per huiꝰ velle ꝓducit: inquātum pater ⁊ filius vnus deus existētes: bonitatē suam volunt: ita ꝙ deo ꝙ pater ⁊ filius nullā aliam bonitatē a bonitate sua vellēt: nec ꝙ se: nec ex ꝓsequēti spūmsan. ꝓducerēt: sed si nullā aliā bonitatē a bonitate sua vellent: nec ꝙ se nec ex cōsequēti nullā creaturā ꝓducerent. ¶ Et ex hoc segur ꝙ ꝓductio spūsan. tripliciter differt a ꝓductione creature. ¶ Primo. qz pī ⁊ filiꝰ de necessitate spūmsan. spirant nō necitate coactionis: bz necitate imutabilitatis: sed nō de necitate creaturā ꝓducunt: qz deus de necitate vult seipm ⁊ bonitatē suā cū nō sit alius finis volūtatis diuine q̄z diuina bonitas: ⁊ cum in finē de necitate tendamus ⁊ quicqd apprehendimus: vt finē fm ꝙ huiꝰ de necessitate velimus: ⁊ qz pī ⁊ filius cum nō possint velle ⁊ nō velle bonitatē suā: sed necessario eam velint respectu ꝓductionis spūsan. nō se habēt ad oppositū: sed cum de necitate ꝓducant. Sed cū creatura nō ꝓcedat in esse nisi deus aliq̄ mō aliā bonitatē a se velit: ⁊ si nō p se ⁊ ꝓmo tñ ex ꝓnti cū aliā bonitatē a se nō de necitate velit: qz in ea que sunt ad finē nō necio tēdimus / pōt deus creaturā ꝓducere ⁊ nō ꝓducere: cū respiciat oēm bonitatē creatā tanq̄ ea q̄ sunt ad finē. ¶ Scdo. huiꝰ ꝓductiones differunt: qz ꝓductio spūsan. est quodāmodo nāliter: nā bz per modū volūtatis ꝓcedat: ꝓcedit tñ p modū volūtatis cōmitāte natura: qz eius ꝓducat spūsan. ex eo ꝙ pater ⁊ filius suā bonitatē volunt quā aspiciunt q̄si finē: cū in finē tendamus quodā modo nāliter vt pōt haberi a ꝓbo 3° etbi. spūsan. aliquo mō nāliter emanat. vnde ⁊ p huiꝰ ꝓductionē illa eadez nā cōicat ei que est in patre ⁊ filio: qō nō esset si nullaterus esset eius ꝓductio nāliter: sed cuz in ea q̄ sunt ad finē nō feramur nāliter creatura: ita ꝓcedet a deo vt volita ꝙ ei nō cōicabīl nā diuina. ¶ Tertio differt ꝓductio. s. ⁊. a ꝓductiōe creature: qz ꝓductio ei⁹ est rō ḡre creantis ꝓducat. Nā cū deꝰ volēdo bonitatē suaz alia velit cū. s. ꝓducat: ex eo ꝙ bonitatē suā vult: creatura Wbo i eē ꝓgrediat: eo ꝙ aliq̄ mō vult bonitatē alia: emanatio spūs erit rō emanationis creaturaz: nō diligūt nos pī ⁊ filiꝰ spū. s. qz spūs. s. est rō oīs bonitatis cōicate nob ab ipsis. ¶ Pz igit ꝙ p illō idē velle fm ꝙ ꝓcedit creatura emanat spūs. s. bz nō eodē mō: ⁊ ꝓpt istā diuisitatē modi

C Coll. 5. T. cō. 15. T. cō. 51. D

Pī ⁊ filiꝰ diligunt nos spūscō ēntialr ⁊ notionaliter.

Productio s. 3ª differt a ꝓductiōe creaturē. Pater ⁊ filiꝰ de necitate imutabilr spirāt spūm. s. G

1m. Spūsanctē ꝙdāmō nāliter ꝓducto bz p modū volūtat. H

2m. Spūsanctus est rō ꝓductionis creaturaz: nō alie creature creature.

Epilogus.

spūsc̃us est ab eterno cuz respectu ꝓductionis eius: pr̃ z filius nō se bñt ad oppositā: creatura ẽ̃o est tēporalis: ga eā pñt ꝓducere z nō ꝓducē: nō igit̃ cōcludit ratio q̄ oporteat spūsc̃m eē ex tēpore: sz creatura sit tēporalis.

¶ Ad 4m dōm q̄ spūsc̃us quo pater z filius diligunt creaturā habet rationē principij nō respectu patris z filij sed respectu creature vt dictum est.

z° pn.

POstea q̄rit̃ de sapia siue de his q̄ ptinent ad appropriatuz filij. Et circa hoc querem° duo. ꝑmo vtr̃ pr̃ sit sapiēs sapia genita. z° vtrū filius sit sapiens sapia ingenita.

¶ Utrū pr̃ sit sapiēs sapientia genita. Qó I.

R

AD primū sic ꝓcedit. Uidet̃ q̄ pr̃ sit sapiēs sapia genita: ga filiꝰ est ars pr̃is fm Aug.6. de tri.ca. vltimo sed quibz artifex est sapiēs arte sua: g̃ pr̃ est sapiēs filio siue sapia genita. ¶ P̄. 6. de tri. ca. p̄ argunt Aug. q̄ ga dicimus cbm̄ dei vtute z dei sapientiā: cogimur vt dicam° deū pcez nō esse sapiētē nisi habēdo sapiaz quā genuit. Si g̃ est sapiēs i bñdo sapiētiā quaz genuit: cū sapia quā genuit sit sapia genita: g̃ est sapiēs sapia genita. ¶ P̄. Aug. 6. de tri. ca. vlti. loquēs de filio q̄ est ars pr̃is ait q̄ ibi nouit oia de° q̄ fecit p ipaz: z 15. de tri. c. 14. scribit̃ q̄ de° pr̃ nouit oia i seipo nouit oia in filio: sz id in q̄ qs nosc̃it oia est sapia ei° z ipse ē sapiēs eo: g̃ pr̃ q̄ nosc̃it oia in filio ē sapiēs filio. ¶ P̄. Una est sapia pr̃is z filij z pr̃ z filiꝰ sūt vna sapia: qa fz Aug. 7° de tri. ca. p̄. sic dēm° intelligē sapiaz de sapia siue filiū de pr̃e q̄ vterq; sit vna sapia vna cētia: si g̃ pr̃ est sapiēs sapia que est ipse est sapiēs sapia que est filiꝰ: cū ipe z filiꝰ sint vna sapia: sz sapia q̄ est filiꝰ est sapia genita: ergo z̄c.

L

IN cōtrariū est: ga deo est idē sapere q̄ esse: si g̃ pr̃ est sapiēs filio: pr̃ erit filio: q̄ est icōueniēs. ¶ P̄. Argunt Aug. 17. de tri. ca. p̄. q̄ aut in dīnis est idē sape q̄ eē: aut nō. si ibi est idē sape q̄ eē: g̃ si pr̃ sapit filio, pr̃ est filio: q̄ est icōueniēs. Si āt nō est ibi idē sapere q̄ esse: z filius est sapia pr̃is. Tūc fm ipz duo icōueniēnia sequunt. ꝑmo: q̄ ibi nō sit summa sim plicitas: cū oia absoluta fm hāc hypothesim ibi nō trans seant in subam. Scōo q̄ ibi filiꝰ nō sit filiꝰ. nā fm hanc hypothesim cuz ibi sapia nō sit suba: sed q̄litas: cum ibi absoꝰ ex suppōne fcā maneāt fz suū genꝰ: filiꝰ q̄ ponit̃ sapia nō erit̃ plesz: fz q̄litas: nullo g̃ mō ꝓcedēdū ē filiuz eē sapiaz q̄ pr̃ sit sapiēs: nō igit̃ ē pr̃ sapiēs sapia genita.

RNdeo dōm q̄ ad quēlibet actū ex quo aliqd ꝓsti mit̃: tria ꝓcurrunt. vz. rō actus siue forma: actus ipse z ex actu ꝓstitutū: sz hec tria nō semp realiter differāt sīc̃ videre est in actu edificādi. Naz ibi ꝓcurrit ars edificatiua q̄ se hz vt rō actus ipsiuz edificare q̄ se hz vt actꝰ: z edificiū q̄ ex actu edificādi ꝓstituit̃: z sīc p̄dicta tria ꝓcurrūt ad actꝰ trāseūtes in exteriorē mām: sic ꝓcurrūt ad nō trāseuntes. nā sz edificare sit in edificato z sit pfectio actꝰ: intelligē tm̄ est in intelligēte z est pfectio agētis: z tm̄ in intelligē p̄dicta tria cōspicē possumus: est enī ibi spēs intelligibilis tāq̄ rō actus ipm̄ intelligere tanq̄ actꝰ: z ẽ̃bū q̄ ex actu intelligēdi in esse cōstituit̃: z fm q̄ ad actionē diuersa ꝓcurrit sic agēs diuersimode dnoiari pōt. Nā aliq̄n tota rō denoiationis sumit̃ a forma: z ab eo q̄ dat esse tale: z sic sapia dcnoiat sapiētē z ars artificē: accipiēdo sapiaz put est pfectio sapientis z artē put est pfectio artificis: z q̄ sic denoiat bz rōnem ꝓncipij. Aliq̄n denoiatio fit ab actu: vt cū dicim°: dicēs dicit dictione: vt currēs currit cursu. Aliq̄n fit ab eo q̄ per actū ꝓstituit̃: vt cū dicim° q̄ dicēs: se ẽ̃bo dicit. naz ẽ̃bū nō dicit spēm intelligibilē neq; actuz: sz q̄ p actuz ꝓstituit̃. Cū igit̃ q̄rit̃ vtrū pr̃ sit sapiēs sapia genita siue intelligat filio: q̄ idē est: cū filius respectu pr̃is se habeat vt verbū: z signatur ex eo q̄ se pater intelligit.

¶ Questio est q̄o cōstituti ex aliquo actu agētē denoiat: vel q̄o ꝓductū denoiat ꝓducētē: z qz inter ꝓductū z ꝓducētē fm modū intelligēdi est actio nic°: vt innuit ꝓbs 5. meta°. t. c. 35. opz q̄ talis denoiatio fiat fm q̄ agēs intelligit̃ agere: pp q̄ talis denoiatio diuersificabit̃ fz q̄ actꝰ diuersimode ꝓsiderari pōt: actus aūt triplr sign̄ potest. Nā cū habitū sit q̄ est qd medium fm rōnē inter ꝓducentē z ꝓductū: verbū sign̄s huiꝰ actionē triplr diuersificari poterit. ꝑmo q̄ significet eā i se. Scōo q̄ significet eā: vt terminat̃ ad ꝓductū. Tertio q̄ designet ipam fm habitudinē quā ꝓsequit̃ ꝓducēs ex eo q̄ ꝓducit: quā diuersitatē i actu intellꝰ aspicere possūm°. nā cū actio intellect°. sit quasi media inter intellm z ẽ̃bū: put ex tali actiōe ꝓsti mit̃ actio intellꝰ triplr poterit noiari. ꝑmo in se z sic hꝰ actionē noiat intelligere: nā itelligere dicit actū intellꝰ in se acceptū. Scōo talis actio sign̄i poterit, put terminatur ad verbū q̄ ea ꝓstituit̃: z sic actio itellꝰ dr formatio: nā intellꝰ intelligēdo ẽ̃bū formal. Tertio sign̄i poterit talis actio fm habitudinē quā ꝓsequit̃ ꝓducēs ex ꝓducto: z sic dr dicere vel manifestare: ꝓsequit̃ n. intelligēs siue dicēs ex ẽ̃bo q̄ ꝓducit q̄ manifestet̃ z dicatur illo. ꝑdicta aūt ẽba q̄ diuersimode iportāt actū sic differūt. Nā que sign̄t actū vt terminat̃ ad ꝓductū nullo modo sunt reciproca. nō. n. dicim° q̄ intellꝰ formet se ẽbo nec q̄ pr̃ generet se filio: nā formationi ẽbi in nobis respōdet gīo filij in dīnis. Que ẽ̃bo importāt actū in se z fm habitudinē quā ꝓsequit̃ ꝓducēs ex ꝓducto: reciproca sūt: sz nō eodē mō: nā que sign̄t actū fm hꝰ habitudinē sic sūt reciproca q̄ fm talē reciprocationē ꝓducēs simplr a ꝓducto denominat̃: dicim°. n. q̄ dicēs dicit se ẽbo: pr̃ manifestat se filio: nā cū dicere z manifestare dicāt actionē p̄dis includēte m habitudinē quā hz pr̃ ex eo q̄ ẽbū ꝓducit, rōne huiꝰ habitudinis ẽbū siue filiꝰ fm talē actū simplr patrez denominat. Sed si accipiat̃ actus in se: si videre volum° quo ꝓductū ꝓducētē denoiat fm talē actū: distinguēdum est de actu. Sunt. n. qdā actus q̄ sunt aie ad res vt diligere z amare: z qz tales actus videnī designare quēdā motū ab aia: fm eos aia denoiari poterit p ea que ab ipsa sunt: vñ amor q̄ ab amāte ꝓcedit fz actū diligēdi, amātē denoiat: vt dicam° amātē se amare amore a se ꝓcedēte. Quidaz aūt sūt actꝰ q̄ sūt rez ad aiaz: z iō qz hꝰ actꝰ nō sign̄t motū ab aia: q̄ ꝓcedit ab ipa fz tales actus, cā simplr nō denoiant: z iō qz ẽbū ꝓcedit ab intellu vl̄ ab aia intelligente cū intelligere nō dicat motū ab aia: ẽbuz q̄ dicit aliqd vt ꝓcedēs ab ea: fz hꝰ actū simplr eā denoiare nō poterit. Uñ nō dicam° q̄ aia vel intellꝰ intelligat se verbo: z iz nō denoiet simplr intellm q̄ ꝓcedit ab ipso fm hꝰ actuz q̄ est itelligere: denoiat tm̄ ipz fm aliquē modū: vt fm hanc ꝓpōnē, in. ꝓcedim°. n. q̄ itelligēs intelligit se in ẽbo: z; non intelligat se ẽbo. Et ex ꝺ apparet q̄ iz i deo sit idē diligē z eē: z sape z esse: vel itelligere z esse: ꝓcedim° tm̄ q̄ pr̃ z filius diligūt se spū. s. q est amor ꝓcedēs ab ipsis: nō tm̄ cōcedimus q̄ pr̃ itelligat se filio q̄ est sapia ab ipo emanās: z ꝺ pp alīā z aliā hitudinē iportatā p diligere z intelligē: vt pz p habita. zqz pr̃ nō est sapiēs nisi eo quo itelligit: cū nō intelligit filio vt oñ suz est: nō est sapiēs filio. Ex his aūt melius patere pōt q̄stio illa qūo pr̃ z filiꝰ diligūt se spū. s. adaptādo ea q̄ sūt ex parte intellꝰ ad ea que sūt ex parte volūtatis: ea que sūt ex parte filij ad ea que sunt ex pte spūs. s. dicimus enī q̄ pater generat: intelligit z dicit.

¶ Utrū aūt gīare intelligere, z dicere eidē actionez pīis dicāt vel aliā, nō est pūtis inq̄sitionis: in. 1ū tū dictum

M

Intellꝰ qūo est: qūo ꝓstitutū denoiat agētē vel ꝓductū ꝓducentem.

O

Uerbū siue nomē iportās actionem nic°: inter agēs tactū seu ꝓductū z ꝓductuz pōt sign̄ari ipsam actionē i se. z° respectu ꝓducti. 3° respectu ꝓducētis. sicut ẽbi gīa in intellu intelligere sign̄at actū intellēctū in se: gīare respectu ꝓducti: dicē respectu ꝓducētis. Et nō obstat inter dicere z gīare qua pōt ꝺ. in. 1ū. gr. ꝺ. q. 2. Et nō q̄ modus ꝺ dicē q̄ ponit ides ẽbū dē parā esse. vltō q̄ō dicat illa noīa, q̄ iō tāt actū intellꝰ gīare vel loqui re i dīnis: intelligere z dicere. z q̄o diuersimode denoiant ꝓducti.

P

In quoli operāte ꝓcurrit ars: actio z actū seu ꝓstitutū. In nō transeūte sīc est intelligere ꝓcurrit spēs intelligibilis: intelligere z verbum.

Q

sez. d. eadez pn. 1. q. 2.

A

ſit q̄ gſſare dic̄ actionē p̄ſis vt terminat̄ ad filiū. Intelligere dicit eā in ſe dicē noiat eā put p̄ ꝓſequit̄ habitū dinē quādā ex eo q̄ ꝓducit filiū:ideo p̄ma nullo modo eſt reciprocatiō eni dicim⁹ q̄ p̄ generet ſe Verbo tertia ſimplr reciprocatione:ſuſcipiam⁹ eni q̄ p̄ ſe Verbo dicit. Scōa aūt recipit reciprocationē nō ſimplr ſz ꝓpoſitione additā:dicimus eni q̄ pater ſe itelligit in filio nō filio: ⁊ ga ei qđ eſt gſſare ex parte ſpūſci rndet ſpirare: ⁊ ideo actus ſpirandi nō eſt reciprocus:ſicut nec gñandinō eni p̄ ⁊ filius ſe ſpirant ſpūſcō.ei aūt qđ eſt dicē ⁊ ei qđ eſt itelligere ex pte volūtatis nō rndent noia diſticta:ſed in quadā cōfuſione reſpōdet eis diligere:⁊ ideo dicimus q̄ diligere pōt teneri notionalr ⁊ eſſentialr:ga vt diligē ex pte volūtatis:reſpōdet ei qđ eſt dicē ex pte

B

itells/diligere notionalr ſumit̄:ſed vt rndet ei qđ eſt intelligere cēntialr accipit̄. Si accipiat̄ diligere vt reſpōdet ei qđ eſt dicere:ꝓcedere debem⁹ q̄ p̄ ⁊ filius diligūt ſe ſpūſcō vt ꝓcedim⁹ q̄ ſe Verbo dicit:vt aūt diligere rndet ei qđ eſt itelligere mō quo dictū eſt:ꝓcedere poſſumus q̄ p̄ ⁊ filius diligūt ſe ſpūſcō:ſz nō ꝓcedam⁹ q̄ p̄ intelligat ſe Verbo ꝓpter aliam ⁊ aliam habitudinē ipoſitatam per intelligere ⁊ diligere.

filius eſt ars patris nō qua cognoſcit ſed in qua rādō in artificio ab eo ꝓducto.

Ad primū dōm q̄ filius eſt ars patris nō ars q̄ cognoſcit:ſed in qua cognoſcit:ſicut aliqs artifex dī cognoſcere in artificio ab eo ꝓducto pp qđ ⁊ ipſum artificiū ars eius aliqñ dī:ſic p̄ ſuo mō cognoſcit in filio nō ab eo cognitionē accipiēs:ſz ga in eo oīa relucēt:differēter tñ ga artificiū cōſtituit̄ in eſſe p actū trāſeuntē in exteriorē materiā:nō aūt Verbū ſiue filius.

C

¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ filius dī eſſe ſapia p̄tis ſic dī lumē patris:dī eni lumē p̄tis:ga eſt lumen de lumine:ſic ⁊ ſapia p̄tis dī:ga eſt ſapia de ſapia:ita tñ q̄ p̄ ⁊ filius ſūt vna ſapia ⁊ vnū lumē:⁊ ſz p̄ ⁊ filius ſint vnus amor ſic̄ vna ſapia:dī tñ filius ſapia de ſapia ga per modū itells ꝓcedit:nō tñ ꝓſuetū eſt ipm appellare amorē de amore: ga nō emanat p modū volūtatis:⁊ ga amans amat amore ab eo ꝓcedēte:dato q̄ nullā rōnē p̄incipij habeat amor in amāte:nō tñ eſt ſapiēs ſapia aliqua niſi p eā aliqđ eē habeat:cū filius ſit ſapia p̄tis:ga det p̄ii q̄ ſit ſapiēs:ſed ga de p̄te ſapia ꝓcedit nō debemus ꝓcedere q̄ p̄ ſit ſapiēs filio. Et ad rōnē Aug.cū dī q̄ p̄ nō eſt ſapiēs niſi habēdo ſapiaz qnā genit. Dōs q̄ mlte ſūt cāe i eēndo: q̄ nō ſūt cāe in eēndo:⁊ ga nō p̄t itelligi q̄ p̄ ſit ſapiēs ⁊ itelligēs ſm fundamēta fidei niſi ꝓducat Verbū:iferre poſſim⁹ q̄ ſi nō ꝓduceret Verbū nō eſſet ſapiēs:ſed ſi p̄ eēt ſapiēs filio nō ſolū iferre poſſem⁹ q̄ ſi nō dret filiū nō eēt ſapiēs:ſed etiā q̄ p̄ haberet eſſe filio qđ falſum eſt. Adnertēdū tñ q̄ rōnē prenactā Aug.adducit ⁊ dicit eā eſſe alioꝝ nō ſuā.

D

¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ p̄ notit oia in filio:nō tāq̄ ab eo cognitionē accipiēs:ſed ga in eo ſingula relucēt:poſſet eni aliqs ea que ſat videre in libro ⁊ ea que cognoſcit aſpicere in ſpeculo:⁊ tūc nec a libro nec a ſpeculo cognitionem acciperet ⁊ eis ſapiens non eſſet.

¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ ſz ſit vna ſapia p̄tis ⁊ filij eſſentialr ſumpta ſicut vna eſſentia:eſt tñ alia ⁊ alia hypoſtaſis:⁊ ga ſapia genita ſupponit p hypoſtaſi filij:ga nō eſt vna hypoſtaſis p̄tis ⁊ filij:nec hypoſtaſis p̄tis eſt ſapiēs per hypoſtaſim filij:ḡ p̄ nō eſt ſapiēs ſapientia genita.

¶ Utrum filius ſit ſapiens ſapia ingenita. Qō II.

Secundo queritur verum filius ſit ſapiens ſapientia ingenita. Et videtur q̄ ſic:ga illa ſapia quis eſt ſapiens a qua bz q̄ ſit ſapiens:ſed filius habet a patre q̄ ſit ſapiens:ſed cum pater ſit ſapientia ingenita filius eſt ſapiens ſapientia ingenita. ¶ ꝑ. Arguit Aug.7.de tri.c.1.q̄ ſi pater eſſet ſapiens filio ſiue ſapientia genita:tunc filius patrez genuiſſet vel feciſſet. Cū igit pater ſine ſapientia ingenita filiū genneret:filius erit ſapiens ſapientia ingenita. ¶ ꝑ. Eſſe ꝓductū bz eſſe per ſuuz p̄n̄ⁱᵐ ꝓductiuū.ergo filius eſt patre vel per patrem:ſed ibi idē eſt ſapere qđ eſſe.ergo filius eſt ſapiens patre vel per patrem:ſed pater eſt ſapientia ingenita.ergo ⁊c.

E

In contrarium eſt q⁊ ſapientia a qua ga denominatur ſapiens:habet eē in eo per modum forme:cum denominatio ſit a forma:ſed vna hypoſtaſis non eſt in alia per modum forme.ergo filius non eſt ſapiens patre vel ſapientia ingenita.

Vtrum filius ſit ſapiēs ſapientia genita.

Vlterius queritur vtrū filius ſit ſapiens ſapientia genita:Et videt̄ q̄ nō:q⁊ pater ⁊ filiꝰ ſūt vnus ſapiens:vt pōt haberi ab Aug.in pluribus locis.ḡ eodē eſt ſapiens pater quo ⁊ filius:cū ipſoꝝ ſit vna ſapientia:ſed pater nō eſt ſapiens ſapientia genita.ḡ nec filiꝰ.

F

¶ ꝑ. Sapientia qua ga dicit̄ ſapiēs videt̄ habere aliquā rōnez p̄incipij ſup eo:ſed filius nō habet rōnē p̄incipij ſup ſeipſo.ergo ⁊c. ¶ ꝑ. Fm Aug.7.de trini.c.2. Verbū idē ſonat q̄ nata ſapientia:ſed verbū eſt nomē pſone.ḡ ⁊ nata perſona hypoſtaſim noiat:ſed hypoſtaſis nō denoiat ſed forma.ergo filius non eſt ſapiens ſapientia genita.

In cōtrariuz eſt:q⁊ quelibet pſona eſt ſeipſa ſapiens:ſicut ſeipſa eſt deus:ſed nulz filius ſit ſapientia genita. igitur ſi eſt ſapiens ſeipſo erit ſapiens ſapientia genita.

Hoc eſt tale p hoc ḡdruplr. Vlota q̄ bonā vſlēnē ponit de hoc Eb.in ſē.par.1.p̄ll. 36.q.3.

Reſpondeo dōm:q̄ hoc eſſe tale per B:q̄druplr quātū ad p̄ſens itelligi pōt. Primo ſi illud nō ſit tale:ſed q⁊ aliud eſt tale:tūc tale dicit̄:⁊ ſic dicimus p̄n⁸ eſſe in genere p p̄incipiata:nā p̄n⁸ nō ſunt in genere:ſz q⁊ p̄incipiata ſunt in gñe:⁊ ipſa in gñe eſſe dīr:ſic etiā dicimus totū vt vinū ⁊ lagenā eē in lagena p ptē:vt p vinū. Nā totū nō eſt in lagena:ſed ſolū vinū. Scōo B p

G

B tale dī:ſi vtrūq; ſit tale:ſed vnū diminute:⁊ aliud pfecte:⁊ ſic dicimus oia entia creata eē p p̄m̄ ens:⁊ oēs veritates alias p p̄m̄ veritatē:nā eē ꝓuenit p̄ ⁊ creaturis:ſz p̄ cōpetit pfecte ⁊ p ēntiā:creaturis aūt iperfecte ⁊ p ptīpationē. Tertio B pōt itelligi:q̄ vnū eſt forma alteri⁹ ſm quē modū dicim⁹ q̄ aia nō itelligit:ſed hō p aiaz:vt hī in p̄ de aia. Quarto hoc eſſe pōt:q̄ aliqđ bz ab alio q̄ ſit tale:⁊ ſic oē ꝓductū inquātū ꝓductū eſt tale ſuo ꝓductiuo.

T.cō.66.

¶ Cū ergo q̄rit̄ vtrū filiꝰ ſit ſapiēs ſapia ingenita vel per ſapientiā ingenitā. Si per denotat habitudinē ſm p̄m⁹ modū eſt locutio falſa:q⁊ tūc eēt ſenſus:q̄ filiꝰ nō eēt ſapiēs: ſed diceret̄ ſapiēs:q⁊ eſt p̄ ſapiēs:⁊ q⁊ abſolutum ſunt cōia trib⁹ ⁊ p̄dicant̄ de q̄libet pſona ſingulariter ⁊ de oib⁹ non plalr:de nullo attributo ꝓcedere debem⁹ q̄ ꝓueniat vni pſone:⁊ nō alys niſi put ꝓuenit illi.⁊ B eſt qđ Aug.ait.15. de trini.cap.17.q̄ p̄ nō eſt memoria oiuz triuz:nec filiꝰ itelligētia:nec ſpūs.ſ.charitas.nulla eni pſona ibi itelligit ſibi ⁊ alys:ita q̄ alie pſone nō itelligāt.q̄libet ḡ pſona eſt ſapiēs:q̄libet ſibi itelligit:q̄libet diligit:q̄libet memorat̄.

p̄ⁿ modus. Abſoluta ſūt cōia trib⁹ perſonis.

H

Si Vo per denotet habitudinē quātū ad 2ᵐ modū:tūc etiā eſt locutio falſa.eſſet eni ſenſus q̄ pater ſaperet ⁊ filius ſaperet:ſed p̄ ſaperet cōplete:filius diminute: ꝓpter qđ vt filius ſaperet eo idigeret:iſtū aūt falſum itellm remouet Anſel.monoloyon.60.di.cū in bis reb⁹ vnuſq; ſz ſingulus ſit ſūma ēntia:ſūma ſapia ſit pfecta:vt ipſa per ſe memor ſit ⁊ itelligat ⁊ amet neče ē vt nīl⁹ boꝝ triū alio idigeat aut ad memorādum:aut ad intelligendū:aut ad amandum.ſingulus enim q̄ſq; eſt eſſentialiter ⁊ memoria ⁊ intelligentia ⁊ amor. Si Vo ſm tertium modum per habitudinez denotet:ſic etiam eſt falſum quod dicitur:nam vna hypoſtaſis non poteſt eſſe forma alterius

2ᵒ modus.

3ᵒ modus.

I ga ſi ſic eſſet vel rediret poſitio Sabelly ꝛ cēt cōfuſio perſonaꝝ: vel ſuſcitaret poſitio Ary: ꝛ cēt diuiſio ſubē. Nā cū ſimpler realiter a forma ſua differre nō poſſit. ſi vna pſona eſſet forma alteri⁹ vel pſone realr nō differrent qō ſabelliani dicūt: vel pſone eſſent cōpoſite ꝛ cuꝝ ꝓpter ſimplicitatē eaꝝ ſit vna ſuba nō numerata in illis ſi ponerem⁹ eas cōpoſitas ponerem⁹ ſeparioné ſubē

4⁹ modus que ſapit arrianoꝝ pfidiā. Sed ſi ꝼm 4ᵐ modū p babitudiné denotat: ſic eſt verū qō dī. Nā ꝼm illū ſenſuꝝ oē qō ꝓducīt ꝼm q̄ buiꝰ eſt tale ſuo ꝓductiuo: ꝛ ga filius a pīe ꝓduc: ꝛ a pīe bꝫ q̄ ſit ſapiēs: cū pī ſit ſapia ingenita: ꝼm būc ſenſuꝝ filius eſt ſapiēs ſapia igenita. Et per hoc ſoluunt ola argu⁴ⁱ: ga argumēta ꝑma arguūt filiuꝫ eſſe ſapientē ſapia ingenita: vel per ingenitā ſapiaꝫ: ꝓut per ſe/dicit babitudiné ꝓncipy ꝓductiu: qō concedimus.

K ¶ Argumētū ℞o i cōtrariū negat filiū eſſe ſapiētē p hꝰ ſapiaꝫ: ꝓut ſe/dicit babitudiné q. ꝓncipy formalis: qō ꝛ nos negamus: cū vna pſona nō ſit forma alteri⁹: ꝛ qō dī qcqd denoiat bꝫ rōnē forme: nō eſt verū: accipiendo formā vt hic de foīa logmur. dicim⁹ enī opus humanū qō eſt ab boie: ꝫ nec bō nec humanitas ſit foꝛ⁹ taī opis.

L ꝑ per/idem in ꝓpoſito q̄ per ſenſibles nō tādā q̄ modi per ſe ſit quaſtio.

Ad illud autē

qō viterius querīt vtꝝ filius ſit ſapiēs p ſapiaꝫ genitā. Ad ſoloné q̄ſtri opꝫ nos diſtinguere: de ꝑ/aliter q̄ ꝑdus. Nā cū filius ſit ſapia genita: q̄rere vtrū filius p talē ſapiaꝫ ſit ſapiēs: eſt q̄rere vtrū per ſe ſit ſapiēs: opꝫ g̃ nos diſtinguere de per ſe/vt appareat veritas q̄ſtu: ꝫ aūt p ſe ꝼm vnū modū diſtinguēdi dī tot modis quot dī cā ſuꝑta illud 5ᵘ meta. ca. de per ſe: q̄ p ſe: ꝛ cā eā̄lia ſūt. Poſſum⁹ trī hos modos per ſe alr diſtinguere ꝼm q̄ etiā ꝓbē dī ſtinguit: ꝛ reducere eos ad q̄tuoꝛ. Primo vt p ſe/dicat formā vt ꝑs diffōnis: vel diffinitio de diffinito ꝓdicaī. Scōo vt dicat mām ꝛ ſubm ꝼm q̄ dicim⁹ q̄ p ſe color eſt in ſupficie. Tertio vt dicat ꝓpriné cāe. vii. 5. meta. dī q̄ per ſe eſt cuius nō eſt cā alia. Quarto mō p ſe idē ſonat q̄ ſolū ꝛ ſeparatū: que oia ex 5ᵘ metaphy. būi pīt. In diuinis aūt ſi ibi nō eſt forma ꝓut de forma loquīt ꝓbē q̄ eſt altera pars cōpoſiti: ꝓpter qō ꝑm⁹ modus p ſe ibi ꝑe nō exiſtit. ſi non eſt ibi mā ꝛ ſubm: ꝓpter qō pōt inde negari ſcōs. Rurſum ſi nō eſt ibi cā ꝓpter qō de tertio modo ibi q̄ſtio eē nō pōt: ꝛ ſi etiā nō eſt ibi ſolitudo rōne cuius ibi q̄rtus modus nō vī exiſtere: ponimus trī in diuinis nām ꝛ eſſentiā: vnde ꝛ primus modus ibi aliquo modo ſaluari pōt: ponimus etiā ibi hypoſtaſim ꝛ pſonā: ꝓpter qō ſcōs modus ibi locū bꝫ: bꝫ ibi eē ꝓncipiū ꝛ qō eſt ex ꝓncipio: ꝓpter qō de tertio mō pōt dubitari: bꝫ ibi eſſe diſtinctio: vnde ꝛ quartus modus ibi adaptari pōt: vel ſi per ſolitudiné itelligere volumus p ſe eſſe ꝼm quē modū ꝓbē ꝑ poſt⁹ tradēs: de per ſe dicit ſdiuiſiua per ſe eē. nā oia alia ſunt in ꝑmis: ꝛ deſtructis

M ꝑmis impoſſe eſt aliqō alioꝝ remanere: ſic accipiēdo p ſe/nō eſt dubiū talē modū poſſe adaptari ad diuina: ga quelibet pſona eſt ibi hypoſtatica ꝛ per ſe ſubſiſtens vt poteſt haberi a Damaſceno.

Hd. q. ꝼm q̄ tuor modos p ſcriptas tam de eccle.

¶ Cū ergo querīt vtrū filius ſit ſapiens p ſapiaꝫ genitā: ſiue per ſe: ga ipſe eſt ſapia genita: ſi ꝑ/dicat babitudiné forme: vt allegabam⁹ ꝑmo modo: ſic eſt ſapiēs p ſapiaꝫ eſſentialē que ꝓprie nec eſt genita nec ingenita: eſt enīꝫ vna eſſentialis ſapia oium trīū qua oēs formaliṫ ſapientes ſunt. Si ℞o per ſe/dicat babitudiné ad hypoſtaſim ſiue ad ſuppoſitū ꝛ ad babētē formā: vt aliquo mō cōcedemus. Scōo modo ſic pōt dici per ſe tale q̄ bꝫ in ſe formā q̄re ſit tale: ꝛ ga in hypoſtaſi ſi⁹ q̄ eſt ſapia genita eſt nā quedā ꝛ forma per quā eſt ſapiēs: cōcedere debem⁹ ꝼm hanc babitudiné filiū per ſe vel p ſapiaꝫ genitā/ſapiēté eſſe: ſicut ſuperficies per ſe colorata dicīt qz in ipa ſuperficie eſt color rōne cuius colorata noiatur. Si ℞o per ſe/dicat remotionē cauſe: vt extēdamus cām ad omne id qō bꝫ rōnem ꝓncipy: ſic filius nō eſt ſapiens ſapientia genita vel p ſe. Si per ſe/excludit oēm rationeꝫ principy ꝓductiui: bꝫ eni ab alio q̄ ſit ſapiēs vt a patre. Quartus ℞o modus: ꝛ ſi ad diuina adaptari pōt vt dicit per ſe eſſe ſiue nō eſſe in alio: ꝼm quez modum ꝑme ſubē pe ſe ſumt: ad ꝑſentē trī qōnem non eſt vtilt: nō eni queri mus vtrum filius vel ſapientia genita habeat per ſe eſſe. Sed vtrum filius ſit ſapiens ſapientia genita vel per ſe.

Ad primū

dōm q̄ vna eſt ſapiētia per quā pater ꝛ filius ſunt ſapiētes formaliter: vt ſapiētia eſſentialiter ſūpta trī eſt alia ꝛ alia hypoſtaſis: qz per ſe cum dicimus filiū p ſapientiā genitā vel p ſe ſapiē O tem eſſe dicit babitudiné ad hypoſtaſim: ideo non valet qō dicīt. Et ad formā arguēdi cū arguitur: q̄ eodē eſt ſapiens pater ꝛ filius/verū eſt: ſi eodē ſtet ꝓ forma ꝛ ꝓ natura. Sed falſum eſt ſi ſtet ꝑ hypoſtaſi/vel ꝑ ſuppoſito: vt hic ſtat. ¶ Ad 2ᵐ dicendū q̄ rō ꝓncipy importata per/per/nō ſemp debet ſumi ꝼm rem: ſed aliquādo ſumitur ꝼm rationem: ꝼm quem modum dicimus q̄ deus eſt deus per deitatē: quaſi p formale ꝓncipiū: ꝛ trī diuinitas a deo non eſt diſtincta realr. Rurſum notādū q̄ non ſemper qō dicīt ſic per ſe: dicit babitudinem ꝓncipy: ſed ſufficit q̄ in eo ſit aliqd qō talem babitudiné dicitnā ad hoc q̄ ſit vera: muſicus per ſe cantat/ſufficit q̄ ſit aliqua forma in muſico: que ſit ꝓncipium talis actus: ꝛ ideo muſicus cantat eſt per ſe homo. cāt at/eſt ꝑ accidens. ad hoc igīt q̄ filius ſit ſapiēs per ſe: vel per ſapientiā genitā: ſufP ficit q̄ in eo ꝼm qō buiꝰ ſit nā aliq̄ ſiue forma rōne cuiꝰ dicaī ſapiens: ꝫ illa forma que eſt ſapiēs vt ſapiētia realiter a filio eſſe diſtinctū nō habeat. ¶ Ad 3ᵐ dōm verū eſſe: q̄ ꝑ/per/nō ſolū pōt dicere babitudiné forme: ꝫ ad hypoſtaſim: vt ꝑs per babitā quātūcūq; trī ſapiētia genita ſtet ꝑ hypoſtaſi: vez eſt q̄ filiꝰ eſt ſapiens ſapiētia genita: ꝛ qō dī q̄ ſola forma denominat: nō eſt vez niſi valde large accipiat forma. Illud in contrarium cōcedimus.

Super

litterā ſup illo. [Queri aūt ſolet.] vtrū filius ſit ſapiēs per ſeipſum. Notandū q̄ quelibet poſitio vera eſt: ſi ſane intelligaī: nā ꝑma accipit ꝑ/ꝓut poteſt dī cere babitudiné cauſe formalis ꝛ efficientis: accipiēdo large cām ꝛ efficiēs. Scōa ℞o accipit ꝓut determinaī ad babitudiné forme: extendendo huiuſmodi babitudinem ad formā ꝛ ad habentem formā.

¶ Item ſuper illo. [Nature in gd.] Notandū q̄ Dylarⁱ⁹ vult ꝑbare filiū agere p ſe: ꝫ nō a ſe. Et tria facit nā Q mo ꝓmittit hāc veritatē dicēs: q̄ vnitas nature cui ꝺdicit hereticus dat filio q̄ agat per ſe: ſed nō a ſe. Scōo ꝓbat alterā ptē. vz. q̄ filiꝰ nō agat a ſe. ibi [Intelligere filiuꝫ.] Dicens: qz filius dicit, pater in me manens ipſe facit opa. ex hoc mōſtraī: qz filius nō agit a ſe ſz a pīe. Tertio oſtēdit filiū p ſe agere. ibi [per ſe agit.] Quia ex quo filiꝰ agit que ſunt placita pī opꝫ q̄ p ſe agat: nō ꝓprie eſt cōplacētia in actionibus eoꝝ quoꝝ non eſt per ſe agere. addit trī q̄ infirmus eſt ipſe filius nō agēdo a ſe. [Niſi ipſe agat.] hoc eſt niſi ipſe habeat q̄ per ſe agat. [A deo.] hoc eſt a deo pīe: ꝛ qz filiꝰ nō eſt infirmꝰ cōcatū eſt ei a pīe q̄ p ſe agat. [Nō ſit ℞o in vnitate nature.] hoc eſt non requirit vnitas nature que eſt inter patrē ꝛ filiū q̄ filiꝰ agat ꝛ que placet agat: niſi p ſe agat. Tertio ſup illo. [Utrū trī vna ſit ſapiētia.] Notādum q̄ ſapientia genita ꝛ ingenita nō ſunt due ſapie: ſicut deꝰ genitus ꝛ deꝰ ingenitꝰ nō ſūt duo dy. dī trī ſapia genita ꝛ ingenita ꝓp diſtinctas hypoſtaſes.

¶ Utrum

A ¶ Utrū ꝓprietates psonaꝝ sint ipe psone: vel deus. i. diuina essentia. Dist. XXXIII.

Hist supradicta iterius ꝓfidera-
rari atq; subtiliter ingri
opꝛ. Utrū ꝓprietates psonaꝝ q̄
bus ipse psone determinant sint
ipse psone: ⁊ sint deus. i. diuina
essentia: an ita sint in psonis: vt nō sint psone:
ac per ꝫ nec diuina cētia. Qꝛ enim in psonis
sint ꝓprietates: nemo ifictari audet cum apte
clamat auctoꝛitas q̄ in psonis est ꝓprietas ⁊
in cētia vnitas. Supius quoq; multis scꝛ̄
testimoniis astruximus psonas per ꝓprieta-
B tes distingui atq; determinari: ipasq; ꝓprie-
tates tres. s. ꝓpꝛiis exp̄ssimus vocabulis. Cū
g̈ ꝓprietates ipse ab eterno fuerint: ꝫbus ipe
psone determinant ⁊ differūt: quō cēnt si in
eis nō essent: ⁊ quō in eis essent ⁊ ipse psone
nō essent: qn ibi esset multiplicitas? Quocir-
ca sicut ꝓprietates esse in psonis: ita ⁊ eas p-
nas esse cōfitemur: sic̄ supꝛa auctꝛe Hiero. vt
nō pigeat reuocare ad mētes: ꝓtestati sumus
in expōne fidei: ita dicētes. Sabellij berefim
declinātes: tres psonas exp̄ssas sub ꝓprieta-
C te distinguimus. Nō. n. noia nūmodo: ꝫ etiā
noiaꝝ ꝓprietates. i. psonas: vel vt greci exp̄ssi
us hypostases ꝫ est subsistētias ꝓfitemur.
Ecce aperte dicit psonas ꝓprietatib⁹ distin-
gui: ⁊ ipsas ꝓprietates esse psonas: cuius hic
ꝛba pstringimus: qꝛ sup̄ latius posuimus.

¶ Qꝛ ꝓprietates sint diuina essentia.

Cūq; de simplicitate deitatis supꝛa dis-
sereremus auctib⁹ scōꝝ. s. Aug.
Hylar. Isid. necnō ⁊ Boetij: euidēter mon-
strauimus deū ꝫ esse oino q̄d in se habet: ex-
cepto q̄ pī habet filiū: nec est filius: ⁊ fili⁹ ha-
bet pīem: nec est pī: ⁊ sic esse in nā trinā: vt qui
habet ꝫ sit q̄d habet: ⁊ totū q̄d ibi est vnū eē
D vnā vitā esse: q̄d modo nō iteramus ne fasti-
dium lectori ingeramus. Si g̈ ꝓprietates ibi
sunt: singula eaꝝ est id in quo est: ⁊ vnum ea-
dēq; vita singule sunt. Fateamur g̈ ⁊ ꝓprie-
tates esse in tribus personis: ⁊ ipsas esse per-
sonas atq; diuinam essentiam.

¶ Auctoritate astruit q̄ ꝓprietas sit nā.

Quod enim ꝓprietas etiā diuina nā sit:
ondit Hylar. dicēs natiuitatē fi-
lij esse nām. Aīn in. vij. li. de tri. ait. Trinitatis
nā nō differt: vnū sunt pī ⁊ filij. Habet g̈ hoc
sacrī natiuitas vt complectat in se ⁊ nomē ⁊
nām ⁊ pātem: qꝛ natiuitas nō pōt nō esse ea
E nā vnde nascat filius. Idez in. vj. Natiuitas
ꝓprietas est: veritas est. Idē in. vij. Dicit q̄
nāe natiuitas sit itelligēda esse in nā dei. Su-
pra. n. dixit q̄ ꝓprīū pīis est q̄ semp pī est: ⁊
ꝓprīū filij est q̄ semp filius est: signans q̄ ꝓ-
prietas pīis est pater: ⁊ ꝓprietas filij est fili⁹.
Hec alijsq; pluriū⁹ auctoꝛitatū apte signari vide-
tur: q̄ ꝓprietas filij filius sit: sic ⁊ deus: ita ⁊
ꝓprietas pīis ⁊ ꝓprietas spūssancti.

¶ Quidam negāt. s. ꝓprietates esse psonas
⁊ diuinam naturam ⁊ quare.

Hoc autem alij negāt: dicētes qdē
ꝓprietates in psonis
esse: ꝫ nō esse psonas ipas: qꝛ ita dicūt esse in F
psonis vel in cētia diuina: vt nō sint iterius:
sicut ea sunt que ꝑm subaz dicunt de deo: vt
bonitas: iustitia: sed extrinsecus affixa sunt:
atq; ita esse rōnib⁹ ꝓbare ꝓtēdūt. Si enīz in-
quūt ꝓprietates sunt psone: nō eis psone de-
terminant. Cōtra q̄ dicimus: qꝛ etiā seipsis
psone differūt: sicut supꝛa Hiero. loquēs de
pīe ⁊ filio ⁊ spūsctō dicit. Suba vnum sunt:
sed psonis ac noibus distinguunt. Sed iterꝫ
addūt. Si ꝓprietates ipe diuina cētia sunt:
cum cētia nō differāt tres psone: nec ꝓprie-
tatibus differūt. Quō. n. differt pīa filio: eo G
q̄ diuina cētia est: cum in essentia vnū sunt.

¶ Rūsio ad premissa auctꝛe nitens.

Hoꝛ doctrinis nouis ⁊ humanis cōmētis ver
bo Hylarij rūdeo. Immēsuz est q̄d exigit ⁊
incōprehēsibile: extra signantiaz est ꝑmonis:
ex̄ sensus itēctionez: nō enūtiat: nō attingit: nō
tenet: ꝛboꝛ signantiam rei ipius nā ꝓsumit.
Sensus ꝛēplatiōez impspicabile lumē ob-
cecat: itelligēte capacitatē q̄d fine nullo cōti-
net: excedit. Hibi g̈ in sensu labes ē: in itelli-
gētia stupoꝛ est. In ꝑmone ꝛo iam nō ifirmi H
tatē: sed filiū ꝓfitebor: ꝓiculosuz nimis est
de rebus tātis ac tā recōditis aliq̄d vltra pre-
scriptū celeste ꝓferre: vt vltra ꝑfinitiones dei
sermo de deo sit: forma fidei certa est. Nō g̈
aliq̄d addēdū est: sed modus ꝓstituēdus au-
dacie: quicq̄d vltra queritē nō intelligit.

¶ Quo improbi hereticī ifistāt alia addētes.

Ceterum hereticoꝛ iprobitas instin
ctu diabolice fraudulentie
excitata nondū quieuit: sed in tāta rerū q̄ne
addit. Si pīnitas ⁊ filiatio in deo sine in diui
na essentia sunt: eadē g̈ res sibi pī est ⁊ filius.
Haz in quo pīnitas est: pī est: ⁊ in quo filia-

tio est: filius est. Si ꝙ vna eadēq; res habet in se pīnitatē ⁊ filiationē: ipsa generat ⁊ gñatur: qđ dicētes in Sabellianaz hereſim prabunt: ꝛntendētes pīem in filiū cum ipm sibi filiū: ipm ꝓponāt ⁊ pīez. Si ꝝo negauerint in vna dei ēntia paternitatē esse ⁊ filiatiōez: qūo ꝙ dicūt esse deū? Hīs atq; alīs argumētoꝝ aculeis vtūtur in sue opionis assertione: vt veritatis formam diſſecent.

¶ Reſpōſio cōtra hāc eoꝝ opinionez vbi tradit ꝙ ꝓprietates nō penitus: ita esse in dei essentia sicut in hypostasibus dicunt.

R Quoꝝ audacie resistentes: atq; ignorātie puidē tes audebimus aliqd sup hoc loq. Paternitas ⁊ filiatio nō ita esse oino in diuina suba dicunt: ſicut in ipſis hypostasibus: in qbus ita sunt ꝙ eas determināt: vt ait Joā. damn. Caracteriſtica idiomata sunt. i. determiatiue ꝓprietates hypostaseos ⁊ nō nature: ꝛteiz hypostasim determināt ⁊ non nām. Idcoq; ſz pīnitas ⁊ filiatio sint in diuina ēntia: cum eā nō determinēt: nō ideo pōt dici: ꝙ diuina essentia ⁊ gñet ⁊ gñet. Vel ꝙ eadez res sit sibi pater ⁊ filius. Jta. n. ꝓprietas determinat p L sonaz: vt hac ꝓprietate hypostasis sit gñans: ⁊ illa alia hypostasis sit genita: ⁊ ita nō idem generat ⁊ generat: sed alter alterum.

¶ Querit qūo ꝓprietates possunt esse in natura nec eam determinent.

Sed forte queres cum he ꝓprietates nō possunt eē in psonis qn eas determinēt: qūo in diuina ēntia eē possint: ita vt nō eam determinēt? Rñdeo vbi ⁊ hic cum Hylario. Ego nescio nō regro: ⁊ cō solabor me: tñ archāgeli nesciūt: angeli non audierūt: secula nō renēt: ꝓpheta non sensit: apl'us nō interrogauit: filiꝰ ipse nō edidit. Cesſet ꝙ dolor querelaz. Nō putet hō sua intelli M gētia gñationis sacrm posse ꝓsequi. Absolute tñ intelligēdus est pater ⁊ filius ⁊ spūſan ctus. Stat in hoc fine intelligētia vboꝝ. Et filiꝰ a pīe qui est vnigenitꝰ ab ingenito: pgenies a parente: vinus a viuo non nā deitatis alia ⁊ alia: qz ambo vnū. Hoc credendo incipe: percurre: pſiste: ⁊ ſi nō quenturū sciaz: tñ gratulabor pfecturuz. Qui. n. pie infinita pſequit: ⁊ ſi nō ꝓtingat aliqñ: tñ pficiet pdeūdo. Sed ne te inferas in illud secretū ⁊ archanū inopinabilis natiuitatis: nec te imergas summaz intelligentie cōprehēdere plumēs: ſz intelligē incōprehēſibilia esse. Hīs alīſqz multis N. euidenter oñdit nobis nullatenus licere manifeſtatem pſcrutari: tus ponere poteſtati: modum circūſcribere infinito.

¶ Quibus auctribus opionez suā. ſ. ꝙ ꝓprietas pīis vel filij non sit deus muniāt.

Verūtamen nēdū deſistūt ipatientie spū agitati: ſed opinionē suā etiā scōꝝ auctib⁹ munire conant quibus oñdere volūt ꝓprietatez qua pī est pī: ⁊ ꝓprietaté qua filiꝰ est filius: nō esse deū: ad ꝟ inducētes ꝟba Aug. sup illū locum pſal. Et nō est suba: ita dicētis. Deus. n. q̄dā suba est. Ñ etiaz in fide catholica sic edificamur: vt dicamus pīez ⁊ filiū ⁊ spm̄. ſ. vnꝰ esse sube. Quid est vnꝰ sube? Quicqd est pī qđ deus est: ꝟ est filiꝰ: ꝟ est spūs. ſ. Cum aūt pī est: nō illō est qđ vel quo est. Pī. n. nō ad ſe ꝫ ad filiū dī: ad ſe aūt deꝰ dī. Eo igit qđ vel quo ꝟa est: suba est. Et qz eiusdē sube est filiꝰ: penudubio ⁊ filiꝰ est deus. At ꝟo qđ pī est: qz nō subē est: ſz referī ad filiū: nō sic dicimus filiū pīez esse sicut dicimus filiū deū esse. Et hīs ꝟbis signari dicūt: ꝙ ꝓprietas pīis vl ꝓprietas filij nō sit deꝰ vel ēntia diuina. Cuz. n. dicit: eo ꝙ deꝰ est suba est: sed ꝙ pī est: suba nō P est: apte inqūt oñdit id esse subaz quo deꝰ est. Jd ꝟo quo pī est: nō esse subaz. Jtē cuz ait: pī nō illō est qđ est: oñdit cuz nō esse pīez: eo ꝙ suba est. Nō. n. ſimplr dixit. Pī nō est: illud qđ est: ſz ait. Cuz pī est: nō illō est qđ est: signans quo pī est nō esse illō quo est. i. essentiā. Hec illi ita exponēres sua cōmēta simplicibus ⁊ incautis vera videri facūt. Nos aūt aliter forte iſta itelligēda dicimus. Dicēs. n. eo ꝙ deꝰ est: suba est: ſz qđ pī est: sube nō est: ꝟ itelligi voluit: qz ēntia deus est: ⁊ deitate suba est. Eo. n. suba est quo deꝰ est: ⁊ ecōuerſo: cntꝰ ea est deitas qua est suba: ⁊ suba que deitas: ſz ꝙ pī est nō est suba. i. nō quo pī est: eo suba est: qz ꝓprietate gñationis pī est qua suba nō est. Jpam tñ ꝓprietatē subaz esse nō negauit. Jta etiā illud itelligendus est qđ ait. Cuz pī est: nō illud est qđ est. i. nō illo pī est: qđ vel quo ipse est. i. essentia: sed notione.

¶ Alīs etiam verbis Augustini munit: vt aſſeram quod dicūt. ſ. ꝓprietates personarum non esse dei subſtātiam.

Jtem illis ꝟbis Aug. vehementer iſiſtūt suprius positis. ſ. ꝙ verbū ſm ꝙ ſapiētia est ⁊ ēntia: boc est qđ

pater:

A pater:ꝓm q̄ ꝟbū:nó boc eſt qđ pī. Si inq̄t ꝟbum nō eſt boc qđ pī:ꝓm boc qđ eſt ꝟbū. Jd ꝯ quo ꝟbum eſt nō eſt illud qđ pater eſt. Proprietas ꝯ quo ꝟbus eſt:nó eſt id qđ pater eſt:nó eſt igit̄ diuina cētia:. Ad qđ dicimus: qz ꝟs ꝓm q̄ ꝟbū nó fit:boc qđ pī eſt:ea tñ ꝓprietas qua ꝟbū eſt:eſt id qđ pater.i.diuina eſſentia:ſed nō eſt ypoſtaſis pīa.

POſt ſupradicta. Poſtq̄ Magiſter determinauit de cētia t pſonis t ꝑpetatib⁹. Dic cōparat ꝟ admittē. Et duo facit:qz ꝓmo cōparat ꝑpetates ad pſonā t cētiā. Scdo cōparat ipas pſonas ad eſſentiā. ibi[Predicti etiā.]in ꝑn⁹ 3 4.di. ¶ Circa ꝑm⁹ duo facit:ga ꝓmo determ⁹ Xitatē. Scdo ponit obtiones Xitatē negātū. ibi[Doc aūt alig.] ¶ Circa ꝑm⁹ duo facit: qz ꝓmo ꝓmittit qōnes ꝙs determinare intēdit. vz. vtrum ꝓprietates ſint ipe pſone: t ſint in diuinis pſonis: t vtrū ſint idē qđ diuina eſſentia. Scdo ꝓpoſitaꝝ qōnū Xitatē determinat. ibi[Qđ.n. in pſonis.] ¶ Circa qđ duo facit:qz ꝓmo facit qđ dictū eſt. Scdo ad ꝓfirmatiōēz dicti ſpāliter adducit auctes Hylarij. z⁹ ibi[Qđ.n. ꝓpetas.] ¶ Circa ꝑm⁹ duo facit:qz ꝓmo deter⁹ Xitatēz ex eo q̄ ꝓpetates cōparant ad pſonas. Secūdo ꝓut cōparant ad cētiā. ibi[Lūq̄ de ſimplicitate.] ¶ Circa ꝑm⁹ tria facit:qz ꝓmo dicit q̄ multas auctes ſuprius adductas ꝑbari pōt ꝓpetates eē in pſonis. Scdo adducit rōnem ad oſtēdū que ſunt in pſonis t pſone. nā cuz bō ꝓpetates ſint ab eterno nō eſt ſtelligibile q̄n ipſe ſint in deo t etiā in pſonis. Rurſum: qz ipe pſone ſimplices ſunt nō eſt intelligibile q̄ntiam ſint ipe pſone:qa gcđ eſt in pſona eſt pſona:pp ſuā ſimplicitatē. Tertio adducit auctē Diero. ad oſtēdū ꝓpetates eē ipſas pſonas. z⁹ ibi[Cum ꝙ. ꝛs⁹ ibi[Quocirca.] Deide cuz dicit.[Lūq̄.]cōparat ꝓpetates ad cētiā. Et duo facit:ga ꝓmo oſtdit omne qđ in deo eſt eē ipam diuinā cētiā pp dei ſimplicitatē. Scdo ex ꝟ colligit ꝓprietates eē diuinā cētiaꝝ:qz in deo ſunt eē pſonas:t in perſonis. z⁹ ibi[Si ergo ꝓpetates.]

¶ Tūc ſeq̄t illa pars.[Qđ ciꝛs.]in qua ꝓfirmat ꝑ Hylariū qđ dixerat. Et duo facit:qz ꝓmo adducit auctem Hylarij dicētez:q̄ ꝓpetas eſt diuina nā. Scdo aſtruēt q̄ ꝓpetas eſt ipa pſona. ibi[Jdē in 7⁰.]Deide cuz dicit. [Doc aūt alig.]Adducit obtiones ꝓbātiū Xitatē. Et duo facit:ga ꝓmo adducit obtionē ꝓtra ꝟ q̄ ꝓpetas eſt idē q̄ pſona. Scdo ꝓtra ꝟ q̄ eſt idē q̄ nā. ibi[Sed iterus.] ¶ Circa ꝑm⁹ duo facit:ga ꝓmo ponit obtionē dicēs:q̄ qdā negāt ꝓpetates eſſe pſonas:ꝛs eſſe extrinſecus affixas. nā cuz ꝓpetates determinēt pſonas nō ſunt pſone. Scdo obtionē ſoluit dicēs:q̄ nō ꝑ ꝟ negare debemus: ꝓpetates nō eē pſonas:qz pſonas determināt. Nā perſone ſeipſis determinant. z⁹ ibi[Cōtra qđ dicimus.] Deide cuz dicit.[Sz iterꝝ.]Arguit ꝓpetates nō eē diuinā nāz. Et duo facit:qz ꝓmo ꝓbat ꝟ per rōnē. Scdo ꝑ auctes. z⁹ ibi[Uerūtn nōdus.] ¶ Circa ꝑm⁹ duo facit:ga ꝓmo facit qđ dictuz eſt. Scdo quaſdā dubietates annexas addit ibi[Cetez̄ bereticoꝝ.] ¶ Circa ꝑm⁹ duo facit:qz ꝓmo oſtdit ꝓpetates nō eē diuinā nāz:qz cuz pſone in diuina nā nō differāt:ſi ꝓpetates eſſent diuina nā, ꝓpetatib⁹ nō differrent. Scdo ridet per Hylar. q̄ ꝟ deter⁹ nō vz:qz eſt ſupra mēte ſupra rōnem. ibi[Uoꝝ doctrinis.] Deinde cuz dicit.[Cetez̄.]adducit quaſdaz obtiones annexas. Et tria facit:ga ꝓmo arguit eādez rem vt diuinā cētiā eſſe pīem t filiū:etiā adiectione ſumēdo pīem t filiū:t etiā gīare t gignere cum in ea ſit pīnitas t filiatio. Scdo ridet per Dam. q̄ bō ꝓprietates ſic ſunt in diuina cētia q̄ eā nō determināt:ſz determināt ypoſtaſes. Tertio querenti ālre ꝑpetates ypoſtaſes determināt nō cētiaz:ridet per Hylar. q̄ ꝟ eſt ſupra ītellm t ſupra mētem. z⁹ ibi[Quozūdā audacie.]ꝛs⁹ ibi[Sz forte queres.]Deide cum dicit.[Uerūtamen.] ꝓbat ꝑ auctes, ꝑpetates nō eſſe diuinā cētiā. Et duo facit:ꝓm q̄ duplr ꝟ ꝓbat. z⁹ ibi[Jtē illis.] ¶ Circa ꝑm⁹ duo facit:ga ꝓmo adducit quādā auctē:t Aug. in qua habet̄ q̄ deus eſt nomē cōe ſuē, non pī. Ex quo bū videt̄ q̄ ꝑpetas nō ſit diuina cētia. Jtē in eadē auctē dī q̄ pī nō noīat id qđ eſt:ex quo idez videt̄ ꝛcludi. Scdo ſoluit dicēs:q̄ qz pater nō eſt eodez formalr pater quo deus:qz ꝓpetate eſt pī nō ſuba dictū eſt q̄ pī nō eſt nomen ſubē:nō q̄ ꝓpetas nō ſit ipſa ſuba:ſic etiam ſoluit ad aliud:quia pater nō eſt illud qđ eſt:quia nō illo pater eſt pater formaliter quo:quia cētia eſt, notione eſt pater. z⁹ ibi[Nos autem aliter.]

¶ Tunc ſeq̄t illa pars.[Jtē ſup illis.]in qua obycit per auctez aliā. Et duo facit:ga ꝓmo adducit auctem in qua ꝓtnet̄ q̄ ꝟbū ꝓm q̄ ꝟbus nō eſt id qđ pī. Ex quo videt̄ bīt̄q̄ ꝓpetas qua ꝟbū eſt ꝟbū nō eſt diuina eſſentia. Scdo ſoluit q̄ ꝟbū ꝓm q̄ bō nō eſt id qđ pater: qz nō eadē ꝓpetate eſt ꝟbū ꝟbus:t pī eſt pater: vtraq̄ tñ ꝓpetas eſt diuina cētia: vñ ꝓpetas quo ꝟbū eſt verbum:t ipm verbū nō eſt id qđ pater:qz nō eſt ypoſtaſis patris: t eſt id qđ pater:quia eſt diuina eſſentia que eſt pater. z⁹ ibi[Ad quod dicimus.] in quo terminatur ſententia lectionis t diſtinctionis.

MAgiſtri intētio in ꝓmi diſtōne ꝟſus circa cōparationē ꝑpetarum ad diuinas pſonas t diuinā eſſentiaz. Duo igit̄ poſſumus querē. ꝓmo de tali cōparatione. Scdo de gbuſdā annexis. ¶ Circa ꝑm⁹ queremus 4⁰⁸. ꝓio: vtrū ꝑpetas ſit idē q̄ pſona. Scdo: vtrū ſit idē q̄ cētia. Tertio: qūo pōt ꝓprietates realr differre cuz ab vna re vt a diuina cētia ſolū differāt rōne. 4⁰: vtrū ꝑpetates ſint in pſonis t in cētia. ꝓin.ꝑ⁹.

¶ Utrum ꝑpetas ſit idem q̄ pſona. Queſtio. I.

Thom. in ſum. parte ꝓma prīa. 40. q 1.

DPrimum ſic ꝓcedit. Uidet̄ q̄ ꝑpetas nō ſit idez q̄ pſona. Sic.n. videmus in iſtis iferioribꝫ q̄ ꝓncipiata differūt per ꝑn⁹: t nullū ꝓncipiatuz ſeipſo differt. ꝑn⁹ aūt differūt ſeipſis. Et ex ꝟ ſeq̄t q̄ nullū ꝓncipiatū ſit ꝑn⁹: qz ſi ꝟ eēt, duo incōueniētia ſeq̄rent. ꝓmo q̄ ꝓncipiata cum eēnt ꝑn⁹ ſeipſis differrēt qđ eſt ꝓtra rōnē ꝓncipiatoꝝ: t ꝑn⁹ cuz eſſent ꝓncipiata: per alia differrēt: qđ eſt ꝓtra rōnez ꝑn⁹. ꝑn⁹ aūt cuz ꝓncipiator: in iſtis iferioribꝫ in diuinis aliq̄ modo rīdēt ꝓſtitutēs t ꝓſtitutū ſiue pſona t ꝑpetas. nā pſone diſtinguunt̄ per ꝓprietates, ꝑpetates ꝛo ſeipſis. Si igit̄ pſone eēnt ꝑpetates: t ecōuerſo: ſeqūrent duplex incōueniēs. ꝓmo q̄ pſone diſtinguerent̄ ſeipſis cum eēnt ꝑpetates: qđ eſt ꝓtra rōnē ꝓſtitutoꝝ ſiue pſonarū. Scdo q̄ ꝑpetates diſtinguerent̄ per alia: qz eſſent pſone: qđ eſt ꝓtra rōnez ꝓſtitutiū ſiue ꝑpetarū. ¶ ꝟ. Maxima oppoſitio eſt inter affirmatiōēz t negatiōnē: qz illa ſunt quoꝝ nō eſt mediū ꝓm ſe: vt dī in ꝓ poſter. Sed ꝓprietas t pſona vident̄ opponi ꝓm affirmatiōez t negatiōnē: cum pſona gīet, nō ꝑpetas. ¶ ꝟ. Qua rōne ꝑpetas eſt idez q̄ pſona in qua eſt, pari rōne t q̄libet notio in diuinis eſt idē cum pſona quā notificat: ſed que ſunt

L

eadē multiplicato vno multiplicat & aliud. cuz igit̄ no-
tiones sint qnq; erūt qnq; psone: qō est inc̄ueniens.
¶ P. Si ꝑpetates & notiones eēnt idem ꝙ psone. cum
igit̄ de⁹ dicat̄ trinus: qz in eo est trinitas ꝑsonaꝝ: pi ēt̄
diceret̄ trin⁹: qz in eo est trinitas notionū: qō nō dicim⁹.

In cōtrariuz est: qz fm Aug. 15° de trinit. ca. 7°. simplex bñs aliquid est id qō ha-
bet. cuz igit̄ psona sit sūme simplex: & habeat ꝑpetatez
ipsa est ꝑpetas. ¶ P. Sic̄ se habet deitas ad deū: sic se
habet paternitas ad patrem: sed deitas est ipse deus. ergo
paternitas est ipse pater.

Quinto: modi de cōparatiōe ꝑpetatum ad psonas.

¶ Rñdeo dōm ꝙ de ꝑpetatib⁹ per cōparationez ad
psonaz q̄drupler modus dicēdi eē posset.
Primo ꝙ ꝑpetates non sunt psone nec in psonis. Scō
ꝙ sunt psone & nō in psonis. Tertio ꝙ sunt in psonis & nō psone. Quarto ꝙ sunt psone & in psonis. Prim⁹ mo-
dus ascribit Gilberto porretano qui posuit ꝑpetates
assistēres & affixas extrinsecus: qō quo intelligi debeat
sapius est oñsus. ¶ Sz ad ei⁹ pōne sequunt̄ tria icōue
nientia. Primo ꝓfusio psonaꝝ. 2° destructio actuuz no-
tionaliū. 3° eradicatio rōnū pductiōis rerū. ¶ Prim⁹ sic
ostēdit̄: qz nō ꝓstituit aliqd formal̄r loquēdo nisi qō in
eo habet eē. Si igit̄ relones diuine eēnt soluz assistēres
& nō eēnt in psonis, fm rem psone nō bient eē: cū p eas
ꝓstituant̄ in esse: & nō differret real̄r. eēt igit̄ ꝓfusio ꝑso-
naꝝ qō sapit hereticū Sabellij: qui posuit trinitatē ꝑso-
naꝝ trinitatē noiuz soluz ꝓfundēdo psonas. ¶ 2° ex hac
hypostasi destruūtur notionales act⁹. nā qz agere ꝓsup-
ponit eē nō est intelligibile ꝙ pi gīet nisi habeat eē: sed
in esse psonali ꝓstituit̄ per pinitatē exītem in eo. si igit̄
pinitas est extrinsecus affixa & nō est in pie: pi nō habe
bit esse: & ideo nō gīabitur sic̄ tollit̄ ille act⁹ notionalis
qui est gīatio: ita hac hypothesi facta tollit̄ ille act⁹ qui
est ꝓcessio. naz ordine nāe gīatio est ꝑ⁹ origo: & amoto ꝑ⁹
alia nō remanent. ¶ 3° ista positio destruit rōnes pduc-
tionis rerū. nam vt supra habitū est: ex efficiētia creatu-
raꝝ attribuit̄ eētie: ratio trī efficiēdi pōt attribui ema-
nationi psonaꝝ. naz ꝑ⁹ in q̄cūq; gīe est ratio oium eoꝝ
que sunt post: vt vult ꝓbs 2° phys. & qz in gīe emana-
tionuz per mo⁹ itell̄s prima emanatio est gīatio diui-
ni ✠bi. ideo verbuz ipm est ars pūs: & ratio pductionis
oiuz creaturaꝝ: cuz oēs creature cōparent̄ ad ꝑ⁹ vt arti
ficialia ad artificē: & qz in gīe emanationū p mo⁹ volū-
tatis, emanatio diuini amoris sine ꝓcessio spūs. l. est ꝑ⁹:
ideo spūs. l. est rō pductiōis oiuz creaturaꝝ: cū oīs crea-
tura ꝓcedat a deo per mo⁹ volūtat. gīatio g̃ ✠bi & pduc-
tio spūs: sunt rō pductiōis oiuz creaturaꝝ. cū g̃ ꝓdicta
positio bas emanac⁹ destruat: rōnes pduc⁹ rez euellit.

2° modus M

Nunc pōnez sp: obiat Scō. q̄uo: rōnib⁹ in sū. ꝑtn. 55. q. 1. in sol. ter-
tij argumēti.

¶ Scōs modus dicēdi ꝓscribit̄ ꝓpositiuo qui dicit ꝙ
relones nō sunt in psonis sed sunt ipe psone: vī pinitas
nullo⁰ differt a pie: sed pi dī pinitas. q. empbatice: & fm
expōnē sic̄ cum dī rogo benignitatē mā. i. te benignū
ita cuz dī pinitas nihil intelligit̄ aliud nec re nec rōne q̄
ipe pi: & ideo nō est in pie: sz est ipe pi. ratio aūt que po-
sunt ipm mouere: potuit eē simplicitas psone diuine. nā
qō est in aliq̄: vī facere cōpōnē in illo: vt igit̄ psonā sim-
plicissimā poneret: nō posuit relones in ea. ¶ Sz ℞ nō
est verū: opz trī nos ponere relones nō solū eē psonaꝝ
sed ēt in psonis. ¶ Dō aūt rō trip⁹ eē pōt. nā relatio ad
psonā triplicē bz cōparōez. Primo: qz eā ꝓstituit. 2°: qz
eā ab alijs psonis distinguit. 3°: qz per eā real̄r vna ꝑso-
na ad aliā referī. Propter hec tria segūt ꝙ relones sunt
in psonis. nā nō ꝓstituit aliqd formal̄r nisi qō in illo est
in eo: nec distinguit formal̄r aliqd nisi qō est in illo: nec re-
fert aliqd realiter: nisi qz est in eo real̄r relatio. naz fm

Et ℞ patet q̄ relatio nō dī fundā⁹ vt cō-
notat aliqz: vel se i alio termi-
no vt qdā opi-
nantur: qz tūc
rō eēt quid vt
relatiuo.

Lonli. N

Lonli. 5° meta. Dīa est iter relonē fm itell̄m & fm rem: qz relatio fm itell̄m nihil ponit in ilia relata. relatio aūt fm rem est aliqd real̄r in suo relatiuo. Si igit̄ pi referī real̄r ad filiuz ꝙ pinitatē: opz ꝙ pinitas real̄r sit in ipo.

3° modus

¶ Tertia positio fm quā ponerenē ꝑpetates esse in ꝑso-
nis: sz nō eē psonas, stare nō pōt: qz cuz psona sit ita sim-
plex vt essentia: qcqd est in psona real̄r: opz esse psonā.
In hāc trī pōnez incideret qui separaret ibaz psonaꝝ & ponere psonā aliquā real̄r esse cōpositā: cuz cōpo⁹ nō
sit qō habet psona: nō esset ꝑpetas quaz hēt. Sunt g̃
tres pretacti modi impossibiles & erronei.

4° modus

¶ Quart⁹ ✠o modus est verus & catholicus: vt apꝑet ex
auctorib⁹ inductis in lia. vz. ꝙ relones sunt in psonis: qz
per eas psone ꝓstituunt̄, distinguunt̄ & referunt̄ real̄r &
sunt ipe psone: qz nulla cōpōnem in eis efficiūt: & lz sint
ipe psone & real̄r ab eis nō differāt: nō differūt rōne ꝙ
qua diuam vnū se habet vt ꝓstituēs: aliud vt ꝓstituz:
vnū vt ratio referēdi: vel vt referrēs: aliud vt relatū.

Q

Ad primū dōm ꝙ nō est sile ꝙō pro filii induc-
tur. nā in istis inferioribus qz ꝓstituēs
facit̄ cōpōnē in eis nō sunt ipa ꝓstituta. In diuinis aūt
ꝑ sūmā simplicitatē que ꝓstituit psonas sunt ipe pso-
ne. Et ad fos⁹ argnēdi dōm: ꝙ lz ꝓstituēs sit idē ꝙ ꝓsti-
tutū real̄r: nō est tn idē rōne: ꝑ quē diuam segī ꝙ pso-
na distinguit̄ per relonē: relatio ✠o seipa. ¶ Ad 2m dōm
ꝙ maxia oppositio dī ꝓdictio: qz est tantor: & oēs alias
includit. Sz oēs alie oppōnes se bñt per additionē ad
ipsam: & ideo nō opz tātū differre que differūt ꝑ affir⁹
& negationē. q̄uz differūt que fm oppōnes alias oppo
nūntur. Arg⁹ igit̄ petit qō est in ꝓdictis oppm iteti.
¶ Ad 3m dōm ꝙ q̄libet notio est idē cum psona in qua
est: nō tn opz tot psonas quot sunt notiones: & cum arg⁹
ꝙ que sunt idē: multiplicato vno multiplicat reliquuz:
vera est si sit plificatio vniformis: qō nō est in ꝓposito.
nā psone plificant̄ real̄r: & quot sunt psone tot sunt res.
notiones ✠o nō sic plificāt̄ real̄r: ꝙ sic̄ gnq; res in di-
uinis cuz gnq; sint ibi notiones. ¶ Ad 4m dōm ꝙ ꝑpe-
tates & notiones sunt idē ꝙ psone: nec tn segī ꝙ pi dīr
trinus vt de⁹ trinus dī. naz de⁹ trinus dī: qz in diuinis sunt
tres res. Sz tres notiones in pie nō sunt tres res sz vna.

P

Nunc hēs ꝙ nō vult psona
est idē ꝙ eēn⁹
& ꝓbat̄ ꝙ
essentia: qz no
unitor⁹ sumē
psona. nā plu-
cat vt cōparat
ad oppm: sic
idē eēn⁹ vt cō-
parat ad eā.

¶ Utrum ꝑpetas sit idem ꝙ eēntia. Questio. II.

Thom. in sum. par. 1. ꝑtn. 38. q. 2.

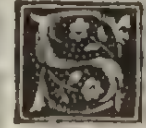

Secundo quer̄: vtruz ꝑpetas sit idē
ꝙ eēntia real̄r. Et vī ꝙ nō:
qz que bñt aliud & aliud eē: de necitate rea-
liter sunt distincta: sz esse relonis & subē est
aliud & aliud eē: iuxta illō Aug. 5° de trī. c. 5°:
Diuinum est pīez esse & filiū esse: sz nō est diuina suba. Si
igit̄ eē relatū pīis & filij est aliud & aliud nō esse absolu-
tū: opz ꝙ eē relonis & subē nō sit idē. ¶ P. Que nō dīr
de deo fm ibam nō sunt suba: qz nihil magis fm subaz
dī q̄ ipa suba: sz esse pīez esse filiū & oia hō: fm Aug. nō
dīr fm subaz. igit̄ oia que relonē ipotāt in diuinis nō
sunt ipa diuina suba: sz que nō differūt real̄r vnū de alio
ꝓdicāt. cuz igit̄ suba nō ꝓdicet de relone: diuina suba &
talis relatio real̄r differūt. ¶ P. Que nō differūt real̄r
in quo repit̄ vnū & aliud: & qz diuina eēntia repit̄ in pie:
si filiatio nō eēt distincta real̄r ab ipa eēntia: filiatio eēt
in eo: sz in q̄cūq; est filiatio illud est filiū: sic̄ in q̄cūq; est
albedo illō est albū. igit̄ pi erit filī⁹ & filius pīis redibit
ꝓfusio psonaꝝ. ¶ P. Si relones ꝓstit⁹ psonaꝝ sup diui
nā eēntiā nihil addūt nisi qd rōnis: cū & relones ꝓueniē-
tes deo ex tpe ꝓueniāt ei fm q̄dā habitudinē rōnis: vī
ꝙ nō magis sint hō relones in deo q̄ relones ei ꝓueniē-
tes ex tpe: qō cū sit falsum de necitate tales relones sup

eēntiā

A

entiam aliquã rem addũt:ꝛ ita ab ea realr differũt.

Jn oppositum est:qz vbicũqz est dare aliõ ꝛ aliõ ibi est dare nũm ꝛ cõpõné.cũ igit in deo nõ sit nüs neqz cõpositio:qcqd est in deo est idez ꝙ dina entia. ¶ P.fm mo[m] intelligẽdi ꝓpetas addita eẽn[t] ꝓstituut pson̄:ſz si ꝓpetas nõ eẽt idẽ ꝙ eẽn[s]:tũc pson̄ eẽt cõpo[m] ex eẽn[s] ꝛ ꝓpe[tt] realr:ꝛ qz nulla pars ꝓdicat de toto:seqref ꝙ pi nõ eẽt sua eẽn[s] nec sua magni[do]: nec sua bonitas:qõ est 3 Aug. 7° de tri.in multi locis qui ait.ꝙ pi ꝛ filiꝰ sant simul vna essentia: vna magni[do]: vna ẽitas: vna sapia: vna bonitas.in nullo aũt cõposito que sunt in eo in abstracto ꝓdicãtur de ipso.ꝙ ꝛc.

B

Rñdeo dõs ꝙ oia alia gña in dinis trãseũt in ſbaz ꝓter relonẽ:ꝛ ideo Aug.9.de tri.ca.5°.vult ꝙ eẽ piez ꝛ esse filiũ nõ dicant fm ſbaz.ꝛ 7° de tri.c.6°. dicit ꝙ eẽ sapiẽtez ꝛ eẽ bonũ esse magnũ fm ſbaz dñr:ꝛ ideo 5° de tri.c.1.ait.ꝙ de[s] est sine q̃litate bon[e] sine q̃n[te] magn[e]:nunq̃ tñ lucriũ ꝙ sit sine relone pi:ꝛ iõ relo alr differt a dina eẽn[s] ꝛ ea q̃ vñr esse in alijs ꝓtis. ¶ Preterea qõ nõn[m]:ꝙ vt habitũ est supr[a] in relone ſlẽ in ceteris aliqs duo est ꝓsideꝛ[t].ſ.eẽ ꝛ rõnẽ gddi[tis]:ꝛ ſz q̃tũ ad rõnẽ gddi[tis] sue relatio in dinis maneat fm suũ gen[s]:tñ q̃tuz ad rõnez sui esse nõ manet:ſz trãsit in dinã ſbaz ſlẽ cetera alia:ꝛ ideo relo plus differt a dina eẽn[s] q̃ sapia ꝛ bonitas ꝛ cetꝛa bẽſz ista maior dña nõ faciat dñaz realez. Nã dña fm rõnẽ ḡdus bz qõ sic est videẽqz sapia ꝛ bonitas nõ solũ q̃tũ ad esse qõ bñt in deo sunt ipa diuina eẽn[s]:ſz etiã q̃tũ ad rõnẽ gddinat sue sunt idẽ ꝙ ipa:ita ꝙ dato ꝓpole ꝙ dina entia diffiniret diffone que eẽt expssiua gddinat ei[s]:illa diffõ dine sapie ac bonitati ei[s] cõpeteret. Nã sapia ꝛ bonitas ꝛ bõ nõ dicũt nisi diuinã eẽn[s] sub q̃dã pricula[r] cognitiua. Nã cũ ibi oia ista sint vnũ:itell[s] nõ accipit ipa vt plura ꝛ est silẽ:slẽ videm[s] in istis iferioꝛib[s] ꝙ foz[s] supioꝛ est eadez cũ foz[s] ife[rl] ꝛ act[s] idez cũ actu:vñ ſz eẽ sit ab entitate:ꝛ viuẽ sit ab alia siue a foz[s] corpis aiati cũ viuere viuẽtib[s] est esse:ꝛ slẽ act[s] est idẽ cũ actuata foz[s] est idẽ cũ foz[s]. Uñ ꝛ si diffiniret foz[s] a qua ꝓgredit esse illa diffõ cõpeteret foz[s] a q̃ ꝓgredit viuere.nã nõ differũt vnũ ꝛ tm:nisi fm aligd maꝛ cõplete ꝛ minꝰ cõplete cõprehẽsum. Sic etiã ꝛ nõ differũt itelligẽ deũ esse ſbaz ꝛ eẽ sapiaz:nisi itelligẽ ipm in esse plura cõprehẽdente ꝛ magis deter[s]:ꝛ slẽ est de ſba et sapia:ita crediderũt alig ꝙ eẽt de eẽn[s] ꝛ pnitate:in ꝙ pnitas nõ solũ q̃tũ ad esse suũ est idẽ ꝙ dina eẽn[s]:ſz ẽt ipa rõ pnitat fm quã differt pnitas ab eẽn[s] pat est in deo in eẽn[s] dinã trãsit:ꝛ rõ mouẽs eos fuit:qz gcqd est in deo de[s] est. Sz illd stare nõ põt.nã ratio pnitat fm gddi[tis] nã nõ est aligd ſz ad aligd. Si igit ipa relo esset dina eẽn[s]:tũc dina eẽn[s] esset ad aligd:ꝛ ita vt arguebat dina entia a relone nõ differret re nec rõne:cui dicere rideret aligd in re nisi forte:solus slẽ differt dina eẽn[s] a sapia. Et ex ꝟ seqret oup[a] inconuenies. Primo ꝙ relo in dinis nõ maneret q̃tũ ad suũ gen[s]:slẽ nec alia. Scõo ꝙ relones ꝓstituẽtes psonas nõ faceret diam iter psonas realez:ſz rõnis tñ:ꝛ cũ dicãt gcqd est in deo de[s] est. Dõm ꝟ pro tãto Xristez dicit:qz dina entia est simplicissima: ꝛ ideo nihil est in deo qõ realr differat a nã dina:sed qõ ad essentiã cõparatũ est solũ ratione nõ ops bẽ rõnez trã sire:cum ꝟ simplicitati essentie nõ repugnet.

C

¶ Tenendũ est igit ꝙ relo solũ q̃tũ ad suũ esse trãsit in dinã essentiã:ſz q̃tũ ad rõnem sue gddi[tis] nõ:ꝛ iõ nõ est aligd relo qõ nõ sit dina essentia:ſz ad aligd solũ: vñ cũ ponam[s] diuaz in dinis ex ꝑte attributoꝝ/relonũ psonaliũ:ꝛ relonũ que ꝙueniũt deo ex ꝑte:nõ eodem mõ bas diuas ponim[s]. nã relones que deo cõpetũt ex ꝑte/in deo dicr esse solũ fm rõnez: de[s] realr ad creaturã ordinari nõ põt. Sz pro tãto ordinat ad ipaz tñq̃tũ est termin[s] ordinis:ꝛ ideo bñ dcm est ꝙ de[s] referr ad creaturaz:qz creatura referr ad ipm. Sz attributa ꝛ relones ꝓstituẽtes psonas in deo sunt fm rem:aliter tñ ꝛ aliter:qz ſz attributa in deo fm rem exister:tñ diuersitati attributoꝝ ex ꝑte rei nulla distinctio corridet:ſz vna res simplicissima ridet oibus illis: vñ plura attributa nõ sunt plures res:ꝛ inde est ꝙ diua attributoꝝ nõ facit diã in psonis: sed dintes relones ita sunt in deo ꝙ ẽt huic distõi corridet distinctio ex ꝑte rei:pp qõ plures relones sunt plures res.nã ſz q̃tuz ad esse relonis nõ rideat distincto in re:qz tale esse in dinã eẽn[s] trãsit:tñ q̃tũ ad rõnẽ gddi[tis] sue nõ trãsit in eẽn[s] dinã: ſz qz vt infra patebit gddinas relonis cõparata ad essentiã nõ est res:ſz rõ tñ:si solũ rõ gddinat relonis nõ est rõ gddi[tis] eẽn[s] nec trãsit in eẽn[s]: relatio nõ differt ab eẽntia re ſz rõne. Et ex ꝟ appet ꝙ alr differũt rõne ſba ꝛ bonitas in deo:ꝛ ſba ꝛ relatio:qz bonitati ꝛ scie ꝛ ceteris attribut nõ ridet aliqõ cõe nisi dina ſba:ꝛ iõ si talia diffinirent:diffones eoꝝ ad diffõnem sube se bient q̃dãmõ slẽ diffones spẽz ad diffõnẽ gilis:vt accipiant[r] diffones large put gnũ[s] diffinitio cõpetit. Sz nõ sic est de relone cuz ibi maneat fm suũ genus. est igit relatio idem ꝙ entia re:differrẽs rõne nõ quo dcm est:oia tñ ꝟ in seqnti qõne clarius apparebũt.

Ad primũ dõm ꝙ ꝓsueuit distingui 3[plex] esse. Prio put sumit pro eẽ gddi[tis]: fm ꝙ dicimus ꝙ diffinitio est fmo indicãs qd est eẽ. Scõo accipit pro actu eẽn[s] fm quẽ mo[m] dicim[s] ꝙ esse est act[s] entis. Tertio put dicit Xristez cõponio.qñ ḡ dixẽcũqz bñt duas esse, realr differũt:nõ est itellin[e] de eẽ gddi[nis].nã actio ꝛ passio sunt vna res:vt ꝓbaꝛ 3°phy.ꝛ tñ bñt diuersam rõnez gddi[tis]:ſz est itellin[e] de esse qõ est act[s] eẽn[s]:ꝛ cũ dicim ꝙ diuersus est esse piez ꝛ eẽ filiũ:ꝛ ꝙ relones in diuinis ꝛ iter se ꝛ p cõpatiões ad ibaz distinguunt fm eẽ: itellin[e] est de esse gddi[nis] vel diffinitio:qz si diffiniret pnitas/filiatio/ꝛ eẽn[s]/eoꝝ nõ eẽt diffinitio vna:ſz pp talẽ diuas nõ bi ꝙ relatio a ſba realr differat:ſz ipe relones intra se realr differãt:vt infra patebit. ¶ Ad 2[m] dõm ꝙ relatiuũ in dinis nõ dicit fm ſbaz:nõ ꝙ ipm refluũ ꝛ relatio suba nõ sint:ſz qz fm rõnez gddi[tis] nõ pnitur p mo[m] ſbe:ꝛ vt aligd:ſz vt ad aligd. ¶ Ad 3[m] dõm qñ aliqua duo sunt idez put sunt idez:in quo bz eẽ vnũ ꝛ reliquũ: ſz put nõ sunt idez:nõ ops:dina eẽn[s] ꝛ relatio sunt idez q̃tũ ad esse:nõ q̃tũ ad rõnez gddi[nis]:ꝛ pp aliã ꝛ aliã rõnez gddi[nis] dicim[s] pnitatẽ esse in pie nõ filiatiõez:ſz eẽ filiatiõis fit in pie cũ sit ibi dina eẽn[s]. ¶ Ad 4[m] dõm ꝙ relones ꝙuenientes deo ex ꝑte non ponũt aliqui ꝙ esse reale in diuinis sup qõ immediate fundent:ſz relones de pb[is] logmur ponũt:ideo nõ est silẽ de bis ꝛ de illis.

¶ Utrũ ista duo sint cõpossibilia ꝙ relones distinguãt psonas realr:ꝛ tñ a dina eẽn[s] solũ differãt rõne. Qõ. III.

Pb in sẽ.p 1.pm.28.q.3. Et Jacꝰ de Ester.in qõne[s] de pnti dinis.q.10.

Tertio querit:vtrũ ista duo sint silr cõpossibilia. vz.ꝙ relones distinguãt psonas realr:ꝛ tñ a dina eẽn[s] solũ differãt rõne. Et vr ꝙ nõ:qz illi rõni fm quaz bẽ relones differũt a dina entia:aut ridet aligd in re aut nihil. Si nihil:tũc erũt relones solũz rõnis.nõ ḡ realr distinguẽt. Si aũt ridet aliquid in re:tũc q̃rit de illa re:aut est idez ꝙ dina entia aut nõ. si nõ est idez:in dinis erit cõpositio cũ sit ibi aliq̃ res que nõ est dina eẽn[s]. Si ẽo bẽ res in dinã eẽn[s] trãsit.sola igit rõ remanebit:ſz sola rõ realez dñam efficẽ nõ valet.ḡ ꝛc.

¶ P. Relones dine fm esse trãsiũt in diuinã entia:ſz

D

Alr differunt in deo relones ꝙuenientes deo ex ꝑte alr relationes psonales ꝛ alr attributa a diuina entia.

C

Nõ ꝙ dña ſz rõnẽ bz ḡdus ꝟ Boe.ꝛ ſrã.

B

Nõ ꝙ Lb. vbi ſ. dicit qõ eẽ ꝛ rõ cuiuslibet rei certus alter? a relone sumẽ per cõparatiõez ad subam siue ad subm.

.ſ.dist.ḡ.pmo. 1.q.2.

A

Ad primũ dõm ꝙ ꝓsueuit distingui 3[plex] esse. Prio put sumit pro eẽ gddi[nis]: fm ꝙ dicimus ꝙ diffinitio est fmo indicãs qd est eẽ. Scõo accipit pro actu eẽn[s] fm quẽ mo[m] dicim[s] ꝙ esse est act[s] entis. Tertio put dicit Xristez cõponio.qñ ḡ dixẽcũqz bñt duas esse, realr differũt:nõ est itellin[e] de eẽ gddi[nis].nã actio ꝛ passio sunt vna res:vt ꝓbaꝛ 3°phy.ꝛ tñ bñt diuersam rõnez gddi[nis]:ſz est itellin[e] de esse qõ est act[s] eẽn[s]:ꝛ cũ dicim ꝙ diuersus est esse piez ꝛ eẽ filiũ:ꝛ ꝙ relones in diuinis ꝛ iter se ꝛ p cõpatiões ad ibaz distinguunt fm eẽ: itellin[e] est de esse gddi[nis] vel diffinitio:qz si diffiniret pnitas/filiatio/ꝛ eẽn[s]/eoꝝ nõ eẽt diffinitio vna:ſz pp talẽ diuas nõ bi ꝙ relatio a ſba realr differat:ſz ipe relones intra se realr differãt:vt infra patebit. ¶ Ad 2[m] dõm ꝙ relatiuũ in dinis nõ dicit fm ſbaz:nõ ꝙ ipm refluũ ꝛ relatio suba nõ sint:ſz qz fm rõnez gddi[nis] nõ pnitur p mo[m] ſbe:ꝛ vt aligd:ſz vt ad aligd. ¶ Ad 3[m] dõm qñ aliqua duo sunt idez put sunt idez:in quo bz eẽ vnũ ꝛ reliquũ: ſz put nõ sunt idez:nõ ops:dina eẽn[s] ꝛ relatio sunt idez q̃tũ ad esse:nõ q̃tũ ad rõnez gddi[nis]:ꝛ pp aliã ꝛ aliã rõnez gddi[nis] dicim[s] pnitatẽ esse in pie nõ filiatiõez:ſz eẽ filiatiõis fit in pie cũ sit ibi dina eẽn[s]. ¶ Ad 4[m] dõm ꝙ relones ꝙuenientes deo ex ꝑte non ponũt aliqui ꝙ esse reale in diuinis sup qõ immediate fundent:ſz relones de pb[is] logmur ponũt:ideo nõ est silẽ de bis ꝛ de illis.

F

Creatura refertur ad deũ nõ eẽ: ſz est terminꝰ ordinis ipe de[s]. Nota de attributo ꝛ relone huc per totã.

F

Dubr qõo attributa se bñt ad essentiã:vt spẽs ad genꝰ? Bi ꝙ se bñt sic ꝙ qõlz attributus dicit essentiaz pn[s] mo fm rõnez suppletiuã naturã rei nõ.

Tripr accipitur esse.

G

Ex B bẽ ꝙ relo fm gddi tatẽ cõparata ad eẽntiã differt fm gddi tatem ꝛ diffõnes:qz nunqz diffõ vnꝰ terminꝰ competere recte dicit hic Doc.ꝛ tñ solꝰ rõne:quia nõ recte dicit hic Doc.Uñ ẽ ga gddinas relonis ad fãdam comparata est solũ rone.

H

I fm rōnez gddi[us] nōn: q; vnū est esse oīuz relonū dinaz pp vnitatē eēn[c]: fm esse ipaz nō est psonaz distinctio: iz fm rōnez gddi[us] solū. Si igit relones distingnūt psonā solū fm rōnē gddi[us] cū bō gdditas nō sit res iz rō: q; si eēt res cū nō trāseat in dinā ibaz eēt aliq̄ res in dinis q̄ nō esset dina eēn[a]. est igit solū rō: iz cū p eā trā psone di stinguāt̄r: solū rōne psone distincte sunt. nō igr ista duo stare pnt q; relones rōne soluz ab eēn[a] differāt: z trā alr distinguāt hypostases. ¶ P. Que vni z eidē sunt eadez put illi sunt eadē: sunt eadez iter se: iz oēs relones dine sunt eedē dine eēn[c]. g̃ put illi sunt eedē iter se eedē erūt: iz sunt eedez illi realr: z nullo[o] realr ab ea distigunt̄r. g̃ iter se realr idez erūt: z sola rōne differrēt. nō g̃ p eas po terūt psone realiter differre: cum ille solū differāt rōne.

¶ P. Iz sit maior dīa rōnis iter relones z dinā eēn[a]: q̄ iter eaz z attributa: eo q; in dīa rōnis sunt g̃dus: et q̄

R rōne differūt: nō opz differre eq̄lr: ista trā dīa maior ad realez dīaz nō attingit. igit sic penes attributa nō pōt eē realis distinctio iter psonas: ita nec penes relones: iz fo rte bō relones possint facē maiorē dīaz rōnis cū a dina essentia plus q̄ attributa rōne differāt: iz sic ista maior dīa ad realē distōnez nō attingit: ita nec iter supp[i] reales distōnē effice poterit: sed rōnis solū. ¶ P. Di cōiter q; bō relones realez dīaz efficiūt z iter se realr distingu̇ntur: q; brīt opponēs adinuicē: ideo pānitas z filiatio sunt due res pp oppōnez quā brīt iter se: iz pānitas z filiatio a dina eēn[a] realr nō differūt: q; ad eā oppōnē nō brīt: q; si ℔ est bona rō: pānitas z filiatio a pcessiōe siue aspira

.f. Duo vtī sup.q.4. tiōe passiua nō distigunt̄ realr cū ad eā oppōnē nō ba beāt. igit̄ pr z fili[o] ēt fm q; relīua sunt erūt eadē res cū spū. s. igit̄ tres psone: nō trī sunt vna res absolute sumpta: iz ēt vna res relata. est igit̄ ꝯfusio psonaz. nō g̃ pos sumus saluare distōnē realez iter psonas: si relones a di

L uina eēn[a] sola rōne differre dicim[o]. ¶ P. Oppositio re latiua est fm rōnē gddi[us]. distingui g̃ relones dinas ex eo q; opponūtur solū. est eas esse distinctas fm rōnē gd ditat trī: iz ℔ rō gddi[us] nō est res sed rō: vt tactū est. g̃ pp talem oppōnem solū rōne distinguēt̄r z nō re. igit opz si bō relatiōes realē distōnem iter hypostases effi cere debēt q; a diuina essentia nō solū differāt rōne.

In cōtrarium est: quod fides tenet.

Rn̄deo dōm: q; vt buī[us] pateat vītas q̄onis / duo de clarāda sunt. ꝓmo: vtrū relo fm suā rōnē gddi[us] beat q; sit res: q; si nullo[o] gdditas relonis est res aliq̄: cū solū fm bō gddi[us] distigu̇ntur psone nō vī via ad euadēdū quō psone possint esse realr distincte. Scōo vidēdū erit quō relones dine ab alīs reb[o] distincte sunt.

M Nā sic debemus ponere distōnem realem iter psonas: vt nō derogeī simplicitati z vnitati essentie: quia sic est fugiēda Sabellij positio qui ꝓfudit personas: q; nō est adhērēdum Arrio qui separauit substam.

p[a] pars.q. ¶ ꝓpter p[am] nōn[m]: q; iz relo fm suā rōnez gddi[us] nō sit aliqd sed ad aliqd: put aliqd ℑ ad aliqd est distinctū. Rursum iz ab eē suo beat q; sit res simp[r] z abso[e] loq̄n do. a rōne ℔ gddi[us] magis beat q; sit relo: nō trī debe mus ꝓcedē q; ipa gdditas relonis sit nullo[o] re: z q; rela

De ℑ Dei.q. q. libe.q.3. tio nullo[o] ab bō gddi[e] beat q; sit res. nā q; ab bō gddi[e] habeat relo aliq̄ mō q; sit gd reale vidē nō est difficile: dicim[o] trī q; relo eiusdē ad seipm ēt in creaturis est rela tio rōnis. relatio ℔ eq̄litat in reb[o] creatis / est realis re latio. Si igit̄ relōi idētitat deficit realitas: z nō relōi eq̄litat ℑ nō pōt eē ex ipo funda[to] directe. nā sic vnū in sb̄a facit idez: sic vnū in q̄nt[e] facit eq̄le. nō aūt bz appa rētiā p se loquēdo q; funda[to] in vnitate sb̄e fm q; bō sit gd rōnis: fmdatū ℔ in q̄titatis vnitate sit gd reale: cū N vnitas sequat̄ mo[m] entitat: z nō magis ad entitatē acce dat q̄titas q̄ sba: iz eē. Tota g̃ cā q̄re idētitas de neces sitate est relo rōnis z nō eq̄litas / est: si p se log volum[r] defect[o] ordinis qui ad rōnē gddi[us] reducit: q; idē ad se ipm realez ordinē bīe nō pōt: pp qđ eq̄litas fm quā su mi pōt realis ordo est relo. reuidēter ℔ cui deficit ta lis ordo est relo relonis. nō g̃ solū ex eē z funda[to] bz at tēdi realitas in relone: iz ēt ex ordine z gddi[us]: q; vtrūq; bz ibi ꝓcurrē ad ℑ q; sit relatio realis: nō trī vt tactū fuit

.f.61.27.dist. 4.q.1. sup: ab vtroq; istoz relatio realitatez eq̄lr / oppos̄lr: q; ab eē oppos̄lr realitatē absolute loq̄ndo: z simp[r] a rōne gddi tatis nō: vt in pceq̄ndo patebit: z sic ab vtroq; istoz re latio realis bz: sic z vtrūq; istoz est aliq̄ mō res: sed q; esse relonis sit res difficultatē nō bz: cū relatio fm eē sit aliqd sic z cetera pīca. ¶ Sz quō ipsa gdditas relonis

Nō qđo gddi tas rlonis pōt dici rea. O possit dici aliq̄ mō res vidē nō est facile. nā dicere talē gddi[em] eē rez absolute: z fm oēz suā acceptiōez nō pos sumus: cū pluries oīsuz sit z oia funda[ta] in ℑ radica ta sint: q; relatio fm suā gddi[em] si nō est aliqd iz ad ali quid: z ꝓcedē eē nullo[o] eē rez nō vī possibile: cū iter psо nas realē diffōnē faciat. Ut g̃ appeat quō est res z quō nō. Sciēdū q; p illud idez / spālia vel brītes nām aliquā iter se differūt: qđ sup sui cōe vel sup nāz illā addūt. nā pticulares boies p esse actuale z additiones mās differūt

Nō vī capit rō suppositā lis cas in creā turis q̄ in di uinis: vel dīa suppositor: q; p id qđ supra nām addit. q̄s sup boies simp[r] vel sup humanā nām addūt: z cū p tales ꝓditiones z tale esse differat: hīc bō ab bole simp[r] sumpto p idē vīr differre pticularia itra se z a suo cōi q; si ℑ bz calūniā in reb[o] creatis: vbi brītes nāz aliq̄ nō solū distinguūtur p id qđ supra nāz addūt: iz ēt fm ipaz nāz differre vīr: iz forte ex pīticū nā in eis realr nūeī. In dinis aūt nullatenꝰ vī hīc calūnia: vbi repit vna nā realr: nō nūata nec p se nec ex pīti. Soluz g̃ p id psone ad se inuicē distigu̇ntur qđ sup eēn[a] addūt. nō est. n. itel ligibile p se loquēdo que sunt eadē alicui nō esse eadez itra se: vt sunt eadē illi: et q; psone nō sunt eedē eēn[c] fm id qđ sup essentiā addūt: solū fm id ad se inuicez hēbūt esse distinctū. cuz g̃ habitū sit: oia absoluta tā fm esse q̄ fm rōnez gddi[us] trāsire in diuinā ībam z nō manere fm suū genus. relonez ℔ trāsire q̄nuz ad esse. manere ℔ fm rōnez gddi[us]. ipa g̃ relonis gdditas est id p qđ psone distinguūtur fm quā opponūtur adinuicē: z per ipaz ab essentia differūt: q; eā sup essentiā addūt. cuz g̃ psone p gddi[es] relatiuā z ad se inuicē z ab eēntia diffe rāt: cū ab eēntia sola rōne distincte sint: ad se inuicē ℔ realr distinguūtur: opz bō gdditatē per cōparatiōez ad oppo[m] esse rez. relatā ℔ ad essentiā ad quā oppōnez nō bz solā rōnez existē. Sz quō ℑ sit possibile q; vnū z idē aliter z aliter sumptū sit res z ratio. ¶ Notādū q; gd

P .f.q. ferdem. ditas relonis ꝓsistit in ad aliud se bīe. Sic. n. relīua dif finiūtur q; eoz esse est in re[a] ad aliud: z q; a diffinito est fmo exptissimus gdditat z essentie: ex q̄ relatiua diffinī

¶ Q tur p ad aliud se bīe: opz q; gdditas relonis accipiat p re[ae] ad aliud: z q; bō re[a] ad aliud dicit quēdā ordinez: de nēcitate relatio essentialr: z fm suā gdditatez est or do gdā. ordo aūt bz rōnē boni: imo post bonū tucis qō est bonū p[ri]mo: nō est aliqd adeo bonū vt bonū ordinis

T.c.52. pp qō z ꝓbs iz o[is] meta. ostēdit bonū nobile ipius vnīsi esse p bō ordinez in cōparatiōe ad deū. ex B. n. oia sunt valde bona: z vnū suz est optimū pp bonū ordinis. Si igit ordo bīet rōnem veri cū vez z falsuz sint in ala: vt vult ꝓbs 6[o] meta[ae]. z que sunt in ala pnt esse rō trīs: cre dere posset aliqs q; ordo nullo[o] esset res sed trī rō: iz cū habeat rōnez boni z bonū z malū sint in reb[o]: vt ex eo dez 6[o] meta. bū pōt nullus dubitare: oz qđ sit in reb[o] et

T.cō.6. T.cō.6. sit aliq̄

A

fit aliq̃ mõ res:t qz ordo est aliq̃ modo res:relatio que fm suã gddi[m3] est ordo gdã:fm suã gddi[m3] est res q̃dã t ipa relonis gdditas q̃dãmodo q̃dã res est.Si igit relationis gdditas est res ex eo q est ordo gdã:opz bo ordiné realez esse ad B q ipsa relatio res q̃dã sit.ná si talis ordo solũ gd rõnis esset:tũc ipsa relatio eẽt mõ ratio. Ordiné aũt bo nõ esse realez tripl̃r põt ꝓtingi. Primo ex fundam. 2o ex ipo ordine in se. 3o ex cõparatiõe relati vel relonis. ¶ Propter p[m] ordo scibilis ad sciam est rõnis mõ.ná in ipo scibili nõ est aliqd esse reale sup quo fundet dict[o] re[m]:t ideo relatio talis nõ est res sed rõ:qz nihil realr est in scibili:pp qd referat ad scias. ¶ Propter 2[m] nõ est realis ordo eiusdem ad seipm.ná deficeret realitatis in relone idẽtantis:nõ est directe ex funda[m]: sed ex ipo ordine. Ná qz eiusdem ad seipm nõ põt esse realis ordo:relatio idẽtatis est solũ rõ. ¶ 3o:B põt cõtingere ex cõparatiõe relonis vel relati.ná file per vnã filitudinez refert ad oia filia:sic nõ sunt due albedines in vno albo:ita non sunt due filitudines in vno filo:nec due pinitates in vno pie:t ideo si aliqd est file plibus vel pi plurũ:p vnã filitudinez refert ad oia filia:t per vnã pinitatez ad oes filios:re[o] qdez sunt aliq̃ mõ plures:vna est mõ relatio. Extẽdamus g̃ nomẽ filitudis put etiã aliqd di file sibiipsiquez mo[m] ꝯcedit Dion.9o de di. no.nõ accipiẽdo filitudinez:vt de ea Dyal. logic cũ ait. q nihil est file sibiipsi. Tũc cũ in isto nõ possint esse plures filitudines:filitudo in eo vno[o] accepta erit res:ratio[o] erit ratio. Ná si ꝑsideramus filitudinem:vt p eã refert ad aliud:cũ re[o] alteri[o] aliqd possit dãe realem ordiné:sic filitudo est qd reale:t fm suã gdditatez est res q̃dã.ná cũ ordo sic sumpt[o] nõ sit mõ rõ sed res q̃dã:t relatio sic accepta etiã fm suã gddi[m3]:res q̃dã erit:sed si de filitudine log volumus:vt per eã aliqd est sibi file sic nõ est res sed rõ.ná etiã sdez ad seipm realis ordo esse nõ põt. nõ est igit ꝓtra rõnez q aliqd vno[o] sumptũ sit q̃dãmõ ratio[o] acceptũ sit mõ ratio:q B solũ in relonib[o] reperi ꝓtingat. Ná si relatio ex B est res fm suã gddi[m3]:ga est ordo gdã cũ ordo accipiat in cõparatiõe ad aliud:cum de relone logmur p cõparatiõez ad illud:re[o] cui[o] accipit q sit realis ordo:relatio fm suã gdditatez q̃dã mõ res erit. Bz cũ eã cõparamus nõ ad illõ re[o] cui[o] accipit realis ordo:sic accepta nõ põt fm suã gddi[m3] esse res:qz cũ cõperat ei realitas ex ordine:ex quo tollit ordo,tollitur realitas:t sic tollit ordo realis:sic tollit realitas:t ideo relatio eiusdẽ ad seipm simplr est ratio:qz nullo[o] ad seipm habet realis ordo. Relatio vo filitudis si est simp[r] ratio:eo q in fili põt esse ordo realis:põt mõ esse rõ re[o] alicui[o]:t fm cõparatiõez aliquã inq̃tuz cõparamus eã ad illud re[o] cui[o] realis esse nõ põt.nõ est.n. incõueniens qõ est res:nõ qz sit aliqd:sz qz est ad aliqd:cui[o] modi est ipm relatiũ vt relatiuz est:siue ipsa relonis gdditas fm aliquã sui acceptiõez:solũ rõnem exist̃.ná sicut qõ vere est nulli accidit:nõ est mõ incõueniẽs qõ est eẽntia le vni nõ cõparatũ ad illõ sed ad aliud,ei accidit esse sic q absolute:t qz ad se dr res est:ad nihil cõparatum est ratio:nõ est mõ ꝓtra rõnez q est res:qz est ad aliqd:t ordo realis in cõparatiõe ad aliud nõ cõparatũ ad illõ re[o] cui[o] ordo realis existit solã rõnez esse:vt de filio ostẽsuz est. ¶ Oz si ex[m] positũ de fili aliq̃ modo bz calũniã: mõ si relonem ad suũ funda[m] cõparamus:cuz ois relatio eriã realis sit ratio mõ:nõ habet calũniam. Ná ex eo q aliqd est albuz t file nõ est cõpositus q̃ ex eo q est albũ solũ:q si filitudo cõparata ad albedinem que est funda[m] eius:t vt est aliqd ꝑter eã esset res:nõ esset intelligibile:q filitudo in fili ꝑter cõpõnez albedinis nonã cõpõnem nõ induceret. Appet g̃ q bz relo fm suũ eẽ fit simplr t absolute res q̃dã:mõ fm suã gddi[m3] est aliq̃ mõ res:ita q t ipa gdditas q̃dãmõ res q̃dã est:inquãtũ est ordo gdã:t ordinẽ nullo[o] eẽ rez affirmare nõ possum[o]:t qz fm suã gddi[m3] nõ p oẽz mo[m]:vel fm oẽz acceptiõez est res:bz q̃dãmodo nõ est icõueniẽs q vno[o] accepta sit res:vt fm q accipit ꝑput est ordo realis:alio[o] sit rõ:cõparata ad id re[o] cui[o] ordo realis nõ existit. Doc viso t si nõ totalr:tũ in magna pte declata est ꝛitas qõnis.ná si dicere q pi vl pinitas put cõparat ad eẽn[m5] vt ab ea di stinguit nõ sit res bz rõnec ab ea bz realr eẽ distinctũ:bz fm rõnẽ solũ:bz vt cõparat ad filiũ:vel ad filiationẽ sic sit res t alia res nõ est ꝺ rõnẽ:si bñ ꝓsideram[o] taz dicta. Ná cũ pi fm q pi cõparet ad filiũ fm realẽ ordiné:eo q pi est filij pi.ad eẽn[m5] ꝛo realez ordiné bñe nõ possit: eo q nõ sit pi eẽn[o]:pinitas in cõpatiõe ad filiũ vl ad filiationez erit realis ordo:t ita res q̃dã t alia res.cõpata aũt ad eẽn[m5] put est ab ea distincta est rõ solus:qz re[o] cui[o] realis ordo eẽ nõ põt. Sũt g̃ tres ꝓsone distincte realr:bz ab eẽn[o] solũ differat rõne:qz gdditas relina fm quã distinguunt ꝓsone iter se t ab eẽn[o] est ordo realis vt ꝓsona ad ꝓsonã cõparat. est aũt rõ solũ:vt per eã ꝓsona ab eẽn[o] est distincta:bz sic oi sum est. B est singulare in gddi[re] relonuz:q vno[o] accepta:sit q̃dãmõ res alio[o] sit solũ rõ: t ideo nõ est pole tres ꝓsonas esse vnã eẽntiã t tres res absol[te]. nõ.n. pi t filij sunt duo aliqd:bz duo ad aliqd. si g̃ pi vt est ad aliqd:excepto eo vt est aliqd nullatenus eẽt res:cũ nullo[o] differat a filio vt est aliqd:bz solũ vt est ad aliqd/alia res a filio nullaten[o] esse posset. Rursum si ipm eẽ ad aliqd q̃cũq mõ sumptũ res eẽt cuz pi sit aliquid:excepto eo q est ad aliqd/pi eẽt cõposit[o]. ¶ Salnates g̃ distõnẽ ꝓsonaz sil̃ cũ simplic[e] eaz dicam[o] ipsi[o] eẽ ad aliqd:relatũ ad opp[m] eẽ rez.p cõparatiõez ꝛo ad eẽn[o] siue ad ipm aliqd:solã rõnẽ existẽ:ex q̃ appet treo ꝓsonas eẽ tria ad aliqd:t ẽt eẽ aliqd:excepto eo q sunt ad aliqd pp qõ pñt dici tres res relate:et vna res absoluta:nullo[o] tñ pñt dici 4or res. ná bz ad aliqd:cũ ad aliqd ponat in nũm:qz re[o] ei[o] res dici põt:tñ si ad eẽn[o] vel ad ipm aliqd/ad aliqd cõparet:qz sic acceptũ est solũ rez: et pñiari nõ potest. Ad hãc aũt ꝛitatẽ inuẽdã duo exẽpla supt[o] posita nos inuãt. Ná filitudo ẽt fm suã gddi[m3] accepta fm realem ordinẽ erat res. Preter talẽ ordinẽ ꝓsidc[a] ratio existebat. Cũ igit pinitas sit ordo realis vt p eã pi ad filiuz cõparat,sic accepta erit res alia a filio t a filiatiõe.ab eẽn[o] aũt solũ differret rõne:cũ re[o] ei[o] nõ sit ordo realis. Rursuz vt dicebat q̃libet rõ cõpata ad suuz fundam[m3] vt est aliqd ꝑter ipm est:rõ solũ:bz re[o] opposita sit res q̃dã:t qz fundam[m3] relonũ dinaz est diuina eẽn[o]. ná cũ omne relinũ sit aliqd:excepto eo q relinc ois entitatis relonis velut fundam[m3] opz eẽ q̃dãmõ absolutũ. potest g̃ relatio dina facere distõnez realem re[o] oppositam:re[o] cuius alteritatẽ realem habet:non aũt re[o] essentie ad quam cõparat velut ad fundamẽtum.

¶ Viso qõ fm suã gddi[m4] relatio q̃dã res existit. Restat videre qõ dina relatio ab alijs sepat. dina aũt relatio est relatio t est dina. inq̃tuz aũt est relatio:differt ab oib[o] absolutis. inq̃tũ vo est dina distinguit a relonib[o] nõ dinis. fm aũt q est relatio fm suã gddi[m3] est res:inquãtũ est ordo gdã. ordo aũt sumit per cõparationẽ ad aliud:t ideo relatio fm q est talis ordo nõ cõparat ad id de quo ꝓdicat:pp qõ sic realr distinguit q realẽ cõpõnẽ nõ facit. cuz g̃ in aliq̃ sunt plures res absol[te]:de necessitate in illo existit cõpositio:qz absolutũ t fm eẽ t fm rõnez gddi[m9] est res p cõparationẽ ad illõ in quo est. relatio ꝛo bz fm esse sit res vt cõparat ad id in quo est:sed tñ fm rõnez gddi[m9] est res q̃dãmodo:inq̃tũ est ordo gdã realis p cõparationẽ ad opp[m]. igit fm eẽ cõpõnẽ facere põt:

Egiõ. sup ꝑ sen. Y 4

B

Nõ ꝓtingit ee dinẽ nõ eẽ rea lẽ:qz ee fõdamẽto:et ordine t ex relato.

Nõ bñ ad q̃ ꝓsitũ quesiti hoc t ẽtea.

B

C

Nõ qõ filitudo vno[o] capta est quid reales alio aũt mõ est qd rõnis. ꝑ[o] vt ad aliud. 2o nõ vt ad se.

B

D

Nõ B euidenl 3 multos qui doctores nõ intelligũt: putãt it ẽtiõe eẽ doctrinã relonẽ differre solũ ab eẽntia rẽe fm eẽ t nõ fm gddiratẽ aliq̃ modo.

Filia pclusio

G

H

2a pars.q.

I

ſ; ſm rōnē gdditat nō pōt facē cōpōnē ſ; diſtōnēnō a
q̄libet ſed ab oppoſito:cū ſolū re⁹ei⁹ſit ordo realis:r qz
vnū eſt eſſe oiz relonū vinaz:nec in eēn⁹ nec in pſonis
relones cōpōnē faciēt: vez qz eaz eſt alia r alia rō gd
ditatis ſm quā eſt oppoſitio relua pſonaz adiuicē nō
re⁹eēntie:ſ; bō relones non faciāt cōpōnē in pſonis:ſiē
nec in eēn⁹ pp vnitatē ipi⁹eſſe:facīēt nī diſtōnē pſonaz
abſq; diſtōne eēn⁹:ex eo q eis cōpetit alia r alia rō gd
ditatis:ſm quaz attēdit oppoſitio pſonaz nō eēn⁹.ḡ pp
dictā quā bz relatio diuinaz:ex eo q relatio ad abſoluta
pñt eē plures relones realr in dīnis abſq; cōpōne:ſ; nō
abſq; diſtōne que diſtinctio attēdit in pſonis nō in eēn
tia:vt pz p habita. ¶ Uiſo qūo differt relatio dina ab
abſolutis:ex eo q relatio. Reſtat videre qūo differt ab
alijs relonib⁹:eo q dina. ¶ Nōn⁹ igit q relatio crea
turaz:ex eo q eſt ordo gdā /bz rōnē bonit:r tō in creatu
ris vbi repit alius r alt⁹ordo pōt repiri alia r alia ratio
bonitat:ſ; bonitas dina eſt bonitas finis:nō eſt bonitaz
ordis:ſ; ḡ gddi⁹ relatiue in dīnis plificenē:pp qō r or
do inuenit ibi alius r alius:qz r ipa relonis gdditas eſt
eēntialr gdā ordo pp bō alietatē ordis ſic acceptiſ; ſit
realis diſtinctio iter pſonas:nō eſt nī eaz alia r alia rō
bonitat:nī bilomin⁹ nī relatio diuina res q̄dā erit vt eſt
realis ordo:ſ; in dīnis nō ſit bonū ordis:vt dinidit ꝑra
bonū finis:qz B ex excellētia nō ex defectu fortit. Sūt
ḡ tria nōbilr ꝓſideranda de gddi⁹ relonis dine. ¶ Pri⁹
q bō gdditas eſt q̄dāmodo res:inquantū eſt ordo gdā
realis:r ideo q̄tiēſcūq; cōparat ad ſuū fundam⁹:vel ad
aliud re⁹ cui⁹nō eſt talis ordo:re⁹ eius inēntū bō nō bz q
ſit res:ſ; q ſit rō. ¶ 2⁹ q bō gdditas res dr:nō qz realr
cōpōnē faciat:ſed qz realr diſtinguit.nā facere cōpōné
q̄enit ei re⁹ eius in quo eſt:ſ; facit diſtōnē re⁹ alteri⁹ vt
albedo facit cōpōnē in albo:diſtinguit nī a nigro.ſi igit
relatio ſm ſuā gdditatem eſt res inquātū eſt ordo gdā:
cum ordo bō accipiat per cōparationē ad aliud:nō per
cōparationē ad illud in quo eſt:ſic ꝓſiderata relatio ita
faciet diſtōnē que attēdit re⁹ alteri⁹:q nō faciet cōpoſi
tionē que ꝓſiderāda eſt re⁹ eius in quo exiſtit. ¶ 3⁹ no
tādū eſt:q ſ; in creaturis quaz bonitas ꝓſiderat ex or
dine:ex alia r alia relone poſſit eſſe diuſa ratio bonita
tis.in deo aūt cui⁹bonitas eſt bonitas finis:in quo ex or
dine:ad aliud nō attēdit bonitat⁹ ratio plūtas relonū di
uinaz:ſic efficiet diſtōnez in ſuppoſitis q in eis nō ha
bebit eſſe diuſa ratio bonitat⁹. ¶ Propter p⁹ relatio di
uina in diuina ēntia diſtōnē nō efficit:ſ; in pſonis cum
re⁹ pſonaz nō re⁹ ei⁹ habeat q ſit realis ordo. ¶ Pro
pter 2⁹ nec in pſonis nec in eſſentia cōpoſitionez facit.
¶ Propter 3⁹ ſic ſaluare poſſumus diſtōnez in pſonis
q in eis erit bonitas:r vt patere pōt p habita. Etiā qlib
bet abſolutū remanet iplificatuz:r ſic eſt patefacta ve
ritas qōnis q̄ſtē a quaz:qz dependet q̄dāmodo ratas to
ti⁹ p̄mi libri:nō mirēt lector ſi eā ſum⁹ diffuſ⁹ ꝓſecuti.

M

Ad primuz dōm q illa gdditas ſm quaz differūt relones a diuina eēn⁹:ſ; cōpara
ta ad eā ſit ratio:cōparata nī ad oppo⁹ eſt ordo realis:
r ſm eaz pſone realr differre pñt.nō igit opz q ſit aliq̄
res in diuinis nō trāſiēs in diuinā ēntiā:vel aliqd rea
liter differrēs a diuina ēntia:ad hoc q ſit realis diſtin
ctio pſonaz:vt pōt patere per habita. ¶ Ad 2⁹m dōm q
nō diſtinguit relatio in dīnis niſi ſm gdditatē:ſed bō
gdditas put pſona p cā cōparat ad ſuū cozre⁹ eſt gdā
realis ordo:r realr diſtinguēs:cōpata nī ad eēn⁹ eſt rō
ſolū:vt oñſtz eſt. ¶ Ad 3⁹m dōm q ſic relatio pp gddi⁹
ſuā nō pp eē diſtinguit pſonā a ſuo cozre⁹ ſic diſtinguit
eā a dina eēn⁹:ſ; qz re⁹ cozre⁹ eſt realis ordo:re⁹ diuine
eēn⁹ eſt rō tm:ideo ſm bō relones eſt diſtinctio pſonaz

realr:ſ; ab eēn⁹ ſolū ſit diſtinctio ſm rōnē:r ideo relones
dine inēntū nō ſunt eadē eēn⁹:vt ſm rōnez gdditat nō
ſunt eadez iter ſe:cū p bō gddi⁹ diſtinguant:ſ; cū arg⁹
ab eēn⁹ differūt ſolū rōne.ḡ iter ſe non differūt realr ut
iferēdo cōmittit fallacia accītis.accidit.n.tali gdditati
put cōpat ad eēn⁹ q diſtinguat pſonas:qz ad eēn⁹ cōpa
rata eſt rō ſolū r nō realis ordo:vt diſtinguit pſonas
eſt ordo realis. ¶ Ad 4⁹m dōm q relo diſtinguit pſonas
realr:ex eo q eſt gdā realis ordo:put p eā pſone cōpa
rant adiuicē.nō igit eſt bō diſtinctio pp meiorē vel mi
norē dīnaz rōnis:ſ; ex eo q eſt gdā ordo realis:vt patuit
eſt. ¶ Ad 5⁹m dōm q relo diſtinguit realr ſm ſuā gddi⁹
inēntuz gdditas eſt ordo gdā:r ſi poſſilio ſpūs.ſ.nō dicet
ordinē ad gnōnez filij:q dicūt q negāt ipm a filio pce
dere:nāc filiatio r ſpiratio paſſio realr non differrēt:nī
qz eſt ibi gdā ordo nāe inēntuz ordine nāe vna emana
tio alia ꝓſupponit:pp talē ordinē iter eas pōt eē realis
diſtinctio. Uel dicē poſſum⁹:q ſ; filiatio nō opponat di
recte ſpiratiōi paſſiue:opponit nī ei cōis notio que put
eſt in filio eſt eadē filiationi:poſſet r alr dici:qz ad B q
in dīnis relones ſint diſtincte bīnt oppōnē adiuicē q̄ pōt
eē z⁹. vel qz iter ſe opponunt:vel qz ſunt in oppo⁹ r nō
in codē:vñ ſ; filiatio nō directe opponat ſpiratiōi paſ
ſiue:nī cū habeat eē in filio q bz oppōnē ad ſpīn.ſ. put
pcedit ab ipo in quo bz eē ſpiratio paſſio:filiatio a tali
ſpiratiōe realr eſt diſtincta. ¶ Ad 6⁹m pz ſolutio per iaz
dictaz:qz gdditas relonis:ſ; ſit rō in cōpatiōe ad eēntā:
eſt nī realis ordo put per eā pſone adinuicē cōparant.

¶ Utrū ꝓpietates ſint in eēntia r in pſonis. Qō. IIII.
Tho.in ſum.art⁹.55.q.1. Et Hen.in ſum.art⁹.56.q.1.

Quarto q̄rit:vtruz ꝓpietates ſint in eēn⁹ r
in pſonis. Et videt q nō ſint in
eēn⁹:qz in q̄cūq; eſt relatio illō refert:r de
nolat ſm relonē illā:ſic in q̄cūq; eſt albedo
illō eſt albū r denolat ſm albedinē:ſed nī
ēntia nō referat:nec denolet ſm relones:qz non eſt pō
neq; filiū adiecnue loq̄ndo.ḡ rē. ¶ Ꝑ. Idez nō eſt in ſe
ipo:vt patet ꝓbo 4⁹ phy.ſ; tā ēntia q̄ pſona eſt idē q
relo.alr.n.in dīnis eēt cōpoſitio.ḡ nec in eēn⁹ nec in pſo
nis ſunt relones. ¶ Ꝑ. Cū eē relnoz ſit ad aliō ſe dice
opz q relo ſit dependētia q̄dā.igit in q̄cūq; eſt relo illō
dependet:ſ; eē tale eſt ipfectū.cū igit impfectio nō ſit in
eēn⁹ dina nec in pſonis:relones in eis eē nō pñt. ¶ Ꝑ.
Relones vīr ſeq ad motū vel ad mutationē aliq̄:et ſi
nō in vtroq; extre⁹ ſaltē in altero:vt ex eo q aliqd mo
uet ad albe⁹ ſequit q ſit ſile: ſ; nihil eſt in dīnis in quo
poſſit eē mot⁹ vel mutatio.ḡ ibi relones nō erūt. ¶ Ꝑ.
Omne qō eſt in aliq̄ eſt in eo ſm aliquē mo⁹ eſſendi in
ſed diſcurrēdo per oēs octo modos:quos tāgit ꝓbo 4⁹
phyſi.nō inueniemus q ſm aliquē dictoz modoz ſint
relones vel in eſſentia vel in pſonis.ergo rē.

In ꝺtrariū eſt:qz eaz relones diſtinguāt pſonas
r in eſſe ꝓſtituāt:nec omne diſtinguēs
ſit in eo qō diſtinguit:r ꝓſtituēs in ꝓſtituto:relones ſunt
in pſonis. ¶ Ꝑ. Magiſter in lra vult q relones ſint in
pſonis r in ēntia:r ſunt pſone r eſſentia.ḡ rē.

Rñdeo dōm q cuz oē relnū ſit aliqd:excepto eo
qō relne dr:vt vult Aug.7⁹ de tri.ca.1.nō
eſt intelligibile in aliq̄ ſuppoſito eē relonē tm abſq; aliq̄
for⁹ abſoluta.opz.n.in q̄libet relatiuo ꝓter relonez eſſe
aliquā for⁹ abſolutā:ſaltē eam ſm quā attēdit bō rela
tio:vt in filij nō ſolū eſt filitudo ſed r albedo:vel aliqua
qualitas ſ; quā filitudo attēdit.ſemp igit ad B q relo
ſit in aliq̄ duo eſt ibi ꝓſiderare bypoſtaſiz r formā ſm
quā talis relo bz eē:r in q̄lz ſtoz relo eē dr:vt filitudo
eſt in albedie tāq̄ in for⁹:r in albo tāq̄ in bypoſtaſi:nō
tm codē

N

O

P

Tho.27.

Q

Tho.23.

A

tñ eodē mō vtrūq; istoz relo respicit. Nā formā respicit tāq; fundamtū. bypostasiz vo tāq; subm vl suppm. dicimus.n.q albedo est fundatꝰ filitudis.albū vo siue silē est illō in q̄ est silitudo tāq; in subo vl in suppo. Et silē relones create st in fozᵐ ⁊ in bypostasi:sic relones dine eē bñt ⁊ in fundaᵗᵒ ⁊ in suppᵒ:nō.n.dicē possumus q fundatꝰ relonis sit relo.nā si relo cēt in relatiuo per relonē:tūc rō relonis iret in infm. Est igit fundatꝰ relonis aliqđ absoᵗᵒ:⁊ qz bō fundatꝰ est id mediāte q̄ relo est in relatiuo:sp fz aliquā ꝓditionē absoᵗᵒ:relo est in relatiuo:vt ex eo q ꝓsideraī albedo fm vnitatez:segl vt fz eā silitudo attēdaī. Nā vnitas in q̄litate facit silē silē vnitas in q̄ti eq̄le:⁊ qz ola absoᵐ in dinis in subaz trā seū:oz dinā subaz aliā mō eē fundatꝰ oiuz relonū origīs quas realr in deo ponim⁹:⁊ de gbᵒ est ad prīs qđ. vñ silē pus vicebaī q fz vnitatē albedis silitudo attendiī:sic fm̄o mō dicē possumꝰ q fz cōicationē.nāe relones origis attēdunt. Est igit ipsa dina ēntia vl nā aliq̄ mō fundatꝰ relonū dinaz:⁊ qz relones nō soluz sūt in bypostasi:sz ēt in fundaᵗᵒ:nō soluz debemꝰ ꝓcedē relones dinas eē in ꝓsonis:sed etiā in dinina essentia vel nāe alr tñ ⁊ alr: vt ps per dabitū:qz in persona sunt tanq̄ in suppoſito:in nā tanq̄ in radice vel in fundamēto.

Dñia relonis sunt sūm in ēntia ⁊ in ꝓsonis eisq; relones non denotant fundamtū seu radicē cuius bñ sūs vl suppositū ⁊ vñ nihilado nō dicit de albedine:sz ō albedo ⁊ hoc patīt calidius fuissemus est in relonib⁹ dignita. Jō ēntia si referī q̄uis in ea relo fundet sz paterit silem.

B

C

D

¶ Est.n.b dñia pter relo est in suppᵒ ⁊ in fūdaᵗᵒ:qz exīs in fundaᵗᵒ nō ꝓpe fūdaᵐ denotatnec ꝓpe p eā referī. Naz albedo q̄ est fūdaᵐ filitudis nō referī p bō relonez:nec ab ea ꝓpe denotaī:ipm.n.albū referī ⁊ dī sile. albedo vo nō referī:sz fm eā relo attēdiī.suppoᵐ vo p relonē ⁊ referī ⁊ denotaī:⁊ si b bz calōnīā in alys relonib⁹:qz ipse albedines videī siles ⁊ magnitudines eq̄les in relonib⁹ aūt origis indubitāter verū est:qz gignere ⁊ gignī:fm ꝓbm ⁊ Dam.nō est fozᵐ vl nāe:sz suppoᵗᵒ vl bypostasis:cū relones dine de gbᵒ logmur sint silē origīs p eas psone referūtur ⁊ denotanī:qz in eis relones existūt tāq; in suppᵒ.dina vo ēntia p eas nec refertur nec denotaī:qz in ea sūt tāq; in radice:vl tāq; in fūdaᵗᵒ:⁊ qz in dinis nō est distinctio nisi p relata:nec distinguī nisi q̄ referī relones exīstes in ēntia/essentiā nō distinguūtur:qz p bō relones referūī.⁊ iō Dam.z.lib.c.6.ait q bō ꝓpietates sūt characteristice determinꝰ vel distinctiue bypostaseos non nr. Et ex B appet solo isti⁹ qōnis qua Magr in lra tetigit:⁊ pp sui altitudinē insolutā dimisit. vz.q̄re ꝓpietates exīstes in ēntia/essentiā nō determinānt:cū exīstes in ꝓsonis determinent ꝓsonas.nam hui⁹ cā est vt ps p babita pp aliū ⁊ aliam modus exīdi fm que sunt in essentia ⁊ personis.

Ad primū dōs q in q̄cūq; ē relo tāq; in suppoᵗᵒ illud denotaī ⁊ referī fz relonē illā. relones aūt nō sūt in ēntia tāq; in suppᵗᵒ:sz tanq̄ in radice vel in fundaᵗᵒ. ¶ Ad 2ᵐ dōs q idē inq̄tū idez nō est in seipso:sz idē fz q aliō in seipo eē pt.si igit relatio nullo mō differt ab ēntia ⁊ a psonis:nec erit in essentia nec in psonis:sz qz differt rōne:sz nō realr in eis eē dīr. ¶ Ad 3ᵐ dōm q relo ex eo q eē relatiuoz ad aliud se hꝫ de nēcitate est ordo gd ā:sz q bō ordo fz depēdētiā eē bēat:b est ex ipfectione relan.si igit in dinis est relo: de nēcitate ibi est aliqs ordo:sz bō ordo est absq; depēdentia:q̄ pfectionē relatoz. ¶ Ad 4ᵐ dōs q nō est p se relones seq ad motū:sz B ꝓtigit eo q relones sūt rpales:q si tñ relones ēnt eterne:ēnt in aliq̄ absq; motu ⁊ qz dine relones etne sūt:nō opz in dinis ponē motū vt ibi relones ponam⁹. ¶ Ad 5ᵐ dōs q fm Dyla. ⁊ bī in lra.3.4.di.cōparatio terreno⁹ ad deū nulla est:⁊ si q̄ cōparationū exēpla iterdū afferunt:nemo ea existimet absoᵗᵒ in se rōnis pfectionē ꝓtinē. nō.n.būano sensu ō deo loquēdū ēst iō nō oz modū fz qđ relonis st i ēntia ⁊ in psōis eē aliquē modoz cēndi in nō gbᵒ ꝓbo 4ᵒ ꝓby. t.c.z;.deterᵐ. Uel die possumꝰ q nec oēs modi intelligendi reqm⁹ in creaturis ꝓtinēī directe in assignatis modis. Nā modus fz qđ dīte sūt i gñe;in nullo modoz dōz directe ꝓtinet:reducīt nī ad illū modū fz qđ st in gñe spēi:sic modus fz qđ ꝓpietates st in psonis ⁊ in ēntia: nō ꝓtinet directe sub aliq̄ dictoz modoz:bz nī silitudinez cū aliq̄ illoz. Nā gnꝰ modus ibi assignatꝰ est fm q sanitas est in calido ⁊ frigido:⁊ olo spēs in mā. Si g̃ sanitatē pro ipsa eq̄nōe būoz sumē volum⁹:cū eq̄no relatione ipoztet:sanitas sic accepta erit i būozibꝰ calidis ⁊ frigidis tāq; in fundaᵗᵒ:in aialī vo erit tāq; in suppoᵗᵒ. igit ꝓpietates sūt in ēntia silē eq̄no ē in būozibꝰ cū sint in ea tāq; in radice ⁊ fūdaᵗᵒ:erit nī in psonis silē sanitas est in aialī:cū sit in eis tāq; fozᵃ in suppᵗᵒ. igit talis modus exīstē fz qđ ꝓpietates st in ēntia ⁊ psōis:bz filiationē cū ꝯᵐo essendi in:sz cū filiumᵒᶜ sit maioz dissilitᵒ.

Qstq̄ dubitauim⁹ de cōparatiōe ꝓpietatuz ad ēntiā ⁊ psonas. Relat dubitare de gbusdā annexis. ¶ Et circa B q̄rem⁹ duo. Pmo:vtrū actus notionales ꝓpietatib⁹ cōpetant:qz vtrū essentie cōpetant prius disputatū est. Scdo:vtrū sine pcto fit possibile de notionibꝰ ꝛte opinari.

Pn.z°

¶ Utrū actꝰ notiōales cōpetāt ꝓpietatib⁹. Qō. I.

D primū sic ꝓcedīt. Uī q actꝰ notionales cōpetāt ꝓpietatibus:siue relonib⁹: qz oīs actꝰ cōpetēs supposito cōpetit ei qđ de suppᵒ ꝑdicaī: vt si musicꝰ ꝑdicaī de edificatore:bñ segl si edificator edificat q musicꝰ edificet:sed pīnitas ꝑdicaī de pīe. est.n.pī celestis sua pīnitas. igit gliare qđ cōpetit pīi cōpetit pīnitati. ¶ P. Que sūt idē qđ ꝓuenit vni cōuenit alt:sz vt pbatū ē:in dinis q̄ltz plōa ē sua ꝓpietas:⁊ est eadē cū ꝓpietate.g̃ q ꝓuenīt plōe:ꝓuenīet ⁊ ꝓpietati:sz actꝰ notiōales plonis ꝓuenīt.g̃ rē. ¶ P. Sicē se bz deitas ad deū:sic se bz pīnitas ad pīez:sz pp b q de deᵒ est sua deitas ꝓcedit de creat.g̃ deitas.igit cū pī sit sua pīnitas:segl pī gñat.g̃ pīnitas. ¶ P. Si aliq̄ cā ē pp quā nō ꝓcedat pī gñat pī ē deitas g̃ deitas gñat,ē:qz gñat dicē notionē.ēntia vo dicē qđ absoᵐ:sz si sumerent actꝰ absoᶜ:vt creare vl ꝓfuare:eos de deitate inferre possemus.cū igit pīnitas nō dicat qđ absoᵐ sz notionē:actꝰ notionales de ea iferri poterūt. igit segl q pīnitas generet. ¶ P. Que vni ⁊ eidē sūt eadē:inter se sunt eadē sz pīnitas ⁊ gliare sunt eadē pīi. g̃ sunt eadez inter se:sz idem ꝑdicaī de seipso.g̃ pīnitas generat.

In cōtrariuz est:qz gliare dicē actus:actus sunt suppᵗᵒ nō ꝓprietatū. g̃ pī gñat nō pīnitas. ¶ P. Qđ agit debet signīari:vt per se subsistens.relatio aūt nō dicit qđ per se subsistēs.g̃ nō gliare cū generare importet actum.

Alteriꝰ q̄rit:vtrū actꝰ ēntiales possint attribui ꝓpietatib⁹ vt dicam⁹ pīnitas creat:Et vī q sic:qz actꝰ ēntiales cōpetūt ēntie. ꝓcedim⁹.n.q deitas creetz ꝓpietas siue relo i dinis ē idē q ēntia.g̃ rē.

Utrū actꝰ essentiales possint attribui ꝓpietatibus.

In cōtrariuz est:qz silē se bz ēntia ad actꝰ notiōales:sic se videī dīe notio ad actꝰ essentiales:sed actꝰ notionales nō cōpetunt essentie:qz essentia nō generat.g̃ actus essentiales nō conuenient ꝓprietati.nō igit ꝓprietas creat.

Cōtra.i not q aliqđ sit responsale:qz ē ei motu non ēz qz tho segtur motū ⁊ nō ēz. 4ᵒ ꝓby. Di q fz qz:dicit cās in iferēdo nō in cēndo:et capit doctor.

Rñdeo qđ sic dīt q qz relo fz rōnē dīt a suppᵗᵒ: sz nō differat fz rez:cū bō rō sumaī a mō signīandi fm quē vitas ⁊ falsitas in ꝓpnib⁹ attendiī. ois illa adiectiua ⁊ oēs illi actꝰ q cōpetūt suppᵒ put nō distinguūt a ꝓpietate ⁊ ꝓpietati cōpetent ⁊ ꝓpōnes que sic signiant attribuentes ꝓpietatib⁹:talia vitatē hēbunt.

Opinio

I bō aūt potissime sūt q̄ inremotionē sonāt: ⁊ ideo cū dī filī⁹ est imensus: cū in hoc filī⁹ a filiatione nō sit distinctus: bñ segr̄. filiatio est imensa. Rursus cū dī filī⁹ non gīat cū nec in B a filiatōe distinguāt: bñ ēt segr̄ q⁹ filiatio nō gīat: sz cū aliq̄ cōpetūt suppōito: put a ꝑpetate distinguīt: neēe ē illa ꝑpetas nō cōperē: ⁊ qz q̄ signiant p modū actⁱ notio⁹ potissime st talia Ꝟz q̄ suppⁿ a ꝑpetate est distinctū: nō talia sic cōpetūt suppⁱᵒ q⁹ ꝑpetati nos attribuīt: sīgt. n. ꝑpetas vt nō p se subsistēs: suppⁿ aūt vt p se subsistēs: ⁊ qz actⁱ debēt attribui psōe subsistēti:

3 op. nō valz q⁹ pīnitas gīet: qz pī gīat. ¶ Sz illō nō vī sufficē: qz qcqd ꝓuenit subo cōuenit ⁊ ꝑdicato: quātūcūqz ꝑdicatū a subo in illo bēat cē distinctū. dicim⁹. n. q⁹ edificator edificat: edificator est music⁹. g̃ music⁹ edificat

K lz edificare sit illō in quo edificator a musico distinguīt. g̃ a filī vī sequi q⁹ pīnitas gīet: qz pī g est pīnitas gīat: quātūcūqz gīare sit illud in quo pī differt a ꝑpetate.

Nota ¶ Propter B dōm est alr. Notāduz igit̄ q⁹ quotiē scūqz ꝑdicatū ꝑdicat̄ de suppōito/suppōne iplicādo: qcqd cōpetit suppⁱᵒ ⁊ ꝑdicato cōpetet: vt patuit supius. ꝯ. dist. cū disputauim⁹: vtrū hec sit vera ꝛcentia gīat. tot igit̄ modis ea q̄ cōpetūt suppⁱᵒ ꝑdicato nō attribuūt: quot modis pōt fieri ꝑdicatio nō p iplicationē suppōiti. B aūt dupl̄ cē pōt. Pmo cū termin⁹ in subo posit⁹ nō stat pro suppⁱᵒ sz pro nā: ⁊ ideo nō valet/bō ē spēs bō edificat. g̃ spēs edificat. stat. n. B termin⁹ bō pro nā non pro suppōito: cū dī/bō est spēs. Scdo B pōt ꝓingī: si sit ꝑdicatio nō formalis: sz p idēnitatē: ⁊ iste modus ꝑpe nō reperīt in creaturis, nā cū termin⁹ in ꝑdicato posit⁹ stet pro nā: ⁊ nā in reb⁹ creatis bēat rōnez ꝓncipij: sic est nāz vel aliquā formā in reb⁹ creatis ꝑdicari p idēnitatē ⁊ in abL stractiōe: sz ois talis ꝑdicatio erit p iplicationē suppōi ⁊ cōcretiue. nō. n. dicim⁹ q⁹ bō sit būanitas: nec q⁹ edificator sit musica sed music⁹: dato tñ q⁹ tales ꝑdicationes fieri possent nō possem⁹ inferre: edificator edificat: edificator ē musica. g̃ musica edificat. cōcederem⁹ g̃ si edificator esset music⁹ ⁊ musica q⁹ music⁹ edificaret nō q⁹ musicaco q⁹ music⁹ de edificare ꝑdicaī p iplicationē suppōiti ⁊ formalr. musica vo in abstractiōe ⁊ p idēnitatē: ⁊ qz talis est ꝑdicatio: cū dī/pater est pīnitas. vz. p idēnitatē: nō p iplicationē suppōita nō ꝓcedim⁹ q⁹ pīnitas generet: sz cōcedamus patrem generare.

Ad primū dōz q⁹ quecūqz cōpetūt suppⁱᵒ cōpetūt ⁊ ꝑdicato: si sit ꝑdicatio formalis ⁊ per iplicationē suppōiti: sz nō si sit in abstractiōe ⁊ p idēnitatē put est in ꝓpositō: cū dicimus / pīnitas est pī. ¶ Ad 2ᵐ dōz q⁹ sz ꝑpetas ⁊ ꝑsona sint idez re: dīnt tñ rōne que dīa rōnis ex mō significādi accipīt: ⁊ qz modus significādi attendendus est in veritate ⁊ falsitate ꝓpositionū: nō opz qcqd de ꝑsona vificaī de ꝑpetate verificari. ¶ Ad 3ᵐ dōm q⁹ dīnitas nō pari mō cōparaī ad actⁱ essentiales: ⁊ ꝑpetas ad notionales: qz per actⁱ essentiales nullo mō ꝑstituīt essentiam. nō. n. ex eo q⁹ deⁱ creat vel res in eē ꝑducit: dz essentiā: imo intelligīt vt ꝑn⁹ oiuz essentialiū actuū. ꝑpietates vo ⁊ si nō p oēm modum sequūtur ad notionales actⁱ: tñ fm aliquē modū sunt posteriores illis: ⁊ ideo nō valet si essentia creat q⁹ pīnitas gīet. ¶ Ad 4ᵐ dōm q⁹ nō est tota cā: q̄re ꝓcedim⁹ essentia creat ⁊ nō essentia gīat: qz creare dic actū essentialez. gīare vo notionalez: sz qz actuū essentialiuz essentia ꝓintellīt vt ꝑn⁹ p oēm modum. pīnitas aūt non simplr intellīt vt ꝑn⁹ notionalis actⁱ: sz notionē iportet. nō g̃ notionalis actⁱ ei est attribuēdus. ¶ Ad 5ᵐ dōz q⁹ que vni ⁊ eidē sunt eadez: inter se sunt eadē. put sūt cadez illi. g̃ gīare ⁊ pīnitas sunt idē inter se re nō rōne: qz nō sunt eadē pīi rōne: sz re. ⁊ pp hāc idēnitatē realē vnū de alio ꝑdicari pōt ꝑdicatione per idēnitatē, vī bñ dicitum est q⁹ pīnitas est ipm gīare: qz est eadē res q⁹ generare: sed pp dīuz rōnis: formalr vnū de alio nō ꝑdicatur. vī nō cōcedimus q⁹ pīnitas generet: vel q⁹ sit generās adiectiue loquēdo: qz sic sumēdo generare significat actū ꝓgredientē ab aliquo. ꝑpietas vo cum non signiat per modum subsistentis: sz sit qd subsistens non signiat per modus ei⁹ a quo ꝓgredit actus.

Argumenta aūt in cōtrarium: gratia cōclusionis cōcedantur.

Ad illud aūt qō vlterⁱᵒ querī: vtrūz actⁱ essentiales ꝑpetatib⁹ sint attribuēdi. Dōz q⁹ nō: nō enim bñ dī q⁹ pīnitas creat: vel pīnitas res in eē ꝓducit. naz ad B q⁹ forme in abstractione sumpte tribuaī agere q̄tū ad pōs duo debēt cōcurrere. Primo q⁹ illa forⁱᵃ sit rō talis actionis. Naz dato p ipolē q⁹ musica in abstractiōe ꝑdicaret de edificatore: nō valeret si edificator edificat q⁹ musica edificare: qz musica non est rō actⁱ edificādi. Scdo negr̄ q⁹ talis forⁱᵃ bēat per se esse siue sit suū esse ⁊ nō acgrat esse ex eo q⁹ est in suppⁱᵒ: nō enim ꝓcedim⁹ q⁹ calor calefacit: qz nō bz p se eē: ⁊ agere ꝓsupponit eē: sz igit̄ saluare possem⁹ ꝑpetates bīe p se esse: eo q⁹ rel̄ones dine sunt p se subsistētes: tñ qz hō ꝓpietates nō simplr ⁊ p oēm modum sunt rō essentialiū actuū: actⁱ essentiales eis attribui nō pīt. Nam sīc actⁱ notionales nō attribuebaī ꝑpetatib⁹: eo q⁹ reⁱ talium actuū ꝑpetas nō simplr bēat rōnez ꝓncipij: sic nec actⁱ essentiales ꝑpietatib⁹ attribuēdi sunt: cū nec respectu talium ꝑpietas simplr existat principium.

Ad argumētum in ꝛriuz dōm q⁹ sz ꝑpetas sit idē q⁹ essentia re: differt tñ rōne ⁊ q̄tū ad modum significādi: ⁊ pp talez dīā aliqd attribuīt vni qō non attribuī alteri: ⁊ iō sz essentia creat: nō tñ pp B valet q⁹ pīnitas vt pīnitas creat. nā sīc pī gīat ⁊ nō pīnitas pp aliū ⁊ aliū modum signiandi: sic deitas creat ⁊ nō pīnitas: qz nō eundē modum signandi bñt pīnitas ⁊ deitas. alia vo rō gra ꝛclonis ꝛcedaī.

¶ Utrū liceat de notiōali ꝛria opiari sine pctō. Qō. II.

Secundo queritᵛ vtrū liceat de notionib⁹ ꝛrie opinari absq; pctō: Et vī q⁹ non: qz mētiri circa ea q̄ sūt fidei absq; pctō fieri nō pōt: sz alterā positionū ꝛriaz necesse est eē falsaz. g̃ rē. ¶ P. Ex errore circa notiōes segr̄ error circa ꝑsonas dīnas: sz errare circa ꝑsonas dīnas nō est sine pctō. cū igit̄ alterā positionū ꝛriaz necesse sit eē falsaz ꝛrie opinari circa notiōes absq; peccato fieri nō valet.

O ¶ P. Si aliq̄ cā est pp quā ꝛrie opinās circa notiones excusef/est: qz B in sacra pagina nō ē deterⁱᵃᵗ⁹: ⁊ iō licuit cuilz tenē qd voluit. Sed ꝛ: qz ꝓ sacra pagina au: itelligī canon Biblie solū: aut sīl cū canone itelligūt: ⁊ dicta scōz. Si tñ canon: tūc liceret alicui ꝛrie opinari de ꝑsonis: cū de eis nō fiat mētio in tali canone. Si vo p sacrā scripturā ēt scōz dcā itelligūt cū sci determinauerit qd ō notiōib⁹ sit tenēdū: nō licz de notiōib⁹ ꝛrie opiari.

In cōtrariuz est: qz oē pctm vel est ꝛ fide: vel ꝛ mores: sed q⁹ ꝛrie opinaī circa notiōes nō peccat ꝛ fidē: cū ex B nullus articulus fidei neget. nō peccat ꝛ mores: qz tale pctm circa actiōes cōsistit: sz si ꝛrie de notionib⁹ opinaī nō peccat agēdo cuz nihil agat sed tñ credat. ergo nullo mō peccat.

Rñdeo dōz q⁹ ō opione circa ea q̄ aliq̄ mō ad fidē ptinēt. Aug. (si sola sup̄ficies attēdaī lr̄e) sibiipsi vī eē ꝛrie. Naz in p̄ de trin. c. 4. ait q⁹ in oibus his vbi q̄rit vnitas trinit⁹ pius ⁊ filij ⁊ spūsc: neq; alicubi piculosi⁹ errat: nec laboriosi⁹ aliqd q̄rit: nec fructuosi⁹ aliqd inuenit. Ex qb⁹ vbis bī q⁹ laboriosus fructⁿ bī ex ignitiōe fidei si sit falsitati ānisⁿ ē valde piculosus. In

N Nota cū b⁹ dr q⁹ nō sumaī vt idē. nā rō abstractiue sumpta distincta rōne. Ite nō ꝑdicatur act⁹ nō ꝑ nō conuenire realr ꝓ rel solum cū sint idē: sed pp nō ꝓuenire eo mō quo nō cōuenunt ⁊ q̄ sit tuenda.

Rō q⁹ ꝑpetates nō attribuuntur notionales nec essentiales act⁹: eo q⁹ respectū nouoz bz ꝑpetates rōnem principij: sz ꝑsonaz vel effectus.

P

Q

Essentia intelligitur vt ꝑn⁹ essentialiū actuū: sz nō pīnitas notionalis. Nō pīnitas si attribuīt notionalis actus sīc cētia essentialis actⁱ.

A ꝑn⁹ nſi ſcḗi de trī. ſcribīt q cū alīq in īgſtiāōe dīnoꝝ ad aliq̄d: cū diſcuſſa oīnꝝ ambiguitate ꝓcuerit facillime debḗt ignoſcḗ errāntib⁹ in tān gueſtigatiōe ſecreti: facillime aūt mereri veniā circa errorē dīnoꝝ vt dīc̄ auctas ſcō inducta: ⁊ talꝫ errorē valde piculoſuꝫ eſſe: vt ꝑma auctoritas oſtēdebat vt vī: ſimul ſtare nō ꝓſit.

¶ Ideo notāduꝫ q ſicut circa peccūm mortis contingit q alicui⁹ delictuꝫ ex vna ꝑte aggrauaī: ex alia ꝑte mereī veniam: vt ſi q̄s nolens ꝑdicatiōes audire ne bḗat ſciaꝫ agēdo aꝝ: ꝑp q̄ ꝓſequaī ipm̄ ꝑ ꝓſciaꝫ agere: q ignorantiaꝫ peccet: iſꝫ ex vna ꝑte minꝫ ꝓſequaī: q̄m ignorās fecit: ex alia tñ ꝑte ei⁹ aggrauaī noxa: q̄ noluit intellere vt bñ ageret: q̄ ſi tñ ōbīā diligēnā adhīberet q̄tū ad illā ꝑtḗ vñ noxa aggrauaī ſimpl̄r veniā ꝓmereī: ⁊ tāta pōt eī diligēcia nō ſolum a tāto: iꝫ ēt a toto exeuſaī: ſic ⁊ circa
B errorē dīnoꝝ ſe bꝫ. nā talis error vno mō acceꝑ⁹ facillime ignoſcī. alio mō cōſideraī: piculoſiſſim⁹ eſt: q̄ ſi altitudinē dīnoꝝ attēdim⁹ cū ad eas inuēda ſufficientes nō ſim⁹: facillime veniā ꝓmeremur. ⁊ B̄ Inuit Aug. cuꝫ ait q̄ facillime debem⁹ ignoſcī errāntib⁹ in tanti gueſtigatiōe ſecreti. ſi vo ꝑſideram⁹ talē errorē ex eo q̄ circa ea q̄ ſunt fidei bꝫ ꝓtingī: valde piculoſus eſt talis error cū fides ſit q̄ſi fundamētū tot⁹ ſpūalis edificij in nob̄ exiſtat: ⁊ iō Aug. talꝫ errorē in ꝑ de trī. piculoſum aſſeruit. ſi igīt q̄tū eſt ex ꝑte nr̄a remouem⁹ oē illud ꝑp q̄ talis error trahit piculuꝫ poēꝫ modū meremur veniā: ⁊ abſq̄ ꝑcō ſic errare poſſum⁹. eſt aūt error circa dīna piculoſus ingrū eſt ꝑ fidē exꝑſſe vl tacite: ꝑ fidē exꝑſſe peccat: q articulis fidei ꝑdicit: vel q determi¹⁰ ab eccl̄ia negat: ſciēs ea ab ipſa deter¹⁰ eē. tacite aūt vel interpretatiue fidei ꝑdicit: q ea que ab eccl̄ia deter¹⁰ nō ſūt: nec in
C articulis fidei ꝓtinēt tā pinaciter aſſerit q̄ ſi eccl̄ia determinaret ꝑtū poſitionē ſuā retractare nollet. Si ergo ꝛie opiniās circa notiones vel circa q̄cūq̄ dīna: ſi ꝑdicit arti¹⁰ fidei peccat: q̄ fidei ꝑdicit. Si vo talis error nō ꝑdicit articulū fidei exꝑſſe: nec eſt ab eccl̄ia determinat⁹: vel ſi eſt determinat⁹: ſic errās neſcit determinatū eē ſi nō cū pinacia aſſerat q̄ dicit: ſine pcō errare ꝑt. Et iſta vī ſnia Aug. q. de trī. in ꝑn⁰ q̄ cuꝫ ꝓus dixiſſet q in errore dīnoꝝ facillime meremur veniā: addit q duo ſunt q̄ in errore boīuꝫ difficillime tolerant. vꝫ. ꝓſupꝓ ꝓus q̄ vitas patrat: ⁊ B̄ q̄tū ad eos qui tacite fidei ꝑdi
cūtco q̄ nimis pinacit ⁊ ꝓſumptuoſe ſuā pōnes ōfendant ēt circa ea q̄ nōduꝫ ab eccl̄ia deter¹⁰ exiſtūt. Scḗo difficile tolerat cū iaꝫ parit vitas ꝓſumpc̄ eſt defectio falſitatis: ⁊ B̄ q̄tuꝫ ad illos q ēt exꝑſſe ꝑtinent fidei. ⁊ nō. n. ꝺꝫ aliqs eē tān ignīs q̄ I bis q̄ ſt fidei ōbeat nſi ſibīpſi credē ⁊ ſolū ſuis inimi ꝓfiliꝫ: cū Aug. tāte lucꝝ radio pluſtrat⁹ dicat: ꝑ ō trī. c. z. t. z. nec pigebit me ſicubi beſtio q̄rere: nec pudebit ſicubi erro diſcḗ: pide gſgs B
D legit vbi parit errī⁹ pgat mecū: vbi parit deſtat: querat mecū: vbi errorē ſuū cogſcit redeat ad me: vbi mecū re-

Ad primū dōꝝ q errare circa dīna (uocet me. ge ꝑte abſq̄ eo q̄ fidei ꝑdicit vt ꝑz ꝑ dictū. ¶ Ad z⁹ dōꝝ q aliqs ꝑte errāt cē dīna: dūm exꝑſſe nō ꝑdicat artī⁰ fidei ⁊ eis q̄ ſūt deter¹⁰ ab eccl̄ia ēt dato q ex dictis eius poſſit elici aliq̄ ꝛcto q̄ eſſet ꝑ articulos fidei: vel ꝑ ea q̄ tenet eccl̄ia: ita tñ q ipſe ignoraret talē deductionē: iꝫ ſi ei fieret talis deductio ⁊ oſtēderet ſibi q̄ dicta ei⁹ ꝑdicūt bis q̄ tenet eccl̄ia: ſi ipſe ex tūc ſuam pōnes nō dimitteret: iꝫ errādo peccaret: ⁊ ſi errorē ſuū cū pinacia aſſereret cēt hēticꝰ. ¶ Ad z⁹ dōꝝ q oīa que ſunt in canone Biblie tenemur credere: dūm ꝛſtet nobis ea ibi cē ꝓſcripta: ⁊ ēt dicta ſcōꝝ tenemur acge ſcḗ potiſſime eis quoꝝ ꝛria eccleſia negat.

¶ Opinio quoꝝūdam nō idem eſſe perſonaꝫ B ⁊ eſſentiam vel naturam dicentium ⁊ eadeꝫ eſſentiam non poſſe eſſe patrem ⁊ filium ⁊ ſpīritūſanctū. Distin. XXXIIII.

Predictis aūt adꝺiciendum eſt: q qdaꝫ puerſi ſenſus boies in tāꝫ ꝓfilierūt iſantā: vt dicerent nō idem eē nāꝫ dei ⁊ ꝓſonā ſine hypoſtaſiꝫ dicētes eūdē eſſentiā nō poſſe eē ꝑeꝫ ⁊ filiuꝫ ſine ꝓſonaꝝ ꝛfuſione. Si enim inquīāt ea eſſentia que ꝑ eſt: filius eſt: idem ſibi ꝑ eſt ⁊ filiꝰ. Si bāc reꝫ dicis eſſe ꝑem: aliā quere quā dicis eſſe filiū. Si vo aliā nō queſieris: ſꝫ eandeꝫ dixeris: idē genuit ⁊ genitus eſt. Propter hec ⁊ bꝰ inter nāꝫ ⁊ ꝓſonam diuidunt ita: vt nō recipiāt vnā detractis nāꝫ ⁊ ſimplicē eē tres ꝓſonas. Idqꝫ teſtimonio Hylarij defendere nituntᵉ: qui in. vī. lib. de trini. queren̄: vtrū Apl̄s ſpīs dei noīans: ⁊ ſpīs chī idem ſigñauerit vtroqꝫ ꝛbo: inquit ita. Sentiꝫ ꝑdicator volens nāe vnitatem in patre ⁊ filio docere ait. Spūs dei in vobis eſt. Si quis aūt ſpīs chriſti nō bꝫ: hic nō eſt eius. Si aūt ſpīritꝰ eius qui ſuſcitauit Jeſuꝫ ⁊c. Spūales oēs ſumꝰ ſi in nobis eſt dei ſpūs: ſed ⁊ hic ſpūs dei eſt ⁊ ſpūs chī. Et cū chī ſpūs in nobis eſt: eius ſpūs in nobis eſt q ſuſcitauit chīꝫ. Et cū eiꝰ qui ſuſcitauit chīꝫ in nobis eſt ſpūs: ⁊ ſpūs in nobis eſt chī. Nec tñ nō dei eſt ſpūs qui in nobis eſt. Diſcerne ḡ o hereticе ſpūm chī a ſpū dei: ⁊ excitati a mortuis ſpūꝫ chī: a ſpū dei chīm a mortuis excitāte. Cuꝫ q bitat in nobis ſpūs chī: ſpūs dei ſit: ⁊ ſpūs chī a mortuis excitati ſpūs dei tñ ſit chīꝫ a mortuis excitēte. Et q̄ro nūc in ſpū dei: vtrū nāꝫ an rē nāe ſigñatā exiſtimes. Nō eſt. n. idē nā qđ res nāe: ſicut nō idē eſt bō: ⁊ qđ boīs eſt: nec idē eſt ignis: ⁊ qđ ipſi⁹ ignis nob eſt: ⁊ ꝛz B nō eſt idē deꝰ ⁊ qđ dei eſt. Hylꝰ dicti occaſione ꝓfati hereticі dogmatizauerūt nō idē eē ꝓſonā ⁊ nām dei: aſſerētes nām dei nō eē tres ꝓſonas. Intelligētes in his ꝓmiſſis ꝛbis Hylarij p rem nāe ꝓſonā: ⁊ noīe nature dinā nām. Et ideo dicūt Hylariū interrogaſſe hereticū. Vtruꝫ p ſpīritū dei putaret ſignificatā eſſe naturā an reꝫ nāe: vt ſic oſtēderet diſtinguendum eſſe inter naturā ⁊ rem nature. i. perſonam.

¶ Hic docet qđo eis obuiat ipſi⁹ ſcripture circūſtantia: ⁊ qualiter ꝑdicta intelligi debeāt

L t q̄ spiritussanctus est res vnius nature patris t filij t est ipsa natura.

Hoc quidez dicunt nō intelligētes ptā diligētia scripture circūstantiā qua cōsiderata pcipi pōt quō ꝓmissa dixerit Hylari⁹. Subsequēter enim in eadez serie ostēdit in spū dei aliqñ figñari pīez: vt cū dī. Spūs dñi sup me: aliqñ significari filiū: vt cū dī. In spū dei eijcio demonia: nāe sue ptāte se demones eijcere demonstrās: aliqñ spñscī vt ibi. Effundaz de spū meo sup oēz carnē. Qō dicit ꝓsumatū fuisse cū apli spūscō missō oib⁹ linguis locuti sūt. Deinde q̄re hāc distōnē fecerit: t q̄ in superioib⁹ per ꝟba apli idez spūsc̄ūs signāt⁹ sit: t q̄ ipse sit res vni⁹ nāe pīs t filij: aptē ostēdit inquiēs ita. Hec idcirco sunt demōstrata: vt quacūq; pte hereticā falsitas se cōtulisset: finib⁹ veritatis cōcludereť. Habitat enim in nobis cbīs: quo habitāte habitat de⁹: t cum habitat in nobis spūs cbīi: non aliud habitat q̄ spūs dei. Q; si per spñscī cbīs in nobis intelligīť esse: hūc tñ ita spñ dei vt spñ cbīi esse noscēduz est: t cū per nāz dei nā ipsa habitat in nobis: indifferēs nā filij credit esse a pīe: cū spūsc̄ūs qui est spūs cbīi t spūs dei: res nāe demōstreť vnius. Quero nunc ergo qūo nō ex nā vnuz sunt: a patre ꝓcedit spūs veritatis: a filio mittit̄: t a filio accipit. Sed oia que hz pī filij sunt. Idcirco q̄ ab eo accepit: dei spūs est: t idez spūs cbīi est. Res nature filij est: sed t eadez res t nāe patris est: t dei excitātis cbīz a mortuis spūs est: t idē spūs cbristi est a mortuis excitati. In aliquo differt cbīi t dei nā: ne eadez sit si p̄stari pōt vt spūs qui dei est: non sit etiā cbīi. Est ergo in nobis spūs dei: t est in nobis spūs cbristi: t cū spūs cbīi ineſt: ineſt spūs dei. Ita cum M q̄ dei est t cbīi est: t q̄ cbīi est dei est: non pōt qd aliud diuersuz cbīs eē q̄ de⁹ est. Be⁹ igit̄ cbīs est vn⁹ cū deo spūs: ꝓm illud. Ego t pī vnū sum⁹. In quo docet ꝟitas vnitatez esse nāe: non solitudinē vnionis. Ecce si hec ꝟba diligēter attēdas inuenis spñscī rez nature dici pīs t filij: t eūdez dici eē nāz dei: vbi dī p nāz dei nā ipsa habitat in nobis: si p spñscī cbīs est in nobis. Itaq; in trinitate nō ita distinguēduz est iter nāz t rez nāe: fiē in reb⁹ creatis: q; vt ait Hylari⁹: cōpatio terrenoz ad deū nulla est: t si qua cōparationū exēpla interdum offerunť nemo ea existimet absolute in se rōnis pfectionē ꝓtinere. Nō. n. humano sensu de deo loquēdum est.

C Q; ꝓpter res creatas illud dixerit: nō idem est natura t res nature.

Ad naturam ergo rez creataz respiciens inquit. Nō idez est nā q̄ res nature: subiiciēs exēpla de ipsis creaturis. Inde oñdens errorē eē sub mēsura creaturaz metiri creatorem: addit t ꝑm hoc nō idez est de⁹ t q̄ deus est: ac si diceret. Si ad instar creaturaruz de creatore sentis: cogeris fateri: q; non idem est deus t q̄ O deus est: q̄ dicere impium est: cum spiritus dei deus sit: t dei filius sit deus.

C Q; nō aliud est de⁹ t q̄ sua sunt: ita vt ipsi sint: alia enim sunt que insunt: alia que nō insunt.

Non ergo ꝑm corporales modos: vt in eadez subdit serie: accipienda sunt hec que de deo dicunť: vbi euacuās opionē eoz qui ita putāt aliud deuz eē: t aliud q̄ dei est: aliudq; nāz dei t rez nāe: vt est in creaturis. Aperte docet nō aliud eē deū t que sua sunt: ita vt insint illi sic dicēs. Nō aut aliq̄d ei filie cuz alicubi erit: alibi non erit: q; id q̄ est: illic cōtineť vbi fuerit in forma: vt nō vbiq; sit qui ipsius alicubi sit. Be⁹ aūt imense virtutis vtēs potestas: q̄ nusq̄ P nō assit nec desit vsq̄: que se oēm p sua docet: t sua nō aliud q̄ se esse signāt: vt vbi sua insint ipse esse p sua intelligat. Nō aūt corporali mō cū alicubi sit: nō ēt vbiq; esse credat: cuz per sua in oib⁹ esse nō desinat. Non autē aliud sunt q̄ q̄ est ipse q̄ sua sūt. Et hec ꝓp nāe intelligētiaz dicta sunt. Dis ꝟbis apte significat. Si tñ intelligis hereticē: q; dīna nā nō aliud est ab his que sua sunt: ita vt insint: t per illa in oīb⁹ suis est que nō insunt. Sua enim sunt etiā que nō insunt. i. oēs creature: t sua sunt que insunt vt tres pſone q̄ sunt eiusdez nāe t eadez nā sicut supra Augustini te- Q stimonio firmauim⁹ dicētis tres psonas esse eiusdez essentie vel eandez essentiā: ſz non ex eadez essentia: ne aliud intelligat eēntia: aliꝰ pſona. Nō tñ diffitemur aliquā distōnez habendaz foze ꝑm intelligētie rōnē cū dī hypostasis: t cū dī eēntia: q; ibi signāt q̄ est cōe trib⁹: hic ꝟo nō. Est tñ hypostasis essentia: t ecōuerso. Fateamur ergo vnū atq; idem esse tres personas ꝑm essentiam: differentes aūt ꝓprietatibus. Unde Augu. super locuz ꝓpetatū psal. ait. Queris quid sit pater: re-

A spondetur deus. Queris qd sit filius: respondetur deus. Queris qd sit pr̄ ⁊ filius: rñdet deus. De singulis interrogat⁹ deū rñde. De vtroq; interrogat⁹: nō deos sed deum rñde. Nō sic in hoib⁹. Tanta.n. est ibi sube vnitas vt eq̄litatē admittat: pl'alitatem nō admittat. Si ḡ tibi dictū fuerit cū dicis filiū esse qd pr̄ est: ꝓfecto fili⁹ pr̄ ē. Rñde ꝑz subaz tibi dixi: h̄ eē filium qd pr̄ est nō ꝑz id qd ad aliud dr̄. Ad se enim dicit deus: ad patrē dicit filius. Rursumq; pater ad se dr̄ deus: ad filium dr̄ pater. Qd pater ad filiuz dr̄ nō est fili⁹. Qd B dr̄ filius ad pr̄ez nō est pater. Qd dicit pater ad se: filius ad se hoc est pr̄ ⁊ filius.i. de⁹.

¶ Vtrum ita possit dici deus triū ꝑsonaꝝ vel tres ꝑsone vnius dei vt dr̄: vna essentia triuz personaꝝ ⁊ tres persone vnius essentie.

Hic cōsideranduz est cuz de⁹ sit diuina essentia: ⁊ ita dicat vnus de⁹ esse tres ꝑsone: sicut vna essentia dr̄ tres ꝑsone: vtruz ita valeat sane dici vnus de⁹ triuz ꝑsonaꝝ: vel tres ꝑsone vni⁹ dei: sicut dr̄ vna essentia triuz ꝑsonaꝝ: ⁊ tres ꝑsone vni⁹ essentie. In his locu- C tionib⁹ scripture vsus nobis emulandus vr̄: vbi frequēter repit ita dictū. Una est essentia triū: ⁊ tres sunt ꝑsone vni⁹ essentie: nusq̄ aūt occurrit legisse vnū deū triuz ꝑsonaꝝ: vl tres ꝑsonas vni⁹ dei. Qd ideo puto sanctos doctores vitasse: ne ita forte acciperet in diuinis ꝑsonis: vt accipit cuz de creaturis sile qd dr̄. Dicit.n. de⁹ Habraā Isaac ⁊ Jacob: ⁊ deus oīs creature. Quod vtiq; dr̄ ꝓpter principiū creatiōis vel gr̄e priuilegiū: ⁊ creature subiectiōez vel seruitutē. Cuz ḡ in trinitate nihil sit creatū vel seruiēs vel subiectū: nō admisit fides in trinitate talez locutionis modum. Ita etiā ecōuerso nō dicitur de dei essentia: ꝙ ipsa sit essentia Habraā Isaac ⁊ D Jacob: vel alicuius creature: ne creatoris vl creature naturā confundere videamur.

¶ Qr lz potētia: sapientia: bonitas: de deo ꝑm subaz dicant in scriptura: tñ solent hec noīa distincte ad ꝑsonas interdum referri.

Ex predictis cōstat ꝙ sicut eēntia: ita potētia: sapia: bonitas de deo dicunt ꝑm subam. Que aūt ꝑm substantiā de deo dicunt: trib⁹ ꝑsonis pariter cōueniūt. Una est ḡ potētia: sapia: bonitas patris ⁊ filij ⁊ spūssancti: ⁊ hi tres eadez potētia: eadez sapia: eadez bonitas. Vñ aperitur in trinitate summa esse ꝑfectio. Si enīz ibi deesset potētia: vel bonitas nō esset sūmū bonuz. Sed qr ibi est ꝑfecta potētia: infinita sapia: incōprehēsibilis bonitas recte dicit ⁊ credit summū bonū. Cumq; vnū ⁊ idez penitus sit in deo potentia: sapiētia: bonitas: in sacra tñ scriptura frequenter solent hec noīa distincte ad ꝑsonas referri: vt patri potētia: filio sapia: spūsscō bonitas attribuat: qd q̄re fiat: non est ociosum inquirere.

¶ Quare id fiat.s. ꝙ patri potentia: filio sapientia attribuatur.

Id ergo sacri eloquij prudētia facere curauit: ne dei imensitatez similitudine creature metiret. Dixerat enim scriptura sacra. Quia de⁹ pater est: ⁊ ꝙ de⁹ filius est: ⁊ audiuit hoc hō qui hoiez patrez viderat deū patrē nō viderat: ⁊ cōgitare cepit ita esse in creatore: vt videat esse in creaturis: a quib⁹ hec noīa translata sunt ad creatorem. In qb⁹ pr̄ est prior filio filius est posterior pr̄e: ⁊ ex antiquitate in pr̄e defect⁹: ex posteritate in filio ipfectio sensus solet notari. Ideo occurrit scriptura dicēs patrez potentem: ne videat prior filio: ⁊ ideo minus potens: ⁊ filium sapiētem: ne videat posterior patre: ⁊ ideo minus sapiens.

¶ Quare spiritui sancto bonitas attribuat.

Dictus est etiā spūsscūs de⁹: ⁊ dict⁹ est habere spūm deus: ⁊ videbat hoc quasi nomē inflationis ⁊ tumoris. Unde humana ꝯscia ad deuz pro rigore ⁊ crudelitate accedere metuit. Ideo scriptura temperauit sermonē suū spūz bonū nominans: ne crudelis putaret qui mitis erat: non ꝙ pater solus sit potēs vel magis potens: ⁊ filius solus sapiēs vel magis sapiēs: ⁊ spūssanctus solus bonus vel magis bonus. Una est ergo potētia: sapia: bonitas triū: sicut vna essentia. Ideoq; sicut dr̄ fili⁹ homousios.i. H cōsubstātialis patri: ita ⁊ coomnipotēs.

¶ De hoc nomine homousion: vbi in auctoritatem receptuz sit: ⁊ quid significet.

Hic nō est pretermittēduz qd Aug. in lib.ij. cōtra Maximinū dicit de hoc noīe homousion: quo latini tractatores frequēter vtunt. Pater inquit ⁊ filius vnius sunt eiusdēq; substantie. Hoc est illud homousion: qd in cōcilio niceno aduersus hereticos arrianos a catholicis patrib⁹ veritatis auctoritate firmatū est. Qd postea

I in concilio arimenensi ꝓpter nouitatē verbi minus cꝫ potuit intellectā: quā tñ fides antiqua pepererat multis paucoꝝ fraude deceptis: hereticа impietas sub hereticо ipatoꝛe Constantino labefacta re tentauit. Sed postnō longū tempꝰ libertate fidei catholice ꝓualente: postcꝫ vis ꝟbi sicut debuit intellecta est: homousion illud catholice fidei sanitate longe lateqꝫ defensuꝫ est ꝛ diffusum. Quid enim est homousion nisi vnius eiusdēqꝫ substantie: Quid est inquā homousion nisi ego
K ꝛ pr̄ vnum sumus: Nō ergo inter ꝓbanas vocuꝫ nouitates hoc vitādum est.

¶ De nominibus que translatiue ꝛ per similitudinem de deo dicuntur.

Preterea sciēdū est qꝫ in assignatiōe distōnis nominū inter alia que supra diligēter exequti sumus: quedam diximus translatiue ꝛ per filitudinez de deo dici: vt speculuꝫ: splendoꝛ: character: figura: ꝛ hꝺ: de qbꝰ ꝓio lectoꝛi breuiter trado qō sentio: vt. s. rōne filitudis ꝓsiderata: ex causis dicēdi dictoꝝ itelligētiā assumat: sꝫ catholicā.

¶ Nihil dignū excellentia ineffabilis trinitatis se tradidisse dicit ad alia transiturus.

L De sacramento vnitatꝭ atqꝫ trinitatis sūme ꝛ ineffabilis multa iam diximus. Nihil tamē eius ineffabilitate dignum tradidisse ꝓfitemur: sed potꝰ ex nobis mirificā eius sciam: nec potuisse nos ad illam peruenire.

¶ Redictis etiaꝫ ꝛc. ¶ Postquaꝫ Magister determinauit de cōparatione ꝓpetuaꝫ ad ꝓsonā ꝛ eētiā: hic in pte ista cōparat ipsas ꝓsonas ad essentiā. Et duo facit. qꝛ ꝓmo cōparat eas ad seinuicē ſm idētitatē ꝛ diuersitatē. Scōo ꝓsequit determinat de bitudine essentie ad ꝓsonas. zª ibi ⌊ Dic ꝓsideraduꝫ est. ⌋ ¶ Circa ꝑm duo facit. qꝛ ꝓmo ponit errorē aliquoꝝ qꝫ dicebāt diuinā ꝓsonam nō esse idez qꝫ eētia. Scōo obiectiōes eoꝝ soluit. zª ibi ⌊ Doc idez dicūt. ⌋ ¶ Circa ꝑm duo facit. ſm qꝫ duplr sic errāteꝫ positionē suā roborabāt. Naꝫ ꝓmo ꝛfirmabāt errorez suū dicētes: qꝫ si idez est essentia ꝛ ꝓsona: tunc eadez essentia est pr̄ ꝛ filꝰ: ꝛ ita idez sibiipsi: est pr̄ ꝛ filꝰ. est ḡ cōfusio ꝓsonaꝝ qō est inconueniēs. Scōo B idez ꝓbāt qꝫ auctez Dylarij qꝫ vult qꝫ nō sit idez nā ꝛ res nāe: vt non est idez bō ꝛ qō est bouis: ꝛ ſm B nō est idez dꝰ: ꝛ qō est deꝰ: ꝛ qꝛ res nāe est hypostasis: si in diuis B hꝫ locuꝫ qꝫ nō est idē nā ꝛ res nāe: ibi nō est idem nā ꝛ hypostasis. zª ibi ⌊ Idqꝫ testimonio Dylarij. ⌋ Deide cū dic. ⌊ Doc idez. ⌋ soluit. Et ꝑ soluit ad auctez. Scōo ad rōnē. zª ibi ⌊ Nec enꝫ distinctemur. ⌋ ¶ Circa ꝑm tria facit. qꝛ ꝓmo dat intellm vboꝝ Dylarij. volebat. n. Dylarius ꝓbare qꝫ eadez esset nā pr̄is ꝛ filij. nā cū idez sit spūs cr̄isti ꝛ dei: sine pr̄is ꝛ filij ſm suias Aplm: aut spūs supponit ibi pro nā: aut pro re nāe siue pro hypostasi: si supponit ibi pro nā: tunc cū idez sit spūs vtriuslibet eadē est nā qō est N
intētuꝫ. si vo spūs ibi accipiat pro re nāe siue pro hypostasi: ad hoc bi intētuꝫ: qꝛ nulla res vnꝰ nāe ꝓcedit a rebus diuersaꝝ nāꝝ. est ḡ vna nā pr̄is ꝛ filij cū ab eis ꝓcedit vna ꝓsona simpliciter. i. spūssan. Scōo ex intellu verboꝝ ostēdit obiectionē factam nō valere. naꝫ non vult Dylariꝰ qꝫ realr in diuis res nāe siue ꝓsona differat ab hypostasi: vt illi errātes ꝓcludebant: sꝫ qꝫ spūs pōt accipi: ꝛ pro nā ꝛ pro hypostasi. Tertio ꝓcludit qꝫ ls in creaturis nō sit idez nā ꝛ res nāe realr: nō tñ sic se hꝫ in diuinis. Sic ḡ glosandus est verbū Dylarij. ⌊ Sꝫ dic nō est idē deꝰ ꝛ qō est deꝰ. ⌋ hoc est si vellemus loq de deo: sic loquemur de creaturis sꝫ B: hoc est sic loquēdo nō est idē deꝰ ꝛ qō est deꝰ nec nā ꝛ ꝓsona: qꝛ B in creaturis dicit. zª ibi ⌊ Ecce si hec vba. ⌋ 3ª ibi ⌊ Ad nāꝫ ḡ rex. ⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Nec tñ. ⌋ soluit ad rōnez: qꝛ ls sint idem realr nā ꝛ ꝓsona: differūt tñ rōne: ꝛ pp hāc diuersitatē sit vna nā O
diuꝫ trīū: nō est tñ vna ꝓsona: nec idez sibiipsi pr̄ ꝛ filꝰ.

¶ Tunc seqꝛ illa ꝑs ⌊ Dic ꝓsideraduꝫ. ⌋ in qua ostendit habitudinē essentie ad ꝓsonas. Et duo facit. qꝛ ꝓmo circa talez bitudinē qōnē mouet. Scōo ꝙdā essentialia cōparat ad ꝓsonas. ibi ⌊ Ex ꝓdictis ꝓstat. ⌋ ¶ Circa ꝑm duo facit. qꝛ ꝓmo circa bitudinē mouet qōnez quereꝛ vtrū possim⁹ dicē tres ꝓsonas vnꝰ deꝰ: sic dicimus tres ꝓsonas vnꝰ eētie: ꝛ vtrū sit eadē habitudo dic ꝛ ibi: ꝛ ostēdit qꝫ nō. Scōo dat dicti cāz dicēs. nos nō dicē tres ꝓsonas vnꝰ dei ne intelligat in ꝓsonis subiectio. Deinde cū dicit. ⌊ Ex ꝓdictis. ⌋ cōparat essentialia ad ꝓsonas. Et duo facit. qꝛ ꝓmo facit qō dictuꝫ est. Scōo ꝑsēr determinat de hoc nomine homousion. zª ibi ⌊ Dic nō est. ⌋ ¶ Circa ꝑm duo facit. qꝛ ꝓmo dicit bonitatē potēriaꝫ sapiaꝫ: ꝛ oia essentialia eē cōia trib⁹. Scōo taliuꝫ cōiuꝫ P
appꝛopatiōnē assignat. zª ibi ⌊ Cūqꝫ vnū. ⌋ Et duo facit. qꝛ ꝓmo dicit poꝰ appꝛopari pr̄i: sapiaꝫ filio: bonitatez sp̄ui sc̄o. Scōo rōnem appꝛopatiōis designat. ibi ⌊ Id ḡ sacri eloquij. ⌋ Et duo facit. qꝛ ꝓmo sit assignat rōnem: qre pr̄i appꝛopat poꝰ ꝛ filio sapia dicens: hoc esse ne pr̄i credat poꝰ filio: ꝛ ita antiquꝰ ꝛ ipotēs: ideo ei appꝛopat poꝰ: ꝛ ne filiꝰ credat posterior: ꝛ ita nouꝰ ꝛ infipiens: ideo appꝛopat ei sapia. Scōo ostēdit qre bonitas appꝛopat sp̄ui sc̄o. naꝫ sp̄ūs inauseritatē sonat: ideo ne credat auſterus cū sit benignꝰ ei appꝛopat bonitas. zª ibi ⌊ Dicꝰ est etiā. ⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Dic nō est. ⌋ determinat de B nole homousion. Et tria facit. qꝛ ꝓmo dicit pr̄em ꝛ filiuꝫ esse homousion. i. eiusdē nāe. naꝫ ls B nomē fuisset aliqñ silentio ꝑmissuꝫ pp Constātinū ipatoꝛē hereticuꝫ: tñ restituta libertate fidei tale nomē fuit longe lateqꝫ diffusuꝫ. Scōo: qꝛ supius mētionē fecerat de nolb⁹ trāslatiue de deo dictis: ostēdit qualr talis translatio fieri debeat. naꝫ in olb⁹ trāslationib⁹ intelligētia dictoꝝ est sumenda ex causis dicēdi. Tertio qꝛ cōplera est pars illa Q
bui⁹ opis in qꝫ determiat de vnitate eētie ꝛ trinitatis ꝓsonaꝝ: subiūgit dictoꝝ epilogū. zª ibi ⌊ Preterea sciēdū. ⌋ 3ª ibi ⌊ De sacro. ſm qꝫ termiat ſnia lectiōis ꝛ distōnis.

¶ Restria quereda essent. ꝓmo de cōparatiōe ꝓsone ad eētiā. Scōo de appꝛopriatione posita in lra. Tertio de his que de deo trāslatiue dicunt: sed qꝛ de tali appꝛopatiōe in 3ª dist. quesitū est: ideo illaꝫ qōnez dimittemus supplentes in qōnib⁹ ibi habitaꝫ qō ibi dimissuꝫ fuit. Querem⁹ igit de cōparatiōe essentie ad ꝓsonā ꝛ de translatione nominū. ¶ Circa primū fm.P
queremus tria. ꝓmo: vtrū ꝓsona sit idez qꝫ essentia. Scōo: vtrum ab ea differat rōne. Tertio: vtruꝫ possit dici tres persone vnius ꝛ eiusdez essentie.

A ¶ Utrum persona sit idem q essentia. Qō. I.
Tho.in sent.parte prima.dis.xxv.q.1.

Ad primū sic procedit. Ui q ꝑsona nō sit idē q essentia: qr q̄ differūt plus q̄ gen⁹ non sunt idē: sz ꝑsona & essentia differunt plus q̄ gen⁹: qr essentia est in ꝓdicto subē. ꝑsona vo relonē dicit. Sz relatio & subia in dinis sunt duo ꝓdicta ſm Boetiuz. g̃ cē. ¶ P. Qđ aliqd est idē alteri cuz ꝑdificaī vnū ꝑdificaī reliquū: sz ꝑsone in dinis plurificanī: & nō plurificatur essentia. g̃ cē. ¶ P. Si ꝑsona & essentia essent idē: nunc nihil adderet ꝑsona supra essentiā. g̃ quocūq; nō intellecto nō intellīt essentia: illo nō intellecto intellīt ꝑsona: sz pōt intelligi essentia nō intellecta relone. g̃ posset intelligi ꝑsona relone nō intellecta qđ est inconueniēs. addit ergo aliqd ꝑsona supra essentiā pp qđ nō est idē. ¶ P. De eodez idē est iudiciū. si igīt in diuinis idē est essentia q ꝑsona: tunc cum persone cōpetat gignere & gignī: essentia gignet & gignet qđ falsum est.

B In cōtrariuz est: qr in deo nulla est cōpositio. si igīt ꝑsona nō esset idē q essentia: tūc aliqd realr sup essentiā adderet: & ita esset cōposita: qđ est inconueniēs. ¶ P. 7° de tri. c.2. scribit q pr & filiꝰ sūt vna sapia: vna essentia: & sigillatim in sapia de sapia: sīlr ēntia de ēntia: sz nō ꝑdicaī sor⁹ in abstracto de suppⁱᵒ nisi ꝑdicatiōe p idēntitatē: & nisi sit idem q suppⁱᵒ. Si igīt ēntia & abstractiōe ꝑdicaī de ꝑsōa dina qr ꝑdicaī de pre & filio: idē ē dina ēntia q dina ꝑsōa.

Rñdeo dōm q in diuinis sūt cū vnitate essentie est pluralitas ꝓpr: & sō vt videam⁹ idēritez & dīaz essentie ad ꝑsonā aliq̄ mō manuduci possumus p nāz creatā vbi est suppositoꝝ plᵃlitas. nā antez creata in q̄ est suppositoꝝ plᵃlitas nō penuⁿ est diuersa a suis suppositis. nā cū spēs sit totū cē idiuiduoꝝ nō est intellibile idiuidua totalr esse diuersa a sua nā a q̄ bñt formalr totū cē simplr: & sz nō sint penitⁿ diuersa talis nā & sua idiuidua nō sunt ét simplr eadē: pp qđ in talibus ꝑdicatio abstracta & p idēntatē nō recipit. nō. n. dicere possum⁹ q sor. sit sua būanitas. cā aūt q̄re talis nā creata nec est simplr eadē cū suis suppⁱᵗᵃ: nec penitⁿ diuersa est: qr cōparata ad suppⁱᵒ se bz vt ꝓs & totū & suppositū cōparatū ad eā se bz vt totū & ꝓs. pars aūt & totū nō sunt simplr diuersa: qr vnū in alio icludīt. naz ꝓs in toto ꝓinet: nec sūt penitⁿ eadē: qr vnū sup aliud addit. naz totū aliqd ꝓinet ꝓter ꝓtē. Dec aūt sic declarāt. nā qđlz idiuiduū creatū supra suā nām addit aliqd qđ ad nāz nō ꝓinet. vñ Boe. in li. de tri. vbi distinguit tripler vnū. s. gñe/spē/& nūō: addit q dīaz in nūō: accīdtuz varietas facit: & tres boies neq; gñe neq; spē: sz suis accīdīb⁹ distāt ꝓpr. g̃ cū in aliq̄ nā sunt plia idiuidua qđlibz illoꝝ aliqd p accīs supra nāz adderet: & qr aliqd ꝓinet tale idiuiduū qđ nō ꝓinet ad nāz: sic ꝓsiderādo ipsam segīt q̄ bēat rōnē totⁱ: & nā rōnez ꝓtis. Rursuz: qr nulla tale indiuiduū est sua nā: segīt de nēcitate q talez nām ꝓcipiet. Sic. n. arguit Aug. ⁹ de trini. c. 10. q̄ deⁱ qr nō magnitudinē ꝓcipat est sua magnitudo. si igīt sor. nō est sua humanitas: segīt q̄ nāz humanā ꝓcipet: & talis ꝓcipatio ponit̄ me locū bz: cuz vna nā creata in plib⁹ suppositis reseruaī: ꝓinet. n. ad pfectionē indiuidui: vt vult Cōmē. in p ce. & mū. q̄ sit vnū in vna spē: qđ in rebus creatis simplr verū est: eo ipso igīt q vna nā creata est in plib⁹ suppositis ꝓcipata ab illis: segīt q ipsa nā in se accepta bēat rōnez totⁱ & pfectⁱ: vt aūt est in B bēat rōnē ꝓtis & ꝓcipantⁱ: inde sumpsit originē q nā sic accepta vle & totū dr. suppositū aūt qđ ipsa ꝓcipat

C De hac nā lo quīt in ¶. ar. 3. q. 5.

D Dic de totalitate nāe & ꝓpr ēt respū suppositi & suppositi respū nāe pp qđ nā i abstracto nō ꝑdicaī de supposito: qr vtrūq; respū alterⁱ? est ps & totū. Contra: qr totū ꝑtitudit partes nā in se ꝓdeterata nō includit suppositū. Dr q̄ includit virtualr & eq valenter.

ꝓpriale nolaī. ¶ Est g̃ nū ipsa totuz reⁱ suppⁱᵗ aut a suppoⁱᵒ ꝓcipaī & in eo nō est ſm oē suū cē. suppⁱᵒ vo est totū reⁱ nāe inquātuz aliqd addit supra nām qđ ad nāz nō ꝓtinet. est igīt nā reⁱ suppositi pars & totū: & suppositū reⁱ nāe totū & ꝓs: et ita vtrūq; totuz & vtrūq; ps: alr tñ vtrūq; totū & alr ps: qr suppoⁱᵒ magis bz rōnē totⁱ ex ꝓtibus ex q̄ nā: cū ꝓtineat nāz & aliqd qđ ad nāz nō ꝓtinet. nā vo magis bz rōnē totⁱ in ꝓte cū sit qđdaz totū ꝓcipatū: & si totalitas nō eodē mō ꝓuenit nāe & suppositō: segīt q̄ nec ꝓtialitas eodez mō ꝓueniat eis: qr cuilibz totalitati sua ꝓtialitas correspondet: & qr nā & suppoⁱᵒ in rebⁱ creatis adinuicē cōparanī vt totū & ꝓs mō quo dictuz est: segīt q̄ suppoⁱᵒ & nā nō sint idez realr nec simplr.

P. Epilogus Qđo nā creata est ps & totū respū suppositi & suppositi respū nāe humanitas: sz supposituz totum ex ꝓtibus. nā vo totū in ꝓte.

¶ Doc viso habemus viā ad solonē qōnis ꝓpositę. Ad cuⁱᵘ euidētiā notādū q̄ nā de q̄ locuti sumⁿ: cū nā dina cōueniētia & dīaz bz: & suppⁱᵗ cū dinis suppositis ꝓuenit & dīnt. Cōuenit. n. nā de q̄ locuti sumⁿ cuz dina nā: qr quelz eē bz in pluribⁱ bypostasib⁹. differt aūt: qr nā creata nō est suū cē: sz eē qđ bz est eē qđ acqrit in suppositis. nā vo dina est ipm cē. supposita aūt dina cū suppositis creatis dīnīb⁹ vnā nāz ꝓuenīt: qr ficut supposita creata dicūt nāz & ꝓprietatē eo q dīta numeralis vt tu & tu fuit p Boetiū quodāmō p accīdtia esse bz: sic & dina suppⁱᵒ nāz & ꝓpietatez dicūt. vñ & Dam. diffinies bypostasiz lib. 3. c. 6. dicit q bypostasis est subā cū accīdtib⁹: vel cōc cū ꝓpietatib⁹: qđ tam ad bypostases creatas q̄ ad increatas extēdi pōt. naz quelz sūl cū cōi: siue sūl cuz essentia ꝓpietatē dicit: differt tñ suppoⁱᵒ increatū a creatō: qr ꝓpietas p quā suppoⁱᵒ increatū in esse ꝑsonali reponit cōpata ad essentiā est rō soluz: sed id qđ addit individuū creatū supra suā nāz ad nā cōparatū bz rōnē rei. igīt individuū creatū supra suā nāz addit qd rei. suppositū vo increatū qd rōnis. g̃ pp dīaz quā bz nā increata ad creatā: qr est suū esse: segīt q̄ nā increata nō possit bēre rōnez totⁱ & vle & suū suppoⁱᵒ rōnez ꝓticularis: qr ſm suū totū cē est in quolz suppoⁱᵒ: & nō ꝓcipaī a suis suppositis pp aliā dīaz qua bñt suppⁱᵗ increata a creatis: qr supra nāz suā nō addūt qd rei: segīt q̄ suppⁱᵒ diuinū reⁱ nāe realr loquēdo nō bēat rōnē totⁱ: & qr ex B suppositū creatū nō erat idez realr cū sua nā: qr reⁱ ciⁱ habebat rōnez totⁱ & ecouerso: cū nā dina reⁱ sui suppoⁱᵗ nō bēat rōnez totⁱ: nec suppositū reⁱ nāe realr loquendo: sequīt q̄ ibi realr nō differat suppositū a natura: vt Magr ostēdit. vtrū aūt differat rōne in solone arguī tangēt: & in sequēti qōne plenius declarabīt.

Ad primū dōm q relo cōpata ad essentiā vt est aliqd ꝓter ipsaz nō est res: sed rō: & tō talis dīa iter essentiā & ꝑsonā talē distōnē facē nō pōt sz rōnis solūz. ¶ Ad 2ᵐ dōm q si ꝑsona esset idem cuz essentia re & rōne nō posset cē plificatio vnⁱ⁹ ab sq; plurificatiōe alteriⁱ. Sz qr differt rōne pōt cē distinctio realis iter ꝑsonas absq; distōne essentie: qr ſm qdditatem relatiuā nō eodē mō cōparanī ꝑsone ad essentiā & iter se. ¶ Ad 3ᵐ dōz q ꝑsona addit supra ēntiā relonē siue ꝓpietatē: sz pp B nō segīt q̄ differat ab essentia realr: qr ꝓpietas cōpata ad essentiā: nō est res sed rō. ¶ Ad 4ᵐ dōz q pp dīaz rōnis ꝓcedīt q̄ ꝑsona ḡñet nō essentia. naz actⁱ notionales nō cōpetūt suppositis vt sunt vnuz cū essentia: sz aliquo mō ꝓut ab ea rōne distincta sunt.

¶ Utrū ꝑsona differat ab essentia rōne. Qō. II.

Secundo q̄rīt: vtrū ꝑsona ab ēntia differat rōne. Et vī q nō: qr spāle a cōi: vl incōicabile a cōicabili ꝓprie rōne nō differt: cū rō vnius in alio includaī: sed persona dicit quid incōicabile:

Et dcis ad q̄ rīdeat.

I essentia qd cõicabile.g̃ psona ab essentia rõne non differt. ¶ P. Maior est dña rõnis q̃ dña rez lis:qz q̃ differũt re:rõne vnita sunt.naz fm Cõmẽ.in p̃ de alia. Intellect⁹ facit vltatẽ in reb⁹:qõ nõ esset nisi rõ pungeret que re bñt esse distinctũ:sed minor dña includit̃ in maiori.g̃ si psona differt ab essentia rõne:differt re:z nõ differt re.g̃ nec rõne. ¶ P. Aut isti rõni rñdet aliqd in re aut nihil. Si nihil:g̃ vana est dña talis. Si aliquid:g̃ nõ soluz rõne differũt essentia psona:sed ẽt re. ¶ P. Maior est conuenientia essentie ad psonã in reb⁹ dinis q̃ sit vnitas psone humane ad aliã psonã humanã.sed fm Dam.p̃mo lib.c.11. psone humane cognitõe rationeq; vniunt̃.Si igit̃ sunt idez rõne ipse psone humane:multo magis rõne idez erũt in dinis essentia psona.

K In cõtrariuz est:qz Magr dicit i lra q̃ hypostasis essentia differũt fm intelligẽtie rõnez. ¶ P. Si nec re nec rõne differrẽt eẽntia psona:nunq; saluare possemus q̃ psona gigneret nõ essentia q̃ esset pluralicatio in psonis non in essentia:q; essentia esset qd cõicabile nõ psona:z multa alia fm q̃ psona ab essentia distinguit̃.

Rñdeo dom̃ q̃ tota cã q̃re vicim⁹ suppo⁹ alicui⁹ nãe sua nã differre est:qz ipm suppm supra nãz aliqd addit:z si illud additum cõparatũ ad nãz vt est aliqd p̃ter ipsam est res:legit̃ suppositũ a sua nã differre realr.si vo sit rõ tm:ab ea sola rõne distinguit̃.cũ igit̃ diuinũ suppositũ dicat eẽntiã z ꝓpietatẽ. si videre volum⁹ quo differat tale suppositũ a sua nã:nos videre opz quo ꝓpietas ab essentia distinguat̃. Naz si rõ ꝓpietatis in rõne essentie clauderet̃: nec simplr rõne ab ea differret inter essentiã z psonã nõ simplr saluare possemus dñiaz rõnis. Ut g̃ appeat vitas qõnis duo declaranda sunt. Pmo q̃ ꝓpietas ab essentia rõne differt:z q̃ rõ vni⁹ in rõne alteri⁹ nõ claudit̃. Scõo q̃ ipsa ꝓpietas realr ab essentia nõ distinguit̃:imo vnũ de alio etiã in abstractiõe p̃dicat̃.naz pinitas est ipsa diuina essentia:que duo lz superi⁹ aliquo modo declarata sint: que tñ ibi omissa sunt|hic supplebimus.

L Nõ q̃ hic ꝺr̃it z ꝑcludit q̃ ꝓpietas ab essentia solã differt ratione. 2° q̃ nullo mõ realiter differunt essentia z ꝓpietas.

¶ Propter p̃m notãdum q̃ si diuinã entitatẽ intelligere volumus:intelligere debem⁹ ipz esse. naz sicut bonitas increata sic nobis innotescit:qz cũ quelz creatura sit bona z bonũ illud:de⁹ aũt est ipm bonũ. vñ si eius bonitatẽ intelligere volum⁹:debemus tollere hoc z illud: sic quelz creatura est ens B z ens illud. de⁹ aũt est ipm esse:z ideo si entitatẽ diuinã intelligere volum⁹: debem⁹ tollere B z illud:z intelligere ipm esse. ideo Dion.5° de di.no.dicit deũ pontifice fm ipm esse laudari: z qz de⁹ est ipm esse:legit̃ q̃ ei ꝓueniat oia rõ essendi. vñ z 5° de di.no.scribit̃ q̃ de⁹ in se totũ p̃accipit esse.omne igit̃ qõ simplr ꝑfectionẽ iportat z rõnez essendi dicit:in illo eẽ cõtinet̃:ideo esse sapientem siue sapere z viuere siue eẽ viuentẽ:qz quoddaz esse noiat in ipso dino esse mõ vnitino cõprehẽdunt̃:z inde est q̃ nõ est intelligibile q̃ sapia vel vita:vel aliq̃ alia ꝑfectio ꝓprias cõueniat vni psone z nõ alie:vel q̃ aliq̃ sit in vna psona z nõ in alia.naz cũ psona psonã aliã pdncẽdo ei cõicet suũ eẽ:z illud idez eẽ qõ bz cũ in illo esse/oia ista cõprehẽdant̃:in talibus nulla psona ab alia nõ põt eẽ distincta:z ideo sapere z viuere in dinis etiã rõne nõ simplr distinguũt ab esse. nam sicut rõ spẽi nõ simplr est alia a rõne gñis:qz vna in alia ꝓtinet̃:sic cũ rõ sapie z vite:cetera bõ cõprehendant̃ in dino esse:talia rõne ab ipso eẽ nõ sunt distincta simplr:imo min⁹ distinguũt talia rõne q̃m rõ gñis z spẽi. naz gen⁹ z spẽs z dñias po⁹ ꝓtinet nõ actu.bz.n.gen⁹ oẽs dñias ptẽr actu vo nullaz:sed oẽs bõ ꝑfectiões ẽt actu cõprehẽdunt̃ in diuino eẽ. Rursus bõ esse cõprehẽdẽs oẽs tales ꝑfectiones est vnũ realr. vnitas vo gñis comprehẽdentis dñias est vnitas rõnis.

M ¶ Aduertenduz tñ q̃ lz in illo esse in se ꝓsiderato contineat̃ oẽ esse:nõ tñ in eo in se accepto mõ ꝓsiũ cõprehẽdit̃ oẽ referri:z ideo lz cuicũq; cõicat̃ esse diuinũ/ei cõmunicet̃ oẽ esse:nõ tñ opz q̃ cui cõicat̃ tale esse cõicet̃ ois respect⁹.nã nõ eodẽ mõ sumit̃ rõ ei⁹ qõ est eẽ:z ei⁹ qõ est referri. Ex qb⁹ vbis 4^m nõbilr ꝓcludẽ possum⁹.

¶ Pmo q̃ in dinis nõ põt esse distinctio per absoluta: sed soluz p relata.naz cũ oia absoluta sint quidaz modi essendi:ex quo dinũ eẽ ꝓtinet oẽ eẽ:cũ cuilz psone dine cõpetat dinũ eẽ,cuilibet cõpetit ois ꝑfectio absoluta:z ideo nõ ẽ pole q̃ vna psona sit sapiẽs z nõ alia:qz vna est sapia oiuz:sicut vna essentia:lz cũ eẽ diuinũ in se ꝓsideratũ non includat oẽ referri:põt cõicari alicui psone tale eẽ absqz eo q̃ ei cõicet̃ ois respect⁹:z tõ nõ est incõueniẽs q̃ vna psona sit pi z nõ alia:qz eẽ piez nõ dr̃ ad se lz ad aliud:z fm suã qddtatẽ nõ dicit eẽ sed referri. potent igit̃ alicui cõicari oẽ esse absqz eo q̃ ei cõicetur talis respect⁹. ¶ Scõo oia p̃dicta:alia a suba nõ manent ibi fz suũ gen⁹ p̃ter relonẽ. Naz cũ oẽs ꝑfectiões absolute sint in p̃mo:qz est ipm eẽ:cũ illud esse sit suba p̃me ops oia talia eẽ ibi p modum subẽ:z ideo cum nõ sit ibi sapia p modum q̃litatis:nec magnitudo p modũ q̃titatis/oia talia in dinis in subaz transeũt.referri aũt qz nõ directe includit̃ in eẽ nõ est ibi per modũ subẽ: lz est ibi relatio fm suũ modum.z ideo Aug.6.de tri.ait q̃ nõ est aliud deo magnũ eẽ:aut sapienter esse: aut verũ esse:aut bonũ eẽ:aut oio ipm eẽ.7° tñ de tri.c.2.scribit̃ q̃ in diuinis nõ est hoc eẽ q̃ vbũ esse:aut filium eẽ.nõ igit̃ referri directe includit̃ in eẽ:lz oẽs ꝑfectiões in eẽ absolute includant̃. ¶ Tertio oia absoluta fm suos actus denoiant dinã essentiã. vñ dina essentia viuit z sapit z cetera bõ.naz si ibi viuere z sapere sunt idez q̃ eẽ:ex quo dina essentia est:cũ sit ipm esse:opz q̃ viuat z sapiat:qz viuere z sapere dicũt quẽdaz modum essendi:relatio vo diuinã essentiã nõ denoiat.nõ enim dina essentia referret realr loquẽdo.naz cũ referri nõ directe includat̃ in eẽ: lz oẽ esse essentie ꝓueniat:referri tñ nõ opz q̃ cõueniet illi:z tõ actus notiõales g relonẽ iportant de dina eẽntia p̃dicari nõ p̃t:vnde nec gignit nec gignit̃ nec ꝓcedit.

P ¶ Quarto ꝑfectiões absolute simplr nõ differũt rõne a dina suba:cũ oia talia includant̃ in eẽ dino qõ est ipsa dina subãz qñ rõ vni⁹ in rõne alteri⁹ includit̃ nõ simpliciter illa rõne differũt: lz cũ rõ relonis sumat̃ in ad aliud se bñ z per referri:qz referri nõ directe includitur in eẽ rõ relonis simplr est alia rõne suba.differt g̃ psona ab essentia rõne cũ dicat essentiã z ꝓpietatẽ:z etiã rõ ꝓpietatis nõ includat̃ in rõne sube.nõ tñ differt realr:qz qddtas relatiua fm quã ꝓpietas a suba distinguit̃:cõparata ad essentiã est rõ soluz vt sapius est ostẽsuz.

Ad primũ dom̃ q̃ in dinis essentia nõ ꝓprie bz rõnez vlis nec psona rõnem ꝑticularis:dicunt̃ tñ psone aliqd incõicabile pp relonem fm quã ab alijs distinguũtur:z qz rõ relonis nõ includit̃ in rõne sube/psona ab essentia rõne differt. ¶ Ad 2^m dõs q̃ que differũt re p̃t vniri rõne:vt ps cũ intellꝰ vltatem facit in reb⁹:z que sunt idẽ re: rõne differre p̃t:vt cũ vna z eadez res ab intellu alr z alr apprehẽdit̃.non igit̃ semp est maior dña rõnis q̃m dña res:cum possint differre rõne que sunt idẽ re.nõ igit̃ ops psonã z eẽntiã differre realr si differũt rõne. ¶ Ad 3^m dõs q̃ isti rõni rñdet aliqd in re:quia in ipsa re est vt possit inde sumi diuersa rõ. Naz eoipso q̃ in deo est essentia z relo: vel

N Lz eẽ diuinũ ꝓtineat oẽ esse nõ tñ ꝓtinet oẽ eẽ referri:z nõ ẽ mor nõbilis sequẽtia.

Primũ notabile seu cor⁹. In diuinis est distinctio p relata non p absoluta.

O

Scõs nõbile. Dia p̃dicta alia a suba nõ manent ibi p̃ter relonẽ.

Tertiũ nõbile. Dia absoluta fm suos actus denoiant diuinã essentiã.

Quartũ nõbile. Dia absoluta fm se nõ differunt rõne a dina subãz.

Q s.d.33.p̃m. pena.q.3.

A

Dile rõe cur rideat aliquis in re qz in ꝺa re eſt vt inde poſſit diuerſa rõ ſumi.

essentia ⁊ ꝓsona põt inde sumi alia ratio ẽntie ⁊ alia ratio ꝓpietatis: non tñ tali diuersitati rõnis rideat aliqd in re qꝺ sit ẽ est alia ratio ꝓpietatis ⁊ ẽntie vel ꝓsone ⁊ nãe: ita sit alia res ꝓsona: alia nã: vel alia res ꝓpietas alia essentia: qꝺ aliquo modo per sile declarare possimus. nã actio ⁊ passio sunt vna res: licet tñ diuersas rõnes ẽntis habeãt. tñ diuersitas rõnũ rideat aliqd in re qz in re ipsa est: vt inde possit sumi diuersa ratio: nõ tñ rideat aliqd in re qꝺ non est diuersa ratio actionis ⁊ passionis: ita sit diuersa res actio ⁊ passio. ¶ Ad 4ᵐ dicendum qꝺ vnitas rõnis cũ diuersitate rei nõ est maior vnitas cui vnitas rei cũ diuersitate rõnis: imo multo minor: ⁊ qz persone humane sunt diuerse realiter: ꝺs aliq̃ modo vniãtur rõne: non est maior vnitas ꝓsonaꝝ humanaꝝ ad se inuicem cui ꝓsone diuine ad essentiã: que nõ re sed sola rõne differũt.

Hõ ẽt vnitas ꝓsonarũ humanarũ vnitati ẽt rõne cui diuinaꝝ ad ẽntiaꝫ a cui rõne differãt.

¶ Utrũ bñ dicat tres ꝓsone vnũ ⁊ eiusdẽ ẽn. Qõ. III.

Tho. in sum. par. 1. prim. 30. q. 2.

B

Tertio querit. Utrũ bñ dicat tres ꝓsone vnius ẽntie. Et vꝫ qꝺ nõ. naz ſm Aug. 7° de tri. ca. 7°: tres ꝓsone sunt tres sube: sed ſm eũdẽ eodẽ li°. ca. 6°: deus absolute de dõ sube: ꝺs nole vsitatione intelligat essentia. q̃ pro eodẽ in diuinis sumit suba ⁊ ẽntia. si igit tres ꝓsone sunt tres sube: nõ bñ dictũ est tres ꝓsone eiusdẽ sube. q̃ nec eiusdẽ essentie. ¶ ꝑ. Nõ ꝓcedit qꝺ sint tres ꝓsone vnius dei: sed qꝺ sint vnus deus: sed de° ſm ibaz dõ. igit pari rõne nõ ꝺs ꝓcedi qꝺ tres ꝓsone sint vnꝰ essentie: sed vna essentia. ¶ ꝑ. ſm ꝓbm ꝑ Elẽch. eadẽ est ratio vnius solius ⁊ simplr rei vt boꝭ: ⁊ vnius boꝭ. q̃ si bñ diceret, tres ꝓsone vnius ẽntie: bñ diceret tres ꝓsone essentie: sed 2ᵐ nõ ꝓcedit. q̃ nec ꝑᵐ. ¶ ꝑ. Persona est idẽ qꝺ ẽntia: sed obliq semꝑ trãsitionẽ importãt ⁊ ꝺ diuersitatẽ quãdã designãt. nõ q̃ dici ꝺs tres ꝓsone vnius essentie. ¶ ꝑ. Genitiuus põt resolui ꝑ habitudinẽ alicuius ꝓpõnis: vt per ex/vel per de: ſs ſm Aug. 7° de tri. ca. vlt. nõ dicimus tres ꝓsonas ex eadẽ essentia. q̃ rẽ.

C

In ꝓtrariuꝫ est qꝺ habeꝫ in lra. ¶ ꝑ. Per rõnem: qz qñ aliqd est cõe pluribꝰ: tunc est cõe illis ſm habitudinem genitiui põt hẽ rem ad ea: vñ dicimus supposita humana esse eiusdẽ spẽi et eiusdem nature: sed magis est vna nã in ꝑte ⁊ filio q̃ in personis humanis. ergo tres persone diuine multo magis eiusdem nature dici debent.

Ex diuersitate modoꝝ itelligẽdi ſsequit diuersitas modoꝝ ſignãdi: vñ ſsequit diuersitas cõstruẽdi.

D

Respondeo dicendum qꝺ ex diuersitate modoꝝ intelligendi ꝓstituta est diuersitas modoꝝ ſignandi: vt cuz aliqd diuersimode intelligit in motu: ⁊ nõ in motu sine quiete: ſsequ diuersitas ſignãdi noialiter ⁊ ẽbaliter. Rursus ſm qꝺ aliqua intelliguntur in abstractione ⁊ in ꝓcretione: ſsequ diuersitas ſignandi adiectiue ⁊ substãtiue. ex diuersitate aũt modi ſignandi ſequit diuersitas ꝓstruendi. Nam ſm qꝺ variat habitudo modi ſignandi variat ⁊ modus ꝓstruẽdi. q̃ de ꝑ ad vltᵐ diuersitas ꝓstructiõis trahit aliq̃ modo originez ex diuersitate modoꝝ intelligẽdi. Sufficit q̃ qꝺ rõne ⁊ mõ intelligẽdi differãt essentia ⁊ ꝓsona: ad hoc qꝺ inter ea aliqs modus cõstructionis esse possit. Sed vt appareat quis modus cõstruendi sit inter ea possibilis.

¶ Notãdũ qꝺ habitudo genitiua quã habemus ꝓ maioribus: vtpotiñ ad rõnez causę ⁊ ꝓncipij videt reduci. In diuinis aũt nõ possumus ponere cãm mãlez: qz deꝰ est actꝰ purus: cui nõ admiscet aliqd de poꝰ ⁊ essentiale est mãe esse in poꝰ: vt ꝺs in de suba oꝛbie: nec cãm finalem: ita qꝺ essentia sit finis ꝓsonarũ: vel vna ꝓsona sit finis alterius: cum ibi nõ sit dare gradus in bonitate nec ꝑte est ibi cã efficiẽs nec formalis: tũ ibi regit aliquid hñs similitudinẽ cuz cã efficiẽte: vt cum dicimus ꝓtez esse ꝑn̄ filiu: ⁊ ꝓcem ⁊ filiũ ꝑn̄ spũs. ſ. ⁊ aliqd cũ cã formali siẽ diuina ẽntia: vel nã reꝰ trium ꝓsonaꝝ. Nã ꝛs diuina ẽntia nõ ꝑte sit cã formalis ꝓsonaꝝ: qz in diuinis non ꝑte recipit nomẽ cause: põt tñ aliq̃ mõ ꝺici forꝰ eaꝝ: ⁊ ideo cuz dicimus tres ꝓsone vnꝰ eẽn̄. si ꝺ qõ dico vnꝰ essentie aliquã habitudinẽ ꝺs: illa habitudo reducet ad habitudinẽ forꝰ. habitudo. n. forꝰ ſm modꝰ intelligẽdi reducit ad modos declarandi sine diffinitiuũ. nã ꝓtes in diffõne sine in nosificatiõe posite inter ꝓtes formales cõ putãtur: ⁊ qz diffinitio est declariua nãe ⁊ ẽntie rei: genitiui qui ſm habitudinẽ forꝰ ꝛstruunt: ẽntie declariui existunt: ideo cõiter a grãmaticis ꝺi qꝺ tales genitiui ꝛstruunt in vi declarationis ẽntie. Uel qz nõ declarat aliqd per vnũ nomẽ ſs ꝑ plura. nã ⁊ diffinitio que declariua existit: est ſm mo° hñs ꝓtes: vt ꝺi in 7° meta°. semꝑ hꝺ habitudines regrũt plures genitiuos: nisi ex aliquo vsu: vel ex aliq̃ ſpali cã: vnus genitiuus habeat vim pluriũ: vt cum ꝺi turris fortitudinis ⁊ petra scãdali: vsitatiori tñ mõ ponũtur ibi plures genitiui / ꝺicẽdo mulier egregie forme / hꝺ magni ꝛsilij: ⁊ ideo dicimus tres ꝓsonas vnius ẽntie: nõ tres ꝓsonas ẽntie. Addũt tñ alij qꝺ ꝛs ꝺicere possimus tres ꝓsonas eiusdẽ eẽn̄: ⁊ tres ꝓsonas eiusdẽ nãe: magis tñ ꝑte ꝺr tres ꝓsone eiusdẽ essentie q̃ nãe. Nã nã ꝺi per reᵒˢ ad actũ: vñ ꝺia calefactiua ꝺr eiusdẽ nãe ꝓ vnifortᵗᵉ actionis. Sed ẽntia sumit per cõparatiõez ad eẽ: ⁊ ideo illa ꝑte sunt eiusdẽ essentie que hñt idẽ esse: ⁊ qz nõ est vnũ esse aliq̃ alioꝝ suppoᵗᵒˢ: ſs solũ diuinoꝝ ꝓsonaꝝ ꝓ antbonomasiaz ꝺr tres ꝓsone diuine vnius ẽntie ꝓ vnũ esse. de alys aũt ꝓcedi opꝛt qꝺ sint vnius nature nõ ꝑte vnius essentie: ⁊ ideo magis ꝑte ꝺr tres ꝓsone diuine vnius essentie: q̃ eiusdẽ nature: qz de rõne ꝓprij videt esse qꝺ soli ꝓueniat.

G

Ad primũ dicendum qꝺ suba põt sumi pro essentia et pro hypostasi: ⁊ cum ꝺi qꝺ tres ꝓsone sunt tres sube: ibi suba supponit pro hypostasi non pro ẽntia: ⁊ ideo auctas nõ est ad ꝓpm. ¶ Ad 2ᵐ dicendum qꝺ deus ipoꝛtat rõnez ꝓncipij: vñ ne videret qꝺ tres ꝓsone eẽnt creature: ⁊ ẽnt res possesse ab vno deo: nõ ꝓcedit qꝺ tres ꝓsone sint vnꝰ dei. Nã ꝛs deus sit gd ẽntiale: siẽ diuina ẽntia: tñ quãtũ ad moꝺm signandi essentia signiat per moꝺm forꝰ. deus aũt magis per moꝺm suppositi: ꝓ tales habitudinẽ formalẽ ꝓcedit qꝺ sint tres ꝓsone vnius ẽntie: ⁊ vna ẽntia trium ꝓsonaꝝ nõ vnus deus trium ꝓsonaꝝ: nec tres ꝓsone vnius dei. ¶ Ad 3ᵐ dicendum qꝺ ꝛs ideꝫ ipoꝛtet per essentiã ⁊ per vnã ẽntiã: si qz aliqd magis declaratur per plura q̃ per vnũ: cum tales genitiui cõstruãtur in vi declarationis essentie: magis ꝑte ponũtur ibi plures genitiui q̃ vnus. ¶ Ad 4ᵐ dicendum qꝺ ꝛs ꝓsona ⁊ ẽntia sint idẽ re: differũt tñ rõne ⁊ mõ itelligẽdi: ⁊ talis diia sufficit ad hoc qꝺ inter ea possit esse aliqs modus ꝓstructiõis. ¶ Ad 5ᵐ dicendum qꝺ ex / ⁊ de denotãt habitudinẽᵐ efficiẽtis ⁊ mãe: ⁊ qz eẽnᵃ nõ est cã efficiẽs trium ꝓsonaꝝ: nec mã eaꝝ: nõ ꝓcedimus tres ꝓsonas ex eadẽ essentia esse: ꝛs esse eiusdẽ ẽntie ⁊ vnã ẽntiã: vñ Aug. 7° de tri. ca. vlt° ait. tres ꝓsonas eiusdẽ eẽn̄: vel tres ꝓsonas vnã eẽnᵐ dicamus. tres aũt ꝓsonas ex eadẽ eẽnᵃ nõ dicimus: si tñ per habitudinẽ alicuiꝰ ꝓpõnis volumus tales ꝛstructiões saluare: saluabimus ꝑ hãc ꝓpõnẽ in / dicẽdo tres ꝓsonas esse in vna ẽntia: ⁊ vnã essentiã in tribꝰ ꝓsonis.

H

Ẽntia ex/⁊ de notãt cãz efficiẽtie ⁊ mãle nõ ꝑte ꝺi tres persone ex/vel de/vel de ea q̃ ẽntiam si vo lumus melius ꝺi cum ly in/ tres ꝓsone in vna ẽntia.

¶ prin. 2°.

Einde querit de trãslatione nominũ. ¶ Et circa hoc q̃runt duo. Primo: vtrũ aliq̃ que cõperũt creaturis ꝓpt ꝺi ci de deo trãsumptiue. Secundo: utrũ talis trãslatio fieri possit a rebus vilibus.

I ¶ Utrū de deo aliqd possit dici trāsumptiue. Q5. I.

Tho.in sū.q.1.pa.1.q.9.Et Hen.in sū.ar°.31.q tocā.t spāliter.q.2.

B primus sic pcedit. Uidet̄ q nihil de deo trāsumptiue dici possit: quia oēs trāsferētes fm aliquā similitudinem trāsferūt. Sed iter deū t creaturā nō pōt esse similitudo: iuxta illō Isa.40. Cui ḡ similem fecistis deū. t in psal. legit. Deus qs similis tibi. q. d. nullus. ¶ P. Q5 dat cām errādi, fieri nō d3: sed si aliqō nomen trāsferet ad diuina, datur occasio errādi: vt si assilaret deus leoni vel serpenti, putaret aliqs ad idolatriā: vt leonē vel serpētem adoraret: qō gētiles faciebāt. ¶ P. Similitudo dicit cādem qualitatē. Nā similitudo est rerū differētiū eadez qualitas: sed de° est sine q̄litate bonus t sine q̄titate magnus: vt dī 5° de trī. ca. 1. ḡ nihil deo assilari pōt. ¶ P. Doctrina d3 esse pp manifestatiōez Xitatis: sed locutio ſymboloica t metaphoꝛa veritatez nō manifestat sed occultat. ḡ nō competit scie diuine in qua maxime est manifestatio veri vt figuris t metaphoꝛ. ¶ P. Idēritas est vnio in ſba. similitudo vō est vnio in accīte: vt innuit ꝓbs 5° meta. sed in deo nihil fm accīa dī: vt dī 5° de trinita. ca. 5: ergo t̄c.

K

L.d5.15.

In cōtrarium est: qz Aug. in q̄dā sermone de Xbis dīt. vult q deus vocatur leo, vnis, agnus, lapis angularis per quādā similitudinem nō per ꝓpetatē: sed B est dici de deo trāsumptiue. ḡ t̄c. ¶ P. Scriptura vtit̄ hīs figuris. i. metaphoricis. ḡ competenter talis trāslatio fieri habet.

Qz ee essentia nō est pfectio fz ee cē in creaturis sumit.

Respondeo dīm q ꝓpe t directe loq̄ndo tota pfectio rei ex esse sumit̄ nō ex essentia: vñ nulla essentia in se accepta: t vt essentia dat pfectionem alij nisi ꝓsideret̄ vt dans esse: vel vt est ipm esse: t inde est q si hīs bīet oēs sapiam: t nō esset sapiēs nō vicerē pfect⁹: t si bīet oēm bonitatez t nō esset bonus: nō adipiscerer ex B pfectionez aliquā: t ideo auari qz bīt diuitias: t si sunt diuites: ppter hoc nō sunt inde melioris ꝯditionis: t qz tota pfectio ex ipso esse dz esse nulla creatura habebit oēm pfectionis rōnem: cū nō sit ipm esse a quo oīs pfectio dz esse. deus aūt qui nō participat esse: est ipm esse: vt satis supius est dictum. oēm pfectionem ꝓtinet: qz cum totū cōprehēdat esse: t ei oīs ratio essendi ꝓueniat: opz q oēm rōnem pfectionis habeat: t ideo bñ dictū est q gcḡd pfectionis est in quolibet gñe repit̄ in ꝑ ꝑn°: cum igit̄ nō sit aliqō creatum qō nō habeat aliqō esse cuilibet creature cōpetit aliqua pfectio. nā negare oēm pfectionez ab aliqua creatura est dicere ipam esse nihil t nō hīe esse: t qz pfectio oīs reperit̄ in ꝑ ꝑn°: quelibet creatura imitat̄ deū t habet similitudinem cum suo creatore: inquātū habet in se pfectionē aliquā: que pfectius t abūdātius repit̄ in causa ꝑ°: t qa trāsferētes nō fm oēm sed fm aliquā similitudinez trāsferūt. Sufficit aliq̄lis imitatio ad B vt trāslatio fieri possit: t qz B inuenimus in q̄libet creatura respectu dei: cū quelibet creatura suū creatorē aliqualr imitet̄: qz nō reperit̄ aliqd oīno priuatū bono poterit fieri trāslatio eorū que sunt in creatura ad diuina: t B diuersimode fm ip creature creatorem diuersimode imitātur.

Pl.de Ver.q.8. 2ª pe vbi ostēdit an translatio fiat. ꝑ° nō translatiōis eoꝝ que sunt in creaturis ad deū.

M

¶ Assignat̄ aūt ratio quare hīs trāslatio in sacra pagina solent. ¶ Prima sumit̄ ab altitudine diuine nāe: qa cum intellus nr̄ se habeat ad manifestissima in nā: sicut oculus noctue ad lucez dicit vt dī. 1. meta°. Non possumus in diuinā cognem ascēdere nisi per similitudinem in creaturis repta: vnde ꝑ de ange. dicit̄. q nō est possibile nobis aliter lucez diuinū radiū: nisi varietate sacroꝝ velaminū anagogice circūuelatum. Ex his que fm nos sunt ꝓuidētia pīna: qō nāliter t ꝓpie ſparatū ꝓuidit. n. ꝓuidētia pīna: B est ꝓuidētia diuina: eleuādo nos in cognem radij sui anagogice: B est sursum vocando nos. In cognem talē per sacra velamina: hoc est per similitudines in creaturis reptas adaptatas rebus sacris ꝓpe fm nos nāliter. Nā illa est cognitio ꝓpa nob t nāliis fm nos vt per sensibilia in cognem intelligibiliū veniamus. ¶ 2° ratio sumit̄ ex pte po° cognitiua z. nam cum sit duplex po° in nobis: intellectiua t sensitiua: cum verāq deus nobis tribuerit. Dignuz est vt fm quālibet earz manuducamur in diuinā cognem: t ideo nō solum intelligibiliter in nob de° ꝓponit̄. Bz date sunt nob corpalles similit̄ᵈᵉˢ t sensibiles: vt per eas etiā tēdamus in deū.

N

Ad primus dīm q nulla creatura pfecte imitatur deū: t ideo semp cum similitudine est ibi dissimilitudo: vnde 9° de di. no. scribit̄. q theologia ꝓdicat deū dissimilem oībus, nō coordinatū: sicut ab oīb⁹ alteruz. Et B qdem est inopinabilius q neq esse aliqd sile ipsi dicit: t non est Arius fmo assilationi ad ipm: etenim eadez t filia sunt deo t dissilia: t qz ad hoc q fiat trāslatio nō regrit̄ ois similitudo sed aliqua: poterit fieri trāslatio a creaturis ad diuina: nō obstāte q deus oīb⁹ creaturis dissilis ꝓdicat̄: qz nulla creatura eum pfecte imitatur: ppter qō similitudini est semp dissimilitudo admista. ¶ Ad 2ᵐ dīm q datur occasio errādi bolb⁹ bestialibus qbus bō similitudines nō ꝓponūtur: qz alalis bō nō sapit que dei sunt, ꝓponūtur aūt talia bis qui diuina sapiūt: qbus ppter trāslationē bō nō accidit error sed cognitio Xitatis. Uel aliter dīm q ex hoc nō dat occasio errādi sed tollit̄: qz nullq̄ aliqd est verum signū nisi sit falsum signatuz. nō. n. esset vera imago herculis si esset ipse hercules: qz suipsius fm Dyal°. aliqd imago esse nō pōt. eoipso igit̄ q deus dī leo trāsumptiue: quia leo eum fm aliqd repīntat: arguere possumus q leo non sit verus deus: ideo Hugo in cō° in 2° ca. sup ange. hierar. vbi de trāslatione nolum ad diuina determinat̄ ait. Qz signū veritas esse nō pōt: qz est Xitatis signū. ¶ Ad 3ᵐ vidēt aliq: q bz nō posit esse similitudo dei ad creaturaz: pōt tñ ibi eē ꝓportionalitas: vt sīc se habet creatura ad B sine ad suā pfectionē: sic suo mō deus se bz ad suam: possumus tñ dicere q iter deū t creaturā est aliq̄lis similitudo: t hoc negare totalr nō est tutuz: cum sacra pagina hoc ꝓcedat. nam ad rōnem similitudinis regrit̄ vnitas in specie nō in genere solum: qz si sit sola vnitas gñis similitudinē nō facit: qz tūc albū esset sile nigro: cum albū et nigrū sint in eodē genere. in deo aūt bz nō sit qualitas: est tñ ibi sapiētia t fortitudo: vnde t cōiter dī q in deo est spēs sine gñe: t qz similitudo nō accipit̄ fm genus: poterit esse aliq̄lis similitudo creature ad deū: t poterit deus metaphorice rōne fortitudinis dici leo: sicut aliqs rōne virtutis diceret̄ lapis: vel ꝓpter inbertiā asinus. ¶ Ad 4ᵐ dīm: q ꝓpter tales metaphoras etiā manifestat̄ veritas. nā cum sciētia theologie sit de nobis ad salutē: taliter ꝓponi debet: q oēs de ea aliqua possint capere: t quia nō oēs rōnes apprēdūt: nec intellectualia capiūt: vtunt sacra pagina corpalibus similitudinib⁹ vt etiaz in ea simplices pficere possint. t hoc est qō Aug. dicit ꝑ de trini. ca. 1. q sacra pagina paruulis ꝓpriē: nullius gñis rerū Xba vitauit: ex qbus q̄si gradatim ad diuina atq; sublimia noster intellect⁹ velut nutrit⁹ assurgeret. ¶ Ad 5ᵐ dī cēdum: q sicut in deo est fortitudo sine qualitate: nec tñ ppter ꝑ impedit̄ ratio similitudinis: ita est ibi fortitudo sine accīte: nec tñ ppter hoc tollit̄ qn aliqualis similitudo sit creature ad deuz. nam si ad similitudinē nō regrit̄ vnitas gñis: nisi inquātuz vnitas gñis tollit imitationē fm

Trāslatio similitudinem ꝑti regrit t nō gñis.

O

Hec fuit translatio nom regnatur oīmoda si mutando.

P

Q

als vnitat

formā

formā ſpecificā multo minus regrit ibi vilius accidens vñ vbi pōt reſuari fortiudo ſine ſuo gñe ⁊ abſq; eo q̄ ſit accñs: poterit ibi aliqualr ſilitudo attēdi.

¶ Utrū a rebus vilibus trāſlatio fieri poſſit. Qō. II.

SEcundo queritᵉ. Utruz a rebus vilibuz trāſlatio fieri poſſit. Et vr q̄ nō: qz ſm Boet. circa finē ſui libri de tri. Nos ẋo nulla imaginatiōe deduci opz: ſed ſimplici itellu eriq; trāſlatio a rebus vilibᵒ nō pōt eſſe ſine deductiōe imaginatiōis tm̄ ſū cū vilem ⁊ iſimū in gñe entiū corpalia teneāt que imaginationi ppoꝛᵗⁱ exiſtūt: eo q̄ pbāta ſmata habeāt. p trāſlia igit ad diuina manduci nō debemus. ¶ P. Talis trāſlatio fieri babet vt poſſimus deuenire in cognez diuinoꝛ. Sed itellᵘ nr magis deo ſimilat q̄ vilia: cū ipſe ſit in ſe qd optimū ⁊ diuinū. g̃ per ſeipm cognſcere deus magis poterit q̄ per vilia. g̃ tc. ¶ P. Ultimus ex peccato viſus eſt hoc ortū. nā cū peccatoꝛ rebus corpalibᵒ ⁊ vilibᵒ ſe ſubiuciat: vr omni vili vilius. g̃ et ſm talia poſſet fieri tranſlatio ad diuina. g̃ deᵛ poſſet dici diabolus qui eſt oīs malitie ꝓnceps. nō ſm g̃ vilia tranſlatio fieri dz. ¶ P. In deo nō eſt cōditio niſi nobilis. g̃ vilia in q̄bus ſunt ꝓditiones viles deo aſſimilari nō poſſunt: ſed trāſlatio oīs fit per aliquam ſilitudinem. ergo tc.

In cōtrariuz eſt: qz ſacra pagina etiā noīa vilium ad diuina trāſſert: inquātū noīat ipm noīe bruto. ꝛ alia: dicēs ipm eſſe leonez vel leenam. ¶ P. Dioñ. 2° de angel. hierar. dicit. q̄ etiā vilia ad diuina tranſferri poſſunt.

Rñdeo dōm: q̄ ſicut tactū eſt pfectiones oīum generū ꝓgregātur in p̄ p̄nᵃ. nō tñ eodē modo debt eſſe in creaturis: ⁊ in p̄ p̄nᵃ. qz vt ſunt in p̄ p̄nᵃ ſunt pfectiones ſimplr: ſed in rebus creatis ſunt participate. Et ideo q̄ noīa ſignant rem ipoztātē pfectionē ſimpliciter: tūc talia quātū ad rem ſignatā cōpetūt deo ꝓprie nō trāſumptiue: vnde ſapiēcia bonitas ⁊ hoī ꝑe in deo ſunt. Sed q̄ buiꝰ pfectiones nō ſignant vt pfectiones ſimplr: ſed vt participate: tūc talia nō ꝙueniūt deo ꝓpe ſed trāſumptiue. Nā leo ⁊ lapis pfectionē aliquā ipoztāt: ſed qz importāt eā modo participato ꝑe deo ꝓpe dici nō pñt. cum igit poſſint ponī noīa ad ſignandū pfectiones cuiuslibet creature vt ab ipſa participant: extē dēdo nomē trāſumptionis pro omni eo q̄ nō dicit de aliq̄ ꝓpe noīa importātia pfectionē cuiuslibet creature ad diuina trāſſerri pñt: verum qz metapboza ſemp ab aliqᵇ⁰ euidētib⁰ ⁊ ſenſibilib⁰ ſignis fieri babet ſolū corpoalia que ſenſui manifeſta exiſtūt ad diuina ꝓpe trāſſerūtur. In corpalibᵇ aūt tria gña diſtingui pñt: qz aliqua ſunt ſupma ſicut ſol ⁊ luna ⁊ ſupceleſtia corpa: aliq̄ media ſicut ignis ⁊ aqua: ⁊ talia que in diapbanitatez cum corpᵇ⁰ ſupceleſtib⁰ cōicāt: aliq̄ infima vt lapides ⁊ hōi. ſm oia iſta pōt fieri trāſlatio: vnde Dioñ. 11° de angel. hierar. vbi de trāſlatione noīuz loquit ait: q̄ diuina eloquia aliq̄ laudāt deū per res ꝑciosas ꝑdicēdo ipm eſſe ſolez iuſtitie ſtellā matutinā. Aliq̄ laudat deus ex rebus medys ꝑdicendo ipm eſſe ignē in nocte ſpiēdētem aquā vitalis plenitudinis datricez. Aliq̄ aūt ex nouiſſimis: vt cum ipm noiamus vnguētū ſuaue ⁊ lapidez angulārez: ⁊ lz a ſupremis ꝑ medys ⁊ iſimis trāſlatio ſumi poſſit quodaz tñ modo magis viſum eſt theologis ipm ſignare per vilia q̄ per ſupma: vt videz Dioñ. ait. Addam ẋo q̄ ⁊ oīuz vilius eſſe: ⁊ magis ſignare viſuz eſt: qz ⁊ Amis ſpecie tradiderūt diuina ſapiētes: deū ſeipm circūformāre: ſicut ſcriptū eſt. Ego ſuz Amis ⁊ nō bō.

¶ Aſſignat aūt Dioñ. triplicē rōnez: quare viliuz eſt ſanctis theologis deuz laudare per vilia magis q̄ per alia. Prima eſt ne diuina imūdis patēāt. naz bō metapboze per vilia dēt fieri ne beſtiales boies diuina ſecreta ꝓpiāt: ⁊ ideo talia nō in ꝓpa foꝛᵃ: ſed in metapboris ppoñuntur. ¶ 2ª ratio eſt: ne fideles in talibᵇ imaginibᵇ remaneāt. Nā cuz deus ſi vermis vel aliq̄ vile: fideles nō dēt māz remanēdi in talibᵇ: vt talia deū credāt: ſed per ea cogūtur in altiora aſcēdē. ⁊ B eſt q̄ Dioñ. ait. q̄ talis trāſlatio fit ne diuina imūdis recepta ſint: B eſt ne diuina imūdis ſint manifeſta. Et B q̄nuz ad ꝑᵐ. Neq; mirabilium imaginū ſtudioſi ꝓtēplatiōis tanq̄ veris remaneāt figuris quātū ad 2ᵐ. Et bis duobᵇ cauſis duᵖ vilitas ſurgit. Primo: qz imūdi ſuā imbecillitatē cōſcēdes: vt q̄ ſe videt ad diuina nō poſſe aſcēdē: ad ꝓtēptuz ſui puocanᵗ. Scōo boni ⁊ digni: ex quo ꝑ talia aliqualr deū cognoſcūt: ad ipm magis cōſcēduz ꝓmouētur: vñ Hugo exponēs dictū ſapiēcie ait. q̄ vtrobiq; iuſtū indicū apparet: vt dū Amas in manifeſtaᵗⁱᵉ q̄ſi vili indumēto ſe ꝓtegit: vt indignos ad ꝓtēptuz ſui puocet: ⁊ dignos ad dignā ſpez ſuā que latet ꝓcupiſcēdā ⁊ querēdā inuitet vt nō ſint ꝓtēti: eo q̄ foris aſpiciūt: ſz ipa deformitate exterioris demonis depoſſi: in figuris nō remanēdt tanq̄ veris. ¶ 3ᵐ rōnez aſſignat Dioñ. q̄ deus magis inoteſcit nob̄ per negatiōez q̄ per affirᵃᵗⁱᵒ: qz negatiōes dicte de deo vere ſunt. affirᵃᵗⁱᵒ vo incōpacte: ⁊ ideo magis ꝙgruēt⁰ per vilia laudat que magis remouētur ab ipo.

Ad primuz dōm q̄ in cōgne diuina duo eſt conſiderare: ꝑnᵐ ⁊ terminū: ꝑnᵐ talis cognitiōis pñt eſſe corpalia: qz intelligibilia dei per ea que facta ſunt intellecta ꝓſpiciunᵗ. Terminus aūt nulla creatura eſſe dz: qz in nulla creatura eſt ſufficiens ſilitudo reᵃ dei: qz ſm Dyonᵉ. cōparatio terreno. ad deū nulla eſt. Nō g̃ debemus manduci p imagines vt ibi ſiſtamus: potiſſime in cōgne trinitatis de qua Boet. loquit: qz in nullo creato tres ꝓſonas in vna cēntia aſpicē poſſumᵘ. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ duplex eſt ſilitudo. quedā nālis: ⁊ ſm hāc magis aſſimilat itellᵘs deo q̄ corpalia: ſed talis ſilitudo nō ſemp facit ad cōgnez. nā itellectus magis cognoſcit alia a ſe q̄ ſeipm. Alia eſt ſilitudo per iformatiōez ſm q̄ oculus aſſimilat coloꝛi cuz ſpecie colozis iformat: ⁊ hec aſſimilatio facit ad cōgnem vt ſpectat ad ꝓpoᵐ: ſm hāc aſſimilationē magis aſſimilat itellᵘs corpalibus q̄ deo: quia nō iformat niſi ſpecie corpaliū cum ſola corpalia pbāta ſmata habeāt: ⁊ ideo per talia in diuinā cōgnem manduciᵐur. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ ſm illa vilia dz noīari deus: que deformitatez peccati nō noiant. Nā trāſlatio fit ſm aliquā ſilitudinē. petrā aūt ſm auerſionez a qua foꝛᵐ ⁊ ſpem trahit nibil eſt: ⁊ ſm ipm nō eſt aliq̄ aſſimilatio ad deum: ⁊ ideo nō noiat deus diabolus nec petrā. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ nō ſunt aliq̄ vilia ſi in eis peccati deformitas nō includit ſm que deus noiari nō poſſit. Et q̄ dā: qz in vilibᵇ nō ſunt ꝓditiones nobiles. Dōm q̄ nō eſt aliq̄d a deo vile ꝓnatuz omni nobilitate: quia tūc inuenirent aliquid priuatum omni participatione ſūmi boni: quod eſt impoſſibile.

Uper litteraz ſup illo. [Diſcerne igitur o hereticē.] Notāduz q̄ Dyonᵉ. otra hereticos ironice loquit dicēs. Hereticē diſcerne ſpiritum Chriſti a ſpiritu dei. q. d. nō potes diſcernere neq; diſtinguere vel diuidere: cum idem ſit ſpūs dei ⁊ Chriſti ſine patris ⁊ filij.

¶ Itē ſup illo. [Et ſm B nō idē eſt de⁹ q̄ eſt dei.] Nōn⁹ q̄ lra dup' pōt legi ſuſpēſiue ⁊ abſolute: ſi legat ſuſpēſiue: cuius eſt ſenſus ſm B: B eſt volumus loq; de deo ſm B

Egid. ſup p ſen. ꝫ 2

E
Dicit rō ꝙrtium eſt ſcia theoᶜᵉ ꝺ cum laudat magis per vilia q̄ per alia.
2ª rō tāᵗ illud Matth. Vob̄ datū eſt noſſe myſteria regni dei.

F

3ª ratio

Pñᵐ cogñis dei pōt eē creatura: ſed nullo⁹ terminus dicte cognitionis.

G
Duplex ſilitudo ſ. nālis ⁊ p iformatiōez: ſz ꝑmam magis itellᵘ ſimilat deo, per ſcōaz corpibus.

H
Deus nō ſimilat⁹ deformitati ꝺ formitate peccatuꝝ: ꝺ illis ſit trāſlatio.

I qđ in creaturis aspicimus: ſm quē mo^{m} nō est idez de^{o} t qđ est dei. q. d. nō. Si ꝯo legaſ absolute: ſi intelligaſ de rōne reali est locutio falsa: qz realr loquēdo idē est de^{o} t qđ est dei. Bz ſi intelligaſ de rōne: sic est locutio vera: qz sic̄ in creaturis realr nō est idem bō: t qđ est bois: siue nā t res nature: vel nā t hypostasis: sic in diuinis bz nō re: rōne tñ differt essentia t persona.

¶ Jté sup illo. ⁊ Deus aūt imēſe ⁊tus. ⁊ Notādū q̄ inté dit Dylaſ. q̄ deus dicat se oēs: ꝫ est se totū t pfectū eé vbiq;. ⁊ Per sua. ⁊ Doc est per po^{s} t ⁊tutē suā. nā corpo q̄ po^{s} dei t ⁊tus est vbiq: cū po^{s} t ⁊tus dei sit ipe deus: ipse deus vbiq; erit: t ſi vbiq; deus est: omnis vbiq; est: cum simplicissimus sit t parte careat.

¶ Jté sup illo. ⁊ P̄ii po^{s} appropaſ. ⁊ Cōtra. videſ q̄ po^{s} debeat appropari filio. nā ⁊tus ad po^{m} ptinet: sed ⁊tus appropaſ filio: iuxta illud Apli. Predicamus chm dei ⁊tutē t dei sapiam. g̃ t po^{s} ei appropari debet. Dōm q̄ ⁊tus nō dicit po^{s} solū: sed dicit po^{s} pfectā. habet. n. ponere po^{s} in vir^{s}. pp qđ in p̄ celi t mū. scribiſ. q̄ ⁊tus est vtimū de po^{s}. eripīr g̃ pōt ꝓsiderari ⁊tus. Primo: rōne po^{s} in qua fundaſ. Scdo: rōne act^{s} que po^{s} per ⁊tutem efficit. Tertio: rōne bonitat̄ que resultat in ope per ⁊tutez: qz ⁊tus nō solū bōtem pficit: sed etiā opus suū bonū reddit: ſm p̄bm 2° etbi. ſi respicimus ⁊tutem rōne fundamēti: vt rōne po^{s} sic appropaſ patri. Si ꝯo ꝓsideramus tā put per ipam fit erit^{s} in opus sic appropatur filio: qz pater per filiū opaſ oia: vñ filius brachiū p̄is dicit⁹ est. Si ꝯo de ⁊tute logmur vt opus bonū reddit: sic appropaſ spūi. ſ. cum g̃ arguit̄ q̄ po^{s} bz appropriari filio sicut virtus. Dōm q̄ nō oportet cum ⁊tus nō solū po^{s} noiet: vel nō dicat po^{m} absolute.

¶ Jté sup illo. ⁊ Sapiēta appropriaſ filio. ⁊ Cōtra. ga ſi aliqua cā est pp quā sapiēta filio appropaſ erit: qz pceđit per mo^{m} intellect^{s} t sapiēta iter intellualez habit⁹ cōputaſ: vt pz per p̄bm 6° etbi. Sed sicut filiꝰ pcedit per mo^{m} nāe: t nō nā nō appropaſ filio. g̃ nec sapiēta ei appropari debet. Dōm q̄ nā semp bz rōnez p̄ncipij: ſz sapiēta nō solū dicit p̄n^{m}: sed etiā dicit qđ est ex p̄n^{o}. nā sicut qñ aliqua pceđūt ab aliq̄ pceđūt per modū artis: alis oñis dr. hec sunt ars huius vel illi^{s}. ita q̄ ipsa artificiata ars oñr: ita q̄ pceđit per mo^{m} sapiēte. sapiēta dr ei pōt: t qz filiꝰ dr sapiēs: nō qz per mo^{m} sapiēte. pducat psonā aliquā: sed qz sic ipe pducit: ei appropaſ sapiēta que cōperit ei qđ est ex p̄n^{o} nō nā que p̄n^{m} noiat. Vlaz ſi ipsa artificiata pōt dici ars t sapiēta artificis: ⁊bū aūt qđ nō ꝑpe est artificiatū: sed ratio artificiādi: talia multo ꝛgruētius appropiate ars t sapiēta noiaſ. pp̄ter filiationem quā habet sapiēta: cum ꝑpio filio.

¶ Item sup illo. ⁊ Bonitas attribuīt spūisancto. ⁊ Cōtra. bonum ſm Dion^{s}. est diffusiuum sui: t est quasi fontale p̄ncipiū oīs emanationis: sed huiusmodi appropriationes fiūt per filiationem qua habet ad p̄a. ergo debet bonitas appropari patri cuius ꝑpriū est esse totius deitatis p̄ncipium. Dicēdū pater est p̄n^{m} totius deitatis nō per modū finis: sed magis. q. per modum efficientis. t dico quasi qz in diuinis nō ꝑprie est causa efficiēs: nisi extēdaſ efficiēs ad omne principiū pductiuū. bonum aūt habet rōnē cause finalis: t ideo nō opz bonitatē appropriari p̄ri: cuius sit ꝑpriū eius esse totꝰ deitatis p̄n^{m}.

¶ Jtez sup illo. ⁊ A quibus bec nois trāslata sunt ad creaturas. ⁊ Cōtra. Eph^{s}. 3°. a quo est oīs paternitas in celo t in terra. g̃ paternitas nō trāsferē a creaturis ad creatorem: vt dicit Magister. Sed ecōuerso dicendū: q̄ sicut in paternitate: sicut in ceteris nobis vno est cōsiderare rem significatā t modū significādi quātum ad rem significatam: pāno repit̄ paternitas in deo cū in creaturis sed quātum ad modū significādi ſm q̄ tale nomē a nobis est impositum per prius repit̄ in creaturis: t inde ad diuina trāslatū est. Et ꝑter hoc Magister dicit nomē paternitatis a creaturis ad diuina trāslatum. N

¶ De quibusdā que ſm suam de deo dicunt: que spālem efflagitāt tractatū. ſ. de scientia t p̄scientia t puidētia t dispone/ꝑdestinatione/ volūtate t potentia. Distin. XXXV.

Quamq; sup̄ dixerimus ac plura dixerim⁹ de his cōiter que ſm substantiam de deo dicūtur: eoz tñ quedam spālem efflagitāt tractatū: de quibus āmodo tractādum est. i. de scientia/p̄scientia/puidētia/dispone/ꝑdestinatione/ volūtate t potentia. Sciendū ergo est: q̄ sapientia vel scientia dei: cum sit vna t simplex: tñ ꝑpter varios rerū status t diuīsos effect⁹: plura ac diuersa sortē noia. Bi enim nō tñ scientia: sed etiā p̄scientia vel puidētia/dispositio/ ꝑdestinatio/ t potentia. Et est p̄scientia siue puidentia nō de futuris tñ: sed de oībus: de bonis. ſ. t de malis. Bispositio ꝯo de faciendis. Predestinatio de oībus saluādis: t de oībus bonis: quibus t hic liberātur t in futuro coronabuntur. Predestinauit. n. deus ab eterno boies ad bona eligēdo: t ꝑdestinauit eis bona ꝑparando. Qz boies predestinauit: Aplus ostendit dicēs. Predestinauit quos p̄scīuit fieri ꝓformes imaginis filij sui: t alibi. Elegit nos ante mūdi ꝓstitutiōez: vt essemus sancti t imaculati. Qz aūt bona eis preparauerit: ꝓpheta Ysaias oñdit dicēs. O culus nō vidit deus abs te que ꝑparasti diligentibus vel expectātib⁹ te. Ergo ab eterno ꝑdestinauit quosdā futuros bonos t brōs. i. elegit vt eēnt boni t beati: t bona eis ꝑdestinauit. i. ꝑparauit. Prouidētia aūt est gubernādoz: que vtiq; eodē modo videſ accipi quo dispositio. Interdū tñ puidentia accipit̄ ꝓ p̄scientia. Sapia ꝯo vel scia que de oib⁹ est. ſ. bonis t malis: t de p̄tib⁹/preteritis/ t futuris: t nō tñ de tpalib⁹: ꝫ etiā de eternis. Nō eiz ita scit deus ista tpalia vt seip̄m nesciat: ſz ipe solus seip̄m pfecte nouit: cuius scie cōparatione oīs creature scia impfecta est. O

¶ Utrum scientia: vel p̄scientia: vel dispositio: vel predestinatio potuerit esse in deo ſi nulla fuissent futura.

Bic considerari oportet: vtrum scientia vel p̄scientia

A sciētia: vel dispositio: vel p̄destinatio potuerit esse in deo si nulla fuissent futura? Cuz. n. p̄scientia sit futuroꝝ: ⁊ dispositio faciēdoꝝ: ⁊ p̄destinatio saluādoꝝ: si nulla essent futura: si nihil esset facturus deus: vel aliquos saluaturus: nō videt potuisse in deo esse p̄scientia vel dispositio vel predestinatio. Potuit aūt deus nulla p̄scire futura: potuit nō creare aliqd vel nō saluare aliquos. Potuit ergo in deo nō esse p̄sciētia vel dispositio vel p̄destinatio. Ad hoc aūt ita a gbusdaz opponit. Si ingunt potuit p̄scientia dei nō esse in deo ab eterno: ⁊ potuit nō esse. Si ꝙ potuit nō
B esse: cum p̄sciētia dei sit eius sciētia ⁊ sciētia sit eius essentia. Potuit ergo nō esse ab eterno: id qō est diuina essentia. Ita ⁊ de dispositione ⁊ p̄destinatione que est diuina essentia obiicit. Addit quoqz ⁊ alia ita loquentes. Si potuit deus nō p̄scire aliqua: cum idē sit deo prescire qō scire: ⁊ scire qō esse: potuit ḡ nō esse. Itē cum idem sit deuz p̄scium esse: ⁊ deuz esse: si potuit nō esse prescius: potuit nō esse deus. Potuit autem nō esse prescius: si potuit nulla prescire. At potuit nulla prescire: quia potuit nulla facere.

C ¶Respōsio ꝙ prescientia ⁊ dispositio ⁊ predestinatio quasi relatiue dicūtur ad futuras res vel faciendas.

Ad hoc iurta modulū nostre itelligentie ita dicimus. Prescientia ⁊ dispositio vel p̄destinatio ad aliqd dici vident. Sic enim creator ad creaturam relatiue dr: ita p̄scientia vel p̄scius ad futura referri videt: ⁊ dispositio ad faciēda: ac p̄destinatio ad saluāda. Verūtamen creator ita relatiue dicit: vt essentiā nō significet. Prescientia ꝙ vel p̄scius: ⁊ in respectu futuroꝝ dicit: ⁊ essentiā designat. Ita etiā dispositio ⁊ p̄destinatio. Ideoqz cum dr. Si nul-
D la essent futura: nō esset in deo p̄scientia: vel nō esset deus p̄scius. Quia varia est ibi cā dicendi: distingui oportet rōnem dicti. Cum ḡ dicis. Si nulla essent futura: non esset in deo p̄sciētia: vel nō esset p̄scius. Si in dicēdo hāc cām attendis. s. ga nulla essent subiecta eius p̄sciētie: vnde ipsa possit dici p̄sciētia vel ipe p̄scius: qō vtrūqz dicit ꝓpter futura: verus est itellect⁹. Sin aūt ea rōne id dicis ꝙ nō fit in eo scientia qua p̄scit futura: vel ꝙ ipse non sit deus qui est futuroꝝ p̄scius: falsa est itelligētia. Silr ⁊ ille locutiones determinādę sunt. Potuit nō esse p̄scientia dei: vel potuit E nō esse p̄scius: ⁊ potuit deus nō p̄scire aliq̄. i. potuit esse ꝙ nulla futura subiecta cēnt eius scientie: ⁊ ita nō posset dici p̄scius vel prescire: vel scientia eius p̄sciētia: non tñ eo minus ipse esset: vel eius sciētia. Sed nō posset dici p̄scius vel p̄scire vel p̄scientia: si eius scientie futura nulla forent subiecta. Silr de dispōne ⁊ p̄destinatione vel potentia. Hec enim vt dictum est ad tēporalia referūtur: ⁊ de temporalibus tñ sunt.

¶Oz scientia dei nō tñ est de temporalibus: sed etiam de eternis.

Scientia vo vel sapiētia nō tñ de F tpalibus: sed etiaz de eternis est. Ideoqz ⁊ si nulla fuissent futura: esset tñ in deo sciētia eadē que modo est: nec minor esset q̄z modo: nec maior est q̄z esset. Sciuit ergo deus ab eterno eternā: ⁊ omne quod futurū erat ⁊ sciuit imutabiliter. Scit quoqz nō minus p̄terita ⁊ futura q̄z p̄ntia: ⁊ sua eterna sapientia ⁊ imutabili scit ipse oia qua sciunt. Quis enim ratio supne ⁊ eterne sapientie: vt ait Ambr̄. in eo est: qz oēm sapientiam ⁊ sciam capit sua immēsa sapiētia.

¶Quare oia dicātur esse in deo: ⁊ qō factuz est habet vitam esse in eo.

Propterea oia G dicunt eē in deo ⁊ fuisse ab eno. Unde Aug. sup Gen̄. Hec visibilia inqt anteqūz fierent nō erāt: quō ergo nota deo erant que nō erāt? Et rursus. Quō ea faceret que sibi nota nō erāt? nō enim qcq̄z fecit ignorāns. Nota ergo fecit: non facta cognit. Proinde anteqūz fierent ⁊ erāt ⁊ nō erant. Erant in dei sciētia: nō erāt in sua nā. Ipsi aūt deo nō audeo dicere alio modo inotuisse cum ea fecisset: q̄z illo quo ea nouerat vt faceret. Apud quē nō est trāsmutatio: nec vicissitudis obūbratio. Ecce hic habes ꝙ hec visibilia anteqūz H fierent in dei scia erāt. Et hoc ḡ sensu oia dicūtur esse in deo: ⁊ omne qō factū est dr vita esse in ipso: nō ideo ꝙ creatura sit creator: vel qa ista tpalia essentialr sint in deo: sed quia in eius scientia semp sunt: que vita est.

¶Oz eadem rōne dicunt oia ei presentia.

Inde est etiam ꝙ oia dr ei p̄sentia esse: nō solū ea que sunt: sz etiā ea que p̄terierūt: ⁊ ea que futura sunt: ſm illud. Qui vocat ea que nō sunt tanq̄z ea que sunt. Quia vt ait Ambro. in lib.

I de trinit. Ita cognoscit ea que nō sunt vt ea que sunt: & hac rōne oia dicunt eē in eo vel apud eum siue ei p̄nta. Unde Aug. sup illū locum psal. Et pulcritudo agri mecum est. Ideo ingt mecū est: qz apud deum nihil p̄terit: nihil futurum est. Cum illo sunt oia futura: & ei nō detrahunt tam p̄terita. Cum illo sunt oia cognitione quadam ineffabili sapiētie dei. Ecce hic aperit Aug. ex qua itelligentia accipiēda sunt hec verba: oia sunt deo p̄nta: in deo sunt oia: vel cum deo vel apud deum vel in eo vita: qz ineffabilis oium cognitio in eo est.

K ¶ Umqz supra. Postq̄ Magr determinauit de vnitate eētie & distinctione psonaꝝ in quibus p̄cipaliꝰ ꝓsistit mā p̄mi libri anteqū accedat ad .2m̄ librū in quo de creaturis est determinaturus determinat de quibusdam attributis diuinis scm̄ que re⁹ creaturaꝝ deus cā & p̄n⁹ noiaf. deus aūt nō est agēs ex necessitate nāe sed per intellm: & qz in agētib⁹ per itellm nō solū regit̄ vnus & po⁹ vt possint agere: sed & scia & volūtas vt sciāt & velint: & ideo p̄te ista que p̄tā totū supius p̄cedēs cum diuisa fuit de trib⁹ p̄dictis Magister determinat. s. de dei scia po⁹ & voluntate. Uñ duo facit ga Primo dicit tale tractatuꝝ esse necius. Scdo de p̄dictis exequit̄. 2⁹ ibi statim post. ¦ Sciendū est igit̄. ¦ ¶ Circa qd tria facit scm̄ q̄ de tribus determinat: ga Primo determinat de dei scia. Scdo de eius po⁹. Tertio de volūtate ipsius. 2⁹ ibi ¦ Nūc de po⁹ dei agēdū. ¦ In p̄n⁹. 42. di. 3⁹ ibi ¦ Jus de dei volūtate. ¦ In p̄n⁹. 46. di. ¶ Circa p̄m duo facit ga Primo determinat de dei scia. Scdo spāliter determinat de dei p̄destinatiōe que q̄dam spēs diuine scie videt esse vt accipiamus spēs pro omni eo qd scm̄ spāles modū aliqd noiat. 2⁹ ibi ¦ Predestinatio &c. ¦ In p̄n⁹ 40⁹ di. ¶ Circa p̄m duo facit: qz Primo determinat de diuina scia. Scdo ostēdit quo ipsa se habeat ad res scitas. 2⁹ ibi ¦ Nūc q̄ ad ppo⁹. ¦ In p̄n⁹ 38. dist. ¶ Circa p̄m duo facit ga Primo ondit sciam dei esse re⁹ oiuꝝ. Scdo huius occasione querit quo oia in scia dei existūt. 2⁹ ibi ¦ Solet hic queri. ¦ In p̄n⁹ 36⁹ dis. ¶ Circa p̄m duo facit: ga Primo separat sciam dei a p̄scientia p̄destinatione & ab alijs bo. Scdo ppter ptacta quādā q̄nes mouet. 2⁹ ibi ¦ Dic cōsiderare opꝰ. ¦ ¶ Circa p̄m duo facit: qz Primo dat diuꝝ iter p̄scientiā p̄uidentiā dispōnem & p̄destinationē: ostēdēs tm̄ oia dicta in B pcurre: qz nō sunt re⁹ oium. Scdo ostēdit diuinā sapiam sine sciam ab oibus practis differre: eo q̄ a diuina scientia re⁹ oium est. 2⁹ ibi ¦ Sapientia &c. vel scia. ¦ Deinde cum dicit. ¦ Dic ꝓsiderari. ¦ mouet quādā q̄nem circa ptacta. Et duo facit: qz Primo querit vtrū in deo esset p̄scientia vel p̄destinatio: si nihil futurū esset. Et ostēdit q̄ nō: ga talia solū re⁹ futuroꝝ dicunt. Scdo obiicit ad ptem 2uaꝝ. ibi ¦ Ad B aūt a quibusdā. ¦ ¶ Circa qd duo facit ga Primo obiicit in 2uū. Scdo obiecta soluit. 2⁹ ibi ¦ Ad B inqta. ¦ ¶ Prima pars diuidit̄ in ptes tres: scm̄ q̄ tres rōnes adducit ad ostēdēdū esse ipossibile p̄scientiā in deo nō fuisse: dato etiā q̄ nihil futurum esset. Prima ratio talis: p̄scientia dei est idē q̄ scientia: & scientia idē q̄ essentia. Si g̃ potuit p̄scientia nō esse in deo potuit in deo nō esse scia & essentia: qd est incōueniēs. Scda talis: p̄scire in deo est idem qd scire: esse idē qd esse. si g̃ de⁹ potuit non p̄scire: potuit nō scire & nō esse: quod est incōueniēs. Tertia talis: idem est deū esse p̄scium & deū esse deum: qz p̄scientia dei ipsam deitatē & dei nām dicit. si g̃ potuit deus nō esse p̄scius: potuit deus nō esse deus: qd est incōueniēs. 2⁹ ibi ¦ Addūt quoq. ¦ 3⁹ ibi ¦ Tres cum idē. ¦ Deide cum dicit. ¦ Ad B inqta. ¦ soluit. Et duo facit: qa Primo facit qd dictū est. Scdo ostēdit sapientiā & sciam in deo fuisse etiā si nihil futurū esset. 2⁹ ibi ¦ Scientia &c. ¦ ¶ Circa primū duo facit: qa Primo dicit p̄scientiā, dispōnem, p̄destinationē, quēdā respectū importare ad practa dispōsita & p̄destinata. Scdo ostēdit ppter talem respectū deū potuisse nō esse p̄scium, nō dispōsuisse & nō p̄destinasse, nō q̄ variabilitas intelligat̄ ex parte diuine scie: sed ex pte cōnoti siue ex pte effectuū. 2⁹ ibi ¦ Cum g̃ dicis. ¦

¶ Tūc segtur illa pars. ¦ Scia &c. vel sapientia. Jn qua ostēdit sciam & sapiam in deo esse ab eterno etiā si nihil futurū esset: qz talia nō solū dicunt respectu futuroꝝ et p̄tū: sed etiā respectu eternoꝝ. Et tria facit: quia Primo facit qd dictū est. Scdo dicit oia esse in dei sciētia & oia in eo esse vitā. Tertio ostēdit oia esse deo p̄nta. Et q̄ ipse notat ea que non sunt tanq̄ ea que sunt. scda ibi ¦ Preterea oia diligēter. ¦ 3⁹ ibi ¦ Inde est etiam. ¦ Jn quo terminatur ſnia lectionis & distinctionis.

¶ Circa sciētiam dei de qua in p̄ti distōne Magister determinat, duo querēda sunt. Primo de ea in se. Secūdo de ea in cōparatiōe ad sciētiam nostrā. ¶ Circa p̄m quereimus 4⁰⁸. Primo: vtrū in deo sit sciētia. Scdo: vtrū scipm cognoscat. Tertio: vtrum cognoscat alia a se. Quarto: vtrū beat ꝓpriam cognitionem de rebus.

¶ Utrum in deo sit scientia. Questio. I.

Tho. in sum pte. 1. p̄n. 14. q. 1. & in. 4. de sunt p̄n. 2. q. 1.

P ¶ Bprimum sic p̄cedit. Uidet q̄ in deo non sit scia: qa scia ipotrat p̄fectionē supadditā rei: sed cū de⁹ sit simplicissimus: nihil est supadditum eētie sue. g̃ &c. ¶ P. scm̄ p̄m p̄ Posteri. Scire est per demōstrationē itelligere: vnde ab eo demōstratio appellata est: syllogismo. i. sciēnficus vel faciens scire. Sed itelligere per demōstrationē est itelligere cū discursu: cum demōstratio sit quasi spēs syllogismi & in omni syllogismo habeat eē illatio que sine discursu esse non potest. ¶ P. Intellect⁹ distinguit̄ cōtra sapiam & sciam: qz intellect⁹ est p̄n⁹ sapiētia & sciētia ꝑnum. Sapiētia distinguit̄ a sciētia: qz sapiētia est per cās altas: sciēta per cās ymas: ita igit̄ possemus saluare in deo eē itellectū inquātum cognoscit seipm qui est p̄n⁹ oium: & sapiam inquātū cognoscit alia per seipm qui est cā altissimam. eo tamē esse sciam: vt videt̄ nullo modo saluare possumus: cuius nihil cognoscat per cās ymas. g̃ &c. ¶ P. In omni scientia est ꝓsiderare plura. s. scibiles, sciam & scibile: sed cum deus scm̄ Boe⁹ sit sūme vnus in quo nullus nius, in eo scia esse nō poterit: q̄ si dicas q̄ ibi est scia sine pluralitate: qz scitū ibi est idem q̄ sciēs. Ita: idē sibipsi nō potest esse sile scm̄ Dyonis. sed sciētia est assimilatio scientis ad scibile. g̃ nō pōt esse ibi idē sciēs & scitū sine scibile.

Jn cōtrarium est ga Aug. 15⁰ de trinit. ca. 13⁰. vult q̄ Verbū dei de sciētia eius gignat̄. sicut igit̄ est ibi Verbū: ita est ibi sciētia: sed cuius p̄prie sit ibi Verbū: vt ostēsum est supra: ꝑpe erit ibi & sciētia. ¶ P. Nō cōpetit alicui scire sine sciam: sed scm̄ Aug. 6⁰ de trinit. ca. vlt⁰. Oia hec mutabilia a deo sciunt̄: multe etiam auctes sacri canonis de sciētia dei loquuntur: qd nō esset nisi in deo scientia esset.

Videtur est in pra di. 17. q. 4.

Videa

A Respondeo dom̃ q̃ si vellemus seq̃ mo^m Platonicoꝝ/deus nullo mõ eẽt sciens: sed sup sciens.posuit enim Plato q̃ esset ordo deoꝝ fm ordinẽ abstractoꝝ.nã in q̃libet genere erat repire vnũ per se ⁊ multa per participationẽ:⁊ qz quanto aliq̃d est magis latum ⁊ plura cõprehẽdẽs/est magis abstractũ: vt qz aial est maioris ambit⁹ q̃ sit hõ/est magis abstractũ qd ⁊ fm intellectũ:per se aial fm põnes istã erit superius ad per se hoiem:⁊ qz nihil est adeo latum:vt vnũ ⁊ bonũ.nam ⁊ nõ existia vno ⁊ bono participãt:vnũ ⁊ bonum fm hoc sunt latiora entẽ:ꝓpter qõ voluerũt Platonici q̃ deus sũmus ⁊ ꝑmus erat entia vnitatis ⁊ bonitatis. Alia aũt abstracta que etiã appellat deos habebãt ordinẽ ad hũc vnum ⁊ p^m deũ:⁊ fm q̃ erat ordo in per se entibus ⁊ in abstractis:sic etiã erat repire ordinẽ in his que per participatiõez habebãt esse:⁊ qz in rebus ordinatis aliqua est inuenire suprema:aliq̃ media:aliqua infima:ideo in omni gñe entũ posuerũt dictos gradus: ⁊ qz videbãt oia colligata esse cum nõ ponerẽt ordinez absq̃ colligatiõe:posuerũt oia q̃dãmodo esse in oibus. nã ⁊ suprema reseruabãt in medijs ⁊ infimis ⁊ infima in medijs ⁊ supremis:ita q̃ res habebãt esse in seipsis ⁊ in alijs:⁊ ideo oia ꝯiuncta ⁊ colligata erãt. Et qz oñe qõ recipit̃ in aliquo recipit̃ fm modũ rei recipientis:nõ eodẽ modo oia erãt in oibus:qz q̃libet erãt in seipsis essentialiter:in supioribꝰ superexcellẽter:in infimis participative: vt qz viuere est ifra esse ⁊ supra sapere.nã viuit ⁊ est q̃ qd sapit ⁊ nõ ꝓuerũt̃.est aũt q̃ qd viuit nõ econtra:⁊ ideo fm vita est cẽ: viuere ⁊ sapere:oia hec erãt in ea per modũ vite sue vitaliter:⁊ qz viuere est in vita vitaliter:est in ea entialiter:cum vita seipsam nõ excedat.sapere aũt esse in vita vitaliter nõ est esse entialiter:qz sapere est ifra viuere:et cum sit in ea per modum vite qõ excedit sapere:erit in ea superexcellẽter.esse aũt in vita reseruabit̃ participative:eo q̃ esse excellit vitam:⁊ qz esse nõ põt esse in vita nisi per modũ vite:cum modus viuẽdi sit ifra modum entẽdi/ee erit in vita participative. Sũt g̃ oia q̃dãmodo in oib⁹. ¶Modi tñ entẽdi qui fm tres gradus distinguunt̃. vz.essentialiter/superexcellẽter ⁊ participative:nõ oẽs in oib⁹ reseruant̃.nã is in rebus medijs oẽs modi adaptari pñt: eo q̃ sibipsis sunt paria: ꝓpter qõ in seipsis essentialiter reseruant̃:in supioribus sunt iferioza:vnde suprema in eis participative existũt.in iferioribꝰ aũt sunt supioza:qua propter talia superexcellẽter ꝓbabẽt:suprema tñ ⁊ infimis solũ duo modi ꝓueniũt.nã suprema nihil brẽ participative:vnde q̃ qd est in eis:vel est entialiter vel superexcellenter. Infima aũt nihil superexcellẽter cõtinẽt:ꝓpter quod q̃ qd in eis existit:vel est ibi participative vel entialiter. cum igit̃ deus sit entia vnitatis ⁊ bonitatis fm prauatum modũ:q̃ qd erit in eo erit vnitiue ⁊ bonitiue.nam sicut q̃ qd est in per se vita est vitaliter:sic q̃ qd est in per se bono ⁊ per se vno est bonitiue ⁊ vnitiue.igit̃ sola bonitas ⁊ vnitas erãt in deo entialiter:qz esse bonitatez bonitiue ⁊ vnitatẽ vnitiue in aliq̃/est ea esse entialiter:sicut viuere est entialiter in vita:qz est in vita vitaliter:oia tamẽ alia erãt in ꝑ superexcellẽter. Nã cum oia sint ifra vnũ et bonum modus vnitatis ⁊ bonitatis excellit oia.nõ igit̃ erit scientia essentialiter in deo:qz nõ erit in eo scientialiter:sed superexcellẽter:vt bonitiue ⁊ vnitiue.igit̃ fm hãc viam: is posset dici deus bonus ⁊ vnus:nullo tamẽ modo potest dici sciens sed supersciens.

¶Ista aũt via:is subtilis sit ⁊ inuet nos ad ꝓfectionez bitatis:ꝓpter qõ sumus eã diffusius ꝓsecuti:admisceat tñ veris falsitates quasdã. Nã oẽs ꝓfectiones simpliciter in deo entialiter existũt:⁊ nõ est dare ordinẽ deoꝝ vt posuerũt Platonici:vt clarius apparebit cũ disputabim⁹ de ideis: vñ ⁊ Dion. in 11°de diui.no.sic loq̃ntes fortiter reprehẽdit.dicẽs q̃ nec ipsi sciuerũt qd dicerent nec pies eoꝝ:oꝝ nos ponere scias sapiam/⁊ talia que ꝓfectionẽ simpliciter ꝓportãt:in deo essentialiter ⁊ ꝓpe existere.nã Aug. 15° de tri.ca.14.dat diias iter sciam nias ⁊ scias diuinã: qz scientia in nob est accitalr in deo essentialr:⁊ Lorin.in 12°meta.aut.q̃ scia ⁊ vita ꝓpe de deo dicit.Ꝝ ne videamur vias Platonicoꝝ per oẽs modꝰ destruere:dicamus deũ nõ vno⁹ esse sciẽtez sed supsciẽtez:alio ℞o mõ ꝓpe ⁊ entialiter scientẽ esse:⁊ sic dicimus de scia:sic intelligẽdũ est de vita ⁊ sapia ⁊ ceteris diuinis attributis.nã sic plures dicum est in noie est duo ꝯsiderare:rem signatã ⁊ modꝰ.signãdi quãtuz ad modꝰ signãdi nihil de deo dicit ꝓpe: is superexcellẽter. Nã cuz modus signãdi sequat̃ modꝰ intelligẽdi:cum intellꝰ nr̃ deficiat a diuina entia:eo q̃ nãliter loq̃ndo reꝰ cognis nre ⁊ cuiuslibet creature:deus lucẽ habitat inaccessibilẽ quã nemo hoiuz vnq̃ vidit nec videre põt:si modꝰ signãdi noiuz attẽdimus:deus nõ est viuẽs nec sciẽs:is supviuẽs ⁊ supsciẽs. Ꝝ si rem signatã ꝯsideramus/vita ⁊ scia ꝓpe dicit̃ de deo:⁊ ideo Dion. aliqñ deũ dicit sup bonum ⁊ sup vitã. Aliqñ eum noiat per se bonũ ⁊ per se vitã.est g̃ deus ꝓpe ⁊ per se sciẽs:si rem signatã per sciam:nõ modũ signãndi attẽdimus.

Ad primum dom̃ q̃ pfectiones oium generũ ꝯgregant̃ in ꝑ p̃n⁹:ideo scia ⁊ vita ⁊ cetere pfectiones in ipo existũt:is qz in eo nõ sunt participative sed entialiter:qz deus est sua vita ⁊ sua scientia: ideo is in nob dicat scia pfectionez supadditã:eo q̃ per participatõez sciẽtes sumus:in deo aũt nullã pfectionẽ supadditã notat. ¶Ad 2^m dom̃ q̃ scire p se dicit rectitudinẽ cognis.q̃ aũt dicat discursum rõnis:accidit scie simpliciter sumpte:is nõ accidat scie nre:⁊ qz in deo sunt pfectiones absq̃ imꝑfectiõe:in deo erit scia absq̃ mutabilitate ⁊ discursu. ¶Ad 3^m dom̃:q̃ is scia aliq̃ modo sumpta distinguat̃ ꝯra sapiam:cõiter tñ accepta vnuz pro alio ponit̃ ⁊ scia sapiam includit:vt vñ velle Aug. 13° de tri.ca.pe.-Possumus tñ p quãdã adaptationẽ dicere in deo intellectũ esse sapiam ⁊ sciam.nã intellꝰ ꝓpe dicit reꝰ simplicitũ ⁊ per cõparationẽ ad gdditatẽ.scia aũt ⁊ sapia ꝓprie est cognitio cõpoꝰ^m.in deo aũt is esse nõ sit realiter distinctũ ab entia:est tñ distinctũ fm rõnem vt dicat̃ intellꝰ esse in deo ꝓut cognit̃ nãm suã:sapia ꝓut cogñit nãm suã esse:sciẽtia ꝓut cogñitõ se sit aliud:que oia in deo sola rõne distinguunt̃ur:⁊ tñ sic rõne talia distinguẽdo nõ saluamus intellm sapiaz/⁊ sciam/in deo esse vt in nob existũt:⁊ ideo rõ deficiebat:qz de rebus diuinis ad modꝰ rerũ humanaꝝ iudicare volebat:nõ tñ ꝓp hoc minus ꝓpe talia in deo existũt:imo magis inq̃ntuz secũ nõ cõpatiunt̃ imꝑfectiões annexas. ¶Ad 4^m dom̃ q̃ ꝑdicta que regunt̃ ad sciaz:nõ opz differre re sed rõne: vnde in deo idẽ est sciẽs scia ⁊ ꝑncipaliter scitũ:⁊ qõ dr q̃ sciẽtia est assilatio sciẽtis ad rem scitã:⁊ nihil sibiipi est sile. Dom̃ sciaz dici assilatiõe ipressionẽ,appõbẽsionez: is hꝰ vocabula sumpserũt originẽ ꝓp intellm possibiles qui cogñit per receptionem spẽi:⁊ est solũ in poꝰ^a scibilium:sed in deo talia nõ ponimus:nisi fm modũ intelligẽdi:cum in scia eius nõ sit potẽnalitas aliqua.

¶Utrum deus seipm intelligat. Questio. II.

Thom.in sum.parte pma ꝙ.14.q.2.⁊ in.q.de veritate ꝙ.2.q.1. Et Henri.in sum.ar°.40.q.2.

Secundo queritũ. Utrũ deus seipm intelligat vel cogñcat. Et vr q̃ nõ: qz fm Dion.7° de di.no.de° est sine sensu sine mẽte:is duo intellectiues operationes:is qõ est

B nõ potiuẽ Plat.de ordine deoꝝ fs ordinem i vtroq; ⁊ de duo q̃ supercelleñt sunt in deo/is entialr ⁊ participative i me dijs ⁊ infimis.

C

D

E

Lõ.39. Aliꝰ vnꝰ de di sup eno sup scieno. Aliꝰ eno et scieno. Prioꝰ quãtũ ad mo^m signãdi. 2us quãtũ ad rez signatã.

F Scia nõ ẽ in deo eo mõ q̃ intelligim⁹ eã intellm simpliciter:qz est in eo ifinite intelligibiliter.

G Hic vult dicere q̃ de ratiõe scie nõ est hoc nisi vt differat a sciente. Ibi aũt est idez hꝰ q̃ sit dr̃ aliorũ a sciẽte:vel dic ad p^m/3^m/⁊ 2^m:q̃ sic est discurrire per cõe (limos/p. tamen nescire tnõ tpia.

H Ad 4^m dic q̃ est cognoscẽs hꝰ se vt duos vt sic est sibi similis.

I tale seipm cognoscẽ nõ pót.grẽ. ¶ P. Uidemus in nobis duplicẽ mõ cognis: vnus est per simplicẽ intuitũ: sm q oculus videt:alius est p discursu:sm q ratio ratiocinãdo ꝛ inuestigãdo cognoscit. vnus aũt illa que sine discursu cogĩt seipam nõ videt.nã oculus alia videns seipm nõ videt. vnus aũt illa que cũ discursu cogĩt pót seipam cognoscere.cũ igit deus nõ discurrẽdo cogĩat: modus cognis eius assimilabilẽ cogni sensitiue.igitur dato q talia cognoscẽ possit:seipm nõ intelligit. ¶ P. Di in 15° ppõne de causis:q ois scies qui scit cẽntiam suã est redies ad cẽntiã reddition cõpleta:ꝫ in omni tali intelligĩt discursus ꝛ successio.cuz igit hec sint aliena a deo deus cẽntiã suã nõ cogĩt. ¶ P. Act° relones ipostates in diuinis nõ sunt reciproce:ꝛ ideo qz gsiare relonẽ ipostat nõ ꝓcedimus q aliqua psona seipam gsiet:sed scire relonẽ ipostat.g nulla psona seipam sciret: de deo dicere poterimus q seipm sciat:que de deo verificanẽ de

K qualibet psona: vel saltẽ de aliqua verificari brit.

Ter.c.39. **In cõtrariuz** est pbs in 12° meta.qui vult q deus seipsuz cogĩat. ¶ P. sm Auic.in meta° sua. Deus est intellector ꝛ apprehẽsor sui: eo q sua quidditas spoliata est a materia.

Rñdeo dom:q ꝫ ex predẽti qõne bñ possit deus esse cogĩtem ꝛ intelligẽtẽ:supplẽtes tñ qõ ibi dimissuz est. Doc idẽ triplici via venari possumus: sm q deũ triplr cogĩmus:per superexcellẽtiã:p remotionẽ ꝛ cãlitatẽ. Inquãtuz deũ per superexcellẽtiã cogĩmus ois que sunt in olb° in eo supercelleter ponimus:ꝛ ideo scire ꝛ intelligere que sunt pfectiõis in gñe entiũ p-

2° rõ q de° se ipm cogĩat. ducto ꝛ a ꝑpamplius ꝛ pfecti° existũt in ipso. ¶ Scdo possumus arguẽ deũ esse cogĩtez p remotionẽ. Uidemus.n.for° a materys separatã esse rõnẽ intelligẽdi ꝛ intellectuz in actu:ꝛ ideo spes lapidis que est in alia est intells

L in actu. Et rõ intelligẽdi:q si tñ bo forme bient p se esse: nõ solũ cẽnt ratio intelligẽdi sed intelligeret.nam q aliqua for° sit rõ agendi ꝛ nõ agat. B nõ est: nisi qz nõ cõpetit ei p se esse:ꝛ agere legĩt mo° cẽndi:ꝛ ideo qõ solũ est ratio cẽndi ꝛ nõ ppe est: solũ est ratio agẽdi ꝛ nõ ppe agit: vñ calor exis in mã nõ bñs per se esse:solũ est ratio calefaciẽdi:nõ tñ calefacit:q si tñ cẽt separat° cõpeteret ei agere:cuz igit deus sit ab olb° mãlib° segregat° ꝛ potissime

3° ratio habeat p se esse:potissime intelligẽs erit. ¶ 3° via sumit ex cãlitate.nã si deus oiuz est cã ꝛ oia cõparanẽ ad ipm tanq artificialia ad artificẽ:cum nõ agat ex necessitate nãe: sed per itellm ꝛ cogñẽ:vt in alia qõne patebit ipm eẽ intelligẽtez negare nõ possumus. Das tres vias tãgit Dion. 7° de dt.no. vbi de diuina sapia determinat.nam

M via per superexcellẽtiã tãgit cuz dicit:deũ eẽ sine mẽte et sine sensu nõ sm defectũ:sed sm excessuz.q.d.q ois cognitio pamplius ꝛ pfecti° ꝛ excelleter reseruat in p: via per remotionẽ inuit cuz ait.q diuina mens ꝛtinet oia: cogñe ab olbus segregata. Nã ex eo q segregat distinguit ab olb° creatis:unq̃uz in eis mãltas aliq̃ vel potẽ tialitas inuenit existẽs ipe in mãlis ꝛ act° purus:ois per cogñez cõprehẽdit. Tertia xo via habet cum subtũgit sm oium cãm in seipso oẽm sciam ꝑcipiẽret si cogimur deũ ponere intelligẽtem ꝛ cognoscẽtem.

2° para. ¶ Qz seipm cogĩat negare nõ possumus. Nã q aliqua vnus cognitiua supra se ꝛtinua non existat:B nõ est nisi rõne mãlitatis illi virtuti annexe: vt rõne mãe corpalis quã vnus illa pficit. Nam sm q Proclus pbat q ad se ꝛtinuus est incorpeũ est:ꝛ nullũ corpus ad seipm ꝓuertit:ideo oculus seipz nõ videt:qz visus est vnus organica.cuz igit deus potissime sit i mãlis ad que ois creatura cõparata q̃dãmodo corpora ꝛ grossa est: iuxta illo Dam.3° li°.c4.3°: Omne ad deũ cõparatũ grossuz ꝛ mãle inuenit. Solus.n. deus essentialr imãlis ꝛ incorpeus est: ꝓcedere cogimur deũ maxime seipm cogĩscere.

¶ Excedit aũt incõparabilr cognitio diuina sm quã seipm cogĩt:oẽm aliã cognez creatã:qõ sic declarat. In actu.n.cognis ad pñs est 4° ꝓsiderare cognoscẽs:rõnẽ cogĩcẽdi:actũ cognis ꝛ cognitũ. hec aũt 4° aliqñ reducunt ad tria:aliqñ ad duo:aliqñ ad vnũ:aliqñ oia realr sunt distincta. Nam vnus cogĩtus q̃druplici gradu distinguit:qz q̃dam est sensitiua:quedã rõnalis:quedã intellectualis:q̃dã supintellectualis ꝛ diuina. ¶ In vnte sensitiua semp ꝑdicta 4° realr differũt: vt apparet in visu. Nã vnus visiua per seipam nõ pót esse sufficiẽs cognis pm°:ꝛ ideo regrit q aliqd ei superaddat q sit cognis ratio: vt spes aliq pupillã iformãs. Rursus actus videndi semp est realr a videre distinct°:etiã ipm visuz realr distinctũ est.igit ad actũ visionis 4° ꝓcurrit de necitate realiter dtia:oculus tanq videns:spes tanq ratio: visio tanq act°: visibile tãq visus ꝛ cognitũ. ¶ In rõne aũt ꝫ 4° ad tria reduci pñt. Nã mens rõnalis seipaz cogĩscere põt:ita q idẽ est cogĩcẽs ꝛ cognitũ:ꝫ sm bo cognem se sufficiẽter p seipam scire nõ possit:ꝫ regrat ibi aliqd mẽ superadditũ: vt spes intelligibilis intellectum iformãs erũt. ibi igit 4° sm rõnez:tria sm rem.nã cogĩcẽs ꝛ cognitũ sunt duo sm rõnez: vnũ sm esse:pcurrit mẽ ibi ꝛ° spes intelligibilis:ꝛ 3° act° intelligẽdi. Sz in vtute intellitiua: vt loq̃mur sm mo° Dion. qui angelos appellat intellectuales:boies rõnales ꝑdicta 4° reducunt ad duo. nam angelus seipm cogĩscere põt:ita q ibi idẽ est cogĩcens ꝛ cognitũ: vez qz suba angeli nõ est po° pura in gñe intelligibilitas:nõ cogĩat se angelus cogĩcẽdo alia: vt itells nõ seipm cogĩt:ꝫ p essentiã suã seipm intelligit. igit tria in eo aliq mõ reducunt ad vnũ. vz. cogĩcens cognitũ ꝛ ratio cogĩcendi:act° tñ cognis de necitate est realr distinct° a dictis tribus:qz nulli creature actio essentialr ꝓuenit vt sua actio sit sua subã. igit ꝑdicta 4° in angelo nõ pñt reduci ad vnũ:ꝫ aliq mõ reducunt ad duo. ¶ In intellitu aũt diuino oia reducunt ad vnũ. Nã ibi idez est cognoscẽs ꝛ cognitũ:qz deus solũ seipm p ꝛ principalr cognoscit: vt suo loco patebit. Rursus ratio cognoscẽdi ꝛ act° cognis a cognoscẽte ꝛ cognito realr differre non pñt:qa deus seipm per seipm cogĩt:ꝛ ei intelligere est eẽntiale ꝛ sua actio est sua suba: vt ꝓbat 12° meta.t.c.39.ꝛ qz in omni cogñe est vnio cogĩcẽtis ad cognitũ:quãto magis in rõne cogniti cogĩtibile cognoscẽti vnitur:tãto magis cognoscit:qz potissime talis vnio intelligit in deo cuz nihil realr a deo differẽs intelligat mediuz in cogñe diuina vt seipm cognoscit:cognitio eius oẽm aliã cogñe excellit. Nã cum act° ꝛ ratio agendi q̃dãmodo sint media iter agẽs ꝛ obm:cum res creata seipam cognoscit:qz ratio intelligẽdi ꝛ act° vel saltẽ ipse act° ab ea realr differt: aliqd realr distinctũ ab ea itelligit: mediũ iter rez creatã cogĩcẽtez ꝛ seipam cognitã. nulla igit creatura a deo vnit sibi in rõne cognin vt de°: igit sibiipi est vnit°. magis igit verũ est deũ seipm cogĩcere:ꝛ ideo et° intelligẽ est sume voluptuosum pp ꝑdictã vnionẽ. ¶ Tria igit declarata sunt. ꝓmo q de° est intelligẽs. Scdo q seipm intelligit. Tertio q talis cognitio est sume voluptuosa: oẽz aliã cogñe excedẽs: qb° visis apparet Aristas qõnis.

Ad primuz dom q deus di sine sensu ꝛ sine intellectu ꝛ sine mẽte nõ ppter defectũ:sed ppter excessum: vt idez Dion. ibidẽ aut. Et ideo nõ debemus arguere q non intelligat. ¶ Ad 2m dom:q sm Phm ea que sunt p accns/separabilia sunt:ꝛ qz nõ est p se q vnus nõ discurrẽs seipam nõ cogĩcat nec oculus seipm

N 3° do. Diuina cognitio oẽm aliã cognitionẽ excedit. Nõ q in actu cognis q̃uor regruntur in vtute intellitiua realr distincta. In rõnali tria. In intellectiua ꝫ duo ꝫ in omni alia hec ꝫmor ad vnuz ventunt reale.

O

Ja intellus angelico sit idez realr cognoscens:cognitus; ꝛ rõ cogĩscendi tamẽ distinctus ꝫ act° cogĩcẽdi realiter distinguitur.

P

Ja divina intellctu oia hec sunt idẽ realr ꝫ cogĩcens:cognitus;/rõ tñ hec spes cogĩcẽdi ꝛ act°:qz eius actio ẽ ei° suba ꝛtinua:ꝛ distincta sm rõnem vel formalr.

Q

Epil. Intelligẽ vel est sume voluptuosum.

A luis ſeipſum nō videt ex eo q̄ nō diſcurrit: ſed quia virtus materialis exiſtit: ideo non oportet q̄ quicquid nō diſcurrit q̄ ſeipſuz ignoret: poterit enim nō diſcurrens ſeipſuz cognoſcere ſi quid imateriale exiſtat: ⁊ qz deus ḡd imateriale exiſtit: ideo ratio nō cōcludit. ¶ Ad 3ᵐ dicēdum q̄ ille reddimus pōt eſſe ſine diſcurſu ⁊ motu. naz cuz ſemp operatio ſit media inter agens ⁊ obiectū: cum aliqd ſeipſuz intelligit ſm̄ modum intelligēdi per operationē ſuaz tendit in ſeipſuz: ⁊ qz operatio illa terminatur ad id vnde exiit: ⁊ idez eſt principiū ⁊ terminus talis actionis: dicit huiuſmodi cognitio reddit⁹. nō igit̄ arguit̄. ſi deus ſeipſuz cognoſcit q̄ intelligat cuz diſcurſu ſm̄ q̄ ſuū intelligere ſm̄ noſtrū modum intelligendi eſt mediuz inter deum vt eſt intelligens: ⁊ vt eſt

B intellectui q̄ aliquo modo cōcedere poſſumus. Nam ſicut deus ſm̄ rationē a ſeipſo diſtinguit̄ vt cōſideratꝰ: vt intelligens ⁊ vt intellectū: ſic ſm̄ noſtruz modum intelligendi intelligere ſuum eſt mediuz cum ſeipſum intelligit: quia ſemp actus ſm̄ modum intelligēdi exit ab agente ⁊ terminat̄ in obiectū: ⁊ iſta eſt intentio ꝓpōnis

Cōmē.39. tacte: vt patet per Cōmentatorē ibidez: habet tamē dicta ꝓpoſitio aliam expoſitionē que etiā in cōmēto tangitur quā ꝓpter brcuitatē dimittemus. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ ſcire nō ipoztat relationē realez: ſed ſm̄ rōnem. relationes aūt rōnis reciproce eſſe pñt. nā idez p idēitatez que eſt relatio rōnis ad ſeipſuz refert.

¶ Utrū deus cognoſcat alia a ſe. Qō. III.

Xpo. in ſum. par. 1. pn. 24. q. 5. 2. q. de veritat. pn. 1. q. 2.

Ertio querit vtrum deus alia a ſe cognoſcat: Etvꝫ q̄ nō. arguit enim ꝑbus. 12. meta. q̄ ſi diuinus intellectus cognoſceret alia a ſe vileſceret. Nam intelligibile eſt perfectio intellectus: ſed omnia alia ſunt vilia in cōparatione ad ꝑmū. ergo nihil aliud a ſe intelligit: qz tunc vilitas primo eſſet perfectio primi. ¶ ꝑ. Idem ibidē arguit: q̄ ſi primā cognoſcit alia a ſe nihil eſt vere vnuz in quo nō ſit alietas: qō ſic declaraī: qz diuerſitas in ſcientia eſt ex diuerſitate intellectoꝝ. Si ergo primū alia a ſe cognoſcit cuz talia ſint multa ⁊ diuerſa in ſcientia primi erit diuerſitas: ⁊ per conſequēs in ipſo primo: quia ſcientia eius non eſt aliud ab ipſo. Sed ponere diuerſitatē in ꝑmo: ⁊ non ponere aliquid in quo ſit vera vnitas cuz omnis multitudo ab vnitate ꝓcedat: eſt valde incōueniēs. deus igit̄ nō alia a ſe: ſed ſolum ſeipſuz cognoſcit. ¶ ꝑ. Ex eodē

Cōmē.51. 12° haberi poteſt: q̄ ſi primū intelligeret alia a ſe q̄ intelligeret diſcurrendo ⁊ ei cōtingeret in intelligēdo laſſitudo. nam intellect⁹ nō intelligit plura ſimul: qz ſimul ⁊ ſemel non poteſt plurib⁹ informari: ⁊ q̄to ſimplicior

D eſt intellectus cum in eo ſit minor diuerſitas: magis determinatur vt vnum cognoſcat. ponere ergo intellectū diuinuz cognoſcere alia a ſe eſt dicere ipſuz cognoſcere vnum poſt aliud qō eſt incōueniēs. Poteſt autez ⁊ hoc idez aſſ declarari: quia intellius intelligens alia a ſe eſt in potētia ad intelligēdum: ſucceſſiue intelligit intellecta. omni autez tali cōuenit laſſitudo. vnde ⁊ idem ꝑbs ait q̄ ſi primū nō eſt intelligens actu: ſed potētia neceſſariuz eſt vt conſecutio intelligendi inducat ei laſſitudinez: ſed cū ſit incōueniens eſt ponere ipſum alia a ſe cognoſcere. ¶ ꝑ. in

T.cō.51. eodem. 12. legitur q̄ non videre quedaz eſt nobilius ⁊ melius q̄ videre. hec autē que nō videre eſt melius q̄ videre: ſunt turpia ⁊ vilia ſm̄ Cōmenta. ſed cuz omnia ſint vilia reſpectu primi: primū nihil aliud a ſe cognoſcet cum quicqd nobilitatis ⁊ bonitatis excogitari pōt deo attribuendū ſit: qui ſm̄ Anſel. eſt quicqd eſt melius q̄ eſſe q̄ nō eſſe. ¶ ꝑ. In eodem. 12. plane dicit ꝑbus ⁊ Cōmen. q̄ nihil extra ſe intelligit. ergo ꝛc. ¶ ꝑ. Si deꝰ cognoſcit alia a ſe: vel hoc eſt per eſſentiā ſuam vel per ſimilitudinē aliquā ſupadditā: per ſilitudinē ſupadditaz nō: qz tūc in deo eſſet cōpoſitio. ergo per ſeipſuz oia cognoſcit: ſz hoc eſſe nō pōt niſi inquātuz ipſe eſt cauſa oiuz: cognitio per cāz eſt cognitio diſcurſiua. ḡ deus cognoſcit diſcurrēdo qō eſt incōueniens.

E T.cō.51.

In cōtrariuz eſt: qz ſm̄ Aug. 15. de trini. c. 14. Nouit omnia deꝰ pater in ſeipſo: nouit omnia in filio. ⁊ 6° de trini. ca. vlti. vult q̄ deꝰ oia que fecit per verbū: cognoſcit in verbo. nō igit̄ ſuipſū ſolum cognitionē habet: ſed etiā ⁊ factoꝝ. ¶ ꝑ. Cognitio fit ꝓpter ſimilitudinē reruz exiſtentē in cognoſcēte: ſed diuina eſſentia eſt ſilitudo oiuz: qz vt ſupra oſtenſum eſt: nihil eſt oino primārū participatione bonitatis prime qō nō imitet diuinā eſſentiā in aliquo. igit̄ deꝰ p eſſentiam ſuaz omniū cognitionē habebit.

F Metaꝓ. cā. 8. tex. 8. pn. 1. q. 4.

Rñdeo dōm q̄ Cōmen. in. 12. meta. ſi ſm̄ q̄ ſonat littera cuz intelligere volum⁹ velle videt deum alia ſe nō cognoſcere niſi forte diceremus deum cognoſcere omnia: qz cognoſcit ſeipſuz in cui⁹ virtute ⁊ potētia omnia exiſtunt. vnde ⁊ reprehēdit Themiſtiū dicentē deum cognoſcere omnia eo q̄ ſe cognoſcit eſſe principiuz omniū. nititur aūt probare deus nihil aliud a ſeipſo cogſcē ex ꝑfectione ⁊ ſimplicitate diue cognis. Tunc. n. aliqs ꝑfecte cognoſcit cū cognitū cognoſcenti ꝑfecte vnit̄. vnde ait q̄ cuz intellect⁹ ⁊ intellectū fuerit adunata ꝑfecta adunatiōe ꝓtingit vt ipſa fiāt vnū ſimpliciter oīb⁹ modis. ſi igit̄ ꝑ⁹ alia a ſe cognoſcit eſt dare ipſectā cognez in ꝑmo cū ſit dare aliqd cognituz ab ipſo nō idez oīb⁹ modis cū eo. Oſtēdit etiā hoc idez ex diuina ſimplicitate: qz ꝑmuz vt ait: eſt ſimplici⁹ oīb⁹: ⁊ eſt ſimplr vnū ſine aliq̄ mltiplicitate: ⁊ qz in eo nulla multiplicitas eſt: nō eſt in eo alietas intellc ⁊ intellecti: nec eſt in ipſo multitudo itellectoꝝ: qz mltitudo itellectoꝝ abſq; alietate itellc ⁊ itellecti cē nō ꝑt. ¶ Sz hꝰ obiectiōes ꝓtingūt eo q̄ modus quo primū alia a ſe cogſcit ignorat. deꝰ. n. ꝑmo ⁊ ꝓncipalr ſoluz ſeipm cognoſcit ⁊ cognoſcēdo ſe cognoſcit alia. vñ oia creata reſpiciūt diuinū intellm nō tanq̄ obia ꝓncipalia: ſz q̄ſi obiecta ex ꝓtit: ⁊ qz multiplicitas ⁊ ꝑfectio cognis ⁊ ꝑfectibilitas cognoſcētis ineſt rei ex obiecto ꝓncipalino ex ſcōdario: cum deus ſolum ſeipſum per ſe ⁊ primo cognoſcat ex cognitiōe aliox nec ꝓſurget in eo multiplicitas nec imperfectio aliqua: vt Cōmē. cōcludebat.

Cōmē.51.

G Quia ſciāmur ſcienne vt res 2° de aia.

Iop. Loſſi.

Plus ſcit ſcia nō multiplicatur p obia ſecundaria ꝑfecta nec potētia vel actus.

¶ Cogimur enim ponere deum alia a ſe cognoſcere q̄ triplici via declarari pōt ſm̄ q̄ tria in oibus rebus alqs a primo cōſpicere poſſumus. Uidemus enim oia alia a primo mobilia eſſe: qz omnis creatura vel mouet̄ per ſe vel per accidēs vel ab intra vel eſt poſſibilis ad motum. Solus aūt deus vt ꝑbat̄ in 7° phyſicoꝝ. Eſt oino imobilis per omnē modum. Secūdo in oibus reb⁹ vniuerſi aſpicimus quēdam ordinem: ſunt enim vniuerſa creata ordinata ⁊ cōnexa adinuicem. ſolus aūt deus ꝑ ſe in hꝰ ordine nō continet̄: ſed eſt hꝰ ordinis inſtitutor. Tertio in omnib⁹ creaturis inuenimus aliquid imperfectionē ammiſtaz: aliquā potēialitatē ⁊ priuationem: ꝓpter qō bonum intellectū habere poteſt qō ſcribitur. 14. metaphy. q̄ accidit omnia participare malo ꝓter vnum: ꝓpter hec tria que in omnibus reb⁹ aſpicimus. vz. ꝓpter motum: ordinem ⁊ priuationem: arguere poſſumus deum alioꝝ a ſe cognitionem habere. Nam ſemper mobilia preſupponunt factorem imobi-

H Hꝰ tria ſſidamēta tritaz rōnuz ſequentiū.

T.cō.83.

Rō hꝰ cuz eꝰ declaratōe ex mot.

I Item:factor imobilis nō potest esse agens ex necessitate quia omne agens pḥysice mouet motuz:t omne qđ mouet mouū,mouet vt instrumentū eius qđ mouet per intellectū t cognitionē. Deus igit qui mouet imobiliter t tanq̄ ꝓmū agens nō vt instrumētū:nec agit ex necessitate nature:sed p intellectū t cognitionē:sz omne tale agens:factor cognitionē habet.igitur deus alioz a se t creaturaz factarū ab eo cognitionē habebit. bene igit Augu.in 6° de trini.in fine. ex mutabilitate reruz docet nos venire in cōgnez dine scie imutabilis dicēs: creata mutabilia existere:qz imutabilr sciunt a deo. ¶ Scōa via ad inuestigāduz hoc idez haberi pōt ex ordine vniuersi.nam nō est possibile oia tendere in suū finez directe nisi ab aliquo cognoscente eis ꝓstimaī ordo.cū igit videamus res nāles cognitōe carētes in suos fines directe tendere. arguere possumus aliquā cām per intellectum t cognitionē agentē:eas in suos fines destinare: ideo bene dictū est q opus nature est opus intelligētie. Sic enim debemus infima reducere in suprema:vt ea que videmus in istis inferioꝛib⁹ reducamus in celestes mot⁹ t in virtutē stellaz:t oia hec reducamus in artez intellectuales ꝓmi qui oīb⁹ reb⁹ instituit ordinez.vnde t Lōmē.quasi ab ipsa veritate coactus in.12.meta.istā sniaz ꝓtulit dicēs:q calores gīnati ex calorib⁹ stellaruz generātes quālibet spēm:spēz aialiuz:bñt mēsuras ꝓprias ex quātitatib⁹ motū stellaz:t dispōnib⁹ illaruz adinuicez in ꝓpinquitate t remotiōe:t ista mensura ꝓuenit ab arte diuina intellectuali:que est sīplis t vniformis vnius artis ꝓncipalr sub qua fiūt artes plures. ſm hoc igit est intelligēduz:q̄si nā facit aliqd ꝓfecte t ordinate q̄uis nō intelligat q esset rememorata ex vnib⁹ agētib⁹ nobiliorib⁹ ea que dicunt intelligētie. Sed non reducerenē ista oia in artē intellualez ꝓmi nisi de⁹ p intellectuz t cognitionē eis ordinē institueret t ea cognosceret.igit alioz a se cognitionē hz. ¶ Tertia via bū pōt ex pmatiōe t potētialitate rerū.nam cū rectū sit index sui t obliqui t per habitum cognoscaī habit⁹ t ꝓuatio. deus cognosceret oia nō soluz inquātuz oia aliquo modo imitant ipsuz:sed etiā inquātuz oia a sua ꝓfectiōe deficiunt nec erit hec cognitio ꝓfusa soluz. Naz sicut oia cognoscit distincte:qz ipsuz oia nō eodem mō imitant:sic etiā oia cognoscat distincte: qz nō oia ſm eandez rōnez a sua ꝓfectiōe deficiūt.Et istā viaz tangit Diony.7° de diu.no.qui assimilans deuz luminī t oēm creaturā tenebre que est ꝓuatio luminis:ait q sicut lumen si esset qđ cognosciuū per seipsuz tanq̄ ſm cāz tenebraz paccideret visionē:nō aliunde videns tenebras q̄ a lumine siue q̄ a seipso:sic de⁹ vt ex snia sua haberi pōt: cognoscit oēm creaturā que respectu ei⁹ tenebra dici pōt:nō accipiēs cognitionē aliunde:sed p seipsuz oia cōgnoscens. ¶ ꝓz igit q arguē possum⁹ deū cognoscē alia a se 3°. ꝓmo inquātū oia cōparant ad ipsuz vt iperfecta ad perfectū. Scōo tanq̄ mobilia t trāsmutabilia ad imobile t intrāsmutabile. Tertio:velut ordinata ad prestitentē ordinē. Inquātuz aūt oia cōparant ad ipsuz velut impfecta ad ꝓfectū:ipse est qđ imāle.oia aūt respectu ei⁹ sunt grossa t mālia. naz mām t māle semp ꝓsequit potētialitaz:t aliqs modus ipfectionis.inquātum vo oia cōparant ad ipsum:vt mobilia ad imobile:ipse est qđ indiuisibile t oia re⁹ ei⁹ sunt quodāmō diuisibilia.naz mot⁹ quādā diuisionē ipotest rōne successionis t ꝓcitatis t posterioritatis. put vo oia ipm respiciunt tanq̄ ordinata prestitentē ordinē:oia creata bñt rōnē multitudinis.ipse vo hz rōnem vnitatis. Nam ordo in multitudine ex vnitate habet esse: vt ꝓclus probat, sunt igit creata respectu dei mālia diuisibilia t multa. ipse vo respectu eoz est imāliꝫ: t indiuisibilis t vnus: t qz cognoscit creata ſm modus substātie sue: ideo cognoscit ea imaterialr:indiuisibilr t vnitiue.t hoc est qđ Diony.ait.7.de diui.no.dicēs:q diuina sapiētia seipsaz cognoscēs cognoscit oia imālr mālia quātuz ad ꝑm indiuisibilr diuisibilia quātuz ad scōs:t multa vnitiue in ipso vno cognoscens oia quātuz ad ternum.

Ad ꝓmū dom q si ꝓmuz cognosceret alia a se tanq̄ obīa ꝓncipalia vilesceret: imo in eo qnodāmodo esset summa vilitas:qz acgreret vilitatez t iperfectionē ex intelligere suo.vnde in eo nobilitas esse debet.Sed cuz nō intelligat ea tanq̄ obiecta ꝓncipalia:nulla vilitas ex hoc in eo existit: cū nihil aliō ab ipso ſm hāc hypothesim sit perfectio eius: nō enim considerat perfectio intellect⁹ ex intelligibili scōario: sed ex ꝓncipali.Et per hoc ꝑz solutio ad 2ᵐ 3ᵐ t 4ᵐ:qz nō ops in deo esse diuersitatē: vt arguebat scōm argu⁹: nec in eo esse discursuz t potētialitatez t lassitudinez in intelligēdo:vt cōcludebat tertiū: qz talia ꝓsequit intellectus nō ex obiecto scōario:sed ex ꝓncipali. vnuz enim per se t ꝓmo deus intelligit seipsuz.i.t intelligēdo ipm vnico t simplici intuitu absqs discursu t lassitudine:oia cognoscit:t ideo nō videre talia nō est melⁱ q̄ videre: vt dicebat quartū:cum nulla impfectio ponat in ꝓmo: ex eo q oia sic cognoscit. ¶ Ad 5ᵐ dom q deum nihil cognoscere extra se pōt intelligi dupliꝛ: vel q extra determinet rōnem t mediū cognoscēdi:t tunc est locutio oino veram:nihil enim cognoscit extra se:quia nihil cognoscit per mediuz extrancum a seipso:sed oia in seipso intuetur:qz cognoscēdo se cognoscit omnia.istum aūt modum loquēdi etiā sancti habuerūt. Naz Augu.83.q.ait: q deus nihil extra se intuet.t 4° super Gen. ad litterā eandez videt ꝓferre sniam.t Diony.7° de diui.no.ait: q diuina mens ſm oiuz causaz nouit oia ex seipsa: t in seipsa scientiaz t cognitionē ꝓte habens t preaccipiens: nō ſm visionez singulis se imittens.Si vo extra determinet cognitū nō rōne cognoscēdi:tūc est distinguēda: qz si intelligat de cognito principalr: sic est vera.nihil enim extra se cognoscit tanq̄ obiectū principale. Si vo intelligat de obiecto quasi scōario t ex ꝓsequenti.sic est falsa:qua oia alia cognoscit cognoscendo se:distincte t aperte:sunt enim oia nuda t aperta oculis ei⁹. ¶ Ad 6ᵐ dom q deus cognoscit oia per essentiā suam que est cā oiuz:nec tñ ꝓpter hoc intelligit cū discursu:qz nō semp cognoscere aliqd per cām est cognoscere cuz discursu t maxime cū vno t eodem intuitu:cognoscit eā t effectū. Deus aūt vnico t simplici intuitu cognoscit se t alia.

¶ Utrū de⁹ distincte t ꝓpe cognoscat oia. Qō. III.

Tho.in sum.ꝑte ꝓma.ꝑn.14.q.6.7.q.de veritate.ꝑn.2.q.4.

Quarto queritr vtrū deus distincte t ꝓpe cognoscat omnia: Et videt q non:quia scire ſm ꝓbm ꝓmo posterioꝛ est ex veris primis t immediatis. si igit deus distincte cognoscit: sic cognoscit:sed sic cognoscēs cognoscit per plura ꝑn⁹ t per plures causas.deus aūt vnico medio t per seipm omnia cognoscit. ¶ ꝑ. Uidet q cognitio dei nō sit ex primis.nam ꝓma per que habet ꝓpria cognitio rei sūt ꝓma in gñe t determinata ad aliqđ genus. deus aūt ꝑz causalitatez suam non determinatur ad aliquod genus entium.ergo cognitionem rerum distinctaz habere nō poterit. ¶ ꝑ. Nō videtur q sic ex immediatis:quia immediata principia multiplicantur ſm multiplicationē principiatoꝛ.t ideo ꝓbs.12.meta.ait: q ꝓp⁹ relatiōis

Scōa rō huc ei⁹ declaratio ex ordine. Tho.de ueritate vti.ō.tāgit ß.

K

L

Rō tertia huc ei⁹ declaratio ex ꝓuatōe.

Epilogus M

N

Uel dī q intelligibile est ꝓcessio actus intellectus cū est in potētia: talis nō est intellect⁹ dei.

O

Rō q sit dicendo deuz nihil esse se intellectu. by cū ꝓt determinare rez ꝑ medium cognoscendi:t sic est vez: vel sit determinare cognitum:t sic est vez: si intelligit de cognito vel obo principali:nō tamē si intelligit de secūdario.

P

Nota q vnico intuitu de⁹ cognoscit ꝓmariā t scōarias obīa:qz in ipsa visione ad ꝓma sic noscuntur ea .i. obīa ꝓmaria t scōaria: ꝓz ꝓpter. de ueritate vide aliqđ ꝑn.2.q.2.huius distin.

Q

A sunt relatio ⁊ ꝓncipia saḃaruꝫ sunt substãtia: qꝺ verum est ſm Cõmentatorẽ ibiꝺẽꝫ loquẽꝺo ꝺe ꝓncipys ime-ꝺiatis: seꝺ nõ ḃabeꝫ ꝺistincta cognitio rerum nisi ꝑ ime-ꝺiata ꝓncipia. ꝯ ꝺeꝰ nõ ḃabebit ꝺistinctã cõgnẽm rerum cum nõ viꝺeat imeꝺiatus ꝓncipium ipsaruꝫ: cum exi-stens unus sit omnium causa. ¶ Ꝑ. Posita cã imeꝺiata ꝺe nẽcessitate ponit effectꝰ: seꝺ cũ ꝺeũ ponamus eternum: creaturã vꝺ tpalem: ꝺeus nõ erit imeꝺ cã creature. igit cũ per seipsum creata cognoscat nõ ḃabebit ꝺistinctã co gnitionẽ creatoꝝ. ¶ Ꝑ. Oia cognoscit ꝺeꝰ in seipso: seꝺ creatura in creatore ſm Anſel. non est aliuꝺ ꝯ creatrix essentia. nõ igit ꝺistincte ⁊ ꝓpꝛie foꝝ cognoscet creatu-ras cũ cognoscat eas solum in seipso: ubi a seipso nõ ꝺiffert esse ꝺistinctũ. ¶ Ꝑ. Lõmẽ. vult ꝙ ꝺeꝰ cognoscat oia in eo ꝙ entia: ſz talis cognitio nõ est ꝺistincta. ꝯ ⁊c.

B

Jn cõtrariuꝫ est: qꝛ agẽs per intellm ḃz ꝺistin-ctã cognẽm eoꝝ q̃ ꝓꝺucit: ꝺeꝰ est ḃꝰ. ꝯ ⁊c. ¶ Ꝑ. Ordinare aliq̃ in finem mõ ꝺebuit ſm ꝙ ordinabilia sunt in graꝺibꝰ suis nõ põt esse absq; ꝺistin-cta cognitiõe ordinatoꝝ. naꝫ ꝙ ꝺeberet ordinare aciem militũ nisi eos ꝺistincte cognosceret / ꝺisordinata eẽt acies illa: qꝛ teneret graꝺum nobiliorum miles viliorum ⁊ si esset ordo in exercitu ꝓtingeret positꝫ per cognẽ ordinatis in ea nõ esset ordo. Si igit ꝺeꝰ cognoscit ꝺistinctã nõ ꝺicit ꝺe rebꝰ: vel universum esset ꝺisordinatũ vel ordo universi qõ est summũ ḃonũ in gñe creatoꝝ: rõne cuiꝰ oia fuꝛt valde bona: esset casualis: quoꝝ utrũq; est inconveniens.

Lõ. 39. 251 põ Lõmẽ. ó cognitõe ꝺei ꝺistincta. ſ. ꝙ cognoscit oia in cõi ⁊ ꝺistincte.

Rñꝺeo ꝺom ꝙ in. 12. meta. sup illo. c. Sñia patrũ. ubi ꝺe cognẽ ꝓmi ꝺeterminat ꝺescribitur q̃ꝺaꝫ positio ꝺe cognẽ ꝺei reꝰ creaturaꝝ ꝺicẽs: ꝺeus co-gnoscere oia: ſz nõ sub mõ ꝺistincto. naꝫ sic cognoscit ꝺeꝰ oia ſicẽ ꝙ cognosceret caliꝺum in eo ꝙ caliꝺum: cognosceret caliꝺũ in q̃lz mã. naꝫ nõ cognosceret caliꝺũ in q̃lz mã sub mõ ꝺistincto: seꝺ solum cognosceret nãm caloris in oi caliꝺo. naꝫ ſicẽ ꝙ cognosceret caliꝺum ignis ꝙ est ꝓ in gñe caliꝺoꝝ nõ ignoraret nãm caloris in oi caliꝺo: nõ tñ ꝺistincte cognosceret: ꝺoc caliꝺũ ⁊ illuꝺ caliꝺũ: ita ꝺeus ꝙ cognoscit entitatẽ suã que est ꝓ in gñe entitatũ non ignorat nãm entitatis in oi entemõ tñ ꝑ ꝯ cognoscit ꝺistincte ꝯ ens vel illuꝺ. ¶ Jsta positio ſz ꝙ ꝺiversimoꝺe ſe ꝓtinuari ſiꝛa cõmẽtũ: põt esse Lõmẽtatoris vel alteriꝰ a Lõmẽta-tore inꝺuctа: cuiuscũq; tñ sit errones est: ⁊ q̃ntũ aꝺ pri-maꝫ ꝺeficit. Prio: qꝛ nõ est sicẽ qõ iꝺucit ꝓto sñi. nã ⁊ si ꝙ cognoscẽt caliꝺum in eo ꝙ caliꝺũ nõ cognoscat ꝯ caliꝺum vel illuꝺ caliꝺũ. ñ ꝙ cognoscit ꝑfecte ⁊ cõplete nãm entis: ⁊ ens in eo ꝙ ens: oportꝫ ꝙ cognoscat ꝯ ens ⁊ illuꝺ ens. Tã ꝙ cognoscit ꝑ oẽs moꝺos ens in eo ꝙ ens: oportꝫ ꝙ per oẽm moꝺũ cognoscat oĩas entis: oĩe entis sũt iꝺẽ ⁊ ꝺiversi: unũ ⁊ multa, vle ⁊ ꝑticulare, ꝑꝰ ⁊ poꝰ. nõ igit põt co-gnosci ꝑfecte rõ entis nisi perfecte cognoscat iꝺẽritas ⁊ ꝺiversitas reꝝ: ⁊ ꝙ cognoscat ꝑfecte iꝺẽtitatẽ ⁊ ꝺiversitatẽ oiuꝫ rerum: ꝺistinctã cognẽ reꝝ ḃz: sic. n. imagiari ꝺebemꝰ ꝙ ſicẽ sensus cõis sub una rõne cognoscit oia q̃ cognoscũt oẽs sensus ꝑticulares ⁊ plura: sic sub a superior sub una rõne formali plia cognoscit q̃ inferiores sub plibꝰ rõnibꝰ: ꝺeꝰ aũt ꝙ est suprem inter oia ꝙ unicũ meꝺium ut per seipm oia ꝺistincte cognoscit. uñ ordo subaꝝ intellectibilium magis assimilat ordini poꝰ ordinatoꝝ aꝺ seinuicem q̃ ordini ꝺabilium. Naꝫ ſz ꝙ metaphicã nõ ꝺistincte ⁊ in ꝓ-pria foꝰ ⁊ ꝑticulariter cognoscam: quecũq; ꝙ scias ꝑticula-res cognoscim: qꝛ tũc alie scie viderent superfluere: per sensus tñ cõez oia ⁊ plura ꝺistincte cognoscim: q̃ per ꝑticu-lares sensus apprehẽdim: ſz qꝛ ꝺiie caliꝺi in eo ꝙ cali-ꝺum nõ sunt iꝺẽ ⁊ ꝺiversum: nõ oportꝫ cognoscentẽ caliꝺum ſm ꝙ caliꝺũ ꝺiversitatẽ ⁊ iꝺẽtitatẽ caliꝺoꝝ cognoscere: ꝙ

Nõ ꝙ ꝺistinctio ꝺei inter eaꝺem potentias: ad scientiam cum essentialiter ordinatarũ et ordiné ꝺiruli: sicut sũt mem-

qꝺ caliꝺa ꝺistincte cognoscat. Scõo ꝺeficit ꝺicta positio: qꝛ cognoscẽs caliꝺũ ignis ꝑ itellz nõ ꝓꝺucit oia caliꝺa: seꝺ ꝺeꝰ cognoscẽs entitatẽ suã ꝑ ceꝰ suũ oibꝰ entibꝰ ceꝰ tribuit: ⁊ ideo oẽs res ſz suũ ꝓꝓrũ ceꝰ ꝺistincte cognoscit: ⁊ ꝺoc est qꝺ Diony. ait 7° ꝺe ꝺi. no. ꝙ ꝺeꝰ ꝓꝺucẽs oia ſz vnã cãz: oibꝰ exĩtibꝰ ceꝰ tradidit: ſz cãde cãz scit oia sicẽ ab ipso exĩtia. scit ꝙ ꝺeꝰ oia ſz ꝓꝓrũ ceꝰ cũ oibꝰ tale ceꝰ largiat: ĩmo si ꝓꝓrie loqui volumus solus ꝺeus oia ꝓꝓrie ⁊ ꝺi-stincte cognoscit. nam ex ꝺictis aliqꝺ ꝺistincte ⁊ ꝓꝓrie cognosci: qꝛ perfecte cognoscat. nam cognoscere aliqꝺ indistincte est ipsum intelligere imperfecte.

C

¶ Ad ꝺoc aũt ꝙ causata ꝑfecte cognoscanꝫ: qꝛ ꝓp talia est qõ introꝺucta q̃tuor ꝛcurrũt. Prio ꝙ sciat eꝰ causa. naꝫ sylli ꝑ signa ꝺeficiũt: ⁊ iõ cognoscẽ reꝝ per signum ⁊ nõ ꝑ cãz: est cognoscẽ reꝝ imperfecte. Scõo opꝫ scire qm illiꝰ est cã. naꝫ ꝙ cognosceret interpositionẽ terre que est cã eclipsis ſm ꝙ res q̃ꝺaꝫ est ⁊ nõ cognosceret cã ſz ꝙ cã eclipsis est: ḃꝫ effectꝰ ꝙ est eclipsis ipfectã cognẽ ha-ḃeret. Tertio opꝫ illaꝫ cãz cẽ cãz simplr: qꝛ si esset cã ꝑ acciꝺens ⁊ ſm qꝺ nõ aggiaret sciaꝫ. Quarto opꝫ eã esse imutabilez: qꝛ ſm Boc. in ꝓm aritmetice: scia est eoꝝ que imutabilez subaꝝ sortiunt. ḃ q̃tuor tãgit ꝓḃo ꝓmo posterioꝝ ꝺiffiniẽs scire ait: ꝙ scire est ꝑ cãm cognoscẽ ẽfctũ ad ꝓmũ: ⁊ qm illiꝰ est cã ẽfctũ ad scõm simplr ⁊ nõ mõ sophistico ꝙ est ſz accñs ẽfctũ ad 3m: ⁊ ꝙ impoſe est alr se ḃꝛe ẽfctũ ad 4m. Si aũt ḃ quatuor ḃñ aꝺuertimꝰ nulla creatura nãlr loquẽꝺo res ꝑfecte cognoscit. nã oi-na lux nãlr est inaccessibilis cuilibet mentι create: ⁊ ideo oĩs creatura cã cognoscit ꝑ effectꝰ: ⁊ cognẽm rerum ḃz ꝑ causas creatas nõ essentialr ipsaꝫ ꝺiuinã lucez in-tuẽꝺo. ꝺuas ꝯ ꝺitiões ꝓmas q̃ regrunt aꝺ scire salva-re possumꝰ cognẽ itellectuũ creatoꝝ. põt. n. itellς crea-tus eriã nãlr: qꝛ ꝺe tali cognẽ logmur scire intellu essen-tiali cãz alicuiꝰ rei qm illiꝰ est cã. Scire ñ intellectus essentioli cãz rei simplr ⁊ eã q̃ ipoſe est alr se ḃꝛe nõ ꝑt. Naꝫ ut ḃabitũ est ꝺiua essentia nõ intellẽ nãlr intellus essentiali ab aliq̃ creatura: ⁊ ideo si intellus creatꝰ nãli cognẽ cognoscit cãs rerum essentialr ⁊ positiue ille cause ꝙꝺ creatũ exĩstẽt: ⁊ nõ erũt cause simplr ⁊ imutabiles. Simplr cãe nõ erunt ꝓp ꝺuo. Naꝫ illuꝺ est simplr cã qõ maxie influit. Rursum iꝺ simplr cã exĩstit qõ est cã rei ſm suũ totalitatẽ. Naꝫ simplr ḃ ꝺuo vl ipoꝛtare. vꝫ. ꝙ sit maxie tale ⁊ totalr tale. naꝫ ignis ꝙ est simplr cali-ꝺus est maxime caliꝺus: ⁊ quoꝺãmõ totali ei caliꝺitas cõuenit: nihil creatũ põt maxie influere: nã cũ maxime influere sit cause ꝓme: eo ꝙ cã vlior ⁊ ſnpior magis in-fluit: ꝺicẽ aliqõ creatũ maxie influẽ: est ꝺic aliqꝺ creatũ esse cãz ꝓmã. Rursuꝫ nulla creatura põt cẽ totalis cã: qꝛ qõ est totalis cã totũ ꝓꝺucit: totũ ꝓꝺucere est agere nullo ꝓsupposito: qõ soli ꝺeo cõpetit: semp enim cã crea-ta ꝓsupponit in qõ agat. nõ igit aliqua cã creata ꝓꝓrie loquẽꝺo est cã simplr nec etiã alicui creature põt com-petere esse imutabiliter cãm. Nam imutabilitas cause ꝺuplr potest cõsiꝺerari. vel in se vel in cõparatione aꝺ effectũ. ſz autem in comparatione aꝺ effectũ possit com-municari cause create esse quiꝺ imutabile: ꝺo ꝙ posita causa ꝺe necessitate sequit effectus. Si tamen in se con-sideretur causa creata imutabilis est: quia esse per oẽm moꝺum quiꝺ imutabile ꝓpriuꝫ est solius ꝺei: ut potest ḃñ ab Aug. ꝓmo ꝺe tri. c. 1. ⁊ talis imutabilitas cause ẽt in scia est attẽꝺẽꝺa. uñ ⁊ Lõmẽ. 4. meta. ꝺicit. ꝙ ꝺemõ-strationes mathematice sunt certe in ꝓmo graꝺu certitu-ꝺinis. Sũt enim certiores nãlibꝰ eo ꝙ in se accepte cãe mathematice magis sũt imutabiles q̃ nãles. In cõpa-ratione tñ aꝺ effectũ nõ magis eis ꝙuenit imutabilitas.

B

ꝓpꝛie ⁊ alie scia: qꝛ nõ qꝛ-qꝺ cognoscit ꝯ ⁊ alter.

P

Aꝺ cognoscẽ ꝑfecte q̃tuor ꝛcurrũt ꝓmo cognitio cãe ⁊ ſm ꝙ causa ⁊ simplr ⁊ ꝙ nõ ꝓssit aliter se ḃabere.

G

Nã creata ꝓt esse simplr cã alteri ⁊ quiꝺ ꝓpꝛie ipsum ꝓtinet.

H

Nã creata cã cã imutabilis ⁊ q̃ꝺo.

Nõ ꝙ aꝺ ꝺoc ꝙ cã ꝺicitur scire ꝑfectissime exigit ꝙ scitum mundetur ꝺe se ſnitz q̃tũ aꝺ abstractionem ab inferioribus ꝺ. ꝺuciꝺ. ḃꝰ. ꝓꝺuciꝺꝰ pp ar. Aꝛistotelis 3 triũ nimeret scire ꝺo Aꝛisto. ꝺe tã ꝓmo posse.

I Epilogus

Naz ſicut ad hāc angulus extrinſecū de neccitate ſequit hāc tres:ita ad iterpoſitionē terre/luna/t ſole exītibus in interſectionib⁹:de neccitate ſegt eclipſis. ¶ Nō igit aliq̄ creatura nāli cogne ꝑpe t ſimplr bz pfectā cognitionē cauſatoz:cū cognoſcat ea per cauſas nō ſimplr t quodāmō mutabiles:nec trī gp B nō ꝓuenit ſcire:nec a creaturis negam⁹ ſciaz:ſz dicim⁹ eas nō ſcire pfecte per oēm modū. Deus trī ſcēdo ſe eē cām oīuz:ſcit oia pfecte:qz cognoſcit cāz rez cū ſe cognoſcit:t qm illi⁹ eſt cā cū ſe eē cāz rerū cognoſcat:t talis cognitio eſt p cāz rei ſimplr q nō ꝓuenit alr ſe hāc cū ipſe ſit ſimplr cā rerū ab oi trāſmutatiōe ſemot⁹:t qz ſolus ipſe ꝑpe res pfecte cogſcit/ab eo negare diſtictā cognē rez nī poſſum⁹.

K Ad primū dōm q ad cognitionē rei cōcurrunt plura pn⁹:qrū vna cā pfectā ſciam rei aggnare nō pōt.de⁹ aūt g eſt ſufficiēs cauſa rerū vnico medio vt per ſeipm oia pfecte cognoſcit. ſcire autez qō deſcribit ꝓbs nō eſt ſcire vnūquodq; ſz ſcire noſtrū. ¶ Ad 2m dōm q ſcire ſic ex pmiſſis ꝓuenit eis qui ex reb⁹ cognitionē accipiūt. ſic aūt de⁹ nō cognoſcit:vt ꝑbat Diony. 7° de di.no. Uel dicere poſſum⁹ q; ſz de⁹ nō ſit cā determinata ad aliq̄d genꝰ entiū:trī qz magis eſt cā rerū oīm aliq̄d aliud/magis habeāt cognitio per talez cām oīm ꝑ pn⁹ pma determinata ad genꝰ aliq̄d. ¶ Ad 3m dōm q de⁹ eſt ita cā cōis oīb⁹ q trī eſt cā ꝑpria vnicuiq;:qz ſz Aug. 83.q.q; qz deus nō irrōnabiliꝫ agit:nō enim eadem rōne cōdit⁹ eſt equus t bō. Rurſus ita eſt cā mediata:qz cōicat cauſalitatē ſuam creaturis:q trī etiā imediate operat in oīb⁹:t ideo per talez cāz pōt dīri ꝑpria t diſtincta cognitio rerum.t qō arguit:qz cā imediata ſiue ꝑpria multiplicat ſm multiplicationē cauſato ꝓ:intelligendus eſt de cā que ſic eſt ꝑpria q nō bz rōnē cōis. ¶ Ad 4m dōm q cū cognitio dei nō ꝓſupponat res eē nec aliq̄d accreſcat diuine ſcie ex eo q res ꝓgrediunt in eſſe:qz vocat ea que nō ſunt tanq̄m ea que ſunt:nō oꝫ deū cognoſcere per cāz:ad cuius poſitionē res ponantur in eſſe. Adueréduz trī q de⁹ eſt cā rerū per ſciam t voluntatē:gb⁹ cōcurrentib⁹ de neccitate res ꝓgrediuntur in eſſe:qz in dictiōe ei⁹ cuncta ſunt poſita:t nō eſt g ſue poſſit reſiſtere voluntati. ¶ Ad 5m dōm q iſte fuit error antiquoꝝ pboꝝ qui credebāt res cognitas ſm ideꝫ eē in ſeipſis t in cognoſcēte:t iō Empedocles poſuit aiaz cōpoſitā ex oīb⁹ elemētis vt oia cognoſceret. vz. vt terram cognoſceret terra:aquā aqua:t ſic de alijs. Bz hec poſitio friuola eſt. Nō.n.oꝫ nām lapidis eſſe in aia vt aia cognoſcat lapidez:ſed ſufficit ſilitudinē lapidis eſſe in aia exiſtere:q ſi trī aia ſm ſuā nāz eſſet ſilitudo lapidis:per ſeipſuz lapidem cognoſceret:t qz dīna eſſentia eſt ſilitudo oīuz:vel vt ꝑpriꝰ loquamur oia diuinam eſſentiā imitāt:de⁹ p ſeipm oia cognoſcit:ſz igit leo qui eſt in deo vel idea leonis in deo exiſtis ſit ipſe deus:t leo iſte mālis non ſit in deo:ſz q; de eſſe in deo logmur:trī qz iſte leo illaz ideā leonis imitat:t per ſui ſilitudinē in deo exiſtit:iſte leo a deo cognit⁹ erit. ¶ Ad 6m dōm q; vel poſitio cōmēti in B tenēda nō eſt. Uel dōz eſt vt in corpe ſolonis dcm fuit q; de⁹ cogſcēdo res ſm q; entia ſunt/cognoſcit oēs oīas entis:ꝓpter qō idēritatez t diuerſitatē rerū t res ſub eſſe diſtincto cognoſcit.

L Pōt dici q; ſicut de⁹ eſt cauſa cognoſcēdi ſeipm:t alia q ipſmata t rōnes ſingulorū q; p ſimunct q rōnes ſint obiectue in eo t deſiderata obtinet aliter. hec rōnio eſt Jacobi ō Elitterbio t bona.

Alii dicūt q; de⁹ vt volēs eſt p tali ſigno quo vult cā creatura eſt cā adeq̄ta dei: t q; no eſt cā vt ſic nō ſcīt in eo creaturam.

M Creatura in deo eſt de⁹.i.ē illō pp quod creatura dī in deo ē deus:qz illō eſt idea. Alii dicūt q; ſcire oia vt ſint cognita eſt ſcire diſtincte: t ſi ly vel dicat pſentialē ſcīā modificatiuo vt ſic eſt diuerſuz nō ſequit malr ſed cauſatiue: qz cā diuerſitatis vt obiectū paſſiuū.

pn.z°

Utrū ſcia dei t ſcia nra dicāt equoce. Q5. I. H
Tho.in.q. de veritate pn.2.q.ij.

B primū ſic ꝓcedit. Uī q; equoce dicāt ſcia de ſcitis dei t ſcia nra:qz ſm Lōmē.in de ſuba orbis.c.1. quecūq; ſunt in corporib⁹ ſupcelestib⁹ t in iſtis iferioꝝib⁹ dīr equoce:ſz plus differūt ea q̄ ſunt in deo t creatura q̄ ea q̄ ſunt in corporib⁹ ſupcelestib⁹ t iferioꝝib⁹.g̃ ſcia hic t ibi dicēt equoce. ¶ P. vult Lōn.y.meta. q; q̄titas dicāt de q̄n⁹ ꝓtinua t diſcreta equnoce:ſed plus differt ſcia dei t ſcia creata q̄ q̄titas ꝓtinua t diſcreta:cū illa duo reducant ad vnū genus t nō iſta. ¶ P. Dugo in.y.c.ſup angelica dierarchia aīt.quecūq; aūt in creaturis ſūt magis ſibi vicina ſūt t cognata:qz fcā ſūt q̄ op⁹ artifici:t factura plaſmatoris:ſed aliq̄d dictū de duob⁹ creatis dī equoce.g̃ q;q̄d dī de deo t creatura equoce dicēt:cū plus diſtēt creatura t de⁹ q̄ quecūq; duo creata. ¶ P. Lōn.in.12.meta. plane dicit q; ſcia dī equoce de ſcia dei t ſcia nra. Lōm.7.

In cōtrariū eſt:qz ſm ꝑbm.10.meta. ſemp mēſura eſt vnigenea mēſurator ſz nīhil tale eſt equocū.cū igit ſcia dei mēſuret oia creata:t p ꝓns ſciaz nraz ſcia de ſcia dei t ſcia nra non dicēt equnoce. ¶ P. Si aliqua cā eſt pp quaz dicāt equoce ſcia de ſcia dei t ſcia nra eſt rōne exceſſus quez bz vna ad aliā:ſz magis t min⁹ nō diuerſificant ſpēm.g̃ ꝓpter talez exceſſum nō erit equocatio inter ea. Lōm.33.

Rñdeo dōz q; largo mō ſumēdo equocū vt nō diſtinguit ꝫ analogū:ſz vt includēs analogū:t diſtiguit ꝫ vnīnocū. Dicere poſſum⁹ ſciaz de ſcia nra t ſcia dei equoce ꝑdicari.dst.n. ꝓbs ꝑ topic.c.12. multa docu⁹ ad cogſcēduz equocū:inter q̄.5.poterim⁹ accipe īuātia nos ad hāc vītatē ꝓcludēdā. Unū docu⁹ eſt q; pebem⁹ aſpicē ad diffōnē.nā ſi aliq̄ brītia vnū nomē:ſi ſm illō nomē p cōpationē ad aliō deſcribūt:ſi nō ꝓuenit eis vna deſcriptio illa ſūt equoca ſz nomē illud:t iō q; ſanatiuū dī de cibo t vrina:nō trī eādē deſcriptionē aſſcipit p cōpatiōez ad ſanitatē vt dī de cibo t vrina: q; cib⁹ ꝺr ſanatiu⁹ eo q; efficiat ſanit⁹ vrina eo q; ſignificet ſanatiuū ꝫ t ibi equoce dī. Scdo ad cogſcēduz equocū vtile eſt reſpicē ad dīas.nā color dī in magnitudinib⁹ t in melodijs.dī.n.magnit⁹ colorata p albū t nigrū in ea exiſtia.melodia vo colorata dī cuz voces in ea exiſtes ſz modus debitū ordinant:trī hic t ibi accessus color nō ſz eaſdē dīas diuidit. Naz color q; eſt in corporib⁹ diuidit p cōgregatiuū t diſgregatiuū.ille vo q; eſt in melodijs diuidi bz p frigū t ſpondeū:ḡre color hic t ibi equnoce ſumit. Tertio vtile eſt reſpicere ad oppoſitū.nam ſi aliq̄d in plurib⁹ inuenit t ſm q; inuenitur in vno habet oppoſitionē ſm q; reperit in alio/erat oppoſito:ops illud eſſe equocū: t ideo ſz delectatio inueniat in potu t in ſcientia:trī qz delectationi que eſt ex parte potus eſt cōtraria triſtitia que eſt ex parte ſitis.delectationi vo que eſt ex parte ſcīe nihil eſt cōtrariū:vt dicit ꝓbs ꝓmo topi.delectatio hic t ibi equoce dī. Quarto:vtile eſt reſpicere ad genus.nam ſi aliq̄d dictū de vno eſt in vno gñe:dcm de alio eſt in alio:equnoce dī de vtroq;:t ideo album de albo in voce t albo in colore equoce dī:qz albū in colore eſt in gñe colorum albuz in voce eſt in gñe ſoni. Quinto:vtile eſt reſpicere ad poſſ cognitū. naz ſi aliq̄d dcm de vno ꝓcipit vna vtute cognitiua:vt repit in alio ꝓcipit alia:ops illud eē equocū:t ideo qz acutum vt reperitur in magnitudinibus ꝓcipit tactu:vt reperit in humorib⁹ apprehēditur guſtu acutū hic t ibi equoce dī:t ſz cuilz modo ſm quē

Maimon⁹ modus cognoſcē equnoca.vt iſtis q̄q; modis ponit ſui ſcīt. 15. tres. p⁹ 3m t 4m.

P

Q

H

O

A

æquocatio sumit ꝓprie exemplꝰ dederim⁹ vnius tñ et eidē æquoco plures dictoꝝ modoꝝ: vel etiā oēs adaptari possent. naꝫ albo in voce et in colore cui cōperebat æquocatio pp diuersitatē gñis cōpetit et pp diuersitatē poterit apprehendi: qz albū in colore capit visualbū in voce audim: posset et ei cōpetere æquocatio pp diuersitatem rōnis: qz nō ſꝫ eandē rōnez sumit albū hic et ibi: et pp diuersitatē diiaꝝ: qz nō per easdem diias diuidit color et sonus et albuꝫ in colore et in sono: cōpetit etiā ei æquocatio per respectū ad cōtrariuꝫ: quia albo in colore contrariatur fuscuꝫ: albo in voce rancum.

¶ Hoc viso notādum ꝙ ꝓpter ea ꝓdicta ꝯ. ſcia: de ſcia diuina et ſcia nra æquoce dr. Nam ſi aſpicimus ad deſcriptionē put ſcia nra et diuina deſcribunt nō eandē deſcriptionē ſuſcipiunt: qz ſcia nra cauſat a reb⁹. ſcia vo dei ſi deſcribit per cōparationē ad res ſm ꝙ deſcriptio vel diffinitio ei cōpetere pōt: nō dicet cauſata a rebus: ſed cauſatiua rerū. Scdo poſſumus hāc æquocationez aduertere reſpiciēdo ad diias. naꝫ ſcia nra diſtinguit per ſciam vlis et ꝑticularē. ſcia vo dei vt in alia qōne patebit: nec vlis nec ꝑticularis exiſtit. Tertio: aſpiciēdo ad ſiuꝫ. Naꝫ ſcie noſtre ſiuat ignorātia. ſcie vo diuine nichil eſt ſiuꝫ. Quarto reſpiciēdo ad genⁿ: qz ſcia nra eſt in gñe q̄litatis et eſt accīs. ſcia vo dei eſt ipſa diuina ſubā. Quinto: aſpiciēdo ad poⁿᵃ cognitiuā. Nam ſcia noſtra apta nata eſt ſciri ab hāte intellm ſiue ab intellu creato. Sciaꝫ vere diuiną nullus intellect⁹ creat⁹ nāliter ſcire pōt: et ideo nō eſt apta nata ſciri per intellm: qz ſic ipſe de⁹ non eſt gd intelligibile: ſed ſupintelligibile: et ſupra mentem et rōnez: ſic ſcia ſua que eſt idem ꝙ ipſe ſupra mentē et rōnez eſt. B. n. 5. aliquo mō tangit Cōmē. in. 12. meta. qui dicēs ſciaꝫ dici æquinoce de ſcia dei: et ſcientia noſtra ait: ꝙ ſcia dei cauſat res: noſtra cauſat a rebus: et hoc quātū ad ꝑmū ꝑp diuersitatē deſcriptiōis. Poſtea ſubdit ꝙ ſcia dei nec eſt vlis nec ꝑticularis. Et ꝟ ꝗtuꝫ ad ſcōz: qz nō per eaſdē diias diuidit ſcia dei: et noſtra. ait etiā ꝙ deus nō diſponit per ſciaꝫ que hꝫ ignorantiā oppoſitaꝝ: et hoc quātuꝫ ad tertiū moduꝫ ſumēdi æquocationē qui eſt per reſpectū ad oppoſitū. Addit vlterius ꝙ deus nō diſponit per iſtas diſpōnes: qz non eſt aptum natuꝫ hāre alteruꝫ: et hoc quātuꝫ ad quartū: quia ſciēria diuina nō eſt ſuperaddita ſubſtātie ꝑmę: nec eſt accidēs et q̄litas que habitualr diſponit hātez vt poſſit dici diſpoſitio eius: put diſpoſitio ponit ſpēs qualitatis ſm qđ pōt dici ſciēria in nobis. naꝫ lꝫ ſcia noſtra ſit habit⁹: diſpoſitio tñ quedaꝫ dr: qz diſpoſitio habitū includit. iuxta illud qđ habet in ꝓdicamētis. Sunt autez habit⁹ iam diſpōnes: qui. n. retinent habituꝫ quodāmō diſpoſiti ſunt. vt idē Cōmē. ait ꝙ aliqđ eſt ſciēs de quo nō eſt fas dicere ſibi: et hoc quātum ad quintū. Eſt enim ſcia diuina ſupra intellectū. et ideo ꝓpo: nec alicui alij fas erat dicere de ea ſufficienter: qz nec poterat ea ſufficienter intelligere. dr igit ſcia æquinoce de diuina et nra: qz nō ſm eandez virtutē cōprehendunt: qz vno intellu cōprehendit: et de ea ſcienti eſt fas dicere: alia ſupra intellectū eſt et deficiunt lingue a narratiōe eius. ꝓz igit ꝙ ſcia æquinoce dr de ſciēria dei et ſciēria noſtra ſumendo æquinoce large vt includit analoguꝫ: ſed ſi æquinocaꝫ ꝯ analoguꝫ diuidit nō dr æquoce ſꝫ analogice cū ſcia nra ſciaꝫ illaꝫ: et ſi nō in oībus ſaltē quātū ad aliqđ imitet. modi aūt prenacti nō cōcludunt æquinocationē ſimplr ſed vel æquinocationē vel analogiam.

B

Bād q. et vltus.

B

Cō. 39.

C

D

ꝓz qđo dicit æquoce ſcia ō nra et de ſcientia dei: qz ſi æquocā large ſumit: ſed ſi ſtricte nō dr æquoce ſed analogice.

Ad primuꝫ dōm ꝙ Cōmētator accipit æquocū large vt includit analogū. nam que ſūt in ſupceleſtib⁹ et in ſferio⁹ nō dr pure æquoce ſed analogice. Et ꝓ hoc ꝓz ſolo ad ſcōz: qz quātuꝫ nō dr pura æquinocatiōe de cōtinuo et diſcreto. ¶ Ad 3ᵐ dōz ꝙ æquinocatio nō reſpicit diiaꝝ rerū in ſe acceptā: ſed per cōparationē ad nomē ipoſitū. nam ſortes dicit⁹ de duobus particularib⁹ boibus dr æquinoce: et aial dicetuꝫ de bole et leone dr vninoce: et tñ plus cōueniunt duo ꝑticulares boies: q̄ bō et leo. Sufficit aūt ad hoc ꝙ nomē nō pure æquinoce dicat de aliq⁹: eſſe aliquā imitationem vnius ad alterū ſm nomē illud. Et qz ſcia noſtra in aliquo imitat diuiną ſm ꝙ vtriqz cōpetit nomē ſcie: ſcia non pure æquinoce dicit de vtriſqz. ¶ Ad 4ᵐ dōm ꝙ Cōmē. accipit æquocū large vt includit analogum.

¶ Ad primū in ſiuꝫ dōm ꝙ ops menſuraꝝ eſſe vnigeneam menſurato: nō qz oporteat menſurā eſſe in eodē gñe cuꝫ eo: ſed qz eſt aliqua analogia inter vtrūqz. non igit ex hoc arguit inter ſciaꝫ noſtrā et ſciaꝫ dei vninocatio: ſed analogia. Uel dicere poſſum⁹ ꝙ ſcia diuina reⁿ ſciērie noſtre nō eſt menſura coequata ſed excedens: et ideo ſicut calor in iſtis iferioꝝ⁹ generat⁹ a calore ſolis nō eſt vninocus reſpectu illius caloris ꝓpter ꝓportionē iferioꝝ ad ſupceleſtia: ſic ſciēria noſtra cauſata in nobis a diuina ſcia nō eſt ciuſdez rōnis cū illa ꝑ ꝓportionē intellect⁹ noſtri ad intellm diuinuꝫ. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ magis et minus ſumptū ſm vnā rōnez additatis nō diuerſificat ſpēz: ſumptū tñ ſm aliā diuerſificant et qz nō ſm eandez rōnez eſt ſcia in nobis et in deo: ideo in tali exceſſu vninocatio ſeruari non pōt.

Dā ꝙ ſic eſt de magis et minus et ſimto et ſiſſimo ſ. Secundum ponētem hoc nō diuerſare rōnē vninocā ꝓdicabilium de deo et nobis.

¶ Utrum ſciēria dei poſſit dici vlis. Qō. II.

Sen. in ſum. ar. 38. q. 1. c. 2.

Secundo querit vtrū ſcia diuina diſtinguat ſꝫ ꝙ ſcia noſtra. ſ. vlis et ꝑticulare ꝑ ſcite in potentia eſſentiali et accitali: Et vī ꝙ ſcia dei ſit vlis: qz illa ſcia maxime eſt vlis que eſt reſpectu olium: ſed diuina ſciēria poſſime eſt reſpectu omniuꝫ. ergo ꝛc. ¶ ꝓ. Scire aliquid in vli eſt ſcire in ſua cā. ſed ſm Themiſtium: deus ſcit oia: qz ſcit ſe eſſe ꝑn⁹ oiuꝫ. q̄ poſſime ſcia eius eſt vlis: qz ſcit oia in ſua cā: cuꝫ ſciat oia in ſeipſo qui eſt cā et ꝑn⁹ olum.

G

Alterius videtur ꝙ ſit ꝑticularis: quia ſcire aliquid in particulari eſt ſcire ſub modo diſtincto et in ꝓpria forma: ſed poſſime diuina ſcientia eſt huiſmodi. ergo ꝛc. ¶ ꝓ. Si ſcientia dei non eſt particularis: cū ſit vlis vt ꝓbatū eſt: ſcia eius eſt diſcurſiua qđ eſt inconueniens. nam ſcire in vli et nō in particulari cōpetit his qui ſciēriaꝫ acquirūt diſcurrēdo a principijs ad cōcluſiones: a notioꝝ⁹ ad minus nota: eo ꝙ ſunt nobis nota confuſa magis.

Utrū et particularia.

Alterius vī ꝙ deus ſciat in poⁿ eſſentiali: qz vbicunqz eſt reperire magis et minⁿ: ibi eſt reperire ſimplex: vt ꝓbat ꝓbs 4° meta. Si igit reperit aliquē eſſe magis et minⁿ in poⁿ ad ſciēdum: opꝫ oēm iſtā diuerſitatē reduci in ꝑmū ſciētē: eo ꝙ poſtrema reducunt ad ꝑma. ille igit ſimplr erit ſciēs in poⁿ: ſed qđ ſic ſcit in poⁿ: ſcit in poⁿ eſſentiali. q̄ ꝛc. ¶ ꝓ. Deus cognoſcit res eo qđ eſt rerū cauſa: ſed nō ſemp cauſat res actualr. q̄ non ſemp ſcit eas actualr. ſcit igit eas in poⁿ ſed quiegd in deo ponit ibi eſſentialiter exiſtit. q̄ deⁿ eſt ſciens in potentia eſſentiali.

Uterꝫ ſciat in poⁿ eſſentiali.

H

Alterius vī ꝙ deⁿ ſciat in poⁿ accidentaliter: qz ſm ꝓbm: tunc ſciⁿ in poⁿ accidētali cuꝫ poſſumꝰ ꝓſiderare cū volumus: ſed deⁿ volens cōſiderare de rebus: de eis ꝓſiderat. q̄ ſcit eas in poⁿ accitali. ¶ ꝓ. Tunc ſcimus in poⁿ accidētali cū habemus habitum ſcientie: ſed ſicut intellect⁹ vel memoria eſt ꝓcipiū

Uterꝫ ſciat in poⁿ accitali.

I actus intelligẽdi:ita ⁊ habitus.sicut igit̃ in deo ponim⁹ virtutẽ intellectuã: vel intelligentiã ⁊ memoriã:⁊ etiaz actum intelligẽdi: vel intelligere:ls ꝺ in eo realiter non differant:ita ⁊ habitũ:cum sit id a quo egreditur actus: ibi ponere poterimus:sed scire ſm habitũ:est scire ſm potentiam accidentalez.ergo ⁊c.

Cõ.39. In cõtrariuz est Cõmẽ.in.1.z.meta. g ait sciaz dei nec eẽ vlez nec particulares: nec esse in potentia.

Rñdeo ꝺꝺz q ꝺina scia nec est vlis nec pticularis nec deꝰ est sciẽs in poꝰ eẽntiali nec in accidentali.hec aũt sic declarant̃.naz ꝺicte ꝓpte ꝓuenunt scie nr̃e:⁊ iõ si volumꝰ videre quo ꝓdicta remouent̃ a scia ꝑmi:opz nos scire:quo differẽter intelligit deꝰ ⁊ nos.

K ¶ Ideo notãdum q intelligẽ ꝑmi ⁊ nr̃z ãsi ꝑ oẽz modũ videnꝫ hic ꝓditiões oppositas:est.n.intellꝰ noster poꝰ pura in gñe itelligibiliũ:⁊ iõ nullius actꝰ intellꝫibilis ab eo exire põt nisi iformeꝫ aliq̃ forꝰ superadꝺita nãc fuc.nã a poꝰ pura nõ ꝑgredit̃ alig actus:⁊ iõ ſz qõ aligꝺ est poꝰ pura in aliq̃ gñe:sic actꝰ illi⁹ gñis negant̃ ab eo:vñ mã ꝑꝰ est poꝰ pura in gñe entiũ:nullius actꝰ in tali gñe ei cõperit nisi iformeꝫ forꝰ.intellus vo nr̃z nõ est poꝰ pura in gñe entiũ:ſz in gñe intellꝫibiliũ:⁊ si aligs actꝰ ei cõpetere põt bñs rõnez entis ⁊ eentiã anteq̃ superadꝺat̃ ei spẽs: nullus tñ actꝰ in gñe intellꝫibiliũ ei cõpetere põt absq; informatiõe spẽi: ⁊ q spẽs gbꝰ intellus informat̃ sunt abstracte a pbãtas matibꝰ:cũ nõ habeãt pbãtasma nisi mãlia per se ⁊ pꝰ mãlia intelligit:z vnũqꝺq; agẽs agit ſm ꝓditionẽ sue forꝫ: cũ forꝫ qua informat̃ sit similitudo mãliuz rerũ.ideo ꝑ se ⁊ ꝑꝰ ꝺicit̃ in cogñe eaz:⁊ cognoscendo eas q̃si ex ꝑnti cogñscit seipm.vñ in 3° de aia scrit̃ q sic seipm cogñscit:sic.s.cogñscẽdo alia:intellectꝰ ꝺo ꝺiuinꝰ q est ꝑmꝰ in gñe intellꝫibiliũ cũ sit actꝰ purus:potest intelligẽ absq; aliq̃ superadꝺito essentie sue. nam hꝺ. additio spẽi n̄ ꝺz fieri nisi ꝑp potẽtialitẽz ãmistaz rebꝰ, erit igit̃ ꝺina eẽntia sufficies mediũ cogñscendi. Et ideo sicut intellus nr̃: q cogñscebat ꝑ formas acceptas a rebꝰ alys. ꝓio cogñscebat alia:sic intellus ꝺinꝰ:q cognoscit ꝑ formã que est eẽntia sua:ꝓio ⁊ ꝑ se cognoscit seipsum: ve ⁊ q bꝺ essentia q̃ est mediũ in tali cogñe est similitudo oiuz: vel oia eã imitant̃:cognoscẽdo seipz ꝑ tales essentias:poterit hic cogñe oiuz alioꝝ:q oia alia relucent in ipsa:hoc viso patere põt q scia nr̃a põt eẽ vlis ⁊ pticularis.scia vo dei nec vlis nec pticularis ꝺici ꝺz. Nã habit⁹ ꝺistinguim̃r per actꝰ ⁊ actꝰ ꝑ oba. vñ opz sciaz:cũ sit habitꝰ qdã trahere spẽz ⁊ ꝑpas ꝺitas ex obiectis:⁊ nõ ex obiectis quibuslibet:sed ex ꝑncipalibus.

¶ Et q ꝺz intellus nr̃ directe nõ intelligat pticulare sed vlc:tñ ꝑ se ⁊ ꝑmo itelligit mãlia cũ mãlibꝰ cõpetat ſm aliã ⁊ aliã acceptionẽ eẽ vle ⁊ pticulare vt cognoscim⁹. vlia ꝺicimur hic sciaz vlez:vt pticularia pticularẽ.deꝰ vo qui ꝑ se ⁊ ꝑmo itelligit essentiã suã:cũ eẽntia sua nõ sit vlis:eo q nõ ſm aliud ⁊ aliud eẽ ꝺz esse in suis suppositis:nec sit qd pticulare:q est qd cõicabile plaribꝰ: eo q in plibꝰ supponitis reperit̃.pticulari aũt ꝑ se cõpetit esse inuidiũ ⁊ incõmunicabile:si ex obiecto ꝓncipali ꝺebent accipi ꝓpte ꝺifferẽtie scientie:ꝺiuina sciẽtia nec erit vlis nec particularis.

¶ Rursuz si bñ ꝓsideramꝰ ꝺicta apparere põt q deꝰ nõ est sciẽs in poꝰ essentiali nec in accitali. ꝺr̃.n.aligꝺ esse tale in poꝰ essentiali q̃ indiget multa trãsmutatiõe vt fiat tale:⁊ iõ aligs puer est in poꝰ essentiali ad ꝓsideraꝺuz anteq̃ bẽat habitũ scie ⁊ spẽs acq̃sitas.Sed tũc sumus in poꝰ accitali q̃n ꝺubites habit⁹ ⁊ spẽs possim⁹ cõsiderare cũ volum⁹.sumit̃ g poꝰ essentialis in intellectu nr̃o:q nõ semp est ꝓiunctꝰ spẽbꝰ. accitalis ꝺo:q nõ sp est vnitꝰ actu. Primũ aũt põt cõpetere intellectui nr̃o: q itelligit ꝑ spẽs alioꝝ ⁊ ꝑ similitudines a rebꝰ acceptas: ⁊ ideo cũ nascaꝫ sicut tabula rasa in qua nihil est depictũ est in poꝰ ad bñ spẽs.Scõm ei ꝓuenit:q actꝰ intelligendi exit ab eo mediãtibꝰ spẽbꝰ ⁊ intẽtiõe volũtatis: ⁊ q nõ semp est iformatꝰ spẽ: vel si est informatꝰ nõ sp se ꝓuertit ꝑ itẽtionẽ sup spẽs quas apud se hꝫ:nõ semp est ꝓiunctꝰ actui.hec aũt ꝺeo cõpetere nõ ꝓbit.naz cũ nõ intelligat ꝑ formas a rebꝰ acceptas: vel aliũde ipressas: sed ꝑ essentiã suã:non põt esse in poꝰ ad id ꝑ qõ intelligit.q tũc esset in poꝰ ad seipm:⁊ ideo non põt ꝺici sciẽs in poꝰ essentiali:cũ semp sit ꝓiunctꝰ eẽntie sue ꝑ quã intelligit. Rursuz nõ possumus ꝺie ꝺeũ eẽ sciẽtez in poꝰ accitali: q talis poꝰ accipit̃ ex eo q scies nõ semp est cõiunctꝰ actui.actus aũt intelligẽdi ꝺimus est ipsa ꝺina substa.si g tali actui ꝺeꝰ ipse nõ semp eẽt ꝓiunctꝰ:sequeret q esset a sua substa vel a seipso aliqñ separatꝰ.qꝺ nõ est intellibile. Aduertẽdum tñ q sic̃ ꝺistinguit̃ poꝰ in poꝰ essentialez ⁊ accitalẽ quaꝝ vtrãq; negam⁹ a ꝺina scia: ita ꝓfecuit ꝺistingui poꝰ in abuciẽtez actũ ⁊ nõ abuciẽtez:que vtrãq; a ꝺina scia ꝺz negari. Nõ.n.est deꝰ intelligẽs in poꝰ abuciẽte actũ:q in ꝺinis eẽt aliqꝺ informe qꝺ est ↄ Aug. 15. de tri.c.15.⁊.16.nec itelligit ſm poꝰ cõiunctã actui:q in oi tali est repire cõpõnez actus ⁊ poꝰ, ꝺeus aũt est simplicissimus: vbi nulla est cõpositio.

Ad primũ ꝺꝺz q nõ ꝺz ꝺici scia vlis ſm q ꝺic̃ de vluate logmur q̃ est reꝰ oiuz: sed que est ꝑ meꝰ vle vel de obo vli ꝑ se ⁊ ꝓmo qꝺ ꝺiuine scie nõ cõperit. Aduertẽdum tñ q ꝺz scia dei nõ sit vlis ꝺz tñ aliquã similitudinẽ cũ scia vli eo q oia cõprehẽdat: q si nõ ꝓp ꝺ vlis ꝺici vellet nõ acciperet ille vle vt de ipso logmur:ſz eguoce. ¶ Ad 2m ꝺꝺz q scire in suis ꝓncipijs est scire in vlq̃ sciẽs ꝑ tales sciaz scit in poꝰ. deꝰ aũt scit oia in seipso actualr. vñ Cõmẽ.in.1.z.meta. ꝓbat sciaz dei nõ esse vlez:q in ea nõ ãmisceꝫ potẽtia.

Ad id aũt qꝺ vlterꝰ querit̃: vtruz scia dei sit pticularis:ps q nõ. ¶ Et ad pm ꝺꝺz q nõ arguit rõ q scia dei sit pticularis:sed q bẽat similitudinẽ aliquã cuz scia pticulari.naz hic sciaz pticularẽ est scire ꝑ meꝰ pticulare: vel hic cogñez acceptã a rebꝰ pticularibꝰ quoꝝ neutrũ deo cõperit. ¶ Ad 2m ꝺꝺz q rõ accipit fundam falsuz:q scia dei nec est vlis nec pticularis.

Ad id aũt qꝺ vlterius querit̃: vtrũ ꝺeus sit sciens in poꝰ eẽnli. ꝺꝺz q nõ: vt ps ꝺicta.

Ad primũ ꝺom q magis ⁊ minꝰ ꝺrr ꝑ respectũ ad simplr. Sz nõ codẽ mꝺo in prima: tinis ⁊ positinis:q in positis accipit̃ ꝑ accessuz.in primis ꝑ recessuz. vñ si est ꝺare magis ⁊ minꝰ bonũ est ꝺare optimũ. Sz si est ꝺare magis ⁊ minꝰ malus nõ est ꝺare pessimũ. Sz si c magis ⁊ minꝰ bonus arguit optimꝰ ad qꝺ accedit:ita magis ⁊ minꝰ malũ arguit idẽ optimꝰ a quo recedunt:⁊ q potẽtialitas ꝺz quẽdaz modũ passionis eẽ magis ⁊ esse minus in poꝰ arguit actũ purũ ꝑ recessuz:sic eẽ magis ⁊ minꝰ in actu arguit eundẽ actũ purũ ꝑ accessuz. Uel ꝺom q si est ꝺare maiorẽ ⁊ minorẽz potẽtialitatẽ est ꝺare potẽtialitatẽ simplr:nõ i supremo:sed in infimo:vt si in gñe entiũ est ꝺare maiorẽ ⁊ minorẽ potẽtialitatẽ:est ꝺare potẽtialitatẽ simplr:nõ in deo qui est qꝺ supremũ:sed in mã prima que est qꝺ infimũ:sic si in gñe intellꝫibiliũ est ꝺare maiorẽ ⁊ minorẽz potẽtialitatẽ est ꝺare potẽtialitatẽ simplr:ſz non in deo q est supremꝰ in tali gñe: sed in intellu nr̃o:qui ſm Cõmẽ. tenet infimũ graduz in gñe intellꝫibiliũ sicut mã ꝑꝰ in gñe entiũ. ¶ Ad 2m ꝺꝺz q deꝰ nõ agit ꝑ operationẽ

L L.cõ.25.

M

N

O

P

Q

Cõ.41.

Cõsi.5.ten ty de aia.

Nõ quare intellectꝰ ꝺiuinꝰ cogñscit ꝓmo seipm essentiã ⁊ qꝺo alia per aliã.ó q ↄrnió ꝓn.1.q.3.hui⁹ ꝺistl. multa de hac mã in rñsionib⁹ ad 1m argumenta.

Nõ q scia ꝺi scurtiua sumit ꝺiam non ex subo imediate cui⁹ ol illiõ a quo discurrendo ad ꝺo ꝺiscrnit: ls ab obo qꝺ est terminus discursus. Scia tñ dei non ſt:q nõ est discursiua sed simplicis notitie. nõ valet igit̃ arm aliquoꝝ q ista ꝺbit hanc ꝑ ꝺiscursiuã scientiam.

Nõ de magis ⁊ minꝰ per respectũ ad simplr.

Cõsi.5.ten ty de aia.

A Nō de sciētia dei eterne respectu productoꝝ in tpe vel tpaliter.

medid:ſz ſua actio eſt ſua ſuba: vñ ſſē ſemp eſt ſciens in actu ⁊ nō in poᵗⁱa ſemp actio ſua eſt in actuo patiū tñ exteriꝰ nō ſemp actu exiſtit: ex eo q̄ talia exteriora eſſe acciptūt ꝓz ordiné dine ſapie: ⁊ ideo ſic ſm ſucceſſiones tēpoꝝ opata exteriꝰ eē acciptūt vt dina ſapia ordianᵗ: tñ pp aliū ⁊ aliū modū ſignandi: in creatōe vel in opatōe ⁊ in ſcia dī deᵘ ſcuiſſe res ab eterno: feciſſe tñ eas ⁊ cauſaſſe in tpe: q̄ opatio dicit aliqd exiens ab agēte in ipm opatū: ⁊ ideo nō dī deᵘ feciſſe res: niſi qñ facta habuerūt cē: ſz ſcia ⁊ ſi eſt exterioꝝ: nō tñ eſt eoꝝ vt ſūt in ſeipſis: ſz vt ſunt in ſciēte: ⁊ ideo indicāduz eſt de ſciētia ſm ꝓditionē ſciēti: nō ſm conditionē ſctoꝝ ꝓpter q̄ deus ſciuit res ab eterno: ſz eas fecerit in tpe.

Ad id aūt q̄ vlterius querit: vtrū deᵘ ſciat l potentia accidentali: Dōm q̄ non.

B **Ad primū** dōz q̄ nos dicimur ſcire l poſſe actu: ſi q̄ dātes habitū nō ſemp ꝓſideramus: poſſumᵘ tñ ꝓſiderare cuz volumᵘ: ⁊ q⁹ deus ſemp actu intelligit: ⁊ nō eſt in potētia ad actū intelligēdi: nō dī eē ſciēs l potētia accītali: vñ rō arguebat ab inſufficiēti. Nō.n. deᵘ volēs ꝓſiderat de rebᵘ q̄ ſit in poᵗⁱ ad ꝓſiderandū: ⁊ p volūtatē fiat in actu: q⁹ cū ſuū intelligē ſit ſuū eſſe ſicut nō eſt in poᵗⁱ ad eē: ita nō eſt in poᵗⁱ ad itelligere.

¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ cū virᵗ intellectiua ⁊ memoria dicant rōnez ꝓncipij: ponēdo talia in deo nō ponimᵘ ibi ipfectionē: habitū tñ ibi nō ponimᵘ pp duplicē ipfectionez quā vī hic bīs habitū. naz cū habitᵘ ſit pfectio potēte ſegk̄ q̄ bīs habitū bēat virtē intellectiuā pfectibilem per aliqd additū. Rurſuz cū habitᵘ nō dicat pfectionē vltimatā: ſz inſit ei pfectio ex opatiōe: ſegk̄ q̄ itelligēs per habitū nō ſit actᵘ purᵘ: dicit.n. habitᵘ pfectionē acq̄ſitā ex operibᵘ: que oia deo cōpetere nō pñt. vñ ſſē deᵘ eſt magnus ſine q̄ntitate: ſz magnitudo in rebᵘ corporalibus ſit ſpēs quantitatis: ita eſt ſciens ſine habitu: ſz ſcientia in nobis ſit ſpecies habitus.

Ja pcipali ꝓpto nota tria. Prio q⁹ ſcia pōt dici vtra 2ᵐ. Sᵈo q⁹ ēt obj vtL. depurato ⁊ abſtracto a mūlibᵘ ꝓdicatibᵘ: ⁊ ſic ſcia bēant intellectus dī vtra: q⁹ tale eſt obj ꝓpriū ⁊ p ſe tpi⁹. Scdo mō pōt dici ſcia vtraq̄ eſt reſpēctu oium: ⁊ ſic ſcia dei ē vtraq̄ oia nuda ⁊ apta tē. Nō ꝓmo mō q⁹ eī⁹ obm ꝓpriū ⁊ p ſe nō eſt diuerſificatū p diuerſuz eē, i. purū ⁊ ipurū ſen abſtractū vel nōtū ſit ētia dina. Scdo nota q⁹ vſe dī equoce de ſtia deoꝝ modis ſcie vſa. Tertio nō q⁹ ꝓmus modus vltimus eſt magis ꝓprius vltimi ſcie q̄ ſcdus: q⁹ ꝓſideret ſciaz ſuperā ſuam obm vnde cauſat: q⁹ habitus diſtinguūtur per actᵘ ⁊ actᵘ per obia: ſcdo cōſideret vltimatē in ſciētia per multitudinē ſctoꝝ ⁊ quaſi per accidens.

C **Super litterā** ſup illo | Sciēdum eſt igit ſapia. | Notandum q⁹ noia poſita in lra videnᵗ ſe bīs p additionē nō pp diuerſitatez ſcie dine in ſe: ſed pp aliā ⁊ aliā bitudiné cōnotati. Nā ſcia ⁊ ſapia dicūt dinā cognez abſolute certitudinalem tñ: iō pōt eē tpaliū eternoꝝ ⁊ oium: ꝓuidēcia ⁊ ꝓſcia ſuꝑa talez cognē addūt ordinē eternitatis ad tpa: ⁊ ideo ſunt ſoluz reᵘ tpaliū tuz bonoꝝ q̄ maloꝝ: diſpoſitio aūt ſuꝑa ꝓdcā addit ordinē cauſe ad cauſatū. vñ eſt de faciendis: ⁊ nō eſt niſi reᵘ bonoꝝ tñ. puidentia aūt addit ordinē dirigētis in finē: ⁊ iō ad gubernationē ptinet: ſed ꝓdeſtinatio ſup oia hec addit determᵃᵗᵘᵐ finē: ⁊ iō ſolū eſt reᵘ eoꝝ q̄ ad gliā ordinantᵘ: reprobatio aūt iter hec nō cōputat: q⁹ in ꝓſcia includit: dz enīz deᵘ ꝓſciam dānandoꝝ vltra ꝓſciaz aūt nihil addit qđ ad ſciētiā diuinam pertineat. Nā reprobati vt tales: nō ꝓpriē dirigunᵗ in finem: ſed a fine deficiunt. Uerūtamen deficiat a bono fine inferius declarabitur.

¶ Itē ſup illo | Ad Bāt a gbuſdā opponit. | Notādū q⁹ tres rōnes ibi facte ex eadē via ꝓcedūt: dīntes tñ q⁹ pᵐō accipit ſciaz in ſe ⁊ in abſtracto: ſcda accipit eā concretiue ⁊ vbalr. 3ᵃ vo cōcretiue ⁊ noialr. D

¶ Itē ſup illo | Uerūm creatoꝝ. Jta relatiue dī vt eſſentiā nō ſignificet. ꝓſcia vo eſſentiā deſignat. Ō creatio dicē dinā actionē: ſz dina actio eſt dina ſuba. Dōm q⁹ creare ⁊ ſcire ſūt relatiua ſm dict: Magiſter tñ accipit creare nō vt ſignat dinā actionē: ſed vt ſignat quādaz babitudinē relatiuā que nō eſt dina eſſentia: nec eſt aliqua res in deo: q⁹ nō eſt quid rei: ſed qd rōnis.

¶ Utrum cōcedenduz ſit oia eſſe in dei eſſentia vel in deo per eſſentiā: vt oia dicunᵗ eē in dei cognitiōe vel pñtia. Diſt. XXXVI.

E **Silet** hic queri cū oia dicāt eſſe in dei cogne: ſeu pñtia: vl in deo per cognitionē: ⁊ eī⁹ cognitio vel pñtia ſit diuina eſſentia: vtrū cōcedenduz ſit oia eſſe in diuina eſſentia: vel in deo p eſſentiā. Ad qđ dicimᵘ: q⁹ dei cognitio eius vtiq̄ eſſentia eſt: ⁊ eī⁹ pñtia in qua ſunt oia: ipſius cognitio eſt: nec tñ oia que ſunt in eius pñtia vel cognitiōe: in eī⁹ eſſentia eſſe dici debent. Si enīz hoc diceret: intelligerent eſſe eiusdē cū eo eſſentie. Jn deo enīz dī eſſe p eſſentiaz q̄ eſt diuina eſſentia q̄ eſt deᵘ. Habet ergo deᵘ apud ſe in pñtia ſua: que nō bz in ſui nā. Unde Augu. de verbis Apli ita ait. Elegit nos ante mūdi ꝓſtōnē. Quis ſufficit hoc explicare. Eligunt qui nō ſunt: nec errat qui eligit: nec vane eligit. Elegit tñ ⁊ habet electos quos creaturᵘ eſt eligēdos: quos habuit apud ſemetipſuz: nō in nā ſua: ſed in pñtia ſua nōdum erāt q̄bᵘ ꝓmittebat: ſed ⁊ ipſi promiſſi ſunt q̄bᵘ ꝓmittebat. Ecce hic apte dicit deū apud ſemetipſuz habere electos ante mūdū: nō in nā ſua: ſed in pñtia ſua: cū tñ eius pñtia nō aliud ſit q̄ eī⁹ nā: q⁹ ipſius pñtia eī⁹ eſt notitia. Pōt tñ ad electos referri cuz ait. Jn nā ſua. i. illoꝝ: illos q̄ppe habuit ab eterno apud ſe: nō in nā ſua. i. illoꝝ: q⁹ nōduz erāt: ſz in ſua pñtia: quia eos ita nouit ac ſi eſſent.

¶ Utrum mala debeant dici eſſe in deo vbi ſunt oia bona: cum vtraq̄ ſint in eius cognitione ⁊ pñtia: oia enīz cognoſcit. H

Poſt predicta querit: cū oia dicanᵗ eē in deo nō per eſſentiaz nature: ſed p cognitionē ſcie: ⁊ deᵘ ſciat bona ⁊ mala: vtrum cōcedenduz ſit ſimplr mala eē in deo: ſiue eſſe in deo per cognitionē. Scit.n. deus: ⁊ ſciuit ſemp oia: tā bona q̄ mala: erīt ante q̄ fierēt: ⁊ ꝓſciuit ab eterno ea futura. Jdeoq̄ cū oia bona dixerimᵘ eſſe in deo ꝓpter pñtiaz cognitionis: eadem rōne videt dicēdum oia mala eſſe in eo: cum

ea semp nouerit: ⁊ per cognitionem ei pñta fuerint. Precognouit enim deus ab eterno quosdã futuros malos: ⁊ eoꝝ malitiã: vt ait Augu. presciuit: sed nõ pparauit. Cuꝝ ḡ pec cata oinꝝ sciat: nũqd intelligẽduꝝ est ea inclu di in illa gñalitate locutionis: qua dixit Apls oia esse in deo. Ex ipso inquit ⁊ per ipꝫ ⁊ in ipso sunt oia. Sꝫ qs nisi insan⁹ dixerit mala esse in deo? Illa enim esse in deo intelligunt: que ex ipso ⁊ per ipm sunt. Ea vo per ipsuꝫ sunt ⁊ ex ipso quoꝝ auctor ẽ: ꝫ nõ est auctor nisi bonoꝝ. Nõ ergo ex ipso ⁊ p ipm sũt nisi bona: ita ḡ nõ in ipso sunt nisi bona. Nõ ergo mala in deo sunt: qz ꝫ ea noscat: nõ tñ ita oio noscit vt bona: mala q̃si de longe cognoscit: vt ait Prophet. Et alta a lõge cognoscit. ſ. superbiã. Et alibi ad deũ loquẽs de malis ait. Be abscõditis tuis adimplet⁹ est vẽter eoꝝ. Qõ exponẽs Augu. Abscõdita inquit pcta sunt: que a lumie rne vitatis abscõdunt. Sꝫ qõ pcta a lumine vitatis diuine abscõdunt cũ a deo sciant. Si.n. non sciret: qõ de illis iudicaret: ⁊ pro illis malos dãnaret? Alibi pphet. Quia neqꝫ ab oꝛiẽte neqꝫ ab occidẽ te deest. Qõ exponẽs Cassiod. inqt. Neqꝫ a bonis neqꝫ a malis deest de⁹: ꝫ oibus pñs ⁊ cognitor ẽ. Cognoscit ḡ de⁹ ⁊ bona ⁊ mala per sciaꝫ: sed bona cognoscit ẽt per approbationẽ ⁊ per beneplacitũ: mala vo nõ. Unde Cassiod. sup psal. dicit. Pcta abscõdita deo sunt: qz nõ nouit. i. nõ approbat. Et ex eo sen su Aug. dixit ea abscõdita a lumine dei. Aut etiã in lib. ad Beluidiũ insinuat cognitionẽ dei varijs modis accipiẽdaꝫ inquiẽs. Si ad sciaꝫ referas nõ ignorat de⁹ aliquos vel aliq̃: qui tñ in iudicio qbusdã dicet. Nõ noui vos: sed coꝝ improbatio õ vbo insinuata est. Ecce nõ cognoscere dr de⁹ que non approbat: que ei nõ placẽt. Apperitaqꝫ vez eẽ qõ dixim⁹. ſ. qz quodãmõ cognoscit de⁹ bona quo non cognoscit mala. Quarter qdem vtraqꝫ eodẽqꝫ mõ noscit quãtuꝫ ad notitiã: sed bona etiam approbatiõe ⁊ beneplacito cognoscit.

¶ Hic aperit quare bona tñ dicantur esse in deo ⁊ non mala.

Et inde est ꝙ bona tñ dicãtur esse in deo nõ mala: ⁊ illa prope: hec longe: qz ꝫ in deo aliqua dicant eẽ pp cognitionis pñtiaꝫ: ⁊ de⁹ bona ⁊ mala cognoscat: mala tñ nõ cognoscit nisi p notitiã: bona vo nõ soluꝫ p sciaꝫ: sed etiã per approbationẽ ⁊ beneplacitũ. Et ob taleꝫ cognitionẽ aliq̃ dicunt esse in deo. ſ. qz ita ea scit vt ẽt approbet ⁊ placeant. i. ita scit vt coꝝ sit auctor.

¶ Qz idẽ est oia eẽ ex deo: ⁊ per ipꝫ ⁊ in ipso.

Proinde si diligẽter inspiciam⁹: ideꝫ videt eẽ: oia esse ex deo: ⁊ per ipm ⁊ in ipso. Unde Ambro. in. ij. li. de spũsco. Hec tria ex ipso ⁊ per ipm ⁊ in ipso sunt: oia vnũ esse supra diximus. Cuꝝ dicit ꝙ ipsuꝫ esse oia nõ negauit in ipso eẽ oia. Eadẽ vꝫ bñt oia hec. ſ. cũ ipso ⁊ in ipso ⁊ per ipꝫ: ⁊ vnũ in his atqꝫ ꝓfilie: nõ ꝓhibuꝫ intelligitur. Ecce habes: qz ex eadẽ intelligẽtia scriptura dicit oia eẽ in ipso: ⁊ p ipm ⁊ ex ipso vl cũ ipso. Cuꝝ ḡ ex eadẽ rõne oia dicant eẽ ex deo vel p ipm: nõ soluꝫ qz scit: ꝫ ẽt qz coꝝ auctor est: cõsequẽs vt eadẽ rõne ita eẽ in deo dicãt. ſ. qz scit ⁊ coꝝ auctor eẽ dr: qz in illo viuimus ⁊ mouemur ⁊ sum⁹: qz eo auctore sum⁹: mouemur: ⁊ viuim⁹. Cuꝝ ḡ nõ sit auctor nisi bonoꝝ: merito sola bona in eo eẽ dicũt sicut ex ipso ⁊ p ipm. Cuꝝ ḡ in eo cognitõe vl pñtia sint oia. ſ. bona ⁊ mala: in eo tñ nõ dicunt eẽ nisi bona quoꝝ auctor est. Uñ Aug. in lib. õ nã bont. Cũ audim⁹ inquit ex deo ⁊ p ipꝫ ⁊ in ipso eẽ oia: oẽs vtiq̃ nãs itelligere debemus: ⁊ oia que nãliter sunt. Neqꝫ enim ex ipso sunt pcta q̃ nãꝫ nõ seruãt ꝫ vitiãt: que ex voluntate peccãtiũ nascunt oia. Hic apte dr ꝙ in illa gñalitate locutionis bona tñ ꝓtinent.

¶ Qz omnia ex patre ⁊ per patrẽ ⁊ in pte sunt ita de filio ⁊ de spiritusancto est dicẽdum: ꝫ propter personas fiat distinctio.

Preterea sciẽduꝫ est: ꝙ ꝫ sbi indicet distinctio psonaꝝ cũ dr ex ipso ⁊ p ipm ⁊ in ipso: oia tñ ex pte: ⁊ p ptem ⁊ in pte sunt. Sicr de filio ⁊ spũsco accipiendus est. Uñ Aug. in. j. lib. de trini. Nõ ꝓfuse inquit accipiẽdum est qõ ait Apls: ex ipso ⁊ per ipm ⁊ in ipso. Ex ipso dicẽs pp ptem: per ipm pp filiũ: in ipso pp spm̃scm̃. Uigilanter aũt attẽde: ne qz ptem volens intelligi dixit ex ipso: sic intelligas oia esse ex pte: vt neges oia esse ex filio vel ex spũsco: cũ ex pte ⁊ per ptem ⁊ in patre oia eẽ sane dici pñt. Similr ⁊ de filio ⁊ de spiritusancto dicendum est.

¶ Qz nõ omnia que ex deo sunt etiam de ipso sunt: sed econuerso.

Illud etiam hic annectẽduꝫ est ꝙ nõ oia que dicunt esse ex deo: etiaꝫ de ipso esse dici debeant. Quia

vt ait.

A vt ait Aug⁹ in libro de natura bonī. Nō hoc significat penitus ex ipso qđ de ipso. Quod eni de ipso est pōt dici esse ex ipso: ſz nō omne qđ ex ipso est: pōt dici esse de ipso: ga non est de sua ſuba. Ex ipso eni sunt celū ⁊ terra: ga ipse fecit ea: nō aūt de ipō: ga nō de ſuba sua: sicut aliqs bō gñat filiū vel facit domum. Ex ipso est filius: ex ipso est ⁊ domus: sed filius de ipso: dom⁹ ẋo de terra ⁊ ligno nō de ipō.

¶ Que dicta sunt summatim colligit.

Ex p:emissis apertuz est q̄ in dei cognitione siue p̄scientia sunt oia. ſ. bona ⁊ mala: sed nō oimodo sūt

B ibi mala quo bona. Et q̄ in deo bona tm̄ sunt sicut ex ipso ⁊ per ipsum: nō mala. Et ex quo sensu hec accipienda sint: assignatū est. Et q̄ de ipso nō dī esse ꝓprie qđ aliud est ab ipso. Ex ipso aūt esse dīr oia que eo auctoꝛe sunt.

Solet aūt queri. ꝓpoſtq̄ Magīr oñdit sciaz dei esse respectu oiuz: ga oia scita ab aliquo sūt in ipso ꝓut ab ipso sciunt̄: ideo hic determinas de existētia rerū in deo. Et duo facit: ga ꝓmo determinat qūo sunt res in deo. Scō qūo dē est in reb⁹. ꝛ⁰ ibi⁊ Et qm̄ demōſtrat̄. Jn p̄n⁹. 37. distin.

¶ Circa p̄⁹ duo facit: ga ꝓmo q̄rit vtrū oia debeant dici in deo eo q̄ sint in eius essentia. Scō specialr mouet qōnē de malis: vtrū mala sint in deo. ꝛ⁰ ibi⁊ Post p̄dicta. J¶ Circa primū tria facit: ga ꝓmo querit vtrū

C oia debēt dici esse in diuina essentia cū sint in eius scia vel p̄scientia. Scō solunt dicēs. q̄ ꝓpter aliā ⁊ aliā habitudinē ipoztatā p̄ sciaz ⁊ essentiā cōcedere possum⁹ oia esse in diuina scia: nō in eius essentia. Tertio cōfirmat qđ dixerat p̄ Aug. ꝛ⁰ ibi⁊ Ad qđ dicim⁹. J ꝛ⁰ ibi⁊ Unī Aug⁹. J¶ Tunc sequit illa pars. ⁊ Post p̄dicta. J in qua specialr mouet qōnē vtrū mala sint in deo. Et duo facit: ga ꝓmo facit qđ dictū est. Scō ex solone qōnis ꝓtacte dat intelligentiā illius ẋbi: q̄ ex ipso ⁊ per ipsum ⁊ in ipso sunt oia. ꝛ⁰ ibi⁊ Proinde si diligēter. J¶ Circa p̄mū tria facit: ga ꝓmo q̄rit vtr̄ mala sint in deo: inuens rōnē q̄ sic

D cū sint a deo cognita. Scō adducit rōnē in cōtrariuz: ga nō sunt in deo: nisi quoꝛ est actoꝛ: nō igit̄ mala sunt in deo: ga nō est actoꝛ eoꝛ. Tertio soluit qōnē factā. ꝛ⁰ ibi⁊ Siquis eni. J ꝛ⁰ ibi⁊ Quia ſz ea nescat. J¶ Circa qđ duo facit: ga ꝓmo soluit dicēs: q̄ ſz bona sint in deo: ga sunt scita ab eo: mala tm̄ nō sunt in ipso: ſz sciant̄ ab ipso: ga nō eodē mō sciunt̄ ab eo bona ⁊ mala: ꝓpter qđ aliq̄ cōtingit q̄ reperit̄ mala esse abscōdita a deo. Secundo ꝓtra solonē suā ſtat. ibi⁊ Sed qūo petā. J Et tria facit: ga ꝓmo ostēdit mala nō esse abscondita ab eo: tū ea puniat. Scō dat intelligētiā dicti dicēs: mala non esse abscondita a deo: ga ea ignoret: sed ga ea nescit per approbationē: vt bona. Tertio recolligit in breui oia dicta dicēs tm̄ bona esse in deo nō mala: ⁊ oia esse scita a deo bona ⁊ mala: nō tm̄ eodē mō vtraq̄z: ga bona approbat nō mala. ꝛ⁰ ibi⁊ Cognoscit g̃ deus. ſz⁹ ibi⁊ Et ideē. J¶ Tūc sequit illa pars. ⁊ Proinde si diligēter. Jn qua dat intelligētiā huiꝰ ex ipso ⁊ per ipsuz sunt oia. Et duo facit: ga ꝓmo ostēdit pro quo distribuat ibi oia: dicēs per oia ibi intelligi nō indifferēter bona ⁊ mala: sed bona solum: qđ cōfirmat per Aug⁹: qui exponit oia. i. nāe dēs: malum aūt nō est natura aliqua. Scō postq̄ exposuit auctē pretactā: qūo sumendū sit oia ibi exponit qūo accipiendū sit ex ipso ⁊ per ipsum ⁊ in ipso. ibi⁊ Preterea sciendū. J Et tria facit: ga ꝓmo ostēdit intelligi trinitatem personaꝛ dicens: ex ipso dictū eē ꝓpter p̄iem: per ipm̄ ꝓpter filiū: in ipso ꝓpter ſpūſcīm: ⁊ ga hic ſm vnū modū exponēdi per appropriationē dicta sunt: de qualibet p̄sona verificat̄ q̄ ex ipsa ⁊ per ipsaz ⁊ in ipsa sunt oia. Scō ga dixerat oia ex deo esse: ne aliqs crederet verificari posse oia de ipso eē: dat dūaz iter esse ex ipso ⁊ de ipso dicēs: ex ipso esse oia quoꝛ actoꝛ est: de ipso tm̄ esse ea solū que de ſuba eius sunt. Tertio epilogat recolligens in ſūma que dixerat. ꝛ⁰ ibi⁊ Illud etiā hic. ſz⁹ ibi⁊ Jn p̄missis apertū. J Jn quo terminat̄ ſnia lec. ⁊ diſtin.

F **Quia** Magīr dixit q̄ deꝰ nō eodē modo cognoscit bona ⁊ mala: ⁊ q̄ bonoꝛ est actoꝛ nō malor cū sit actoꝛ eoꝛ: quoruz ideas habeat intellm̄ p̄sentis diſtōnis: de cognitione diuina: ⁊ de ideis opz nos querere. ¶ Circa cognitionē diuinā q̄rimus tria. ꝓmo vtruz deus cognoscat singularia. Scō vtrū cognoscat mala. Tertio cum cognita sint in cognoscente queremus de existentia rerum in deo.

¶ Utrū deus cognoscat singularia. Quæstio. I.

Thō. in ſuo. pre. i. dis. 14. q. ij. ⁊ in. q. de veritate p̄n. 2. q. 5.

Et p:imū sic p̄cedit. Uidet̄ q̄ deꝰ singularia nō cognoscat: ga ſm ꝓbm 7⁰ meta. particulariū non est scia neq̄z diffinitio: sed ea quoꝛ non est scia non sciunt̄ ab aliquo: g̃ ꝛc. ¶ p̄. Que non cognoscunt̄ nisi per sensuz: nō habēres sensuz nō cognoscunt illa: sed particularia nota sunt ſm sensuz: vt ia Ao ſm rōnē: vt dī p̄ pbȳsi. Cū igit̄ deus careat vsute sensitiua: ga nō hz vsuē organicā: g̃ ꝛc. ¶ p̄. ſm Cōmen. in 12. meta. ipole est eē sciaz eoꝛ que p̄nt eē in aliq̄ diſpoſitione: ⁊ postea esse p̄nt in diſpōne ꝛ̄ia: huiꝰ sūt particularia: g̃ ꝛc. ¶ p̄. Dis cognitio fit per assimilationez: sed particulare nō est particulare: nisi p̄ māz. Cū igitur deꝰ sit ſūme imālis particularia nō cognoscet. ¶ p̄. Nō cognoscit̄ aliqd ab aliquo nisi ꝓut est in eo: sed effectus sunt in causa vtī in potētia solū. Cū igit̄ deus sit maxie cā vtīs ⁊ ꝓma: de particularib⁹ nō hēbit cognez distinctā.

Jn cōtrarium est: ga ipse ordinat oia in suos fines. nā ⁊ particulares effect⁹ ſm ordinē sapie diuine fines ꝓprios attingunt: sed hoc nō esset nisi particulariū deꝰ cognē hēret: ergo ꝛc. ¶ p̄. ꝓnimus deū remuneratorē bonoꝛ ⁊ punitorē malorū: sed hoc esse nō pōt sine cognē particulariū: cū vtuz nō sit peccare nec mereri: ga eoꝛ nō est agere: g̃ ꝛc.

Respondeo dōm q̄ circa veritatē q̄stiōis inuenit̄ aliquos defecisse. Nā qdā ipsaz cognitionē particulariū deū negauerūt dīc: ⁊ huiꝰ opionis videt̄ fuisse Cōmētator ⁊ sui sequaces: qui. 12. metaphy. ait q̄ deus particularia nō cognoscit: quia sūt infinita: ⁊ infinita a scia determinari non p̄nt. Sed hec opio stare nō pōt. nā vt ostensuz fuit supra: deus magis distinete cognoscit entia q̄z aliqd aliud: qđ nō esset nisi ipsa particularia cognosceret distincte. Motiuū aūt Cōmētatoris ſufficiēs fuit. Nā infinita a scia limitata ⁊ finita cōprehēdi est icōueniēs: cōp:ehēdi tm̄ ab eo cuius sapientie nō est numerus nō est incōueniēs.

¶ Scō defecerūt aliqui non ga negarent a deo cognitionē particulariū: sed ga dicebāt deū cognoscere particularia vīr: nō ſm q̄ particularia sūt: ꝓpter qđ deo iper-

Lōdi. 20.

Lōdi. 39.

Lōdi. 51.

Sez dicta. 35. p̄n. 4. q. 4.

Opio Auic. ⁊ Algazel.

fectā cognitionē rerū particulariū tribuebāt: ē huius positionis vident fuisse Auic. ⁊ Algaçel. Motiuū aūt istoꝝ esse potuit: ga cognoscere particulare: fm q particulare est ipsum cōgscere fm actuale esse. ex hoc eni vī dīa inter vlia ⁊ particularia: ga particularia actu sunt. vlia aūt ee nō bnt nisi ex eo q in particularib⁹ existūt: nec ꝓpie actu sunt: sed actualitatē ⁊ formā ab itellu suscipiūt: ⁊ ga particularib⁹ fm q huiō cōpetit actu esse: ⁊ reb⁹ cōpetit esse hoc aliquid ex eo q actu sunt: cōgscere particularia ꝟ q huiō est ea cōgscē fm actuale esse: que g nō bnt actuale esse cōgscī particulariter: vt videt est iplicare ꝛdictionē: opꝫ g ea determinari per actuale ee ad hoc q ꝟ q particularia cognoscant: g de omnib⁹ vnis fm hoc opꝫ eligere alterā: vel q deus nō cognoscat particularia: vt particularia sūt: vel q aliqd dine scie accrescat ex eo q determinant ꝑ actuale esse: ⁊ ga alterus videt oino ipole. vꝫ. q aliqd accrescat dine scie ex ꝓgressu rerū Ieste: elegerūt ꝑdicti phi deū nō cognoscē particularia fm q huiō est fm q bnt actuale esse: sed ea cognoscē in suis causis qō ꝑ ex declatione positionis eoꝝ: dicūt eni sic deū cognoscere singularia. Sicut si aliqs sciret distātias orbium ⁊ planetaꝝ ⁊ ips motuū ipsoꝝ: ipse posset ꝓuidere oēm eclipsim que posset ꝓtingere: nō tn scirez hāc eclipsim iquātuz hec eclipsis nisi per aliqd a sensu acceptū. Scaret tn eclipsim futurā vniuſ: ga fm suas cās: ⁊ ga oēs cās reducunt in cām ꝓmā: deus cognoscēdo se cognoscit oēs huiō cās: ⁊ cognoscēdo oēs cās cognoscit oēm effectum possibilē ꝓtingere: nō tn sub ē esse particulari: sed put est in suis causis. Ista etiā positio stare nō pōt: ga (vt ꝓbatū fuit supra) solus deus p oēz modū res pfecte cognoscit ⁊ ga pfectius est cognoscere rē fm esse suuz: ⁊ fm q est in suis causis q̄ fm q est in suis causis solis: de⁹ cognoscit particularia nō solū vlr: vt ꝓut sunt in suis causis: sed etiā particulariter fm suuz actuale esse: ita tn q particulr: ⁊ fm q particularia nō se teneāt ex parte cōgscentis: sed ex parte cogniti. Nā de⁹ cognoscit particularia particulariť. si particulr determinet cognitū: nō tn si determinet cōgscēte.

¶ Tertio defecerūt alig nō ex eo q negarēt deus particularia cognoscere: vel ga dicerēt ipꝫ particularia fm q particularia ignorare. Sed ga nō sufficiente euasionē inuenerunt ad euadēdū icōueniēcia que videnť sequi ex eo q dicim⁹ deū particularia pfecte ⁊ fm q particularia cognoscere. Dicūt eni q eguoce dicī scia de scia dei ⁊ scia nostra. Et rōne hui⁹ equiuocationis oia icōueniēcia volebāt effugere: ⁊ b videť sensisse Rabbi moyses: sic etiaꝫ Cōmentator ⁊ 2° metaphy. cū dixisset deū particularia non cognoscere: me duceret ad incōueniēs deū ignorantem esse addidit: sciaꝫ de scia dei ⁊ nra dici equinoce: ⁊ ideo ex his que sunt in scia nra nō debem⁹ arguere in diuina scia. Sed tales euasiones insufficientes sunt: ga ꝑpe accipiēdo equocationez nō dicit equinoce scia de scia dei ⁊ scia nra. naꝫ per ea que sunt in sciētia nostra/de diuina scientia aliquid cōiecturari possumus.

¶ Quarto defecerūt aliqui in assignādo rōnē ⁊ declarādo modū qūo deus particularia fm q huiō cognoscit. Dicunt eni q deus nō soluz ꝓducit formā sed etiā mām. alia aūt agētia ꝓducūt res inducēdo formā nō creando essentiā māe: ⁊ ga a forma sumit rei vlitas: ⁊ mā particularitas: eo q mā sit idiuiduationis ꝑn⁹: deus res nō solū vlr: sed etiā particulariter cognoscit: nā si artifex archā ꝓducēdā nō cognoscit particulariter ꝑus q̄ eius cognem a sensu accipiat: hoc est ga solū formā inducit in mā. q si tn ipsaꝫ māz ꝓduceret: cognē arche particulariter bret: addunt aūt q ideo phi errauerūt in determinādo deum particularia cognoscere: ga vt negauerūt deū ꝓducē totū ga posuerūt māz ingenitā ⁊ icorruptibilē: vel ga dixerunt deū agere mediātib⁹ scīis causis: ⁊ res nō imediate ꝓducē. Sic dicētes aūt ꝛz iter ceteros magis ad veritatē appꝛopinquēt: nō tn in assignādo cām dicti rōnez per se assignāt. Nā vt habitū est particularia nō cognoscunť particulariter nisi vt determinantē per actuale esse: quātūcūqz igit deus ꝓducat māz ⁊ formā: vel de⁹ non cognoscet res particlr: vel opꝫ eas determinari ꝑ actuale esse vt particulariter cognoscanť: ⁊ ita ex ꝓgressu rerū in esse aliqd accrescet dine scie: ⁊ qō dicunt phos negasse cōgnē particulariū a deo: ga negauerūt deus ꝓducē māz ⁊ formā: plane apparet esse falsuz: ga nō dixerūt phi māz ingenitā: ga nō bēret ꝑn⁹ ꝓductiuū: ꝫ ga fuit durationis initio. Nā Cōmē. g iter ceteros de eternitate mundi magis presumptuose locutus est dicit. 11. metaphy. vnū ee ens: ⁊ p se ens ⁊ p se verū: ⁊ oia alia ee entia ⁊ vera per esse ⁊ veritatē eius. Nā ⁊ si nos ponere mus mūdū eternū dicerem⁹ māz ingenitā ⁊ icorruptibilē vt phi posuerūt: ⁊ tn cōgnē pfectā particulariū a deo negare nō deberem⁹: sic etiā frīuolus est qō addunt: ga alig posuerūt deum ꝓducere res mediantibus scīis causis: cuius opionis videť fuisse Auic. ideo dixerūt pticularia particulariter ignorare: nō eni ex hoc vt ꝓz deum negauerūt particularia cōgscē: sed ꝓp determ⁹ actualis ee: qō satis manifeste est: si diligēter ꝛsideret declaratio Aui.

¶ Est g alia via icedēdi. Notādū igit q modus actiōis rei sequit modū nāe: ⁊ ideo diuersitas actionū arguit diuersitatē nāe: vt pōt hīi a Dam. lib. 3. c. 15. naz cū agere ꝓsupponat esse: ⁊ esse nām: modus agēdi rei ex esse eius ⁊ natura ipsius declari bz: q si de actionib⁹ trāseuntib⁹ in exteriorē mām aliquo mō bz calūniā: eo q cuz talia nō sint pfectio agentis sed actī: modus ipsoꝝ nō solum ex nā agētis: sed etiā acti declarari bz. Nō tn vī hīc calūnīā virū actus intelligēdi declarādus sit ex natura itelligentis: cū itelligere sit actꝰ trāsiens in exteriorē mām: cuius g itell⁹: cuius nā determinať per actuale esse: res in suo actuali ee nāliter cōgscere non poterit: ante q̄ p tale ee determineť: ideo omne sic itelligēs: vī cognoscat particularia particulariter: vel ex ꝓgressu rez ineste aliqd scie eius accrescit: ideo dato per ipole q aliqō agēs agat nō ex ꝛsuppōne māe: ita q nō solū formā induceret ꝛz eēntiā māe crearet: si bret māz distantē ab esse: ga modus itelligendi sequereť modū nāe eius: vt cognosceret res fm actuale ee oporteret eas determinari p tale esse: sīc ⁊ nā eius p actuale ee determinať. nā itelligere qō cōpetit rei cui⁹ ee est distās a nā: de necessitate quātū ad prīa duo bz: ex eo qō est in tali nā siue in ꝛsposito tale nām habente. Prīo ga nō est actus purus: sed āmistus potētie: cū sit in re in cui⁹ nā potētialitas bz ee. Scōo nō est ipꝫ ee. naz nulli rei est actio eēntialis: ita q suū agere sit suū esse: si bēat esse distans a nā: ex eo aūt q tale intelligere ammistā potētialitatē bz nō est de se oino determinatū: ⁊ ideo opꝫ res per tale itelligere intellectas: fm suuz esse determinari vt in suo ee determinate cognoscanť. Rursuz ga nō est ipm ee nō reseruať in eo ois rō essendi: ꝓpter qō non poterit in seipso absqz alia determinatione res fm suū esse cognoscē: ⁊ ideo nisi q ee res determinenť: sic itelligens eas: in suo esse cognoscere nō poterit: ⁊ ga cognoscere particulare vt particulare: est ipm cōgscere ꝫ suū actuale esse: cognoscere aūt ipm vlr est ipsum scire solū fm esse qō bz in suis causis: vel fm suā rōnē qdditatis. Omne igit bīs nām distantē ab esse vel non cognoscit particulare/particulariter: vel si cognoscit ipsum: aliquid accrescit scie sue ex eo q res ꝓgrediunť in esse.

¶ Deus igit cū sit ipꝫ esse ⁊ suū intelligere ⁊ nō habeat

potētialitatē

N

Cōtra opionē Thome.

Nō hic Egid. velle q mā sit effectiue depēdens a deo et sentione Cōmentatoris et Phi ꝫ milites Brego. ó Arimino, melius in 8. phis.

O

Opio ꝓpria.

P

Q

Epī

Contra. nōne cāe sīt particulares remotaꝫ ꝑ accns cū in nonnullis effect⁹ particulares. Dic q nō ꝫ nonnullā actualem ꝫ pōt ꝓ tēpa obiectiua que di Aristo: q sīla nomia est etiam vlis. Cōtra opionē Aui. ⁊ Alga. Sex dilī. 15. pa. 4. q. 4.

L

Opio Rabbi Moysi.

Cōtra opi. M

Opio Thom. vbi supra.

Cōtra. 5t.

A

potẽtialitatẽ ammissã sed in eo reseruẽt ois rõ essendi: poterit res cognoscere etiã pticulariter: & ex eo q̃ res p̃gredient̃ in eẽ nihil accresceret scie sue: qõ & B̃ cordat cũ via Dionysij. 7. de di. no. g̃ dic̃ deũ oia existia ab ipso cognosere iquãtũ oib⁹ est causa essendi. ná ex B̃ oib⁹ est causa essendi: ga est ipsum esse: & bz nãm indistantez ad esse: pp qõ in eo ois eẽndi rõ reseruat̃: qõ diligẽter ꝓsideradũ est: ga ex B̃ vt patebit qõnes q̃plume dissoluent̃.

Intellc non omnino sensui nõ cognoscit particulare: & eẽ pticulare est mutabile. Sed tamen deus noũ est scia.

Ad primũ dõz q̃ itellc nr̃ nõ põt hic sciaz particulariũ: ppter duo. P̃mo ga pticularia nõ cogĩscit nisi vnẽdo se sensui: & ideo cũ recedunt a sensu fm Lõmẽ. 7⁰ metaphy. nõ sciunt̃ sed estimant̃. Scõo ga pticulare vt pticulare nõ cognoscit nisi prout determinat̃ per actuale esse: sed fm tale eẽ particulare mutabile est: & ga mutabiliũ nõ est scia: particularia nõ ꝑpe sciunt̃. nihil aũt istoꝝ impedit diuiná sciam. ná deus per seipm oia cognoscit non cognoscit vnẽdo se sensui. Rursum ad hoc q̃ particularia a deo sciant̃ nõ opz ea determinari fm actuale esse: ideo bz fm tale eẽ mutabile fit: relatũ tñ ad diná sciaz quodãmõ imutabilẽ subaz sortit̃: cũ variatio ipsius per esse & nõ eẽ in diuiná sciaz variationez nõ inducat. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ illa ꝓpõ non bz veritatẽ nisi in brutibus sensum. Ná itellc angelicus singulare itelligere põt. Uel dicere possumus q̃ in deo sensus est indifferẽs ab intellu. vnde Aug. 15. de tri. c. 5. ait q̃ simplex illa nã fit̃ intelligut sentir: fit̃ sentit intelligi: ideq; sensus qui itellectus est illi. ¶ Ad 3ᵐ pz solo p̃ dicta: ga bz diuia dispõ ipediat sciam nr̃az: nõ tñ ipedit diná sciaz: cũ ꝓp talẽ variationẽ diua scia nõ variet̃.

B

¶ Ad 4ᵐ dõz q̃ deꝰ scit pticularia pticulariter: q̃ deꝰ scit ea fm eoꝝ actuale esse: nõ solũ fm q̃ fũt in suis causis: ita nr̃ q̃ pticulr & fm q̃ determinet̃ ipsa scita: nõ diuaz sciaz vel scientiẽ: & ga fm tale esse imitant̃ deũ actu vel habitu: igit̃ pticularia a deo sciri potẽrũt: q̃ arguit̃ de mã frinolũ est: ga & ipa mã bz suo mõ ideã in deo: bz sũme imãtis existat vt suo loco patebit. ¶ Ad 5ᵐ dõm q̃ aliqua est causa vñs in qua sunt effectus icõplete: eo q̃ nõ est actus purus: sed in ea est nã distãs ab esse: & ideo cognoscere ꝓducẽda put sunt in ea: nisi determinent̃ p̃ actuale esse est ea cognoscere iperfecte. Deus aũt cũ sit pfectissimũ agens & nõ idigeat q̃ res determinent̃ per actuale esse vt eas actu cognoscat: oia q̃ sunt in ipso tãq̃ in causa: pfecte & distincte cognoscere poterit.

C

¶ Utrum deus cognoscat mala. Quæstio II.

Tho. in sum. par. 1. ꝑ. 14. q. 10. & 1a. q. de veritate ꝑ. 42. q. 5.

Secundo querit̃ vtrũ deꝰ cognoscat mala. Et videt̃ q̃ nõ: quia Lõmẽta. 12. meta. ponit dñaz iter sciaz nostrã & sciaz dei: ga scia dei causat: res scia nostra causat̃ a rebus: q̃ ꝓcordat cuz verbis Augustini 15⁰ de tri. ca. 13. qui ait. q̃ vniuersas creaturas suas & spũales & corpales nõ ga fũt ideo nouit: sed ideo sunt ga nouit: ergo q̃ deus scit causat: & nõ causat mala: ergo nõ scit mala: g̃ ꝛc. ¶ P̃. Priuatio nõ cognoscit̃ nisi p̃ habitũ: sed itellc cognoscẽs ꝓpationẽ p̃ habitũ est in potẽtia ad vtrũq; ꝺz ioꝝ: vt inuit Phs & Lõmẽta. 5⁰ in 3⁰ de aia. Cũ igit̃ in itellu diuo nõ possit esse ꝺzietas: deꝰ ꝓpationẽ nõ cognoscet. ¶ P̃. Si deus cogĩscit malum: aut cognoscit ipm per spẽm suã: aut per spẽm alterius. per spẽm mali nõ: ga malũ cũ sit ꝓpatio caret specie: ergo cognoscit ipsuz p̃ bonũ: sed cognoscere aliquid per aliud est cogĩscẽ ipsuz iperfecte: cũ deo nõ sit attribuẽda ipfecta cognitio: g̃ cognitio mali deo nõ dz attribui.

Tꝛ. cõ. 39. D

Tꝛ. c. c. 5.

In cõtrariũ est: ga nullus iudex põt iuste punire mala nisi maloꝝ cognẽ habeat: sicut nec medicus posset curare morbũ nisi morbũ cognosceret: sed deus est punitor malorum: g̃ ꝛc. ¶ P̃. In psalmo legit̃. Delicta mea a te nõ sunt abscõdita. g̃ delicta & peccata que mala sunt cognoscit deus.

E

Ulterius queritur vtrũz deus cognoscat vilia. Et videtur q̃ nõ: ga cũ scia recipiat spẽm ex obiectis, cognitio viliũ est vilis: si igit̃ cognosceret vilia vilesceret: q̃ est icõueniẽs. ¶ P̃. fm Lõmenta. 12. metaphy. vt supra tactũ est: nõ videre vilia est melius q̃ videre: sed q̃ melius est, deo attribuendũ est: ergo ꝛc.

Sez vilia. 15. ꝺn. 9. 1.

In cõtrarium est: ga cuz deus habeat pfectã cognitionez oium: impossibile est vilia a deo esse incognita.

Respondeo dõm q̃ fm Dionysiũ 4⁰ de di. no. & Dama. lib. 4. ca. 4⁰. nihil aliud est malũ nisi ꝓpatio boni. ꝓpatio nõ põt cognosci per spẽm ꝓpriã: ga per se est nõ ens vt dicit̃ ꝑ phys. Semp̃ g̃ cognoscit̃ per habitũ oppositũ: & ideo sic obliquũ non cognoscit̃ per seipsum: sed per rectũ q̃ ei opponit̃: vnde per rectũ cogĩscimus rectũ & obliquũ: pp qõ bene dictuz est in p̃ de aia q̃ rectũ est index sui & obliqui: sic maluz nõ cognoscit̃ per seipsum: sed per bonũ ei oppositũ: est eni bonũ index sui & mali: sicut rectuz sui & obliqui: & ga per bonũ oppositũ cognoscit̃ maluz: cum opposita sint apta nata fieri circa idem.

F

Tꝛ. cõ. 85.

¶ Uoluerunt aliqui q̃ malũ nõ opponit̃ bono increato oppõne speciali: nisi forte q̃dã oppõne cõi: vt bonũ malo opponit̃: ideo dixerũt q̃ deus nõ cognoscit mala per essentiã suã: sed cognoscit que ab ipso sunt: & cognoscendo ea cognoscit mala & defectus eoꝝ: & si cognoscit mala per seipsuz hoc est fm quãdã cognitionẽ cõem: eo q̃ solũ oppõne cõi deo opponunt̃: sed ga oppõne spãli opponunt̃ bonis pricipatis: ideo deꝰ cognoscẽdo bona pticipata cognoscit mala fm specialẽ rõnẽ. Sed hoc est ꝺ Dionysiũ 7⁰ de di. no. qui assimilat cognẽ diuinã lumini. vñ fit̃ lumẽ si quid cognitiuũ eẽt: tenebras cognosceret: nõ aliũde cognitionẽ accipiẽs: bz tenebre sint ꝓpatio luminis. Ita deus per seipm mala cognoscit cũ malum sit ꝓpatio boni: & q̃ dicũt malũ nõ opponi deo oppõne speciali: falsuz est: ná sicut deus cã est oium cõis: iquãtũ oia ꝓducit: & oia eũ imitant̃: & est cã oiuz ꝓpria: put nõ oia eodez mõ imitant̃ ipm: sic oia mala opponunt̃ deo iquãtũ ab arte sua discordant: oppõne cõi: & opponunt̃ ei oppõne speciali: iquãtũ oia eodẽ mõ nõ ꝺficiũt. Igit̃ sicut per eãdẽ artẽ vt ꝑ grãmaticã cogĩscim⁹ ꝓgruitates oẽs tãq̃ arti cõcordãtes: & incõgruitates singulas: tãq̃ ab ea discordãtes: sic deus ꝑ artẽ suã cognoscit oia bona cõiter: iquãtũ oia arti sue ꝓcordãt: & specialr: put nõ eodẽ modo eã imitant̃: & per illã eãdẽ artez nõ aliunde cognitionẽ accipiẽs cognoscit oia mala cõiter: inquãtuz ab ea discordãt: & specialr put si eodez mõ ab ea dissonant: nec tñ ꝓp hoc dicim⁹ malũ cognosci nisi ꝑ bonum ꝺziũ: ga ipsi bono increato malũ ꝺziat̃: iuxta illud Aug. 12. de ci. dei. ca. 3. nã nõ est ꝺzia deo sz vitiũ. ¶ Aduertẽdum tñ q̃ vitiũ siue malũ nõ ꝺziat̃ bono increato tanq̃ bono qõ ledit: sz tãq̃ bono a q̃ discordat. & B̃ sufficit ad B̃ q̃ ꝑ tale bonũ mali cognitio etiã in spãli bũ possit.

G

Cõtra opi.

Q̃ mala opponit̃ deo specialr: iquãtuz ab arte sua discordant non vniformiter & omniter iquãtuz ab eodem discordat. Nota exẽplum pulchrum.

H

Ad primũ dõm q̃ deus per sciaz suã causat res: nõ res quas scit quocũq; mõ: sed q̃s scit ꝑ se: & per ideã ꝓpriã. Sic aũt nõ cognoscit malũ cũ sciat ipm per ideã boni. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ ꝓpatio dupl̃r cognosci põt per habitũ siue per spẽm oppositã: & sic cognoscit̃ pfecte put pfecte cogĩscibilis est. Scõo ipsa ꝓpatio quodãmõ per priationẽ cognoscit̃: vt eo ipso q̃ cognosco me in potẽtia ad sciaz: possiuz cognoscere me eẽ

I priuatū ea: ⁊ cū potēcialitas reducaf quodāmō ad pua tionis spēz. Aliquo mō p puationē, puationē cogīsco: ⁊ q̄ sic cogīscit puationē p habitū: ga est in po⁹ ad ipsuz: non est actus pur⁹: iz est i potēcia ad vtrūq; ǯtioz. vñ ⁊ Cō mēcator ibidez ait: q̄ opz q̄ sit itellc̄s mālis ⁊ ipotēcia q̄ puationē cogīscit: ⁊ si est aliqs itellc̄s in actu in quo nul la existit po⁹: tūc ille itellc̄s puationē nō itelliget. Cū igit nos nō ponam⁹ deū cogīscē puationē ⁊ mala p potēciali tatē in eo existētē: sed p artē suā a qua discordāt: poteri mus ei attribuere cogīnē malo⁹ absq; eo q̄ sit in potē cia ad vtrūq; ǯtioz. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ de⁹ cognoscit ma lū non per spēm ppriā: sed p artē suā: vel per ideā boni: nō quaz imitaf: sed a qua discordat: ⁊ qō dī q̄ cognoscit aliqd p aliō est ipsuz cognoscē iperfecte. Dōm hoc vez cē: si illud sit aptū natuz cognosci p se: cuiō nō est malū.

Cognitio ma li iz sit p aliō: nō est ī igīci esse in ipsecta si cēt aptū co gnosci per se. Ad 1ᵐ aliter q̄ō cogīne dei respectu vitiō. Sez distin. 32. pn. 2. q. 1.

K

Ad id autē qō vlterius q̄rit vtruz de⁹ cognoscat vilia: dōz q̄ cognitio vitiō p se loqnē do nullū cognoscētē vilificat. Et est rō: ga vt superi⁹ ta cū fuit in itelligēdo est motus rez ad alaz: ⁊ ideo vt co gnoscā⁹ res: quodāmō cognita sunt in nobis: ga verū ⁊ falsuz sunt in aia: ⁊ ga oē qō recipit in aliquo, recipē p modū rei recipiētis nō recepte. Intellc̄s in itelligēdo vi lia nō vilescit: iz vilia nobilitanf ex eo q̄ in itellc̄u sunt ⁊ ab eo intelligunf: vez ga inolendo est motus ǯtinz aie ad res: volēdo aliqua: volita non sunt in nobis: sed nos quodāmō sumus in volitis: ppter qō 6ᵃ meta. scribīf q̄ bonū ⁊ malū que sunt obiecta appetitus sunt in reb⁹: ⁊ inde est q̄ aia quodāmodo verius est vbi amat q̄z vbi aiat: ga amor si sit intēsus: fm Diony. 4° de di. no. ponit hoiez extra se ⁊ collocat ipz in amato: ⁊ ga amādo vilia: in vilibus collocamur: ideo viles fimus: ⁊ inde est q̄ di recte nō ꝓhibemur itelligere vilia: sed amare: ⁊ iz dire cte nō ꝓhibeamur itelligē vilia: idirecte tñ ꝓhibemur: eo q̄ itelligēdo talia retrahimur ab intellu supemoz.

L

Ex cogne vi lium retrahi mur a cogne supremoꝝ iō indirecte ꝓhi bemur ea co gnoscere: sed deus nō sic re trahitur.

A deo aūt nō est negāda cognitio viliū nec p se nec per accīs. per se nō: ga nec itellc̄s nr̄ per se itelligēdo vilia vilescit. p accīs ⁊ idirecte nō: ga itelligēdo vilia de⁹ nō retrahīf ab intellu supmoz: cū vno simplici intuitu oia cognoscat. ꝓcedere q̄ debem⁹ deū vilia cogīscere. Oz aūt cogamur hāc veritatē ꝓcedere sic declari pōt: ga nullū ens in se acceptū ⁊ fm cē suū ꝓsideratuz ppriē est vile: cū oē esse pfectionē quādā ipotter. Si igit vilitas reb⁹ cōpetit hoc nō est nisi ex eo q̄ res ipse ad alias cōparā tur: ex qua cōparatione ꝓuenit eis gradus supioz ⁊ infe rioz in entib⁹. dicē igit deū ignozare vilia: est dicē ipsuz ignozare ordinē rez: quo posito sequīf vniuersa vt ioz dinata esse vel casualr hāc ordinē: qō valde incōueniēs est. Nā cū bonū ordinis sit sūmū bonū in gñe rez: citra bonū ꝑmt: nō ē dōz tale bonū cē casuale: cogīscit igit de⁹ vilia: cū nō ignoret ordinē rez: imo si vilia non cogīscēt cū oia alia cōpata ad ipz vilia dici possint: nulli⁹ rei nisi sui ipsius cogñē hāz: qō est superius improbatum.

Sez distin. 35. pn. 1. q. 3.

M

Ad primū dōm q̄ scia recipit spēm ex obto ꝑn cipali nō ex alio: vilia aūt nō cōparā tur ad itellc̄m diuinū tāq̄ ꝓncipale obm: cū solū suipsū tāq̄ obiecti ꝓncipalr̄ sit cognitoz: ideo pōt cogīscere vi lia absq; eo q̄ vilescat. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ nō videre vi lia melī⁹ est q̄ videre: si vidēdo vilia retrahimur a vi sione supremoz: qō deo non conuenit: vt dictum est.

¶ Utrum res in deo existant. Questio III.

Thom. in sum. par. 1. pn. 14. q. 1. ⁊ iii. q. de veritate. pn. 3. q. 5.

Tertio querīf vtrū res in deo existant. Et videf q̄ nō: ga fm Magīm in lra nō oia sunt in dei cēntia: sed cū nō differat de⁹ ⁊ essentia sua: nō oia sunt in deo. ¶ ꝑ. Si res dicunf esse in deo: hoc est ga a deo sciunf: sed cuz mala sint scita a deo: mala i deo erūt: qō est icōueniēs. ¶ ꝑ. Cū res sint differētes a deo: si sūt in deo aliqd est in deo ab eo differēs: qō est incōueniēs: cū sit simplicissim⁹. si autē dicaf res esse in deo nō p essentiā sed p similitudinē. Cōtra. verius est aliqd vbi est per cēntiā q̄z vbi est per silitudinē. Cū igit res in seipsis sint per essentiaz: in deo aūt p silitudinē: verius erunt res in seipsis q̄z in deo: qō negat Anselm. monoloyon. 36. ¶ ꝑ. Silitudo respondet ei cui⁹ est silitudo: iz cū qcqd est in deo sit lux ⁊ vita: nō oia aūt ꝓcipēt vitā ⁊ lucē: nō oia erūt in deo p sui silitu dinē. ¶ ꝑ. Qō est in aliquo p silitudinē, put est in illo nō bz operationē ppriā: sed vt legīf Actuū. 17. In deo viuim⁹, mouem⁹, ⁊ sum⁹: q̄ nō sumus in deo p silitu dinē: cū motus cōperat nobis, put habem⁹ esse in illo.

N

In contrariū est qō in littera dicitur.

O

In deo dicīf aliqua cē 3ᵍ.

Rñdeo dōm q̄ in deo dñr aliqua esse: vel ga sunt in eius essentia: vel in eius scia: vel in eius potēcia. nā nihil est in dei cēntia: vel scia: vel potēcia: di recte ⁊ p se qō dici nō possit esse directe in ipso deo: ⁊ iz ꝓdicta tria realr̄ in deo nō differāt: aliq̄ tñ dñr cē in dei scia ⁊ po⁹: que nō sunt in eius essentia: qō sic declaf. Nā sicut dicim⁹ aliq̄ esse in po⁹ māe eo q̄ mā pōt trāsmu tari ad illa: ⁊ de mā educi pñr: sic aliq̄ dñr cē in potēcia agentis: eo q̄ agens illa educere possit: igīf oia illa que dī agens posse: in potēcia agētis esse dñr: ⁊ ga fm Aug⁹ 5° de tri. ca. 9. sic ab eo qō est scire scia dicia ē: ita ab eo qō est cē dicta est essentia: sic etiaz dicē possumus q̄ ab eo qō est posse: dicta est potēcia: ⁊ ga sic cōparaf potēcia ad posse vt scia ad scire: ⁊ essentia ad esse: sic̄ res dñr cē in potēcia dei: ga de⁹ illa pōtcia cē dñr i scia dei: ga de⁹ illa scit: ⁊ in essentia dei: ga de⁹ illa est: igit in cēntia dei erunt attributa ⁊ tres pſone: ga talia de⁹ est: res aūt cre te nō erūt in essentia dei: cū deus nō scat illa. In scia ẋo ei⁹ ⁊ potēcia creata erūt: cū ea sciat ⁊ possit: ⁊ iō Magīr in lra ait q̄ oia sunt in dei scia que sunt sibi prīma ⁊ co gnita. In dei aūt essentia nō sunt nisi que sunt eiusdem essentie cū ipso: iz igit cādē rē dicāt scia, essentia ⁊ potē cia in deo: nihil ꝓpter aliā ⁊ aliā habitudinē ipotata per ipsa: aliqua sunt in deo: ga sūt in ei⁹ scia ⁊ potēcia: qō cē in eius cēntia nō dñr: ⁊ ga vt dictū est nō solū dī esse in deo qō est in eius cēntia: sed qō est directe ⁊ p se in eius scia ⁊ potēcia: cū scire ⁊ posse omnīnō ad oia q̄ ꝓcesserūt ab ipso se extēdant: oēs res create in deo esse dñr: nō q⁹ de⁹ illa sit: ꝓp qō possint dici cē in ei⁹ cēntia: sed ga de⁹ illa scit ⁊ pōt. vñ in eo sūt: ga sub ei⁹ scia ⁊ po⁹ ꝓmenf.

P

In dei cēntia attributa sunt ⁊ pſone: sed nō ei⁹ po⁹ ⁊ scia sunt creatura: ga de⁹ illa scit ⁊ pōt. ga scia ⁊ potē tia ꝓnotāt res scitas ⁊ posi tas ⁊ nō cēntia: ⁊ hoc ga referī tur ad res fm rōnē vt talium cēntia vt dicē scia vt potēcia dicē nñ realr̄ ipsaz rez relā tarā in deo: vt sic: ⁊ ideo ga illa noia ipo nunt a pūtoo rōnib⁹: nō ꝛc. Oēs res create sunt in deo: nō ga de⁹ illa sit: iz ga deus illa scit.

Q

Ad primū dōm q̄ in deo dñr esse nō solū q̄ sunt in eius cēntia: sed etiā que sūt in scia ipsius: ⁊ ga oia sunt in scia ei⁹: oia in deo esse dñr nō per cēntiā nāe: sed p cogñē scie: vt Magīr ait. Et ad formaz arguēdi: cū dī idē est deus ⁊ sua essentia: dōm q̄ iz ideꝫ sint: pōt tñ ꝓcedi aliq̄ esse in deo que nō sunt in ei⁹ essen tia: sic̄ cōcedīf aliqua esse in scia dei que nō sunt in eius essentia: iz in eo scia ⁊ essentia ideꝫ dicāt. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ sic in solone ꝓncipali dicebaf: gcqd est in diuina scia directe ⁊ p se sine fm spēm suā: in deo esse dī. mala aūt non sciunf a deo p spēm ppriā: ga eā nō bñt: ideo nō opz talia in deo esse: iz a deo sciaf. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ p prie loquēdo diuina essentia est ipsa veritas: ⁊ creatura imitaf ipsuz nō ecōuerso. Nā sic̄ ẋbū diuinū nō dī fa ctoz similitudo: sed simpliciter veritas: vt dī monoloyon 31. sic ⁊ diuina essentia pōt dici factaz rerū simpliciter ve ritas: ⁊ ideo nō opz res verius esse in seipsis q̄z in diuina essentia: imo tāto verius sunt in diuina essentia q̄z in se

ipsis.

A ipſis: quāto verius exiſtit creatrix q̄ creata eēntia: large
ñ ſumēdo ſilitudinē: omne id qđ imitat aliqđ: pōt dici
ſilitudo illius: ⁊ ideo ſilitudines oium ſunt in deo: quia
oia diuinā eſſentiā imitant: ⁊ qa deus ſcit oia inquātuz
ſcit eſſentiā ſuā que eſt ſilitudo oium: oia que ſcit de⁹ in
deo eſſe dñr: qa ideę ⁊ ſilitudines oiuz ſunt in ipſo: ⁊ ex
hoc apparet mala nō eſſe in deo: lz deus ea ſciat: qa per
ſpēz ꝓpriā nō cogſcunt ab ipſo. ¶ Ad 4ᵐ dōm q ſili
tudo rei dupl⁹ cōſiderari pōt. Prio per reſpectū ad id
cuius eſt: ⁊ ſic nihil attribuit ſilitudini: ſm q buiꝰ qđ p
q̄dā participationē vl imitationē aliquā nō repiat in
re cuius ſilitudo exiſtit. Scđo ꝯſiderari pōt per reſpe
ctū ad id in quo eſt: ⁊ ſic aliqua attribuunt ſilitudini q̄
in re nō reperiunt: ſicut ſimilitudini Herculis vel ima
gini eius ſm q buiꝰ nihil attribuit qđ nō ſit in Hercu
lis: ſi ſit in lapide vel in ere: lz talia Herculi nō ꝓueniāt.
B Sic eſt in ꝓpoſito: qa ſilitudo cuiuſz i deo exīs eſt lux
⁊ vita: nō obſtāte q oia lucē ⁊ vitā nō participent: qa ſi
cōpetat tali ſilitudini put in deo eſt: lz nō oporteat ei cō
petere talia put ſilitudo rerū exiſtit. ¶ Ad 5ᵐ dōm q
viuere ⁊ moueri pōt attribui rebus ſm eē qđ hēt in ſe
ipſis: dñr tñ vinē ⁊ moueri in deo: eo q ab ipſo hēt mo
tū ⁊ vitā: ⁊ ab ipſo ꝓſeruant⁹ res vt moueāt ⁊ viuāt: ⁊ qa
qđ eſt ꝓſeruatiuū alicuiꝰ reſpicit illū p habitudinē ipo
tētā per hāc ꝓpōnē, in. ideo dñr in deo eſſe viuere ⁊ mo
uere: qa oia hec ꝓſeruat in nobis deus: ita q eē referat
ad ſubāz: viuere ad vitutē: moueri ad operationē. ꝓſer
uat enī de⁹ in eſſe ſubāz vitutē ⁊ operationē nāz: vel vi
uere referat ad aiaz, moueri ad corpus, eſſe ad vtrūqz:
que oia ⁊ a deo ſunt ⁊ ab ipſo conſeruant.

r⁹ pn. C Einde quer̄t de ideis. Et circa ꝟ que
runt 4ᵒʳ. Prio vtrum ſit dare
C ideas. Scđo vtrū ſit dare pl'alitatē idearū.
Tertio vtr̄ prīcāt ad ſciaz p̄ncā vl ſpecu
latiuā. Quarto quoz ſit habere ideam.

¶ Utrum ſit dare ideas. Queſtio I.
Sen. 7. quodli. q. 1. declarat quid importatur nomine idee.

T.cō.27. D Primū ſic ꝓcedit. Uidet q non
ſit dare ideas ſm Plām
7ᵐ meta. nō ꝓpter aliō ponunt idee niſi pp
ſciaz ⁊ gnōnē: ſed vt idē ibidē pbatur nec ad
ſciaz nec ad gnōnē faciūt q̄ rē. ¶ Ꝓ. Dicit
p poſtᵉ. Spēs eni gaudēt: mōſtra eni ſunt: ⁊ exponit de
ideis: q̄ vanū eſt ideas ponere. ¶ Ꝓ. Si eſt dare ideas:
ponem⁹ eas in mēte dīna: ſed opz eſſe ꝓportionez idee
ad id cui⁹ eſt idea: lz cū dei ad nos nō ſit ꝓportio: q̄ rē.
¶ Ꝓ. Perfectius eſt agens qđ agit per ſeipz q̄ qđ agit
mediante alio. Deus igit̄ p ſeipm agit: nō per ideaz: ſic
etiā pfectius cognoſcit qđ cognoſcit per ſeipm q̄ qđ co
gnoſcit p aliō. Superuacuū eſt igit̄ ideas ponere in deo:
D cū nō ſint vtiles nec ad ſciaz nec ad actionem.

In cōtrariū eſt: qa ſm Aug⁹. 83. q. q. 46. tanta
vis eſt in ideis vt niſi eis intellectus
ſapiēs eē nemo poſſit: inconueniēs eſt ergo negare ideas
in deo: cū inconueniēs ſit ipm nō eſſe ſapiētē. ¶ Ꝓ. Sm
eūdē ibidē: rōnes p̄ncipales appellant idee: ſed ſi buiꝰ
rōnes negarem⁹ in deo eſſe: negarem⁹ deū rōnabiliter
agē: qđ oī ſit icōueniēs ō nēcitate oz nos dicē ideas eē.

Idea latine in
terpretat forma
vel ſpēs: nō ta
men ſm voca
bulū ſed hanc
ſm rem.

Rñdeo dōm q Aug. 83. q. q. 46. vbi de ideis deter
minat ait: q ideas latine poſſum⁹ vel formas
vel ſpēs dicē: vt Abū pro Abo trāſferre videamur. Si
aūt eas rōnes vocem⁹: ab interpretādi gdē ꝓprietate di
ſcedimus. rōnes eni grece logos appellant: nō ideę: ſed
ſi q̄s hoc vocabulo vti voluerit: a re ipa nō abhorre-
bit: ex q̄bus Abis duo colligere poſſumus. Prio q idee E
ſm interpretationē vocabuli dñr forme vel ſpēs: ſm ſi
rei veritatē etiā rōnes dici pōt: que ſi bñ ꝓſideram⁹ ap
paret ideas eſſe formas intellectuales. Nā forma nō ꝓ
prie dī rō. put bz eſſe nāle ⁊ ſenſibile: ſed put bz eſſe i
tellectuale: que etiā idee cū exēplaria appellate ſint: di
cere poſſum⁹ q ꝓprie loquēdo idee ſūt ſpēs rez exiſtē
tes in intellectu ad quaruz ſilitudinē alia ꝓducunt ⁊ fiunt.
Unde ⁊ Dionyſius. 5. ō dī. no. ideas appellat exēplaria:
⁊ rōnes exiſtētiū determinatiuas: ⁊ effectiuas rez. pone
re aūt ſpēs aliq̄s intellectuales ad q̄rū ſilitudinē alia ꝓ
ducunt: de neceſſitate cogimur. Nam cuz agēntia nāli
agant mota: ⁊ omne agēs motū: ⁊ vt inſtrm reducat ad
agēs imobile ⁊ ꝓncipale: nec ēcio agēs ex neceſſitate nāe
reducīt ad agens per cognitionē ⁊ intellm: ⁊ qa oē tale
⁊ ſi nō irrationabilr agit: bz apud ſe ſpēs factiuas rerū:
opz eſſe aliqđ agens per intellm in quo ſunt ſpēs ⁊ exem
plaria que vocant idee: ⁊ lz omne agēs per intellm poſ
ſit dici hīe ideas: vt tñ ſci de ideis loquunt̄: ⁊ vt nos de
eis loqui intēdimus: idee ꝓprie in ſola mēte diuina exi
ſtunt. ¶ Ad cuius euidētiā notādū q res iſte ſenſibiles
per quas in cognē alioꝝ venim⁹: eo q nr̄a cognitio inci
pit a ſenſu, ſic ex modis quātū ad p̄ſens pōt intelligi hīe cē.
Primo in potētia mātē: cū iſta ſenſibilia ex mā ꝓdu
cant̄: ⁊ oē qđ ꝓducit̄ de aliquo: ſit aliquo mō in eo de q̄
ꝓducit̄: oia iſta ſenſibilia hēt eſſe quodāmō in mā: vel
in potētia mātē. Scđo in ſeipſis: ⁊ ſic cōſiderant̄ res ſm
eſſe eoz nāle in ſuis cauſis nālib⁹. Tertio hēt eē in ſuis
cauſis ꝓducīuis primis ⁊ imediatis: vt leo ꝓducit̄ in
leone ꝓducēte. Nā leo ꝓductus a leone nō ſolū habz eē
in materia ex qua ꝓducit̄: vel in ſeipſo ꝓducto: ſed etiā
in leone ꝓducēte. Quarto res hēt eſſe in itellu nr̄o. Nā
vt ſcribit̄ in tīmeo de aīa. aīa eſt quodāmodo oia. Naz
oia quodāmodo hēt eſſe in aīa inquātū ab ea cognoſci
bilia ſunt. Quinto in itellu intelligētiaꝝ ⁊ motoꝝ orbiū.
Nā oēs ꝓportiones gñate in iſtis iferioribꝰ ꝓcedūt ex
diſtātia orbiū ⁊ motibꝰ ſtellaꝝ ⁊ ex itelligētijs mouēti
bus orbes. Nā vt dicit Cōmē. 12. meta. nā nō facit ali
quid pfecte ⁊ ordinate niſi fuerit rememorata ab agen
tibus ſupioribꝰ que dñr itelligētie. Sexto in itellu pmt:
eſt eni deus p ſuū intellm mēſura oiuz entiū: ⁊ oia entia
ſunt in ipſo. Dec aūt ſic hēt ordinē ad ſe iuicē: nā eē ſm
q res ſūt in aīa nr̄a dependet ab eſſe actuali rerū: cū ſcia
nr̄a cauſet a rebus. Eſſe aūt actuale rerū ſm q res hēt
eſſe in ſeipſis dependet aliquo mō ex pn⁹ nāli vnde ꝓdu
cunt̄. Rurſuz eſſe ſm q res ſunt in mā dependet ex eſſe
ſm q ſunt in cauſis primis ⁊ imediatis ſm q̄s de mā
educunt̄. nā ſemp potētia paſſiua dī p cōparationē ad
actiuā: vt dī 5ᵒ meta. Illud aūt eē ſm q ſunt res in agē
tibus primis ⁊ nālib⁹ dependet ab eſſe ſm q in motori
bus orbiū exiſtūt. Nā vt dictū eſt nā nō agit pfecte niſi
rememorata ab illis. eſſe aūt ſm qđ hēt eē res in moto
ribus orbiū ordinat̄ ad illud eſſe ſm q ſunt in deo: qa
oia iſta ꝓueniūt ab arte intellectuali vnius dei: vt Cōm.
ait: que oia ꝓnexionē ⁊ ordinē vniuerſi indicāt: ⁊ ordo
⁊ cōnexio vniuerſi manuducūt nos in intellm idearū. nā
ordo ⁊ cōnexio arguunt deum rationabiliter agere: ra
tionabilitas autem actionis abſq̄ ideis eſſe non pōt.

¶ Uiſo quot modis res dñr hīe eſſe. Notanduz q idea
ſm q de ea loquimur gnque importat: que ſolū cōgre
gant in illo eſſe ſm q res ſunt in deo: ⁊ ideo idee vt de
eis loquimur ſolū in mente diuina exiſtūt qđ declarare
volum⁹. Cōcurrit eni ad rōnez idee actualitas ⁊ forma:
nā vt dictū eſt: ſi Abū pro Abo trāſferre volumus, idee
forme ⁊ ſpēs dñr. Scđo idea dicē qđ factum ⁊ nō factū.

Eguō. ſup p̄ ſen. ⁊ 3

Idee in ſola
mente diuina
exiſtūt ꝓprie.
Nō q res ſen
ſibles ſcr mo
dus hēt eē. I. ſ.
i mā, ſi ſcripſa,
in agēte cā
aia cognoſcē
tem, ſed ſolū
intelligen
tia mouētiꝰ
orbes, ſm med
lecm noſtrū.

G

Lect. 18.

Note ordines
q iſti ſex modi
in, dependēti a
ſeiga eē in aīa
a re ex⁹ in actu
dependet: res
aūt in actu a
materia: ⁊ ſic
de aliis: vide
ibi.

T.cō.17.

H

Lect. eodē.

I vnde Aug. dicit. 83. q. q̄ participatione idearū sit qcqd sit. Tertio dicit q̄ icōmutabile. vnde idem ibidē ait. q̄ idee sūt rōnes eterne ⁊ icōmutabiles. Quarto dicit qd intellectuale nā (vt habitū est) sine eis nullus intelligitur sapiēs. Quinto dicit qd p̄ncipale ⁊ p̄mū nā (vt dictū ē) p̄ncipales rōnes appellant idee: ex eo q̄ idea dicit qd actuale: nō accipiunt idee put res bñt esse in po⁹ māe: qa in mā nō sūt ſm esse actuale: nec ſm potētiā actiuā: sed ſz passiuā māe. Ex eo q̄ idea dicit qd factiuū nō fa cūm: nō sumunt idee put res in scipīs existūt: eo q̄ respe ctu suipsius res nō bz cē factiuū. Tertio eo q̄ idea qd intellectuale nolat non accipiunt idee vt res sunt in suis causis p̄mis ⁊ in agentib⁹ ex necessitate nāe. Quarto eo q̄ qd incōmunicabile dicit: nō sumunt idee ſm esse rerū in intellu nr̄o. Nā cū scia nr̄a sit acquisita a reb⁹: spe cies in intellu nr̄o nō bñt cē incōicabilē: imo fit trāſitus a scia ad ignorātiā: ⁊ econuerſo. Quinto qa idea qd p̄n⁹ importat: nō accipiunt idee ſz q̄ res cōſiderāt q̄ntū ad ſm̄ esse eaꝝ vt put dñr esse in intelligētia monētib⁹ orbes: nā ibi nō sunt p̄ncipalr: cū oia reducant in artez intelle ctualē dei. Restat ergo ideas accipi ſm ſex esse rerum put. vz. sunt in mēte diuina: oia aūt p̄dicta qnqz que di xim⁹ esse de rōne idee tāgit Aug. 83. q. q. 36. Sūt nāqz idee q̄dā p̄ncipales forme: vel rōnes rerū stabiles arqz icōicabiles: que ipse formate nō sunt nec per hoc eterne ⁊ semp eodē mō se bñtes: ⁊ subdit: ⁊ cū ipe neqz oriant neqz intereāt: ſm eas tñ formari dr cē qđ oriť: ex eo q̄ dicit ideas esse formas: tāgit actualitatē earꝝ: eo q̄ dicit eas nō factas: sed ſm eas alia fieri: ostendit q̄ de rōne idee est q̄ sit qd factiuū ⁊ nō factus: eo ℞o q̄ eas stabi les ⁊ incōmutabiles nolat: ostēdit incōmutabilitatē esse de rōne idee: ga ℞o dicit eas rōnes: ostēdit q̄ idea quā intelligibile dicit: nā ratio qd intellectuale nolat: ex eo ℞o q̄ eas p̄ncipales appellat: tāgit p̄mitatē ⁊ p̄ncipalitatez de rōne idee existē: ⁊ qa ista qnqz. vz. actualitas ⁊c. non cōueniūt reb⁹ ſm aliqđ aliō esse p̄terq̄ ſm esse qđ bñt in deo, i solo deo buiꝰ idee ponunt. vñ ⁊ idē Aug. ibidē ait. Das aūt rationes vbi esse arbitrādus est nisi in ipsa mēte creatoris: quasi dicat nusq̄.

Quid sint idee. Sūt ꝙ idee q̄dā p̄ncipales forme vel rōnes rerum stabiles atqz icōmutabiles que ipse formate nō sunt atqz p hoc eterne ⁊ semp eodē mō se bñtes: ⁊ cū ipse nō oriāt neqz intereant: ſm tm eas formari dr cē qđ oriť. Das sit rōnes vbi cē arbitrā dum est nisi in ipsa mēte creatoris: q̄si dicat nusq̄.

L **Ad primū** dōm q̄ positio Platonis de ideis sic sensit: vt Ari. ei imponit: supuacua est ⁊ fabulosa: ⁊ qa nos non ponimus sic ideas: vt ipse po suit vt in sequenti qōne patebit ꝓbationes ꝑbi non ꝯdicūt nobis: cū ipse ꝓbare intendit ideas a Platone po sitas. Et per hoc pz solo ad scōm: qa monstra sunt spēs vel idee: vt Plato posuit: nō vt nos. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ ls dei ad nos nō sit ꝓportio quātitatiua: est nī ꝓportio ordinis: ⁊ cuiuslā imitationis: ⁊ hoc sufficit vt ponamus in deo ideas rez ad quaruz imitationē ⁊ exēplaria sunt ꝓducta. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ ponere ideas esse vtiles ad scias ⁊ ad actionē alicuius pōt intelligi dupliť: vel q̄ bō idee sint realiter differentes ab essentia agentis vel scientis: ⁊ tunc sit agens vel sit sciens imperfectus est: vel q̄ sint idez realiter qđ essentia eius: ⁊ tūc nulla impfectio nē dicunt: qa sit agens ⁊ sciens seipso agit ⁊ scit.

M ¶ Utrum sit dare plures ideas. Questio II.

Vide in Sum. par. 1. ſm. 15. q. 2. ⁊ 3. q. 2. ⁊ 87. q. 3. q. 1. ⁊ 87. q. 4. q. 1. q. 2.

Secundo quer̄ vtrū sit dare pluralitatē ideaꝝ. Et videť q̄ nō: qa buiꝰ pluralitas vel est ꝓpter esse qđ bñt ideata in deo ſm q̄ sunt in scipsis. nō ꝑ mō qa cū deus sit essentia bonitatis ⁊ vnitatis: qcqd in eo est vnitate existit in ipso. nō pluraliť nec scō: qa cū res nō fuerint ab eterno: pl'alitas idearū non fuit in deo eternaliť. nec ex tpe: quia tūc in deo facta fuisset mutatio. ¶ P. Cū idea sit idē q̄ essentia diuina: cū nō cō cedam⁹ in deo esse plures essentias, nō debem⁹ cōcede re in eo esse plures ideas. ¶ P. Si dicať hoc esse rōne respectus. Unde pp pluralitatē respectuū ad creaturas sunt in deo plures idee. Cōtra. tēporale nō est cā eterni: sed cū creature sint tpales: idee ponant in deo ab eter no: pl'alitas creaturaꝝ nō arguet pl'alitatē ideaꝝ. ¶ P. Sicut idea dī relatiue ad ideatum: sic scia dī ad scibile relatiue: sed ꝓpter pluralitatē creatoꝝ a deo scibilium: nō dñr ples scie in deo: q̄ ꝓpter pluralitatez ideatoꝝ in deo ples idee poni nō debēt. ¶ P. Si buiꝰ idee sumū tur per respectū ad ideata cū ideata nō equaliť imitent diuinā essentiā: sequeť ideas esse ineq̄les: vt idea ei⁹ qđ viuit, sapit, ⁊ est, cōtinebat ideā eius qđ viuit ⁊ est: nō tñ sapit: sed cū buiꝰ idee in deo ponant: erit in deo inequa litas: quod est inconueniens.

N

In cōtrariū est Aug⁹. 83. q. q. 46. qui loquēs de buiꝰ ideis loquit de eis in plurali dicēs: eas eē formas p̄ncipales ⁊ rōnes rerum stabiles. Sed hoc nō esset nisi essent plures idee: ergo ⁊c. ¶ P. Dionysius 5° de di. no. de eis in pl'ali loquit dicēs: eas eē exēplaria ⁊ rōnes subsistēnficas existentium: ergo ⁊c.

O

Rñdeo dōm q̄ ſm Augᵐ. 83. q. ideas Plato p̄mus appellasse ꝓbiberť: qa ipse p̄mus visus fuit hoc noie. nā ls ab alio itellecte fuerint: a solo Plone pri mitus hoc noie appellate sunt: cuius pōnē sequi si velle mus: posito q̄ sic senserit: vt ei Ari. iponit: nō eēt difficile intelligere ideaꝝ pluralitatē: posuit eni in q̄libet gne multa ꝓ participationē ⁊ vnū per essentiā: multa māliꝰ ⁊ vnū abstractū: ⁊ buiꝰ abstracta dicebat eē qddītates rerū sensibiliū: ⁊ ſm q̄ bꝰ sensibiliū qddītates se inicez ſcludūt ⁊ bñt quēdā ordinē dixit ideas ad se inicē ordi natas: vt ideā aialis supra ideā boīs: sumēdo ideā large vt etiā generū cōpetit cē ideas: ⁊ q̄ buiꝰ idee etiā cēn tialiter distinguebanť de necessitate cogebatur ponere ideas plures. Credidit eni Plato q̄ modo itelligēdi re spōderet modus essendi extra: ita q̄ sic intelligo boīem p̄ter boīes p̄riculares siue quidditatē boīs p̄ter sua i duidua: ita actualr esset quidā bō seperatus a suis pri cularibus qui erat quidditas suoꝝ idiuiduoꝝ: quē bo minē appellabat ideā: ⁊ sic itelligit aial p̄ter suas spēs: sic esset quoddā aial seperatū: ⁊ si iste modus verus eēt: cū ſm intellm sit distinctio quidditatū sensibiliuz: esset ponere ideas plures realr differētes: sed iste modus nō est bonus. nā ls ab eo q̄ res est vl nō est sit veritas ⁊ fal sitas in itellu. Sufficit tñ ad buiꝰ veritatē q̄ res extra respōdeat vt fundamentū: ⁊ vñ vna res pōt respōdere multis itellectib⁹: nō eni semp que sunt distincta intellu: realr differūt. nā rō distinguit iter ea que realr sūt vnita. Agit positio Plonis nō habuit stabile fūdamētū: ⁊ qa fundauit se sup falso: loquendo de ideis: falsa protulit: ⁊ quātū ad pñs deficit in trib⁹. Primo qa dicebat ideas quidditates rez sensibiliū. Scōo qa ponebat eas essen tialr differētes. Tertio qa dicebat eas eē deos: asserens deꝝ pluralitatē: ls iter buiꝰ deos poneret vnū deū sū mū imparticipabilē. Nō eni dicere possum⁹ buiꝰ ideas esse quidditates sensibiliū: qa tūc ponerem⁹ qddītates rerū ſm rei veritatē esse abstractas ab his quoꝝ qddi tates existūt: ⁊ tūc esset aliqd bonū nō bñs cēntiā boni: vt arguit Pbs 7° meta. qđ est icōueniēs. Rursum non possum⁹ dicē buiꝰ ideas cēntialr differētes: vt q̄ aliud sit ꝑ se bonū: aliud ꝑ se vita: aliud ꝑ se aial: aliō ꝑ se bō. Nam cū buiꝰ idee sint p̄ncipales rōnes factiue: opz eas ꝙgregari in eo q̄ nō agit motū: ⁊ hoc est deus ipse: ⁊ qa solus ipe agit p̄ncipalr: ⁊ oia alia agūt vt instra ei⁹: sicut

Imaginatio Platonis de ideis.

P

Q

Contra Plonis nez qa deficit in tribus.

p

2°

3°

oēs

A

ões perfectiones oiuz generũ cõgreganť intipſo:ſic exẽ plaria oiuz rerũ vnuntť in eo. Ex hoc apparet tertiũ falſuz eſſe: vt ga oia iſta vnuntť in deo ⁊ ſunt vn⁹ deus: ponere plalitatẽ deoꝝ: error eſt: ga nihil citra ꝓmuz aligd ꝓncipaliť iducit nõ motũ a ꝓmo: ⁊ nõ agẽs vt inſtãz et⁹ qõ tñ opponeret ſi eẽt deoꝝ plalitas. Nec aũt tria iz nõ hoc ordine tãgit Dionyſius 5° de dĩ.no. dicẽs: q nõ aliũ eſt eſſe bonũ: aliud exñs: aliud vitã. Et hoc quãtũ ad B q bõ abſtracta ⁊ exẽplaria ⁊ idee nõ eſſentialiť differũt. Nã ex eadez radice ꝓcedit ponere ꝓfectiones ꝑ ſe exiſtẽtes: differẽtes eſſentialiť: ⁊ ponere exẽplaria eſſentialiter diſtincta: excedẽtes ⁊ ſubiectas: quãtũ ad aliũ: ⁊ addit neqz multas cauſas ⁊ alioꝝ alias ꝓductiues q idee nõ ſe bñt ſiẽ excedẽs ⁊ ſubm: vt quidditates ſenſibiliũ: ⁊ ſubdit oẽs buiꝰ poſſus bonos eſſe vnius dei: ⁊ hanc deriuationẽ eẽ ꝓfecte vniꝰ dei ꝓuidẽtie manifeſtatiuã: quãtũ ad tertiũ: q plalitas ideaꝝ nõ arguit pluralitatẽ deoꝝ. Sed ex earuz plalitate arguere poſſumus vnum deũ: ⁊ ga nõ eſt iſte ordo deoꝝ ⁊ plures idee nõ ſũt plures dy: ſed oẽs in vno deo ſimpliciſſimo exiſtũt videre qõ in eis poſſit eſſe aliq pluralitas: q ſimplicitati dine non repugnet: non eſt facile.

B

Plures idee non ſunt plures dij.

Cauſe ẽre in deo ponũt plures ideaꝝ.

¶ Jdeo notãdũ q cauſa ẽre ponere cogimur i deo pluralitatẽ ideaꝝ eſt: ga dicimus deuz rõnabiliť agere: ſed nullũ agẽs rõnabiliť diuerſa ordinate ꝓducit ſi ea ꝓducat ſm eãdẽ rõnẽ: nõ eſt enim rõnale ſed cauſale diuerſa eſſe ⁊ ordinata que ſm rõnẽ vnã ꝓducta ſunt. Cõſurgit enim rõnalitas agẽtis ex effectib⁹ duplir. Prio cũ qualibz effectus ſortiť nãm ꝓpriam. Scõo cũ in eis mõ debito ordo attendiť. duplir enim domus irrõnabiliť bñt eſſe. Primo ſi partes domus nõ ſortirent nãz debitã. Scõo ſi in eis nõ eſſet ordo cõpetens. Cũ igiť videam⁹ partes vniuerſi hãe naturas ꝓprias ⁊ diſtinctas: cũ in eis ordo debitus attendaťur: de neceſſitate arguere poſſum⁹ deuz rõnabiliť agere ꝓſiderato ẽnte ⁊ ordine vniuerſi: ⁊ ga nõ eſt rõnabile diſtincta ordine debito emanare ab vno agente imediate ſm rõnẽ vnã cũ deus ipſas res ⁊ ordiné in reb⁹ imediate cauſet: ga agente cã ſcba non ceſſat actio cãe ꝓme: ⁊ ga ſi aliquã cauſalitatẽ de⁹ reb⁹ cõtrat hoc nõ eſt ex iperfectione eius qõ nõ poſſit totũ ꝓducẽ ideo ex neceſſitate arguere poſſum⁹ in deo eẽ rõnes factiuas multas ⁊ infinitas: ſm quas res ꝓducit: ⁊ ꝓducẽ põt: ⁊ ga ſm hãc plalitatẽ rõnũ eſt in deo plalitas ideaꝝ: arguere poſſumus in deo eſſe ideas plures abſqz eo q repugnet ſue ſimplicitati. nã plalitas rõnũ realiť non arguit cõpoſitionẽ: ſed ſimplicitatẽ: cuz quãto aligd eſt ſimplicio⁹: tãto a plib⁹ ſit imitabile ſm quã imitabilitatẽ: cõſurgit hec plalitas rõnũ. Et iſta eſt via Aug. 83. q. q. 46. qui hãc veritatẽ venãdo ibidẽ tria facit. nã ꝓmo ꝓmittit res a deo ſortiri ordiné ⁊ nãz ꝓpriã dicẽs. Quis aũt religioſus ⁊ vera religione ibut⁹: negare tñ audeat: imo etiã nõ ꝓfiteať: oia que ſunt. i. quecũqz in ſuo gẽre ꝓpria quadã nã ꝓtinenť vt ſint auctore deo eſſe percepta: eo q auctore oia que viuũt vmere: atqz vlem rerũ incolumitatẽ ordinẽqz ipm quo ea que imitanť: ſuos tẽporales curſus certo moderamine celebrãť: ſũmi dei legibus cõtineri ⁊ gubernari. Scõo. ex hoc: ꝓcludit deum rõnabiliť agẽ dicẽs: quo ꝓſtituto atqz ꝓceſſo: ga audeat dicẽ deũ irrõnabiliť oia cõdidiſſe. q. d. de neceſſitate arguiť rõnabilitas diuine actionis: cõceſſo oia a deo nãz ꝓpriã ⁊ ordiné eẽ ſortita. Tertio cõcludit in deo eẽ rõnes plẽs factiuas q̃ idee appellanť: cũ aiat: q ſi dici recte ⁊ credi nõ põt q de⁹ irrõnabiliť agat. reſtat vt oia rõne ſint cõdita: nec eadẽ rõne boiez q̃ equũ. B enĩ abſurdũ eſt eſtimari: ſingula igiť ꝓprie ſunt creata rõnibus.

C

D

Nota modus Auguſtini de plitate ideaꝝ.

Primo ordo rez a deo.

¶ Ad primũ dõz q buiꝰ plalitas ideaꝝ eſt in deo. nõ tanq̃ in nã eius: ſed tãq̃ in cõgne ipſius. cognoſcit enĩ ſe de⁹ a plibus imitabiliẽ: ⁊ ideo eſt in eo pluralitas ideaꝝ. ¶ Ad 2m dõm q idea nõ dicit eſſentiã abſolute ꝓſideratã: ſed noiat eã cũ quodã reſpectu: put a creaturis ẽ imitabilis: ⁊ pp plalitatẽ reſpectuũ eſt i deo plalitas ideaꝝ. ¶ Ad 3m dõz q iz creature ſunt ꝓpales: deus tñ ab eterno intellexit ſe plib⁹ modis imitabiliẽ: ió nõ obſtante nouitate: ⁊ ꝛporalitate creature: ab eterno fuit in deo pluralitas ideaꝝ: multe enĩ ſũt cauſe in inferẽdo que nõ ſunt cauſe in eſſendo. arguit enĩ pluralitas creatoꝝ actualis vel porẽtialis plalitatẽ ideaꝝ in deo: iz non: ga plura creata ſunt vel plura creari pñt: ſit in deo pluralitas ideaꝝ: ſed ecõuerſo. ¶ Ad 4m dõz q ſcia eſt relatiuũ ſm dici: ⁊ ꝓncipaliť ſignãt diuã eſſentiã: ⁊ ideo eſt vna ſcia dei ſiẽ vna cẽntia: idea aũt quaſi cõpletiue ⁊ formaliť dat intelligere reſpectũ ad ideata: ⁊ ideo ꝓ pluralitatẽ reſpectuũ eſt in deo plalitas ideaꝝ. ¶ Ad 5m dõm q ſpẽs exñtes in intellu ⁊ ſi bñt reſpectũ ad intelligibilia ⁊ ad intelligẽtẽ: non tñ denoiant ſm ea quoꝝ ſunt: ſed ſm id in quo ſunt: vñ ſpẽs mãlũ in intellectu exiſtẽtes: iz ſint materialiũ nõ ſunt mãles: ſic idee ſunt inequalium: ſed non ſunt inequales.

E

Alio plalitas ideaꝝ eſt in deo. Plalitas ideaꝝ nõ eſt plalitas reſpectuũ cognitoꝝ: ſed eſt dei eſſentia vt plã ſciat eẽ in dei eſſentia ſciamia q iſta plalitas ſolaliť non eſt in deo vt ita cẽntia ſi m nobis: iz eſt bene formaliť obiectiue vt in ſcientia. Aliter ſcibile ad ſcibile aliť idea ad ideatũ dicit reſpectũ.

F

¶ Utrum idee pertineant ad ſcientiã practicaz vel ſpeculatiuam. Queſtio III.

Thomã in ſumma. par. i primi. 14. q. 16. ⁊ in. 2. de veritate. ꝓpo. 3. q. 3. Et ibi caietanus quodli. 8. q. 1.

G

Lec. 3.

Certio queriť vtꝝ idee ad cognẽ ſpeculatiuã vel practicã pertineãt. Et videť q ad ſpeculatiuã: q̃s ſm Aug⁹. 83. q. q. 46. vl. 47. vl. 72. ſz aliã intimationẽ: tãta enĩ vis ꝓſtituiť i ideis vt niſi his intellectꝝ ſapiens eſſe nemo poſſit. Sed ea ſine q̃bus nõ põt intelligi aliq̃s ſapiẽs pertinẽt ad cognẽ ſpeculatiuã: cum ſapia ſm Aug⁹. ſit ꝓbm ꝑ meta. ſolum quid ſpeculatiuũ noiet: q̃ ⁊c. ¶ ℙ. ſm Aug. 83. q. ratio dĩ ⁊ li nihil ſm eã fiat: ſed ſm eũdẽ buiꝰ idee rões dĩr: q̃ non opz ſm eas fieri aligd: ⁊ ita nõ pertinẽt ad ſciaz practicã: ſed ad ſpeculatiuã. ¶ ℙ. Deus per buiꝰ ideas cognoſcit res ipſas ⁊ paſſiones earũ: ſed hoc ptinet ad ſciaz ſpeculatiuã: q̃ ⁊c. ¶ ℙ. Duiꝰ idee ſunt ea per que res pgredunť in eſſe: ſed eadẽ ſunt ꝓncipia eſſendi ⁊ cognoſcẽdi ſm ꝓbm: ergo nõ ſolũ ſũt vtiles ad B q p eas res ꝓducanť: iz etiã vt cogñſcanť: iz ꝓductio ptinet ad ꝑim cognitio ad ſpeculationẽ. q̃ ⁊c.

Jdee dñr predeſtinationes ⁊ hõe voluntates.

H

In contrariũ eſt: ga ſm Dionyſiũ 5° de dĩ.no. buiꝰ idee ſũt exẽplaria ⁊ rões exiſtẽtiũ: quas theologia ꝓdeſtinationes vocat: ⁊ dinas ⁊ bonas voluntates exñtiũ determinatiuas ⁊ effectiuas: ſed exẽplaria ſm que res fiunt ⁊ determinanť ptinẽt ad cognitionẽ practicã: ergo ⁊c. ¶ ℙ. Augu. 83. q. iz idee non oriantť nec intereãt: ſm eas tñ formari dr oẽ qõ oriri ⁊ interiri põt: ſed ea ſm que alia formanť pertinẽt ad cognitionem practicam: ergo ⁊c.

Ego q bz rationez cognati ſolũ idea.

¶ Reſpondeo dõz q vt queſiti appareat veritas opz nos videre qõ idea ſe habeat ad cognẽ. Ad qõ dicũt aliqui q idea nõ eſt id quo deus intelligit: ſed ſolũ bz rõnẽ intellectiue: ſed cũ diuina cẽntia prout eſt imitabilis ab aliqua re dicať idea illius ⁊ ſilitudo eius: cũ ex hoc entia creata cognoſcanť a deo: quia ſilitudines oũm ſunt in ipſo. Simpliciter negare ideã eſſe illud quo deus intelligit: nõ ſapit doctrinã ſanã. Notãdũ igiť q illud quo cognoſcẽs cognoſcit dupliciť põt accipi. Prio p cõparationẽ ad cognitũ. Scõo p reſpectuz ad cognitũ. nã id a quo egrediť cogñis actus eſt id quo cogñſcim⁹ ⁊ id p qõ nob⁹ aliqõ cognitũ innotẽſcit quo co-

I Idea nō ē rō cognoscēdi p respectum ad actū: sed p respectū ad cognitum.

gnoscim⁹ dici pōt. Est aūt idea quo de⁹ cognoscit: non p cōparationē ad actū: sz p respectū ad cognita: qō sic declarat: nā eo cognoscim⁹ p respectū ad actū: q⁹ re⁹ act⁹ hz aliquā rōnē p̄ncipij: z cō dicē possum⁹ q⁹ sic cognoscimus suba vnute specie, z obiecto. Hz specie z vnute sine intellectiua po⁹ cognoscim⁹ imediate: ga B re⁹ act⁹ intelligendi imediatā causalitatē hāt. Nā ex po⁹ intellectiua iformata specie imediate pgredit act⁹ intelligēdi: alr nī z aliter: ga a specie pgredit actus p̄n': a po⁹ scōdario eo q⁹ actus sp q̄si p̄n'ᶜ p̄nᵐ respicit formā: z q̄si scōdarū māz z subz. Suba aūt z oīm re⁹ act⁹ nō hāt imediatā cālitatē: sed suba est cā act⁹: put est id in quo radicat vnus z po⁹: oīz Ao put ab eo hz eē spēs in intellu: intelligit aūt alia nra nō solū intellu: sz etiā specie intelligibili: accipiēdo ea q̄ sunt imediatū p̄nᵐ actionis. Cā aūt q̄re regrit hō spēs ad ta lē actū, est: ga intellus nr nō est act⁹ purus: z ga agens agit

K fm q⁹ est in actu: cū aliq̄ actualitas ꝓferat intellectui vl alie nre ex eo q⁹ ꝓformat reb⁹: ipse silitudines rez i alia exīte: sūt id quo alia intelligit: ntiā p cōparationē ad actū ga sūt cā z p̄nᵐ act⁹ intelligēdi: q⁹ si nī alie nre nulla actualitas tribueret: ex eo q⁹ reb⁹ alys ꝓformat: z ex silitudine rei in ea nō poſſet accipi rō act⁹ intelligēdi. Que si ad oīma trāſferre volum⁹: satis appet ideā nō esse id quo de⁹ intelligit p re⁹ ad actū: cū nulla rō p̄ncipij sit in idea vt idea est re⁹ actus cognis dine. Nā hz distincto eox q̄ hāt causalitatē re⁹ act⁹ intelligēdi in nobis: nō simplr habeat locū in deo: eo q⁹ ibi nō possum⁹ dicē subaz z oīm re⁹ act⁹ hic causalitatē mediāte po⁹ z spēm imediate. Rursuz spēm p̄n': po⁹ scōdario: ga talia inueniunt in his que hāt potētialitatē amnistā: nuuamur nī p p̄dicta ad

L cognē veritatis q̄stē: ga vt dicebat tota cā q̄re silitudines rez hāt causalitatē sup actu intelligēdi nr̄o: sumit ex eo q⁹ aliq̄ actualitas tribuit alie nre: ga ꝓformat reb⁹: hz si alia nra eēt actus purus: ga nulla actualitas tribueret ei ex ꝓformatione ad aliqd aliō: silitudo vt silitudo nō eēt rō z p̄nᵐ actus: sz ipsa suba: z ga de⁹ est actus purus z ex eo q⁹ est imitabilis a reb⁹ nulla actualitatē suscipit: sed res ipse eē actuale recipiūt: ga ei ꝓformant: hz idem sit idea z suba in eorū respectu act⁹ intelligēdi nō hēbit rōnē p̄ncipij subi vt idea: cuz ex eo q⁹ est idea ei nulla actualitas tribuat. Nō agit solū differt intelligē nr̄m ab intelligere diuino: ga intellus nr̄ pus intelligit alia: z intelligendo alia intelligit se: ga ea q⁹ ꝓformāt sūt silitudines aliorū. De⁹ aūt p se z p̄ intelligit se: z intelligēdo se intellit alia: sed ēt dr ga silitudines in nobis sunt rō z p̄nᵐ act⁹ intelligēdi: cū aliq̄ actualitas aie nre p hō silitudies tribuat.

M Silitudines aūt rerū in deo exīte vl ipa diuina eēntia vt est rez silitudo: nō hz rōnē p̄ncipij re⁹ act⁹ cognis dine: cū nullā actualitatē suscipiat vt talis silitudo existit: sūt nī iste due dīe p̄nexe: z vna se ad aliā: vt inuēti pe patē.

Idea est ratio cognoscēdi p cōparationē ad cognita. ¶ Dz aūt idea sit rō cognoscēdi ex pte cognitoz: sic ostēdi pōt: ga sic silitudines exīte i cognoscere sūt rō cognoscēdi ex pte act⁹: iquātū q̄dā actualitatē cognoscēti tribuūt sic sunt rō cognoscēdi ex pte act⁹: iquātū q̄dā actualitatē cognoscēdi ex pte cognitoz: put cognita repūtant: z ga diuina eēntia vt est idea z silitudo rerū: res repūtant: hz ex hoc ei nulla actualitas tribuat. Dōz est q⁹ idea nō est id quo de⁹ intelligit p cōparationē ad actū: sz p cōparationē ad cognitū. Nā nō oē id quo ga intelligit hz causalitatez re⁹ act⁹ intelligēdi: ga cū p̄ ꝓpōnes vlres z magis ꝓfusas intelligam⁹ ꝓpōnes se p ordinē brītes ad illas: dicē possumus ꝓpōnes vlres eē id quo intelligim⁹: cū sint nobis magis nō ꝓfusa magis: z tn ꝓpōnes nō simplr hāt rōnē p̄ncipij re⁹ act⁹ intelligēdi: cū ex actu intelligēdi formēt. Nā sic intellus intelligēdo simplicia soīas diffonē: sic intelligēdo

Hoc exēplo ostēdit q⁹ idea hz rōnē p̄ncipij respectu cognitū nō respectu act⁹ cognoscendi.

cōposita soīat enūtiatione. q⁹ si tū nr̄z intellus eēt simplr: z vno intuitu intelligerem⁹ oīa: saluato B ordine q⁹ p ꝓpōnes vlres ex actu intelligēdi formatas: sil intelligendo eas intelligeremus ꝓpōnes ordinatas ad ipsas ꝓpōnes cōes sic eēnt q̄ cognoscerem⁹ p cōparationē ad cognita quo nō eēnt quo intelligerem⁹ p re⁹ ad actū intelligēdi: z ga de⁹ vnico intuitu intelligit se z intelligit se imitabilez ab oībus entib⁹: z intelligēdo sic se imitabilē: z silitudine oīuz: intelligit oīa idea q̄ supra oīmā eēntiā fm modū intelligēdi talē imitabilitatē z re⁹ vl addere: ita est id quo de⁹ intelligit p cōparationē ad cognita qō nō est id quo intelligit p cōparationē ad actū. Et ga idea est id quo de⁹ cognoscit mō quo dictū est: z est id ad cui⁹ imitationē alia formātur: cū scire dīnū sit cā rerū iquātū de⁹ agit p cognē non ex necessitate nāe: idea pōt pinere ad sciam practicā z speculatiuā: pinet enī ad speculatiuā put p eā res deus cognit nō ꝓsiderata put p eā de⁹ res introducit z pducē pōt. Si vo ꝓsiderat idea put p eā res deus pducit vel pducē disposuit sic pinet ad sciaz p̄ticaz actu. Si vo accipit idea nō vt p eā res de⁹ pducit vl pducē disposuit: sz pducē pōt: sic pinet ad practicā cognez nō actu sz vtute: que lz nō faciāt i deo aliū z aliū actū intelligēdi: tn ga dīnt rōnem de⁹ oēm hāc dīaz intelligit: iō sic distinguere ideā vt vno mō accepta pinet ad cognē speculatiuā. Alio mō ꝓsiderata pinet ad practicā actu. Tertio mō pinet ad practicā vtute nō est icōueniēs: ex quo apparet q⁹ ideā nō solū est factoz vel fiēdoz: sed etiā fieri possibiliū: dato q⁹ nūq̄ fiāt. ¶ Aduertēdū āt q⁹ lz idea quātū ad id qō est put dicē eēntiā cū imitabilitate: vl oī re⁹ q̄dā sic distingui possit: tn si ꝓsideram⁹ rōnē vocabuli vt Abū ex Abo trāsferam⁹: ga nō dr rō sz soīa: cū soīa sp videat ipotare rōnem p̄n': attendēdo rōnē nois: idea pinet ad sciam practicā fm quā deus est p̄nᵐ z cā rez.

Ad primū oōm q⁹ ga idē est in deo idea z ratio quātū ad rē signātā: lz nō sit idē q̄tū ad ethimologiā vocabuli: z ga fm q⁹ rō: pinet idea ad sciam speculatiuā: q tolleret hō ideas ab aliquo diceret ipsuz nō esse sapiēte cū tolleret ab eo rōnes rerū. ¶ Ad 2ᵐ oōm q⁹ lz idea sit idē qō rō pp qō nō solū pinet ad sciaz practicā: sed ad speculatiuā: ꝓsiderādo tn ethimologiā vocabuli: pōe ad practicā pinet cū dicat rōnē forme z p̄ncipij. ¶ Ad 3ᵐ dōz q⁹ de⁹ p ideā nō solū cognoscit res ipsas cognē simplicis notitie: sz ēt nosci eas vt pducēdas: z vt hz rōnē p̄ncipij re⁹ eox: z ga isti rōni p̄ncipij alludit ideā fm ethimologiā vocabuli: iō pōe ad sciaz practicā pinet. ¶ Ad 4ᵐ oōm q⁹ p hui⁹ ideas res sūt: z cognoscunt: nō solū cognē speculatiua sed practica: dūr tn pōe pinere ad sciaz practicā rōne nois vt dictum est.

Ad argumēta in ꝓriū oōm q⁹ idee dīr rōnes faciunt: ea fz q̄ alia oriunt: sz ꝓpter B nō negat q⁹ nō pineāt ad sciaz speculatiuā: lz habeat q⁹ pinēt ad practicā: q̄uis non ꝓpte pineant ad speculatiuā pp rationē vocabuli: vt dictū est.

¶ Utrum mala habeant ideam. Questio III.

Tho. in q. de verita. ar. 3. q. 4. z in sum. p. 1. qu. 15. q. 3. z 3dē. qō 11. 7. q. 1.

Quarto q̄rit: q̄z sit idea. Et vi q⁹ mala hēant ideā: ga si aliq̄ cā est pp quā mala nō dicant hīe ideā i deo: B est: ga mala sūt nō entia: sz nō entia pūt imaginari z hīe ideā: nā tragelaph⁹ z hircoceru⁹ imaginabilia sūt: q̄ rē. ¶ P. De⁹ vocat ea q̄ nō sūt tāq̄ ea q̄ sūt: z hz Aug. 15. de tri. c. 13. nō aliter nota sūt deo creata postq̄ facta sūt q̄ ante q̄ fierēt: igit scibilia relata ad diuinā sciaz nō aliā cōparationē hāt ex eo q⁹ sūt entia q̄ ex eo q⁹ sūt nō entia: ga igit mala z bona in B dīnt: ga mala

Idea pōt pinere ad p̄ticā z speculatiuam: z hic hō ꝓcio respōsum.

O Circa tertiū. Idea pertinet ad cognē speculatiuā nō cōsideratur per eā de⁹ res pducat vl pducere disposuit. Et ad practicā a⁹ q̄ hō actu vt ꝓsideratur vt p eas de⁹ pducit vel pducē disposuit. 2° tenuit q⁹ accipit nō solū mō ꝓdicto sz vt p eā deus res fm z sic nō solū pducēdo rūz: sz posita pduci ē idea z pductoz tū. pilat vel pteritoz.

P

Q

A

la non ſint nã aliqua neqz entia: bona ſint nã aliq̃a ꝛ entia: cũ talis diuiſitas nõ faciat diuerſitatẽ p cõparatiõẽ ad diuinã ſcientiã: ſicut ſciũtur bona ſic ſcientẽ ꝛ mala: ſed bona ſciunt: quia habent ideã in deo ergo ꝛc̃.

In cõtrariũ eſt: ga malũ eſt p̃uatio ſolũ: ſz p̃uationes nõ cognoſcunt̃ per ideas p̃priam: cum de ſe ſint non entia: ergo ꝛc̃.

Vtz mã p̃ma habeat ideas. De hoc Tho. q. de veri. p̃a. 3. q. 5.

Ulterius q̃rit̃ vtz mã p̃ deat in deo ideas. Et vi q̃ nõ: ga ſz p̃bs p̃phy. 2. c. 69. mã nõ eſt cogſcibilis niſi p analogiã ad for̃as: ſz qõ nõ eſt cogſcibile niſi cõpatũ ad aliũ nõ bz ideã. ꝓpriã: g ꝛc̃. ¶ P. Deꝰ eſt actꝰ pur⁹: mã p̃ eſt poꝰ pura: ſz poꝰ pura in nullo imitatur actũ purũ: cũ igit̃ rõne imitabilitatis ſumat̃ ratio ideę: materia p̃ma in deo ideã habere nõ poterit.

B

In cõtrariũ eſt: ga (vt bitus eſt p Aug. 83. q. q. 46. vl. 72. ꝛ p Dioꝰ 5ꝰ de di. no.) idee ſũt rõnes factiue rer̃. oia ḡ illa ideã in deo bñt: q̃z deꝰ factor exiſtit cũ ḡ mã p̃ma ſit a deo facta: ga deꝰ eſt agẽs p̃mum: agens nullo preſuppoſito: ergo ꝛc̃.

Vtrũz accñtia habeant ideas in do. Thom. in. 4. q. 1. ar. 1. qa. 3. q. 3. 47.

Ulterius q̃rit̃ vtz accñtia bẽant ideã in deo. Et vi q̃ nõ. nã idea eſt rõ rer̃. Sed Dioꝰ 5ꝰ de di. no. ideas diffõnes appellat: ſz accñtia diffõne carẽt: vl ſi diffiniunt̃: diffõnẽ eor̃ ingredit̃ diffõ ſubtil: vel igit̃ nõ bñt rõnẽ: vel ſi bñt eã nõ bñt eã diſtictã a rõne ſubtil: g ꝛc̃. ¶ P. Et B reo bñt ideas: ga participãt diuã entitatẽ: ſz accñtia p̃ticipare nõ p̃nt cũ p ſe nõ exiſtãt: ſz ſolũ ſint p̃ticipationes q̃dã. Nã entia creata pfecta p̃ticipãt pfectiones ſuas pfectiones ipſor⁹ q̃z nullo accñtia cõpetunt: nõ p̃ticipãt: ſz p̃ticipãt: nõ igit̃ accñtia bẽbũt ideã.

C

Vtrũ ſingularia bẽant ideã in deo. Tho. in. 4. q. de veri. ar. 3. q. 8. Et Hẽr. q. 4. q. 1.

In cõtrariũ eſt: ga deꝰ eſt cã oiũz entiũ: ꝛ oia mẽſurãt̃ itellꝰ p̃mi: qđ cẽ nõ poſſet niſi oia entia tã ſubtie q̃ accñtia in deo ideam bient.

Ulterius q̃rit̃ vtrũ ſingularia bẽant in deo ideã. Et vi q̃ nõ: ga ſũt ifinita: ſz ifinito repugnat idea: cũ idea ſit ad determinatiũ ꝛ effectiũ rer̃: vt vult Dioꝰ 5ꝰ de di. no. g ꝛc̃. ¶ P. Particularia vñr eẽ p̃ter itẽtionẽ nãe. vñ ſcribit in liꝰ ſex p̃nciꝰ q̃ nã vnũ itẽdit ꝛ aliũ facit: ga itẽdit boiez ꝛ facit bũc boiez: ſz que ſũt

Opz aliq̃ mã cẽ ideã nõ ſolũ bonoꝝ q̃rũ deꝰ eſt auctor: verũtã malorũ q̃z ẽ cognitor ꝛ punitor.

In cõtrariũ (p̃ter itẽtionẽ nõ bñt ideã: g ꝛc̃. eſt: ga idea eſt rõ factiua rer̃: ſz cũ vltia nõ fiãt: ſz particularia: ꝑpe particularia bẽbũt ideam.

Mõ bñe diſtinctẽ ſub epilogo q̃ſt. 4. q.

Rñdeo dõz q̃ cũ oia ſint a deo cognita tã bona q̃ mala: ꝛ idea nõ ſolũ ſit ad factiuũ: ſz ẽt ſit p̃nꝰ cognis oiũ: opz aliq̃ mõ cẽ ideã nõ ſolũ bonoꝝ: q̃z deꝰ eſt auctor: ſz cuã malorꝝ q̃z ſolũ eſt cognitor ꝛ punitor: ſz ga nõ oia pari mõ bñt ideã. Nõꝰ q̃ alr bñt ideas mala: alr mã p̃: alr accñtia ſpẽt ꝛ ſepabilia: ꝛ alr accñ ididua ꝛ ſepabilia: ꝛ alr ipa ididua. Naz mala bñt ideã in deo nõ a q̃ imitat̃: ꝛ cũ q̃ ꝓcordãt: ſz a q̃ recedũt ꝛ diſcordãt. mã ẽo p̃ q̃dãmõ ꝛ vltia ideã bñt quã imitant̃ ſz bñt eã diſtictã ſolũ cogne: nõ actu nec ope nec exñtia: accñtia ẽo ſepabilia ideã bñt quã imitant̃ ꝛ bñt eã diſtinctã cogne ꝛ actu: nõ tñ ope nec exñtia. accñtia ẽo ſeparabilia ideã bñt diſtictã nõ ſolũ cogne ꝛ actu: ſz etiaz ope: nõ tñ exñtia. Indidua ẽo p oẽz modũ bñt ideã diſtinctã cogne actu ope ꝛ exñtia. Mõ bñt eniz mala ideã in deo nõ cũ q̃ ꝓcordãt ſz a q̃ diſcordãt. Nã eo ipſo q̃ peritẽ eãdẽ ideã p quã deꝰ cogſcit bonũ velut illu ꝓcordãs: cogſcit ẽt malũ velut ab ea diſcordãs: malũ q̃dãmõ ideã bz vt loq̃mur ſz q̃ ꝓbs 4ꝰ meta. t. c. 4. log. q̃ p̃tiones appellat entia: ga ſũt negõnes entiũ: vez ga nõ bñt mala ideã quã imitẽt nõ ſimplr ideã bñt. vñ ab aliqbꝰ ꝓp bãc cãz dr̃ ideã nõ bñe: qđ ẽt nõ eſt icõueniẽs cũ ſcirit a deo aliq̃ negẽt. hec aũt oia tãgit q̃dãmõ Aug. 12. de ci. dei. c. 8. g loq̃rẽs õ cogne p̃uõrũ ait: q̃ id idẽ cogſci p̃uatiũs per qõ cognoſcunt̃ poſitiua: nõ in ſpecie ſz in ſpeciei p̃ſtatione: vnde quodãmodo ſciendo neſciuntur.

Mã p̃ꝰ ẽ vltã ideã bñt i deo diſtictã cognitõe nãe actu nec opere vel exñtia.

¶ Vlſo q̃o mala ꝛ p̃uõnes ideã bñt: q̃z nõ bñt ideã cũ q̃ ꝓcordãt: ſed a q̃ diſcordãt: videre reſtat q̃o mã p̃ꝰ ꝛ vltia ideã bñt: qđ 2ꝰ q̃rebat̃: bz eni mã p̃ ideã quã imitant̃: mã cũ ſit mã aliq̃ ꝛ nihil ſit tale niſi p imitatiõẽ diuine eẽ vel mãe: oz talẽ mãm hie ideã quã imitat̃: eſt mã talis idea diſticta cognitiõe ſolũ: q̃z deꝰ cogſcit p ideã quã bz apud ſe mãm mãe: eẽ alia a mã formę: nõ tñ ꝓpe eſt diſticta actu eo q̃ nulla actualitas ei cõpetit p̃terq̃ bz a ſoia: nec ẽt eſt diſticta ope vt q̃ poſſit p ſe fieri ſine ſoia: nec eſt diſticta exñtia: q̃ nõ p̃t p ſe exiſtẽ ſine ſoia. Sic ẽt vltia bñt ideã diſtictã ſm cognitionẽ eo q̃ deꝰ cogſcit diſtõnẽ vltiuz ad p̃ticularia: nõ tñ ſũt diſticta exñtia vl actu q̃ p ſe ſint: nec ẽt ope ꝛ factiõe: q̃ p ſe fiãt: nã coz fieri eſt ex eo q̃ p̃ticularia gñant̃. ¶ Accñtia aũt z̃ pa ꝛ oia accñtia ſepabilia bñt ideã diſtictã nõ ſolũ cognitione: vt q̃ deꝰ cogſcat mãm eorũ eẽ aliã a mã ſubtil: ſz ẽt actu q̃ aliquã actualitatẽ bñt p̃ter actualitatẽ ſubtil: vñ iz hec nõ ſit ꝓpoſitio p̃ſes ſortes eſt aial bipes: eo q̃ idẽ actꝰ ẽ cadẽ ſoia ipoſſat per bipes ꝛ aial: mi p. ſortes eſt aial riſibile ꝓceptibile diſcipline: eſt ꝓpoſitio p̃ſes: q̃ nõ eadẽ forma nec eadẽ actualitas ipoſt̃ in eis nõ tñ talia accñtia bñt ideã diſtinctã factione ꝛ exiſtẽtia: q̃ ſil cũ ſubito fiũt: p ſe eẽ hie nõ p̃nt nãliter: ꝛ ſm modũ ordinis quẽ videm⁹: ꝛ ſi miraculoſe ꝛ ſm aliũ modũ ordis poſſint exiſtere.

F

Accñtia ſepabilia ideã in deo diſtinctã cognitõe ꝛ actuinõ tñ factione ꝛ exiſtẽ tia nãliter.

¶ Accñtia aũt idiuidua ꝛ potiſſime ſepabilia bñt ideã diſtinctã nõ ſolũ cognitione: q̃z diſticte cogſci p̃tinet ſolũ actu: q̃z forma aliquã acciduntalis ſupra formã ſubtil: ſz ẽt factione: q̃z nõ ſil cũ ſubito fiũt: vt q̃ nõ ſtatim cũ eſt ſortes eſt muſicꝰ: tali accñti nõdeꝰ idea diſticta ab idea ſortis ẽt factiõe: nõ tñ talia bñt ideã diſtinctã exñtia: q̃z nõ p ſe ſi ſz mo⁹ ordis quẽ videm⁹.

Accñtia ſepabilia bñt ideas diſtictã cognitione actu: factione: et nõ exiſtẽtia.

G

¶ Particularia p oẽm modũ tñ bñt ideã diſtinctã. i. cognitione: actu: factione: ẽt exiſtẽtia.

¶ Particularia ãt p oẽz mo⁹ ideã diſtictã bñt cognitiõe: i. q̃ eo bs diſticte cogſcit: actu ꝛ ſz⁹: q̃z ſz⁹ coz ab iuicẽ ſepanẽ. factiõe: q̃z nõ oz ea ſil fieri. exñtia: q̃z ſolũ ipſa q̃ dr̃ p̃me ſubie p ſe exiſtũt. oia ãt alia ſũt i p̃mis. Pz igit̃ q̃o oia bñt ideã ꝛ q̃o diuerſimode: nõ tñ q̃ iſta diſſimilitas referat̃ ad ideata: nõ q̃ bẽant eẽ i deo tãq̃ i eꝰ nã: ſz ſolũ tãq̃ in eꝰ cognitiõe ꝛ vtunq̃ tãq̃ ſic diuerſa cogſcit: ꝛ ad eẽ p̃duxit.

Ad p̃mũ dõm q̃ mala nõ bñt ideã cũ q̃ ꝓcordãt vt rõ arguit: ſz a q̃ diſcordãt. Et ad 2ꝰᵐ dr̃ argẽdi dõm: q̃ ſz bircocerui⁹ ꝛ chimera nõ ſint entia i rer̃ nã: nõ tñ ẽ rõe coz ẽ p̃uatio entis: ꝛ iõ imagiⁿ⁹ ſit ꝛ ideã bñt. Vel dõz alr ꝛ melꝰ: q̃ ſz nõ ſint entia q̃tũ ad ſui totalitatẽ: ſit tñ entia q̃dᵐ ad ſuas ptes. Inuenit eni caput leonis ꝛ cauda ꝓpẽ: ſz nõ inuenit aial i eꝰ corpe dcã exiſtãs malũ ãt cũ p̃uõne dicat: ẽ ſe ẽ nõ ens.

Ad argumenta de ideis malorum.

¶ Ad 2ᵐ dõz: q̃ ẽs vocat eoꝝ mõ ea q̃ nõ ſ: p̃nt tñ eẽ ſic ea q̃ ſũt. malũ ãt cũ de ſe nõ ſit nã aliq̃ nec eſt nec eẽ p̃t: vt dc eẽ logmur: ꝛ iõ nõ opz malũ hie ideã: ſz talia nõ entia ideam habeant.

Eñã imaginabilia aliq̃ ideã bñt in deo.

H

Ad illõ i ẽdũ dõz: q̃ nõ arguit malũ nihilo⁹ hie ideã: ſed nõ hie ideã quã imitetur: qđ ẽt ſimile.

Ad id autem qđ vlterius q̃ritur. vtrũz mã p̃ma beabeat ideã patet q̃ ſic ꝛ quomodo.

Ad argumenta de mã p̃ma.

Ad primũ dõz: q̃ qz itellꝰ nr̃ ẽ poꝰ pura i gñe itelligibiliũ nihil cogſcit qđ p ſui actualitatẽ nõ poſſit ſpm movere: ꝛ qz mã p̃ eſt poꝰ pura nullo modo cognoſcit ab itellu nr̃o niſi p analogiã ad formã. Intellꝰ aũt diuinus qui nõ cognoſcit eo q̃ reducat̃ de poteria in actũ: ipſaz eſſentiã mãe cognoſcere poterit p ideã quã bz apud ſe ſm quã eã in eſſe p̃ducit: nõ tñ hẽ idea eſt diſtincta factione vel actualitate vl exñtia: ſed cogne: eo q̃ mã p talẽ ideã: ſz diſtincte cogſcat: nõ p eã p̃t in eſſe p̃duci abſq; p̃ductione forme nec p ſe exiſtẽ abſq; exñtia eius.

Nota vt ſupra de mã p̃ma.

¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ mã p̃ma in aliquo

I imitat actū pur⁹ q̄dātū aliquā actualitatē participare
pōt:ꝫ inter cetera entia magis sit prope nihil.

Ad argumenta de accīb⁹. **Ad id autē** qō tertio q̄rit vtrū accīdia habeant ideam:patet q̄ sic:t quomodo.

Ad primū dōm q̄ rōnes rerum vel diffōnes in deo t in mēte nr̄a nō solū differūt:q̄ ille sunt factūe:iste aūt facte. Sed ex hoc cōsurgit alia dīa:vt qa nr̄a scia dependet a reb⁹:modus itelligēdi nr̄ sequit ordinē rer:t ideo nō possumus itelligē accīa nō itelligendo subito pp nāle dependētiā vni⁹ ad alterū. Deꝰ aūt q est tota cā vniuersaliꝫ nō idiget in itelligēdo accīa itelligere subm:vñ t si nō pōt itelligere accīa nō itelligendo subito:B nō est:qa suū itelligere dependeat:ꝫ qa itelligit oia sil:t suū itelligere est inuariabile nō itelligit vnuꝫ nō intellecto alio:t ideo oia dīcia nām aliquā dīt in eo ideā distictā:quātū ad cognē:t si nō dīt eā distictā q̄ⁿ ad alia:vt dictū est. ¶ Ad zᵐ dōm q̄ ꝫ accīb⁹ nō cō petit dīe ideā a deo pfecte sīc dis que p se existunt:non tn̄ arguit q̄ nullo mō habeāt ideā. nā nō dīt ideā nisi participātia t que sunt totuꝫ ex partib⁹:ꝫ etiā participationes:t que sunt totū in parte:cum oibus dis cōuenitat in aliquo imitari diuinam entitatem.

Dīs de cognē deꝰ t mā respectu accīum. K

Ad argumenta de singularibus nr̄. **Ad id aūt** qō. 4. querit vtrū singularia habeant ideam:patet q̄ sic.

Ad primū dōm q̄ ꝫ singularia q̄ sūt t q̄ pōt eē infinita sint in se:sūt tn̄ finita itellectui diuino:t ideo in eo ideā dīe poterūt cui finita existunt. q̄lr aūt B itelligēdū sit q̄ infinita deo finita sūm. 39. dis. patebit. ¶ Ad zᵐ dōm q̄ ꝫ aliq̄ fiunt p̄ter itentionē agē tis particularis:p̄ter tn̄ intentionez vlis agentis qui oia precognoscit t disponit aliq̄ fiant nihil oino esse pōt.

L **Ad illud in cōtrariū** dōm q̄ vlia t particularia dīt ideā:nō tn̄ vlia dīt distinctā ideā a particularib⁹ factione ꝫ cognitione:qa nō distincte fiunt:sed distincte cognoscunt.

Super lra ꝫ. sup illo. ¦ Ex ipo t in ipo t p ipm. ¦ Notādū q̄ ex/aliq̄ denotat factionē solū. aliq̄ denotat factionē cuꝫ auctc. si denotat factionē solū sic:sīc oia sūt ex pie:ita sunt ex filio. nā idistīsa sūt opa trinitatis:appropriate tn̄ ēt p̄m q̄ ex/solā factionē iportat q̄uenit pri:non qa magis q̄ueniat pri q̄ filio:ꝫ pp filiationē quā hz cū p̄po prio:q̄ est totī⁹ deitatis p̄n̄. Si vo ex/etiā cū factione auctē ipōrtet:vt dicat aliqd eē ex alio quo:qa illud auctoritative p̄ducit:t nō hz ab alio q̄ p/ducat sic nō solū appropriate:ꝫ ēt quodāmō p̄prie oia sunt ex p̄re. Nā ꝫ oē opus q̄ est a p̄re sit a filio:pri aūt nō hz ab alio q̄ sit cā illius operis:hz tn̄ filiⁿ:vñ sīc pri t filius sunt idē p̄n̄:t tn̄ pri est p̄n̄ sine p̄n°:filius p̄n̄ de p̄n°:sic vnū t idē opus est a p̄re t filio:a pie tn̄ est auctoritative t a p̄n° sine p̄n°:a filio vo tām a p̄n° de p̄n°:t iō q̄n greci dicebāt spūsc̄n eē ex p̄re per filiū poterat bīe bonū intellm dictū cop:si/ex/auctē ipōrtabat ꝫ quē modū loquit Aug. t 5. de tri. c. 26. q̄ spūsc̄us p̄cedit a pie p̄n°. Hz igit q̄ p̄dicta vba. s. oia eē ex ipo q̄ ipm t ipo nō solū appropriate:ꝫ ēt p̄pe intelli p̄nt si p̄dicte ppōnes nō solū facto:ꝫ ēt aliqs spālis respect⁹ vl spālis modus bitudis ipōrtet:t ꝫ p̄dicta ēt p̄pe sumi possint:nō tn̄ p̄cedēdū est aliqd eē ex vna p̄sona q̄ nō sit ex alia: duplici rōne. Primo pp vitādū errorē:qa forte aliquis crederet eē aliq̄ opus q̄ nō a tota trini. existēt. Secdo qa plus negat negō q̄ ponat affirmatio. vñ ꝫ auctoritatiue sit oē op⁹ a p̄re ēt p̄pe loquēdo:cū/ex/nō solū auctē ipōrtet:ꝫ ēt factionē:qa negano negat q̄qd inuenit videremur ponē aliq̄ op⁹ nō factū a filio:q̄ ē icōueniēs.

M

¶ Quibus modis dicatur deus esse in rebus. N

Distinctio. XXXVII.

Quoniā demōstratuꝫ est ex pte:quō oia dicant esse in deo:addēdū vt dic:qb⁹ modis dicat deꝰ eē i reb⁹: si tn̄ id būana mens vel ex pte digne valeat cogitare:vl lingua sufficit eloq. Sciēdū q̄ est q̄ deꝰ icōmutabiliter sp i se exīs/p̄ntialiter/potētialiter/ēntialiter ē i oi nā siue essentia sine sui diffōne:t in oi loco sine circūscriptione:t in oi tpe sine mutabilitate. Et p̄terea in scis spiritib⁹ t aiab⁹ est excellēter. s. p gr̄az inhabitās:t i hoiē cbīo excellētissime: in quo plenitudo dīnitatis corpaliter habitat: vt ait ap̄lus. In eo.n. deꝰ hitauit nō p gr̄az adoptiōis:ꝫ p gr̄az vnionis. Ille aūt iste q̄ capacitatē būane itelligētie excedūt:falsitatē arguē alīq p̄sumāt:scōz auctib⁹ munitēda mihi videtur. Btūs Greg. sup cātica cāticoz ingt. Lz deꝰ cōi mō oib⁹ reb⁹ insit p̄nția/potētia/sua: tn̄ familiariori modo p gr̄az dī eē i illis q̄ mirificētiā operꝫ dei acuti⁹ t fideli⁹ p̄sideraūt. De hoc.n. eodē Aug. ad Bardanū in li. de p̄ntia dei ait. Cū deꝰ sit nā icorporea t icōmutabiliter viua:eterna stabilitate in seipso manēs:totus adest reb⁹ oib⁹:t singlis totus. Sed i q̄b⁹ habitat:bīt eū p sue capacitatis diuersitate:alīj ampli⁹:alīj min⁹:quos ipse sibi dilectissimus tēplū gr̄a sue bonitat edificat. Hylari⁹ quoqꝫ in. viij. li. de tri. aptissime docet deū vbiqꝫ eē. Deꝰ ingt imēse virtutis virtutē ptās que nusq̄ nō assit:nō desit vsq̄ : se oēm p sua edocet vt vbi sua sint ipse eē intelligat. Vlō aūt corporalit modo cū alicubi sit:nō ēt vbiqꝫ eē credat:cuꝫ t in oib⁹ eē nō desinat. Ambro. in li. j. de spūsc̄o. Spiritūsc̄m pbat nō eē creaturā:qz vbiqꝫ est:qō est p̄prium dīnitatis ita dicēs. Cum oīs creatura certis ndē sue sit circūscripta limitibus:quō qs audeat creaturā appellare spiritū sanctū:q nō habeat circūscriptā determinatāq virtutē:q t in omnib⁹ t vbiqꝫ sp est:qō vtriqꝫ dīnitatis t dominationis est p̄prium. Idē in eodē. Bīt est oia cōplere:q dicit. Celū t terrā ego cōpleo. Si q̄ dīs est q celū cōplet t terrā:qs ergo p̄t spūsc̄m iudicare dīnationis t dine p̄tātis exortē q repleuit orbem. Et qō plus est repleuit t Jesum totius mūdi redēptorē. Ex dīs alīsq̄ pluribus auctoritatibus aperte mōstrat:q̄ deus vbiqꝫ t in oi creatura essentialiter/p̄sentialiter/potētialiter est.

P

Q

A ¶ Qz in sanctis nō modo est: sed etiam habitat: qui non vbicūqz est habitat.

Jn sanctis vo etiā habitat in qb⁹ est per grāz: nō eni vbicūqz est ibi habitat: vbi vo habitat ibi est. Jn solis bonis habitat: qui sunt tēplū ei⁹ ⁊ sedes ei⁹. vñ p Jsaiā dñs ait. Celū mihi sedes est: terra aūt scabellū pedū meoz: qa i electis qui sunt celū habitat deus ⁊ regnat: qui eius volūtati deuoti obtēperāt. Malos vo q sūt terra: iudicij districtione calcat. Unde ⁊ in libro Sap. dr. Thronus sapie aia fuit: qa in iustis specialius est q̄ in alijs rebus: in qb⁹ tñ
B oibus tot⁹ est: quēadmodū aia: vt ait Aug. in epla ad Hiero. de origine aie: p oēs pticulas corpis tota adest fil: nec minoz in minoz⁹: nec maioz i maioz⁹: sz tñ in alijs itēfi⁹ i alijs remissius operat: cū in singulis pticulis corporis essentialr tota sit. Jta ⁊ deus cuz sit in oibus essentialr ac totus: in illis tñ plen⁹ esse dr quos ibabitat: idest in qbus ita est vt faciat eos tēplū suū: ⁊ bi tales cū eo sunt iā ex pte: sz in bitudine pfecte. Mali vo etsi ibi sint vbi ipse est qui nusq̄ deest: nō tñ sunt cū eo. Unde Aug⁹ sup Joā. nō satis fuit dicē vbi ego suz ⁊ illi sunt: sed addidit mecū: qa ⁊ miseri pñt
C esse vbi ⁊ ille est: qui nusq̄ deest. Sed bti sūt cū illo: qa nō sunt beati nisi ex eo q cū illo sūt: qui fruunr eo: ⁊ vidēt illū sicut est. Mali vo nō sunt cū illo: vt ceci in luce nō sunt cū luce: nec boni ita nūc sunt cū eo vt videāt p spēm: ⁊ si sunt aliquo mō cū eo per fidē. Quo autē de⁹ habitet in bonis: ex illis aliquatenus itelligere valebis que supza dicta sunt: cū de spiritussancti pcessione tēpozali ageret: vbi lz ex parte exponr: ex parte eni cognoscimus ⁊ ex parte ppheram⁹: qūo spūscūs habitet in nobis: qui non sine patre ⁊ filio inhabitat.

¶ Ubi erat vl bitabat de⁹ añq̄ cēt creatura.

D **Si aut queris** vbi habitabat de⁹ añq̄ sci eēnt: Dicimus qa in se habitabat. vnde Aug. in libro ꝯ Maximinū. Jn tēplo inquit suo habitat de⁹ scz in scis qui sunt tēplū dei modo fm fidem ambulāres: ⁊ tēplū dei erūt aliqñ fm speciē: qualiter etiā nūc tēplū dei sunt angeli. Sz dicet aliquis: anteq̄ faceret de⁹ celū ⁊ terram: anteq̄ facēt scōs vbi habitabat: Jn se bitabat de⁹: apō se habitabat: ⁊ apō se ē. Nō g̃ sci sic sunt dom⁹ dei: vt ea subtracta cadat de⁹. imo sic bitat de⁹ in scis: vt si ipe discesserit: cadāt.

¶ Multa bic breuiter docet q̄ cōfirmāt ꝓdcā. E

Sciendum est etiā qa vt ait Aug. i lib. ad Bardanū. Dici nisi stultissime negr: spūscm̄ nō bie locū i nro corpe: qō totū aia nra ipleuerit. Stult⁹ ēt dr angustijs alicubi ipediri trinitatez: vt pr ⁊ fili⁹ ⁊ spūssan. alicubi fil'eē nō pñt. Ter illud est multū mirabili⁹: q cū de⁹ vbiqz sit totus: nō tñ in oib⁹ habitat. Quis pozro audeat opinari: nisi iseparabilitatē trinitatis penitus ignoret: q in aliquo possit bitare pr ⁊ fili⁹ in q nō habitet spūssan. Aut in aliquo spūssan. in quo nō habitet pr ⁊ fili⁹. Fatendū est ꝙ vbiqz esse dcū p diuinitatis pōtiā: sed nō vbiqz p F
inhabitationis gratiā. Propter bāc enim habitationez gr̃e nō dicimus pr nr qui es vbiqz: cum ⁊ boc verū sit: sed qui es in celis: idest in sanctis: in qb⁹ est quodā excellēt̄ori modo.

¶ Qz de⁹ habitator est quozūdā nōdū cognoscētiū deū: ⁊ nō quozūdā cognoscēntium.

Jllud quoqz mirabile est: qa vt ait Aug. in eodē: de⁹ est inhabitator quozūdā nōdū cognoscēntū deū: ⁊ nō quozūdā cōgnoscēntū deū. Jlli eni ad tēplū dei nō ptinēt: q cognoscētes deū nō ficut deū glorificāt. Ad tēplū dei ptinēt paruuli sanctificati sacro cbti ⁊ remunerati spūsco: q nōdū G
valent cognoscere deū. Ergo quē potuerunt illi nosse nec bie: isti potuerunt habere anteq̄ nosse. Beatissimi aūt sunt illi qb⁹ est deū bie q̄ nosse. Hic aliquatenus aplt Aug. qūo de⁹ habitet in aliquo. i. habeat: cum. vz. ita est in aliquo vt ab eo cognoscatur ⁊ diligatur.

¶ Qūo deus totus vbiqz sit per essentiā: non pōt intelligi ab humano sensu.

Ex predictis patet q de⁹ vbiqz totus est p essentiā: ⁊ in sanctis habitat p gratiā. Cūq̄ superius lz tenuiter ostēsum sit qua rōne dicat habitare in qbusdā: efflagitaret ordinis ratio id etiaz assignari qūo vbiqz per essentiam ⁊ totus sit: nisi huius ꝙsiderationis sublimitas atq̄ imēsitas humane mentis sensum oino excederet. Ut enim ait Chrisо. super epistolā ad heb. Sicut multa de deo intelligimus que loqui penitus nō valemus: ita multa loqmur que intelligere nō sumus idonei. Verbi gr̃a. Qz vbiqz deus est: scimus ⁊ dicimus: qūo aūt vbiqz sit: itellectu nō capimus. Jtē q est incorporea q̄daz virtus: que oiuz est causa bonoz scimus: qūo aūt vel que ista sit: penitus ignoramus.

I ¶ Quoniã opio qui pſumũt oſtẽdere qũo deus vbiq; ſit per eſſentiã/potẽtiã/pſentiaz.

Quidã tamẽ imenſa ingento ſuo metiri pſumentes: h ita forte itelligẽdus tradiderũt: q deus vbiq; per eſſentiã eſſe dicit: nõ q dei eſſentia ꝓprie ſit in omni loco ⁊ omni creatura: ſed qa oia nã atq; omne qđ naturaliꝛ eſt: in quocũq; loco ſit: p eũ hz eſſe: ⁊ oia locus in quo illđ eſt. Idẽ etiã dicũt ideo deũ vbiq; dici eẽ pſentiã vel per potẽtiã: qa cũcta loca ſunt ei pſentia: ⁊ que in eis ſunt: nec in eis aliqđ operari ceſſat. Nã ⁊ ipſa loca: ⁊ quicqđ in eis eſt: niſi ipſe ꝓſeruet manere nõ poſſunt. Jn eis ꝫ per ſubaz deus eſſe dicit vt aiunt: qa per virtutẽ ꝓprie ſubẽ ſue facit: vt etiã loca ſint ⁊ oia que in eis ſunt. Sed lz hec vera ſint que aſſerunt in explanãdis itelligẽtijs pdictoꝝ. Jn illis tñ ꝟbis qb⁹ dr de⁹ vbiq; eſſe p eẽntiã: plus ꝓtinere credẽdũ eſt: qđ hõ viuẽs capere nõ valz.

¶ Or deus cum ſit in omnibus rebus: non tñ ſordibus rerum inquinatur.

Solet etiã ab eiſdez queri qũo deus ſubaliꝛ inſit oibus rebus: ⁊ corporalitũ ſorditũ iquinationibus nõ ꝓtingat: qđ tã frinolũ ẽ: vt nec rñſione ſit dignũ: K eũ etiã ſpũs creatus ſordib⁹ corporeis etiam leproſi vel quãtũcũq; polluti inquinari non poſſit. Sol quoq; radios ſuos fine ſui pollutione effundit ſup loca ⁊ corpa: nõ ſolũ munda: ꝫ ẽt imũda: ac ſordibus fetẽtia: q; ꝓtactu boies ⁊ alie q̃dã res ifician̄t. Solis ꝟo radij ipolluti ⁊ icõtaminati ea ꝓtigẽtes exiſtũt. Nõ eſt ꝫ mirãdũ: ſi eẽntia dina oino ſimpleꝛ ⁊ icõmutabilis oia repler loca: ⁊ oib⁹ creaturis eẽntialiꝛ ieſt: nec tñ cuiuſcq; rei ſordib⁹ ꝓtaminaꝛ vel ꝓtingiꝛ. Unde Aug. in li. de nã boni. Cũ in deo iquit ſint oia que ꝓdidit: nõ tñ iquinãt eũ illi ꝫ peccãt. Be cui⁹ ẽt ſapia que attingit a fine vſq; ad finẽ fortiter dr. Attingit oia pp ſuã mũdicti: ⁊ nihil iquinatũ in eã icurrit. Poſtremo rñdeãt: qd poti⁹ de deo rñdẽdũ exiſtimẽt: vel q nuſcq; p eſſentiã ſit: vl vbiq;: vel q alicubi ita q nõ vbiq;: Sz quis audeat dicẽ q nuſcq; dina eẽntia ſit: vel q alicubi ⁊ nõ vbiq; ſit: Si eni ita eſt alicubi q nõ vbiq;: ergo localis eſt. Eſt ꝫ vbiq; tota que cõtinet totũ: ⁊ penetrat totũ: q̃ nec p ſui ſimplicitate vidi: nec p ſui puritate maculari: nec p ſui imẽſitate vllo mõ cõpẽdi pt. Uñ Aug. Be⁹ vbiq; ẽ: cui nõ locis ꝫ actionib⁹ ꝓpiquam⁹. M

N ·pars pⁿ di ſtin. 37ª.

Et quoniã demonſtratum ẽ.] Poſt q̃ determinauit Magiſter qũo res ſunt in deo: hic in parte iſta inquirit quomodo deus ſit in reb⁹ ⁊ duo facit ꝙ· Primo facit qđ dictum eſt: oſtendens deum eſſe vbiq; imobiliꝛ. Jn ſcda parte ex hoc dat differẽtiã inter deum ⁊ creaturã: oſtẽdens oẽm creaturã eſſe imobilem ⁊ localem. Scda ibi[Lũq; diuina natura.] vbi pceſſus lectio terminabitur. ¶ Circa primuz duo facit ꝙ· Primo aſſignat modos quibus deus eſt in reb⁹. Scdo illos modos inquirit. Scda ibi[Jn ſanctis vocaſ.] ¶ Circa primuz duo facit ꝙ· Primo aſſignat modos cõmunes ⁊ modos ſpeciales quibus deus eſt in rebus dicens: deum eſſe in omnibus per eſſentiam/preſentiam/⁊ potentiaz quantum ad generales modos: quodam tamen ſpeciali modo eſſe in ſanctis per gratiã: ſed in chõo homine, per gratiam vnionis. Jn alijs ꝟo per gratiz adoptionis. Scdo qđ dixerat cõfirmat per auctoritates ſanctoꝝ. Scda ibi[Ne aũt iſta.] Deinde cum dicit[Jn ſanctis.] Inueſtigat modos quib⁹ aſſignauerat deuz eſſe in rebus, ⁊ duo facit ꝙ· Primo inueſtigat modos ſpeciales. Scdo modos cõmunes. ibi[Ex pdictis pz.] ¶ Circa primũ duo facit ꝙ· Primo oſtẽdit deũ aliꝛ eẽ in ſanctis: aliꝛ in malis hoib⁹. Scdo monet q̃dã qõnẽ. Scda ibi[Si aũt queris.] ¶ Circa primũ duo facit ſm q; dupliꝛ dat differẽtiã: put deus eſt in ſanctis ⁊ i pctõib⁹. Nã deus in ſcis quos inhabitat eſt tanq̃ in tẽplo: mali ꝟo ſunt. q. ſcabellũ pedũ ei⁹. ·Rurſuz boni ſunt vbi eſt deus ⁊ cũ deo: mali aũt ſi ſunt vbi deus eſt, in ipſo tñ nõ ſunt: qđ totũ ex hoc ꝓtingit q; boni habit diuinã gratiz ꝓpter quã de⁹ in ipſis habitat: ⁊ cuz ipſis eſt. Scda ibi[Et hi tales.] Deinde cũ dicit[Si aũt queris.] Monet quãdã qõnẽ ⁊ tria facit ꝙ· Primo querit vbi de⁹ habitabat qñ ſancti nõ erãt: ⁊ rñdet q; i ſeipo. Scdo oſtẽdit nihil creatũ impedire diuinũ eẽ in reb⁹: vnde lz aia ſit in toto corpore: põt etiã deus in toto corpore eſſe: ꝓpter qđ tota trinitas vbiq; eſt: q; tota trinitas vbiq; opaꝛ. Tertio dat diuerſaz cõparationẽ bonum ad deũ: q; alig ipſuz cognoſcũt quos nõ inhabitat: vt pctores ſcientes: aliquos inhabitat ꝫ eũ nõ cognoſcũt: vt paruulos baptizatos. illi tñ beatiſſimi ſunt qui deum habent ⁊ cognoſcunt. Scdũ da ibi[Sciendum eſt.] Tertia ibi[Illud q;] ¶ Tũc ſeqt illa pars. [Ex pdictis.] Jn qua poſtq̃ determinauit de modo ſpãli ſm quẽ de⁹ ſanctos inhabitat: determinat de modis gratialib⁹ ſm quos eſt in ſingulis reb⁹: ⁊ tria facit ꝙ· Primo oſtẽdit hoc eẽ inexplicabile qũo tot⁹ de⁹ vbiq; eſt p eſſentiã: dicẽs multa de deo dicta eẽ ſupra mentẽ nr̃am: ſicut multa de deo intelligim⁹ que ſermone explicare nõ poſſum⁹. Scdo oſtẽdit inſufficiẽs eẽ dictuz eoꝝ ꝫ volebãt per rõnes oſtẽdere qũo de⁹ vbiq; erat: p pſentiã: eſſentiã: ⁊ potẽtiã. Tertio mouet q̃dã qõnẽ ⁊ ſolu. Scda ibi[Quedã tñ.] Tertia ibi[Solet ẽt.] ¶ Circa qđ duo facit ꝙ· Primo q̃rit q̃re de⁹ nõ habit imũdiciã cũ ſit i imũdis: ſoluẽs p ſile de radio ſolari: ꝫ cũ p imũda tranſeat nõ inficiꝛ. Scdo aſſignat rõnẽ quãdã ad oſtẽdẽdum deum eſſe vbiq;: q; vel nuſcq; eſt deus vel alicubi tñ vel vbiq;. nuſcq; eſſe dõm nõ eſt cum omnia ꝓſeruet. alicubi tñ eſſe nõ eſt dicẽdũ: cũ virtus eius limitata nõ ſit. reſtat ergo vt vbiq; ſit. Scda ibi[Poſtremo reſpõdeant.] Jn quo terminatur ſententia lectionis.

O

P

Q

Apreſenti lectione Magiſter duo facit ꝙ· Primo dicit deũ eẽ in oib⁹ reb⁹: ⁊ oſtẽdit ipſum eſſe vbiq;. Jdeo de bis duob⁹ q̃rem⁹. ¶ Circa pⁿ q̃rem⁹ tria. ·prin. qⁿ. p. vtrũ de⁹ ſit i oib⁹ reb⁹. 2°. de modis eſſendi eius. 3°. vtrũ cõcedi debeat q; de⁹ in ſeipſo exiſtat.

A ¶ Utrum deus sit in rebus creatis. Qō. I.
Thom. in sum. parte. 1. pa. 8. q. 1.

Ad primū sic pceditur. Uidet q̄ deꝰ non sit in rebꝰ creatis: ga discurrēdo per oēs modos essendi in mō inuenimꝰ aliquē modū fm quē hoc possimꝰ cōcedere. Qua nō est sic genus in spēbus: nec ecōuerso. Nec sic totū in pte: nec ecōuerso: cū totus sit eiusdē nāe cū suis ptibꝰ z genus cū spēbꝰ in gbꝰ est. Nec sic fozꝰ i mā: cū fozꝰ siue accitalꝰ siue subalꝰ aliquā dependētiā hēat. Nec sic regnū in rege: ga sic deꝰ non est in rebꝰ: sed magis res sunt in ipso. Nec sic aliqd in suo fine: ga cū deꝰ sit qd optimū: nihil est finis eius. Nec sic locatū in loco: ga que sunt in loco cōmēsurantꝰ loco: ceꝰ est incōmēsurabilis rebꝰ. ¶ P. Nobilius est agens qō agit fine sui pūtia q̄z qō nō pōt agere nisi sit pūs: vñ z reges ga solo ℞o operantꝰ absq; eo q̄ ipsi sint pūtes ex B vt vi nobiliores existūt: nō igit opz deū cē in rebꝰ in gbꝰ operatꝰ: cū ipse sit nobilissimū agēs. ¶ P. Quāto ꝛā est nobilior: tāto nobiliorē pducit effectū: sz nobilior z stabilior est effectꝰ q̄ pōt absq; sua cā pseruari q̄z ille qui fine cā pseruari nō pōt: nō igit opz deū cē in creaturis ad hoc q̄ ipse pseruentꝰ in esse: sed pp hoc ponit deꝰ in creaturis esse: q̄ rē. ¶ P. Ponit deꝰ cē in rebꝰ p operationē: sz cū scde cāe etiā operētꝰ: cū vna res nō videat̄ susceptibilis diuersaz opationū imediate in rebꝰ oibꝰ nō erit deꝰ. ¶ P. Deus nō ponit cā rerū nisi in triplici gne cāe. s. efficiētis finalis z formalis: rōne cāe efficiētis nō est in re: ga vt dicit Ari. in. vj. meta. Impossē est māz seipsaz mouere. vñ nō est possē q̄ artifex igrediat opus suū: igit efficiēs est cā extrinseca rei. Nec rōne cāe finalis ga ipse nō est finis intra: sz finis extra. Nā finis intra est idē qō forma inherēs mā: qō deo conuenire nō pōt. Nec etiā deus est in rebꝰ put est forma rei: ga nō est forma inherens sed exemplaris: nō opz aūt exemplare formā esse in eo cuius est forma: ergo rē.

B

Cap. 2°.

C

Jn cōtrariū est qō habet̄ in lra per Gregoriū Ambrosiū Augm z Dylarium.

Respondeo dōm q̄ quātū ad pūs deꝰ in 4m differt ab oibꝰ rebus: rōne quoruz arguere possimꝰ deū vbiq; esse. Nā ola alia si sunt cāe rerū: pp̄e cāe sunt quātū ad fieri. Deꝰ aūt cā est ēt q̄ruz ad esse. Scdo ois creatura cōparata ad ipz est qd grossum z māle: solus ipse est simplex z ito: poteus: vt vult Dama. li. y. ca. 3°. Tertio ois creatura est certis circūscripta limitibꝰ: solus deꝰ nullo finit̄ termino. Quarto nulla creatura est sue pfectionis: z sua vtus. Deꝰ aūt (vt probat Aug. 5. de tri. c. 10.) nō est magnꝰ pticipatiōe magnitudinis nec sapiēs pticipatiōe sapie: est enī sua magnitudo sua vtus: z sua sapia: z est qcqd bz. Ex eo q̄ deꝰ ipm esse cātm ipsa re de necessitate existit. Naz iz cāe fierī sint cāe extrinsece: cāe tñ esse de necessitate intrinsece sūt. vñ z Joānis p. vbi nos bēm⁹ sine ipso factū est nihil: qd bī in grecō tātū sonat quātū fozis ipm scm̄ est nihil: qd exponēs Origenes ait: q̄ nihil dī fieri eē deū: ga res nō solū idigēt deo auctore: sz ēt idigēt deo pūatore: z istaz viā inuit aliquo mō Diony. 5. de di. no. g deum appellat regē sectoꝛ sine pseruatore rex dicēs: in ipso eē oē cē: z ois eē ipm substātificatore eē: sūt enī oia in deo: ga pseruant̄ ab eo: z ipse est i oibꝰ pūās in eis eē. ¶ Scdo vt dicebat̄ ois creatura cōparata ad deū ē qd grossz z māle. Est. n. hec vīa iter mālia z imālia: ga cū mālia opant̄ z si sūt iuxta res in q̄s suas actiones exercēt: in ipsis tñ rebꝰ nō existūt: ga p quātitatē suā ad certū locuz determinant̄: spūalia ℞o eē in aliq̄ est operi ibidē. vñ Dam. lib. 1. c. 15. z. 16. pbat q̄ spūalē substaz cē alicubi est cā operari ibidē. Cū g deꝰ qd sūme spūale existat: z operē in oibꝰ: eo q̄ sit pꝰ z vtis cāe de necitate in oibꝰ rebꝰ erit. vnde idē Dama. ibidē pbat. p hoc deū vbiq; esse. ¶ 3°: deꝰ est qd imēsum nullo determinatus termino: de necitate igit in oibꝰ rebꝰ erit: qz si aliq̄ creatura eēt in q̄ nō eēt: nō eēt olno imēsus z infinitus: cū nō ipleret pla. Et istā viaz Anscl. aliquo mō tāgit monoloion. 1 4. g ait q̄ vbi deꝰ nō est: nihil est. vbiq; g̃ est: z p oia: z i oibꝰ: qz absurdū est vt aliqd creatū possit extre creātis z seruētis imēsitatem. ¶ 4° vt ps p habita: deꝰ est sua vtus sua poꝰ. vbicūq; igit erit sua vtus z sua poꝰ: ibi de necitate deꝰ existet: cū sua poꝰ sit ipe deus. Et ista est via Dylaru. 9. de trini. z bi. 34. di. z in. pīsenti g ait deus imēse vtutis vtuens ptās: qua nusq̄ non adsit nec desit vsq̄: se oēm p sua edocet: vt vbi sua sūt: ibi esse ipse intelligat̄. vbi g̃ est sua vtus z sua potētia: q̄ q̄dam sua sunt: ibi z ipse erit. est igit deus in oibus rebus: vt ps per rōnes inductas quas vic sanctoꝛ: innuunt.

D

Deus ē vbiq; rōne sue cause liuane.

Rōne sue spūalitatis.

E

Rōne sue immēsitatis.

Rōne sue potentie.

F

G

Extrinsecum vpliciter.

Ad primū dōm: q̄ nō oēs modi essendi in, directe ptinent̄ in illis octo modis prenotatis. Nā nō solū regnū est in rege: sz ēt rex est in regno: nō solus localiter: qz sic oēs q̄ sunt in regno: in regno sunt: sed q̄si pdominās regno z pseruās regnū. iste aūt modus essendi in, nō directe ptinet in aliq̄ dictoꝛ modoꝛ. reducit̄ tñ ad illū modū fm quē regnū est in rege. nā modus fm quez rex est in regno, nō directe ponit in nūm: cū mō fm quez regnū est in rege. Nā regnū est in rege: qz gubernat̄ z cōseruat̄ a rege. rex ℞o in regno: qz gubernat z pseruat ipz: cōseruari aūt z pseruare: gubernari z gubernare nō differūt: nisi sic via q̄ itur thenis thebas: z thebis thenas: z ga nō pp̄e est alia z alia via: modus fm quē rex est in regno nō ponit pp̄e in nūm: cū mō put regnū est i rege: z sic accipiēdo modos essendi in quos nolat ꝓbis vt cōprehēdūt modos nō directe ponētes in nūm eiz illis: z eos q̄ reducunt̄ ad illos: possimus assignare deū eē in rebꝰ fm aliquē modū essendi in, qz est in eis vt rex in regno: pseruādo z gubernādo eos. ¶ Ad 5m dōm: q̄ extrinsecū 2r pōt intelligi. Uno⁰ pōt dici extrinsecū qcqd nō cōmunicat̄ iter pn⁹ cōstituentia: z sic deꝰ est cā extrinseca rei: z sic procedebat argumēta: nā deꝰ nō est cā rei q̄ sit pars rei. Alio⁰ pōt dici extrinsecū qcqd est extra rez z nō pseruat rez: siue nō est cā esse rei: z isto mō edificator potest dici exē domūs: z carpētarius exē archā. Deus tñ nō pōt dici exē rez: imo cū qcqd dat cē retinet ei esse p vtutē cāe pꝰ. virtꝰ ipsiꝰ pmi magis est imediata ipsi rei q̄ aliq̄ alia vtus: nuz quāto cā est pximior: tāto vtus eiꝰ est magis mediata: z agit in virtute pluriū: z quāto cā est pꝰ: tāto est magis imediata: z iō cā pꝰ est imediatissima rei. Et ex B segī q̄ cū vt⁹ eiꝰ sit idē qō ipe: q̄ ipse sit imediatissimꝰ rei: bñ igit dcm̄ ē q̄ deꝰ ē magis intimus rei q̄ res sibiipsi. ¶ Ad 2m dōm: q̄ cāe agētes nō p sui pūtiā sunt cāe mediate: deꝰ aūt est cā imediata rez: nec ex B est inde ignobilior: imo nobilior: qz magis cāt cū sit imediata cā z pꝰ. ¶ Ad 3m dōm: q̄ ois effectꝰ eo ipso q̄ effectꝰ est: idiget ad sui pseruationē aliq̄ cā: z cā sine q̄ eē nō pōt est cā esse eiꝰ. Cā ℞o sine q̄ pōt existē: solū est cā fieri: tāto igit nobilior cā deꝰ est in gne cārū q̄ aliq̄ alia: quāto cā esse excedit cām fieri. Et ad formā arguēdi dōm: q̄ cū liceat ꝛdictionē q̄ effectꝰ p se subsistat absq; pseruāte cā: nō ptinet ad nobilitatē agētis hoc facere: nā qō effugit rōnē poꝰ: cui⁹ modi est ꝛdictoꝛia sil. ℞o ficari: ad nobilitatē poꝰ ptinere nō pōt: cū nobilitas potētie potētiaz ꝓsupponat. ¶ Ad 4m dōm: q̄ pfecte vna res nō suscipit diuersas opōnes imediate fm illud genꝰ cāe z eodē mō: creatura aūt z deꝰ: iz vteraz imediate operē: nō tñ eodem mō vt in scdo patebit ex cū de ꝓductione rez: disputabit.

H

℞. q̄ non posset agē nisi pius nō est ex i poꝰ: iz ex repugnāna nāe: nē q̄ pī nō possit creare sine fluio nō ē ex impoꝰ: iz ex nāe repugnāna nō nō tegē ignobilitas.

I ¶ Quibus modis dicit deus esse in rebus. Qō II.
Doctus sum.par.1.pn.5.q.3.

SEcundo queritᵉ de modis essendi gbᵉ deus in rebus esse dicit. Et videt qᵖ incōuenienter buiᵒ assignent: qa dī in libro de causis qᵖ prima cā existit in oibus rebus fm diuersos modos: qa incōuenienter assignant diuersi modi gbᵉ deus est in creaturis. ¶ Ꝑ. Ex hoc deᵉ est in rebᵇ: qa in eis operat: sed opa diuina distinguunt ꝑ opus creationis t recreationis dupliciter: igit deus erit in rebᵇ nō qnqz modis vt cōiter assignat. ¶ Ꝑ. Uidet qᵖ sint plures modi ḡz cōiter assignati: dicimᵒ eni diuinā virtutē siue deū esse in sacris: sz B nō est solū ꝑ ꝑsentiā/essentiā/t potentiā: qa sic est in oibus rebus: opz autē dare specialē modū fm quem in sacris existit: nec est in eis per grām adoptionis: qa sic solū est in creatura rōnali: nec ꝑ grām vnionis: qa buiᵒ sacra nō sunt vnita alicui diuino suppposito in vnitate ꝑsone. opz ḡ dare sextū modū. ¶ Ꝑ. Spūsanctus dī descendisse in specie colūbe: erat igit spūsanctus in colūba illa: sed buiᵒ nō erat ꝑ grām adoptionis: sic est in scis viris: cū colūba illa rōnabilē aiam nō habeat: nec erat in ea per grām vnionis: cū spūsanctus non assumpsisset colūbā illā in vnitate suppositi vt ostendit Aug. v. de tri. ca. 6. nec solū erat in ea ꝑ potentiā/ꝑsentiā/t essentiā: oportet ergo dare aliū modum.

K

In cōtrariū est quod tenet cōmuniter: t quod habetur in littera.

Rñdeo dicendum qᵖ t si deus se habeat vniformiter ad oia: oia tn nō eodē mō se habent ad ipm: ꝓꝑ quō 3ᵘˢ de di. no. scribit qᵖ diuina virtus vniuersis adest: non oia tn ipsi assunt: inde est qᵖ fm modū intelligēdi sunt diuerse habitudines dei ad res: nā ex relatione que est in creatura fm rē resultat respectus in deo fm modū intelligēdi: t ꝓpter hanc diuersitatē habitudinū assignant diuersi modi gbᵉ deᵉ in rebᵉ existit: quoz qdā sunt gñales qdā spāles. Gñales sunt illi fm quos deᵉ est in oibᵇ: t isti sūt tres. Nā in oibᵇ est deᵉ ꝑ ꝑsentiā/potentiā/t essentiā. Speciales aūt dr illi fm quos deᵉ nō est in oibus: t isti dr duo. Est eni deᵉ per grām vnionis t adoptionis nō in oibus: sed ꝑ grām vnionis est in solo chō. Per grām adoptionis est in oibᵇ viris scis. Cōes autē modi dupliciter bñt pīt. Prio cōsiderādo ea q̄ ꝓsiderant in quolibet agēte. Scdo spāliter attendēdo modū actionis diuine. Cōsiderāda aūt sunt in quolibet agēte tria/subā/virtus/t opatio. Nā vt dī in ꝓ de ce. t mū. nā apta nata talr facit per nām possumᵒ intelligere subam. Ex eo qd dī esse apta nata ad agendū deᵇ intelligi virtus ꝑ quā disponit ge vt agat. Quia Ao subdit. facit/opatio designat. Dicat eni deus esse in oibus ꝑ ꝑsentiā rōne opationis: ꝑ potentiā rōne virtutis: ꝑ essentiā rōne sube: est eni opans opato ꝑsens: t maxie si fit agēs imediatū: t qa deᵉ in oibᵇ imediate opat: in oibus est per ꝑsentiā: qa Ao opatio nō est sine virtute: in oibus est per virtutē t potentiaz. Rursum qa virtus sine substātia esse non potest in omnibus est per essentiam.

L

Nō diuersos modos gbus deᵉ existit in rebᵇ: quoz qdā sunt gñales qdam spāles.

Deus vbiqz ē ꝑ subam/virtutē/t opationē. ꝓmo cōmuniter. T. cō. 12.

M

Scdo ostēdit. ¶ Possumus tn bos modos aliter assignare t forte melius distinguēdo de diuino opere: qa q̄daz sunt opa creationis: quedā recreationis: opa creationis se extendūt ad oia: opa recreationis nō: sed solū ad rōnales creaturas: t ideo fm opa creationis pōt distingui modi gñales. Fm Ao opa recreationis spāles: modi aūt gñiales bñi pōt cōsiderādo modū diuine actionis. nā cū deus sit agēs pⁿ: opz qᵖ agat ꝑseruādo res ie esse. Nā cū ꝓma rez creatarū sit esse: opz ꝓmo agēn cōpetere dare esse. Rursum quia ad agēs ꝓmū ptinet oia ordinare: t in fines suos dirigere: deus q agit oibᵇ dādo esse ꝑ modū cognis operatur. nā ordinare oia t dirigere nō ptinet nisi ad eū q intelligēdo res in eē ꝓducit. Ex B ēt viteriᵒ segt qᵖ deᵉ agat per libertatē arbitrij: nō ex necitate nāe: nā ꝑ se ad intellz segt libertas arbitrij: vt vult Dam. li. 3. c. 14. ḡ qz deᵉ est cā oibus dādo eē: in oibᵇ est ꝑ eēntiā ea in esse ꝑseruādo. Quia Ao agit ꝑ cognitionē i oibᵇ est ꝑ ꝑsentiā oia videndo. Quia Ao res ꝓducit ꝑ libertatē arbitrij: est in oibᵇ ꝑ potentiā rebus singulis dñando. Nā qᵖ aliqs nō sit dis ꝓductoū t suoz opez ꝓtingit: qz nō agit ꝑ libertatē arbitrij. vnde t Dam. 2. li. c. 22. ostendit buiusmodi nō dñari suis actibᵇ: qz non agūt ex libertate arbitrij. Uiso qūo accipiunt modi gñales gbᵉ deᵉ est in rebᵇ ꝑ opa creatiōis: videndū est qūo accipiunt spāles gbᵉ deᵉ in rebᵇ existit fm opa recreatiōis. In ope recreatiōis duo ꝓsiderāda sūt. Prio mediator ille dō chīs iesus mediāte quo restauratiōis opa eē habuerūt: fuit. n. ipa būana nā assūpta a vbo: q̄ddā instrz diuinitatis ꝑ qō nos liberauit: vt t medīū nre liberatiōis deci pōt: qᵖ si nō fuit mediū necitatis: fuit tn ꝓgruitatis. vt Aug. 13 de tri. c. vlt. qᵖ si alᵗᵃ modus fuit potestre tn michie sanande nllᵗ fuit ꝓgruētior. Scdo ꝓsiderare possumᵒ ipsos boies restauratos: fm hec duo sumūt duo modi spāles gbᵉ deᵉ est i rebᵇ. nā i chīo boie nro mediatore ē ꝑ grām vnionis: nobis aūt restauratis ꝑ ipm: potissime aūt in illis g efficaciter t sufficienter restaurati sūt: est ꝑ grām adoptionis: fm quem modum est etiam in sanctis angelis.

O

Ad primū dicendum qᵖ ls deᵉ codē mō se habeat ad res: res tn nō vniformiter cōparāt ad ipm: t ꝓꝑ hāc diuersitatē sumūt diuerse bīudines dei ad creaturas fm modū intelligēdi vt ostensū est. ¶ Ad 2ᵐ dicendum qᵖ vt ꝓbatum est: ex ope creatōis sumūt tres modi gñiales gbᵉ est deᵉ i rebᵇ: ex opib⁹ recreatiōis sumūt duo spāles: erit igit deᵉ qnqz modis i rebᵇ: vt oñsum est t non duobᵘˢ tm. ¶ Ad 3ᵐ t 4ᵐ dicendum qᵖ possumᵒ dicē deū fuisse i illa colūba: t eē in sacris quodāmō ꝑ grām: nō qz grā eēt in illa colūba vt sit in sacris tāq̄ in subō: sz qz erat in illis: vt sicut in signo: vel sicut in cā fm qd distinxim⁹ cū disputauim⁹ de missione visibili: ideo modus fm quē deᵉ dī eē i istis non ponit in numerum cum modis tactis.

P

Sez dis. 16. ꝓn. 1. q. 1.

¶ Utrum deus dicat esse in seipso. Qō. III.

TErtio q̄rit. vtrū deᵉ possit dici eē i seipo Et vī qᵖ nō: qz ꝓbat ꝓbs 4°. phy. qᵖ nō est aliqd in seipso nisi qz vna ꝑs ē i alia ꝑte: nā totū vt vinuz t ampbora rōne vini: sed bz vt prīncū: t totū rōne ampbore se bz vt cōtinēs. nā sicut totū mouet seipm: qz vna ꝑs mouet aliam partē: vt totū aial seipm mouē dr: qz aia mouet corpus: sic aliqd totū dī eē i seipo: qz ꝑs est in ꝑte: deᵉ igit q ꝑte t ꝑte careat: qz oino simplicissimᵒ: in seipso eē nō poterit. ¶ Ꝑ. vt vult idē ꝓbs in eodē 4°. qᵖ discurrēdo ꝑ oēs modos essendi in non inuenimus fm aliquē illoz modoz aliqd in seipso existere ꝑ se nō rōne partium. nō igit deus erit in seipso. ¶ Ꝑ. Quicqd cōuenit alicui/conuenit ei per se vel per accīs: sz vt ꝓbat in eodem 4°. phy. nihil est in seipso nec per se nec per accidēs. ergo rē. ¶ Ꝑ. Si deus est in seipso: hoc est qa est idem sibi: sed cum quelibet res sit eadē sibi quelibet erit in seipso: qd nō conceditur.

Q

T. cō. 23.

T. cō. 27.

In ꝓrariuz est Aug. in li. 3 maximini t hi i lra g ait qᵖ deᵉ antequ celū t terraz faceret in se habitabat: t apud se habitabat: t apud se est.

Rñdeo dicendum qᵖ Dion. 9. de. di. no. istā qōnē ꝓtractās oñdit deū eē i seipo 4ᵒ. t vt manifestet nob ꝓtrio sua. Nonᵐ deū a q̄lz creatura q̄tū ad pīa differre 4ᵒ. ꝓꝑ qō oñdit ꝑt deū eē i seipo: nullā aūt creaturā i seipa ꝓpe existē. Est. n. i re suba t vⁱᵗᵃ suba āt egredīt eē. a vna te Ao opatio: ita qᵖ in re est q̄nuz ꝓsiderare/eē/opōnē/

Deus est in seipso q̄dmodū. Deus ad pīa dīt a q̄lz creatura 4ᵒ. s. eē/opōne/suba t virtute.

A p̃ subam ꝛ virtutē. Differt enī esse diuinū ab esse cuiuslibet creature: qa esse cuiuslibet creatu est esse dependēs: nō est esse p se exīs: nō indigēs alio cōseruāte. Deꝰ aūt qui bz eē nō pticipatū: sed est ipm eē: nullo idiget ad sui pseruationē. Nā p se loquēdo nō est intelligibile esse: nō esse: qꝺ sitū aliqō eē cōtingat nō eē: Ď est: qa illud esse in alio bz esse: est esse pticipatū. Si igit est aliqō esse pure nō p pticipationē: cuiꝰ est esse diuinū: illō esse ad sui eē nō indigebit alio: ꝛ qa nec p se nec p accidēs est intelligibile tale esse nō esse. Scōo differt deꝰ a creatura rōne operationis. Nā cū cuilibz creato pueniat operi pp finē: cū finis cuiuslibet creature sit aliqō bonū aliud a seipa cuilibet creato pucnit operi ppter aliud. Deꝰ aūt ipe q est ipsa bonitas ppter seipsum oia operatur: iuxta illud puerbioꝝ. 16. oia pp seipsuz operatus est dns. Tertio differt rōne subē. Nā q̃libet creatura a sua subā recedē pōt: qa qō a verssione icipit verssioni subm est: coipso q ex nihilo oia facta sūt in nihilū oia redigibilia existunt: qōlibet igit qa pōt nō esse qō est: a sui subā recedē pōt. Deꝰ aūt q oino imutabilis est a sui subā nō pōt discedē: nec pōt nō esse qō est. Quarto differt rōne vnitis. Naz nulla creatura est vnus in q̃ est stat: cū nō sit vtꝰ pꝰ. vnus aūt oino est vt in q̃ est stat: ita q p eā oia alia subsistūt.

Precedita q. uoz remouēt a creatura.

¶ Scōm hec 4ᵐ deꝰ in seipso stat. Naz nulla creatura stat in seipsa rōne esse: cū nō stet in seipsa: sz idigeat deo in quo existat: q̃si suo pseruatore. Deꝰ aūt rōne esse: in se ō esse: qa nō indiget alio ad sui eē. Scōo creatura non stat in seipsa rōne operationis. nā cū finis sit illud in quo est qes ꝛ statio: qa quelibet creatura agit ppt aliū finē: nulla creatura in se stat. Deus aūt qui pp seipm oia operat rōne operis in seipso stare dī. Tertio creatura non stat in seipsa rōne subē. Nā aliqd dī nō stare in aliq̃: vel qa ab eo remotū est: vel qa remoueri pōt: cuz quelibet creatura sit verssioni subiecta: qa a verssione incepit: nulla creatura in seipsa stat rōne subē: cū a sua subā separi possit nō essendo qō erat. Deꝰ aūt qui oino imobilis est nec sm suā subam variari pōt: in seipso stat rōne subē. Quarto nulla creatura stat in seipsa rōne vnitis. naz in illo est statio ꝛ quies qō est p̃mū in gne talium: cū pueniū est ad p̃mū ibi est quies ꝛ status: cū nō liceat vltra procedere. Solus aūt deus est in seipso rōne virtutis: cū sola virtus sua sit virtus p̃ma. Das aūt q̃tuor vias tāgit Dionys. ca. hallato. dicēs qꝺ deꝰ manet in seipso imobilit idētitate singulariter fixus supcollocatꝰ quātū ad illud qō deꝰ est in seipso ppter eē. nā cū sit fixus in seipso: nō idigēs alio a q̃ sustentet: in seipso existere dī. Est aūt deꝰ in seipso ꝛ in suo esse fixus imobiliter: qa ab eo variari nō pōt sm idētitatē: qa a suo esse realr nō distinguit: dicit etiā fixus singulr: qa nō dī in seipso existere ppter suū esse cōmuniter loquēdo sz qꝺ de quolibz dicē possumꝰ: qa bz eē clausum inter ppios terminos spēi: sed singulr deus in seipso existit: qa nō bz eē dependēs ab aliquo: qō ei singulariter cōuenit. Scōo addit qꝺ deꝰ sm eādē ꝛ circa idē: eodē mō operat: ꝛ hoc quātū ad scōm qa in seipso stat sm operationē: quātū sm seipm siue sm bonitatē suam eodē mō se habēdo: circa ipsaz sp opat. Tertio subdit qꝺ ipse intrā imutabilis est ex seipso oino: ꝛ qꝺ totalr est imobilis sup subalr q̃tū ad 3ᵐ: qa sm subaz in seipo manet: qa a sui subā moueri nō pt. Quarto ait qꝺ est ois stationis ꝛ sedis causa: qui est sup oēm sedem ꝛ stationez: quantū ad quartū vt qa manet in seipso quantū ad vltimum prout virtus sua est cā ois stationis: ꝛ est vltus p̃ma in qua est status: stat igit deus in seipso modis pactis.

Solus deꝰ est i seipso bz esse, opari, subaz, ꝛ virtutem.

D **Ad primū** dōm: qꝺ modi sm quos dicimus deus esse in seipso nō ppie pinent sub modis quos tradit p̃bs. 4. phȳsi. ꝛ ideo argumēta sumpta ex auctoribus ei laborāt in equoco. ¶ Et p hoc pz solo ad 2ᵐ ꝛ 3ᵐ. ¶ Ad 4ᵐ dōm: qꝺ deus est in seipso nō soluz qz est idez sibi: sed qz bz esse indepēdens: qz in opando solū seipsuz bz vt finē: qz a sua subā trāsmutari nō pōt: ꝛ quia est virtus p̃ma in qua est status q̃ creature nō cōpetunt.

B T.c.27.

Deinde

querit̃ de secūdo pncipali. vz. de eo qꝺ deus vbiqz esse dicit̃. 2° p̃n.

¶ Circa qō queremus tria. Primo. vtrū deꝰ sit vbiqz. Scōo. vtrum B sit propriuz solius dei. Tertio. vtrū ei cōueniat ab eterno.

¶ Utrum deo cōueniat esse vbiqz. Questio. I.

Ad primuz

sic pceditꝰ. Uidet qꝺ eē vbiqz deo nō pueniat. Nā esse vbiqz dicit eē in loco: sed deo nō pueniat esse in loco: cū ois ai cōceptio sit sm Boetiū in lib. de hebdomadib⁹ q̃tū ad sapientes: spiritualia in loco nō esse. ¶ P̃. 4. phȳsic. vbi ponunt̃ ppetates loci dī qꝺ dignū est locū pinere illud cuiꝰ est: ꝛ nihil rei eē: sz deꝰ nō pinet ab aliq̃: sed oia pinet. ḡ ꝛc. ¶ P̃. Ibidē dī qꝺ dignū est locū: nec maiorē nec minorē esse locato: sed nihil est qō deo adeq̃ri possit. ḡ non cōpetit deo esse in loco. ¶ P̃. Sicut se bīt successiua ad tps: ita se bz pmanētia ad locū: sed aliqd successiuū idiuisibile nō pōt esse in diuersis tpib⁹. ḡ aliqō indiuisibile pmanēs nō poterit eē in diuersis locis: nō igitur deus erit vbiqz. ¶ P̃. De rōne loci est qꝺ nihil locatū sit extra ipm: vel igit deꝰ nusq̃ erit: vel si erit alicubi: erit in aliquo determinato loco. Nā si esset in oibus locis: vel in plurib⁹: nō possemus saluare p̃dictam cōditionē loci que p se loco cōuenit.

F T.c.28.

T.c.28.

In cōtrariuz

est. Aug. 1. conf. q loquens deo ait: vbiqz totus es: ꝛ nulla res te totū capit. ¶ P̃. In lra p multas auctes dī qꝺ deus vbiqz est.

G

Rñdeo

dōm: qꝺ sic, qbus Aui. isufficientia sua: nilla res dī eē in loco nisi pp q̃ntitatē suā: vel pp magnitudinē suā. Nā pp formā ꝛ pp mām nō dī aliqd eē in loco. vlt ꝛ cū itelligit sola totius: sine sola q̃ est totū vt nā: q̃ resultat ex vnione māe ad formā: nō oz itelligē locū: imo de rōne qdditatis ꝛ cōtinentie: nō est qꝺ sit i loco. Si igit suba est in loco Ď est rōne q̃ quāta vel magna. Si igit videre volum⁹ quo ōs sit i loco: videam⁹ quo ei cōpetit magnꝰ nō ātei cōpetit magnꝰ mol siue corpal. Nā. 8. phȳs. c. 86. ꝛ. 12. meta. t. c. 41. pbꝰ qꝺ ōs existit ꝑter oēz magnꝰ sꝝ ꝛ ifinitā. Si igit deꝰ est magnꝰ vl imēsus: nō est magnꝰ vl imēsus molesz vnte: pp qō de fide ad pe. cap. 9. scribit. firmissime tene ꝛ nullatenꝰ dubites trinitatē deū imēsuz eē vnte nō molem: vtꝰ aūt nō bz rōne magnitudis: nisi cōparata ad actū vl ad obm: sm igit qꝺ deo cōpetit agere: vel pseruare: vel pinere: sic ei pueniteē in loco. Nō enīz sic deꝰ ipletloca in qbꝰ est vt corpalia iplēt. Nā corpalia a locis pinent: deꝰ aūt locū pinet ꝛ pseruat. vnde p̃ conf. Aug. loquēs deo dic. An opꝰ habes vt pincaris q oia pti nes: quū q̃ iples pinēdo iples. nō enīz vasa q̃ te plena sūt te stabilē faciūnt: qz ꝛ si frāgant nō effuderis: ꝛ cū effuderī sup nos nō nu iaceris: sz erigis nos: nō nu dispgeris: sz colligis nos. Uiso qūo deꝰ est in loco: qz nō est in eo vt ptētū: sz pseruādo ꝛ pinēdo loca ꝛ q̃ in locis sunt: sic ꝛ in tpe eē dī: nō qz tpe pineat: sz qz sua ctinitate tps ꝛ tpalia pinet: facile est vidē p viā quā tēdit Anscl. deū vbiqz eē. ait enī monololo. xx. qꝺ sūma cēn siue deꝰ vl est nusq̃ ꝛ nūq̃: sine i nllo tpe ꝛ i nllo loco: vl aliqn ꝛ alicubi tn: siue i aliq̃ loco ꝛ aliq̃ tpe: vl est vbiqz ꝛ sp: qꝺ deꝰ sit nusq̃ ꝛ nūq̃ ē ipse: qz nullū bonū nec penit aliqd est sine ipso. Si igit ipse nusq̃ ꝛ nūq̃ est: nusq̃ ꝛ nūq̃ aliqō bonū ē: qō ipse ē. Si ño solū alicubi ꝛ aliqn deꝰ eē dicat: ꝛ nō vbiqz ꝛ sp.

Res dī eē i loco corpalis q dē rōne dimensionis: spālis rōne situs bz ño magna rōne actus ꝛ obiecti dicit.

Ille ño est in tpe: qz picus tpib⁹ ꝛ tpalia cōtinuāde.

I sequit aliqō ips & aliquē locū eē vbi & qñ nihil oino est: ga sine deo nulla essentia esse pō:g si predicte vie sunt impoles pcludit eodē caplo/deū eē vbiqz & sp. Nec aūt via Anselmi ex ℔ veritatē bz:ga de⁹ prīs est locatis & localibus:pnnēdo & pseruando ea:g si nibil sine deo i eē pduari pt/deū eē vbiqz & sp dicē cogimur.

Ad primū dōm g cōis animi pceptio est spūalia nō eē in loco tāq̄ a loco ptēta: nī tāq̄ locū pinētia:vel circa ipm opantia:spūalia in loco eē nihil pbibet. ¶ Ad 2ᵐ dōz g ℔ Anselm. monoloyon zz. esse aliqua in loco & in tpe duo dicit. Primo ga que sunt in locis & tēporib⁹ sunt psentia illis. Scdo ga cōtinent ab eis. In sūma ℔o cētia vnū trī pcipit:ga ptesens est nō ga pinet:vī vt ait. Si vsus loquēdi admitteret cōueniēs dici videret deū esse cū loco vel cū tpe q̄z in loco & in tpe. Et ad formā arguēdi dōz g ꝓbs dat ppietatē loci fm g corpalia sūt in loco:que sunt in loco:ga cōtinent ab eo:non trī dat ppietates loci fm g de⁹ in loco est:g nō est in loco:ga a loco pinent. ℥z est in eo:ga est ibi prīs & ipm pinet. ¶ Ad 3ᵐ dōm g locus adeq̄ri locato veritatē bz respectu corpoalū & ptēto: a loco:nō reᵃ spūalū:& loca pinētū. ¶ Ad 4ᵐ dōm g idiuisibile ℥z successionē pōt intelligi dupl'r. Pmo:ga nō diuidit vt successiua diuidunt:est trī successionis termi nus fm g instans qd idiuisibile dr:ga est termin⁹ tpis qd est de gne successiuo:sic etiā & mutatū eē qd idiuisibile est:ga est termin⁹ mot⁹:& qd sic est idiuisibile nō est vnū & idē per oēm modū in plib⁹ tēporib⁹:ga fm diuersitatē tēpoz sumit aliquo mō diuersitas instantiū. Scdo dr aliqd idiuisibile ℥z successionē:nō solū ga nō diuidit vt successiuū.sed ga est ab omni successione absolutū:& sic est qd idiuisibile eternitatis & qd sic idiuisibile existit nō solū est idē in plibus tēporib⁹:imo pinet & cōprehēdit in se ola tpa. Sic etiā de idiuisibili pmanente siue de idiuisibili fm magnitudinē distinguere possumus:ga aliqd est sic idiuisibile g̃ z non sit magnitudo: est trī termin⁹ magnitudis vt punctus:& qd est sic qd idiuisibile eo g̃ determinat fm situ:& est subā positā:non est vnū & idē in plib⁹ locis. Scdo mō dr idiuisibile fm magnitudinē siue fm dimēsionē:nō solū:ga nō diuidit vt dimēsio sed quia est qd absolutū ab oi situ & dimensione:& qd sic est qd idiuisibile nō solū pōt esse in plib⁹ locis:sed etiā est prīs oi loco: ꝓpter qd vbiqz eē dr:& bz indiuisibile est de⁹. ¶ Ad 5ᵐ dōm g de rōne loci est g nihil locati sit extra ipm:si buiꝰ locus reᵃ eius qd est in loco se bz vt pinēs:deᵘ aūt nō est in loco:ga pineat a loco:vt dictū est. vel dōm g de⁹ sic est in loco:qd trī nō bz rōnē locati:ga fm Anselm. monoloyon. zz. deus sic est in loco & tpe qd lege loci & tēporis non cogitur.

¶ Utrū esse vbiqz sit ꝓpriū solius dei. Qō II.

Thom. in sum. par. 1 prin. 8. q. 4.

T. cō. 17. ꝑmi post⁹. M

Secundo querit vtrum esse vbiqz sit ꝓpriū solius dei. Et videt g nō:ga fm Phm. vlia sunt vbiqz & semp: sed cū de⁹ nec sit qd vle nec pticulare:esse vbiqz nō erit ei ꝓpriū:cū ꝓueniat alij ab ipso. ¶ ℙ. Locus qd corpale noiat:sed vbiqz est dare aliqd corpale ibi est dare mām:g mā est vbicūqz:ꝙ cū mā nō sit ipe deus:imo iter cetera entia magis a deo di sterna saltē & si nō situ:esse vbiqz nō erit ꝓpriū dei cuz māe ꝓueniat. ¶ ℙ. Si eēt aliqd corpus ex̄ qd nihil esset illō corpus eēt vbiqz:ga nō eēt dare aliquē locū nō repletū tali corpe. Cū igit totū vniūsum sit ex̄ qd nihil est totū ips erit vbiqz:nō igit ꝓpriū est solius dei vbiqz eē. ¶ ℙ. Alia est in qualibz pte corpis tota:si ergo ptigeret solum corpus aiatū alia rationali esse:vt si ponerē g trī esset aliquis hō:alia illius esset vbiqz:non ergo est ꝓpriū solius dei esse vbiqz:cum possit alijs competere.

In cōtrariū est Ambro.g pbat spūm.s. eē deū: eo g ei cōpetit eē vbiqz:vt ꝑz p ea q̄ dīr i lra.ℨ nō eēt nisi deo ꝓpriū eēt eē vbiqz.g ꝛē.

Respondeo dōm g creatura p⁹ facie diuidit in creaturā spūalē & corporalē:creatura spūalis distinguit̄ q̄z quedā est vnita corpi vt forma:vt alia rōnalis:quedā nō vt intelligētia siue angelus. Rursuz corpalia dupl'r ꝓsideran pt. Pmo q̄tū ad eē vle. Scdo q̄tū ad pticulare. Particlaria dupl'r accipi pt. Pmo ℨ se. Scdo fm suas ptes:vt fm mām vel formā. Oib⁹ istis pōt cōpetere eē vbiqz:nō trī p ℨ ℨ ad̄mō p accns. deo aūt posita extia rez:p se ei cōpetit eē vbiqz. Posset.n. angelus vl intelligētia vbiqz eē:vt si ponerē eē trī aliqd corp⁹ circa qd totū:p se & p opari posset q̄z cū intelligentia sit vbi opat:posset illa intelligētia eē vbiqz:q̄z posset eē in qualz pte illi⁹ corpis. Sic ēt & alia vbiqz eē posset nā cū sit vle vbicūqz est suū pticulare si ponerent solū eē pticularia alicui⁹ vl⁹:illud vle vbiqz eēt. Sic ēt & totū cōpositū vbiqz eē pt:vt si ponerē aliqd corp⁹ totū spatiū occuparet:fm g dicim⁹ totū vniuersuz occupare totū:sic accidēdo corp⁹:corp⁹ vbiqz existit. Isto ēt mō mā & forma prīt eē vbiqz:si vbiqz sūt ea quoz mā & forma ptes existūt. ℥z si bn aduertim⁹ nulli istoz p se & ℨ idē eē cōpetit eē vbiqz.nā cū angelus & alia bēant eē finitū & in nā receptū: ops g bēant finitā vtutē:cū modus agēdi sequat modū ēndi:accidit g̃ aie & angelo eē vbiqz inq̄ntū ponit solū eē corp⁹ aliqd qd nō excedit eoz potētiā & vtutē:qd situ p se eis cōpeteret vbiqz eē:q̄ntūcūqz corp⁹ poneret & qdcūqz semp ponerem⁹ angelū & alia eē in q̄lz pte et⁹:q̄z ea que sunt p se inseparabilia sūt:nec sūt ꝓpria nisi que sunt talia: ideo Ambro⁹ pbat ꝓpriū eē deo eē vbiqz:ex imēsibili tate ei⁹. Sic & vlī accidit eē vbiqz. Mā vlia nō sūt nisi vbi sua pticularia existūt:& q̄z accidit solū eē pticularia alicuius vl⁹:accipiēdo vle vt ei cōpetit vnitas p̄dicatiōis nō attributiōis:siue accipiēdo vle vt distinguit ℨ analogū: nō cōpetit p se vlī esse vbiqz. Rursum nō cōpetit ei per se esse vbiqz:q̄z cōpetit ei p suā pticularia:& accipiēdo ℨ esse vbiqz:vt ℨ de vbiqz logmur. Postiumus trī si volumus & tertiā cām assignare:q̄z nō cōpetit ei eē vbiqz fm vnū & idē eē:ex quo ēt apparet quare materie & forme non cōpetit esse vbiqz:q̄z talia sunt alicubi solum p eoz tota: nec etiā sunt vbicūqz sunt fm idē eē:sic etiā totū vniuersum est vbiqz nō p ℨq̄z est dare aliquē locū vbi totū nō existit:ℨ p suas ptes. De⁹ aūt vn⁹ & idē exist:ℨ vnū & idē eē nō variat⁹ in se:est vbiqz inq̄ntū oib⁹ dat eē:imo ponere aliqd existere vbi de⁹ nō sit:est ponere illud nō eē:cū nihil possit illud ꝓseruari in esse vbi de⁹ nō existat subtā tificans esse eius.posita ergo extia rerum:directe & p se & fm idem esse:soli deo competit esse vbiqz.

Ad primū dōm g vlia esse vbiqz & semp dupl'r pōt intelligi. Pmo.q̄z sūt abstracta a cōditionib⁹ māe:vt ab hic & nūc:& q̄z nō determinat sibi locū & tēpus dīr esse semp & vbiqz & sic non logmur de esse vbiqz. Alio mō dīr eē vbiqz q̄z sunt vbicūqz sua pticularia existūt:& sic ꝓprie & directe nō sunt vbiqz.nā cū nō sit vbiqz bō particularis.nō est vbiqz bō vl⁹:sic etiā fm fidē nr̄am vlia nō sunt semp:q̄z nō semp fuerūt eoz particularia:& q̄z sic locuti sumus de esse vbiqz p se directe vl⁹ nō cōpetet vbiqz eē. Alia argumēta patent p ea que dicta sunt in principali solutione.

¶ Utrum

A ¶ Utrū esse vbiq; deo cōueniat ab eterno. Qō. III.

QErtio querit vtrū esse vbiq; ꝓueniat deo ab eterno. Et vī q; sic: quia qō est ꝓpriū alicui est iseparabile ab eo: ꝫ vt ostēsus est: esse vbiq; est ꝓpriū dei: ergo ꝛc. ¶ P̄. Ex B vī aliqd esse vbiq; ga nō determinat ad locū: sed nō bīe esse determinatū ad locū cōpetit deo ab eterno: g̃ ꝛc. ¶ P̄. Si nūq; fuissent tpa de⁹ semp fuisset ⁊ ab eterno: ergo a sil: si nūq; fuissent loca deus fuisset vbiq; ⁊ ab eterno.

In cōtrariū est: ga esse vbiq; circūscernit locū: sed nec locus nec creatura aliqua fuit ab eterno: g̃ eē vbiq; ab eterno deo cōpetē nō pōt.

B Rñdeo dōm q; ly res fuerint ab eno in deo: deus nī est in rebus ex tpe. Lā aūt dup⁹ diuersitatis dupl'r accipi pōt. Primo ga oē qō est in aliquo: est in eo ſm modū ei⁹ in quo est: ⁊ iō res sūt in deo ſm modū dei. De⁹ aūt est i reb⁹ q̄dāmō ſm modū rez: ⁊ iō assignant diuersi modi qb⁹ de⁹ est in reb⁹: aliq̄ mō ex diuersitate rerū: vt ex eo q; alia est susceptibil' grē: ⁊ nō leo: est deus per grām in aia: nō in leone: ⁊ ga cōpetit reb⁹ eē ex tpe: Deus aūt eternitate mēsurat: res sūt in deo ab eterno: De⁹ aūt in reb⁹ ex tpe. Alia via ad ostēdēdū hoc idē sumit ex diuersa habitudine que ꝓsurgit ex eo q; de⁹ ponit in reb⁹: ⁊ res in deo. Nā sic dicamus deū scisse oia ab eterno: fecisse nī ea in tpe: eo q; res vt scite dicūt aliqd in deo exīs: vt facte/dicūt aliqd a deo ꝓgredīēs: sic ga de⁹ est in reb⁹ ſm q; aliqua opatio a deo ꝓgredit vt cōseruatio rerū in esse: ſm quā in reb⁹ esse dī: res aūt sūt in deo nō vt aliqd ab ipso ꝓgrediēs: ꝫ put in ei⁹ vnte ⁊ scīa cōtinent. De⁹ est in reb⁹ ex tpe: eo q; tale esse non est sine exīria rez que est tpalis. res aūt sunt in deo ab eterno: ga tale esse solā dei existētiā regit: ga creatura in creatore nō est aliud q̄ creatrix ēntia. Si igitur esse vbiq; est idē qō deū esse in reb⁹ creatis: cū de⁹ nō fuerit in reb⁹ ab eterno: ab eterno ei nō cōpetet. Ideo notādū q; aliqd eē vbiq; triplr pōt intelligi: siē ⁊ aliqd eē semp. Primo q; B sit ꝓ absolonē a tpe ⁊ loco ſm q; vlīa dīr esse semp ⁊ vbiq;: ga sunt abstracta a cōditionib⁹ māe que sunt hic ⁊ nūc: ⁊ sic ab eterno cōpetit deo esse semp ⁊ vbiq;: ga semp ei cōpetit eē sine mā: ⁊ nō determinari p ꝓdinōes māe. Scdo mō vī aliqd eē semp ⁊ vbiq;: ga est in oi tpe ⁊ in oi loco: ⁊ sic eē semp ⁊ vbiq; ꝓsupponit existētiā tēpoꝛ ⁊ locoꝛ: nā sic nō dicim⁹ deū esse in reb⁹ nisi sit existētia reruꝫ: sita nō dicim⁹ ipm eē semp ⁊ vbiq; siue in oi tpe ⁊ in oi loco nō ꝓsupposita exīria tēpoꝛ ⁊ locoꝛ: ⁊ ga nō ab eterno fuerint tpa ⁊ loca: vt hic de tpe ⁊ loco logmur. Sic accipiēdo semp ⁊ vbiq; non cōpetit deo ab eterno. Tertio mō semp idem sonat qō indeficiētia durationis: ⁊ sic maxīe semp est qō eternū est. vñ Anſel. monol. ca 4. dicit: ſp verī⁹ designare eternitatē q̄ totū tēpus. Nā indeficiētia durationis magis cōpetit eternitati q̄ toti tēpori: ⁊ sic esse semp competit deo ab eterno: sic etiā eē vbiq; vno mō idē signat q; eē in oib⁹ bis que sūt vt Anſel. dicit mono. 23. ⁊ sic deo esse vbiq; ab eterno cōpetit: cū ⁊ deū in seipso dicam⁹ esse. Nā semp fuit verū dicē deū eē in oib⁹ bis que sunt: cuꝫ nihil sit in quo de⁹ nō sit: cū ⁊ in seipso deū eē dicamus. vñ Anſel. eodē mono. 23. ait aprius dici deū eē semp ⁊ vbiq; q̄ in oi tpe ⁊ in oi loco: vt intelligat esse vbiq;: ga est in oib⁹ bis que sūt: esse ſp pp durationis indeficiētiā.

Ad primū dōm q; si eē vbiq; idē sit q; esse in oi loco est ꝓpriū deo: suppositā rez existentia: vñ ⁊ inseparabile est ab eo si res in eē ponunt: sed si esse vbiq; est idē qō esse in oibus bis que sunt: vel eē absolutū a determinatiōe loci: sic simplr ab eterno deo cōpetit. ¶ Ad 2ᵐ p̄z solo per iā dicta: ga deū esse vbiq; illo mō cōpetit ei ab eterno. ¶ Ad 3ᵐ dōm q; si nunq; fuissent tpa de⁹ fuisset sp: put sp dīc̄ indeficiētiā durationis: nō tn fuisset semp, put semp idē est qō esse in ei tpe: vel put iclusit actualē existētiā tēpoꝛ: ata si nunq; fuisset creatura de⁹ fuisset vbiq;: put vbiq; idē est q; eē in oib⁹ que sunt: accipiēdo esse in large ſm q; de⁹ in seipso esse dī: nō tn fuisset vbiq;, put vbiq; idē est qō esse in oi loco ⁊ ꝓsupponit locoꝛ exīriā. Et ex B soluit argumētū in cōtrariū: ga sic accipit esse vbiq;: prout videl; vbiq; dicit habitudinem ad locum.

Super Iam. sup illo. Ita ⁊ de⁹ cū sit in oibus. Notādū q; Magr̄ vult malos esse vbi de⁹ est: nō tn cū ipso esse: bonos aūt eē vbi de⁹ est: ⁊ etiā cū ipo existere. Lā aūt ben⁹ diuersitatis ex B ꝓtingit q; cū quādā associationē importat. Associano aūt nō est nisi coꝛ que aliquo mō l vita vel in volūtate ꝓcordāt: vnde pōt esse aliq; vbi sūt lapides: nō tn est socius lapidum: ga lapides cū eo volūtate ⁊ vita cōcordare nō pōt: ⁊ ga mali nō ꝓcordāt cū volūtate dīna: imo volūtate sunt ei inimici: iuxta illud Aug. 12. de ci. dei. ca. 4. mali inimici sunt deo resistēdi volūtate nō prāte ledēdi: ideo de⁹ nō dicit esse cū malis: est tn vbi mali sunt: ga vbiq; est.

¶ Itē sup illo. Sicut multa de deo intelligim⁹. Notāduꝫ q; siē Magr̄ ait p auctre ⁊ Chrys. aliqua de deo dicimus que nō intelligim⁹: aliq̄ intelligimus que per voces exprimere nō possum⁹. Dec aūt diuersitas ex hoc ꝓtingit ga aliq̄ voces sumūt originē ex his que sunt in intellectu: vt est videre in his q̄ bō scit per inuentionē: ⁊ ga nō ops effectū p oēm modū adequari cāe: in talib⁹ intellō est sufficiēs: ⁊ vox deficit: aliq̄ ea q̄ sunt in intellu cānt ex his q̄ sunt in voce: vt est videre in his que bō scit per doctrinā ⁊ p auditū: ⁊ ga vt dicebat effectū nō ops per oēm modū adequari cāe: in talib⁹ multa dicim⁹ que nō intelligim⁹. Cū igit ea q̄ sūt fidei ex audim sint: ga fidei ex audim multa q̄ sūt fidei dicim⁹: ⁊ tn intellu nō capim⁹.

¶ Item sup illo. De⁹ esse vbiq; p ēntiā dī. Notāduꝫ q; opio istoꝛ ex B habuit oꝛīn: ga loquebant de esse in loco vt coꝛpa sūt in loco: ⁊ iō dicebāt deū non eē in loco per essentiā: nisi ga ois nā ⁊ ois essentia in quocūq; loco sit: p eū bz esse: ꝫ vt habitū est: ops nos dicē q; ipsa ēntia dei vbiq; existit: iquātū ei⁹ opatio ⁊ vtus vbiq; sunt.

¶ Itē idē sup illo. Solet etiā ab eisdē q̄ri. Notanduꝫ qōnē coꝛ rudē esse: ga vt pbat a ꝓpho p de gnōne cap. de tactu: nō oē qō tāgit/tangit: sed ea tangētia tanguntur que simul patiunt cum agunt: ideo nō ops diuinā essentiam imundari: cū super imunda actiones exercet. T.cō. 45.

¶ Oz deus vbiq; sit ⁊ in omni tempoze: non tamen localis est: non circumscriptibilis: nec loco nec tempoze mouetur.

Dūmqz diuina nā veraciter ⁊ essentialr sit in omni loco: ⁊ in omni tpe: nō tn mouet p loca vel per tēpoza: nec temporalis nec localis est. Localis nō est: ga penitus nō circūscribit loco: quia nec ita est in vno loco q; nō sit in alio. Neqz dimensionē bz: siē corpus cui ſm locū assignat principiū: medium: ⁊ finis: ⁊ ante ⁊ retro: dextra ⁊ sinistra: sursum ⁊ deorsum: quod sui interpositione facit Distin. 37ª pars scda.

B

F

G

H

Nō qlo dīnt scientia ⁊ sa cio dei.

C

Vbiq; ⁊ sp ꝑ. primo p absolonem a tpe ⁊ loco vt vlia dicimus eē sp ⁊ vbiq; ⁊ qz abstrahūt ab hic ⁊ nunc. 2° mō put ꝓcernunt existētiam loci ⁊ tpis. 3° mō semp idem qō indeficiētia durationis. Et vbiq; ē idē qō eē in oib⁹ q̄ sunt. Primo mō ⁊ tertio cōcedit deo eē vbiq; ⁊ semp: ſ; ſcdo modo nō: ga nec ab eterno fuerāt tempora ⁊ loca.

D

K diſtantiã circunſtantium. Duobus nãq; bis modis dicit in ſcriptura aliqd locale ſiue circũſcriptibile ⁊ ecõuerſo. ſ. vel qa dimẽſiones capiẽs lõgitudinis: altitudinis: ⁊ latitudinis diſtãtiã facit in loco: vt corpus: vel quia loco diffinit ac determinat: qñ cũ ſit alicubi non vbiq; inuenit: qõ nõ ſolũ corpi: ſz ẽt oi creato ſpiritui ꝓgruit. Omne g corp⁹ oimodo locale eſt. Spũs ꝙo creat⁹ quodãmõ ẽ localis ⁊ ꝙdãmõ nõ eſt local. Local qdẽ dr: qa diffõne loci terminat: qñ cũ alicubi ꝓſens ſit tot⁹: alibi nõ inuenit. Nõ aũt ita localis eſt vt dimẽ ſionẽ capiẽs diſtantiã in loco faciat. Diuina ergo ſola eſſentia oino illocalis ⁊ incircũſcriptibilis eſt: que nec locis mouet aliquo modo. ſ. vel determinatione finita: vel dimẽſione ſuſcepta: nec tẽporib⁹. ſ. affectu ⁊ cogne. Dis eni duob⁹ modis. ſ. loco vel tpe fit mutatio creature: que lõge ẽ a creatore. Vñ Aug. ſup Geñ. Deus inquit oipotẽs icõmutabili eternitate: volũtate: veritate ſemp idẽ manet per tẽpus creaturã ſpũalẽ: mouet etiã per tẽpus ⁊ locũ creaturã corporalẽ: vt eo motu naturas quas ꝓdidit adminiſtret. Cũ g tale aliquid agit: nõ debem⁹ opinari eius ſubaz qua deus eſt tpib⁹ locisq; mutabilẽ: ſiue p tẽpora ⁊ loca mobilẽ: cũ ſit ipſe ⁊ interior omni re: q: in ipſo ſunt oia: ⁊ exterior omni re: qa ipſe eſt ſup oia: ⁊ antiquior oib⁹: qa ipſe idez eſt ante oia: ⁊ nouior oibus: qa ipſe idẽ eſt poſt oia. ſ. poſt oium initia. Ecce hic aperte oſtẽdit: q; nec locis nec tẽporib⁹ mutat vel mouet deus.

L Spũalis aũt creatura per tẽpus mouet: corporalis ꝙo etiã per tempus ⁊ locum.

¶ Quid ſit mutari ꝑm tempus.

M Mutari autez per tẽpus eſt variari ꝑm qualitates interiores vel exteriores que ſunt in ipſa re q; mutat: vt qñ ſuſcipit viciſſitudinẽ gaudij: doloris ſcie: obliuionis: vl variationẽ forme: ſiue alicuius q̃litatis exterioris. Hec enim mutatio que fit ꝑ tẽpus: variatio eſt qualitatũ que fit in corpali vl ſpũali creatura: ⁊ ío vocat tẽpus.

¶ Opinio quorũdã q dicũt ſpũs creatos nõ moueri loco: nec eſſe locales.

De mutatione ꝙo loci magna iter cõquirẽtes diſceptatio verſat. Sunt eni q dicũt nullum ſpm̃ aliquo mõ poſſe mutari loco: ab oi ſpũ locũ vlr remouere volẽtes: qñ ꝑm dimẽſionem tantũ ⁊ circũſcriptionẽ locũ cõſtare aſſerunt: atq; id ſolũ eẽ locale: vel in loco eſſe N dicũt qõ dimenſionẽ recipit ⁊ diſtantiã in loco facit. Et hoc dicũt Aug. ſenſiſſe mutationẽ tpis tãtũ ſpũali creature tribuentẽ: loci ꝙo ⁊ temporis corporee.

¶ Hic reſpondetur eis.

Sed vt ſupra dixim⁹ dupl̃r dr̃ res eſſe locales vl circũſcriptibilis. ſ. vel qa dimenſionẽ recipit ⁊ diſtãtiã facit: vel qa loci termino diffinit: quoz vtrũq; conuenit corpee creature: alteruz ꝙo tm̃ ſpũali. Nã vt ſupra dixim⁹ corpalis creatura O ita eſt localis vel circũſcriptibilis q; determinat diffõne loci: ⁊ q; dimenſionẽ recipiẽs diſtantiã facit. Spũalis ꝙo tm̃ diffõne loci cõcludit: cũ ita ſit alicubi q; nõ alibi. Sz nec dimenſionẽ recipit: nec diſtantiaz in loco facit: qa ſi multi eẽnt ſpũs hic: nõ eo coangustarẽt locũ: quo min⁹ de corpib⁹ cõtineret. Ideoq; Aug. attribuit mutationẽ loci corpi: nõ ſpũi: qa ſz ſpũs trãſeat de loco ad locũ: nõ tm̃ ita' vt dimenſionib⁹ circũſcript⁹: interpoſitione ſui faciat diſtantiã circũſtãtiũ ſicut corpus.

¶ Cõcluſio ex predictis q; ſpũs creati ſunt locales ⁊ circũſcriptibiles quodãmodo. Spiritus ꝙo dei omnino circũſcriptibilis. P

Sunt ergo ſpiritus creati in loco ⁊ trãſeũt de loco ad locuz: ⁊ quodãmõ locales ⁊ circũſcriptibiles: ſz nõ omni eo mõ quo creature corpee. Spũs aũt increatus qui deus eſt: in loco quidẽ eſt: ⁊ in omni loco: ſed oino illocalis ⁊ incircũſcriptibilis. Vnde Beda ſup Luc. ait. Luz ad nos angeli veniũt: ſic exterius implẽt miniſterium: vt tm̃ ante deũ interius per cõtẽplationẽ aſſiſtant: quia ⁊ ſi angelus eſt ſpũs circũſcript⁹: ſũmus tm̃ ſpũs qui deus eſt: incircũſcriptus eſt: itra quez currit angelus quocũq; mittat. Ecce hic dicit: qa ſpũs angelic⁹ circũſcript⁹ eſt. Spũs aũt qui deus eſt incircũſcriptus. Q

Alibi etiã Ambro. diſtantiã oſtendens inter ſpũm increatũ ⁊ ſpũm creatũ dicit ſeraphin de loco ad locum tranſire inquiens ita in lib. de tri. Dixit Iſaias: qa miſſus eſt ad me vn⁹ de ſeraphin. Et ſpiritus quidẽ ſanctus dicit miſſus: ſed ſeraphin ad vnuz: ſpiritus ꝙo ad omnes. Seraphin mittitur in miniſterio: ſpiritus operatur miniſterium. Seraphin de loco ad locum tranſit. Non enim complet oia: ſed ipſe repletur a ſpiritu. Hic aperte oſtẽdit q; angeli quodãmodo locales ſunt.

¶ Cum

¶ Cum repetitione superiorū ꝓfirmat auctoritatibus deū esse vbiqꝫ sine locali motu.

Fateamur itaqꝫ diuinā nām ꝑ imensitate sui nusqꝫ deesse: eāqꝫ solā oino illocalē: ⁊ oino incircūscriptibilē: nullo cōcludi loco: sed a fine vsqꝫ ad finē attingere: nō tñ spatiosa magnitudine: nec locali motu: sed imensitate atqꝫ immobilitate sue essentie. Unde Aug. ad Bardanuꝫ ait. Nō q̄si spatiosa magnitudine optinemur deū ꝑ cūcta diffundi: sicut fumus aut lux ista diffunditᷣ: sed potius sicut in duobus sapiētib⁹: quoꝝ alter altero coꝛpe grādioꝛ est: sed sapiētioꝛ nō est: vna sapia est: nec est i maioꝛe maioꝛ: nec i minoꝛe minoꝛ: nec minoꝛ in vno q̄ in duob⁹: Ita de⁹ sine laboꝛe regēs ⁊ ꝓtinēs mūdū: in celo totus est: in terra totus: ⁊ in vtroqꝫ totus: ⁊ nullo cōtentus loco: sed in seipō vbiqꝫ totus. Idē quoqꝫ sup psal. ait. Ad ꝙbū dei ꝓtinet nō esse in parte: sed vbiqꝫ esse per seipm. Hec eni est sapia dei que attingit a fine vsqꝫ ad finē fortiter: nō tñ motu locali: sed imobilitate sui: velut si moles aliqua sarea ipleat aliquē locū: dicitᷣ q attingit a fine illius loci vsqꝫ ad finē: cū tñ alterū non deserat alterū occupādo. Nō ḡ hꝫ motū localem ꝙbū illud: ⁊ sapia illa solida est ⁊ vbiqꝫ. Ex ꝓdictis inoteſcit: q de⁹ est ita vbiqꝫ ꝑ eēntiā: q nec spatiosa magnitudine diffunditur: nec vno deserto loco alīū occupat: ga localē motū nō hꝫ. Ideoqꝫ Aug. volēs ꝓscindere a dei puritate oēm localē motū ⁊ localē circūscriptionē: potius dicit oia esse in illo q̄ ipsuꝫ eē alicubi: nec tñ ipm eē locū qui nō est in loco. in libro. 83. q. ita iquiēs. Deus nō alicubi est: qō alicubi est ꝓtinet loco: qō ꝓtinet loco: coꝛpus est. Deus aūt nō est coꝛpus: nō ḡ alicubi est: ⁊ tñ ga est ⁊ in loco nō est: in illo sunt potius oia q̄ ille alicubi. Nec tñ ita in illo vt ipe sit locus. Locus eni in spatio est: qō lōgitudine ⁊ latitudine ⁊ altitudine coꝛpis occupat: nec de⁹ tale aliqd est: ⁊ oia ergo in ipso sūt: ⁊ locus nō est: nec in loco est. Locus tñ dei sed ipꝛopꝛie dī tēplū dei: nō q eo ꝓtineat. Id aūt nihil melioꝝ q̄ aia mūda itelligit. Ecce dic dic deū nō esse in loco: sed itelligendū est cum nō esse in loco localiᷣ. s. quia nec circumscriptionem: nec localē motū habet.

¶ Oppositio q̄ vī ꝓbari q de⁹ muteᷣ loco.

Ad hoc aūt solet opponi sic. Quotidie sūt creature qui ānon erant: ⁊ in eis deus est: cuꝫ ante nō eēt in eis: est ergo vbi ante nō erat: ideoqꝫ mutabilis esse videᷣ. Sed hꝫ quotidie incipiat esse in creaturis in q̄bus ante nō erat: ga ille nō erāt: hoc tñ fit sine sui mutatione: qualiᷣ in mundo cepit esse quē fecit: tñ sine mutabilitate: ⁊ silᷣ desinit esse in q̄b⁹ añ erat sine sui mutatione: nec tñ ipse deserit locū: sed locus desinit esse.

¶ Epilogus vbi exponit quare in predictam venerit disceptationem.

Iam sufficienter demōstrātū esse vī: qūo oia dicant esse in deo: ⁊ deus in oībus: quaꝫ disceptationē q̄si icidentē suscepim⁹: qꝛ id videbaᷣ postulare res: circa quā nī ꝙsabaᷣ fmo. Diſſerebam⁹ eni de scia fine sapia dei: ⁊ cū doceremus deū scire oia: quesitū est vtrum ꝓpter cognitionē quā de omnibus habet: dicentur oia esse in deo: an alia ratione hoc diceret scriptura. Huius ergo questionis occasio inpremissam nos deduxit disputationem.

Quaꝫ diuina nā ꝛc.] Postq̄ ostendit Magr deum esse vbiqꝫ: ex quo sequiᷣ deū nec loco diffiniri nec per loca mutari. Dic in ꝓe illa ostēdit creaturā nō solū coꝛpoꝛalē sed etiā spūalē diffiniri loco ⁊ variationē suscipe. Et vno facit: ga ꝓio ostendit creaturā spūalē diffiniri loco: ⁊ mutari per tēpoꝛa. Scōo specialiᷣ querit. vtrū muteᷣ p loca. zª ibi ¶ De mutatione ꝙo loci.] ¶ Circa pmū tria facit: ga ꝓio ostēdit solū deū nō diffiniri loco: creaturā ꝙo oēm nō solū coꝛpalē: sed etiā spūalē loco diffiniri: ga q̄libꝫ creatura cū sit alicubi nō est vbiqꝫ. Scōo ostēdit oēm creaturaꝫ mobilē eē ex quo ois creatura quodāmō loco determinaᷣ: nō tñ eodē mō moueᷣ ois creatura: ga coꝛpalis moueᷣ per tēpoꝛa ⁊ loca: spūalis per tēpoꝛa nō per loca: vt ostēdit per Aug⁹. Tertio manifestat qd est moueri per tēpoꝛa: dicēs. moueri p tps esse variari p qualitates interioꝛes vel exterioꝛes: ideo qō suscipit varietatē affectionū: vel variationē forme sine q̄litatis exterioꝛis: q tēpoꝛa mutaᷣ. zª ibi ¶ Spūs ꝙo creat⁹.] ȝª ibi ¶ Mutari aūt per tēpus.] Deide cuꝫ dicit. ¶ De mutatione ꝙo.] queritᷣ cū babuīt sit spūs moueri p tēpoꝛa: nō p loca: vtrū cōcedendū sit nullo mō p loca mutari. Et tria facit: ga ꝓio narrat positionē aliquoꝝ q dicebāt spūalē subaꝫ nullo mō p loca mutari: ga nō moueᷣ p loca nisi qō est i loco: nec est in loco qō nō hꝫ esse dimēsionatuꝫ: ⁊ ga ḃ nō cōpetit spūali subē: dicebāt spūalē subaꝫ nullo mō p loca mutari. Scōo ostēdit spūs aliquo mō mutari p loca: ga hꝫ nō fit localis q loco cōmensuraᷣ: est tñ localis: ga loco diffiniᷣ: ⁊ qō ostēdit Aug. spūs nō mutari p loca: intelligēdū est de mutatiōe locoꝝ: vt coꝛpa p loca mutantᷣ. Tertio cōcludit spūs esse locales: ga loco diffiniuntᷣ. zª ibi ¶ Sed vt supra dixim⁹. ȝª ibi ¶ Sant ḡ spūs.] ¶ Circa qō tria facit: ga ꝓio ostēdit spūs creatos esse circūscriptibiles loco ⁊ deū eē incircūscriptū: qō ꝑbat auctē Ambroſij. Scōo resumit ꝓcta sniaꝫ roboꝛās eā auctē Aug. asserēs solū deū oino imobilē: ⁊ incircūscriptibilē esse. Tertio ꝓra determinata obycit. zª ibi ¶ Fateamur

I tragz. Jz° ibi[Ad hoc aūt.] Et duo facit ga ꝓio arguit deū nō cē oino imobilē: ga cū ponat noue creature fuāt in gbus dē esse capacē in eis ꝑus nō esset: videl q̄ alio quo mō mutet deus: t soluit talē nouitatē nō fieri p mutationē dei sed per mutationē creature. Scōo epilogat ostēdens se quodāmodo digressionē fecisse: ga cū deberet determinare de cognitione dei: determinauit de existētia dei in rebus t rerū in deo: vnde in sequēti distinctione reddit ad propositū. z° ibi[Jaz sufficienter.] Jn quo terminat sententia lectionis t distinctionis.

Quia Magr in prīa lectione de duobus determinat. s. ō loco angeli t de motu eius. Jō de his duob⁹ q̄rem⁹. ¶ Circa p̄m querem⁹ tria. Prio vtrū angelus sit in loco. Scōo vtrū possit esse in plūribus locis simul. Tertio vtrū plures angeli in vno loco esse possint.

fm.p°.

K

¶ Utrum angelus sit in loco. Questio I.

Thomas in sum. par. 1 pn. 52 q. 1. 6. quoll. ar. 3. Et Hen. 2. quol. q. 9. Et Bonavent. 10. q̄l. ar. 4. in libro p°. Et Ricar. de angelis q. 10. ar. p°.

Dprimū sic ꝓcedit. Videt q̄ angelus nō sit in loco: ga locus nō debet subē fm essentiā suā. nā cum obiectū itellē sit gdditus t essentia: t itellē abstrahat ab hic t nūcnō est de rōne gdditi: vt quidditas est: q̄ sit in loco. Si g̃ cōperit subē q̄ sit in loco: hoc nō est p quidditatē suā sz per accīs: quia mediāte quātitate vt ꝓbat Aui. in sufficiētia sua. Cum igit itelligētia nō sit quanta: ga oē quātū est diuisibile. intelligētia aūt est subā que nō diuidit vt dī in libro de causis. nulla ergo intelligētia in loco erit. ¶ ℙ. Dabitur do loci ad locatū: est q̄ loci est ptinere: locati ptineri: vt dicit ꝓbs 4° phy. vbi tradit ꝓpietates loci: sz spūalia a corporalib⁹ nō cōtinent: ga sensibilibus intelligibilia incōprehēsibilia sunt: vt dicit Dionysi⁹ p̄ de di. no. g̃ tē. ¶ ℙ. Si spūalia in loco ponunt: hoc nō est nisi ratione operationis: ga fm Dam. p̄ lib. ca. 16. Spūalis subā t icorporea nā vbi nimirū est t operat t nō corporaliter ptinet⁹ sed itelligibiliter: sed cū operatio nō cōperat locus: ꝓpter hoc nō debemus ꝓcedere spūalia in loco esse. ¶ ℙ. Si dicat spūalia in loco esse: pp operationē: nō ga operatio sit in loco: sz ga est in eo cui cōperit locus. Cōtra. operatio angelo⁹ maxīe manifestat circa celeste corp⁹. vii t ꝓbs 12. meta. probat numerū itelligētiaꝝ p numerū orbiū: sed corpus celeste non est in loco: in xta illud ꝓbi. terra est in aqua: aqua in aere: aer in igne: ignis in celo stellatum nō ampli⁹. ¶ ℙ. Cōtingit aliq̄ angelū operari circa itelligentiā aliquā siue circa alam: magīt saltē tūc cū circa talia operatur non circa corpora non erit in loco.

T.cō. 28. 1

T.cō. 47.

T.cō. 43. 4. phy.

M

Jn cōtrariū est Magr in lra qui dicit angelus loco diffiniri. ¶ ℙ. Nihil q̄ est pars vniuersi est extra vniuersum: sed oīs creatura est pars vniuersi: g̃ nulla creatura est extra vniuersū: sz q̄ nō est ex vniuersū est in aliq̄ pte vniuersi t alicubi g̃ tē.

II

Pōs opio ō ee angelū in loco.

Rñdeo oīm q̄ si vellem⁹ seq positionē quorūdaz qui cuilibz spūali scie nisi sūt tribuere corpus aliq̄d itrā mutabile: vii t ipsi rōnali aie corp⁹ aliq̄d tribuebāt spūale t subtile mediāte quo corpi isti mālit grosso vniebat: tūc determinare de loco subāz spūaliū nō esset difficile: ga nō trāscēderet imaginationē nr̄am.

3

Bz cū ponat cōtra angelos nō bie corpa nālr sibi vnita: sed solū ad tps pp mysteriū aliq̄d assūpta: vidē quo angelo cōperit in loco esse/ difficile est: ga ad hoc videndū nr̄m itelligere q̄ est cū ptinuo t tpe t cū pbātismate directe nō attingat: t ideo pp hāc difficultatē de loco angeli quātū ad ꝓsens est triplex modus dicendi.

¶ Nam qdā dixerūt angelū in loco esse: ga fm essentiā suā ci locus cōpetit: t rō moueno eos fuit: ga cū habeat essentiā finitā t determinatā: opz eā determinari ad aliq̄ locū: ideo ee in aliquo loco determinate cōperit angelo per essentiā: ga essentiā finitā t determinatā habz. Jsta pō cruciat deficit. Prio. ga pueniret ordinē. Scōo q̄ tribuit locū spūalib⁹ eo mō fm quē nō solū spūalib⁹ nō cōperit: sz etiā nulli subē. Peruertūt eni ordinē: ga tota cā ḡre aliqd bz se est in loco/ est: ga bz ordinē ad celeste corpus: vii tot⁹ fluuius fm ꝓbm 4° phy. magis bz rōnez loci q̄ ps: t ió si aliqd est in aere: ga est in pte aeris: huiꝰ pars nō bz rōnē loci nisi p cōparationē ad totū vniuersus: vii dato q̄ vētus validus flaret: t totū aerē quē ga bz erga se remoueret: ꝓpter talē amotionē nō diceret ga mutare locū: ga eūdē ordinē habet ad totū vniuersum: sic nec nauis exis in flumine ligata ad stipitē exitem in terra: nō dicit mutare locū: sz aqua que sub ipsa est: cōtinue defluat: ga re⁹ toti⁹ fluuij eūdē ordinē bz. di cere igit spūalia p se t fm essentiam suā in loco esse: est dicē ea fm suā subāz ordinari ad celeste corpus: qō est incōueniēs: ga corpalia ad spūalia ordinantur: t nō e⁹. Deficit z° ista positio: ga illud attribuit angelo qō nulli subē ꝓuenit. Nā vt ꝓbat Aui. nō cōperit rei esse in loco per essentiā suā: sed p quātitatē. Monuū aūt istoꝝ rude fuit. nā essentia angeli est finita: ga ꝓtinetur iter ꝓprios terminos siue spēi: nō tri est finita q̄ de se determinetur ad locū: igit sic dicētes equiuocatione decepti sunt.

K

Scōa opio

T.cō. 40. Nō dic de loco corpalium.

O

z° ꝓra idē

¶ Secundus modus dicēdi est oino ꝓprius ꝓmo mō. voluerunt eni aliqui angelū nō determinari ad locū nec p essentiā nec p operationē. Iste aūt scōs modus dicēdi vī fuisse ꝓbo ꝓ: t maxie eoꝝ qui volebāt itelligētias nullo mō imediate mouere corpa aliqua: sz imediate mouebāt alias celestes: t mediāte celesti alia mouebāt celeste corpus: t ga nō est alr angelus in loco nisi ga imediataz opōnē bz circa huiꝰ corpalia: ideo bz istos nullo modo in loco ponit. Bz ista positio nō est bona: ga vt patebit in scōo. angeli imēt corpa mouere pīt. ¶ Propter hoc est tertius modus dōi q̄ angeli sunt in loco p operationē: t ga nō est icōueniēs eos aliqñ nō operari circa corpora nō est inconueniēs eos aliqñ nusq̄ esse: t ideo pīt esse in loco: t non in loco. Jsta aute positio quātum ad aliquid est bona: t quātum ad aliquid est mala: dicere angelos in loco esse per operationē est bene dictū: dicere tñ eos aliquādo nusq̄ esse non sapit doctrinā sanam: cum ex hoc tollatur connexio vniuersi.

Tertia opō

P

3

Quarta opō

3

Lucc articuli 204.

¶ Dec igit duo declarabimus. Primo q̄ angelus in loco est per operationē. Scōo q̄ sz aliquo mō circa aliq̄ corpa operat: ꝓpter qō nūq̄ ptingit ipsuz nusq̄ esse.

Declarāda sz opionē ꝓma.

Q

¶ Primū sic ostēdit. Nā vt habitū est nō ꝓuenit alicui p se loquēdo alicubi esse: nisi p quātitatē suā: sic ḡ rebus quātitatē tribuim⁹: sic eis locū tribuere debem⁹. corpa ḡ que hāt quātitatē dimēsiuā: sunt in loco p cōmēsurationē. spūs aūt quātitatē dimēsiua carēt: t ideo spūs esse in loco nō est spūs cōmēsurari loco: vel ga hāt quāntatē virtus: p virtutē suā in loco erūt. virtus aūt nō bz rōnē quāti vt cōparat ad subm: sz magis bz rōnē q̄lis: ponit me in rebus creatis: est eni nālis po⁹. Si ḡ bz rōnē quātī. hoc est p cōparationē ad obiectū: siue p cōpationez ad id in quo agunt. Si igit nihil est in loco nisi p suā quātitatē: spūs cē in loco nihil est aliud q̄ in loco operari. Cum igit virtus sua fm quā ei quātitas cōperit hēat rōnē quāti vt cōparat ad obiectū in qō agit: hñ dictū est angelū esse in loco p operationē: qō ꝓmo declarādū dicebat.

Secōz q̄ spūale subē semp alicubi opat cōtra quartaz opinionem.

¶ Or aūt spūales subē semp aliquo mō circa corpa operent: sic ostendit. Nā cū totū vniuersum sit vnus ꝓpriꝑatus

A

Hoc est non approbat hẽ dictus vbi.s. T.c.29.

patus vnius ꝓncipis: tale vniuersum in optima dispõne poni dz. ná si spũales subẽ: ga sunt suprema ꝑs vniuersi fm ꝓpz 12° meta. in optima dispõne poni debẽt multo fortius totũ vniuersũ: in quo maior refuaẽ bonitas ꝝ in aliq̃ sui ꝑte: ponẽdũ est optime dispositũ ⁊ sũme ordinatũ: nõ eẽt aũt bñ dispositũ si in ꝓnexũ eẽt quã ꝓnexio né nõ solũ arguit bonitas dispõnis vniuersi: ꝫ etiã vnitas ꝓncipis: vt ga est vn⁹ ꝓnceps dignũ est vt ꝓncipatus eius sit vn⁹ ⁊ ꝓnexus. Duo aũt ꝓncipat⁹ videlz vniuersum totũ ꝑtia diuisione in duas ꝑtes diuidit: in spũalẽ ⁊ corꝑalẽ creaturã: ops g̃ has ꝑtes ꝓnexas eẽ. nõ est aũt ꝓnexio vbi nõ est ꝓtactus aliqs: g̃ spũales subeant angeli: semp debẽt bie aliquẽ ꝓtactũ ad corꝑalia: vt nõ sit data ꝑtã in qua duo vniuersi quãtum ad aliquas suas ꝑtes incõnexũ remaneat: duo aũt ꝓtact⁹ nõ põt eẽ per ꝓximationẽ vel ꝑ ꝓpiguationẽ: ga talis ꝓtactus est solus corꝑor: ops g̃ esse ꝑ virtutẽ ⁊ operationẽ. Semper g̃ q̃libz spũalis suba circa aliqd corꝑ⁹ aliquã opõnẽ dz: hec aũt operatio nõ est semp corꝑis trãsmutatiꝫ: ꝫ est aliq̃ virtus applicatio circa ipm: vñ cuz dicim⁹ angelos esse in celo empyreo: tõ celũ empyreũ nõ trãsmutat. Sed aliq̃ mõ circa tale celũ virtutẽ suã applicãt: rõne cui⁹ibidẽ eẽ oñr. Sũt g̃ angeli in loco ꝑ opõnẽ: ⁊ sp cõtingit eos alicubi eẽ ꝑꝑ vniuersi ꝓximitatẽ: quod declarare volebamus.

B

Ad primũ dõm q̃ ꝫ intelligẽtia nõ sit quãta quãtitate molis: est tñ quãta q̃ntitate virtutis. ¶ Ad scõm dõm q̃ ꝓprietates quas tradit ꝓpha de loco sunt ꝓprietates loci: vt corꝑalia locum bñt: ideo nõ arguit spũalia nullo modo in loco eẽ: sed nõ in loco vt cõtẽta ⁊ vt corꝑa sunt in loco: qõ cõcedim⁹. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ aliter operant corꝑalia ⁊ spũalia. ná cum corꝑalia agũt: ga bñt determinatũ sitũ: nõ sunt simul in illo loco in quo sunt corꝑa in que agunt: sed cũ spiritualia operant: ga opatio eoꝝ est in ipo corꝑore circa qõ agunt: ⁊ virtus eoꝝ ibi erit: ⁊ ga vbi est virtus ibi est ⁊ essentia: ipsa essentia angeli est in corꝑe in qõ agit. nam cũ nõ determinet ad sitũ: nõ repugnat ei simul esse cuz corꝑore absqz eo q̃ ei corꝑ⁹ cedat. Ex hoc ergo dicunt spũalia esse in loco ꝑ opationẽ: nõ ga operationi ꝓprie locus cõperat: sed ga mediante operatione ⁊ virtute sunt intra corꝑa in qua agunt: ꝓpter hoc in loco esse dicunt.

C

¶ Ad quartũ dõm q̃ non ops corꝑus esse in loco ad hoc q̃ angelus operans circa ipsum in loco esse dicat: vt ꝑs ꝑ habita. Uel dicere possumus q̃ ꝫ sit aliqd corꝑ⁹ q̃ a nullo corꝑe cõtinet: omne tamẽ corꝑ⁹ est aliquo mõ locale: eo q̃ habet quãtitatẽ dimẽsiua fm quã aliqd eẽ in loco dicit: eoipso igitur q̃ angeli exercent opationes suas circa corꝑora supercelestia: circa locabilia operant: ꝓpter qõ in loco esse dicunt. uplr ergo saltuari põt angelos in loco esse per operationẽ. ¶ Primo q̃ operãdo in corꝑa sunt in corꝑoribꝫ: ⁊ iste modus nõ bz calũniam.

D

Duplr angeli sunt in loco.

Scõo sunt in loco per operationẽ: ga operatio est in loco nõ per se sed per accidẽs: ga illõ in quo est huiꝰ operatio: aliquo mõ locale est: ⁊ si nõ intra ambitũ alicuius alterius corꝑis cõtinet. ¶ Ad quintũ dõm q̃ cum due operationes sic se bñt q̃ vna ordinat ad aliaz ille due operationes simul esse possunt: ideo cum angelus circa corꝑa operat nõ desinet intelligere: ga huiꝰ opus exterius secũ ad intelligere ordinat: imo ꝑ intelligere efficit. Ná cũ intelligẽtia agat fm modũ nãe suę per intellm ⁊ volũtatẽ agit: ⁊ ga nõ desinit intelligere cũ virtutẽ suã ad corꝑa applicat: põt simul operationes aliquas exercere circa intelligentiã aliquã eam purgando: perficiendo ⁊ illuminãdo. Cum hoc per intellectũ efficiat: ⁊ virtutem suam alicui corꝑori applicare poterit.

¶ Utrum angelus esse possit in plũbus locis sil. Qõ. II.

E

Doct. in sum. q.4. ꝑt. 51. q.3. Et Egid. in 2. ꝑ. 2. col. 19.

Secundo q̃rit⁹ vtr̃ angelus eẽ possit i plib⁹ locis simul. Et videt q̃ sic: ga vt babiũ est spũalia sunt in loco ꝑ operationẽ. si ergo põt in locis plib⁹ simul operari: erit in plibus locis simul. Qz aũt ꝫ possit sic ostẽdit: quãto aliqd est formalius: tanto est in operãdo potẽtius: sed glibz spũs est formalior quolibz corꝑe: cũ nõ habeat mãz ꝓtẽ sui: vt suo loco patebit. Cũ igit videam⁹ solẽ ꝑ virtutẽ suã operari circa plia ⁊ diuersa: ga circa oia iferiora: multo fortius angelus in plibus simul operari poterit. g̃ rẽ. ¶ ꝑ. Plus dñt spũale ⁊ corporale: q̃ corꝑale ⁊ corꝑale. Sed cũ angelus operat circa aliquẽ spũz nõ desunt operi circa corꝑus: g̃ operãdo circa vnuz corꝑus poterit operi circa aliud: ⁊ ita erit in plurib⁹ locis sil. ¶ ꝑ. Oẽ agẽs: cuius virtus excedit illõ in qõ operat: põt circa aliud operari. Cũ igit virtus angeli excedat corꝑus: qđ angelus opat circa vnũ corꝑ⁹ poterit ⁊ circa aliud operi: vñ poterit esse in plib⁹ locis sil. ¶ ꝑ. Magis determinat ad locũ corꝑus q̃ spũs: sed videm⁹ idẽ corꝑ⁹ esse in plibus locis sil: vt corꝑus chit: ergo multo forti⁹ angelus in plib⁹ locis sil eẽ poterit.

F

In cõtrariũ est Magr in lra qui ꝓbat ꝑ mltas auctates scõz: angelũ diffiniri loco: sed qõ loco diffinit nõ est in plibus locis simul: g̃ rẽ.

Rñdeo dõm q̃ de hoc est triplex modus dicendi. Quidã enim ꝑsentiẽtes aliqb⁹ ꝓbationibus dixerũt angelũ eẽ in plib⁹ locis simul. Ná cũ corꝑus sit in vno loco tñ: de⁹ sit vbiqz: spũalis suba que è media inter deũ ⁊ corꝑus medio mõ se bẽbit: igit erit in plibus locis sil. Sed hoc cõtra reputat erroneũ: ga tũc angelus nec diffinitiue nec circũscriptiue in loco eẽt: imo sic dicẽtes vim Rbi ignorãt. Ná sicut si duo corꝑa possent esse in vno loco: pari rõne possent ibi esse multa ⁊ infinita: vt ꝓbat 4° phy. sic si aliqd posset eẽ in plibus locis sil: pari rõne posset eẽ in mltis ⁊ infinit locis: ⁊ ita nõ eẽt qđ finitũ ⁊ limitatũ: qõ de aliq̃ creatura asserẽ error est.

Modus võl.

3

G

T.cõ. 47.

¶ Scõs modus võl circa ꝫ est coꝝ q̃ ponũt angelũ esse in loco fz eẽntiã suã: ⁊ ga eẽntia sua est indiuisibilis: ideo dicũt ipm semp esse in loco pũctali. Sed nec illõ est bñ dictũ: ga cũ sit in loco ꝑ virtutẽ ⁊ opõnẽ: vt oñtus est: ops ei dare aliquẽ locũ quãtũ: q̃ sit operationis susceptiu⁹. Circa pũctũ enim nec est actio neq̃ passio. decepto aũt istorũ accedit: ga nõ ꝓfit imaginationẽ trãscẽdentem: imaginanꝫ enim intelligẽtia indiuisibile ad modũ pũcti: ⁊ ideo ei locũ punctale tribuũt. ¶ Est aũt tertius modus dicẽdi. Ná qdã dicũt angelũ esse in loco ꝑ operationẽ: ⁊ ideo põt esse in loco magno ⁊ in loco paruo etiã indiuisibili fz q̃ diuersimode operi bz. Sed isti quodãmõ pcins dicunt q̃ alij: quãto aptiꝰ sibi ꝺdicũt. Ná si angelus est in loco ꝑ operationẽ: nõ poterit eẽ alicubi qõ nõ sit opõnis susceptiu⁹. Nõ sunt aũt opõnis susceptiua ad que virtualis cõtactus eẽ nõ põt: que aũt sic tangunt magnitudinẽ bñt: vt ꝓbat ꝓpha ꝑ de gnõne ca. de tactu. nõ igit poterit eẽ angelus in loco indiuisibili.

Scõs modus

3

S. Thom. vbi supra.

H

T.cõ. 44.

¶ Notãdũ g̃ q̃ vt bñ patcat veritas q̃stiõis quinqz declaranda sũt. ¶ Primo q̃ angelus nõ põt eẽ in loco pũctali. Scõo q̃ nõ põt eẽ in tã paruo loco qn possit esse in minori. Tertio q̃ põt eẽ in tã magno q̃ nõ põt esse in maiori. Quarto q̃ esse põt in plib⁹ locis: vt ordinat ad aliquid vnũ. Quinto q̃ in plib⁹ locis vt pria sũt eẽ nõ põt.

Modus doc. Quinqz ꝺclaranda.

¶ Primũ sic ostẽdit. ná vt babiũ est angelus est in loco ꝑ operationẽ: ⁊ pũctus nõ est operationis susceptiu⁹: ga virtualis cõtactus fm q̃ est actio ⁊ passio: ad pũctuz eẽ

Primus. f. 4. precedenti.

I nō pōt dato tñi q ad punctū posset eē applicatio virtutis angelice: ppter talē applicationē nō sequeret q angelus in puncto esset: vel in loco idiuisibili existeret. Nam aliqd esse alicubi dupl'r pōt itelligi. Prio ga itra ambitū magnitudinis illi⁹ existit: & sic nihil est nisi in re quāta: eo q sola res extēsa siue quāta talē ambitū hz. Scdo aliqd dī esse in aliquo: ga est in eētia ei⁹ & ꝓseruatiuus illi⁹ eē: & sic solus de⁹ in ḡne causax agentiū est in reb⁹. Nā hz mā & forma sint cā esse rei: inter cās tñ agētes solus de⁹ eē rei directe & ꝑprie causat: vt in scdo patebit. Si igit angelus ponit esse in aliquo idiuisibili: hoc non pōt esse: ga itra ambitū magnitudis illius ꝓtinear: ga p hypothesim idiuisibile ponit: nec hoc erit: ga existēs in essentia illius esse ei⁹ cōseruatiuus: ga hoc iter cās agētes solī deo tribuit. nullū igit idiuisibile pōt esse angelo locus cū in eo esse nō possit. Dicam⁹ ḡ q fīt cū angelus circa
K aliū angelū operat in illo eē nō dī: ga cū angelus sit qd idiuisibile in eo nō pōt esse aliqd qō nō sit ꝓseruatiuus essentie eius: sic si angelus erga pūctū vel circa aliqd idiuisibile operat: in eo eē nō dicet: ga repugnat idiuisibilitati ei⁹ q aliqd sit in eo nisi qō ꝓseruat ipsius in esse. Cōueniunt aūt in hoc oia idiuisibilia q nihil in eis esse pōt: qō nō ꝓseruat ipsa in esse: nec hoc impedit q pūctī & angeli non est indiuisibilitas vniformis.

Scdm dicta randum. ¶ Uisō autē q angelo nullo mō deberet attribui locus punctalis. Restat declarare ſm q angelus nō possit eē in tā paruo loco q nō possit eē in minori: qō sic ostēdit. Nā q opatio alicuius terminet ad aliqō obz & nō possit terminari ad min⁹: dupl'r cōtingē pōt. Primo ex pte ipsius agēs. Scdo ex pte obiecti. Ex pte agētis dupl'r. Prio. si huiꝰ agēs agit ex necessitate nāe: vt ignis tantū calefacit & extēsiue & intēsiue quātū calefacere pōt: ga
L nō est oīs sui actus: sed si eēt agēs q cogñē & arbitrij libertatē: ga tale agēs ageret ſz ordinē sapie suę: nō oporteret ipm intārū obm agere inquātus posset. Scdo. hoc pōt ꝓtingere. si huiꝰ agēs q cogñē vtit in sua actione cognitione sensitiua: & ga sensus semp regrit determinatā quātitatē: sic agens posset agere in tā modicū q nō posset agere in min⁹: ga si ponerē min⁹ nō faceret sensus.

Ex pte acti. hoc etiā z' ꝓtingere pōt. Prio si ipm actū hz hīc per se esse ſm terminatā spēm. nā si aliqō agens nō posset agere nisi in aliqd qō eēt determinare speciē & hīet q se eē: vt si nō possz agere in aliqd qō nō eēt actus posset agere in tā modicū obm qō nō posset in min⁹: ga si ponerē min⁹ iā nō eēt in tali spē. nā vt ꝓbat. 1. phy. est dare minimā aquā & minimā carnē: & illo mō verū esse posset aiaz posse esse in tā paruo corpe q nō posset in minori. Nā cū corpus in quo est aia sit de necessitate determinate speciē: posset esse tā modicū talē corp⁹ q si esset minus nō remaneret in eadē spē. Scdo ℔ pōt ꝓtingere. si talis actio pōt terminari ad pūctū: ga aliqd min⁹ pūcto reperi nō pōt: nō igit dicere possum⁹ angelū posse eē in tā puo loco q nō possit in minori: ga agat ex necessitate nāe. Nam cū sit intellectualis suba agit p libertatē arbitrij. Rursuz hoc nō possum⁹ dicē: ga agēdo vtat sensitiua cogñe. nā i eo est solū intellectiua cognitio. Nec etiā ℔ dicere possum⁹: ga id in qō agit regrat esse quid p se exīs & determinate spēi. Nā nō vnit corpi ſz esse: sed ſm operationē: & iō hz aia regrat corpus determinate spēi: ga ei vnit ſm essentiā: ppter qō ex ipsa & corpore tertia nā constat. Angelus aūt qui vnit corpi mediante virtute: pōt agere in aliquā partē corpis cuiuscūq; spēi existat. Si ḡ aia possit esse in tā paruo corpe q nō possit in minori: ga regrit illud corpus esse p se existēs & determinate speciei. angelus aūt semp in minori corpore opari poterit: & ibi esse in minori loco. Quarto hoc nō pōt cōtingere: ga illud in quo est angelus est idiuisibilis locus: ga in loco idiuisibili eē nō pōt vt ostēsuz est. Declaratū est igit qō scdo declarādū dicebat. s. angelū nō posse esse in tā paruo loco qn possit esse in minori.

N

Tertiū dicendum.

¶ Qz aūt possit in tā magno q nō possit i maiori qō tertio ꝓponebat ostēdendū: de loci ostēdit. Nā cū virtus angeli sit finita: & agere in mains obiectū requirat maioritatē virtutis vt ꝓbat 7° phy. poterit angelus agere in tantū obiectū q nō poterit in maius: & qz non est ꝓprie loquendo nisi vbi operatur: poterit esse in tam magno loco q non poterit in maiori.

T. cō. 38.

Quartū dicendum.

¶ Et ex hoc apparet quartū: ga exquo angelus est semp in loco quāto: & magnitudinē habēte: vt erit totus in toto & totus in qualibz parte: vel totus in toto & ps in pte. pars in pte eē nō poterit: ga cū angelus & quelibz spūalis nā sit suba que nō diuidit nō debit partē & pte: & erit igit totus angelus in qualibet parte eius in quo existit. Hoc aūt intelligere possum⁹ si bñ cōsideram⁹ modum ſm qué aia est in corpe. Nā si dicim⁹ aiam esse totaz in toto corpe & totā in q̄libet parte: ga nō educit de potentia mātē: ppter qō extēsione mātē extēdat: multo magis angelus poterit esse totus in aliquo corpe toto & tot⁹ in qualibet parte: ga si hoc ꝓcedim⁹ de aia que aliquo mō dependet a corpe ſm esse: hz nō simplr dependeat vt cetere forme: ga corrupto corpe nō corrūpit aia: multoma⁹ gis de angelo hoc debem⁹ ꝓcedere: qui cū nō vnit corpi ſm esse: sed ſm virtutē & operationē: nullo mō ſz eē dependebit a corpe: igit nullo mō eētia sua: cuius actus est esse: sequet legē corpis vt extēsione corpis extēdat: erit ḡ totus in toto & tot⁹ in q̄libet parte: vt singule pricule ad illō totuz ordinant: sic aia est tota in toto corpe & tota in singulis mēbris: vt oia mēbra ordinant ad totuz.

O

P

Quartū dicendum.

¶ Aduertendū tñi q hz angelus possit esse in pluribus vt ordinant ad vnū: in plib⁹ tñi vt plura esse nō pōt: qō gnto declarādū dicebat. Nā cū habeat eētiā finitā: opz eriā opōnē finitā hīe. Si igit posset esse in plibus locis vt plura sunt: nō esset in loco diffinitiue: & ideo opōnez limitatā nō hīet: eoipo ḡ q esse eax finitū est: & itra certos terminos claudit: & opatio que sequit moduz eēndi finita erit: & itra certos terminos clausa: q nō esset si sit in diuersis vt diuersa sunt opari posset. Solus aūt de⁹ qui est ipsuz eē purū nō finitū: opōnē limitatā nō habebit: & esse poterit in plib⁹ vt plura sunt. Dicam⁹ ḡ q q̄libet creatura: cū sit hoc vel illud: ga ad gen⁹ & spēz est ẓ ens: operat in hoc vel in illud. Deus aūt q est ipm eē ad qō itelligēdū opz remouere hoc & illō: nō debit opationē limitatā vt solū operet in hoc vel in illo: sed fit operabitur & in hoc & in illo: quia sicut omne particulare eē: in suo esse vnico ꝓtinetur: sic omne particulare operatum sua operatione vnita sustentat. Nā hz effectus sint multi. vnica est tñi opatio dei: vt in ipso existit.

Q

Ad primū dōz q nec sol nec aliqua creatura hz opationē nō limitatā: vt oia illa circa que opat sol: hz sint plura in se: debit tñi rōnē vni⁹: vt cō parant ad actionē solis: ideo dato q esset discōtinuatio inter ea: & esset dare vacuū: actio solis nō trāsiret nisi ad ea que cōiuncta & ꝓtinuata vel ꝓtiguata eēnt: iter q non eēt vacuū interceptū: sic & angelus posset opari sil' & semt in terra aqua & aere si hec ꝓtiguata essent: sed ℔ nō esset agere in plib⁹ vt plaris oia ista riderēt ei vt vn⁹ locus. Uel dicē possum⁹ q sol imediate nō agit nisi in ea que sunt circa se & ex illis derivat influēria ad alia: sic & angelus imediate opat circa vnū aliqd imediate: tñi ei⁹ opatio se pōt ad multa extēdere. ¶ Possem⁹ tñi si vellem⁹

q aliter

A ꝛ aliter dicere: ga nō est essentia solis vbi agit sol: ꝛ ime diate: sed est essentia angeli vbicūqꝫ immediate operat: ꝛ esse vnā essentiā finitā ꝛ limitatā in plurib⁹ vt plura sūt nō est intelligibile. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ alr operat angelus circa spm̄ ꝛ alr circa corp⁹: ga operādo circa spm̄ nō il labit mēti ei⁹ nec est in eo. Ut operat circa corp⁹ est in corpe: ꝛ ideo si sil operat angelus circa spm̄ ꝛ circa corp⁹: nō est in plib⁹: ſz si operet circa pl̄a corpa vt plura sunt: esset in plib⁹ vt plura qō est icōueniens. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ cū vnus angeli excedit corp⁹ circa qō operat: poterit opari circa manus corp⁹: sed non poterit opari circa pl̄a corpa vt plura sunt: ga repugnaret finitari essentie eius. ¶ Ad quartū dōm ꝙ nullū corpus est in plurib⁹ locis simul. Corpus aūt chr̄i est in plib⁹ sacramētalr: ꝛ per cōuersionē alicuius in ipsum non localiter.

B ¶ Utrū plures angeli possint esse in vno loco. Qō. III.

ARtio q̄rit vtrūꝫ plures angeli possint esse in vno loco. Et videt ꝙ sic: ga qua rōne angelus ꝛ aia pōt esse in eodē pari rōne ꝛ duo angeli pōt in eodem esse. Qz aūt cogamur ponere angelum ꝛ aiam eē in eodē/pz: ga aia est in qualibet pte corpis tota: vt vult Aug. in 8mone de imagine: ꝛ. 6. de tri. ca. 7°. Sed cū dē mones ꝛ angeli illabant corpib⁹ nr̄is: ſz nō possint illa bi alr: angelus ꝛ aia vel demon ꝛ aia/in eadē pte corpo ris erūt. ¶ P̄. Qz aliqua plura nō possint eē in eodē/B est: ga illa sunt repletiua loci. nā si corp⁹ nō repleret locū in quo est sil cū illo corpe: corp⁹ aliud posset esse: ſz spūa lia locū nō replēt: ḡ ꝛc. ¶ P̄. Simul pōt esse corp⁹ ꝛ spi ritus: ga 8m Dam. 2° lib. ca. 3°. spūs nō cōtinent a parie tib⁹ ianuis ꝛ claustris: qō nō eēt nisi sil cū eis eē possent

C absqꝫ eo ꝙ talia eis cederēt: ſz magis est replenturꝫ loci corpus q̄ spūs. Si igit pōt eē simul corp⁹ ꝛ spūs: multo magis sil eē poterunt spūs ꝛ spūs. ¶ P̄. Si aliq̄ cā est ꝓpter quā duo angeli sil eē nō pōt: hoc est: ga sequeret̄ confusio iter eos: ſz maior est distinctio iter deū ꝛ angelū q̄ iter angelū ꝛ angelū. Si ḡ de⁹ ꝛ angelus sil eē pōt re seruata distinctione inter eos: videt̄ ꝙ duo angeli absqꝫ confusione simul existere possunt.

In cōtrariū est: ga sic se hꝫ corpus ad locū 8m cōmensurationē: sic se hꝫ angelus 8m diffōnē. Sed nō pōt duo corpa cōmēsurari vni lo co: ḡ nec duo spūs diffiniri potēt vno loco. ¶ P̄. Quo dāmodo angelus est in loco: sic̄ aia in corpe: excepto ꝙ aia est vnita corpi per essentiā: angelus p virtutez: sed nō pōt esse vna aia in duob⁹ corpib⁹: nec due in vno corpe: ḡ nō erit vn⁹ angelus in plib⁹ locis: nec plres i vno loco.

1.Z. vbi.s. D Rñsio. Quidā sic dicūt ꝙ impole est idē 8m idem pati ꝛ moueri a diuersis agentibus vel mo uentib⁹: si vtrūqꝫ sit pfecte vnus ad inducēdū effectum illū. Sed hoc ꝓngit qñ plures mouēt in vnte vni⁹ mo uēris: quoꝫ glibet est impfectus mouēs: sic̄ ꝑz in trabē tib⁹ nauē qō ideo ꝓngit: ga ab agēte pfecto patiēs du cit in actū pfectū: quo habito nō remanet in po⁹ ad su scipiendū aliqd plus. Cū igit vnus angelus agēs in vir te ipery diuini sit sufficiēs vtutis ad educēdū in actuꝫ totū illō qō vtute diua operādū est: nō pōt esse ꝙ circa idē operatū ꝓueniāt immediate opōnes duoꝫ angelorū:

3 Dbo. ſō nō pōt eē angeli in eodē loco: ga alr supfluerent. Sed ista cā nō est cā. nā sic̄ angelus ga nō agit ex neccitate na ture: ſz ex libertate arbitrij: nō opz ꝙ agat in tantū obm extēsiue i quātū pōt: ita nō opz ꝙ agat i tātū itēsiue i quā tū pōt. ḡ sic̄ cū nō agit in totū obm in qō pōt extēsiue: in illa pte in qua nō agit poterit esse alter spūs: sic cuꝫ non agat in obm quātū pōt intēsiue, in illa eadē pte i qua est ipse alter spūs eē poterit. Nam cū possit agere remisse F ꝛ itense: ꝓpter libertatē arbitrij absqꝫ insufficiēcia vir tutis: poterit nō educere in actū pfectuꝫ id in quod opat.

¶ Ideo notādū ꝙ ea que sunt eiusdē rōnis: plura in co Modus doc. dez eē nō pōt. Nā ſz in eodē pomo ꝛ in eadē pte possit esse calor ꝛ sapor: nō tñ pōt ibi eē due albedines: nec ēt albū ꝛ nigrū: vel gcūqꝫ duo colores diuersi: ga q̄dāmō hoc eodē mō in pomo existūt: vt ga sunt in eo mediate superficie: est eni ꝓprū superficiei ꝓmo loco colorari. Que cūqꝫ igit sunt in aliquo 8m vnu modū: illa sil in eodem esse nō poterūt: ꝛ ga corpa sunt in loco ꝙ quantitatē di mensiuā: quātūcūqꝫ corpa specie differāt: ga eodē mō cōparant̄ ad locū vt ꝙ quātitatē: ſz aliqd maiorē vl mi norē quātitatē bēat: duo corpa in eodē esse nō pōt nātr loquēdo: sic etiā ga q̄libz aia eodē mō cōparat̄ ad cor pus sun: ga vnā ei p essentiā suaz imediate: ꝛ vt forme nūcq̄ due aie in eodē corpe esse poterūt. Ea aūt q̄ diuer F simode cōparant̄ ad aliqd: plura talia in eodē eē nō re pugnat: ideo videm⁹ aiaz ꝛ corpus sil esse: ga nō 8m rōnē vnā sūt vbi sunt: ꝙ ꝓbs in ꝓ de aia arguēs cōtra eos ꝙ dicebāt aias eē corp⁹: dic̄ ꝙ B ponē est ponē duo cor pora i eodē: sic etiā angelus ꝛ corp⁹ sil eē poterūt: ga nō eodē mō cōparant̄ ad locū: sic etiā angelus ꝛ aia pote rūt in eodē corpe esse: si nō eodē mō cōparant̄ ad illū. Nā aia vnā corpi p essentiā imediate: angelus ⁊o me diāte vtute. Nā ga vtus angeli est in corpe: est ibi essentia eius. In aia aūt q̄si eē. Naz magis est in corpe vtus aie mediāte essentia: q̄m essentia mediāte vtute: sic deus cū q̄li bet creatura sil existit: ga nō 8m rōnē vnā sunt vbi sūt. Cū ḡ oēs angeli quodāmō eodē mō cōparent̄ ad locuꝫ: vt ga oēs in loco sunt p vtutē ꝛ opōnē: quātūcūqꝫ ange li differāt specie: quātūcūqꝫ vn⁹ alio maiorē vtutē habeat G sil esse nō poterunt: sic̄ nec duo corpa quātūcūqꝫ specie differāt: q̄tūcūqꝫ quātitate se excedāt: simul eē nō pōt: ga vniformiter cōparant̄ ad locū: sūt eni corpa in loco: ga per quātitatē suā loco cōmēsurant̄.

Ad primū dōm ꝙ nō est sile qō inducit̄ pro sil. nā angelus ꝛ aia nō vniformiter cō parant̄ ad corp⁹ in quo existūt: nec tñ angeli ad sua lo ca quodāmō vniformiter cōparant̄. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ nō est tota cā repletio loci: ſz ꝛ vniformis cōparatio ad locū: vt dictū est. ¶ Ad 3ᵐ ꝛ 4ᵐ ꝑz solo p iā dicta. Naz de⁹ ꝛ angelus: ꝛ corp⁹ ꝛ angelus nō eodē mō cōparant̄ ad id in quo sunt: ꝛ ideo simul absqꝫ cōfusione esse pos sunt: deus ꝛ angelus ꝛ corpus ꝛ angelus: nō aūt sic ange lus ꝛ angelus vt patet per habita.

2ª ꝑs. Deinde querit̄ de motu angeli. Et circa H q̄ querunt̄ tria. Primo vtrūꝫ ange lus moueatur. Scōo vtrū pertranseat mediū. Tertio de mensura motus eius.

¶ Utrum angelo competat motus. Questio I.

Thom. in sum. par. i. ꝙ. 53 q. 1. Et in 2. sen. in. 4. quol. q. 17. Et Ricardus de angelis, q. 19. ar. 13. ꝛ Bonā. 5. q̄u. ar. 6. ꝛ. 15. q̄u. ar. 4. i solone. 6. ar.

Ad primū sic pceditur. Uidet̄ ꝙ ange lo nō cōpetat mot⁹: ga ſz ꝓbm 2° meta. ops imaginari māz in re mo ta siue in re que mouet̄: ſz vt ꝓbat̄ in fine 7. meta. intelligēte sunt entes ꝓter oēm māz T.c.12. T.cō.3. sensibilē ꝛ intelligibilē: ḡ ꝛc. ¶ P̄. Sube separate sunt ꝑpe de ꝓsideratiōe metaphysici ꝛ nō de ꝓsideratiōe phi: ga phs nō abstrahit a motu ꝛ mā: nec 8m eē nec 8m diffō nē: talia aūt ꝛ 8m eē ꝛ 8m diffōnē sūt a mā separata: ſz oia que mouēt mota: sunt de cōsideratione phyſici: vt di 2° T.cō.71. phy. ḡ sube separate nō mote mouēt: nō igit̄ mot⁹ eis cō perit. ¶ P̄. Probat̄ 6° phy. ꝙ nullū ipartibile mouet̄: ſz T.cō.8.

I est rō ſm ꝓhm:ga oē qō mouet partim est in termino a quo, t partim in termino ad quē. Nā cū mobile ſz se totū est in termio a quo, nōdū icepit esse mot⁹. cū vo est in termino ad quem, cōpletus est mot⁹. Si igit moueri dz ptim est in termino a quo, t ptim in termino ad quē: ſz cū nec angelus nec aliqđ ipartibile bēat ptes t partes: nulli ipartibili moueri ꝓuenit. ¶ Ꝓ. Si mouet ſm aliquā ſpē mot⁹ mouebit: ga nihil est in gne qō nō sit in

Cōū.8. aliq⁹ eor⁹ spe: vt dī 6° topi. ſz spēs mot⁹ sūt augmentū/diminutio/gſſatio/corruptio/alteratio/t ſz locū mutatio. Nō eni dicē possum⁹ angelū augmētari vt dimuni: ga nō est quātus: nec gſſari vel corrūpi: ga nō bz mās: nec

T.cō.11. suscipere alteratē: ga vt ꝓbat 7° phy. alteratio non est nisi ſz sensibiles q̄litates: q̄s i angelo ponē nō possum⁹: nec ſm locū mouet: ga talis mot⁹ est actus iperfecti t ꝓp idigentiā aliquā q̄ dicē in angelo nō est ꝓueniens: cū in eis

T.cō.19. nō sit malū: neq; error: vt vult ꝓphēs 9° meta. ¶ Ꝓ. Si

K mouet angelus ē est p se vt p accns. p se nō mouet cū nō sit q̄ntus: nec p accns: q; qđ mouet p accns mouet i alio siue ad motū alteri⁹: vt forte p motū eius in q̄ opat. Sz si ꝓpter hoc possemus dicere angelū moueri. dicere debe remus q; t de⁹ moueret: cū operē in ea q̄ mutabilia sūt.

In contrariū est Beda t Ambro. sius: t hēt in lra: auctes eor⁹ q; dīt angelū moueri. ¶ Ꝓ. Qđ nūc est in vno t postea in alio deferēdo p̄⁹ locū: nō ꝑt ee sine motu illi⁹: ſz vt dic Dam. 2° li. ca. 3ł cū angeli a loco ad terrā mutāt nō remanēt i celo: q̄ t̄.

Rñdeo dōz q; mot⁹ angeli dupl'r assignari pōt: vn⁹ q̄si metaphoric⁹: alius q̄dāmō ꝓprius. Metapbonice cōpetit motus angelo si ipa; operationē ei⁹ motū appellare volum⁹. Nā nō ꝓpie operatio motus dic: ea; operatio sit act⁹ pfecti t cōpleti. mot⁹ vo sit actus ipfecti:

T.cō.15. vt dī 3° phy. bz tñ quādā filitudinē cū motu: cū ſz modū itelligēdi in operatiōe intelligat qdā eque⁹ ab operāte:

L t qz operatio est actus pfecti: nō solū angelo sed ēt ipsi pfectissimo: vt deo cōpetit talis mot⁹: t bō mot⁹ est ille de q̄ determinat Dio⁹ in de di. no. attribuēs eū deo angelo t aie: q cū sit metaphoric⁹ sicut nec ꝓpie mot⁹ estimatus nec ꝓprie ei cōpetūt ōnie motus. Assignant tñ ōnie eius ſm qđā filitudinē ad motū localē. nā cū localis mot⁹ sit ꝓpior t pfectior alijs: si dz bō mot⁹ metaphoric⁹ cū sit actus pfect⁹: dimdi ꝓpias alicui⁹ mot⁹ ꝓueniētius est vt dividat ſz ōnias localis mot⁹. mot⁹ aūt ſz locū vt ꝓz p ꝓbz

T.cō.64. 8° phy. triplr dividit: q; quādā est rect⁹: qdā circularis: t qdā cōposit⁹ ex bis: qui si ꝓpo noie notari dz dicat obliqu⁹. Mouet aūt deus motu recto obliq̄ t circulari: vt tradit Dio⁹. 9. de. di. no. vt mot⁹ rect⁹ ei⁹ appelleī ideclinabilis t iſlectibilis ꝓcessus operationū ipsi⁹: obliquus vo cōposit⁹ est ex recto t circulari: q; i circulari itelligit statio: cū ſz circulare motū sphere ſz se tota ſnabilr nō mouet locū: vt tradit Cōmēta. 12. 8. phyſi. in recto intelligit

M Cō.73. ꝓcessus: bēbit igit in se obliqu⁹ mot⁹: stationē t ꝓcessus. mouet igit obliq̄ deus vt idē Dio⁹ ibidē tradit in q̄tuz ab eo manat stabilis ꝓcessus rer: t gnātur status ipaz. mouet vo ſz circulū in q̄tū ola q̄ in motu circulari cōsiderant: vt idēritate t circulatione t quersione deus cōtinere dr: vel in ope divino ꝓsideraī circulatio inquātū ola ꝓcedūt ab ipso t ad ipm quertunt: in quo q; a est ꝓcessus ab eodē in idē: quodāmō qđ circulus cōstituit. Isto etiaz triplici motu mouet angelus t aia: vt tradit idē Dionysi⁹ 4° de di. no. vt dicat angelus moueri motu circulari inq̄tū recipit lumē a deo: t p lumē receptū in deū ꝓuit: ita q; est ibi mot⁹ ab eodē in idē. Mouet aūt motu recto inq̄tū lumē receptū in iferiores se trās fundendo q; est ibi qđ mot⁹ rect⁹ quodāmō ad iferi⁹:

N vt a deo in angelū: qui deo nō equat: t ab angelo in iferiorē angelū: pp qđ in hui⁹ cōicatione sp est qđā descensus. Est aūt ibi etiā mot⁹ obliqu⁹ inquātū angelus suscipiens lumē ab alio angelo pp lumē susceptū nō quertit directe in angelū a quo lumē suscepit: sed in deuz a quo lumē est ꝓn⁹ ordinatū: ita q; est ꝓcessus ab eodē in idez: nō tñ circulariter: ga nō vniformit. vñ sic se bz talis motus: sic si aliqs ꝓcederet ab vno pūcto ad alū pūctuz p

O chordā: t cū rediret ad cūdē pūctū nō p chordā: ſz per viā aliā vt p arcū: t ga talis obliquus diceret ſm q; hic de obliquo logmur: q cōponit ex recto t circulari: talis mot⁹ angeli metaphorice appellat obliquus. Assignat aūte idē Dionysius eodē ca. in alia dictos motus qui ad ꝓsens ꝓpter brevitatē obmittantur

¶ Uiso quo angelo cōpetit mot⁹ metaphoric⁹: videre restat quo ei cōpetit mot⁹ sumpt⁹ q̄dāmō ꝓpie. In motu aūt p se est attendēda successio cū sit de gne successiuoz: tō si aliq̄ successione i angelo ponē possum⁹: oz ei q̄dāmō ꝓpie motū cōpetē. nō possum⁹ aūt ponē i angelo successione nec q̄tū ad ee: cū ſz illō sit trāsmutabile: nec ꝓpie q̄tū ad vtutē: cū nātr nō sit i po⁹ ad aliquā vtutē acgrēdā: est tñ ibi successio q̄tū ad opōnes: qz nō cuiz actioni quā pōt agere sp est ꝓiunctus. Actio aūt z⁹ est: qz q̄dā est nō trāsiens in exteriorē mām vt velle vel itelligere: q̄dā est trāsiēs: vt movere vel opari in extrinsecā māz. ſz vtrūq; istaz angel⁹ mouet. Nā nō sit itelligit q̄cūq; itelligere pōt: cū vna spēs nō possit repūtare angelo ola q̄ nāliter itelligere pōt: vt in ſcdo patebit: t qz itellectus angelicus sit t semel actualr nō pōt informari plib⁹ spēbus: iz angelus nō itelligat cū discursu: est tñ q̄dā successio in actionib⁹ itellis ipsius: t sic p cogitationes mouet: sic t p affectiones mutat: t huiō motū appellat Aug. 8. sup Gen. ad lra; moueri p tpa. Rursuz ſm q; actio angeli est trāsiens in exteriorē mām: vt cū corpa mouet: vel in aliqđ corp⁹ extrinsecū operat: etiā est ibi ꝓsideranda successio: ga nō sit opat in ola corpa in que pōt: t ga ex eo q; opat circa aliqđ corp⁹ dī ee in loco successio talis opōnū appellat mot⁹ localis: t ſz hec Beda t Ambro. loquunt: t hī in lra: qui dicūt angelum moueri localiter.

P ¶ Aduertēdū tñ q; cū angelus nō sit in loco localr sed p operationē p se: p⁹ mot⁹ angeli est successio opōnū: q̄dā modo ex ꝓsequēti est successio locoz: iō etiā talis mot⁹ qui attendit ſm actiones trāseuntes in exteriorē mām: magis dī moueri ſm tpa q̄ moueri ſz loca. Nā ois successio reducit ad mēsurā tēporalē: t cū immediate ibi attendat aliq̄ successio: nō tñ localis ibi imed⁹ attendit ſz mediate: talis mot⁹ magis ꝓpie dī mot⁹ q; tpa q̄ q; loca: t ꝓp

Q Bē forte Aug. mot⁹ 8° sup Gen. ad lraz negat simplr ipsum ee creaturā moueri q; loca asserēs ipsaz mutari q; tpa.

Ad ꝓmū dom q; si angelus nec bret mām nec aliqđ māle sine potētialitate āmistaz nullo mō moueret nisi forte metaphorice ſm quē modum t deū moueri dicim⁹: tñ ga bz aliquā potētialitatē ammistā: ga vt vult auctor de causis itelligēna bz sumz fluactum: iō aliquo mō moueri pōt. Uel dom q; in bis q̄ movent localr cōmēsurādo se loco successiue: bīt māz. bō aūt nō sūt angeli. ¶ Ad 2m dom q; itelligēne movēt nō mere: loquēdo de motu q; est de ꝓsideratione nālis: nā nihil mouet tali motu qō nō bēat ordinez ad celeste corp⁹. bō aūt nō est angelus: vñ bñ arguit rō q; nō movet motu q; sit de ꝓsideratione nālis. nō tñ arguit q; nullo mō moueat. ¶ Ad 3m dōz q; iz angelus simplr t ſm eētiā ipartibilis sit: tñ ga opat in loco quāto: cuz sit in loco q; opōnē: erit in loco ꝓtibili: t ga sufficit ad bō q; aliqđ moueri possit q; ei nūdet⁹ loc⁹ quātūcūq; angelo moueri nō

A

ueri nō repugnat. Uel dicē possum⁹ q̄ mot⁹ in ⁊corpib⁹ ⁊ in angelis nō sumit̄ vnifozmit:ideo arguere de motu q̄ videmus in cozpozibus ad motū angeli nō est cō/gruū. ¶ Ad 4.ᵐ dōm q̄ etsi nihil est in gr̄e q̄ nō fit in aliqua eius specie:nō tñ opz motū angeli reduci ad aliq̄ spēm motus:sm q̄ ꝓbs de spēbus motus loquit̄. Nā ꝓbs loquit̄ de spēb⁹ mot⁹ reptis in cozpib⁹:motus aūt in cozpib⁹ ⁊ spīritib⁹ nō dī vnifozmit:ꝛ q̄si equoce. Loz aūt q̄ dr equoce: vl q̄si equoce nō ops eē nec eas/dē diras nec easdē spēs:ꝛ ſō mot⁹ angeli nō est directe l aliq̄ victaz spēz:bz tñ aliquā silitudinē cū alteratione ⁊ motu locali. Nā mot⁹ g attēdit̄ sm successionē actio/nū nō trāseuntiū in exteriozē mām:bz silitudinē cū alte ratiōe:ꝛ q̄ dī q̄ alteratio sit sm sensibiles q̄litates:dōs q̄ alteratio ꝓpe supra:vt bz eē p passionē accepti ꝓpe
B que magis facta abyssa suba:bz fieri solū sm sensibi/les q̄litates. Sed alteratio q̄ respicit passionē large pur passio est salus ⁊ receptio sm quē modū intelligē est q̄/dā pari:sic alteratio est nō solū in gr̄e sensitiua ꝛ in itel/lectiua:ꝛ isto mō accipiēdo alterationē quodāmō in an gelo est alteratio:inquātū est in eo successio cogitationū ⁊ affectionū:mot⁹ ℞o g attēdit sm actiones trāseuntes in exteriozē mām assimilat̄ motui locali iquātū angelus p successionē taliū opationū mutat suas loca. Et q̄ dī q̄ mot⁹ fit ꝓp idigētiā:verū est ꝓpriā vl alteri⁹:vñ mo uet̄ angelus nō ꝓp idigentiā suā sed nr̄az:ita tñ q̄ indi/gentia nr̄a nō est finis angeli:ꝛ sic̄ intelligētia mouet ob/iē ꝓp gnōnē ⁊ corruptionē iferiozē:nec tñ talis gñatio ⁊ corruptio est termin⁹ intelligētie:sed assimilatio ad deū. Nā ꝓp hoc mouet tā q̄ ꝓp finē:vt assimilet̄ deo quam assimilationē ꝓsequit̄:eo q̄ causat mouēdo ob iē gnōnē ⁊ corruptionē in iferioꝛib⁹:ga ex eo q̄ est cā istoz iferio
C rū assimilat̄ ꝑme cause que est cā oium. Sic ⁊ angelus nō ponit nr̄am idigētiā finē suū:sed deū ipsuz cui⁹ ꝑce/ptū iplet eo q̄ nr̄am indigentiā supplet. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ angelus quodāmodo p se mouet̄:ꝛ iz ipse nō sit qua/tus:operat̄ tñ in loco quāto: ꝓpter q̄d ei p se pōt cōpet̄ moueri:mouet̄ etiā p accīs ꝑt mouet̄ ad motū corpis assumpti:ꝛ q̄d dī q̄ tūc de⁹ p accīs moueret̄:ga operat̄ in cozpib⁹ motis:dōm q̄ nō ops:ga suba spūalis nō mo uet̄ p accīs ex eo q̄ aliq̄d cozp⁹ mouet̄ p se nisi diffinia tur in illo cozpe:vñ alia mouet̄ cū totū cozpus mutat lo cū:nō tñ mēbrū aliq̄d singulr mouet̄:ꝛ ideo mouet̄ per accidēs angelus ad motū cozpis in quo est ⁊ non deue/ga angelus pōt diffiniri in aliquo cozpe: nō tñ de⁹:imo si totū vniuersam moueret̄:nō moueret̄ deus per acci/dens:equia celi ipsum capere non possunt.

Mota qd rep/rit ad hoc q̄ aliq̄d moueat in alio q̄ acci/dens.

Tho. in sum. par. 1. quæ. 53. ar. 2.

¶ Utr̄ angelus cū mouet̄ ō nēcitate trāseat p mediū. II.

D

SEcundo q̄rit̄ vtrū angelus cum mo ueat̄ de necessitate trāseat mediū. Et vi q̄ nō:ga si trāsit mediū cōmē surat se medio:ꝛ ipse est ipartibilis. Impti bile aūt nō pōt cōmēsurari ꝓbīl:ergo ⁊c. ¶ P. Angelus est in loco p opōnē:sed pōt oparī in vno loco ⁊ postmodū oparī in alio absq̄ eo q̄ opet̄ in me/dio. nā cū nō operet̄ nisi vbi nec̄e bz oparī:si nec̄e bēbit oparī in ciuitate vna:ꝛ postea in alia:ꝛ nō i via media: erit ꝑs in vna ciuitate:ꝛ postea in alia absq̄ eo q̄ fue/rit in medio. ¶ P. Actio sequit̄ modū nāe:vñ ga ignis est nāe ignee:agit igniēdo:g angelus g est nāe itellectua lis aget itelligēdo:g debem⁹ inducere de actione angeli sic̄ inducim⁹ de actione itell̄s:ꝛ hō pōt cogitare de aliq̄ ciuitate:ꝛ postea cogitare de alia remota ab illa absq̄ eo q̄ cogitet de ciuitatib⁹ itermedijs:g angelus g itelli/gibilis est in loco vt dic̄ Dam. 4. lib⁹ ca. 3⁹. Et itelligibilis

opat̄:poterit eē ⁊ oparī in vna ciuitate:ꝛ postmodū eē ⁊ oparī in alia valde remota:absq̄ eo q̄ sit ⁊ opet̄ in locis medijs. ¶ P. sm ꝓbm. 6. phy. Dē q̄d mouet̄ ꝑs trā/sit mediū eq̄le sibi q̄ maius sc:si g angelus cū mouet̄ p/trāsit mediū ꝑs ꝑtransit spatiū eq̄le sibi:ꝛ ipse est qd im/partibile. ops g q̄ cōmēsuret se ꝑs impartibilis:ꝛ q̄ rōne cōmēsurat se vni ipartibili intermedio:pari rōne cōmēsu rabit se ⁊ alij. g ptransibit oia puncta:q̄ sunt in aliq̄ spatio:ꝛ cum in q̄libet linea sint infinita pūcta:ꝛ infinita nō cōtin/gat ptransiri. si g ponamus angelū trāsire p mediū cū mo uet̄ ponimus ipm nunc̄ cōplere motū suū:q̄d est icōue/niens:imo nunc̄ mouebit̄ p aliq̄d spatiū quātūcunq̄ in quolibet spatio quāto sint infinita imparibilia. g ⁊c.

T.cō.89. Rō Th.q. vlcra.

Jn cōtrariū est:q̄ cū angelus sit in aliq̄ loco in q̄ ꝑs nō erat:vt ꝓz p Damas. 2⁹ libro cap. 3. de nēcitate mutat⁹ est:sed oē mutatū esse ꝓcedit mutari:vt ꝓbat. 6. phy si. Mutari aūt nō est in termino a quo:q̄z q̄libet mobile est ibi nō mutat̄:nec in termino ad quē:q̄z ibi est mutatū eē. g erit in medio. Si g nihil muta tū est q̄d nō ꝑs mutaret̄:nihil trāsit ab ex̄mo in ex̄mum q̄d nō vadat p mediū. ¶ P. Mediū est sm ꝓbm in q̄ ꝑs mutat̄ q̄d mouet̄:q̄ in q̄d mutat̄ vltimo:sed non est dare posteri⁹ absq̄ ꝑti. g nō est dare aliq̄d mutatū esse ad aliquē terminū nisi ꝑs moueretur ꝑ medium.

T.cō.56. P

Rñdeo dōm q̄ de B sunt diuersē sentētie. q̄dā enim dicunt angelū nō ire ab extremo in ex̄mum sine medio:quidam ℞o contrarium assirmant.

¶ Propter B aliq volētes ꝓcedere opionē vtrāq̄z vide/runt q̄ angelus pōt trāsire mediū ⁊ non trāsire:ꝛ trāsire multa ⁊ pauca media sicut placet ei:naz si opat̄ in ex̄mo vno ⁊ postea i alio:absq̄ eo q̄ opet̄ i me⁹ trāsit ab ex̄mo in ex̄mū sine me⁹:si aūt opat̄ loco me⁹ vno vl plib⁹:trāsit vnū vl pla media:rō aūt sm eos hec est:q̄z nā angeli est absoluta a loco:ideo ꝑt oparī i B loco ⁊ postea i alio:absq̄ eo q̄ opet̄ in me⁹. Ut āt appeat q̄ sit veritas cōnis q̄site. Notādū q̄ mot⁹ local⁹ alic⁹ nihil est aliud q̄ successio ei⁹ sm q̄ est in loco:ꝛ ideo q̄z videmus cozpora eē in loco p cō/mēsurationē:ꝛ motus cozpoꝛ nihil est aliud q̄ successio cōmēsurationū:q̄z ex eo q̄ cozpa successiue se cōmēsurāt locis vel spatijs dr moueri p spatia vel p locaꝛ si esset pole q̄ cozp⁹ cōmēsuraret se isti loco:ꝛ postea cōmēsura ret se alij absq̄ eo q̄ cōmēsuraret se medio:aret de loco ad locū sine me⁹:ꝛ q̄z spūs sunt in loco p opōnē:sic̄ cozpa p cōmēsurationē:ideo mot⁹ spīritū nihil est aliud q̄ succes/sio opōnū:sic̄ mot⁹ cozpoꝛ nō est aliud q̄ successio cōmē surationū:ꝛ si posset eē q̄ spūs oparet̄ in vno loco:ꝛ post modū i alio absq̄ eo q̄ oparet̄ in me⁹ trāsiret de loco ad locū sine me⁹. ¶ Sz B stare nō ꝓbō cui cū opat̄ in aliq̄ ex̄mo pōt postmodū opari in alio:si nullo⁹ opet̄ in me⁹. Et est rō:q̄z iz nā angelica in se cōsiderata loco nō egeat.

T.ób.8. Th. vbi.s. G 3 H

¶ Preopt̄ ob aliq̄ doc. greco ꝓ:vt ꝓz p Damas. lib⁹ 2⁹. ca. 3. angelos aī mūdū creatos posuerūt:si cōsideram⁹ angelū vt est ps vnāersi nunc̄ est dare qn sit in aliq̄ loco:alt/eni vnius nō eēt ꝓncipiū:ꝛ ꝓncipiat⁹ sumi ꝓncipis q de⁹ nō eēt vn⁹:vt supi⁹ tactū fuit:ꝛ q̄z rōne hui⁹ ordis vniuſ ꝓnctionis ei⁹ dicimus angelū semp in loco eē:iz sm se nō magis se bēat ad vnā ptē vniuſi q̄ ad aliā:nā q̄z ptes vni/uersi sunt ordinate:ꝛ vna ps alij ꝓnectit̄:segr q̄ nō eodē mō se bēat ad ptes singulas vniuſi:imo ꝓpinquā ꝑti in q̄ est respicit magis ⁊ min⁹ ꝓpinquā minus:ꝛ pōt dari grossiꝛ explū. videm⁹ enī q̄ corp⁹ aliq̄d de se nō magis respicit hūc locū q̄ illū locū:q̄z pōt eē in vtroq̄z loco:nō tñ ꝓp B dici deberet q̄ possit trāsire de loco ad locū absq̄ eo q̄ trāseat mediū:est tñ hoc exē⁹ difficile q̄si/tu:equia iz sit aliquod corpus q̄d nō determinat ad hunc

Sco dr. eadē dic. 2. ꝑt. 2. q.

I locū vel ad illū:nī determinaī ad locuz.angelus aūt de se nec determinaī ad būc locū nec ad locū:ſz rōne q̄ est pars vniuersi determinaī ad locū. Dicam⁹ g̃ q̄ sic̄ corpus:ga actualr ponīt in B loco magis respicit ptes magis ꝓpinquas loco in quo est:r min⁹ magis remotas:iō pp būc ordinē quē bñt ptes vniuersi:ab extremo in extremū sine medio ire nō pōt. sic angelus:ga pp cōnexionē r ordinē vniuersi:r si nō ꝓpter sui nām determinaī ad locū:ſz nō determineī ad būc locū:ga tū ponīt in B loco cē:eo q̄ in eo opaī ꝓpter ordinē quē bñt ptes vniuersi ad id in quo existit ab extremo in extremum sine medio ire non poterit.

K **Ad primū** dōm q̄ ſz angelus sit ipartibilis:operaī tñ in loco quāto:r ga nō est in loco p cōmēsurationē:sed p operationez:ad hoc q̄ ptrāseat medīū nō opz q̄ se medio cōmēsuret:sed sufficit q̄ vna sua aliquo mō medio applicet:quę applicatio cuz sit ad locū quātū:quo ex tali applicatione possit trāsire medīū videre difficultatē nō bz. ¶ Ad 2m dōm q̄ operi p angelū alicubi ſm q̄ de opōne eius logmur dupliꝛ pōt ꝓtingere. Prio q̄ ex tali operatione sequaī transmutatio circa illud in quo est:r sic verū est q̄ dī:ga pōt operi in vna ciuitate:r postea in alia absq; eo q̄ operet in medio:ga nō opz totū medīū trāsmutari:ꝓ q̄ est transire eius: sed sic loquēdo de loco angeli nō semp angelus est in loco. Nā cū est in celo empyreo/nihil de illo celo trāsmutat. Alio mō pōt sumi operatio angeli p qualicūq; applicatiōe vtutis:r talis operatio sufficit ad hoc q̄ angelus sit in loco:ga vt tactū est: Angeli fuē in celo empyreo vt in loco:ad q̄ aliq̄ mō vtutē suā applicāt:nihil de illo trāsmutātes:r sic accuplēdo opōnē angeli nūq̄ operanī in vna ciuitate:r postea in alia:ga aliq̄ mō vtutē suā applicent ad medīū. hec aūt applicatio nō semp est:ga ibi beāt vel idigeāt aliq̄d operi:sed ga sic regrit ordo r cōnexio vniuersi. ¶ Ad 3m dōz q̄ buiꝰ ptes vniuersi pñt cōparari ad itellm angeli dupliꝛ. Prio ſz speculationē. Scdo ſm praxim:ſz aūt ſm q̄ ptes vniuersi cōparant itellz angeli ad speculatiuū:nō bēant ordinē quē in vniuerso bñt ꝓpt q̄ pōt angelus speculatiue cogitare de vna pte absq; eo q̄ de alia cogitet: vt nī cōparanī ad itellz eiꝰ practicū:bñt ordinē quē in vniuerso bñt:ga cuz ſm talē opōnē angelus operet circa ptes vniuersi r sit q̄ in loco:ga B regrit ordo r ꝓnexio vniuersi:opz ptes vniuersi ſm ordinē quē bñt ad eiꝰ itellz practicū cōparari: r iō nō pōt itelligē practice nec operi in vna pte vniuersi r postea in alia absq; eo q̄ operet in medio pp ordinē iā dictū. ¶ Ad 4m dōz q̄ rō illa accidit ex falsa imaginatione. nā angelus nō est in loco p cōmēsurationez sed p opōnē:r motꝰ angeli est successio opōnū nō cōmēsurationū:r ga bō operatio respicit locū quātū:cū nullū spatiū sit diuisibile in ifinitas ptes tāte magnitudis quāte est spatiū i quo fit r semel opaī: angelus potuit trāsire ab extremo in extremū p medīū absq; illa ifinitate quā rō arguebat. Uel dicere possum⁹ q̄ in motu puncta intermedia r partes intermedie sunt in potētia soluz:r talia infinita pertransire non est inconueniens.

M **Argumenta** aūt in cōtrariuz cōclusionis gratia concedantur.

¶ Utrū angelus cū mouet/moueat i ptē vt in ītāti. III.

Thom in sam.p.i.qn.53.q.3.r Bonau.6.qōl.arti.13.

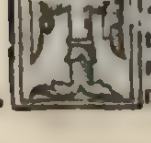

L.cō.70. **Tertio** querī vtrū angelus moueatur in ptē vel in ītāti. Et vi q̄ moueat in ītāti:ga tota cā ōis requirit ēs in motu/est resistētia medij:nō distātia termini. Nā ſm ꝓbm 4° phyſi. ſm analogiaz medij corporis:opz q̄ sit proportio ēs: vnde quāto aer est subtilior aqua:tāto mot⁹ q̄ sit in aere ceteris paribꝰ requirit minus de ptē:q̄ motus in aq̄:pp q̄ ꝓbat ꝓbs.4. phyſi. q̄ si esset motus in vacuo:esset in nō ptē siue in ītāti:cū igit̄ in nullo resistat medīū angelo cū moueī per ipsum:erit motus cuius in non tēpore quātūcūq; moueat per medium. ¶ Ꝓ. Non minoris virtutis est angelus q̄ lux corporalis:sed lux solis ab oriēte in occidēs se multiplicat in ītanti ſm ꝓbm in 2° de anima:vbi reprehendens Empeđ. dicentē talem multiplicationem fieri in tēpore imperceptibili ait:q̄ si in paruo spatio lateret nos tēpus q̄ regrit ad talē multiplicationem:non esset inconueniens tū q̄ nos lateat in tāto spatio q̄tum est ab oriente in occidēs est incógruū. Tunc arguo:lux corporalis nō multiplicat se in extremis sine medio:r tū ois talis multiplicatio fit in ītāti. ergo multo fortius angelus quātūcūq; ptrāseat medīū/mouebit in ītāti. ¶ Ꝓ. Si mouetur in ptē sit illud tēpus.a. tūc moueat corpus cū incipit moueri angelus in ptē.a.nō ptrāsibit tātū spatiū quātuz angelus:ſz in maiori trāsibit. Sic illud tēpus maius.c. cū qōlz dicto ꝛ tēpoꝛ finitū sit.c.ad.a.erit aliqua ꝓportio: vt quadrupla vel sexcupla: vel aliqua alia accipiat:tūc ergo aliq̄ vtus que in tātū excedat vtutē qua moueat corpus in.c.ptē p spatiū in quo mouet angelus in.a.quātū.c. excedit.a.r qz ſm q̄ auget virtus minuitur tēpus:vt ꝓbat 7.phyſi. ꝓtinget corpꝰ moueri p equale spatiū in tāto tēpore in quāto mouet angelus:q̄ videt inconuenies.non ergo mouet angelus in tempore:sed in ītāti. L.cō.36.

N **In cōtrarium** est:qz nullū agēs est illius virtutis vt possit ꝛdictoria verificare:cū ergo p se cōpetat moui q̄ fiat in ptē:vt vult ꝓbs 4.phyſi.t.6.dicere motū alicuius nō eē in ptē:est dicere motū nō eē motū. Si igit̄ angelū moueri dicim⁹:opz q̄ in tēpore moueat. ¶ Ꝓ. Semp motum ꝓtingit inuenire velociorē r tardiorē:vt patet ꝓsideratis demōstrationes ꝓbi in multis locis. Si ergo aliq̄d moueret in nūc̄ attingat motū velociorē inuenirī:aliq̄d moueretur in minori q̄ in nunc:r sic esset aliquid minus minimo q̄ est inconueniens. vnde r per hoc ꝓbs.6.phyſicorum negat in nunc temporis esse motum. L.cō.73. L.cō.30. L.cō.29.r 30.

Querī ſi angelus nō trāsiens medīū vtrum moueret in ītāti.

O **Ulterius** querī. ſi angelus nō trāsiret medīū vtrū moueret in ītāti. Et videt q̄ sic:quia si mouet in ptē aut in toto ptē illo erit in termino a quo:aut in toto erit in termio ad quē:aut pim erit i termio a quo: r ptz in termio ad quē. Si in toto illo ptē in q̄ ponīt moueri est i termio a q̄/cū in illo termio gescat: mouebit cū gescit. Si ño i toto est in termio ad quē/cū in termio ad quē/et gescat:mouebit cū gescit. Rursuz cū i termio a q̄/nōdū icepꝰ fit motꝰ in termio ad quē/totꝰ cōpletꝰ fit motus:si tps illō in quo ponīt moueri erit i termio a quo/tūc mouebit añq̄ moueri icipiat. Si ño erit i tmio ad quez/tūc mouebit postq̄ motꝰ est totalr cōpletus. Dicere ño q̄ ſm ptē tps sit in termio a quo/r ſm aliā ptē in termio ad quē/idē inconueniēs ꝓtingit q̄ pusnā cū diuidaī motꝰ ſm diuisionē tpis:vt ꝓbat.6.phy. tūc ps motꝰ angeli erit anteq̄ moueaī:r añq̄ sit aliq̄d motꝰ:r ps motus ipiꝰ erit postq̄ vltio mutatꝰ est:in quo nihil est motus:nullo g̃ mō saluare possum⁹ motū angeli esse in ptē:si nō ptrāsit medīū:maxie cū sit qd indiuisibile r ſm se totū/vel sit in termino a quo/vel i termio ad quē/qbꝰ positis motꝰ eius nō erit i ptē. ¶ Ꝓ. Oē tps diuisibile est:si g̃ mouet angelus a termino ad terminū in ptē:in ꝓnꝰ illiꝰ tpis erit in termio a quo:in vltio erit in termio ad quez:q̄ in medio tpis:r ēt in toto tēpore/erit in medio. Dicere ergo angelus nō trāsire medium:r trāsire in tempore:est inconueniens. P

Q

A Jn cõtrariũ est:ga aut in eodẽ ĩstanti est in termino a quo,ꝛ in termino ad quez, aut in alio ꝛ alio.nõ in eodẽ:ga vt ꝓbatũ est non est siẽ in plurib⁹ locis. Rursum hec positio nõ esset motus:qz nihil mouet nisi ad id qõ nõ bz:ga babitibus ꝓsentibus in mã cessat mot⁹:vt dr in ꝓ de gnõne. Si g̃ simul posset esse in termino a quo,ꝛ in termino ad quẽ,nõ moueret ab vno termino ad aliũ:erit g̃ in alio ꝛ alio instanti. Sz hoc esse nõ pót sine tpe:ergo ꝛẽ. ¶ ℙ. Si dicaꝫ ꝙ inter illa duo ĩstãtia nõ cadit tps mediũ vñ est dare duo instantia ꝑm tpis angelus est in duob⁹ terminis:nõ tñ ꝓp hoc est motus et⁹ in tpe:ga iter illa duo ĩstãtia nõ cadit tps. Cõtra. Incipiat moueri angelus cum aliq̃ successio fit in mom angeli:opz corpus in aliquo spatio motũ esse cũ angelus suũ motũ cõplerit:sz nõ ꝓtãtũ spatiũ motuz fit:per quãtũ angelus motus est. Sed cũ spatiuz in quo motũ est corpus fit qd diuisibile ꝛ quid quantũ:g̃ dare est instans in quo motũ est in medietate spatij ꝛ instans in quo mutatũ est in medietate medietatis ꝛ sic in ifinitũ:sunt ergo ifinita instantia iter duo instantia in qbus ponimus corpus esse in duob⁹ terminis sui mot⁹ cũ positũ sit duo talia instantia rñdere ĩstãb⁹ includẽtib⁹ motũ corpis. Sed ifinita instãtia iter duo instantia esse nõ pñt nisi iter ea sit aliqđ tẽpus ↄtinuũ:cũ solũ in ↄtinuo talez ifinitatẽ reperire possim⁹. g̃ si est aliud ꝛ aliũ instans ꝑz ꝙ angelus est in termino a quo,ꝛ in termino ad quem, iter duo illa instantia cadet tẽpus mediuz ꝛ erit mot⁹ et⁹ in tpe et⁹. ¶ ℙ. Dato ꝙ iter illa duo ĩstãtia nõ caderet tps mediũ cũ nõ sit dare duo instãtia absqz aliq̃ successione:ꝛ nõ sit successio in duratiõe absqz tpe:adhuc motus angeli in tpe erit. ¶ ℙ. Si dicaꝫ ꝙ angelus ꝓ totuz tps est in termino a quo,ꝛ in termino tpis:est in termio ad quẽ:ideo mot⁹ eius est in ĩstãti nõ in tpe. Cõtra. si duo termini tpis vt duo nũc claudũt tpe:ita duo termini motus claudũt motũ:ꝛ est ꝓportio quodãmõ terminoꝝ tpis ad terminos motus:sic tpis ad motuz. Nã sic per totũ tps clausuz iter tales terminos est mot⁹:ita per vltimũ nũc:est vltio mutatũ eẽ:ꝛ est totũ mobile in termino ad quẽ. In ꝓmo ℞o nũc est nihil mutatũ esse ꝛ est totũ mobile in termino a quo,ꝛ ga sibi inuicẽ corridẽt termini motus ad terminos tpis:ex quo terminos motus damus in actu:opz terminos tpis in actu dare:g̃ est dare vltimũ ĩstãs in actu in quo est in termino a quo, ꝛ ꝓmũ in quo est in termino ad quẽ:non g̃ ꝓ totũ tps est in vno terminoꝝ in ĩstãti qđ copulaꝫ ad ipm est in alio: sed est dare duo ĩstãtia ꝑm que est in duob⁹ terminis.

C

Alteri⁹ q̃rit:dato ꝙ subaz spũal nõ ꝓtrãseat medũ:vtꝝ i recessu aie a corpe fit mot⁹ et⁹ in ĩstãti vl i tpe. Et vñ ꝙ fiat in tpe:ga nõ est maioris virtutis ala q̃ angelus:sz angelus siue ꝓtrãseat mediũ siue non: monet in tpe:g̃ ꝛ aia i tpe mouebit. ¶ ℙ. Quotiẽscũqz est signare duos termios l actu ẽ signare:ꝛ ĩstãtia i actu sz i recessu aie a corpe est signare duos termios in actu: vt corp⁹ a quo recedit:ꝛ ifern⁹ vel paradisus ad quez vadit:igit est dare vltimũ in quo est in corpe vel in termino a quo:ꝛ primũ in quo est in termino ad quẽ,sed hoc esse nõ potest nisi motus eius sit in tempore:ergo ꝛẽ.

Ulterius ꝙ subaz spũalis nõ trãsiret medium verũ in recessu aie a corpe cẽt mot⁹ in ĩstãti.

D

Jn cõtrariũ est:ga corruptio corporis est recessus aie a corpe:sed corruptio:cum fit mutatio fit in ĩstãti:ergo ꝛ talis motus instanti erit.

Epis Lincp.

Respondeo dõm ad ꝓmũ q̃stiõ:ꝙ si vellemus sequi pone Auẽpace in assignando cãm q̃re regrit tps in motu: videre qũo mot⁹ angeli sit in tpe:potissime cũ dicam⁹ ipm trãsire ꝑ mediũ nõ bñt difficultatẽ. Ponat eni dict⁹ Auẽpace: vt narrat Cõmẽ,

Lonũ.99.

4⁹ ꝓbysi. tuplicẽ cãm quare tẽpus regrit ad motũ. vñ ꝓpter motũ ipm siue ꝓpter distãtiã terminoꝝ. aliã ꝓpter resistẽtiã medij. Ideo dicebat ꝙ ꝓportio aq̃ ad aerẽ in spissitudine nõ est sicut ꝓportio motus lapidis siue nõ est sicut ꝓportio tpis qđ regrit ad motũ factuz in aq̃ respectu mot⁹ facti in aere:sed ꝓportio po⁹ ↄtinuitatis aq̃ ad po⁹ ↄtinuitatẽ aeris:siue ꝓportio spissitudis vtriusq̃ est sicut ꝓportio tarditatis accidẽtis rei mote ex illo in q̃ mouet:vt in aq̃ ad tarditatẽ accidẽtẽ ei qñ mouet in aere. imaginabat eni ꝙ si tantũ eẽt spatiũ aq̃ quãtũ spatiuz aeris/res mota in vtroq̃ spatio regrebat tãtũdẽ tẽporis ꝓpter distãtiã terminoꝝ:sed diuersificabat quãtitas tẽporis ꝓpter resistẽtiã medij:ꝛ quãtũ ad illud tps qđ accidit motui:ꝛ superaddit ei ꝓpter medij resistẽtiã est ꝓportio tpis motus ꝑm maiorẽ ꝛ minorẽ spissitudinẽ mediorũ:nõ tñ diuersificaꝫ ꝓportio tpis simlr sumpti ꝑm diuersitatẽ plenitudinis mediorꝝ. Si aũt hec ꝓsitio vera eẽt: tunc qđ nõ bñt difficultatẽ. dicerem⁹ eni tẽpus requiri ad motũ angeli:nõ ꝓpter resistẽtiã medij:sz ꝓpter distãtiã terminoꝝ. Sed hãc ponẽ simplr asserere ꝑm Cõmẽ. nõ est bonũ. Nam ꝑm eã vt Cõmẽ. narrat. 4. ꝓbysic. demõstrationes ꝓbi falle sunt. negat aũt ista põ vt Cõmẽ. dicit ibidẽ ꝓpones ꝙ se notas:nã ꝙ se notũ est ꝙ ꝓportio tpis ad tẽpus ceteris paribꝰ est sicut ꝓportio virtutis ad vtutẽ:vt si tãta virtus mouet tantũ mobile in tãto tẽpore ꝙ tantũ spatiũ dupla vtus mouebit idẽ mobile ꝙ idẽ spatiũ in medietate tpis:vt ostendit ꝓbs. 7. 4. ꝓbysi. Sed cum ex duplicatate vtutis solũ tollaꝫ resistẽtiam ꝛ nõ fiat approximatio terminoꝝ:tota cã quare regrit tẽpus resistentia erit. Nam si tante virtuti ꝓpter resistẽtiã regrit tãtũ tps duplici virtuti ꝓpter minorẽ resistẽtiaz:vt qz medio mõ resistet medietas tẽporis cõgruit:si igit est ꝓportio vtutis ad virtutẽ:vt resistẽtie ad resistẽtiã:tota causa q̃re ibi regrit tẽpus resistẽtia erit. Nam si regreret ibi tps propter distantiã terminoꝝ:cũ terminoꝝ distãtia ex nostra hypothesi facta:ponaꝫ cẽlis:nũc tẽpori qđ regrit ad resistentiã maioris vtutis ꝛ tẽpori qđ regrit ad resistẽtiã minoris:adderet equale tẽpus:vt tẽpus ꝓpter distãtiã terminoꝝ positoꝝ distare equaliter:non g̃ erit cadez ꝓportio tẽporis ad tps que vtutis ad virtutẽ:ga quotiẽscũqz alij sunt ꝓportionalia:si aligbus coꝝ vel etiã oibus addatur eẽlis quãtitas:ꝓportionalia nõ remanerent:loquẽdo de ꝓportione geometrica:ꝑm quã iterpretes ꝛ tẽpora ꝓportio sumit:vt si est proportio. 12. ad. 6. que est. 8. ad. 4. Si ad. 8. ꝛ. 12. addaꝫ eẽlis quãtitas vt binarius ꝓportionalia nõ erũt. Nõ eniz est ꝓportio. 9. ad. 6. q̃ est. 10. ad. 4. cũ vna sit supparticularis ↄtinens bis totũ ꝛ tertiã:alia ℞o bis totũ ↄtineat ꝛ medietatẽ. Etiã si oib⁹ ꝓdictis adderet eẽlis quãtitas nõ remanerẽt ꝓportionalia vt pót patere inuicti. Si igit re⁹ maioris vtutis est minor resistẽtia ꝛ re⁹ minoris maioꝛ ꝛ est ꝓportio resistẽtie ad resistẽtiã q̃ est vtutis ad vtutẽ:erit etiã ꝓportio tpis debiti ꝓpter resistẽtiã maiorẽ ad tẽpus debitũ ꝓpter minorẽ que est vtutis ad virtutẽ. Si igit vtriq̃z istoꝝ tẽporꝝ addit equale tempus:vt tẽpus qđ regrit motus ipse iterceptus iter equalẽ distãtiã terminoꝝ:tunc totius tpis qđ regritur ad motuz factũ a maiori vtute:ad totũ tẽpus qđ regritur ad motuz factũ a minori nõ erit sicut ꝓportio vtutis ad vtutem:qđ est negare ꝑm Cõmẽ. ponẽm per se notũ. Et hoc est qđ innuit Cõmẽ. 4. ꝓbysi. vbi Auẽpace ꝓbat dicẽs:ꝙ qñ quãtitatib⁹ ꝓportionalib⁹ addit eadẽ quãtitas:aut diminuit nõ remanebũt ꝓportionales. Nõ g̃ põ Auẽpace ꝑz Cõmẽ. est simp⁹ ↄcedẽda. Rursuz nec ↄcedere ſim⁹ debemus solũ resistẽtiã medij cẽ cãz tpis qđ regrit ad motũ. Nã si hoc eẽt tunc corpa supercelestia mouerent in instãn

Lõmẽ.99.

B

Lõtra epi. Lõmẽ.99.

T.cõ.36.

F

G

H

I cũ in motu eoꝝ nõ sit resistentia medy. Notandũ ergo ꝙ vt ait Cõmẽtator. Ad hoc ꝙ tẽpus requiratꝝ in motu opꝫ esse aliquã resistentiã iter motorẽ ⁊ rẽ motã: ga motus ois est ꝑm excessum potẽtie motoris sup rẽ motaꝫ. Diuersitas g̃ motũ in velocitate ⁊ tarditate est ꝑꝫ hãc ꝓportionẽ que est iter duas potẽtias. ſ. iter potẽtiã motoris ⁊ potẽtã p quã res mota resistit. Dec aũt resistentia dupliꝝ põt accipi. Prio ex ipso mobili. Scõo ex medio vel etiã ex vtroqꝫ. quoꝝlẽscũqꝫ eniꝫ mobile est actu distinctũ a motore: eo ipso ꝙ est in alio loco q̃ motor velit: quedã resistẽtia ibi attendiꝝ: ⁊ ideo in his oibus que mouenꝝ ex se: ga sunt diuisibilia in talia duo quoꝝ vnũ est per se mouẽs ⁊ aliud per se motũ: põt ibi tps requiri ad motũ absqꝫ resistẽtia medy: ⁊ huiꝰ oppositio est in aialibꝰ ⁊ in corpibus celestibus: ideo corpa supcelestia

Mota ẽ dupli ci resistentia.

K mouenꝝ in tẽpore: ꝫ nõ sit ibi resistẽtia medy: ⁊ si esset motꝰ in vacuo aial moueret in eo in tẽpore. Cũ ga corpora simplicia nõ distinguunꝝ in motorẽ ⁊ rẽ motã: ga motor est formaꝫ res mota est mã: vt Cõmẽ. dicit. in eis nulla resistẽtia põt cõsiderari: mouentis ad mobile: ga cũ amota forma nõ remaneat in mã potẽtia ad resistẽdũ ꝑm eã resistentiã attẽdi nõ poterit: nõ g̃ mouenꝝ in tpe grauia ⁊ leuia nãli motu subtracta resistẽtia medy.

Scõa pars cor. q.

¶ Doc viso sciendũ ꝙ non solũ ꝑm positionẽ Auẽpacez ſꝫ ẽt ꝑꝫ põnẽ Cõmẽ. saluare possimꝰ motũ angeli fieri in tpe. Ad cuius euidẽtiã notãdũ ꝙ angelus dupliꝝ moueꝝ. Primo in corpe assumpto. Scõo p applicationem virtutis ad diuersa spatia. Motꝰ aũt quẽ bꝫ in corpore assumpto: regrit tps dupliꝝ. Primo ꝓpter resistẽtiã motoris ad mobile: ga corpus assumptũ est actu distinctuꝫ ab angelo. Scõo ꝓpter resistẽtiã medy. Nã ⁊ si ipsi angelo nõ resistat medũ: resistit tñ corpi assumpto. Cum

L ꝺo moueꝝ p applicationẽ virtutis ad diuersa locoꝝ spatia: tũc requiriꝝ ibi tps ꝓpter distinctionẽ angeli applicantis virtutẽ suã ad corpus: ad qõ eaꝫ applicat. Istud tñ tẽpus qõ requiriꝝ ad talẽ applicationẽ non est etiamsdeꝫ rõnis cũ tẽpore qõ est passio ꝓmi motꝰ: ga talis applicatio nõ reducit̃ i motũ celi. Pꝫ g̃ etiã rõne resistẽtie motũ angeli fieri in tẽpore accipiẽdo resistẽtiã nõ solũ pro impedimẽto medy sed large: vt dicamus talẽ resistentiã esse cuꝫ est distinctio motoris ad mobile vel applicãtis virtutẽ: ad id cui applicat. Nã corpso ꝙ mobile est distinctũ a motore: si est in alio loco q̃ motor velit ibi aliq̃ resistentia attendiꝝ. Rursum corpso ꝙ virtutẽ applicãs est alibi q̃ id cui virtutẽ applicare ꝺz si sit distinctũ ab illo ibi q̃dã resistẽtiã dici põt: ⁊ sic accipiẽdo resistentiã requiriꝝ tẽpus in motu corpoꝝ supcelestiũ. eo ꝙ ibi motores a mobilibꝰ sunt distincti. Etiã in motu aiali: dato

M ꝙ nihil impediẽs eẽt ex pte medy. Nã ⁊ si in quolibꝫ cõposito sit vna forma: vel remota aia a corpe nõ vi alio relicto q̃ in amotiõe formaꝝ simpliciũ a suis materijs: tñ ga alia põt cõsiderari dupliꝝ: vt forma nãlis: ⁊ vt aia. Corpi aiato cõpetit duplex motus. Unus nãlis qui fit p grauitatẽ inclinantẽ deorsuꝫ que gravitas sequiꝝ aiam non rõne qua aia: sed ex eo ꝙ est forma misti ꝑm ꝙ cõuenit cuꝫ ceteris formis que sunt pfectiones corporꝝ in gbꝰ oriaꝝ terra: ⁊ elemẽtũ grave. Alius est motꝰ aialis qui est ad oẽm diuaꝫ positionis qui fit p appetitũ ⁊ cognez. Cũ itelligimꝰ aiaꝫ mouẽ suũ corpꝰ p appetitũ ⁊ cognez: remanet i corpe poꝰ p quã resistit quodãmõ tali motui ga remanet gravitas. vñ cũ dicimꝰ ꝙ motꝰ ꝑm quẽ aia movet corpus: regrit tps: itelligẽdũ est de motu qui fit per cognem ⁊ appetitũ: siue de motu aialiter: nõ de motu nãli. Rursuꝫ in motu angeli: vt ꝓꝫ tps requiriꝝ: vel ꝓp distinctionẽ motoris ad mobile: ⁊ resistẽtiã medy: vt cũ moueꝝ in corpe assumpto: vel ꝓp distõnẽ applicãtis virtutez ad id cui applicat: vt cũ moueꝝ p applicationez virtutis. In oibꝰ. n. his aliqs modus resistẽtie attẽditur. In motu tñ corporꝝ simpliciũ: vel est in motu aialtũ vt nãliter moueꝝ tota cã quare tps regriꝝ: est resistentia medy. nulla g̃ virtus creata mouet in tpe nisi in motu quo mouet aliqs modus resistẽtie attẽdaꝝ. Utrũ tñ talis resistẽtia cõsideranda sit cum prima causa mouente: alibi locuꝫ habebit.

N ꝺz ex hoc ꝙ multoꝝ g̃ volũt q̃ in vacuo mota mouere tur i tpe ꝙ resistẽtia in medio cauꝝ: ⁊ sic etiã aial motu nãli sic moueret ꝙ docto. hic ⁊ 4. phỹ.

Ad primũ ꝺõz ꝙ tota cã q̃re regraꝝ tps in motu grauiũ ⁊ leuiũ est resistẽtia medy. motus tñ angeloꝝ eẽ põt in tpe absqꝫ resistẽtia medy. vt ꝓꝫ ꝑ habita. ¶ Ad 2m ꝺõz ꝙ illuminatio que fit ab oriẽte in occidẽs i istãti nõ est p motũ lucis sꝫ p primã gẽrationẽ eiꝰ. In his aũt q̃ iducunt in instãti sꝫ ordic cãlitatis ⁊ origine nãli se p̃cedẽtiũ codẽ tñ instãti fiũt. Nam sꝫ illuminatio aeris fit cã multiplicanõis spẽi ⁊ multiplicatio spẽi fit cã visionis: in codẽ tñ instãti est illuminatio aeris: multiplicatio spẽi ⁊ visio: ita sꝫ gignitio spẽi lucis in pte ꝓpinq̃ solis sit rõ q̃re gignaꝝ i pte magis remota: ni qz hꝫ gẽrationes instãtance fiũt in codẽ instãti oẽs eẽ poterũt: ⁊ solũ ordine cãlitatis ⁊ nãli origine se p̃cedẽt. vñ nõ est vna ⁊ eadẽ species lucis q̃ successiue eẽ bẽat in diuersis ptib⁹ medy: sed sp est alia ⁊ alia: tñ est vna vtus angeli p cuiꝰ applicatiõez ad spatia mouẽ angelꝰ ꝑꝫ ꝙ successiue ad diuersas partes spacy vel medy: est talis vtutis applicatio. Habet tñ angeli motꝰ magnã similitudinẽ cũ multiplicatione lucis: sꝫ nõ possit dici eẽ in instãti vt talis multiplicatio dicaꝫ fiẽ. miliando in 2o lib. forte ostẽdeꝫ. ¶ Ad 3m ꝺõz ꝙ ꝑm modũ ordinis quẽ videmꝰ motꝰ oiuꝫ corporꝝ reducit̃ i motũ ꝓmi mobilis: ⁊ si nõ ex pte mouẽtis: saltẽ ex pte ipsius mobilis. Nã nãliter loquẽdo sp ꝑ in q̃lꝫ gẽre est rõ oiuꝫ eorũ que sunt posteriõ motꝰ oiuꝫ corporꝝ ꝑm ea que accepimus ex sensibꝰ reducunt̃ in motuꝫ celi. vñ nullus motus alicuꝰ corpis est velocior motu celi. Nã cũ mẽsura in oi gẽre bẽat rõnẽ minimi: motꝰ ille erit velocissimꝰ motuũ: ⁊ qz tps qõ requiriꝝ ad motũ angeli cũ sit alterius rõnis q̃ tẽpus que est passio primi motus modicã vel forte nullã ꝓportionẽ hꝫ ad ipm. nullũ igit corpꝰ ꝑm velocitatẽ sui motus ẽ cõparabilis motui angelicoꝝ. tẽpora mẽsurãtia tales motus eiusdẽ rõnis nõ existãt. Utrũ tñ ꝑm aliũ modũ ordis ⁊ miraculose potuit eẽ motus corpis in tãto tpe in quãto est motus angeli nõ est philis speculationis.

P

Argumenta autem in cõtrarium rõne pcionis aliquo modo cõcedi possunt eo ꝙ pcludit motũ angeli eẽ in tẽpore qõ cõcessimus. Probatio tñ eoꝝ nõ multũ cogit: qz fundãt se super auctoritate phili qui solum de motu corporum est locutus.

Ad id aũt qõ viterius quiriꝝ. vtrum motus angeli esset in tẽpore: dato ꝙ nõ transiret medium. Dicẽdũ ꝙ sic. Nam si angelus mouet̃ de termino ad terminũ: vt ab oriẽte in occidens: vt ꝓbabitur est dare vltimũ instãs in quo est in oriẽte: ⁊ primum in quo est in occidẽte: ⁊ qz semp successio instantium potest appellari tẽpus esset motus eius in tẽpore etiã si per medium non transiret: sed huiꝰ tẽpus non erit etiamsdeꝫ rõnis cũ tpe qõ est passio primi motus cum sit compositũ ex instãtibus.

Q

¶ Danc aũt veritatẽ triplici via declarare possimꝰ. Primo ex eo ꝙ est formale in tẽpore: vt qz hꝫ rõnẽ numeri. Secũdo ex priori ⁊ posteriori que de necessitate reperiuntur ad motũ. Tertio ex differentia quã hꝫ motus angeli sic acceptus ad motus ⁊ mutationes quas videmus.

¶ Primũ sic ostẽditur. Nã vt tactũ est tps hꝫ rõnẽ numeri qz a se primitatẽ nõ hꝫ: sed hꝫ continuitatẽ a motu: ⁊ motus a magnitudine: vt dicit. 5. meta. ⁊ etiã in libro phỹsicoꝝ. in pribus locis eadem habeꝫ inia. Nã sicut. v. pedes per

T. cõ. 18.

A

se dicunt numerū ꝛ rōne quinarij cōtinuate nō brīt:ſ quinq; pedes in ligno vel in alia re ꝓtinua gd ꝓtinuum sunt nō rōne qua numer⁹:sed rōne subti in quo existūt: sic ꝛ tps de se numerus est:est enīz numerus numerat⁹: vt tradit 4° phy. Nā ipsa ꝑs ꝛ posteri⁹ in motu numerata:cōplēt rōnē tēporis. Si aūt tps est gd ꝓtinuū:hoc est rōne subti in quo existit. Est aūt hec dīa iter ꝓtinua ꝛ nō ꝓtinua:ga in ꝓtinuo nō est dare duo idiuisibilia cōtinua vel cōtigua vel ꝛsequēter se brīntia:vt in vna linea cōtinua:pūctus pūcto nec est ꝓtinꝰ nec ꝓtigꝰ nec ꝑsr se brīs:ſ sp iter duo pūcta cadit linea media:sed in nō ꝓtinuis nō est icōueniēs idiuisibilia ꝑsr se hīe. Nam si due linee nō ꝓtinue ꝓtunganť ꝛ nō ꝓtigunť:erit ibi dare duo pūcta ꝑsr se brīntia. nā cuilibet linee ꝑpa puncta rīdēt:ꝛ ga vnū est tps oīuz tēporaliū qō vt in subto est in motu ꝑmi mobilis:cuz ille motus sit vnus ꝛ ꝓtinuus semp vniformis tēpus quid ꝓtinuū erit nō rōne sui:sed rōne motus in quo existit:igiť sīc in linea ꝓtinua nō est dare duo pūcta iter que nō cadat linea media:sic in tēpore nō est dare duo īstātia iter que nō cadat tēpus medīū. Et ideo cū est motus de forma ad formā:vt si viꝰ fiat mortuus:dicim⁹ subīm trāsmutationis nō eē sīl ꝛ semel sub diuersis formis:nec tī dam⁹ vltimuz instās in quo est sub ꝑma forma:sed ꝑ totū tps dicim⁹ ipsuz fuisse sub forma viui:ꝛ postea in instāti qō copulať ad ocīn tēpus est mortuū. nā si daremus vltimū instans in quo aligd est viuū:ꝛ ꝑmū in quo est mortuū:cū iter quelibz duo īstātia cadat tēpus mediū:cīser dare tps in quo nec eēt viuū nec mortuū:ideo ꝓbs 8° phy. ad vitandū hec ꝛ filia icōueniētia dicit instās semp eē posteriꝰ rei siue attribui forme posteri⁹ introducte:sed si tps nō eēt gd ꝓtinuū:sed cuilibet motui rīdet ꝓpriū tps in eo existens cū oēs mot⁹ nō sint ꝓtinui:ita ꝙ vn⁹ alij ꝓtinuet in tēpore eēt discōtinuatio:ꝛ ga in nō ꝓtinuo nō est icōueniēs dare duo idiuisibilia sīl cuilibz tali tēpori respōderent ꝓpria īstātia:vñ semp eēt dare vltimuz instans in quo aligd est tale:vt eēt dare vltimū īstās in quo aligd est viuū:ꝙ si etiā esset dare ꝑmū in quo est mortuuz: nō tī eēt dare tps in quo nec esset mortuū neqz viuum: ga iter talia īstātia nō opz dare tps ītermedium:ga fm hypothesim tps ponīť iteratuz. Cū igiť tēpus mēsurās motū angeli nō sit gd ꝓtinuū:eo ꝙ opationes fm quas in locis eē dīr ꝓtinuationē nō brīt ad iuicē:ꝛ ponīmē opz nos dicē tale tps in cōtinuū eē cū supposuerim⁹ angelū mediū nō trāsire:erit dare vltimū īstās in quo angelus est in termino a quo,ꝛ ꝑmū in quo est in termino ad quē. Nec dicē possum⁹ ꝙ ꝑ totū tps fuerit in termino a quo,ꝛ in īstāti qō copulať ad ips est in termino ad quē:ga ille modus dicēdi bz solū in mēsura cōtinua veritatē. Cū igiť semp successio īstātiū possit dici tps:nec tollať rōne tpis:ga tolluť ꝓtinuitas:cuz tps de se sit nūs erit mot⁹ angeli in tpe:dato ꝙ nō trāseat per mediū.

B

C

D

Tcō. 102.

Dīa iter cōtinua ꝛ nō cōtinua.

Tcō. 69.

Scōa via

Tcō. 7.

¶ Scōa via ad iuestigādū hoc idē sumiť ex priozitate ꝛ posteriozitate que de necessitate annexa sunt omni mutationi. vñ ꝛ phs 5° phy. ait ꝙ mutatio est ex quodā in qōdā:ꝛ ꝙ in ea est aligd ꝑus aligd posteri⁹:ꝛ ꝙ ē ipsuz nomē mutationis manifestat. Si igiť de rōne motus ꝛ mutationis est ꝑus ꝛ posteri⁹:vel nō sunt sine ꝑori ꝛ posteriori cū mēsura sit analoga mēsurato opz in tpe ꝑus ꝛ posteri⁹ assignare. Hoc aūt ꝙnque modis itelligi pōt. Prio ꝙ sumať ꝑus ꝛ posterius fm duo īstantia icludēntia vnū tps:quoꝝ vnū sit ꝑus:aliud posterius. Scōo ꝙ priozitas ꝛ posteriozitas sumať penes duo tēpora ꝓtinuata ad vnū īstās:quoꝝ tēpoꝝ vnū erit ꝑus aliud posterius. Tertio ꝙ hec sumanť penes instans ꝛ tēpus. Naz semp ante qōlibet tps fuit instans ꝑn⁹ illius tpis:ꝛ post qōlibet tēpus est īstans qō est finis eius. Si ergo cōparamus īstās ad tps cuius est ꝑn⁹:sic instās est ꝑus ꝛ tēpus posterius. Si ℞o cōparamus ipm ad tēpus respectu cuius se habet vt finis:sic instās est posteriꝰ ꝛ tēpus ꝑus. Quarto mō ꝓzitas ꝛ posteriozitas accipi pōt penes duo īstātia nō includētia tēpus aliqō quoꝝ sit vnū ꝑus ꝛ posterius. Quinto mō hoc potest itelligi penes duo tēpora nō includētia aliqō īstās. Isti quinqz modi assignati priozitatis ꝛ posteriozitatis sic se brīt ꝙ qnt⁹ modus est oīno ipolis. Alij ℞o q̄uor possibiles sunt:nam ponere duo tēpora inter que nō includať aliqō instans nō est possibile. Habet enim se instans ad tēpus:vt pūctus ad līcā:sicut vult ꝓbs in. 4. phy. si. ꝛ sicut numq; pōt accipi due linee inter quas nō cadat aligs pūctus mediꝰ:sic nec duo tēpora simi pōt inter que nullū instans mediū cadat. Naz si linee sunt cōtinue:tunc inter eas cadit vnus pūctus mediꝰ cum cōtinua ad vnū aliquē cōem terminū copulentur:ꝛ habeant vltima vnū. Si ℞o nō sunt ꝓtinue sed discontinue:tunc inter eas cadunt plura pūcta media:eo ꝙ cuilibet ea ꝓpria puncta respōdent:sic etiā semp inter duo tēpora cadit aliqō instās mediū:nā si illa sunt continua:tunc cadit ibi vnū instans ad qō copulantur. Si ℞o discontinua:tunc cadunt ibi plura īstātia:vel tēpus cum pluribus instāntib⁹. Alij q̄uor modi pōtes sunt:sed q̄rus modus reperit in motibus angeloꝝ:tres ℞o ꝑmi in motibus corpoꝝ. Nam cū corpora mouenť ante oē mutatū esse ꝓcedit mutari:ꝛ ga non est dare ꝑm mutari nec ꝑmū mutatū esse maxime in motu cōtinuo nō solū ante omne mutatū est,est dare mutari:ſ etiā ante oē mutari est dare mutatū esse. Nam mutari ꝛ mutatū esse in motu cōtinuo de quo loqmur cōueniunt ꝛ differunt. cōueniunt:ga nec est dare ꝑm mutari:nec ꝑm mutatū esse. differunt:quia est dare vltimū mutatū esse:sed nō est dare vltimū mutari:que ois ex ꝓtinuo sumunt originem qō est diuisibile in semp diuisibilia. Et ga mutatū esse est terminus ad mutari sicut īstās cō parať ad tēpus:sic mutatū eē se habet quodāmō ad mutari. Et sic accipiēdo mutari ꝛ mutatuz esse:mutari erit in tpe:mutatū esse in īstāti. Si ergo ante omne mutatū esse est dare mutari:ꝛ ante oē mutari mutatū esse:cū inter duo mutata esse includať aliqō mutari: tunc ꝓzitas ꝛ posteriozitas ibi sumeť ꝓout duo īstātia includunt aliqō tēpus. Cum ℞o vnum mutatū esse accipiť inter duo mutari:tunc ibi ꝑius ꝛ posterius sumiť fm ꝙ duo tēpora includūt vnū instans. Cū ℞o mutatū eē cō parať ad mutari ꝑus:tunc ꝓzitas ꝛ posteriozitas sumiť per cōparationē ad tēpus ꝛ instans:nō tī ꝓout tēpus cō parať ad instās qō est ꝑn⁹ cuius:sed ad instans qō est finis ipsius:ita ꝙ tēpus ꝓcedit ꝛ instans seqtur:sicut in exēplo ꝓpōsito mutatū esse seqtur ꝛ mutari ꝓcedit. Sed si mutatū esse cōparet ad mutari quod seqtur:qō ꝛs nō sit necessariū:est tī pōs. Nam etsi est dare mutatuz esse post qō nō seqtur mutari:boc est tamē solū mutatū eē vltimo post ℞o oia alia mutata esse mutari seqtur:ꝛ tūc mutatū esse ꝛ mutari sic se habent ꝑus ꝛ posterius sicut instans ꝛ tēpus:nō sicut īstās vt est finis temporis:sed vt est eius ꝑn⁹. Patet igiť tres ꝑmos modos ꝓzitatis ꝛ posteriozitatis repiri in tēpore cōtinuo:ꝛ ēt in motu qō mēsuratur cōtinuo tēpore:sed cum tēpus mēsurans motū angeli nō sit gd cōtinuū nō erit ibi sumere ꝓzitatē ꝛ posteriozitatem ꝓout sumiť in duobus nunc includētibus tēpus vel in duob⁹ tpibus includētibus nunc. Siue ꝓout ꝑus ꝛ posterius se habēt vt nunc ꝛ tēpus:ga tales ꝓzitates ꝛ posteriozitates sumunť in mēsura ꝓtinua. Nec etiā quinus modus ꝓzitatis ꝛ posteriozitatis potest accipi cum ille

E

F

G

Nota de ꝑ ꝛ vltimo mobili.

H

Tcō. 107.

Ꝑor⁹ ꝛ posteriꝰ in tēpore quīq; modis.

I modus sit impossibilis. Si igit nō est dare motum nec mutationē nisi ibi sit accipe aliquo mō ꝓus ⁊ posterius, loquēdo de motu angeli: vt dic loquimur: ibi ꝓcessus ⁊ posteriozitas sumet ſm q̄ duo nūc p̄ir se dīt abſq; tēpore medio. Est igit dare vnū istās in quo est in termino a quo, ⁊ aliū in quo est in termino ad quē, ꝓsequēter se dīs illi abſq; tēpore medio: ⁊ ga talis ſucceſſio instātium pōt dici tēpus vt ꝓz per habita: erit motus angeli in tempore si non pertranſit medium.

Tertia via C Tertia via ad venā dū doc idē sumit ex dicta quā dz motus angeli sic accep⁹ ad motus ⁊ mutationes q̄s videm⁹. Nā nihil fit nouū in istis corpalib⁹ abſq; aliquo

T.cō.53. motu p̄cedēte: vt videt velle ꝑbs 8° pby. Nā iz illuminatio aeris fiat in instanti: si tū aer de non illuminato dz fieri illuminat⁹: opz aliquē motū p̄cedere: vtputa solem accedere ad hemiſperiū nr̄m. Semp q̄ mutatio est ter-

K minus alicuⁱ mot⁹: differēter tū: ga alicui mutationi respōdet mot⁹ ꝓprius: ⁊ q̄si eiusdē gīis: aliq̄ nō. Nā cuz sumunt mutationes ſm gīa in q̄bus est mot⁹: eis mot⁹ ꝓpr̄ rūdere p̄it: ⁊ ideo calefacto esse rūdet calefieri: ⁊ dealbato esse dealbari: que q̄si vnigenea sunt adinuicē. Introductioni tū forē ſubalis nō rūdet motus eiusdē gīis. nā cū in ſuba nō fit mot⁹: ga ibi non est ſuccus: vt

T.cō.10. dicit 5° pby. Introductio formе ignis nō ſequit motū eiusdē gīis. Sz qō dz fieri ignis calefit: ⁊ i vltio termio calefactionis cū mā est sūme diſpoſita introducit forma ignis. Et ga calefieri est alterari, mutatio in ſubā vl introductio formе ſubalis ſequit alterationē q̄ est motus in q̄litate nō in gīe ſube: sic etiā illuminatū esse cū ſequat motū localē: vt ad acceſſuz ſolis ad ouçonta nr̄m nō ſequit motū eiusdē gīis: est q̄ hoc cōe cuilibet mutationi corpali q̄ est termin⁹ alicuⁱ mot⁹: iz alicui rūdeat motus ꝓprius: ⁊ q̄si eiusdē gīis: alicui nō. Et ga mot⁹ men-

L surat tp̄e: ⁊ quādiu durat motus nō est mutatio que est termin⁹ mot⁹: dicim⁹ q̄ aliq̄d p totū tp̄s est tale: ⁊ in instanti qō ſequit ad tp̄s qō est mēſura illius mot⁹: cuius mutatio est termin⁹: nō est tale. Sz cū angelus a termino a quo, vadit ad terminū ad quē, talis mutatio nō est termin⁹ alicuius motus: ⁊ ideo nō dicim⁹ q̄ per totū tp̄s fuit in termino a quo, ⁊ in instanti: qō ſequit ad illud tēpus est in termino ad quē, ga iste modus est ꝓpr⁹ mutationū que sunt termini motus. Sed ops nos dare instans vltimū in quo est in termino a quo, ⁊ p̄mū in quo est in termino ad quē. Et ga talis ſucceſſio pōt appellari tp̄s: mot⁹ angeli mēſurat tp̄e: etiā si nō trāſeat medū.

Hoc motū tāgit Grego. de Ari. ⁊ ē du bium forte. M C Sed si sic dicim⁹ qō credimus esse bī dictū: occurrit nobis grauis dubitatio. Nā iz mot⁹ angeli nō mensuret tp̄e que est paſſio p̄mi mot⁹: attamen ga bus⁹ tp̄s est q̄ si est motus angeli: opz tēpus nr̄m vel aliqd in tp̄e nr̄o respōdere mensure motus angelici. Si g̃ est dare vnū instans in quo angelus est in termino a quo, ⁊ aliud in q̄ est in termino ad quē, abſq; tēpore medio: istis duob⁹ instantib⁹ vel respōdebit vnū instans in tp̄e nr̄o vl duo instātia. Si vnū: cū instans in tp̄e nr̄o sit qd idiuiſibile: erit angelus in eodē indiuiſibili in pluribus locis qō incōueniēs videt. Si vo duo instantia cū iter quelibz duo instantia tp̄is nr̄i cadat tēpus mediū: erit dare tēpus in quo non est in termino a quo, nec in termino ad quem.

R.ſ° C Ideo notādū q̄ si aliqua intercisa superponant cōtinuo: i continuo erit dare vnū p̄ctuz in intercisis duo: nec tñ ꝓpter talē pluralitatē punctoꝝ intercisa excedūt cōtinua: ga punctus additus quāto nihil auget. Si g̃ eēnt due linee equales: ⁊ vna diuideret ⁊ alta remaneret cōtinua: si partes diuise adaptarent ſup ꝓtinua: in icisione partiū diuiſaruz essent duo puncta. In linea tñ cōtinua nō essent assignare duo p̄cta ſil. Si aūt quererē duob⁹ p̄ctis que sūt sil in linea intercisa: aut rūdet vnus p̄ctus in linea ꝓtinua: aut duo: possem⁹ dicē q̄ necyn⁹ nec duo: sz vni linee intercise cū suo p̄cto corrūdet in ꝓtinua linea solū: alq̄ vo linee intercise cū suo p̄cto: rūdet in linea ꝓtinua punctus ⁊ linea. Sic q̄ tp̄s q̄ mēſurat motū angeli nō est qd ꝓtinū: est ibi dare duo istātia sil' abſq; tp̄e medio. vñ dicere possum⁹ q̄ illis duob⁹ instātib⁹ in tp̄e nr̄o: nec rūdet duo instātia ꝑp̄e: nec vnū: sz q̄dū est in termio a quo, rūdet ei tp̄s solū: cū est in t̄mio ad quē, rūdet mēſure illi i tp̄e nr̄o instās ⁊ tp̄s: ita q̄ si angelus nō trāſit mediū referēdo motū ei⁹ ad tp̄s nr̄m: dicem⁹ q̄ p totū tp̄s est in termio a q̄, ⁊ in instāti, qō copulat ad ip̄m est in termio ad quē. Sed si bō motus referat ad mēſurā ꝓpriā est dare vltimū instās in quo est in termio a quo: ⁊ p̄mū in q̄ est in termio ad quē, abſq; tp̄e medio: ⁊ qz p se est q̄ qlz motus cōparet ad ꝓpriā mēſurā: p accns vo est q̄ cōparet ad aliā: dz dici motū angeli fieri i tp̄e nō i instāti: sic dicimus mot⁹ corpales fieri in tp̄e. Qz si tū bō mot⁹ cōparēt ad nūc eternitatis: cū illō nūc, icludat oē tp̄s: eis mot⁹ fiet in instāti. sic igit nō est bī dictū q̄ mot⁹ corpales fiāt in instāti ſz in tp̄e: cū hoc ꝓueniat eis ſm mēſurā ꝓpriā: ⁊ nō illud. Sic nō est bī dictū: q̄ mot⁹ angelici fiāt in istāti: sz dz dici q̄ fiāt in tp̄e cū hoc ꝓueniat eis ſm mensurā ꝓpriā: ⁊ nō aliud. Sciēdus tū q̄ rōnabilr ſuſtineri posſet nō eē inconueniēs duob⁹ instātib⁹ mēſurātib⁹ motū angeli rūdere vnū instās in tp̄e nr̄o: vt in 2° lib. patere poterit.

Ad ꝓmū dz q̄ rō illa arguit ex falſa imaginatiōe imaginat .n. tp̄s q̄ mēſurat motū angeli eē qd ꝓtinuū ⁊ nō cōponi ex instātib⁹: sz vt babitū est tale tp̄s nō est qd ꝓtinuū ⁊ est cōpoſitū ex instātib⁹: ⁊ qz in instāti nō est ꝑpe ges nō gesceret cū mouebit nec mouebitur cū gesciet: sz sicut mot⁹ ei⁹ accipit ſm duos terminos abſq; medio: sic duo instātia accipiēt abſq; medio: ⁊ ista duo instātia mēſurabūt totū motū ei⁹ in quo: vno est in termino a quo: ⁊ in alio i termio ad quē. Et p hoc pz solo ad 2m: qz iz bō tp̄s sit qd diuiſibile: ⁊ in p̄n⁹ illi⁹ tp̄is siue in p̄ instāti sit in termio a quo: in vltio vo siue in alio instāti sit in termino ad quē: in medio autem nō erit alicubi: ga inter illa duo instantia nihil cadit medium.

Ad primum in cōtrariū dōs q̄ in alio ⁊ in alio instāti est angelus in duobus terminis. Sed inter illa duo instantia nō cadit tempus mediū: qz qō mēſurat motum angeli non est quid ꝓtinuum. C Ad 2m dōm q̄ si angelus ⁊ corpus ſimul incꝑerent moueri: quādo angelus cōpleuiſet motuz de corpore nihil motū esſet vel corpus nō eſſet in alio termino. Nam vt dictū est si cōparamus motū angeli ad tēpus nostruz: motus ei⁹ est in instāti: ⁊ qz in instāti tp̄is nostri nō potest esſe aliqs motus corpalis: corp⁹ illud nō eſſet in alio termino: ⁊ ideo rō arguebat ex ſuppoñe falſi. Quidā tū cōcedūt ip̄um posſe eſſe in aliquo termino si incipiat moueri cū angelo: tū hoc dicere ⁊ ſuſtinere angelum nō trāſire per medium: est ꝓpriam vocem ignorare.

Alia argumenta in cōtrariū ꝓcionis gīa concedantur. Patet igitur q̄ si angelus pertranſit mediū q̄ motus eius est in tp̄e: siue ponamus tempus regri ad motuz vt dixit Auēpece: siue vt posuit Cōmētator. Rursum dato q̄ nō trāſeat medium adhuc ſuſtinere debemus q̄ mot⁹ eius mensuret tēpore: ⁊ iz falſuz sit angelū nō trāſire p mediū ꝓpter ordinem partium vniuerſi: iſtā questionē tū mouimus ſub forma pretexrata ſupponēdo hypotheſim falſam: iz eniz aliquādo falſa ſupponere: potiſſime cum ex tali ſuppoſitione veritas aliqua declaratur.

A Ad id aute qđ tertio querebat vtrum in recessu aie a corpe fit motus eius in instanti vel tẽpore: dato q̃ spūalis suba nõ pträseat mediũ cum moueat. Dõm q̃ si in illo instãti in quo aia desinit eẽ forma corpis a corpe recedit: talis motus erit in instanti nõ in tẽpore. Nã cũ recessus aie a corpe sit corruptio corporis: iuxta illud qđ scribit circa finez p̃mi de aia: egrediente de aia a corpe corpus expirat & marcessit: simile indiciũ est de tali motu & de corruptione corpis manente nr̃a hypothesi: & ga gñatio & corruptio instantanee fũt: de necessitate talis motus mensuratur instanti. Nã si spiritualis suba nõ träsit mediũ: in illo instanti q̃ non est in termino a quo, est in termino ad quẽ. Cum igit̃ separatio aie a corpe: fiat in instanti motus aie in instanti erit. Rõnes aũt que adducebant̃ ad ostendẽdũ angelũ moueri in tẽpore si bñ p̃sideranti: nõ arguũt motũ aie esse in tẽpore: sed magis ꝯtinuũ: & q̃ sit in instãti. Nã p̃ma rõ robur sumebat: ga erat dare vltimũ instãs in quo est angelus in termino a quo, & p̃mũ in quo est in termino ad quez, & bulś successio instantiũ appellabat̃ motus: sed in aia nõ sic dicẽ possum⁹. Nã si aia recedit a corpe: cũ õdinis esse forma vt suppositũ est: cũ nõ sit dare vltimũ instans in quo est in corpe: nõ erit assignare p̃dicta duo instãtia: sm quoz successionem sumat̃ tempus.

B

De p̃ & vltimo instãti. C Oz aũt vltimũ instans dare nõ possum⁹ pz: dicim⁹ enim cũ homo moriť: q̃ p totũ tẽpus est hõ & in instãti: qđ copulat̃ ad illud tp̃s est mortuus. nã cũ sit dare p̃mũ instãs in quo est mortuus: ga instãs semp est posteriozis passionis: & forme posterius introducte: si esset dare vltimũ in quo est hõ: cũ inter quelibz duo instãtia cadat tp̃s mediũ: esset dare tp̃s in quo nec esset mortuus nec viuus: sz ga quãdiu aia est forma corpis: hõ est hõ: nõ erit dare vltimũ instans in quo aia est forma in tali mutatione: sicut nec est dare vltimũ in quo bris talẽ formã est hõ: & quia nõ est signare duo instãta. s. vltim in quo aia est in corpe & in termino a quo, & p̃mũ i quo, est in termino ad quẽ, cũ dicerem⁹ motũ angeli esse in tẽpore: etiã si nõ pertransiret mediũ ppter talẽ signationez: motus aie vel mutatio erit in instãti nõ in tpe suppositis que supposuimus. Rursuz etiã alie due vie banc veritatẽ cõcludunt. Nã vt dicebat̃ recessus angeli a termino a quo, nõ erat terminus alicuius motus: & vt patuit nõ poteram⁹ dicere q̃ p totũ tp̃s angelus erat in termino a quo, & in instanti qđ copulat̃ ad ipsuz: erat in termino ad quẽ. vnde non poteram⁹ pus & posterius in motu angeli signare penes tẽpus & instans sed penes instãs & instãs: siue penes duo instãtia nõ includẽna tẽpus. Sed cũ recessus aie a corpore fit corruptio corpis & corruptio talis sit terminus motus poterim⁹ dicere tales recessus fieri in instanti: sicẽ & alias mutationes que sunt termini mot⁹ instãtaneus dicim⁹. Ex hoc aũt pz q̃ in tali recessu pus & posteri⁹ assignare poterim⁹ penes tp̃s & instans: vt dicam⁹ aiaz per totũ tẽpus esse in corpore & in termino a quo, & in instãti qđ copulat̃ ad illud nõ esse in corpe nec in termino a quo, erit ergo de necessitate in termino ad quez, posito q̃ nõ träseat mediũ: & ita mot⁹ eius siue mutatio instantanea erit. Oia aũt p̃dicta ex hỹ sumũt robur: ga (vt superius tactũ fuit) si mot⁹ angeli refereret̃ ad tẽpus nr̃z & nõ pträsiret mediũ motus eius diceret̃ instãtaneus: sed recessus eius a termino in quo erat: p accns cõparabat̃ ad tp̃s nr̃m: per se aũt ad mensurã ppriã: sed cũ corruptio corpis sit termin⁹ motus qui mẽsurat̃ tp̃e qđ est passio p̃mi motus: per se erit q̃ separatio aie a corpe quodãmodo cõparet̃ ad tẽpus nr̃m. Si igit̃ aia in illo instãti in quo desinit esse forma corpis desinit esse in corpe: motus eius erit instãtaneus: dato q̃ non träseat mediũz. E

C Sed si q̃rat. vtrũ sit necessariũ aiaz nõ esse in corpe: cũ desinit eẽ forma corpis. Dõm q̃ nõ: naz sicut angelus pót eẽ in corpe nr̃o simul cuz aia: qñ est forma eius. Sic multo magis aia esse poterit p applicationẽ vtutis in corpore nr̃o sil cũ alia forma posteri⁹ introducta: postq̃z desinit eẽ forma: nisi forte p violẽtiã traheret̃ & cõpelleret̃ exire: p se nõ loquẽdo in illo instãti in q̃ desinit eẽ forma corporis pót eẽ in corpore: & recedẽ a corpore si placet sibi.

C Cum g̃ q̃rit. vtrũ in recessu aie a corpe sit mot⁹ in instãti. Dicẽdũ q̃ pót esse instãtaneus & nõ instãtaneus. Instãtaneus aũt erit si cũ desinit eẽ forma desinit eẽ in corpore: nõ instãtaneus aũt si cũ desinit esse in corpe vt forma: ad hoc pót remanere ibi vt motor: vel saltẽ p aliquã applicationẽ vtutis. Et tunc put spectat ad ꝓpositũ idẽ erit in dictiũ de ea & de alijs substãtijs separatis. Nã si remanet in corpe vt motor: vel p applicationẽ vtutis si ab eo recedere debet: erit signare vltimũ instãs in quo est in corpe: & in termino a quo & p̃⁹ in quo, est i termino ad quẽ: sicut in motu aliaz subaz separataz duo talia instãtia signare ꝓtingit. Patet g̃ motũ angeli semp eẽ in tẽpore modo quo dictũ est: siue träseat p mediũ siue nõ. Aie ẋo mot⁹: si nõ sit ibi träsitus medij: cum desinit esse forma corpis pót esse instãtaneus & nõ instãtaneus: vt dictũ est: oẽs ẋo alij motus aie post talẽ motũ de necitate erunt in tẽpore: & erit simile iudiciũ de ea: & de alijs substãtijs separatis. F

C Uiso quo regrit tẽpus ad motũ subaz separataz: siue pertranseant mediũ siue nõ: qz vt habitũ est cõtingit eas sp träsire mediũ bene se dicit aliq̃ dicere de velocitate eorũ: & de ꝓportionib⁹ tẽporis qđ regrit ad talẽ motũ: tñ ga talia plene p pauca verba declarari nõ pñt̃ sit sermonis ꝓlongatio vltra q̃s pñs regrat mã vsq̃z ad z^m libũ differemus ipsa ea ibidẽ lucidius tractaturi. Remittit ad scdm.

Ad p̃mũ dõm q̃ mot⁹ aie vt dictũ est in recessu eius a corpe pót esse in instãti: sz nõ sit necius ipm instãtaneũ esse. Et qđ arguit̃ q̃ nõ est maioris vtutis q̃z angelus. Dõm q̃ hoc nõ est ppter maioritatez vel minoritatẽ vtutis: sed qz talis mutatio est termin⁹ motus qđ de mutationib⁹ angelox dicẽ nõ possum⁹. G

C Ad z^m dõm q̃ cũ corp⁹ corrũpit̃ p cuius corruptionẽ est separatio aie ab ipso nõ ꝓprie dicit̃ esse actu nisi in termino motus: ideo q̃diu mouebat̃ ad corruptionẽ sm q̃ hỹ in potẽtia dicit̃. Nã motus vt scribitur 3° phys. est actus entis in potẽtia sm q̃ in potẽtia. In termino aũt motus qđ est mutatũ esse & corruptũ esse: tunc est separatio anime ab ipso: vñ non est ꝓprie ponere duos terminos in actu: nec est dare vltimũ instãs in quo aia est forma corporis: & ideo nõ est necessariũ talem motũ esse in tempore. T.cõ.6.

Ad illud in cõtrariũ dõm q̃ corruptio de necessitate est etiã in instãti: accipiẽdo corruptionẽ vt est mutatio & terminus motus: & qz corruptio corporis nõ est separatio aie a corpe q̃cũq̃z mõ: sed solũ est separatio ab eo sm q̃ est soia: bñ arguit̃ q̃ de nẽcitate in instãti aia desinit eẽ forma: sed non arguit̃ q̃ nẽcio moueat̃ in instãti: qz postq̃z desinit eẽ in corpe vt forma pót ibi eẽ vt motor: vl saltẽ p aliquã applicationẽ vtutis. Recurrẽdũ est igit̃ ad id qđ in ꝓncipali solone dictũ est. v3. pole eẽ in recessu aie a corpore: si nil pertrãsit mediũ motũ eius esse instantaneũ: & non instãtaneũ vt ostensum fuit. H

Super litterã. sup illo. [Nõ quasi spatiosa magnitudine.] Notandum q̃ ẋba Aug. que id ucit Magr̃ itẽdit separare a deo oẽm extẽsionẽ & oẽm quãtitatẽ dimẽsiuã: nã quicquid est extensum vel est extensum p se sicut corpus: vel est extẽsum per accidens sicut

I ea que extendunt extensione corporis: sicut quantitates corporales. Ad ostendendū igit̄ q deo nō cōpetit quātitas dimēsiua p se: ostendit q nō extendit sē dimensiua. Ad istā mandū ꝯo q ei nō cōpetit quātitas dimēsiua p accīs. subdit q nō extendit sē lux ista corpalis que multiplicat̄ & diffunditur per quālibet partem medij.

¶ Item sup illo. ⁊ Sed potius sicut in duob⁹ sapientib⁹. ⁊ Notandū q sē sapia est in duob⁹ sapientib⁹ ita fm aliquā similitudinē deus est in rebus. nam sapia in maiori corpe nō est maior: nec in minori minor. Sic deus nō diuidit diuisione rerū: sed totus in qualibz re existit. Aduertendū tn q maioritas & minoritas dupl̄r pōt attēdi. Prio fz quātitatē molis & quātū ad locū. ⁊mo nō est maior sapiētia ꝯ in alio: eo q talis magnitudo sapie nō conuenit: & talē magnitudinē negāt ꝯba Aug. conuenire sapie: cum dicit q nō est maior sapia in maiori corpore & minor in minori. Alio mō pōt attēdi maioritas vl̄ minoritas fm quātitatē virtutis: & hoc pōt eē dupl̄r extēsiue & intēsiue vtroqz tn mō vna sapia est maior alia. Est enī vnus sapientior alio extensiue cum plura sapit. Intensiue ꝯo cum ea clarius cognoscit.

Erēpitur qōdeus est vbiqz nec diuidit rerū diuisione. Maioritas & minoritas aut quātitatiue vl̄ virtualr. Primo modo nō est sapia maiō sed dr̄ 2° mō & hoc extēsiue & intensiue.

K

¶ Hic redit ad ꝓpositū repetens superius dicta vt addat alia. Bist. XXXVIII.

NUnc ergo ad ꝓpositū reuertētes: cepto insistamus. Supra dcm̄ est q p̄scia dei futurox tm̄ est: sed oiuz tā bonorū ꝯ malox. Scia ꝯo vel sapia nō mō de futuris: ꝛ etiaz de p̄tib⁹ & futuris: nec tm̄ de tēporalib⁹: sed etiaz de eternis: qz seipsum nouit deus. Hic orit̄ q̄stio nō dissimulanda: vtrū. s. scia vel p̄scientia sit causa rerum: an res sint cause scie vel p̄scie dei? Videt enī p̄scientia dei causa esse eox que ei subsunt: ac necessitatē euentendi eis facere: qz nec aliqua futura fuissent: nisi de⁹ ea p̄scisset: nec p̄t nō euenire: cū deus ea prescierit. Si aūt ipole est ea nō euenire: quia prescita sunt: videt & ipsa p̄scientia qua prescita sunt eis eē causa euentēdi. Impossibile est enī ea nō euenire cū p̄scita sint: quia si nō euenirēt cū prescita sint: falleret dei p̄scia. At dei p̄scia falli nō pōt. Impossibile est ergo ea nō euenire cuz prescita sunt. Sic ergo prescientia causa eox esse videt que prescita sūt. Hoc idē & de scia dicit. s. q quia deus antiqua nouit ideo sint. Cui snie Aug. attestari videt in. xv. lib. de tri. sic di. Nō ista ex aliquo tēpore cognouit de⁹: sed futura oia tēporalia atqz in eis etiā qd & qn̄ ab illo petituri fueramus: & quos: & de qbus rebus vel exauditurus vel nō exauditur⁹ eēt: sine initio ante prescinit. Uniuersas aūt creaturas & spirituales & corporales: nō qa sunt ideo nouit: sed ideo sunt qz nouit: nō enī nesciūt que fuerat creaturus: qa & sciuit: creauit: nō qa creauit: sciuit. Nec aliter sciuit creata ꝯ creanda.

L

M

M

Nō enim eius sapiētie aliqd accessit ex eis: sz illis existētib⁹ sicut oportebat ille: & qn̄ oportebat: māsit vt erat. Un̄ in ecclīastico. Anteqū crearent̄: oia nota sūt illi: sic & postq̄ cōsumata sunt. Ecce bis ꝯbis videt Aug. inuere scientiā vel p̄scientiā dei cām eē eox que fiūt: cū dicit ideo ea eē: qz de⁹ nouit. Idē quoqz in. vj. li. dicere videt. Cū inqt decedāt & succedāt tēpora: nō decedit aliqd vel succedit scientie dei: in qua nouit oia que fecit p ipsaz. Nō eni hec que creata sūt: tō sciunt a deo qz facta sūt: sed potiꝰ ideo facta sūt: qz immutabiliter ab eo sciunt. Et hic ēt signāre vl̄ dei sciaz cāz eox eē q̄ fiūt: dicēs nō ideo deū ea nouisse: qz facta sunt: sz tō facta sunt: qz nouit ea deus. Ideoqz vl̄ dei scientia vel p̄scientia causa esse eox que nouit.

O

¶ Inconuenientia oñdit q̄ sequerent̄ si diceret scientia vel p̄scientia cā oium rex que ei subsūt.

Nō si ita est. est ꝯ cā oiuz malox: cū oia mala sciant & p̄sciātur a deo: quod longe est a veritate. Si enim dei scientia vel prescientia causa esset malox: esset vtiqz deus auctor malorum: quod penitus falsum est. Nō ergo scientia vel prescientia dei causa est omnium que ei subsunt.

P

¶ Qz res future nō sunt cā scientie vel p̄scie dei.

Neqz etiam res future causa sūt dei prescientie: lz enim non essent future nisi p̄scirent̄ a deo: nō tamē ideo prescimūtur: qz future sunt. Si enim hoc esset: tūc eius qō eternū est aliqd existeret causa ab eo alienum: ab eo diuersuz: & ex creaturis pēderet scientia creatoris: & creatū causa esset increati. Origenes tn̄ super epistolam ad Romanos ait. Non ꝓpterea aliqd erit: qz id scit deus futurū: sed quia futurū est: ideo scitur a deo anteq̄ fiat. Hoc videt premissis verbis Augu. obuiare. Hic enim significari videt q res future causa sint prescientie. Ibi ꝯo q prescientia causa sit rerum futurarum.

Q

¶ Quid ex predictis tenendum sit cum determinatione auctoritatum.

Hanc igitur que videt: repugnantiam de medio tollere cupientes: dicim⁹ res futuras nullatenus cām esse p̄scie vl̄ scie dei: nec iō p̄sciri vl̄ sciri: qz future vl̄ facte sūt: ita exponētes qō ait Orig. qz futurū eū: ideo scit a deo anteq̄ fiat. i. qō futurū est scit a deo anteq̄ fiat: neqz sciret nisi futurū eēt: vt nō noteť ibi causa: nisi sine qua nō

fieret

A fieret. Ita etiaꝫ dicimus sciam vel p̄sciẽtiam dei nõ esse cãm eoꝝ que fiũt: nisi talẽ sine qua nõ fiunt: si tñ sciam ad notitiã tñ referamus. Si vo noie scie includit etiã bñplacitũ arcꝫ dispositio: tũc recte põt dici cã eoꝝ que deus facit. Dis.n. duob⁹ modis: vt suptus p̄parati est: accipit cognitio vel scia dei. s. pro notitia sola: vel pro notitia sil' t bñplacito. Hoc modo forte accepit Aug. dicens. Ideo sunt qꝛ nouit. s. qꝛ sciẽti placuit: t qꝛ sciens disposuit. Et hic sensus ex eo adiuuat: qꝛ de bonis sibi tñ agit Augu. s. de creaturis: de bis que deus facit: que oia nouit: nõ soluꝫ sciẽtia: sed B etiam bñplacito ac dispõne. Si ꝯ ibi accipit dei cognitio vt nõ modo notitiã: sed etiã bñplacituꝫ dei signifícet. Mala vo scit deus t p̄scit anteq̃ fiant: sed sola notitia: nõ bñplacito. Præscit.n. deus t p̄dicit etiã que non est ipse facturus: sicut p̄scíuit t p̄dixit infidelitatẽꝫ iudeoꝝ: sed nõ fecit. Nec ideo qꝛ p̄scíuit: ad pcm infidelitatis eos coegit: nec p̄scísset; vel p̄dixísset eoꝝ mala: nisi cẽrt ea habituri. Tñ Aug. sup Joã. Deus ingt futuroꝝ prescius per ꝓphetã p̄dixit infidelitatẽ iudeoꝝ: sed nõ fecit: neq̃ p̄scísset mala eoꝝ nisi ea haberẽt. Nõ.n. ideo quemq̃ ad peccãdũ cogit: qꝛ futura hoium peccata p̄nouit. Illoꝝ.n. p̄scíuit peccata nõ sua. Ideoq̃ si ea que ille p̄scíuit ipsoꝝ nõ sunt: nõ vera ille p̄scíuit. Sed qꝛ illius præscíẽtia falli nõ põt: sine dubio nõ alius: sed ipsi peccãt quos deus petõres esse p̄scíuit. Et ideo si nõ malũ ſz bonũ facere vo luíssent: nõ malum facturi preuiderent ab eo qui nouit qd fit q̃ſq̃ facturus. Dis vobis apte ostẽdit: si diligẽter attẽdamus præsciẽtiam dei nõ esse cãm maloꝝ que p̄scit: qꝛ nõ ea præscit tanq̃ facturus: nec tanq̃ sua: sed etiaꝫ illoꝝ qui sunt ea facturi vel habituri. Præscíuit ergo illa sola notitia: nõ bñplacito auctis. D Tñ dat intelligi q̃ deus ecõuerso præscit bona tanq̃ sua: tanq̃ ea que facturus est: vt illa præscienda simul fuerint ipsius notitia t auctoritatis beneplacitum.

¶ Contra hoc quod dictum est præscientiam dei non posse falli: oppositio.

Ad hoc aũt qđ supra dictũ est. s. p̄sciẽtiaꝫ dei falli nõ posse: solet a q̃busdã ita opponi. Deus præscíuit hũc lecturuꝫ: vel aliqd b⁹: sed põt esse vt iste nõ legat: ergo põt aliter esse q̃ deus p̄scíuit: ergo põt falli dei præsciẽtia: qđ oino falsum est. Põt egdẽ nõ fieri aliqd: t illud tñ præscítũ est fieri. Nõ ideo tñ põt falli dei præsciẽtia: qꝛ si illud nõ fieret: nec a deo p̄scítũ esset fieri. Sed adhuc vrgent qõnem dicẽtes. Aut aliter põt fieri q̃ deus p̄scíuit: aut nõ aliter. Si nõ aliter: ergo necio cuncta euentũt. Si vo aliter: põt ergo dei præsciẽtia falli vel mutari. Sed põt aliter fieri: quia põt aliter fieri q̃ fiat. Ita aũt fit vt præscítũ est: aliter q̃ põt fieri q̃ præscítũ est. Ad qđ dicimus ſllã locutionẽ multiplicem facere ĩtelligẽtiã. s. aliter põt fieri q̃ deus præscíuit: t bꝰ: vt põt non esse qđ deus præscíuit: t ipossibile est nõ esse qđ deus præscíuit: t ipossibile est nõ esse præscita oia que fiũt: t buiꝰ. Põt enim hec ꝓpõctim intelligi: vt ꝓpõitio sit implicita: t diſiũctim. Si enim ita ĩtelligas nõ põt aliter fieri q̃ deus præscíuit. i. non põt vtrũq̃ simul esse. s. q̃ deus: ita præsciuerit fieri t aliter fiat: verus intelligis. Si aũt per diſiũctionẽ intelligas: vt dicas ꝺ aliter nõ posse euenire q̃ euenit: quo futurũ deus p̄scíuit: falsum est. Hoc enim aliter põt euenire q̃ euenit: t tñ deus hoc modo futurũ præscíuit. Silr t alia determinatio. s. impossibile est illud nõ euenire qđ deus præscíuit: vel cum deus p̄scierit. Si ꝓpõctim intelligas: verum dicis. Si diſiũctim: falsum. Ita etiã t illud. Impossibile est nõ esse præscítũ omne qđ fit. i. non põt esse vtrũq̃ simul. s. vt fiat t nõ sit præscítũ: hic sensus verus est. Si vo dicis deum nõ potuisse nõ præscire omne qđ fit: falsum est. Potuit enim facere vt nõ fieret: t ita non esse præscitum.

Hanc ergo ad ꝓpositum ꝛc. Quia Magister quodãmodo digressionẽ fecerat determinãdo de exístẽtia dei in rebus t rerũ in deo: t de locabilitate creaturarũ cum deberet determinare de sciẽtia t sapiẽtia dei. Dic in pre ista reuertit ad ꝓpositus de ea determinãs. Et duo facit: ga Primo ꝓsequit se ad dicẽda: dicẽs se velle determinare de diuina sapiẽtia vel scia. Scõo exequit de ꝓpositio. ibi [Dic quæstio oãt.] ¶ Circa qđ duo facit: ga Primo querit: vtruꝫ diuina scia sit cã rerum. Scõo mouet qõnem circa augmẽtũ t diminutiõem eius. zª ibi [Preterea queri solet.] In ꝑn° 39ª dis. ¶ Circa ꝑm duo facit: ga Primo mouet qõnem de cãlitate diuine scie vel p̄sciẽtie. Scõo de ifallibilitate eius. zª ibi [Ad ꝺ aũt qđ supra dictũ.] ¶ Circa ꝑm duo facit: ga Primo incedit ingrendo. Scõo determinãdo. zª ibi [Hanc igit̃ que videt.] ¶ Circa ꝑm duo facit: ga Primo ostẽdit diuinã po⁹ vel p̄sciẽtiã cãm rerum. Scõo arguit ad oppoª. ibi [Qđ si ita.] ¶ Circa ꝑm duo facit: qꝛ Primo ostẽdit per rõnem diuinã sciam vel p̄sciẽtiã esse cãm rerum: eo q̃ posita ponunt̃ res euenire: nõ posita nõ ponũtur. Scõo ostẽdit ꝺ idez per auctẽ Aug. qui vult creaturas: non ideo deũ nosse qꝛ sunt: sed

I qz nouit:ideo sunt. 2ª ibi[Cui sñle Aug.] Deinde cūz dicit.[Qz si-ita est.] Arguit ad qđm oppositaz. Et tria facit:ga Primo ondit sciam dei nō esse cām rerū:qz tunc esset cā malox cum mala sciant ab eo. Scdo addit scīa nō esse cām diuine scie. Tertio addncit auctem Origenis dicētis Anaz qui ait res nō esse futuras:qz sciūtur a deo:sed sciri a deo futuras esse:quia future sunt. 2ª ibi [Nec etiam res.] 3ª ibi[Origenes tamen.]

¶ Tūc sequit illa pars.[Hāc igit que videtur.] In qua posteā incessit opponēdo/incedit determinādo. Et duo facit:ga Primo exponit auctez Origenis dicēs nō esse intelligendū per Xba Origenis scita esse cām diuine scie tie:sed ideo dictū est qz res future sunt a deo sciūtur:qa nisi future essent nō scirent ab ipso. Scdo ondit qualr intelligendū sit diuinā essentiā vel pscientiā esse cām rerūz. 2ª ibi[Ita etiā dicimus sciam.] Et tria facit:ga Primo dicit q si noie scie simplex nontia intelligat:tūc nō K designat ibi cālitas nisi sine qua nō. naz nisi res scirent a deo nō pgrederent in esse. si Xo in noie scie nō solum simplex nontia intelligit:sed etiā bñplacitū includit:tūc recte pōt dici causa rerū. Scdo dicit mala nescari a deo scientia bñplacti. Tertio ex B ostēdit deū nō esse cām malox cum ea nesciat scia approbationis:sed solū simplici. 2ª ibi[Mala Xo scit deus.] 3ª ibi[Dis Xbis apte ostendit.] Deinde cum dicit.[Ad B autē.] Determinat de ifallibilitate diuine scientie. Et tria facit:ga Primo arguit diuinā pscientiā posse falli:qz si deus prescit hūc lecturū cum possit nō legere pōt falli. Et soluit q nō propter B falli pōt:quia si nō legeret nō esset a deo pscitus ipm esse lecturū. Scdo ostēdit per aliā rōnem diuinaz pscientiā posse falli:qz si falli nō pōt omnia sunt nēcia. Tertio soluit. nā cum dī B pscitus a deo est nēcius. si intelligit dīctum/vera est. nam ista duo nō pōt simul stare q qđ scit pscitum a deo z nō eueniat:sed si intelligat diuisim. Tūc est falsa. nam de qualibet re ptingēter vētura in se dici pōt:q potest euenire z nō euenire. 2ª ibi [Sed ad hūc vrgent.] 3ª ibi[Ad qđ dicimus.] in quo terminatur sentētia lectionis z distinctionis.

IN presenti distinctiōe Magister circa tria videt intēdere. Primo circa causalitatē diuine scientie. Scdo circa ipa prescita a deo. Tertio circa infallibilitatē diuine scientie: ideo de bis tribus quer̄emus. ¶ Circa p̄m q̄remus duo. Primo: vtruz diuina scia sit cā rerū. Scdo de vniformitate eius. Prin.ꝑ.

¶ Utrum scia dei sit causa rerum. Questio. L

Thom. in sum parte hui⁹ prin. 14. q. 8. z in. q. de verit: prin. 2. q. 14. Et Gotfre. 6° quodlibe. ar°. 3.

M IB primum sic pcedit. Uidet q scientia nō sit cā rerū: qz vel est causa mutabilis vel imutabilis. mutabilis nō:qz in deo nulla mutabilitas. ḡ imutabilis:sed ex imutabili causa sequūtur imutabiles effect⁹. cum igit videamus mutabilitatez in rebus arguere possumus diuinā sciam nō eē causam earū. ¶ P. Posita cā z nō impedita ponit effect⁹: sed posita scientia dei nō de necessitate ponūtur res esse. ergo zē. ¶ P. Si scia dei causat res cuz scientia nra causet a rebus:tūc erit par cōparatio scientie nre ad res que est rerū ad scientiaz dei:sed res imponūt modū scie nre: vt de nēcijs est scientia nēcia:de ptingentibus est scientia variabilis:vel nō est de eis scientia:sed opinio. ḡ z scientia dei imponet necessitatē z modū ipsis rebus:sed cuz scientia dei sit nēcia:res nēcio essent:sed cuz hoc sit ipossibile. ḡ z illud:ex quo sequit. l. q diuina scia sit cā rerū.

¶ P. Deus scit nō solaz bona:sed etiā mala. si igit sua scia est cā rerū ap se erit cā malox:qđ est incōuenies. N

In oppositū est q deus agit intelligendo cū sit intellectualis nāe:ḡ agēs per intellm causat res intelligēdo. igit ipsa cognitio exis in intellu ei⁹ est ratio z cā eox que producit. ḡ erit diuina scia cā rerū. ¶ P. Tc.4. phs in 10° meta. ondit deū esse mēsurā oiuz:ḡ deus est mensura oiuz:inquātū per suū intellectum oia mēsurat: sed cum mēsura importet aliam rōnem principij respectu mensurator erit diuina scientia cā rerum.

Rñdeo odm q ois scia est aliq mō adeqtio rerū ad intellm loqndo de scia qua sciunt alia entia a cogscētes. ppea. n. est qstio introducta. Illud aūt adeqtio rei adequat qđ fit ad eius imitatiōez. B aūt eē nō pōt: fm q spectat ad ppos nisi vnū pexistat: z alteꝝ imitet illud. dup' ḡ potest esse adeqtio rerū ad intellm. vel q res pexistāt: z intellus accipiēs silitudinez eaꝝ imitet eas. vel q intellus pexistat: z fm foz⁹ in intellu existez res pgrediant in esse. Primo⁹ scia cātur a reb⁹. Scdo causat res: vtrūq istoꝝ modoꝝ reperimus in humana scia. hz. n. dō sciam nālū z artificialiū:ḡ nō codē modo:qz nālū hz sciaz put ab eis cognez recipit. nā nālia mēsurāt intellm nr̄m:ḡ artificialiū ꝓcedēnū ab hoie hz sciam bō nō: vt ab eis cognet accipiēs:ḡ velut ea per intellm in eē pducēs ideo art.ficialia nō mēsurāt intellm artificis:ḡ mensurant ab eo. ¶ Ad rōdū tñ q ḡ re⁹ aliquoꝝ aliq modo scia nra se habeat vt cā:tñ qz initiū cognis nre a sensu incipit: z nihil scimus nisi ꝓut res aliqs cognē in nob efficiūt:simplr ꝓcedē possumus sciaz nraz cāri a rebus. Sumpsit. n. ipsa ars fm quā per intellm sumus mēsura aliaꝝ rerū originez:ex bis que sunt in nā qbus intellus nr̄ adequat. ¶ Uisq q adeqtio rei ad intellm pōt esse z⁹. possumus bis duob⁹ modis addē 3ⁿ: vt sumat adeqtio rerū ad intellm:nō ex eo q intellus imitet res: vel ex:ḡ ex eo q ambo imitant 3ⁿ. fm aūt dos tres modos adequatiōis est tripⁱ scia, diuina, humana, z angelica. Nā intellectū diuinū oia imitant. cōparant. n. oia ad euz sīc artificialia ad artificē:qz oiuz est artifex. ꝓēs bīs vtatē: vt Conſi. 12° meta. vult q oia que sunt in istis iferioribus ꝓuenīūt ab vna arte intellectuali ipius dei. Intellus Xo humanus qui cognoscit per spēs a rebus acceptas hz sciam per adequatiōez:qz ipe adequat rebus. In scientia Xo angelox adequationez saluamus:nō qz res imitent intellm eox:qz per talē intellm nō pgrediant in esse: nec qz intellus eox imitet res:eo q non cognoscit per spēs a rebus acceptas:ḡ qz ambo imitant 3ⁿ. nā ab ideis in mēte diuina existēs bñt esse forme in ꝓpriis materijs z spēs in mētibus angelox. Est ḡ aliqualis imitatio leonis in mā ad spēz leonis in mēte angelica eo q hec ambo ꝓcesserūt ab vna idea leonis in mēte diuina. Cum igit oia cōparent ad deū sīc artificialia ad artifices: z res sciant a deo: vt ps per dabitatiōnēs Augi diuinā sciam imitant cuz artifex per intellm z sciaz nraz sit cā eox ad que velut ad artificialia cōparant: ꝓcedere debemus eē diuinā sciaz cām rerū. In hāc. n. sciaz ꝓcordāt sancti z phi. nā Aug.6° de tri.c. vlt° ait. q nō hec que cāta sunt ideo sciunt a deo:qz facta sunt:sed potius ideo facta sunt mutabilia:qz imutabiliter sciunt a deo: z 15° de tri. ca. 13° dī. Uniuersas aūt creaturas suas spūales z corporales nō qz sunt ideo nouit:sed ideo sunt qz nouit. B idez 12° meta. Conſi. ex pīse dicit cuz ait. q B nomē scia equoce dī de scia dei z nra. scia. n. dei esse cā entis. ens aūt est cā scientie nre.

¶ Dabito q scia dei est cā rerū. videre restat cuiꝰ sit cā. Jō sciēdū q diuīa attributa in deo nō sunt synonyma: imo accipiunt fm alia z alia rōnez: z pp hāc alietatem

aliqd.

Adeqtio rei ad intellm 2°. vl qz res imitat intellm, scz. mediate: vel q intellus imitat eas. scz. mediantibus speciebus a rebus. O

P

Conſi. 39.

Q

Cō. 39.

A

ligd ꝓcedimus de vno attributo qđ negamus de alio. ná ꝫ sit in deo idem scia ⁊ cẽtia: ꝓcedimus tñ oia eẽ in diuina scia: nõ tñ esse in eius cẽtia: sic etiã ꝓcedim⁹ deũ multa scire que nõ ꝓcedimus ipm velle: ⁊ pp istã alietatẽ ꝫ habitudinũ nõ eodẽ mõ dicimus esse cãm rerũ diuiná sciaz ⁊ volũtaté eius. Dñ.n. agens cã rerũ: eo q̃ res pgredit ab ipso. denotat.n. in bõ cãlitate quedã pgressionẽ ⁊ q̃si qdã motus ab agẽte ad acta: sine a pducẽte ad pducta. Et qz vt sepius dictũ est in volẽdo est qdã motus ale ad rem in sciẽdo est mot⁹ rerũ ad alaz: sciẽtia ſm q̃ scia: nõ põt esse imediata cã rerũ: eo q̃ scẽs per sciaz suã respicit scita put sunt in ipso. Uñ verũ ⁊ falsum ponunt in alis: sed volẽs per volũtaté suã põt esse imediata cã rerũ: qz per bõ volũtatẽ q̃dã modo respicit res vt brãt eẽ in seipsis. Uñ bonũ ⁊ malũ ponunt in rebus. Si igit scia ⁊ volũtas sunt eadẽ ſm que agẽs per itellẽm pducit res: volũtas erit cã imediata pductiõis bonũ. scientia aũt mediãte volũtate: ⁊ ideo itellẽs practicus qui ponit cã rerũ habet pro fine bonũ qđ est oõm volũtatis: ⁊ habet esse in rebus tpis. itellẽs ℞o speculatiuus bz verũ vt põt bñ ex 2ª meta. t.c.6. Si ẽ per itellẽm speculatiuus vt speculatiuus est nõ pducunt res sine nõ efficit opus: ſz per practicuz qõ ipm nomẽ demõstrat: cum nomẽ practici a praxi vel ab ope sit acceptũ: cum itellẽs fiat practicus extẽsione: vt extẽdẽdo se ad opus per appetitũ ⁊ volũtatez scia artificis mediãte volũtate cã rerum existit. Sgit scia dei vt scia appellari põt est cã sine qua nõt accipi dei tñ sciam vt includit volũtatẽ ⁊ bñplacitũ est cã rerũ simplr: ⁊ per oẽm modũ. Et B est qđ Magister dicit in lra. s. sciam dei vel pscientiã esse cãm rerũ sine qua nõ. si sciaz tñ ad notitiã referamus. si ℞o nole scidẽ includit etiam bñplacitum atq; dispositionẽ recte potest dici causa eoz que deus fecit.

B

Scientia dei. s. practica ⁊ volũtas sunt eadẽ res vel scientia mediante volũtate cẽ. et sic scia practica nõ specie⁹ ab rerum cã.

C

Ad primum dõm q̃ scia dei immutabilis est: tñ qz est cã rerũ mediãte volũtate tales res sunt quales vult deus eas esse: ⁊ ideo aliq̃ sunt necie aliq̃ ꝓingẽtes: ſm q̃ ei placuit disponẽ: ſm ordinez sapiẽtie sue. ¶ Et per B pz solutio ad 2ᵐ. Ná si scia dei est cã rerum put includit volũtatẽ: nõ opz q̃ posita scia dei ponant res in esse: nisi fiat cui scia ꝓcomitet volũtas. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ res per seipas mouẽt sensum et imaginatiõez: quibus motis fiũt spẽs in itellectu: eo q̃ itellecta in nob fiunt ex imaginatis: ita q̃ q̃dãmodo res sunt imediata cã scie nre. Sz scia dei est cã rerũ mediãte volũtate: ideo tales res sunt quales deꝰ vult eas eẽ. ¶ Uel dicere possumus: ⁊ forte melius q̃ scia nra respicit ipas res q̃si oõm pn⁹: ⁊ qz opz habitũ esse ppor⁹ pn⁹ obiect ideo scie nre ponit modus ex ipis rebus. scientia ℞o dei tanq̃ oõm pn⁹ habet deũ ipm: ideo nõ opz bꝰ ppor⁹ eẽ inter diuinã sciaz ⁊ res vt sit in eis necessitas: vt est in

D

diuina scia. ¶ Ad 4ᵐ dõm: q̃ vt habitũ est scia dei est cã rerum put includit bñplacitũ. deus aũt nescit mala scia bñplacita: ideo nõ opz ipm malop esse cãm.

¶ Utrum scientia dei sit vniformis. Questio. II.

Thom. in sum. par. i. qu. 7. q. 15. ⁊ in. 2. q. de ueritate qu. 2. q. 14.

Secundo quer̃: de vniformitate diuine scie. Et videtur q̃ scia dei non sit vniformis ꝫ variabilis: qz deus scit res ifallibilr. q̃ scit res ꝓtes, eẽ ꝓtes: ⁊ futuras esse futuras. ná si aliter eẽt in scia eius caderet deceptio. q̃ nõ oia scit vno⁹. ¶ P. Qui scit vno⁹ qđ est plib⁹ modis nescit illud pfecte: ⁊ omni mõ quo scibile est. Luz igit res habeãt esse pluribꝰ modis ⁊ deꝰ pfecte eas cognoscat nõ scit oia vno mõ. ¶ P. Scire aliqd per cẽtiã ⁊ per filitudinẽ, nõ est scire vno mõ: ꝫ deꝰ scit seipm per cẽtiã: oia alia per filitudinẽ. q̃ scientia

B

eꝰ nõ erit vniformis. ¶ P. Si aliqd scit ab aliq̃: ⁊ postea nescit, est mutatio in scia eius. Sz deus scuit aliqd futurum: ⁊ postea nescit ipm esse futurũ: vt cuz iam est in esse pductum. ergo eius scientia variatur.

In cõtrariuz est: qz vt dr Jac. p. Apud ipm nõ est trãsmutatio: ꝫ scientia sua est idẽ q̃ ipse. q̃ ẽ. ¶ P. Qui in vno inuitu oia nouit nõ est variatio in notitia eius: ꝫ deꝰ vnico ituitu oia cognoscit, cũ suũ itelligere sit suũ esse qđ est vnũ ⁊ simplex in quo nõ est variatio. est enim sua actio, sua scientia: ⁊ suũ esse: vt potest haberi a ꝓbo 12° meta. ergo ⁊c.

T. cõ. 39. Lb. de ver. vel supra nõ eodez ordine sẽper ⁊ tbi. Hõ q̃ variet scientia tripl r. p̃m se. s. scientia ne vel scitum.

F

Rñsio. Gdaz sit dicũ q̃ variatio in scia põt tripl r itelligi. Primo q̃ variet ipsa scientia in se. Secõdo q̃ variet ſm actũ. Tertio q̃ variet quãtũ ad medũ. Sciaz aũt in se variari dup' ꝓtingit. Uel q̃ fiat sibi augmẽtũ ⁊ diminutio extẽsiue: vt plura vel pauciora cognoscat: q̃ pus vel itẽsiue: vt clarius vel minus clare cognoscat: nullo istoꝝ modoꝝ possumus dicere diuinã sciaz variari posse: eo q̃ infinite cognoscit extẽsiue ⁊ cognoscit oia omni mõ qui cognoscibilia sunt. Uñ simplr loquẽdo de scie eius nõ põt fieri additio vt plura cognoscat: nec vt clarius videat. Rõne aũt actus põt itelligi variatio in scia etiã dupl r. Primo cũ aliqs ꝓsiderat de aliq̃ de quo pus nõ ꝓsiderabat. Scõo cuz ex vno actu itelligẽdi vadit in alium: ſm q̃ ꝓtingit in nobequi itelligimus discurrẽdo: neuter istoꝝ modoꝝ est possibilis in diuina scia: cum vnico simplici ituitu absq; discursu deꝰ oia cognoscat. Tertio B põt esse ex pte medy: qđ etiã 2ʳ ꝓtingere põt. Primo reꝰ eiusdẽ ꝓnis: vt cum aliqs ad vnã ꝓnẽ bz plura media: vtputa si sciat eã medio ꝓbabili ⁊ demõstrativo. Scõo reꝰ diuisaꝝ ꝓnuz: vt cum aliqs per plura media cognoscit diuersas ꝓnes. nã quotiẽ scũq; in scia aliꝗd plralitas mediorꝝ: ibi q̃dã varietas habet itelligi. Cũ igit deus per vnicũ mediũ: qz per cẽtiã suã oia cognoscat, nullo⁹ in scia sua variatio poni põt. ¶ Dec aũt ⁊ si bñ dicta sit: nõ tñ satisfaciũt qõni. ná tota ratio dubitationis: q̃re dubitamus diuinã sciam variabilẽ esse: ꝓsurgit ex varietate rerũ. nõ q̃ manifestaꝝ ℞ntes qõni: nisi detur eã quare diuina scia inuariabilis maneat: cum res a deo scite in ꝓtinuo fluxu permaneant.

C

Cõtra op.

¶ Ideo notãdũ q̃ deus habet nãm indistãtẽ ab esse. oia aũt creatura habet eẽ in nã receptũ: ⁊ nõ est suũ eẽ. ⁊ pp hãc diam quã habet deus ad oẽz creaturã, vno accipe possumus: pp que segit oẽm creatã sciam nãliter loquẽdo de alio modo variari ex variatiõe rerũ. Solã aũt diuinã sciam inuariabilẽ esse: ex eo q̃ res variant. Ná si diuina nã nõ distat a suo eẽ: sequit q̃ nõ determinet per eẽ: sed fit suũ esse qz actio intelligibilis segit modũ nãe in qua existit: cum nõ trãseat in exteriorẽ mãm: nõ opz res determinari per actuale eẽ: ad B q̃ deus cognoscat ea pfecte ⁊ cõplete: vt supius ostensum fuit: ⁊ ideo pgredientibus rebus in eẽ nõ aliter a deo notis sunt: q̃ quãtuz est ex pte ipius scientie. Et qz tota variatio rerũ est: ex eo q̃ eẽ incipiũt ⁊ desinũt. nõ.n. per se loquendo, est variatio in rebus ſm rõnẽ gdditatis ꝫ ſm esse. ná quãtũ ad rõnem gdditatis res brãt eẽ vle: ſm quẽ modũ variationi subiecte nõ sunt. Igit talis variatio nulla variatione facit in diuina scientia: cum nõ regrat res determinari per actuale eẽ: ex variabilitate rerũ variationẽ diuine scie arguẽ nõ possumus. Sz cum oia creatura habeat nãm distãtez ab eẽ nãliter loquendo: opz res determinatas eẽ ad B q̃ a creatura cognoscant. Ideo que sunt determinata in suis causis: vt eclipses ⁊ ꝓductiones fr derũ: ⁊ etiaz que determinant per actuale eẽ: vt ꝓtingẽtia pticia nã

2° rõne arg^t vt cõsideret de q̃ prius nõ cõsiderabat vel ex vno actu itelligẽdi ꝓcedit in alium.

3° rõne medij q̃ q̃ plura media cognoscat.

G

Opio dot.

ꝑ ratio

H

Egiõ. sup ꝑ sen. p z

liter a creatura sciri pñt. Que ℞o se hñt ad vtrūlibet poſſunt eſſe ⁊ nō eē: certum dīcit ab intellectu creato cognosci nō pñt. Ideo cum talia ꝓgrediunt in eē: aliquid accrescat sciētie create. Oportet g̃ ex variatione rerum aliquā variationē eē in sciētia creaturar: cui nulla creatura sic cognoscat facta vt fienda. Dāc aūt rōnē aliquo modo innuit Aug. 15° de tri. ca. 13°: cui ait. q̄ deus nec aliter scinit ea que sciuit creata q̄ creāda. nō n. eius sapiētie aliqd accessit ex eis: sed illis exīstibus sic oportebat ⁊ qñ oportebat illa māsit vt erat. g̃ diuina sciētia mansit vt erat: siue manſit inuariabilis: qz deus nō aliter cognoscit creata q̄ creāda: siue q̄ idem est: qz nō oportet res determinari per actuale esse ad ℣ q̄ ea deus pfecte cognoscat. ¶ z° ex eo q̄ deus habet nām indistātē abesse ⁊ est suū eē: sequit̄ q̄ oīa cognoscat vno modo. Nā si eē cuiuslibet creature est esse receptū ⁊ determinatū: ad ℣ aliqd in nullo esse creato reseruat̄ ois ratio cēndi nec aliqō tale esse pōt eē repñtatiuū oiuz. deus aūt qui est ipm eē: per suū esse oīa cognoscit. Ideo seipm cognoscet tanq̄ pncipale obm: ⁊ qz sciētia sumit modū ex obiecto pncipali: siue ex eo q̄ per eam scitur per se ⁊ pmo cum deus solū per cētiaz suā tanq̄ per mediū: oia cognoscat, obm pncipale diuine sciētie est solū ipse deus: vt alibi plenius oñsum fuit. nō igit̄ sequit̄ variatio in diuina scia: ex variatione creaturaꝝ quas deus nō intelligit per se ⁊ pmo. Sed cū ois creatura habeat aliq̄s species supadditas nature sue per q̄s intelligit formalr: opz ipsas res quaꝝ hꝫ spēs siłitudines exīstūt, esse obia principalia, intellus creati. Et qz multa sunt que intellus creatus pmo ⁊ per se intelligit que sunt subta variatiōi ⁊ mutr: opz oēm sciam creatā aliq̄ modo ex rebus dependēt ⁊ variari aliq̄ modo per variatōez rerū. igit̄ diuina sciētia inuariabilis exīstit: qz oēs rōnes rerū in vnico esse diuino: ⁊ in vnica sua arte vniunt ⁊ ꝯgreganť. Istā autez viā aliq̄ modo innuit Aug. 6° de trini. ca. vlt°. vbi ait. q̄ qz in diuina arte rōnes oiuz sunt ⁊ ibi oīa vnū sunt: ⁊ in ea nouit deus oīa que fecit per ipaz: ideo cū decedāt ⁊ succedāt tēpora nō decedit aliqd vel succedit scie dei. Luz ergo queriť: verū deus cognoscat oīa vniformiter: si ℣ q̄ dico, vniformiter, determinat diuinam sciētiā. patet q̄ sic. Si ℞o determinat ipsa scia mō eo q̄ talia mouī ⁊ trāsmutationi subiecta sunt.

Ad primum dōm q̄ scientia dei est ifallibilis, naz scit futurū esse futurū: sed hic absq̄ futuritione scientie sue: ⁊ scit ꝑteritum esse ꝑteritū absq̄ ꝑteritione sapiētie eius. Est g̃ mutabilitas ex parte rerum nō ex parte sciētie dei. ¶ Ad 2m dōm q̄ id qō existit pluribꝰ modis scit deus modis pluribus: ita q̄ ℣ qō dico, pluribꝰ modis: determinet scitum nō scientiā. nam sicut deus mālia scit esse mālia nescit: tamē ea materialiter: sic multiplicia, scit eē multiplicia: nescit tamē ea esse multiplr: ꝓpter qō Diony. 7° de diui. no. dicit q̄ deus scit mālia imaterialr ⁊ multa vnitiue. ¶ Ad 3m dī cēdum q̄ cum vnū ⁊ idē mediū sit per qō deus scit oīa: qa cētia sua, nō est variatio in sciētia eius: si seipm scit per essentiā ⁊ alia per siłitudinē. solūz igit̄ arguit̄ q̄ cētia creata cum ente increato nō sunt eiusdē nature: propter qō deus est idē sibi per cētiā. alia ℞o nō sunt idē ei per cētiā: sed sunt quedā vestigia eius: vñ diuina essentia est siłitudo oīum: ⁊ in ea relucēt oīa. ¶ Ad 4m dī cēdum q̄ nascitur̄ ⁊ natū siue ꝑsens ꝑteritū ⁊ futurū ex ꝓce sciētie diuine nullā variabilitatē dicūt. naz ꝑs ꝑteritū ⁊ futurū nō differunt: nisi fm diuersitatē tēpoꝝ. diuersitas aūt tēpoꝝ sumitur ex determinatiōe vel indeterminatione actualis esse. talis aūt variatio in diuina sciētia variationē nō facit. res igitur ipse variātur: diuina ℞o scientia inuariabilis manet.

Qstea querit̄ de ipsis scientis a deo. ¶ Et circa hoc quaerimus duo. Primo: vtrūz deus sciat nō entia. Secūdo: vtrum sciat cuntiabilia.

¶ Utrūz deus sciat nō entia. Qō. I.

Tho. in sum. par. 1. ꝑ. 14. q. 9. ⁊ in. 4. de ueri. ꝑ. 2. q. 8.

Bprimū sic ꝓcedit. Uidet̄ q̄ deꝰ nesciat nō entia: qa dī ꝑ Posteř. q̄ falsū nō scit̄: qz nō est. g̃ cū ãre aliqd nesciť est: qz caret eē. cum g̃ nō entia careāt eē, nō entia ab aliq̄ sciri nō possunt.

¶ P. Dispositio cuiuslibet rei in ℣itate est sua dispositio in entitate: vt dī. 4. meta. sz cum nihil sciat nisi verū: nihil scitur nisi ens. g̃ ⁊c. ¶ P. vult Dion. 7° de di. no. q̄ deꝰ cōgnoscit res: eo mō quo rebus tradidit eē: sz non entibus nō tradidit eē. g̃ nō entia nō cognoscit. ¶ P. Scia dicit reℓ ad scita: sed que dicūt respectū ad creaturā: non conueniunt deo nisi creatura exīte. ergo ⁊c.

In ꝯrariuz est: qz Lom. 12° meta. vult q̄ se habēt entia ad sciaz nraz sic sciētia dei se hz ad ipsa: sed entia siue scibilia pñt eē absq̄ scia nra. g̃ cētz cōparet̄ eꝰ diuina scia ad entia q̄s scia nra poterit esse scia dei nō entiū: vel nō exīentibus. ¶ P. Agēs per itellm habet p̄cognez ꝓductoꝝ ab ipo anteq̄ in esse ꝓducanť. aliter. n. casualr hñ ageret: sz cum deus sit agens per itellm: qz est itellectualis nature: nec casualr agat cū sit pm̄ agēs: oia dirigēs in suos fines, p̄cognez habebit ꝓductoꝝ ab ipso anteq̄ in esse ꝓducanť.

Responsio. qdā sic dicunt q̄ qcqd cognoscit: opz aliq̄ mō esse: qz qō nullo° est: nullo° cognoscit. Esse aūt rei triplr pōt accipi. vz. in suis causis in nā ꝓpria: ⁊ in cogne cognoscētis. Res aūt brītes eē in nā ꝓpria fm qōcūq̄ tēpus habeāt tale esse ab eterno deꝰ eē eoꝝ cognouit: qz nō soluz ea cognouit in suis causis vel put in cognoscēte erāt: sz etiaz cognouit ea in suo eē. Et ratio est: qz cum in tpe hñ acceptura eē a deo, cognoscēda erant in tali tpe fm eoꝝ esse. Si g̃ ea nō cognouisset ab eterno fm tale esse aliqd diuine scie accessisset ex ꝓgressione rerū in esse: qō est inconuenies. ¶ Opz g̃ nos ponere q̄ etiā fm esse nāe eoꝝ a deo ab eterno sunt ꝓducta: ⁊ ℣ appellat̄ scia visionis. que aūt nec sunt nec fuerūt nec futura sunt, possibilia: nī sunt eē sciunť a deo put habēt eē in suis causis: vel put sunt in ipo tanq̄ in cognoscēte: et ℣ vocat̄ scia simplicis notitie. Cognoscit g̃ deus non entia siue sint futura: siue possibilia eē: siue ꝑterita. ¶ Sz sic soluēdo ad qōnē nō dat̄ cā quare scia dei sit nō entiuz. ¶ Ideo nōn: q̄ vt supius tāgebat̄ itelligē dei segī modum nature eius: sz nā diuina nō determinat̄ per aliqd eē: ideo nec opz scita a deo per eē actuale determ eē: sed ipse absq̄ determ actualis esse scire poterit qōlibet scibile vt scibile est: ⁊ oēs modos scibilitat̄ eius: vno simplici intuitu intuet̄: vt cognoscit vno simplici intuitu rem ꝑtem ꝑteritā ⁊ futurā: ⁊ totū eē rei fluxibile influxibilr cognoscit. Cognoscit. n. futura, futura eē absq̄ eo q̄ in scia sua sit futuritio: ⁊ qz totū eē rerum futuroꝝ ⁊ possibiliū vnico intuitu videt: opz q̄ nō entiū cognez habeat: cū futura ⁊ possibilia iter nō entia cōputent̄: vñ ad Rom. 4° scribit̄. q̄ deus vocat ea que nō sunt tanq̄ ea que sunt: ⁊ 15° de tri. ca. 13°: vult Aug. q̄ deꝰ nō aliter cognoscat creata q̄s creāda. vno. n. simplici intuitu pñtia futura ⁊ ꝑlta intuet̄.

Ad primuz dōm q̄ falsū nō scit̄: qz nō est aliq̄ modo nisi ꝑsentiue: sed ea que a deo sciunť aliq̄ mō sunt: ⁊ fm eoꝝ actuale eē deter nō sine

hñt nī

N

Prin. 2°.

T. cō. 4.

O

Ter. c. 39.

.f. dist. 36. ꝑn. 1. q. 5. ar. ꝑn. 1. q. 2.

P

.f. Tho. in sū. q. ꝑ. ar.

Que ē sciēa simplicis nōtie ⁊ que visionis fm Tho. vide ē infra d. 39. q. 1.

Q

3 .f. q. ꝑcedēs ⁊ dist. 36. ꝑn. 1. q. 1. Opūs ded.

A

bſe tñ eſſe in cogñe ipſi⁹ cogſcētis. ¶ Ad 2ᵐ dōm q; ve
rū tens ꝓiunct: vñ qđ dz eſſe vez: opz q; habeat eſſe: t
q; que cogſcunt a deo nō ſunt per oēz modū nō entia: t
ſm q; ſunt ſcīet vera ſunt. ¶ Uel dicere poſſumus q;
ſz deus ſciat nō entia: nō tñ ſcit niſi verū: q; ſicut illa nō
entia ſūtaté nō habēt: ſic a deo ſciunt. nam ea que erūt
poſt mille annos nō ſcit deus eſſe nūc: qm nō eſt verū
ea nūc eſſe: ſed ſcit ea tūc futura eſſe: t verū eſt tūc habi
tura eē. Sīlr que nec ſunt nec fuerūt: ſunt tñ poſſibilia:
ſcit ea in ſuis cauſis t in cogñe ſua: ſm q; verū eſt ea eē.
¶ Ad 3ᵐ dōm: q; deus cognoſcit res ſm q; eis tradidit
eſſe: q; vna t eadē ſciētia ſua per quā eſt oīb⁹ cā vt ſint,
eſt id per quod ei oīa nota ſunt. Nō vult ḡ Dion⁹. dicere
deū nō cognoſcē ꝑ⁹ res q̄ eis cē tradat. Sz vult oſtē
dere idē cē per qđ de⁹ eſt cā rerū: t qđ ipſe oīa diſtin
cte cognoſcit: qđ pz ex ꝟbis ſuis ibidē qui ait. q; ſi ſm
vnā cām deus oīb⁹ exīt̄ibus cē tradidit: ſm eādē cām
ſciet oīa: ſicut ab ipſo exīt̄ia: t que in ipſo ꝓexīterūt.
¶ Ad 4ᵐ dōm: q; que dicūt reᵃᵉ ad creaturā actualez
nō ꝓueniūt deo nō exīt̄ib⁹ creaturis: vt nō dī dño niſi
ſit creatura actualr exiſtēs que famulet: ſcia tñ nō fun
dat ſup aliq̄ actuali opōne ꝓcedēte in creaturas: ſīc fun
dat relatio ipoztata ꝓ dīm: ideo pōt ſcire res: ſic abſq;
eo q; ſint, z nō poſſit eē dño abſq; eo q; creatura ſit.

B

Nō dīz bz
relonē dño ex
ſcia: q: ꝑ⁹ di
cit relonē rea
lē dei ad crea
turā: ſed ſcia
dei ad ſcibile
non eſt realis
relatio.

¶ Utrum deus ſciat enūtiabilia. Queſtio. II.
ḡbert. in ſum. par. 1. prīn. 2 4. q. 4.

SEcundo queritr. Utruz deus cogſcat enūtiabilia. Et videt q; nō,
nam itellīus cōponēdo et diuidēdo formar enūtiationē. Sz itellīus diuinus nō itelligit
cōponendo t diuidēdo. ḡ enūtiatio que re
ſpicit itell'm cōponētem t diuidētē ab itellectu diuino
cognoſci nō poterit. ¶ ꝓ. vt vult ꝟbs 3° de aia. ꝓpriū
obm itell's eſt q; qd eſt: t circa talem cognem nunq̄ ac
cidit error: ſed deo ſolum eſt attribuēda cognitio circa
quā nō cadit error. nō ḡ deus cogſcet enūtiabilia: ſz ſo
lum qdditates rerū. ¶ ꝓ. In hō enūtiabilib⁹ ſemp cir
cūcernit tēpus. qđ ḡ nō cognoſcit cum ꝓtinuo t tpe: ſed
eius itellīus eſt abſolut⁹ ab omni tpe enūtiabiliū cogni
tionē non habebit: hō eſt itellīus diuinus. ergo tc. ¶ ꝓ.
Quāto ſubā ſpūalis eſt ſapior: tāto itelligit per pauctio
res ſpēs. cum igit deus teneat gradū ſuꝑmum per vni
tam ſpēm t vnicā formā: vt per cētriaz ſuā oīa cogno
ſcet. Sz cum enūtiatio regrat pluralitatē ꝓceptuū intel
lectus cognoſcēs enūtiatiōes cogſcet per multas ſpēs.
Cum ḡ hoc nō ꝓueniat itellectui diuino. ergo tc.

Tc.c.26.

C

In cōtrarium eſt q; deus habet ſciam oīum
ſcibiliū: ſed nō ſolū eſt ſcientia
de rebus: ſed etiā eſt ſciētia de ſmone. Igit ipſoꝝ enū
tiabiliuz cognitionē habebit. ¶ ꝓ. Deus ſcit oīa ſm q;
eſt eoꝝ cā: vt vult Dion⁹. 7° de dī. no. ſed ipſoꝝ enūtiabi
liū deus eſt cā. ḡ ipſa enūtiabilia cognoſcit.

D

Ep. 4. ſdlcet.

Respondeo dōm cōem ſniam eſſe t verā deuz
cognoſcē enūtiabilia nō enūtiabi
liter. Duo ḡ declarāda ſunt. ꝓmo deū cognoſcere nō
enūtiabilr. Scōo eum ipſa enūtiabilia cognoſcē.

ꝑ⁹ pars

¶ Primū ſic oſtēdit. nam ille enūtiabilr itelligit qui in
itelligēdo enūtiationē formar. Nam formare per itelle
ctuz nō ſolū eſt diffinire (q̄ actionē itell's ꝟbs in 3° de
aia appellat itelligētiā indiuiſibiliū.) Sz etiā eſt enūn
tiare: q; a Lōn. appellat fides. Ad B aūt q; itell's itelli
gēdo enūtiationē formet, duo regrunt. ꝓmo q; in eo
ſit pluralitas, for⁹ſ ſine ſpēz itelligibiliū. nā in formādo
enūtiationē regrit quedā cōpoſitio: que ſine plītate cō
ceptuū vel itellectuū eſſe nō pōt: vt pōt patere ex 3° de
aia. vbi de itellectu ſimpliciū t cōpoſitoꝝ determinat.

T.c.d.21. 2ᵐ

E

Ad enūtiatio
nē regrit plu
ralitas ſoluꝫ.
2° ſucceſſio in
itelligēdo.

Q; de⁹ nō co
gnoſcit enun
tiabiliter.

Ad primū dēm
q; ibi eſt
ꝑ⁹ deū
ſic
cogſcit
indiuiſibi
liter: vt
dī 7° de
dī. no.
ſed cū
cognoſcere diuiſibilia indiuiſibilr ſit cognoſcē compoſita
incōponibilr cum enūtiatio ſm q; hō cōponez ipozter:
ex quo cogſcit deus cōpoſita incōponibilr, cogſcit enū
tiabilia nō enūtiabilr. ¶ Ad 2ᵐ dōm q; itellīus nō acci
dit error ex eo q; itelligit cōpoſita: ſed ex eo q; itelligit
cōponēdo t diuidēdo: vnde t circa itellectū ſimpliciuz
vt itell's itelligit qdditates rerū: ibi per accidēs pōt ali
quis error ꝓuenīre rōne cōpoſitionis t diuiſionis vt attri
buat diffōnez nō ꝓpo diffinito: vel ſi ꝓtes diffōnis incō
uenīēter ꝓiūgat. Tota ergo cā quare itellīus errat: eſt q;
cōponit t diuidit. vel ex modo intelligēdi. nō aūt ex eo
q; itelligit cōpoſita. Si ḡ aliqs ſimplici ſuitu cōpoſita
ſic intelligeret: in itelligēdo compoſita nō erraret: t q; deus

T.c.25.

T.c.38.

G

H

I vno simplici intuitu intelligit oia enūciabilia: ex eo q̄ ei talem cōgnez attribuimus nō ponimus q̄ in cōgne sua possit admisceri error. ¶ Ad 3m dōm q̄ tēpus qō regrit ad talia enūciabilia cōgscit a deo. nam nō solū deus scit rem eē vel nō eē: sed etiā scit ea eē in tali tpe vel nō eē. cōgscit.n. rem pfecte: quātū ad oēm sui cognem. igit ipsa enūciabilia fm q̄ tpib⁹ sbiecta sunt cōgscuntur cō gnoscit ea inpaliter. nā sicut cum ipse sit imālis cōgscit mālia imāliter: sic cuz sit inpalis cognoscit tpalia: et ea que sunt sbiecta tpib⁹ intēporalr. Nō obstāte ḡ q̄ sua itellas est absolut⁹ a ptinuo et tpe poterit enūciabilia: et ea que circūcernūt tēpus cognoscē: sicut nō obstante q̄ ipse imālis existit mālia cogscit. ¶ Ad 4m dōm q̄ non arguit ratio/deū nō cognoscē enūciabilia: sed solū pcludit euz nō cognoscē ea enūciabilr: et cōponēdo et diuidēdo: et per pluralitatē spēz itelligibilitū: siue per plūrates
K itellectuū differētū a diuina cētia qō pcedimus.

¶ Utrum sciētia dei sit infallibilis: vel vtrum futura cō tingentia cognoscantur. Questio vnica.

Tho. in sum. par. 1. pn. 14. q. 3. et q. de veritat pn. 2. q. 13.

QUAMO querēdū est de infallibilitate diuine scie: et qz tota cā huius dubitatiōis pturgit ex ptingētia rerū: qz nō videt possibile q̄ futura ptingētia infallibiliter sciri possint: ideo q̄remus vtrū futura
Cō. 7. ptingētia cogscātur a deo. Et videt q̄ nō: qz fm Comm. in 7o meta. que sunt in vna dispōne et pūt eē in oppositā nō sunt scibilia: sed fm Phm p̄ Priox cōtingens ad vtrūlibet pueniēs in oppositā q̄litatez. ḡ de rōne ptingētium ad vtrūlibet est q̄ sciri nō possint cum nō habeāt immutabilē subam: et scia sit solū eox que immutabilē subsātiam sortiunt: vt dī in pn⁹ arith⁹. ¶ P. Qn aliqd dī de aliq: quo posito: sequit ẓriuz eius de quo dī illa positio est impossibilis: vt si diceret rōnale eē asinum: qz ad eē
L asinum sequit irrōnale qō est ẓriū sibi talis positio est impossibilis. Sed si ponunt ptingētia a deo sciri ponunt ptingētia esse nēcia que ex opposito ptra ptingētia diuidunt. ḡ talis positio stare nō pōt. Qz aūt hoc sequat sic est videre. nam scia dei est ifallibilis. igit opz q̄cūq⁹ effectus quātūcūq⁹ ptingēs qui ponit a deo pscitus q̄ infallibiliter eueniat: sed qō ifallibilr euenit est nēcius. ḡ si ponit ptingēs a deo sciri ponit ptingēs esse nēcium: propter qō positio est impossis. ¶ P. Si dicat q̄ ptingens vt a deo scitus est nēcium nō necessitate absoluta: sz necessitate cōditionata: nō necessitate ptis: sed necessitate ptis: vt sicut nēcius est sortē moueri si currit. ¶ Cōtra. qđ aīs est nēcium: et aīs est nēcius. Tūc necessitas ptis et necessitas ptis nō differūt: siue nō differūt necessitas absoluta et cōditionata: vt si diceres bō est subalis est aial: qz aīs est nēcium: vt qz nēcie est dominē esse
M aial: nō solūz est ibi necessitas ptis sed etiā ptis: et illa cōditio pro non cōditione bāt ps: ita est ex parte ista: qa res pscīri a deo est nēcium: cum dī B de necessitate erit: si a deo pscitum est: nō solūz est ibi necessitas ptis sed etiā ptis: vel nō solū est ibi necessitas cōditionata sed etiā absoluta: cum in tali ptia aīs nēcium sit: quia necesse est res a deo pscitas eē. ¶ P. Ex maiori de nēcio et minori de ineē: sequit pclo de nēcio: vt pz per Phm p̄ Priox. ca. de mixtione. sed ista est de nēcio/omne scitum a deo de necessitate eueniet. Ista est de inesse: B est pscitū a deo. ḡ sequit pclusio de nēcio. vz. q̄ de necessitate eueniet: sed cum de q̄libet scito a deo talis fyllo fieri possit. ergo nihil a deo scitur nisi qō est nēcium. nō igit ptingētia sciunt ab ipso. ¶ P. Si dicat bāc esse duplicē. vz. scitum a deo de necessitate eueniet: qz pōt intelligi cōpositē vel diuisē si accipiat cōpositē/vera est. nam quelibet res relata ad pscientiā diuinā: et inquātum est a deo pscita nēcia est: sed si accipiat diuisim est falsa. nam ipsa res que a deo scitur: si in se cōsideret: et diuisim accipit nō pot cōponi cum B re⁹: inquātū subiacet diuine pscientie: sic pōt euenire et nō euenire. ¶ Cōtra. aliq̄ sunt separabilia admixtē aliq̄ inseparabilia: in rebus separabilib⁹ habet locū pdicta distinctio. nā sedēre ambulare est possibile. Si accipiat compositē: et pro toto dicto: sic est falsa. Sed si accipiat diuisim sic est vera. nā iz Petrus vt est ẓnūc⁹ sessioni nō conueniat ei ambulare: eo q̄ sil sedere et ambulare nō possit: sed petrus in se acceptus vel suppo⁹ illud cui inest sessio in se cōsideratū ambulare pōt. igit pro tāto talis distinctio in ppōsito bz locuz: qz sessio est separabilis a subito cui inest: nō bāc/boiez rōnalē possibile est eē irrōnalez nullus distingueret mō pdicto: qz rōnabilitas ab boie separari nō pōt. cum igit qō semel est a deo scitū semp sit ab eo scitū: et res nō possit diuino nō subiacē immutui distinguere hanc. prescius a deo de necessitate eueniet: fm sensum compositus et diuisum: videtur superfluum et inane.

In cōtrariū est: qz deus oia nouit: sed aliq̄ sunt cōtingētia: vt pz per Phm primo peri. et. 9. phy si. Aliter. n. nēm pscilari et negociari supuacuū cēt. igit ptingētiū deus bēbit sciam. ¶ P. Si cō tingētia nescīunt B nō est: nisi qz cause eox impediri pūt: et ideo pūt non euenire. pter qō de eis certa scia bīi nō pōt. si igit eēt aliqs qui oia impedimēta cogsceret: posset scire de q̄libet ptingēti: vtrū eueniret vel nō eueniret: et de ptingētib⁹ ifallibilē hāc notitiā. cuz igit deus qui est oiuz cognitor cui⁹ oculis oia nuda et apta existūt: oia impedimēta et impedire valētia: quēlibet effectū videat/ptingētia rerum suā cognem nō impediet. ergo ꝛc.

Rndeo dōm q̄ hāc qōnez Boet. in 5o de pso. dilīgēter pertractat: et in ptractādo eam p̄ remouet errorē quozūdā: qui quesiti difficultatē vitare volētes dicebāt nō eē aliqd vērum: qz id diuina puidētia futurū eē p̄spexit: sed cōtio potius: qm̄ qd futurū est id diuinā puidētiā latere nō possit. Hic aūt dicētes dup⁹ male dicūt. Primo: qz falsa suscipiūt. nō. n. verum est: ideo aliqd a deo p̄scitū eē: qz futurū est: sed potius e⁹ futurū est: qz a deo pscīt: et iō Boet. ait. q̄ pposterū est vt eterne pscientie tpaliū euentus cā eē dicat. Scdo male dicūt: qz ꝛcisso eis falso qō accipiūt nō bīt intētuz. nā siue ponat necessitas in rebus ex diuina pscientia siue ipsi diuine pscientie reruz euēt⁹ necitatez iponat q̄cūq⁹ mō dicat necitas est euēt⁹ rerū: pp qō nihil est ptingēs et rerū ptingentiū a deo negamus notitiā: eo q̄ nihil tale eē dicam⁹.
¶ Remota ḡ falsa opinione pdict⁹ pcedit Boet. ad ingrēdā vitatez q̄siti. Et 4o facit. Nā p onēdit deū ipsorū ptingentiū hic sciaz: et nō opionez solū. Scdo manifestat a rebus ptingentiā nō tolli ex ip⁹: q̄ ipe deus ipsas ifallibilr pscit. Tertio: qz ex B segī vnū et idez esse ptingēs et nēcium onēdit nō esse inconuenīs res in se cōsideratas ptingētes esse: ad diuinā tn pscientiā relatas: nēcitatē quādā habere. Quarto et vltimo pcludit diuinā sciaz ifallibilez esse et puenire oēz mutabilitatē rerū: pp qō rerū mutabilitaz nō ifringit pscientie diue firmitatē. ¶ Propter p⁹ notandū: q̄ vt Boet. ait. cā bō erroris q̄ oia scita a deo nēcia esse dīr/est: qz sic dicēs q̄ q̄ ex ipa rerū vi atq̄ nā oia cogsci existimat que sciunt: qō totuz cōtra est. omne. n. qō cogscit: nō fm sui vim: sed fm cogscētis potius cōprehēdit facultatez. Uidemus. n. vnā et eādez figurā rei vno intuitu cōprehendi a visu successiue: nī et per diuersas manus impōnes cōprehēdi a tactu. Si ḡ

omne

N nōs et in rōne ad B radicez illius distinctionis de sensu composito et diuiso.

O

P

Hoc modo Boetq: quā valde vulgo ꝛc.

Q

p⁹ pars. q. nō deum hic sciam ipoz cōtingēnā nō sola opinionē.

Et⁹.

A

ēmne qđ scitur nō ex sua sz ex cognoscētis nā cognoscit cum ois itellualis suba coḡscat res nō ſm modū reruz: sz ſm mo᷒ suḃe suc ituemur:nūc ḡituz ſas est qd sit di uine suḃe stat᷒: vt ex mō suḃe sue que sit eius scia possimus agnoscē. Deū aūt esse eternū rōne oiuz approbat. eternitas aūt est iterminabilis vite tota simul ⁊ pfecta possessio.que ḡ qđ vel mēſura variabili mensuranī:nō totuz eoz esse simul possidet.est.n. ppriū soli᷒ dei vt interminabilis vite totā pariter cōpletā pñtiā obsq; ſuccessione ⁊ ptēſione possideat.si igit indiciuz nō attēdit ſm nā scitoz sz scientis:cum deus eternus sit:⁊ in eternitate ꝑas ⁊ posteritas esse nō possit:nec in ea ptēſio aliq̄ inueniri valeat tot᷒ stat᷒ reruz qđli variationi subiect᷒ a deo/pñtialr cernit.nō est ḡ incōueniēs deuz ptingētiuz hīe sciam:cum ptingētia relata ad coḡnez diuinā pñtia sint:⁊ vt pſentia sunt ſm esse deter᷒ exīstāt:rōne cuius ipsoz ptingētiuz ifallibilis scia esse pōt.sz ḡ futura ptingētia ſm sui nām indeterminata sint:nī qz deus ea pñtialiter videt cum eius scia eternitate mēſuret ptingentiam:⁊ ſm sui nām indeterminato᷒ deus certā coḡnez habebit:qđ ꝓmo declarādum dicebatur.

B

2ª pa. q. Ex ifallibilis reī notitia et cuidēm non tollit ꝓtorum ptingentiam.

¶ Qđ aūt ex B a rebus ptingētia nō tollat:qđ fuit 2° ꝓpositum pōt de facili declarari.naz sz oia relata ad diuinā coḡnem ei exīstāt pñtia:qz nī videt ptingētia ptingēter accidere ⁊ nēcia nēcio euenire a rebus nēcys nō tollit necessitas:nec a ptingētibus ptingētia. Et hoc est qđ Boet.ait.in declarādo ꝛitatez qōnis ꝓpoſite/dicēs.q. diuina ꝓnotio reruz:nām ꝓprietatēq; nō mutat.talia.n. apud se pñtialr videt qualia in tpe olim futura preueniēt:nec reruz iudicia cōfundit:sed vno mētis intuitu tā nēcia q̄ non nēcia vētura dignoscit:qđ exēplo sensibili manifestat. ¶ Uidēt enim boles vno iuitu ambulare boiem in terra ⁊ oriri in celo solem:⁊ q̄uis vtrūq; vno ſpectu ꝑcernant ⁊ innitendo in neutro decipiant:sed vtrūq; ifallibilr pñt assererc:bois nī cursum esse volūtariuz indicāt:dicūt nī esse nēciuz ortū solis:⁊ ꝓp talem visionē a cursu nō tollit ptingētia: nec ab ortu solis necessitas amouet:sic ⁊ deus sz vno simplici iuitu totum decursum rerum tā nēciaz q̄ ptingētiū:pñtialr videat ⁊ in nullo ſcientia eius falli possit:nī qz videt cōtingētia ptingēter accidē ⁊ nēcia nēcio ꝓpter talem visionē nec ptingētia a ptingentib᷒ nec necessitas a nēcys amouet.

Ex᷒

C

De᷒ videt cōtingenter accidere ea nēcia nēcio accidē.

3ª pars. q. Nota q res i se cōsiderate dicūt ptingētes sint:⁊ relata nī ad diuinā essentiā quādā necessitatē ꝛbāt.

¶ Qđ aūt vnuz ⁊ idem ſm sui nām acceptū possit dici ptingēs:ad coḡnem nī diuinā relatum quādā necessitatez ꝛbat.qđ 3° fuit ꝓpo᷒ sic ostēdi pōt. Nā qlibet ptinges cum pñtialr est q̄dāmodo nēcium est:qz ſm ꝓbm in ꝓ pibermn.omne qđ est/qñ est necesse est eē:ꝛsideratū nī vt futuruz nō nēcium est cum indeter᷒ sit:⁊ cause a qb᷒ habet oriri ipediri possint.Cum igit ptinges futurū ſm suā nām futuruz sit:relatuz nī ad diuinā coḡnē pñtialiter existat in se acceptū ptinges erit:vt nī a deo scit quādā necessitatez ꝛbit.nam vt ait Boet.si mutabilia ad diuinā notiriaz referant nēcia sunt:si per se ꝛsiderētur sunt necessitatis nexibus absoluta . Qz declarat per sile.naz sicut omne qđ sensibus pz si ad rōnem referas vle est:si nī ipm ſm seipm ꝛsideres quid singulare existit:ita q̄ idem aliter ⁊ aliter acceptū vle ⁊ particulare est:⁊ per ꝓsequens mutabile ⁊ imutabile:eo q̄ singularia mutabilia sunt.vlia ꝛo mutabilitatis legi subiecta nō existūt:sic idem est ptinges ⁊ nēciuz : ptinges si in se accipiat.nēcium ꝛo si referat ad diuinā notiā.

Ex᷒

D

4° pars. q. Qz res mutabilitas nō infringit diuine ſcientie firmitatem.

¶ Ex hoc aūt apparet qđ fuit 4° ꝓpo᷒.vz.diuinaz ſcientiam falli nō posse.nam sz ptinges vt futuruz est possit esse ⁊ nō esse:ꝓpter qđ in ptingētibus futuris nō est determinata veritas:vt ꝓbat in ꝓ pibermn.qz possibile est nunc incidi ⁊ non incidi:ptingēs nī vt pſens est deter᷒ est:qz nō pōt fīi esse ⁊ nō esse:⁊ qz tota ratio ḡre qs fallit erga ptingētia est ꝓp indeter᷒ eoz cuz oia talia relata ad diuinā sciam pñta sint ⁊ deter᷒ circa ipa diuina cognitio falli nō pōt.Cā aūt assignata ḡre deus habet ifallibilez sciaz ptingētiuz.si nī ꝛsideramus ex isto ꝑn᷒ sumit originē:qz habet nām indistātē ab esse:⁊ ideo eē suū:qz nō est esse receptū in aliq̄ est eē interminatuz:⁊ qz eternum idē est q̄ ex terminos/tale eē qđ est interminatū ⁊ ex terminos/eternitate mēſurat:vñ idez est arguere esse diuinaz eternitate mēſurat:⁊ totū fīi est. Ideo cognitio dei que segt mo᷒ nāe eius est oiuz pñtialr ⁊ deus oia fīi videt:vñ in nullius coḡne decipit ⁊ arguere nā diuina nō determinat per eē:sz est ipm esse:ideo pōt oia cognoscē ⁊ singula pñtialr videre:ab sq̄ eo q̄ determinet ꝓ esse: ꝓp qđ totuz cursum rerū vno iuitu ispiciēs in ullius rei coḡne quātumcūq; ptingētis decipit. Apparet ḡ ex isto ꝑn᷒ q̄ deus habet nām indistātē ab esse:multas qōnes esse solutas. Nā ex B solui᷒ deū pticularia pticulr coḡscere:ab sq̄ eo q̄ ex pcessu rerum aliqđ sue coḡni accrescat. Ex B etiā 2° solui᷒ vtrū deus oia vnifozmiter coḡscat:vt supza oñsum est. Ex hoc etiā manifestuz est quo deus coḡscit nō entia:qz nō indiget q̄ res determinent per actuale eē:ad B q̄ videat ea esse. Ex B etiā 4° habemus notitiaz solūdi quo deus enūtiabilia nō enūtiabiliter videt. Ex isto etiā ꝑn᷒ solui᷒ 5° q̄stio ꝓpoſita:vtruz deus coḡscat ptingētia:vt est per habita manifestuz.

F

Nota q̄ pnēs tenuo ex eo q̄ deū nā est in dūtate ab esse. .f. vt. eadē ꝑa. l. q. 2.

Ad primuz dōm q̄ cuz nulla res possit fīi esse ⁊ nō esse:⁊ q̄libet res a deo pñtialr coḡscat cuiuslibet rei est eē deter᷒ vt a deo cognoscit. Nā sicut deū est q̄libet relatuz ad diuinā coḡnē quādā necessitatez ꝛbit:⁊ quādā imutabilitatē suḃe sortit: ideo cuiuslibet rei quātumcūq; ptingētis deus coḡnez hīe poterit. ¶ Ad 2m dōm q̄ vnum ⁊ idē esse ptingēs ⁊ nēcium nō est incōueniēs diuersis respectib᷒:sicut idez est vle ⁊ pticulare corruptibile ⁊ ꝑpetuz:accipiēdo ꝓpetuz:ſm q̄ vlia semp esse dīr:aliter ⁊ aliter sumptū: ⁊ qz ptingētia est in reb᷒ ſm nām ꝓpriā siue ſm cās pximas:nī necessitas inest eis/nō ſm ꝓdicta:sz put cōparātur ad diuinā sciaz:ideo nō sunt opposita que dicebant opposita.res ḡ de necessitate euenīt nō simplr:sz put referunt ad diuinā sciaz:vñ bñ dictū est q̄ ibi est necessitas cōditionata nō absoluta. Uel q̄ sub aliq̄ ꝛbis dī/ est ibi necessitas pñtie nō necessitas pñtis. Quare autez necessitas cōditionata ⁊ absoluta appellata est nēcitas pñtie ⁊ pñtis infra dicetur. ¶ Ad 3m dōm:q̄ sz oia a deo scita sint:⁊ vt a deo sciunt dicātur nēcia:dī nī bō necessitas cōditionata:qz diuina scia rebus necessitatē simp᷒ nō imponit.nā ex B res nēcie dicunt:ex eo q̄ cōparantur ad diuinā sciam:qz deus oia pñtialiter videt. Sz ex pñtialitate nō sumit necessitas absoluta sz cōditionata: sic omne qđ est q̄n est necesse est eē:vnde nō est sile qđ pro silī ponebat.nā boiez eē ſbam:qz est alal est nēciuz absolute:sed rez eē nēciaz:qz a deo scitur est nēciuz sub ꝓditione:vt dictū est.Et B est qđ Boet.dicit 5° de ꝓsol. in solūdo talia arg᷒ inquies q̄ due sunt nēcitates:vna simplex ⁊ absoluta veluti necesse est oēs boies eē mortales:altera cōditionis vt necesse est aliquē ambulare: si ipm ambulare scias: vñ talis necessitas silis est necessitati qua dī necesse est aliquē gradi cuz gradit . ¶ Ad 4m dōm q̄ maioz de nēcio ⁊ minoz de ineē si debēt inferre ꝓnez de nēcio dz eē maioz de nēcio absolute:⁊ minoz de ineſſe simplr:sz sciaz a deo esse nēciuz nō est verus necessitate absoluta:sz cōditionata. Rursum omne sciū a deo eē nēciuz si itelligat cōpoſite vera est neces/

G

H

Nō ē.n. nēcīe deū aliud scire nisi ſpposito q̄ illō futurū sit visonia. .f. scia. est aūt futurū nō q̄ ꝺo sit illō visionis nōtiaised q̄ vult vt sit: q̄ tm vult vt sit ptingenter ut ptingēs sit.

I situe ꝓditionata: ſz ſi intelligaſ diuiſim nō eſt verū: eo q̄ res ꝓtingēs ſm ſuā ꝓſide" nāz: vel put in ſuis cauſis. nō relata aūt ad cognem pōt euenire ⁊ nō euenire. ¶ Ad 5" dōm: q̄ ꝛz q̄libet res a deo ſcianť: ⁊ ſi ita nō ſunt ſepa rabilia ſm actū: q̄ nō pōt eſſe res facta vel fienda q̄n a deo ſciať: ſunt tñ ſeparabilia ſm rōnez ſiue ſm relonē. Nā pōt res ſcita a deo referri ad eius ſciam: vel referri ad cās ꝓximas: ⁊ talis diuiſitas ſufficit ad B q̄ idem cō tingēs ne eius dicať. nō eſt igiť incōpetēs ꝓdicta diſtinctio: q̄ ꝛz oia ſint ſcita a deo: poſſumus tñ eas referre in cās ꝓximas ſm quas ꝓtingētia eſſe poſſunt.

SUper ſupꝛa ſup illo. Ita exponēres qđ ait Origen. Uſ q̄ Magiſter nō ſufficiēter exponat. vult. n. q̄ futurū re" diuine ꝓſcētie ſit cā ſine qua nō: ſz ex B vt vī mō bī intēto Origen. Nā ſic futurū eſt K cā ꝓſcētie diue loq̄ndo de cā ſine qua nō: q̄ nō pōt eſſe q̄ aliqđ ſit futurū: ⁊ id nō ſit a deo ꝓſcitum: ita ꝓſciētia eſt cā futuri: q̄ nō ꝓt eē q̄ aliqđ ſit a deo ꝓſcitū: ⁊ id nō ſit futurum. Origen. aūt ait: qđ nō ꝓpter aliqđ erit: q̄ id ſcit de" eē futurū: ſz q̄ futurum eſt: ideo ſciť a deo anteq̄ fiat. Opz ḡ ſic aſſignare cāſalitatem q̄ futurū dicať cā ꝓ ſcietie nō ꝓſcia futuri. Ideo nōn" q̄ dup' eſt cā in ſſerēdo ⁊ in eēndo: loq̄ndo de cā ſz eē futurū nō eſt cā ꝓſcie diuine: ſz eſt cā ſm illatiōez. nā ſi eſt futurū aliqđ iferre poſſum" q̄ ſit a deo ꝓſcitū: ⁊ ſz ꝓſciēna ſit etiā cā futuri ſm illationē: q̄ ſi eſt aliqđ a deo ꝓſcitū illud eſt futurū. Nos aūt qui p ea que facta ſunt inuiſibilia dei indica mus videntes res euenire ⁊ ſuos curſus agere: iudica mus eas a deo eſſe ꝓſcitas. nō aūt p diuinā ꝓſciēnā iudi camus res eſſe futuras: eo q̄ ipſa ſm ſe nob nō ſit notū. accipiēdo igiť cām ſine qua nō ꝓ cā ſm illationē no ſtrā futurū eſt cā ꝓſcētie nō ꝓſcientia cā futuri.

Dup' cāl eēndo ⁊ in ſſerēdo vt ſine qua nō: ſm quā futurū eſt cā ꝓſcētie: ſed ſm eām in eēndo ꝓſciēna eſt cā futuri.

¶ Utrum ſciētia dei poſſit augeri vel minui: L vel aliquo modo mutari: vtrūq̄z enim videť poſſe ꝓbari. Diſtin. XXXIX.

PReterea q̄ri ſolet: vtruz ſciētia dei poſſit augeri vel minui: vtrūq̄z enim videtur poſſe ꝓbari. Q̄ diuina ſciētia poſſit augeri vel mutari: hoc modo ꝓbať: q̄ pōt deus ſcire qđ nunq̄z ſcit. Eſt enim aliqs qui non eſt lecturus hodie: ⁊ tamē pōt eſſe vt legat hodie: pōt enim hodie legere. Nihil aūt pōt fieri qđ nō poſſit a deo ſciri. Pōt ergo deus ſcire hūc lecturū M hodie. pōt ergo aliqđ ſcire qđ non ſcit. ḡ pōt eius ſcientia augeri vel mutari: eadēq̄z videť poſſe minui. Eſt enim aliqs hodie lecturus qđ deus ſcit lecturū. At pōt eſſe vt nō legat. ḡ pōt deus non ſcire hūc lecturū. pōt ergo nō ſcire aliqđ qđ ſcit. ergo pōt minui eius ſcientia vel mutari. Ad qđ dicimus: q̄ dei ſciētia oino imutabilis eſt: nec augeri poteſt vel minui. Nam vt ait Aug. in. xv. lib. de tri. Sciētia dei eſt ipſa ſapiētia: ⁊ ſapiētia eſt ipſa eſſentia ſiue ſuba dei: q̄ in illius nature ſimplicitate mirabili non eſt aliud ſape ⁊ aliud eſſe: ſed qđ eſt ſape: hoc eſt ⁊ eſſe. Idcoq̄z nouit N oia verbū que nouit pater: ſed ei noſſe de ꝑe eſt ſicut eſſe. Noſſe enim ⁊ eſſe ibi vnuz eſt. Et ideo ꝑ ſiť eſſe nō eſt a filio: ita nec noſſe. Proinde tanq̄z ſeip̄m dicens. Pater genuit verbū ſibi equale per oia. Nō enim ſeip̄m ite gre ꝓfecteq̄z diciſſet: ſi aliqđ minus aut am plius eſſet in eius ꝙbo q̄z in ſeip̄o. Hoc eſt ḡ oino ꝙbuz qđ pater: nō tñ eſt pater: q̄ iſte fi lius: ille pater. Sciūt ergo inuicez pater ⁊ fi lius: ſz ille gignēdo: iſte naſcēdo. Et oia que ſunt in eoz ſciētia: in eoz ſapiētia: in eoz eēntia: vnuſq̄ſq̄z eoz ſimul videt: nō ꝓculatim aut ſingulatim velut alternante ꝓſpectu hinc O illinc ⁊ inde: huc ⁊ rurſum inde: vel inde in aliud atq̄z aliud: vt aliqua videre non poſſit niſi nō vidēs alia: ſed oia ſimul videt: quoꝝ nullū eſt quod nō ſemp videat ⁊ ſciat. Eius itaq̄z ſcientia inamiſſibilis ⁊ inuariabilis eſt. Ipſa ꝙo ſcientia ⁊ amiſſibilis ⁊ receptibilis eſt: qa nō hoc eſt nobis eē qđ ſcire. Propter hoc ſicut nſa ſciētia illi ſciētie dei diſſimilis eſt: ſic ⁊ noſtrū ꝙbū qđ naſciť de ſciētia noſtra: diſſimile eſt illi ꝙbo qđ natū eſt de ꝑe ſcientia. Ex hac aūte clare oſtēdiť ſciētiam dei oino inuariabiliť eſſe: ſicut ipſa eēntia dei oino inuariabilis eſt: ⁊ q̄ pater ⁊ filius cum ſpūſan cto ſimul oia ſciūt ⁊ videt. Sicut ergo nō po P teſt augeri vel minui diuina eēntia: ita nec di uina ſciētia: ⁊ tñ ꝓcediť poſſe ſcire qđ nō ſcit: ⁊ poſſe nō ſcire qđ ſcit: q̄ poſſet aliquid eſſe ſubm eius ſciētie qđ nō eſt: ⁊ poſſet non eſſe ſubm aliqđ qđ eſt ſine ꝓmutatiōe ipſius ſcie.

¶ Oppoſitio an deus poſſit nouiter vel ex tē ꝓre ſcire vel ꝓſcire aliquid.

Hic opponitur a gbuſdā ita. Si de" poteſt aliqđ ſcire vel ꝓſcire: qđ nunq̄z ſciuit nec ꝓſciuit. Pōt ergo ex tpe aliqđ ſcire vel ꝓſcire. Ad qđ dicimus. Pōt qdem deus ſcire vel ꝓſci Q re omne qđ pōt facere: ⁊ poteſt facere quod nunq̄z fiet. Pōt ergo ſcire vel ꝓſcire quod nunq̄z fiet: nec eſt nec fuit: nec illō ſcit vel ſci uit: neq̄z ꝓſcit vel ꝓſciuit: q̄ ſciētia eius nō eſt niſi de bis que ſunt vel fuerūt vel erunt: ⁊ ꝓſciētia nō eſt niſi de futuris. Et ꝛz poſſit ſci re vel ꝓſcire qđ nunq̄z eſt vel erit: non tamē pōt aliquid ſcire vel ꝓſcire ex tēpore. Pōt vtiq̄z ſcire vel ꝓſcire qđ nunq̄z eſt nec erit: nec illud ſcitum vel ꝓſcitū eſt ab eterno. Nec tamen pōt incipe ſcire vel ꝓſcire illud: ſed ita

pōt

A pōt modo scire vel p̄scire: sicut pōt scisse vel precisse ab eterno. Si.n. dicas eu3 mō posse scire vel p̄scire qō ab eterno nō sciuit vl' p̄sciuit. i. ita qō ab eterno nō sciuerit vl' p̄sciuerit quasi vtrūq3 fil' esse possit falsu3 est. Si vo dicas eū posse mō scire vel p̄scire qō ab eterno nō sciuit vel prescinit. i. habere potētiam sciēdi vel p̄sciendi ab eterno ⁊ mō aligd: nec tñ illud p̄scitū est vel futurum: verū est. Non pōt ergo nouiter vl' ex tpe scire vel p̄scire aliqd: sicut nō pōt nouiter vl' ex tpe velle aligd: ⁊ tñ pōt velle qō nunq3 voluit.

B ¶ Vtrum deus possit scire plura q̄ scit.

Jtē a quibusdaz dī deus posse plura scire q̄ sciat: qz pōt scire oia que scit: ⁊ pōt aliqua facere que nunq3 erūt: ⁊ illa pōt scire: nō enim aliq̄ incognita facere pōt. Si vo oia essent q̄ mō sunt: ⁊ alia q̄dam faceret que nō sunt nec erūt: ⁊ illa oia sciret. Dico certo plura sciret q̄ mō sciat: nec tñ ei9 scia augeri pōt: qz hoc totū fieri posset sine mutabilitate scie. Constat ergo dei sciaz oino esse imutabilem: nec augeri posse vel minui: sed ei subiecta.

¶ Quod videtur aduersuz illi sñie qua supra dictū est deum semp ⁊ simul scire oia.

C **Et vo qō** predictū est. s. q9 de9 oia sp videt ⁊ fil': vt obuiare qō ait Hiero. in expōne Abacuc. Absurdū est inquit ab ō deducere dei maiestatē: vt sciat p mometa singla quot culices nascāt: quotue moriant: quota pulicū ⁊ muscaz fit multitudo: quotue pisces natēt in aquis ⁊ filia. Nō simus taz fatui adulatores dei: vt duz putē tiaz ei9 etiā ad ima retrudimus: in nos ipsos iniuriosi sum9: eandez irrōnabilitā ⁊ rōnabilitaz putentiā esse dicētes. Hic videt dicere Hiero. q9 de9 illoz minimoz sciaz sine putentiā nō habeat: qō si hoc est: tūc nō oia fil' scit ⁊ semp. Ex tali itaq3 sensu illud dictū eē

D nouerim9 vt deū illa alternatiz vel priculatiz scire neget: nec per diuersa tēpoz momenta sic illa cognouit: sicut p varia mometa illoz quedaz deficiūt: quedaz incipiūt. Nec3 illis alijsq3 irrōnabilib9 ita putet quēadmodu3 rōnabilib9. Nunqd enim vt ait Aplūs: cura est deo de bobus: ⁊ sicut nō est cura deo de bobus: ita nec de alijs irrōnabilib9. Dicit tamē scriptura: qz ipsi est cura de oib9. Prouidentiaz ergo ⁊ curā vliter de cunctis que p̄didit hz: vt habeat vnūq3q3 qō sibi debeā ⁊ cōue

nit. Sed spālez putentiā atq3 curā habz de rōnabilib9 qb9 p̄cepta tradidit: eisq3 recte viuendi legē p̄scripsit: ac p̄mia p̄misit. Hanc putentiā ⁊ curā de irrōnabilib9 nō hz. Ideo dicit Aplūs: qz nō est cura deo de bobus: putet tñ oibus ⁊ curat. i. gubernat oia: qui oibus solez suū facit oriri: ⁊ pluuiaz dat. Scit itaq3 de9 quāta sit multitudo pulicū: culicū: ⁊ muscaz: ⁊ pisciū: ⁊ quot nascāt: ⁊ quotue moriant: sz nō scit hoc per mometa singula: imo simul ⁊ semp oia. Nec3 ita scit vt eādez habeat putentiā irrōnabiliū ⁊ rōnabiliū. i. vt eodem penit9 modo putleat irrōnabilib9 ⁊ rōnabilib9. Rationabilib9 enim3 ⁊ precepta dedit ⁊ angelos ad custodiam delegauit.

¶ Breuis summa predictoz cum additione quoz3dam.

Simul itaq3 ⁊ imutabilr scit de9 oia que fuerūt ⁊ sūt ⁊ erunt: tam bona q̄ mala: prescit quoq3 oia futura tam bona q̄ mala.

Reterea queri solet ⁊c.

Postq̄ quesiuit Magr̄ de scia dei: vtrū sit cā rez: hic spāl'r q̄rit cui9 modi cā existat: vtrū. s. sit variabilis p aug^m ⁊ diminu^ncz. Et duo facit. qz p̄mo q̄rit de hō varietate circa diną sciaz. Scdo monet qōnē circa vlitatē ei9. z° ibi ⌊ Et vo qō supradictū. ⌋ ¶ Circa p^m duo facit: qz p̄mo arguit dinam sciaz augeri ⁊ minui posse. Nā cū possit aliqs nō legē q est lecturus ⁊ legē q nō est lecturus: pōt scire de9 hūc cē lecturū quē nō scit: ⁊ nō scire eē lecturuz quē scit: ⁊ ita augeri ⁊ minui pōt dina scia: qz hz de9 nō scire qō scit: ⁊ scire qō nō scit. Scdo qōnē dissoluit. ibi ⌊ Ad qō dicim9. ⌋ Et duo facit. qz p̄mo soluit. z° istat. z° ibi ⌊ Dic oppōit. ⌋ ¶ Circa p^m duo facit. qz p̄mo oñdit p auctē Aug. dinā sciaz in se inuariabilez eē. z° occidit ea q̄ ponūt varia^nes ex pte scitoz affirmās. qō Aug. dixerat. vz. q9 dina scia in se accepta variari nō pt. z° ibi ⌊ Ex hac auctē. ⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Dic opponit. ⌋ instat ō deter^ns. Et tria facit. naz p̄mo istat: qz si de9 pōt aligd scire qō nescit: vī q9 possit aligd ex tpe scire: qō est inconuenies. Scdo instāter soluit dicens deū nō posse scire qō nescit: ita q9 incipiat de nouo aliquid scire: sed qz ipsa scita mutabilia sunt: ⁊ hz po^ns p̄ducēdi que nō p̄ducit hz po^ns sciēdi qō nescit: attamē eqd scit ab eterno scit: quia nihil p̄ducit in tpe qō nō disposuerit p̄ducere ab eterno. Tertio ostendit quosdaz occedere ea q̄ vident ipoztare variationē in dina scia: vt q9 deus possit scire plura q̄ sciat: referēdo hō variabilitatē nō ad ipsaz sciam: sed ad ipsa scita. z° ibi ⌊ Ad qō dicimus. ⌋ 3° ibi ⌊ Jtē a quibusdā. ⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Et vo qō supradictū. ⌋ monet qōnez de vlitate dine scie seu putentie. Et tria facit. qz p̄mo arguit p Hieron^m. q9 oia nō subiacent dine scie vl' putentie: qz absurdum est dicē deū p singula mometa cognoscere quot culices nascant quotue moriant. Scdo soluit asserens oia esse subdita diuine putentie siue scie: ⁊ q9 deus scit quāta sit multitudo pulicū vel culicū: attamē hō nō scit p momenta tēpoz: sed vno intuitu oia videt. Rursum spālez curā ⁊ spālez putentiā ipse nō hz de oib9: sz so-

I lum de rōnabilib⁹ per qō p̄z solo ad dictuz Piero.t p̄z qūo oia sunt subiecta diuine puidentie:t qūo nō. nam puidētie vīr sampte sūt oia subdita:spāl'r aūt nō. Tertio:breuiter cōcludit deū oia simul t imutabil'r cognoscere.z⁹ ibi [Ex tali itaq3 sensu.] 3⁹ ibi [Simul itaq3.] in quo terminat' sn̄ia lectionis t distōnis.

In p̄m.p⁹ APresenta distōne Magister de duob⁹ deter⁹. ⁹ria de augmēto t diminutiōe dine scie. Scōo de oīa puidētia t vīitate ei⁹:ideo de bis duob⁹ q̄rem⁹. ¶ Circa p̄⁹ querem⁹ tria. ⁹mo:vtrū de⁹ possit nō scire qō scit. Scōo:vtrū possit scire qō nō scit. Tertio:de infinitate scie eius.

K ¶ Utrum deus possit nō scire qō scit. Qō. I.

Ldo.in sum.pre.l.pn.14.q.15.Et m.q de ver.pn.2.q.8.

Cōmē.39. BPrimū sic p̄cedit. Ūī q⁹ de⁹ non possit nō scire qō scit:q3 fm Lorin.in.12.meta. Scia p̄te de deo dī:3 que p̄te de deo dicunt' realr' sunt in ipo t nullo mō variari p̄t:3 si de⁹ posset non scire qō scit:videret' scia eius variari posse.ḡ ꝛc. ¶ P. Scia dei est de olb⁹.si ḡ de⁹ posset nō scire qō scit possz nō scire oia:quod est incōueniēs. ¶ P. Actus dei est ei essentialis t suū scire ē suū eē. Si ḡ pōt de⁹ nō scire qō scit:pōt nō esse qō est:sed hoz est falsum t impossibile. ergo t primū. ¶ P. Quicquid deus scit:ab eterno scit: sed omne eternū est necessariū:qō est necessariuz semp est vno modo.ergo nō potest nō scire qō scit:quia tunc simul scire nō esset necessariū.

L.cō.10. In cōtrariuz est:q⁹ deus est agens a ꝓpositō: sed potētie rōnales:vt dicitur.9. meta.sunt ad oppositū.ḡ de quolibet dici pōt q⁹ deus pōt illud facere t non facere.cum ergo possit nō facere que facit:potest nō scire que scit.

L Rñdeo dōm q⁹ act⁹ diuini z⁹ accipi p̄t. Nuz gdā nō sunt trāseuntes in exteriorē māz:nec dicunt' respectū ad aligd ex⁹:t hoz act⁹ sunt illi p quos pduc̄t' psone vt gñare t spirare. Aliqui aūt nō solū dicūt respectū ad aligd ex⁹:3 etiā sunt trāseūtes in exteriorez māz:sicut creare t facē. Aliqui vo medio mō se hīt.nuz act⁹ ipsi nō sunt trāseūtes:dicūt tn̄ quēdaz respectū ad aligd ex⁹:t hoz sunt scire t velle. Nuz 1z scire sit in scīēte: t velle in volente:scita tn̄ t volita p̄t eē aligd ex⁹ voléte t scīēte:pp qō t si hoz actus nō trāseunt:per eos tn̄ gdaz respect⁹ ad exteriora ipotat':t qz po⁹ semp dicit' re⁹ act⁹. Luz querit':vtrū de⁹ possit h:t oppositū fm q⁹ diuersimode p̄t accipi act⁹ diuinu:sic oz risionē diuersam eē. Nuz re⁹ actuū nō trāseuntiū in exteriorē māmz nec dicētiū respectū ad aligd ex⁹ simplr negāduz est in deo eē po⁹ ad oppositū.nō.n.de⁹ pi pōt gñare t nō generare filiū:3 de necitate gñat nō necitate coactiōis:3 imutabilitatis. Sili mō t de spirare dōm est. Nuz ꝓcedere po⁹ ad opp⁹ re⁹ taluz actuū absq3 mutatiōe diuina fieri nō pōt:t qz simplr ꝓcedēdum est deū imutabilez esse simplr negāda est in deo po⁹ ad oppositū re⁹ actuū p̄dictoz. Respectu vo actuū transeuntiū:simplr cōcedendū est deū hīe po⁹ ad oppositū.pōt.n.de⁹ creare t nō creare facē t nō facere. Nuz cū sit agēs non ex necitate nāe:sed ex liberi arbitrij p̄tāte:pōt pducē res t nō pducē vt placet sibi. nam sic̄ po⁹ ad oppositū re⁹ actuū nō trāseuntiū nec dicētiū respectū ad aligd extra nō pōt deo attribui absq3 mutabi⁹ ci⁹:ita po⁹ ad oppositū re⁹ actuū trāseuntiū nō pōt a deo negari nisi ab eo negef' libitas actionis:t qz simplr ꝓcedenduz est deū libere agere:cū nō agat ex necitate nāe sic̄ simplr negāduz est ipm mutabilez eē:simplr debemus ꝓcedere q⁹ hēat po⁹ ad oppositū re⁹ actuū trāseuntiū:sicut simplr negam⁹ ipm hīe po⁹ ad oppositū re⁹ actuū nō trāseuntiuz:nec ad exteriora respectū dictōrū. Respectu gdem actuū medio mō se hīt:vt re⁹ eoz qui in exteriorez māz nō trāseuntiū ad exteriora respectū dicūt:medio mō dōm est. Nuz fm q⁹ dicūt respectū ad exteriora oz in deo cōcedi po⁹ ad oppositū ne negemus a deo liberi arbitrij p̄tātez.rōne vo ipsoz actuū: put dicūt aligd in deo exīs:po⁹ ad oppositū deo nō ē tribuēdum ne in ipo mutabilitatē ponē videamur. Nuz sic est deo tribuēda imutabilitas q⁹ nō est ab eo negāda libertas: t sic ei libertas oz attribui q⁹ in eo mutabilitas nō ponat'. Pōt ergo de⁹ velle qō nō vult cū alia a se nō de necitate velit nō q⁹ ipz velle diuinum mutari possit:sed qz res exteriores mutabilitati subeē sūt pp respectū ad hoc exteriora q⁹ iportat' in velle pōt nō velle qō vult:sic etiā t de scire dōm est loquendo de scia que dicit respectū ad exteriora vt ad ea q̄ fiēda sunt. Nuz cū talia sint ea ad que diuinū velle respectū dicit:eo q⁹ ei⁹ voluntas sit cā oiuz a deo pductoz:cū possit velle t nō velle hoc pducendā:qz alia a se non de necitate vult. Sic ēt t de scia visionis dōm est. Dicit' n. scia visionis ad illīrudinē visus. Nuz sicut visus ppie soluz exteriora videt:sic scia dei put facta scit vel fienda:oī visionis pp respectum que hz ad exteriora.nuz scia simplicis notitie non p̄te ad exteriora respectū iportat. Fm hanc aūt de⁹ pōt non scire qō scit:inquātuz ea que pducit pōt non pducere quia agit fm liberi arbitrij voluntatem.

Ad primuz dicēdum q⁹ licētia realiter sit in deo:dicit tamē respectum ad exteriora t potissime sciētia visionis:t rōne huius respect⁹ pōt deus nō scire qō scit:nō qz ipsum scire diuinū mutari possit:sed quia que pducit pōt nō pducere. ¶ Ad scōm dicēdum q⁹ sciētia dei que est de oībus est sciētia simplicis notitie t respectu talis sciētie loquēdo de sciētia reruz deus nō pōt nescire qō scit. Sed sciētia visionis que est soluz de factis vel fiendis:pōt deus nō scire qō scit:qz pōt nō facē qō facit. vñ ꝓcedere hoc sciaz esse ad opp⁹:nihil est aliud q̄m dicē deū libere agere t posse nō pducē q̄ producit. ¶ Ad 3ᵐ dōm q⁹ 1z scire dei sit suū eē tn̄ pp aliā t aliā diuersitatē importatā p eē t scire aliq̄ cōcedim⁹ de scire q̄ negam⁹ de eē.nuz cū in eē nō ipotet' respect⁹ ad exteriora:3 solum ad id in quo est:eo q⁹ eē sit act⁹ entis in quo est:nō possum⁹ ꝓcedere deū non eē qō est absq3 mutabi⁹ ei⁹:tn̄ qz in scire t possibile in scia visionis ipotat' qdā respect⁹ ad exteriora:ꝓcedere possum⁹ deū nō scire qō scit absq3 mutatiōe ei⁹. ¶ Ad 4ᵐ dōm q⁹ eternū est necīuz necitate imutabilitatis nō necitate coactionis:t qz deū ponim⁹ libere agere:t cuz dicim⁹ ipm posse nō scire qō scit nō ꝓcedim⁹ in eo mutabilitatē nature:3 libertatē arbitrij:t cū talis libertas eternitati nō deroget nō est incōueniēs ipsuz posse nō scire qō scit:vt pōt patere per dicta.

¶ Utrū deus possit scire qō nō scit. Qō. II.

SEcundo querit vtruz de⁹ possit scire qō nō scit:Et vī q⁹ nō: qz in eternis nō differt eē t posse:vt dī 3⁹ phy.ḡ esse eternuz tam cito cū pōt eē est.cū ḡ qcqd deus scit ab eterno sciat:qcqd pōt scire scit. ergo non pōt scire qō non scit. ¶ P. Nihil exīstiuz de⁹ cognoscit nisi per ideā: sed nō pōt esse aliqua idea in deo que ibi nō sit:qz tūc in eo eēt facta mutatio:cū idea dicat formā in deo exīstem.ḡ ꝛc. ¶ P. Augmentū scie z⁹ ꝓsiderari pōt. ⁹prio re⁹ scibiliū

M Tertio ō act⁹ b⁹ medio nō se hīnbent.

O Que dicuntur scia visionis t que simplicis notitie. Dc ℔ ēt vide.ō. dist. 36.q.1.

P

O Nō pro attributoz distōne q⁹ ille respectus ē i dei scia rem transitiuā nō formaliter subiectiue.

Dux dicit q⁹ pōt nesciri de⁹ qō scit:nō sic intelligat q̄m illud qō uz scit posse nescire sup posito q⁹ sciatur 3 q⁹ t ñ scit sit nescit:qz illō supp⁹ pōt nō eēqz nē libere vult illā rez eē vel futurā ita pōt determinare q⁹ nūq̄ fuerit vel dicit q⁹ scia est eterna rōne absoluti nō respectus ideo sic potest mutari nō pmo modo.

M Scōo de actibus otio trāseuntiū.

*Prio ad. q. de actibus nō trāseuntiū.

A

vt cū aliqo pla scit q̄ pus. Scdo re⁹ scie vt cū aliqo clarius videt aliq̄ q̄ pnc: ſz oīa ſcia nec augmētari ꝑ nec minuī: ſz ſi dc⁹ poſſet aliqd ſcire q̄ nō ſcit ſcīa ei⁹ augmētari poſſet: qđ eſt icōueniēs: qr tūc variabilis eſſet. ¶ P. Cōcedim⁹ deū nō ſolū ſcire entia: ſz ēt nō entia: ſed affirmato 7 negatio ſunt ea quoꝝ nō eſt mediū ſz ſc: vt dicā ꝑmo poſterioꝝ. ergo dc⁹ nō pōt ſcire qđ non ſcit: qr ſi aliqd eſſet qđ non eſſet ſcitum a deo: nec eſſet ens: nec nō ens: qđ eſt icōueniens.

In cōtrariū eſt: qr ſīc dc⁹ pōt non facē qđ facit: ꝓpter qđ ꝓcedim⁹ ipm poſſe nō ſcire qđ ſcit: ita cū poſſit facere qđ nō facit: cōcedere debemus q̄ poſſit ſcire qđ nō ſcit.

B

Vtr de ſcītia enūtiabiliū aliq̄ ſint aliter de ſcītia rerū: vīr. q.

Et aliqd nō ſcit qđ ſcit. ꝑ nō ꝙd ſcit ſcit: qđ eſt ſz. Dē q̄ nō ſcire aliqd p modā enūtiabilē nō ē ſim pr aliqd nō ſcire: ſz nō ſcire talī mō vel talī cōnotatoꝝ 7 ideo nō talis ſcit illā ab ſto ſcit: ꝙd dc⁹ ſcit ſcit 7 ſic ſtellꝝ modaliter 7 que modaliter qr nō quicqd ſcitur eodem mō ſcit 7c.

Rñdeo dōm q̄ loquendo de mō ſm quē deus dr ſciaꝝ enūtiabiliū vt enūtiabilia ſūt / planū eſt ꝓtinue 7 aſſidue deū nō ſcire qđ ſcit: 7 ſcire qđ non ſcuit. nā ſi ſciat aliquē cē naſciturū: illo iaꝝ nato nō ſcit ipm naſciturū. Naꝝ ſcia nō eſt niſi veroꝝ: 7 quia nō eſt verꝝ ipm eſſe naſciturū. ſed cē natū ſcit ipm eſſe natū 7 nō naſciturū: 7 ſic accipiēdo ſciaꝝ dr: cōtinue ſcit qđ nō ſcuit: 7 ſciuit qđ nō ſcit. Nam ꝛs oīuꝝ enūtiabiliū: vt res q̄dā ſunt dc⁹ cōgnoꝝ bēat: qr ſcit oēs ꝓpōnes q̄ formari ꝓnt: 7 ꝙcqd enūtiari pōt: ratiōe accipiēdo enuntiabilia vt enūtiabilia ſunt 7 vt ſūt rerū ſignatiua: planū eſt deum nō ſcire qđ ſciuit 7 ſcire qđ nō ſciuit: non q̄ mutatio in ſcia ſua facta ſit: ſz qr res ipſe mutate ſunt: ſm quaꝝ variationē veritas enūtiabiliū variat. Sed vtrū loquēdo de ſcia rerū poſſit dc⁹ ſcire qđ nō ſcit: dubiū eſt cū deus ſm hāc ſciaꝝ nō ſolū ſciat entia: ſz etiā nō entia: 7 inter ens 7 nō ens nihil mediū cē poſſit. Ideo notāduꝝ q̄ ſīc diſtiguim⁹ in nobis ſciaꝝ / practicā / 7 ſpeculatiuā: ſic 7 in deo diſtinguē poſſumus: 7 ſi ſcia ſpecu⁸ nō eſt ſubta libertati volūtatis: ſcia tñ practica ſm quā op⁹ operādi diſponīt: libertati volūtatis ſubta eſt: eo q̄ p iperiū volūtatis ab agēte p cognoꝝ effect⁹ ꝓducunt in eſſe. ¶ Lū ꝙ querīt: vtrū dc⁹ poſſit ſcire qđ nō ſcit loquendo: de ſcia ſpecu⁸ nō. naꝝ ſm hāc ſcit facta fiēda 7 fieri poſſibilia: 7 ēt ſcit ſe ipm. Et qr nihil eſt qđ nō cōprehēdat a talī ſcia: ſm eā nō pōt ſcire qđ nō ſcit. Sed ſi loquamur de ſcia practica accipiēdo practicū ſimplr: vt dicam⁹ deū ſcire ſcia practica q̄ fecit vel facē diſpoſuit: pōt dc⁹ ſcire qđ nō ſcit: cū poſſit plura facē q̄ faciat. Et ad intelligēdaꝝ hāc veritatē ſciēdaꝝ q̄ volūtas cui ſcia practica vī cē ſubta ꝓp libertatē arbitrij pōt in oppm: vt pōt velle 7 nō velle. Si aūt nō poſſit in oppm 2ꝝ pōt cōtingere. Prio ſi act⁹ ei⁹ trāſiuit in ꝑteritum. vel ſi voluit nō pōt nō voluiſſe: eo q̄ ꝑterita brīt quādaꝝ immutabiles vitatē. Scdo ſi ponaꝝ velle qr nō ſīt pōt velle 7 nolle: qr oē qđ eſt: qđ eſt / neče eſt cē. Unde cōiunctiꝝ nō pōt ſīt velle 7 nolle: qr talia ſīt cē / incōpoſſibilia ſunt: 7 ſīc eſt de velle qđ eſt act⁹ a volūtate elicit⁹: ſic eſt de quolꝝ actu a volūtate iperato. Nam ſīc bō pōt velle 7 nō velle: ſic poteſt ambulare 7 nō ambulare: 7 ſīc cū velle trāſit in ꝑteritū nō remanet in volūtate ad oppm: qr ſi voluit nō pōt nō voluiſſe: ſic ēt ſi ambulauit nō pōt nō ambulaſſe. Rurſuꝝ ſīc ſi ponīt velle nō pōt nolle: ſic ſi ponīt q̄ aliqs ꝙ volūtē ambulet curāte ambulatiōe nō ꝑt nō ābulare.

C

Dc⁹ pōt ſcire qđ nō ſcit ſcia practica: qr pōt facē q̄ non facit. ꝙ non ſcia ſpeculatiua: qr nihil ē qđ nō cōprehēdat a talī ſcia. de B ēt infra ad vltimū arg⁹.

Voluntas nō pōt in oppoſita. Primo ſi act⁹ fuerit in ꝑteritū. Scdo ſi ponīt velle: qr ſīl non pōt velle et nolle: ſine actu elicito ſine iperato.

D

Ad primū dōm q̄ ſi eternis nō differt cē 7 poſſe qr in eis nō eſt mutabilitas: iō oīs reſpectus ad oppm q̄ arguit mutabilitatē ab eternis negari dr: pōt tñ in eternis cē libtas: 7 iō reſpectus ad oppm q̄ arguit libtatē ab eternis negari nō dr: 7 qr nos dicimus deum poſſe ſcire qđ nō ſcit: 7 nō ſcire qđ ſcit: ꝓp volūtatē libertatis: nō ꝓp mutabilitatē: iō b̄ a deo negari nō debēt: nec tñ ꝓp b̄ in ſcire dīno: poſſe precēſſit cēcitā q̄ ꝑus potuiſſet ſcire 7 nō ſcuit 7 poſtea ſciuerit: ſz ꝙcqd ſcit / ab eterno ſciuit. Nā vt ꝑz ꝙ dicta ſic ponim⁹ in deo poſſm ad oppm ꝓp libtatē volūtatis: q̄ in nullo derogat ei⁹ immutabilitati vel eternitati. ¶ Ad 2m dōz q̄ vt dictū eſt idee in deo nō ſolū ꝑtinēt ad ſciaꝝ ſpeculatiuā: ſz ēt ad practicā: 7 ſz q̄ ꝑtinēt ad ſciaꝝ practicā: ſūt q̄dāmō ſubte libtati volūtatis: vt ſīc dc⁹ pōt ſcire 7 nō ſcire: ſic ꝑ hāc ideā 7 nō hāc: loquēdo de idea: vt ad ſciam practicā ꝑtinentia tñ q̄ hēt reſpectū ad oppm: ſic ponaꝝ in deo ꝓp volūtatis libtatē q̄ in eo nulla mutabilitas denotet. ¶ Ad 3m dōz q̄ ꝛs dc⁹ poſſit ſcire qđ nō ſcit: modo quo dictū eſt: nō tñ ꝓp b̄ ſcia eius augmētari pōt: qđ 2ꝝ declarat. Prio: qr ſcia recipit ſpēm ex obo ꝓncipiatꝝ 7 qr ſcipm ꝓmo 7 ꝓncipaliter ſcit: 7 ſcīdo ſe ſcit oīa: cū ꝓncipatꝝ obm oīne ſcie inuariabile ſit ipſa ſcītia inuariabilis erit. Scdo b̄ declarat: qr augmētū eſt ꝑfectiōi ꝙtitati additū tēm. Si igit cē poſſet q̄ dc⁹ ꝓus neſciret aliqd 7 poſtea ſciret: ita q̄ non ab eterno ſciret qcqd ſciret poſſet alicui videri dīnā ſciaꝝ augmētatā eſſe: qr ꝑfectiōi ꝙtitati additū tēm: aliqđ cēt ſcīm. Sz nos ſic ſaluam⁹ in deo poſſm ad oppm re⁹ ſcire practici ꝓp volūtatē libtatē q̄ in eo nullaꝝ mutabilitatē ponim⁹: 7 dicim⁹ q̄ qcqd ſciuit ab eterno ſciuit: 7 qr augmētū eſt ſpēs motus 7 dicit trāſitū a ꝙtitate miozi ad maiorē ponēdo deū poſſe ſcire qđ ne ſcit mō quo ponim⁹: nō ponim⁹ q̄ poſſit ei⁹ ſcia augmētari. ¶ Ad 4m dōm q̄ ſcia illa ſm quā ſcit deus nō ſolū entia: ſz etiā oīa nō entia tā fiēda q̄ fieri poſſibilia eſt ſcia ſpecu⁸ nō practica ſimplr. Nos vo loquimur de ſcia practica ſimplr ſz quā nō ſcit oīa fieri poſſibilia: ſed ſolū ſcit que facere diſpoſuit.

E

F

G

Omnia ſcia ſi pōt augmētari: ga recipit ſpēm ab obo eterno 7 immutabili qđ ē vna eſſentia q̄ non pōt nō eſſe 7 poſſet ſcire: cum oēs ſit inuariabile. eſt ꝙ obs eternum 7 immutabile.

H

¶ Utrum deus poſſit ſcire infinita. Qđ. III.

Tho. in ſum. pte. 1. qn. 14. q. 11. 7. q. de veritate. qn. 2. q. 9.

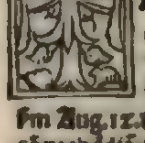

Tertio querīt de infinitate diuine ſcie: vtrū dc⁹ infinita poſſit ſcire: Et vī q̄ nō: qr dī ꝑmo phy. Infinitū ſm q̄ infinitū ignotū eſt: ſz qđ ſm ſe eſt ignotum a nullo ſciri pōt. ꝙ 7c. ¶ P. ſm Aug. 12. de ciui. dei. c. 18. Quicqd ſcīt ſcimus / ſcītia cōprehēdit: ſed ꝑ rōnē infiniti eſt q̄ cōprehēdat. ꝙ 7c. T. cō. 35.

Rurſuꝝ ſi ponīt talis act⁹ cē manēte tali actu non pōt etiā in oppm: eo q̄ ſimul cē 7 nō eſſe alicui ꝓuenire nō pōt. Dec ad dīna trāſferētes dicam⁹ q̄ ꝑm uſq; ad dīna trāſferri nō ꝓt: eo q̄ ibi nihil trāſeat in ꝑteritū / cū oīa que in deo ſunt eternitate menſurent. Scōm tñ ibi adaptari pōt: 7 ideo ſi ponīt dc⁹ aliqđ velle nō pōt illō nolle: vel ſi ponīt aliqđ ſcire nō pōt illud nō ſcire: quia vel in eo mutabilitas fiēda eſſet: vel ſimul ſciret 7 nō ſciret: 7 vellet 7 nō vellet: qđ eſt ipoſſe: 7 ideo loquendo de poſt abſtē ſūpta pōt ſcire 7 nō ſcire: 7 velle 7 non velle: ſz loquēdo de poſt ordinē: qr hec ꝓſuppōit ordinē 7 volūtatē vt appellem⁹ ordiatā poſm: ſz q̄ dc⁹ exegī q̄ diſpoſuit 7 ordinauit: nō eſt ad oppm: qr ſuppoſit⁹ q̄ deus diſpoſuerit: ſic facē nō pōt in oppm ꝓp ſui immutabilitatē. igit qđlz a deo ſciuꝝ ſcia practica ſi referī in dīnaꝝ poſm ſimplr 7 abſtē ſumptā pōt nō ſciri: 7 qđlz nō ſcitum pōt ſciri: ꝓpter volūtatis libertatē. Sed ſi referaī in poſm ſupponentē ordinē 7 diſpōnez: nō ſcita ſemp erunt nō ſcita: 7 ſolū ſcita ſcienī: ꝓpter eius immutabilitatez.

I

Nā vnde capitur q̄ abſolutū ad qō cūq; cōparet ſemp eſt tale. Relatiuū autē nō: q: er loco vbi Pbo probat magnus eē in pūcto reſonis.

T.cō.4.

¶ P. Si dicaſ infinitū relatū ad infinitū eſt finitum: vt infinita deo ſunt finita pp qō ifinita a deo ſciri poſſunt. Cōtra. qō cōparatū ad vnū eſt tale: cōparatū ad aliud: nō eſt tale eſt in pūcto reſonis. ⁊ ideo pbat Pbo magnū ⁊ paruū eē in pūcto reſonis: q: aligd cōparatū ad vnuz eſt magnū: cōparatū ad aliud eſt paruū. cuz igiſ infinitū nō ſit in pūcto reſonis: ad qōcūq; cōparabiſ infinitum: infinitū erit. ḡ infinitū eſt ifinitū deo: ⁊ ita ab ipſo ignoratuz. ¶ P. vult Pbo ꝛ° meta. q̄ ſiges in ſua imaginatōe acceperit lineā ifinitā nō determinabit diuiſiones ei⁹: ⁊ exponit Lōm. q̄ qui imaginat⁹ fuerit lineā ifinitam nō poterit intelligere eā. ḡ vt vī cognitio ifiniti: repugnat intelligi: nō repugnat imaginationi: ſz de⁹ imaginatione caret: cū nō bēat virtutes organicas: ⁊ q̄cqd nouit intelligēdo nouit. ḡ infi⁹ a deo ſciri nō poterit. ¶ P. Sicut impoſſe eſt finitū pertrāſire infinitū: ſic ipoſſe eſt ifinitū infinitū pertrāſire. Nā in tpe finito: nec finitū nec ifinitū pertrāſibit ifinitū. Jn ifinito vō tpe ab infinito ⁊ finito finitū tranſiri poterit: vt pōt haberi ex 6° phyſi. ergo nō magis eſt pertrāſibile nec magis finitū infinitū ifinito q̄ finito. Si ergo par eſt cōparatio infiniti ad finitum: ⁊ infinitū. Si ab intellu creato ⁊ finito infi⁹ ſciri nō pōt: nec ab intellu infinito ſine increato ſciri poterit.

R

T.c.19.

Jn cōtrariuz eſt: q: qui cognoſcit pfecte vtutē aliquā: cognoſcit oia illa ad q̄ ſe pōt extēdere illa virt⁹. cū igiſ de⁹ pfecte ſuā virtutē cognoſcat: cū ſua virt⁹ ſe poſſit extēdere ad infinita: eo q̄ ſit infinite virtutis infi⁹ cognoſcere poterit. ¶ P. De⁹ cognoſcit oia ſingularia nō ſolum exiſtētia: ſed etiā exiſtere poſſibilia: ſed ḃ ſunt infinita. ḡ ⁊c.

Jnfi⁹ quoq; modis. Propter defectū magnitudinis.

L

Secdo pp excessuz magnitudinis.

Tertio pp difficultatē tranſitionis.

Quarto ifinitā ſucceſſiōis.

Quinto infi⁹ diuiſionis.

T.cō.34. ⁊.37.

M

Rñdeo dōm q̄ infinitū quinq; modis accipi pōt. Uno mō negatiue: vt dicaſ infinitū q̄ nō eſt aptū natū trāſiri nec finiri eo q̄ nō bz q̄ſtitatē in ſe per quā trāſiri poſſit: ⁊ ſic pūct⁹ eſt qd infinitū: q: non eſt qd q̄ſtū: ⁊ ſic accipiſ ifinitū pp defectū magnitudis. ¶ Alio mō pōt dici ifinitū pp magnitudinis exceſſuz vt dicaſ ifinitū: nō q: nō bēat q̄ſtitatē: ſed q: bz eā non limitatā ⁊ finitā: ⁊ ſic ifinitū diffinit a Pbo: q̄ eſt cuius parte accipiēti⁹ ſemp eſt aligd eē ſumere. ¶ Tertio mō accipiſ nō ſimplr: ſed q: de difficili finiri ⁊ ptranſiri pōt: vt via magna vel pfunditas maris dī ifinita: q: de difficili talia pertrāſiri pñt. ¶ Quarto mō ifinituz dī in ſucceſſiuis: ſm q̄ tps eſt qd infi⁹ ſm pōnē pBo ꝛ°: qui dixerūt tps non incepiſſe. ¶ Quinto mō ſumiſ penes diuiſionē: ⁊ ſic q̄libz ptinuū ⁊ quelibz magnitudo eſt infinita: q: p ſe cōuenit ptinuo in infi⁹ diuiſibile eſſe. oēs iſti modi ifinitatis haberi pñt a Pbo 3° phy. ſz eos alio mō aſſignet. Cuz ḡ queriſ: vtrū de⁹ infi⁹ cognoſcat nō eſt q̄ de ifinito: pp̄ter q̄ſtitatis defectū: q: nulli dubiuz eſt deū indiuiſibilia cognoſcere. Nec eſt dubiū de ifinito nō ſimplr ſm q̄ via magna infinita eſt: ⁊ pfunditas maris imenſa dī: q: cū talia actuale eſſe habeant nō eſt poſſibile deū ignorare ipſa qui oiuz eſt pductor. Nec etiā eſt q̄ de ifinito in ſucceſſiuis ⁊ ſm diuiſionē: q: nulli dubiū eſt magnitudinē: ⁊ tps deo nota eē. Naz ⁊ ſi mūdus eſſet eternꝰ: infinitū tps trāſiſſet: ⁊ q: de⁹ nō ſoluz cognoſcit que fecit: ſed q̄ facere pōt: cuz mundz ab eterno potuiſſet facere: vt i ſcdo patebit: taliū cognitionē a deo negare nō poſſumꝰ. ¶ Sz vtrū cogſcat infinitū ſm quātitatis exceſſuz dubiū eſſe vī. Notādum ergo q̄ tale ifinituz dupliciter eſſe pōt: ſm q̄ q̄ſtitas dupliciter dī ptinua ⁊ diſcreta. Cuz ḡ queriſ: vtrū deus cognoſcat infinitū: ſi loqmur de ifinito ſm numerū: ſiue ſm q̄ſtitatem diſcretā: ſic de⁹ ifinita cognoſcit. Nam ipſe ſcit oia que relucent in ipſo: ⁊ q: in ipſo congreganſ pfectiones oiuz generū nō ſoluz actu exiſtes: ſed ēt eſſe poſſibiles: cū talia ifinita ſint: opz q̄ ifinita cognoſcat. Oz aūt infinita: ſm numerū de⁹ cognoſcat ſcti ⁊ phi pteſtanē. Nā Aug. 12. de ciui. dei. c. 18. ait q̄ ſpēs numeroꝝ quaꝝ nō eſt numerꝰ note ſūt illi cui⁹ ſapie nō eſt numerꝰ. ⁊ Lōm. 12. meta. dicit q̄ oēs pportiones ⁊ forme q̄ ſunt in poꝰ in mā pꝰ: ſunt actu in p motore: ⁊ aſſimilanē aliq̄ modo eē ei⁹ qō ſiu.ⁿ aia artificis. Sed mā pꝰ eſt in poꝰ ad iſtinitas formas ſaltē ſm numerū. ḡ ifinita relucēt in pmo motore: iſz ipſe eſt cognitor oiuz que relucēt in ipſo. Nā ſi forꝝ exites in aia artifias ipſi artifici note ſūt: bō forꝝ ⁊ ppor⁹ q̄ ſūt in deo tāq̄ in artifice ⁊ pditore oium ei ignote eē nō poterūt: cogſcit ḡ de⁹ ifinita ſm numerū.

Lōm. 39.

¶ Sed ſi queraſ: vtrū cognoſcat infi⁹ ſm exceſſum magnitudis: nō accipiēdo magnitudinē ⁊tualez: q: ſic planuz eſt deū infi⁹ cognoſcē cū ſcipz cogſcat q̄ eſt infi⁹ ⁊tutis. Sz accipiēdo magnitu⁹ molis: ſic de⁹ pp̄e loquēdo infi⁹ nō cognoſcit qō ſic declaraſ: q: q̄ non reperiaſ: bō q̄ſtitas infi⁹ nō eſt: q: ifinitas p ſe ⁊ pmo q̄ſtitati repugnet: repugnat. n. bō ifinitas pncipaliter entitati. quātitati aūt nō repugnat niſi quodāmō ex pūcti: inquātuz ratio entitatis reſeruaſ ī quāto: qō ſic eſt videre. Quia ſic in affirmatiꝭ repiſ aligd imediatū ⁊ aligd mediatum: ſic ⁊ in negatiuis ſe bz. vñ in p̄ poſterioꝝ docet reducē pBo pp̄ones negatiuas mediatas in imeꝺ: ⁊ ſic̄ videmꝰ in affirmatiꝭ q̄ q̄ñ pp̄etas alicui ꝓuenit alicui p ſe ⁊ pmo: quocūq; remoueaſ talis pp̄etas nō remoueſ ab illo: q: non ineſt ei p aliud: ſic ⁊ in negatiuis ſe bz q̄ ſi aligd remoueſ ab aliq̄ p ſe ⁊ pmo: cuicūq; ponaſ illud ꝓuenire nō ꝓueniet ei a quo pmo remoueſ: eo q̄ nō remoueaſ ab illo p aliud: ⁊ q: ſi poneret tale ifinitū eſſe de nēcitate eſſet q̄ſtū: eo q̄ rō ifiniti q̄ſtitati cōgruit: vt dī pmo phy. ñ ſi ponit infi⁹ q̄ſtitati ꝓgruere: nō pp̄ bō ponit cē. arguē poſſumꝰ q̄ ifinitas directe repugnat entitati nō quātitati. Doc idez ēt aliter declarari pōt: q: quotiēſcūq; ipoſſe eſt aliq̄d pdicatū ineſſe alicui: ſi ad pōnez illi⁹ pdicati ſequit aliud ꝓns nō directe repugnat pdicato: ſz ſubo repugnare pōt: vt ſi ipoſſe eſt boiez eſſe aſinuz: ſi ponaſ aſinū pdicari de boie ſi ad hāc hypotheſiz ſequit boiez eē rudibilez: impoſſe eſt rudibile repugnare aſino: ſz poſſit repugnare boi. igiſ ſi poneret ens aliq̄d infi⁹: q: ſequeret illud eē q̄ſtū q̄ſtitas ifinitati vel ifinitas q̄ſtitati directe repugnare non pōt. Ex ipſa ḡ entitate rei: opz bō repugnantiā accipere: ⁊ q: de⁹ poſitiue ⁊ p ideā nō itelligit ea q̄ directe ſubterfugiūt rōnē entis: infi⁹ in deo nō debit ideā qua imiteſ: ⁊ ipm de⁹ nō cogſcet: vt hic de dīna cognitiōe logmur. Nō igiſ bñ dicūt q̄ volūt deū tale infi⁹ poſſe cognoſcē ⁊ deterꝰ dicūt q̄ volunt q̄ ſi poneretur tale infinitū eē q̄ de⁹ ipſius nō bret notitiā. Nam tota eā ꝝre ſubterfugit moduz cognis poſitū ⁊ p ideā: eſt: q: ſubterfugit rōnē entis: nō ſoluz actualis: ſed ēt potētialis: ⁊ q: ſi poneret eſſe tolleret ab eo id p qō incōgnitū dī: de nēcitate deo notuz eſſet. ¶ Sed ſi ſic dicimus qō credimꝰ bñ dictū: accidit nobis grauis dubitatio. Naz ſi infi⁹ ſz q̄ſtitatē ptinuā a deo nō itellit: q: eē nō ꝓuenet infi⁹ ſz q̄ſtitatē diſcretā a deo itelligamꝰ: cū nec talia eſſe poſſit. Si vo dicaſ numerū ire infi⁹ nō ptinuū frinoluz eſt: q: iſz quātitas in quā pōt poꝰ nāliſ ſit determinata. quātitas aūt in quā pōt dīna poꝰ indeterꝰ eſt: q: nunq̄ poſſet eſſe tantū corpꝰ q̄n de⁹ maius facē poſſet: poſſet enīz ſemp facē maius celuz ⁊ ſemp maius. Uñ ſicut ſp pōt pducē plā: ⁊ plura ſm numerū: ⁊ tñ pducta nunq̄ erūt infi⁹ nihilominꝰ tñ de⁹ cognoſcit ſm numeruz infi⁹: ga ſic ſemp pōt facē maiꝰ ⁊ maiꝰ corpꝰ: iſz pducti nūq̄ ſit infinituz: tñ vt videē infinitū ptinuū intelligere pōt.

M

O

Qz de⁹ nō cognoſcit infi⁹ p exceſſuz magnitudinis.

P

T.cō.15.

Q

Qz infi⁹ cuiuſmō nō eſt deo notum nec bz ideam in deo q̄ repugnet entitati.

Dubium

A q° q infinitū discretum cognosci pōt eo q ptēs ei⁹ actu sunt actu cōtinuū idea ꝓprīa. Infinitū ēo fz se sine discretio siue cōtinuo non rīdet idea eo q sonet impria non ē: ꝛ sic infinitū ꝓnuum sine fm se sine fm ptes nō est cogñscibile potissime. pz etiaz infra ad primū ar°.

B

Tōmé.q.

C

D

¶ Ideo notāduz q aliter est ens totū discretū: aliter totuz cōtinuū. Nā in toto discreto partes sunt actu: vnde tale totū nō est ꝓprie vnū: ꝛ inquāntuz deficit ab vnitate deficit etiaz ab entitate: ꝛ ideo magis est ens: q̄ ptes sunt entia q̄ ptes sint entia: q̄ totū est ens. In cōtinuo autez est ecōuerso. Naz ptes in eo sunt entes in po⁴. vñ in tali toto ptes sunt: q̄ totū est. Unde ꝛ cū diffinit totū quātitatiuū ptes nō ingrediunt diffōnez eius: sed ecōuerso: q̄ res sicut se hñt ad esse: sic se hñt ad cognoscī: ad B q intelligant infi⁴⁸: fm numerū: nō opz ipsū infi⁴⁸ rīdere ideaz quā imitet. Naz cū infinitū ipriatione sonet: vt hic de infinito logmur nō poterit ei rīdere idea quam imitet. Naz ꝑ quantuz fm q bō talis idea rīdere nō ꝑt. Sed sufficit ad hoc q etiā distincte infinita fm numerū cognoscunt q cuilz illoꝝ ꝓpria idea rideat: sed si continuū infinitū intelligi opz: opz tale ꝓnuū hñe ideam: eo q tale totū vt totū est directe ꝛ per se nō cognoscit nisi ei fm se idea rideat: ꝛ q̄ ponit infinitū cū talis eo q impriatione sonet nō possit rīdere idea quā imitet: dire cte ꝛ positiue cognosci nō poterit. pōt ergo de⁹ infinitas lineas intelligere: que si oēs cōponerent magnitudinez infinitā efficerent. Pōt etiā infinita corpora vt infinitos boies intelligere: que si oēs cōponerent infinitū corpus efficerent: q̄ sic intelligere infinitū q̄tū nō subterfugit cogñis modam: eo q cuilz taliū: q̄ ponunt diuisa idea ꝓpria rīdere poterit: ipsuz tñ ꝓnuū infinitū: fm se qd cognoscibile nō existit. Uñ ꝛ Tōmé. sup 2° meta. ait: q nō pōt intelligi linea infinita nisi iterez infinities. Sed B vt ait nō facit intelligere infinitū. non q̄ repugnat posse cognosci infinito fm numeruz: sicut infinito fm continuum: vt per habita patere potest.

Ad primū dōm q infinitū fm q infinitū est ignotum: q̄ infinito fm se cū sonet ipriatione idea vel similitudo aliqua in cognoscēte: rīdere nō pōt: ideo infinitū ꝓnuū est ignotuz: q̄ si tale ifi⁴⁸ sciret sciret vt infinitū: eo q tali toti fm se dz rīdere idea non rōne priī: cū nō sit: q̄ ptes sunt: sz magis ecōuerso. Infinituz aūt fm numerū nō opz ignotū ee: q̄ cū ptes talis toti⁹ sint actu infinita fm numerū ab aliquo cognosci poterūt: oūtū in eo infinita relucēāt: ꝛ ea vno cognoscat in tuitu. ¶ Ad 2ᵐ dōm q 3 rōnez infiniti est q cōprehendat a finito sed nō q cōprehēdat ab infinito. ¶ Ad 3ᵐ dōm q infinita dicunt finita deo: q̄ nō excedit cognem ei⁹: ꝛ nō est incōueniēs aliqd cōparatū ad vnū excedere cogñez ipsius cōparatū ad aliud nō excedere. Ideo infinita lz excedant intellm creatū: nō tñ excedunt intellectū diuinū: vnde equocat ibi in eo q est esse infinitus: q̄ ibi accipit finitū pro eo qđ est nō excedere: non pro eo qđ est esse limitatū. ¶ Ad 4ᵐ dōm q ibi logt ꝓpe de infinito fm magnitudinē nō de infinito fm numerū: ꝛ ideo auctoritas nō est 3 nos. ¶ Ad 5ᵐ dōm q deus nō intelligit infinita pertrāseundo q intelligat ptē post partem: sed itelligit oia vno intuitu. nam lz intellus noster nō possit itelligere infinita: tuz q̄ infinita: non relucent in ipso: tuz q̄ itelligit p diuersas formas: ideo nō simul intelligit oia q̄ itelligē pōt: ꝓp qđ dato q in eo relucerent infinita: tñ q̄ nō itelligit oia simul que relucent in ipso: sed intelligit vnū post aliud: manēte infinita itelligē possz. q̄ infinitū est: cui⁹ ptē accipiēti⁹ semp est aliqd eē sumere: deus tñ in quo infinita relucent cū ipse simul oia cognoscat: necesse est eū infinita cognoscere. arguit q̄ rō intellectū creatū nō intelligere infinita: eo q quodāmō peräseūdo itelligit. nō aūt arguit de intellu dino. Argu⁴⁸ aūt in 3tiuz cōcedant: q̄ nō ꝓcludit deū intelligere infinitū cōsimiliter: sz infinita fm numerū qđ cōcessimus.

E ꝓn.ꝙ°

¶ Finde queritꝝ de diuina prudēcia. ¶ Et circa hoc querantur tria. Primo: quid sit. Secdo: vtrum differat a fato. Tertio quoꝝ sit.

¶ Utrū diuina ꝓuidēcia sit idē q scia. Q. I. Dpo. in tum ꝑt. 1 ꝑn. 22. per totū. 1 m. q. de ver. ꝑn. 5. q. 1.

F

Ad primū sic ꝓcedit. Uī q diuina ꝓuidentia sit idē q scia: q̄ fm Boe. 5. de ꝓsol. ꝓuidēcia dī q pozzo a reb⁹ infimis ꝓstituta q. ab excelso rerūz cacumine cuncta ꝓspiciat. Si ḡ ꝓspicere ꝛ videre ꝓuenit ꝓuidēcie: ꝓuidēcia ad sciam pertinet. ¶ P. Uī q sit idez q sollicitudo siue cura: q̄ Dam. li. 2. c. penul. dicit q ꝓuidēcia est que ex deo ad existentia sit cura. ḡ cura diuina circa exīa: ē est ꝓuidentia. ¶ P. Uī q sit idez q ordo q̄: Aug. 83. q. q. de ꝓuidēcia: vult q de⁹ ꝓuideat oib⁹ reb⁹ ex eo q ipse summo deo cūcta bñ administrāte q̄ fecit nihil inordinatū in vniuerso nihil iniustū est. ¶ P. Boe. 4° de ꝓsol. dicit ꝓuidēcia est ipsa diuina rō in summo oiuz ꝓncipe constituta q̄ cuncta disponit. igit est idem q ordo ꝛ dispositio. ¶ P. Uī q ꝓuidēcia sit idē q ptās. nā ꝓuidere est supioꝝ ꝛ ptāez būtiuz. ¶ P. Uī q ꝓuidēcia sit idez q voluntas diuina: q̄ Dam. lib. 2. c. 29. ait. ꝓuidēcia est volūtas dei p quaz oia q̄ sunt ꝓuenientē deductionē suscipiūt. ¶ P. Uī q sit idem q gubernatio: q̄ Aug. 83. q. q. de ꝓuidēcia. loquēs de ea ait: q cū lex ipsa incōmutabilis mentis dei mutabilia de⁹ pulcherrima gubernatiōe moderetur: ꝛ sapie. 14. scribit tua ꝓuidēcia gubernas ꝓuidentia.

G

Rñdeo dōm q ꝓuidēcia ꝓprie est coꝝ q̄ sunt ad finē. naz cū ꝓuidēcia sit recta rō agibiliū ꝛ ꝓprie sit coꝝ que sunt ad finem: ꝓuidentia que dicitur pars ꝓuidētissimo in qua cōpletiue rō ꝓuidētie vī cōsistere coꝝ que sunt ad finem est: ꝓsupposita cognitōe vel voluntate finis. igit ea que sunt ad finē subiacebūt ꝓuidentie nō ipse finis: ꝛ q̄ ois creatura dz rōnez eius q̄ est ad finez in cōparatione ad deū per ipsas creaturas subiectas diuine ꝓuidentie: diuina ꝓuidēcia nobis manifestari poterit. Uidem⁹ aūt duo in creaturis que iuuant nos ad intelligēdum diuinā ꝓuidentiā. Primo: quia ois creatura a deo naturā ꝓpriā est sortita: aliter ꝛ aliter: fm diuersa creaturaꝝ genera: ꝛ fm hoc quedam dispositio in vniuerso attendit vt aliqua sint superiora: aliqua inferiora ꝓut regit diuersitas naturaꝝ: ꝛ sic accepta dispositio est ordo ꝓtiī in toto. Iste⁹ aūt ordinē ꝛ decorem vniuersi tradidit ꝓphe cuz dicit. 12. meta. vbi assimilat totū vniuersuz exercitui ꝛ deuz duci exercit⁹. naz sicut in exercitu aliqui milites sunt anteriores: alīq posteriores fm maiorez ꝛ minorē probitatē si bene sit ordinatus exercitus: ita q est ibi quidaz ordo partium inter se: sic alique creature sunt superiores alique inferiores: fm q habent excellentiorē ꝛ minus excellentez naturā: vnde est quidam ordo creaturarū inter se: eo q vltima supremoꝝ attingunt suprema infimoꝝ ꝛ econuerso. Scdm cōsiderāduz in rebus creatis est q ꝓpter hoc q naturaz ꝓpriam creatura quelibet a deo sortita est: cuilibet tributa sunt ea per que possit finem ꝓpriuz cōsequi fm naturā suaz: ꝛ hoc quodāmodo correspondet ꝓmo: q̄ fm q creature in natura diuersificant: sic eis diuersa tribuūtur per que possint ꝓsequi fines suos ꝛ ideo aliqui suas opatiōes acqrūt paucis opationib⁹: ꝛ aliqui plurib⁹: ꝛ talis dispositio vniuersi ꝓprie dicit ordinem in finem. Dunc autem decorem ꝛ ordinē vniuersi quātum ad finem vltimū tradidit ꝓphilosophus in. 12. meta. vbi totus mūdus ordinat ad deū: sed q̄tū

H

T. cō. 42.

T. cō. 42.

I T.ob.44. ad fines primos cū tradidit ꝓbe in.n.ce.t mū. vbi di
stinguit gradus nobilitatis rez fm q res acgrūt nobi
liorē finē t min⁹nobiles:t ꝑ opōnib⁹ multis vl paucis.
Aduertēdū tn q̄ ls dispositio cōuer sumpta possit dici
ordo partiū in toto:t ordo eaz in finē:accipiēdo tn eaz
vt cōtra ꝓuidentiā diuidit nō vt ꝓuidētiā includit:sic
dispositio vniuersi accipi debet fm q̄ res nās ꝑprias
sunt sortire. ꝓuidentia vo ex eo q̄ reb⁹ tributa sunt ea
per que ꝑūt fines ꝑprios adipisci. Sic.n. videmus in
pfefamilias cui de⁹ assimilat. Nā ꝑmo disponit domū
suā:t hoc inquātuz aliquos ꝓstituat milites:aliquos ser
uientes:aliquos vestiarios:t sic singulos in suis disponit
gradib⁹:t postmodū eis in suis gradib⁹ ꝓstitutis singu
lis tribuit ꝑut singula regrūt officia:t talis tributio ꝑ
uisio dr:ls ꝓstituē eos in suis gradib⁹ dispositio nolat.
K Sic de⁹ in toto vniuerso qō est q̄sī quedaz sua domus:
cōstituit creaturas in diuersis gradib⁹ fm q̄ aliq⁹ de
dit nāz rōnales aliq⁹ irrōnales:t q̄tū ad hoc attendit
dispositio vniuersi. Rursuz ꝑut olꝫ tribuit per q̄ pos
sent fines ꝓsequi dr olꝫ ꝓuidere:vt domini ꝑteer hoc
q̄ dedit sibi naturā ꝑpriaz fm quā in certo gradu vni
uersi collocat ꝓuidit ei dando sibi intellectū t volunta
tem per que possit cōsequi finē suum.

Nō differt hec tria hoc termino scia t̄. ¶ Hoc aūt si bñ vidimus patere pōt de facili:qūo differ
unt scia dispositio/sollicitudo/ꝓuidētia/t gubernatio.
Naz scia diuina nō soluz est re⁹ eoz que sunt ad finē:ls
etiā re⁹ finis. Scit.n. de⁹ t seipz t alia:reliqua vo q̄tuz
accipiunt penes ea q̄ sunt ad finē. Naz ꝓuidere t solli
citū esse t gubernare t disponere:dicam⁹ deū per cōpa
rationē ad ea q̄ sunt ad finē:que q̄tuz distingui ꝑt:qz
diuina sollicitudo vī esse gd cōe ad alia tria. Naz t in ꝓ
uidendo t disponēdo t gubernādo pōt dici de⁹ sollici
tus t hīc curā. Naz sicut ꝑfami. bz curā t est sollicit⁹
qūo suā domū disponat:qūo olꝫ fm suū gradum ꝓui
L deat:qūo singulos fm suū moduz gubernet: sic t deus
re⁹ oiuz ꝓdictoz sollicit⁹ dici pōt. reliqua vo se bñt per
ordinē. Naz ꝓuidētia ꝓsupponit dispōnez:t guberna
tio ꝓuidentiā. naz ꝑtis est domū disponere q̄ singulis
fm suū statū ꝓuidere. Rursuz ꝓuidētia ꝓcedit guber
nationē. naz gubernatio est executio ꝓuidētie:t ideo ꝓ
uidentia t dispositio eterna sūt:gubernatio est gd tem
porale. nam de⁹ in seipso ab eterno oia disposuit:t olꝫ
ꝓuidit que tpe execut⁹ est:gubernatio que hanc execu
tionē nolat dr tpalis. Ex hoc etiā appet dispōnē diuinā
t ꝓuidentiā ad scias:ꝓ⁹ t voluntates diuersis respec
tib⁹ ptinere. Naz si diuinā ꝓuidentiā t dispōnez cōsi
deram⁹ ꝑut ea de⁹ speculatiue intuet:sic pertinent ad
scias:etiā ad solas scias speculatiuā aliqualr ptinē pōt
qa ls in creaturis vbi malitia ē corrupting ꝓncipiū ꝓui
dentia vel ꝓuidentia que est ꝑs ei⁹ semp ad scias per
M tineat practicā:t ꝓsupponat volūtatē finis. In deo aūt
pōt ad scias speculatiuā ptinere t ꝓsupponere cognem
finis:q̄uis etiaz in ipso deo ꝓuidentia magis ꝑprie ad
scias ptineat practicā q̄ ad speculatiuā. Si vo aduerti
mus q̄ cū hoc q̄ talia cognoscit t videt sic facere pro
ponit:ptinent ad voluntatē. Sed si ꝓsideremus ea ꝑut
tali cognitioni t ꝓposito supaddit executio sic ptinent
ad po⁹:mediāte qua talis executio bz fieri. Naz vt de⁹
ab eterno fm suā scias vidit qūo erant oia disponēda t
olꝫ ꝓuidendaz per voluntatē sic facere ꝓposuit q̄ suaz
virtutē t potentiā:est ea postmodum executus.

¶ Possumus tn si volum⁹ ꝑ aliter assignare vt ex eo q̄
de⁹ ꝓuidet reb⁹/dicat de⁹ bonus:eo q̄ ordinate ꝓuidet/
dicat sapiens. eo aūt q̄ firmiter t incōcusse ꝓuidet/di
cat potens:ita q̄ ipsa ꝓuisio ꝓsupponat bonitatē t ve
ritatē. decet aūt t ordo qui in ꝓuisione aspicitur indi- N
cent sapiaz t cognez. firmitas aūt t imobilitas ordinis
arguant po⁹ t virtutē. Dic aūt viaz scōz intuit Dam.
ꝑ. lib. c. penul. vbi de ꝓuidentia determinat. Qm igitur
diuina ꝓuidentia includit diuinā sollicitudinē:eo q̄ di
uina cura t sollicitudo:videt gd cōe ad dispōnem: ꝓui
dentiā t gubernationē. Rursumqz q: ꝓuidentia quo
dāmodo gdā ordo est:t etiā ꝓsupponit dispōnē t ordi
nem vniuersi mō quo dictū est:t ꝙ gubernatio execu
tionē ꝓuidentie nolat: t etiā q: ꝓuidentia ad scias vo
luntatē t potentiā ptinet:diuersis respectib⁹ sicut ostē
sum est: ꝓpter moduz t ordinē quē bz ad oia praetacta
ls ab oībus eis differat:loquimur tn de ea fm modum
oiuz ꝓdictoz:t ideo ls ꝓuidentia differat a diuina scia:
loquimur tn de ea ad modū diuine scie vt ꝑ⁹ rō argue
bat:sic ēt logmur de ea ad modum diuine sollicitudi- O
nis vt arguebat scōs. Et ad moduz diuini ordinis vt ꝓpo
nebat 3⁹ t 4⁹. Et ad moduz potētie: vt arguebat qnta.
Et ad moduz voluntatis:vt dicebat sexta. Et ad modū
gubernationis:vt victima ꝓponebat.

¶ Utrū diuina ꝓuidētia sit idez q̄ fatū. Qó. II.

SEcundo querit̄ vtrum diuina ꝓuidentia sit
idez q̄ fatum: Et vī q̄ sic ꝑ Augu. 5⁹ de
ciui. dei. c. 9. qui ait. Si mihi fati nomē ali
cui rei adhibēdum placeret magis dicerem
fatuz esse firmioris potētioris voluntatē q̄ illum cāruz
ordinē quē nō visitatū:sed suo more stoici fatū appel
lant:sed voluntas firmioris t potētioris siue volūtas di
uina:est idez q̄ ꝓuidentia:vel nō realr differt ab ipsa.
ergo nec fatuz realr erit diuersuz a ꝓuidēa. ¶ P. scri
bit 5⁹ de ciui. dei. c. 8. ducūt volētē fata:nolentē trahūt. P
Si igit fata voluntatē imutare pōt:eo q̄ volentes du
cunt:t nolentē trahunt:cū nihil infra deū liberum arbi
trium imutare possit:eo q̄ inter deū t volūtatē nihil sit
medium fatum nō erit aliqd infra deū. q̄ non realr diffe
reret a diuina ꝓuidentia. ¶ P. Diuersi respect⁹ non fa
ciunt diuaz realez:sed vnū t idez acceptū ꝑut est in deo
dicit ꝓuidentia. relatuz vo ad ea que mouent per ipm
dicit fatum. Unde Boe. 4⁹ de ꝓsola. ait:q̄ cū in ipsa diue
intelligētie puritate cōspicit ꝓuidentia nolat: cum vo
ad ea que mouet atq; disponit refert fatum a veteribus
appellatū est. nō ergo fatum t ꝓuidētia realr differūt.
¶ P. fm eundez ibidez: fatata de necessitate ꝓuenūt
quia fatuz est indeclinabilis ordo causaz:sed res nō de
necessitate ꝓueniunt nisi ꝑut referunt ad diuinā ꝓui
dentiā. Nam relate ad causas primas/cōtingētes esse
possunt. igit ordo causaz qui est in ꝓmo ꝓncipe fatū di
citur:cum solus in eo indeclinabilr maneat:sed bz ordo
est diuina ꝓuidentia. ergo t̄.

In cōtrariuz est Aug. 5⁹ de ciui. dei. c. 9. qui ait: Q
oia vo fato fieri nō dicim⁹: imo
nihil fato fieri dicim⁹. Sed dicere nihil fieri diuina ꝓ
uidentia est erroneū. nō igit idē est fatū q̄ diua ꝓuidē
tia:cū fato nihil fiat ꝓuidētia oia fiāt. ¶ P. Boe. 4⁹ de
ꝓsola. dicit q̄ fatū t ꝓuidētia diuersa ē facile liquebit
siquis veriusqz rōnem cōsperexit. ergo t̄.

Rñdeo dōm q̄ fatum triplr cōsuevit accipi. Uno 4ꝙuz quinq;
mō idē est q̄ vis quedaz t dispositio syde modis.
rum. Unde Aug. 5⁹ de ciuitate dei. c. 2. dicit q̄ cū boles ꝑ⁹
fatū audiunt vsitata loquēdi ꝓsuetudine nō intelligunt
nisi vim pōnis syderū. ¶ Scdo fatuz accipit pro quo- 2⁹
cunqz ordine causaz: vt ꝓ⁹ per Augu. 5⁹ de ciuitate dei.
ca. 9. qui reprehēdēs Ciceronē qui negabat deū ee pre
scium futuroz ait. cōcedat ergo Licero cū eis qui cāruz

A ordinem dicunt esse fatalem. ¶ Tertio modo: fatum sumitur pro diuina voluntate: vel diuina prouidentia. Unde Aug. 5° de ciuitate dei. c. 8. loquēs de quibusdaz plbis vel poetis de fato determinanb⁹ ait: q̄ ꝓbat eos appellare fatū ipsaz ꝓcipue dei summi voluntatē cui⁹ potestas insuperabilis⁹ per cuncta porrigit. ¶ Dis aūt trib⁹ modis pñt supaddi duo modi. Naz ponentes fatū esse vis positionis syderū diuisi sunt: qz qdaz bo vis reduxerūt in diuinā voluntatē: t qdaz nō. Unde Augu. 5° de ciuitate dei. c. 7. ait q̄ hoies per positionis syderū fatum intelligūt qualis est qui q̄ nascitur siue cōcipit qō aliqui alienāt a dei voluntate: aliqui ex illa hoc ēt pendere ꝓfirmant. ¶ Rursuz ponentes fatuz esse cāz ordinem eriā diuisi sunt: qz aliqui bo ordinē nec in diuinam voluntatē: nec in aliquā voluntatē rōnalem reducunt. Uñ 5° de ciuitate dei. c. 7. scribit q̄ aliqui fatalia dicunt que ꝑter dei t boluz volūtatē cuiusdaz ordinis nēcitate cōtingūt. Aliqui aūt bo causaz ordinē reducūt in diuinā voluntatē fatuz appellant. Unde 5° de ciuitate dei. c. 8. scribit q̄ aliqui nō astroz ꝓtōnez sicuti est cū q̄z eō cipit vel inchoat: sed oēm seriez cāruz que fit oē qō fit fati nole appellant: t subdit q̄ cū talib⁹ de vbi ꝓtouerbia nō multū laborāduz est: tractāduz: qñ quidem ipsaz ordinē t quādaz cōnexionē dei summi tribuunt voluntati t pūti per qō intelligere dat aliquos fuisse q̄ ordinē causaz fatuz dicētes eū in diuinā voluntatē reducebāt. ¶ Quinq̄ q̄ modis fatuz dī. Primo vis positionis syderū in diuinā volūtē reducta. Scdo bo vis in talez voluntatē nō ordinata. Tertio ordo ꝑter cāruz diuine volūtati tribuī. Quarto: talis ordo ꝑter diuinaz voluntatē pueniens. Quinto ipsa diuina voluntas siue prudentia vel potestas fatum nominat.

B

3°

4°

5°

B

Epilogus dictoꝝ.

C

Qui modum modoꝝ sint impossibiles.

¶ Duos istoz modoz p̄ma facie appet ipossibiles esse. Nā q̄ fit aliq̄ vis syderū vel aliqs ordo cāz in diuinā voluntatē nō reduct⁹ est ipōle soluz. q̄ de trib⁹ aliis acceptionib⁹ est loquēduz. Sz rursuz vna illaz acceptionum nō est bona. Naz q̄ fatuz dicat vis syderū fz qō de bo vi loquūtur qui de tali fato determinauerūt: stare nō pōt: cū talez vis sup liberū arbitriū directe causalitatem hāc ponerēt: t per eā de motib⁹ hoiuz tanq̄ p cām eoz directe voluntas subdit indicaret. Naz liberū arbitriuz virtuti syderū eriā in diuinā voluntatē reducte directe nō subdit. Qz si trā bo virt⁹ in talez voluntatē reducta nō fuerit: nō solū libero arbitrio nō dominabit: sed eriā nec p eā effect⁹ aliqs pduceī. fatuz q̄ dupliciter accipi pōt. Uno mō vt dicat ordo cāz diuine voluntati tribuī. Alio vt fatuz dicat ipsa diuina prescia vel voluntas: sz si diuinā prescias vel voluntatē fatuz nolumus a vocabuli ꝓpietate recedimus. Uñ Aug. 5° de ciuita. dei. ca. 7. ait q̄ porius diuina prudētia regna cōstituit humana: que si ꝓptera q̄sq̄ fato tribuit: qz ipsaz dei voluntatem vel prāterz fati noie appellat: sniaz teneat linguaz corrigat. Proprie q̄ t rōnez vocabuli attendendo fati dī indeclinabilis ordo cāz in diuinā voluntatē reductus: quo effect⁹ quadaz nēcitate pueniūt. Naz iz nō ois ordo cāz in se accept⁹ de nēcitate pducat effectuz: trā si bo ordo in diuinam prescias reducat in qua reductiōe fati rō formal⁹ t q̄si cōpletiue vī ꝓsistere/singula talia quādaz nēcitatē ꝛbant. Dicī enīz fatū ſm Augu. 5° de ciui. dei. c. 9. a fando siue a loquēdo. naz de⁹ vnico suo verbo coeterno dixit: in qe est quodaz cāz ordine prolocut⁹. Naz sicut vox exterior manifestat: verbū sic bo cāz ordines in diuinā prescias relati fata siue voces t quedā locutiones dici pñt: q̄ rōnes in vbo dino existē tes: t ipsam prescias diuinā manifestant. Ex sic logī de fato Boe. 4° de ꝓsola. Qui oēm cāz ordinē diuine pal dentie famulantē fatū appellat dicēs. Sine igīt famulantib⁹ prudentie diuinis spiritib⁹ fatum exerceat: seu ista in seruitute nīa seu celestiū: syderum motū: seu angelica virtute: seu demonū varia sollertia: seu aliqb⁹ boz: seu oīb⁹ fatalis series texat. Ex qb⁹ vbis manifeste ps ipsaz pro indifferēti hāc q̄ēcūq̄z ordinē causaz in diuinā prudentiā reductū fatū siue quoddaz diuinū edictū: vel quedaz diuina prolocutio dici pōt.

D

Quid sit fatū ꝓcūssime: qz est ordo cāruz in diuinā volūtatē relatus ꝙ effect⁹ q̄dam nēcitate pueniunt.

Erro⁹ eoꝝ vo cadūt fatū.

¶ Et sic accipiēdo fatuz ducē possum⁹ in q̄nq̄z differre a diuina prudētia: quas vtias dixit Boet⁹ 4° de ꝓsolatiōe enumerat. Pria est: qz diuina prudētia est in cā p⁹. Fatuz aūt est in ipsis causis scōis. Nam cū ordo cāz relat⁹ in cām p̄mā sit fatū cuz talis ordo sit in ipsis reb⁹ mobilibus siue in ipsis scōis causis t relatis: fatuz erit in ipsis reb⁹ mobilib⁹ siue in ipsis scōis cāis: ꝙ est qō Boe. ait. q̄ prudētia est illa diua rō in summo oiuz ꝓncipe cōstituta que cuncta disponit. Fatū vo est inhērēs reb⁹ mobilib⁹ dispositio p quē prudētia suis ḧcūq̄z nectit ordinib⁹. ¶ Scda est: qz bo rōnes exītes in deo t exīs idē q̄ diua prudētia bīt rōnez vnitatis: qz ibi oēs cōplexe t vnite sunt. Prout vo in scōis agēnibus referuntī vbi sunt idez qō fatū bīt quādaz rōnem pluralitatis: te q̄ē cuiusdem p tēpora distributa. Et hoc est qō Boet⁹ ait: q̄ prudētia nāq̄z pariter cuncta q̄ēis diuersa: q̄uis infinita cōplectit. fatuz vo singula ordinat in motu locis formis ac tēporib⁹ distributa: vt talis ordinis explicatio in dine mētis adunata ꝓspectū: prudentia sit. eadez vo adunatio digesta siue diuisa atq̄z explicata tēporib⁹ fatuz vocat. ¶ Tertia dīa est: qz fatuz dependet ex prudentia t in prudentiā ordinat. Uñ idez Boetius ait q̄ diuersa sunt fatū t prudentia: qz alterū ex altero pēdet. ordo nāq̄z fatalis ex prudētie simplicitate pcedit. Naz vt ait sicut artifex faciēde rei formā mente percipiens mouet operis effectū t qō simplr ꝓspexerat per temporales ordines ducitura deus prudentia qdez singulariter stabiliterq̄z disponit: fato vo hec ipsa que disponit multiplr ac tpalr administrat. ¶ Quarta dīa est: qz prudentia habet rōnez imobilis: siue stabilis: fatum vo quid mobile dī. Nam iz ordo causaz in diuinā prescientiaz relat⁹ quodāmodo quādaz necessitatē ꝛbat: vt quia talis ordo est in reb⁹ mobilib⁹ qd mobile dici pōt. t hoc est qō Boetius dicit. id certe manifestuz est imobilem simplicēq̄z gerēdaz formā rerum esse prudentiā. fatū vo esse cox que diuina simplicitas gerenda disposuit: nexum atq̄z ordinē tpalez. ¶ Quinta dīa sumitur ex eo q̄ ola que subiecta sunt fato subiecta sunt diuine prudentie. Naz cū ipse ordo causaz qui fatum dī diue prudentie sit subiect⁹: opz que fato subsunt: prudentie diuine subesse: nō tn ola que subīa sunt diuine prudentie: fato subsunt. Nam ea que imediate a deo pcedunt cū nō pcedant ſm ordinē scōaz cāz: solum sunt subīa diuine prudentie: sed nō fato. Ex quo apparet q̄ quāto aliqd magis a deo elongatur: tanto magis fato subiacet: eo q̄ magis pcedat ſm ordinē scōaz causaz. t hoc est qō Boetius ait: ola que fato subsunt: prudētie quoq̄z subiecta sunt: cui ipsaz eriā subiacet fatum. Quedaz vo sub prudentia sunt locata: que fati seriem superant. Nā ea que sūt prime diuinitati ꝓpinqua: stabiliter fixa fatalis ordinē mobilitatis excedunt. Uñ cōcludit q̄ qō longi⁹ a prima mente discedit maioribus fati nexibus iplicat: ac tanto aliquid fato liberum est: quāto illum rerum cardinem siue illam suprema diuinitatez vicinius petit: quia prudentia est quid simplex imobile non ꝓtens humanoc

Prima, fatū ordinat in diuinā prudētiā t pēdet ex ea non ecōuerso.

G

Quarta, diua prudētia ē immobilis ꝙ nō fatum.

Quinta, ola ꝙ subīa sunt diuine prudētie fato tñ subīa sed nō ecꝛ.

H

I successionē bñs ⁊ indiuisibile: fatum vo quādaz multiplicitatē in se bz: est qd mobile ⁊ quodāmō successiuū: ⁊ quādaz ptensionē cōtinens. ideo Boetius dicit q̄ sīc est ad intellectuz rōnatio ad id qō est qō gignitur ad eternitatē ips: ad punctū circulus: ita est fati series mobilis ad ꝓuidentie stabilez simplicitatē. Patet ergo diuinam prouidentiaz a fato differentem esse: ⁊ qualiter: quod declarare volebamus.

Ad primuz dōm q̄ fatuz est ideclinabilis ordo cāz: qz stabilitas in causis secūdis ꝓuenit potissime ex ꝓuidentia cause prime ꝓpter q̄ ei attribuit ⁊ ab ipsa denoiat: nō q̄ sit idem qō ipsa: isz qz per ipsaz est id qō est. ¶ Ad 2m dōm q̄ vba illa nō sūt Aug. sed sunt cuiusdaz alterī cui⁹ auctoritez ipse inducit: vt p3 gdaz sic locuti sunt de fato nō distinguētes ipsum a diuina ꝓuidentia: uī si diuiną ꝓuidentiā fatum noiamus discedim⁹ a ꝓpietate vocabuli vt est per habita manifestū. ¶ Ad 3m dōm q̄ fatum ⁊ ꝓuidētia nō solū differūt fm diuersos respect⁹: imo differūt sic qō est in creatura ⁊ creatore: vt pōt patere per vba Boetij si bñ intelligant. ¶ Ad 4m dōm q̄ fato nō inest indeclinabilitas per se: imo in se acceptū vt pbatū est qd mobile dr. Sed diuine ꝓuidentie p se indeclinabilitas inest. nō ergo sunt idem vt rō ꝓcludebat. ¶ Ad p̄m in 3ūm dōm q̄ fatum differēs est a diuina ꝓuidentia: ⁊ ī aliqd est accipiēdo fatum: vt de eo logmur: isz nihil sit si quis appellare vellet fatum vim sydereū libero arbitrio necessitatem imponentē vel ordinez causaz in cām p̄mā nō reductum: fm quez modum fatum esse Aug. negat. ¶ Aliud in contrarium concedatur.

K

¶ Utruz oia subsint diuine ꝓuidentie. Qō. III.

Thom. in sum pte p̄me. p̄n. 22. q. 2. Et in. q. de veritate. p̄n. 5. q. 2.

L Lōmē. 51.

Tertio queritur vtrū oia subsint diuine ꝓuidētie: Et vī q̄ non: qz Lōmē. 12. meta. reprehendit eos q̄ dicūt deuz bie solliciturdinē oiuz: ⁊ ēt eos qui dicūt ipm bie solliciturdinē nullo: ⁊ dicit viaz mediā esse tenēdaz. q̄ aliquo: de⁹ solliciturdinem bz ⁊ aliquo: nō. ¶ P. Phs in. 12. meta. assimilat vniuersuz vni domui: sed in vna domo vt ibi dr sūt serui liberi ⁊ bestie. In liberis aūt nō accidit aliqd inordinatū: qz nō licētiant ad aliqd: vt ibi dr q̄ nō sit de regimine domus. Serui vo ⁊ potissime bestie in paucis actionib⁹ cōicant q̄tū ad ea que sunt de regimie dom⁹ in quo vult Phs ⁊ Lōmē. ibidez exponit q̄ corpa superceleſtia intelligant per liberos que nullaz inordiationē brīt. Per seruos vo sine p bestias debemus itelligere q̄ sunt sub bō corporib⁹: vt ea que sunt in sphera actionū ⁊ passionū: in qb⁹ multa per accns ⁊ multa inordinata videm⁹ accidere: sed cū ꝓuidētia: vel sit ipse ordo: vel ordinē ꝓesupponat nō oia diuine ꝓuidētie subsunt: cū nō oia ordinata sint. ¶ P. Que sunt a casu ⁊ a fortuna sunt ꝓter intentionē: ⁊ fm q̄ talia ordinē ꝓuidentie fugiunt: sed multa sunt talia: vt pbat 2⁹ phy. q̄ tc. ¶ P. Que cadunt sub ꝓuidētia artificis sunt de intētiōe ei⁹: sed nullus aspicies ad malum agit qō agit. vt vult Dio. 4⁹ de di. no. igit mala sunt ꝓter intentionē diuiną. non q̄ oia subsunt dine ꝓuidētie cū mala nō subsint ei. ¶ P. Qō est ordinatū ⁊ ꝓuisuz ꝓsequit finē sui in maiori pte sed vt videm⁹ maluz est vt in plib⁹. nā ples vt vī dant se delectabilib⁹ ⁊ sensibilib⁹ q̄ operib⁹ virtuosis. ergo vniersuz diuina ꝓuidentia nō regitur.

T. cō. 52.

T. cō. 55.

M

In cōtrariuz est Aug. 83. q. q. de ꝓuidētia qui ait: q̄ de⁹ oia mutabilia pulcherrima gubernatiōe moderat. Isz gubernatio est executio diuine ꝓuidentie. q̄ oia mutabilia diuine ꝓuidentie subsunt. Sed oia que sunt circa deū sūt aliquo mō mutabilia. q̄ tc. ¶ P. Lōmen. in. 12. meta. ait: q̄ sicut oia q̄ sunt ⁊ que fiunt in domo: fiunt ꝓp dām dom⁹. Sic oia que sunt in vniuerso ⁊ oēs actiōes eoz sunt ꝓpter vnūm ⁊ illud vnū est ꝓ⁹ cā. q̄ oia ordinata sunt ꝓp ipm deū: qō esse nō posset nisi oia eius ꝓuidentia regerent.

N Lōmē. 52.

Rñdeo dōm q̄ diuiną ꝓuidentiā esse oium dupl̄r venari posset. Primo ex eo q̄ vī ꝓuidentiaz impedire. Secō ex rōne talis impedimenti. Qō aūt vī ꝓuidētiā impedire est id qō est ꝓ accns ⁊ ꝓter intentionē. Nā ex hoc dr aliqd improuise euentū qō ab agēte nō est precognitū nec intentū. bō aūt vident esse que sunt per accidēs. naz qz eoz fm phm ꝓhm prīt esse cause infinite cū infinitas nō videat sub arte cadere: vī ad talia ꝓuidētia nō extendi. ¶ Dec aūt tria esse vident. vz. fortuita mala ⁊ vīr ꝓtingētia. Dicit. n. fortuitū ⁊ casuale q̄ accidēs: qz euenit ꝓter intētionē agētis. vt vult Phs 2⁹ phy. Secō: mala per accns eē dicunt: qz semp agens intēdit bonū: vt vult Diony. 4⁹ de diui. no. in multis locis. adeo malus per accns esse dr: qz est ꝓter intentionem agentis. Rursus oia ꝓtingētia per accns dici prīt: qz ad alteram partē determinata nō sunt: ⁊ qz qō nō est per accns est ordinatū. ⁊ per ꝓsequens ad alterā partē determinatū ꝓtingētia per accns dici prīt. Si igit aliqd mouet nos q̄re diuinā ꝓuidētiā negare debemus tria predicta existunt. Sed q̄ illa nō impediāt: sic ostēdit. Naz ipsa fortuita diuine ꝓuidentie subdunt: qz si nos volumus appellare fortuita ⁊ casualia que nulla cā nec per aliq̄ ꝓ⁹ eē brīt: sic nihil est fortuitū neq̄ casuale: vt pbat Boe. 5⁹ de cō solatiōe qui ait. Nihil esse qō ex nullis causis oriat. Si vo casuale vl̄ fortuitū appellare volum⁹ quotiēs aliqō agens alicui⁹ gīa aliqd operat ⁊ qd aliud ab eo nō intēdit aliqb⁹ de causis ꝓtingit: vt fige colendi agri cā fodiens bumū de fossa auri pondus inueniat. Sic multa casualia ⁊ multa fortuita esse dicunt: ⁊ sic de casu ⁊ fortuna determinat Phs 2⁹ phy. fm quē modaz dicere possum⁹ casuz esse inopinatū cōcursum cāz. Nam ⁊ si depositio thesauri cām habuit ⁊ fossio terre etiaz. Sed ista: cāz cōcursus inopinat⁹ dr: qz ꝓter intentionē recōdentis fuit vt colens agrū thesaurū bret: ⁊ ꝓter intentionem inueniēs vt pecuniā inueniret: vez: qa bō cōcursus aliqs effect⁹ est nec est dare effectū absqz aliqua cā cū nō possit reduci talis cōcursus in fodientē: nec in recondentē ops dare aliquā cāz supiorē cui⁹ sit bō causas cōnectere: ⁊ qz diuina ꝓuidentia est illa a qua ois ordo cāz sumit originē per quā ois effect⁹ efficit: qz ops dare eundē esse factorē rerū ⁊ ꝓuisorē: vt pbat Dam. 2⁹ lib. ca. penul. bō fortuita ops diuine ꝓuidentie eē subiecta cui⁹ est oēs cās cōnectere oēm causaz ordinē efficere. Et ista est via Boetij 5⁹ de ꝓsolatione per quā pbat fortuita ordinē diuine ꝓuidentie nō effugere cū ait: q̄ licz diffinire casuz esse inopinatū euētū ex inflnētib⁹ causis in his que ꝓpter aliqd gerunt: concurrere vo atqz confluere causas facit ordo ille rr incuitabili cōnexione ꝓcedens: qui de prouidentie fonte descēdens cuncta suis locis tempozibusqz disponit.

P T. cō. 52. Q

¶ Uiso fortuita sub diuina ꝓuidentia cōtineri: nouādū mala ordinē diuine ꝓuidentie simpl̄r nō effugere. nam si nihil aspicies ad malus agit qō agit de⁹ qui summus bo⁹ est: nūq̄ ꝓmitteret mala fieri: cū ea impedire possit nisi ex eis aliqua bona eliceret: ⁊ inquāmz ex malis bona elicit: mala sub quodaz ordine diuine ꝓuidētie continent. vnde Boe. 4⁹ de ꝓsola. dicit q̄ modus diuin⁹ est q̄ ad bonū dirigēs cuncta disponat. nam si a reprobis

nihil

A

nihil tñ mali ḡnit: ꝫ in agẽdo errent: multo mínus ordo ille de cardine sũmi boni ꝓficiés a suo deflecrit exordio. Ad xo ad ordinẽ puidẽtie mala aliq̃ mõ reducant. ps: qr ad decorem faciũt vniuſi: vñ Aug. in Ench. ca. vñ malũ ait. ꝙ malus bñ ordinatũ ꝛ suo loco posítũ eminẽtius cõmendat bona: vt magis placeant ꝛ laudabiliora sint: ꝛ ſbdit ꝙ deus oipotẽs nõ sineret mali aliqd esse in ope suo nisi vsq; a deo esset oꝑa: ꝛ bonus vt bñ faceret etiã de malo. ¶ Sz ꝙ ꝓtingẽtia diuina puidẽtia ne ipediãt facile est videre. nã sic cum diuina ꝓsciẽtia ꝓtingẽtia sit stantia ꝛ cũ diuina puidẽtia stare pñtimo ipius ꝓtingẽtie diuina puidẽtia cã existit. Nã cum sit cã entis in eo ꝙ ens ipi⁹ nec̃itatis ꝛ ꝓtingẽtie eã cãm esse opz: cũ ꝓtinges ꝛ nec̃ius existãt ꝺãe entis in eo ꝙ ens. Et qr nihil est in vniuſo qđ ordinez diuine puidẽtie ipediat vel simplr effugiat: dicere cogimur oia diuine puidẽtie ſbiacere: vñ Aug. 83. qõnuz. q. de puidẽtia. dicit ꝙ summo deo cũcta bñ administrãte que fecit nihil inordinatũ in vniuſo enihil iniuſtũ est: siue sciẽtib⁹ noꝫ siue nesciẽtib⁹.

B

2ª ꝛia vti nos ꝓ que diuina puidẽtia videtur ipediri.

¶ Habito oia diuine puidẽtie ſbiacere ex dis que videbañ diuinã puidẽtiã ipedire: B idez declare possumus ex dis ſm que videñ dõ ipedimenta ꝓsurgẽ. nã tota cã q̃re dubitãt alig oia diuine puidẽtie supponẽ est: ga videt aliq̃ inopinate: ꝛ per accidẽs euenire. Ad aute aliqui cause ꝓtingãt aliq̃ per accñs ꝛ ipzouise, triplr põt ꝓtingere. Primo ex ꝑticularit⁹ cause: vt accidit ꝙ sorte ambulãte cozuscatur eo ꝙ ambulatio sortis ꝓp sui ꝑticularitatẽ ſm cãlitatez ad cozuscatõez se nõ extẽdit. Scõo: B ꝓtingit ex defectu agẽtis vt accidit nãe ꝑticulatim pdu cere feminã cum itẽdat masculũ qđ ex defectu seminis nõ valẽtis supare mãz põt accidẽ. Tertio: B ꝓtingit ex dispõne mãe. ꝓtingũt. n. aliqñ agẽti aliqua per accñs ex ipzouisa: eo ꝙ mã ꝓp sui indispõnẽ pfecte agẽtis actioni non subdit. Propter nihil aũt boz dicere possumus deo aliq̃ per accñs ꝓtingẽ: cuz ipse sit cã vñs ꝛ ꝑ⁹ ꝛ ifinite ꝛutis nõ agẽo ex suppõne mãe. nihil ḡ ei ꝓtingit per accñs qđ simplr ordinem siue puidẽtie possit effugere.

C

Oia dine. puidẽtie sunt sub tecta: nõ tñ eo dem modo.

¶ Aditendũ tñ ꝙ ꝛz oia diuine puidẽtie sint subta: nõ tñ ei oia eodem mõ ſbdunt: vt Dam. ondit 2º li: ca. 29: aliter puidet rõnalibus: aliter irrõnalib⁹: aliter ſbdunt puidẽtie sue ꝓtingẽtia: aliter nec̃ia: aliter ordini puidẽtie ibyciunt bona: aliter mali. naz vnicuiq; deus puidet ſm ꝙ eius nã regrit vel opatio postulat. Sic. n. imaginari debemus ꝙ deus in sua celsitudine ꝑmanens puit vnicuiq; videt puidẽdum esse sic prouident: ꝛ boc est qđ Boet. dicit 4º de ꝛsolat. ꝙ deus ex alta puidentie specula respicit: ꝛ qđ vnicuiq; conueniat agnoscit: ꝛ que cõuenire nouit accommodat.

D

Triplex error cẽ dinã, puidẽtiã Dam⁹ q. nõ dine puidẽtie subiacẽt. 2º q. mi de vtribus curat. ꝛz. mez. cã. qi. 3º q. ẽt de singularibus.

¶ Dis fundañ suppositis tanq̃ veris ꝛ manifestis. Primo ꝙ oia diuine puidẽtie sunt subiecta. Scõo ꝙ ei nõ ſbyciunt equalr. ps illoz põnez falsam esse: qui dixerũt oia diuine puidẽtie nõ esse subiecta: ꝛ qui voluerũt oia equaliter ordine puidentie ꝓtineri. ¶ Primi tripartiti sunt. Nã alig negauerũt oia diuine puidẽtie subyci: ga dixerũt nihil ei esse subm: ſm ꝙ ondit Lorñ. ꝛz⁹ metaᵉ. Alig xo dixerũt deuz de vtibus curã bre: sed circa ꝑticularia se nõ extẽdẽ eius curã: que positio Lorñ. tribuitur: ꝛz ſm eius xba directe haberi nõ posit. Alig xo vt rabi Moyses ꝛ sui sequaces dixerũt deum nõ solũ de vtibus curã bre: sed etiã ꝙ circa ꝑticularia bolum eius solliciudo extẽdit. Nã cum bõ ſm itellm sit qd incorporale: cui ſm rectã lineã est vse oñm, dignũ est vt coz ſm ꝙ ꝑticularia sunt deus curã habeat. Quoz oẽs positiones false sunt, cuz ſm eas vel nihil vel saltẽ nõ qđlibet sit diuine puidentie subm. Et sic alig defecerũtqz negauerũt oia diuine puidẽtie esse ſbta. Sic alig male dixerũt: qz crediderũt oia sub diuine puidentie ordine equalr ꝓtineri: qui etiã tripartiti sunt. Nã qdã credẽtes nõ aliter ei subyci ꝓtingẽtia q̃ nec̃ia dixerũt oia ex necessitate puenire q̃ sciam stoici videñ asserere. Quidã aũt opinãtes equalr bona ꝛ mala puidẽtie subiacẽ coacti sunt ponere duos deos: vnũ qui bona creat: aliũ qui mala pducit. Tertij xo qz voluerũt nõ aliter diuine ſbiacere puidentie rõnalia q̃ irrõnalia voluerũt ꝙ nihil brutis ꝓtingat qđ nõ fuerit eis puisum in penã vel in pmiuz: ꝛ in tãta pcesserũt insaniã: ꝙ sicut pñs est occidẽ rõnaliter ita per se loq̃ndo dicebãt nihil irrõnale occidẽdum esse: que oẽs põnes false sunt: qz ꝓtingẽtia ꝛ nec̃ia: bona ꝛ mala: rõnalia ꝛ irrõnalia non equalr diuine puidẽtie sunt ſbta. Patet ḡ oia sub diuine puidẽtie ordine aliqualr ꝓtineri: nõ tñ oia equalr tali ordini esse ſbta.

E

Triplex error ꝙ equalr subiunt dine. puidẽtie omnia. Dam⁹ qi de necessitate euenunt. 2º ponit duos deos: vnuz pp bona, alium pp mala. 3º ponit ꝙ nec̃idẽta brutia occidãt eo in penaz vel pmium.

Ad primuz dõm ꝙ positio Lorñ. in B nõ est tenẽda. Naz iter illas duas põnes extremas debemus tenere mediuz nõ mãliter a deo aliq̃ diuine puidẽtie esse subta ꝛ aliq̃ nõ: sed ſm vniformitatez: qz debemus dicere nõ oia equalr diuine puidentie subiacere. ¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ in mũdo videñ esse multa inordinata re⁹ ꝑticulariũ cãz: qz nõ subsint eaz ordini: re⁹ tñ dei nihil est inordinatũ simplr. Nã qđ effugit aliquez modũ ordinis sub alio mõ ordinis ꝓtineñ vt male agens effugiẽs ordinẽ diuine mãe: sub ordine diuine iustitie ꝓtineñ. ¶ Ad 3ᵐ dõm: ꝙ vt ps per babita etiã fortuita sub diuina prouidẽtia ꝓtinenñ. ¶ Ad 4ᵐ dõm ꝙ bñ arguiñ mala nõ ſbesse diuine puidẽtie sicut bona: ꝛz tñ nõ ꝓbaẽ ꝙ mala ordinẽ diuine puidẽtie simplr subterfugiãt. Nam cuz deus ex malis eliciat bona nõ aspiciés ad malũ: ꝛz aspiciés ad bonũ mala ordinat: ꝛ ipsius puidẽtie etiaz mala aliqualr sunt subta. ¶ Ad 5ᵐ dõm ꝙ simplr loquẽdo malũ nõ est in pluribus: qz si loqmur de malo rerũ corpaliũ: sic corpa supceleſtia in qbus nõ cadit error incõparabilr excedũt oia corpa que sunt in ſpbera actiuoꝛ ꝛ passiuoꝛ in qbus maluz aliqđ repit: sic etiã credibile est ꝙ celeste mẽtes etiã beate excedũt oẽm aliã multi⁹ dãnatoꝛ. Uel dicere possumus ꝙ nihil est qđ omni fine ꝑuet simplr: cum ipi mali ad decorem faciãt vniuerſi: vnde cõsecutio finis ſm aliquẽ modum nõ solũ est in pluribus: sed etiã in oibus: ꝓpter qđ oia diuine prouidentie sunt subiecta.

G

Super litteraz sup illo. ¶ Itez a qbusdaz dr. ꝙ deus posſit scire plura q̃ sciat. Notãdũ ꝙ Magister istoꝛ põnez nõ asserit: sed cã recitat. Nã ꝛz possimus ꝓcedere ꝙ deus possit nõ scire qđ scit vel scire qđ nõ scit in sensu diuſo: nõ tñ debemus cõcedere ꝙ possit plura scire q̃ sciat: vel ꝙ eius sciẽtie possit fieri additio vel diminutio: qz in talibus locutionibus semp sensus cõpositus designatur ſm quez modum ꝓpositiones buiusmodi falsę sunt.

H

¶ Quid sit predestinatio ꝛ in quo differat a prescientia. Bistin. XL.

Predestinatio xo de bonis salutarib⁹ est: ꝛ de boibus saluãdis: vt enim ait Aug. in lib. de ꝓdestinatione scoꝝ. Predestinatio est gre ꝓparatio: que sine ꝓsciẽtia esse non põt. Põt aũt sine p̃destinatõe esse ꝓsciẽtia.

I Predestinatiõe quippe deus ea pscivit que fuerat ipse facturus: sed pscivit ea deus etiã que nõ est ipse facturus. i. oĩa mala. Predestinavit eos quos elegit: reliquos vo reprobavit. i. ad mortẽ eternã pscivit peccaturos.

¶ An aliquis predestinatorũ possit damnari vel reproborum saluari.

Predestinatoz nullus vr posse damnari: nec reproboz aliquis posse saluari. Vnde Aug. in lib. de correctiõe t gratia. Jn Apoc. ingt dr. Tene quod habes ne alius accipiat coronaz tuaz. Si alius nõ est acceptarus nisi iste pdiderit: certus est electoz nũs. i. non pot augeri vel minui. Ad hãc aũt qdã objcivt nitentes pbare nũm electorũ posse augeri t minui sic. Posset deus nõ apponere grãm qbus appo nit t posset subtrahere qb9 nõ subtrahit: qõ si faceret vtiqz dãnarent. Possent ꝯ damnari isti: qui tñ saluabuntur. Posset itaqz minui electoz nũs. Jta etiã posset augeri: qz posset apponi grã qbus nõ apponit per quã saluarent. Possent ꝯ saluari habita grã: qui tamẽ sine ea dãnabunt: posset itaqz augeri nũs electoz. Quibus rndemus et ea rõne dcm esse: t verũ esse: numerũ electorũ nõ posse augeri vel minui: quia nõ pot vtrũqz simul esse. s. vt aliqs saluet t nõ sit pdestinat9: vel vt aliquis pdestinat9 sit t dãnet. Jntelligẽtia. n. ꝓditionis iplicite: vitatez facit in dicto: t ipossibilitatẽ in vero. Si vo simplr itelligat: ipossibilitas nõ admittit: vt cum dr: pdestinat9 pot vel non pot dãnari: t reprob9 pot saluari. Jn his. n. t hmõi locutionib9 ex rõne dicti diiudicãda est snia dictionis. Alia nãqz fit itelligẽtia: si per ꝓiũctionẽ hec accipiant dicta: atqz alia si per diuiũctionẽ: vt supra cũ de pscientia agebat ptaratus est. Si. n. cum dicis pdestinat9 nõ pot dãnari itelligas: ita. i. nõ pot esse vt pdestinat9 sit t dãnet: verũ dicis: qz ꝓiũctim itelligis: falsum aũt si diiunctim vt si intelligas istũ nõ posse dãnari: quẽ dico pdestinatũ: potuit. n. non esse pdestinatus: t ita dãnaret.

¶ Nõ adhuc instant questioni.

Verũtamen adhuc istat: t sm ꝓiũctionẽ argumentãdo ita pceditur. Nõ. n. inquiũt pot esse vt aliqs pdestinat9 sit t dãnet. Vtrũqz istoz simul eẽ nõ pot: sz alterꝝ horz nõ pot nõ esse. s. qn iste sit pdestinat9: ab eterno. n. pdestinatus est: t nõ pot modo nõ esse pdestinat9. Cum ergo impossibile sit simul vtrũqz esse: t ipossibile sit alterũ nõ esse: videt non posse alterꝝ esse. s. vt dãnet. Nõ si est ergo nõ pot esse: vt nõ saluetur. Jn huius qõnis solone: malles alios audire ꝙ docere. Dicimus tñ de pscientia similez posse moueri qõnem. Jdcoqz tam hic ꝙ ibi vnã facimus rnsionez dicẽtes determinãdũ fore illud cui innititr tota hec qstio. s. ipossibile est alterꝝ istoz nõ esse. s. qn iste modo sit pdestinat9: ab eterno enim iste pdestinatus est. Distinguẽdũ. n. est cum ait. Jste non pot modo nõ esse pdestinat9: vel nõ pot modo eẽ quin sit pdestinat9: hoc. n. ꝓiũctim t diiunctim itelligi pot. Non. n. pot esse vt ab eterno sit pdestinat9: t modo non sit pdestinat9: nec pot esse simul vt sit pdestinatus: t nõ sit pdestinatus: sed tñ potuit esse ab eterno q nõ eẽt pdestinat9: t potuit ab eterno nõ esse pdestinatus. Et sic ab eterno deus potuit cum non pdestinare: ita ꝓcedit a quibusdã q t modo pot deus cum nõ pdestinasse: ab eterno ꝯ pot deus nõ pdestinasse cum. ꝯ pot iste nõ fuisse pdestinat9. Si vo nõ fuisset pdestinatus nec modo esset pdestinat9. ꝯ modo pot non esse pdestinat9. Jta t de pscientia t de pscitis dicũt: q in actionib9 vel in opationibus dei t horũ nullatenus ꝓcedũt. Ex quo. n. aliquid factũ est vel dictũ nõ ꝓcedũt q possit nõ esse vel nõ fuisse: imo ipossibile est nõ esse vel nõ fuisse qõ factũ est vel dictũ: referẽtes possibilitatez vel ipossibilitatẽ ad nãm rei existẽtis. Cuz vo de pscientia vel de pdestinatione dei agit: possibilitas vel ipossibilitas ad potentiã dei refert: que semp eadẽ fuit t est: qz pdestinatio/pscientia/potentia vnum in deo est.

K

L

M

N

O

P

Q

¶ Quid sit reprobatio dei: t in quibus ꝓsideret: t quis sit pdestinationis effectus.

Cũqz predestinatio fit gre pparatio: id est dina electio qua elegit quos voluit ante mũdi pstitutionez: vt ait Apls. Reprobatio eouerso intelligẽda est pscientia iniquitatis quorũdaz t pparatio dãnationis eorũdem. Sicut. n. pdestinationis effectus illa grã est: qua in pnti iustificamur atqz ad recte viuendũ t in bono pseuerandũ adiuuamur: t illa qua in futuro beatificamur. Jta reprobatio dei qua ab eterno nõ eligendo quosdã reprobauit: sm duo cõsiderat: quoz alterũ prescit t nõ pparat. i. iniquitatẽ: alterũ pscit t pparat. s. eternã penaz. Vñ Aug. ad Prosperum

t Dyuf.

A ⁊ Hylariꝰ. Hec inqt regula incōcusse tenenda est: prōres in pris pscitos esse nō pparatos: pena aūt esse pparata. Preparauit enim deus: vt ait Aug. in li. de bono pseuerāte. in pscia sua quib⁹ voluit bona sua: ⁊ quibuscūq; donat, pculdubio se donaturū esse pscivit. Preparauit etiā deus: vt ait Fulgētius: malis ignez eternū: illis vtiq; quos iuste preparauit ad luenda supplicia: nec tñ pparauit ad facienda peccata. Preparauit. n. deus qō diuina egtas redderet: nō qō humana iniquitas admitteret. Nō. n. sicut pparauit scōs ad iustitiā pcipiēdā: sic pparauit iniquos ad iniustitiam amittendaz: qz prauitatis pparatoz

B nunq; fuit. Sicut ḡ pdestinatio dei, ppie est pscientia ⁊ pparatio bñficioꝝ dei qbus certissime liberant quicūq; liberātur: ita reprobatio dei est pscientia malitie in quibusdā nō fiendē: ⁊ preparatio pene nō terminande. Et sicut pdestinationis effect⁹ est gre appositio: ita reprobationis eterne quodāmodo effect⁹ esse videt obduratio. Nec obdurat deus: vt ait Aug. ad Sixtuz: impartiēdo malitiā: sed nō ipartiēdo graz sicut nec digni sunt. Quibus. n. nō impartit: nec digni sunt: nec merē-

C tur potius vt nō impartiat: ḃ digni sunt hoc merent. Uñ Aplus ait. Cuius vult miserē deus ⁊ quē vult indurat: māz appellās pdestinationē: ⁊ pcipue pdestinationis effectū: id est gre apponem: obdurationē vo gre privationē. Nō enīz vt ait Aug. ad Simplicianuz: intelligēdū est q deus ita induret: quasi quemq; peccare cogat: sed tñ qbusdā pctoribus māam iustificatiōis sue nō largit: ⁊ ob ḃ eos indurare dr: qz nō eoꝝ miserē: nō qz impellit vt peccēt. Eoꝝ aūt nō miserē: qb⁹ gratiam nō esse prebēdā equitate occultissima ⁊ ab humanis sensib⁹ remotissima iudicat: quā

D non aperit sed mirat Aplus dicēs. O altitudo diuitiaꝝ sapientie ⁊ scientie dei.

QRedestinatio vo de bonis salutaribus.] Postq̄ Magister deter^{at} de scia diuina in cōi. hic in pte ista determinat spāliter de pdestinatione. Et duo facit: ga primo dicit qd sit pdestinatio. Scōo spāliter determinat de cāusate eius: vtruz sit cā p^a vel habeat cām aliā. z^a ibi[Si aūt querimus.] In pn^o 41^e di. Circa p^m duo facit: qz primo dicit qd sit pdestinatio dicēs eā esse preparatiōez gre. Et seperat ipsaz a pscia. Nā pscientie nō solū ibi sunt bona sed eā mala: isz deus solū bona pdestinat. Scōo determinat de certi^e eius. ibi[Predestinatoꝝ nullus vr.] Circa qō duo facit: ga primo determinat de certi^e pdestinationis. Scōo deter^{at} de ipsa reprobatione. ibi

[Cūq; pdestinatio.] Circa p^m duo facit: ga primo di

B cit num pdestinatoꝝ ⁊ eā reprobozū esse certū: qz nullus pdestinatoꝝ vānabit nec reprobozū saluabit. Secūdo circa hāc ⁊itatem obiecit. ibi[Ad ḃ aūt obiectūt.] Circa qō duo facit: ga primo obiecit ⁊ soluit. Scōo pra solōnē instat. z^a ibi[Uerūm adhuc instat.] Circa p^m duo facit: ga primo arguit nūm pdestinatoꝝ nō esse certū: qz deus pōt apponē graz qbus nō apponit: ⁊ subtrahē qb⁹ nō subtrahit: ⁊ ita alig vānari pōt qui saluādi sunt: ⁊ alig saluari qui sunt vānādi. Nō ḡ predestinatoꝝ nūs est certus. Scōo soluit dicēs pro tāto dictuz esse nūm electoruz nec augeri posse nec minui: quia ista duo simul stare nō pōt q^d alig^s sit pdestinat^s ⁊ vānet ⁊ reprobat^s ⁊ saluet: vñ cum oī pdestinat^s pōt vānari, in sensu cōposito falsa est: in sensu diuiso vera. z^a ibi[Quibus ridemus.] Deinde cuz dicit.[Uerūm ad hoc.] Instat pra solōnez. nā si nō pōt esse q^d sit pdestinat^s ⁊ vānet: vel reprobat^s ⁊ saluet: qz simul ⁊ in sensu cōposito

F pdicta stare nō pōt: tūc cum alterꝝ sit nectum: qz de^s ab eterno predestinauit quos pdestinauit: ⁊ reprobauit qs reprobauit. ḡ alterꝝ erit ipossibile. ḡ demōstrato aliquo cuz determinat^s sit ad alterā pte: qz vel est pdestinat^s vel reprobatus. ḡ nō pōt saluari vel vānari indeterminate: sed alterutz determinate necesse est ei inesse. Scōo soluit q bō ppositio: iste non pōt modo esse pdestinat^s vel nō esse pdestinat^s: si intelligat̄ sūcum: vt q ab eterno fuerit pdestinat^s: ⁊ modo nō sit pdestinat^s: vel q simul possit esse pdestinat^s ⁊ nō pdestinat^s: sic sunt locutiones false: deus tñ ab eterno potuit hūc pdestinare et nō pdestinare: vñ ⁊ alig addūt q modo pōt esse pdestinatus ⁊ nō pdestinat^s que oia ingrendo magis declarabunt. z^a ibi[In hō solone.] Deinde cum dicit.[Cūq; pdestinatio.] determinat de reprobatiōe. Et tria facit: quia

G primo notificat reprobatiōez ⁊ oppo^m ad pdestinationez: qz sicut pdestinatio est divina electio ⁊ ppo^m miserēdi: sic reprobatio est pscia iniquitatis ⁊ ppo^m nō miserēdi: differēter tñ qz pdestinatio pparat graz in pūti ⁊ gliam in futuro: sed reprobatio nō pparat iniquitatem in pūti sed solūz pscit: pparat tñ penā in futuro. Scōo qō dixerat manifestat per Aug^m ⁊ Fulgen. Tertio recolligit in sūma dicta: ⁊ addit oia hec predē fm divine volūtatis impiuz: ⁊ qz Aplus rōnez hoꝝ nō apit sed mirat: exclamat cum eo dicēs. O altitudo di. rē. z^a ibi[Unde Aug.] tertia ibi[Sicut ergo pdestinatio.] in quo terminatur sentētia lectionis ⁊ distinctionis.

QUia Magister in pūti distōne de duob⁹ determinat. vz. de pdestinatione ⁊ reprobatiōe: ideo de his duob⁹ queremus. Circa p^m queremus duo. primo qd sit pdestinatio. Scōo quoꝝ sit. Itē circa p^m queremus tria. primo: vtrum pdestinatio sit aliqd in predestinato vel solum in predestinātē. Secundo: quid sit in predestinātē. Tertio: vtrum differat a libro vite. *prīn. p^a. H Qō p^a pn.

Utrū pdestinatio ponat aliqd in pdestinato. Art^o. I.

Tho. in sum. pte. 1. pn. 23. q. 2. Et in. q. de ētate. pn. 4. per totum.

BPrimum sic. Videt q predestinatio ponat aliqd in pdestinato: qz nō est bonū alicui^s: nisi ex eo q pōsistit in eo. si igit nihil adipisceret pdestinat^s ex pdestinatione sua fm modū intelligēdi: nō videret predestinat^s esse melioris ꝓditionis q̄ nō pdestinat^s: qō falsuz est. Pr. Relationes dei ad creaturā vident ponere aliqd realr in creatura: ⁊ fm rōnem in deo: sed pdestinatio videt quādaz

I relones ꝓportare per quā referr deus ad creaturā.g̃ fm rem ponit aligd in creatura fm mo' intelligẽdi in deo. ¶ P. Predestinatio vt videt̃ puidẽtiā includit: sic̃ speciale cõe. nā puidẽtia est oīuz ꝓdestinatio aliquoz: sed deus puidẽ rebus dīrex eo q̃ cõfert eis ea per que pñt ꝓseq fines suos: sed ipsa collatio aligd in re ponit. ergo t ꝓdestinatio que puidẽtiam includit, aligd in re ponit. ¶ P. Predestinati dicũtur qui sunt ordinati ad adipiscẽdū gliam: sed glia nō pōt adipisci sine gr̃a. cum igit̃ gr̃a aligd ponat in eo qui est deo gratus. g̃ t predestinatio nec̃io aliquid ponit in predestinato.

In cõtrarium est. q̃a ꝓdestinãtur ꝓdestinati anteq̃ sint: cum deus elegerit nos in ipso ante mũdi ꝯstõnez: sed anteq̃ res sit nihil in ea esse pōt. g̃ rc̃. ¶ P. fm Aug. ꝓdestinato est ꝓpositū miserẽdi siue ꝓparatio bñficioz: sed bō pōt ꝓponẽ cõferre aliq̃ bonuz alicui anteq̃ ꝓferat: t ꝓparare dãda anteq̃ det. nō g̃ opz bona predestinata creature esse in creatura: sed sufficit esse diuinū ꝓpo' ad ꝓferẽdum.

K

f. vi. 39. pun. 2. q. 1.

Respondeo dõm q̃ sicut supius tactū est: sic se habet deus re' vniuersi: sic̃ pfamilias re' sue domus: ita q̃ totū vniuersum respicit deum q̃si vna domus vnū pñem: t sic pfamilias disponit domū suā in seipso anteq̃ talis dispositio executiõi mãdetur: sic deus pī seculi t mũdi princeps: ab eterno t ante mũdi ꝯstõnem fm bñplacitū sue volũtatis dispositū t ordinauit in seipso que videmus nũc suos cursus tpaliter agere. nā cuz nō oporteat res esse vt a deo cogñscant̃ cuz ipse vocet ea que non sunt tanq̃ ea que sunt: dicere nos opz de fluxu rerū fm varietates tẽpoz quez videmus ab eterno deo pñtez extitisse: t sic̃ videmus res fm suū actualez cursum in suos fines dirigi: sic arbitrari debemus q̃ de' ab eterno scinit t voluit sic res suos cursus pagere: t in suos fines dirigi: t eas in seipso ꝓordinauit: t in suos fines direxit: q̃a ꝓdestinare nihil est aliud q̃ ꝓmittere siue ꝓdirigẽ vel ꝓordinare: ita q̃ ibi, ꝓz, ꝓtio, ritatẽ eternitat, ad alia ꝓportat: dicere debemus q̃ sicut modo res mittunt̃ destinãtur t ordinãtur in suos fines: ita puis ab eterno ꝓmittebãtur, ꝓdestinabãtur: vel ꝓordinabãtur in ipo deo. Dato g̃ q̃ destinatio aligd ponat in destinatis: vt accipiamus destinationẽ pro executiõe ꝓdestinãtis fm quã res in seipis actualr destinãtur t in suos fines dirigũtur. ꝓdestinatio aũt fm quaz eternalr de' in seipso ola ꝓdirexit nō ponit aligd in re fm actualitatẽ: sed solũ fm diuinuz ꝓpo'. Uerũ q̃ ꝓsecutio glie in quã tanq̃ in finẽ ꝓdestinati fm diuinū ꝓpo' dirigũtur: nō pōt esse sine collatiõe gratie: opz ꝓdestinationẽ vtriusq̃ ꝓparatiõez esse glie. vz. t gr̃e: vel ꝓpo' gr̃am t gliam ꝓferẽdi. Nam ex eo q̃ deus ꝓposuit talia ꝓferre creature rõnali dī ea ꝓdestinasse. Cuz g̃ querit: vtrū ꝓdestinatio de necessitate aligd ponat in ꝓdestinato. Si loq̃mur de põne actuali nō. Sz si loq̃mur de põne fm diuinū ꝓpo' sic. Uerũ q̃ diuinuz ꝓpo' opz impleri, dicere possumus q̃ ois ꝓdestinat' vel gr̃az habet vel gratiaz bẽbit: vnde q̃dãmodo de necessitate fm q̃ ꝓuisa a deo nec̃ia sunt t diuinū ꝓpo' de nec̃itate implet̃, ꝓdestinatio in ꝓdestinato aligd ponit vel aliq̃ ponet.

M

Ad primuz dõm q̃ ꝓdestinatio est quedã actio ꝓdestinãtis: t est in ꝓdestinãte. Nã cum ꝓdestinatio sit diuinuz ꝓpo' vel nō realr differat ab eo sic velle est in volẽte t nō in volito: t ꝓpositū est in ꝓponẽte t non in eo de quo habet̃ ꝓpo'. Sic ꝓdestinatio est in ꝓdestinãte t non in ꝓdestinato: vñ ꝓdestinatuz nō denotat̃ a ꝓdestinatiõe: sic̃ colorati a colore: sed q̃dãmodo sic̃ visuz denotat̃ a visione. Nã ly color sit in colorato q̃d denotat: visio tñ nō est in viso sed in vidẽte: sic ꝓdestinatio nō est in ꝓdestinato: sed in ꝓdestinãte. igit̃ formalr ꝓdestinatio nihil ponit in ꝓdestinato. Uerum qr talis ꝓdestinatio vel tale diuinū ꝓpo' est cã quare aliqs gr̃am t gliam cõsequat̃ cãliter vel aligd ponit vel saltẽ ponet: vñ ꝓdestinat' melioris cõditionis est q̃ nō ꝓdestinatus: qr vel habet gr̃am vel bẽbit. ¶ Ad 2m dõm q̃ aliq̃ relatio est dei ad creaturã que fundat̃ sup aliq̃ actuali opatione ꝓcedẽte in creaturaz: t tales relones non pñt ꝓuenire deo nisi ex tpe: t sunt realr in creatura: t fm modū intelligẽdi in deo: fm q̃d modū deus dī dñs t creator. Aliq̃ Ro relones sunt que nō dicunt re' ad creaturã in actu fz q̃dãmodo in habitu: t cuz tales relones eē possint anteq̃ creatura sit: non opz q̃ aliquid in creatura ponãt: t qr ꝓdestinatio fm q̃ deus ola in seipso ab eterno in suos fines direxit nō fundat̃ sup aliq̃ actione trãseũte in exteriorẽ mãz nō de necessitate aligd ponit in ꝓdestinato nisi mō quo dictuz est. ¶ Ad 3m dõm q̃ puidentia dupliciter pōt accipi. Primo in se fm q̃ est q̃dã ratio ordinis dirigẽdoz in finẽ: t sic est eterna: t est soluz in puidẽte. Alio' possumus accipe puidẽtiã pro executiõe eius fm q̃ deus actualr reb' puidet: t sic actualr aligd ponit in his que sub puidẽtia cõtinẽtur. Sic etiã t si ꝓdestinatiõez accipe vellemus pro executione eius fm q̃ de' aliqs actualr dirigit in gliaz ꝓferẽdo eis gr̃az per quã possint talẽ finẽ adipisci: t sic ꝓdestinatio ponit aliquid in ꝓdestinato. ¶ Ad 4m dõm q̃ fm q̃ ꝓdestinati ordinãtur ad gliã sic bñt gr̃az: vt si ordinãtur fm diuinū ꝓpo': solũ fm diuinuz ꝓpo' bñt eã. Si Ro actualr ordinãtur qr actu iusti sunt fm quez est aliqs vita eterna dignus, actualẽ gr̃am bñt. igit̃ ꝓdestinatio nō de necessitate ponit gr̃am in ꝓdestinato actualiter: sed solum fm diuinum ꝓpositum.

N

O

P

¶ Quid dicat ꝓdestinatio in ꝓdestinãte. Artº. II.

Thom in. q. de veritate pun. 6. q. 1.

Secundo querit̃: qd ꝓdestinatio sit in ꝓdestinãte. Et vī q̃ sit idez q̃ ꝓsciẽtia: qr fm Aug. in li' de ꝓdestinatione scõz: ꝓdestinatio sine ꝓsciẽtia eē nō pōt. aut g̃ hoc dictuz est: qr ꝓsciẽtia a ꝓdestinãte est indifferẽs re: t pp idẽtitatẽ realẽ vnū sine alio eē nō pōt: aut qr est indifferẽs rõne. Si aũt dicat̃ B eē dictuz pp idẽtitatẽ realez: tũc pari rõne ꝓdestinatio nō posset eē sine q̃cũq̃ diuino attributo. supuacue g̃ spãliter mentio fieret de ꝓsciẽtia. B igit̃ dictū est pp indifferẽs fm rõnez: fz que nō differũt nec re nec rõne penit' sunt idẽ. nō g̃ aliud dicit in deo ꝓdestinatio q̃ ꝓsciẽtia. ¶ P. Uī q̃ pineat ad volũtatem: qr ꝓdestinatio fm Aug. est ꝓpo' miserẽdiz: ꝓpo' ad volũtatẽ pinet. g̃ rc̃. ¶ P. Uī q̃ pineat ad po': qr preparare ad po' pinet: sed diffinit ꝓdestinatio q̃ est ꝓparatio gr̃e in ꝓtu t glie in futuro. ergo rc̃. ¶ P. Uidet̃ q̃ pineat ad puidẽtiam: qr ordinare aligd ad finem ad puidẽtiaz pinet: sed ꝓdestinare aliquos est eos ordinare in finez. ergo rc̃.

Q

Respondeo dõm q̃ ꝓdestinatio ꝓportat quãdã ꝓordinationẽ in finẽ: vñ Aug. in de ꝓdestinatione scõz: ꝓdestinationẽ ꝓordinationẽ vocat: silr t puidẽtia, ordinẽ in finem ꝓportat. Nã ex B aliqua sub puidẽtia ordinãtur inquãtū nō per oẽm modū priuata sunt fines: sed bñ ordinẽ in finẽ aliter ꝓportat ꝓdestinatio aliter puidẽtia: qr puidẽtia dicit bñ ordinẽ vel rationẽ ordinis cõiter: fz ꝓdestinatio spãliter. Est. n. ꝓdestinatio vno' sumpta ꝓordinatio aliquoz in finẽ supnãlẽ: ꝓordinatio dico volita vel in executiõe ordinata fm ꝓpositū volũtatis. In quob' q̃ pncipalr differt ꝓdestinatio a

A

tio a puidẽtia:qz puidẽtia est ordo vel ratio ordinis rerum dirigẽdarꝫ in finẽ cõiter acceptũ. Sed ꝓdestinatio respicit finẽ quẽdã spãlem:qz sup nãlez. Rursuz bn̄ ordo vel ratio ordinis iportata per ꝓdestinationẽ est necessario volita vel in executionẽ ordinata ſm ppm̃ voluntatis. Sed puidẽtia dicit ordinez vel rõnem ordinis cõiter acceptũ: ꝓpter qd̃ ꝓdestinatio cõparata ad puidẽtiã duplr spãliterẽ importat. vz. rõne finis ꝛ rõne ordinis in finẽ. Nam ꝓdestinatio importat finẽ spãlez vt gliam vel vitã eternã que est finis solũ rõnaliũ vel intellectũ bñtium. Dicit etiã spãlez modũ ordinis in talẽ finez: vnde ſm puidẽtiã ordinãtur oia rõnalia in talez finem: qa deus volũtate ãnte vult oẽs bonos saluos fieri. Sz ſm ꝓdestinatiõez in talẽ finẽ solũ ordinãtur electi.

Quadruplex bna ꝓdestinationis ꝛ puidẽtie. Prima est: qz puidẽtia est ordinis rerum. Nã cum nihil sit in vniuerso inordinatũ: ꝛ cuz modus diuinus sit qz ad bonuz dirigẽs cũcta disponat nihil est in vniuerso priuatũ omni fine. Nã ꝛ ipsa mala ordinãtur in aliquẽ finez: inquãtũ ex eis deus bonũ elicit. Põt ꝯ aliqd in vniuerso effugere aliquẽ finez ꝛ vnũmo ordinis: sed effugere simplr finez ꝛ oẽm mo ordinis est ipossibile: vñ puidẽtia que nõ dicit spãlez mo ordinis est ouum. Est. n. puidentia diuina ratio in sũmo ꝓncipe ꝓstituta que cũcta disponit: vt dñs 4°. de ꝓsol. sed ꝓdestinatio nõ est ouum: qa nõ oia ꝓsequunt finẽ illũ supernãlez. vz. fruitionez eternã. Scda est: qa põt reduari ratio puidẽtie si bn̄ ordo rerũ solũ speculatiue accipiatur. dictũ est. n. qz in puidẽtia iportat ratio ordinis cõiter: sed ꝓdestinatio bn̄ ordinẽ vel rõnez ordinis iportat spãliterꝫ dicit eã volitã: vel ſm volũtatẽ in executionez ordinatã. Tertia dña est: qa ratio ordinis que iportat in ꝓdestinatiõe est volita nõ solũ volũtate ãnte: sed etiã ꝓnte: qa ex B aliqd ordinat̃ in executiõez ſm ppm̃ volũtatis: inquãtum illud est volitũ volũtate ꝓnte. Sed puidẽtia que rõnez ordinis dicit cõiter sumptã: siue bn̄ ratio solũ speculatiue accipiat̃: siue simul cuz speculatione adsit ibi ppositz volũtatis ãntis siue ꝓntis vt est in deo: vbi malitia nõ põt esse corruptiua ꝓncipij puidẽtia dici põt. Quarta est: qa ꝓdestinatio magis ex parte volũtatis se tenet ꝙ puidẽtia. Nam puidẽtia est pars puidẽtie: imo est id in quo quodãmodo cõpletiue puidẽtia reseruat̃. ponũtur. n. ꝓtes prudentie memoria ꝓteritoꝝ: intelligẽtia ꝓsentium: puidẽtia futuroꝝ. Sz memoria ꝓteritoꝝ ꝛ intelligẽtia ꝓsentium regnũt ad prudẽtiã vt prudẽs sciat bñ ꝓcauere de futuris: vñ ꝙdãmodo cõpletiue prudentia in puidentia reseruat̃: ꝛ qa prudẽtia est in intellectu: puidentia ꝙdãmodo ex parte intellectus se tenet: sed vt infra patebit. cuz de reprobatiõe disputabit̃. Destinare duplr sumit̃. nã vno modo idez est qz dirigere aliqd in finẽ: ꝛ sic est actus intellectꝰ includẽs actũ volũtatis: volẽtis finẽ. Alio° ipm̃ ꝓponere quodãmodo destinare dr: ꝛ isto mõ destinatio actꝰ voluntatis existit: ſm qz dicimus aliquem destinare aliqd in corde suo qd̃ se facturũ ꝓponit: ꝛ sic ꝓdestinatio se tenet ꝙdãmodo cõpletiue ex parte volũtatis: nõ tñ simplr dicit actũ volũtatis: sz ꝓsupponit actũ cognitis oẽm̃dẽtis finẽ in quẽ volũtas tendit. Quocũqz tñ mõ sumat̃ semp ꝓdestinatio se tenet magis ex parte volũtatis ꝙ puidentia. Ex dis aũt dñs assignatis: ꝛ potissime ex ista vltima apparet qd ꝓdestinatio dicat: qz ſm vnam sui acceptionez dicit actum intellectus includẽtem volũtatẽ: ꝛ ſm aliam dicit actum volũtatis ꝓsupponẽtem cognem.

B

C

Demo° ſte. ꝓteritoꝝ: intelligẽtia ꝓntium: sunt respectu puidentie futuroꝝ: vbi est cõpletie ro prudentie.

D

Quid sit velle.

1°. ad. q.

Ad primuz dñm qz ꝓdestinatio sine ꝓsciẽtia eẽ nõ põt qz ordinẽ quẽ habet ad eã. ꝓscit. n. deus ꝙs ꝓdestinare debet: vñ arguebat̃ ex insufficienti. ¶ Ad 2m̃ dñm qz ꝓpo m̃ nolat actũ volũtatis nõ simplr: sz ꝓsupponẽtez cognẽ ordinẽtez finẽ: ꝛ destinare vno° sumptũ videt̃ iportare actũ volũtatis: vt habet ordinet ad itellm ordinẽtẽ finẽ. ¶ Ad 3m̃ dñm qz ibi ꝓparatio accipit̃ nõ pro ꝓparatiõe in ope: sz ſm ppm̃ volũtatis. ¶ Ad 4m̃ dñm qz ibi predestinatio aliquo modo sumpta est qdam modus puidẽtie: inquãtuz importat qdam ordinem in finem: specialiter cum prouidẽtia sit ratio ordinis accepta cõmuniter.

E

¶ Utrũ ꝓdestinatio sit idez qz liber vite. Artꝰ. III.

Tho. in sum. par. 1. ꝙ. 24. q. 1. ar. 2. de veritate ꝙm. q. 4.

F

Tertio querit̃: utrũ ꝓdestinatio sit idez qz liber vite. Et vi qz sic: qz ex B aliqs adipiscit̃ gliã: qa est scriptꝰ in libro vite: sed attributa diuina nob̄ innotescũt ꝙ effectibꝰ. igit̃ idẽ est liber vite qz ꝓdestinatio cuz idẽ effectꝰ vt adoptio gliẽ ꝙueniat vtriqz. ¶ ℙ. Predestinare est ꝓordinare: qa ſm Aug. ꝓdestinatio ꝓordinationẽ ipportat: sz ordinare ꝓnet ad rõnez ꝛ itellm. cuz ꝙ liber vite nihil sit aliud ꝙ conscriptio vel cognitio eoꝝ que ad vitã ordinãtur idez est ꝓdestinatio qz liber vite.

G

¶ ℙ. Scia dei causat res. ꝙ bn̄ cognitio diuina quaz bz deꝰ de destinãdis siue de ꝓdestinat: est cã ãre tales destinent̃. sic ꝙ de deo dicimus qz suũ dicere est suuz facere qz dicẽdo vel ãbũ gliando oia facit: sic dicere possumus qz suũ cogĩcẽ vel sua cognitio quã bz de destinãdis est suũ destinare vel ꝓdestinare: eo qz cogĩcẽdo ꝓdestinat cũ sua cognitio sit cã rerũ: sz bn̄ cognitio est liber vite. ꝙ ꝛc. ¶ ℙ. Omne metapho^cc dictũ reducit̃ ad aliqd qd̃ ꝓprie sumit̃: sed liber vite nõ põt dici in deo ꝓprie cum liber qd corpale noiet. ergo reducit̃ ad aliqd ꝓprie accipiũm: sed bn̄ videt̃ esse ꝓdestinatio. ꝙ ꝛc.

H

In cõtrariũ est: qz de libro vite: vt vi alig deleri ꝓnt ꝛ deleñt. nã cuz oret psalm° qz deleant̃ de libro viuẽtiz: ꝛ oio nõ sit de ipolib°/alig inde deleri ꝓnt. Sunt. n. ibi alig scripti qz nõ saluabunt̃ vt patebit. ꝙ nõ idẽ est esse ꝓdestinatũ ꝛ scriptũ in li° vite: qua oẽs ꝓdestinati saluabunt̃. ¶ ℙ. Predestinatio ꝙdãmodo se videt̃ tenere ex ꝓte volũtatis: sed liber vite soluz videt̃ dicere diuinã cognem. nõ ergo idez sunt formalr loquendo ꝓdestinatio ꝛ liber vite.

De hoc bñ in q. de ver. ar. 7. q. 1. Liber vite est vt diuina cognitio vt modus viuẽdi vt bonis ꝓsentia. Vel qz qd modũ viuẽdi cognitat.

Rñdeo dñm qz ne laboremus in equoco: sciẽdũ qz liber vite tripr accipit̃. Uno° dr liber vite ipsa diuina cognitio qua bz de rebus. nã sic itellis nr in sui creatiõe dr ee sic tabula rasa in qua nihil est scriptũ: eo qz nihil ibi relucet: ꝛ postq̃ spes acquisuit ꝓscriptus dici põt: sic diuina cognitio metapho^cc loqndo qdã liber dr: qz in eo oia relucẽt ꝛ ibi oia repñtant̃. Rursuz liber vite dici põt qqd modo viuẽdi annũtiat: qz sic liber mandatoꝝ dr vbi scripta sunt mãdata: ꝛ vbi docent̃ ea ꝓ que mãdata obseruant̃: sic liber vite dici põt vbi docẽtur ea qb° obseruatis viuimus: ꝛ sic facer canon. l. vetus ꝛ nouũ testñ vbi regule viuẽdi traduñt̃. liber vite dici potest. Tertio° ipa ꝓsciẽtia bonis põt dici liber vite: qz in ea scriptũ est qualr bn̄ vixit. Cum querit̃: utrũ ꝓdestinatio sit idẽ qz liber vite nõ est ꝙstio de libro vite put liber vite vet° ꝛ nouũ testñ appellat̃: nec etiã ſm qz liber vite cõscientia dr. Sz ꝙstio est ſm qz liber vite pro diuina cognẽ accipit̃. ¶ Aduitẽdũ tñ qz diuina cognitio dupr dr liber vite. Primo: qz actus itellis est vita: vt dr 12°. meta. Et ex B ꝛcludit ꝓbs ibidẽ qz deꝰ est viuus nobilis in fine nobilitatis: qa semp itelligit ꝛ suuz itellẽ est sũme voluptuosuz: ꝛ sic accipiẽdo libruñ vite diuina cognitio dr liber vite. Nã oia que facta sunt in ipo vita erãt

Ethi. sup ꝓ sen.

Dupr dr diuina cognitio bñ vite ꝓ qz ca° cognoscere est viuere: sic oia in deo sunt viua.

I 2°q̄ in ipsa sunt scripti p̄destinati.

q̄ gegd ab eo cognīt̄ put in eo est est lux ⁊ vita. Scdo dī diuina cognitio liber vite inquātuz ⁊ cognīt eos q̄s predestinauit ad vitaz ⁊ sic in libro vite nō sunt scripti oēs sed solū iustificādi ⁊ sic logmur de libro vite cum queritur vtrū p̄destinatio sit idē ꝙ ipse. Et vt appeat dīa iter ipsa notādū ꝙ nō sic possumus dicere de p̄destinatione sic dicimus de p̄uidētia. Nā ratio ordinis dirigēdoz in finē cōiter sumpta ⁊ solū speculatiue ꝓsideꝝ p̄uidētia appellari pōt vt pz p babita sz si ordo qué ipotat p̄destinatio solū speculatiue sumeret ratio p̄destinationis in eo saluari nō posset. nā cuz p̄destinare aliq̄ mō dicat diuinū ppm miserendi vel dirigēdi aliq̄s in vitā eternā in sola speculatiōe diuina p̄destinatio saluari nō pōt. Cuz igit de speculatiua cognē habeat oiuz p̄destinatoz: cum talis cognitio p̄destinatio dici nō possit appellata est liber vite. Sic. n. debemus itelligē ꝙ sic dux exercitus milites meliores et magis in armis istructos eligit ⁊ vt eos magi memoriter teneat eos in libro aliq̄ scribi facit ⁊ scriptos ad bellum destinat: vñ ⁊ liber ille posset dici liber belli vel liber exercit: quia sibi scripti sunt qui bellare debēt: sic deus ante mūdi ꝓstōnē elegit qb⁹ miseri volebat ⁊ q̄ bō electos firmiter in cognē habet oēs scriptisse in libro vite: ga cognitio illa est eoruz qui ad vitam destinant ⁊ sic electos ⁊ ꝓscriptos ꝑm suuz ppm volūtatis destinauit siue direxit in vitā. Differt aūt liber vite a p̄destinatione quātū ad p̄ns in 4°s. primo: q̄ liber vite se tenet ex pte itellūs ⁊ cognēz diuinā notat: sz p̄destinatio cum dicat diuinū ppm q̄dāmō includit vel iportat actuz diuine volūtatis. Scdo differt rōne ordinis. nā ꝑm mo itelligēdi liber vite p̄cedit p̄destinationē. q̄a p̄us ꝑm itellm deus eligit ⁊ electoz firmā cognē habet ⁊ post mo electos ⁊ ab eo firmiter cognitos saluare ꝓponit siue eos p̄destinat. Et q̄ talis firma cognitio dī liber vite metapho loq̄ndo: q̄ ad modum liber firmiter tallū cognēz retinet: ideo liber vite ꝑm mo itelligēdi p̄destinatiōez p̄cedit. Tertia dīa est penes cālitatē. nā liber vite nō est cā imediata ālis alig brīdinē ꝙsequunt. Sed vel est cā sine qua: vel cā mediāte volūtate: sed diua p̄destinatio potissime put dicit diuinuz ppm miserēdi est simplr cā ālis dirigunt in vitā. Quarto differt q̄a plures sunt scripti in libro vite q̄s sint p̄destinati. nā scribunt in libro vite nō solū qui ꝙsecuturi sunt vitā eternā ex p̄destinatiōe: sed etiā qui ꝙsecuturi sunt eaz ꝑm suā cām: vt qui in priti babituri sunt grām dato q̄ in futuro nō ꝙsequent glaz ⁊ ideo oēs p̄destinati saluabunt ⁊ alig tñ scripti sunt in libro vite qui inde deleri pñt ⁊ delent: cū per petiā amittūt grāz quā brīt. Patet ḡ nō idē esse predestinationē ⁊ librū vite.

K Liber vite differt a p̄destinatiōe in q̄uor.

L

Vide nō Tho. in sum. par. 1. qu. 24. q. 3.

M

Ad primuz dōm: q̄ ls idem effect habeāt ex libro ⁊ ex p̄destinatione: nō tñ eodē mō: q̄a vt habitū est ꝙsecutionis glie aliter est cā p̄destinatio: aliter liber vite. ¶ Ad 2m dōm q̄ p̄destinatio dicit ordinē nō qualūcūq̄ sz volituz vel dicit ordinatōez in finez ꝑm ppm volūtatis. liber aūt vite dicit cognem eoz qui sic ordinant in finē. nō ḡ idē sunt: vt pz p dicta. ¶ Ad 3m dōm q̄ scia dei est cā rerū nō simplr: sed mediāte volūtate: sic ⁊ liber vite est cā ālis dirigant in finē mediāte diuo ppposito: vel mediāte diua p̄destinatione. ¶ Ad 4m dōm q̄ liber vite dī in deo metaphorice: ppe tñ ibi cē dī firma cognitio eoz qb⁹ miseri p̄posuit. nō ḡ liber vite reducit adoinaz p̄destinatiōz q̄ sit idē formalr q̄ ipsa: sed ad diuinā cognēz.

Qō 2ª. Deinde queritur ālruz sit p̄destinatio. ¶ Et circa B ālrunt duo. primo: quoz sit. Scdo: vtrū p̄destinatio eoz sit certa.

¶ Utrum p̄destinatio sit nō entium. Artº. I.

N

Aprimū sic pceditur. Videt q̄ p̄destinatio nō sit nisi entiuz q̄ nō dirigunt in finē nisi que brīt esse: sed p̄destinatio dicit directionē in finē. ḡ solūz entia p̄destinant. ¶ P. Finis iste ad quez dirigunt p̄destinati glia est: sz glia p̄supponit grām: gra nāz: ⁊ nā esse. ḡ qui dirigunt in talem finez de necessitate brīt esse: sed que brīt esse sunt entia. ergo ⁊c.

In 2m arguz est: ga p̄destinatio est diuinuz ppm miserēdi: sed bō ppm est eternuz: entia ⁊o incepunt eē. ḡ opz p̄destinatiōez nō entiū eē posse.

Ulterius queritur: vtrū p̄destinatio sit boiuz. Et videt q̄ nō: q̄ boies brīt lumē rōnis. nō ḡ indiget dirigi: sz ipsi seipos dirigē pñt. cum igit p̄destinatio sit directoz boiuz, nō erit p̄destinatio. ¶ P. Bruta possunt cōsequi finē suum: absq̄ eo q̄ predestinētur vel dirigātur. ḡ multo magis bō qui melioris conditionis existit. igit boium nō erit predestinatio.

Utrum predestinatio sit boiuz.

O

In 3m arguz est Aug. in de p̄destinatiōe scōz qui ex eadē massa humani gīis aliquos predestinatos dicit aliquos reprobatos.

Ulterius queritur: vtrū angeloz sit predestinatio. Videt q̄ nō: q̄ ꝑm ꝓbm 9° meta. malū nō est in rebus nisi pp potētialitatez: sed potētialitas est in rebus pp māz: q̄ māe per se ⁊ p̄ cōpetit potētialitas. Intelligētie ⁊o sunt entes p̄ter oēm māz. nō ḡ in eis pōt esse malū neq̄ error: sz nō indiget dirigi nec destinari nisi qui a fine deuiare pñt: sed deuiatio a fine est q̄dā malū: ⁊ q̄dā error sube separate in q̄b⁹ ꝑm ꝓbm nō est malū neq̄ error nō p̄destinant. ¶ P. ꝑm ꝓbm in 2° de aia. sensus nō decipit circa ppriuz obm: sic sensus sine discursu cognoscit obm suū: ita suo mō itelligētia simpluci intuitu intuet q̄ditatē. ḡ nō accidit ei error per se nec p accīs: q̄ nō est vtus in mā. igit nullo⁹ indiget dirigi: cū nullo⁹ possit errare. nō ḡ angeloz ē p̄destinatio.

Tertiū cō. dz p

In 2m arguz est: ga qui brīt finē sup nāz suā cū deo se nō possint tendē in illū, indiget dirigi ⁊ destinari vt illuz possint adipisci: sz finis angeloz est visio dei siue fruitio eius: cuz bō finis sit supra nām eoz, de necessitate indiget dirigi ⁊ destinari.

Utrum Xpo cōueniat p̄destinatuz ee.

Ulterius queritur: vtrū Xpo ꝓueniat p̄destinatuz eē. Et vī q̄ nō: q̄ p̄destinatio eternitate precedit p̄destinatū: sed persona Xpi est eterna. ergo ei nō competit predestinari.

In 3m arguz est: quia spāliter de Xpo dī ad Rom. p. q̄ p̄destinat est filius dei.

Utrū bīs q̄ sunt in gīa ꝓueniat p̄destinari.

Ulterius queritur: vtrū bīs q̄ sunt in gīa ꝓueniat p̄destinari. Et vī q̄ nō: q̄ qō est in fine vite viteri nō indiget dirigi: sz beati brīt finē vltm. ḡ ⁊c.

Q

In 4m arguz est: ga oībus predestinatis cōuenit p̄destinari: sz beati sunt predestinati: cum soli predestinati salueni. ergo ⁊c.

Utrum oēs homines et oēs angeli possint dici p̄destinati

Ulterius q̄rit: dato q̄ boies p̄destinent ⁊ angeli: vtrū oēs boies ⁊ oēs angeli de beāt dici p̄destinati. Et vī q̄ sic: q̄ omne bonuz nostrū a deo est. nā sicut bonū gre vel bonū glie est in nobis a deo: ita ⁊ bonū nature: sz ex eo q̄ adipiscimur bona glie dicimur p̄destinati. ḡ pari rōne ex eo q̄ adipiscimur bona nature predestinati dici debemus: sed talia bona ꝓueniūt oībus. igit oēs p̄destinantur tam boni q̄ mali.

In 4m arguz est: q̄ p̄destim est ppm miserēdi: sz deo nō oīb⁹ miseret. ḡ non oēs p̄dest.

Rñdeo dōm q̄ in p̄destinatione tria est ꝓsideꝝ. Primo portanā q̄ ex ipa ꝓpōne, pre, bī. Naz, pre, ibi portanē

Nō tria ꝓsideꝝ i p̄dest

A

mentē. s. positio/directio ⁊ electio.

ſbi poſitiuē ipoztat. Scdo directiōez: qz deſtinare idē eſt q̄ mittē vel dirigē. Tertio diuinā electionē vel diuinū ppoſ: qz nō p̄deſtinauit niſi electi: ⁊ illi q̄b⁹ de⁹ ppoſuit miſereri. Ex eo q̄ p̄deſtinatio poſitiuē ipoztat, pōt cē nō entiū. Ex eo aūt q̄ directōez dicit eſt ſolū rōnaliū. Quia ☧o nō eſt ſine diuina electiōe: ⁊ eſt ipm diuū ppoſ miſerē di vel ſine tali ppoſito cē nō pōt: nō eſt oiuz rōnaliū: ſz eſt ſolū eoz q̄b⁹ de⁹ ppoſuit miſereri. igit̄ p̄deſtinatio rōne poſitatis nō entiū cē pōt. Sic.n. imaginari debemus q̄ de⁹ ab eterno in ſeipſo nos elegit ⁊ direxit in vitā eternā ſm ppoſ volūtatē ſue. Nā oīe agēs p̄ intellm bz in ſe rōnē ordis oiuz eoz que bz agē. Nōdū igit̄ eramus q̄ nos de⁹ p̄deſtinauit: vñ Aug. in de p̄deſti. ſcōz ait. bonū q̄ō p̄cit de⁹ p̄deſtinat: ⁊ pus q̄ ſit in re poztinat. ſp q̄ in p̄deſtinaſ eſt ibi aliq̄ poſitas: rōne cuiꝰ pōt cē nō entiū.

poſitatis rōne poſitatis poſſit cē nō entiū. Reſtat videre qūo rōne qua dicit directiōez ſit ſolū rōnaliuz. Ideo nōnſ q̄ directio ꝓpe nō eſt niſi eoz que in ſe ꝓſideſ nō ſufficiūt vt attingāt terminū. naz ſi ſagitta poſſet fig⁹ attingē: abſq; eo q̄ dirigereſ p manū ſagittātis ipſa p ſeipſam ad fig⁹ accederet: ēt ſi nō deſtinareſ ab arcu: ⁊ ſi funis mō debito poſſet accedē ad aliquē terminū: abſq; eo q̄ ſibi aliq̄ auctas cōmutereſ a dño: vel abſq; eo q̄ dñs ſuū ppoſ ei patefaceret: nō idigeret deſtinari ab ipo: ſz a ſeipſo ⁊ p ſeipm accederet ad debitū locū. g̃ illa ꝓpe dr̄ in finē dirigi que finē ſuꝑ nāz bñt q̄ ex puris nālib⁹ nō addita gr̃a nō p̄nt attingē: ⁊ qz bꝰ finē ſolūz creature rōnali tribuimus accipiēdo rōnale p ol bñte itellm ſm quē moſ ⁊ angelū iter rōnalia cōputā tur. nā ſolū talia ſunt illa que p̄nt cē btā ⁊ que bñt ꝓ fine viſionē diuā vl fruitionē eternā quā ſine auxilio gr̃e nō p̄nt ꝓſeq: ideo ſolū talia ꝓpe deſtinari dr̄. Nā ſicut gr̃a ꝓpe ſumpta dī aliqd ſupadditū nāe ſuꝑ ſeipaz nāz eleuans. Large tñ ſumpta qcqd gratis datū gr̃a dr̄: vñ ⁊ ipſa nā q̄dā gr̃a dici pōt: ⁊ qcqd bēmus gr̃a eſt: ga nihil bēmus q̄ō a deo gratis nō accepim⁹: ſic ⁊ deſtinari ꝓpe dicit directionez alicui⁹ in aliqd in q̄ō ſm ſeipm nō pōt tēdere: ſz indiget gr̃a eleuāte ipm vt tēdat in illud. Large tñ ſumpta deſtinatiōe qcqd dirigī in aliquē finē deſtinari dī. Accipiēdo g̃ ꝓpe p̄deſtinationez ſolū rōnalia vl bñtia itellm p̄deſtinanī: cū ſolū ipa ſunē babeāt que ex puris nālib⁹ nō p̄nt ꝓſeq. nā ſic ſoluz talia ꝓpe gr̃am bñt ⁊ ſolū ipſa p̄nt gl̃iaz adipiſci: ſic ſolū eis ꝓpe p̄deſtinari ꝓuenit cuz p̄deſtinatio ſit ꝓpatio gr̃e in p̄nti ⁊ gl̃ie in futuro. Indiget.n. rōnalia ⁊ itellm bñtia vt finē ſuū attingāt ꝓueniri gr̃a ⁊ volūtate diua: vñ in de p̄deſtinatiōe ſcōz ait Aug. Deus iuſtificat ipiuz nō ꝓuēt⁹ humana volūtate. Sz ipe mīa ſua ꝓueniēs bois volūtatē. Qz aūt p̄deſtinatio nō ſit oiuz rōnaliū: ex eo q̄ diuā electionē ꝓſupponit p ſe manifeſt eſt. nā ſemp p electōez alterꝰ altero ꝓpoꝛaſ: vñ Deus aliq̄s eligit ⁊ aliq̄s reprobat: vñ Aug. in de p̄deſti. ſcōz de dānabili maſſa humani gn̄is de⁹ ꝓſciuit mīa nō meritis q̄s electione gr̃e p̄deſtinauit ad vitā: ceteros ☧o g iudicio iuſtitie ei⁹ ab hac gr̃a efficiūtur exptes ꝓſciuit vitio ꝓpriuros: ⁊ ſic de ipis bois⁹ aliq̄s elegit: aliq̄s reprobauit: ſic ⁊ de ipſis angelis dicē poſſumus aliquos fuiſſe electos: aliquos reprobatos. Patet g̃ quoꝛ eſt predestinatio: ⁊ qz nō entiū eſſe pōt.

B

Predeſtinaꝰ rōne poſitatis

C

Predeſtinaꝰ rōne qua dirē tiōez dicit eſt ſolum rōnaliū

D

Predeſtinaꝰ rōne qua dirē tiōez dicit nō eſt oium rōnaliū.

Ad primū dōm: q̄ ſic p̄deſtinari dicūtur ſic ſūt vñ qz nō dicūtur in actu: ſz ſm diuū ppoſ ⁊ ſm diuā poſdiſ: nō opz eos eſſe actu: ſz ſufficit q̄ de⁹ poſdinauerit eos: ⁊ iō que nō ſunt nec erūt nō p̄deſtinanī: que tñ nō ſunt ſed erūt p̄deſtinari p̄nt: qz nō opz p̄deſtinatos cē in nā ꝓpa: ſz ſufficit eos ſm p̄deſtinatis ordiné exiſtē. ¶ Ad ſm dōm q̄ gl̃iā in qua dirigunt p̄deſtinati nō eſt neceſſe eos bē actualr: ſed ſm diuinā ppoſ: ſic etiā nō oportet eos eſſe actualr: ſed ſufficit q̄ Deus ppoſuerit: vel poſdinauerit ipſos exiſtere.

F

L.c.64.2.li. Nō eſt peccatū cōdignū bō ſi vt cōſequat finē adminiculo idiget gr̃e: qz talis finis ē ſuꝑ ſuā nām. De predeſtinatiōe angelox.

Ad ſecundū aūt q̄ō viteriꝰ q̄rit: vtruz poſdinatio poſſit eſſe bonum. pz q̄ ſicut bonū ordinē in finem ſupra nām ſuā. neceſſe ergo bñt dirigi ⁊ p̄deſtinari cum illū per ſeipſos nō poſſint ꝓſequi.

De predeſtinatione poſſit.

Ad primū dōm: q̄ iz bō bēat lumen rōnis p q̄ō pōt dirigi in finē aliquē nō excedēte nāz ſuā in bñtiꝰ eternā: tñ abſq; auxilio gr̃e: ⁊ niſi p̄deſtinet ⁊ dirigat a dño nō pōt tēdē. ¶ Ad ſm dōm q̄ finis q̄ē ꝓſeq̄t bō multo eſt excellētioz ſine q̄ē ꝓſequitur bruta: vñ iz talē finē nō poſſit ꝓſeq ſine adminiculo gr̃e: nō ꝓp̄ b eſt peioris ꝓditiōis q̄s bruta: imo melioris cū ordinet ad meliorē finē. Nā ꝓbs in li°ce. ⁊ mū. vult q̄ quāto aliqd pauciozib⁹ opōnibus ꝓſeq̄t finē: tāto eſt nobilioꝛ: vez eſt vt ait: ſi fines ſunt eq̄les: ſz ſi fines eēnt ineq̄les poſſet aliqd eſſe nobilius: ⁊ tñ ꝓſeq finem ſuū pluribus adminiculis: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito.

De predeſtinatione Chriſti.

Ad ſecundū aūt q̄ō viteriꝰ q̄rit: vtrū angelis cōpetat p̄deſtinari, pz q̄ ſic. nā iz angeli p̄deſtinati nunq̄s fuerūt malinec mīſeri cū ipſo q̄ bñt finē ſupra nāz: in quē ſine auxilio gr̃e nō p̄nt tēdere ſtinari dr̄.

Diſtinctio poſitatis in p̄deſtinatiōe boiuz ⁊ angelox ⁊ chriſti.

Ad primū dōm: q̄ iz in angelis nō ſit mā: eſt tñ ibi aliq̄ mālc: vel aliq̄ potētialitas: rōne cuiꝰ pōt in eis cē malū ⁊ peccare p̄nt: qz de⁹ in angelis ſuis repſit p̄ſcitē. Uel dicere poſſum⁹ q̄ dato q̄ angeli peccare nō poſſent: nō bñt itētū: qz ad ꝓſecutionē finis reſ cuius p̄deſtinatio accipiē nō ſufficit cē ſine petō: ſz viteriꝰ regriē adminiculū gr̃e. ¶ Ad ſm dōm q̄ bñ arg⁹ q̄ angelus nō pōt peccare q̄ petñ ſuū careat ſpecie: ⁊ q̄ nō appetat p ſe bonū: nō tñ ꝓbaē q̄n poſſit peccare pp̄ carēnā ordinis. pōt.n. appetēdo p ſe bonū peccare: eo q̄ illō nō ordinate appetat. ¶ Uel dōm ſic̄ p̄mū: qz dato q̄ nō poſſet peccare angelus ad B indigeret dirigi ⁊ deſtinari vt poſſet cōſeq finē ſuū qui eſt ſupra nām: ad cuius ꝓſecutionez nō ſufficit eſſe ſine peccato: ſed regritur adminiculuz gratie.

G

Ad ſm ☧o q̄ō viteriꝰ q̄rit: vtruz Chriſto cōpetat p̄deſtinari. Dōm q̄ tota cā q̄re dubitam⁹ chriſtū p̄deſtinatū fuiſſe/eſt: qz in p̄deſtinaſ regriē poſitas. cuz igit̄ p̄ſona illa ſit eterna: nō vī q̄ ibi poſitatez ſaluare poſſimus. Ideo nōnſ q̄ poſitas in p̄deſtinatiōe multipliē accipiē. aliq̄n aūt eſt bꝰ poſitas eternitat ad p̄ſonā ⁊ nāz: ⁊ p̄ſone ⁊ nāe ad gr̃az: ⁊ viteriꝰ gr̃e ad gl̃iaz: ⁊ ſic cōpetit p̄deſtinari boib⁹. Aliq̄n eſt poſitas eternitat ad p̄ſonaz ⁊ nāz: ſz nō p̄ſone ⁊ nāe ad gr̃az: ſz tñ eſt ibi poſitas gr̃e ad gl̃iaz: ⁊ ſic cōpetit p̄deſtinari angelis ſm eos qui diū eos in gr̃a fuiſſe creatos: ſz ſm eos q̄ dicūt eos fuiſſe creatos in innocēcia nō in gr̃a: tūc poſitas in p̄deſtinaſ angelox accipiē ſm illos modos q̄s enūauimus in p̄deſtinatiōe boiuz: differt tñ ſm iſtā viā p̄deſtinatio boiuz a p̄deſtinatiōe angelox: qz alig boies p̄deſtinati ſunt q̄ aliq̄n fuerūt miſi. Nullus tñ angelus p̄deſtinat⁹ aliq̄n miſer fuit. Si ☧o in p̄deſtinatiōe nō ſit poſitas eternitatis ad p̄ſonā: ſed eternitat ad nāz aliquā: ſz nō nāe ad gr̃az: nec gr̃e ad gl̃iā: ſic cōpetit p̄deſtinari Chriſto. nā iz p̄ſona illa fuerit eterna nāt̄ humana et⁹ nō fuit eterna: vñ fuit ibi poſitas eternitat ad nāz humanā: iz nō fuiſſet ibi poſitas eternitat ad p̄ſonā: vel ad diuā nām: nec etiā fuit ibi poſitas eternitat ad p̄ſonā vel ad nāz diuā: nec etiā ibi fuit poſitas nāe humane ad gr̃az ⁊ gl̃iaz: ga in iſtāti ſue p̄ceptiōis fuit plenus gr̃a ⁊ p̄fecte frūs: vñ nā in eo nō p̄eſſit gr̃az: nec gr̃a gl̃iam: loquēdo de gl̃ia que eſt p̄miū eēntiale ⁊ viſio diua. Sz ſi nos vellemus

H

De Chriſto.

I q̄ gl̄ia staret p̄o ip̄ossibilitate alc̄ & dotibus corp̄is que etiā aliq̄ modo ad gl̄iaz p̄tinēt: tūc tam nō q̄ gr̄a gl̄iam ꝓcesserūt. ¶ Et ex h̄ patet solutio ad obm.

De diūr̄ p̄dest̄inatione. **Ad illud** aūt q̄ dicit⁹ q̄rit̄: vtrū beati sint p̄dest̄i nati. Dōm q̄ p̄dest̄inatio dicit q̄dā ordinē ad ꝯsequēdū in finē. illi aūt qui in finē ultimū z⁹ ꝓsequ⁹ ponit: vel ſm q̄ finis est in acq̄rito: & sic sunt p̄dest⁹ viatores vl̄ put est in acq̄sito cēt: & sic sunt p̄dest̄inati cōprehēsores.

Argumēta p̄cedebāt suis vijs. Ad id aūt q̄ vlt⁹ querit̄: vtrūz oēs homines vel oēs angeli sint p̄dest̄inati, p̄z q̄ nō. nā p̄dest̄inari, p̄p̄e est re⁹ finis quez sine auxilio gr̄e nō possumus ꝓseq: & ideo vt p̄z per habitū nō est p̄prie p̄dest̄inatio respectu boni nāture: sed respectu boni gl̄ie quam oēs homines nō ꝓsequūtur: & ideo nō oēs homines p̄dest̄inati sunt.

K **Ad rationem** autem in cōtrariū patet solutio per iam dicta.

¶ Utrum p̄dest̄inatio habeat certitudinē. i. vtrum certitudinaliter saltē p̄destinans: q: palaz est q̄ ſm se certa est: vt est idem q̄ deus. Art⁹. II.

Tho. in sum. pte. i. q. 23. q. 6. Et de veritate q. 6. q. 3.

Secundo q̄rit̄: vtrū p̄dest̄inatio b̄eat certit⁹. Et vī q̄ nō: q: q̄dz corruptibile saltē violēter in q̄libet tpe pōt corrūpi: multi p̄dest⁹ stant in pcō mortali p̄ plures annos in illo tpe possent corrūpi. q̄ cōz p̄dest̄inatio posset impediri. ¶ ℙ. Si nō pōt impedirī salus p̄dest̄inatoz. q̄ est necia: ſz ad ea que de necitate ꝓsequimur: nō opz nos sollicitos cē. q̄ absq; op⁹ nr̄is: & absq; nr̄a solliciti⁹ poterim⁹ saltē ꝓseq: q̄d falsuz est. ¶ ℙ. Alig dicēt de libro vite: sed in li⁹ vite nō scribunt̄ nisi illi q ordinātur ad gl̄iā. Sz q ordinant̄ ad gl̄iā sunt p̄dest̄inati. q̄ alig p̄dest̄inati nō saluabūtur.

L ¶ ℙ. Que dep̄dēt ex cā ꝓingēte nō sunt certa: nec ad alterā p̄tē deter⁹: sed salus nr̄a est aliq̄ modo ex op⁹ nr̄is. cum q̄ nō de necessitate operemur: glibet pōt saluari & nō saluari. nō ergo p̄dest̄inatio certitudinē habet.

In contrariū est: q: dīnū ꝓpo⁹ impediri nō pōt: ſz p̄dest̄inatio ipoz̄at dīnū ꝓpo⁹. nō q̄ poterit impediri. ¶ ℙ. Anſ. in de ꝓcordia p̄dest̄inatōis & gr̄e: dicit p̄scita & p̄dest̄inata de necessitate futura esse: sed que nēcio euenīūt certitudinē hīt. ergo &c.

Rñdeo dōm q̄ sic debemus saluare certi⁹ p̄dest̄inationis dīnē: q tñ libertati arbitrij nō dero gēt: & sic debem⁹ ponere libertatez arbitrij q̄ p̄dest̄inatio dīna impediri nō possit. simul q̄ cū necessitate: opz nos saluare ꝓingētia: & cum certitudine liberū euentum.

2ª pars. M ¶ Doc visō nōn⁹ q̄ dicere possumus dīnā p̄dest̄inatōez tripl̄r certā cē. Prio ex p̄sciētia quā p̄supponit. Nā ſm Aug. in de p̄dest̄inatōe scōz. p̄dest̄inatio sine p̄sciētia cē nō pōt. Scōo ex ordine cāz. ſm quez est executio eius. Tertio ex nūo p̄dest̄inatoz. q est deo mot⁹. Primuz sic ostēdit̄: q: cōſpō eiz q̄ dīna p̄sciētia falli nō pōt: & q̄ sunt a deo p̄scita vel p̄uisa necesse est euenire p̄dest̄inatio q̄ dīnā p̄sciētiaz p̄supponit certi⁹. ꝫz huic certi⁹ libertas arbitrij nō repugnat: q: dīna p̄sciētia & diuina potētia rerū iudicia nō ꝓfundūt. Nā de⁹ vno simplici intuitu taz nēcio q̄ nō nēcio vētura dignoscit: vt 5⁹ de cōsol. bī. vī Iz de⁹ nō fallat in p̄sciēdo liberi arbitrij motū: quē tñ a voluntate p̄cedūt nō coactē ſz libē p̄cedūt. Scōo p̄dest̄inatio certi⁹ ꝫz ex ordine cāz. Nā sic de⁹ ab eterno p̄uidit hūc saluādū: sic ille saluabit̄: vī oēs ille cause cōcurrūt ad saluti hui⁹ quas de⁹ ab eterno ꝓcurrē vidit: & est ibi tot⁹ ille ordo cāz qui ab eterno est a deo p̄uisus que oēs cause sīl sumpte quadā necessitate effectū iferūt: ſz

Predestin⁹ ē deo certa pp eius scie infallibilitatem.

3º pp ordinez cause.

pp talē necessitatē vel certi⁹ nō tollit libertas arbitrij: cū ip̄m libez arbitriū inter tales cās cōpateā: vt Aug. 5º de ciui. dei. ca. 9º arguēs ꝓtra Ciceronē: qui cū certi⁹ ordinis cārū diceb⁹ nō posse stare liberū arbitriū libertatē: pp q̄d dicebat h̄ posito nihil volūtariū esse ait: q̄ nō est ꝓis si deo est certū oīum cārū ordo: ideo nihil sit in nr̄e volūtat⁹ arbitrio: q: & ipe gppe nr̄e volūtates in cāz ordine cōtinēt̄. Tertio p̄dest̄inatio certa existit: q: deo est not⁹ p̄dest̄inatoz. nūs: & ideo q̄libet de necessitate saluat̄. put sua salus deo existit nota. ex quo eiz cuiuslibet saluādi deus certā cōgnē hz: & nūs eoz apud deū certū & notū est: opz tot saluari quot p̄uidit & eos q̄s p̄uidit: sed huic nēcitati & libertas arbitrij nō repugnat: q: q̄libet in se accepta pōt saluari & nō saluari: sīl relata in ordinez ꝓ̄sciētiam vel p̄dest̄inatiōez de necessitate saluet̄.

¶ Cū aūt sīl cū certitudine p̄dest̄inatōis possit stare libertas arbitrij nō est inconueniēs: q: vnū & idē aliter & aliter acceptū est ꝓingēs & nēciuz. Nam oīa ꝓingētia relata in cās ꝓximas ꝓingētia sunt. relata vo in diuinā p̄sciētiā quādā necessitatē hūt. Sic igit sīl cū necessitate p̄sciētie stat ꝓingētia: sic sīl cū certitudine p̄dest̄inatōis stat libertas arbitrij: vī Boet. in 5º de cōsol. vt supra habitū est: nōndēs diuinā p̄sciētiam volūtati nr̄e nō repugnare. ait nō esse inconueniēs idē esse nēciuz & ꝓingēs aliter & aliter acceptū: sicut nō est inconueniēs idē esse p̄ticulare & vle aliter & aliter cōsideratū. Anſelmus eriā in li⁹ de cō cordia p̄dest̄inatōis & gr̄e. h idē per aliud sīle declarat dicēs: q̄ quis necesse sit euenire q̄cq̄d deus p̄scit: multa tñ sunt nō ex necessitate: sed ex liba volūtate: nec est inconueniēs idē cē ex necessitate & libtate alia & alia rōne: cum videamus idē abire & nō abire aliter & aliter. Nā sol vadit ab occidētē in orientē per cōparationēz ad celū: p cōparationē tñ ad terrā eēzio vadit. p̄git. n. ab oriēte in occidēs. Predestinatuz ergo saluari est nēcium & nō nēcium: est nēciuz per cōparationē ad diuinā p̄dest̄inationē. nō nēciuz si referat̄ ad arbitriū libertatē. Ideo p̄scitū a deo necesse est euenire vel p̄dest̄inatū necesse est saluari. Distinguit aūt necessitas ab Anſelmo/Boetio/ & Magistro. Dicit eniz Anſ. in lib. de ꝓcordia p̄dest̄inationis & gr̄e: duplicē esse necessitatē aītē que ponit rem esse & ꝓsequētē que nihil cogit. Omne enim p̄scitū a deo necesse est euenire necessitate ꝓsequēte que nihil cogit: ideo cum hac necessitate pōt stare cōtingētia & libertas arbitrij: nō tñ est nēcium necessitate aītē que de necessitate facit rem esse. Illud eniz est nēciuz necessitate antecedēte: q̄ cuz est futurū: & vt est futurū necessitatē habet: vī oīus solis nēcius est necessitate aītē. Sz illud est nēciuz necessitate p̄ite: q̄d nō est nēciuz nisi ex eo q̄ ponit̄ esse. Naz omne q̄d est q̄n est necesse est esse: & ista dicit̄ necessitas sequēs: q: huic necessitas sequit̄ esse rei & nō antecedit. ponit̄ eniz necesse esse rem esse q̄ est: & quia oīa relata ad diuinā cognitionē sunt ei p̄sētia: & ponūtur q̄dāmodo esse dicere si hoc est a deo scitum est nēciuz: est idē q̄ si hoc est nēciuz est. Boet⁹ aūt distinguit duplicez aliā necessitatē. s. necessitatē simplr & necessitatē cōditionis. oē. n. a deo scitū est nēciuz nō nēcitate simplr: ſz nēcitate cōditionis: sīl omne q̄d est q̄n est: necesse est esse. ¶ Magister autē hō. ꝓpōnes distinguit ſm sensum cōpositū & diuisum. Naz p̄dest̄inatū necesse est saluari vel p̄scitum euenire: si intelligatur in sensu cōposito/vera est: quia nō pōt simul stare q̄ aliq̄d sit p̄scitus & nō eueniat: vel q̄ aliqs sit p̄dest̄inatus & nō saluet̄: glibet tñ in se cōsideratus pōt saluari & nō saluari: sicut album impossibile est esse nigrū in sensu cōpositō: q̄a nō pōt esse idē simul albuz & nigrū. sortes aūt qui est sub forma al-

bi pōt

N

3º: q: cert⁹ est deo nūs p̄dest̄inatoz.

2ª pa 3ª pte. O

Idē aliter & aliter relatū est ꝓmum ꝓingēs & nēciuz.

.Conf. 38. prima. q. vlt.

Exª Anſ. q̄ idē est ꝓingēs & nēciū in eo tm solo. P

Modus doc. ad illā: p̄scitum a deo necē est euenire vel illā: p̄dest̄inatū necesse est saluari.

Odº Anſ.

Q

Modº Boe.

Opi. Magri ō p̄dest̄inatōe q̄ ipossē est p̄dest̄ natū non saluari i sensu cōpōsito: p̄dest̄inatⁿ tñ pōt ſ saluari in sensu diuiso.

A Nīs de nēcitate p̄me ⁊ cōsequentie.

bi pōt esse sub forma nigri. Aliqui aūt aliū modū distōnis inuenerūt dicētes p̄destinatū nēcessitatē p̄me: nō nēcitate p̄mis. nam forte mouē pedes nō est nēcius nēcitate p̄mis: eo q̄ nō segī mot⁹ pedum ad sortē: pōt tñ esse nēcia nēcitate p̄mie: vt si supponat̄ currere. nam hec est p̄ma nēcia q̄ si sortes currit q̄ mouet pedes: nō tñ possum⁹ arguere q̄ nēcē sit sortē mouē pedes. Sic nēcitate p̄me segī sortē saluari si est predestinat⁹: sortes tñ in se accept⁹ nō relat⁹ in p̄destī[nc3] dim: pōt saluari ⁊ nō saluari. ¶ Cū igit̄ p̄destī[nc3] saluari sit nēcius nō nēcitate cogēte nec nēcitate simplr ⁊ in sensu cōposito ⁊ fz nēcitate p̄mie, cū tales nēcitates nō tollāt p̄tingēa ⁊ libertē arbitrij simul, cū certitudie p̄destī[nc3] stat libertas arbitrij qō declarare volebamus.

Epilogus

B **Ad primuz** dōz q̄ ordo cāp̄ relat⁹ in diuinam p̄destī[nc3] vel in diā p̄sciaz cōtrahit quādaz nēcitatē. vñ si de⁹ vidit istū saluāduz qm est in peiō mortali vidit q̄ a peiō debebat resurgere ⁊ finalr bñ facē ⁊ sic saluari: vñ fz posse cōrupi duz est in peiō mortali in se ꝯsideratꝰ: nī si referat̄ in diā p̄destinat[nc3] nēce est ad saltē eī⁹ p̄dictas cās cōcurrere. vz. q̄ resurgat ⁊ finalr bñ faciat. ¶ Ad z[m] dōz q̄ illa nēcitas non tollit actiōes ⁊ mot⁹ liberi arbitrij: imo icludit eos. Nā sīc si nēcius est sortē moueri si currit: opz ipm mouē pedes: eq; mot⁹ pedu⁹ icludit̄ in cursu: ita si nēce est bonē saluari q̄ est p̄destinat⁹: opz ipm bona opari: q̄ p̄destinatio quodāmō talia icludit: sic. n. de⁹ p̄destinauit ipm ad vitā vt finalr bñ vīes gīa sibi collata saluaret. nam sīc p̄scia non excludit ordinē cā̄: sic p̄destinatio nō excludit volū[nc3] ⁊ bonas opōnes. ¶ Ad 3[m] dōz q̄ in libro vite aliqs z[r] est script⁹. p̄mo q̄tū ad p̄mez iustitiā: vel q̄tū ad p̄ticipationē glie in sua cā. Secdo q̄tū ad p̄ticipationē glie in seq̄n aūt ibi scripti sunt solum q̄tū ad p̄mez iustitiā vñr inde deleri inq̄tū gīa vl̄ charitas fuit bita pōt amitti. Qm vo ibi scribunt q̄tū ad ꝓsecutionē fruitionis eterne vel re⁹ glie in se nunq̄ delent: ⁊ sic ibi scripti sūt p̄destinati. ¶ Si vo dicat̄ inde deleri qui ēt fm acceptionē glie in se ibi scribūtur: q̄ legīt in Apoc. Tene q̄ habes ne alī⁹ accipiat coronā tuā. igit̄ q̄tū ad exceptionē glie vl̄ corone aliqs de libro vite deleri p̄t. Dōz q̄ gaudiū est oīb⁹ bonis de aliquo in B mūdo bñ agere: ⁊ cū ille desinit bñ agē boni oñr accipe coronam tuā: q̄ gaudēt de bonis opīb⁹ suis de gb⁹ tps cū eis gaudere dz. ¶ Ad 4[m] dōm q̄ sīl cū p̄tingētia vl̄ cū libertate arbitrij stat certū⁹ p̄destī[nc3] vt patuit.

C Scribi in li⁹ vite vel q̄tuz ad primā iustitiā siue p̄ticipationez glie in sua cā. 2⁹ mō q̄tū ad p̄ticipationē glie l se ⁊ primo mō deleri p̄t nō scdo mō.

Dubium

Ar⁹

Pm.z⁹

Hinde querit de reprobatione. ¶ Et circa B que runt duo. p̄mo qd sit. Secdo: vtrū deo conueniat aliquos reprobare.

¶ Utrū reprobatio addat aliqd supra dīnā p̄sciaz. Q. I.

D **A B primū** sic procedit. Uī q̄ reprobatio nihil addat supra p̄sciaz: q̄ fz Aug. in de p̄destī. scō p. de⁹ bo⁹ p̄scit ⁊ p̄destinat: fz mala mñ p̄scit ⁊ nō p̄destinat. ḡ reprobatio q̄ attēditur re⁹ malo⁹: nihil supra p̄sciaz addit: q̄ de⁹ mala solum p̄scit. ¶ P. De⁹ mala cōgnoscit simplici notitia: sed q̄ simplici notitia cognit̄ sūt solū p̄scita. ḡ reprobatio nihil supra sciam addit. ¶ P. Oñ aliqd retinet sībi nomē cōe supra illō nihil vī addē: q̄ si adderet rōne additiōis nomē spāle retineret: fz cōi nole vānati vel reprobati: dicunt̄ p̄sciti. ḡ reprobatio supra p̄sciaz nihil addit. ¶ P. Si reprobatio supra p̄sciaz aliqd addit bō additio aliquis ordo erit: fz fm Aug. in de p̄destī. scō p. opa ipietatis ⁊ mortis de⁹ p̄scinit: nō p̄ordinauit nec ipulit. nihil ḡ reprobatio que respicit opa ipietatis vī addere supra p̄sciaz,

Jn cōtrariuz est: q̄ sp spāle se vī bñe p addītionē ad id qō est cōe: fz p̄scia est re⁹ oīuz tā bonoꝝ q̄z malorꝝ. reprobatio vo est solū re⁹ malorꝝ. ḡ aliqd addit reprobatio supra p̄sciaz. ¶ P. Reprobatio fz Magīz opponit̄ p̄destī[nc3]: fz p̄destī[nc3] aliqd addit supra p̄sciaz. ḡ ⁊ reprobatio q̄ est ei⁹ oppo⁹.

E

Rñdeo dōz q̄ sīc tactū est Magīr in līa vult reprobationē dici p opp⁹ ad p̄destī[nc3]: pp qō reprobatio ex p̄destī[nc3] nob inotescit pōt. Jō nōn⁹ q̄ sicut supī⁹ tactū fuit destinare vī p̄destī[rc] z[r] pōt accipi. Uno mō vt dicat ipsaz ordinā[nc3] in finē: ⁊ qz ordi[rc] ē act⁹ rōnis: sic destī[rc] est act⁹ intellē includēs vl̄ ꝓsupponēs volūtatē finis. Nā ex B dī de⁹ aliq̄s destī[rc] inq̄tū ordiat eos ⁊ dirigit ipsos in aliquē finē vl̄ in aliqō bo⁹ qō vult eos ꝓseq; ⁊ inq̄tū vult eis illō bo⁹ dī eos amare: q̄ amare ē idē q̄ velle bo⁹: vt dī z⁹ retro. ⁊ qz talis ordo ꝓsupponit volī[nc3] ⁊ notionē finis: sic accipiēdo destī[rc] ē rō in intellu exīs ꝓsupponēs volī[nc3] ꝓferēdi dcīn bo⁹ in qō destinati dirigūt. Alio mō destī[rc] idē est q̄ ꝓponē. Nam qz qō ꝓponim⁹ in execu[nc3] dirigim⁹ ipsz ꝓponē destī[rc] dici pōt ⁊ sic accipi⁹ destī[rc]. q. mō opp⁹ ⁊ puerso se hz ad acceptionē p̄mā. Nā sīc ordi[rc] dicit qd p̄mes ad intellm: sic ꝓponē vl̄ ꝓpo⁹ dicit qd p̄mes ad volī[rc]. Aduertēdū tñ q̄ accipiēdo destī[rc] vl̄ p̄destī[rc] pro actu volū[nc3] ⁊ put est idē qō ꝓponē: ⁊ si nō recedim⁹ a re signata: q̄z sancti p̄destī[nc3] dīnū ꝓpo⁹ nolant: aliquo tñ mō recedim⁹ a ꝓpetate vocabuli: q̄z destī[rc] rōne nois vl̄ vocabuli ordinā[nc3] ipōrtat q̄ ad rōnē p̄tinet sine ad intellz. Doc viso sciēdū q̄ sīc destinare vel p̄destinare dupl̄r accipi pōt: sic ⁊ reprobare dupl̄r accipī. Uno mō reprobare idē est q̄ nō ordi[rc] ad glīā sine ordinare ad penā: sīc destī[rc] mō opp⁹: erat nō ordi[rc] ad penā: fz ordi[rc] ad glī̄a: ⁊ sic reprobare dicit actū intellz ꝓsupponentē volī[nc3] ꝓferēdi penā sīc destī[rc] dicebat actū cognis ꝓsupponētē volī[nc3] cōferēdi glīaz. Alio mō reprobare idez est q̄ velle vel ꝓponē ꝓferre penā: sine nō ꝓferre gīam: sīc mō oppo⁹ p̄destinatio ad ꝓpo⁹ ꝓferēdi gīaz ⁊ glīaz: ⁊ sic accipiēdo reprobare dicit actuz volūtatis ꝓsupponentē cognitionē finis: vt accipiam⁹ finē oē illud ad qō aliqd ordinat. Notāduz tñ q̄ fz reprobatio duobus modis possit accipi sīc ⁊ destinatiom si cōsideram⁹ ꝓprietatē vocabuli ecōtrario dicēdū est de reprobatiōe ⁊ destinatōe. nam destinatio fm ꝓpetatē vocabuli eo q̄ ordinationē ipōrtet semp dicit rōnem in intellu exīs: trahit̄ tñ vt stet pro ꝓpo⁹ sine actu volūtatis rōne signate rei. Reprobatio aūt ecōtrario cū displicētiā quādaz vl̄ refutationē ipōrtet: si attēdim⁹ ꝓprietatē vocabuli semp stat pro actu volūtatis: rōne tñ rei signate: q̄z ipm ordinare ad penā vel nō ordinare ad glīaz est reprobare. trahit̄ vt stet pro actu rōnis ad quez ordinare spectat. Qualr cūq; tñ accipiat̄ reprobatio nō solum p̄sciaz noiat: sed supra p̄sciaz addit ordinē ad aliqd spāle vt ad penaz vel addit ꝓpositū ⁊ volūtatē ꝓferēdi penam. vez q̄ in dānatis est duo ꝯsiderare: culpā ⁊ penā: cōi nole reprobati dicūt̄ p̄sciti: q̄z reprobatio supra p̄sciaz aliquid addat si ꝯsideram⁹ penā: nihil tñ vī addē: si ꝯsideram⁹ culpā: q̄z malo⁹ vt bñ rōnē culpe: de⁹ hz simplicē notitiā: pot tñ ea ordiat ī penā q̄dāmō eoꝝ hz cognē appro batiōis: approbat. n. mala punire ⁊ ea ad penā ordi[rc].

F

Reprobatio addit supra p̄sciam B spāle vt. ⁊ po⁹ ꝓferēdi penā: cui pe oēt eeno hz simplicē notitiā: tñ eā ordinat in penā hz notiā approbationis.

H

Quid dicit reprobatio.

Ad primū dōm q̄ de⁹ dī mñ maluz p̄scire rōne culpe nō rōne pene. Nam fz nō ordinet malos ad culpaz: ordinat tamē eos ad penam: ⁊ qz reprobatio huiusmodi ordinez dicit vel importat: ideo aliquid supra prescientiam addit. ¶ Ad secundum dicendum q̄ mala cognoscit deus simplici notitia: vt habent rōnē culpe: vt tñ ea ordinat ad penā: q̄z approbat

I Errare reprobari dicit pr scā.

mala punire: quodāmō cōgscit ea notitia approbatōis. ¶ Ad 3m dōz q vt ps p dicta reprobati retinēt sibi cōnomē t dicunt pscia: non qz reprobatio nihil addat supra prescias: sed qz malū vt būt rōnez culpe ꝓpter quā aliqs ad penā ordinat: cognoscunt a deo simpluci notitia. ¶ Ad 4m dōm q reprobatio supra prescias addit quēdaz ordinē nō ad culpaz: sed ad penā. t Augu. in reprobatiōe nō negat ordinē ad penā sed ad culpā.

¶ Utrū deo cōueniat aliquos reprobare. Qō. II.

Dicta sum. pte. i. ꝑn. 23 q. 1. Den. quol. 5. q. 5.

K

Secundo queritur vtrū deo pueniat aliqs reprobare: Et vī q nō: qz q aliqs artifex reprobet effectū suū: B nō ē nisi q ille effect⁹ nō ꝓsequt̄ pfectionē fm modū voluntatis artificis: sz ipedimētuz ad ꝓsecutionē pfectionis nō pōt cē nisi z⁹. Prio ex pte artificis: vt cū artifex est inscius: vel ipotēs: vel ēt iniqu⁹. Scdo ex pte effect⁹ vt cū artifex agit ex suppōne mā: tūc si mā sit idispōsita ad illū effectū ptingit eū reprobare effectū illum: vt si in ligno tortuoso deberet indurci for⁹ sagitte: sagitta ex tali ligno facta reprobaret artifex: sz cū oia ista remoueāt a deo: qz est oipotēs fūme sapiēs t optim⁹: nō agēs ex suppōsitiōe mā: nullū effectū reprobabit. ¶ P. legit. 11. sap. Parcis aūt oīb⁹ qm oia tua sūt. ḡ cā q̄re de⁹ oīb⁹ misereret est: qz oia sua sunt: sz in B nō vī cē distinctio: qz oēs alie sue sūt: filē alia ꝑ̄is sic t alia filij. non igit̄ vni parcit t nō alij: sz oīb⁹ parcit: sz ꝓdestinatio est ꝓpt̄ parcēdi vl miserēdi. igit̄ oēs ꝓdestinat: t ita nullū reprobat. ¶ P. ad Ro. 9. scribit. Nunqd ipietas est apud deū abstin: sz si de⁹ eḡlia ineqlr ptractaret: videret cē iniqu⁹. cū igit̄ apud eū non sit iniqtas: semp eḡlia eḡlr ptractabit: sed cū eram⁹ nihil: oēs eram⁹ eḡles. Si igit̄ vnū reprobat: aliū elegit iniqtas fuit apud cū: sz cū B sit ipossē: non cōpetit deo aliquē reprobare. ¶ P. dī ad Ro. 9. Nō. n. acceptio ꝑsonaꝝ est apud deū: sz si de⁹ vnuz reprobat aliuz eligit: videt̄ acceptare personaz. ḡ rē.

L

In cōtrariū est Aug. in de ꝓdesti. scōꝝ. g aīt q tenēda est icōcussa hec disputationis rō: q pcōres in malis ꝓpriis anteq̄ essent in mūdo ꝑscitos cē trā: nō ꝓdestinō. Pena aūt eis esse ꝓdestinata sz q ꝑsciti sūt: sz B est reprobare. igit̄ de⁹ aliqs reprobat: sz nihil facit qd nō cōpetat eū facere. ḡ rē.

Rñdeo dōz q qz oprimi est optia adducē ad B q aliq deo cōpetāt: nō solū opz ea nō cē mala: sz ēt neče est ea bīe rōnē boni. cū igit̄ de⁹ aliquos reprobet: vt ps p auctez iducta: reprobatio ꝓpt ei cōpetit nō soluz nō erit iniqua: sz ēt bēbit rōnē boni. Ad cuius euidētiā notāduz q si volum⁹ itelligē reprobationē diuinā debem⁹ imaginari oēs boles pstratos esse: t deuz nullo boiuz manū extēsaz retrahere: sz cuiz manū extēdere: attri vltra B q oībus manū extēdit: aliquos ad se trahit: t q simplr trahunt ꝓdestinati sūt: qui vo nō trahunt reprobati dīr. Sic. n. imagiat Aug. in de ꝓdesti. scōꝝ. q totū humanū gen⁹ sit. q. q̄dā massa dānabilis: t de⁹ aliquos mīa nō meritis: ad se trahit vl ad vitā ꝓdestinat: aliquos vo iudicio iustitie ab hac gra siue ab hoc tractu t ꝓdestinatiōe efficiunt expertes: t qz aliqui a deo nō trahunt: relicti sue libtatis arbitrio ꝑficiūt t in petn corruūt. Ex q̄ appet deū alr cē cāz ꝓdestinatiōis: alr cām reprobationis. Nā ꝓdestinatio est cā q oēs modū. nā nō soluz ꝓdestinatos ordinat ad gliā: sz ēt ifundit eis t gram ꝑ quā gliā ꝓsequunt̄: sz reprobatos sz ad penaz ordinet: nō tri ifundit eis culpā ꝑ quā dānationē mereant̄: ideo ita est apd deū bonitas: eo q bonis bona tribuit q nō est apud eū iniqtas: qz malis culpā nō ifundit: sz solum

M

Nō repugnat de ꝓdestinatiōe t reprobatiōe t q virtus q̄ libertatē modo ōs ei causa.

gratz nō ꝓbet. vñ Aug. in de ꝓdesti. scōꝝ dicit. deū opa ipietatis t mortis ꝑscire nō ꝓordinare nec impellere.

N

¶ Qz vo bō gratz nō ꝓberet: nō bēat rōnez mali: sic declarari pōt: qz si aliq cā est ꝑ quā videant bīe rōnē mali est: qz de⁹ ex B vī ꝑsonaꝝ acceptor: ex eo q vnt gratz tribunt t nō alij. Sz q B nō sit accipe ꝑsonā nec bēat rōnez iniqtatis: sic ostēdit̄: qz accipe ꝑsonaz nihil est aliud q̄z ꝓsiderare in ꝑsona qō non est ꝓsiderāduz. Sz si aliqd ex mera libalitate tribuit̄ nihil ibi ꝓsiderari ꝑt: qō ꝓsiderāduz nō sit: t q ꝑsonaꝝ acceptionē causet: qz sufficit sola volūtas ad B agēduz: t qz gegd de⁹ dat ex liberalitē dat: cū būc reprobet t nō illū: nō est ꝑsone acceptor. Dāc aūt rōnē assignat Apls ad Ro. 9. dicēs: q licet figulo ex eadē massa facē aliud vas in bonorē: aliud vo in ꝓtumeliā: licet āt qz bō factio ex sola artificis volūtē dependet. vñ t pifamilias murmurantib⁹ rīdit q licebat sibi qō volebat facē. vez est si illud ex libalitate faciebat: sz nō si ex debito vī ex quētiōe: ió dixit murmuranti. tolle qō tuū est t vade. nō ḡ est inigtas apud deū cū ipe ex liba volūtē ꝓdestinet. Est igit̄ declarand ꝓm qō declarāduz dicebat. vz. q reprobare dīnū: nō bz rōnez mali. Qz aūt bēat rōnē boni: sic declarari pōt: qz ex B aliq reprobant̄ inq̄ntū ab aliq fine: vel ab aliquo bono deficiūt: spectat. n. ad deū ꝓmittē aliquos ab aliq perfectiōe ꝓficē: qz si eis ipfectio tolleret ab entib⁹: tolleret ordo t decor vniuersi. Nā ex eo q totū vniuersuz deficit a boni⁹ ꝓm: totū vniuersuz ordinat ad ip̄m: t ex eo q vna ps vniuersi deficit a pfectiōe alter⁹: vna ps ordinat ad aliam. nō ḡ pōt saluari ordo t decor vniuersi nō exīte aliq ipfectiōe in entib⁹: t qz bonū ordinis est summū bo⁹ post bonū ꝓm⁹: ptinet ad opt⁹: cui⁹ est optia adducē aliq reprobare siue ꝓmittē ab aliqua pfectiōe deficē vt saluet̄ talis ordo t decor vniuersi. Naz t ipsa mala ad decorē vniuersi faciūt cū bñ ordiata t suo loco posita eminēti⁹ cōmēdant bona. Aduertēdum trī q de⁹ simplr nullū reprobat. nā nulla creatura inuenit̄ pūata oi bono. nihil ḡ est simplr malum: trī est malum fm qd inq̄ntū deficit ab aliq pfectione: t sic nulla creatura inuenit̄ pūata oi bono siue mala simplr: sz fm qd inq̄ntū deficit ab aliq pfectiōe: sic nihil de⁹ simplr reprobat: qz nihil est qō nō ordinet ad aliquē finē t ad aliqō bonū: reprobat trī aliq fz qdinq̄ntū ꝓmittit ea deficē ab aliq bono t ab aliq pfectiōe. Nā ly dānati reprobent a bono glie: cōsequūt trī bonū nāe. Rursuz ly nō ordinētur ad illud bonū vt in eis reluceāt bona mīe: ordinant̄ trī ad illud bonū vt in eis reluceant bona iustitie.

P

Ad primū dōm q de⁹ simplr nullū reprobat. nā sic figulus: qz ordiat aliquā ptē masse in cōtumeliā: t ꝺdāmō eā reprobat inq̄ntū non ordinat eā in bonorē: t bō reprobatio nō est ex iſipiētia vl ipo⁹ figulinet ex indispōne māe: sz ex ipfectiōe dom⁹: qz domus in q̄ vasa cē debēt regrit nō soluz vasa in bonorē: sz ēt in cōtumeliā: sic de⁹ massē humane dānabilis aliquos reprobat nō pp ipo⁹ vl iſipiētiā: posset. n. t sciret oēs saluare. nec B est pp indispōne māe: qz quātūcūqz sit volūtas indispōsita eā imutare posset t cōuertere: si vellet. Iz nō cogeret: sz hoc est: qz ordo t decor vniuersi sic regrit: vt sint ibi aliq vasa in bonorē in qb⁹ dina mia refulgeat t aliq in cōtumeliā in qb⁹ dina iusti⁹ appeat.

Q

¶ Ad 2m dōz q de⁹ nihil odit simplr: sed oīb⁹ parcit t oia amat inquātuz oīb⁹ vult aliqd bonū: sed non oia amat ad vnum finem t ad vnum bonū: t ideo aliqua reprobat inquātum ea non amat ad aliquod bonuz vt ad bonuz gloie: non tamen ea odit vel simpliciter reprobat: sz etiā amat inq̄ntuz vult eis aliq bona vt bona nāe. ¶ Ad 3m dōz q in bonis collatis ex debito est iniq-

quā eēlia inequaliʒ ptractare: sed in his que ꝓferunt ex gra vel ex mera volūtate nō est iniquū: vt pōt patere p habita. ¶ Ad 4m ps soło p ias dicta: qz ostēsum est non esse deū acceptorē psonarū: qz aliquos reprobat.

Super litterā sup illo ⌊ Intelligē dū.n. ꝺiuīnis ipliciter. ⌋ veritatē facit in dictore ipositatē facit in vero. Notāduz hoc ꝓ tanto dictū esse: qz glibz bō in se ꝓsideraꝝ pōt dānari: si nō referaꝝ in diną p̄destinationē rōne bꝰ ꝺiuīnis adiecte vt sortes in eo q̄ p̄destinaꝝ: est veritas in dicto: vt verū sit ipm sic acceptū non posse dānari: vnde fit ēt ibi impossibilitas in vero: qz cū ipse in se ꝓsideratus: verū sit q̄ possit dānari: in hoc vo ratione cōditionis addite sit quedaz impossibilitas: quia impossibile est eum in eo q̄ predestinatum posse damnari.

¶ Itē sup illo ⌊ Sed alterū horū nō pōt non esse. ſ. quia ille sit p̄destinaꝝ ab eterno. ⌋ Notāduz q̄ is ille sit p̄destinaꝝ ab eterno: nō nī supuacua est distinctio Magīri: qz opa que facit ſm q̄ saluāt̄ ꝓsequī pōt referri in voluntatē liberā: vel in predestinationē diuinā: et si referaꝝ in volūtatē saluaꝝ ꝓtingēter. si vo in diną p̄destinationē saluaꝝ necessario: mō quo dcm est: et ideo in sensu cōposito est falsa: q̄ ille p̄destinaꝝ possit dānari in sensu diuiso: vt cū nō referunt̄ opa q̄ facit in diną p̄destinationē: sꝫ in voluntate a qua egrediunt̄ dānari pōt.

¶ Itē sup illo ⌊ Qz in actibꝰ vel in opōnibꝰ dei et boiuz nullatenꝰ cōcedūt. ⌋ Notāduz q̄ dr deꝰ nūc posse p̄destinare et non p̄destinare: sicut placuit ab eterno p̄destinasse et nō p̄destinasse: qz p̄destinatio diuina mēsuratur eternitate: in eternitate vo oia sunt p̄sētia nihil transit in p̄teritū: et ideo sīc ab eterno potuit p̄destinasse et nō p̄destinasse: sic p̄teritio nō impedit qn mō possit p̄destinare et nō p̄destinare: et qđ dictū est de p̄destinatiōe intelligendum est de p̄scia: et de oibꝰ opibꝰ que sunt opa diuina tm: nō trāseuntia in exteriorē mām: sed talia in his que deꝰ opaꝝ p boiez vel p creaturā: q̄ opa Magister appellat opa dei et boie: nō concedunt̄: qz in eis p̄teritio impedit vt qđ factū est nō pōt fieri et nō fieri: vel esse factū et nō factum: cuz talia possint tempore mensurari.

¶ Itē sup illo ⌊ Ita reprobatiōis eterne quodāmō effectus esse vt obduratio. ⌋ Notāduz q̄ deꝰ simpliciter nō obdurat: sꝫ quodāmodo: dr enim obdurare vel ꝺurare nō infundendo culpaz: sed nō infundendo gras.

¶ Utrum aliquod sit meritum obdurationis et misericordie. Distin. XLI.

Si autem querimus meritum obdurationis et mīe: obdurationis meritū inuenim⁹: misericordie aūt meritū nō inuenimus: qz nullum est mīe meritū: ne gra vacuet̄ si nō gratis donet: sꝫ meritis redditꝰ. Miseret itaqz ſ̄z gras que gratis dat: obdurat aūt ſm iudiciuz qđ meritis redditꝰ. Unde dat intelligi: vt sicut reprobatio dei est nolle misereri: ita obduratio dei sit nō misereri: vt nō ab illo irrogēt aliqd quo sit bō deterior: sꝫ mīa quo sit melior non erogēt. Ex his apte oīdit qđ misericordia: qđ obdurationē intellexerit Aplꝰ: et qz misericordia nullum aduocat meritū: obduratio vo nō est sine merito: et misericordie verbo hic accipit̄ p̄destinatio: et ꝓpue predestinationis effectus: obdurationis vo nō ipsa dei eterna reprobatio: qz et⁹ nullus est meritū: ſ̄z gre priuatio sine subtractio: que quodāmō est reprobatiōis effect⁹. Accipit̄ mīa aliqn reprobatio pro obdurationē: sicut et p̄destinatio pro suo effectu: qui est gra apposita. Gra.n. que apponit effect⁹ est p̄destinationis. Cuz ergo gre que apponit boi ad iustificationez nulla sit merita: multo min⁹ et ipsi⁹ p̄destinationis qua ab eterno elegit deꝰ quos voluit: aliqua pōt existere merita. Ita nec reprobationis qua ab eterno quosdā p̄scīuit futuros malos et damnandos: sicut elegit Jacob et reprobauit Esau: qđ nō fuit pro meritis eoꝝ q̄ tunc haberēt: qz nulla habebant: qm̄ nec ipsi existebāt: nec ꝓpter futura merita que p̄ueideret vt vel illuz elegit vel illuz reprobauit.

¶ Opinio quorūdam in qua fuit aliquando Augustinus: sed postea retractauit.

Opinati sunt tm̄ qdaz deū ideo elegisse Jacob: qz talez futurū p̄scīuit: qui in eū crederet: et ei seruiret: qđ aliqn Aug. se sensisse dicit in libro retractationū vbi aperte ostēdit q̄ si pp futura merita electꝰ esset: iam nō ex gra esset electio. Non g̃ ideo electꝰ est a deo: qz talis futurus erat: ſ̄z ex electiōe talis ē factꝰ ita dicēs. Disputās qđ elegerit deꝰ in nōdū nato: cui dixit seruitutē eē maiorē: et qđ in eodē maiore filio nōduz nato reprobauerit: ad ꝺ ꝓdupti rōcinationē vt diceret. Nō g̃ elegit deꝰ opa cuiuscūq̄ in p̄scia q̄ ipe daturꝰ est: ſ̄z fidē elegit in p̄scia: et quē sibi creditorū eē p̄scīuit: ipm elegit cui spm̄sc̄m daret: vt bona operādo etā eternaz vitā ꝓsequeret. Ecce hic apte dicit nō ꝓpter opa eū elegisse: ſ̄z pp fidē qua euz p̄uidit creditorū: ſ̄z qz et in fide meritum est sicuti et in opibꝰ: ꝺ retractauit dicēs. Nōduz diligētius quesiuerā: nec adhuc inueneraz q̄lis sit electio gre: de q̄ dicit Aplꝰ. Reliquie p electionem gre salue fient q̄ vtiq; non ex gra si ex meritis ꝓcedit: vt iaz qđ dat: nō ſm graz: sꝫ ſm debitum sibi reddat potius cū meritis q̄ donet. Perinde qđ ꝓtinus dixi. Dicit.n. idē Aplꝰ. Idez deꝰ q opat oia in oibꝰ. Nullus aūt dcm est. Deꝰ credit oia in oibꝰ: ac deide subiunxit. Qz g̃ credim⁹ nr̄z est: q̄ ꝺo bonū operamur illiꝰ est q credētibꝰ dat spm̄sc̄m. ꝓfecto nō diceret si iaz scirē etā ipm fidē iter dei munera reponi que dant in eodē spū. Utrūq; ergo no

L que nouit.cū igit de⁹ oīa cognoscat in eo nō cadit cōsilium: sz electio nō est sine ꝓsilio.s. precedēte. igit in deo nulla cadit electio. ¶ P. vt pōt bēn a ꝓbo 3° etbi. electio est ās ꝑtio ꝓsilij: sz B nō ꝓuenit nisi bis g intelligunt cū discursu: qz illa ꝓpe ex ꝓmissis ꝓcludūt g cū discar su intelligūt. cū igit intelligere cū discursu deo nō ꝓueniat/ electio in deo nō cadet. ¶ P. Ut salté q ab eterno de⁹ nō elegerit aliquos: qz electo regrit mītitudiné. cū igit creatura in creatore nō sit aliud q̄z creatrix essentia: ab eterno oīa erāt vnū: qz erāt idé qō ipse de⁹, nō g tūc electio deo accidere poterat. ¶ P. Dio. 3° de di. no. vult q de⁹ se bēat eq̄lr ad oīa. g̃ si alig eligunt: r alig reprobā tur: b nō est ex pte deiqz ad oīa eq̄lr se bz: sz ex pte eoz g dina influētiā recipiūt. cū igit ab eterno nō esset dīa

K inter boies: qz nō erāt ab eterno: de⁹ eos nō elegit.

In cōtrariuz est: quia dr ad Ephe. p. q elegit nos in ipso añ mūdi ꝓstōnez. nō igit deo soluz cōpetit eligere: sed etiam eternalr: r ante mundi ꝓstōnem dicāt aliquos elegisse.

Rñdeo dom q electio vr ꝑsupponere ꝓsiliuz. igit de electiōe 2ª est loquēdū: sicut r de ꝓsilio. Sunt aūt in ꝓsilio duo ꝓsideranda. ꝓcio ingstio r rōcinatio. Scdo post rōcinationē r ingstionē quodāmodo firma cognitio. Si g ꝓsideram⁹ ꝓsiliū rone ingstionis r rōcinationis: sic in deo nō cadit cōsiliū: qz sic accepto cōsiliari: est soluz nāe ignorātis: r sic nō est in deo ꝓsiliū

Conclūz 2ª. s. ingstiuā r firme cognitiā sine ingstiōe. Solr duplex ē electio. sic accepū: sic nō est in eo electio q̄ tale ꝓsiliuz ꝑsupponit. r qz Dam. sic diffinit ꝓsiliū. 2. lib. c. 22. q est appetitus ingstiu⁹: nō a deo r ꝓsiliū r electionē sequēte ꝓsiliū tale negat dicēs: talia attribuēda eē ignorāi nāe. Si vo ꝓsideram⁹ ꝓsiliū nō rone inquisitiōis: sz rone firme cognitiōis. Sic dicim⁹ deū oparī oīa fm ꝓsiliū volūtatis: siue qz oīaz firmā cognē bz sic in eo cadit tale ꝓsiliū: sic

Conclūz scdo modo. L r electio ꝑsupponēs firmā cognez nō discursuz r ingstionē ei ꝓuenire pōt. Narrat aūt ꝓbs multa in li. etbi. de electiōe inter q̄ possum⁹. s. accipe: qq q̄ ꝑt nobis dina electio aliq̄lr inotescē. ¶ Primū est q electio nō est finis: sz eoz q̄ sunt ad finē: vt dr 3° etb. Naz nullus eligit sanitatē vel felicitatē: eligit nī ea p q̄ne possit fieri sanū siue felix. ¶ Scdo: electio est solūmō bonoz. vñ r in eodē. c. scribit q elegim⁹ qdē q̄ maxie scim⁹ bona existentia. ¶ Tertio: nō est eternoz r eoz q̄ nō ꝓsit alr se bīe: qz sic nullus ꝓsiliat de eternis: ita nec eterna sub electiōe cadūt vel ea q̄ nō ꝓsit alr se bīe. ¶ Quarto nō est eoz q̄ fūt a fortuna: qz sic nullus ꝓsiliat de thesauri inuentiōe: ita r nullus talia eligit. naz qō est ꝓsiliabile nō est eligibile. ¶ Quinto: facta r ꝑterita sub electione nō cadunt. vñ dr 6° etb. c. 3. q nibil fuīt est eligibile: qz nullus eligit ilion captā futūrenec ꝓsiliat aliquis de facto. ¶ Possemus aūt r si vellem⁹ addere septū. vz. q electio subsignationē r sepationez iportat. vñ r 3° etb. c. 5. scribit q electio est cum rone r intellu subsignare qō r ipm nomē designat. Nec aūt ad dina transferētes dicamus deū aliquos eligē inq̄tū eos fm cognēz r intell'm ab alys separa: qz vltio assignauz. fuit electio iportat separationē. bō aūt sepatio r electio. ꝓcio est re⁹ coz q̄ sunt eiusdē gñis: siue q̄ ordinant ad vnū finē. Scdo est soluz bonoz. Tertio nō est re⁹ ipsius dei: sed re⁹ creaturarū. Quarto electio ꝑsupponit electoz cognez firmā. Quinto r vltio bō electio pōt esse eterna r temporalis. Nam vt ꝑmo dicebat: electio est eoz que sunt ad finē: opz ergo multa ordinari fm aliquē modum ad aliquem finē: r de illis multis aliqua eligere ad finē. aliqñ igitur deus per electionē nō separat vel non eligit rōnalia ab irrationalib⁹: eo q rōnalia cū irrationalib⁹ nō ordinēt

Qz electio nō est finis.

Qz est solum bonoz.

Qz nō est eternorum.

Qz nō est futurorum.

Qz nō est ꝑteritorum.

Qz est subsignatio vel separatio.

M

ad gliam: ad quē electi eligunt: sed solum eligit rōnalia a rōnalib⁹: r ex boc manifestuz est ꝓmū. vz. electionē trū esse respectu eoz que sunt ciusdē generis. Secūdo vt dicebat electio est soluz bonoz. Iz ergo mali separēt a bonis r ecōuerso: soli tamē boni dicunt electi: ga electio trū bonoz est. Tertio nō est eternoz r eoz que nō possunt se aliter babere: r qz deus bonitatē suam nō pōt nō velle omnē aliam bonitatē pōt velle r nō velle respectu sui/electionē nō babebit: sz respectu alioz qō tertio declarāduz dicebat. Dec etiam veritas ex eo qō ꝓmo de electiōe dictū fuit declarari pōt: qz electio non est finis: sed eoz que sunt ad finē. deus igit eligit alia r nō se. Quarto vt tangebat electio non est eoz que sunt per accidēs: r ꝓter intētionē. Et qz ops intentionē eligentis versari circa electa cū boc absqz cognitione esse nō possit/de⁹ electoz certaz cognitionē bz nō casualem vel fortuitā. Quinto diuina electio pōt esse eterna r tēporalis. Nam vt dictū est: electio nō est ꝓteritoz vel futoz. dupl'r ergo aliqs pōt eligere: vt fm ꝓpositū volūtatis sue electos ab alys separat: vel fm executionē opis cū actualr separat electa a non electis. Primo mō de⁹ eligit eternalr: qz ab eterno fm ꝓpositū volūtatis sue electos ab alys sepauit. Secūdo modo eligit tēporalr inquātuz aliquos vel a pctō originali vel actuali per collationē gr̃e separat: vel ēt aliquē a cōi statu boiuz separat ipm in prelatū eligendo. Pōt igit electio dina nō soluz eē tēporalis sz eterna: cū sit futuroz r nō sit ꝑ rōnez creaturaz ab eterno fuisse futuras. Pz igit electionē in deo esse r qualiter.

Ad ꝓmū dom q in deo nō est electio que consequit ꝓsiliuz fm q ꝓsiliū rōcinationem r inquisitionē importat: qz bō eligere est nāe ignorantis: sed est in eo electio que sequit cognitionē firmā vt ostensum est. Et per boc pz solutio ad 2ᵐ r 3ᵐ: qz arguūt de electiōe ꝑsupponēte ꝓsiliuz put ꝓsiliū inquisitionē r rōcinationē importat. ¶ Ad 4ᵐ dom q si ab eterno nō fuerunt multa fm esse qō bīt in natura ꝓpa fuerunt tamē multa fm esse qō babent in cognoscente: quia deus ab eterno vidit quicqd fiendum erat in tpe fm esse ꝓprie nature: ita q rebus accipientib⁹ eē nibil scientie diuine accreuit: r sufficit sic multa ab eterno ponere ad boc q de⁹ ab eterno elegerit. ¶ Ad 5ᵐ dicēduz q deus se babet eqlr ad oīa ꝓsupposito ordine r dispositione rerū. vnde cōsueuit distingui duplex habitudo ad creaturas. Una que respicit primā distinctionez rerum: r fm bāc deus nō se babet eqlr ad oīa: sed fm ordinē sapientie sue diuersis rebus diuersas naturas instituit. Alia habitudo est fm quā rebus iam dispositis r fm naturā suaz ordinatis ꝓsidet. r quātuz ad bāc habitudinē dicit deus se babere eqlr ad oīa inquātum cuilibet ꝓsidet fm suaz ꝓportionē: sicut sol quātuz est de se eqlr calefacit oīa: attamē quia in rebus sunt diuersi gradus aliqua magis calefiunt a sole: r aliqua minus: fm q sunt magis r minus dispositā ad recipiēduz solis influentiā: sic deus quātum est de se eqlr oībus influit: attamē res bō influentiā inequaliter suscipiunt ꝓpter diuersos gradus existentes in ipsis. Sed si vlterius quereret vnde sumpsit ordinē ista diuersitas graduum. Dicēdum esset q ex ordine diuine sapientie: fm quā deus diuersis reb⁹ diuersos gradus ididit. Si igit reprobatio r approbatio sumuntur ꝓ prima rerum distinctione: tunc argumētum peccat in materia: quia fm banc babitudinez de⁹ equaliter nō se habet ad oīa. Si autez sumuntur nō ꝓ prima distinctione rerū: sed ꝓ reb⁹ iaz dispositis: nūc etiā assumit falsa r peccat in

N

O

P

Electio ē tm nō ꝑsupponit ꝓsiliū ignorātie sed cognitiōi firmē: vt d.

Q

Sciendum q dr q deus nō eligit se bz fm institutionē: vt dicit bō doct. nec fm gradū rationis magis solitum est r mouet quo ad nobiliorē finē ordinauit. nec sic arguit obs fm ꝓpos videtur esse solutū r ante narrat quātō magis nobis rē. sed eligit bō ꝑ ad vnū finē ordinādū fz ꝑcta vel se bz eligit fm gradū rationis eligibile artificialia ꝑ. fz ꝓ portionem nō geometricā sic intelligit doctor: r ꝓ ea verba sunt.

mã:qz iter ipsas res iaz est aliq̃ diffrentio:t si nõ fm esse nãe ꝓprietatis mi fm diuinũ ꝓpositũ t eius prescias.

¶ Utrũ electio ꝑdestinationẽ precedat. Arti. II.

SEcundo queritꝰ vtrum electio ꝑdestinationẽ ꝑcedat: Et vr q nõ:qz aliqd eligitur ex eo q̃ hz rõnez boni:iz nõ hz rõnem boni nisi ex eo q̃ ꝓsequit finẽ t bonũ. Si igit dirigẽ aliqd in finẽ est ꝑus q̃ finẽ cõ seq̃:ꝑdestinatio que dicit directionẽ in finẽ est ꝑor electiõe q̃ vr ipozare finis cõ sequtionẽ. ¶ ℙ. Electio vocationẽ quãdaz ipoztat:quia ex B alig eligunt a deo:qz fm diuinuz oppoñ ad aliqd spãle vocant:iz vocatio ꝑdestinationẽ segt: qz Aplus ad Ro.8.ꝑdestinaꝝ aũ vocationẽ ordinat. dicẽs quos ꝑdestinauit,hos t vocauit.g tc. ¶ ℙ. Electio ẽ actꝰ volũ tatis. Naz finis t ea q̃ sunt ad finẽ sunt volitꝝ obz t ea circa que vsat volũtas:sic eligẽ t velle ad volũtatez ptinent:cũ volũtas sit finis electio eoz q̃ sunt ad finez: sicut dr 3o etic.iz ꝑdestinatio est actꝰ intellus:eo q̃ dirigere q̃ per ꝑdestinationẽ ipoztat ad rõnez princat.cũ igit actꝰ intellis ꝑcedat actuz volũtatis sicut forꝰ ꝑcedit inclinationẽ ad forꝝ,ꝑdestinatio erit ꝑor electiõe. ¶ ℙ. Predestinatio supza ꝓsciam vr addere volitꝝ salutis: iz electio supza ꝓsciaz B etiã addere vr:qz quos deꝰ eligit saluari vult.ergo ꝑdestinatio est idẽ q̃ electio. nõ g electio ꝑcedit cãz:cũ idez sepm nõ ꝑcedat.

JN cõtrariuz est:qz cuz electio separationẽ ipoztet t deꝰ nõ oẽs predestinet siue nõ oẽs dirigat:ꝑus ops eũ separe dirigẽdos a nõ dirigẽdis q̃ dirigat illos:t qz electio ipoztat separationẽ:ꝑdestinatio directionẽ:electio ꝑdestinationẽ ꝑcedet.

RNdeo dõz q̃ oia q̃ in deo sunt bñt eẽ vnũ cũ deꝰ sit summe simplex:t ideo oẽs bo diui actꝰ vt in deo sunt:realr differre non ꝓnt. Sed eoz ois est solus fm itellm:t qz ꝑus t posteri distõnẽ ꝓsupponũt solus fm modũ itelligẽdi:ꝑus t posterius ibi assignare possumꝰ:t q̃tũ ad talez añcessionẽ dicẽ possumꝰ q̃ electio ꝑdestinationẽ ꝑcedat.nam vt in arguẽdo tãgebaz. Si aliqs aliq̃ dirigẽ vellet t alia nõ dirigẽ nisi separet dirigenda a nõ dirigẽdis:casualr solus dirigẽdo diligeret:t qz respectu dei nihil est per accidens nec casuale: sed oia subsunt ordini sapiẽtie siue: sequit q̃ ꝑus eligat aliqua t postea dirigat siue predestinet.

¶ Et vt melius appeat qõ bo actꝰ diui ordinationẽ quãdaz bñt. Notãduz q̃ ista se bñt q̃ ordiné. vz. dispositio, electio,dilectio,liber vite,ꝑdestinatio,vocatio,iustificatio t ꝓmiatio. Naz dispositio ꝑcedit dilectionẽ: accipiẽdo dilectionẽ:fm q̃ deꝰ dr bonos diligere: malos aũt odire. iuxta illud Mal.ꝑ. Jacob dilexi. Esau odio habui. Naz talis dilectio nõ est aliud nisi fm q̃ deus suis amicis vult bonũ gre t glie. cũ igit dispositio vniuersi attẽdaz iz gradus nãz:fm q̃ aliq̃ creature iz nãs suã sunt supiores aliq̃ inferiores. dilectio aũt vt b de ea loq̃mur:attẽdaz inq̃tũ deꝰ nõ vnifoꝝ sua dona cõicat: iz aliqb suã graz tribuit.aliqb aũt non:dispositio ꝑcedit dilectionẽ sic acceptã siẽ nã ꝑcedit graz t cõe ꝑale. Dilectio aũt ꝑcedit electionẽ. Naz in deo t in nob est ordo nãi: vt qz volũtas nra inclinaz ad volendum ex exteriori bono:ꝑus elegimꝰ aliqd bonũ q̃ velimꝰ ipm bonũ nobis vel alijs:t qz diligẽ idẽ est q̃ velle bonum:ꝑus eligimus q̃ diligamꝰ siue accipiamꝰ dilectionẽ pro dilectõe ꝓcupiscẽtie siue amicitie:iz deus ꝑus diligit q̃ eligat:qz cã diua volũtas nõ inclinaz ad volendum ex exteriori boꝰ t qz res est bona deꝰ eã diligat:sed magis qz res diligit bona existit:cũ eligibile bñat rõnez boni: fm modũ intelligẽdi deꝰ ꝑus vult nobis bonũ q̃ nos eligat:qz cum nõ simus boni:nisi qz vult nobis bonũ:nec sumus eligibiles:nisi qz sumꝰ boni:deꝰ nos nõ eligit nisi qz vult nobis bonũ:q̃ ipm velle bonũ siue ipz diligere:in deo fm modum intelligẽdi electionẽ ꝑcedit. Electio aũt ꝑcedit libũ vite. Nã liber vite nihil est aliud nisi diua cognitio firma t certa reꝝ eoz q debẽt dirigi t destinari ad vitã. Sz cũ alig dirigant t alig nõ fm modũ intelligẽdi ꝑus est separio dirigẽdoz a nõ dirigẽdis q̃ sit notitia dirigendoz siue ꝓscriptio ipsoz q̃ dr liber vite. Dõ autem liber vite ꝑcedit ꝑdestinationẽ. Naz vt supius dicebat electio t liber vite t ꝑdestinatio fm modum intelligẽdi bñt ordiné sicut electio t ꝓscriptio t directio bellatoz ordinuntẽ ordinant. deꝰ.n.cũ velit aliquos destinare ad vitã ꝑus eos eligit.scõo quodãmodo metaphorice eos scribit libro dirigẽdoz firmã notitiaz:t dõ firma notitia dr liber vite:qz ibi scripti sũt vel repputant q debẽt destinari ad vitã.postea aũt eos sic electos t ꝓscriptos iz ꝓpoñ volũtate siue ad vitã destinat. igit electio ꝑcedit libũ vite:t liber vite ꝑdestinatiõem, ꝓdestinatio aũt ꝑcedit vocatiõem:accipiẽdo vocatiõem pro ipsa executiõe ꝑdestinatiõis siue pro collatiõe gre. Naz tũc deꝰ nos ad se vocat cuz nobis suã graz tribuit. Naz cũ ꝑdestinatio sit eterna talis vocatio rpalis ꝑdestinatiõi vocationẽ sic accepta ꝑcedit sic eternũ rpale. Dec aũt vocatio:iz sit idẽ realr q̃ iustificatio:differt tñ rõne: vt dicat dõ vocari inq̃tũ ꝓficit in graz dicat iustificari q̃tũ ad id qd ex gra ꝓsequit:eo q̃ effectꝰ gre sit iustũ facẽ. vñ vocatio fm rõnez iustificationẽ ꝑcedit:iz ei realr idẽ existat. Uocatio at t ẽt iustificatio ꝓmiationẽ ꝑcedũ:qz ꝑus ẽ ifusio gre q̃ adeptio glie:t tõ ꝑus est iustificatio vel vocatio q̃ ꝓmiatio: siue q̃ magnificatio (vt ipsam ꝓmiationẽ t adeptionẽ glie magnificationẽ vocem.) vñ ad Ro.8.dr. quos at ꝑdestinauit,hos t vocauit:t quos vocauit,hos t iustificauit. quos at iustificauit,illos t magnificauit. ꝓz g quo ꝑdestinatio t electio se habeãt adinuce t qualr ad alia.

Ad primũ dõz q̃ electũ ad dirigẽdũ in finẽ siue in boñ:nõ oz cẽ boñ ex eo q̃ actualr bẽat finẽ vl boñ in q̃ dz dirigi:iz sufficit q̃ in eo sit aliq̃lr politas ad ꝓsciendum tale boñ:nõ prius eligit q̃ dirigat in ipm boñ vl ꝓsequat ipz. ¶ Ad 2m dõz q̃ vocatio nõ ꝓprie est ipa electio:iz est q̃si q̃dã executio electiõis:t qz talis executio qd tpale ipoztat:accipiẽdo eã vt de ea loquit Aplus:vel vt de ea locuti sumꝰ:nõ est incõueniens ꝑdestinaꝝ vocaꝝ ꝑcedere:iz electio ꝑcedat ꝑdestiꝝ. Uel dic possumꝰ q̃ electio dupler est,tpalis t eterna: t iz electio tpalis ꝑdestinaꝝ sequat:qz ꝑus aliqs ꝑdestinat q̃ actualr t fm executionẽ operis ab alijs separetur:electio tñ eterna ꝑdestiꝝ ꝑcedit: t dõ vocatio q̃ ꝑdestiꝝ segt.si est idẽ cũ electiõe:est idẽ qđ electio tẽporalis:nõ qđ electio eterna:attñ nec ꝑpe est idẽ qđ talis electio:iz aliq̃ mõ sit buꝰ electionis executio. ¶ Ad 3m dõz q̃ ꝑdestinare nũq̃ noiat actũ intellus absꝰ suptuz. Sz vel noiat actũ volitꝝ in ordie ad notionẽ vel noiat actũ intellus in ordine ad volitẽm:t qz nõ noiat actũ intellectꝰ simplr:nõ est incõueniẽs aliqué actũ volitꝝ vt electionẽ ꝑcedere dõ actũ intellis. ¶ Ad 4m dõm q̃ ꝑdestinatio nõ est idẽ q̃ electio. Et ad formã arguẽdi dõm q̃ alr supza ꝓsciaz addit volitꝝ salutis electio,alr ꝑdestiꝝ: qz electio supza ꝓsciaz addit volitꝝ salutis inq̃tũ salutẽ dr a nõ saluãdis sepant:ꝑdestinatio vo addit volitẽm salutis inq̃tũ dõ saluãdi fm diuinũ ꝓpoñ dirigunt in vitam:t qz nõ est idez separe aliquos ab alijs t dirigẽ eos in finẽ:imo dõ separio directionẽ ꝑcedit:electio non est idem q̃ predestinatio sed precedit eam.

A

B

C

D

E

F

G

H

Ad est fm ea q̃ intelligũtur in illis: t qñ ea q̃ uersa intelligit q̃ nõ depẽdẽt ab intellu deo bñt ordiné ẽt ꝑter intellm. Naz intellus capit qñq; pro obo intellecto sicut in iiii comedere ꝓ cibo q est obm actꝰ comedẽdi Jo.4. nam quid aliqs ei attulit mãducare. i. cibo:qz actꝰ est immanens non pót alicui dari.

Unde ordinez illoz. B.C. dispositiõis/ dilectionis/ electiõis/ liberi vite/ predestinationis/ vocationis/ iustificationis/ t ꝓmiationis ordinem in deo.

De dispõne.

De dilectiõe q̃ ꝑcedit electionem.

Unde in libris nostris nonnullos Jo. aut. de imola multa de ꝓprietate tẽ.

De electione.

De libro vite.

De ꝑdestinatione.

De vocatiõe.

De iustificatione.

De ꝓmiatione.

I Predestinatiõe quippe deus ea pscivit que fuerat ipse facturus: sed pscivit ea deus etiã que nõ est ipse facturus. i. oia mala. Predestinavit eos quos elegit: reliquos vo reprobavit. i. ad mortẽ eternã pscivit peccaturos.

¶ An aliquis predestinatorũ possit damnari vel reprobor̃ saluari.

Predestinatorꝝ nullus vꝝ posse damnari: nec reprobꝝ aliquis posse saluari. Vnde Aug. in lib. de correctiõe ⁊ gratia. In Apoc. ingt dñs. Tene quod habes ne alius accipiat coronaꝫ tuaꝫ. Si alius nõ est accepturus nisi iste pderit: certus est electorũ nũs. i. non pot augeri vel minui. Ad hãc aũt qdã obiciũt nitentes pbare nũm electorũ posse augeri ⁊ minui sic. Posset deus nõ apponere grãm qbus appo nit ⁊ posset subtrahere qb⁹ nõ subtrahit: qõ si faceret vtiqꝫ dãnarent. Possent ꝫ damnari isti: qui tñ saluabuntur. Posset itaqꝫ minui electorꝝ nũs. Ita etiã posset augeri: qz posset apponi grã qbus nõ apponit̃ per quã saluarent. Possent ꝫ saluari habita grã: qui tamẽ sine ea dãnabunt̃: posset itaqꝫ augeri nũs electorꝝ. Quibus rñdemus et ea rõne dcm̃ esse: K ⁊ verũ esse: numerũ electorꝝ nõ posse augeri vel minui: quia nõ pot vtrũqꝫ simul esse. ſ. vt aliqs saluet ⁊ nõ sit pdestinat⁹: vel vt aliquis pdestinat⁹ sit ⁊ dãnet̃. Intelligẽtia. n. pditionis iplicite: vitatez facit in dicto: ⁊ ipossibilitatẽ in vero. Si vo simplr itelligat: ipossibilitas nõ admittit̃: vt cum dñ: pdestinat⁹ pot vel non pot dãnari: ⁊ reprob⁹ pot saluari. In his. n. ⁊ hꝰ locutionib⁹ ex rõne dicti diudicãda est sñia dictionis. Alia nãqꝫ fit itelligẽtia: si per ꝓiũctionẽ hec accipiant̃ dicta: atqꝫ alia si per disiũctionẽ: vt supra cũ de pscientia agebat̃ ptractatuꝫ est. Si. n. cum dicis pdestinat⁹ nõ pot dãnari itelligas: ita. i. nõ pot esse vt pL stinat⁹ sit ⁊ dãnet̃: verũ dicis: qz ꝓiũctim intelligis: falsum aũt si disiunctim vt si intelligas istũ nõ posse dãnari: quẽ dico pdestinatũ: potuit. n. non esse pdestinatus: ⁊ ita dãnaret̃.

¶ Qño adhuc instant questioni.

Verũtamen adhuc istãt: ⁊ sm ꝓiũctionẽ argumentãdo ita pceditur. Nõ. n. inquiũt pot esse vt aliqs pdestinat⁹ sit ⁊ dãnet̃. Vtrũqꝫ istorꝝ simul eẽ nõ pot: ſz alterꝝ borꝝ nõ pot nõ esse. ſ. qn iste sit pdestinat⁹: ab eterno. n. pdestinatus est: ⁊ nõ pot modo nõ esse pdestinat⁹. Cum ergo impossibile sit simul vtrũqꝫ esse: ⁊ ipossibile sit alterũ nõ esse: videt̃ non posse alterꝝ esse. ſ. vt dãnet̃. Qõ si est ergo nõ pot esse: vt nõ saluetur. In hutus qõnis solone: malles alios audire q̃ docere. Dicimus tñ de pscientia similez posse moueri qõnem. Ideoqꝫ tam hic q̃ ibi vnã facimus rñsionez dicẽtes determinãdũ fore illud cui innititur tota hec q̃stio. ſ. ipossibile est alterũ istorꝝ nõ esse. ſ. qn iste modo sit pdestinat⁹: ab eterno enꝫ iste pdestinatus est. Distinguẽdũ. n. est cum ait. Iste non pot modo nõ esse pdestinat⁹: vel nõ pot modo eẽ quin sit pdestinat⁹: hoc. n. ꝓiũctim ⁊ disiunctim itelligi pot. Non. n. pot esse vt ab eterno sit pdestinat⁹: ⁊ modo non sit pdestinat⁹: nec pot esse simul vt sit pdestinatus: ⁊ nõ sit pdestinatus: sed tñ potuit esse ab eterno q̃ nõ eẽt pdestinat⁹: ⁊ potuit ab eterno nõ esse pdestinatus. Et sic̃ ab eterno deus potuit eum non pdestinare: ita ꝓcedit̃ a quibusdã q̃ ⁊ modo pot deus eum nõ pdestinasse: ab eterno ꝫ pot deus nõ pdestinasse eum. ꝫ pot iste nõ fuisse pdestinat⁹. Si vo nõ fuisset pdestinatus nec modo esset pdestinat⁹. ꝫ modo pot non esse pdestinat⁹. Ita ⁊ de pscientia ⁊ de pscitis dicũt: q̃ in actionib⁹ vel in opationibus dei ⁊ boiꝫ nullatenus ꝓcedũt. Ex quo. n. aliquid factũ est vel dictũ nõ ꝓcedũt q̃ possit nõ esse vel nõ fuisse: imo ipossibile est nõ esse vel nõ fuisse qõ factũ est vel dictũ: referẽtes possibilitatez vel ipossibilitatẽ ad nãm rei existẽtie. Cuꝫ vo de pscientia vel de pdestinatione dei agit̃: possibilitas vel ipossibilitas ad potentiã dei refert̃: que semp eadẽ fuit ⁊ est: qz pdestinatio/pscientia/potentia vnum in deo est.

¶ Quid sit reprobatio dei: ⁊ in quibus ꝓsideret: ⁊ quis sit pdestinationis effectus.

Cũqꝫ predestinatio sit gre pparatio: id est dina electio qua elegit quos voluit ante mũdi ꝓstitutionez: vt ait Apls. Reprobatio ecõuerso intelligẽda est pscientia iniquatis quorũdaꝫ ⁊ pparatio dãnationis eorũdem. Sicut. n. pdestinationis effectus illa grã est: qua in pnti iustificamur atqꝫ ad recte viuendũ ⁊ in bono pseuerãdũ adiuuamur: ⁊ illa qua in futuro beatificamur. Ita reprobatio dei qua ab eterno nõ eligendo quosdã reprobauit: sm duo cõsiderat̃: quoꝝ alterũ prescit ⁊ nõ pparat. i. iniquitatẽ: alterũ pscit ⁊ ppparat. ſ. eternã penaꝫ. Vñ Aug. ad Prosperum

⁊ Dyar.

A ⁊ Hylariꝰ. Hec inqt regula incǒcusse teneꝛda est: peꝛǒres in pctis pscitos esse nǒ ꝓparatos: penā aūt esse ꝓparatā. Preparauit enim deus: vt ait Aug. in li. de bono pseueratie. in pscictia sua quibꝫ voluit bona sua: ⁊ quibuscūqꝫ donat, pculdubio se donaturū esse pscivit. Preparauit etiā deus: vt ait Fulgētius: malis ignez eternū: illis vtiqꝫ quos iuste preparauit ad luenda supplicia: nec tñ ꝓparauit ad facienda peccata. Preparauit. n. deus qǒ diuina eqtas redderet: nǒ qǒ humana iniquitas admitteret. Nǒ. n. sicut ꝓparauit scǒs ad iustitiā pcipiēdā: sic ꝓparauit iniquos ad iniustitiam amittendaz: qꝛ prauitatis ꝓparatoꝛ nunqꝫ fuit. Sicut ꝙ ꝑdestinatio dei, ppie est pscientia ⁊ ꝓparatio bñficiorꝫ dei qbus certissime liberant quicūqꝫ liberātur: ita reprobatio dei est pscientia malitie in quibusdā nǒ finiēde: ⁊ preparatio pene nǒ terminānde. Et sicut ꝑdestinationis effectꝰ est gre appositio: ita reprobationis eterne quodāmodo effectꝰ esse videt obduratio. Nec obdurat deus: vt ait Aug. ad Sixtuz: impartiēdo malitiā: sed nǒ impartiēdo grāz sicut nec digni sunt. Quibus. n. nǒ impartit: nec digni sunt: nec merētur potius vt nǒ impartiat: ꝺ digni sunt hoc merent. Uñ Aplus ait. Cuius vult miserek deus ⁊ quē vult indurat: miaz appellās ꝑdestinationē: ⁊ pcipue ꝑdestinationis effectū: id est gre apponem: obdurationē ꝟo gre privationē. Nǒ enīz vt ait Aug. ad Simplicianuz: intelligēdū est ꝙ deus ita indurat: quasi quemqꝫ peccare cogat: sed tñ qbusdā pcǒribus miam tustificatiōis sue nǒ largit: ⁊ ob ꝺ eos indurare dr: qꝛ nǒ eoꝝ miserek: nǒ qꝛ impellit vt peccēt. Eoꝝ aūt nǒ miserek: qꝰ gratiam nǒ esse prebēdā equitate occultissima ⁊ ab humanis sensibꝰ remotissima iudicat: quā
D non aperit sed miraꝝ Aplus dicēs. O altitudo diuitiaꝝ sapientie ⁊ scientie dei.

B

C

F

G

H

Redestinatio ꝟo de bonis saltuaribus.] Postquā Magister determ de scia diuina in cōi. hic in pte ista determinat spāliter de ꝑdestinatione. Et duo facit ga. Primo dicit qd sit ꝑdestinatio. Scǒo spāliter determinat de cālitate eius: vtruz sit cā pᵃ vel habeat cām aliā. zᵃ ibi[Si aūt queri mus.] In pnᵒ 41ᵉ di. ¶ Circa pᵐ duo facit ga. Primo dicit qd sit ꝑdestinatio dicēs eā esse preparatiōez gre. Et separat ipsaz a pscia. Nā pscientia nǒ solū sibi sunt bona sed etiā mala: ꝛ deus solū bona ꝑdestinat. Scǒo determinat de certᵐ eius. ibi[Predestinatoꝝ nullus vr.] ¶ Circa qǒ duo facit ga. Primo determinat de certᵐ ꝑdestinationis. Scǒo determ de ipsa reprobatione. ibi [Cūqꝫ ꝑdestinatio.] ¶ Circa pᵐ duo facit ga. Primo dicit nūm ꝑdestinatoꝝ ⁊ etiā reprobozꝝ esse certū: qꝛ nullus ꝑdestinatoꝝ vānabit nec reprobozū saluabit. Secūdo circa hāc vitatem obuicit. ibi[Ad ꝺ aūt obuctūr.] ¶ Circa qǒ duo facit ga. Primo obuiat ⁊ soluit. Scǒo ꝓra solone instat. zᵃ ibi[Uerūm adhuc instār.] ¶ Circa pᵐ duo facit ga. Primo arguit nūm ꝑdestinatoꝝ nǒ esse certū: qꝛ deus pōt apponē grāz gbus nǒ apponit: ⁊ subtrahē qbꝰ nǒ subtrahit: ⁊ ita alig vānari pōt qui saluādi sunt: ⁊ alig saluari qui sunt vānādi. Nǒ ꝙ predestinatoꝝ nūs est certus. Scǒo soluit dicēs pro tāto dictuz esse nūm electoruz nec augeri posse nec minui: quia ista duo simul stare nǒ pōt ꝙ aliqs sit ꝑdestinatᵘˢ: ⁊ vānet ⁊ reprobatᵘˢ ⁊ saluet: vñ cum dr ꝑdestinatᵘˢ pōt vānari, in sensu cōposito falsa est: in sensu diuiso vera. zᵃ ibi[Quibus ridemus.] Deide cuz dicit. [Uerūtn ad hoc.] Instat ꝓra solonez. nā si nǒ pōt esse ꝙ sit ꝑdestinatᵘˢ ⁊ vānet: vel reprobatᵘˢ ⁊ saluet: qꝛ simul ⁊ in sensu cōposito ꝑdicta stare nǒ pōt: tūc cum alterū sit nēcium: qꝛ deᵘˢ ab eterno predestinauit quos ꝑdestinauit: ⁊ reprobauit ꝙs reprobauit. ꝙ alterū erit impossibile. ꝙ demōstrato aliquo cuz determinatᵘˢ sit ad alterā ptem: qꝛ vel est ꝑdestinatᵘˢ vel reprobatus. ꝙ nǒ pōt saluari vel vānari indeterminate: sed alterū determinate necesse est ei inesse. Scǒo soluit ꝙ bǒ ꝓpositio: iste non pōt modo esse ꝑdestinatᵘˢ vel nǒ esse ꝑdestinatᵘˢ: si intelligat cōiūctim: vt ꝙ ab eterno fuerit ꝑdestinatᵘˢ: ⁊ modo nǒ sit ꝑdestinatᵘˢ: vel ꝙ simul possit esse ꝑdestinatᵘˢ ⁊ nǒ ꝑdestinatᵘˢ: sic sunt locutiones false: deus tñ ab eterno potuit hāc ꝑdestinare et nǒ ꝑdestinare: vñ ⁊ alig addūt ꝙ modo pōt esse ꝑdestinatus ⁊ nǒ ꝑdestinatᵘˢ que oīa ingrendo magis declarabunt. zᵃ ibi[In bǒ solone.] Deide cum dicit. [Cūqꝫ ꝑdestinatio.] determinat de reprobatiōe. Et tria facit: quia primo notificat reprobatiōez ⁊ oppoᵗ ad ꝑdestinationez: qꝛ sicut ꝑdestinatio est diuina electio ⁊ ꝓpoᵗ miserēdi: sic reprobatio est pscientia inigratis ⁊ ꝓpoᵗ nǒ miserēdi: differēter tñ qꝛ ꝑdestinatio ꝓparat grāz in pñti ⁊ gliam in futuro: sed reprobatio nǒ ꝓparat inigratem in pñti sed solūz pscit: ꝓparat tñ penā in futuro. Scǒo qǒ dixerat manifestat per Augᵐ ⁊ Fulgeñ. Tertio recolligit in sūma dicta: ⁊ addit oia hec precedēt sm diuine voluntatis impiuz: ⁊ qꝛ Aplus rōnez hoꝝ nǒ apit sed miraꝝ: exclamat cum eo dicēs. O altitudo di. rē. zᵃ ibi[Unde Aug.] terria ibi[Sicut ergo ꝑdestinatio.] in quo terminatur sentētia lectionis ⁊ distinctionis.

Quia Magister in pñti distōne de duobꝰ determinat. vz. de ꝑdestinatione ⁊ reprobatiōe: ideo de his duobꝰ queremus. ¶ Circa pᵐ queremus duo. Primo qd sit ꝑdestinatio. Scǒo quoꝝ sit. ¶ Itē circa pᵐ queremus tria. Primo: vtrum ꝑdestinatio sit aliqd in predestinato vel solum in predestinātc. Secundo: quid sit in predestinātc. Tertio: vtrum differat a libro vite. Prīn. pᵒ. Qǒ pᵒ pn.

¶ Uerū ꝑdestinatio ponat aliqd in ꝑdestinato. Artᵒ. I.

Tho. in sum. pte. i. pn. 23. q. 2. Et in. q. de virtat. pn. 6. per totum.

Bprimum sic pceditᵘˢ. Uidet ꝙ predestinatio ponat aliqd in ꝑdestinatoꝝ: qꝛ nǒ est bonū alicuiᵘˢ: nisi ex eo ꝙ ꝺsistit in eo. si igit nihil adiptsceret ꝑdestinatᵘˢ ex ꝑdestinatione sua sm modū intelligēdi: nǒ videret predestinatᵘˢ esse melioris ꝓditionis ꝙ nǒ ꝑdestinatᵘˢ: qǒ falsuz est. ¶ P. Relationes dei ad creaturā videnr ponere aliqd realr in creatura: ⁊ sm rōnem in deo: sed ꝑdestinatio videt quādaz

Egiđ. sup p sen. A ⁊

I relones ꝓportare per quã referr deus ad creaturã.g̃ ſm
ſm ponit aliqd in creatura ſm mo intelligẽdi in deo.
¶ ℙ. Predeſtinatio vt videt̃ puidẽtiã includit:ſic ſpe
ciale cõe.nã puidẽtia eſt oiuz /pdeſtinatio aliquo z:ſed
deus puidẽ rebus dat ex eo q̃ cõfert eis ea per que pñt
ꝓſeq fines ſuos:ſed ipſa collatio aliqd in re ponit.ergo
t pdeſtinatio que puidẽtiam includit/aliqd in re ponit.
¶ ℙ. Predeſtinati dicũtur qui ſunt ordinati ad adipi/
ſcẽdũ gl̃iam:ſed gl̃ia nõ põt adipiſci ſine gr̃a.cum igit̃
gr̃a aliqd ponat in eo qui eſt deo gratus.g̃ t predeſtina
tio nẽcio aliquid ponit in predeſtinato.

In cõtrarium eſt:ga pdeſtinãtur pdeſtinati
anteq̃ ſint:cum deus elegerit
nos in ipſo ante mũdi ſtõnez:ſed anteq̃ res ſit nihil in
ea eſſe põt.g̃ ꝛc. ¶ ℙ. ſm Aug. pdeſtinatio eſt ꝓpoſitũ
miſerẽdi: ſiue ꝓparatio bñficioz:ſed bõ põt ꝓponẽ cõ
K ferre aliq̃ bonuz alicui anteq̃ ꝓferat:t ꝓparare dãda
anteq̃ det.nõ g̃ opz bona predeſtinata creature eſſe in
creatura:ſed ſufficit eſſe diuinũ ꝓpm ad ꝓferẽdum.

f. di. 38. prin. 2q. 1. **Reſpondeo** dõm q̃ ſicut ſupius tactũ eſt:ſic ſe
habet deus re vniuerſi:ſic pi fami
lias re ſue domus:ita q̃ totũ vniuerſum reſpicit deum
q̃ſi vna domus vnũ pẽm:t ſic pifamilias diſponit do
mũ ſuã in ſeipſo anteq̃ talis diſpoſitio executioi mãde
tur:ſic deus pi ſeculi t mũdi principes:ab eterno t ante
mũdi ſtõnem ſm bñplacitũ ſue volũtatis diſpoſuit t
L ordinauit in ſeipſo que videmus nũc ſuos curſus tpaliꝝ
agere.nã cuz nõ oporteat res eſſe vt a deo cogñſcant̃ cuz
ipſe vocet ea que non ſunt tanq̃ ea que ſunt:dicere nos
opz de fluxu rerũ ſm varietates tẽpoꝝ quez videmus
ab eterno deo pñtes extitiſſe t ſic videmus res ſm ſuã
actualez curſum in ſuos fines dirigi:ſic arbitrari debe/
mus q̃ de ab eterno ſciuit t voluit ſic res ſuos curſus
pagere:t in ſuos fines dirigi:t eas in ſeipſo ꝓordinauit
t in ſuos fines direxit:t ga pdeſtinare nihil eſt aliud q̃
ꝓmittere ſiue ꝓdirigẽ vel ꝓordinare:ita q̃ ibi/pre/prio/
ritate eternitat ad alia ſportat dicere debemus q̃ ſicut
modo res mittunt̃ deſtinãtur t ordinãtur in ſuos fines:
ita ꝓus ab eterno ꝓmittebãtur /pdeſtinabãtur: vel ꝓor
dinabãtur in ipſo deo. Dato g̃ q̃ deſtinatio aliqd ponat
in deſtinatis: vt accipiamus deſtinationẽ pro executiõe
pdeſtinãtis ſm quã res in ſeipis actualr deſtinãtur t in
ſuos fines dirigũtur.pdeſtinatio aũt ſm quaz eternaliꝝ
de in ſeipſo oia ꝓdirexit nõ ponit aliqd in re ſm actua
litatẽ:ſed ſolũ ſm diuinuz ꝓpm. Uerũ q̃ ꝓſecutio gl̃ie
in quã tanq̃ in finẽ pdeſtinati ſm diuinũ ꝓpm dirigũ
tur:nõ põt eſſe ſine collatiõe gratie:opz ꝓdeſtinationẽ
M vtriuſq̃ ꝓparatiõez eſſe gl̃ie. vz.t gr̃e: vel ꝓpm gr̃am t
gl̃iam ꝓferẽdi. Nam ex eo q̃ deus ꝓpoſuit talia ꝓferre
creature rõnali dz eã pdeſtinaſſe. Cuz g̃ querit̃: vtrũ p/
deſtinatio de neceſſitate aliqd ponat in pdeſtinato. Si
loq̃mur de põne actuali nõ. Sz ſi loqmur de põne ſm
diuinũ ꝓpm ſic. Uerũ q̃ diuinuz ꝓpm opz impleri/di/
cere poſſumus q̃ eis pdeſtinat vel gr̃az habet vel gra
tiaz bẽbit: vnde q̃dãmodo de neceſſitate ſm q̃ puiſa a
deo nẽcia ſunt t diuinũ ꝓpm de nẽcitate implet̃ /pdeſti
natio in pdeſtinato aliqd ponit vel aliq̃ ponet.

Ad primuz dõm q̃ pdeſtinatio eſt quedã actio
pdeſtinãtis:t eſt in pdeſtinãte. Nã
cum pdeſtinatio ſit diuinuz ꝓpm vel nõ realr differat
ab eo ſic velle eſt in volẽte t nõ in volito:t ꝓpoſitũ eſt
in ꝓponẽte t non in eo de quo habet̃ ꝓpm. Sic pdeſti
natio eſt in pdeſtinãte t non in pdeſtinato: vñ pdeſtina
tuz nõ denoiat̃ a pdeſtinatiõe:ſic coloratũ a colore:ſed
q̃dãmodo ſic viſuz denoiat̃ a viſione. Nã ly color ſit in
colorato q̃d denoiat: viſio tñ nõ eſt in viſo ſed in vidẽ
te:ſic pdeſtinatio nõ eſt in pdeſtinato:ſed in pdeſtinãte.
igit̃ formalr pdeſtinatio nihil ponit in pdeſtinato. Ue
ruz qz talis pdeſtinatio vel tale diuinũ ꝓpm eſt cã qua
re aliqs gr̃am t gl̃iam cõſequat̃ cãliter vel aliqd ponit
vel ſaltẽ ponet: vñ pdeſtinat melioris cõditionis eſt q̃
nõ pdeſtinatus:qz vel habet gr̃am vel hẽbit. ¶ Ad 2m
dõm q̃ aliq̃ relatio eſt dei ad creaturã que fundat̃ ſup
aliq̃ actuali opatione ꝓdẽte in creaturaz:t tales rela
nes non pñt ꝓcedere deo niſi ex tpe:t ſunt realr in crea
tura:t ſm modũ intelligẽdi in deo:ſm quẽ modũ deus
dr dñs t creator. Aliquãdo rationes ſunt que nõ dicunt
re ad creaturã in actu ſz q̃dãmodo in habitu:t cuz ta
les relones eẽ poſſint anteq̃ creatura ſit:non opz q̃ ali
quid in creatura ponãt:t qz pdeſtinatio ſm q̃ deus oia
in ſeipſo ab eterno in ſuos fines direxit nõ fundat̃ ſup
aliq̃ actione trãſeũte in exteriorẽ mãz nõ de neceſſitate
aliqd ponit in pdeſtinato niſi mõ quo dictuz eſt. ¶ Ad
3m dõm q̃ puidentia dupliꝝ põt accipi. Primo in ſe ſm
q̃ eſt q̃dã ratio ordinis dirigẽdoꝝ in finẽ:t ſic eſt etera
na:t eſt ſoluz in puidẽte. Alio poſſumus accipe puidẽ
tiã pro executiõe eius ſm q̃ deus actualr reb puidet:
t ſic actualr aliqd ponit in his que ſub puidẽtia cõtinẽ
tur. Sic etiã t ſi pdeſtinatoez accipe vellemus pro exe
cutione eius ſm q̃ de aliqs actualr dirigit in gl̃iam ꝓfe
rẽdo eis gr̃az per quã poſſint talẽ finẽ adipiſci:t ſic pde
ſtinatio ponit aliquid in pdeſtinato. ¶ Ad 4m dõm q̃
ſm q̃ pdeſtinati ordinãtur ad gl̃iã ſic bñt gr̃az: vt ſi or
dinãtur ſm diuinũ ꝓpm: ſolũ ſm diuinuz ꝓpm bñt eã.
Si vo actualr ordinãtur qz actu uſti ſunt ſm quez eſt
aliqs vita eterna dignus/actualẽ gr̃am bñt.igit̃ pdeſti
natio nõ de neceſſitate ponit gr̃am in pdeſtinato actua
liter:ſed ſolum ſm diuinum ꝓpoſitum.

¶ Quid dicat pdeſtinatio in pdeſtinãte. Artº. II.
Thoth in q. de veritate prin. 6. q. 4.

Secundo querit̃:qd pdeſtinatio ſit in
pdeſtinãte. Et vr q̃ ſit idez
q̃ ꝓſciẽtia:qz ſm Aug. in lº de pdeſtinatio
ne ſcõz:pdeſtinatio ſine ꝓſciẽtia eẽ nõ põt.
aut g̃ hoc dictuz eſt:qz ꝓſciẽtia a pdeſtinãte
eſt indifferẽs re:t pp idẽtitatẽ realẽ vnũ ſine alio eẽ nõ
põt:aut qz eſt indifferẽs rõne. Si aũt dicat̃ B eẽ dictuz
pp idẽtitatẽ realez:tũc pari rõne pdeſtinatio nõ poſſet
eẽ ſine q̃cũq̃ diuino attributo. ſupuacue g̃ ſpãliter men
tio fieret de ꝓſciẽtia. B igit̃ dictũ eſt pp indiam ſm rõ
nez:ſz que nõ differũt nec re nec rõne penit̃ ſunt idẽ.nõ
g̃ aliud dicit in deo pdeſtinatio q̃ ꝓſciẽtia. ¶ ℙ. Uꝝ q̃
pineat ad volũtatem:qz pdeſtinatio ſm Aug. eſt ꝓpm
miſerẽdiſz ꝓpm ad volũtatẽ pinet.g̃ ꝛc. ¶ ℙ. Uꝝ q̃
pineat ad poẽ:qz preparare ad poẽ pinet:ſed diffinit̃
pdeſtinatio q̃ eſt ꝓparatio gr̃e in pñti t gl̃ie in futuro.
ergo ꝛc. ¶ ℙ. Uidet̃ q̃ pineat ad puidẽtiam:qz ordi
nare aliqd ad finem ad puidẽtiaz pinet:ſed pdeſtina
re aliquos eſt eos ordinare in finez. ergo ꝛc.

Reſpondeo dõm q̃ pdeſtinatio ſportat quãdã
ꝓordinationẽ in finẽ: vñ Aug. in de
pdeſtinatione ſcõz:pdeſtinationẽ ꝓordinationẽ vocat
ſilr t puidẽtia/ordinẽ in finem ſportat. Nã ex B aliqua
ſub puidẽtia ordinãtur inquãtũ nõ per oẽm modũ pri
uata ſunt fines:ſed bõ ordinẽ in finẽ aliter ſportat pdeſti
natio aliter puidẽtia:qz puidẽtia dicit bõ ordinẽ vel ra
tionẽ ordinis cõiter:ſz pdeſtinatio ſpãliter. Eſt.n. pdeſti
natio vno ſumpta ꝓordinatio aliquoz in finẽ ſupnãlẽ:
ꝓordinatio dico volita vel in executiõe ordinata ſm q̃
poſitũ volũtatis. In quob q̃ pcipalr differt pdeſtina/

tio a

N

"Predeſtinatio dicit rationẽ ad creaturã habitã malẽ:ſed creatio actualem. Ideo nõ opz q̃ aliqd realr ponat in creatura pdeſtinatione:ſi tñ creatio ẽt qz nõ eſt actus trãſeuntes ad creaturã.

O

P

Q

"Predeſtinatio t puidentia ſi eſſt ordinem in finẽ. puidentia quidẽ cõtinet ſi

A

Pdestina⁹ ſpaliter ꝛ ita cō tra vt ſpāliter ē re⁹ ſtis ꝛ re ſpectu modi i ſtēdi.

tio a puidētia: qz puidētia eſt ordo vel ratio ordinis rerum dirigēdaꝝ in finē cōiter acceptū. Sed p̄destinatio reſpicit finē quēdā ſpālem: qz ſup nālez. Rurſuz bō ordo vel ratio ordinis iportata per p̄destinationē eſt neceſſario volita vel in executionē ordinata ſm ppo⁹ uolūtatis. Sed puidētia dicit ordinez vel rōnem ordinis cōiter acceptū: ꝓpter qđ p̄destinatio cōparata ad puidētiā dupl'r ſpāliterē importat. vz. rōne finis ꝛ rōne ordinis in finē. Nam p̄destinatio importat finē ſpālez vt gl'iam vel vitā eternā que eſt finis ſolū rōnaliū vel intellectū bōrum. Dicit etiā ſpālez modū ordinis in talē finez: vnde ſm puidētiā ordinātur oia rōnalia in talez finem: ga deus volūtate aīte vult oēs bonos ſaluos fieri. Bz ſm p̄destinatiōez in talē finē ſolū ordinātur electi.

Quadrupler dīr p̄destinatiōis ꝛ puidē. Prīa ē: qz puidētia eſt ordinis: ſz p̄destinatio eſt cōſequi ſcire q ꝓcessuri ſunt vitā eternā.

B

¶ Ex dīs aūt quātuz ad prīs oſtenſū quatuor dīue p̄destinationis ad puidētiā. Prima eſt: ga puidētia eſt reſpectu oīum. Nā cum nihil ſit in vniuerſo inordinatū: ꝛ cuz modus diuinus ſit qđ ad bonuz dirigēs cūcta diſponat: nihil eſt in vniuerſo punatū omni fine. Nā ꝛ ipſa mala ordinātur in aliquē finez: inquātū ex eis deus bonū elicit. Pōt ꝯ aliqđ in vniuerſo effugere aliquē finez ꝛ vnū mo⁹ ordinis: ſed effugere ſimpl'r finez ꝛ oēm mo⁹ ordinis eſt ipoſſibile: vñ puidētia que nō dicit ſpālez mo⁹ ordinis eſt oīum. Eſt.n. puidentia diuina ratio in ſūmo ꝓncipe ꝓſtituta que cūcta diſponit: vt dī 4° de ꝓſol. ſed p̄destinatio nō eſt oīum: ga nō oīa ꝓſequunt finē illū ſupernālez. vz. fruitionez eternā. Scōa eſt: ga pōt refuari ratio puidētie ſi bō ordo rerū ſolū ſpeculatiue accipiatur. dictū eſt.n. qđ in puidētia iportat ratio ordinis cōiter: ſed p̄destinatio bō ordinē vel rōnez ordinis iportat ſpāliter: ga dicit eā volitā: vel ſm volūtatē in executionez ordinatā. Tertia diſta eſt: ga ratio ordinis que iportat in p̄destinatiōe eſt volita nō ſolū volūtate aīte: ſed etiā ꝓīte: ga ex B aliqđ ordinat in executiōez ſm ppoſitū volūtatis: inquātum illud eſt volitū volūtate ꝓīte. Sed puidētia que rōnez ordinis dicit cōiter ſumptā: ſiue bō ratio ſolū ſpeculatiue accipiat: ſiue ſimul cuz ſpeculatione adſit ibi ppoſitus volūtatis aīte ſiue ꝓīte vt eſt in deo: vbi malitia nō pōt eſſe corruptiua ꝓncipij puidētia dici pōt. Quarta eſt: ga p̄destinatio magis ex parte volūtatis ſe tenet q̄ puidētia. Nam puidētia eſt pars puidētie: imo eſt id in quo quodāmodo cōpletiue puidēna reſeruat. ponūtur.n. tres prudentie memoria ꝓteritoꝝ: intelligētia p̄ſentiū: puidētia futuroꝝ. Bz memoria ꝓteritoꝝ ꝛ intelligētia p̄ſentiū regrunt ad puidētiā vt prudēs ſciat bñ ꝓcturari de futuris: vñ q̄dāmodo cōpletiue prudentia in puidentia reſeruat: ꝛ ga prudētia eſt in intellectu: puidentia q̄dāmodo ex ꝑte intellectus ſe tenet: ſed vt infra patebit cuz de reprobatiōe diſputabit. Deſtinare dupl'r ſumit. nā vno modo idez eſt qđ dirigere aliqđ in finē: ꝛ ſic eſt actus intellect⁹ includēs actū volūtatis: volētis finē. Alio⁹ ipm ꝓponere quodāmodo deſtinare dī: ꝛ iſto mō deſtinatio act⁹ voluntatis exiſtit: ſm qđ dicimus aliquem deſtinare aliqđ in corde ſuo qđ ſe facturū ꝓponit: ꝛ ſic p̄destinatio ſe tenet q̄dāmodo cōpletiue ex ꝑte volūtat: nō tñ ſimpl'r dicit actū volūtatis: ſz ꝓſupponit actū cognitis oīdētis finē in quē volūtas tendit. Quocūq; tñ mō ſumat ſemp p̄destinatio ſe tenet magis ex ꝑte volūtatis q̄ puidentia. Ex dīs aūt dīus aſſignatis: ꝛ poſtillme ex iſta vltima apparet qđ p̄destinatio dicat: qz ſm vnam ſui acceptionez dicit actum intellectus includētem volūtatē: ꝛ ſm aliam dicit actum volūtatis ꝓſupponētem cognitū.

Ad primuz dōm qđ p̄destinatio ſine ꝓſcientia eſt nō pōt ꝓp ordinē quē habet ad eā.

ꝓſcit.n. deus q̄s p̄destinare debet: vñ argumentū ex inſufficienti. ¶ Ad 2m dōm qđ ꝓpo⁹ notat actū volūtatis nō ſimpl'r: ſz ꝓſupponētez cognitū oīdētez finē: ꝛ deſtinare vno⁹ ſumptū videt iportare actū volūtatis: vt habet ordinet ad intellm oīdentē finē. ¶ Ad 3m dōm qđ ibi ꝓparatio accipit nō pro ꝓparatiōe in ope: ſz ſm ppo⁹ volūtatis. ¶ Ad 4m dōm qđ ibi predeſtinatio aliquo modo ſumpta eſt gdam modus puidētie: inquātuz importat quēdam ordinem in finem: ſpecialiter cum puidētia ſit ratio ordinis accepta cōmuniter.

D

Quid ſit deſtinare.

¶ Utrū p̄destinatio ſit idez qđ liber vite. Art°. III.

Duo. in ſum. par. 1. diſt. 14. q. 1. ꝛ in. q. de veritate prin. q. 4.

QUerit' vtrū p̄destinatio ſit idez qđ liber vite. Et vī qđ ſic. qz ex B aliqs adipiſcit gl'iā: ga eſt ſcript⁹ in libro vite: ſed attributa diuina nob̄ inotescūt p effect⁹. igit' idē eſt liber vite qđ p̄destinatio cuz idē effect⁹ vt adoptio glie ꝓueniat vtrīq;. ¶ P. Prędeſtinare eſt ꝓordinare: ga ſm Aug. p̄destinatio ꝓordinatione ſportat: ſz ordinare pertinet ad rōnez ꝛ intellm. cuz ꝯ liber vite nihil ſit aliud q̄ conſcriptio vel cognitio eoꝝ que ad vitā ordinātur idez eſt p̄destinatio qđ liber vite. ¶ P. Scia dei cauſat res. ꝯ bō cognitio diuina quaz bz de⁹ de deſtinādis ſine de p̄destinat: eſt cā rē talez deſtinent'. ſic ꝯ de deo dicimus qđ ſuū dicere eſt ſuuz facē: eo qđ dicēdo vel ꝛbū gīando oia facit: ſic dicere poſſimus qđ ſuū coḡſcē vel ſua cognitio quā bz de deſtinādis eſt ſuū deſtinare vel p̄destinare: eo qđ coḡſcēdo p̄destinat cū ſua cognitio ſit cā rerū: ſz bō cognitio eſt liber vite. ꝯ ꝛē. ¶ P. Omne metapho⁹ dictū reducit' ad aliqđ qđ ꝓprie ſumit': ſed liber vite nō pōt dici in deo ꝓprie cum liber qđ corpale ſit. ergo reducit' ad aliqđ ꝓpe acceptum: ſed bō videt' eſſe p̄destinatio. ꝯ ꝛē.

F

G

In cōtrariū eſt qz de libro vite: vt vī alig deleri pōt ꝛ delent'. nā cuz oret pſalm⁹ qđ deleant' de libro viuēti: ꝛ oīo nō ſit de impoſſib⁹ aliq inde deleri pōt. Sunt.n. ibi alig ſcripti ꝯ nō ſaluabunt vt patebit. ꝯ nō idē eſt eſſe p̄destinatū ꝛ ſcriptū in li⁹ vite: quia oēs p̄destinati ſaluabunt'. ¶ P. Predeſtinatio q̄dāmodo ſe videt tenere ex ꝑte volūtatis: ſed liber vite ſoluz videt dicere diuinā cōnem. nō ergo idez ſunt formal'r loquendo p̄destinatio ꝛ liber vite.

Rñdeo dōm qđ ne laboremus in equoco: ſciēdū qđ liber vite trip' accipit. Uno⁹ dī liber vite ipſa diuina cognitio qua bz de rebus. nā ſic dicit' in ſui creatiōe dī ee ſic tabula raſa in qua nihil eſt ſcriptū: eo qđ nihil ibi relucet: ꝛ poſtēꝯ ſpēs acḡſuit ꝓſcriptus dici pōt: ſic diuina cognitio metapho⁹ loḡndo gdā liber dī: qz in eo oia relucēt ꝛ ibi oia repiūt'. Rurſuz liber vite dici pōt ꝯgd mo⁹ viuēdi annūtiat: qz ſic liber mādatoꝝ dī vbi ſcripta ſunt mādata: ꝛ vbi docent' ea ꝑ que mādata obſuant': ſic liber vite dici pōt vbi docētur ea ꝑ q̄b⁹ obſuatis viuimus: ꝛ ſic ſacer canon. ſ. vetus ꝛ nouū teſtm vbi regule viuēdi tradunt'. Liber vite dici poteſt. Tertio⁹ ipa ꝓſcientia bonis pōt dici liber vite: qz in ea ſcriptū eſt qualr bō vixit. Cum querit' vtrū p̄destinatio ſit idē qđ liber vite nō eſt q̄ſtio de libro vite ꝑ liber vite vel⁹ ꝛ nouū teſtm appellat': nec etiā ſm qđ liber vite cōſcientia dī. Bz q̄ſtio eſt ſm qđ liber vite ꝓ diuina cognē accipit'. ¶ Aduertēdū tñ qđ diuina cognitio dupl'r dī liber vite. Primo: qz actio intell⁹ eſt vita: vt dī 12° meta. Et ex B ꝓcludit ꝓbs ibidē: qđ de⁹ eſt viuus nobilis in ſine nobilitatis: ga ſemp intelligit ꝛ ſuuz intell'gē eſt ſūme voluptuoſuz: ꝛ ſic accipiēdo librū vite diuina cognitio dī ꝛ⁹ oiuz dī liber vite. Nā oia que facta ſunt in ipo vita erāt

Liber vite eſt vī diuina cognitio vī modus viuēdi vī bonis ꝓſcientia. Sel ꝯgd modū viuēdi cōtinet.

H

Sel bonis cōſcientia.

Dupl' dī diuina cognitio ſic q̄ cognoſcere eſt viuere ſic ea in deo ſunt vita.

I

2ᵒ quia in ipsa sunt scripti p̄destinati.

q gegd ab eo cognīt̄ put in eo est est lux q vita. Scdo dī diuina cognitio liber vite: inquātuz q cognīt eos q̄s predestinauit ad vitaz: q sic in libro vite nō sunt scripti oēs: sed solū iustificādi: q sic logmur de libro vite: cum queriť vtrū p̄destinatio sit idē ꝙ ipse. Et vt appeat diuersiter ipsa notādū ꝙ nō sic possumus dicere de p̄destinatione: sic dicimus de puidētia. Nā ratio ordinis dirigēdoz in finē cōtēr sumptā: q solū speculatiue ꝓsideᶜ puidētia appellari pōt: vt ps p habita: sz si ordo qué ipotat p̄destinato solū speculatiue sumereť ratio p̄destinationis in eo saluari nō posset. nā cuz p̄destinare aliq̄ mō dicat diuinū ppoᵐ miserendi vel dirigēdi aliq̄s in vitā eternā in sola speculatiōe diuina p̄destinatio saluari nō pōt. Cuz igit̄ deᵒ speculatiuā cognē habeat oiuz p̄destinatoz: di liber vite: sz ppoᵐ miserēdi p̄dcti deᵒ.

K

Speculatiua cognitio oiuz predestinatoz di liber vite: sz ppoᵐ miserēdi p̄dcti deᵒ.

Liber vite differt a p̄destinatiōe in q̄ntū.

L

Ad primuz dōm: q̄ sz idem effectᵘ habeat ex libro q ex p̄destinatione: nō tñ eodē mō: qa vt habitū est ꝓsecutionis glie aliter est cā p̄destinatio: aliter liber vite. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ p̄destinatio dicit ordinē nō qualēcūq; sz volituz vel dicit ordinatiōez in finez ſm ppoᵐ volūtatis. liber aūt vite dicit cognem eoz qui sic ordinanť in finē. nō g̃ idē sunt: vt ps p dicta. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ scia dei est cā rerū nō simplr: sed mediāte volūtate: sic q liber vite est cā ēre alig dirigenť in finē mediāte dino ꝓposito: vel mediāte dina p̄destinatione. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ liber vite dī in deo metapho rice: ꝓpē tñ ibi eē dī firma cognitio eoz qb⁹ miseri ꝓposuit. nō g̃ liber vite reducit adolnaz p̄destinaᶜᵒᵐ q̄ sit idē formaliť q̄ ipsa: sed ad diuinā cognez.

Qō 2ᵃ.

DEinde queriť ārūz sit p̄destinatio. ¶ Et circa B ārunť duo. Primo: quoz sit. Scdo: vtrū p̄destinatio eoz sit certa.

Qō Artus

¶ Utrum p̄destinatio sit nō entium. Artᵘˢ. I.

N

ABprimū sic ꝓcedit. Videť q̄ p̄destinatio nō sit nisi entiuz: qz nō dirigunť in finē nisi que būt esse: sed p̄destinatio dicit directionē in finē. g̃ solūz entia p̄destinanť. ¶ Ꝓ. Sinis iste ad quez dirigunť p̄destinati gīa est: sz gīa ꝓsupponit gīam: gīa nāz: q nā esse. g̃ qui dirigunť in talem finez de necessitate būt esse: sed que būt esse sunt entia. ergo ꝛc.

In ctrariuz est: q̄ p̄destinatio est diuine ppoᵐ miserēdi: sed bō ppoᵐ est eternuz: entia ño icepunt eē. g̃ opz p̄destinaᶜᵒᵐ nō entiū eē posse.

Ulterius queriť: vtrū p̄destinatio sit boiuz. Et videť q̄ nō: qz boies būt lumē rōnis. nō g̃ indiget dirigi: sz ipsi seipos dirigē pōt. cum igit̄ p̄destinatio sit directoz boiuz, nō erit p̄destinatio. ¶ Ꝓ. Bruta possunt cōsequi finē suum: absq; eo q̄ predestinētur vel dirigatur. g̃ multo magis bō qui melioris conditionis existit. igit̄ boium nō erit predestinatio.

Utrū p̄destinatio sit ppuum.

O

In cōtrariuz est Aug. in de p̄destinatiōe sc̄oz qui ex eadē massa humani gñis aliquos predestinatos dicit aliquos reprobatos.

Ulterius queriť: vtrū angeloz sit predestinatio. Videť q̄ nō: qz ſm ꝓbm 9° meta. malū nō est in rebus nisi pp potētialitatez: sed potētialitas est in rebus pp māz: qz māe per se q p cōpetit potētialitas. Intelligētie ño sunt entes p̄ter oēm māz. nō g̃ in eis pōt esse malū neq; error: sz nō indiget dirigi nec destinari nisi qui a fine deuiare pōt: sed deuiatio a fine est q̄dā malū: q q̄dā error sūbe separate in qb⁹ ſm ꝓbm nō est malū neq; error nō p̄destinanť. ¶ Ꝓ. ſm ꝓbm in 2° de aia. sensus nō decipiť circa ppriuz obm: sic sensus sine discursu cognīt obm suū: ita suo mō intelligētia simplici ictuitu intueť q̄ditatē. g̃ nō accidit ei error per se nec p accns: qz nō est vtus in mā. igit̄ nullo⁹ indiget dirigi: cū nullo⁹ possit errare. nō g̃ angeloz ē p̄destinatio.

Utrū sit angeloz.

Tertio.

P

In ctrariū est: q̄ qui būt finē sup nāz suā cū de se nō possint tendē in illū, indiget dirigi q destinari vt illuz possint adipisci: sz finis angeloz est visio dei sine fruitio eius: cuz bō finis sit supra nām eoz, de necessitate indiget dirigi q destinari.

Ulterius queriť: vtrū Chio ꝙueniat p̄destinatuz eē. Et vī q̄ nō: qz p̄destinatio eternitate precedit predestinatū: sed persona Chriſti est eterna. ergo ei nō competit predestinari.

Utrum Chio cōueniat p̄destinatum eē.

In cōtrariū est: quia spāliter de Chriſto dī ad Rom. p. q̄ p̄destinat⁹ est filiᵘˢ dei.

Ulterius queriť: vtrū bīs q̄ sunt in gīa ꝙueniat p̄destinari. Et vī q̄ nō: qz qō est in fine vltⁱ viteriᵒ nō indiget dirigi: sz beati būt finē vltⁱᵐ. g̃ ꝛc.

Utrū bīs qui sunt in patria ꝙueniat predestinari.

Q

In cōtrarium est: q̄ oibus predestinatis cōuenit p̄destinari: sz beati sunt predestinati: cum soli predestinati saluenť. ergo ꝛc.

Ulterius queriť: dato q̄ boies p̄destinenť q angeli: vtrū oēs boies q oēs angeli debeāt dici p̄destinati. Et vī q̄ sic: qz omne bonuz nostrū a deo est. nā sicut bonū gr̃e vel bonū gīe est in nobis a deo: ita q bonū nature: sz ex eo q̄ adipiscimur bona gīe dicimur p̄destinari. g̃ pari rōne ex eo q̄ adipiscimur bona nature predestinari dici debemus: sed talia bona ꝙueniūt oibus. igit̄ oēs p̄destinātur tam boni q̄ mali.

Utrum oēs homines et oēs angeli possint dici p̄destinati

In ctrariū est: qz p̄destiᵃᵗᵒ est ppoᵐ miserēdi: sz deᵃ nō oīb⁹ miseť. g̃ non oēs p̄deˢᵗⁱ.

Rñdeo dōm q̄ in p̄destinaᶜᵒᵐ tria est ꝛsideᶜ. Primo ꝓuitatē q̄ ex ipa ppōne, pre, bī. Naz, pre, ibi ꝓuitatē

Nō mis pdā rāda i p̄dcta

A nantiõe. ſ. poſitus/directio ⁊ electio.

ibi priorit̃ ipoꝛtat. Scõo directiõez: qz deſtinare ſdē eſt q̃ mittē vel dirigē. Tertio diuā electionē vel diuinū ppoᵐ: qz nõ p̃deſtinant̃ niſi electi: ⁊ illi gbᵒ deᵒ ppoſuit miſeri. Ex eo q̃ p̃deſtinatio poſitat ipoꝛtat pōt eē nō entiū. Ex eo aũt q̃ directõez dicit eſt ſolū rõnaliū. Quia ℞o nõ eſt ſine diua electiõe: ⁊ eſt ipm diuū ppoᵐ miſerē di vel ſine talī ppoſito eē nõ pōt: nõ eſt oiuz rõnaliū: ſz eſt ſolū eoꝛ qbᵒ deᵒ ppoſuit miſeri. igit̃ p̃deſtinatio rõne poſitatis nõ entiū eē pōt. Sic. n. imaginari debemus q̃ deᵒ ab eterno in ſeipo nos elegit ⁊ direxit in vitā eternā ſm ppoᵐ volūtat ſue. Nā oñe agēs p̃ itellm bz in ſe rõnē ordis oiuz eoꝛ que bz agē. Nõdū igit̃ eramus q̃ nos deᵒ p̃deſtinauit: vñ Aug. in de p̃deſti. ſcoꝛ ait. bonū q̃ p̃cit deᵒ p̃deſtinat: ⁊ pus q̃ ſit in re poꝛdinat. ſp g̃ in p̃deſtinaᵗᵒ eſt ibi aliq̃ poſitas: rõne cuiᵒ pōt eē nō entiū.

¶ Dabito q̃ p̃deſtinatio rõne poſitatis poſſit eē nō entiū. Reſtat videre qũo rõne qua dicit directiõez ſit ſolū rõnaliuz. Ideo nõnᵐ q̃ directio p̃pe nō eſt niſi coꝛ que in ſe ꝓſideᵗ: nõ ſufficit: vt attingāt terminū. naz ſi ſagitta poſſet ſigᵐ attingē: ab ſq̃ eo q̃ dirigeret̃ p manū ſagittātis ipſa p ſeipam ad ſigᵐ accederet: nēt ſi nõ deſtinaret̃ ab arcu: ⁊ ſi Funis mõ debito poſſet accedē ad aliquē terminū: ab ſq̃ eo q̃ ſibi aliq̃ auctas cõmitteret̃ a dño: vel ab ſq̃ eo q̃ dñs ſuū ppoᵐ ei patefaceret: nõ idigeret deſtinari ab ipo: ſz a ſeipſo ⁊ p ſeipm accederet ad debitū locū. g̃ illa p̃pe dñr in finē dirigi que finē ſup̃ nāz bñt q̃ ex puris nālib⁹ nõ addita gr̃a nõ p̃nt attingē: ⁊ qz bō finē ſoluz creature rõnali tribuimus accipiēdo rõnale p oi bñte itellm ſm quē moᵐ ⁊ angeli iter rõnalia cõputā mr. nā ſolū talia ſunt illa que p̃nt eē beā ⁊ que bñt pro fine viſionē diuā vl fruitionē eternā quā ſine auxilio gr̃e nõ p̃nt ꝓſeg: ideo ſolū talia p̃pe deſtinari dñr. Nā ſicut gr̃a p̃pe ſumpta dī aliqd ſupadditū nāe ſup̃ ſeipaz nāz elevans. Large tñ ſumpta gcgd gratis dat̃ gr̃a dī: vñ ⁊ ipſa nā q̃dā gr̃a dici pōt: ⁊ gcgd bemus gr̃a eſt: ga nihil bemus q̃ a deo gratis nõ accepimᵒ: ſic ⁊ deſtinari p̃pe dicit directionez alicuiᵒ in aliqd in q̃ ſm ſeipm nõ pōt tēdere: ſz indiget gr̃a elevāte ipm vt tēdat in illud. Large tñ ſumpta deſtinatiõe gcgd dirigit̃ in aliquē finē deſtinari dī. Accipiēdo g̃ p̃pe p̃deſtinationez ſolū rõnalia vl bñtia itellm p̃deſtinant̃: cū ſolū ipa finē habeāt quē ex puris nālib⁹ nõ p̃nt ꝓſeg. nā ſic̃ ſoluz talia p̃pe gr̃am bñt ⁊ ſolū ipſa p̃nt gl̃iaz adipiſci: ſic ſolū eis p̃pe p̃deſtinari ꝟenit cuz p̃deſtinatio ſit ꝓpatio gr̃e in p̃nti ⁊ gl̃ie in futuro. Indiget. n. rõnalia ⁊ itellm bñtia vt finē ſuuz attingāt ꝟeniri gr̃a ⁊ volūtate dina: vñ in de p̃deſtinatiõe ſcoꝛ ait Aug. Deus inſtificat ipiuz nõ ꝟoluᵗᵉ humana volūtatē. Sz ipe mīa ſua ꝟenieᵗ bois volūtatē. Oz aũt p̃deſtinatio nõ ſit oiuz rõnaliū: ex eo q̃ dinā electionē ꝓſupponit p ſe manifeᵒ eſt. nā ſemp p electõez alterꝫ altero ꝓpoꝛtat: vñ deus aliq̃s eligit ⁊ aliq̃s reꝓbat: vñ Aug. in de p̃deſti. ſcoꝛ de dānabili maſſa humani gñis deᵒ ꝓcinit mīa nõ meritis q̃s electione gr̃e p̃deſtinauit ad vitā: ceteꝛ ℞o g iudicio iuſtitie eiᵒ ab hac gr̃a efficiūtur exptes ꝓcinit virio piturosᵘ: ſic de ipis boibᵒ aliq̃s elegit: aliq̃s reꝓbauit: ſic ⁊ de ipſis angelis dicē poſſumus aliquos fuiſſe electos: aliquos reꝓbatos. Patet g̃ quoꝛ eſt predeſtinatio: ⁊ qz nõ entiū eſſe pōt.

B "Predeſtinaᵒ rõne poſitatis ſiue eē nõ entiū: cuiᵒ poſitatis diuerſitatez vi de infra in rñs. ad 3ᵐ vobuz bonus artic.

B "Predeſtinaᵒ rõne qua dire cuiõez dicit eſt ſolum rõnabi liū: qz talia ſu nē ſup̃ nām l. gr̃az attingē ꝑ ſe nõ p̃nt.

C

D "Predeſtinaᵒ rõne qua dire cuiõez dicit nõ eſt oium rõna bilium.

Ad primū dõm q̃ ſic̃ p̃deſtinati dirigunt̃ ſic ſūt: vñ qz nõ dirigunt̃ in actu: ſz ſm diuū ppoᵐ ⁊ ſm diuā poꝛdiᶜᵒ: nõ opz eos eſſe actu: ſz ſufficit q̃ deᵒ poꝛdinauerit eos: ⁊ iõ que nõ ſunt nec erūt nõ p̃deſtinant̃: que tñ nõ ſunt ſed erūt p̃deſtinari p̃nt: qz nõ opz p̃deſtinatos eē in nā p̃pa: ſz ſufficit eos ſm p̃deſtinatiõis ordinē exiſtē. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ gl̃ia in qua dirigunt̃ p̃deſtinati nõ eſt neceſſe eos bñe actualī: ſed ſm diuinā ppoᵐ: ſic etiā nõ oporteꝛet eos eſſe actualī: ſed ſufficit q̃ deus ppoſuerit: vel poꝛdinauerit ipſos exiſtere.

B

Dēpredeſtinatione boium.

Ad id aũt q̃ vlteriᵒ queriᵗ: vtruz poꝛdinatio poſſit eſſe boium. pz q̃ ſic: cuz bocs ordinent̃ in finem ſupra nām ſuā. neceſſe ergo bñt dirigi ⁊ p̃deſtinari cum illū per ſeipſos nõ poſſint ꝓſequi.

Ad primū dõm q̃ bz bō bēat lumen rõnis p q̃ pōt dirigi in finē aliquē nõ excedēte nāz ſuā in bñᵐ eternā: nī abſq; auxilio gr̃e: ⁊ niſi p̃deſtinet̃ ⁊ dirigat̃ a dño nõ pōt tēdē. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ finis quē ꝓſequit̃ bō multo eſt excellētioꝛ fine quē ꝓſequūtur bruta: vñ bz talē finē nõ poſſit ꝓſeq; ſine adminiculo gr̃e: nõ pp B eſt peioꝛis ꝑditiõis q̃ bruta: imo melioꝛis cū ordinet̃ ad meliozē finē. Nā ꝓbs in liᵒ ce. ⁊ mū. vult q̃ quāto aliqd pauciozibᵒ opõnibus ꝓſeq̃t finē: tāto eſt nobilioᵒ: vez eſt vt ait: ſi fines ſunt eq̃les: ſz ſi fines eēnt inequāles poſſet aliqd eſſe nobilius: ⁊ tñ ꝓſeq; finem ſuuz pluribus adminiculis: ⁊ ſic eſt in ppoſito.

P

L. c. 64. 2. li. Nõ eſt peioꝛis cõditiõis bō ſi vt cõſequat fi nē adminiculo idiget gr̃az qz talis finis ē ſup̃ ſuā nām. De predeſtina tõe angeloꝛ.

Ad id aũt q̃ vlteriᵒ q̃riᵗ: vtrū angelis cõpetat p̃deſtinari. pz q̃ ſic. nā bz angeli p̃deſtinati nunq̃ fuerūt malī: nec miſi: co tñ ipſo q̃ bñt finē ſupra nāz: in quē ſine auxilio gr̃e nõ p̃nt tēdere, p̃deſtinari dñr.

Ad primū dõm q̃ bz in angelis nõ ſit mā: eſt tñ ibi aliqd mālē: vel aliq̃ potētialitas: rõne cuiᵒ pōt in eis eē malū ⁊ peccare p̃nt: qz deᵒ in angelis ſuis repᵗ pranitatē. Uel dicere poſſumᵘ q̃ dato q̃ angeli peccare nõ poſſent: nõ bieᵗ itēt: qz ad ꝓſecutionē finis reᵗ cuius p̃deſtinatio accipiᵗ nõ ſufficit eē ſine peccō: ſz vlteriᵒ regiᵗ adminiculū gr̃e. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ bñ arg̃ q̃ angelus nõ pōt peccare q̃ petīt ſuuz carcat ſpecie: ⁊ q̃ nõ appetat p ſe bonuz: nõ tñ p̃bat̃ q̃n poſſit peccare pp̃ carētiā ordinis. pōt. n. appetēdo p ſe bonuz peccare: eo q̃ illō nõ ordinate appetat. ¶ Uel dõm ſic̃ primus: qz dato q̃ nõ poſſet peccare angelus ad B indigeret dirigi ⁊ deſtinari vt poſſet cōſeq finē ſuuz qui eſt ſupra nām: ad cuius ꝓſecutiõez nõ ſufficit eſſe ſine peccatoꝛ: ſed regitur adminiculuz gratie.

G

Ad id ℞o q̃ vlteriᵒ q̃riᵗ: vtruz Chriſto cõpetat p̃deſtinari. Dõm q̃ tota cā gr̃e dubitamᵒ: cbm p̃deſtinatū fuiſſe, eſt: qz in p̃deſtinaᵗᵒ regiᵗ poſitas. cuz igit̃ pſona illa ſit eterna: nõ vī q̃ ibi poſitatez ſaluare poſſimus. Ideo nõnᵐ q̃ poſitas in p̃deſtinatiõe multipliᵗ accipiᵗ. aliq̃ aũt eſt bō poſitas eternitat̃ ad pſonā ⁊ nāz: ⁊ pſone ⁊ nāe ad gr̃az: ⁊ viteriᵒ gr̃e ad gl̃iaz: ⁊ ſic cōpetit p̃deſtinari boibᵒ. Aliq̃ eſt poſitas eternitat̃ ad pſonaz ⁊ nāz: ſz nõ pſone ⁊ nāe ad gr̃az: ſz tñ eſt ibi poſitas gr̃e ad gl̃iaz: ⁊ ſic cōpetit p̃deſtinari angelis ſm eos qui dicūt eos in gr̃a fuiſſe creatos: ſz ſm eos q̃ dicūt eos fuiſſe creatos in innocētia nõ in gr̃a: tūc poſitas in p̃deſtinaᵗᵒ angeloꝛ accipiᵗ ſm illos modos q̃s enūauimus in p̃deſtinatiõe boiuz: differt tñ ſm iſtā viā p̃deſtinatio boiuz a p̃deſtinatiõe angeloꝛ: qz aliq̃ boies p̃deſtinati ſunt q̃ aliq̃ fuerūt miſi. Nullus tñ angelus p̃deſtinatᵒ aliq̃ miſer fuit. Si ℞o in p̃deſtinatiõe nõ ſit poſitas eternitatis ad pſonā: ſed eternitat̃ ad nāz aliquā: ſz nõ nāe ad gr̃az: nec gr̃e ad gl̃iā: ſic cōpetit p̃deſtinari Chriſto. nā bz pſona illa fuerit eterna nā: tñ humana eī nõ fuit eterna: vñ fuit ibi poſitas eternitat̃ ad nāz humanā: ſz nõ fuiſſet ibi poſitas eternitat̃ ad pſonā: vel ad dinā nām: nec etiā fuit ibi poſitas eternitat̃ ad pſonā vel ad nāz dinā: nec etiā ibi fuit poſitas nāe humane ad gr̃az ⁊ gl̃iaz: ga in iſtāti ſue ꝛceptiõis fuit plenus gr̃a ⁊ pfecte fruēs: vñ nā in eo nõ ꝛceſſit gr̃az: nec gr̃a gl̃iam: loquēdo de gl̃ia que eſt p̃miū eēntiale ⁊ viſio dina. Sz ſi nos vellemus

De predeſtinatione Chriſti.

Diuitas poſitatis in p̃deſtinatiõe boium ágelozᵒ ⁊ chri.

H

De Chriſto.

I q̄ gl̄ia staret pro ipassibilitate alē ꝛ dotibus corp̄is que etiā aliq̄ modo ad gl̄iaz ptinēt:nūc tam nā q̄ gr̄a gl̄iam ꝓcesserūt. ¶ Et ex B patet solutio ad oēm.

De diūr ꝓdestinatione. **Ad illud** aūt qđ vlterr⁹ q̄rit:vtrū beati sint ꝓdestinati. Dōm q ꝓdestinatio dicit q̄dā ordinē ciōez in finē.illi aūt qui in finē ordinūt z' ꝓsidē[11] prius vel fm q finis est in acgrio:ꝛ sic sunt ꝓdestinati cōpręhēsores. vl put est in acgsito cē:ꝛ sic sunt ꝓdestinati cōpręhēsores.

Argumēta pcedebāt suis vyo. Ad id aūt qđ vlterr⁹ q̄rit:vtrūz oēs boies vel oēs angeli sint ꝓdestinati/pz q nō.nā ꝓdestinari p̄pe est re⁹ finis quez sine auxilio gr̄e nō possumus ꝓseq̄:ꝛ ideo vt pz per habitū.nō est ppr̄ie ꝓdestinatio respectu boni nature:sed respectu boni gl̄ie quam oēs boies nō ꝓsequūtur:ꝛ ideo nō oēs boies predestinati sunt.

K **Ad rationem** autem in cōtrarium patet solutio per tam dicta.

¶ Utrum ꝓdestinatio habeat certitudinē.i.vtrum certitudinaliter salueē predestinatus:q̄ palaz est q fm se certa est:vt est idem q⁹ deus. Artⁱᵇᵒ. II.

Tho.in sum.pte.i. ꝙ.23.q.6. Et de veritate ꝙ.6.q.3.

Secundo q̄rit:vtrū ꝓdestinatio beati certi[m3]. Et vī q nō:q̄ q̄dz corruptibile salē violēter in q̄libet tpe pōt corrūpi:ꝛ multi ꝓdesti[ti] stant in pcō mortali p plures annos in illo tpe posset corrūpi.ḡ eoꝝ ꝓdestinatio posset impediri. ¶ ꝓ.Si nō pōt impediri salus ꝓdestinatoꝝ.ḡ est nēcia:ꝛ ad ea que de nēcitate ꝓsequmur:nō opz nos sollicitos eē.ḡ absq; opibus nr̄is:ꝛ absq; nr̄a sollicitu[c] poterim⁹ salueē ꝓseq̄:qđ falsuz est. ¶ ꝓ.Alig dolent de libro vite:sed in li⁹ vite nō scribunt nisi illi q ordinātur ad gl̄iā.Sz q ordinant ad gl̄iā sunt ꝓdestinati.ḡ alig ꝓdestinati nō salubūtur:

L ¶ ꝓ.Que dependēt ex cā ptingēte nō sunt certa:nec ad alterā ptē deter[a]: sed salus nr̄a est aliq̄ modo ex opib⁹ nr̄is.cum ḡ nō de necessitate operamur:glibet pōt saluari ꝛ nō saluari.nō ergo ꝓdestinatio certitudinē habet.

In ꝓtrariuz est:q̄ diuīn ꝓpo[m] ipediri nō pōt:ꝛ ꝓdestinatio ipoꝛtat diuīn ꝓpo[m].nō ḡ poterit ipediri. ¶ ꝓ.Anſ.in de ꝓcordia ꝓdestinatōis ꝛ gr̄e:dicit ꝓscita ꝛ ꝓdestinata de necessitate futura esse: sed que nēcio euenīūt certitudinē hūt.ergo ꝛc.

Rñdeo dōm q sic debemus saluare certi[m3] ꝓdestinationis dine:q̄ tñ libertati arbitrij nō derogēt:ꝛ sic debem⁹ ponere libertez arbitrij q ꝓdestinatio diuīna ipediri nō possit.simul ḡ cū necessitate:opz nos saluare ptingētia:ꝛ cum certitudine liberū euentuum.

2ª pars. M ¶ Doc viso nōn[m] q dicere possumus diuīna ꝓdestinatiōez triplr certā eē.Prio ex ꝓscięntia quā ꝓsupponit. Nā fm Aug.in de ꝓdestinatōe scōꝝ.ꝓdestinatio fine ꝓscięntia eē nō pōt.Scōo ex ordine cāꝝ fm quez est executio eius. Tertio ex nūo ꝓdestinatoꝝ q est deo mot⁹. Primus sic ostēdit:q̄ cōsequēs eiz q diuīna ꝓscięntia falli nō pōt:ꝛ q̄ sunt a deo ꝓscita vel ꝓuisa necesse est euenire ꝓdestinatio q̄ diuīna ꝓscięntiaz ꝓsupponit certi[m3] hz:ſz huic certi[m] libertas arbitrij nō repugnatq̄:q̄ diuīna ꝓscięntia ꝛ diuīna prouidentia rerū iudicia nō ꝛfundūt. Nā de⁹ vno simplici intuitu taz nēcio q̄ nō nēcio vēturā dignoscit:vt 5° de cōsol.bī. vñ ſz de⁹ nō fallāt in ꝓscięndo liberi arbitrij mot⁹:que tñ a volūtate ꝓcedūt nō coacte ſz libe ꝓcedūt.Scōo ꝓdestinatio certi[m3] hz ex ordine cāꝝ. Nā sic de⁹ ab eterno ꝓuidit būc saluandū:sic iste saluabit:vñ oēs ille cause cōcurrūt ad salutē hui⁹ quas de⁹ ab eterno ꝓcurrē vidit:ꝛ est sibi tot⁹ ille ordo cāꝝ qui ab eterno est a deo ꝓuisus que oēs cause sīl sumpte quadā necessitate effectū iferūſz

ꝓ talē necessitatē vel certi[m3] nō tollit libertas arbitrij: cū ipm libertas arbitrū iter tales cās cōpetat:vñ Aug.5° de ciui.dei.ca.9°arguēs ꝓtra Ciceronē:qui cū certi[m] ordinis cārū dicebat nō posse stare liberi arbitrij libertatē: ꝓ qđ dicebat B posito nihil volūtariū esse aut:q̄ nō est ꝓsis si deo est certꝰ oium cāruz ordo:ideo nihil sit in nr̄e volūtat⁹ arbitrio:q̄ ꝛ ipe gppe nr̄e volūtates in cāꝝ ordine cōputātur. Tertio ꝓdestinatio certa existit:q̄ deo est not⁹ ꝓdestinatoꝝ niis:ꝛ ideo glibet de necessitate saluat⁹ put sua salus deo existit nota.ex quo eiz cuiuslibet saluādi deus certā cognē hz:ꝛ niis eoꝝ apud deū certꝰ ꝛ not⁹ est:opz tot saluari quot ꝓuidit ꝛ eos q̄s ꝓuidit:sed huic nēcitati ctiaz libtas arbitrij nō repugnatq̄:q̄ glibet in se accept⁹ pōt saluari ꝛ nō saluari:ſz relat⁹ in diuinaz ꝓsciētiam vel ꝓdestinatiōez de necessitate saluet.

¶ Oz aūt sīl cū certitu[c] ꝓdestinatōis possit stare libtas arbitrij nō est incōueniēs:q̄ vnū ꝛ idē aliter ꝛ aliter acceptū est ptingēs ꝛ nēcius. Nam oia ptingētia relata in cās ꝓximas ꝓtingētia sunt.relata ℞o in diuinā ꝓsciētiā quādā necessitate ꝛbūt.Sīc igīt sīl cū necessitate ꝓsciētie stat ptingētia:sīc sīl cū certitudine ꝓdestinatōis stat libertas arbitrij:vñ Boet.in 5° de ꝓsol.vt supra habitū est:ostēdēs diuinā ꝓsciētiam volūtati nr̄e nō repugnare. ait nō esse incōueniēs idē esse nēcius ꝛ ptingēs aliter ꝛ aliter acceptū:sicut nō est incōueniēs idē esse ꝑticulare ꝛ vle aliter ꝛ aliter ꝓsideratū. Anselmus etiā in li⁹ de cō cordia ꝓdestinatōis ꝛ gr̄e.B idē per aliud sīle declarat dicēs:q̄ q̄uis necesse sit euenire qcqd deus ꝓscit:multa tñ sunt nō ex necessitate:sed ex lība volūtate.nec est inconueniēs idē eē ex necessitate ꝛ libtate alia ꝛ alia rōne: cum videamus idē abire ꝛ nō abire aliter ꝛ aliter. Nā sol vadit ab occidēte in orięs per cōparatiōez ad celū: ꝑ cōparationē tñ ad terrā eꝛio vadit.pgit.n.ab orięte in occidēs. Predestinatus ergo saluari est nēcium ꝛ nō nēcium:est nēcius per cōparationē ad diuinā ꝓdestinationē.nō nēcius si referat ad arbitrij libtatē. Ideo ꝓscitū a deo necesse est euenire vel ꝓdestinatū necesse est saluari. Distinguit aūt necessitas ab Anselmo/Boetio/ ꝛ Magistro. Dicit eniz Anſ.in lib.de ꝓcordia ꝓdestinationis ꝛ gr̄e:duplicē esse necessitatē aītē que ponit rem eē:ꝛ ꝓsequēte que nihil cogit.. Omne enim ꝓscitū a deo necesse est euenire necessitate ꝓsequēte que nihil cogit: ideo cum hac necessitate pōt stare cōtingētia ꝛ libertas arbitrij:nō tñ est nēcium necessitate aītē que de necessitate facit rem eē. Illud eniz est nēcius necessitate antecedēte:q̄ cuz est futurū:ꝛ vt est futurū necessitatē habet:vñ omne solis nēcius est necessitate aīte. Sz illud est nēcius necessitate ptē:qđ nō est nēcius nisi ex eo q ponit eē. Naz omne qđ est qñ est necesse est eē:ꝛ ista dicit necessitas sequēs:q̄ duo necessitas sequit esse rei ꝛ nō antecedit.ponit eniz necesse eē rem eē qa est:ꝛ quia oia relata ad diuinā cognitionē sunt ei pūtia:ꝛ ponūtur q̄dāmodo eē dicere si hoc est a deo scitus est nēcius:est idē q⁹ si hoc est nēcius est. Boet⁹ aūt distinguit duplicez aliā necessitatē.s.necessitatē simplr ꝛ necessitatē cōditionis.oē.n.a deo scitū est nēcius nō nēcitate simplr: ſz nēcitate cōditionis: sīc omne qđ est qñ est:necesse est eē. ¶ Magister autē hꝰ ꝓpōnes distinguit fm sensum cōpositū ꝛ diuisum. Naz ꝓdestinatū necesse est saluari vel ꝓscituz euenire:si intelligatur in sensu cōposito/vera est:quia nō pōt simul stare q aliq̄d sit ꝓscituz ꝛ nō eueniat: vel q aliqs sit ꝓdestinatus ꝛ nō saluet:gliber tñ in se cōsideratus pōt saluari ꝛ nō saluari:sicut album impossibile est esse nigrū in sensu cōposito:ega nō pōt esse idē simul albuz ꝛ nigrū.fortes aūt qui est sub forma al-

bi pōt

N

2° pz 2° ꝙ.

O

P

Q

A

Nō de nēcīa de prīa & cōsē quētia.

bī pōt esse sub forma nigri. Aliqui aūt aliū modū distōnis iuenerūt dicētes pdestinatū neē est saluari necessitate prīe: nō necitate prīs. nas forte mouē pedes nō est necīus necitate prīs: eo q nō segf mot⁹ pedum ad forte: pōt ūi esse necīa necitate prīe: vt si supponaf currere. nas hec est prīa necīa q si' fortes currit q mouet pedes: nō ūi possum⁹ arguere q neē sit forte mouē pedes. Sic necitate prīe segf forte saluari si est prede stinat⁹: fortes ūi in se accept⁹ nō relat⁹ in pdesti^ne dinā pōt saluari & nō saluari. ¶ Cū igit pdesti^ne saluari sit necīus nō necitate cogēte nec necitate simplr & in sensu cōposito & fz necīate prīe, cū tales necitates nō tollāt pingēnā & libertē arbitrij simul cū certitudie pdesti^ne stat libertas arbitrij qō declarare volebamus.

Epilogus

B Ad primuz dōz q ordo cāz relat⁹ in dīnam pdesti^ne vel in dīnā pīciaz cōtrahit quādaz necitatē. vñ si de⁹ vidit istū saluāduz qui est in pcō mortali vidit q a pcō debebat resurgere & finalr bñ facē & sic saluari: vñ iz possit cozrūpi duz est in pcō mortali in se pīderat⁹: ūi si referaf in dīnā pdestinatⁿ neē est ad saluē ei⁹ pdictas cās cōcurrere. vz. q resurgat & finalr bñ faciat. ¶ Ad 2^m dōz q illa nēcitas non tollit actiōes & mot⁹ liberi arbitrij: imo icludit eos. Nā sic si necīuz est forte moueri si currit: opz ipm mouē pedes: q mot⁹ peduz icludit in currit: ita si neē est bonū saluari q est pdestinat⁹: opz ipm bona opari: q pdestinatio quodāmō talia icludit: sic. n. de⁹ pdestinauit ipm ad vitā vt finalr bñ vītes grā sibi collata saluarē. nam sic pīcia non excludit ordinē cāz: sic pdestinatio nō excludit volūtⁿ & bonas opōnes. ¶ Ad 3^m dōz q in libro vite aliqs z^r est scriptⁿ. ¶ prīo ḡtū ad prītez iustitiā: vel ḡtū ad pticipationē glie in sua cā. Scdo ḡtū ad pticipationē glie in sequti aūt ibi scripti sunt solum ḡtū ad prītez iustitiā dīr inde deleri inḡtū grā vl charitas fet bita pōt amitti. Qui vo ibi scribunt ḡtū ad pfectionē fruitionis eterne vel re^m glie in se nunq̄ delenf: & sic ibi scripti sūt pdestinati. ¶ Si vo dicaf inde deleri qui ex fm acceptionē glie in se ibi scribūtur: q legit in Apoc. Tene qō habes ne alⁿ accipiat cozonā tuā. igit ḡtū ad exceptionē glie vl' cozone aliqs de libro vite deleri pt.

C

Scribi in li⁹ vite vel ḡtuz ad prīez iustitiā siue pticipationez glie in sua cā. 1° mō ḡtū ad pticipationē glie i se & primo mō de'eri pōt nō scdo mō.

Dubium

Ad 4^m dōz q gaudiū est oīb⁹ bonis de aliquo in B mūdo bñ agere: & cū ille desinit bñ agē boni dīr accipe cozonam tuā: q. gaudēt de bonis opīb⁹ suis de gb⁹ ips cū eis gaudere dz. ¶ Ad 4^m dōm q ill' cū ḡtia vl cū libertate arbitrij stat certū pdesti^ne vt patuit.

Quā?

Einde queriť de reprobatione. ¶ Et circa B quer̄ duo. ¶prio qd sit. Scdo: vtrū deo conueniat aliquos reprobare.

¶ Utrū reprobatio addat aliqd supra dīnā pīciaz. Q. I.

D

B primū sic procedit. Ur q reprobatio nihil addat supra pīciaz: q fz Aug. in de pdesti. scō x. de⁹ bo⁹ pīcit & pdestinat: iz mala mā pīcit & nō pdestinat. ḡ reprobatio q attēditur re^m malo: nihil supra pīciaz addit: q de⁹ mala solum pīcit. ¶ P. De⁹ mala cogīscit simplici notitia: sed q simplici notitia cogīscunf sūt solū pīcita. ḡ reprobatio nihil supra sciam addit. ¶ P. Oñ aliqd retinet sibi nomē cōe supra illō nihil vī addē: q si adderet rōne additiōis nomē spāle retineret: iz cōi nole vānari vel reprobari: dicunf pīciti. ḡ reprobatio supra pīciaz nihil addit. ¶ P. Si reprobatio supra pīciaz aliqd addit bō additio aliquis ordo erit: iz fm Aug. in de pdesti. scō x. opa ipietatis & mortis de⁹ pīcinit: nō pordinauit nec ipulit. nihil ḡ reprobatio que respicit opa ipietatis vī addere supra pīciaz.

Jn cōtrariuz est: q sp spāle se vt bne p additionē ad id qō est cōe: iz pīcia est re^m aliuz tā bonoz q̄ maloz. reprobatio vo est solum re^m malo z. ḡ aliqd addit reprobatio supra pīciaz. ¶ P. Reprobatio fz Magīz opponit pdesti^ne: iz pdesti^ne aliqd addit supra pīciaz. ḡ & reprobatio q̄ est ei⁹ oppo^m.

B

Rñdeo dōz q sic tactū est Magīr in lra vult reprobationē dici p opp^m ad pdesti^nc: pp qō reprobatio ex pdesti^nc nob inotescē pōt. Jō nōn^m q sicut supi⁹ tactū fuit destinare vl' pdesti^re z^r pōt accipi. Uno mō vt dicat ipsaz ordina^nc in finē: & qz ordi^re ē act⁹ rōnis: sic desti^re est act⁹ intellē includēs vl' pīsupponēs volūtatē finis. Nā ex B dī de⁹ aliqs desti^re inḡtū ordiat eos & dirigit ipsos in aliqué finē vl' in aliqō bo^m qō vult eos pfeq: & inḡtū vult eis illō bo^m dī eos amare: qz amare ē idē q velle bo^m: vt dī 2° retho. & qz talis ordo pīsupponit volū^nc & notionē finis: sic accipiēdo desti^re ē rō in intellu exīs pīsupponēs volū^nc pferēdi dcm bo^m in qō destinati dirigūf. Alio mō desti^re idē est q ꝓponē. Nas qz qō ꝓponim⁹ in exec^nc dirigim⁹ ips ꝓponē desti^re dici pōt & sic accipi^bo desti^re. q. mō opp^to & puerso se bz ad acceptionē pmā. Nā sic ordi^re dicit qd prinēs ad itellm: sic ꝓponē vl' ꝓpo^m dicit qd prinēs ad volū^ntm. Aduertēdū tm q̄ accipiēdo desti^re vl' pdesti^re pro actu volū^nc & pot est idē qō ꝓponē: & si nō recedim⁹ a re signata: qz sancti pdesti^nc^m dīnū ꝓpo^m noiant: aliquo tm mō recedim⁹ a ꝓpetate vocabuli: qz desti^re rōne nois vl' vocabuli ordinā^nc ipōrtat q̄ ad rōnē ptinet sine ad itellz. Doc viso sciēdū q sic destinare vel pdestinare dupliť accipi pōt sic & reprobare dupliť accipiť. Uno mō reprobare idē est q nō ordi^re ad gliā siue ordinare ad penā: sic desti^re mō opp^to: erat nō ordi^re ad penā: iz ordi^re ad gliā: & sic reprobare dicit actū intellē pīsupponentē volū^ntm ꝓferēdi penā sic desti^re dicebat actū cognis pīsupponētē volū^nc cōferēdi gliaz. Alio mō reprobare idez est q velle vel ꝓponē ꝓferre penā: siue nō ꝓferre grām: sic mō oppo^to pdestinatio ad ꝓpo^m ꝓferēdi grāz & gliaz: & sic accipiēdo reprobare dicit actuz volūtatis pīsupponentē cognitionē finis: vt accipiam⁹ finē oē illud ad qō aliqd ordinaf. Notāduz tm q̄ iz reprobatio duobus modis possit accipi sic & destinatiorm si cōsideram⁹ ꝓprietatē vocabuli ecōtrario dicēdū est de reprobatiōe & destinatiōe. nas destinatio fm ꝓpetatē vocabuli eo q̄ ordinationē ipōrtet semp dicit rōnem in intellu exītes: trahit tm vt stat pro ꝓpo^to siue actu volūtatis rōne tm rei signate: qz ipm ordinare ad penā vel nō ordinare ad gliaz est reprobare. trahit vt stet pro actu rōnis ad quez ordinare spectat. Quālrcūq̄z tm accipiaf reprobatio: nō solum pīciaz noiat: sed supra preſciaz addit ordinē ad aliqd spāle vt ad penaz vel addit ꝓpositū & volūtatē ꝓferēdi penam. vez qz in dānatis est duo pīsiderare: culpā & penā: cōi nole reprobari dicūf pīcit: qz iz reprobatio supra pīciaz aliquid addat si pīsideram⁹ penā: nihil tm vī addē: si pīsideram⁹ culpā: qz maloz vt bñ rōnē culpe: de^to bz simplicē notitiā: put tm ea ordiat l penā q̄dāmō eoz bz cognē approbatiōis: approbat. n. mala punire & ea ad penā ordi^re.

Reprobatio addit supra ꝑ sciam B spāle vt. & po^m ꝓferēdi penā: culpe aūt deus bz simplicē notitiā: vt tm ea ordinat in penā. bz notitiā approbationis.

H

Quid dicit reprobatio.

Ad primū dōm q de⁹ dī tm maluz pīcire rōne culpe nō rōne pene. Nam iz nō ordinet malos ad culpaz: ordinat tamē eos ad penam: & qz reprobatio huiusmodi ordinez dicit vel importat: ideo aliquid supra preſcientiam addit. ¶ Ad secundum dicendum q̄ mala cognoscit deus simplici notitia: vt habent rōnē culpe: vt tm ea ordinat ad penā: qz approbat

I Mare reprobari dicit pec cati.

mala punire: quodāmō cognoscit ea notitia approbatōis. ¶ Ad 3m dōz q vt ps p dicta reprobari retinēt sibi cōnomē t dicunt ꝑscire: non qz reprobatio nihil addat supra prescias: sed qz mali vt dicit rōnez culpe ꝓpter quā aliqs ad penā ordinat: cognoscunt a deo simplici notitia. ¶ Ad 4m dōm q reprobatio supra prescias addit quēdaz ordinē nō ad culpaz: sed ad penā. t Augu. in reprobatiōe nō negat ordinē ad penā sed ad culpā.

¶ Utrū deo cōueniat aliquos reprobare. Qō. II.

Tho. in sum. pte. i. ꝙ. 23. q. 3. Dui. quol. 5. q. 5.

SEcundo queritꝰ vtrū deo ꝓueniat aliqs reprobare: Et vī q nō: qz q aliqs artifex reprobet effectū suū: ꝫ nō ē nisi q ille effectꝰ nō ꝓcedit pfectione sm modū voluntatis artificis: ꝫ impedimētuz ad ꝓsecutionē pfectionis nō pōt ee nisi z. ꝓprio ex pte artificis: vt cū artifex est insciꝰ: vel ipotēs: vel ēt iniquꝰ. Scdo ex pte effectꝰ vt cū artifex agit ex suppone mālitūc si mā sit idispōsita ad illū effectū ꝓtingit eū reprobare effectū illum: vt si in ligno tortuoso deberet induci forꝰ sagitte: sagitta ex tali ligno facta reprobaret artifex: ꝫ cū ois ista remoueāt a deo qz est oipotēs sūme sapiēs t optimꝰ: nō agēs ex suppositiōe mālitullū effectū reprobabit. ¶ P. legit. 11. sap. Parcis aūt oibꝰ qm oia tua sūt. g cā ḡre deꝰ oibꝰ miserē est: qz oia sua sunt: ꝫ in B nō vī ee distinctio: qz oēs alie sue sūt: ſtē alia ꝓtis sic t alia filij. non igit vni parcit t nō alij: ꝫ oibꝰ parcit: ꝫ ꝑdestinatio est ꝓpm parcēdi vl miserēdi. igit oēs ꝑdestinat: t ita nullū reprobat. ¶ P. ad Ro. 9. scribit. Nunqd ipietas est apud deū absit: ꝫ si deꝰ eq̄lia ineqūlr ptractaret: videret ee iniquꝰ. cū igit apud eū non sit iniqtas: semp eq̄lia eqūlr ptractabit. sed cū eramꝰ nihil: oēs eramꝰ eq̄les. Si igit vnū reprobat: aliū elegit iniqtas fuit apud eū: ꝫ cū B sit ipole: non cōpetit deo aliqd ee reprobat. ¶ P. dī ad Ro. 9. Nō. n. acceptio ꝓsonaꝝ est apud deū: ꝫ si deꝰ vnuz reprobat alīz eligit: videt acceptare personaz. g ꝛc.

K

L

Jn cōtrariuz est Aug. in de ꝑdesti. scōz. g ait: q tenēda est icōcussa hec disputationis rō: q pcōres in malis ꝓpriis anteq̄ essent in mūdo ꝑscitos ee trīmō ꝑdestinatiōe. Penā aūt eis esse ꝑdestinatā ꝫ q ꝑsciti sūt: ꝫ B est reprobare. igit deꝰ aliqs reprobat: ꝫ nihil facit qđ nō cōpetat eū facere. g ꝛc.

Rñdeo dōz q qz optimi est optia adducē ad B q aliq̄ deo cōpetāt: nō solū ops ea nō ee mala: ꝫ ēt neče est ea hie rōnē boni. cū igit deꝰ aliquos reprobet: vt ps p auctez inductā: reprobatio ꝓprie ei cōpetit nō solus nō erit iniqua: ꝫ ēt bēbit rōnē boni. Ad cuius euidētiā notāduz q si volumꝰ intelligē reprobationē ordinā debemꝰ imaginari oēs homines ꝑstratos esse: t deuz nullo hominis manū extēdaz retrahere: ꝫ cuiꝫ manū extē dere: attri vtro B q oibus manū extēdit: aliquos ad se trahit: t q simplr trahunt ꝑdestinati sūt: qui vo nō trahunt reprobati dīr. Sic. n. imagiat Aug. in de ꝑdesti. scōz. q totū humanū genꝰ sit q. q. dā massa dānabilis: t deꝰ aliquos mīa. nō meritis: ad se trahit vl ad vitā ꝑdestinat: aliquos vo iudicio iustitie ab hac gra sue ab hoc tractu t ꝑdestinatiōe efficiunt expertes: t qz aliqui a deo nō trahūt: relicti sue libitatis arbitrio ꝓficiūt t in petū corruūt. Ex q̄ appet deū alr ee cās ꝑdestinatiōis: alr cām reprobationis. Nā ꝑdestinatiō est cā p oēs modū. nā nō solus ꝑdestinatos ordinat ad gliā: ꝫ ēt ifundit eis t gram p quā gliā ꝓsequūt: ꝫ reprobatos ꝛs ad penaz ordinet nō tri ifundit eis culpā p quā dānatione mereant: ideo ita est apd deū bonitas: eo q bonis bona tribuit q nō est apud eū iniqtas: qz malis culpā nō ifundit: ꝫ solum

M

Nō repugnat de ꝑdestinatiōe t reprobatiōe t q virtuſq; dicta modo ꝺo est causa.

gras nō ꝓbet. vñ Augu. in de ꝑdesti. scōz dicit. deū opa ipietatis t mortis ꝓscire nō ꝓdinare nec impellere.

¶ Qz vo dō gras nō ꝓbere: nō bēat rōnez mali: ſtic declarari pōt: qz si aliq̄ cā est pp quā videant bīe rōnē mali est: qz deꝰ ex B vī ꝓsonaꝝ acceptor: ex eo q vni gras tribuit t nō alij. Sz q B nō sit accipe ꝓsonā nec bēat rōnez iniqtatis: ſtic ostēdit: qz accipe ꝓsonaz nihil est aliud q̄ ꝓsiderare in ꝓsona qō non est ꝓsiderāduz. Sz si aliqd ex mera libalitate tribuit nihil ibi ꝓsiderari ꝑt: qō ꝓsiderāduz nō sit: q ꝓsonaꝝ acceptionē causet: qz sufficit sola volūtas ad B agēduz: t qz gegd deꝰ dat ex liberalitꝰ dat: cū būc reprobet t nō illū nō est ꝓsone acceptor. Dāc āt rōnē assignat Apls ad Ro. 9. dicēs: q licet figulo ex eadē massa facē alio vas in honorē: aliud vo in ꝓtumeliā: licet āt qz bō factio ex sola artificis volūtate dependet. vñ t ꝑfamilias murmurantiꝫ rīdit q licebat sibi qō volebat facē. vez est si illud ex libalitate faciebat: ꝫ nō si ex debito vl ex quēriōe. ideo dixit murmuranti. tolle qō tuū est t vade. nō g est iniqtas apud deū cū ipe ex liba volūtate ꝑdestinet. Est igit declarandū pm qō declarāduz dicebat. vz. q reprobare dīnū: nō bz rōnez mali. Qz aūt bēat rōnē boni: ſtic declarari pōt: qz ex B aliq̄ reprobant ineqūtū ab aliq̄ fine: vel ab aliquo bono deficiūt: spectat. n. ad deū pmittē aliquos ab aliq̄ perfectiōe ꝺficē: qz si ois ipfectio tolleret ab entib⁹: tolleret ordo t decor vniuersi. Nā ex eo q totū vniuersuz defecit a boni ꝓmi: totū vniuersuz ordinat ad ipm: t ex eo q vna ps vniuersi deficit a pfectiōe alteriꝰ: vna ps ordinat ad aliam. nō g pōt saluari ordo t decor vniuersi nō exīte aliq̄ ipfectiōe in entib⁹: t qz bonū ordinis est summū boꝰ post bonū ꝓm: ꝓtinet ad opeꝰ: cuiꝰ est optia adducē aliq̄ reprobare siue ꝓmittē ab aliqua pfectiōe deficē vt salnet talis ordo t decor vniuersi. Naz t ipsa mala ad decorē vniuersi faciūt cū bñ ordiata t suo loco posita eminēti cōmēdant bona. Aduertēdum tn q deꝰ simplr nullū reprobat. nā nulla creatura inuenit ꝓprie oi bono. nihil g est simplr maluz: tn est maluz sm qđ ineqūtū deficit ab aliq̄ pfectione: t ſtic nulla creatura inuenit ꝓprie oi bono siue mala simplr: ꝫ sm qđ ineqūtū deficit ab aliq̄ pfectiōe: ſtic nihil deꝰ simplr reprobat: qz nihil est qō nō ordinet ad aliquē finē t ad aliqđ bonū: reprobat tn aliq̄ ꝫ qđineqūtū ꝓmittit ea deficē ab aliq̄ bono t ab aliq̄ pfectiōe. Nā ꝛs dānati reprobent a bono glie: cōsequūt tn bonū nāe. Rursuz ꝛs nō ordinētur ad illud bonū vt in eis relucelt bona mīe: ordinant tn ad illud bonū vt in eis reluceant bona iustitie.

N

Qz gras non ꝓbere nō solū nō bz rōnem maluſ; bz rōnez boni t tm quo stat persona ꝓ acceptōe ga ibi relucet decor t ordo. Qz deꝰ nō est acceptor ꝓsonarum.

O

Qz reprobat bz rōnez boni ineqūtū ibi relucet decor vniuersi et ordo vbi est ꝓm bonum post bonum ducta.

P

Ad primū dōm q deꝰ simplr nullū reprobat. nā sic figulus: qz ordiat aliquā ptē masse in cōtumeliā: t q̄dāmō eā reprobat ineqūtū non ordinat eā in honorē: t bō reprobatio nō est ex iſipietia vl ipoꝰ figuli. nec ex indispōne mālitis: ꝫ ex ipfectiōe dom⁹: qz dominus in q̄ vasa ee debēt regrit nō solus vasa in honorē: ꝫ ēt in cōtumeliā: ſtic deꝰ masse humane dānabilis aliquos reprobat nō pp ipoꝰ vl iſipietiā: posset. n. t sciret oēs saluare. nec B est pp indispōne mālis: qz quātūcūqz sit volūtas indispōsita eā imutare posset t cōuertere: ſi vellet ꝛs nō cogere: ꝫ boc est: qz ordo t decor vniuersi sic regrit vt sint ibi aliq̄ vasa in honorē in glōria mīa refulgeat t aliq̄ in cōtumeliā in glōria iusti appeat. ¶ Ad 2m dōz q deꝰ nihil odit simplr: sed oibꝰ parcit t ola amat: inquātuz oibus vult aliqđ bonū: sed non ola amat ad vnum finem t ad vnum bonū: t ideo aliqua reprobat inquātum ea non amat ad aliquod bonuz vt ad bonuz glorie: non tamen ea odit vel simpliciter reprobat: ꝫ ēriā amat ineqūtuz vult eis aliq̄ bona vt bona nāe. ¶ Ad 3m dōz q in bonis collatis ex debito est ini-

Q

quū eq̄lia inequaliter pertractare: sed in his que p̄ferunt ex gr̄a vel ex mera volūtate nō est iniquū: vt pōt patere p habita. ¶ Ad 4m̄ p̄z solō p iaz dicta: qz ostēsum est non esse dcū acceptorē p̄sonarū: qz aliquos reprobat.

SUper litterā sup illo | Intelligēdum.n. ꝺ dīnis ipliciter. | veritatē facit in dicto et ipossitatē facit in vero. Notāduz hoc pro tanto dictū esse: qz glibz hō in se p̄sideratus pōt vānari: si nō referat in dinā p̄destinationē rōne hūs ꝺ dīnis adiecte vt forte in eo q̄ p̄destinat⁹: est veritas in dicto: vt vere sit ipm sic acceptū non posse vānari: vnde fit ēt ibi impossibilitas in vero: qz cū ipse in se p̄sideratus: verū sit q̄ possit vānari: in hoc vo ratione cōdītionis addite fit quedaz impossibilitas: quia impossibile est cuz in eo q̄ predestinatum posse damnari.

¶ Itē sup illo | Sed alterū horū nō pōt non esse. ſ. quia ille sit p̄destinat⁹ ab eterno. | Notāduz q̄ hz ille sit p̄destinat⁹ ab eterno: nō tñ supuacua est distinctio Magr̄i: qz opa que facit ſm q̄ saluatē p̄segr̄ pōt referri in voluntatē liberā: vel in predestinationē diuinā: et si referat in volūtatē saluat̄ p̄ingēter, si vo in dinaz p̄destinationē: saluat̄ necessario: mō quo dcm̄ est: et ideo in sensu cōposito est falsa: q̄ ille p̄destinat⁹ possit vānari in sensu diuiso: vt cū nō referunt opa q̄ facit in dinā p̄destinaᶜⁱᵒⁿᵉᵐ: hz in voluntate a qua egrediunt vānari pōt.

¶ Itē sup illo | Qz in actibꝰ vel in opōnibꝰ dei et boiuz nullatenꝰ cōcedūt. | Notāduz q̄ dr̄ deꝰ nūc posse p̄destinare et non p̄destinare: sicut placuit ab eterno p̄destinasse et nō p̄destinatisse: qz p̄destinatio diuina mēsuratur eternitate: in eternitate vo oia sunt p̄sentia nihil transit in p̄teritū: et ideo sic ab eterno potuit p̄destinasse et nō p̄destinasse: sic p̄teritio nō impedit qn mō possit p̄destinare et nō p̄destinare: et qō dictū est de p̄destinatiōe intelligendum est de p̄scia: et de oibꝰ opibꝰ que sunt opa diuina trīs nō trāseuntia in exteriorē mām: sed talia in his que deꝰ opat p boiez vel p creaturā: q̄ opa Magister appellat opa dei et boiz nō concedimus: qz in eis p̄teritio impedit vt qō factū est nō pōt fieri et nō fieri: vel esse factū et nō fuisse: cuz talia possint tempore mensurari.

¶ Itē sup illo | Ita reprobatiōis eterne quodāmō effectus esse vī obduratio. | Notāduz q̄ deꝰ ſm p̄r nō obdurat: hz quodāmodo: dī enīz obdurare vel īdurare nō infundendo culpaz: sed nō infundendo gr̄az.

¶ Utrum aliquod sit meritum obdurationis et misericordie. Distin. XLI.

SI autem querimus meritum obdurationis et mīe: obdurationis meritū inuenimus: misericordie aūt meritū nō inuenimus: qz nullum est mīe meritū: ne gr̄a vacuet si nō gratis donet: hz meritis reddit. Misereꝝ itaqz hz gr̄az que gratis dat: obdurat aūt ſm iudiciuz qō meritis reddit. Unde dat intelligi: vt sicut reprobatio dei est nolle misereri: ita obduratio dei sit nō misereri: vt nō ab illo irrogef aliqd quo sit hō deterior: hz tñ quo sit melior non erogef. Ex his apte oñdit qd misericordiā: qd obdurationē intellexerit Aplus: et qz misericordia nullum aduocat meritū: obduratio vo nō est sine merito: et misericordie verbo hic accipit p̄destinatio: et p̄cipue predestinationis effectus: obdurationis vo nō ipsa dei eterna reprobatio: qz eiꝰ nullus est meritū: hz gr̄e priuatio sive subtractio: qua quodāmō est reprobatiōis effectꝰ. Accipit tñ aliqñ reprobatio pro obdurationē: sicut et p̄destinatio pro suo effectu: qui est gr̄a apposita. Gr̄a.n. que apponit effectꝰ est p̄destinationis. Cuz ergo gr̄e que apponit boi ad iustificationez nulla sit merita: multo minꝰ et ipsiꝰ p̄destinationis qua ab eterno elegit deꝰ quos voluit: aliqua p̄nt existere merita. Ira nec reprobationis qua ab eterno quosdā p̄scivit futuros malos et vānandos: sicut elegit Jacob et reprobauit Esau: qō nō fuit pro meritis eoz q̄ tunc haberēt: qz nulla habebant: qñ nec ipsi existebāt: nec ꝓpter futura merita que preuideret vt vel illuz elegit vel illuz reprobauit.

¶ Opinio quoꝝdam in qua fuit aliquando Augustinus: sed postea retractauit.

OPinati sunt tñ qdaz deū ideo elegisse Jacob: qz talez futurū p̄scivit: qui in eū crederet: et ei seruiret: qō aliqñ Aug. se sensisse dicit in libro retractationū vbi aperte ostēdit q̄ si pp futura merita electꝰ esset: iam nō ex gr̄a esset electio. Non g̣ ideo electꝰ est a deo: qz talis futurus erat: hz ex electiōe talis ē factꝰ ita dicēs. Disputās qd elegerit deꝰ in nōdū nato: cui dixit seruitur⁹ eē maiorē: et qd in eodē maiore filio nōduz nato reprobauerit: ad hoc pduxi rōcinationē vt dicerē. Nō g̣ elegit deꝰ opa cuiuscūq̄ in p̄scia q̄ ipe daturꝰ est: hz fidē elegit in p̄scia: et quē sibi crediturū eē p̄scivit: ipm elegit cui spūm sūm daret: vt bona operādo etiā eternaz vitā ꝓsequeret. Ecce hic apte dicit nō ꝓpter opa eū elegisse: hz pp fidē qua euz p̄uidit credīturū: hz qz et in fide meritum est sicuti et in opibꝰ: hoc retractauit dicēs. Nōduz diligētius quesieram: nec adhuc inueneraz q̄lis sit electio gr̄e: de q̄ dicit Aplus. Reliquie p electionem gr̄e salue fient q̄ vtiqz non ex gr̄a si ex meritis p̄cedit: vt iaz qō dat: nō ſm gr̄az: hz ſm debitum sibi reddat potius cū meritis q̄ donet. Perinde qō ꝓtinuo dixi. Dicit.n. idē Aplus. Idez deꝰ q̄ opat oia in oibꝰ. Nusq̄ aūt dcm̄ est. Deꝰ credit oia in oibꝰ: ac deide subiunxi. Qz g̣ credim⁹ nhz est: q̄ hoc bonū operamur illiꝰ est q̄ credētibꝰ dat spūm sūm. ꝓfecto nō dicerē si iaz scirē etiā ipm fidē iter dei munera repiri que dant in eodē spū. Utrūq̄ ergo no

I strũ est pp arbitriũ volũtatis: ꝛ vtrũqz datũ est p spũm fidei ꝛ charitatẽ. Et qđ paulo post dixit. Nostrũ.n. est eũ credere ꝛ velle. Illius aũt dare credẽtib⁹ ꝛ volẽtib⁹ facultatẽ bene operãdi p spũm sc̃m: per quẽ charitas dei diffunditur in cordib⁹ nostris. Verũ est qdẽ: sed eadem regula est ꝛ vtrũqz ipsius est: qz ipse preparat volũtatẽ: ꝛ vtrũqz nostrũ: qz nõ fit nisi volentib⁹ nobis: ꝯ ꝛ meritũ fidei de misericordia dei venit. Non ꝯ pp fidez vel aliq̃ merita elegit deus aliquos ab eterno vel ap-
K posuit gratiam iustificationis in pe: sed gratuita bonitate sua elegit vt boni essent. Vnde Augu. in lib. de predesti. san. Nõ qz futuros nos tales esse pscinit ideo elegit: sed vt essemus tales per ipsaz electionẽ gratie sue: qua gratificauit nos in dilecto filio suo.

¶ Dis videt cõtrariũ qđ alibi ait Augustin⁹.

Dis tamen aduersari vr̃ qđ dicit Aug. sup Malachiaz pphetã vbi scriptuz est. Jacob dilexi. Esau aũt odio habui. Cui vult inquit miserẽ de⁹: ꝛ quẽ vult indurat: sz hec voluntas dei iniusta cẽ nõ põt. Venit.n. de occultissimis meritis: qz ꝛ ipsi peccatores cũ pp gr̃iale peccatũ vnã massaz fecerũt: tñ nõnulla iter eos diuersitas. Precedit ꝯ aliqd in peccatoribus: quo
L ꝯ uis nõdum sint iustificari digni efficiãt iustificatiõe. Et idez precedit in alijs petõrib⁹ quo digni sunt obtusione. Ecce hic vr̃ Aug. dicere: qz ꝛ ipsa dei volũtas qua alios elegit alios reprobat ex meritis pcreat: sed occultissimis. i. pro meritis alios voluerit eligere: alios reprobare: ꝛ qz pro meritis alijs apponit gr̃a iustificationis alijs nõ: vñ obtũdunt. Sed qđ intelligere voluerit ignoraf: nisi forte hoc dicaf intellexisse qđ supra dixim⁹ eum retractasse. Vaz ibidez ẽt quedaz alia pcinue subdit que in lib. retracta. apte retractat: qđ vtrũqz legẽti patebit. Vnde ꝟisile est in pre-
M missis etiã hoc retractasse. Quidam tñ ex eo sensu accipiũt fore dictũ: nõ qz aliqs pdestinet pro meritis: vel iustificationis gr̃am mereaf: sed qz aliquis nõ adeo malus sũt vt mereãtur sibi gr̃az nõ impartiri. Nullus.n. dei gr̃am mereri põt p quã iustificaf: põt tñ mereri vt nõ apponaf vt penit⁹ abijciaf. Et gdem aliq intantũ pfunduz iniquitatis deuenerũt vt hoc mereanf: vt hoc digni sint: alij ꝟo ita viuũt: vt ꝛ si nõ mereanf gr̃az iustificationis: nõ tñ merenf oino repelli ꝛ gratiam sibi subtrahi. Ideoqz dixit in quibusdam pcedere quo digni sint iustificatiõe: ꝛ in alijs quo digni sint N. obtusione: sed hoc friuolum est.

¶ Opinio quoꝛũdã falsa de occultis dei disserentium carnaliter.

Multi vo de isto pfundo querentes reddere rõnez atqz fm cõiecturas cordis sui inscrutabilez altitudinez iudicioꝛ dei cogitare conãtes: in fabulas vanitatis abierũt dicẽtes. Qz aie sursuz in celo peccãt: ꝛ fm peccata sua ad corpora pro meritis dirigunf: ꝛ digne sibi q̃si carceribꝰ includuntur. Jerunt bi tales post cogitatiões suas ꝛ volentes dispntare de dei profundo: versi sunt in pfundũ: dicẽtes: alias in celo añ cõuersatas: ꝛ ibi aliqd boni vel mali egisse: ꝛ pro meritis ad corpa terrena derusas cẽ. Hoc aũt respuit catholica fides pp euidẽtez Apli sniaz qua ait. Cũ nõdum nati essent: aut aliqd boni vel mali egissent ꝛc. Melioꝛ est ꝯ fidelis ignoratia q̃z temeraria scia. Elegit ꝯ quos voluit gr̃uita mia: nõ qz fideles futuri erat: sz vt fideles eẽnt: eisqz gr̃az dedit: nõ qz fideles erãt: sz vt fierẽt. Ait.n. Apls. Misericordiã psecut⁹ suz: vt fidelis essez: non ait qz fidelis erã: daf qdẽ ꝛ fideli: sz data est etiã pri⁹ vt eẽt fidelis. Ita ẽt reprobauit quos voluit: nõ pp futura merita que põuideret: veritate tñ rectissima ꝛ a nostris sensib⁹ remota. P.

¶ Questio.

Sed queritur vtrũ sic dr̃ elegisse quosdã vt boni fierent ꝛ fideles: ita ẽt pceđi debeat reprobasse quosdã vt mali eẽnt ꝛ infideles: ꝛ obdurare vt peccent: Qđ nullaten⁹ concedi opz. Non enim reprobatio ita est cã mali sicut pdestinatio est cã boni: neqz obduratio ita facit boiez malũ: quẽadmodũ misericordia facit bonũ.

¶ An ea que semel scit deus vel prescit semp sciat: prescíat: ꝛ semp scierit vel prescierit.

Preterea cõsiderari opz: vtrũ ea oia q̃ sel scit vl pscit de⁹: semp sciat ꝛ scierit: ac pscíat ꝛ pscierit: an oliz scierit vel pscierit qđ mõ nõ scit vel pscit: De pscia prio rñdemus dicentes multa cũ pscisse que mõ nõ pscit: cũ enim ei⁹ pscia nõ sit nisi de futuris: ex quo illa q̃ futura erãt pñtia fiũt vl ptereunt: sub dei pscia esse desinunt: sub scia ꝟo semp sunt. Prescinit ꝯ de⁹ oia ab eterno que futura erãt: neqz prescire desinit: nisi cuz futura cẽ desinũt. Neqz cũ pscire dsinit aliq̃ que ante pscíebat minus ea noscit q̃z ante cognoscebat. Non enim dr̃ ex defectu scie dei qz Q

A aliqūs prescierit aliqñ que modo nō prescīat: ſz ex rōne ꝟbi qō est prescia. Prescire enim est ante scire aliqd cū fiat. Ideoqz nō pōt dici deus prescire: nisi ea que futura sunt.

¶ Dic de scia dicens deū semp scire q̄ sc̄l scit.

De scientia aūt alr dicim⁹. Scit eni de⁹ semp oia que aliqñ scit: oēz.n. sciaz quā aliqñ bz semp habuit: ⁊ bz ⁊ bēbit. Ad ꝟ aūt opponē ita. Sic ſz sciuit būc boiez nasciturū qui nat⁹ est: mō nō scit eū nasciturū. Sciuit g̃ aliquid qō mō nō scit. Item sciuit mūdū eē creādum: B mō nō scit eū esse creandū. aliqd g̃ sciuit qō mō nō scit: ⁊ alia bꝰ infinita dici pñt. Sed ad hoc dicimus: q̄ idez de natiuitate bui⁹ hois: ⁊ mūdi creatiōe nūc etiā scit qō sciebat añq̄ fierēt: ſz tūc ⁊ nūc hāc sciaz ei⁹ diuersis exp̄ssi mi ꝟbis oz. Vlaz qō tūc futurū erat: nūc p̄sentiū est. Ideoqz ꝟba cōmutāda sunt ad ipm designāduz. Sicut diuersis tp̄ib⁹ loquentes candē diez: mō per ꝟ aduerbiū cras designamus duz adhuc futura est: mō p̄ hodie dum p̄ns est: mō per heri dū p̄terita é. Ita antecz̄ crearet mūdus sciebat deus būc creandum: postq̄z creat⁹ est scit eū creatū: nec est ꝟ scire C diuersa: sed oino idez de creatiōe mūdi. Sic antiqui patres crediderūt cbm nasciturū ⁊ moriturū: nos aūt credimus eū natū ⁊ mortuū: nec tñ diuersa credim⁹ nos ⁊ illi: ſz cadē. Tempora.n. vt ait Aug. variata sūt: ⁊ ideo ꝟba sunt mutata nō fides. Indubitāter ergo teneamus deū semp oia scire que aliqñ scit.

Si autem querimus ꝛc. Postq̄z determinauit Magister de predestinatiōe qd sit: hic ipālr determinat de causalitate eius. Et duo facit. q̄z p̄mo facit qō dictū est. Scōo: q̄z p̄destinatio aliq̄ mō sumpta ad prescīaz vl ad sciaz reduci ꝟ q̄stā qōnes circa diuā p̄sciaz ⁊ sciaz mouet. z° ibi ⌊ Preterea p̄sideranda.⌋ ¶ Circa p̄m duo facit. q̄z p̄mo circa causalitatē p̄destinat⁹ ⁊ obdurationis q̄ est ei⁹ oppm̄ deter⁹ vitatē. Scōo assignat circa eā quasdaz falsas opiones. z° ibi ⌊ Opinati sunt tñ.⌋ D ¶ Circa p̄m duo facit. q̄z p̄mo dicit miaz siue gr̃az que est effect⁹ p̄destinat⁹ nō cadere sub merito: obdurationez tñ q̄ aliq̄ mō pōt dici effect⁹ reprobatiōis sub merito cadere. Scōo ex ꝟ colligit opa nr̃a nō eē cām p̄destinatiōis: q̄ si effect⁹ p̄destinat⁹: vt miaz vl gr̃a nō pōt cadere sub merito ⁊ nō causaī ab opib⁹ nr̃is: q̄z tūc gr̃a nō esset gr̃a: multomin⁹ ipsa p̄destinatio que eterna sub merito cadere pōt: cui ſz ipsa reprobatio eterna nō cadat sub merito: obduratio ꝟo sub merito cadere pōt: q̄z cū hō suo derelict⁹ ar⁹ possit male agere: per mala opa sua pōt eē cā ḡre indurē. z° ibi ⌊ Ex his apte.⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Opinati sunt.⌋ assignat q̄sdam falsas opiones assignātes cāz electiōis ⁊ approbatiōis diue. Et duo facit⁹m q̄ diuersi alij conati sunt assignare cāz. Scōa ibi ⌊ Multi ꝟo.⌋ ¶ Circa p̄m duo facit. q̄z p̄mo ostēdit aliquos dixisse cāz electiōis diue eē futurā fidē nō futura opa. Scōo adducit ꝟba Aug. q̄ videnī dicē futura opa electionis diue cāz existere. z° ibi ⌊ Dic tñ aduersary.⌋ ¶ Circa p̄m duo facit. q̄z p̄mo dicit q̄sdā oplatos fuisse deū Jacob elegisse: q̄z sciebat ipm talez futurū q̄ in eū crederet ⁊ bnī⁹ pōnis dicit aliqñ fuisse Aug. q̄ dixit deuz nō elegisse pp opa aliquā: vt q̄z p̄sciret ipz bn̄ opaturū ſz pp fidē: q̄z p̄scīuit ipz crediturū. Scōo dicit Aug. hāc opionē retractasse: q̄z cū in fide sit aliqō meritū: electio diua ⁊ sua gr̃a sub merito caderet. Nā ⁊ ipsa fides iter dei munera cōputanī. nā si credere ⁊ velle est nr̃z: incipiū nō fit sine volūtate nr̃a: est ēt ⁊ a deo: inquātuz de⁹ in nobis talia opaī. Sola igit mūa diua electi sumus: nō pp nr̃a merita vel opa. z° ibi ⌊ Sed q̄z in fide.⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Dic tñ. Josēdit Aug. aliqñ sensisse electōēs diue. eē cāz occulta merita nr̃a q̄ de⁹ ab eterno p̄uidit. Et tria facit. q̄z p̄mo recitat hāc pōnez Aug. dicēs eā aduersari bis q̄ dicta sūt. Scōo dicit se ignorare qd Aug. intelligere voluerit: tamī credibile est p̄dicta ꝟba posita in libro retractationū: Augu. hāc pōnez retractasse. Tertio adducit pōnez quorūdam volentiū exponere dcā ꝟba Aug. quoz expōnez appellat fruolaz ⁊ inanem. z° ibi ⌊ Sed qd intelligere.⌋ 3° ibi ⌊ Quidaz tñ ex eo.⌋

¶ Tunc sequitur illa pars ⌊ Multi ꝟo.⌋ in qua adducit aliū modū assignādi cāz: q̄re alig eligunt̄ ⁊ alig reprobant̄: dixerūt. n. qdā ab initio oēs alas sil̄ creatas esse ⁊ in celo fuisse p̄uersatas: ⁊ ex bona merita vel mala que ibi gesserūt ad corpa directas eē: ⁊ tria facit. q̄z p̄mo hāc pōnez recitat. Scōo eā ꝓbat: q̄z dictū est. Jacob dilexi. Esau aūt odio habui: cū nōdū aliqd boni aut mali egissent. Tertio q̄rit: vtruz reprobatio sit cā q̄re mali sint: ficut electio est cā q̄re sint boni: ⁊ soluit q̄ nō codez mō reprobatio est cā mali: sicut p̄destinatio est cā bōi. z° ibi ⌊ Hoc aūt respuit.⌋ 3° ibi ⌊ Sz q̄rit vtrū.⌋ Deinde cū dicit. ⌊ Preterea p̄sideranda.⌋ mouet q̄sdam qōnes de scia ⁊ p̄scia diua: ⁊ duo facit. q̄z p̄mo q̄rit: vtrū qō deus semel scit semp sciat: ⁊ qō sc̄l est ab ipso p̄scitū semp sit p̄scitus. Scōo rndet ad quesita. z° ibi ⌊ De scia p̄mo.⌋ ¶ Circa qō duo facit. q̄z p̄mo rndet ad qōnē factā de scia dicēs: qō sc̄l est a deo p̄scitū nō semp est p̄scitū: q̄z quādiu est futurū pōt dici p̄scitū. postq̄z aūt p̄ns vl p̄teritū: nō viteri⁹ est p̄scitū. Scōo p̄cq̄t qōnez de scia. ibi ⌊ De scia aūt.⌋ Et duo facit. q̄z p̄mo ostēdit deū nō semp scire qō sc̄l scit: q̄z scit aliquē nasciturū. cū aūt natus est nescit ipz viteri⁹ nasciturū. Scōo soluit dicēs res ipsas variari: sciaz aūt dei inuariabilez eē: p̄ qō, qō de⁹ sc̄l scit semp scit: ſz ipsa rpa varient. z° ibi ⌊ Ad hoc dicimus.⌋ in quo terminat̄ ista lectionis ⁊ distōnis.

Magister in p̄ti distōne de duobus tractare vī. vz. de diuina electiōe ⁊ de diua scia. ideo de his duob⁹ ḡrem⁹. ¶ Circa p̄m ḡremus duo. p̄mo: de ipa diua electiōe. Scōo de causalitate ei⁹. ¶ Jtez circa p̄m querem⁹ duo. p̄mo: vtrū in deo cadat electio. Scōo de ordine electionis ad p̄destinationē.

¶ Utrum in deo cadat electio. Arti. I.

Dprimū sic p̄cedit. Ut q̄ in deo nō cadat electio: quia ſz Dath. lib. q. c. zz. eligē est nāe ignorātis: sed in deo non cadit aliq̄ ignorātia. g̃ in eo non cadit aliq̄ electio. ¶ P. Fm eundē lib. q. c. z4. semp electionē anteced̄t p̄silii: ſz p̄siliari vt ipe dicit eo. lib. c. zz. est de eo qō nescit: q̄z nullus cōsiliat de his

L

que nouit.cū igit de⁹ oia cognoscat:in eo nō cadit cōsilium:sz electio nō est sine ꝓsilio.s. precedēte. igit in deo nulla cadit electio. ¶ P. vt pōt bēn a ꝓbo 3° etbi. electio est q̄si ꝓlo ꝓsilio:sz B nō ꝓuenit nisi bis g intelligunt cū discursu:qz illu ꝑpe ex ꝑmissis ꝓcludūt g cū discursu intelligūt.cū igit intelligere cū discursu deo nō ꝓueniat/ electio in deo nō cadet. ¶ P. Ur saltē q ab eterno de⁹ nō elegerit aliquos:qz electio regrit mltitudinē. cū igit creatura in creatore nō sit aliud q̄ creatrix essentia:ab eterno oia erāt vnū:qz erāt idē qō ipse de⁹. nō g tūc electio deo ꝓuenire poterat. ¶ P. Dno.3° de di.no.vult q de⁹ se bēat eq̄lr ad oia.g̃ si alig eligunt:t alig reprobāt:nō nō est ex pte dei:qz ad oia eq̄lr se bz:sz ex pte eoꝝ g dinā influētiā recipiūt.cū igit ab eterno nō esset dīa inter boies:qz nō erāt ab eterno:de⁹ eos nō elegit.

K

In cōtrariuz est:quia dr ad Ephe.p. q elegit nos in ipso aī mūdi ꝓstōnez.nō igit deo solus cōpetit eligere:sed etiam eternalr:t ante mundi ꝓstōnem dicit aliquos elegisse.

Rñdeo dōm q electio vr̄ ꝓsupponere ꝓsiliuz.igit de electiōe z^r est loquēdū:sicut t de ꝓsilio. Sunt aūt in ꝓsilio duo ꝓsideranda. ꝓmo ingestio t rōcinatio. Scdo post rōcinationē t ingestionē quodāmodo firma cognitio. Si g ꝓsideram⁹ ꝓsiliū rone ingestionis t rōcinationis:sic in deo nō cadit cōsiliū:qz sic accepto cōsiliari:est soluz nāe ignorātis:t sic nō est in deo ꝓsiliū sic acceptū:sic nō est in eo electio q̄ tale ꝓsiliuz ꝓsupponit.t qz Dam. sic diffinit ꝓsiliū.z.lib.c.zz. q est appetitus ingestiu⁹:nō a deo t ꝓsiliū t electionē sequētē ꝓsiliū tale negat dicēs:talia attribuēda eē ignorāti nāe. Si vo ꝓsideram⁹ ꝓsiliū nō rone inquisitiōis:sz rone firme cognitiōis. Sic dicim⁹ deū oparī oia fm ꝓsiliū volūtatis siue qz oiuz firmā cognē bz sic in eo cadit tale ꝓsiliū:sic t electio ꝓsupponēs firmā cognez nō discursuz t ingestionē ei ꝓuenire pōt. Narrat aūt ꝓbs multa in li.etbi. de electiōe iter q̄ possum⁹.5.accipe:pp q̄ ꝑt nobis dīna electio aliq̄lr inotescē. ¶ Primū est q electio nō est finis:sz eoꝝ q̄ sunt ad finē: vt dr 3° etb. Naz nullus eligit sanitatē vel felicitatē:eligit tñ ea p que possit fieri sanꝰ siue felix. ¶ Scdo: electio est solūmō bonoꝝ. vñ t in eodē.c. scribit q elegim⁹ gdē q̄ maxie scim⁹ bona existentia. ¶ Tertio:nō est eternoꝝ t eoꝝ q̄ nō ꝑnt alr se bīe:qz sic nullus ꝓsiliat de eternis:ita nec eterna sub electiōe cadūt vel ea q̄ nō ꝑnt alr se bīe. ¶ Quarto nō est eoꝝ q̄ fūt a fortuna:qz sic nullus ꝓsiliat de thesauri inuentiōe:ita t nullus talia eligit.naz qō est ꝓsiliabile nō est eligibile. ¶ Quinto:facta t ꝑterita sub electione nō cadunt. vñ dr 6° etb.c.z.q nihil faīn est eligibile:qz nullus eligit ilion captā fuisse.nec ꝓsiliat aliquis de facto. ¶ Possemus aūt t si vellem⁹ addere sextū. vz.q electio subsignationē t sepationez ipoztat. vñ t 3° etb.c.5. scribit q electio est cum rone t intellu subsignare qō t ipm nomē designat. Dec aūt ad dīna transferētes dicam⁹ deū aliquos eligē inq̄ntū eos fm cognez t intellm ab alys separat:qz vt vlrio assignatuz fuit electio ipoztat separationē. bō aūt sepatio t electio. ꝓmo est re" eoꝝ q̄ sunt eiusdē gñis:siue q̄ ordinant ad vnū finē. Scdo est soluz bonoꝝ. Tertio nō est re" ipsius dei:sed re" creaturarū. Quarto electio ꝓsupponit electoꝝ cognez firmā. Quinto t vltio bō electio pōt esse eterna t temporalis. Nam vt ꝓmo dicebat:electio est eoꝝ que sunt ad finē: opz ergo multa ordinari fm aliquē moduz ad aliquem finē:t de illis multis aliqua eligere ad finē. aliq̄n igitur deus per electionē nō separat vel non eligit rōnalia ab irrationalib⁹:eo q rōnalia cū irrationalib⁹ nō ordinēt ad gliam:ad quē electi eligunt:sed solum eligit rōnalia a rōnalib⁹: t ex hoc manifestuz est primū. vz. electionē tm esse respectu eoꝝ que sunt eiusdez generis. Secūdo vt dicebat electio est soluz bonoꝝ.sz ergo mali separētur a bonis t econuerso: soli tamē boni dicunt electi:ga electio tm bonoꝝ est. Tertio nō est eternoꝝ t eoꝝ que nō possunt se aliter habere:t qz deus bonitatē suam nō pōt nō velle omnē aliam bonitatē pōt velle t nō velle respectu sui/electionē nō habebit: sz respectu alioꝝ qō tertio declarāduz dicebat. Dec etiam veritas ex eo qō ꝑmo de electiōe dictū fuit declarari pōt q electio non est finis:sed eoꝝ que sunt ad finē. deus igit eligit alia t nō se. Quarto vt tangebat electio non est eoꝝ que sunt per accidēs:t ꝑter intētionē. Et qz opz intentionē eligentis versari circa electa cū hoc absq̄ cognitione esse nō possit/de⁹ electoꝝ certaz cognitionē bz nō casualem vel fortuitā. Quinto dīna electio pōt esse eterna t tēporalis. Nam vt dictū est:electio nō est ꝑteritoꝝ vel futuroꝝ.oupl'r ergo aliqs pōt eligere:vt fm ꝓpositū voluntatis suę vt ex eo q in intētiōe sua alia ab alys separat: vel fm executionē opis cū actualr separat electa a non electis. ꝓmo mō de⁹ eligit eternalr: qz ab eterno fm ꝓpositū volūtatis suę electos ab alys separauit. Secūdo modo eligit tēporalr inquātuz aliquos vel a petō originali vel actuali per collationē gr̄e separat:vel ēt aliquē a cōi statu boiuz separat ipm in prelatū eligendo. Pōt igit electio dīna nō soluz eē tēporalis s; eterna:cū sit futuroꝝ t nō sit 3 rōnez creaturaꝝ ab eterno fuisse futuras. Pz igit electionē in deo esse t qualiter.

Ad primū dōm q in deo nō est electio que consequit ꝓsiliuz fm q ꝓsiliū rōcinationem t inquisitionē importat:qz hō eligere est nāe ignorantis:sed est in eo electio que sequit cognitionē firmā vt ostensum est. Et per hoc pz solutio ad z^m t 3^m:qz arguūt de electiōe ꝑsupponēte ꝓsiliuz ꝑt ꝓsiliū inquisitionē t rōcinationē importat. ¶ Ad 4^m dōm q si ab eterno nō fuerunt multa fm esse qō bñt in natura ꝑpa fuerunt:tamē multa fm esse qō habent in cognoscente: quia deus ab eterno vidit quicqd fiendum erat in tpe fm esse ꝑprie nature:ita q rebus accipientib⁹ eē nihil scientie diuine accreuit:t sufficit sic multa ab eterno ponere:ad hoc q de⁹ ab eterno elegerit. ¶ Ad 5^m dicēduz q deus se habet equalr ad oia ꝑsuppositio ordine t dispositione rerū. vnde cōsueuit distingui duplex habitudo ad creaturas. Una que respicit primā distinctionez rerum:t fm hāc deus nō se habet equalr ad oia:sed fm ordinē sapiētie siue diuersis rebus diuersas naturas instituit. Alia habitudo est fm quā rebus iam dispositis t fm naturā suaz ordinatis ꝓuidet.t quātuz ad hāc habitudinē dicit deus se habere equalr ad oia inquātum cuilibet ꝓuidet fm suaz ꝓportionē:sicut sol quātuz est de se equalr calefacit oia:attamē quia in rebus sunt diuersi gradus aliqua magis calefiunt a sole:t aliqua minus:fm q sunt magis t minus disposita ad recipiēduz solis influentiā:sic deus quātum est de se equalr omnibus influit: attamē res hō influentiā inequaliter suscipiunt ꝓpter diuersos gradus existentes in ipsis. Sed si vlterius quereret vnde sumpsit ordinē ista diuersitas graduum. Dicēdum esset q ex ordine diuine sapiētie:fm quā deus diuersis reb⁹ diuersos gradus ididit. Si igit reprobatio t approbatio sumuntur ꝓ prima rerum distinctione: tunc argumētum peccat in materia: quia fm hanc habitudinez de⁹ equaliter nō se habet ad oia. Si autez sumuntur nō ꝓ prima distinctione rerū:sed ꝓ reb⁹ iaz dispositis:nūc etiā assumit falsa t peccat in

N

O

P

Electio l uo nō ꝓsupponit ꝓsiliū ignotū: sed cognitū firmatuz.

Q

Ponit medius dē q deus ad eē̄ se habet instituendo: vt dicit bē doct. nec fm quod natuz magis solicitus est vel mouet quę ad nobilioꝝ finē ordinant: nos sic arguit dīs simp' videtur esse sollicit⁹ vt quos nutriat quāto magis nobis ꝛc. sed eē̄ bis q ad vnū finē ordināt sic spēz vel se bz eē̄ fm gradēm eē̄ntiarū artificialia t. fz q ponentem nō geometrizat sic intelligit bo ctor: t pz ex verbis sua.

Contra 2^m s. ingnauā t firme cognitā sine ingnōe. Sīr duplex ē electio.

Contra scdo modo.

Qz electio nō est finis.

Qz est solum bonoꝝ.

Qz nō est eternorum.

Qz nō est fortuitoꝝ.

Qz nō est singularium.

Qz est subsignatio vel separatio.

M

mã:qz ḃer ipſas res laz eſt aliq̃ diſſiction:t ſi nõ ſm eſſe nãe ꝓpriꝰeſt niſi ſm diuinũ ꝓpoſitũ t eius preſciaz.

¶ Utrũ electio ꝑdeſtinatione precedat. Arti. II.

SEcundo queriꝰ vtrum electio ꝑdeſtinatione ꝑcedat: Et vi q nõ:qz aliqd eligitur ex eo q ḃz rõnez boni:ſz nõ ḃz rõnem boni niſi ex eo q ꝓſequit̃ finẽ t bonũ. Si igit̃ dirigẽ aliqd in finẽ eſt ꝓus q̃ finẽ cõ ſeq̃:ꝑdeſtinatio que dicit directionẽ in finẽ eſt ꝓz electiõe q̃ vi ipoztare finis cõ ſecutionẽ. ¶ P. Electio vocatione quãdaz ipoztat:quia ex B aliq eligunt̃ a deo:qz ſm diuinuz oppoꝰ ad aliqꝺ ſpãle vocant̃:ſz vocatio ꝑdeſtinatione ſegit̃: qz Aplus ad Ro.8. ꝑdeſtinaꝯ aſſ vocatione ordinat. dicẽs quos ꝑdeſtinauit, hos t vocauit.g tẽ. ¶ P. Electio ẽ actꝰ volũ tatis. Naz ſic̃ finis t ea q̃ ſunt ad finẽ ſunt volũꝰ oẽz t ea circa que vſat volũtas:ſic eligẽ t velle ad volũtatez ptinent:cũ volũtas ſit finis electio eoz q̃ ſunt ad finez: ſicut oꝛ 3° erbiẽ.ſz ꝑdeſtinatio eſt actꝰ intellus:eo q dirigere qꝺ per ꝑdeſtinatione ipoztat ad rõnez ptineat.cũ igit̃ actꝰ intellꝰ ꝑcedat actuz volũtatis ſicut foꝛ° ꝑcedit inclinatione ad foꝛm/ꝑdeſtinatio erit ꝓz electiõe. ¶ P. Predeſtinatio ſupra ꝓſciam vi addere volũꝯ ſalutis: ſz electio ſupra ꝓſciaz B etiã addere vi:qz quos deꝰ eligit ſaluari vult.ergo ꝑdeſtinatio eſt idẽ q electio, nõ g electio ꝑcedit cã:cũ idez ſetm nõ ꝑcedat.

In cõtrariuz eſt:qz cuz electio ſeparionẽ ipoztet t deꝰ nõ oẽs predeſtinet ſine nõ oẽs dirigat:ꝓus opz eũ ſepare dirigẽdos a nõ dirigẽ dis q̃ dirigat illos:t qz electio ipoztat ſeparationẽ:ꝑdeſtinatio directionẽ:electio ꝑdeſtinatione ꝑceꝺet.

Rñdeo oẽz q oia q̃ in deo ſunt ḃñt eẽ vnũ cũ deꝰ ſit ſumme ſimplex:t ideo oẽs ḃꝰ diui actꝰ vt in deo ſunt realr differre non ꝓñt. Sed eoz vita eſt ſoluz ſm intellm:t qz ꝓus t poſteri⁹ diſtõẽ ꝓſupponũt ſolus ſm modũ intelligẽdi:ꝓus t poſterius ibi aſſignare poſſum⁹:t q̃tũ ad talez añceſſionẽ dicẽ poſſumꝰ q electio ꝑdeſtinationẽ ꝑcedat.nam vt in arguẽto tãgebaz. Si aliqs aliq̃ dirigẽ vellet t alia nõ dirigẽ niſi ſeparet dirigenda a nõ dirigẽdis:caſualr ſoluz dirigẽda dirigeret:t qz reſpectu dei nihil eſt per accidens nec caſuale: ſed oia ſubſunt ordini ſapiẽtie ſue: ſequit̃ q ꝓus eligat aliquꝺ t poſtea dirigat ſine predeſtinet.

¶ Et vt melꝰ appeat quo ḃꝰ actꝰ diui ordinationẽ quãdaz ḃñt. Notãduz q ꝑ ſta ſe ḃñt q ordiné. vz. diſpoſitio/ electio/dilectio/liber vite/ꝑdeſtinatio/vocatio/iuſtificatio t ꝓmiatio. Naz diſpoſitio ꝑcedit dilectionẽ: accipiẽdo dilectionẽ:ſm q deꝰ vꝺ bonos diligere: malos aũt odire. iuxta illud Mal.ꝑ. Jacob dilexi. Eſau odio habui. Naz talis dilectio nõ eſt aliud niſi ſm q deus ſuis amicis vult bonũ gre t glie. cũ igit̃ diſpoſitio vniuerſi attẽdat ſz gradus nãz:ſm q aliq̃ creature ſz nãz ſuã ſunt ſupiores aliq̃ iferiores. dilectio aũt vt B de ea loquimur:attẽdat inq̃tũ deꝰ nõ vnifoꝛ ſua dona cõicat: ſz aliqꝺ ſuã graz tribuit.aliqꝺ aũt non:diſpoſitio ꝑcedit dilectionẽ ſic acceptã ſic nã ꝑcedit graz t cõe ſpãle. Dilectio aũt ꝑcedit electionẽ. Naz in deo t in nob eſt ordo 3uꝰ: vt qz volũtas nra inclinat ad volendu ex exteriori bonoꝛ ꝓus elegimꝰ aliqꝺ bonũ q̃ velimꝰ ipm bonũ nobis vel alteꝛ:t qz diligẽ idẽ eſt q velle bonuz:ꝓus eligimus q̃ diligamꝰ ſiue acciꝑiamꝰ dilectionẽ pro dilectõe ꝓcipiſcẽtie ſine amicitie:ſz deus ꝓus diligit q̃ eligat:qz cũ diuina volũtas nõ inclinet ad volẽduz ex exteriori boꝰ t qz res eſt bona deꝰ eã diligat:ſed magis qz res diligit bona exiſtẽcũ eligibile ḃeat rõnez boni: ſm modũ intelligẽdi deꝰ ꝓus vult nobis bonũ q̃ nos eligat:qz cum nõ ſimus boni:niſi qz vult nobis bonũ:nec ſumus eligibiles:niſi qz ſumꝰ boni:deꝰ nos nõ eligit niſi qz vult nobis bonũ:g ipm velle bonũ ſiue ipz diligere:in deo ſm modum intelligẽdi electionẽ ꝑcedit. Electio aũt ꝑcedit libũ vite. Nã liber vite nihil eſt aliud niſi diuina cognitio firma t certa reꝰ eoz g debẽt dirigi t deſtinari ad vitã. Sz cũ aliq dirigant̃ t aliq nõ ſm modũ intelligẽdi ꝓus eſt ſepario dirigẽdoꝛ a nõ dirigẽdis q̃ ſit notitia dirigendoꝛ ſiue ꝓſcriptio ipſoꝛ q̃ vꝺ liber vite. Dꝰ autem liber vite ꝑcedit ꝑdeſtinationẽ. Naz vt ſupius dicebaz electio t liber vite t ꝑdeſtinatio ſm modum intelligẽdi ḃñt ordiné ſicut electio t ꝓſcriptio t directio bellatoꝛ adinuicẽ ordinant̃. deꝰ.n.cũ velit aliquos deſtinare ad vitã ꝓus eos eligit.ſcḃo quodãmodo metapboꝛice eos ſcribit ḃñdo dirigẽdoꝛ firmã notitiaz:t ḃꝰ firma notitia vꝺ liber vite:qz ibi ſcripti ſũt vel repñtant̃ q debẽt deſtinari ad vitã.poſtea aũt eos ſic electos t ꝓſcriptos ſz ꝓpoſitũ ſiue ad vitã deſtinat. igit̃ electio ꝑcedit libũ vite:t liber vite ꝑdeſtiꝰ. ꝓdeſtinatio aũt ꝑcedit vocaꝰ:accipiẽdo vocaꝰ pro ipſa executiꝰ ꝑdeſtiꝰ ſiue pro collatiõe gre. Naz tũc deꝰ nos ad ſe vocat cuz nobis ſuã graz tribuit. Naz cũ ꝑdeſtinatio ſit eterna talis vocatio tpalis ꝑdeſtiꝰ vocatione ſic accepta ꝑcedit ſẽ eternũ tpale. Nec aũt vocatio:ſz ſit idẽ realr q iuſtificatio:differt tñ rõne: vt dicat̃ ḃꝰ vocari inq̃tũ ꝓficit in graz dicat̃ iuſtificari q̃tũ ad id qꝺ ex gra ꝓſeqt:eo q effectꝰ gre ſit iuſtũ facẽ. vñ vocatio ſm rõnez iuſtificationẽ ꝑcedit:ſz ei realr idẽ exiſtat. Uocatio ât t ẽt iuſtificatio ꝓmiatione ꝑcedũt:qz ꝓus ẽ ifuſio gre q̃ adeptio glie:t tꝰ ꝓus eſt iuſtificatio vel vocatio q̃ ꝓmiatio: ſiue q̃ magnificatio (vt ipſam ꝓmiationẽ t adeptionẽ glie magnificationẽ vocem⁹.) vñ ad Ro.8.dr. quos ât ꝑdeſtinauit,hos t vocauit:t quos vocauit,hos t iuſtificauit. quos ât iuſtificauit,illos t magnificauit. ꝓz g̃ quo ꝑdeſtinatio t electio ſe habeãt adinuicẽ t qualr ad alia.

Ad primũ vꝺz q electũ ad dirigẽdũ in finẽ ſiue in boꝰ:nõ oz eẽ boꝰ ex eo q actualr ḃeat finẽ vl boꝰ in q̃ dz dirigi:ſz ſufficit q in eo ſit aliq̃lr poſitus ad ꝓximuz tale boꝰ:nõ prius eligat q̃ dirigat in ipm boꝰ vl ꝓſequat ipz. ¶ Ad 2m vꝺz q vocatio nõ ꝓprie eſt ipa electio:ſz eſt q̃ſi q̃dã executio electiõis:t qz talis executio qꝺ tpale ipoztat:accipiẽdo eã vt de ea loquit̃ Aplus: vel vt de ea locuti ſumꝰ:nõ eſt inconueniens ꝑdeſtinaꝯ vocaꝯ ꝑcedere:ſz electio ꝑcedat ꝑdeſtiꝰ. Uel die poſſumꝰ q electio duplex eſt,tpalis t eterna: t ſz electio tpalis ꝑdeſtinaꝯ ſequat̃:qz ꝓus aliqs ꝑdeſtinat̃ q̃ actualr t ſm executionẽ operis ab aliꝰ ſeparetur:electio tñ eterna ꝑdeſtiꝰ ꝑcedit: t ḃꝰ vocatio q̃ ꝑdeſtiꝰ ſegit̃. ſi eſt idẽ cũ electiõe:eſt idẽ qꝺ electio tẽporaliſnõ qꝺ electio eterna:attñ nec ꝓpe eſt idẽ qꝺ talis electio:ſz aliq̃ mõ ſit diuꝰ electionis executio. ¶ Ad 3m vꝺz q ꝑdeſtinare nũq̃ noiat actũ itellꝰ abſ ſũptuz. Sz vel noiat actũ volũꝰ in ordie ad notionẽ vel noiat actũ itellꝰ in ordine ad volũꝯ:t qz nõ noiat actũ itellect⁹ ſimplr:nõ eſt inconueniẽs aliqꝺ actũ volũꝰ vt electionẽ ꝑcedere ḃꝰ actũ itellꝰ. ¶ Ad 4m võm q ꝑdeſtinatio nõ eſt idẽ q electio. Et ad formã arguẽdi võm q alr ſupra ꝓſciaz addit volũꝯ ſalutꝰ electio.alr ꝑdeſtiꝰ: qz electio ſupra ꝓſciaz addit volũꝯ ſalutis inq̃tũ ſalutẽ dicit nõ ſaluãdis ſepanꝯ ꝑdeſtinatio vo addit volũꝯ ſalutis inq̃tũ ḃꝰ ſaluãdi ſm diuinũ ꝓpoꝰ dirigunt̃ in vitã:t qz nõ eſt idez ſepare aliquos ab aliꝰ t dirigẽ eos in finẽ:imo ḃꝰ ſepario directionẽ ꝑcedit:electio non eſt idem q predeſtinatio ſed precedit eam.

B Vide in ſecundo ſententiarum Joannis de Imola multa de potentia etc. De electione.

De libro vite.

F

De ꝑdeſtinatione.

De vocatione.

De iuſtificatione.

De premiatione.

G

H

A Ad eſt ſm ea q̃ intelliguntur in illo: t quia diuerſa intelligit q̃ nõ depẽdẽt ab intellu:ideo ḃñt ordiné ẽt ꝓter intellm. Naz intellꝰ capit q̃q̃z pro obo intellecto ſicut in iſti comedere q cibo q eſt obm actꝰ comedẽdi Jo. 4. num quid aliqs ei attulit mãducare. Licet:qz actꝰ eſt immanens non põt alteri dari.

B

C

D Vide ordinez iſtoz. 8. ſ. diſpoſitionis/dilectionis/electionis/iſtis vi de/predeſtinationis/vocationis/iuſtificationis/t ꝓmiationis adinuicem in deo. De diſpõne. De dilectõe q̃ ꝑcedit electionem.

I Qō 1ª. Heinde queritᵉ de causalitate predestinatiōis. ¶ Et circa hoc queremᵒ duo. Primo: vtrum predestinatio habeat cām vel solum sit cā nō habens causaz aliam. Secundo: vtrum possit sumari precibus sanctorum.

¶ Utruz predestinatio habeat cām. Articu. I.

Rho. in sē pn. 21. q. 5. Et in. q. de veri. pn. 6. q. 2. Et Hen. 4. quol. q. 19.

AD primū sic procedit. Ut q predestinatio habeat cāz. naz deᵘ nihil irrōnabiliᵗ agit. Si g hūc predestinat et aliū nō predestinat: opz hoc actū rōnale eē et aliqua rōne fieri: sz assignare rōnez alicui est assignare cāz illi. igit predestinatio cāz hz ex quo rōnabilis est. ¶ P. super illo Malac. p. et bi in lra. Jacob dilexi. Esau aūt odio habui. dicit Aug. deᵘ cui vult miserē: et que vult indurat: sz hec volūtas dei iniusta esse nō pōt. venit. n. de occultissimis meritis. g aliqd est predestinatiōis cā: qz merita nra. ¶ P. Unus pōt mereri alteri grāz pmā: sed qua rōne pōt ei mereri pmā grām pōt ei mereri et finalez: sz ex eo q aliqs hz finalez grām est predestinatᵘ. g predestinatio cadit sub merito. igit hz cāz. ¶ P. Jā ad qō predestinantī predestinati, est glia eterna: sz talis glia cadit sub merito: qz hī operādo vitā eternaz meremur. igit et predestinatio sub merito cadit et cāz hz.

K

In cōtrariuz est Magr g ait q nec predestinationis nec predestinationis effectᵘ causam inuenire possumus.

Rñdeo dom q circa rōnes predestinationis fuerūt diuerse sñie. naz gdā ex ipsis operibᵘ cām predestinationis assignare voluerūt.

L

Quinq; opiones de cā predestinationis.

¶ Quidā vo p oēz modū negauerūt eiᵘ cām. Qui vo ex ipsis opibᵘ assignaᵗᵘᵐ cāz. 5. primi sī. Naz gdē videtes diuinā volūᶜᵉ iniustā eē nō posse: dixerūt diuinaz predestinacionem puenire ex occultissimis meritis: credebāt. n. ingratē et iniustitiā eē apō deū si vnū predestinabat et nō aliū: vī vni pponebat grāz tribuere et nō alij: nisi hoc puenīret ex meritis eoz qbᵘ grām prebebat: et hō pōnis aliqñ visus est fuisse Aug. qui vt bi in lra dixit voluntatē diuinam qua vnū saluat vel saluare pponit puenire ex occultissimis meritis: qz iniusta eē nō pōt. Sed ista positio repugnat vbis Apli. qui ad Ro. 9. repetēs qō scriptū est. Malac. p. Jacob dilexi. Esau aūt odio habui. ait hoc eē sm electionē et dei ppoᵐ nō ex operibᵘ. igit merita nra vel opa exītia in diuina prescia: predestinationis cā esse nō pōt: sz soluz diuū ppoᵐ vī eē huiᵘ rō. Uerba autem Aug. indigēt pio intellectore. Uel dom vt Magr in lra vī sentire q Aug. illaz sniaz retractauit. Nā idem Aug. in de predestinatiōe scōz plane negat merita nra eē predestinationis causaz dicēs. Taceat humana lingua nec prius in predestᵒᵉ demeritis extollat: et subdit q diuine

3

M

2ª opio

voluntatis est bona nō humane fragilitatis meritū.

¶ Scōi hāc etiā protulerūt sniaz alio motiuo motī credederūt enim grāz sub merito cadere: ideo cāz qre deᵘ vni grāz tribuit et nō alij opa suscipiētis grāz assignabāt dicentes: qz hic meret grāz suscipere et nō ille: et hō pōnis vī fuisse Pelagius. Sz sic dicētes ignorāt viz vbi. Nā si aliqs posset grāz pmereri: tūc grā q sibi daret esset ei debita: sz qō est debitū nō est grā. Si igit simplr loquēdo grā caderet sub merito: grā nō esset grā.

3

3ª opio

¶ Tertij aūt etiā et alio motiuo moti dixerūt opa nostra esse cāz tributionis grē. Posuerūt. n. alias a pn° creatas: et in alia vita cōuersatas fuisse: et sm bona opa vl mala que ibi gesserūt deᵘ aliqb grāz tribuit et non alijs. Ista positio di fuisse Origenis. Magr tū eam in lra recitat nulli eā attribuēs. Sed hec positio stare nō pōt. Nam plane ꝺicit vbis Apli. ait enim ad Ro. 9. q cum nihil boni aut mali egissent dictū est. Jacob dilexi. Esau aūt odio habui. g bona vel mala opa in alia vita nō sūt cā quare nobis tribuat grā: vel nō tribuat in vita ista.

N

3

¶ Quarto ex operibᵘ nris assignare cāz grē: aīr alij conati sunt. Dixerunt. n. grām nō cadere sub merito ētū ad precētia opa: cadere tī ētū ad sequētia. vñ deᵘ tribuit vni grāz et nō alij: qz scit ipm bñ vsurū ea et nō alijs: ita q opa que facit bñdo grāz merentᵉ grāz pus datā: sicut aliqs rex daret equū militi si sciret ipm bñ esse vsurū: ita q bonᵘ vsus equi post datione eiᵘ mereī equū pus datū. Sed isti decipiunt ex mala imaginatiōe. Naz hz nō ois actio militis suscipiētis equū ex equo dependeat ppter qō pōt mereri equū post dationē equi: ois tamē actio bona nra principaliᵗ est ex grā: q si bona opa post collationē grē grāz mererentᵉ: sequitur q grā mereī.

4ª opio

5

O

¶ Quinto aliqui inter ceteros rōnabiliᵘ loquētes dixerunt grāz cadere sub merito. vñ deᵘ vni grām tribuit et nō alij: eo q ille merebaī per opa sua et nō aliᵘ. naz sm eos opa precētia grāz merebantᵉ: grāz nō simplr: sz sm quādā dispōnē. dicebāt. n. q in bois ptāte est se ad grāz disponere. Sed nec isti bñ dicūt. Naz minimū inter opa bona est cogitatio: et tī sm Aplm 2ª ad Corin. 3. Nō sumus sufficientes cogitare aliqd ex nobis q̄si ex nobis. Totū igit est a deo et collatio grē et dispositio ad grāz. naz ipse nō soluz opaī in nobis pficere: sz etiā velle pro bona volūtate. Sed cū nō disponamur nisi volendo et ipsa dispositio ad grāz: est in nobis a deo. Dicemᵘ g cuz Aplo ad Ro. 9. q nō est volentis velle neq; currentis currere: sz totū est miserētis dei. Unī isti idez alibi aliaz protulerūt sniaz. dixerūt. n. q dirigere per predestinationē ipsorū est actᵘ rōnis p cōparationē ad voluntatē: et iō buiᵘ directionis cā eē pōt geqd pōt eē iclinatiuū voluntatis. Inclinare aūt voluntatē pōt aliqd 2ᵐ. Prio p modū meriti. Scōo p modū debiti. Per modū meriti nihil pōt iclinare volūtatē diuinā: qz eiᵘ volūtas iclinari nō pōt vt aliqd mereaī cū deo nihil sit pficiēs. Per modū aūt debiti aliqd pōt eē iclinatiuū voluntatis ēt dupliciter. Prio simplr. Scōo ex suppōne. Simplr aūt volūtatē mouet soluz qō hz rōnem finis: qz sm phm in fine quodāmō ferimur nāliter. qō simplr in eum ferimur. Ex suppōne aūt p modū debiti aliqd voluntatez inclinat: vt cū aliqs vult vnū qō volēdo opz eum velle aliud: vt si aliqs vellet aliquē facē militē: legē q ei vellet dare equū. posito q factio militis eē nō possz absq; largitiōe equi. Prio mō per modū debiti simplr nihil pōt esse iclinatiuū volūtatis diue: qz tunc aliqd aliud a deo esset eiᵘ finis qō est ipole: sed p modū debiti: scōo mō vt ex suppōne: aliqd pōt dīnā volūtatē iclinare: vt si deᵘ vult aliqd: opz cū velle oia illa fine qbᵘ illud esse nō pōt. Nullo istoz modoz predestinacionē cām assignare possumᵘ. nō. n. eiᵘ cāz assignare possumᵘ: qz aliqō sit iclinatiuū volūtatis p modū meriti: qz nihil sic diuinā voluntatē iclinat. Nec ēt p modū debiti simplr: qz volūtas diuina sic ab alio iclinari nō pōt. Nec ēt p modū debiti ex suppōne: qz hz aliqd sic dīnā volūtatez inclinare posset: eo q p istū modū assignare rōnez volunᵗᵉ diue nō est eā assignare ex pte voluntᵗᵉ: sz magis ex pte voliti. oz inqñtū vnū volitū fine alio eē nō pōt. Ad tī ētū ad pntez qōnē: talis rō siue talis assignatio cāe nō facit ad ppoᵐ. Naz si bois nā nō posset eē sine grā vl absq; eo q dirigeret in glām: inclinaret diuina volūtas p modum debiti ex suppōne: si vellet pducē boiez q eū predestinaret: qz bois nā: sm hypothesiz factā: absq; grā et directione

Quinta opio et est Rho in ꝑ et ligit idez in q. de veritate. q. predicta.

5

.f. Ro. in. q. 6 vers. et in sum.

P

Q

A tione in gliam eē nō pōt. Sz cum B nō sit verū: sz posſit eſſe nā humana abſqz gra. ⁊ pter ꝺ qꝺ ꝺeſtineť in gloriā: ꝓdeſtinatiōis cām vel rōnez: q̄re volūtas diuina inclineť ad ꝓdeſtinādū aliq̄s homines: nullo⁹ inuenire poſſumus. Cuz ḡ queriť: q̄re ꝺe⁹ homines ꝓdeſtinat. Scōm iſtos dōm eſt: qz vult ⁊ nihil aſſignādū eſt: nec p mo⁹ meritū nec per mo⁹ debitū ſimplr: nec debitū ex ſuppōne: q̄re

B volūtas diuina inclineť vt ꝓdeſtinet aliq̄s. Sz nec iſtud eſt ſimplr verū: qz ꝓdeſtinatiōis rōnē ex pte ipſoz eſſe ctaū vel ipſoz volitoz aliqualr aſſignare poſſum⁹. Et qꝺ dicūt: qz nō poſſimus aſſignare aliqd qꝺ ſit inclinatiuz diuine volūtatis: ⁊ q̄re velit ꝓdeſtinare aliq̄s falſum eſt: qz inclinatiuū per modū debiti nō ſimplr: ſed ex ſuppoſitione aſſignare poſſumus.

Modus pcedendi primo ad q. ¶ Ideo notāduz qꝺ in ꝓdeſtinatiōe duo eſt ꝟſideꝛ⁹. ꝓmo diuinū velle. Scōo diuinū volitū ex pte ipſi⁹ velle nullā aliā cām aſſignare poſſumus: qz cuz diuinū velle ſit ſuū eē: ſi aliqd eēt cā q̄re ꝺe⁹ vellet aliqd eēt cā quare deus eēt. Nec dicere poſſumus qꝺ merita que ſunt in ſcientia ſiue ipm ſcire diuinū qꝺ eſt eternuz ſit cā q̄re ꝺe⁹ velit. Nā volūtas diuina libera eſt: nec ex eo qꝺ preſcit aliq̄ opz euz velle. Rōnē ḡ ⁊ cām ꝓdeſtinatiōis aſſignare debemus ex pte volitoz ⁊ effectuū: nō ex parte ipſi⁹ diuini velle. Effect⁹ aūt ꝓdeſtinatiōis dupliciť ꝟſideꝛari pōt. ꝓmo in ſui partialitate. Scōo in ſui totalitate. Aſſignare aūt cāz in partialitate nō eſt difficile: ⁊ maxime ſm diuerſa gña cārum. nā ⁊ gra eſt cā glie: ⁊ glia gre: ſz glia eſt cā gre in glie cauſe finalis: gra glie in genē cauſe meritorie. vult ḡ ꝺe⁹ iſti dare graz pp gliam tanq̄ pp finez: ⁊ gliam pp gram tanq̄ pp id qꝺ eſt cā meritoria. Sz in ſui totalitate ⁊ oium effectuuz qui ꝟſideraⁿtur in ꝓdeſtinatiōe cāz aſſignare poſſumus in vli nō in ptiModus pcedendi ſecundo ad q. cularī. Duplr aūt cā tripliciť ſumi pōt. Naz cum deus dat vni gram ⁊ nō alteri: ibi quedā ineq̄litas vi eē: bꝫ ineq̄litatis quātū ad pñs ſunt tres cauſe: quaꝝ due arguūt ineq̄litatē ſimplr. 3ª ſpāliter arguit. ꝓme due ſic diſtinguūtur. Nā deus eſt cā vlis: ⁊ eſt cā ſuperexcedēs effectuꝫ ſuoꝝ. vna ḡ ratio q̄re deus in ſuis effectib⁹ vult eē ineq̄litatē ſumiť ex vltate cālitatis ipſius: alia ex ſuperexceſſu vtutis eius. vel vna ſumiť ex pfectiōe totius vniuerſi: alia ex impfectiōe cuiuſlibet ptis in ſe accepte. ¶ ꝓmū ſic pz. Nā deus eſt cā vlis ⁊ ꝑ⁹. ſpectat ḡ ad ipm intēdere bonitatē toti⁹ vniuerſi: ⁊ ſi itēdit bonitatē partiū B eſt ex eo qꝺ bonitas ptiū ifert bonitatē totius. vbi aūt bonitas toti⁹ ex bonitate ptiū ſpediť: nō ſpectat ad eius bonitatē eaꝝ bonitatē itēdere: ⁊ ſi q̄libet pars bñt eſſe nobili⁹: q̄libet pars eēt melioris ꝓditionis: ipm tñ totuz ex B melioris ꝓditionis nō exiſteret: imo peioris: cū ad ſui pfectionē regrať diuerſitas ptiuz. Nā ſi qꝺlibet mēbrū eēt oculus: ꝺato qꝺ oculus ſit nobiliſſimū mēbroꝝ: qꝺlibet mēbrū eēt inde nobili⁹: totū tñ corpus cuz regrat diuerſitatē ptiuz ignobilius ⁊ impfectius inde eēt: qz ſpectat ad bonitatē totius vniuerſi bīe ineq̄les ptes: voluit deus eas ineq̄les exiſtēre ſic eſt de ptib⁹ toti⁹ vniuerſi qꝺ pp pfectionem eius regriť ibi ineq̄litas: ſic ⁊ de ineq̄litate eoꝝ qui ordinātur ad vitā eternā loqui poſſumus. Nā ſi qlibet bō ſalvareť qlibet eēt melioris cōditionis: totū tñ vniuerſuz eēt inde impfecti⁹: qz ipm maluz bñ ordinatū ⁊ ipſa pena ꝺānatoꝝ facit ad decorem vniuerſi. Unꝺ ⁊ Apls ꝑ⁹ ad Col. 1ª⁹. volēs oſtendere ineq̄litatē rerū rōnabilē eſſe ait. Si totū corpus oculus vbi auditⁿ: ⁊ ſi totū corpus auditⁿ vbi odoratⁿ. Sic ḡ totalitas ⁊ pfectio toti⁹ corpis regrit ineq̄litatē ptiū: ſic totalitas ⁊ pfectio vniuerſi regrit inequalitatez eoꝝ qui in vniuerſo ſunt. Cuz ḡ queriť quare deus aliq̄s ꝺeſtinat ⁊ aliq̄s nō: aſſignare poſſumus rōnē in vli: ꝺicētes B eē pp decorē ⁊ pfectionē vniuerſi. Sz in pticulari: q̄re bos ꝺānat bos autē ſaluat nō poſſumus aſſignare cām niſi volūtatē ꝺiuinā: ſic cū figulus ex eaꝺē maſſa facit quedā vaſa in honorē: q̄ꝺaz in ꝓtumeliā. Si q̄rereť ratio ꝺiuerſitatis vaſoꝝ: aſſignari poſſet in vli nō in pticulari. facit.n. hāc ꝺiuiſitatez pp pfectionē domus. regrit.n. domus pfectio vaſoꝝ ꝺiuiſitatez. Sz ſi q̄rereť in pticulari quare ex iſta pte maſſe facit vas in honorē: ⁊ ex alia pte vas in ꝓtumeliā per ſe loquēdo nō aſſignareť niſi volūtas artificis. ¶ 2ª ratio ſumi pōt ex exceſſu ꝺine vtutis: vel ex impfectione cuiuſlibet ptis in ſe accepte. Naz iſ oēs effect⁹ ſimul ſumpti impfecte repnrēt bonitatē ꝺiuinā: pfectiozi tñ mō vel mi⁹ impfecte eā exp̄mūt oēs effect⁹ ſimul ſumpti q̄ qcūq; effect⁹ ſinguli⁹ acceptus: ⁊ ideo deus fecit in vniuſo ineq̄les ptes: vt vnus effectus ſuā bonitatē repnraret p vnū mo⁹ ⁊ alius per aliū. Nā ſic per ineq̄les effect⁹ magis: vel ſalte plib⁹ modis exp̄mať ꝺina bonitas: q̄ ſi oēs effectus eq̄les eēnt: vñ Aug. 83. q. querēs cuz oia deus fecerit: q̄re nō oia fecit eq̄lia. Rider qꝺ nō eēnt oia: ſi eēnt eq̄lia: nō. n. eēnt multa rerum gña qb⁹ ꝟficiť vniuerſum. Volēs igiť deus multis modis bonitatē ſuā patefacere vt eēnt oia, nō oia fecit eq̄lia. Et ſicut logmur de ptib⁹ vniuſi cōiter: ſic ⁊ ꝺicere poſſumus ꝺe bis qui ordinātur ad glīaz. Nā ſi oēs ſalvarenť: vel oēs ꝺānarenť, non tot modis manifeſtareť ꝺina bonitas quot manifeſtať ſi alig ꝺānanť ⁊ alig ſalvārur. Cuz ḡ queriť q̄re deus aliq̄s ꝓdeſtinat ⁊ aliq̄s reprobat: aſſignare poſſumus rōnē in vli: ꝺicētes vt multis modis manifeſteť ſua bonitas. Sed in pticulari q̄re bos ꝓdeſtinat ⁊ bos reprobat: aſſignare nō poſſum⁹ rōnē niſi volūtatē ſuaz: ſicut aliqs artifex facit multa gña vaſoꝝ ⁊ ineq̄lia: vt oſtēdat artez ſuā multiformē eē. Sz ſi q̄rereť quare ex hac pte maſſe facit vaſa huius gñis ⁊ ex alia alterius: nō poſſet aſſignari rō in pticulari niſi volūtas artificis. ¶ 3ª ratio ad B idē ſumiť ſpāliter ex bis que videmus in bis que ordinātur ad vitā eternaz. Naz p̄me due vie aſſignāt rōnē ineq̄litatis cuiuſlibet. Dec aūt via ſpāliter aſſignat rōnez ineq̄litatis eoꝝ qui ordinātur ad glīaz. Nā ſm Aug. in de ꝓdeſtinatiōe ſcōrū nō pōt nīi iuſtus ꝺici ꝺeus: ſz ⁊ iuſtus ⁊ miſericors. volēs ḡ ꝺeus oſtēdere ſuā mīaz ⁊ ſuā iuſtitiā aliq̄s ſalvat ⁊ aliq̄s ꝺānat. Quia ſi oēs ſalvarentur ita appareret mīa qꝺ nō appareret iuſtitia: vel nō tot modis appareret ꝺiuina iuſtitia vt modo apparet. Rurſuz ſi oēs ꝺānarenť ita appareret eius iuſtitia qꝺ nō appareret mīa: vel nō tot modis manifeſtareť eius mīa vt modo manifeſtať. Volēs ḡ ꝺeus multis modis ſuā iuſtitiā ⁊ mīaz patefacere aliq̄s ſalvat ⁊ aliq̄s ꝺānat. Iſtā viaz tāgit Apls ad Rom. 9º. ⁊ tāgit eā Aug. in de ꝓdeſtinatiōe ſcōz, ꝺicēs. Deſcēde ḡ ſi vales in pfunduz mīe ꝺei: ⁊ aſcēde ſi ſuffi cis in altitudinez iuſtitie iudiciū eius. q. ꝺ. ſi vis ſcire q̄re alig ſalvāur ⁊ alig ꝺānatur: ꝟſidera pfunduz ꝺine mīe ⁊ altitudinē ꝺiuine iuſtitie. igiť in vli huius ineq̄litatis ratione aſſignare poſſumus vt ꝺeus aliq̄s ſaluat aliq̄s ꝺānat vt manifeſteť eius mīa ⁊ eius iuſtitia. Sed in pticulari q̄re bos ſaluat bos aūt ꝺānat nō eſt ibi rō niſi volūtas ꝺei. Si ḡ ꝺeus vult pfectionē vniuerſi: ⁊ vult bonitatē ſuā multis modis manifeſtare ⁊ oſtēdē ſuā mīam ⁊ ſuā iuſtitiā: cum hec regrāt ſaluté aliquoz ⁊ ꝺānationē alioz, aliq̄s ꝺānat ⁊ aliq̄s ſaluat: pp qꝺ in vli bz rōnez. Sz in pticulari quare bos ⁊ nō illos: nō habet rōnē ſed admirationē. Nō eſt. n. alia ratio quare bos ꝺānat ⁊ nō illos niſi volūtas eius. hec aūt volūtas nō eſt iniuſta: quia cum nō teneať aliqui largiri ſua bona: ⁊ gegd ꝺat ex li-

beralitate deinabsq; repbēsione ⁊ inigitate licet sibi qō vult facere. Si g̃ iudicia dei cōprebēdē non possumus: ea tñ repbēdere nō valeamus: vt vult Aug. in de p̄destinatione sc̄ōz. Taceat g̃ lingua humana ⁊ de suis nō extollat meritis ⁊ rōnē iudicioz dei in vñ assignet. in particulari ℞o dicat: ois B existē ℘m dine volūtat arbitriuz.

Ad primuz dōm ꝙ diuina p̄destinatio bz rōnē in vñ nō in particulari. ⁊ B sufficit ad B ꝙ rōnabilis existat: vt p3 per dicta. ¶ Ad 2m dicēdū: ꝙ vt tactū est Aug. illā sniaz retractauit: vñ nō est intelligēda auctas vt ℞a superficialr sonat. Uel dōm illud ee intelligēdū quātum ad effect̄ p̄destinatiōis nō in sua totalitate: sed ℘m ptē. Nā aliqs effect̄ p̄destinationis: vt adeptio glie sumit rōnez ex meritis nris. ¶ Et q B p3 solutio ad 3m ⁊ 4m. Nā 3 aliqs alicui possit mereri p̄ gram̄ nō ꝓpter B assignat̄ ratio effectū p̄destinationis in sui totalitate: cum ordo p̄destinatiōis oiones 3 ilam per quē alicui p̄ gr̃a tribuit includat. Sic etiā assignare rōnē ꝓsecutiōis glie: eo ꝙ adeptio eius cadat sub merito nostro, est assignare rationē alicuius effect̄ p̄destinationis nō effectuum simpliciter.

¶ Utrū p̄destinatio possit iuuari p̄cib⁹ sc̄ōz. Artᵃ. II.

℞o in sum. pte. i. p̄n. 23. q. 8. ⁊ in. q. de veritate p̄n. 6. q. 6.

Ecūdo querit: veruz p̄destinatio possit iuuari p̄cib⁹ sc̄ōz. Et videt ꝙ nō: qz vt dictū est: quare iste saluet nō est assignare rōnē ⁊ cām: possumus tñ assignare rōnē quare aliqs deus dānat ⁊ aliqs saluat. Sz quare hos dānat hos ℞o saluat nō habet rōnē: sed admirationē. Sz gcūq; orat: vel orat pro aliquo in pticulari: vel pro oibus vñ: vel pro aligb⁹ sub ꝓfusione nō descēdēdo ad spāles psonas. Si orat pro aliq̃ in pticulari: tūc frustra est oratio sua: qz q̃re deus būc trahat: illū ℞o nō trahat nō habet cām nec rōnē nisi volūtatez diuinā. Si ℞o orat pro oibus simplr nunq; exaudit̄: qz tūc euacuaret̄ pfectio vniuersi. facit. n. decorē vniūsi ꝙ aliq saluent̄ ⁊ alig dānent̄. Si ℞o orat in quadā ꝓfusione nō descēdēdo ad spāles psonas: circa talē oionez: nō opz eum esse itētuz. Nā aliq saluabūtur ⁊ aliq dānabūtur: cuz B sit diuinū ppo⁹. ¶ P. Cōtingētia nihil factū ad B ꝙ nēcia eueniāt: qz cum qlibet ptingēs possit ipe dirimulli nēcum depēdet ex cā ptingēte: sed illū orare ⁊ nō orare est cōtingēs. cum igit̄ p̄destinatos saluari sit nēciuz: oratio predestinationē nō iuuat. ¶ P. Deus cui vult miserē: ⁊ quē vult indurat: vt dī ad Rom. 9°. Ergo tota salus nra dependet ex volūtate diuina. Sed cuz voluntas diuina nō sit vtus passiua nō mouet̄ ab exteriori bono. g̃ būc orare vel nō orare nihil ad p̄destinationez facit: cū volūtas diuina mutari nō possit. ¶ P. Predestinatio dicit diuinū ppo⁹ ⁊ diuinā volūtatē nō antecedētem solū: sed etiā ꝓsequentez: sed talē oportet impleri. orationes ergo p̄destinationem nō adiuuāt.

In cōtrarium est Aug. in de p̄destinatiōe sanctoz qui ait. ꝙ inquātū possumus bones ad bonū opus exhortemur. nulli aūt despationē demus pro inimicē oremus: sz hoc nō cēt nisi saluus vni⁹ ⁊ p̄destinatio eius iuuaret̄ per oiones alteri⁹. g̃ rē.

¶ P. Sicut dcīs est aliqs pōt mereri alteri per oionē p̄mā gr̃am: sed hoc nō esset: nisi p̄destinatio nostra posset iuuari p̄cibus sanctorum. ergo rē.

Respondeo dōm ꝙ Dion. 3° de di. no. determinās de vtute oionis: ondit per duo filia: qualr itelligēduz sit oiones eē pficuas. Primū est: ꝙ imaginari debemus quosdā radios diuinoz bonoz extēdi a sūmitate celesti vsq; ad terrā ante ꝓspectū nostrū: ⁊ ꝙ p illos radios: q̃si p q̃sdā funes manib⁹ nris ad celos ascēdimus: ⁊ sic ascēdendo nō deponimus illā radioz cateruā: eo ꝙ diuini radij vbiq; pītes sint: nec ceū ad nos trahimus: sz nosmetipī p ascēsum nrm ad celos appropinq̃mus. Naz si qdā funis p̄tēderet̄ ab aliq̃ sūmitate vsq; ad terrā sigs ascēderet p funez illū: fortr videret̄ ei ꝙ sūmitatē illā ad se traheret: sicē vī alicui cū est in aqua: ꝙ arbores in terra scite mouēātur: eo ꝙ ipe mouet̄: ātñ sūmitas illa nō traheret̄ ad ipm: sz ipe per ascēsuz suū appropinq̃ret ad illā. ¶ 2m dicē: q̃ si aliqs in aqua staret: ⁊ ab aliq̃ petra fixo p̄tēderet̄ qdā funis vsq; ad ipm: si illū funē trahet lapidē de loco suo nō remoueret: sed remoueret scipm: ⁊ scipm ad lapidē adduceret: ⁊ sicut est in trahēdo: sic est in ipellēdo. Naz sigs in aqua exīs a lapidē aliquē fixuz ipelleret: nō ipm lapidē de loco suo remoueret: sz scipm a lapide separaret. Dō funes p̄dicti a petra vsq; ad nos exītes in aqua: ⁊ radij diui descēdētes a sūmitate celi vsq; ad terrā sūt ipe ordo cāz ꝙ quē est executio diue puidētie ⁊ diue p̄destinatiōis. per talē. n. ordinē ipa sūmitas celi: ⁊ ipa petra imobilis: siue ipm diuinū ppo⁹ altissimū ⁊ sp firmū de loco suo nō mutat̄ ⁊ imobile pseuerat. Sz nosmetipī p ipm ordinē ascēdimus ad diuuz ppo⁹: inq̃tū mediātib⁹ causis sc̄ois ꝓsequimur q̃ de nob disposuit cā pma. Dio g̃ viri iusti nō imutat diuus ppo⁹ nec ei⁹ p̄destinationē. Sz qz sic ordinauit de⁹: ꝙ iste ꝓsequēret̄ gr̃az ꝙ p̄ces sc̄oz: dīr bō oiones iuuare diuā puidētiā: inq̃tū ꝙ eas q̃si p cām 2ᵃᵐ aliqs ꝓsequet̄ p̄destinatⁱᵒⁿ effectū. Si g̃ bñ itelligim⁹ vtutē oionis a Dion. traditā: appet Xtus qūo per p̄ces sc̄oz p̄destinatio adiuuat̄: ⁊ nō solū ex illo exē plo manifestat̄ Xtus: sz etiā oēs errores ꝙ circa B exorti sunt remouent̄. Nā diua p̄destinatio ⁊ diua puidētia q̃dā sollicitudo diuina circa suas creaturas dici pōt.

¶ Circa hāc sollicitⁱᵒᵐ fuit 4ᵘˢ error. Nā qdā posuerūt ola a casu eē: sicē fuerūt qdā antiq nāles: q̃rū positio fl bona eēt: diua p̄destinatio ⁊ ei⁹ puidētia euacuarētur totalr. Quidā ℞o dixerūt deū hāc curā aliq̃rū: sz nō oium. Nā ꝓtingētia vt act⁹ humanos: ⁊ ea que p̄cedūt ex libo arb. in diuā puidētiā nō reducebāt. ⁊ in hāc pōnez vitus est declinare Cicero: vt recitat Aug. 5° de ciui. dei. ca. 9°. qui volēs in actibus humanis saluare libez arbi. negauit a deo circa eos pīciētiā futuroz. Credebat. n. ꝙ sīl cuz p̄scientia libez arb. stare nō posset: ⁊ si pīciētia humanoz actuum a deo tollit: tollit a deo puidētia ⁊ p̄destinatio circa ipos: cū talia absq; pīciētia stare nō possit. Tertⁱ⁹ error fuit stoicoz: qui vt narrat Aug. 5° de ciui. dei. ca. 9. dicebāt ola ex nēcitate ptingē: vñ ℘m eos ola fato ptingebāt: ⁊ actiones humane nihil faciebāt ad p̄dictaz effectū: ⁊ ideo ℘m istos qcqd oramus vt nō oramus nihilominus puisa putenūt. Quartⁱ⁹ error fuit quorūdaz egyptioz qui dicebant ꝙ exquo deus disposuerāt aliqua facere per oiones bonam mutabāt ppositum.

¶ Oēs hos errores Dion. allidit p exēpla que posuit de vtute oionis: quia ex eo ꝙ dicit radios diuinoz bonoz vbiq; pītes eē: ondit sub ordine diue puidētie ola ibi acere. Propter qō p̄mus error qui dicebat nihil subiacē diue puidētie. Et scōs qui aliqua illi ordini sūyciebat ⁊ aliq̃ illi trahebat pariter destructi sunt. Ex eo ℞o ꝙ p hō funes ⁊ ordinē cāz dixit nos trahi ad diuuz ppo⁹: inq̃tū p ipm ꝓsequimur q̃ de⁹ de nob disposuit: destruxit errorē stoicoz: qz si mediātib⁹ scōis causis de⁹ suā puidētiā ⁊ suā p̄destinatiōez exeq̃t: cū iter hō cās 2ᵃᵐ: ipse volūtates ⁊ oiones hoīz ⁊ bona opa cōputent̄ nō euacuatur liberū arbitriū nec ptingētia rerū. Sz nra p̄destinatio p p̄ces sc̄oz ⁊ p bona op. q̃si per cās mediās adiu-

iuuar.

A natur. Nullus ḡ dicat: qd ꝑdest mihi bñ facere: ad quid alius ꝓ me orat: si suꝫ ꝑdestinat⁹ saluabor: cū deus sic nos ꝑdestinet ꝙ ꝑdestinatiõez suã per cās exequī medias: vñ opꝫ te bñ facere ⁊ oīoné scõꝫ nõ respuere: cuꝫ talia nos inuẽt ad ꝓsequẽdū ꝑdestinatiõis effectum. Et eo aũt ꝙ diuinū ꝓpo⁹ assiſtat petre ⁊ sũmitati celi immobili: destruit errorem egyptiorꝫ qui credebãt diuinū ꝓpositū per ꝑces boiuꝫ ⁊ per sacrificia imutari. ¶ Ꝑꝫ ḡ quo ꝑdestinatio nr̃a iuuaſ per ꝑces scõꝫ: nõ ꝙ ipm diuinum ꝓpositum immutet: sed qz per eas iuuamur ad ꝓsequendus predestinationis effectum: eo ꝙ ordo secũdarum causarꝫ subiacear predestinationi.

4° Epil.

Ad primuꝫ dõm ꝙ oratio nõ imutat diuinũ ꝓpositũ: nec est cā ꝑdestinatiõis: sed est id per qđ de⁹ effectũ sue ꝑdestinatiõis exeḡt. ¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ necessitas diuine predestinatiõis vel diuine

B ꝓuidẽie nõ tollit rerũ ꝓtingẽtiã nec libeꝫ arbitriuꝫ: vt est supius declaratũ. ¶ Ad 3ᵐ ⁊ 4ᵐ ꝑz solutio per iam dictaꝫ: qz iꝫ diuinum ꝓpo⁹ sit imutabile: inuamur tñ per oīones nõ diuinũ ꝓpo⁹ imutãdo: sed qz per eas diuinũ ꝓpo⁹ adimpleſ. Rursum iꝫ diuina volũtaſ ꝓsequẽtez ipleri oporteat: tñ qz B nõ tollit cās scõas: nõ arguiſ ꝙ per oīones scõꝫ nr̃a predestinatio nõ iuueſ.

¶ Utrum quodcũq; enuntiabile deus sciat. Quæstio vnica.

*prin.2°. **Ultimo** queriſ de sciẽtia dei: ⁊ qz de hac est satis supius dubitatũ ad ꝓpõs de ea vnũ ꝗremus. s. vtruꝫ qõcũq; enũtiabile deus sciuerit: nũc sciat. Et vī ꝙ sic: qz fm Magrm in lra simplr atteréduꝫ est: qcqd deus sciuit, nũc scit: iꝫ scire enũtiabilia est aliquid scire. ergo qõcũq; enũtiabile sciuit, nũc scit. ¶ Ꝑ.

C Scia dei inuariabilis est. ḡ qcqd ab eo scitur, semp scitur. Nã si aliqd ab eo sciret ⁊ postea nõ sciret in sciẽtia eius: vt vī, esset facta mutatio. cuiꝫ ḡ scire enũtiabile sit scire aliqd: qõcũq; enũtiabile sciuit deꝰ, nunc scit. ¶ Ꝑ. Eadẽ est res que ꝑ est futura, postea ꝓpõs: vltimo ꝑterita. Sꝫ cum a rebus enũtiatiões habeãt ẽitatez: ⁊ ꝓ ois entitates: eo ꝙ dispositio cuiuslibet rei in ẽitate est sua dispositio in entitate: opꝫ nos iudicare de entitate enũtiabiliũ: ⁊ per cõs de vnitate eoꝝ: cũ vnitas cuiuslibet: sit sua entitas fm vnitaſ rei, est ḡ idẽ enũtiabile in quo ponit ꝓpõs ꝑteritũ ⁊ futurus: cum sit eadẽ res. Sꝫ cuꝫ ista cã ḡre aliqb⁹ videri pót deũ aliqđ enũtiabile ꝑus sciuisse qđ modo nõ sciat: sit ex eo ꝙ diuersitas ꝛepoꝝ vī variare enũtiabilia: cum talis diuersitas idẽitati enũtiabiliũ nõ repugnet: qõcũq; enũtiabile sciebaſ a deo, mõ scitur. ¶ Ꝑ. Tẽpus nõ est de sigñatiõe primꝫ oīonis: iꝫ

D magis de ꝓsigñatiõe. nõ. n. Abum sigñat ipe: sed ꝓsignificat. cum ḡ sigñatio oīonis resultet ex sigñatiõe primꝫ: eo ꝙ ptes eius significẽt seꝑate: si ipe nõ est de sigñatione priũ oīonis: sed magis est qđ extrinsecũ ⁊ ꝓsignatum, dicẽdo sortẽ currere ⁊ sortẽ cucurrisse nõ sit variatio nisi in tpe qđ ꝓsignaſ per Abuꝫ: talis variatio nõ facit diuisitaſ enũtiabilis: eo ꝙ extrinseca nãm rei ⁊ eius idẽitaſ nõ mutãt. Si igit̃ est idez enũtiabile enũtiatũ per ꝓsens preteritꝫ ⁊ futurum: quodcũq; enũtiabile a deo prius sciebatur ⁊ modo scitur.

In cõtrariuꝫ est: qz qcqd a deo scitur verũ est ⁊ queriſ: qz omne vez a deo scitur: sed aliq̃ nõdũ nato vez est ipm esse nasciturũ. ḡ tale enũtiabile a deo scitur: ipsoq; iam nato, tale enũtiabile nõ est verus. tale ergo enũtiabile cum desinat esse verum desinit a deo sciri. nõ ergo qõcũq; enũtiabile prius sciebatur a deo, modo scitur.

Rñdeo dõm ꝙ tota difficultas buiꝰ qõnis cõsistit: vtruꝫ sit idẽ enũtiabile: cum aliqđ enũtiaſ ꝓpõs, ꝑteritũ ⁊ futurus: siẽ est eadẽ res que dī ꝓpõs, ꝑterita ⁊ futura: qz si est idẽ aliquẽ eẽ nasciturus: ⁊ ipm eẽ natuꝫ siẽ est eadẽ res que ꝑuꝫ est nascitura: postea natus tũc sic opꝫ nos log de scia diuina reᵃ enũtiabiliũ siẽ reᵃ rerum. igit̃ siẽ q̃cũq; res ꝑus sciebaſ a deo mõ scit: iꝫ illa res sic variata ꝙ ꝓpõs ꝑteritum ⁊ futurũ: ita qõcũq; enũtiabile ꝑus sciebaſ a deo, mõ scit: iꝫ bõ enũtiabile sit ꝙ tpa variamꝫ. Et qz alig crediderũt idẽ enũtiabile eẽ: siẽ est eadem res: dixerũt qõcũq; enũtiabile ꝑus sciebaſ a deo, mõ scitur. Uidebaſ. n. istis inconuenies nõ iudicare de vnitate enũtiabilis siẽ de vnitate rei: cuiꝫ enũtiabilia a rebꝰ ẽitaſ habeãt: ⁊ ꝓ ꝓpõs entitaſ ⁊ vnitaſ: eo ꝙ entitatis ⁊ vnitaſ rei est q̃dãmõ silis dispositio cuiꝫ ẽitaſ. ¶ Sꝫ illõ ꝓbaſ: qz re ente ⁊ nõ ente nõ est eadez oīo vera: iꝫ si eadẽ esset oīo: sortes currit, currit ⁊ cur-

3 ret: cũ sorte curréte vera sit sor. currit, ipo nõ curréte ve-

F ra eẽ possit, sor. curret vel cucurrit, sorte curréte vel nõ curréte eadẽ oīo vera erit in qua cursus de sorte ꝑdicabiſ: qđ est ꝓra ꝓpõm in liᵃ de ꝑitoꝝ. ¶ ꝓpter B aliq aliter dicũt. volũt. n. aliud enũtiabile esse in q̃ ponit̃ ꝑterius ⁊ futurũ: qz vnitas enũtiaᵇˡᵉ sumit̃ ex pribꝰ suis ex gbꝰ ẽstat. cuiꝫ igit̃ sint diuse ptes boꝝ enũtiabiliũ sorte̊ currere ⁊ cucurrisse diuisa sunt enũtiaᵇˡᵉ: ⁊ rñdẽt ad motiuꝫ ꝑdictoꝝ ꝙ ꝑterẽptiões dicẽtes: falsum eẽ enũtiaᵇˡᵉ ꝗa die vnitaſ a re: iꝫ ab ea habeat ẽitatez. ¶ Sꝫ simplr

3 iterimere ꝓpõnẽ illã nõ vī bñ. Deñ cuiꝫ ẽitas rei ⁊ entitas ⁊ vnitas q̃dãmodo idẽ dicãt. ¶ ꝓpter B nõn⁹ ꝙ fm Anſ. in liᵒ de ẽitate. duplr est ẽitas enũtiaᵇˡᵉ: fm ꝙ ei duplr sigñtio cõperit. vna est cum sigt̃ qđ sigre accepit. alia cuiꝫ sigt̃ ad qđ est facta. Nã sorte̊ currẽ sigt̃ cursum ineẽ sorti. siue ḡ sor. currat: siue nõ currat, hãc sigñtionez retinet: ⁊ ab hac sigñtiõe nunq̃ cadit: ⁊ ista est sigñtio: que fm Anſ. ineſt oīoni: cuiꝫ sigt̃ qđ sigre accepit. Rursum:

2° iꝫ semp sorte̊ currere signiet cursuꝫ ineẽ sorti: aliqñ ni B

G sigt̃ sorte currẽte: aliqñ nõ curréte: ⁊ cuiꝫ B sigt̃ ipo curréte: nũc oīo nõ solũ sigt̃ qđ sigre accepit. vꝫ. cursuꝫ ineẽ sorti: sed etiã signiat ad qđ facta est. Nã oīones affirᵃᵉ: iꝫ signare accepint rem eẽ: facte tñ sunt vt B significẽt qñ res sunt. Et siẽ est de affirᵐᵃᵉ: sic de negatiis dicẽ posſumus. nã negatiue accepunt sigre reꝫ nõ eẽ: siue res sint: siue nõ sint: facte tñ sunt vt signient res nõ eẽ cũ nõ sunt.

Mõ hic dicit quod est enũtiabile signare ꝙ sigare accipit ⁊ qđ sigre ad qđ facta est.

*De aũt due sigñatiões fm Anſ. sic se bñ: qz vna est immutabilis ab oīone ⁊ nãlis ei ⁊ semp ei ineſt. alia vo est ei accitalis inherẽs ei mutabilr ⁊ fm vsuꝫ. Scõm has duas sigtiones assignat ipe duas ẽitates enũtiaᵇˡᵉˢ. Nã cuiꝫ ẽitas sit quedã recti⁰ᵈᵉ: qz q̃dã recti⁰ᵈᵉ ineſt oīoni cuiꝫ sigñat qđ sigñare accepit: ⁊ q̃dã cuiꝫ sigt̃ ad qđ facta est: vtroq; mõ vera oīo dici pót. Iꝫ pⁿ ẽitas ineſt ei nãliter ⁊ imutabilr: siẽ ⁊ sigre qđ sigre accepit. Iꝫ 2ª ineſt ei mutabilr: ⁊ q̃si accitalr: siẽ ⁊ sigre ad qđ facta est. ¶ Doc

Mõ sit dup⁹ tẽpus. vnũ qđ sigt̃ sp rem eẽ vel fuisse vī futurus eẽ mutabilr. Quod in q̃ pterit oppo. Pⁿᵐ est cõtrale oīoni ⁊ sp mest obi. 2ᵐ est accitale oīoni nec verum cũ.

visso patere pót in oīone ꝓsideᵇˡᵉˢ eẽ dupl tpis. vnũ qđ q̃si p se ⁊ cõtralr oīoné respicit: siẽ illõ tpis qđ oīonez imutabilr ꝓcomitaſ. Nã si sortez currẽ semp sigt̃ cursuꝫ inesse sorti: ⁊ sorte̊ cucurrisse semp sigt̃ sorte̊ fuisse sub cursu: sic acceptũ esse ⁊ fuisse: q̃si cõtralr ⁊ imutabiliter oīones ꝑtes ⁊ ꝑteritas respiciũt. Aliter pót ꝓsideri tpis reª oīonis: qđ se bz ad ipaꝫ accitalr ⁊ mobilr. Nã ꝓnũtiare sor. currẽ qñ currit vel qñ nõ currit, tale tpis ꝙ accitis oīonez respicit: vñ per se loq̃ndo nõ variat oīo: ⁊ eo ꝙ ꝑterit re exĩte vī nõ exĩte. Dicamus ḡ ꝙ sigñatio oīonis cum sigñat qđ sigñare accepit: ⁊ ẽitas que cõsequit̃ bõ rectitudinẽ: ⁊ tpis qđ respicit bõ sigñatiõez imutabiliter ⁊ q̃si cõtralr oīonez respiciũt siẽ ⁊ sigñatio sic ac-

I cepta īmutabiſr ⁊ ꝯ̄ſi cēntialr oōnes reſpicit:⁊ ideo cū talia variaſ:ipoſe eſt enūtiabile remanē idē. Ideo ſoz rez currē ⁊ ſor.cucurriſſe;q; variaſ ibi ꝓp:⁊ etiā Xitas ſm q; p ſe talia oōnes reſpiciūt:eadē oō eſſe nō pōt:ſz ſignatio oōnis put ſignat ad qđ facta eſt:vt cuz ſignat rez eſſe qñ eſt:⁊ etiā Xitas ⁊ ꝓp que ſm talē ſignatiōez accipiunt p ſe in oōne variatiōes nō faciūt:eo q; talia per accidens ad enūtiationez ſe bñt:vnde bō enūtatio ſortes currit:ſiue pronuntiet quādo currit:ſiue qñ non; talis diuerſitas eam per ſe nō variat.

Ad.q. ¶ Cuz ğ queriť:vtrū qōcūq; enūtiabile deus ſciuit;nūc ſciat.ſi logmur de enūtiabili ſm q; res q̄dā eſt. Dōm q; ſic:q; ipe ſcit oēs enūtiatiōes poſſibiles formari. Si vo logmur de enūtiabili vt eſt enūtiabile ⁊ qd ſignatuz; tūc eſt diſtinguēdu;:q; ſi logmur de ſignatione put oō ſignat qđ ſignare accepit:cuz ſm talē ſignatiōez ſemp oō ſit vera:ſemp bēbit rōnē ſcibilis.⁊ ita ſm iſtū mo; qōcūq; enūtiabile deꝰ ſciuit nunc ſcit. Si vo logmur de ſignatiōe put ſignat ad qđ facta eſt:cum ſm talē ſignationez ad variabilitatē rei variet Xitas eius:nō qōcūq; enūtiabile deꝰ ſciuit nunc ſcit;q; ſciuit cōm eſſe naſcitu ruz.nūc aūt nō ſcit ipm naſcituꝝ ſz nanq;:⁊ q; talis variatio enūtiationū eſt ſolum ꝓpter variationē reruz:ſic nō variat eius ſcientia:ex eo q; nō ſcit aliqđ enūtiabile qđ prius ſciebat:accipiēdo enuntiabile vt enuntiabile eſt:⁊ vt ſignificat ad qđ factum eſt.

Ad primū dōm q; q;cqđ deꝰ ſciuit;nūc ſcinq; oīs res ſcita a deo nūc eſt ſcita:⁊ oē enuntiabile vt res q̄dā eſt ſp a deo ſcit. Sz aliqđ enūtiabile vt enūtiabile eſt:⁊ vt ſignat ad qđ factū eſt,pōt nūc nō ſciri a deo:ſz ꝑius ſciref:vt oñſuz eſt. ¶ Ad 2m vōz:q; pp B q; dicim⁹ deū aliqđ enūtiabile nō ſcire qđ ꝑius ſciebat:mō quo dcīs eſt:nō opz ſciam dei variabilez eſſe. ¶ Ad 3m dōm q; ad Xitatē ⁊ vnitatē enūtiabilis nō ſolū ꝓſideranda eſt res:ſz etiā ꝓſidem eſt ꝓp:vt eſſe vel fuiſſe:accipiēdo ꝓp vt per ſe oōnē reſpicit nō per accās.quo aūt B itel ligēduz ſicut ſolone eſt patefactū:⁊ q; ꝓp ſic acceptum variaſ:cuz dicimus ſortē currē ⁊ cucurriſſe:ideo nō eſt idē enūtiabile B ⁊ illud. ¶ Ad 4m dōm q; ꝛz ꝓp ſit de ꝓſignatiōe vbi qđ ingredit oōnē:attri q; ꝓp vt oñſum eſt:qđāmodo cēntialr ⁊ imutabilr idēitatez oōnis reſpicit:ideo per variatiōez ꝓpis nō remanet eadē oratio: loquendo de variatione ꝓpis qđ reſpicit oōnem,put ſignificat quod ſignificare accepit:ideo ſortem currere ⁊ cucurriſſe non eſt eadem oratio.

Super ſuz ſup illo.[Sz B friuolū eſt.] Nōm q; expoſitio eoz q; exponebāt vbā Aug.dī friuola:q; nimis extorte exponebāt ipſa.dicebāt eiz eſſe dignos gra qui non ſunt ita indigni ſicut alij.

¶ Itez ſup illo.[Sicut antiq; pleo.] Nōm q; diuerſitas enūtiabilium nō ipedit vnitatē fidei:vel q; fidei nō eſt enūtiabile ſz res credita:vel q; enūtiabile: put eſt oōm fidei:nō circūcernit aliquā oōez ipſe:⁊ tēpus determinatum nō eſt de ſubſtāa fidei:ſed accidit fidei: put fides per doctrinā determinaſ:⁊ habeť ex audiu.

¶ De oipotentia dei vbi prius ꝓſideraſ quare dicatur oipotens. Biſtin. XLII.

Hanc de omnipotētia dei agēdum eſt: vbi prima ꝓſideratio occurrit qūo vere deus dicaſ oipotēs: an q; oia poſſit: an tm̄ quia ea poſſit que vult. Q;.n. deus oia poſſit plurib⁹ auctoribus cōprobaſ. Ait eiz Aug.in li.qōnuz veteris ac noue legis. Oia qdē pōt deus:ſz nō facit niſi qđ ꝓuenit Xitati eius ⁊ inſtitie. Ideꝛ in eodē. Potuit deꝰ cūcta facere filī:ſed ratio ꝓhibuit.i. volūtas. Rōnez nēpe ibi volūtatē dei appellauit:q; dei volūtas rōnabilis eſt ⁊ equiſſima. Fatenduz eſt ğ deum oia poſſe.

¶ Quō dicatur deus oia poſſe:cuz nos multa poſſimus que ipſe nō poteſt.

Sed queritur quō oia poſſe dicatur:cuz nos quedā poſſimus que ipſe nō pōt. Nō pōt.n.ambulare,log;⁊ bꝰ:que a nā diuinitatis ſunt penitus aliena:cum boz iſtā nullaten⁹ bīe queat incorpea ⁊ ſimplex ſuba. Quib⁹ id rñdēduz arbitror:q; bꝰ actiones ambulatio.ſ.⁊ locutio ⁊ bꝰa dei potētia aliene nō ſunt:ſz ad iſtaz ptinēt. Lz enim bꝰ actiones in ſe deus bīe nō poſſit:nō.n.pōt ambulare vel loqui ⁊ bꝰ:eas tm̄ in creaturis pōt oparī:facit.n. vt bō ambulet ⁊ loquatur:⁊ huiuſmodi. Nō ğ per iſtas actiones diuine potentie detrabitur aliquid: quia ⁊ hoc poteſt facere oipotens.

¶ De alijs obijcitur.

Sed ſunt alia q̄daz que deus nullatenus facere pōt vt petā. Nō eiz pōt mētiri:nō pōt peccare:ſz nō ideo oipotētie dei in aliquo detrabiť vl derogaſ ſi peccare nō poſſe dī:q; nō eſſet B potētie ſed infirmitatis. Si.n. B poſſet:oipotēs nō eſſet. Nō ğ ipotētie ſed potētie imputādū eſt q; iſta nō pōt. Vñ Aug.in.xv.lib.de tri. Magna inqt dei potētia eſt nō poſſe mētiri. Sūt.n. q̄dam que in alijs rebus potentie deputāda ſunt:in alijs Xo minime. Et que in alijs laudabilia ſunt:in alijs Xo reꝑhēſibilia ſunt. Nō ğ ideo deus minus potēs eſt:q; peccare nō pōt:cuz oipotēs nullatenus poſſit eſſe qui hoc pōt.

¶ Item de alijs opponit.

Sunt etiaz alia q̄daz que deus nō pōt: vnde videť non oia poſſe:nō.n.pōt mori vel falli. Vñ Aug.in li. de ſymbolo. Deus oipotēs nō pōt mori:nō pōt falli:nō pōt miſer fieri:nō pōt vinci. Hec vtiq; ⁊ bꝰ abſit:vt poſſit oipotens. Si.n. bꝰ paſſionib⁹ atq; defectib⁹ ſubijci poſſet:oipotēs minime foret. Et inde mōſtraſ omnipotēs:quia ei hec propinquari non valent:poteſt tamen hec in alijs operari.

¶ Q;

A ¶ Qz oipotētia dei fm duo ꝓsideratur.

Hic ergo diligēter ꝓsiderādū oipotētia eius fm duo apper. s. q̄ oia facit q̄ vult: ⁊ nihil oino patit̄: fm vtrūq; deus oipotēs xp̄isti me p̄dicaf: qz nec aliqd est qđ ei ad patiēdū corruptiōez iferre valeat: nec aliqd ad factēdū ipedimētū afferre. Manifestuz est itaq; deum oino nihil posse pati ⁊ oia facere posse: p̄ter ea sola q̄b⁹ eius dignitas lederef: eiusq; excellēcie derogaref: in quo tñ nō est minus ompōs. Hoc. n. posse nō esset posse: sz nō posse. Nemo g̃ deū B oipotētem in aliq̄ dicere p̄sumat: qui oia pōt q̄ posse potētie est: ⁊ inde vere dī oipotēs.

¶ Quibusdam auctibus traditur q̄ dī omnino oipotens: qz pōt quicquid vult.

Ex quibusdaz tñ auctib⁹ traditū ideo vere dicit oipotens: qz quicqd vult pōt. Vñ Aug. in Enchi. Nō ob aliud veraciter vocaf oipotēs: nisi qñ qcqd vult pōt: nec volūtate cuiuspiaz creature volūtatis oipotētis ipedit effect⁹. Idez in li. de spiritu ⁊ lra. Nō pōt deus facere iniusta: qz ipe est sūma iustitia ⁊ bontas. Oipotēs xp̄o est: nō q̄ possit oia facere: sed qz pōt efficere C quicqd vult: ita vt nihil valeat eius volūtati resistere qn cōpleaf: aut aliquo mō impedire eādez. Joā. cbz yp̄. in Hom. quadā de expōne symboli att. Oipotēs dī deus: qz posse illius nō pōt inuenire nō posse dicente ꝓpheta: oia q̄cūq; voluit fecit. Ipse est g̃ oipotēs: vt totuz qđ vult possit. Unde Apls. Eius inquit volūtati quis resistit. His auctibus videtur ostēdi q̄ deus ex eo tñ dicaf oipotens q̄ oia potest que vult: non qz oia possit.

¶ Determinatio p̄missaz auctum.

Sed ad hoc pōt dici q̄ Aug. vbi dicit. Oipotens nō dī q̄ D oia possit ⁊c. tā ample ⁊ gñaliter accepit oia vt etiā mala includerer: que deus nō potest: nec vult. Nō g̃ negauit eum posse oia que ꝓuenit ei posse. Siliter cum dicit: nō ob aliud veraciter dī oipotēs: nisi qñ quicqd vult pōt: nō negat eum posse etiā ea que nō vult: sz adūsus illos qui dicebāt deum multa velle que nō poterat: affirmat eum posse qcqd vult: ⁊ ex eo vere dicit oipotētem nō ob aliud: qz pōt quicqd vult. Sed cave quō intelligas: pōt qcqd vult. An qcqd vult se posse: an quicqd vult facere: an quicqd vult fieri. Si. n. dicas ideo oipotētem vocari: qz pōt qcqd vult se posse. g̃ ⁊ petrus siliter oipotēs dicī pōt: vel quilibet sctōz btōz: E qz pōt quicqd vult se posse: ⁊ pōt facere qcqd vult facere. Non. n. vult facere nisi qđ facit: nec posse nisi qđ pōt: ꝯ nō pōt facere quicqd vult fieri. Vult enim salvos fieri qui salvādi sunt: verūtñ eos salvare nō valet. Deus autē quicqd vult fieri pōt facere. Si. n. vult aliqd fieri per se: pōt illud facere p se ⁊ per se facit: sicē celuz ⁊ terrā per se fecit qz voluit. Si aūt vult fieri p creaturā: ⁊ per eā opaf: sicut per boies facit domos ⁊ hō artificialia: ⁊ deus quidez ex se ⁊ per se pōt. Hō aūt vel angelus q̄tūcūq; btūs est: nō est potēs ex se vel p se.

¶ Oppositio. F

Sed forte dices nec dei filius pōt a se: nec spūssc̄us: sed solus p̄. Ille. n. pōt a se qui est a se: filius aūt qz nō est a se sed a p̄e: nō pōt a se sed a p̄e: ⁊ spūssc̄us ab vtroq;. Ad qđ dicimus: quia sz filius nō possit a se nec opef a se: pōt tñ ⁊ opaf per se: sic ⁊ spūssc̄us. Unde Hylaf. in. ix. lib. de trī. Nature ingt cui ꝺdicts beretice hec vnitas est: vt ita per se agat filius: ne a se agat: ⁊ ita nō a se agat vt per se agat. Per se aūt dī agere ⁊ potēs esse: qz nāliter habet potētiā eādez quā ⁊ p̄ qua potēs est ⁊ opaf: sed qz illā habet a p̄e: nō a se: ideo a p̄e nō a se dī posse ⁊ G agere. Hō aūt vel angelus gratuitā habet potētiā qua potēs est. Ideo g̃ vere ac ꝓp̄rie de⁹ trinitas oipotens dī: qz per se. i. nāli potentia pōt quicqd vult fieri: ⁊ quicqd vult se posse. Nihil. n. vult fieri qđ nō possit facere per se vel per creaturā: ⁊ nihil vult se posse qđ non possit: ⁊ omne qđ vult fieri vult se posse: sed nō oīne qđ vult se posse vult fieri. Si. n. vellet fieret: qz volūtati eius nihil resistere pōt.

Nunc de omnipotētia dei ⁊c.] Postq̄ Magist̄ deter⁹ de diuina sciētia'. Dic in pre ista determiat de diuina po⁹. Et duo facit: qz ꝓmo deter⁹ de vtilitate huius po⁹. Scdo remouet errorē, quorūdaz. z⁹ ibi[Quidā tñ.] In p̄n⁹ 43ⁱ di. ¶ Circa p̄m duo facit: qz ꝓmo ondit deū ee oipotētez: eo q̄ pōt oia. z⁹ exponit quasdā auctes que vident dicere nō esse oipotētez: qz possit oia: sed qz pōt qcqd vult. z⁹ ibi[Ex quibusdā tñ.] ¶ Circa p̄m duo facit ga ꝓmo dicit deū nō solū esse oipotētē: qz pōt qcqd vult: sz qz pōt oia qđ auctes ꝓfirmat. Scdo ꝓtra hāc Hitatē opponit. ibi[Sed queriſ.] ¶ Circa qđ tria facit: fm q̄ tria vī deus nō posse. nā q̄dā sunt que dicūt actuz: sed dicūt ipm impfectū: vt ambulare, loq; ⁊ talia que deus nō vī posse. Quedā Ho sunt que per se loq̄ndo ⁊ formaliter dicūt p̄uationez actꝰ: vt mētiri, peccare: qua etiā deus nō potest. Tertio sunt quedā que nō sonāt in actū: sz in passionē: vt mori, falli, vinci, ⁊ talia que etiā a deo remouent. ꝓmo g̃ arguit

I deū,nō esse oipotētem:qz nō pōt ambulare nō pōt log
z soluit:qz iz b̄ nō possit in se:pōt tñ ea in subiecta crea
tura.Scōo obycit ipm nō cē oipotētez:qz nō pōt mētiri
nō pōt peccare. Et soluit q̄ hec nō sunt poc̄ sz ifirmi
tatis. Tertio opponit ipm nō esse oipotētem:qz nō pōt
falli nec mori.Et soluit q̄ talia nō dicūt pfectiones sz de
fectꝰ:vñ si talia posset:oipotens nō esset.zª ibi[Sz sunt
alia.]Jzª ibi[Sunt etiā z alia.]¶ Circa qō duo facit:ga
Prio opponit deū nō cē oipotētem:qz nō pōt mori nec
falli:z soluit.Scōo ꝓcludit deū zr oipotētez dicī.Prio:
qz oia pōt facē.Scōo:qz nihil pōt pati.zª ibi[Sic igit
diligēter.]Deide cum dicit.[Ex q̄busdā.]exponit q̄sdā
auctes que vident dicere deū cē oipotētez:qz pōt q̄cq̄d
vult.Et duo facit:ga Prio adducit auctes illaz:z spāli
ter auctē Aug.que dicit deū nō posse oia:posse tñ q̄cq̄d
K vult. Scōo bō auctes exponit ibi[Sz ad b.]¶ Circa
qō duo facit:ga Primo exponit auctes tactas.Secūdo
obycit ꝓra ea que dixerat.ibi[Sz forte dices.]¶ Cir
ca p̄m duo facit:ga Primo exponit qūo intelligēdū sit:qđ
Nō qđo intelli gēdum est illud Aug. deus nō posse oia:z illud deū posse q̄cq̄d vult. dicit Aug.deum nō posse oia dicēs.Aug.large accipe oia:
ita q̄ ib̄ oib⁹ mala cōprehēdant que nō pōt deꝰ. Scōo
exponit qūo intelligēdū sit deū posse q̄cq̄d vult. Nā q̄cq̄d
vult trip̄ pōt intelligi.vz.q̄cq̄d vult facere:q̄cq̄d vult se
posse:z q̄cq̄d vult fieri.Cuz g̃ dī deus q̄cq̄d vult pōt:nō
est intelligēdum solūz q̄cq̄d vult facere:vel q̄cq̄d vult se
posse. Nā q̄libet bñus b̄ pōt:sed pōt q̄cq̄d vult fieri qđ
non pōt aliq̄s bonus.Rursum differt pª diuina a pª
creata:qa deus est potēs p se z a sensualla tñ creatura sic
potēs est.zª ibi[Sz cause qūo.]Deide arg dicit.[Sz for
te.]opponit cōtra dicta.ꝓbat.n.deū omne p se pos
se:ex quo videt ꝓcludi filiū z spūm.s.nō cē deū cuz pª⁹
L quā bīle nō bīle sc sz ab alio.Et duo facit:ga Prio op
ponit.Scōo soluit dicens filiū z spūm.s.p se posse:sz a se
nō possint. Nā illa eadē pª quā habet p cōicat filio z
spūi.s.ideo p se pōt:qz nāli pª pōt.creatura aūt nō per
se pōt:qz nō nāli pª sz gratuita.zª ibi[Ad qđ dicimus.]
in quo terminatur sūa lectionis z distōnis.

Hic tractat ō de pōa vsq; ad dist. 45. exclusiue.

Prin.zª. ATencio Magri in pīri distōne ver
sat circa diuiná pª⁹:z circa
ea que diuine pertinent ibi:ideo de his duo
bus q̄remus. ¶ Circa p̄m queremus duo.
Primo:vtrū in deo sit potentia.Secundo:
vtrum huiusmodi potentia sit vna vel plures.

¶ Utrum in deo sit potentia. Questio. I.

Thomas sum. parte.i. pte. 25.q.1.2.q. de potentia dei.qua.prima.q.p⁹. Et Hen. in sum. artic. 35.q.1.

M DPrimū sic ꝓceditur.Videt q̄ in
deo nō sit pª.nā pª fm
Phm: vel est accñtalis vel essentialis:sz in
deo nō est pª cēntialis nec accñtalis.g̃ nul
la pª in eo existit.Probatio assumpte.nā
tam pª essentialis q̄ accñtalis impfectiones dicūt.pª
eis cēntialis impfectiones dicit:qz nō est ꝓiūcta actui p.
pª ℞o accñtalis dicit impfectiōes:qz nō semp est ꝓiūc
ta actui:sz que impfectiōes dicūt deo nullo⁹ sunt attri
buenda.g̃ in eo nulla existit potēcia.¶ P.fm Phm 9°
T.cō.19. meta. In bonis actꝰ est melior pª.in malis aūt eȝ.cum
g̃ in deo nō sit nisi bonū:z sit q̄cq̄d melꝰ est cē q̄ nō cē:
in deo nulla est ponēda pª.g̃ rē. ¶ P.Deus agit p es
sentiā suā:sz que sic agūt nō agunt mediāte pª.nō g̃ in
deo est pª ponēda:sz sufficit ibi ponere suā cēntiā per
quaz agit. ¶ P.Si in deo est pª:vel est pª actiua vel
passiua. Passiua non:cum in eo nulla sit mā nec māle.
T.c.17. Nec etiā actiua:qz hō pª:vt vult Phs 5° meta.est p̄m⁹
trāsmutatōis in aliud.deus aūt in agēdo nō ꝓsupponit
mās:nec aliquid aliud in qō agat.g̃ rē. ¶ P.Si in deo N
est pª actiua:vel est semp ꝓiuncta actui:vel nō.Si nō:
cum pª pficiat per actum: aliquā diuina pª impfecta
est. Si aūt actui semp est ꝓiuncta.ergo creature fuerūt
ab eterno:cum hꝰ potentia sit eterna.

In ꝓrariuz est:qz nō agit nisi qđ pōt agere.Si
g̃ pª cām z deū dicimus ꝓducere
oia z facere:oportet q̄ talia possint:sed non est posse sine
potentia.ergo in deo est potentia.

Rñdeo dōz q̄ fm Phm 5°.meta.dupl̄ est pª:actiua Ter. c.17.
z passiua:z qz quotiēscūq; aliqđ nomen
analogice ꝓuenit multis:opz fm suā rōnem ꝓus ꝓuenire
vni eoruz:qz pª analogice dī de actiua z passiua:fm q̄
ꝓbat Phs ibidez.p ꝓus dī de pª actiua q̄ de passiua: T.c.17.
z qz per se pª respicit actuz:nunq̄ repit aliqđ a deo in
actu:in quo nō repiat pª.imo magis quāto aliqđ est in
actu:tāto est magis potens:loquendo de pª actiua:z qz
deꝰ maxime est in actu:imo est ipe actꝰ:cuz sit ipm esse: O
potissime in eo est hꝰ pª. Possumus aūt q̄druplici via
manuduci:ad oñdēdū in deo talē pª⁹ cē. Primo rōne
vnitatꝭ:qz quāto aliqđ est magis vnū:tāto est magis po
tēs:loquendo de actiua pª:iuxta illud qđ scribit̄ in 18ª
ꝓpone de causis:ois vnus vnita plus est ifinita q̄ vnus
multiplicata:z 93ª ꝓpone Procli scribit̄:q̄ ois pª vni
tiꝰ exit̄/est ifinitiꝰ q̄ plificata.cum igit̄ deꝰ sit sume
vnus:potissime in eo est talis pª. Scōa via sumit̄ ex
eius imobilitate. Nā quāto aliqđ aliqđ agēs magis mo
uet motū:tāto magis agit ipsū/r z est minus potēs.Cuz
igit̄ deꝰ sume sit imobilis:qz nō mouet̄ per se sic corpa:
nec q̄ accñs sic vtutes in corpe:nec ab intra sic mouent̄
intelligētie que mouent̄ pp finē aliuz a se:quē itrinsecus
z fm ipsū appbēdūt:sume erit potens:z in eo potissi- P
me est actiua pª. Tertia via sumit̄ ex eius vnitate:qa
quāto in aliq̄ ꝓgregant̄ plures rōnes factiue:tāto illud
est potēti⁹:vñ cuz oēs vtutes que sunt in istis iferioribꝰ
gñabilibꝰ z corruptibilibꝰ q̄dāmodo vniuse ꝓgregent̄
in sole:eo q̄ oia gñabilia agūt in vtute eiꝰ:dicimus ipm
cē potētiozez oibꝰ istis.cum igit̄ in deo ꝓgregent̄ rōnes
factiue oiuz:qz fm Com.12° meta.oēs ꝓpozcꝰ z fortes que Cō.39.
sunt pª in mā p̄ sunt actu in motore p̄z sunt in eo q̄si
in artifice:z per ꝓns sic rōnes factiue:deus est maxime
potens:z in eo potissime est actiua pª. Quarta via su-
mit̄ ex fōalitate eiꝰ:qz quāto aliqđ est fōaliꝰ:tāto in eo
maxime est actiua pª: vñ dicimus ignez actuiozē esse
ceteris elemētis:eo q̄ sit fōaliozez ceteris.cuz igit̄ deꝰ sit sū
me fōalis:qz sume in actu:imo fm Dam.9.li.ca.3.oñe
qđ ad deū cōparat̄ reꝰ eius grossuz z male inuenit̄:deꝰ
ipse potissime est potens z in eo est actiua pª. ¶ Das Q
4ª⁰ vias breuiter tāgit Dion.5° de diui.no.qui cōparās Omnia sūt in deo multipli.
deū ad alia dicit:oia esse in deo sic oēs niti in vnitate:sic
oēs linee in cētro:sic oēs nāe priculares in nā vli:sic oēs
vtutes corpales in ala.Ex eo aūt qđ dicit oia esse in deo
sic niti in vnitate:tāgit viam p⁹sumptā ex ꝓe vnitatis.
Nā solus ipe est vere potēcuz solus ipe sit vere vnus:
ois aūt creatura a vera potētialitate deficit:cū habeat
rōnez nūi. Ex eo ℞o qđ dicit oia in deo esse sic oēs linee
in cētro:innuit zª⁹ viaz sumptā ex imobilitate dei. Nā li
nee z circūferētia que sunt circa cētrū mouent̄:cētrum
ipm manet imobile.Quia vo sōdit oia in deo existē sic
nāe priculares in nā vli:dat intelligē viā 3ª⁹ que accipit
ex vtitate eiꝰ.Cōgregant̄.n.oēs rōnes factiue virtꝰ pti
culariū in ipo deo:q̄si in q̄dā vli pn⁹.Ex eo vo qđ addit
oia in eo esse sic vtutes corpales in aia:pādit in nob viā
4ª⁹ que sumit̄ ex formalitate ipius dei.Est.n.aia omni
corpe formaliozz:z qz in deo esse actiuā pª⁹:sic manife-

stius vsq

A

stio vna ad vltēdū cogimur: pastq; Dion. posuit vltimo modos ꝓcludit deum esse ꝑn̄m a quo ois existūt in quo est ois ordo: omnis harmonia: omnis virtus.

Ad primū dōm q; illa diuisio nō est diuisio potē simplr: sed potē passiue t receptiue: dū potē in deo nō existit. ¶ Et p dā p3 solutio ad 2m: qz cum in deo nō sit potē passiua sz actiua: nō distās ab actu ponimus aliqd in deo qđ deroget suę bonitati. ¶ Ad 3m dōm q; dē nō agit potē media que sit differēs ab eēn̄ suo: sz sic suus agere est suū esse: sic sua sapia est sua virtus vt ponere sic ipm agere p potē: nō est ponere q; agat p aliqd superadditū eēntie vel ab eēn̄ differēs. ¶ Ad 4m dōm q; potē actiua que supponit in qđ agat, est potē creatiua: nō tn pp dā in deo nō est potē actiua: qz nō supponit in qđ agat: imo tanto magis est in eo potē actiua q̄ in aliquo quāto magis dz rōnes ꝑncipij ꝓductiui qđ pōt agē nullo ꝓsupposito: q̄ qđ regrit māz in quā agat. Nā sicut in mā ꝑ potissime est potē passiua: t in ea fm se nō est aliq actiua potē: sic in deo potissime est actiua potētia: t in eo non est per se aliqua possibilitas ad patiēdum. ¶ Ad 5m dōm q; duplr est actio: q̄dā trāsiens in exteriorem māz: t est pfectio agentis: q̄dā trāsiēs: t dā est pfectio actis semp dīna virtus fuit ꝓiūcta actioni in trinitate vt intellō suo intelligē t volūtas suo velle: nō tn semp secutū est esse ext̄ra talia ꝓcedūt ab ipo fm ordinē sue sapie: vn sicut ab eterno dispositū est: sic in tpe ꝓducerent pp dā aliquam imperfectiōez in deo ponimus: cum semp ponamus ipm ꝓiūctum actui interiori qui est pfectio agentis.

Primo in deo est potē qz sūme vnus. ois. n. virtus vnita plus est virtute q̄ multiplicata. Sc̄do quāto aliqd magis mouet motū: tāto magis mouet trāsfert: t est minus potēs. Cum g̃ deus sit imobiliss: q; nec per se sicut corpa: nec per accīs sic virtutes in corpa: nec ab extra sicut intelligētie est in eo potēa sunt actu in motore ꝑ. Tertio: q; in deo aggregent rōnes factiue oium. ꝑ quas omnes ꝓportiones t forme que sunt potēcia in mā ꝓma. Quarto: q; deus est magis formale: quia magis in actu omne enim creatum respectu eius est mālē t grossum. ergo sūme potens sicut de igne qui est formalior.

¶ Utrum in deo sint multe potentie. Questio. II.

Idem in sum. artic. 35. q. 3. t. 5.

Li. 27. **Scdo** querit: vtrū in deo sint multe potentie. Et videt q; sic: q; potētia dīna est ꝑn̄m creaturaz: sz fm ꝓbm 12° meta. ꝑn̄m ꝓpa diuisificant fm diuisificationē ꝓncipiatoz z. cuz g̃ q̄libet creatura reducat in dīnā potiā tanq̄ in ꝑn̄m ꝓpuz: opz in deo esse plures potiās: cuz sint plura creaturaz gña. ¶ ℙ. Idem manēs idē semp facit idē. cum g̃ videamus plura immediate pcessisse a ꝑ ꝑn̄: opz in eo plures potiās existere: g; bus mediātib⁹ plura ꝓducat. Nā si soluz vna t eadem potē in ipso existeret: cum semp maneret idē, semp idez ꝓduceret. ¶ ℙ. Dicimus in deo esse velle t intelligē. g̃ opz in eo dare virtutez qua vult t virtutē qua intelligit: t ita sunt in eo plures virtutes siue plures potētie. ¶ ℙ. Aliq dē scit que nō vult. nō g̃ in eo idē est scia t volūtas: sed volūtas dīna dz rōnē potē t virtutis: cum fm eā dē oia ꝓducat. Rursum dīna scia habet rōnē etiā potē t virtutis: cum sit cā reruz: vt dicit Lōn. 12° meta. sunt g̃ in deo plures potiāz sint in eo scia t volūtas. ¶ ℙ. Ea que videmus in istis inferioribus reducunt in attributa dīna tanq̄ in ea: per que in eē ꝓcesserūt: vt ex vita dīna est ois vita: ex eius bonitate, ois bonitas. qđlibet g̃ dīnum attribuens habet rōnem potē t virtutis. cum g̃ sint in deo plura attributa: sunt in eo plures potentie.

Li. 27.

2° de gñatiõe.

Lex. cō. 53.

Dñs q; est ac⁹ pri. Dupra. de plures formali attributorum.

D

Lōn. 39.

In cōtrarium est: ga fm Aug. 5° de trini. c. 8°. in deo non sunt plures magnitudines: sed vna magnitudo. cuz g̃ in eo nō sit magnitudo nisi virtutis: nō erūt in eo plures virtutes vel plures potētie: sic nec plures magnitudines. ¶ ℙ. Ois multitudo participat aliqualr vnū: vt dicit Dion. 13° de dīno. t habet ꝑ ꝓpōne Procli. igit omne agēs per multas virtutes t potiās reducit in illud qđ per vnā potiā agit. Nā ex hoc ois multitudo participat aliqualr vnū: ga ab vnitate ꝓcedit t in vnitatem reducit. cum g̃ deus nō reducat in aliud aliquod agens: nō possumus dicere in eo esse plures virtutes vel plures potentias.

E

Respondeo dōm: q; si aliqđ motiuū hīe possimus ad ponēdū plures potiās in deo ex pīrate actuz qui ꝓcedunt a dīna virtute sumet initiuz. Dđ aūt act⁹ qui ex dīna virtute ꝓcedūt dupr̄ existunt: qz qdā nō trāseunt in exteriorē māz: sic dicimus deum intelligere per virtutez intellectiuā: vel per volūtatē. Quidā aūt trāseunt sic apparet per ea que in creaturis videmus per virtutez diuinā ꝓducta. Ponere aūt in deo plures potiās rōne actuz trāseūtiū in exteriorē mām: nō est decēs. nā oēs dđ act⁹ sunt idem q; ipm esse dīnum: t vnā t eādē rem dicūt: pp qđ nō iferūt potiārū diuersitatē: t sicut dđ act⁹ sunt ipm esse diuinū t ipsa dīna virtus: sic etiā sunt idez q; ipsa dīna virtus: vnde ratio ꝓncipij nō refuat in dīna virtute rē talū nisi fm intellectū tn. Si g̃ aliqd pōt facere dubiū in q̄sito: ipa diuersitas rerum t multitudo eaꝝ que a deo ꝓcedūt dubiū facit: cum talia sint a deo varia t diuersa. Idco nōn⁹ q; quāto aliqd magis habet rōnez vltis t pīncipātio magis modo vnitiuo cōparat ad plura. Sic. n. videmus in oib⁹ potentijs q; ꝑme t vlēs remanēt implurificate scōarie t priculares plurificant. Naz si ꝓsideramus passiuas potiās inuenimus mām ꝑ⁹ esse vnā oiuz būnū eam: māe aūt ꝓxime sunt ille que pluificant. Sic etiā est in actiuis potentijs. Nā gñabilia ꝓfecta ꝓducunt ex sole: t ex filiō in specie vt dđ ex sole: t boie t capra, ex sole t capra. Uirtutes igit plurificate in dđ agētib⁹ pticularib⁹ qđā modo vnitiuo cōgregant in sole: t qz deus maxime est cā vltis t ꝑ: ideo per vnicā suā virtutez pōt oia ꝓducere. rē⁹ igit t rōnes pluificant: eo q; nō fm eādez rōnē cōpositus est dō t equus: ipsa tn dīna virtus vel dīna potia ipluificata cōsistit. Ut aūt appareat vnitas dīne virtutis t eius vltas. ¶ Notāduz q; fm Lōn. in 10° meta. Deus rē⁹ rerū est in triplici gñe cause. In gñe cause efficiētis, formalis, exēplaris, t finalis. Inquātuz est cā efficiens oium, oib⁹ eē tradit, oia in esse ꝓseruat: in oib⁹ ordinē efficit: t oia ordinat. Prout vo est cā formalis exēplaris oium: in eo sunt oia tanq̄ in suo exēplari. Prout vo est oium finis: ad ipm oia ordinant. Quinq; g̃ sunt habitudines creaturaz ad deum. cōparant. n. oēs creature ad ipm tanq̄ ad id a quo esse dīt tanq̄ ad id ex quo in eē ꝓseruant: vel ad illō per quez ordinē suscipiūt: t in quo tanq̄ in suo exēplari ꝓsistūt: ad quē tanq̄ ad finez cōuertunt. Scōm quālibet istaz habitudinū bemus viā ad ꝓcludēdū in deo solis vnā eē potiāz fm vnāquāq; ipaz ꝓcludat deū esse, ipm esse: t qz sua virtus est suū eē: pp qđ est vna virtus eius qđ est suū esse: qđ sic declarat. Nā qz deus oib⁹ esse tribuit: opz q; in eo sit rō essendi: pp qđ est ipm esse puruz. nihil est g̃ in eo aliud a suo esse: ga si eēt in eo aliqd aliud ab esse, nō eēt cā q̄re oia bient esse. igit sua virtus que est in ipso nihil est aliud q̄ suū esse. est igit sua virtus vna: sicut t suū esse: ga esse abstractū t parum plurificari nō pōt. Sc̄do: ga deus oia ꝓseruat in esse etiā est ipm eē: ga si nō eēt ipm esse: participaret esse: t si participaret esse, ab alio bīet esse: et si ab alio bīet esse, nō oia ꝓseruaret in esse: sed ipe indigeret ab alio cōseruari. Sua g̃ virtus est suū esse: cum nihil sit in ipso ꝑter esse: t ga vnū est suuz esse: vna est sua virtus. Tertio: ga deus oib⁹ ordinē tradit: opz eum eē ꝑter ipsū ordinē, aliter. n. supra scipm cāluraē bīet: sed omnę

Dupler act⁹.

In deo nō sūt plures potē rōne actuum.

F

Q. nec rōne eius trāseuntis actionis.

G

Lō. 7. Deus ē in triplici gñe cāe. Idē. 8. vñ. 8. p. 1ꝑa. 3. q. 4.

H

ꝑ ratio

2°

3°

Egit. sup ꝑ ken.

L qō bz nām distāt ab esse ɔdit ad aliqō genus: t ad alia quā spēs: pp quā ɔctiones est pars vnius: t itra ambitū hui⁹ ordinis ptinet. deus aūt sup oēm talē ordinē collocat⁹: eo q oēz talē ordinē causat: est actꝰ purus t est ipm eē: pp qō cuz sit sua vtus: sua vtus erit ipm eē: cum nihil sit in eo a suo esse differēs. erit ḡ sua vtus vna: siē t suus esse. Quarto: opz deū esse ipm esse: ga in eo oia reducēt. nā si nō eēt ipm esse, eēt ɔctū ad aliqō genꝰ vel spēm: sz qō est sic ɔctus nō pōt eē oius repntatiuū. est ḡ deꝰ ipm eē: t qz sua vtus nō pōt esse differēs ab esse: qz tūc in eo eēt aliud q̄ esse: pp qō nō eēt ipm esse: erit vna sua vtus siē t ipm esse. Quinto: qz deus est id ad qō oia ordinant̄: opz q sit bonus ois bonꝰ: t qz siē res se bēt ad esse: sic se bēt ad bonitatez: si in eo est ois ratio bonitatis: in eo est ois ratio eēndi: t ita est ipm esse: t tūc idem qō pus, sua vtus est vna: siē t suū esse: eo q sit idē sua vtus t suū eē.

4°

5°

K Epī. ¶ Dicamus ḡ qz vtus diuina est ipm esse diuinū: t ipm esse est vnū nō plificatuz sua vtus vna t nō plurificata existēte: que veritas ex qnq; habitudinib⁹ creaturaꝝ ad deū ostensa est. Das aūt qnq; habitudines tāgit Dion⁹ vi⁹ de di. no. dicēs vtutez diuiná esse id a qua t ex qua: t per quá t in qua: t ad quá oia sunt. Ab ip̄a. n. sunt oia inq̄tuz oīb⁹ dat esse. Ex ipsa: inq̄tuz oia ꝓseruat. per ipam: put oia ordinat. In ipsa: inq̄tuz in ea oia reducēt. Ad ipam: qz ad eā oia reducunt̄. Et qz ex hīs habitudinib⁹ ꝓcludit diuiná vtutez esse vnā vlez t p⁹: ait Dion⁹ ga opz nos laudare vtutem diuiná vnā t oium cām.

Ad primuz dōm q deꝰ est cā p⁹: inq̄tuz nō ea dē rōne formal̄ hō t equus: sz ex hīs vt dictū est nō arguit̄ multitudo p⁹: sed multitudo rōnum sine respectu. ¶ Ad 2ᵐ dōm: q illō itelligēdū est de agēte nāli, nō de agente per intellm cuiꝰ est deus: hīs in 2° magis declarabit̄. ¶ Ad 3ᵐ dōm q velle t itelligere in deo sunt ipm esse diuinuz: t qz eādē rem dicūt nō arguūt pⁿ distinctē. ¶ Ad 4ᵐ dōm q ideꝫ est in deo scia t volūtas: di tñ deus aliq̄ scire que nō vult: ꝓpter aliá t aliá habitudiné ip̄orum per volūtatem t scia. ¶ Ad 5ᵐ dōm q absoluta in diuinis oia trāseunt in hīs: t nō manēt ibi, ꝑp̄e sm aliqō cōe: t ideo nō sunt ibi nec due bonitates nec due potētie: sz si est ibi aliqō cōe qō ibi possit plurificari illud erit gd rōnis: ideo nomina scde itētionis cuiꝰ est attribuūi: qz talia magis exprte rōnis se tenēt: ibi ꝓcedimus in plurali, dicimus enīz ibi esse plura attributa: sz cum poss⁹ sit gd absolutū t nomen ꝑme itētionis: in deo est solū vna p⁹: respectus tñ sunt multi: t ideo etiā nōia que a talibus respectib⁹ imponerentur pluraliter in deo ꝓcedi possent: dicendo ibi esse plures rationes vel plures ideas.

L Iustitia t veritas in deo nō dīt distare pōne: sz bene sic ꝓcedimus

Attributa plura sunt in deo cū sit nomē 2ᵉ intētionis: sz pōt esse nomen ꝑᵉ, tū nō plificat: aīr sit ibi plures rationes vel idee: ga talia nōia sumūt a respectibus pluribus.

ꝓm. 2°. M

DEinde querit de subtēis diuine potentie. ¶ Et circa B querunt tria. Primo: vtrum sint deo possibilia quecūq; alia ꝑdit. Secūdo: vtrū sunt deo possibilia que sunt nature ipossibilis. Tertio: vtrum sit iudicāduz aliquid possibile vel impossibile sm causas superiores vel inferiores.

¶ Utrū deo sint possibilia quecūq; alia ꝑdit. Qō. I.

Tho. in sum. ꝑm. 25. q. 3. t. q. de potēta dei, ꝑm. 1. q. 6. t. 7.

AD primum sic ꝓcedit. Uidet q deus possit gegd aliq est possibile. nā sicut ga deus est sūme pfectus, oēs pfectiones que sunt in vnoquoq; genere ꝓgregant̄ in ipso: sic qz est sūme vtuosus vtutes oium pticularū agēnuz refuant̄ in eo: vnde Dion⁹ 5° de di. no. dicit in deo esse oēm ordinē oēm harmoniā t oēm vtutem. gegd ḡ ꝑdit ois pticularis agēns per pticulares vtutes, totū deus pōt: qz ois vtus refuat̄ in illo. ¶ P. Que pōt deus ꝓducere mediāte cā 2ª pōt nō mediāte illa: eo q ois ordo scdaꝝ cāꝝ refuat̄ in ꝑmā. sed gegd est alteri possibile est ei possibile mediāte virtute ꝑmē: eo q oia agēnia agūt in vtute eius. oia ḡ que alia agēnia ꝑdit. deus pōt cum posse agere sine illis: que mediāntꝫ alis agit. ¶ P. Si aliq̄ sunt que dicimus posse 2ª agēnia t nō deū: potissime sunt mala. Sed pⁿ ad faciēduz mala nō est negāda a deo: cum tales potētie bone sint. Nā sm ꝓbm 4° Topi. deus studiose pōt pua agere. ¶ P. Nos ponimus in deo libꝝ arbi. sed liberū arbitriū est ad oppositū: t sm ipm possumus peccare t nō peccare. ḡ t talia deus pōt. nihil ḡ alteri possibile deo est ipossibile: cum etiā peccare possit.

N

c. 5°.

In cōtrarium est: qz deus moueri nō pōt nec ambulare: vt Magister dicit, in lra: t tñ talia creature sunt possibilia. ḡ. ¶ P. Sicut sūme calidum nō pōt ifrigidare: sic sūme bonū nō pōt peccare nec malefacere: t ga creatura peccare pōt: non gegd alteri est possibile, est possibile deo.

O

Rñdeo dōm: q sic habituz est in deo poss⁹ actiua nō passiua: vñ t Magister in lra ait. q deꝰ est oipotēs: ga oia pōt facere t nihil pati. Luz ḡ queritur vtrum deus possit gegd alteri est possibile. Si bō posse respicit solūz actiuā poss⁹: ꝓcedēdū est plane q sic: eo q in ipso est ois vtus actiua. Si vō bō posse respicit solūz passiuā poss⁹ vel simul cum actiua passiuā: talis poss deo attribuēda nō est: ga in eo nulla est passiua poss. Differt aūt potētia passiua ab actiua quātū ad ꝑsens in tribus. Primo: ga agens per suā poss actiuaz sm q bō efficit: sed sm passiuā poss per se t ꝑncipaliꝫ loquēdo non efficit sed deficit: vnde t ꝓbs 9° meta. dicit errorē t maluz que indefectū sonāt esse in rebus, ꝓpter potētialitatez t māz. Scdo: ga sm poss actiuā aliqd trāsmutat: sed sm passiuā trāsmutat̄: ꝓpter qō ꝓbs 5° meta. ca. de poss, distinguit poss actiuā a passiua: ga actiua accipitur penes trāsmutare: passiua penes transmutari. Tertia ratio est: ga passiua respicit esse actiua agere. nā agēs per suā potentiā actiuā inducit formā t trāsmutat vel agit: sed patiens per suā poss passiuā suscipit form t influctiā agētis: ꝓpter quam susceptionē aliqd esse aegrit. Dicit ḡ illa que sonāt indefectū: vel in trāsmutari: vel inacqsitionē alicuius esse: sz sint creature possibilia: deo aūt possibilia esse nō ꝑdit. ad tria ḡ genera reducūtur que dicimus creaturā posse t nō deuz: videlz ad que sonāt indefectū vt peccare: t ad que sonāt in motuz t trāsmutationē: vt ambulare vel currere: t ad que dicūt desinē ab esse: vel acqsitionē noui eē: vt mori vel corrūpi. Que tria Magister tāgit in lra sm tres oppōnes quas mouet. Aduer tēdū tamē q deficere t trāsmutari: t aegrere nouū esse sm que potētia passiua ab actiua videt̄ differre, nō eodez modo ad actiuā potentiā cōparātur. Nam defect⁹ penitus exit ab ordine actiue potētie: vnde actiua potētia vt actiua est: nec deficit in se nec in alio. Sed trāsmutari t aegrere nouuz eē aliq̄ modo sub ordine actiue potētie collocātur. Nam sz agēs sm q agens si trāsmutetur: nec nouū esse aegrat: alia tñ ab agēte sm suā actiuā potentiā trāsmutant̄: t nouū esse aegrūt: t ideo sz deus in se hoc nō possit: aliqua tamē bonuz potest in alys. potest enim facere q alia trāsmutētur: t q aegrāt nouum esse: vel desināt a suo eē: peccare tñ nō pōt nec in se nec in alio: cum peccatū nō habeat cām efficiētem sed deficiēte: t defectus per se nō subsint ordini actiue potentie nisi quodāmodo per accidens: inquātum ex eis quedam perfectiones t quedā bona eliciunt̄.

Ad primuz dōm q in deo reseruāt̄ ois virtus actiua. qō igitur alia ꝑdit ex eo q in eis pōlitas

Eres dīt pⁿ actuc a passiua. ꝑᵐ q illa efficit: sed illa deficit.

T. c. 2. P

2° qz illa trāsmutat sm illā aliqd trāsmutatur.

3° qua passiua aegrit eē. actua vō agit.

nō vitiosum.

A eis potẽtialitas ⁊ virt⁹ passiua reseruaſ: deo attribuẽdus nõ eſt in ſc'is mõ quo dictus eſt poſſit ei attribui in alijs. Nã ſicut ꝓfectiões ſimplr ponũt in deo ꝓpe ⁊ ꝓ ſe: ꝓfectiões aũt pticipate nõ ſũt in deo p ſe: ſz ſunt in eo nãq̃ in cãturãgnũ talia in alijs ꝓt efficẽ: ſic q̃ dñt actiões ſimplr deo attribuũt: q̃ vo ſit cũ actione paſſionẽ ipor⁹tant dicim⁹ deũ nõ poſſe in ſe ſz in alijs. Que aũt defectus dñt vt peccare, nec põt de⁹ in ſe nec in alijs. ¶ Ad 2ᵐ dõz q̃ gegd de⁹ effectiue põt mediãte cã 2ª, põt nõ mediãte illa: loquẽdo de poſſe qõ reſpicit actuã po⁹ᵉⁿ⁹⁷ vt ſi põt mouẽ celũz mediãte intelligẽcia, põt nõ mediãte illa: ⁊ ſi põt calefacẽ p ignẽ ꝓt calefacẽ ſine igne. Que vo in potẽte ponũt paſſiuã po⁹ᵗ⁹: de⁹ ꝟz ſe re⁹illoꝝ potẽs eẽ nõ põt: ⁊ hõ ſunt q̃ dicim⁹ creaturã poſſe ⁊ nõ deum.

B ¶ Ad 3ᵐ dõz q̃ de⁹ ſtudioſus põt prauꝰ agẽ ſiue malꝰ loquẽdo de malis pene nõ de malis culpe. Uel alr dis poſſum⁹ ⁊ melⁱ⁹: qõ nõ eſt curãdũ de exẽplis nã exẽ⁹ po nim⁹ nõ vt ita ſint: ſz vt ſentiat q̃ diſcit: q̃ ſi tũ vellem⁹ auctez illã bñ vitare: eo q̃ põt de⁹ q̃ nũc ſũt mala facẽ ſz tñ ſi facẽt, nõ eẽnt mala: eſſent tñ bo⁹ ꝟz altũ modum ordinis: ſicẽ poſſet alicui ꝑcipe q̃ fornicaret: qõ ſi nõ preci peremptor⁹ ille nõ manẽt fornicari⁹ vl de formo. ¶ Ad 4ᵐ dõz q̃ poſſe peccare nõ eſt libtas: ſz fruit⁹, vñ Boe. in 5° de ꝯſol. dicit q̃ extrema fruit⁹ ẽ cũ aia ſe ꝑpetuo tenuerit ⁊ a poſſeſſione ꝓprie rõnis ceciderit.

¶ Utrũ ſint deo poſſibilia que ſunt nãe ipoſſia. Qõ. II.

Lõmẽ.18. SEcundo querit vtrũ q̃ ſũt nãe ipoſſia ſint deo poſſibilia: Et vꝰ q̃ nõ: qz ꝟz Lorin. 7° mete. nullũ imãle trãſmutat mãle. gegd igit de⁹ agit: cũ ſit ſumme imãlis: agit mediãtibus ſcõis agẽtib⁹. nõ igit aliqd põt qõ non ſit poſſe nature ⁊ ſcõis agẽtib⁹. ¶ ꝑ. Lõtradictoria vificari ſit nõ ſubiacet dine poⁱ⁹: ſz ꝺictio in oib⁹ oppõnib⁹ reſeruaſ. cuz g̃ ois ipoſſitas icludat aliquẽ modum oppõnis: qõlz ipoſſe iplicat ꝺictionẽ. nõ g̃ q̃ ſũt ipoſſia nãe ſũt deo poſſia: cũ ipoſſe nãe ſemp aliquẽ modũ oppõnis: ⁊ ꝓ ꝺictionez iplicet. ¶ ꝑ. Que ſũt nãe ipoſſia vt patebit: ſũt impoſſia ſimplr: ſz qõ eſt ipoſſe ſimplr eſt magis ipoſſe: q̃ qõ eſt ipoſſe p accñs: ſz aliqua ipoſſia p accñs negamus a deo vt dicimus deũ nõ poſſe facẽ ꝓteritũ. cũ igit ℔ ſit impoſſe per accñs: ipoſſia nãe que ſunt ipoſſia p ſe multo magis deo ipoſſia erunt. ¶ ꝑ. ſm Augu. 3° de libero arbitrio: aliqd intantũ virtũ eſt: qz cõtra nãm eſt. g̃ de⁹ cõtra nãm facere nõ põt cũ peccare nõ poſſit: ⁊ ſolum peccatũ ſit cõtra nãm. nihil ergo deus põt in qõ nã non poſſit aliter. n. cõtra nãm poſſe videret.

In cõtrariũ eſt: qz Magr in lra dicit deũ ſimplr oia poſſe. g̃ ⁊ ipoſſia ꝓt. ¶ ꝑ. D vꝰ Luc. ꝓ. Nõ eſt ipoſſe apud deũ eẽ vbũ. g̃ gegd bõ ꝓt dicẽ, de⁹ põt facẽ ꝟz ipoſſia vt ꝓterita nõ eẽ ꝓterita ⁊ ꝺictoria vificari dici pñt. g̃ talia deus põt: ſz ℔ ſunt nãe ipoſſia. g̃ ꝛc. ¶ ꝑ. Sẽ cecitas eſt oppⁿ viſioni: ſic maternitas vꝰ oppoñ virgiñi⁹: ſz potuit de⁹ facẽ q̃ virgo maneꝝ virgo pareret: g̃ põt facẽ q̃ cec⁹ maneꝝ cec⁹ videat: ſz ℔ ſunt ipoſſia nãe: ⁊ eis exñtib⁹ oppoⁱᵗ ſit vificantẽ. g̃ ꝛc.

Rñdeo dõz q̃ cũ logmur de poſſe dino logmur ꝺ poſſe, put reſpicit agẽ ⁊ actiuã po⁹ᵗ⁹. agẽ aũt ꝑſupponit eẽ: ⁊ gegd agit, agit ꝟz q̃ eſt actu. ſi g̃ videre volum⁹: quo differt poſſe dinũ a poſſe nãe ſiue a poⁱ creature: opz nos videre: quo differt eẽ ei⁹ ab eẽ creato. Et ℔ viſo apparebit: vtrũ aliq̃ ſint nãe ipoſſia: q̃ deo ſũt poſſia ⁊ q̃ ſunt illa. Jõ nõn⁹ q̃ eẽ dinũ 4ᵘ differt ab eſſe cuiuſlz creature. ꝓ: lo: qz ei⁹ eẽ nõ eſt ꝺictũ nec ad genⁿ: nec ad ſpẽz. eſſe aũt cuiuſlz creature: qz eſt eẽ ℔ vel eſſe

Dinuz eẽ 4ᵘ differt ab eſſe cuiuſlz creatu reqz nõ ꝺictũ.

illud, ad genⁿ vꝰ ſpẽz eſt ꝺictũ. Sedo: qz ei⁹ eẽ eſt in ihⁿ⁹: eſſe vo cuiuſlz creaᵗᵉ eſt limitatũ. Naz cũ qõlz eẽ creatũ ſit eẽ receptũ in nã: cuz oẽ qõ recipiẽ in aliq̃: recipiaẽ in eo ꝟz modũ rei recipiẽtis: opz oẽ tale eẽ: limitari ⁊ finiri ꝟz modũ nãe in q̃ recipiẽ. Tertio: eſſe dinũ eſt id in q̃ cõtinet oẽ eſſe: ⁊ in q̃ reſeruaẽ oia nõ eſſendi. In oi aũt alio eẽ gdaz ſpãlis modus eſſendi reſeruaẽ. Quarto: oẽ aliud eẽ nõ eſt eẽ parũ. eẽ aũt dinũ eſt purũ eẽ: nõ receptũ in nã. Propter ꝓᵐ nulla poⁿ creata ſimplr ſe extendit ad oia. nã ſẽ quelz nã creata eſt deterᵐ ad aliud genus ⁊ ad aliquã ſpẽz: ſic actio cuiuſlz creaᵗᵉ deterᵗᵉ eſt: ⁊ ſimplr nõ ſe extendit ad oia: ⁊ q̃ntũ ad ℔ vñe poſſumus aliq̃ eẽ deo poſſia q̃ ſũt ipoſſia nãe inq̃ntũ poⁿ⁹ ſe extendit ad aliq̃: ad q̃ ſe nõ extẽdit poⁿ creaᵗᵉ. Propter 2ᵐ vꝰ dina in vigore ſupat vtutẽ cuiuſlz creaᵗᵉ. Nam ſi ſm q̃ auget virtⁿ, diminuit ipſe: vt ꝓbaẽ 7° phy. Multa põt de⁹ opari in iſtãti: ad q̃ operãda in iſtãti vꝰ creaᵗᵉ nõ ſe põt extẽdere. Ex quo ẽt appet aliqd deo eẽ poſſe qõ eſt nãe ipoſſe. Tertio: qz dinũ eẽ eſt id in quo ꝓtinet oẽ eẽ: que põt de⁹ mediãte ordine cãz põt ſublato tali ordine eo q̃ ois vꝰ cãe ſcõe pamplr⁹ ⁊ pfectius reſeruaẽ in cã ꝑ⁹: ſz nã creata gegd agit, agit mediãte tali ordine: vñ ſol nõ ꝓducit bolez niſi ſit vtuti ſolis aſſiſtat vꝰ humane: nec bõ ꝓducit bolez: niſi vꝰ lua initaẽ vtutẽ ſolis. aliqd g̃ eſt deo poſſe qõ nãe eſt ipoſſe: vt agere preter ordinez cãz. Quarto: qz eẽ dinũ nõ eſt eẽ in nã receptũ, põt aliqd ex nihil ꝓducẽ. naz ſic ſuũ eẽ nõ regrit aliqd in quo recipiaẽ: ſic nec actio ſua regrit aliqd in quo recipiaẽ. Sz põt agẽ nullo ꝑſuppoſito: quelz aũt creaᵗᵘ ſẽ bz eẽ receptũ in alio ſẽ in nã: ſic q̃lz actio creaᵗᵉ regrit aliqd in quo recipiaẽ: ſẽ mãz vel ſubm aliqd eſt. g̃ deo poſſe qõ nature eſt ipoſſe: vt agere nullo ꝑſuppoſito.

¶ Quz g̃ querit: vtrũ aliqd ſit deo poſſe qõ nãe ſit ipoſſe. Diſtinguẽduz eſt de ipoſſe: qz ſi bõ ipoſſe dñe deo q̃ ipſi eẽ repugnet, put ipoſſe eſt vificatio ꝺictoriozꝝ: ſic qõ nãe ipoſſe eſt: deo eſt ẽt ipoſſe: eo q̃ tale ipoſſe nulli poⁿ põt eẽ ſubz. Si vo ſit ipoſſe: nõ qz ſimplr ſubterfugiat ordines vtutis: ſz qz nõ ſubiacet vtuti determiᵗᵉ ad genⁿ vel ad ſpẽz: vel vtuti finite: vel vtuti nccio regrẽti cãz ordinez: vel ẽt nõ ſubiacet poⁿ agẽtis: cui⁹ nã diſtat ab eẽ: ſic que ſunt nãe ipoſſia: ſunt deo poſſia: vt ꝑz per habita.

Ad primũ dõm q̃ illa ꝓpoſi vtutẽ bz in rebus imãlib⁹ cuiꝰ ſũt ſubẽ ſepate que nihil additis ſelb⁹ nõ pñt trãſmutare mãz ad formã. In deo tñ veritatẽ nõ bz: in cui⁹ vtute oia creata virtⁿ cõtinet.

¶ Ad 2ᵐ dõz q̃ ſm qõ aliq̃ ipliçant ꝺictionẽ ſic effugiũt rõnez poⁱ⁹: ⁊ qz q̃ dicim⁹ eſſe ipoſſia nãe ⁊ poſſia deo ipliçãt ꝺictionẽ p cõpationẽ ad vtutẽ creatã: nõ p operationẽ ad vtutẽ dinã: ſiõ ſunt ipoſſia vtuti create: nõ vtuti dine. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ ꝓteritũ nõ eſſe ꝓterit⁹: duplr põt intelligi. Primo q̃ ipſa res ꝓterita reſtaureẽ: vt qõ corruptũ reintegreẽ: ⁊ hoc nõ eſt ipoſſe deo: poſſet enim facere q̃ hõ corrupⁿ rediret idez nũõ. Alio modo põt accipi res ꝓterita nõ pro ipſa re: ſed put ſtat ſub preteritione. ⁊ ſic ꝓteritũ nõ eẽ ꝓteritu⁹ eſt poſſe per ſe. Nam preteritũ nõ põt eſſe nõ preteritũ: prout ſtat ſub ꝓteritione: ſicut nec albũ põt eſſe nõ albũ: put ſtat ſub albedine. Jſtud tñ argᵘᵐ ꝟz ſit ſolutũ p ea q̃ dicta ſunt: memoꝛ tñ ſoluẽt in ſequẽti qõne vbi declarabiẽ qũo nãe ipoſſibilia ſimplr ipoſſia nolanẽ. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ ꝟz deus aliq̃ faciat que nã nõ põt facere: nõ tñ ꝓprie facit aliq̃ ℑ nãz: ſed ꝑter nãz: vel ſupra nãz. Diſtinguũtur etiã duo gña rõnuz quas deⁱᵐãe ididit. ſ. obedientiales ⁊ ſeiales: ⁊ actoz nãe nũq̃ facit ℑ nãz: qz nũq̃ faẽ ℑ rõnes obedientiales ipſi nãe inditas: ꝟz videaẽ aliq̃ mõ facẽ ℑ rõnes

B Jlimitatum.

In eo reſeruatur omnis rõ eſſendi.

Et eſt eẽ pur.

F

T. cõ. 38.

G

Nõ q̃ ipoſſia põt deⁱ facere ⁊ q̃ nõ qz impoſſe cui eẽ repugnat nulli poⁿ eſt poſſibile: ipoſſibile qõ nãe limitationez refugit in deo eſt poſſe.

H

Preteritũ nõ eẽ ꝓteritu⁹ 2°. ℔ vt res ꝓterita reintegreẽ. 2° vt ſtat ſub ꝓteritione nõ ſit ꝓteritũ. 3ᵐ eſt poſſe deo. 2ᵐ ſ poſſe p ſe ſicut q̃ albũ, vt eſt ſub albedine nõ eſt albũ.

Deⁱ nunq̃ facit ℑ nãz: ſed ꝑter vel ſupra

I q; nūq̄ ꝑ rōnem obiectem nāe fa:n ꝛ sed ꝑter scīales rōnem nature.

scīales: ꝑ nī in scdo melī⁹ ꝓficient. ¶ Ad p̄m in ꝛriū dōm q; ipolīa cuiꝰ sunt verificatiōes ꝺictoriozꝝ non ꝑpe cadunt sub distributiōe buius signi oia: quia talia nec sunt entia: nec nō entia. ¶ Ad 2m dōm q; fm Aug. 15. de tri. c. 10. vbū qō fons sonat signū est vbi qō int⁹ lu cet: vñ nō ꝑpe ꝺꝫ rōnez vbi siue dicti: qō nō est repīta tiuū eī⁹ qō intellꝰ pōt intelligere: ꝛ qz ꝺictoria vīfica rit intellectus intelligere nō pōt: non ops talia deo pos sibilia eē. ¶ Ad 3m dōz q; nō ē silē qō iducāt ꝓto sil'qz in rōne vgin⁹ nō icludit negatio mīnutatis: sīc in rone cecitatis includit ꝙntio visus: nō pōt deꝰ facē q; sit sit aliq̄ vgo ꝛ mī: nō tñ q; sil' sit aliqs cecus ꝛ videns.

Virginitas nō excludit mīnu tatē sicut cecī tas rationē.

¶ Utrum sit iudicandum aliqd possibile vel ipolē fm causas superiozes vel inferiozes. Qō. III.

Tho. in. q. de potentia dei. ꝑ. i. q. 4.

K

Certio querit vtrū aliqd sit iudi candum possibile vel ipolē simplr fm cās supiozes vel fm inferiozes: Et vī q; fm supiozes. Naz poꝰ inferiozes non sunt poꝰ nisi ꝑ intuit superiozi ꝙtut: ꝫ nihil oī simplr tale nisi per cōparationez ad aliqd simplr. g̃ simplr polē oz dici per cōparationem ad poꝰ simplr: ꝫ potēte supiozes sunt poꝰ simplr. g̃ ꝛc. ¶ P. fm ꝓbz 9° meta. id oī simplr polē qō pōt educi de mā vno motore siue ꝑ motorē vnuz. cū igit cā superiozi ꝛ potissime cā suppīema q̄ltis est deꝰ: scipso absqz auxilio alterī⁹ cāe possit oia ꝓducere. cā aūt inferior nō possit sine auxilio supiozis: qō ꝓducit a cā inferiori ꝑ ꝓducit plīb⁹ motozib⁹: sed qō ꝓducit a supiozi pōt ꝓ duci vno motore. soluz g̃ est iudicāduz aliqd polē ꝑ cō parationē ad cās supiozē nō inferiozē. ¶ P. Cā supiozi magis influit q̄ inferiozi. g̃ effectꝰ magis ꝓsequit ꝓditiōes cāe supiozis q̄ inferiozis. iudicādus est g̃ effectꝰ polis vī ipolis fm cās supiozes nō inferiozes. g̃ ꝛc. ¶ P. Qō pōt fieri: possibile est. g̃ impiuz iustificari ꝛ cecū illuminari possibilia sunt. cecū aliqn facta sint. Sed talia nō possunt dici possibilia per cōparationē ad cās inferiozes: cū ta les cause in tales effectus non possint. ergo possibilitas iudicāda est fm superiozes causas.

L

Z. cō. 7.

In cōtrariuz est: qz cū omnia sint polīa apud deūm si fm qō ad ipz cōparant res possibiles dicerent: nihil diceret ipolē. ¶ P. Oēs cāe supiozes sunt necīe. si g̃ fm eas indicarem⁹ de effectib⁹ oēs effectꝰ necessarij dicerent: qō nō est verꝫ.

Simplr tale supiozes.

Rñdeo dōm q; aliqd esse simplr tale q̄tū ad plīo duplr pōt intelligi. primo qz absqz addi tamēto ꝛ absolute sic noiaī: vī qō absqz addītione oī calidū est simplr calidum: ꝛ sic qō est magis vel minus tale: est simplr tale: ꝛ isto mō diffinit simplr ꝓbz scdo topi. c. 28. cum dicit simplr dico qō nullo addito dico. Alio mō oī simplr tale qō est per oēm modum tale fm qđ modus dicim⁹: qō est simplr in oi gñe: est cā oium aliozū: vt ignis qui est simplr calidus est causa oiuz cali dozum: ꝛ sic qō est magis minus tale nō est simplr tale. Naz magis calidum ꝛ minus calidū nō ops esse simplr calidum: sed soluz qō est maxime calidum.

M

¶ Luz g̃ querit: vtrū fm cās supiozes vel inferiozes iudi candum sit aliqd simplr polē vel ipolē. Si logmur de simplr: put simplr dictū est absolute ꝛ sine additamē to: tūc distinguēduz est de effectib⁹: qz bꝰ effectꝰ vt sunt apti nati ꝓduci solum fm cās supiozes ꝛ de talib⁹ ꝑpe nō est qō: ārī polītas ꝛ ipolītas in eis iudicāda est fm supiozes cās cū solū fm eas educi dēant. Si vo bꝰ effe ctus brīt educi fm vtrūq; genꝰ cāz: debent dici poles ꝛ ipoles fm inferiozes cās: qz tūc a ꝓximis causis ꝓxi

Ad. q. fm ꝑm mēbrū dictus.

sime ꝓditiōes trabūt ꝛ eas maxie imitant: ideo vita ꝛ visio in que pūt cause scde iudicāda sunt fm eas: vt qō pōt vinere vel aegrere vitaz fm cās inferiozes oz dici possibile tale. Qō vo solum fm supiozes: ipolē dici pe vñ mortuū vinere: cecū videre: ꝛ talia absolute ꝛ absqz additamēto ipossibilia dici possunt.

¶ Si vo accipiaī simplr tale qō est per oēz modū tale: tunc de polī ꝛ ipolī nō est pariter iudicāduz: sed possi bilitas antēdenda est fm cās inferiozes: ipolītas vo fm supiozes. Naz qō est polē fm inferiozes etiā est polē fm supiozes: ꝛ ita ꝙ oēm modum est polē: ecōuerso autē de ipolītate: qz qō est ipolē fm supiozes est ipolē fm infe riozes: ꝛ ita per oēm modum est impossibile.

Ad. q. tāg 2m mēbrū dictus.

O

Ad primū dōm q; aliqd oz dici simplr tale fm id qō magis imitaī: ꝛ qz effectus ma gis imituī cās ꝓprias q̄ suprēmas: ꝫ supreme sint po tentiozes ꝛ magis virtuose: polītas ꝛ ipolītas in effectu antēdenda est simplr fm cās inferiozes nō fm supiozes: accipiēdo simplr mō quo dictū est. ¶ Ad 2m dōz q; rō ꝓcedit ex falso ītellu aūctis: intētio est. n. ꝓbī q; illa di canī ipō talia q̄ vnico ꝑn⁹ siue vno motore. i. vno trā smutatiōe talia fūt: vt terra nō est poꝰ statua: quia sine multis trāsmutationib⁹ formā statue adipisci nō pōt: ꝛ qz qō pōt ꝓducī cā inferior est magis in poꝰ ꝓpinqua q̄ qō pōt cā supiori: indicāda est polītas fz inferiozē nō fm supiozē. vñ si bñ aduertim⁹ rō petit qō est in cōtrario. ¶ Ad 3m dōz q; ꝫ cā supiori magis influit: influit tñ me diāte cā 2ª: ꝛ bꝰ influētie ꝑ scdaz cāz specificari bīt: ꝙ qō effectꝰ magis segī ꝓditiones cāe ꝓprie q̄ suprēme. ¶ Ad 4m dōz q; vt tactū fuit in solone ꝑncipali nō est qō de effectibus g̃ bīt ꝓduci solum per cās suprēmas cuiusmodi est iustificatio impij ꝛ illuminatio ceci.

Quāt effectꝰ magis ꝛsequī cōdītiones cāe ꝓprie q̄ suprēme: quia ab ipa specificat.

P

Aper litterā super illo ⟨ potuit deꝰ fīt cuncta facē. ⟩ Notāduz B nō soluz ītelligēduz eē q̄tū ad ipsas spēs: ꝫ ēt q̄tū ad ipsa idiuidua. nam oia iduidua q̄ ꝓducēda erant in toto ꝑ potuit deus simul producere.

¶ Itē sup illo ⟨ Sed rō ꝓbibuit. ⟩ Notāduz q; ratio nō ꝺicat ꝺine poꝰ: vñ talis ꝓbibitio nō est ꝓp ꝺignitatē: sed ꝓp incōpossibilitatē: qz ista duo fīl stare nō pñt: ꝙ deꝰ aliqd ꝓducat: ꝛ tñ irrōnabilr fit productum.

¶ Itē sup illo ⟨ Si peccare non posse oī. ⟩ Notādum q; sicut esse nō ens nō est esse: sed nō esse sic posse peccare vel posse deficere nō est posse: sed nō posse.

Q

¶ Itē sup illo ⟨ Lz filiꝰ nō possit a se. ⟩ Notādū q; agere respicit eē: ꝛ ꝑ se agē ꝙ se eē: ꝛ qz eē filij est illud idē esse qō pi bz: ꝛ est eē purū ꝛ ꝑ se nō in nā receptuz: oī filiꝰ ꝙ se agere sicut ꝛ pi: nō tñ oī agere a seipō q; sit ꝛ qz agat a pie bz: ꝫ angelus aūt ꝛ bō ꝛ quelz creatura: qz nō soluz esse bīt ab alio: ꝫ ēt bīt eē in nā receptū nō solum non agunt a se: sed etiā pñt dici agere nō per se.

¶ Opinio quorūdam dicentiū deū nil posse nisi quod facit. Distin. XLIII.

Quidam tamē de suo sen su gloriāt: deū potētiā sub mēsura coartari co nati sunt. ¶ Cum. n. dīt: ducuſqz pōt deꝰ ꝛ nō ampliꝰ: qd hoc est aliud q̄ eꝰ potētiā que infinita est ꝛcludere ꝛ restrīgere ad mēsurā? Aiunt. n. nō pōt deꝰ aliud facere q̄ facit: nec melius facere id qō

facit: nec aliqd ꝑmittere de his q̃ facit. Istáq; primã suã opionẽ ꝙ illib⁹ argumentis causisq; cõmẽtitijs necnõ ⁊ sacrarꝫ auctoritatuꝫ testimonijs muntre conant dicentes. Non pót deus facere nisi qõ bonũ ⁊ iustuꝫ est fieri: nõ est aũt iustum ⁊ bonũ fieri ab eo nisi qõ facit. Si.n. aliud iustũ est ⁊ bonũ eũ facere q̃ facit: nõ ergo facit oẽ qõ iustũ est ⁊ bonũ eũ facere: sed qs audeat hoc dicere?

¶ Secunda ratio.

Addunt etiam nõ pót facere nisi qõ iustitia ei⁹ exigit: ſ nõ exigit ei⁹ iustitia vt faciat nisi qõ facit: non ergo pót facere nisi qõ facit. Eadẽq; iustitia exigit: vt ⁊ id nõ faciat qõ nõ facit: nõ aũt pót facere cõtra iustitiã suaꝫ: nõ ergo pót aliquid eorꝫ facere que dimittit.

¶ Responsio ad ꝓmus dictum.

His autem rñdemus duplicẽ verborꝫ intelligẽtiã aperiẽtes ⁊ ab eis involuta euolueꝛtes sic. Non pót de⁹ facere nisi qõ bonũ est ⁊ iustũ. i. non pót facere nisi illud qõ si faceret bonũ ⁊ iustum esset: verꝫ est: sed multa pót facere que nõ bona sunt nec iusta: qꝛ nec sunt nec erunt nec bñ fiũt nec fiẽt: qꝛ nunq̃ fiẽt. Itẽ qõ scõo ꝓpositũ fuit nõ pót facere nisi qõ iustitia sua exigit: ⁊ nõ potest id facere qõ iustitia sua exigit vt nõ fiat. Dicim⁹ qꝛ exactionis ꝟbum de deo cõgrue nõ dꝛ: nec ꝓprie accipiẽ: ⁊ in illis locutionib⁹ duplex est sensus. Si.n. intelligas nõ pót facẽ nisi qõ sua iustitia exigit. i. nisi qõ uolũtas sua iusta vult: falsuꝫ dicis. Iustitia enim ipsi⁹ dei equissima uoluntas accipiẽ: q̃r accipit Aug. illa ꝟba dñi in Gen. loquentis ad Lotb. Nõ possum qcq̃ facẽ donec illo introeas. exponens: nõ posse inquit se dixit: qõ sine dubio poterat per potẽtiaꝫ: ſ nõ poterat per iustitiã: q̃si poterat qdem ſ nõ volebat: ⁊ illa volũtas iusta erat. Si ꝟo per hec ꝟba intelligis eũ nõ posse facẽ: nisi illud qõ si fieret iustitie eius ꝓueniret: verꝫ dicis. Sic dꝛ distingue illud. Non pót facere qõ sua iustitia exigit vt nõ faciat. i. nõ pót facẽ id qõ ipse qui est summa iustitia nõ vult facẽ: falsum ẽ. Si aũt bis ꝟbis intelligas eũ nõ posse facere id qõ iustitie ei⁹ cõuenire nõ pót: verũ dicis.

¶ Tertia illoꝝ ratio.

Addunt quoq; ⁊ alia dicentes. Nõ pót deus facere nisi qõ dꝛ: nõ aũt debet facere nisi qõ facit. Si.n. dꝛ alia facere: non q̃ facit oẽ qõ dꝛ. Si ꝟo facit oẽ qõ debet: nec põt facere nisi qõ debet: nõ ergo pót facere nisi qõ facit. Itẽ aut dꝛ dimittere qõ dimittit ne faciat: aut nõ debet. Si nõ dꝛ nõ recte dimittit. Si ꝟo dꝛ dimittere: ergo nõ debꝛ facere. Si aũt nõ dꝛ nec decet: nec opꝛ eũ facẽ. Et si nõ decet nec opꝛ eũ facere: ergo nõ pót facere. Non q̃ pót facere nisi qõ facit: nec põt illõ dimittere qõ facit qn faciat: qꝛ dꝛ illud facere: ⁊ qõ debet facere non pót illud dimittere. Sed vt mihi videt hoc ꝟbũ/debet/venenũ hꝫ. Multiplicem enim ⁊ involutã cõtinet intelligẽtiaꝫ: nec deo ꝓprie cõpetit qui non est debitoꝛ nobis: nisi forte ex ꝓmisso. Nos ꝟo ei debitores sumus ex cõmisso. Ut aũt venenũ euacuet distingue ꝟbũ sensus. Non pót de⁹ facere nisi qõ debet. i. nisi qõ vult: falsuꝫ est. Sic enim pót ipse dici debere aliqd qa vult illud. Si aũt dicat nõ pót nisi qõ debet. i. non pót nisi illud qõ si faceret ei bñ cõueniret verum est. Addũt quoq; illi dicẽtes. Nihil facit aut dimittit nisi optia ⁊ rõnabili cã: ſ nobis occulta sit: ſm quã opꝛ eum facere aut dimittere q̃ facit vel dimittit. Ratio.n. penes eum est qua illa facit ⁊ illa dimittit: que ratio eterna est ⁊ semp manẽs: ꝓter quã non põt aliqd facẽ vel dimittere. Illa q̃ manẽte non pót qõ facit dimittere: nec qõ dimittit facere: ⁊ ita non pót facere nisi qõ facit. Et ad hoc rñdem⁹ ambiguitatẽ locutionis determinãtes. Cum.n. dꝛ rõ vl cã optima penes deũ est qua facit cuncta que facit: ⁊ dimittit ea q̃ dimittit: verum qdem est: qꝛ in eo volũtas est equissima ⁊ rectissima: qua facit ⁊ dimittit que vult: cõtra quã facere non pót: nec ꝓter eã facẽ pót. Nec vtiq; ꝺ eã faceret: nec ꝓter eaꝫ: si ea que facit dimitteret: vel q̃ dimittit faceret: sed eadem manẽte rõne ⁊ cã: alia potuit facere ⁊ ista dimittere. Lꝫ ergo rõ sit penes eum qua alia facit ⁊ alia dimittit: pót tñ ſm eandem rõnem ⁊ dimittere q̃ facit ⁊ facere que dimittit. Ipsi aũt addunt. Ratio est eus facere que facit: ⁊ nõ alia: ⁊ nõ pót facere nisi qõ rõ est eũ facẽ: ⁊ ita nõ pót facere nisi qõ facit. Itẽ rõ est eũ dimittere que dimittit: ⁊ non pót nõ dimittere qõ rõ est eũ dimittere: ⁊ ita nõ pót nõ dimittere qõ dimittit. Et ad hoc dicim⁹ locutiones ambiguas eẽ: ⁊ ideo determinãdas. Si.n. cũ dicit nõ potest facere nisi qõ rõ est eũ facere: intelligas eũ nõ posse facere nisi ea que rõnabilia sunt: ⁊ ea que si fierent rõnabilia essent: verus est sensus. Si aũt intelligas

L eus nō posse facere alia rōnabilia ⁊ bona: nisi ea que vult ⁊ facit: falsus est intellus. Item aliud adiungūt dicētes. Si pōt de⁹ aliud facere q̄ facit: pōt ergo facere qō nō prescivit: ⁊ si pōt facere qui nō prescivit: pōt sine prescia opari: qz oē qō facturum se pscivit facit: nec facit aliqd qō nō pscivit. Qō si pter scias ei⁹ aliqd fieri ipossibile est: omne ḡ qō pscitum est fieri necesse est: ergo aliud fieri q̄ sit nulla rōne possibile est: nō ergo pōt a deo fieri nisi qō fit. Hec autē questio de prescientia facile determinari pōt per ea que supi⁹ dicta K sunt: cum de prescientia ageretur.

¶ Auctib⁹ vtunt in assertionē sue opinionis.

His autem illi scrutatores qui defecerūt scrutātes scruti nia scō⁹ annecrūt testimonia. Dicit. n. Aug. in lib. de symbolo. Hoc solus nō pōt de⁹ qō nō vult: per qō vī non posse facere aliqd nisi qō vult: sed nō vult nisi qō facit: ⁊ ita vī non posse nisi qō facit. Illud aūt ita irelligēdus é. Id solum nō pōt deus qō nō vult. ſ. se posse. Idez in. vij. lib. ꝓfes. ad deū loquens ait. Me cogente inuit⁹ ad aliqd: qz volūtas tua nō est maio⁹ q̄ potētia: esset autem maio⁹ si ꝛeipso tuipse maio⁹ esses. Ex hoc vī q de⁹ nō pos- L sit plura q̄ vult: sicut non vult plura q̄ pōt. Sicut enim volūtas nō est maio⁹ potētia: ita nec potētia maio⁹ est volūtate. Ideoq sicut plura nō vult q̄ pōt: ita cui⁹ nō plura posse q̄ velle dicūt. Sed ad ħ dicim⁹: qz nec volūtas potētia: nec potētia volūtate maio⁹ est: quia vna ⁊ eadez res est potētia ⁊ volūtas. ſ. ipse de⁹: qui esset maio⁹ ꝛeipso si voluntas maio⁹ esset potētia: vel potētia voluntate. Nec hac auctē negaī deū plura posse q̄ velle: qz plura sunt subta ei⁹ potētie q̄ voluntati. Fateamur itaq deū plura posse facē que nō vult: ⁊ posse dimittere q̄ facit. Qō vt certius firmiusq teneaī scripture testimonijs asseramus deū plura posse facere q̄ faciat. Veritas ipsa ꝟ Mat. ait. An putas qz nō possum rogare pr̄em meū: ⁊ exhibebit mihi mō plus M q̄. xij. legiones angelo⁹. Ex qb⁹ ꝟbis patēter inuit⁹: qz ⁊ fili⁹ poterat rogare qō non rogabat: ⁊ pr̄ exhibē qō nō exhibebat. Uterq ergo poterat facere: qō nō faciebat. Augu. ēt in ench. ait. Q ipotētis volūtas multa pōt facere que nō vult nec facit: potuit. n. facere vt xij. legiones angelo⁹ pugnarent ℨ illos qui cꝛūz ceperūt. Ite in eodē. Cur apud quosdā non facte sunt virtutes: que si facte fuissent: egissent illi boies penitētiā: ⁊ facte sūt apud eos qui nō erāt crediturī. Tūc nō latebit qō nūc latet. Hecvtiq iniuste de⁹ nolvit saluos fieri eu⁹ possent salui esse si vellent. Tunc in clarissima sapiētie luce videbīt: qō nūc pro- rum fides ꝟz ante q̄ manifesta cognitiōq videaī: q̄ certa ⁊ inmutabilis ⁊ efficacissima sit volūtas dei: que multa possit ⁊ nō velit: nihil aūt qō nō possit velit. Idē in lib. de nā ⁊ gra. Domin⁹ Lazarū suscitauit in corpe. Aliqd dicēdu⁹ est: nō potuit Judas suscitare in mē te: Potuit qdez sed nolvit. His auctoritati- O bus alijsq multis aperte docet: q de⁹ multa possit facere que nō vult qō etiaz rōne ꝓbari pōt. Non enim vult deus oēs boies iustificare: ⁊ tñ qs dubitat eū posse. Pōt ḡ de⁹ aliud facere q̄ facit: ⁊ tñ si aliud faceret alius ipse nō esset. Et pōt aliud velle q̄ vult: ⁊ tñ eius volūtas nec alia: nec noua: nec mutabilis aliquo mō pōt eē. Qz ⁊ si possit velle qō nunq̄ voluit: nec tamē nouiter: nec noua voluntate: sed sempiterna tñi voluntate velle potest: pōt enim velle qō ab eterno pōt voluisse: ꝟz enim potentiā volendi ⁊ nunc ⁊ ab eterno: qō tñ nec mō vult nec ab eterno voluit.

Quidam tamen ꝛc. Postquā P Magr de terminauit de vlitate dine po⁹: dicit in parte ista remouet errorē illoz q circa vlitatem ei⁹ errauerūt. Circa quā z⁹ alig errauerūt. Prio: qz negauerūt vlitatē vtutis dine: coartādo ipsam q̄tū ad res factas dicētes deū nō posse facē nisi q̄ facit. Scō: qz negauerūt vlitatē ei⁹ q̄tū ad q̄litatez facto⁹: dicētes deū nō posse melioꝛa facē q̄ faciat. z⁹ ibi ⌊ Nūc istud restat. ⌋ in p̄n⁹. 44. dis. ¶ Circa p̄m duo facit: quia Prio dicit q̄sdā errasse q coartabāt dinā po⁹⁵: dicentes deū nō posse facē nisi q̄ facit roborātes dictū suū rōnibus ⁊ auctib⁹. Scō adducit rōnes ⁊ auctes eoꝛ q que dicta sua roborabāt. z⁹ ibi ⌊ Nō pōt de⁹. ⌋ ¶ Circa qō duo facit: qz Prio adducit rōnes. Scō auctes. z⁹ ibi ⌊ His aūt illi. ⌋ ¶ Circa p̄m duo facit: qz Prio pōit duas rōnes eoꝛ sūl. Scō addit q̄sdā rōnes diuisim ⁊ singulariter. z⁹ ibi ⌊ Addūt quoq⁹ ⁊ alia. ⌋ ¶ Circa p̄m duo facit: qz Prio ponit duas rōnes eoꝛ sūl: quaꝛ p̄a talis est: de⁹ nō pōt facē nisi iustū ⁊ bonū: tñ nō est iustū ⁊ bonū eū facē nisi q̄ facit. ḡ nō pōt facē nisi q̄ facit. Scōa talis: de⁹ non pōt facē nisi qō sua iustitia exigit q̄ faciat: nec pōt nō facere nisi qō exigit q̄ nō faciat: sed sua iustitia exigit facē que facit: ⁊ nō facē que nō facit. ḡ non potest plura facere q̄ faciat, plura dimittē q̄ dimittat. Scō solait ⁊ pīno ad p̄mā dicens q̄ de⁹ nō pōt facē nisi iustū: qz nō pōt aliqd facē quo facto iustū non sit: pōt tñ de⁹ facē aliqd qō nō est iustū: qz qō nec est nec fuit nec erit iustū dici nō pōt: ⁊ tñ talia de⁹ facē pōt. Si ḡ iustū supponit solus pro p̄mīb⁹ ꝑeritis ⁊ futuris: pōt de⁹ facere qō nō est iustū: sicut pōt facē id qō non est factur⁹. Si vo supponat ēt pro bis q̄ p̄sit eē iusta: sic nihil deus pōt facē qō nō sit iustū. Nā qcqd pōt facē iustū eē pōt: ⁊ qcqd facit iustū est. Postea solait ad sc̄oz. nā cum dī

Q Prima rō q de⁹ nō pōt facere nisi facit.

Secūda ratio ad idem.

Solutiōes ad primam.

Ad secundam.

A

de⁹ nō pōt facē nisi qō iustitia sua exigitialis ꝓpositio est multiplex:qz si sit intellus qꝫ nō possit facere nisi ꝫ sua rōnalis volūtas vult:sic ē locuno fla:si vo qꝫ nō possit facē nisi qō si faceret sibi facē cōueniret sic est vera. Silr distinguēda est illa:nisi qō sua iustitia exigit.z⁹ ꝓ ibi ⌊ Dis aūt rndemus. ⌋ Deinde cū dicit.⌊ Addant q̄3. ⌋ adducit q̄ſdā rōnes ꝓ se ⁊ singulr.Et duo facit:qz ꝓmo facit qō dcm est.Scōo spālr adducit quādz rōnē sumptā ex pscia.z⁹ ibi ⌊ Jtē aliō adiungūt. ⌋ ¶ Circa p̄m tria facit:fm qō tres rōnes adducit.ꝓma talis:deus nō pōt facē nisi qō dz:sed nō dz nisi qō facit.ḡ nō pōt facē nisi qō facit:⁊ solvit qꝫ de⁹ nō est debitor nob nisi fm volūtatē.igit ꝓpositio illa multiplex est. Nā si intelligat de⁹ nō pōt facē nisi que dz:si sit sensus qꝫ nō pōt nisi qō dz hoc est nisi qō sua volūtas vult:ꝓ quā nobis bona promittit ⁊ ꝓmittēdo est debitor:sic ē falsa:si vo sit sensus qꝫ nō pōt nisi qō dz.i.nisi qō si faceret ei conueniret:sic est vera.Scōa rō talis:qcqd de⁹ facit vel dimittit:totū optia rōne fit:ſz illa optia rō est eterna ⁊ imutabilis.nō ergo alia pōt facere q̄ faciat:vl dimittere q̄ dimittat. Et solvit qꝫ illa optia rō ꝓ quā facit q̄ facit:⁊ dimittit q̄ dimittit est sua volūtas q̄ est rōnalis ⁊ equissima.Sed ex B nō dr qꝫ nō possit facē nisi q̄ facit:qz illa eadez rōnali volūtate qua facit hēt illa dimittit: posset illa facē ⁊ dimittere ista. Tertia rō talis:rō est eū facē que facit nō alia:sic est rō eū dimittere q̄ dimittit ⁊ nō alia.ḡ nō pōt facē nec dimittere nisi q̄ dimittit ⁊ faciat.ir.n.irrōnabilr ageret.Et solvit qꝫ volūtas sua est id ꝓ qō aliqd est iustū ⁊ rōnale.si ḡ sit sensus qꝫ nō pōt facē nisi qō rō est eū facē.i.nisi qō rōnabilis sua volūtas vult:sic ē fla. Si vo intelligat qō nō possit facē nisi qō si faceret rōnal⁹ eēt:sic ē vā.z⁹ ibi ⌊ Adyciūt q̄3. ⌋ 3⁹ ibi ⌊ Jpsi aūt addūt. ⌋

B

C

¶ Tunc segt illa ꝓ ⌊ Jtē aliud adiungūt. ⌋ in qua spālr adducit rōnē sumptā ex pscia:⁊ ꝓ3 ꝓ ea q̄ in de pscia dcta sunt.Deinde cū dicit.⌊ Dis aūt illi. ⌋ adducit auctes per quas dictū suū roborabāt.Et duo facit:qz ꝓmo facit qō dictū est.Scōo cū sit rei vitas qꝫ de⁹ possit facere que nō facit adducit multas auctes q̄ b dnt.z⁹ ibi ⌊ Qō vt certū. ⌋ ¶ Circa p̄m duo facit:fm qꝫ duas auctes ꝑdcti ꝓmo se adducebāt.ꝓma talis:qz Aug.in li.de fymbo. dicit deū nō posse qō nō vult:qō exponit Magister sic intelligēdū ē:qꝫ nō pōt de⁹ qō nō vult se posse. Scōa auctas sumit ex li.ꝑfec.cui⁹ robur in b ꝓsistit qꝫ in deo volūtas nō est maior po⁹:nec po⁹ volūtate.ḡ non pōt q̄ nō vult:nec vult q̄ nō pōt.Et solvit qꝫ in deo nō est po⁹ maior volūtate:qz vna ⁊ eadē res sunt:attn ꝑ aliam ⁊ aliā babitudinē ipotatā ꝓ vtrūq3:dr deus aliq̄ posse q̄ nō vult.z⁹ ibi ⌊ Jtem in lib.7⁹ ꝑfec. ⌋ Deinde cum dicit. ⌊ Qō vt certius. ⌋ addducit multas auctes que dnt deum

D

posse q̄ nō vult ⁊ q̄ non facit.Et duo facit:qz ꝓmo facit qō dcm est.Scōo excludit qꝫ ls possit de⁹ facē q̄ nō facit ⁊ velle que nō vult:volūtas tn ei⁹ imutabilis est.z⁹ ibi ⌊ Pōt ḡ de⁹. ⌋ in quo terminat sna lectionis ⁊ distōnis.

In presena distōne intentio Magistri spālr vsaē circa errorē eoꝝ qui diuinā potētiā coartabāt qō faciēdo errabāt duplr.Primo:qz dicebant diuinā potentiā finitas ⁊ limitatam. Secūdo:qz dicebāt deū agere ex necessitate:cū dicerēt deū nō posse facē que non facit:ideo de bis duob⁹ querem⁹. ¶ Circa primū queremus duo.Primo:vtrum deus sit infinite potētie.Scōo:verū dr oipotēs vel infinitas potentie possit cōtcari creature.

¶ Utrū in deo sit virtus infinita. Qō. I.

Dyo.in sum.pte l.dn.15.q.4.⁊.q.de potēs vel.fn.Lq.2.Et Hen.in sum.ar.25.q.6.Et Phe.de alter.quol.Lq.1.

¶ Primū sic ꝓcedit. Uī qꝫ in deo nō sit virt⁹ infinita.nā ea que nob de substātys sēparis declarant ex sensibilib⁹ sūt accepta:qz nra cognitio incipit a sensu:ſz nihil videm⁹ in cnuib⁹ ifi⁹.cū igit nō argnat ifinitā po⁹ nisi ifinit⁹ effect⁹:nō debem⁹ ponere diuinā po⁹ ifinitā. ¶ P.Lultz po⁹ actiue rndet po⁹ passiue:qz fm ꝓbm frustra esset actiua po⁹ nisi ei rnderet passiua:sed actiue po⁹ dine ifi⁹ nō rndet in nā passiua po⁹ ꝓportionalis illi.ḡ ⁊c. ¶ P.Si esset in deo infinita potētia:cuz potētia possit reduci ad actū: quia possibile est quo posito: nihil sequit ipossibile possent aliqn entia esse infinita:qō est icōueniens. ¶ P.Infinitum quātitati congruit:vt babet ꝓmo phrsi. ⁊ habet rōnez imperfecti:vt habet in 3⁹.ſz talia deo attribuere est icōueniens.ergo ⁊c.

T.c.124. p.cel.

T.cō.15. T.cō.72. F

In cōtrariuz est Aug.de fide ad ꝑetruz q ait. Firmissime tene ⁊ nullaten⁹ dubites trinitatem deuz imensum esse virtute non mole. ¶ P.Diony.8.de diui.no. dicit deum habere virtutez infinitaz:quia pōt infinita ꝓducere.

Rndeo dom qꝫ ꝓbs ista qōnez deter⁹ ⁊ pertractat 8⁹ phr.ostēdit.n.ibi deū bre vtutez infinitā:qz mouet vl mouē pōt in tpe ifi⁹. Imaginat.n.qꝫ posse reuoluere ifinites celuz circa terrā ꝓ infinitū tpus eē nō possit finc ifim⁹ vtute.nā si ꝓ maius tpus mouere celuz ⁊ plies tpm circa terrā reuoluere regrit maiorita-tem vtutis:ex quo ponit in deo po⁹ ad mouēdū ꝓ infinitū tpus ⁊ ad ifinites reuoluēdū tpm:ops in eo eē po⁹ infinitā. Dec aūt demstratio si soluz supficialr inspiciat: soluz vī arguē deū bre ifinitā po⁹ duratiōe nō vigore. Naz si aliq̄ virt⁹ in mouēdo nō lassaret q̄ rōne moueret ꝓ olez posset mouē per annū ⁊ per ifinitū tpus:pp qō aliq̄ crediderūt de intētiōe Ari.⁊ sui Cōmē. eē deū bre infinitā po⁹ duratiōe nō vigore.Sed ꝓdicta ꝓbs via regrit viteriorē intellm quā vba sonēt. Naz cū sol fm tpm ꝓ ifinitū tpus ista iferiora moueat:ꝫ b arguē ifinitas ꝛz vtutis in corpe eēt vt⁹ ifi⁹:qō est ꝫ ꝓbm. Si ḡ via ꝓdcā vitatē bre dz:qꝫ mouēs vl bns po⁹ ad mouēdū in tpe ifi⁹ bz vtutē infinitā:subintelligēduz est qꝫ moueat ꝓncipalr non ab alio mot⁹ nec ab alio in esse ꝑseruat⁹:⁊ sic solū deū ponim⁹ ifi⁹ po⁹:qz alia ab ipso:vel mouent mota vl nō mouēt ꝓncipalr:ſz scdarioꝝ vel vt ab alio in esse ꝑseruata.Et vt appeat qūo b arguūt ifini⁹ dine vtutis:notāndum qꝫ ifinitas vtutis 3ꝝ accipit.ꝓmo ex eo qꝫ nō est vt⁹ in mā recepta.naz eē qō recipit in aliq̄ recipit ſz modū rei recipiētis:⁊ iō oē tale est finitū ⁊ limitatū cū recipiat modus ⁊ mēsurā ab eo in quo recipit. Scōo vt⁹ limitata dr ex eo qꝫ est ꝛcta ad genus vel ad spēz.naz oē qō est ꝛctū ad gen⁹ vl spēz fm illō gen⁹ diffiniri vel describi pōt:⁊ ita eē finitū bz:qz semꝫ diffinitum claudit inter ꝑn⁹ diffiniētia:pp qō diffō a ꝓbo 5⁹ meta.appellat termin⁹:eo qꝫ diffinitū ꝑ diffōnē finiat ⁊ terminet.Isti aūt duo modi fini⁹ quodāmō qūlibet for⁹ mālez cōcomitāt:vt albedo zr finita é.ꝓmo ex eo qꝫ est recepta in mā:pp qō nō cōpetit sibi ois rō albedinis.Scōo:dato qꝫ eēt for⁹ abstracta:adhuc finita eēt qz deter⁹ eēt ad gen⁹ ⁊ spēz.Nā ſz eēt ifi⁹ albedo si eēt abstracta:qz cōpetēt ei ois rō albedis:nō tn eēt ifi⁹ cus vl ifi⁹ simp⁹:qz nō cōpetēt ei ois rō eēndi:cū eēt deter⁹ ad aliqd gen⁹ entis.Possum⁹ tn si volum⁹ istis duob⁹ modis finis 3⁹ supaddē:vt dicat vt⁹ fi⁹ nō solū qz é in mā recepta:vl qz est ꝛcta ad gen⁹ ⁊ spēm:ſz et qz inirē aliq̄ vtuti. Nā ois vt⁹ regulata ꝑ vtutē aliā finis ⁊ mēsurā recipit a vtute regulāte.Si ḡ eēt aliq̄ vt⁹ q̄ nō esset in mā recepta nō eēt ꝛcta ad gen⁹ ⁊ spēz nō inirē alteri vtuti

E

T.c.124. p.cel.

F

T.cō.86. Modus ptē.

G

Declaratio opinionis Aristo. ō infinitate motus primi.

Infinitas vtutis 3ꝝ. ꝓma qz nō est recepta in mā. 2⁹ qz nō est ꝛcta ad genus vel spēm. 3⁹ qz nulli alteri vtute finite:sed deus est sua virtus ⁊c.

T.cō.22. H

Nō bene aliqd posse eē in finitū in spēe tn non simplr in lamsdie est ita fm Egi.

illa vt⁹ simplr ⁊ absolute ifi⁹ cēt. Dictū est.n. deū hīe infinitū virtutē: qz potentia bz ad mouēdū in rpe ifi⁹: ⁊ q̄ mouet nō mot⁹: nō ab alio in esse ꝓseruat⁹ ⁊ ꝓncipalr. Inquātū mouet nō mot⁹: virt⁹ sua nō est vt⁹ in mā: qz mālia mouent mota: inquātuz mouet nō ab alio in esse ꝓseruat⁹ ⁊ nō bz eē per ꝓticipationē: sz est suū eē. Nā si ꝓticiparet esse idigeret alio q cū ꝓseruaret in esse: ⁊ qz de⁹ est ipsuz eē: qcqd est in eo est suū eē: sua virt⁹ est ipm esse. q̄ in eo reseruat oia rō essendi. igit but⁹ virt⁹ nec est ꝑta ad genus: nec ad spēz. Quia vo mouet ꝓncipalr: virt⁹ sua non inirit alteri vtuti. est q̄ simplr ⁊ q oēz modū virt⁹ diua infi⁹ pp tria pdcā. Nec aūt tria Dio. 9° de di. no. loquēs de diua magnitudine siue de et⁹ vtute tāgit dicēs diuaz magnitudinez esse infinitā: qz est absol⁹ sine quātitate ⁊ sine nūō absol⁹ est: qz nō est in mā recepta sine q̄titate est: qz nō est ad gen⁹ vel spēz cōtracta: sine numero sine mensura existit: quia nō initur alteri virtuti a qua numerum ⁊ mensuram suscipiat.

Ad primuz dōm q nō oz entia eē infi⁹ ad B q arguit diuinā vtutē infinitā eē: sed qōlz ens q̄tūcūqz finituz ⁊ limitatū de necitate arguit infinitatē illi⁹ vtutis. Naz mota sūt ab imobilib⁹: britta esse p ꝓticipationē ꝓsupponūt q̄ sunt p essentiā: initēta aliqs vtutib⁹ arguūt vtutē nulli vtuti initentē. Luz igit ⁊ corpalia moueāt mota: indigeāt ꝓseruari in eē: initāntur vtuti aliq: de necitate arguūt diuinā vtutē nō motā: nou ab alio in eē cōseruatā: nō aliq initentē per q̄ oia diuine vtutis infinitas cōprobat ex quolz. q̄ effectu illā infinitatē arguere possum⁹. Aristo. nī p tpis infinitatē cā infinitā eē ꝓbare voluit: qz p talez infinitatē quodāmō magis sensibilr ꝓbat intentuz. ¶ Ad 2m dōm q illa ꝓpositio intelligēda ē de po⁹ nāli q̄ agit ex suppōne māe siue po⁹ pas sine: ideo nisi ei rnderet passiua po⁹ frustra esset. Sz in diua po⁹ locū nō bz que agit nullo ꝓsupposito. Vel dīe possum⁹ q diua po⁹ cuz nō ordinet ad aligd aliud: nec agit pp aliū finē: frustra eē nō pōt: vñ illa ꝓpositio locū bz in his que agūt pp finē aliuz. ꝓma aūt solo magis est ad ꝓpo⁹. ¶ Ad 3m dōm q nō ptinet ad aliquā virtutē pducere effectū ꝑ rōnez ci⁹. vñ nulla virt⁹ opat motū in instanti cū de rōne motus sit q mensuret tempore: ⁊ quia cōtra rōnem effectuū pducto⁹ est infinitas: ideo nunq̄ actu infi⁹ producta erūt. ¶ Ad 4m dōs q ꝓsecuit distingui duplic iter infinituz: ꝓtiuative ⁊ negative. ꝓtiuatiua infinitas nō cōperit diuine virtuti: nō enz est infinita: qz sit apta nata ifinitari: ⁊ bō ifinitas bz rōnē imperfectu ⁊ est illa que pōt cōgruere quāntati: est n̄ diua virtus infinita negative: qz nō est finita.

(Ita Tho. in q. de potēa dei. ꝑt. 1. q. 2. Et ab Hen. in sū. ar. 14. q. 2.)

¶ Utrū ifinitas po⁹ possit cōicari creature. Qō. II.

Hen. in sum. ar. 14. q. 2.

Secundo queritꝫ vtrū infinitas po⁹: vl oipotētia possit cōicari creature: Et vī q sic: quia fm Dio. 8. de di. no. Utrt⁹ diua est infinitas: qz pōt ifinita pducere: sz posse pducē infinita: est creature cōicabile: ponit.n. de⁹ ab eterno facē mūdū vt ostēdet 2° but⁹: q si fecisset: sol habuisset cam salitatē sup ifinitos effect⁹. nō ḡ est ꝑ rōnē creature hīe po⁹ infinitā. ¶ ꝓ. Nō est min⁹ hīe nāz ifinitā q̄ virtutē: sz cōicatū est creature alicui hīe infinitā nāz: qz fm auctorē in lib. de causis: intellīe sunt cōposite ex finito ⁊ infinito: siue ex eē ⁊ nā: vñ fm ipm būt nāz infinitā. ḡ ⁊ virtutē infinitā hīe pnt. ¶ ꝓ. Luislibet po⁹ passiue in nā bz rndere actiua po⁹. cuz igit po⁹ māe se extēdat ad ifinita: opz dare aliquā virtutē agentez ex suppōne māe que possit oēs illos effect⁹ de mā educere ad quos mā est in po⁹. bō aūt nō erit diua virt⁹. unz qz talis virt⁹ nō ait ex suppōne māe: unz qz de⁹ mouet bō corporalia mediātib⁹ causis scōis. erit ḡ bō virt⁹ qd creatuz. igitur aliq̄ creata virt⁹ erit infi⁹. ¶ ꝓ. Sicut oipotētia respicit infi⁹ oba sic ⁊ ois scia: sz scia oiuz cōicata est creature: vt aie chū. ḡ ⁊ oipotētia creature cōicari pōt.

In cōtrariū est: qz ois creatura est certis circūscripta limitib⁹. vñ ⁊ fm Dam. li. 2. c. 2. ipsi angeli circūscriptibiles sunt: sz nihil tale pōt habere infinitā potentiā. ergo ⁊c. ¶ ꝓ. Potētia creādi in oipotentia cōtinet: sed talis nō pōt cōicari creature: vt in scōo ostēdet. ḡ nec in oipotētia ei cōicari pōt.

Rndeo dōm q vt habitū est: virt⁹ ex B dr ifi⁹: qz nō ē in mā recepta: qz nō est ꝑta ad gen⁹ vel spēz: qz in agēdo nō inirit aliq virtuti. cū igit B creature repugnēt: nulli creature cōicari pōt. Dz.n. quelibz creatura aliquā potētialitatē āmittā: pp qō virt⁹ ei⁹ nō est penit⁹ imālis bz eē ꝓticipatū ⁊ ab alio pp qō ad genus vel spēz est ꝑta: agit mota: ⁊ vt instrm dīnū: pp qō quelz virt⁹ creata vtuti dine inirit. solus aūt de⁹ simplr est infinite vtutis: qz solus ipse est simplr imālis: ⁊ nec ad gen⁹ nec ad spēz determinat: ⁊ in agēdo nulli vtuti inirit: que oia ex B cōtingūt: qz ipse est act⁹ pur⁹. Nā ex B est summe imālis ⁊ nullaz potētialitatē bz āmittā: qz est act⁹ purus: ex B etiā nec ad gen⁹ nec ad spēm determinat: qz cū sit act⁹ pur⁹ ⁊ sit ipsuz esse: nō determinat ad aliqō esse: sz in eo ois essendi rō reseruat. Rursuz ex B bz q in agēdo nulli vtuti initat: qz qō alq vtuti inirit ⁊ a vtute alia suscipit firmitatē: bz aliquā potētialitatē āmissā pp quā suscipit influentiā vtutis a q̄ roborat. Si ḡ creature cōicari posset hīe po⁹ infinitā: cōicari ei posset qō esse act⁹ pur⁹ ⁊ qō esset de⁹: qō est incōueniēs.

¶ Possumus n̄ si volumus assignare. 4. in gb⁹ dei oipotētia manifestat q̄ creature cōicari nō pōt: pp qō oipotētia nec ei cōicari pōt: dr.n. de⁹ oipotēs vel manifestat nob⁹ oipo⁹ et⁹ 4r. Prio qz ois ordinat. 2° qz ois conseruat. 3° qz ois ꝓducit. 4° qz ois ad se puertit. Hoc aūt q̄tuor tāgit Dio. 10. de di. no. dicēs deū esse oipotentē: qz oia ptinet ⁊ collocat q̄tū ad ꝑm. Et addit q est oia fundās ꝓstringēs ⁊ firmās q̄tū ad 2m. Et subdit q ex seipa diua vt⁹ quēadmodū ex radice oia pducit q̄tū ad 3m. Et legit q ad seipz ois puertit q̄tū ad 4m. Inquātū de⁹ ois ad se puertit est sūme bon⁹ siue est finis oiuz in quē oia ordinat. Prout vo oia ordinat ⁊ ꝓstringit: est sūme vn⁹: qz ois ordo ab vnitate incipit. vt dr. 21. ꝓpositione Procli. Inquātuz aūt oia producit: agit nullo ꝓsupposito ⁊ nō bz eē in nā receptū. Prout át oia ꝓseruat ⁊ est oib⁹ cā essendi: est ipm eē in quo ois essendi rō reseruat. Dē igit creature cōicari nō possit q̄ sit ipa bonitas ⁊ sūmū bonū ei cōicari nō pōt: q oia ad se cōuertat. Scdo quz ei non posse tribui q sit ipsa vnitas in q̄ nullus est numer⁹: ei cōicari nō poterit q oia ordinet ⁊ suis locis disponat. Tertio: qz eē creatū eo ipso q creatū est bz eē in nā receptuz: nulli creature cōicari poterit q agat nullo ꝓsuppo⁹ ⁊ q oia pducat. Quarto qz qōlz creatū bz aliquā potētialitatē āmissā: ⁊ nō eē ipm eē nulli tali cōicari poterit q oia ꝓfuet ⁊ sit oib⁹ cā essendi. Simplr ḡ loquēdo nulli creat⁹ pōt cōicari oipo⁹ ⁊ vt⁹ infi⁹. Aliqs n̄ modus ifinit⁹ cōicari creat⁹ nō est icōueniēs: sz quē modū intellīa dr hīe vtutē ifinitā in iferi⁹: inquātuz corpalia ⁊ inferiora virtutē intellīe cōprehēdere nō valent.

Ad primū dōz q si mūdus fuisset ab eterno: eē solis simplr nō esset ifi⁹: qz sp fuisset determinat⁹ ad aliquos effectus cōpeteret: tri ei aliqs modus ifinit⁹. Sz sic eē vtutē creatā ifi⁹: nō ē icōueniēs. ¶ Ad 2m dōz q nulla creatura bz nāz infinitā simplr

---

A Dīuina virtus mouet nō mota: ⁊c nō ē in mā receptaū bz eē p ꝓticipationē: ⁊ sic nō est ꝑta ad genus vel spēm. Iteꝝ mouet ꝑn cipalr. ḡ nom̄ sunt aliq virtuti.

K

Vltimo arbitrati aliq̄ substantias ꝓhāt dei immutatem.

Arī. vide sup in ꝓa. q.

L

Nō dīe q vna natura ꝓpugnat creature: tum quia sibi repugnat q sua eē nō sit receptū in alio: qz talis natura in eē: tum quia sibi repugnat esse extra spēz ⁊ genus: tum qz sibi repugnat nō inire de⁹: ⁊ hec pactum sunt sua sī. Per oppo⁹ māna qb⁹ hec cōuenire nō pnt qualia ē solus deus.

M

N

O

f. q. secunda.

P

Nō ꝑta deus est infinitus ⁊ nō creatura.

B

Alr declarat qō supra. Quadruplic iter manifestat deī oipo⁹: ꝑ qz ordinat. ꝓducit. ꝓseruat ⁊ ad se cōuertit omnia.

C

Q

Nō q̄ includit aliquē modū infinitatis bz inquātum. s. nulla creatura inferior cō prehēdi pōt.

A

ens quelibz creata nã determinat ad aliqđ gen⁹ vel ad aliquã spẽz: aliqs tñ modus infinitatis põt competere alicui nãe create ſm quẽ modum vicim⁹ nãs intellte ifinitã: qz nõ est recepta in mã: esse tñ ei⁹ finitũ vicim⁹: qz est receptũ in nã. ¶ Ad 3ᵐ dõm q si est aliq̃ vt⁹ creata que possit educere de mã oia illa q̃ est in po⁹ ſm rõnes sciales: sicut forte est virt⁹ intellte mouẽtis orbes: q̃ mediante celesti corpe & agẽtib⁹ pticularib⁹: oia talia educit: nõ tñ pp ℔ virt⁹ ei⁹ est infinita: tũ qz agit ex ſpposõne mãe: tuz qz ꝓsupponit ex necitate ordinẽ scõz cãz: tũ qz ẽt limitat virt⁹ ei⁹ ad aliquos pticulares effect⁹. Nã ex mã oẽs effect⁹ educi nõ pñt. Et rursuz presuppositio pticularib⁹ agẽtib⁹ & corpore supcelesti: nõ põt de mã educẽ oia illa ad q̃ mã est in po⁹ ſz rõnes obediẽtiales ſz forte possit ea ad que est in po⁹ ſm scialem. ¶ Ad 4ᵐ dõz q nulli creature ſm q̃ creatura est cõitata: est oia scia simplr. Nã aia chr̃i nõ equat vbo simplr loquẽdo nec in nuõ scitoz: nec in limpiditate sciẽdi: sed dato q̃ alicui creature possit cõitari oia sciamõ pp boc bñ q̃ ei cõitari possit oipotentia: qz scia ale est in recipiendo: ſz potẽtia vt hic de ea loquimur est in agendo: & nõ ista repugnat creature infinitas passiue vt actiue.

B

℔ q̃ non est sic de scia ale sbñt & de oipotentia: qz scia est in recipiendo: potẽtia in agendo.

ꝑn.2⁹

DEinde queritᵒ de necitate diuine actiõis. ¶ Et circa boc queruñ duo. ꝓmo: vtruz agat ex necessitate nature. Secundo: vtrum ex necessitate iustitie.

¶ Utrũ deus agat ex necitate nature. Qõ. I.

Sẽn. quol. 5. q. 4. Et ric. in. 4. sum. ꝑn. 2. q. 5.

C

De⁹ agit imobilr ad cr̃: ga mor⁹: vt ly im mobilr determinat deũ: sed agit mobilr vt ly mobilr/determinat actionem: vnde ex equoco procedit doctor.

DPrimũ sic ꝓceditur. Uꝫ q̃ deus agat ex necitate nãe: quia illa sic agũt que ẽgtũ est de se determinate & imobilr se bñt ad ꝓductionẽ effectus: sed de⁹ magis imobilr agit ẽ̃ aliqđ agẽs nãle, q̃ potissime deo cõpetit agẽ ex necitate nãe. ¶ ℙ. Eo dez vbo quo pr̃ dicit se dicit & creaturã: iuxta illũ Anselmo. 33. Sic de⁹ q̃ dicit vbo suo dicit. vno igr̃ eo dẽq; vbo dicit seipm & q̃cũq; fecit: ſz illud vbũ nãliter a dicẽte emanat. q̃ & creature q̃ per dictũ vbũ ꝓcedunt nãlr ex necitate nãe ꝓducuntur. ¶ ℙ. In deo nihil est differẽs a nã sua. q̃ & virt⁹ sua & volũtas sua & oia sua sũt idez q̃ nã. q̃ q̃d q̃ ab eo ꝓcedit: siue ꝓcedat p volũtem & siue p aliqđ aliud attributũ nãlr ꝓcedit ab ipso. q̃ que ꝓducit nãlr vel ex necitate nãe ꝓducit. ¶ ℙ. Dio. 4⁰ de di. no. assimilat solare lumẽ dine bonitati: qz sicut sol oia illuminat q̃ illuminari pñt: & absq; electiõe & rõcinatiõe oib⁹ lumẽ suũ fundit: sic & de⁹ suã bonitatẽ oib⁹ tradit: talis actio est ex necessitate nãe. q̃ rẽ.

D

JN cõtrariuz est Dam. lib. 2. ca. 8. Qui dicit q̃ creatio est op⁹ ex̃ie volũtate: ſz cũ creare dicat diuinã actionẽ de⁹ agit volũtate nõ necessitate nãe. ¶ ℙ. Qđ agit ex necitate nãe statiz ꝓducit effectũ: nisi impediat: sed cũ diuina virtus impediri non possit: & deus sit eternus: creature temporales non agit deus ex necessitate nature.

RNdeo dõm q̃ que nãlr de ꝑ⁹ cã cognoscere possum⁹: per effect⁹ nobis inotescũt: & qz virtus dina est virt⁹ ifi⁹ & sua po⁹ oipotẽtia dici ꝺz: potissime p ea ſm q̃ oipotẽtia sua declarat: modus actiõis ei⁹ inotescit: dabitũ est. n. ꝑ Dio. 10. de di. no. Quatuor cẽ ſm q̃ dina oipotẽtia manifestat. ꝓmo: qz oia ordinat. Scõo: qz oia ꝓservat. Tertio: qz oia ꝓducit. Quarto: qz oia ad se cõuertit: ſm qõlz illoz ẽ̃uoz manifestare possumus modus actionis dine: & ostẽdere q̃ de⁹ nõ agit ex necitate nãe: sed ex libtate arbitrio. De agẽte. n. nãli duo dicẽ possum⁹: vt ꝑz ꝑ ꝓmissa: q̃ se intromisit de actiõe rez nãliũ. ꝓmo. qz agẽs ex necitate nãe mouet motũ: ꝑp qđ dr̃ 2⁰ phy. t. c. 71. q̃ oẽ mouẽs pñice mor̃: & q̃cũq; nõ ãpliº mota mouẽt nõ ampliº sũt phyſice ꝓsidera⁹. Scõo: qz actiões nãles sũt determ⁹ ad vnũ. vñ 9⁰ meta. t. c. 71. dat dñia inter po⁹ nãles & rõnales: qz po⁹ rõnales sũt ad opposita: nãles sunt determ⁹ ad vnũ. Si igr̃ ostẽdere possumus q̃ oia ordinẽs/oia ꝓservãs/oia ꝓducẽs/& oia ad se rõuertẽs: nõ agit motũ & sua actio ad vnũ determ⁹ nõ valet: sufficiẽter ostẽsuz erit deũ nõ agere ex necitate nãe. Qđ. n. mouet motũ: ab alio ei finis ꝓstituit⁹: ex ℔ enuz sagitta destinat⁹ a sagittãte: qz sibiipsi ordinẽ & terminum ꝓstituere nõ valet: & nihil coẽgne carẽs sibiipsi terminũ & ordinẽ ꝓstituere põt. nihil q̃ agẽs motũ & nõ p coẽgnẽ: sed ex necitate nãe põt cẽ totꝰ ordis ifinitorũ oi tali agẽti ab alio ꝓstituat⁹ ordo. eo ipso igr̃ q̃ de⁹ oib⁹ ordinez ꝓstituit: nõ mouet motũ: nec ex necitate nãe: sed p intellectũ & coẽgnez: siue ex libeatis arbitrio. Sic. n. imagiari debem⁹ q̃ dispones & ordines in istis coꝛpalib⁹ aliquo mõ desinant a dispõnib⁹ & ordinib⁹ syderuz: dispones aũt & ordines syderũ redeant: nõ in agens ex necitate nãe: ſz in agẽs p intellm & volũtem, vñ Cõmẽ. 12. meta. dicit q̃ q̃ sũt in istis inferioꝛib⁹ bñt mẽsurã ꝓpriã ex q̃ntitatib⁹ motũ stellaꝝ & dispõnib⁹ eaꝝ adinuicẽ: & ista mẽsura ꝓuenit ab arte dina intellectuali. nõ q̃ ordo & mensura in reb⁹ ꝓuenit ſz Cõmẽ. a necitate nãli: ſz ab arte dina intellectuali: & idẽ ibidẽ ait: q̃ nã nõ agit nisi rememorata ex virtutib⁹ agẽtib⁹ nobiliozib⁹ q̃ sũt intelligẽtie. semp q̃ opꝰ nãe est opꝰ intelligẽtie. q̃d q̃ agit motũ: reducit in agẽs p intellz & imobilr. ¶ De⁹ igr̃ q̃ oia ordinat & ẽ id in quo oia reducũt: nõ agit vt ab alio motus. q̃ nõ agit ex necitate nãe. Rursuz ẽt qz agẽs nãle est determinatũ ad vnũ qđ oia ordinat nõ agit ex necitate nãe. Haz oia ordinare nõ regrit determinatã actionẽ: cũ oẽs cãe q̃ in tali ordine ꝓnẽt diuersificẽt in actiõib⁹ suis. Scõo ℔ idẽ declare possum⁹: qz oia ꝓservat. nã illũ oia ꝓservat qđ est oib⁹ cã essendi: illud est oib⁹ cã essendi qđ est ipm ẽ: qz qđ nõ est ipz cẽ nõ est oib⁹ cã eẽndi: ſz aliud est ei cã vt sit. Si igr̃ de⁹: qz qđ nõ est ipz cẽ: nõ agit motũ: qz qđ agit motũ ꝺz potẽtialitatẽ ãmixtã: cũ mor⁹ sit actus entis in po⁹: qđ est ipm ẽ: cũ sit actꝰ pur⁹ potẽtialitatez ãmixtã ꝺre nõ põt: ex ℔ ẽt appet q̃ deter⁹ actionẽ ꝺre nõ põt. Nã qđ est ipz cẽ in eo reseruat oia rõ eẽndi. cũ q̃ modus agẽdi sequat modũ essendi: qđ ꝺz deter⁹ modus agẽdi ꝺz deter⁹ modũ eẽndi. qđ q̃ ꝺz cẽ in quo oẽ cẽ ꝓnẽt ꝺz actionẽ: in q̃ actiões singule ꝓnẽnt. q̃ de⁹ oia ꝓservat: & est ipm ẽ: nõ agit ab alio mor⁹: nec ꝺz determinatã actionẽ pp qđ ꝓsegt ipz nõ agere ex necitate nãe. Tertio: ista eadẽ vitas declat ex eo q̃ ꝓducit oia. nã oia ꝓducere est nõ ꝺre actionẽ deter⁹ ad vnum: qz cui⁹ actio ad vnum determinat nõ ꝓpe ꝓducit oia: sed ḧdã. Rursuz qđ oia ꝓducit nõ agit motũ: qz qđ agit motuz: nõ est ꝑ⁹ agẽs: & qz solus ꝑ⁹ agẽs agit nullo ꝓsupposito: & nõ ſuppoⁱ⁹ mãz & ſubz cũ ꝓducẽs oia nihil ꝓsupponat. nec alicui alteri vtuti initat: de necitate tale agẽs est agẽs ꝑ⁹ & nõ agẽs motũ. igr̃ qz de⁹ oia ꝓducit nõ ꝺz actionẽ limitatã: nec agit mor⁹: ꝑp qđ nõ agit ex necitate nãe. Quarto ℔ idez ostẽdit: qz de⁹ oia ad se cõuertit. nã qđ est tale est summũ bonũ. nã id in qđ oia ordinat est finis vltim⁹ & qđ optimũ. In optimo aũt reseruatur oia rõ bonitatis: & qđ est tale nõ agit ꝓpter finẽ alium. Inquãtuz de⁹: nõ agit pp finẽ aliũ nõ ꝺz mor⁹: put vo in ipo reseruat oia rõ bonitatis nõ ꝺz actionẽ limitatã: nec agit motus ꝓpter qđ sequit ipsum nõ agere ex necessitate nãe: vt est per babita manifestum.

B

℔ duo ſſdã mẽta ex q̃bus arguit nãle. ex necessitate nature agere/ deum nõ.

Agens pñice agit motũ loquẽdo nõ agente pñico qđ in se ꝺz nãz ꝓncipiũ/ꝓpinquũ vt actionẽ vl motꝰ a vt capit scõo phy. nõ ꝺ agẽs & pñico ꝓcedit q̃ q̃ agit a nã ꝺz cẽ vl habz hoc/ hoc de ꝑ dici mouens pñicũ ifto mõ & sic accipitur a⁹ mẽta.

F

Nõ sequit: agit p intellm. q̃ nõ ex necitate nature: qz non ꝺz vltim⁹ & finez volũtatis mouens nãlr: vt dicit 3⁰ cibi.

Epilogꝰ ꝑ⁹ rõnis.

2⁰ rõ

Poterit sic argui: q̃ agẽs ex volũtate & agẽs cũ dino & nouissimo modus agẽdi nõ bñdicẽdi. & nobilissimo agẽti.

G

3⁰ rõ

H

4⁰ rõ

Ad primū dōm q̄ ly deus agit imobilr: agit tñ ex libertate arbitrij: agere aūt ex necessitate nāe est bñe determinatā actionē ⁊ non agere libere: vñ si bñ aduertim⁹ rō petit quodāmō qō est in cōtrario. Nam qō agit simplr: imobilr agit nō ab alio motum: ly cum agēs ex necitate nāe agat mot⁹: de⁹ qui agit imobilr nō agit ex necitate nāe. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ ly verbuz nālr emanet a dicēte: nō tñ opz que emanāt p vbū emanare nālr. nam cū verbū sit opatiua po⁹ pāis: sic res pducunt̄ p vbū vt sunt in opatiua po⁹ dei: sic cū nō sit ibi vt in pducēte ex necitate: ly ex volūtate res nō pcedunt ad deo ex necitate nāe: sed ex libertate volūtis. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ ly nā dina sit idem realr q̄ voluntas: differūt tñ rōne ⁊ cōpetit eis alia habitudo: ⁊ pp aliaz ⁊ aliā habitudinē iportatā per voluntatē ⁊ nāz: dicim⁹ q̄ creatio est opus volūtatis nō nāe: ⁊ dicim⁹ deū nō pducere res ex necitate nāe: ly ex libertate volūtis. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ nō est intētio Diony. assimilare actiones diuinā actioni solis q̄tū ad necitatē: ly q̄tū ad vlitatē. nā nō agit de⁹ ex necitate nāe: vt ly. ly cū vlitate actiōis solis vlitatis actionis dine quādaz puenientiā bz.

¶ Utrū deus agat ex necessitate iustitie. Qō. II.

Agere ex necitate iustitie est agere qō iustū est ⁊ illud nō posse nō facere qō ex eo est de eo in vlisq; oē qō facit iustū capiēdo largē iustū pro oc cenno in pticulari nō: ⁊ pōt nō agere hoc pticulare op⁹ q̄uis sit iustuz.

Secundo queritur vtrū de⁹ agat ex necitate iustitie: Et vī q̄ sic: ⁊ ly Aug. in lib. de symbolo: ⁊ bī in lra: hoc soluz nō pōt de⁹ qō nō vult: ly cū velit qō est iustuz. g̃ soluz pōt qō iustū est. agit igit ex necitate iustitie. ¶ P. Fm eundem Aug. 7° cōfes. ⁊ bī in lra: deus nō cogit̄ inuitus ad aliqd: vel nō pōt agere nisi voles: ⁊ volūtas nō excedit po⁹ nec ecōuerso. cū igit̄ dina po⁹ nō excedat aliqō attribuiz diuinū: ⁊ ola que in deo sunt eq̄lia sunt: ⁊ sunt ipse de⁹: sicut deus nō pōt facere aliqd nisi volens: eo q̄ sua voluntas equat̄ sue po⁹: sic nō pōt facē aliqd nisi iustū: eo q̄ sua po⁹ ⁊ sua iustitia eq̄les sunt. agit g̃ ex necitate iustitie. ¶ P. Quia agētia nālia determinant̄ ad vnuz fm nām sibi dicunt̄ agere ex necitate nāe. cū igit̄ deus determinet̄ ad agēduz soluz qō iustū est: ⁊ iniusta facē non pōt: dicet̄ agere ex necessitate iustitie. ¶ P. 2° ad Tymo. 2° scribit̄ q̄ seipsuz negare nō pōt: sed seipsum negaret si nō fm iustitiā agēt: cū ipse sit sua iustitia. igit̄ solū agit qō sua iustitia exigit. agit g̃ ex necitate iustitie.

In cōtrariuz est: ⁊ ly Aug. in de p̄destinatiōe scōz. nō tñ iustus pōt dici deus aut misericors: ly iustus ⁊ misericors: sed iustitia potissime appet in dānatis: mia in saluatis. cū g̃ deus aliquos dānet aliquos saluet: nō soluz agit ex iustitia ly ex mīa. ¶ P. Dicit̄ q̄ ad p̄ces Grego. de⁹ saluauit Traianinū in inferno existentē: sed hoc nō poterat esse ex iustitia, ergo nō qcqd agit deus: agit fm iustitiā.

Rñdeo dōm q̄ deus nihil aliud a se de necessitate vult. Nam cū ola alia a deo cōparentur ad ipm tanq̄ ea que sunt ad finē soluz bonitatē suā de necessitate vult quā aspicit vt finē: ola vo alia pōt velle ⁊ nō velle fm sue volūtatis arbitriū: ⁊ q̄ volūtas sua est imediata cā rez: ⁊ creatio ⁊ pductio rez dī opus volūtatis: ⁊ cū libere vellit alia ⁊ possit ea velle ⁊ non velle simplr loquēdo nihil de necitate agit: nec aliqd de necessitate pducit: imo quoliz demōstrato pōt illud agere ⁊ nō agere: vel pducere ⁊ non pducere: ⁊ sicut res ipse vel nāe depēdent a volūtate dina tanq̄ a sua cā: ⁊ intātum sunt inquātuz a deo volite sunt. Sic ⁊ ea que sunt in reb⁹ ex dina volūtate depēdent. nō igit̄ soluz res sed ordo iustitie ⁊ rōnabilitas q̄ in reb⁹ aspicit⁹ ex diuina volūtate depēdēt: ⁊ sic res ipse intātū sūt inq̄tū volite sunt: sic qcqd est iustū rōnale ⁊ ordinatū intātū tale est inq̄tū a deo volitū est: eo. n. ipso q̄ a deo aliqd volituz est iustū ordinatū ⁊ rōnale est. Nam ⁊ si p⁹ regula est intellect⁹ vel rō: nā q̄ nāle est dine volūtati vt agat ly rōnez: vel fm ordinē sapie: qcqd est a deo volitū inquātū est volitū iustū ⁊ rōnabile dici pōt. Cuz g̃ queri: vtruz de⁹ possit facere nisi qō iustū est: vl qō rōnale ⁊ ordinatum: tales ppones sic distinguēde sūt: sicut ⁊ ista distinguī posset: vtrū de⁹ possit facere nisi qō vult duplicē p̄t bie intelligētiā. nam si B qō dico nisi ponit rez suā ⁊ exceptionē quā iportat circa rez volitā: sic falsū est qō dī: q̄ de⁹ pōt facere aliud ab eo qō facit. nam cū agat p intellectū ⁊ potētie hō sint ad oppositū: pōt facē ⁊ nō facere vt sibi placet. Sed si B qō dico nisi ponit rez suā circa actū volūtatis absolute sumptū nō pot determinat̄ ad aliquā rez volitā: sic nō p̄t facere nisi qō vult: q̄ nō pōt facē nisi velit. Nam ly possit facē hoc ⁊ ȝtiū hui⁹: attamē si hoc facit B vult: ⁊ si ȝtiū faceret ȝtiū vellet: ⁊ iō aliqī inuenim⁹ deū nō posse facē nisi qō vult: fm quē modū Aug. logt̄ in lib. de symbolo. B soluz nō pōt de⁹ qō non vult: aliqī inuenimus deū posse qō nō vult. in ꝛta illud Aug. in encheri. Oipotēns volūtas multa pōt facē que nec vult nec facit: vel ⁊ q̄ ex vi locutiōis cū dī deus nō pōt facē nisi qō vult: hoc qō dico nisi semp ponit rem suā circa rez volitā. Magister absolute negat eā: q̄ nō cogit̄ ptās sua ad aliquos determinatos effectus. pōt g̃ facē qō nō vult: q̄ pōt facē ȝtiū ei⁹ qō facit: attamē nō pōt facere qō nō vult: q̄ nō pōt facere aliqd qō si faceret nollet illud. Et sicut pōt facē qō non vult: sic pōt facere qō nō est iustū: attī nō pōt aliqd facē qō si faceret nō esset iustū: sicut nō pōt aliqd facē qō si faceret illud nollet. nō ergo simplr loquendo de⁹ agit ex necitate iustitie: sicut nō necessitat̄ ad volenduz determinatos effectus. Attamē si nomē necitatis vellem⁹ extēdere ad oē debitū: ⁊ nomē iustitie ad oēs cōdecētiā, possem⁹ dicere deū agere aliq̄ ex necitate iustitie nō simplr: ly ex suppositiōe. Nam ly p modum debiti nihil sit inclinatiuū di uine volūtatis simplr: est tñ ex suppōne. Nam si suppon im⁹ deū velle aliq̄, pāis est vt velit ola ea sine qb⁹ illa eē nō pōt: vt si vult pducere boues: opz q̄ vellit ipsum eē aial ⁊ pstare ex ala ⁊ corpe: ⁊ si vult vniuersuz cōstare ex qtuor ineq̄lib⁹: opz q̄ nō eq̄lr oib⁹ suā bonitatem cōicet: ⁊ in tali cōicatiōe amēdīt q̄dā iustitia inq̄tū dat oib⁹ qui decet suaz bonitatē. agit g̃ de⁹ aliq̄ ex necitate iustitie: accipiēdo necitatē cōiter pro oi debito ⁊ iustitiā pro oi cōdecētia: nō tñ simplr vt oīsuz est: ly ex suppositiōe. Sed si necitatē vellem⁹ accipe stricte pro libertati repugnat: de⁹ nihil ex necitate agit cū libere faciat qcqd facit. Rursuz si p iustitiā equā retributiones pro meritis vellem⁹ accipe: nō qcqd agit ex iustitia agit: q̄ aliqb⁹ tribuit sua dona gr̃a: q̄ nullis p̄cedēt⁹ meritis: et hō tributio nō est iusta si iustitia respicit retributiones iuxta q̄tū meritoz: est tñ iusta si iustitia dina cōdecētiā dicit: q̄ nihil deus facit qō eū facere nō deceat.

Ad primū dōm q̄ cū dī de⁹ soluz nō pōt qō non vult: si hoc qō dico solum ponit rem suā circa actū volūtatis simplr sumptū: sic verū est qō dī: q̄ nō pōt aliqd facere nisi velit. Nam cū ex hoc fluciat q̄ vult: ⁊ ad suū velle nēcio sequit̄ facere: sicut nō pōt velle nisi velit: sic non pōt facere nisi velit: sed ex hoc nō dī q̄ determinet̄ sua volūtas ad determinatos effect⁹: ⁊ nō pōt facē nisi qō vult ⁊ facit. Si B qō dico soluz:

K

Nā et vt ē ne cessaria volūtas vt obiecit ⁊ obiectio rōnis⁹ sonat ne cessaria nomia. Jō nā nō cōmorat po⁹ ad nō ēt in effectu: volūtas sic dico ⁊c.

Dec aūt habitudo q̄ ipōitur a volūtate fm quā dicit p̄a creature ⁊ nō nām⁹ pt ēt aliquid rōnis: q̄ sic pcederet in pncipio aliqd qō esset causatuz ab effectu p̄ri.

L

M

N

Dec ēst ⁊ de⁹ nō pōt facere aliq qō vult.

O

Nō qūo tnēh ligit: deus nō pōt facere aliq que vult.

P

Sīr qūo nō pōt facere nisi iustum.

Q

Cōgruitas et pdecētia sunt qī qō facē nō repugnat iustitie ultimo ēt qō aliqō bonō in de prouenit vt manifestano alicui⁹ sue p̄fe cuentie.

A

Poña ꝓnoīe effectū in potentia volitiua ut actuāl ē.

solūm: ponit rem suā circa rem volitam: sic est ꝓpositio falsa ⁊ nō ꝓcedit ſm intentionē Aug. ¶ Ad 2ᵐ dōm: q̄ licz sit in deo idem poᵗ ⁊ volūtas: nō ꝓpter aliā ⁊ aliā habitudinem importatā per volūtatez ⁊ poᵗ: dō deus aliqua posse que nō vult: ⁊ sicut potest facere deus que nō vult: sic pōt facere alia ista q̄s faciat. ¶ Ad 3ᵐ dōm: q̄ licz volūtas diuina sit determinata ad iustitiam: si iustitia ꝓ ꝓdecētia sumaᵗ: qz nō pōt velle nisi que decet eum velle: attamen huiꝰ ordo iustitie nō determinaᵗ ad hāc rem vel ad illā: qa eadē rōnali volūtate qua hoc facit ⁊ illud dimittit posset ℔ dimittere ⁊ illud facere. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ deus nō pōt facere nisi qđ decet eum facere: attamen hō cōdecētia nō determinaᵗ ad hoc opus vel ad illud: vnde pōt facere que nō facit: ab⁹q eo q̄ neget ſcīpm: ⁊ q̄ faciat ꝓter suā cōdecētiā. nam ⁊ si alia faceret alia vellet: ⁊ alia ipm facere deceret. nō ergo agit ex necessitate iustitie: q̄ ꝓpter hāc iustitiā ⁊ cōdecentiā determineᵗ ad hoc opus vel ad illud. ¶ Argumēta autez in ⁊rium arguūt nō oia opa diuina iusta esse put iustus dicit equalitatē retributionis iuxta quātitatē meritoꝝ: nō tm arguūt aliq̄ diuina opa nō eē iusta put iustitia cōdecētiā ipoꝛtat. Tm q̄cqđ deus facit decet eū facere.

Quicqđ deꝰ facere decet eos facere: qz ille ordo iustitie est: ⁊ qđ non posset fm vnū ordinem posset ſm alīs vt ait Boet. 4° de ꝓuī.

B

¶ An deus possit facere aliquid melius q̄s facit.

Distin. XLIIII.

Nunc illud restat discutiēdū: vtrum⁹ melioꝰ aliquid possit facere q̄s facit. Solent.n. illi scrutatores dicere: q̄ ea que facit deus nō pōt meliora facere: qz si posset facere ⁊ non faceret: inuidus esset ⁊ non sūme bonus. Et ℔ ex hīs astruere conaᵗ. Ait enim Aug. in lib. 83. q. Deus quez genuit: cum meliorē se gñare nō potuit: nihil.n. deo melius: debuit eēlez. Si enim voluit ⁊ nō potuit: infirmus est. Si potuit ⁊ noluit: inuidus. Ex quo ꝓficit equalez genuisse filiuz. A filio volūt dicere q̄ si posset deus rem meliorē facere q̄s facit: inuidus est. Sz nō valet huiꝰ similitudinis inductio: qz filiū genuit de suba sua. Ideoq̄ si posset gignere eēlez ⁊ nō gignere: inuidus eēt. alia ꝓpo que nō de suba sua facit: meliora facere pōt.

C

¶ Questio qua illi arctantur.

Verum hic ab eis rīderi depoſco: cur dicūt rem aliquam siue etiā rerū vtilitatē in qua maloꝝ ꝓsūmatio expīsa est: nō posse esse meliorē q̄s est: siue ideo qz sūme bona est: ita vt nulla oīno boni pfectio ei desit: siue ideo qz maius bonuz qđ ei deest capi ipa non valeat. Sed si ita sūme bona dicit: vt nulla ei pfectio boni desit: iam creatura creatori equaᵗ. Si ꝓpo iam non pōt melior esse: qz bonuz amplioꝰ qđ ei deest capi ipsa nō valet: iam hoc ipm nō posse defectionis est: nō ꝓsūmatiōis: ⁊ pōt esse melior si fiat capax melioris boni: qđ ipse pōt qui eā fecit.

D

Pōt ḡ deus meliorē rem facere q̄s facit. Tñ Aug. sup Gen. Tale potuit deus boiem facere: qui nec peccare posset nec vellet: ⁊ si talē fecisset: go dubitat eum meliorē fuisse? Ex dictis cōstat q̄ pōt deus ⁊ alia facere q̄s facit: ⁊ que facit meliora ea facere q̄s facit.

E

¶ Utrum alio vel meliori modo possit facere q̄s facit.

Post hec ꝓsiderandū est: vtrum alio mō vel meliori q̄s facit possit ea facere que facit? Si modus operationis ad sapiam opificis referaᵗ: nec alius nec melior modus esse pōt. Non.n. pōt facere aliqđ aliter vel melioꝰ q̄s facit. i. alia sapīa vel maiori sapīa. Nihil.n. sapīus pōt facere q̄s facit. Si ꝓo referaᵗ modus ad rem ipaz quā facit deꝰ/dicimus: qz ⁊ alius ⁊ melior pōt eē modus. Et ſm ℔ cōcedi pōt: qz ea q̄ facit pōt facere melius ⁊ aliter q̄s facit: qz pōt ḡbusdā meliorē modū exīdi pīstare: ⁊ ḡbusdā alium. Tñ Aug. in. xiij. lī de tri. dicit. Qz fuit ⁊ aliꝰ modus nr̄e libationis possibilis deo: qui oia pōt: sed nullus alius nr̄e miserie sanāde fuit ꝓnientior. Pōt ḡ deus eoꝝ que facit q̄dam alio modo meliori: q̄dā alio modo eque bono: quedā etiam minus bono facere q̄s facit. Ut tñ modus referaᵗ ad qualitatem opis. i. creature non ad sapīam creatoris.

F

G

¶ Utrū deꝰ semp possit oīe qđ olim potuit.

Preterea queri solet: vtrū deꝰ semp possit omne quod olim potuit: Qđ ḡbusdā nō videᵗ dicētibꝰ. Potuit deus incarnari: ⁊ potuit mori: ⁊ resurgere ⁊ alia hm: que modo nō pōt. Potuit ḡ que modo nō pōt: ⁊ ita habuit potētiā quā modo nō habet: vñ videᵗ potētia eius iminuta. Ad qđ dicimus: qz fīē oia semp scit que aliqñ scivit: ⁊ semper vult que aliqñ voluit: nec vnq̄s aliquā sciaz amittit vel volūtatē mutat quā habuerit: ita oia semp pōt que aliqñ potuit: nec vnq̄s aliqua potētia sua priuaᵗ. Nō est ḡ priuatus potētia incarnādi vel resurgendi: licz nō possit modo incarnari vel resurgere. Sicē.n. potuit olim incarnari: ita ⁊ pōt modo incarnat⁹ esse: in quo eiusdem rei potētia mōstraᵗ. Ut.n. olim scivit se resurrecturum: ⁊ modo scit se resurrexisse: nec est alia scia illud olim scivisse: ⁊ ℔ modo scire: sed eadē oīno. Et sicut voluit olim resurgere ⁊ mō resurrexisse: in quo vnⁱ⁹ rei volūtas exprimiᵗ. Ita potuit olim nasci ⁊ resurgere: ⁊ modo ipse pōt nasci

H

I

J

fuisse ⁊ resurrexisse: ⁊ est eiusdē rei potētia. Si. n. posset modo nasci ⁊ resurgere: nō esset idez posse. Verba. n. diuersoꝝ tēpoꝝ: diuīs plata tpib⁹ ⁊ diuersis adiūcta adūbijs eūdez facīūt sensum: vt modo loquentes dicimus. Iste pōt legere hodie: eras aūt dicimus: iste pōt legisse: vl potuit legē beri: vbiqz vni⁹ rei mōstrāt potētia. Si aūt diuersis tpib⁹ loquētes eiusdez tpis ꝟbis ⁊ aduerbijs vtamur dicētes hodie: iste pōt legere hodie: ⁊ dicentes eras: iste pōt hodie legere: nō idē sed diūsa dicimus eum posse. Fateamur ergo deū semp posse quicqd semel potuit. i. oēm illā potētiaz quā semel habuit: ⁊ illius ois rei potētiā cuius semel habuit: sz nō semp posse facere omne illō qō aliqñ potuit facere: pōt qdez facere aut fecisse qō aliqñ potuit. Silr qcqd voluit ⁊ vult. i. oēm quaz habuit volūtatē: ⁊ modo hz: ⁊ cuiuscūqz rei volūtatē habuerit: ⁊ mō habet: nō tñ vult esse vel fieri omne qō aliqñ voluit eē vel fieri: sed vult fuisse vel factū eē. Ita ⁊ de sciētia dei dicēduz est.

Hanc illud restat. Postqz Magister ostēdit diuīnā po⁹ nō limitari quātum ad ea que facit: ga pōt alia facere ostēdit eaz nō limitatā esse quātuz ad qualitatē eoꝝ: qz potest meliora pducere. Et duo facit: ga Primo facit qd dictū est. Scdo monet quasdaz qōnes annexas. z⁹ ibi| Post hoc ꝟsiderādū. |¶ Circa p⁹ tria facit: ga Primo ponit quādā rōnem per quā ostēdit deū nō posse facere meliora: qz sicut pduxit filiū qz meliorē potuit ⁊ equalē sibi: qz si potuisset pducere meliorez ⁊ nō pduxisset inuidus fuisset: si voluisset ⁊ nō potuisset infirmus fuisset: propter qō ne dicamus deū impotētez ⁊ inuidum dicimus cum genuisse filiū qz meliorē potuit. pari ḡ rōne dicere debemus qd pduxit res qz meliores potuit. nō ḡ potest meliora pducere. Scdo soluit nō esse sile de filio qui procedit nā ⁊ de rebus que procedūt volūtate: qūo tamē ista similitudo soluit rōnem factā in qōnibus patebit. Tertio adducit rōnem ad ostēdēduz deū posse meliora facere qz faciat: qz si bō facta a deo meliorari non pōt: vel hoc est: qz nulla pfectio boni eis deest: ⁊ tūc equarētur creatori qō est inconueniēs: vel qz nō pōt maiorem bonitatē recipere tūc cum deus possit ea facere capacia maioris boni potuit meliora pducē. z⁹ ibi| Sed nō valet. sz⁹ ibi| Uerū hic ab eis. |Deinde cum dicit. |Post hō ꝟsiderādum. Inouet quasdaz qōnes annexas. Et duo facit: fm duas qōnes quas monet. z⁹ ibi| Preterea queri solet. |¶ Circa p⁹ duo facit: ga Primo querit: vtruz alio meliori modo potuerit deus facere res qz fecerit. Secūdo soluit dicēs: qd si bō alietas referat ad sapiaz cōditoris nō: qz non alia sapiētia potuit res pducere qz pduxerit. Si ꝟo referat ad qualitatē creature potuit alio modo res facere. z⁹ ibi| Si modus opationis. |Deinde cum dicit. |Preterea queri. Inouet aliā qōnez. Et duo facit: qz Primo facit qō dictū est. Scdo per mo⁹ recapitulationis veritatē ꝟcludit. ibi| Fateamur ḡ deū. |¶ Circa p⁹ duo facit: ga Primo querit: vtrum deus possit qcqd potuit. Et arguit qd nō: qz potuit incarnari ⁊ nō pōt. Scdo soluit: qd deus pōt qcqd potuit: ga nulla po⁹ ab eo diminuta est: ga ꝟ nō possit modo incarnari: ꝟ tñ non est propter diminutionem po⁹: sed qz res ipsa trāsiuit in preteritum. nā sicut deus scit qcqd scivit: ⁊ vult qcqd voluit: sic pōt qcqd potuit. ipse ḡ res variantur nō diuina po⁹ nec sciēia nec volūtas. z⁹ ibi| Ad qō dicamus. |Deinde cum dicit. |Fateamur ḡ deuz. |Per mo⁹ recapitulatiōis cōcludit veritatē. Et duo facit: ga Primo ꝟcludit deū posse qcqd potuit: qz ab eo nulla po⁹ est diminuta: nō tñ semp pōt facere omne qō potuit pp variatōez rerū. Scdo dicit. Silr dōm eē de diuina volūtate ⁊ sciētia eius. z⁹ ibi| Silr qcqd. Iin quo terminat sūa lectionis ⁊ dist.

Magister in prīti distōne circa po⁹ dō uinā pr' duo querit. Primo: vtrū de⁹ potuerit facere meliora qz fecerit. Scdo: vtrū possit qcqd potuit. Ideo de his duob⁹ queremus. |¶ Circa p⁹ qremus tria. Primo: vtrū de⁹ vnāquāqz rem potuerit facē. z⁹: vtrū to tū vniūsuz potuerit facere melī⁹. z⁹ ꝑsiliter de gbusdā creaturis: vtrū deus potuerit eas facere meliores.

¶ Utrum deus potuerit aliquam rem meliorem facere qz fecerit. Questio. I.

Tho. in sum. parte. I. pān. 25. q. 6. Et Scotus. 9. qō libe arti⁹. 4.

Dprimū sic pcedit. Uī q deus nō potuerit facere aliqz rem meliorē. Nā bonitas rei ex eē sumit: iuxta illō Aug. in de doc. chri. inqtū sumus boni sumus: sed eē rei est simplex ⁊ indiuisibile nō suscipiens magis ⁊ minus. ḡ res meliorari non pōt. |¶ P. Si dicat q dup⁹ est eē rei: accīdentale ⁊ ībale: quātū ad ībale res nō suscipiūt magis ⁊ minus: nec meliorari pōt: sed qntū ad accīdentale. Contra: vnitas entis nō est vnitas ꝓdicā⁹ⁿᵗ⁹ sz attributiōis. oia ḡ pōta sunt entia fm ꝓbm 4.° meta. sic oia sana sunt sana. Sanū aūt nō ꝓdicat de oīb⁹ sanis: eo q sanitas regiat in oīb⁹: sed replet soluz in vno vt in alijs: ⁊ p cōpationez ad illud oia dīr sana: inquantū q cibus ⁊ vrina nō dīr sana p aliquā sanitatē que sit in eis: sz pp eaz que est in alijs. Sic ḡ accīdentia nō dīr entia pp entitatē: vl pp eē qō sit in eis: sz pp eē qō est in subā. vnū tñ ḡ eē est in re. f. ībale: ⁊ rōne illi⁹ oia accīdentia dīr entia: inqtū bñt quādā analogiā ad illud: pp qō scribit 7.° meta. q accīdentia nō sunt entia: nisi qz sunt entis. Si ḡ fm eē ībale nō pōt esse melioratio: qz tale simp⁹ ⁊ indiuisibile est: ex quo nō est dare in re aliud eē simp⁹: ꝓcedēdū est res meliorari nō posse. |¶ P. Si de⁹ potuisset genuisse meliorē filiuz ⁊ nō genuisset: fm Aug. inuidus fuisset. ḡ pari rōne: si potuisset res facere meliores ⁊ nō fecisset, inuidus fuisset. Sed ab optimo relegata est oīs inuidia: iuxta illud pmi meta. nec deū eē inuidū ꝓuenit. ḡ fecit res qz meliores potuisset. |¶ P. Legitur Gen. ꝑ. Uidit de⁹ cūcta que fecerat ⁊ erāt valde bona. Si igit cūcta sunt valde bona: ⁊ qō valde bonum est meliorari nō possit, nihil a deo potuit melius fieri.

In ctrariū est: qz cuilibet finito pōt fieri additio. si ḡ rebus creatis cōperit hīe bonitatez finitā, bonitati eoꝝ pōt fieri additio: ⁊ ita pōt fieri meliores. |¶ P. Quicqd nā pōt deus pōt. Sz opera nature res efficiunt meliores. pcedunt. n. nāliter res ex imperfecto ad pfectū: in quo pcessu ḡdā melioratio attēdit. ḡ multo magis diuino ope meliores fieri pōt.

Rndeo dōm q in pductione cuiuslibet rei tria est ꝟsidē⁹: pducēs: modū pducēdi: ⁊ pductū. Si ḡ res meliorari nō pōt: pōt triplr ꝟingē. Primo q ratio bui⁹ sumat ex pte pducētis. Scdo ex mō pducēdi. Tertio

Res pducta trib⁹ causis nō pōt meliorari. s. ex pducē

A

di. Tertio ex pducto ex pte pducētis vuplr. Primo: si bō pducēs ageret ex necitate nāe: nā talia tātuz pducūt quātū pducē pūt. nā cum actio nāe sit deter[ta] ad vnuz: t agēs ex necitate nāe nō sit ois sui act[is]: sic agētia tātum agūt: quātum pūt agere: vī ignis inducit calorez: quāto maiorē t meliorez pōt. Scō B esse pōt: si tota bonitas pducētis reluceat in pducto. Nā per se loqndo nō pōt cē maior bonitas in effectu cḡ in sua cā. Si igit tota bonitas pducētis in pducto reluceat: sequit q pducēs nō possit pducē melī[us]: eo q pducit fm quē mo[dum] possemus dicere nō fuisse possibile pūz genuisse meliorē filiūz eo q tota bonitas dei pūs in eo reluceat. Ex pte cuius modi pducēdi: tertiā B vuplr pōt pingē. nā quedaz agūt ex suppōne nāe: sīc ea que suos effect[us] pducūt per motuz t trāsmutationē. Unū talia nō agūt nisi ex suppōne materie: t nō inducūt for[mas] nisi in mā dispositā. igit ex mō agēdi aliquoz agētiū nō pōt pduci melior effect[us]. Primo: si simplr mā nō sit in po[tentia] ad maiorē pfectionez fm quē mo[dum] Lorin. dixit. de pbo q nā in eo ostēdit vir[tu]tē sui posse vt ostēderet vir[tu]s pfectionē possibilē in materia. Scōo: si dispositio māe t eius capacitas repugnat vteriori pfectioni: iz forte mā simplr sumpta ad vteriorē pfectionē nō habeat repugnātiā. Tertio ex pte pducti ptiā vuplr esse pōt. Primo: si repugnat effectui simplr. Scōo: si repugnat huic effectui. nā nulla vīs agens est que pducat effectū ptra rōnez eius: vel que pducat hūc effectū ptra rōnez hui[us]. dicere g deū nō potuisse pducē res meliores pp aliquā dictaz rōnez B pingit: iz bō ratio sumī nō potest ex pte agētis: eo q agat ex necessitate nāe. ostēsuz est. n. supra deū agere ex lībtate volūtatis nec t B pinget: qz tota bonitas pducētis reluceat in pducto. nā cum creature sint ipropoztionate creatori nō sunt capaces tāte bonitat[is] quāta existit in ipo. Rursus B nō pōt pingē ex mō pducēdi. nā deus cuz sit p[ri]m[us] agēs nō agit ex suppōne nāe: t sicut nō supponit mām. Sic nō supponit māz dispositā: t vt pōt totū pducē: sic pōt capacitatē ampliare: ideo nō possum[us] dicere deū nō potuisse facere meliora: qz repugnet ipes recipiētib[us] vel capacitati eoz. Si g erit aliqua cā. vel B erit qz repugnet effectui simp[lic]r. vī qz repugnat huic effectui. Productiones meliox repugnare simplr effectui nō est possibile. Nā illa simp[lic]r sunt ipositia: t repugnāt simp[lic]r effectui que effugiūt rōnē entis t ꝺdictiōez iplicāt. esse aūt melī[us] nō effugit rōnez entis: imo si ratio bonitat[is] ex eē sumīt: qō magis hz de bonitate magis hz de esse. Simplr g loqndo de[us] potuit meliora pducē: cū B nō repugnet: nec pducentinet modo pducendinet pducto simplr.

¶ Sed si querat: vtrū de[us] hūc effectū vel B pducū potuerit facē melī[us]: t vtrū talis factio repugnet huic pducto nō est rndēdū simp[lic]r: iz distinguēdū est de melioratione. Na si loqmur de melioratiōe quātuz ad bonitatē ēntialē que respicit nāz rei de[us] hūc effectū nō potuit facere meliorez: qz si mutaret ei nā nō remaneret vteri[us] B effect[us]. Nā gradus bonitat[is] ēntialis assimilant vnitatibus in nūis: qz sīc qualibet vnitate addita variant ispes nūoz. Sic q̄libet tali ḡdu addito vel remoto mutātur ispes entiuz. Si vo loqmur de meliorationē accītali: potuit deus hūc effectū meliorē facere. Simplr g deus potuit facere meliora: hec tn vel illa fieri meliora potuerunt quātum ad bonitatē accītalem nō subalem.

Ad primuz dōm: q dup[lic]r est esse: subale t accītale: simplr loqndo potuit meliora producere cḡtuz ad vtrūq; cē: bos tn effect[us] nō potuit pducere meliores quātuz ad esse ēntiale: qz si tale esse mutaret nō remaneret vteri[us] bi effect[us]: potuit tn eos meliores facē quātuz ad accītale. ¶ Ad 2[um] dōm: q cuz di accītia nō sint entia: nisi qz sunt entis: t q solū sunt entia p cōpationez ad entitatē que est in suba: nō est intelligēduz q nulla entitas sit in accītib[us]: iz qz bō entitas est fm qd: t qz ab eo qō est fm qd nō est denolatio. nō ppe pp tales entitatē vīr entia: iz pp entitatē simplr que est in suba. est ḡ in re duplex esse: vel dup[lic]r entitas subalis t accītalis t nō vna tm: vt ratio arguebat. ¶ Ad 3[um] dōm q si pī nō genuisset filiū optimū, inuidus fuisset. nā cuz filī[us] pcedat ab eo nāluter: opz cuz tale cē fm q nā diuina regrit: pp qō tota bonitas pāna debeā filio cuz ei debeat nā diuina: t totā talez bonitatē poterat capere cū sit de[us]. sed liberabē alicui qō ei debeā: t pōt capere ex inuidia pcedit: ideo si pī potuisset t noluisset gignere filiū optimū, inuidus fuisset. Creatio tn est opus volūtat[is]: vī tāta bonitas debeā creature quātā deus eis vult cōicare: pp qō tales de[us] creaturas fecit q̄les voluit: t si non cōicauit eis oēm bonitatē nō fuit inuidus: cum eis talis bonitas nō debeat. ¶ Ad 4[um] dōm q omnia simul sumpta sunt valde bona rōne ordinis modo quo patebit: vnūqōq; tamen in se vt est qd creatum bonuz est t meliorari potest vel melius potest inueniri.

¶ Utrum deus totum vniuersum potuerit facere melius cḡ fecerit. Questio. II.

Secundo querī: vtrū de[us] totū vniuersum potuerit facē melī[us]. Et vī q nō: qz optimi est optima adducē. cuz igit de[us] sit qd opt[imu]s opz vniuersuz ab eo fctū opt[imu]s existē. nō igit potuit ipm facere melī[us].

¶ P. Unitiuz dicit aggregatiōez oium bonoz: sed aggregatiōi oiuz bonoz nō pōt fieri additio. ḡ de[us] vniuersum nō potuit melī[us] facē. ¶ P. Deus qcqd pducit ex tota sua po[tentia] pducit. nā semp de[us] se toto opat: iz qō pducit fm totā po[tentia]m alicui[us] ab eo nō pōt fieri melī[us]. ḡ vniuersum qō deus fm suā totaz pduxit po[tentia]m, melī[us] fieri nō potuit.

¶ P. vt habitū est sup. iz vnūqōq; in se bonū sit: tota tn sit sumpta sunt valde bona. cuz ḡ vniuersum dicat oia sit sumpta sunt valde bonū. nō ḡ potuit fieri melius. ¶ P. Ex B aliqd est malū inquātuz est pūtū ordine: qz fm Boet. 4° de pso. Ordo omne pulchē cūcta cōplectitur. si igitur nihil est ibi inordinatuz nihil est in vniuerso habens rationem mali. est igitur summuz bonum cum sit malo impermistum.

In contrariuz est: ga vna pars vniūsi est melior cḡ alia. cuz igit deus potuerit facē vniūsuz solū ex pt[ib]s nobilib[us] potuit facē vniūsum melī[us] cḡ fecerit. ¶ P. Luz multa mala in vniūso videam[us] t de[us] oia talia cohercē possint: qz volūtati eius nullus resistere pōt: potuit facere vniuersuz melius cḡ fecerit: qz si fecisset ipm ab scḡ omni malo, cuz malū diminuat de rōne boni, fecisset ipm melius cḡ fecerit.

Rndeo dōm q bonitas vniuersi potissime ex ordine vī pūrgē: vī t pbo 12° meta. Post bonū ducis collocat bonū ordis. Bonū aūt ordis dup[lic]r accipi pōt. Primo rōne ipi[us] ordinis in se. Scōo rōne pti ordinatoz. Luz ḡ querī: vtrū de[us] potuerit facere melī[us] vniūsuz cḡ fecerit: bō melioratio: aut accipit fm ipm ordinē in se aut per re[la]s ad ordinata. Meliorari aūt vniuersuz: qz ipa ordinata meliorari pōt p oēz mo[dum] est verū. Nā siue extēsiue siue itēsiue intelligat bō melioratio nō est ipole qō dī. Potuit. n. de[us] extēsiue melī[us] facē vniuersum: cḡtū ad pte ei[us] que ordini sb[iec]t[a]m. Siue cḡtū ad ipa ordinata: qz potuit multa gña creaturaruz facere in vniūso que nō fecit: t multi ḡdus entis in vniuerso esse potuerūt que nō sunt. Rursuz etiā intēsiue vniuersum

Nōne modi p ducēdi vuplr res pducta nō pōt meliorari. Primo ñ sit potētia māe non ad maiorē effectā. Scōo si dispō t capacitas repugnat effectui. Prosl. pōt.

B

Nōne pducti vuplr ptā repugnat effectui simplr. 2° si repugnet huic effectui. Pōnimus modus non tollit q creatura si possit melior pduci. .s. dī. 43. pūn. 2. q. 1.

C

Qz nec ēt modus pducēdi hoc tollit.

Qz nec ēt effectus pducti hoc tollit.

Hūs totuz sequitur.

D

E

Hūs de esse ad esse.

F

G

.s. q. precedenti.

H

Lect.

I meliorare potuit faciēdo quālibet ptē vniūsi meliorē qđ dup' eē posset. Primo q̄tū ad melioratiōes accntales: ꝛ talis melioratio nō reqreret subalr alias ptes vniuersi. Scđo q̄tū ad bonitatē sbalē: vt si pro q̄libet gradu entis qui in vniūso existit fecisset aliū gradū altiorē: ita ꝙ q̄libet pars talis vniuersi eēt alia subalr a ptibus vniuersi. hō igit̄ melioratio vniuersi q̄tū ad ea que ordini sbdunt̄ p oēz mo^m est possibilis. Sz si querat̄: vtrū quātū ad ipm ordinez meliorari possit/est de ordine distinguendū: qꝛ gdā est ordo partiū in toto: gdā ptiuz ad finē: hūc duplicē ordinē tāgit Phs 12° meta. t.c. 52. cum ponit ordinez in vniuerso: ex eo ꝙ vna pars ordinat̄ ad aliā ptē qui ordo est ptiū in toto. Ex eo ꝙ totū vniūsuz ordinat̄ in deū qui ordo sumit̄ p cōpatiōez ad finē. Si ḡ loqmur de ordine ptiū in toto: vtrū ſm ipm: vniūsuz meliorari possit. Dōm ꝙ melioratio ſm talē ordinē potest itelligi extēsiue ꝛ itēsiue: si intelligat̄ extēsiue manētib' eisdē ptib' vniuersi meliorari nō pōt. Nā tūc extensiue meliorari posset ſm talē ordinē qñ hō ordo extēderet se ad aliq̄s ptes vniuersi que carerēt ordine qđ esse nō pōt: qꝛ in vniuerso ſm Aug. 83. qōnū. q. de puidētia summo deo cūcta bñ administrāte que fecit nihil inordinatū est. Vñ cōis snia est ꝙ sic q̄tuz ad ipas ptes ordinatas vniuersuz p oēm mo^m meliorari pōt: sic eꝫ quātū ad ipm ordinē extensiue nullo° meliorari valet.

(De melioratione vniuersi q̄ ad ordinē i se dupl'r. Uel ordo ptiuz in toto vel ptiū ad finez. De h 2° mēbro neq; i finez. q.)

K

Ꝯ Sz vtrū itēsiue ſm talē ordinē meliorari possit cōcedūt aliq simplr ꝙ sic. dicūt. n. ꝙ si q̄libet pars vniuersi meliorata eēt ordo itēsiue in vniuerso simplr esset melior. Ꝯ Sed nō est bñ dcm: qꝛ sic ꝯsiderare ordinē magis est ꝯsiderare ipm q̄tuz ad ptes ordinatas ad q̄s se extēdit q̄ꝫ in se. opꝫ aūt nos dicere ꝙ ſm ordinem in se aliq̄ mō vniuersum sit valde bonū. Sic. n. cūcta que fecit de' sunt valde bona pp̄ter bonū ordinis.

(Opio de meliorandē itēsiue vniuersi.)

3

L

Ꝯ Ideo nōn^m ꝙ in ordine duo est ꝯside^re. Primo pportionez. Scđo bonū qđ ex ppor^ne resultat. Nā si chorde lyre/ordiate eēnt in hō ordine duo ꝯsiderāda eēnt. Primo pportio chordaꝝ adinuicē: vt qꝛ vna excedit aliaz ſm mo^m debitū. Scđo bonū qđ ex hō ppor^ne resultat vt melodia vel symphonia delectās auditū. Si igit̄ q̄libet chorda ſm moduz suū fieret melior: ibi ordo melioraret̄/nō q̄tuz ad ppor^nez: qꝛ si pportionalr ꝑus se excedebāt chorde: ꝛ tñ meliorate sunt: si ibi debit° ordo dꝫ existere: ſm ppor^nez debitā se excedētñ eēt ibi melioratio quātuz ad bonū qđ ex ppor^ne resultat: qꝛ melioratꝫ chordis resultaret ibi maior symphonia et magis mulcerēt auditū: sic ꝛ in vniuerso se habet. Nā ptes vniuersi sic pportionalr se excedūt: ꝛ ſm tātam analogiā ordinate sunt ꝙ si oēs ptes vniuersi meliorarent̄: si debito ordine se hñent: pportio vniuersi sic meliorati nō eēt maior ppor^ne que nūc in vniuerso existit: bonum tñ qđ ex tali ppor^ne resultat esset meli°. Nā sicut ex ppor^ne chordaꝝ resultat symphonia: sic ex ppor^ne ptiuz vniuersi resultat manifestatio diuine maiestatis: ꝛ sic̄ melioratꝫ chordis lꝫ nō augeat̄ pportio: melioraret̄ tñ symphonia. Sic melioratis ptibus vniuersi nō variaret̄ pportio: magis tñ manifestaret̄ diuina bonitas. Ꝯ Ergo itēsiue quātū ad ordinē nō pōt meliorari vniuersum ꝯsiderādo ppor^nez que in ordine ꝯsistit: pōt tñ meliorari quātum ad bonū qđ ex ppor^ne resultat: verū qꝛ ordo magis eēntialr se tenet ex pte ppor^nis q̄ ex pte boni qđ ex ppor^ne resultat/cuꝫ ipa pportio sit gdā ordo ꝛ nō bonū qđ ex ppor^ne eē habet magis negare debemus ſm ordinē intēsiue vniuersum meliorari posse q̄ affirmare. Si vo loquamur de ordine ſm ꝙ ptes vniuersi ordinant̄ in finez: vtrum ſm talez ordinē vniuersum meliorari possit: vt vtrum

(Mod' pportionis. Ex^m)

(In ordine est ꝯside^re: n^r pportiōes ptiuz ꝛ bonū qđ ex pportiōe resultat: ſm pportionē non pōt meliorari itēsiue: s; bñ q̄tuz ad bonuz qđ inde resultat.)

M

Epil.

(Q vniuersuz itēsiue meliorari nō potest q̄tuz ad pportionez: sed bñ q̄tū ad bonū qđ ex ppor^ne resultat: qꝛ ordo principalr pportiōes di[...])

possit ordinari ad meliorē finē distinguēdū est de fine: qꝛ hō finis vel est finis vltimus vel pximus. Quātū ad finem vlt^m res meliorari nō pñt. Nō. n. pñt hr̄e meliorē finē cum ipe deus ſm hūc modū sit finis oīum. Si vo loqmur de fine pximo: qꝛ hō finis habet gradus ſm ꝙ ptes vniuersi gradatim se hñt: ſm hūc mo^m vniuersum meliorari pōt: qꝛ si oēs ptes vniuersi meliorarent̄ (accipiēdo sic finē) ordinarent̄ ad meliorē finem.

N

(qđ inde resultat pcedi dꝫ ꝙ vniuersū q̄tū ad ordinē meliorari nō pōt itēsiue.)

(Partes vniūsi q̄tū ad finē vlt^m meliorari nō pñt: sꝫ bñ q̄tū ad pximū: qꝛ habꝫ gradus.)

Ad primuz dōm ꝙ quelibet res in se ꝯside^ta nō est optima nisi loq̄ndo de bonitate essentiali ſm quā manēte re eadē ſm subam meliorari nō pōt: totuz tñ vniuersum aliq̄ modo optimū est rōne ordinis mō quo dictū est: nō tñ simplr est gd optimuz: vñ aliq̄ modo meliorari pōt: vt pꝫ p habita. Ꝯ Ad 2^m dōm ꝙ vniuersuz aggregat omne bonū qđ actu existit: nō tñ aggregat omne qđ de' pōt facere: vñ arg' ꝙ post deū nihil est meli° vniuerso: nō tñ habet̄ ꝙ vniuersum meliorari nō possit. Ꝯ Ad 3^m dōm: ꝙ lꝫ deus producat quēlibet effectū ſm suā totā po^{tē}: effect' tñ ꝯseqt̄ bonitatē ſm volūtatez diuinā: ideo pōt deus meliora facere q̄ faciat. Ꝯ Ad 4^m dōm ꝙ oīa sunt valde bona ratiōe ordinis: attñ ille ptes vniuersi meliorari pñt: ꝛ si meliorarent̄ vniuersum eēt melius. Ꝯ Ad 5^m dōm ꝙ in vniuerso est aliqđ malū: attñ hō malū nō per oēm mo^m effugit ordinē diuine puidētie: pp̄ter qđ bñ dcm est ꝙ in vniuerso nihil est inordinatū. Sꝫ pp̄ter h nō habet̄ ꝙ vniuersuz meliorari nō possit: qꝛ lꝫ ordo vniuersi se extēdat ad oīa: ꝛ qōlibet ordinatuz sit: possent tñ ptes vniuersi meliorari: ꝛ sic vniuersum esset melius.

O

Ꝯ Ad arg^m in ꝯtriuz dōm: ꝙ si oēs partes vniuersi essent equales quātūcūq; essent nobiles: ꝛ si in vniuerso nihil mali eēt: vniuersuz non esset inde nobilius: quia mala ꝛ inequalitas partium faciūt ad decorem vniuersi.

Utrū deus totū vniūsuz potuerit facē meli°. Ubi nō ꝙ eē meli° psupponat bonū. Sciēdū ꝙ bonū in ordie ꝯsistit: qꝛ post bonū dīcis est bonū ordis ꝛ p^m bonū. Bonū aūt ordis dup^r accipit: in se vł q̄ ad ordinata. Quo ad ordiata vniūsuz meliorari pōt itēsiue ꝛ extēsiue. Extēsiue gdē qꝛ potuit ꝛ pōt multa gīa creaturaꝝ in vniūso facē que nō fecit: ꝛ multi gdus entis in vniuerso eē potuerūt q nō sunt. Intēsiue etiā p accñtalr: qꝛ talis melioratio non reqreret alias ptes vniūsi: subalr q̄s si pro q̄libet gradu vniuersi faceret aliū gradū altiorē. De bono aūt ordinis in se dōm q nō pōt meliorari. Nō qdē extensiue: qꝛ tūc aliq̄ ptes vniuersi caruissent: vel carerēt ordine qđ eē nō pōt. Nec itēsiue: qꝛ quātūcūq; ptes fierēt meliores/pportio eaꝝ que ꝑncipalr ꝯsideraf in ordine nō eēt melior. Uerūm bonū tūc esset meli° qđ resultat ex pportiōe: sed illud nō ꝑncipalr ꝯsiderat̄ in ordine. Partes aūt vniuersi quo ad finē vltimū meliorari nō pñt: sed bene quo ad pximum.

P

Ꝯ Utrū excellētiora de' potuerit facē meliora. Q°. III.

TErtio querit̄ de gbusdā creaturis excellētib': vtruꝫ potuerit eas de' facē meliores. Et vr̄ ꝙ humana nā in Chrō nihil possit eē meli°: qꝛ tāta fuit illa vnio vt deū faceret hoiez: ꝛ hoiem deū. Sed cū de' sit quo maius excogitari nō pōt: ſm Ans. in pslo. huma nitate Chri que deo est vnita nihil pōt esse meli°. Ꝯ P. Ur̄ ꝙ gr̄a Chri nihil sit meli°: qꝛ bono ifi^{to} nihil est melius: sꝫ gr̄a Chri est bonū ifi^m cum ei fuerit dat' spūs nō ad mēsurā. ḡ aliq̄ creatura est qua nihil melius eē pōt. Ꝯ P. Uidet̄ ꝙ btā Uirgine nihil meli° eē possit: qꝛ ſm Ans. 18° de ꝯceptu v̄ginali. decebat vt illi° hois ꝯceptio de matre purissima fieret: nēpe decēs erat vt ea puritate qua maior sub deo neqt intelligi v̄go illa niteret. Ꝯ P. Uidet̄ ꝙ beatitudine nihil possit esse melius: quia ſm Boet. beatitudo est status oīum btōꝝ aggregatiōe pfectus: sed nihil pōt esse melius omni bono. ḡ ꝛc.

Q

(al' puritate)

In cōtrarium est: quia cuꝫ quelibet creatura sit certis limitib' circūscripta quodlibet bonum creatum est finituz bonum: sed cuilibet finito

bet finito

A bet finito bono potest fieri additio.ergo ꝛc.

Rñdeo dom̃ q ois entia q̃dãmodo claudunt̃ iter duos termios:q̃rũ vnus est supmus vltra quẽ nõ licet ascẽdẽ alius/est ifimus ifra quẽ nõ pot esse pgressus. Isti duo termini nõ sunt eiusdẽ gẽis. Nã terminus supmus est actꝰ purus:ꝛ est qd increatũ.vz.deus ihe. Terminꝰ ifimus est poꝰ pura ꝛ est qd creatũ:qz mã pꝰ.igit in descẽdẽdo inuenimus statũ in rebus creatis. Nã mã pꝰ ordine nãe nihil vltius esse pot.est.n.ppe nihil fm Aug.ꝛ fm Lorin.in p phy.est mediũ iter ens ⁊ nihil.a deo aũt ifime rõnẽ entitatis participat:qz fimꝰ participaret nõ pstitueret gradus entis:sed cẽt pure nihil. In ascẽsu aũt nõ inuenimus terminũ in gẽe creaturũ.nã nihil creatũ pot cẽ actꝰ purus.nã si cẽt actꝰ purus cẽt ipm cẽ ꝛ nõ participaret eẽ:ꝛ si nõ participaret esse nõ diceret cẽ ab alio:pp qõ nõ cẽt qd creatũ. ¶ Est g̃ aliq̃ creatura in se pfectꝰ ordine nãe ita ifima qua non pot esse iferior: cuius in descẽdẽdo sit dare statũ in creaturis: nulla tñ ita est supma qua nõ possit cẽ superior:qz in ascẽsu nõ est stat⁹ in rebus creatis:sz in creatore. Est.n.ꝟ ordo q mã pꝰ est poꝰ pura.deus ẽo est actꝰ purus.ois aũt intermedia sunt actꝰ admistus poꝰ:ꝛ poꝰ admista actui. Simplr g̃ loq̃ndo solus deus est ita bonus quo melius excogitari nõ pot.ois aũt creatura:vt creatura est, simpliciter loquendo:ab oĩmoda perfectione deficeret ea aliquid esse melius potest.

Epil.vic.sup.

B

Tho.in sñ.p.i. sen.25.q.6.in sol.q.vlt.arg.

¶ Aduertẽdũ tñ pp argꝰ q sic cõiter dã:sz q̃libet creatura simplr sit bonũ finitũ:habet tñ quãdã rõnem infiniti fm q̃ ꝟz quãdaꝫ ordiné ad infmꝰ bonũ. Dẽ aũt ordo nõ est vniformis:qz aliq̃ sumit̃ solũ fm reꝫ:ꝛ sic bta vgo habet quãdã rõnẽ ifinitat inq̃tuꝫ fuit mater dei:ꝛ vniuersaꝫ est qdã ifmꝰ:inq̃tuꝫ ordinat̃ ad ifmꝰ bonũ:ꝛ gra habet quãdã rõnẽ ifinitat inq̃tum ꝓtigit nos bono ifinito:ꝛ multa talia exẽpla adducẽ possumus ad oñendum q nõ est ꝓtra rõnem creature aliq̃ modo bñe quãdã rõnem ifinitat̃. Aliq̃n aũt sumit̃ per cõparatiõem ad eẽt fm quẽ modꝰ humana nã est vnita ifinito bono:qa fuit assumpta ad esse psonale ẽbi:ꝛ vt nõ faceret per se psonã:sz substãtificaret̃ in hypostasi Xpi. Qñ aũt bẽ ifinitas sumit̃ per reꝫ:tunc absolute de talibꝰ nõ possumus pferre sniam:vñ nõ est simplr dom̃ q bta vgine nihil possit esse melius: vel q vnitꝰ so ꝛ gra nihil melꝰ esse possit:sz per quãdã reꝫ ꝛ vt talia ifinita sunt B de ipis pnũtiari pñt.habet.n.quãdã rõnẽ ifinitat bta vgo vt est mater dei vniuersum vt ordinat̃ ad deũ gra vt ꝓtigit nos ipsi:ꝛ qa sic sunt ifinita bona:sic eis melꝰ nihil esse pot: ideo dicere possumus q bta vgo nõ potuit cẽ melioris mater q vniuersaꝫ nõ pot ordinari ad melius.Qõ gra nõ pot ꝓtigere melioriꝫ:sz Xps bõ est ifinitũ bonũ fm quãdã cõparationẽ simplr. Inq̃tuꝫ est idẽ esse psonale ꝛ eadẽ psona filij dei ꝛ illiꝰ hois:vñ q̃dãmodo simplr cõcedere possumus Xpisto hoie nihil posse esse melꝰ:humanitate tamẽ Xpisti aliq̃ modo:vt inquãtuꝫ est quedam creatura aliquid melius esse potest.

C

D

Ad primuꝫ dom̃:q sz humana nã in Xpo substãtificaret̃ in psona verbi:tñ bẽ nã a diuina nã est distãs in ifmꝰ:pp qõ ea inq̃tuꝫ quedã creatura est aliqd melꝰ esse pot. ¶ Ad zm dom̃ q gra Xpi nõ fuit ifmꝰ simplr:qa deterꝰ erat ad aliqd genus entis: aliq̃ tñ modo ifmꝰ erat:qa q̃dãmodo dici poterat ifinita gra put aliquaꝫ in ea refuabat ois ratio gre:vñ datus fuit ei spũs nõ ad mẽsuram alioꝝ holum:nõ qz gra illa simplr nõ esset qd finituꝫ:sed qa bẽbat quãdã modum ifinitatis. ¶ Ad 3m dom̃ q bta vgo fuit purissima:non qa esset actꝰ purus: vel qz esset ipm esse pp qõ ei cõpetebat ois ratio essendi ⁊ ois ratio bonitatis:sed erat purissima:qa erat mũda ab omni cõtagione peccati. ¶ Ad 4m dom̃ q beatitudo est q̃dãmodo ifinituꝫ bonũ:qa ꝓtigit nos illi bono in quo est omne bonũ.Simplr tñ in se ꝓsiderata vt est qd creatuꝫ nõ est ifmꝰ bonũ:vnde vnus bõ est beatoꝝ aliorꝫ beatitudo vnius est maior beatitudine alterius. Uel dicere possumus q status oium bonorum aggregatione pfectus per se ꝛ essentialiter cõuenit beatitudini increate. Alijs Xpo beatitudinibus conuenit per participationem quandam.

B

Loñ.60.

¶ Utrum deus possit qcqd potuit. Questio vnica.

Queritur quẽrit:vtruꝫ deus possit qcqd potuit. Et vt q nõ:quia q̃ nullo modo est possibile nõ subiacet alicui potẽtie. Sed aliq̃ aliq̃n fuerũt possibilia que modo nõ sunt sicut ola ꝓterita.g̃ aliq̃ aliq̃n deus potuit:eo q possibilia erãt que nũc nõ pot:qz possibilia nõ sunt. ¶ P.fm Magistruꝫ in lra.deus potuit incarnari ꝛ nũc non pot:sz posse incarnari est aliq̃d posse.nõ g̃ qcqd deus potuit modo pot. ¶ P.Si dicaꝫ sic dicit Magister in lra. vz.q sz deus nõ potuit incarnari vel resurgẽ sic olim potuit:pot tñ modo incarnatꝰ esse ꝛ resurrexisse in quo eiusdẽ rei poꝰ mõstrat̃.Lõra.cecus qui prius vidit nũc videre non pot:pot tñ vidisse.Si g̃ B sufficit ad B q aliqd qcqd potuit possit dicere possumus q cecus quicqd potuit potest:qõ nullus ꝓcederet. ¶ P.Si deus aliquez ꝑdestinauit nõ pot ipm nõ ꝑdestinare.non ergo pot quicqd potuit.

Epil.vic.sup.

F

In cõtrariũm est Magister in lra qui ait.q deus semp pot que aliq̃n potuit. ¶ P.Qz nõ pot q aliq̃n potuit/eius poꝰ diminuta est. Sed diuina potẽtiaꝫ diminuta esse impossibile est. ergo qcqd deus aliquãdo potuit modo potest.

Respõdeo dom̃ q in deo non est poꝰ nisi actiua. poꝰ aũt actiua ꝛ modus agẽdi sequũtur modũ ẽndi:q qcqd agit/agit put est in actu:ꝛ vt habet esse.Cum igit diuinũ cẽ ꝓtineat omne cẽ:vt pot bti a Dion.c⁹ de di.no.in sua poꝰ refuat̃ omne posse. Quia igit rñdet poꝰ actiua ipsi esse ꝛ alicui cõpetit tale posse vt ei cõpetit eẽ:q̃rere vtruꝫ deus possit qcqd potuit/est q̃rere: vtruꝫ deus scit qcqd sciuit:ꝛ qa deus semp stat in seipso ꝛ a suo esse variari nõ pot: vt dicit c⁹ de di.no.omne posse qđ ꝑus habuit nũc habet:sic omne cẽ nũc/ꝛ cõuenit qđ ꝑus cõgruebat. ¶ Proprie ergo ꝛ per se loquendo pot quicqd potuit sicut est quicqd fuit.

G

¶ Tñ vt magis appareat Xitas qõnis. Nõm q vt pot patere ex dictis deus nõ dr olpotẽs:qz possit qcqd enũtiari pot.Sed qa pot qcqd habet rõnẽ entis. Nã vt habitũ est:ex B dr bñe omne posse:qa suũ esse ꝓtinet omne eẽ.Sic.n.videmus in rebus creatis: vt qa q̃libet creatura est ẽns ad genus vel ad spẽs:ꝛ est B vel illiꝰ qđlibet creatũ habet limitatũ poꝰ:ꝛ pot B vel illud:vt qa talidũ est deterꝰ ad tale esse pot in effectũ tali cẽ contrariẽ:qa pot calefacẽ:ꝛ frigidũ pot ifrigidare. Si g̃ est aliqđ esse nõ ẽns ad genus ꝛ ad spẽs q ppe nõ sit hoc vel illud:sz sit omne eẽ. Tũc in illo eẽ qđ est omne eẽ referrabit̃ poꝰ in qua fit omne posse. Sz cũ tale omne posse sumat̃ per respectũ ad omne esse:qđ effugit oẽm rõnem entis ꝛ nullo modo esse pot:nullo modo tali poꝰ pot cẽ subm:ꝛ qa Xificatio ẽdictorie ꝛ nõ pot bñe rõnẽ entis: quecũq ẽdictiones implicãt ꝛ si enũtiari pñt:omne tñ potẽtie nõ subiacẽt:nec tñ ꝑpter B deus dr dici non olpotẽs.nã olpotẽs dicit omne posse. Si g̃ sit aliqđ qđ ibi posse nõ ꝓtineat hãc ꝓpnem vlem que est omne posse nõ falsificat. Naz sicut ois bõ falsificari nõ pot nisi pro

.s.M.41.t.43

.s.M.41.ꝑ.in. 1.q.1.

H

Bñ nñ dicendum q gra aie Xpi fuit simpr finita: qa in aliq̃ gẽe entis creati. Aliq̃ tñ mõ poterat dici infinita: qa in ea scitudẽ ois ratio gratie. Hãc.ẽ.di.17. ꝑ.1.ꝑa.1.q.4.

I bis de ḡbus dō ꝓdicaf: vnde veridēdus rēt ille qui vo/lēs falsificare dāc/ois homo curric: ista ret in asino. Sic omne posse falsificari nō pōt nisi per ea que po[c] subia/cēt: ꝓpter qō veridēdi sunt illi qui arguere volūt deum nō eē oipotētē3 dādo instātiā in bis que po[c] subiacē nō pūt. Est ḡ deus oipotēs: 13 ꝯdictoria ꝛ̄ficari nō possint: vñ nō pōt facere ꝙ aliqs simul sit albus ꝛ nō albū. vel ꝙ ꝓteritū nō sit ꝓteritū. Nā ꝓteritus nō esse ꝓteritū ꝯdi ctionē implicat: vñ ꝛ ꝓbs 6° Etic. cōmēdat Agathen. dicētem. ꝙ solo hoc ipso deus ꝓuaf ingenita facere que vtiq3 facta sunt. Non.n. pōt deus facere ꝙ facta sint in/genita siue sint nō facta: nō ꝙ impotēna sit ex ꝓte dei: sed ḡa talia/po[c] nō subiacēt: ꝓp qō si ꝓpe log volumus nō debemus dicere ꝙ deus ista nō possit facere: 13 ꝙ ta lia nō possint fieri. ¶ Cum igit sit ipole ꝓteritū nō esse ꝓteritū: ꝛ ome qō fieri pōt sit futurū: eo ꝙ qō fit nō/duz est/nihil ꝓteritū: ſm ꝙ bō fieri pōt. Dicere ḡ ꝓterita fue ri possibilia: ſm ꝙ bō est dicere ꝓterita nō esse ꝓterita. Ideo dicimus deū nō posse incarnari cuz incarnat[a] fue/rit: ꝛ nō posse resurgere cuz resurrexerit. Cum ḡ queri: vtrū deus possit ḡcḡd potuit: si b̄ qō dico ḡcḡd/referaf ad diuinū posse/pōt ḡcḡd potuit: sic̄ est ḡcḡd fuit ꝛ ꝓue nit ei omne posse qō ꝓus cōpetebat: sicut ꝛ omne eē ꝙ antea ꝓgruebat. Si ꝛ̄o b̄ qō dico ḡcḡd/referaf ad res possibiles: sic deus nō pōt ḡcḡd potuit: qz aliqd fuit an tea possibile qō nūc nō est possibile. Ueruz: ga in hac lo cutione: vtrū deus possit ḡcḡd potuit: ex vi sermonis: ly ḡcḡd/magis respicit ipm posse ḡ ea que sunt ſbta po[c] cuz diuinū posse in nullo diminuū fit: dicere debemus ꝙ deus pōt ḡcḡd potuit. Aliq̄ nī antea fuerūt ſbta dini ne po[c] siue fieri potuerūt cum fuerūt futura: que nī nūc ſbta nō sunt ꝛ fieri nō ꝓt: ga sunt ꝓterita. Et hoc est qō Magister ait. fateamur igit deum semp posse ḡcḡd se/mel potuit. i. bñe illā potētiā quā semel habuit. Sed nō semp posse eē illud qō aliq̄n potuit: siue nō omne id qō aliq̄n fuit ſubm diuine potēte/nūc fieri pōt.

L **Ad primum** dōm ꝙ nō arguit deus nō posse ḡcḡd potuit. vel ꝙ in aliā diuinū posse fit diminutiū: sed solū ꝙ aliq̄ fuerūt possibilia que nunc nō sunt possibilia qō ꝓcedimus. ¶ Et ꝙ b̄ ꝓz solu tio ad 2[m]: ga nō arguit diuinū posse esse in aliq̄ diminu/tū: 13 ꝙ aliqd fuit antea possibile qō nūc: ga est ꝓteritū/ possibile nō existit. ¶ Ad 3[m] dōm ꝙ deus ḡcḡd potuit pōt: ꝛ pōt nūc resurrexisse: 13 nō possit resurgere: ga illa eadē po[a]/per quā resurrexit/est in ipo nō diminuta. Sz cecus nō potest vidisse ꝙ sit in eo illa po[a]: vt vtus visiua per quam videbat: ꝛ ideo nō pōt ceecus ḡcḡd potuit: ga eius po[a] est diminuta: pōt tñ deus quicḡd potuit: ga eius po[a] non est imutata: vñ nō est sille qō dicebaf sile. Sed si volumus reducē ex[m] tactuz ad sille dicamus: ꝙ sic aliqs per vtutē visiuā determinat ad aliqua obta: ve ad visibilia: sic deus per suā po[a] se extēdit ad oia possi bilia. Si eēt possibile ꝙ oīm visus fieret oīm audit[e]: vt ꝙ aliqs color desinēs eē visibile fieret sonus ꝛ esset audibile: dicere possemus ꝙ habēs virtutez visiuā: pōt ḡcḡd potuit: ꝛ tñ ꝓus potuit videre colorē illū qui iam factū sonuz videre nō pōt. Sed hoc nō arguit diminu tionē potētie visiue: 13 variationē visibilis: sic deus pōt ḡcḡd potuit: sed si aliqd fuit ꝓus possibile: ꝛ ꝓpter eius ꝓteritionē desinit esse possibile: nō arguit ꝙ sit diminu ta diuina po[a]: sed ꝙ ipa res sit imutata. ¶ Ad 4[m] dōm ꝙ ꝓdestinare dicit actuz diuinū qui nō trāsit in ꝓteritū tñ si deus aliquē ꝓdestinauit: nec pōt ipm nō ꝓdestina re nō ꝓpter ꝓteritionē actus: sed ꝓpter diuinā imutabi litatē: sed in b̄ nō arguit ipotētia diuina vel diminutio po[c] eius: sed magis cōprobaf eius sūma po[a]/ga manari nō pōt. ¶ Argumēta aūt in ꝓtrariū arguūt deum posse ḡcḡd potuit/ga eius po[a] nō est diminuta: ꝛ b̄ ꝓcedim[o].

M Ad 3[m] de po tētia dei circa ꝓterita.

Deus nō pōt ꝓdestinatū nō predestinare nō pp ꝓteri/tionez sed pp imutabilitatē diuine ac[o].

N **Super litteram** sup illo. ¶ Iz nō possit modo in/carnari. ¶ Uideī Magister velle ꝙ de[s] in carnari nō possit. Sz cōtra. Sicut dic̄ga fi/lius est incarnatus deus incarnar[i] dic: sic et si pater incarnareī/deus incarnari diceref: 13 pater in carnari potuit ꝛ potest: vt in 3[a] patebit. ergo deus incar/nari pōt. ¶ Dicēduz ꝙ Magister intellexit de incarna tione que facta fuit/que ꝓpter ꝓteritionem siue vt est preterita vlterius fieri non potest.

Sent. 4 qō 1 ide. art[o] 1°. 2 3° qōla. 4.

¶ De volūtate dei que essentia dei vna est ꝛ eterna: ꝛ de signis eius. Distin. XLV.

O **Iam de** volūtate dei aliqd ꝓ sensus nr̄i im/becillitate dicēdū est. Sciēdum est ḡ: quia volūtas siue volēs de deo ſm essentiā dī. Nō est enim ei aliud velle ꝛ aliud eē: sed oino idez. Et si/cut idē est ei eē bonuz qō eē deū: ita idem est ei eē volētez qō esse deū. Nam volūtas qua semp volēs est: non affect[o] vel motus est qui in deū cadere non valet: sed diuina vsia qua volens est deus ꝛ hmodi.

¶ Or 13 idez sit deo velle qō esse: nō tñ potest dici deus esse omnia que vult.

P **Et 13 idem** sit deo velle qō esse: non tñ dicēduz est deum esse oia que vult. Qō gdaz de dei volūtate nō re cte sentiētes: nobis obiciūt dicētes. Si idez est deo velle qō esse: ergo cum dicimus deū velle oia que facit: dicimus eum esse oia que facit: alioquin nō ibi illo ꝟbo idem signāmr: qō signīaf hoc ꝟbo esse: cum de deo dī. Et si ita est: nō semper dī de deo velle ſm essentiā. Si ꝟbo ſm essentiā nō dī aliquādo: quo ergo dī de deo? Relative enim nunq̄ dī. Ad qō dicimus: qz 13 idem penitus sit deo velle qō esse: nō tamen pōt dici oia que vult: sicut idez est deo esse qō scire; nec tamen sicut dī scire oia: ita quoq̄ pōt dici esse omnia.

Q ¶ Quis sit sensus bonuz ꝟbo?: deus scit vel deus nō vult. Item deus scit oia vel vult aliquid: ꝛ qd de deo in bis ꝓdicetur.

At vbicūq3 deus dī scire vel sciens vel velle vel nolēs: hec de eo ſm essentiā dicunt. Cum enim dicitur deus scit vel deus vult: siue deus est sciēs vel volens: essentia diuina predicaf: ꝛ deus esse enūciaf. Cum aūt addit oia vel aliqd vel aliqua: ꝛ dī deus scit oia vel vult aliqd vel aliqua: essentia qdem diuina ꝓdicaf: nō simpliciter ꝛ

A riter ⁊ absolute: sed ita vt sciẽtie que ipse est oia subiecta mõstrentur: ⁊ volũtati que ipsa eadem est aliqd vel aliqua subiecta esse dicãtur: vt talis fiat sensus: deꝰ scit oia: id est deus est cuius sciẽtie que ipsiꝰ essentia est: oia subiecta sunt. Sitr deus vult hec vel illa. i. deus est cuiꝰ volũtati que ipse est hec siue illa subiecta sunt. Volẽs ergo siue velle dr deus fm essentiã: cuius volũtas essentia est sempiterna ⁊ imutabilis: iz ea varient ⁊ trãseant que ei subiecta sunt: que nõ potest esse inista vel mala: quia deus est.

¶ Q; dei volũtas summe bona est oium que
B naturaliter sunt cuius causa nõ est queréda: quia nullam habet cum sit eterna.

Hec itaqz sũme bona volũtas causa est oium que nãliter fiunt vel facta siue futura sunt: que nulla preuenta est causa: qz eterna est. Jdeoqz causa ipsius queréda non est. Qui enim eius cãm querit aliqd maius ea querit: cuz nihil ea maius sit. Tñ Aug. in lib. 83. qõnum. Qui querit quare voluerit deus mũdum facere: cãm querit volũtatis dei. Q is aũt causa efficiens maior est eo qõ efficit. Nihil aũt maius est volũtate dei. Nõ ergo eius causa queréda est. Jdez
C in lib. cõtra Manichęos. Si qui dixerint qd placuit deo facere celuz ⁊ terrã: Respõdenduz est eis: qui volũtatẽ dei nosse desiderãt: causas ⁊ volũtatez dei scire querũt: q volũtas dei oium que sunt ipsa sit causa. Si enim habet causam volũtas: est aliquid qõ antecedit volũtatez dei: qõ nefas est credere. Qui ꝯ dicit quare fecit deus celũ ⁊ terrã: respõdẽ dũ est illi qz vult: volũtas enim dei causa est celi ⁊ terre: ⁊ ideo maior est voluntas dei ꝙ celuz ⁊ terra. Qui aũt dicit: quare voluit facere celuz ⁊ terrã: maius aliqd querit ꝙ vo-
D lũtas dei: nihil est aũt maius inueniri potest. Cõpescat se ergo humana temeritas: ⁊ id qõ nõ est nõ querat: ne id qõ est nõ inueniat. Ecce bis auctibus apte insinuat q volũtatis dei cã nulla est: ⁊ ideo querenda non est.

¶ Q; volũtas dei prima ⁊ sũma cã est oium.

Voluntas ergo dei: vt ait Augu. in
tij. lib. de tri. prima ⁊ sũma causa est oiuz specieꝝ atqz motionũ. Nihil enim fit qõ nõ de interiori atqz intelligibili aula sũmi imperatoris egrediat fm ineffabilẽ iustitiã. Ubi enim nõ operat qõ vult dei oipotẽtis sapiẽtia: que ptingit a fine vsqz ad finez
E fortiter: ⁊ disponit oia suauiter: ⁊ nõ solũ facit ea que perseuerãtia ꝙ suetudinis admiratione nõ admittũt: sed etiã ea que ꝓpter raritatem ⁊ insolitũ euẽtuz mira vident: vt sunt defectus luminariũ ⁊ terremotꝰ ⁊ mõstruosi aiantium partus ⁊ his silia: quoz nihil fit sine volũtate dei: iz pleriscz nõ apper. Jdeoqz placuit vanitati phoz etiã cãis alijs ea attribuere: cum oino videre non possent supiorẽ ceteris oibus causam. i. voluntatẽ dei. Itaqz non nisi dei voluntas causa prima est sanitatis egritudinis/ꝑmioz atqz penaz: gratiaz ⁊ retributionum. Hec ꝙ sola est vnde ortum est
F ꝙd est: ⁊ ipsa nõ est orta sed eterna.

¶ Quibꝰ modis accipit dei voluntas.

Hic non est ꝓtereũdum nobis q sacra scriptura de voluntate dei variis modis loqui cõsuevit: ⁊ tñ nõ est dei voluntas diuersa: sed locutio diuersa est de volũtate: qz noie volũtatis diuersa accipit. Prima volũtas dei vere ac ꝓprie dr que in ipso est ⁊ ipsius eẽntia est: ⁊ hec vna est: nec multiplicitatẽ recipit: nec mutabilitatez: que inexpleta esse nõ põt: de qua ꝓpheta ait. Q ia quecũqz voluit dñs fecit. Et Apls. Volũtati eius qs resistet. Et alibi. Ut ꝓbetis que sit
G voluntas dei bona ⁊ bñplacens ⁊ pfecta. Et hec voluntas recte appellatur beneplacitum dei siue dispositio.

¶ Q; fm figuraz dr voluntas dei ꝓceptio/ꝓhibitio/ꝓsiliuz/ꝓmissio/operatio: ⁊ ideo pluraliter dicit scriptura voluntates.

Aliquãdo vo fm quãdã figurã dicẽ di volũtas dei vocat: qõ fm ꝓprietatẽ nõ est volũtas eius vt ꝓceptio/ꝓhibitio/ꝓsilium/necnõ permissio ⁊ operatio. Jdeoqz pluraliter aliqñ scriptura volũtates dei ꝓnũtiat. Tñ ꝓpha. Magna opa dñi exq sita in oẽs volũtates ei: cuz nõ fit nisi vna volũtas dei que ipse est: pluraliter tñ dicit volũtates: qz voluntas dei varijs modis ac pro diuersis accipit: vt dictũ est. Ita etiã idez ꝓpha ꝓpter multos effectꝰ mĩe: ⁊ iustitie pluraliter dicit. Miias dñi in eternum cantabo. Et alibi. Justitie dñi recte letificãtes corda: cum tñ in deo vna sit mia: vna iustitia: ⁊ vna eadẽqz sit misericordia: que iustitia. i. diuina vis.

¶ Quare preceptio ⁊ prohibitio ⁊ consiliuz dicantur dei voluntas.

Jdeo aũt ꝓceptio ⁊ phibitio atqz cõsiliuz cum sint tria: dicit tñ

I vnúqq3 eox dei volúntas: qz ista sunt signa diuine volúntat: quéadmodu3 t signa tre dñr ire: t dilectionis signa dilectio appellátur: t dr irat⁹ deus: t thi nó est ira in eo aliq̃: sed signa tñ que foris sunt: qbus irat⁹ ostéditur: ira ipius noiat: t est figura dicéndi: sm quam nó est falsum qó dr: sed verum qó dr sub tropi nubilo obúbrat. Et sm hos tropos diuerse volúntates dei dicunt: qz diuersa sunt illa que per tropum voluntas dei dicuntur.

¶ Ubi voluntas dei pro precepto t consilio accipiatur.

K **Pro precepto** dei atq3 ꝓfilio póst accipi volúntas: vt ibi. Fiat volúntas tua sic in celo t in terra. Et alibi. Qui facit voluntatẽ ꝑris mei qui in celis est: ipse frater meus t soror t mater est. Et ꝓtra hác volúntatẽ multa fiunt. Uñ Aug. in li. de spũ t lra. Infideles inqt ꝓtra voluntatẽ dei factúr: cum eius euángelio nó credúr.

¶ Qz deus nó vult ab hoibus fieri oia que ꝑcepit vel nón fieri que prohibet.

Et si illa dñr dei voluntas: ideo qz signa sunt dine volúntat: nó est tñ itelligẽdũ deũ omne illó fieri velle qó cuccúq3 ꝑcepit: vel nó fieri qó ꝓhibuit. Precepit. n. habrae imolare filiũ: nec tñ voluit: nec ideo ꝑcepit vt id fieret: ꝫ vt habrae ꝓbaret fides. Et in euángelio ꝑcepit sanato ne cui diceret: ille aũt ꝑdicauit vbiq3 itelligẽs deũ: nó tñ ꝓhibuisse qn vellet opus suum ꝑdicari: ꝫ vt daret formã hoi laudem humanã declinãdi.

¶ De permissione t operatione; vbi dicãtur dei voluntas.

Permissio quoq3 dei ꝛopatio: volúntas dei appellant: qliter accipit Aug. in enchi. dicẽs. Nó fit aliqd nisi oipotẽs fieri velit: vel sinendo vt fiat: vel

M ipe factẽdo. Nec dubitãdũ est deũ facere bene: ertã sinẽdo fieri quecũq3 fiũt male: nó. n. hec nisi iusto iudicio dei finit: t profecto bonum est omne qó iustu3 est. Ecce hic manifeste habemus dei volúntate3 appellari ipius opationem vel pmissionẽ: cum dicit nó fieri aliqd nisi oipotens fieri velit: vbi includit t bona t mala oia que fiunt. Jdeoq3 apte distinguit qũo deum velle dixerit ne eadẽ rõne itelligeret velle bona t mala subdens: vel sinendo vt fiat: hoc quãtum ad mala dicit: vel ipse faciendo: hoc quantum ad bona. Mala enim finit fieri: sed nó facit: bona ꝛo ipse facit. Jdeoq3 dixit cum velle: qz t volẽs mala N
finit: t volẽs bona opaꝛ: t ob hoc permissio t operatio voluntas dei dicuntur.

¶ Quinq3 supra sunt ꝓposita que dicunt sm tropum: t ideo distinguat lector vbiq3 pro quo eorum accipiatur voluntas.

Quinq3 ꝫ supra posita sunt que dñr sm tropum dei volúntas: qz signa sunt diuine volúntatis que vna est t imutabilis. s. dei bñplacitũ. Jdeoq3 diligẽter distinguat lector: vbi de volúntate dei scriptura cõmemorat: iuxta quẽ modũ accipi oporteat. s. pro bñplacito dei: an pro aliquo signoꝛ ei⁹. Magna. n. est adhibenda discretio in cognitione diuine volúntatis: qz t bñplacitũ dei est volũtas ei⁹: t signũ bñplaciti ei⁹ dr volúntas eius. Sz bñplacitũ eius etnũ est: signũ ꝛo bñplaciti nó. Et ꝓsonat rerũ effectib⁹ bñplacitũ ipsius: t ipsi effect⁹ rerum ab illo nõ discordãt. Fit. n. omne qó bñplacito vult fieri: t oẽ qó nó vult fieri: nequaq3 fit. Nó tra aũt est de signis: qz ꝑcepit de⁹ multis ea que nó factúr: t ꝓhibet que nõ cauẽt: t ꝓsulit que nó implẽt.

Dicitur in li. 3 tractat de dei volúntat.

Tam de volũtate dei.] Postq3 Magister deter^mi de diuina scientia t eius po⁹. Dic determinat de ipius volũtate. Et tria facit: ga. Primo dicit qd sit diuina volũtas: t quo sit cã rerũ: t quot modis dicat. Scõo determinat de efficacia eius. Tertio spãliter determinat de ꝓuidentia volũtatis nre ad volũtates diuinã. Scõa pars incipit ibi[Dic ortã questio.] Jn ꝑn⁹ 46ᵉ dis. 3ª ibi[Sciẽdum quoq3.] Jn ꝑn⁹ 48ᵉ distin.

¶ Circa ꝑm tria facit: ga. Primo dicit qd sit diuina volũtas. Scõo quo sit causa rerum. Tertio quot modis dicat. 2ª ibi[Hec itaq3 sume.] 3ª ibi[Dic nó est ꝑmittẽdus.]

¶ Circa ꝑm tria facit: ga. Primo dicit qd sit diuina volũtas ostẽdẽs ipam esse idez q̃ diuina cẽntia. Secũdo opponit ꝓtra id qó dixerat. Nã si deo est idẽ velle qó esse: nõe est gcqd vult. Sed cũ velit oia que facit est oia que faciendo est impossibile. Tertio soluit. Scõa pars incipit ibi[Et is idem.] 3ª ibi[Ad quod dicimus.]

¶ Circa qó duo facit: ga. Primo soluit per filẽ. nã sicut idẽ est diuina sciẽtia qó cẽntia: t tñ aliqua deus scit que nõ est: sic idẽ est diuina cẽntia qó volũtas: t cum aliqua vult que nõ est. Scõo soluit dãdo itelligẽtiã dictoꝛ. nã in volũtate t in sciẽtia ipoꝛtat quedã habitudo: t gdam respect⁹ qui nõ ipoꝛtat per cẽntiã: t ideo ꝓcedimus deũ aliqua velle t scire que nõ est: est tñ sensus cum dr deus scit oia: vel vult illa q̃ est diuina sciẽtia vel eius voluntas est eius cẽntia: cui volũtati vel sciẽte talia sunt ibi. scõa ibi[Et vbiq3 deus.] Deinde cum dicit[Doc itaq3 sume.] determinat de cãlitate diuine volũtat. Et tria facit: ga. Primo dicit diuinã volũtatẽ nõ eẽ causatã ab alia: esse tñ cã aliox. Scõo declarat q̃ qó dixerat vr. diuinã volũtatez causatã nõ esse: ga nihil est ꝓius ea. Tertio declarat aliud. s. ipam eẽ cãm aliox. 2ª ibi[Qui enim eius querit.] 3ª ibi[Uolũtas igit̃ dei.]

¶ Hic sequitur illa pars.[Hic non est ꝑmittẽdus.]

in qua

A Quot modis dr̃ dina voluntas & q̃ voluntas ei⁹ beneplacitū sp̃ ipleā.

Quinque sūt signa dine voluntatis.

in qua determinat quot modis accipiat dina voluntas. Et duo facit q̃ ꝓio ponit p̃ncipales signationē ei⁹ fm q̃ volūtas dr̃ ei⁹ bñplacitū qđ semp̃ ipleā. Scđo ponit tropologicē ei⁹ acceptionē inquātum ipsa signa diuine volūtatis ei⁹ volūtas dr̃r. z⁹ ibi ⌊ Aliq̃ vo fm. ⌋ ¶ Circa qđ duo facit q̃ ꝓio ostēdit q̃nque eē signa dine voluntatis: q̃nq̃ qđlbz dina volūtas dr̃. naz p̃ceptio, pbitio cōsiliuz p̃missio, ꝛ opatio dina volūtas dr̃r: iz sūt dine volūtatis signa: ꝛ q̃ multa sunt talia signa volūtatis dine: volūtates pluraliter noiant. Scđo de olb⁹ istis signis determinat. ibi ⌊ Jō aūt p̃ceptio. ⌋ Et duo facit q̃ ꝓio determ⁹ de trib⁹: vt de p̃cepto, pbibitiōe, ꝛ cōsilio. Scđo de duob⁹ reliquis: vt de p̃missione ꝛ opatiōe. z⁹ ibi ⌊ Permissio q̃z dei. ⌋ ¶ Circa p̃m tria facit: q̃ ꝓio ostēdit pbibitiōe p̃cepti ꝛ cōsiliū dici dinā volūtatē: q̃ sunt ei⁹ signū. Scđo ostēdit q̃o in scriptura tpm precepti vel cōsiliū dina voluntas dr̃r. Terno manifestat q̃ nō oēm talez volūtatē de⁹ vult ipleri: q̃ aliq̃ de⁹ pōt aliqđ vl̃ cōsulit qđ fieri nō vult. vt p̃cepit Habrae q̃ imolaret filiū nō q̃ imolationē vellet: iz vt fidez ei⁹ p̃baret. Sic ēt ꝛ de pbibitiōe intelligēdū est. z⁹ ibi ⌊ Ꝓio p̃cepto dei. ⌋ 3⁹ ibi ⌊ Et sicut illa tria. ⌋ Deinde cauz dicit. ⌊ Permissio quoq; dei. ⌋ determiat de p̃missione ꝛ operatiōe. Et duo facit. q̃ ꝓio dicit cauz p̃missionē q̃ operationē aliq̃ mō eē signū dine volūtatis: pp qđ ꝛ mala ꝛ bona aliq̃ mō reducunt ad dinaz volūtatē alr̃ tñ ꝛ alr̃. Naz bona sunt a deo volita inquātuz ea opat̃: mala vō nō sunt ab eo volita simplr̃: vt q̃ ea opeā: iz interpreta tiue inquātuz ea p̃mittit. Scđo dat diuaz iter volūtatez diuinā p̃pe acceptā q̃ dr̃ ei⁹ bñplacitū: ꝛ volūtatē dinā figuratiue acceptā, put signa talis volū⁹ dina volūtas dr̃r. nā dina volūtas q̃ ei⁹ bñplacitū est eterna ꝛ sp̃ impleā: signa tñ dine volū⁹ sunt tpalia ꝛ nō semp̃ ipleñ. z⁹ ibi ⌊ Quinq; igit. ⌋ in quo terminat̃ sna lec. ꝛ distin.

B Qz voluntas p̃cepti vl cōsilii dei nō semp̃ ipleā: iz bñplacitū dr̃ ipleri: ꝛ hoc dicit inter voluntatē bñplacenti ꝛ signi: sed volūtas signi est quadruplex. 3 qua. 1. q. 2. ar. 2. q. 2. punc. 2.

C

Glia Magister in p̃ti distōne de tribus determinat. vz. de dina bonitate volūtate in se: de cōsalitate eius: ꝛ de modis ipsius: ideo de his trib⁹ ārem⁹. ¶ Circa p̃m quereuntur duo. Primo: vtrū in deo sit volūtas. Scđo: vtrū bō voluntas sit substātia dr̃ vel etiaz alioq.

p̃n. p⁹

¶ Utrum in deo sit voluntas. Qō. I.

Tho. in sum. pte. 1. p̃n. 29. q. 1. Et Hen. in sum. ar. 45. q. 1. Et Godfr. 8. quol. ar. 16. ꝛ. 6. quol. ar. 8. qđ sic ꝛ q̃do distinguit appetitus.

D

Tc. cō. 54.

B primū sic p̃cedit. Ut q̃ in deo nō sit voluntas: quia fm Dam̃. lib. 2. c. 22. ꝛ 3. c. 14. voluntariū p̃ se segt̃ rōnē: iz de⁹ nō est nāe rōnalis sed intellectualis, q̃ ei nō cōpetit volūtas. ¶ P. fm eundē lib. 2. c. 22. volūtas est rōnalis liberi arbitrij appetit⁹ fm quā aliq̃s libero arbitrio vult, libero arbitrio ingrit ꝛ scrutat: iz ingrere ꝛ scrutari dr̃r cognez cū discursu. cū igit̃ nō cōpetat deo intelligē cū discursu non cōpetit ei hic volūtas. ¶ P. fm p̃m in 3⁹ de aia. p̃m mouēs est appetibile siue bonū appetēdū: vñ monet nō motū. appetit⁹ aūt vel volūtas mouet mota. cū igit̃ in deo nō sit aliq̃ vt⁹ q̃ moueat mota cū ipse sit summe imobilis, nō erit in eo volūtas. ¶ P. Uolūtas est appetit⁹ gdā: iz appetit⁹ q̃dā ipfectionē iportare vr̃. Nā mā ꝛ vlter imperfecta appetūt suas pfectiones. cum ergo in deo nō sit imperfectio: videt̃ q̃ ei nō cōpetat appetitus: ꝛ per cōs nec volūtas.

In cōtrariū est Dam̃. li. 4. c. 22. qui dicit in deo eē volūtatē: iz nō electionem neq; cōsiliū. ¶ P. Semp̃ cogñē segt̃ aliq̃s appetit⁹. nā ex eo q̃ aliq̃s est cogñs cōs mouet̃ ad p̃sequēdū vel fugiēdū aliqđ: quia igit̃ nō est cognitio sine aliquo appetitu vel volūtate cū in deo ponam⁹ cognitionē ꝛ intellectū: op3 nos ibi ponere voluntatem.

B

Rñdeo dōm q̃ de rōne volū⁹ q̃tū ad p̃sis duo vident̃ eē: delectatio ꝛ libtas. Nā cuicūq; cōpetit bīe volūtatem, cōpetit ꝛ delectari. vñ Anſel. 4⁹ de cōceptu virginali oñdit volūtatē in mēbris singulis torqueri ꝛ delectari. naz nihil est delectabile nisi fm q̃ volitū: nec tristabile nisi put est ꝺ voluntatē. Rursum cuicūq; cōpetit bīe volūtatē cōpetit libere agere. nā iz ipet⁹ ꝛ appetit⁹ aliqs possit eē sine libertate: semp̃ tñ de rōne volūtatis est libtas. Nā fz Dam̃. li. 3. c. 14. liberuz arbitriū nihil est aliud nisi volūtas. Dis visis satis apparet in q̃b⁹ bz eē volūtas. nā in reb⁹ nālib⁹ cogñe carē tib⁹ volūtas eē nō pōt: eo q̃ p̃pe talib⁹ nō cōpetit delectari. nā cū delectatio p̃supponat cogñez: q̃ nō gaudēt nec tristanť: q̃ cogñe carēt nālib⁹ volūtatē bīe nō cōpetit eo q̃ delectari nō p̃nt. Rursuz nec bruta p̃pe volūtatē bz. Nā iz eis cōpetat delectari: q̃ vt scribit̃ 7⁹ etb. bestie ꝛ pueri delectabilia p̃sequūt̃: tñ q̃ nō sūt dr̃ sui act⁹ ꝛ magis ducunť q̃z ducāt ꝛ agunť q̃z agāt, volūtatē bīe nō p̃nt. vñ Dam̃. li. 4. c. 22. ait: q̃ cuz irrōnalib⁹ ineſt aliqs appetit⁹ ꝓfestiz fit ipet⁹ ad opōnez vñ talia agūt ꝛ ducunť a nāli appetitu: pp qđ ꝓcludit q̃ irrōnaliū volūtas eē nō pōt: eo q̃ volūtas sit rōnalis ꝛ liberi arbitrij appetit⁹. ¶ Dicam⁹ q̃ volū⁹ eē in deo ſ in bo⁹ angelis ꝛ deo: eo q̃ talia cū rōne bēant exrēdēdo rōnē ad oēz cognitionē intellectā ꝛ delectanť ꝛ libē agūt siue sunt dr̃i sui act⁹ pp qđ eis cōpetit bīe volū⁹ sine libertatē arbitrij. Unde Boe. 5⁹ de ꝓsola. ait q̃ nulla est rōnalis nā cui nō adsit libtas arbitrij. Nā qđ rōne vti nālr̃ pt id bz ut dicitū q̃ q̃z discernat q̃ se fugiēda optādaue dignoscat. ꝛ subdit q̃ q̃b⁹ ineſt rō ineſt ēt volēdi nolēdiq; libtas.

Epilogus

G

¶ Lz q̃ appetit⁹ q̃tuplex distinguat. vz. nālis aialis, humanus, angelic⁹, ꝛ dinus: libtas tñ arbitrij vel volūtas solū 3ᴱ eē ꝓpriet: būana q̃gelica ꝛ dina: iz i bis nō vnifor̃ est repta: q̃ fz Dam̃. li. 3. c. 14. Equoce ꝛ alr̃ dr̃ liberuz arbitriū vel volūtas in deo ꝛ angelis ꝛ bo⁹. moduz ât hui⁹ analogie ꝛ multiplici⁹ videre possum⁹. Si dñ cōsideram⁹ delectac⁹ ꝛ libtaté q̃ de nēcitate ad volū⁹ cōtrere dixim⁹. Naz de⁹ potissime delectat̃ ꝛ libē agit. olb⁹ aūt alys p̃ticipatione ꝛ p quādā imitatione talia cōueniūt. Est. n. fz Phm 7⁹ etb. fm imobilitatē ꝛ geraz magis delectatio q̃z in motu. Laz q̃ p se ꝛ p̃ ꝓncipalr̃ deo cōueniat eē imobile, ei potissime cōpetit delectari, vñ ꝛ ibidē scribit̃ q̃ deus sp̃ vna simplici delectatione gaudet. ꝛ 12. meta. dr̃ q̃ intelligē dinū valde ē voluptuosuz. Rursuz ei potissime cōpetit libē agē. Nā libtas requirit̃ cogñē vlez ꝛ abstractā. naz q̃ videmus bruta aper̃ prebēdere priciare oēm nō pōt bīe oñiuz act⁹ nec libere agē. q̃to q̃ aliqđ intelligit magis p̃ spēz abstractā: ꝛ plura representantē: tāto liberi⁹ agit: ꝛ q̃ ois creat⁹ est aliq̃ mō priciata ꝛ ꝺcta ad gen⁹ ꝛ spēz ꝛ nihil creatū p̃ vnitā formā ois cogñcat: nulla creat⁹ p oēz modū libē agit. solus q̃ de⁹ q̃ ois est abstract⁹ ad nullū gen⁹ entiū determinat⁹ p vnicā suā essentiā ois cogñcēs p oēz modū libere agit. Est q̃ in deo nō solus volūtas: imo nihil aliud in cōpatiōe ad ips volū⁹ bīe dr̃: cū solus ipse p oēz moduz libē agat ꝛ imobilr̃ delectet̃. nā ꝛ si nō q̃lz delectatio arguit volū⁹: delectatio tñ imobilis pfectā volūtem dēmōstrat. Unā alia volūtatem bñt inqnātuz ei⁹ imago existūt ꝛ ipm imitanť: ꝓpter qđ Dam̃. lib. 3. c. 14. dicit bolez bīe volūtatē ꝛ liberū arbitriū: q̃ est imago diuine nāe que est voluntarina ꝛ arbitrio libera.

Ad p̃imū dōm q̃ sicut bō aliq̃s dr̃ intellectualis: cū tū ꝓpzie sit rōnalis: sic q̃gelus ꝛ

Qz de rutōe volūtatis ē delecto ꝛ libtas arbitrij: ac p B nālibus nō cōpetit volūtatem bīe q̃: nō ōlectāturnec bruta q̃ nō bīe agūt sed aguntur: iz nobilib⁹ p̃ticipatiue deo adit ꝓncipalr̃.

F

La⁹ p̃.

Deus potissime delectat.

La. 14.

t. c. 39. ꝛ. 51. Deo p̃n⁹ ꝓnit libere agē ꝛ sic ꝓpe bz voluntatē pp ſſimā delectatiō nē ꝛ libertatē ceteraq; ꝺo per ꝓticipationē ꝛ hoc q̃ delectatio ē ex immobilitate et quiete.

H

I tur⁹ aliqsi dicunt rōnales: cū tri sint intellectuales: attamē rōnale sic cōiter acceptus vt cōpetit angelo deo ⁊ hoī: nō dr vniuoce: pp qđ libertas actiōis diuine superat libertatē actionis nostre sicut cognitio eius nostrā excedit. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ large accipiēdo p̄scrutari ⁊ inquirere talia deo cōpetūt: sz nō cū discursu. naz sic rōnalis dicī pōt: sic ⁊ talia ei conuenire p̄nt. Uel dōm q̄ notificatio illa nō est volūtatis simplr: sz voluntatis vt est in hoie. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ nō est de rōne volūtatis cōiter sūpte q̄ sit mouēs motū: sz de rōne voluntatis que mouet pp finē alterius: ⁊ qz volūtas diuina ola vult pp seipsaz: non opz q̄ moueat mota: nisi forte vellem⁹ loqui de motu metaphorice: sm q̄ aliqs cognoscēs ⁊ amās seipz mouere dr inquantuz sm modus intelligēdi amatū mouet amātez ⁊ cognitū cognoscēs: put in cogne ⁊ amore sm rōnē intelligit qđā mot⁹. Et istū modus visus est seq̄ Plato q̄ sp̄ mouēs seipz mouē dixit. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ in deo nō p̄pe est appetit⁹: sz in eo fit volūtas: qz appetitus vr iportare desideriū rei nō bite qđ p̄pe deo q̄uēire nō p̄t.

K Aliqualis differētia appetitus ⁊ voluntat.

¶ Utrum deus velit alia a se. Qō. II.

Tho. in sum. parte p̄ma. p̄n. 19. q. 2.

SEcundo querit vtrū de⁹ velit tm̄ se vel etiā velit alia: Et vr q̄ soluz se velit: qz sz intelligēdo vilia p se loquēdo non simus vilesc sed ipsa vilia nobilitent ex eo q̄ intelligūt a nobis: qz in intelligēdo est mot⁹ rez ad aiaz. Tm̄ volēdo vilia de necitate sum⁹ viles. nā in volēdo est motus aie ad res: ideo in tali actiōe nō res p̄formāt aiē: sz aia reb⁹. g̃ volendo vilia / vilia nō nobilitant: sz ipse volens vilescit ⁊ vilib⁹ p̄format. cū igit oia sint vilia re⁹ dei ⁊ ipse in nullo vilescere possit: dato q̄ possit intelligere se ⁊ alia: tm̄ tm̄ se volet ⁊ non alia. ¶ P. Sm p̄hm 3° etbi. volūtas est finis. electio aūt eoz q̄ sunt ad finē. g̃ cuz nihil sit finis volūtatis dine nisi ipse de⁹: volūtas diuina est soluz re⁹ sui ⁊ de⁹ soluz seipm vult ⁊ nō alia. ¶ P. Uoluntas mouet a volito: sed nihil aliud a deo pōt mouē volūtatē diuinaz. g̃ nihil aliud a deo est a deo volitum. ¶ P. Quicqđ volūtas vult: vel vult vt finē: vel pp finē. Sed de⁹ nō vult alia a se vt finē: cū soluz sua bonitas sit finis volūtatis ei⁹: ergo pp fines: qz habito fine nihil pp fines appenē vt bita sanitate nō desiderat potatio. cū igit semp de⁹ p̄fecte ⁊ cōplete suā bonitatez habeat alia ab ipso non sunt volita.

L La. 5.

In cōtrariū est: qz sm Dam. lib. 1. ca. 8. creatio est opus volūtatis. g̃ quicqđ deus creat vel p̄ducit / illō vult. igit cū oia alia a se ipse creauerit ⁊ p̄duxerit: nō soluz vult se: sed ēt oēz creaturam. ¶ P. Amor ⁊ dilectio nō p̄nt cē absq̄ actu volūtatis, cum igit deus diligat ola que sunt: extra illud Sap. 11, diligis oia que sunt: ⁊ nihil odisti eoz que fecisti. deus nō solum vult se: sed etiam alia.

M Uerum sz quē potēna tendit in oēm p̄ncipale forte nomē potēne vt intellectio p̄ceptorū vocat itellīa p̄cepta. Sīr volūtio finis dicit volūtas i qđ tendit p̄ncipaliter: sz electio eoz q̄ sunt ad finē. vult g̃ diuina volūtas ⁊ vir quelz alia finē ⁊ ea q̄ sūt

Rñdeo dōm q̄ semp po⁹ sm modus intelligendi intellect tendere in suū obiectuz ⁊ in aliqđ oēm tendit p̄ncipaliter ⁊ p̄mo: in aliqđ vo ex p̄ti: ⁊ actus ille sm quē cōparat ad oēm p̄ncipale semp induit nomen po⁹: eo q̄ simplr ⁊ quodāmō nāliter act⁹ sic accept⁹ po⁹ respiciat: sic.n. videm⁹ in intellectiua po⁹: vt qz intellect⁹ p se ⁊ p̄mo ferē in cognē p̄ncipioz: ⁊. q. ex p̄ti tendit in cognē p̄cōnū. naz cognoscēdo p̄n⁹ p̄clones noscit: ideo notitia p̄n⁹ in qua intellus tendit p̄ncipaliter induit nomen po⁹: ⁊ vocat intellus. naz ipsa p̄n⁹ cognitio sm p̄hm 6° etb. c. 7. itell's noiat: cognitio tm̄ eoz in q̄ itell's tendit. q. ex p̄ti nō accipit nomē po⁹: sz alio noie noiat vt cognitio p̄cōnū nō dr intellus sz scia: nō qz p̄clones nō intelligant: sz qz nō intelligunt p se ⁊ p̄mo. Et sicut est ex pte intellus sic sao mō est ex pte volūtatis. Naz p̄ncipale obz volūtatis est finis. ex p̄ti aūt ea que sunt ad finē: ideo act⁹ ille sm quē volūtas tendit in finez induit nomē po⁹: ⁊ dr volūtas. put aūt vult ea q̄ sunt ad finez dr electio: ideo dictū est q̄ volūtas est finis: electio aūt eoz que sunt ad finē: sicut itellus est p̄n⁹ scia p̄clonuz. vult g̃ volūtas finē ⁊ ea q̄ sunt ad finē: sicut itellus itelligit p̄n⁹ ⁊ p̄clones: tm̄ vult finē p se ⁊ p̄mo: ea que sūt ad finē ex p̄ti: sicut intellus itelligit p̄n⁹ p se ⁊ p̄mo: cōclusiones vo itelligēdo p̄n⁹. Luz g̃ q̄ntē: vtrū de⁹ velit talia a se si logmur de actu volūtatis: put p ipz cōparāt voluntas cōiter ad oia sua obita sine p̄ncipalia sive scōdaria: sic de⁹ nō solum vult se: sed ēt alia. Si vo logmur de actu volūtatis p̄ut quodaz spāli mō: qz p̄ncipalr ⁊ p̄mo per ipsuz tendit volūtas in oēm: sic de⁹ solum vult se ⁊ non alia: ⁊ rōne cui⁹ spālitatis dr volūtas finis ⁊ non eoz q̄ sunt ad finē: nō q̄ ea q̄ sunt ad finem nō sint volita: sed qz nō sunt volita p̄ncipalr ⁊ p̄mo. Uult ergo diuina volūtas ⁊ etiā quelibet alia finē ⁊ ea que sunt ad fines: tamē quodaz spāli modo finis habz rationē voliti: ppter qđ voluntas ipsius esse dicitur.

N ad finē: tamē quodaz spāli mō finis habz rōnē volitī pp q̄ volūtas dr esse ītās.

Ad primū dōm q̄ volendo vilia simus viles: sīt in vilib⁹ finē nostrū cōstituim⁹. nam volūtas p se ⁊ p̄mo tendit in finem ⁊ ibi quietat: ⁊ ideo volendo vilia tanq̄ finē vilib⁹ p̄format ⁊ vilescit. Sz si volum⁹ vilia tanq̄ ea que sunt ad finem nō p̄formamur vilib⁹ vbi nō quiescim⁹: sz ipsi finī in quē vilia ordinamus. g̃ qz de⁹ nō vult alia a se tanq̄ finē: sed vt ea que sunt ad finē: pōt velle alia a se absq̄ eo q̄ vilescat. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ volūtas dr esse finis: nō qz alia a fine nō sint volita: sed qz nō sunt volita nisi in ordine ad finez: ideo volūtas dr esse finis formalr: inquātuz ois rō volendi a fine sumit: est tm̄ alioz a fine mālr: put alia per finē sunt volita. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ volūtas diuina cōparāt ad oia alia sicut volūtas artificis ad sua opa. nā oia q̄ in creaturis aspicim⁹ a diuina volūtate pcesserunt. Uoluntas aūt artificis ⁊ si respectu finis se hz vt mota ⁊ volendo finē quodāmō mouet ab illo: respectu tamē alioz se hz vt mouēs: qz volēdo finē alia opaī. Uel est cā quare alia p̄ducant: ⁊ qz oia alia a deo cōparata ad diuinā volūtatē se hnt vt ea q̄ sunt ad finez nō debem⁹ arguere talia mouere diuinā volūtatē. put ab ea sūt volita: sz magis ecōuerso: diuinā volūtatē mouē ⁊ p̄ducē illa inquātuz illa vult. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ de⁹ vult alia a se nō vt finē sz pp finē: qz pp suā bonitatē nō ppter ea acgrēdaz sz cōicandaz: p̄ducit. n. creata ⁊ vult eis cōicare suā bonitatē. nō g̃ est sīle qđ simile vicebaī: qz potio diligit ppter sanitatē acquirēdaz: ⁊ ideo habita sanitate nō desiderat potio. Sed de⁹ vult creaturā pp suam bonitatē cōmunicādā: ⁊ ideo habita sua bonitate / creaturam p̄ducit vt ei illam cōicet.

P Uolūtas vult do alia a se pp se non mouet ab illis: sz potiꝰ mouet illa.

De⁹ vult alia a se pp finē nō qđē acgrēdi sz cōicandos.

Q

¶ Utrum diuina voluntas sit cā rez. Qō. Unica.

Tho. in sum. parte prima. p̄n. 19. q. 3.

DEinde querit de causalitate diuine voluntatis: vtrū diuina volūtas sit cā rez: Et vr q̄ non: qz qđ per volūtatē est cā rez mouet ipsas volēs ⁊ desideras. Sz vt scribit. 12. meta. primū mouet vt desideratū ⁊ amatū. cuz g̃ sic mouere possint que voluntate carent: sicut videmus pomū vel aliqđ aliud bonū tanq̄ volitū ⁊ desideratū mouere volentē ⁊ appetentē / nō opz deū p volūtatē esse cām rez. ¶ P. Necessario ex nō est cā cū pungēs: sed nos videmus aliquos effect⁹ necessarios: cū voluntas sit causa cōtingens eo q̄ agat libere dicere aliquā voluntatez simplr esse cām oiuz effectuū nō est pōse. ¶ P. Si diuina volū-

p̄n. 5°

A

tas est cā rerū vel est sufficiēs vel insufficiēs.nō insufficiens:qz in deo nulla insufficiētia cē pōt.nec sufficiens: ga posita sufficiēn cā de necitate segī effect⁹ absq3 posi nōe alioz cāz.igit alie cāe superfluerent. nullo g̃ mō divina volūtas est cā rerū. ℂ P. Deꝰ est cā rerū operādo ⁊ producēdo res:sz pn̄ꝰ opōnis vī esse poꝰ.nō g̃ volūtas dina est cā rez: sed eiꝰ virtꝰ siue poꝰ. ℂ P. Semp per sufficientē cāz pōt haberi demōstratio de effectu. ergo ad demōstrāduz singula sufficit dicere: qz deꝰ ita vult. g̃ ita est:qđ est icōuenies:qz tūc tota scia inuēta deperet.

In cōtrariuz est Aug.83.q.qui dicit dinaz voluntatē sufficientē cāz esse celi ⁊ terre. ℂ P. Omne agēs agit sm̄ moduz nāe sue.cū igit deꝰ sit intellualis nāe agit intelligēdo:sed ppriū est oīs intellualis nature qꝺ agat per liberuz arbitriū siue per voluntatez: vt pōt haberi a Dama.lib.3.c.14. ergo deꝰ per voluntatē suam est causa rerum.

Rñdeo dōm qꝺ invisibilia dei p ea que videmꝰ nobis manifestant: videmus.n.in rebꝰ creatis duos modos actionū. vz.actiōes p moduz nāe ⁊ per moduz artis sm̄ vtrūq3 moduz manifestaī nobis dina actio si bñ videre possumꝰ diuaz actiōis dine ad actionem nāe ⁊ artis. Dūia aūt quā bz dina actio ad actionez nāe per quā nobis potissime innotescit deū agere per voluntatē sumit ex ordine.naz nā agit inquātuz sibi ordo ab alio pstituit:sz modus actionis dine est ex eo qꝺ ipse alius ordinē pstituit qđ declarari pōt per supius habita vbi declaratū fuit nāz nō agere nisi rememoratā ex superioribus causis ⁊ qꝺ oīs talis ordo puenichat ex arte dina intellual. Cū igit ordinare nō sit nisi bñtis cognē ⁊ agentis p modū artis:cū oē tale sit liberi arbitrij ⁊ agat p volūtē:neče est volūtē dinā cām rerū existere.

ℂ Ut ñ melius appeat veritas qōnis. Notādum qꝺ ex hac dūia quā bz actio diuina ad actionē nature due diuersi oriunt:qđ bñ qꝺ dina volūtas est cā rez. Prima est:qz actio nāe est limitata ⁊ nō se extēdit ad oīa. Nā eoipso qꝺ nā agit vt ab alio mota ⁊ ab alio ordinata:pretaxat ei actio sm̄ mēsurā ordinātis ⁊ mouētis: vñ ⁊ nō agere libere:sed ex necitate. Naz sicut sagitta determinate vadit in terminū:eo qꝺ ab alio ei ordo prefigitur:⁊ sibūpsi ordinē prestituere nō pōt:sic oē agēs per nāz bz determinatā actionē:qz tali agenti ab alio ordo prefigit. Qđ aūt bz actionē determiatā nisi impediaī /semp agit:ideo nō opz in talib⁹ ponere volūtatē p cui⁹ imperiū determinet eī actio ad istū moduz agēdi. Cuz igit deꝰ nō bēat limitatā actionē:sz quodaz ordinem:eī actio ad oīa se extendat:opz in eo ponere volūtatē vel liberū arbitriū p cui⁹ imperiū pgrediaī opus. Dāc aūt viaz innuit Aug.3° de trini.c. 4.qui ex eo qꝺ dina actio se extēdit ordinate ad oīa dicit deū vti oībus p̄z suū libertatis arbitriū:qđ nō esset nisi sua voluntas rebꝰ cā existeret. vñ ait qꝺ deꝰ suam influentiā ordinatissimis creature motib⁹ ordine ouiz creaturaz sub ipso creatore mirabilr disposituruz pmo spūalib⁹:deinde corporalib⁹ per cuncta diffundit ⁊ vtiē oībus ad incōmutabile.arm̄ snie sue. Rursum ex eo qꝺ deus ordinē rebꝰ istituit. Natura aūt agit ab alio ordinata:sequiē qꝺ agēs nāle nō pōt agēs supremū esse cū agat motū. Sed deꝰ ipse est supremus agēs cū oibꝰ ordinē instituat:sed supremū agēs opz agere libere. nā qđ nō agit libē /agit ab alio motū:qđ agit ab alio motū/ nō ē agēs supmū. si igit deꝰ est agēs supmū opz cū agē libē ⁊ ita volūtē:sz qđ sic agit p volūtē est cā rez:ipsa g̃ dina volūtas cā rez existit. Dāc aūt rōnē innuit Aug.de tri.co.lib.3.c.qui pmo ostēdit ordinē in rebꝰ eē ex deo. naz corpora inferiora p subtiliora ⁊ potētiora quodam ordine regunē ⁊ tota corpalis nā per spūalez ⁊ spūalis per spūz dūi ac si vniuersa creatura per suū creatorem quodaz ordine regiē. Secdo:ex B ordine concludit diuinā voluntatē supremā cām oiuz.dicēs qꝺ ppter hoc.vz.qꝺ oīa diuino reguntē ordine:dei voluntas est pꝺ⁹ ⁊ sūma cā oiuz corporaliuz spēz atqz motionuz:nihil.n.visibilr ⁊ sensibilr agit qđ nō de interiore inuisibili atqz intellūbili aula summi imperatoris aut iubeaī aut permittaī.

B

Secdo dīna voluntas est cā rez:ps ex dūia quā habet eꝰ actio ad actionē artis:qz ars fotaz accidentaliz indūctiuz ars dina formā substālē ⁊ nāz rei ⁊ apposuit vel incidēter nonnūq̄ rei ps illiaz nāz:ac est causa rerū ⁊ pma.

F

ℂ Uisq̄ quo dina voluntas est cā rerū ex dūia quā habz actio dina ad actionē nāe:B idē videre possumꝰ ex dūia quā bz ad actionē artis.Differt.n.ars dina ab alijs artibus:qz sub illa arte artes singule collocanē. naz p artez creature inducunē solūz accitales forme. vñ de hac arte loquēs Comen.p phy.cō.2.ait qꝺ oēs forme artificiales sunt accitie:sed p artē diuinā inducunē forme substales: qz ab hoc pn̄ꝰ qđ deꝰ est dependēs celum ⁊ nā:vt dī.12. meta.t.cō.24.deus.n.per intellm suū vniuersam nām mensurat ⁊ totā nāz instituit. Est.n.hec dūia iter formā nālez ⁊ formā artis:qz sm̄ formā artis loquēdo de arte creata non cōuenit rei aliqꝺ motꝰ nec est in ea aliqđ inclinatiuū vel aliqs appetitꝰ ad aliquē terminū:sic amnū enim per formā artis nullum bz motū:nec inest ei aliqs appetitꝰ ad aliquē terminū. Sed formā nālez sequitur ppria inclinatio:vt levia appetūt locū sursum ⁊ grauia deorsuz:⁊ qz per diuinā artez tota nā est instituta cum appetitꝰ ⁊ inclinatio sequaī modum nāe:oīs appetitus nālis ⁊ oē inclinatiuū virtute dina rebꝰ est inditū. est igit deꝰ pmū inclinās nō inclinatū. Inquātuz aūt non inest ei inclinatio ab alio:sequiē qꝺ libere agit ⁊ volendo efficiat qđ efficit: put vo oīa inclinat ⁊ oīb⁹ instituit ppios appetitꝰ sequiī:vt sm̄ volūtatē suā oīa reguntē ⁊ ei cuncta obediant. Ex hoc aūt appet qūo deꝰ oīa cōstituit in numero /pondere/⁊ mensura:qz inquātuz oīb⁹ dedit ppias nāe:⁊ sm̄ eoꝝ numerū eis indidit ppios appetitus:q̄si quedaz pondera ⁊ quasdaz inclinatiōes:nō solū in numero ⁊ mensura res cōstituit:sed etiā in pondere: ⁊ qa idez est auctor nāz ⁊ institutor appetituū:sicut oīa a deo producta sunt:sic oīa eiꝰ volūtati obediunt. Ex quo appet nō solūz diuinā voluntatē esse cāz rerū:sed etiaz esse suprēmā cām. Ista etiaz est via Aug.3° de trini.c.9. qui ex eo qꝺ deꝰ oībus indidit /ppias inclinatiōes ⁊ ppios appetitꝰ ⁊ oīa cōstituit in numero /pondere/⁊ mēsura:cōcludit diuinā volūtatē suprēmā cāz oiuz:⁊ ostēdit ea que videmꝰ in rebus:nō esse attribuēda fortune vel tantūmō alijs agētib⁹ causis: sed dine volūtati pncipaliter. Dicamꝰ g̃ rōnales creaturā opari per artē ⁊ deū etiā per suā artez agere aliter tñ ⁊ aliter:qz deꝰ per suā artez intrinsecus opaī:eo qꝺ primo diaīr indidit oībus rebꝰ ppios appetitꝰ:creaturā vo rōnalez per suā artez opari inquātuz ppias inclinatiōes ⁊ rōnes seminales q̄ latent intrinsecus ad bñda extrinsecꝰ semina:⁊ alia que requnē ad manifesta producit. vñ Aug.3° de tri.c.9.ait: qꝺ aliud est a summo cāz cardine scire atqz ministrare creaturā qđ qui facit solus creator est deus:aliud vo pro distributis ab illo viribꝰ⁊ facultatibꝰ aliquā opōnē fotinsecꝰ admouē. Quia g̃ deꝰ opaī p artē /volūtarie operatur:qz vt scribiē in pn̄ꝰ 6ī meta.pn̄ꝰ rerū artificialiū est volūtas:artificiatū.n.⁊ volūtariū idez sunt:ergo autez sic deus per artē opaī vt pmo diaīr nāz instituat nō solūz voluntas sua est rerū cā:sed cā suprema.

H

T.cō.p.

Ad primuz dōm qꝺ modus pbox fuit qꝺ corporibus supcelestib⁹ dabant quosdā motores appropriatos quos appellabant celoz aias:⁊ bō celoz ale quia volebāt assimilari cause pme /movebāt corpora celestia:vt sic moquendo essent cause rerū.

"Prima dīna volūtas est cā rerū:qđ ps ex dūia quā habz ei⁹ actio ad actionē nāe. .f. ostēn. 44. pn̄. 2. q. 2.

Dīuina actio actioni nāe ordinem pstituit vñ legī primo qꝺ actio nāe ē limitata: non sic dīna actio. 2° qꝺ actio nāe nō pōt supremā ⁊ sed bene actio dīna.

C

Actio nāe est limitata:q3 nō sic.

Dz actio nāe nō ē suprema sed dei.

I Ideo de⁹ of mouē sīc desideratū ⁊ am atū: qz alie celoz sine motozes appzopuari celesti ib⁹ corpozib⁹ desidera-tes assimilari bono p̄mo mouent celos: ꝓpter qō ⁊ ipse de⁹ mouet celestia corpora inquā mz mouet appetitum motoz: vt moueantq; aūt sic mouet volūtarie mouet. naz bonū p̄m non mouet in virtute alteri⁹ boni: ideo li-ber ⁊ volūtarie mouet. si qō aūt bonū volūtate cares ⁊ intellu mouet vt desideratū ⁊ amatū nō mouet vt bo⁹ primū: sed vt quedaz similitudo boni p̄mi: ideo nō est sīc de pomo q; sīc dicebaf. Possum⁹ tñ si volumus hanc ꝓpōez extēdere ad totā nāz: mouet.n. de⁹ qualibz rez nāles vt desideratū ⁊ amatū. Naz eoipso q; oib⁹ rebus indidit ꝓpriū appetitū pp̄ quē oia suū esse appetūt qō est quedaz pticipatio summi boni: p̄mū bonū ab oibus desiderat ⁊ amaf: ⁊ qz instinctu reb⁹ ꝓpriū appetitus per quē aliquo mō ee dinum ⁊ q; est optimū appetunt fm tales appetitū inclinanf res ⁊ mouenf fm dine vo-luntatis arbitriū: dicē possumus deū oia mouere vt de-sideratū ⁊ amatū. Sed ex boc non bī q; nō voluntarie agat: imo habeē oppositū. naz vt supius est ostēsum: qz de⁹ indidit reb⁹ ꝓpriū appetitū: sua voluntas suprema cā rerū existit. ¶ Ad 2m dom q; ocus cū boc q; vult li-bere vult imutabilr. naz volūtas sua simul cū libertate bz imutabilitatē: ⁊ qz cōtingentes cāe sunt cāe mutabi-les: dina voluntas nō est cā p̄tingēs: vt rō supponebat. ¶ Ad 3m dom q; dina volūtas est sufficiēs cā rerū: nec tñ pp̄ boc tollif causalitas aliquoz entiū. Non enim est ex dīna insufficiēna q; pducit effec⁹ aliquos media-tib⁹ causis scdis: posset enim sine illis ꝓducere. Sed ℔ est ex dīna benignitate qui voluit dignitatē suā cōica re creaturis suis. ¶ Ad 4m dom q; po⁹ in his que agūt per voluntatē est p̄m operis in exequēdo. In boc enim vī cōsistere rō potētie vt sit p̄mū p̄m opationis: vo-luntas enim vī esse quasi p̄m p̄mū: ⁊ ideo rō causalita-tis magis attribuif voluntati cui⁹ est imparc: q̄ potētie cui⁹ est exequi. ¶ Ad 5m dom q; demōstratio bz fieri ꝑ cās primas que quodāmō sunt eiusdez gīis cū passio-ne vel saltez nunq; fit nisi per cās determinatas ad ali-quod genus entiū. voluntas aūt dīna est cā cōis oib⁹: ideo per talez cām demonstrare nō possum⁹ portissime cum eaz nō cognoscamus perfecte vt in ipsa rationem cuiuslibet ꝓpriam possumus cognoscere.

¶ Utrum dīne voluntas cōpetenter distinguatur per voluntatē beneplaciti ⁊ signi. Qō. Unica.

Tho. in sum. parte p̄ma. pa. 19. q. 6. a. 12.

Hostea querif de distōne dīne voluntatis per vo-luntatē placiti ⁊ volūtatē signi: Et vī q; sit distinctio incōpetēs. Naz dicere aliquā vo-luntatē nō esse beneplactū esset dicere volū-tatē nō esse voluntatē: qz ex eo q; aliqd vult aliqd pla-cet sibi illud. cuz g̃ mēbra dīuidentia nō debeant ꝓtiari diuiso: diuiso data non est bona. ¶ P̄. Semp signū bz rīdere signato: sed alīq ponunt signa dine voluntatis qb⁹ nō rīdet dina voluntas: qz aliqua de⁹ precipit que nō vult fieri. g̃ ponere talia esse signa dīne voluntatis est incōueniēs. ¶ P̄. Sicut de⁹ est volens: ita est scīens: sed nō dīuidit scīa dei in scīaz signi ⁊ sciam simplr. igit nec dīuina volūtas sic dīuidi debet. ¶ P̄. Obiectū vo-luntatis est bonū. ergo que dīuinā volūtatē significant: que semp est bona debēt sumi respectu bonoz nō ma-loz: sed aliqua signa dīne volūtatis sumunt respectu maloz: vt prohibitio ⁊ permissio. g̃ rē. ¶ P̄. Quotiens multiplicaf vnū oppositoz: toties debz multiplicari ⁊ reliquū: sz respectu bonoz accipiunt tria signa, vz. pre-ceptū, p̄siliū, ⁊ opatio. ergo ⁊ respectu maloz tria signa sumi debent ⁊ nō tm duo: vt pbibitio ⁊ pmissio. Sunt ergo sex signa voluntatis ⁊ nō quinque.

In cōtrariuz est Magister in lia qui dixit voluntatē dīuinā in voluntatez beneplaciti ⁊ voluntatē signi. voluntatē aūt signi dīui-dit in quinq; membra, in preceptū, consiliuz, pbibitio-nem, operationem, ⁊ permissionem.

Rñdeo dom q; sicut est ex pte intellect⁹: sic suo mō se habet ex pte voluntatis. nam sicut sunt aliqua que nō sunt ipsum intelligere nec intellect⁹: sunt tamē manifestatiua intellectuū. Sicut voces sunt signa eaz passionū sine cōceptionū que sunt, in alia: nō tamen sunt ipse cōceptiones. Sic quedaz sūt manifestatiua vo-luntatis que nō sunt ipsuz velle nec volūtas accipiēdo ꝓprie voluntatē: tñ qz signū aliq̄ suscipit nomē signa-ti vt imago herculis dī hercules ⁊ equus pictus equus noiaf: bō signa voluntatis, voluntas appellari pōt. Ut aūt apparear qūo hec signa distinguūtur. Notādum q; tam ex pte intellect⁹ q̄ ex pte voluntatis. Aliq̄ distinctio signoz segī aliq̄ mō ad distōnez significati. Aliq̄ reperīf distinctio in signis que ad signata adaptari nō pōt. Uidemus enim q; sicut intellus aliq̄ est practic⁹: aliq̄ speculatiu⁹: aliq̄ intelligit p̄ncipia: aliq̄ conclu-siones: sic per aliqua signata manifestat suā cognitionē practicaz ⁊ per aliquā speculatiuā per aliqua p̄n⁹ ⁊ per aliqua p̄clusiones. Naz cū nō manifestenf vni que sunt in intellu alterius nisi per quedaz signa: ex quo vn⁹ pōt docere alterū sciaz ⁊ artem p̄clones ⁊ p̄ncipia: opz esse signa que oia talia manifestare p̄nt: sic etiā est ex parte volūtatis. Naz sicut aliq̄ aliqua volumus simplr. ali-quādo ea sub ꝓdītōne aliqua voluntate alte: aliq̄ p̄nte. Sic voluntatē nostraz alteri diuersimode manif: stare possum⁹: ⁊ sic accepta distinctio signoz sumit originem aliquo mō ex distōne signator: vt eo q; alia ⁊ alia intel ligim⁹ ⁊ volum⁹ alia ⁊ alia nos itelligere ⁊ velle signifi camus. Attamē si signa intellus cōparam⁹ ad verum ⁊ signa volūtatis ad bonum: inuenim⁹ aliquā distōnem in signis: quā in signatis inuenire nō possum⁹. Naz ad ℔ q; intellus sit verus: opz semp esse vez qō itelligit: ⁊ ad ℔ q; voluntas sit bona: opz semp volitū esse bonū. nam si voluntas mala vellet mala esset: ⁊ si intellus falsa itelli geret (extēdendo id qō est itelligere ꝓt falsa dicūtur intelligi) falsus esset. Sed in signis nō sic se bz: qz ad ℔ q; signa sint vera: nō opz esse vez qō dī: sed sufficit esse verum pp̄ qō dī: sunt.n. multa parabolice dicta in sacro canone: vtputa q; arbores elegerūt reges ⁊ talia in qb⁹ nō est vez qō dī: ⁊ pp̄ qō dī: nec tñ ista falsa dīr: qz sic sacro canoni subesset falsitas: ⁊ sicut est ex pte intellus q; intellect⁹ veri possunt esse signa in qbus nō est verū qō dicif: sed ꝓpter qō dicif: ⁊ tunc non intelligunf que dicunf: sed ꝓpter que. Sic ⁊ ex parte voluntatis se bz: qz nō semp signa volūtatis sunt volita: sed aliq̄ aliqua sunt volita ꝓpter que talia signa danf.

¶ Uiso q; aliq̄ signa distinguūf fz signata: aliq̄ cōpe-tit eis quodāmō ꝓpa distinctio: patē pōt: qūo pdcā signa accipiēda sunt. Nā cū dīna volūtas distinguaf p̄ aūs ⁊ p̄ns: vt pz p Dam. lib. 2. c. penul. aliqua signa opz eē vo luntatis aūtis ⁊ aliqua p̄ntis: ⁊ qz eis volūtas est respe-ctu boni actualis vel simplr: qz nullus aspiciēs ad ma-lum agit qō agit: vt dicif 4° de di. no. cū nō solum pro-sequi bonū habeat rōnem boni: sed etiā fugere malum signa volūtatis aūcedentis: sic distingui possunt: qz aut sumuntur respectu boni prosequēdi: aut respectu mali vitandi, si respectu mali vitandi: sic est prohibitio, si re-

M

N

Sīc voces sīt signa ꝓcepti-uz intellectus suo mō sūt ea qua signa vo-lūtatis: quedaz non sint vo-luntas ꝓpria vo-luntas pōt dici sicut ⁊ imago herculis ē her cules.
Sīi bz oīa si sīc to de mul tiplici voluntate vt signoz.

O

P

De veritate ꝙ signoz ⁊ signa rozuz ⁊ de pa rabolice dictis quō ea rīdet veritas.

Q

Pz dist. 46. pa. 1. q. 1. Quo sit voluntas aliz ⁊ p̄sequēs.

A

spectu boni prosequendi: tunc est distinguendum: quia huiusmodi bonū aut est necessariū ad salutē: vt colere sabbatū, honorare parētes, & respectu talū est p̄ceptū: aut est opus supererogationis & p̄fectionis: & sic est p̄silium. Sunt igit̄ tria signa volūtatis ānūs p̄hibitio, p̄ceptū, & cōsiliū: & ideo nō sicut gegd deꝰ vult volūtate ānte implet: sic nō gegd deꝰ p̄hibet oēs viuentes nec gegd p̄silit oēs iplent nec gegd p̄cipit oēs faciūt. Uoluntatis aut̄ p̄nūs sunt duo signa: qz bō signū vel sumit reꝰ mali qō fit: & sic est p̄missio. naz deꝰ mala nō agit sed permittit. aut reꝰ boni: & sic est opatio: qz oia opa nr̄a bona operat deꝰ. Sunt g̃ q̃nq; signa voluntatis diuine: tria ānūs & duo p̄nūs. Aduerte duz tñ q̄ deꝰ aliq̄ p̄cipit q̄ nec vult volūtate ānte nec p̄nte. naz sic sunt signa intellectus veri q̄ nō sunt intellecta q̃tū ad id qō dr̄: sed q̃tū ad id qd qō dr̄: sic sunt signa volūtatis bone q̄ ipsa fm se nō sunt volita: ſz aliqd est volitū pp qō talia sūt p̄cepta sicut imolario Ysaac n̄ erat a deo volita: ſz p̄batio fidei Abrae erat volita pp quā p̄cepit sibi vt sūm filiū imolaret. igit̄ p̄ter dictā distōnez. vz. q̄ q̃nq; sunt signa diuine voluntatis: tria ānūs & duo p̄nūs: addendum est vt Magister addit q̄ nō semp deꝰ p̄cipit que vult fieri. Assignantur aūt a q̃busdaz duo alij modi. qūo predicta signa accipi p̄nq; bō signa accipiunt fm qō deꝰ reꝰ humanis per suā puidentiā puidet. In puidētia aūt duo est accipere ordinē & executionē ordis. bz. n. deꝰ puidentiā de nobis inq̃tū nos in finē ordinat z̄. Primo removendo mala: & sic accipit̄ signū q̄ est p̄hibitio. Scdo: cōferendo bona: & sic accipiunt̄ p̄silia & p̄ceptū: & ita reꝰ ordis in finē sūt tria signa: respectu executionis sunt duo: qz bō executio vel est fm q̄ bō tendit in id qō est faciendo bonū: & sic est opatio: qz bona opa nr̄a opat̄ in nobis deꝰ: vel est in exequendo a tali ordine faciēdo malus: sic est permissio. Scdo distinguūt̄ ista signa ab alijs alr: qz bō signa vel sunt reꝰ p̄nūs vel reꝰ futuroꝝ. Si reꝰ p̄nium B est z̄: qz vel sumunt̄ reꝰ bonoꝝ: & sic est opatio vel ipletio. vl reꝰ maloꝝ: & sic est p̄missio. Si aūt reꝰ futuroꝝ: B est z̄: qz vl est reꝰ maloꝝ: & sic ē p̄hibitio. vel reꝰ bonoꝝ: & nūc est distinguēduz: qz ad bō bonū vel tenent oēs: & sic est p̄ceptū. vel nō: & sic est p̄silū. Sunt g̃ q̃nq; signa voluntatis diue: duo reꝰ p̄nūs: & tria reꝰ futuroꝝ. Primus tñ modus quē nos dedimꝰ est magis ppr̄: qz cū hec sint signa volūtatis magis ꝓpe accipiunt̄ p distōnem voluntatis q̃ p distōnē puidētie vel p diuisionē tēpoꝝ.

B

Diuine signa nō dicunt ānā volūtatem & que p̄silia vide dist. 47. q. 2.

B

Aliqd p̄cipit deꝰ qō nō vult fieri: ſz vult qō p illud fieri. Imolando enī Ysaac nō erat a deo volita: sed p̄batio fidei Abrae.

Aliꝰ modus distinguēdi signa diuine voluntatis.

Aliꝰ modus.

C

Primꝰ modus est communis doctorū.

D

Ad primū dom̄ q̄ ſz ꝓpe accipiēdo voluntatē sit semp volūtas bñ placiti: tamē qz largo mō accipiēdo aliqd dr̄ illud qō signat illud: ſz nō sic: vt dr̄ Hercules q̄ nō est Hercules: sed q̄ Hercules repūtat: sic bō signa dicunt̄ diuine volūtas: qz illaz signo ficāt: ſz illa nō sint est. n. diuina volūtas siue diuū ꝓpositū eternū. hec aūt sūt tpalia. ¶ Ad 2m̄ pz solo p illa dicta: qz sicut signis ex pte intellc semp rñdet aliqd vt qō dr̄ vel pp qō dr̄: sic signis ex pte volūtatis semp aliqd correndet: qz vel vult deꝰ qō p̄cipit vel pp qō p̄cipit. ¶ Ad 3m̄ dom̄ q̄ bō signa dant̄ ad cognoscēduz aliq̄ spāliter: qz si de oīb⁹ diceret leo nō oporteret die signū ad cognoscendū leonē. dr̄. n. p signa aliq̄ p̄cognitio de signato p quā ab alijs separat̄: & qz deꝰ scit oia: nō tñ vult oia non opz die aliq̄ signa ad cognoscēduz diuinā sciam sicut opz die signa vt nobis inotescat diuina voluntas. Uel die possumus q̄ reꝰ diue scie practice habemꝰ signa inq̃tuz ois creatura est quoddaz signū & vestigiū diue artis & eius sapie: qz ipsa artificiata induūt aliqñ nomē artis possemꝰ distinguē diuā sciaz & artē eiꝰ. put est in ipso & put refulget in creaturis: sicut distinguim⁹ diuaz voluntatē

put dicit ſm diuinū velle qō est in ipso: & put dicit ea que sūt in creaturis p que nobis talis volūtas aliqualr inotescit. ¶ Ad 4m̄ dōz q̄ ſz mala sint mala p̄mitteret tñ ea fieri put ex illis bonū elicit bz rōnez boni: & ideo p̄missio put dr̄ diuina volūtas vel signuz diue volūtatis nō bz rōnez mali. ¶ Ad 5m̄ dom̄ q̄ creatura pōt ſr̄ considerari. Uno mō vt est ex nihilo & vt tēdit in defectū & sic oiuz creaturaꝝ quodāmō est vniformis cōparatio: qz oia ex nihilo p̄cesserūt. Scdo vt est a deo: & sic ēt aliquo mō est oiuz creaturaꝝ vniformis cōparatio: qz deus se bz equalr ad oia & oia p̄cesserunt ab vno deo. Tertio mō p̄siderari pōt: vt est nūc q̃daz: & tunc sicut diuersaꝝ creaturaꝝ sunt diuerse nūc: sic coꝝ nō est cōsideratio vna. Signa g̃ voluntatis diue sumpta reꝰ malē qz malus p̄uenit rebꝰ ex eo q̄ deficiunt & sunt ex nihilo nō plurificanē: & ideo tam reꝰ voluntatis ānūs q̄ p̄nūs dat̄ vnū solus signū reꝰ mali. Naz volūtatis ānūs tale signū est p̄hibitio, p̄nūs est p̄missio. Sz in bono nō sic se bz: qz si bonū sumit̄ p cōparationē ad deū fz qō deꝰ opat̄ in nobis illud: qz deꝰ se bz vniformiter ad oia: sumit̄ vnū signū qō est signū volūtatis p̄nūs & dr̄ opatio vel ipletio. Si vo bō bonuz accipit̄ fm q̄ nos ordinamur in deū: qz nō oia vniformiter cōparant̄ ad ipsum ꝓpter diuersitatē nāꝝ rerum: nec etiā oēs boles vniformiter p̄sequūtur viaz salutis: sic sumunt̄ diuersa signa diue volūtatis vt p̄silium & p̄ceptū fm que ordinamur in deū. Ex B patere pōt quo etiā sumit̄ p̄dicta distinctio signoꝝ: & quare sumunt̄ duo reꝰ mali & tria reꝰ boni: & cum dr̄ qz quotiēs multiplicat̄ vnū oppositoꝝ totiēs & reliquū intelligēduz ē qz si vnū oppositoꝝ dr̄ multiplr & est equinocū, & reliquū multiplr dr̄: aliqñ tñ inuenit̄ aliqua ſpāles rōnes & distincte in vno que nō reperiūt in alio: vñ nō opz q̄ si pcutere signuz est vno mō q̄ deuiare a signo sit vno mō. Nā in deuiādo inuenunt̄ q̃dā ſpāles rōnes & distincte pp quas ptingit multis modis deuiare que nō reperiant̄ in pcutiēdo vt ptingat multis modis pcutere: & qz ordinamur in deū multiplr: deuiamus aūt ab ipso quodāmō vno mō: qz oia peccata ex pte deuiationis bñt quodāmodo vniformitatē: ſz ex pte aersionis sint difformia p̄silio & p̄cepto: fm q̄ ordinamur in deū rñdet solus p̄hibitio fz qué vetat deuiatio ab eo: sic mō ꝑdo in extremo ꝓposito vni pcussioni rñdebāt deuiatiōes multe. B aūt multis ordinationib⁹ rñdet deuiatio vna rōne cuiusdā vnitoꝝ⁹ quā bñt mala: ex eo q̄ ꝑ ipa i nihilū tēdum⁹ & auertimur ab vno bo.

E

Creatura p̄deriat vt est ex nihilo vt a deo & vt nā q̃dam signa respectu mali nō malitiosa: ſz respectu voluntatis ānūs est p̄hibitio: respectu p̄nūs permissio: qz manifestius ē in creatura ēt eo q̄ ē ex nihilo & in se defectū.

F

Uno modo vniformitas & multiplr vnū oppositoꝝ multiplr & reliquū.

G

Super literā sup illo ⟨Jōqz placuit vanitati ꝓpoꝝ etiā causte alīs ea tribuere.⟩ Notandum quosdaz p̄bos dixisse mūdum gnāri a casu vt Empedo. Quidā vo posuerūt ea que sunt in istis inferioribus dependere immediate solum ex causis p̄primis: ita q̄ deꝰ immediate solus p̄duxit vnū & p̄mam intelligētiā & mediāte illa p̄duxit alia: ita q̄ immediatas causalitatē in istis inferioribus penit⁹ subuertebāt a deo, q̄ Auic. sensisse vr. hec aūt sunt erronea. naz opatio nāe & ea que videmus in istis inferioribus nō sunt tribuēda casui vel fortune: sed sunt opus dei & fiunt ꝓpter determinatū finē. Rursus deꝰ sic agit mediate cōcando suā dignitatē scōis agentib⁹ q̄ etiā ait immediate: vt in 2° patebit. ꝓpter hoc dictū est talia nō esse attribuēda alijs causis principalr: sed voluntati diuine.

H

Ubi vana opinionis falsitas de causalitate dei. ß q̄ oia sunt a casu. z q̄ deus solum immediate p̄duxit vnuz s. p̄mā intelligentiam & illa mediante p̄duxit alia.

¶ Jtē sup illo ⟨Jnaqz nō nisi dei voluntas p̄ma est cā.⟩ Notāduz q̄ per hec nō excludunt̄ cāe scōe. Nā ſz diuina voluntas sit p̄ma & p̄ncipalis cā: exequit̄ tñ deus gubernationē rerum mediantib⁹ causis scōis.

I ¶ Illi sententie qua dictum est dei voluntatē non posse cassari que ipse est: quedaz videntur obuiare. Distin. XLVI.

Iscitur questio dictū est enim in superioꝝ⁹ ⁊ auctoritatiꝝ⁹ cōmunitū ꝙ volūtas dei que ipse est: vocaturqz beneplacitū ei⁹: cassari non pōt: qa illa volūtate fecit quecūqz voluit in celo ⁊ in terra: cui teste Apl̄o nihil resistit. Queritꝰ ꝙ quō accipiēduz sit qđ Apl̄s de dño ait.

K Qui vult oēs hoies saluos fieri. Luz.n. non oēs saluī fiāt: sed dānent: videt vtiqz nō fieri qđ de⁹ vult fieri: humana. ſ. volūtate impediente volūtatē dei. Dñs quoqz in euāgelio implā ciuitatē cōpellans: Quotiēs inquit voluī cōgregare filios tuos sicut gallina cōgregat pullos suos sub alis ⁊ noluisti. Ita hec dñr tanqz dei volūtas superata fit hoiuz volūtate: ⁊ infirmissimis nolendo impedientib⁹: nō potuerit facere potentissim⁹ qđ volebat. Vbi est ergo illa oipotentia: qua in celo ⁊ in terra fm Prophetā: oia quecunqz voluit fecit: ⁊ qūo volūtati ei⁹ ꝓs Apl̄z nihil resistit: si colligere filios Hierusalem voluit ⁊ non fecit:

L Hec enīz ꝓdictis plurimū obuiare videnť.

¶ Solutio quomodo intelligendus sit illud volui congregare ⁊ noluisti.

Sed audiamus solonē: ac primuz qūo accipiēdum sit illud qđ dñs ait: videam⁹. Nō.n. ex eo sensu illud dictū ē: vt ait Aug. in ench. ꝓdictā qōnez soluēs: qñ dñs voluerit cōgregare filios Hierlm: ⁊ nō fit factū qđ voluit: qz ipsa noluerit: ꝓs pot⁹ ipsa qdē filios suos ab ipso colligi voluit: qua tñ nolēte filios ei⁹ collegit ipse oēs quos voluit: qz in celo ⁊ in terra nō q̄dā voluit ⁊ fecit: q̄dā ꝙo voluit ⁊ nō fecit: ꝓs oia quecūqz voluit fecit: vt sit sensus: quotiēs volui ꝯgregare filios tuos ⁊ no

M luisti. ſ. quotquot cōgregaui mea volūtate ſp efficaci: te nolēte feci. Ecce in euidēti positū est ꝙ illa dñi ꝙba superioꝝ⁹ nō repugnāt.

¶ Quomodo intelligēdum sit illud: qui vult omnes homines saluos fieri.

Nunc videre restat qūo ēt p̄missa ꝙba Apl̄i predicti nō ꝓdicāt: qui de deo loquēs ait: vult omnes hoies saluos fieri. Quoꝝ occasione verboꝝ multi a veritate deuiauerūt dicētes deū multa velle fieri q̄ nō fiāt. Sz nō est itelligēdū eo N rōne illud eē dem̄ q̄si de⁹ vellet aliquos saluari ⁊ nō saluenť. Quis.n. taz ipse desipiat: vt dicat deū malas hoiuz voluntates quas voluerit ⁊ qñ voluerit ⁊ vbi voluerit in bonuz nō posse cōuertere? Nō est vtiqz verū qđ in psal. dr. Quecūqz voluit fecit: si aliq̄ voluit ⁊ nō fecit: ⁊ qđ est idignius ideo nō fecit: qñ ne fieret qđ volebat oipotēs: voluntas hoīs ipediuit. Ideoqz cū audiuim⁹ ⁊ in sacr̄ lr̄is legimus ꝙ velit oēs hoies saluos fieri: nō tñ ideo debem⁹ oipotētissime dei volūtati aliqđ derogare: ꝙs ita intelligere qđ scriptū est. Vult oēs hoies saluos fieri: tanqz diceretur nullus hoiez fieri saluū nisi quem saluū fieri ipse voluerit: nō ꝙ nullus sit hoiuz nisi quez saluū fieri velit: ꝙs ꝙ nullus fiat salu⁹: nisi quē velit saluari: ⁊ tō rogādus est vt velit: qz necesse est fieri si voluerit. Nō est.n. credēdus oipotēs aliqđ voluisse fieri qđ factuz nō fit. Sic ēt itelligē illud. Illuminat oēz hoiez venientē in hūc mūduz: nō qz nullus hoium est q̄ nō illumieť: ꝙs qz nisi ab ipso nullus illuminať. Pōt ⁊ alio mō illud intelligi: dūm̄ credere nō cogamur oipotētez aliquid fieri voluisse: factūqz nō eē: qui sine vllis ambiguita

P tib⁹ sicut in celo ⁊ in terra: sicut ꝙtas cantat oia quecūqz voluit fecit: ꝓfecto facē nō voluit quecūqz nō fecit. Ex his aperte ostenditꝰ ꝙ de⁹ ea voluntate que ipse est nō vult aliqđ fieri qđ nō fiat: neqz nō fieri qđ fiat.

¶ Utrū mala dei volūtate fiant an eo nolēte.

Ideoqz cum cōstet oia bona que fiāt ei⁹ fieri volūtate que fieri nollet nullaten⁹ fierēt: recte queri soler. Utrū ⁊ mala oia q̄ fiunt. ſ. peccata dei fiant volūtate an nolente eo fiant? Sup hoc diuersi varia sentiētes sibi cōtradicere inueniunť. Alij enīz dicūt ꝙ de⁹ vult mala eē vel fieri nō tamē vult mala. Alij ꝙo ꝙ nec vult mala esse nec fieri: in hoc tñ cōueniūt ⁊ hi ⁊ illi: ꝙ vtiqz fateñ deū mala nō velle. Utriqz ꝙo rationib⁹ ⁊ auctoritatib⁹ intenť ad muniendam suam assertionem.

¶ Quare dñr qđ deū velle mala eē vel fieri.

Qui enīz dicunt deū mala velle eē vel fieri: suā bis modis muniunt intentionē. Si enim inquiunt mala nō esse vel non fieri vellet: nullo mō essent vel fierent: qz si vult ea non esse vel non fieri: ⁊ nō pōt id efficere scilz vt non sint

A vel nō fiant: volūtati eius ⁊ potētie aliqd resistit: ⁊ nō est oipotēs: qz nō pōt oē qđ vult: sed ipotēs est sicuti ⁊ nos sumus qui qđ volumus qñq; non valemus. Sed qz oipotens est ⁊ in nullo impotēs certū est nō posse fieri mala vel esse: nisi eo volente. Quō.n. inuito eo ⁊ nolente posset ab aliquo malus fieri: cū scriptū sit: volūtati ei⁹ qs resistet? Supra ēt dixit Aug. qz necesse est fieri si voluerit. Sz vult mala fieri aut nō fieri. Si vult non fieri nō fiunt. fiunt aūt: vult ergo fieri. Jtē bonus est mala eē vel fieri: aliogn summe bonus nō

B pmitteret ea fieri. vñ Aug. in ench. Quānis ea inquit que mala sunt inquātum mala sunt nō sunt bona: tñ vt nō solus bona: sz etiaz sint ⁊ mala bonū est. Nā si eēt hoc bonū: vt eēnt ⁊ mala: nullo mō eē sinerent ab oipotēti bono: cui ꝓculdubio q̄ facile ē qđ vult facere: taz facile est qđ nō vult eē nō sinere. Hec nisi credamus periclitat nostra ꝓfessio qua nos in pāz oipotentē credere ꝓfitemur. Ecce hic aperte habes q bonū est mala esse: ois autez boni deus auctor est qui vult omne bonū eē qđ est. Cuz ḡ bonū sit mala fieri vel eē: ergo

C ⁊ mala vult fieri vel esse. His atq; alijs hui⁹ rationibus ⁊ auctoritatibus vtuntur qui dicūt deum velle mala esse vel fieri.

¶ Hic ponit rōnes illoz qui dicunt ꝺei voluntate non fieri mala vel non esse.

Illi vo qui dicūt dei volūtate mala nō fieri vel nō eē: inductiōib⁹ premissis ita rūdent: dicētes deū nec velle mala fieri nec velle nō fieri vel nolle fieri: sz tm̄ nō velle fieri. Si.n. vellet ea fieri vel eē: faceret vtiq; ea fieri vel eē. Et ita eēt auctor maloz. Nō est aūt auctor maloz: vt scōz prestātur auctores: nō ḡ ei⁹ volūtate fiūt mala. Jtē si nol-

D let mala fieri: vel vellet nō fieri: ⁊ tm̄ fierent: oipotēs nō esset: cū ei⁹ volūtas humane vō lūtatis effectu impediret. Jō; nō ꝓcedūt deū velle mala fieri: ne malor auctor intelligatur: nec cōcedunt eū velle mala nō fieri: vel nolle fieri: ne ipotēs eē videat: sed tm̄ dicūt eū nō velle mala fieri: vt nō auctor sz pmissor maloz mōstret. Unde ⁊ Euāgelista vbi ostendit deū auctorē eē oiuz bonoz dicēs. Omia ꝑ ip̄z facta sunt: cōsequēter maloz auctorē esse negat di. Et sine ipso fcm̄ est nihil. i. peccm̄. Nō dixit ꝑ eū factū eē vel eo nolēte ⁊ iuito: sz tm̄ sine eo. i. sine ei⁹ volūtate: qz nō ei⁹ volūtate fit peccm̄: nō ergo deo volente vel nolente: sz nō volente fiūt mala. Quia nō subest dei vo E luntati vt malum fiat vel non fiat: sed vt fieri finat: quia bonū est finere mala fieri: ⁊ vtiq; volens finit nō volens mala; sed volens finere vt ipsa fiāt. Quia nec mala sunt bona: vel ea fieri vel esse bonum est.

¶ Quomodo intelligendum sit illud Augustini, mala fieri bonum est.

Quod vo Augu. ait: mala fieri bonum est: nec sinerent mala ab oipotēti bono fieri: nisi hoc esset bonū F vt ea essent: ea rōne dictū esse asserūt: quia ex malis que fiūt de⁹ bona elicit: nec ipse pmitteret ea fieri nisi de eis bñ aliqd faceret. Unde Augu. in eodez lib. ench. aperte indicās p̄dictoz ꝺboz talez eē intelligētiā ait. De⁹ oipotens cui rerū est summa ptās cū summe bonus sit: nullo mō sineret aliqd mali eē in operib⁹ suis nisi vsq; adeo eēt oipotēs ⁊ bonus: vt bñ faceret etiā de malo. Jtē in eodē. Adelius indicauit de⁹ de malis bona facē q̄ mala nulla pmittere. Ex hac itaq; sensu dictuz est ac verū bonū est mala fieri: qz ex malis q̄ fiūt bonis: qui fm̄ ꝓpositū vocati sūt sci: accidit bonitas. i. vtilitas. Talib⁹.n. vt ait Apl̄us: in bonū cooperant oia etiā mala: qz eis ꝓsunt: que alijs factēti b⁹ obsunt. Unde etiā aliqñ in scriptura legit malū appellari bonū: vt Hieronymus sup Abarcū. Abalus inquit Jude bonū fuit. s. nobis: nec si bonus est illi vel illi inde sequit q̄ simplr bonū sit: ꝓprie enim ac simplr bonū est qđ in se ⁊ factēti bonum est.

¶ Quadripartita boni acceptio.

Est enim aliqd qđ in se bonum est: ⁊ cui fit: sz nō est bonū factēti vt euz subuenit paupi: sz nō ꝓp deū: ⁊ aliqd boni in se ⁊ factēti: sz nō ei cui fit: vt cū ꝓfitas ꝓp deū alicui nō obedīēti p̄dicat: ⁊ aliqd in se ⁊ factēti ⁊ ei cui fit bonū: vt cū ꝓfitas p̄dicat ꝓp deū credēti. Unde Apl̄s. Bonus odor sum⁹ deo: alijs odor vite: alijs odor mortis. Est aūt aliud qđ nec in se bonū est: ⁊ factēti nocet ⁊ dānat nisi pentreat vt malum: valet tm̄ ad aliqd. Ut.n. ait Aug. in ench. A sūme ⁊ equalr ⁊ imutabilr bona trinitate creata sunt omnia: nec summe: nec equalr: nec mutabiliter bona: sed tm̄ bona ēt singula. Simul ꝺo vniuersa valde bona. Quia ex omnibus consistit vniuersitatis admirabilis pulchritudo. In qua etiā illud qđ malum dicit bene ordinatū ⁊ loco suo positū: eminētius com-

mendat bona: vt magis placeant ⁊ laudabiliora sint dum comparantur malis.

¶ Qz mala vniuersitati valent ⁊ facientib⁹ sua ppria vel patientib⁹ aliena pfint electis tm̃.

Hinc patet q̃ ex malis que fiunt alii qñ̃ pueniũt bonũ dñ̃ bona magis placẽt ⁊ laudabiliora existũt. Ipsis etiã facientib⁹ ex malis que factũt interdũ bona pueniũt si ẽm ppositũz vocati sũt sancti. Talib⁹.n. vt ait Aug. in lib. de correctiõe ⁊ gr̃a: vsq; adeo de⁹ oia cooperat in bonũz: vt si qui boz deuiãt ⁊ erorbitãt: etiã hoc ipsum eis faciat pficere in bonũ: qz humiliores redeunt atq; doctiores vt Petrus. Illa etiam mala que ab iniquis fideles pie perferunt: vt ait Aug. in lib. de tri. ipsis vtiq; pfunt: vl ad delenda petã: vl ad exercẽdaz pbãdãq; iustitiã: vel ad demãdã bn̄i⁹ vite miseriã. Jõq; ⁊ Job dei manũ ⁊ Apli satbane stimulũ sẽ sit: ⁊ vteq; bñ pfecit: qz malũ bñ portauit.

¶ Ex predictis cõcludit ostendens esse bonũ fieri mala multis modis.

Siquis igitur diligẽter attendat que scripta sũt: facile est ei pcipere ex malis bona prouenire: ⁊ ex ea rõne dictũ esse q̃ bonũ est mala fieri vel esse: nõ qz maluz sit bonũ: vel qa bonũ sit malum fieri. Nõ est enim bonum maluz fieri ab aliquo: qz nõ est bonũ vt aliqs faciat maluz. Si.n. hoc esset bonũ: pfecto bn̄i⁹ de⁹ auctor esset: qui est auctor oĩs boni. Qz si bn̄i⁹ deus auctor ẽ: ergo auctore bõ agit mala: ⁊ ita eo auctore bõ fit dterior. Et si eo auctore bõ fit deterior: tũc eo volente bõ fit deterior. Idez est enim dicẽ aliqd fieri deo auctore: qõ deo volente. Deo aũt auctore nõ fit bõ deterior: ergo nõ deo volẽte: vt Aug. in lib. 83. q. apte astruit a minore dicẽs ita. Nullo sapiẽte homine auctore sit bõ deterior. Tanta enim est culpa ista q̃ in sapiẽtẽ hoiez cadere negt. Est aũt de⁹ oi hoie sapiẽte pstantior. Multomĩnus ergo deo auctore fit bõ deterior. Absit enim est pstãtior dei volũtas q̃ hois sapiẽtis. Illo aũt auctore cum dr̃: illo volẽte dr̃: ergo est vitiũ volũtatis humane quo est bõ deterior: qõ vitiuz si longe abest a dei volũtate vt ratio docet: a quo fit querẽdum est. Ecce aperte dicit Aug. deo auctore vel volẽte hominẽ nõ fieri deteriorẽ: sed vitio voluntatis sue. Non est ergo deo auctore q̃ malum fit ab aliquo: ⁊ ita deo volente mala nõ fiunt.

¶ Qz in deo nõ est causa vt fit bõ deterior.

Deinde idem Aug. querẽs qd sit cã vt bõ fit dterior: in deo nõ esse asserit in eodez lib. sic dicens. Vt sit bõ deterior aut in ipso est: aut in alio: aut in nihilo. Si in nihilo: nulla cã est. Si in alio: aut in deo: aut in alio quolibet boie: aut in eo qui neq; de⁹ neq; bõ fit. Sz nõ in deo. Bonoz enim de⁹ tm̃ cã est. ⁊ aut in boie est: aut in eo qõ neq; de⁹ neq; bõ: aut in nihilo. Et ex his apte oñdit q̃ nõ est bonũ vt fit bõ deterior: qz nõ est de⁹ ei⁹ rei cã qui tm̃ cã bonoz est. Et si nõ est bonũ vt bõ fiat deterior: non est ergo bonuz vt ab eo fiat malum: non ergo vult deus vt ab eo fiat malum.

¶ Aliter pbat q̃ deo auctore nõ fiunt mala.

Item aliter etiã ostẽdit q̃ deo auctore. i. volẽte nõ fiunt mala: qz ipse non est cã tendendi ad non esse. Tendere enim ad nõ esse maluz est. Ipse aũt auctor mali nõ est. Tendit ꝛo ad nõ esse qui opat̃ maluz: nõ ergo deo auctore est q̃ aliqs opat̃ maluz. Nõ est ergo bonũ q̃ aliqs opat̃ maluz: qz tm̃ boni de⁹ auctor est. Hoc autez Augu. in eodẽ lib. aperte explicat ita dicens. Qui oĩz que sunt auctor est: ⁊ ad cuius bonitatẽ id ptinet vt sit oẽ qõ est: boni tm̃mõ cã est. Quocirca mali auctor nõ est: ⁊ ideo ipse summũ bonũ est: a quo in nullo deficere bonum est: ⁊ malum est deficere. Non est g̃ cã deficiẽdi. i. tendendi ad nõ eẽ: qui vt ita dicã essendi cã est: qz oĩz q̃ sũt auctor est: que inquãtum sunt: bona sunt. Ecce apte habes q̃ deficere a deo g̃ summũ est bonũ: maluz est. Mala ergo facere malum est: non ergo deo auctore vel volente mala fiunt.

¶ Obiectio quorũdaz sophistica qua pbare nituntur ex deo esse q̃ mala fiant.

Jam sufficienter ostensum est q̃ deo auctore nõ fiunt mala. Quidaz tm̃ sophistice incedentes: ⁊ ideo deo odibiles pbare conant ex deo auctore esse q̃ mala fiunt hoc modo. Qz mala fiunt verũ est. Omne aũt verũ qõ est: a veritate est que de⁹ est. A deo ergo est q̃ mala fiunt. Qz aũt omne verũ a deo sit cõfirmãt auctoritate Aug. in lib. lxxxiij. q. ita dicentis. Omne verũ a veritate verum est. Est aũt veritas de⁹. Bonũ ergo hz auctorẽ omne verum. Est aũt verũ q̃ mala fiunt vel sunt. Deo ergo auctore est q̃ sunt vel fiunt mala.

¶ Rñsio

A ¶ Responsio vbi cōcedit omne verum esse a deo ⁊ sophisma aperit.

Quibus facile est nobis respōdē: sz idignuz rīsione vr qđ dicūt. Omne nāqz verus a deo est: vt ait Aug. cui cōsonat Ambro. q tractans illō ꝟbū Apli. Nemo ꝑt dicē dñs Jesus: nisi in spūsco dicit: q oē verꝫ a quocūqz dicit a spū sco est. Cū itaqz verꝫ sit q mala fiūt: hoc verꝫ qđ dz illa locutione. ſ. mala fiunt: a deo est: sz nō inde sequit q a deo sit vt mala fiāt. Si enī hoc diceret: auctor malorꝫ deus esse intellige

B retur: qđ ex simili manifeste falsuz oñderet. Deus ergo prohibet furtum fieri: sed furtuz fieri verū est: ergo ꝓhibet verū: non sequit.

¶ Partem questionis approbat illoꝝ: qui dicunt deum non velle mala fieri.

Hec igitur ⁊ alia huiꝰ inania relinquentes: premisse cōnis pri sanctoꝝ fauētes: que scōꝝ testimonijs plenius approbat: dicamus deū non velle mala fieri: nec tamē velle non fieri: neqz nolle fieri. Omne ergo qđ vult fieri: fit: ⁊ omne qđ vult non fieri: non fit. Fiunt autē multa que non vult fieri: vt omnia mala.

C **Hic orit qō ⁊c.** Postq̄ Magr determinauit de diuina volūtate in se. Nic in parte ista determinat de efficacia eiꝰ. Et duo facit: ga ꝓmo mouet q̄sdā argumentationes que vident cōcludere diuinā volūtatē nō hie efficaciā in oibꝰ ⁊ solū in eis. Scdo oñdit diuinā volūtatē semp impleri ⁊ in oibus efficaciā hāe. zª ibi¶ Uolūtas quippe dei. ¶in ꝑnª 47ª dist. Circa ꝑmuz duo facit: fm q duplr arguit. ꝓmo p auctē. scdo p rōnē. zª ibi¶ Jdeoqz cuz cōstet. ¶ Circa ꝑmū duo facit: ga ꝓmo querit vtrū diuina volūtas semp impleat: ⁊ arguit q nō: p duas auctes. ꝓmo p auctez Apli: qui dicit: deum velle oēs hoies saluos fieri: nec tñ oēs saluant. Scdo per auctē euāgely. Nā ois loquens ciuitati hierlm ait se voluisse cōgregare filios eiꝰ: sic gallina cōgregat pullos suos: ⁊ tñ noluerūnō ergo voluntas

D dei semp impleꝫ. Scdo soluit siue dat intellm ꝑdictarū auctoritatū. ibi¶ Sed audiamus solonez. ¶ Circa qđ duo facit: ga ꝓmo exponit auctez scōꝝ vt auctē euāgelij: dicēs nō esse intelligēdū deū voluisse cōgregare filios hierlm: ⁊ tñ nō fuerit factū: sz deus voluit ⁊ hierlm noluit: ga volūtate diuina saluati sunt ex iudeis q saluī facti sunt synagoga siue hierlm nolēte. Scdo soluit ad auctez ꝑmā: vt ad auctē Apli: dicēs in hac ꝓpōne: deus vult oēs hoies saluos fieri: cē distributionē accōmodā: ga oēs qui saluant diuina volūtate saluant: sic illuminat oēm hoiez: ga nullus illuminat nisi ab ipso: sz non quilibet illuminetur. zª ibi¶ Nunc videre restat.¶

¶ Tunc sequit illa pars.¶ Jdeoqz cum constet. ¶in qua postq̄ Magr adduxit auctes que vident arguere diuinam volūtatē nō semp impleri ⁊ eas exposuit: specialr arguit de malis: ga cū mala videant repugnare diuine volūtati ⁊ multa mala fiant, aliqua fuit ꝓra eiꝰ volūtatem: ⁊ volūtas eius nō semp impleꝫ: vñ duo facit: ga ꝓmo querit vtrū deꝰ velit mala fieri ⁊ affligat: et duas opiniones: ga qdā dixerūt deū nō velle mala: velle tñ fieri ⁊ esse. Alij vo dixerūt deū nec velle mala fieri nec esse. Scdo has opiones ꝓsequit ibi¶ Qui enī dicūt.¶ ¶ Circa qđ duo facit: ga ꝓmo ꝓsequit pōnem ꝑmā. Scdo scdaz. zª ibi¶ Illi vo qui dicūt.¶ ¶ Circa ꝑmū duo facit ꝑz q duas rōnes adducit ad ꝛfirmationē prie opionis. ꝑma talis. Uel deꝰ vult mala fieri: vel vult mala nō fieri. Nō est dōm q velit mala nō fieri: ga nō fierēt cū eiꝰ volūtati nibil resistat: g̃ vult mala fieri qđ est intentuz. Scda talis: deus est auctor oīs boni: sz mala fieri est bonū: vt ꝑz p Aug. in enchiridō. g̃ deꝰ vult mala fieri. zª ibi¶ Jtē bonū est.¶ Deide cū dicit.¶ Illi vo q dicūt.¶ ꝓsequit scdaz opionē. Et tria facit: ga ꝓmo fm eaz solvit rōnes ꝑme pōnis. Scdo adducit rōnes ad ꝛfirmāduz ipsam. Tertio ꝫ cū adducit quādā istantiā sophisticā ⁊ eā solvit. zª ibi¶ Si ga igit diligēter. ꝫª ibi¶ Jā sufficiēter ostē sum.¶ ¶ Circa ꝑmā duo facit: ga ꝓmo solvit ad rōnē scdaz vt ad auctem Aug. ibi¶ Qđ vo Aug.¶ ¶ Circa qđ tria facit: ga ꝓmo dicit Aug. dicē mala fieri bonū esse nō q in se bonū sit: sz ga ex hoc elicit aliqđ bonū. Scdo ga inuerat bonuz multiplr diuidendo quādā quadrimembrē distinctionē boni. Tertio ga dixerat mala fieri eē bonū nō in se: sz ga ex B bonū elicit: oñdit quo ex malis pōt elici bonuz. zª ibi¶ Est enī aliqd. ꝫª ibi¶ Dinc ꝑz q ex malis.¶ Deide cuz dicit.¶ Si ga igit. ¶adducit rōnes ad oñdēdū q deꝰ mala non vult fieri. Et tria facit fm q tres rōnes adducit. ꝓma talis. Nullo hoie sapiēte auctore bō fit deterior: g̃ multo minus deo auctore cū sit sūme sapiens: sz ex eo q mala fiunt hoies faciētes ea deteriores fūt: nō g̃ deo auctore mala fūt: sz que nō fiūt deo auctore nō fūt eo volēte: g̃ deus nō vult mala fieri. Scda talis. Deꝰ est tñ cā bonoꝝ: g̃ eo auctore nō fiūt mala: ⁊ p ꝛns nec eo volente. Tertia talis. Deus nō est cā tēdendi ad nō esse: g̃ nō fiunt mala p que quis tēdit ad nō eē deo auctore. g̃ nec eo volēte. zª ibi¶ Deide idē Aug. ꝫª ibi¶ Jtē al'r ēt.¶

¶ Huc sequit illa pars.¶ Jā sufficiēter ostēsuz. ¶in q̄ adducit quādā sophisticā obonez. Et tria facit: ga ꝓmo obycit ꝫ determinata. Nā mala fieri est verū, oē verus est bonū, oē bonū vlr deꝰ: g̃ deus vult mala fieri. Scdo solvit q mala fieri nō est bonuz in se: pōt tñ de hoc formari ꝓpō bona ⁊ ꝓpositio vera: ⁊ talis formatio ꝓpōnis fit deo auctore ⁊ volente: nō aūt ꝓpetratio malorꝫ. Tertio declinat ad scdaz positionē dicēs eā veram esse ⁊ tenēdā. zª ibi¶ Quibꝰ facile. ꝫª ibi¶ Hec igit ⁊ alia.¶ ¶In quo terminat sententia lectionis ⁊ distōnis.

Quia duo sunt que vident arguere diuinā volūtatē nō semp impleri. ꝓmo auctes canonis que vident dicere deuz aliquoꝝ velle saluarez qui nō saluant. Scdo ꝓpetratio malorꝫ. Quia mala ꝫ diuinā volūtatē esse vident. Jdeo de his duobus queremus.

¶ Utrū deꝰ velit aliquoꝝ saluarē q nō saluant. Nō vnica.

Hoc fre. 6. quoli. ar. vtrū quis homo possit saluari.

Querit ergo ꝓmo vtrū deꝰ velit aliquoꝝ saluarē qui nō saluent: vt verus velit oēs hoies saluos fieri: cuz nō oēs saluī fiant. Et videt q sic: ga oē agēs debet velle effectū suū finē suū ꝓsequi: sz finis cuiuslibz hois est vita eterna: g̃ volūtas dei est q oēs hoies saluī fiāt ⁊ ꝓsequant vitā eternā. ¶ P. Apls ꝑ ad Thimo. q.

Egō. sup ꝑ sen. D

E

Opio q deus vult mala fieri

ꝑª rō

zª rō

F

solo rōnz

Opio Aug. dicit mala fieri bonū esse.

ꝑª rō

G

zª rō

ꝫª rō

Opio vera q deus non vult mala fieri.

Rō sophistica q deꝰ vult mala fieri.

Solutio

H

ꝑª ꝑn.

I dicit: q deus vult oēs boies saluos fieri: g̃ ꝛc. ¶ ꝓ. Si dicaꝫ hoc dictū esse de volūtate cōditionata vt si bene fecerit. Cōtra. nr̄m bene facere dependet ex volūtate diuina. Dicere g̃ deū velle me saluare si bñ fecerit: est dicere deū velle si velit: cū meū bñ facere ex sua volūtate existat: sed rōne talis cōditionis ꝓponē illā: nō simplr ꝓferet Apls: ga sm illū modū oīa vera essent. Nā chimera est chimera, si chimera est: ꝛ sortes sedet, si sedet: g̃ op3 simplr verū esse q deus vult oēs boies eē saluos fieri. ¶ ꝓ. Uolūtas ꝑditionata est volūtas iperfecta: 3 in deo nō est ponēda iperfectio: g̃ ꝛc. ¶ ꝓ. Nullus saluari pōt nisi ex volūtate diuina. si ergo nō vult oēs homines saluos fieri de his quos saluari non vult: vez est dicere, ipōle est eos saluari: sed de eo q aliō cē non pōt: nullus inculpari debz: ergo dānati nō sunt inculpandi: quia damnanꝫ: qō est falsum.

K In cōtrariū est: ga (vt supra dictū fuit) ꝑdestinare est ipsius diuinū ꝓpositū miserendi: si ergo deus oēs boies saluare proponeret: oēs ꝑdestinati essent: qō falsum est. ¶ ꝓ. sm Aug^m in enchiridion: rogādus est de^o vt velit nos saluos facere: ga necesse est fieri si voluerit: g̃ si vult oēs boies saluos fieri: oēs salui fiunt: sed nō oēs saluāt̄: ergo ꝛc.

Nota exp̄ssi/ ter^e aucta, de^o vult oēs boies saluos fieri. Aug^o. i. nullo saluaꝫ nisi p̄ volūtatē ei^o ꝛt sic est distributio accōmodata.

Respondeo dom̄ q Aug. circa finē sui enchiridion dans intellm ꝑdicte auctis ꝺ̄ plicit̄ exponit eaz. ꝓcio vt sit distributio accōmodata. Nā si solus vnus esset magr̄ in aliq̄ ciuitate: diceret ille docere oēs pueros illius ville: nō ga oēs docerent: 3 ga nullus doceret nisi p ipsū: ita q ly oēs, nō distribuit ꝑ oībus simplr: 3 accōmodaꝫ ad distribuēdū ꝓ bis q docent̄ ar̄: sic de^o vult oēs boies saluos fieri: nō ga oēs saluent̄: sed ga nullus saluaꝫ nisi p volūtatez eius. vndeaīt sic intelligēdū esse q deus vult oēs boies saluos fieri. tanq̄ diceret nullū boiez fieri saluū nisi quē ipse saluū fieri voluerit: ꝛ tūc auctas Apli nō bz calumniā. Scdo exponit eā ibidez vt sit distributio ꝓ gñib^o singulor^m. Dicaꝫ eni aliqs hīe oēs libros logicales si bz artē nouā ꝛ veterē: dato q̄ non oēs logicas bēat: sic deus vult oēs boies saluos fieri: ga de oi gñe aliqui saluant̄: ꝛ hoc est qō Aug. ait q ꝑ oēs boies oē genus hoīum intelligimus: nā de omni gñe: vt ibidē ipse inuit, aliq saluant̄. Sed 3 auctas Apli posset aliquo mō trahi ad istos sensus sm quos nullā bz calūniā: nō si sm q ℞a sonat ꝛ sm seriē, 3re auctez eius exponere volum^s de oīb^s boīb^s vlr auctoritas intelligēda esse videt: psuadet eni Apls Timotheo vt ipse oret ꝓ oībus boīb^s: ga tale bonū acceptū est cōrā deo qui vult oēs boies saluos fieri. Luz igit̄ debeamus orare ꝓ oībus vlter: ꝛ habētis charitatez fit optare saluū cuilibet: de quolibz boie vlr intelligendū est deū saluū ipsū velle. Sed qūo hoc fit cū nō oēs saluent̄ ꝛ volūtatē dei nō ipleri fit icōueniēs. ¶ Notādū q Damas. li. 4. ca. penul. distinguit duplicē volūtatē dei aīam ꝛ pīam ꝛ q antecedēter de^o vult oēs boies saluos fieri ꝛ regno eius potiri ꝛ fortunari: sed ꝓsequenter nō. Et ga voluntas aīa non semp ipleꝫ sed pīa: 3 deus velit oēs boies saluos fieri: ga vult volūtate aīe nō cōsequēte: nō oēs saluant̄. Ut aūt intelligaꝫ que sit volūtas aīa ꝛ que pīa. ¶ Aduertendū q in volūtate diuina cū suū velle sit sūme simplex: nulla est diuersitas: sed rōne cōnotatū: ꝛ ꝑter alias ꝛ alias ꝑditiones voluti pōt dici volūtas diuina pīa ꝛ aīa: ꝛ ga in volito multiplr diuersitas cōditionū ꝓsiderari pōt: multiplr dici pōt volūtas diuina aīa ꝛ pīa: ꝛ quātū ad presens triplr. Nā in huiꝰ decursu rex ꝛ ex eo q ordinant̄ in finē, tria est ibi cōsiderare. Primo ordinē sm quē ordinant̄ in finē. Scdo ipsas res que dirigunt̄ vtputa ipsos boies q̄ p talē ordinē ordinant̄. Tertio auxilia que supaddunt̄ boīb^s ad consequendū finē. Ex quolibet istoꝝ sumere possumus: voluntatē diuinā aīte ꝛ pīez. Nā in ordine est duo ꝓsiderare vz. ordinis impōnē siue aptitudinē quādā ad ꝓsequendū finē: ꝛ etiā ordinis executionē sm quā res finē ꝓsequunt̄: sumet̄ ergo ex parte ordinis vtraq3 volūtas. si aīa referaꝫ ad ordinis impositionē ꝛ pīa ad executionez. Scdo: ex ipsis rebus vt ex ipsis boibus qui ordinant̄ vtraq3 volūtas accipi pōt. Est eni in talib^s duo ꝓsiderare: natura ꝛ ꝓsona: sumet̄ ergo volūtas aīa per cōparationē ad nām ꝛ pīa ad ꝓsonā. Sic ēt i ipsis auxiliis duo est ꝓsiderare: qr quedā sunt cōia: quedā ꝓpria: pōt aūt sumi aīa volūtas ꝑ cōparationē ad auxilia cōia: ꝛ pīa ad spālia. Ualet ergo deus oēs boies saluos fieri volūtate aīate: vt per cōparationē ad ordinis impositionē ꝛ ad nām ꝛ ad auxilia cōia nō vult oēs saluos fieri volūtate ꝓsequēte: vt ꝑ cōparationē ad ordis executionē ad ꝓsonā ꝛ ad auxilia spālia.

¶ Dec aūt sic declarant̄: q ex eoipso q aliqd bz aptitudinē ad aliquē finē ꝯtuz ad ordinis impōnē: ordinaꝫ ad finē illū: ꝛ qr oēs boies brīt quādā aptitudinē ad ꝓsequēdā eternā saluē ꝯtū ad ordinis ipōnē oībus boīb^s debetur vita eterna: nī qr in exequēdo multi deuiāt ab isto ꝑ eor^m mores corruptos: vel ꝑter aliquā aliā culpaz: non oēs vitā eternā ꝓsequunt̄: sicut pz per filr. Nā qr oēs homines apti nati sunt hīe duos pedes: vnusquisq3 quantuz ad ordinis impōnē ordinaꝫ ad ꝓfectionē illam: nī ꝑter aliquā corruptionē feminis vel indispositionē menstrui alig deuiāt ab hoc ordine: ꝛ nō oēs brīt duos pedes: ꝛ qr tā impositio ordinis ꝙ etiā executio ꝓtipponūt volūtatē finis, sm volūtatē imponētē ordinē de^o vult oēs boies saluos fieri: inq̄tum fecit eos tales q̄ brīt quādā aptitudinem ad ꝓsequēdā saluē eternā: sed sm volūtatē ordinem exequētē deus nō vult oēs boies saluos fieri: qr non oēs saluant̄: ꝛ qr prius est ordinē imponere ꝙ impositus exequi: ideo volūtas que respicit ordinis impositionē sm quā deus vult oēs boies saluos fieri, dicit aīa, voluntas aūt que respicit executionē sm quem nō vult, dicit pīa.

¶ Scdo si ꝓsideramus nām boiuz: deus vult oēs boies saluos fieri: qr oīb^s dedit nām quātū est de se ordinatam ad vitā eternā. Ideo vitiū qō illū ordinē impedit ꝑ nām dicit̄. Sed si ꝓsideramus ꝓsonā: qr vnus bene facit ꝛ nō alius: cū bene facere nostrū dependeat ex misericordia ꝛ volūtate diuina: qr nō est volētis velle: neq3 currētis currere: 3 totū miserētis est deo: nō vult oēs boies saluos fieri: qr nō in oīb^s opaꝫ velle ꝛ ꝓficere ꝓ bona voluntate: posset eni si vellet 3z Aug. in enchiridion volūtatē imutare ꝛ ꝯtuciq3 prauā. Alit eni: ga potro taz impie desipiat vt dicat deū malas hoīum volūtates quas voluerint: qñ ꝛ vbi voluerint in bonū nō posse cōuertere. Et qr ꝓsideratio nāe sm eī^o ordinē ꝑcedit cōsiderationē ꝓsone ꝯtū ad eius actus: cū prius sit aliqd sm suā naturā esse ordinatū ad aliquē finē ꝙ agere vt finē illū consequaꝫ: volūtas diuina vt respicit nām, dicit aīa: vt ꝓsonā respicit, dicit cōsequēs: ꝛ qr vt habitū est ꝑ cōparationē ad nām vult oēs boies saluos fieri, nō per cōparationē ad ꝓsonā: volūtas aīte vult oēs boies saluari nō pīte. Tertio hoc idē manifestaꝫ cōsiderādo auxilia ꝑ que finē ꝓsequunt̄. Nam si cōsideramus auxilia cōia deus vult oēs boies saluos fieri: qr liberū arbitriū ꝓcepta ꝓhibitiones ꝛ talia auxilia ꝑ que iuuant̄ ad executionē finis, oīb^s data sūt. Sed si ꝓsideram^s auxilia spālia vt collationē gr̄e resurrectionem a culpa: penitentiā in bono: ꝛ talia, nō oībus dant̄: ꝛ qr cōe ordinē nāe ꝑcedit qd est spāle: volūtas diuina ꝑ ut respicit cōia auxilia, vt aīa. ꝑ ut respicit spālia, vt pīa.

Ideo

N Eo q creatura rōnal ordinat̄ i finē &c: ꝓsideranda sūt ordo: ordinata ꝛ auxilia: ꝛ ꝑ 3 oia sūt accepta volūtate aīa ꝛ pīa. In ordine ē ordis ipō ꝛ executi. ꝑ 3 p^m est volūtas aīa. ꝑ 3^m pīa. In ordinatis est nā ꝓsona. ꝑ 3 p^m ē volūtas aīa. ꝑ 3^m pīa. In auxiliis sunt cōia ꝛ spālia. sm p^m ē aīa. sm 2^m pīa: ꝛ sic sm volūtatē aīae⁹ deus vult oēs boies saluos ꝛc. nō aūt sm pīa.

O

P

Nō 2^m

Quere vtiū vel peccatū sit cāt̄ ē ꝑ nāt.

Aug. Deus voluntatē boīs nunq̄ re pouit.

Q

A

Ideo deus oēs saluari vult antecedenter: ga oībus dat auxilia cōia nō ꝓsequēter: ga nō oib⁹ dat specialia. Apparet igit triplr dici volūtatē aīem ⁊ ꝓtez: ⁊ fm quēlibet dictoꝝ modoꝝ aīcedenter vult de⁹ oēs boles saluos fieri nō ꝓfiter. ¶ Aduertēdum tn q̄ oēs dicte dīe fier volūtatē aīté ⁊ ꝓfité ad vnā dīaz reducunt. ná vo lūtas aīs accipit ex ipso deo. ꝓfis autē ex cā nra. Nam ispositio ordinis: ordinatio nāe: collatio auxiliorꝝ cōiuz totū est ex volūtate dina: ⁊ ad hoc vt talia existant nihil opamur: ⁊ ga volūtas aīs sumebat fm ista tria/ oī aīs volūtas ex deo esse. Executio tn ordis vt ex eo q̄ actualiter duriginat in vitā eternā ⁊ actiones ꝓsone ⁊ auxilia spālia vt bie grāz ⁊ opari fm ipsaz: aliquo mō circūcernunt opa nra. Nā iz cōsecutio finis sit ꝓncipalr ex grā: includit tn opa nra: ga in tali consecutione coadiutores dei sumus: ipse etiā actiones ꝓsonales opa nra sūt. Rursuz ét collatio grē regrit motuz liberi arbitrij: qz nūq̄ dat nobis gra nisi cā velim⁹ suscipe: iz bñ velle meditante libero arbitrio nro de⁹ opet in nobis: ⁊ ga ꝑz hec tria attendūt volūtas ꝓfis: cū hec aliquo mō respiciāt opera nra/ oī volūtas ꝓfis esse ex cā nra. Ex quo etiā apparet: quare huiꝰ volūtas dicit aīs ⁊ ꝓfis: ga ꝓma est id qđ ex ipso deo est: q̄ qđ ex cā nra. vnde Dam. qui huiꝰ introduxisse distinctionē: visus est li. ij. ca. penul. exponés qđ sit aīs volūtas ⁊ ꝓfis/ ait: q̄ ꝓma qdē aīs volūtas ⁊ acceptatio est ex ipso deo exns. scda aūt sequēs volūtas ⁊ cōcessio ex nra cā. Uult ḡ deus oēs boles vliter saluos fieri: sicut nos pro oībus bolbus vliter oramus: differēter tn: ga nos oramus simplr ⁊ absolute pro oībus: quia ordo diuine ꝓuidētie nō est nobis ad plenū notꝰ. Sed deus nō vult oēs boles saluos fieri simplr ⁊ absolute sic: tc volūtate cōsequēte sed aficedēte vt ostensum est.

Ad primū dōm q̄ agens totale ⁊ vle debz velle quēlibet particularé effectū ⁊ ꝓsequi finē suū: sed huiꝰ cōsecutio finis ⁊ bonitas partis nō repugnat ꝓfectioni totius: ⁊ ga vt dictū est ad ꝓfectionez vniuersi ꝑtinet vt dictū est q̄ aliqui saluent ⁊ aliqui dānent: ꝑtinet ad deū nō ifundere culpā iz idurare aliq̄s eos relinquēdo ꝓprie volūtatis arbitrio: quo facto sua ꝓpria culpa iuste destinant ad penā. Uel dicere possumus (vt quidā dicūt) q̄ ꝑtinet ad artificē sapiēte velle opus suū finē attingere nisi indispositio māe ꝓhibeat: ⁊ ga aliqua volūtarie se auertūt a tali ordine: deo nō ꝓsequunt vitā eternā. ¶ Ad 2ᵐ p3 solō per iā dicta: ga vel nō est intelligēda vliter auctoritas Apli fm Aug. sed est sibi distribuēdo accōmoda: vel verificat pro gīuꝰ⁹ singulorꝝ: vel si intelligit vlr intelligēdū est de volūtate aīte nō ꝓfite. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ hoc intelligēdū est de volūtate cōditionata ꝑt volūtas aīs ꝓditionata dicit: vt huiꝰ ꝓditio nō est intelligēda reciproce supra seipsaz vt deus vult si velit: ga talis distinctio nō attendit respectu voluntatis diuine: sed ex parte volitorꝝ. naz deus vult oēs boles saluos fieri: nō simplr sed ꝓsiderādo ipōné ordinis: nām ⁊ auxilia cōia. Sed si bis addunt opa nra que respiciunt executionē ordinis ⁊ ꝓsonaz ⁊ auxilia spālia ista ꝓditione posita: de⁹ vult oēs boles saluos fieri: ⁊ tō dicit illa ꝓpō cōditionata q̄ vult saltē oium si bñ fecerint. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ huiꝰ cōditio ⁊ distinctio volūtatis aīs ⁊ ꝓfis attēdenda est ex pte volitorꝝ nō ex pte volūtatis: ⁊ ideo nulla imꝑfectio in volūtate diuina arguit. ¶ Ad 5ᵐ dōm q̄ sicut oia relata ad ꝓsciaz diuinā cōtrahūt quādā necessitatē: nihilominꝰ tn pungēria cōtingenter euenīūt: sic ⁊ relata in diuinā volūtatē ꝓsequēter quādā necessitatē ꝑhūt: huiꝰ tn necessitas nō pertit rerū iudicia nec imutat rerū nāturas q̄ peccās libere peccat ⁊ nullus eū ad peccādum cogit: ⁊ ga male agens est existens dominus sui actus ⁊ liberē malefaciens est culpandus: ideo iuste punit.

Argumenta autē in contrariū arguūt de volūtate ꝓfiti fm quā cōcessim⁹ deum non velle omnem hominem saluū fieri.

QUende querit de ꝓpetratione malorū ꝓpter quā videt aliquib⁹ non oēs fieri que deꝰ vult. Et circa hoc querunt tria. Primo vrū mala fieri fit bonū. Scdo vrū sit a deo volitū. Tertio vrū mala faciant ad perfectionem vniuersi.

¶ Utrum mala fieri fit bonum. Questio I.

D Primū sic ꝓcedit. Uidet q̄ mala fieri sit bonū. Naz fm viaz platonicoꝝ bonū est latius ente. ná iz ens sit solū qđ bz esse ⁊ entiaté: bonū tn oī aliqd nō solū qđ bz esse ⁊ entiaté bz: sed etiā ga ad bonū ordinat. ná nō solū aliqs bonus ga est sanus: ⁊ ex hoc est melioris ꝓditionis q̄ ifirmus: sed etiaz si pōt sanari ⁊ bz aliquē ordinē ad sanitatē: dato q̄ illā nō haberet ex hoc quādā bonitatē ꝑhiret ide melioris ꝓditionis dicit. Dec aūt via ꝓcordat cū Dion⁹. 4.° de di. no. q̄ dicit q̄ nō existēs ꝑticipat pulchroꝝ bono. Cū ergo ꝓpetratio malorꝝ ordinent in bonū finē: ga in diuina iustitiā: imo nihil sit in vniuerso q̄ ad bonū ordinatū nō sit: iuxta illud Boeti 4.° de ꝓsolatione. Modus diuin⁹ est q̄ ad bonū dirigēs cūcta disponit/ ipsa ꝓpetratio malorꝝ fiat mala fieri bz rōnē boni. ¶ ꝑ. Omne iustū est bonū: sed aliq̄ mala fieri est iustū: ḡ ꝛc. Probatio assum. pte. ois pena a deo data est iusta. Sed fm Grego. vnuz petū est pena alteri⁹: qđ ꝓcedat cū Xbis Apli ad Ro. ꝓcqui loquēs de sapiēte⁹ hui⁹ mūdi ait: q̄ cū cognouissent deū nō fiē deū glorificauerūt. vñ subdit. q̄ ꝓpterea tradidit illos deꝰ in passiōes ignominie: ⁊ ibidē scribit: q̄ fiē nō ꝓbauerūt deū bie in notitia tradidit illos deꝰ in reꝓbū sensuz. Si ergo mala fieri est iustū: mala fieri est bonū. ¶ ꝑ. Illud qđ est cā boni est bonū: iz mala fieri est cā boni: vt ex malitia iudeoꝝ causata est passio xpi per quā redempti sumus: ergo ꝛc. ¶ ꝑ. Dē petrū a deo est voluntariū: q̄ si nō est voluntariū nō est petrū fm Aug. sed cū voluntas sit solū boni: cū malefacere sit voluntariū/ malefacere habet rationē boni.

In cōtrariū est: ga ea q̄ que ga fit deterioz non bñt rōnē boni: sed bō faciēdo mala fit deterioz: q̄ ꝛc. ¶ ꝑ. Aliqua mala sunt quoꝝ cē est in fieri: vt actio peti. Si ergo talia mala fieri cēt bonuz: aliqua mala esse/ esset bonū: qđ nō est intelligibile.

Respondeo dōs q̄ Magr in lra de hoc recitat duas positiones: quaꝝ vna dicit q̄ mala fieri est bonū: alia q̄ non est bonum. Est autē fm Magrm ⁊ fm veritatē tenēdū cū scda: ⁊ nō cū prima. Qđ sic declarari pōt: ga mala fieri sonat in quādā operationē ⁊ quodāmō in quēdā motū. In operatiōe aūt triplr cōsiderari pōt bonitas. Prio rōne termini ad quē talis factio vl talis operatio terminat. Scdo rōne cāe. Tertio rōne nāe ꝑpe. Rōne termini cōsiderat bonitas in fieri: vel in motu duplr. Prio ex eo q̄ est via in aliquā ꝓfectionē acgrēdā: nā cū motus ⁊ operatio ⁊ ea que sunt via in aliqd acgrāt spēm ex termino qđ est via ad acgrēdū aliqđ bonū ⁊ aliquā ꝓfectionē: ꝑz q̄ huiꝰ neče est bonū esse. Scdo ꝓsiderat bonitas in talib⁹ iquātū sūt ꝑz nāz. Nā cū p operationē aliquā acgrit aliqua ꝓfectio ⁊ aliqua forma siue aliqua nā: cū ois nā fm q̄ huiꝰ bēat rōnem boni q̄ est fm nām ad bonū existit: ⁊ ideo opōnes per

Nota ispositio ordinis ordinatio nāe: collatio auxiliorū cōium sūt tria ordo. Executio autē ordinis: actiones ꝓsone ⁊ auxilia spālia concernunt opa nra cū quib⁹ nō ꝛp cōcurrit deus. q̄ ꝓma dī volūtas aīs. q̄ scda ḡ oī vo luntas ꝓfis.

B

Eccl. iij. 40.

C

Epist⁹ 4.

D

Nota deiudicia dei nō est causa necia necessitando iz vult pungēria cōtingenter euenīre: ꝛc

E

nire: ꝑhibet tn necessitas aliq̄ rōne precise q̄ ꝑcat cū bñ viuū auxilio que sibi daret: primo genter nī sed ꝓ deū determinata est cōtingentia illa. 2° ꝑn.

F

Nota qđo bonum est fieri malum esse fm plures.

G

H

De hac opōne vide in lra.

Q̄ mala fieri nō est bonū 3° ostendit. Prio rōne termini ad quē ꝛc. Scdo rōne cāe. Tertio rōne nāe. Rōne termini cōsiderat bonitas in fieri: vel in motu duplr. Prio ex eo q̄ est via in aliquā ꝓfectionē acgrēdā: nā cū motus ⁊ operatio ⁊ ea que sunt via in aliqd acgrāt spēm ex termino qđ est via ad acgrēdū aliqđ bonū ⁊ aliquā ꝓfectionē: ꝑz q̄ huiꝰ neče est bonū esse. Scdo ꝓsiderat bonitas in talib⁹ iquātū sūt ꝑz nāz. Nā cū p operationē aliquā acgrit aliqua ꝓfectio ⁊ aliqua forma siue aliqua nā: cū ois nā fm q̄ huiꝰ bēat rōnem boni q̄ est fm nām ad bonū existit: ⁊ ideo opōnes per

I quas talia acquirunt inquātū ſm nām ſunt: bone ſunt. Sic ät aſſignare bonitatē i eo q̄ eſt mala fieri vl̄ opari nō poſſum⁹. Nā cū malū nō ſit niſi p̄uatio boni: vt dic̄ Aug. in enchiri. t Diony. 4° de di. no. mala fieri vl̄ opari nō eſt p̄ficere in aliq̄d bonū: ſed deficere a bono. Jō in talibus nō poſſum⁹ aſſignare bonitatē: ex eo q̄ hēant rōnē vic: ga talia nō ſūt via in aliq̄d: ſed deuiatio ab aliquo. Rurſuz i eis nō p̄t aſſignari bonitas ex eo q̄ ſint ſm nām: ga p talia nō acquirit nā aliq̄: ſz magis corrūpit nā vel ſuā habilitatē: vñ 3° de libero arbitrio: dicit Aug. q̄ virtū ſiue maluz ideo tale eſt: ga ꝓpria nām eſt. Scōo aſſignat̄ bonitas in talib⁹ rōne cāe q̄ quātū ad preſens tripl̄r eſſe p̄t. Prio rōne cāe exēplaris. nā q̄d efficit ad ſimilitudinē alicuius boni t ad ei⁹ exēplar: nec̄e eſt bonuz eſſe. Scōo rōne cāe efficiētis: nā q̄d p̄ducit a bono ſm q̄ huiusmodi neceſſe eſt etiā bonū eſſe. Tertio rōne finis. naz q̄d tendit in finē t bonū p ſe z directe bz rōnē bonitatis: ſic etiā aſſignare bonitatē in ꝓpetratione maloꝝ ſiue in eoꝝ fieri nō poſſum⁹. Nō eni dicere poſſumus q̄ opatio maloꝝ ſit bona: ga ſit ad ſimilitudinē boni. Nā facere mala ſm q̄ huiusmodi nō eſt aliq̄d facē: ſed deficere: ga defectus ipōnationē ſonat: cū p̄uatio nō ſiat ad ſimilitudinem alicuius boni: ſic aſſignare bonitatē in factione malorū nō eſt poſſibile. Rurſuz ga mala nō bñt cām efficiētez ſed deficiētē: nō poſſum⁹ dicere q̄ fieri maluz habeat rōnē boni ex ſuo p̄ncipio. vñ 4° de di. no. ſcribit̄ q̄ malū nō eſt ꝓp vtutē ſed ꝓpter infirmitatē. nec etiā rōne finis: ga malū eſt ſm q̄ huiusmodi deuiatio a fine. Tertio aſſignat̄ bonitas alicui⁹ ſm ſe q̄d tripl̄r eē p̄t. Primo ſi ſit q̄d per ſe intentū: ga nihil p ſe intendit̄ niſi q̄d bz rōnez boni. Scōo ſi ſit q̄d ordinatū. nā ipe ordo bz rōnez boni. Tertio ſi eſt nā aliqua. nā oēs nā ordo bz rōnē boni: nullo iſtoꝝ modoꝝ poſſum⁹ aſſignare bonitatē in eo q̄ eſt mala fieri. Nā ipſa ꝓpetratio maloꝝ eſt p̄ter intentionē: ga nullus ad malū reſpiciēs facit que facit. Non eſt etiā q̄d ordinatū: ga mala facē nō eſt ſm ordinē opari. Sed ab ordine deficere. Nec etiā eſt maluz nā aliqua: ga ſm Dionyſiū 4° de di. no. nō eſt cr̄is nec i cr̄itib⁹, nullo ḡ modo fieri mala bz rōnē boni nec rōne termini nec rōne cāe nec ſm ſe p ſe loquēdo. Dia aūt iſta tāgit Dionyſius 4° de di. no. qui loquēs de malo ait q̄d malū eſt p̄ter viā / p̄ter nām / p̄ter cām / p̄ter p̄n⁹ / p̄ter finē / p̄ter diſſonē / p̄ter volūtatē / t p̄ter ſubaz: t ga ſemp motus recipit ſpēm a termino t factio ab eo q̄ p̄fectionē acquirit vl̄ acquirit vt p̄t bñ a philo 3° phy. ¶ Dec q̄ dīr de malo: dici p̄t de factione mali ſiue de eo q̄ eſt mala fieri. Eſt igit̄ mala fieri p̄ter viā t p̄ter nāz: ꝓpter que babet̄ q̄ nō bz rōnē boni ex termino. Eſt etiā p̄ter cām ſiue p̄ter ep̄plar / p̄ter p̄ncipiū / t p̄ter finez: ꝓpter que babet̄ q̄ nō bz rōnē bonitatis ex ſua cā. Eſt vlterius p̄ter diſſinitionē: ga nō eſt q̄d ordinatū p̄ter voluntatē: ga nō eſt quid intentū p̄ter ſubaz: ga nō eſt natura aliqua: q̄ que babet̄ q̄ ex ſui nā nō bz rōnē boni: mala ḡ fieri vel eſſe ſimpl̄r nō bz rōnē boni: ꝓ accīs aūt t occaſione bonoꝝ que inde eliciunt̄ bñe rōnē boni nō eſt incōueniens.

Scōs nō rōne cāe. primo exēplaris: ga non efficit ad ſimilitudinē alic⁹ boni: nec efficiens: ga mala non bñt efficiētē ſz defectum. nec finalē: ga malū vt ſic eſt bonitas a fine

K

L

T. cō. 12. Epilogus. q.

M

Ad primū dom q̄ ex eo q̄d aliqua ordinant̄ in bonū bona ſunt ſi per ſe bñt tales ordiné. mala aūt p ſe nō ordinant̄ in bonū ſed per accīs inquātū ex eis bona eliciunt̄. ¶ Ad 2m dom q̄ in petō eſt tria ꝓſiderare. Primo actionē volūtariā ſo ordinatam: t ſm hoc bz rōnē culpe: t eſt quid iniuſtū. Scōo ibi cō ſideratur deſertio a deo. Tertio retractio a maiori bono: vnū ḡ petīs eſt pena peti: nō ex eo q̄ bz rōnē culpe: ſed ga bz rōnez pene vt rōne deſertionis vel retractionis a maiori bono. Sic eni imaginari ōbem⁹ q̄ p petīs p̄cedens iuſte aliquis a deo deſerit̄: ꝓpter q̄d incidit in petīm ſequēs: t incidendo in tale petīm retrahit̄ a maiori bono: vt ga aliqs dat ſe delectationibus corporalib⁹ retrahit̄ a ſpūalibus que ſunt honora bona: ideo ḡ petīs ſequens eſſe pena p̄cedētis: nō rōne qua culpa eſt: ſz rōne deſertionis que p̄cedit ipm t retractionis a maiori bono que iuſta ſunt t bñt rōnē pene. ¶ Ad 3m dom q̄ cuz malū ſit p̄uatio per ſe nihil p̄t efficere: ſed ſi efficit: hoc eſt rōne boni ſubſtracti: vt dic̄ 4° de di. no. q̄ malū nō agit niſi vnite boni. Rurſum rōne boni ſubſtracti non pingit ei⁹ opatio ad effectū bonū q̄ inde elicit̄: ſz ad aliquid ei cōiunctū vt p̄ſecutio tyrānoꝝ: nō pingit ad patiētiā martyris: ſed ad cruciatū corpis ex quo cōſurgit talis patiētia: igit̄ per accīs malū eſt cā boni: ſed q̄d eſt cā boni per accidēs nō opz eſſe bonū: ſicut q̄d eſt cā calefaciēdi per accīs nō opz eſſe calidū: p̄t eni frigidum per accīs calefacere. ¶ Ad 4m dom q̄ malū bz rōnez voliti per accīs. nā per ſe malū eſt p̄ter volūtatē / t p̄ter intentionē. vnde in oi petō aliud fit t aliō deſideratur. Nā qui inordinatā actionē facit nō deſiderat inordinationē: vt bz rationē culpe: ſed delectationē: nō ergo per ſeipſa inordinatio t ipſuz malū eſt volitum: ſed per accidens. In quantū peccans priuſq̄ velit carere delectatio ne agit inordinatam actionem.

N

*petīs ſequēs eſt pena p̄cēdēs nō rōne q̄ culpa ſed qua pena: t ſic etiā ē iuſtū bonū.

O

*Malū nō volitum nisi p accidens.

¶ Utrum deus velit mala fieri. Queſtio II.

Secundo querit̄ vtrū deus velit mala fieri. Et videt̄ q̄ ſic. ga qui p̄t aliqua impedire t nō impedit: videt̄ q̄ illa ei placeāt t q̄ ea velit. Cū ḡ de⁹ poſſit mala impedire t nō impediret placent mala t vult illa. ¶ P̄. Uel deus vult mala fieri vl̄ vult mala nō fieri: ſed nō eſt dom q̄ velit mala nō fieri: ga tūc nō fierent cū ei⁹ volūtati nihil reſiſtere poſſit. ¶ P̄. Si dicāt q̄ velle mala fieri t velle mala nō fieri nō ſunt ꝺdictoria: vñ nec vult mala fieri nec vult mala nō fieri. Cōtra. nō p̄t remoueri nō fieri niſi ponat̄ fieri: ga ſi remoueret̄ nō fieri ablatis poſitione fieri: tūc de aliquo eēt verū dicere q̄ nec fit nec nō fit q̄d eſt incōueniēs. Cū ḡ a diuina volūtate remoueat̄ mala nō fieri: ga de⁹ nō vult mala nō fieri: ſequit̄ q̄ ſm eā ponat̄ mala fieri. ¶ P̄. Sicut deus eſt auctor grē: ita eſt auctor nāe: ſed ſic culpa videt̄ p̄uatio boni grē: ita pena videt̄ p̄uatio boni naturē: ſed ſm Aug. t ſm oēs ſcōs deus ꝓparat penā: t eſt auctor eius: ḡ pari rōne ꝓparat culpā t infundit ipſaz: t ita eſt auctor mali t vult mala fieri.

P

Scs. q. 5. a. 1.

In cōtrariū eſt Magr̄ in lra qui ꝓbat per plures rōnes q̄ de⁹ nō vult mala fieri: ga eo auctore nō fit bō deterior: t ipſe nō eſt cā tēdēdi ad nō eſſe: t ga ex eo q̄ aliqs mala facit fit inde deterior t tendit ad nō eſſe: non eſt poſſibile q̄ deo volente talia fiant. ¶ P̄. Cōformare volūtatē ſuā volūtati diuine nō eſt peti: ſi ḡ deus vult mala fieri: qui mala vellet facere / nō peccaret: q̄d eſt inconueniens.

Q

Rñdeo dom q̄ ſicut habitū eſt: mala fieri p ſe loquendo nō eſt bonū ſed malū: ideo ſi videre poterimus q̄uo deus vult mala apparebit q̄uo vult mala fieri. ſm Aug. 83. q. q. (vtr̄ deo auctore ſit bō deterior.) Idē eſt aliqd eſſe deo auctore t deo volēte. Illa aūt ſunt deo auctore que cadūt ſub p̄udētia ei⁹: ga ſm Dama. lib. 2° ca. penul. opz eūdē eſſe factorē t puniorez rerū. Si ḡ que fiunt deo auctore fiūt deo volēte: t q̄ cadūt ſub p̄udētia eius: fiūt deo auctore ſz q̄ aliq̄ p̄udētie eius ſubdunt̄: ſic ab eo fiūt volita. Si ḡ declarare volumus: q̄uo mala t perpetrationes eoꝝ ſunt a deo volita: opz nos videre q̄uo talia ſunt diuine p̄udētie ſubie-

Jn petō ſunt tria: actus inordinatus: defectus a deo: fractio a maiori bono

cta

A

Diuine puidē tie aliquid esse subz triplr po test cōsiderari ad cōstitutem quātū ad ordi nationē: quā tū ad impedimen tum.

Quātū ad cō stitutē mala diuine puidētie nō sunt subie cta.

B

Mala sunt di uine puidēne subiecta ḡtuz ad 2um & 3um mo dū supra dcm.

Dc° triplr ex dēs mala eli cit.

Epilog° dcē

C

D

cta. Modus autē quo mala diuine puidentie subdunt. declarat a Dionysio 4° de di.no. ¶ Ad cui° euidēcz notandū q diuine puidentie aligd di esse subm triplr. Primo quātū ad causalitatē: qa ea que a diuina puidē tia causant /et de necessitate subdunt. Scdo quātuz ad ordinationē. Nā que eo puidente ordinant ei° puidē tie subiciunt. Tertio quātū ad nō impedimentū. Nam eo ipso q deus aliqua p suā puidētiā impedire pōt & nō impe dit/dicunt esse puidēte subiecta rōne pmissionis: qa p eius puidentiā pmittunt. Quantū ad pmū modum: vt Diony. dicit mala sunt ignota deo oīno puidēte subduntur. nā vt arguit oīna puidentia est cā boni & entis. Malū aūt nec est ens p se sīc suba: nec in alio sīc accīs: vñ nō est exīs nec in exīstibus vt idē ibidē ait: nec etiā malū est bonū: ꝛ defect° boni. Si ḡ in diuina puidētia tāq̄ in cām reducīt: solū bonū & ens mala que sunt de fectus boni & pnatio entis: nequaq̄ per se fm pmū mo dū assignatū vt causalr in diuinā puidentiā reducunt. Sed quātū ad scōz & tertiū: vt qa deus mala ordinat & ea nō impedit diuine puidētie subdunt: nō ḡ deus causat mala: sed malis factis bene vtīt ordinando ipsa: & B est qō Dionysius ait q in oibus exīstib° p diuinā puidentiā malū nō est ꝓuisum: sed factis malis benigne puidētia vtīt: ordinant aūt mala per diuinā puidentiā inquantū ex eis elicit bonū qō fm Dionysiū triplr ꝓtigit. Primo quātū ad vtilitatē faciētis vt maloꝝ actorez. Aliqñ pp pcā ꝑterita firmiores & humiliores existūt. Scdo ppt vtilitatē aliozꝝ qō cōtingit duplr. qa aliqñ huiꝰ vtilitas est cōis: vt cū ex pcō suo aligs punit ex qua punitione pax & bonus stat° totius ciuitatis cōsurgit. Tertio huiꝰ vtilitas pōt eē ꝓpria: vt cū aliquis ex pcō alterius dete stando ipsuz ferueētius in diuinū amorē rapit. Et qa ꝑz Dionysiū spectat ad diuinā puidentiā vnicuiq̄z puide re ꝑz modū suū vt p se mobilia puidet vt p se mobilia & ea que in actionib° suis sūt apta nata deficere spectat ad diuinā puidentiam ea vel aliqua ex eis pmittere vt deficiāt: ita mala sunt sub diuina puidētia inquantuz ab ea nō impediunt. ¶ ꝑz ḡ quō mala sunt oīne puidē tie subiecta: qa nō subyciunt ei q ab ea consent: sed qa ordinant & nō impediunt ab ipsa: & sicut sub diuina p uidentia cadūt /sic a deo sunt volita. Nō eni sunt a deo volita q deus mala faciat vl velit mala fieri: q̄si sit co rū actor & cā: sed a deo sunt volita quātū ad eoꝝ ordina tionē & nō impeditionē: vult eni mala ordinare et nō impedi re ea fieri sed permittere.

Ad primū dōm q deus vult mala non impedire nō q ipsa mala ei placeāt: sed nō impe dītio eoꝝ rōne boni qō resultat ex tali pmissione ei pla cet: vñ nō babet q mala sint diuine voluntati subiecta tanq̄ ab ea causata: sed tāq̄ ab ea nō impedita vl ordina ta qō ꝛcedimus. ¶ Ad scōm dōm q ꝛz mala fieri & nō fieri sint opposita velle: tñ ea fieri & velle non fieri: non sunt opposita: eo q semper in tali ꝓpone velle qō est ibi ꝑdū principale: affirmatiuū remanet: & qa solū ꝺdictoria sūt illa quoꝝ nō est medium fm se nō est icōueniēs quā libet istaꝝ falsam esse: deus vult mala fieri & vult ea nō fieri. Scd si oppositū huius dc° vult mala fieri accipe ret: tunc esset locutio vera: qa deus nō vult mala fieri: & qa etiā falsuz est q velit mala nō fieri /verū est eius op positū q nō velit ea nō fieri: vnde nec vult ea fieri nec vult ea nō fieri: sed pmittit ea fieri: qa perpetrato coꝝ nec est ꝺ volūtate eius ꝓsequēte: nec fm ipsaz: sed ꝓter eā. ¶ Ad tertiū dōm q subtracto hoc q mala non fiāt sequit q mala fiant: sed nō sequit q deus illa velit sed q nō impediat vel pmittat. ¶ Ad 4m dōz q deus per se loquēdo nec vult malū nāe nec ꝓtionē gre siue ma lū culpe: sed iquantū ex malo nāe ordinat culpa & resul tat inde diuina iustitia est a deo volitū: & qa talē ordinē videt iportat malū pene & deordinationē malū culpe: dicimus q deus vult mala pene: & non culpe.

B

Cōclusio hui° argumēti capi tur a Thom. I sum. p. q. 49. ar ti. 2.

¶ Utrum malum sit de pfectione vniuersi. Qō. III.

Tertio q̄rit vtruz sit de pfcōne vniuersi. Et videt q sic: qa cū totuz vni uersuz sit valde bonū fm Aug. q cōd est in vniuerso facit ad decorē eius: nō eni valde & fm se totū decoraret esset si aligd esset in eo q ad ei° decorē nō faceret. ¶ ꝑ. fm Boetiū 4° de cōsolatione. Nihil est eni qō mali cā ab ipsis improbis fiat: & qa ipsi ꝓbi q cd facūt: faciunt cā boni: multo fortius ipse deus q est ipsa bonitas: vt idē inuit: facit vl pmittit cā alicuius boni: sed omne bonū facit ad deco rez vniuersi. Si ḡ mala pmittunt cā alicuius boni /ipsa mala facūt ad decorē vniuersi. ¶ ꝑ. Bonus vniuersi potissime videt ꝓsistere in bono ordinis: sed malum in vniuerso est ordinatū: ḡ facit ad bonitatē & decorē eius. ¶ ꝑ. Illud quo sublato multe pfectiones subtrabunt facit ad decorē vniuersi: sed sublato malo multe pfcō nes subtrabunt siue sit malū culpe siue malū nāe: vt si nō eēt pfecamo tyrānoꝝ nō esset patiēta martyruz: & si nō fuisset negtia iudeoꝝ nō fuisset passio cbīi: qua no bis tot bona puenīt: sic etiā est in malis nāe: qa si non esset corruptio eīntoꝝ nō esset forma misti: nō eēt aia: nō essent multe perfectiones in vniuerso: ergo oia ma la ad decorem vniuersi facium.

C

In cōtrariū est q bonitas totius videt cōstare ex bonitate partiū: ꝛz si nullū malū eēt i vniuso /ptes in gb° malū existit meliores eēnt: & ita totū vniuersuz esset melius. Sed illud quo sublato vni uersum remanet magis decoꝝ & pfect° ad decorē & pfe ctionē eius facē nō pōt: hoc est malū vt dictū est: ergo &c. ¶ ꝑ. Oz facit ad decorē vniuersi est nā aliqua: malum non est natura aliqua: vt ostēdit Aug. in enchi. ergo.

G

Respondeo dōm q malū per se ad pfectionez & decorē vniuersi facē nō pōt. Nā cū rō eī° formalr ꝓsistat in ꝓuatione & ꝓuatio fm ꝑm ꝑ phys. de se sit nō ens nō est ītelligibile malū p se facē ad decorez vniuersi: p accīs tñ rōne boni ad qō aliquo modo ꝺz ordinē pōt vniuersuz decorare. Habet eni ali quo mō ordinē ad triplex bonū. Prio ad bonum qō ei substernit. Scdo ad id qō est ei oppositū. Tertio ad il lud qō inde elicit: fm qōlibz illoꝝ p accīs facit ad de corē vniuersi. Nā bonuz qō malo substernit est nā que pōt deficere: & qa nāe defectibiles faciūt ad decorē vni uersi: & multi gradus bonitatis subtraberent ab vniuso: si ide cūcte nāe defectibiles ammouerent vt sit in vni uerso: vniuersitas nārū que potissime vniuersum deco rat malū facit ad decorē ei° rōne boni subtracti. Scdo facit ad ei° decorē rōne boni oppositi: qa oppositum iuxta se posita magis eluceſcūt: ꝓpter qō scribit circa finē ꝑ mi elēctoꝝ: qa iuxta se appositis ꝺtrijs: vident esse me liora & peiora hoīb°. Cū ḡ malū est iuxta bonū qō ei op ponit: bonū reddit magis cōmēdabile & apparet meli°. magis eni cōmēdam° cos q se dant delectationib° itel lectualib° eo q multi bona sensibilia ꝓsequunt: quia si oēs delectationes itellectuales ꝺsequerent: nō ita inote sceret eoꝝ bonitas: facit ḡ malū ad decorē vniuersi per accīs vt rōne boni oppositi inquātū ipm magis cōmē dabile reddit. Tertio decorat vniuersuz ꝓp mala rōne boni qō ide elicit: vt ex eo q aliqui male faciunt: elicit inde ordo iustitie vel vtilitas ꝓpria: vel etiā alioꝝ vt in

D

Malum ḥz or dinē ad tripl bonum. Primo qō ei substerni tur. 2° qō ei op ponit. 3° qō inde elicitur.

H

I alia q̃one ostẽsum est. hec aũt tria tangit Aug. in enchiridion. Nã ex eo q̃ mala ⁊ defectus sunt in rebus rõne boni subtracti, est in vniuerso iequalitas: ꝓpter quã est in eo admirabilis pulchritudo eo q̃ cõstet ex oĩbus bonis: vñ ait q̃ ab hac trinitate sũme equalr ⁊ imutabilr bona creata sũt oia nec sũme nec equalr nec imutabilr bona: sed cũ bona sũt singula. Simul ĝ vniuersa valde bona: qa ex oĩb⁹ ꝓsistit vniuersitas admirabilis pulchritudo: ĝ rõne boni subtracti facit malum ad decorẽ vniuersi: qa sine malo ⁊ sine iequalitate vniuersitas eẽ nõ pot. Scõo vt dicebat malũ vniuersũ decorat rõne boni oppositi qõ cõmẽdanqõ etiã Aug. tãgit ibidẽ cũ ait. q̃ malũ bene ordinatũ ⁊ suo loco positũ eminẽtius cõmendat bona vt magis placeãt ⁊ laudabiliora sint ea quã malis cõparant. Tertio decorant ipsa ex eo q̃ ex eis p
K deũ ꝓuidẽtiã bona eliciunt: vñ Aug. in eodẽ enchiõ. ait q̃ cum deus summe bonus sit nullo modo sineret aliquid mali esse in ope suo nisi vsq3 a deo esset oipotens ⁊ bonus vt bene faceret de malo.

Ad primũ dõm q̃ gcgd est in vniuerso facit ad eius decorẽ: sz nõ eodẽ mõ: qa bona ad talẽ decorẽ faciũt per se: mala vo per accns rõne boni oppr. ¶ Ad 2m dõm q̃ bonũ qõ elicit ex malis p se decorat vniuersum: mala aũt decorãt ipsa rõne talis boni: sed hoc nõ est arguere q̃ mala p se decorẽt vniuersum sed p accns qõ ꝓcedim⁹. ¶ Ad 3m dõm q̃ malũ est ordinatũ rõne boni qõ inde elicit: vt rõne decoris iustitie vel ꝓpter vtilitatẽ faciẽtis vel alioqn: sz hoc nõ est facẽ ad decorẽ vniuersi p se sed per aliũ. Et p hoc ps solo ad q̃stiõ: qa nõ arguit q̃ mala faciãt ad decorẽ vniuersi p se: sz rõne pfectõnũ q̃ subtraberẽt ab vniuerso sublatis malis.

L ¶ Ad ꝓmũ in 3ũ dõm: q̃ ita ꝓtes vniuersi que pũt deficere: melliores eẽnt si tales existerẽt q̃ deficere nõ possent: ipsa tñ vniuersa nõ eẽt ide melio⁹: qa subtraberent ab eo multi gradus entiũ. Rursus ex ipsis defectib⁹ aliquor magis cõmẽdabiles existũt aliqn ꝓfectus. Nam ⁊ si posset esse aliqualis cõparatio iter entia: si nullũ malũ esset: qa esset cõparatio magis boni ad min⁹ bonũ: ꝓpter qõ maius bonũ appareret laudabile eo q̃ excelleret min⁹ bonũ: tñ buiõ cõparatio nõ adeo lucida esset nec tot modis existeret. Cõmẽdabiliora eni apparẽt potiora bona: qa discordãt a malis ⁊ minora excellũt: ĝ si nõ inotescerent nobis ꝓut a malis discordãt: sz put excellunt minora bona. ¶ Ad 4m dõm q̃ faciẽs ad decorem vniuersi per se est nã aliqua: vñ cũ malũ nõ sit nã aliq: non facit ad decorem eius per se qõ concedimus: facit tamen per accidens modo quo dictum est.

M **Super** illã 3. sup illo. [Qui illuminat oẽs boies. 3.] Notãdũ nõ solũ intelligẽdũ esse quãũ ad lumẽ grẽ: sed etiã de lumine nãli intellẽ: ꝓpter qõ bñ dictũ est q̃ verũ a quocũq3 dicat: a spũsctõ est. Indidit enĩ deus aie nre suas potẽtias: vñ ipsum lumen rõnis p qõ omne vex iudicam⁹ nobis a deo est inditũ: ⁊ cum vera iudicam⁹ a deo est: cũ deficim⁹ est nobis ab ipsis.

¶ Itẽ sup illo. [Est eni aliqd qõ in se bonũ est. 3.] Notãdũ q̃ hec distinctio boni ex hoc ꝓuenit: qa ad rõnem boni simplr debẽt oẽs cõditiones ꝓcurrere: qa bonũ constat ex tota cã. malũ aũt ex particularib⁹ defectib⁹: ñ ad B q̃ opus sit bonũ oz eẽ de gñe bonoꝝ: ⁊ bona intẽtione faciũ: ⁊ si bo bonũ sumit ex actib⁹ ad alios ordinat: ad hoc q̃ bẽat cõpletã rõnẽ boni oz esse bonũ in comparatione ad aliud: ⁊ ex hoc sumit quadrimẽbris distinctio boni. Nã est aliqõ bonũ qõ bz oia illa tria: vt qa est bona intentione faciũ ⁊ est de gñe bonoꝝ. ⁊ valet in cõparatione ad aliud: vt cũ datur elemosyna ꝓpter deũ patri pertibi ꝓcurrit bona intentio: qa fit ppt deũ bonũ opus qa elemosyna: ⁊ valet alteri qa paupi. Aliqñ ꝓcurrũt ibi nõ oẽs ꝓditiones qõ pot eẽ vtpliter: qa vt ꝓcurrit sibi vna solũ. Ut q̃ valeat in cõparatione ad aliõ: ⁊ sic mala sũt bona: nõ p se sed per accns rõne boni ad qõ ordinant. Aliqñ cõcurrũt ibi due solũ qõ vtpliter esse pũcta vt est ibi bonũ opus cũ bonitate intẽtionis absq3 bonitate in cõparatione ad aliud: ⁊ sic est ꝓdicatio facta pp deũ nõ credẽti. Aut cũ bono ope ꝓcurrit ibi bonitas intẽtionis: ⁊ sic est elemosyna data paupi ꝓpter inane gl̃iam: ⁊ ita illa quadrimẽbris distinctio quã ponit Magister, rõnalis est: si considerantur iam dicta.

¶ Item sup illo. [Nullo sapiẽte boie actore fit bõ deterior.] Cõtra. nõ omne pcñ est ex ignorãtia: sz aliqõ cõmittit ex certa malitia: ĝ pot esse q̃ aliqs sit sciens ⁊ sapiens: ⁊ tñ exẽplo suo alq deteriores fiant: ⁊ ipsemet per mala opa sua in malitia augmentet. Dõm q̃ ibi sapiẽs accipit ꝓ prudẽte sm q̃ prudẽs ꝓsupponit vtutes morales: sz qué modũ loquit ꝓbs circa finẽ. 6. etbi. q̃ manifestũ q̃n impossibile est prudẽtẽ eẽ nõ existente bonũ.

¶ Item sup illo. [Non ergo deo actore malũ fit.] videt Magr arguere q̃ si boie sapiẽte nõ fiũt mala: q̃ multo magis deo sapiẽte nõ fiunt. Sed 3. locus ille est a minori: qa argumẽtũ trahit a minori ad maius: a sapia boie ad sapiaz dei: sed a minori arguimus semp affirmãdo: ipse arguit negãdo: ĝ non bene arguit. Dõm q̃ sz sapia dei sit maior sapia boie: modus tñ arguendi magis est a maiori q̃ a minori: qa magis videt q̃ bõ debeat deficere per sapiaz suã q̃ deus: pot tñ ibi esse a minori: quia min⁹ debem⁹ negare defectũ ab boie q̃ a deo: ⁊ sic non arguemus negãdo sed affirmãdo: vt si negam⁹ defectũ ab homine sapiente, debemus negare a deo.

¶ Itẽ sup illo. [Deinde idẽ Aug.] Notãdũ q̃ hec tõ vitat a pozi: qa ista fũdat se sup bonũ dei. ꝑ ño sup ei⁹ sapia.

¶ Itẽ sup illo. [Quia ipse nõ est cã tẽdẽdi ad nõ eẽ.] Cõtra. ipse nõ solũ vinere facit: sed etiã occidit: unde illud Deuteron. 32. Ego occidã ⁊ viuere faciã. Dõm q̃ non esse nunq̃ est intentũ ab aliquo agẽte: sed semp est itẽrũ esse ad qõ sequit aliqõ nõ eẽ: vt ignis intendit inducere formã suã in passum: ad cuius introductionẽ sequit passi corruptio. Sic deus intẽdit ꝓseruare ordinẽ nãe ⁊ iustitie: ad quẽ sequit q̃ aliqui corrũpant aliqui puniant.

¶ Itẽ sup illo. [Tẽdit ño ad nõ esse qui operat malũ.] Cõtra. sm Dion. 4.° de di. no. p malũ nõ corrũpit aliquid exĩtiũ sm q̃ est suba ⁊ nã: ĝ faciẽtes malũ nõ tendunt ad nõ eẽ. Dõm q̃ p malus culpe de quo ibi vi log sm q̃ huiõ nõ tollit natura: sed inhabilitat ⁊ tollit grã: ⁊ ideo qui sic male agit tendit ad nõ esse: ⁊ si non ad nõ esse nature: tamen ad non esse gratie.

N
Nẽ pdest alicui nisi de gñe boni. Aliquãdo bz solũ ea cõditiones q̃ ꝓcurat vtpliter: aliqñ solã vnã: ⁊ sic dr ꝓdimẽbris vel finem bono. rã: vt in exemplis.

O

P

Q

¶ Qz voluntas dei semper impleat de homine quocũq3 se vertat. Distin. XLVII.

Voluntas qppe dei semp efficax est vt fiat oẽ qđ velit: ⁊ nihil fiat qđ nolit: que de boie semp impleẽ quocũq3 se vertat. Nihil enim vt ait Aug. in libero arbitrio ꝓstitutũ superat voluntatẽ dei: ⁊ si faciat ꝺ eius voluntatẽ: nñ ꝺ ei⁹ voluntatẽ que ipse est nihil putãdũ est ita fieri: tanq̃ velit fieri ⁊ nõ fiat: vel nolit fieri ⁊ fiat. Illa eni voluntas: vt ait Aug. in enchi. semp

impleat

A implet: aut de nobis: aut a nobis. De nobis iplet: ℏ tñ nō iplem⁹ eā qñ peccam⁹. A nobis iplet qñ bonū facim⁹: tō eni facim⁹ ga scim⁹ placē deo. Ita ⁊ de boie sp de⁹ iplet suā volū tatē: ga nihil facit bō de quo de⁹ non opaī qđ vult. Nō eni vult de⁹ vt peccet bō gliber. Si aūt peccauerit: penitēti vult ꝑcere vt viuat: in pcis ℞o pseuerāte punire: vt iustitie potētiā ⁊tumax nō euadat. Sic alios abeīno ꝑparauit ad penā: ita alios ꝑparauit ad gliaz: ⁊ hec sunt magna opa dñi exq̄sita in oēs volūtates ei⁹. Et tā sapiēter exq̄sita vt cū angelica ⁊ humana creatura peccassz. i. nō qđ ille: ſz qđ voluit ipa fecisset: etiā p eādē creature volūtatē qua factū est qđ creator nō voluit: replet ipse qđ voluit: dñi vtēs ēt malis tāq̄z sūme bon⁹: ad eoꝝ dānationē: quos iuste ꝑdestinauit ad penā: ⁊ ad eoꝝ salutē quos benigne ꝑdestinauit ad gr̄az. Quātū eni ad ipos attinet qđ ōs noluit fecerūt: q̄tū ℞o ad oipotētiā dei nullo mō id facē valuerūt. Hoc q̄ppe ipso: q ℨ ei⁹ volūtatē fecerūt: de ipsis fcā est volūtas ei⁹. Preterea nāq̄z magna dñi sūt opa exq̄sita in oēs volūtates ei⁹: vt miro ⁊ ieffabili mō non fiat ꝑter ei⁹ volūtatē: qđ ēt fit ℨ ei⁹ volūtatez: ga nō fieret: si nō sineret: nec vtiq̄z nolēs sinit ſz volēs: nec sineret bon⁹ fieri male: nisi oipotēs ⁊ de malo posſz facē bonū bñ. Dis ℞bis euidēter mōstrat q volūtas dei etna sp iplet de boie: ēt si faciat bō ℨ dei volūtatē. Sz aūtē dēdū est diligēter quō i supiozib⁹ dī fieri alq̄d ℨ dei volūtatē: qđ tñ nō fit ꝑter eaz: ⁊ ālr itelligēdū sit illō: q̄tū ad se fecerūt: qđ de⁹ nolu it: q̄tū ℞o ad oipotētiā dei nullo mō id facere valuerīt. Videnī eni ista supiozib⁹ obuia re: vbi dictū est volūtati ei⁹ nihil resistere.

¶ Hic apit diūſis mōis. ē. accipi dei volūtatē.

D **Verū vt supra** dixim⁹ volūtas dei diūſis modis accipit: q̄ diuersitas in ꝑdictis ℞bis si diligēter notet: nihil ibi ℨdictiōis repit. Ubi eni dicit nō fieri ꝑter ei⁹ volūtatē: etiā qđ fit ℨ ei⁹ volūtatē: dissimiliter accepit volūtatē: ⁊ nō ipsaz voluntatē q̄ de⁹ est ⁊ sempiterna est: ſz ei⁹ signa ꝑdictis ℞bis itelligi voluit. i. ꝓbitionē siue ꝑceptionē ⁊ pmissionē. Adulta eni fūt ℨ dei ꝑceptū vl ꝓbitionē: que tñ nō fiūt ꝑter ei⁹ pmissionē. Ipsius nāq̄z pmissione oia fiunt mala: q̄ tñ ꝑter ei⁹ volūtatē sempiternā fiunt. Sicut Aug. dicit sup illū locū psal. vt nō loq̄tur os meū opa hoīuz. Q ga eni hoīuz dicit ea que mala sunt: q̄ ꝑter dei volūtatē fiūt: q̄ ipse est: ſz nō ꝑter ei⁹ pmissionē q̄ ipse nō est. Appellat tñ ipsa dei volūtas: ga de⁹ volēs finit mala fieri. Fiūt ⁊ ⁊tra ei⁹ ꝑceptionē vel ꝓbitionē: ſz nō ⁊tra ei⁹ volūtatez q̄ ipse est: nisi dicant ⁊tra eā fieri: ga ꝑter eā fiūt. Cōtra eaz qppe nihil ita fit: vt velit fieri qđ non fiat: vel nolit fieri ⁊ fiat: qđ euidēter ibi Aug. notauit: vbi ait. Quātū ad ipsos attinet qđ de⁹ noluit fecerī: q̄tū ℞o ad oipotētiā dei: nullo mō id facē valuerūt. Ac si diceret: fecerunt ⁊tra dei ꝑceptū qđ appellat volūtas: ſz nō fecerī ⁊tra dei volūtatē oipotētē: ga ℨ nō valuerūt: illud valuerūt: ⁊ ita p ℨ q̄ fecerūt ⁊tra dei volūtatē. i. ꝑceptū de ipsis facta ē volūtas ei⁹. i. iplera est volūtas ei⁹ sempiterna q̄ eos dānari volebat. Uñ Grego. sup Señ. Adulti volūtatē dei pagūt vñ mutare ⁊tē dunt: ⁊ ⁊filio ei⁹ resistētes obsequunt: ga ℨ ei⁹ dispōi militat: qđ p humanū studiū resultat. Hic apte oñditur q⁹ dū mali ⁊filio ac ꝑcepto dī resistūt qđ volūtas dei appellat: ea facīt vñ volūtas ei⁹ que ipe est iplet: q̄ dispō vl bñplacitū vocat. Nā vt ait Aug. in enbl. quātelibz sint volūtates angeloꝝ ⁊ hoium: bonoꝝ vel maloꝝ: vel illud qđ de⁹ vel aliō volētū q̄z de⁹ oipotētis volūtas sp iuicta est: q̄ mala ē nūq̄z pōt: etiā dū mala irrogat: iusta ē: ⁊ pfecto q̄ iusta est: mala nō est. Be⁹ q̄ oipotēs siue p mīaz cuius vult misereat: siue p iudictū quē vult obdurēt: nec iniquē aliqđ facit: nec nisi volēs qcq̄z facit: ⁊ omnia quecūq̄z vult facit.

¶ Summatim pstringit sniam predictoꝝ addens q̄re deus precepit oibus bona facere ⁊ mala vitare: cuz nō velit hoc ab oibus ipleri.

Ex predictis liquet q volūtas dei que ipse est sp iuicta est nec in aliquo cassat: ſz p oia iplet. Cōsiliū ℞o ei⁹ ⁊ ꝑceptio siue ꝓbitio nō ab oīb⁹ implent q⁹ ꝓposita ⁊ data sunt. Neqz tō ꝑcepit oīb⁹ bona: vl ꝓbuit mala: vel ⁊sulit optia q volet ab oīb⁹ bona q̄ ꝑcepit fieri: vl mala q̄ ꝓbuit vitari. Si eni vellet vtiq̄z ⁊ fierēt: qz in nullo pōt ab boie supari vel impediri ei⁹ voluntas: ſz vt iustitiā suā boīb⁹ oñderet: ⁊ mali ēnt iexcusabiles. Beniqz vt boni et obedientia gliaz: mali ex inobediētia penā sortirent: sic vtrisqz ab eterno preparauit. Ea ſ q̄ que oibus precepit: vl ꝓbuit: a q⁹dā ꝓsonalr ꝑcepit ⁊ in veteri ⁊ in noua lege: q̄ ab eis q⁹ ꝑcepit fieri

I nolut: vt habrae de imolatiōe filij: ⁊ i enāge lio gbusdā curatis qb⁹ p̄cepit ne cui dicerēt.

VOluntas gppe dei ⁊c.] Postq̄ Magister ad ea p̄ que videbaī diuina volūtas impediri. Dic in pte ista ostēdit eaz semp ipleri. Et duo facit: ga primo facit qđ dictū est. Scđo ppter ea que dixerat mouet q̄sdā dubōnes. z° ibi[Sz attēdēdū ē diligēter.]

¶ Circa p̄mū tria facit: ga primo dicit voluntatē dei semp efficacē eē vt fiat oē qđ vult de boie quocūqz se vertat. Scđo pbat qđ dixerat p̄ Aug. g ait q̄ semp impletur diuina voluntas vel de nobis vel a nobis: de nobis: cū deliquim⁹ a nobis cū bñfacimus. nā mali boies lz quātū ad ipsos attinet faciāt qđ de⁹ volut: quātū ℞o ad dei oipotētiā qđ nō vult de⁹ facē nō p̄t: tē qđ fit a malis ℨ dei volūtatē nō fit p̄ter ei⁹ volūtatē. Tertio in bre ui pcludit ℞itatē ex dictis. z° ibi[Nihil enī vt ait Aug.] 3° ibi[His verbis euidenter.

R

¶ Tunc sequit illa pars.[Sed attēdēdū. Jn qua ppter ꝓtacta mouet quasdā dubōnes: dixerat enz Aug. aliqđ fieri cōtra dei volūtatē: qđ nō fit p̄ter eā: ⁊ q̄ mali quātū est de se fecerūt qđ deus volut: quātū ℞o ad oipotētiā dei facere nō potuerūt: ⁊ ga hec videnī obuiare superiozib⁹ dictis vbi tactū est nihil volūtati dine resistere posse: querit qūo talia itelligēda sint. Et duo facit: ga p̄mo querit itellz eoz dictoz. Scđo itellm eoz aperit. ibi[Uerū vt supra diximus.]

¶ Circa qđ duo facit ꝑm q̄ duo dixerat que exp̄one indigebant: ga primo aperit itellm vni⁹ dicti. Scđo alterius. z° ibi[Sed nō cōtra.]

¶ Circa p̄mū duo facit: ga p̄mo ostēdit q̄ cū oī aliqđ fieri ℨ dei volūtatē qđ nō fit p̄ter: itelligēdū est de volūtate signi nō bñplacui: ga aliqđ fit ℨ vnā voluntatē signi qđ nō fit p̄ter aliam. Scđo manifestat qđ dixerat: ga multa fiunt cōtra voluntatē eius: put p̄ceptū dicit eius volūtas: que non fiunt p̄ter permissionē que etiā dicitur voluntas nominat. z° ibi[Multa enim fiunt.]

L

¶ Tūc sequit illa pa.[Sed nō ℨ eius volūtatē. Jn qua postq̄ exposuit qūo itelligēdū sit aliqua fieri ℨ dei volūtatē que nō fiūt p̄ter: exponit qūo accipiēdum sit q̄ mali quātū in se est fecerūt qđ deus volut. quātū ℞o ad dei oipotētiā: nullo mō facere voluerūt.

De voluntate bnplacui ⁊ ꝑmi.

¶ Circa qđ duo facit: ga primo dat itelligēdū dici dicēs malos quātū in se est facē qđ deus nō vult: ga faciūt ℨ eius p̄cepta: tamē quātū ad dei oipotētiā hoc est quātū ad volūtatē bñplacit: que est idē qđ ipse: ⁊ q̄ eius oipotētia ℨ cā facē non valēt: lz p̄ter ipsaz faciāt. Scđo pcludit ex dictis q̄ voluntas dei que est eius bñplaciū semp iplet: cōsilia ⁊ ⁊ p̄cepta ⁊ pbitiones nō semp implent: ga bnđ pbitiones ⁊ p̄cepta data oibus nō vult de⁹ volūtate ꝑfecte

M

ipleri ab oibus: imo etiā aliqua p̄cepta dedit aliquibus psonis specialib⁹ que ipleri nolut. z° ibi[Ex predictis liquet.] Jn quo terminatur ſnia lectionis ⁊ distōnis.

AGistri intentio in p̄senti distōne circa duo ℞sat. Prio circa ipletionē diuine voluntatis. Scđo circa ea que ꝑ. 3ª pter eā vel contra fieri videtur. Jdeo de bis duobus queremus.

¶ Utrum diuina voluntas semp impleat. Qđ ynica, Alex. in summa parte 1. pna. 19. q. 6.

AD primū sic p̄cedit. Uidet q̄ voluntas dina nō sp ipleat: ga volūtas illa ℨ quā mlta efficiunt nō sp impletur: sed ℨ diuinā volūtatē mlta fiūt: ga ꝑm Aug. 1 z. de ci. dei. circa p̄n⁹, nā nō est ℨ ria deo sed vitiū: sed qđ est ℨ eius deo ℨ sua volūtā eius: cū ipse sit sua volūtas: q̄ vitia fiunt ℨ deminā volūtates: nō semp q̄ dei volūtas impleī cū multa vt pctā ⁊ vitia ℨ ipsaz fiant. ¶ P. Qđ pducit effectū mediātib⁹ secūdis causis impediri potēt⁹ impedit in actione sua: sīc videm⁹ solē pducē flores mediāte vmre pullulatiua: ⁊ eo q̄ vmr pullulatiua impediri pōt: actio solis respectu talis effect⁹ aliqñ impedit. Cū g diuina volūtas agat mediātib⁹ scđis causis que impediri p̄nt: impedit aliqñ in actione sua ⁊ non semp implet qđ deus vult. ¶ P. Cā que se bz ad vtrūlibet nō semp ꝓsequit effectū suū: lz vt ostēsuz est supra de⁹ nō agit ex necessitate nāe sed ex libertate arbitrio: ⁊ pōt agere ⁊ nō agere: nō g semp volūtas dei ipleī cuz se habeat ad vtrūlibet. ¶ P. Cā que in effectū suo impediri nō pōt, pducit effectū necessarū. Si g volūtas diuina impediri nō posset ⁊ semp implēt, ꝓia que de⁹ p̄ suā volūtatē, pduceret nēcia essent: lz B est falsuz: g ⁊ p̄mū.

Sez dist. 43, pn. 2. q. 1.

Q

In cōtrariū est Magr in tra g p mlt̄as autēt⁹ ostēdit voluntatē dei semp impleri.

¶ P. Cuius volūtas nō impleī tristat⁹ ⁊ diminuit eius delectatio: sed ꝑm ꝓbm 7° etbi. deus cuius nā simplex est semp bz delectabilissimā actionē ⁊ semp vna simplici delectatiōe gaudet. Si g sua delectatio simplex est ⁊ impediri nō pōt, volūtas ei⁹ semp impleī. ¶ P. Nihil impedit nisi a fortiori: sed cū nihil sit efficacius voluntate diuina, nihil eā impedire poterit: sed semp implebitur.

Lc. 4.

Respondeo dōm q̄ voluntatē diuinā simpliciter semper impleri duplici via venari potest⁹. Primo ex eius oipotentia. Scđo ex ipsi⁹ imutabilitate. ꝑmū sic ostēdit: nā vt habitū est: de⁹ est oipotens non ga possit q̄cqđ cuñtiari pōt: sed ga potētia actiua ⁊ modus agēdi sequit modū essendi: ⁊ cū esse dei sit essē sīa quo oē esse reseruat: posse sauī est illō posse in quo oē posse cōtinet, Unde pōt q̄cqđ bz rōnē entis: sed qđ pōt q̄cqđ bz rōnē entis oib⁹ eē tradit ⁊ oia in esse cōseruat, nā si aliqđ haberet eē: vl ꝓseruaret in esse absq̄ influentia p̄mi eēt aliqđ eē nō exp̄lātū ab esse dino. ꝑter qđ sequeret q̄ in esse eius nō p̄ineret ois rō essendi. Si g deus oibus tradidit nām ⁊ esse: ⁊ oia in suo eē cōseruat; oibus ididit ꝑ̄ntū appetitū: eo q̄ appetitus ⁊ inclinatiuū rei sequit nām eius ⁊ modū essendi: ⁊ ga istis ratio est de appetitu indito rebus ⁊ de earū esse vl nā sīc nulla nā est nec nullū esse qđ nō p̄ineat sub esse dino ⁊ q̄ nō sit tale quale diuina volūtas vult: eo q̄ esse oib⁹ creaturis ꝑm Dyonisiū dina volūtas attulerit: nullus est appetitus qui nō inclinet ꝑm q̄ diuina volūtas eū inclinare voluerit: ⁊ ga ea que videm⁹ in reb⁹ ex aliquo appetitu nāli vel volūtario ꝓgrediunt i esse: dicē deū velle aliqđ ⁊ illud nō fieri: est dicere aliquē appetitū esse: quē dina volūtas inclinare nō possit: vel aliquā creaturā existere: que suo creatori nō obediat: sed cū appetitus ⁊ inclinatio sequit modū essendi: si eēt aliqs appetit⁹ quē qđ⁹ bz suā volūtatē inclinare nō posset: esset aliqđ eē qđ a dino esse nō esset, pductū: ⁊ ita in dino eē nō p̄ineret omne esse. Si ergo deo nō deficit aliqđ esse nec aliqđ posse: ℨ volūtatē suā nihil inclinat: ⁊ q̄cqđ fieri vult totū impleī. Ex quo apparet q̄ dicere nō fieri q̄cqđ de⁹ vult vl aliqđ ꝑm suū appetitū inclinari ℨ diuinā voluntatē est dicere deū nō eē oipotētē. Et ista est via Aug. in enchi. qui ait, q̄ sine dubio q̄facile est deo qđ vult facē: tāz facile est qđ nō vult nō sinere: hoc si nō credam⁹ piculosā ipz nr̄e ꝓfessionis inimicū qua nos in deū p̄ez credere ꝓfitemur, ga vt ait volūtate cuiuspiā creature volūtas oipotētie nō impedit effect⁹. Scđa via sumit ex dina imūtate. Nā sīc vmre corpales regulant̄ ꝑ p̄mā vmrē in corpe; ꝑ

Ps. 2. 3ª

z° rō.

qđ ꝑm

A

T.cō.150.

qō ſm ꝓbm in 2° de aia vel in 3° ſm aliā intimatiōnē dicē boiez talē volūtatē bīe q̄lez pī deoꝫ viroꝫ q̄z ſibi adducit: B eſt qualez corpa ſupcelestia i eo cānt eſt dicē intellm eē ſenſuz vl volūtatē que ſequit ad itellm eſſe vtutē in corpe: ex quo bīc poſſumus q̄ vtutes corpales regulant ſm vtutē ꝑmi corpis: vñ beata que nō bñt appetitū g non ſit vtus in mā: vtplm ſequunt ip: eſſiones celeſtes ⁊ agunt magis q̄ agāt ⁊ ducunt magi q̄ ducāt.

Epl'tōnis.

¶ Sz ſic vtutes organice ⁊ māles appetit⁹ reducunt i ꝑmā vtutē corpalē: ſic vtutes icorporee ⁊ imāles appetitus reducunt in ꝑmā imālē vtutē vt in volūtatē dinaz: imo multo magis imālia reducunt in volūtatē diuinā: q̄ māla in ꝑmū corpus: ga nihil eſt in reb⁹ imālib⁹ qō ab illa volūtate nō emanauerit: eſt tñ aligd in reb⁹ corporalib⁹ qō a ꝑmo corpe nō ſumpſit originē. Si g̃ bz ea iumntā q̄ vtutes corpales ſp inclinent ſm motū celi: ⁊

B

nihil ſit in eis qō ꝑuenit celeſti influētie: dicē tñ nihil eē in vtutib⁹ imālib⁹ qō ꝑtinet diue volūtati: nullā bz calūniā: ga vt tactū eſt: oia ſpūalia magis dependēt a ꝑmo ſpū q̄ oia corpalia a ꝑ corpe: g̃ diua volūtas ſm ſuū bñplacitū iclinat vtutes ſpūales: ⁊ nihil eſt volitū ab aliqua ſpūali ſuba qō diue volūtati ſit ꝓtū: ⁊ ſi h̄ pōt in reb⁹ ſpūalib⁹ ⁊ multo magis icorpalib⁹ pōt: cū ſpūalia ſup corpalia collocent. Iſtā aūt viaz inuit Aug. 3. de tri. ca. 4. g ex eo q̄ de⁹ in reb⁹ ſpūalib⁹ ſuā volūtatē exercet, oſtēdit cū facē que vult in corporalib⁹ reb⁹: vñ ait: q̄ ſi de⁹ mouet primū⁹ inuiſibilia miniſtroꝫ ſiue alias boiuz: ſiue occultoꝫ ſpūuz ſibi ſubditas ſeruitutes: quid mirū: ſi etiā in creatura celi terre ⁊ maris ⁊ aeris facit de⁹ que vult. Patet ergo q̄ q̄d de⁹ vult ſimplr ipleri totū. ¶ Aduertēdū tñ q̄ volūtas cōparat ad res ſm q̄ bñt eſſe in ſeipſis: illud ergo eſt ſimplr volitū qō ſz oēs ſuas circūſtātias ſubiacet volūtati: ideo qō deus vult volūtate aūte: cū illō nō velit ſm oēs circūſtātias: vt ga vult ipſuz ſm impōnez ordinis nō ſm executionē: vel ſm q̄ eius volūtas reſpicit nāz nō ꝓpoſitū nō vult ſimplr: cū nō velit illō ſm oēs particulares circūſtātias: ſolū g̃ illō a deo eſt ſimplr volitū qō deus vult volūtate ꝑmte: ⁊ ga dictū eſt totū fieri qō de⁹ vult ſimplr: nihil ſit ꝺ ei⁹ volūtatē ꝑmtēnō eſt tñ icōueniēs aligd fieri ꝺ eius voluntatē antecedentē.

Nota qō illō eē qō de⁹ vult volūtate ꝑmte eqz fieri non qñ aūt eē illō qō volūtate aūte eqz non ſimplr vultue ſz circūſtātias oēs.

C

Ad primū dōm q̄ vitia nō ꝺtinent volūtati: put diuina volūtas eſt ei⁹ bñplacitū ſiue eſt volūtas ꝓpōs: ꝺtinent tñ ei put eius volūtas eſt voluntas ſigni: ⁊ potiſſime cū eſt ſignū rōnēs volūtati aūti nō ꝑiti: facūt eni mali ꝺ diuina ꝓfilia vl ꝑcepta. Et iſta eſt tertio Aug. nā in illo capło vbi ait q̄ nā nō eſt ꝺtia deo ſed vtiuz: ⁊ dicit malos imitari deo: ga aduerſant eius imperio. ¶ Ad ſcōm dōm q̄ nō eſt ſic de ſole ⁊ de voluntate diuina: ga in volūtate diuina reſeruat⁹ tot⁹ ordo cauſaꝝ: ⁊ volūtati diuine ꝓſequēn ſubiacē effect⁹ cū oibus cauſis nō ipeditis: ideo ſemp talis volūtas impleť: ſed in ſole non reſeruat⁹ totus ordo ſecundarū cauſaruz ⁊ potiſſime ꝑt impedite nō ſunt: ideo nō eſt ſimile qō ſimile dicebať. ¶ Ad 3m dicendū q̄ diuina volūtas nō ſe habet ad vtrūlibet q̄ ſit cauſa mutabilis. Nam cum hoc qō deus agit per libertatis arbitriū, agit imutabilr: ⁊ eius voluntas imutari non pōt: ideo ſemp impleť qō vult: ga qō ſemel vult ſemp vult: ⁊ eius volūtati reſiſtere nihil poteſt: ꝑpter qō non fieri qō vult non eſt poſſibile. ¶ Ad 4m dicēdū q̄ ſicut res relate in diuinā prēſcientiā cōtrahunt quandā neceſſitatē: non tamē ꝑpter neceſſitatē huiꝰ remouet⁹ cōtingentia a rebus vt ſupra oſtenſum eſt: ſic ꝓout referunt in diuinaz voluntatem quandam neceſſitatez contrahunt nec tamē ꝑpter hoc contingentia remouetur ab eis.

Scz dīſt. 38. q. vltima.

D

Queritur de his que videnť fieri ꝑter diuinā volūtatē: vel ꝓtra. Et circa hoc querunť tria. Primo vtrū aliquid fiat ꝑter diuinā volūtatē. Scdo vtruz id qō eſt ꝺ volūtatē eius obſequale voluntati ipſius. Tertio vtrum id qō eſt preter eius voluntatē poſſit ſubiacere precepto eius.

¶ Utrū aligd fiat preter diuinā voluntatē. Qō. I.

Ad primū ſic ꝓceditur. Videť q̄ nihil fiat ꝑter diuinā voluntatē: ga vt babinū eſt ea fiunt eo volēte que fiunt a deo quidēter: ſed ea fiunt ipſo quidēte que ab eterno preuidit ⁊ ꝓcauit vel ꝓſpexit. Cū g̃ cūcta ꝓſpexerit tā bona q̄ mala: ⁊ nihil ꝓter eius ſciam fiat, nihil ꝑter ei⁹ volūtatez efficit. ¶ ꝑ. Dī in 5° de cōſol. q̄ de⁹ ab eterno cūcta ꝓſpicīes quidēter cernit inuitu, ſuiſq̄ meritis ꝓdeſtinata diſponit: ſed tā bona q̄ mala diſponit ⁊ olb⁹ ſm ſua merita tribuit. nihil ergo ꝑter quidēta fit: ⁊ ꝑ ꝑſs nec ꝑter diuinā voluntatē efficit. ¶ ꝑ. Poténor videť volūtas ꝑter quā ⁊ ꝺ quā nihil efficit: q̄ ſolum ꝺ quā nihil fit: ꝑter tñ ipſa multa fiunt. Cū g̃ diua volūtas ſit potēntiſſima, nō ſoluz opz nos dicē q̄ nihil fiat ꝺ eā: ſed etiā q̄ nihil efficiatur ꝑter illā. ¶ ꝑ. Permiſſio mīn⁹ videť bīc de volūtario q̄ aliqō aliud ſignū diue volūtatis. nā cū alia ſigna diuina ſint q̄ impleť hoc eſt ſm q̄ deus in nobis operatur: nā nec cōſilia nec ꝑcepta iplere poſſumus abſq̄ diuina volūtate ⁊ eius auxilio: ſed pmiſſio ex hoc exiſtit: ga deus nīa mala impedire nō tenetur. Cum ergo nihil fiat preter permiſſionez ſm Magrm: multo minus fit aliquid ꝑter eius voluntatē qualitercūq̄ ſumptam.

In cōtrariū eſt Magr in lra q̄ dicit: mlta fieri ꝑter diuinā volūtatē. ¶ ꝑ. Qui non facit nec ꝑter volūtatē dei: nec ꝺ ꝓformat volūtatē ſuaz volūtati diuine: ⁊ nō peccat. Cū g̃ multi male agant: opz eos facē ꝺ diuinā volūtatē: vel ꝑter: ſed nihil fit ꝓtra: loquēdo ō volūtate ꝑmte: ga ſila ſp ipleť: g̃ mlta fiūt ꝑter.

G

Reſpondeo dōz q̄ q̄d volūtatē mouet ſemp eſt bonū vl ſimplr vel ſm apparē nā: ga ſm ꝓbm 3° de aia: q̄ eſt motuū appetit⁹ nō refert vtrū ſit bonū vel apparēs bonū: ⁊ ga ſi nō apprehēdit aliq̄d ſub rōne boni nō pōt mouere volūtatē: nunq̄ eſt malitia in volūtate niſi ſit error vel ſaltē aliq̄ neſcia in rōne: vñ 3° ethi. ſcribit: q̄ oīs malus ignorāns. Nā ſm Dionyſiū 4° de di. no. nullus aſpicies ad malū facit q̄ facit: ga ſm cū ſemp malū eſt ꝑter volūtatē ⁊ ꝑter intentionē: vñ nec bz finē neq̄ ꝓncipiuz. Si g̃ eſt aliqs intellūs in quo nulla inordinatio neq̄ error cadere pōt ab bīte huiuſ intellz nō poterit malū eſſe volitū: ⁊ ga diuin⁹ intellectus errare nō pōt ⁊ in eo neſciētia aliqua eē nō valz: nullū malū a deo eſt volitū: ſed q̄ nō eſt volitū ab aliq̄ vel eſt ꝺ volūtatē eius: vel ꝑter: cū babinū ſit ꝺ volūtatē diuinā ꝑmtē nihil fieri poſſe: cū ſm eā nullū malū ſit volitū: opz q̄ ꝑter eā mala fiāt. vñ Magr i lra ait: q̄ nihil ꝺ volūtatē diuinā que ipſe eſt, fit: niſi dicať ꝺ eā fieri qō ꝑter eā fit. Tñ ga aliquo mō pōt accipi voluntas diua: qō ꝺ eā fit: aliquo qō ꝑter eā: aliquo qō nec ꝺ eā: nec eriā ꝑter, oſtī igitēdū eſt de diua volūtate vt cōuenit diſtiguť. Nā volūtas diua dividit in volūtatez bñplaciti ⁊ ſigni. Volūtas bñplaciti dividit in aūtē ⁊ ꝑmtē. Qō aūt deus vult aūter vt oñ ſuz eſt: nō vult ſimplr: ſz qō vult ꝑmter. Fieri aūt aligd ꝺ id qō de⁹ nō vult ſimplr nō eſt icōueniēs vt dictū eſt: g̃ mlta fiūt ꝺ volūtatē aūtē vt de⁹ vult oēs boles ſaluos fieri aūter: ⁊ tñ nō oēs ſaluant. Cōtra aūt volūtatē ꝑmtē nihil fieri pōteſt cū mala nō velit de⁹

H

Scz dīſt. 46. in. 2 q. 2.

Hoc articulū ſup. 1. q. 1.

Scz dīſt. 1. q. 1. ar. 4.

Hīō dīſt. de volūtate bñplaciti et ſignificatē ꝑmtē q̄ aūti volūtati reſpōdēt tria ſigna ꝑſa do duo.

I De hoc etiã. 3. dis. 45. q. vlti.

volũtate pñte: nec fũt ɔ eã eo q̃ ea pmittit: oz eã ee p̃ter illã. Volũtas aũt signi distinguit: ga q̃dã signa rident volũtati añti: vt ɔsiliũ ꝓcepti ꝛ ꝓhibitio: ꝛ q̃dã pñti: vt opatio ꝛ pmissio: fieri aligd ɔ signa volũtatis añtis nõ est inc̃uenies cũ ɔ ipsaz volũtate añte multa fiãt: ideo nõ opz q̃cũqz ꝓcepit de⁹ fieri: ꝛ q̃cũqz ꝓhibet vitari vel que ꝓsulit ipleri. Cõtra. signa volũtatis pñtis nihil fieri põt: nõ eni fit aligd ɔ opinionẽ ei⁹: ga nũc vnuz ꝛ idẽ fit eẽt ꝛ nõ eẽt: fieret ꝛ nõ fieret. ꝑter aũt opões ei⁹ multa fiunt. nã ꝓhões bonoz ꝛ mala nõ opaf in nobis deus.

Contra volãtẽ añtez aligd fiꝛ: qz ɔ ꝓcepta ɔ ꝓhibitiones ꝛ ꝓsilia ɔ̃ volũtate pñtez nihil fit ꝫ ꝑter ipsaz vt huiusmodi ꝛ mala: qz illa nõ operaf de⁹ ꝫ ɔ pmittãs vel ꝑter nihil fit.

De pmissione xo est ali⁹ modus: ga nõ solũ ɔ̃ pmissionẽ dinã nihil fit: ꝫ etiã ꝑter ipsaz nihil fieri põt: respicit eni pmissio cãm potẽte deficẽ ꝛ nõ deficẽ: vñ sine defician: sine nõ: nõ fit ꝑter pmissionẽ ipsi⁹. Appet g̃ q̃o fit aligd ɔ volũtate dei: ꝛ q̃o nõ: ꝛ q̃o ꝑter eã: ꝛ q̃o non.

Dei dilt. 46. pũ. 2. q. 2.

K

Dei dilt. 39. pũ. 2. q. 4.

Ad primũ dom̃ q̃ vt habitũ est ꝓ Dionysiũ mala quãtũ ad sui causalitatẽ: nõ cadũt sub dina ꝓuidẽtia: sed quãtũ ad eoz ordinẽ ꝛ nõ ipeditionẽ: vñ dicit ipsaz malũ eẽ ipronisuz: nõ g̃ opz q̃ ipsa mala sint volita: ꝫ ordiné ꝛ pmissionẽ maloz de⁹ velit. ꝛ ad formã arguẽdi: cũ dr de⁹ ꝓcinit oia tã mala q̃ bona: vt supius oñsuz est: puidẽtia addit supra ꝓciaz quẽ dã ordinẽ in finẽ: ꝛ cũ mala fꝫ q̃ huiꝰ ab ordine deuiẽt fm se nõ cadũt sub dina ꝓuidẽtia: ꝫ sint ꝓcita. ¶ Ad 2ᵐ dõz q̃ p̃ auctez Boetij nõ dr q̃ ipsa mala sint a deo volita nec q̃ cadũt fm se sub dina ꝓuidẽtia: ꝫ q̃ ordo eoz vel dispõ est a deo volit⁹ ꝛ ꝓuisus: ipsa tñ mala fũt ꝑter dei volũtatẽ ɔ̃ntez: ꝫ nõ sint ɔ̃. ¶ Ad 3ᵐ dõz q̃ nõ est ex ipotẽtia dine volũtatis q̃ mala fiant: posset enim oia talia ipedire si vellet vt mãifeste ꝓbat Aug. i enchi. sed dr est ex ordine sue sapie fm quẽ ꝓsulit reb⁹ potẽtiã ad vtrũlibet vt possent deficẽ ꝛ nõ deficere. ¶ Ad 4ᵐ dõm q̃ nihil fieri ꝑter pmissionẽ dinã nõ ꝓuenit: ex eo q̃ pmissio sit ꝓmior volũtati bñplaciti q̃ alia signa: ꝫ ga huiꝰ signũ respicit cãz potẽte deficẽ ꝛ nõ deficẽ: ꝛ ga ex hoc aliq̃ fiunt ꝑter dinã volũtatẽ: ga aliq̃ causarũ deficiũt in actionib⁹ suis ɔ̃ dinã pmissionẽ nihil fit: cuz vtrũqz tã deficere q̃ nõ deficẽ pmissuz fit talib⁹ cãis.

Nihil fit ꝑter diuinã permissionẽ.

L

¶ Utr̃ q̃ est ɔ̃ dinã volũtatẽ obsequat vo⁹ ei⁹. Qõ. II.

Secundo q̃rit vtrũ q̃ est ɔ̃ dinã voluntatẽ obsequat volũtati ei⁹. Et vi q̃ nõ: ga q̃ ponit cẽ ɔ̃ dinã volũtatẽ vel itelligit de dina voluntate añte vel ꝓnte: nõ ꝓnte: ga ɔ̃ illã nihil fit: g̃ añte: ꝫ q̃ est ɔ̃ volũtatẽ añtẽ cũ fit malũ nõ est volitũ a volũtate ꝓnte: ꝫ possit eẽ ꝑter eã: ꝫ nõ obsegf volũtati nisi q̃ est ab ea volitũ. g̃ q̃ est ɔ̃ volũtatẽ añtẽ volãti ꝓnti: non obsegf. ¶ ꝓ. Si aliq̃ vni volũtati obedit: ꝛ alq ɔdicit ille volũtates sibi ɔtrariãf: ꝫ volũtas dina alis nõ ɔtrariaf ꝓnti: nec eꝑ: g̃ q̃ est ɔ̃ volũtatẽ añtẽ nõ obsequif ꝓnti.

M

¶ ꝓ. Et eo q̃ bõ agit fꝫ dinã volũtatẽ ꝓntẽ meref: cũ g̃ nõ possit ꝺs mereri agẽdo ɔ̃ volũtatẽ añtez: vt nõ obseruãdo ꝓcepta ꝛ ꝓhibitiones ɔdicẽdo volãti añti: nõ obedim⁹ ꝓnti: ga tũc peccãdo meremur. ¶ ꝓ. Maluz est ꝑter intentionẽ fm Dionysiũ 4° de di. no. ꝫ q̃ est ꝑter intentionẽ volũtatis nõ obedit volũtati: g̃ q̃ sunt ɔ̃ voluntatẽ añtez vt mala nõ obsequunf consequenti.

In cõtrariũ est: q̃ dõ Grego. ait ꝛ bñ in lra q̃ mlti volũtatẽ dei faciũt: vñ eaz mutare ꝓtẽdũt ꝛ ꝓsilio ei⁹ resistẽtes sue volũtati obsequunf: igit mali volẽdo imutare diuinã volũtatẽ ipsaz iplẽt: ꝛ resistẽdo dinis ꝓsilijs ei⁹ volũtati obedit.

N

¶ ꝓ. Ad volũtatẽ potẽtissimã ꝑtinet vt q̃ aligs vult facẽ ɔ̃ eã in eius obsequiũ cedat: ꝫ g̃ mali ɔ̃ dinã volũtatez facẽ velint ꝛ faciãt ɔ̃ añtẽ: ga dina volũtas potẽtissima est faciẽdo ɔ̃ volũtatẽ antecedentẽ obsequunf cõsequẽti.

Rñdeo dõm q̃ cũ q̃rit vtrũ aliq̃d fiat ɔ̃ dinã volũtatẽ q̃ obsequef volũtati ei⁹: volũtas huiꝰ ɔ̃ quã aliq̃d fieri dr nõ põt eẽ ꝓns: ga ɔ̃ illã nihil fit: opz g̃ q̃ sit añs. ɔ̃ aũt talẽ volũtatẽ fit cũ ꝓhibitiones ꝛ ꝓcepta nõ obseruanf: ꝫ cũ B nõ fit tẽdere in finẽ: ꝫ deuiare ꝑ se loquẽdo q̃ volũtati añti ɔdicũt fꝫ q̃ bõ ꝓnti nõ obediũt: alr eni idẽ fm idẽ eẽt ordinatũ ꝛ nõ ordinatũ: ꝛ bonũ ꝛ malũ: ꝫ que añti volũtati ɔdicunt fm se: ꝓnti obediũt iquãtũ ordinata fũt: ꝛ q̃ añti repugnãt fm vnũ modũ: ꝓnti obedit fꝫ aliũ: qđ sic declaf. Nã repugnãtia ad volũtatẽ añtez cꝺpli accipi põt. ꝓmo quãtũ ad causaz malo⁹. Scõo quãtũ ad ipsa mala: repugnat eni bõ sine volũtas a qua malũ ꝓgredit ɔ̃ne volũtati añti: iquãtũ nõ agit q̃ de⁹ ꝓcipit ꝛ nõ vitat q̃ ꝓhibet: ꝛ ẽt ipsa mala tali volũtati repugnãt: ꝛ tã de boie malo q̃ de ipis malis ɔ̃ne volũtati ɔdicẽtib⁹ fit qđ de⁹ vult: vñ ei⁹ voluntati obsequunf: ꝫ alr ɔdicũt: alr obsequunf. nã mala ɔdicũt fm se: obediunt aute iquãtũ ordinata. cãe aũt malorum vt boies ꝛ eoz volũtates añti volũtati repugnãt quãtũ ad id qđ agũt: ꝓnti obediũt quantũ ad id qđ de eis efficit: vt ga puniunf ꝛ resultat ide gdã decor iustitie: quocũqz g̃ se ꝛtat bõ ꝙ fit qđ de⁹ vult: vl ab ipoz vt cũ bñ agit: vel de ipso: vt cũ punif pp mala q̃ gessit. Qõ ꝑ sile declare possum⁹. Nã sic̃ diuersitas coloz decorat imaginẽ: sic ieq̃litas ꝛ diuersitas eoz q̃ sũt in vniuerso ornat ipsu: ꝛ sic̃ male argueret dicẽs colorẽ albũ esse pulcherrimũ ꝛ magis ꝓcipãtẽ de luce: si ex B ꝓcludere vellet pictorẽ in imagine solũ colorẽ albũ debere apponere: sic non bñ argut g̃ ex eo qđ subẽ sepate ꝛ bñ sunt dignissima ꝑs vniuersi vult arguere in vnuiso solũ talia existere: nã ipsi dãnati ꝛ rep̃ vniꝰ istas vniꝰ suz decorat: sic̃ multitudo coloz ornat imaginẽ: sic̃ g̃ nullus color est g̃ in aliq̃ nõ obsequaf volũtati pictoris: sic nihil in vniuso existit qđ aliq̃ mõ ɔ̃ne volũtati non obediat: sed ꝫ quilibet color fm aliquẽ modũ pictori obediat: nõ tñ fm oẽm ordinẽ ei obsequif. Jdeo qđ est ɔ̃ volũtatez pictoris ꝑ vnũ modũ: ei obsegf fm aliũ modũ: vt niger color si referaf ad vultũ imaginis volũtati pictoris ɔdicit: eo q̃ ꝓ nigredinẽ in vultu appositã decor imaginis offuscaf. Qõ si ad pedẽ ei⁹ cõpareꝛ eius volũtati obedit: ga talis color optime in pedib⁹ apponit: vñ eni calciamẽtoz nigredo pedib⁹ picture ꝑtare decorez: sic si mali ad dinã mi: az referanf: vl ad ordinẽ dine ꝺs: cuz a tali ordine deuauerint: añti volũtati ɔdicunt. Si xo ad penã cõparenf: ga dignũz iustũ est mala puniri: ꝓnti volũtati obedũt iquãtũ fit de eis qđ de⁹ vult ꝑ decorẽ iustitie. Oꝑte eni siti fũt mali in ifemo: vt g̃ dine volũtati bñ faciẽdo obedire noluerint: ꝓpter qđ in suprema ꝑte vniꝰ si noluerũt existẽ: ꝓpt eoz mala merita in aliũ ordinẽ relabanf ꝛ ifimo collocenf. Qđ g̃ volũtati añti ɔdẽ fꝫ vnũ modũ ordinis: fm aliũ obsequif ꝓnti: ita q̃ in regno puidẽte nihil est iordinatus: ꝛ si aliqd ab vno mõ ordis receserit in aliũ relabif: vñ Boe⁹ 4° de ꝓsol. ait q̃ ordo qđã dine puidẽtie: cuncta cõplectif: vt si qđ ab assignata ordis rõne discesserit. B in aliũ ordinẽ relabaf: ne qđ in regno puidẽtie temeritati possit ascribi.

O

Mala voluntas fm se ɔdẽ voluntati añti dei ꝫ ꝓnti obsequt iquãtũ ꝺ ea efficit: ga punif ꝛ ccce decor iustitie ꝑs cnã i rñone ad ꝑmuz ꝛ 2ᵐ argumẽtũ.

Ad primũ dõm q̃ ꝫ malũ fm se nõ possit eẽ volitũ: ordinatio tñ maloz volita eẽ ꝑt: ꝛ ió nõ eodẽ mõ malũ volũtati añti ɔdicit ꝛ ꝓnti obsequif: ga ɔdicit fm se: obsegf vt ordinatũ. Et ꝑ B ꝑs solo ad 2ᵐ: ga cũ aliqd vni volũtati ɔdicat: ꝛ alq obsegf ille due volũtates sibi ɔtrariãf. Si eodẽ mõ illõ ɔdicat vni ꝛ obsequat alq: ꝫ vt dictũ est nõ eodẽ mõ ɔdicit malũ voluntati añti ꝛ obsequitur ꝓnti: ga añti ɔdicit fm se ꝓnti obsequif

Illud exhibit P

Q

A

Actus bonus deo obtegit ab agẽte egredit & vt in finẽ dirigit: malus deo solū vt in finem dirigit.

obsequiū fm qꝫ ordinatū. ¶ Ad 3ᵐ dicꝫ qꝫ in actione dno est ꝓsiderare: vnū vt ab agẽte egrediꝫ: aliud vt in finẽ aliquē ordinaꝫ. Actꝰ aũt bonꝰ dine volũtati vtroqꝫ mõ obsequiꝫ. nã & ab agẽte ꝓgrediꝫ vt deꝰ vult & in finẽ debitũ ꝛz dina volũtatẽ ordinaꝫ: ideo reᵃ talis actꝰ: & vt etiã ordinatꝰ est bõ se bz vt agẽs cũ ꝓuenit talẽ actiõ: ordo etiã ab agẽte egrediꝫ: & iõ cũ talia facimꝰ meremur: & finis ad quẽ ordinat deꝰ tales actꝰ est vita etna. Sz malus actus malo nõ est ordo vt ab agẽte ꝓgrediaꝫ: qa malus bõ in actibꝰ suis nõ tẽdit in finẽ ꝛz egrediaꝫ ab ipso. Si ḡ talibus actionibꝰ cõpetit ordo B nõ est put ꝓgrediunt ab agẽte: ꝛz put ꝓ deũ in finẽ aliquẽ ordinantꝫ: vñ in talibꝰ nõ fit ab boie qõ deꝰ vult. ꝛz fit de boie qõ deo placet: & qa bonꝰ actiones nõ sũt ordinate vt ab boie ꝓgrediunt cũ reᵃ ordinis eoꝝ bõ nõ se bẽat vt agẽs: ꝛz magis vt patiẽs iquãtũ deꝰ eas ordinat & de eis elicit aliq̃ bona, ꝓpter talia bõ nõ meretꝫ sed demeretꝫ nõ tẽdit in ghanã sed in penã. ¶ Ad 4ᵐ dõm qꝫ malũ fm se est ꝓter intentionẽ ordinis tñ malꝰ ꝓt eẽ intẽtus: & qa malũ nõ obsequit dine volũtati nisi vt ordinatũ: ideo rõ nõ ꝛcludit.

B

¶ Utrum qõ est ꝓter diuinaꝫ voluntatẽ possit cadere sub precepto. Quæstio III.

Ertio q̃rit vtꝝ aliqd qõ est ꝓter dinã volũtatẽ vl ctrã ꝛ ipaꝫ possit cadere sub ꝓcepto eiꝰ. Et vi qꝫ nõ: qꝫ nullũ borũ nec aliqd ordinatũ est ꝓter dinã volũtatẽ: cũ oẽ bonũ & ois ordo sit in rebꝰ deo auctore & ipso volẽte: solũ ꝓter dei volũtatẽ est qõ ordinatũ est: sed cũ nihil ordinatũ possit a deo ꝓcipi: nihil qõ est ꝓter volũtatẽ dinã põt cadere sub ꝓcepto. ¶ P. Uidet qꝫ saltẽ qõ est ꝛ diuinã volũtatẽ sub ꝓcepto cadere nõ possit: qa si ꝛ dinã volũtatẽ exñs ꝓciperet vl ꝛdiceret volũtati aũti vel ꝓti, volũtati aũti ꝓceptũ ꝛdicere nõ põt: cũ sit eiꝰ signũ. nec ꝓti: qa ꝛ eaꝝ nihil fit. ¶ P. Qui ꝓcipit qõ nõ vult: ficti ꝰ est: ꝛz cũ deꝰ sit sũme bonꝰ & sũme verus & nõ deceat eũ aliq̃ falsitas nec aliq̃ fictio nihil ꝓcipit qõ fieri nolit. ¶ P. fm Pbm zº etbi. nõ suscipit ois opatio medietatẽ: quedã eni cõfestim noiata, ꝓuluta sunt cũ malitia: vt adulteriũ, furtũ, homicidiũ, gandiũ de malo: & talia que ꝛz scipsa mala sũt: sed gegd a deo ꝓcipiꝫ bonũ est: cũ ꝓceptũ sit signũ volũtatꝭ aũtis eiꝰ est ordinare nãm in bonũ: ḡ saltẽ talia que sũt ꝓter dinã volũtatẽ nõ ꝓnt cadere sub dino ꝓcepto. ¶ P. Scribit zª ad Timotheũ zº qꝫ deus fidelis pmanet & negare seipsum non põt: sed seipsum negaret si iniusta ꝓciperet. Cum ergo soluꝝ iniusta sint ꝓter eius voluntatem: nihil sub precepto diuino cadere põt: qõ cõtra voluntatem eius vel ꝓter eam existat.

Laꝰ. 9. C

In contrariũ est Magr in lra qui dicit deum ꝓcipere aliq̃ q̃ nõ vult obseruari.

Rñdeo dõm qꝫ quidã sic dicũt qꝫ ꝓceptũ est signũ volũtatis diuine rñdens volũtati aũti nõ ꝓnti: vnde qõ est ꝓter voluntatẽ ꝓntẽ cadit sub ꝓcepto: nõ aũt qõ est ꝓter aũtẽ: ꝓpter qõ occisio innocẽtis: vt qꝫ Dabraã imolaret filiũ suũ fuit volitum a deo volũtate aũte nõ ꝓnte. Uerũ ga ꝓma facie videt repugnare veritati qꝫ occisio innocẽtis sit a deo volita voluntate aũte: cũ ꝛz illã volũtatẽ (vt aut Dam.) deꝰ velit oẽs boies seruari: & ideo sic dicẽtes vt suã positionẽ muniãt addũt qꝫ aliqd ꝛz se acceptũ põt eẽ ꝓter volũtatẽ aũtẽ qõ aliq̃ ꝛditione addita vel subtracta de volũtate aũte existit. Nã que fm se mala sũt ꝛz iquãtũ talia sint ꝓter volũtatẽ aũtẽ: put ꝛto stant sub: dino ꝓcepto ꝛbũt quãdã rõnẽ bonitatis & volũtate aũte volita eẽ possit. Quę aũt mala sub dino ꝓcepto cadere ꝓnt & q̃ nõ: sic declaꝫ: qa malorũ q̃dã deordinãt boiem a ꝓximo vt que ꝓhibent ꝓter

Modus dñi quorundam. D

Peter in ꝓlo suo diſti. 47. q. vltima.

E

Deꝰ ꝓt dispẽsare i ꝓcepto 2ª tabule & solus ꝓcepto 3ª cito adhuc remaneret ordo ad deum: ꝛz nõ pẽt dispẽsare i ꝓceptis ꝓᵐ: & qz nõ remaneret ordo ad deum qõ est impossibile simpliter fieri ꝓt ad 4ᵐ ꝛ5ᵐ.

Contra istum modum.

F

Contra istum modum.

scẽdas tabulã: vt nõ occidere & nõ mechari. Quedã immediate deordinãt a deo vt que ꝓhibent ꝓter scõas tabulã: vt nõ assumere nomẽ dei i vanũ: & nõ adorare deos alienos & qz bonitas in rebꝰ est ꝑtꝭ ex ordine quẽ habẽt ad deum: ex ꝓtti aũt ex ordine quẽ habẽt inter se: cũ possit remanere ꝓtimus ordo subtracto scõo: ꝓpõt bõ bne ordinẽ ad deũ absq̃ eo qꝫ beat ordinẽ ad ꝓximũ. Sed q̃dam manet ordo respectu dei est bonitas in rebꝰ. Ideo deꝰ in oibꝰ ꝓceptis 2ª tabule fm que ordinamur ad ꝓximũ, dispẽsare põt: & talia ꝓnt cadẽ sub ꝓcepto & eẽ volita volũtate aũte. Ido immolatio innocẽtis: ꝛz fit ꝛ ordinẽ ad ꝓximũ, ꝓt eẽ a deo ꝓcepta & volita volũtate aũte: verũm solus deꝰ in talibꝰ dispẽsare põt: qz sicut solus ipse põt ꝓducere effectũ absq̃ ordine secũdaꝝ cãruꝝ: sic solus ipse põt facere qꝫ ordo rexꝝ ad ipm referiaꝫ absq̃ ordine inter se. Sic aũt dicẽtes ꝛz incidãt in quãdã Aritatẽ: qz sufficiẽter declarãt in qbꝰ ꝓceptis dispẽsare põt deꝰ & in qbꝰ nõ: vt qz ꝓt dispẽsare i ꝓceptis 2ª tabule q̃ ordinãt boiez ad ꝓximũ: nõ aũt in ꝓceptis ꝓᵐ que imediate ordinãt boiez in deũ: vitatẽ tñ qõnis nõ eludãt & ẽt falsa assumũt. Nã qõ dicũt deũ voluntate aũte voluisse Dabraã imolare filiũ suũ nõ est vez: qz nec volũtate aũte nec ꝓnte id voluit: qz cũ deꝰ ꝓcepit aliqd qõ vult fieri volũtate aũte: si fiat ꝛ id nõ erit a deo volitũ: ꝛz ꝓter eiꝰ volũtatẽ: qz tũc ꝓceptum ordis que ptinet ad volũtatẽ ꝓntẽ ꝓ se & directe ꝛuiet impõni que ptinet ad aũtẽ qõ eẽ nõ põt: & peccata que sunt ꝛ diuinã volũtatẽ aũtem essent volita volũtate ꝓnte: cũ ḡ nõ imolatio innocẽtis eẽt a deo volita: immolatio non cadebat sub precepto ita qꝫ deus vellet antecedenter qõ ꝓcipiebat.

¶ Notãdũ ergo qꝫ ꝓceptũ est signũ volũtatis diuine: voluntas aũt dina inordinata eẽ nõ ꝓt: qz nãle est ei agere fm ordinẽ sapiẽtie. Et bñ volumꝰ videre veritatẽ qõnis ꝓpositte: tria opz nos distinguere: volũtatẽ: signũ & ordinẽ: que tria ad rõnẽ ꝓcepti aliq̃ mõ vident concurrere. Uolũtas aũt distinguẽda est ꝓ aũs & ꝓns, & sic qõ deꝰ nõ vult cadit sub ꝓcepto: vt qõ nõ vult ꝓter cadit sub ꝓcepto & vult antecedẽter: vt cũ nõ velit ꝓter oẽs boies bene operari: & ꝓcipit tñ oibus vt bene operentꝫ: & sic ꝓcepta nõ respiciũt singularẽ ꝑsonã: ꝛz sunt data oibus. Signũ aũt distinguẽdus est: qz sicut ex parte intellꝰ vt supius tactũ fuit: ad hoc qꝫ sit verũ signũ: non semp opz esse verũ qõ dicit: sed ꝓpter qõ dicit: sic ex pte volũtatis ꝓceptũ põt esse nõ ficti: ꝛz verũ signũ volũtatis: & tñ nõ erit volitum qõ ꝓcipitur: sed ꝓpter qõ ꝓcipitur: & tale fuit ꝓceptum datũ Dabrae de immolatione filij: nõ enĩ volebat deus qõ ꝓcipiebat nec voluntate aũte nec ꝓnte: sed probõnem fidei Dabrae ꝓpter quã preceptũ datum erat: & ita qõ deus nõ vult cadit sub precepto: tñ nõ est volitũ qõ ꝓcipit: ꝛz ꝓpter qõ: & sic distinguẽdo ex pte volũtatis & ex pte signi vtroqꝫ mõ: vt dcñ est: sub ꝓcepto cadit qõ nõ vult deꝰ. Differt tñ primꝰ modus a secõo in duobꝰ: qz ꝓmꝰ respicit ꝓcepta ghialia & cõia oibus, secũdus respicit ꝓcepta spãlia data singularibꝰ ꝑsonis. Rursus fm ꝓmꝰ modũ deꝰ nõ vult ꝛtia eoꝝ que precipit. Nã si volũtate aũte ꝓcipit oẽm boiez bñ facere volũtate ꝓnte: nõ vult qꝫ aliqs bõ male agat. Sed q̃tũ ad 2ᵐ modũ vult ꝛtium eius qõ mãdat. nã cũ ꝓcepisset Dabrae qꝫ filiũ imolaret: volebat tñ ꝛtium: vt qꝫ non imolaret: & ex hoc apparet clarꝰ deũ nec volũtate aũte nec ꝓnte voluisse imolationẽ illã: qz nõ volebat qõ ꝓcipiebat: ꝛz propter qõ: vt ait Magr. 45. diſ. Ex pte aũt ordinis ẽt distinguere possiumꝰ. nã qõ in agẽdo determinat ad aliquẽ modũ ordis, cõpetit ei determinatꝰ modus eẽndi: iõ sol & qõlibz agẽs creatũ nõ põt agere subtracto ordie alias cãr. Nunq̃ n. sol boiem ghiaret nisi determinaret ꝓter boiem

Ex pte volũtatis aũte & ꝓnte & signi vtroqꝫ modo deꝰ ꝓcipit qõ nõ vult ꝛz tolerantur.

H

Ex pte volũtatis aũte & ꝓnte & signi vtroqꝫ modo deꝰ ꝓcipit qõ nõ vult ꝛz tolerantur.

I ad agendā. Deus aūt cui cōpetit oē esse nō determinat ad agēdū fm būc vl illū ordinē: z lō qō nō est fz volūtē dei quātū ad vnū modū: ga nō est iustū: si attēdimus aliū modū: pōt cadere sub p̄cepto z eē volitū a deo fm aliū modū ordinis: z tale fuit p̄ceptū datū Osee. Osee p̄ cū dixit dñs. Uade accipe vxorē fornicariā z fac tibi filios fornicationū. potissime sustinēdo positionē illā que dicit eū nō in vxorē illā acceptisse: fz fornicariā: z quātus ad istū modū vt q̄ cadit sub precepto fm vnū modū z est p̄ter dinā volūtatē q̄tū ad aliū valz declaratio illa superius habita in gb⁹ p̄ceptis de⁹ dispēsare pōt: z in gb⁹ nō. Adaptare aūt modū illi ad p̄ceptū datū Dabrae vt faciebāt illi quox pōnē rectam⁹ stare nō pōt: vt est perbira mānifestū. ¶ Dicam⁹ ḡ q̄ cū q̄rit vtrū possit cadē sub p̄cepto qō deus nō vult: si loquimur de p̄ceptis gīalibus: distinguēdū est de volūtate: si āo loquimur de spālibus z potissime de illis in gb⁹ nō referuāt ordo ad p̄mū: si qō de⁹ p̄cipit nō est ab eo volitū: sed p̄ter qō vt fuit in p̄cepto dato Dabrae: tūc distinguēdū est de sīgno. Si āo bō p̄cepta spālia sūt talia q̄ enā illud qō p̄cipit est a deo volitū solū pp qō vt fuit p̄ceptū datū Osee de vxore fornicaria qō ipse adimpleuit accipēdo eā: tunc distinguēdū est de ordine: z ga p̄dicta positio loquēs de p̄cepto dato Dabrae distinguebat de ordine z volūtate diuina z nō de sīgno: ideo incōpetenter arguebat.

Epilogus. Trib⁹ modis dicendū est de precepto dei z fm quemlibet modū rīdendō est ad r z ad q̄mi ꝓpositū.

K

Ad primū dōm q̄ multa de⁹ vult volūtate aīte q̄ nō vult ea ipleri p̄ite: z ga p̄ceptus rīdet volūtati aīte: cū aliq̄ p̄cipiat que sūt bona z ordinata: z vult ea volūtate aīte nō aūt p̄ite: pōt cadē sub p̄cepto qō nō ē a deo volitū volūtate p̄ite absq; eo qō fit ꝛordinatū fm vnū modū ordinis: vt possum⁹ dicē q̄ nō ordinatū fm vnū modū ordinis: pōt cadere sub p̄cepto: ga est ordinatū fm aliū. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ cū de⁹ p̄cipit qō nō vult fieri mō quo dictū est: nō est icōuenies aliq̄d cadere sub p̄cepto: cui⁹ ōrīū vult p̄ter: ga nō p̄cepit q̄ illud velit: fz aliq̄d est ab eo volitū: rōne cui⁹ tale

L p̄ceptū dat. ¶ Ad 3ᵐ dōs q̄ fīē signa ex p̄te itellē absq; falsitate nō semp sunt vera quātū ad id qō dī: fz quātū ad id pp qō dī ex p̄te volūtat⁹ nō semp est volitū qō p̄cipit: fz sufficit aliq̄d eē volitū: rōne cui⁹ tale p̄ceptū dat. ¶ Ad 4ᵐ dōm q̄ ea que sunt mala eo q̄ deordinant a p̄rio: p̄nt cadē sub dīno p̄cepto: nō tñ manēte i eis malitia. pōt enī de⁹ dispēsare in p̄ceptis scē tabule: z ea q̄ sūt nūc iniusta fm vnū modū ordinis: pōt ea facē iusta fm aliū modū: vīr tñ a pōo homicidiū: furtū: z talia fm se mala z in talib⁹ actib⁹ nō cē mediocritatez: ga recta rō z humana fm quā pstituit medīū in operib⁹ nō pōt cōstituere medīū: fz solū dispēsatio dīna. ¶ Ad 5ᵐ dōs q̄ si deus dispēsaret in his q̄ deordināt bolez a primo nō negat seipsum: ga pōt remanere ordo rerū ad deum absq; ordine causarum secūdaꝝ ad seipsas.

M **Super** ĩram. sup illo. ¶ Quos iuste p̄destinauit ad penā. ¶ Cōtra. p̄destinatio nō est nisi bonoꝝ: q̄ ḡ deus p̄destinat ordinat ad gl̄iaz nō ad penaz. Dōm q̄ ibi p̄destinare sumit̄ large pro p̄scia: vt dicant̄ p̄destinari ad penā q̄ sunt p̄scit. Uel possum⁹ dicē q̄ p̄destinatio simplr sumpta sonat in bonū: fz cū determinatiōe pōt sonare in bonū z malū. Nā fz dānādi absolute non possint dici p̄destinati: p̄nt tñ dici p̄destinati cū determinatione vt p̄destinati ad penā. saluādi autez simplr p̄destinati dīr z cū determinatione: vt p̄destinati ad gloriā: z fm hunc modū loquit̄ Isidorus de sūmo bono. libro. ij. ca. 6. q̄ gemina est p̄destinatio sine electorum ad requiem sine reproborū ad mortem.

¶ Oz aliquando homo bona voluntate aliud N vult q̄z deus: z aliquando mala id quod de⁹ bona voluntate vult. Distin. XLVIII.

Sciendum quoq; est q̄ aliq̄n mala ē voluntas hoīs idem volentis qō deus vult fieri: z aliq̄n bona est voluntas hoīs aliud volentis q̄z deus. Ut enim bona sit hominis voluntas oportet attendere quid ꝑgruit ei velle z quo fine. Tantū enī interest iter volūtatē dei z voluntatē hoīs vt in quibusdā aliō ꝑgruat deo velle: aliud homini. Unde Aug. in enchiridō. Aliq̄n bona volūtate homo vult aliquid qō deus nō vult bona multo amplius multoq; O certius volūtate. Nā illius mala volūtas esse nūq; pōt. Tanq; si bon⁹ filius patrē velit vivere quē deus bona voluntate vult mori. Et rursus fieri pōt vt hoc velit homo voluntate mala: qō deus vult bona: velut si malus fili⁹ velit mori patrez: velit enā hoc deus. Nēpe ille vult qō nō vult de⁹: iste ꝯo id vult qō vult z de⁹: z tñ bone dei volūtati pietas illius potius consonat: q̄z huius aliud volentis: q̄z huius idem volētis impietas. Adultū enīz interest qd velle homīnī: quid deo cōgruat: z ad quē finem suaz quisq; referat volūtatē: vt approbet̄ vel improbet̄. P Pōt enī velle bonū quod non congruat ei velle: z potest velle bonuz qō congruit: sed non refert ad finem rectum: z ideo non est bona voluntas.

¶ Oz bona dei voluntas mala hoīum volūtate impletur vt in passione cbristi contigit vbi quoddam factū est quod deus bona z iudei mala voluntate voluerunt: voluerunt tamen z aliquid quod deus non voluit.

Illud quoq; non est pretermittendum q̄ aliquādo dei voluntas bona per malam hoīs voluntatem impletur: vt in crucifixione cbristi factuz est Q quē deus bona volūtate mori voluit. Iudei ꝯo impia voluntate eiz crucifixerūt. Et volebant iudei mala volūtate quoddā qō deus voluit bona: volebat. s. vt cbīs pateret̄: moreretur: sed volebant z aliquid aliud qō de⁹ nolebat. s. occidē cbīm qō fuit mala actio z peccatum. Actū quippe iudeoꝝ nō voluit deus: passionez ꝯo cbī voluit: sicut z in ipso psal. cbīs ad pīez ait. Tu cognouisti sessionē meā. i. voluisti: z approbasti passionem meam: tibi enī placuit. Voluit itaq; tota trinitas vt cbīs

A patereť:nec tñ voluit vt iudei occideret:quia volunt penā cbī:ħ nō voluit culpaz iudeoꝝ: nec tñ noluit:si eni noluisset nec fuisset.

¶ Oppositio.

Sed ad hoc opponit̄ sic. si voluit de⁹ vt cbīs patereť:vo luit vtiqz vt patereť a iudeis:vel nō. Si voluit vt nō patereť a iudeis:cū passus sit:factū est itaqz qō voluit de⁹ nō fieri. Si aūt voluit eū pati a iudeis:ģ voluit euz occidi a iudeis. Voluit itaqz vt iudei occideret eū. Ad qō respōdētes dicim⁹ simplr ꝓcedēdū eē q de⁹ vo luit cbīm pati:mori:ga ei⁹ passio bonū fuit t cā nře salutis. Cū aūt dī volebat euz pati vel occidi a iudeis:hic distinguēdū est. Si enim itelligit̄ sic:volebat eū sustinere passionē siue crucifixionē a iudeis illatā:verus est sensus. Si ꝙo itelligit̄ sic:volebat vt iudei occideret eū:falsuz est. Nō eni volebat de⁹ actionē iu deoꝝ q̄ mala erat:ħ volebat passionē bonā:t hec volūtas p malas iudeoꝝ volūtates iple ta est. Unde Aug. in enchi. Deꝰ q̄sdā volūtates suas vtiqz bonas iplet p maloꝝ boium volū tates malas:sic̄ p maliuolos iudeos bona vo luntate pāsus cbīs ,p nobis occisus est. Qō tñ bonū fuit vt apls Petr⁹ qñ tā fieri nolebat satbanas ab ipso q occisus est diceret. Ecce manifeste habes magnū bonuz fuisse q cbīs occisus est:t hoc bonum:ga Petrus nole bat:ideo redargutus est.

¶ Utrū placuerit viris bonis q cbīs patereť t morereť:placuit quidē inuitu nostre redē ptionis:sed non ipsius cruciatus.

Ex quo soluitur qō qua q̄ri so let: vtruz viris scis placere debuerit q cbīs patereť vl occi dereť: Debuit eni eis placē inuitu nře redem ptionis:ħ nō inuitu ipsi⁹ cruciat⁹. Voluerūt ģ ac vehemēter cupierūt cbīz mori pp libera tionē hois t ipletionē dine volūtatis:sed nō voluerūt delectatione ipsius afflictiōis. Ge eodē ģ letabant̄ t tristabant̄:sed ob aliō gau debāt t ꝓpter aliud dolebāt. Volebāt ergo cbīm mori ,p hois redēptione:t tñ de morte ipsi⁹ diūsis ō cāis corda eoꝝ varie mouebāt.

¶ Qlio sentiendum sit de passionibus sancto rum:an velle an nolle debeamus.

Si vo queritur vtruz eodez mō sentiēduz sit de passionib⁹ t martyriis scōꝝ: Dicim⁹ aliquā cē dīaz iter passionē capitis t mēbroꝝ. Cbīi

nāqz passio cā est nostre salutis:qō nō est pas B sio alicui⁹ sci. Nulli⁹.n. passione redēpti sum⁹ nisi cbīi. Ꝓfuerūt qdē nō modo eis q passi sūt:verūtiā aliis fidelib⁹ ipsoꝝ passiōes. Ue rūtñ nra redēptio nō sunt:hoc.n. passio illi⁹ so la potuit q de⁹ est t hō. Illi⁹ ergo passionem credētiū pie mentes voluerūt t optauerunt fieri sicut futuz credebāt. Passiōes ꝙo scōꝝ possumus velle t nolle:t vtrūqz bona volū tate si rectos nobis ꝓponam⁹ fines. Cui eniz placuit pauli passio eo fine:q; p̄mitū ei⁹ p hoc auerū t pactū cernebat:bonā videť habuisse volūtatē:que volūtati ei⁹ cōgruebat q̄ cupie bat dissolui t cē cū cbīo. Qui aūt voluit euz declinare passionē:t effugere man⁹ iniquoꝝ cōpassione pīcatis t ille habuit bonā volūta tē. Uñ Aug. in enchi. Bone apparebāt volū tates pioꝝ fideliuz q nolebāt aplm Paulum hierlm ꝓgere:ne ibi patereť mala que Agab⁹ ꝓphēta p̄dixerat:t tñ hoc illuz de⁹ pati vole bat ,p annunciāda fide cbīi exercēs martyrez cbīi:neqz ipse bonā voluntatē suā iplevit per cbīianoꝝ volūtates bonas:sed p iudeoꝝ ma las:t ad euz poti⁹ ptinebāt q nolebāt qō vole bat q̄ illi p quos volētes factum est qō vole bat:q; idipsuz mala voluntate fecerūt qō de⁹ bona voluntate voluit. Ita t in passione cbīi factum est:qō enim deus voluit:hoc idez iu das t diabolus:sed illi mala voluntate:deus ꝙo bona volūtate. s. vt cbīs moreret. Uerūta men illi actū voluerunt quē de⁹ nō voluit.

Siendū quoqz. ꝓstq̄ Magr determinauit ō dina volūtate in se t de eius efficacia. Dicit ultimo determinat de ꝓformitate nře volūtatis ad illā. t duo facit;qz ꝓmo facit qō dictū est. Scdo ꝫ determinata opponit. ibi| Sed ad ꝫ opponit.]

¶ Circa p̄m tria facit;qz ꝓmo dicit ꝓformitatē nře volū tatis ad diuinā nō debere ctīe ꝑncipalr in volito:sed ma gis in modo volēdi vt velimus illud qō nobis congruat velle:t eo fine quo debem⁹ velle. Scdo ,pbat qō dixerat per Augu. Tertio ostēdit malos homines cōcordari ali quādo in volito cū volūtate diuina. Nam deus volebat passionem cbīi bona volūtate qua iudei volebāt mala:ħ malueriť deus occisiones cbīi quā volebant iudei. Scdo ibi| Unde Aug. in enchi.]Tertia ibi| Id quoqz nō est.]

¶ Tunc sequit illa pars| Sed ad hoc opponit.]In qua opponit cōtra determinata. t duo facit;qz ꝓmo oppo nit t soluit. Scdo ex dictis soluit quasdam alias questio nes. ibi| Ex quo soluit.]¶ Circa ꝓmū duo facit;qz ꝓmo opponit contra determinata. dixerat enim deum nō velle christum occidi a iudeis qō videť falsum:qz voluit eū pati a iudeis:ergo voluit eū occidi ab eis. Scdo soluit. nam passionem deus simplr voluit:sed inordinationem actus vt culpā iudeoꝝ nō volebat:t qz talem inordina tionē videtur importare occisio. ideo dixit deus nolle oc cidi christum a iudeis. Scdo ibi| Ad qō respondentes.]

I Deinde cū dicit. [Ex quo soluit. Jex dictis soluit q̄sdaz alias gōnes. Et duo facit: fm q̄ duas gōnes soluit. nam ꝓmo soluit vtrū debeat placere scis cbīm fuisse passaz: dicēs q̄ inuitu nr̄e redēptionis dz eis placere: sed ꝑpter cruciatū, nō. Scdo soluit de passionib⁹ scōr. ibi [Et ꝙ querit.] ¶ Circa qō tria facit: ga ꝓmo dicit non esse olino fille de passione scōū & cbīi: ga a passione nulluis sci dependet redēptio nr̄a vt a passione cbīi. Scdo soluit ad q̄stū: ga possum⁹ velle & nō velle passiones scōr. si nobis ꝑponamus rectos fines: debem⁹ eni velle scōr. gliam nō cruciatū. Tertio epilogat cōtinuās se ad scds libū dicēs: q̄ posit̄ dictū est de bis que ꝑtinēt ad ministeriū diuine vnitatis & trinitatis qō factus est in primo libro. Restat ꝓsiderare de creaturis q̄ fuerūt scdo. z⁰ ibi [Passiones ꝙ scōr.]z⁰ ibi [Que ad ministeriū diuine K vnitatis.] In quo terminat̄ sntia lectionis & distinctionis. & per consequens totus primi libri.

fm.ꝑ⁹

Magistri intēto in ꝑsenti distinctione circa cōformitatē nr̄e voluntatis ad diuinā versat̄. Ideo de ea q̄remus. circa quaz possumus duo dubitare. ꝓmo de cōformitate in se. Scdo quo ad talē conformitatē teneamur. ¶ Circa ꝓmuz q̄runt duo. ꝓmo vtrū sit potis talis ꝓformitas. Scdo in quo ꝑ' attēdit. ¶ Utrum aliqua conformitas esse possit inter diuinam voluntatem & nostram. Questio I.

L Bꝓmū sic ꝓcedit. Videt q̄ nulla sit ꝓformitas inter diuinā voluntatē & nr̄am: ga iter equiuoca ꝓformitas esse nō pōt. Sed volūtas siue liberū arbitriuz fm Dam. lib. 3. ca. 9. equoce dicit in deo, boib⁹ & angelis: q̄ tc. ¶ ꝑ. Inter infinite distantia nō pōt esse ꝓformitas: sed volūtas diuina ab humana distat in infinitū: cū iter creaturā & creatorē fuerit infinita distātia: q̄ tc. ¶ ꝑ. Cōformia sūt illa que ꝓticipāt vnā formā: sed nihil est cōe creatori & creature: nō ergo iter ea pōt esse ꝓformitas cū nō vnianť in aliquo vnivoco nec in aliq̄ forma. ¶ ꝑ. Que sunt ꝓformia: ꝓuenīūt & differūt: ga si solū differrēt eēnt penit⁹ difformia: si solū ꝓuenirēt essent idē: sed que ꝓueniūt & differūt sūt cōposita: ga habent aliq̄d in quo ꝓueniūt: & aliquid in quo differunt. In deo aūt nulla compositio esse pōt: q̄ alioꝝ ad ipsum cōformitas esse non valet.

In cōtrariū est: ga semp regulatū ꝓformat̄ sue regule: sed volūtas nr̄a pōt & dz regulari fm volūtatē diuinā: q̄ tc. ¶ ꝑ. fm Proclum. z⁹. ꝓpone. Dē ꝓcedēs ab aliquo ꝓuertit̄ ad illū a quo ꝓcedit: sed cū huiꝰ ꝓuersio sit per quādā ꝓformitatē & assimilationē: sed oia illa que sunt in volūtate nr̄a a voluntate diua ꝓcedentq̄ volūtas nr̄a sue volūtati ꝓformat̄. M

H Triplex assimilatio. ꝓmo ad se ipsum.

Rñdeo dōm q̄ ꝓformitas in q̄dā assimilatione cōsistit: assimilatio aūt vel similitudo fm Dio⁰. 9⁰ de di. no. triplex eē pōt. Primo eiusdē rei ad seipsaz. Scdo ex ordine vnius ad aliū. Tertio ex ordine duoꝝ ad tertiū. Dicit̄ aliq̄d simile sibipsi cū sp manet imobile: & nō est assignare in ipso variationē ꝑpter quaz sibi dissile esse possit: & hec assimilatio ꝑpe reperit̄ in ꝓmo. Nā in omni creatura est aliqua diuersitas & aliqua dissimilitudo: cū q̄libz ens creatū sit alicui variationi subm, vñ Dion⁹. 9. de di. no. ait: q̄ si gs deū dicat sile sibi: quia ꝑz se totū semp est sibi idē & sīl singulr & idiuisibiliter existens: talis positio nō est ꝙprobāda. Scdo attēdit cōformitas & assimilatio ex ordine vni⁹ ad aliū: & sic oēs effectus aliqualr sue cāe ꝓformant̄ & oē repsentatiuū alterius ꝓformat̄ ei q̄ repsentat. Nā effectus dz ordinē ad suā cām & repsentatiuū ad id q̄ repsentat: vt imago ad id c⁹ est imago: & sic accepta ꝓformitas siue assimilatio nō est cōuersiua: nā ly effectus habeat ordinē ad suā cām: & nō fm q̄ hoc nō dz ordinē ad effectū: nisi intelligat̄ ordo fm rōnē: vt q̄ effectus refert̄ ad cām: dicat̄ cā referri ad ipsum. Ideo Dion⁹ius: vbi de tali assimilatione loquitur ait: q̄ in causis & cāis nō recipimus cōuersionē. Tertio mō attēdit cōformitas ex ordine duoꝝ ad tertiū. Nā si aliq̄ duo participāt vnā formā: fm illā assimilari dicunt̄. vt duo alba: ꝑpter cōparationē quā habēt ad aliq̄d tertiū vt ad fore⁹ albedinis assimilari dicunt̄: talis aūt assimilatio vt cōformitas semp est cōuersiua: q⁹ tūc ꝑprie duo habent aliquē ordinē ad tertiū: q̄ tale tertiū est differens a quolibet illoꝝ: opz q̄ si ꝑpter ordinē ad tertiū vt ad formā albedinis duo alba cōformari dicunt: huiꝰ albedinē differre a quolibet albo ꝓ: & nullū tale albū esse suā albedinez: sed bīe eam ꝑ participationē: nā si vnū esset albū ꝑ essentiā: & aliud per participationē: nō esset assimilatio iter ea per ordinē ad aliq̄d tertiū: sed per ordinē vnius ad alterū: q⁹ semp id q̄d est ꝑ participationē ordinat̄ ad id q̄d est ꝑ essentiā. Rursus forma albedinis nō cēt differēs a quolibet albo ꝓ: q⁹ albū per essentiā esset sua albedo: ponere ergo duo alba ꝑ essentiā vt duas albedines separatas nō est ponere: opz ergo q̄ cōformāntur per cōparationē ad tertiū: vt ad vnā formā quā habēt vel ad vnā formam quā imitāntur vt ad eam q̄ ꝑexistit in cā cōi: q̄libet eoꝝ habere illaz ꝑ participationē: & q⁹ eodē mō cōparat̄ vtrūq⁹ ad illā: vt q⁹ q̄libet eoꝝ hz illā ꝑ participationē & nō ꝑ essentiā, assimilatio cōuertit̄: vt qua rōne vnū assimilat̄ alteri pari rōne alterū assimilat̄ eidem: ꝑpter q̄d Dion⁹ius ait q⁹ in ordinatis situ in his q̄ sūt eiusdē ordinis assimilatio reperit̄ fm ꝓuersionē. Cū ergo creatura ordinet̄ ad ipm creatorē tanq̄ ꝑductū ad suū ꝑductiuū pōt esse ꝓformitas iter eaz nō fm aliquā vnā formā quā participēt deus & creatura: fm q⁹ in tertio mō cōformitas cōtingebat: sed q⁹ creatura suū imitat creatorē: ꝑpter q̄d iter deū & ipsaz scdo modo ꝓformitatis existit: talis pōt esse ꝓformitas nr̄e volūtatis ad diuinā: eo ipso nostra volūtas pōt illaz in aliquo imitari: verū q⁹ secūdus modus nō erat cōuersiuus sic volūtas nostra volūtati diuine cōformat̄: q̄d nos cōcedimus nostre volūtati cōformari diuinam. Ad q. N

Ad primuz dōm q⁹ Damas. accipit equocitatē large pro analogo. est eniz analogia q̄dā inter creatorē & creaturā inquātū vnaz imitat aliud: & q⁹ in tali imitatione est q̄dā cōformitas, volūtas nr̄a volūtati diuine pōt esse ꝓformis. ¶ Ad z⁰ dōm q⁹ inter infinite distātia nō pōt esse proportio cōmēsurationis: pōt tn esse ꝓportio ordinis: & vt habitū est ex ō nr̄a volūtas ꝓformat̄ diuine inquātū imitat̄ eam & habet ordinē ad illaz. ¶ Ad 3⁰ dōm q⁹ vt patet ꝑ habita nō cōformat̄ voluntas nr̄a diuine volūtati ꝑpter participationez vnius forme, ꝑ quē dicebant aliq̄ cōformia quātū ad 3⁰ modū conformitatis assignatū: sed ex eo q⁹ nr̄a volūtas hz ordinez ad illā: vt scdo modus ꝓponebat. ¶ Et ꝑ hec ꝑz solutio ad 4⁰: q⁹ illa que sunt ꝓformia ꝑ participationē vnī⁹ forme sunt cōposita. Nam q̄d participat albedinē & non est sua albedo est in eo aliq̄d realr ab albedine differēs: et hoc est q̄d cōpositū: nulla aūt creatura cōformat̄ creatori q⁹ vna forma participet ab vtroq⁹: sed est ibi ꝓformitas eo q⁹ creatura suū creatorē imitat̄: vnde nō est cōuenientia & differētia inter ipsaz & q⁹ in creatore sit aliq̄d in quo conuenit cū creatura & aliq̄d in quo differt: sed quia creatura non pōt perfecte totā entitatē creatoris suscipere, differt ab illo inquātum non totam sustinet: conformat̄ ei ꝓout aliqualiter entitatem creatoris participat. Q

Scdo vt⁹ ad aliud vt cāus ad cām: & sic ē iter deū & creaturam.

Cōparet entē creatura ad creatorē & accidēs ad subiectū: vt bō ꝑ. us ad boiz verū: & bō nō dz equoce ad ambo⁹: sed analogice: & ſſe ens ō illo ꝑs maior: q⁹ creatura ad creātē sic & accīs ſſe ſm. Inter infinite distāta ēt ꝑportio ordinis non cōmēsurationis.

Nota ꝑ quā logicā cretus & Scotus: magna hec solet difficultas.

A ¶ In quo ꝑncipaliʳ attendit talis cõformitas. Qõ. II.

Secõdo de ala. Ecc. cõ. 33.

SEcundo q̃rit in quo ꝑncipaliʳ attendit cõformitas voluntatis nr̃e ad volũtatẽ diuinã. Et videt̃ q̃ attẽdat in volito. nam ꝓtẽtie distinguunt̃ ꝑ actus: et actus per obiecta ſm ꝓpm. Sed ex eodẽ aliqd trahit ſpẽm et est ab his distinctũ: g̃ potẽtie et actꝰ sumũt ſpẽm et ꝑfectionẽ ex obiectis cũ ꝑ ea distinguant: sed potissime aliqd ꝓformat̃ alq̃ ſm id a quo trahit ſpeciẽ et ꝑfectionẽ: g̃ in volito a quo volũtas nr̃a vel eiꝰ actꝰ ſpẽm sumit, potissime ꝓformat̃ diuine voluntati. ¶ ꝑ. Uel attendit ꝓformitas in volito: vel in modo volẽdi: in mõ volẽdi nõ: ga modus agẽdi sequit̃ modũ nãe. nã ſ̃ ſcõa agentis inquãtũ mediãtib⁹ illis deꝰ aliq̃ ꝑducit eũdẽ effectũ efficiãt quẽ deꝰ efficit: modus tñ efficiẽdi semp est aliꝰ a re. igit̃ cũ volũtas nr̃a ad dei cõparet̃. q. zᵐ agens ad ꝑmũ mũdi cõformitas volũtatis nr̃e ad diuã erit in mõ volẽdi sed solũ in volito. ¶ ꝑ. Uel attendit in volito talis ꝓformitas vel in eo qõ nos deus vult vel le: sed nõ in eo qõ nos deus vult velle: ga quotiẽscũq; aliqs explanet volũtatẽ suã ꝑ volũtatẽ alterius vult id velle alterũ per quẽ suã volũtatẽ iplet. aliter enĩ nollet se nolle qõ vult: sed ſm Aug. in enchi. deꝰ per malos homines suã volũtatẽ iplet: sed cũ deꝰ velit suã volũtatẽ impleri vult malos velle qõ volũt: sed volũtas malorũ nõ est ꝓformis diuine: g̃ nõ est attendẽda conformitas in volẽdo qõ deꝰ nos velle vult. ¶ ꝑ. Si dicat̃ talẽ ꝓformitatẽ attẽdẽdi in bono eo ꝙ obiectũ volũtatis est bonũ. Cõtra. volũtas nõ est nõ boni: ga malũ est ꝑter volũtatẽ et ꝑter intentionẽ: igit̃ eis volũtas erit ꝓformis diuine: qõ falsũ est. ¶ ꝑ. Ró bonitatis sumit̃ ex fine: ſ̃ cõtingit aliquẽ opari ꝓpter bonũ finẽ et tñ peccare: vt ſi furatur vt det elemosynã. Cũ igit̃ peccãs nõ ꝓformet voluntatẽ suã diuine non est attendenda talis ꝓformitas ſm finem vel ſm rationẽ bonitatis.

B

In contrariũ est: ga ſm Aug⁹ in enchi. aliqñ bõ mala volũtate vult qõ deus vult bona: g̃ põt esse ꝙ ſit idem volitũ a mala volũtate hois et a bona dei: ſ̃ mala volũtas nõ ꝓformat̃ diuine: g̃ in volito nõ est attendenda talis ꝓformitas. ¶ ꝑ. Que vni et eidẽ ſũt ꝓformia iquãtũ talia sibiipsis ꝓformant̃: sed semp bone volũtates ꝓformant̃ diuine: cuꝫ g̃ aliqñ ſuia ſint volita a bonis voluntatib⁹: vt ꝑs per Aõ agẽs in lra in volito nõ est attẽdẽda talis conformitas.

C

Rñdeo dõm ꝙ (vt habitũ est) ꝓformitas nr̃e voluntatis ad diuã nõ est ex eo ꝙ aliqd ordinat̃ ad seipſum: nec per participationẽ alicuius formẽ vt ꝑ respectũ ad tertũ: sed ex eo ꝙ vnũ ordinat̃ ad aliud: vt ga nr̃a volũtas ordinat̃ ad deum et imitat̃ eã tãq; effectꝰ suã cãm. Ideo ſi talẽ cõformitatẽ videre volumus nos videre opꝫ q̃o effectus ad suã cãm cõparat̃. Est autẽ cõparatio effectus ad suã cãm quãtũ ad pñs tripliciter. ꝓclus. 35. ppõne manifeste ostẽdit. ait enĩ ꝙ oẽ cãtũ manet in ſua cã ꝓcedit ab ipſa et ꝑtit̃ ad eam: que sic declarant̃. Nã fiẽ ea que deducunt̃ de poꝰ mãe diꝫ aliqualiter in mã eẽ: vt ꝑbat Cõmẽ. 12. meta. ga nihil exhibẽt̃ ab aliquo nisi in eo aliquo mõ: sic ea que educunt̃ ꝑ virtutẽ agẽtis in ipso agẽte existũt et potissime cũ est agẽs ꝓncipale: imo magis manet producta in efficiente q̃ in mã: ga in mã sunt imꝑfecte: sed in agẽte et potissime in deo ꝑfectiꝰ et ꝑfectiꝰ ꝓducta existũt. Scdo nõ solũ esse eius in cã manet ſ̃ ab ea ꝓcedit. Nã cãtus est in cã ſm modũ cãe nõ ſ̃ modũ suũ: sic dicimꝰ ꝙ creatura i creatore nõ est aliud q̃ creatrix eẽntia. Si g̃ effectꝰ solũ maneret in cã et ab ea nõ ꝓcederet nõ distingueret̃ ab illa.

Effectus manet in cã ꝓcedit ab ea et cõparat̃ ad eã: et in hoc ꝫ cõsistit imitatio.

Ex his duobus sequit̃ tertium: videl̃ ꝙ effectus quilibꝫ ad suã cãm ꝑuertit̃. Nã ꝑuersio effectus ad suã cãm est assimilatio eius ad illam ꝓut illaꝫ imitat̃. sequit̃ enĩ hoc ex primis duobus. Nam imitari aliud est eẽ ꝓductũ ad similitudinẽ illius: rõne ergo qua effectus ꝓcedit a cã hꝫ rõnem ꝓducti: rõne qua manet in ea est ad similitudinẽ eius: imitat̃ ergo effectus cãm vel ꝓducit̃ ad similitudinẽ eius: qz ꝓcedit ab illa et manet in ea. Cũ igit̃ conformitas volũtatis nr̃e ad diuã in quadã imitatione ꝓsistat et imitatio cuilibꝫ cãto ꝓueniat: vt ostẽſus est ex cõparatione quã hꝫ effectus ad suam causã: q̃cquid in nobis deus operatur ſm illud conformamur eidem. Solum autem in eo sumus difformes ꝙ deus non operatur in nobis.

D

E

¶ Sunt autẽ ex parte voluntatis tria que in nobis deus operatur. Primo voluntas ipſa. Secundo actus. Tertio perfectio eius. Quantũ ad primũ omnes homines et etiã semper deo ſunt conformes: qz ſm talem conformitatem attenditur assimilatio ſm imaginẽ. Est enim homo imago dei ꝓut habet memoriã intelligentiã et volũtatem: et qz ſic accepta imago nulla difformitas tollet imaginẽ et semper hec tria habet quilibet: et semper ſm voluntatẽ deo conformatur eo ꝙ absq; voluntate: ꝓut volũtas potentiã nominat, nunq̃ aliquis esse potest: sed homo quilibet in habendo volũtatẽ et in eo ꝙ potest libere agere et non agere, semp deũ imitat̃. Scdo deo ꝓformamur quãtum ad voluntatis actum. nam ipſum velle in se consideratum vt est natura aliqua exẽplatũ est a diuino velle vt nostra voluntas ab eius volũtate. Unde ſm tale velle in se acceptum deo conformamur: non tamen semper: quia voluntas nostra nõ semper ſuo actui est cõiuncta: primo ergo ꝓformitas que respicit ipſam potentiam est tam bonorum q̃ malorũ et etiã semper. secũda nõ est etiã bonorum et malorũ: ſ̃ nõ semper: eo ꝙ non semper volumus. Conformant̃ enim ipſi mali in aliquo diuine voluntati: qz sicut non est dare pure malum: sic non est dare aliqd qõ deo penitus sit difforme. Tertio deo cõformari possumus quantum ad perfectionem actus. Perfectio autem actus quadrupliciter potest accipi. ꝓmo ex obiecto. Secundo ex fine. Tertio ex habitu. Quarto ex efficiente. Ex obiecto autem inest perfectio actui: cum actio versat̃ circa debitam materiam: vt cum quis agit que sunt de genere bonorum: vel vult ea que ſm se bona sunt. Ex fine enĩ inest ei bonitas: cum aliquis bona intentione ad bonum finem referendo facit que facit. Ex habitu autem inest actui perfectio: cum delectabile est aliqm bene agere. nam signum generati habitus est delectionem vel tristitiam fieri in opere. vt dicitur secundo ethicorum. Nam et ipſa virtus a qua tanquam a bono habitu procedit actus actui bonitatem confert: cum virtus habentẽ perficiat: et opus ſuum bonũ reddat. Ex agente autem actui bonitas inest cum actus est ab agẽte cui naturale est bene agere: et ideo eũ volumus que deus vult nos velle: eo ipſo ꝙ deus vult talem actum, quandam perfectionem et bonitatem ipſe actus contrahit: cuꝫ ergo deus non solum operetur in nobis velle: sed velle et perficere conformamur deo non solum in eo qõ volumus: sed in eo qõ perfecte volumus.

Deus operat in nobis volũtatẽ, actũ volũtatis et factionẽ ei⁹: ſm ꝓᵐ ſp gliꝫ ꝓformat̃ deo.

Quo ad actũ volũtatis inchoatũ nã qdã exẽplata a ꝓᵐo conformamur ꝺo nõ nũ ſp: qz volũtas nr̃a non semp suo actui est ꝑfecta.

G

¶ Dabito ꝫ que volũtati diuine ꝓformamur: qz ſm voluntatem siue ſm potentiam ſm actum et ſm perfectionem eius apparere potest: in quo ꝓncipaliter ꝓformitas nr̃a ad volũtatẽ diuã attẽdit: qõ ꝓncipaliʳ qõ querere videbat. Nã in eo ꝓncipaliʳ attẽdit talis ꝓformitas in quo ꝓncipaliʳ attẽdit rõ bonitatis: bonitas aũt simpliciʳ nõ ꝑsideratur ſm nãz rei: ſ̃ ſm ꝑfectiones additas: ideo qõ hꝫ naturã humanã et caret virtute nõ dicat̃ bonus simpliciʳ: sed bonus in eo ꝙ homo. ergo talis ꝓformitas non attendenda

Quo ad ꝓmotionẽ actꝰ volẽdi ꝙ ex qua mor ordi. i. ob iecto, fine, habitu et efficiẽte. Ex hoc ꝓformamur deo mãſ: ſ̃ ex seq̃ntib⁹ ꝑs ipſa et eius ad ꝓmũ.

H

Epilogꝰ. q.

I est in voluntate vel in velle simplr sumpto: que quodā modo naturalr oibus ꝓuenire videnť sed in pfectione actus: igit̄ diuine volūtati ꝓformamur simplr loquēdo: nō inquātū volūtaté habem⁹ vel volumus sed in eo q̄ pfecte volum⁹. hec aūt pfectio ls̄ insit actu ex obiecto fine habitu ⁊ efficiēte: ex obiecto tm̄ ſm q̄ materialr sumitur, put ipsius voluntū obiectū volūtatis dr̄: nō cōsiderata rōne volēdi p̄cipalr pfectio actu iesse nō pōt: cū a mā nō fumať rō rei simplr. nō g̃ attēdit talis ꝓformitas in volito: vt ga volum⁹ qđ deus vult: sed ex fine habitu ⁊ efficiēte. Cōformamur eni diuine volūtati ſm sinē ⁊ intentionē: cū volumus bona intentione: ⁊ ꝓpter diuinā gl̄iaz que volum⁹. ſm aūt habitū ei ꝓformamur cuz ex charitate volumus vt de⁹ vult. Luz Xo volumus qđ deus vult nos velle rōne efficiēs nr̄a volūtas diue cō formať. Simplr g̃ loquēdo nō ꝓformamur diuine voluntati: ga volūtaté habemus: vel ga simplr volum⁹: vl etiā ga volumus qđ deus vult: sed ga volum⁹ bona intentione ex charitate: ⁊ que deus vult nos velle.

K Simplr volūtas cōformat voluntati diue cū vult bonuz tanq̄ ex obio qđ deus vult nos velle ex efficiēte recta intentione tāq̄ ex fine: ex charitate tanq̄ ex habitu.

Ad primū dōm q̄ volitū nō est obm voluntatis nisi inquātū bz rōnē bonī: ⁊ ideo p̄r attēdenda est ꝓformitas: vl sumiť rō bonitatis. Sz rō pfectionis ⁊ bonitatis actus nō sumiť p̄r ex volito: ſm q̄ materialr cōparať ad volūtaté: vt ostēsuz est: ideo in volito nō est p̄r ꝓformitas attēdēda. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ ls̄ modus volēdi nr̄ nō posſit esse idē cuz diuino: pōt tm̄ in aliquo imitari illū: vt cū volum⁹ pp diuinā gl̄iaz vt de⁹ vult ⁊ ex charitate vt ipse. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ cuz deus p malos volūtaté suā ipleť: est ibi duo cōsiderare: voluntas ⁊ modū volēdi: vt q̄z iordinate volūt. Nā ls̄ iudex vellet passionē chr̄i quā de⁹ volebat: volebāt tm̄ eaz iordinate: ga ꝑ affectabāt pp afflictionē chr̄i nō pp redemptionē humani gl̄ie: ⁊ ga deus nō ipleť voluntaté suā p malos rōne iordinationis sed rōne volitī: cū nō sit in eis malitia rōne talis volitī: sed rōne iordinationis qđ malū volunt vt mali sunt: nō vult deus eos velle. ¶ Ad 4ᵐ dōz q̄ volūtas nō semp est boni simplr: ls̄ aliq̄n est estimati boni: ideo nō semp malū suā volūtatez diue ꝓformāt. ¶ Ad 5ᵐ dōz q̄ actus actuoꝝ fūt i patrē ⁊ disposito. Nā semp debit⁹ actus regrit debitā mās: nō tm̄ pp hoc rō rei sumiť p̄r a mā: ls̄ ab actu. Si g̃ opus dz̄ esse bonū: opz̄ bonā intentionē xr̄i circa debitā mām: p̄cipalius tm̄ sumiť rō bonitatis actus ex bona intentione q̄ ex debita materia: ⁊ ga furtū nō est debita mā: ideo qui furatur vt elemosynā det̄ peccat: ⁊ ꝓpter bonam intentionē nō excusať totaliter: ga talis bonitas depranať pp mās̄ debitā: ſ̄ sic faceres suā volūtaté diue non ꝓformant.

M 2ª p̄n. **Deinde** quer̄ quō tenemur ad talē conformitatē. Et circa ꝫ q̄runt̄ duo. ꝓmo vtrū teneamur ad ipsas. Scdo vtrū teneamur ad cōformitatē in volito.

¶ Utrum teneamur conformare voluntatē nostrā voluntati diuine. Questio I.

Ad primū sic ꝓcedit. Uidet̄ q̄ non teneamur ꝓformare volūtatē nr̄az diuine: ga qui nō facit ad qđ tenet̄ peccat mortalr. Sz cū peccem⁹ venialr nō ꝓformem⁹ volūtatē nr̄az diuine: ga tūc nō peccaremus. ls̄ mereremur: g̃ peccando venialr peccem⁹ mortalr: qđ est icōueniēs. ¶ ꝓ. Oē qđ est, qñ ē, neće est esse: g̃ cū bō male vult neće est cū male velle. Sz nullus obligať ad id qđ est ipossē: cū ipossē sit talē volūtatē suā diue ꝓformare: eo q̄ neće sit eū male velle: nō oēs tenemur ad talē ꝓformitatē. ¶ ꝓ. Sic̄ volūtas nr̄a ē recta eo q̄ ꝓformať diue volūtati: sic intellꝰ nr̄ est rect⁹: eo q̄ diuino intellectui cōformať: sed nō oēs tenemur ꝓformare intellm nr̄m diuino: q̄z tūc gl̄z bñs malā opionē dānarent̄. g̃ nec tenemur ꝓformare volūtatē nostrā diue. ¶ ꝓ. Cōformitas volūtatis nr̄e ad diuinā cōsistit in eo q̄ ex charitate diligim⁹ vt dān̄ est: sed nō est in ptāte nr̄a bñe charitatē. g̃ ad talē ꝓformitatē nō obligamur: q̄z tūc eēt dare p̄fectionē: ⁊ aliqs teneret̄ ad id qđ iplere nō posſet. ¶ ꝓ. Dicebať q̄ talis ꝓformitas ꝓsistit ls̄ sinē: vt q̄ ordinamur actiones nr̄as ad illū sinē ad quē deus vult: sed talis finis nō semp nob est notus: g̃ ad talē ꝓformitatē nō tenemur. ¶ ꝓ. Dicebať ēt talē ꝓformitatē eē: q̄z volumus qđ de⁹ vult nos velle: ls̄ qđ de⁹ vult nos velle ō necēitate volum⁹: nec est in ptāte nr̄a q̄ de⁹ velit nos velle ꝫ vel nō velle: ls̄ in ptāte diue: ls̄ nūs tenet̄ ad id qđ nō ē i ptāte sua. g̃ cē.

O **In cōtrariū** est: q̄z libet dz̄ ⁊ tenet̄ velle qđ cōgruit eū velle: sed talis conformitas vt pōt haberi per Aug. in ench̄. est in eo qđ congruit nos velle. g̃ ad talē cōformitatem omnes tenemur.

Rñdeo dōz: q̄ libet tenet̄ facere qđ dz̄ facere. vñ ⁊ cōi no⁹ cū tenet̄ aliqs alicui in aliq̄ ret⁹ debitor notať illud aūt debemus facē qđ rectū est: ⁊ ē: q̄z q rectū facit, qđ dz̄ facit. vñ Anſel. in lib. de Ver̄tate ait: q̄ rectitudine bz̄ q facit qđ dz̄. Si g̃ ꝓbare poterim⁹ q̄ rectitudo volūtatis nr̄e ꝓsistit in ꝓformitate ei⁹ ad diuinā: ⁊ q̄ rectū ē nr̄am volūtatē diue ꝓformare, ꝓinde erit nos debere vt teneri talē ꝓformitatē dīc. Doc ät duplici via declarare possim⁹. ꝑ ex potestate defect⁹ quem in agētibus aspicim⁹. 2° ex ordine ipōr agētiū. ¶ ꝓmū sic ondit: nā cū aliqd in actiōe sua pōt deficere ⁊ nō deficere: ⁊ pōt agē recte ⁊ nō recte. Si recte agē dz̄ opz̄ eum ꝓformari ei cui p se inest rectitudo: ⁊ q̄ obliquū eē nō pōt. Naz si bō in līcādo pōt facere līneā rectā ⁊ nō rectā: ſi recte lineare vult tenet̄ se ꝓformare regule cui p se rectitudo inest: ⁊ q̄ ſm q̄ bō: obliq̄ eē nō pōt. Si aūt ꝓingat in lineatiōe ei⁹ obligtas illius obligtatis ſm q̄ bō nō erit assignare cām efficiētē sed deficiētē. nā defectus regule: vel q̄z nō se cōformauit ad eā extitit obligtatis causa. Cū g̃ nr̄a volūtas posſit deficere ⁊ nō deficere: ſi dz̄ recte agē: opz̄ q̄ se conformet diuine volūtati cui est nāle recte agē: ⁊ ſi aliq̄n nostra volūtas deficit: vt cū male vult: talis defect⁹ nō bēbit cām efficiētē sed deficiētē: vt q̄z nō se ꝓformauit eternis legibus ⁊ diuine volūtati. Quicqđ g̃ in actionib⁹ nr̄e volūtatis rectitudinis existit, ex ꝓformatione volūtatis nr̄e ad diuinā, ꝓuenit: ⁊ q̄z bīe rectitudinē est facere qđ debemus: tenemur vel debemus volūtatē nr̄am diuine cōformare: sine qua rectitudine bīe nō possumus. ¶ Scđa via sumiť ex ordine agētiū: nā oēs poteťie nr̄e voluntati subdunt̄. Ideo ꝓbat Anſelmus de cōceptu virginali ca° 4° q̄ in mēbris ⁊ ī aliqs viribꝰa volūtate pcūī eē nō posſit: nā cū de⁹ eis legē posuerit vt volūtati obediāt: obediēdo ei faciūt qđ ōbēt: ⁊ in eis iniustitia eē nō pōt: volūtas aūt ime[r] reducit i volūtatē dīnā: ⁊ q̄z qđlz regulari dz̄ ab eo in qđ ime[r] nāl̄r ordinať, rectitudo volūtatis nr̄e ꝓsistit in eo qđ diuine ꝓformať. Cū g̃ vt dān̄ est bīe rectitudinē sit facere qđ dz̄: diuine volūtati nostrā ꝓformare debemus.

Ad primū dōz q̄ pōt q̄s simul peccare venialr: ⁊ tm̄ ꝓformare volūtatē suā volūtati diuine in habitu: ⁊ si nō in actu: ga veniale pcūī non est cōtra talē ꝓformitatē: sed preter. Luz g̃ teneamur semp bīe talē cōformitatē in actu, peccādo venialr nō peccamus mortalr vt rō arguebat. ¶ Ad 2ᵐ dōm q̄ oē qđ est, qđ est, neće est esse necessitate ꝓditionata: nō absoluta. Sicut ergo sedens pōt nō sedere: ls̄ necesse sit eum sedere oū sedet: sic ⁊ volēs aliquid pōt id nō velle: ls̄ neće sit eū velle oū vult. ¶ Ad 3ᵐ dōm q̄ nō est sīle de inci-

A lectu tvolũtate:ga intellꝰ cogit p rõnes cogẽtes:volũtas aũt cogi nõ põt:ideo nõ est sic in pãte intellꝰ nri se ꝓformare dino:vt est in pãte volũtatis nre se ꝓformare dimine:sige tñ scienter:nõ.q.rõne motus vel coactus veritatẽ impugnaret/peccaret:attñ in his que sunt fidei a gbꝰ nra salus dependet tenemur intellꝰ nrm captuare in obsequiũ cbi. ¶ Ad 4m dom q̃ ls nõ sit in pãte nra hie charitatẽ:tenemur tñ voluntatẽ nraz ꝓformare dine: ga libere malefacim⁹ nec aliqs nos ad peccãdũ cogit:t est in pãte nra facere qõ in nobis est:q̃ si facerem⁹ deꝰ nob suã grãz nõ negaret:quã bñdo volũtatẽ nraz dine haberemus ꝓformẽ. ¶ Ad 5m dom q̃ ls finis p̃mus nõ semp nobis sit notus:vltimus tñ semp nobis notus existit:t talẽ finẽ vt in dei gloz oia ordinare debemus ¶ Ad 6m dom q̃ glibet tenet velle qõ deus vult cũ velle volũtate aũte:sm quã vult oes boles salvos fieri:nazB qnlibet suã salutẽ velle dz t ea per que in eaz ting̃it:t qõ deus sic vult non necesse est nos velle.rõ aũt pcedebat de volũtate p̃sente:de qua etiã loquẽdo erat falsitas in processu:nõ eni necesse est nos velle absolutã necessitate que deus vult nos velle voluntate ꝓsequente.nam libere volumus quicquid volumus.

¶ Prima rõ.Ad qõ̃ dr̃ porꝺ dicendũ t nõ differendũ vt in agendo non deficiat dz se regulare sm id qõ nõ põt deficere:sed talis est volũtas creata:ergo dz se regulare ꝛc.sed talis est sc̃ũ divina voluntas nõ potens errare:q̃ volũtas creata dz se debet ꝓformare in agendo.

¶ Scõa rõ.Ad qõ̃ dr̃ tenet regulare se sm id in qõ̃ immediate reducit vel cõformare se aliter sed volũtas creata immediate reducit in volũtatem dinã:q̃ ipsa tenet se regulare sm illã t se sibi ꝓformare.maior ps.Is minor: probat p Anselꝫ.de percpu ẽginali:vbi dicit q̃ in aliis rebus a volũtate nõ põt esse pcm̃:q̃ reducunt ad volũtatẽ:ipsa vo immediate in volũtatẽ dinã:q̃ in agẽdo tenet se dz se ei conformare.

¶ Utrum teneamur cõformare voluntatem nram vo- C luntati dine in volito. Quæstio II.

SEcundo queritꝰ vtrũz teneamur voluntatẽ nram ꝓformare voluntati dine in volito.Et videt q̃ nõ:ga nullus tenet ad id fine quo põt salutẽ cõsequi. Sed ꝑz Aug.in enchi.aliqñ bona volũtas bõ vult qõ deꝰ nõ vult.Cũ g̃ babẽdo bonã volũtatẽ cõseq possim⁹ salutẽ ad ꝓformatẽ in volito nõ tenemur, cũ absq3 ea bonã volũtate hie possim⁹. ¶ ℙ. Aliqñ dinũ volitũ est nobis ignotũ:q̃ ad talẽ ꝓformitatẽ nõ tenemur cũ eã hie nõ sit in pãte nra. ¶ ℙ. Si ducat q̃ tale volitũ nob revelari põt:si revelat:tũc tenemur.ꝓtra. posset aliqꝫ revelari sua dãnatio:q̃ teneret aliqs velle eã:qõ est icõvenies:ga sm Aug.13o de tri.c.3.t.4.Quilibet de necessitate vult brũs ee:t nõ vult miser ee:q̃ ꝛc. ¶ ℙ.Chris in oibus suã volũtatẽ dine ꝓformẽ habuit t tñ passionẽ nolebat:vñ dicebat pñ q̃ trãsiret ab eo calix ille. ¶ ℙ. Inter volitates divinas cõputat pmissio: D sed pmissio est de malo.Cũ g̃ nullus malũ velle debeat. cõformare nos deo in volito non debemus.

In contrariũ est:ga ꝑ ad Timotheũ.4.ꝑsuadet ei Aplꝰs.q̃ p oibꝰ oret:assignãs pro cã:ga boc est acceptũ coram deo:sed boc nõ cet nisi deberem⁹ velle qõ deo est acceptũ t volitũ:ergo ꝛc. ¶ ℙ. Amicoz est idẽ velle cũ nos debeamus esse amici eius debemus velle qõ ipse vult.

Rñdeo dom q̃ vt cõiter distinguit ad elucidationẽ veritatis queste:triplr est distinguẽdũ. ꝓmo de volũtate divina.scõo de humana.tertio de statu boiuz brtiũ voluntatẽ.Ex parte volũtatis divine distinguẽdũ est:ga qñdã est ad⁹ que respicit nãm vt ordinat in bonũ:t hec voluntas põt esse nota cuiz ratione vrẽt:ga sm hãc glibz ordinat in finẽ bonũ vt in gloriã: t ga talis finis est nob not⁹:nob notũ põt existẽ qd deꝰ hec volũtate velit.Quedã est ꝓis sm quã ope iplentq̃ deus vult.hec aũt nõ est nobis nota simplr:sed p signa nobis manifestari põt:vt cuiz videm⁹ aliqm bona fieri arguere possum⁹ dcũ ea velle.Ex parte aũt volũtatis humane est enã distinguẽdũ:ga cũ in boie sit duplex cognitio:sensitiua t intellectualis:est in eo duplex appetit⁹:vel enã duplex voluntas:ex rẽdẽdo nomẽ volũtatis ad appetitũ sensitivũ:nã cũ appetitus vel volũtas sit quedaz ĩclinatio sequẽs formã apprehẽsaz:erit in nobis duplex appetitus:sensitiuus t intellectiuus sm duplicẽ apprehẽsionẽ.Rursuz appetitus intellectiuus distinguit:ga qdã est nãliter:qdã rõnalis:nã si voluntas intellectiua in nobis est solũ vna potẽtia:possumus tñ sm eã ferri in bonum vt est nre nãe ꝓuenies:et vt est rõni ꝓportiõata ita est quodãmõ in nobis 3a volũtas:sensitiua nãlis t rõnalis. Ex pte ẽt boiuz bñũ buã volũtates etiã distinguẽdũ est ꝑz eoz stanũ.Quia qdã est stat⁹ viatoz:qdã cõprehẽsoz... ¶ Cũ g̃ queritꝰ vtrũ debeam⁹ cõformare volũtatẽ nram dine in volito ad talẽ q̃stiõ nos iuvat ꝓma distin.quia vel loquimur de volũtate aũte vel ꝓsite.Si de aũte cũ sm eam velit oes boles salvos fieri t nolit alicuꝰ penã vel malũ:absolute ꝓcedere possumus nos debere velle quod deus vult:potissime sm eam voluntatem cui tale volitum potest esse obiectum.

¶ Si ão loquamur de voluntate ꝓsite:tunc ad boc nos iuvat scõa distinctio:ga bõ dz velle qõ cũ velle congruit. Sed sm aliũ t aliũ appetitũ aliud t aliud cõgruit eum velle:ga appetitus sensitiuus nõ tẽdit nisi in bonuz sensibile sibi ꝓuenies.nãtia q̃ tẽdit in bonũ humanuz.rõnalis ão tẽdit in bonũ ex fine vel ex circunstãtia. Si g̃ qõ deus vult excedit rõnẽ boni sensibilis:vel est ꝛtium bono nãe:vtputa ga deus vult te mori vel aliquem ubi cõiunctuz appetitu sensitiuo t nãli non teneris id velle: cum naturaliter omne aial desideret esse t viuere: vnde t Dan.lib.3.c.22.vult q̃ quelz res nãliter desideret esse: t q̃ deus scũs bõ boc desideriũ habuit t mori timuit. Si ão loquamur de voluntate deliberata t rõnali que respicit bonũ ex circunstantia vel ex fine sm quã volumus ea que nature dissonãt vt volumus abscissionẽ pedis vt sequamur sanitatẽ sm hãc volũtatẽ.Si nobis est notus divinũ volitũ debemus id velle:t si nõ rõne suiz rõne tñ huius ordinis:ga est a deo volitũ sm quẽ quãdã bonitatẽ cõtrahit.Ut tñ plene appareat:qõ sm talem voluntatẽ in volito deo conformari debemus.

¶ Tertia distinctio facta de statu est adducenda: ga in viatoribus appperitus deliberatiuus sm quẽ debem⁹ deo ꝓformari:in volito est duplr imperfectus. Primo ex parte cognitionis:ga divina volita nõ sunt nobis ad plenũ nota.Scõo ex parte affectionis:ga ꝓpter passiones retardamur ne libere feramur in id qõ deꝰ vult:cõprehensores aũt brt ipsuz pfectũ.Tum ga sunt eis magis nota divina volita.Tũ ga nõ brt retardatia ex pte affectionis:ideo nõ opz viatores a deo cõformari divinis volitis appetitu deliberatiuo vt cõprehẽsores.nã si deꝰ vult mortẽ pñs alicuius/bonus filius tenet eã velle inquãtũ a deo est volita:sed nõ opz q̃ in volẽdo eã de ea gaudeat:sed sufficit nõ tristari:sicut nõ oportet fortẽ ꝑz ꝓbm 3o etbi.gaudere in periculis bellicis:ꝑz sufficiat nõ tristari.Brt aũt cũ cognoscũt aliqd a deo volitũ/deliberate id volunt t se gaudẽt velle. ¶ Dicam⁹ q̃ g̃ divinuz volitũ antecedenter debemus simplr velle.qõ aũt vult ꝓiter nõ opz nos id velle appetitu sensitiuo:vel voluntate naturali:volantate aũt deliberata dum simus viatores sufficit de ea nõ tristari:cũ erimus cõprehensores de tali volito gaudere q̃ poterimus.

B

Secõa distõ q̃ est triplex appetit⁹.ſ. sensitiuus.nãlis t intellectiuus.

F

Tertia distõ.ſ. viatoz⁹ t cõprehensoz.

Ad qõnẽ sm ꝓmã distõnẽ.

G

Ad qõnẽ sm scõaz distõnẽ.

Ad qõnẽ sm tertiã distõnẽ.

H

Appetitus deliberatiꝰ 2us t ꝑfectiꝰ.ſ. ignorantie t passionis:qb⁹ duob⁹ caret cõprehẽsores.

ℙ.10.

Epilogus.

Prima distinctio est de voluntate aũte t ꝓsite quoad.

¶ Ad primū dom̄ q̄ possumus hāc bonā volūtatē nālē vel bonū appetitū sensitiuū nō volēdo qđ deus vult: volūtate nā deliberata semp id velle debem⁹ vel saltē nō tristari de eo ꝓut est deo volitū t acceptū. ¶ Ad 2ᵐ dom̄ q̄ dinū volitū aliter non est nobis ignotū: cias aūt volitū ꝓiter nobis innotescit per operationes: t vt nobis innotescat vel vt credimus ei esse placitum deliberare debemus id velle modo quo dictū est. ¶ Ad 3ᵐ dom̄ q̄ nō est ꝓgruū qđ alicui remaneat sua dānatio: quia tunc ei daret materia desperandi: t ga minū icōueniēs fm q̄ huiꝰ est ipole apō deū si alicui reuelaret ille nō deberet credere h̄ eē dictū fz diuiná pīcia: fz fm eꝰ cōminationē: ideo magis debēt studere hāc facere vt deꝰ illā sniaz imutaret. ¶ Ad 4ᵐ dom̄ q̄ t si chūs noluit passionē volūtate nāli: voluit tñ deliberata. ¶ Ad 5ᵐ dom̄ q̄ pmissio nō est volūtas diuina q̄ deus culpā velit. Sed vult bonū qđ ex malo elicitur: qđ t nos deliberate velle debemus.

Ens alt deus posit reuelari dānationē alicui vide i modalio in mā de ꝓdestinatione q̄ pulchre hoc tractat.

K De voluntate permissiua.

SUper lram sup illo. Actū q̄ppe iudeorū nō voluit deus passionē chīi voluit. Cōtra idē est actio t passio: ergo si noluit actū iudeoꝝ noluit passionē chīi. Dicendū q̄ in actu illo erat duo ꝓsiderare: vz afflictionē quā iudei iordinate volebant: t sic deo talis actio nō erat volita: volebat tñ eā vt p illā redimeret humanū genꝰ. Nā si est idez actio t passio differt rōne: ga actio dī vt est ab agēte: passio vt est in passo: vt dī 3° L.cō.20.

pbȳ. t ga vt erat a iudeis erat culpabilis: vt recipiebat in chīo eā acceptādo erat meritoria: dicit deus noluisse actionē quia nolebat culpam: voluisse passionē qua redemptionem effectabat. L

¶ Jtē sup illo. Apls petrus dictꝰ est Satbanas. Notandū q̄ hoc illud sumptuz est ex eo qđ dī Matth.16. vade post me satbana scādalum mihi es: qđ dictum fuit petro a chīo. Satban aūt interpretat aduersariꝰ: t petrus est appellatꝰ aduersariꝰ: ga passioni chīi aduersabat.

¶ Jtē sup illo. Que aūt ad mysteriū dine vnionis. Jvult Magr postq̄ determinauit de creatore determinare de creatura. Sed ꝛ: inuisibilia dei p ea que facta sunt intellecta cōspiciunt: g̃ pus debuit determinare de creaturis q̄ de deo. Dom̄ q̄ ista scia dī per iſperationes nō p humanā inuentionē: ideo cognito p eā habita subalternat cognitioni dine t scie beatoꝝ: t ga deus cognoscēdo se cognoscit alia: t beati cognoscēdo verbū cognoscūt oia in Verbo: iō prius Magr tradidit cogne dei q̄ creaturarū: vt modus istius scie dei t beatoꝝ scie respōderet fz quā ipse deus aperta visione videt: cui est honor t glia in secula seculorum. Amen. M

¶ Primus liber sniaꝝ Egidij de Ro. ordinis heremitarū diui Augustini sacre theologie doct. excellentissimi: a Hꝰ sacre theologie pfessore magro Augustino de mōte falcone eiusdem ordinis diligenti cura ac sollicitudine emendatus feliciter terminatur.

Venetijs Impressus sumptibus t expensis heredū quondam Domini Octauiani Scoti ciuis Modoctiensis: ac sociorum.

Die. 19. Mar/ tij. 1521.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z t ꝛ ꝓ Ā B C D.

D Quinterni. Alij Quaterni.

8.3.M.18

Digitized by Google

8.3.M.18

Digitized by Google

RESTAURO del LIBRO ANTICO
Cav. G. DI GIACOMO
PESCARA

NOV. 1989